Sexti libri materia cum capitulorum numero.

Iste liber sextus has materias cõtinet oẽs
Ordinata summaria quib⁹ plura cõiũgũtur
Hic sũt textuales primis i glosis diuisiões.
Additiões (ne glosas turbẽt) bñ disponunt.
Notabilia domini Helie non omittuntur.
Notatas e regiõe glosarũ medullas specta
Exijt q̃ seminat: et multa ad longũ ponunt.
Summaria text⁹ plixi loca tenent distincta.

Casus litterales q̃ luculenter textũ reserãt
Habilis pro glosarũ notat; tabula paratur.
Adde q̃ singule glose a capite incipiant.
Presuppositio vbi patet obscuritas/ datur
Plurimis in textib⁹ et i glosis error purgat
Versus addunt p iuris pontificij rubricis
Istic singularis glosarum diuisio locatur.
Singula capitula sub repertorio conspicis.

Spectãs h⁹ pñs: vẽturaq₃ turba volumẽ
Meonio dignũ tollier ore sciet.
Is iuuit: cuius primaria dant elementa
Nomen. ꝛ his notet gentis origo sue.
Si librũ reperis placitũ: mendisq₃ carentem:
Sis (rogat) ipsius lector amande memor.
Terribiles flectas equi prece iudicis iras.
Fulgida post fatum spiritus astra petat.
Istis victurum chartis nec nomen habere:
Nec cineri petijt se superesse suo.
Renes/ ꝛ corda scrutãs hominũ sator altus:
Humane vota conditionis habet.
Nec super occultis censuram ponere rebus:
Nec que sunt dubia/ dicere certa: licet.

¶ Dictamina. xvj. q̃ pcedũt: syllabas ptinẽt. cclvj. Et carmia. xiiij. ill' apposita. cxc. Iũgãt pariẽ ꝛ erũt. cccc xlvj. syllabe. q̃ ẽ nũer⁹ capitõꝝ Sexti libri. Sũt eñ i hoc sexto capl'a. ccccxlvj. phemio ꝛ data non computatis

Quid vltra superiorem impressionem adiunctum sit.

¶ Meliorationẽ hui⁹ nouissime impssionis q̃tũ ad additiões idicabũt glo. sup vbo pfect⁹ i phemio. Glo. in vbo pacẽ. c. ad aplice. de re iudi. cũ silib⁹.

¶ Itẽ q̃tũ ad aptiores casuũ collocationes. vide. c. romana § contrahentes. e. c. j. de confes. cum plerisq₃ alijs.

¶ Item pcordãtie passim inserte pspiciunt: Inumere quoq₃ allegationũ me= de deterse sunt. Item alia diligenter castigata silentio pretereo.

Circa lecturã arboꝝ diuersis olim diuersũ modũ tenẽtib⁹. Joãnes de deo hyspan⁹ post illos lecture ipsi⁹ arboris nouũ modũ assumẽs p suas metricas regulas ipsi⁹ intellectũ nisus fuit apire: sꝫ ꝓpter multitudinẽ regularũ ⁊ versuum obscuritatẽ: aliq̃b⁹ notũ/ignotũ: aliis ignotum ignoti⁹ reddidit. Attẽdens igitur ego Joan. an. inter decretoꝝ doctores minimus et indignus inuentionẽ arboris ex eo fuisse: vt habẽtib⁹ materiã ꝯsanguinitatis ⁊ affinitatis ignotã: ⁊ habẽtib⁹ notã ex oculoꝝ ĩspectione notissima fieret antiquorũ scripta reuolui: ⁊ (ꝓut expedire credidi) cõpilaui. Primo q̃rẽs ad vtrãq; arborẽ ad q̃d fuerit inuẽtio arboris necessaria. Scdo an sit autẽtica. Tertio ad q̃d in volumie decretaliũ repetita: q̃ olim fuerat ĩ decretis. Prime questionis ex superi⁹ dictis patꝫ solutio: ꝓbatio eñ ad oculũ alias vicit. insti. de gradi. §. agnationis. xxvij. q. j. nec aliqua. Ex ostẽsione eñ facti q̃dam melius ꝑcipiunt̃ q̃ elocutiõe. de dona. aplice. ver. si. Hinc est q̃ agroꝝ mẽsio subĳcit̃ ocul̃. xvj. q. iij. inter. de prescrip. qꝛ indicãte. C. fini. regũ. l. iij. Uentris inspectio: an mulier sit pregnans. ff. de vẽ. ĩspi. l. j. in p̃n. Locoꝝ pudicitie inuestigatio. an mulier sit virgo. de ꝓbat̃. ꝓposuisti. an arta. de fri. ⁊ malefi. fr̃nitatis vel aliter ĩpedita. e. ti. ex l̃ris. Jniurie an sit atrox estimatio. ff. de fer. l. ij. Et l̃re papales an sint vere vel false. ꝺ cri. fal. lꝫ. Ad secũdũ dic q̃ arbor autẽtica est: qꝺ pꝫ ex canõib⁹ Jsidori ⁊ Alexãdri. xxxv. q. v. c. j. ij. et vlti. Ad tertiũ dic q̃ qꝛ ĩ decret̃ de ꝯsanguinitate ⁊ affinitate tractat̃: vtile fuit ibi arborẽ ponere: ⁊ qꝛ in decretalib⁹ est idẽ tractat⁹: ⁊ in hoc volumine vtile fuit repeti ex eo maxime: qꝛ nemini venit in dubiũ id satis esse validũ satisq; famosum. qꝺ repetita lectio ꝓbat. C. de emẽ. iusti. co. l. vna. Jtẽ ex eo qꝛ ãtiqui canones circa materiã illã multũ fuerunt correcti vnde expediens fuit ꝺm statum nouoꝝ iurium antiquam arborem decidere.

Oculis multa subĳciuntur.

Deinde ad arborẽ cõsanguinitatis sp̃alit̃ descendam⁹. Et p̃mo q̃ritur q̃d sit consanguinitas: ⁊ vñ dicat̃: q̃d linea: q̃d gradus. Scdo querit̃ q̃uo arbor formet̃: et quare sic formet̃: ⁊ quare sic pũctet̃. ⁊ infferem⁹ regulas p quas cognoscunt̃ gradus. Demũ ponem⁹ quedã notãda: ⁊ quasdã questiões. ¶ Ad primũ dico q̃ cõsanguinitas est attinentia ꝑsonarũ ex eo ꝓueniens: qꝛ vna descendit ab altera: vel ambe ab eadem. Uel est vinculũ ꝑsonarũ ab eodẽ stipite descendẽtiũ carnali ꝓpagatiõe ꝯtctũ: qꝺ fat̃ est idẽ. Dr aũt consanguinitas quasi sanguinis vnitas a con. et sanguie. qꝛ de cõi sanguie descẽdunt. Et quo ad ꝓbationẽ coniugũ nõ distinguo an tales consanguinei sint ꝓducti ex vxorio coitu: vel ex fornicario qꝺ est exꝑssum. ꝫ. de ꝓba. per tuas. ¶ Linea vero est collectio ꝑsonaꝝ ab eodem stipite descendẽtiũ gradus ꝯtinens ⁊ nũeros distinguens. Et est triplex linea. s. graduũ descẽdẽtiũ ascendẽtiũ/ ⁊ collateraliũ: vt. ĩ. patebit. ⁊ ff. de gradi. l. j. ⁊ l. iuriscõsultus. ¶ Gradus est habitudo distãtiũ personaꝝ qua cognoscit̃ quota agnationis vel cognationis distãtia due ꝑsone inter se differunt. Et dr̃ gradus ad similitudinẽ graduũ scalaꝝ vl̃ locoꝝ ꝓcliuiũ qꝛ ita gradimur de ꝓximo in ꝓximũ. ff. de gradi. l. iuriscõsult⁹ §. gradus. ¶ Format̃ aũt sic arbor. Primo vide cellulas ascẽdẽtiũ: scdo descendẽtiũ. demũ collateraliũ. Ascẽde sup cellulã vacuã q̃ remãsit iõ vacua quia non potuit nomẽ ꝓpriũ habere. cuꝫ alie cellule:

Cõsanguinitatis diffinitio.

Linee diffinitio ⁊ eius multiplicitas.

Grad⁹ descriptio.

Arboris ꝯsanguinitat̃ formatio.

(except̃ his q̃ per genitiuũ nominãt̃) sumãt nomẽ ab ipsa. Quõ eñ possem⁹ illã cellulã nominare quã dicimus filiũ p̃ris: fratrẽ fratris: patrẽ filij: ⁊ sic de singl̃. ⁊ eã alij vocant Joachim: alij ꝓtheũ: alij trũchũ. nos aũt a noie bidellij nr̃i vocemus eã Petrutiũ. Et scire debes q̃ ꝯpetent̃ ille cellule medie ascẽdentiũ ⁊ descẽdentiũ diuiderent̃ directe p mediũ vt a latere dextro illaꝝ cellularũ ponerent̃ noia mariũ: vt abau⁹ ꝓauus ⁊c̃. a latere sinistro noia mulierũ: vt abauia ꝓauia. ⁊c. qꝛ positi a latere dextro descẽdũt a marib⁹: ⁊ econuerso. Supra cellulã vacuã est cellula hec cõtinẽs p̃r mr̃: ⁊ supra vnũ pũctũ rubeũ: ⁊ infra vnũ nigrũ. Supra illã ẽ cellula auus auia: ꝯtinẽs duo pũcta rubea ⁊ duo nigra. Supra illã est cellula ꝓauus ꝓauia habẽs tria puncta rubea: ⁊ tria nigra. Supra illã est cellula abauus abauia hñs quattuor rubea: ⁊ quattuor nigra. Descendendo sub cellula vacua est cellula habens filiũ filiã: ⁊ hꝫ vnũ punctũ rubeũ ⁊ vnũ nigrum. Sub illa hñs nepotẽ ⁊ neptẽ/ et duo puncta rubea et duo nigra. Sub illa ꝓnepotẽ ⁊ ꝓneptem: ⁊ tria puncta rubea ⁊ tria nigra. Sub illa abnepotẽ ⁊ abneptẽ: ⁊ quattuor puncta rubea: et quattuor nigra. ¶ Antequam ad collaterales transeam⁹ scire debes q̃ punctoꝝ numeratio est numeratio graduum habito respectu ad cellulã vacuã. ⁊ pũcti rubei denotant ꝯputationẽ ꝺm ius canonicũ: pũcti nigri ꝺm ius ciuile ⁊c̃. Ponit̃ aũt cõputatio canonica in supiori pte cellularũ: ciuilis vo in ĩferiori: vt det̃ intelligi excellẽtia iuris canonici ad ciuile: ⁊ maxime quo ad hũc casũ quo instruimur in matrimonijs q̃ licite contrahi possunt necne: ⁊ cũ matrimoniũ sit sacramentũ ecc̃lie in eo p̃cipue lex minor est canone. ꝫ. de se. nup. c. vl. ⁊ penul. Uides aũt ex pũctatione p̃dicta q̃ in ꝯputatioue ascẽdẽtiũ ⁊ descẽdẽtiũ ꝯcordat vtrũq; ius: qꝛ in eis semp persona addita persone per carnis propagationem gradum adĳcit. ¶ Ad inueniẽdũ aũt grad⁹ inter eos ꝺm vtrũq; ius tolle hãc magistralẽ regulã. Ascendẽtiũ ⁊ descẽdẽtiũ quot sunt ꝑsone de quibus querit̃ cõputatio intermedijs (vna dempta) tot sunt gradus inter eas. Si igit̃ vis scire q̃tũ distat abauus a Petrutio/ vtroq; cõputato et itermedijs/ q̃nq; sunt ꝑsone. deme vnã. q̃ttuor sunt grad⁹. Jdẽ dico de ipso P. ad abnepotem: qꝛ eo modo erit reperire quinq; ꝑsonas: ⁊ sic q̃ttuor sũt gradus. Si velles scire quot distet abau⁹ P. ab abnepote P. inuenies ibi nouẽ ꝑsonas cõputato P. ⁊ sic octo erunt gradus. Scias q̃ iste P. nõ habet totam suam cõputationẽ in arbore. Scis enim q̃ quilibꝫ hꝫ duos parentes: q̃ttuor auos. octo proauos: sexdecim abauos: ⁊ sic semp ascendentes duplicant̃. Uñ impossibile fuisset tot ꝑsonas in arbore scribere. Quero an iter ascẽdentes ⁊ descendẽtes ꝓhibitio copule cõiugalis excedat quartũ gradũ? Et dicit Gof. ĩ sum. de ꝯsang. ⁊ affi. § itẽ q̃tũ. q̃ nõ: p decre. nõ dꝫ. e. ti. q̃ gñaliter loquit̃. Alij cõiter cõtradicẽtes inter ascendentes et descendẽtes ꝑpetuã esse ꝓhibitionẽ dicũt. et qꝺ de q̃rto gradu dr/ ĩ collateralib⁹ locũ hꝫ. ad hoc. xxxv. q. iij. ꝓgenie. ⁊ duob⁹ ca. seq. in q̃b⁹ dr q̃ olim nõ solũ vsq; ad secundum gradũ: sed etiã inq̃tũ noticia erat parẽtele extendebat̃ ꝓhibitio. Ex quo ergo certũ est alterũ descẽdẽtẽ/ ⁊ alteꝝ ascẽdẽtẽ ꝑdurat ꝓhibitio. ad idem insti. de nup. § j. ff. ꝺ ri. nup. l. nuptie. ⁊ hoc veꝝ puto ¶ Ad collaterales trãseam⁹ ⁊ da fratrẽ et sororem et cã breuitatis ꝓsequẽdo solũ partẽ mediã arboris ad modũ vexilli: qua intellecta reliqua itelliget̃: qꝺ p se pꝫ. dicam⁹ de fratre ⁊ descẽdentib⁹. Sub cellula fratris fratris fili⁹ filia: ex illa fr̃is nepos neptis: ex illa fr̃is ꝓnepos ꝓneptis. ⁊ frat̃. P. est cũ. P. in p̃mo gra=

Jus canonicũ est excellẽti⁹ ciuili.

Regula linee recte.

Coniugalis ꝓhibitio i recta linea est perpetua.

du ſm canones. in ſcdo ſm leges. Eiꝰ filiꝰ in ſcdo ſm canones. in tertio ſm leges. Nepos in tertio ſm canones. in quarto ſm leges. Fratris ꝓnepos eſt ipſi. P. in quarto ſm canones. in q̄nto ſm leges. et ſic dꝫ eſſe vtraqꝫ pūctatio: ⁊ iſti ſunt collaterales ad P. Et nūc de cellula pr̄is fecimꝰ ſtipitē. Fac ꝯſequēter ſtipitē de auo. ex eo patruus amita: ex illa frater patruelis et amitinus: ſoror patruelis et amitina. ex illa horū filiꝰ filia. ex illa horum nepos neptis. Patruus eſt P. ſcdo gradu: frater patruelis etiā ſcdo gradu: filiꝰ in tertio nepos in quarto ſm canones. Per leges aūt patruus in tertio: frater patruelis in quarto: filius in q̄nto: nepos in ſexto: et ſic dꝫ eſſe vtraqꝫ punctatio. Poſtea fac proauum ſtipitē ⁊ habet filios patruū magnū/amitā magnā: auum ⁊ auiā: auunculū magnū: ⁊ materterā magnā: illos nō ꝓſequimur. Ex cellula patrui magni ꝓprior ſobrinus: ꝓprior ſobrina: ex illa hoꝝ filius filia: ex illa eorūdem nepos neptis. Et quia P. diſtat a ꝓauo quē nūc feci ſtipitē tertio gradu: ergo a patruo tertio: ⁊ a ꝓpriori ſobrino tertio: ⁊ a filio tertio: ⁊ a nepote qui erit lineā equalitatis quarto ſm canones. Scdm leges ꝟo diſtat P. a patruo magno quarto a propriori ſobrino q̄nto: ⁊ a filio ſexto: ⁊ a nepote ſeptimo: ⁊ ſic dꝫ eſſe vtraqꝫ punctatio. Modo fac abauū ſtipitē cū tribus filijs. ſ. ꝓpatruo/ ꝓauo/ ⁊ ꝓauūculo. de ꝓauūculo nō ꝓſequor. Ex cellula ꝓpatrui oritur cellula horū filius filia. ex illa hoꝝ nepos neptis. ex illa eorūdē ꝓnepos ꝓneptis. Iſti oēs ſunt cū. P. in quarto gradu: quia. P. diſtat a ſtipite i quarto gradu. et ex illa linea nullus exit lineā equalitatis. ergo oēs diſtāt quarto. Secundū leges. ꝓpatruus diſtat. v. filius. vj. nepos. vij. ꝓnepos. viij. ⁊ ſic dꝫ eſſe vtraqꝫ pūctatio. Nūc videndū eſt quibꝰ regulis gradus illoꝝ collateraliū cognoſcant̄. Collateraliū equalis linee vnā trado regulam ſm canones. ¶ Collateralis in linea equali q̄to gradu q̄s diſtat a comuni ſtipite toto diſtant inter ſe vel ſibi attinēt: hoc ſm canones. Exemplū pone qn̄ facis abauū ſtipitē iter P. ⁊ ꝓnepotē ꝓpatrui. nā q2 illi ſunt in linea equali q̄libet diſtat a ſtipite quarto gradu. ergo inter ſe quarto. ¶ Scdm leges ꝟo aliter eſt ⁊ ſic dicimus regulā. Collateraliū in linea eq̄li q̄to gradu q̄s diſtat a cōi ſtipite: toto duplicato diſtant inter ſe vel ſibi attinēt. Uides ꝗ ex ſuperiꝰ dictis ⁊ ex pūctatione. ꝙ predicti P. ⁊ ꝓnepos ꝓpatrui diſtāt. viij. Et inſurgit illa diuerſitas: q2 ſm leges quelibet perſona gradū facit in collateralibꝰ. Unde duo fratres faciūt duos gradus. ſm canones ꝟo due ꝑſone faciūt vnum gradū. vn̄ vt patet in cellula fratris frater eſt cū P. in primo gradu ſm canones. in ſcdo ſm leges: ſed cōputatio eorū ob aliud fit ꝗ̄ nr̄a. xxxv. q. v. c. ij. bene ergo dicit̄ ſm leges ꝙ i equali linea collateraliū: ſiue linea ſit paris numeri ſiue diſparis: nō eſt reperire diſparē gradū. vide in linea paris numeri ſcda. vel. iiij. diſparis numeri. j. vel. iij. In prima. ij. gradꝰ. in ſcda. iiij. in tertia. vj. in quarta. viij. qd̄ non eſt ſm canones: q2 in equali linea diſparis numeri habemꝰ diſparē gradū q2 in prima primū: in tertia tertiū: in quinta quintū: ⁊ ſic de ſingulis. ¶ Nunc reſtat videre de collateralibꝰ in linea inequali de quibus tradit̄ talis regula ſm canones. Collateraliū in linea inequali quoto gradu remotior diſtat a cōi ſtipite toto diſtant inter ſe. Exēplū pone faciēdo abauū ſtipitem P. ⁊ filius ꝓpatrui ſunt in linea inequali. cōputemus ergo a remotiori. ſ. a P. ſed diſtat a ſtipite quarto gradu. ergo a filio ꝓpatrui iiij. et idē in deſcēdētibꝰ vſqꝫ ad lineā equalitatis. Et hoc eſt qd̄ dicimꝰ ꝙ ꝑſona addita ꝑſone vſqꝫ ad lineā equalitatis nō creſcit gradus: q2 ꝓpatruus filius eiꝰ nepos et ꝓnepos oēs diſtāt. iiij. gradu a P. Sꝫ aliter ſm leges ſm q̄s talē regulā tradimꝰ. ¶ Collateraliū in linea inequali quot ſunt ꝑſone (ſtipite dempto) tot ſunt gradus. vn̄ P. a ſtipite diſtat. iiij. a ꝓpatruo. v. a filio. vj. a nepote. vij. a ꝓnepote. viij. ⁊ ſic q̄libet ꝑſona facit gradū. Uides ex ſupradictis ꝙ P. nō pōt contrahere cū aliqua de arbore. Diſtat em̄ a ſummo ſcilꝫ abauo. ab imo. ſ. a nepote. ab extremis collateralium ab oībus his quarto. a medijs citeriori. ꝑ qd̄ ſatis ptꝫ ꝙ cū nullo pōt contrahere. Sed ſi extremus in collateralibus vtputa ſi pronepos ꝓpatrui vel pronepos fratris ꝓcrearet filiā: poſſet P. cū illa contrahere. Licet autē cōtrahat̄ in quinto gradu. remanet tm̄ cōſanguinitas. ꝓhibitio enim que ꝑ ius poſitiuum proceſſerat potuit tolli: ſed naturalia ſunt immutabilia. v. diſt. in prin. Scire debes ꝙ cōiter dicunt doctores ꝙ abauꝰ ⁊ ꝓauus et auus ſunt bigami: dicētes ꝙ ſi nō eſſent bigami nō poſſent filij coꝝ cōiungi cū eſſent fratres: ſed de hoc nō multum curo: q2 eadē rōne ſic eſſet de alijs cellulis duplicibꝰ/ ꝙ perſone earū eſſent bigami: vnde fingamꝰ perinde ac ſi in qualibet duplici cellula haberemꝰ quattuor ꝑſonas. ac ſi diceretur ꝓpatruus ⁊ vxor ꝓamita ⁊ maritus. vnde duplicatio poſita fuit vt nomia demonſtraret in vtroqꝫ ſexu non vt eos coniuges denotaret. ¶ Sciendū ꝙ in collateralibus equalis linee bene ſequit̄ iſta regula affirmando ⁊ negādo. Ego ⁊ tu ſumꝰ cōſanguinei in linea equali. ⁊ ego poſſum accipere filiā tuā: ergo tu meā. Et negatiue. Ego nō poſſum accipe filiā tuā. ergo nec tu meā. Affirmatiua procedit in linea equali quarti gradus. Negatiua in tertio vel citeriori. Sed in linea inequali hoc nō ꝓcedit affirmando vel negando: q2 ſi vnus eſt in quarto/ alter in tertio vel citeriori. qui eſt in tertio vel citeriori pōt cōtrahere cū filia eiꝰ q̄ eſt in quarto gradu ⁊ nō ecōuerſo. vnde ꝓpatruus huiꝰ filius ⁊ nepos cōtrahere poſſunt cū filia P. ſed non ecōuerſo. Demū queritur an collaterales quorum vnus eſt in quinto ⁊ alter in primo. puta filia P. ⁊ ꝓpatruus poſſint adinuicē cōtrahere? Dicit Hoſtien. ꝙ non. et hoc no. ꝫ. eo. ꝙ dilectio. ⁊. c. tua. ⁊ in ſumma huius titu. de conſan. §. nūquid. in. v. ⁊. j. qd̄ ꝑ ſua argumēta nititur ꝓbare ſic. ſ. pater ⁊ filius vna perſona cēſentur. C. de impu. ⁊ alijs ſub. l. vlti. ſicut ergo nō cōtrahitur cū ſtipite: ſic nec cū filijs ſtipitis. bene facit predicta decre. tua. vbi fratres videntur poni ꝓ ſtipite. Contrariū tenet Ber. qd̄ colligit̄ ex glo. quā ponit. ꝫ. eo. ti. ca. vlti. ⁊ Ra. ⁊ Jo. de deo. ⁊ hoc eſt veriſſimū: qd̄ ꝓbant ꝟba regule poſite. ꝫ. eo. c. vlti. dū dicit ibi deſcēdētium ab eodē: ſed certū eſt ꝙ ꝓpatruus deſcēdit a ſtipite. Preterea aut dicis ꝙ eſt inter eos ꝓhibitio aſcēdentium ⁊ deſcendentiū aut collateraliū de primo patet negādo ꝙ certum eſt filium P. non deſcēdiſſe a ꝓpatruo. Eſt ergo prohibitio collateraliū: ſed certum eſt ꝙ iſti diſtant quinto: quid igitur impediat iſtos collaterales contrahere non video. Joannes andree.

Regl'a canonica pro collateralibꝰ i linea eq̄li.

Regl'a ciuilis ꝓ collateralibus i linea eq̄li.

Regl'a canonica in linea inequali.

Regl'a ciuilis in linea ineq̄li.

Queſtio notabilis

Sequitur arbor conſanguinitatis.

Non gignunt dextros qui sunt in parte sinistra.
Leua dat vxores: dat tibi dextra mares.

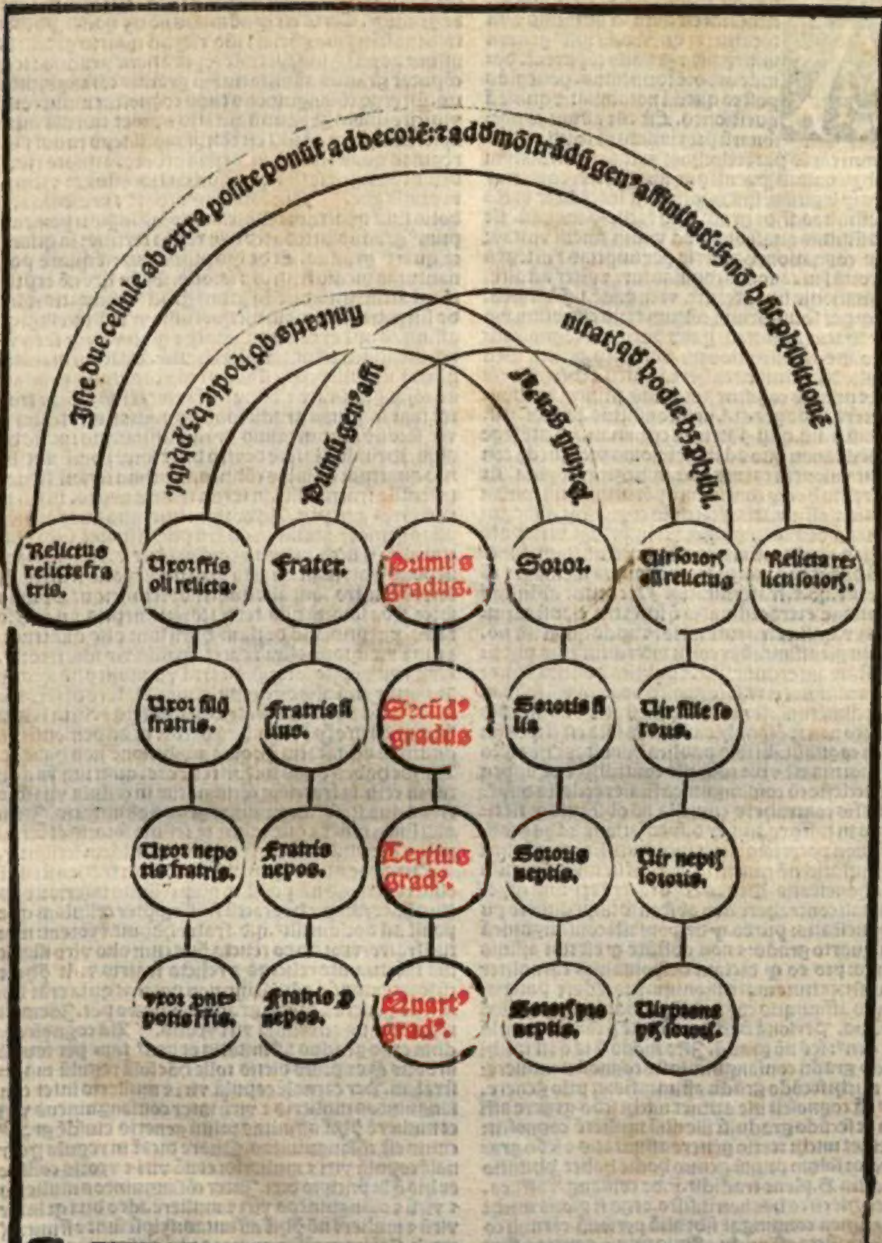

Joannis chappuis Carmen in huius arboris laudem.

Rbibus arboream plenis attende figuram.
Et gemini iuris vtile dogma feres.
i sint affines: generis qui sanguine iuncti.
uo persona gradu queqz locanda scies.
cis ignaros sponsalis credere fas est:
rboris auricome quos latuere gradus.

Multa dies/ variusqz labos huiusce parauit
Artis noticiam: que modo clara patet.
Joanni celebres Andree dentur honores.
Arboreos fructus quo mediante legis.
Fructiferos tenere poterunt cõtingere ramos
Dextre: ni mens sit frigore tacta pigro.

Arbor affinitatis:

Ad arborem affinitatis et eius ma
teriam transeamus. Et primo vi=
dendum est quid sit affinitas ⁊ vñ
dicatur: et quomodo ipsi⁹ genera
insurgant ⁊ gradus cōputent̄. de=
inde arborē formemus. ponemus
postea quedā notabilia: et quasdā
questiones. Est aūt affinitas per=
sonarū proximitas ex coitu proue=
niens omni carēs parētela: hoc fm canones. Sed fm
leges est ꝓximitas ꝓueniēs ex nuptijs. et requiritur
fm leges ꝙ legitime sint nuptie non interdicte vt cō=
trahat̄ affinitas. ff. de gradi. l. nō facile. §. sciendū. Et
dicitur affinitas quasi duoꝝ ad vnum finem vnitas:
eo ꝙ due cognationes diuerse per nuptias fm leges
vel per coitū fm canones copulantur: ⁊ alter ad alte=
rius cognationis finē accedit. vt in eadē. l. §. affines.

Affinitat; diffinitio.

¶ Sed ꝙ per fornicarium coitum et incestuosum fm
nos cōtrahatur affinitas / patet de eo qui cogno. con=
sang. vxo. sue. ca. discretionem. ⁊ eo. ti. ca. penul. Sed
cōsideratio legis fuit circa hereditates ⁊ tutelas defe
rendas: ⁊ ne quis cogatur aduersus affinem testimo=
nium dicere. ff. de gradi. l. iurisconsultus. in prin. ⁊. ff.
de test. l. iij. ⁊. iiij. q. iij. §. item in criminali. vsi. itē lege
iulia. Sed canon quo ad matrimonia prohibēda con
siderauit vnionem carnis que insurgit ex copula. Et
est videre fm hoc ꝙ concurrere pōt attinentia consan
guinitatis ⁊ affinitatis: vt si quis cognoscat cōsangui
neam suam / oēs cōsanguinei vtriusqȝ sunt vtriqȝ affi
nes. Scias autē ꝙ affinitas est perpetuū impedimē=
tum: qḋ durat etiā mortua persona: qua mediante cō
trahit̄. xxxv. q. x. fraternitatis. Nec oritur affinitas
ex pollutione extraordinaria q̄ fit extra claustra pu=
doris. xxxv. q. iij. extraordinaria. ⁊ adde quod ibi no.

Affinitas per coitum nefariū contrahit̄.

¶ Et insurgit affinitas ex coitu interdum cum publi=
ca honestate. interdum sine. ⁊ publica honestas inter
dum sine affinitate: vt si cognosco vxorem vel spōsam
hic impedimētum est publice honestatis ⁊ affinitatis
si cognosco non spōsam: hic affinitas sola est si spōsam
nondum cognoui: ibi sola publica honestas. Hoc dico
quia si mortua est vxor tua / vis contrahere de dispen
satione ecclesie cū consanguinea sua: et ecclesia dispē=
sat ꝙ possis contrahere cum illa nō obstante ꝙ sit ti=
bi affinis in tali gradu: per dispensationē adhuc con=
trahere non poteris: qꝛ licet sublatum sit impedimen
tum affinitatis: nō tamen sublatum sit impedimentū
publice honestatis. Debes ergo facere exprimi ꝙ pos
sis cum tali contrahere non obstante impedimēto pu
blice honestatis: pro eo ꝙ desponsasti consanguineā
eius in quarto gradu: ⁊ non obstāte ꝙ est tibi affinis
in quarto: pro eo ꝙ dictam desponsatam carnaliter
cognouisti: et tunc matrimonium procedere poterit.

¶ Genus affinitatis cognoscit̄ per hanc regulam: sed
nō gradus. Persona addita persone ꝑ carnis copulā
mutat gen⁹: sed nō gradū. Isto modo si is q̄ est michi
in secūdo gradu consanguinitatis cognoscit mulierē:
illa est michi secūdo gradu affinitatis: et prio genere.
Si ali⁹ eā cognoscit ille attinet michi scḋo genere affi
nitatis et secūdo gradu. si ille aliā mulierē cognoscit:
illa attinet michi tertio genere affinitatis ⁊ scḋo gra=
du. Sed qꝛ solum primū genus hodie habet ꝓhibitio
nem. ⁊ quia B. plene tradidit. S. de consang. ⁊ affi. ca.
nō debet: hic circa hoc non insisto. ergo si ꝑsona michi
consanguinea coniungat sibi aliā personā carnali co
pula ꝑsona iūcta est michi affinis primo genere affini
tatis: si attinēs michi pmo gn̄e affinitatis carnali co=
pula se alteri cōmisceat: illa attinet michi scḋo gn̄e. si

Affinitat; genus ꝑ quā regulam cognoscitur.

affinis michi secūdo gn̄e aliquā cognoscet. illa est mi=
chi affinis tertio gn̄e: sed eodē gradu. Est igit̄ videre
de gradib⁹. Certū est ꝙ affinitas nō hȝ hodie ꝓhibi=
tionē: nisi in pmo gn̄e: et i illo vsqȝ ad quartū gradū lȝ
affinitas nō hȝ suā specialē cōputationē graduū: sed
cōputat̄ gradus affinitatis fm gradus cōsanguinita
tis. Si ergo cōsanguineus tuus cognoscat mulierē: si
vis scire quoto gradu affinitatis attinet tibi illa mu=
lier: vide quoto gradu est tibi ꝯsanguineus tuus: fm
regulas quas tradidi in ꝓrima arbore: ⁊ quoto est ti
bi ille cōsanguine⁹: toto mulier est tibi affinis: ⁊ semꝑ
in primo gn̄e. ¶ Nūc formem⁹ arborē ⁊ in medio ar=
boris sunt quattuor cellule: et in pma supiori ponitur
prim⁹ gradus: in scḋa scḋs: in tertia tertius: in quar=
ta quart⁹ gradus. Et de his primo querit̄ quare po=
nantur in medio fratris ⁊ sororis. Scḋo q̄re nō expri=
mant attinentiā: dicēdo prim⁹ grad⁹ affinitatis: ⁊ sic
de singulis. Ad primū dic hoc fuisse vt det̄ intelligi ꝙ
affinitas orit̄ ex cōsanguinitate ⁊ ꝙ ab vtroqȝ sexu vi
rili ⁊ feminco affinitas cōtrahatur. Ad scḋm dic atti=
nentiā nō fuisse expressam: vt illa cōputatio graduū
ad cōsanguinitatē ⁊ affinitatē referat̄: vñ soror ⁊ fra=
ter sunt in primo gradu consanguinitatis: et frater ⁊
vir sororis sunt in primo gradu affinitatis: et sic de
alijs. Deinde a latere dextro dicte linee ponit̄ alia li=
nea quattuor cellulas cōtinēs. in prima scribit̄ frater
in secūda fratris fili⁹. in tertia fratris nepos. in quar
ta fratris ꝓnepos. Ad dorsum hui⁹ alia linea ꝯtinēs
alias q̄ttuor cellulas in quarū prima scribit̄ vxor fra=
tris olim relicta. in scḋa vxor filij fratris. i tertia vxor
nepotis fratris. in quarta vxor pronepotis fratris. A
latere sinistro sunt alie quattuor cellule: quaꝝ prima
soror. scḋa sororis filia. tertia sororis neptis. quarta so
roris ꝓneptis. Ad dorsum harū sunt alie quattuor.
prima vir sororis olim relict⁹. secūda vir filie sororis.
tertia vir neptis sororis. quarta vir proneptis sororis
Ponūtur etiā alie due cellule. vna a latere dextro cō=
tinēs relictus relicte fratris: a sinistris relicta relicti
sororis. q̄ fm oēs ponunt̄ ad decorē et ad demonstran
dum gn̄a affinitatis q̄ hodie ꝓhibitionē non habent.
Adhuc habes duas lineas reflexas. quarum vna ori
tur in cellula fratris: ⁊ terminatur in cellula viri soro
ris: in qua scribitur primum genus affinitatis. Item
alia linea reflexa que oritur in cellula sororis et termi
natur in cellula vxoris fratris in qua idem scribitur.

Affinitatis gradus cōputant̄ sicut gradus cōsanguinitatis. Arboris affinitat; formatio.

¶ Circa hoc quero quare i cellula vxor fratris scribit̄
olim relicta: qḋ nō ponit̄ in alijs cellulis inferioribus
eius linee? Et dic hoc factū fuisse ꝓpter cellulam que
ponit̄ ad dorsum illi⁹. q. d. frater habuit vxorem: mor
tuo fratre / vxor ab eo relicta ꝯxit cum alio viro illa de
mū mortua iste relictus a relicta fratris vult ꝯhere
cū sorore: nunqd pōt? Olim non poterat quia erat sibi
in scḋo genere ⁊ primo gradu: hodie bo pōt. Idem sit
repetitū quo ad cellulā viri vxoris. ¶ Ad cognoscen=
dum ergo gradus affinitatis et gen⁹ tam per formā
arboris q̄ȝ ex prius dictis tolle hāc solā regulā magi=
stralem. Per carnalē copulā viri ⁊ mulieris inter con
sanguineos mulieris ⁊ virū inter consanguineos viri
et mulierē ꝯhit̄ affinitas primi generis eiusdē grad⁹
cuius est cōsanguinitas. Quare dicat̄ in regula ꝑ car
nalē copulā viri ⁊ mulieris: et nō viri ⁊ vxoris collige
ex his q̄ in pncipio dixi. Inter cōsanguineos mulieris
⁊ virū ⁊ ꝯsanguineos viri ⁊ mulierē. ideo dixi qꝛ inter
virū ⁊ mulierē nō ꝯhit̄ affinitas: sȝ ipsi sunt affinitat;
causa. Itē inter cōsanguineos viri ⁊ ꝯsanguineos mu
lieris nulla est affinitas: vñ duo fratres ꝯhūt cū dua
bus sororib⁹: pater ⁊ fili⁹ cū matre ⁊ filia. Sed est affi

Questio.

Regula magistralis gradus affinitatis et genus manifestans.

nitas inter consanguineos mulieris ⁊ ip̄m virū: ⁊ cō‑
sanguineos viri ⁊ ipsam mulierem. ē. de ꝯsan. et affi‑
nita. ꝙ super his. Primi generis quare dixerim etiaꝫ
ex superioribus patuit. Et eiusdem gradus cuius est
consanguinitas. vide hoc in arbore. nam frater et so‑
ror sunt in primo gradu consanguinitatis: marit⁹ so‑
roris est fratri in primo gradu affinitatis: et sic vxor
fratris sorori. ⁊ sic filia sororis est filio fratrꝭ ⁊ ip̄i fra‑
tri in secundo gradu consanguinitatis: maritus eius
in secundo gradu affinitatis: ⁊ econuerso. ⁊ sic in reli
quis. Unde vir ꝓneptis sororis attinet fratri ⁊ omni
bus descendentibus qui sunt in arbore quarto gra‑
du affinitatis: ⁊ hoc ideo: q̄ꝛ toto gradu ꝯsanguinita‑
tis attinet p̄dictis ip̄a proneptis. Qui sunt in arbore
ideo dixi. quia si pronepos fratris haberet filium / ille
excederet lineā equalitatis. et sic attinet quinto gra‑
du ſm regulas traditas in proxima arbore. ¶ Post
hoc notandum est illud precise non sequitur. ego ⁊ tu
sumus affines. ergo filius quem procreo est tibi affi‑
nis. Nam interdum filius meus mutat genus attinē
tie: quia ego sum tibi affinis: ⁊ ip̄e consanguineus. in
terdū nihil attinet tibi. interdū mutat gradum inter
dum nec mutat genus nec gradum. Exemplū. si ego
⁊ tu sumus affines per appositionem mei: q̄ꝛ. s. cōtra‑
xi cum consanguinea tua: si ex dicta cōsanguinea tua
filium procreo: ille est tibi cōsanguineus non affinis.
Sed si ego maritus consanguinee tue ex alia mulie‑
re filiū ꝓcreo: ille nec est tibi ꝯsanguineus nec affinis
Si vero tu consanguine⁹ vxoris mee filiū ꝓcreas hic
filius non mutat genus attinentie: q̄ꝛ tu pater es mi‑
chi affinis: ⁊ ipse affinis. sed si tu ⁊ vxor mea eratis in
equali linea / vel inequali: ⁊ eras remotior: q̄ꝛ tu eras
in tertio: ipsa in secūdo vel primo: tunc ipse filius mu‑
tat gradum: q̄ꝛ tu pater es michi in tertio gradu affi
nitatis: ⁊ ipse michi in quarto. Si vero tu ⁊ vxor mea
eratis ꝯsanguinei i linea inequali: sed vxor mea erat
remotior. vt q̄ꝛ ipsa in tertio: et tu in secundo: tūc fili⁹
tuus non mutat genus nec gradū: q̄ꝛ tu mihi affinis /
et ip̄e affinis: tu in tertio gradu: ⁊ ip̄e in tertio gradu
Item nota ꝙ istud etiā non sequitur. ego ⁊ tu sumus
affines / ⁊ ego non possum accipere filiam tuam: ergo
nec tu meā: q̄ꝛ si habeā cōsanguineā tuam in vxorem
tu bñ potes ꝯtrahere cuꝫ filia mea quā habui ex alia
muliere: q̄ꝛ affinitas non contrahiť inter consangui‑
neos viri ⁊ ꝯsanguineos mulieris: sed inter virum et
consanguineos mulieris: ⁊ inter mulierem ⁊ ꝯsangui
neos viri: vt dixi. ⁊ ꝓbať. ē. de ꝯsang. ⁊ affini. ꝙ super
his. Sed ego non possum contrahere cū filia tua: nisi
forsan illa excederet quartū gradū: vt q̄ꝛ esset i quin‑
to. ⁊ ē simile ſm q̄d dixi. ē. in ꝓxima arbore circa finē

Affinitas per notabilia declaratur.

¶ Nunc queritur an affinitas inter ascendētes ⁊ de‑
scendētes habeat ꝑpetuam ꝓhibitionē: an extendať
tm̄ vsq̄ ad quartū gradū? Et si tenerem⁹ opi. Goffre.
de qua dixi. ē. i arbore ꝓxima circa mediū: diceremus
ꝙ vsq̄ ad quartū gradū tm̄. Sed tenendo contrariā
opinionē dicemus ꝙ ꝓhibitio sit ꝑpetua. Dicit enim
textus ꝙ ita abstinere debemus a cōsanguineis vxo
ris vt a ꝓpriis. ē. de cōsang. ⁊ affi. c. j. xxxv. q. iij. de ꝓ‑
pinquis. ⁊ c. equaliter. Si ergo inter consanguineos
ascēdentes ⁊ descēdentes ꝓhibitio extenditur in infi
nitū: ergo inter affines. ad idem institu. de nup. §. affi
nitatis. ⁊ dicit lex ꝙ tales affines ascendentes ⁊ descē
dentes habētur loco parentū et liberorū. ff. de gradi.
l. nō facile. §. et retro. i fine. Eodē modo posset forma‑
ri q̄stio de affinibus: quorum vnus est in primo gra‑
du: alter in quinto. sicut in cōsanguineis dixi. ē. in ar‑
bore ꝓxima. in fi. An autem liceat diuersis tēporib⁹
habere in vxores duas cognatas. s. vxores duoꝝ fra
trū. ⁊ an ꝯiuncti olim in gradu ꝓhibito hodie ꝑmisso
simul manere possint. de hoc vide nota. ē. eo. de ꝯsan.
et affi. c. non debet. ¶ Ultimo queriť ad vtrāq̄ arbo‑
rem: an ꝓhibitio consanguineoꝝ vel affiniū coniun‑
gendorum procedat ex ꝓhibitione diuina: an ex hu‑
mana: ⁊ quare facta fuit prohibitio. Breuiter scias ꝙ
olim propter necessitatē frater necessario habuit con
trahere cum sorore: et consanguinei cum consangui‑
neis: vnde in collateralibus non erat prohibitio: hoc
fuit a principio generis humani in filiis ⁊ nepotibus
Ade. hoc etiam fuit post diluuiū in nepotibus Noe.
In leuitico vero prohibite fuerūt fere duodecim ꝑso‑
ne. quas vide nota. ē. d̄ restitu. spo. c. litteras. ⁊ de di‑
uor. gaudemus. Demum ius positiuum canonicum
prohibuit consanguineos ⁊ affines primi generis cō
iugii in septimo gradu ⁊ citeriori. que ꝓhibitio post‑
ea vsq̄ ad quartū gradum est restricta. ē. eo. non de‑
bet. reuocatis. etiam quibusdam aliis prohibitioni‑
bus. vt patꝫ. Reuocatio vero fuit ex causa que ibi po
nitur. ⁊. ē. de testi. cap. licet ex quadam. per quod pa
tet ꝙ ꝓhibitio partim procedit ex iure diuino: ⁊ par‑
tim ex positiuo. Unde in secūdo gradu equalis linee
collaterales contrahere possunt a iure diuino: sꝫ non
positiuo. Ratio vero prohibitionis sumitur. xxxv. q.
j. §. j. ca. j. fuit enim propter charitateꝫ ampliandam.
Nam si cōtraherem cum sorore idem esset pater ⁊ so‑
cer: mater et socrus: vir ⁊ frater ⁊c̄. Sed si alium ha‑
beo patrem alium socerum: numerosius se charitas
protēderet in qua vniuersi fideles et precipue studē
tes continue perseuerent per gratiam eius qui est be
nedictus in secula seculorum amen.

Affinitatis ꝓhibitio int' ascēdentes ⁊ descēdentes est perpetua.

Cōsanguinei ⁊ affines q̄ iure ꝓhibenť ꝯiugi.

Eloquio perfacili declaratur quicquid in sexto continetur

Martia grādisōas tractātes p̄lia cartas
Reijce: ꝛ ancyle nō tua leua gerat.
Pone quirinalem lituum: curuasq̄ secures.
Ne det lethcum pocula dira vadum.
Nocte/dieq̄ libri p̄clarū opus aspice sexti.
Dogmata pontificū iuris amena trahēs.
Longos/atq̄ breues casus ꝯplectit̄ omnes
Amplam materiam clara tabella tenet.

Singula perspiciēs textus/gloseq̄ notata:
Nectarei olfacies pocula plena sophos.
Exuet ante suos iuris studiosus amictus:
q̄ tam preclarum non sibi querat opus.
En age rūpe moras/p̄imeuo flore iuuētus:
Uertice cū cano turba senilis ades.
Ne fugite ob preciū. diues/pauperq̄ venite
Hoc opus excellens venditur ere breui.

Quia pposterus est ordo pii° humana sub sidia petere / vt illis deficietibus diuini fauoris gratia postulet. de 9se. dist. j. omnis xpianus. in fi. Idcirco ego Joannes andree Bononień. in oibus iuuenis: inter decretoꝝ docto res lʒ minimus tñ indign° / cupiens hui° operis mei fore pncipium ad inuocatio nē honorē ꝛ laudē nois iesu xpi. qđ qñ recolo flectere debeo genua. saltez corde. J. de imuni. eccł. decet Prius ad eum inḱtū possum humiles porrigo pces: vt nō pōderatis hūanis demerit' / sui sola clemētia in me sui celestis irrigui grām infuat: sciētie ꝛ eloquentie supplendo defectū: augendo ingenij modulum: et mēorie ꝗtitatē: vt possim scripturarū hui° libri veritatem pandere / errores fugare / enigmata reserare / nodos soluere / obscura dilucidare: ꝛ dubia declarare J. de reli. ꝛ vene. sanc. c. j. vt sic seruet ꝛ augmētet sciētia / ṽtus ꝛ grā in me ipō: vt iuxta ṽbum psalmiste. de ṽtute ambulē in ṽtutē. de pe. di. ij. dū sanctā. plantet edificet. roboret: ꝛ cōseruet hui° iuris sciētia in mētibus desiderātiū auditorū. xxiij. q. j. aduocauit. in fi. vt per eā ipsorum honorificata et ditata sint corpora J. de pben. de multa. in fi. ipsorūq̃ corporuꝫ membra reddātur iusticie seruitura. vt. xlvij. dist. omes. vt sic erudite sint anime ꝛ a deo picte: iduteq̃ iusticia beatitudinē mereātur. de pe. dis. ij. illa anima. ꝛ. c. se. Sit aūt hoc opus memoriale prouectis: iuuenes istruat cū paribus cōferat: ꝛ desides excuso negligentie somno. J. de homici. p humani. assiduos et vigilātes reddat ad studiū: vt sermo meus scintillā amoris huius scientie in eis inueniens in illā fluat ꝛ nutriat: vt cum creuerit flammā dignissimā faciat. de pe. dist. ij. si sermo. Laudantes igitur hoc opus melioribus rationibus roborantes et merito rephendentes amplector. detrahentibus autē nō resisto: sed velut agnus corā tondente non aperiam os meum. de pe. dis. ij. si enim inquit. ad fi. prime colūne. paratus ab anniculo docerí. xxiij. q. iij. c. j. Ascribatur igitur insufficientie mee quicquid in hoc opere repchēdendum extiterit: me tamen reddant aliqualiter in his excusatū cognoscēde veritatis affectus ꝛ nō debilis amor: quem corde gero firmum ad studiū ꝛ studentes quibus attrahor ꝛ absolute compellor manū ad calamū mittere: lʒ ad id insufficientissimū me cognoscam. Si quid autē ibi fuerit nota dignū ꝛ vtile prius diuine potentie: secūdo reuerēdissimo patri sub cuius vmbra quiesco et doctor sedeo: (lʒ indign°) dño Guidoni de abaysio archidiacono Bonoñ. ex cui° scriptis ꝛ dictis q̃ nō in glosas recipio: sʒ in textū: ꝛ maxime lectura p ipm sup libro decretorū nouiter compilata infra scripta collegi. Et licet olim peritorū huius iuris dicta vel scripta suo iudicio putem esse summissa: vt qđ approbat approbatū. ꝛ qđ reprobat habeat in singulis reprobatū. filialiter tñ audacia hui° operis scripta sue correctioni subijcio. ꝛ pfiteor me tenere qđ approbat / et nō tenere qđ reprobat. Et si qua in hoc ope suis dictis: vel scriptis essent ꝯtraria hec cogito illa p non scriptis: ꝛ per hoc cūctis pateat me rephendi nō posse. vt. xxiij. q. j. hec est fides. de sum. tri. dānamus. in fi. [illegible] j. Hoc et qđ sequitur honoris sui causa dictuꝫ fuit. Ipse enim me gratis doctorauit. Joan. an.

Psal. lxxxiij. — Actuū viij.

Sexti libri decretalium in concilio lugdanēsi p Bonifaciū octauū editi cōpilatio Sūmarijs diuisionibus casib° lōgis ac quibusdā alijs additionib° illustrata.

Bonifacius a

Glosa tria facit. Primo circa ꝗrenda in pncipio librorū se dupliciter excusando remittit. Secundo diuidit. Tertio casum ponit.

Bonifacius epis. Ea ratione motus qua in principio secundi / tertij / quarti / et quinti libri decretaliū: querere nō solemus de his ꝗ̃ ꝗ vel sex q̃ sunt in cuiuslibʒ libri pncipio attēdēda. sʒ in pncipio voluminis suffi cit ꝗsiuisse. In principio hui° sexti libri (lʒ non idē sit auctor) ꝗrere ptermittaꝫ: vt sic breuitatis cā ad ea sufficiat remisisse q̃ in principio Gregoriane cōpilatiōis p Berñ. notata fuerūt. Et lʒ antiqua sit rethoricoꝝ altercatio an salutatio sit pars epłe: id coꝝ disputatiōi ꝛ solutioni relinquens: hoc prohemiū in quattuor diuido ptes. In quarū prima salutatio ponitur vsq̃ ibi. Sacrosancte. In secūda exordium vsq̃ vbi: Sane. In tertia narratio vsq̃ ibi: Uniuersitati. In quarta ꝯclusio vsq̃ i fi. Primo igitur dñs Bonifacius doctores et scholares morātes Bonoñ. salutat ꝛ bñdicit. Secūdo exordiendo dicit ꝙ intēdit sollicite circa cōmoda subditorū / et voluntarie laborat: ꝛ interdum totis noctib° vigilat antiqua iura declarando et noua condendo. vt ipoꝝ scandala tollat ꝛ lites reprimat: ad qđ se teneri fatet ex officio dispensat ionis sibi credite: eo ꝙ post sancte Romane ecclesie que a deo prelata fuit cunctis ecclesijs ꝛ effecta totius orbis magistra. Tertio narrat se a multis requisitum instāter: vt elucidare deberet q̃ ex extrauagātib° editis post ꝯpilationē Gregorij. ix. ab ipso vel alijs Roma. pōti. teneri: ꝛ que refutari deberet: ꝛ q̃ fuerint auctores ipsarū. Qđ efficere desiderans p tres noiatos in lr̃a extrauagātes ip̄as fecit diligētius recenseri: quaruꝫ multe resecate fuerunt: qr tēporales vel iuri ꝯtrarie vel supflue: reliquas in melius reformatas cum vtilibus constitutionibus p ipsum nouiter editis mādauit i vnū libruꝫ redigi: ꝛ sub debitis titulis collocari: illūq̃ librū vult adiūgi q̃nq̃ libus decretaliū: ꝛ vocari Sextum. cum senarius numerus sit perfectus. Dicit demum ꝙ ideo non mādauit has constitutiones in compilatione Gregorij sub suis titulis poni: quia oportuisset multos libros destrui et nouos fieri cum maximis laboribus et expensis. Quarto concludendo mandat ipsis doctoribus ꝛ scholarib° ꝙ ipm librū mature compositum queꝫ eis sub bulla transmittit / affectuose recipiāt: illo vsuri in iudicijs scholis. et precipit ꝙ vlterius non recipiant: nec pro decretalibus habeant aliquas constitutiōes Roma. ponti. editas post compilationem Gregor. ix. que in ipso sexto libro inserte vel reseruate non sint, hoc dicit prohemium.

Glosa ista tria facit. autorem commēdat / nominis ethimologiam ponit: querit obijciendo de lege: ꝛ tripliciter soluit legi respondens.

a Bonifacius. Ex pdecessoribus suis eiusdeꝫ nominis licꝫ ipse fuerit octauus: credo ꝙ vnicam decr. habuimus. s. J. de psumpł. nullus. Et dicit Bonifacius quasi bona faciens. ꝛ vere est consonans nomen rei. put esse debet. xxi. dis. cleros. de pben. cū scđm. in fi. de dona. Hest ꝛ aliud. Bonū igitur immo optimū opus fecit nostrum ius cañ. illuminando. ꝛ per declarationes antiquorū iuriū: ꝛ per editiones nouorū vt infra sequitur. Sed solēt iuuenes dubitare qua rōne

muteṫ nomē in creatione Ro. pō. cū nois mutatio ꝑ- hibita sit. C. de mu. no. l. j. Hic em̄ pri⁹ vocabatur Bñ dict⁹/ nō Bonifaci⁹ est nolat⁹. Innocēti⁹. iij. pri⁹ . Si nibald⁹. Greg. x. pri⁹ Theobald⁹. Celestin⁹. v. prius Petr⁹. Rñdeṫ hoc fieri ad ondēdū ꝑ mutationē nois factā ꝫ mutatione ꝫ hois. cū em̄ pri⁹ eēt pur⁹ hō nūc vicē veri dei gerit i terris. ꝫ. vt ec. bñ. vt nr̄m Uel ideo. q2 ois actio xp̄i nr̄a est instructio. ꝫ. de electio. significasti. ij. q. j. deus oēs. ſꝫ in ꝑmotiōe Petri mutatū est sibi nomē cū ꝑmo vocareṫ Symō. xxj. di. in nouo. ſꝫ roma. pōt. vicē Petri gerit. ꝫ. q ſi. sint legiti. ꝑ venerabilē. vñ ad ei⁹ instar ꝑmeuū mutādū est nomē. Preterea equū fuit mutationē fieri: q2 posset ꝑmotus turpe originale nomen hr̄e. pone exemplū ꝫ. de elec. ꝑ inquisitionē. vñ nō esset equū ip̄m illo nomine fraudulēta mine vocari. Lex aūt de mutatione nois intelligitur. [rubr.] In decretis tn̄ habeṫ de Bonifacio. lxxxix. di. ꝟ. ſi querit. xcvij. di. c. j. ꝛ. ij. xij. q. ij. cū deuotissimam. de conse. di. j. vasa. fm̄ Archi.

Glosa. seq. de stilo scribentis remittit querit opponendo. soluit. et ex solutione arguit.

a Ep̄s aū ꝯsecrationē ꝛ coronationē sic scribitur. Bonifaci⁹ elect⁹ ep̄s ꝛ adde qd̄ dicā. in fi. li. sup data. Et quare se vocet ep̄ꝫ cū sint l ecclesia dei dignitates ep̄ali maiores dubitari solet. Dic. ix. ordines in eccl'ia. xxj. di. cleros. ꝛ. xxiij. di. ep̄s. ꝛ. c. se. Istoꝝ aūt ordinū ep̄alis est maior. q2 nullū ipso est inuenire maiorē vel parē. sa. qd̄ no. xxj. di. in nouo. in ꝑn. ij. glo. ꝛ. xxxij. di. ca. j. nō ꝫ a dignitate ſꝫ ab ordine volēs nuncupari se vocat ep̄m. Et est ꝯ theologos qui dicunt solū esse sex ꝑtē ordines. Dicūt eni q ep̄alis ꝛ psalmistat⁹ nō sunt ordines. ꝑ eo q certū officiū circa cōfectionē euchariſtie non est illis ordinib⁹ deputatū. Nos iuriste contra ꝑ iura ꝑdicta. de hoc. ꝫ. de pur. can. quotiens.

Glo. se. reci. ꝑ questionē vel obiectionem quam soluit quadrupliciter ꝛ remittit.

b Seru⁹ seruoꝝ dei. nō simplr̄ se dicit seruum/ ſꝫ suū suoꝝ dei: q̄si de his q sunt foris nihil ad eū. ij. q. j. multi. vl q2 his nō fuit q deo nō fuiūt: ſꝫ illos iudicat his aūt q seruiūt seruit. vt. ꝫ. de off. lega. officij. Uel dic seruoꝝ dei. s. aploꝝ Petri ꝛ pauli quoꝝ vices gerēdo fuire ip̄is dr̄. ad hoc. j. q. vij. q̄tiens. Uel ex nimia humilitate hoc dicit fm̄ quā negat se vniuersalē papam xcix. di. ecce. ꝛ submittit se iudicio seculari. ij. q. vij. nos ſi ꝛ volūtarie purgatiōi. ij. q. v. mādast. Ul' dic vt no sa. in ꝓhemio Greg. [rubr.] Legiṫ i cronica Martini q brūs Greg. fuit ꝑm⁹ q sic se scripsit. habeṫ hec clausula. j. q. iij. saluator. in fi. et c. ex mltis. in fi. xxx. q. iij. c. ij. in fi. de sen. excō. relatū. in fi. fm̄ archi. Io.

Glo. seq. remittit. ꝛ. q. soluit.

c Filijs. Quos papa vocet filios/ ꝛ q̄s fr̄es dic vt ꝫ. de crimi. fal. q grani. Et lꝫ alıq̄s ep̄s esset in studio Boñ. scholaris vel doctor: nō ē ꝑpterea rescriptū vicioſum: q2 gn̄ali⁹ iſpicim⁹. nec est curādū de modico. de conſe. di. ij. reuera. ꝫ. de symo. ꝛ si questiones.

d Doctoribus. Doctor dicıṫ a docēdo/ et debet esse cautus ne proferat tacenda: vel dicenda reticeat. xliij. distinc. sit rector. in ꝑnci. et debet sermōm et verba sua secundū audientium capacitatem ꝛ ingenium coaptare. viij. q. j. oportet. qui enim ea docet que ab auditoribus intelligi non valent: non eorum vtilitatem sed sui ostētationem facit. xliij. distinc. ꝟ. vlti. nec dꝫ eē arrogans sed humilis. de maiori. et obedien. c. vlt. nam habet hoc p. oprium doctrina arrogantium: vt humiliter nesciant proferre que docēt ꝛ recta que sapiunt recte ministrare non possunt. xlvj. dist. cap. j. et doctores vniuersitatem faciunt ꝫ. de cōstitu. ex litteris.

e Scholaribus. a schola dictis. qd̄ grece ın latine dr̄. vacatio. vid ꝫ. j. ne clerı. vel mo. c. ij. in ꝑn. Io. an.) Priuilegiati aūt sut scholares in his q̄ habenṫ. ff. famil. her. l. ea q̄ pater. ꝛ. C. ne fi. pro patre in consti. habita.

Glo. seq. querit ꝛ remittit.

f Bononie. Quid de alijs? Dic vt no. in ꝓhemio Grego. ꝯpilatiōis. [rubr.] Ethimologiā nois ponit hic Io. mo. Et qñ hic cepit esse studium vide in cle. j. de magist. in glo. dicitur.

g Cōmorātibus. Multi morantur qui parū studeant: ꝛ hoc forte curialiter reprehendere voluit secūdum Hostien.

Glo. seq. dicit q̄d confert bñdictio ꝛ dat. viij. silla: ꝛ determinationem ponit.

h Benedictionem. Per benedictionē prelati deuote susceptam venialia remittuntur. ad hec. j. q. j. dictum. ꝛ. c. maledicā. ꝛ. c. seq. Sicut ꝑ generalē confessionem ꝛ orationē dominicā. de peni. dist. iij. de quotidianis. Per aquā benedictā. de ꝯse. dis. iij. aquā. Per elemosynā ꝛ ieiunia. de pe. di. iij. sane cauendū. Et ꝑ eucharistiā deuote sumptā. de ꝯse. dist. ij. cum omne. Per vnctionē extremā. ꝫ. de sa. vnct. ca. vno. ad ꝑnci. Per deuotā pectoris tunsionem. de pe. dis. j. tres sunt actiōes. fm̄ Hosti. no. de peni. ꝛ remis. omis. ꝛ qd̄ dixi de remissione venialiū intelligas veꝝ in eo qui nō est in mortali: vt no. de pe. disti. j. perfecta. in vltima glo. mortale em̄ sine veniali pōt dimitti: sed nō ecōuerso: q2 mortale opponiṫ charitati: veniale feruori charitatis. sublato vero priori/ tollitur posterius: sed non ecōuerso.

Sacrosancte. Exordiū. Et iō sacrosancta dicit q2 ꝯsecrata fuit martyrio aploꝝ Petri ꝛ Pauli. xxj. di. q̄uis. xxij. di. c. ij. ꝫ. de elec. fundamēta. ꝛ de reli. ca. j. [rubr.] Hoc ꝓhemiū. fm̄ Io. mo. diuidiṫ in quattuor partes. In exordiū. Narrationem. ꝫ. ꝟ. sane. Argumentationē. ꝫ. ꝟ. quē librū. Cōclusionē. ꝫ. ꝟ. vniuersitati. Primā subdiuidit in duas. In exordiū generale. Secūdo in magis concretum ꝛ speciale. In primo tangit eminentiā romane ecclesie: in presidentia ꝛ in subditoꝝ cura. Secundo eius eminētiā in iurium antiquorum declaratione/ ꝛ nouorum editione ibi. Et quas. Secunda principalis ibi: sane. Prio narrat de cā efficiēti principali. Scd̄o ibi. Per venerabiles. de cā efficiēti nō principali sed cooperante vel instrumentali. Tertio ibi. In qbus. fine huius opis ex narratis cōcludit. Tertia ꝑncipalis ꝑmo narrat opeřis ꝑfectionem ex numero senario. Scd̄o ibi. Nec sine causa. ex dispendioꝝ expensarum ꝛ laborū euitatione. Quartam non subdiuidit. Io. an.

i Imꝑscrutabilis. vñ. O altitudo diuitiaꝝ sapientie ꝛ scīe dei q̄ imꝑscrutabilia sunt iudicia ei⁹ ꝛ inestigabiles vie ei⁹. ad ro. xj. ꝛ de pe. di. iiij. si et bono.

k Incōmutabili. xxij. q. iij. incommutabilia. ꝫ. de summa. trini. firmiter.

Bonifacius episcopus[a] seruus[b] seruoꝝ dei: dilectis filijs[c] doctoribus[d] ꝛ scholaribus[e] vniuersis bononie[f] ꝯmorātibus[g] salutem et apostolicam benedictionem.[h]

Sacrosancte Romane ecclesie/ quam imperscrutabilis[i] diuine prouidentie altitudo: vniuersis dispositione incommutabili[k] pre-

---

Marginalia: doctor vñ dicatur. — doctor q̄lıṫ se debeat — ca scholares. — Scholaris vñ dicaṫ. — Petis venia le an possit remitti sine mortali. — Eccl'ia romana q̄re dicaṫ sacrosancta. — diuisio

Papa per q̄ ƀ ba obtinuit p̄ncipatū.

a ¶ Pretulit. Per illa v̄ba Tu es petr⁹ ⁊c̄.xxj.di.in nouo.⁊.c.se. vel pasce oues meas. de elec.significasti.
b ¶ Magistratū.xxj.distin.c.j.⁊.ij.ℨ.de sum.tri.ca. damnamus.ad fi.ℨ.de priui.antiqua.C.de sacrosan. eccle.l.iubemus.⁊.j.titu.proxi.c.vno.

attollit/alb extollit: vt.J.de ɔces.prebē.c.vlti.in prin.
x ¶ A multis.me teste fuit super hoc requisitus ab vniuersitate Bono.per nūcium suum ad hoc missum discretum virum bone memorie dominum Jacobum de castello mãsionarium bonon̄. qui homūcio erat id est paruus homo corpore: ⁊ intelligas q̄ magnus fuit in huius iuris sciētia. Cum pponeret corā papa bonifacio.stās Bonifacius credēs genuflexum monebat eū vt surgeret: ⁊ tunc fertur Portuēsem scilicet fratrem Mattheum de aqua sparta dixisse ad papam: zacheus est.

tulit[a] eccl'ijs: ⁊ toti⁹ orbis precipuū obtinere voluit magratū[b] regimini p̄sidentes: sollicitamur curis cōtinuis/ et assidua meditatiōe vigemur: vt iuxta credite nobis dispensationis[c] officiū subditoꝝ commodis[d] in quoꝝ ꝓsperitate vtiq3 ꝓsperamur[e] iugi[f] (q̄tuz nobis ex alto ɔcessum fuerit) sollicitudinis studio intendamus. Amplectimur quippe volūtarios ꝓ ipsoꝝ quiete labores[g]: ⁊ noctes q̄nq3 transimus isomnes[h]: vt scādala remoueam⁹ ab ipsis: ⁊ q̄s hūana natura (nouas semper deproperans edere formas[i]) lites quotidie inuenire conat̄ nūc antiquoꝝ declaratiōe[k]: nūc[l] v̄o nouoꝝ editione iuriū (ꝓut nobis est possibile[m]) reprimamus. ¶ Sane[n] cū post volumen decretaliū a feli. re. gre.pa.ix.pre.no.rā prouide[o] q3 vtilit̄[p] cōpilatū nōnulle ab eo[q] et ab alijs[r] romanis pon. successiue[s] sup diuersis dicerent̄ articulis edite decretales de q̄rū aliq̄b⁹ an decretales existerēt: cariūq3 auctoribus[t] dubitabat̄ sollicite in iudicijs et scholis. ¶ Nos ad apicē[v] sūmi pōtificat⁹ sup̄na dispositiōe vocati: sup hoc cū instātia req̄siti a multis[x] ambiguitatez et incertitudinem hm̄ōi dispendiū[y] plurib⁹ afferēt̄/oīno tollere ac elucidare: q̄ de decretalib⁹ ipis teneri[z]: queve deberēt in posterū refutari[⁊] g̃ra suffragāte diuina: pro vtilitate publica[a] desiderabiliter affectātes: p venerabiles frēs nr̄os Guillelmū archiepm̄ ebredunen̄. et Berēgariū epm̄ biteren̄. ac dilectū filiū magr̄m Richardum de senis sctē ro.ec. vicecācellariū[b] iuris vtriusq3 doctorē[c] decretales hm̄ōi[d] diligēti⁹ fecim⁹ recēseri: et tādē plurib⁹ ex ipis (cū aut t̄pales: aut sibi ipsis vel alijs iurib⁹ ɔtrarie[e]: seu oīno sup̄flue viderentur) penitus resecatis: reliquas quibusdam ex eis abbreuiatis[f] et aliquib⁹ in toto[g] vel in parte mutatis[h] multisq3 correctiōibus[i] / detractionib⁹[k] /

c ¶ Dispensationis.xlij.dist. dispensatio.
d ¶ Commodis. In his p̄ceptis/ pucipue q̄bus aiarū saluti cōsulit̄.J.ℨ preben.c.j.de cōsti.c.vlt.cum si.
e ¶ Prosperamur.J.de offi.lega.offi.
f ¶ Jugi.id est continuo.
g ¶ Labores Jdē dicit impator.in aut.vt di ni.iu'.subscrip. ha.in glo.q̄ est in prin.col.viij.
h ¶ Insōnes. in aut.vt iudi.sine quoquo suffra.in prin.
i ¶ Formas. C.de ve.iu.enu. l.ij.§.s3 q2 diuie.
k ¶ Declaratiōe.vt.J.ꝺ elec. statutū.de p̄bē. quia sepe.cū similibus.
l ¶ Nūc vero nouoꝝ editione iuriū.verbū clementis.J.de prebe.c.j.cum si.
m ¶ Possibile. h.d.q2 natura ē introductū plura esse negocia q̄ vocabula.ff.de prescrip.ver.l.natura.
n ¶ Sane.Narratio.
o ¶ Prouide.C.de no.co.compo.in.j.cōstitutione.
p ¶ Utiliter.distin.iiij.erit.Joan.and.
q ¶ Ab eo.vt.J.de rescrip.c.j.de resti.c.j.⁊.ij.de deci.ca.j.de here.c.j.de resti.in integ.c.j.
r ¶ Alijs.Ut per te infra videbis.
s ¶ Successiue. Et sicut successiue sic ordinate poni debuerunt vt ex ordinatione ipsarū quis prior fuerit pateat.vt in prima cōsti.C.de no.co.compo.qꝺ in huius libri cōpilatione bene seruatur. vnde si que decretales Grego.ix.ponuntur in ti.ille sunt prime. Bonifacij semper sunt vltime. In decretalib⁹ tamē eiusdem auctoris dici solet q̄ hic ordo non semp seruatur qꝺ solet ꝓbari.ℨ.de offi.archidi.ad hec.⁊.c.vt nostrū ℨ.qui fi.sint legi.causam.j.⁊.ij.
t ¶ Auctoribus. Sicut erat in decreta. Grego.ix.J. de restitu.in integrum.ca.j.quam quidam attribuebant Alexan.iiij.⁊ idem in similibus.
v ¶ Apicem.idem verbū habes.xl.dist.nō nos:ibi. Quis enim sanctū dubitet quē apex tante dignitatis

y ¶ Dispēdiū Coartandū fuit J.de rescrip.capi.iij.
z ¶ Teneri. Scili3 inserte in hoc libro vel reseruate.
⁊ ¶ Refutari. Se3 q̄ inserte vl' reseruate nō reperiētur.vt.J.in fi.prohemij.
a ¶ Publica. iiij.di.erit.in fi. Joan.and.
b ¶ Uicecancellarium tunc nunc diaconum cardinalē.titu. sancti eustachij
c ¶ Doctorē. Ubi erūt gloriosi non solum doctrina legū sed etiam experientia rerū: ⁊ tales debent esse iuris cōpositores.C.de no.co.compo.in prima constitutione.
d ¶ Huiusmodi. Sc3 editas post volumē.Greg.ix.
e ¶ Cōtrarie. Qꝺ in iure reperiri non debet.vt.ℨ. in prohemio Grego.ix.⁊.C.de ve.iur.enucle.l.tanta.
f ¶ Abbreuiatis. Ut est videre in decre.Grego.ix.J. de decimis.c.j.que per lōgiora verba extrauagabat̄. ⁊ incipiebat: grauem nobis.cum similibus.
g ¶ In toto. Ut patet i decre.Innocētij quarti que incipiebat graue nimis. que p breuia verba ponitur ne cle.vel mo.ca.ij.⁊ per decre.que olim incipiebat.sicut/dilecti.que per breuia verba ponitur.J.de elec.statutum. et in decre.J.de testamentis.c.j.que olim incipiebat Joannes frā.pa.extrauagāo.Inno.iiij.maxima in textu et multe sunt similes.
h ¶ Mutatis.J.de rescriptis.statutum.
i ¶ Correctionibus.vt.J.de here.quicunq3.ad fi.vt ibi dicam.Joan.and.
k ¶ Detractionib⁹.J.de rescrip.c.j.ad finē.et de testibus.ca.ij.ad fi.et dupliciter.J.de senten.excommu=

et additionibꝰ[a] ꝓut expedire vidimus[b] factis i ipsis in vnū librū: cū nōnullis nr̄is cōstitutionibꝰ: in q̄bus ad correctionē[c] morū subditoꝝq̄ quietē multa statuunt salubria: fructus vberes deo ꝓpicio i domo dn̄i allatura ⁊ plurima in iudicijs et extra frequentata dubia decidunt: redigi mandauimus: et sub debitis titulis[d] collocari. ¶ Quē librum v. libris alijs dicti voluminis decretaliū[e] annectendū: censuimus sextum nuncupari vt idē volumē[e] senariū[f] (qui numerus est perfectꝰ[g]) librorum illo adiuncto numerū cōprehendēs ꝑfectā in rebus agēdis formam tribuat: ⁊ in mo=

nica. quia periculosum. vt in omnibus his dicam.

a ¶ Additionibus. vt. j. de regularibus non solū: vt ibi dicā. idē esset videre in decre. j. de ꝓben. si pro clericis pauperibꝰ. ⁊. j. de cōces. prebē. ne captāde. ver. l3. ⁊ in decre. executor. pōt tamē: habito respectu ad antiquas vnde tracte fuerunt.

b ¶ Vidimus. §. de consangui. non debet.

c ¶ Correctionē morū. q2 hoc solum bene agit vt vita hominū corrigatur. xxiij q. v. prodest. et imperator dicit Legibꝰ nostris mores intendimus corrigere. C. de secū. nup. l. j. ad idem. xlvj. distin. c. j. ibi: ne elatis moribus ⁊c̄. ⁊ §. de vi. ⁊ honesta. cleri. vt clericorum.

Rubrice sunt autētice.

d ¶ Titulis. Nota rubricas esse autenticas ad hoc de pe. di. j. §. hec aūt vba. §. ne se. va. c. j. vt ec. bn̄. ca. j. ff. qd̄ qsq3 iur. l. j. ¶ Itē no. rubricas de textu. p qd̄ colligē scriptorē q̄ ꝓmisit textū scribē illas ponere debē.

Addi=tio.

Additio. De rubricis huius voluminis ⁊ legū intellige. In rubricas decreti non est verum. iij. q. ix. charte. Spe. de dispu. vt alleg. in fi. Joan. and.

e ¶ Volumen decretalium.

f ¶ Senariū. Alibi dicit septenariꝰ numerus esse perfectꝰ. de pe. distin. j. in fi. summe. Cōtra id qd̄. j. in glo. seq. no. q2 ꝑfectus est numerus senarius q̄ precise cōstat vel resultat ex oībus partibꝰ suis aliquotis simul aggregatis. Sol. Septenarius numerus nō est perfectꝰ nō ob. glo. pcealle. summe q2 intelligit ibi ꝑfectus. i. multis similibus approbatis in q̄titate numeri septenarij. de quo potes videre multa exempla de cele. mis. c. j. in glo. fi. hierony. clarius bitri.

¶ Glosa sequens reci. per. qd̄. quare numerus senarius dicatur perfectus. primo dat duas solu. quas nō approbat ponit tertiam quam approbat.

Etates homis sunt sex

g ¶ Perfectus. vt. xxv. q. iiij. c. vno. Sex eñ etatibꝰ mūdi gñatio ⁊ hoīs statꝰ finit vt ibi. Prima eñ etas i hoie ē infantia q̄ durat vsq3 ad. vij. annū. Scd̄a pueritia vsq3 ad. xij. vl. xiiij. ānū. Tertia adolescētia vsq3 ad. xxv. † Quarta iuuētꝰ vel virilis etas vsq3 ad q̄nquaginta. Quinta senectꝰ vsq3 ad. lxx. Sexta abinde: ⁊ dr̄ seniū aliarū etatū terminꝰ. C. de sacrosanc. eccle. vt inter diuinum. ¶ Sic et sex sunt generationes mundi. Quarū prima vsq3 ad noe. In hac fuit institutio ⁊ lapsus gn̄is humani. Scd̄a vsq3 ad abrahā. In hac fuit gn̄is humani destructio p diluuiū ⁊ renouatio. Tertia vsq3 ad dauid. In hac fuit circūcisionis ⁊ legis cōstitutio. Quarta vsq3 ad transmigrationē babylonis Floruit lex in hac sub regibꝰ ⁊ ꝓphetis. Quinta vsq3 ad aduentum xp̄i. Fuit in hac populi captiuatio ⁊ redēptio. Sexta vsq3 ad finem seculi. Sub hac humani generis redēptio. Est autē ad hoc. si. §. de cōsang. nō dz. de ꝯse. di. iiij. de trina. Sed licet sint bone iste similitudines: nō tn̄ inferunt ip̄m senariū numerū fore ꝑfectū. Unde dic ſm arithmeticos q̄ttuor esse generationes numerorū. ¶ Prima q̄ incipit ab vno ⁊ durat vsq3 ad. x. dicit ista numeroꝝ monadicoꝝ: a mona qd̄ est vnū. xvi. q. j. placuit. ij. q2 ab vno incipit. Secunda dicit decadicoꝝ a decade qd̄ est decē. ⁊ durat vsq3 ad centū. Tertia dicitur centedicorū ⁊ incipit a cētum et durat vsq3 ad mille. Quarta dicit milledicoꝝ. a mille incipiens ⁊ durat vsq3 ad infinitum. Ex his quattuor generibus numerorū est reperire alios ꝑfectos/paucos tn̄: alios imperfectos. Ex imperfectis est reperire alios diminutos alios abundātes. Dicitur autē numerus ꝑfectus q̄ cōstat vel resultat ꝑcise ex oībus partibꝰ suis aliquotis simul aggregatis. Est ergo vidēdum q̄ sunt partes aliquote et sunt ꝑtes aliq̄te q̄ aliquotiens sumpte reddūt suū totū precise: id est nō plus nec minus. vide hoc in senario q̄ est primus ꝑfectoꝝ. ⁊ solus inter monadicos perfectus. nā sex vicibus vnū: sex sunt. ter duo: sex sunt. bis tria: sex sunt. ⁊ abinde non sunt partes aliquote: q2 quattuor aliquotiēs sumptum/faceret octo. vel plus. ergo oēs partes aliquote sunt hec. vnum. duo tria. sed vnum duo tria faciunt sex. ergo senarius numerus est perfectus ſm diffinitionem superiorē que habet q̄ numerus perfectus resultat precise ex oibus partibus suis aliquotis simul aggregatis. Uide in alio numero ꝑfecto. In genere enim decadicorum alius ⁊ solus numerus est perfectus. s. xxviij. tolle partes. sc3 dimidiam ⁊ circa. ff. de vbo. signi. nomen. quia vltra dimidiā nō esset reperire aliquotas. vt. §. dixi. xiiij. est ps aliquota: quia bis sumptum facit. xxviij. xiij. xij. xj. x. ix. viij. nō sunt partes aliquote de. xxviij. q2 aliquotiens sumpte non inferunt precise suum totum: sed plus vel minus. Nam. xiij. bis sumptum facit. xxvj. ter sumptum facit. xxxix. et sic plus vel minus ⁊ sic de singulis. vij. est pars aliquota: q2 quater sumpta infert suū totum vj. ⁊. v. non sunt partes aliquote. iiij. vero est pars aliquota: quia septies sumptum infert suum totū. tria non est pars aliquota: sed. ij. ⁊. j. bene sunt partes aliquote. q2. xiiij. vicibꝰ duo facit. xxviij. et. xxviij. vicibꝰ vnū: facit. xxviij. ergo restat q̄ omnes partes aliquote de. xxviij. sunt. xiiij. vij. iiij. ij. j. sed ex his aliquotis simul aggregatis resultat precise totū: quia. xiiij. vij. iiij. ij. ⁊. j. faciunt. xxviij. ergo scd̄m diffinitionem superiorem. xxviij. est numerus perfectus. et sic etiam de alijs perfectis. cōputaui autē de isto vt melius intelligeretur dictum de senario. Ex imperfectis dixi q̄ alij sunt diminuti de quibus solet poni exemplum in octonario. tres enim sunt partes aliquote de octo sc3. iiij. ij. ⁊ vnum. sed. iiij. ij. ⁊. j. faciunt. vij. et sic est imperfectus diminutus. vide in quaternario cuius due sunt partes aliquote. scil3. ij. et vnū. quia bis. ij. iiij. et quater vnum. iiij. sed. ij. ⁊. j. faciunt tria. ergo est quaternarius numerus imperfectus diminutꝰ. ⁊ vide in. ix. cuius etiā due tantum sunt partes aliquote. scil3 tria ⁊ vnum. sed. iij. ⁊ j. faciunt quattuor: ⁊ sic est imperfectus diminutus. In imperfecto abundanti solet exēplum poni in duodenario. cuius aliquote sunt. vj. iiij. iij. ij. ⁊. j. sed iste aliquote simul aggregate reddūt plꝰ q̄ totum scil3. xvj. ergo est imperfectus abūdās. vide in. xx. cuius partes aliquote sunt. x. v. iiij. ij. ⁊. j. que simul aggregate reddunt plus q̄ totum. scil3. xxij. ⁊ sic

Marginalia: Concor. tex. cum glo. l. l. cum hi ff. de trāsac. ⁊ in. l. j. ff. d mino. ⁊ in l. nō aliter. ff. d leg. iij. — Nūero rū q̄ttuor sunt gñatio nes. — Nūerꝰ ꝑfectꝰ qn̄ dicatur. — Partes aliquote q̄ sunt. — Nūerꝰ xxviij. ē ꝑfectꝰ.

est numerus imperfectus abundans. hec late et clare computando posui: vt bene intelligatur hoc quod non est de materia iuristarum. Additio.j. De his hominis etatib⁹ Archi.j. de cle. egro. cap. vno. Accur. ff. ad. l. falc. hereditatum. distinguit quattuor etates tñ scz pubertatem adolescẽtiaz iuuentutẽ: et seniũ ponc cum glo. Joan. andree. Additio.ij. Isidorus li. iij. eth. breuissime hec põit. Tu dic qd no. de hereti. ad nr̃m. in clem. super glo. vj. Jo. an.

a ¶ Nec sine. Antipophora. Rñdet ei tacite q̃stioni qua q̃ri posset quare nõ mãdabat istas decre. poni i antiqua ɔpi. Grego. sub suis ti.

b ¶ Predecessoꝝ. Inno. iiij. et Gre. x. Scripserit ei hi i pħemijs suis doctorib⁹ et scholaribus: vt decre. q̃s mittebãt sub suis ti. ꝑut exp̃mebat in ipis inseri facerent: vñ q̃dã faciebãt ipsas scribi in fine titulorum ɔpilatiõis Greg. et isti seruabãt mãdatũ. q̃dã faciebãt de eis volumina: et ipi nõ seruabant mãdatum ipoꝝ: vt hic pz.

c ¶ Promulgabant. Leges instituunt̃ cum ꝓmulgantur. iiij. dis. §. leges.

d ¶ Infinitos. oẽs. s. editos añ hui⁹ libri ɔpilatiõez

e ¶ Laboribus. No. maximos labores eẽ in libris scribẽdis. et est cõtra scholares qui semꝑ dum sunt in studio faciunt scribi libros dum laborare deberẽt ad studium. laborib⁹ eñ talibus et expẽsis parcẽduz est. de do. et contu. finem. Jo. an.

f ¶ Uniuersitati. conclusio.

g ¶ Maturitate. quod fieri dz. vt. xxxv. q. viij. apostolice. §. de rescrip. ad audientiam. j.

h ¶ Bulla. al's nõ credit̃ mãdato ꝑncipis. vt. xcvij. di. nobilissimus. vbi de hoc. et C. de manda. ꝑn. l. vna. ¶ Glo. ista dat duas remissiones.

i ¶ De cetero. Cõstitutio q̃ respicit futura. qd̃ de pẽdẽtib⁹ dicã. j. de elec. lz canon. Qñ incipiant ligare cõstitutiões hui⁹. vj. lib. dicã. in fine. vj. libri sup data.

k ¶ Scholis. hoc expone: vt no. in ꝑhemio Grego.

l ¶ Reseruãt̃. sicut decre. exijt q̃ seminat reseruata. j. de vb. sig. et q̃stiones oẽs edite sup negocio heretice prauitatis nõ cõtrarie q̃stiõnib⁹ huius libri sexti. vt. j. de here. c. vlti. in fi. Idem posset dici de reuocatorijs: de quibus. j. de preben. ca. penul. et antepe. de conces. preben. ca. vlti. Joan. an.

m ¶ Uoluminis. s. cõpilationis. Grego. ix. Et sic vides hodie p hunc finem q decre. de fide instru. pastoralis. non hz locũ in decre. editis post cõpila. Grego. ix. et ante hunc lib. sz posset hr̃e locũ in decret. Bonifacij editis post compilationem huius sexti libri et in olibus per eum vel eius successores edendis.

Labor maximus in libris scribendis.

Decr. pastoral' de fi. istr. qñ habeat locum.

rib⁹ disciplinam. Nec sine[a] cã morez p̃decessoꝝ[b] nr̃oꝝ q̃ cũ q̃stiones aliq̃s ꝓmulgabant[c] nouit̃: eas mandabãt sub antiquarum serie situari) omisimus i hac pte s̃uare. hec ei fecim⁹ ne infinitos[d] libros destrui: et alios nõ sine maximis dispẽdijs/laborib⁹[e] et expensis de nouo fieri oporteret. ¶ Uniuersitati[f] vr̃e igit̃ per apostolica scripta mandam⁹ quaten⁹ librũ hmõi cum multa maturitate[g] digestũ quem sub bulla[h] nr̃a vobis trãsmittim⁹: p̃mõpto suscipiẽtes affectu/eo vtamini de cetero[i] in iudicijs et i schol[k] nullas alias p̃ter illas q̃ inserũtur: aut specialit' reseruant̃[l] in eo decretales aut constitutiões a quibuscũq nostris predecessorib⁹ ro. pon. post editionez dicti voluminis[m] promulgatas recepturi vlterius aut ꝑ decretalibus habituri.

¶ Rubrica de sum. triñ. hui⁹. vj. lib. rub. meo iudicio continuãde nõ sunt. Rõ. q: s̃m hoc q occurrebant aliqua addenda/mutãda/detrahenda/ vel corrigenda: sic addita/mutata/detracta vel correcta fuerunt habito respectu ad compilationẽ antiquã. et ipsi⁹ rubricaruz hoc ordine retẽto si nichil in titulo volebat addere vl' mutar̃ illo omisso transibat ad sequẽtes: vnde secundũ rei veritatẽ decreta. huius libri in cõpilatiõe ãtiqua ○bebãt sub suis titulis collocari sed omissuz fuit ex causa. vt. §. j. ꝑhemio. §. nec sine cã. De isti⁹ tamẽ rubrice cõtinuatiõe et materia dic vt notat Ber. §. e. tit. Additio. j. Concor. Archid. qui etiam illas non continuat. sz Joan. mo. contra q̃ cõiter illas cõtinuat quod nõ placet nec fuit illa intẽtio auctoris. Jo.

Rubri ce sexti an sint ad p̃cedentes cõtinuande.

¶ Rubrica de summa trinitate et fide catholica.

Gregori⁹. x. in generali cõcilio lugduñ. ¶ Spũssanctus eternaliter a p̃re et filio tanq̃ ab vno pricipio et vnica spiratione procedit. h. d. Joã. an.

Ca. vnicum.

Fideli[n] ac deuota professione[o] fatemur q spũssanct⁹ et'naliter[p] ex p̃re

Fideli. ¶ Errore grecoꝝ q̃ dicebãt spiritũ sanctuz ꝑcedere a solo patre/extirpato ꝑ canones. de cõse. dis. v. ca. penul. et vl. Adhuc q̃dã in errores alios inciderũt negãtes spirituz sanctũ eternaliter ꝑcessisse a patre et filio: alijs dicentibus q ab vtroq ꝑcedebat: non tanq̃ ex vno ꝑncipio: sed tanq̃ ex duob⁹ ꝑncipijs et duab⁹ inspiratiõib⁹. j. Greg. x. i gñali ɔcilio lugduneñ. ¶ Primo ponit cõfessionẽ suã quã etiã dicit sancte Romane ecclesie catholicoꝝ patrũ grecorũ et doctoꝝ et latinoꝝ obseruãtiã et doctrinã. s. q spiritussanct⁹ eternalit' a p̃re et filio: et tanq̃ ab vno ꝑncipio et vnica spiratiõe ꝑcedit. Demum reprobãdo damnat oẽs qui p̃missa negare vel contrariũ asserere presumpserint. Scd̃a ibi: sed q. Additio s̃m Joan. mo. sunt tres partes. Prima narrat ꝑcessionez spũssancti. Secunda firmat illã. Tertia dãnat contrariũ sentiẽtes. Jo. an. Additio. j. De diuersis errorib⁹ circa spirituz sanctũ habet̃. xxiiij. q. iij. c. pe. §. catafrigijs. et §. boetiani. et §. noetiani. et §. seq. et §. macedoniani. et hos oẽs specificabat hic f rã. ver. Jo. an. Additio. ij. Abhinc recipe summarium. Jo. an.

Ponit casum.

n ¶ Fideli. §. eo. firmiter. et §. de here. dubi⁹. et est simile. C. de his q̃ ad eccl'. ɔfu. l. fideli. et dic fideli quo ad mẽtẽ/deuota quo ad exteriores actus. q. d. humili. ad hoc. j. de immuni. eccle. decet.

o ¶ Professione. i. confessione.

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

p ¶ Eternaliter. nam est pater generans: filius nascens: spũssanctus ꝑcedẽs pariter ab vtroq absq initio semp pariter ac sine fine. §. eo. firmiter. circa ꝑncipi. de ɔse. di. iij. c. vl. C. de sum. tri. in ep'la inter claras Sed opponit̃. trinitas est vnũ vniuersoꝝ principiũ.

Pat' gñans/ fili⁹ nascens/ spũssan

ctus ab vtroque procedens. vt. s. eo. firmiter. ergo nõ est ibi eternitas: q2 eternuz vere sine principio: sine fine. Sol. est principiũ principians non principiatum vt referatur principiuz ad res creatas: nõ ad ipsam diuinitatem.

¶ Glo. seq. ponit motiua grecorũ/ et rñsionẽ ad illa. in

Spũs sanct9 vñ pcedat. fi. obijcit: et soluit

a ¶ Et filio. cõfundit hic error grecorũ dicẽtiuz spiritũsctm̃ a solo pr̃e pcedere. Mouebant aũt auctẽ euangeli ca. Joã. xvj. ibi. Spũssanctus q a patre pcedit. Item in symbolo apud eos edito simpliciter cõtinet. q ex pr̃e procedit. Nos addim9 filioqz. ad idẽ lex. C. d sum ma. trin. l. ij. vbi

et filio[a] non tanq̃ ex duobus pricipiis: sz tanq̃ ex vno principio: nõ duab9 spirationib9 sed vnica spiratione pcedit. hoc pfessa est hactenus pdicauit et docuit[b]: hoc firmit[c] tenet et pdicat: profitetur et docet sacrosctã ro. ec. mr̃ oim fideliũ[d] et magr̃a. hoc hz ortho doxorũ[e] patrum[f] atqz doctorũ[g] latinorũ[h] pariter et grecorũ[i] incõmutabilis et vera[k] snia. Sz q2 nõnulli pter irrefragabilis pmisse vitatis ignorãtiã[l] in errores varios sunt plapsi: nos hmõi erroribus viam precludere[m] cupiẽtes hoc sacro approbãte cõcilio dãnam9[n] et reprobam9 oẽs q negare psumpserint eternaliter spmsctm̃ ex pr̃e et filio procedere: siue etiam temerario ausu asserere[o] q spũssanctus ex pr̃e et filio tanq̃ ex duob9 pricipiis et nõ tanq̃ ex vno pcedat. ¶ De cõstitutionibus

dicit spmsctm̃ quẽ ex summo rerũ parẽte speram9 etc. Sz ad hoc et silia respõdet q expssio patris non exclu dit filium. immo potius includit cũ ipsorum opera in separabilia sint. xxviij. q. j. sic eũ. de cõse. di. iij. c. vlti. vñ cũ pater et filius sint vna essentia subst̃atia seu na tura. vt in pdic. decre. firmiter. nõ põt ab vno solo pcedere: nec sum9 excõicati vt dicebãt greci: addendo in symbolo filioqz: q2 illud est poti9 declarare q̃ addere. j. Et adde qd no. de cõse. di. v. c. pe. Sed obijcit ad hãc cõstitutionẽ q sit supflua: ex eo q hoc idẽ dictum fuerat. s. eo. firmit. ibi spũsctũs parit ab vtroqz. etc. Sed dic q hic expssius modum pcessionis aperit dicens q non tanq̃ ex duob9 etc. Preterea hic damnantur asserendo vel negando contrarium sentientes.

Additio. j. Dicunt quidã hoc descriptuz Rome in tabula argentea post altare beati Pauli ad mandatuz Leonis. et. j. sen. di. xj. ca. ij. Jo. an.

¶ Glosa sequens distinguit.

Cõsuetudo romane ecclesie qñ sit sequenda.

b ¶ Docuit. Nota q in his que sunt de fide catholica et eius articulis necessario tenere debemus et sequi qd tenet et sequit Romana eccl'ia: al's essem9 heretici. s. eo. tit. c. j. et. ij. sed in aliis nõ habem9 necessario sed et tenere qd sequit: nisi sequat et doceat. xj. dist. nolite. vbi de hoc. xij. dist. nouit. xxj. distin. aliter. de cõse. dist. iiij. de trina. in vna enim fide nil officit sancte ecclesie consuetudo diuersa: vt ibi.

c ¶ Firmiter. s. eo. firmiter.

d ¶ Fidelium. De his q sunt foris nihil ad nos. xj. q. iij. inter vba. ij. q. j. multi. de diuor. gaudem9. lz ab eis expediat bonũ habere testimoniũ. vt ibi. et. viij. q. j. licet ergo. s. de sa. vnc. c. vno. §. ad exhibẽdum. xj. q. iij. non sunt. xij. q. j. nolo.

e ¶ Orthodoxorum. i. catholicorum.

f ¶ Patrum. xv. di. ca. j.

g ¶ Doctorũ. quorũ est ordo pcipuus in ecclesia. s. de hereti. cum ex iniuncto. §. cũ agitur. et p doctores/ predicatores et prelatos intelligas. xliij. di. ca. j.

h ¶ Latinorum. vt Augustini hieronymi/ ambrosij/ et Gregorij. xx. distin. de libellis. xv. distin. sancta. j. de reliqui. c. j.

¶ Glosa seq. obiectionem dupliciter soluit.

i ¶ Grecorum. aliquorum: vt Joan. Chrysostomi/ cyrilli/ athanasij/ didymi/ et ephesini cõcilij patrum. Greci enĩ cõtrarium dicunt. vt. s. dixi. Uel dic secũdũ Guil. q in hoc gñali Lugdunẽsi cõcilio greci qd hic dicit fuerũt publice pfessi et simbolũ cum additiõe filioqz ibi publice cantauerunt de mandato imperatoris et ecclesie grecorũ. vtinã corde credãt. xxij. distin. psalmista. Addi-

Additio Refert Frã. decl. q ibi fuit personalit ipsorũ patriarcha et solennes nũcij imperator. Jo. s.

k ¶ Uera. a. als posset in melius cõmutari. xxv. q. ij. aplice. et capi. sequenti.

Ignorãtia ẽ mr̃ errorum.

l ¶ Ignorantiã. q cũctorũ errorũ est mat: vt xxviij. dis. ignorãtia. nec in his excusat ignorãtia. naz ignorãs ignorabitur: vt ea. dist. qui ea. ad idẽ. xvj. q. j. si cupis xxj. q. ij. in quibus. et. c. seq.

m ¶ Precludere. lxxxij. distin. error. s. de spõsa. inter operas.

n ¶ Damnam9. s. eo. dãnamus. et dic dãnamus et reprobamus. i. reprobando damnamus.

¶ Glosa seq. querit arg. negatiue et soluit.

Tacẽs male sẽtiẽs de fide/ an sit hereticus.

o ¶ Asserere. supra dixit negare. Quid si qs nec negat nec asserit: sed tacens sic sentit? Uidetur nõ teneri. quia tacere est preter ista duo. xxij. q. v. ne qs. j. de reg. iur. is qui tacet. et. ff. eo. l. qui tacet. Sol. lz non ex verbis: tamẽ ex mente iudicatur hereticus de heret. c. j. xxiiij. q. iij. heresis. et. c. heretic9 et de9 audit in corde. vt. xvij. q. j. §. si ergo. et cor interrogat. xij. q. v. si qd. et. xv. q. vj. c. j.

Additio dñi helie.

¶ De cõstitutionibus. ¶ Bonifacius octauus conditor huius compilationis tracturus de iure. cõsiderauit q vbi nõ est fundamẽtum: desup edificari non põt: vt in. c. veniens. de pbr̃o nõ bap. in an. Jdcirco pfui operis fundamẽto pmisit rubricã de sum. trini. et fide catho. Quo fundamẽto premisso incedit ad iura cõdenda. Et q2 ius est duplex. s. ius scriptum: et ius nõ scriptũ. vt insti. de iure natu. gen. et ciuili. §. cõstat. Et q2 ius scriptũ est digni9 iure non scripto: ideo pmittit de iure scripto: puta de cõstitutiõib9: et postea de iure nõ scripto. j. de consuetudine. Uñ pintellectu hui9 q̃ritur qd sit cõstitutio.

Jus est duplex.

Sc̃do ̃qrit vnde dicat cõstitutio. ¶ Pro solutione pme q̃stionis est sciendũ q cõstitutio in iure accipit dupl'r. Uno mõ large: alio mõ stricte. Qñ cõstitutio accipit stricte put differt ab aliis partib9 iuris scripti nihil aliud est: nisi id qd statuit et ordinat princeps animo condendi legem. instit. de iure natu. gẽ. et ciuili. §. sed et qd principi placuit. Est ergo cõstitutio stricte sumpta/ put differt a lege plebiscito senatuscõsulto: et aliis partibus iuris scripti aliud qd facit princeps animo cõdendi legem: et vt subditi vtãtur tam in scholis q̃ in iudiciis. Jn scholis. s. doctores legendo: in iudiciis iudices ordinando: et aduocati allegãdo. Alio modo accipitur constitutio large pro omnibus partibus iuris scripti: siue sit lex: siue plebiscitum: siue senatusconsultũ: principis placituz edicta pretorum. responsa prudentum. etiam siue sit ius cõmune: siue particulare: vt sunt statuta episcopi

Constitutio qd sit.

Consti tutio vñ dr.

⁊ vniuersitatis vel collegij. vel alteri⁹ corporis approbati. Ad secundã questionem respõdetur q̄ constitutio dicitur a con q̄d est simul. ⁊ statuo statuis. quasi simul statutio. Uel dicitur cõmunis statutio. q: lex debet esse cõmunis ⁊ generalis omnibus: ⁊ nõ debet edi in fauorem illi⁹ vel istius. c. erit autẽ lex. iiij. dis. et cũ omnes. de consti. in an. vbi dicitur q̄ statutum factum ab aliquib⁹ canonicis, alicui⁹ ecclesie de consensu episcopi non ;va let: quando non omnibus canonicis est cõmune.

Bonifacius octauus.

¶ Noua cõstitutio principis tollit primã cõtrariam q̄uis id non exprimat. Speciales consuetudines et statuta rationabilia nõ tollit nisi id ex- primat. Joan. and. Capitl. j.

Licet ro.[a] ponti. qui iura[b] omnia in scrinio pectoris sui censeatur hr̄e[c] ↄstitutionẽ condendo posteriorẽ priorẽ[d]

divisio

Licet. ¶ Diuidit: q: duo facit. Primo similitudinẽ improbat rõnẽ reddens et casum soluit duas modificationes ponens. Scd̃a ibi. Ipsis. Joan. an.

Casus.

¶ Casus in hoc. c. posset poni pluribus modis: sed ponamus hoc modo. Cauet in. c. cũ in cunctis. de elec. in an. q̄ obtinẽs ecclesiã parrochialẽ debet p̄mouerĩ ad sacerdotiũ infra annũ. q̄d si nõ fecerit dicit ille textus q̄ põt priuari sua ecclesia: sed tñ requirit snĩa priuationis. ita q̄ p̄ lapsum anni nõ est priuat⁹ ipso iure nec p̄ lapsum anni dr̄ ecclesia vacare. ⁊ in ca. licet canon. ⁊ in. c. cõmissa. j. de elec. dicit q̄ obtinens ecclesiã parrochialem debet p̄mouerĩ ad sacerdotiũ infra annũ: et si nõ fuerit p̄motus ipso facto vacat ecclesia. ita q̄ sine snĩa priuationis poterit ep̄s illã ecclesiã cõferre. Iste due cõstitutiones sunt contrarie q: vna dicit q̄ priuatur ipso facto: alia dicit q̄ nõ priuatur ipso facto sed p̄ snĩam. Et in dictis. c. lz canon. ⁊. c. cõmissa. nõ fit exp̄ssa mẽtio de ca. cũ in cũctis. q: i illis nõ dr̄ q̄ ecclia vacet ipso facto nõ obstante ca. cũ in cũctis. querit q̄d istoꝝ ca. debent obseruare iudices in iudicijs? R̄ndet ro. pon. q̄. c. licet canõ. q̄d est posterius licet in eo non fiat expressa mẽtio de ca. cũ in cunctis. q: papa condẽdo posteriorẽ constitutionẽ contrariã prime videt primã reuocare. ex eo q̄ papa sciebat illam contrariã cõstitutionẽ: saltẽ presumit illam scire: cum princeps habeat omnia iura in scrinio pectoris. Sed quid sanctissime pater ponamus retẽto eodẽ themate q̄ papa fecit aliquã cõstitutionẽ nouã q̄ nõ est contraria aliquibus cõstitutionibus gñalibus: sed particularibus aliquoꝝ locoꝝ particulariũ puta alicuius ecclesie vel corporis. q: forte in tali ecclesia est cõsuetudo particularis sup aliquo iure q̄d nõ fuerat dispositũ p̄ius commune. papa fecit aliquã cõstitutionẽ cõtrariã illi statuto. et fecit illã cõstitutionẽ simpliciter nõ derogãdo illi statuto particulari: q: nõ dicit papa q̄ vult vt tali cõstitutione nõ obstãte tali statuto vtrũ papa videat reuocare illa statuta particularia? R̄ndet ro. põti. q̄ non ⁊ ratio est. q: papa nõ videt reuocare id q̄d ignorat. sed papa p̄sumitur ignorare illa statuta particularia que cõsistunt in facto. ideo non videtur reuocare: quia quod quis ignorat non videtur reuocare. ¶ Nota primo ex principio hui⁹ ca. q̄ princeps censet habere oĩa iura in scrinio pectoris sui. ideo si error cõsistat in iure nõ excusat principẽ. Simile dicũt legiste in. l. omniũ. C. de testa. sed hoc ideo est propter sapientes ⁊ cõsiliarios sibi assistentes: qui dicũtur pars corporis ipsius principis. ideo machinãs in mortem talium cõmittit crimẽ lese maiestatis. l. quisquis. C. ad le. iuliam maie. ¶ Nota secundo principalẽ effectũ ad quẽ emanauit p̄sens capitulũ q̄ lex noua et posterior principis tollit precedentem legem de directo contrariam licet in noua constitutione nõ fiat mentio q̄ princeps intendat reuocare quascunq̄ cõstitutiones contrarias. quia nõ est verisimile q̄ princeps voluerit legem istam nouam esse frustratoriam ⁊ esset frustratoria: nisi reuocaret primam contrariaz. Sed in statutis particularibus est alia ratio: q: si hec lex noua non seruatur i loco vbi seruat statutũ particulare seruabitur tamen in alijs locis. et sic non erit frustratoria. et hoc verum nisi talis cõstitutio particularis esset generalis in toto loco. quia tunc videretur reuocari per constitutionem nouam. Sicut in regno francie est cõsuetudo generalis q̄ heres alicuius defuncti cognoscendo hereditatem est heres: et etiam possessor absq̄ alia corporali apprehẽsione possessionis. Ponamus q̄ rex fecit vnam constitutionem nouam q̄ heres declarando se esse heredem nõ esset possessor absq̄ corporali apprehensione: ⁊ in ista constitutione noua nullam fecit mẽtionem de illa generali consuetudine. nonne erit ista consuetudo reuocata per nouam cõstitutionem? Certe sic. alias constitutio principis esset frustratoria ⁊ sine effectu. ¶ Queritur cum glo. quia dicitur hic q̄ noua constitutio principis non annullat constitutiones locorum particularium nisi in ipsa cõstitutione aliud dicatur vel q̄ ipse cõstitutiones non reuocant etiam contraria statuta. Queritur vtrum hoc sit verũ etiã si tale statutũ particulare disponat idem sicut ius cõmune? Puta episcopus fecit sua statuta que idem disponunt vt ius commune. nam plures sunt episcopi qui constitutiones suas synodales extrahũt a corpore iuris vt rectores ecclesiarum videãt ea que pertinent ad officium suum. Ponamus q̄ papa fecit constitutionem contrariam iuri communi: non est dubiũ q̄ illa constitutio noua tollit ius commune. Sed nun quid tollit etiam statuta particularia que disponunt idem sicut ius commune? Respondetur q̄ sic. et ideo ca. istud intelligitur quãdo illa statuta particularia erant facta preter ius: quia si sint facta secũdum ius commune: tunc reuocato iure communi reuocantur etiam illa statuta.

Statutũ iuri cõi cõsonũ noua ↄstitutione soluit.

a ¶ Romanus. Uocãtur interdũ ep̄i maximi pontifices. xx. dist. cleros. solus tñ papa summus vel Ro. põtifex appellatur: vt hic. xiij. distin. in nomine. j. ti. proxi. si gratiose. de sentẽ. excõ. si summus. in clemen. Additio. De diuersis ipsius nominationib⁹ tractat hic archidia. Joan. and.

Ep̄i q̄n q̄ maximi põtifices appellãtur.

b ¶ Iura. No. ex hac littera rationem quare aliud in iuribus: aliud in rescriptis: vt primũ ius tollitur p̄ scd̄m contrarium. sed non primũ rescriptũ per scd̄m: nisi de illo fiat mentio. s. de rescrip. ceterum.

¶ Glosa sequens alle. vnam concordantiam ⁊ duo cõtraria ⁊ remittit.

c ¶ Habere. C. de testa. l. omniũ. contra. xxiij. di. preterea. et. xxx. q. iiij. q̄d autem. vbi nõ recoluit Urban⁹ eius q̄d predecessor Leo prohibuerat. Sol. vt in predicto. c. preterea. notatur.

d ¶ Priorem. Posteriori directe contrariam.

¶ Glosa sequẽs alleg. tres concor. dat simile: de qua dat rationem ⁊ regulam: ⁊ duos casus excipit.

Testm̄ vltimū an tollat primum.

a ¶ Reuocare. de conse. dist. j. c. vasa. de cog. spi. c. j. ff. de legi. l. nō est nouū. in legib⁹ ergo cōtrarijs statim⁹ vltime. idē in testamētis. xiij. q. ij. vltima volūtas. de cele. mis. cū marthe. ff. de lega. j. si michi: ratio est vtro biq3. q: vtrūq3 pēdet ex volūtate vni⁹ tm̄. in his aūt q̄ pēdent ex volūtate duoꝝ dic vt dixi. j. de reg. iur. q̄ prior. Qđ de testamēto di xi: scilz q̄ vltimo stamus intelligas etiā si i ipso de primo nō fiat mentio fallit in duob⁹ casibus.

(q̄uis de ipsa mētionē nō faciat) reuocare[a] noscatur[b]: q:[c] tamen locorum et personarū singularium[d] consuetudines: ꝛ statuta cū sint[e] facti[f] ꝛ in facto consistant) pōt probabiliter ignorare[g]. ¶ Ipsis[h] (dum tamen sint rationabilia[i]) per constitutionē a se nouiter editam (nisi expresse[k] caueatur in ipsa) non intelligitur in aliquo derogare[l]. Idem.

hostien. et moderni. s. de rescrip. ca. j. vbi no. q̄ de rescripto vel priuilegio qđ simpliciter continet ius commune in secūdo priuilegio vel rescripto nō est necesse fieri mentionē. et si contrarium diceremus: iā episcopi possent tollere potestatem summo pontifici tollēdi iura i dioce. suis statuēdo simpliciter que iure cauētur. Item pro bo id euidētissima ratione. ista decre. equipa rat ista duo/consuetudines ꝛ statuta singularia sed tam sequeretur. q̄ omnium iurium correctio vel mutatio esset inutilis. dicam enim q̄ licet reuocatum sit ius commune tamen consuetudo prescripta qua seruatum fuit, ius commune reuocata non sit eadem ratione qua id dicimus de statuto et id esset absurdum. Item non possumus dicere q̄ statuta continentia ius cōmune sint singularium personarum qđ requirit hec decre. Item si papa tollit suā constitutionem qđ est plus. multo fortius constitutionem inferioris idem dicentē qđ est minus. ad hoc optime facit de fide instru. pastoralis. vbi dicit q̄ si decre. extrauagans consonat iuri cōmuni: iudicari debet secundū ipsam: quia ius est. idē igitur dicam in locali statuto: qđ si continet ius cōmune sublato iure tollitur statutum: qđ ius cōmune est. Si igitur consuetudo ꝛ statutum singularia sint: et consistant in facto: ꝛ sint rationabilia nec expresse reuocentur. eis nō derogatur per constitutionem nouiter editam: al's secus. h. d. de decre. Joan. an.

seq3 si primū testamentū factū sit inter liberos. C. de testa. aut. hoc inter liberos. ꝛ cū ipse testator legē testādi sibi dixit sic: si fecero aliud testamentū non valeat quia tunc secundū faciendo oportet q̄ faciat mentionem primi. ff. de lega. iij. l. si quis. in prin. Joan. and.

¶ Glosa seq. obijcit ꝛ soluit. Iterū obijcit ꝛ remittit.

Rescriptū q̄re nō tollit legē Iuiam.

b ¶ Noscat. Est cōtra. s. de rescrip. nōnulli. de eta. ꝛ quali. eā te. s. de capel. mo. ex parte. j. de exces. pla. c. vno. ꝛ xxv. q. ij. rescripta. ꝛ. l. oēs. q̄ est. C. si 3 ius vel vti. pu. l. vlti. ꝛ ibi de hoc. Dic p̄dicta iura nō esse contraria. illa eīm̄ de rescrip. datis cōtra legē loquūtur: q̄ nō valēt nisi in ipsis fiat mētio de lege: ꝛ maxime cum ibi cadit error facti: vt in. c. nōnulli. hic dē secūda lege loquit q̄ primā tollit directe cōtrariā: licet de illa non faciat mentionē. ꝛ potuit esse ratio: q: maturius ꝛ deliberatius fit legis p̄mulgatio q̄ rescripti cōcessio ad hoc. s. in p̄hemio huius libri. in fi. In rescripto etiam dicimus q̄ si cōstaret de certa scientia principis: valeret rescriptū cōtra ius elicitū: vt in cōtrarijs notatur sed prima facie presumit per importunitatē obtentū: vnde expectari solet secunda iussio. in aut. vt nulli iudi. §. hec vero iubemus. colla. iij. in aut. de iudi. §. oēs autē. col. vj. ꝛ si rescriptū cōcedit aliqd cōtra ius: iam in eo mutat nomē rescripti ꝛ dicendū est priuilegium iij. dist. priuilegia. de verbo. sig. abbate. Item contra quia antiquiori iuri standū est. xxxiij. q. ij. hoc ipsum ꝛ. l. d. sacrosancto. in fi. dic. vt ibi in glo. penul.

c ¶ Quia. Diuersitatis ratio.

d ¶ Singulariū. Nota q: per hoc patet q̄ generalem consuetudinem bene tollit noua cōstitutio principis. ꝛ merito: quia illius legis promulgatio al's superflua ꝛ inutilis esset: sed in singularibus secus. quia licet lex non habeat locum Bonon. habebit locum mutine Padue ꝛ locis alijs.

e ¶ Cum sint. Ratio rationis.

¶ Glosa sequens reci. per questionem quā exemplificat ꝛ soluit inducens ser rationes.

Constitutio principis noua an tollat statutū epi cōtinēs id qđ ius cōe.

f ¶ Facti. Non enim reuocat q̄ ignorat: ignorat autem q̄ sunt facti. Et puto per hāc litteram terminatā questionē illā qua queritur: an noua cōstitutio reuocet statutū epi contrarium quo solū cauebat ius cōe. pone in terminis decreta. d eta. ꝛ quali. p̄terea. q̄ ꝯtū ad presentationes patronorū est hodie reuocata p de creta. j. de insti. c. ij. Nūquid sublatū erit statutū epi q̄ illud simplr cauebat: qđ dicit decre. p̄terea. Eodē modo pōt poni exemplū de decre. s. de cōces. preben. accedens ad decre. eo. ti. ca. ij. ꝛ de decre. de censi. romana ꝛ. c. exigit. ad decre. eo. titu. felicis. Dico autē q̄ sicut sublatū est ius cōmune. ita ꝛ statutū qđ simpliciter cōtinebat ius cōe: cū illud nō sit facti: nec cōsistat i facto immo sit iuris ꝛ consistat in iure: ꝛ facit qđ no. Inno.

g ¶ Ignorare. s. vt eccle. bene. vt nostrum.

h ¶ Ipsis. Sc3 consuetudinibus et statutis.

i ¶ Rationabilia. Utrū cōsuetudo sit rationabilis necne: relinquendū est iudici. cū nec certa regula tradi posset fm̄ hostien. q̄ hoc no. in summa de consue. §. quid si consuetudo. ver. consuetudo est vsus. et bene dicit rationabilia: quia hoc solum qđ rationabile est defendit ecclesia. xxiij. dist. c. vlti. ꝛ. lxxxj. dist. si qui sine. De rationabili autem consuetudine pone exempla. j. de consue. c. iij. ꝛ. iiij. s. de cōsue. cum dilectus. et facit qđ dicam. j. de elec. ex eo qđ. in fi.

Cōsuetudo q̄n dicatur rōnabilis

k ¶ Expresse. j. de consue. c. j. ꝛ. ij. de elect. quia sepe. et ca. cum non deceat. in quibus reuocātur etiam priuilegia ꝛ statuta. de cleri. nō resi. c. vno. j. de cēsi. ꝯ. de peni. ꝛ remis. c. ij. de biga. c. vno. de ca. mo. ca. vno. cum si. que omnia non vidētur competentia exempla cum illa non essent rationabilia. qđ verum potest dici hodie: quia ius resistit. habeo exempla hodie circa consuetudines: de etate ꝛ qualitate. vt hi qui. in fi. cū suis concordantijs. in clemen.

¶ Glosa sequens signat cōtrarium et soluit. ꝛ opinionem hostien. reprobatam dicit.

l ¶ Derogare. Contra. ff. de se. viola. l. iij. §. diuus. Solu. illa lex multis modis intelligitur. vt ibi nota. ꝛ ff. de legi. l. de quibus. Sed inquantum dicere videtur q̄ consuetudo vel statutum precedens legem tollatur a lege: dici potest hoc verum cum princeps hoc intendit. vt notat Bernar. se intelligere illam legem. s. de fide instrumentorum. pastoralis. in glo. j. in fine que solutio approbatur per hanc decretalem. Reprobatur autē hic opinio hostien. qui contra hunc textū nota. in summa. de consuetudi. §. et de virtute. versi. sed speciale est.

divisio. Ut animarum. Due sunt partes. Secunda ibi: statuto. In prima ponit dictum cui determinationem subdit ibi: dum tamen. In secunda solvit dubium et rationem subdit ibi: cum extra. Hec decreta edita fuit ad declarationem decreta. de senten. excomu. a nobis. j. et eius quod ibi no. Joannes andree.

Casus. Episcopus fecit statutum: ut nullus clericus sue diocesis portaret arma vel comam nutriret vel aliquid aliud faceret sub pena excommunicationis quam volebat contra facientem incurrere ipso facto. Accidit quod tempore quo fuit factum tale statutum non eram in diocesi. sed postea sum reversus in diocesim et feci contra statutum. utrum sim ipso facto excommunicatus? Respondet Roma. ponti. quod non. quia constitutio episcopi (idem de quacunque alia constitutione) non ligat probabiliter ignorantes. Secus est de ignorantia crassa et supina. quia illa non excusat. Sed quid sanctissime pater. Ponamus quod episcopus meus fecit statutum quod nullus clericus arma portaret sub pena excommunicationis. sciebam tale statutum: accidit quod exivi diocesim: dum fui extra diocesim portavi arma: et sic feci contra statutum: utrum inciderim in penam statuti? Respondet Roma. pon. quod non. et dicit quod statuta facta ab eo qui habet territorium limitatum: non habet vires extra territorium et diocesim: sed solum in dioces. Textus [supina] que est ignorare quod omnes sciunt vel scire tenentur Ter. [furtum] iura bene dicunt quod faciens furtum sit ipso iure excommunicetur. sed non dicunt quod qui facit furtum sit ipso iure excommunicatus.

Adde an et quando possit ferri contra absentem. no. l. ij. C. de requi. re. et l. absentem. ff. de pe. et in. l. ne diu. C. eo.

Duo sunt dicta. Primum quod statuta ordinariorum non ligat probabiliter ignorantes. Secundum quod statutum episcopi extra suam diocesim subditum non ligat. Joan. And. Capitulum. ij.

Ut animarum[a] periculis obvietur: sententiis[b] per statuta[c] quorumcunque ordinariorum[d] prolatis: ligari nolumus ignorantes[e]. [f] Dum tamen eorum ignorantia crassa non fuerit aut supina.[f] Statuto[g] episcopi quo in omnes qui furtum comiserint[h] excommunicationis sententia promulgatur: subditi eius furtum[i] extra ipsius diocesim[k] committentes minime ligari noscuntur. Cum extra[l] territorium[m] ius dicenti non pareatur impune[n].

De rescriptis.

Nota ex principio ca. quod statuta episcoporum vel quorumcunque habentium potestatem statuendi non ligant probabiliter ignorantes qui possunt pretendere iustam causam ignorantie: nisi eorum ignorantia fuerit crassa et supina. ut ponamus quod in hac civitate fuit facta constitutio penalis: et fuit publice publicata. si dico quod ignoro talem constitutionem quia non fuit michi notificata: non habeo iustam causam ignorantie: quia non est necesse quod constitutio auribus singulorum inculcetur. ut in. c. j. de postu. prela. in an. tamen admittitur quis ad probandum quod notificatio illius constitutionis non venit ad eius noticiam.

Nota quod statutum alicuius statuentis non habet vires extra territorium. sed restringitur ad limites territorii facientis statutum. Secus est in infamia et excommunicatione que afficiunt personam sicut lepra afficit personam leprosi: ideo si subditus episcopi fuerit excommunicatus et exeat diocesim semper remanet excommunicatus.

a Animarum. Ad idem de iureiuran. c. j. et de sepul. c. j. Glo. fe. reci. p. q. et solvit et huic litere respondet dupliciter.

b Sententiis. Que ligant animam ut locum habeat prima ratio: sed idem in aliis sententiis que penas temporales inferunt. per. l. ff. de decre. ab or. fa. l. ulti. ubi habes quod municipali statuto non legatur ignorans: sed sciens tantum. ad hoc. C. de testa. l. iubemus. in fi. et potest dici quod in hoc providetur animabus saltem propter peccatum inobedientie quod est maximum. viij. q. j. sciendum. vel de his dixit: quia de aliis non erat dubium per dictam legem.

c Statuta. De generalibus ergo statutis canonum vel legum non loquitur que ab omnibus sciri et custodiri debent. S. de consti. ca. j.

d Ordinariorum. Qui dicantur ordinarii no. Gof. et Ber. S. de offic. ordi. cum ecclesiarum.

e Ignorantes. Contrarium no. Ber. in pre. decreta. a nobis et movebatur ex eo: quia incidebat in factum iam damnatum: et quia in culpa fuit rem prohibitam faciendo et querere debuerat: sicut etiam ubi culpa precedit non excusat metus. ff. quod me. cau. si mulier.

f Supina. Que est ignorare quod omnes sciunt. de postu. c. j. de cle. ex. mini. apostolice. Ignorantia ergo alia facti: alia iuris. si iuris: aut communis aut singularis. statutum enim episcopi ius facit inter subditos quod tamen non ligat probabiliter ignorantes: ut hic.

Ignorantia supina quid dicatur

g Statuto episcopi. Not. episcopum posse facere statuta. ad idem. S. pri. res. S. de maio. et obe. si quis venerit. et legatus in provincia sua. S. de offi. leg. c. ulti. et sunt talia statuta perpetua etiam post obitum vel recessum: ut ibi. Glosa sequens signat contrarium. tripliciter solvit primam approbat et remittit.

Episcopus potest facere statutum. Statuti legati est perpetuum.

h Comiserint. Contra. J. de sen. excom. Romana. §. caveant. ubi dicitur quod pro futuris delictis excommunicatio ferri non debet. Sol. aliud est ferre in aliquem excommunicationis sententiam pro futuro delicto. ut si dicat excommunico te si tale quid feceris quod tibi prohibetur. aliud statutum generale facere excommunicationem fulminando: quod hic permittitur. ut S. de sen. excom. a nobis. j. vel licet ibi prohibeatur ferri: tamen lata tenet: ut ibi not. Ber. vel si dicatur quod istud quod comiserint sit preteritum nullum est contrarium. quod prius dixi tene et adde quod ibi dicam.

Excommunicatio potest ferri pro futuris culpa per viam statuti.

i Furtum. Quod est contractatio rei aliene invito domino fraudulosa: et aio lucrandi. insti. de ob. que ex quasi deli. in prin. et §. furtum aut. et §. placuit. et prohibitum etiam in decalogo. xxij. q. v. penale. et in scda prohibitione obtinet quartum locum: quod dic ut no. xxxij. q. vij. quid in omnibus.

Furtum quid est. Concor. textus i. l. j. et ibi glo. cum seor. ff. de fur.

k Diocesim. In qua tota iurisditionem habet ordinariam et in quolibet ipsius loco non exempto potest pro tribunali sedere. J. de offi. ordi. cum episcopus.

l Cum extra. Ratio. et no. de oibus rationem reddendam. quod dic. ut. S. de rescrip. si quando.

m Territorium. Suum. S. de offi. leg. novit. ff. de iuris. om. iudi. l. ulti. Et est territorium universitas agrorum intra fines cuiusque civitatis quod ab eo dictum quidam aiunt quod magistratus eius loci intra eos fines terrendi. i. submovendi ius habent. ff. de ver. sig. pupillus. §. territorium.

Territorium quid est.

n Impune. Id est sine pena. id est non parens ex eo penam non patitur.

De rescriptis. Ista rubrica continuatur ad precedentem in modum qui sequitur. Dictum fuit. S. n. pri. de constitutionibus: et sic de iuribus. Nam constitutio large sumpta accipitur pro omnibus partibus iuris scripti. verum quia parum esset iura condere nisi essent iudices qui illa tuerentur:

Continuatio

et redderẽt vnicuiq; ius suũ. Idcirco viso de iure re: stabat videre ⁊ de iudicibus qui iura reddunt: sed q: iudices vt plurimũ constituũtur per rescripta idcirco premittit hec rubrica de rescriptis. Unde sciẽdum q: nos habem⁹ rescriptũ priuilegiũ et bñficium. Rescriptũ in iure accipitur dupliciter videlicet stricte et large. Rescriptum large sumptũ cõprehẽdit rescriptũ stricte siue ĩ specie sumptum ⁊ bñficiũ pncipis. Sed rescriptũ stricte ⁊ in specie sumptũ dr̃ illud qđ emanat ad obseruãtiã iuris cõmunis: puta cũ qs cõquerit iudici q: aliqs facit cõtra iura supplicãs vt pnceps det sibi iudicẽ delegatũ q fa ciat obseruare ius cõe. In isto autem titulo rescriptũ accipit large. q: in eo tractat de gratijs circa bñficia obtinẽda. Priuilegiũ vo dr̃ illud qđ emanat ꝯtra ius cõe in fauorẽ aliquarũ psonarum. et dicit priuilegiũ quasi priuata lex. ⁊ quia de iure cõmuni oẽs habẽtes predia tenẽtur soluere decimas pdiales ecclesie parrochiali. papa concedit aliquibus priuilegiũ vt de laboribus suis non soluant decimas. vel de terris suis quas colũt siue coli faciũt ꝓprijs sumptib⁹: nõ soluãt decimas. sicut fuit concessum plurib⁹ religiosis. vt de terris suis quas colũt siue coli faciũt ꝓprijs suis sumptibus: nullas soluant decimas. Istud vocatur priuilegium. Sed beneficiũ principis dr̃ gratia quã princeps facit alicui preter ius vt puta Papa fecit michi gratiã vt michi detur benefi. iũ qđ primo vacabit in ecclesia pictauẽsi. Et licet priuilegiũ rescriptũ ⁊ beneficium differãt vt dictum est: tamen rescriptum largo mo do sumptum comprehendit omnia ista.

Rescriptũ large sumitur ⁊ stricte sumitur.

Priuilegium qd sit.

Beneficiũ principis qd sit.

Gregorius nonus.

¶ Rescriptum impetratum ab excommunicato est ipso iure nullũ et inde secutũ: nisi in cã excõicatiõis vel appellationis. h. d. Capitulũ primum.

Ipso iure[a] rescriptũ[b]

Diuisio

Summa rũ dñi helie.

Ipso. ¶ Ponit dictũ a quo duos casus excipit ibi: ꝗ excõmunicationis. Joan. and. ¶ Rescriptũ delegatorũ ab excõicato impetratũ est ipso iure nullũ: nec valet ꝓcessus per illud rescriptũ factus: etiã si oppositũ nõ fuerit: fallit in rescripto in cã excõicationis vel appellationis. h. d. Pro intellectu hui⁹ ca. presupponendum qđ habet infra eodem libro de excep. in. c. pia. vbi dr̃ q: si excõicatus maiori excõicatione fuerit in iudicio agendo ⁊ nõ fuerit exceptio de excõicatione valet ꝓcessus cũ excõicato factus. tamen licet excõicatio ante litẽ cõtestatã opposita nõ fuerit poterit opponi in quacũq; parte litis: lʒ nõ fuerit opposita ante litis cõtestationẽ: ⁊ obtenta absolutione accipiet excõicatus processum in statu in quo erat ante excõicationem.

Casus. ¶ Casus. Pretẽdebã te debitorẽ meũ in aliqua pecunie summa: vel te possidere bñficiũ meũ: eo q: habebã ordinariũ loci certa rõne suspectũ: nolui te ꝯuenire coram ipso: sed a papa ĩpetraui rescriptuʒ delegatorũ ad aliquẽ iudicẽ qui cognosceret de hmõi cã tpe impetrationis erã excõicatus maiori excõicatione: psentaui illud rescriptũ delegato: q virtute illi⁹ rescripti ꝓcessit vsq; ad diffinitiuã sententiã: postea ꝯuenit ad noticiã tuã q: tpe impetratiõis rescripti erã excõicatus maiori excõicatiõe: voluisti ꝓponere nullitatẽ ꝓcessus sententie ⁊ rescripti querit nunqd sis audiẽdus? videbat q: nõ. q: exceptio ꝓposita in quacũq; parte litis nõ annullat ꝓcessum factum antea: non obstante ista rõne dubitandi. Dicit ro. pon. q: certe istud rescriptum nõ valet: nec ꝓcessus inde secutus. Et ratio est ꝓpter defectum iurisdictionis: q: ex quo fuit rescriptũ ab initio nullum: per id rescriptum non fuit tributa iurisdictio delegato. Sed sec⁹ si iudex als haberet iurisdictionẽ: q: esset ordinari⁹ vel delegat⁹ ⁊ impetrãs nõ erat tpe impetrationis excõicat⁹ q: ꝓcessus esset validus: donec esset opposita exceptio excõicationis. Sed querit an sit verũ indistincte q: rescriptũ delegatorũ impetratũ ab excõicato sit nullũ ipso iure? Rñdet ro. pon. q: hoc non est verum indistincte sed fallit si excõicatus impetret rescriptũ in cã excõicationis vel appellationis: puta cps picta. me excõicauit. dico excõicationẽ esse iniustã. ⁊ vlteri⁹ dico q: sum absoluendus siue emẽda ⁊ absq; aliq cau tione. accessi ad sedẽ aplicã: ⁊ impetraui rescriptũ ad aliquẽ iudicẽ delegatũ p qđ mãdabat vt si iudici constaret de iniusta excõicatiõe me absolueret q: potuissem adire ordinariũ. ⁊ papa concurrit cũ ordinario: ⁊ sic potui adire papã ⁊ ĩpetrare rescriptũ: als sequeretur q: excõicat⁹ iniuste nõ haberet aliqđ remediũ contra iniustã excõicationẽ. Itẽ fallit in cã appellatiõis: vt si aliqs excõicatus appellet ⁊ impetret rescriptũ in cã appellationis rescriptũ valet vt reparet iniuria sibi facta a iudice a quo. Text⁹ [Articulo] vñ articul⁹ est pars intẽtionis continens illud qđ actor vel reus intẽdit probare. c. veniens. ij. ꝫ. de testibus. Et articuli quãdoq; vocãtur intẽtiones: quãdoq; assertiones. ¶ Nota primo q: excõicatus regulariter nõ potest impetrare rescriptũ delegatorũ contra suos debitores. ¶ Nota secũdo q: ꝓcessus fact⁹ ꝟtute rescripti nulli⁹: est ipso iure nullus. q: vbi nõ est fundamẽtũ desuper edificari nõ põt. sec⁹ si rescriptũ nõ esset nullũ: lʒ esset surreptitiũ et elidibile ope exceptiõis. q: tũc delegat⁹ virtute illi⁹ rescripti haberet iurisditionẽ. sed elidibilẽ p exceptionẽ. ¶ Nota tertio duos casus exceptos a regula posita in principio. c. in quib⁹ valet rescriptuʒ ab excõicato impetratũ. videlʒ in cã appellationis: et in causa excõicationis. Nã in cã excõicationis excõicatus põt esse in iudicio tanq; actor ⁊ impetrare iudices delegatos: ⁊ petere relaxari excõicationẽ suã quã dicit iniustã. ¶ Itẽ in cã appellationis põt excõicatus maiori excõicatiõe appellare: ⁊ appellationẽ ꝓsequi: ⁊ rescripta impetrare. Sʒ vtrũ p istud. c. sit correctũ. c. pia. ĩ. de excep. Dicit glo. ⁊ bene q: nõ. q: illud capitulũ pia. intelligit in excõicato agente corã ordinario vel delegato q agẽs tẽpore impetrationis nõ erat excõicatus: sed incidit in excõicationẽ postq; delegatus recepit iurisditionẽ ꝟtute rescripti delegatorũ. Istud autẽ. c. intelligitur de excõmunicato agẽte: qui tẽpore impetrationis rescripti erat excommunicatus.

Articulus qd sit.

¶ Glosa sequens ponit quod reprobat.

a ¶ Ipso iure. Ergo sine exceptionis ope. et sic falsam pnto opi. Tan. ⁊ Inno. ꝫ. de offi. delega. prudentiam. ꝟ. sexta. ⁊ Berñ. Cõpost. no. ꝫ. e. c. super litteris. in glo. hic querit. ⁊ Guil. du. no. in spe. titu. de rescrip. psentatione. ꝟ. rõne aũt impetrãtis. ꝟ. qd de ꝓcessu. qui oẽs dixerũt q: ꝓcessus habit⁹ p lr̃as impetratas ab excõicato valet: si nõ opponat exceptio et hoc dico territius cũ supradicti oẽs excepto Tan. hãc viderint decre. vñ vel nõ ꝑõderauerũt hoc verbũ ipso iure positũ in principio hic vel hãc decre. putauerũt esse correctam: per decre. pia: qđ nõ credo cum pars illa que correcta est remota fuerit. vt. ĩ. dicam.

Ipso iure qñ dicat aliqd fieri.

¶ Glo. se. soluit q̃stionẽ ⁊ solutionẽ ꝓbat trib⁹ rõnib⁹

b ¶ Rescriptum. ꝫ. eo. dilectus filius abbas. Et sa

Reus nō pōt recōuenire actorem excōicatū quez excōicatiōis vigore repulit.

tis hic puto terminatā questionē qua q̄ri solet vtruz reus actorē quem excipiēdo contra rescriptū et perso nam repulit excōmunicationis vigore: coram ipso de legato recōuenire possit? ꝛ patet ꝙ non. si eīn nullum est rescriptum ꝛ cōuētio est ꝑncipale. recōuentio acces sorium: sublato pricipali: et accessoriuz. j. de re gu. iur. accessoriū. cū suis ꝯcor. Itē causa cōuētiōis et recōuentiōis simul sunt tractande. ff. de mu. pe. ca. j. § or di. cog. cum dilectus. qđ hic esse nō posset. Item conuentio est expressum. recōuētio tacitum. sublato igit expresso ꝛ tacituz est sublatū. C. si reus vel accu. mor. fu. l. vl. ꝛ facit qđ no. de cle. ꝯiug. qđ a te. ꝛ hoc tenuit Tan. Bar. brix in questione venerialī. xx. que incipit Actor conuenīebat reum.

¶ Glosa ista querit ꝛ soluit distinguendo. Item querit de ratione: ꝛ ponit duplicem quā improbat: ꝛ quadruplicem quam approbat.

vel processus[a] per ipsum habitus nō valeat si ab excommunicato[b] (sup alio[c] q̄z excōmunicationis[d] vel appellationis[e] articulo) fuerit impetratū[f]. **Inno. iiij. in concilio lugdunē.** ¶ Per clausulam quidā alij possunt soli quattuor cōueniri q̄p noia in p̄io citatorio exprimāt: ne varia tiōi sit loc⁹. Joā. and.

Cum in mul- Ca. ij.

a ¶ Processus. Nūquid ergo correcta est decreta. pia. j. de excep. vbi dicit ꝙ ꝓcessus habit⁹ cū excōicato tenet donec opponat exceptio: ꝛ postmodū ipso absoluto reassumat causa in eodē statu? Sol. nō est correcta immo potius corrigeret ista p illam: cum illa sit posterior. est eīn Inno. iiij. sed hec Gre. ix. ff. ti. pri. c. j seu neutra per alterā corrigit: sed in diuersis casibus loquūtur. Nota igit primo falsam esse opi. modernorū quā Ber. no. in decre. pia. in glo. sed mirū. ꝛ in p̄dicta decre. dilect⁹. in glo. hic videtur. ꝛ in decre. de of. dele. prudentiā. in glo. sic videtur. ꝛ in glo. secus esset in quib⁹ dixit rescriptū ab excōicato impetratū valere post suā absolutionē: et vera est ipsi⁹ opi. antiqua: vt p p̄dictas glo. apparet. ꝛ de eta. ꝛ qua. cū bone. ꝛ de cler. excō. mi. ꝓposuit. Circa hanc igit materiā sic distingue: aut excōicatus maiori agit coram delegato: aut coram ordinario. In primo casu subdistingue: q̄r aut erat excōicat⁹ tpe impetrati rescripti: aut postea fuit excōicatus. In primo casu subdistinctionis habz locum hec decre. vt. s. non valeat rescriptum nec processus p ipsum habit⁹: nisi ipetratum fuerit sup causa excōicationis vel appellationis: vt hic. ꝛ in concordan. superi⁹ allegatis. In secūdo casu. s. quando post impetrationē excōicatus fuit: locū habet decret. pia. ꝛ de offi. dele. prudētiā. ff. sexta. Si agit corā ordiario tunc tria tpa distingue: scđm vetera iura nō tenebat ꝓcessus cū ipso habitus. ff. de excep. exceptionē. al's nō video quare ibi fieret ꝯdemnatio expēsarum si tenuisset ꝓcessus: vt ibi etiā not. postmoduz statuit ibi Greg. in decisa huius decret. ꝙ teneret ꝓcessus habitus cum excōicato si reus sciēter eum admisit: al's nō scđm moderna vero iura tenet processus: et locuz habz decre. pia. et sic nec corrigitur nec corrigit. Si q̄rat q̄ sit ratio diuersi iuris: ꝛ dicat ꝙ excōmunicatus impetrans peccauit se ingerēdo cōmunioni hoim: non valet hec respōsio: cuz eadē ratio sit in ordinario. Si dicat ꝙ hec sit rō q̄r rescriptū impetratū fuit tali veritate tacita. qua exp̄ssa lr̄as nō habuisset: nō valet etiaz hec respōsio: q̄r tunc rescriptū haberet elidi exceptionis ope: nō ipso iure. ff. e. sup lr̄to. Et hoc not. Ber. ff. e. ad audiētiā. ij. Unde satis mirādum videt ꝙ si ago corā ordinario tenet ꝓcessus: ꝛ si ab eo impetro delegatū: nec rescriptuz valeat nec ꝓcessus. Sed potest esse ratio: quia iurisditio delegata sumit initium ex ꝑsona agētis ꝛ impetrātis. ꝛ ideo cum viciosum fuerit principium. j. q. j. principatus. nec rescriptū valeat nec ꝓcessus. ordinaria autez iurisditio ab actore agēte nō incipit: ꝛ ideo ibi secus. Item iurisditio ordinaria fauorabilis: extra ordinaria odiosa. vt. ff. e. ad h⁹. Itez quādo procedītur corā ordinario vel delegato impetrato ante excōicatio nē est in aliquo quid iputet reo qui de excōicatiōe debeat excipere si sciebat: al's inuestigare debebat: sed vt plurimuz delegatū impetrat actor absente reo: ideo non valet ipetratio nec processus habitus ipsius impetrationis vigore: vt hic. his ergo rationibus et excōicati odio speciale dicatur: ꝙ in hoc casu ꝑ iuris suppressa ipso iure viciet rescriptuz ꝛ processum habitum per illud.

Iurisditio ordiaria ē fauorabilis delegata vero ē odiosa.

b ¶ Excōicato. maiori excōicatione. vt. ff. de excep. a nobis. ꝛ. j. eo. ca. pia.

¶ Glosa ista querit. ponit opi. cuius tenet contrariū: ꝛ respondet allegatis in contrarium.

c ¶ Alio. Quid si excōicatus impetrat lr̄as inquisitionis? no. Gof. de offi. deleg. prudētiā. in glo. colligitur ꝙ bene valēt lr̄e. ꝛ hoc ideo: quia fama ibi habet accusatoris loco. vt. ff. de accu. qualiter. ꝛ licet ꝓmouēs ineptus appareat: nichilominus valet rescriptū ꝛ ꝓcedetur per illud. de accu. cū oporteat. vbi idez tenet Inno. ꝛ Hosti. et hoc quando excōicatus solum ministeriū prebuit nec noiatus fuit in lr̄is. Idem Guil. in specu. de inqui. ff. j. k. quid si in lr̄a. allegat Inno. ꝛ Hosti. C. de pei. impe. offe. l. j. ꝛ. l. vniuersio. ꝛ. ff. de lof. testa. posthumus. ff. j. ꝛ. l. si pars. ff. vl. nō enim refert scđm eos a quo et quo tpe fuerit nunciatū. ff. de peti. here redi. l. item veniunt. ff. a quo. ꝛ. ff. de cuic. si rem. ff. vl. Per hāc lr̄am credo contrariū cum in odiū excōicati sit hoc inductum ꝙ nulle lr̄e valeāt: nisi hic contente nec puto tutum a lr̄a recedere. ꝛ ad hoc optime facit: q̄r si excōicatus ꝓ alio lr̄as impetrat ad agendū non valēt. ff. de ꝓba. post cessionē. ꝛ bene refert interduz p quem p̄ces offerant. j. de hereti. c. ij. ff. iij. Ad decre. cū oporteat respōde. vt ibi no. scđm Joā. in glo. penul. Preterea nō est inimicus ita persona ꝓhibita ab impetrando sicut excommunicat⁹: vnde agit ꝓ sua iniuria: quod non facit excommunicatus. de iudic. intelleximus. iiij. q. vi. omnibus.

Excōicatus an possit ipetrare lr̄as ꝓ alio ad agēdū.

Excōicatus maiori excōicatiōe an possit agē corā delegato vel ordinario.

Excōicatus q̄re nō pōt ipetrare rescriptū ad iudicez delegatum.

d ¶ Excommunicatus. ff. de sen. ex. cum pro causa.

e ¶ Appellationis. ff. de excep. cuz inter. ꝛ ca. significauerunt. ca. vltimo.

f ¶ Impetratum. Et sic inspicitur tempus date vł impetrationis. ad idem. ff. eo. eam te. ꝛ. j. eo. tibi qui. de preben. cum cui. sequebatur autez olim hic in fine talis littera. Quod coram eo actuz est coram ordinario similiter irritum est censendū. nisi forsitan qui cōuenitur sciēter admisisset eundem remota fuit: quia reuocata per decreta. pia. vt dixi. ff. in glo. nūquid ergo. Joan. an.

Cum in multis. ¶ Duo sunt dicta: quorū primū causam premittit. Secūdum submittit ibi: quorum. Joan. an.

Diuisio.

¶ Pro intellectu huius capituli p̄supponēdum est ꝙ aliqñ in rescripto delegatorio videlicet in narratiōe ponuntur ista ꝟba. Sixtus ep̄s seru⁹ seruoruz dei ꝛc.

P̄suppositō dñs: heic.

Cōquestus est nobis talis q̄ talis Titius ⁊ q̄dā alij super tali re ei iniuriātur. Mādam⁹ quaten⁹ vocatis super tali re ei iniuriātur. Mādam⁹ quaten⁹ vocatis vocādis qđ iustū fuerit decernas. Aliqñ ponunt non solū in pte narratiua: sed etiam in pte dispositiua hoc modo. Sixt⁹ ⁊c. Conq̄st⁹ est nobis talis q̄ talis titi⁹

Item legatū qđ non pōt sciri ex testamēto. puta lego centum ei quem michi Titius noīauerit: nō valet. ff. de iur. fisc. l. ita fidei. et merito reprobatur infinitas quia multitudo est canonibus inimica. ꝫ. de p̄ben. q2 intantū. ⁊ onerosa nil habet honesti. in auten. de refe rē. ad fi. col. ij. ⁊ de hoc hēs plu- res ↄcor. de eta. ⁊ q̄li. c. penulti.

b ¶ Prouide. Q: p ḡnalitatē istā derogabat iurisditiōi ordi- narie cui per hanc constitutionem prouidetur.

⁊ q̄dā alij sibi in iuriant ⁊c. Mā dam⁹ q̄ten⁹ di- ctū titiū ad p̄sen tiā tuā cōuocces ⁊ alios q̄s dict⁹ tal' tibi duxerit nominandos.

tis^a iuris articulis infinitas reprobetur: prouide^b duxi- mus statuendū: vt per illam generalem clausulam^c: qui- dam alij^d que frequenter^e in litteris^f nostris inserit: vltra tres vel quattuor^g in iudiciū non trahātur. ¶ Quorum^h

Casus iralis d. helie

¶ Casus. Hoc p̄supposito sic figuratur. Ego a sede ap̄lica impetraui rescriptū cōtra te sub p̄dicta forma nō est dubiū q̄ v̄tute illi⁹ rescripti possum te cōueni- re coram delegato. ⁊ etiā alios comp̄hensos sub clau sula. ⁊ quosdā alios. Sȝ q̄ritur vtrum potero cōueni re p̄sonas tot quot voluero? Rñdet ro. pō. q̄ v̄tute il- li⁹ clausule nō potero nisi tantūmodo quattuor cōue nire. Sed quid. ponamus q̄ contra aliquē cōprehen sum sub illa clausula impetraui a iudice delegato ali quā citationē: vtrū in ista citatione impetrata ↄ vnū ego debeā noīare alios tres? Rñ. ro. pon. q̄ sic: q2 vir tute illi⁹ clausule: ⁊ quidam alij nō possum nisi quat- tuor conuenire: quos teneor exprimere in citatorio. Et lȝ quidam dixerint q̄ non debeam alios quattuor in citatorio exprimere: cōis snia doctorū est q̄ debeo oēs quattuor noīare: ⁊ debeo ip̄etrare citationem cō tra oēs. et si impetro citationē solum ↄtra vnū debeo in ipsa citatione alios noīare: al's citatio non valeret.

¶ Nota primo id ad quod allegatur p̄ncipiū. c. q̄ in- finitas in multis articulis iuris reprobat. ¶ Nota se cūdo p̄ncipalē effectū hui⁹. c. videlicet q̄ rescriptū de legatoꝝ non solū ↄprehēdit noīatos in ipso rescripto sed etiā alias p̄sonas nō exp̄ssas si i rescripto appona tur aliqua clausula p̱ quā appeat papā hoc voluisse.

Nota- bilia.

¶ Nota tertio q̄ p̱ clausulā ⁊ quidā alij possunt solū- modo quattuor ↄueniri: plures nō possunt cōueniri. ¶ Nota finaliter q̄ in citatiōe impetrata contra ali- quē de comp̄hēsis in clausula. et quidam alij. omnes sunt nominandi quos intendit impetrans conuenire aliter citatio non valeret vt dictū est: qđ est intelligē dū: nisi impetrās diceret q̄ virtute illi⁹ clausule non intēdit cōuenire nisi illū quē noīat: puta q̄ non inten dit conuenire nisi gayum ⁊ alios tres exprimit: quia illos non intēdit cōuenire: q2 cum eis transegit: tūc si hoc dicat ab ip̄etrāte in citatorio valebit citatio. sed si simpliciter noīet vnū: ⁊ non fiat mentio de alijs tri bus citatio est nulla: q2 iste textus requirit illam ex- pressionem vt satis dictum est.

¶ Glosa seq. ponit. viij. exēpla quibus vitatur infini tas. In fine ponit casum ⁊ remittit.

Infini tas re- probat a iure.

a ¶ Multis. Exēplifica. ꝫ. de reli. domi. ca. vlt. et. j. eo. titu. religionū. ꝫ. de testi. cum causam. et c. signifi- cauerūt. ff. de testi. l. j. in fi. Itē in relictis p̱ redēptiōe captiuorum restringitur infinitas. C. de sacrosan. ec- cle. vt inter diuinū. Itē restringitur seueritas cū mul titudo peccauit. de cleri. excō. mi. latores. cum si. Itē non oneratur heres in infinitum fideicōmissū solue re. ff. de lega. iij. fideicōmissa. §. si quis decem. Itē nō valet promissio ne vlla exceptio deserti iudicij obijci- atur. puta. promitto q̄ si per casum fortuitum impe- ditus fuero q̄ comparere non possum nō obijciam de casu. ff. si quis cau. l. sed ⁊ si quis. §. quesitum. Itē in stipulatione damni infecti non debet quis esse in infi nitum obligatus. ff. de damno infec. l. qui bona. §. vl.

c ¶ Per illam ḡnalem clausulam: preter expressos enim potuerunt quattuor conueniri.

d ¶ Quidā alij. ꝫ. c. pastoralis. ⁊ c. rodulph⁹. ⁊ idē intelligo de qualibet ↄsimili clausula. vt si dicat titi⁹ et nōnulli hoīes ciuitat' bonoñ. vl' simi mō. Itē si dica- tur. hoīes talis loci. nā aut conueniet eos vt vniuersi tatem. ⁊ tunc oēs habent loco vnius. aut vt singulos ⁊ tunc solos quattuor preter expressos poterit conue nire. vt hic s̄m Innocen.

e ¶ Frequēter. Et ideo ꝓuidēdū fuit. ff. de legi. nā ad ea. ⁊. j. de resti. spo. frequēs. hodie autem hec clau sula non est in vsu.

¶ Glosa seq. querit ⁊ soluit.

f ¶ In lr̄is nr̄is. Quid de lr̄is epoꝝ? dic s̄m Hostiē. q̄ nō extendit ad illas. ad hoc. xxv. di. qualis.

¶ Glosa se. querit ⁊ soluit subdit duo que possunt re- citari per questiones.

g ¶ Uel quattuor. olim trahebant. xl. arg. de testi. cū causam. ⁊ c. significauerūt. ⁊ de cleri. excō. mi. lato res. Si q̄rat q̄ sit ratio quare restricta fuit ad quattu or? Dic q̄ arbitraria: q2 eq̄ potuit restringi ad pl⁹ et min⁹: posset reddi similitud in aria quā habes. ꝫ. d cō san. ⁊ affi. non debet. Dico tñ s̄m Ber. q̄ sup re indiui sibili puta iudicio cōi diuidūdo. fami. her. ⁊ similib⁹. possunt p̱ ḡnalē clausulā vltra quattuor euocari ad iudiciū. Item oēs vltra illos quattuor qui ius habēt in re possunt agere vel defendere pro suo iure coram illo iudice. Arg. ꝫ. de re iudi. cū super. ⁊. ꝫ. de offi. de- leg. super eo. Arg. j. de elec. c. j.

Ratio de arbi trarijs nō pōt reddi.

¶ Glo. seq. reci. p̱. q. ponit opi. Inno. s̄m Hostien. ter tio Bar. quā approbat. scđo subdit dictū cuius ponit opi. ↄtiā quam reprobat. Tertio q̄rit ⁊ soluit. Quar- to querit ar. pro. ⁊ soluit contrarium.

h ¶ Quorum scȝ illorum quos intendit conuenire per clausulam et debȝ expressio in actis scribi. de pro- ba. quoniam contra. Et dixerunt quidam. s. Innocē. q̄ in qualibet citatione illorum debeāt omnia nomi- na exp̄mi. Satis potest dici q̄ sufficit exprimi in cita- tione eius qui primo citatur ⁊ scribātur in actis. vt. ꝫ. dixi s̄m Hostien. vel s̄m Bar. satis est q̄ scribantur in actis licet in primo citatorio nō scribantur: q2 iam ces sat variatio. Quod satis credo: quasi hec littera dice re velit q̄ anteq̄ fiat citatio nomina exprimēda sint illorum quattuor. Et credo tutius q̄ fiat hec expres- sio in prima citatiōe que fit auctoritate rescripti: etiā si fiat de expressis in eo. licet alij cōtra: dicentes. q̄ suf ficit q̄ fiat in prima citatione alterius illorum quat- tuor. sed secundum hoc non est plene fraudibus pro- uisum. Et si queratur: an de non expressis conuenire possit priusq̄ conueniat expressum? Est dicendum q̄ sic: quia donare/ liberare/ et remittere potest: nisi forte in fraudem expressisset s̄m formam decret. ꝫ. e. sedes. et hoc tenet Bart. in q̄stione venereali q̄ incipit

Clausula et quando aliqualiter operetur

aliquis impetrauit. Sed pone quattuor expressit: et postea mutat vnam ex personis. vel neminem expressit: et postea alterum conuenit: nichil excipitur queritur an valeat iudicium? et videtur quod sic: quia hec exceptio dilatoria est vt dici consueuit de exceptionibus duarum dietarum. §.eo. nonnulli. Item quia multa fieri prohibentur etc. de regula. ad apostolicam. Contrarium dico secundum Ber. quia si nomina in primo citatorio vel actis fuerunt expressa tempore debito: perinde est acsi in rescripto fuissent expressa si non fuerunt expressa tempore debito: perinde est acsi non fuisset ibi clausula. vnde cum rescripta non extendantur ad alias res vel personas. de offi. deleg. p. et g. dico quod etiam si non excipiatur: non valet iudicium.

nomina[a] in primo citatorio exprimat impetrator ne locus fraudi[b] forsitan relinquatur si circa ea[c] possit[d] libere variare[e]. Idem in eodem.

¶ Si actor contra reum super pluribus personalibus litteras impetrat ad diuersos: non valent littere nec processus earum: et reo condemnabitur in expensis. Et idem in reo conueniente vel reconueniente actorem eodem durante iudicio.

a ¶ Nomina. et cognomina. vel certas circumlocutiones. §. de testi. licet ex quadam. et ff. si certum pe. l. certum. vt euitetur equiuocatio. §. eo. significante. et ca. quia nonnulli.

b ¶ Fraudi. Cui occurrendum est. J. de renun. c. ij. cum si.

c ¶ Ea. Scilicet nomina.

d ¶ Possit. Impetrator.

¶ Glosa sequens no. ad brocard. et remittit. secundo notat ad questionem.

Inconstantia reprobatur.

e ¶ Variare. No. variationem et inconstantiam reprobari. alibi permittitur: quod dic vt plene dixi. J. de reg. iur. quod semel. Et nota per hanc litteram: quod per litteras generales ad obtinenda beneficia ex quo aliquid specificauit sine protestatione: si succumbat ad aliud transire non poterit: quia perinde est ac si in rescripto fuisset expressum illud beneficium quod optauit. J. de conces. preben. quia cunctis. quod sane intelligas secundum id quod habes. eo. titu. ne captande. Joan. and.

Diuisio

Dispendia. ¶ Diuiditur in duas partes. In prima ponitur causa constitutionis. in secunda ibi: decernimus ipsa constitutio in qua duo facit. Nam primo prouidet de actore. et contra facienti triplicem penam imponit. Secundo ibi. reus quoque. prouidet de reo in quo vnum casum excipiens predictam penam repetit. Jo. an.

Casus.

¶ Casus. ¶ Ponamus quod tu debebas michi decem scuta ex causa mutui veri et legitimi. Item alia decem scuta debebas michi ex causa venditionis: nolebam te conuenire coram ordinario propter aliquam causam. vnde accessi ad papam: et impetraui istas causas delegari pluribus delegatis: quia impetraui vnum delegatum ad cognoscendum in vna causa: et alium in alia. vtrum valeant iste impetrationes? Respondet ro. pon. quod non immo debeo carere omnibus impetratis et nullus delegatus recipit iurisdictionem virtute istarum litterarum: et ideo si fecero te conuenire coram illis iudicibus ipsi debebunt pronunciare se non esse iudices et me impetrantem condemnare in expensis. Sed quid erit sanctissime pater. Ponamus quod impetraui vnum iudicem delegatum pro aliquo alio debito vis me conuenire coram alio iudice delegato pendente meo processu: vtrum possis? Respondet quod non. sed debeas me reconuenire coram meo iudice delegato. Et sciendum est quod littera in fine intendit istud dicere: quod reconuentio habet locum quando ab initio reus offert actori libellum in causa reconuentionis: vt facta responsione in causa conuentionis fiat responsio libelli in causa reconuentionis. Sed aliquando reus differt reconuenire actorem: sed tunc reconuenit eum postquam actor multum processit in causa: et tunc processus actoris in aliquo non differtur: sed procedit in eo absque aliquo impedimento: non obstante reconuentione ipsius rei. Et tunc reconuentio non habet priuilegium suum quando opponitur post litem contestatam. sicut quando opponitur ante litem contestatam: tunc enim gaudet priuilegio videlicet quia si vnus processus fuerit expeditus in causa conuentionis: debet idem processus expediri in causa reconuentionis antequam expediatur alius processus in causa conuentionis. vt. §. de mutuis peti. in an.

Reconuentio qualiter fit.

h.d. Jo. and. Capitulum iij.

Dispendia[f] litium: equitatis compendio volentes qua possumus[g] industria coartare: statutum felicis recordationis gregorij[h] pape noni predecessoris nostri super hoc editum ampliantes[i]. ¶ Decernimus vt si quis contra alium plures personales[k] mouere voluerit questiones non ad diuersos iudices sed ad eosdem super omnibus[l] huius

f ¶ Dispendia. Vocatur autem dispendium longum et inutile: compendium autem breue et vtile. ad idem de accu. qualiter et quando. ij. ad fi. Joan. and.

Dispendium et compendium differunt.

g ¶ Qua possumus. Ad idem. §. in prohemio huius libri: et hoc sufficit. xliij. distin. ephesijs. xlvij. distin. c. vlti.

h ¶ Gregorij. Hec est sua lra. et loquitur de decre. §. c. ti. ca. vlt. quod quidem olim habebant Inno. pape. iij. et male. Jo. an.

i ¶ Ampliantes. Ampliauit in eo quod statuit quod processus non valeat et in eo quod statuit de reo. nam hec in decretali: quia nonnulli expressa non fuerant.

¶ Glosa seq. not. a contrario et quattuor diuersitatis rationes reddit. contra vltimam remittit.

k ¶ Personales. Quasi secus in realibus. xxv. dist. qualis. ff. de iudi. pretor. Et potest esse ratio diuersitatis: quia personales alterius nature sunt quam reales et facilius expediuntur: quia sepius fit vnde instrumentum vel scriptura. arg. ff. de eden. l. si legatum. et communiter parue sunt personales questiones: reales vero magne. Item in vna petitione pro pluribus personalibus actionibus agere potest cuiuslibet assignata causa. C. de anna. excep. si ex multis §. de libe. obla. c. vlti. secundum Ber. Verior est ratio secundum modernos: quare aliud in personalibus aliud in realibus quia due diete quando olim dabantur per decre. §. eo. nonnulli. vel vna que datur hodie per decre. J. eo. statutum. seruata ipsius moderatione computantur a finibus diocesis. vbi sita est res quando agitur reali. §. eo. dilectus. ij. contingeret ergo quod quis non possit conueniri super pluribus realibus coram eodem iudice cum res essent adinuicem remote: sed in personalibus computantur a finibus dioce. vbi habet domicilium. vnde super omnibus ad vnum iudicem commodius impetrantur et ideo in istis aliud quam in illis: sed forte ista ratio cessat hodie per decre. J. eo. statutum. et dic quod ibi dixi in §. cum vero. in glo. olim dicebamus.

Actor an possit conuenire reum super pluribus actionibus realibus coram diuersis iudicibus.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

l ¶ Super omnibus. Sed si reus appellauerit super vna personali. iudex non poterit procedere in alia prima non finita: cum suspectus sit illi. §. de appel. ad hec. si in vna ergo non est commodius agere sub vno quam sub

Appellans a iudice in vna causa

an teneat coram illo in alia cā rñdere

diuersis: et sic dānosa videtur constitutio hec actori. Sed potest dici fm Ber. q̄ iniquitas iudicis qui ꝑpe ram ꝓcessit: non facit q̄ reus propter hoc coram alio iudice possit trahi ꝛ sibi imputet qui talē obtinuit iudicem et expectet actor donec appellationis causa sit finita: que si pronunciata fuerit iusta: actor post modū studeat alium iudicem impetrare. alias si fuerit iniusta ꝓcedet in alijs et idem videtur de alijs impedimētis re non integra.

†Adde not. l. l. qd̄ i hec redē. §. eligē. ff de tribu. ꝛ in l. ꝓtor. §. j. ff. vi bo. rapto.

a ❡ Questionibus. Et sic ad eosdem et nō ad diuersos dz litteras impetrare etiam vna lite finita fm Ber. licet quidā cōtra dicētes q̄ hec cōstitutio ꝛ illa: q̄ nonnulli. intelliguntur quādo actor trahit reū ad diuersos iudices: vel vna pendente coram vno.

modi questionibus[a] litteras studeat impetrare[b]. † Qui vero contrarium fecerit[c] omni[d] cōmodo careat litterarum: nec ꝓcessus[e] habitus valeat per easdē reo: si eū per ipsas fatigauerit in expensis[f] legitimis[g] condēnandus. ❡ Reus quoqꝫ si eodē durante[h] iudicio actorem sibi obnoxium[i] dixerit. reconuētionis beneficio vel cōuentionis[k] si cōtra eum litteras[l] impetrare maluerit: de iure suo debet apd̄ eosdē iudices experiri[m]: nisi eos vt suspectos poterit recusare[n]: simili pena[o] (si cōtra hoc fecerit) puniendus.

Bonifacius octauus.

❡ Receptus per litteras facultatis si ad recipientes spectabat receptio: ipsorū ꝛ non pape auctoritate intelligitur esse receptus: nisi in litteris aliud esset expressum. Si autem receptio non spectabat ad eos tunc apostolica auctoritate dicitur receptus. h. d. Joan. and. Capitulum. iiij.

Cum aliquib⁹ recipiendi aliquem in canonicum alicuius ecclesie: nō ob-

ram primo delegato cum finita sit iurisditio quātum ad cognitionem. §. de offi. deleg. querenti. An autem coram ordinario reconuenire possit eundē eodem durante iudicio: dubitatur. et videtur q̄ sic: cū hic dicat littera. litteras maluerit impetrare. vnde solū de delegato loqui videtur: sed quia eadem ratio est vtrobiqꝫ: idem ius vr̄ esse debere fm Ber. vel forte non est eadē rō: q̄ iurisdictio ordinaria fauorabilis ē ꝛ extraordiaria odiosa: ꝛ ideo aliud in ordinario dici posset. ad hoc facit quod tenet Innocē. §. c. vlt. Addi. Idem Archi. sed fortiter ꝯtradicit au ten. ꝛ cōsequenter. C. d̄ sen. ꝛ inter. Fateor los cū esse autētice. Sed nego penam huius decre. habere locū ita q̄ teneret processus si non hoc exciperet actor. Joan and.

Reus ꝯuent⁹ corā delegato an possit recōuenire actorē corā ordiario.

❡ Glosa sequens querit ꝛ remittit.

b ❡ Impetrare. Quid si coram delegato conueniet super vna: coram ordinario super alia? de hoc. §. e. ca. vlti. in glosa secus.

c ❡ Fecerit. Cum effectu vtendo. scꝫ pluribus litteris: quia si vnicis tantum vteretur bene valebit processus habitus per easdem fm Inno. Joan. and.

d ❡ Omni. Alias omnium.

❡ Glosa sequēs querit. arg. pro ꝛ soluit contrarium.

e ❡ Processus valeat. In hoc ampliauit statutum quia nonnulli. Sed pone ꝓcessum fuit coram diuersis iudicibus ꝛ nichil exceptum. nunquid valebit sententia vel ꝓcessus? videtur q̄ sic: q̄ hoc est beneficiū personale per qd̄ etiā alteri nō ꝑiudicaꝛ. de regula. ad apostolicam: sed verius est fm Berñ. q̄ processus nō valet per hāc litterā. al's nil videretur addere hec cōstitutio illi decreta. quia nōnulli. ꝛ hoc idem tenet Inno. ꝛ dicit per curiam obseruari.

f ❡ In expensis. Et in dānis. §. eo. c. vlti. Jo. and.

g ❡ Legitimis. De hoc dic. vt. ij. q. v. j. in primis. de dolo et contu. finem. ꝛ hoc est generale vt fatigās aduersarium in expēsis puniatur. §. de pe. calūniam. de rescrip. ceterum. cum similibus.

h ❡ Durāte. Qualiter habeat fieri recōuentio. no. §. de mu. peti. c. j. ꝛ ij. Joan. and.

i ❡ Obnoxium. Etiam actione reali fm Ber.

❡ Glosa sequens ponit questionem quam alternatiue soluit. secūdo querit. arg. ꝓ ꝛ ponit so. Ber. cui dubitando resistit.

k ❡ Uel conuentionis. Forte ponit hec duo verba: quia si recōueniatur actor vna ꝛ eadem sententia decisa causa terminari: si cōueniatur reus tūc pōt prius terminari prima q̄ secunda. probatur hoc. §. de mu. peti. c. j. ꝛ de ordi. cog. cum dilect⁹. vel forte vtroqꝫ casu vna sententia terminanda est. ꝛ semper eodem durante iudicio coram eodem iudice agendum est: quo finito coram alio: quia tunc nō posset reus agere co-

❡ Glosa sequens obiectionem soluit.

l ❡ Litteras. Forte est talis cā q̄ non cadit in cognitionē delegati sine speciali mandato pape. vi. q. iiij. si e ꝑa. §. de ꝯfir. vti. vel inuti. c. j. ꝛ ij. §. d̄ resti. i integ. c. e ꝑa. §. de ꝯfir. vti. vel inuti. c. j. ꝛ ij. q̄ pe. al's eni quare oneraret se in lr̄is impetrandis: q̄ ꝑ lr̄as actoris pōs suū expedire negocium. Joan. and.

m ❡ Experiri. i. agere. quia in recōuētione reus fit actor: cōcor. §. de cā pos. pastoralis. alibi ponitur ꝓ defendere. §. de iudi. c. j. ꝛ xiij. distin. quo iure. Jo. and.

n ❡ Recusare. Ab initio anteq̄ in eos cōsenserit fm Ber. vel ex superueniēte cā. de offi. deleg. insinuāte. ꝛ pēdēte suspitionis cognitiōe quā ꝓponit reus ꝯ iudicem impetratū ab actore iudex nō ꝓcedet i recōuētionis cā per lr̄as impetratas ꝑ reū. q̄ si cōtrariū diceretur facile esset deludere huic cōstitutioni fm Inno.

❡ Glosa sequens exponit ꝛ de questione remittit.

o ❡ Simili pena. Superius expressa in actore scilꝫ vt litteris careat: ꝓcessus non valeat: ꝛ in expēsis cōdēnetur per quē autem fiat talis condēnatio. not. §. eo. titu. c. vlti. dic vt in vlti. glo. Joan. and.

❡ Glosa seq. facit quattuor: diuidit. dicit vel sumptat querit ꝛ soluit: ꝛ dicit quid declarat.

Cum aliquibus. ❡ Duo sunt dicta principalia. secūdum ibi: si vero. Joan. and. Fuit tracta de extrauaganti Alex. que incipiebat / cōtingit. Sed ante omnia quero ad quid expediat scire qd̄ dicit hec decreta. Expedit propter id qd̄ habes. j. de prebē. hi qui auctoritate. ꝛ de cōces. prebē. c. vlti. ver. vel eos. Emanauit autem ad declarationem eorum que no. Inno. ꝛ Hostien. de litteris facultatis. §. de prebē. relatum. ꝛ Cōpost. §. eo. ca. vltra duas chartas. ver. quid si papa. ꝛ versi. sed pone q̄ abbati.

diuisio

❡ Pro intellectu hui⁹ ca. ꝑsupponēdū est illud qd̄ habetur in ca. hi qui. j. de prebē. istomet libro. ꝛ in. c. vlti. j. de cōces. ꝑben. vbi dicit q̄ si sint aliqui recepti in aliqua ecclesia in canonicos illi⁹ ecclesie sub expectatione prebēde. ꝛ vn⁹ sit receptus auctoritate apostolica.

presuppositio huius lie.

illus auctē ordinaria. in assecutiōe pbēde pferr rece ptus auctē aplica: lz eēt posterior in receptione. et dz hēre pbēdā q̄ primo vacabit ꝓpter auctem sedis apli ce. Est etiā vlteri⁹ psupponēdū q̄ qñ i aliqua eccla ē statutū de certo nūero canonicoꝝ: ꝛ illud statutū est confirmatum p papam cū clausula decreti irritantis. canonici non possunt recipere aliquem super numerū in illa ecclia vt qr dixit papa illos canōici nobis exposuerūt vt de cetero eēnt in tali ecclia viginti canonici: ꝛ viginti pbende. Nos statutum cōfirmam⁹ decernētes irritū ꝛ inane qcq̄d fuerit factū ꝯ statutum. hoc psupposito. Cas⁹ sic figurat

et sic iste recept⁹ auctē aplica: lz sit posterior est pferendus alteri recepto auctoritate ordinaria vel legati pape: vt dictum est in presupponendis.

a ¶ Eiusdem ecclesie. ad quā recipitur.

b ¶ Cōsuetudinib⁹. q̄ seruāde sunt. j. de pben. cum in ecclesijs.

stantibus eiusdem ecclesie[a] priuilegijs cōsuetudinibus[b] vel statutis[c] iuramento: confirmatione[d] apostolica / vel quacunq; firmitate[e] alia roboratis: per nostras litteras concedimus[f] facultatem: si canonicorum receptio[g]: alis in ipsa ecclesia non spectat ad eos[h] quib⁹ huiusmodi littere diriguntur: sed ex earum viribus recipiūt potestatē[i]. is qui recipitur auctoritate apostolica dinoscitur esse receptus. ¶ Si vero canonicorum receptio: alis pertineat ad eosdem[k]: non apostolica: sed recipientium censetur auctoritate recept⁹[l] nisi[m] q̄ eorum auctoritate[n] nostra receperent: in nostris litteris caueretur expresse[o]. Idem.

¶ Rescriptū papale qđ concedit ꝓmoto retentionē primorū beneficiorū vsq; ad bñplacitū pape extinguit mortuo papa. sec⁹ si ibi dicat vsq; ad bñplacitum aplice sedis: nec intelligit tale rescriptum de bñficijs pri⁹ non canonice

¶ Glo. se. duas q̄stiones soluit.

c ¶ Statutis. Nota capitulū ecclesie posse facere statutū dū modo sit licitum. vt. j. de vbo. sig. constitutionem vbi de hoc. ꝛ cōcordat. ꝫ. de cōsti. cum omnes. *Statutū pōt fieri a capitlo ecclie.*

d ¶ Cōfirmatiōe apostolica. Quid operetur confirmatio, nota. xvij. q. iiij. ff. ꝛ. ꝫ. de conces. p ben. quia diuersitatem.

e ¶ Firmitate alia. puta vinculo pene cui se statuentes spōtanee obligauerunt: vel forte p superiorem ipsis statutis apposito. vel confirmatione legati: vel alterius superioris: vel alia simili.

Casus talis d. helie ¶ In ecclesia Pictauien. canonici fecerūt statutum de certo numero canonicoꝝ in ipsorum ecclesia: ꝛ fecerūt postea illud statutū ꝯfirmari a sede aplica cū clausula decreti irritātis. Tractu tpis ipsi canonici affectabāt aliquē recipe in canonicū vltra numerū. vñ miserūt ad aplicam sedē et obtinuerunt vt possent vnum sup numerū vel duos recipe: nō obstante eorum statuto confirmato ꝛ decreto irritante. postea virtute istaꝝ lraꝝ facultatis receperūt aliquē in canonicū. Querit an iste sic recept⁹ cēseatur recept⁹ auctē aplica vel ordinaria? Rñdet ro. pō. cū distictiōe: qr aut alis receptio ptinebat ad canonicos qb⁹ data est facultas recipiēdi aliquē sup numerū. et recept⁹ dr recept⁹ auctē ordinaria: nisi aliud diceret in lris facultatis: puta qr diceret: dam⁹ vobis facultatē: vt non obstāte vro statuto recipiatis aliquē in canonicū auctē aplica: tūc enī nō diceret recept⁹ auctē ordinaria sz aplica. Si autē receptio ptinebat ad aliū vel ad eos ꝛ aliū simul: tunc sunt vsi auctē aplica: ꝛ p ꝯsequēs talis recept⁹ auctē lraꝝ videt recept⁹ auctē aplica. licz simplr mādaret papa vt ipi talē reciperent nō obstāte statuto. lz non fieret mētio q̄ ipi reciperēt auctē aplica. Ex quo infertur q̄ talis est pferēdus qbuscunq; receptis auctē ordinaria vel legati receptis postea vel etiā pus. Sequitur text⁹. cum alijs ꝛc. ¶ Nota pmo ex isto ca. q̄ in ecclia nūerata nō pñt canonici recipe vltra nūerum: ꝛ hoc qñ istud statutum de certo numero est ꝯfirmatū auctē aplica cum clausula decreti irritātis: alis si statutū nō eēt ꝯfirmatū p papā possent recipe aliquē super numerū fm Pa. in. c. cū accessissent. de ꝯsti. in ăti. ꝛ ibi tractat de materia. ¶ Nota vlteri⁹ q̄ cum papa dat canonicis facultatem recipiēdi vltra nūerum non obstāte statuto vel cōfirmatione sedis aplice ꝛ virtute lraꝝ facultatis canonici recipiunt aliquē: talis videt receptus auctē canonicorum. si alis receptio ptinebat ad ipos ꝛ nō pape. Simile dr in. c. licet. de offi. ordi. in anti. vbi dr q̄ si papa mandet ordinario loci: vt aliqđ faciat videt solū excitare iurisditionē suā: et nō videt mādare vt pcedat auctē aplica. Si autē receptio ad illos nō spectabat: tunc recipiunt auctoritate aplica: *Notabilia.*

f ¶ Cōcedim⁹ facultatē. Nota verbum: qr si precipperet omni casu diceret aplica auctoritate receptus. Et not. q̄ p hāc formā cū dirigit eis ad quos spectat collatio que hic vocat receptio: nō dr grauata ecclia adeo q̄ locū habeat decret. ꝫ. e. mandatum. et. j. eo. c. penul. in fi. qr aliud est cōcedere facultatem: et aliud precipe. xiij. q. j. qđ precipitur. ad idē. ꝫ. de arbi. cum olim. ff. manda. l. ij. in fi. *Lre facultatis nō grauāt ecclesiam.*

g ¶ Receptio. sumitur hic receptio non p installatione sed p collatione que ius confert. ad idē. j. de preben. cum in ecclesijs. Jo. an.

h ¶ Ad eos. In qbusdā enim ecclesijs canōicoꝝ receptio ꝛ pbendaꝝ collatio ad solū spectat epm vl prelatum tm. In qbusdā ad solū capitulū vel cōuētū. In quibusdā cōiter ad vtrūq;. hoc pbat. ꝫ. de elec. cum in ecclesia. j. ne se. va. c. vno. de regula. c. vltimo. *Prebēdarum collatio ad quos spectat*

i ¶ Potestatem. recipiendi illum in canonicum.

¶ Glosa. seq. reci. per. q. ꝛ solutionem.

k ¶ Ad eosdē. tm intelligo: qđ si cōmuniter ad eos ꝛ alios? adhuc idem credo q̄ in p̄mo casu cum isti potestatem recipiant ex virib⁹ litterarū: nam qđ pus facere soli nō poterant. modo possunt. Et de cōi nullus recte dicit hoc meum est. xij. q. j. ꝟ. vlti. ꝛ. q. ij. qui manumittitur. ꝛ argu. ff. de ser. vrb. predio. l. parietem. ibi. quia volens non solum dñs est. ꝛ facit. j. de preben. cū in illis. in fi. [illegible] Vide qđ dicam. j. de verb. signi. ca. vlti. super ver. tuorum. Jo. an.

l ¶ Receptus. si hic recipiat alter auctoritate apost. secundus ꝛ non primus pmo vacātem prebendā habebit. vt. j. de pben. is qui. Jo. an.

m ¶ Nisi. Istud fuit additum quod non erat in extrauaganti decre. contingit.

n ¶ Auctoritate nrā. Tunc ergo licet ad eos pertineat receptio aplica dicit auctoritate receptus.

o ¶ Expsse. sic. j. eo. duobus. in fi. j. de pbend. si motu proprio. in fine.

¶ Glosa. seq. tria facit. primo diuidit. dicit vnde sum pta: et quid declarat.

Si gratiose. ¶ Diuiditur qr ponit distinctionem bimembrem: et scdm mebru prequitur ibi. Secus. et circa vtrunq determinat casum dubiu ibi. Pretextu

divisio

ho. Jo. an. habuit ortu hec decre. ab extrauagante clemetis q incipiebat: vt petitioni tue co grue satisfiat. et ibi clemens no distinguebat: sz simplr dicebat:

detentis. hoc dicit Joannes andree. ¶ Capitulum. v.

Si gratiose [a] tibi a romano pontifice [b] concedatur: vt beneficia [c] que tempore tue promotionis [d] obti-

q si papa hac gratiaz cocesserit vsq ad sue volutatis beneplacitu q p eius obitu non expirabat gra. Ar. le gis dicetis q vsufructus relict° mihi qdiu Titi° remanserit in furore non extinguitur mortuo titio priusq ad sana mente reuertatur: p eo q vsq ad oe tepus vite mei vsufructuarij potat si michi supuixisset non fieri sane metis. C. de vsufruc. l. ambiguitatez. sic videbatur dicendu in casu pposito: qr papa si supuixisset potat non mutasse voluntate: ergo no expiraret gratia. Urban° aute Jrnuz respoderat. sez q expirabat in sua extrauaganti q incipiebat significasti nobis. Hic Bonifacius distinguendo veritate exprimit et declarat qd not. Hostien. §. de preca. ca. vlti. et Uin. de elect. ca. dudum. ij. in vlti. glo. et abbas ibidem. Jo. an.

¶ Presupponuntur primo ea que dicuntur. in ca. cu in cu ctis. de elec. in an. in. c. de multa. de preben. in an. l. c. licet canon. j. de elec. istomet libro. vbi dicitur q si alids pmoueatur ad epatum statim q fuit confirmat° et con secrat°: vel elapsum fuit tepus consecrationis statim vacant priora bnficia. Similiter si qs habeat bnficiu et acceptet aliud bnficium incopatibile: statim vacat primum bnficiuz. ¶ Casus. Uacate aliq eccl'ia cathe drali: titi° fuit elect° in epm et cofirmat° facta confirmatione anteq cosequeret munus coseccrationis misit ad apostolica sedem: vt per munus coseccrationis sua priora bnficia no vacaret. sed illa posset retinere: papa fecit ei gratiaz sub his verbis. Tibi conceditur vt bnficia q obtines cum epatu ad que fuisti pmot° valeas retinere vsq ad beneplacituz nostru. postea papa mortuus est. vtrum illa bnficia vacent mortuo papa? Respondet q sic. quia mortuo papa extinguitur gratia. Sed ponam° q papa in sua gratia dicit tibi: concedimus: vt possis retinere priora bnficia vsq ad bnplacitum sedis apostolice. moritur papa. vtru vacet illa priora bnficia? Respodet q mortuo papa non intelliguntur vacare priora bnficia nec gratia huiusmodi dicitur extincta p morte pape: qr sedes apostolica nuq moritur: tame si successor suus velit reuocare potest reuocare illam. Sed quid erit? Ponamus q tempore istius gratie titius erat intrusus in istis beneficijs quia illa tenebat sine titulo canonico: nec aliquis ali° habebat canonicum titulu: qr forte obtinebat illa beneficia p symoniam: vtrum per ista gratiam detur sibi nouus titulus et canonicus tenendi illa beneficia ita q per illa gratiam videatur licite tenere illa beneficia. Respondet ro. pon. q non. ¶ Nota primo ex isto cap. iuncta sua glo. q p beneficium incopatibile vacat bnficiu incopatibile qd pri° tenebat. Et si intelligamus de epatu intelligitur q p pmotionem ad bnficium incopatibile post cofirmationem vacat prius beneficium incopatibile. Si vero intelligam° de alio beneficio intelligitur post adepta possessione pacifica: et hoc est verum nisi stetisset per eum quominus esset adept° pacifica possessione. sed tunc est cautela q non fieret acceptatio scdi beneficij incopatibilis donec esset dispesat° p papa ad alia beneficia: qr de iure non est limitatum tps ad acceptaduz bnficia licet collator possit limitare tps ad acceptadum. c. si tibi. j. de pbe. ¶ Nota vlteri° et finalit q gratia alicui facta vsq ad bnplacitu pape expirat mortuo papa secus si madetur vsq ad beneplacitum sedis apostolice.

nebas: posset vsq ad sue [e] voluntatis beneplacitu retinere: huiusmodi gratia per ei° obitu (p quem [f] ipsius beneplacitu omnino extinguitur [g]) eoipso expirat [h]. Sec° autem

¶ Glosa se. recite. p questione in quo fuerit gratia.

a ¶ Gratiose. Jn hoc fuit gratia qr plura beneficia simul tenere no poterat: vn si pmum curatum erat: et scdm curatum post recepta possessionem secundi statim vacat pmu. xxi. q. ij. si quis iam. §. de pbe. de multa. vel ex quo per eum stat quominus possessione haberet. j. de pben. licet. ij. nisi in casu. j. de pbe. si tibi. Si pmoueatur in epm post consecrationem vel post decursum tepus de consecrandis episcopis vacabunt priora beneficia. §. de elec. cum in cunctis. est ergo gratia vt donec volutas eius durauerit beneficia ipa no vacent. Joan. an.

b ¶ A romano pontifice. Qui solus sub conditione et ad tempus sicut vult potest beneficia et pluraturas coferre. vij. q. j. pastoralis. §. de fili. pbro. veniens. et in his que vult est p ratione voluntas. insti. de iure na. §. sz qd principi. Ali° aut hoc no pot. j. q. ij. q plo. vij. q. j. quis. lxx. dis. sanctorum. lv. dist. pcepta. nec enim moribus nostris expedit tales hre filios. ff. d adop. l. quesitum. als si tibi. nec actus legitimi et c. j. de regu lis iur. actus.

Papa pot pluraturas et bnficia sub coditione vel ad certu tps oferre.

c ¶ Beneficia. Large ponitur. Et nota q dicit benefi cia no dicit fructus beneficiorum: vt. j. de pben. si tibi cocesso. hic dico vt deno tem q hic beneficia non vacet ibi tn vacant: vt ibi dicam.

d ¶ Pro motionis. Forte in epm. Jo. an.

e ¶ Sue. s. romani pontificis. et cocor. §. eo. litteris. vbi per clausula: nisi per nos et c. non intelligitur dignitas sed persona scribentis.

f ¶ Per quem. Ratio. Jo. an.

g ¶ Extinguitur. Concor. j. ne se. vacan. ca. vno. in fi. sic etiam crimina morte extinguuntur. xxiij. dist. quorundam. et. j. de hereti. accusat°. §. si vero. in fi. preterq in casibus no. in dicto. ca. quorudam. et. xxiij. q. ij. in summa. Joannes andree.

¶ Glosa seq. primo alleg. vna concor. et duo iura in cotrariu et soluit. secundo obijcit et soluit. tertio iterum obijcit et dupliciter soluit.

h ¶ Expirat. Expirante igitur papa expirat hec gratia. et concordat. ff. loca. l. iiij. vbi dicitur q locatio vel precarium per te michi concessum qdiu voles obitu tuo finitur. Ad hoc signatur cotrariu. §. de preca. ca. vlti. et. ff. de pca. cum pcarium. §. j. vbi dicitur q precarium non finitur morte cocedentis. Sed ibi simpliciter factum fuerat pcarium non adiecta aliqua conditione vel termino. vt no. in pdi. decre. vlti. de preca. Jtez cotra. nonne volutas pape durare intelligitur: donec mutata pbetur. §. de bap. et eius effe. maiores. etiaz post morte. xxv. distin. alis. Sed illa in his q salutem anime respiciut. Jte valde ptradicit predicta. l. ambiguitatem. C. de vsu. per que iura tenebat abbas opi.

Clemētio. §. de elec. dudū. ij. in fi. Sz in lege illa. ē fa uor q̄ ampliand⁹ est: hic odiū qḋ est restringendū: vt hic. in fi. Uel veri⁹ redire vel nō redire ad sanā mētē nō erat in volūtate morientis: sz hic reuocare ⁊ non reuocare grām erat i volūtate morientis. ex q̄ ergo adiecit donec velim: pinde est acsi dixisset: donec moriar nisi p⁹ reuocauero. Jo. an.

¶ Glose due se. dāt duo simili a ¶ Aplice sedis. No. ergo q̄ aliud est cū scribit psona / aliud cū scribit dignitas: sicut aliḋ ē cū scribit psone: aliud cū scribit dignitati. §. de of. d. qm̄. j. e. ca. vlt. ⁊. j. de puile. ne aliqui.

Dignitas ⁊ psona nō sunt idem.

si vsq̄ ad aplice [a] sedis beneplacitū grā concedat̄ pdicta tūc em̄ (qr sedes ipsa non moritur [b]) durabit ppetuo [c]: nisi a successore fuerit reuocata. ¶ Preterea vero talis concessionis que debet (cum sit ambitiosa) restringi [d] ea solū beneficia [e] que canonice [f] obtines / potes licite retinere.

Idē. ¶ Uacatio p mortē et vacatio per renunciationem sunt diuersa: ⁊ ideo non litteris ad beneficia impetratis vno expsso nō venit reliquū. hoc dicit. Joannes andree.

b ¶ Non moritur. sic. xij. q. ij. liberti. ij. non enī potest esse nulla xxiij. q. j. pudēda. qr dn̄s pro ea orauit. de bap. maiores. in prin. xvj. dist. §. j. ad fi.

Priuilegium aliqñ ē psonale ex pte concedentis: aliqñ ex pte recipiētis.

c ¶ Perpetuo. i. donec vixerit ille cui fuit grā cōcessa. ad idē. ff. p socio. l. j. vbi de hoc. Et nota q̄ sicut priuilegiū personale ex parte eius cui cōcedit̄ extinguit̄ cum psona. vij. q. j. petisti. sic puilegiū psonale ex parte concedētis extinguit̄ cū ipso concedēte: vt hic. ⁊ sic de vtroq̄ potest intelligi. j. de regu. iur. puilegiuz. vt ibi dixi. priuilegium aūt reale ex parte concedētis cū concedente non extinguitur: vt hic.

d ¶ Restringi. qr odia restringi: fauores conuenit ampliari. j. de reg. iur. odia. cū suis concor.

e ¶ Beneficia. Nota p hoc qḋ hic. ⁊. §. in prin. dicit bñficia in plurali videtur q̄ qs simul plura possit habere beneficia. de hoc dicam. j. e. ij.

¶ Glosa sequens dat vnum simile.

Dispēsatio nō tribuit nouū ius in beneficijs.

f ¶ Canonice. nil enim noui iuris in beneficijs illis tribuit hec dispēsatio: sed vet⁹ pseruat ⁊ progat / ⁊ pbat̄ hoc. §. de elec. dudū. ij. in fi. sicut de inouatiōe dicitur. §. de puileg. ex parte. ⁊ ca. quia intētionis: et de confirmatione vti. vel inuti. ca. cum dilecta.

¶ Glo. seq. diuidit ⁊ dicit quid declarat.

Susceptū. ¶ Sūt duo dicta principalia. scḋm ibi Si duo. Et pma ps tria facit. ponit dictū ⁊ rationē reddit ibi. Cū nō. tertio deteriat vel casum excipit ibi. Nisi. scḋa ps decidit casuz dubiū rōnē interserēs ibi. Cū beneficiū. Et incipe cōstructū ibi. Non potes. Joan. an. Emanauit aūt ad declarationem eorū que not. hostien. §. de offi. deleg. ex parte. j.

Casus ¶ Casus. Ego a sede aplica ipetrauit lr̄as hui⁹ tenoris: puta qr papa mādauit archi: diacono Pictauen̄. vt si cātor illi⁹ eccl'ie vellet suā cātoriā seu dignitatē resignare ⁊ eidē renūciare q̄ archidiacon⁹ ipsam renunciationem reciperet auctoritate aplic a. et postea dictā cantoriā michi cōferret. accidit q̄ idē cantor antequā resignaret dictā suā cātoriā mortu⁹ ē. Archidiaconus illā cātoriā michi contulit auc̄te aplica vtrum valeat talis collatio? R̄ndet q̄ nō. qr mādabat̄ archidiacono vt illā mihi cōferret: cū vacaret p resignationem ⁊ non per mortē. Sed ponamus q̄ vacante aliq̄ beneficio per resignationē vel per assecutionē secundi beneficij: accessi ad apostolicā sedē ⁊ ipetrauit litteras per quas mādabat̄ michi cōferri tale beneficiuz ad psens vacās p mortem talis. et tamen vacabat p resignationē vl' assecutionē alteri⁹ bñficij: postea alius accessit ad papā: ⁊ illud bñficiū ipetrauit: et exp̄ssit verū modū vacationis: queritur quis nr̄m dz preferri? R̄ndet q̄ iste secūd⁹ ē potior: iō est pferēdus lz sit posterior: qr iste littere grē ad beneficia sūt odiose: iō restrigēde et nō āpliāde. ¶ Nota pmo pricipalē effectuz hui⁹ ca. videlz q̄ vacatio p mortē et per renunciationē sunt diuersa. Ex quo infertur q̄ in cōstitutione odiosa: appellatione vnius reliquū non venit. quia in odiosis non fit extēsio de vno ad aliud sed verba debent stricte ⁊ proprie capi. ¶ Nota vlterius ⁊ finaliter q̄ si quis impetrauit a papa beneficium vacās expresso falso modo vacationis non valet collatio: ⁊ hoc siue papa cōferat siue mandet conferri: nisi aliud exprimatur in litteris. Puta qr papa mādauit vt michi cōferretur beneficium vacans p mortem talis vel etiam quocunq̄ alio modo vacet.

Capitulum. vj.

Susceptum ab apostolica [g] sede mandatum: vt ab aliquo beneficij qḋ obtinet resignatiōe recepta: ipsum alteri [h] conferas et assignes: adiplere nō potes: si ille [i] antequā resignet rebus eximatur humanis [k]. ¶ Cū [l] nō per resignationem vacauerit sed per mortem [m]. ¶ Nisi de intentione mandantis aliud appareret expsse [n]. ¶ Si duo super eodem beneficio litteras impetrent / primo [o] eorum per illius obitum qui

g ¶ Aplica sede. Idem si ab alio qui hoc mandare posset: puta legato qui ad hoc haberet speciale mandatum. aliḋ legatus hoc non potest. vt. j. de offi. lega. ca. pe. §. prohibemus.

h ¶ Alteri. expsso vel nō expsso nō curo lz iterdū sit differētia. vt. j. de offi. lega. is cui. ⁊. j. de pbend. is cui.

i ¶ Ille. qui beneficium obtinebat.

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.

k ¶ hūanis. Ar. j. j. de offi. delega. si delegat⁹. j. rn̄. Sol. de ppria significatione vocabuli abesse dr̄ q̄ nō est in reb⁹ hūanis. ff. de verb. signi. mulieris. §. fi. nō sic i ppria significatiōe dr̄ renūciasse: vt. j. dicā: q̄ mortuus est: cū renūciatio sit volūtaria: illa coacta est. iō secus. ⁊ strictissime fit interptatio in rescriptis ad bñficia. j. de pben. cū nos. j. ⁊ concordat ad hoc. ff. de libe. ⁊ posthu. l. commodissime.

Abesse quis dicatur.

l ¶ Cum non. ratio. Jo. an.

m ¶ Per mortē. Ex his forma mandati diligēter est seruanda. j. de preben. cui de non.

n ¶ Expsse. qr expressit se velle beneficiū tali cōferri resignatione vl' quocunq̄ modo vacauerit. et facit §. eo. ca. ij. ⁊. j. de preben. si motu proprio.

¶ Glosa seq. ⁊ vlti. recitetur per obiectionem quā soluit ⁊ textum fortificat.

o ¶ Primo. Ex hoc videbat̄ debere preferri: vt. j. e. tibi qui. ⁊. j. de pben. eum cui. Sed nō est ita: quia licz ille posterior sit tēpore: iure tamē est potior: eo q̄ verum dicit: primus autē falsum. Et eadē ratione dico q̄ posito q̄ nullus impetrauerit secundo bñficiū illud

b

ꝙ non debebitur impetranti qui falsum sic expressit nihil eñ ad rubrũ impetratio secundi: quia si ius habuisset in beneficio primus per superuenientem impetrationẽ sine prerogatiua illud perdere non potuissꝫ ⁊ est si. ṡ. de eo qui cogno. cõsangui. vxo. sue. c. discretionem.

ista ignorabaꝫ. postea vacauit aliquod beneficiũ illõ beneficiũ impetraui a papa vel eius legato. in impetratione mea nõ feci mentionẽ de alio beneficio / vtrũ valeat ista collatio beneficij michi facta? Rñdet ro. põ. ꝙ sic. Sꝫ vtrũ potero tenere ista duo beneficia simul Respõdet ꝙ nõ si sint incompatibilia: sꝫ dabit michi electio vt eligam vnuꝫ vl' aliud.

a ¶ Tenebat accipe. ĩ. illud asserente: vacare al's proponẽte.
b ¶ Eiusdem Sꝫ ꝙ tenebat.
c ¶ Secũdus Qui de cessione dixit.
¶ Glosa sequẽs alleg. duas contra. obijcit: ⁊ obiectioni coadunat ꝑ duo similia. demuꝫ obiectionem soluit ⁊ remittit.

tenebat[a]: secundo vero per cessionem eiusdem[b] ipm proponente vacare. Secundus[c] ¶ Cum beneficium ipsum cessione non morte[d] vacauerit / debet primo in ipsius assecutione preferri[e]. Idem.

¶ Licet ignorans benefici= um sibi collatum in impetratione alterius illius mentionẽ nõ fecerit valẽt littere: alterũ tamen eliget: si simul teneri nõ possit. hoc dicat Jo. an. Capitulum. vij.

Gratia quaꝫ sup bñficio a sede aplica[f] te ipetrasse ꝓponis viciosa[g] reputari non dꝫ: cũ ius de alio beneficio ab epo tuo antea[h] tibi absenti ⁊ ignorãti[i] collato nullã (cũ tẽpore ipetrationis nescires[k]) feceris mẽtionẽ. ¶ Utrũqꝫ[l] tñ (si talia sint beneficia q̃ simul nequeãt de iure[m] teneri) hẽre

f ¶ A sede apostolica. Idem si ab alio. et facit ad hoc. ĩ. de offi. lega. ca. vlti.
g ¶ Viciosa. Est ei gr̃a vicio sa qñ i impetratione bñficij subticetur aliqđ bñficium q̃ntũcũqꝫ modicũ. vt. ĩ. de ꝑben. si motu ꝓprio: nisi forte ꝓ ꝓ suo motu papa bñficiũ ꝯferret: vt ibi. Hinc est ꝙ expressio bñficij dispẽsationẽ nõ opatur: sed hoc solum ꝙ littere surrepticie nõ dicuntur. vt eo. tit. non potest in fi. Additio. ita et hic licet ignorantia probabilis excuset a vicio surreptionis: non tamen dispensat contra conciliũ / de multa. de preben. Jo. mo.

Gratia viciosa

Expressio bñfi cioꝝ nõ opatur dispẽsationem

Renũciãs bñficio an habeatur pro mortuo.

d ¶ Non morte. No. ergo ꝙ aliud est cedere / aliud est decedere. ad idẽ. ĩ. de preben. cũ ius tibi. ⁊ ĩ. de ṽb. sig. ca. vlt. Sed nõne renũcians quo ad ecclesiã habetur ꝓ mortuo. vt. vij. q. j. §. ecce in quibus. sicut et vir ab vxore iudicio ecclesie separatus q̃tum ad ipsaꝫ ꝓ mortuo reputaſ. xxxiij. q. ij. §. j. sicut ⁊ monach' mortuus reputaſ mũdo. xvj. q. j. placuit. ij. Sol. dicit lex ꝙ per fictionẽ iuris veritas non cõfunditur nec deletur. C. de iur. do. in rebus in prin. licet igiſ renũcians quo ad ipsam ecclesiam fingaſ mortu'. tñ mortu' nõ est: nec idem est ꝑ oĩa in eo ꝙ in mortuo. nam talis de nouo posset ad ecclesiã reassumi. ṡ. ḋ renũ. ex trãsmissa. qđ in mortuo esse nõ posset. Bene ergo dicit Jo. an. in ꝑdic. c. placuit. xvj. q. j. ꝙ nunq̃ mors ciuilis naturali ꝯparaſ: nisi i casib' exp̃ssis in iure. ad hoc optime. ff. de ṽb. oblig. ex ea pte §. in insulã. et. ff. ḋ dona. inter vi. et vxo. l. sꝫ si mors. Et lꝫ al's in bñficijs larga fiat interp̃tatio: in lr̃is bñficialib' que ãbitiose reputantur fiat stricta. vt. ĩ. de ꝑben. cũ ius. j. intelligimus stricte de naturali morte ꝓut ṽbuꝫ sonat. et adde qđ dicam. ĩ. de ꝑben. cũ ius. ij.

Mors ciuilis an cõparet naturali.

Prior tpe potior est iure.

e ¶ Preferri. Not. ergo pro illa regula que dicit. q̃ prior est tempore potior est iure. ad quod facit. ĩ. eo. ti. bi qui. de preben. eum cui. itelligitur cũ vtriusqꝫ par est causa. vt. ff. de reg. iur. quotiẽs vtriusqꝫ. et dicam ĩ. de regu. iur. qui prior. Si autẽ potior est causa posterioris prior erit in iure. vt hic. ⁊ ĩ. de preben. hi qui et. ca. si a sede. ff. de priuileg. credi. l. priuilegia. C. qui po. in pig. ha. l. vlti.

diuisio

Gratia. ¶ Primo ponit dictũ ⁊ suã causaꝫ. Secũdo soluit dubiũ emergens ibi. Utrũqꝫ. Do.

¶ Presumendũ est ꝓ intellectu huius ca. ꝙ cuꝫ quis a sede apostolica impetrat beneficium vacans impetrans debet facere mentionem de beneficio suo q̃tũcunqꝫ modico: imo etiã si ipetret litteras vel expectatiuas ad beneficia a sede aplica vel a legato pape debet facere mentionem de beneficijs obtentis q̃tũcũqꝫ modicis: al's littere essent surrepticie. Secus esset si quis impetraret beneficium ab ordinario.

Casus

¶ Casus. Ego cõstitui ꝓcuratorẽ meũ ad acceptandũ ⁊ accipiẽdũ possessionẽ actualẽ ⁊ realẽ quorũcũqꝫ beneficioꝝ: ⁊ affirmandũ in forma cõmuni: postea arripuit iter romã. michi absenti fuit collatũ aliqđ bñficiũ ꝓcurator meus acceptauit istud beneficiũ: ⁊ ego

h ¶ Antea. qꝛ si post / nulla fuisset dubitatio.
¶ Glosa seq. recitetur per questionem.
i ¶ Ignoranti. Idẽ intelligo de sciente anteq̃ acceptet / vel ratam habeat collationeꝫ eandem. Cũ ei añ hoc beneficiũ suũ dici nõ possit: non necesse est de ipso fieri mẽtionẽ. ĩ. de ꝑben. si tibi absenti. Et nota ex hac decre. ⁊ illa: ꝙ beneficia ecclesiastica licite conferuntur absenti. Simile in ꝓcuratore qui cõstituitur etiã absens: vt. ĩ. de ꝓcura. licet. ⁊. ff. de ꝓcu. l. j. in fi. Sed hic forte procurator ꝑsens habens mandatum ad talia ratum habuerat ⁊ acceptauerat per id quod dicit in fi. retinere. Ul' dic qꝛ in beneficijs vel litteris ad beneficia ipetrandis nichil debet taceri quod possit mouere animum concedentis: etiam de tali beneficio anteq̃ acceptet debet facere mentionem. ad hoc. ṡ. eo. in nostra. ⁊. ĩ. de preben. cũ ius. j. ⁊. ca. si motu. maxime cum habeat ius ad rem. ĩ. de conces. preben. ca. vlti. et in predicta decret. si tibi. Additio. Et nudo consensu constituat sibi ius in re quod non facit vacationẽ expectans qui tamen id tenetur exprimere vt predicta decreta. in nostra. Jo. an.

Bñficium absenti põt cõferri.

k ¶ Nescires. diuinare ei non tenebaſ: qꝛ id humanũ non est. ṡ. vt eccle. benefi. vt nostrum. Jo. an.
l ¶ Utrũqꝫ. s. impetratũ a papa ⁊ collatum epo.
¶ Glo. seq. querit ⁊ remittit. ponit quattuor opi. tertiam reprobat. ad quartã signat cõtrariũ ⁊ soluit.
m ¶ De iure teneri. Sꝫ que sunt hec beneficia que possunt simul de iure teneri. Super hoc vide i specu. ti. de leg. ito. §. restat. versi. illud autem. Posset dici secundũ Innocentium qui hoc tenet de electiõe. dudũ. de prebẽdis. cum iam dudum. ꝙ habere plura beneficia non curata: et que de cõsuetudine / vel statuto residentiam non requirant. non est peccatũ. nec contra iura: ⁊ de talibus hic posset intelligi. Ul' posset dici secundũ Goffre. qui hoc nota. ḋ cleri. nõ residen. ca. iij. ꝙ de iure potest quis habere plures prebendas quarum altera per se non sufficit. allegat eodem titu. con

Beneficia plura an sit licitũ de iure obtinere.

querente. quod facit etiam contra. et de preben. cum teneamur. Uel dic q loquitur de beneficijs vnitis an nexis vel dependentibus. Illa enim simul possunt de iure teneri: sed hec lectura non procedit: per collatio nem enim vnius haberet vtrunque: et sic non fuisset necessaria alte rius collatio. Un de dici posset opinionem In nocē. verā esse: quam sequitur cōsuetudo: quā papa scit et tole rat. vel saltem opinio. Goffre. arg. S. eo. si gra tiose. arg. pro et contra. j. de pre ben. is cui. Uel dic q littera ista loquitur de his beneficijs que pretextu consuetudinis vel statuti su per hoc ex causa facti simul teneri possunt. Ad pri mum de conces. preben. ex parte. in fi. Ad secundu de consti. cum omnes. et simile de iure. S. vt lit. pen. ca. j. S. de elec. cumana. ad fi. Ad primum contra. j. de con suetu. ca. j. et S. de conces. preben. litteras. Solu. illud speciale in duobus beneficijs in vna et eadem eccle sia. secus in diuersis: vnde videtur facere pro. et facit quod no. Hostien. in predicta decreta. litteras. in glo. non obstante. in fine.

non potes[a]: sed eligas[b] qd' ex eis malueris retinere. I dē.

¶ Si restituatur quis ad gra tiam reuocatam sine alteri[9] preiudicio intelligitur resti tutus vnde alteri ante resti tutionem impetranti prefer ri non debet. h. d. Joannes and. Capitulum. viij.

Quamuis is cuius gra tia[c] per quam mandabatur in certa ecclesia prouideri[d] si bi de beneficio proxime[e] va caturo: per nos fuerat reuo cata[f] restituatur a nobis de nuo ad eandem: non tamen et cui post reuocationem[g] et ante restitutionem predicta[3] similis[h] in eadē ecclesia gra tia facta fuit. ¶ Nisi hoc ex

si canonici facerēt in preiudiciū mee gratie. tractu tē poris accidit q papa reuocauit gratiā michi factā: et anno sequēti fecit tibi in illa ecclesia similē gratia: q: mādauit dictis canonicis vt te reciperēt in canonicū: et prebendā primo vacaturā vel vacan: tē assignarent cū appositione decreti irritan tis. ita q gratie nostre erant si miles accidit q ego prim[9] acces si ad papā: et pe tij vt ipse digna ret me restitue re ad meam gra tiam quam ipse reuocauerat qd fecit. post vaca uit prebenda in ecclia pictauen. querit nuc an pre benda debeatur michi vel tibi secūdo. attento q mea gratia fuit reuocata? Respondet papa q qn restituit aliquem ad gratiam reuocatam: hoc facit sine preiu dicio alterius: ideo rndet ad questionem: q lz sim pri mus habito respectu ad gratiā: nō tn sum primus ha bito respectu ad restitutionē: ideo tu secūdus in data grē es michi pferēdus: q: nos attēdim[9] tps restōnis et nō tēpus date grē. Et hoc verū nisi aliud papa dice ret in restitutione: videlz q me restituit ad datam et prioritatē tēporis: et vult gratiā meā valere perinde acsi reuocata nō fuisset: etiā q ad prioritatē tēporis.

¶ Nota pmo ex textu iūcta glo. q si sub eadē collatio ne sunt plures expectantes hūtes siles grās: ille pre fert qui est prior in data. et sic hz locū illa regula qui prior est tpe. Sec[9] si nō haberēt siles grās: q: aliqd ha bēt aliqs prerogatiuas. Puta q si papa māndet scdm in data pferri qbuscūqs: tūc seruāda est voluntas pa pe. q: in his spūalibus papa hz plenā dispositionem.

¶ Nota scdo principalem effectum ad quē emanauit istud capi. videlz q cū papa aliquem restituit ad gra tiam reuocatā nō videtur in dubio velle pūdicare iu ri alterius. Et istud facit ad decisionē talis qstionis: videlz. Aliquis vasallus cōmisit felloniam cōtra pn cipem: pter qd sua bona sunt cōfiscata. pendente illo tēpore princeps dat feuda alijs. tractu temporis iste qui cōmisit fellonīā restituit p principē. vtrū restitua tur ad bona sua cōfiscata? textus iste facit q nō: quia princeps videt illū restituere sine preiudicio alteri[9]: et hoc verū si princeps simpliciter cum restituat. quia tunc non videtur remouere ius alteri quesitum.

Possu mus qd de iure possu mus.

a ¶ Non potes. de iure cōmuni: dispēsatiue tamen posset. Et si queratur per quem dispēsari possit: vide qd no. lxx. dist. sanctorum. xxj. q. ij. si quis iam trāslatus de elec. dudum. ij. de preben. de multa. de conces. pre ben. litteras. et j. de consue. c. j. Jo. and.

¶ Glosa seq. primo dat simile. secundo querit. argu. pro et contra. et soluit.

b ¶ Eligas. Sic et olim electio dabat ei qui duo be neficia curata simul habebat. S. de preben. referēte et ca. preterea. hodie secus. eo. titu. de multa. Sed num quid electo vno re integra penitere poterit et aliud eli gere? Arg. q sic. ij. qō. vj. si quis libellos. et S. de elect. in causis. de iure pa. cum autem. quod facit etiam cō tra. et j. de offi. delega. quis. et j. de procura. quis. et j. de reg. iur. mutare. cum si. Argu. contra. xxxij. qōe. v. horrēdus. de iureiuran. quē admodum. S. eo. li. de re scrip. c. ij. et j. de reg. iur. qd semel cum suis concor. So lu. satis videretur q re integra possit mutare consi lium et aliud eligere per prima iura. ad hoc. j. de pre ben. si tibi absenti. ff. de opt. lega. l. ij. Contrarū tene per predic. regu. quod semel. ad hoc. j. eo. ca. penul. in fine. et de postula. ca. primo.

diuisio

Quamuis is cuius. ¶ Ponit dictū in quo interse rit exceptionem ibi: nisi. et ponit rationem dicti ibi. Cum talis. Joan. and.

¶ Presupponatur primo q inter expectantes aucto ritate apostolica habet locū illa regula: qui prior est tēpore potior est iure: vt si sint duo vel plures qui in eadem collatione habent similes gratias expectati uas: tunc in beneficio quod primo vacabit est prefe rēdus ille qui prior est in data. ¶ Casus. hoc presup posito potest sic figurari. ¶ Papa michi in ecclesia Pictauen. fecit gratiā hoc anno: q: ipse mādauit ca nonicis ipsius ecclesie: vt me reciperent in fratrem et canonicū: et prebendam vacantē vel proximo vacatu ram michi assignarent / cū clausula decreti irritātis

Casus.

c ¶ Gratia concessa forte a Nicolao. iiij. vel Celesti no. v. Joan. and.

d ¶ Prouideri. nec adhuc puisum erat: nec ad pos sessionē deuenerāt. vnde habebāt ius nō in re: sed ad rem. de conces. preben. c. vlti. Joan. and.

Jus in re et ad rem qd dicat.

e ¶ Proxime vacaturo. qd solus papa facere po test. de conces. preben. c. ij.

f ¶ Reuocata. Tenorem huius reuocatorie consti tutionis non habemus: sed de ipsa fit mentio. j. de pre ben. ca. penulti. et antepe nulti. de concessio. prebende ca. vlti. Reuocatoria illarum Nicolai incipiebat. Pri dem ad apicem. Illarum Celestini: olim celestinus. et ca. dudum. Joannes.

g ¶ Post reuocationem. Idem et multomagis si an te reuocationem.

h ¶ Similis. s. de beneficio proxime vacaturo.

a ¶ Expresse dixerimus. hoc enim papa facere potest. ad hoc.j.de preben.c.penul.
¶ Glo.seq.alleg.in 3rariu.fortificat textu & 3riis rndet secdo arg.ad questione. ponit opi.Gof. 3 qua alleg.v. iura & remittit.demu subdit tres opiniones.

b ¶ Cu talis. Ecce ro.& aduerte. qr in 3trariu videbatr ex eo qr restitutio est potius status reparatio: et restituitur in pristinu ius redit.arg.xv.qoe.vj.nos sanctoru.et.c.iuratus.§.de elec.qr dilige tia.ij.q.iij.§.nostandum.in fi.et C.de len.paf.l.j. restitutio enim hoc opari debet vt nec psit/ nec obsit qd euenit.ff. ex qui.cau. ma.l.j. primo rnso. Sed cotrariu est veru: vt hic.et sic p parte debuit questio terminari per decre. de renun. ex trasmissa.& de simo.ex insinuatione.& cocor.C. de remis.pig.l.vlti. vbi si de volutate creditoris debitor pignus distrahit: si iteru deueniat ad ipsum debitorem res illa distracta no renascitur hypothecaria, qua habebat a principio. actio enim semel extincta &c. de cose. dist.iiij.queris.ff.de solu.qui res.§.area. Ad contraria respondetr q hic no est vere restitutio: immo quedam noua cocessio p predi.iura. Et no. q hec decre. facit in argu. ad questione dnicalem: an.s. epus inuito patrono restituere possit presbyteru p se depositu? et determinauit Gof. de renu.ex trasmissa. in fi.q non: p.l.C.de nup.si vt ppoitis.ij.vbi dicitr q in matrimonio restaurado p filia post diuortiu requiritr cosensus patris: sicut a principio in cotrahedo. In cotrariu facit de renun.post traslatione.de iude.iudei.de ciuitate.& ca.cosuluit.de his que fiut a prela. cu aplica.vij. q.j.eos.& no.de hoc.xxiij. qo.iiij. nabuchodonosor. in prin. Dicebat Hostie.opi.Gof.esse vera cum restituatur ab inferiori: secus si a principe p iura superi9 pro restituto inducta. Bar.buri.in dnicali questione que incipit. Sacerdos aliquis fuit. dixit q si depositus appellauit infra decem dies restitui pot inuito patrono: als non. Tan.dixit q si epus preuenit in restitutione patronu/valet restitutio: als no.qd approbat Hostien.in predi.decre.ex trasmissa.& de elec.innotuit.& facit qd no §.de costi.cum accessissent.in vlti.glo.

Restitutio qd est.

Hoc h reprobatr fm archi. Jo.an.

presse[a] dixerimus) ante ferri debebit. ¶ Cum talis[b] restitutio (vbi aliud non exprimitur) intelligatur[c] fieri sine iuris preiudicio alieni. I dem.

¶ In litteris ad beneficia impetratis inspicitr tepus date. vn p illas bnficiu curatu obtinere no poterit: qui licet nuc sit maior illo tempore minor erat hoc dicit Jo.an. Cap.ix

c ¶ Intelligatur.concor.j.eo.c.ij.

Si eo tempore ¶ Unius thematis duo dubia soluit: et vtriusq3 causam reddit. secundum ibi: beneficium. Joan.and.

¶ Presupponendu primo q quis non potest obtinere beneficium curatum nisi attigerit.xxv.annum.

Casus.

¶ Casus. Quida ticius minor.xxv.annis: qr forte in xxiiij.anno a sede apostolica impetrauit litteras gratiosas ad episcopu pictauesem sub hac forma. Madamus vt tali puideas de beneficio cu cura vel sine cura: si quod de presenti vacat: alioquin de primo vacaturo. accidit q antequa vacaret aliquod beneficiu: iste Ticius effect9 est maior: qr peruenit ad vigesimum quintu annu: & vacauit ecclesia parrochialis qua Ticius petit sibi coferri virtute sue gratie. Dixit episcopus q istud beneficiu curatum no comprehendebatur sub sua gratia: qr tepore impetrationis ipse erat incapax ad obtinedum illud beneficiu curatu. Dixit ex aduerso impetrans q licet tempore impetrationis esset incapax ad obtinendu illud beneficiu curatum: tame nuc ipse est capax: vtrum bene dicat? Respodet ro.poti. q no: qr requiritur capacitas tepore impetrationis: & non sufficit capacitas tpe vacationis. Sed vtrum vicietr beneficiu sine cura p clausulam cu3 cura/ puta quia papa madauit vt episcopus tali ticio coferret beneficium vacas vel primo vacaturu cu cura vel sine cura: vtru p clausula cu cura/ vicietr clausula sine cura: ita q tota sua gratia sit viciata? Rndet q no. ideo si vacet aliqd beneficiu no curatu episcopus tenetur sibi illud coferre. & si episcopus nolit coferre: tuc impetras habebit recursum ad suu executore qui sibi conferret illud beneficium non curatum: no obstante recusatione episcopi: quia vtile per inutile non viciatur quado sunt separabilia: secus si essent inseparabilia. ¶ Nota primo ex hoc textu iuncta glo. q minor.xxv. annis no est idoneus ad obtinendu beneficiu curatu tamen sufficit q copleuerit.xxiiij.& attigerit.xxv. annu: vt dicitr in.c.cu in cunctis.§.de elect.licet secus sit in epo: qr requiritur in epo q copleuerit annu.xxx.& inceperit annu.xxxi. Que etas requiratr in quolibet ordinato tractat Panor.in ca.sup inordinata.de prebe. in antiqua. ¶ Nota vlterius illud ad quod allegatur istud.c.q respectu illius p quo scribitr attenditur tempus date litteraru & no tepus vacationis.& iste est principalis effectus huius ca.& ratio huius pot assignari: qr littere fueruut nulle respectu illi9 incapacitatis: ergo tractu tepois no conualescut. ¶ Nota finaliter q littere ad bnficia possunt p parte valere/et pro parte no valere: vt in casu huius ca. Nam si minor.xxv. annis fuerit facta gratia respectu beneficij curati littere no valet: et tn respectu alior beneficiorum valent. & sic vtile per inutile non viciatur.

Si eo[a] tempore quo tibi de beneficio cum cura[e] vel sine cura mandamus prouideri: ad obtinedum curatum beneficium idoneam[f] non habeas etatem: tibi licet nunc legitime effect9[g] sis etatis auctoritate litteraru huiusmodi (cum tempore[h] date ipsarum adhuc non esses idoneus[i]) de beneficio cu=

¶ Glo.seq.signat cotrarium & ibi remittit.

d ¶ Si eo.contradicit ad hanc.j.de preben.ei cui p uideri. Ibi sol.

e ¶ Cum cura.nisi hoc fuisset expressum de curato prouideri non posset.§.de preben.c.vlti.& j.de prebe. cum in illis.

f ¶ Idonea.s.xxv.annor.§.de elec.cu in cunctis.

g ¶ Effectus. Spectamus ergo initiu. & facit.§.de elec.dudum.j.& qd ibi no. Nec firmatur tractu tepores quod de iure ab initio non valebat.j.de regu. iur. non firmatur cum suis concor.

h ¶ Cu tepore date.sic no.inspiciendu tepus date. sic.§.eo.ca te.& j.eo.tibi qui.& de preben.cum cui.

¶ Glosa sequens reci. per questionem. alleg.pro. et soluit contrarium.

i ¶ Idoneus.propter defectum etatis: et idem dici posset de defectu ordinum.argu.§.de eta.et qualita. preterea.sed hoc est falsum: vt.j.de preben.si pro clericis pauperibus.

a ¶ Curam animarū. In his qui ad curata benefi-
cia promouētur requiritur maior idoneitas q̄ in aliis
et ideo si mandatur prouideri de dignitatibus/persona-
tibus vel beneficiis de cura mentione non habita: de
curatis dignitatibus personatibus vel beneficiis nō
poterit prouideri
j. de preben. cū
in istis.
b ¶ Benefici-
um. Quia pote-
rat dubitari ne
illa inutilis ad-
iectio scilicet cū
cura vitiaret in
totum rescriptū
scz q̄ nec etiam
de simplici posset prouideri: ideo annectit qđ sequitur
Et sic nota vtile non viciari per inutile. j. de regu. iur.
vtile cum suis concor.

ram[a] aiarū habente nequaq̄ poterit prouideri. ¶ Benefi-
cium[b] autem sine[c] cura (cum ad ipsum sufficientē tūc[d] eta-
tem[e] haberes) per eas licite[f] poteris obtinere. Idem.

c ¶ Sine cura. q̄r ex se curam non habet. si autē ha-
beret annexam parrochialem et curatam ecclesiam:
dic vt dicam. j. de preben. super eo.

d ¶ Tunc. scz tempore impetrationis. Joan. and.

Idoneitas impetrātis an cōsideret̃ s̄m tp̄s impetrationis vel vacatiōis bñficij.

Additio. Adde ergo q̄ si quis ipetrauerit beneficiū
cū cura vel sine cura: et tp̄e impetratiōis est legitime
etatis. si vacat sibi debet̃: vt in hoc ca. et hic no. in glo.
ista antepe. Jtē not. de p̄bē. j. c. ei cui. in glo. fina. c. li.
vbi apparet sufficere q̄ tempore vacationis habeat
sufficientē etatez. Solu. ibi. no. in. iij. glo. quia prima
glo. loquitur in impetratione curati: scđa in impetra
tione sacerdotalis: satis obstat qđ no. eo. titu. non po
test in. iiij. glo. sz credo glo. ca. ei cui. posse sustineri li-
cet aliqui contra: q̄r plus est habere curatū in actu et
habitu q̄ in habitu tm̄. ad hoc quod no. de cle. non re
siden. quia nonnulli. super ver. parrochiales. et p̄ ho
stien. de offi. archidi. cū satis. et Jo. an. super verb. ani
marum. et optime probat extrauagans Jo. execrabi-
lis. iuxta finē. ver. quātum aūt. et quod no. in p̄alleg.
cap. cum cui. super verb. licite. in nouella. et vide con-
trarietatē glo. &c. Sed adhuc insto per hunc textū
in fine. et in glosa que loquit̃ in beneficio simplici. vn-
de potest sic dici q̄ est quedā inhabilitas ratione eta
tis temporaliter ad beneficium: quedam soluz ratio-
ne etatis ad qualitatem beneficij curati. quedam sa-
cerdotalis tantū: in prima et secūda inspiciamus tem
pus impetratiōis: in tertia tempus vacationis. quia
plus est aliquē esse inhabilitatū ad totū q̄ ad partez
vel ad qualitatez paruā. ad hoc quod notatur hic in
nouella. de eta. et quali. indecorū. de prebē. sup̄ inor-
dinata. et quod no. de corpo. vicia. cap. j. et ij. et fi. tali.
Et forte speciale est in ista qualitate sacerdotali: vt h̄
sentit Joānes andree. et adde quod notatur de exces-
si. prela. cum nostris. per Jnnocen. et Joannē. and. in
additione que incipit: et in clementina. Hieronymus
clarius. Brixi.

¶ Glosa. seq. q̄rit alleg. opi. interserens et soluit.

Etas idonea in bñficijs obtinēdis

e ¶ Etatem. Sed que est idonea etas in beneficio
sine cura? Videtur q̄ maior quattuordecim ad illa di
catur idoneus. s. de prebē. super inordinata. vbi ho-
stiensis. hoc tenet in canonijs propter maturitatem
concilij quod requiritur in illis. nā ibi pueri nō dicū-
tur idonei ad beneficia obtinenda. Certum autez est
q̄ infans dicitur vsq̄ ad septimū annum. puer autez
de septimo vsq̄ ad duodecimū vel decimū quartū an
nū. xxij. q. v. pueri. et C. de fal. mone. l. j. et dici. s. l pro-
hemio circa finem. Sed vt ibi notat Bernardus dici
potest q̄ pueri ibi dicuntur minores septennio: et isti

dicunt̃ indigni. Septēnes aūt et maiores septēnio di
cūtur idonei. cum enim tales possint ordinari. xxviij.
di. de his. ergo et in beneficiis intitulari. argumentuz
de preben. cū secunduz. ad hoc optime facit. j. de elec.
ex eo. et hec vera intelligo: nisi essent talia beneficia q̄
sacrum ordinez
ex priuilegio/cō
suetudine/ vel sta
tuto/ vel alio mo
do requirerent:
et facit quod de-
cam. j. de fil. pre
sbyte. ca. j. j. re-
sponso. et proba
tur expresse. j. de
prebē. ei cui pro
uideri. An hodie dispensent episcopi in etate no. s. de
elec. cum dilectus. et dicam. j. de elec. licet canon. et de
eta. et quali. ca. vno.

¶ Gratia generalis non preiudicat speciali: et debet face-
re mentionem de precedenti priuilegio cōsuetudine vel
statuto. hoc. d. secun. se.

Si propter Capitulum x.

f ¶ Licite. Jd dicimur posse quod licite possumus.
xxij. q. ij. faciat. Jo. an.

Si propter. ¶ Propter multiplicitatem intelle-
ctuum glo. Joā. and. non summat. Potest tamē
sic summari. ¶ Generalis gratia habens clausulam
generalem scilicet nō obstan. nisi ad id aliter exp̄mat̃
non preiudicat iuri specialiter ex statuto consuetudi
ne vel priuilegio alij quesito. hoc dicit s̄m Joā. de fan
tusiis s̄m quē hoc summarium comprehendit vtrāq̄
lecturā positam in glo. ¶ Diuiditur s̄m Jo. an. quia
primo ponit thema et eius dubium soluit ibi. Inten-
tionis. casum exceptuz interserens ibi. Nisi. Jo. ā. an.

Summarium.

Diuisio

¶ Casus. Papa concessit episcopo Bonon. debitoruz
onere grauato priuilegium q̄ fructus beneficiorum
primi anni vacantiū in sua diocesi perciperet. et erat
hec gratia vsq̄ ad quinquenniū duratura: apposito
in priuilegio q̄ non obstarent consuetudines priuile-
gia vel statuta per que sua posset impediri concessio.
Vacauit quoddam beneficium cuius reditus primi
anni de priuilegio consuetudine vel statuto spectat
ad fabricam ecclesie. vel alium vsum/ vel aliquaz sin
gularem personam: queritur cui debeantur hui⁹ be-
neficij reditus primi anni? Respondet̃ secundū vnaz
lecturam q̄ debētur fabrice: vel illi vsui vel singula-
ri persone: nisi in concessione facta episcopo aliud ca-
ueretur expresse. Vel dic vt. j. in vltima glosa. Jo. an.

Casus literalis Jo. an.

¶ Casus s̄m veriorez intellectū. Papa fecit episcopo
Pictauen. gratiaz: videlz p̄ exoneratione et solutiōe
suorum debitoruz sibi indulsit: vt fructus primi anni
omniū beneficiorū vacantiū in sua diocesi perciperet
vsq̄ ad quinquenniū. In ip̄a diocesi Pictauensi erāt
aliqua beneficia que habebant hoc onus: q̄ reditus
primi anni erant deputati alicui hospitali vel fabrice
Vacauit tale beneficium: queritur tūc quis habebit
reditus primi anni: an ep̄s vel fabrica: et vtrū ista gra
tia faciat preiudiciū fabrice? Respondet roma. pon.
q̄ per talem gratiam non fit preiudiciuz fabrice: quo
minus percipiat fructus vnius anni. tamen episcop⁹
habebit fructus primi anni: et nō fabrica. sed fabrica
habebit fruct⁹ secundi anni: et institutus in beneficio
habebit fructus tertij anni: et sic fiet sine p̄iudicio fa-
brice. Et ratio est. quia alias ista gratia esset inutilis
nisi episcopo: puta si illud beneficium solum vacaret
in quinquēnio: tunc si ep̄s perciperet solum fructus
secūdi anni: gratia sua esset sibi inutilis: quia gratia
sua secundo anno esset expirata. Et illud verū q̄ da-
buntur fructus episcopo vel fabrice deductis oneri-
bus ipsius beneficij. videlicet q̄ institutus accipiat

Casus longus d. helie

moderate aliquam portionem pro seruiendo in diuinis et residuū dabitur episcopo vel fabrice. ¶ Nota primo ex isto. ca. q̄ eps non potest retinere fructus beneficiū vacātis si contingat vacare tempore messiū: sed illos fruct⁹ tenet reseruare futuro successori quem in stituit q̄ alius fru stra ipetraret p̄ uilegiū vt perci peret fruct⁹ pri mi anni benefi ciorū vacantiū in sua diocesi: q̄ frustra precib⁹ implorat qd alicui iure cōmuni pcedit. l. vnica. C. de thesau. li. x. C. ¶ Nota principalem effectū huius ca. videlicet q̄ si episcopo mole debitorū grauato fuerit facta gr̄a q̄ ipe perciperet reditus primi anni beneficiorū vacātium in sua diocesi si tales fructus primi anni antea erāt assignati fabrice vel alicui persone: per gratiam epi non preiudicatur fabrice vel persone singulari etiam si papa dixerit in gratia epi non obstantibus priuilegijs vel consuetudinibus: sed debet fieri interpretatio. q̄ eps habebit reditus primi anni: fabrica aūt vel persona singularis habebit reditus secundi anni. et instituti habebunt reditus annorum sequentium. lz aliqui dicant q̄ fabrica haberet fructus primi anni: et eps secundi: et institutus annorum sequentium.

a ¶ Tua debita. Ad idem. j. de prebendis. si tibi cōcesso.

b ¶ Fructus. Nota q̄ nō habet retinere beneficia sed fruct⁹. vide vt dixi. s. e. si gratiose. in hoc casu vacant bn̄ficia. vñ is ad quem ptinet electio infra tempus statutū necessario hz eligere. et facit qd not. Ber. de magist. q̄ nōnullis. et probat hoc satis. j. de prebē. si tibi concesso. Jo. an.

¶ Glo. seq. q̄rit et soluit duo dubia. et solutioni secūde signat contrarium cui respondet.

c ¶ Primi anni. Quid dices cōputabitur ne annus iste a die fructuū colligendorum: an a die vacationis vel mortis? credo a die vacatiōis computari. Vñ nō credo hic seruari legē de vasallo: que dicit q̄ si vasallus decedat post Augustū et ante kalendas Martij. q̄ ad dñm pertinet. Alioquin ad vasallū vel ei⁹ herede m. vt in li. feu. ti. lex regni. c. si vasallus. sz credo q̄ a die vacationis vsq̄ ad annū quicquid obueniet beneficio et separatū erit a solo totum erit huius priuilegiati. Comparo eñ hūc priuilegiatū vsufructuario qui fructus separatos et reconditos suos facit. ff. de vsufruc. l. arboribus. §. iulianus. al's incipit / si fur. secundū moderationē tamen decre. j. de offi. ordi. p̄senti. §. porro. et facit qd ibi dicam. et dico q̄ ann⁹ iste habebit. ccclxv. dies. vñ si vacauerit ecclia p̄ma die mēsis: sequenti anno prima die eiusdē mensis finitus sit annus. et facit qd dicā. j. de elec. q̄ sit. et si esset bissext⁹ illi duo dies cedūt sibi p̄ vno. p̄ vno eñ computātur vt. s. de vbo. sig. quesiuit. ff. de verbo. sig. cū bissext⁹. ff. de diuer. et tempo. p̄scrip. l. ij. in vl. glo. Licet sit ar. cōtra. ff. de statu liber. l. cū heres. §. stichus. Sed illo in penis vel odijs que sunt mollieñda. de peni. dis. j. pene. j. de reg. iur. in penis. et facit qd no. in predi. decre. quesiuit. et. lv. di. c. ij.

¶ Glo. seq. ponit. iiij. exempla et subdit genus. demum querit arguit negatiue: et contrarium soluit.

Vasallus decedēs an transmittat fruct⁹ ad heredē suum vel ad dñz. Priuilegiat⁹ vt possit recipe fructus primi āni bn̄ficiorū vacantiū eq̄parat̄ vsufructuario.

tua[a] debita p̄soluēda fruct⁹[b] bn̄ficiorū primi anni[c] q̄ in tua vacabūt[d] diocesi: tibi (nō obstātib⁹ q̄buslibet p̄suetudib⁹ priuilegijs vel statutis p̄ q̄ n̄ra ipediri[e] posset concessio) vsq̄ ad quinquēniū[f] de speciali[g] gr̄a pcedim⁹[h]. ¶ Intētiōis[i] n̄re neq̄q̄ existit si fruct⁹ huiusmodi ecclie tue fabrice vel alteri vsui[k] seu cuicūq̄ singulari p̄sone de spāli p̄suetudie priuilegio vel statuto[l] forsitan debeant: q̄ eis p̄ cōcessionem ipam[m]. ¶ (Nisi hoc expresse[n] caueat in ea) p̄iudicium aliquod generetur.

d ¶ Vacabunt. Morte: renunciatione: depositiōe: translatione: vel quocūq̄ alio modo. Quid si permutatiōe? videt q̄ secus per decret. j. de re. permu. c. vno sed contrariū puto quia negari non potest quin propter permutationē vacet: et equitas in eo solo casu iuris rigori prefertur: quia in hoc scripta reperit: in alijs non: nō ei ex illo speciali casu est regula danda.

e ¶ Impediri. Sec⁹ ergo si differri. et lz intendat p̄ clausulam nō ob. ipedimēta tollere: dilationes tamen tollere non intēdit: licet ex dilatiōe impediri posset. vt. j. dicam.

f ¶ Quinquenniū. Factū narrat. idem eñ in clerici et vlteriori tempore.

¶ Glo. seq. declarat in quo est gr̄a et quid confert.

g ¶ Spāli gr̄a. Quia de iure futuris successoribus conseruari debebāt vel in vtilitatem ecclesiarum expendi. j. de elec. q̄ sepe. et de offi. ordi. p̄senti. et itelligo hanc gratiā et illā q̄ sequit̄ fm moderationē illius decre. p̄senti. §. porro. s. q̄ hoc solū intelligat de illis fructib⁹ ecclesiarū vacātiū q̄ solutis debitis si qua sunt et his que necessaria fuerint pro seruitoribus et ministris et alijs incūbentibus oneribus vsq̄ ad nouos reditus) reperta fuerint superesse.

¶ Glo. seq. q̄rit et opi. ponit quā fortificat p̄ aliam opi. cui opponit et dupliciter respondet.

h ¶ Concedim⁹. An legat⁹ de latere similē gratiā dare possit: tractauit Jo. de deo in questionibus suis in p̄n. et Guil. in specu. titu. de legato. §. nūc tractem⁹. in fi. et dicunt q̄ dato q̄ ex causa hoc posset: bn̄ficiū tñ vel dignitas debet cū aliquo emolumēto conferri qd verū est: vt dixi. s. in glo. pri. et in glo. quia. Notat et Bernar. s. vt eccle. benef. vt nostrū. in vlti. glo. q̄ episcopus ex iusta causa ad tēpus posset fructus alicui⁹ beneficij retinere, pbat p̄ decre. s. de vbo. signi. c. pe. que etiā facit cōtra cū id fuerit impetratum a papa: sz potest dici sic fuisse de facto. ad hoc. s. de fi. pbro. litteras. vel illud fm Gof. in fructibus omniū beneficiorū vacantiū vsq̄ ad certū tēpus: vt hic etiā. In vno aūt beneficio et eius pueniibus conuertendis ex causa in vsum prelati: non erit necessaria licentia pape: q̄ cum eps cū capitulo possit suppmere dignitatem et pter necessitatem possessiones alienare: multo fortius puentus percipere.

Legatus de latere an possit pcedere fruct⁹ p̄mi anni bn̄ficiorum vacantium.

i ¶ Intentionis. No. ad intētionē scribentis recurrendum. fa. s. eo. c. ij. et. j. de cōces. preben. c. vl. et. s. de deci. ex multiplici. cum si.

k ¶ Alteri vsui. Puta mense capituli.

l ¶ Statuto. No. q̄ ola priuilegia p̄suetudines vel statuta q̄cūq̄ firmitate vallata pcessa capitulis puentibus vel collegijs cathedraliū regularū et pventualiū ecclīarū seu singularib⁹ earūdē p̄sonis: vt bona ecclesiarū ipsarū vacantiū a plātis dimissa vel tpe vacatiōis obueniētia possint surripe / diuidere: vel in suos vsus puertere sunt hodie reuocata et cassata p̄ decre. j. de elec. q̄ sepe. et. c. statutū. in cle. q̄ tñ in alijs beneficijs locū non habet. vt. j. de offi. ordi. p̄senti. i fi.

m ¶ Concessionem ipsam. Sibi factam.

n ¶ Expresse. Ad idem. s. eo. cum aliquibus. et ca.

quod[a] generetur. Idem.

¶ Cause ab apostolica sede vel eius legato committi debent dignitatem obtinentibus vel canonicatum ecclesie cathedralis: nec tractari debent nisi in ciuitatibus vel locis insignibus. h. d. vsque ad §. cum vero. Capitulum. xi.

Statutum quod circa iudices a sede[b] apo. deputandos nuper edidimus: cum quedam[c] contenta in eo que pro communi vtilitate[d] credebantur[e] inducta

susceptum. z c. quis.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas. z contra secundam duplicater opponit: z primam approbat.

a ¶ Preiudicium aliquod. Nisi istud verbum esset ita gratia le ista decre. sic posset intelligi quod ex ea nil sequeretur absurdum. s. quod fabrica vel vsus ille vel alie singulares persone sic priuilegiate habeant reditus secundi anni. iste autem priuilegiatus habeat reditus primi anni: z ita bene consequeretur secundum hoc suum effectum illa clausula priuilegij: non obstantibus quibuslibet consuetudinibus priuilegijs zc. Alij dicunt quod illa fabrica vel alij hic contenti habebunt reditus primi anni: quia papa non intendit eis derogare: sed soli successori. Iste autem priuilegiatus habebit reditus secundi qui ibi est primus: sed quo ad successorem vel beneficiatum: tertius erit primus: z sic nullum preiudicium etiam ex aliqua dilatione generabitur fabrice. Sed secundum hoc posset impediri concessio: quod est contra tenorem ipsius gratie. Posset enim quod in anno quanto quo finiri debet gratia vacet beneficium: ne ... si fabrica primos reditus habeat: episcopus nihil habebit. Item quid operabitur illa clausula non obstantibus zc. cum successori si per primam lecturam magis clausula illa preiudicium fieret. vnde prima lectura magis michi placet z magis est amica littere: vt dicamus quod ista erat dubitatio decre. an per istam concessionem sic facta. s. non obstantibus quibuscunque zc. videretur derogare ipsi etiam. s. non obstantibus quibuscunque zc. vt ex quo ex illius priuilegio fabrice vsui vel singulari persone: vt ex quo ex illius priuilegio anni habere non possunt: ambigi vigore reditus primi anni habere non possunt: ambigui vigore reditus primi habebunt, reditus secundi: z papa respondet quod habebunt reditus primus nil habeant: z papa respondet quod habebunt, reditus secundi anni: quasi ille eis sit prior vt illa clausula non obstantibus non successorem: sed priuilegiatum tantum coadiuuet.

Priuilegiatus super receptis fructibus beneficiorum vacantium primi anni qualiter debeat recipere.

Diuisio. Statutum. Licet hec decre. per paragraphos aliter diuidatur: eam tamen in. iiij. partes diuido principales prima durat a principio vsque ad §. insuper. secunda abinde vsque ad §. preferendo. tertia abinde vsque ad §. quicquid. quarta vsque ad finem. In prima statuitur quibus personis z in quibus locis cause a se. apo. vel legatis vel delegatis ipsius committi debeant z tractari. In secunda prouidetur circa exactiones que fiebant in iudicijs ab ipsis delegatis, assessoribus, vel notarijs cause et apponitur pena. In tertia prouidetur circa vocationes testium ad iudicium que sepius maliciose fiebant z causa fatigandi testes, vel ab eis aliquid extorquendi. In vltima decernitur cassum z irritum quicquid fuerit factum contra predicta statuta. Joan. and. Additio. Jo. mo. diuidens decre. in sex partes. de prima faciebat tres dicens quod primo statuit circa loca et iudices. Secundo circa actores z reos in §. cum vero. Tertio in §. in nullo, circa loca z iudices prorogat. Archi. non diuidit. Jo. an. loquitur de decre. sua extrauaganti que incipiebat. Statuimus: reformat etiam decre. Inno. iiij. co. ti. presenti. quam hodie non habemus. z decre. §. co. nonnulli.

¶ Principium huius ca. legitur vsque ad §. cum vero eiusdem.

Casus litteralis domini hec.

¶ Casus litteralis. ¶ Petrus debebam titium debitorem meum in aliqua pecunie summa. z quia habebam ordinarium loci certa ratione suspectum nolui ipsum coram ordinario conuenire: sed a sede apo. impetraui causam delegari canonico ecclesie beate Marie maioris Pictauis: vel canonico ecclesie beati hylarij maioris: vel simplici sacerdoti qui ecclesie beati hylarij maioris: nec personatum nec canonicatum ecclesie cathedralis. Presentaui litteras meas delegato qui titium meum debitorem ad presentiam suam fecit citari qui in die citationis comparuit, cui obtulit libellum meum. Qui reus excipiendo proposuit quod non tenebatur litigare coram ipso delegato propter incapacitatem persone. quia cause a sede apostolica non possunt committi alicui nisi personis existentibus in dignitate vel personatu, vel nisi sint canonici ecclesie cathedralis. et sic quia titulate litteras delegatus iste non recepit potestatem: queritur an bene dicat? Respondet ro. po. quod sic z hoc verum nisi papa hoc faceret ex certa scientia: videlicet committendo alicui: qui vllus non sit in dignitate vel personatu: vel cuius non habeat canonicatum ecclesie cathedralis. Scitissime pater queritur verum habentes dignitatem vel personatum vel canonicatum ecclesie cathedralis possint cognoscere in omni loco de causis sibi a sede apostolica commissis? Dicit ro. po. quod non. immo tales delegati vel ipsorum subdelegati debent de causis sibi commissis cognoscere in ciuitatibus z alijs locis insignibus in quibus possit haberi copia peritorum.

¶ Nota primo quod cum statutum positiuum tractu temporis incipit esse dannosum, propter varietatem morum mutari potest quia non debet reprehensibile iudicari si secundum varietatem temporum statuta varientur humana. ¶ Nota vlterius que persone sunt capaces iurisditionis seu delegationis apostolice: quia solum ille persone que sunt constitute in dignitate vel personatu vel que obtinent canonicatum in ecclesia cathedrali. Sed quomodo cognoscemus quod aliquis habeat personatum vel dignitatem? declarat Panor. in ca. de multa. §. de preben. vbi dicit quod recurrendum est ad consuetudinem. vt si sit consuetudo quod talis habeat preeminentiam z iurisditionem: dicitur habere dignitatem. Si autem sit consuetudo quod talis habeat preeminentiam in ecclesia z non iurisditionem tunc dicitur habere personatum et non dignitatem. ¶ No. insuper quod canonicus ecclesie collegiate quecunque illa ecclesia sit notabilis non est capax apostolice iurisditionis. et sic est correctum. c. presenti. quod hodie non habemus: de quo fit mentio in principio huius ca. Et quod canonici ecclesie cathedralis possunt esse delegati ad vnam vel plures causas. non tamen possunt esse delegati quo ad conseruatores. ¶ Nota quod delegati a sede apo. non possunt pro libito sue voluntatis cognoscere de causis sibi delegatis in quocunque loco. sed debent causas examinare in ciuitatibus populosis vel alijs locis insignibus vbi sit copia peritorum. z sic alibi cognoscerent processus non valeret. vt in fi. huius ca. vbi ponitur clausula que irritat facta contra istam constitutionem.

b ¶ A sede apostolica. Legatis vel delegatis ab eis vt. j. patebit. Joan. and.

c ¶ Quedam. Ibi non distinguebatur an actor et reus essent eiusdem ciuitatis vel dioce. vel diuersarum. Item additur quod de expresso consensu partium extra locum qui deputatus est possit iudex cognoscere z committere. Si referas ad decreta. presenti, secundum illam poterit fieri commissio institutis in collegiatis honorabilibus z in cathedralibus ecclesijs: vnde secundum eam videbantur posse cause committi mansionarijs z quibuscunque priuilegiatis in talibus ecclesijs quod erat absurdum. hic autem prouidetur quod solis canonicis cathedralium ecclesiarum fiat commissio.

d ¶ Communi vtilitate. Que in legibus constituendis attendenda est. iiij. distin. erit autem lex. et §. in prohemio huius libri.

e ¶ Credebantur. Et erant sine dubio respectu prioris

temporis. Joan. and.

a ¶ Experientia. Ad idem. j. de elect. q sit. ⁊. ff. de lega. iij. l. legatis. §. ornatricibus.

b ¶ Ad norã: ⁊ ideo nõ debuit iudicari reprehẽsibile si fm temporũ varietatẽ varietur ipsum positiuũ statutũ. l. iij. di. §. verum. xxv. q. j. c. j. j. de sen. excom. c. vlti. in prin. §. de con sangui. ⁊ affini. nõ dz. cũ suis cõ cor. Sic ⁊ priuilegiũ cum tẽdit ad norã. reuocationẽ vel moderationem a principe recipit. §. de deci. suggestũ. j. de priuile. c. j. ⁊. c. auctoritate. ⁊. c. seq.

Priuilegiũ nociuũ est reuocãdum.

(sicut experiẽtia[a] docuit) tendere dignoscant ad noxam[b] sanctione[c] pñti (quã irrefragabiliter obseruari mandamus) suadẽte vtilitate in melius[d] duxim[9] reformandum[e]

c ¶ Sanctione. Sanctio ꝓprie dicitur cui adijcitur pena. qd dic vt no. iij. dist. in summa.

d ¶ In melius. Laudabilior est aũt qui rẽ emẽdat eo qui prius inuenit. C. de vete. iu. enu. l. j. §. sed neqȝ.

Reformari qd est.

e ¶ Reformandũ. Eo q non in totum sed pro parte corrigitur istud statutum: vt. j. videbis.

¶ Glo. seq. remittit obijcit ⁊ dupliciter soluit.

f ¶ Dignitate. Dignitas sumitur multis modis. qd dic vt no. Joan. iiij. dist. deniqȝ. ⁊ Uin. et Ber. §. de cleri. nõ resi. c. iij. hic ad litterã de ecclesiasticis dignitatibus intellige. Et no. mirabile. qꝛ possunt cõmitti cause maioribus. xx. annis. vt de offi. deleg. cũ vicesimũ: a quocũqȝ ⁊ etiã minoribus a papa: vt ibi. ⁊. ff. de re iudi. quidã cõsulebat. sed certũ est q qͥ est in dignitate vel personatu dz attigisse saltẽ. xxv. annum. §. de elec. cũ in cũctis. ⁊ sic videt q minorib[9]. xxv. annis nõ possunt cause cõmitti: his dico qui nõ attigerint. So. Si cause nõ possent cõmitti nisi psonis in dignitate vel psonatu cõstitutis: tũc ꝓcederet obiectio: sed possunt etiã cõmitti canonicis ecclesiarũ cathedraliũ in quib[9] nõ requirit tãta etas: vt probat. j. de elect. et co quod. ⁊ dixi. §. e. si eo tpe. ⁊ sic obiectio nõ ꝓcedit. Dico etiã q dispẽsatiue põt aliqs hr̃e dignitatẽ vel personatũ etiã minor. xxv. annis. ꝑ dispensationem pape vel epi. primũ patet. scdm ꝓbat. j. de eta. ⁊ qli. c. vno.

Dignitas qd est.

g ¶ Preditis. i. pre alijs ditatis. est enim dignitas quedã preeminẽtia in eccl'ia. vt. §. de vbo. sig. q̃uis.

h ¶ Obtinentib[9]. Idẽ de officialib[9] epoꝝ pncipali bus ⁊ foraneis ⁊ de prioribus religiosis conuentualibus ⁊ claustralib[9]: dic vt in cle. eo. ti. ⁊ si principalis.

i ¶ Cathedralium. Sufficit ergo q sit cathedralis: ⁊ sic sublatũ est q olim hic cõtinebatur de ecclesijs collegiatis honorabilibus: licet adhuc hodie in alio sit cõparatio. vt. j. de elec. qꝛ sepe alibi equiparantur cathedrales et regulares. §. de elec. ne ꝓ defectu.

Additio. Dato q sit pauperrima fm Innocen. Hostien. Joan. mo. Archidia. ⁊ Joan. and.

¶ Glosa seq. ꝓmo duo puncta declarat scdo querit. arg. pro. ⁊ soluit cõtrarium. ⁊ arguẽdo respõdet. Tertio ponit ius vetus. Quarto notat presumũ ⁊c. alleg. viij. iur. a. Quinto soluit duas questiones.

k ¶ Canonicis. Habẽtibus igit perpetuũ officiũ in ecclesia cathedrali sine dignitate psonatu ⁊ canonia: de quo loquit. j. ti. ꝓxi. c. j. nõ poterit causa cõmitti cũ de his nõ exprimãt. Item scias q licet isti canonici delegari possint: conseruatores tamẽ dari non possunt: cum decreta. vlti. j. de offic. delega. eos non exprimat. Sed vt supra dixi canonicus potest esse maior septẽnio per decreta. de electio. ex eo. et dixi de hoc. §. codẽ si eo tempore. si committatur causa tali canonico: nũquid dicem[9] litteras valere? videtur q sic. qꝛ ista decre. vltima de hac materia hoc solum requirit q sit talis ecclesie canonicus. ergo huic stabimus. sed cõtrarium credo: ⁊ dico q si tali impuberi cõmitteret causa. nisi appareret de certa sciẽtia pape nõ teneret cõmissio. Et idẽ dico si cõmittatur ab alio q̃ a papa minori. xx. ꝑ predictã decre. cuz vicesimum: quã nõ dico nec credo correctã ꝑ hanc. qd em̃ nõ mutatur ⁊c. C.

Canonic[9] impubes an possit ꝑ delegari.

Canonic[9] minor. xx. annis an possit ꝑ delegari ab alio a sede aplica.

Canonic[9] minor. xx. annis an possit ꝑ delegari ab inferiori a papa.

¶ Sancimus igitur vt nullis nisi dignitate[f] preditis[g] aut personatũ obtinẽtibus[h] seu ecclesiarũ cathedralium[i] canonicis[k] cause[l] auctoritate litterarum[m] ⁊c. apostо.[n] vel

de testa. sancim[9]. ⁊ correctio iurium est vitanda. §. de elec. ecclesia. §. ⁊. j. de elec. cũ expediat. in prin. nec ista decreta. dicit q hoc sufficiat: sed q hoc requiritur. vñ nõ cõtradicit. alis eadẽ ratione dicendũ esset q dũmodo sit canonicus cathedralis ecclesie: vel in dignitate vel personatu non possit repelli pretextu exceptionis excõicationis infamie inimicitiarũ vel alia iusta causa: qd est absurdũ. et est sile qd notabo. j. de elect. licet canon. Et no. q dicit canonicis: olim dicebat institutis. vnde videbatur q cuilibet instituto in cathedrali etiã mãsionario possent cause cõmitti. quod hodie per hãc decreta. sublatũ est. Nota ergo q pro dignitate ⁊ loco presumit ꝓ aliquo. q̃ꝛo em̃ qs melioribus preest tanto maior ⁊ sanctior est. i. ess. presumitur. in auf. de defen. ciui. ad fi. prime colũne. §. nos igit. col. iij. lxj. dist. miramur. lxiij. dist in metropolitano. §. de presum. cum in iuuentute. xxiiij. dist. quãdo. de magistris. c. j. ⁊. c. quia. ⁊. c. super specula. cũ si. Et si tẽpore date quis esset canonicus: tẽpore presentationis non puto q procedere possit: nõ sic econuerso. spectamus em̃ initiũ. ad hoc. §. eo. c. j. et. c. si eo tẽpore. §. de elect. dudum. et qd ibi no. ff. de sena. femine. ff. de iudi. l. sexcus. ⁊ hoc habes i glo. fi. in cle. gratie. eo. titu. Jo. an.

l ¶ Cause. Hec sine iurisditione non cõmittũtur. §. de offi. deleg. preterea. non ergo ꝓhibet quin audientia alicuius articuli vel mera executio cuilibet clerico committi possit.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit. scd̃a pars reci. per. q. ponit opi. Inno. cũ moderatione ⁊ declaratione.

m ¶ Litteraꝝ. Pone. papa in lr̃is vocat aliquẽ simplicem clericũ nũquid valebit commissio? fm Berñ. ⁊ omnes dic q non habet hic locũ talis exceptio: ex quo papa scienter committit: quia facere potest contra cõstitutionẽ istã. ad hoc optime. §. de priuile. cũ olim. ij. versi. interim. Et no. q fm Innocẽ. sic cãcellarius ex se dat iudices ⁊ hoc cõstat: nõ habet locũ hec exceptio quare enim imputari debet parti que talem iudicem non petijt: qd verũ est etiam fm Ber. ⁊ Hostiẽ. cũ hoc ex certa sciẽtia facit. quod intelligo si id in litteris exprimitur. vt. j. de preben. si motu proprio.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

n ¶ Se. apo. Quid de ordinarijs nũquid cõprehedũtur ⁊ tenebũtur hac cõstitutione? Dic fm Berñ. et omnes q nõ. ⁊ põt esse ratio: qꝛ epi ⁊ ordinarij habent melius noticiã clericoꝝ dioce. sue q̃ papa clericoꝝ totius orbis. vñ etiã si simplici clerico cõmittãt ordinarij tenet cõmissio. Pone em̃ q simplex clericus excellẽs sit decretoꝝ doctor. preterea nõ est ita absurdũ q aliquis etiam rudis et pãnosus clericus gerat vices epi: sicut esset q gereret vices pape. igitur ad ordinarios nõ extẽdatur hec cõstitutio. Et est simile qd consueuit dici. §. eo. nonnulli. ⁊ inferius tangam.

Ordinari[9] põt ꝯmittere cãm et simplici clerico.

¶ Glosa seq. recitat per q. quã soluit ₇ determinat.
a ¶ Legatorũ. Quia verbũ generaliter positũ ₇c. xx. dist. c. j. intelligã hanc litterã gñaliter in oĩbus legatis quorũ tria sunt genera q̃d dic vt. ſ. de offi. leg. ca. penul. ₇ .j. eo. ti. c. q̃d verũ puto indifferenter: cũ ex legationis vigore committũt: et idẽ intelligas in delegatis. scʒ cũ cõmittunt delegationis vigore .j. eo. ca. ₰. in nullo quoq;.
¶ Glo. seq. q̃rit et remittit.
b ¶ Decetero. Constitutio eñ non extendit ad preterita. ſ. de consti. ca. vlti. Quid de pendentibus dicam .j. de elec. licet canon. Joan. and.

quod sequitur vbi ₇c. i. in quibus locis insignibus et facit pro hac parte .j. eo. ₰. in nullo.
g ¶ Commode. xiij. q. ij. faciat.
¶ Glosa sequens querit et soluit. questionem fortificat ₇ soluit. circa solu. duas opi. recitat et demũ solu. determinat distinguendo.
h ¶ Copia. Pro aduocatis/ assessoribus cõsiliarijs et alijs q̃ emergũt. ff. de postulã. l. j. ₰. ait pretor. ff. ex quib⁹ cau. maio. l. ab hostib⁹ ₰. fi. de vita et honesta. clerico. cum ab

legatorũ[a] eiusdem decetero[b] cõmittant[c] nec audiant[d] alibi q̃ in ciuitatibus[e] vel locis[f] insignibus vbi possit cõmode[g] copia[h] peritorum haberi.

¶ Actore ₇ reo eiusdẽ diocesis existentib⁹ cã cõmitti non dʒ extra illã nisi in sex casib⁹ in quibus tñ nõ trahet̃ vltra vnã dietã. Et nisi in duobus casib⁹ impetrãs p iuramẽtũ fidem fecerit de illis repelletur a iudice: et in expensis cõdẽnabitur. hoc dicit vsq; ad ₰. Cum autem Dominicus.

¶ Cum vero[i] eiusdem ciui-

¶ Glo. seq. querit. ponit opi. ₇ soluit.
c ¶ Cõmittant. Pone q̃ q̃stio fuerit cõmissa: pars nõ excipit. nũquid valet ,pcessus? Dicebat Ber. ₇ oĩs post eũ q̃ tacite ₇ exp̃sse poterat pars huic iuri renunciare. Introductũ est eñ in ipsorũ fauorem ne scilʒ in opprobriũ ,pprĩũ cogant̃ ep̃i ₇ magni clerici corã rudibus ₇ pannosis clericis litigare: ₇ interdũ ,pter ruditatẽ ipsorũ ius amittere suum. et facit de regulari. ad apostolicã. cũ suis cõcor. Sed hodie per finẽ istius decreta. credo contrariũ: vbi innuit̃ q̃ ipso iure est irritum ₇ inane q̃d cõtra aliquod istorũ fit: vnde necessariam nõ credo exceptionis opem. ₇ facit q̃d dixi. ſ. eo. c. j. in principio Et põt esse ratio. vt. ſ. tetigi: q: hoc videtur non solũ in fauorẽ partiũ inductũ: sed etiam in fauorẽ ipsius apostolice sedis: ne vilipendatur in tali ministro. lxj. dist. in sacerdotibus. cũ similibus.

Delegat⁹ inhabilis ex defectu q̃litatis requirite si proce̲dat ptibus nõ excipiẽtib⁹ an valeat processus.

d ¶ Nec audiant. Nota q̃ versiculus iste nõ prohibet circa cõmissionem: sed circa agitationẽ. et idẽ erat in predicta decre. presenti. Si ergo extra talia loca fiat cõmissio: dũmodo in his locis cã audiatur satisfactũ est huic responso ſm Bert. ₇ omnes. argu. ſ. eo. ti. nonnulli. de excep. olim. ₇ infra ₰. preter. ₇ eo saluo q̃d ibi dicitur. ₇ ad hoc. ff. qui satisda. cogun. si fideiussor ₰. j. vbi dicitur q̃ cui difficile est satisdare in vna ciuitate/in aliam mittitur vt satisdet.
e ¶ Ciuitatibus. Ciuitas murorũ ambitu terminatur regulariter tñ ₇ si in suburbijs audiret idem credo argu. j. de sen. excõi. si ciuitas. Et bene dicit ciuitatibus q: in eis presumũtur esse periti. sic ₇ ep̃i in solis ciuitatibus sunt. lxxx. dist. c. j. de priuile. c. j. Et leges ₇ artes in regijs ciuitatibus sunt docẽde: vt in prohemio. ff. ₰. hec autẽ. ₇ de magistris. c. j. et noĩe studij nõ intelligitur villa vel castrũ. de cleri. nõ resi. tue.

Ciuitas qd comprehẽdat.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas.
f ¶ Locis insignib⁹. Quidã dicũt q̃ hec determinatio vbi ₇c. ₰. statim sequit̃ nõ refert̃ nisi ad hoc q̃d dicit locis insignibus. Sufficit eñ q̃ sit ciuitas: licet ibi nõ sint periti. et est ratio: quia communiter in ciuitatibus sunt periti. et ea que raro accidunt iurisconsulti non respiciunt nec eis medentur. sed his tantum que frequenter occurrunt in aut. vt fine prohi. ma. fi. tu. ge. ₰. quia vero. colla. vij. argu. iiij. distin. erit. ff. de legi. nam ad ea. vix enim est q̃ in ciuitate vel ibi prope non habeantur periti. vnde satis eorum copia in ciuitate haberi potest. ff. de rei vẽdica. que religiosis. vij. q. j. põtifices. Alii cõtra dicentes q̃ ibi est eadẽ ratio. primum placuit Innocen. et Hostien. ſm hoc expone

omni. xj. q. iij. non licet. Quid si inter iudices ₇ partes est cõtentio super hoc: quia aliter dicit locum insignẽ: et ibi copiam peritorũ haberi: alter negat: quid erit? Dic recurrendũ ad communem opinionem vulgi. ff. de supel. lega. l. labeo. ₇ . ſ. de spon. ex litteris. Quid si adhuc super hoc sit cõtentio? recurretur ad arbitriũ boni viri. ff. de verbo. oblig. a. l. continuus actus: non delegatorum: qui iurisditioni sue fauerẽt. ad hoc. C. de arbi. l. nemini. ₇ .j. de pe. dilectus ſm Ber. ₇ intelligo bonũ virũ iudicẽ ecclesiasticũ illius loci. ſm Inno. Hostien. autem dixit hic recurrendum ad arbitrium iudicis. id est boni viri. ₇ sic intelligitur lex/cõtinuus ₰. cum ita. eligẽtur ergo ſm eum arbitri. ſ. eo. pastoralis. ₇ de offi. delega. suspitionis. nisi euidenter notorium esset q̃ ibi peritorũ esset copia. ad hoc de appel. consuluit. j. Ego credo q̃ cum iudex se constituit aduersarium tunc locum habeant supradicta. sed si contentio esset solum inter partes: certe credo q̃ iudex de hoc cognoscere ₇ pronunciare possit. quia video q̃ pronunciat an sua sit iurisditio quod plus est. ſ. eo. si per litteris. ₇ facit q̃d recitari consueuit. de probatio. post cessionem. ₇ facit infra ₰. preter. in fi.

Delegat⁹ a papa an possit cogscere et pnũciare locũ esse insignem.

i ¶ Cum vero. Hic incipit corrigere ₇ moderari statutum generalis cõsilij. ſ. eo. nonnulli. ₇ summe equitatis est quod sequitur. Jo. and.
¶ Iste ₰. legitur breuitatis gratia vsq; ad ₰. insuper ₇ hoc habet. Cum actor ₇ reus sunt eiusdem ciuitatis vel diocesis extra suam ciuitatem vel diocesim nõ est causa delegãda nisi cum iusta causa. quo casu potest committi extra diocesim. dummodo locus nõ distet a fine diocesis vltra vnam dietã. Et si actor ₇ reus non sunt eiusdẽ diocesis ₇ actor nõ velit impetrare in diocesi ipsius rei: potest impetrare in alio loco dũ tamen locus iste nõ distet a fine diocesis rei vltra vnã dietã.
¶ Itẽ delegatus deputat⁹ ad cognoscẽdũ in certo loco nõ põt causam alibi audire: nisi de cõsensu partiũ.

Addi. tio dñi helie.

¶ Casus. ¶ Pretendebã titium debitorem meum in aliqua pecunie summa eo q̃ habebam iudicẽ ordinarium michi suspectum. corã ipso nolui eum conuenire sed impetraui delegatum a sede apostolica. querit̃ vtrum possum impetrare in quocũq; loco? Respõdet roma. põti. cũ distinctione. quia aut ipsi actor et reus sunt eiusdem ciuitatis vel diocesis: et tũc debet impetrari delegatus in ipsa diocesi nisi impetrarẽ iudicẽ delegatum contra episcopum vel capitulum ecclesie cathedralis vel vniuersitatem qui habent iurisditionem in tota diocesi: q: tũc potero impetrare extra diocesim: sed debeo impetrare in diocesi vicina que non distet a fine diocesis rei vltra vnam dietam. Si autẽ

Casus.

actor et reus sint diversarum diocesium: tūc debeo impetrare delegatum in diocesi rei nisi habeā homines illius diocesis suspectos: quia forte reus est magnus dominus in illa diocesi: et gentes illius diocesis vellent sibi favere. Sed quid sanctissime pater: ponamus retento themate q a vobis impetravit contra Titium iudicem delegatum cui mandatum fuit vt causam examinaret in tali diocesi. an possit delegatus causā examinare extra illum locū? Respondet romanus pontifex q sic de consensu partium. Sed ponam q delegatus vult delegare vices suas aliquib non est dubiū q potest. sed quibus personis poterit delegare? Respōdet q personis de quibus dictum est. §. et non aliis. Nota primo in quo loco est impetrandus delegatus quando actor et reus sunt eiusdem diocesis: quoniam impetrandus est in diocesi et non extra diocesim: nisi cum causa. videlz si impetraretur delegatus contra episcopum vel capitulum ecclesie cathedralis qui habent iurisditionem in tota diocesi. Nota q si actor et reus sint diversarū diocesium actor debet impetrare delegatū in dioces. rei nisi homines illius diocesis habeat suspectos. Nota ulterius q quis non potest trahi vltra vnam dietā a fine sue diocesis. fallit in curiis privilegiorum regalium apostolicorum vniversitatum. et hoc quando in privilegiis vniversitatis apponitur illa clausula q cōservatores privilegiorū possint cognoscere de quibuscunq personis cuiuscunq provincie vel diocesis. Nota q delegatus a sede apostolica nō potest causam alibi audire nec per se nec per alium q in loco sibi commisso. Nota q subdelegat a sede apostolica non potest subdelegare nec committere vices suas nisi personis habētibus qualitates. de quibus dictū est. §. tamen delegatus potest alicui nō canonico committere examinationem et receptionem testium. tamen totam causam non posset subdelegare.

cum suis concordan. Et licet hoc satis videatur rationabile: non dico tamen hoc asserendo per id quod dicitur. in fine. c. audivi tamen curiam id servare: et tales commissiones de curia emanasse. Et eas vidi sub bulla. Joan. and.

Partiū fieri in alio loco.

Adde q abbas de hīc domicilii in suo mōaste. no. no. hic Jo. and. et Bal. in l. oēs q. in pnci. C. de epis. et cleri.

tatis[a] seu dioce. fuerit actor[b] et reus extra[c] ipsas causa nō committatur[d]: nec conveniatur aliquis eorundem. nisi[e] ab episcopo[f] contra aliquem de sua[g] diocesi: vel ab aliquo[h] contra eum: aut contra eius capitulum: seu cōtra vniversitatē civitatis ville aut castri fuerit actio dirigenda: et vel nisi actor eandem civitatem seu diocesim intrare non audens,[i] aut sui adversarii potentiam[k] merito[l] perhorrescens eum[m] infra[n] ipsas nequeat convenire secure[o]. In his quippe casibus extra dictas civitatem et dioce. possit[p] contra predictos[q] causa committi: nullus tamen eorum vltra vnam dietam[r] a fine sue dio. valeat conveniri:

e Nisi. A generali dicto ponit casus exceptos.

f Ab episcopo. hoc equissimū est ex eo maxime: quia si in civitate vel diocesi sua aliquē ex subditis suis episcopus iudicem impetraret recusari posset vt suspectus: vt §. vt lite non cōtesta. accedēs. §.

Glo. seq. rect. per questionem.

a Eiusdem civitatis. Quia domicilium habent in eadem civitate vel diocesi. Et idem intelligo cum plura domicilia habent quod esse potest. vt. ff. ad municipa. assumptio. quia adhuc dico q locum habebit. §. iste et nō sequens. quod satis probatur. §. de foro competen. ex parte. B. nec negari potest: licet etiā sit iste alterius civitatis: quinetiā sit istius quod. §. ille requirit.

b Actor et reus. Unde dicantur isti habes. §. de verbo. sig. forus. ver. in omni.

c Extra ipsas. civitatem seu diocesim.

Glo. seq. ad. q. alleg. pro et cōtra. et solvit dubitādo.

d Nō committatur. Hoc verum videtur, nisi ad id expressus accesserit, partium consensus. argu. j. eo. §. in nullo quod. quod etiam facit contra: cum in illo casu hoc sit expressum: in isto nō. argu. de deci. ad audientiam. tamen idem videtur cum hoc solum, sit in partium favorē inductū. de regulari. ad apostolicā.

Cōmissio in vno loco an possit de cōsensu

g De sua diocesi. Idem si de aliena: quia etiam tunc non impetrat in sua. vt infra. §. proximo sed de sua: ideo dixit: quia. §. iste tractat tantū quando reus et actor eiusdem diocesis sunt. vnde dictio nisi/alias non propriæ poneretur.

h Ab aliquo. Contra eum. vix enim inveniret actor in civitate episcopi iudicem qui nō faveret epō. argu. §. vt lite non contesta. accedens. ij. ibi. s omnes existunt sub districtu etc.

Delegat in cā sui epi pōt vt suspect recusari.

i Non audēs. Forte, Gibelinus: et ibi regūt Guelphi. vel econverso. vel forte relegatus.

k Potētiam. Paritas in iudiciis est servāda sed potētioribus pares esse nō possumus. ff. de alie. iudi. mu. causa fac. q etiam. in princi.

l Merito. No. verbū. quia si diceret se dubitare vbi non est dubitandum/non excusatur. §. eo. cum cōtingat. de sy. et si questiones. cum si.

m Eum. adversarium.

n Infra ipsas. Civitatem et dioce. cuius sunt ipse reus et actor.

o Secure. Quod in iudiciis requiritur: vt ipsorum iudiciorum exercendorum locus sit idoneus et securus: alias locuz habet appellatio. de ap. ex parte. j. et tunc etiam si litteras de conductu haberet suis inimicis capitalibus se exponere non tenetur. §. vt lite non contesta. accedens. ij.

p Possit. Non dixit debeat. vnde dico q si contra episcopū vel capitulum vel potentem impetretur in sua civitate vel dioce. bene tenet cōmissio. et idem ecōverso semper salvo recusationis iure. Jo. and.

q Contra predictos. Episcopū vel eius adversarium contra capitulū vel vniversitates vel potentes vel adversarium eius qui in eam intrare non audet.

Glo. seq. format questionē bimēbrem: secūdum mēbrum sol. primū duplr exēplificat subdens aliud simile dubiū: et vtrūq simul solvit.

r Unam dietam. Olim dicebamus de duabus p decretalem. §. eo. nonnulli. Sed quid dicos si agatur actione reali: nunquid fiet computatio a finibus diocē. vbi sita est res secundum q olim fiebat: et nunquid erit ibi computatio duarum dietarum secundum q olim erat vel vnius tātum vt hic: q olim sic esset probatur. §. eo. dilectus. §. de foro cōpeten. ex parte. b. videtur huic novo iuri hodie standū vltimo de hac materia. et sicut generaliter loquitur. generaliter accipiē

Dieta i actiōe reali q̄liter debeat cōputari.

sed & in duobus[a] ultimis casibus nisi impetrans de predicto timore: quem in litteris commissionis exprimere teneatur primo[b] fidem iudici[c] faciat saltem[d] per proprium[e] iuramentum: iudex ipse nullatenus in causa[f] procedat sed partes a sua iurisdictione dimittens impetrantem eundem in expensis legitimis[g] alteri parti condemnet.

¶ Actor contra reum diverse diocesis debet impetrare delegatum vel in diocesi rei vel in alia non proprius: nec per unam dietam distantem. hoc dicit Dominicus.

¶ Cum autem[h] actor & reus civitatum et diocesum fuerint diversarum: si actor in civitate vel diocesi rei iudicem habere[i] recuset[k]: ipsum non in sua sed in alia civitate vel diocesi libere impetrare valeat reumque trahere ad eandem dummodo locus ad quem eum traxerit[l] ultra unam dietam[m] (sicut in casu alio premittitur) minime sit remotus[n].

¶ Delegatus extra locum commissionis nec partes citare: nec causam cognoscere potest sine expresso partium consensu. nec subdelegare locis vel personis aliis quam hic expressis. hoc dicit Joannes an.

¶ In nullo quoque casuum predictorum[o] iudex extra civitatem / seu diocesim: in quibus deputatus[p] fuerit citet

dum. xix. dist. c. j. ut habeatur solum unius diete computatio & non duarum: & cum determinatione que hic ponitur. Sed a quo loco computetur satis est dubitabile. Pone enim quod bonon. contra bonon. super re sita mediolani litteras impetrat: ubi debebit impetrare: nunquid bonon. vel mediola. vel loco vicino infra dietam a mediolano? Item pone quod bonon. contra reginen. super re mediola. quo impetrabit an regii vel loco vicino infra dietam an mediolani: vel loco vicino infra dietam? Item vide aliud dubitabile. Quid si bonon. impetrat contra reginensem domicilio et mutinensem origine: an habebitur respectus civitatis regin. vel mutinen. cum ratione originis dicatur esse de loco: ita quod episcopus loci eum ordinare & commendaticias ad ordines sibi dare possit: sic & episcopus domicilii. j. eo. lib. de tempo. ordi. cum nullus. j. rn. & in loco originis dicitur domicilium retinere. ff. de senato. l. penulti. Satis videtur de mente conditoris esse quod habeatur respectus loci domicilii non rei vel originis. & hoc ex eo: quia de loco domicilii dicitur quis proprie trahi per illud verbum trahatur. s. eo. nonnulli. quod etiam hic repetitur. & per mentem conditoris hoc credo tenendum. ad hoc. j. de sepul. cum quis. ubi de loco originis non habetur ratio. & C. de prescrip. lon. tempo. l. vi. ubi procedit prescriptio ut inter presentes ex quo prescribens & cui prescribitur sunt in provincia: licet res sit extra provinciam. No. etiam. Compostel. in decre. nonnulli. in. iij. glo. Guil. in specu. de citatione §. j. circa prin. quod diocesanus alicuius ubi aliud non additur intelligi debet dio. domicilii: & sic disputavi & determinavi. & sic servat curia romana ut audivi.

a ¶ Duobus ultimis. s. quando actor reum in civitate secure convenire non potest: quia civitatem intrare non audet: vel quia timet adversarii sui potentiam.

b ¶ Primo. No. & est si. j. de elec. quibus. & ca. provide. ad idem. s. de resti. spo. pisanis.

c ¶ Iudici. No. pro eo quod dixi. s. §. pr. in fi. iudicis enim est investigare. si. C. de fideico. l. voluntatis defuncti. xxx. q. v. iudicantem.

d ¶ Saltem. No. quia si aliter fides fieri potest primo id fieri debet. ad iuramentum enim recurritur solum in aliarum probationum defectum. s. de probatio. c. ij. de peccu. ra. ex insinuatione. ff. de iureiuran. admonendi. C. de iureiur. in bone fidei.

e ¶ Per proprium iuramentum. Nota quod iuramentum est legitima probatio: & facit quod nota. lxxxij. distinc. proposuisti. ad hoc de sen. excom. si vero. ij. de excep. pastoralis. j. de elec. ut circa. & c. nulli. & adde quod dixi. j. de regu. iur. presumitur ignorantia.

f ¶ In causa principali. procedit tamen in absolvendo: cognoscendo: taxando: & iudicando de expensis ut sequitur.

g ¶ Legitimis. Quod dic ut no. ij. q. j. in primis. de do. & contu. finem.

h ¶ Cum autem. s. in priori §. dixit quid iuris cum actor & reus eiusdem dioce. vel civitatis sunt modo dicit hic quid iuris cum sint diversarum. De prelatis autem ordinum vel locorum qui impetrant pro membris suis habentibus vel non habentibus speciales administratores vel gubernatores dic ut in concilio vien. e. ti. abbates

i ¶ Habere. i. impetrare.

¶ Glo. se. solvit obiectionem.

k ¶ Recuset. Not. quod actor recusat iudices: & hoc verum est in iudice adeundo delegato vel ordinario. unde si reus plures habet ordinarios. actor alterum eligit: alterum recusat. sed in iam addito secus: quia tunc actor non recusat: sed reus bene: nisi ex nova causa: vel noviter ad eius noticiam proveniente. s. de of. delega. causam que. et. c. insinuante.

l ¶ Traxerit. & in quo deputatus est iudex. j. §. pxi.

¶ Glosa ista querit & remittit.

m ¶ Dietam. An dieta ista computanda sit legaliter. s. ut. xx. miliaria computentur pro una dieta. ff. si quis cau. l. vicena. an vulgariter. s. secundum regionis consuetudinem dic ut nota. s. eo. nonnulli. & j. de elect. cupientes. j. rnso. & quod de vulgaribus intelligi debeat probatur. j. de pbe. presenti. §. loca.

¶ Glosa sequens solvit questionem.

n ¶ Remotus. Unde & si modicum ultra unam dietam remotus esset locus ille: puta per unum miliare: non poterit ibi fieri conventio. ff. de verb. sig. l. iij.

¶ In nullo. Primo ponit duo a quibus unum casum excipit ibi: nisi. Secundo alia duo ibi: neque alibi. Jo. an.

o ¶ Predictorum. s. cum actor & reus sunt eiusdem dioc. & in eadem sunt iudices impetrati: vel ex causa in alia: vel sunt diversarum & in civitate rei impetrati sunt iudices vel tertia civitate.

p ¶ Deputatus fuerit. No. hic quod non solum requiritur quod non citetur ad locum ultra dietam non remotum: sed etiam quod non citet extra locum in quo deputatus est. olim autem dicebamus de duabus dietis quod si iudex exeundo locum in quo deputatus est veniat ad locum non remotum ultra duas dietas procedere poterat. de excep. olim. hodie in supradictis casibus non sic: ut hic vides. Item quod locus sit insignis. ut. s. ver. nec audiantur. Quid ergo si talis locus in quo hec tria concurrant haberi non potest: & remedium litigandi coram ordinario non subest: puta quia ab ipso est appellatum? So. exprimat hoc pape quod sibi providebit: hoc expresso in rescripto. Jo. an.

Prescripto quando dicatur inter presentes & absentes.

Facit ad hoc tex. l. l. licet & si posses fori. cum ibi not. ff. de iure iurandum.

Actor an possit recusare iudicem.

Dieta an debeat computari secundum computationem legalem vel vulgarem.

Divisio

partes[a] nec de causa sibi commissa cognoscat. ¶ Nisi ad id expressus[b] accesserit earūdez assensus. ¶ Neqꝫ alibi q̄ʒ infra illas[c]: et personis dumtaxat designatis[d] superius cōmittat quomodolibet vices suas[e]. ¶ Delegatus nichil debet a partibus recipere nisi esculentum et poculentum libere oblatum qđ paucis possit cōsumi diebus. vel moderatas expensas si non sunt pauperes quando pro necessitate vel vtilitate non maliciose extra domicilium pgeret. hoc dicit Dominic⁹.

¶ Insuper[f] vt gratis[g] ꝛ cum omni puritate[h] iudicium[i] coram[k] ipso procedat nullum munus[l] vel quicquid aliud. ¶ (Nisi[m] forsan esculentum vel poculentum mera liberalitate[n] oblatū quod paucis[o]

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

a ¶ Citet partes. Et si citauerit nō tenentur ire: qꝛ citatio irrita est ipso iure: vt in fi. ca. ꝛ si ob hoc pcesserit cōtra eos nō tenet pcessus: vt ibi. an autē citatus teneat ire puilegiū vł defensionē allegatur⁹: dic vt no. iij. q. ij. epo. et de accu. veniens. in vlti. glo.

¶ Glo. se. soluit duas q̄stiones.

Cōsensus tacit⁹ nō opatur tm̄ q̄ʒ tū exp̄ssus.

b ¶ Exp̄ssus. Intantuʒ credo inherendū huic lr̄e: qꝫ lʒ interueniat tacit⁹ ꝯsensus puta qꝛ non opponitur exceptio. credo q̄ nō valeat pcessus p fi. ca. Ideʒ credo si interueniat ꝯsensus rei ꝛ nō actoris vel ecōuerso lʒ eius tm̄ qui consentit videatur esse fauor: eadem rōne cum littera ista dicat earundem.

c ¶ Illas ciuitates. s. seu dioce. in q̄b⁹ deputat⁹ est.

d ¶ Designatis superi⁹. s. ꝯstitutis in dignitate vł psonatu vel cathedraliū ecclīarū canonicis. Approbata est igit p hāc lrām opi. Ber. ꝛ modernorū q̄ notabāt in decre. pn̄ti. q̄ idē iuris erat in delegatis a se. apost. qđ in legatis. In ordinarijs aūt tene qđ habes. j. de offi. ordi. vt litigantes. ꝛ in. c. cum ep̄us.

e ¶ Uices suas. Secus si audientiā committeret vel aliquē certum articulū. ad hoc. j̄. de offic. delega. sup questionum. ꝛ dixi j̄. eo. §. j.

diuisio

¶ [illegible] ¶ Ista est secūda pars princi. vt dixit glo. s. pōt ista pars subdiuidi: qꝛ prio ponit regulaʒ p̄missa rōne q̄ duos casus excipit. pria ibi. Nisi. et scđo casui excepto q̄ttuor modificatōes subijcit ibi: p̄uisur⁹ Jo.

Additio. d. helie.

¶ Iste. §. legit vsqꝫ ad. §. assessorē. ꝛ hoc hʒ. Delegat⁹ a sede ap̄lica nō dʒ a ptib⁹ aliq̄d recipe exceptis esculētis ꝛ poculētis liberalit oblatis. ꝛ hoc nisi pficiscat extra suū domiciliū. q̄ casu licite recipit expēsas. h. d.

Casus

¶ Casus sic figurat. Dictū fuit supra in principio huius ca. q̄ cause a sede ap̄lica non delegant nisi personis existentibus in dignitate vel personatu: vel obtinentib⁹ canonicatū eccl̄ie cathedralis ꝛ q̄ illi sunt capaces iurisditionis ap̄lice ꝛ non alij. Sed querit vtꝛ dicti constituti in dignitate pro laboribus suis ꝛ oneribus que sustinēt in examine cause sibi delegate possint licite a partibus exigere salarium? Respondet q̄ non nisi esculentū ꝛ poculentū qđ possit in pauco tpe cōsumi. Sed sctissime pr̄. nūq̄d possunt recipere expēsas factas? Respōdet q̄ si faciāt expēsas nō solitas p examine testium vel alia iusta cā qꝛ proficiscuntur extra domum. tunc licite possunt assumere et petere expensas moderatas. Et si partes litigantes sunt pauperes: ip̄e delegat⁹ debet proficisci extra domuʒ suis proprijs expensis. ¶ Nota q̄ si testes sint in loco propinquo: ita q̄ potest testes examinare ad domuʒ suā non debet delegatus aliquid accipere.

¶ Nota insuper ex isto §. q̄ delegatus a sede apostolica non potest licite aliquod munus / vel aliquid aliud a partibus accipere: nisi poculentum ꝛ esculentum. Et hoc intelligitur de delegatis habentibus stipendia sufficientia ad victum: quia si essent alique dignitates tenues: possunt licite expensas petere a partib⁹: vt per Panor. in. c. cum ab omni. de vi. et ho. cleri. in anti. immo etiam licite exigit qui nō hʒ stipēdia eccl'iastica vnde possit sustētari: vt tenet hic Do. de san. gemi. ¶ Nota vlteri⁹ q̄ delegat⁹ qui abūdat reditibus si proficiscatur extra domum pro causa licite recipit expensas. Sed querit q̄s expēsas recipiet ipse delegatus? Dicenduʒ q̄ nō recipiet integras expēsas: sed solū illas expēsas q̄s in domo sua non erat consuetus expēdere. ¶ Nota q̄ cum delegat⁹ pro causa extra domum proficiscit expēse sunt sibi faciende cōiter tā ab actore q̄ʒ a reo: qꝛ ex quo agit cōmune negocium: illud ꝯmunibus expensis debet expediri. ¶ Nota q̄ cū delegatus erit extra domū p causa. ꝛ litigantes sunt pauperes: nichil debet delegatus exigere pro suis expensis sed debet proficisci suis expensis: qꝛ reditus ecclesiastici sunt deputati pro iusticia partibus ministranda sicut etiam regibus et imperatoribus sunt deputata tributa pro iusticia ministranda.

Regibus nō dantur tributa.

¶ Glosa sequens continuat ꝛ questionē soluit.

f ¶ Insup. q. d. supra puidim⁹ de psonis ꝛ locis quibus ꝛ in quib⁹ cause cōmittende sunt ꝛ tractāde. nūc prouideamus ad exactiōes indebitas que in iudicijs ꝛ a iudicibus assessoribus ꝛ notarijs fiebant de tempore pcessus nichil dixit: quia satis p antiqua iura puisum erat. s. de fer. ca. vlti. de offi. delega. consuluit. aut. de iudi. §. sedebunt. col. vi.

Iudiciū non debet vendi.

g ¶ Gratis. Bene dicit: qꝛ iudiciū iustum vel iniustum nō licet vēdere. xi. q. iij. non licet. xiiij. q. v. nō sane. de vi. ꝛ hone. cleri. cum ab omni.

h ¶ Puritate. conscientie. j. eo. §. assessorem. j. de re iudi. cum eterni.

i ¶ Iudiciū. Potest hic poni pro sentētia: et etiaʒ p omni eo quod sententiam precedit. ꝛ facit qđ dixi. j. de regu. iur. in iudicijs. ij. q. j. sicut.

k ¶ Corā ipso. delegato. idem in conseruatore j̄. de offi. delega. ca. vlti.

Mun⁹ est triplex.

l ¶ Nullum munus. Nota quia triplex est munus a manu a lingua ꝛ ab obsequio. non ergo dixit simpliciter munus: sed dixit nullum munus. ad idem. j. q. j. sunt nonnulli.

Delegatus non dʒ recipe mun⁹ etiam vni⁹ denarij.

m ¶ Nisi forsan esculentum. Ergo no. qꝛ de aliquo quod in muneribus consistit etiā vnius denarij valorem recipere non potest nisi esculentum. ꝛc̄.

n ¶ Mera liberalitate. Ut exactum vel petitū directe vel indirecte non fuerit. ad idem de symo. dilect⁹ ij. ad finem. Jo. an.

¶ Glo. seq. reci. per questionem ꝛ solutionem.

o ¶ Paucis. Cum numerus non adijcitur crederē arbitrio boni viri relinquendum: habita etiam consideratione personarum ipsius iudicis recipientis ꝛ consuetarum expensarum qualitate et ipsius dantis. ad hoc de symo. ꝛ si questiones. et saltem duo dies non videntur exclusi. cum pluralis elocutio duos numero comprehendat. de cōse. distin. j. hoc quoqꝫ. ff. de

testi.l.vbi numerus.ad hoc.s.q relinquatur arbitrio boni viri.ff.de vbo.obli.l.continuus actus.

a ¶ Cõsumi. Ita q nõ pducat ad munerũ cõtitatẽ. ff.de offi. pcõ.solẽt.in fi. Talia em̃ exenia nõ sũt lucra vt ibi.ff.d offi.psi.l.plebiscito. et tolerant ista q: nõ est verisile q propter ista moueret anim⁹ iudicãtis. de simo. et si q̃stiões. ad fi. Sicut et p modica re non datur actio d dolo etc. q: nõ est verisimile etc.ff. de dolo.l.idẽ.et.l.prece.in fi.et de modico nõ est curãdum.de cõse.di.ij. reuera. alibi distinguit inter multũ et modicũ xiiij.q̃.iij.plerig.z.q.vlt.ca. vlt.s.de ap.c.de appellationibus.de simo.ex tue.in sti.de re.diui.§.gallinarum. Jo.and.

Actio de dolo nõ dat p modico.

cõsumi[a] possit diebus vel nisi cũ ipm pp̃ter[b] cãm sibi cõmissam cõtigerit extra suũ domiciliũ pficisci[c] moderatas[d] expẽsas recipere[e] ab eisdẽ partibus qualitercunq[f] psumat.

¶ Prouisurus attente q in ipsis expẽsis modũ neq̃q excedat[g] nec plus ab vna pte q̃ ab alia[h] exigat: cũ cõe[i] gerat negocium vtriusq. qq (vbi cause sibi cõmisse vtilitas[k] vl necessitas nõ exegerit) occasionem[l] pp̃ter habendas expẽsas pficiscẽdi extra domiciliũ nõ assumat: sed et vbi notabiliter[m] fuerint pauperes[n] litigantes etiã p expensis nil prorsus exigat ab eisdem.

¶ Delegatus nisi indigeat non assumit assessorem: al's de suo illi puideat. Si eget non suspectum partibus assumet cum moderato salario a partibus soluendo.

¶ Assessorem autem vl quã

¶ Glosa seq.soluit questionem.

b ¶ Propter cãm.i.suadente vtilitate: vel necessitate cause: vn nõ dz fingere occasionẽ: vt.j.sequitur.si.j. de iudi.c.ij. Et hoc satis videt terminari qd solet queri: an si scholari existenti in studio papa deleget causam ille possit petere expensas.lz ille non sit in domicilio suo: sed extra. nõ est tñ ibi pp̃ter causaz sed pp̃ter studium. vnde expensas nõ habebit per hãc litterã. et de hoc in spe. de sala.§.j. ver.si alicui.

Scholaris cui cã a papa in loco studij committit: expensas non habebit.

c ¶ Proficisci. Pone exemplũ.s.§.pri.de prescrip. quia iudicante.

¶ Glosa seq.primo litteram exponit.scdo soluit duas questiones.tertio querit et soluit distinguendo. in fi. querit et dubium relinquit.

d ¶ Moderatas. Nunq minores pot.ff.man.si qs als est sub.l.inter cãs.§.impẽdia. ad idẽ.ff. de admi. tuto.cũ plures.§.cũ tutor.erũt tñ mediocres et nõ delicate.ff.de pig.ac.si fruos.in fi.ad idẽ de do.et ptu. finẽ et.c.seq.d eo q mit.in pos.cũ venissent. de seq.pos. ca.j. ad fi. Nec credo cõpẽsandas vel deducẽdas in hoc casu expẽsas qs domi factur⁹ esset fm q dicere cõsueuimus in victore p.l.ff.ad exhibẽ.sed et si.§.j.ff.de peti. here.sed et si.§.qd aũt.ij.et.ff.de rei vẽdi.si res.q: dico q in pcurationibus his nõ deducunt. Sicut et eps visitãs vel consecrans pcurationẽ integrã recipit et nil deducit.s.de simo.cũ sit. Et testis itegre expẽsas petit.iiij.q.iij.vẽturis.et.j.e.§.pe. al's sequeret interdũ q nil haberẽt: cũ interdũ tãtudẽ et forte plus expẽdãt in domo pp̃ria p̃terea tã nõ esset dr̃ia iter delegatũ et ordinariũ: q qñ pficiscitur expẽdit q domi expẽsurus erat. vt in au. de mãda.pn̄.§.illud tñ.alij s̃. Et no. q littera ista non distinguit an delegat⁹ habeat bñficia sufficiẽtia vel nõ. vñ dico q siue abũdet siue nõ: expensas habebit.cũ pficiscit pp̃ter cãm.licet Hostien.dixerit delegatos pape peccare si recipiũt expẽsas ex quo habẽt sufficientia bñficia. et hoc no.s.de vita et hone. cleri.cũ ab omni. et in istis expẽsis habet ratio nõ solũ victus: sed etiã vecturaz equoz et similiũ. Quid dicemus de delegato ordinarij? Dic q si est delegat⁹ ad vniuersitatẽ cãz: idẽ qd in ordinario.s.q nichil habebit: imo ordinari⁹ ei puideat. Idẽ em̃ est cõsistoriũ.j.

Testis dz hr̃e integras expẽsas.

Delegatus hñs bñficium sufficiens an possit petẽ expẽsas.

Delegat⁹ ab ordina

de ap.romana.et ordinari⁹ est vt dixi.j.de offi.vica.licet ad hoc.s.de offi.ordi.iter cetera.et i auf.vt nulli in di.§.nulli.col.ix.et in aut.de man.pn̄.§.illũ. Si sit delegat⁹ ad specialẽ causam: et ordinari⁹ ei causam maliciose cõmittit: idẽ. Si nõ maliciose videt idẽ q in delegato pape fm Inno. q hoc no.s.de vi.et hone. cler.cũ ab omni. Sz an pene habeãt locũ in eo/ que in delegato pape hic exprimunt. vtilius eẽt declaratio p eo q pene nõ videt excedere ppriũ casuz.d pe.di.j. pene.j.d reg.iu. penis.cũ zcor.

rio an debeat hr̃e expensas

e ¶ Recipere. No.q: nõ solum exigere ab inuito: sed etiã a volẽte recipere phibet ad idẽ.j.de censi.romana.§.pe.

f ¶ Qualitercũq. No. q: fm leges delegat⁹ habet sportulas.s.duos aureos in principio/ et duos in fi. in auf.de iudi.§.ne aũt.col.vj.et hoc si cã sit maior centũ aureoz. alioqn delegatus etiã a principe nil habebit vt ibi. Scdm nos nil videt delegato d andũ noie sportularũ: cũ ista littera sic generaliter loquat vt supra dicit nullum munus/ vel quicq aliud.s.de vi.et hone sta.cleri.cum ab omni.et quod ibi no.

Sportule an debeat delegatis iudicibus.

g ¶ Excedat. Hoc satis supra dictum fuerat dũ dixerat moderatas.

¶ Glo.seq.soluit duas questiones.

h ¶ Quã ab alia. Hoc nõ habet locũ in casu.j. de iudi.mulieres.cũ em̃ testẽ producens illũ habeat pcurare: licet ille p vtraq parte testetur.j.eo.§. pferẽdo a simili iudice cũ ad testẽ ex causa proficiscitur. Item vbi vna pars abundat: alia nichil habet idẽ dico vt.j. eo. versi.sed vbi. vnde ibi dicit litigantes. in plurali. ad hoc de electio.cupiẽtes.§.si vero. versi.nisi forsan. et facit ad idẽ eadem decreta.§.deniq.versi.vt eo.

Judex q ex cã ad testes accedit a q debeat pcurari.

i ¶ Cõmune facit.j.§.pri.in fi.

k ¶ Utilitas vel necessitas. Not. ista duo paria ad idẽ de prebẽ.exposuisti.et ibi de hoc. aliqñ nõ sunt paria. de eo qui mit. in pos. cum venissent.ff.de impen. in re.do.fac.l.impense.cum duabus.ll.seq.

l ¶ Occasionem. Est.fi.s.de iudi.mulieres.

m ¶ Notabiliter. Notabilis igit debet esse paupertas ad idem.s.de vsu.cum tu.

n ¶ Pauperes. Paupertas non est de genere maloriũ xv.q.j.illa.in fine. Et no. q etiam fm leges in hoc casu ordinarius nõ habet sportulas. in auf. de manda. princi.§.si tibi. col.iij. et magister in cathedrali ecclesia institut⁹ pauperes scholares gratis docet. de magi.c.j. et propter paupertatem due ecclesie vniuntur. x.q.iij.vnio. et pauperibus prouidere debet pretor de aduocatis. ff. de postu.l.j.§.ait pretor. De priuilegijs et incõmodis paupertatis remittit Archi dia.ad ea que notauit.xj.q.iij.pauper. Jo.and.

Paupertat: occasione multa fiunt. Pauperes scolares gratis sũt docẽdi.

¶ Assessorem. ¶ Ponit duo dicta.secũdum ibi: si autem. Joan.and.

diuisio

¶ Delegatus a sede aplica nõ debet assumere assessores vel consiliarios nisi cã hoc requirat. hoc primo.

¶ Item delegatus a sede aplica debet cauere ne no

Additio dñi helie.

doq[ue][a] faciunt aliqui fraudu-
lenter[b] (nisi eo indigeat[c]: q[uo]d
conscientie[d] relinquat[ur][e] eius-
dem) sibi nequaq[uam] adiungat
alioquin[f] de suo proprio pro-
uidere teneatur eidem. ¶ Si
autem indigeat: ipsum neu-
tri parti suspectū[g] assumens

tarius cause indebitas exactiōes occasione sui officij faciat. hoc scd'o. Item notarius vel iudex qui aliquid exigit a partib[us] tenet[ur] illud restituere: nec ptes p[ossu]nt ei donare. hoc tertio. ¶ Itē delegat[us] nō d[ebet] aliq[uo]s ad presentiā suā vocare p[ro] testimonio ferēdo: nisi causa hoc req[ui]rat: et pōt cogere ptes vt deponāt expensas q[uo]s testes sūt facturi. hoc q[ua]rto. ¶ Item facta [contra] hanc cōstitutionē sunt ipso iure nulla et irrita. h. d. vsq[ue] ad finē ca. ¶ Presupponendū est p[ro] intellectu isti[us] §. qui dicant[ur] assessores. Uñ assessores et cōsiliarij idē sunt f[ecundu]m do. Egidiū de fostanis in suo libello de ordine iudiciario. Nā q[ua]n iudex ordinarius vel delegat[us] repit in cā aliqua dubia ad q[ue] dubia decidēda putat se insufficientē debet dicere partib[us]. Ecce reperio plura dubia in cā vestra: et intēdo sup his hr̄e ↄsiliu: si habeatis ↄsiliarios suspectos noietis: ne cōicent[ur] eis dubia. tūc ptes nominabūt aduocatos suspectos si habeāt aliquos suspectos. Hoc facto iudex assumet vnum vel duos de nō suspectis et eis cōmunicabit dubia. et isti appellant[ur] assessores siue cōsiliarij. et isti p[ro] cōsilio licite possunt recipe salariū a partibus

Assessores qui sunt.

¶ Casus. ¶ Dictū fuit. s. in §. pce. q[uod] delegati a sede aplica nō debēt aliq[ui]d recipe a partib[us] nisi esculentū et poculētū q[uo]d possit ↄsumi infra paucos dies. et hoc nisi offici[um] exerceant extra domū. Sed q[ue]rit vtrū delegatis indistincte sit p[er]missum assumere assessores siue ↄsiliarios posito q[uod] ipsi delegati sint sufficiētes ad decidēdū dubia? Dicit q[uod] nō: nisi necessitas exigat. iō si delegatus sit negligēs: q[uia] dixit q[uod] nō vult studere: iō q[uia] non recipit aliq[ui]d a partib[us]: hoc nō d[ebet] facere: q[uia] si sit sufficiens nō d[ebet] in grauamē partiū assumere assessores et ↄsiliarios q[ui] salarizabunt[ur] a ptib[us]. Sz si fecit q[uo]d i se est/ et cōperit se nō sufficientē: d[ebet] aduocare assessores siue cōsiliarios q[ui] recipiāt salariū a ptib[us]. Sanctissime p[ate]r dixistis q[ua]liter delegati debēt se hr̄e circa assumēdos assessores: sed vellē informari q[ua]l[ite]r se debeāt hr̄e circa notarios cār[um]? Rñdet q[uod] delegati (idē de ordinarijs) debēt attēdere ne notarij recipiāt salariū immoderatū: et si vellēt exigere a partib[us] magnū salariū iudex d[ebet] facere eos cōtentari moderato salario. Itē statuit ne delegatus consequat[ur] salariū siue lucrū habita cōuētione inter ipsum et notarios vel assessores vt iudex ↄsequatur partē lucri a notario vl' assessore: q[uia] in aliquib[us] curijs ita practicant[ur]: maxime in curijs ecclasticis q[uod] iudex nō cōsueuit ferre aliquā sniam: nisi pri[us] habito cōsilio cū peritis q[uo]d est [contra] illud capl'm. et aliq[ui] iudices diuidebant salariū inter ipsos et notarios vel assessores hoc nō debet fieri: immo iudex d[ebet] abstinere ab omni lucro. Sed ponamus q[uod] iudex vel ordinarius fecit cōtrariū: nūquid tenet[ur] ad restitutionē? Respōdet q[uod] sic et partes nō possunt eis donare. Sed vellē informari a sanctitate vestra q[ua]liter delegati se debeant habere circa testes? Rñdet q[uod] nō debēt aduocare ad se aliq[uo]s testes nisi necessitas exigat vel conditio et status cause requirat. et tūc faciant delegati consignare expēsas a partibus tā in eūdo q[uam] in redeūdo. et hoc verū si ipsi testes vocent[ur] ex longinquis partibus. Postea in fi. dicit ro. ponti. q[uod] declarat irritum et inane q[uo]d fit [contra] istud capi. vnde clausula irritās quicq[ui]d etc. refert[ur] ad oīa capitula isti[us] cōstitutionis. Text[us] [cōscientie] q[uia] statur cōscientie delegati: vtrum sit sufficiens ad decidenda dubia in causa vel insufficiēs. et si dicat se insufficientē cū sit sufficiēs edificat ad gehēnā: et peccat mortaliter ¶ Nota primo q[uod] iudex nō d[ebet] hr̄e consiliū peritor[um] expensis partiū nisi necessitas id requirat: videlz q[ua]n cognoscit se non esse sufficientem ad causam decidendā ¶ Nota vlteri[us] q[uod] cōsiliarius vel assessor pōt recusari vt suspect[us]: licet nō habeat iurisdictionē: q[uia] consiliari[us] posset inducere iudicem ad iudicādū p[ro] parte aduersa. Sz q[ua]liter cōsiliarij debēt impēdere consiliū? dicit do. Egi. de fo. q[uod] nō tenētur fortificare cōsiliū aliquib[us] rōnibus: sed sufficit q[uod] dicāt. videt[ur] michi sic vel sic de iure faciendū: nec tenent[ur] allegare iura: cū opiniones doctor[um] nō sint p[ro]babiles: nisi quaten[us] fortificant[ur] rōnibus. verūtamē cōsiliarij nō tenētur allegare rōnes: nec eor[um] cōsilia cōsueuerūt scribi apud acta. ¶ Nota vlterius q[uod] notarius debet recipere salariū moderatū a partib[us]. et in pluribus curijs salariū est taxatū. sed si salariū nō est taxatum: pōt iudex illud limitare. ¶ Nota q[uod] partes possunt repetere salariū datū iudici etiā si fuerit sponte oblatū: nec partes possunt ipsi iudici donare. ¶ Nota q[uod] testes nō sunt vocādi ad presentiam iudicis: nisi status cause requirat. q[uia] q[ua]n quis vult p[ro]ducere testes super principali requirit[ur] q[uod] lis fuerit cōtestata: iuratum de calūnia. et q[uod] captus sit terminus ad p[ro]bandū. et tāq[uam] porrexerit intētionē suā. i. articulos p[ro]batiuos sup quibus petit suos testes examinari. qui articuli in iure vocātur: q[uia] dicti articuli sic incipiunt. Intēdit talis etc. ¶ Nota q[uod] testis vocatus ad iudicium p[ro] testimonio ferendo nō tenetur venire ad iudiciū: immo nec tenetur ponere pedē extra domū suam nisi prius receperit expensas quas est facturus tam eundo et stando q[uam] redeundo vt tenet Cyn. in. l. qm̄. C. de testi. ¶ Nota q[uod] iudex d[ebet] obseruare omnia contenta in hac cōstitutione. et si secus fecerit: tunc facta cōtraria sunt ipso iure nulla: etiā sine ope exceptionis.

¶ Glo. seq. alleg. duas cōcor. signat [contra]rium et remittit.

a ¶ Ut quādoq[ue]. Nota haberi rationem ex his que raro fiunt ad idem. ff. de sta. ho. l. non sunt. et l. vlti. cōtra. ff. de legi. nā ad ea. Solu. vt no. de despon. impu. litteras. in glo. penul.

b ¶ Fraudulēter. Uel vt partes grauēt vel alterā earū: vel vt amicis seruiāt: vel vt lucrū percipiāt vel participēt. vt. j. sequit[ur]. vel vt seipsos exonerēt q[uo]d facere nō debēt. de offi. delega. pastoralis. in prin.

c ¶ Indigeat. Q[uia] forte nō est peritus vt cōuenit ad vniuersa puncta cause rimanda. vel q[uia] varijs suis negocijs vel infirmitate corporis impeditur.

d ¶ Cōsciētie. Si. de renū. nisi cum pridē. in fi.

e ¶ Relinquatur. Per hoc verbū credo q[uod] pars non possit referre questionē iudici delegato. s. dicendo q[uod] assessore nō eget. cū eni[m] hoc cōscientie relinquat[ur] ipsi[us] ergo solus deus hic: et nullus alius iudex vel cognitor. preterea posito q[uod] summus sit doctor et parū occupatus: ex quo cōscientia sibi hoc dictat pōt assessorem assumere. vt hic. caueat t[ame]n sibi ne cōscientia ei[us] improbabilis sit. de symo. per tuas. ij.

f ¶ Alioquin. s. cum adiunxerit. cum non egeret.

g ¶ Suspectum. Nota pro suspectis qui de facto in causis dantur per partes. [illegible]. Patet autem per hunc textum satis esse q[uod] assessor non sit de suspectis: licet non sit de confidentibus in quo forsan partes nō conueniunt. Joan. and.

a ¶ Cōpetēti salario. Spectet ei p̄miorū iuitādus est assessor. C. de asses. l. j. ⁊ salariū hr̄e dʒ. ff. de offi. asses. l. diē functo. dʒ ei merces ↄstitui p̄ labore. xj. q. ij. carita tē. nec de p̄prio bn̄ficiū qd̄ facit cogit. x. q. ij. p̄carie. ⁊ p̄t iustū ↄsiliū vēdē. xj. q. iij. nō lʒ. adde qd̄ ibi no. ⁊. xiiij. q. v. ∫ sane. Ut de i spec. ∫. salariū ∫. qd̄ si duob⁹.

se ↄditiōe p̄sone: ⁊ cōsuetudine loci taxabit: vel taxari faciet p̄ viros expertos. ff. de vari. ⁊ extraor. cog. l. j. ⁊ de symo. c. j. iij. q. vij. ∫. tria. ∫. apud vrbem.

k ¶ Prudēter. Ad idē de accu. qualiter. j.

l ¶ Refrenet. Alludit vocabulo. ⁊ c. si. s. in p̄hemio ↄpila. Greg. ⁊ s. de homi. dilect⁹

Cōsiliū iustū licz vēdere Addi- tio.

ei de cōpetenti [a] salario prui- de moderando [b] ab eo: faciat a partibus cōiter [c] prouideri.

¶ Delegatus taxare dʒ salariū notariorū: nec p̄ticipare dʒ cum ipsis vel assessoribus in salario. hoc dicit Dn̄icus.

¶ Notariū [d] vero vel nōtarios [e] in cā sibi cōmissa scribentes: q̄ vt plurimū in exigēdo salario metas [f] rōnis excedunt (vt ad ipsi⁹ spectat officiuʒ [g]) prudēter [h] refrenet [i]. Nec cuʒ ipsis aut cū assessore p̄fato lucrum participet vllo modo.

¶ Delegatus recipiēs aliqd contra p̄hibitione huius ca. tenet restituere nō obstante dantis remissione. Joā. an.

¶ Si qd aūt contra constitutionē p̄sentē recepit [k] ad ipi⁹ restitutionē integrā teneat.

¶ Nulla eorū quibus restitutio facienda fuerit remissione [l] vllatenus p̄futura eideʒ.

¶ Delegatus nō debet vocare testes: nisi statu cause req̄rente: ⁊ p̄ducente illis administrare dʒ expēsas in veniē do stando ⁊ redeundo. Do.

¶ Pro ferēdo q̄ꝗ testionio [m] p̄textu cui⁹ aliq̄ alios fraudulent' inducuʒ a iudicib⁹ vocari p̄curāt vt eos laborib⁹ [n] ⁊ expēsis [o] fatigēt: aut extorq̄ant [p] aliqd ab eisdē nullū vllaten⁹ ↄuocet nisi qn̄ ↄditio [q] ⁊ stat⁹ cause req̄rent. ¶ Sʒ nec tunc

b ¶ Moderādo sc̄do q̄litateʒ cause ⁊ p̄riū ↄditionē: ⁊ facūdiā assessoris et loci ↄsuetudinem: sicut de aduocato dicim⁹. ff. de vari. et extraor. cogni. l. j. ∫. in honoriis.

¶ Glosa se. soluit questionem c ¶ Cōiter. Qr cōe gerit negociū. s. ∫. p̄xi. ⁊ si delegatus mouet vl' ptes ↄcordēt: nihilomin⁹ assessor salariū statutū hebit vl' hitū nō restituet. ff. de of. asses. l. diē functo. ff. lo. de opas ⁊. l. ex ↄducto. ∫. itē si. ff. de var. ⁊ extraor. co. l. j. ∫. diu⁹.

Asses- sor habeat salariū lʒ ptes cōcordēt.

Pria punit sc̄da penā agguat ibi. Nl'la. Jo. an.

¶ Si qd. ¶ divisio

k ¶ Recepit. s. a ptib⁹ p̄ter esculētū vel poculētū: vel vltra moderatas expensas cū p̄ficiscit: vl' p̄ticipādo lucrū cū assessore: vel notario.

¶ Glo. seq. alle. concor. notādo casus ↄ regulaʒ si do q̄rit ⁊ soluit huic decretali respondens.

l ¶ Remissione. Sic. j. de cēss. exigit. ad fi. ⁊ in de. de here. nolētes. ∫. q' si secus ⁊ sic est cas' vbi

divisio ¶ Notariū ¶ Primo mandat salariū moderari. Secundo p̄hibet iudicē in lucris participare. Do.

d ¶ Notariū. Quē dʒ hr̄e delegat⁹: vt fideliter cūcta iudicij acta ↄscribat. s. de p̄ba. qm̄. ⁊ vocat seru⁹ public⁹. j. de vsu. q̄uꝗ. Et p̄uat ecclia etiā laicū hoc officio rōne peccati. vt. j. de pe. felicis ∫. j. cū si.

e ¶ Notarios. No. plēs notarios assumi ad scribēdum in vna causa cū hoc nō repiat p̄hibitum ⁊ hic sit concessum. ⁊ facit predic. decre. qm̄.

f ¶ Metas rōnis. Et est illud quasi crimē cōcussionis rōne officij vltra debitū exigere. j. q. vij. sancimus C. ad. l. iul. repetun. l. vlti.

¶ Glosa seq. primo notat ⁊ rōnem reddit. secundo de duplici scriptura distinguit.

g ¶ Officiū. No. iudicis etiā delegati est moderari salaria assessorū ⁊ notariorū: qr cū cā sit ei ↄmissa. ⁊c. de of. dele. p̄terea. ⁊ est si. de iu. c. vl. vn̄ bn̄ dicebat Guil. i spe. ti. de sala. ∫. ij. circa fi. q' aut scriptura erat de foro ⁊ iudicialis aut extraiudicial'. p̄rio casu. puta in exceptionib⁹ / replicatiōib⁹ / ⁊ sīlib⁹ scribēdis ad officiū iudicis corā q̄ agit etiam delegati ptinet taliū salaria moderari. ⁊ a grauaminib⁹ ptes releuare. de pe. di. j. nemo ⁊ de offi. dele. cū te. ⁊ cūcta q̄ litigatores ipediūt emendare. j. q. j. emēdari. de of. dele. c. j. ⁊ tales iprobos exactores punire. C. de offi. p̄fect. aphri. i noie. ∫uis si ∫. hoc etiā decernim⁹. moderabit ergo qd̄ det p̄ citatione qd̄ p̄ terio. qd̄ p̄ cōtestatione: ⁊ sic de singulis. ⁊ in hoc inspiciet ↄditionē p̄sonarū ⁊ cause et cōsuetudinis fori: ⁊ si sibi videbit p̄ alios fideles notarios faciet h⁹ taxari. Si v̄o sit scriptura extraiudicialis: puta instrumentū venditionis de qua agit vel depositi: vel absolutiōis vel sīlia expedict id p̄ ordinariū loci vel deputatū illi officio: puta p̄ cōsulē tabellionū bonon. qui si de certo salario nō fuit cōuentū ispecta qualitate cau

Nota- ri⁹ laicus pōt p̄uari officio p̄ ecclesiam.

Salarium notariorū p̄ quez iudiceʒ debeat taxari.

dn̄s rē suā in aliū trāsferre nō p̄t: qd̄ est ↄ regulā qua dr. Nihil est tā naturale q̄ voluntate dn̄i volētis rem suā in aliū trāsferre. ⁊c. insti. de re. di. ∫. p̄ traditionē. Quid si postq̄ restituit iudex pars sibi donet: nād̄d hoc facere pōt: credo q' sic: qr hic hoc nō p̄hibetur. sicut nec alia sua bona donare p̄hibet. ⁊ est ratio quare aliud in remissiōe: aliud in donatiōe. remissio facilius p̄sumit fraudulēter fieri q̄ donatio: qr facili⁹ remitteret qs multa q̄ donaret pauca. sic al's si l'c. ff. ad vell'. si ego. vbi dr q' senatuscon. velleianū mulier intercedenti succurrere voluit nō donāti: ideo qr facili⁹ se obligat mulier q̄ alicui donet. Et hec ē cā q̄re p̄hibetur ne pena inueniat i m̄rimonio ⁊ nō arra: qr facili⁹ p̄mitteret qs cētū noie pene q̄ daret deceʒ noie arre vt recitari solet. s. de spō. gēma. hec oīa itelligo vera esse: dū mō ↄcr⁹ iste in fraudē nō fiat: qr tunc nō credo iudicē absolutū. ad hoc. ff. de do. int' vi. ⁊ vxo. si spōsus ∫. circa. ff. ad vell'. q̄uis ∫. si cū essem. ⁊ facit. j. de elec. ↄmissa: cū si. ⁊ qd̄ no. xiiij. q. iij. pleriq̄ de p̄uileg. q̄uꝗ. ff. de legi. l. cōtra. ⁊ qd̄ no. Guil. olim in decr. de postu. properandum. Greg. x. quam hodie non habemus.

Dn̄s sui rez q̄ñq̄ in aliū nō potest transferre.

Pena i m̄rimonio iteruenire nō pōt.

¶ Pro ferēdo. ¶ Prima pars causa premissa prohibʒ indifferenter testes vocari. Secunda eis prouidet in expensis ibi. Sed nec. Do.

divisio

m ¶ Testimonio. Ad qd̄ ne veritas occultet') quilibet ↄpellit. iiij. q. ij. q̄uꝗ. de testi. co. p̄uenit. ⁊ hoc in ciuilib⁹. In crimialib⁹ aūt qd̄ iuris sit no. e. ti. dilectorū.

n ¶ Laboribus. In eundo ⁊ redeundo.

o ¶ Expensis. Not. ergo q' iudex non solum parcere debet laborib⁹ ⁊ expensis partiū. vt. s. de do. et cōtu. finem. sed etiam testium vt hic.

p ¶ Extorqueant. Si. s. co. ti. c. vlti.

q ¶ Conditio ⁊ status. vt si petant sup p̄ncipali lite conte. ⁊ iurato de calūnia et dato termino ad probandum. ⁊ porrecta intētiōe p̄ducētis: tūc testes citētur

vel si petatur sup dilatoria ah lit. cõtesta. dato termino p iudicẽ ad eã ,pbãdã: ꝛ intẽtiõe porrecta. Et no. q si citauerit ꝯ hãc formã: citatio nõ valet ipso iure. j. c. pri. Additio. Et sic cessabit questio. no. i specu. d te ste. ꝯ. qualiter. ℣. quid ergo. sile de teste q̃ iurauit pro ductis articulis Joan. an.

Testis lꝫ iuret p vtraqꝫ pte: tñ a ,pducẽte dꝫ procurari.

a ❡ A producẽte. No. q licet testis iuret dicẽ vitatẽ p vtraqꝫ pte ꝛ q̃ capl'a iuret no. hẽs. ij. q. iiij. nullã. ꝛ. ℈. d testi. fraternitatis. lvi. glo. ꝛ ad hoc teneaṫ. xiiij q. v. non sane. et celare veritatẽ sit pctm̃. j. d cri. fal. ca. j. xj. q. iij. q̃sqs. tñ sol' ille qui ,pducit ,pcurat testem in veniẽdo stando ꝛ recedẽdo: vt hic. ꝛ. iiij. q. iij. ꝯ. itẽ in criminali. ℣. vẽturis. C. de testi. l. qm̃. C. de ap. l. eos. ꝯ. si qs aũt. ꝛ ad hoc ꝯcor. j. de elec. cũ nõ deceat. ℈. de vo. ꝛ vo. re. magne. Additio. Oino de his expẽsis vide que scripsi in spe. de teste. ꝯ. q̃liṫ. sup ℣. testes aũt. Jo. an.

nisi a ,pducente[a] cõpetentes vocato pro testimonio veniẽdo / stando / ꝛ redeũdo faciat ministrari expensas[b].

❡ Gesta contra hanc decreta. sunt ipso iure nulla. h. d. Et non diuiditur.

❡ Quicquid autem contra premissa vel eorum aliquod contigerit attentari: sit ipso iure[c] irritum et inane. Idem

❡ Sola preuentia presentatio et receptio in canonicum secũdi ĩpetrantis in eadẽ ecclesia nõ excludit primũ ĩpetrãtẽ a pbẽda vacãte tpe sue receptionis vel post. vel a vacãte ante suam receptionem vel p̃sentationẽ. ꝛ hoc si p ,pcessum executoris vel interpositionẽ decreti pro primo impetrãte affecta extiterat: nisi dolo vel negligẽtia excluderetur ab eadem. h. d. Dominic'. Capitulũ. xij.

Tibi qui gratiã in diu

❡ Glosa sequens ponit maliciam aduocatorũ: ꝛ duo antiqua remedia.

Aduocatorũ dolositas et ĩpitia circa dilatiões frustratorias ad testes vltramarinos vel extra prouinciã tribus cautelis repellitur.

b ❡ Expẽsas. Cõsueuerũt aduocati sua dolositate ꝛ impitia nesciẽtes aliter ptes iuuare dilatiões iuris petere ad testes vltramarinos / vel extra ,puinciã ,pducẽdos. iij. q. iij. spaciũ. poterat iudex (si de malicia p̃sumebat. s. vt id fieret cã ,ptelãdi negociũ) sacramẽtum exigere. j. de iura. calũ. c. ij. in fi. sed si iurabaṫ / videbaṫ danda dilatio. Consueuerant iudices aliter ,puidere ẽm formã decre. de fideiusso. cõstitut'. s. ibi cõmittere receptionem testium recepta cautiõe ab illo q vadat vel mittat ad videndũ illos iurare: sup quo vide qd ibi no. hodie puto meli' ,puisum p hanc lrãꝫ. Si em dicet po: habeo testes vltramarinos: et iudex dicit parat' sum illos citare et expectare depone salarium ,p expẽsis testis in eundo veniẽdo vel stãdo. qd si facere nolit causam non differet.

c ❡ Ipso iure. No. igiṫ ius nouũ: qꝛ vt superi' dixi: in multis capitulis supiorib' valebat olim ,pcessus si non opponebaṫ exceptio. hodie secus p hanc lrãm: qꝛ nullum est exceptionis remedium oportunum.

divisio

Tibi q̃ gr̃ã. Hec est notabilis decretalis: ꝛ diuidiṫ qꝛ p̃mo ponit tres casus q̃b' p̃m' impetrãs est potior. quos in fine moderaṫ. Secũdus casus est ibi: Idem quoqꝫ. Tertius ibi. Quinimo. Moderatio est ibi. In p̃dictis ẽm Jo. mo. ꝛ Jo. an. Qꝛ decreṫ. est aliquãtulum obscure dictata vide casum litteralem.

Casus lr̃alis Jo. an.

❡ Ego ĩpetraui gr̃aꝫ in eccl'ia bonoñ. dato executore mihi p papã vt faceret me recipi i canonicũ bonoñ. et ,puideret mihi de prebenda: si qua tunc vacabat vel de proximo vacatura. Titi' a papa impetrauit secũdo loco eandem vel consimilem gratiam in ipsa ecclesia bononieñ. tamen preuenit me in presentatione litterarum: et receptus fuit in canonicum. tertio loco ego litteras meas presentaui et auctoritate ipsarum receptus fui in canonicuꝫ bononieñ. ꝛ tempore receptionis mee vacabat p̃bẽda / vel postea vacauit. queritur cui debeatur vel deferatur: an mihi primo ĩpetranti: scd̃o p̃sentãti ꝛ secũdo recepto: an illi titio secũdo ĩpetranti: p̃mo p̃sentanti et primo recepto? Rñdetur q mihi ꝛ nõ illi debeṫ: ex quo illi ante p̃sentationẽ meã non erat collata. Secũdo q̃riṫ: pone retento eodẽ themate: q ante receptionẽ meam vacauit prebẽda: et executor meus notificauit: aut interdixit: seu reseruauit: ꝛ forte decretũ apposuit: cui debebiṫ: an michi pri' ĩpetrãti secũdo p̃sentanti: an illi secũdo ĩpetrãti pri' p̃sentãti p̃usqꝫ recepto? Respondetur q michi. Tertio q̃riṫ retentis eisdeꝫ terminis post p̃sentationeꝫ ꝛ receptionẽ Titij. ante p̃sentationem meã vacauerat p̃benda: sed in litteris meis erat clausula decreti: queriṫ cui debeaṫ? Respõdeṫ q michi. hec vera si dolus vel notabilis negligentia michi primo impetranti imputari nõ põt. h. d.

Additio d. helie.

❡ Istud capl'm emanauit ad declarationẽ ca. capitulũ sancte crucis. eo. ti. in anti. vbi queriṫ vtrũ in rescriptis ad bñficia ĩspiciaṫ tp̃s date vel tp̃s p̃ñtatiõis facte ipi collatori: vt cũ sint in eadem collatione duo expectantes q̃ hñt gr̃as similes certũ est q qui prior est tempore potior est iure. Ibi est q̃stio qualiter attẽdatur illa prioritas: vtrũ respectu temporis date: vel respectu tp̃is p̃sentationis. In isto capitulo decidiṫ ista dubitatio.

Casus lr̃alis d. helie

❡ Casus. Ego a sede aplica ĩpetraui lr̃as expectatiuas in eccl'ia Pictaueñ. Nam papa mãdabat canonicis eccl'ie Pictaueñ. vt me reciperent in fratrẽ ꝛ canonicũ: ꝛ p̃bendã michi cõferrent si qua vacaret: alioquin ,primo vacaturã: dato mihi executore q̃ in defectu canonicoꝝ reciperet me in fratrem ꝛ canonicum ꝛ p̃bendã conferret. Facta impetratione non p̃sentaui litteras meas canonicis. Postea papa fecit tibi eandem gratiam in dicta ecclesia Pictaueñ. cum clausula ista. nõ obstãte q ,p alijs scripserim'. p̃sentasti litteras tuas capitulo: ꝛ capitulũ recepit te in fratrem ꝛ canonicũ: ꝛ sic es prior in p̃sentatione: ꝛ ego in impetratione. tandẽ vacauit quedã prebẽda antecꝫ esset tibi collata p̃sentaui litteras meas: ꝛ petij vt michi conferrent prebendam: tu vero qui eras prior in presentatione petebas illam tibi conferri. dubitatur quis nostrum sit prior: et per consequens cui debeatur dicta prebenda? Respõdet q ex quo tempore presentationis mearum litterarum nõ erat collata prebenda licet sim posterior in presentatione. tamen suꝫ potior in prebenda: et ideo sum tibi preferẽdus: quia sum prior in data. Quid si presentaui litteras meas post vacationem: nunquid erit idem videlicet vt michi debeatur prebenda qui sum prior in data? Respondet q sic: si executor me' tamꝫ processerat in processu: quia inhibuerat canonicis ne illam prebendam tibi conferrent: vel alias per processum executoris prebenda fuerit michi affecta: tunc debetur michi qui sum prior in data et non tibi. Sed quid si antecꝫ executor meus fecisset processum: vel antecꝫ presentassem litteras meas canonicis vacauit preben

ren. eccl'a impetrasti a nobis certo[a] executore cõcesso: qui te in canonicũ recipi faceret et de prebẽda tibi (si qua i ea dẽ eccl'ia tũc vacabat alioq̃n de vacatura ꝓxime[b]) prouideret[c]: alius similez gratiam post tuã impetrationẽ obtinens in eadẽ: licz prius q̃ȝ tu suas litteras presentauerit: et in canonicum sit recept[9][d]: in prebẽda tp̃e tue receptionis: vel etiã post vacantẽ (ex quo alteri ante tuã receptionem collata non extitit[e]) anteferri nõ debet. ¶ Idẽ quoq̃ȝ si ante receptionez[f] tuã in canonicũ vacauisset prebenda[g] ꝑ ꝓcessum tui executoris: q̃ ei ad quẽ prebẽde collatio pertinebat notificauerat[h]: q̃ eam volebat ꝑ hmõi ptãtem conferre: aut interdixerat ne cõferret eandẽ: seu illam sue reseruauerat collationi: presertim[i] cum interpositiõe decreti affecta. tũc enĩ tibi ꝛ nõ alteri debet prebenda huiusmodi assignari. ¶ Quinimmo si ante receptionẽ et presentationẽ etiaz tua p̃benda vacauit: idez erit censendum si i hmõi gr̃a tibi facta decretum[k] a nobis fuerat irritum ꝛ inane: qd̓ cõtra ipam cõtingeret attentari. ¶ In predictis[l] itaq̃ȝ casibus debes tu prebendam vacantẽ poti[9] q̃ȝ impetrator vltimus obtinere: dum tamen dolus[m] tibi nõ possit vel notabilis negligentia[n] imputari. Idem.

¶ Si primo sub conditione prouideri mandatur: ꝛ secundus pure impetrans priusq̃ȝ veniat ꝯditio a papa vel executore suo canonicatũ obtineat: in assecutione p̃bende primo pfertur. Joan. an.

S I pro te alt= Ca. xvi.

da: ꝛ fuit iã q̃ȝ tibi collata: vtrũ mihi debeat ꝛ sit mihi affecta? Respondet romanus pontifex q̃ si in gratia mea fuit appositũ decretum irritans: videlicet decernentes irritũ et inane quicquid in preiudiciuz gratie nostre fecerimus: ꝛ per quod posset effectus nostre gratie impediri ꝛc̃. tũc prebẽda est michi adeo affecta q̃ collatio alteri facta nõ valebit. ¶ Nota p̃mo ex isto capl'o q̃ papa p̃t dare ius ad bñficia vacatura: ita q̃ ꝓmissio afficiat beneficium ꝛ ligat man[9] collatoris. Istud tamẽ fuit ꝓhibitũ in cõcilio Basiliensi qd̓ appellatur pragmatica sanctio. Et fuit dictũ vt papa n̄ daret expectatiuã: nisi secũduz tenorẽ .c. mãdatũ. eo. tit. in an. videlz q̃ papa semel i vita det illam expectatiuã i qualibet ecclesia. ꝛ apd̓ vulgares vocatur vulgarit̃: mandat. q̃ʒ fundat̃ i dctõ ca. mandatũ. sed papa illo modo nõ vult cõcedere expectatiuas: q̃ʒ tũc approbaret pragmaticã sanctionẽ. ¶ Nota q̃ in rescriptis impetratis ad bñficia respectu ꝑoritatis ꝛ posterioritatis attendit̃ tẽpus date ꝛ nõ tp̃s p̃sentationis. ¶ Nota magis specifice q̃ si papa duob[9] in eadem ecclesia similẽ gratiã fecerit prim[9] est p̃ferend[9]: lz secũd[9] cuz ꝑuenerit in p̃sentatiõe ꝛ receptione. et hoc verum dũmodo p̃benda non esset iam secũdo collata: q̃ʒ tunc secũdo deberet̃: et nõ primo. nisi in l'ris primi ĩpetrãtis fuerit appositũ decretum irritans: q̃ʒ tunc afficit canonicos etiam ignorantes. Helias regnier.

Executores l'rarũ ap'licarũ dicũtur delegati.

a ¶ Certo. Executor enĩ debet esse certus: vt notat hec l'ra. hz enĩ delegatã qd̓ ptz: q̃ʒ ipsius materia in illo titulo ponit̃ .j. de offi. dele. si sup. sicut de cõseruatore dicit̃. eo. ti. c. j. et vlti. Sed delegat[9] dz esse cert[9]. s. eo. ad hoc. sicut ꝛ arbiter. ꝛ tutor. s. de arbi. innotuit. ff. de testam. tu. l. tutor incertus. ergo et hmõi executor ꝛ propter hoc dixit certo.

¶ Glo. seq. rñdet ꝑ duas questiones. s. q̃d si nõ fuisset dictũ de ꝓxima. ꝛ quid si ꝓxima debet̃ alteri. vtrãq̃ȝ soluit cum determinatione.

ꝯcessio principis itelligit̃ facta sine ꝑiudicio alterius.

b ¶ Proxime. hoc intelligit̃. ff. de vb. obli. l. euz qui kalẽdas. nisi aliud diceret̃ in l'ris exp̃sse vel tacite: puta quã duxerit acceptandã. j. de ꝯcessio. p̃ben. ca. j. Et intelligit̃ hec clausula et p̃cedẽs de p̃benda nulli alij de iure debita cũ talis cõcessio sine alterius ꝑiudicio fieri debeat. s. eo. q̃uis. ꝛ. j. de p̃ben. cũ in eccl'ia. ꝛ. c. si postq̃ȝ. hec vera: nisi aliud diceretur: puta q̃ʒ haberet prerogatiuam. j. de conces. preben. c. penul.

¶ Glo. seq. soluit contrarium ꝛ remittit.

c ¶ Prouideret. Nõ dixit cõpelleret: ꝛ ita alius est casus decre. j. de cõces. p̃ben. si soli. De hac tñ materia distingue ꝛ subdistingue: vt ibi plene dixi.

¶ Glosa. se. obijcit: obiectionem impugnat ꝛ remittit.

d ¶ Recept[9]. Videbat̃ ergo s̓m cõmunez lecturam illi[9] decreta. capitulum scẽ crucis. s. e. tit. q̃ habebat q̃ illud pri[9]/ibi positũ esset aduerbiũ: q̃ iste prius p̃ñtãs debebat ꝯsequi p̃bendaz sz absurdũ erat q̃ ille secundus precurrendo lederet ius primi vt hic. ꝛ. j. de preben. cuz cui. vbi de hoc.

e ¶ Non extitit. Ergo si pri[9] erat alteri collata/sec[9]: qd̓ intelligas vez cũ determinatiõe sequẽtũ: sed hoc nõ haberet locũ si canonicat[9] prius ei collat[9] fuisset: vt. j. de preben. cum cui. ꝯ. c. si postq̃ȝ.

f ¶ Ante receptionem. Et post p̃sentationez: vt bñ procedat casus. s. qd̓. j. dicit̃ de notificatiõe ꝛc̃. ꝛ vt differat a sequenti.

g ¶ Prebenda. Tolle qd̓ est. j. affecta ꝑ ꝓcessuz ꝛc̃.

¶ Glosa seq. obijcit ꝛ soluit.

h ¶ Notificauerat. Sz ad q̃d necessaria est notificatio: cũ sufficiat p̃ñtatio. vt. j. de ꝯces. p̃bẽ. si capitulo So. sufficit p̃ñtatio facta ei ad quẽ spectat collatio vt ibi: sz non executori: vt h̓. ꝛ iõ dr̓ ibi capitl'o ipsi factaz

i ¶ Presertim. i. maxime.

k ¶ Decretum. Decretum ergo pape afficit etiam ignorantes. j. de conces. preben. c. j.

l ¶ Predictis. s. qñ p̃benda vacaret tp̃e receptiõis: vel post: sz p̃mus iã erat recept[9]: lz scd̓o. vel qñ p̃mus nõdũ erat recept[9]. sz executor saltẽ notificauerat. vel qñ p̃m[9] nõdũ p̃ñtauerat: sz in l'ris eius erat decretuz.

m ¶ Dolus. j. de renũ. c. ij.

n ¶ Negligentia. j. de p̃ben. si clericus.

Si p te. Nam potest congrue diuidi: quia constructus pendet vsq̃ȝ ad fi. ter. loco tñ diuisionis potest sic ostendi quid faciat. Nam primo ponit gratiam conditionalem vnius. Secundo puram alteri[9] Tertio euentum cõditionis ꝛ gratie. Quarto dubiũ diffinit. Secunda ibi: alter. Tertia ibi. licet. Quarta ibi: in prebenda. Jo. an.

diuisio

¶ Presupponit̃ primo effectus conditionis: videlicet q̃ʒ conditio suspẽdit actum sub ea celebratum vsq̃ȝ in

Additio. dñi helie.

eventum conditionis: tunc conditione adveniente incipit actus valere nec trahitur retro a tempore conditionis: licet secus sit in ratihabitione que trahitur retro. l. si cet. C. de iudi. l. penul. aut fina. C. ad maced. et in regula iuris. ratihabitionem etc.

Casus. Papa mandavit alicui executori ut ipse provideret mihi de canonicatu ecclesie predicte. et etiam de prebenda si qua vacaret: alioquin de proxima vacatura cum ista clausula si capituli et episcopi consensus ad hoc accessisset postea obtinuisti a sede apostolica gratiam per quam mandabatur ut tibi provideretur de prebenda si qua vacaret: alias de prebenda primo vacatura antequam accederet consensus capituli: et episcopi fuisti receptus: postea obtinui consensum capituli et episcopi: et similiter fui receptus: sed post tuam receptionem postea vacavit prebenda: queritur quis nostrum erit potior? Respondet ro. pon. quod tu es potior: quia licet impetravi primo gratiam tamen re vera non sum prior in impetratione: quia fuit michi facta sub conditione que non trahit effectum retro: quia impetratio mea erat conditionalis: et ideo fueras receptus ante eventum conditionis: ideo tu es potior: et per consequens prebenda tibi debetur et non michi. Nota primo quod papa non solum potest facere gratiam puram sine conditione: sed etiam potest facere gratiam conditionalem. videlicet ut provideatur alicui de beneficio si conditio talis eveniat et effectus gratie suspenditur usque ad eventum conditionis. Et si pendente conditione alius impetret gratiam: et postea conditio evenerit: secundus prefertur. quia primus non censetur impetrasse gratiam nisi demum conditione adveniente: ideo secundo impetranti debetur prebenda et non primo.

Glosa seq. solvit questionem.

a Alicui executori. et eadem ratione idem credo si scriptum fuisset ipsi capitulo: ut possent si vellet apostolica auctoritate recipere aliquem in canonicum et fratrem: ut. s. eo. cum aliquibus. quia omne ius impetrantis fertur ad diem conditionis. secundus igitur primo canonicatum obtinuit: preferri ergo debet. j. ca. prox.

Glosa seq. reci. per questionem et solutionem.

b Scripta nostra. Per huius tenoris vel similis scripta ecclesiam non puto gravatam: ita quod locum habeat decre. s. eo. literis. et c. mandatum. et c. abbatem. et j. c. prox. in fine. Ratio: quia per hoc mandatum non gravantur: sed eorum voluntati relinquuntur. et aliud est permittere: et aliud precipere. iij. di. omnis aut lex. xiiij. q. j. quod precipitur. s. de arbi. cum olim. ff. man. l. ij. in fine.

Glosa seq. obiicit et solvit.

c Si ad id. Conditio fuit: et ad huius conditionis tempus mandatum refertur et decretum: si quod ibi erat insertum: ut in clem. de conces. preben. cum ei quem. j. rn. et est si. s. de ap. preterea. de vo. et vo. re. licet ver. scitur. et de condi. apposi. sup eo. insti. de verbo. ob. sed et conditionali. et ff. qui po. in pig. ha. l. potior. j. rn. licet sit contra. l. ij. rn. et ff. de peri. et commo. rei ven. quod si pendente. ubi dies conditionis trahitur ad diem obligationis: sed ibi non erat in potestate consentientis: primo sub conditione concessum conditionalem postea pure concedendo revocare: sed hic secus. quia in potestate pape concedentis erat conditionalem gratiam etiam in totum tollere si voluisset. j. de conces. preben. c. pe. et ulti.

Decretum appositum in gratia conditionali suspenditur in eventum conditionis

b Episcopi et capituli. ad quos de iure communi pertinet canonicorum receptio. de concessio. preben. postulasti. de his que fi. a prela. novit. et c. quanto. de elec. cum ecclesia. et ibi de hoc. et tunc debent absentes canonici vocari qui sunt in loco unde ad electionem episcopi forent vocandi. j. de preben. cum in ecclesiis. nisi esset consuetudo in contrarium ut ibi. De consuetudine autem vel privilegio interdum pertinet ad alterum tantum predicta receptio ut. j. ne sede vacan. ca. uno. de regula. ca. ulti. et intelligo consentire capitulum si consentit maior ipsius pars in hoc casu arg. j. ca. prox. cum suis concor.

Canonicorum receptio ad quos spectat de iure communi.

cui[a] directa fuerint scripta[b] nostra: ut tibi de canonicatu et prebenda ecclesie bituren. si ad id[c] accideret episcopi[d] et capituli ecclesie prelibate assensus[e] auctoritate[f] apostolica provideret alter postmodum[g] impetrans quod ex collatione apostolice sedis[h] vel executoris super hoc deputati provisione[i] priusquam episcopi et capituli predictorum assensus ad provisionem tibi accederet faciendam[k] canonicatum obtinuit bituren. licet tu[l] interveniente postea predictorum[m] assensu dicti prior mandati auctoritate in canonicum ipsius ecclesie sis receptus in prebenda vacante[n] tibi merito[o] auffertur

Glosa seq. querit. arg. pro. contrarium solvit. et argumento respondet.

e Assensus. Pone. mortuus est episcopus vel impeditus ita quod consentire non potest et canonici cum eo. nunquid executor statim poterit conferre? videtur quod sic. argu. j. ne se. va. ca. uno. in fi. ad hoc. s. eo. si gratiose. sed contrarium credo. hic enim sub certa forma tradita est executori potestas qua transgredi non poterit. j. de prebe. cum de no. et sub conditione qua existente cessat ipsius potestas. Et aliud est consilium teneri requirere: ut ibi. et aliud assensum: ut hic facit. s. de arbi. cum olim. et decre. ne se. va. ca. uno. loquitur in casu illo cum ad illum pertinet electio quam facere habet cum consilio episcopi. hic autem non pertinet provisio nisi a die conditionis. Item loquitur ibi de beneficio iam vacante: ubi periculum est in mora: ut ibi. hic autem nullum periculum. Adde quod dixi. s. de consti. et pre. in fi. Jo. an. Additio. j. Idem Archi. qui etiam dicit quod decre. una. ne se. va. in ordinario loquitur. Jo. an.

f Auctoritate apostolica. Prefertur ergo omnibus prius receptis auctoritate inferiorum. j. de preben. hi qui.

g Postmodum. Unde posterior videbatur in iure sicut fuit in tempore. j. de reg. iur. qui prior. cum suis concor. quod non est verum ratio. j. patebit.

h Apostolice sedis. Bene dicit: quia secus de inferioribus. quia si auctoritate alterius inferioris receptus esset: preferretur iste etiam post receptus auctoritate pape. j. de prebe. hi qui. et sic prodest scire quod dicitur. s. eo. cum aliquibus.

i Provisione. Quia datus erat ad providendum. secus si ad compellendum tantum: quia tunc providere non posset. j. de conces. preben. si soli.

Glosa seq. querit et solvit.

k Faciendam. Quid si post consensum habitum impetrasset: tunc secus: ad hoc. j. ca. prox. in prin.

l Tu primo impetrans.

m Predictorum. Episcopi et capituli.

n Vacante. Quandocunque. Jo. an.

Glosa ista fortificat.

o Merito. Quia licet ille posterior fuerit in impetratione tamen fuit prior in iure. quia mandatum enim conditionale ante conditionem existentem consensum non habet sicut nec matrimonium conditionale. unde nec ex ipso oritur publice honestatis iusticia. j. de spon. c. j. in fi. Additio. j. Qui habuit ante aliquid ius primo creatum: et ideo potior. s. eo. quanto. licet spes esset debitum iri. Jo. an.

Glosa sequens primo summat. secundo arguit ad questionem.

Idem. ¶ Hec est solēnis decre. & p Jo. an. subtilit' glosata et pōt sic b̄m eū sūmari. Si inter duos ipetrātes nō apparet prioritas: hec decre. duo mēbra distiguit & i scđo subdistiguit. Et ptes pacēt b3 Jo. an. l3 glo. j. lati' sūmet. c. xiiij.

DUobus[a] sup puisione simili[b] sibi facienda in eadem[c] ecclia lr̄as a nobis[d] obtinentibus vna die certis eis executorib' deputatis: si nō appareat[e] q̄s primo[f] impetrauerit ex eisdē: is eorū cui[g] canonicatū cōtulim' est in prebenda[h] preferēdus alteri: qui a nobis canonicatum nō extitit assecut': licet priusq̄3 aliis eis ad quos spectat[i] canonicoꝝ receptio & collatio p̄bendarū suas p̄sentauerit lr̄as et ab eis in canonicum sit receptus[k]. Si v̄o neutri eorū vel vtriq3 canonicatū cōtulim': tūc ex q̄ in gr̄a sunt eq̄les: is q̄ primo[l] presentauerit erit potior in p̄bēda. ¶ Q̄d si forsan ambo simul in p̄ntando concurrāt[m] hi ad q̄s (vt p̄mittit') spectat[n] canonicoꝝ receptio et collatio[o] prebēdarum: vel

Sūmarium. **D**Uobus. ¶ Si ex duob' impetrātib' sup simili puisione nō apparet q̄s p̄mo. si solū alteri collatus est canonicat' a papa': ille p̄fertur alteri etiā pri' presentanti & primo recepto. Si aūt vtriq3 vel neutri est collat': aut alter presentando preuenit: aut ambo ↄcurrūt: si alter preuenit ille prefert'. si ambo cōcurrūt: ille vel illi vel ipsoꝝ maior ps ad q̄s collatio et receptio spectat alterū tenent' eligere: & ille sol' admittet' vel alteri prefe͂retur nisi papa vtriq3 voluerit puideri. Et facit decre. ista. in argu. ad q̄stionē de his qui pducunt duo testamēta: et non apparet q̄d sit primū. et vterq3 insolidū se dicit heredē & in possessionem mittendum: que questio no. C. de edict. di. adri. tol. l. edicto. in glo. j. initi. Joan. and.

Casus. ¶ Casus Uidimus supra in duob' ca. p̄cedētibus q' si sint duo vel plures expectātes in eadē ecclesia qui habēt siles gr̄as: ita q' in vna gratia nō sunt p̄rogatiue magis q̄3 in alia q' habet locū illa regula qui prior est tpe potior est iure. S3 ponam' q' gratie sunt eiusdē date. nūc vacat prebēda. querit' cui debet'? R̄ndet cū distinctione. q2 vel papa vni istoꝝ contulit solū ius canonie & mādauit vt de facto installaret'. et prebēda sibi cōferret': alteri aūt nō cōtulit ius canonie sed mādauit canonicis vt sibi cōferrēt canonicatū ita q' iste nō receperat canonicatū a papa: sed erat recepturus a canonicis. tunc alter qui recepit canonicatū a papa est preferēdus isti. Et hoc verū nisi aliud constaret q' vna expectatiua esset prior altera: licet sint eiusdē date. puta si in vna expectatiua dicat' datum rome hora tertia. & in alia d' datū rome hora vesperarū tūc si cōstaret de prioritate ipetrationis: certe prior esset preferēdus. Sed quid: ponamus q' papa cōtulit ambobus ius canonie. vel neutri cōtulit canonicatū queritur quis est preferēdus? Respondet q' ille qui primo presentauerit litteras est alteri preferēdus. Sed q̄d erit si simul presentauerūt litteras suas? Respondet q' est in optione canonicoꝝ eligere quem voluerint. & ponamus q' canonici vnū elegerūt & sibi contulerunt prebēdā. quid de alio. vtrū sua gratia erit vacua & sine effectu? R̄ndet q' sic nisi aliud dicatur in gr̄a. quia fuit apposita clausula. nō obstāte q' p aliis scripserimus & papa intendit puidere ambobus: q2 in dubiis papa nō videt' grauare vnā ecclesiā plurib' gratiis. immo si scripserit p vno: alie gr̄e cēsentur surreptitie c. mandatū. eo. titu. in an. q2 ius cōmune presumit q' si papa fuisset informatus q' talem ecclesiā grauasset vna gratia: illā non grauasset alia gratia: nisi apposuerit clausulam nō obstāte q' p aliis scripserimus.

a ¶ Duobus. Idem si tribus vel plurib': cum eadem ratio sit vtrobiq3.

b ¶ Simili. Quia vterq3 impetrauit sibi puideri de canonicatu & prebēda integra. Si autem impetratio esset dissimilis: puta quia vnus impetraret super dignitate: alter super canonicatu: vel vnus ad prebendā integrā alter ad dimidiam: tunc quod dicitur hic locū nō habet: q2 si vacat integra: dabitur ei qui integrā: si dimidia: ei qui dimidiam impetrauit. nec aliud fieri pōt. j. de prebē. cui de nō. vel pone dissimulem. vt. s. c. prox.

c ¶ In eadem ecclesia. quia de diuersis nō esset questio.

d ¶ A nobis. si aūt vnus a papa alter ab ordinario: tene q̄d habes. j. de preben. si a se. apostoli.

¶ Glosa sequēs recitetur p questionem.

e ¶ Si nō appareat. Sic. j. de prebē. si a sede. & dico apparere posse per ipsas litteras. puta si diceretur in eis data die tali. ante tertiā in aliis diceretur post vesperas: sed hoc nō est in vsu potest etiam apparere per testes p quos pbare poterit suam petitionem primo eadem die lectam & admissam per papam. vel per confessionē partis alterius poterit apparere: et facit. s. de restitu. spo. cum ad sedem. & j. de confes. ca. j.

Prioritas lr̄arum vel gratie ap̄lice qualit' pbet'.

f ¶ Quis primo. Quia si de hoc appareret ei deberetur. s. eo. tibi. j. de prebē. cū cui. & c. si postq̄3.

g ¶ Cui. Soli. vt infra sequitur.

h ¶ In prebenda. Tunc vel postea vacante.

i ¶ Spectat. De communi vel speciali iure. vt. s. di. c. proxi.

k ¶ Receptus. Non ergo in hoc casu inspicitur presentatio vel receptio. s. eodē tibi. et subaudi hic. & alter omnino careat impetratis: nisi &c̄. vt in fi. et ita subaudias etiam in versi. sequenti.

l ¶ Primo presentauerit. No. ergo casum in quo scilicet ceteris paribus statur hodie presentationi in litteris ad beneficia: concordat in litteris de iusticia. supra de appel. vt debitus. Additio Joan. mo. alleg. C. qui po. in pig. l. ij. & ff. de procu. l. pluribus. C. de in. deli. l. scimus § & si prefatam.

¶ Glosa sequens arguit ad duas opi.

m ¶ Cōcurrant. No. quia primo inspicitur inequalitas in data: demum in presentatione. sed si omnia sunt paria: tunc locus est gratificationi: et facit pro opinione Gof. no. s. de iudeis. c. j. et concor. ad hoc. ff. loca. in nauc. in fi. ff. ad silï. si quis in graui § cū oēs. s. de iurep a. cū autē. in fi. Et not. pro solu. Ro. Gof. et Ber. no. in dicta decreta. cū autē scil3 q' tunc demū locus est gratificationi: quando quis sit in iure potior dubitatur. Additio Joan. mo. alle. ff. de reli. & sump. fu. l. fina. Archidia. alleg. notata de electio. ecclesia. ij. in fine vlti. glose. Joannes andree.

n ¶ Spectat. Ex pone vt. s.

o ¶ Collatio prebēdarum. Ad quam vocandi sunt absentes: quod dic. vt. j. de preben. cum in ecclesiis.

a ¶ Maior pars. Videtur enim a toto capitulo factū qd̄ sit a maiori parte .lvij. dis. apostolica. de elec. cū inter. ca. in prin. de his que fi. a ma. par. ca. c. j. ff. ad munici. qd̄ maior.
b ¶ Voluerint. Datur ergo eis optio.
¶ Glosa sequēs reci. per questionem.
c ¶ Eligere. Nec in ipsisꝰ electi ꝓiudiciuz poterūt postea variare ad hoc. de elect. publicato .j. de postu. ꝓ. ca. vno. i. si. r. j. de regu. iur. mutare. cū suis concor. r probat hoc satis ꝑ lram q̄ statim sequitur. et facit ad id qd̄ dixi. s. eo. gratia. Jo. an.
¶ Glosa sequēs querit et soluit.

eorū maior[a] pars et eis alterū quē voluerint[b] eligere[c] teneātur[d]. quo electo aliꝰ omnino[e] careat impetratis: nisi ex tenore litterarum ipsius[f] expresse[g] appareat: ꝙ vtriqꝫ[h] ipsorum voluerimus[i] prouidere. Idem. ¶ Omnes indulgentie concesse a bonifacio vel suis predecessoribus clericis de percipiendis perpetuo fructibus suorū beneficiorū in absentia sunt reuocate. et profitetur papa se illas in posterum non daturū. Jo an. and. Capitulum .xv.

Quia p ambitiosam importunitatem[k] petentium tam nos ꝙ nōnulli predecessores nostri roma. pon. indulgentias ppetuas[l] multis[m] cōcessimus de percipien

¶ Gl. se. diuidit & dicit vt supra.
Quia per. ¶ Primo ponit cām ipsius. r finale huius ꝯstitutionis Secūda ibi: nos volentes. Statuit pmo de preteritis. scdo de futuris ibi. Et ca. rū. Joā. an. Potuit ortū habuisse a decre. s. de cleri. nō resi. cuz ad hoc. Joā. an.

Diuisio

d ¶ Teneātur. No. tenentur alterū eligere de necessitate: sed nō certū. vn̄ nō datur eis optio vt eligant vel nō eligāt sed vt alterū eligāt. Sed pone nolunt eligere: vel pari numero discordāt in eligēdo. quid erit? Credo agēdū corā superiore: vt eos ad eligendū cōpellat infra certū tēpus vel ad cōcordādū. qd̄ si nō fecerint credo ꝙ superior ipse possit eligere. ad hoc. ix. q. iij. cū simꝰ. de sup. neg. pla. ꝑ totū. j. ti. pri. c. vlti. j. de resti. spo. frequēs. j. de preben. si tibi. r. s. de elec. ꝙ sit. ff. de leg. j. huiusmodi. ꝓ. fi. C. de inge. ma. diffamari. cū si. r. s. de iurepa. nullus. cū si. sicut igitur ad superiorē ꝑlapsum tpis deuoluitur ptās eligendi. de cōces. preben. c. ij. ita et eorum negligentia puto ꝙ hic deuoluitur potestas preeligendi de qua hic loquitur.

Canonici nolentes eligere vnū de ipetrātibꝰ in data et ꝑsenta tiōe cū libꝰ qlr ter debeāt cōpelli.

Additio. j. Dicit Archidia. cōpellentur officio executorū. Jo. mo. dicit ꝙ compellētur a iudice. vterqꝫ alleg. l. huiꝰ modi. r decre. nullus. superius alle. Joan. an.
e ¶ Omnino. Ut nec prebēda illa nec sequēs nec canonicatus etiam si debeatur.
f ¶ Ipsius. Non electi.
¶ Glo. se. primo exēplificat. scdo alle. tres cōcor. tertio ponit tres opi. quarū secūdā dicit hic approbatā. vltimā impugnat r impugnationi respondet.
g ¶ Expresse. Qr in ipis lris apposita erat clausula non ob. si ꝑ alio scripserimꝰ qui hmōi grām r c̄. vel nō ob. si ꝑ nos fuerit ecclia vestra grauata: vel silis clausula. j. Et no. ꝙ dicit expresse. r est si. s. e. cū aliqbꝰ. et ca. susceptū. r. j. de ꝓbē. si motu. Per hūc aūt ter. approbatā dico opi. Ber. no. s. e. ti. mādatū. r reprobat opi. Gof. in summa huiꝰ ti. ante mediū. r Inno. r Cōpe. s. eo. caplm. q̄ dixerunt ꝙ lz ecclia grauata fuerit i receptione primi nichilominꝰ tenetur scdm recipe nisi i lris ꝯtineretur nisi ꝑ alio r c̄. Sed Ber. cōtra dicēs ꝙ secūdū recipere nō teneretur: qr in lris intelligitur ꝑdicta clausula: nisi ꝑ alio r c̄. r hoc verū nisi in ipsis lris diceretur nō ob. si ꝑ alio r c̄. r hāc opi. Ber. approbat stilus curie. r finis istius decre. Hostiē. distinguebat an primo receptꝰ esset sub expectatiōe prebēde necne. in primo casu nō valerēt litere pro scdo sine clausula nō ob. in secūdo sic. r ita no. in decre. mādatū. s. e. ti. z quā opi. facit ipsa decre. mādatū: sz ibi erat clausula si ꝑ alio.

Clausula nisi pro alio r c̄. an intelligatur in lris ad bñficia

Additio. i. Puta nō ob. si alicui auctoritate nostra in canonicos sint recepti: vel vt recipiātur insistāt. que etiam est in vsu. Joan. an.
h ¶ Vtriqꝫ. Electo et nō electo. Additio. Ex quo enī per clausulam non ob. quā habet secūdus apparet ꝙ papa grauare voluit ecclesiā de duobus concluditur ꝙ vtriqꝫ voluerit ꝓuideri. Vel quia voluit post illum isti prouideri: ergo vtriqꝫ. Joan. and.
i ¶ Voluerimꝰ. stat enī tūc volūtati. s. eo. susceptū.

¶ Istud ca. est modice vtilitatis. qr solū ponit reuocationem gratiarum que fuerant facte a bonifacio.
¶ Casus. Nōnulli a sede apo. impetrauerūt dispēsatione vt ꝙdiu essent in scholis nō tenerentur ad residētiam faciendā in suis bñficijs nec tenerētur petere licentiā a suo diocesano: sed acciperēt fructus suorū beneficiorū etiā prebēdarū. exceptis quotidianis distributionibus. Alij clerici impetrauerūt dispēsationes que erāt cause magne vagationis. r inducebant clericos ad vagandū: r plures erāt vagabūdi et dissoluti. Unde papa reuocauit illas dispēsationes que inducebāt materiam vagādi r dissolutionis. Et istud ca. seruit in glo. penul. in ꝓhemio decretaliū ad docendū ꝙ quando aliqua dispēsatio siue gratia prebet materiā dissolutionis vel est occasio mali: superior debet illaz reuocare: tamē nō ponit ius commune.

Additio dñi helie.

k ¶ Importunitatē. Propter quā princeps sepe nō cōcedenda cōcedit: vt hic vides. C. de pe. bo. subla. l. j. lib. x. s. de pur. ca. cum in iuuētute. j. de reli. do. ca. j. j. de conces. prebē. detestāda. r ideo locū habet ipsorum reuocatio. vt hic. xxxv. q. ix. sentētiam. de re iudi. cum olim. Et no. ꝙ dixit ambitiosam: qr est importunitas ambitiosa: vt hic. vt cū petitur qd̄ tendit ad norā. Est et nō ambitiosa: vt cum importune petitur qd̄ est precibus impetrādum. de peni. di. j. importuna. c. dist. c. pallium. j. de appel. c. ab eo. cum si.

Importunitas est duplex.

¶ Glo. seq. exponit perpetuū et infert ecōtrario. scdo querit opi. ponit. cuius contrarium soluit.
l ¶ Perpetuas. i. donec vixerint. sic. j. de ca. mo. c. j. ff. pro so. l. j. r facit quod dixi. s. e. si gratiose. temporales ergo puta vsqꝫ ad quinquēnium vel simile tēpus reuocate nō sunt. fa. ff. cōmu. diuidū. l. hoc iudicio. ꝓ. si cōueniat. r qd̄ ibi no. Sed quid dicēs si cōcessa fuit indulgentia que posset esse perpetua puta donec erit in seruitio talis principis. vel similis? dicunt quidam talem indulgentiam non reuocatā quia quod expresse non mutatur r c̄. C. de appel. precipimus. sed cōtrarium credo: et puto hic casum. nōne si habeo indulgētiam donec in scholis fuero dicitur hic perpetua et sufficit ꝙ indulgētia possit esse perpetua. ff. de conditione indebi. l. sufficit. r qd̄ no. de solu. ca. vlti. in glo. j. in fi. Joannes andree.

Perpetua indulgentia q̄ dicat.

m ¶ Multis. Reuocari ergo debebat: qr tēdebat ad noram. s. de deci. ex multiplici. et. c. suggestū. et facit ad hunc casum. s. de cleri. non resi. cum ad hoc sint.

dis fructib⁹ a bñficiorum suorum b (distributionib⁹ c quotidianis dũtaxat except d) siue in scholis e essent siue in ecclesiarũ suarũ altera f residerent: aut in romana curia g morã traherent: seu alio certo loco h vel etiam vbicunque i: ex quo insolentie oriuntur vagandi k et dissolutionis l preparatur materia: minuitur cult⁹ diuin⁹: quẽ desideramus augeri m. et officium plerumque (propter quod bñficium ecclesiasticum datur n) omittitur. ¶ Nos volentes emendare o preterita: et quantum p possumus aduersus futura cauere q: omnes huiusmodi et siles indulgentias r (personis non ecclesiis vel dignitatib⁹ s datas) penitus reuocam⁹. ¶ Et earum t concessionem nostris volum⁹ exulare tempori-bus v: quodque nobis licere non patimur nostris successorib⁹ indicam⁹ x. ¶ De consuetudine.

Bonifacius octauus.

¶ Pretextu consuetudinis etiam iurate vel quantumcunque tempore obseruate non potest quis nisi vnicum personatum dignitatem vel aliud perpetuum officium simul cum canonia et prebenda in aliqua ecclesia absque dispensatione sedis apostolice obtinere: vel iam obtenta tenere. Et contra presumptum irritum est omnino. Jo. an. Capitulum .j.

Consuetudinem y quam in vestra ecclesia seruatam asseritis: tanto tempore quod in contrarium

a ¶ Fructibus. qui de iure cõi tm̃ residentib⁹ dari debent. S. de cle. nõ resi. per totum. de consuetudine tamen potest induci contrarium vel de speciali statuto. S. de constitu. cum omnes.

b ¶ Bñficiorum suorum. Pretextu hui⁹ indulgẽtie quam ambitiosa est fruct⁹ solũ illorum bñficiorũ que canonice obtinent poterunt percipere. S. eo. si gratiose. §. vlti.

c ¶ Distributionib⁹. que interdũ manualia bñficia inter dũ victualia nũcupantur. de cle. nõ re. decernẽ. J. e. li. et ti. c. vno et S. de pbẽ. licet.

d ¶ Exceptis. Ista nõ dantur etiam studẽtib⁹ in theologia. S. de pb. licet nec his qui sunt in seruitio epĩ vel dñi pape. de cle. nõ resi. decerne. et c. cũ dilect⁹. vt ibi no. nec debent he distributiões dari etiã psentib⁹ qui diuinis non intersunt officijs nec valet cõsuetudo in contrarium et qui percipiunt ad restitutionez tenentur. J. de cle. non resi. ca. vno.

¶ Glosa seq. cõmendat licentiam ad studium: et tractat a quo detur.

e ¶ In scholis eẽnt. Ut legẽdi et pficiendi eis opportunitas cõcedatur in honorem et augmentũ vniuersalis ecclesie quam viris litteratis pmaxime noscitur indigere. S. de magi. c. j. et p totũ. et J. de elec. cũ ex eo. et nõ solũ papa sed etiaz inferiores plati dãt clerico licẽtiam se ob has causas absentãdi: et hoc vult Ber. intelligere de epĩs. vt not. de cle. nõ resi. inter quattuor. Inno. et Hosti. intelligũt hoc etiam de inferiorib⁹ platis p decre. e. ti. relatũ. ibi platorum suorum etc. Dispensationẽ aũt de qua loquitur decre. de elec. cũ ex eo. dico quod soli epĩ et ipsorũ superiores facere pñt: cuz de eis solis caueatur ibidẽ: et ibi dicã. [illegible] Tene quod dicã. J. de elec. licet canon. super glo. pe. Joan. an.

f ¶ Altera. Cum eas obtinent ex dispensatione vel sunt tales ecclesie que simul pñt de iure teneri. quod dic vt dixi. S. eo. gratia. Jo. an.

g ¶ Romana curia. Que hodie hz priuilegia studij vt. J. de pri. ca. ij. p quã decre. etiã videtur quod hi qui sunt in studio de iure cõi possent pcipere fruct⁹ suorum bñficiorum/ quod non est verũ: sed illud intellige vt ibi dicã. in vlti. glo. Et etiam remittit Archi.

h ¶ Alio certo loco. Puta qr indulgentia dicitur quod ppetuo (donec in domicilio suo habitauerint) fructus percipere possint.

i ¶ Ubicunque. qr sic gñaliter se hz indulgẽtia. Jo. an.

k ¶ Uagandi. Quod facere non debẽt clerici. xl vj. dist. clericum. nam et per horã ab ecclesia non debent absẽ se. vt. xcij. dist. ca. vltimo.

l ¶ Dissolutionis. Que moribus et habitu est in clericis amputanda. xxiij. di. q epũs. et. c. seq. xxj. q. iiij. c. j. et p totũ: de vi. et ho. de. cleri. et. J. de pbẽ. cũ singula.

m ¶ Augeri. S. de consti. c. penul.

n ¶ Dat. vñ puat⁹ officio/ et bñficio puatus intelligit cũ sit ei⁹ seqla. lxxxj. dist. eos. et. c. si qs sacerdotuz. xxxij. dis. pter hec. et ibi de hoc. et. S. de ele. exc. mi. latores. de ap. pastoralis. cũ si. Joã.

Additio. Plenius in cle. cupientes. de pe. ad si. magne. gl. Joã.

o ¶ Emendare. xxxv. q. ix. sẽtẽtiã. de re iudi. cũ oli. xxij. q. iiij magne. de ap. cũ cessante. de sen. ex. sacro. et in aute. de nup. circa pn. col. j. ibi. ipa to. nõ erubescim⁹ (si qd meli⁹ hoc quam pri⁹ ipsi dixim⁹ adinueniamus) cõpetentẽ priorib⁹ iponere correctionez/ ne ab alijs corrigi expectemus ad idez de accu. qualiter et qñ. j.

p ¶ Quãtum. possum⁹ si. S. l. j. p he. hui⁹ libri.

Officio puat⁹ an cẽseatur puatus bñficio

q ¶ Cauere. Nota futura pcauẽda. xxiij. distin. in noie dñi. de pcu. c. j. de ser. nõ or. c. j. et exẽpla. pñtia etc. lxxxij. di. plurimos. ff. loca. si quis domum. §. j.

r ¶ Indulgẽtias. ppetuas. s. nã de his. S. dixerat.

s ¶ Uel dignitatib⁹. Si q̃ dignitati vel eccl'ie datuz esset tale priuilegiũ p hanc decre. reuocatum non est. et potuit esse ratio: qr nõ tantus fauor psonis debetur sicut dignitatibus vel ecclesijs. de elec. cũ nobis olim. in fi. cũ si. et. J. de priui. ne aliqui.

t ¶ Et earum. puidit hucusque circa pterita: nũc canet circa futura.

¶ Glosa ista querit et soluit.

v ¶ Tpibus. Quid si tales idulgẽtias de nouo cõcedat: valet: qr nõ potuit sibi legẽ iponere a qua sibi nõ liceret recedere. ad hoc. ff. de leg. iij. l. si qs. in pn. ff. p so. cũ duob⁹. §. papinianus. in fi. et pmã qstõnẽ tollit p secũdã: lz de ipa nõ faciat mẽtionẽ. S. eo. tit. pri. licet.

x ¶ Indicam⁹. si. C. de legi. digna vox idicare potuit sed non legem imponere: qr par in parẽ nõ hz imperium. S. de elec. innotuit. cum suis cõcor.

Papa pape legẽ non iponit.

¶ [illegible] ¶ Uisum est. S. ti. pri. de iure scripto videlicet. de rescriptis et cõstitutionib⁹: nũc videndum est de iure non scripto. s. de consuetudine.

Consuetudinẽ. Pria ps narrat consuetudinẽ decernens illam etiã si iurata fuerit non seruari vtriusque dicti reddẽs cãm. Secũda statuit ipsius consuetudinis contrariũ quod ad pterita extendit et decretum opponit. secunda ibi: statuentes. Jo. an.

y ¶ Cõsuetudinẽ. Sine dispẽsatiõe aplica nõ pt qs obtinere in eadẽ eccl'ia duas dignitates psonatus vel officia: vel vnam dignitatẽ et officiũ/ vel psonatum: et officiũ: vel dignitatẽ et psonatuz. nec valet cõsuetudo quantocunque tpe obseruata fuerit. h. d. Queritur p itelle

memoria non existit[a] videlicet q ipsius ecclesie canonici duos personatus aut duas dignitates: vel prepositu ras[b] seu administrationes: aut duo officia[c] vel eorũ alterum[d] cum reliquo insimul et prebendam possint in ea[e] licite[f] absq; dispensatione se. apo.[g] obtinere corruptelam (cum sacris sit inimica canonibus[h] et de ambitionis[i] radice pcesserit) merito reputãtes: eam auctoritate aposto. reprobamus: vosq; ad ipsius obseruantiam etiam si iuramento[k] firmata extiterit (cũ iuramentũ iniq̃tatis vinculum[l] non existat) decernimus non teneri. ¶ Statuentes vt cum vnum officium[m] vix digne valeat aliquis adimplere: nulli liceat decetero nisi vnicum[n] personatum vel di-

ctu huiꝰ cap. q̃d sit dignitas: q̃d sit psonatꝰ: q̃d sit officiuz. Uñ sciendũ q̃ iura nr̃a aliqñ vtunẽ istis vocabulis pmiscue: vt in.c.cũ accessissent.de cõstit.in an. vbi primiceriatꝰ.in pn̄.illiꝰ.c.appellaẽ dignitas: ꝛ in medio.c.vocaẽ psonatꝰ.i fine ꝟo.c.appellaẽ offm̄. tñ pprie ista tria dignitas personatus/ ꝛ officiũ differũt. Nã dignitatez pp̄e dr̃ q̃s habere q̃ h3 administrationez: ꝛ cũ hoc h3 iurisditionem. sicut abbas q̃ h3 administrationez rerũ sui monasterij.c.edocert. s̄. de rescrip. in anti. ꝛ h3 iurisditionem in monachos. vt i.c.q̃to s̄.de offi. ordia.

Dignitas psonatꝰ ꝛ officium differunt.

‡Adde hãc di ctionẽ/ absq;/ hic poni iclusiue.si mile in l.minime.C. de ap.

Itẽ prior ꝯuentualis. Itẽ ille qui p̄est alicui corpori q̃ h3 iurisditionẽ in psonas illiꝰ corpis: vt in.l.fi.C.d iurisd.om.iu. S3 psonatũ dr̃ is hr̃e q̃ in eccl'ia h3 aliquã p̄eminẽtiã: nõ tñ h3 iurisditionẽ sicut ille q̃ i eccl'ia/ in caplo ꝛ aliis honoribꝰ p̄cedit canonicos. Officiũ vero dr̃ q̃s hr̃e qui sine iurisditiõe ꝛ sine p̄eminẽtia h3 administrationẽ rerum eccl'iasticarũ: sicut est sacrista.

Casus

¶ Casus. Ponamꝰ q̃ in eccl'ia Picta.a.xx.xxx.xl.l.lx. annis fuit obseruatũ q̃ idem obtinebat decanatũ: archidiaconatũ: ꝛ cãtoriã illiꝰ eccl'ie: ꝛ sic duas dignitates. vel fuit obseruatũ lõgo tp̄e q̃ idem obtinebat dignitatẽ ꝛ psonatũ. vel idẽ obtinebat vnũ psonatum ꝛ vnã dignitatẽ: forte cum dispẽsatiõe ep̄i: sed absq; dispẽsatione ap̄lice sedis. ꝛ fuit p tantũ tp̄s obseruatum q̃ de initio nõ extat memoria. vtrũ valeat talis ꝯsuetudo q̃ quis possit tenere duas dignitates vel personatus absq; dispẽsatiõe pape. vel etiã se defendere in foro ꝯtẽtioso? Rñdet ro.põ. q̃ q̃tocũq; tp̄e fuerit illa ꝯsuetudo obseruata q̃ dr̃ potius corruptela q̃ ꝯsuetudo non põt q̃s tenere duas dignitates, vel duos psonatꝰ in eadẽ eccl'ia: vel dignitatẽ ꝛ offm̄. tñ valeret cõsuetudo vt q̃s teneat dignitatẽ ꝛ canõicatũ cũ p̄bẽda etiã ep̄s posset dispẽsare vt q̃s teneret vnã dignitatẽ ꝛ canonicatũ cum p̄bẽda. ¶ Nota p̄mo p̄ncipalẽ effectũ: videl3 q̃ nõ valet ꝯsuetudo vt q̃s teneat in eadez eccl'ia duas dignitates vel psonatꝰ: vel dignitatẽ ꝛ psonatũ: vel psonatũ ꝛ officiũ. ¶ Nota q̃ ad hoc q̃ valeat ꝯsuetudo requiriẽ q̃ sit rõnabilis. sicut eñ i lege scripta reqriẽ rõnabilitas.c.erit aũt lex.iiij. di. ita sit'r i lege nõ scripta reqriẽ rõnabilitas. Cõsuetudo autem q̃ q̃s obtineat in eadẽ eccl'ia plẽs dignitates vel plares psonatꝰ nõ est rõnabilis: q2 est inductiua multoꝝ maloꝝ. Nã p̄mo fundaẽ in cupiditate. Itẽ p̄stat materiã vagãdi. Itẽ diminuit cultũ diuinũ: q2 q̃to sunt plẽs in eadẽ rãto augmentaẽ cultꝰ diuinꝰ. Not. illud ad q̃d alle. istud.c. q̃ iuramẽtũ nõ d3 esse vĩculũ iniq̃tatis.i.nõ d3 obligare aliquẽ ad obseruãdũ iniq̃tatẽ: ꝛ si q̃s iuraret obseruare dãnatam cõsuetudinẽ: iuraret peccare. vñ dicit glo. et bñ q̃ si q̃s in sua receptiõe iuret simpliciter obseruare ꝯsuetudines illiꝰ eccl'ie in qua recipiẽ: iuramẽtũ suũ nõ se extẽdit ad ꝯsuetudies irrõnabiles: s3 solũ ad ꝯsuetudies rõnabiles. ꝛ si iuraret noiatim obseruare talẽ ꝯsuetudinẽ q̃ est irrõnabilis: iuramentũ suũ non est obligatoriũ. i. nõ astringit eũ ad obseruandũ contenta in suo iuramẽto: l3 ip̄e iurans peccet temere iurando. ¶ Nota q̃ q̃s in eadẽ ecclesia nõ d3 obtinere duas dignitates vel duos personatus: vel dignitatẽ ꝛ personatũ. nec etiã in diuersis ecclesiis. et hoc verũ. sine apo. dispẽ. q2 cũ dispẽsatiõe põt. S3 vtꝝ virtute dispẽsationis apo. q̃s possit obtiere duas dignitates vel duos psonatus posito q̃ nõ fiat mẽtio q̃ sint in eadẽ eccl'ia. Doctores formãt istaz q̃stionẽ in.ca. de multa.s̄. de preben. et cõcludũt q̃ q̃s nõ põt obtinere duas dignitates i eadẽ eccl'ia nisi in dispẽsatione exp̄sse ꝛ noiatim dicatur q̃ ipse est dispẽsatus ad duas dignitates etiam si sint in eadem ecclesia.

¶ Glosa seq. reci. per obiectionem.

a ¶ Non existit. Si.s̄. de ꝟb. sig. sup q̃busdã. ꝛ si cõsuetudo ista al's legitima fuisset nõ esset necesse in capitulũ oñdere. j. de pscrip. ca. j. ¶ Uideẽ eñ cõsuetudo talis ius inducere. ff. de aqua plu. ar. l. j. §. j. Sed cuz ꝯsuetudo talis corruptela sit: longitudo tãti tp̄is non pdest. ꝛ ẽ si. j. c. pxi. Rebuffus. Et ibi no. i glo. fi. q̃d talis ꝯsuetudo pbeẽ: ꝛ h̄ aliq̃d p Archid. q̃ etiã remittit ad libellum Rof. Rubrica de probati. Jo. an.

b ¶ Prepositura. Certa dignitas in ecclesia: licet alẽ oẽs q̃ psunt p̄positi dicanẽ. s̄. de ꝟbo. sig. q̃uis.

c ¶ Officia. Perpetua: vt. j. sequitur.

d ¶ Alterũ cuz reliquo. i. dignitatẽ cũ psonatu vel p̄positura vel administratione: vel officio ppetuo insimul cum prebenda put statim sequitur.

e ¶ In ea. Eadem ecclesia.

f ¶ Licite. xxij. q. ij. faciat.

g ¶ Sedis apo. No. casum in q̃ solus papa dispensat. duos siles habes. j. de p̄ben. cum singula.

h ¶ Canonibꝰ. lxx. di. sctoꝝ. de conces. p̄ben. lr̃as. ꝛ hoc idẽ dicebat cõstitutio Urbani q̃ incipiebat: prouisionis vnde tracta fuit decre. ista.

i ¶ Ambitiõis. s̄. de p̄ben. q2 in tm̄. de elec. dudũ. ij.

¶ Glosa seq. reci. p. q. de quo iuramento ꝛc̃.

k ¶ Iuramẽto. Sp̄ali vel gñali nõ curo: q2 si sp̄aliter iuraret hanc consuetudinẽ exp̄sse seruare fuit iuramẽtũ temerariũ ꝛ non seruandũ. ꝛ de eo q̃ iurauit posset ꝛ debuisset imponi pn̄ia de iureiurãdo sicut si gñaliter iurauit se seruaturũ ꝯsuetudines ip̄iꝰ eccl'ie iuramentuz istud ad possibilia ꝛ licita tm̄ extẽdiẽ: vt. j. de iureiuran. c. j. Jo. an.

l ¶ Uinculũ. i. vinculãs vel obligãs in iniq̃tate con cor. xxij. q. iiij. inter cetera. s̄. de iureiur. q̃to. ꝛ. j. de iureiur. c. j.

m ¶ Unũ officiũ. Cõcor. lxxxix. di. singula. s̄. de here. cũ ex iniũcto. ꝛ. j. de p̄ben. cum singula. q̃ ponit similem casum. et est si. s̄. de cele. mis. referente. de conse. dist. j. sufficit.

n ¶ Nisi vnicũ. Ergo videẽ q̃ de dispẽsatiõe iferioris a papa vnicũ psonatũ vel officiũ cum canonicatu ꝛ p̄benda possit hr̃e: ꝛ sic posset approbari illa opinio posita p Ber. de ꝯces. p̄bẽ. lr̃as. in fi. vlti. glo. n) Et idẽ credo si hoc esset de statuto vel ꝯsuetudine eccl'ie. s̄. de

rescrip.eā te.ibi erat idē archidiacon⁹ et canonic⁹ ad idē.j.de prebē.qr sepe.§.de conces.prebē. postulasti.j. de ap.a collatione.et.j.de prebē.cū in eccl'ia.⁊ ca.fi.ij. rñ.⁊ in cle.fi.de pben.in quib⁹ habes φ epūs prebēdarius ⁊ canonicus est in eccl'ia. Additio.j. Secus autē in duabus canonijs eiusdē ecclesie.⁊ q̄ sit diuersitatis ratio ibi plene scripsi. Joan.and.

a ¶ Quocūqȝ nomie. Un̄ p h⁹ etiā camerlegariā vel massariā vel iconomatuȝ ppetuum credo phibitū Jo.an. Additio. Idem de vestiario et elemosinario. secūdum Archi.

gnitatem aut prepositurā siue administrationem vel officium perpetuum: quocunqȝ[a] nomine censeantur cum prebenda insimul absqȝ dispensatione dicte sedis in eadem ecclesia obtinere: vel iam obtēta[b] tenere. qđ si a quoqȝ secus presumptum fuerit: irritum sit omnino[c]. Idem.

¶ Non valet consuetudo φ de officiali epi ad epm appelletur. Joan.and. Caplm.ij.

NOn putamus illā consuetudinē q̄tocunqȝ[d] tēpore de facto[e] seruatā consonam rationi: φ ab officiali[f] episcopi ad eundem epm valeat appellari. ¶ Ne ab eodem[g] ad seipsum (cum sit idē auditorium[h] vtriusqȝ[i]) appellatio interposita videatur[k].

ad causam specialem ab epo: quia tunc ad ipsum epm appellari deberet. de offi.dele.super questionū.de appel.dilecti.⁊ ibi de hoc sup glo.ij.ff.q's ⁊ a quo. ap.sit. l.j.⁊ reprobata est p istud.c.glo.Gof.que no.in suma de offi.vica.§.itē dubitari. φ de officiali epi debet ad epm appellari. et adde qđ dicā.j.de appel.romana.j.rñ.⁊ reprobata ē glo. Ber.posita in ipso.c. dilecti filij prior de ap. vbi dicebat φ de ꝯsuetudine poterat induci φ de officiali ad epm appellaret: sicut inducit ex ea φ omisso medio appellaret ad supiorē et idem dicebat hostiē.j.de app.romana.j.rñ.⁊ ea rōne. sȝ falsum est vt hic vides: ⁊ pōt esse ratio: qr appellatio est de minori iudice ad maiorē prouocatio, vt no.summiste. Gof.et alij.in ti.de appella. sed hic nō prouocabitur ad maiorem sed ad parē vel eūdē: vt hic vides. Patet ergo ex ipsi⁹ appellationis descriptione: φ hec appellatio dici nō pōt: vñ ꝯsuetudine induci non poterit id propter qđ appellationis substātia muteť: ex qua rōne sequiť φ nō valeret ꝯsuetudo φ ad minorē appellareť: sicut vides in simili: qr nō valet pactū factū in p̄cario: p qđ ipsius precarij natura mutetur: vt si vsqȝ ad certū tēpus detur etiā ante tēpus reuocabiť.ff. de p̄ca.l.cum precario. Preterea licet interlocutoriā suā iudex reuocet: diffinitiuā tamē nō.qđ dic vt no.de appel. cum cessante.cū ergo officialis sentētia sit epi: non mirū si ipse adire nō potest.et nē ob.φ p ꝯsuetudinē pōt appellari omisso medio qr appellare gradatim nō est de substātialib⁹ appellationis: sed de circūstātijs. vnde appellatur ad papā ⁊ ad legatū omisso medio ⁊ circūstantie contractuū per pactū tolli possunt .j. de cōmo. ca.vno.de depo.bona fides.sic ⁊ ista circūstantia per consuetudinem: vt predicta decre.romana.

Appellatio q̄d est.

Pactū ꝯ naturā ꝯtractus nō valȝ

Snia interlocutoria pōt reuocari: sed non diffinitiua.

¶ Glosa sequēs querit et soluit.

b ¶ Vel iam obtēta. Quid ergo de obtentis. quero quid retinere ⁊ dimittere poterit? videť φ sibi detur optio.arg.§.de prebē.referēte.⁊.c.p̄terea.⁊ melius.j. de pben.cū singula.§.j. vel dicať scđo adeptū retinere poterit ⁊ non primū cū vacauerit primū ipso iure p predictā decreta.de cōces.pben.litteras. Ad decre.cū singula dici posset φ in alio casu loquitur. Joan.and.

c ¶ Omnino. Ut possimus dicere φ oibus careat qr omnia illicite cōcupiuit.facit.§.de transla.licet.⁊ ca. quāto.⁊ melius.j.de prebē.cū singula.j.rñ.in fi. Additio. Et apertius in constitutione. execrabilis. Jo.xxij.ver.alioquin.⁊ ver.sequen. Joan.and.

Diuisio

NOn putamus. ¶ Primo ponit dictum. Scđo rationem assignat ibi. Ne ab eodem. Joan.and.

Additio dñi helye.

Appellatio q̄d sit.

¶ Presupponitur. Primo φ de substātia appellationis est φ appelleť de inferiore ad superiorem.nec pōt appellari de superiore ad inferiorē. vel de equali ad equalē quia appellatio est de inferiori ad superiorem prouocatio. Item presupponitur φ consistorium epi et sui officialis principalis dicitur idem consistorium.

Casus.

¶ Casus. Ponam⁹ φ officialis picta. protulit cōtra me aliquā sniam a qua appellaui ad epm. certū est φ nō valet appellatio de iure cōmuni. Sed po.φ in diocesi picta.fuit lōgo tpe seruatū cōtrariū videlȝ φ fuit appellatū ab officiali ad epm: et epūs sepius cognouit de causis appellationis vtrū valeat talis cōsuetudo.ita φ pretextu illi⁹ cōsuetudinis sit introductum vt epūs possit cognoscere de causis appellatiōis sui officialis principalis? Rñdet φ nō: qr illa cōsuetudo esset cōtra substantiā appellationis: qr appellatio est prouocatio ab inferiori ad superiorē. modo ipse officialis: et epūs faciunt vnū consistoriū.⁊ hoc verū loquēdo de officiali principali.sed nō est intelligēdū de foraneis officialibus qui sunt subdelegati officialis principalis siue epi quia ab eis posset appellari ad epm: qr a subdelegato appellatur ad primū delegantem.

d ¶ Quātocunqȝ tempore. Etiam si in contrarium non sit memoria.§.c.prori.

e ¶ De facto. Bene dicit: qr de iure nō. vt.j.dicam.

¶ Glo.seq.primo dicit de quo officiali loquatur.scđo dat duas opi.reprobatas. vnā.s. Gof.alterā Bern. et hostiē. Tertio ponit duplicē reprobationis rationē. Quarto respōdet ad rationem contrariam.

f ¶ Officiali. Generali scȝ.secus enī si delegat⁹ esset

g ¶ Ab eodem ad seipsum.i.de officiali ad officialē vel verius de epo ad episcopum.

h ¶ Auditorium.j.de appella.romana.j.respon. Additio. Et p hec iura dixit Archidia. φ a delegato officialis appellari pōt ad epm vel ipsum officialē. Et tu idē dicas etiā de subdito epi eadē rōne. Joan.and.

i ¶ Utriusqȝ. Episcopi ⁊ officialis.

¶ Glosa sequens signat contrariū ⁊ soluit.scđa pars recitetur per obiectionē de ca.si contra.

k ¶ Videať. Contra.j.de appel.a collatione vbi de epo ad eundē epm appellať. Sol.nō est idē cōsistoriū epi inquātū est canonic⁹.⁊ ei⁹ inquātū est epūs.⁊ ideo si collationi interfuit vt canonic⁹ ad eū bñ poterit appellari: vt ibi.⁊ eodē mō respōderi pōt ad iura p Ber. inducta in supradicta glo. Itē nota φ lȝ idē sit cōsistoriū epi ⁊ ei⁹ officialis: ita φ nō appellatur de officiali ad epm: tñ si officialis epi recusatur suspitionis causa corā epo est probāda.j.de officio delegati.si ꝯtra vnū in fi. Unde licet dicamus φ appellatio ⁊ recusatio paria sint: nō est verū p oia vt recitari solet.§. de appella.sup eo.ij.vnde in recusatione recurriť ad parem: ⁊ obtinet etiam in delegatis datis cū clausula: φ si non omnes: vt in ca. decreta.si contra.in prin.

Appellari pt a delegato officialis ad ipm officialem, vel epm.

Appellatio et recusatio an sint paria.

¶ Glosa sequens dicit quid corrigit.

Non est. ¶ Nõ diuidit Jo.an. Corrigit qd no.p hostiẽ.§.de his q̃ fi.a prela.sine cõsen. capl'i.ca. nouit.τ.c.ea.noscit.in fi. Additio. Et no.qd qr p hanc cõsuetudinẽ iudicat inter eos inter quos nõ assueuit adaptat hec decreta. huic titu. als fateor q videt eẽ pscriptio contra capitulũ Joan.and.

Additio dñi helye.

¶ Presupponit p itellectu isti⁹ ca. q lz eps sol⁹ habeat iurisdi= tionẽ i suos subditos. τ canonici nõ habeãt iurisditionẽ: illam tñ iurisditionez dz exercere ipse eps cũ cõsilio canonicoꝝ. non dico cũ cõsensu: qr eps nõ tenet sed eoꝝ consiliũ nisi velit. Idẽ de collatione bñficiorũ. vt in.c.nouit τ ca.q̃to.§.de his que fiunt a prela.sinekõsensu ca.

Idem. ¶ Valet consuetudo prescripta q eps in inquirendo puniendo et corrigendo subditorum excessus sui capituli consilium requirere non teneatur. Jo.an. Capitulum.ij.

Non est (dum tñ als sit prescripta[a] canonice[b]) consuetudo[c] quam allegat[d] eps reprobanda: q in inquirendis puniendis τ corrigendis[e] subditorum excessibus[f] cõsilium sui capituli requirere minime teneat[g]. Idem.

¶ Per rescriptũ apostolicuz quo de prebenda primo vacatura mandabatur alicui pui deri laudabilis illius ecclesie consuetudo nõ tollitur: hinc est q si ibi est cõsuetudo q antiquiores canonici vacantes pbendas possint optare gradatim illi non obstante mandato poterit antiquior vacantem optare prebendam τ expectatis per.xx. dies optare volentibus executor de non optata puidebit eidem si autem prebendã vacantẽ in curia papa conferret: tũc illam antiquior optare non poterit Joan.and. Capitulum.iij.

Cum in tua[h] ecclesia in q̃ cõsuetudo[i] habet q antiquior canonicus poterit prebendã vacantẽ optare.

Casus.

¶ Casus Eps picta.p spaciũ.xl.annoꝝ.et p tpa sufficientia ad inducendũ consuetudinẽ solus exercuit iurisditionẽ puniẽdo subditos suos inquirẽdo corrigendo τc̃.postea capl'm ecclesie picta. opposuit q eps nõ habebat nec poterat exercere iurisditionem solus nisi requisito cõsilio capl'i.eps allegat cõsuetudinẽ prescriptam nũquid pretextu cõsuetudinis sit acquisita iurisditio ipsi epo vt nõ teneatur requirere cõsiliũ sui capl'i: hoc est querere.nũquid valet cõsuetudo legitime pscripta cõtra.c.nouit.τ.c.q̃to.de his que fiunt a prela.sine cõsensu capl'i alleg: Respon.ro.pon.q sic.

a ¶ Prescripta. Super hoc vide qd no.de consuetudine ca.vlti.τ.viij.distin.frustra.

b ¶ Canonice. Scilz cum bona fide τ titulo. qd dic vt.j.de prescrip.c.j.

Cõsuetudinis descriptio.

c ¶ Consuetudo. Que describitur esse ius quoddã moribus institutum quod pro lege suscipitur cum deficit lex.j.distin.consuetudo.

d ¶ Quã allegat. Et pbat.ei enim non creditur licet eps sit.vj.q.ij.si tantum.τ.c.placuit.

e ¶ Corrigẽdis. Ista omnia generali demãdatione epi non transeunt in officialem.j.de offi. vica. c.ij. nec beneficiorum collatio.eo.titu.c.vlti.

Prelatus dz corrigẽ excess⁹ de cõsilio sui capl'i.

f ¶ Excessibus. Ad quos corrigẽdos pceditur multis modis.vt.§.de simo.licet hely. Joan.and.

g ¶ Teneatur. Ad qd als tenetur de iure cõi.xv.q. vij.eps nulli⁹.de exces.pla.c.j.als irrita esset sentẽtia sua: vt ibi.τ in.c.eps. et cõcordat de his q̃ fiunt a pla. nouit.τ.c.quãto. de talib⁹ senioribus intelligitur. de accusationibus.qualiter.ij.de simo.licet hely.xv.qõ. vij.si quid.lxxxvj.distin.si qd.τ hic adde qd no. xv.q. vij.episcopus.de offi.ordi.c.irrefragabili.

diuisio

Cum in tua ecclesia. ¶ Diuiditur in tres partes. In prima ponitur casus dubij diffinitio. In secũda exceptio. In tertia puisio. secũda ibi: in prebẽdis. tertia ibi: ne autem. Joan.and.

Casus dñi helye.

¶ Casus. Papa mãdauit canonicis ecclesie picta.vt me reciperent in fratrem τ canonicum et prebendam si vacaret michi assignarent: alioquin prebẽdam primo vacaturam tractu temporis vacauit quedã prebẽda. canonici receperũt me in fratrem τ canonicum: peto vt ipsi michi conferant illã pbendam vacãtem. Dixit antiquior canonic⁹ q in ecclesia ipsa erat cõsuetudo q antiquior canonicus poterat prebendã vacãtem optare τ suã dimittere. τ sic antiquior canonicus hoc volebat facere. Dicebaz ego q vacãs pbenda michi debebatur: et non alia vtrũ virtute cõsuetudinis fiat preiudicium gratie. vel econtra: vtrũ p istaz gratiã fiat piudiciũ cõsuetudini: Respõdet q nõ: τ dicit q ibe antiquior canonicus poterit prebendã vacantẽ optare.τ si nolit illam optare secundus antiquior poterit illam optare.τ sic deinceps.et tũc expectans habebit prebendam que dimittetur ab antiquiore vel illo qui optauit prebẽdam vacantem. Et hoc verum nisi prebenda vacaret in curia romana. quia tunc antiquior canonicus non posset optare illam prebendam immo talis prebenda esset assignanda ipsi expectanti.

¶ Nota primo q valet consuetudo vt antiquior canonicus possit optare prebendã vacãtẽ τ suã dimittere.

¶ Nota vlterius q si antiquior sit negligens vel nolit optare prebendã vacantem. tunc executor expectãtis tenet expectare p.xx.dies.τ vltra nõ tenetur expectare τ illis.xx.diebus elapsis poterit executor expectantis sibi expectanti cõferre prebendã vacantẽ. Queritur vtrum optio habeat locũ in prebendis vacantib⁹ ex causa permutationis. cõis opi. doct.est q non habeat locũ optio.p cle. vnicã.de rerũ permu. in cle. vbi dicitur q beneficia vacantia ex causa permutationis debent assignari permutationibus et nõ alijs.τ si assignarentur alijs non valeret collatio.

h ¶ In tua. In bonoñ.est talis cõsuetudo: τ in multis alijs ecclesijs. Additio. Uide hostiẽ. in summa de mato.τ obe.post prin. Joan.and.

¶ Glosa seq.soluit duas questiones.

Cõsuetudo qñ debeat eẽ prescripta.

i ¶ Consuetudo. Not.simpliciter dixit consuetudo non dixit prescripta. no.igitur q vbi consuetudo rationabilis est et non contra ius sufficit si sit longeua. licet. xl. an. prescripta non sit. Unde dixit Joannes tunc sufficere spacium.x.annorum.hoc no.xij. distin. consuetudo.τ facit pro his que no. Inocẽ.et hostien. §.eo.titu.ca.vlt.τ Compost.ibidem in prima glo.vbi dicit sic iudicatum fuisse per papam in Mediolañ.ecclesia: in qua erat consuetudo seruata. xxv.annis q antiquior canonicus posset mutare domum et pronũciauit papa illam valere, licet.xl. annis prescripta nõ esset: Si enim papa hic mutasset prescriptionem requirit: ita hic addidisset vt supra addidit.capitu. pxi.

Ista vero consuetudo innititur rationi ꝛ equitati iuris: vt patet in glo. sequen. ꝛ quod hic dicit de consuetudine puto verum etiam in statuto ad hoc. s. eo. lib. de constitu. ca. j. ꝛ quod ibi dixi.

a ¶ Antiquiores. Nõ etate sed tẽpore quo in ecclesia militauerũt: ꝛ idẽ si esset consuetudo de antiquioribus etate vel de maiorib⁹ ordine vel aliaꝫ equitatem cõtinens. ꝛ no. ꝙ cõsuetudo ista innitit equitati canonice: que vult antiquiores preferre canonicos ad hoc. lxj. dist. quid proderit: ꝛ ca. sequẽ. ad fi. ꝛ lxxiiij. dist. episcoporum. cum si.

Antiquior in ecclesia quis dicatur.

b ¶ Gradatim. Scꝫ ꝙ primo antiquior mutare possit: ꝛ si mutare noluerit prim⁹: poterit mutare secũdus: ꝛ nolẽte secũdo / tertius. ꝛ sic de singulis. ꝛ hoc vult dicere. Joan. and.

¶ Glosa sequẽs notat. quer it. arg. negatiue. soluit in contrarium. ꝛ argumentis respondet.

---

antiquiores[a] canonici gradatim[b] meliores[c] (si voluerint) possint cum vacãt[d] per se vel per alios[e] optare prebendas ꝓuideri mãdamus alicui de prebẽda nulli alij de iure[f] debita proximo[g] inibi vacatura: huiusmodi non obstante mãdato[h] poterunt ipsi antiquiores iuxta consuetudinẽ eandẽ optare: cũ prebẽda vacabit. ꝛ illa q̃ optata non fuerit[i] (si nulli[k] sit debita) erit illi ꝓ quo scripsimus cõferenda

¶ In prebendis vero apud se. apo. vacantibus[l] (cum de ipsis per romanũ pontificem ordinatur[m]) locus predicte[n] cõsuetudini nõ existit. ¶ Ne autem pretextu eiusdem consuetudinis prouisiones[o] auctoritate apo. faciende vltra debitum differantur: statuimus vt executores sup ipsis ꝓuisionibus[p] deputati optare volentes p. xx. dies[q] dũtaxat[r] expectẽt: q̇bus elapsis libere in nõ optatis ad exequẽ

---

cesse est vnam remanere nõ optatam. de illa igitur ꝓuideam impetranti.

k ¶ Nulli. Puta priori tempore impetrationis. s. titu. proxi. tibi. et. j. de preben. cum cui. et capi. si postq̃. Joannes andree.

l ¶ Vacãtib⁹. Iste olim de consuetudine conferebãtur a papa de accusa. accedens. hodie vero de iure cõmuni sedes apostolica illa cõfert. j. de preben. licet. et de q̇bus beneficijs vel prebẽ. intelligãtur dic vt eo. ti. p̄senti. ꝛ ca. sequenti.

¶ Glosa sequẽs obijcit ꝛ soluit.

m ¶ Ordinat. Sꝫ quare dicit hoc cum ali⁹ de ipsis ordinare nõ possit: vt dixi. s. in glo. pri. Dico ꝙ interdũ per alios de talibus ordinatur. puta cũ papa de ipsis nõ ꝓuidit infra mẽsem. vt. j. de preben. statutũ. et tũc nõ haberet locũ. ver. iste cũ locũ solũ habeat cũ papa ꝓuidit: vt patet per litterã. Sed pone de speciali potestate tributa a dño papa (qꝛ generalis non sufficit vt in predicta decretali. licet) collata est p aliũ talis prebẽda: nunquid locum habebit iste ver. Dico ꝙ sic. arg. s. e. ver. per se vel per alios. vt. j. de reg. iur. qui facit. cum suis cõcor. hoc optime ꝓbatur. j. de preben. hi qui. ꝛ. s. titu. proxi. cum aliquibus.

n ¶ Predicte cõsuetudini. Quia scilꝫ antiquior seruato gradu mutare nõ poterit.

o ¶ Prouisiones. Prebẽdarum. quia canonicatus collatus erat per papam vel per executorẽ auctoritate pape: vel conferri potest.

p ¶ Prouisionibus. Erant ergo dati ad ꝓuidendũ vel forte ad cõpellendum tantum. vt. j. dicam.

q ¶ Xx. dies. Similis dilatio tẽporis. j. de elec. c. j. et ca. cupientes. ꝛ credo hoc tẽpus currere a tẽpore sciẽtie. s. de conces. prebẽ. quia diuersitatem. cum si.

¶ Glosa seq. reci. per. q. ꝛ solutionẽ. cui solutioni obijcit ꝛ respondet. Finis soluit aliam questionem.

r ¶ Dũtaxat. Credo ꝙ littera ista loquat de oĩbus optare volẽtib⁹ sicut in plurali ꝓlata est. vnde nõ solu prim⁹ antiquior sed ꝛ secũdus ꝛ terti⁹ ꝛ quartus. ꝛ sic de singulis inter oẽs solos. xx. dies. habebũt. si enĩ contrariũ diceremus: iam sequeret ꝙ si viginti essent canonici: ꝛ oẽs deberent viginti dies habere: iam haberent annũ ꝛ vltra qḋ esset absurdum: ꝛ contra mentem istius decre. que in plurali dicit volentes. et dixit dumtaxat. Et ſm hoc antiquior optare nolens impedit alios: quia non optabit infra viginti dies: nec alij poterunt ante ipsum optare: ꝛ sic erit casus quo quis punitur sine culpa. sed nõ sine causa. j. de reg. iur. sine culpa: vel est in culpa: qꝛ capitulum poterat ipsi antiquiori statuere terminũ: puta duorum dierũ ad mutandum vel optandum. vt sic locus daretur sequentibus. ꝛ sic de singulis. ꝛ si hoc nõ fecit sibi imputet. fiet enim ꝓuisio in nõ optata: ꝛ sic de expressa volũtate canonicorum apparet ꝙ mutare nolunt: nõ habebit necesse per hos dies expectare. in coꝝ enim fauorem est

Cõsuetudine ꝺ optãdo stante an possit caplm ꝓfigere certos dies ad optandum.

---

c ¶ Meliores. Non enim minores optare volũt. de cleri. non resi. c. j. nec vult quis iactare pecunias suas ff. de ꝓba. cũ de indebito. Et no. ꝙ in ꝓbẽdis distinctis non reprobat imparitas: vt vna sit melior altera ꝛ facit ad ea que no. de ma. ꝛ obe. statuim⁹. Quid si in tali ecclesia minorẽ magis forte ex causa sibi gratã mutare velit ꝛ optare antiquior canonicus: nũquid poterit? videt ꝙ nõ. j. de ꝓben. cui nõ de sacerdotali. cõtrarium credo. qꝛ ꝙ fauore ꝛc̃. j. de reg. iur. qḋ ob gratiã. C. de legi. qḋ fauore. ff. de legi. nulla iuris ratio. in fi. ꝛ arg. ff. de vsu ꝛ habi. l. vlti. ꝛ satisfactũ creditori intelligitur quomodocũq3 satisfiat. ff. de pig. actio. l. si rem alienã. § omnis. Ad decre. cui de nõ. dico illud in mãdato speciale: cuius formã trãsgredi nõ licet vt ibi patet: alꝰ regulariter cõtra: qꝛ cui licet plus et minus. j. de regu. iur. cui licet. cum suis concordan.

Prebẽdas meliorem optare valens an possit optare minorem.

d ¶ Cum vacãt. Nõ vacãtes ergo optare vel acceptare non potest: sed hoc quia consuetudo id non habet. idem enim de nõ vacãtibus crederem si cõsuetudo esset eadem ratione.

e ¶ Vel per alios. Hic enĩ inest regula. ꝙ id põt quis per alium qḋ per se. j. de reg. iur. potest quis. cum suis cõcor. de hoc tamen dic vt ibi dixi.

f ¶ De iure debita. Per hoc satis patet ꝙ põt fieri mutatio cõsuetudo enĩ est ius quoddã. vt. s. dixi. sed de cõsuetudine debetur hec prebenda antiquiori qui mutare voluerit: ergo de iure. non igit est de iure hec prebẽda debita impetranti. sed alia non optata. vt. j. papa respondet. ꝛ hoc idem probabatur olim per decre. de cõces. preben. ex parte. in fi. Joan. and.

g ¶ Proximo. Et si non adijceretur de proxima intelligendum esset: alꝰ qua ratione de secũda et tertia et sic de singulis. probatur hoc. ff. de verbo. obliga. cũ qui kalendis.

h ¶ Mandato. Quo mandatur tibi prouideri. de preben. ꝛc̃.

i ¶ Non fuerit. Ex quo enim vacat prebenda ne-

hec dilatio inducta: vnde ei renūciare possunt: et facit quod dixi in glo. non enim.
a ¶ Mādata. Ut si mādatū est q̄ pvideāt: debeāt pvidere: si mandatū est q̄ cōpellāt: debeāt cōpellere. j. de cōces. preben. executor. et duobus ca. sequen.

¶ De postulatione prelatorū.

Continuatio ¶ Dictū fuit supra ti. pce. de iure scripto et non scripto. verū q̄ paruū esset iura esse condita: nisi esset magistratꝰ qui ipa iura tuerētur. l. ij. §. post originē. ff. de origine iuris. c. vbi piculū. §. pterea. j. de elec. Jō nūc vidēdum est de ipis magistratibus seu iudicibus. verū q̄ iudices assumuntur altero de tribus modis: videlʒ p postulationē / electionem vel translationem: ideo de istis tribus modis est nūc vidēdum et primo de postulatione.

da sibi mādataª pcedant / pfata cōsuetudine non obstante.

¶ Rubrica De postulatione prelatorum.

Bonifacius octauus.

¶ Si aliquis eligat postulando / vel postulandū: vel in postulandū: vel postulet eligendo vel eligendū: vel in eligendum talis electio vel postulatio est irrita ipso iure. Si autem dicat eligo et postulo put melius de iure valere potest: idem. nisi probabiliter dubitaretur an esset eligendus vel postulandus: et tunc consensus tempore eligat alteram viam / electionis scilicet vel postulationis qua electa ad alteram redire non poterit. hoc dicit. Joannes an.

Capitulum vnicum.

Perpetuo prohibemus edicto: ne sub aliqua ex his formis quas

Perpetuo. ¶ Primo dānat sex formas cū appositione decreti. Scdo dānat septimā etiā cū decreto. sed ab hac excipit vnū casum cū certa determinatione. secūda ibi: sub ea. Joan. and. Prouidit ista decre. cōtra aduocatorū imperitias: qui his formis vtebāt: et edita fuit ad declarationē eoꝝ q̄ not. lxiij. distin. valētinianus. et. S. e. c. vl. (diuisio)

Casus. ¶ Casus. Quidam cōstitutꝰ in presentia romani pōti. Bonifa. octa. q̄siuit ab eodē. Sanctissime pater / sum in titu. de postula. prelatoꝝ. Occasione cuius materie vellē informari sub q̄ forma sit faciēda postulatio: vtrum valeat sub hac vt eligentes dicāt et quilibet eoꝝ in scrutinio. ego eligo talē ipsum postulādo: vel postulo talē ipm eligēdo: vel eligo talē postulandū. vel postulo talē eligendū. Rñdet romanus ponti. q̄ nō valet sub illa forma. sed debent dicere. ego postulo talem: et non debent dicere. ego postulo talē ipsum eligendo. Sed quid si pbabiliter dubitant vtrū ille quē ipsi petunt in prelatū sit legitimꝰ vel pfecte etatis. vel alʼs sit capax vtrū poterūt dicere ego eligo talē et postulo put meliꝰ de iure poterit. an valeat talis postulatio? Respōdet ro. pon. q̄ sic si illi de collegio vel capitulo verisimiliter dubitant de incapacitate. Sed quid si facta electione et postulatiōe sub predicta forma eligentes presentant electo vel postulato illā electionē vel postulationē vtrū teneat eligere precise postulationē vl' electionē? Rñdet roma. pon. q̄ licet eligētes possint illo modo variare: tamen postulatus vel electꝰ debet eligere vnā viā et vna electa nō poterit redire ad aliam. puta si acceptauit electionem nō poterit redire ad postulationem et si acceptauit postulationē non poterit redire ad electionem quia perdit ius quesitū ex electione. q̄ si est impostulabilis nō poterit eligi si semel elegerit electionē. Ecōtra si eligit viam postulationis et repertatur ineligibilis non poterit venire ad electionem. ¶ Nota primo q̄ nimia curiositas in iure reprobatur. vt sunt quidam qui volunt esse curiosi vbi non expedit ca. et si questiones. de simo. cum cōtingat. de rescrip. et per dictū apostoli. Non plus sapere q̄ oportet sapere. ¶ Nota non potest fieri postulatio sub hac forma. postulo talem eligendo. vel eligo talem postulando. quia ista continent repugnātiam. Nam postulatio et electio sunt cōtraria: quia postulatio depēdet a gratia superioris electio vero non. Nam cōfirmatio est de iusticia et debet sequi electionem. Et allegans cōtraria non est audiēdus. ¶ Nota q̄ postulatio facta cū aliqua de qnqꝫ vel sex formis hic contētis est nulla ipso iure. ¶ Nota q̄ postulatio facta sub hac forma postulo et eligo put melius de iure fieri poterit: non valet. nisi probabiliter dubitetur an postulandus sit capax vel non. et vtrum debeat eligi vel postulari. ¶ Nota q̄ in casu predicto vbi probabiliter dubitatur an eligendus sit

Postulatio qd sit. Electō qd sit. ¶ Pro declaratiōe rubrice queritur qd sit postulatio. Unde glo. posita sup verbo vera postulatio. describit quid sit postulatio. et Panor. sup rubrica. e. tit. in an. q̄ postulatio est petitio gratie facta a supiore. Electio ho est alicuiꝰ persone ad superioritatē vel societatem fraternā assumptio. Et est sciēdū q̄ cū aliquis est electus et est capax electionis de ipso facto: supior nō pōt eū refutare: sed tenet illū cōfirmare. et si nolit cōfirmare pōt cōpelli p suū supiorē vel ei prefigi terminus ad faciendū cōfirmationē cū cōminatione siue intimatione. q̄ nisi infra talē terminū cōfirmet / q̄ superior iure deuoluto hoc faciet. Et idem est dicendū in presentato si eps nolit instituere presentatū. nō fit immediate deuolutio ad archiepm. sed archieps pōt compellere epm ad instituendū presentatū vel sibi prefigere terminū certū infra quē ipse episcopus habet facere institutionē cū cōminatione. q̄ si eps infra talem terminum nō faciat institutionē. ipse archiepiscopus dicto termino elapso instituet. vt tenet Panor. in ca. cum episcopus. eo. titu. in an. licet vsus aliter obseruet: q̄ cū episcopus refutat presentationē: fit immediate deuolutio ad ipsum archiepm. Secus est in postulato: quia superior nō tenetur admittere postulationē nisi velit. quia postulatio depēdet a mera gratia. et postulatio fit de eo qui non est eligibilis. pter aliquē defectum. puta q̄ non est pcreatus de legitimo matrimonio. c. innotuit. S. de ele. vel q̄ non est perfecte etatis. S. de elec. cū in cunctis. puta si sit assumēdus in epm et nō cōpleuit annū. xxx. vt dicto. c. cum in cūctis. vel sit assumēdus in abbatem et nō fecit expressam pfessionem vel alium defectum patitur pter quē nō est eligibilis. tunc si eligētes velint eū habere in prelatum est postulādus: que postulatio fit a solo romano pontifi. qui dispensabit circa istos defectus: q̄ si eps posset dispensare tunc posset postulari ab epo vel illo qui posset dispensare circa illos defectus: et sic postulatio est petitio gratie. (Postulatio et qbꝰ fit.)

¶ Glosa sequens diuidit et dicit quid prouidet: et declarat.

capax vel nõ: ꝫ in eligẽtibus admittaꝶ illa variatio: nõ tñ admittiꝶ in ipso postulato: ꝫ debet eligere vnã viã. s. viam electionis aut viã postulationis. ¶ Nota ꝙ vbi daꝶ alicui electio duoꝝ ꝯtrarioꝝ: electo vno cõtrarioꝝ videtur renunciare alteri ita ꝙ amplius nõ potest ad illõ redir. sicut ꝫ vna ẽ via gr̃e alia iusticie q̃ sunt contrarie. et iõ electa vna / videꝶ alteri renũciare

a ¶ Perniciosa. Sunt quidã qui volũt eẽ curiosi vbi non expedit et pernici em inducũt. ad hoc. ꝫ. de rescrip. cum contingat. de symo. ⁊ si q̃sti ones. C. de fide instru. l. vlti. ad finem.

b ¶ Eligo postulando. Sicut enim postulãdus eligi non debet. ꝫ. eo. cap. vlti. ꝫ. de elec. innotuit. sic nec eligend⁹ postulari: quia postulatio soli gratie innititur. ꝫ. c. bone. et c. penul. electio autẽ iuri cõmuni. de elec. publicato ⁊ mr̃imoniale ꝯhitur vinculũ. de transl. a. inter. vnde olim indifferẽter vtebamur his vocabulis eligo ⁊ postulo: ⁊ eligebamus postulandũ: ⁊ postulabamus eligendũ. lxi. dist. his omnibus. lxiij. di. litteras. Hodie nõ sic ꝓpter rationẽ supradictã. ⁊ quia qui postulat nõ consentit vt in virũ: sed qui eligit consentit. No. tñ Inno. ꝫ. eo. ti. ca. i. ꝙ si solẽniter postuleꝶ eligẽdus: nichil agiꝶ rõne ꝓdicta. sed si minus solenniter: puta qꝛ clericus subditus epĩ petitur ab eo nõ est maluꝫ: post ea tamen solẽnem electionem necesse est interuenire Additio. Per cõsensum. s. illorũ ad quos spectat eligere quem eo animo exprimunt: ⁊ per consensum electi secutum. Io. an.

Postulatio innitiꝶ soli gr̃e: electio ꝓo iuri cõi.

c ¶ Eligo postulãdũ. Ista forma approbata videbatur ꝑ decre. de renũ. post translationẽ. in ꝓn. vel illa de qua sequitur. eligo in postulandum.

d ¶ Vera electio. Per quem habet matrimoniũ cõtrahi quo ad consensum eligẽtium subsecuto postmodum electi consensu.

e ¶ Vera postulatio. ꝑ quã nullũ ius acquiritur qꝺ tñ isti tribuere intẽdebant: dicendo postulo eligẽdo. Describi eñi solet. Postulatio est petitio gr̃e a superiori facta. Electio aũt alicui⁹ persone ad ꝓlationem vl̃ societatem fraternam canonice facta vocatio.

Postulatio q̃d est. Electiõ q̃d est.

f ¶ Aduersentur. ⁊ sic repellende. lxxiiij. distinc. gesta. xxiij. q. vij. quemadmodum. de appella. sollicitudinem. C. de fur. l. j.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ q. alleg. pro. soluit contrariũ: ⁊ contrarie rationi respondet.

g ¶ Decetero. Licet ista cõstitutio sit iuris veteris declaratoria: puto tñ ꝑ hoc v̄bũ papã ꝑcedentes electiones sic factas noluisse cõꝑhendere. ⁊ potuit eẽ ratio: qꝛ omni cõmuni iudicio ante istam decre. hec forma bona putabaꝶ. vnde iniicereꝶ laqueus ei q̃ cõi iudicio non peccauit: qꝺ eẽ nõ dꝫ. ff. ad macedo. sc. con. l. iij. xxvij. q. j. de viduis. ⁊ facit de transla. inter corporalia. ver. si. ibi maiorum secut⁹ errorẽ ⁊c. ⁊ bñ etiam facit. ꝫ. de diuor. gaudem⁹. i. fi. ⁊ de ꝯse. eccle. vl̃ alta.

Cõstõ antiq̃ iuris declaratoria an trahaꝶ ad ꝓlita si cõ sueru=

pernitiosa[a] curiositas adinuenit: eligo[b] postulãdo: ⁊ postulo eligendo: aut eligo postulandũ[c] seu postulo eligendum: cũ nec vera electio[d] nec vera postulatio[e] resultet ex ipsis quin sibi potius inuicem aduersenꝶ[f]: aut sub illis verbis eligo in postulãdum: vel postulo in eligendũ cũ rẽ imperfectã significare noscanꝶ ad faciendas electiones vel postulationes decetero[g] procedaꝶ: si secus actuꝫ fuerit eo ipso irritum[h] decernentes. ¶ Sub ea etiam forma eligo et postulo ꝓut[i] põt meli⁹ de iure valere (cum incertitudinem[k] contineat) quẽcũ postulari vel eligi prohibemus statuentes: qꝺ contra factũ fuerit virib⁹ omnino carere: nisi qñ ꝓbabiliter[l] dubitaꝶ vtruꝫ quis sit eligẽdus vel potius postulãd⁹: quo casu is q̃ sic[m] postulat⁹ fuerit ⁊ elect⁹ consensus[n] ꝑpe viã electionis vel postulationis: ne in incerto[o]

aqua. in fi. vñ fm hoc ad id qꝺ. j. sequiꝶ. si secus actuꝫ fuerit ⁊c. repete decetero.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

h ¶ Irritum. Licet igitur sequaꝶ admissio vel confirmatio talis electiõis vel postulationis nõ propterea cõualescit: qꝛ a principio nullũ erat. ꝫ. de electio. dudum. et ca. auditis. xvj. q. iij. §. potest. ver. quod si ab initio. j. de regu. iur. non firmaꝶ. cum suis cõcor. ⁊ facit quod dicam. j. ti. ꝓxi. ꝗ sit. in fine.

do et cõis opinio prudẽtũ erat in ꝓtũ.

i ¶ Prout potest meli⁹. Hanc formam approbat. glo. ꝫ. e. ca. vlt. ⁊ Inno. ꝫ. e. ca. j. Io. an.

k ¶ Incertitudinem. Uota auteꝫ incerta in electionibus ⁊ postulationibus reprobata sunt. j. ti. ꝓxi. ca. ij.

¶ Glo. seq. exemplificat ⁊ declarat.

l ¶ Probabiliter. In hoc igitur casu intelligaꝶ illa Bernardi opi. ꝙ etiam sic intellexerit prout ex verbis suis satis apparet. Et potest poni exemplum quãdo dubitatur: an quis in personatibus vel benefi. iĩs cũ cura assumendus attigerit. xxv. annum. vel an assumendus in episcopum peregerit. xxx. annũ. ꝫ. de electio. cum in cũctis. vel dubitatur de monacho assumẽdo ad prelaturam eiusdem / vel alteri⁹ ordinis an sit expsse ꝓfessus. j. ti. ꝓxi. null⁹. In his enim ⁊ similib⁹ casibus potest eligi ⁊ postulari ꝓut meli⁹ de iure valere poterit. Sic enim videmus ꝙ ratione dubij admittiꝶ libellus disiunctiuus. ff. quorum legatoꝝ. l. j. §. qui auteꝫ. Et quod hic dicit intelligo si dubitetur in facto. si autem dubitaretur ignorantia iuris hic secus credo. tum quia peritiores consulere debuerunt ⁊ quia iuris ignorantia nec est ꝓbabilis nec excusat. ff. de iur. ⁊ fac. ignorã. l. regula. j. de regu. iur. ignorãtia. eo. li. cum suis concor.

Dubitatio ꝓbabilis an q̃s sit eligẽdus vel postulandus.

m ¶ Sic. Scilicet secundũ hanc vltimam formam. eligo postulo prout melius potest de iure valere. Et aduerte: quia nullam de his formis credo in hoc casu permissam: nisi vltimam hoc casu cuꝫ probabiliter est dubium. tum quia in eo casu est sola incertitudo que admittitur cuꝫ probabiliter dubitatur: vt supra probaui. in alijs autem casibus insurgit cõtrarietas et res imperfecta: vt patet in textu. tum quia alias non video quare sic diuisisset istud capitulum faciendo ibi sub ea §. et in priori parte ponendo speciale et indeterminatum decretum. in secunda autem cuꝫ determinatione. et facit de decimis. ad audientiam. et hoc probo etiam per litteram que sequitur: postulatus ⁊ electus: quia ista sola vltima forma dicit postulo ⁊ eligo.

n ¶ Consensus. Quem infra mẽsem post ꝓsentationem sibi factam exhibere teneꝶ. j. ti. ꝓxi. ꝗ sit. cum determinatione que ibi ponitur.

o ¶ Ne incerto. Cõcord. ad hoc ⁊ ad id quod sequitur. j. ti. ꝓxi. vt quis duas.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit.

a ¶ Necessario teneatur. Quid si non elegerit? Dico totum viribus carere: ut. §. cu enim ista fuerit pena superius imposita nisi determinatio sequens fuerit observata patet q locum habet pena predicta.
b ¶ Ad aliam. s. viam.
c ¶ Interdicta. Sic. C. de fur. l. j. ff. de trib. q l heredez §. eligere iudiciales ergo sut sibi ad invice iste vie: alis eni electoe vnius no tolleret alia facit qd no. de li. bel. obla. c. ij.
¶ Rub. De electione. ¶ Dictu fuit. §. ti. pri. de vno modo instituendi iudices sive ministros iuris: puta de postulatioe: nuc videndu est de alio mo. s. de electoe. et qr dubitari posset de ptate electi an confirmationez vel consecrationez: ideo annectit in rubrica et electi ptate.

Continuatio

vagetur: eligere necessario[a] teneatur: redeundi ad aliam[b] (postq vna elegerit) sibi licentia penitus interdicta[c].

¶ Rub. de electione et electi potestate. Innocen. iiij. in concilio generali lugdunen.

¶ Si aliquid opponat contra provisionem. electionem. vel postulationez factam ad personatu dignitatem vel canoniaz in persona vel forma.

et ob hoc fuerit appellatum ad papa: appellans, et defendens et quorum interest a die obiectionis infra mensem arripiant iter eundi ad papam Joan. and.

Capitulum. j.

Statuimus: vt si qs[a] electioem postulationem vel provisionez[b]

facere opponentes et elect: Respodet ro. pont. q ipsi debet arripe iter romanu infra mesem a tpe appellationis. et debet facere diligentiaz sm coem cursuz vt se psntent conspectui aplico. Sz qd, ponamus q opponetes coparuerut: electus vo no: vtru teneant logo tpe expectare ad hoc q pcedat in ca appellationis? Rndet q dz expectari electus p tps hic ptetu. quo tpe elapso si no pareat electus poterit pcedi in ca appellationis. Sed ponamus q opponetes no pbauerut defectu que obijciebat contra formam electionis? Rndet q ipsi opponetes debet mulctari in expesis: et vltra sut suspedendi a pceptioe fructuu suorum bnficiorum p trienniu. et si infra illos tres annos se immisceat illis bnficijs suis sunt ppetuo privadi. et hoc veru q sunt suspesi a fructibus bnficioru q obtinent in illa eccl'ia: et no bnficiorum q obtinet i alia ecclesia. text. [nulla sup hoc] h ponit qda pmiatio. Na papa possz illu restitue si vellet nec p hoc iponit sibi necessitatez.

¶ Statuim. ¶ Tria facit. Primo ponit statutu. Scdo pena cotumacis in no venientibus. Tertio pena caluniosi. Scda ibi: sz si. Tertia ibi: adijcientes. Et ista tertia subdividit: qr duo facit. primo ponit obijcientem in formaz. secudo illu qui obijcit in personam ibi. qui vero. Et hec scda etiaz tria facit. primo iponit penam. scdo aggrauat ibi: ad que. tertio excipit ibi: nisi. Joa. mo. dicit q primo ponit statutu: qd scdo prorogat ibi: hec autem tertio imponit penam non probanti ibi: adijcientes. An ille §. hec autem. determinet, prorogetur vel restringat ibi dicit circa textum. Jo. an.

Additio dni helie.

¶ Presupponendu est p intellectu huius ca. illd qd habet in. c. si. §. eo. videlicet q cu electio est facta de aliq eligetes pstituunt pcuratorem ad psentandu electionem superiori: et requirendu vt illam electione cofirmet. qui superior non debz statim electione pfirmare ne faciat ptra dictum apli dicentis. Nemini cito manu imponas. sed debz ipe superior videre an sint aliq opponetes. et si sint debet illos citare peremptorie seu citari facere ad dicedum causas sue oppositionis. Si vero nulli reperiatur opponetes debet discernere citationez generalem et illam apponere in valvis ecclesie illius electi: vt si sint opponentes q comparear coram ipso ad certum terminum. Hoc presupposito.

Casus lfalis d. helie

¶ Casus in hoc ca. sic figurat. Vacate abbatia monasterij sancti cypriani pictauis: monachi illius monasterij puenerut i vnu. tractaturi de electioe futuri abbatis. Electoe facta illa psentauerut epo Pictauen. et requisierut vt illa electione pfirmaret: et electo pmitteret administrationem illius monasterij in spualibus et tpalibus. Eps decreuit suam citatione gnalem cotra opponentes. In termino assignato pparuerunt aliq opponentes q allegauerut aliquas causas oppositiois: videlicet q ipsi fuerant spreti: et sic opposuerut aliqd ptra formam electionis. Nam vocatio est facieda: tn no est de substantia electionis. hoc est tenet electio de mero iure. c. qd sicut. eo. ti. in an. et. c. qr pp ter. eo. tit. tn si opponetes psequunt ptemptu faciut ipsam electione cassare: vel etia isti opponetes opposuerut aliquos defectus in psona electi: puta q ipe erat imperfecte etatis. no aute q esset illegitimus: qr ingressus religionis tollit macula natalium. Eps noluit admittere istas causas oppositiois. vel forte cu cause essent irrationabiles illas admisit et in effectu fuit appellatum ad apostolicam sedem. Queritur nunc quid debeant

¶ Nota pmo ex isto ca. q ab electioe fcta postulatioe vel pvisioe pot appellari. vn pvisio vt hic accipit fit p devolutione ad superiore: vt qn monachi peccant eligedo indignu: sunt pvati p illa vice ptate eligedi q lectio devoluit ad superiorez immediatu. et illud qd facit superior vocat pvisio. Aliqn superior hoc facit iure suo: sicut pres abbatie hnt priorat conventuales sub se qs pferut abbates iure suo. et no eligut monachi illius priorat conventualis. et talis collatio qua facit abbas de priorat pvetuali vocat pvisio. et ab illa pt appellari.

Provisio qd dicat.

¶ Nota vlterius q cu appellat ab electione, pvisioe, vel postulatione ad aplica sede appellas et appellatus dz arripe iter ad curia rom ana ifra mesem: et vna ps tenet expectar alia pte p. xx. dies: qbus elapsis poterit pcedi i ca appellationis. Et sic i ca electiois potest pcedi ad testiu receptione lite no ptestata. c. qm frequet vt lite no ptes. l anti. ¶ Nota vlterius q si aliqs ad ipedidu pfirmatione electiois aliqd opponat contra formaz et no pbat illud: pdenat in expensis. si vo opposuerit aliqd contra psona electi et pdenabit in expesis sz vltra suspensus est triennio a bnficijs suis q obtinet in ecclesia cuius pvisionem vel electione voluit impedire.

d ¶ Si qs. vel si qua. xvij. q. iiij. si qs suadete. et de se. ecc. mulieres. saluo tn eo qd di. §. eo. indenitatibus §. porro. et §. se. et ad hoc. §. eo. gnali. Joan. an.

e ¶ Provisione. facta vel ex superioris officio: et ex negligetia subditorum. §. eo. ti. ne p defectu. de pces. pbe. c. ij. vel suo iure: qr forte ad eu ptinet pvisio et pvidedo eligit et pfirmat: qd dic vt no. de elec. c. cu inter canonicos. et dixit hic Inno. q hec de cre. locu hz an confirmationem: post vo no. et hoc veru nisi eligedo confirmaret: puta per provisionem: vt hic.

Provisio hz vim electionis et pfirmationis.

factā[a] impugnat[b]: in formā[c] obijciens aliquid vel personam[d]: et ꝓpter hoc[e] ad nos[f] appellari[g] cōtigerit: tā is qui opponit[h] q̄ꝫ qui defendit[i]: et generalit᷑ oēs quoꝝ interest et quos causa contingit[k]: per se[l] vel ꝑ procuratores ad causam instructos ad sedem apostolicā a die obiectiōis iter[m] arripiant infra mensem[n].

¶ Si pars altera expectata ꝑ. xx. dies post aduentū alterius non venerit in negocio procedatur. Joan. and.

¶ Sed si pars alia[o] non venerit: per viginti dies[p] post aduentum[q] alterius expectata: in electionis[r] negocio nō obstante cuiuscꝫ[s] absentia[t]

¶ Glosa seq. querit opi. ponit ꝛ soluit distinguēdo.

a ¶ Factā. Quid de faciēda? dixit abbas hic ꝙ idē cū vtrobicꝫ eadē sit ratio: credo ꝙ si cōtra certā personā appellat: vera sit opinio predicta: alˀo nō. ꝛ hoc ꝓbatur. j. co. q̄ contra certā. nā qḋ ibi dr̄ de decre. vt circa. j. e. eadem ratione intelligā ꝛ de ista.

¶ Glosa sequēs ponit et exponit dictū Innocētij.

b ¶ Impugnat. Dixit hic Inno. ꝙ nullo se opponēte is ad quē ꝑtinet cōfirmatio poterat cōfirmare nulla citatione facta ꝛ nullis edictis ꝓpositis ꝛ idē in consecratore et ordinatore qḋ in cōfirmatore: verum erat ſm sua tpa. hodie secus. j. co. ti. c. vlti. Tn̄ nullo se opponēte ipse hꝫ inquirere de meritis eligentium et ꝑsona electi. supplet eīn in causis electionum de facto: qḋ dic. vt no. xxviij. dist. priuscꝫ. ꝛ. s. de elec. cū nobis olim. ꝛ de postula. pre. bone. j.

c ¶ Formā. s. co. qꝛ ꝓpter. q̄dā tn̄ ibi ꝯtēta sunt de substātia: q̄dā ꝟo nō. vt ibi no. in glo. dic vt infra. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per. q. ponit antiquā opi. Ber. ꝛ contrariam ipsius ꝛ Innocētij.

d ¶ Personā. electi. idē si opponat᷑ i ꝑsonā eligētiū: vtrūcꝫ eīn electionē reddit inualidā. s. co. cū i cūctis cum vintoñ. ꝯgregato. ꝛ i pluribˀ alijs. c. ꝛ. s. de ꝯsue. cū dilectˀ. ſm Ber. olim tn̄ ipē idē dr̄ mutasse ꝛ dixisse cū Inno. ꝯtrium: maxime cū hic dicat᷑ ꝑsonā in singulari. nec est bona rō ſꝫ Inno. dicere vitiū eligētiū reddit electionē nullā: ergo eadē pena tenet᷑. qꝛ ꝛ vitium forme reddit electionē nullā ꝛ tn̄ nō est eadem pena q̄ in ꝑsona: vt pꝫ infra. dico tn̄ ſm ipsum Inno. ꝙ licet nō sit idē q̄tum ad huiˀ cōstitutionis penā tenet᷑ tamen ire ꝛ appellationē ꝓsequi. et potest hec obiectio melius dici contra formā q̄ꝫ contra personam.

e ¶ Propter hoc. No. ꝙ exprimi debēt oīa ꝛ singula que opponunt᷑ ꝛ iuramentū interuenire. et non expressa ꝓsequi nō poterit appellans qḋ dic. vt. j. co. vt circa. ꝛ hec vera cū in his casibus extra iudiciū appellatur. secus si in iudicio. vt. j. co. titu. constitutio.

¶ Glo. sequēs reci. per. q. ponit opi. ꝛ soluit.

f ¶ Ad nos. Secus si ad alios ſm Cōpo. Ab. autē neutrū firmauit. Alij ꝯ. s. hostiē. satis credo ꝑ decre. j. eo. cupiētes. et ꝑ hoc ꝟbū ꝙ hoc locū habeat solū in appellationibˀ interpositis ad papā cū a iure exorbitet ꝛ sic ad cōsequentiā trahi nō debet. j. de regu. iur. q̄ a iure. cū suis cōcor. ꝓbat cle. eo. titu. causam. in prin.

g ¶ Appellari. Etiam si non appelletur. sed immediata subiectio confirmationes harū deducat ad papam in regularibus et cathedralibus ecclesijs tenet qḋ habes. j. co. cupientes.

¶ Glo. seq. successiue format ꝛ soluit duas q̄stiones.

h ¶ Opponit. Sed nunq̄d illi q̄ se opponūt ꝛ nō appellāt venire tenent᷑? Rn̄deo illi soli venire tenētur q̄ appellāt: vel quoꝝ noīe appellatū est: vel qꝛ appellationē ratā habuerūt expresse. alij aūt qui solū se opponūt venire nō tenētur: videt᷑ eīn suo iuri renūciare et electioni acq̄escere. ff. q̄ñ ap. sit. l. j. §. solēt. ff. de appel. scio. vnde illoꝝ absentia nō ob. ꝓcedet᷑ in negocio tūc eīn est appellandū cū ordo decretū electionis interponat vt in predicto §. solēt. victoria tn̄ eorū q̄ appellauerūt oībus ꝓderit. C. si vnˀ ex pluribˀ. l. j. s. de ap. tua. cū si. Quid si ille qui appellauit dolose nō ꝓsequit᷑: nūquid q̄ nō appellauit pōt negociū assumere: etiā inuito eo q̄ ex fide nō ꝓsequitur. videtur ꝙ sic. ff. de ap. l. ab executore §. alio cōdēnato. Bern. ꝛ Inno. et fac. ad hoc vltimū. j. co. lib. de ap. cōcertationi.

i ¶ Qui defendit. Scꝫ electus postulatˀ: vel in cuiˀ ꝑsona fctā ē ꝓuisio. Jo. an.

k ¶ Cōtingit. Sicut adherentes. j. eo. vt circa

l ¶ Per se. Vel per ꝓcu. in cathedralibus ꝛ regularibus ecclesijs. hoc restringitur per decre. j. eo. cupiētes vt per se tantū ire teneātur: nisi ex iusta causa vt ibi. ꝛ de personis instructis dic vt ibi.

m ¶ Iter arripiāt. Statuit᷑ hic. ꝛ. j. e. cupientes. terminus ad iter arripiēdū. sic. s. de ap. ad hoc. et. c. ꝑsonas. ꝛ de re iudi. cū causa. ꝛ. ij. q. v. appellatore.

n ¶ Infra mēsem. Qui currit ab interpositione appellationis facto corā appellato vel ipsiˀ spāli ꝓcuratore ad cām: vel post notificationē alteri eorū debito modo factā: qḋ dic. vt in cle. e. ti. cām. q̄ determinat hic et alibi scripta. vt ibi no. in glo. j. ꝛ in glo. quid ergo.

o ¶ Pars alia. Opponēs vel defendēs. Joan. and.

p ¶ Per. xx. dies. Similis dilatio tpis. s. de cōsti. c. vlti. s. de crī. fal. dura. s. de cle. excom. mini. illud.

q ¶ Post aduētū. Equior tpis cōputatio ē illa quā habes. j. e. cupiētes §. ꝙ si ꝑ. sꝫ nō est mirū. cū ibi pena ꝑuatiōis iponat᷑: h̄ aūt pena solˀ ꝓcessus i absentia.

r ¶ Electionis. Postulationis vel prouisionis.

s ¶ Cuiuscꝫ. Predictorum.

¶ Glo. seq. rationē reddit ꝛ declarat duplicem absentiam. scḋo tractat an veniēs facto iā ꝓcessu q̄ fit post litē cōtest atā petat libellū dari vel cōtestationē fieri. ꝛ dicit ꝙ non. tractat demū ꝙ si negetur ꝓcurator: et ponit tria dicta Inno. que in fine declarat.

t ¶ Absentia. Ubi enim agitur de spūali matrimonio ꝯtrahēdo: absentia cōtumacis partis nō obest. vt hic. ꝛ. s. e. dudū. j. ꝛ idē in carnali etiā ꝯtcto. s. vt lit. nō cōtest. accedēs. ij. ꝛ. c. q̄ñ §. porro. Et citata est hic ꝑs interpretatiue. ad idem. s. de ap. sepe. terminˀ enim prefixus loco peremptorie citationis habet᷑: vt ibi Ber. ꝛ quod dicit absentia intelligas quādocūcꝫ contingēte: siue ab initio: qꝛ non venit. siue ex post facto: qꝛ venit ꝛ contumaciter recessit. s. de iudi. c. j. ꝛ. xj. q. iij. certū. ꝛ. j. de eo qui mit. in pos. cū qui. s. vt lit. nō cōtesta. q̄ñ §. porro. ꝛ §. qḋ si forsan. Et vt dicit Inno. si processum fuerit ad aliqḋ de illis ad q̄ non ꝓceditur lit. nō contesta. puta ad receptionē testiū vel huiusmodi si postea veniat ꝛ libellum petat vel lit. contesta. fieri audiendus non est. fecit eīn eius cōtumacia ꝙ lis habeat᷑ ꝓ cōtestata. Itē si ꝓcuratori postmodū obijciat᷑ ꝙ non sit ꝓcurator non est postea cogendus probare mādatum ratione predicta. ff. de procu. pōponius §. ratihabitionis. Alij dicunt vt videtur securiˀ ſm Inno. ꝙ licet de his que egit ante aduentum partis non sit cogendus ꝓbare mandatum. tamen iudex vlteriˀ non admittet eum procuratorio nomine agētem nisi

Adde ꝙ ista dictio n/ h̄ includit. similem tex. habes i. l. a calegato. C. s nup. ꝛ. l. si. ff. ð sena.

Opponēs ꝯ ꝑsonas eligentiū an dicat᷑ ꝓprie opponere ꝯ formā vel ꝑsonā.

Opponētes ꝯ electionē ꝛ nō appellantes an teneant᷑ venire ad sedem aplicā.

Citatio iter pretatiua q̄ñ dicat᷑.

Procurator an teneatur post lit. ꝯtc. vel q̄si cōte

statam mandatū probet: tum scđm eum cū hoc videat esse de quadā equitate non scripta. tum arg. predicte. l. pomponius. Satis videtur q̄ si in remotis partib᷑ ageretur causa: nec de facili posset probari ꝓcuratio: quia forte amissa est. q̄ ⁊ tūc nō ꝓbata ꝓcuratione ꝓcederet iudex vsq̄ ad finem cause: hec oīa vera dici possēt ad partis petitionē cre do tñ ne iudex laboret in vanū q̄ ꝓcuratorē cōpellere poterit exhibere mādatum: vel cauere si dubitat. arg. š. de ꝓcura. c. j. ⁊ de iudi. cūm q. cum sint.

ꝓbare mādatum vł cauere si dubitatur.

a ¶ Sicut de iure. De iure autem est vt distinguat an appellans sit presens an appellat᷑ secundū formā decre. j. e. đ appel. cordi. fm Inno. ¶ Glosa sequēs ponit q̄ttuor eq̄parationes.

(sicut[a] de iure fuerit) ꝓcedat. ¶ Hec aūt in dignitatibus[b] personatib᷑ ⁊ canonijs obseruari volumus ⁊ mandamus.

¶ Non probans qđ in formā opponit condēnat parti alteri in expensis nō probans qđ obiicit in personam est a bñficijs triēnio suspēsus ⁊ perpetuo priuat᷑ si se iterum ad illa miscuerit: he pene locum non habēt si legitime pateat eum calūniosum nō fuisse. Jo. an.

¶ Adijciētes vt q̄ plene[c] non ꝓbauerit qđ in formam opponit, ad expēsas quas propter hoc pars altera se fecisse docuerit[d] condēnet. ¶ Qui vero in ꝓbatione defecerit[e] ei᷑ qđ obiicit in personam: a beneficijs[f] ecclesiasticis triēnio nouerit sē suspensum. ad que[g] si infra illud tempus[h] propria temeritate[i] se ingesserit: eis ipso iure perpetuo sit priuatus[k]: nullam super hoc de misericordia spem[l] aut fiduciā habiturus: nisi manifestissimis[m] constiterit documentis q̄ ipsum a calūnie[n] vitio causa probabilis et sufficiēs[o] excusaret. I dem.

¶ Nota conditionalia et alternatiua ⁊ incerta in electionibus reprobantur et habentur pro non habitis: et recidunt in pure consentientes. Joan. and. Capitulum. ij.

et sic credendo euadet hanc penam. Sed nūquid hoc casu appellans qui non venit saltem in expēsis appellato condemnabitur legitime comparenti? videtur q̄ sic. C. de accu. qui crimen. nec enim in preiudiciū alterius potuit mutare consilium. j. de regu. iur. mutare. cum suis concordan. Econtra videtur: q̄ nō interest appellati. iam em̄ in absentia eius ꝓcedi pōt acsi presens esset. et est si. qđ no. š. đ do. ⁊ cōtu. ca. vlti. ⁊ ad hoc facit. ff. đ arbi. l. arbiter q̄ et. ff. de pe. sanctio legū. Solu. dic eū teneri ad expēsas nec ob. quod dicitur q̄ non interest appellati: quia immo interest: q̄ multa potuisset per confessionē eius si presens fuisset habere. nec ob. l. sanctio quia condemnatio expensarum non imponitur sicut pena sed tanq̄ interesse appellati. fm Compost.

Appellās nō comparēs an debeat cōdēnari in expensis appellato legitime comparēti.

b ¶ Dignitatibus. Hic equiparātur hec tria dignitas personatus ⁊ canonia. Alibi eq̄parātur dignitas personatus ⁊ beneficiū cum cura animarum. š. de fi. presby. nimis. Alibi personatus ⁊ beneficiū curā habens. š. eod. titu. dudum. ij. alibi personatus et ordo presbyteralis. š. ne cleri. vel mo. sup specula. §. q̄ vero. In dignitatibus tamen cathedralium vel regularium ecclesiarum quarū confirmatio vel ex immediata subiectione vel ex appellatione ad papam spectat: tene quod habes. j. eo. cupientes.

¶ Glosa sequens soluit contrarium.

c ¶ Plene. Nota q̄ nō sufficit semiplena probatio. ratio q̄ perit ius alterius: ⁊ sic nō ob. de procu. ex insinuatione. cū si. ⁊ dic plene ⁊ legitime: ⁊ modos probādi habes. š. de resti. spo. cum ad sedem. in fi.

Probatio semiplena non sufficit vbi ius exigit plenā.

¶ Glosa sequēs ponit dictum ⁊ soluit contrarium.

d ¶ Docuerit. Taxatione ⁊ iuramēto premissis: qđ dic vt no. š. qđ me. cau. c. vlti. de hmōi expensis dic vt no. de do. ⁊ cōtu. finē. ⁊ ij. q. j. in primis. ⁊ adde qđ habes. j. de appel. cū appellationib᷑. Et bñ dixi taxatione ⁊ iuramēto: q̄ taxatio iuramentū sequi nō pōt: nec obstat. ff. de in lit. iurā. l. videam᷑. §. iurare. q̄ loquit de iuramēto in litem: qđ est de affectione. vnde illud bene pōt sequi taxatio: q̄ nulla fit verecundia iurāti. quia poterat ex affectu estimare centū rem que nō valebat quinquaginta. pone exemplum in libro tuo: sed hic loquimur de iuramēto qđ est de veritate. vnde si postq̄ iurauit se centum expēdisse de mandato iudicis fieret taxatio: iniuria ⁊ verecūdia esset iuranti.

Taxatio q̄re nō pōt sequi iuramentū vitatis: sicut pōt sequi iuramentū affectionis.

¶ Glo. seq. primo soluit contrarium. scđo querit. arg. pro ⁊ contra. soluit: ⁊ contrarijs respōdet.

e ¶ Defecerit. Hāc penam incurret nō simpliciter appellans. sed qui ꝓbandi onus assumpserit: quia licitum est ab appellatione recedere. ij. q. vj. si quis libellos. ⁊ l. appellatiōe cessante. ff. de in ius vo. l. quito

¶ Glosa sequēs soluit duas questiones.

e ¶ Defecerit. Intellige fm Compost. hanc penā locum habere siue crimen aliquod obiectum fuerit siue defectus: cū generaliter loquatur. Et si plura q̄s obiecit euitat hāc penā si vnum solum ꝓbat quod ad cassationem sufficiat. š. de rescrip. inter cetera. Item quia penam hāc patitur excipiēs preter ius cōmune de accu. super his. Item prodita est in illorū odiū qui ordinationē impediūt: sed ex quo vnum probauit patet q̄ non fuit in fraude.

Opponēs plura crimina ⁊ electus ⁊ vnū solū ꝓbās an euitet penā.

f ¶ Beneficijs. Que in illa ecclesia obtinet. vt. j. eo. si compromissarius. in fi.

g ¶ Ad que. Beneficia.

h ¶ Tempus. Trium annorum.

i ¶ Temeritate. Secus autem si auctoritate superioris: vel si restitutus fuisset. C. de senté. pas. et re. l. j. ij. q. iij. §. notandum.

¶ Glosa sequens querit ⁊ remittit.

k ¶ Priuatus. Nūquid ille ad quē collatio pertinet statim possit illā cōferre? dic vt dicā. j. eo. cōmissa.

l ¶ Spem. Nec enim sub spe venie debet quis peccare vt. š. de cleri. excom. mini. illud. de cōsecra. dist. iiij. quando quis.

m ¶ Manifestissimis. ij. questione. vij. sciant. C. de proba. sciant.

n ¶ Calumnie. Nota in excipiendo/accusando/et denunciando quem calumniari. de accu. super his. ij. q. iij. qui non probauerit. ⁊. q. viij. qui crimen. ⁊ de calum. cum dilectus. Joan. and.

Calumnie probabilis excusatio.

¶ Glosa sequens exemplificat notat et remittit.

o ¶ Sufficiēs. Defecerūt testes qui testificari ꝓmiserant: ꝓbaueram illum excōmunicatū qui tñ clanculo se prius absolui fecerat. ad hoc. ij. q. iij. paulum. de

ele.exco.mi. pposuit. Et not. q in causa appellationis non indistincte condenatur victus: qd dic vt dixi.j. de regu.iur. ignorantia.

(Diuisio) In electionibus. Duo facit: qr pmo tria reprobat. scdo ibi: statuentes. declarat et punit. Jo.an.

(Casus) Casus. Uacante aliqua ecclia cathedrali vl regulari canonici vl monachi illius ecclie puenerut in vnu tractatu ri de electioe futuri plati. q canonici vl monachi erat. rij. i nucro quida ex eis dederut vota sua coditionalia alternatiua et incerta: qr dixerut eligo tale si talis eum elegerit: et sic votum fuit coditionale. vel dixerunt ego eligo tale vel talez. et sic votu fuit alternatiuu. vl dixerunt. ego eligo illu que talis eliget: et sic votu fuit incertu. vtru valeat ista electio. et vtru ista vota coputetur ad augendu numeru? Rndet ro. po. q ista vota coditionalia alternatiua et incerta non augent numeruz. et sunt nulla ipso iure: ita q tota ptas eligendi remansit apud alios qui pure elegerunt.

Glo.sc. ponit tres significationes scrutinii.

(Scrutinium tribus modis dr.) a Scrutinijs. Scrutiniu multis modis dicit. s. catheclismi. de ma. et obe. his q. et de capel. mo. dilect. et de illis loquunt canones. de pse. dist. iiij. an baptismu et c. seq. Ite dr illoz qui ad ordines vel dignitates pmouent examinatio. s. de scru. c. vno. Ite dr inquisitio voluntatu q fit secreto in electionibus faciedis. s. eo. qr ppter. et sic sumit hic. Additio. Hosti. ponit hic. xiij. modos quibus dicit scrutinium. Jo.an.

b Ex qbus. s. scrutinijs. et intellige publicatis. s. eo.
c Orit. saluo eo q hes. j. c. ppetue. [publicatio.
d Eligendi vel postulandi. s. eo. ti. scriptum.
e Conditionalia. i. sub pditione plata hoc modo consentio in A. et si noluerit cosentio in B. vel psentio in A. si nouit iura. vel si habuit maiore parte capituli vel si decanus in eum consenserit.
f Alternatiua. Eligo A. vel B. Cardinales tn in terdu sub his formis coditionalib et alternatiuis eligut: et p has formas venut ad duas ptes vt dicut moderni. et sic in eis spale sicut et reliqua. s. e. l3. et j. c. px.

Glo. seq. primo ponit exemplu et huius iuris cam et ius antiquu. Scdo notat inducens quattuor similia Tertio qrit et soluit. Infert ex solutione et Zriu tenet.

g Incerta. Eligo illu que archidiacon eligit: oia talia vota non valent: qr certu psensum non exprimut: et ideo merito reprobant: l3 olim admitterent vt colligitur. et no. lxi. di. studij. lxxv. dist. archidiaconu: sed ex illis. ca. illud no colligit. et sic etia poss3 intelligi. s. e. ti. cu terra. No. g. q hi sunt legitimi actus q conditione non recipiut. ff. de reg. iur. actus legitimi. et j. de reg. iur. act. vbi de hoc. certa ei d3 ee psona eligeda: sicut iudex / arbiter / tutor / et pcurator. s. de rescpt. ad hoc. s. de arbi. inotuit. ff. d testa. tu. l. tutor incert. ff. d pcu. l. ij. De pcuratore tn dic. vt. j. d pcu. c. j. S3 nunquid qd hic dr de postulatioe et electioe habeat locuz in collatioe seu pusione? Dic q sic fm Copost. et ppter cande rone nisi sit talis coditio que insit de sui natura: puta psero tibi tale ecclesia vel pbenda si vacat vel si capax es. talia em non faciunt actu coditionale. vt si dicat. do titiu tutorez si satisdederit. vl titio lego. x. si hereditate adeat heres. ff. de tuto. et cur. mutuo. §. j. de pben. significatu. Un et papa et ei executores tota die cofer ut pbedas cu pditione si vacat. Sed in hoc q dicit Copo. q valeat electo feta si vacat Zriu poss3 dici cu ipse eligedi non curat ignorati de pcess. pben. qr diuersitatez. no q d3 eligere pusq sciat vacar: nec ob. qd dr de tutore dato si satisdederit. et legato relicto si adierit: qr ille sunt d futuro et insunt alis quare no ea rone valeret psentio i illu i que maior et sanior ps etc. cu hoc et videat inesse. s. e. qr ppter. na et video q coditio q inest si exprimat: facit legatu pditionale. ff. de lega. j. l. si ita legatu sit. §. j. et de hoc vide qd dixi. j. d spo sa. ca. vno. in vlt. glo. Jo. an. Adde q q pditio q d sui natura inest non facit Zctu coditionale. vt no. viij. q. iij. in summa. et not. de elect. significasti. in. ij. glo. et de ser. no ordi. eo libert. in glo. ij. et de resti. spo. olim. j. in glo. ij. Cotrariu no. hic in ista glo. So. si apponit et exprimat nichilomin facit Zctu coditionale. S3 si no exprimat sed relinquit dispositioni iuris sic disponetis et petit sic fieri no censet coditionalis. dato q ius sub conditione disponat ad hoc qd no. de spon. ca. vno. in glo. fi. j. co. li. Hiero. clarius Buri.

(Iudex et multi alii debet esse certi.) (Bnficij collato coditionalis seu alternati.)

(vel incerta an valeat.)

In electionibus et postulationibus ac scrutinijs[a] ex quibus[b] ius oritur[c] eligendi[d]: vota conditionalia[e] alternatiua[f] vel incerta[g] penitus reprobamus. Statuentes vt (huiusmodi votis pro non adiectis habitis) ex puris cosensibus celebretur electio voce illorum qui non pure consenserint: ea vice in alios residente[h]. Gregori. x. in generali concilio lugduni.

Ponitur causa costitutionis et iuris veteris conseruatio. Joan.an. Capitulu.iij.

Ubi periculum maius intenditur ibi pculdubio ...

Glosa seq. reci. p obiectionem.

h Residente. Qr si ex. xij. canonicis. iiij. sic eligat ptas eligedi sic remanet apud reliquos. viij. ac si ipsi iiij. de caplo no eent ita q valebit electio feta ab illis viij. vel maiori pte ipsoru. Et no. q l3 pena decre. cu in cuctis / no habeat locu nisi electioe secuta: vt. j. e. ti. ppetuo. ista tn etia an electione locu3 h3 cu dicat scrutinijs. vn etia si no sit ad electione pcessu3: dumodo in scrutiniu fuerit votu tale depositu incurrit deponentis hanc pena ex ipso psensu: cu no dicat voce illorum qui elegerint: sed voce illorum qui consenserint.

(Additio. Coditio de sui natura an reddat actu conditionalem.)

h Residente. Alio recidente.

Ubi periculum. Diuidit in sex partes: secunda ibi: hoc sacro. tertia ibi: porro. quarta ibi: pterea. quinta ibi: certu. sexta ibi: quia vero. Et ptes possunt subdiuidi fm Jo. mo. qr primo tractat de cardinalibus intratib pclaue. scdo de non ingredientib vel exeuntibus ibi: sane. Hec autez prima iterum potest subdiuidi: quia primo tractat de expectatione absentium et de ipsis ingredientibus pclaue: et de seruitoribus eoz. secunda ibi: in code. dat modu habitandi in coclaui. Et hec facit quinq: quia primo phibet velamina. secundo in §. nulli. phibet accessum: missionez nuncij vel scripture. et cotra facientes excoicat. tertio in §. coclaui. dat modu habendi cibu et potu in conclaui. quarto ibi. pusionis. phibet pendente pusiois negocio aliquid p cardinales de camera recipi: et punit contra facientes ibi: idem. prohibet cardinales alteri negocio intendere: duos casus excipies. Additio Boati. in diuisione concordat. et aliud hic non glosat. Fran. diuidit in. vij. partes. et primaz protendit vsq ad §. verum si quod absit. secundam vsq ad §. sane. tertiam vsq ad §. porro. In alijs concordat. Cleric pisanus facit. viij. partes. In scda cocordat. tertiam

facit ibi: in ꝯclaue. quartã ibi: puisionis. quintã ibi. idem. sextã ibi: sanc. septimã ibi: ꝑterea. octauã ibi ce terum. vsq; ad finem. Jo. an.

Additio dñi helie. ¶ Istud cap. legit vnico contextu vsq; ad sui finem. Et in principio huius capituli ꝑmo ponit cã constitutionis ꝛ iuris veteris cõseruatio prestãdo q nõ intendit reuocare ca. licet de vitanda discordia eo. tit. in ãti. vbi

bio est plenius [a] cõsulẽdum [b]. Q grauibus aũt sit onusta dispẽdijs/ quot et quantis sit plena periculis ecclesie romane ꝓlixa vacatio exacti [c] ꝯsideratio temporis edocet:

dicitur q si cardinales in electione romani põtificis sint in discordia: ꝛ due partes cardinaliũ cõueniãt in aliquẽ: ille est habendꝰ ꝑ romano põtifice non obstãte cõtradictione tertie partis. sed si tertia pars cardinaliũ opponat exceptionem: nõ est admittẽda. Postea in scda parte statuit quõ ꝛ in quo loco debeat celebrari electio romani pontificis. siue a romana ciuitate/ siue in alia. vnde in ciuitate in qua morit romanꝰ põtifex dꝫ a cardinalibus electio fieri. ꝛ si sint absentes sunt vocandi et expectãdi ꝑ decẽ dies. ꝛ queꝫ modum debeant seruare. Postea in tertia parte ꝓuidet vbi sit faciẽda electio quãdo papa moritur non in ciuitate vbi est curia romana: sed moritur extra curiã qꝛ forte ꝓficiscebatur ad aliquã peregrinationẽ cum suis familiaribꝰ ꝛ mortuus est. De forma nihil dixit quia eadẽ forma semꝑ est seruãda. In quarta parte romanus pontifex siue conciliũ gñale (quia ista constitutio fuit facta in concilio gñali) cõsiderans q cardinales possent recedere a forma istius constitutionis diabolo suggerẽte: ꝛ sic possent retardare electionem propter eoꝝ discordiã deputauit executores dominos temporales loci in quo erit celebrãda electio. Qui dñi tẽporales poterunt ipos cardinales includere sine metu excõicationis. ꝛ eis alimẽta denegare secũdũ formã cõtentã in hoc capitulo. qꝛ cardinales debebunt esse ꝯtenti vno ferculo in die. et si infra quinq; dies nõ possunt cõcordari dabitur eis panis ꝛ aqua. In quinta pte inhibet cardinalibus ne pactionibus ꝛ iuramẽtis se astringãt ad aliquẽ eligẽdũ: sed in arbitrio cuiuslibet remaneat ſm suaꝫ conscientiam. In sexta ꝛ finali parte monet et hortatur christi fideles vt audita morte romani pontificis. ipi cõtinue orent ꝓ romana ecclesia. ꝛ q ꝑlati hortẽtur subditos suos ad orandũ ꝓ romano pontifice. hoc hꝫ istud capitulum vsq; ad finem. Et ista diuisio sit loco positiõis casus. Textꝰ (dispẽdijs) id est dãnis ꝛ incõmodis. (absẽtes expectare) hic est vnũ speciale in electione roma. pon. videlicꝫ q ꝑsentes non tenẽtur expectare absentes: nisi ꝑ decẽ dies. nec tenent illos expectare: licꝫ secus sit in alijs electionibus alioꝝ ꝑlatorũ a ro. ponti. Nã in ceteris electiõibus vocãdi sunt absentes. c. quia ꝓpter. c. sicut. e. tit. in an. (extũc). i. elapsis decẽ diebꝰ (seruiẽtibꝰ). i. famulis. ꝛ quilibet cardinaliũ non põt secum ducere ad palaciũ in quo facienda est electio nisi vnũ seruitorẽ: tñ datur sibi cardinali electio an velit q sit clericus vel laicus. ꝛ istud veruꝫ: nisi cardinalis esset detẽtus taꝫ graui infirmitate q vnꝰ seruitor nõ sufficeret: tũc enĩ ꝑmitteretur sibi habere duos famulos (vnũ cõclaue). i. vnã cameram. (velamie) dicit glo. i. cortinis (secretam camerã) ꝓ depositione superflui põderis nature. (ꝯclaui ꝑdicto) ꝛ dicit q dꝫ claudi ita q nullus intret. Sed quomodo ministrabũtur eis necessaria: hic ꝓuidet vt dimittat aliqua ꝑua fenestra ꝑ quã ministrabunt victualia necessaria. que fenestra debet esse ita arcta/ q per eam nullus possit

Electione imminente an sint absentes vocandi.

intrare ꝛ exire (ꝓuisiõe). i. electiõe. textus (infra tres dies) ꝛ sic durãtibus tribus diebus possunt eis ministrari tria fercula: sed post tres dies solum eis ministrabitur vnũ ferculũ. Quid si vnꝰ velit vnũ ferculũ alius aliud. puta vnus vult carnes bouinas. aliꝰ capones. alius ꝑdices. Dicũt doctores q ẽ ministrãdum vnũ solũ ferculũ oibꝰ ꝛ nõ sunt eis ministrãda diuersa fercula: qꝛ alꝛs posset fieri fraus. nam ipsi sibiipsis ministrarẽt diuersa fercula. textus (intromittãt) durãte electione non debent se de alijs rebꝰ intromittere nisi grãde periculũ immineret. vt dicit hec lr̃a (suffragio) id est voce. (ꝑterea) executores poterũt cardinales compellere: etiã corporaliter sine metu excõicationis. verũtamẽ nõ debẽt eos artare vltra modũ alꝛs ipsi executores incurrũt sentẽtiã excõicationis nõ obstãte quocunq; priuilegio. Nam sunt aliqui dñi tꝑales qui habẽt priuilegium vt nõ possint excõicari nec a canone nec ab hoie: sicut rex francie dicit se habere priuilegiuꝫ vt nõ possit excõicari nec a canone nec ab homie. tamẽ papa intendit derogare illis priuilegũs (ciuitas). Si ciues videãt q eorum dñs nõ vult exeq istam cõstitutionem: ipsi hoc debent facere: alꝛs enim ipsi ciues punirẽtur: quia excõmunicarẽtur ꝛ eorum ciuitas poneret sub interdicto ecclastico. Nã ex quo culpa est grauis ꝛ magna: etiam dꝫ esse magna penitẽtia. (vbi primũ). i. ꝙ primuꝫ. textꝰ (a clero ꝛ populo) vnde exequie pape nõ debẽt fieri expensis solius cleri: sed populus debet cõtribuere. ¶ Nota ex isto cap. notabilia ꝑncipaliora: ꝑmo notat ex pn̄cipio capituli. q vbi est maius periculũ: ibi cautius est agẽdũ. con. cor. autẽ. apud eloquẽtissimũ. de fide instru. C. vbi dicitur q in causa criminali iudex debet examinare testes. licet in causa ciuili possit vices suas alijs cõmittere: qꝛ in cã criminali maius ꝑiculũ vtit ꝙ in ciuili. ¶ Nota locũ in quo debꝫ celebrari electio pape: quãdo moritur in ciuitate: ꝛ ponitur forma electiõis quã debent obseruare cardinales. ¶ Nota q si papa dimissa curia in ciuitate se transtulit ad alium locuꝫ: et in itinere mortuus est: tunc electio est celebrãda in ciuitate illius loci. Sed si ibat ad peregrinationẽ: tunc electio est faciẽda vbi dimisit curiam. Unde istud ca. limitat ſm clem. ne romani. eo. tit. Sed quid si morit in mari non est in territorio seu dñio alicuiꝰ: qꝛ qñ dominia de iure gentiuꝫ fuerũt distincta: mare remãsit cõmune ꝛ indiuisum ſm q erat de iure naturali? Dicũt doctores q lꝫ mare nõ sit in territorio alicuiꝰ dñi tñ partes maris ꝯsueuerũt distingui ꝑ ciuitates primas et cẽsent pars ciuitatis. l. insule. ff. de iudi. Et iõ si papa moriat in mari. tunc electio fiet in ciuitate distringẽte illã partẽ maris. Si aũt illa pars maris nõ cõsueuit strigi fiet electio in ꝓximiori ciuitate. ¶ Nota casum in quo quis põt iniicere manus violẽtas in clericos etiã cardinales. ¶ Nota illõ ad qõ allegat istud capitulũ q infamibꝰ nõ patent porte dignitatũ. ¶ Nota q parũ esset iura esse cõdita: nisi eẽnt magistratus qui iura tuerentur. Et ad hoc quotidie allegatur istud capitulum.

Rex francie excõicari nõ potest.

Mare an sit i alicuiꝰ territorio.

a ¶ Plenius. Alꝛs penitus.

b ¶ Cõsulendum. xlij. dist. quiescamus. vij. q. j. ca. vlti. ff. ad car. l. j. §. j. vel. iij.

c ¶ Exacti. i. retroacti/ vel trãsacti. sic ꝓuidetur ex preteritis circa futura. de hoc vide. xliij. dist. multis.

xxiiij. q. ij. cũ ꝑ bellicã. ꝭ. de ꝓsump. scribã. et facit de procura. ca. j. de ser. non ordi. c. j.

a ❡ Manifestãt. ad idẽ. ĩ. eo. fundamẽta. Joan. an.

b ❡ Minoribus. s. inferiorum ecclesiarũ vacationibꝰ. l. dist. postq̃. de elec. ne pro defectu. ꝛ ca. se. et. ĩ. ꝑ totũ et. xxj. questiõe. v. cap. ij.

c ❡ Solerter. alꝭ feliciter.

d ❡ Periculosiora. Sicut ẽ romane eccl'ie vacatio. ꝛ ẽ sĩ. ĩ. de immunita. eccl'ie. quoniam.

e ❡ Accõmode. i. multum cõmode.

f ❡ Predecessoribus. xxiij. distin. c. j. lxxix. distin. per totum.

g ❡ Alexandro. ꝭ. e. l3. de vitanda. Jo. an.

h ❡ Experientia. sic. ꝭ. e. li. de rescrip. statutũ. ꝛ. ĩ. eo. ti. q̃ sit.

i ❡ Concilio. gñali. s. ꝛ edicto lugduñ. Sumit tamẽ ista ꝯstitutio potiꝰ vigorẽ ex renouatione Celestini quĩti: ꝛ hac approbatiõe ꝛ ꝯseruatione Bonifacij q̃ ex primeua cõstitutione Gregorij. ex eo quia reuocata fuerat ꝑ dominũ Adrianũ. Et ꝑ dominũ Joannẽ. xxj. papã. Et pro reuocata habebatur: nec olim inter Gregorianas legebatur. Et certe cũ ꝯstitutio ista tã vtilis approbatiõe tãti ꝯcilij fuerit edita: nõ equũ fuit q̃ absq̃ requisitione cõcilij reuocata fuerat. ꝭ. de re. iur. c. j. de plenitudie tamẽ potestatis id facere potuerat: ꝙ cũ papa sit sup oĩa concilia. ꝭ. e. significasti. Additio j. Qui fuit de fiesco. ꝛ nepos Innocẽ. quarti. vixitq̃ minus. xl. diebꝰ. Jo. an. Additio ij. Iste prius vocatus fuit Petrus hyspanꝰ ꝛ fuerat tusculanus cardinalis. De hoc cõmendatur q̃ se pauperibꝰ ꝛ diuitibus cõem exhibuit. ad reuocandã autẽ ꝯstitutionẽ mouit eũ: qr mortuo Greg. huiꝰ decre. auctore seruata ista constitutione: surrogatus fuit Innocen. v. qui fuit burgũdus: frater predicatorum ꝛ doctor sacre pagine. ꝛ vixit quiq̃ mẽsibꝰ ꝛ duobus diebus post eũ. In creatione Adriani etiam seruata fuit hec ꝯstitutio: q̃ parũ vixit vt ꝓdixi. quo mortuo in electiõe etiã ipsiꝰ Joãnis seruatꝰ fuit effectus cõstitutiõis. qr vero etiã q̃plures cardinales tũc decesserunt estimatũ fuit q̃ illarũ mortium cã fuerit refectio illiꝰ cõstitutionis: ideo ꝑ eum reuocata fuit vel suspensa quo ad oẽm ipsiꝰ effectũ. Jo. an. Additio iij. Jo. mona. dicit q̃ fuerat suspensa: et quia suspensio non fuerat in scriptis redacta. Joan. illam suspendit quo ad omnem ipsius effectũ: ꝛ ideo guil. noluit hãc decr. aliter glosare. sed prosequebat hic. xij. specialia in electione papali ꝛ circa illa seruabat aliq̃s questiones quas vide in decre. licet. eo. ti. Gar. aũt nil glosauit nisi excusationẽ ꝓtermissionis glosandi. Jo. an.

k ❡ Ciuitate. Ciuitas murorum ambitu terminat. ĩ. de sen. excom. si ciuitas. Joan.

❡ Glosa sequẽs in ꝓn. reci. ꝑ obiectionẽ quã soluit. et in incidẽti q̃stione ꝯmittit. scdo q̃rit. argu. ꝓ. et soluit. tertio querit ꝛ soluit.

l ❡ Decẽ diebus. No. q̃ constitutio ista non iubet eos citari sed tñ expectari ꝛ sic speciale ĩ electiõe summi pontificis cũ in aliis absentes ꝯ ꝓuincia sint vocãdi. ꝭ. eo. corã. vel saltem secũdum q̃ est cõsuetudo: vt ibi not. et. vij. q. j. factꝰ. ꝛ si consuetudo esset nõ vocarentur. ĩ. de ꝓbẽ. cũ in ecclesiis. Si autem queratur que sit ꝓuincia romana: dic vt. ꝭ. de offi. vica. sua. Sed pone cardinales q̃dam sunt absentes ꝛ ita remoti q̃ nullo mõ possent venire infra decẽ dies ad locum vbi deb3 electio celebrari: nunquid poterunt presentes statim ad electionem procedere: vel ante lapsum horũ decem dierum? ꝛ videtur q̃ sic. ff. ad velleia. l. aliquãdo. §. fina. maxime ꝓpter periculum more: vt. ꝭ. Sed cũ hic simpliciter dicat q̃ expectari debent ꝑ decẽ dies. simpliciter intelligẽdũ est scdm guil. ff. de aleato. l. j. §. quod vero. ꝛ. ꝭ. de priui. qr circa. possent enim absentes vti felici duplomate. ff. de ꝓb. ob. cõtinuus. §. cũ ita. circa finem. vnde ante decendium procedere nõ debent et forte audiẽtes de infirmitate pape vel alia causa venire ceperãt ante mortẽ: ita q̃ infra decemdies a morte erunt in loco: ꝛ beneficium iuris nemini est auferendum. xxviij. di. de his. ĩ. de reg. iur. indultũ. ꝛ facit optime. ĩ. eo. commissa. j. rñ. cũ suis concor. Sed pone aliquis cardinalis nõ debito tempore expectatus vult agere de cõtemptu: queritur vtrũ possit? Dic q̃ si electio facta fuit ab omnibus reliquis vel a duabꝰ partibus eo non cõputato nulla obstat exceptio. ꝛ sic nec actio. ꝭ. eo. licet. ꝛ. ff. de suppl. l. j. §. att. in fi. §.

m ❡ Omnes presentes. etiam si essent pauciores q̃ tertia pars per hanc constitutionem.

n ❡ Habitabat. si. ff. de iudi. si locus. ff. de arb. si cũ dies. §. si arbiter.

o ❡ Necessitas. vt forte quia podagras patit ita q̃ necesse habet per seruientes sustineri vel portari vel alia similis causa.

p ❡ Arbitrio. Ut possit habere vel vult clericos vel vult laicos. vel alterum clericum. vel alterum laicũ

---

et considerata prudenter illius tẽporis discrimina manifestãt[a]. Hinc nos euidens euocat ratio: vt dũ reformandis etiã minoribꝰ[b] nostra solerter[c] vacat intentio: ea que periculosiora[d] sunt nequaq̃ absq̃ remedio reformatiõis accommode[e] relinquamus. Ideoq̃ omnia que ꝓ vitanda discordia in electione romani pontificis a nostris retro sunt predecessoribus[f] et precipue a felicis recordationis alexandro[g] papa tertio salubriter instituta: omnino immota in sua firmitate manere censentes: nichil enim detrahere illis intendimus: sed quod experientia[h] deesse probauit: presenti constitutione supplere.

❡ Ponit quomodo habeat fieri romani pontificis electio qñ moritur in ciuitate in qua cũ sua curia residebat.

❡ Hoc sacro concilio[i] approbante statuimus: vt si eundem pontificem (in ciuitate[k] in qua cum sua curia residebat) diem claudere contingat extremum: cardinales q̃ fuerint in ciuitate ipsa ꝓsentes: absentes expectare decem diebus[l] tantummodo teneãtur: quibus elapsis (siue absentes venerint siue non) extunc omnes[m] conueniant in palatio in quo idem pontifex habitabat[n]: contenti singuli singulis tñmodo seruientibus clericis vel laicis: ꝓut duxerit eligẽdũ: illis tñ qbꝰ patens necessitas[o] id suggerit idulgeri: duos habere ꝑmittim[9]: eiusdem electionis arbitrio[p] reseruato. ❡ In eodem autem palatio vnũ con-

---

ꝫ hanc gl. dicit eẽ singularẽ Burẽ. l suo di ctõ. l ꝯ. ꝯciliũ. ad hoc q̃ papa põt dissoluere generale ꝯciliũ subsistẽre in sta cã.

Cardinales ꝓsẽtes in electione pape an debeãt expectare ꝑ decẽ dies alios absentes infra illos dies veni re non valentes.

Cardinalis non expectatus tpe debito an possit agẽ de cõtẽptu.

Cōclaue qd sit.

a ¶ Cōclaue. Ad idem. vij. q. j. c. j. de sta. re. c. j. ff. de. dam. infec. l. qui conclaue. Additio. Et solet dici conclaue qđ pluribus clauibus clauditur. vel ad qđ per plures claues itur. Jo. an.

b ¶ Velamine. vt puta festoiis vel cortinis.

l. ¶ Reseruāda. z. sic. j. e. qz sepe. et de offi. ordi. p̄senti.

m ¶ Intromittant. Si. j. de heret. accusatus. §. sane. z §. se. An collegiū cardinaliū sede vacāte papali ptāte vti possit dicā. j. de scisma. c. j. ad fi. z ē expeditū hodie ꝙ nō nisi q̄tū hic ꝯcedit. vel nisi circa substitutionē camerarij vł penitētiariorum deficiētiū qđ dic vt i cle. e. ti. ne romāi. vbi deꝼiniat hāc cōstōnē vel ex̄ par tē: tūc per collegiū alterari nō posse. Joan. an.

Papali sede vacāte an cardiales possint vti ptāte pape

claue[a] (nullo intermedio pariete seu alio velamine[b]) omnes inhabitent in cōi: qđ (reseruato libero ad secretā cameram aditu[c]) ita claudatur vndiqz: vt null⁹ illud intrare valeat vel exire. ¶ Nulli ad eosdē cardinales aditus pateat: vel facultas secrete[d] loquēdi cū eis: nec ipsi aliquos ad se veniētes admittāt: nisi eos qui de volūtate oīm cardinaliū inibi p̄sentium ꝓ his tm̄ que ad electiōis instantis negociū ptinēt vocarentur[e]. ¶ Nulli etiā fas sit ipsis cardinalib⁹: vel eorū alicui nuncium mittere: vel scripturam. Qui vero contrafecerit scripturā mittēdo vel nuncium: aut cū aliq̄ ipsorū secrete loquēdo: ipso facto sentētiā excōicationis incurrat[f]. ¶ In conclaui tñ p̄dicto aliq̄ fenestra competens[g] dimittaꝛ: ꝑ quā eisdem cardinalibus ad victuz commode necessaria ministrentur: sed ꝑ eam nulli ad ipsos patere possit ingressus. verum si (quod absit) infra tres dies postq̄ꝫ (vt predicitur) cōclaue p̄fatum ijdem cardiales itrauerint: nō fuerit ipsi ecclesie de pastore prouisum: ꝑ spaciū quinqz dierū immediate sequentium singulis diebus tam in prandio q̄ꝫ i cena vno solo ferculo sint contenti: quibus[h] prouisione non facta) decursis: extūc tantūmodo panis vinum et aqua ministrenꝛ eisdem: donec eadē prouisio subsequaꝛ. ¶ Prouisionis quoqz huiusmodi pendente negocio: dicti cardinales nihil de camera[i] pape recipiāt. nec de alijs eidem ecclesie tempore vacationis obuenientibus vnde cūqz: sed ea oīa ipsa vacatione durāte sub ei⁹ (cui⁹ fidei z diligentie camera eadem est cōmissa[k]) custodia maneāt ꝑ eum dispositioni futuri pontificis reseruāda[l]. Qui autē aliqđ receperint: teneanꝛ extunc a receptione quorūlibet redituum ad eos spectantiū abstinere donec de receptis taliter plenariam satisfactionē impedāt. ¶ Ijdem quoqz cardinales accelerande prouisioni sic vacent attentius: ꝙ se nequaq̄ꝫ de alio negocio intromittant[m] nisi forsan necessitas adeo vigens incideret: ꝙ eos oporteret de terra ipsius ecclesie defendenda: vel eius parte aliq̄ prouidere: vł nisi aliqđ tā grāde et tā euidens periculum imminere ꝙ oibus z singulis[n] cardinalib⁹ p̄sentib⁹ cōcorditer videretur illi celeriter[o] occurrēdum. ¶ Sane si aliquis ex p̄dictis cardinalibus cōclaue predictum (vt supra exprimitur) nō itrauerit: aut intrans absqz manifesta causa infirmitaꝛ[p] exierit (ipso minime reqsito. nec in eiusdē electionis negocio vlterius admittēdo) ꝑ alios ad eligēdū substituēdū pōtificē libere procedatur. ¶ Si vero infirmitate superueniēte idez cōclaue ex eis aliquē exire[q] cōtingat: ipsa etiaz infirmitate durāte poterit eius suffragio non requisito ꝓcedi. sed si ad alios (post sanitatē[r] sibi redditam seu ante) redire voluerit: vel

c ¶ Aditu. xviij. q. ij. diffiniuit.

d ¶ Secrete. lxxxj. dist. clericos. xxviij. q. ij. i decima.

e ¶ Vocarentur. puta aduocati. vł iurisperiti vł religiosi viri vel tabelliōes.

f ¶ Incurrat. No. canonez late sn̄ie. aliuz habeo. j. e. ca. §. qđ si alios hm̄oi iuris noui notani j. de sen. excommuni. c. eos. Et cum nō reseruauerit sibi absolutionē: dicamus q. ordinari us absoluē poterit: vt dicaz j. e. sciant cūcti. Additio. Et sunt xxxij. quinquaginta duos iductos per clem. ibi col legi. de sen. exc. c. j. i glo. est sciēdum. Joan. an.

g ¶ Fenestra cōpetens. ita ꝙ null⁹ itrare per eā possit vł exire vt. s. z. j. Additio. Erit cū rota admodū monialiū fm̄ Frā. vercel. vł cū barris circundata fm̄ eum. Jo. an.

h ¶ Quib⁹. s. quinqz diebus.

i ¶ Camera. Sic z in clericis collegiatarū cathedraliū vł regularū ecclesiarū. j. e. qz sepe. et fuit hoc statutū qz forte ꝓpter hec habenda essent in prouidēdo tardiores. Joan. andree.

k ¶ Cōmissa. Per papā cui⁹ morte non expirat officiū camerarij: vt in cle. e. ti. ne romani. §. eo tñ.

n ¶ Singulis licet alās dicere consueuerimus quod fit a maiori parte dici factū fuisse cōcorditer. lvj. distin. aplica. et de ele. cū inter canonicos. z. ff. ad municipalem. qđ maior. nisi maior pars tulit. s. cām ꝯtradictiōis ostēdat. de his q̄ fi. a maiori pte ca. c. j. tñ ꝑ hanc litterā q̄. hoc hic exprimit dico oēs debere esse concordes.

o ¶ Celeriter. s. suspēso electionis negocio. et no. ꝙ desideraꝛ celeritas. ꝯ hoc dixi. j. eo. ca. vlt. Joan. andree.

p ¶ Infirmitatis. Alia ergo necessitas nō excusat.

q ¶ Exire. si aūt oēs exierint simul: vel successiue: dic vt in clemen. eo. ti. ne romani. §. porro.

¶ Glo. seq. q̄rit. ponit dictuz hostien. et soluit.

r ¶ Sanitatē. Quid si cardialis ꝓpter ifirmitatem nolens in clus⁹ stare renūciet voci suę: nū quid valeat renunciatio: z nūquid rediēs admittaꝛ. Hostiē. cui hoc de facto cōtingit: plene notauit hāc q̄stionē. s. de renū. nisi cū

Cōcorditer an dicaꝛ factum qđ fit a maiori parte.

Cardinalis q̄ renunciauit voci ꝓpter infirmitatē an rediēs debeat admitti.

pridē. §. ꝓpter maliciam. dicens finaliter ꝙ penitens ⁊ rediens admittendus est. de his aūt que medio tēpore facta sunt conqueri non poterunt: ⁊ hec questio satis hic determinatur per sequentia.

a ❡ Uidelicet. Uide mirabilē expositionē hui⁹ versi re integra. aliter exponit. s. e. in causis. vbi de hoc.

dum. ad hoc. s. de cōsue. cum olim. ff. de verbo. signi. c. nostronem. §. j. ad hoc. j. §. j. ibi: in alia viciniori ⁊c.

f ❡ Interdicta. No. ꝙ in loco interdicto nō pōt electio celebrari. [?] Nisi velis dicerē hoc speciale in electione romani pontificis. et posito etiam ꝙ in tali loco celebretur nichilominus valet: quia nulla exceptio admittitur vt. s. dixi.

etiam si alij absentes (quos per decem dies dixim⁹ expectādos) superuenerint re integra: videlz[a] anteq̄ eidē ecclesie sit de pastore prouisuz: in eodem negocio in illo statu in quo ipm inuenerint[b] admittanē: ꝑmissa tā de clausura q̄z de seruiētib⁹ cibo ac potu[c] et reliq̄s cū alijs ꝓuaturi.

❡ Quid iuris quando moritur roma. ponti. extra ciuitatem in qua erat curia.

❡ Porro si quādo romanum pontificē extra ciuitatem predictā in qua erat cum sua curia[d] residēs cōtigerit ab hac luce migrare: teneanē cardinales in ciuitate in cuius territorio[e] seu districtu idē pontifer abijt conuenire. nisi sit forsitā interdicta[f]: vel cōtra ecclesiā romanā in aperta rebellione ꝑsistat. q̄ casu in alia viciniori cōueniāt: q̄ similiter nec interdicto subiaceat: nec sit (vt predicē) apte rebellis.

❡ In hac etiā ciuitate tam q̄ ad expectationē absentium ⁊ q̄z quo ad habitationē cōmunem clausurā et cetera oīa in domo episcopali: vel alia q̄libet eisdem cardinalibus deputāda: eadē obseruētur que superius obeunte dicto pontifice in ea in qua cum sua curia residebat sunt expressa.

❡ Dat executores huic iuri cum penis. Joan. andree.

❡ Preterea (quia parum est iura condere nisi sit qui eadē tueatur[g]) adijciendo sancimus: vt dn̄s alijq̄z rectores ⁊ officiales ciuitatis illi⁹: i qua romani pōtificis electio fuerit celebranda[h] auctoritate nr̄a ⁊ eiusdem approbatione concilij potestate sibi tradita: premissa oīa et singula plene ac inuiolabiliter sine fraude ac dolo aliquo faciat obseruari: nec cardinales vltra q̄z ꝑmittitur artare ꝑsumāt[i].

❡ Super his aūt taliter obseruādis statim audito summi ponti. obitu: coram clero et populo vniuerso ciuitatis ipsius ad hoc specialiter conuocādis prestent corporaliter[k] iuramentū. ❡ Qz si premissa diligenter non obseruauerint: aut fraudem in eis vel circa ea commiserint cuiuscūq̄z sint preeminentie conditionis aut stat⁹: omni cessante priuilegio ꝑpso sententiā excōmunicationis incurrant ⁊ perpetuo sint infames: nec vnq̄z eis porte dignitatis pateant[l]: nec ad aliquod publicum officium admittantur.

❡ Ipsos insup feudis et bonis ceteris que ab eadem ro. ec. vel quibuslibet alijs ecclesijs obtinēt ipso facto decernimus esse priuatos[m]: ita ꝙ ad ecclesias ipsas plene ac libere reuertantur administratorum earūdem ecclesiarum arbitrio sine cōtradictione[n] aliq̄ disponenda. ❡ Ciuitas ꝟo predicta[o] nō solū sit inter

b ❡ Inuenerint. si. j. vt li. pē. c. ij. in fi.

❡ Glo. seq. q̄rit. arguit negatiue et soluit contrarium.

c ❡ Potu. Pone. cardinalis absens venit post diē octauū a die inclusure ita ꝙ cardinales icūs si tunc nō habebūt nisi panem vinum et aquā vt dictum est. s. nūquid iste superueniens statim cōpellitur suscipere eoꝝ vitā? ⁊ videē ꝙ non: q2 nō fuit in culpa. s. de consti. c. ij. dic sec⁹ per hāc litterā ⁊ per illā superiorez in eo statu ⁊c. ad hoc de sta. regu. recolentes. et sepe sine culpa quis punitur ex causa. quod dic vt j. de regu. iur. si ne culpa.

d ❡ Curia. Et erat ordinatum ꝙ ipa curia trāsfereda. al's si in ꝑmo loco remāsisset audientia litteraꝝ ⁊ causarum: lz suspensa ibi celebraretur electio. vt in con sti. clemē. co. ti. ne romani. §. sane. in fine.

❡ Glo. seq. reci. ꝑ questionem.

e ❡ Territorio. Siue districtu. quid sit territoriū dixi. s. de constitu. ca. ij. quo ad hunc casum ponitur pro diocesi: vt in clemē. co. ti. ne romani. §. sane. et per hanc litteram puto ꝙ si moriatur in mari cardinales debeāt conuenire in ciuitate per quā locus ille maris distringitur. ad hoc. ff. de verbo. signi. l. pupillus. §. territoriū. ff. de iudic. insule Italie. ⁊ si nō distringatur per aliquem ciuitatē: dicerē in viciniori ad facien

Additio. Contrarium fuit hic terminatuz per dn̄m Hugo. de vercel. Et facit ad id de postu. ca. j. h. sed inde. ⁊ ibi dixit q̄ztum expedit de questione. Jo. and.

g ❡ Tueatur vt. ff. de ori. iu. l. ij. §. post originē ⁊. j. de sta. reg. c. vno. §. ⁊ qm̄.

h ❡ Celebrāda. fm distinctionem superi⁹ factam.

i ❡ Presumāt Quia tūc essent excōicati. sicut ⁊ in se defendēdo modū excedens quod dic. vt. s. de resti. spolia. olim. j. in fi. Et nota casum in q̄ laicus auctoritate canonis potestatē habet in clericum contra id xvij. dis. bene quidē. de sentē. excōmu. si vero.

Additio. Et dic canonis id statuētis ꝓpter bonum publicum et superioris defectum. bene facit. lxxxix. dist. si quis pecunia. Alios casus vide. xxiij. q̄ōe. v. principes in glosa. ij. Jo. and.

k ❡ Corporaliter. Unde q̄d no. ca. prori. Joan. andree.

l ❡ Pateant. s. de excessi. prelato. inter dilectos. j. de regu. iur. infamibus.

m ❡ Priuatos. sic. j. eo. fundamenta. §. q̄d si secus. s. de penis. in quibusdā. ⁊. j. eo. ti. felicis.

n ❡ Sine contradictione. prescribi tamen possunt. q̄d dic vt. j. de prescrip. c. ij.

o ❡ Predicta. in qua fm superiorē distinctionē erat

Electio an possit fieri in loco interdicto.

Laic⁹ in clericū q̄nq̄z ꝑtātez habet.

Adde ꝙ ille q̄ ē extra prouinciā dicitur absens. cō. coꝝ. lex. pn̄s. ff. ꝟ. pcu. ⁊. C. de ꝑscrip. lō. tēp. l. fina.

Electō pape vbi fiet si i mari moriatur.

dicto supposita: sed et pontifi cali dignitate priuata[a].

¶ Obtestatur cardinales: ut in electione romani pontificis deponant omnem priuatum affectum: et cassat omnia pacta/ obligationes/ et iuramenta que data vel facta essent de aliquo eligendo.

¶ Ceterũ qr cũ arbitriuz vel inordinatus captiuat[b] affectus: vel ad certũ[c] aliqd obligationis cuiuscꝫ necessitas adigit: cessat electio[d]: dum libertas adimitur eligẽdi: cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordie dei nr̃i: p aspsionem sui p̃ciosi sanguinis abtestamur: vt pẽsantes attentius quid eis imminet: cum agitur de creatione vicarij iesu xp̃i successoris petri rectoris vlis eccl̃ie gregis dñici directoris omni priuate affectionis inordinatione deposita: et cuiuslibet pactionis/ cõuẽtionis / obligatiõis necessitate: necnon condicti et intendimẽti cõtẽplatione cessantib[9]: nõ i se reciprocent p̃sideratiõis itutũ vel i suos nõ que sua sunt[e] querãt: non cõmodis priuatis intẽdãt: sꝫ nullo artãte ipsoꝝ in eligẽdo iudiciũ nisi deo puris et liberis mẽtibus nuda electionis cõsciẽtia vtilitatẽ publicã libere prosequant: oi conatu et sollicitudine prout possibilitas[f] patitur: id acturi tãtum modo: vt eoꝝ ministerio accelerẽt vtilis et pernecessaria totius mũdi puisio: idoneo[g] celeriter eidẽ eccl̃ie spõso dato.

¶ Qui autẽ secus egerint diuine[h] subiaceãt vltioni: eorũ culpa (nisi graui[i] propter hoc peracta penitẽtia) nullaten[9] abolẽda. ¶ Et nos nihilominus pactiones: cõuẽtiones: cõdicta et intẽdimẽta omnia siue iuramenti siue cuiuslibet alterius fuerint vinculo firmitatis innexa cassamus irritamus: et virib[9] decernimus oĩno carere[k]: ita q nullus ad illa obseruanda quolibet sit astrict[9]: nec quisq̃ ex eorum trãsgressione notã vereat̃ fidei non seruate: sed non indigne laudis titulum poti[9] mereatur/ cuz lex etiã humana[l] testet̃: deo magis trãsgressiones huiusmodi q̃ iuiurandi obseruationes acceptas.

¶ Monet oẽs fideles: vt statim audita summi pontificis morte ei[9] celebrẽt exequias: et quotidie orẽt p vigili cõcordi et vtili puisione romane ecclesie. prelati aũt in suis pdicationib[9] ipsos subditos ad hoc hortẽtur: et eis frequẽtiã orationũ et obseruantiã ieiuniorũ indicẽt. h. d. Joan. an.

¶ Qr vero fidelibus non est tã de sollicita q̃tũcunq̃ inuẽtione fidendũ q̃ de instantia orationis[m] humilis et deuote sperandũ: huic adiicim[9] sanctioni: vt in oĩbus ciuitatib[9] ceterisq̃ locis insignibus vbi primum[n] de memorati pontificis obitu certitudo claruerit: a clero et populo solemnibus p eo exequijs celebratis singulis diebus donec de ipsius ecclesie puisione indubitãter rumor pertulerit veritatẽ) humiles preces fundant̃ ad dñm: apud deũ deuotis orationib[9] insistat̃: vt ipse qui cõcordiam facit in sublimib[9] suis sic efficiat eorũdem cardinaliũ corda in eligẽdo cõcordia: q puisio celer cõcors et vtilis) put animarũ salus exigit: et totius orbis requirit vtilitas) ex ipsoꝝ vnanimitate sequatur. ¶ Et ne tam salubris p̃sentis sanctionis edictũ ignorãtie negligi pretextu contingat/ districte p̃cipimus: vt patriarche/ archiep̃i/ ep̃i et alij ecclesiarũ prelati: ceterisq̃ qbus concessum est pponere verbũ dei: clerũ et populũ pp̃ter hoc specialiter frequẽti[9] cõgregãdos in suis sermonibus ad supplicũ precum suffragia p celeri et felici exitu tãti negocij frequẽtãda solerter hortentur: et ipsis eadẽ auctoritate nõ solũ orationũ frequẽtiam sed obseruantiam(put circũstantie[o] pensande suaserint) ieiunioꝝ[p] indicant.

electio facienda Jo. and.
a ¶ Priuata. sic. J. de pe. felicis. in si. et. xxv. q. ij. ita nos.
b ¶ Captiuat id ẽ q̃si captiuatũ facit et tenet.
c ¶ Certũ. puta talem eligendũ. Jo. an.
d ¶ Electio. q̃ libera dꝫ esse cũ ex cõsensu procedat. ad idem de spõsa. cũ locũ.
e ¶ Sua sunt de cẽsi. cum apostolus.
f ¶ Possibilitas. qr vltra posse nemo. xxij. q. ij. faciat. J. de regu. iur. nemo. §. de pac. c. viij.
¶ Glo. seq. querit et remittit.
g ¶ Idoneo. tenent̃ ergo cardinales idoneũ eligere: licꝫ dicamus q nulla exceptio admittit̃ contra electuz a duab[9] partib[9] §. eo. lꝫ. ¶ Quid ergo si laicũ, illitteratũ vxoratum eligant? de hoc vide. lxxix. di. si qs pecunia Additio. j. Etiã heresis fm Clerici et Archid. qui recitat h qd̃ scripsi in decre. lꝫ super. v. glosa.
h ¶ Diuine ad hoc. J. eo. cõmissa. in si.
i ¶ Graui. fuit. q graius offensa. xxiiij. q. j. non afferamus.
k ¶ Carere. Cõcor. J. de offi. ordi. qr plerisq.
l ¶ Humana. C. de nupt. aut. q eis ¶ ff. de obse. l. nulluz. ff. de leg. j. si qs inquilinos §. fi. ff. de pac. iurisgentiũ §. pactorũ. Jo. and. Additio. j.

Et i corpe vh sũ pra fuit colla. v. sceni. nõ solũ si s̃ deius. etc. p[9] pn. Et alle. h archi. qd̃ ibi no. in glo. sed qrit. Jo. an.
m ¶ Orationis. xxviij. q. viij. in qualibet. alr̃ est sub §. q̃uis. ibi: scientes magis religionibus q̃ officijs et labore corporis vel studiore nr̃am rẽpublicam cõtineri. Additio. q unullũ valẽt orones iustoꝝ. alle. Jo. mo. xlv. dist. disciplina. circa si nẽ. xij. q. ij. aie. vide qd̃ no. l de. vna. d reli. et ve. sctõ. ad si. ma. glo. Joan. an.
n ¶ Ubi pmũ. id est q̃primum Joan. and.
o ¶ Circũstãtie. puta qr timetur de zizania et mag̃ discordia i ter cardinales.
p ¶ Ieiunioꝝ ad hoc cõcor. de vo. et vo. re. magne. et vigiliarũ exercitiũ. vt ibi.

Respublica potius religione et officio q̃ labore corporis p̃tinet.

divisio

Et circa. Secūdum Bar. et Io. mona. hec decret. in sex ptes diuiditur. quaꝝ prima vsqꝫ ibi. Edicto. I qua ponit ꝯstitutiōis cām. Scd'a vsqꝫ ibi: aliodn et ponit ibi cōstitutionē. Tertia vsqꝫ ibi. Nisi aliquid et ponit ibi penā nō obseruātis cōstitutionem. Quarta vsqꝫ ibi. Sup hmōi. in q̄ facit exceptiōez. Quīta vsqꝫ ibi. Illa sane. in q̄ d' iuramēto ponit sup exceptione p̄stādo. Sexta ibi. Illa sane. vsqꝫ i fi. in q̄ corroborat dñi Inno. decre.

Idem in eodem.

Appellātes cōtra electiones postulationes vel prouisiones oīa que obiicere intendunt contra psonā vel formā tenēt̄ exprimere: et iurare q illa credūt vera esse: et ea posse probare. Sup non expressis ipsi vel adherentes non audientur: nisi de nouo emergant vel perueniant: vel superueniat probādi facultas super quo iurare debebunt.

Statutū Inno. edictū cōtra nō pbantes q̄ obiiciunt in psonam vel formam in suo robore ꝯseruat̄. Io. an. Ca. iii.

Ut circa electiōes postulationes et puisiones ecclesiasticas viam[b] maliciis (prout est possibile[c]) precludamus: ne diutius periculose[d] vacent ecclesie: vel personatuum dignitatum[e] et aliorum[f] ecclesiasticorum beneficiorum puisio differatur

Casus lralis d. helie

Cum Vacāte ecclia Pictauēn. canōnici illi' ecclie ad quos spectat electō cōuenerūt in vnū tractaturi d' electiōe futuri pastoris. Habito tractatu cum maior pars vellet Titiū postulare vel eligere: vel ꝑpter negligētiā canonicorū ptās eligēdi fuisset deuoluta ad superiorem: superior prouidere vellet Titio de ecclesia Pictauēn. fuerunt aliqui opponentes et appellantes ad apostolicā sedem ne Titius eligeretur postularetur vel puideretur: queritur quid debeāt appellantes obseruare? Respōdet ro. pontif. q debent nominatim exprimere in sua appellatione vicia q̄ opponunt tam contra formā electionis q̄ psonā electi postulati vl' puisi. et hoc non sufficit. sed vlteri' debent iurare q oīa que opponunt sunt vera et ea posse pbare. Sed qd sanctissime pater / ponam' q appellātes volūt iustificare appellationē ex causa non exp̄ssa in appellatione et volunt aliqd deducere cōtra formā vel psonā. querit̄ an possint. Rñdet q nō regulariter. fallit tñ vbi illud qd opponunt venit de nouo ad noticiam. vel si de nouo ista emergūt: puta q electus post electionez perpetrauit homicidiū: tūc em̄ ex istis poterunt appellantes iustificare suā appellationez. Sed vtrū p̄ istud capl'm sit correctum capitulū primū. e. co. tit. dicit q cōstitutio Innocētii quarti facta ꝯtra deficiētes in pbatiōe obiectorū remanet in suo robore et efficacia: deficientes in pbatiōe puniunt̄ pena illi' ꝯstitutiōis [alioquin] refertur ad verba scꝫ q appellantes tenent̄ iurare q credunt opposita per eos esse vera. Nota primo ex isto capitulo ex maliciis hoim non est indulgendum: sed potius per superiorez obuiandū. Nota vlteri' principalē effectū hui' ca. q se opponētes vel appellantes electioni postulationi vel prouisioni facte vel faciēde debent ipsi appellātes in suo instrumēto appellatiōis inserere causas ꝑpter quas intēdunt ipugnare electionē puisionē vl' postulationē vl' psonas eligentiū vel electi: ita q nō poterunt iustificare suā appellationem ex causis non insertis in instrumento appellatiōis. Et sic de nihilo seruit illa clausula quaz cōmuniter inserunt appellantes in suo instrumento appellationis: videlicet qñ dicunt q ob illam cām et alias causas loco et tempore proponendas se opponunt: et intendunt iustificare suam appellationem. Nota causas exceptas vt appellatio possit iustificari ex causis non insertis in appellatione. Primo qñ illud quod non erat expressum in appellatione. et nunc opponitur de nouo emersit. Scd'o cū de nouo superuenit facultas pbandi que de nouo non superuenerat. Tertio si illud erat antiquum sed peruenit de nouo ad noticiam appellantis. Nota insuper dispositionem huius capituli locū habere in quibuscūqꝫ beneficiis etiā simplicibus. Nā si aliqs appellet a prouisione fctā d' capellania vl' canonicatu / vel alio bñficio simplici habet locū dispositio hui' ca. vt appellās teneat̄ inserere in scriptis quecūqꝫ ipe vult opponere contra puisionez. Et si illam formā nō seruauerit: nō ē admittend' ad psequendū suā appellationem. Nota finaliter q indefinita iuris equipollet vniuersali: vt hic late per glo. ad quā quotidie recurritur.

a Electiōes. No. hic tres modos tāgi qb' prouidet̄ ecclīis. sic. e. e. ca. i. e. li. quoꝝ p̄mi duo ptinent ad subditos: ali' ad plātos: qui eoipso q puidēt confirmāt: qd est verū si eodē iure spectat ad illos eligere et cōfirmare. lxiii. di. in synodo. ff. d' auc. tu. l. iii. secus si diuerso. et sic intelligit̄. e. co. cū inter canonicos. vbi de hoc. et de fide instru. inter dilectos. §. ceterum.

Prouisio hꝫ vim electionis et ꝯfirmationis.

b Uiam maliciis. i. ca. prox. de rescrip. sedes. et c. plerumqꝫ. e. qui ma. accu. pos. significāte. ff. de rei vē. in fundo.

c Possibile. Nō em̄ oībus hominū maliciis viam precludere posset. vi. q. i. si oīa. malas enim hominum voluntates ad plenū cohibere non possumus. xxxi. q. i. hac ratione. in fi. nil em̄ est q homo semel dedit' malicie nō adinueniat. in auct. col. vi. vt hi qui se ob. haperhi. res mi. in prin. et idem. ff. cōmod. ad eos. ff. d' pscri. ver. natura. C. man. l. ab anastasio.

d Periculose aduerbialiter ponit̄. sic de pe. dist. i. periculose. et est periculum in spiritualibus et tpalibus. e. eo. ne p defectu. l. di. post q. et. i. eo. q̄ sit.

e Dignitatum. De quib' est idem iudicium habendum. e. co. ti. dudum. ii. et. e. de pben. de multa.

Glosa sequens recitet̄ p questionē et solu. obiiciēdo rationi et solutioni. que est indefinitā equipollere vniuersali: et obiectioni respondet.

f Alioꝝ ecclīasticoꝝ. oim vl'r. xxix. di. c. i. ff. d' offi. psi. l. iii. igit̄ siue sup simplici bñficio appellet̄ siue super alio: locū habꝫ hec decre. Dici em̄ solet q indefinita canonis vel legis regulā tradere intēdētis equipollet vniuersali. indefinita cōis locutionis nō s'm iuristas vel s'm logicos indefinita equipollet vniuersali in materia necessaria: vt homo est aial. ergo oīs homo. In materia v'o cōtingēti secus. vt hō currit: ergo oīs hō. non sequitur. Sed ꝯ q etiaꝫ s'm iura indefinita non equipollet vl'i. nā si lego alicui omne marmor videor legasse et statuas marmoreas et ceteras species ex marmore factas. ff. de lega. iii. heres meus. §. i. et de au. et argu. lega. l. i. et tamen si legetur marmor indefinite sub legato comprehenditur sola rudis materia et nō species de marmore facte. ff. de leg. iii. l. qsi

Indefinita vtruꝫ eq̄pollea vl'i

tum §. illis fortasse. Idē si lana indefinite legetur: tin cta nō ptinet in legato. ff. de lega. iij. l. si cui. in prin. et si legatur ois lana etiā cedit tincta legato. ff. de au. et arg. le. pediculis §. labeo. ergo idefinita nō eqpollet vli. Itē aliud qn trāsigit sup gnali petitiōe: aliud qn super idefinita vt no. §. de trās. ca. j. sz dic q qn nō est eadē rō et cōditio ppt aliqd accidēs oim pticulariū i vniuersoꝝ cōphēsorum: indefinita nō eqpollet vli vt patet in Juris nā tictura lane et spēs marmoris nō pcedūt ex ipsa origine: sed ex accidenti hois opatione: et posset maioris estimationis eē ppm additū tincture vel speciei qz ipm principale: sed qn oim particulariū eadē ratio et cōditio vt puus: qz nō variant per accidēs lz forte sit tibi iparitas ex origine: puta qz alia lana melior et nobilior ex origine. Idē in marmore: tūc indefinita negatiue vel affirmatiue plata eqpollet vli. ff. de leg. ij. si pluribꝰ. et l. si ita. ff. de re. du. l. si is qui §. vtrū an si. Additio. j. Idē Jo. mo. et Archi. q dicit sic seruari. inducit q cā bñficialis de grauis. §. de peuf. qrelā. Jo an. Additio. ij. Uel in impossibili negatiue sumpta. vt homo nō est lapis: ergo nullus homo. Jo. mo.

¶ Glosa sequens ponit. vj. modos cognoscendi legē generalem.

Constitutio gnalis multipl'r cognoscitur.

a ¶ Perpetuo. i. gnali. sic. §. eo. messana. et sunt hec signa cognoscende gnalis cōstōnis cū edicti vocabulo nūcupat: vt hic si mittat venerabili cetui. si pcipitur p oēs pplos diuulgari scriptura publice pcedente: si dicat idē in similibꝰ obseruanduz si lex vel canon appelletur gnalis. si iubet expsse ad oēs pertinere. hos modos habes. C. de leg. iij. Jo. an.

¶ Glo. seq. soluit qstionem et ponit obseruātiā curie.

Parrochiani an possint se opponere cōtra electuz in eoꝝ epm.

b ¶ Aliqui. Quoꝝ interest vt quia canonici parrochiani vel patroni. xvj. q. vij. filijs. et si collegium obijcit: ad hoc tenetur. ff. qd me. cau. l. metū autem psentē §. aliaduertendū. Dixit Bar. q romana curia quēlibet clericū de dioecsi vel ciuitate admittit cōtra electū episcopuz: siue beneficiatus sit siue inde oriūdus si vult obijcere in personam. contra formā autem nō nisi canonicos admittit.

c ¶ Proponēdo aliqua. Si ergo que opponunt nō sunt talia: sed directe respiciunt ius ecclesie vel opponentis persone: constitutio ista non artat: vt in cle. e. ti. constitutionem. j. rñso.

Obiectiōes cōtra formā electionis vel postulationis vel pusionis.

d ¶ Formā. Ut quia seruata non fuit forma decre. quia propter in electione: cōtra formā postulationis obijci pōt q nō est cōcors: vel saltem a duabus partibus celebrata: et hoc qn vnus postulatur et alter eligitur. §. eo. scriptum: vel q postulatus est qui debuisset eligi. §. titu. proxi. ca. vno. contra prouisionem potest opponi q adhuc non sit prouidenda potestas ad superiorem deuoluta: vel quia per litteras surreptitias sit facta prouisio: de rescrip. super litteris.

Obiectiōes cōtra personas eligētiū.

e ¶ Eligētiū. Ut q sūt excōicati maiori snia: vel ab hoie suspēsi. §. e. cum inter. de cōsue. cū dilectꝰ. vl' priuati a canone: vt qz scienter elegerunt indignuz. §. e. cū in cūctis. vel sunt infames: quibus sunt actus legitimi interdicti. ff. de re. iur. actus. sed eligere est actꝰ legitimus. j. de sentē. excō. solet ad fi. Additio. Et dicit Guil. hic reprobari opi. Innoc. et approbari opi. Bern. antiquā. de quibꝰ. §. c. j. in glo. electi. dic vt ibi Et videtur reprobari quod dixit ibi Inno. et Cōpost. q obiectio in personas eligentium propue dicatur in formaz: hic ponit ista vt diuersa. Sed dicit ibi Archi. q hic fit psilitudiné quā habēt obiectꝰ cōtra eligētes et electos scz criminū et defectuū. Jo. an.

¶ Edicto perpetuo[a] puidemus: vt si quando aliqui[b] electiōibus postulationibꝰ vel prouisionibus se opponunt proponendo[c] aliquā contra electionis postulationis seu prouisionis formā[d]: aut personas eligentium[e] vel electi[f] siue illiꝰ cui erat puisio faciēda[g]: siue facta et propter hoc contigerit appellari[h] appellantes in instrumento publico[i] seu litteris[k] super appellatione cōfectas oia et singula[l]

Obiectiōes supra pionaz electi.

f ¶ Electi. puta defectꝰ etatis sciētie et natalū §. eo. cum in cūctis. obiectoruz aūt defectuum examinatio fiet vt traditur. j. eo. si forte.

g ¶ Facienda. Qd igit hic de pusione dr repetitū intelligat in postulatione et electione faciendis: qd iuris est in vno et in reliquo. et hoc verū si cōtra certā psonā appellet: vt nō eligat vel postulet. si aūt ptra incertā hmōi pstitutiōis formā non est necesse seruare. j. eo. qui contra certam.

¶ Glo. seq. recit. per. q. ponit opi. Guil. et contrariam Bar. quam approbat. secundo ponit dictum. Bar. hodie reprobatum.

Cōstō vt cit̄. ca an habeat locū in appellationibus ad inferiorē a papa iter positis.

h ¶ Appellari. ad papaz fm Guil. et est ratio: quia appellationes interposite ad papā magis psueuerūt protelare negocia ecclesiarum de appel. sepe. et ad ea que frequentius accidunt. et c. ff. de legi. nam ad ea. et ista constitutio videtur supplere illā. §. eo. statuimꝰ. q expsse de appell'. interposita ad pāpā loquitur. Ar. ad hoc. j. eo. is qui. et ca. seq. Tu dic fm Bar. q hec decre. etiam locum habet in appellationibus ad inferiores interpositis: cū generaliter loquat: et sic sit generaliter intelligenda. ff. de offi. psi. l. pses. §. ex. distin. c. j. ff. quod me. cau. l. metum autem §. aliaduertēdū. ff. de publi. in rem ac. de precio. Preterea Hosti. intelligit illā decre. §. e. statuimꝰ. lz ibi exprimat: ad nos/ etiam in appellationibus ad inferiores interpositis quod facit pro hac parte: tamen id non puto verum: vt ibi dixi. Hec aūt decre. fm Bar. locum habebat siue in iudicio siue extra iudiciū appellaretur. qd non est hodie verum. non eñ locum hbet nisi in appellationibus extra iudicium interpositis. vt declaratum est. j. eo. constitutio.

i ¶ Publico facto. s. p manū tabelliōis. qd sit publicum instrumentū. no. §. de fide instru. c. ij. et dic publico. s. super appellatione confecto.

k ¶ Litteris. testimonialibus. s. sigillo autentico sigillatis. j. de offꝰ. ordi. si canonici. et in decret. cum medicinalis. j. de sentē. excōm. Uel dic q sufficit si p suaz vel alterius priuatā manū fuerint littere conscripte: probabitur tamen talis scriptura per testes: tamen fm Guil. prior intellectus preualet: et ideo dictum est de litteris: quia in plerisqz locis vsus tabellionum nō habetur: sed instrumentorum loco habentur officialium littere.

¶ Glosa seq. querit. alleg. pro soluit contrariuz. finito glose dat consilium.

Opponenti cōtra electuz an sufficiat dicere: di co ipm piurū/ homicid

l ¶ Oia et singula. quid ergo si dicat electū periurū/ vl' homicidā/ vel excōicatū: nunquid sufficit talis expressio: de hoc fertur tpe mortis Joannis et Nicolai multum disputatum. et diuerse declarationes facte dicuntur super hoc: et videt q hoc satis sufficiat: qz quodlz piuriū vel homicidiū repellit. (j) Sed dic contra per

dam vl' excõica tum. hac l fam: als quare fieret hec verborũ geminatio. et ps bat hoc satis. j. de excep. pla. et meli' j. eo. procurator. et in cle. constitutionẽ. eo. ti. j. rñso. ad idẽ. ff. de dolo. l. si ex dolo. §. fi. j. de testi. presentiũ. §. testes. iij. q. viij. libellorũ. de pe. dist. v. consideret. et tutum est q̄ iuret per hunc modũ. Juro omnia et singula zc.

Additio. Sz nõ est necessarium fm Archi. Gar. tamen dicit Nicolaũ interlocutũ q̄ non sufficit iurare q̄ credat ola zc. nisi etiã addat et singula zc. qd hic placet. Jo. mo. Joan. and.

exprimãt: que in formã intendunt obijcere vel personas. corã[a] personis autẽticis aut persona: que super hoc testimonium perhibeant veritati: corporali[b] pstito[c] iuramento: q̄ credunt ea que sic exprimunt / esse vera: et se posse probare[d]. ¶ Alioquin[e] tam opponentes: q̄ tpe appellationis interposite: vel postmodum adherentes[f] eisdem

Additio. j. Hec cõstitutio nõ providet circa repulsionẽ sed circa ppositionẽ. et multa valẽt in pbando (. C. de pba. sive.) que non valent in proponẽdo: vbi ius presens allegari oportet. ff. de rei ven. si rem. in prin. Joan. mo. concor. qd no. j. eo. is qui. in glo. pe. Jo. an.

a ¶ Corã. hic fit vsi. referk eñ ad inferiora: nõ ad superiora. corã aliquo aũt fieri dicik qd fit eo sciẽte et intelligẽte: lz nõ cõsentiente. ff. de vbo. sig. corã. sed et hic eius testimoniũ requiritur. vt. j. dicam.

¶ Glo. seq. primo solvit duas questiones. scdo querit ponit opi. Gar. et cõtrariam. Guil. quam approbat in glo. sed additio approbat primam.

Jurare non dr corporalit q̄ iurat psente textu euãgeliorum seu q̄ illa tãgit cubito vel pedibus. Eps iurãs an teneak tãgere euãgelia.

b ¶ Corpali. p hoc dicas fm Guil. et Gar. q̄ si iuret psente textu euãgelior. et nõ tãgat / q̄ huic cõstitutioni satisfactũ nõ est. et sic papã Nicolaũ i hoc interlocutũ dicũt. ¶ Si aũt euãgelia tãgeret pede vel cubito: si man' lz nõ sufficit: q: singula mẽbra singula habẽt officia. lxxxix. di. singula. j. de here. cũ ex iniũcto. facit eñ cõ gñalem consuetudinẽ q̄ est optima interpres legũ. j. de consue. cũ dilect'. Quid si sit eps q̄ appellat: quero an teneak tãgere sacra? Dicit Gar. q̄ sic. quia gñaliter loquitur hec decre. et sic gñaliter intelligẽda. xix. dis. c. j. ff. de offi. presi. l. iij. Jtẽ priuilegiũ epor ũ est corpore iuris clausum. vñ p istud tolli videk acsi ius esset. j. de cõsti. lz eo. lib. cũ finis xcor. (ij) Guil. Jdicẽs q̄ epi tãgere nõ tenenk. xj. q. j. nec honore. C. de epis. et cleri. aut. sed iudex. j. de iura. calũ. c. vlti. et hoc credo verius. Jdẽ Jo. mo. et Archi. Joan. an. lz opi. Gar. sit tutior. et facit qd dicã. j. c. pxi. Sicut eñ per illã decre. nõ tolluntur illi speciales casus in quib' quis administrat ante ofirmationẽ de iure veteri: sic et p istã sublatum nõ credã illũ casum in quo quis tangere nõ tenetur. s. in epo / pcederet hoc dictũ si priuilegiũ eporum esset gñale: et tũc responderek ad ĩura infra signata q̄ ponũt casus speciales: sed q: p iura superi' allegata et p auk. de sanc. episco. col. ix. §. sed nulli poti' pbatur istud speciale in iuramẽto testium postea prorogatũ ad iuramentũ calũnie per predictã decre. et vlti. de iura. calũ. ibi: sicut in dicendo testimonio zc. dicã q̄ in alijs tangere nõ tenẽtur. ad hoc. j. q. vij. quotiens. j. de iureiu. ego. N. in fi. de pur. ca. quotiẽs. §. porro. in prin. et i fi. de sen. excõi. venerabili. Additio. j Ad idẽ cle. j. ver. porro. de here. et ibi vide glo. q̄. per qd decido. qd hic no. Archi. Jo. an. Additio. ij Jllud in legibus communibus hic cum vna generalis: alia specialis vt in casu. l. sanctio. ff. de pe. Jo. mo. et Archi.

¶ Glosa sequens querit et solvit. secundo solvit questionem. tertio consulit.

Appellãs vna die et se

c ¶ Prestito. pone q̄ vna die appellauit: sequẽti die iurauit. querik an sit huic cõstitutioni satisfactũ? dixerunt Guil. et Gar. q̄ non. et sic dicebant fuisse declaratum p nicolaũ. et ar. ad hoc. ff. de dam. infec. q̄ bona. §. si qs stipulaturus. et. j. de elect. q: ppter. in quib' habes q̄ stipulatur' de dãno infecto codẽ tpe dz iurare stipu' ari: als nõ est ei cauendũ: et publicatio scrutinij collatio et electio insimul fieri debẽt: nõ ex interuallo: vnde videk fuisse istius cõstitutionis mẽs q̄ in cõtinenti super oppositis in appellatione iuretur. ad idẽ. ff. de testa. heredes palã. §. fina. (j) Jtem fm cosdẽ Jo. mo. et Archi. dicas et bene: q̄ si appellãs dicat sic. offero me paratum iurare omnia et singula zc. nõ est huic cõstitutioni satisfactũ: q: cõstitutio ista iuramentum exigit nõ pollicitationẽ. ad idem. C. de vsur. acceptam. vbi dicik q̄ aliud est soluere: aliud esse paratũ soluere. ad idẽ. j. de eo q̄ mit. in pos. c. j. Jtẽ fm eos vt plene et in oibus huic ostitutioni satisfiat. Primo ipse tabellio fidẽ faciat in instrumento de sacramento. faciat etiã fidẽ de tactura. lz enim cũ durũ videatur q̄ ob hoc non valeat appellatio: si aliter probari possit tactura: tñ sic fertur per Nicolaum fuisse declaratũ.

quenti iurans an satisfaciat ostõni vt circa.

Additio. Qd tñ nõ placet Guil. qui dicit q̄ ex quo in instrumẽto sit fides de iuramẽto oia presumentur solẽniter acta. insti. de fideius. §. fi. et C. de cõtrahen. et cõmit. stip. l. ij. Sed vt dicit Jo. mo. et Archid. illud verũ de qualitate intrinseca. secus in extrinseca. ff. de pub. in rem act. l. quecunq;. ad fi. et inducit Archid. qd no. Cõpost. j. eo. cũ dilecti. ad fi. Est g̃ necesse etiã de qualitate iuramẽti que de substãtia est fidẽ fieri. Jo. an. Additio. j Jdem Jo. mo. et Archidi. qui dicit q̄ sic seruat curia. illud etiã probat littera j. que sic exprimũt: non dixit expresserunt. Jo. and.

¶ Glo. seq. querit opi. ponit. et cõtrarium solvit.

d ¶ Probare. si autem dicat se credere posse probare ea que sufficiant ad victoriã sue cause: non est huic ostitutioni satisfactũ: nec valet appellatio. j. eo. is qui. Quid si appellans quedam probauit ex oppositis et iuratis que bene sufficiunt ad victoriam sue cause: et quedam non pbauit. quid erit? Dicũt quidã. s. Gar. eum succumbere. ad hoc de pba. licet. versi. itẽ quoq; et ita dicunt quidam. s. Gar. Nicolaum interlocutum. Contrarium tñ est verũ: q: constitutio ista intẽdit vt videatur solã calũniam excludere. nõ eñ iurat q̄ sint vera: sed q̄ credit ea vera. sic etiam intelligit Hostiẽ. j. eo. statum'. decre. illa licet. non ob. q: ibi se astringit ad vtrũq; probandũ. vnde mos gerendus fuit. ff. de proba. l. circa. Jdem. Jo. mo.

Oppones plura et pbãs alterũ qd sufficit ad victoriã an dicatur succũbere

e ¶ Alioquin. i. si non expresserint omnia que intẽdunt opponere. alij exponunt et male. alioquin: id est si non iurauerint. vnde dicunt q̄ pena istius constitutionis est solum q̄ si nõ iurat non audiatur super non expressis. sed hoc est falsum quia si non seruat cõstitutionem in nullo valet appellatio. et est expressum. j. e. is qui. et ibi etiam dicam. et probat hoc cle. eo. titu. constitutionem. in fine.

¶ Glosa seq. reci. per questionem ad quam ponit opi. Gar. et contrarium Guil.

f ¶ Adherentes. dixit Gar. Jo. mo. et archid. q̄ adherentes debent seruare hanc constitutionẽ. vt principalis: als non audirentur. alx eñ nõ precluderetur via malicijs: qd intendit ista constitutio. ad hoc. j. eo. auaricie. et ita dicit papam Nicolaum interlocutum.

Constitutio p̄sens an afficiat adherētes.

Archi. dicit sic curiā tenere. Jo. an. Sed Guil. cōtra. qđ potiꝰ credo: cū hec constitutio (nulla ꝙtum ad hoc de adherentibus mentione facta) dicta appellantem iurare debere ⁊ crimina specificare. adherentes ergo ꝙdiu appellans prosequetur negocium: ad hoc non tenētur. arg. de deci. ad audientiam. nec sit tutū nec honestū cogi multitudinem ad iurādū: illo ꝟo defuncto vel ꝓsequi omittente: si ipsi velint prosequi bene iurabunt et specificabūt. Et scias ꝙ non admittētur ex virtute appellationis adherentes nisi infra tēpus quo appellasse debuissēt appellationē expresse ratificauerint: ⁊ dixerint se adherere velle. ij. q. vi. non solent. ff. rem ratam haberi. l. bonorum.

obijciēdi aliqua que non fuerint in huiusmodi litteris vel instrumentis expressa[a] et potestatem sibi nouerint interdictā[b] nisi aliquid postea forsan emerserit[c]. vel super antiquis[d] superuenerit probandi facultas: aut aliqua antiqua in opponentiū noticiā de nouo peruenerint[e]: que appellātes appellationis tempore emisse verisimiliter[f] ignorare potuerint: ⁊ etiam ignorarint. Sup hmōi aūt ignorantia[g] et supueniente[h] facultate ꝓbādi fidē p ꝓpriū[i] ꝓstandū corporaliter faciāt iuramentū hoc adijciendo in iuramēto eodē qđ ad ea ꝓbāda credunt se sufficientes probationes habere. ¶ Illa sane que felicis recordationis. Inno. papa quartꝰ contra nō plene ꝓbantes ea que in formā vel personā obiecerāt statuit[k] in suo volumꝰ robore ꝑmanere.

Idem in eodem.

¶ Electus ante cōfirmatione administrare non dꝫ p se vel p aliū in totū vel in pte mō q̄cūqꝫ colore q̄ ꝯtra fecerit: ipo iure priuati sunt iure ex electione ꝗsito. Jo. and.

Auaricie. Caplm. v.

h ¶ Supueniēte. vt in secundo casu. In primo ergo casu non iurat nisi vt excludat calūniā: vt sequitur. ¶ Glo. seq. reci. per obiec. de regula presumitur. ⁊ soluit. scđa pars reci. per. q. ⁊ sol.

i ¶ Per ꝓpriū. No. ignorantiā ꝓbari p iuramentū ꝭ. e. nulli. ⁊ ideo cōpellunt iurare qꝛ debuerunt ab initio querere: ⁊ qꝛ presumūtur maliciose hꝰ opponere. alꝰs q̄ libet ꝓsumitur ignorās. ꝭ. de regu. iur. ꝓsumit. vbi ꝺ hoc dixi ꝑ hanc lrām ꝑ propriū. dixit Guil. ꝙ gnālis ꝓcurator nō prestabit hoc sacramētū sed spāliter scꝫ habens ad hoc mādatum bene, sic dicit se obtinuisse. ad hoc. ff. de iureiurā. iusiurandum. §. procurator. C. de ꝓcurato. l. in pecuniarijs ad hoc. ꝭ. eo. procurator.

Iuramētū ꝑ ꝓpriū ꝺ qđ prestat ꝑ seipsū vel ꝑ ꝓcuratorē hntē ad hoc spāle mādatum.

k ¶ Statuit. §. c. statuimus. ibi enim ponitur pena deficientis in ꝓbatione. hic pena non seruantis hanc formam in appellando.

a ¶ Expressa. singulariter vt dictum est. Additio. Satis ergo ꝓbat hec lrā ꝙ si aliqs sufficiēter expressit aliqua non valet appellatio quo ad sufficiēter expressa: dūmodo in alijs fuerit seruata cōstitutio. ⁊ patet in clemen. constitutionē §. i. ⁊. ij. eo. ti. Jo. an. ¶ Glo. seq. querit et soluit.

b ¶ Interdictā. alius autē qui non appellauit nec adhesit poterit se opponere. non pōt tñ ꝓsequi in causa illa pro interesse cōi articulos non specificatos. qđ dic vtꝫ in cle. eo. ti. cōstitutionem §. ij. ⁊ sic debet intelligi. ꝭ. eo. si forte. ibi autē dabit initiū ⁊c. superior ex officio suo indret hoc ne electus forsan criminosus ascendat ad apicē. xxiij. dist. qui eps. Quid si appellās qui deficit in ꝓbatione obiectorum vel cuius appellatio reijcitur offert se paratū ꝓbare incontinēti electū excōmunicatum? Dic fm Guil. ⁊ Gar. ꝙ nō admittetur tanꝗ pars. qđ dic vt in cle. eo. ti. cōstitutionē §. insup nam etiā per modū querele non audiret vt ibi: sed superior ex officio inquiret de hoc: et hoc si probationes sunt in promptu: alꝰs non. sic eñ retardaretur confirmatio. taceat ergo. ij. q. vij. plerūqꝫ. vj. q. ij. si tātum.

c ¶ Emerserit. vt si de nouo homicidium commisit vel aliud mortale. Additio. Exemplū patet. ꝭ. de iureiuran. c. fi. Joan. and.

d ¶ Antiquis. Tunc notis sed non oppositis. si ꝟo fuissent opposita circūstantijs omissis non audiretur volens illas exprimere etiam cum iuramēto quod sequitur. vt in clemen. eo. ti. cōstitutionem. ij. rñ. et que est ratio ibi notatur.

e ¶ Peruenerint. cū enim ab initio ꝓbandi non habuit facultatem exprimere nō debuit. ij. q. vij. plerūqꝫ nō sic in casu. ꝭ. eo. nulli. vt ibi dixi. Joan.

Ignorātia ē ꝓbabil' i facto alieno.

f ¶ Uerisimiliter. vt qꝛ non cōsueuerant multā familiaritatem habere cū isto electo: et que opponūtur non erant publica ⁊ in facto alieno est ꝓbabilis ignorantia. ff. pro suo. l. vlti. Gar.

g ¶ Ignorātia. vt in vltio casu q̄ de ignorātia dicit.

Auaricie. ¶ Diuiditur in quattuor partes fm Jo. mo. Prima ponit ꝓhemiū ad dicēda. Secūda narrat fraudem cōtra ius antiquum ibi: nōnulli. Tertia illam fraudem reprobat ibi: cum itaqꝫ. Quarta penā apponit ibi: omnes. Joan. and.

Diuisio

¶ Pro intellectu istiꝰ capituli presupponendū est qđ habet in ca. qualiter. eo. ti. in an. vbi dicit ꝙ quātum cūqꝫ quis fuerit electꝰ in cōcordia nemine discrepāte nō dꝫ se ingerere ad administrationē nisi fuerit ꝑ superiorē cōfirmatꝰ: p quā cōfirmationē acqrit ptātem administrandi: sed nō hꝫ facultatē ordinādi ante consecrationē: ⁊ ꝓpue ante cōsecrationem nō vocat eps: sed electus: ꝙ si ante cōfirmationē se ingerit administrationi priuatꝰ est ipso iure electiōe: ⁊ eligētes possunt aliū eligere. Scđo ꝓsupponēdum est ꝙ vacante ecclesia cathedrali iurisditio ⁊ potestas ordinādi est apud caplm illius ecclesie: ita ꝙ capitulum per se pōt exercere iurisditionem ca. olim. de maio. ⁊ obe. in an. Et ea que sunt ordinis poterit per alium exercere.

Addi- tio Dñi helye.

¶ Casus. Uacante ecclesia Pictauē. canonici illiꝰ ecclesie cōuenerūt inunū tractaturi de electione futuri prelati. tractatu habito inter eos elegerunt quēdam Ticiū: qui Ticius anteꝗ esset cōfirmatus requisiuit a caplo vt caplm ipsum cōstitueret iconomum vel procuratorē ad administrandū bona epatus. querit an sub isto colore posset se ingerere administrationi ante cōfirmationē? Rñdet ro. pon. ꝙ nō. alꝰs si se ingerat pderet ius sibi quesitū ex electione: ideo electus ante cōfirmationē nec directe nec indirecte debet se ingerere administrationi. ꝙ si fecerit eligētes vel superior poterit ꝓuidere de alio. nā facta electione ecclia adhuc dicitur vacare. Un sicut matrimoniū carnale initiat per spōsalia per verba de futuro perficitur sequente cōsensu p verba de presenti: ⁊ cōsummatur per carna

Casus.

Matrimoniū spūale

equipa lē copulā: sic matrimoniū spūale initiat̄ p electionē: rat car perficit̄ per confirmationē: ⁊ cōsummatur p consecra nali. tionē. ¶ Nota primo id ad qđ allegat̄ iste tex. videlȝ q̄ auaricia excecat hoīes vt non videant ea que sunt recta. ¶ Nota insup principalē effectū huius capli q̄ licet sede vacante capitulū habeat administrationē, in spūalibus ⁊ temporalibus ⁊ eā possit aliȷ̄ cōmittere: nō tñ pōt cōmitti electo vt administret tanq̄ procurator vel iconom⁹. alr̄s fieret fraus ad capitulū q̄lr alleg. ¶ Nota vlteri⁹ q̄ ingerēs se ad administratiōi an te cōfirmationē pdit ius sibi q̄situm ex electione. Unde elect⁹ sine vicio ambitionis potest postulare ⁊ prosequi confirmationem sue electionis ex quo semel fuit vocatus a deo.

b ¶ Confirmet̄. ⁊ tūc administrabit q̄ iurisditionis sunt non que ordinis. vt. §. eo. trāsmissam. ⁊ est ratio quare electi ante cōfirmationē nō administrāt. q: al's de confirmatione nō curarent. ¶ maxime hi qui non habēt cōsecrari: et etiam cōfirmatio nil operaretur: si administrationē per electionē haberent. Item si cōtingeret electionem cassari: nō possent sic de facili remoueri. ¶ Quid dicēs electo cōfirmato a cui⁹ confirmatione est appellatū nūquid si administrabit appellatione pendente incurrat penā: et fuit disputatū ⁊ terminatū olim bonon. p archi. q̄ administrator talis icurrat penam. facit de ap. oblate ad fi. per. l. ff. de mu. ⁊ ho l. re⁹ §. cum cōtra quē. et hoc nisi talis esset appellatio q̄ non teneret: ⁊ sic intelligit̄ de ap. cōstitutis. ij. Additio. Ne se submitterēt periculo cassationis. Jo. an. Additio. ij. Maxime in alemania vt dicit Hosti. §. eo. qualiter.

cecitas[a] et damnande ambitionis improbitas aliquorū animos occupantes eos in illam temeritatem impellunt vt que sibi a iure interdicta[b] nouerint: exquisitis fraudibus[c] vsurpare conent̄. ¶ Nōnulli siquidem ad regimē ecclesiarum[d] electi (quia eis iure prohibente nō licet) se ante cōfirmationem electionis celebrate de ipsis administrationem ecclesiarum ad quas vocantur ingerere[e] ipsam sibi tanq̄ procuratoribus seu iconomis committi p̄curant. ¶ Cum itaq̄ non sit maliciis hominum indulgēdum[f] nos latius[g] prouidere volentes hac generali cōstitutione sancimus: vt nullus decetero administrationē dignitatis ad quam electus est prius quam celebrate de ipso electio cōfirmetur[h]: sub iconomatus[i] vel p̄curationis[k] nomine aut alio de nouo quesito colore[l] in spiritualibus[m] vel temporalibus[n] per se vel per alium pro parte[o] vel in totum gerere[p] vel recipere[q] aut illis se immiscere presumat. ¶ Omnes illos qui secus fecerint iure (si quod eis per electionem quesitum fuerit) decernentes eoipso[r] pri-

Auar⁹ dr̄ cec⁹. a ¶ Cecitas. Nota auarū appellari cecum. ⁊ ambitiosum. no. etiam dici cecum. i. e. quorūdam. excecāt enim ista animos vt agēda non videant: ⁊ a prohibitis non declinent: vt ibi. ⁊ xlvij. dist. virum. et. c. sicut hi. ⁊ quis dicatur auarus / quis largus. quis prodigus. no. §. de consue. ex parte. Joan. and. Additio. j. Scđm philosophum possessio diuitiarum est in distribuendo. Auarus autē hoc nō faciēdo nō videtur frui diuitiarū: ⁊ sic est cecus fm Jo. mo. differt autem fm eum cupidus ab ambitioso vt dicit versus. Est census cupidus. sed honore vir ambitiosus. Jo. an.

Ambitiosus ⁊ cupidus dif ferūt.

b ¶ Interdicta. scȝ ante ꝯfirmationē administrare. §. eo. nosti. ⁊. c. qualiter. ⁊. §. de preben. cū iamdudū. ¶ Glo. seq. soluit questionē ⁊ remittit.

Constitutio a uaricie an habeat locū i electo ad regimē cuiuslibet ecclesie ⁊ administrante añ ꝯfirmationē: ⁊ qđ de ipetratore electo.

c ¶ Fraudibus. Fiebat fraus quasi de cōtractu ad cōtractum. et hoc p̄hibitum est qđ prosequere vt no. ṡ. q. ij. plerīq̄. §. de priuile. q̄to. ⁊. ff. de leg. contra. ¶ Glo. seq. ponit quattuor casus exceptos.

d ¶ Ecclesiarū. omniū, cū indefinite loquat̄ q̄ verū intelligas: nisi ī papa. §. eo. licet. ⁊ idē fm Hug. ⁊ Jo. in imperatore. q̄ hoc no. lxiij. dist. legim⁹. Aliȷ̄ contra. §. eo. venerabilē. ⁊ in casu. j. eo. idemtitatibus §. si vero. ⁊ §. ceterum. ⁊ in vltramōtano cōcorditer electo immediate subiecto dño pape. §. eo. nichil ad finem.

e ¶ Ingerere. vocari eñi debēt a deo tanq̄ aaron. §. eo. qualiter.

f ¶ Indulgendū. §. c. pri. ff. de rei vendi. in fundo. ¶ Glo. seq. reci. per obiec. quā dupliciter soluit.

g ¶ Latius. id est late. sic. §. de accu. licet. prope finem. ibi: potius. et. j. de iniur. et si pignorationes. ibi: districtius. hoc dico q: idē prouisum est et mēte priorum iurium. Uel dic p̄prie: quia hec cōstitutio latius et clarius exprimit. Item olim irritabatur electio. hodie aliter est: vt. j. sequitur.

¶ Glosa sequēs ponit triplicem rationem quare ⁊c̄. secundo querit et soluit.

Elect⁹ ⁊ cōfirmat⁹ a cui⁹ cōfirmatiōe est appellatum vtrū incurrat penam

Iconomi diffinitio.

i ¶ Iconomatus. Iconomus cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. circa princi. Joan. and.

k ¶ Procurationis. Sumebāt hāc fraudē ex decre. §. e. cum nobis olim. in fi. Additio. Inno. papa loquit̄ nec puto excusari hodie electū p cōmissionē talē quā faceret inferior cōfirmato: lȝ lr̄a hec cōtra. ⁊ Archi. loquit̄ obscure: q: dicit electū penā incurrere si sine auctoritate legitimi superioris administrat. Et adde qđ no. de sy. sicut tuo. in glo. ij. ⁊ qđ ibi dixi. Jo. an.

l ¶ Colore. quicūq̄ fuerit ille: puta vicaria / cōmenda / castaldionatus. vel dicebat se facere id vt canonicum fm opi. Lau. qui no. hoc. §. eo. qualiter.

m ¶ In spūalib⁹. vt excōicare: absoluere: iterdicere: penitētias iniūgere: ⁊ silia. §. d exces. pla. accedētib⁹.

n ¶ Tēporalibus. vt recipe cēsus ⁊ debita: habere curā colligendorū ⁊ conseruandorū fructuū ⁊ similia. Additio. Liberet tñ ecclesiam soluēdo qđ debet. ff. de nego. gest. soluendo. sed debitorē sibi soluentē non liberaret. ff. de solu. vero procuratori. Joan. and.

o ¶ Pro pte. gerere eñ vr̄ q̄ minimā partē attigerit de hereditate. ff. de acq. here. si seruū §. si, ꝙ seruus.

p ¶ Gerere. in iudicio vel extra. ff. de verb. sig. verba. ⁊. l. licet inter gesta.

q ¶ Recipere. de prouentibus sic dicit lex in tutore. C. de arbi. tu. l. fina.

¶ Glo. seq. reci. per questionem.

r ¶ Eoipso. s. q̄ se administrationi immiscuit: non aūt eo q̄ fecit se p̄curatorē vel iconomū cōstitui. si se non immiscuit: hec p̄bantur per superiorē litteram: et verba cum effectu ⁊c̄. de cle. non resi. relatū. cū si. Additio. Idem Guil. Clericus Py. ⁊ Archi.

¶ Glosa sequens recitatur per obiec. dupliciter ⁊ sol-

uit. finis recitetur per obiectionem.

a ¶ Priuatos. ipso iure. olim ho per sententiam: nisi velis dicere q administrantes vel electi nullo colore quesito priuandi sint per sniam: p antiqua iura. administrantes qsito colore priuati sint ipso iure: vt hic. qd satis michi placet. vt euitet correctio: vt. i. e. cũ expediat. sed primũ vers' fm Bar. et Archi. et p eo. i. eo. cupiẽtes. §. ceterũ. et si electus alias nullum ius habebat ex electione vel ei renũciauerat tenetur ad fructuũ restitutionẽ: et alias iudicis arbitrio puniri debet fm Guil. §. eo. pridem. §. Additio. i. Et Jo. mo. q inducit illud Grego. simulata equitas:

Elect' administrãs ah ɔfirmatione nemi an sit priuatus ipso iure vel p sniaz.

uatos. Idem in eodem.

¶ Eligentes (q̃cito commode possunt) electionem electo presentent. Electus infra mensem consentiat. alias priuatus est iure quesito: nisi conditio persone ipsum excuset. post consensum confirmationem petat infra tres menses. als electio viribus vacuetur. Joannes andree.

Capitulum .vi.

Quam sit ecclesijs ipsarum dispendiosa vacatio: q̃periculosa etiam esse soleat animabus: non solum iura[b] testantur: sed etiam magistra[c] rerum efficax experiẽtia manifestat. ¶ Cupientes itaq competentibus remedijs vacationum diuturnitatibus obuiare: hoc perpetuo decreto statuimus: vt si quando fuerit electio in aliqua ecclesia celebrata: electores electionem ipsam (q̃citius[d] commode[e] poterunt) electo presentare ac petere consensum ipsius procurent. ¶ Electus vero illum adhi-

duplex est iniquitas. qd est dicere. dupliciter peccat qui facit malũ et abutitur bono. et facit ad hoc. i. de dolo et cõtu. cũ qui. et qd ibi no. Hiero. ad Celantiam. vi. multo deformior est supbia que sub humilib' signis latet. vide qd no. in cle. ad nostrã. i fi. de here. Jo. an.

Quam sit. ¶ Premissa constitutionis causa statuit tria tẽpora ab antiqs iuribus non prouisa. Primo tẽpus electionis presentande sine adiectione pene. Scdo ibi: elect'. tẽpus cõsensus prebendi penã apponẽs et vnum casum excipiẽs. Tertio ibi: ceterũ. tẽpus petendi confirmationẽ et penã apponit. Et determinat qd satis no. Hostien. in summa huius ti. §. fi. ver. quid ergo si episcopum. ui fi. Joan. an.

diuisio

¶ Casus. Cauet in. c. ne pro defectu. eo. ti. in an. q illi ad quos spectat electio in ecclesia cathedrali vel collegiata debent eligere infra tres menses numerandos a tempore vacationis: et sic ibi satis est puisum circa electionẽ: sed nõ fuit puisum circa tẽpus infra qd debeant electo p̄sentare electionẽ. ad hoc emanat istud c. scz q eligẽtes debent q̃cito cõmode possunt electionem presentare electo. et ipsum requirere vt cõsentiat vel dissentiat electiõi. et istud tẽpus hodie est redactũ ad tẽpus octo dierũ. c. cupiẽtes. i. eo. Sed vellẽ informari vtrũ electus facta presentatione et requisitione teneatur incõtinẽti consentire vel dissentire. vel vtrũ sibi detur tẽpus ad deliberandũ? Rñdet q elect' facta sibi presentatione electionis nõ tenetur incontinẽti consentire: sed habet vnum mensem ad deliberandum: et infra illum tenetur declarare animum suũ q consentit. Si aũt non cõsentiat infra mẽsem. tũc ipso iure perdit ius sibi quesitum ex electione: nisi forte cõditio persone aliud requirat: quia forte erat religiosus qui fuerat electus in episcopũ: qui nõ põt cõsentire sine licentia sui prelati. c. si religiosus. i. eo. et nõ potest in breui tempore habere licẽtiam sui abbatis: q abbas forte est absens in remotis partib'. Sed quid si electus consensit electioni infra mẽsem: vtrum pro libito sue voluntatis possit petere confirmationẽ sue electionis. vel vtrum sint tempora statuta? Respondet q infra tres menses tenetur petere confirmationem sue electionis: et si infra illos tres menses non petierit: ipso iure perdit ius sibi quesitum ex electione: et eligẽtes poterũt alium eligere. ¶ Nota primo q celebrata electione non possunt electores pro libito sue volũtatis celare electionem: sed illam debẽt publicare solẽniter clero et populo: et publicata electione electores debent illã presentare electo: vt cõsentiat vel dissentiat. ¶ Nota q elect' nõ tenetur incontinẽti declarare animum suũ: immo non dz de honestate: ne videatur affectare dignitatem. tamẽ potest si velit. ¶ Nota q electus facta sibi presentatiõe electionis dz cõsentire ifra mẽsem et si infra mẽsem nõ consenserit: electores possunt aliũ eligere: q illa ecclesia est libera et vacat. ¶ Nota vlterius ex tex. iuncta glo. q papa põt alicui inhibere ne cõsentiat electioni de se facte: et talis inhibitio annullat cõsensum electi: ita q electus nõ potest consentire quia nõ minorem habet potestatem papa in clericos q̃ abbas in suos religiosos: sed religiosus nõ põt consentire sine cõsensu sui abbatis. c. si religiosus. alleg. ¶ Nota finaliter q facta declaratione per electũ q consentit electioni de se facte debet petere cõfirmationem sue electionis infra tres mẽses: non dico q obtineat: q sufficit q petat et faciat quod in se est. Unde sciendũ est q in ecclesijs secularibus sufficit q fiat electio infra sex menses. c. ij. de cõces. preben. in an. q ille ad quem pertinet puisio habet sex mẽses. vt dic. c. ij. qui sex menses currũt a tẽpore noticie. c. q diuer sitatem. eo. ti. de conces. preben. in an.

Casus ī alio dñi heyre.

b ¶ Jura. l. dist. post q̃. §. eo. ne pro defectu. et c. cũ inter vniuersas.

c ¶ Magistra rerũ. Dicit philosophus natura potentẽ: ars facilẽ: vsus promptũ reddit artificẽ: et cuilibet artificio p̄bet experiẽtia nutrimentũ. ff. de leg. iij. l. legatis. §. ornatricib'. Additio. Jo. mo. alleg. secundam constitutionem Codicis. §. i. et C. de iudi. l. certi. In prima. l. cõmendat iurisperiti experiẽtia rerum. In scda causarũ experti iudices dari possunt. Jo. an.

Artifiiciũ p experientiã recipit incrementũ.

d ¶ q̃citius. hoc tẽpus est ad arbitriũ boni viri cũ lege vel canone nõ terminetur. ff. de iure delibe. l. i. et de offi. delega. de causis. et magis intellectu q̃ elocutione certa exprimi potest. de dona. apostolice.

e ¶ Commode. §. e. quia propter. xxij. q. ij. faciat. ff. de verb. significa. l. nepos proculo. si autem electores fuerunt negligentes in presentando nõ nocet electo: quia nõ debet per alterũ alteri iniqua cõditio afferri. ff. de regu. iur. non debet. et est expressum. i. eo. cupiẽtes. §. ceterum. et tene hodie qd ibi habes. quia si eligentes differunt electionẽ presentare infra octo dies post q̃ commode poterunt: totaliter quo ad se exclusi sunt a prosecutione processus: et ab ecclesiasticis beneficijs que in illa ecclesia obtinent per triẽnium cõ

Negligentia electorũ i presentando electionẽ an noceat electo.

tinuum sunt suspensi: electo per hoc nullū fit preiudi cium. hoc habes in predicto §. ceterum. et scias ꝙ il lud locum habet generaliter in omnib⁹ electionibus non in illis tm̄ de quib⁹ al's loquit̃ decre. cupiētes. vt ibi dicam. ⁊ hoc probat prin. huius decre.

huic littere quod dixit: ꝙ nisi obtineat̃: puta ꝙ supe rior non vult dare ꝙ electores ad electionē procede re possunt: quod satis videt̃ iniquum. vnde intelligo obtinere inquātum in eo est ſm Bar. verius est dictū Guil. vt in glosa seq.

¶ Glosa sequēs recitetur p que stionem.

a ¶ Mensem. Subaudi com putandū a tem pore. ⁊c. Et dic secundū Guil. ⁊ Bar. ꝙ tot dies habebit iste mē sis quot habue rit ille in quo p̄ sentata fuit ele ctio: ⁊ si dies ali qui lapsi erant/ supplent̃ de mē se sequēti ⁊ pro batur hoc aper te. ṡ. d supplen. negligen. pla. li. vbi duo seme stria faciūt vnū annum. Si em̄ dicerem⁹ ꝙ mē sis deberet .xxx. dies habere. (i) iam non facerēt duo semestria integr[u] annū. sed solum. ccclx. dies. si. xxxi. essent. ccclxxxij. si. [x] xviij. (i) ccccxxxvj. ergo necessariū concludere ꝙ fieri debet computatio secundū q⁹ mē ses occurrunt. ⁊ faciunt ad hoc que not. ff. de diuer. et tempo. prescrip. l. ij. ad idem intellige in tribus mēsi bus datis ad eligendum: ⁊ tribus ad confirmationē petendum vt infra sequitur. Additio. i. scd̄m ꝙ tenet Pe. de sentē. excōi. sacro. p. c. d illicita. xxuij. q. iij. et q2 est quoddā crimen: et quia vulgus sic recipit. Jo. an. Additio. ii iuxta ꝙ vulgus recipit quattuor septima nas pro mense. Joan. an.

bere infra mensem[a] a tpe pre sentationis huiusmodi tenea tur. Quem si electus ipse vl tra prestare distulerit[b] iure (si quod ei ex sua electiōe fue rat acquisitum) extunc[c] se no uerit eoipō[d] priuatū. Nisi for san ea sit electe persone cōdi tio[e]: vt electioni de se celebra te absq̄ superioris sui licen tia ex prohibitione seu qua uis prouisione sedis aposto lice consentire nō possit. quo casu idem electus seu electo res ipsius consentiendi licen tiam ab eius superiore cū ea celeritate[f] quam superioris ipsius presentia vel absentia permiserit: petere studeāt et habere. Alioqn̄ si lapso tem pore pro eiusdem superioris presentia vel absentia: (vt p̄ mittitur) moderando huius modi licentiam eos nequaq̄ obtinere[g] contingat: electo res extunc ad electionem ali am procedendi liberam ha beāt facultatem[h]. ¶ Ceterū quiuis electus infra tres mē ses[i] post consensum electio ni de se celebrate p̄stitū: con firmationem electionis ipsi⁹ petere[k] non omittat. Quod si iusto[l] impedimento cessan

h ¶ Facultatem. supple ⁊ ele ctus iure si qđ sibi ꝯpetebat sit eoipso p̄uat⁹ p extrauagā. Be nedicti. eo. titu. si religiosus. Additio. Et p illam extraua gan. terminatū est quod diffuse tractat hic Jo. mona. in addi. scz an si post tē pus obtineat̃ li centia: fieri pos sit illius electio nis confirmatio et patet ꝙ non. Item patet ꝙ li cet electores nō eligāt aliū: non conualescit ius electi. Joan. an.

i ¶ Tres menses. de diuersis temporibus. vide qđ dicam. j. eo. si electio.

¶ Glo. seq. primo notat. secundo soluit questionē. ter tio querit ⁊ soluit et solutionem declarat.

k ¶ Petere. Sufficit petere licz nō obtineat ex quo per eum non stat. In confirmationibus cathedraliū vel regularium ecclesiarum que ex immediata sub iectione vel appellatione habēt peti a papa: serua de decreta. Nicolai. j. eo. cupientes. Et scias ſm Guil. et Bar. ⁊ Joan. mona. ꝙ sufficit si electores petant. ṡ. e. cum inter canonicos. ⁊ c. cum dilectus. ⁊ ca. dudum. in princi. et electo tunc nil petente vitatur hec pena. Item electus per suum procuratorem confirmatio nem petere poterit. ṡ. de rescrip. cum dilecta. saluo ꝙ semper decreta. cupientes/ seruetur in suo casu. Sed pone ꝙ amicus eius nomine confirmationem petijt sine mandato: nunquid sufficit? sic dummodo ratum habeat: quia ⁊ in iudicijs. vt. ff. de iudi. licet. ⁊ in con tractibus. C. ad macedo. l. vlti. ⁊ in maleficijs. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. quotiens. ratihabitio retrotrahit̃: et comparatur mandato. j. de senten. excommu. cum quis. ⁊. j. de regu. iur. ratihabitionem. vbi de hoc. Et intelligas ꝙ debet ratum habere ante lapsum illorū trium mensium. al's ratihabitio postea facta nō pro desset. ff. rem ra. habe. l. penul. Additio. i. Et in quasi cōtractibus. ff. de neg. gest. pomponius. j. ⁊ in distra ctibus. ff. d solu. vero procuratori. in fi. ⁊ in vltimis vo luntatibus. C. de donationi. inter vi. ⁊ vxo. l. antepe. Joā. mona. Joan. an.

l ¶ Iusto ipedimēto. Puta infirmitate. viar discri mine: supioris impedimento. frequēti curie muta tione: vel alio simili. ff. si qs can. l. ij. ṡ. d pig. significā te. de ap. cū parati. xviij. di. si ep̄s. cū si. Et no. hoc tp̄s quodāmodo vtile: q2 non cessantibus non officit. C. d inoffi. testa. cōtra maiores. ṡ. de rescrip. si aūt. ⁊. c. ple rūq̄. Additio. i. Uel lōga ipsi⁹ distātia: vt dixit Bar. j. eo. cupientes. post prin. Jo. an.

b ¶ Distulerit. Per hoc patet ꝙ si impeditus fue rit non currit et tempus: quia impeditus non differt de conces. prebē. quia diuersitatem. et facit ꝙ in vlti. casu inferius dicitur.

c ¶ Extunc. extremum tempus significat. ff. de cō di. ⁊ demon. si his. §. si ita. vnde vsq̄ ad finem mensis poterit expectare. Additio. Adde qđ not. j. de restitu tio. spo. frequēs. in glo. quia dies. in fine. Joan. an.

d ¶ Eoipso. nec requiritur alia priuationis senten tia. licet vbi dubium esset declarari posset sententia liter illum esse priuatum. adde quod dicam. j. eodem commissa.

¶ Glosa sequens exemplificat ⁊ questionem soluit.

e ¶ Conditio. vt quia papa p̄hibuit ꝙ non consen tiret electioni de se facte: vel monachus/ canonic⁹ re gularis/ vel alius frater est qui sine licentia superio ris consentire non possunt. j. eo. si religiosus. j. respon so. Licentia autem obtenta dico ꝙ habebit mēsez in tegrum. illi enim non currit nisi ex quo consentire po tuit. ṡ. eo. ver. electus. de conces. preben. quia. C. d an na. excep. l. j. §. finali. Joan. an.

f ¶ Celeritate. si hoc in dubium reuocetur: boni vi ri arbitrio terminetur. ff. de verbo. oblig. l. continu⁹. §. ij. de dona. apostolice.

g ¶ Obtinere. si superior illā dare nolit: dic vt dicā j. eo. si religiosus. ⁊ voluit Guil. intantum adherere

ctus non va lēs hēc ꝯsentiē di licen tiam a suo su periore qđ agē debeat

Differ ren. di qui ipe dit⁹ est

Confir matio electio nis pe tita p amicū electi ⁊ sine mā dato pōt ra tahabe ri p ele ctum.

Religi os⁹ ele

Glosa seq. primo ponit duas opi. secūdā approbat: secundo soluit dubium. tertio querit ⁊ soluit.

Elect⁹ non petens cōfirmationē īfra tres mēses post p̄stitū cō sensum cadit ab electione sua ipso iure.

a Uacuet. Dixit Gar. p̄ sniam: ⁊ ideo aliud in isto casu q̄ᵐ superioꝝ: qꝛ maius vinculū contractū est post consensum q̄ᵐ ante: ⁊ ideo difficili⁹ rumpit. Guil. contra qđ puto verū. cuꝫ hic dicat īfra: eo ipso viribus vacuetur p̄ qđ satis patet q̄ est canon late sententie non ferende. hoc est ergo ius nouū. nā olim si post p̄stitum ꝯsensuꝫ nō petebat electus confirmationeꝫ

te infra huiusmodi trimestre tempus omiserit: electio eadē eoipso viribus vacuetur[a]

Idem in eodem.

Primo sequatur electio nō est quis ex consensu in scrutinio scienter habito in indignū eligendi potestate priuatus

nunq̄ᵐ ꝑpter hoc cadebat a iure sibi p̄ electioneꝫ iam q̄sito: sꝫ p̄ superioreꝫ cogebatur ad ꝯfirmationē petendaꝫ f̄m ea q̄ no. Inno. ⁊ post eū Hosti. ⁊ Cōpo. de elec. cuꝫ in cūctis. ⁊ no. f̄m Guil. qđ hic statutū est in electione intelligi ⁊ in postulatione. Qꝛ eadē est ibi ratio. de constitu. trāslato. Quid si postea ꝯfirmationeꝫ petat electus ⁊ eā obtineat: dico nō posse cōualescere quod a principio fuit nullū ⁊ peccat detinendo episcopatū: nec facit fruct⁹ suos: nisi ꝯfirmatio sciēter fuissꝫ facta p̄ illū q̄ al's suo iure cōferre potuisset f̄m Guil. et facit qđ no. s. d. ets. ⁊ quali. cū bone. [illegible] Idē Cleri. p̄sa. Jo. mo. ⁊ Archi. [illegible] Secus in ꝑuisione nam illius non petitur confirmatio: vt pꝫ. j. de prebē. si tibi absenti. Jo. an.

diuisio — Perpetuo. Primo ponit declaratio. Secundo continuatio ibi: licet. Jo. ⁊ hoc habet in effectu.

Sūmarium. — Consentiēs scienter in indignū nō est priuat⁹ potestate eligendi ipso iure: nisi ex illo consensu cum cōsensu aliorum fuerit secuta electio.

Additio dn̄i helie. — Presupponendū est primo p̄ intellectu isti⁹ ca. illud qđ habet in ca. qꝛ ꝑpter. iuncto ca. cū in cūctis. eo. tit. in an. ⁊ pene illoꝝ qui sciēter eligūt indignum. Unde sciendum q̄ ad electionem de aliquo faciendam potest procedi vna de tribus vijs. videlicet via sp̄ūssancti: via cōpromissi: et via scrutinij: vt dicto. c. qꝛ ꝑpter. Forma sp̄ūssancti est q̄ñ nullo habito tractatu inter eligentes nec conuentione / statim q̄ eligentes conuenerunt in loco solito clamant vnanimiter. nos talem eligimus nullo contradicente et nulla disputatiōe facta inter eos. vel vnus eligentium dixit. Ego eligo talem. et oēs alij dicunt similiter. Alia est forma cōpromissi. ⁊ illam cōsueueramus obseruare in electiōe rectoris huius vniuersitatis: sed hodie seruatur forma scrutinij q̄ᵐuis non obseruemus omnia que sunt de forma scrutinij. Unde forma compromissi est cum eligētes vident se in discordia: ita q̄ non possunt conuenire: tunc trāsferūt potestatē eligendi in aliquos. Alia est forma scrutinij que est difficilior: de cuius substantia sunt plura. Primo q̄ eligētes debēt ꝯuenire in loco capitulari: ⁊ deliberare qua via ꝑcedāt assignādo dieꝫ qua ꝑcedāt in electiōe faciēda: ad quā diē debēt absentes citari: qua die aduenīēte ipsi eligentes ꝯuocati in loco deputato debent eligere tres scrutatores de ipsoꝝ corpore: q̄ scrutatores debēt se trahere ad p̄tem ⁊ locū secretuꝫ. et esse in loco tam remoto q̄ vota ⁊ deliberatiōes aliorum nō possunt ab alijs intelligi qui scrutatores interrogabunt vnūquēq̄ eligentiuꝫ quē eligunt: que deliberationes omniū debent in scriptis redigi: et auditis deliberationibus omnium isti tres scrutatores debent publicare scrutiniū et legere et fiet collatio zeli ad zelū: numeri ad numerū: meriti ad meritum. ⁊ illa examinatio secreta vocatur scrutiniū. Et in. c. cuꝫ in cunctis / d. q̄ eligentes scienter indignum sunt priuati potestate eligendi pro illa vice. hoc p̄supposito

h. d. Joan. andree. Ca. vij.

PErpetuo[b] sanctionis oraculo[c] declaramus q̄ sciēter in electionibus nomināte indignum propter suffragium[d] in scrutinio prestitum (nisi adeo in eo perstiterint[e]: q̄ ex votis eorum

Casus l'r alis d. helie. — Casus in hoc capi. sic figuratur. Ponamus q̄ vacāte eccl'a p̄ctauē. canonici ꝯuenerūt i vnū tractaturi d̄ electiōe futuri p̄lati. ⁊ ordinauerūt inter se q̄ ꝑcederēt ad electionē p̄ formaꝫ scrutinij: vñ ipsi elegerūt tres scrutatores q̄ reciperēt vota singuloꝝ. tres vel q̄ttuor ex canonicis nominauerūt scienter indignū. s. illegitimū vl' imꝑfecte etatis: ante q̄ᵐ ꝑcederet ad electionē: pnīa ducti reuocauerūt nominationē suā ⁊ voluerūt ꝯsentire in aliū. vtꝝ sit loc⁹ pnīe: vel vtrum sint priuati voce sua pro illa vice: vel requirat q̄ alij fuerint secuti nolationē suaꝫ? R̄ndet q̄ ipsi non sunt priuati p̄tāte eligendi: sed requiritur p̄seuerantia vsq̄ ad electionē cōpletā: ⁊ q̄ ex votis et nominationib⁹ illoꝝ sequat electio. Nota p̄mo q̄ quis in scrutinio noiando sciēter indignū peccat: lꝫ ex noiatiōe sua nō acquirat ius electo quominus eligētes possint aliuꝫ eligere: nisi post publicatū scrutiniū qꝛ publicato scrutinio nō possunt ap̄li⁹ variare. c. publicato. eo. tit. in an. ⁊ hoc nisi sciēter elegerit indignū tunc eni possunt penitere: vt est hic textus. Nota vlteri⁹ q̄ sciēter eligens indignū: est priuatus p̄tāte eligendi p̄ illa vice. Et si oēs peccauerunt: tunc potestas deuoluit ad superiorem. Si aūt oēs peccauerūt vno excepto: tunc in illo remanet ius collegij: ⁊ ip̄e solus poterit eligere.

b Perpetuo. i. g̃nali. vel ꝑpetuo. i. duraturo. xxv q. j. que ad perpetuā. al's perpetue.

c Oraculo. i. r̄nso. C. de legi. digna vox. Et dicitur oraculum: qꝛ orando seu precādo impetrādo. concor. j. de verbo. signifi. ca. fina. [illegible] Archid. j. eo. fundamenta. in fine dicit q̄ oraculum dicitur propiciatorium. Exo. xxvij. Fecit propiciatorium. id est oraculum. Et in hoc sensu accipitur fere per totam bibliaꝫ. Pro templo tamen potest accipi. iij. Regum. c. vj. vbi dicit. In ingressu oraculi fecit duo hostiola. Dicitur etiam oraculum diuinum eloquium / celeste responsum / vel imperiale rescriptuꝫ. C. de sacrosan. eccle. iubemus nullā. Item dicitur ab oro oras: et dat ibi versum. Supplicat: implorat: petit: obsecrat. hec notat Oro. vnde orator. i. actor: defensor: patronus: causidicus: aduocatus. Jo. an.

Oraculū quot modis dicitur

d Suffragium. i. consensum in scriptis redactuꝫ cum scilicet dicit. ego talis talem nomino in prelatuꝫ et sumitur suffragium pro auxilio / consilio / seu seruitio. xij. q. ij. q̄cūq̄ suffragio. C. de suffra. l. vna. [et ibi de hoc super rubrica. Joan. an.] s. de celebra. miss. cū marthe. in fine.

Suffragiū multa sig̃t.

Additio.

Glosa seq. obijcit ⁊ soluit questionē soluit.

e Perstiterint. Sed nōne publicato scrutinio compellant ad electionem. s. eo. publicato. ⁊ c. in electionibus. sed dic illud verū cū dignū nolat. si autē in collationib⁹ forte appareat vel prius apparebat euꝫ indignum: tunc locuꝫ hꝫ hec decre. et quod hic dicitur de

Additio. peccato in personã: idẽ intellige de peccato in formã et multo fortius. q₂ minus est peccatũ. Idem Jo.mo.
¶ Glo.seq.ponit opi.et notat.
a ¶ Priuentur. idem intelligo ẜm Gar. ⁊ Guil. de pena suspẽsion:s a beneficijs cu es nõ puniantur nominãtes. sed eligentes. ꝫ.co. cũ in cũctis.§. clerici. Et no.ꝙ cõstitutus in mortali eligere potest sicut et excõicatus minori.ꝫ.de cle.ex.mi. si celebrat. et interdũ eligitur etiam q̃ mortaliter peccauit.ꝫ.de iureiuran.sicut.

Excõicat⁹ minori excõicatione vel cõstitutus in peccato mortali põt eligere

b ¶ Vindictã sic.C.ꝺ sum.tri. l.j.et.ꝫ.eod. vbi ver. qui autem.
¶ Glo. seq. q̃rit et soluit.
c ¶ Formidare. Quero q̃ fuerit rõ dubitationis hui⁹ cõstitutiõis? So. Dicebãt q̃dã olim: videlicet Innocẽ. Hosti. ⁊ Cõpost.ꝫ.c.dudũ. ꝙ sciẽter nõiantes indignũ i scrutinio erãt priuati ptãte eligẽdi ⁊ probabãt hoc tali rõne certum est ꝙ tp̃e decre.cũ i cũctis. innotuit. cũ vintoñ.adhuc nõ emanauerat decre. q₂ ꝑpter. vñ ex solis cõsensib⁹ videbať illa pena inferẽda: q₂ nõ erat tunc necessaria alia cõis electio. Sed ꝯtrũ est verũ vt hic vides: et triplici ratione.primo.q₂ illa iura puniũt eligẽtes tñ.secũdo q₂ nec nõiatio: nec votorũ publicatio dici potest cõis electio.ꝫ.e.in genesi.tertio q₂ simplex nõiatio nõ tribuit ius.ꝫ.eod.qđ sicut. Ad id qđ dr̃ ꝙ ante decre. q₂ ꝑpter.sufficiebãt cõsensus. verũ est tales q̃ electio nẽ inferrẽt.vñ nõ dicit decre. cũ i cũctis.ꝙ in quẽquẽ cõsenserint:sed elegerint. vñ ⁊ olim suo modo necessaria fuit electio. ⁊ hodie suo modo adhuc est vt locum habeat illa pena. fateor tñ ꝙ illa decre.ꝫ. co.li. et co. titu.c.ij.bñ hꝫ locũ ante electionẽ. vt ibi dixi i glo. pe.

cõmunis electio subsequať) nequaꝗ̃ eligendi potestate puentur[a]. ¶ Licet pro eo ꝙ indignum nominãdo sciẽter cõtra cõscientias suas agũt: ⁊ diuinã vindictam[b] ⁊ apostolice vltionis metũ quem qualitas facti suaserit possint nõ immerito formidare[c].

Idem in eodem.

¶ Eligens vel electioni consentiens contra electum nisi ex noua causa vel nouiter ei pandita, se nequit opponere vel renũciare. h.d. Joannes andree. Capitulum.viij.

Nulli licere decernim⁹ postq̃ in scrutinio[d] nominauerit aliquem: ⁊ electio fuerit subsecuta[e]: vel postq̃ prestiterit electioni de ip̃o ab alijs celebrate[f] cõsensum illũ super electione ipsa. ¶ (Nisi ex causis postea emergentibus[g]) impugnare[h]: vel nisi et morum[i] ipsius antea celata de nouo pandatur improbitas seu alicuius alterius latẽtis[k] vicij vel defectus[l] que verisimiliter[m] ignorare potuerit veritas reueletur[n].

¶ De huiusmodi autẽ ignorantia fidem faciat proprio iuramento[o]. Idem in eodẽ.

¶ Cõtra electũ a duplo maiori parte vel electores ipsi⁹ nil a reliqua parte põt opponi quod votum extenuet. sed id bene opponitur qđ votum annullet. Jo.an. Caplm.ix.

diuisio Nulli licere. ¶ Tria facit ẜm Jo.mo.s.primo ponit regulã.scđo dat instantias contra illã.tertio dat formã ꝓbationis illarũ.secũda ibi:nisi.tertia ibi: de huiusmodi. Joan.and.

Casus longus dñi hẽrye. ¶ [illegible] Uacãte aliqua eccl'ia canonici vnanimiter ⁊ cõcorditer ab initio quẽdã Ticiũ elegerũt. facta electione orta fuit discordia inter Ticium electũ ⁊ canonicos: quidã ex istis canonicis voluerunt se opponere dicẽtes ꝙ erat indignus: ⁊ forte re vera erat indign⁹ vtrũ sint admittẽdi? Respondet ꝙ non. et hoc verum nisi post electionem electus cõtraxisset maculam vel ipsi eligentes tempore electionis illos defectus ignorassent: tunc essent admittendi ad probandum istos defectus. Et hoc verum ꝙ eligentes non possunt impugnare electionẽ in concordia factã: non tamen per hoc sunt ligate man⁹ superioris quin si velit possit inquirere de defectibus: et eũ repellere si sit indignus. ¶ Nota primo ꝙ eligẽtes aliquẽ electione secuta nõ ꝑñt se opponere electioni nisi in casibus hic expressis. ¶ Nota vlterius ꝙ vocatio absentium nõ est de substantia electionis quominus valeat electio: tñ si absentes qui non fuerint vocati velint ꝓsequi oppositionem faciant electionem declarari nullam.ꝫ.e.a.qđ sicut ꝫ.co.ti. in an.tamẽ si velint possunt ratificare electionem.
d ¶ Scrutinio. q̃d sit habes.ꝫ.co.q₂ propter.
¶ Glo.seq.supplet duo.
e ¶ Subsecuta. vel scrutiniũ publicatũ: quia post publicationem scrutinij nõ est locus variationi.ꝫ.e.publicato. ⁊ dic vt ibi: nisi i casu precedentis decre. vt ibi dictum est et ꝙ dicit subsecuta/intelligas ex illis cõsensibus.
¶ Uerba eñi cũ effectu sunt intelligẽda. ꝺ cle. nõ resi.relatum ff. ꝙ quisq₃ iuris.l.j. Additio.j. Idẽ Guil. Cle. ⁊ Archidia.
f ¶ Celebrate. Not. hic paria eligere vel eligẽtib⁹ cõsentire:sed nõ ꝑ oia.(j).vt.ꝫ.de elec.eccl'ia vestra.ij. Additio. ⁊.ff.de reg.iur. aliud est vẽdere: aliud vendenti consentire. Joan.and. Additio.j. Quia consensus sequẽs nõ auget numerum.
g ¶ Emergẽtib⁹. ⁊ sic nouo auxilio op⁹ est.ꝫ.de of. deleg.insinuãte.ff.de interroga.act.de etate.§.ex cã.
h ¶ Impugnare.ꝫ.de ꝓba.per tuas.C.de non nu. pe.l.gñaliter. ⁊ sic not. ꝙ semel approbatũ nõ possum reprobare.et quomodo hoc intelligitur hic habes: et vide qđ plene dixi.ꝭ.de reg.iur.qđ semel.

Approbatũ semel nõ põt reprobari.

i ¶ Morũ.dꝫ eñi esse morib⁹ teperatus. (j). Et boni mores plus q̃ diuitie operãtur.ff.de tuto. ⁊ cura.da. ab his.l.scire. ⁊ decorari nõ debẽt pallio moribus indecori.c.dist.cõtra morẽ. Additio. xxiij.dis.qui eps. in prin.et grauis.ꝫ.c.cum in cũctis. ⁊ moribus debet ꝓsperari ⁊ nõ verbis.xcix.dist.c.fi. Archi.
k ¶ Latentis.i. qđ latebat electores tp̃e electionis puta luxuriosus erat vel adulter. vel id sile. vnde in redibitione erat.ff.de edil.edic.cũ lex. ⁊.l.ob q̃ vicia.
l ¶ Defectus. scientie/ etatis/ ordinum/ vel alicuius irregularitatis.
m ¶ Uerisimiliter. alr̃ de facili non crederetur vt circa ea que publice facta sunt: vel que oẽs sciũt.xvj. dist.qđ dicitis.de postu.prela.c.j.cũ si. Additio. Concor.ꝫ.eo. vt circa Gar. ⁊ Joan.mo.
¶ Glo.seq.querit opponendo ⁊ soluit.
n ¶ Reueleť.q̃re nõ posuit certũ casum.s.si sup antiquis supueniat ꝓbatio: vt fecit.ꝫ.e. vt circa? Rñ. vt ibi dixi.bñ facit appellãs nõ exprimẽdo crimẽ qđ ꝓbare nõ poterat.sꝫ ħ malefecit eligẽs eligẽdo criminosum lꝫ id ꝓbare nõ posset.cũ ꝓbatio nõ quereretť ab ipso.
o ¶ Iuramento.ꝫ.eo. vt circa.

diuisio

Annullatio voti et extenuatio quid differant.

SI quando. ¶ Prima prohibet. Secundo permittit ibi: si quid. Do. Scire debes quod extenuare votum est illud obijcere quod non annullet penitus votum sed illud minoris reddit auctoritatis. sicut ego litteratus: tu illiteratus ego in dignitate. et tu simplex canonicus. vel his similia. vt in cle. vt hi qui. de eta. et quali. et de regu. c. j. Annullare est nullum reddere. vt si quis dicat excommunicatus maiori: vel ab hoste suspensus vel incidisse in decre. cum in cunctis. vel in decre. de eo. c. ij. vel bigamus vel miles factus vel vxorem duxerit: vel canonicatui renunciauerit vel voci suc. vij. q. j. quam periculosum vel his similia. et hec bene obijci possunt a tertia parte contra duplo maiorem: vt hic.

SI quando contigerit duabus electionibus celebratis partem alteram eligentium duplo maiorem numero inueniri: contra electores qui partem reliquam sic excedunt[a] ad extenuationem zeli meriti[b] vel auctoritatis ipsorum: reliquis[c] vel electo ab eis aliquid opponendi[d] omnem presenti decreto interdicimus[e] facultatem. ¶ Si quid autem opponere voluerint quod votum illius cui opponitur nullum[f] redderet ipso iure id eis non intelligimus interdictum. Idem in eodem.

¶ Appellatio iudicialis vel extra deuoluit causas electionum eporum et superiorum ad papam: si in scriptis et ex causa probabili fuerit interiecta: alias non et ab ea possunt partes sine prauitate recedere: priusquam pape presentata fuerit. Et an in recessu interuenerit prauitas inferiores iudices ante omnia debent inquirere. quam si repererint de causa non cognoscent: sed statuent partibus terminum in quo cum actis et munimentis se apostolico conspectui representent. Joan. an.

Quamuis Capitulum .x.

opponere ad diminuendum vota eligentium. puta quod minor pars est maioris auctoritatis: vel quod electus a minori parte est dignior: vel magis idoneus vel alia que attenuent vota eligentium: dum tamen annullent eligentium vota. Nam ista que annullent eligentium vota possunt obijci a minori parte contra duplo maiorem. puta quod aliqui partis duplo maioris erant excommunicati maiori excommunicatione. Querit glosa an valeat electio facta in qua fuit admissus excommunicatus maiori excommunicatione? Respondet glosa quod non valet electio ex quo eligentes admiserunt scienter excommunicatum maiori excommunicatione immo sunt priuati potestate eligendi pro illa vice.

Additio domini helye.

¶ Presupponendum est pro intellectu istius capituli: quod si aliqua electio fuerit facta a maiori parte / et alia a saniori. illa electio que est a saniori parte preualet. et dicitur fieri a saniori respectu zeli ad zelum meriti ad meritum. Dicitur autem fieri a maiori parte respectu numeri ad numerum. Verbi gratia. Vacante aliqua ecclesia in qua erant aliqui canonici consanguinei vel affines Titij: qui ducti affectione carnali ipsum elegerunt. alij canonici in minori tamen numero. non ducti affectione carnali quendam alium elegerunt. certe electio istorum valet tanquam facta a saniori parte. tamen vbi est maior pars presumitur quod etiam sit sanior.

Casus.

¶ Casus Ponamus quod in ecclesia Pictauen. sunt. xviij. canonici qui vacante ipsa ecclesia conuenerunt in vnum tractaturi de electione futuri episcopi duodecim elegerunt. Titium: et sex Sempronium. Isti sex se opposuerunt electioni de Titio facte: dicendo quod voces istorum duodecim qui Titium elegerunt attenuantur siue debent diminui ex eo quod ipsi non processerunt ad electionem zelo charitatis. sed affectione carnali potius ducti. Item dicunt isti sex quod Sempronius electus ab ipsis est dignior quam sit Titius electus ab alijs duodecim: vtrum bene dicant et possint ista opponere ad attenuationem et diminutionem votorum dictorum duodecim? Respondet re. pon. quod non: nam illud quod dicitur quod debet haberi respectus zeli ad zelum meriti ad meritum: est intelligendum quando vna pars eligentium in duplo aliam partem non excedit. Sed quid sanctissime pater ponamus quod isti sex opposuerunt quod aliqui istorum. xij. erant excommunicati maiori excommunicatione: et sic non poterant eligere an bene dicant? Respondet quod sic: nam excommunicatio opponitur: non vt vota attenuentur: sed vt vota nulla reddantur. ¶ Nota primo ex isto textu quod non semper valet electio a maiori parte facta: sed requiritur quod illa pars fuerit sanior. vnde sanitas proprie respicit zelum eligentium et merita electorum: sed maioritas respicit numerum eligentium. ¶ Nota insuper principalem effectum huius capituli videlicet quod si duabus electionibus celebratis vna a parte duplo maiori: alia autem a minori parte non potest minor pars aliquid

a ¶ Sic excedunt in duplo maiori numero.
b ¶ zeli meriti. de his dic. vt. de eo. ecclesia. ij.
c ¶ Reliquis. paucioribus scilicet.
d ¶ Opponendi. post electionem intelligas: quia ante bene fiet de istis collatio: nec hoc hic prohibetur. vt. dixit in principio. electionibus celebratis.
e ¶ Interdicimus. No. quod numerus duplo maior prefertur auctoritati: et presumitur zelus melior. et facit ad ea quod no. de testi. in nra. si aut numerus maior esset: sed non in duplo est arg. a contrario quod numerus non prefertur: sed de hoc no. de eo. ecclesia. ij. in glo. que incipit ab hac. et not. quod in hoc interdicto videtur caueri solum de electoribus. vnde videtur quod contra electum bene posset opponi aliquid quod ad extenuationem pertineat: sed non est verum secundum Guil. per litteram supra que dixit meriti: quod proprie respicit electum.
f ¶ Nullum redderet. Pone exempla que posui supra. Quid si aliquis ex eligentibus excommunicatus erat an teneat electio? non: si scienter ei communicauerunt. alias sic. de sente. et re iudi. ad probandum. de hoc. ix. q. j. nos in hominem. et per modernos. de eo. illa.

Electo an sit nulla si aliquis de eligentibus erat excommunicatus

QUamuis. Diuiditur in quattuor partes secundum Jo. an. Primo recitat constitutionem Alexan. Secundo partim illam reprobat ibi: sed cum. Tertio permittit ab appellatione certo casu recedi ibi: ceterum. Quarto dat certam formam ordinario cum ab appellatione receditur ibi: inferiores. Jo. an. Additio Guil. dicit se hanc constitutionem procurasse. Idem dicit in spe. titu. ij. § super est. ij. colu. et de ap. § qualiter. ver. illud autem.

Additio domini helye.

¶ Pro intellectu huius capituli presupponendum est quod cause electionum eporum et aliorum superiorum puta archiepiscoporum / patriarcharum / vel primatum sunt de maioribus causis que pape reseruantur iuxta notata in. c. maiores. de bap. in an.

Casus.

¶ Casus. Vacante ecclesia Pictauen. canonici illius ecclesie vnanimiter et concorditer aliquem in episcopum elegerunt et electionem presentauerunt archiepiscopo Burdegalen. vt ipsam confirmaret et electo committeret administrationem in spiritualibus et temporalibus coram quo archiepiscopo fuerunt aliqui opponentes: puta aliqui canonici vel

constitutio[a] felicis recordationis Alexandri pape quarti ꝑdecessoris nr̄i causas electionū[b] episcopaliū seu sup electionib⁹ episcoporum exortas[c] non immerito maioribus[d] causis annumerans cognitiones ipsarum ꝑ appellationes quaslibet[e] deuolui asserat ad ap. se. examen. Nos tamen et temerariam appellātium audaciam et effrenatam appellationum frequentiam refrenare volētes: hac generali constitutione duximus ꝓuidēdum: vt si extra[f] iudiciū in predictis electionibus[g] vel in alijs dignitatib⁹ episcopatu maioribus[h] celebrat̄ expressa causa manifeste friuola contigerit appellari ꝑ appellationem huiusmodi nequaq̄ ad sedem eandem negocium deuoluatur. ¶ Sed cum in electionuz earundem negocijs in iudicio vel extra iudicium appellat̄ in scriptis[i] ex causa probabi=

fundatores ecclesie. vel parrochiani qui voluīt habere vnū bonū pastorem qui eos doceat exemplo bone vite. Archiepiscopus noluit admittere suas causas oppositionis: sed pronūciauit illas causas oppositionis non esse rationabiles. propter quod appellatum fuit ad apostolicaz sedē. Queritur nūc quid debeat appellans obseruare ad hoc ꝙ causa ista deuoluat̄ ad apostolicam sedez? Rn̄det ro. pon. dicens ipse debet appellare in scriptis et in instrumēto appellatiōis inserere causam que si esset vera deberet legitima reputari. lz aliq̄ dicerent ꝙ ista q̄stiū cūq̄ friuola deuoluebat negotium ad sedem apostolicā cū sit de maioribus causis vt dictum est in presuppositione. Sed dicendū ꝙ illa duo requiruntur ad hoc ꝙ deuoluatur negociuz per appellationem ad sedem apostolicam? Sed quid ponamus ꝙ appellās renunciauit sue appellationi: an sit ei ꝑmissum? Respondet ꝙ sic si appellatio sua nondum fuit ꝑsentata cōspectui apostolico. et istud verū si ipse appellans appellationi renunciet sine prauitate. i. sine symonia. Sed q̄s habebit cognoscere an renūcians appellationi renūciauit sine prauitate? Respondet ro. ponti. ꝙ iudex a quo fuit appellatum debet inquirere an sine prauitate fuerit recessuz ab appellatione. q̄ iudex a quo si inueniat interuenisse prauitatem symonie: puta quia electus dedit appellanti aliquod beneficium vel pecuniam vt renunciaret sue appellationi: tunc iudex a quo non obstante renūciatione debet partes ipsas citare ad comparendum in causa appellationis coram sede apostolica. [Sed cum in electionum] vnde sicut quando appellatur in iudicio debent illa duo obseruari: videlicet ꝙ appelletur in scriptis. Item ꝙ in appellatione inserat̄ causa rationabilis: que si esset vera deberet legitima reputari. Illa eadem debent obseruari si appelletur extra iudicium. puta cum appellatur ne talis eligatur in pastorem. ¶ Nota primo ex isto textu ꝙ licet cause electionum episcoporum et aliorum superiorū prelatorum sint de maioribus causis que de sua natura pertinent ad apostolicam sedem: tamen nō deuoluūtur ad apostolicam sedem per appellationem nisi sit appellatum in scriptis cum causa legitima. ¶ Nota vlterius vnum casum in quo cū appellatur a diffinitiua opz exprimere cām appellatiōis: ⁊ ꝙ appelletur in scriptis: lz regularit̄ in diffinitiua nō sit opus ꝙ appelletur in scriptis nec ꝙ inseratur cā rōnabilis in appellatione: sed istud est speciale in causis electionum episcoporum/archiepiscoporum/et aliorum superiorum. Ratio specialitatis est ne maliciose et sine causa impediatur prouisio ecclesie que est multum periculosa tam ecclesie q̄ subditis. c. q̄ sit. s. e. c. quoniā. vt lite nō contest. in an. ¶ Nota insuper ꝙ cum appellatur in causa electionis tā in iudicio q̄ extra iudicium debet inseri causa rationabilis in appellatione ⁊ etiā debet appellari in scriptis. ¶ No. ꝙ appellās in causa electionis pōt renūciare appellationi anteq̄ sit deuoluta ad sedē aplicā. ¶ Nota finalit̄ ꝙ iudex a quo dz ꝑfigere terminū ipsis partib⁹ infra quez partes se ꝑsentent conspectui aplico cum suis munimētis id est instrumētis. q̄ ideo vocātur munimenta qz muniunt causam. vel possent dici monimēta: quia monent iudicem.

Appellans a diffinitiua: nec cāz exprimere nec in scriptis appellare tenetur.

a ¶ Constitutio. que incipiebat dilecti filij Bar. ⁊ Archidi. hēbāt eā sub rubu. d̄ elec. Guil. d̄ rescrip. Hosti. de ap. q̄ tractat de ipsa: d̄ accu. cū dilect⁹. ⁊ Cō. post. s. eo. statuimus. ad fi. hodie nō habem⁹ eā. ⁊ est arg. ꝙ cū vnū ius reuocat̄ per aliud: faciēda sit de ipso mētio. qd̄ nō est verū. vt. s. eo. li. de cōsti. c. i. vbi d̄ hoc ⁊. xviij. dis. q̄m. Additio. j. Cleri. dicit ꝙ fuit edita ꝓpter causam electionis ecclesie Helien. Jo. an.

b ¶ Causas electionum. principales scz.

c ¶ Exortas. Accidentaliter et in ꝓcessu. Additio. Et sic patet ꝙ idem iuris in principali ⁊ in accessorijs vel exortis fm Jo. mo. ⁊ Archi. bene facit clem. dispēdiosam. de iudi. Jo. an.

d ¶ Maioribus. Que sunt no. xij. di. preceptis. s. de offi. lega. quod translationē. Additio. Qd̄ autem nō sint de maioribus cause electionū epōruz ptz: qz illas confirmant archiepi ⁊ patriarche ⁊ legati de latere. j. eo. si abbatem. ij. rn̄so. Jo. an.

¶ Glosa seq. recı. per. q. ꝙ fuerit. Alex.

e ¶ Quaslibet. etiā frustratorias. et erat hoc ꝯ ius cōe: ⁊ ꝑ hoc manebāt longo tpe eccl'ie viduate: ⁊ ideo fuit correctiōe dignū: ⁊ innixus fuit Alex. opi. Inno. quā no. s. de ap. vt debitus. in vi. glo. sua: vbi enumerat causas electionum epōrum inter maiores causas. Sed fm Guil. salua pace Inno. Alexan. Uin. ⁊ alioꝝ id dicentiū: illud/saluis. ⁊c. est quedā ꝓtestatio quaz papa facit d̄ iure suo. sic. ix. q. iij. saluo. ⁊ d̄ sup. negli. prela. licet. absurdū eñ videt̄ dicere quālibet appellationem illas causas ad papam deferre. de quibus alius q̄ papa cognoscere non potest.

f ¶ Extra iudicium. Idem si in iudicio: vt. j. sequit̄. Additio. Et multo fortius propter honorem iudiciarium fm Fran. vercel. Jo. an.

g ¶ Electionibus. epōrum.

h ¶ Maioribus. vt archiepiscopatib⁹/patriarchatib⁹/primatijs: sed idem hodie in regularibus: quod dic vt. j. eo. si post q̄. j. rn̄so.

i ¶ In scriptis. Not. appellandum in scriptis: et est hoc generaliter verū siue in iudicio siue extra appelletur: nisi cum a diffinitiua ⁊ incōtinenti appellatur: tunc appellari potest viua voce. ff. de appel. l. ij. C. de ap. litigatoribus. ij. q. vj. ad fi. questiōis. nisi diceres cōtrariū casu huius decre. etiā in diffinitiua. et adde quod dicam. j. de appel. cordi.

a ¶ Probabili. dixit Gar. q hoc speciale iducit hec decre. q siue a diffinitiua seu ab interlocutoria appelletur q teneat rationabilem causam exprimere licet alias regulariter sit sec⁹ in diffinitiua. Guil. videt te nere cōtrariū: qd satis verū crederē: sed primū dictū est tutius.

guit hic post Gar. causas maiores medias et minores quas plen⁹ prosequit Hostien. de crimi. fal. c. fi. q ibi abbreuiaui in glo. querit hic Hostien. Jo. an.

f ¶ Prauitate. vt symoniaca pactione: vel aliqua illicita donatione / vel pmissione / vel violētia / vel metu. xx. q. iij. p̄sēs

¶ Glosa sequēs exēplificat. querit ⁊ soluit. Iterū querit ⁊ soluit solutiōi obijcit ⁊ respōdet.

b ¶ Legitima Ergo si est expssa legitima defert negociū ad sedē apostolicā: sed non manifeste frustratoria puta ne fiat electio regijs precibus nō expectatis vt dicebatur in illa constitutione dilecti. vel ne eligat nisi doctor decretorū vel magr̄ i theologia vl' his simi lia. ¶ Tunc nō defert: sed quid in dubio? dic secūdū Guil. ⁊ Gar. differri vt illud dubiū papa decidat. vi. q. iij. osius. quid si appellauit ⁊ nullā cām expssit? dicas idem acsi expressisset frustratoriā sm predictos ¶ Qr nullū ⁊ inutile equipollent in iure. s. de transla. inter. ff. qd cuiusq vni. l. j. §. ⁊ quidem. fuit enim pmulgata constitutio ista vt refrenaretur temerari⁹ appellandi vsus: sed ita potest quis appellare temere non exprimendo sicut exprimendo. videbat autem contrariū. qr in cā nō expssa nihil imutatū videt: ergo antiquo iuri stādū est. C. de ap. p̄cipim⁹. in fi. sz pri⁹ dictū verū ē: qr hec ɔstitutio nō vult q cause hic deferant ad papā nisi ex cā expssa pbabili q debeat reputari legitima. Additio. j. Puta ne eligat ignobilis gñe. s. de p̄bē. c. pe. Guil. ⁊ Archi. Additio. ij. Idē Cleri. px. Jo. mo. ⁊ Archi.

lis q pbata deberet legitima[b] reputari ad sedem ipsam huiusmodi negocia deferātur.

¶ Ceterum in p̄missis[c] oīb⁹ casibus liceat[d] partibus[e] ab huiusmodi appellationibus (nulla tñ interueniēte prauitate[f]) recedere: anteq̄ p̄fate sedi fuerint p̄sentate. ¶ Inferiores autē iudices (quorū erat ipsarum causarū cognitio appellatiōe[g] cessante) an i hoc[h] prauitas itcesserit ante omnia diligent' inquirant[i] ⁊ si eam intercessisse reppererint: se de causis ipsis nullatenus intromittāt: sz p̄figāt dictis partibus terminum peremptorium[k] competētem in quo cū omnib⁹ actis ⁊ munimentis[l] suis apostolico se conspectui representent[m].

Idem in eodem.

¶ Si inter reliqua q obijciūtur promouendo ad dignitatem obijcit euidens defect⁹ sciētie vel persone: illud ante omnia examinari debebit: et si reperiet falsum opponens a prosecutiōe negocij repellitur: et punitur perinde ac si defecisset in probatione omniū obiectorū. Jo. an.

Si forte inter Cap. xj.

ta. xx. q. iij. p̄sēs Si aūt electus ius habeat an liceat vexationē redimere? dic vt not. de symo. dilectus. j.

Adde q appellatiōe actor venit ea q fiūt i iudicio l. ij. cū gl. ff. de edēdo. ⁊ l. acta. ff. de re iudi.

g ¶ Appellatione cessante. i. si appellatio interposita n̄ fuisset.

h ¶ In hoc. in renūciatiōe appellationis.

i ¶ Inquirant. q si hmōi inqsitiōe omissa ad eosdē ɔfirmandos vel consecrādos pcesserit vl' alios pcessus: in cā fecerint: cōfirmatio vel consecratio vel pcessus illi sunt nulli: ⁊ confirmantes ⁊ consecrātes ab epo⁊ū confirmatione ⁊ cōsecratione per annum continuum sunt suspensi. j. eo. ti. pruda. in fi.

k ¶ Peremptoriū. ⁊ adhuc habebit locū expectatio xx. dierū sm formā decre. s. e. c. j. sm Guil. ⁊ Gar.

l ¶ Munimētis. i. pbationibus ⁊ instrumentis sic dictis: quia causam muniunt: als monimētis. monēt enim ⁊ informant iudicem quid facere debeat. Additio. Et eo respectu dicuntur etiam documenta: qr docent ⁊ informant quid iudex facere debeat. ij. qō. vij. plerique. de preben. qm̄. in fi. Jo. an.

Munimenta vnde dicant.

¶ Glosa seq. reci. per questionem.

m ¶ Representent. q si non venerint procedat ad confirmandam electionem acsi appellatū non esset: quia non appellare / ⁊ appellare ⁊ appellationem nō prosequi sunt paria. j. de offi. delega. gratum. de testi. cū venisset. C. de tempo. appel. l. ij. in fi. licet non p omnia. vt. j. de sentē. excom. licet. ⁊ s. de eo qui mit. in pos. cum venissent. Additio. j. Uel illi renunciare sm Guil. ⁊ Archi. Jo. an.

c ¶ Premissis. cum. s. appellatum est ex cā pbabili in iudicio vel extra.

d ¶ Liceat. quod olim non licebat per predictā cōstitutionem Alexandri.

¶ Glosa seq. argu. per pluralē ⁊ argumentum determinat. finis querit ⁊ remittit.

e ¶ Partibus. Per hoc videtur q nisi ambe partes cōsentiant nō pōt fieri renūciatio: qd verum puto sm Guil. ⁊ Gar. re nō integra. sz re integra sol⁹ appellās hoc poterit. ad hoc de elec. in causis. ff. de regu. iur. nemo. ⁊ adhuc si res nō est integra ⁊ velit satisfacere aduersario de suo interesse: adhuc poterit penitere sm Guil. sm ea que no. in specu. ti. de excep. §. viso. v. sed nunqd iudex. Ex quo tñ appellatio p̄sentata est pape vlteri⁹ recedere nō possunt: etiā si vtraque pars cōsentiat. quod pbat. j. vbi dicit anteq̄ prefate sedi. ⁊c. ad hec de postu. bone. ij. vsi. nec nocebat. de offi. lega. licet. in fi. et maxime qñ obijciūtur crimina vel defect⁹ de collu. dete. crimina. xxiij. q. iij. ecce. Solet queri vtrū elect⁹ sine superioris licentia suo iuri renunciare possit. de hoc dicam. j. eod. si electio. Additio. j. Et sit speciale in his maioribus scdm Joan. mo. qui distin-

Appellās an possit renūciare appellatōni sue inuito appellato.

Si forte inter ¶ Prima dat ordinem. Secunda penam imponit: ibi. Ceterum. Jo. an.

diuisio

¶ Casus Uacante aliqua ecclesia cathedrali vel collegiata: canonici vel clerici illius ecclesie cōuenerunt in vnū tractaturi super electione futuri prelati et ordinauerunt q pcederēt p viam scrutinij facto et publicato scrutinio fuit compertū q Titius fuerat electus a maiori parte. Unde quidam ibi existēs appellauit ne Titius nolatus eligeret ex eo q ipse Titius non habebat scientiam sufficientem requisitā illi dignitati ⁊ q erat homicida. Item oppugnabat formā scrutinij ⁊ personas eligentium: an sit admittendus ad probandum omnes istos defectus simul? Respondet q non. sed primo est admittendus ad probādum defectū oppositum contra psonā electi: qui defectus si probatus fuerit: declarabitur inelegibilis. Si autē non possit probari defectus contra personam electi oppositus: ipse appellans condēnabitur in expensis

& punietur iuxta tenorē.c.statuimus.§.e.acsi in omnibus probationibus defecisset nec ultra admittetur ad probandum alia vicia.

a ¶ Cetera. Utputa q̄ est homicida/ piurus/ excōmunicatus: vel his similia. que ita de facili probari nō possunt sicut euidēs defect⁹ scientie vel persone: q̄ p oculorū inspectionē vel examinationē de facili probari possunt.

b ¶ Promouēdo: puta per supiorē ad quē deuoluta est potestas: vel quia plures nominati sunt domino pape: & petit de altero prouideri. lxxv.dis. archidiaconū.et ḋ h⁹.§.e.c.qsicut. Idē Jo.mo.

cetera[a] que obiiciuntur electo aut postulato: seu al's promouendo[b] ad aliquam dignitatem[c] euidentem[d] scientie[e] vel aliū persone defectū[f] opponi contingat[g]: in discussione obiector; illum statuimus ordinem incommutabiliter obseruandum: vt promouendus super defectu ipso ante oīa[h] subiiciat examini: cuius euentus examinandis aliis aut dabit initium[i] aut negabit. ¶ Ceterum si p̄missi examinis exitus hmōi oppositiones docuerit veritate destitui: opponentes[k] a psecutione cause in qua talia obiecerunt[l] excludimus: et perinde puniri decernim⁹: acsi penitus in probatione omnium que obiecerant defecissent[m]

Idem in eodem.

¶ Qui grauauerit aliquam personā ecclesiasticā vel ei⁹ consanguineos vel ecclesias seu bona pro eo q̄ eū pro quo rogabatur eligere noluit ipso facto excommunicatus est. Johan. and. Capitulum. xii.

c ¶ Dignitatem. Non est ergo ad simplicia bñficia hoc extendendum: cum si de eis intelligi voluisset vel exp̄ssisset: vl' gñaliter locutus fuisset. de deci. ad audientiā. ad hoc ꝫ.eo. ab eo. & ꝫ. de vbo. sig. c.ij. vbi semp hoc repetitur ¶ Glosa. se. p̄mo duo notat a vi lr̄e & a siti. secūdo q̄rit & soluit distinguendo. tertio iterum querit & soluit et solutionem exemplificat.

d ¶ Euidentē. Si ḡ defectū opponit: sed non euidētem non h̄z locum pena. sed si opponit manifestū idē: cum hec sint sinonima. ꝫ. de vbo. signi. cū olim et est exp̄ssum. ꝫ. de vbo. sig. ca. ij. S; pone: plures opponit euidētes defectus: alterū pbat: alterum non q̄d erit? Solu. Si deficit in primo repellitur ipse opponens si pbat primū repellitur elect⁹. Si aūt simul examinati fuerunt: si sufficiens est defectus qui verus reperitur: repellitur electus: s; opponens etiam de calūnia punietur: nisi iudex viderit ipm probabili de causa a calūnie vicio excusari: vt in autenti. de iudi. §. oportet. colla. vi. ꝫ. de accu. accedens. et. ꝫ.e.c.j. Si autē opponeret non euidētia: fateor q̄ sufficiat alterum pbari vt. ꝫ.e.c.j. & ꝫ.eo. vt circa. de re iudi. cū J. & A. Sed nū quid iudex ex suo officio talem discussionē facere potest etiā parte nō petente. Dic q̄ sic fm Bar. quia laborare d; vt breuient lites. ff. si cer. pe. l. quidam exsti mauerūt. ff. de postu. l. quos p̄tor. ff. de pecu. l. filiusfamilias. §. inuit⁹. ꝫ. de excep. c. exceptionē. hoc idē poterit etiam si ambe partes exp̄sse renūciēt p iura predicta. et. C. ḋ iuram. calū. l. ij. §. sed quia veremur. Si autem tacite. s. intrādo iudicium & pnitū examinando oppositiones tam euidentium defectuum q̄ al's & alie reperiuntur vere: oppositiōes vo euidētiū defectuū false: non habet locum pena huius canonis propter impossibilitatē sui. ad idē. ꝫ.e. indēnitatib⁹. in fi. Pena enim est q̄ repellātur a psecutione: s; ista iam sunt prosecuti: & sic non potest locū habere pena. nec ob. q̄ nō possunt renūciare exp̄sse: q; multa possum⁹ tacite q̄ nō possum⁹ exp̄sse. ꝫ. de pecur. a. filiusfamilias. §. veterani. C. ḋ iura. calū. l. ij. §. s; quia veremur. & ꝫ. de iura. calū. c. j. Et sufficere debet ad repulsionē electi q̄ aliquid inueniat pbatū qd eū repellat. quia vnsdecunq̄ crimina claruerint. &c. xxiiij. q. iij. ecce. & ḋ iudi. exhibita.

Oppo=nēs ꝫ electū vel po=stulatū plures euiden=tes defe=ct⁹: si aliqd⁹ pbet/ ḋ aliis non an debeat repelli.

¶ Glo. seq. reci. p obie. & solutionē & distinctionem.

e ¶ Sciētie. Que etiam in laicis intollerabilis est. xxxviij. di. si in laicis. Sed nota q̄ est quedā intrinseca qualitas: cū qua homo nascitur. s. q̄ aliquis sit cast⁹/ pacificus/ sobrius/ et hanc qs p̄sumit h̄re donec contrariū pbet. sic intelligitur ḋ p̄sumpt. dudum. de scruti. c. vno. Est q̄dā extrinseca: vt lr̄atura: & talis qualitas non p̄sumitur nisi pbet & iō super hoc examin it: & sic intelligit hic cū suis sĩb⁹. j. De negatiua facti iuris & qualitatis. dic vt. vj. q. viij. actor. de elec. bone. j. Additio. j. Dicit Jo. mo. vbi nil facere habeo cū hoie p̄sumere debeo illum dignū. S; vbi sibi dare volo filiā meā. i. ecclam in spōsam debeo inq̄rere de dignitate spōsi: saltē quo ad expssa. ꝫ.e.c. cū in cūctis. & ꝫ.e.c. l; canon. Et q; eligēs luent re teneṫ ꝯditionē debitā filie. arg. ff. de ri. nup. q̄ liberos. ideo punitur hoc faciens. Jo. an.

Qualitas itrīseca vl' extrinseca q̄ sit & an p̄sumat et i qlz hoie.

f ¶ Defectuū. S; si electo opponat q̄ sit illegitime nat⁹ qs h̄z hoc pbare? dic q̄ opponēs. pbat p Inno. in. c. super his. de accu. & de do. & contu. cum olim.

Oppo=nēs ꝫ electū q̄ est il legitie natus hoc pbare d;

g ¶ Contingat. Nec poterit postea reuocare. ꝫ.eo. titu. ab eo.

h ¶ Ante omnia. No. q̄ cum plura obiiciunt quorū quodlibet per se sufficit: illud qd facilius probari potest primo probandum est.

¶ Glo. se. obiicit p locū a diuisione/ et q̄drupli soluit.

i ¶ Initium. Uidet q̄ hec pars hui⁹ disiunctiue locū habere non possit: q; aut electus inuenitur insufficiens: & tunc penitus repelletur. aut sufficiens: et tūc repelletur opponens: & sic nullo casu obiectorū discussio sumet initiū. Dic q̄ vera est obiectio si insufficiēs reperiṫ elect⁹. sed si sufficiēs reperiṫ adhuc locum habebit aliorū obiectorū discussio: q; a superior inquiret ex officio suo illo repulso de aliis obiectis: ne p surreptionē &c. ꝫ.e.c. cū nobis. et. ꝫ. eo. indēnitatib⁹. & c. viii. Uel admittet alius cui⁹ interfit: licet iste repellatur. pp̄ter eandē rōnē. Uel dic hoc tunc locū habere cum defect⁹ opposit⁹ reperiṫ ver⁹: sed nō sufficiens ad repulsionem electi: & tūc alia examinabunt. admitti tamē nō debuisset ad opponēdū talem defectū. Uel dic quarto q̄ opponens admittet ad alia pbanda: si probabilis & sufficiens cā eū a calūnia excusauerit. ꝫ. eo. c. j. ad finē. vt q; tales fuerāt verisimilitudines ḋ defectu illo quo dici vel credi poterat euidens: et sic calumniatus non fuit fm Bar.

k ¶ Opponētes. Not. q̄ dicit opponētes repellendos: nō alios quorū intererit p eo qd dixi. ꝫ. in glo. pri. in secunda solutione.

l ¶ Obiecerunt. & defecerunt.

m ¶ Defecissent. vt. ꝫ.e. ca. j.

S Ciant. Non dividitur: q: totus tex. vno cōstru=
ctu clauditur fm Gemi.

Casus lr̄alis d.helie

¶ Casus. Uacāte aliqua eccl'ia dño tpalis in cui⁹ ter ritorio ⁊ iurisdictiōe erat situata illa eccl'ia scripsit canonicis ⁊ eos rogauit vt suū filiū vel aliquē ei⁹ familiarē eligerēt in p̄latū. Canōici vidētes illū filiū vł familiarē nō eē sufficiētē nec idoneū ad dictā p̄laturam vel ex alia cā noluerunt ipm̄ eli gere: sed aliū in suū p̄latū elegerunt. Dñs tpalis hoc egre ferens cepit molestare canonicos ⁊ eorū cōsanguineos vł inuadere bona canonicoꝝ ⁊ cōsanguineoꝝ: q̄rit᷑ verū ipse dñs tpalis incurrat aliquā penā: ⁊ quā? R̄ndet q̄ ipso facto est excōicatus. nec ab ipsa excōicatione est absoluendus nisi p̄missa debita satisfactione. ¶ Nota p̄io ex hoc c. q̄ vota debentium eligere aliquem p̄latū debent esse libera. ¶ Nota insuper principalē effectū hui⁹ c. videlicet q̄ si q̄s molestauerit clericos eccl'ias vel cōsanguineos clericorū p eo q̄ eligentes clerici noluerunt eligere aliquē p quo molestans scripserat: ipse molestās incurrit ipso facto sniā excōicatiōis. ¶ Nota vlteri⁹ casum in quo iniiciēs manu⁹ in laicos incurrit ipō facto sniam excōicationis: q: q̄ntūcūq̄ consanguinei clericoꝝ sint laici: iniiciens manus in ipos/ vł eos molestans ipso facto est excommunicatus.

S Ciant cūcti[a] qui clericos vł quaslibet alias personas eccl'iasticas[b] ad q̄s in aliq̄b⁹ eccl'iis monasteriis aut aliis piis locis spectat[c] electio p eo q̄ rogati[d] seu alias inducti[e] eū pro quo rogabant᷑ siue inducebantur eligere noluerunt. vel cōsanguineos[f] eoꝝ: aut ipas eccl'ias monasteria seu loca cetera bñficiis siue aliis bonis suis per se vel per alios[g] spoliādo: seu al's iniuste p̄sequēdo grauare p̄sumpserint[h]: se ipso facto excōmunicationis sentētia[i] innodatos. Idem in eodem.

¶ Primo punit vsurpantes de nouo custodiā vacantium eccl'iarum. Scđo punit clericos ⁊ monachos hoc fieri p̄curātes. Tertio punit clericos se talib⁹ non opponē. es Quarto ponit qualiter debeant se habere habētes talem custodiā ab antiquo. Jo. an.

Capitulum. xiij.

G Enerali constitutione

¶ Glo. se. soluit questionem ⁊ re. cōtrarium.

a ¶ Cūcti. etiā ep̄i. nec obstat. j. de sen. excō. q: periculosum. quia nō de snia excōicationis: sed suspensionis ⁊ interdicti loquitur.

b ¶ Ecclesiasticas. vt conuersos/ tēplarios/ vł hospitalarios: qui licet non sint clerici: sunt tñ eccl'iastice persone. xvij. q. iiij. quisquis.

¶ Glo. seq. reci. per questionem.

Electō ad q̄s spectat de iure cōi.

c ¶ Spectat. de iure cōi in collegiata eccl'ia ad collegium spectat electio. de iure pa. nobis. xvj. q. vlti. congregatio. Si nō est collegiū spectat ad p̄onū. de iure p̄o. postulasti. ⁊ hoc de iure cōi: nisi aliud inducat᷑ de cōsuetudine. de cā pos. cū eccl'ia. Si aūt nō esset ibi collegiū vel p̄onus per diocesanū hz ordinari. x. q. j. regenda. xvj. q. vij. oĉo basilice. et hec vera quo ad electionem p̄lati. de inferioribus not. s. eo. cum eccl'ia vulterana. dic vt ibi Gar.

d ¶ Rogati. An preces inducant symoniam: dic vt no. viij. q. ij. in summa. ⁊. qō. j. moyses. ⁊. s. de etate et quali. tuam.

e ¶ Inducti. Per promissiones vel alio modo.

Excōicatiōe3 q̄ñq̄ incurrit q̄ laicū p̄cutit.

f ¶ Cōsanguineos. No. spālem casum in quo laicū p̄cutiēs vł al's offendēs excōmunicatus est ipso iure. ad idem. j. d sen. excōi. quicunq̄. ⁊ de immu. eccle. q̄m Additio. Et vsq̄ ad quē gradum dicant᷑ hi cōsanguinei recurre ad no. s. de ap. postremo. in. j. glo. Et q: d affinibus hic fit mētio: ⁊ constitutio est penalis: nō includit illos. j. de regu. iur. in penis. Joan. an.

¶ Glo. se. rōnē reddit quā declarat. scđo soluit q̄stionē. tertio q̄rit. arg. negatiue. soluit distinguendo.

g ¶ Alios. q: q̄ p aliū facit ⁊c̄. ff. de admi. tu. ita tñ. §. gessisse. sic ⁊ in maleficiis tenet᷑ mandator: ac si p se faceret. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. deiecisse. ⁊ §. quotiens. ⁊ hoc verū de his q̄ p alios explicari p̄nt. sec⁹ in adulterio ⁊ similibus q̄ non p̄nt p alios explicari. C. d cadu. tol. l. vna §. ne aūt. ⁊ mādatari⁹ etiā excōicat⁹ hic e=ru de setē. excō. mulieres. ⁊. ca. vniuersitatis. Sz nūq̄d huius decr̄. pena locū habebit in p̄sentante patrono. Et videt᷑ q̄ non q: de electiōe tm̄ loq̄t᷑ ⁊ non p̄ntatione. ⁊ est penalis ⁊ restringēda. j. eo. ti. si statutū. Dic q̄ si p̄on⁹ est clericus vel p̄sona eccl'iastica locū habebit cōstitutio: nec est ob hoc odiosū imo fauorabile eccl'iaꝝ fauore quib⁹ p̄pter hoc meli⁹ p̄uidebit᷑. et q: decre. indefinite loquit᷑: indefinite intelligit᷑. et dicit clericos ⁊c̄. Si aūt p̄onus est laicus: pena locū nō habebit: cū constitutio dicat/ clericos vel ecclesiasticas personas.

Pena statuta ꝯ eos q̄ grauāt eligentes an hēat locum ꝯ ꝯtra p̄onos p̄ntātes.

h ¶ Presumpserint. si. de excel. p̄la. tanta.

¶ Glosa sequens soluit questionem.

Absoluē an possit ep̄s a snia excōicationis a iure incursa.

i ¶ Snia. si. j. de sen. excō. quicūq̄. ⁊ fm Guil. ep̄i bñ poterūt absoluere ab hac snia: ex q̄ cōditor hui⁹ canonis sibi absolutionē nō reseruauit. de sent. ex. nuper ⁊ arg. p̄dic. decre. quicunq̄. in fi.

G Enerali. Diuidit᷑ in q̄ttuor ptes. Scđa ibi: clericos. tertia ibi: illos ꝟo. quarta ibi: q̄ aūt. Jo. an.

Addl=tio dñi helie.

Additio. Cleri. ⁊ Jo. mo. diuidūt in tres tm̄. cōiūgunt duas p̄mas ⁊ bñ cōueniut l̄re suspēsiue. sz glo. cōiūgit mēti. Frā. aūt iūgēs tres p̄mas ptes diuidit i duas tm̄. ¶ Pro intellectu hui⁹ ca. p̄supponendū est fm veriorē intellectū ipsi⁹ q̄d p̄prie iste textus appellet regalia. Quidā volebāt dicere q̄ regalia accipiuntur pro iuribus imperialib⁹. de quibus in vsi. feu. cap. q̄ sint regalia. vt si rex donauerit regalia eccl'e ⁊ aliquis illa vsurpet: ipō fctō est excōicat⁹. Aliq̄ dicūt q̄ regalia accipiunt᷑ p iurib⁹ q̄ hz p̄inceps in aliquib⁹ eccl'iis. videlicet q̄ vacāte aliqua eccl'ia rex p̄cipiat fruct⁹ ⁊ ecclesiā cōferat. Nā collatio bñficioꝝ cōputat᷑ in fructu. Et ista fuit controuersia al's mota inter Philippū regē francoꝝ/ ⁊ Bonifaciū. viij. cōditorē hui⁹ cōpilatiōis Qui Bonifaci⁹ dicto Philippo regi scripsit quādam ep̄l'am in qua cōtinebant᷑ ista ꝟba. Collatio bñficioꝝ est spūalis: secus aūt credentes hereticos reputam⁹. Quā ep̄l'am cū p̄legisset ipse Philippus: eidē Bonifacio scripsit aliā ep̄l'am in qua posita erant ista verba Collatio bñficiorū ad nos spectat ⁊ p̄tinet: secus credētes fatuos ⁊ demētes reputamus. Ideo fm aliq̄s cōstitutiones isti⁹ cōpilationis non fuerunt recepte in hoc regno p̄pter istā cōtrouersiam. Hoc p̄supposito ponamus sic casū. ¶ Uacāte aliqua ecclesia aliq̄s comes vł dux q̄ dicebat se habere iura regalia i ipsa eccl'a occupauit custodiam ecclesie vacātis: et dicebat q̄ fru=

Bonifaciū et philippi regis frācie controuersia.

Cas⁹ lr̄alis d.helie

ctas ipsi⁹ eccłie ad ipsum spectabāt: lʒ nō fuisset visus ipso iure. an ille comes vel dux vsurpans illud ius in ecclesia vacāte sit puniēdus aliqua pena? Rñdet ro. ponti. q̄ sic. et dicit q̄ incurrit sniam excōicationis. et clerici illi⁹ eccłie sibi nō resistētes puniūtur pena hic ɔtēta. Sʒ ponamus q̄ rex vel ali⁹ princeps nō cognoscēs superiorē in tēporalibus hʒ ista iura regalia in aliquib⁹ ecclesijs sicut rex frācie i ecclia ebroicen. ⁊ multis alijs ecclesijs in normānia. Et ponam⁹ q̄ vacāte tali ecclesia ē silua cedua. tñ nōdum venit tēpus ipsam siluā ceduā cedēdi siue amputandi. vtrū talis ꝑnceps possit illā scindere siue scindi facere. Rñdet q̄ nō. sed si tēpus scindēdi ⁊ colligēdi aduenisset cū silua cedua sit i fructu: posset talis rex vł ꝑnceps facere scindere hmōi siluā ceduā.

¶ Nota ꝑmo ex hoc textu ⁊ iūcta glo. q̄ patron⁹ laicus nō hʒ custodiā eccłie vacātis sʒ supior plat⁹ cui subest ecclia. secus est de ꝑrono eccłiastico iō ꝑron⁹ eccłiasticus posset colligere fruct⁹ ecclesie vacātis. nō vt fructus suos faciat: sʒ vt illos reseruet futuro successori.

¶ Nota insup q̄ ꝑron⁹ eccłiastic⁹ nō pōt ꝑtēdere ius aliqđ in fructib⁹ illi⁹ eccłie vacātis. ⁊ hoc verū nisi de ɔsēsu supioris tpe fundatiōis retinuerit sibi illđ ius.

¶ Nota vlteri⁹ q̄ vsurpās de nouo predicta iura vel procurans vsurpationem est ipso facto excōicatus.

¶ Nota finaliter q̄ ille qui habet custodiā ecclesie vacātis nō pōt capere fruct⁹ qui nondū venerūt ad maturitatē. Et istud facit ꝑ archipresbyteris qui durantibus. xl. dieb⁹ percipiūt fruct⁹ ecclesiarū vacātium. ipsi enim nō debent preuenire maturitatē fructuum.

¶ Glosa sequēs reci. per. q. an includat feminas ⁊ soluit q̄ sic. alleg. tres leges ⁊ vnam alleg. in cōtrarium et dat quattuor solutiones.

sancimus: vniuersos[a] ⁊ singulos q̄ regalia[b], custodiā[c] siue guardiā aduocatiōis seu defensionis titulū i ecclesijs monasterijs: seu q̄buslibet alijs[d] pijs locis de nouo[e] vsurpare conātes bona[f] ecclīaꝝ monasterioꝝ aut locoꝝ ipsoꝝ vacātiū occupare[g] ꝑsumāt quātecunq̄ dignitatis honore prefulgeant[h]. ¶ Clericos etiam ecclesiarū monachos monasteriorū: ⁊ ꝑsonas ceteras locorum eorūdem qui hoc fieri procurāt[i] eo ipso excōicationis sentētie decernim⁹ subiacere. ¶ Illos vero qui se (vt deberēt) talia faciētibus non opponūt[k] de ꝑuētibus ecclesiarum seu locorum ipsorum

a ¶ Uniuersos. Et vniuersas. nā appellatione si q̄s ⁊ si qua cōtinetur. ff. de ṽbo. sig. l. j. ff. de pac. tres fratres ⁊ de cōsti. pecu. l. j. §. j. Arg. cōtra. q̄ si pater exheredat filiū nasciturū. si nascit̄ filia nō erit exheredata ff. de vē. in pos. mit. l. j. §. sed ⁊ si incertū. Cōiter dici solet q̄ in fauorabilibus masculinū cōcipit femininū in odiosis non: sic soluit̄. ff. de ṽbo. sig. l. j. Alij dicūt q̄ si masculinū ṽbū proferatur ab hoīe: et est odiosum nō cōprehēdit feminā: ⁊ sic intelligit̄ predictus §. sed ⁊ si incertū: sed si a lege/ siue sit odiosuʒ siue nō femina cōtinet̄. ff. de iuris. om. iu. si q̄s id. Odofredus dicebat q̄ si etiā a lege ꝑferat̄ verbū odiosum nō cōprehendit feminā: nisi id lege caueat̄. Dic ꝯm Bar. q̄ verbū masculinū prolatū a canone. i. cōprehendit feminas qđ ꝓbatur. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte coniūcto cū. c. de sen. excōi. mulieres. qđ est verū nisi eadē vel alia cōstōne excipiat̄ femina. ī. e. indēnitatib⁹ §. sʒ cū eas. Additio. Que excepta intelligit̄ in articulis q̄ feminis non congruūt. ꝟ. de sta. reg. ea q̄. in fi. de hoc Spe. in dispu. et alle. §. post hec. ṽ. vel in masculinū. ꝑ Hostiē. de testa. raynaldus. in ꝑn. ꝑ Archi. plenius in predi. c. si quis suadēte. ꝑ Cy. C. de ser. fug. q̄cūq̄. Jo. an. Additio. j. Puniēte crimīa. Jo. mo. ⁊ Archi. et fuit de mēte Bar. dicentis q̄ ita femine sicut masculi peccant. Jo. and.

Masculinū genus qñ ɔcipiat femininum.

b ¶ Regalia. i. collectā que fit regis ratione vel imperatoris: vel tributū qđ debetur regi. xj. q. j. si tributum. sic solet exponi. de iurepa. preterea. ij. vel. j. iura que ad imperatorē pertinere cōsueuerūt: vt portus ⁊ vectigalia: sed illa erant ecclesijs concessa: ⁊ modo volebat ea de nouo aliquis occupare: vt in lib. feu. ti. que sunt regalia. al's est sub. l. imperialē Joan. and.

Regalia qđ importent.

c ¶ Custodiā. Et cetera que sequūtur expone ꝯm Sarti. i. iuspatronat⁹ q̄ secundū diuersas regiones diuersa sortitur vocabula. ī. de iurepa. q̄ clerici. ⁊. c. preterea. ij. de sta. mo. in singulis §. j. xvj. qđ. vij. pie mentis. ⁊. c. frigentius. quocūq̄ ergo noīe cēseatur vsurpantes de nouo tale ius in ecclesijs ⁊ alijs locis pijs: et bona ipsorū locorū vacantium occupantes excōicati sunt ipso iure.

¶ Glosa sequens reci. per. q. ⁊ solutionem.

d ¶ Alijs. Ut hospitalibus vel alijs quocūq̄ nomine vocatis.

e ¶ De nouo. Scʒ a xl. annis citra ꝯm Bar. de consue. c. vlti. de ꝑscrip. de quarta. xvj. q. iij. §. quas actiones. ⁊ hoc ꝑ litterā q̄ sequit̄: vel ex antiqua cōsuetudine ⁊c̄. Crisma tamen matrimoniū mancipiū vinū dicūtur noua q̄ nō excedūt annū: vetera q̄ excedūt. ꝓbatur primū. de cōse. dist. iij. litteris. Scđm. xxxv. q. viij. c. j. Tertiū. ff. de publi. ⁊ vecti. l. interdū. §. quotiens. Quartū. ff. de vi. tri. et oleo. lega. vetus. Alibi dicitur nouū cui⁹ extat memoria: ⁊ eius cōtrariū dicit̄ vetus ff. de aqua plu. ar. l. j. §. fi. ⁊. l. in summa. §. j. de verbo. sig. c. sup quibusdā. Additio. Dicit Archi. q̄ hic. ⁊. ꝟ. e. auaricie. dicitur nouū qđ nunq̄ fuit. Jo. and.

Nouū ⁊ vetus qualit̄ intelligātur.

f ¶ Bona. De quibus nulla est laicis attributa facultas. xcvj. distin. bene quidē. de cōsti. ecclesia.

g ¶ Occupare. In mala parte ponitur. sic. ꝟ. eo. vt preterite alibi in bona. vij. q. j. fact⁹ est Corneli⁹. ⁊. ꝟ. de ꝓcu. nō iniuste. ⁊. ī. de ꝓcu. si duo. ⁊ de cōse. di. v. nūq̄. ⁊ ꝓprie mobilia dicunt̄ occupari vel rapi: immobilia dicūtur inuadi: sepe tñ sumit̄ vnū ꝓ reliquo. xlvij. dis. sicut hi. xij. q. ij. quicunq̄. ꝟ. de restitu. spo. sepe. C. vnde vi. si quis in tantam. insti. vi bo. rap. §. q̄ non solū. Additio. Dicit archi. q̄ isti tales rerū ecclesiasticarū occupatores dicūtur cōmittere furtū ⁊ sacrilegium: ⁊ nō qualecūq̄ furtum sed peculatus qđ est furtum de re publi. xxiij. q. iiij. quid ergo. Jo. and.

Occupare sonat in malam partē.

h ¶ Prefulgeant. Hic assume litteram. in fi. sequentis ver. eo ipso ⁊c̄. ⁊ maiori pena sunt digni quibus cū plurimū honoris defertur inueniuntur in crimine. v. q. vi. §. si forte presbyteri.

i ¶ Procurāt. Forte occasione discordie inter ipsos suscitate: ⁊ dicūtur procurare ope consilio: persuasione: et operatione. de homi. sicut dignum. de offi. dele. c. j. ff. de ser. cor. l. j. §. persuadere.

Procurare dr̄ quadruplr̄.

k ¶ Opponūt. Not. clericos se debere opponere ꝑ iurib⁹ ecclesie defendēdis. ad idē. ī. de re. ec. non alie. hoc cōsultissimo. Additio. Et ibi vide in glo. sumptū. ⁊ si vocāt milites ad defensionem. etiā mors inde prouenientes eis nō imputatur scđm Archi. alle. no. xxiij. q. iij. maximianus ꝑ Inno. de resti. spo. olim. Joan. an.

Cleric⁹ vocans milites ꝓ dfensiōe rerū ecclesie an teneat̄ de morte inde secuta.

a ¶ Pro tpe.i.p ea parte tpis.vel.i.ab eo tpe citra,
¶ Glosa sequēs querit z soluit distinguendo.

Pena transgrediē tis ca nones.

b ¶ Inhibem⁹. Cōtra faciēs est transgressor canonis q canonē trāsgredit ,phibitionē cōtinentē. iiij.di. c.deniq3.in fi. sec⁹ si cōsiliū.tn̄ vt ibi. Sed quero q̄ sit pena transgressionis canonis. Dic fm Gar. q qui transgredit canonē credens romanam eccle. non hr̄e ptātem condendi canones de tali trāsgressione punit vt heretic⁹. xix. distinc. nulli fas vbi contra hoc. Si aūt credit romanā ecclesiam ptātem hr̄e: sed facit 3riū: qz sic ei placet est pena depositionis ¶ vt.iiij.dist ✠. vlti. et adde hoc qd no.ē. d treu. et pace. capi.j.
Additio.j. Ubi non est certa pena statuta. Joan.an.

Fūdator ecclesie an possit statuere vt fruct⁹ illi⁹ ecclesie cum vacabit faciat suos.

c ¶ Fundatione. Fundans em̄ z dotās eccl'iam de diocesani ɔsensu pōt hoc statuere: vt fruct⁹ ipsi⁹ ecclesie cū vacabit suos faciat. xviij.q.ij.eleutheri⁹. de iurepatrona.p̄terea.ij.z.c.nobis. Additio. Licet dotationis tpe possit doti onus imponi: nō tn̄ tpe traditionis que fit ex interuallo.facit.C.de pac.cō.l. ex morte in fi.z qd no.de rei vxo.ac.l.vna ✠.accedit. facit de testi.co.preterea.cum concor.in vlti.glo. Joan.and.
¶ Glosa sequens obiicit et soluit.

Iuspatronatus si possit hr̄i ex ɔsuetudine.

d ¶ Antiqua. Prescripta.ē.de cōsue.ca.vlti. videt ergo q cōsuetudo qua vsurpari possint bona eccl'iar: z sic onerosa prescribi possit.cōtra id.ē. de consue.c.j. Dic q in hoc q quis habeat iuspatronat⁹: custodiā: guardiā vel similia bene valet consuetudo: sed in hoc q vsurpet non valet z sic intelligitur contrarium.
e ¶ Huiusmodi. Scz guardiā: custodiā vel regalia.
f ¶ Ministros.q res alteri⁹ saluare tenētur: z de facto ministror tenent.ff.nau.cau.sta.l.fi.i pn̄. lxxxvj. di.amputatis.z culpe re⁹ est q malor vtit opa. insti. tu.de obli.q ex quasi delic ✠.sed si alicuius.circa finē.
¶ Glosa sequens querit.arg.et soluit.

Redit⁹ z fruct⁹ qr differant.

g ¶ Redit⁹. vt sunt silue ceduc q tpe vacationis nō sunt in tali statu q cedi debeāt. Et no.q ols fruct⁹ cōsistit in reditu.ff.de vsur.paul⁹ ✠.j.s3 nō ɔuertit: qz partus ancille est in reditu: s3 nō in fructu.ff.de vsur. in pecudū ✠.part⁹.insti.de re.di ✠.i pecudū. S3 quero an fruct⁹ medio tpe pceptos faciant tales suos? Ita

Custos ecclesie vacātis an faciat fruct⁹ suos

videtur p hanc lr̄am: qz nō ,phibet de fructib⁹ sed his que nō ptinēt ad fruct⁹: tu dic q fructus cōseruari debēt futuro successori.ē.de offi.ordi.cū vos.ē.eod.vbi periculū ✠.puisionis.z.j.e.qz sepe.z de offi.ordi. presenti.Qui em̄ custodiā habet custodire debet nō cōsumere.ff.vt in pos.lega.l.is cui ✠.qui legatorum.habebūt tn̄ fm Guil.q̄diu custodie operā dant moderata cibaria.arg.xij.q.ij.charitatē.ē.de prebē.extirpāde. ff.cōmo.in reb⁹ ✠.phi: z sic nō h3 locū hic.z arg. a contrario sensu.C.de episco.z cleri.cōuenticulam.z.ff.de conditi.inser.l.j. Additio.j. Uel sunt stagna vel viuaria non in statu quo piscari debeant. Joan.and.
h ¶ Cetera.ff.de verbo.sig.l.ceteror̄. Joan.and.

pro tpe q premissa sine debita ɔtradictiōe pmiserint: aliquid pcipere districtius inhibem⁹. ¶ Qui autē ab ipsarū eccl'iar ceterorūq3 locor fundatione vel ex antiqua consuetudine iura sibi hmōi ven dicant ab illor abusu sic pru dēter abstineāt. z suos ministros i eis sollicite faciāt abstinere: q ea q non ptinent ad fruct⁹ siue reditus puenientes vacationis tpe non vsurpent: nec bona cetera quorū se asserūt habere custodiā dilabi pmittāt: sed in bono statu conseruent. Idē in eodē.

¶ Parrochialis ecclesia nemini conferat qui non sit idoneus: scientia. morib⁹ et etate: z si conferat non attingenti.xxv. annū non valet collatio. Ille autē cui talis ecclia collata fuerit: tenet psonaliter residere: et infra annū sacerdos fieri: si autem promotus nō fuerit: elapso anno priuatus est ipso iure. Sup residentia autē prelatus eius ad tempus poterit dispensare.

Joan.and. Ca.xiiij.

Licet canō a felicis re-

Licet canō. Potest diuidi in sex partes. In prima ponit constitutionē alexandri. et statuit cui debeat conferri parrochialis ecclesia. In secunda ibi decernētes irritat collationem aliter factā. In tertia ibi: is etiā ponit de residētia facienda. In quarta ibi: z infra annū. de pmotione ad presbyteratum. In qnta ibi.q si infra: penam non pmoti. In sexta ibi: super residētia.de dispensatione residentie Joan.and. Additio.j. Hoc placet licz Frā. diuidat in quattuor tantum qz cōiungebat tertiam et quartā. Item quintam z sextā. Clericus diuidebat in quinq3 cōiungendo primas duas. Item Joan.mo. in quinq3 subticendo tertiam. Joan.and.

diuisio

Casus litteralis dn̄i hostie.

¶ Casus Quidā clericus cōstitutus in presentia romani pōtificis quesiuit ab eo. Sanctissime pater vellem bene informari a vobis q idoneitas requiritur in pmouendo ad ecclesiā parrochialē. Ad quod rn̄det roma.ponti.q in pmouēdo ad ecclesiam parrochialem requirit q ipse habeat scientiā sufficiētē. z sit imbutus bonis virtutibus. ac insup sit alienus a vitiis. z q compleuerit annū.xxiiij.et attigerit.xxv.qd si nō attigerit.xxv.nulla est collatio ipso iure. Sed qd si pmotus ad ecclesiam parrochialez habeat omnia ista qz est etatis perfecte: idoneus sciētia z morib⁹: sed tn̄ nō est sacerdos? Rn̄det roma.ponti.q ipse debet effici sacerdos infra annū cōputandum a tēpore adepte pacifice possessionis ipsius ecclesie parrochialis. alās si nō promoueat ad sacerdotiū infra illud tēpus: illo tēpore elapso priuatus est ipso iure dicta ecclesia parrochiali.c.cōmissa.j.c.z sic correctū est.c. cū in cūctis. eo.titu.in an.qd requirebat amotionē per sententiā. sed p istud capl'm ipso facto est amotus absq3 alia monitione vel sentētia. Sed qd si pmotus ad ecclesiam parrochialē fuit effectus sacerdos infra annū: vtrū teneat residere personaliter in ipsa ecclesia: et eidem personaliter deseruire in diuinis? Respōdet q sic.nisi suus prelatus cum ipso dispensauerit ne resideret psonaliter in sua ecclesia.sed vt posset in ipsa ecclesia deseruire in diuinis per alium suum vicarium.
¶ Glosa sequēs ponit tria que supplet iste canon.
i ¶ Canon.ē. eo.cum in cunctis. que hic in tribus maxime suppletur: q ibi collatio parrochialis ecclesie minoribus fieri prohibebatur tm̄: hic irrita decernitur: nisi dicere velis q id satis erat irritum p ipsam constitutionem: quia sufficit legislatorem aliquid phibuisse: et si non adiiciat contra factum non valere. C.de legi. non dubium.nec fuit hoc propterea superfluum cum clarius exprimat. ad idem. ē. de summa trinita.capitu. vnico.eo.lib.et sic innouat et suscitat

illud ius quasi per abusum abolitū. Item per cano nem illum moueri debent ad suscipiendos ordines: per istam non. Item per illum priuandus est per sen tentiam: per istū priuatus est ipso iure. Jo. an.

a ¶ Cetera. quia multa alia statuit preter ista.

b ¶ Prefixo tē pore. qđ erat in primis quattu or temporibus. xxv. distin. qua si per totum. vl' dic pfixo ab ho mine.

c ¶ Alij. Ergo non primo ne fi ant leges ludi brio: et dicatur solū verbis lex imposita. J. e. cō missa §. porro. et dic alij qui cū effectu faciat id in quo pmº fuit negligens. S. de cleri. nō residē. relatum. alš re mouebitur: vt ibi. Jo. an.

cordationis Alexan. papa. iij. predeces. nostro editus inter cetera[a] statuerit vt nullus re gimen ecclesie parrochialis suscipiat: nisi. xxv. annum eta tis attigerit: ac scientia ꝛ mo ribus commendandus exi stat: quodqꝫ talis ad regimē assumptus huiusmodi si mo nitus nō fuerit prefixo[b] a ca nonibus tēpore in presbyte rum ordinatus a regiminis eiusdē amoueatur officio: et alij[c] conferatur. ¶ Quia tñ in obseruatiōe canōis memo rati se multi exhibent negli gentes: nos periculosam[d] il lorū negligentiam[e] volentes iuris executione[f] suppleri: p̄ senti decreto statuim[g]: vt nul lus ad regimen parrochialis ecclesie[g] assumat: nisi sit ido neus moribus scia[h] et etate. ¶ Decernētes collatiōes de p̄rochialibº ecclijs his q̄ non attigerit[i]. xxv. annū decet'o[k] faciēdas virib' oino carere[l]. ¶ Js etiam[m] q̄ ad hmōi regi men assumetur (vt gregis si bi crediti diligentius curam gerere possit) in parrochiali ecclesia (cuius rector[n] extite

cū in electio. ꝛ in abbatissa. J. eo. indēnitatibus. ꝛ in ca su. J. de eta. ꝛ qua. c. vno. Additio. Et in casu ḋ regul. ad nostrā. vbi vide cū suis remissis. Ad vtrāqꝫ partē facit clemen. de statu mona. ne in agro §. ceterū. Sol ue vt ibi. in glo. iiij. Jo. an.

¶ Glosa sequēs notat ꝛ remittit secūdo q̄rit ḋ pē dētibus opi. po nit ꝛ soluit disti guendo.

k ¶ Decetero Ad futura tm̄ extēdit: ꝛ habet hoc locū in qua libet cōstitutiōe p̄terqꝫ in casibº. S. de cstitu. c. vl ti. dic vt ibi. q̄d de pēdētibus? nūquid ad illa constitutio extē datur? ꝛ q̄dez si pendeat per ap pellatiōez nego ciū decidi debet scđm ius quod erat tpe prime sentētie: non fm ius qđ emanauit appellatione pen dēte. in auten. vt cum de appel. cog. in prin. ꝛ §. j. Si autem principaliter pendet dixit Hosti. S. de cōstitu. cap. ij. decidi debere fm ius qđ emanauit. Gof. ibi. et Accur. C. de legi. leges. scđm ius quod ante constitu tionē erat: ꝛ vterqꝫ alleg. p̄dic. autē. dic fm Bar. ꝙ si constitutio loquatur de ordinatione negocij vel con tractº: vt de numero testium: de scriptura vel alia so lennitate vera est opinio Goff. Nō enim pars potuit diuinare. C. de testi. testiū. C. de testa. iubemus. lxxxij distin. pposuisti. Si aūt cōstitutio loquatur circa or dinationē sententie vel pcessus pone exēplū de iura. calū. c. j. §. vlt. de sen. ꝛ re iudi. c. vlti. pōt vera eē opi. Hosti. ita ꝙ pcessum cause iam factum nō tāgat: sed faciendum. ꝙ alš constitutio de sui natura non extē datur ad pendētia pbatur optime. J. de offi. lega. ca. penul. in fi.

Cōstō noua an extē dat ad pēden tia tpe cōstitu tionis.

d ¶ Periculosam. Sibi ꝛ illis quos corrigere debe bant: ꝛ ita cateruatim sequebat eos pereuntes mul titudo pereuntium. xl. di. si papa.

e ¶ Negligentiā. hec oino ledit in auten. colla. vj. de questore §. hec omnia: et nouerca est eruditionis. lxxxij. distin. ca. nichil.

f ¶ Executione. Nota ꝙ quilibet canon qui est late sententie pōt dici executorius. et hoc est verū quo ad iuris executionem. Additio. An necessaria sit execu tio facti vel declaratio: nota. J. eo. cōmissa §. j. Archi di. remittit. de prebē. licet. ij. Jo. an.

¶ Glosa ista querit. ar. pro. ꝛ soluit contrarium. Ite rum querit ꝛ soluit.

g ¶ Parrochialis ecclesie. Sed nūquid erit idez in decanatu ꝛ alijs dignitatibus de quibus loquit §. in feriora ꝛ arguēdo de silibus ad similia? Videt ꝙ sic: cū sub eadē phibitiōe manauerit. S. de cstī. trāslato. Dicas fm Bar. ꝛ Guil. ꝙ in illis per hanc cōstitutio nem nichil immutat. qđ eī nō mutat ꝛc. C. de appel. precipimus. et. C. de testamē. sancimus. habeat ergo tm̄ locū in eccl'ia parrochiali. nec recedam a verbis. ff. de lega. iij. non aliter. Seruabitur ergo in eis §. in feriora. Item scias ꝙ non habet locum hec constitu tio in parrochialibus collegiatis / vel assumptis ad earum regimen. J. eo. titulo. statutum. Quid si eccl'ia olim habuit parrochianos: sꝫ habere desijt? Dic fm Bar. ꝙ non habet locū cōstitutio: quia ꝛ deficientibº personis collegiū desinit esse collegiū: vt no. ff. qđ cu iusqꝫ vniuersitatis. l. sicut municipij. Si autem rein ciperent ibi esse parrochiani: extunc incipiet constitu tio locū habere: qꝛ facta est parrochialis: ꝛ. o. reuola uit ad. a. xxv. distin. ab exordio. quemadmodū si de nouo fieret aliqua ecclesia parrochialis locum habe ret constitutio. ꝛ concor. ad hoc Hosti. S. de cleric. non resi. quia nonnulli.

Cōstō lꝫ canō an ha beat lo cū in di gnitati bus.

Cōstō lꝫ canō an ha beat lo cū in ec clesia p rochia li q̄ de sijt hře p̄rochi anos. Res de facili reuer tit ad suā na turam.

h ¶ Scientia. que requiratur in eo habes. xxxviij. distin. que ipsis.

i ¶ Attigerint. sufficit ergo in his ꝙ attigerint vice simūquintum annū. secus in episcopo. S. de electio.

¶ Glosa ista de duobus simul querit et soluit. Item querit. arg. pro. ꝛ soluit contrarium.

l ¶ Carere. ipso iure. si q̄ratur an epi possint in eta te dispensare fm ꝙ olim a quibusdam dicebatur per illam decre. de eta. ꝛ qua. p̄terea. ꝛ. c. indecorꝫ. ꝛ vtrū dispensatiue possint annū progare? Dic ꝙ non: p de cre. istā q̄ solū sup residentia eis ptātē dispensandi re seruat: eo tñ saluo qđ habes. J. e. ti. cū ex eo. De dispen satiōe aūt ordinū nichil hic phibet: vnde antiquo iu ri stabit. s. illi decre. p̄terea. Sed nūquid nō constitu tus in maioribº vel in minoribº de iure cōi ad talē ec clesiā eligi pōt? ꝛ videt ꝙ sic: qꝛ ista decre. nihil exigit nisi ꝙ pmoueat infra annū: sed ad oēs ordines pmo ueri poterit infra annū. Sꝫ dic ꝫ. qꝛ hec decr. p̄terea. nichil p istam immutat: imo p istā quodāmodo expo nitur qđ ibi dicit infra breue tempus.

Dispē satio si per eta te an possit fieri p epm et sup pro rogati one ānī.

Cōstō lꝫ canō an ha beat lo cū in vi carijs p petuis eccl'iarꝫ p̄rochi alium.

m ¶ Js etiam. tertia pars in qua ponit de residen tia facienda.

n ¶ Rector. vel perpetuus vicarius in quo locū ha bet qđ hic dicit circa ordinē ꝛ etatē p clem. de offi. vi ca. que de ecclesijs. cuius contrariū dicit hic Archi di. per hanc litteram.

a ¶ Residere. ad hoc etiã tenebatur olim. ȝ. de cle-
ri. non resi. relatum.
b ¶ Personaliter. ȝ non p vicariũ: nisi in casu. ȝ. de
pben. extirpande. quã p hãc tolli nõ credo fm Guil.
c ¶ Annum. Impedimẽto cessante. ȝ. eo. tit. lib. vj.
ꝙ sit. in fine. ⁊ ē
expssum. ĩ. eo. cõ
missa. et currit
iste ann⁹ ex quo
habuit possessi-
onẽ pacificã: vl
pcũ stetit q̃min⁹
haberet nec
currit iuste ipe-
dito. vt. ĩ. eo. cõ-
missa. ⁊. ĩ. de pre
ben. licet.
d ¶ Idẽ tpˢ.
nisi cum eis per
epos suos fue-
rit dispẽsatũ. vt
ĩ carũ studio in-
sistẽtes nõ tene
ant vsq ad se-
ptennium pmoueri nisi ad ordinẽ subdiaconat⁹ dũta-
xat ad quẽ sub hac pena infra annum pmoueri tenẽ
tur. ĩ. eo. ti. cum ex eo.
¶ Glo. seq. querit et soluit. demum soluit duo dubia:
et de tertio remittit. vltimo distinguit circa cõpulsio-
nem ad ordines.

rit) residere[a] personaliter[b] te
neatur. ¶ Et infra annum[c]
a sibi commissi regiminis tẽ-
pore numerandum: se faciat
ad sacerdotium promoueri.
¶ Quod si infra idem tem-
pus[d] promotus non fuerit ec
clesia sibi cõmissa (nulla etiã
premissa monitione) sit pre-
sentis constitutionis aucto-
ritate priuatus[e]. ¶ Sup re-
sidẽtia vero (vt premittitur)
facienda possit ordinarius[f]

Mora l penis a iure tem in cursis: an possit purgari.

e ¶ Priuatus. ipso iure: olim ꝟo per sniam. Sed nũ
quid poterit purgari mora ãno elapso per aliquot di
es? Dic q nõ. arg. hic. ⁊ de sup. negli. pla. lȝ. qz cõmis-
sa non põt purgari. C. de Ihen. ⁊ commit. stipu. l. ma
gnã. ⁊ adde qd dixi. ĩ. de reg. iur. mora. ⁊ licet tã modi
cum tpˢ restet de anno q certũ est eũ non posse pmo
ueri: nõ est puatus. ĩ. eo. cõmissa. j. rñ. ⁊ dico q pena il-
li⁹ cõstõnis cũ in cũctis nõ est remota p istã: qz si talis
ecclesia collata fuerit diacono. ⁊ monit⁹ pmoueri no
lit etiã infra annũ puari poterit fm tenorem ipsius
decr. Et si queraꝛ qñ incipiat currere tempus illi ad
quẽ spectãt collatio: dicam. ĩ. eo. cõmissa. Nota aũt ex
hac decre. q compellitur quis ad ordines per subtra
ctionem bñficij: sȝ qz iura sup hoc variãt: distinguas
fm Gar. aut bñficiũ habet certũ ordinẽ annexũ: quo
casu pulsum est hodie p clemen. de eta. ⁊ quali. vt hi
qui. ij. rñ. aut nõ. Si hȝ: aut iusta causa excuset illum
vtpote irregularitas in quã postea incidit sine culpa
sua: vt qz oculũ vel manũ amisit: tũc nec cõpellendus
est nec puand⁹. ȝ. eo. cũ in cũctis. ꝟ. hoc sane. Si autẽ
incidit i talẽ irregularitatẽ culpa sua dȝ amittere bñ
ficium: ⁊ sic intelligiꝛ de eta. ⁊ quali. c. j. Itẽ si añ ade
ptũ bñficium in illã irregularitatem incidit qualiter
cũqz: qz id in pmotione sua tacere non debuit. xxiiij.
di. quãdo. ⁊. c. vlti. ȝ. de cor. vicia. exposuisti. de renũ.
cũ pridẽ. ꝟ. psone. Si autẽ iusta causa eũ non excusat
aut est prochialis ecclã: et tũc elapso anno puat⁹ est
ipso iure si nõ pmoueaꝛ vt hic. aut est aliud bñficiũ:
⁊ tũc si monit⁹ non vult pmoueri priuand⁹ est. ȝ. eo.
cum in cunctis. ꝟ. inferiora. In episcopatu autem nõ
requiriꝛ monitio: sed sufficit negligentia electi p tpˢ
a canone terminatũ. c. di. c. j. circa finẽ. Si ꝟo bñficiũ
nõ hȝ certum ordinem annexũ: ⁊ eccle necessitas vel
vtilitas nõ exigit: inuit⁹ cogi nõ dȝ: et puniꝛ q eum cõ
pellit. lxxiiij. di. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. vbi ista. Si aũt necessitas
vl vtilitas eccle reqrit vt pmoueaꝛ cleric⁹. si se excu
sat ptextu criminis qd se cõmisisse pponit: aut si pro-

Ordines recipe an ⁊ qbus penis cogaꝛ cleric⁹ bñficiatus.

ponit aliud impedimẽtũ in qd incidit culpa sua: tunc
epˢ debet iferiores idoneos pmouere: et ipm clericũ
ab ipo bñficio penit⁹ amouere: nisi al's valde vtilis ⁊
necessari⁹ eẽt illi eccle. de eta. et qli. q̃rio. vbi ꝟo ipe-
dimentũ tpale ptendit: puta infirmitatẽ vel etiã per
petuũ ex delicto
suo nõ pueniẽs
nõ solũ nõ cogiꝛ
sed etiã si ei⁹ ex
cusatio non ad-
mittitur pote-
rit appellare: sic
cut et tutor ap-
pellat ob excusa
tionẽ rõnabilẽ
nõ admissam. ff
qñ ap. sit. l. j. ꝟ. si
quis tutor. qd si
volũtate sola re
nuit ordiari: nil
ptendẽs: nisi qz
nõ vult: dȝ cõpel
li appel. remota
p subtractionẽ
beneficij ⁊ officij. lxxiiij. di. c. iij. ⁊. iiij. de regula. dic vt
in cle. de statu regu. ne in agro. ꝟ. ãnpe.
¶ Glosa se. reci. per questionem.
f ¶ Ordinari⁹. i. su⁹ supior: siue sit epˢ siue maior
vel inferior epo. ȝ. de cle. nõ resi. relatũ. ⁊ sic illd intelli
gũt Inno. ⁊ Hosti. dispẽsationẽ aũt illi⁹. c. ĩ. c. cũ ex eo.
si non possunt inferiores epis facere: ibi dicam.
g ¶ Ad tpˢ. bñ dicit: qz nec papa sup residẽtia dat
ppetuas indulgentias ⁊ datas p pdecessores reuoca
uit. vt. ȝ. eo. lib. de rescrip. c. vlti.

gratiã dispẽsationis ad tpˢ[g]
facere: prout causa rõnabilis
id exposcit. Idem in eodem.

¶ Parrochialis ecclesia nõ
commendetur nisi cõstituto
in etate legitima et sacerdo-
tio: et tali non nisi vna. et illa
tunc demũ cũ necessitas vel
vtilitas exigit: talis autẽ cõ-
mẽda vltra sex mẽses nõ du-
ret. qd cõtra pdicta factũ fue-
rit est irritũ ipso iure.

Nemo de- Jo. ã. c. xv.

diuisio

Nemo. Tria facit. Primo premittit cui et qñ fiat
cõmenda prochialis eccle. Secũdo q̃tũ duret.
Tertio decretũ apponit. scd'a ibi: hmõi aũt. tertia ibi
statuentes. Addit. Et Jo. mo. diuidebat in quattu
or. scd'a ibi: nec tali. Joan. an.

Casus litteralis h. helie

¶ Casus. Uacãte aliqua ecclã epˢ nõ hñs ad man⁹
psonã idoneã: vel forte patroni cõtendebãt de iure pa
tronat⁹. certũ est q iste epˢ põt ad tpˢ cõcedere alicui
istam ecclesiã in cõmendam. Sed q̃riꝛ q̃ etas ⁊ q̃ alie
q̃litates reqruntꝛ in cõmẽdatario? Rñdet q reqriꝛ q
cõmendatari⁹ compleuerit annum. xxiiij. ⁊ attigerit
xxv. annũ. Itẽ requiriꝛ q ipse sit cõstitut⁹ in sacerdo
tio. nam requiritur q exerceat ea q̃ sacerdos exercet
Itẽ tertio requiriꝛ q non habeat aliã ecclesiã in com
mendã. Sed vtrũ in perpetuũ poterit epˢ ecclesiam
cõmendare? Certe nõ: sed solum vsq ad sex mẽses: et
in effectu põt epˢ ecclesiam cõmendare vsq ad illud
tpˢ quod hȝ in sua collatione. Textus. [nemo] Ista
cõstitutio nõ cõphendit romanũ pontificẽ: qz ro. põ. nõ
põt sibi legẽ imponere. ¶ Nota primo q epˢ (idem est
de alio supiore) põt ecclesias spectãtes ad suam colla
tionẽ cõmendare. i. tradere in custodiã ⁊ alicui com-
mittere administrationẽ ad tẽpus. sed talis commen
datarius p hoc nõ hȝ titulũ in ecclã sibi cõmẽdata.
¶ Nota vlterius q epˢ non põt ecclesiã commẽdare
vltra sex mẽses. idõ elapsis sex mẽsibus expirat cõmẽ-
da: sȝ ro. pon. põt in ppetuũ cõmẽdare. Uñ sciẽdũ q cõ
mẽdatari⁹ i ecclã sibi cõmẽdata nõ dȝ hñe titulũ. et idõ
nõ vacat p mortẽ cõmendatarij. Ex q̃ sequiꝛ q si post
mortem commendatarij impetrareꝛ ecclesia cõmen-
data tanq̃ vacans per mortem impetratio esset sur-
repticia: qz esset expssus falsus modus vacationis. ⁊
hoc versu: nisi in impetratiõe esset apposita ista clau-

sula. & quocunq modo vacet. ¶ Nota insuper q comēda ecclesie parrochialis nō pōt alicui fieri nisi cōstitu to in sacerdotio. licet ecclesia parrochialis possit alicui dari in titulū nō cōstituto in sacerdotio. ¶ Nota finaliter q cōmēdatari⁹ tenet residere in ecclia sibi cōmēdata. & non posset sibi dari alia cōmēda. qr nemo pōt reside re psonaliter in duob⁹ locis.

a ¶ Deinceps p hoc videtur appa ret q hec constitutio ad preterit tas cōmēdas nō extenditur. & qr natura cōstitutionis est q non extēdatur ad preterita. et de hoc. s. c. priori.

Deinceps[a] parrochialem[b] ecclesiam alicui nō cōstituto in etate[c] legitima & sacerdotio[d] cōmendare[e] presumat: nec tali[f] etiā nisi vnā[g]: et euidenti necessitate[h] vel vtilitate ipsi⁹ ecclesie suadēte. ¶ Hmōi[i] autē cōmēdā (vt pmittitur) rite factā declaram⁹[k] vltra semestris[l] tēporis spaciū non durare[m]. ¶ Statuētes qcqd sec⁹ de cōmēdis eccliaꝝ parrochialiū

Additio. Fuit hoc consiliū. vt refert Fran. vercel. anno dñi. M. cclxxiiij. a prin. maij vsq ad augustum et hoc de lugdunē. Grego. x. prius autem fecerat eam lugduni Innocē. iiij. concil. anno dñi. M. ccxlv. vt patet in specu. historiarū. lib. vlti. in prin. de Uien. quod fuit. M. cccxi. & xij. vide in cle. cū sit. de cen. glo. pe. De lateranen. Alexan. iij. qd fuit. M. clxxix. dixi de his q̄ s. a prela. cum apostolica. in fi. De generali Inno. iij. quod fuit. M. ccxv. dixi. s. de eci. c. pe. Joan. and.

b ¶ Parrochialē. In aliis ḡ nichil imutat: sꝫ remanet ius antiquū fm Guil. ad hoc. C. de ap. precipim⁹.

Additio. Specialia igitur parrochialiū ecclesiarum habes hic. & s. c. pri. vbi de hoc in glo. sed nunquid. & j. de preben. si apostolica. s. de preben. extirpande. §. qui vero. & in cle. vna. de offi. vica. Joan. and.

c ¶ Etate. Scꝫ q attigerit. xxv. annū. s. c. priori.

d ¶ Sacerdotio. vt possint interim ipsi ecclesie in sacerdotali ordine deseruire. & no. q parrochialis ecclesia pōt intitulata dari: etiā nō presbytero. s. c. pri. j. eo. cū ex eo. j. de insti. c. ij. cōmēdari autē nō: & hoc est nouū quia ante constitutionem istam hoc non erat.

¶ Glosa sequens ponit quomodo diuersis modis sumitur cōmendare: & quomodo hic. secundo circa commendam format octo questiones.

e ¶ Cōmēdare. Idē est q deponere. ff. de vb. sig. l. cōmēdare. ff. depositi. l. luci⁹. xxij. q. ij. ne qs arbitret. s. de deposito. c. j. Qnq accipit cōmendare p verbali honore alicui impēso: vt cū quis de aliquo laudatur: vel quādo amicū cōmendo: vt et verbalem honorē faciam. ff. man. si vo. §. cū quidā. ¶ Et ea que cōmēdandi cā dicūtur nō obligāt. ff. de edil. edic. sciendū. ff. de contrahen. emp. ea que. nec cōmendandi sui cā debet quis facere qd alteri noceat. xj. q. ij. qd. iij. si qs vo. sed hic de cōmēda agim⁹: que est custodia ecclesie alicui commissa. Et primo qro an talis sit plat⁹? & dico q nō: sed pcurator: tñ: hꝫ tñ legitimā administrationē. xxj. q. j. relatio. s. eo. cum nobis olim. ij. §. fi. & sic. no. xxj. q. j. q̄ plures. Sed nūquid interim dr vacare? Dic q non qr titulus iste est canonicus sicut & alij. s. e. dudū. ij. et in predicto. c. qui plures & cū modo debito fit: vt hic. Sꝫ nūquid facit iste talis fruct⁹ suos? Dic q nō fm Gar. qr custos est: nec in ecclia ius hꝫ: nec etiā in fructib⁹: nisi ad colligendū: & gubernandū: & prouidēdū sibi et ministris: & qd superest in vtilitatē ecclesie conuertēdum sicut & de visitatore dicit. lxj. dist. obitum. & c. cathinēsis. & hoc tenet Hostiē. in decre. dudū. de elec. tñ cōtrariū fit de facto. Sed nunqd hñs talē cōmendam impetrās ecclīam tenet de cōmenda facere mētionē? Dic q sic. ar. decre. de ꝯcess. prebē. cū nostris. & c. lr̄as. Nūquid ad talē cōmendā vocabit patronus? Dic q sic fm Inno. Hostiē. et Gar. ar. xvj. q. vij. filijs. Idē in alijs que ex tali cōmēda leduntur. ff. de adop. l. nā ita. ff. de mi. l. in cause. s. de offi. archi. ad hoc. §. fi. si autē fuerint cōtumaces vlteri⁹ nō audientur. s. qui fi. sint legi. platū. sed quero an per ordinariū reuocari poterit vel interim cōferri? et dic q nō fm Gar. nisi cesset causa ex qua facta fuerit. ar. de voto & vo. redēpt. magne. ad fi. lxiij. dist. §. verum. Quid si concessum sit episcopo q vsq ad certum tēpus fructus vacantiū ecclesiarū percipere possit. s. de verb. sig. tua. s. eo. lib. de rescrip. si ppter. j. de prebē. si tibi cōcesso. Nūquid ta les indulgētie pretextu fructus cōmendati bñficij poterit retinere? nō: fm Guil. cum cōmenda ius tribuat. vt. s. dixi. Dicūt autē quidā q episcopus commēdare potest tantum vsq ad illud tempus quo potest cōferre. scilꝫ vsq ad sex mēses: sed certe hoc fm Guil. falsum est. si enim secūda vel tertia die post vacationē cōmēdaret: iam nō duraret cōmenda hec per sex menses. qd tamen potest per hanc cōstitutionem. si igitur vltima die sex mensium fiat cōmenda: durabit per sex menses: & hoc dicit hic cōstitutio. caueat tamē ordinarius vt priusq totum tempus suū labatur commēdam faciat: qr postea se intromittere nō poterit. arg. de offi. delega. de causis. Uel dic q etiam illo finito poterit eam commendare alicui custodiendā & saluandā donec superior puideat. ar. de appel. cū teneamur. & de offi. ordi. cū vos. Additio. j. Ubi Accur. no. q sic faciunt Bononiē. Joan. and.

f ¶ Nec tali. s. ꝯstituto i etate legitima & sacerdotio

g ¶ Unam. Ergo duas commendatas habere non licet: sic nec duas intitulatas: sed q poss. & habere vnā intitulatam et aliam commendatam non prohibetur immo permittitur. vt. xxj. q. j. qui plures. cui antiquo iuri standum est cum reuocatum nō sit. Idem Joan. mona. & Archidia.

h ¶ Necessitate. Ista duo in dispensatione ecclesiasticarum rerum attendenda sunt. xij. q. ij. sine. de preben. exposuisti. Additio Dicebat ergo Innocē. in decre. si cōstiterit. & Hostien. in decre. dudum. q cū quelibet ecclesia debeat suum habere prelatū. de preben. cum nō ignores commēda nō poterat fieri sine dispēsatione q̄uis illud relaxetur ex causa. j. q. vij. dispensationes. Joan. and.

i ¶ Huiusmodi. Scilicet factam constituto in etate legitima & in sacerdotio. & ex causa et de vnica tātum parrochiali ecclesia.

k ¶ Declaramus. de hoc erat antiquorum altercatio quidā dicebāt eam vltra durare: quidam non.

l ¶ Semestris. Olim dubia erat littera ista: qr qdā libri habebant trimestris quidam semestris: & litterā trimestris dicebat domin⁹ Guil. se habuisse de bulla. Additio Et illam litteraꝫ posuit de actio. vel petit. §. super actionibus ad fi. ver. item ecclesia. Joan. and.

¶ Glosa sequens querit arg. pro. dupliciter soluit. in fi. querit et soluit.

m ¶ Durare. Nunquid finitis. vj. mensibus poterit ordinarius eandem iterato eisdem vel alteri commendare? videtur q sic ex causis hic expressis. argu. C. de dona. sancimus. §. si quis autē ex diuersa. quia tēpus Lateranē. conci. non currit pēdente commen-

Marginalia: Cōmēdare qd sit. — Cōmēda durāte an vacet bñficiū — Impetrās bñficiū an teneat facē mētionē d' ꝯmēda — Cōmēda an ipediat collationem fieri. — Cōmēdare an possit ordinarius post tēpus lapsuꝫ cōferēdi. — Cōmēdas duas an sit licitū hr̄e. — Cōmēda pria finita an possit ordinarius iterum cōmendare.

da ex causa facta: sed certe mens huius cōstitutionis
cōtradicit: aliās fraus et fieri posset / et perpetuo fieri. ar
gu. j. de divor. q̄to §. fi. et facit optime. j. eo. commissa.
Uel distingue utrū cōmēda stat intuitu eccl'ie: vel p̄so
ne. Sed nūquid cōmenda expirat morte cōmendan-
tis? dic s3 Guil.
q̄ non. s. de pre-
ca. c. fina. et de cō
mo. c. vno. de do
nationibus. cuz
dilecti.

Cōmē-
da an
expiret
p morte
cōmē
dātis.

actū fuerit eē irritū ipso iure.

Nicolaus terti⁹. ¶ Hec decre. fuit multū utilis suo t̄pe
anteq̄ papa reservaret sibi provisiones ep̄atuum. Glo. j.
ponit summarium. et secunda divisionez. Dominic⁹.

Cupientes⁹. Cap. xv.

Cupiētes.

Casus. ¶ Casus.

Joan-
nis an-
dree
glosato
ris ordi
narij.

Tria t̄pora statuerat Grego. x. circa expeditionē ec-
clesiarum utilia. s. e. q̄ sit. Primū de electionibus pre
sentādis electis. Secūdum de exhibēdo cōsensu. Ter
tium de cōfirmatione petēda. Primum confirmat pa
pa Nicolaus cū certi t̄poris adiectione: statuēs q̄ si
infra octo dies (ex quo cōmode poterūt eligētes) ele-
ctiones electis distulerint p̄sentare quia culpabiles, in
hoc fuerint a p̄secutione electionis in totū sint exclu-
si: et bñficijs q̄ obtinēt in ipsa eccl'ia p trienium suspēsi
ad q̄ si infra illud t̄pus se temere vel colorate miscue
rint: illis p perpetuo sint priuati. Scdm p̄cise cōfirmat ut
iacet. Tertiū mutat circa cōfirmationes cathedraliū
ecclesiarū vel regulariū q̄ ex immediata subiectione
vel appellationis devolutione habent peti a papa: et
statuit q̄ p̄dicti electi post consensum vel post habitā
de electione notitiā: si ipsam debito t̄pe nō cōtingeret
presentari infra mēsem: iter arripiāt eundi ad sedem
apo. p cōfirmatione petēda et causa p̄sequēda cū om
nibus actis et munimētis. Finito autē mense sive iter
arripuerint sive nō: habebunt t̄pus arbitriū. s. infra
qd̄ cōmode venire possint: cōsideratis que circa id cō
sideranda fuerint: adhuc post istud tempus arbitra-
rium habebūt. xx. dies infra quos si personaliter non
venerint iusto impedimēto cessante vel iustum impe
dimētum habuerint. sed infra predictū t̄pus id pro-
poni nō fecerint: vel p̄poni fecerint infra debitū tem-
pus impedimētum: sed illud nō p̄bauerint infra. xv.
dies ad hoc assignatos: vel bene p̄posuerūt et p̄baue
runt debito tempore: tamē nō miserunt p̄curatorem
sufficiēter instructum: vel miserunt p̄curatorē instru
ctum: tamē impedimēto cessante infra t̄pus debitū
personaliter non venerunt. In his casibus quinq̄ ut
infra patebit: vel ipsorum altero priuati sunt ipso iu-
re omni iure sibi p electionē quesito. Si aūt in aliquo
predictorum nō peccauerunt priuationis penam non
patiūtur: sed si sine munimētis venerint patiunt hāc
penam: quia p̄ ipsis producēdis dilationem extra cu
riam non habebūt nisi ex iusta causa. Statuto igitur
de aduētu electi statuit de aduentu eligētium distin-
guens an electio vna vel plures in cōcordia vel discor
dia fuerit vel fuerint celebrate: et dicit q̄ si vna tātum
electio in cōcordia fuerit celebrata: duo de eligētibus
sufficiēter instructi infra supradictum t̄pus mitti de
bent p capl'm ad curiā pro instruēdo electionis nego-
cio: et mittētur expensis dignitatis: si bona ipsius sint
discreta: vel de cōibus: vel per capl'm aliūde p̄uisis: si
de illis habere nō possint. Si autē plures electiones
facte fuerint tūc p̄ qualibet p̄te mittētur ille due p̄so-
ne expēsis electoꝝ: vl' si vnica fuerit electio cui aliqui
se opponūt: mittantur ille persone p̄ parte electi suis
expensis. et p̄ parte opponentiū si sint duo vel plures
saltim duo expēsis opponentiū sufficienter instructi:
et si electi noluerint expēsas ministrare secundū qua-
litatē negocij (nisi forte sint pauperes) priuati sint ipso

iure omni iure sibi ex electione quesito. Si aūt eligen
tes supradictas personas nō miserint etiā si electi vel
opponētes neglexerint venire vel expēsas ministra-
re priuabūtur a totali cause prosecutione quo ad se: et
p̄uentibus beneficioꝝ que habēt in ipsa ecclesia per
triennium: hoc ve
rum nisi pauci-
tas capituli eli-
gentiū: vel con-
tradicētiū ipsos
excusaret: seu
alia iusta causa
et tūc mittāt p̄-
curatorē sufficiēter instructum et cessante impedimē-
to mittāt supradictas p̄sonas: aliās patient penā pre-
dictā et eadē sit pena opponēti vel opponētibus: cum
vnica est electio: tamē licet opponētes vel eligētes in
predictis casibus priuētur a p̄secutione p̄cessus: ele-
ctis tñ nullū preiudiciū generet. Et ea que dicta sunt
de electis et eligētibus in cōcordia vel discordia (saluo
eo qd̄ dicitur de exhibēdo cōsensu et ministrandis ex-
pēsis ad que non teneātur postulati) intelligātur re-
petita cū suis penis in postulatis: et postulantibus: si
ideo sint postulati: q̄ in ordinibus etate vel similib⁹
defectū patiūtur. Si aūt ideo postulentur quia sunt
alijs ecclesijs alligati: antiqua iura seruētur. postula
tiones tamē nichilomin⁹ pendēt ex gratia sicut olim.
Ultimo dicit Nico. q̄ in omnibus supradictis casib⁹
in recuperādis expēsis electi et eligētium postulati et
postulantium vult iura antiqua seruari.

a ¶ Cupiētes. Decre. ista est obscura dictamine
et q̄ Bonifa. dum esset notarius Nicolai fuit dictator
ipsius ideo eam p cōpilatorē huius libri mutari et cla
rius dictari noluit: et est utilis valde dūmodo qd̄ in ea
statutū est nō trahatur ad noxam qd̄ esse nō debet. s.
de deci. suggestum. C. de usuca. pro emp. l. vlti. ¶ Et
dividitur in. vij. partes principales secūdum Bar. in
quarū prima ponit sue cōstitutionis causam et quali-
ter et infra qd̄ t̄pus electi cathedraliū vel regulariū
ecclesiarū quorū electionū cōfirmationes appellatio
vel immediata subiectio devoluit ad papam. venire
debeant et durat usq̄ ibi: qd̄ si per. xx. In secunda po-
nit penam electorum nō veniētium vel veniētium si-
ne munimētis: et durat usq̄ ibi ad hec. In tertia pro-
uidet de personis ad instructionem cause quando fa-
cta est electio in cōcordia: et durat usq̄ ibi: si vero. In
quarta qualiter mitti debeāt persone instructe et op-
ponētes venire quādo electio vel electiones in discor
dia celebrantur: et durat usq̄ ibi: ceterum. In quinta
qualiter puniuntur eligentes si electionem debito t̄-
pore non presentent: vel si personas non mittant in-
structas: et durat usq̄ ibi: denique. In sexta dicit quid
iuris sit de postulationib⁹: et durat usq̄ ibi porro. In
septima que durat abinde usq̄ ad finē. dicit quid iu-
ris sit de recuperatione expensarum. ¶ Joan.

Diuisio
text⁹ in
vij. par
tes s̄m
Jo. an.

mona. dividit in tres. Prima de electis. Secunda de
postulatis. Tertia de expensis quas glo. ponit pro
sexta et septima. Iterū primam in duas. Prima de ele
ctis in concordia. Secūda de electis in discordia: ibi:
si vero. Iterum primam dividit in quattuor. Prima
ut in glo. De secunda facit duas: et sic. Tertia ibi: ele
ctos. Quarta quam glo. facit tertiam: et vide quod di
cam in §. si vero super. j. glo. Joannes andree.

¶ Scriptores in hoc capitulo diligenter ad-
vertāt ne propter multā additionum similitudinem
aliquas per saltum omittant. Joan. and.

Uide de priui. q̄ nōnullis. super vlti. glo. Joan. and.

Addi- tio dñi helye.

¶ Istud capitulũ ẽm dñm helyã diuiditur in septẽ partes. vt in glo. Nam primo ponit causam sue institutionis. ⁊ infra qđ tẽpus electi debẽt venire ad apostolicã sedẽ. ⁊ quãdo cõfirmatio est faciẽda per papã. Secũdo ibi. qđ si. ponit penã electorũ nõ venientium ad apostolicã sedem vel accedentium sine ꝓcessu electionis. Tertio ibi. ad hec. prouidet et declarat qualiter eligentes qui elegerunt cõcorditer debeant mittere personas instructas ad romanũ põtificem que instruent papã de oĩbus necessarijs scȝ an ꝑsona electa sit idonea et an eligentes erant idonei. Quarto ibi. si vero. ponit quid debeant facere opponentes quando electio fuit celebrata in discordia. Quinto ibi ceterũ qualiter puniũtur eligẽtes si nõ mittãt personas debito modo instructas. Sexto ibi. denicꝫ ostẽdit quid iuris sit de postulationibus. Septimo ⁊ finaliter ibi. porro. quid iuris sit de recuperatione expensarum.

Casus dñi helye.

¶ Casus. Uacãte aliqua ecclesia forte cathedrali vel alia que immediate suberat romane ecclesie ita ꝙ facta electione confirmatio ad papam pertinet. aliquis fuit electus. queritur infra qđ tempus debeat ipse petere confirmationem sue electionis? Rñdet ꝙ debeat arripere iter romanũ ꝓ petenda confirmatione infra vnum mensem numerandum a tempore prestiti consensus. vel numerandũ a tẽpore habite noticie ipsius electionis: si eligentes fuerunt negligentes in presentãda electione. ⁊ arrepto itinere debet electus se presentare q̃ citius poterit. attentis cõditione sue persone/locorũ distantia/⁊ qualitate temporis. ⁊ sic tẽpus istud est arbitrariũ. Sed ponamus ꝙ illud tempus cõpetens est elapsum an sit priuatus iure sibi spectãti ex electione? Rñdet ꝙ nõ. sed post illud tempus cõpetens debet adhuc expectari per. xx. dies. et si infra illos. xx. dies se non presentauerit apostolico conspectui. nec miserit nuncium ad probandum impedimẽtum/qui nũcius habebit quindecim dies elapsis. xx. dieb⁹ ꝑdit ius sibi cõpetẽs ex electione. Sed sanctissime pater queritur quid de eligẽtibus an debeãt mittere ad apostolicã sedem? Rñdet ꝙ sic. ⁊ si electio fuit facta in cõcordia ipsi debent mittere duos viros non extraneos: sed ex seipsis qui sciãt instruere papam de omni negocio electionis. an persona electa sit idonea et an eligentes erant idonei. Sed quid si eligẽtes infra predictum tempus nõ miserint ad apostolicam sedem predictas personas instructas? Respõdet ꝙ ipsi sunt preclusi a prosecutione electionis et petendi confirmationẽ. et cum hoc sunt suspensi per triennium a perceptione fructuũ beneficiorum suorũ que ipsi habent in illa ecclesia. ꝙ si se immiscuerint administrationi durãte triẽnio illo sunt priuãdi ꝑpetuo ipsis beneficijs. Sed queritur expẽsis cuius isti duo viri debeant mitti ad apostolicã sedem? Respondet roma. ponti. ꝙ si bona prelati sint distincta a bonis capituli debent mitti expensis prelati. quia agitur de negocio prelati. Si vero bona non sunt distincta a bonis capituli/sed sint cõmunia: tunc fiant expense de bonis communibus. Sed ponam⁹ ꝙ capl'm non habeat res mobiles? Respondet ꝙ in hoc casu capl'm poterit accipere mutuas pecunias et obligare res immobiles ipsi⁹ ecclesie. quas tamen pecunias futurus successor tenebitur soluere ⁊ ecclesiã exonerare ab illo debito. Sed quid sanctissime pater si electio fuit facta in discordia quia aliqui se opposuerunt vel fuerunt celebrate plures electiões? Respõdet ꝙ si fuerint facte due electiones: tunc de qualibet parte debent mitti due persone indistincte sicut si esset facta electio i ꝯcordia. Postea ostendit quid iuris sit in postulato et postulantibus vtrum idem ius obseruet͛ sicut in electo ⁊ eligẽtibus. Et dicit ꝙ postulatus non debet consentire nec dissentire postulatiõi. sed se debet submittere arbitrio sedis apostolice ⁊c. licet sec⁹ sit in electo qui debet nominatim consentire: vel dissentire. Item postulãtes non debẽt mittere ꝑsonas instructas expẽsis postulati. Itẽ ꝙ in recuperandis expẽsis electi ⁊ eligẽtiũ postulati et postulantium si aliũde fuerunt facte expense vult antiqua iura seruari. Textus [insuper.] Unde sciendum ꝙ elapsis. xx. diebus concessis electo ad comparẽdum apud sedem aposto. vel si fuerit impeditus ad mittẽdum nuncium qui infra. xv. dies tenebitur probare impedimentum electi. quod impedimentum si infra. xv. dies non fuerit probatũ habent locum pene sequentes. Textus [electos vero] ponit quid iuris sit si electus presentet se conspectui apostolico: sed non apportauit munimẽta. nam tunc ex sola presentatione euitabit penam iuris sibi que siti. Et si petat dilationem ad faciendũ fidem in partibus non auditur. sed debet facere fidem apud sedem apostolicã. Textus [vel per procuratorẽ] nam tenetur mittere procuratorem infra. xx. dies. nisi esset impedit⁹ in missione procuratoris. tunc enim nõ esset priuat⁹ ipso facto iure sibi competente ex electione: quin restitueretur. vel secundum alios remanet illesus ipso iure. Textus [ceterum.] Iste ·§· est generalis ad quoscũcꝫ electos. etiã si cõfirmatio non spectet ad papam. ⁊ declarat verbum ꝗcito positum. š. eo. in. c. q̃ sit. videlꝫ infra octo dies. Textus [equitas canonũ] vt in glo. fi. huius. c. que pro hoc est singularis.

ecclesiarum[a] vacationibus[b] periculosis[c] occurrere / ac malignantium[d] subterfugijs

a ¶ Cupiẽtes. Tenet͛ ad hoc ex credite sibi dispẽsatiõis officio. vt. š. i. ꝓhemio hui⁹ li. cũ suis ꝯcordãtijs.

a ¶ Ecclesiarum. Et cathedralium et regularium quarum confirmationem appellatio vel immediata subiectio deuoluitur ad papam: vt infra sequitur. vel ecclesiarum omnium saltem quo ad presentãdas electiones. vt dicam. j. ·§· ceterum.

Uacationis verbuȝ simplr̃ platuȝ oẽs modũ vacatiõis icludit.

b ¶ Uacationibus. Qualitercũcꝫ vacauerint siue per mortem prelati siue per cessionẽ depositionem vel alio modo: cum eadẽ sit ratio in quolibet premissorum nec alterum exprimatur. š. de rescrip. susceptuȝ ẽm Bar. Idem Joan. mona. ⁊ Archi.

¶ Glosa sequẽs reci. per. q. ⁊ soluit.

c ¶ Periculosis. š. e. ne ꝓ defectu. l. distin. postq̃. ⁊ habet locũ hec cõstitutio etiã si vacatio periculosa nõ sit. puta qꝛ est qui ibi in spiritualib⁹ ⁊ tẽporalibus ministrat. lxj. dist. obitũ. ⁊. c. catinẽsis. qꝛ tali cã cessante nõ cessat ꝯstitutio. ff. de postulã. l. j. ·§· serũ. xxxij. q. vij. tantum. qꝛ ⁊ finalis hui⁹ cõstitutionis ratio est: vt celeri⁹ expediãtur ecclesie. ad hoc optime. j. eo. si postq̃ ·§· j. ⁊ quere de hoc. š. de renũ. post trãslationẽ. et. lxj. dist ·§· his omnibus. al's. c. neophitus.

¶ Glosa sequẽs soluit contrarium.

Cauillatio cauillatiõe repelli pt

d ¶ Malignãtium. Per hoc soluitur cõtrarium de canone. iiij. q. iij. nullus. vbi habes ꝙ reorum est subterfugere potest enim reus subterfugere opponendo legitimas et veras exceptiones nõ autem maliciosas ⁊ falsas vt hic. Cõsueuit dici ꝙ qui habet ius in principali: cauillationes ⁊ malicias aduersarij potest per alias repellere: nec videtur fraudem facere qui fraudem excludit. ff. de leg. ij. cum pater ·§· titio. in fi. et sic posset intelligi. c. nullus. ⁊ de hoc. xxiij. q. ij. dominus noster. ⁊ argu. ad hoc. š. de simo. dilectus. j.

obuiare[a]: iam prouisis[b] remedijs alia[c] que patēter ipsa rerum experientia[d] ad earū expeditionem indicauit[e] vtilia[f] remedia experta subiungimus: ⁊ qđ felicis recordationis Greg. pape .x. prede. nostri de electionibus presentandis[g] electis et ipsorum electorum petendo ac adhibendo[h] cōsensu salubriter statuit[i] in suo robore cum infra scripti temporis[k] moderatione[l] in presentandis electionibus permanere volentes: sed qđ de trimestri tempore post cō sensum ad petendas confirmationes instituit[m]: quo ad illas que petuntur vel peti debent[n] a sede apo. temperātes: cum interdum aliquorum locorum[o] vicinitas minus exigat: aliquorum distantia prolixius tempus exposcat: hac generali ⁊ in perpetuum valitura[p] constitutione sancimus[q] vt omnes electi[q] cathedralium vel regularium[r] ecclesiarum quorum[s] electionum confirmationes vel infirmationes ad ipsius sedis examen deducit immediata[t]

a ¶ Obuiare. Tolle hic verbū quod est infra subiungimus.

b ¶ Iā prouisis remedijs. Scz q̄ fiat electio infra tres mēses .l. dist. post cō. ś. c. ne pro defectu: q̄ fiat in his ecclesijs de quibus hic agitur sub certa forma. ś. eo. quia propter. Item remedia q̄ sunt. ś. e. c. j. ⁊ ś. e. cō sit. ⁊. c. di. c. j. et alia multa. ś. eo. titulo.

c ¶ Alia. scilz q̄ veniat elect⁹ psonaliter infra tēpus huius cōstitutionis. al's certa pena puniaẗ: et q̄ persone instructe mittantur et q̄ certo tēpore presentetur electio: et pena non presentantium.

d ¶ Experientia. Magistra rerum efficax. ś. eo. cō sit. ad hec ś. de rescrip. statutum. in prin. Joan. and.

e ¶ Indicauit. Al's iudicauit.

f ¶ Utilia. Et posito q̄ casus inueniretur in quo prouisio hec nō reperiretur vtilis: vt si diceretur psona nota. et electionis factū notū in curia vel simi: locū tñ hz cōstitutio. vt. ś. dixi. in simili sup verbo periculosis. nō enī in cuiuslibet persona ⁊c̄. .lxj. distin. miramur.

g ¶ Presentādis. s. q̄cito cōmode pñtari poterunt.

h ¶ Adhibēdo. Infra mēsem a tēpore pñtationis.

i ¶ Statuit. ś. eo. cō sit.

k ¶ Temporis. Scilz octo dierum. j. eo. §. ceterum.

¶ Glosa seq. moderat soluit ꝯriū de decre. vltima ⁊c̄.

l ¶ Moderatione. Id est moderati tēporis adiunctione: quia verbū moderationis diminutionē continet. ś. de verbo. sig. c. vlti. hic autē tempus auget. vt infra §. ceterū. vel quia penam apponit que non erat olim apposita: ideo moderari videtur.

m ¶ Instituit. ś. eo. cō sit. circa fi. Joan. and.

n ¶ Debent. Ex immediata subiectione vel appellatione. vt sequitur.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

Lex ancipiat mutationem ex diuersitate bñficiorum

o ¶ Locoꝝ. Sed quō ex differentia locorū aliquod discrimē inducitur qđ lex absurdum reputat. C. de tē po. in integ. resti. supuacuam? Solu. lex illa loquitur in eo casu cū legislator inspectis locoꝝ circunstātijs certum tempus limitauit qđ ad quēlibet locum sufficere reputauit: vt in tempore restitutionis petēde. ⁊ ad idē. ff. de insti. cū interdū. vbi locus vendēdi vel emēdi nō mutat causam institorie actionis. Sed qđ hic et in similibus dicitur in tēpore non limitato sed arbitrario locū habet fm Gar. ś. de do. ⁊ contu. cū olim. ⁊ concor. ff. de eo qđ cer. lo. l. ideoq̄. ibi q̄ scimus cō varia sint precia rerū p singulas ciuitates ⁊c̄. Joan. an. [illegible]. Unde nō refert an institor teneat tabernā vel non. Joan. and.

p ¶ Ualitura. Idē si hoc dictū non fuisset. C. de ap. precipimus. statur enim iuri veteri nisi mutetur.

¶ Glosa sequens remittit de tribus. secundo sol. questionem de magistro hospitalis.

q ¶ Electi. De postulatis videbis. j. §. denique. Et qđ de prouisionib⁹: dicas idē iuris in illis qđ hic in electionibus statuitur: ⁊ qđ hic de electis dicitur etiā de cōfirmatis intelligas si a confirmatione appellet hoc habes expresse. j. e. si postq̄ §. vlti. Et dixit hic Gar. ⁊ Guil. q̄ hec constitutio locū nō habet in electo in magistrū hospitalis vel templi si appelletur ad papam: tum quia p mortem talis cathedralis vel regularis ecclesia vacare nō dicitur: q̄ regimē ecclesiarū nō cadit in laicos. ś. c. sacrosancto. et quia aliud hospitale: aliud eccl'a. ad hoc. ś. eo. sciant ⁊ q̄ milites sunt quos arma ferre volum⁹: ⁊ nō leges. C. de iure deli. l. sancimus. C. de loca. ⁊ condu. l. milites.

¶ Glosa seq. soluit duo dubia de monasterijs feminarum ⁊ non de principalibus dignitatibus.

Constitutio cupiētes. nō hz locū i dignitatib⁹ eccl'iaꝝ cathedraliū vl' regularū q̄ sūt sub epo / abbate vl' priore.

r ¶ Regulariū. Uirorū intelligas. In monasterijs enī monialiū nō sibi p oia locū vēdicat hec ꝯstitutio. j. eo. indēnitatib⁹ §. cū eas. Nec hz locū hec constitutio in dignitatib⁹ eccl'iaꝝ cathedraliū vel regulariū que sunt sub epo vel abbate vel priore: sicut sunt archidiaconi: archipbri: subpriores: vel priores sub abbatib⁹ vel alijs priorib⁹. p mortē enī talium nō dicuntur eccl'e viduate qđ requirit hec cōstitutio: ⁊ est sile qđ dicim⁹ ś. eo. c. ne p defectu. ⁊. c. q̄ propter fm Guil. ⁊ Gar.

s ¶ Quorū. Electorū al's quarum: sed prima melior quia respicit electi: quod est supra.

¶ Glo. se. reci. p q̄nq̄ q̄stiones q̄d de legato. q̄d de metropolitano si est in scismate. Itē q̄d si partiū volūtate: relatione vel reuocatione cā deferatur ad curiam.

Constitutio cupiētes / an hēat locū in ecclesia subiecta metropolitano scismatico tñ vl' a sarracenis capto.

t ¶ Immediata subiectio. in hoc casu sufficit adire legatū de latere q̄ epoꝝ ⁊ archiepoꝝ exēptoꝝ electiones cōfirmare pōt. j. eo. si abbatē ⁊ seruāda erit hec cōstitutio: quia satis est illud apo. se. examen fm Gar. ⁊ Guil. hic nō determiat. Dicit enī q̄ alij dicūt ꝯtrariū p lrām apo. se. ⁊ q̄ in legato nō est distantia viarū: ita q̄ de facili poterit hr̄e q̄s volet: sz scđz istā rōnē sequeretur q̄ ista decre. nō hr̄et locū in vicinis romane curie. Gar. etiā dixit: tñ Guil. fouet ꝯriūm: q̄ si eccl'ia nō est al's immediate subiecta pape: puta q̄ metropolitanū habet: si metropolitana eccl'ia est scismatica: vel a sarracenis capta: habebit locū hec cōstitutio. Is enī primus est quē nullus antecedit. ff. de vbo. sig. l. prim⁹ ad hoc. ś. eo. q̄ diligētia. ⁊ bñ facit p Gar. j. de offi. de lega. si is cui. qđ nō credas verū si solus archiepis ab ipsis paganis vel scismaticis captus esset. vt. j. de sup. negli. pla. si epus. Item scias q̄ si partes sola volūtate vadūt ad papā nō hz locū hec cōstitutio: licet bñ facerent si eā seruarēt. Ista enī cōstitutio nō astringit nisi in his duob⁹ casib⁹. s. cū immediata subiectio vel appellatio deuoluit. q̄ in alijs locis nō habeat fm Guil. ⁊ Gar. vñ ⁊ si relatione iudicis deuoluaẗ ad papā nō

subiectio: vel appellatio[a] interiecta deuoluit: infra vnũ mẽsem[b] post consensum[c] vel post obtentam[d] de ipsorũ electione noticiã[e] si eã debito[f] tẽpore non contigerit presentari: ad sedẽ ipsam iter arripiant: z extũc[g] siue infra prescriptum tẽpus iter arripuerint siue non[h]: absq3 fraude[i] q̃cito poterunt commode[k] (locorum cõsiderata distan-

Cõstõ cupiẽtes/ an hẽat locũ in cã pẽdẽte corã ordiario quã papa ad se vocauit.

Appellãti ad se.apo. an suffi ciat adire legatum.

habebit locũ fm Guil. Graue eñ esset tantas penas vel causas imponere in illo casu nõ expsso. Idem dic fm eũ si papa reuocat ad se tale negociũ: q2 forte corãm ordinario pẽdebat nisi in reuocatione exprimat hãc constitutionẽ velle seruari: z tunc non ex vi cõstitutiõis: s3 ex vi mãdati tenebũtur ad illam seruandã. sic. s. de iudi. q2. v.

a ¶ Appellatio. In hoc casu nõ sufficit adire legatũ fm Guil. et Gar. nisi forsan partes cõcordarent appellatiõi renũciãdo de appel. cõstitutus. de offi. delega. studuisti. z. c. l3. Et dic appellatio non manifeste frustratoria: q2 talis nõ deuoluit negociũ ad papã. s. e. q̃uis. z sic nõ hab3 locũ hec constitutio que reqrit q talis sit q̃ deuoluat. s. interposita in scriptis z ex cã ꝓbabili: vt ibi. z q̃ puenerit ad noticiã appellati. de cõsti. cognoscentes. qd dic vt in cle. eo ti. causam.

b ¶ Mẽsem. iste mẽsis daf ad parãdum se ad iter.

c ¶ Post ꝯsensum. subaudi qñ debito tpe fuerit presentata electio: al's locũ habebit sequẽs clausula.

¶ Glosa ista supplet circa id duas opi. ponens secundo obycit z soluit.

d ¶ Post obtẽtam. subaudi fm Gar. q post tẽpus in quo debuit presentari et quo debuit deliberare: vł post q̃ deliberauit. absurdũ enim esset q in hoc casu nõ haberet inducias ad deliberandũ: maxime cũ decre. q̃ sit. s. eo. hic sit reseruata: vt. s. vidisti: quõ eñ veniet nisi primo deliberet an consentire velit z quomodo deliberabit nisi tps habeat. l. dist. ponderet. tñ tutiꝰ vř sibi et dño Guil. vt dicamus q in casu cũ electio debito tpe nõ p̃sentaf: habeat vnũ mẽsem ad deliberandum z parandũ se ad iter: nec illius mẽsis dimissio sit absurda q̃ fit ex causa: et ne fraudi locus relinquatur fm eos: et sufficit sic scriptũ esse. ff. qui et a qui. l. ꝓspexit. Sed nõne rogatus debet recedere: inuitatus fugere: et sola debet illi suffragari necessitas excusandi. C. de epi. z cle. si quẽ q̃. quõ ergo se ingeret nisi inuitetur z rogetur? Dicas ex quo electus est inuitatus/ z rogatus vř: z auctoritate ipsius cõstitutionis sine nota ambitionis hoc facere poterit: al's enim laqueus pararef qd eẽ nõ debet. xxvij. q. j. de viduis. de resti. spo. litteras.

Elect' an possit sine nota ãbitiõis ꝓsequi suã electionẽ.

¶ Glosa seq. exẽplificat: demũ querit z soluit.

e ¶ Noticiã. certã z indubitatã: puta q2 ibi presens fuit: erat forte canonicꝰ. vel homines fide digni referũt ꝓ certo sic esse. arg. de postu. c. j. d cleri. excõ. mi. illud. vel inde litterã recepit autenticã. nõ eñ cuilibet referenti credere tenef. ad hoc de do. z ꝯtu. cum olim z qd ibi no. Quid si scit se electũ sed nescit appellatũ? Dic q si ecclesia non ptinet immediate nõ currit iste mensis: immo tenetur seruare decre. q̃ sit. donec sciuerit appellatum fm Gar. z Guil.

f ¶ Debito tpe. s. infra octo dies postq̃ cõmode p̃sentari potuit. j. §. certum. z sic iste mensis non currit nisi a tpe quo electio p̃sentari debuit fm Gar.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas istius extunc: z secundam reprobat.

g ¶ Extunc. id est elapso predicto mẽse. z designat extremũ tẽpus istius mẽsis. ff. de condit. et demon. si is. ad finem. ¶ Alij exponũt extunc. i. arrepto itinere quod est falsum per id quod sequitur siue infra prescriptũ zc. z sequeretur scdm id qd post. x. annos arripiẽdo iter tunc inciperet sibi currere tempus: qd est absurdum. Additio. i Lex quarta est quã vide de testi. cog. ca. ij. super. j. glo. Jo. an.

h ¶ Siue non. Et hic de arreptione itineris non curat dũmodo veniat tempore cõpetenti.

i ¶ Absq3 fraude. si g electꝰ duplex hẽbat domicilium: dico q ꝯputatio fiet ab eo loco vbi tunc erat absq3 fraude per hãc litteram. z idẽ dico si extra domiciliũ esset fm Gar. z Guil.

¶ Glosa sequẽs recit. per. q. primo scdm quas dietas fiat arbitratus. secũdo de electo qui prius venit querunf duo. tertio quid de electo in curia p̃sente. quarto an dies aliqui dentur in tẽpore arbitrario ꝓ quiete. arguit q non. soluit contrariũ. solutioni signat cõtrarium z ibi remittit.

k ¶ Cõmode. xxij. q. ij. faciat. ff. de verb. sig. nepos (i) Et habet iudex hoc arbitrari inspecta qualitate ꝑsonarũ/ locorum/ tempoꝝ/ z etatũ. ff. de verbo. oblig. continuꝰ. §. j. z patet in principio seq. §. Et dico q arbitrari debet iudex fm vulgares dietas: vt ꝓbaf. j. d pben. p̃senti. §. loca. si eñ qd ibi dicitur speciale est ergo ipsius contrariũ regulare. z quia lex debet patrie cõuenire. iiij. di. erit. z vsui statur etiã contra naturã vocis. ff. de lega. iij. l. vxori. in principio. z multũ operatur religionis ꝯsuetudo. ff. de fundo instructo. l. cũ delanionis. §. asinã. z in arbitratione vulgariũ semp respiciã cõditionem personarũ z temporis: vt. s. dixi. Nõ aũt arbitrabif fm singulares q̃ sunt cũ quis vtif duplomate. ff. de ṽbo. obliga. cõtinuus. §. ij. vel scdm legales. ff. si quis cau. l. j. z si habita computatiõe aliquid supest pro illa dabit illa dies. ff. de verbo. signi. l. iij. si non apparerent vulgares non crederem errari fm Guil. z Gar. si recurrerent ad legales. (ii) dummodo tamen qualitas cause/ ꝑsonarum/ locorum/ z temporum id patiatur. Et scias q si electus venit ante tempus qd al's arbitraref iudex residuum eius arbitrij nõ ꝓpter hoc h3 de lucro: q2 in eo qd finitũ est cõiecturis non est locus. ff. de verbo. oblig. l. continuus. §. si duplomate. (iij) Si autẽ modicũ restat de tẽpore vtẽdo duplomate penam euitat. p̃ueniendo vero nil lucratur per p̃dictum. §. Item scias q si electꝰ qui per decem dietas distabat a principio mensis iter arripiens. xj. die sit in curia non tenetur ex citatione illiꝰ canonis (nisi al's citetur a papa) coram papa cõparere si non vult nisi p̃mo labatur mensis. z. x. dies quibus venire poterat. z. xx. quibus postea debuit expectari z hoc ꝓbat lr̃a superior cum dicit extũc siue infra prescriptum mensem venit siue non: et beneficium iuris nulli est auferẽdũ. xxvij. distinc. de his. j. de regu. iur. indultũ. cum suis concordan. Nec obstat hoc et quod dixi. s. q preueniendo non lucratur tempus: quia illud habet locum in tempore quod iudex habet arbitrari: vnde preueniẽdo nõ arbitrabitur iudex nisi tẽpus in quo venit fm Gar. sed nũc loquor de certo tpe z a iure limitato: z de eo in quo venit quod al's habebat iudex arbitrari. Et scias q si electio facta est i ipsa ciuitate vbi est curia et electꝰ est presens de tẽpore arbitrario nichil habebit sed mensem z illos. xx. dies habebit fm Guil. z Gar. Ratio: q2 in tempore certo z

Electꝰ hñs petẽ ꝯpetẽto ꝯmo de põt ꝯfirmationem sue electionis q̃lif debeat se hr̃e.

Dies p dete dād' ē lōgum iter fa= cturo.

limitato a iure /locorū varietas varietatem iuris nō inducit. C. de temp. in inte. restit. l. superuacuam. Sz quero an iudex arbitrādo dare debeat aliquos dies ad quiescendum: pone vnum in septimana? Et videtur q non. quasi iiii. xx. dies ob hāc causam dati sint. Sz dic 9tra fm Bar. et Guil. cū enim preter mē sez. 7 xx. dies detur hic tantū tē pus quāto commode vēire possit: qd ipi' iudex arbitrabit: q p d. dietas vel plures venire commode possit nō quiescendo? Nec illi. xx. dies ob hoc dati sunt: sed quia iudex in peremptorio non multum dz contra absentez festinare. ff. d dam. infec. si finita. §. si forte. Credo q ppter equitatem illius legis seruādā isti. xx. dies dati fuerunt. ad idem. s. de re iudi. cū bertholdus. Ar. cōtra. j. de offi. ordi. Quis: ibi: continuatis 7c. sed non est cōtra vt ibi dicam. Additio Uide de verbo. sig. intelligentia. super glo. iij. Joā. an. Additio Ut viginti miliaria computent pro dieta. Joannes and. Additio iii Si existēs Bononie pmisi dare ephesi: si vtendo duplomate veloci illuc peruenii confestim obligatus sum. Jo. an.

tia) petituri[a] suarum electionum cōfirmatiōes. vel psecuturi[b] electiōes suas qb' poterunt modis licitis cōparere cū oībus actis iurib[c] 7 munimētis[d]

a ¶ Petituri. Post consensum.

b ¶ Prosecuturi. Referas ad id qd dixit post obtētā 7c. q. d. fm Bar. post 9sensum poterit 9firmatiōez petere: sz post noticiaz petet vt compellant electores electionē phtare. Alij dicūt q post obtentā noticiam pōt electioni nō psentate 9sentire: 7 confirmationem petere: prior lectura magis placuit Bar.

c ¶ Juribus. i. ratiōibus cōsistentibus circa factuz qz papa omnia iura habet in pectore. de appel. sepe. C. de testa. oim. s. e. li. de cōsti. ca. j. Additio Qūo ius habet varias significationes plire tractat hic Joā. mo. vide quod dicam. j. de reg. iur. super glo. rubrice: hic em minus exquisite. Item inexpedienter hic fuissent posite cum satis hic glosis ad materiā pertinentibus grauaremur. Jo. an.

d ¶ Munimētis. i. his p q̄ cā muniri pōt instrui vel iuuari: vtpote cū decreto electionis: cum instrumento appellationis/ ptestationum 7 similibus.

¶ Glosa seq. soluit tria dubia.

e ¶ Contingētibus. Ut dispēsatio super pluralitate beneficiorum super natalibus: 7 similibus. si talia opposita sint. si em talia opposita non fuissent a principio: sed modo opponuntur. forte eo modo quem habes. s. e. ti. vt circa. dico q diuinare nō tenebat 7 haberet eo casu dilationē etiā extra curiaz. j. eo. ver. electos. 7 in casu in quo non est psentata electio habeat illa munimēta que habere pōt: ad alia nō tenetur. ff. de reg. iu. impossibiliū. ar. in se. §. ver. elect'. ibi. nisi iusta causa 7c. neq3 dico q incontinēti quando venit debeat ostendere munimenta: sed sufficit q paratus sit illa ostendere termino sibi assignato: vt p sequentia patebit fm Guil. 7 Bar.

f ¶ Coraz nobis. Per hanc litterā dicit archidiaconus q electus non veniens apo se. vacante nō incidit in penā Bar. 7 Jo. mo. cōtra. s. q incidit: sz de equitate pena remitti deberet. expeditū est q icidit p cle. e. ti. ne romani. in fi.

¶ Glosa seq. exponit quinq3 casus qui eliciunt ex textu: 7 ponit ordinem littere.

g ¶ q si per. xx. secūda pars. Quicquid dixerit hic Bar. 7 alij: dic plenius q iste §. ponit quinq3 casus in quibus priuatus est electus ipso iure. Primus cū iusto impedimento cessante infra tempus statutū non venit. Secundus cum iste fuit impeditus: sed infra tempus debitum impedimentum proponi non fecit corā papa. Tertius cuz dnfecit proponi impedimentū tpe debito: sz statuto tēpore non probauit. Quart' cuz statuto tpe opposuit 7 pbauit sed non misit infra illud tēpus pcuratorem sufficienter instructū. Quintus cū misit procuratorē sufficientem: tamen cessante impedimento infra tempus debitum personaliter non venit. In his casibus vel altero ipsorū priuatus est ipso iure. si autem in neutro ipsorū peccauit penam non patitur priuationis. Ultimo ponit penā electi venientis vel mittentis eo casu quo mittere pōt sine munimētis. Et sic construe hāc litterā. q si expectati per. xx. dies post lapsum temporis moderandi ex qualitate locorum contempserint personaliter comparere 7 petere suarū electionū confirmationē vel psecutionē seu executionem. siue opponentes venerint siue non electiōes de ipis 7c. vsq3 ibi: infra priuatos: hec vera si cōtempserint nulla iusta causa interueniēte de qua pposita infra pdictos xx. dies coram nobis vel alio seu alijs deputando vel deputandis a nobis. si videbitur admittenda teneātur infra. xv. dies post tempus huiusmodi apud sedē apost. facere plenam fidez. sub audi alioquin electiones de ipsis 7c. vsq3 priuatos: nisi cōtingeret talia vl tam verisimilia proponi: vel infra eosdez. xx. dies seu predictos. v. eo casu tn̄ cum vt predicitur fuerint cōcessi ad probandam causam appositam 7 admissam: que merito excusaret electos ipos ab infrascripta (id est supra scripta scdm cōstructum) pena: et ppter qd videretur forsitan indulgendum eidem scilicz electo (si intelligas presidēti coniunge cum videretur) tempus prolixius ad predictam comparitionem. insuper eo etiam casu quo contigerit proponi: vel pro. i. 7 admitti aliquam iustam causam ad excusandam personalem comparitionē electorum: nisi tunc infra idem tempus se presentauerit per pcuratorem sufficiēter instructum ad omnia premissa electiōes 7c. hec vera iusto impedimento cessante: 7 subdit tunc nichilominus. i. non obstante q pcuratorem miserunt: nisi ipa causa cessante se presentauerint personaliter vt pmittitur: electiones 7c.

Casuz ponit.

suis: 7 pcessus suos ptingētibus[e] corā nobis[f] psonalit tenean. ¶ Qz[g] si p vigīti dies post lapsū[h] et qlitate locorū moderandi[i] tpis expectati[k]

h ¶ Post lapsum. Rationabilior est hec computatio q illa que fit per decre. statuimus. vt. s. eo. vbi cōputatur dies post aduētum partis. Quid enim si ptatur duplomate dieta incōueniens sequetur ex eo Sed non mireris: quia hic maior pena imponitur: vt ibi dixi in glo. equiori.

i ¶ Moderandi. vt. s. dixi sup verbo cōmode.

¶ Glosa sequens querit 7 soluit.

k ¶ Expectati. Sed pone q facta computatione recta in olb' repit vna die venisse post terminū nō allegās ipedimētū: nunqd morā purgat? Dic fm Bar. 7 Guil. q cū hec snia lata sit a canone ppter moraz statim elapso termino cōmissa est pena priuationis ipso iure q̄ āplius purgari nō posit. sicut em a snia leg' vl canonis nō appellat. s. de ap. qz nos. ff. d verb. sig. si qua pena. sic nec purgat in eo mora. cū ei stati electio

Ordo littere.

Mora i pena incursa a iure purgari nō pt

nulla sit amplius conualescere non posset. ¶. eo. audi tis. ꝛ .j. de regu. iur. non firmatur. ꝛ adde quod dicam .j. de regu. iur. mors.

a ¶ Eligētes. Hoc dicit ne credat aliqs ꝙ venientib⁹ eligētib⁹ nō teneat elect⁹ venire. hoc ergo remouet.

¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit.

b ¶ Opponētes. Quare punit elect⁹ nō veniēs: ex q̄ nō venerūt ei⁹ aduersarij cum in ei⁹ aduētu nulla videat vtilitas ad hoc. ff. si quis in ius vo. l. ij. ad fi. ꝛ no. ¶. de do. ꝛ cōtu. ca. vlti. Dic aduersarijs nō venientibus ipse venire tenetur: ideo q2 in ipsoꝝ absentia ꝓcedi pōt. ¶. eo. ca. j. de eo qui mit. in pos. c. j. ꝛ ¶. vt lite non cōte. q̄si. ꝛ etiā cessantibus aduersarijs ibi locum habet iudicis officium. ¶. eo. cum nobis olim. cum similibus.

sive eligentes[a] sive opponentes[b] venerint sive nō: ꝑsonaliter cōparere[c]: ꝛ suaꝝ electionū ꝯfirmationē vel ꝓsecutionem seu executionē[d] petere[e] nulla iusta[f] cā interueniēte cōtēpserint[g] de q̄ infra p̄dictos viginti dies ꝓposita[h] īfra q̄ndecim dies post tēpus[i] hmōi coram nobis vel alio seu alijs deputādo vel deputandis a nobis si admittēda videbit[k]

¶ Glosa sequens format ꝛ soluit tres questiones.

c ¶ Cōparere. Quid si electus venit infra tempꝰ cōstitutionis ꝛ negocio nō finito illicētiatus recessit. nunqd incidit in penā illi⁹ constōnis: dic ꝙ sic. ¶. eo. si postq̄ ¶. j. Sed pone nō venit elect⁹ infra tēpus legitimū nec post. petit aduersarius ꝓnunciari ipsum in hāc constitutionē incidisse: apparet ꝓcurator electi q̄ dicit hāc constitutionē in eo locū nō habuisse: puta q2 nō pertinet immediate: vel q2 appellatio nō fuit talis q̄ deuolueret. Replicat ꝙ hoc debuit ꝓponi infra tēpus de quo dictū est. ¶. queritur quid iuris: Dico ſm Guil. ꝛ Gar. ꝓcuratorē audiendū: si eīm nō hꝫ locū cōstitutio satis est clarū ꝙ non habet locū eius pena vel tēporis artatio: de hoc igitur cognoscēdum est. Sed pone electum in tempus feriatū incidisse: cuius tēporis si fiat cōputatio non venit electus infra tēpus: venit tamē post tempus anteq̄ iudex sedeat pro tribunali: queritur an incidat in penam: ꝛ videtur ꝙ non. ad quid eīm prodesset venisse ex quo si venisset processum nō fuisset. Dico tamē ſm Guar. et Guil. ipsum in penam incidisse: debuit enim venire et se presentare ꝛ tali tēpore potuit libellum offerre. ff. de adulte. miles ¶. sexaginta. Si enim contrarium dicatur eadem ratione sequitur ꝙ dies festi et octaue de tali tempore detraherentur. Preterea ex causa in causa electionis procedi potest tempore feriato. arg. ¶. de fer. ca. vlti. vbi de hoc no. Inno. Nec ob. ff. si quis in ius vo. l. ij. ad fi. quia nec ibi dicitur ꝙ non cōmittatur pena: sed ꝙ pretor eam remittere potest si vult. sic et in hoc casu poterit si voluerit papa remittere.

d ¶ Executionē. Forte per hec verba denotare voluit electum presentem esse debere vsq; ad finem cause. vt per hoc ꝙ dicit confirmationem notaret principium: per hoc ꝙ dicit prosecutionem: medium. per id quod dicit executionem: finem. [Idem archi.] et est expressum .j. eo. si postq̄ ¶. j. vel forte loquitur cū petitur executio late sententie super confirmatione a qua appellatum fuit: quia et tunc locum habet cōstitutio: vt in predicta decre. si postq̄ ¶. vlti.

¶ Glosa sequens reci. per. q. an existentes in curia ꝑ procuratore ꝛc.

e ¶ Petere. Ex quo autem personaliter venerit ad curiā ſm Gar. et Guil. etiam per procuratorem cōfirmationē petere poterit sicut ante constitutionē hanc poterat: cum enim hoc expresse reuocatum non inuenitur: antiquo iuri stabit: vnde notabiliter posuit personaliter ꝓpe verbū comparere: ꝛ non ꝓpe verbū petere. Nec obstat ꝙ aduerbium personaliter intelligatur repetitū: q2 ꝑ subauditiones ꝛ repetitiones tacitas iura reuocāda nō sunt: sed potius concordāda. C. de inoffi. do. l. vna. ꝛ .j. eo. cum expediat. Additio. j.

Eadem ratione dicit hic Io. mo. Idem de eligentib⁹. qui vna cū archi. ꝯcor. glo. Joan. and.

f ¶ Iusta causa. Puta infirmitatis: aduersitatis maris: vel hyemis: vel incursus latronum. ff. de accusa. ꝛ l. fere ¶. obseruabunt.

g ¶ Contēpserint. Non facias hic differentiā inter contēnere ꝛ negligere: licet al's videatur fieri. xx. dist. si decreta. siue enim negligat siue contēnat punitur. ꝛ probatur hoc .j. eo. ¶. penul. Guil. ꝛ Gar.

¶ Glosa sequens primo soluit dubium. secundo querit. arg. pro ꝛ contra. soluit.

h ¶ Proposita. Si misit nūcium ad ꝓponendum: ꝛ nuncius impeditus fuerit et de hoc constet: non nocebit ei dūmodo postea nō sit negligēs. et probatur hoc .j. eo. ver. insuper. ibi iusto impedimento cessante. Si infra illos dies papā vel auditorem habere nō potest protestetur hoc ne de negligentia notetur: ꝛ habetur protestatio pro oppositione. ff. de nau. fe. l. ij. Sed solet queri an sufficiat semel ꝓtestari: qd videtur: quia vnica protestatio currētem prescriptionem temporis interrūpit .j. de appel. si iustus metus. ff. de offi. ordi. pastoralis. C. de anna. excep. l. vt perfecti⁹ canonizara. xvj. qōe. iij ¶. potest. ꝛ vnica debiti oblatio vsuras currentes impedit. C. de vsu. si per te. et vnica solēnis depositio impedit iam currētes: dummodo precedat oblatio et consignatio. C. de vsu. acceptam. Econtra videtur: cum instanter apostoli petēdi sint. ff. de libe. dimis. l. vna. de ap. vt super. ꝛ pallium ꝛ littere dimissorie. c. distin. prisca. lxj. dist. ep̄o. et sollicitus debet esse ad hoc. C. de tempo. ap. cum anterioribus ¶. in his. Credo ſm Gar. ꝛ Guil. tutū esse electū pluries ꝓtestari ne de neglig̃etia arguatur. ꝛ sic doceat se agere voluisse. quod no. Inno. de p̄script. ex trāsmissa. ad hoc C. de vsur. pupil. l. fi. Si tamen hora et loco competentibus papam requisiuit: ꝛ eius copiam habere nō potuit: ꝛ hoc legitime fuerit protestatus. sibi tēpus non curret: donec papa copiam sui fecerit quia talis licet vnica protestatio cursum temporis impedit. ff. quando ap. sit. l. j ¶. biduum. ver. dies. ꝛ .ij. q. vj. biduum. ꝛ arg. in. l. vt perfectius. Et si papa electos ad camerā consueuit admittere. licet in publico non faciat copiā sui. hoc coram ostiarijs tabellione et personis que occurrerint protestetur. ¶. de ap. si iustus. ꝛ predicta. l. vt perfectius. ꝛ in scriptis ꝓtestetur vt in aut. de tempo. non sol. pe ¶. constitutionem. colla. vij. Additio. j.

Loquitur de appellante qui debet esse sollicitus colligendo acta offerēdo illa ꝛ apostolos notarijs causam introducendo. Joan. and.

i ¶ Tempus huiusmodi. xx. dierum.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

k ¶ Videbitur. Quid si dum iudex deliberat an sit admittenda vel non labitur tempus: nunquid nocet electo: Credo ꝙ nō ſm Gar. et Guil. ¶. de ap. ex insinuatione. ij. qō. vj. biduum. C. de tempo. appel. auct. sed iis. canonizata. ij. q. vj.

Margin notes: Corrigenda nō sunt iura ꝑ subauditiōes ꝛ repetitiōes tacitas. — Elect⁹ astrict⁹ venire ad curiā per c. cupiētes. tenet venire et si aduersarij sui non veniant. — Elect⁹ non valēs hēre copiā pape vel auditoris infra tēpus in ꝯstōne cupiētes ꝓstētū an liberet semel ꝓtestādo. — Additio.

a ¶ Apud sedem. Ergo nō alibi nisi forte iusta cau sa suaderet contrarium. j. eo. ver. electos.
¶ Glosa sequens soluit. q. an opponens 7c.
b ¶ Fidē. Per testes vel aliū legitimū modū ꝓban di. de resti. spo. cum ad sedem: et si ex parte electi pro betur iusta causa absentie: 7 op ponēs vult con trariū dicere be ne audietur ne quis per testes falsos obtineat. ff. de test. presen tium. 7 qꝫ proba re volenti mos gerendus est. ff. de ꝓba. circa. iu dex tamen acce lerare debet q̄ꝫ tū potest: quia hoc est huius cō stitutionis mēs ſm Gar. 7 Guil.
c ¶ Nisi vel. hic est ver. 7 ex ceptio ab eo qđ dictū erat q̄ de beant electi personaliter comparere: al's cadant a iu re suo. et hoc verum est nisi 7c. et hoc probat littera. j. comparitionem.

¶ Glosa sequens tractat an ipso iure 7c. 7 instruit iu dicem ne acceleret.
n ¶ Impedimēto. Et sic in penā nō incidit: si iustū ipedimentū aduētū ꝓcuratorus ipediuit. (j) Et credo ſm Gar. Jo. mo. 7 archi. q̄ seruet illesus ipso iure sine aliq̄ restitutiōis auxilio per hāc litterā. Si autē elect⁹ infra tem pus nec venit nec misit: et ad uersarius p̄sens petat ꝓnūciari ipm̄ in ꝯstitutio nē hāc incidisse. iudex in hoc ca su bn̄ faciet non multū accelerā do: maxime si sit spes d̄ vicino ad uentu. j. ē do. 7 cōtu. cū dilecti. sꝫ si ꝓcesserit iu dex 7 electus ve niēs ꝓbat ipedi mētū: ꝓpter qđ nec venire nec mittere potuit restituet̄ cōtra ꝓcessum. j. de re iudi. cū Bertholdus. ff. de dā. infec. si finita. §. si forte hoc placet. Jo. mo. 7 archi.

teneant̄ apud[a] sedē ipsam fa cere plenā fidē[b]: nisi vel[c] ifra eosdē viginti dies seu predi ctos q̄ndecim[d] eo casu tantū: cū ad predictā[e] causam ꝓposi tam[e] (vt predicitur) et admis sam ꝓbandā cōcessi fuerint: talia et tā verisimilia[f] ꝓponi cōtingeret: q̄ iudicio p̄siden tis[g] electos ipsos ab ifra scri pta pena merito excusarēt. 7 ꝓpter qđ forsitā videret̄ eidē ad predictā cōparitionē[h] tē pus prolixius[i] indulgēdum. ¶ Insuper etiā eo casu quo ad personalē electorū cōpa ritionē excusandā aliquā iu stam causam ꝓponi cōtigerit vel[k] admitti: nisi tūc[l] infra idē tempus[m] iusto impedimēto[n] cessante per ꝓcuratorem[o] ad p̄missa[p] oīa sufficiēter instru ctū: 7 nichilominus[q] ipsa cau sa[r] cessante (vt premittit̄) se p sonaliter presentauerint[f] ele ctiones de ipsis factas eoip̄o viribus vacuātes: ipsos omī iure (si qđ eis per electionem huiusmodi quesitū esset) de cernim⁹ esse priuatos[t]. Ele

¶ Glosa sequens querit et soluit.
d ¶ Quindecim. Qui dant̄ ad ꝓbandū cām̄ ꝓposi tā. Sed nūquid iudex dat⁹ a papa illos dies poterit abbreuiare vel ꝓlongare? dic q̄ non ſm Guil. 7 Gar. cū sit tēpus limitatum a iure: sicut nec dies qui dātur ad appellandū. ij. q. vi. anteriorū. 7 qui dātur ad inte grā restitutionē petēdam. C. de tēpo. in integ. resti. l. superuacuā 7 facit cle. de in integ. resti. ab ecclesia.

Dilationes iuris an pos sit iu dex ab breuia re vl' p lōgare.

¶ Glo. due sequentes soluunt tria dubia.
e ¶ Propositā. Qui cam ꝓponit dꝫ hr̄e mādatum: al's nō videt̄ huic ꝯstitutioni satisfactū. cū infra dicat̄ per ꝓcuratorē ad premissa 7c. si tn̄ gerens negociū si ne mādato excusat: 7 admittatur: si elect⁹ ratū habet infra tēpus infra qđ se debuit excusare: credo q̄ suffi cit. ff. rem ra. ha. l. penul. 7 facit quod dixi. j. eo. q̄ꝫ sit. Additio. Item dicunt Gar. Jo. mo. 7 archi. q̄ amicus qui ꝓponit excusationem cauere volens q̄ electus in fra predictū tempus ratam habebit: de equitate ad mittēdus est: 7 tūc satis est electo q̄ infra predictū tē pus ratificet. Joan. and.
f ¶ Verisimilia. Si aūt ꝓponat cām̄ legitimā quo ad ius nō tamē quo ad factū: 7 vult ꝓbare infra tem pus debitū audietur: qꝫ plena ꝓbatio presumptioni preferēda est. ff. de his qui sunt sui. l. filiū. 7 pone exē plum ſm Gar. qui valde potens homo dicit se ab im potente detentū: vel corā iudice impressionē passum. ff. q̄ me. cau. non est verisimile.
g ¶ Presidēt̄. Sūmi pōtificis vl' alteri⁹ ab eo dati.
h ¶ Comparitionem. Personaliter faciendam.
i ¶ Prolixius. Arbitrarium. habita tamē conside ratione impedimenti 7 qualitatis negocij. Placet hoc Joan. mona. 7 archidiaco.
k ¶ Vel. Pro et.
l ¶ Tūc. Scilicet cum iusta causa proponitur ad mittitur et probatur.
m ¶ Tempus. Infra quod debuit electus persona liter comparere.

Additio. j. Uel ipsius constitu tionem vt quia in carcere tenetur elect⁹ taliter inclu sus q̄ nec ꝓcuratorem cōstituere potest. Joan. and.
o ¶ Procuratorē. Specialis casus: cū al's in arduis impedit⁹ nō cōpellat̄ ꝓcuratorē cōstituere. j. de ꝓcu ra. querelā. vbi de hoc. 7. v. q. iij. si egrotans.
p ¶ Ad premissa oīa. Scꝫ ꝓponendum 7 ꝓbādum iustam cām̄ absentie 7 petendā cōfirmationem 7 ꝓse quendam electionem. Et sic nota q̄ ꝓponens causas absentie debet habere mandatum. vt. j. dixi.
q ¶ Nichilomin⁹. i. nō ob. q̄ procuratorem misit.
r ¶ Causa. Impedimenti ꝓpter qđ al's ꝓpter quā electus se personaliter presentare nō potuit.
¶ Glosa seq. reci. p. q. an hr̄e debeat omne tēpus 7c.
f ¶ Presentauerint. Dato sibi post impedimēti ces satione omī tpe: qđ a p̄ncipio hac cōstitutione dabat̄: vñ habebit mēsem ad se parādū: et tēpus arbitrariū: 7 adhuc. xx. dies et hoc voluit dicere superior litteras vt premittitur. Et qđ dico de mēse qui datur ad iter: intelligo cū tale fuit impedimentū: qđ nō solū iter sed paramentum etiam impediuit ſm Gar.
¶ Glosa se. reci. p tres questiones de ꝓuideat an ap pelletur 7c. an electus contra coelectū audiatur.
t ¶ Priuatos. Et ptinet ꝓuisio ad papam ſm Gar. (j) Cū mēs conditoris fuisse videat̄ ex q̄ negociū esset in curia q̄ papa ꝓuidere deberet al's nō esset celeris ecclesiarū expeditio. 7 ptātis sue plenitudine papa pōt facere qđ vult. sed de iure credo Jnū. [Jdē Jo. mo.] 7 dico q̄ si canonici deliquerūt in p̄sonā vel formā tūc locū hꝫ decre. j. eo. quāq̄ꝫ. si aūt nō deliq̄rint electio re uertitur ad eosdē. j. e. si electio nec dicā Jnū in hoc ca su cuꝫ non reperiam expressum: nec per subauditiōes sunt iura reuocanda vt dixi. j. e. §. in glo. ex q̄ aūt. (j) Si aūt iudex datus a papa pronūciat electū incidisse in hāc ꝯstōnē: si cōstat eū nō incidisse: vel est dubiū: ad mittetur ei⁹ appellatio. si autē cōstat eū incidisse non admittet̄: qꝫ a pena legis vel canonis nō appellat̄. j. de ap. quia nos. ff. de ṽbo. sig. si qua pena. ſm Guil. 7

Electo ꝓuato iur̄ suo lō quia ꝯstōneꝫ cupien tes in aliq̄ nō serua uit an reuerta t̄ ele ctio ad capl'm.

Jo

ctos vero qui se sine actis iu ribus ⁊ munimētis suis ⁊ ꝓcessus suos cōtingētibus per sonaliter vel per procuratorem (vt ꝑmittitur[a]) presentauerint: ea volumus ex contēptu cōstitutionis huiusmodi eo[b] casu pena percelli: vt pro exhibēdis illis alibi q̄ apud sedem ipsam (nisi ex[c] iusta cā) non possint dilationem aliaz obtinere. ¶ Ad hec[d] vt diligena inquisitio super electionibus[e] ⁊ eligētib[f] et electis[g] ac alijs ꝑmissa[h] ꝯtingentib⁹ plena[i] informatio possit hri: quā iformationē p ꝓcuratores (q̄ vt plurimuz ꝯstituunt absentes[k] et ꝓcessus ignari) cursus cārū nō sentit de facili ꝓuenire[l]: de ipsis electoribus due[m] psone ad min⁹ sup negocio ipo (vt de electis premittit[n]) sufficiēt istructe: qñ electionē cōcordē[o] esse ꝯtigerit: infra idē tps[p] p capłm in expensis[q] de bonis ad prelatum ipsius ecclesie de cuius electione agitur ptinentibus si sint discreta[r]: alioquin[s] de

Sar. Et si elect⁹ priuat⁹ hac ꝯstōne opponat se alteri electo vt vn⁹ de capło admittēdus videt. q: exclusus ab illa pte vnde liberi: admittit ab illa pte vnde legitimi. ff. de suc. edic. l. j. §. qb⁹. qd̄ itelligo verū ẜm Sar. si in alio capite satisfactū est constitutioni: quia psone istructe misse sunt. puat⁹ est ei solū iure sibi q̄sito p electiōez vt dicit hec littera. Additio. Idem Archidi. q̄ dicit q̄ sic seruat curia Jo. an. Additio. Nec obstat clemē. vt lit. pen. si duob⁹ q̄ nō loquitur in electis vt ibi pz in princi. ⁊ vide qd̄ ibi not. i glo. secus Joan. an.

a ¶ Premittitur. scz in casu i quo mittēdo excusatur.

b ¶ Eo casu. s. quando veniunt vel mittunt sine actis.

c ¶ Ex iusta cā. vt q: instrumentū detulit ⁊ misit vł aliqua de nouo apponunt. vt dixi. s. in glo. vt dispensatio: que est glo. vlti. s. in ꝑti. parte.

d ¶ Ad hec. tertia pars. postq̄ dixit ad quid tenentur electi: dicit ad quid tenētur electores: ⁊ dic ad hec id est preter hec.

e ¶ Electionibus. vt si forma decre. q: ꝓpter/ fuerit obseruata. ⁊ q̄ri dz distincte de quolibet ipsius decre. articulo de quo in dubium reuocatur.

f ¶ Eligētib⁹. vtrū excōicati maiori: ab hoie suspensi ꝑuati a canone: hi ei eligē nō pñt. s. e. cū in cūctis. ⁊ ca. cū inter R. de ꝯsuetu. cū dilect⁹. cū similib⁹. Idem de alijs q̄ circa hoc fuerint in dubium reuocata.

g ¶ Electis. Inquiret circa hoc de his q̄ habes. s. eo. cum in cunctis. ⁊ xxv. di. vsq̄ ad. xlix.

h ¶ Premissa. electiōes, electores ⁊ electos.

i ¶ Plena. p hāc lrām ⁊ sequentem dico ẜm Sar. et Guil. ⁊ Jo. mo. q̄ si mittant canonici q̄ tñ nō interfuerūt negocio: q̄ nō sufficit. cū ⁊. j. dicat ex ipsis electoribus ⁊c̄. Additio. Tñ vt dicit Archi. non est necesse q̄ fuerint compromissarij vel scrutatores. Jo. an.

k ¶ Absentes. qd̄ als esse pt. j. de ꝓcu. lz.

l ¶ Prouenire. ⁊ lz p talem ꝓcuratorē posset instructio ꝓuenire: nihilomin⁹ veniūt he psone ẜm Guil. et Archi. ⁊ facit qd̄ dixi. in ꝑn. super ver. periculis.

¶ Glo. seq. recit. per tres questiones.

m ¶ Due psone. he psone ꝓcuratorium ab eligentibus hr̄e debēt vel als apparere quomodo trāsmisse sint. arg. s. de here. cum ex iniūcto. ⁊ si iste psone nō venerint: electus tamen vult plenā instructionem facere p alios: sufficit quo ad se: sed non quo ad electores: quia penam incurrēt. j. e. §. ceterū. Et si psone instructe venerunt: ⁊ ante instructionem cause decesserunt: postq̄ sciuerūt hoc eligētes tenent alias personas mittere infra tantū tps q̄ntum supius est taxatū als ꝓpter nouū cōtemptū penam incurrent: lz a principio negligentes non fuissent ad instar ei⁹ quod dicitur de electo. s. eo. §. ꝑti. ver. insuper.

n ¶ Premittitur. Ergo venient cum actis iuribus ⁊ munimētis. ad idē. j. §. ꝑti. Additio. ẜm Sar. Idez Jo. mo. ⁊ Archid. posset eñ contingere ẜm eos q̄ electus non deferret munimenta. ⁊ sic etiā istis nō deferentibus causa instrui non posset. Joan. an.

o ¶ Cōcordē. lz quidā dicāt electionē cōcordez que a maiori pte capituli facta ē tu dic ẜm Guil. et Sar. ꝯcordē qñ oēs ꝯsentiunt nemie discrepāte. Ille eñ intellect⁹ est ꝯtra significationē vocis. ⁊ pbat hoc. j. e. §. ꝑti. ⁊. j. e. quorundam.

¶ Glo. se. reci. p q. qd̄ si elect⁹ sit remotior vel ꝓpinquior: vł i curia: vel si sint duo q̄r alter solus sit in curia.

p ¶ Idē tēp⁹. Infra qd̄ elect⁹ dz psonalr̄ ꝯparere: ⁊ si elect⁹ sit remotior q̄ electores: sufficit q̄ psone instructe veniāt infra id tps infra qd̄ elect⁹ remotior venire dz ẜm Guil. ⁊ Sar. Si aūt electus esset ꝓpinquior. dico eligētes hr̄e mēsem ⁊ tempus arbitrarium. ⁊ xx. dies. ad impossibile eñ non obligant. j. de reg. iur. nemo. cum suis ꝯcor. ⁊ vba sunt ciuili modo intelligēda. ff. ad exhib. l. pe. Et dico ẜm Guil. ⁊ Sar. q̄ si in curia sit ille q̄ est elect⁹ vltra mōtes habebunt psone instructe tps ad veniendū. qd̄ haberet elect⁹ si esset in ecclesia: ⁊ curreret a die eis notificati ꝯsensus exhibiti. tutius tamen esset q̄ cum mittunt ꝓ ꝯsensu mitterent etiā psonas instructas ẜm formā huius decre. tñ lz hoc non fecerint non incidunt in penā. Qualiter eñ artari debēt ad prosecutionem cause. donec sciant an electus cōsentiat. Idē dico ẜm eosdem q̄ si duo sunt electi: quoꝶ vnus est in curia alter in ecclesia: ille q̄ est in eccłia statum post suū cōsensum exhibitum artat hoc tpe. cū eñ decr. ista dicat post ꝯsensuz ⁊c̄. stabimus textui: nec dicemus q̄ habeat vel possit expectare consensum alterius electi.

q ¶ Expensis. necessarijs ⁊ moderatis: vt in seq. §.

¶ Glosa ista soluit dubiuz. scd̄o q̄rit ⁊ soluit.

r ¶ Discreta. Si autez aliqua sint discreta: aliqua cōmunia: fiant de discretis ptinentibus ad prelatum si sufficiunt: als quod deest per hanc litteram de communibus suppleatur. Sed si de bonis ecclesie pl⁹ recipit vnus q̄ alter: dabit ne tātum vnus sicut alius? Dicas ẜm Sar. q̄ est triplex genus expēsaruz. In expensis q̄ fiunt in causis vel negocijs gn̄aliter ad totā ecclesiā ptinētibus: fit cōtributio ẜm facultates: vt q̄ plus hz plus soluat. de censi. sopite. ⁊. c. cū instantia. sicut et in naui iacture summam ꝓ precio rerū distribui oportet. et qui plures res saluabit plus conferet. ff. ad. l. rho. de iact. l. j. §. iacture summā. Alie sunt expense ptinentes tm̄ ad bona discreta: puta ad dignitatem: tunc de illis bonis discretis fieri debēt expēse: dummodo sufficiant. In expensis vero q̄ pertinēt ad bona communia de cōmunibus he fieri debēt. hoc satis pbat hec littera ẜm Sar.

s ¶ Alioquin. i. si bona discreta non sunt.

Electō qñ dz ꝯcors.

Expense q̄ fiūt a ꝓsecutiōe electionis q̄r debeāt fieri.

a ¶ Aliunde. Cōtra hāc mutuū.) Cum manifesta sit in hoc ecclie vtilitas. x. q. ij. p̄carie. xij. q. iij. quicūq3 vel si id cōmode fieri nō potest a dioce. clericis charitatiuū petant auxiliū. de censi. cum apostolus. §. phibemus. tractatur enim subditorum salus. lxj. distin. miramur. Additio. Jo. mo. alle. viij. q. ij. c. j. 7 ij. Additio. Nō tñ alienabūt bona ad epm pertinētia. xij. q. ij. si qua de reb⁹. Archi. Jo. an.

b ¶ Possint. cōmode. ff. de vb. sig. nepos.

c ¶ Instructi. Instructe dz dicere cū supra dicat psone. Bar.

d ¶ Trāsmittant. Nō ḡ sufficit eos eligere nisi transmittanṫ. Si ḡ electi primo noluerint ire. alios eligant et transmittant. illi autē electi q̄ venire noluerint. hac pena tā q̄3 culpabiles puniāṫ. j. §. ceter. quod enim fit a maiori parte capituli minor pars sequi tenetur: nisi rōnabile quid ostēdat. de his que fiūt a maio. par. capi. ca. j. vñ venire tenebantur Ad idē. iij. q. j. nulli. vij. q. j. qz frater. xvj. q. j. vos autē fratres. 7 q̄d ibi no. Additio. Idē Jo. mo. 7 Archi. Et scias q̄ nō excusantur pro eo q̄ sint alij in ecclesia ad hoc officiū digniores: vt no. xj. q. iij. quid ḡ. 7 xxiij. q. j. ca. vlti. Joan. an.

e ¶ Si vo. Quarta ps ponit q̄d iuris de missione psonarū qñ electio facta est in discordia. Jo. an.

f ¶ Due psone. Compareāt. quod est. j. 7 si iste psone se aduersarios in iudicio constituant: nichilomin⁹ instruere possunt: cū et. j. dicatur opponētes instruūt nec sunt isti ,pprie testes: sed instruūt causam cū actis iuribus 7 munimentis. 7 per hos instruetur papa vl' auditor in facti veritate.

g ¶ Plures. Electiōes. 7 itelligas siue sint due siue plꝛes: dūmodo oēs suas ,psequantur electiones.

Expē-se neces-sarie et vtiles q̄ sunt.

h ¶ Necessarijs. Que sunt ille q̄b⁹ nō factis res peritura erat vel deterior futura. Utiles q̄ meliorē cām faciūt deteriorē eē nō sinūt. ff. de vb. sig. l. impēsa. 7 dico fm Bar. q̄d placet Archi. et Jo. mo. q̄ cōditiōe ex hac decr̄. q̄ electi nō tenebūṫ ad vtiles: cū de necessarijs tm̄ dicaṫ: sz actiōe nego. gest. bñ. ff. de nego. gest. sed an vltro. ẜ. de procu. cum pro causa.

¶ Glosa seq. querit. arg. p 7 contra. 7 soluit.

Contē-nere nō dr q̄ nō iterpel-lat.

i ¶ Cōtēpserint. Sed an teneaṫ offerre: an sufficiat q̄ paratus sit soluere dubitaṫ: 7 videṫ q̄ teneaṫ offerre. C. de ꝫhē. 7 cōmit. stipu. magnā. ff. de leg. commus. l. si fund⁹. ad fi. vbi dr q̄ offerre teneṫ. al's in penā incidit. ẜ. de loca. potuit. Arg. ꝯtra. ff. quo. lega. l. fi. §. j vbi dicitur q̄ sufficit si parat⁹ sit satisfacere. nec tenetur offerre: sed moram petenti non facere. ff. de ope. liber. cum patronus. ff. de dam. infec. l. iiij. §. hec autez Solutio. dico fm Guil. 7 Bar. 7 p iura vltimo allegata: 7 per decre. de iureiuran. breui. et. j. de sentē. excō. cum medicinalis. §. exemplum. et per litteram istam que dicit contempserint q̄ sufficit si soluere sit paratus. et contraria loquuntur cum statuta est dies que interpellat.‡

‡ Con-cor. l. p-tor. cū3

¶ Glosa sequens reci. per. q. quis soluat expensas in casu impotentie vel voluntatis.

k ¶ Impotentia. Et tunc expensas dare teneṫ electores. vbi eni ius postulatum excusat: incumbit hoc onus postulātib⁹. j. §. penult. a simili vbi ius excusat electū incūbat onus expēsaꝝ electoribus. 7 satis hoc patet. j. §. pri. ver. vel si personas. 7 idez dico si electi possunt sz nolunt has expensas soluere per p̄alleg. ver.

ibi not. p bar. ff. de no. ope. nū-cia.

l ¶ Priuētur. Per sētētiā. vbi enim vult decr̄. hec q̄ sit canō late sententie bene hoc exp̄mit: ita 7 hic fecissz si h⁹ voluissz. ẜ. de deci. ad audiētiā. Additio. Nō tamē punienṫ isti transgressores canonis pena depositiōis. de qua. iiij. di. §. fi. cū h̄ sit certa pena statuta. ff. de pe. sāctio. Nec debet q̄s duplici pena puniri. de iudi. at si clerici. l si. fm Bar. 7 Jo. mo. Jo. an.

Pena q oppo-niṫ per verba fu-turi tē-poris an itel-ligatur ipso iu-re vel p sn-laz

communibus: vel p ipsum capitulum aliunde[a] prouisis: si de ipis discretis vel cōmunibus tūc haberi non possint[b] ad omnia instructi[c] plenarie transmittantur[d]. ¶ Si vero[e] in discordia electio vl' electiones ipse ,pcesserint: tunc due[f] persone ad minus de parte qualibet cum sint plures[g] vel de pte electi: cum electio vna processerit: in necessarijs[h] et moderatis expēsis electorū: quas si electi exhibere cōtēpserint[i] nisi forsan ipsos facultatū impotētia[k] ,p qualitate negocij excusaret) omni iure ipis ex tali electione q̄sito priuenṫ[l] 7 qñ vnic⁹[m] ē elect⁹ cui aliq̄s vl' aliq̄ se opponūt[n] in expēsis ipoꝝ ,pprijs eo casu tam opponēs[o] q̄3 opponētes h̄mōi: si duo tm̄ vel si plures: duo[p] ad min⁹ ex ipis op=

¶ Glosa seq. recit. p. q. quid si sint plures electi.

m ¶ Unicus. Si ergo sunt plures electi: dico p hāc litterā 7 p illā. j. §. pri. opponētis vel opponentiū cū vnicus est electus: q̄ opponētes venire non tenētur. ista enim decre. nō compellit alios venire: nisi electos postulatos 7 personas instructas 7 opponentes. cuz vnicus est electus. a verbis ergo nō recedam: immo verbis edicti deseruiam. ff. de lega. iij. non aliter. ẜ. de rescrip. susceptuz. eo. lib. 7 hoc intellexit Guil. 7 Bar. de his opponentibus qui sunt de electoribus. ,p illis enim veniūt electi 7 persone instructe: sed si aliq̄ sint opponētes preter electores: puta dioce. clerici vl' aliū quoꝝ interfit/ipi venire debēt: sed eadē ratione qua supra dici posset q̄ in eis locū non habeat hec decreṫ. sed illa. ẜ. eo. statuimus.

Oppo-nētes an co-ganṫ p ꝯstōnē. cupien-tes. vē-re ad se-dē apo-sto. qñ sunt plures electi.

n ¶ Opponunt. In formam vel personam aliquid obijciendo. ẜ. eo. c. a. j.

¶ Glosa seq. querit quid de episcopo.

o ¶ Opponēs. Dixit Guil. 7 Bar. q̄ si archieps vel eps se opponit psonaliter venire non teneṫ: q: durus esset q̄ occasione hui⁹ oppositionis suā ecclesiā vel ,puinciā dereliquat: 7 ideo sufficit si ,pcuratorē mittat sufficienter instructū: tanq̄3 iusta 7 rationabilis causa eū excuset. j. §. pri. ver. vl' si psonas. 7 j. e. §. penul. vbi non astringit personaliter venire ecclesie alligatū etiā si postulatus fuerit.

Oppo-nēs ꝯ electū vl' po-stulatū si sit eps an teneaṫ psonali-ter cō-pere ꝯ mente ꝯstōnis cupien-tes.

¶ Glosa seq. soluit quid si sint plures. solutioni opponit 7 respondet.

p ¶ Duo ad minus. Si aūt decē sunt opponētes: et diuersa crimina opponūt: vtpote: vn⁹ adulteriū: alt⁹ homicidiū: 7 sic de singulis: sufficit duos mittere sufficienter instructos fm Guil. 7 Bar. cū hec lr̄a non distinguat: 7 sic satisfactū dicemus huic cōstitutioni et inconueniēs esset tot opponentes compelli venire: et electuz p tot distringi. ff. de exercitoria actiōe. p pl'es lz sit argu. ꝯtra: q: si plures de vno crimine accusant magis idone⁹ eligiṫ a p̄tore. si aūt de diuersis omnes venire tenenṫ: nec admittiṫ vnus ,p alio. ff. de accusa. si plures. C. de accusa. l. qui de crimine. Sed illud: q: vbi de crimine agitur non pōt ,pcurator interuenire

,pcura-tor an admit-taṫ i iu-dicio vbi a-giṫ de crimie.

sed hic agit ciuiliter: et ideo secus. de accu. sup his.
a ¶ Expēsis. quas si dare noluerint: et ita null⁹ venit: tā culpabiles puniant. i. §. pxi. ꝟ. vel si psonas
b ¶ Instructi. Respicit illd: due psone. alr̄ istructi et respicit illd: duo ex opponētib⁹ etc. et an illi duo contribuere teneāt dixi. s. e. cum nō deceat.
¶ Glo. se. soluit quid si vicissim sibi opponūt electus et opponēs tpa nō seruata. scd̄o q̄rit et arg. pro/et soluit contrariū: et ad allegationem respōdet.
c ¶ Cōpareāt. Infra idē tēp⁹ īfra qd̄ electi venire tenēt vt intelligat̄ repetitū. s. de appel. scd̄o req̄ris. et si electus obijciat opponēti q̄ tpa nō seruauit: et opponēs idem obijciat electo. primo discutietur de iure opponentis tāq̄ de preiudiciali. C. de adult. q̄m. s. de ordi. cogni. tua. pri⁹ em̄ psone opponētiū discutiende sunt. xxiij. di. illud. de accu. c. j. et simul de vtroq̄ cognoscere nō debet. s. de iudi. exhibita. fm̄ Guil. et Gar. dico tn̄ q̄ iudex excluso ꝯdicēte ex officio suo cognoscet vtrū electus tpa seruauerit. s. e. cū nobis olim. Quid si opponentes a pncipio nō venerūt īfra tpa sed post et se petant admitti ad ea q̄ de nouo puenerūt: nunquid admittēt. Videt̄ q̄ sic. s. e. c. j. s. q̄ ma. accu. pos. cū i tua. Et ne p surreptionē etc. s. e. cū dilecti §. nos ꝟo. Sed dic ꝯtra p hāc decre. q̄ excludit eū a totali psecutione pcessus: et q̄ ꝯtra te calumniat⁹ est: nec de illo. nec de alio crimine te accusat. ff. de accu. si cui. iij. q. x. si accusatorum. non ob. decre. vt circa. punit̄ em̄ ibi q̄ nō expssit. sed exprimere non potuit qd̄ ignorabat. hic aūt punit̄ q̄ ꝯtempsit. decr̄. aūt statuim⁹. nō ob. quia ibi nō puat̄ psecutione pcessus. sed in hoc punit̄ q̄ in ei⁹ absentia pcedit̄. veniens igit̄ admittet̄ in eo statu in quo causa reperiet̄. Dicam⁹ igit̄ hoc p decre. istā specialiter introductū. non ob. decre. cū dilecti. q̄ officiū iudicis non deficiet. vt in p̄dicta decre. cum nobis.
d ¶ Instrui. ita q̄ finiri possit.
e ¶ Informari. quādo non est tale quid pbatū per quod negocium decidi possit.
f ¶ Alijs circūstātijs. q̄d et si p istos īformat̄ iudex q̄ pbationes de facili possunt haberi in curia vel nō nisi cū magna difficultate. hoc īspecto vel cōmissionē faciet: vel ad pbationē faciēdā i curia ꝯpellet. Gar.
¶ Glosa ista obijcit et soluit.
g ¶ Alibi. Ad quid fiet ista cōmissio cū elect⁹ et opponētes ducere teneant̄ oīa munimēta? Dic illud verū de pbatiōib⁹ p instrumēta faciēdis. sed ista cōmissio fit ratione pbationum faciēdarum per testes quos ad curiā ducere esset difficile. de fideiuss. ꝯstitutus. ij. q. vi. vl. Gar. et Guil. et idē posset itelligi. si haberet pbare p īstrumēta q̄ secū ducere nō potuit: puta puilegiū qd̄ alteri⁹ erat non suū: nec illud habere potuit: vel impedit⁹ fuit p aduersarium quomin⁹ habere posset vel similia. ad hoc de fi. instru. cōtingit. et ca. accepimus. de testi. cogē. puenit. j. Guil.
h ¶ Artande. Et testes compellēdo ad curiam venire. s. de testi. c. ij.

ponētib⁹ i expēsis[a] ipoꝝ opponētiū plene (vt dictū ē) cū actis et munimētis instructi[b] cōpareant[c]: vt p p̄missas psonas vel negociū plenarie instrui[d]. vel sedes eadē valeat informari[e] an ecclesiarū vtilitate pēsata et alijs[f] inspectis circūstātijs sup habēdis aliquib⁹ pbatiōib⁹: seu q̄buscū q̄ alijs sit alibi[g] faciēda commissio vel eq̄tate suadēte partes poti⁹ apd̄ sedē ipam in pbationib⁹ et alijs sint artāde[h]. ¶ Ceterū[i] si eligētes electiones[k] ipas ꝯcordit̄ vel i discordia celebratas infra octo dies[l] (postq̄ cōmode poterūt) electis[m] p̄sentare distulerit: ipos q̄ culpabiles[n] in hoc extiterit: q̄ ad se a pcessus psecutione totalit̄[o] excludētes[p]

i ¶ Ceterum. Quinta pars.
¶ Glosa seq. reci. p. q. an in alijs electionibus locum habeat quod hic dicitur.
k ¶ Electiones. Scias fm̄ Gar. q̄ hoc qd̄ hic dr̄ hʒ locū nō solū in electiōibus cathedraliū ecc̄iarū vl̄ regularū. de q̄b⁹ hic loquit̄ decre. sed in oīb⁹ alijs electiōib⁹ q̄ supra i p̄n. decret. Nicolaus corrobo rat qd̄ statuerat greg. cū hac tpis moderatione. Grego. autē de qualibet electiōe loquit̄. sic i q̄libet electiōe locum hēbit moderatio.
¶ Glo. se. soluit duo dubia.
l ¶ Octo dies. Et si exiuerūt ꝯpetēti tpe ad p̄sentādū electionē excusabunt̄ ppter supueni entem casum si aūt exiuerūt eo tpe quo venire poterāt vtendo diplomate: īpedimentū supueniēs nō excusat eos. ff. si q̄s cau. l. ij. §. si q̄s. s. e. cū in veteri. scd̄m Guil. et Gar.
¶ Glo. se. reci. p. q. an sufficiat pcuratori p̄sentasse: et distinguit.
m ¶ Electis. Si aūt p̄sentaret generali pcuratori electi nō sufficit: q̄ tpalis hereditas p talē nō acquirit̄. ff. d acq̄. here. per pcuratorē multo min⁹ spiritualis: nec matrimoniū carnale p talē contrahit̄. j. de pcu. c. vl. ff. de ritu nup. generali. Ergo nec spirituale: qd̄ ē verū nisi elect⁹ ratū haberet ifra id tp̄s ifra qd̄ sibi debuit p̄sentari. ff. rem. ra. ha. l. pe. Si aūt p̄sentet̄ pcuratori ad hoc speciali sufficit p eadē iura. ad hoc. s. de p̄bē. accedēs. xxxij. q. ij. honorantur. C. d acq̄. pos. l. j. cū si. [illegible] Tex. hui⁹. l. vide de renun. post translationem. super. j. glo.
¶ Glosa sequēs querit arg. pro. per vn̄ s. l. et ꝯtra per canonem. et l. soluit et contrario respondet.
n ¶ Qui culpabiles. Si hoc ignoret̄ q̄d erit videt̄ q̄ nullus icidat in penā/ q̄ sancti⁹ est. etc. ff. de pe. absentē. etc. arg. ꝯtra. q̄ si plures pcusserint et vn⁹ solus letaliter: et ignoret̄ q̄s: oēs de occiso tenent̄. xxiij. q. vi. c. viii. ff. ad. l. acq̄l. itē mela §. sed si plures. Sol. laps⁹ tpis pbat oēs culpabiles: nisi ꝯtrariū aliq̄ ostendāt: puta de sua diligentia vel q̄ miserūt et missus fuit īpeditus vel negligēs fm̄ Gar. nō tn̄ videt̄ q̄ negligētia missi excuset eligētes. j. c. si cōpromissari⁹. j. r̄nso. nisi hic dicas ꝯtra p hoc ꝟbū culpabiles. nō ob. cōtrariū. q̄ cū sunt plures et vn⁹ delinq̄t et alter non/ tunc habet locū lex illa absentē. sed cū oēs delīq̄runt sed nō equaliter tūc habeāt locū iura p hac parte iducta. nec em̄ potest aliq̄s inocens appellari. vt in. l. absentem. fm̄ Guil. et Gar. hic aūt oēs p̄sentare debebant. nisi ergo pbet̄ ꝯtrariū dicā oēs in culpa. [illegible] Facit quod scripsi. de homi. significasti §. q̄ si discerni. Joā and.
o ¶ Totaliter. Per hanc litterā dico q̄ nec electionem alteri⁹ partis potuerūt īpugnare: alr̄ nō essent totaliter exclusi. ad hoc. j. eo. ꝟ. opponentis.
p ¶ Excludentes. et sic exclusi sunt ipso iure. et si cū eis de facto pcessum ē si postea excipiat̄ i medio cause: de tali pcessu se iuuare non poterūt. iudex tn̄ ex illo pcessu posset aīm informare cū casus sit iste in quo pcedit ex officio suo vt pluries. s. dixi. [illegible] Facit de. e. si. ꝯstitutionē. i si. et ꝯcor. Jo. mo. et Arch. Jo. an.

Elect⁹ si obijciat opponēti q̄ tpa ꝯstonis cupiētes/ nō suauit et opponens hoc idē opponat electo: de qua obiectiōe primo discutietur.

Eligentes qui nō p̄sentāt electionē īfra tp̄s dbitū q̄ pena puniant̄.

Electō p̄senta ta pcuratori gn̄ali electi īfra tp̄s debitū an excuset electores a penis.

Delictū cōmissuʒ ab vno ex plībus/ si ignoretur delinquēs q̄r dʒ puniri.

Glo.seq.soluit quattuor dubia.s.quid de officijs et quid si officiare noluerunt: et an tunc possint eligere et an eligi.

a Beneficijs.non ergo officijs: et merito. pone enim quod fuissent omnes culpabiles. quis interim officiaret ecclesiam: et si nollent isti interim officiare: per privationem beneficiorum compelleret eos episcopus si causam rationabilem non allegent.de ele.non re si.inf. quattuor.vel saltem si vult eos ob multitudinem sustinere secundum Gui. et Bar. de ipsorum beneficijs faciet ecclesie deserviri. vt de cleri.non re si.ca.pe. et de ap. peruenit. si. Et si hac suspensione durante vacat ecclesia eligere possunt: als decre.cum in cunctis.s.e.ti.non privasset eos specialiter hac potestate.ad hoc eo ti.cum vintonensis. eligi autem non possunt medio tempore in illa saltem ecclesia in qua suspensi sunt secundum Bar. et Guil.s.eo.ti.per inquisitionem.

omnibus beneficijs[a] suis que in ipsa ecclesia[b] (de cuius electione agitur) obtinent per triennium continuum extunc[c] inchoandum volumus eoipso fore suspensos[d]: ad quem si infra illud tempus se propria temeritate vel alio quesito colore[e] ingesserint illis ipso iure perpetuo[f] sint privati. Vel[g] si personas instructas (vt premittitur[h]) (etiam si opponentes vel electi[i] mittere vel venire seu expensas ministrare[k] contemnant) destinare neglexerint[l] nisi eos[m] capituli vel contradicentium[n] paucitas: seu alia[o] iusta et proba

Suspensus a beneficijs an possit eligere vel eligi

Suspensio ab vno beneficio non infert in alio.

b In ipsa ecclesia. Nota.suspensum a beneficio in vna ecclesia non propter hoc suspensum in alia.ad idem.j.e. si compromissarius.in fi.et j.de re.ec.non alie.hoc consultissimo. et j. de offi.ordi.si canonici.secus in excommunicato vel ab officio suspenso.iij.q.v.quisquis.vij.q.j. si quis presbyter.

c Extunc.s.post predictos octo dies.

Glo.se.prius soluit duo dubia.secundo querit an absoluat episcopus soluit quod non et rndet. Inio.tertio querit et soluit.

d Suspensos.est hic canon late snie.sic.s.e. cum in cunctis.et si episcopus esset qui vocem haberet puta in electione metropolitani.vitat hanc penam cum de ipso non caueatur expresse.j.de sen.excom.quia periculosum.et j.e.si compromissarius se.hui.penam autem superiorem non euitat.s.totaliter a prosecutione.etc. Et si queratur an episcopus taliter suspensos possit absoluere.Dicendum est secundum Guil. et Bar. quod non.arg.decre. s.e.c.j.ibi:nullam.etc.et s.de testi.tam literis.ibi:donec nostram mereantur.etc.facti enim questio in arbitrio est iudicantis.pene vero prosecutio.etc.ij.q.iij.§.notandum.ff.de abo. l.j.§.ij.tam enim si diceretur Iuum illuderet huius canonis pena et similium.quod inconueniens esset:non ob.decre.nuper. s.de sente.excom.quia loquitur in excommunicatione secundum Bar. vbi maius vertitur periculum: et ideo facilius remouetur:quia nullus vsque ad certum tempus excommunicatur:sed donec satisfaciat vel caueat.de verbo.sig.ex parte.vnde vere loquendo ibi pena non remouetur:sed quod ius statuit adimpletur. Sed quid dices si electio non fuit presentata tempore debito electus post noticiam iter arripuit: fecit expensas:postea presentatur sibi electio:electus recipit eam minus canonicam non vult consentire:quero nunquid electores teneantur ei ad expensas quas facturus non fuisset si epi debito tempore presentassent.Dico quod sic secundum Bar.et Guil. alis electo pro constitutione hanc laqueus pararetur.ad hoc.ff.de peri.et commo. rei ven. j.de offi.ordi. si canonici.j.respon l.vi.C.de indi.sancimus.et j.de offi.or. si canonici.j.respon. et §.j. Additio. Ut suffraganei ecclesie Rauen.de consuetudine secundum Archi. Additio.ij. Sed ad certum tempus vt per inferiora patet. Jo.an.

Absoluere an possit episcopus suspensos a iure.

e Alio colore. Puta quia se ingerit de alicuius suplo ris auctoritate.vel pone exemplum.s.eo.auaricie.et quod dixi de superiore intelligas qui id non possit concedere.

Glo.seq.soluit duo dubia.

f Perpetuo.intelligebatur.et si non fuisset appositum ex quo enim privantur perpetuo privati intelliguntur.C.de penis.sci.nos.l.di.c.j.quod dic.vt.s.de consti.ex literis.et per hanc litteram perpetuo: dico quod si episcopus ipsis privatis ea vellet de nouo conferre non posset. ad idem.s. c.cum in cunctis.et ca.licet cano.et c.auaricie.et melius.j.e. ca.commissa.§.porro.

g Uel si. Uiso qualiter puniantur eligentes:si electionem tempore debito non presentant est videndum qualiter puniuntur eligentes si personas non mittunt instructas et hic assume quod se quitur.j.scilicet destinare neglexerit.

g Ut premittitur.in §.ad hec et in §.si vero.

Glose due sequentes querunt opponendo de duobus similibus.

i Electi. Sed ad quid debent venire persone instructe ex quo non venit nec mittit electus:cum ex eo priuatus sit ipso iure? Rndeo.vt instruatur papa super toto negocio:et forte possibile est quod electus:qui non venit impeditus fuit ad veniendum et mittendum:et sic non est priuatus.s.eo.§.insuper.et super hoc ipso vtilis esset instructio et super alijs occurrentibus. Additio. Idem Archi.et Jo.mo. Item pena electi locum non habet nisi integro tempore elapso.j.eo.commisso.§.respon. et ecclesie instanti locum habet pena eligentium.s.§.ad hec.saluo quod ibi no.in glo.infra quod.per quod patet regulariter ex facto electi eligentes excusari non posse. Jo.an.

k Ministrare. Et ministrabunt tunc electores: quia ipsi tenentur mittere: et missi suis stipendijs non debent ministrare.x.q.ij.precarie.sed ex quo electi contemnunt ministrare expensas privati sunt.ad quid ergo veniunt persone instructe? Dic vt dixi.s.glo.pri.

l Neglexerint. Assume hic litteram: et a totali quo ad se.etc.que est infra.

m Eos. Eligentes et opponentes.

Glo.se.obijcit et soluit cui solutioni incidit obiectio et questio quibus respondet.

n Contradicentium paucitas.quomodo hoc cum non possunt esse pauciores:quam vnus vel duo:qui tamen venire tenentur.s.§.pri. Rndeo quia non sunt alij qui ecclesie deseruiant nisi contradicentes qui sunt tam pauci quod si mitterentur non essent qui deseruirent ecclesie. Sed nonne sunt electores? forte omnes contradicunt: puta cum superior prouidit.sed illi sunt pauci: vel electores infirmi sunt/vel mortui:vel absentes sunt:ita quod nulli ecclesie deseruiunt preter contradicentes:et illi sunt pauci. Sed quot dicemus paucos. hoc relinquam arbitrio iudicantis si renocetur in dubium.alique enim ecclesie indigent pluribus seruitoribus:alique paucioribus:et sic non potest elocutione exprimi.ff.de solu.ratum.et quia respectiue quedam dicuntur pauca et multa.xlv.di.disciplina insti.de iu.perso.§.fi. Additio. Dixit autem hic Bar.et placet Jo.mo.et Archi.quod quando contradicentes non possent mittere nisi vnum:illum mittere teneantur.argu.s.§.prox.versi.et quando.ad hoc de do.et contu.cum dilecti. Et idem dicunt de personis instructis quas eligentes mittere debent.vt.s.saltem veniat vnus.et his casibus mittent procuratorem:vt sic inchoatum potest fieri constitutioni satisfiat. Jo.an.

Pauci quot dicantur.

o Alia iusta. Puta incursus hostium/infirmitas/nimia paupertas.ad hoc.s.§.pri.ibi:facultatum impotentia.vel est obligatus ecclesie cathedrali:vt episcopus/vel archiepiscopus.vt.s.dixi.Guil.et Bar.

bilis[a] causa euidēter excuset: in quo casu procuratorē[b] sufficiēter instructū mittere: ⁊ nichilomin[c] cessante causa dictas personas dirigere teneā tur. ⁊ a totali (quo ad se) prosecutione pcessus: et a prouentuum beneficiorū que in ecclesia ipsa obtinēt per triēnium cōtinuum perceptione priuē tur[d] opponētis vel opponentiū: cū vnicus est elect⁹ contumacia[e] simili pena[f] plectēda[g] nichilominus[h] tñ in p̄missis[i] casibus quibus eligentes vel opponentes quo ad se processus p̄secutione priuātur[k] electis per hoc in p̄secutione sui iuris nullum[l] preiudicium generetur. ¶ Deniq̃[m] cū ad postulationem concordem / vel discordē / procedi contigerit: ⁊ aliqui[n] patientes in ordinibus / vel etate[o] defectum: vel his similes[p] / postulētur[q]: nō q̄ alijs ecclesijs alligati[r] libe-

a ¶ Probabilis. Infra tempus iudicis arbitrio taxandum probanda: ex quo hoc non determinatur ꝺm Guil. ⁊ Bar. ff. de iure. delibe. l. j.

b ¶ Procuratorē. Etiam extraneum qui non sit de electoribus nec de opponentibus vt declarat sequēs lra. ibi dictas personas dirigere teneanť Bar.

c ¶ Nichilominus. Si vero anteq̃ cessaret impedimentum esset negociū in curia terminatum: nō credo q̄ personas dirigere teneantur. cū iam instructio in vlterius non sit locus. ad qđ ergo inanibus sumptib⁹ se vexarent. ff. de iu. offi. testa. l. j.

d ¶ Prouentu[r]. Per sententiā: ⁊ priuabit eos papa vel iudex ab eo datus. ⁊ hoc idē facere poterit eps p̄prius q̄ debet canones obseruare et a subditis facere obseruari: ⁊ sacroꝝ canonū est minister. xxj. dis. §. j. (j) Et ideo non credo ꝺm Bar. q̄ si in isto triēnio se ingesserint: q̄ sint priuati ꝑpetuo: vt supra in alio casu ex q̄ repetitum non est cum sit penale ⁊ restrīgendū. iudex tñ ex eo poterit eos punire. Sed q̃riť quare in p̄cedē ti casu priuantur ipso iure. ⁊ hic ꝑ snīam? Dixit Bar. hoc ideo: q̄ papa reputauit eos amplius deliqsse. et q̄ hic est iā quasi iudicium: ⁊ ibi q̄si extra iudiciale: ⁊ ibi forte iudex nō eēt ita parat⁹ ibi vt h. Additio. Si qđ no. de pe. felicis. in vlti. glo. Joan. and. Additio. j. Et custos. xxiij. q. iij. cū quibus. in fi. ꝺm Archi.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

e ¶ Cōtumacia. Ut quia non venit. cum sint vnus vel duo vel quia duos ex se nō mittūt cū sunt plures. Sed nōne ex istoꝝ repulsione posset sequi iniquitas / pone enī electū indignū? Sol. lʒ isti repellātur: officiū iudicis non quiescit: sicut et vbicunq̃ periculū anime vertitur supplet. ꝭ. eo. cū nobis. de excep. exceptionē. ⁊ vbi publica offenditur vtilitas: vt in milite / procuratore. C. de procura. l. miliť. et de his que cōstant sibi tanq̃ iudici. de postu. prela. bone. j. vbi de hoc. et supplet ea: quibus omissis non valeret processus. de libel. ob. c. j. ⁊ de lit. cōtest. c. vno. cauere etiā dʒ ne sibi illudatur. ff. de iudi. si pretor. ⁊ ne in vanū partes vexētur. ff. de offi. dele. sup questionum §. porro. ad fi.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

f ¶ Pena. Excludūť q̄ a p̄secutione pcessus: ⁊ bñficiis p triēniū priuabūť. Sʒ isti opponētes q̄re puniūť in bñficijs nōne a sua oppositione sine pena desistere pñt? intellige ꝺm Bar. ⁊ Guil. hoc de illis q̄ in sua oppositione ꝑsistūt: vľ recedūt ab ea eo tpe ⁊ mō q̄ ab ea recedē nō potuerūt. j. e. ab eo. ꝭ. e. q̄uis. ⁊. c. statuim⁹.

¶ Glo. seq. soluit duo dubia.

g ¶ Plectenda. Argue ꝺm Bar. ⁊ Guil. q̄ nō est canō late sentētie quo ad hoc. ⁊ dixit Bar. q̄ isti opponētes per modū denūciationis possunt dicere electionem nullam. arg. ꝭ. de accu. veniēs. et. c. prelatoꝝ. sed per modū oppositionis vel exceptionis: non: quia a totali prosecutione ⁊c̄. officium tamen iudicis non cessat: vt pluries dixi. cōcor. Joan. mona. et Archidi.

Additio. j. In duobus que ponit hec glo. Additio. ij. Archidia. alleg. de iureiur. ad nostram. ij. ⁊. c. si christus. melius facit ea. quē admodum. Joan. and.

h ¶ Nichilomin⁹. i. non obstante q̄ illi excludunť.

i ¶ Premissis. s. cū eligentes excludūtur: q̄ electionem non presentauerūt: vel personas istructas non miserunt. et etiam cū opponentes puniuntur: q̄ hanc decre. non seruauerunt. Jo. an.

k ¶ Priuanť. supple vľ priuari mādantur ꝑpter casum precedentem.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit distinguendo.

l ¶ Nullum preiudiciuʒ. Et ita iudicialis negligentia eligentium non nocet huic electo. Sed nūquid pcessus eligentiū habitus cōtra ipsos nocebit electo. vel alijs qui i iudicio nō fuerūt? Dic ꝺm Bar. q̄ electo scienti preiudicabit: ignoranti non. iij. q. vj. hec quippe. ꝭ. de do. et cōtu. cum olim. ꝭ. de re iudi. q̄uis. alijs autē quorū interest non. q̄ sint electi. sed aliter nocet et scientibus et ignorātibus vt in actione populari dicitur in qua processus contra vnum preiudicat alijs etiam ignorantib⁹. nisi doceāt de collusione vel de proprio interesse. ff. de accu. si cui. ff. de iureiuran. eū qui. §. in popularibus.

m ¶ Deniq̃. Sexta pars. ⁊ supra plene dixi qualiter debeant se habere eligentes ⁊ electi: ⁊ etiam opponētes: modo vult dicere qualiter se debeant habere postulantes et postulati. Bar.

n ¶ Et aliqui. Et pro id est. vel proprie.

¶ Glo. seq. dicit quis dispenset.

o ¶ Uel etate. Qui patiantur in his defectum / collige. ꝭ. eo. cum in cunctis. et. l. licet canon. ꝭ. de eta. et quali. preterea. Cum patientibus autem defectum in ordinibus dispensant episcopi: in predic. decre. preterea. et eo. titu. tuam. in episcopatibus papa. de offi. lega. q̄ trāslationem. de exces. prelato. sicut vnire. (j) Cum patientibus defectum in etate quo ad episcopatus solus papa dispensat. ꝭ. eo. titu. cum nobis olim. §. fina. quo ad dignitates tene quod habes. j. de eta. et quali. c. vno. (ij) Quo ad parrochiales ecclesias: tene quod habes. ꝭ. e. licet canon. Additio. j. De hoc dixi de eta. et qualita. a multis super. iij. glo. Jo. and. Additio. ij. Quod hic not. Joan. mona. An doctoris opi. illum excuset cū quo per episcopū fuerit dispensatum: ibi dicā super verbo dispēsare. in fi. glo. Jo. an.

p ¶ Similes. vt illegitime nati. ꝭ. eo. innotuit.

¶ Glo. seq. reci. per. q. quid si spectet immediate.

q ¶ Postulentur. Intelligas istum § indistincte. siue immediate pertineant vel appelletur siue non: q̄ ex quo non potest alius dispensare quo ad hoc immediate dicentur pertinere. Item cum postulantur ad regulares ecclesias et appellatum est: vel immediate pertinent ecclesie: vel talis est casus in quo nō potest alius q̄ papa dispensare: et quia tunc quo ad hoc immediate pertinere dicentur.

r ¶ Alligati. vt epi archiepi vel similes. (j) Quid in

f ij

Iudex in qb⁹ casib⁹ possit supplere ex officio suo.

Processus agitat⁹ q̄ eligentes, an p̄iudicet electo.

rū nō habeant sine nostra[a] p=
missione volatū: circa q̄s tali
ter alligatos nihil de veter[b]
iuris obseruātia immuram[9]
postulatos[c] hmōi ⁊ postulan
tes eosdem ea moderata[d] di-
strictione pstringimus: vt eo
saluo q̄ postulati hmōi nec
suis postulationib[9] prestare
ꝯsensum[e]: nec (vt de electis di
ctū[f] est) exhibere expēsas ali-
q̄bus[g] teneant: sꝫ postulātes
ipi ꝯcordit' vl' discordit' expē-
sas ipsas psonis talibus sub-
ministrēt[h]: postulatos in ve-
niēdo (si nō dissenserint[i]) ⁊ po
stulātes i mittēdo psonas in-
structas[k]: vt i cōcordi vel dis-
cordi electiōe p omnia (vt su-
pra pmittit[l]) moderatio pre-
missa constringat: ⁊ negligen
tes[m] statuta ibidem similis[n]
pena pcellat: nec[o] p hoc q̄ de
postulatis p celeri[p] ecclīaruꝫ
expeditione statuit postula-
tiōes ipē min[9] depēdere itel-
ligant a grā[q] q̄ antea depen
debāt. ¶ Porro[r] i singulis ca
sib[9] supradictis in recuperan
dis vel reddēdis[s] expēsis eli-
gētiū[t] electoꝝ postulantiū et
etiā postulati illud huari de-
cernimus qd iustū fuerit seu
equitas canonum[v] iudicabit.

alligatio inferiorib[9] ecclijs: puta abbatib[9] exēptis: olim erat dubitatio an tales deberēt eligi vel postulari: q̄ terminata est. j. e. si abbatē. §. q̄ debēt eligi: ⁊ sic nō hꝫ locū iste §. [illegible]. De epis q̄ renūciauerunt loco: nō ordini. tenēt hic Gar. ⁊ Jo. mo. q̄ sunt eligēdi sed Archi. tenet q̄ sunt postulādi: tenē qd distiguendo dixi de renū. post trāslationē. sup glo. ij. Joan. and.

a ¶ Nostra. Non ergo loquitur d his q̄ sunt talib[9] ecclijs alligati q̄ sufficit alteri[9] licentia. ¶ Glo. seq. reci. p. q. q̄d de opponentibus.

b ¶ De veteris. seruēt § illi decre. §. eo. ca. j. Et ex q̄ postulati in hoc casu nō tenentur ad hoc ius seruandum ppter equalitatem seruandam in iudicijs. dico q̄ nec opponētes venire tenent: sed sufficit q̄ seruent ipsum ius antiquū. nam ⁊ etiā priuilegiū vni[9] partis sepe ad aliā extēditur. C. de fruc. et lit. expen. l. vlti. §. de mu. peti. c. ij.

Priuilegium vnius ptis ad aliā extēditur

c ¶ Postulatos huiusmodi. s. patiētes defectum in ordinibus vel etate: vel his similes.

d ¶ Moderata: hoc dixit ob id quod sequitur: vt eo saluo ⁊c.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit questionē ⁊ duo q̄ incidunt.

e ¶ Cōsensum. s. ex q̄ ꝯsentire nō dn̄t: q̄si incipiet eis currere tps? Rn̄. fm Guil. et Gar. q̄n deliberauerunt de nō dissentiēdo: vel rn̄derint se non dissentire. vn̄ dixit Guil. q̄ eps postulat[9] ad ecclesiā sic dꝫ rn̄dere. nec cōsentio / nec dissentio: sed in hoc me voluntati dn̄i pape suppono. ad hoc. viij. q. j. in scripturis. qd infra mē sem facere debēt. §. eo. q̄ sit. Et dico q̄ postulatio dꝫ psentari postulato. al's qualiter deliberaret de dissentiendo vel nō dissentiendo. Et si postulantes negligētes fuerint in psentando puniēt vt electores per literā que sequitur. ⁊ negligētes statuta ibidē sil's ⁊c.

Postulat[9] ad ecclīaz qualit debeat rn̄dere phtantib[9] postulationē.

f ¶ Dictum est. §. §. si vero.

g ¶ Aliquibus. vt personis instructis vel alijs.

h ¶ Subministrent. eadē distinctiōe huata q̄ supra dicta est in eligētib[9]. s. an sit celebrata in cōcordia / an in discordia fm Gar. [illegible] Et scd'o casu ministrāt de pprio ⁊ si nō hn̄t vn̄: vt q̄ sunt regulares de cōmuni. de accu. ex parte. ⁊. c. pe. fm Gar. ⁊ Jo. mo. et idem Archi. §. §. si vo. ⁊ facit qd no. in fi. vlti. glo. Jo. and.

i ¶ Non dissenserint. No. mediū inter consentire et dissentire. s. nō dissentire. cōcor. j. de reg. iur. is q̄ tacet.

k ¶ Instructas. Et dic fm Guil. et Gar. licet hic textus nō exprimat q̄ etiā opponētes tenētur venire. q̄ propter parem rationem habuit pro expresso. ad hoc. §. ca. j. ⁊ ca. vt circa. ⁊ eadem est ibi ratio. scꝫ ecclesiarum prouisio.

l ¶ Premittitur in §. ad hec. ⁊ §. si vero.

m ¶ Negligentes. s. postulantes et postulatos negligentes in veniendo vel mittendo.

n ¶ Similis pena. inflictum esse pōt. elect[9] eī primus est iure iā sibi acquisito. postulatus autē spe gratie quā habebat. ⁊ idē dico in eligentibus.

o ¶ Nec p hoc. ne credat aliqs q̄ qui postulati cogūtur ad veniendū habeāt maius ius: hoc hic remouet.

p ¶ Pro celeri. No. hic mentē ⁊ cām huius cōstitutionis secūdū Gar. ⁊ Jo. mo. ¶ Glo. se. reci. p q. de qua gratia loquatur.

q ¶ Grā. s. illa gn̄ali de qua dicit. §. de rescrip. sedes. ⁊ ca. nonnulli. ⁊ vlt. §. de tonne. c. ij. et hoc si postulatio cōcors fuit vel saltē a duab[9] ptibus facta: l q̄ ea sit fm quosdam pōt peti ꝯfirmatio. §. e. cum monasterium. et. c. officij §. fi. et si talem admiserit superior dicēt facere grām. et si nō admiserit facit iniuriā. ff. de aqua quo. ⁊ esti. l. j. §. pe. Si aūt non sit facta in cōcordia vel a duabus partib[9]. et ex eā depēdet ex grā speciali. §. tit. proxi. postulationē. ⁊. c. bone. fm Gar. qui hic psecutus fuit quādā materiā extraneā de attētatis quā videbimus. j. de appel. non solum.

Postulatio si non admittat a superiore an si admittens dicat iferre iniuriā postulato

r ¶ Porro. septima ps in qua: q̄. §. dixerat electos ⁊ eligentes / postulatos ⁊ postulantes teneri ad quas expensas faciendas dubitaret aliquis vtrum postea possent recuperare. ideo addit qd sequitur. Gar.

s ¶ Reddēdis. nec dabitur conditio ex hoc canone ad repetitionē ipsarū: q̄ nulla hec noua obligatio. ff. de cōdi. ex lege. l. vna. qd eīn statutū iā erat hic obseruari precipitur. poti[9] ergo dabit fm Guil. ⁊ Gar. con di. ex decre. vt preterite. §. e. [illegible] Idē Archi. qui remittit ad spe. de expensis §. si ante litem. Joan. an.

t ¶ Eligentium. i. quas fecerunt eligentes in prosecutione electionis. ⁊ sic expone sequentia.

¶ Glo. seq. querit et soluit distinguendo inter electionē vel postulationē cōcordē ⁊ discordē. ⁊ scd'o aut maior pars psequitur aut minor: subdens dictū Inno. ⁊ facit obseruantiā et excipit casum decre. nichil est. in opponente distinguit an psequatur ius pprium vel coe. et scd'o casu aut succumbit aut obtinet. In fine distinguit regulares a secularibus. Jo. and.

Diuisio glose.

v ¶ Judicabit. Sed quid est iustum: vel quid iudicat equitas canonū? Rn̄deo fm Gar. si electio vel postulatio facte sunt in concordia / possunt eligentes postulantes expensas facere de bonis pertinentibus ad prelatū. ⁊ si de suo fecerint recuperare possunt factas. §. eo. vt preterite. ⁊. §. eo. ca. §. ad hec. vel iudicis officio: vel cōditione predi. decre. ⁊ hoc intelligo siue obtineat siue nō: si dignū elegerint siue idignū dūmodo ignoranter. sufficit eīn q̄ non fuerūt in dolo. ff. de bo. auf. iudi. pos. l. pretor §. ij. si autē electio in discordia fuerit celebrata: et maior pars psequat negociū electionis: dūmodo vtiliter incipiat psequi expensas habebit: nō tn̄ sufficit q̄ sine dolo vt in casu preceden

Expēse facte in negocio electionis psequendo: an ⁊ q̄n / et q̄ iure possint peti vl' repeti.

Idē. ¶ Glosa p̄ria diuidit ⁊ summat totū textū vide eam

Nicolaus. Cōm. xvij.

Fundamēta militātis eccl̄ie i mōtib⁹ s̄cris pphēta[a] rememorās p montes apl̄os et p̄dicatores patēt insinuat qb⁹ tota hmōi edificij fabrica ꝯfident innitit[b] q̄ firme bases[c] eccl̄ie sup fūdam̄to: p̄ter qd̄ nemo aliud ponere[d] pōt: qd̄ est xp̄s iesus veluti sūmo angulari lapide solidentur: vt veritas que antea[e] legis et prophetarū preconio[f] vehebatur[g] per apl̄icam tubā[h] in salutē vniuersitatis exiret sicut scriptū est[i]. In oēm t̄rā

ti. sed est necesse ꝙ vtiliter. vt. ff. de nego. ge. sed an vltro. minor aūt pars ita demū habebit expēsas si obtinet. qr apparet ꝙ vtiliter cepit iudiciū ꝓsequi. Innocen. tamen dixit ꝙ cū facta est electio in discordia: illa pars habebit ab ecclesia expēsas de qua postea fuerit diffinitū p capitulū sup hoc ꝯuocatum iterū hoc tn̄ qd̄ de expēsis dictuȝ est cum electio fc̄tā est in discordia: dicit Gar. nō seruari. si eīn obtinet elect⁹ sibi satisfaciat ꝺ testa. relatum. §. nole si ꝟo succubit: si repetit expēsas qr suū negociū egit. C. de nego. gest. l. j. ⁊ de sta. ⁊ imagi. l. vlt. Idē de postulato intelligas p eadem iura: et hoc non intelligas in casu illius decre. ꝺ. e. nihil. quia ibi electus administrationē habet. Si aūt aliqs se opponit aut ꝓsequit ius ꝓpriū: puta dicēs se cōtemptū ⁊ tunc nil repetat: qr suū negociū egit: aut egit de iure tangente ecclesiā dicēdo ꝑsonā non idoneā: vel formā nō seruatā: ⁊ tunc si succubit nil repetit: qr inutiliter excepisse p̄sumit. ff. iudi. sol. iam tn̄. §. antepenul. si obtinet recupat a caplo. arg. ꝺ. de ꝓcu. cum pro cā. ⁊. ꝺ. de re. ec. nō alie. ad nostrā. ⁊ sic litis terminus declarat negociū expēsarū. ar. ad hoc. C. de iudi. rem nō nouā. vict⁹ etiā ꝯdēnat victori in expēsis. ⁊ si non est soluendo: restituit actio aduersus caplm. Hec aūt vera inter seculares q̄ ꝓpriū habēt. si aūt sit regularis q̄ nō hȝ ꝓpriū: tunc etiā ad ꝓsecutionē cause expēsas habebit als cū ip̄e nichil habeat periret ius suū et ecclesie. ꝺ. de ac. ex p̄te. ⁊. c. pe. De his vide p Bernar. ⁊ Innocen. ⁊ Hostien. ꝺ. eo. vt preterite.

Fundamēta. ¶ Decre. hanc q̄ localis est in q̄ttuor ptes diuido. quarum prima durat vsqȝ ad. §. pinde. Scd̄a vsqȝ ad. §. ꝙ si sec⁹. Tertia vsqȝ ad. §. vt autem. Quarta vsqȝ ad finem. In prima autē parte ponitur cōstitutionis causa ⁊ origo. In scd̄a ponit cōstitutio. In tertia pena transgressoꝝ. In quarta q̄dā cōstitutionis moderatio. Quarū prima subdiuiditur in alias quattuor ptes. Pr̄a durat vsqȝ ad. §. ne autē. Scd̄a vsqȝ ad. §. decet. Tertia vsqȝ ad. §. digne. Quarta vsqȝ ad finē ipsius partis. In prima autē particula dicit Nicolaus ⁊ ꝓbat auctoritate psal. nostrā militantem ecclesiā fundatā esse sup apl̄os et predicatores. quoꝝ fundamētū ⁊ solidatio est in xp̄o iesu. Hoꝝ autē p̄cipuus fuit beat⁹ Petr⁹: cui supna dei ꝓuisio beatū paulū adiūxit. qui duo sub vno ꝑsecutore eodē die ⁊ loco ciuitatē romanā suo glorioso cruore martyrij xp̄o dn̄o ꝯsecrarūt. Scd̄o dicit ip̄am ecclesiā diuino miraculo tp̄alibus adiutā auxilijs. dum. s. cōstantin⁹ iꝑator: ip̄i eccl̄ie in ꝑsona beati siluestri q̄rto die sui baptismatis donauit ciuitatē romanam: vt ibi collocati petri sedes gauderet plenaria libertate. Tertio dicit decēs esse oēm materiā ⁊ modū tolli p q̄s met⁹ vel terror aliqs iminere possit ip̄i pōtifici ro. vl̄ suis fratrib⁹ in ꝯcilijs ibi exhibēdis ⁊ alijs negocijs romane eccl̄ie q̄ iminēt ꝓ tp̄e faciēda: ⁊ in creatiōe pōtificis: ⁊ in promotiōe cardinaliū cū occurrerēt. Quarto dirigēs mētem suā ad vrbē ad memoriā reducit multa discrimina/magnaqȝ pericula q̄ sustinuit vniuersalis ecclesia ꝑ pegrina regimina: ⁊ senatores incognitos. q̄ p̄fuerit ipsi ciuitati ro. ⁊ maxie tp̄e corradini. In scd̄a pte p̄ncipali volēs circa futura pericula exhibere salubre remediū: statuit ꝙ nullus iꝑator/rex/p̄nceps/marchio dux/comes/aut baro/vl̄ aliqs ali⁹ notabilis p̄eminētie/dignitatis/ptātis vel excellētie: frat. fili⁹/ vel nepos ipoꝝ: possit assumi ad tp̄s vl̄ in ppetuū i senatorē vel rectorem vrbis rome q̄cūqȝ noīe vocetur ip̄a rectoria. Itē null⁹ ali⁹ p̄ter p̄dictos assumi possit ad ipsius ciuitatꝭ regimē vltra ānū. hec v̄ba nisi sp̄ālis interueniret apo. se. licētia p ipsi⁹ sedis l̄ras exp̄mēda. Tertio contrafaciētib⁹ penā iponēs statuit ꝙ noiantes/ eligentes vel assumētes noiati vel electi vel assumpti: si cōsenserit ⁊ eis obediētes: dātes auxiliū ꝯsiliū vel fauorē: ipso facto sint excōicati: ⁊ ipsi assumpti vl̄ electi et quo cōsenserint vel se de regimine intromiserint: sint cū suis posteris i ppetuū p̄uati oib⁹ feudis p̄uilegijs immunitatib⁹/vel gratijs ⁊ honorib⁹ q̄ a romana vl̄ alijs hn̄t eccl̄ijs: ⁊ hi ad q̄s illa ptinēt de ip̄is disponēdi liberā hēant facultatē. Itē statuta p̄cepta s̄nie contract⁹ ⁊ oīa q̄ fecerint tanq̄ senatores vel rectores vrbis irrita decernit ⁊ vacua: iudices ⁊ tabelliones qui patrocinant talib⁹ vel instr̄a ꝯscribūt: iudicatus ⁊ tabellionatus p̄uati officijs. Precipit etiā ꝙ a supradicta excōicatiōis s̄nia p̄dicti nō pssint absolui sine licentia dn̄i pape sp̄āli. Quarto dicit ꝙ romani origine vel ibi icole ad vnū annū vel tp̄s breui⁹ bn̄ pn̄t in senatores romanos assumi: lȝ supradictorum fratres sint filij nepotes aut sub comitat⁹ vl̄ baronie noīe extra territoriū vrbis iurisditionē ppetuā vel tp̄alē obtineāt: dūmodo nō sint tante p̄eminētie vel potētat⁹ ꝙ cum personis. ꝺ. ꝓhibit⁹ merito debeāt numerari. Jo. an.

¶ Additio Helie. Ro. pō. in hac q̄stōne intēdit solum dicere ꝙ ad officiū senatoris vel rectoris vrbis romane nō sunt vocandi p̄ncipes ⁊ nobiles vel alij qui possent superare papā ⁊ cardinales. ꝙ ciues ita sint potentes sil'r in eis hȝ locū tenor hui⁹ cōstōnis. ¶ Nota ibi vniuerso senatu: ꝙ lȝ essent centū senatores numero: tn̄ hodie in ciuitate romana est vnus senator.

a ¶ Prophēta. Dauid. psal. lxxxvj. qui icipit. Fundamenta.

b ¶ Innitit. Est eīn p̄cipuus in eccl̄ia p̄dicatorū et doctorum ordo. de heret. cum ex iniuncto.

c ¶ Bases. i. colūne. ⁊ dici solent colūne ex petra durissima. Additio. Dicit basis qd̄ supponit vel supponit colūne s̄m Hug. Alij dicūt ꝙ est basis qd̄ supponitur. Epistilium qd̄ supra ponitur. Jo. an.

d ¶ Ponere potest. j. corinth. iij. j. q. j. cū Paulus. de pbr̄o non bap. veniens.

e ¶ Antea. in veteri testamēto. Additio. Et habent hec v̄ba vsqȝ ibi: cui saluatoris. xix. di. ita dn̄s. Jo. an.

f ¶ Preconio. xliij. di. sit rector.

g ¶ Vehebat. i. quasi vehiculo ducebat ⁊ transfundebatur in orbem.

h ¶ Tubā. Esa. lviij. in fi. ꝟ. Clama ne cesses: q̄si tuba exalta vocē tuā. xliij. di. sit rector. Jo. an. Additio. j. Als. lviij. in prin. Jo. an.

i ¶ Scriptū est. psal. xviij. Celi enarrant gloriā dei

Psal. lxxxvj.

j. corin. iij.

Psal. xviij.

diuisio

Additio dn̄i helie.

Basis qd sit.

Epistiliu qd sit.

a ¶ Muneris. predicandi.
b ¶ Sūmo. administratione. lxxx. di. i. illis. in fi. ibi inter aplos nō fuit par institutio. Sed vnº pfuit oībº: nō aūt meritis. nec ob. §. vbi dicit p parili ꝟtute xc. ij. q. vij. paulus. xxj. di. in nouo.
c ¶ Hunc bea tum petrum.
d ¶ Unitatis ipi xpo ꝯiunctē charitati ⁊ grē. §. ō sū. tri. dāna mº. ō ꝯse. dis. ij. i xpo pri. Et not. qz vnitatē i milit tāti ecclīa eē vo luit dūs sup vnū fundauit. xxiiij. q. j. loquit. Scis matici aūt conā tur hāc scidere. §. de sci. ca. vno.
e ¶ Ipe erat. s. petrº iuxta id. Petra aūt erat xpo. Additio. Et ō ꝯse. di. ij. reuera post. pn. Hiero. sup Abdiā. Petra petro do nauit vt petra sit. Jo. an.
f ¶ Dicendo. Mat. xvj. et. xxiiij. q. j. loqt. xxj. di. in nouo.
g ¶ Petrā. a so liditate fidei sic dictº l. di. fi. lioꝛ
h ¶ Cū. petro
i ¶ Mirāda. vt in ꝓhemio huiº li. ⁊ j. ō reliq. c. j.
k ¶ Dexteras Per dexter. ī pignus pacis ⁊ te sti. fidei solet da ri. Alº dr ma nus dextera: qsi dās extra. vn̄ illa manu solēt porrigi dona. Additio. i. Facit. j. Macha. x. post mediū. vbi pluries de dexta repetit: ibi. Dextras dederūt michi et barnabe societat. Glosa ibi. ꝯiūgere dextras: solet esse signū ꝯcordie qua se inuicē ꝯferebāt antiq. Jo. an.

Ro. x.

Mat. xvj.

Dextera vn̄ dicat.

exiuit sonº eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre ꝟba eoꝝ. Huiº aūt muneris[a] sacrm ita dn̄s ad oim aploꝝ voluit officiū ptinere: vt in btō petro aploꝝ oim sūmo[b] pricipalit colloca ret: vt ab ipso q̄si q̄daz capite dona sua velut i corpº oē diffūderet: hūc[c] ei in ꝯsortiū idi uidue vnitat[d] assūptū id qd ipe erat[e] dn̄s voluit nomiari dicendo[f]. Tu es petrº: ⁊ sup hāc petrā[g] edificabo ecclīam meā: vt eterni tēpli structura deo edificāte ꝯstructa mirabili mūere grē dei i petri cōsi steret firmitate: cui[h] saluatoris nr̄i mirāda[i] ꝓuisio beatū paulū i aplātu gētiū p dexteras[k] societatis adiūxit. Isti[l] sunt p quos euangeliū rome resplēduit[m] isti sunt eiº p̄res veriq͡ pastores: isti sūt q̄ vna[n] die p merito/ vno loco[o] pro glīa sub vno psecutore[p] p pa rili[q] ꝟtute ꝯpassi: vrbē ipsam glorioso cruore martirij xpo dn̄a ꝯsecrarūt[r]. isti sūt q̄ illā[s] in hāc glīam puexerūt: vt sit gēs[t] scā ppl̄s elect[9] ciuitas sacerdotalis ⁊ regia: p sacrā btī petri sedē caput totius orbis effecta. ¶ Neāt ipsa mr̄ ecclīa i ꝯgregatiōe ⁊ pastura fideliū tp̄alibº careret auxilijs. q̄npotiº ipsis adiuta spūalibº sēp pficeret incremētis[x] nō absq͡ miraculo factū esse ꝯcipit: vt occasionaliter Cōstātini mōarche[y] a deo[z] pulsa: sed curata[2] baptismalibº fomētis ifirmitas quādā q̄si adduceret ipsi ecclīe firmitatē[a] q̄ q̄rto die sui baptismatis vna cū oībus satrapis[b] ⁊ vniuerso senatu/ optimatibº[c] et ⁊ cūcto pplo i psona btī Siluestri sibi romanā cōcedēdo vrbē relinquēs ab eo ⁊ successoribº eiº p pragmaticū[d] ꝯstitutū disponendā esse decernēs: i ipa vrbe vtriusq͡ ptāt monarchiā[e] romāis pōtificibº declararet[f]: nō iustū arbitrās[g] vt vbi[h] sacerdotij pricipatū ⁊ xpiane religionis caput impator celestis[i] istituit illic[k] impator terrenus[l] hēat ptātē. qn magis ipa petri sedes in romano iā ꝓprio solo collocata libertate plēa[m] in suis agendis p oīa potiretur

De malicia romanoꝝ. Jo. mo. h̄ remittit ad roma. j. ⁊ pōit qd de eis scpsit btūs Ber. ad Eugeniū. qd etiā in spe. histo. videre posses. li. xxix. c. lxxij. dicebat. ⁊ h̄ Jo. mo. q͡ roma fūdata a p̄donibº: adhuc ō pmordijs retinet dicta roma q̄si rodens manº. ⁊ versum ponit.
Roma manº rodit: q̄s rodē non valz odit. Jo. ā.
v ¶ Mal. ij. q. vij. ad romanā, de puil. āng. ⁊ j. de penis felicis
x ¶ Incremētis xxiij. q. v. ꝓdest
y ¶ Monarche. i. pncipis.
z ¶ A deo. qui oīa q̄ fiūt aut in sro iudicio facit aut pmissu suo: ita fieri sinit. xxvj. q. v. nec mirū
2 ¶ Curata. medicū ei se vocat. Lu. v. c. sz n̄ sanis sz male hn̄tibº oportunū. §. pe. di. iii. adhuc ꝑfidi istāt Jo. ā.
a ¶ Firmitatē. Iuxta illō pauli ij. Ad corith. xij. Cū ifirmoꝛ: tūc fortioꝛ sū. §. ō renū. nisi cū pridē. §. alia. plerūq͡ ei ifirmitas corporis fortitudinē cord. augmē tat: vt ibi. et dic firmitatē p auxilia tp̄aliū: vt §. patet.
b ¶ Satrapis i. sapiētibº vn̄ solebāt dici satrape pfecti ꝓuīcie ⁊ iḣoꝝ pnceps. addūt. vl iudices sapiētes fm io. mo.
c ¶ Optimatibus. quasi melioribus et ditioribº de populo. vn̄ opes diuitie dicuntur.
d ¶ Pragmaticū. Pragma idem est q͡ causa.
e ¶ Monarchiā. Monarchia dr a monos qd ē vnº vel singular: ⁊ archos qd ē pnceps vl pncipatº. q̄si vnº ⁊ singularis pncipatº. Additio. Et ē idē ꝟbū. xij. q. j. futurā. Et fm Isido. q̄ttuoꝛ mōarchie fuerūt. Pla assirioꝝ. scda psaꝝ ⁊ medoꝝ. t̄tia grecoꝝ. q̄rta romanoꝝ. Et prima ⁊ vltima fuerūt feliciores alijs. Jo. ā.
f ¶ Declararet. Habes plenius in illa palea. xcvj. distin. Constantinus.
g ¶ Arbitrans. Constantinus.
h ¶ Ubi. Rome. s.
i ¶ Celestis. xj. q. iij. iulianº. in fi. alibi vocatur. rex vt in ꝓhe. decre.
k ¶ Illic. Rome.
l ¶ Terrenº. qz de terrestribº ⁊ secularibº tm̄ hz disponere. xcvj. di. bene quidē. §. de cōsti. ecclesia.
m ¶ Libertate plena. fi. §. de spon. cum locum.

Roma vn̄ dr. versus

Satrape q̄ dicantur

Pragma.

Monarchia vn̄ dicatur.

l ¶ Isti. s. petrus ⁊ paulus.
m ¶ Resplēduit. sed per euāgelistas eluxit. §. de reli. ⁊ vene. sanc. ca. j. Jo. an.
n ¶ Una die. vt ad xpm pariter peruenirent.
o ¶ Uno loco. ne alteri roma deesset.
p ¶ Uno psecutore. vt eq̄lis crudelitas vtriusq͡ pstri geret. ij. q. vij. btī. vbi sunt hec ꝟba. ⁊ dic psecutore. s. Cesare Nerone. xxj. di. q̄uis. ⁊ adde hic qd ibi no.
q ¶ Parili. ⁊ sic petrus paulo ꝟtute nō pfuit. vt. §. dixi. ⁊ dic p parili ꝟtute. s. vt perēnē ꝟtutē. et ꝯstātiā cōtra psecutionē in passione videantur habuisse.
r ¶ Cōsecrarūt. §. de reli. et vene. san. gloriosus. xxj. dist. q̄uis. xxij. dist. c. ij.
s ¶ Illam. s. ciuitatem romanam.
t ¶ Gēs scā. dic scā aploꝝ affectu. Jo. ā. Additio.

Papa non est homo.

a ¶ Homini. ⁊ in hac pte papa nõ est hõ: sꝫ vicarius. vt. j. sequit xxxiij. q. ij. quos de[9]. expressi[9]. ꝫ. de transla. ꝗto.
b ¶ Decet. Nota inspiciẽdũ qd deceat. sic. ꝫ. de vo. ⁊ vo. redem. magne. circa pn ci. j. de iniũ. eccle. decet. ⁊. ꝫ. eo. cum nõ deceat.

Papa qualiter vocat cardiales.

c ¶ Fres suos Nota q qñ papa pmixtim de cardialib[9] loqt vocat eos fres: vt hic dr. et. ꝫ. de offi. leg. c. j. cũ si. Sed cũ spãliter epos cardiales vocat fres: reliqs filios. ꝫ. d eri. fal. c. ꝗ graui.
d ¶ Ipsi[9]. s. romani põtificis.
e ¶ Uacillare vt. xxxv. q. oc. ix. aplice. ⁊. c. fin. ⁊ ꝫ. de priuilegijs ex ore. in prin.
f ¶ Contingeret. Q: nõ cõpellit. hꝫ eni i se celest[9] et terreni iperij iura. xxij. dis. c. j. Additio. Uide qd dicã. j. d here. sup eo. et qd no. j. de re. in di. ad aplice i gͣma glo. Jo. an.
g ¶ Eoꝝ. Cardinalium.
h ¶ Uicarij dei ꝫ. eo. ti. vbi periculum. ꝗ. ceterũ vt ec. bñf. vt nostrũ. de transla. prelato. quãto. cum similibus.
i ¶ Electio. Faciẽda: qd est ꝫ. et eo mõ quo dr. ꝫ. eo. vbi periculũ. Jo. and.
k ¶ Regimie. secularis: vt patꝫ ꝑsequentia.
l ¶ Obduxit. Quasi de mẽte subduxit.

obliuio iterdũ fallit.

m ¶ Obliuio. Que qñqꝫ fallit

nec villi subesset homini[a]: que ore diuino cũctis dinoscitur esse plata. ¶ Decet[b] nãqz ipsi romano pontifici per fratres suos[c] sacrosancte romane ecclesie cardinales q̃ sibi in executione officij sacerdotalis coadiutores assistunt: libera ꝑuenire cõcilia: decet ipsius[d] nullo modo vacillare[e] iudicia: vt fratres ipsos null[9] secularis ptãtis metus exterreat: null[9] tpalis fauor absorbeat: nullus eis terror immineat: nichil eos a veri cõcilij soliditate remoueat: quin/ cũ per ipsum romanũ pontificẽ in quibuscũqz negocijs cõtingeret[f] eoꝝ[g] peti cõcilia in consulendo) per oĩa liberi eidem romano pontifici in oĩbus q̃ ꝑ tẽpore imminẽt libere cõsulant et assistant: ipsaqz romani pontificis vicarij[h] dei que suis tẽporibus occurrerit electio[i] et eorũdẽ cardinaliũ cũ expedierit facienda promotio in omni libertate ꝓcedãt. ¶ Digne itaqz ad vrbẽ ipsam eiusqz regimẽ actẽ nostre cõsiderationis extẽdimus: vt feliciter ducta regimine[k] ꝯseruet a noxijs: ⁊ optatis semp proficiat incremẽtis. ¶ Nunqd obduxit[l] obliuio[m] que vrbi q̃ incolis nota dispẽdia intulerunt hactenus peregrina[n] regimina? nunquid nõ hec destructio meniũ[o]: deformatio ꝓueniens ex ruinis[p] luce clarius manifestant? nũquid nõ hec[q] fideliũ contracta deposita[r]? nũquid non hec ipsa veneranda dei templa presidentis manu sacrilega dieb[9] nostris nefarie violata proclamant? Quid plura? Nonne ipsius vrbis retro actis temporibus incorrupta constantia sub regentis eo tempore nefando subuersa regimine ipsam vrbem speculum[s] fidei tanta respersit infamia: vt a matre sua romana ecclesia filia predilecta deuiare cõpulsa: quondam corradinum qui de venenoso radice Federici quõdã romani imperatoris colubri tortuosi iusto ipsius ecclesie iudicio reprobati[t] ꝓdisse videbatur in regulum. quiqz ad exterminiũ romane matris ecclesie manifestis indicijs vna cum suis fautoribus aspirabat: ⁊ in cõtemptũ dei ⁊ sue matris ac ipsius vrbis obprobrium patenter reciperet: recepto faueret/ constituens[v] se per hec tam patẽtis hostis sue matris ecclesie filiam adiutricem: hoc ipsi rome prestiterunt senatores incogniti hoc presides improuisi vt gloriosa ciuitas reddetur ingloria: sua stabilitas vocaretur instabilis sueqz cõstãtie antiquata soliditas linguis hominũ vocaretur infirma. ¶ Proinde officij nostri debitum[x] circa huiusmodi tam periculosos[y] euentus: ad libram moderaminis exigentes tante subuersionis occasiones: ita salubris remedij[z] appositione precidimus: ne illorum (qui ipsam rempublicam laudabiliter hactenus gubernauerunt) videamur gloriam suggillare: vel materia que illis apud infallibilem[?] ⁊ sciẽtem[a] omnia terribilia retributorẽ de tã perlatis quesita laboribus salua persistant. vt ergo circa regimen ipsum talis adhibeatur in omnibus cum discretione solertia: per quam ipsi romane ecclesie plena libertas (q̃ in omnibus et per omnia sibi debetur) optata proueniat: vitentur iam experta pericula: et romanus populus ab opprimentium protectus incursibus sedeat sedendo quiescat in pulchritudinem pacis in tabernaculis fiducie:

xxxiij. dis. preterea.
n ¶ Peregrina. Prohibita. iij. q. vi. peregrina. ⁊ ca. sequen.
o ¶ Meniũ. id est edificiorũ. Additio. C. de sum. trini. et fi. catholi. l. iij. i fi. ⁊ ꝓprie dicũtur menia edificia murorũ ciuitatis: dicta ab eo q ciuitatem muniãt: ⁊ interduꝫ abusiue dicunt oĩa publica edificia ciuitatum et interdũ priuata a menio menis. id est edificio edificas.

Menia que dicãtur.

p ¶ Ex ruinis hoc maxie fuit tempore Brãcaleonis de andulo ciuis Bonoñ. qui ciuitatẽ romanam multis ruinis reddidit deformem.
q ¶ Non hec. Proclamant qd est infra.
r ¶ Deposita Ferunt hec fuisse tempore Henrici fratris regis castelle.
s ¶ Speculũ. Ciuitas romana. xix. di. enimuero.
t ¶ Reprobati. j. d re iudi. ad apostolice.
v ¶ Cõstituẽs Ipsa ciuitas romana.
x ¶ Debitũ. ꝫ. d offi. deleg. c. j.
y ¶ Periculosos. xxiij. distin. in nomine dñi. ⁊ ꝫ. eo. titu. vbi periculum.
z ¶ Remediũ. huius noui. Jo an. and.
? ¶ Infallibile. De consecra. dist. ij. panem.
a ¶ Sciẽtem omnia xxxij. di. erubescãt. xxiiij. q. iij. de[9] quãdo

⁊ tēporaliū requie opulenta: de fratrū nostrorum cōcilio: hac irrefragabili et in perpetuū valitura cōstitutione sancimus: vt quandocūq; ⁊ quotienscunq;[a] senatoris electio vel alterius quocunq; noie[b] censeat: qui quocunq; modo vel quocūq; titulo ipsi⁹ vrbis debeat preesse regimini in posterū imminebit: nullus imperator seu rex romanorum: aut ali⁹[c] imperator/ vel rex/ princeps[d]/ marchio[e]/ dux/ comes aut baro/ vel q̇cūq; alteri⁹ notabilis preeminētie/ potētie/ seu ptātis excellētie vl' dignitatis existat: frater / fili⁹/ vel nepos eoꝝ ad tēpus vel i perpetuū[f]: seu quib⁹ alius vltra annale spaciū quouis mō colore vel causa per se vel aliam personā quomodolibet submittēdā in senatorē/ capitaneū/ patriciū/ aut rectorē: vel ad eiusdē vrbis regimen seu officiū noietur / eligatur: seu al's etiā assumat̄ absq; licētia sedis aplice spāli p ipsi⁹ sedis litteras[g] cōcessionē licētie huiusmodi spāliter exprimētes[h] ❡ Qđ si secus factū fuerit nominationē/ electionē/ et assumptionē hmōi decernim⁹ esse nullas: ac carere omni robore firmitatis. ⁊ nō solū noiatores/ electores/ ⁊ assumptores verūetiam nominati/ electi/ ⁊ assumpti: si hmōi noiationi/ electiōi/ seu assumptiōi cōsenserint: aut se ƀ ipis q̇libet mō intromiserint: intendentes[i] ⁊ obediētes eisdē: ⁊ in hoc oēs dātes ipis noiatorib⁹/ electorib⁹/ assūptorib⁹/ aut noiatis electis vel assūptis: auxiliū/ cōsiliū/ vel fauorē publice/ vl' occulte: cuiuscūq; dignitat[k] p̄eminentie/ conditionis/ aut status extiterint: eoipso sententiā excōicationis icurrāt[l]: ac nihilomin⁹ ipos noiatos: electos/ seu assūptos/ si cōtra cōstōnem p̄ntem p̄dictis noiatiōi/ electiōi/ vl' assūptiōi cōsēserit: aut se quoq̄ mō ill' ingesserint: ⁊ eoꝝ posteros in ppetuū oib⁹ feudis / priuilegijs/ libertatib⁹ / immunitatibus/ gratijs ⁊ honorib⁹/ que a predicta seu alijs tenēt ecclesijs censem⁹ eē priuatos: ita q̄ illi ad q̄s eorū collatio/ cōcessio/ seu dispositio ptinet: resumēdi ea aut retinēdi/ cōcedēdi/ seu cōferēdi alijs: seu de ipsis etiā disponēdi (put ad eos ptinet) liberā[m] habeāt ptātem. Et ne taliter noiati/ electi/ vl' assumpti de sua ptinacia vel ōtēptu valeāt gl'iari[n] nos q̄libet mandata/ p̄cepta/ ordinatiōes ⁊ statuta q̄ fecerit: oēsq; sntias quas tulerit ⁊ q̇cq̇d penit⁹ i ōtractib⁹: ⁊ obligationibus: seu q̇buscūq; alijs vrbis noie vel tāq; senatores/ capitanei/ patricij / aut rectores/ vel officiales ipsi⁹ egerint: irrita prorsus ex nunc ⁊ vacua nūciamus. Judices[o] ƀo ⁊ tabelliones q̇ sup his aut eorum aliq̇b⁹ ōtra p̄ntis ōstitutiōis edictū p̄rocinari vl' instrumēta ōficere forte p̄sumpserit iudicat⁹ et tabellionat⁹ officijs se nouerint esse priuatos. contēptores q̇q; seu violatores premissoꝝ vel aliquoꝝ vel alicuius eorū ab huiusmodi excōmunicationis sentētia (preterq; in mortis[p] articulo) absolui non possint: nisi p romanū pōtificē: vel de ipsi⁹ petita ⁊ obtēta licētia spāli nō obstātibus aliq̇bus priuilegijs/ indulgētijs/ cōcessionib⁹: cōstitutionibus/ cōsuetudinib⁹/ et statutis q̄cunq; firmitate vallatis: q̄ i p̄missis oib⁹ nolum⁹ aliq̇b⁹ vl' alicui suffragari: sȝ oia q̄ ad illa decernim⁹ nō tenē. ❡ Ut aūt ciues romanoꝝ q̇ ex ipsa vrbe naturalē duxisse noscūt̄ originē: aut q̇uis alij q̇ in ipa eiusve t'ritorio nō aduene: sȝ ōtinui habitatores extiterāt: q̄ ad honores ipsi⁹ vrb[ ]: aut regimē gratiosis functiōib⁹ potiāt̄[q]: nō itēdi

a ❡ Quotiens cūq;. Positū ne quis crederet solū in prima electione senatoris hāc cōstitutionē locū habere.
b ❡ Noie. ƀ.e. auaricie. xiij.q.iij. plerisq;. ƀ. de simo. ea que.
c ❡ Ali⁹ imperator. Puta grecorū. Jo.an.
d ❡ Princeps. Quasi primū locū capiēs. et pōt esse dignitatis ⁊ ordis hoc nomē Additio Uide i clemē. presenti. de baptis. i glo. Joan.and.
e ❡ Marchio. In lib. feu. titu. qui dicatur marchio/ comes/ capitane⁹/ vel valuassor: habes ad l'am hec ƀba. q̄ a p̄ncipe de ducatu aliq̄ iuestitus est dux solito more vocat̄: q̄ ƀo de marchia marchio. Dr' autē marchia mara. i. collecta et iuxta mare plerunq; sit posita. Qui ƀo de comitatu aliquo iuestitus est comes appellat̄. Qui ƀo a p̄ncipe vel ptāte aliqua de plebe aliqua vl' plebis pte fuerit iuestit⁹: is capitaneus appellat̄. q̄ ,pprie maior valuassor olī dicebat̄. Qui vero a capitaneis antiq̇tus feudū tenent valuassores sunt. Qui a valuassoribus valuassint. i. minores valuassores appellant̄.
f ❡ Perpetuū id est vt ad heredes trāseat: vel .i. donec vixerit ad idē. ƀ. eo. lib. ƀ rescrip. si q̄tio

Princeps vñ dicat̄.

Marchio/ comes/ capitaneus/ vel valuassor/ q̄s dicat̄.

se. ⁊ ff. p so. l. j.
g ❡ L'ras. Nō casuȝ i q̄ scriptura req̇rit̄. alios no. j. de censi. romana ƀ. postq̄.
h ❡ Exprimētes. Sic. j. de tēpo. ordi. c. j. ⁊ de ap. cordi. j. ƀ sen ten. excōi. cū medicinalis.
i ❡ Intendentes. J dē ƀbū. ƀ. eo. vbi piculū ƀ. ceterū. ⁊ ƀ. seq.
k ❡ Dignitatis. Etiam si epī fuerint: nec obstat. j. ƀ sen. exc. q̄ piculosum. q̄ in snia excōicationis nō loquit̄.
l ❡ Incurrāt. Et absoluētur a solo papa. j. e ƀ. contemptores. Jo an. and.
m ❡ Liberam. Etiā illis nō vocatis. j. de p̄bē. lȝ eps. ⁊ hoc itelligere saluo eo q̄đ dr'. j. de prescrip. ca. ij. Jo. an.
n ❡ Gloriari. ƀ. de postu. c. j.
o ❡ Judices. i. aduocati. ⁊ loq̇t̄ ad modū vulgariū p id q̄đ dicit̄ J. patrocinari. vel pprie ponit̄
p ❡ Mortis. Iste casus semp excipit̄. sic. xvij. q. iiij. si q̄s suadē te. ⁊ ƀ. ƀ offi. or. pastoralis. ij. rñ.
q ❡ Potiant̄. Olim etiā romani spālia habebant priuilegia vñ Paulus aduersus iniurios sos se romanum

cius testabatur. Actuum. xxiij. x. dist. si in adiutoriū.
¶ Glo. seq. soluit contrarium.
a ¶ Excludat. Sicut ꝗ ciuis roman⁹ senator illi⁹ ci uitatis esse pōt: sic ⁊ ptor. C. de offi. preto. l. ij. ⁊ alis nō pōt qs presidere vel assidere in ꝓuincia vel ciuitate sua sine princi=pis licētia. C. de eri. sacri. l. vlti. ff. ex q. cau. ma. l. si cui. ⁊ l. seq. ⁊ C. de offi. asses. l. in consiliarijs. Additio. Et. ff. e. l. si eadē. Dixit Jo. mo. ꝙ ca ro et sāguis hoc reuelauerūt ꝯdi tori hui⁹ canon̄ q̄ fuit romanus Jo. ꝯ. Additio. Et facit. C. de in col. l. iij. lib. x.
¶ Glo. seq. diuidit ⁊ dicit q̄d de clarēt ⁊ vn̄ sumit̄

Q Uanꝗ. ¶ Diuiditur i duas ptes pncipales. Pria loquit̄ de eccle=sijs cp̄alib⁹. Secūda ibi: secus. de inferioribus. Do. Emanauit ad declaratione corū que no. Ber. ꝯ. eo. bone. j. in vlti. glo. et moderni ꝯ. eo. cū in cunctis. ⁊ c. ne ꝓ defectu: vt. j. clarius dicā. Et primū dictū hui⁹ decre. fuit sumptū ex decre. Alexan. dilecti. in fi. de qua facta fuit mētio. ꝯ. eo. q̄uis. Additio. De q̄ conquerebat̄ hosti. j. de supplē. negli. prela. romana. vt ibi dicā sup ver. eorum. in fi. Jo. an.

mus ꝙ pħs ꝯstō tales excludat⁹: quin ad vnū annū dumtaxat vel ad aliud tp̄s breui⁹ nomiati ad ipsi⁹ regimē ⁊ officium eligi valeāt ac assumi: etiā si predictorū principū et aliorū fratres/ filij/ vel nepotes existāt. aut etiam si extra vrbē ⁊ ipsi⁹ territoriū sub nomine comitat⁹/ baronie/ seu cuiuscūꝗ alteri⁹ tituli in hominib⁹ vel locis aliq̄b⁹ iurisditionē seu potestatē aliquā tp̄alem vel ꝑpetuā obtinerēt dūmodo predicta iurisditio vel potestas extra vrbē et territoriū p̄fata cōsistens: nō tāte ꝑeminētie vel notabilis potētatus existat: ꝙ eā obtinentes eius occasione vel cā cum alijs exclusis a dicto vrbis regimine (vt p̄mittit̄) ꝑsentis cōstitutionis oraculo rōnabiliter icludant̄. Bonifaci⁹. viij.

¶ Canonicis cathedralis ecclesie ipso iure vel per sententiā (preterꝙ in causa negligētie) eligendi potestate priuatis: ad papā ius deuoluit̄ eligēdi. in inferioribus ecclesijs semꝑ ad ꝓximū superiorē deuoluitur hoc dicit. Ca. xviij.

Q Uāꝗ in casu negligentie sit statutum a iure[b] vt ecclesia cathedrali[c] vacante: si ꝑ eos ad q̄s spectat[d] non fuerit electio de prelato infra tēpus debitū[e] celebrata eligēdi ptās ad superiorē ꝓximū deuoluatur: hoc tn̄ nō est ad casum aliū[f] extendendum. Igit̄ si electores in hmōi ecclesia vel ipso iure cū eligunt[g] sciēter[h] indignū[i]: vel ꝑ sniam

presens ca. videlʒ ꝙ si canonici illi⁹ eccl̄ie cathedralis vel metropolitane peccauerūt in materia sunt priuati ipso facto ptāte eligēdi ꝓ illa vice. si in forma: ꝑ sententiā ⁊ ptās ꝓuidēdi deuoluit̄ ad papā. Nā res de facili reuertit̄ ad suā naturā. Un̄ in principio ecclesie solus papa cōferebat episcopat⁹ ⁊ alias dignitates maiores: et ep̄i conferebant oīa alia inferiora bn̄ficia. postea istud fuit immutatum: ⁊ fuit ordinatum ꝙ canonici eligerent ep̄m vel prelatū supiorem. Ita similiter in alijs inferiorib⁹ eccle sijs collegiatis clerici sic̄ haberēt electionem.
¶ Itē si essent alia bn̄ficia ⁊ alij qui ea fundarēt ꝙ ipsi haberent ius patronatus in illis bn̄ficijs: ⁊ ad illa possent clericos p̄sentare. Iō si canonici eccl̄ie cathedralis vel metropolitane q̄b⁹ facta fuit illa grā delinquant: ptās reuertitur ad papam.
¶ No. vlterius ꝙ lʒ in ca. ne ꝓ defectu/ alleg. ec. lesie cathedrales ⁊ regulares equiparant̄: qr in vtraꝗ est electio faciēda infra tres mēses: tn̄ discōueniunt. Nā in cathedralib⁹ ecclesijs si peccatū fuerit in materia vel forma: fit deuolutio ad papā in alijs aūt ecclesijs inferioribus fit deuolutio ad proximū superiorē.
b ¶ A iure. ꝯ. ne pro defectu.
c ¶ Cathedrali. Et idē in hoc casu statutum est de regularibus. vt ibi: ⁊ de inferioribus oibus. ꝯ. de con cess. preben. ca. ij. sed lʒ quo ad casum negligentie sint hec paria: nō tn̄ q̄ ad alios casus: vt. j. in fine patebit. Additio. Ut dixi. ꝯ. eo. qr ꝓpter. in glo. ij. Jo. and.
d ¶ Spectat. quocunꝗ modo siue iure cōmuni siue priuilegio vel p̄scripta cōsuetudine. ꝯ. eo. cū ecclesia. de causa pos. cum ecclesia. cum si.
e ¶ Tēpus debitū. Triū mensiū. l. dist. postꝗ. ꝯ. e. ne ꝓ defectu. saluo eo qđ dicitur. j. de prebē. c. ij. ⁊ iij. Additio. Dic vt ibi in glo. ij. Jo. and.
¶ Glo. seq. dat tria similia.
f ¶ Aliū. A casu negligētie. et sic aliud est esse in negligētia: aliud i dolo. ꝓbat̄ idē. j. e. si ꝯpromissari⁹. Sicut ⁊ aliud est remitti in vno ꝗ in alio. ff. de his q̄ no. infa. l. j. ⁊ ij. ad idē. ff. d̄ suspe. tu. l. hc cīn. ꝯ. e. ti. sup eo.
g ¶ Eligunt. Hoc intellige siue simul ⁊ semel eligāt siue separatim. ꝯ. eo. ti. bone. j. licʒ quidam olim dixerint cōtra. s. Lau. sed hoc est tenēdū: vt ibi no. in vlti. glo. ⁊ idem ibi no. moderni omnes.
h ¶ Scienter. Secus si ignoranter: qr tunc ad eos rediret electio: et a die cessationis tempus integrum haberent: vt. j. eo. si electio.
i ¶ Indignum. ꝯ. eo. cum in cunctis.

Casus lr̄alis dn̄i hē lye. ¶ Casus. Uacāte eccl̄ia pictauen. vel alia cathedrali vel metropolitana eccl̄ia oēs canonici peccauerunt in materia: qr sciēter indignū elegerūt. vel sciēter oēs peccauerunt in forma. certū est ꝙ in primo casu sunt priuati ipso facto ptāte eligendi ꝓ illa vice. in scđo vo casu nō sunt ꝑuati ipso facto ptāte eligēdi ꝓ illa vice: sed veniūt priuādi ꝑ sniam. Ponam⁹ ꝙ fuerūt ꝑuati ptāte eligendi ꝓ illa vice: querit̄ quis habebit ꝓuidere illi eccl̄ie de plato: vtrū papa vel supior imediat⁹? Rn̄. ꝙ lʒ ꝓpter negligētiā canonicoꝝ imediat⁹ superior posset illi eccl̄ie ꝓuidere. tn̄ in casu delicti in predictis casibus ptās eligēdi deuoluit̄ ad solum papā. Quid in alijs ecclijs inferiorib⁹: puta monachi sancti cypriani sciēter peccauerunt in materia vel in forma vtrū supior immediat⁹. s. ep̄o picta. hēbit ꝓuidere ipsi abbatie scti cypriani? Rn̄. ꝙ in ecclijs inferiorib⁹ i casib⁹ ꝑdict⁷ ꝓuisio spectat ad ꝓximū supiorē. ⁊ sic istō ca. nō imutat aliqđ de iure antiq̄ nisi in ecclijs cathedralib⁹ ⁊ metropolitanis. ¶ No. p̄mo illud ad qđ alleganf p̄n. hui⁹ ca. videlʒ nos nō debem⁹ dicere ius antiquū esse correctū: nisi in casib⁹ in q̄bus reꝑit expsse correctū. ꝯcordat. l. p̄cipimus. in fi. C. de appel. iō licet in. c. ne ꝓ defectu. eo. ti. in an. cōparēt̄ eccl̄ia cathedralis et regularis: ⁊ ꝑ hoc. c. sit recessum a cathedralib⁹ ecclijs: nō tn̄ ꝑ hoc est recessum ab eccl̄ijs regularib⁹.
¶ Nota insuper principalē effectū ad quē emanauit

a ¶ Generali concilio. s. eo. quia propter.
b ¶ Dictum superiorem. s. proximum.
c ¶ Potestas. Eligēdi vel providendi in ipsa cathedrali ecclesia.
¶ Glo. seq. primo ponit antiquā & novā opi. Ber. secūdo cōtra novam alleg. tertio illā fortificat p sīlt. quarto illā probat per origina riā huius iuris causam. quinto querit & solvit.
d ¶ Devolvetur. Ut plene scias hāc materiā & hui⁹ iuris originē scire debes q Ber. in quadam sua antiqua glo. quā hodie nō habemus per decre. s. eo. ne p defectu. ne. s. eo. bone. j. in vlti. glo. q quando canonici eligebāt sciēter indignum in cathedrali ecclesia q eligēdi ptās ad superiorē primū devolvebat. respondēs ad decreta. bone. q ibi nō erat ali⁹ superior q papa: sed postmodū cācellata in illa glo. in sui additione quam ibi posuit dixit contra: & opinio ei⁹ hic approbatur: dixit eñ q q: in decre. cū in cūctis. papa in inferioribus expressit: ad quos eligēdi potestas devolvat: & in cathedralib⁹ tacuit dedit intelligere q ad epm in predictis ecclesijs eo casu ptās devolui deberet: et hoc ibi tenet Gof. & Vin. In contrariū videbat: q: quasi paria videnē nō eligere infra debitū tēpus vel nō eligere idoneū. ad hoc de trāslatio. inter corporalia. sed si illi nō elegissent ad illū supiorē devolveret potestas: ergo & c. & sup hoc vide qd no. Inno. s. de cōces. prebē. cū in nris. sed vt. s. dixi. & j. patebit aliud in vno aliud in alio: & merito. nā dicit lex q siquis negligēs fuerit in petēda bonoꝝ possessione infra centū dies: locū facit in sequēti gradu. ff. de succes. edi. l. j. §. decretales & §. qd dicimus. Si aūt pter crimē vel indignitatem bonorū possessionem amittit: applicat fisco nō sequēti in gradu. ff. de his quib⁹ vt indignis. l. claudi⁹. & l. mulierē. & C. eo. titu. l. hereditas. Sicut ergo succedit fiscus pter delictū vel indignitatē nō pter negligentiā: sic & curia in primo casu nō in scdo succedat. Ut igitur huius iuris originalē scias veritatē: scire debes de antiquo iure & dispositione eccl'ie potestates cōferēdi epatus ad papā ptinere. xxij. dist. ca. j. conferēdi aūt inferiores ecclesias ad epos: sed hec regula fallit in casib⁹ q postmodū a iure fuerūt expressi. Voluerūt enim iura q in cathedralib⁹ sibi eligerēt canonici. s. eo. cū in ecclesia. in inferiorib⁹ etiā collegiatis canonici. xxj. q. vlti. cōgregatio. s. e. c. j. & statuta fuerunt eis tēpora. s. ne p defectu. & de cōces. preben. c. ij. l. distin. post q. Scias tñ q primo emanavit constitutio illa. nulla. de cōces. prebē. q decre. illa. ne p defectu. Olim ergo etiā post decre. nulla. si canonici cathedralis ecclesie nō eligebāt epm debito tēpore devolvebat etiā in hoc casu negligētie ptās ad papam: vt. s. de cōces. preben. dilectus. sed postmodū statutū fuit q in illo casu. s. negligētie bene devolvat ad superiorē primū vt in. c. ne p defectu. In hoc ergo casu servabimus illud ius: sed ad alios nō extendimus: vt hic vides. sed antiquo iuri stabimus. Refert tamen Compost. plures suis tēporibus tractū fuisse per papā: q hec potestas archiepis cōferretur etiā in his casibus sed finaliter deliberatio in contrariū resedit: vt hic vides. Et fuit ratio: q: prompti essent archiepi in cassandis electionibus: vt provisionum potestas rediret ad eos. Fuerat etiā olim ista opinio Vincē. s. eo. innotuit: et sequuntur eam. Inno. & Hostien. in decre. cum in cunctis. & sic servabat curia ante illā cōstitutionē. Et semper intelligas hec vera: cū oēs sciēter eligūt indignū sive simul et semel sive separatim vt. s. dixi. Si autē aliqui eligūt tūc devolvit potestas eligendi ad alios ipso iure: vl' per sniam cū peccāt in forma. vt in decre. q: propter. facit. s. eo. c. ij. Sz porro si vna pars eligentiū peccavit eligēdo sciēter indignū: remāsit q iurisdictio in alios: illi nō elegerūt infra tēpus debitū: qd erit in casu isto: nunqd devolvet electio ad archiepm vel ad papā? dico fm Ber. & Cōpo. qui hoc no. s. eo. cū vintonien. cū pars nō peccās fungat vice capli: vt ibi. & s. e. dudū. Si caplm negligat: ad superiorē devolvit electio p ca. ne p defectu. sic & hic cū finalis culpa fuerit in negligētia. Additio. Et si. est pōderandus. de no. ope. nun. c. ij. in fi. Joan. and.

Bono- rū pos- sessio p dita/ cui de- betur.

Papa antiq iure cō ferebat epatus

cū formā traditā in generali[a] concilio nō observāt: eligēdi potestate priventur nō ad dictum[b] superiorē: sed ad romanū pōtificem potestas[c] eadē devolvetur[d]. ¶ Sec[e] aūt in inferioribus[f] ecclesijs est censendū. I dem. ¶ Cōstitutioni vt circa: nō satisfecit appellās qui disiunctive iuravit se credere opposita esse vera: vl' que sufficere deberent ex eis.

Ioan. and. Capi. xix.

IS qui contra electio-

¶ Glo. seq. litteram declarat & ratione reddit signat contrariū & solvit.
e ¶ Secus. In hoc secus: q: in inferiorib⁹ vtroqꝫ casu devolvitur ad superiorē. & est eadē ratio quā. s. dixi. Ad epm ex dispositione antiqua ptinebat ecclesiarū sue dioce. dispositio: redit ergo res ad suam naturam xxxv. dist. ab exordio. Ad. Nota q q pena decre. cum in cūctis. hz locū in inferiorib⁹ dignitatib⁹ ab epatibus & est expressum. s. eo. dudū. j. Cōtra. j. e. si cōpromissarius. §. hui⁹. Sol. ibi loquit de pena illa suspēsionis a bñficijs per triēniū: que nō hz locū nisi in eporum & superiorū electionib⁹ de qua loquit decre. cū in cūctis. §. clerici sane. sed hic loquit de alia pena. scilz privationis ptāte eligēdi de qua loquit ipsa decre. cum in cunctis. in fi. Sed cū pena suspēsionis a bñficijs ibi reperta nō sit in illis locū nō habebit: vt in cōtrario dicit. Additio. j. Et si vacat etiā cathedralis. dicit Jo. mo. tenendum qd habetur. j. ne sede vacan. c. vno. Jo. an.
¶ Glo. seq. ponit cōtraria observātia curie cui rñdet.
f ¶ In inferiorib⁹. quibuscūqꝫ ab epatibus etiā in regularib⁹. olim tñ curia servabat ius interdū in regularib⁹: q: cū decre. illa ne p defectu/ edparet cathedrales et regulares sicut in cathedralib⁹ supra dictū est: ita videbat in regularib⁹ dicēdū: sed nō est ita nec hz locū rō reddita. s. pri. rñso. q: sufficit nō denegari diocesano hanc ptātem: cū in sua diocesi oīa possit: qd nō est in archiepis. Et sup hoc vide Cōpo. s. eo. ne p defectu. ad fi. Approbatur autē hic glo. Jo. & Hug. xvij. q. ij. c. j. q ibi no. q eps aliū instituet in abbatē cū monachi indignū eligūt. & qd no. ipse Ber. in predicta decre. bone. in vlti. glo. de excep. significavit in. j. glo. Jo. an. Additio. j. In qbus satis est id eis non concessum. j. de sup. neg. prela. romana. cū suis cōcor. Jo. an.
¶ Glo. seq. dividit & dicit vnde sumpta.
IS qui. ¶ Primo solvit casum dubiū. Secūdo rationē subdit ibi: cū nō. Jo. an. Ortum habuit hec decret. ex glo. Gar. posita. s. e. vt circa. sup vbi. pbare & glo. Guil. ibidē posita sup vbo/ se posse. et hic ipsoꝝ approbatur opi. Jo. and. Additio. Dicit Archi. q in concil. Bituricen. idem fuerat interlocutus Inno. v. Jo. mo. dicit de quarto. Joan. and.

Pena c. cū in cūctis/ q eligē res sciē ter idi- gnū an hēat lo cū in in ferioti- bus di- gnitati bus.

divisio

Casus l'alis a. helie ¶ Casus. Dictū fuit in. c. vt circa. s. e. tit. q̄ appellās ne aliqs eligat: postulet: aut puideat: dȝ exprimere in sua appellatione oīa vicia q̄ opponit tam ꝯ formā electionis vel postulationis q̄ ꝯ formā electi, postulati vel puisi. ¶ Ite q̄ dȝ ipse appellās iurare q̄ oīa obiecta per ipm credit eē vera: et se ea posse pbare. Sed ponam⁹ q̄ ipse appellās a puisione electionis, vl' postulatiōe, iurauit: sub hac forma q̄ ipe credit oīa pposita in istrumēto appellatiōis vl' aliqua ex eis q̄ debebūt sufficere ad repellēdū electū postulatū vel pronisum esse vera. vtr̄ p istam formā sit satisfactū illi ꝯstitutioni vt circa. Rñ. q̄ nō: imo dȝ simplr iurare q̄ oīa q̄ opposuit in formā electionis vel psonā electi postulati vel puisi credit esse vera: ⁊ ea se posse probare. als sua appellatio nō valet: nec pōt impedire confirmationem electionis. ¶ Nota primo q̄ appellans in cā electiōis ad aplicā sedē: obijciendo aliqua in formā electiōis et psonā electi postulati vel puisi dȝ iurare expsse q̄ oīa per eum obiecta credit esse vera: ⁊ se posse pbare. ¶ Nota vlteri⁹ q̄ si appellās ab electione postulatione vel puisione iurauerit oīa per eū posita in instrumento appellationis se credere esse vera ⁊ posse pbare vel aliqua ex his q̄ tñ sufficiēt ad electū postulatū vel prouisum repellendū: nō est p hoc satisfactū forme substantiali appellationis de qua in. c. vt circa. ideo nō est admittendus ad prosequendū suam appellationem.

¶ Glo. seq. rect. per questionem.

a ¶ Uel electi. Ergo intelligo idē de postulato vel eo in cuius personam facta est puisio: cum decre. illa vt circa. hec oīa equiparet. vñ q̄d in vno dr intelligat in alijs repetitū: ⁊ idem etiā intelligas de eligendo si contra certam personam appelletur. i. c. proxi.

b ¶ Obijciens. Exempla de his que obijci possunt dixi. s. co. vt circa.

c ¶ Ad se. apo. Ista lrā vr̄ facē p Guil. q̄ no. i decre. vt circa. q̄ decr. ipa non hȝ locū nisi in appellationib⁹ interposit' ad papā: sed ꝯtrariū credo: vt ibi dixi fm Gar. cū decre. illa indistincte loquat. Additio. Pluries meditat⁹ sum q̄ forsan cōpositores hui⁹ libri in his opi. discordabāt: cert' volētib⁹ ⁊ alijs nolētib⁹ aplicā sedē exprimere: ⁊ ideo nō fecerūt de his q̄ttuor capitulis declarātib⁹ decr. vt circa / vnicā decr. diuisam p §. sicut fecerūt de decre. ꝯmissa. i. c. q̄ declarat decr. lȝ canon.

¶ Glosa seq. ponit opi. reprobatam.

d ¶ Audiendus. No. q̄ ista decre. declarat q̄ sit pena non seruantis cōstitutionē illā / vt circa. scȝ q̄ non valet appellatio. dicebāt enī quidā q̄ illa erat pena non iurantis q̄ sup non expssis non audiret: super expressis vo bene: p illū ver. alioquin / qui est ibi: sȝ hoc est falsum: vt hic ptȝ. q: nō iurās / vl' iurās alio modo q̄ debuerit nō audit etiam super expressis. ⁊ ille ver. alioquin. exponi debet vt ibi dixi.

e ¶ Simpliciter. Nota non recedendū a verbis legis. vj. q. iij. scriptū. de deci. ad audiētiam. ff. de exer. l. j. §. si is qui nauem. ff. de leg. iij. non aliter.

f ¶ Lugduñ. s. co. vt circa.

g ¶ Et se. Repete credere. constitutio eñ illa nō veritatē q̄rit: sed calūniā excludit. vt ibi dixi i glo. si aūt. Additio. Licȝ q̄nq̄ credere ponat p scire. de re iudi. cū olim. ℣. post hoc. Jo. an.

¶ Glosa. se. obijcit ⁊ soluit.

h ¶ Illa vl' ea. Sȝ cōtra si duo ppoñūtur ctiā copulatiue q̄ ad vnum finem tēdut: sufficit alterum pbari. s. d iudi. exhibita ni si superflua probatiōe se oneraret astringēs se ad vtrūq̄ pbādū. s. d pbat. lȝ ff. de pba. circa ⁊ fm hoc etiā copulatiua dissoluit in disiunctiuā. ff. d verbo. sig. sepe. xvj. q. iij. placuit. Idē est q̄ proponere copulatiue vel disiūctiue: cū vtrobiq̄ sufficiat alterū pbari: vt p pdicta iura pbatur. ⁊. s. d rescrip. iter ceteras. Rñ. obiectio supradicta vera est: q: quo ad probationē bene sufficit alterū: sed non q̄ ad obiecta. noluit eni illa cōstitutio pbatiōnibus puidere: sed obiectiōibus. s. q̄ nihil calūniose opponeret: ⁊ iō voluit q̄ simplr sup oīb⁹ iuraret. si eñ iurat vera esse q̄ ad victoriā sufficiāt: tam istud iuramentū oīm obiectorum maliciā nō excludit: imo ex decem obiectis si vnicum q̄d sufficeret esset verū: reliqua falsa: satisfactū cēt illi iuramento. ⁊ cōcor. j. eo. vt quis duas.

i ¶ De eisdem. Scilicet expressis vel obiectis in appellatione.

Textus:

nis formam vel electi[a] personam aliqua obijciens[b] ad sedem apostolicam[c] appellauit: corporali a se prestito iuramento: q̄ illa que in appellatione sua expsserat: vel ea que de ipsis deberent sufficere, vera eē credebat: et se posse probare. nō est super obiectio vel expssis hmōi audiendus[d]. ¶ Cū nō simplr[e] sicuti tenebat iuxta ꝯstitutionē felicis recordationis Gregorij pape. x. pdecessoris nr̄i editā in concilio generali Lugduneñ.[f] iurauerit expssa eadem seu obiecta se credere vera esse: ⁊ se[g] posse pbare: sed indeterminate illa[h] vel ea q̄ deberent sufficē de eisdē[i]. Idē.

¶ Qui cōtra certā psonā ne eligat appellat: cōstōnem vt circa. suare tenet. Jo.

Qui cōtra (an. Ca. xx.)

Qui cōtra. ¶ Ponit casum quo declarat cōstitutionem vt circa. ⁊ eius penā locū habere. Scdo ibi. Alioquin. Jo. an. Decre. ista tracta fuit de glosa Gar. posita i decre. vt circa. super. ℣. appellari. ¶ Et Guil. super. ℣. facta. ⁊ approbatur hic ipsorū opinio. Additio. Ipse tamen Guil. declarat formā contrariā in specu. de appellatio. §. restat. in princi. Joan. and. Additio. Ubi dixit Nicolaū sic interlocutū in causa Forliuē. Idē dicit hic Jo. mo. ⁊ Cler. vbi dicit q̄ pnūciatio ista fuit facta scdo āno pōtificat⁹. Anno dñi M. cclxxix. Uiterbij. Jo. an. Isto emanauit ad declarationē ca. vt circa. s. eo. ¶ Casus. Dictū fuit in. d. c. vt circa q̄ appellās in cā electionis ad papā dȝ in appellatione sua inserere oīa q̄ intēdit obijcere ꝯ formā electionis ⁊ psonā electi. Sed vtrū istud sit verū indistincte etiā si interponat appellationē ꝯ incertā personā: Rñdet q̄ non immo si appellat cōtra incertam psonā non tenet exprimere aliquos defectus. puta si dico appello ne eligatis excōicatū maiori excōicatione: q: tunc ignorat electū. sed q̄n appellat ne talis eligatur: dȝ oīa in appellatione sua inserere q̄ intēdit opponere ꝯ formā electiōis et personā electi. ⁊ iurare q̄ credit illa eē vera ⁊ se posse pbare: vt dictū est in. d. c. vt circa. ⁊. c. pxi. s. c. ¶ Nota primo lūcta glo. q̄ cum appellatur contra personā incertā ne persona incerta eligatur: appellās nō tenetur seruare ea. vt circa. s. e. q: nō tenet aliquos defectus exprimere: sed post ea electione secuta tenebit illos exprimere: sed non in appel. sua. ¶ No. lsup q̄ lȝ. c. vt circa loquat in appel

Dictio Dicit vñ sunt pta.

Casus l'alis d. helie

lato electione secuta: tñ etiã hz locũ qñ appellatur ab electione facienda.

¶ Glosa seq. notat a ɔ̃rio ⁊ rõnem reddit.

a ¶ Certã. Ergo secus si ɔ̃ incertã: puta ne fiat electio nisi canonica. ɜ.e. cũ nobis. vel ne fiat ɔ̃ tenorem priuilegiorũ ecclesie. ɜ.e. ɔ̃siderauimus. vł ne fiat ƀ aliq̃ excõicato/ vł homicida: vł his siƚa. (i) tũc em̃ nõ hz locũ ɔ̃stitutio: ⁊ rõ p se ptz. si em̃ ante electionẽ ⁊ ɔ̃ incertã psonã appello p te vides, φ ɔ̃ formã electiõis nichil obijcẽ: vł exp̃mere possum cu adhuc nõ sit fctã ⁊ qđ nõ est. ⁊c̃. de despõ. ipu. ad dissoluendũ. Itẽ in psonã. cũ ei nullã exp̃mã psonã q̃ ɔ̃ illã possum exp̃mere. Additio. Puta ne fiat nisi duplici voce appellãti cõcessa. de re iudi. cum olim. in prin. Joã. an.

certãᵃ et nominatãᵇ psonam ne ab alijs eligaꝛᶜ: ad sedemᵈ aplicam anteq̃ȝ fiat ᵉ electio: duxerit appellandũ: debet p oia i appellãdo ƀuare formã cõstitutionis felicis recordatiõis Greg. pape. x. p̃decessoris nr̃i: vt circa ᶠ: edite in concilio Lugdun̄. acsi electione iam factaᵍ eũ contingeret appellare. ¶ Alioq̃n non obseruãs peneʰ ɔ̃stitutiõis eiusdẽ se nouerit subiacere. Idem.

¶ Si cõpromissum est in plures vt eligant: per vnũ faciẽda est electionis p̃nũciatio: sicut quando pcediꝛ per formã scrutinij: aliter electio facta nõ tenet. Jo. an. Ca. xxi.

Sicut cum per formã ⁱ scrutinij ad electionẽ procediꝛ/ est per vnũᵏ p̃nun-

b ¶ Nolatã. Intelligo hoc siue sit ꝓprio noĩe: puta ne paganus de mutina. (i) vel appellatiuo. puta ne filius P. vel ne archidia. vel ne primicerIᵘˢ: vel his siƚe: vel alia certa circũlocutio. ad hoc. ff. de re. cre. l. certũ ɜ. de testi. lz ex quadã. Additio ff. a. j. de sen. excõ. constitutionẽ. ⁊ qđ ibi no. Jo. an. Additio. Noĩe ꝓpũ scholaris mei de q̃ sepe loq̃bar in scholis. Jo. an.

¶ Glosa seq. querit ⁊ soluit.

Appellãs ne certa psona ad electionẽ admittaꝛ an teneaꝛ ƀuare constõnem vt circa.

c ¶ Eligaꝛ. Uel postuleꝛ. de ꝓuisiõe non erat dubitatio: qꝛ exp̃ssum erat in ipsa decre. vt circa. vt tñ dicã Quid si appello ne ad electionẽ admittaꝛ? eodẽ modo credo distinguẽdũ: vtrũ ɔ̃ incertã: puta ne aliq̃ excõicati irregulares. ⁊c̃. ⁊ tũc non teneat. aut ɔ̃ certã ⁊ tunc teneat ɔ̃stõnẽ ipsam seruare p hanc decre.

d ¶ Ad sedẽ aplicã. Repete q̃ dixi. ɜ. c. p̃xi.

¶ Glosa seq. reci. per questionem.

e ¶ Fiat electio. Dubitatiõis cã fuit: qꝛ in decreꝛ. vt circa. dicebaꝛ qñ appellaꝛ ɔ̃ electũ: sed h̃ nõ appellaꝛ ɔ̃ electũ sed ɔ̃ eligẽdũ: ⁊ sic nõ videꝛ hr̃e locũ cõstitutio. sed secus est vt hic vides. et sic dicebamus olim p illã lr̃am q̃ ibi est ꝓuisio faciẽda vł facta: qꝛ sicut in facienda ꝓuisione seruãda erat forma in appellatione. sic ⁊ in faciẽda electiõe: cũ illđ ca. illa pariꝉ ceet. ad idem. ɜ. e. c. j. ⁊ c. si forte. j. eo. si postq̃ȝ.

f ¶ Ut circa. ɜ. e. ti. Additio Et qꝛ tex. nominat decre. fa. ꝭm Archi. φ nomẽ canonis exprimendũ sit in exceptione excõicationis. de quo dicã. j. de excep. pia. sup glo. hoc ideo. Jo. an.

¶ Glo. seq. soluit questionem.

g ¶ Facta. Scias φ ita intelligebant curiales decre. illã cũ eadẽ sit ratio vtrobiq̃ȝ. Et not. φ sicut hec decre. determinat decre. vt circa: ita dico et de simili decr̄. ɜ. e. c. j. nã lz ibi dicaꝛ electionẽ/ postulationẽ/ vł ꝓuisionẽ factã seruata istiᵘˢ distinctiõe. idẽ dicã in faciẽda p hãc decret. vt ibi etiã dixi. Et sic seruat curia. Et facit qđ no. Guil. in decre. vt circa in glo. no. ergo.

h ¶ Pene. Ut non valeat appellatio nec audiatur etiam super expressis. ɜ. c. p̃xi.

Sicut cũ. ¶ Primo ponit simile per qđ casum decidit. Scđo põit dissimile ibi: q̃uis. Tertio decernit ibi. Alioquin. Joã. an. Ortum autem habuit hec decre. ex his q̃ no. per Inno. Hostien̄. ⁊ Cõpost. ɜ. eo. quia ꝓpter. ⁊ c. in genesi. vt. j. patebit. Jo. an.

Dicit vnde supra. Additio dñi helie.

¶ Primo ꝓ itellectu huiᵘˢ capl̄i est p̄supponendũ in quibus electiõibus dz seruari for̄a. c. qꝛ ꝓpter. eo. titu. in an. videlicet qñ p formã scrutinij pcediꝛ. nã tũc requiriꝛ φ fiat publicatio scrutinij ⁊ fiat collatio zeli ad zelũ: meriti ad meritum: numeri ad numerũ. postea si appareat in q̃ maior pars cõsensit/ ille eligaꝛ simpliciter per vnu ex scrutatoribᵘˢ. dicẽdo. ego talem eligo q̃ fuit nolatus in scrutinio. Et illa for̄a seruatur in ep̄atibus: abbatijs: ⁊ electionibus aliorũ prelatorum quorum morte ecclesia dicaꝛ esse viduata: sed in alijs inferioribus bñficijs non est opus φ illa forma seruetur.

Casus litalis d. helie

¶ Casus. Uacante ecclesia Pictauen̄. canonici illius ecclesie conuenerunt in vnũ tractaturi de electiõe futuri prelati. qui canonici cũ non possent venire ad cõcordiam compromiserunt in aliquos. qui compromissarij conuenerunt in vnum: ⁊ plures eorũ cõuenerũt in Titiũ. puta cũ essent quinq̃ȝ ɔ̃promissarij. tres conuenerunt in Titiũ. vtrũ vnus illorũ cõpromissariorũ debeat noĩe oĩm facere electionẽ p v̄ba singularꝭ numeri. videlȝ φ dicat. ego noĩe meo ⁊ noĩe taliũ cõpromissariorũ talem eligo: vt in forma scrutinij dꝛ φ nolatus in scrutinio a maiori parte dz eligi p vnũ. vt. d. c. quia ꝓpter. alleg. R̃n. ro. pon. φ sic.

¶ Glo. seq. reci. p. q. in quibus electionibus. ⁊c̃.

i ¶ Formam. Not. φ ista decre. locum habet in his electionibus in quibus debet seruari forma decreta. qꝛ propter. Et ꝭm Ber. qui hoc ibi no. in prima glo. (i) ⁊ Inno. et Compost. in prima glo. decre. illa locũ habet in electionibᵘˢ episcoporum vel inferiorum prelatorum qui presunt collegio. ⁊ per quorum mortem ecclesia dicitur viduata. in alijs non. Hostien. autẽ. (i) illam intellexit etiã in quocũq̃ȝ beneficio: vel canonia cuius electio ad plures vt ad collegium pertinet: vt ibi. no. circa prin. p̃mos sequor. ꝭm hoc ergo dicemus hoc quod hic dicitur de communi pronunciatione habere locũ in his in quibus seruanda est p̃dicta forma In canonijs ħo vel bñficijs alijs secus qꝛ ibi sufficiẽt singulares consensus. quod verum est si illi sunt capitulum: si consensus prestent in capitulo: alꝭ secus ꝭm Ber. qui hoc no. in decreꝛ. in genesi. in glo. sup verbo communis. et ibi etiam de hoc per Inno. et Hostien̄. Additio. Et adde quod ibi dixi in fine. vbi videas. Jo an. ann. Additio. Cuiᵘˢ opi. hic placet. Archi. potissime per decre. j. ɜ. eo. lib. ⁊ titu. ⁊ decreꝛ. vt circa. q̃ nil facit. Ad decret. j. responde vt ibi dixi super verbo in formam. Jo. an.

Electõ in canonijs facta per singulares consensus vꝫ.

¶ Glo. seq. ponit opi. quã reprobat. scđo q̃rit ⁊ soluit.

k ¶ Per vnum. Quod ergo dicit decr̄. quia ꝓpter/ vt is collatione habita eligaꝛ: intelligiꝛ per iura postmodũ subsecuta p vnum omniũ vice. Notabat tamẽ ibi Hostiẽ. φ licet hoc seruaret curia: tamẽ satis erat si oim vno ore sermo pcederet. et ad hoc. C. de episco. et cleri. l. qñ venerabilis. ibi. ab omnibus vno ore dã

cianda et facienda cōis[a] electio sm canonica instituta[b] sic ꝛ per vnū debet[c] fieri: cum per formam proceditur compromissi[d]. ¶ Cuius in arbitris compromissarijs lex humana[e] innuat ꝙ ab eis oibus sit ꝓnūciatio faciēda: alioqn a pluribus cōpromissarijs facta simul electio eoipso viribus non subsistat[f]. Idem.

¶ Decre. supra eodē. Licet canon in collegiatis parrochialibus ecclesijs et assum-

narez ꝛc. nec obstat sm id decreta. in genesi. qꝛ ibi singulariter non vno ore cōiter elegerant: sed hoc est falsum vt hic vides. Et ꝙ dicit vnum si queratur ꝑ quē dic per eū qui hꝫ primā vocē: vel cū cui caplm cōmiserit. sed si caplm vel illi q̄ cōsenserint nō cōmittant hoc expresse alx ut vn9 presentib9 alijs facta collatione eligat vice capituli vl' cōsentientiū et satis est. qꝛ ratihabitio ꝛ taciturnitas mandato cōparātur: saltem in re appetibili et meritoria: sicut est ꝙ per electionē canonicā prouideaꝛ ecclesie. ff. mādati. ꝙ si fideiussor. et C. mādati. si fideiussor. ꝛ secus in onerosa: vbi requiriꝛ expressus consensus. ff. de petitio. filius. §. inuitū. sm Inno. qui hoc no. in decre. in genesi. ꝛ Compost. in decre. qꝛ ꝓpter. Additio. Et refert Bona. ꝙ Innocē. ita sententiauit: ꝛ vide qđ post ipsum Innocē. scripsi de maio. ꝛ obe. c. j. in glo. per hec. Et quod dicit Guil. in spe. cod. titu. §. j. ver. publicatione. ꝛ qđ ibi dicam. Jo. and.

Electio cōis ꝑ quē dꝫ fieri.

Taciturnitas i q̄ re mandato cōparaꝛ.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

a ¶ Cōmunis. Sed nōne sufficiunt singulares consensus. ff. de serui. rusti. predi. per fundū. ff. cōia pdi. receptum. ff. de aqua. plu. ar. l. si aūt? Solu. leges iste loquūtur de actu qui diuisionē recipit: nec est ibi communio collegiatorū sed singulariū. quod dic vt nota. ꝯ. de cōsti. cum omnes. sed hic de negocio loquitur qđ diuisionē / transmutationē / vel omissionē non recipit ꝛ ideo secus. ff. de verbo. obli. l. ij.

Act9 ē duplex

b ¶ Instituto. ꝯ. eo. ti. in genesi.

c ¶ Debet fieri. Et pronūciari communis electio: vt dictum est supra.

d ¶ Cōpromissi. Et vtrobiꝙ facienda est per verba singularis numeri. vt. j. de re iudi. cum ab vno. Dicebat decre. qꝛ ꝓpter. qui vice omniū ecclesie viduate ꝓuideant: vn̄ videbatur ꝙ oēs habebāt ꝓuidere. qđ verum est: sed vnus omnium vice ꝓnunciare electionem facere debet vt hic. [illegible] Et hoc tenet Archi. quod ibi nota. in glo. ff. de epo qui locutus est in plurali: ꝛ ibi competētius ponitur. Joan. and.

e ¶ Lex humana. ff. de arbi. l. item si vnus. §. item si plures. vbi dicitur ꝙ aut oēs sniam dicant aut nullus: tamen sm nos vnus alijs presentibus et mandātibus sententiā per verba tn̄ pluralis numeri poterit recitari. ꝛ idem in pluribus iudicijs. j. de re iudi. cum ab vno. ꝛ etiam nota. ff. de arbi. l. sicuti.

f ¶ Subsistat. Ratio: qꝛ tot videntur esse electiones quot sunt numero eligentes. vt. ꝯ. eo. in genesi.

¶ Statutū. Primo ponit ius antiquū. Scđo declarationis motiuū ibi: qđ cum. Tertio declarat ibi declaram9. Jo. an. Et no. qꝛ decre. cum in cunctis: ponebat de dignitatibus ꝛ bñficijs curatis et parrochialibus ecclesijs. decre. ergo lꝫ canō. solū de parrochialib9: dicēs ecclijs: ad dignitates extēdi nō debuit precipue cū cōstitutio sit penalis: vt sequiꝛ. Jo. and.

Canon pēalis n̄ dꝫ extēdi vltra suos terminos.

ptis ad ipsarum regimen locum nō habet. Joannes andree. Capitulum xxij.

Statutū[g] felicis recordationis Grego. x. pape ꝑdecessoris nostri de his qui ad parrochialiū[h] ecclesiarum regimē assumuntur promouendis[i] ad sacerdotiū infra[k] annū. alioquin[l] eisdē ecclesijs sint priuati[m]. ¶ Quod[n] (cū sit penale) restringi[o] potius cōuenit q̄ laxari. ¶ Declaramus[p] ad collegiatas[q]

¶ Casus. Dictū fuit in. c. lꝫ canon. ꝯ. e. ꝙ ecclia parrochialis nō dꝫ ꝯferri nisi ꝯstituto in. xxv. anno. ꝛ ꝙ ille cui est collata parrochialis ecclia dꝫ ꝓmoueri ad sacerdotiū infra annū. al's est ꝑuat9 ipso iure ecclia parrochiali: ita ꝙ non est op9 snia ꝑuationis: nec aliq̄ monitione. Sed qđ scitissime pꝛ ponamus ꝙ alicui fuit collata ecclesia ꝑrochialis q̄ cum hoc est dignitas i ecclesia collegata: sicut in ecclia bti hylarij de sella in pictauis ipsa parrochialis ecclesia est dignitas: quia abbas ipsi9 monasterij est rector ipsius ecclie vn̄ iste nō fecit se ꝓmoueri infra annū ad sacerdotiū: vtrū ipso iure sit ꝑuatus dicta parrochiali ecclesia: ita ꝙ collator possit illā alicui ꝑsone idonee cōferre? videbaꝛ ꝙ sic ꝑ illud. c. lꝫ canon. alleg. hoc tn̄ nō obstante decidit hic ro. pon. cōtrariū. nec obstat illud. c. licet. qꝛ loquiꝛ simplr̄ de ecclesijs parrochialib9 ideo nō est extendendū ad ecclesias collegiatas: sed in ipsis ecclesijs parrochialibus collegiatis debēt seruari antiq̄ iura: videlꝫ ꝙ superior pōt ipm monere vt ꝓmoueaꝛ ad sacerdotiū infra annū. ꝛ si nō ꝓmoueaꝛ infra annū. anno elapso pōt superior talē priuare: vt in. c. cū in cunctis. eo. ti. in anti.

Casus spalis dñi hec lye.

g ¶ Statutū. ꝯ. eo. lꝫ canon.

h ¶ Parrochialium. Que dicantur parrochiales / hic vt dixi. ꝯ. eo. lꝫ canon.

i ¶ Promouendis ad sacerdotium. hoc verum nisi in casu. j. eo. titu. cum ex eo.

k ¶ Infra annum. Numerandū a die quo possessionem pacificā habuit: vel per eum stetit quominus haberet. j. c. cōmissa. §. j. de preben. licet. ij. nec currit iuste impedito. vt in predic. decre. cōmissa.

l ¶ Alioqn. i. si se nō fecerint infra annū ꝓmoueri.

m ¶ Priuati. Intelligas integro lapso anno. quod dic vt. j. eo. commissa. j. rn̄.

n ¶ Quod statutum.

o ¶ Restringi. Nam odia restringi ꝛ fauores ꝛc. j. de reg. iur. odia. cū suis cōcor. ꝛ. ff. de lib. et posthu. cū quidam. ꝛ benignior interpretatio facienda est in penis. j. de reg. iur. in penis. cū suis concor.

p ¶ Declaram9. hoc olim fuerat etiā declaratum per quādā extrauagantē. Alex. ꝛ martini sm Archi. de q̄ dixi. ꝯ. eo. ꝗuis. ꝛ. c. quāꝙ. q̄ incipiebat Dilecti.

¶ Glo. seq. no. ꝛ remit. q̄rit ꝛ soluit. iterū q̄rit et arguit ad negatiuā ꝛ ad affirmatiuam ꝛ soluit distinguēdo.

q ¶ Collegiatas. No. ꝙ ꝙ aut sunt ibi plures vt collegiū aut nō: sed vt singuli. in ꝑmo casu locū habebit decre. hec: in scđo nō. ꝛ sup hoc vide qđ no. Ber. ꝯ. c. ti. c. j. ꝛ de iurepa. postulasti. Si q̄raꝛ quō hoc cognoscetur: qꝛ ibi est rector vt caput / ꝛ canonici vt mēbra: sup his tn̄ vide qđ no. de excess. ꝑla. dilecta. Sed q̄ro pone ꝙ ecclia fuit collegiata: nūc desinit ibi eē collegiū / qđ erit? hēbit ne locū hec decre. ꝛ vr̄ ꝙ nō: qꝛ deficiētibus ꝑsonis desinit esse collegiū. ff. ad muni. l. sicut muni-

Collegiata ecclia q̄ liꝛ cognoscaꝛ / et an desinētib9 ꝑsonis collegiū desinat esse collegium.

cipiū. ad hoc. ꝫ. c. j. x. q. iij. vnio. ff. de ꝟb. sig. nerati⁹. et grex esse desinit si vnū aial tm̄ remāsit in grege. ff. de leg. j. si grege. Ar. ꝫ. xix. q. iij. ꝗ semel. vij. q. j. pastoralis. cū ſilibus. Dico ⁊ breuiter ꝙ si collegium desinat ibi esse puta canonicoꝝ morte: locū hꝫ decre. qꝛ alij habent substitui: ⁊ si hoc nō faciant hi ad q̄s p̄mo ptinet intra debitū tp̄s ad superiorem ⁊ deuoluet: ⁊ sic de singulis vsq ad papā et ius collegij bñ remanet in vno qꝺ dic vt no. ꝫ. ꝺ postu. gratū. Si aūt destruat col legiū superioris auc̄te puta qꝛ hoc facit ex causa tūc non hēbit locū decr. Pone exēpluz de noui ope. nū. c. ij. ⁊ ibi de hoc. p Inno. ⁊ facit quod no. Lau. ⁊ Jo. xvj. q. vij. ⁊ hic dixiū⁹.

cipalē effectū ad quē emanauit p̄hs. c. videlꝫ ꝙ canonici alicui⁹ eccl̄ie nō p̄nt cōpromittere in aliquē vt eligat illū in quē maior pars p cōparationē ad partē et nō p cōparatione ad capl̄m ꝯsenserit. ⁊ rō hui⁹ reddit: qꝛ si ipsi p se hoc non possint facere: nec in aliū possunt illā ptātem transferre: quia nemo in aliū pōt plus iuris transferre q̄ ipse habeat.

ecclesias[a]: etiam si al's parrochiales extiterint: et assumptos ad earū regimē nō extēdi: sed antiqua iura[b] seruari debere poti⁹ in eisdē. Idem

Si cōpromissarius f̄m traditā sibi metā: scrutatis et in scriptis redactis volūtatib⁹ singuloꝝ illum eligat in quē non maior pars capituli sed plures alioꝝ cōparatione cōsenserant: nō tenet electio. cū preter formas cōcilij fuit celebrata. Jo. and. Capl̄m. xliij.

Si cui[c] eligēdi potestas data fuerit sub hac forma[a] vt ip̄e secreto[c] ⁊ sigillatiꝫ votis singuloꝝ de capitulo[f] exq̄sitis ⁊ in scriptis redactis illum eligat in quē plures de capitulo partium cōparatione minoꝝ[g] cōsenserint: lꝫ consentientes maiorē partem totius capl̄i nō attingāt: ip̄eq[h] facto hm̄ōi scrutinio et in scriptis redacto: iuxta traditam sibi formā cū i quē nō maior[i] pars sed plures de dicto capitulo q̄ in quēq̄ aliū direxerāt vota sua duxerit eligēdū. Talis electio (cum preter[k] formas quas generale concilium[l] seruare statuit in electionib⁹ celebrandis: decer-

Glo. seq. iiij. ⁊ v. supplēdo soluūt tria dubia.

c Cui. i. alicui. idē si pluribus: cū rō capl̄i semꝑ remanet. Et dꝫ ista decre. iungi cū decre. J. eo. cū expediat.

Glo. seq. reddit rationem.

d Forma. q̄ non est de pmissis immo ꝓhibita: vt. ꝫ. co. qꝛ ꝓpter. ⁊ eo. ti. ecclesia v̄ra. p hāc eīi erat regire electū a maiori parte toti⁹ capituli p̄fici ecclesie.

a Ecclesias. Seculares. nā hodie secus in regularib⁹. qꝺ dic vt in cle. de sta. regu. ne i agro ꝰ ceterū.

b Antiqua iura. ꝫ. eo. ti. cū i cūctis ꝰ inferiora. Et de hac cōpulsione ordinū plene dixi. ꝫ. c. lꝫ canō. in fi.

Si cui. Prio ponit casum: quē scdo determinat ibi: talis motiuū interserēs ibi: cū preter. Jo. an.

Pilo p intellectu hui⁹ capl̄i est p̄supponendū ꝙ ad hoc vt valeat electio reqrit ꝙ fuerit facta a maiori pte toti⁹ capl̄i: et iō nō sufficeret si esset facta a maiori pte p cōparationē aliaꝝ ptiū: puta cū i aliq̄ eccl̄a essent. xij. canonici: ipsi ꝯueniētes inunū sup electiōe celebrāda: diuiserūt vota sua i tres ptes. sex elegerūt vnū: q̄ttuor aliū: ⁊ duo aliū. Elect⁹ a sex est elect⁹ a maiori pte p cōparationē aliaꝝ ptiū: sed nō p cōparationē ad capl̄m.

Casus. Vacante ecclesia pict auēh. canonici cōpromiserūt in quendā Titiū: vt ip̄e Titi⁹ sigillatim ⁊ secreto exquireret vota singuloꝝ canonicoꝝ ⁊ illis votis in scriptis redactis: ipse eligeret illū in quē maior pars canonicoꝝ ꝯsentiret: etiā si illi nō facerēt maiorē partē p cōpationez ad capl̄m. vñ Titi⁹ exq̄sitis votis oīm canonicoꝝ: reperit ꝙ sex vnū nominauerāt / tres aliū duo aliū / ⁊ vnus alium / ⁊ reperit ꝙ nōiatus a sex erat elect⁹ a maiori parte p cōpationē ad alias ptes / lꝫ nō esset elect⁹ a maiori parte p cōparationē ad totū capl̄m. an valeat talis electio? Rñ. ro. pon. ꝙ non: nisi fuerit obseruata forma ca. qꝛ propter. ꝫ. eo. in an. Nā canonici nō potuissent eligere nisi illū i quē maior ps toti⁹ capl̄i ꝯsensisset: igit ipsi nō potuerūt cōpromittere in Titiū vt ipse eligeret illū in quē maior pars p cōparationē ad partē cōsensisset. qꝛ nō potuerūt ei dare maiorē ptātē q̄ ipsi haberēt: iō talis electio est nulla. Nota p̄mo ex isto textu ꝙ ius eligēdi ꝓlatū est delegabile / seu transmissibile in aliū: et ille alius in quē transmittit dicit ꝓprie cōpromissarius. Nota vlterius ꝙ cū ꝓcedit ad electionē p viā scrutinij / vota eligētiū debēt scrutari sigillati ⁊ secreto: al's nō esset op⁹ publicat. onē: qꝛ publicare scrutiniū nichil est q̄ manifestare vota singuloꝝ canonicoꝝ. Nota insup p̄im

e Secreto. Idem et multo magis si non secreto: quia tunc esset obuia concilio: quia propter. ⁊ semper locum habet ratio finalis.

f De capitulo. Idem si non esset de capitulo sed vocem haberent: vt. ꝫ. de cau. pos. cum ecclesia sutrina. ⁊. ꝫ. eo. cumana.

Glosa sequens exemplificat.

g Minoꝝ. Puta cū ex. xij. canonicis. v. consentiūt in vnū. iiij. in aliū. iij. in aliū. elect⁹ igitur a. v. electus est a maiori parte cōparatione partiū sed nō a maiori parte capl̄i: quia quinq non sunt maior pars de. xij. Additio. Sic exēplificat. ꝫ. eo. ecclesia. j. Jo. and.

h Ipseq. In quē tradita est potestas hm̄ōi.

Glo. seq. soluit. q. a contrario.

i Non maior pars. Ergo a cōtrario si eligeret illam in quē consensisset maior pars valeret electio. J. e. cum expediat. qꝛ illa forma per concilium subsequēs sublata non videtur: vt ibi.

Glo. seq. alleg. vnā concor. ⁊ obijcit ⁊ soluit.

k Preter. No. ista duo eq̄parari preter ⁊ ꝫ. ff. de fi. instru. pastoralis. Sed nōne nōiat⁹ a maiori parte alioꝝ cōpatione: ex quo placuit oībus ꝙ ipse eligeret est nōiat⁹ ab oīb⁹. vñ ⁊ in electione romani pontificis seruat interdū hoc ꝙ nōiat⁹ a min⁹ q̄ a duab⁹ ptib⁹ de ꝯsensu oīm habeat p ro. pon. vt no. Cōpo. ꝫ. eo. lꝫ. ⁊ Gul. ꝫ. eo. vbi pīculū. Dic ꝙ iura voluerunt certas formas seruari: ⁊ lꝫ oēs cōsentiāt si nō seruant forme nō tenet electio. cardinales nec artantur nec de facto seruāt formas: sed sufficit ꝙ due ptes ꝯsentiāt. ꝫ. e. lꝫ.

Glo. seq. soluit questionem.

l Cōcilium. ꝫ. eo. ti. quia ꝓpter. Et aduerte sicut dixi. ꝫ. eo. sicut. cū ista decre. fundetur super formis concilij dicam ꝙ vbicūq non habēt locum ille forme nō habeat locū ista decre. Si igit in dignitatibus p q̄s viduate nō sunt eccl̄ie seruaret hec forma. vel bñficijs: vel canonijs: nō viciaret electio. sup q̄ vide qꝺ ibi dixi. Jo. an. Additio. j. Idē dicit hic archi. de trāslatio

Colle- gij ius in vno rema- nere po test.

diuisio

Additio dñi helye.

Casus ls alis. dñi helye.

Scruti niū pu- blicare qꝺ est.

Electio in canonijs et alijs beneficijs iferiori bus an possit fieri fꝫ formā

c. si cui eligendi de elec. lib. vi.

ne votorum que a certis fieri pot etiam aliis non facientibus ubi forma communis servanda non est: alias secus. et sic intelligitur quod scripsi de ap. constitut. de elec. scriptum. Jo. an.

a ¶ Non valere. ipso iure.

b ¶ Firmitatis. Et sic etiam eligentes privari debent ea vice potestate eligendi. vt. s. eo. q. propter.

r. s. de offi. archid. ad hoc. Additio. Uide quod dixi in prohemio. Greg. sup glo. j. castos. et vide Ualeriu li. iiij c. iij. in primo exterorum exemplo ubi di. pretoris non solum manus a pecunie lucro: sed etiam oculos a libidinoso aspectu continentes esse debere. Joan. an.

divisio

Quorundam. Decre. dividitur in quattuor partes. In prima ponit constitutionem. In secunda constitutionem circa mendicantes. In tertia constitutionem circa non mendicantes. In quarta decretum. Secunda ibi: volentes. Tertia ibi: circa. Quarta ibi: nos. Jo. an. Idem Joa. mo.

¶ Casus. Uacante ecclesia prelata canonici convenerunt in unum tractaturi de electione futuri prelati qui diviserunt vota sua in tres partes. Ponamus quod erant xxiiij. canonici. xij. elegerunt quendam mendicantem.

Casus litteralis h. helie

Tex. ē i fin l. l. itē co rū §. si decuriones cū ibi not. ff. qd cu iusqz vni.

nens eas si aliter fierent non valere[a] fuerint attentata) robur non obtinet firmitatis[b]. Idem. ¶ Et vocatione quacunque non facta in discordia de religioso mendicante ad prelaturam extra administrationem sui ordinis non acquiritur illis ius: nec consentire poterit etiam de prelati licentia. Idem de vocatione facta a minori parte numero ad qualibet prelationem de religioso non mendicante: et secus factum irritum decernit. Et ponit istud. c. unum speciale in mendicantibus. Jo. an. Capitulum xxiiij.

Quorundam oculos[c] sic vitium ambitionis excecat[d] quod quasi sue professionis immemores[e]: quasi contemptis honoribus[f] abiectis divitiis[g]: spretisque deliciis: arbitrium proprium subiugarunt alterius ditioni[h]: retro respiciunt ad aratrum manu missa dum precipitanter ruunt in litigiorum[k] anfractus: et causarum strepitibus se involvunt[l] et extra administrationes proprii ordinis solum[m] prelature procedere moliuntur: electionibus[n]: postulationibus: seu provisionibus de se in discordia[o] celebratis: improvide prestando consensum: prebendi assensum a suo superiore[p] nonnunquam extorta[q] licentia potius quam obtenta: ex quo animarum et ecclesiarum dispendia[r] noscimus provenisse: et proventura maiora[s] in antea[t] verisimiliter formidamus. ¶ Volentes igitur huic pesti salubri remedio obviare: presenti constitutione sancimus: ut nulli religioso predicatorum[v] minorum heremitarum sancti augustini: aut quorumlibet

d ¶ Excecat. sic. s. e. avaricie

e ¶ Immemores. Memoranda potentie nec abstinet novit a veritate: nec gaude re concessis: nec adhibere pietati consensum. xlvij. di. vtrum. et j. de con cess. preben. detestanda.

f Honoribus xxvij. q. ij. scripsit de sta. regu. ca q.

g ¶ Divitijs. j. q. ij. §. verum. re tētio ei proprioru monachatum est. Jnia. de sta. reg. cum ad monasterium. in fine.

h ¶ Ditioni. xij. q. j. non dicatis. j. e. ti. si religiosus.

i ¶ Missa. et sic non sunt apti regno dei. Luc. ix c. i fi. et s. de vo. et vo. re. c. magne.

De Luce ix. De penitentia. di stin. ij. penata.

gliij. iiij. alium. et viij. alium. vtrum mendicans electus a xij. possit consentire etiam de licentia sui prelati isti electioni facte in discordia? Rn. quod non: et istud est speciale in mendicante. quod si mendicans huiusmodi electioni de ipso facte consenserit: non initiatur matrimonium inter ipsum et ecclesiam: nec aliquod ius sibi ex illa electione acquiritur: secus est in aliis non mendicantibus. Sed quid si alius non mendicans fuit electus a maiori parte comparatione aliarum partium et non per respectum ad maiorem partem totius capituli: vtrum valeat talis electio? Et dicit quod non: nisi fuerit facta a maiori et saniori parte totius capituli. [subiugaverunt.] Nam religiosus promittit obedientiam. i. abdicat suum velle et ponit in potestatem sui prelati. secundo promittit paupertatem. tertio castitatem. ¶ Nota primo ex hoc textu quod mendicantes possunt per canonicam et concordem electionem vocari ad prelaturas: et extra suam religionem ad alias etiam prelaturas possunt vocari per postulationem. ¶ No. insuper quod ad hoc ut aliquis ex mendicantibus possit consentire electioni de se facte ad prelaturam extra suam religionem: requiritur quod fuerit facta in concordia: secus si in discordia. ¶ Nota finaliter illud ad quod alleg. iuncta glo. quod inter mendicantes primum locum obtinent predicatores: quia hic preponuntur aliis. et valet argumentum ab ordine lre. ro. huius est secundum glo. quia eorum institutio est antiquior: modo antiquiores sunt honorabiliores. vt c. j. et c. statuimus. de maio. et obe. in an. et sic in processionibus predicatores debent obtinere locum honorabiliorem. ¶ Glosa seq. distinguit triplicem oculum.

Predicatores precedunt alios mendicantes

Ocul' e triplex

c ¶ Oculos. Est oculus mentis qui purus esse debet ut hic. et j. q. j. multi. Est oculus corporis qui debet esse pudicus vt. xxxij. q. v. qui viderit. ; Est oculus administrationis qui debet esse providus. xciij. dis. diaconi. j. et ij. et vj. q. j. oves.

Additio. Exponitur hoc verbum de pe. di. ij. penata. Jo. a.

k ¶ Litigiorum. Que a monachis vel religiosis sunt penitus evitanda. s. de syn. c. vno. cum suis concor.

l ¶ Involuunt. Et sic oves convertuntur in lupos. s. de renun. nisi cum pridem. §. propter malitiam.

m ¶ Solum. s. e. fundamenta. §. ne aut. in fi.

n ¶ Electionibus. que eligi possunt: quod dic ut dic. j. e. nullus

o ¶ In discordia. intelligo in discordia fieri: sive due sive plures celebrate sint electiones sive una tantum aliquibus ex his contradicentibus ad quos spectat electio. vt s. eo. cupientes. §. si vero.

p ¶ Superiore. Cuius solius licentia aliis sufficit. j. e. si religiosus. ij. rn.

¶ Glosa se. dat tria similia.

q ¶ Extorta. Et sic non valeret si de hoc constaret. s. de poule. cum olim. ij. sicut nec professio extorta. s. quod me. cau. c. perlatum. xv. q. vj. c. j. nec absolutio. j. quod metus cau. c. vno. nec licentia extorta preiudicat repetenti coniugem. s. de conuer. coniu. accedens.

Extorsio multa impedit.

r ¶ Dispendia. vitanda. s. c. cupientes. s. de fi. istru. quod sup his. j. de vsu. vsurarum. de costi. c. ij. j. de sepul. c. j.

s ¶ Maiora. Si. de collu. intantum.

t ¶ In antea. Occurrendum ergo fuit. de ser. non ordi. ca. j. de pecu. ca. j. cum suis concor.

v ¶ Predicatorum. Nota semper predicatores premittiquia antiquior fuit ipsorum institutio. ; Ad idem. s. de excess. prela. nimis. ij. de poule. in his. j. de exces. pla. c. vno. j. de deci. c. j. l supscriptione. cum si. et de relig. domi. ca. j. Additio. In anno videlicet dni. M. ccxvj. confirmatus fuit ordo predicatorum per honorium. iij. quod se facturum anno precedenti Innocen. iij. ipsius predecessor promiserat. Jo. an.

¶ Glosa seq. soluit dubiū. secundo q̄rit ꝛ soluit.

Mēdicātes q̄ dicanť. Postulatio epī mendicātis fctā in discordia: an valeat.

a ¶ Mēdicantiū. Mēdicantes qui certas possessiones vel redditꝰ h̄re nō p̄nt: sed p questū publicū eis victum prebet incerta mēdicitas. j. de reli. domi. ca. j. ¶ Quid si mendicās eps postulet ad archiepatum vel epatū aliū? Satis puto eū sub hac ꝓhibitione includi: q: licet sit eps nihilominus est de ordine mēdicātium. Additio. Facit j. glo. pe. ad hoc §. ꝯ vi. et hoc cle. clerici. i fi. et qꝺ ibi. no. ꝛ §. ꝯ pri uile. cū olim. ij. Jo. ā. Additio j. per quā decre. §. vi. patet etiā carmelitas esse mēdicātes. Jo. andree.

b ¶ Ordinis. In illis em̄ (scꝫ administratiōibus sui ordinis) hic nil noui iuris statuiť. Jo. an.

¶ Glosa se. q̄rit. soluit. pōit opi. 3uā remissionē ꝛ additionem.

Electō mendicantis an dicatur facta i discordia ꝫdicente canonico excōicato vel suspenso.

c ¶ In discordia. Quid si opponať aliq̄d qꝺ votū discordantiū nullū reddat puta q: tales erant q si consensissent electioni huic et cum aliis elegissent nō valeret electio: vt excōicati suspēsi: vel irregulares: nūquid tunc poterit consentire? Satis credere q in eo casu nō obstaret hec cōstitutio. ar. §. e. si qñ. ꝛ pone exēplū. j. e. ex eo. ꝛ hoc ante omnia videretur examinandū: cuius euētus. ꝛē. §. e. si forte. ꝛ hoc maxime cū supradicta dicunť notoria ꝛ pbatiōes parate offerūť. ad hoc. §. de resti. spo. lr̃as. ff. ad exhi. l. iij. ꝛ alij ꝫdicētes simpl'r debere haberi rōnē numeri: ꝛ sup hoc vide qꝺ dicā. j. c. indēnitatibꝰ. §. j. Declaratū est hodie q hic simpl'r inspiciť discordia. ꝛ. j. §. p ꝑ minoritas/que cōsistunt in facto non in fictione vl' iuris effectu. vt in cle. eo. ti. qꝺ circa.

d ¶ Acquirať. ꝫ ꝯfirmatio peti nō poterit q̄ ius antiquū hꝫ firmare. §. de fide instru. inter dilectos.

e ¶ Priors. Scōm q in diuersis ordinibus diuersa sunt p̄sidentiū noīa. Et habes idē. j. de pactis. q: ex eo. Additio. Predicatores habēt magistrū: minores ministrū: heremite priorem. Jo. an.

¶ Glosa seq. soluit questionem.

f ¶ Alios. No. q: p hoc v̄bū dico q circa mendicantes vocatos ad administrationes sui ordinis non habebit locū iste §. sed stabitur iuribus antiquis.

Electō rligiosi nō mēdicātis facta p minorē partē

g ¶ Numero. Not. q lꝫ minor ps esset sanior: nō t̄n poterit electiōi huic ꝯsentire p hāc lr̃am. credo t̄n (vt §. pri. §. dixi) q si maior pars p̄uata esset ipo iure/ita q vota recciderent in minorē q tunc poterit consentire: q: non est electꝰ a minori parte: imo a toto capitulo. facit qꝺ no. de postul. gratum.

¶ Glosa seq. ponit vnā opi. ꝛ eius contrarium.

bet mēdicantium[a] ordinū ex electione: postulatione: prouisione. seu vocatione ad aliquam extra administrationē sui ordinis[b] prelaturam in discordia[c] de se facta ius decetero acquirať[d] nec eorum aliquis tali electiōi: postulationi: prouisioni: aut vocationi: quoquo mō valeat cōsentire etiam si magistri aut ministri vel priors[e] gn̄aliū eorūdem ad id accesserit licētia vel cōsensus. ¶ Circa religiosos quoq͡ȝ alios[f] cuiuscunq͡ȝ conditionis vel status existant: volumus hoc seruari: vt nec ipsi electionibus: postulationibus: puisionibus aut vocationibus a minori parte numero[g] ad prelationes quaslibet[h] de se factis (que hoc ipso q a minori[i] parte pcesserint nullū prorsus tribuāt ius eisdem) suū audeant p̄stare consensum: etiam si super hoc assensus vel licentia suorum interuenerit p̄latorū[k]. ¶ Nos em̄ quicq̄d ꝯtra premissa vel eorū aliquod a quoq͡ȝ cōtigerit attētari: omnino decernimus irritū et inane[l]. Idem

¶ Nō potest electꝰ duas electiones ꝓsequi petendo confirmationem ex illis: etiam si protestetur se contentū altera p quam cōsequi possit sue intētionis effectū. necesse ergo habet alterā eligere: qua electa ad alteram redire non poterit. Joan. and. La. xxv.

Ut q̄s duas[m] electiones de se in aliqua ecclesia celebratas ꝓsequatur

h ¶ Quaslibet. Siue ꝓpriꝫ ordinis siue alterius siue secularū ecclesiarū: ꝛ sic gn̄alior est ꝓhibitio hec q̄ ad p̄laturas q̄. §. prima. Alij cōtra. s. q administrationes ꝓpriꝫ ordinis non cōprehendat: vt ratio in p̄n. ca. posita sit gn̄alior ad nō mendicātes: ꝑmū teneo. et si papa id voluisset exp̄ssisset vt fecit. §. primo. §. ad hoc ꝯ dci. ad audiētiā. j. ꝯ priui. si papa. j. rñ. in fi.

capitl'i p̄uata maior pte p̄ste eligē di an valeat.

i ¶ Minori. numero. vt. §.

¶ Glosa se. q̄rit et soluit.

k ¶ Prelatorꝫ. Quid si monachꝰ rector parrochialis ecc'ie eligatur in episcopū vl' prelatum a minori pte numero: nunq̄d poterit ꝯsentire vl' acq̄reť sibi ius? Satis videť q nō p litteram q supius dicit: cuiuscūq͡ȝ conditionis vel statꝰ existāt. lꝫ enim nil habeat cum nichil sit cōmune. xvj. q. j. ne p casusibꝫ. t̄n negari non pōt quin monachus vel religiosus existat. xvj. q. j. de monachis. in fi.

l ¶ Inane. Si igiť supuenirꝫ ꝯfirmatio id nō ꝯualesceret: cū a principio sit nullū. §. e. auditis. cū si.

Ut q̄s. Primo pōit dictū rōne inferēs. ibi. cū nō. Scdo illū fortificat ibi. Etiā. t'rtio dclarat aliā. rōnē inferens ibi. Opꝫ. Quarto ibi bet rōnē reddēs. ¶ Casus. Uacāte aliqua ecclesia canonici ꝯuenerūt in vnū sup futuro p̄lato illiꝰ ecc'ie eligēdo: q̄ canonici quēdā titiū elegerūt electione facta dubitauerť canonici peccasse i forma electionis: ideo reuersi sunt ad capl'm: ꝛ aliā electionē de eodē titio fecerūt: postea istis electionibꝰ p̄ntatis titius dubitauit titꝰ q̄ electio p̄ualeret ꝛ nolebat vnā eligere: sꝫ dicit q fuerat electꝰ duabꝰ electiōibꝰ p̄testādo q nō itēdebat h̄re ius nisi i vna. Et est vnꝰ opponēs: q̄ petit vt titꝰ electꝰ eligat vnā electionē: et quācūq͡ȝ eliget vult īpugnare. an teneať eligere vnā vel aliā? R̄ndet ro. pont. q sic. Sed ponamꝰ q ipse elegit vnā vtrꝫ postea poterit ad aliā redire: si videat q ius sibi meliꝰ acq̄riť ex alia electōe? R̄ndet q si elegit vnā electionē: ipse nō potest ad aliā redire: q: videť illi renūciare eligēdo p̄mam electionē: ideo debet bene deliberare apud se quam electionem velit acceptare.

Casus lr̃alis d. hclis

¶ Glo. se. q̄rit ꝛ soluit. solutioni obijcit ꝛ respondet.

m ¶ Duas. Ad q̄d de facto fuerunt due electiones facte de eodem? forte fuerat electꝰ ab eis ad q̄s ptinebat ꝓprio iure: ꝛ q: dicebať iā tps elapsuꝫ fuerat idē electꝰ a supiore ex iure deuoluto ꝛ vtrunq͡ȝ ꝓseq̄bať: vel forte fuerāt aliq̄ ꝯtēpti in p̄ma cū q̄bꝰ postea pcessum ē ad scd'am: vl' aliq̄ alia solēnitas omissa i p̄ma q̄

restaurata extitit i scda. Sz dices ad quid ergo ista bestia psequit nisi secūdā: forte aliq de his q fuerant in prima fuerūt contēpti in secūda: vnde caute faciebat si id de iure fieri posset vtraq psequendo: sz esse non potest propter rationem que sequitur.

a ¶ Insimul. Nec et diuisim: vt i fine patebit ¶ Glo. se. rationem declarat. s̄ gnat contrariū et soluit.

b ¶ Ex vna. Si enī prima valuit scda non valuit si scda valuit: g pma non valuit. In Zriū videbat. vt. s. de cōcess. pbē. post electionē: vbi pro seqbat duplicez ocessionē archidiaconat. Sed nō ob. q. ibi non dr. q fuerit admissus: sz psequi

insimul[a]: & cōfirmationē petat ex eis (cū non nisi ex vna[b] ipsarū valeat ius habere) rationi[c] cōsonum nō putamus ¶ Etiā si se cōtentū[d] esse velle altera per quam sue intentionis ꝯsequi posset effectū[e]: in initio ptestetur[f]. Oportet ergo eum (ne cum ipsius ecclesie[g] vel sui aduersarij[h]) si quem habet (discrimine in incerto vagetur[i]) eligere[k] quaz prosequi velit ex illis: et confirmationem petere tantum modo ex eadem. ¶ Regressum ad aliā: cui p electionem alteri renunciare[l]: sibiq ius ex ea nō cōpetere pfiteri videt: nullaten hitur. Idem

¶ Si electus non ꝯsentit: vel post consensum renunciat vl moritur: vel pter occultuz sui viciū electio cassatur: eligentes ad eligendū extunc integrum tempus habebūt: nisi circa id egerint fraudulēter. Joan. an. Capitulum. xxvj.

Si electio ex eo nō sortiatur effectuz[m]: quia electus consentire recusat:

l. §. si pter errorē facti aduersarij: tunc nō teneor eligere. ff. quorū leg. l. j. §. qd aūt. si pter factū eius in cuius locū successit eligere teneor. ff. de reg. iur. q in alterius. in fi. & j. de reg. iur. eo q in ius. et adde qd dixi. j. de re iudi. abbate. in pnci. Additio Fa. ad hāc glo. & se. qd dicā post Jo. mo. j. de ap. nō solū. sup ver. añ oia. ad fi. gl. ver. ipse Jo. mo. Jo. ā. [illegible] Si tñ esset excusabilis vt no. in remissiōe quam ponit finis glo. Joan. an.

Elect' an possit psequi electionē suā ex multiplici iure eligētium.

vnā electionē quā multiplici iure potuerūt facere eligētes: vt si q eligant ꝯsuetudine pscripta & priuilegio spāli non est phibitū vt ibi. sz hic duas vel plures electiones diuersas psequi prohibitum est.

c ¶ Ratiōi. q idē est qd lex. j. di. ꝯsuetudo. & ꝯsuetudini pualet. viij. di. frustra. & exēplis anteponēda est ix. di. sana quippe. & de hoc. j. e. ex eo.

d ¶ Contentum. s. j. e. eo. § qui.

e ¶ Effectum. s. confirmationem.

f ¶ Protestetur. Ergo nil operatur ptestatio. p cōtrariū eiꝰ facti ptest & oni videtur obuiare. qd dic. vt. xxvij. dis. c. j. de consti. cum M. de electio. cumana cum similibus.

Protestatio p factū ꝯriū tollit.

g ¶ Ecclesie. ad quā elect' est.

h ¶ Aduersarij. collecti vel aliis se opponētis. s. eo. capientes. & j. eo. ca. vltimo.

¶ Glosa seq. alleg. vij. pcor. dno iura in ꝯriū. soluit et remittit. viti. arg. ad. q. & remittit.

i ¶ Uaget. qd nō lz. ff. de iu. fis. l. ita fidei. ff. de edē. l. j. §. edere. ff. de inter. act. & etate. §. nichil. s. e. in electionibus. s. e. li. de rescrip. cum in multis. ad hoc de ap. c. ij. si. arg. contra q liceat in icerto vagari. ff. & rei vē. q de tota. §. incerte. ff. cōi diui. & si nō oēs. §. si icertū. sed specialia sunt. qd dic. vt no. de libel. obla. ca. ij. Et facit decre. ista ad questionē quā hoc anno disputaui an valeat alinatiua appellatio. s. appello ad archiepiscopum vel ad papam: super quo dic vt ibi di. j. de offi. dele. ca. si is cui.

k ¶ Eligere. Proponēdo g nō incurrit penā: sz suffi cit q alterā eligat: et sic tenet eligere: vt in actionib dici solet. aut em sū cert q michi ꝯpetit actio: & tūc eli gere debeo. ff. de trib. q in heredē. §. eligere. aut icer tus. & distingue tūc: qz aut sum incert p iuris imptitā & tūc nihilominꝰ eligere debeo: qz pitiores ꝯsulere debui: & ignorātia iuris non excusat: vt. j. q. iiij. §. notandū. j. de reg. iur. ignorātia. ff. de iu. & fac. igno. l. regula: aut p errorē facti: & tunc subdistingue: qz aut erat error pprij facti aut alieni aut eius in cuius locū successi. si errore proprij facti eligere debeo: quia in proprio facto intolerabilis est ignorātia (j). ff. ad velley.

Eligē an & qn dicat qs vnā ex plib actōnib sibi ꝯpetētib. Distinguit.

l ¶ Renūciare. Et ē rō: qz si sibi sūt ꝯiūe: vt. s. vidisti. et ē si. C. de fur. l. j. ibi eni agēdo mandati approbat factū serui agēdo furti reprobat: & iō vna electa fit alteri piudicium: ad idē. C. si. ser. exte. se man. emi. l. vna. vbi si ex peculiarib nūmis seruus se mādauit emi & empt est qñ agit ex vēdito ad pciū: qz ex illo pcio nō ꝯpetit emptori liberatio. vel agit mādati ad mācipium: sz vna electa sibi piudiciū facit in alia ea rōne q. s. ad idē. C. de codicil. l. vl. ff. de leg. ij. cū filiꝰ. §. varijs. C. de pac. inter emp. & vēdi. l. ꝯmissorie. Qd g dr q edita actio potest mutari emēdari & corrigi sicut placet vsq ad litē ꝯtestatā. ij. q. viij. libellorū. C. de edē. l. edita. verū ē i his in qbꝰ vna nō tollit p electionē alteriꝰ: vt hic i pdictis. ꝯcor. vt not. de libel. ob. c. ij. l. glo. magna. i fi. De hac tñ materia plene no. ff. de trib. q in heredē. §. eligere

Actio edita an & qn possit mutari

Si electio. Prio soluit casum quē p quattuor exēpla specificat & rōnē interserit. Scdo solutiōem moderat ibi: dūmō. Jo. an. Et determiat hec decr. qd tangebat per Hostiē. & Cōpost. s. e. ne p defectu. per Uin. & Ab. de mato. & obe. cum olim. Jo. an.

diuisio

¶ Pro intellectu huiꝰ capli psupponit q illi ad quos spectat electio eccłie cathedralis: siue regularis hñt tres menses ad eligēdū. ca. ne p defectu. e. ti. in anti. qz. ca. h. de ꝯcef. pben. nō est correctū: nisi in ecclijs cathedralib regularibꝰ: imo remanet incorrectū quo ad alias. nā ca. ne p defectu allegatū emanauit post illō. c. ij. & iura antiqua nō debemꝰ dicere correcta: nisi expsse inueniātur correcta. l. pcipimus. C. de empt.

Additio dñi helie.

¶ Casus Uacāte aliqua eccłia cathedrali vel regulari: canonici illiꝰ eccłie cōuenerūt in vnū tractaturi: de electiōe futuri plati: & quedā Titiū in suū prelatū elegerūt: cui postea pñtauerūt electionē eū requirēdo vt ipe ꝯsentiret vel dissentiret electiōi de ipo facte Ipse noluit ꝯsentire electiōi: vel forte ipse ꝯsentit: sed añ cōfirmationē ipe renūciauit illi electiōi vel etiam mortuꝰ est añ ꝯfirmationē: qrit vtrū canonici poterāt pcedere ad nouā electionē: & vtp habeāt adhuc tres mēses post dissensum vel renūciationē: Rñ. q sic acsi vacatio eēt noua: tñ nō ē noua: qz adhuc eccłia nō hz platū ex quo mřimoniū nō erat pfectū: iō canonici ad nouā electionē habebūt integrū tps acsi nō fecissent electionē: dū tñ nō ꝯmiserint aliquam fraudem.

Casus lfalis d. helie

m ¶ Effectū. Cōfirmationē. s. c. pri. si eni ꝯfirmatꝰ

esset: ꝛ cassaret cõfirmatio. dic vt. ī. eo. si confirmatio-nem. vel cõsecrationẽ: si talis est elect⁹. ꝫ. eo. cũ in cũ-ctis. ū. de accu. super his.

¶ Glosa seq. circa renũciationem electi qui consensit ponit tres opiniones ꝛ soluit.

Elect⁹ an pos-sit sine supior⸗ auctẽ renũcia-re ele-ctioni sue.

a ¶ Renunci-at. an elect⁹ post ꝯsensum sine su-perioris auctori-tate possit renũ-ciare electiõi de se facte fuit con-tentio inter do-ctores: et dixerũt Jo. Ber. Inno.

vel post cõsensum renũciat[a] iuri suo: aut forte diẽ claudit extremum: seu propter occul-tum[b] eius vicium irritaꝫ: ele-ctores qui iam fecerãt quod spectabat ad ipsos infra iuꝫ terminũ eligẽdo: habebunt a dissensu[c] renũciatione[b] mor-te vel irritatiõe predictis: ac si vacatio noua esset tp̃s inte-grũ[e] ad electiõez aliã[f] celebrã-dã. ¶ Dũmõ nil fraudulent[g]

Pe. de samp. ꝛ Ab. ꝫ. de trãslat. inter corporalia. ꝙ pt ¶ Gof. ꝛ Hosti. ibi tenẽt contrarium. ¶ Dixit igitur Ber. ꝛ Inno. de restit. in integ. c. ij. ꝙ post consensum ꝛ ante confirmationẽ sufficit renunciare in manibus eligentium. Tu dic ſm Guil. qui hoc nota. ꝫ. c. ꝗuis. ad fi. ꝙ non cõfirmatus aut renunciat electiõi priusꝗ̃ negocium ad superioris deferatur examen: aut post. primo casu hoc ei licet. ꝫ. eo. cum inter canonicos. de trãsla. inter corporalia. de restit. in inte. c. ij. vij. q. j. ꝗ̃ periculosum. Si delatũ est aut proponitur tale quid contra electũ ꝙ electionẽ nullã reddat. ꝛ eligẽtes po-testate priuat eligendi: aut non. In primo casu licꝫ te-neat renunciatio quo ad ipsum: non tamẽ quo ad su-periorẽ quin facta renũciatiõe possit super ꝓpositis veritatẽ inquirere. et si de ipsis constiterit eligere ac ꝓuidere acsi ꝓnũciatũ esset. de sup. neglig. p̄la. licet alias sibi posset illudi. ꝫ. ꝺ postul. bone. ij. §. nec noce-bat. ꝛ crimina vndecũꝗ̃ ꝛc. xxiij. q. iij. ecce. ꝺ collu. c. j. Sicut qñꝗ̃ de iure defuncti q̃rit vt sciri possit de iu-re supstitis. ꝫ. de arbi. ex parte. Itẽ secũd⁹ accusator de prioris p̄uaricatione docẽs admittiꝫ. ff. de p̄uaric. l. iij. C. ꝺ accu. si quis homicidij. In scḋo casu tenet in totũ renunciatio. in nullo eñi p̄iudicaꝫ supiori coram quo questio pendet: puta si dicatur ꝙ electio facta sit contra formã ꝯcilij. qꝛ ꝓpter. Ego dico ꝙ etiam si nõ sit delatum negociũ ad supiorem vel etiã in scḋo casu distinctionis cũ delatũ est. s. ꝛ nõ opponiꝫ id ꝑ qḋ sint priuati: licet teneat renunciatio quo ad electuꝫ scḋm opi. Ber. ꝛ sequaciũ: quã credo verã esse: tamẽ in nul-lo casu tenebit quo ad supioris p̄iudiciũ. nam etiaꝫ si peccatũ sit in forma habet supior tunc ꝓuidere. vt. ꝫ. eo. ꝗ̃ꝗ̃. Dico ẽ breuiter ꝙ in oi casu añ cõfirmationẽ tenet renunciatio quo ad electum. quo ad supiorẽ in nullo casu fit sibi p̄iudicium per iura ꝓ hac parte in-ducta. ꝛ arg. ī. eo. ab eo. Et archidia. hic di-cens ꝙ littera hec loquiꝫ de renunciatione post cõsen-sum: ꝛ de nulli⁹ licẽtia mẽtionẽ facit. Idem Joã. mo. ī. vt li. pen. c. j. Joã. an. Cui tñ Hosti. fateꝫ ꝙ ꝯtraria opi. hꝫ equitatẽ. Sed dicit ꝙ id interpreta-ri non est suũ sed pape. qui fi. sunt legi. per venerabilẽ §. rationibus. Jo. an.

¶ Glosa seq. cãm addit. lſam exponit. q̃rit ꝛ soluit.

b ¶ Occultũ. idẽ si ꝓpter supueniens delictũ vel fa-ctũ: pone ꝙ peccauit in decꝫ. ꝫ. c. ꝗ̃ sit. vel in decre. cu-pientes. vel in decre. ī. e. si religiosus. redibit ptãs ad electores cum in culpa non fuerint: ꝛ ideo dicit de oc-culto: quia si sciẽter elegissent/potestas eligendi non rediret ad eos sed ad supiorẽ deuolueretur ſm distin-ctionẽ decꝫ. ꝫ. eo. ꝗ̃ꝗ̃. ꝛ sic nõ ꝓcederet q̃stio ꝗ̃rũ tp̃s deberent habere qꝛ nullum. Sꝫ pone ꝙ sciẽter elege-runt indignũ: ita ꝙ p̄uati erãt ptãte eligẽdi papa de gratia eos restituit/nũquid habebũt integrũ tẽpus vel tantum quod superaret? Dico ꝙ integrũ ꝑ hanc decre. ꝛ per decre. de maiori. ꝛ obe. cum olim. quia in-tegre restitui intelligũtur. ij. q. iij. notandũ. C. de sen-ten. pas. l. j. ꝛ ita no. Uin. ꝛ Ab. in predic. decre. de ma-iori. cum olim.

c ¶ A dissen-su. vt. ꝫ. in p̄mo casu.

d ¶ Renũcia-tione. s. post con-sensum.

¶ Glosa sequẽs litterã exponit et ampliat: scḋo ponit duas opi-niones ꝛ primam approbat.

e ¶ Integrũ. s. triũ mensiũ in cathedralibus vel re-gularibus ecclijs. ꝫ. e. ne ꝓ defectu. in minoribus sex mẽses. de cõces. p̄bẽ. ca. ij. Et idẽ intelligo repertũ in-tuũ. ī. de p̄bẽ. statutum. Et intellige hanc decre. in his qui de iure ꝓprio habẽt eligere: qꝛ secus si ex iure deuoluto ſm ea q̃ not. Ber. Tan. ꝛ Hosti. ꝫ. eo. ne pro defectu. qui dicunt negligẽtes esse priuatos tñ in pri-ma electione que occurrit. vñ ſm hoc si archiep̄us ad quẽ ex iure deuoluto spectat eligere/eligit: et electus dissentit/vel renunciat/vel moritur: ad canonicos re-dibit electio. Sed Gof. intellexit negligentes priua-tos in tota illa vacatione: sed prior opinio verior vide-tur: qꝛ si culpa ex delicto ꝓueniens ex prima electio-ne tñ punitur. ꝫ. eo. cum vintonieñ. multo forti⁹ hic erit culpa q̃ prouenit ex negligentia: cum minus pu-niri debeat negligẽtia ꝗ̃ dolus. ꝫ. eo. nihil est. de cri. fal. ad falsarioruꝫ. Et idẽ in patronis quo ad quadrimestre tẽpus vel semestre. de quo. ī. de iure patro. ca. vno. Jo. an.

Dolus pl⁹ pu-niꝫ ꝗ̃ culpa.

¶ Glosa seq. textũ ampliat. scḋo notat diuersa tp̃a.

f ¶ Aliã. Eadẽ ratiõe idẽ dico in tertia ꝛ in quarta si secũdus vel tertius dissentit/renũciat/moriꝫ/vł oc-culto suo vicio cassaꝫ: ꝛ idẽ in vlterioribus. Not. igitur tp̃a q̃ danꝫ in expeditionibus ecclĩarũ vacantiũ. Pri-mo dantur tres mẽses electoribus ad eligendum: vel sex mẽses ſm distinctionẽ. ꝫ. eo. ne pro defectu. de con-ces. p̄bẽ. ca. ij. ꝛ seruata forma isti⁹ decre. Ad p̄sentan-dum datur tp̃s ꝗ̃citius fieri põt: et adhuc octo dies. ꝫ. c. ꝗ̃ sit. ꝛ ca. cupiẽtes. in p̄nci. §. ceterum. Ad cõsen-tiendum datur vnus mẽsis electo si libertatẽ habet cõsentiẽdi: alꝛs ꝗ̃tum iudex arbitratur. Ad petẽdam confirmationẽ dantur tres mẽses. ꝫ. c. ꝗ̃ sit. Ad cõse-crationẽ aliĳ tres. c. distin. quoniã. ꝛ. lxxv. distin. ca. ij. Et si dꝫ palliũ petere hoc faciat a tẽpore consecratio-nis infra alios tres mẽses. c. dist. c. j. In causis aũt re-gulariũ vel cathedraliũ q̃ ex immediata subiectione vel appellatione deuoluuntur ad papam serua decꝫ. Nicolai. ꝫ. eo. cupientes.

Tp̃s p̄-fixum ad ele-ctionez facien-dã p̄n-tandã ꝯsensũ exhibẽ-dum: ꝯfirma-tionem ꝛ conse-cratio-nẽ petẽ-dam.

¶ Glosa seq. tertum exponit: dubium soluit ꝛ arguit.

g ¶ Fraudulenter. Pone in vltima die triũ mensiũ dixerũt canõici. eligam⁹ talem q̃ dissentiet: et sic a die dissensus adhuc habebim⁹ tres mẽses: ꝛ sic fraudem faciẽdo repetebanꝫ sex mẽses hr̃e in cathedralibus: vł regularibus vł in inferioribus annũ: qḋ esse nõ dꝫ. ꝫ. e. auaricie. Et dico ꝙ qui fraudẽ allegat eam ꝓbare dꝫ. ff. de ꝓbaꝫ. quotiens. §. qui dolo. Nota ẽ hãc decre. q̃ facit ꝓ his q̃ no. ꝑ Inno. ꝛ Hosti. de appeꝫ. ex ratione quibi no. ꝙ si vna die q̃s fuerit impedit⁹ de anno ap-pellationis ꝓsequende: habebit integrũ annũ ꝑ pre-dictã decre. ꝛ eo. ti. cũ sit. ij. q. vj. et q̃. ꝛ in auẽ. de his q̃

Appel-lans ꝛ ipedit⁹ vno die ãni ad ꝓseq̃n-dũ ap-pella-

tionem an habeat se cũdum annum integrũ. ingre. ad appellã. in pn- §. j. ij. et iij. col. viij. Sed si beneficio restitutionis ei subueniret tũc nõ habebit nisi tñ tẽpus q̃tũ amisit. ff. ex qui. cau. ma. in l. reg. resti. l. ab hostib⁹ §. fi. ibi de hoc p̃ eos plenꝰ videre poteris. Additio. Facit cleme. ab eccl̃a. de resti. i inte. Jo. an.

ctio honor sic. Jo. an. Additio. Scilz post. in decre. nullꝰ. et Abba. in decre. admonet. qđ placet Jo. mo. et Archi. s. e. q̃ sit. nec ob. đcre. nullꝰ. q2 illđ cũ est aliqđ ius q̃sitũ hic de mera gr̃a: hoc semp saluo qđ habes in extrauã. bñ. co. ti. si religiosus. de qua ibi feci additionem. Joan. an.

Onus nõ aspirat sed honor.

diuisio

Si religiosꝰ. Sũt duo dicta. Secundũ ibi. Quia vero.

Casus sfalis dñi heñ. lye.

Casus. Vacãte aliqua abbatia forte abbatia mõasterij non in pictauis vel alio monasterio monachi illius mõasterij quẽdã monachũ alteriꝰ monasterij in suũ abbatem elegerunt et electione facta sibi eam presentauerũt petẽdo vt cõsentiret: aut dissentiret. querit vtrũ iste monachus possit consentire isti electioni sine licentia sui abbatis: vel req̃rat vt petat et obtineat licentiã a suo plato siue abbate? Rñdet ro. põ. q cũ monachꝰ censeat mortuus et nõ habeat velle neq nolle nõ potest cõsentire electioni de se facte: nisi petita et obtẽta licẽtia a suo prelato: tamẽ si suus prelatus nollet ei dare licentiam. posset ipse prelatꝰ cõpelli p suũ superiorẽ. Sed quid: ponamus q abbas bñ vult ei dare licentiã sed cõuẽtus nõ vult cõsentire: vtrũ solus abbas possit ei dare istã licẽtiam? Respondet q sic: etiã inuito conuẽtu.

egerint in premissis. Idem.

Si religiosus non obtenta licẽtia consentit electioni de se facte extra suum monasterium: non valet consensus: et irrita est electio. Capi. xxvij.

Si religiosus (cuiꝰ arbitrium[a]: nõ ex sua: cum velle vel nolle nõ habeat[b]: sꝫ ex illius quẽ vice dei supra caput suũ posuit: et cuiꝰ imperio se subiecit: volũtate depẽdet) electioni de se ad plationẽ aliquã extra suum monasterium vel suã[c] eccl̃iam celebrate: sui suprioris[d]: q̃ dare ipam valeat nõ petita lnia et obtẽta[e] psum pserit cõsentire: consensus sic prestitꝰ nõ teneat[f]: et in penã psumptiõis illiꝰ: electio eadẽ ipo facto viribꝰ vacuet oino.

Solꝰ supior sine ɔuẽtu dare põt suo religioso cõsentiendi et transeundi licentiam.

Quia vero vtrũ religiosis[g] consentiẽdi electionibus de se factis et ad prelatiões ad quas electi fuerint trãseũdi a suis superioribus: sine fratrũ consilio licentia dari possit (cum iura sup hoc sint varia[h]) dubitatur interdũ. Nos[i] ad hmõi dubitationẽ tollẽdam[i]: et vt ordinationes ecclesiarum ac monasterioꝝ in quibꝰ tales[k] electi[l] extiterint celerius et facilius valeãt expediri: decernimꝰ vt ijdẽ superiores (suis irrequisitis conuẽtibus) electis[m] huiusmodi cõsentiendi et transeundi: liberam dare valeant facultatem. Idem.

Monachꝰ in abbatẽ eligi non põt nisi sit expresse pfessus. Ad dignitatẽ aũt epalẽ et in seculari et i regulari eccle nisi talis eligi poterit.

Nullꝰ reli- Ca. xxviij.

f Nõ teneat. Sic. s. e. q̃rũdã.

g Religiosis mendicantibus vel non.

Gl. se. alle. p et ꝯ et ponit opi.

h Sint varia. q eñ solus platus illã dare posset videbať p c. lviij. dis. c. j. ibi abbas loci de capitulo nichil dixit. et. s. de renũ. post trãslationẽ ibi et sci fridiani priore. et. s. e. tit. q̃ sit. ibi/ superioris. nil de capitulo dixit. In cõtrariũ videbatur. s. đ pb. sig. abbate. ibi/ abbati et conuẽtui placuit et c. et est expssũ. đ statu mona. c. ij. l si. et xx. q. qđ. iij. statuimus. et hoc scđm l sam q̃ ibi est ab batis ac totius congregationis; sed fm aliã que est sine actione facit in cõtrariũ. Et prelatꝰ nõ põt alienare res eccl̃ie sine consensu capituli. xij. q. ij. fine. ergo nec psonas cũ maior sit alienatio psone q̃ rerũ. ad idẽ. xij. q. j. pcipimꝰ. et hãc scđam ptẽ tenebat Jo. an. l viij. dist. c. j. et Ber. in pdicta decre. post trãslationẽ in tertia glo. pma tñ hic approbať: nõ tã de iure antiquo q̃ de hoc nouo ob celerẽ ecclesiaꝝ expeditionẽ. Additio. Archi. allegat xvj. q. j. monachi. et c. cũ p vtilitate. et xviij. q. ij. nullã potestatẽ. xx. q. iiij. monachũ. nisi abbatis. Joan. an.

a Arbitriũ. Depẽdet ex volũtate eiꝰ cuiꝰ ipio. et c.

b Non habeat. xij. q. j. non dicatis. et. s. eo. quorũdam. i. de sepul. ca. vlti.

c Suã eccl̃iam. In alijs s nõ hꝫ locũ hec ɔstitutio

d Supioris. solꝰ etiã sine ɔuẽtu. vt. i. pximo rñso

Gl. se. l ram exponit: notat: q̃rit et soluit et opi. ponit.

e Obtẽta. Debito mõ et nõ p extorsionẽ. vt. s. eo. quorũdam. ad idẽ. j. de his que vi metusve cau. fi. c. j. Et no. casum in q̃ nõ sufficit petere licentiã nisi et obtineatur: interdũ sufficit. vt. s. de reg. licet. Sed qđ si superior licẽtiã dare nolit: dixerunt Tan. et Ber. s. de renũ. post trãslationẽ. in pn. ipsum p suũ superiorẽ cõpellendũ. nisi habeat iustã cãm denegãdi. j. de iure pa. nullus. si habeat iustã cãm non cõpellit. lxxiij. dist. Fas. lxxi. dis. c. ij. et iij. Sꝫ q2 solꝰ principis priuilegiũ videť priuare aliquẽ re sua. dicũt quidã p superiorẽ papã intelligendũ: et sic loquiť illa decre. nullꝰ. q̃ in papa loquitur. Additio. Dic vt ibi dixi. Joan. and. Additio. Dicit Jo. mo. animꝰ hois generosus de se tẽdit ad alta: scꝫ honores et officia. quem animũ repriműt iura: vt hic. et. j. de testa. ca. ij. Sꝫ nõ sic homo aspirat ad onera. hinc est q dictio onus nõ aspirať: sed dictio honor sic.

Religiosus electus non valẽs hře lnĩam ɔsentiẽdi a suo supiore qđ facere debeat.

i Tollendã. Interpretatio eñ et declaratio iuriũ ad eũ spectat. xj. q. j. §. ex his. de sen. excõ. inter alia. C. de legi. l. vlti. et habes etiã de hoc. s. de postu. c. j.

k Tales. Scꝫ religiosi qui nõ habent liberum arbitrium transeundi. vel consentiendi.

l Electi. Ex multiplicatione huius verbi qđ hic habes no. q religiosi possunt eligi et dicã. j. c. pxi.

m Electis. Non dixit eligendis vnde nõ valet licẽtia data religioso vt consentire possit electioni future vel pulsioni etiam cum consensu sui superioris: vt cõsti. clemen. eo. titu. cum concessa.

Nullus religiosus. Primo statuit. Secũdo decernit ibi. qđ si. Tertio excipit ibi. Ad dignitatem. fortificatione interserẽs ibi. ad quã. Jo. an. Declarat in prima parte decre. s. eo. cũ cãm: et reprobat qđ no. Naso. et Cõpost. s. e. cũ in magrm et approbat qđ ibi no. Hostiẽ. et Gof. et Abb. in decre. eo. cum causam. In secunda approbat qđ no. Bern. de sta. reg. quod dei timorem. in magna. glo. Compost. s. eo. cum causam.

et hostien. de voto per tuas. Joan. and.

¶ Casus. Uacante monasterio scti cypriani pictauis in q̄ sunt plures monachi: aliq̄ sūt tacite pfessi: videlz p delationē habit⁹ vel se inuicē do actib⁹ pfessorū alij aūt sunt expsse pfessi: ipsi ꝯuenerūt inuicē sup electione futuri abbatis: ꝛ quēdā monachū tacite pfessum nō aūt expresse in suū abbatem elegerūt vtrum ad hoc q̄ q̄s possit eligi in abbatē requiratur expssa pfessio? R̄ndet ro. pon. q̄ sic: ita q̄ tacita pfessio nō sufficeret: ꝛ hodie istud caplm extēdit ad prioratus ꝛ alias administrationes: vt i cle. ne i agro §. sane. d̄ sta. regu. Ex q̄ dicūt doctores. q̄ monach⁹ q̄ fecit tacitā pfessionē pōt istare vt plat⁹ su⁹ ipm admittat ad pfessionē expssam: qꝛ ipsi⁹ mōachi iterest admitti ad pfessionē expssaz: vt possit vocari ad priorat⁹: ꝛ alias administrationes. Hoc dicūt ista duo vltia capła i sui lōgo.

Casus lfalis dñi helye.

giosus ad abbatiam seu prelaturā[a] sue vł alteri⁹[b] religionis decetero eligat[c] nisi antea fuerit ordinē regularem expresse[d] pfessus. ¶ Qđ si secus actū fuerit eo ipso irritū[e] habeat. ¶ Ad dignitatē vo epalē (ad quā nouitij[f] eligun tur interdū) talem in secularibus vel regularib⁹[g] ecclesijs eligi minime prohibemus.

I dē. ¶ Forma electionis tradita p decre. š. co. cū dilecti. nō est sublata p sequēs concilium qꝛ ppt. h. d. Jo. an.

Cum expe- Cap. xxix.

¶ Nota primo ex caplo si religiosus: q̄ religiosus per pfessionē abdicat a se suū ppriū velle: et istud supponit volūtati abbatis: et hoc verū in licitis ꝛ honestis. Nā si abbas sibi pciperet aliqua q̄ essent ꝯtra deū: nō teneret ei obedire: vel etiā si pciperet aliq̄ q̄ sunt ꝯtra ppriā cōscientiā: ad omnia autē alia tenet ei obedire ¶ Nota insuper ex dicto ca. si religiosus. q̄ religiosus pōt cōsentire electiōi de se facte cū licētia sui plati: ꝛ solus prelat⁹ inuito cōuētu pōt dare religioso licētiam se trāsferēdi ad aliud monasteriū. ¶ Nota ex. c. null⁹. q̄ ad hoc vt possit religiosus se trāsferre ad aliud monasteriū requirit q̄ fecerit pfessionē expressam. Idē dicendū in quocūq̄ prioratu: vt in cle. ne in agro §. sane. alleg. ¶ Nota q̄ religiosus pōt vocari ad prelaturam epalem posito q̄ ecclesia cathedralis sit secularis nec per hoc dicitur descēdere sed potius ascendere: quia episcopi dicuntur religiosissimi.

a ¶ Prelaturam. Puta prioratū guardionatū vel magistratū sm q̄ diuersa sunt noia talium prelatorū qui religiosis presunt. vt. š. co. querūdam. ad idē. š. co. fundamēta. Sed etiam hodie in administrationibus et prioratibus monasteriorum habet hoc locum: vt in clemen. de sta. regu. ne in agro §. sane.

b ¶ Alterius religionis. Hodie religiosus eligi nō pōt ad prelaturā alteri⁹ religionis vel habitus p clemē. co. ti. cū rationi. Additio. Archidiacon⁹ tenebat hic cōtrariū p hāc litterā. respōdens ad. c. xvj. q. ij. nota actione. q̄ non loquebat de disparitate habit⁹ sed clericoꝝ ad laicos. ꝛ sic. xix. q. iij. monasterijs. loquebatur de laicis qui sunt in probatione. et. c. officij. loquebatur de nouicio non ex parte. Joan. and.

¶ Glo. se. ondit hic solui q̄stionē de q̄ ponit duas opi.

c ¶ Eligat. Eligere tñ pōt si tacite sit pfessus. j. co. ex eo q̄. in fi. ꝛ in. c. indēnitatibus. in pn. Nota expsse q̄ monachus vel religiosus eligi pōt nec habet postulari: sed post electionē postulabit: sine superioris eñ licentia qui eā dare possit nō poterit cōsentire. š. e. ca. pxi. p qđ idē probat: ꝛ per decre. š. co. q̄sit. ꝛ. š. codē quorūdā. De hoc olim opinio. fuerunt ꝛ tractabāt de hoc Inno. ꝛ Hostiē. š. de renūcia. post trāslationē. de vo. p tuas. Cōpost. š. de postu. c. j. Gar. š. co. q̄sit. et dicebant quidā quibus fauebat Inno. ꝛ Cōpostellanus. monachū extra suū monasteriū debere postulari: nō obstat decreta. per tuas: vbi dicebant electū in prelatum alias in epm eligi posse: alr̄ extra suū monasteriū postulari debebat. Alij dicebant indistincte eū eligendū. Ad decre. post trāslationē r̄ndebant illum fuisse postulatū ppter ordinem epalem: hodie tene cum eligendum p hec iura.

Professus tacite pōt eligere

Religiosus an debeat eligi vel postulari.

d ¶ Expsse pfessus. Ergo nō solum secularis eligi nō poterit in abbatē. vt. š. co. cū ad nr̄am: sed nec religiosus tacite pfessus vt hic. ꝛ. j. co. indēnitatib⁹. in pn. vbi in abbatissa vel priorissa idem dicit. et tñ p tacitā pfessionē bñ est quis monachus ꝛ votū solēnizat. j. de vo. c. vno. nō autem solus habitus sed pfessio facit monachū. š. de regu. porrectū: talem aūt pfessionē in scriptis facere debēt vt obuiet illis (si postea clamarēt) ppria scriptura. xxvij. q. j. omnes femine. j. q. vij. saluberrimum.

Professio debet fieri i scriptis.

e ¶ Irritum. Olim non erant irritum ipso iure sed irritandum per sententiam. š. eo. cum causam.

f ¶ Nouicij. Nedum tacite professi. et minus sunt obligati nouicij qui possunt ad seculum remeare: nisi appareat eos absolute voluisse vitam mutare. vt. j. de regu. non solum.

Nouicij pñt ad sclm redire.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

g ¶ Regularib⁹. Quasi dicat interdū cathedralis ecclia secularis est. i. secularium canonicoꝝ: interdū regularis vtroq̄ casu tacite pfessus in epm eligi poterit. Sed que est ratio quare in cathedrali regulari eligitur nō professus: in alijs nō: put dixerūt Lau. Tā. Gof. et Cōpostellan⁹ in pdicta decre. cū cām. id est p excellentiā epalis dignitatis ꝛ ordinis. vt epo etiā secularis immediate presit monachis: ꝛ pbatur idē. š. de iudi. cām. š. ne sede vacante. c. j. vbi monasterium erat vnitum cathedrali ecclie forte seculari. tñ Tā. ꝛ Gof. ibi dixerūt q̄ bathonien. cathedralis ecclesia ibi erat regularis: sicut et multe in anglia. Sed Ber. videt tenere cōtrariū in tertia glo. vñ in cōsecratione religiosus dicitur etiam religiosior: abbate ꝛ epo monachos ad professionē recipit vt abbas. in aut. de sanc. epis. § iubem⁹. colla. ix. ꝛ facit ad hoc. š. de voto ꝛ vo. redēp. ex multa. ꝛ qđ no. de capellis monachoꝝ. c. ij.

Eligi an possit secularis in epm ecclesie regularis.

Cum expediat. ¶ Premittit declarationis cām gñalem. Scđo declarat ibi. Decretalē. Jo. and. ¶ Pro intellectu hui⁹ capli presupponit primo illud qđ habetur in. c. cū dilecti. ꝛ. c. qꝛ propter. eo. ti. in an. Dicitur in. c. cū dilecti. q̄ canonici alicui⁹ ecclesie vacātis possunt cōpromittere in aliquem sub hac forma videlicet vt ipse exquirat vota singulorum canonicorum: et eligat illum in quem cōsenserit maior pars totius capituli: et dicant illi hoc modo. Nos sumus viginti canonici qui dam⁹ ꝛ ꝯcedimus tibi potestatē vt exquiras vota singuloꝝ canonicoꝝ sigillatim ꝛ secreto et si reppereris aliquem in quē maior pars totius capituli cōsenserit illū eligas: sed illa forma nō est seruanda in electionibus aliarum dignitatū: per quas ecclesia nō dicitur viduata. Dicitur in. c. quia ppter allc. q̄ canonici debent eligere prelatum altera de tribus vijs. videlicet per viam spiritussancti vel cōpromissi/ vel scrutinij. Per viam spiritus sancti videlicet

Diuisio Additio dñi helye.

Eligendi tres vie.

diat[a] concordare iura iurib[9] et eorum correctiões (si sustinerí[b] valeant) euitari. ¶ Decretalē[c] felicis recordatiōis Inno. pape. iiij. pdecessoris nri: que inuit: sub ea forma posse in electionib[9] cōpromitti: vt compromissarij secreto et sigillatim voluntatib[9] oim inquisitis[d] illū in quē maior et sanior pars capli[e] cōsenserit eligere teneātur: declaram[9] abrogatā nō esse per subsecutū concilium[f] gnāle: imo pōt in ipsis electionib[9] vt pri[9][g] procedi licite p eandem. Idem.

¶ Accedens ad sede apostolicam p instruēdo negocio electiōis p decre. cupiētes. eundo, hac de causa stando: et redeūdo integre pter quotidianas distributiones) percipit fructus bñficiorum quos pcipere posset in ipsa ecclīa residēdo. Jo. an. Capitulum. xxx.

Cum non deceat[h] alicui suū officiū esse dānosum. ¶ Statuim[9] vt hi qui

quādo ꝯcorditer eligūt aliquem: nullo modo habito tractatu inter se. Per viā ꝯpromissi qn eligentes compromittūt in aliquo. vt dictū est in ca. ppetue. §. e. tit. vn forma scrutinij est multū difficilis. in qua etiā deficiūt periti: et maxime si nō habeat practicā. et in hoc c. deciditur vtrū p. c. qr ppter. sit correctū. c. cū dilecti. videlicet q si canōici velint transferre in aliquos potestatē eligēdi q debeant facere ꝯpromissum absolutum nō determinatū. Uel vtrum non sit correctū illō. c. cū dilecti videlicet vt canonici possint facere cōpromissum cū determiatōe et restrictione? Rñdet q p cap. qr ppter. nō est correctū. c. cū dilecti. Nā. c. qr ppter. nō dicit q illud ꝯpromissum sit simplex: et nō sit determinatū et restrictū: sed solū ponit vnā formā ꝯpromissi: qr dicit q ex altero de trib[9] modis est pcedēdū. et si aliter pcessum fuerit nō valet electio. Forma aūt cōtēta in. c. cū dilecti: continet sub forma compromissi.

¶ Glo. seq. notat et exponit.

a ¶ Expediat. Et no. ex hoc pncipio inspiciendū qd expedit. de pe. di. j. aliud. xj. q. j. aliud. et. §. de vo. et vo. redemp. magne. Et ppue expedientia vtilitatē respicit. vt ibi ptz. Jo. an. Additio. j. Uide ibi qd dixi in glo. hoc ptz. in fi. Jo. an.

b ¶ Sustineri valent. rephendunt hic illi q volunt sustinere iura q penitus sunt correcta: vbi ergo apparet de correctione non sustineant: alis sustineant. Ad idem. C. de inoffi. testa. l. si quādo. et. §. ecclīa vestra. ij. Additio. Uide quod de puuile. accedētibus/ dixi sup. j. glo. in fi. Jo. an.

c ¶ Decretalē. §. eo. cū dilecti. alis cum dilectus.

¶ Glo. seq. declarat et ꝯmendat hanc formam.

d ¶ Inquisitis. Est ergo ista forma partim ex scrutinio. et partim ex cōpromisso: vt hic ptz: sed principaliꝰ dicit ista forma cōpromissi: sed determinati. Et si bene aduertat ista hodie est melior et exped tior forma iudicio meo q hodie habeamus. nō enī volūt canonici libere ius suū in alios trāsferre: et dare illis potestatē pficiēdi plātū p formā scrutinij graue ē pcedere: nec oēs bn sciūt illā formā seruare: imo et boni iuriste practicā ignorātes in ea deficiunt: expedientius ergo seruabitur ista forma.

Scrutinij forma difficilis est.

e ¶ Capituli. No. qr sec[9] si diceret de maiori pte eligētium: et ꝯpromissarij illū elegissent quē maior pars numero nō maior capituli noīasset: qr tūc electio esset nulla. §. e. si cui. Additio. Cum qua hec deberet iungi: vt ibi dixi. et hic Archi. Jo. an.

¶ Glo. seq. ponit motiua opinionis hic reprobate. et alleg. respondet.

f ¶ Cōciliū. §. e. qr ppter. Dicebāt enī quidā q forma illa sublata erat p decret. qr ppter. et hoc videbat tenere Hosti. in pdicta decre. in pn. qui dicebat diuersas electionū formas: vt. §. e. cū dilecti. et ppterea ibi tres tm forme: vel sm alios due approbari videnł: et ppterea ibi dr: aliter electio facta nō valet: sed hinc est verum: vt hic vides. et ppterea ista est forma ꝯpromissi: sed cum certa determinatione vt supra dixi.

g ¶ Ut prius. i. sicut poterat ante cōciliū. qr ppter. concilium tm et decre. fuerunt eiusdem auctoris.

Cum non. ¶ Primo ponit constōnis causam gnālem. Scdo ponit ꝯstitutionē: interserēs causam specialē. Tertio tollit obstāria. Secūda ibi: Statuimus. Tertia ibi Nō obstantib[9].

divisio

¶ Casus. Dicit in ca. cupientes §. eo. q si in causa electionis appelletur ad apostolicā sedē eligētes debēt mittere ad eandem sedem duos ex ipsis istructos similiter q opponētes debēt mittere duos ex ipsis. Sed qd si illi qui mittuntur ad apo. se. sunt de ipsis canōicis: vtrum ipsi canonici debeāt reputari residētes: hoc est vtrum ipsi possint pcipere fruct[9] pbendarum suarū? Rñ. q cū ipsi canonici sint absentes p vtilitate illi[9] ecclie debēt censeri et reputari pñtes: ita q ipsi pcipiāt fruct[9] pbēdarū suarum exceptis fructib[9] distributionū suarū quotidianarū. Sz ponam[9] q tales canonici qn erāt in ecclīa cui[9] negociū tractat pcipiebāt fruct[9] pbēde quā habebant in alia ecclīa: sicut l abbatia ecclie btē marie maioris Pictauis non pōt esse abbas illi[9] ecclie nisi sit canōic[9] in ecclīa Pictauen. et pcipit fructus ipsius abbatie? Rñ. q tales canōici absentes p vtilitate ecclie fruct[9] nō solū suarū pbendarū quas hñt in ecclīa: cui[9] negociū psequūtur: sz et debent pcipe fruct[9] quos pcipere nt si nō essent absentes: sz residerent in illa ecclesia.

Casus l's alius d. helie

¶ No. pmo ex hoc ca. illud ad qd allegat principium ca. q offm suū nō dz alicui esse dānosum siue nociuū.

¶ No. vlteri[9] q absentes p vtilitate ecclie censent residētes quo ad pceptionē fructuū suarū pbendarum exceptis qtidianis distributionibus: q tm conceduntur interessentib[9] diuinis officijs hoc verum: nisi talis canonic[9] eēt infirm[9]: qr dz etiā habere quotidianas distributiōes: lz sit absens: vt in. c. j. de cle. egro. in anti.

¶ Nota insup q absentes ab ecclesia in qua sunt prebendati de iure cōi non debent percipere grossos suarū prebēdarū: valet tm ꝯtraria ꝯsuetudo vel statutū vt etiā in absentia pcipiant fruct[9] suarū pbendarum ca. cum oēs. de consti. in antiqua. Nā ppter officium id est ministerium dat beneficium. i. fructus.

¶ Glo. seq. no. alle. ad hoc pncipium sex ꝯcordātias.

h ¶ Nō deceat. Et not. ex hoc pncipio inspici qd deceat/ qd ppric honestatem respicit. §. de vo. et vo. redēp. magne. Nec enī honestū est off. ciū suū alicui fore dānosum. xiij. q. iij. §. itē in criminali. §. veturis. §. de rescp. statutū. l fi. ff. de fur. l. seru[9] cōis. ff. ad vel ley. l. ij. §. j. C. de admi. tu. cū quidā. §. de fideius. puenit. cū fi. Additio. Hec allegant Jo. mo. et Archi. Est tm contra. vij. q. j. cōstitutū. vbi de hoc. et dicam. J. de sup. negli. pla. c. fi. super. ij. glo. Jo. an.

Offm suū nemini dz esse dānosum

¶ Glo. seq. soluit questionem.

a ¶ Iuxta. No. qȝ per hanc lrām dico qꝫ si talis est casus quo instruēs vadat nō astrict᷒ p decr. ṡ.e.c. cū piētes puta: qȝ non est ecclīa cathedralis nec regularis: vel si est talis appellatio vł immediata subiectio que nō deuoluit. his casibus cū nō habeat locū decr. cupientes. ergo nec istius decr. puilegiū p istā lrām ⁊ cōcor. qd dixi.j.co.si post=ꝗ.ij.responso. Addi. Et facit ad q̄stionem quā Padue disputauit de docto re disputante q̄ disputare nō tenebat. quā vide ſ. ḋ re.iur. acces soriū. Io.an.

b ¶ Constitutionē. ṡ.e.cupiētes.

c ¶ Residētes Cōcor. ṡ.de cle. nō resi.et pte.

d ¶ Residendo. Pone. hab; ecclīa Bon. puilegium qꝫ canonici ipsi᷒ ecclīe percipiāt fruct᷒ bñficioꝝ suoꝝ q̄ hñt in aliis ecclīis in Bono. ecclīa residendo. vel hꝫ ipe qui vadit pro instruendo negocio puilegiū qꝫ recipiat fruct᷒ tales. ṡ. de rescrip. c. vlt. hos isto casu pcipiet. hoc vult dicere littera.

e ¶ Exceptis. q̄ nec danẜ studētibus in theologia. ṡ. de pbē. licet. nec danẜ p̄sentib᷒ q̄ nō intersunt horis canonicis. j. de cleri. nō resi. c. vno. Et licet ista cōstitutio fingat ipsum p̄sentem: non fingit ipm diuinis officiis interessentem: habeat ergo quod p̄sens haberet qui diuinis officiis nō interesset: vt in pdicto. ca. vno. quod etiam est contra: cum dicat distributiones quotidianas concedi his qui ꝓsequūtur ecclesiarum vtilitatem. ⁊ ibi soluitur.

f ¶ Propterea. Nota legem pro instruēdo negocio electionis iuxta predictā cōstitutionem. ⁊ facit ad id qd dixi in glo. ij.

¶ Glo. seq. reci. p duas q̄ones ⁊ solutiōes ipsarum.

g ¶ Hac de causa. si ꝗ facta instructione ⁊ finito negocio sola volūtate/vel ꝓ alioꝝ suorum negocioꝝ expeditione maneret in curia tūc cessabit puilegium hoc. ⁊ est huic sile quod dicit lex qꝫ nō vere reipublice causa abesse dicẜ is qui ꝓpriū cōmodi cā in legatione est. ff. ex quib. cau. ma. l. nō vere. ſꝫ postea ex quo redire inciperet ꝯpeteret ei hoc puilegiū: redit em̄ de itinere qd ob hāc cām fecit. Et est simile huic qd dicẜ de teste. ṡ. co. li. de rescrip. statutuꝫ. in fi. cū suis ꝯcor. Addi. Hoc est expꝛssum. ff. qui. ex cau. ma. l. sicuti. ꝭ. tādiu. Io.an.

¶ Glo. seq. exēplificat. querit. soluit. solutiōi opponit ⁊ respondet. In fi. ar. ad q̄stionem.

h ¶ Effectus. puta qȝ est statutū ꝯsuetudo vel puilegiū in ecclīa: qꝫ quacūqꝫ de cā qs absit etiā si vtilitatē ecclīe ꝓsequatur nichil pcipiat. Quid si talē cōsuetudinē vel statutū iurauerit? nō credo qꝫ tunc locum habeat hoc puilegiū: qȝ iuramentū illud ṗt seruari sine periculo aīe. ṡ. de iureiu. si vo. ⁊ qȝ hic nō dispensat cōtra iuramētū: vt de rescript. cum aliquib᷒. cum suis similibus. Nec obstat si sustulit statutū vel ꝯsuetudinē qd est pncipale ꝗ et iuramētū de illo seruādo qd est accessoriū. tolle em̄ initiatiā. ṡ. de iureiu. cum ꝯtigat. et qd ibi no. Addi. Hec decre. bñ facit ad que stionē de q̄ q̄rebat olim Sar. i decr. cupiētes. ṡ eo. an due persone de opponētibus q̄ vadūt ꝓ instruēdo negocio ad curiaꝫ contribuere debeāt ad expēsas fiat qd inter eos cōuenit. ff. de po si. l. j. ꝭ. si ꝯuenerit: si nil erat cōuētū dicebat iudicis arbitrio reliquēdū pensatis labore et facultatib᷒ mittētium et missoꝝ. Idē Io.an. cum ista decre. puilegiet eos i fructibus pcipiendis satis arbitraẜ iudex eos ꝯferre debere. Addi. Et facit ad q̄stionē de damnū passo nunq̄d cōtribuat cum aliis ciuibus ad emēdā: et dr̄ qꝫ sic in spec. de censi. ꝭ. scdo. vsi. qd si damnū facit. ff. ad. l. rho. de iac. l. nauis onuste. ꝭ. cū aūt dij. de hoc. ff. de lega. j. ab oib᷒ ꝭ. si titio. Io. an. Addi. Aliud ꝯ p id qd dicit q̄buslibet ⁊ subdit quibuscūqꝫ et quolibet q̄ multū videẜ ꝓ eis facere. Io.an. Addi. Idē de eligētibus eo casu quo tenentur ad expēsas. Io.an.

Papa tollēs ꝯsuetudinē vł statutum an videaẜ tollere ꝯsuetudinē vł statutum iuratum.

iuxta[a] constitutionē[b] felicis recordationis Nicolai pape tertij predecessoris nostri super hoc editā: ad apostolicā sedē venerint: eā circa iminētiū electionū negocia instructuri (Cū tales ecclīarū suarum ꝓsequentes vtilitatem censeri debeant residentes)[c] fructus beneficiorum suorū que obtinent in illis ecclesijs quarum negocia prosequuntur: ⁊ etiam alioꝝ quos reciperent vel possent recipere in ipsis ecclesijs residendo[d] ītegre (quotidianis distributionib᷒ dūtaxat exceptis)[e] recipiant: ad sedē ꝓpterea[f] veniēdo eandē: ibidēqꝫ hac de causa[g] morando. et ad ipsas ecclesias redeundo: ac si ꝑsonaliter in eisdē ecclesijs residerāt. ¶ Nō obstātib᷒ q̄buslibet cōsuetudinib᷒ vel statutis ecclīarū ipsaꝝ contrarijs seu puilegijs q̄buscūqꝫ: per q̄ premissoꝝ effectus[h] posset quōlibet impediri. Idem.

¶ Is q̄ opponit euidentem defectū sciē vel ꝑsone contra ꝓmouendū ad aliquā dignitatē penitere non potest cām reddit. Io.an. Cap. xxxj.

Ab eo q̄ contra electū vel postulatū seu promouendū[i] ad aliquam dignitatem inter cetera q̄ obijcit euidētem notorium seu mani

diuisio

AB eo q̄ cōtra electum. Diuiditur in duas ptes. Secunda ibi: cū em̄. Do. ¶ Casus. Vacante ecclesia Pictaueñ. vel alia ecclesia: puta mōasterio sancti Cypriani Pictaueñ. canonici vel monachi quēdā Titiū in suū ꝑlatū elegerūt: fuerunt aliq̄ opponētes qui opposuerūt ꝯ electū defectum sciētie vel morum vel defectū suoꝝ nataliū: ⁊ cū hoc qualificabant illos defectus: videlicet qꝫ illi defectus erant manifesti. opponentes penitētia ducti voluerunt recedere ab illo defectu. vtrum possint? Rñdet qꝫ nō. nā ex quo appellauerunt ob illum defectum: ab illo defectu recedere non possunt. Sed ponamus qꝫ ipsi nolunt recedere a defectu: sed solū a qualitate: vtrū sit eis ꝑmissuꝫ? Rñdet qꝫ non: imo si recedant a qualitate defec᷒ sunt puniēdi acsi defecissent in ꝓbatiōe defectuū: ideo debēt persistere ⁊ in defectu ⁊ in qualitate defectus: tamen si dicti opponentes recedant ab ipsis defectibus vel qualitatibus: poterit superior inquirere de ipsis defectib᷒ vel qualitatibus: vel etiā opponētes: si sint qui p̄tendant habere interesse.

Casus falsis d. helit

¶ Glo. seq. questionem soluit.

i ¶ Promouendū. Ista igiẜ tria sunt paria. cōcor. ṡ. eo. vt circa. Et nota qꝫ dicit dignitatem: ⁊ idē dicit. ṡ. eo. si forte. ⁊ idem. j. de verb. signi. ꝯstitutionē. per qd apparet qꝫ decr. illa si forte. non habet locum in aliis beneficiis: vt ibi dixi.

a ¶ Manifestū. Ista eñ quo ad casum nostrū sunt sinonyma: ⁊ idē designāt: vt. j. de verb. sig. cōstitutionē.
b ¶ Uel ei⁹ q̄litas. Hoc vult dicere. is qui opposuit forte vult obiectū reuocare. vñ cū opposuisset euidentem defectū sciētie vel psone dicit q vult instare alijs obiectis: et recedere ab illo: vel nō reuocat obiectū: sed qualitatē: vñ nunc vult simpliciter dicere q patit defectū sed reuocat id qđ dixerat: q defect⁹ erat euidēs: istud est reuocare qualitatem tantum: et neutrum potest vt hic vides. Joannes andree.

festū[a] sciētie vel aliū persone defectū opponit: ipsius defectus oppositio vel ei⁹ q̄litas[b] nequeunt postea reuocari.
¶ Cū eñ opponens (si qđ de defectu opposuit hmōi destitui veritate cōtingat) a prosecutione cause debeat omnino excludi[c]: ⁊ puniri perinde acsi in probatione omniū que

c ¶ Excludi. Ut. s. eo. si forte.
d ¶ Defecisset. Ut. s. eo. titu. c. j.
¶ Glosa sequens querit. arg. negatiue ⁊ affirmatiue et pro negatiua soluit.
e ¶ Penitere. Ut sic sibi non liceat mutare consiliū in alterius detrimentū. j. de regu. iur. mutare. cum suis concor. ad idem. s. de elec. c. publicato. nam ⁊ qđ semel placuit nō potest amplius displicere: vbi versatur alterius interesse. j. de reg. iur. quod semel: nisi in casibus in quibus iura penitentiam et variationem admittūt quorū aliquos ibi no. et est simile huic. s. e. vt quis duas. j. Quid dices: pone promouēdus cōsentit q opponēs renūciet obiectui vel qualitati obiectus: iudex non consentit: nunquid hoc poterit opponens? et videtur q nō: quia quos pretor prohibet ⁊c̄. ff. de postu. l. quos pretor. ⁊ cocor. s. de excep. ca. vlti. maxime cum in huiusmodi electionibus exuberet iudicis officium. s. de elect. cum nobis olim. cum similibus. In contrarium videtur per hanc litterā que dicit in preiudicium eius contra quem ⁊c̄. ⁊ quilibet potest renūciare iuri pro se introducto. s. de regula. ad apostolicā. C. de legi. quod fauore. j. de reg. iur. quod ob gratiam. Satis videtur (per prima iura ⁊ maxime ea ratione: quia si probetur talis obiectus. promouēdus statim debet repelli) q ipse huic iuri renunciare non possit. ij. cum istud ius licet ei faueat: si non probatur obiectus: tamen ei nocet si fuerit probatum: et sic videtur renunciare non posse huic iuri inuito iudice: et facit quod dixi. s. eo. si forte. Additio Jo. mo. ⁊ Archidia. alleg. ff. de pac. l. fina. ff. de possess. l. j. § scire. Additio. ij Idem archi. alle. que not. ij. q. vij. querendum. ⁊ ca. alieni. Joan. and.
¶ Glosa sequens dicit quid declarat.

diuisio

Ex eo. ¶ Sunt due partes que patent. Et prima ponit dictum cuius rationē subdit ibi. cum tam Secunda ponit duo dicta. secūda ibi: vel cōuersi. Joan. an. Emanauit primū dictum ad declarationē eorum que no. Uin. Tan. Gof. Ber. ⁊ moderni de etate et qualita. ex ratione. Secundū ad declarationē eorū que no. Bernar. Inno. et Hostien. de institu. ca. ij. et Abbas. s. eo. titu. in genesi. Joan. and.

Additio dn̄i helye.

¶ Pro intellectu huius ca. presupponēdum est illud qđ habetur in ca. qđ sicut. eo. titu. in an. vbi dicitur q omnes habētes vocem in electione debent vocari ad electionem faciendam. Item q illi qui sunt presentes die electionis faciēde nō debent vocari: quia frustra vocarētur: sed soli absentes sunt vocādi ad illā diem qua debet electio celebrari: si sint in loco propinquo vel remoto. secūdū statuta illius ecclesie. tamē si presentes pcesserūt in electione absq3 vocādo absentes: valet electio de se: sed absentes poterunt postea facere cassari illam electionem.

obiecerat defecisset[d]. iustum est vt postq̄ ad oppositionem eandē pcedit) nequeat in preiudiciū eius cōtra quē opposuit vlteri⁹ penitere[e]. Idem.

¶ Canonicus impubes ad electionem non vocatus non agit de cōtemptu. Capitulū xxxv.

Ex eo q ad electionem epi[f] que te in

¶ Casus. Uacāte ecclesia pdicta. canonici illi⁹ ecclesie cōuenerūt in vnum ad electionē futuri pastoris faciendā. In ecclesia ipsa erat canonicus impubes de iure communi vel dispēsatiue qui erat tūc absens: vnde quādo assignauerunt diem ad faciēdum electionē: alij canonici non vocauerunt illum impuberē: sed eo spreto ad illā electionem processerunt: vult iste impubes conqueri de contemptu ⁊ cassare electionem vtrum possit? Respondet roma. ponti. q non: quia cum talis impubes non habeat vocem: frustra vocaretur ad electionem quia ipse impubes caret discretione q̄ requirit in electione. Sed hodie quātūcūq3 sint puberes nō habēt vocem: nisi sint in sacris cōstituti: sed impubes nō potest esse in sacris ideo non habet vocē in electione. Secundum vero hec tēpora non requirebat q quis esset constitutus in sacris: quo ad electionem actiuā. Sed sanctissime pater ponam⁹ q vacat aliqua ecclesia regularis: in qua sunt monachi pfessi ⁊ alij nō professi: vtrum non professi habeant vocē electiuam ⁊ sint vocandi ad electionem actiuam? Respōdet roma. pon. q non. quia ad electionem actiuā requiritur pfessio. sed tunc in isto casu. scilz ad electionem actiuā sufficit tacita pfessio: sed ad electionem passiuam requiritur pfessio expressa. vt in. c. si religiosus. s. e. ti. ⁊ in cle. ne in agro. § sane. de statu regu. in clemen. Sed quid de conuersis: vtrum habeāt vocem in electione vt cōmuniter in religione beati frācisci sunt laici cōuersi? Respondet q tales conuersi non habēt vocem in electione: quia illi soli habent vocē in electionibus qui sunt tacite vel expresse professi religiosi: ideo conuersi non habēt vocem. ¶ Nota primo ex isto textu q impubes potest esse canonicus ecclesie cathedralis. Sed queritur vtrū istud possit esse de iure cōmuni vel ex dispēsatione. Quidam dicūt q de iure cōmuni: qr in simplici beneficio ⁊ in canonia sufficit q quis sit egressus infantiam. Cōmunis tamē opinio doctorum tenet q in beneficio requirente discretionē animi requiritur q quis sit pubes et q perfecerit. xiiij. annum. et attigerit. xv. sed in alijs simplicibus beneficijs in quib⁹ non requiritur discretio animi sufficit etas septē annorū. De hoc latius per Panor. in. c. super inordinata. de preben. in an. ¶ Nota insuper q in electionibus prelatorum regularium soli veri religiosi professi et clerici habent vocem electiuam: alij autem vt conuersi vel non professi non habent vocem.

Casus s[ec]. alios dn̄i helye.

Etas bn̄ficiādi.

¶ Glosa seq. querit. arg. negatiue ⁊ cōtrariū soluit.
f ¶ Epi. Quid de inferioribus dignitatib⁹? Ex his vulgarib⁹ iurib⁹ qb⁹ arguim⁹ a verbis. j. de priui. si papa. j. r̄n. in fi. cū si. videret q in inferiorib⁹ secus: cū si de inferiorib⁹ idē voluisset intelligi id expressisset. s.

Pupillus an habeat vocē in electōe

dignitatis in feriori ab epo.

de deci. ad audiētiā. Cōtra puto cū ratio. c. que infra sequitur/sit generalis: nec ubi repetat de epo: cū dicit ad prestandū in electione suffragiū 7c. 7 hoc bene p batur. J. co. indēnitatibus in prin. Joan. and.

a ¶ Pupillari. Que est in mare minor. xiiij. an. in femina minor. xij.

Etas pupillaris que dicat.

nec distinguim^9 an malicia suppleat: sicut nec i finienda tutela C. qñ tu. vel cura. l. indecorā. insti. q. mo. finitur tute. in pnci. licet sec^9 in matrimonio. vt. S. de despō. impu. puberes. vbi de hoc. ad idem. J. co. indēnitatib^9 in princi.

b ¶ Tua ecclesia. Not. q minor. xiiij. an. dicitur idoneus ad bñficiū. etiā ad canonicatum cathedralis eccl'ie de hoc. S. de preben. super inordinate. ¶ Uide. S. co. lib. de rescrip. si eo tempore. Additio. Host. ibi cōtra. 7 de eta. 7 qlita. c. ij. Jo. an.

pupillari^a constituto etate in tua eccl'ia^b extitit celebrata: cū ceteris eiusdem ecclesie canonicis non fuisti admissus: de cōtēptu^c cōqueri aut electionē eandē impugnare nō potes. ¶ Cum tam iuris^d q̄ rationis^e existat: vt tales (cū discretione^f careant) ad prestandum in electione suffragiū^g nullatenus admittātur. ¶ Non pfessi cū professis: vel conversi laici cum clericis electioni interesse non debent. ¶ In eccl'ijs quoqꝫ regularib^9 vel monasterijs hi qui^h non sunt tacite^i vel expresse pfessi: non debēt cum pfessis/ vel cōuersi^k laici cum clericis^l electionibus^m interesse. Idem. ¶ Si ab electione cathedralis vel regularis eccl'ie in scriptis ex causa pbabili appelletur ad papam: ea pendente cōfirmatio facta per ordinarium non valet. Requirit decre. cupientes: non solum q electus veniat: sed q vsqꝫ ad finem negocii psequatur: et habet locū etiam cū appellatur a confirmatione vel pulsione. Jo. an. Cap'lm. xxxiij.

Si postq̄ ab electione in cathedrali vel regu-

h ¶ Hi qui. Scilicet fratres vel monachi: nec distinguo i his an sint clerici: prout distinguit in conuersis: vt infra dicā in glo. ij.

i ¶ Tacite. In electis autē requiritur expssa professio. S. eo. nullus. sic. J. eo. indēnitatibus. in prin. Nouitij ergo nō admittūtur: 7 sic tenebat. Ab. in glo. in prin. alleg. ad hoc. ff. de statu lib. l. statu liberum. licet tales gaudeāt priuilegio canonis. vt. J. de sen. excō. religioso. tamē nō sunt veri religiosi. vt ibi.

tronus maior. vij. an. presentat vnū: 7 tutor eius aliū prefertur presentatus a pupillo: pro eis facit. xvj. qō. vij. decernimus. Additio. j. Et decreta. indēnitatib^9. in prin ci. infra eodem.

fert pīsentato p ei^9 tutorem.

c ¶ Contemptu. Qō al's cassationem inducit: et plus in electione nocet q̄ multorum contradictio. S. eo. venerabilem. 7 c. bone. ij.

d ¶ Juris. scripti.

e ¶ Rōnis. Que deficiēte iure scripto allegari pōt. viq. di. frustra. 7 ix. di. sana q̄ppe. S. e. vt qs. lex em est omne qō rōne cōsistit. j. dist. cōsuetudo. et Seneca in epistola. xxxvij. ad Lucil. Si vis tibi oia subijcere: te subijcias rationi. Additio. Aug. dicit ratione vincendum. xxiij. q. vj. vides.

Rō allegari pt deficiēte iure scripto.

¶ Glosa sequens questionem soluit.

f ¶ Discretione. iij. q. v. §. tria. de corpe. vi. ex parte C. de fal. mo. l. j. ¶ Et p hāc litterā dico idē de furioso per predictū §. tria. 7. xv. q. j. §. vt itaqꝫ. de suc. ab inte. cū dilect^9. ff. de iniur. l. illud. cū nec tales matrimoniū carnale cōtrahere possint. de spon. dilect^9. xxij. q. vij. neqꝫ furiosus: nec religionē vouere. d reg. sicut. j. Additio. De regu. cū virū. in prin. 7 ca. cū simus. in prin. ff. de iudi. cum pretor. §. non antē. Joan. and.

¶ Glo. seq. coadiuuat textū. scdo arg. ad questionē.

g ¶ Suffragiū. ff. de iur. immu. l. ij. §. impuberes. 7 dicit lex. Indignū nobis videtur eū qui stabilē mentē nondū adept^9 est. pter priuilegia militum sapientū hominū iura tractare. C. de testa. mili. l. vlti. et minores sportulas decurionū accipiūt: suffragiū tamē inter alios nō afferūt. ff. de decurio. l. spurij. §. minores. 7 si princeps det veniā etatis minorib^9: nō videtur cōcessisse q sine decreto alienēt: vel citra perfectā etatem liberam administrationem habeāt. C. de his qui ve. eta. impe. l. eos. isti enim accusare nō possunt nec testificari. ij. q. j. prohibentur. iiij. q. iij. c. j. nec testamēta facere. ij. q. vj. §. diffinitiua: 7 talis etas pna est ad malum. xij. qō. j. ca. j. 7 est hec littera cōtra Tācre. et i Barto. brixi. que dixerunt in questione dominicali lxxvij. que incipit. Tutor cuiusdam. q si pupillus pa

Phtatus per maiorē vij. annis pre

k ¶ Cōuersi laici. De cōuersis e^t go hic loquit monachi ergo vel fratres pfessi indistincte admittūtur. ad hoc. S. de arbi. cum olim. de senté. excō. canonica. 7 xvj. q. j. generaliter. xciij. distin. a subdiacono. hodie secus: qō dic. vt in cle. de eta. 7 quali. vt hi qui.

l ¶ Cū clericis. In plebib^9 ergo vbi sunt clerici 7 laici cōuersi: nō admittūtur cōuersi laici: ergo in hospitalibus 7 locis huiusmodi vbi sunt solum laici conuersi: isti bene eligūt sibi priorem rectorē magistrum vel massarium. S. de arbi. cū olim. nec hoc hic phibetur 7 ad hoc. J. co. indēnitatibus. §. penul.

¶ Glosa seq. querit 7 soluit et contrario respondet.

m ¶ Electionibus. Tale enim ius non cadit in laicum. S. e. massana. 7 c. sacrosancta etiam conuersum vt hic. Quid dices in questione facti in aliquo ordine puta humiliatorum ¶ vel in aliqua ecclesia seculari prescripserunt laici conuersi q debeant ad electionē admitti et vocari: per hanc constitutionem clerici nolunt eos admittere. queritur quid iuris? Dico q de iure cōmuni conuersi laici ad electionē non admittūtur: vt hic: sed decre. ista non tollit specialium locorum ordinum vel personarum consuetudines prescriptas. S. co. li. de constitu. licet. quare illi prescripte consuetudini stari debet. Non ob. q in talibus nō valet consuetudo. S. co. massana. quia illud dico verum fm Innocen. et Hostien. qui hoc no. de institu. ca. ij. de laicis professione et habitu: non de conuersis. cum ergo conuersus sit ecclesiastica persona. xij. q. j. c. duo tale ius spirituale prescribere poterit. Additio. j. Uel sancti Marci.

*Cōuersi an possint pscribere ius eligēdi

Si postq̄. ¶ Sunt tres partes. Secūda ibi: si vero electus. Tertia ibi: cum autem. Dominicus.

diuisio

¶ Casus. Uacante eccl'ia pictauēsi canonici quēdam ticiū elegerūt: a qua electione fuit appellatū ad apostolicam sedem: qr forte vnus erat cōtradicēs: 7 talis solemniter appellauit appellatione interposita dicti canonici eligentes ipsam electionem presentauerunt

Casus i talis dñi hostye.

lari ecclesia[a] celebrata fuerit in scriptis[b] ex causa probabili[c] que probata deberet legitima reputari ad sedem apostolicam[d] appellatum: electionem ipsam per ordinariũ confirmari contingat: huiusmodi cõfirmatio: nisi prius fuerit canonice[e] ab appellatione ipsa recessum (cũ sit ab eo qui non potuit[f] de facto presumpta) nullam obtinet roboris firmitatem[g]. ¶ Si vero electus[h] qui iuxta[i] constitutionem[k] felicis recordationis Nicolai pape tertij predecessoris nostri ad dictã sedem venerat pro electionis sue negocio prosequendo de romana curia sine licẽtia recesserit anteꝙ̃ huiusmodi negocium sit finitum: eius electio auctoritate constitutionis ipsius (que nõ solũ vt quis veniat: sed etiam ex sui mente[l] exigit ꝙ vsꝙ̃ ad finem negociũ prosequatur) eoipso viribus euacuatur omnino[m]. ¶ Cũ aũt[n]

metropolitano vt eã confirmaret: qđ fecit metropolitanus ad requestã aliorum canonicoꝝ: nõ curãdo de appellatione istius: an valeat talis cõfirmatio vt electus virtute isti⁹ cõfirmationis receperit potestatem administrãdi? Respõdet ro. pon. ꝙ nõ. nã ex quo fuit appellatum ad apostolicã sedẽ suspensa fuit iurisditio iudicis inferioris. iõ nõ potuit cũ metropolitanus cõfirmare ⁊ per cõsequens si iste electus se ingerat administratiõi: ꝑdit ius sibi qsitũ ex electiõe cũ nõ videaꝛ cõfirmat⁹: ⁊ istud verum ꝙ superior videlz metropolitan⁹ nõ põt cõfirmare istã electionẽ pendẽte appellatione: nisi appellans renũciasset appellationi: qꝛ tũc ꝑ illũ recessum ab appellatione superior reassumit iurisditionem: virtute cui⁹ posset ipsam electionem cõfirmare. Sed sctissime pater dictũ est in. c. cupiẽtes. ꝟ. eo. ꝙ si cõfirmatio vel infirmatio ꝑtinet ad papã: elect⁹ tenetur ire ꝑsonaliter ad apostolicã sedẽ ꝓ obtinẽda confirmatione. Ponamus ꝙ ipse electus postꝙ̃ fuit in curia romana sine licentia pape post aliquos processus recessit a curia nõ remanẽdo vsꝙ̃ ad finẽ cause: vtrũ videatur satisfecisse illi cõstitutioni cupiẽtes. alleg? Rñdet ꝙ nõ. Itẽ dictũ fuit in dicto. c. cupientes. ꝙ cũ appellaꝛ ab electione facta ad impediẽdũ cõfirmationẽ teneꝛ elect⁹ ire ad curiã romanã et etiã eligẽtes et opponẽtes. Ponam⁹ ꝙ elect⁹ fuerat iam confirmat⁹: ⁊ appellatũ fuit a cõfirmatione: vtrũ elect⁹ eligentes ⁊ appellantes teneanꝛ mittere ad aplicam sedẽ scđm distinctionẽ illi⁹ capituli cupiẽtes? Rñdet ꝙ sic.

a ¶ Ecclesia. No. quo ad cathedralẽ ecclesiaꝫ bene erat statutũ ꝙ appellatio deuolueret eoipso ꝙ in scriptis et causa probabili interposita esset. ꝟ. eo. ꝗ̃uis. sed de regulari non sic erat expressum. parificate igiꝛ sunt regulares cathedralibus. sic. ꝟ. eo. ne pro defectu. ⁊ c. cupientes. secus in casu. ꝟ. eo. quãꝙ̃.

b ¶ In scriptis. sic. ꝭ. de ap. cordi. ⁊ de hoc. ꝟ. eod. ti. ꝗ̃uis.

c ¶ Probabili. Uide istud speciale in istis ecclesijs ꝙ sufficit ꝙ appellatio sit interposita ex cã ꝓbabili lꝫ cã sit falsa: ad hoc vt deuoluat: ⁊ põt esse ratio: qꝛ maiora facili⁹ deuoluũtur. vt. ꝟ. de ap. vt debitus. in fi.

¶ Glosa sequens reci. ꝑ questionẽ duplicẽ. scꝫ quid si appellatur ad inferiorem: ⁊ quid si ad legatum.

d ¶ Sedẽ aplicam. Ergo sec⁹ ad inferiorẽ: cũ enĩ ista decre. ponat suũ casum specialẽ cõtra regulã. ꝭ. de ap. nõ solũ. ij. rñso. quo caueꝛ primo cõstare debere de veritate cause anteꝙ̃ reuocenꝛ attẽtata post appellationem ante sñiam interiectã ob hoc igitur a casu expresso nõ recedãt: sed antiquo ⁊ generali iuri in alijs stabo. Et potuit esse ratio. reuerẽtia sedis apostolice et vt meli⁹ visitetur: ⁊ qꝛ ista maiora de facili trãseũt ad papam: vt in predicta decre. vt debitus in fi. Et si appelletur ad legatum non puto hanc decre. locum habere licet dici soleat examẽ legati satis esse examẽ apostolice sedis. Sed video ꝙ si appelletur ad sedẽ apostolicã nõ sufficit adire legatũ: nisi partes concordarent appellationi renũciando: de appel. cõstitutus ⁊ de offi. lega. studuisti. ⁊ c. licet. ⁊ dixi. ꝟ. eo. cupiẽtes circa principiũ. Additio. Idẽ Archi. dicens ꝙ non recedat ab innocentia hui⁹ littere. Ioã. an.

e ¶ Canonice. Sine aliq̃ prauitate: vt. ꝟ. eo. lib. ꝗ̃uis. et. ꝭ. eodem prouida. et primo inquiratur de recessu. vt ibi.

f ¶ Potuit. Sufficit enĩ ꝙ appellatio sit interposita ex cã ꝓbabili ad hoc vt deuoluat: et alijs competentis iudicis iurisditionem reuocet.

g ¶ Firmitatẽ. Sile. ꝭ. eo. ꝓuida. ⁊ c. seq. ⁊ c. vlti.

h ¶ Si vero electus. Approbat qđ no. Guil. ⁊ Gar. ꝟ. eo. cupientes. § quod si.

i ¶ Iuxta. Si ergo talis erat elect⁹ qui venerat ad curiam: non astrictus tamen illa cõstitutione: licet ante finem cause recedat, nõ habeat ibi locum hec cõstitutio ergo nec eius pena. Additio. Et facit qđ dixi in decre. cupientes. in prin. super ver. immediata subiectio. ⁊ ꝟ. eo. cum non deceat.

k ¶ Constitutionem. ꝟ. eo. cupientes.

¶ Glosa seq. no. arg. contrariũ ⁊ soluit dupl'r ⁊ cõtrario respõdet. finis reci. per questionem quam soluit.

l ¶ Mente. Et ita puniꝛ qui mẽtem offendit sicut q̃ mentẽ ⁊ ꝟba. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si qs. ver. ꝙ si dũ ꝓponiꝛ. ff. ad mace. sed iulian⁹. § mntu. immo preferꝛ intẽtio ꝟbis. ꝭ. de ver bo. signi. intelligẽtia. ⁊ c. propterea. Et in contrariũ videbaꝛ qꝛ cõstitutio penalis erat restringenda. ff. de pe. interpretatione. Sufficere ergo videbatur ꝙ venerat ꝓut constitutio dicebat sed contrariũ est verum. Ita enim sunt paria nõ venire ⁊ venire ⁊ sine licentia recedere. xj. q. iij. certũ. de iudi. c. j. ff. de execu. tu. l. scire. § obseruabũt. videtur etiã talis offendere verba scđm qđ no. in. § qđ si ꝑ. xx. sup verb. executionẽ. Non ob. qđ diciꝛ constitutionẽ penalem nõ extendendã: qꝛ in hoc nõ extẽdiꝛ qđ erat de mente: nec puto electũ puniri qui eo tꝑe quo nõ impeditur ꝓcessus cause ꝑ. xx. vel. xxx. miliaria peregrinationis recreatiõis vel simili cã iuit extra curiã: nõ enĩ recessisse diciꝛ q̃ statim est reuersus. ff. de ꝓcu. ꝓsens. ff. de diuor. iij. et ꝟba ciuili modo nõ captiose sunt intelligẽda. iiij. distin. erit. ff. de serui. si cui. et hoc tenet Guil. ⁊ Gar. in decre. cupiẽtes. Additio. Et Io. mo. q̃ tñ in additionib⁹ hic dixit, forte talem ex contẽptu ligari. ꝟ. de sen. excõ. per tuas. § nos igitur. Ioan. an.

¶ Glosa sequens soluit questionem.

m ¶ Omnino. Quod dic de pena electi venientis et recedentis sine licentia dictum est: eadem ratione intelligo repetitum de pena opponentium ⁊ personarũ instructarum.

n ¶ Cum autem. Approbat quod no. Guil. et Gar.

Confirmatio electionis facta pendente appellatione sup. negocio electionis an valeat.

Extensio l cõstitutione penali, qñ possit fieri.

Uerba ciuiliꝛ et nõ captiose debent itelligi.

. §.eo.cupientes.in princi.
¶ Glosa sequens obijcit.
a ¶ Cõfirmatione. In contrariũ videbatur: ibi enĩ nõ de meritis electiõis: sed de iniqtate iudicis agitur §.de ap.interposita.ad fi.ad qd ergo venirẽt persone instructe? sed cõtrariũ est verũ licet enĩ de iudicis iniqtate agatur: nichilominus ꝛ de meritis electiõis: ꝛ sic necessaria ẽ instructio personarũ.
¶ Glosa sequẽs dupliciter opponit ꝛ soluit.
b ¶ Prouisione. In cõtrariũ videbat: qꝛ penalis erat cõstitutio: ꝛ qꝛ si papa de puisione voluisset intelligi id expssisset: sicut fecit de electionib⁹ ꝛ postulationib⁹. de de ci. ad audiẽtiã. sed cũ quotidie iura ista parificent electiões et postulatiões. et prouisiones.§.e.statuim⁹.et.c.vt circa.quid iuris de vno ꝛ de alio: vt hic patet: sꝫ post prouisionẽ nõ videbatur vacare ecclesia: et sic nec habet locũ cõstitutio: que prouidere intendit ecclesijs vacãtibus: vt ibi patet.in prin.sed per appellationem suspenditur confirmationis et prouisionis effectus.de iureiur.venientes.vnde merito locum habet constitutio.

Cõstitutio pẽalis loquẽs in vno casu an extẽdatur ad aliũ casum simile et cõiter parificatum.

ab electiõis cõfirmatiõe[a] vel facta puisione[b] ꝑ cũ[c] ad quẽ ꝓpter inferiorũ negligẽtiam fuerat deuoluta eligẽdi potestas ad sedẽ appellaꝛ eãdem constitutionẽ predictã in veniẽdo ꝛ mittẽdo: ꝛ alijs q̃ perstringunꝛ in ea cõuenit obseruari. Idẽ. ¶ Dispẽsare possunt epi ꝛ supiores cũ habentib⁹ parrochiales eccłias sibi subiectas: ꝙ vsqꝫ ad septẽniũ studendo non teneanꝛ ad sacerdotiũ pmoueri: ad subdiaconatũ tñ debẽt pmoueri infra annũ alias sunt priuati. Et illo durãte septẽnio debet in illis ecclesijs idoneus poni vicari⁹ de fructibus ecclesie sustinendus. Elapso septẽnio dꝫ rector infra annũ in pbrũ pmoueri. Ca.xxxiiij.

Cum ex eo ꝙ felicis recordatiõis Gre. papa x. pdecessor nr̃ statuit in concilio Lugdunensi[d] vt ad regimen parrochialium[e] ecclesiarum assumpti: se ad sacerdotium promoueri faciãt infra annum a sibi cõmissi regiminis tpe[f] cõnumerandũ: ꝛ ꝑsonaliter[g] residẽant[h] in eisdem. ¶ Alioqn si infra idẽ tẽpus pmoti non fuerint[i] hmõi ecclesijs absqꝫ monitione alia sint priuati: nõnullis extunc[k] parrochiales ecclesias recusantib⁹ acceptare[l] legendi et pficiendi[m] (cũ eis facultates nõ suppetãt: nec ab ecclesiaꝝ qui sustentabitur de fructibus illius eccłe et elapsis illis septẽ annis debet ipse rector infra annum pmoueri ad sacerdotium. alꝭ si non promoueatur ad sacerdotium infra annum ipso facto dicta ecclesia dicitꝛ vacare absqꝫ alia sententia vel monitione. ¶ Nota primo ꝙ promot⁹ ad ecclesiã parrochialẽ debet pmoueri ad sacerdotiũ infra annum numerãdum a tempore adepte pacifice possessionis. vel a tẽpore quo potuit hr̃e pacificã possessionem: et per eum stetit. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ episcopus vel ali⁹ superior: potest dispẽsare cũ pmoto ad eccłesiam parrochialem ꝙ vsqꝫ ad septẽnium fauore studij nõ teneaꝛ pmoueri ad sacerdotiũ. Unde sciendũ ꝙ solus episcopus in cuius diocesi est ipsa ecclesia parrochialis potest dare istam dispẽsationem. nõ autem episcopus domicilij. licet per.c. episcopus.§.de tẽpo. ordi. clericus beneficiatus dicaꝛ habere tres episcopos quo ad promotionẽ ad ordines. scilꝫ episcopum domicilij: episcopum originis: ꝛ episcopum beneficij. ¶ Nota insuper ibi. litterarum studio insistẽtes ꝙ licet tales clerici pmoti ad eccłias parrochiales essent in studio. si tamẽ non studerent non prodesset eis ista dispensatio. ¶ Nota finaliter ꝙ durante illo septẽnio debet episcopus vel ali⁹ superior in ipsa ecclesia parrochiali ponere vicarium idoneum qui ibi deseruiat in diuinis. ꝛ qui sustẽtabitur de fructibus illius ecclesie. Tamen hodie aliter fit. nã hodie episcopus dispẽsando dat eidem clerico potestatẽ vt possit conuenire cum vicario de fructibus: et possit affirmare fructus illius ecclesie: sed si non esset dispensatio deberet obseruari quod hic dicitur.

c ¶ Cũ. Qđ dic. vt no.§.c.ne ꝓ defectu.et.c.quãqꝫ.

Diuisio

Cum ex eo. ¶ Primo ponit constitutionis cãm in qua ponit ius antiquũ, ꝛ impedimentũ ex eo puenienꝭ. In secunda constitutionẽ que tria facit. Primo permittit dispensationẽ septẽnij: artat ad subdiaconatũ: ꝛ causam reddit. Secundo prouidet quomodo interim ecclijs deseruiatur. Tertio post septẽniũ eum cum quo dispensatum fuit reducit ad ius antiquum. Secũda ibi: porro. Tertia ibi: elapso. Jo.and.

Dicit qđ dedit cãꝫ.

¶ Causam dedit huic cõstitutioni. qđ no. Guil.§.eo. licet canon. in glo. sup verbo priuatus. Additio Ubi ad litterã ponebat impedimentũ hic insertũ. Jo.an.

Casus dñi here.

¶ Casus Dictũ fuit in ca. licet canon.§.eo. ꝙ promotus ad ecclesiam parrochialem debet pmoueri ad sacerdotium infra annum annumerandum a tempore adepte pacifice possessionis: vel a tẽpore quo potuit habere pacificam possessionem et per ipsum stetit. Sed queritur nunquid episcopus possit fauore studij cum tali promouendo dispensare: vt non promoueatur ad sacerdotium infra annum? Respondet ꝙ sic vsqꝫ ad septennium: vt promouendus per illud septennium non teneatur promoueri ad sacerdotium. Sed nunquid per illud septennium infra annum debeat promoueri ad ordinem subdiaconatus? Respõdet ꝙ sic. ꝛ hoc ne possit redire ad seculum. ꝛ perciperet fructus illius ecclesie. pendẽte tamẽ illo septẽnio debet in ecclesia parrochiali idoneus poni vicarius

d ¶ In concilio lugdunẽsi.§.eo.licet canon.
e ¶ Parrochialium. Nõ collegiatarum in quibus locũ habet conciliũ in collegiatis non. ꝛ sic in illis non est hec dispensatio necessaria.§.eo.statutum.
f ¶ Tempore. Jd est ex quo possessionẽ habuit vel per eum stetit quominus haberet.§.ca.pxi.§.j. ꝛ.§.de preben.licet episcopus.
g ¶ Personaliter. Ergo nõ ꝑ vicariũ: nisi in casu decreta.de prebẽ.extirpãde. q̃ casus ꝑ cõciliũ mutatus nõ est. vt ibi dixi. ꝛ idẽ hodie in casu huius capituli.
h ¶ Resideant. Dispẽsari tamẽ poterat super residentia: vt ipsa decre.licet.in fi. Joan.and.
i ¶ Non fuerint. Justo impedimento cessante. vt hic in fi. ꝛ.c.pxi.§.porro.
k ¶ Extunc. Jd est post illud concilium.
l ¶ Acceptare. Qꝛ nolebãt sic statim presbyterari.
m ¶ Proficiendi. De mag.c.j. ꝛ ca.quia nõnullis.

The decretal text (large type):

prelatis de alijs beneficijs in plerisque mundi partibus[a] interdum provideatur eisdem) opportunitas[b] sit sublata in grande vniversalis ecclesie: (que ad sui regimen viris literatis permaxime noscitur indigere[c]) dispendium et iacturam: nos super hoc multorum instantia excitati: frequenter volentes cupientibus in scientia proficere: vt fructum in dei ecclesia suo tempore afferre valeant opportunum vtiliter providere[d]: presenti constitutione sancimus vt episcopi[e] eorumque superiores cum his qui huiusmodi[f] subiectis[g] sibi ecclesias obtinent[h] vel obtinuerit in futurum dispensare possint libere quod vsque ad septennium[i] litterarum[k] studio insistentes promoveri minime teneantur: nisi ad ordinem subdiaconatus[l] duntaxat: ad quem infra predictum annum recipiendum (ne sicut a multis de xpi[m] patrimonio sublimatis olim factum esse dinoscitur[n] a statu retrocedere[o] valeant clericali) omnino astringi volumus: et nisi receperint

The glosses:

a ¶ Partibus in quibus forte pauca sunt aliena beneficia
b ¶ Oportunitas. Sicut providentiura quod oportunitas ad malum tollatur. vt. xvij. q. ij. diffinimus. de coha. cle. c. j. et s. e. fundamenta. j. de sta. regu. c. vno. j. rn. in fi. ita providet ne oportunitas tollatur ad bonum. vt hic. et s. de magi. per totum.
c ¶ Indigere s. de magi. c. vi. vnde de advocatis dicit quod non minus providet generi humano quam si prelia et armis defenderent. C. de advo. di. iud. l. advocati. et doctorum scientia mundus illuminatur. s. de here. cum ex iniuncto. j. de resi. ca. vno.
¶ Glo. seq. obijcit et solvit.
d ¶ Providere. Sed nonne satis erat provisum pauperibus. s. de magi. Dic quod sic circa doctores: sed circa libros et expensas non: circa que providit ista constitutio.
¶ Glo. seq. primo solvit dubium. secundo querit. arg. negative. alle. v. iura affirmative. alle. viij. iura. et sic solvit.
e ¶ Epi. Et igitur inferiores prelati possint ex causa super residentia dispensare. s. de cle. non resi. relatum: et ita ibi sentit Inno. Hosti. et Gar. s. e. li. in vi. glo. hoc tamen casu non dispensabunt minores episcopis: et in § porro. item repetitur Sed nunquid solus episcopus sine capitulo hanc et alias dispensationes facere poterit? et videtur expressum quod non. j. q. vi. in fi. vbi etiam de hoc. et l. di. ex penitentibus. et ad idem. j. de exces. pla. ca. j. et s. de his que fi. a pla. novit. et ca. seq. In contrarium videtur per hanc literam. et per decre. etsi clerici. de iudi. cum in his iuribus dicatur de episcopis nulla mentione facta de capitulo. ad idem de or. ab epi. que renun. epi. c. j. et ij. de cleri. conju. sane. ij. de cle. pug. in duel. c. j. ad idem. j. de eta. et qua. ca. vno. de fi. pbro. c. j. cum multis si. et hoc vltimum credo et communiter observatur secundum Hosti. que hoc no. de tempo. or. dilectus. in fi. magne glo. et Guil in spe. tit. de legato § antepe. in prin. ipse tamen Hosti. no. contrarium de sta. reg. quod dei timorem. tamen posito quod de iure solus dispensare non posset: de consuetudine prescripta sibi potest hoc ius acquirere. s. de his que fi. a pla. ea noscitur. in fi. et s. co. li. de consue. c. ij.
f ¶ Huiusmodi. Parrochialis scilicet.
g ¶ Subiectas. Not. quia licet quo ad dandas dimissorias equiparemus episcopum originis domicilij et beneficij: vt. j. de tempo. ordi. cum nullus. j. rn. quo ad casum istum secus. vnde si Bonon. clericus talem ecclesiam habet Mutine: mutin. episcopus non bonon. habebit dispensare hanc litteram.
h ¶ Obtinent. Si iam elapsus esset annus ita quod privati essent: tunc eas non obtinent: sed obtinuerunt: et sic huiusmodi dispensatio locum non habet.
¶ Glo. seq. no. dubium solvit. querit et solvit. Iterum querit et solvit et declarationem exposcit.
i ¶ Septennium. Not. in septennio scholarem esse debere provectum: studens in theologia in quinquennio. s. de magi. c. vlt. et etiam studens in iure civili: vt in prohemio. ff. ibi et in quinti anni etc. et si voluerit episcopi in citeriori tempore dispensare: bene id poterunt: sed in vlteriori non. de re iudic. ad consultationem. de ap. oblate. j. de reg. iur. cum licet.

(1) Sed nunquid episcopus qui dispensavit in septennio ante illud tempus finitum poterit dispensationem revocare? puto quod non: per regulam. j. de regu. iur. decet. et s. de fil. pbro. ex tua. vbi de hoc. et hoc dico nisi evidens causa suaderet contrarium: et sic potest intelligi de cleri. non resi. c. viii. vnde et privilegium revocatur cum tendit ad noxam. de deci. suggestum. Quid si pendente dispensatione mecum facta de isto septennio assumor ad aliam parrochialem ecclesiam sine fraude: nunquid adhuc poterit in septennio mecum dispensari? Et satis videtur quod non per hanc litteram: cum videatur inspici tempus ratione persone: et secundum hoc et per ea que dixi: in prin. glo. videtur quod tempus istud incipiat a tempore dispensationis: et secundum hoc esset reperire quod per. ix. an. vel quasi prorogaretur receptio ordinis pbr alis: et in hoc vtilis esset declaratio. [illegible] Si enim septennium inciperet a tempore commissi regiminis per modum de quo. j. c. pri. § j. si fiat dispensatio post sex menses non habebit pro studio integrum septennium. Joan. an. [illegible] Item. Jo. mo. et Archi. bene facit. ff. de vulg. subst. si ita quis substitutus erit. et s. de offi. deleg. pastoralis § j. imo commendabile est non a principio totum dare septennium vt experiatur si proficiant. et tunc detur vlterius tempus: alias denegetur. Joan. an.
k ¶ Litterarum. Cum non distinguat intelligo generaliter sive in grammatica sive in iure canonico vel civili vel scientia theologie studeat: et caveant episcopi ne dispensent cum his qui dociles non sunt. tam enim in eis cessat huius constitutionis causa. vnde nec fiat dispensatio. j. q. vij. quod pro remedio: et habentes dispensationem propter studium studere debent. non in castris vel villis sed in studio generali: vt. s. de cle. non resi. tue. alias privilegium non habebunt: vt ibi.
¶ Glo. seq. ponit opi. quam reprobat et contrario rndet.
l ¶ Subdiaconatus: Per hoc dicunt quidam (1) quod sine dispensatione de communi iure potest in minoribus constitutus eligi ad parrochialem ecclesiam. ad idem allegant. j. de preben. si pro clericis. j. de insti. ca. ij. Sed puto contra et dico ab antiquo iure illius decre. s. de eta. et quali. preterea. non recedi nisi inquantum reperitur expressum. Nec ob. hec decre. potuit enim dispensari vel per litteras apostolicas vel per presentationem patroni consequi parrochialem ecclesiam in minoribus constitutus si dispensetur cum tali necesse habet infra annum subdiaconus fieri. et sic intelligo istum textum. et dixi ad hoc. s. in predicta decre. si pro clericis. [illegible] Hoc placet Archi. et Jo. mo. s. co. cupientes § penul. in prin.
m ¶ Christi. No. dominium bonorum ecclesiarum esse penes xpm. de hoc. xij. q. j. expedit. xvi. q. j. quicquid. s. de verb. signi. causa.
n ¶ Dinoscitur. Not. ex preteritis circa futura caveri. xxiij. di. in noie. de peni. c. j. et s. e. fundamenta § digne.
o ¶ Retrocedere. militando/negociando/ vel vxorem

Marginal notes:

Dispensare non potest episcopus vltra septennium cum curato super non promotione ad sacerdotium.

Dispensare an possit episcopus sine consensu capituli.

Dispensandi potestas an possit queri per consuetudinem

Dispensato super non promotione ad sacerdotium favore studij an sufficiat studere in grammatica vel theologia sive iure civili aut canonico.

accipiẽdo: qꝫ possunt ipsi clerici in minoribꝰ constituti. ꝫ. de cleri. coniuga. c. j. sed qui sunt in sacris non. J. de voto ꝛ vo. redemp. c. vno.

a ℂ Pena priuationis ipso iure.

b ℂ Exerceat. puidit hec constitutio eccl'ijs et psonis. sic. ꝫ. e. cum nobis olim. l. ij. ꝛ. J. de regu. bñficium.

c ℂ Ministret. Nõ enĩ debẽt p pinꝫ militare isti pẽdijs. xij. q. ij. charitatem.

d ℂ Septẽnio. Idẽ est de minori tpe si ad minꝰ tpꝰ dispẽsatum fuisset qꝛ fieri pt vt superiꝰ dixi.

e ℂ Alioqn ex tũc. i. elapso ãno a fine septẽnij.

f ℂ Penã. priuationis.

g ℂ Commissa. ℂ Quatuor sunt dicta. Secundũ ibi annus autẽ. Tertium ibi: porro. Quartum ibi ceterũ. Et ista decre. est glo. c. licet canon. eo. tit. ꝫ. Dominicus.

Casus falsi d. helie: ℂ C. iiᵒ. Dictũ fuit in. c. licet canon. ꝫ. e. ti. ꝙ ille cui est collata eccl'ia parrochialis debet promoueri ad sacerdotium infra annũ numerandum a tpe adepte possessionis. Sed ponamꝰ ꝙ aliqua eccl'ia parrochialis fuit alicui clerico collata q̃ nõ fuit pmotus ad sacerdotiũ infra annũ. sed annus nondũ fuit elapsus tamen certũ est ꝙ ipse non poterit pmoueri ad sacerdotiũ infra annũ: qꝛ de anno solũ restãt duo menses. ꝛ infra illos duos mẽses non celebrant ordines: vtrũ ante finẽ anni vacet eccl'ia? Rñdet ro. pon. ꝙ licet sit impossibile ꝙ talis possit pmoueri infra duos mẽses tamẽ ante finẽ ãni nõ vacat eccl'ia. Sed qd si iste fuit impeditꝰ infra annũ vel non potuit promoueri: quia erat in minori etate ꝛ habebat ecclesiam cum dispensatione: vtrum currat annꝰ? Respon. ꝙ non. sed tñ debet se facere pmoueri ad alium ordinem quem etas sua patitur. Sed ponamus ꝙ iste priuatus sit ecclesia sua: qꝛ cum nõ esset impeditꝰ nõ curauit se facere pmoueri ad sacerdotiũ: nũquid epꝰ põt denuo cõferre illi istam ecclesiam quam pdidit per lapsum anni? Respõdet ꝙ non p illa vacatiõe: nam ipe est incapax illiꝰ ecclesie p illa vice. Sed quid de fructibus ponamus ꝙ infra annũ ipse non fecit se pmoueri ad sacerdotium: vtrum licite poterit retinere fructus ecclesie quos percepit durante anno? Respondet ꝙ iste si in principio qñ fuit institutus non habebat mẽtionẽ vt pmoueret ad sacerdotiũ infra annũ: ꝫ solũ vt pciperet fructꝰ: tunc tenet ad restitutionẽ fructuũ: et etiã collator tenet reddere ecclesiã indẽnẽ. Si ꝟo ille q̃ habuit ecclesiã parrochialẽ habebat bonã intentionem qꝛ intẽdebat pmoueri ad sacros ordines: ꝫ ex aliqua cã supueniẽte non vult pmoueri: qꝛ forte eius frater antiquior vult pmoueri: ꝛ ipe vult remanere in seculo non tenetur ad restitutionem fructuum.

h ℂ Parrochialis. nõ collegiata. ꝫ. e. statutũ.

i ℂ Tantũ. qꝛ ãmodo añ finem anni nõ expectamꝰ aliq̃ tpa statuta ad ordines recipiẽdos. de q̃bus. ꝫ. d tẽp. or. d eo. vl' si supest vnũ tpꝰ adhuc nõ est diaconus vel subdiaconꝰ.

k ℂ Concilij lugdunẽ. ꝫ. e. licet canon.

ℂ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit.

l ℂ Elapsus. Fctã cõputatione vt d'r. j. ꝟ. pxi. In contrariũ videbat qꝛ lex dicit ꝙ si pmisi sti michi facere insulã infra certũ tpꝰ: et iã tpꝰ tñ elapsum est: ꝙ ammodo infra illꝰ tpꝰ fieri nõ põt: licet totum tpꝰ nõ trãsierit ꝫ te agere possum. ff. de ꝟbo. oblig. l. hoc iure. ꝛ. l. si ita stipulatus essem. vñ ex quo certũ erat illũ infra diem pmoueri nõ posse videbat pena cõmissa: sed contrariũ est verũ vt hic ptꝫ. et hoc tenebat Guil. Et Bar. ꝫ. eo. ꝫ canon per. l. ff. de verb. obli. l. in illa stipulatiõe. ꝛ. l. insulam vbi exp'sse dicit stipulationẽ penalẽ nõ committi ante diem: etiã si sit certũ parere nõ posse. Item licet certũ sit conditionẽ extiturã: expectari dꝫ donec existat. ff. qñ dies le. ce. l. huius legati. Ad Jua põt rñderi vt not. in di. l. hoc iure. vel dic añ diẽ agi posse quanti interest opus inchoatũ nõ esse: vt in pmis iuribꝰ: sed ad penã nõ: vt in secũdis ꝛ hic. Videas qꝫ ipe no. in spe. de obli. ꝛ solu. ꝟ. j. vꝫ. qd si misisti. vbi tenet penã pmitti: sed añ diẽ exigi nõ posse. Quo ad casum nostrũ sit efficax rõ: qꝛ vltima die posset obtinere dispẽsationẽ papalẽ vl' epi p modũ decl. ꝫ. pxi. In hoc tñ est opi. sicut dixi sup glo. si iam. vbi omnino videas. Jo. an.

m ℂ Te nolente. Et merito non põt conferri: qꝛ nõ conferuntur bñficia añq̃ vacent. ꝫ. de conces. prebẽ. ca. j. ꝛ. ij. anno elapso libere potest conferri: nõ ob. illiꝰ possessiõe. J. de pben. licet epꝰ. Idẽ video in morte naturali. quia licet certũ sit clericũ moriturũ: non tamẽ confertur eius beneficium ante mortem. vt. J. de conces. preben. ca. j. ꝛ. ij.

ℂ Glo. seq. q̃rit. ponit ꝛ soluit. Iterum q̃rit ꝛ soluit.

Possessor pacificus: n ℂ Pacificam. Quid si nactus est possessionem solum minoris partis bonorũ? dicit quidã ꝙ nõ currit

pena[a] cõtẽta in dicto cõcilio eo ipso pcelli. ℂ Porro septẽnio pdicto durãte ijdẽ epi et supiores sollicite prouidere pcurẽt: vt p bonos ꝛ sufficiẽtes vicarios ab eis in hmõi eccl'ijs deputandos aiarꝫ cura diligẽter exerceat[b]: et deseruiat laudabiliter in diuinis: qbꝰ de ipãꝝ eccl'iaꝝ puẽtibꝰ necessaria congrue ministrẽtur[c]. ℂ Elapso ꝟo dicto septẽnio[d]: hi cũ qbꝰ fuerit (vt pmittit) dispensatũ: ad diaconatus et pbr'atus ordines infra annũ se faciãt promoueri alioquin[e] ex tũc dictã penã[f] (nisi iusta de cã omiserit) ipso iure se nouerint incursuros.

Idem. ℂ Quattuor dicit. Primo ꝙ ad penam priuationis rectoris parrochialis ecclesie nõ promoti requiritur ꝙ annus integer sit completus. Secundo ꝙ annus ille nõ currit iuste ipedito. Tertio ꝙ post priuationem ecclesia eidẽ conferri non potest. Quarto ꝙ non promotus si eo animo receperat ecclesiã: vt fructus anni perciperet: tenetur ad restitutionem ipsorum. Et qui ea mẽte contulit ecclesiam seruare debet indẽnem. Jo. an. Caplm. xxxv.

diuisio: [g] Commissa[a] tibi parrochialis[h] ecclesia q̃cq̃ tm̃[i] de anno trãsiuerit: ꝙ infra ipsum nequeas iuxta statutum gñalis concilij lugdunensis[k] ad sacerdotium promoueri nõ est (nisi tunc demũ cũ ex toto fuerit ipse annꝰ elapsus[l]) censenda vacare: nec põt alteri antea te nolente[m] cõferri. ℂ Annꝰ aũt hmõi q̃ a tempore illo incepit: quo ipsius ecclesie regimen commissum tibi extitit: ꝛ possessionem eiꝰ pacificam[n] habuisti

vel per te stetit[a] quominus habe= res eadē tibi nō currit: si pro= moueri iusto impedimēto[b] de= tētus īfra tēpus hmōi nequisti. ¶ Porro si infra dictū tēpus nō fueris (rōnabili cā cessan= te) promotus tibi ecclia ipa[c] q̄ dicti statuti auctē iā priuat[9] existis[d] (ne statutum ipm̄ fiat ludibrio[e]: debitoq̄ frustretur effectu: et nō reb[9] sed verbis cū sit potius contrariū facien dum[f]: lex iposita videaf) nul= latenus ea vice[g] poterit ite= rato[h] cōferri. ¶ Ceterū si pro= moueri ad sacerdotiū non in tendens[i] parrochialem rece= peris ecclesiam: vt fructus ex ea p annū pcipias: ipam post modū[k] dimissurus (nisi volun tate mutata[l] pmot[9] fueris[m]) teneberis ad restitutionē fru ctuū eorūdem: cū eos recepe ris fraudulenter. ¶ Illū au= tem qui eā tibi contulit: cū te non crederet ad hmōi ordinē pmouendū[n] preter diuinam quam exinde incurrit offen= sam[o]) ad seruandam indem= nem[p] eandem ecclesiā decer= nimus obligari. Idem.

¶ Abbas exemptus eligitur in episcopū sed transire non potest sine licentia pape vel legati de latere. Capi= tulū xxxvi.

S I abba=

tempus. secus si maiorē. arg. j. de resti. spo. frequens. Dic fm Guil. qui hoc no. ꝟ. eo. licet. φ si liberū habet exercitiū cure animarū tenetur hac cōstitutione: licet tātum minoris partis bonorū possessionē habeat: qꝛ cura pars principalis est ꝛ dignior. de etate ꝛ qualita te. cū sit. ad hoc idē de consecra. eccle. vł alta. q; i dubijs. ꝛ ei[9] ratiōe tenef ad sacerdotiū pmo= ueri. de pbēdis. extirpāde: secus si nō liberū cure exercitiū: lꝫ possessionē habeat etiā maioris partis bonorū. ad idē. ꝟ. eo. ti. dudum. ij. circa principium. vñ dixit hic littera ipsi[9] eccle regimē ꝛc. Quid si postq̄ nact[9] est possessionē mouef sibi cōtrouersia? dixit Guil. φ si i cōtinenti in ipsa possessione lis si bi mouef ꝛ possessio cōtinue turbaf: pmoueri nō tenef: qꝛ que incōtinēti fiunt in ꝛc. ꝟ. eo. officij. ff. si certū petatur. lecta. ꝛ qꝛ non videtur pacifica fuisse que nō durauit. ad hoc. ꝟ. e. si postq̄ ✠. ij. ꝟ. de verbo. sig. nā et ego. ff. de in rē verso. si p parte ✠ versum. de peni. dist. j. diuortiū. et litis euētus dubius est. ff. de pecu. qđ debetur. posset ergo esse φ ecclesiā perderet. ꝛ sic in pbr̄m ordinatus absq̄ bñficio mēdicaret. xxiij. dist. diacon. vlti. Si au tem possessionē aliquādiu obtinuit sine litigio hac cō stitutione artatur: ꝛ sufficit φ semel cepit pacifice pos sidere. ꝟ. eo. dudum. ff. de actio. emptio. l. ex empto. in principio. alꝭ suo velle q̄libet posset sibi litē cōfingere in fraudē huius cōstitutionis. nec obstat φ iste succū bere poterit: quia mala electio est i culpa. C. de acqui= ren. posses. l. vlti. C. de iure delibe. sancimus.

a ¶ Per te stetit. j. de prebendis licet episcopus. Additio. Archidiaconus alleg. j. de reg. iur. cum non stat. ꝛ c. imputari. ff. de an. lega. l. meuia. Joan. and.

¶ Glosa sequens explicat et consulit.

b ¶ Iusto impedimento. Sic. ꝟ. eo. q̄ sit. ad fi. pone φ toto anno illo egrotauit: vel absens erat episcopus et cōmendatitias habere non potuit. vel eum eps̄ or= dinare noluit: vel his similia. he enim sunt iuste cau= se que excusabūt eum. Et propter hāc causam dico φ elapso anno: statim illo non vocato possit alteri eccle= sia conferri: vt in predicta decre. licet. tamen tutius ꝛ honestius esset ipsum citari et facere pronunciari illū priuatum: si non ostendit dispensationem vel iustum impedimentum: nam si hoc omisso fiat collatio: ipse postea veniens. ꝛ de iusto impedimento vel dispensa tione fidem faciēs collationem cassari faciet. de re iu= dica. cū Bertholdus. quia iudices vel illi ad quos col latio spectat nolunt litigare: vel se aduersarios cōsti= tuere: nec illi quibus facienda est collatio: nisi primo habeant ius in re. Ideo cōmunis eligitur altera via: vt sine alia pronunciatione fiat collatio.

c ¶ Ecclia ipsa. tolle qđ ē i fi ✠ nullaten[9]. ea vice ꝛc.
d ¶ Existis. Quidā habent hic in littera et ad quā inhabilem reddidisti te.
e ¶ Ludibrio. sic. C. de bo. q̄ li. l. vl. ✠. vbi aūt pueril.
f ¶ Faciēdū. vt. C. cōia. de leg. l. ij. in fi. magis ergo cōsiderem[9] sensum q̄ vba. ad idē. ꝟ. e. si postq̄ ✠. j. ꝟ. de vbo. si gni. intelligētia et. c. propterea.
g ¶ Ea vice intelligo. Id est in illa vacatione. alꝭ lex esset im= posita vbis. fact le enim esset sibi cōferre vni quē sciret nolle con= sentire. ꝛ postea reiterato illam primo conferre fm illos qui ha= bens in re. ꝛ ad quā te inhabilē ꝛc. nō est dubita tio tanta.
h ¶ Iterato. Nam qua ratio ne posset primo anno finito ite= rato eidem conferri: eadem ratione finito secundo: et sic dic de tertio: et sic de singulis: et sic canon frustra= retur effectu. vt dictum est. concor. ꝟ. de testi. licet. iij. Additio. Et. ꝟ. de consang. ꝛ affi. tua. in fi. Joan. an.
i ¶ Non intendens. Si ergo intendebat a principio promoueri: sed postea mutata volūtate pmotus non fuerit: nō tenetur ad restitutionē fructuū. qđ verum puto de perceptis ante mutatam voluntatem in alijs crederem secus eadem ratione.
k ¶ Postmodum. Elapso anno. Joan. and.
l ¶ Mutata. Nota φ fraus purgatur: sic et mora interdum. ꝟ. de loca. potuit. ꝛ. j. de reg. iur. mora. vbi de hoc. et no. exitum spectari cum vitium consistit in animo. alꝭ spectatur initiū. ꝟ. eo. lib. de rescrip. si eo tempore. ꝟ. eo. dudum. j. vbi de hoc.
m ¶ Promotus fueris. Ad sacerdotiū infra annū.
n ¶ Promouendum. Et in veritate promotus non fuisset alꝭ purgatur vitium in vtroq̄.
o ¶ Offensam. Sic. ꝟ. e. ppetue. cū suis cōcordātijs.
¶ Glosa sequens soluit questionem.
p ¶ Indēnem. Pone enim illum qui fructus perce= pit nō esse soluēdo: ita φ inefficax est actio cōtra eum ꝟ. de solu. odoardus dabitur in conferētem: vt hic vi= des. Et hic loquif non solū de obligatione in foro ani= me: sed etiam in foro iudiciali: dūmodo de tali credu= litate vel fraude fiat fides. tamen qui fraudē allegat illam pbabit. ff. de pbationibus. quotiēs ✠. qui dolo et probabitur id per coniecturas. j. titu. proxi. c. ij.

SI abbatē. ¶ Ponit duo dicta principalia. secun= dum ibi: huiusmodi. Po. declarat que not. Ber. ꝟ. eo. de postula. ca. vlti. vltra medium glo. Cōpostel. ibidem. in princi. [illegible] Et ea que no. moderni. de consue. cum venerabilis. et Gar. ꝟ. eo. cupientes ✠. denique. Additio. Ubi Ber. loquitur φ reprehendi non potest Cōposte. vero simpliciter dicebat abbatē exemptū postulandum: non exemptum eligendum. Jo. and.

an dica tur qui minoris ptis bo norum posses= sionem obtiet. ✝ Infe= ro ex h[o]. c. φ act[9] in potētiā resolui tur. cō= cor. l. j. ff. ꝟ le. ij. ꝛ. l. iij ✠. si ds ff. ꝟ sta tu lib.

Posses= sor paci fic[9] an dicaf curat[9] q̄ post adeptā posses= sionem patitur contro uersiā.

Impe= dimēta multa ppt q̄ excusaf curat[9] nō pro= motus ad sa= cerdo= tiū ifra annum

Fraus ꝛ mora purgāf

Diuidit ꝛ dicit q̄d decla= rat.

tem[a] eccl'ie romane immediate subiectū[b] in vr̄m ep̄m[c] elegistis[d] rep̄hēdi exinde[e] nulla ratione potestis: et tn̄ ab alio q̄s a nobis vel apl'ice sedis legato: si sit in ꝓuincia[f] de latere[g] nr̄o missus[h]: dari nō pōt licentia suū deserēdi[i] monasteriū: & ad vr̄am eccl'iam trāseūdi[k].

¶ Legatus de latere potest confirmare electiones episcoporum exemptorum: reliqui nō sine speciali mandato. Joannes Andree.

¶ Huiusmodi[l] vero legatus qui maius[m] omnibus post romanū pontificē in ꝓuincia sibi decreta imperium[n] censet habere[o]: archiepōꝝ epōꝝ et exemptoꝝ electiones pōt ex officio[p] cōfirmare. Alij autē legati[q] hoc[r] nequeunt, nisi id eis a sede ipsa specialiter[s] sit commissum[t]. Idem.

¶ Si cōpromissari' nō eligit infra tps iuris: ad supiorē deuoluit ptās ꝓuidendi. Si eligit: sz idignū indistincte redit ad cōpromittētes nisi id sciēter ratū habuerint. Idem si elect' idone' nō cōsentit. Si cōpromissarius sciēter eligit idignū ipe sol' ab eccliastico bn̄ficio triēnio est suspēsus: nisi id cōpromittētes sciēter ratū habuerint. Et pena p̄dicta suspēsionis nō hz locū in epō cōpromissario: nec in ele-

Casus dn̄i Helye.

¶ Casus. Uacāte eccl'ia pictauēsi canonici illi' eccl'ie affectātes habere in prelatū abbatē monasterij nostri pictauis: vel aliū abbatē exemptum: et immediate subiectū sedi apl'ice. dubitauerunt an deberēt ipsum postulare. vel vtrū possent illū eligere. sup hoc consuluerūt romanū ponti. qui papa cōsultus respondit q̄ licz abbas exēptus nō possit dimittere suum monasteriū sine licētia pape hoc tn̄ nō obstāte: ipse pōt eligi in epm vel aliuz prelatum. Sed qd ponamus q̄ in hoc regno est legat' de latere scilz cardinalis: vtrū poterit cōfirmare illā electionez? Rn̄det q̄ sic: sed alij legati qui nō sunt d latere siue cardinales. nō pn̄t cōfirmare illam electionē et dare illi abbati electo licentiā vt se transferat ad illam ecclesiam in qua fuit electus.

¶ Glosa sequens soluit questionem.

a ¶ Abbatē. Idem intelligas de quolibet alio inferiori prelato ab epō: quia eadem est ratio.

b ¶ Subiectū. Qd cognosci pōt p decre. j. de priui. si papa. idem de subiectis epō quo ad hoc q̄ eligi possunt sed sine licentia epi non transibunt.

c ¶ Episcopū. Idem de alijs dignitatibus: puta ad aliā abbatiā. s. e. c. nullus. cū si. & eadem est ratio.

¶ Glosa seq. declarat dubitationis cām & respōdet.

d ¶ Elegistis. Dubitationis fuit causa/ epō qi non habet liberū volatū sine licētia pape debet postulari ad aliū archiepiscopatū vel episcopatū: et si eligatur nō valet electio. Eadē ergo ratio videbat' in abbate immediate pape subiecto. vt p id deberet postulari nō eligi. Sed illud speciale est in epis. s. de renū. nisi cū pridem. nō eīn quicūq3 hz petere licentiā transeundi postulandus est. vt ꝓbatur. s. eo. si religiosus. & c. nullus. & in his que no. de postu. c. vlti.

Abbas dz eligi ad aliā abbatiam.

e ¶ Exinde. Quia elegistis & non postulastis.

f ¶ In prouincia. Si eīn legat' esset: sed non in illa ꝓuincia licētiam dare non potest. licet enim quedam possit que volūtarie iurisditionis sunt extra ꝓuinciā sibi decretam eundo et redeundo. tamen ea que contentiose iurisditionis sunt non potest. vt hic. & s. de cō sue. cum venerabilis. Primū probatur de offi. lega. q̄ translationem. et c. penul. & s. de senten. excommunica. ad eminentiam. cum si. & qd dicit sit in prouincia missus: qd est infra/ quia licet prouinciam exiuisset dūmodo in legatione esset: adhuc licētiā dare potest. s. de offi. lega. nouit. Si autē exiuisset prouinciam et legationem secus: et sic posset intelligi hec littera. Ar. Idē Archidia. qui dicit hic q̄ ordinarius ꝓuinciā exiens habet ꝓ priuato. ff. de offi. presi. l. iij. et ideo nō habet potestatem iudicandi: vel ius dicendi. ff. de iurisdi. om. iudi. c. vlti. & sic ibi sedere ꝓ tribunali nō potest. ix. q. ij. episcopū. vbi de hoc. Joan. and.

Legatus an possit exercē aliquā iurisdictionem extra ꝓuinciā sibi decretam

g ¶ Latere. Scilz cardinalis. j. de offi. lega. ca. ij. in fi. vbi dicam de hoc.

h ¶ Missus. Subaudi. vel ab alio qui haberet sup hoc speciale mādatum: vt in fine capituli.

i ¶ Deserēdi. Sicut eīn inferior nō deserit sine supioris licētia suā ecclesiā. s. de renun. admonet/ sic nec iste sine pape licentia q̄ sibi proximus est supior vel sui legati de latere suum monasterium desteret.

¶ Glo. se. q̄rit et soluit. dicit opi. Hostiē. reprobatam. et Cōpost. approbatam.

k ¶ Transeūdi. Quid si abbatia nō sit exēpta sed priuilegiū hz q̄ abbas ad epatuz nō possit assumi sine sedis apl'ice licētia. ex cā forte: qi abbates se videntes recessuros res monasterij dispergūt: & habes de hoc priuilegio. xvj. q. j. hinc est etiā. nūquid poterit legatus de latere huic dare licentiam? Satis videtur istius decre. arg. q̄ sic: qi potest oia preter excepta. de offi. lega. q̄ translationē. xvj. qō. j. frater. ff. de offi. pfec. preto. l. vna. sed ad hoc. j. de vbo. sig. ca. j. in prin. Unde no. q̄ per hanc decre. reprobata est opi. Hostiē. no. s. de cōsue. cū venerabilis: dicebat eīn ibi. & de renun. c. vlti. in prin. q̄ illi legati habebāt speciale mādatū trāsferēdi abbates exēptos. al's id facere nō possent p decre. de offi. lega. q̄ trāslationē. sed Cōpost. ibi cōtra: dicēs q̄ ex generali legatione hoc poterāt et eius opi. hic reprobatur: vt hic vides.

l ¶ Huiusmodi. Sumptum ex eo qd not. Gar. s. eo. cupientes. circa prin. super verbo examen. et dic huiusmodi scilz de latere.

m ¶ Maius. Unde minores legati non exequuntur officium suum eo presente. s. de offi. lega. c. volentes.

n ¶ Imperium. Quia ordinarium est nec perit morte mandantis. j. de offi. lega. c. ij. & in eo pares sunt cōsulibus. vt ibi. Joan. and.

o ¶ Habere. ff. de offi. psi. l. iiij. ff. d offi. ꝓcōsul. sz io.

p ¶ Ex officio legationis. qi nō reqrit spāle mādatū & idē dicebam' p decre. s. c. qi diligētia. vbi hoc tenet Compost. Itē quia nō erāt hec specialiter reseruata.

q ¶ Legati. Scilz nō de latere vel q̄ dignitatē illā sibi vēdicant ecclesiaꝝ pretextu. de quibus. s. de offi. lega. c. j. & pe. & j. eo. titu. c. j.

r ¶ Hoc. Scilz confirmare episcopos/ archiepiscopos et alios exemptos.

s ¶ Specialiter. Not. q̄ non tantum valet genus q̄tum species. de ap. ca. ij. et de hoc de offi. ordi. si sacerdos: et. xxiij. distin. quācq3.

t ¶ Cōmissum. no. & breuiter q̄ si exēpt' plat' infe-

rior ep̄o eligiṫ ad ep̄atū tenet electio. tñ trāsire nō po terit sine licētia quā dat papa vel eiꝰ legatꝰ de latere Si canonicꝰ vel aliꝰ eligiṫ in ep̄m exemptū vel archi= ep̄m exemptū vel ad aliā dignitatē exemptā: legatꝰ de latere confirmat inferiores legati nō sine mādato speciali. Si aūt ep̄s i ep̄m vł ar chiep̄z postuleṫ tunc vt transire possit spālis licē tia pape reqriṫ: q: casus ille scʒ epoꝝ translatio est de reseruatꝭ ꝫ. ð offi. lega. ꝙ trāslationem et sic sane dcṫ. istā intelligas. vnde nō dixit hic legatus admittat postu= lationes: sed ꝙ confirmet electiones. ep̄i autem nō eli guntur vt predixi.

ctiōe inferioꝝ ep̄is. Et restri giṫ illa pena ad bñficia que obtinet in ecclīa offensa. Et idē i bñficijs illiꝰ q̇ deficit in pbatiōe eiꝰ qð obijcit in pso na. Jo. an. Ca. xxxvij.

S Jcōpromissariiᵃ in quē defuncto ep̄oᵇ trāsferṫ eligē diᶜ ptās: negligēterᵈ infra tē pusᵉ a iure statutūᶠ eligē pre termittat: ad supiorēᵍ ptās deuoluitur puidendi: sibiq̇ ꝯpromittētes īputētʰ q in ta lēⁱ ptātē hmōiᵏ trāstuleruntˡ

mentionē de dignitate ep̄ali vel archiep̄ali. nā cano nes penales nō ꝯphēdūt ep̄os vł alios supiores: nisi de eis faciant expssam mentionē. ꝛ sic iste versiculus hmōi quoq̇ pena ꝛc̄. est declaratiuꝰ illius ca. cum in cūctis. etiā illa pena suspēsionis a perceptiōe fructuū bñficioꝝ p trien niū nō hʒ locum nisi cū peccaṫ in electiōe ep̄i vel supioris ꝛ nō in telligitur de ele ctiōe abbatum vł alioꝝ inferio rū. Sʒ qd scrissi me pater habui mus in ca. vt cir ca. ꝙ se opponēs electioni ꝛ obijciens aliqua contra formam electiōis vel psonam electi: si deficiat in pbatiōe illorū q̄ oppo suit in formā electiōis ꝯdēnaṫ solū i expēsis. Si vero deficiat in pbatiōe illoꝝ q̄ opposuit in psonam electi non solū ꝯdēnaṫ in expēsis: sed etiam suspenditur a p ceptione fructuū bñficioꝝ suoꝝ. Uellem informari a vobis de quibꝰ bñficijs intelligiṫ? Respondet ꝙ intel ligitur de illis bñficijs q̄ opponens hʒ in illa ecclīa cu ius voluit impugnare electionem: non aūt intelligiṫ de illis beneficijs q̄ obtinet in alijs ecclījs.

divisio

S J cōpromissarius. Sunt due partes. Prima de= terminat certos casus dubios circa penā priua tionis. Secūda ibi: porro. alios circa penā suspensio= nis. Jo. an. Posset etiā q̄libet ps subdiuidi q̄ patent.

Dicit qd de= clarat.

Do. Declarat hec decre. multa iura ꝛ multas opi. et materie ca q̄ no. Uin. ꝛ Ber. de cōces. pben. constiturꝰ in prima glo. ꝛ ipse Bern. ꝫ. eo. cām. ꝛ Inno. ꝛ Hostiē. ꝫ. eo. ne p defectu. ꝛ Cōpost. c. tit. i causis. in fi. Jo. ꝫ.

. Casus s͛ alis dñi he= lye.

¶ [illegible] Uacāte ecclīa Pictauiē. canōici illiꝰ eccl͛ie ad q̄s spectat electio ꝯueniētes in vnū tractauerūt ð electione futuri plati ptātē eligēdi ꝯpromiserūt in ali quos cōpromissarios: qui cōpromissarij fuerūt negli gentes in electiōe faciēda p tres mēses. vtrū non solū ꝯpromissarij: sed etiā ipsi canonici ꝯpromittētes sint priuati ptāte eligendi p illa vice? Rñdet ꝙ sic: et sibi imputent canonici qui desides tales elegerunt: iō po testas puidēdi illi eccl͛ie deuolüiṫ ad pximū supiorē Sed ponamus ꝙ cōpromissarij non fuerunt negligē tes in electione facienda: sed tñ in electiōe deliq̄runt: q: sciēter elegerūt idignū: puta q: sciēter elegerūt ali quē titiū patiētē defectū i natalibꝰ. vtrū delictū ꝯpro missarioꝝ noceat canonicis. hoc ē ꝙ canonici sint pri= uati ptāte eligēdi p illa vice: acsi ipsi indignū sciēter elegissent? Rñdet ꝙ non. immo electio reuertiṫ ad ip sos canonicos: ita ꝙ canonici possunt aliū in suū pla= tū eligere. Et istud verū ꝙ delictū cōpromissariorum nō noceat canonicis: nisi ipsi sciēter ratam habuerint electionē p ꝯpromissarios factā. puta q: ꝯpromissarij retulerunt canonicis ꝙ Titiū in ep̄m elegerūt. cano= nici sciētes illū indignū approbauerūt electionē. Cer te canonici in hoc casu sunt priuati ptāte eligēdi p il= la vice: acsi scienter indignū elegissent. Sed quid san ctissime pater caueṫ in ca. cū in cūctis. e. ti. in an. ꝙ eli gētes sciēter indignū sūt suspensi a pceptiōe fructuū suorum bñficioꝝ p triennīū: vtrū nō solū cōpromissa= rij sint suspēsi p triēniū a pceptiōe fructuum suorum beneficiorum: sed etiā ipsi canonici? Respondet ꝙ nō nisi canonici electionē de indigno factam scienter ra tificauerint: q: cum ratificatio mādato comparetur. ipsi canonici sunt suspensi p triēniū a pceptione fru ctuū suoꝝ bñficiorū q̄ obtinēt i illa ecclīa. secus est de bñficijs q̄ ipsi obtinent in alijs eccl͛ijs: vt in fine huiꝰ capl͛i dr. Sed qd. ponamꝰ ꝙ canonici cōpromiserunt in aliquem ep̄m vel archiep̄m: q̄ ep̄s vel archiep̄s sci enter elegit indignū: an ipe eligens sit suspēsus a pce ceptiōe fructuū dignitatis ep̄alis vel archiepiscopa= lis? Rñdet ꝙ non. nam capi. cum in cunctis non facit

¶ Glo. seq. soluit questionem.

a ¶ Cōpromissariꝰ. vł ꝯpromissarij cū eadem rō sit in pluribꝰ ꝛ in vnū ꝛ in plures ꝯpromitti pōt vt hic. ꝛ ꝫ. eo. cām. ꝛ. c. in causis. ꝛ. c. cū in iure. cum similibus.

b ¶ Ep̄o. Idē intelligas quo ad penam priuatiōis de inferioribus dignitatibus: cū semp inferiores locū habeant rationes.

c ¶ Eligēdi. Et tunc poterit etiā postulare. vt. ꝫ. e. in causis. de renun. post translationem.

Cōpro missari us da= tus ad eligen= dū pōt postu= lare.

d ¶ Negligenter. Alꝰ nō curret tps de ꝯces. pben. q: diuersitatē. Quid si dolo neglexerit: nunqd habe= bit locū qð hic dr: an qð dr. j. §. pri. puto locū habere qð hic dr. sufficit eñ ꝙ nō eligit. ad hoc. j. de appel. ab eo. vbi ptermittere facere quod quis debet īfra debi= tum tēpus siue dolo siue negligētia id faciat equipa= rantur. ad idem de testi. per tuas. in fi. et. ꝫ. de rescp. plerunq̇. [illegible] Quidam resistunt huic glo. dicen tes ꝙ quia negligentia fraudulosa: fraus ꝛ dolus est iudicabitur vt de dolo. ꝛ locus erit ver. seq. vt hoc ca= su redeat potestas ad compromittētes: sed hoc est ab surdum: vt statim sequitur in glo. poterant. et dicam super ca. Jo. an.

e ¶ Tempus. trium mensium.

f ¶ Statutum. l. di. postq̄. ꝛ. ꝫ. ne p defectu.

g ¶ Supiorē. primū. vel ad capitulū in inferioribꝰ in casu. de conces. preben. c. ij.

h ¶ Imputent. puniṫ enim ex pprio facto nō ex alieno: q: negligentem elegerunt. Addito. ff. de mi= no. l. cum mandato in fi. Jo. an.

i ¶ In talem. negligentem. scʒ.

k ¶ hmōi. eligendi ep̄m.

¶ Glo. sc. pmo rōnē reddit. notat ꝛ remittit. scðo obijcit ꝛ soluit. tertio q̄rit ꝛ remittit.

l ¶ Trāstulerūt. Poterant eñ sibi puidere sollici= tū eligēdo. Itē alio mō. s. nō dādo eis totū tps qð ha= bebāt. ad hoc de elect. cū in veteri. cū si. Et sic nota ꝙ negligētia pcuratoris nocet dño. de hoc. ꝫ. vt lite nō ꝯtest. c. j. in glo. vl. pdūt eñ ius ex q̄ p se vł p aliū debi to tpe vsi nō sunt. ff. quē ad. ser. amit. l. vsu. Ad hanc primā ptē ꝯtradicit expsse. C. de tem. ap. ant. si th.

vbi dicit͂ q̄ si causa appellationis eligant͂ arbitri: nō currit bienniū appellationis ꝓsequende pendēte corā arbitris causa: etiā si mille anni trāsierint: sed tūc currit cū arbitriū desertū fuerit. Sol͂. ibi ꝯpromissuz factū est de volūtate ꝓscribētis et ei⁹ cui ꝓscribit͂. hic autē de volūtate ei⁹ qui ꝓscribit fm Inno. q̄ hoc no. s̄.e.ne ꝑ defectu.in prin. nec ꝑ oīa ē idem in arbitris ꝯpromissarijs. ꝛ compromissarijs datis ad eligendū vt patet. s̄.eo.sicut.ꝛ.j. de re iudi. cum ab vno. Si queratur an cōpromittentes hoc mādatū renocare possint: dic vt no. s̄.e. in cāis. l anpe. gl.

m ¶ Idoneum. s̄.eo.cum in cunctis.
n ¶ Renuit. Uel post cōsensum renunciat vel diem claudit extremum. s̄.e.si electio.
¶ Glo.seq.ponit q̄d approbat ꝛ q̄d reprobat. scdo casu determinat ꝛ subdit duas opi.

¶ Si vero eligat[a] sed indignū: tunc siue scienter id fecerit (cum dolus ipsi⁹ eis qui non sunt in culpa non debeat imputari[b]) siue etiam ignoranter[c] (cum suo sit funct⁹[d] officio) eligendi ptās (nisi et ipsi scienter[e] electionem talem ratā[f] habuerint[g]) libere[h] reuertitur ad eosdē[i]. Idē[k] fit cum eligit[l] idoneū[m]: sed electus renuit[n] cōsentire[o]. ¶ Porro eo casu cum S. indignus eligitur[p] ab eodem compromittentes (quos illius odio non cōuenit[q] pregrauari) nequaq̄ (nisi sicut premittitur[r] ratum habuerint) puniuntur: sed ipse (vt pena suum auctorem teneat[s]) a beneficijs ecclesiasticis[t] triennio iuxta lateranen̄. concilium[v] suspenditur ipso iure[x]. ¶ Huiusmodi[y] quoq̄ pena nec in episcopo si ad eligendum[z] fiat compromissarius[ꝛ] sic peccā-

o ¶ Cōsentire Approbant͂ hic supradicte glose. Ber. ꝛ reprobat͂ opi. Hostiē. qui in hoc pūcto dicebat ꝯriū in predicta decre. cām. in fine. ratiōe per eum in superiori casu reddita: ꝛ quia verba cū effectu sūt intelligēda. s̄. ᷣ cleri. non resi. relatū. ꝛ capitulū possz: ergo ꝛ ille qui ipsi⁹ vicē gerit. xciij. dist. c. j.

a ¶ Eligat. infra debitum tempus.
¶ Glose duc seq. oñdunt q̄d approbat ꝛ q̄d reprobat.
b ¶ Imputari. In hoc cōcordabant supradicti doctores in glo. s̄. in pnci. allega. c. s̄.e. in causis. ꝛ Bar. brix. in q. venetiali. q̄ incipit. canonici eiusdē ecclesie peccata eorū suos debēt tenere ꝛc. j ¶ porro. cum suis ꝯcor. excepto Cōpost. qui tenebat in totum cōtra istū ¶ in decre. s̄.e. in causis. in fi. dicebat enim in hoc casu ad supiorē potestatē deuolui cū vice capituli cōpromissarij predicti fungantur.
c ¶ Ignorāter. Hic olim cōtra opi. Ber. tenebat hāc opi. q̄ hic approbata est. s̄.e. cām. ꝛ in p̄dicta decr̄. cōstitutus. de cōcess. p̄ben. ꝛ eadē rōne Hosti. ibi. ꝛ Compo. eo. titu. in causis. in fi. dicebant contrariū ꝑ decr̄. s̄.eo. cū terra. que decre. nō ob. ꝛ intellige eam: vt ibi no. Item illa ratione hoc dicebant q̄ isti compromissarij funguntur vice capituli: sed capitulū eo casu iterū posset eligere: ergo ꝛ iste compromissarius: sed nō est verum vt hic vides. Additio. Et de hoc. j. q. vij. per illicitam. Joan. an.
d ¶ Funct⁹. Sicut in iudice: siue bene siue male semel iudicāte. de offi. deleg. in litteris. ꝛ.c. venerabili. ff. de re iudi. l. iudex. ꝛ. l. paulus. cum similibus.
e ¶ Scienter. Bene dicit: q̄ sicut a principio si ignoranter elegissent: nō haberet locum pena concilij: ita nec si ignoranter ratificent.
f ¶ Ratā. Trahit͂ eīn ratihabitio retro ꝯparatur mādato. ff. ᷣ reg. iur. hoc iure ¶ decreu. ꝛ. l. semp ¶ j. j. de sen. excō. cū quis. et. j. de re. iur. ratihabitionē. cū suis ꝯcor. ꝛ bene poterant ratā habere: q̄ suo noīe id erat factum. al's secus. vt in p̄dicta decr̄. cū quis. j. de regu. iur. ratum quis.

Ratihabitio mādato cōparat͂.

g ¶ Habuerint. In quo casu deuoluit͂ prouisio ad papam. s̄.eo. q̄propter.
h ¶ Libere. Q̄ habebūt liberū tp̄s ac si noua esset vacatio. vt. s̄.eo. si electio. s̄. de maio. ꝛ obe. cum olim
i ¶ Ad eosdē. ꝓbabam⁹. hoc olim ꝑ decr̄. de renun. post trāslationē. in fi. nā ibi nō valuit electio vl' postulatio facta ꝑ cōpromissariū: ꝛ nichilomin⁹ papa mandat q̄ compromittentes eligant.
k ¶ Idem fit. s. q̄ electio libere ad eosdem reuertit͂ compromittentes.
l ¶ Eligit. s. compromissarius.

cā si. sz hoc ē falsum ꝓpt supiorē rationē: q̄ funct⁹ est ꝛc. Et q̄d dicit iste ¶ ꝛ ¶ pri. quo ad scdm casum: verum intelligas nisi aliud caueretur in mandato: puta q̄ possit eligere semel ꝛ pluries ꝛc. ꝛ ita terminauit Bar. brix. in q̄stione dñicali sua q̄ incipit. quidā dederūt ptātem. vñ dicebat Damasius. s̄. in p̄dicta decr̄. cām. vbi electio defert͂ a iure pt sepi⁹ fieri ꝛ variari: sz vbi ab hoīe vnica electiōe ꝯsumit͂ ptās. ff. de vb. obli. eū qui certa ꝛ ¶ vlt. nō ob. scdm eū. ff. de optio. le. l. ij. vbi electio delata ab hoīe vnica electiōe nō ꝯsumit͂: q̄ ibi nō fuit exhibita tota familia in qua debebat fieri electio. Distinxerāt quidā .j. an detur ptās ꝓuidēdi an eligēdi: vt in p̄mo casu iteruz possit eligere .ij. ꝛ in secundo non. q̄ distinctio satis equa videt͂: nec ista decre. cōtradicit: q̄ de ptāte eligēdi loquit͂: vt ptz in ipi⁹ principio. Additio. j. Tan. ꝛ Pe. de samp. s̄.eo. cām. ꝛ Abbas hoc recitat. s̄.c. q̄ ꝓpter. Joā. an. Additiō. ij. Quia adhuc non est prouisum. Joan an.

Cōpromissarius q̄ elegit an iterū eligere possit.

p ¶ Eligit͂. Scienter. q̄ al's pena suspēsionis locuz non habet.
q ¶ Nō ꝯuenit. xxiij. q. iij. si habes. ff. de dolo. ꝛ eleganter. C. de inoffi. testa. si quis filio. in fi. C. de pe. sancimus. j. de iniu. ꝛ dam. da. ꝛ si pignorationes. ꝛ. j. ᷣ regu. iur. non debet. ꝛ dic vt ibi.
r ¶ Premittitur. s̄. ¶ si vero.
s ¶ Teneat. s̄. de his que fi. a ma. par. ca. q̄stuit. cū suis concor.
t ¶ Ecclasticis. Que i ip̄a eccl'a obtinēt vt statī sequit͂
v ¶ Concilium. s̄.eo. cum in cunctis.
x ¶ Ipso iure. Approbatur in hac opi. Ber. ꝛ Host. qui hoc no. s̄.e. innotuit. .j. Et opi. Inno. s̄. eo. cuz in cunctis et reprobatur opi. Tan. quā no. Ber. in decr̄. innotuit. qui dicebat q̄ requirebat͂ sentētia ꝑ decr̄. s̄. eo. quisquis: sed non est verū vt hic ptz. ꝛ decre. illa in alio casu loquit͂. Additio. Scilicet in his qui eligūt ꝑ secularis ptātis abusum. Joā. an. Additio. j. In glo. sicut ergo. Jo. an.
y ¶ Hmōi. Q̄d hic dr tenebat Hostiē. de elect. cū in cūctis. ꝛ. s̄. eo. titu. cām. in fi. et dic hmōi. s. pena suspēsionis per triennium a beneficijs.
z ¶ Ad eligendum. Ep̄m vel superiorem per id q̄d statim sequitur.
ꝛ ¶ Cōpromissarius. s̄.e. cām. et idem si ep̄s elige-

te[a] (cum de iure[b] nullā sententiam suspēsionis incurrat nisi de ipso expressa mentio habeat) nec in aliorū q̄ eporum et superiorū ipsorū electionib᷒: cū peccat i ipsis vēdicat sibi locū[c]. ¶ Restringit[d] etiam dicta pena solum ad ea bñficia que sic peccās in illa obtinet eccl̄ia: quā talit[e] eligēdo specialiter[f] noscitur offendisse[g]. ¶ Et idem in illius beneficiis[h] est censendum qui alicuius electionem / postulationem / aut prouisionem impugnans in probatione deficit eius qd̄ obijcit in personam[i].

Idem. ¶ Procurator ad appellandum s̄m formam capituli vt circa. non est idoneus nisi omnia obiecta, et forma iuramenti in pcuratorio exprimantur. h. d. s̄m Paulum

Procurator. C. xxxviij ad appellādum[k] cōtra electionē / postulationē / aut pusionē[l] alicui᷒ nō alit idone᷒ decet̄o[m] reputet q̄ si oia q̄ in formā[n] obijcere vel psonas[o] et pter q̄ appellare intendit: singulariter[p] et clare in ei᷒ pcuratorio sint exp̄ssa. ¶ Habebatq̄ speciale[q] mandatū[r] iurandi corporaliter in

rit ppiis iure: vt qz hz vocē in electiōe patriarche vl' archiepi vel alteri᷒ epi: qz eadem est ratio.
a ¶ Sic peccante. s. in eligendo scienter indignum.
¶ Glo. seq. reci. p contrarium et soluit.
b ¶ De iure. i. de sentē. excōi. qz periculosum. Nota quia licet hoc teneat Hostien. in supradictis glosis: et Gar. in decre. cupiētes. s. eo. §. ceterū. tamē olim dubitabatur ideo quia decre. illa / qz periculosum. videtur de sui mēte intelligenda de suspensionibus ab officio vel coherentibus officio puta igressu ecclesie / et similibus ibi ppt executionem pontifical' officij. &c. Sz laudet de᷒ et dñs Bonifacius qui dubitationem illā michi sustulit p hāc litterā. et potuit eē ratio: qz spiritualia sine tēporalibus diu esse non possunt: que habent se vt connexa. j. q. iij. §. quis obiecerit. et ca. saluator. et esset verecundum epos mendicare. s. de renūcia. ad supplicationem.

Suspensio currit aliquā penā suspensionis ēt a fructibus bñficiorū nisi de ipso exp̄sse caueat

c ¶ Locum. cōtra. s. eo. q̄pp̄. in fi. ibi soluitur.
¶ Glosa seq. signat cōtrarium et remittit.
d ¶ Restringit. Dicebat Hosti. in decr̄. cū in cūctis. q̄ sup hoc pūcto necessaria erat interp̄tatio. fouebat tā Inam opi. qz indefinite loquebat ɔcliū. et qz cōstitutio illa fauorabilis videbat ecclijs. Cōcordat autē ad hunc. §. s. eo. cupientes. §. ceterum. Et nota penas restringendas. j. de regu. iur. in penis. vbi de hoc
Additio. Idem Pe. de sam. Jo. an.
e ¶ Taliter. s. scienter indignum.
f ¶ Specialiter. qz et generalem offendit ecclesiam que vna sola est. xxiij. q. j. loquitur. Additio vij. q. j. nouacianus. Jo. an.
g ¶ Offendisse. q̄tū in eo fuit lz conatus nō habuerit effectū: non tā fuit voluntas suis terminis ɔtenta et ideo punienda. de pe. di. j. §. cogitatio.
¶ Glosa ista querit et soluit.
h ¶ Beneficijs. s. q̄ i ipsa eccl̄ia obtinet: vt hic videas et sic declara decr̄. primā istius ti. circa fi. et sic aliquis est suspēsus a beneficio in vna ecclesia non in alia. sic s. eo. cupientes. §. ceterum. j. de offi. ordi. si canonici. de re. eccle. hoc consultissimo. Quid si in his casibus eligens vel opponens non habet in illa ecclesia bñficium? Dic q̄ pena extraordinaria puniri poterit. s. de accu. super his. de iude. ad liberādā. C. de sepul. vio. l. vi. in fi. cū si. Additio. Idem Jo. mo. alle. ff. de pe. l. j. ad fi. ff. de in ius vo. l. fi. et facit. s. de male. c. ij. cū cōcordantijs. Jo. an.

Pena ineffecax in aliā cōuertit.

i ¶ In personam. Qz beneficijs ecclesiasticis triennio est suspensus.

Diuisio

Procurator. ¶ Ponit duo que requirūtur in pcuratorio ad appellandum in casu decre. vt circa secundum ibi: habeatq̄. Domi.

¶ Casus. Habuimus in ca. vt circa. et in ca. cupiētes. s. eo. q̄ appellans ab electione dz pponere oēs defectus quos ipse intēdit opponere contra electionē vel psonā electi. Ponam᷒ q̄ aliq̄s nō est sufficiēs per seipsum: vult constituere pcuratorē: vtrum pcurator generaliter ɔstitutus possit appellare ab electiōe vl' se electiōi opponere pponendo d̄fectus tam cōtra formā electionis q̄ personam electi? Rñ. ro. ponti. q̄ non sed debet constitui specialit' ita q̄ in instrumento pcurationis debēt inseri oēs cause et defect᷒ quos ipse constituēs intēdit pponere ɔtra electum vel electionē. Itē debet cōstitui spālit' ad iurādum in aīa constituentis q̄ credit oīa per ipm pposita esse vera et se posse illa pbare: alīs non admitteretur procurator.

Casus sī aliis d. Helie

¶ Glosa ista soluit duo dubia.
k ¶ Ad appellādū. extra iudiciū. Decre. eñ ista in his casibus locū habet in quib᷒ decre. vt circa. sed decre. illa locū nō habet in appellatiōibus interpositis in iudicio. j. eo. ɔstitutio. ergo nec ista: licet alias dicamus q̄ pcurator est qui de mandato dñi alien a negocia in iudicio [illegible] administrat. ff. de pcu. l. j. sz ad negocia ɔstituit. j. eo. qui gñaliter. et qd̄ dicit ad appellādū intelligo ad quēcūq̄ etiā inferiorem a papa s̄m Gui. qui in omnib᷒ appellatiōibus dixit illā decre. locū habere. lz Guil. contra vt ibi dixi. Additio. j. Illud non est in textu legis. Jo. an.

Procuratoris diffinitio.

l ¶ Prouisionē. factam vel etiā faciendam: si cōtra certam personam appellatur. s. eo. qui cōtra certam [Idem Archidi.]

Additio.

m ¶ Decetero. extēdit s ad futura. s. eo. lz canon.
n ¶ Formam. s. eo. qz propter.
o ¶ Personas. in plurali dixit vt ɔphēderet electū et eligentes. s. eo. vt circa. [Idem Archidi.

Additio.

¶ Glosa ista dicit questionem solutam.
p ¶ Singulariter et clare. per hoc satis reputo solutam questionem quam olim formabant Guil. et Gar. in decre. vt circa. s. eo. an. s. sufficiat opponenti dicere oppono homicidiū / periuriū / et symoniam: et dico per hanc lr̄am q̄ nō. ad quid enim in procuratorio sic singulariter et clare fieri deberet exp̄ssio: si in appellatione ad idē fieri nō deberet? et de hoc dixi in ipsa decre. vt circa. in glo. quid ergo.
q ¶ Speciale. Nota q̄ non tantū valet genus quo ad speciem: q̄ntum species. de hoc vide. xxiij. distinc. q̄pp̄ et. s. de offi. ordi. si sacerdos.
¶ Glosa seq. reci. per questionem et solutionem.
r ¶ Mandatū. Non credo q̄ in casu isto locum habeat decre. illa. j. de pcura. qui ad agendum. qz casus iste est specialis i quo semp requirit expressio. Idem credo in matrimonio cōtrahēdo. vt eo. titu. c. vlt. fa

h

eorū[a] animas quorū procurator existit: ꝙ ipsi credūt expressa hmōi vera esse: et se posse[b] ꝓbare. I dē.

¶ Cassata ꝯfirmatiōe vel cassa nūciata propter defectū iurisdictiōis vel solēnitatē omissam: nō ꝓpter hoc electio cassata dicet̃ Jo. an. Capłm. xxxix.

Si ꝯfirmationē electionis[c] ꝓpter debitā iuris[d] solēnitatē in ꝯfirmatione ipsa omissam: vel ex eo qr ipse qui cōfirmauit: ꝯfirmādi non habuit potestatem[e]: cassari seu cassam & irritā nūciari cōtingat: nō ꝓpter[f] hoc ꝑcedens electio (si alr̃s sit canōica[g]) intelligitur infirmari[h]. ‡ I dē.

¶ Si vacante cathedrali regulari vel collegiata ecclesia singulares persone capituli vel conuentus occupant bona a ꝑlato dimissa: vel vacationis tempore obuenientia (donec plene restituāt) ab officio & quibuscūqȝ beneficijs sunt suspēsi nō obstantibus priuilegijs statutis & consuetudinibus quacūqȝ firmitate valiturę Jo. an. Cap. xl.

Quia sepe[i] contingit ꝙ cathedralibus & regularibus ac collegiatis[k] eccle

cit cle. co. ti. de pcu. ca. ij.
¶ Glosa seq. reddit rationem.
a ¶ Eorū animas. Bn̄ dicit. alr̃s eīn non ꝓuideret̃ mali
cie: possit eīn esse ꝙ ꝓcurator credit ea vera esse q̄ nō
credit dn̄s: ꝓcurator ergo iurat in animā dn̄i non in
ꝓpriā. Sup hoc
dic. vt. lxiij. di. tibi dn̄o. et de iura. calū. in ꝯtractādis. de sacramento aūt calū. dic. ꝟ. j. ꝯ iura. calū. ca. ij. y. rn̄so.
b ¶ Et se posse. ſpete credūt
¶ Glo. se. alleg. duo antiq̄ iura.
Si cōfirmationē. Nō diuidit̃. Jo. an. Et ꝓbat̃ qꝺ hic dr̃. ꝟ. de ꝑbē. cū tā dudū. marie ꝑ integrā: qr ibi ꝯfirmat[9] fuit electꝰ & cassata cōfirmatio: ꝓpter iuris ordine nō seruatū: et iterū papa ꝯ electiōe
mandat inquiri per decreta. ꝟ. de re iudi. ad probandum. vbi cassata est ꝯfirmatio ꝓpter defectum iurisdictionis: & iterū de electiōe q̄rit̃. [illegible] Et est huiꝰ
iuris ratio fm̄ Jo. mo. qr inseꝑabile inutile adiectum
nō viciat qꝺ erat vtile. de hoc. j. ꝯ re. iur. vtile. Jo. an.

Casus lr̃alis dn̄i heslye.

¶ Casus. Dictum fuit in. c. si postq̄. ꝟ. e. titu. ꝙ si ab
electione fuerit appellatū ad apo. se. superior imme-
diatus nō habet potestatē cōfirmandi electionē pen-
dente appellatione. Et dicitur ꝙ si super electionem
ipsam pendēte appellatione confirmet: ꝙ nō valet cō-
firmatio. Sed nūquid ꝯfirmatio supioris facta pen-
dente appellatiōe preiudicet ipsi electo/ ita vt accipiē-
do cōfirmationē a supiore perdat ius sibi quesitū ex
electione? Rn̄det ꝙ non. & ideo poterit petere ꝯfirma
tionē sue electionis a superiore.
c ¶ Electionis. si aūt cassaret̃ electio: seruandū est
qꝺ dicitur. ꝟ. eo. q̄ꝗ. & c. si electio.
d ¶ Iuris solēnitatē. ꝟ. e. q̄uis. & j. e. ꝓuida ꝟ. ver.
¶ Glosa seq. ponit. v. exempla. [& j. eo. ca. vlt.
e ¶ Potestatē. puta qr alr̃s nō erat iudex: vel legiti-
me appellatū erat ab ipo: vel papa ihibuerat. j. de ap
pella. nō solū. vel erat excōicatus publice iudex. ꝟ. de
re iudi. ad ꝓbandū. vel ante ꝯfirmationē reseruaue-
rat papa epatū. j. eo. si eo tp̄e. vel his similia. & ꝓpter
hoc non valuit ipso iure confirmatio.
f ¶ Propter hoc. ꝓpter cassationē. s. ꝯfirmationis.
g ¶ Canonica. ex personis & forma. ꝟ. eo. qr ꝓpter.
& ca. cum in cunctis.
¶ Glosa seq. notat querit & soluit.

Cassatio ꝯfirmationis an idicat cassationē electionis

h ¶ Infirmari. immo iterū petit̃ eiusdē electiōis cō
firmatio corā debito iudice et seruabit̃ debitus ordo
Et sic no. ex hac decre. ꝙ principale nō sequit̃ naturā
accessorij: licet accessoriū sequat̃ principalis naturā.
j. de offi. delega. si sup gratia. et de reg. iur. accessoriū
cum suis concordan. Sed quid dices prout apparet
ex decre. si iudex cassat ꝯfirmationē vicio electionis?
clarum est si propter solennitatem omissam. & hoc est

clarum vt hic. quid in dubio? Satis videt̃ dicendū in
spici debere quid opponebatur: & si cōtra electionem
erant obiecta: dicatur facta cassatio vicio electionis.
si de solennitate omissa: tunc locū habet hec decreta.
in dubio dicat̃ vicio solennitatis facta cassatio confir
mationis. ad hoc ff. ꝯ suspe. tuto. hec eīn ꝟ. j. & facit qꝺ ibi no. ad idem. ff. de excep. rei iudi. si ex testamēto. ff. de penis. si p̄ses & j. de regu. iur. in penis. & facit qꝺ no. l. dist. ca. j. & de consti. ex lr̃is. Cōsulte tamen facit iudex si decernit ad instar eiꝰ q̄ remittitur de exercitu. ff. de his qui no. ifa. l. j. & ij. et facit ad hoc qꝺ not. moderni. ꝟ. eo. sup eo. & hec vera dicat̃ cum iudex cassat confirmationē tm̄:
secus si confirmationē & electionē: qr tunc nō est dubitabilis hec questio. Jo. an.

si de cassationis non apparet.

‡ Concor. textus. in si. i. l. ff. qs. ff. ꝯ excep. rei iudi. & i. l. fi. ff. de iureiu.

¶ Glosa seq. obiectionem soluit.
Quia sepe. Primo narrat factū reprobatū. Secundo motiuū exprimens illud punit ibi. Nos
ipsorum. Tertio tollit obstantiam ibi. Non obstantibus. Joannes andree. Aduerte quia decreta. ista nō
principaliter facit ad titulum. Sed quia vacante ec-
clesia cum imminet electio faciēda. si canonici vide-
ant bona vacantis dignitatis sibi deberi: difficulta-
tes ingerunt: et tardius eligunt. ideo hic prouidit et
& sic etiam electioni faciende prouidit. Idem dico de
decre. ꝟ. eo. sciant. & c. generali. & facit. ꝟ. eo. vbi peri-
culum ꝟ. prouisionis. Joan. and. [illegible] Quia ad
nullam de his partibus quas distinxit super rubrica
de elec. ꝟ. Joan. an.

diuisio

Casus lr̃alis d. helie

¶ Casus. Certum est ꝙ vacante sede epali capitulū
succedit ita ꝙ pōt exercere per se illa q̄ sunt iurisdictio
nis: & ea que sunt ordinis facere exerceri ꝑ epm. Sed
quid de bonis dimissis per prelatum. quia ponamus
prelatus defunctus plura bona dimisit vl' aliqua bo
na obuenerunt tempore vacatiōis vtrum sit permis-
sum capitulo illa bona sibi appropriare: et canonicis
inter se diuidere? Respondet ꝙ non. immo illa bona
debent reseruari futuro successori: vel conuerti in vti
litatem ecclesie. Quod si contrarium fecerint: puniū
tur penis hic contentis. & quod hic dicitur de ecclesia
cathedrali: idem dicēdum est de ecclesijs collegiatis
vel regularibus.
i ¶ Sepe. Debuit igitur ius super hoc prodire. ff. ꝯ
legi. nam ad ca. j. de restitu. spolia. frequens. cum si. &
est si. j. de prebē. quia sepe. et de hoc de despon. impu.
litteras. in glo. pe.
k ¶ Collegiatis. In alijs non habet locum hec de-
cretalis: sed illa. j. de officio ordinarij. presenti. et que
dicuntur ecclesie collegiate: dixi supra eodem statutum.

a ¶ Vacantibus. principali prelato per casum mat tem dicuntur viduate. s. eo. ne pro defectu. et ca. quia propter.
b ¶ Earūdē. No. q ad extraneos et qui non sunt de collegio nō extēditur hec cōstitutio. vt hic vides.
c ¶ Dimissa. De quibus an te stari potuissent dicā. j. de offi. or di. presenti.
d ¶ Expendi vt. s. c. cupiētes et de offi. ordi. presenti. ꝟ. porro.
¶ Glosa sequēs in pnci. reci. per questionē quā soluit et remittit scōs querit sol uit. et solutionem reprobat.
e ¶ Reserua ri. lxxx. dist. quo niā quidā. xij. q. ij. non licet. et ca. illud. Et fiet hec reseruatio p ecō nomum si eū ha beat: vt in predi ctis iuribus. vel p visitatorē vel administratorē ecclesie si quem habet. j. eo. is cui. et de supplē. negligē. prela. ecclesie. et sup hoc adde qđ no. Joan. in pdicto capi. illud. xij. q. ij. Sed pone vacāte sede certū est q capitulū succe dit in iurisdictione. s. de maio. et obedie. cū olim. et j. eo. titu. ca. vno. et de institu. c. ij. nisi esset visitator datus a papa. j. eo. is cui. rōne istius iurisditionis aliqua p uenīūt: puta ex condēnatione vel sigillo vel huiusmo di: nunquid in his locum habet decre. puto q non q ex quo cōpetit eis iurisditio: ergo et omnis iurisditio nis fructus qui accessorius est. de reg. iur. accessoriū. cum suis concor. et hoc forte voluit dicere illud relati uum: qui in vtilitatē etc. Archi. contra qđ hodie est approbatū p cle. eo. ti. statutū. et ibi vide i glo. hic ptz. Additio. j. Et Jo. mo. in addi. cū capitulum vt admi nistrator legitimus alieno nomine administret. q si suo facere vellet male fidei possessor esset qui nō pre scribit. j. de regu. iur. possessor. Jo. and.
f ¶ Earum ecclesiarum cathedralium regulariū et collegiatarum.
g ¶ Maneāt. q nō dimittitur peccatū nisi restitua tur ablatum. j. de reg. iur. peccatū. cū suis concor.
h ¶ Officio. p quo debitur antē q de ipsorum fructibus officiet ecclesia. s. eo. cū ex eo. ꝟ. porro. et. s. de appel. peruenit. [Idem Joan. mo.]
¶ Glo. seq. alleg. duo iura diuersa de diuersitatis ra tione querit soluit et solutionem iustificat.
k ¶ Beneficijs quibuscunq. Aliud in casu. s. eo. cu pientes ꝟ. ceterum. et. s. eo. si compromissarius ꝟ. pe nulti. et vlti. Si queratur que est ratio quare ibi so lum a beneficijs ipsius ecclesie suspēsus est. hic vero ab omnibus que etiam extra illā ecclesiā habet: bre uis est solutio: quia hic ab officio est suspensus: ibi ve ro non. cum ergo ab officio suspensus sit: et ab omni bus beneficijs dicitur esse suspensus. lxxxi. dist. eos.

Capitl sede va cāte nō lucrat emolu menta rōne iu risditio nis ob uenien tia.

Additio.

Suspē sus ab

siis vacātibus[a]: capitula: cō uētus: collegia et singulares earundem[b] persone bona a prelatis ipsarū dimissa[c]: vel vacationis tēpore obuenien tia: que in vtilitatem dictarū ecclesiarum expendi[d]: vel fu turis deberent successoribus fideliter reseruari[e]: occupant inter se diuidūt/surripiūt/di lapidāt/dissipāt/ et cōsumunt in earum[f] graue dispendiū et iacturā. ¶ Nos ipsorū ausus reprimere ac ecclesiarum in dēnitatibus precauere volē tes: decernim[9] vt hi qui pre missa decetero psumpserint eoipso sint et tādiu maneant[g] ab officio[h] et beneficijs[i] qui buscunq suspensi: donec[k] ple ne[l] restituerint[m] quicquid de bonis pceperint supradictis. ¶ Non obstantibus quibusli bet priuilegijs vel indulgen tijs aut contrarijs consuetu dinibus[n] constitutionib[9] vel statutis iuramēto confirma tiōe sedis apostolice aut alia quacūq firmitate[o] vallatis: que omnia[p] quo ad hoc au ctoritate apostolica reuoca mus/cassamus/ et irritamus: ac nullius deinceps volum[9] esse firmitatis. Idem.

¶ Decre. vt circa. solū in ex traiudicialibus appellationi bus locum habet in iudiciali bus autem antiqua iura ser uanda sunt. Joan. an.

Constitu= Capitm. xlj.

de cleri. excom. mini. latores. et grauior pena debuit hic apponi(j) cum possit statim sibi prouidere resti tuendo: ibi suspensus est vsq ad trienniū. Additio. j. Propter latrocinium fm Archi. qui alleg. lxxxvij. distin. in religiosum. xxij. q. ij. iustum. xxv. q. j. viola tores. ff. de in cen. rui. nau. l. iij. ꝟ. senat[9]. Jo an. mo. dicit q hic peccat vt iu dex vel adminis trator legitim[9] ibi peccat vt pri uatus. Jo. and.
k ¶ Donec. Ipsis igitur re stituētibus ipso iure sine alia sentētia restitu tierunt. vt not. Joā. and. lxxxj. dist. si qui. xvj. q. j. si quis dein ceps. et Ber. s. de matrimo. cō trac. contra in terdic. eccle. ca. de muliere.
l ¶ Plene. etiā vsq ad ouū. iij. q. j. reintegrāda.
m ¶ Restitue rint. Non credo hic cautionē sufficere. iam enim hoc fuisset expressum sic vt. j. de vsu. c. ij. ad hoc. s. de deci. ad audiētiā. Sic etiā excōicato p manifesta offensa vel cōtumacia nō sufficit cauere. j. de sen. excom. venerabilibus.
n ¶ Consuetudinibus. multum vigebant he cōsue tudinēs in partibus gallicanis. (j) Et per hanc decre. s. eo. cū non deceat. potes exemplificare id qđ dicitur s. eo. li. de constitu. c. j. vt ibi dixi. Additio. j. Memor sum ante hanc decre. illarum partium socios habuis se qui dicebant canonicatuum suorū reditus triplica ri cum vacabant ipsorum ecclesie. Joan. and.
o ¶ Firmitate. puta cōfirmatione inferioris a pa pa: vel appositione pene: vel his similibus.
p ¶ Que omnia. indulgētias/priuilegia/ vel statu ta in alijs aūt ecclesijs nō sunt reuocata predicta ser uari tñ debet qđ dicitur. j. de offi. ordi. presenti ꝟ. por ro. et ideo statim sequitur quo ad hoc.
¶ Glo. seq. diuidit et dicit quid declarat.
¶ Constitutio. ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: quando vero ibi ponit secus in iudicialibus. et causam reddit ibi: cum per eam. Jo. an. Habuit ortū hec decre. ex his que no. Guil. s. eo. vt circa. in glo. no ta ergo. et Gar. ibidē in glo. sed nūquid. vbi dicebant contrariū eius qđ hic dicitur. s. q vtrobiq decre. illa locū habeat. allegabāt decre. s. eo. Quis. et generalē rationē decre. s. vt via malicijs precludat. sed magis habemus parata remedia in iudicio q extra iudiciū. (j) Et ideo maior fuit extra iudicium adhibenda cau tela. Et decre. Quis. in alio casu loquitur. Joan. and. Additio. j. Si. j. de sen. excom. solet. in fi. et qđ no. in. c. vno. de scisma. in glo. Joan. and.
¶ Casus. Dictū fuit in. c. vt circa. alleg. q appellans in causa electionis debet in appellatione sua inserere ola q intēdit obijcere tam s formā electionis q perso

offō est suspen sus ab oib[9] be neficijs

Suspē sus ab offō do nec re stitue rit: re stitutio ne fctā censet ipso iu re resti tutus.

Resti tuere obliga tus nō liberat licet ca ueat de restitu endo.

Casus lr alis dni he lye.

nam electi. ꝛ iurare se credere oĩa eē vera ꝛ illa posse ꝓbare. sed verũ illud sit verũ indistincte: etiã siue qs appellet ĩ iudicio siue extra iudiciũ? Rñ. ꝙ nõ. sed tūc demũ hʒ locum illud capl'm cũ qs appellat extra iudicium. Si aũt appellet in iudicio in cã electionis debēt obseruari iura antiqua. Nam nos nõ debem⁹ iura antiqua di cere correcta: ni si expresse in no uis iurib⁹ corre cta inueniant. c. cũ expediat. ꝰ. eo. ꝛ. C. de appel la. l. precipim⁹.

a ¶ Constitu tio. ꝰ. e. vt circa. alȝ constitutio. alȝ constitutũ.

b ¶ Negocijs electionum. po stulationũ aut ꝓuisionum.

c ¶ Anteriora ꝰ. ꝺ appel. vt de bitus. ꝛ. ĩ. eo. tit. cordi. et. ꝰ. e. c. j. cũ mille similibus. Additio. Hoc in tēdit ꝙ si in iudi cio appellaꝛ ab iterlocutoria ex primatur grauamen. si a diffinitiua sufficit dicere ap pello ab iniqua sententia vt ibi. Joan. and.

d ¶ Per eam. constitutionem. vt circa.

e ¶ Jnmutata. No. correctionē iurĩ euitandã. ꝰ. eo. cum expediat. cum suis concor.

tio[a] felicis recordatiõis Gre. pape predecessoris nostri edi ta in cõcilio lugdun. formam exprimēs ſm quã ab his q in electionib⁹ / postulationib⁹ / aut ꝓuisionibus se opponũt debeat appellari locum sibi nõ vēdicat: nisi solũ cũ in eis extra iudicium appellatur. ¶ Qñ vo in iudicijs in hmõi negocijs[b] appellari cõtingit anteriora[c] iura. ¶ (Cũ p eã[d] immutata[e] nõ fuerint) obser uari oportet. Idem.

¶ Habens plenam adminis strationē cathedralis eccl'ie in spũalibus ꝛ tēporalib⁹ iu risditionalia exercere potest sacramentalia non nisi ep̃us fuerit. h. d. Do. Capl'm. xlij.

ꝛ. ꝰ. eo. cum nobis olim. in fi. Siue dicatur habere li beram et generalem: siue generalem et non liberam: siue econuerso donare non potest. nisi habeat consue tudo: et modica. de dona. ceterum.

liberam administrationem.

¶ Glosa seq. reci. per questionem.

IS cui ꝓcuratio seu ad ministratio cathedralis eccl'ie plena ꝛ libera[f] ĩ spũali bus[g] ꝛ tp̃alib⁹ a se. ap. (cui so li[h] hoc cõpetit) est cõmissa: põt (alienatiõe bonoꝝ imobiliũ[i] dũtaxat recepta) oĩa q iurisdi tionis ep̃alis existũt: et q põt elect⁹ ex eq cõfirmat⁹[h] libere exercere. Jlla quippe q mini sterij cõsecrationis exposcũt (nisi fuerit ep̃s) per alios fa ciat ep̃os expediri[l]. Idem.

¶ Nominatus non eligit nisi peregerit. xij. an. et sit tacite vel expresse professa: nec eligi tur nisi peregerit. xxx. an. ꝛ fue rit expresse ꝓfessa. h. d. prĩa ps vbi dicit: sane. Joan. an.

Indēnitatib⁹ Ca. xliij.

g ¶ Spũalib⁹ Possunt igit da re litteras cõmē daticias ad or dines. ĩ. ꝺ tēpo. ordi. cũ nulli ✠ pe. ꝛ puto ꝙ iste administrator di spensationē de cre. cũ ex eo. ꝰ. eo. ti. facere pos sit ꝑ hãc decret. Additio. Idem Archidi. alle. C. de offi. ei⁹ q vi. ali. iud. ob. l. j. et ꝺ. ꝛ. ff. ꝺ tutel. l. quesitũ. Jo. an.

h ¶ Soli. pre terq in casu. ĩ. ꝰ sup. negli. prela to. eccl'ie cathe dralis.

¶ Glo. se. reci. ꝑ q. ꝛ solutionem.

i ¶ Jmmobi liũ. Puto ꝙ mo bilia etiã p̃ciosa possint in casu licito alienare. De his enim que seruã do seruari non possunt non est dubium. C. de admini. tuto. lex que. si voluisset papa ꝙ alia mobilia aliena re non posset generaliter locutus fuisset sicut fecit. ꝰ. eo. ti. nichil est. in fi. ꝛ. ꝰ. de accu. c. vlti. ĩ. c. pri. ✠. si vo. Aliquid em̃ debent vba operari. ĩ. de priui. si papa. j. ri. in fi. ꝛ. ꝰ. de deci. ad audiētiam. C. de codi. si idē. ad ad hoc verbũ istud qꝺ. ĩ. sequit dũtaxat. Et sic no. ex hac decreta. ꝛ ex predicta decre. nichil est. ꝛ. ĩ. c. proxi. administratorem ecclesie vacantis siue sit datus a iu re siue ab homine immobilia alienare non posse.

¶ Gl. seq. ꝑmo remittit. scꝺo q̃rit ꝛ ponit opi. Cõpost.

k ¶ Cõfirmat⁹. q sunt ista vide no. ꝰ. eo. trãsmissaꝫ. Dubitari solet an istius administratoris officiũ expiret mortuo papa. ꝛ dicit Cõpost. ꝰ. e. cũ nobis olim. ad fi. ꝙ nõ expirat. ordinariã em̃ ꝑtātem hʒ. ad hoc. ff. de iu risdi. om. iu. l. ꝛ q2. ꝛ. ĩ. de offi. leg. c. ij. No. etiã ibi ꝙ eo ipso ꝙ papa dat administratorē vel visitatorē eccl'ie ca thedrali: si postea canonici etiã ignorāter eligãt ep̃m nõ tenet electio: q̃si papa dãdo visitatorē ad se ꝓuisio nē reuocauerit. et sic dicit ꝓnũciatũ i curia: sed nõ bñ ꝓbaꝛ iure. Additio. Alle. tñ ibi de ap. vt nostrũ. ff. de acq. pos. q absenti. ĩ. de cõces. ꝓben. q2 in cũctis. Jo. an.

l ¶ Expediri. Concor. vij. q. j. pontifices. ꝛ sic man dat quod per se nõ potest. quod dic. vt. ꝰ. eo. suffraga neis. ꝛ. ꝰ. de transla. ca. j.

Administrator ecclesie cathedrali datus ꝑ morte pape nõ ē reuocat⁹.

Põt qs ꝑ aliũ qꝺ nequit ꝑ se.

diuisio

IS cui. ¶ Primo tractat de his q sunt iurisditio nis. Scꝺo de his que sunt ordinis ibi: illa quippe.

Additio dñi helye.

¶ Pro intellectu hui⁹. c. ꝑsupponendũ est ꝙ elect⁹ in ep̃m post confir. põt exercere illa q sunt iurisditionis: vt in. c. trãsmissam. e. ti. l an. sicut sunt excõicare / iudi care corrigere ꝛc. Jlla vo q sunt ordis nõ põt exercere nisi post ꝯsecrationē. in. c. ꝙ sicut ✠. preterea. e. ti. in an.

Casus lr̃alis dñi he lye.

¶ Casus. Vacãte eccl'ia picta. pu. scꝫ canonici cõue nissent in vnũ sup electione futuri ꝑlati: puenit ad no ticiã pape ꝙ illa eccl'ia erat viduata pastore. q volēs ipsi eccl'ie ꝓuidere quēdam Ticium nõ ep̃m cõstituit ꝓcuratorē ꝛ administratorē illi⁹ eccl'ie picta. cũ libe ra ꝛ plena administratiõe in spũalib⁹ ꝛ tp̃alib⁹ absqꝫ aliter specificãdo. querit vtrũ iste tici⁹ deputat⁹ a se. apo. cũ plena ꝛ libera administratione possit exercere oĩa illa q posset facere ep̃s? Rñ. ꝙ nõ. sed iste poterit expedire oĩa illa q facere posset elect⁹ post ꝯfirma. sue electiõis: ita ꝙ sicut elect⁹ põt ꝑ se exercere illa q sunt iurisdi. ꝛ illa q sunt ordinis facere exerceri ꝑ ep̃m. Ult est dicēdũ de isto administratore. fallit si iste administra tor vellet alienare res imobiles ipsi⁹ ep̃atus: sed bo na mobilia etiã p̃ciosa poterit ipse licite alienare. Sꝫ quid si iste administrator sit ep̃s? nunqd ꝑ se poterit exercere etiã ea que sunt ordinis? Rñ. ro. pon. ꝙ sic.

¶ Glo. se. al. ij. glo. Jtias ꝛ ad certũ casum nõ curat.

Prela tus an dicaꝛ hr̃e li

f ¶ Et libera. No. arg. ꝙ prelatus habet liberam ꝛ generalem. et hoc no. Jo. v. q. iij. c. vlti. in fi. magne glo. alibi no. contrarium. xij. q. j. c. vlti. pro prima par te facit. vij. q. j. ca. j. xvj. q. j. et tēpous. xv. q. j. relatio.

IN dēnitatibus. ¶ Diuido decret. in septē partes In prima ponitur constitutionis causa: ꝛ consti tutio circa personas eligētes ꝛ eligendas in monaste rijs monialiũ. Jn scꝺa ibi: sane. ponit quid iuris cũ in ipsis monasterijs plures fuerint electe in discordia ꝑ formam seruitinij. Jn tertia que incipit ibi: ceterum. ponit quid iuris cum electe per formam compromissi aliqua pars se opponit. Jn quarta ibi: porro. decla

monasteriorum monialium que[a] frequenter propter electiones in discordia celebratas in ipsis grandia in spiritualibus et temporalibus dispendia[b] patiuntur occurrere desiderabiliter affectantes[c] statuimus: vt cum in eis fuerit electio facienda nulla monialis (nisi duodecimum[d] annum

rat an decre. vt circa. et decre. cupientes. eo. titu. habeãt locũ in causis ipsarũ electionũ. In quinta ibi: postremo excõicat aduocatos et alios vocatos pro dictis electiõib[us]: qui discordiã seminauerint vel exortas nutriuerint. In sexta ibi: supradicta: fit ãpliatio cõstitutiõis ad canonicas non pfessas et que habent pprium. In septima ibi: ad h[oc]. fit quedã protestatio et antiquorũ iurium saluatio.

Additio. Idẽ Joan. mo. Aliqui diuidunt. in. viij. faciẽdo duas partes de prima. aliqui in duas: et secũdam in septẽ. Posset etiam diuidi in tres. In cõstitutionis causam: constitutionem: et constitutionis declarationem. et secunda tunc subdiuiditur in sex vel in quinq[ue].

Additio dñi helie.

¶ Istud capitulũ gratia breuitatis legit[ur] vsq[ue] ad finẽ ipsius. Primo p intellectu eius psupponendũ est qd habetur in ca. qr pp[ro]pter. eo. titu. in an. videlicet q[uod] circa electiones celebrãdas siue sint electiões virorum siue mulierũ pceditur vna de tribus vijs. Aliqñ eñ pceditur p viam spũssancti quando eligentes eligũt aliquẽ nullo inter se habito tractatu. Aliqñ pceditur p viam scrutinij. et ista est difficilior de qua vide in. c. pperuo. eo. tit. Aliqñ pcedit[ur] per viã cõpromissi quãdo eligentes videntes se in discordia transferunt potestatẽ in aliquos.

Casus d. helie

¶ Casus. Vacãte monasterio sancte crucis Pictauen. in quo erãt aliq[ue] moniales tacite pfesse: puta per delationẽ habitus pfessarũ vel cum stant in religione post annum probationis. alie erant expresse pfesse. et etiam erãt aliq[ue] impuberes minores. xij. annorum. querit[ur] que moniales habeãt vocem electiuam: hoc est que moniales sunt vocãde ad electionẽ faciendã? Rñdet q[uod] impuberes item nõ pfesse non sunt admittende ad electionem: sed si fuerint pfesse admittunt[ur]: et habent vocẽ electiuã: et tũc in isto casu sufficit tacita pfessio. Sed qd de electione passiua? Rñdet q[uod] anteq[uam] aliqua monialis possit eligi in abbatissam vel priorissam reqritur q[uod] ipsa fuerit expresse pfessa. et insup requirit[ur] q[uod] ipa cõpleuerit. xxx. annos et attigerit. xxxj. O sanctissime pater. ponam[us] eodem themate retẽto q[uod] vacante monasterio sancte crucis moniales ipsi[us] monasterij ad quas spectat electio conuenerunt in vnum tractature de electione futuræ priorisse: et inter se ordinauerunt q[uod] ipse procederent per viam scrutinij: querit[ur] que debeãt seruari in electione ista: et etiã in confirmatione quid debeat obseruare superior confirmans? Rñdet roma. ponti. cũ distinctiõe. aut electio fuit facta in discordia. nam cũ essent. xviij. moniales: duodecim quandã Ludouicã elegerunt: alij sex quandã katherinã. sed se opposuerunt electioni de Ludouica facte: vel appellauerunt dicẽdo q[uod] electa a duodecim erat minus idonea: vel q[uod] eligentes processerant affectione carnali: an tunc iste sint admittende vel non ad pponendũ ista: et se opponendũ vel appellandũ? Rñdet q[uod] non: immo superior puta ep[iscopu]s Pictauen. non obstante oppositione vel appellatione istarũ sed debet istã electionẽ a duodecim factã cõfirmare: et electe munus benedictionis impendere. verũtamen superior confirmãs poterit et debebit ex officio suo inquirere circa defectus electiõis vel persone electe. nam si electam a duodecim inuenerit indignã / forte qr esset illegitime nata / nõ teneret[ur]: immo nõ deberet electionem ipsam cõfirmare. Sed quid si cũ essent decẽ octo moniales nouẽ elegerũt vnam / alie nouẽ aliã. postea publicato scrutinio. aliq[ue] puta tres penitentia ducte: anteq[uam] se diuerterent ad alios actus cõsenserunt in aliã: vtrũ electio illius sit cõfirmãda nõ obstãte oppositiõe vel appellatiõe alteri[us] partis: acsi ab initio duodeci illã elegissent? Respõdet q[uod] sic: dũ tamẽ nõ interuenerit prauitas symoniaca. Sz qd si talis mõialis electa patiat[ur] aliquem defectũ: nunq[ui]d post cõfirmationem et bñdictiõem ei fit abbatissa poterit apud superiorem accusari vel denunciari? Rñdet q[uod] sic. Sed quid ponam[us] q[uod] aliqua monialis fuit electa nõ a maiori parte in duplo: sed tamen a maiori parte: qr cum essent decẽ octo moniales in dicto monasterio: decem illã in elegerũt in abbatissam suam. cui electioni alie octo vel aliq[ue] earũ se opposuerunt vel appellauerũt: vtrum sint admittende ad hoc q[uod] possit differri confirmatio electionis? Rñdet q[uod] sic. verũtamen pendente causa appellationis ipa electa administrabit in spiritualibus et tẽporalibus. Et istud est speciale in electione monialiu vt ipe administrent anteq[uam] cõfirmentur sue electiones. tamẽ ipsa electa nõ poterit aliq[ui]d alienare de bonis ipsius monasterij. Quid si aliqua fuit electa a minori parte: an valeat talis electio? Respondet q[uod] non. Sed sanctissime pater ponamus q[uod] moniales nolunt procedere per viã scrutinij ad electionẽ: sed per viam cõpromissi: qr cũ viderẽt se in discordia cõpromiserũt in aliquas moniales que haberent potestatẽ eligẽdi vice et nõie aliarũ. iste cõpromissarie eligunt aliquam monialẽ: tamẽ minor pars cõuent[us] se opposuit: vel appellauit / an sit admittenda? Rñdet q[uod] non: immo statim fit cõfirmatio contradictione vel appellatione ipsius minoris partis non obstãte. sed post possessionẽ adeptã et cõfirmationẽ admittet[ur] accusatio vel denunciatio. Sed quid si maior pars cõuentus se opponit isti electioni facte per cõpromissarias: vtrum possit. Rñdet q[uod] sic. et differt[ur] confirmatio: sed tamen pendente appellatiõe et oppositione electa administrabit in spũalib[us] et tpalib[us]. et hec sunt vera dũ tñ pars que opponit vel appellat nõ sit maior pars in duplo toti[us] cõuentus: qr tũc electa non administraret nisi finita cã appellatiõis vel oppositiõis. Post ro. põ. ondit vtrum c. vt circa. et c. cupiẽtes. e. ti. habeãt locũ in electiõibus monialiũ. Consequẽter excõicat aduocatos et alios vocatos in electionib[us] ipsarũ monialiũ q[ui] vocati seminauerint discordiã inter moniales: vel etiã q[ui] inter ipsas nutriuerint discordiã. Cõsequẽter in fine capituli facit quãdã ptestationẽ q[uod] cũ in hoc casu cõtineãtur multa specialia q[ue] vident[ur] discrepare a regulis iuris cõis: qr electiones monialiũ cõfirmant[ur] nõ obstãte oppositione vel appellatiõe. Itẽ scdo qr monialis electa ministrat ante cõfirmationẽ et in multis alijs vt potest videri p discursum hui[us] qstõnis. et p hoc tñ ro. põ. nõ intẽdit ponere aliquas spãlitates in monasterijs virorum circa electiones de plãtis suis faciẽdas: sed vult iura antiqua circa eas disponentia obseruari.

a ¶ Que. s. monasteria.
b ¶ Dispendia. eo. quia propter.
c ¶ Affectantes. eo. cupientes.
d ¶ Duodecimũ. Qr nũc d[icitu]r pubes. de despon. impub. puberes. et idẽ est in viro: qr ante pubertatem

¶ Adde q[uod] plena pubertas i femia ẽ. xiiij. ãno. et i masculo. xviij. tex. ẽ in l. mela. ff. d ali. et ciba. leg. et gl. i. l. q[ui] C. d his q[ui] ve. eta. ipe.

ad eligendum non admittitur. ꝫ. eo. ex eo ꝙ.
a ¶ Peregerit. sic. ꝫ. eo. ti. cū in cūctis. ꝭ. ꝺ eta. ꝛ q̄li. ca. vno. ꝫ. de offi. deleg. cum vicesimum.
b ¶ Tacite. idē in monasterijs viroꝝ. ꝫ. eo. ex eo. in fi. ibi, hi qui non sunt tacite vel exp̄sse professi. ꝛc̄.
c ¶ Cū alijs ꝓfessis.
d ¶ Priorissā. Idē si alio quocūq̨ noīe vocet. ad hoc. ꝫ. c. auaricie. ꝛ. c. fundamēta. §. ꝓinde.
¶ Glose due sequentes soluūt duas q̄stiones:
e ¶ Gubernat. ꝭ. de sta. reg. ca. vno. ꝛ ꝑ hanc litterā puto ꝙ i priorissam vel supriorissam claustralē bn̄ possit assumi minor. xxx. annis. Et de talibus. ꝫ. de sta. mona. cū ad monasteriū. ꝟ. Por aūt. [illegible]. Licet i etate differant in professione conueniūt hodie. nam ꝛ in illis requirit expressa: vt in cle. ne in agro. §. sane. ij. de sta. mona. Joan. mo.

peregerit[a] ꝛ ꝓfessa fuerit tacite[b] vel exp̄sse) ad eligēdum cū alijs[c] admittat: nec in abbatissam aut priorissam[d] (vbi per priorissam monasterium gubernat[e]) decetero eligat[f] aliqua nisi tricesimū[g] annum cōpleuerit: ꝛ expresse[h] ꝓfessa fuerit ordinem regularem.

¶ Non obstāte contradictione vel appellatione quacūq̨ electio a duabus partib⁹ numero cū per scrutiniū pcedit examinatiōe premissa per officium presidentis ꝯfirmatur ꝛ benedicit. Item publicato scrutinio añq̨ ad act⁹ extraneos se diuertant eligentes ꝑnt accedere ad illā q̄ maiorem partē conuent⁹ numero hȝ. ꝛ si ꝑ accessum ad duas ꝑtes puenerint sicut i prio casu cōfirmabit et bn̄dicet. nō tn̄ admittet ꝯtradicētib⁹ p̄ras denūciandi vel accusandi: cū abbatissa fuerit benedicta et possessionē adepta. Item de obiectis cōtra electā a maiori pte cōuēt⁹ q̄ tn̄ duas ptes nec a pricipio: nec ꝑ accessuȝ habet ante ꝯfirmationē sine strepitu ꝛ figura iudicij inq̄ret. Ipa tn̄ alienatiōe bonorū ꝛ monialiū receptione sibi interdictis, iterum admistrabit. Item a minori pte electe nullū ius acq̄rit nec alie ꝑnt accedere ad eā nec ibi fit collatio nisi numeri ad numerū.

¶ Sane[i] si ad electionē ꝑ formam scrutinij pcedat: et (votis in diuersa diuisis[k]) electiones plures in discordia celebrari cōtingat: ea q̄ a duab⁹ partibus[l] numero fuerit celebrata, exceptiōe seu cōtradictiōe aut appellatiōe q̄cunq̨ ꝑtis alteri⁹ nō obstāte[m]) ꝑ su

ultimam impugnationem approbat. Scda pars format ꝛ soluit duas questiones.
m ¶ Nō obstāte. Hoc intelligo nisi opponat id qđ eligētis votū nullū reddat: ita ꝙ nō remanēt due partes. argu. ꝫ. eo. si q̄n. pone eīm ꝙ opponat ꝙ eligētes nō sunt tacite vl' exp̄sse ꝓfesse vl' non sunt puberes. ꝫ. pri. rn̄so. vl' ꝙ in monasterijs nō mendicātib⁹ sunt aliq̄ recepte quarū nō valet receptio. ꝭ. ꝺ statu mona. c. vno. §. sane. Dico tales exceptiones admittendas. ad hoc ꝺ offi. dele. ex parte ij. et facit qđ dixi. ꝫ. e. quorūdā vbi ꝗ de duab⁹ ptib⁹ cōstat: nec opponit aliqđ qđ illas minuat aliqua nō obstabit exceptō. ꝛ sic intelligas hanc lrāȝ. Alij ꝯ dicētes hic sp̄ale in casu nostro ꝙ excōicate, suspēse et idicte ꝛ silēs ꝓsone: et eligentes scienter indignā admittent: ꝛ ꝯputabunt in numero. sȝ q̄ nō sunt ꝓfesse vel minores nō: q̄ non faciunt numerū. Quidā ꝟo dicūt exceptionē excōicationis bn̄ admitti ꝯtra eligētes. q̄ excōicatio priuat voce ꝛ numero. ij. q. j. nomē. ibi. ꝺ numero collegarū ei⁹ supp̄mere vl' delere. ꝛc̄. sȝ scient eligētes idignā, lȝ priuet voce: nō nūero. ꝛ iō nō obstat tal' exceptio. supiors tn̄ offm̄ his casib⁹ nō deficiet vt sequit. Ego iam bis in iudicijs conabar defendere ꝙ eligētes sciēter indignā tanq̨ suspense ꝛ irregulares repellant: ꝛ votorū suoꝝ non habeat ꝯputatio: ita ꝙ fm̄ hoc electio a minori pte numero possit valere. quo eīm ad aliā electionē dicā illas in numero nō ꝯputādas: vt videt antiquorū correctio. Si eīm ita simpl'r stamus nūero: qđ dicem⁹ si. xij. sunt moniales. vij. nolūt eligere: istat finis termini. alie. v. eligūt: quare nō valebit electō fcā ab ipsis. v. Quid si papa interdixit. vij. monialib⁹ ne eligāt quare nō valebit electio fcā a. v. si hoc est in interdicto hoīs: q̄re nō erit i intdicto iuris: nō video. Item pone ꝙ aliq̄ moniales elegerūt alternatiue ꝯditionaliter vl' icerte: ita ꝙ vota eaꝝ trāsferant in alias. ꝫ. e. c. ij. dicem⁹ ne voces alteri⁹ ꝑtis lȝ forte sit minor nūero nō valere: ex his ꝛ sil'ib⁹ rōnib⁹ vr' non haberi debere rōnē votoꝝ illarū q̄ elegerūt sciēter idignā. Sed ꝯ hoc facit: q̄ si non fit collatio in electionib⁹ monialiū vt. ꝭ. e. c. §. vt aūt. ꝗ pena priuatiōis in eis locū non hȝ: sed hoc nō est verū: vt ibi infra dicā in glo. no. ex hoc. Itē ꝯ id facit finis cap. vbi dr̄ multa sp̄alia statuta in his electiōibus: sed id non obstat: q̄ preter illud sunt sp̄alia multa: vt. ꝭ. patebit. Item obstabit ꝙ littera di

Electioni monialiū an possit oppom nullitas voti.

Postulatio in monialib⁹ locum hȝ
f ¶ Eligat. Eligi ꝓhibet sed nō postulari: sic in ep̄o qui infra idē t̄ps nō eligit. ꝫ. eo. cū in cūctis. sed bn̄ postulat. ꝫ. e. innotuit. Et puto ꝙ debeat postulari a papa. ꝭ. de eta. ꝛ quali. c. vno.
g ¶ Tricesimū. Olī abbatissa debebat eē sexagenaria. xx. q. j. iuuēculas. [illegible] sȝ nō vtebamur illo iure: sȝ ꝑ decr̄. ꝫ. c. cū i cūctis. §. inferiora. eligebat q̄ attigerat xxv. an. nūc aūt iposita est certa meta. quā lȝ in abbatissis fuem⁹: i abbatib⁹ locū hr̄e nego. vt. ꝭ. i fi. c. Jo. an. [Additio.] Idē Jo. mo. ꝛ Archi. rō sp̄alitatis est fragilitas sex⁹. Jo. an. [Additio.] Alibi dr̄ ꝙ quadragenaria lxxviij. di. nemo. palea est. ꝛ Jo. mo. dicit id exp̄ssum i auc̄. de sanct. epis. §. pbr̄m. ꝛ §. se. col. ix. ꝛ habet. C. de epis. ꝛ cle. auc̄. diaconissam. Jo. an.

Professio tacita qualiter fit
h ¶ Exp̄sse. No. ꝙ in eligēte sufficit ꝙ sit tacite professa qđ fit cū maior sciens ꝛ spōte sumit habitū ꝓfessorū infra annū: ꝛ triduo ꝑseueret: vel cū stat in religione vltra annū: his modis fit tacite ꝓfessio. ꝛ hoc verū in religiōib⁹ non mēdicātib⁹. ꝓbat hoc. ꝫ. de regu. ad nr̄am. ꝛ. ca. ex pte. ꝛ. ꝭ. eo. ti. cōstitutionē. In electa requiritur exp̄ssa ꝓfessio vt hic. ꝛ idem ꝑ ola in monasterijs viroꝝ. vt. ꝫ. eo. nullus. ꝛ. ca. ex eo quod. in fi.
i ¶ Sane. secunda pars.
k ¶ Diuisis. qđ si est non est nouū nec rep̄hensibile. viij. di. nosse. ꝛ. c. vlti. ꝛ. vij. q. j. nec nouum.
l ¶ A duabus partibus. si. ꝫ. eo. si q̄n.
¶ Glose sequentis p'la ꝑs recitet ꝑ q̄stionē an possit opponi nullitas voti. ꝛ hec ꝑs tria facit. Primo ponit tres opi. Scdo defendit p̄mā. Tertio illā ipugnat et

periorem (prius tñ ex officio[a] ꝓut spectat ad ip̄m diligēti[b] examinatiōe premissa) si als inuenta fuerit canonica[c] confirmet: ⁊ confirmate electe (si abbatissa[d] extiterit) benedictio impēdatur. ¶ Si autem nulla earundem electionum[e] a partibus fuerit celebrata duabus: tūc (non obstante ꝙ sit publicatum scrutinium et ad electionem ꝓcessum[f]) possint moniales q̄ in aliā vel in alias direxerant vota sua: licite per consensum (anteq̄ ad actus diuertāt[g] extraneos[h]) omni prauitate[i] cessante ad illā accedere: q̄ ab aliis maiorem[k] partē cōuētus numero facientibus est electa. Et si ꝑ accessum hmōi ad duas partes peruenire poterit: illis q̄ antea in eā cōsenserant computatis[l]: confirmet et benedicatur[m]: acsi duas partes ab initio[n] habuisset: vt in casu ꝓximo est premissum[o]. ¶ Verū si que fuerint moniales que (postq̄ in premissis casib⁹ talis[p] confirmata et benedicta extiterit: ac possessionem[q] sue administrationis fuerit assecuta) voluerint in modum denunciationis vel accusationis (vt a dignitate reijciatur adepta) proponere aliquid cōtra ipsam: eis per predicta proponendi minime sit

cit numero. Itē q2 fm hoc nichil esset q̄ ad hoc nouū in electionib⁹ monialiū: q2 id erat statutū. ś. eo. si qñ. ꝑ qđ ca. ex prin. ⁊ fi. ⁊ p⁹ decre. ś. eo. scriptū. in cōtrariū in illis dicitur ꝙ cōtra duplo maiorē partē numero pōt obijci id qđ votū annullat: ꝓbari videt ꝙ votū nullū cōputetur in numero. Et si dicamus vota taliū cōputari: multo fortius vota cōtemptorum. Vñ tā in causis succubui: ⁊ iudicio meo nō solū vtilis: imo et necessaria esset declaratio. et idē dico circa decre. ś. e. quorūdam. vbi hec oia intelligātur repetita. Recepi qđ fuit in curia ꝙ ī ista decreta. ⁊ decreta quorūdā. precise stetur numero ita ꝙ non habeat rō excōicationis: suspēsionis / irregularitatis / et aliorū q̄ reddūt votū nullum. ⁊ audiui boñ. papam sic in cōsistorio dixisse vide in cle. eo. ti. ꝙ circa. ⁊ qđ ibi no. Quid dicem⁹ si in concordia vel a duplo maiori parte sit facta electio? erit ne de necessitate ꝙ fiat proclamatio fm formā decre. vlti. j. eo. ti. ita ꝙ aliter nō valeat cōfirmatio? Et ꝓcedit dubitatio ista: q2 ex eo casu nō admittit aliqua exceptio: vt hic. ad quid hz fieri ꝓclamatio? puto cōtrariū cū illa decre. indistincte loquat. ꝓterea posset esse moniales illas nō esse ꝓfessas: vel nō esse etatis legitime: ⁊ iste saltē exceptiones non possunt negari quin admittant cū numerū diminuāt: vt supra dixi. Item forte de cōsuetudine p̄scripta vel priuilegio nō ad cōuētū: sed ad alios spectat eligere. fiat ergo citatio: vt hoc sciat. vel forte tenentur eligere de certo loco. ś. de consue. cū dilect⁹. de ꝟbo. sig. abbate. Itē qđ dicemus in monasterijs q̄ ꝑ mares regunt. sunt eñ quedā monasteria monialiū q̄ ꝑ priorē regūtur: ⁊ moniales eligunt sibi illū priorē: ista talia monasteria sunt michi nota. habebit ne locū ista decre. in talib⁹ electionib⁹: ⁊ ꝑ prin. ca. vbi dicit statuimus: vt cū in eis fuerit electio faciēda: ⁊ ꝑ fi. vbi dicit in. §. vlti. in p̄n. in quibuslibet mulierū monasterijs ⁊c̄. videt ꝙ sic. Satis credo ꝙ in cōtrariū decre. ista inspicit eligētes ⁊ factū earū: etiā in talib⁹ electionib⁹ haberet locum hec decre. puta ꝙ tūc eligētes sint professe. sint etatis legitime: possunt accedere collationē zeli ⁊ meriti omittere: et his similia. Sed in cōtrarium constitutio inspicit electā puta ꝙ sit xxx. an. ꝙ administret ante cōfirmationē electa a maiori pte. ⁊ his silia: forte in illis locū nō haberet. Et iudicio meo circa hoc etiā esset necessaria declaratio.

Electio abbatisse facta l cōcordia vl a duplo maiori pte dz ꝯfirmari fm formā ca. fi. ś elec.

a ¶ Officio. Ex quo examinare habet ⁊ supplere in his causis etiā de facto. ś. eo. cum nobis olim. ⁊ ibi de hoc. ś. de postu. ꝑlato. j. ⁊ lxviij. dist. prius q̄.

b ¶ Diligēti. ś. eo. nichil. ⁊ de prebē. graue. nemini enim cito debet manum imponere. vt. lxxviij. dist. §. j. lxxviij. dist. quid est cito. ś. e. cum nobis. et. j. e. c. vlti.

c ¶ Canonica. Ex forma debita et persona idonea. vnde si sit illegitime nata. ś. eo. cum in cunctis. de fi. presby. per totū. vel corrupta. xx. q. j. iuuenculas. vel als indigna non confirmabitur.

d ¶ Abbatissa. Nota ꝙ priorisse nō benedicuntur: sz abbatisse et negligētibus recipere benedictionē infra annū a tpe ꝯfirmationis imponit pena ꝑ cōcilium viennen. de sta. regula. attēdentes. §. statuim⁹.

Priorissa nō dz bñdici.

e ¶ Electionū. Ad qs ꝓcessum fuit per formā scrutinij.

f ¶ Processum. hoc est cōtra iura. ś. eo. publicato. sed est in hoc casu speciale: vt dicit in fi. Idem in electione summi pontificis. ś. eo. licet de vitanda.

¶ Glo. seq. ponit diuersitatem ⁊ ipsius rationem.

g ¶ Diuertant. Non sic in electione pape: q2 etiam postq̄ diuerterūt cardinales ad alios actus possunt accedere. j. sed hic secus. ⁊ pōt esse ratio: q2 maior constantia est in viro q̄ in muliere. ij. Et q2 in electione requirunt necessario due partes: sed hic nō est necessario: ⁊ adde rationē ipsius decre. lz de vitanda. in fi. Additio. j. Si pendeat scrutiniū. sup quo vide qđ dixi. ś. eo. licet. in prin. Joan. and. Additio. ij. ś. de ꝟbo. sig. forus. in fi. cum concordan. Jo. and.

Vir est cōstantior muliere.

h ¶ Extraneos. sic. ś. eo. q2 propter. ⁊. c. cū post petitam. j. Et est silr qđ de teste dicitur. ś. de testi. cogē. preterea. Additio. j. fm que iura intelligēdum est qđ hic dicitur fm Archidi. vt si dicatur actus extraneus hic. qui est extraneus ab electione que tūc fit. Jo. mo. pro intellectu hui⁹ verbi remittit. ff. de test. heredes palam. §. fina. ff. de duo. reis. l. duos. in fi. ff. de verbo. obli. cōtinuus. j. rñ. ad. l. iul. de adul. ꝙ ait. §. ꝙ ait lex C. de testa. cum antiquitas. Joan. and.

i ¶ Omni prauitate. vt simoniaca datione: de aliqua pactione illicita vel coactiōe vel extorsione. similе. ś. eo. q̄uis. ⁊ j. c. proxi.

k ¶ Maiorem. secus de minori. j. eo. c. §. si qua.

l ¶ Computatis. Ille eñ dissentire nō poterunt. cū de illis cautum non sit.

m ¶ Benedicatur. Si fuerit abbatissa: vt. ś. §. proximo. in fine.

n ¶ Ab initio. j. de regu. iur. ratihabitionem. cum suis concordan.

o ¶ Premissum. s. hdictione / exceptiōe vel appellatione partis alterius nō obstante. premissa tñ diligēti inquisitione ex officio suo hoc fuit premissum.

p ¶ Talis. scilz que ab initio vel per accessum habuit duas partes.

q ¶ Possessionē. A qua als nō impeditur quis post

confirmationem nisi crimē cum infamia opponatur. §.de accu.accedens.

a ¶ Facultas. sic.§.de conces. preben.post electio-nem.in fine. et de appel.cōstitutus.in fine. Et sic not. φ datur actio cui denegatur exceptio contra id.ff.de reg.iur.inuitus ¶.cui dam⁹.sed est speciale. Et adde q̄ð dixi .j.de regu.iur. q̄ ad agendum. Additio. Sꝫ φ nō audit ante cōfirmationē q̄ audit post pos-sessionē. hoc di-co:quia post cō-firmationem re-gulariter nō au-dit excipiens cō-tra petentē pos-sessionē: qui ta-men postea au-dit agēs. q̄ð dic vt in remissiōe q̄ precedit. Jo.an.

b ¶ Alterius. scꝫ minoris.

c ¶ Inquiren-da. scꝫ de forma electionis/ ⁊ p̄so-na electa.

d ¶ Sine stre-pitu.sic.§. de ac-cusa.olim. vbi d̄ hoc. Utrū lega-tus vel iudex in-ferior possit cō-mittere cām de-cidēdam sine iudiciorum strepitu: et quid importent verba ista: vide quod dixi.j.de here.c.vlti.

sublata facultas[a]: ¶ Si vero ad illā que a minori parte (vt p̄mittit̄) est electa noluerint alie accedere moniales: vel si accesserint: non tot tñ φ cū alijs prius in eā consentieb⁹ faciāt duas partes: tunc sup obiectib⁹ partis alterius[b] si qui fuerint: ⁊ sup alijs q̄ in ta-li negocio sunt ex officio inq̄-rēda[c]: plene sine strepitu[d] iu-dicij ⁊ figura per superiorem inquiratur p̄mit⁹ anteq̄ꝫ cō-firmet̄ eadē electio: vel etiaꝫ īfirmet̄: sꝫ interum[e] p̄ntis con-stitutiōis auctoritate[f] i spūa-lib⁹ ⁊ tpalib⁹ libere[g] admini-stret: sic tñ φ de reb⁹[h] mona-sterij nil penitus alienet: nec aliquā in monialem recipiat[i] quoquo modo. ¶ Si qua ve-ro a minori p̄te[k] cōuentus nu-mero noiata fuerit: vl' electa ex nominatione vel electiōe hm̄oi (quas eoipso φ pars mi-nor eas fecerit: vires aliquas nolumus obtinere[l]) ipsi[m] ius aliq̄ð quomodolibet nō que-rat̄ nec ad eā ab alijs p p̄sen-sum in hoc casu valeat acces-sus haberi. ¶ Ut aūt cuꝫ per predictā formā procedit̄ faci-lius in hm̄oi monalium ele-ctionib⁹ ad cōcordiā veniat̄: decernimus vt non zeli ad ze-lum: nec meriti ad meritum: sed solum numeri ad nume-rum fiat collatio[n] in eisdem.

¶ Electe p cōpromissum bñ-dictio impendet̄: nō obstāte minoris p̄tis p̄tradictione: sꝫ si maior se ei opponat: libere administrabit: nec cōfirmabi-tur. Si aūt ei se opponat p̄s in duplo maior non admini-strabit: nec cōfirmabitur: sed expectabit litis euentū.h.d.

¶ Ceterū[o] si per formā com-promissi[p] fuerit in electiōe p̄-cessuꝫ: ⁊ electe pars aliqua se

e ¶ Interim. hac causa pendente.

f ¶ Auctoritate. No. nouū casum hic ⁊ .j.¶.ceterū. vbi electa ante cōfirmationē administrat. alium ha-bes.§.e.nichil est. aliū.§.e.licet. de vitāda.xxiij. dist. in nole. alium f̄m quosdam in imperatore vt sola ele-ctione administret.xxiij.dist.legimus.

Elect⁹ certis ca-sib⁹ pōt admini-strare ante cō-firma-tionem

g ¶ Libere. vt.§.eo.cū nobis olim.in fi.⁊.§.c.pri.

h ¶ Rebus. strictius loquitur q̄ꝫ.§.eo.c.proxi.

i ¶ Recipiat. conuentus tñ recipere poterit f̄m di-stinctionē.j.ne se.va.c.vno.⁊ de regu.c.vlti.

¶ Glo.seq.querit et soluit.

k ¶ A minori parte. Aduerte/decre.ista bñ deter-minat q̄ð iuris q̄n facta est electio a duplo maiori: ⁊ a maiori ⁊ a minori. quid dices in quarto gradu cū ele-ctiones pares voces habeāt numero? l nūquid alte-ra poterit p accessum ratificari? credo φ non accedat ad hoc q̄ð no.§.eo.ecclesia vestra.ij.ad fi.⁊ hoc credo precipue ista ratione. electio facta a minori parte ad quācunq̄ꝫ dignitatem nulla est ipso iure de religioso quocūq̄ꝫ.§.eo.quorūdam.⁊.j.statim sequitur. Hec igi-tur est ratio quare per accessum ratificari non pōt. q̄ꝛ q̄ð a sui principio nullū fuit tractu tepori's nō conua-lescit.j.de regu.iur.nō firmatur. cū suis cōcor.⁊.§.eo. auditis. sed electio facta a media parte etiā nulla est §.eo.q̄ꝛ p̄pter.⁊.c.ecclesia vestra.j.⁊.ij.ergo p acces-sum ratificari non poterit: preterea publicato scruti-nio ⁊c.§.e.c.publicato. sed iuriū correctio est vitāda. §.eo.cū expediat. ab illo igitur iure nō recedā: nisi in-q̄tum expressum inuenio: sed in electione facta a ma-iori parte inuenio exp̄ssum φ auget̄ p accessum. hunc igitur casum nō extendā ad hoc.j.in fi.c. Dicam ergo f̄m hoc minoreꝫ partē illā q̄ non est maior ita φ accessus haberi non posset.

Electio facta a minori parte ad illaꝫ nō p̄nt ratifi-cari p accessū q̄n oēs partes sunt pa-res in nūero vocū.

Additio. Quitus cum electio est concors non coaptat̄. vt p̄ꝫ in p̄ncipio hui⁹ partis. Jo.and.

l ¶ Obtinere. §.eo.quorūdā.

m ¶ Ipsi.ele-cte vel nomina-te a minori par-te. Joan.and.

¶ Glo.se.primo docet reproba-tam opi.secūdo po-nit aliā opi.quā reprobat.

n ¶ Collatio. No. ex hoc ⁊ su-periorib⁹ repro-batā opinioneꝫ illoꝫ q̄ dicebant §.eo.q̄ꝛ p̄pter. in prin.φ decre. illa in mulieri-bus locū nō ha-bebat q̄bus lice-bat ignorare iu-ra.ff.d iu.⁊ fac. igno.l.regula. Et per hanc litteram que dicit collatio-nem zeli ⁊ meriti in hm̄oi electionibus non habere lo-cum. dicunt quidā φ monialis eligēs sciēter indignū nō est priuata p̄tāte eligendi: quasi priuatio ex colla-tione p̄cedat: sed certū est φ tpe decre.§.eo.cū in cun-ctis. in electionibus nō erat necesse collationes fieri: q̄ꝛ adhuc nō emanauerat decre. q̄ꝛ p̄pter. ⁊ tñ tunc si-ne collationibus eligentes indignos erāt priuati po-testate eligēdi. ergo bene infertur φ ex collationibus priuatio nō p̄cedit: sed ex electione. vt.§.eo.titu.per-petuo. nam vt ibi dicitur etiam si post collationē non sequatur electio/non habet locum pena.

Monia-les eli-gentes sciēter id.gnā an sint p̄uate p̄tāte eligēdi

o ¶ Ceterum. tertia pars.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

p ¶ Cōpromissi. q̄ð si p̄cedat̄ p formā.§.eo.cū dile-cti.⁊.ea.cū expediat. habebit ne locū q̄ð hic dr̄. vel an q̄ð dr̄ in superiori p̄rima p̄te? Credo φ locū habebit p̄ti-cula hui⁹ decre. q̄ꝛ forma illa poti⁹ compromissi est q̄ꝫ scrutinij: vt p̄bat̄ p ipsam decre.cū expediat. ⁊ dico φ illa forma nō est forma p se: sed est quedā species for-me cōpromissi: φ hoc sit veꝝ p̄bat̄ ex eo φ oēs alie for-me sublate erāt p decre. q̄ꝛ p̄pter. Si ḡ illa fuisset p se forma: necessario esset cōcludere illā fuisse sublatā: sꝫ non fuit. q̄ꝛ species est forme cōpromissi: vt dixi: sicut ⁊ cōpromittitur ad aliā certā metā.§.eo.cū in veteri. ⁊ facit.j.c.proxi.¶.porro. ⁊ hoc p̄bat tex. ipsius decre. cum expediat. ibi in electionibus cōpromitti. Jo.an.

Electio monia-liuꝫ an possit fieri f̄ꝫ formaꝫ c.cū di-lecti.de elec.§.

¶ Glo.seq.questionem soluit alternatiue.

opponat: si minor[a]: ipsius (vt in forma[b] scrutinij statuitur[c]) cõfirmetur[d] electio. et eidem benedictio[e] impẽdatur: partis eiusdem[f] cõtradictione vl' exceptione aut appellatione qualibet non obstante[g]: sed ꝑ hoc denũciandi vel accusandi eã postmodũ sibi via minime sit ꝓclusa[h]. Si maior: eius (donec de obiectis et alijs vt in eadem forma scrutinij premittit[i] fuerit inquisitum) confirmatio vel infirmatio differat[k]: sed interim[l] (vt ꝓdicit[m]) libere administret: nisi forsan pars opponentium extiterit duplo maior. tũc eni administrare ipsam nolumus: sed litis euentũ[n] poti⁹ expectare[o]. ¶ Si ab opponẽtibus in casibus premissis appellatur/ constitutio vt circa seruabit. Sed moniales ad se. apo. ꝑso naliter nõ veniẽt: sed ꝓcuratores ẜm cõstitutionẽ cupientes/ mittent. h. d. Joan. and. ¶ Porro[p] si in hmõi electionũ negocijs contigerit (in illis dũtaxat casibus in quib⁹ oppositiões iuxta premissa[q] fuerint admittende) ad sedem apostolicam[r] appellari: appellantes formam[s] constitutionis felicis recordationis Gregorij pape predecessoris nostri edite in concilio lugduneñ.[t] diligentius seruare teneantur. ¶ Sed cum eas[v] propter sexus verecundiam[x] sueq₃ conditionis statum[y] nõ deceat[z]: nec ipsis ex=

a ¶ Si minor. Satis credo vt dixi in priori. parte idẽ de media: et ẜm hoc dicamus minorẽ partem illã que maior non est: vel necessaria esset in hoc puncto declaratio vel standum antiquo iuri.
b ¶ Ut in forma. j. exponit ibi partis eiusdẽ ⁊c.
c ¶ Statuit. Sed qñ a principio vl' ꝑ accessũ electa ẽ a duplo maiori parte. ß. e. §. sane. ⁊ §. se. ¶ Glo. se. recit. ꝑ. q. ⁊ solu.
d ¶ Cõfirmetur. Aduerte: q: in isto casu et in casu. ß. e. §. sane ⁊ §. se. nõ credo q̄ añ cõfirmationẽ administrare possit. Et est mirabile: q: si ẽ electa a duplo maiori parte: ꝑ a maiori. ergo videt q̄ ante cõfirmationẽ administrare possit. ß. e. si ꝟo. Itẽ si minor pars se opponit multo fortius videt q̄ administrare possit. ꝯ qñ se maior pars opponit: vt. j. sequitur. Sed nõ mireris: q: in istis casib⁹ nõ differtur cõfirmatio propter obiecta. ⁊ ideo nõ administrabit ante confirmationẽ: sed in illis differtur: sed ideo ante confirmationẽ administrabit iuris permissione. et q̄ hoc sit verum ꝓbo: quia q̄ electus ante cõfirmationem administret/ est cõtra iura. ß. eo. qualiter. ⁊ c. nosti. a quo iure antiquo dico nõ recedendũ: nisi inq̄ñtũ permissum inueniã: in alijs ius antiquũ seruabo: vt in ſi. c. ad hoc. ß. de trãsla. c. vlti. vbi ad maiorem trãsire permittitur: sed nõ ad parẽ. Additio. Uide qđ ibi dixi super glo. iiij. Jo. and.
e ¶ Bñdictio. Si abbatissa fuerit. ß. e. §. sane. in ſi.
f ¶ Eiusdem. s. minoris numero.
g ¶ Non obstante. Expone vt. ß.
h ¶ Preclusa. ß. eo. §. verum.
i ¶ Premittitur. ß. eo. §. si vero.
k ¶ Differatur. Hec est ergo ratio quare administrat: vt. ß. dixi. Joan. and.
l ¶ Interim. No. pro his que. ß. dixi.
m ¶ Predicitur. In dicto §. si vero. s. q̄ bona nõ alienet: nec aliquã monialẽ recipiat quoquo modo.
n ¶ Litis euentũ. q̄ dubi⁹ est. ff. de pecu. qđ debet.
¶ Glo. seq. facit duas equiparationes et soluit quare. tertio casu etiam non fit equiparatio.
o ¶ Expectare. Nota q̄ electio facta ꝑ formã scrutinij a duplo maiori parte ⁊ electio facta ꝑ formã compromissi cui minor pars cõuentus se opponit sunt paria: q: in eis statum fit cõfirmatio cõtradictione partis alterius vel exceptione/ vel appellatione nõ obstante. ⁊ post possessionẽ adeptã vtrobiq₃ admittit accusatio vel denunciatio. Itẽ electio facta a maiori parte ꝑ formã scrutinij et facta ꝑ cõpromissum cui maior pars se opponit sunt paria: q: vtrobiq₃ differtur cõfirmatio: ⁊ interim administrat exceptis q̄busdã casib⁹: sꝫ electio facta ꝑ formã scrutinij a minore pte cõuẽtus ⁊ facta ꝑ formã cõpromissi cui duplo maior ps cõuẽtus se opponit: non sunt paria q: prĩa nõ valet ipso iure nec ratificat ꝑ cõsensum. scđa possset valere. ⁊ sed non administrat elect⁹: sꝫ litis euentũ expectat. Si q̄rat q̄re ius diuersum ī forma scrutinij et forma cõpromissi. Satis ptꝫ ꝑ se solutio: q: in scđo casu oẽs cõsensisse videntur eo q̄ cõpromiserũt qđ nõ est ī pmo. ꝑ formam eñ compromissi etiã vno cõdicẽte pcedi nõ potuit ß. e. quia ꝓpter. Eq̄ igit fuit rõ ſ eis diuersũ ius statuẽs. Additio. Etiã si oẽs dissentirẽt. ß. e. causam. Jo. an. Additio. q. ß. e. in causis. ꝟ. propter q̄. Jo. and.
p ¶ Porro. Quarta pars.
q ¶ Premissa. Q: nõ in electione q̄ ꝑ formã scrutinij a ꝓncipio vel ꝑ accessum facta repit a duab⁹ ꝑtibus: nec in electiõe q̄ facta fuit ꝑ formã cõpromissi cui minor ps se opponit
¶ Glo. seq. ar. pro opi. ⁊ respondet.
r ¶ Ad se. apo. No. argu. pro opi. Guil. durã. q̄ decre. vt circa nõ habeat locũ nisi in appellationibus interpositis ad papã. Sed contrariũ dixi sequẽdo Gar. in predicta decre. vt circa. s. q̄ in oibus appellationibus locũ habeat: ⁊ dico q̄ decre. ista hic respicit. c. sequẽs qđ loquitur de decre. cupiẽtes que locum nõ habet nisi in appellationibus ad papã interpositis.
s ¶ Formã. s. q̄ exꝓmat oia ⁊ singula q̄ in formã vel ꝑsonã intẽdũt obijcere. ⁊ singulariter ⁊ clare. ß. eo. ꝓcurator. ⁊ q̄ iuret ẜm formã ibi cõtẽtã. Et est pena q̄ sup nõ exꝓssis nõ audiant nisi ex certa cã: vt ibi patet.
t ¶ Lugduneñ. vt. ß. eo. vt circa. Jo. and.
¶ Glo. seq. dicit vnde sumpta fuerit pars illa.
v ¶ Sed cũ eas §. iste tract⁹ fuit ex glo. Gar. posita ß. eo. cupiẽtes. circa prin. sup ꝟbo regulariũ. vbi dicebat Gar. q̄ satis credebat de mẽte cõditoris nõ fuisse q̄ femine irẽt ad curiã: videbat tñ ꝑ ꝟba q̄ ire tenerẽtur q: in masculino gñe cõprehẽdit femininũ. ff. de lega. ij. si ita. xvij. q. iiij. si q̄s suadẽte. coniũcto cũ decre. de sen. ex. mulieres. Itẽ ꝑ iura antiqua in abbatissam electa personaliter suã electionẽ ꝓsequi poterat. ß. de rescrip. cũ dilecta. ⁊ q̄ nõ fuerit illa mens cõditoris ꝓbabat ꝑ decre. ß. de sen. ex. ꝟ monialib⁹. xviij. q. ij. ꝑ pciosam. ⁊ ꝟ coha. cle. ⁊ mu. ꝑ totũ. ꝟ sta. mo. c. vlti. §. ſi.
x ¶ Uerecundiã. Not. meliorẽ conditionẽ mulierũ. ad idẽ. j. de iudi. mulieres. In quibusdã ꝟo deteriorẽ qđ dic vt. ß. de peni. ⁊ remis. c. noua quedam.
y ¶ Statum. Regularem. s. ⁊ sic duo cõcurrunt.
z ¶ Deceat. ẜm honestatem.

Abbatissa electa cõ quã minor ps se opponit/ an possit añ cõfirmationẽ administrare.

Masculinũ cõprehẽdit femininum.

Mulierũ cõditio qñ q̄ melior est q̄ virorum.

a ¶ Expediat. s[ecundu]m vtilitatē. §. de vo. [et] vo. re. magne.
b ¶ Euagari. j. de sta. regula. c. vno. et concor. C. de his qui ve. eta. impe. l. ij.
c ¶ Appellatum. Que venire tenebantur s[ecundu]m formam decreta. cupientes.
d ¶ Personaliter. In hoc ergo solo. s. in p[er]sonali aduentu locū non h[abe]z decre. cupiētes. al's vero bene.
e ¶ Sufficienter. s. cū omnib[us] actis iuribus et munimentis ad cām spectātib[us]. §. eo. titu. in decre. cupiētes §. q[uod] si per. xx.
f ¶ Constitutionem. §. eo. cupientes.
g ¶ Penā. s[cilicet] q[uod] electe si infra tēpus debitū p[ro]curatorē nō miserint sint priuate offi[cio] iure sibi p[er] electionē quesito. si aūt miserint: sed nō cum actis iuribus et munimētis sufficiēter instructū p[ro] illis exhibendis alibi q[ua]m apō se. apo. nisi et in sta cā dilationē aliquā nō habebunt. Eligētes appellantes vel opponētes quo ad se a totali sūt excluse prosecutione processus: ita q[uod] p[er] hoc electis nullum preiudicium generetur: hec [et] alia habes in predicta decreta. cupientes.

p ¶ Approbatis. j. de reli. domi. religionum.
q ¶ Prouinciarū. vt in teuthonia [et] vide q[uo]d no. Jo. xij. q. vlti. [et] Ber. de maio. [et] obe. dilecta. in glo. pe.
r ¶ Supra dicitur. s. in prima parte ca.
s ¶ Nequat. Propter facti ip[s]o[s]sibilitatē cū nō p[ro]fitea[n]tur: necesse ē q[uod] eligantur et eligāt nō professe.

[expediat][a] publico cetui demonstrari aut extra sua monasteria euagari[b]: nolumus q[uod] electe vel etiā eligentes aut appellantes: seu he cōtra quas appellatū[c] fuerit ad eandem sedem personaliter[d] veniant quoquo modo. ¶ Sed procuratores sufficiēter[e] istructos iuxta cōstitutionem[f] pie memorie nicolai pape tertij predecessoris n[ost]ri ad sedem ipsa[m] transmittant: per eos electionum ac appellationū [et] postulationū suarum p[ro]secuture negocia prout iusticia suadebit penam[g] in dicta constitutione cōtentam ipso iure (si hoc non fecerint[h]) incursure.

¶ Ponentes vel nutrientes discordiam in electione monialium ipso iure sunt excommunicati hoc dicit. Joā. an.

¶ Postremo[i] hi[k] quos ad dirigēdas in huiusmodi electionibus moniales easdem deinceps[l] contigerit euocari: ab his prorsus abstineant p[er] que inter eas sup[er] faciendis ipsis electionib[us] oriri possit discordia vel exorta nutriri[m]: al's eoipso excōicationis sententie se nouerint subiacere[n].

¶ Hec cōstitutio locū habet in monialibus regulariter viuētib[us]: [et] in canonicis secularibus hoc excepto q[uod] non debeant nisi professe eligere vel eligi q[uo]d no potest sibi vendicare locū in canonicis secularibus. p[er] hoc tñ papa non approbat statum dictarū canonicarū seculariū. h. d. Jo. an.

¶ Supradicta[o] siquidem nedū in monasterijs in q[ui]b[us] sunt moniales viuētes sub aliqua de religionib[us] approbatis[p]: sed etiā in illis vbi sunt iuxta quarūdā p[ro]uinciarū[q] cōsuetudinem mulieres q[ue] nec p[ro]prijs renunciant nec p[ro]fessionē faciūt regularē: sed viuūt vt in secularib[us] ecclesijs canonici seculares: volumus p[er] oia obseruari: eo (q[uo]d supra[r] d[icitu]r) dūtaxat excepto vt non eligātur: nec eligāt non p[ro]fesse: cum in ipsis hoc locum sibi nequeat[s] vēdicare. per hoc tamē earū statū ordinē seu regulā nolumus nec itēdum[us] approbare.

¶ Jura de virorū electionibus tractantia per hoc capitulum non sunt mutata.

¶ Ad hec[t] licet premissa que in multis[v] a iure cōi discrepa

t ¶ Ad hec. Septima [et] vltima pars.
v ¶ In multis. Ut i electiōe cōfirmanda exceptiōe aliq[ua] nō obstāte. in admini strādo ante p[ro]firmationē in recedēdo a consensu post publicatu[m] scrutinium [et] secutam electionē [et] i multis alijs. Addictio. Dic pleni[us] q[uod] specialia hui[us] cōstitutionis sunt decē. Primū de etate illi[us] q[ue] in prelatā eligit. Scōm q[uod] appellatio duobus casib[us] nō deuoluit nec impedit officiū cōfirmatoris. Tertiū q[uod] post electionē accedūt eligentes ad electā ab alijs. Quartum q[uod] duob[us] casib[us] exceptio vel p[ro]dictio nō recipit: [et] post possessionē admittit actio. In hoc vide q[uo]d dixi in §. verum super vlti. glo. Quintū q[uod] i duobus casib[us] p[ro]cedit sine strepitu [et] figura iudicij. s[ed] hoc hodie in alijs electionib[us] cōe p[er] deme. dispē diosam. de iudicijs. Sextū q[uod] ante p[ro]firmatione electa in duob[us] casib[us] admistrat cū certa moderatione. Septimū q[uod] electio p[er] minorē partē numero facta ex fictione aliq[ua] valere nō pōt. Sed hoc cōe religiosis nō mendicātibus. §. eo. quorūdā §. circa. Sed in hoc posset esse strictior specialitas: q[uia] cū in religiosis mēdicantibus marib[us] nō habeat locū ille §. circa. vt ibi dixit in prima glo. haberet tamē in feminis locū iste §. si qua. Octauū q[uod] nō fit collatio zeli et numeri. Nonū q[uod] quo ad p[er]sonalē cōparationē nō artat decre. cupientes. electas: eligentes vel opponētes. Decimū de pena vocatorū ad instruendū qui discordiam seminant vel nutriūt. Et p[er] predicta p[ro]iuncta tertui videre potes quō in aliquib[us] est deterior [et] in aliquibus melior: [et] in alijs equalis cōditio mariū et feminarū de q[uo] satis in spe. de pcu. §. j. v[er]si. addenda sunt hec. Jo. an.

Electio monialiū cōtinet decem specialia.

h ¶ Hoc non fecerint. s. procuratorem non miserint vel non sufficienter instructum.
i ¶ Postremo. Quinta pars.
k ¶ Hi. Puta religiosi viri. lxiij. dist. obeūtibus. vel cōsiliarij: vel discreti viri ad hoc vocati. Et q[uo]d dicit hi dic vel he: quia si religiosas vel discretas mulieres ad hoc vocarent ipse tenērur hac cōstitutione. et facit q[uo]d dixi. §. §. pri. §. e. generali.
l ¶ Deinceps. Respicit eni[m] futura.
m ¶ Nutriri. Nota ista duo paria esse. ad idem de priuile. cum et plantare. in prin.
n ¶ Subiacere. No. nouū casum in quo quis excōicat[ur] est ipso iure: [et] credo q[uod] epi tales possunt absoluere. cum papa sibi nō reseruauerit absolutionem. §. de sen. excō. nuper. [et] adde q[uo]d dixi. §. e. sciāt cūcti. Jo. an.
o ¶ Supradicta. vj. pars.

Mulier semināns discordiā iter moniales sup electione facienda an icurrat excōicationē.

a ¶ Extitit. al's extitit.
b ¶ Firmitate. quod fauorabile et expediens est. s. eo. cum expediat.

divisio ¶ Prouida. Primo ponit ius antiquu. Secudo ipsi' trasgressione ibi: veru. Tertio prouisione penale ibi: nos Jo. an.

Additio dni helye. ¶ Pro intellectu huius capi. presupponendu est quod habet in ca. quauis. s. e. isto volumine: videlicet quod si in causa electionis fuerit appellatum ad papa: potest appellans renunciare sue appellationi: et valet renunciatio dummodo renunciet sine prauitate symoniaca. Insuper dicit quod si appellans recesserit ab appellatione sua antequam superior immediatus confirmet electione: ipse debet primo inquirere an fuerit recessum ab appellatione cum prauitate symoniaca.

Casus litteralis d. helie ¶ Casus. Dicit inter cetera l dicto cap. quauis quod superior ad quem pertinet confirmatio electionis a qua fuit appellatum ad papa: si appellans recesserit ab appellatione sua d3 superior inquirere an fuerit recessum ab appellatione sine prauitate symoniaca. Ponamus quod superior confirmat electione sine tali inquisitione. an valeat consecratio postea secuta? Respondet quod non: immo talis ordo est substantialis ipsius confirmationis. videlicet quia requiritur quod premittatur illa inquisitio. Sed vtru confirmans puniatur eo quod confirmauit et consecrauit no premissa tali inquisitione? Dicit quod sic. nam si confirmauit et consecrauit est suspensus per annum continuu a confirmatione et consecratione episcoporum suorum suffraganeorum. [Uerum cu nonnulli] hucusque ponitur tenor illius cap. quauis. nunc ponitur puisio et constitutio super inquisitione. [puniantur] et sic quis punitur in eo in quo deliquit.

c ¶ Lugdun. s. eo. ti. quauis. Jo. an.
d ¶ Concessit. quia id prius per Alexan. prohibitum fuerat vt ibi dixi.
e ¶ Extra iudicium. Latior est ergo ista decreta et illa. s. eo. titu. quauis. quod illa. s. eo. vt circa. que locu habet solum in appellationibus extra iudicium interpositis. s. eo. constitutis.
f ¶ Ad sedem apostolicam. In aliis secus cum cantum non reperiatur.
g ¶ Superiorum. Archiepiscoporum/patriarcharum/ et primatum.

re noscuntur circa electiões in quibuslibet mulierum monasteriis faciendas: et certis causis rationabilibus specialiter duxerimus statuenda: intentionis tamen nostre nequaquam extitit[a] per illa que ad electiones in aliis virorum monasteriis: vel quibuslibet ecclesiis celebrandis aliquid immutet: sed iura precedentia in sua omnino remaneant firmitate[b]. Idem. ¶ Si ordinarius post recessum appellationis interiecte ad curiam in causis electionum episcopatuum non inquisito an prauitas interuenerit procedit: confirmat vel consecrat: predicta non tenent et ipse ab episcoporum confirmatione et consecratione suspensus est per annum. h. d. Dominicus de sancto geminiano. c. xliiii.

Prouida consideratione generale concilium lugdunensis.[c] concessit[d] vt ab appellationibus in iudicio vel extra[e] iudicium ad sedem[f] apostolicam in electionum episcoporum et eorum superiorum[g] negociis interiectis per quas ad sedem ipsam eadem negocia deferuntur[h] partes[i] (nulla interueniente prauitate) recedere valeant antequam ipsi sedi apo. appellationes eedem fuerint presentate: sed inferiores iudices: quorum est (appellatione cessante) negociorum cognitio eorundem: si in hoc prauitas intercesserit: ante omnia diligenter inquirant. et si eam intercessisse repperierint: se non intromittant vllatenus de eisdem: sed prefigant ipsis partibus peremptorium terminum competentem: quo cum actis et munimentis suis apostolico se conspectui representent. ¶ Uerum[k] cum nonnulli concessione huiusmodi abutentes[l] suam (inquisitione[m] prefata omissa) cognitionem in eisdem negociis[n] interponant ad confirmandas electiones et consecrandos electos temere procedendo. ¶ Nos super hoc expressius[o] prouidere volentes confirmationes et consecrationes[p] huiusmodi: et quoscunque processus alios quos (inquisitione premissa non habita) contigerit decetero in talibus negociis attentari: decernimus nullius penitus existere firmitatis[q]: et confirmantes et consecrantes eosdem (vt in eo

h ¶ Deferuntur. nam frustratorie non deferuntur. s. e. quauis. licet olim sec'. vt ibi.
i ¶ Partes. Ergo altera pars tamen hoc non posset. quod dic vt dixi. s. eo. quauis. et sequentia expone etiam vt ibi exposui.
k ¶ Uerum. secunda pars.
l ¶ Abutentes. Et sic priuilegiu vel concessione amittere debuerunt. vt. s. de priuile. tuaru. de sen. exco. cum illoru. et ca. contingit. xi. q. iii. priuilegium. cum si.
m ¶ Inquisitione. s. an in illo recessu infuenerit prauitas nec ne.
n ¶ Negociis scilicet episcoporum electione et suorum superiorum.
o ¶ Expressius hoc dicit ex eo: quia satis erant nulla: que per illos fiebant per ipsam decret. quauis. Ul quia satis est legislatorem aliquid prohibuisse: et si non adiiciat quod contra factum fuerit non valere. C. de legi. non dubium. et expressius etiam propter penam qua addit. Additio. i. Unde dicit Jo. mo. quod licet infra dicatur decetero. tamen ante hoc cap. ita fuerat diffinitum. vt hic dicitur in facto ciuitaten. Jo. an.
p ¶ Consecrationes. Consecrationem enim precedere debet confirmatio: alias non valet consecratio. s. de dolo et contu. cu olim D. hic aut confirmatio non precessit: quia idem est non esse quod nullu esse. s. de transla. inter corporalia. patet ergo quod non tenuit consecratio.
¶ Glosa se. primo soluit vnum dubium. secundo querit arg. pro et contra et soluit.
q ¶ Firmitatis. Electio tamen propter hoc non viciatur: sed de nouo petet confirmatio cora papa: non cora illo qui prius confirmauerat: quia suspensus est per annu continuum a confirmationibus episcoporum vt sequitur. et s. e. si confirmatione qua explicare potes per ista vt ibi dixi. sed si reperiet

Consecratio nulla non viciat electione prius factam.

electio canonica de nouo cõfirmabit. vt. s. dixi. Sed nũquid de nouo ꝯsecrabit? ꝛ videt ꝙ sic ꝑ istam lr̃am. Credo ꝙ cuz caracter impressus fuerit alic ad istar epi ordinantis quẽ ordinare nõ poterat: puta non suũ subditum: verus epalis ordo collat⁹ fuerit: sed nõ ei⁹ executio: ꝛ sic intelligã consecrationẽ esse nulli⁹ firmitatis q̃ ad executionẽ. ad idẽ. ix. q. j. c. j. et c. ordinationes. ꝛ q. ij. c. j. ꝛ c. epm s. de tẽp. ordi. ꝙ trãslationẽ. fm hoc q̃ illi⁹ ordis sibi tradet executio facit quod no. de renũ. post translationẽ. ad finẽ. Additio. j. Sũt q̃ negãt in epali ordine imprimi caracterem. sup quo vide qd scripsi. s. eo. lib. in prin. prohe. super glo. ij. Joan. an.

Consecratio epi ꝯ iuris dispositionem facta an imprimat caracterẽ.

in quo[a] peccauerint puniantur[b] ab episcoporum confirmatione ac consecratione ꝑ annum continuum[c] ipso iure fore suspensos[d]. Idem.

Si papa sibi prouisionem ecclesie cathedralis reseruauit: inhibuit et decreuit: non est viciata electio que precesserat: oia tñ que reseruationẽ sequuntur carent effectu. Joan. an. Capitulum. xlv.

Si eo tpe[e] quo ꝓuisionẽ alicuius ecclesie cathedralis[f] ex quauis causa[g] dispositioni seu ordinationi sedis apostolice reseruam[gh] inhibentes ne ad electionem vel prouisionem[i] faciendam in ea quõlibet procedatur: et

¶ Glo. seq. soluit dubium.

a ¶ In q. ꝓpter hoc dico ꝙ si solũ ꝯfirmauit a cõfirmatione tm̃ suspẽsus est. si ꝯsecrauit ꝛ cõfirmauit suspensus erit ab vtraqꝫ. Additio. Si vero neutrũ fecit licꝫ processerit a neutro sit suspẽsus. Jo. an.

b ¶ Puniant. De tempo. ordi. lr̃as. cum si. eo. titu. eos. j. eo. lib. Jo. mona.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

c ¶ Annũ continuũ. Credo ꝙ a die confirmationis incipiet ann⁹ suspẽsionis a ꝯfirmatione: a die cõsecrationis annus suspẽsionis a ꝯsecrationibus. Additio. Archi. cauti⁹ loquit qui dicit ab hora. alr̃. ꝟ appel. si per eo. ij. vide qd dicam. j. de preben. statuim⁹. super glo. est ergo. Jo. an.

d ¶ Suspensos. Repete decernim⁹ quod est supra.

Sũmarium. Si eo tempore. ¶ Fraudulẽta renũciatio spectãti nocet. h. d. Duo facit. Primo formal casuz dubium. quem secundo soluit ibi: presenti. Joan. an.

Diuisio Casus lr̃alis. d. helie

¶ Casus. Uacante ecclesia Pictauen. canonici cõuenientes in vnũ super electione futuri prelati: quẽdam Titiũ elegerũt. papa putãs adhuc ecclesiã vacare reseruauit ecclesiã Pictauen. sue ꝓuisioni ꝓ illa vice et inhibuit canonicis cũ decreto irritãte ne ipsi precederẽt ad electionẽ. Utrũ per istã reseruationẽ retractet electio prius facta? Rñdet ꝙ nõ. Sed si elect⁹ adiuit supiorem immediatũ: et ꝯsecutus est ꝯfirmationẽ sue electionis an teneat ꝯfirmatio? Dicit ꝙ nõ. nam licet electio non sit nulla: tñ oia q̃ sequunt illã reseruationẽ sunt nulla ipso iure. Ideo si elect⁹ velit hr̃e confirmationẽ ꝛ cõsecrationẽ opus est vt adeat aplicam sedem pro habenda confirmatione ꝛ cõsecratione. Tamen iste reseruationes fm concilium Basilien. in hoc regno hodie non habent locum.

¶ Glo. seq. dicit qd cãm dedit. ꝛ quid determinat.

e ¶ Si eo tpe. Causam dedit huic decre. qꝛ vacãte ecclesia bononien. per mortẽ bone memorie dñi Octauiani ipsius ecclesie epi infra biduũ canonici de reseruatione timentes: elegerunt bone memorie dominũ Sclatam fratrem suum. postmodum papa Bonifaci⁹ audiens de morte Octa. reseruauit inhibuit ꝛ decreuit. post triduum audiuit de electione facta de domino Sclata ꝓdicto: satis gratum habuit: sed ab astantibus iurisperitis quesiuit an ad ipsum an ad archiepiscopũ ipsi⁹ electionis spectaret confirmatio: quod hic determinat: ꝛ terminat ꝑ hanc decre. q̃ no. s. eo. innotuit. in fi. Jo. an. ꝛ vide qd ibi dixi super glo pe.

¶ Glosa seq. q̃rit. ar. ꝓ ꝛ contra. ꝛ soluit.

f ¶ Cathedralis. Quid de inferiorib⁹? Videt ꝙ in eis locum non habeat: quia si de eis voluisset intelligi illd expressisset. s. ꝟ decimis ad audiẽtiam. ꝛ ad hoc faciunt oia argumenta q̃ inducũt a verbis. Cõtra videtur ꝙ idem sit i alijs: cum eadẽ sit in eis ratio: q̃ idez ius. ꝛ est si. qd dixi. s. eo. ex eo. qd satis põt dici ꝙ esset stan dũ littere: vt in cathedralibus tm̃ locũ habeat decre. nec est verũ ꝙ sit eadem ratio: qꝛ cause epatuum sunt merito connumerande maioribus causis. s. eo. q̃uis. in prin. quod non est in alijs. ꝛ ideo licet iurisdictio pape sit preuenta: tamen ꝓpter maioritatẽ suam deferantur ad papam. in inferioribus vero q̃ non sit connumerantur maioribus sufficiet preuẽtio. vnde ex quo precesserat electio reseruationem poterit quicquid faciendum imminet per ordinariũ expediri: alias graue esset ꝙ propter reseruationẽ que electionẽ alicuius beneficiati sequitur: necesse esset pro cõfirmatione papam adire nec hic equiparabo regulares cathedralib⁹ sicut nec s. eo. q̃. p. licꝫ equiparent. s. eo. si postq̃. vnde si post confirmationem abbatis fiet reseruatio ante benedictionez bñdicet ordinarius. hec vera nisi papa aliud in reseruatione iussisset: ꝛ sic habilitabo verba: nec recedam a littera.

Reseruatio dignitatis, ꝯ inferioris ab epo interueniens post electionẽ an afficiat ea que sunt ipsi⁹ electionis ꝯsecutiua.

g ¶ Ex quauis causa. Ex sola etiam voluntate. sibi enim sola voluntas est pro ratione. de conces. preben. proposuit. cum suis concor.

h ¶ Reseruamus. Has reseruationes legati etiam de latere facere nõ possent. j. de offi. lega. deliberatione. in princi.

Refuare an possit papa epatuz ex sola volũtate sua.

¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

i ¶ Prouisionem. Puta faciendã ex iure deuoluto. s. eo. q̃. p. N aliquid sola reseruatio sine inhibitiõe sufficeret? credo ꝙ nõ ad cassationẽ. s. de prebẽ. dilect⁹. Puniẽdi tñ essent qui elegerunt postq̃ reseruationem sciuerant esse factam. vt ibi. ꝛ j. de conces. prebẽ. si soli. per quam decret. videtur ꝙ inhibitio bene sufficiat sine decreto. hoc verum ad cassandum ea q̃ scienter post inhibitionem sunt facta: sꝫ ad hoc vt ab ignorantibus facta vicientur necessarium videtur decretum. vt hic. Joã. an. Additio. Non sto ꝑse huic dicto: nec credo ꝙ curia illd reciperet: vt reseruatio aliquid operetur. facit qd no. j. de conces. preben. si capitulo. in tertia glosa. Si tamen bene ponderatur illa decre. facit pro glo. scilicet ꝙ saltem ante tempus scientie reseruatio non afficiat. nam datio executoris ad prouidendum satis videtur habere vim reseruationis: nec tamen sine decreto afficit ante presentationẽ vt ibi. ꝛ s. de rescrip. tibi qui. ꝛ plus afficere debet cũ queritur de iure alterius ꝓ quo papa scribit q̃ ex nuda reseruatione in qua ius non est alteri acquisitum. j. de prebẽ. dudum. facit pro glo. stilus curie semper submittens hanc clausulam cum de reseruatione sit sermo. ꝛ decre. j. de preben. si beneficia. in prin.

Reseruatio sola sine decreto: an afficiat ignorantes.

decernentes si secus sup hoc a quoq3 scienter vel ignoranter[a] attentatum extiterit: irritum et inane: iam[b] ad electionem forsitan sit processum in ipsa. ¶ Presenti constitutione sancimus: ꝙ licet reseruatio/inhibitio/et decretū[c] huiusmodi non afficiant electionem vel alia[d] que precedunt afficiunt tamē vt effectu[e] careant ea que postmodū[f] subsequuntur. Idem.

¶ Absens plures procuratores ad actum electionis dare potest insolidum ⁊ non aliter: ⁊ in altero admittēdo ponit tres grad⁹. hoc dicit vsq3 ad ¶.porro. Dominic⁹.

Si quis Capitulum xlvi.

Decretum an afficiat ignorātes.

a ¶ Ignoranter. No. ꝙ decretū ignorantes afficit: sed notare potes contrariū. si eñ ignorātes afficeret quare hic additū fuisset/vel ignorāter: superflua fm hoc videret hec lr̃a. In decreto pape dicimus ꝙ ignorantes afficit. j. de conces. preben. qr cunctis.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit.

Reseruatio ⁊ electio si fiant eodem die q̄ illarū sit potentior.

b ¶ Iam scilz ante tps quo facta fuerit reseruatio. Quid si eadem die facta fuit reseruatio ⁊ electio: dico ꝙ si pōt apparere q̄ primo: puta per instrumēta electionis et reseruationis. puta si in eis dicat de die ⁊ hora: vel p testes q̄ pdictis interfuerūt hic nullū dubiū. Si aūt hoc nullo mō pōt apparere: dico negociū ad papā deferēdū vt sua voluntate determinet p decre. s. de rescrip. ca. penul. eo. li. cū eñ hic de iure pape q̄rat qd dubiū est: nō poterit inferior ipso ratificare. ⁊ hoc cum reseruauit tm: sed si reseruasset ⁊ cōtulisset prefertur dat⁹ a papa in eo casu. j. de preben. si a sede. Io. and.

c ¶ Et decretū. Nota copulatiue et non disiūctiue ponitur. ⁊ facit pro his que. s. dixi.

d ¶ Vel alia. Sic ergo cōfirmatio et cōsecratio precessissent decretū: esset electi negociū expeditū. Si autem sola electio: cōfirmatio ⁊ cōsecratio pertinebit ad papā. Si autē precesserat electio ⁊ cōfirmatio: tūc sola cōsecratio ad ipsum pertinebit. Additio. Cū enim ante cōsecrationē non sit prouisum eccl'ie. de transla. c. ij. papa reseruando prouisionem/cōsecrationem reseruasset videtur fm Archi. Io. and.

e ¶ Effectu careant. Si ergo ante reseruationē electus ⁊ post reseruationem confirmatus fuerit: nō valet confirmatio etiam ab ignorantibus exhibita ⁊ recepta. Electio tm propter viciosam confirmationē nō viciatur. s. eo. si confirmationem. quā per hanc exemplificare potes. ⁊ adde qd dixi. s. eo. c. prox.

¶ Glo. sequens arguit.

f ¶ Postmodū. s. post reseruationē inhibitionē ⁊ decretū. Et argue ex hac decretali ꝙ si papa puidit alicui de episcopatu: ali⁹ q̄ papa sine ei⁹ mādato illum nō poterit cōsecrare. argu. ad idē de accu. mem'nim⁹. Additio. Nisi aliud habeat consuetudo: vt ibi dixi p decreta. s. eo. nichil est. ad finem. Ioan. and.

¶ Glo. seq. diuidit. casum ponit. ⁊ dicit qd declarat.

Diuisio

Si quis. ¶ Hāc decre. diuido in tres partes. Prima durat vsq3 ad ¶. porro. Secunda vsq3 ad ¶. absens. Tertia vsq3 ad finem. ¶ Aliquis iusto impedimento detentus in electionis negocio commisit pluribus vices suas: queritur an valuerit commissio: Respondetur ꝙ sic. dummodo insolidum dati fuerint: et erit melior tunc occupantis conditio. si autem nullus occupat sed ambo simul concurrunt: admittetur ille quem capitulum vel maior pars elegerit. si autem capitulum non concordet ille admittetur qui primo in instrumento procurator extiterit nominatus. Et ratio quare alter solus admitti debet est: quia possent vota dirigere in diuersos: et sic res non haberet exitum: et quod fieret non valeret. si autem non fuerint dati insolidum: tunc neuter

Casus lr̃ alis Io. an.

admittet ppter superiorē rōnē: ⁊ sibi imputet q̄ sic eos instituit. Scdo querit aliqs dedit pcuratorē in negocio electionis ille pcurator noie suo eligit vnū/ ⁊ noie dñi aliū eligit: querit an possit: Respondet ꝙ nō: nisi de certa persona eligēda habuerit speciale mandatū. Tertio q̄rit: pone canonic⁹ absens nō inuenit aliquē pcuratorē in collegio: q̄rit an possit dare extraneū: et respondet ꝙ nō inuito capitulo. Sed q̄rit an saltem votū suum possit exprimere p lr̃as: ⁊ respondet ꝙ nō: qr votum in ipso scrutinio secreto ⁊ sigillatim tantūmodo est exprimendū: ⁊ non ante scrutinium. Emanauit hec decreta. ad declarationem decre. de electio. quia propter ¶. pe. et eorū que ibi no. Additio. j. Et pars prima dicit ꝙ absens plures pcuratores ad actū electionis dare pōt insolidū tm: aliter nō. ⁊ in altero admittēdo ponit tres gradus. Secunda dicit electorem qui est etiā alteri⁹ pcurator duos in scrutinio nominare nō posse. vnum casum excipit. Tertia dicit absentē nolēte capl'o extraneū pcuratorē dare nō posse: nec votū suū p lr̃as exprimere. Io. an.

Casus lr̃ alis dñi hosty.

¶ Casus. Dicit in. c. quia propter. eo. ti. in an. ꝙ si quis ex canonicis ecclesie vacantis sit absens ⁊ non pōt cōparere in die assignationis pro electione faciēda: pōt vnū ex canonicis cōstituere noie ⁊ vice absentis. Sed ponamus ꝙ iste absens plures pcuratores vult cōstituere: an possit: Rñ. ꝙ sic. dum tm istos plures pcuratores cōstituat insolidū. qr si illos constituere simpliciter: ipsi cōstituti possent variare ⁊ eligere plures psonas. Sed queritur vtrū oēs isti cōstituti insolidum admittent. vel sit tm vnus admittēdus: et qs debeat preferri: Rñdet ppter rationē predictam: ne ipsi constituti possint eligere diuersas personas noie eiusdē nō sunt plures admittēdi. sed erit melior conditio primitus occupātis. Sed ponamus ꝙ oēs cōstituti se simul presentāt: quis erit preferēdus: Rñdet ꝙ erit in optione capl'i quē velit admittere. ⁊ ille quē admittet capl'm prefertur aliis. Sed quid si vna pars capituli vult admittere vnum: alia pars aliū: ⁊ sunt in equali numero: querit qs sit pferendus: Rñ. ille q̄ primo est noiatus in pcuratorio. Sed ponam⁹ ꝙ aliqs absens cōstituit plures pcuratores simplr: vtrū aliquis admittat ad eligendū p absente: Rñdet ꝙ null⁹ debet admitti: qr nullus habet mandatū insolidū: sed solū vnus posset eligere simplr cum aliis. ⁊ sic oēs possent variare ⁊ eligere diuersas psonas: ideo procuratoriū nō valet. Sed ponam⁹ ꝙ iste canonicus absens cōstituit vnū canonicū: vtrū iste cōstitut⁹ possit vnū eligere noie suo ⁊ aliū noie magistri sui: Rñdet ꝙ nō quia nō pōt habere vnā cōsiderationē noie suo et aliā noie alieno. Et istud verū nisi in pcuratorio caueretur ꝙ iste pcurator eligeret talem noie magistri sui: tūc eñ noie suo posset vnū eligere: ⁊ noie suo alium si iste videat magis idone⁹. Sed quid si nullus ex canonicis vult admittere pcuratoriū: nūqd poterit aliū extraneum a collegio sine capitulo cōstituere: Rñ. ꝙ sic cōsentiente capitulo vel collegio: sed dissentiente capl'o

nō pōt. Sed nunqđ ad min⁹ poterit ipſe abſens mittere votū ſuū p lr̃as? R̃ndet q̄ ſic. ſed tn̄ nō ꝓderit tale votū. q: null⁹ dʒ exprimere votū ſuū ante ſcrutiniū.
a ❡ Iuſto. hoc relinquendū eſt iudici: quia nec numerari poſſent. exempla tn̄ habes. ff. ſi quis cau. l. ij.

diſcordāt. ⁊ no. q̄ p̄mo recurrēdū ē ad electionē capl̄i. ſc̄do ad ordinē ſcripture. Tabelliones eñ p̄ponūt q̄s voluīt in inſtrumētis: ⁊ tō fuit equi⁹ primo recurri ad electionē capl̄i p quā magis idoneus eligeſ. ad hoc. J. de ꝓcu. ſi duo. ff. ð accu. ſi plures. ſc̄do ad ſcripture ordinē in ſubſidiū.

iuſto[a] impedimento detētus[b] in electiōis negocio nequeat commode intereſſe: poteſt nedum vni (prout dicitur in concilio[c] generali) ſed in plurib⁹[d] committere vices ſuas: dū tamen eorum cuilibet det inſolidum[e] poteſtatē: et erit tunc[f] melior conditio occupātis[g].
❡ Uerum ſi ambo concurrāt inſimul[h] et poſtulēt ſe admitti: audiri eos non expedit: q: poſſent vota ſua[i] dirigere in diuerſos: ſicq̄ res non haberet exitū: et quod ab eis hoc caſu fieret non valeret: ſed is admittatur dūtaxat[i] quē capitulū vel pars maior[k] elegerit[l] vel ſi ꝯcordare nequeāt[m]: is qui primo in inſtrumēto vł litteris ꝓcurationis extiterit noiatus[n]. ❡ Si autē nullus ipſoꝝ inſolidū fuerit deputatus: tūc ꝓpter ratione eādē[o] ipſoꝝ aliq̄s nō debebit admitti[p]: ſibiq̄ imputet qui ſic eos conſtituit indiſcrete[q].

❡ Procurator ad eligēdum conſtitutus vnū nomine ſuo: et vnum nomine dn̄i ſui eligere non poteſt niſi a dn̄o de certa perſona ſpeciale mandatum habeat hoc dicit.

❡ Porro[r] cū vn⁹ ē ꝓcurator ſimplr̄ cōſtitut⁹ / ſi is vnū ſuo et aliū dn̄i ſui noīe i ſcrutinio noiandū duxerit / nihil agit[s] niſi de certa[t] eligēda perſona

❡ Glo. ſeq. ſoluit dubia: an cōſtituēs habeat neceſſe iurare: ⁊ q̄bus verbis iuret ꝓcurator.
b ❡ Detētus. Et i loco exiſtēs de q̄ debeat euocari: al's locū nō hʒ cōmiſſio. J. e. q: ꝓpter. ❡. pe.
❡ Et de hoc impedimēto ſi opus fuerit fidē facere dʒ iuramēto vt ibi: vñ nō eſt de neceſſitate q̄ iuret in inſtrumēto ꝓcuratoris ipſe dn̄s: ſed cautū eſt q̄ det mādatū ipſi ꝓcuratori iurādi in animā ſuā q̄ ipſe tali impedimēto detēt⁹ eſt ſm oēs modernos qui hoc not. in decre. q: propter. et eſt ratio q: ſi capl'm requireret iuramētū ꝓcurator iurare nō poſſet: nec p̄terea vlteri⁹ expectareſ. Fuit eñ ꝓcurator minus ſufficiēs: ⁊ ideo ſibi cōſtituens imputet ad hoc. J. ❡. ſi autem. nec debet dicere ꝓcurator: dico dn̄m in loco in quo debet vocari: ⁊ iuſto impedimē to detentum: q: iſta ſunt verba iuris: ſed dicere debet verba facti. ſ. dico dn̄m in tali loco et tali impedimento detentū: puta tali infirmitate vel talib⁹ inimicitijs et tūc ſi nō admittaſ appellet ſm hoſtiē. q̄ hoc ibi no. Additio. De infirmo preſente tractat hic Archidia. de quo ibi ſatis ſup glo. pe. in prin. tenet autem hic q̄ poſſit procuratorem conſtituere. Ioan. and.
c ❡ Concilio. J. e. q: ꝓpter. Iſta eñ fuit dubitatio: q: ibi dicebatur: committat vni de collegio. Additio. Sed effectiue vnus ſolus erit procurator. Jo. and.
d ❡ Plurib⁹. Idē no. Inno. et Cōpo. J. e. q: ꝓpter. Et qđ dicit plurib⁹ / intelligo ſiue duo fuerint ſiue plures: dum tn̄ inſolidū: vt ſequitur. q: eadē ratio eſt.
e ❡ Inſolidū. Aliter neuter admittereſ. J. e. ❡. ſi autē.
f ❡ Tunc. cum poteſtatem habent inſolidum.
g ❡ Occupantis. J. de ꝓcu. nō iniuſte. vbi de hoc.
h ❡ Inſimul. Ita q̄ nō apparet quis primo.
i ❡ Dūtaxat. i. tm̄modo. vnde iſto electo alter omne ius amittit. ſet eſt ſi. J. de reſcrip. c. pe. qđ verū credo: niſi in inſtrumēto diceretur meliorē nō eſſe conditionē occupātis. ⁊ qđ vn⁹ incepiſſet alter finire poſſet ar. ad hoc in predicta decre. in fi. ⁊ J. de ꝓcu. ſi duo.
k ❡ Maior pars. Sic. J. eo. li. de reſcrip. c. pe. ad idē lvj. diſt. apoſtolica. de elec. cum inter canonicos. ff. ad municī. quod maior.
l ❡ Elegerit. nec credo q̄ variare poſſint. vt. J. eod. vt quis duas. de poſtu. c. vno. in fi. Jo. an.
❡ Glo. ſeq. ſoluit vnum quare.
m ❡ Nequeāt. Q: nolunt eligere: vel pari numero dirigere in diuerſos ⁊ ſic res nō haberet exitum.
❡ Glo. ſeq. querit ⁊ ſoluit. ſc̄do ſignat ꝯtrium ⁊ ſoluit.
p ❡ Admitti. Quid ḡ. nūquid de nouo citabiſ ipſe canonic⁹? nō: al's qđ ſibi imputaret vt ſequiſ. Idē eñ eſt nō venire qđ nō ſufficiēter venire: ꝯtumax ḡ fuit ⁊ ꝓcedēt ipſi⁹ ſociū ad electionē. J. J. de ꝓcu. ſi duo. vbi dr̄ q̄ ſi i cauſis electionū ſunt dati plures ꝓcuratores ſed non inſolidū: iudex eligit idoniorē. Sol. ibi loquiſ de ꝓcu. dato ad iudicia in cauſis electionū ⁊ poſtulationū vł ꝓuiſionū. hic de ꝓcu. dato ad negociū ſcʒ ad ipſam electionē faciēdam. ⁊ ibi de iure tā nato: hic de naſcituro qđ min⁹ fauorabile eſt: ⁊ vtrobiq̄ vtilis ꝓuiſio ob celerē expeditionem. Additio. Dicebat ergo Jo. mo. Si nō aſſumaſ vn⁹ ex duob⁹ qui ꝓſequaſ electionē iā factā hic imminet ꝑiculū: ſed nullū ꝑiculū ſi vnus de collegio nō mittatur ad electionē faciendā.
q ❡ Indiſcrete. Nō eñ debent ſtulti melioris eſſe cōditionis q̄ periti. J. de preben. cū qui beneficium.
r ❡ Porro. Sc̄da pe. ḣ approbaſ opi. Uin. ⁊ Cōpoſt. J. e. q: ꝓpter. ⁊ Abb. eo. tit. ꝯgregato. tn̄ Gof. ⁊ hoſti. ibi no. q̄ ſatis poterat dici valere cū in diuerſos ꝯſentit: dūmō neuter ſit malus. qđ falſuʒ eſt: vt hic vides.
ſ ❡ Nichil agit. Rō: q: qua ꝯſcia teneſ meliorē eligere ſuo noīe: eadē rōne teneſ ad idē noīe dn̄i ſui. ad hoc lvj. di. ſicut nō ſuo. Et incerta videnſ hec vota. J. e. c. ij. qđ dicit nichil agit: intellige q: neutrū votū valet. ⁊ eſt ſi. qđ dicim⁹ in delegato q̄ ſubdelegationē recipit a ſocio. J. de offi. deleg. ſup q̄ſtionum. in. ❡. ſi vo. Additio. Alle. Jo. mo. J. ð reg. iu. qđ alicui. j. Jo. an.
❡ Glo. ſ. dicit qđ approbat ⁊ qđ reprobat. ſc̄do q̄rit ⁊ ſoluit ⁊ ſolutiōi obijcit ⁊ r̄ndet. Itez q̄rit ⁊ diſtiguēdo [r̄ndet.
t ❡ De certa. No. approbatā opi. Cōpo. ⁊ Inno. ⁊ reprobatā opi. Uin. q̄ dicebat. J. eo. ꝯgregato. q̄ nō poterat fieri cōpromiſſum vel mandatū ꝓcuratori ð certa ꝑſona. dicebat eñ q̄ videbaſ ſingularī

❡ Gl. ſe. alle. cōcor. q̄rit ⁊ ſoluit.
n ❡ Noiatus. Per ordinē ſcripture. ꝯcor. optime. J. de preben. mādato. ad idē xliij. di. ſit rector in fi. cū ſuis concor. ⁊. J. ð reſcriptis. cū dilecta. cū ſuis concor. ⁊ fact. ff. ð leg. ij. l. cū pater ❡. pe. quid ſi nō apparet: puta q: duo ſunt inſtrumēta nec apparet qđ pri⁹: puto q̄ mutuo ſe ipediāt. ff de vſufr. l. q̄neo ⁊ imputet ſibi q̄ ſic eos cōſtituit.
o ❡ Propter rōnem eandem. q: poſſunt vota

Procurator ad eligēdum cōſtitutus q̄lr̄ debeat iurare.
Procurator legitime cōſtitutus ad eligendū ſi nō admittaſ an poſſit appellare.
Infirmus iʒ p̄ns an poſſit ꝯſtituē ꝓcuratorē ad eligendum.

Canonicus ipeditus q̄ ad actū electionis ꝓcuratorē nō legitime cōſtituit an ðbeat itez citari.

sibi domin⁹ dederit speciale mādatum: tunc em̄ in illam[a] eius: et in aliam suo nomine licite poterit consentire[b].

¶ Canonicus absens licet nul- lus de capitulo ei⁹ procurator esse velit: et ipse procuratorem qui non sit de capitulo nolē- te capitulo deputare nō pos- sit, votum per lr̄as exprime- re non pōt cum cuiuslibet vo- tum sit secreto ꝛ sigillatim in scrutinio exprimendū. h. d.

¶ Absens[c] quoqꝫ licet null⁹ de collegio velit esse procu- rator[d] eiusdem: nec ipse nolē- te[e] capitulo extraneum va- leat deputare nō poterit ali- quatenus per litteras expri- mere votū suū[f] quod non est ante scrutiniū: sꝫ in ipso scru- tinio secrete ꝛ sigillatim tātū modo exprimendū[g]. Idem.

¶ Si apparet coelectus vel se opponens ei qui confirma- tionem petit: ille vocabitur nominatim: al's fiet in eccle- sia crida generalis q̄ se con- firmationi volētes oppone- re veniant peremptorio assi- gnato: aliter confirmatio fa- cta non tenet. Joannes an.

Q drec Capitulum
Uoniam (xlvij.

Procurator constitutus ad eligendū an possit substituere.

electio: ꝛ sic nō valebat. s̄. eo. in genesi. Itē talis com- missio est ꝯtra concilīū qd̄ requirit q̄ cōmittat vicem suā: sed iste nō cōmittit vices suas qui dat mādatum de certo: sed falsum est vt hic patet. ꝛ de hoc per Ab- ba. s̄. eo. cōgregato. Sed nūquid procurator ad eligen dū datus pote- rit aliū substitu ere? Dic s̄m Cō post. q̄ sic: qꝛ p- curator ē ad ne gociū: ꝗ aliū pro curatorem dare pōt. j. ꝺ procurat. ca. j. in fi. ff. mā. si procurator. Est tn̄ argu. cōtra. j. ꝺ offi. delega. is cui. et. s̄. de offi. dleg. c. vlt. Sol. illa loquūtur in iudicibus nō in procuratore. Itē quero nunqd̄ p curator dat⁹ ad eligendū cōpro- mitterē poterit? Dic sꝫ Cōpost. q̄ si liberū man datū habuit cō- promittere poterit: qꝛ id pōt qd̄ dn̄s. si aūt ad certam psonā: tunc cōpromittere non pōt. qꝛ sola necessitatis forma. s. scrutinij tunc intelligitur demandata. ar. ff. de pecu. licet. §. si seruus.

Procurator constitutus ad eligendū an possit cōpromittē.

a ¶ Illam. Certā personā de qua habuit mandatū exp̄ssum. ꝛ not. illā: qꝛ aliā eligere non pōt: qꝛ faceret contra formā mādati. s̄. de rescrip. cum dilecta. et. ff. man. diligenter. ꝛ. j. de preben. cum de non.

¶ Glosa seq. arg. ꝛ remittit.

b ¶ Cōsentire. No. argu. q̄ habens speciale man- datū. id pōt qd̄ al's non posset. ad idem. j. de procur. c. j. ꝛ vlt. ꝛ facit ad questionem quā hoc anno disputaui: an delegat⁹ ab alio q̄ a principe habens speciale mā datum subdelegandi subdelegare possit. ꝛ de hoc di- xi. j. de offi. dele. is cui.

¶ Glose due sequētes cum penultima dicūt quid ap probat ꝛ quid reprobat.

c ¶ Absens. Hic in primo dicto approbat glo. Ber. s̄. eo. quia propter. in glo. penulti. ꝛ omniū modernorū idem ibi notantium. sed in secundo puncto reprobat eiusdē Ber. opi. in eadem glo. ꝛ quasi Hostien. cōsen- tiebat. sed ibidē Inno. ꝛ Ber. et Compost. cōtra. et eo rum approbat hic opi. ꝛ intelligas hanc litterā de su pradicto absente qui ꝯpromittere pōt. s. iuste ipedito ꝛ existente in loco de quo. ꝛc̄.

d ¶ Procurator. Dicebat Gof. q̄ computabat talē canonicū indirecte contēni. alij dicebant q̄ ꝯpelli de- bebat aliquis de capitulo vt ab ipso mādatum susci- peret: sed nō est verū. a principio em̄ nullus cōpellit procurationē recipere. C. de procu. inuitus. insti. man- da. §. mandatum. Jo. an.

e ¶ Nolente capl'o. si em̄ capitulū vellet: bene tunc posset extraneū deputare: sed inuito capitulo nō. et sic dꝫ intelligi decre. qꝛ propter. extraneū em̄ etiā sine mā dato admittere posset ꝛ sibi ꝯiudicare. ꝛ in extraneū etiam compromittere. s̄. eo. causam. cum si.

f ¶ Uotū suū. Ber. contradicebat: ita tn̄ q̄ publica- tio ipsius voti fieret tantū cum aliorū fiebat publica tio: sed non inspexit q̄ non solum publicatio: sed etiā expressio in scrutinio tantum fieri debet vt sequitur. Addi. Et per hoc patet q̄ neqꝫ in lr̄a aperta possit mitti cedula inclusa aperienda in scrutinio continēs nomen ei⁹ in quē ille cōsentit. ꝛ licet Jo. mo. hoc dicat sub dubio forte tu dicas asser- tiue. Jo. an.

¶ Glo. se. obijs- cit ꝛ soluit.

g ¶ Exprimē- dum. Nota non sola publicatio īspicitur: sꝫ etiā expressio. sed cō tra. s̄. preti. §. vbi exp̄mit votū cō- sensus ante scru tiniū dādo scili- cet procuratori mandatū de cer ta persona eligē da. Sol. falsum est q̄ tunc expri mat votum: sed mādatū dat de voto exprimen- do. sicut aliud est inuestire: aliud mandare de inuestiendo. de his que fiūt a maio. par. ca. ex ore. Unde aduerte. pone q̄ procurator qui man- datū habuit de certa psona eligēda non eligit. ille ele ctus fuit a quibusdā alijs: nūquid vox illi⁹ absentis ꝛ mandātis augebit numerū illius vt possit dicere q̄ electus sit a decem: qꝛ nouē elegerunt ꝛ decimus mā dauit de eo eligendo? absit. Dico ergo q̄ aliud est di cere cōsentio in talem. ꝛ hoc debet fieri in scrutinio et secreto ꝛ sigillatim vt hic. et tali modo consentit in spi rituale matrimoniū: ꝛ aliud est dicere: do mādatum Ticio de tali eligendo: qꝛ istud nō est votum: nec per hoc ꝯtrahitur matrimoniū: ꝛ ideo ante scrutiniū fieri potest: vt ibi. Sic vides in matrimonio carnali. aliud est contrahere: aliud est dare mandatū de contrahē- do. hinc est q̄ qui contrahit amplius non penitet, sed qui mandatū dedit penitet ante contractū. j. de procu- rato. ca. vlt. sic ergo intelligas: nec similitudinem di- cas vbi non est. Jo. an.

Procuratorē constituēs ad eligendū vel mr̄imoniū contrahendū non cēset p hoc eligere vl ꝯhere.

Q Uoniā. Hec est solēnis decr̄. et quotidie practi- cat. Primo ponit ꝯfirmantiū abusum quem prohibet cum decreto. Secundo ponit vocationis for- mā ibi: vocationē. Tertio ad electionē ꝯcordē hoc p- rogat ibi: q̄ etiā. Additio. Quid aūt corrigat nō dico reprobet: videbis in glo. dicebam⁹. ꝛ super ca. Jo. an. Additio. Ideo cōcepi vltra glosas aliorū vel meas ipsius verba discutere. Jo. an.

¶ Casus. Uacāte ecclesia Pictauen. canonici illi⁹ ec- clesie conuenerūt in vnum tractaturi de electione fu turi prelati. tractatu inter se habito quendam Titiū elegerunt: ꝛ aliqui se opposuerūt isti electioni vel fue rūt duo electi. vnus istorum electorum accessit ad su periorem ꝛ declarauit q̄ ipse fuerat electus in episco pum ecclie Pictauen. vtrū superior poterit illū cōfir mare absqꝫ cause cognitione: nō vocato coelecto vel opponente? Respondet q̄ nō. Sed quid si electio fuit facta in concordia: vtrum superior illam electionem sine vocatione ꝛ citatione illorum quorū interest pos sit confirmare? Rn̄. q̄ non: immo illi quorum interest

Casus lr̄alis o. helie

sunt vocādi et citādi peremptorie. Sed querit̄ quales sunt ipsi citādi? Rñdet ro. pon. cū distinctione. q: aut sunt aliqui opponētes: vel est cōpetitor siue coelect⁹ ⁊ tales sunt noīatum et ꝑemptorie citādi: vt ad talem diem veniant dicturi causas ꝓpter quas electio non sit ꝯfirmāda. Sʒ pōam⁹ ꝙ electio fuit fcā ꝯcordit̄. Rñdet ꝙ tūc citatio dʒ eē gñalis: videlicʒ vt si sint aliq̄ q̄ velit pretēdere aliq̄s causas q̄re electio nō sit cōfirmāda ꝙ ipsi cōpareāt perēptorie ad talē diem ⁊ poni dʒ citatio ista perēptoria i valuis illi⁹ ecclesie d̄ cui⁹ electionis confirmatione tractat̄: al's confirmatio nō valeret.

Glosa sequēs soluit duo dubia. de tertio remittit.

electione[a] non in concordia[b] celebrata: superior ad quem electionis ipsius confirmatio pertinet[c]: consueuit interdum sue confirmationis celeritate[d] preferens[e] cupiditatem[f] ꝓpriam iuri[g] ⁊ inordinatum affectū etiā equitati: cōpetitorem aliq̄n vbi ali⁹: vel eos q̄ se volunt opponere: q̄n elect⁹ est vnicus[h]: supplantare: dū nullis vocatis ⁊ nō discusso negocio[i] ꝑ repētinam cōfirmationē cito (contra doctrinā apostoli[k]) imponit manus[l] electo: nos volētes huic morbo[m] ⁊ fraudibus[n] obuiare p̄senti constitutione sancimus ꝯfirmationes tales[o] viribus oīno carere: ipsasq̄ decernimus irritas ⁊ inanes[p]. Uocationem autem huiusmodi nominatum[q] vbi est coelect⁹: vl' apparet oppositor alias generaliter[r] in ecclesia in qua electio facta est: vt si qui sint qui se velint opponere[s] compareāt assignato peremptorio[t] termino competēti[v] faciendam esse censemus

e Preferens. sic. s̄. eo. auaricie. ⁊ c. quotiundam.
f Cupiditatē. Que oim maloꝝ radix est. lxvij. di. bonorum. de peni. di. ij. q: radix.
g Iuri. Qd̄ facere nō dʒ. vij. di. si quis eps. in fi.
h Unicus. Si. s̄. eo. cupientes. § si vero
i Nō discusso negocio. Male faciūt ⁊ puniūt̄ si ꝓmouent indignū. vt. s̄. e. nihil est. ⁊. s̄. de p̄ben. graue.
k Apostoli. Pauli. j. ad Timo. v. ca. xxiiij. di. § j. lxxviij. di. qd̄ est cito. s̄. eo. cū nobis olim.
l Man⁹. cōfirmatorias de quib⁹ loq̄mur.
m Morbo. Nā qd̄ medicamēta morbis exhibēt. hoc iura negocijs i auc. hec constitutio: que inno. consti. in prin. col. viij.

a Electione. Idē dicā de postulatiōe cum eadem sit rō/ qd̄ verū puto in admissione postulatiōis q̄ fit a supiore illo q̄ postulatū admittendo cōfirmat. sec⁹ in eo q̄ postulat̄ a p̄lato suo vt monach⁹ elect⁹ in epm ab abbate: q: in ea nō fiet vocatio. Et idē puto in p̄sentatione: vt etiā ille cui fit p̄sentatio seruare teneat̄ hanc decre. ⁊ sic seruat̄. De collationibus dicam in fi. ca.
b Nō in cōcordia. Idē si in cōcordia quo ad vocationem faciendam vt dicitur in fi. Io. an.
c Pertinet. Uerbū hoc late ptʒ. ff. de ṽbo. sig. verbū ꝑtinere. vñ itelligo siue ꝑtineat iure cōi: vt ad epʒ xvj. q. vij. nullus olno. d̄ here. cū ex iniuncto. siue iure spāli: puta ex p̄uilegio vl' ꝯsuetudine p̄scripta. siue iure delegato: q: oēs habebunt hanc formā seruare.

Pertinere ṽbū gl'r intelligatur.

Glo. se. de celeritate ponit quosdam casus quibus approbatur ⁊ quosdā quibus reprobatur.

d Celeritate. No. ꝙ hic reprobat̄ celeritas: et est ꝑ gñale in olb⁹ p̄sonis ꝓmouēdis. viij. q. ij. dilectissimi. Itē ꝓpter rei nouitatē. xxxiij. dis. cōis filt⁹. vbi de hoc ꝑ Archi. xcij. di. c. j. Itē ꝓpter reuerentiā sacramēti recipiēdi. de cōse. di. iij. iudei. Itē ꝓpter metum incōmoditatis emergētis. xij. q. ij. sine exceptione. Itē ꝓpter honestatē: ⁊ vt res charior habeat̄. xxvij. q. ij. institutū. Itē ꝓpter certitudinē hn̄dā. vt. xvij. q. ij. si q̄s incognit⁹. Itē ꝓpt̄ reuocādi difficultatē: vt in dādis sentētijs. ij. q. j. de⁹ olpotens. ⁊ hic vel i ip̄aꝝ executione. xj. q. iij. cū apd̄. Idē in legib⁹ ꝯdēdis. iiij. di. i istis. Itē ꝓpt̄ rei dignitatē. lxj. di. miramur. Itē ꝓpt̄ ꝑiculosam sacri iterationē. de ꝯse. dis. iiij. itaq̄. Interdum aūt desiderat̄ acceleratio ꝓpter metū contaminationis. viij. dist. mala. ꝓpt̄ metū defect⁹. v. di. baptizari. ꝓpt̄ metū vsurpationis. xxxv. q. ix. loci. ꝓpter magnitudinē trāsgressiōis. xxvij. q. j. si custos. ꝓpter inobediētie culpā. xij. q. ij. q̄ ⁊ humanis. ꝓpter debitū obediētie. xcij. di. c. j. ꝓpter rectitudinē dispēsatiōis. xlv. di. disciplina. ꝑꝑ ꝑiculū iminēs. vt in vacatōe ecclesie s̄. e. cū inī̄ vniuersas. vñ ⁊ cautio dāni infecti celeritatē desiderat. ff. de dam. ifec. l. j. ⁊ idē i sil'ib⁹. vt. s̄. d̄ re iudi. c. ij. de rescp̄. ad hoc. vbi ex certa cā idē est reqri

Celeritas in quibus dā casibus reprobat̄ ⁊ i alijs desideratur.

n Fraudibus obuiare. Qd̄ faciendū est. s̄. e. auaricie. ca. cōmissa. ⁊. j. ti. p̄ri. ca. ij.
o Tales. s. factas nō vocatis cōpetitorib⁹ vl' hijs qui se vellent opponere si qui essent.

Glo. se. ponit qd̄ pri⁹ tenebat̄ ⁊ soluit distinguēdo.

p Inanes. Dicebam⁹ olim ⁊ not. de hoc Inno. et Hosti. de appella. cōstitutis. ij. de dolo ⁊ ꝯtu. cū olim. ꝙ ꝯfirmatio fcā vocatis hijs q̄ vocādi erāt ⁊ cū cause cognitiōe hʒ vim diffinitiue. hic est ꝙ reuocari nō poterit. ⁊ si appellet̄ appellari pōt a diffinitiua. si autem fiat sine cause cognitiōe ⁊ nō vocatis vocādis vim hʒ interlocutorie. ibi d̄ hoc pleni⁹ ꝑ eos videre potes. Sed hodie nō valet cōfirmatio sine vocatiōe hui⁹ decre. vt hic vides. Quid si sic ꝯfirmat⁹ administrat? satis crederē ꝙ si errauit in facto: q: credidit vocationē factā q̄ fcā nō erat excuset̄ a pena decre. s̄. eo. auaricie. ⁊ c. q̄lit̄. maxime cū vocatio ⁊ citatio ista sit supioris officiū ⁊ nō ꝑtis. Sʒ si errauit in iure a dicta pena nō crederē excusari. ad hoc. j. de re. iur. ignorantia. cū suis concor. Additio. Ita em̄ tenebant p̄dicti doctores ibi ⁊ i decre. cū dilecti. e. ti. ad fi. ⁊ c. nichil est. ⁊ vide qd̄ ibi dixi i glo. dicebat. ⁊ Cōpost. e. tit. ꝙ sicut. qd̄ nō erat necesse vocationē fieri. ⁊ suo tp̄e verū dicebat ⁊ sic seruabat̄ p̄ter illa loca q̄b⁹ ꝑ ꝓuincialia vel synodalia statuta erat ꝓuisum ꝯtriū. vt bonon. Io. an.

Confirmatio electionis cuius sententie vim hʒ

q Noiatim. Si. s̄. de sen. excōi. statuimus.
r Gñaliter. Et publice. q: talia edicta in publico ꝓponi debēt. d̄ postu. c. j. ⁊ est ꝯ illos q̄ adhuc fraudē faciūt ꝯstōni faciēdo hanc vocationē fieri corā certis amicis. Additio Concor. qd̄ no. in cle. e. ti. cām § verum. in. iiij. glo. Io. an.
s Opponere. Ne electus confirmetur.

Glo. seq. querit ⁊ remittit.

t Perēptorie. nūqd post hūc t̄minū veniēs audiret? sup hoc dic vt. s̄. q̄ ma. ac. pos. cū i ter. Offi. ij iudicis i hijs nō deficit. vt. s̄. e. cū nobis oli. [illegible] Uide scd̄ am q̄stionē quā posui sup scd̄a mora. j. de re. iur. ⁊ scripsi in spe. de cita. § viso an p̄n. Io. an.
v Cōpetēti. s̄m locorum distantiam: personarū:

τ negocij qualitatem. Jo. an.

a ¶ Que. s. dicta de vocationib⁹ faciēdis τ q̄ nō valeat confirmatio aliter facta.

¶ Glosa se. querit τ soluit.

Colla= tio bn̄fi ciȷ vl' p uisio fa cta non seruā= ta for̄a ca. si. ð ele. an valeat.

b ¶ Obseruari. Quid in ꝓuisionib⁹ vel collatiōib⁹ nunq̄d in eis habebit fieri hec vocatio ?tutum puto τ i his hec fieri nō tn̄ credo de verbis vl' mēte huiꝰ iurȷ hoc esse. et facit. j. de prebē. cum in illis. τ optime eo. titu. licet epus. Jo. an.

¶ Que[a] etiā si electio in concordia celebrata fuerit: volumus obseruari[b]. ¶ De renūciatiōe. Bonifacius octau⁹.

¶ Romanus pontifex pōt libere papatui renūciare hoc di. fm̄ sen. Capitulū. j.

Quoniā[c] aliq curiosi[d] disceptātes de his q̄ nō multum expediunt[e] et plura sapere q̄ȝ oporteat (contra doctrinam apostoli[f]) temere appetentes: in dubitationem sollicitam[g] an ro. pontifex (maxime[h] cum se insufficientem[i] agnoscit ad regendam[k] vniuersalem ecclesiam: τ summi pontificat⁹ onera supportanda) renunciare valeat papatui: eiusq̄ȝ oneri τ honori: deducere minus prouide videbantur[l].

¶ Celestinus papa quintus

Conti= nuatio d. helie

¶ De renunciatione. ¶ Dictū fuit. s. titu. pri. de electōe: verū q̄ nihil ē sub sole adeo tam firmū quin rūpat̄: et electio rūpit̄ ꝑ renūciationē: ideo ad nos informandum qualiter rumpatur electio annectit̄ presens rubrica de renunciatione.

c diuisio

Quoniā. Diuidit̄ in tres ptes fm̄ Joā. an. In pͥma ponit̄ cā ꝯstōnis Celestini. In secūda ipsiꝰ cōstitutionis mēs: ibi. Celestinus. In tertia ex duplici cā illā inter has ꝯstōnes interserit ibi: nos igitur. Jo. an.

Casus litalis. Jo. an.

¶ Qr quidā plusq̄ȝ expediret curiosi referebāt in dubiū: an papa possit renunciare papatui. Celestin⁹ q̄ntus dū p̄sideret eccl'ie romane regimini. statuit de cōsilio τ assensu suoꝝ fratrū q̄ summus pontifex libere possit renūciare papatui: qð statutū ne obliuioni daret̄: τ de p̄dicto casu dubitaret̄ vlteri⁹ inter alias huius sexti libri ꝯstōnes de fratrū suoꝝ consilio dn̄s Bonifaci⁹ hec redegit ad ꝑpetuam rei memoriā. Jo. an.

Casus litalis dn̄i helye.

¶ Casus Papa videns se impotentē ad regēdū vniuersum orbē: vult renunciare papatui: an possit? Videt̄ q̄ nō: qr obtinēs administrationem ecclesiasticā nō pōt illi renūciare τ resignare nisi in manib⁹ sup̄ioris. c. admonet. τ. c. qð in dubijs. e. ti. in an. mō papa nullū hȝ sup̄iorē. Nō obstāte tn̄ ista rōne dubitādi decidit̄ ꝯtriū: videlicet q̄ pōt renūciare papatui: τ vacat ipe papatus ita q̄ cardinales possint aliū eligere Et iura loquētia q̄ obtinēs administrationem ecclesiasticā non pōt renūciare nisi in manibus superioris intelligunt̄ qn̄ talis renuncians hȝ sup̄iorē [statutū] id est tenorē: qr ip̄m statutū nō inseritur hic de verbo ad verbū: sed solūmodo tenor ipsi⁹. ¶ Nota q̄ nimia curiositas est reprobata. ¶ Nota q̄ quis nō dȝ plus sapere q̄ȝ oporteat: τ ad hoc allegat̄ p̄sens capitulum ¶ Nota insup̄ q̄ subsistente iusta cā pōt papa renunciare papatui: querit̄ vtrū possit inuitus deponi propter insufficientiā? R̄n̄. glo. q̄ nō. sȝ bene posset deponi eo inuito ꝓpter heresim. c. si papa. xl. di. alle. i glo. τ in hoc ꝯciliū cardinaliū est supra papā. Alij autē p̄lati inferiores possunt deponi ꝓpter insufficientiam. ca. si. ð eta. τ q̄li. or. i an. ¶ No. finalit̄ ex isto textu q̄ bn̄ficiat⁹ hn̄s sup̄iorē nō p̄t dimittere bn̄ficiū τ se exonerare ab obligatiōe qua est astricꝰ nisi i manib⁹ sui sup̄ioris: τ tūc req̄rit̄ ꝯsensus sup̄ioris: ita q̄ sup̄ior acceptet renūciationē. nam sup̄ior posset ip̄m cogere vt resideret: qr obligatio licet ab initio sit volūtatis: tn̄

Prela= ti an pp isuf ficiētiā possint deponi

Bn̄fi ciatus bene=

ex postfacto est necessitatis. τ istud verū nisi subesset iusta cā. nā tunc posset sup̄ior cōpelli ad acceptādum renunciationem. ca. nisi. eo. tit. in anti.

bn̄ficiū si= ne supe riore di mittē no pōt.

d ¶ Curiosi. q̄ maiores curas exhibere volūt q̄ȝ res exigat. ad hoc. iiij. dis. denīq̄ȝ. de ꝯse. di. v. q̄uīq̄ȝ modis Additio Ex. ff. ð noua. doli. in fi. xlix. dis. c. j. §. ꝓ= uo aūt naso. τ. s. eo. li. ð postu. c. j. in prin. Jo. an.

Curio= sus q̄s dicat̄.

e ¶ Expediūt qð faciēdū non est. C. ð sum. trinita. l. nemo. j. ð heret. c. ij. τ. j. ð re iudi. abbate. ad finem.

f ¶ Apostoli. Pauli i epl'a ad romanos. c. xij. τ habes eadem vba. xliij. dist. sit rector.

g ¶ Sollicitā. vide. j. deducē min⁹ ꝓuide videbāt̄.

h ¶ Maxime. cōparatiuū. vn̄ etiā si sufficiēs sit renunciare poterit: vt ꝑ inferiora patebit.

¶ Glosa seq. primo soluit dubiū. secundo notat. dat simile τ exemplificat.

i ¶ Insufficientē. ꝓpter hoc tn̄ nō posset deponi: qr ꝓpter solā heresim deponit̄. xl. di. si papa. sȝ alij p̄lati ꝓpter insufficiētiā bn̄ deponunt̄ τ eccl'iastici et seculares. xviij. q. ij. si q̄s abbas. xv. q. vj. ali⁹. τ ꝓpter negligētiā. lxxxj. dis. dictū. s. de here. excōicam⁹. in fine. Et not. q̄ lȝ ois sufficiētia esse dicat̄ in papa: ita q̄ oia iura in pectoris scrinio habeat. s. de cōsti. c. j. tn̄ inēdū insufficiēs eē pōt vt hic. et interdum eū fallit obliuio. xxiij. di. p̄terea. vbi de hoc. sic sedes ip̄a aut sanctū inuenit: aut sanctū facit. q̄s eīn sāctū dubitet quē apex tāte. τc̄. xl. di. nō nos. τ tn̄ heretic⁹ posset eē: et ꝓpt heresim deponi. ea. di. si papa. τ posset ex multis isurgere insufficiētia hec: vt defectu litature: ex senectute ex ifirmitate vel similib⁹. Jo. an. Additio. Et hic ad de quod ibi no. Joan. an.

Papa an pos= sit de= poni p pter in suffici= entiā τ q̄d de alijs p̄= latis.

k ¶ Regendā: ad quod ex officio tenetur: vt in ꝓhemio huius libri.

¶ Glosa seq. ponit rōnes ꝯrias τ eis respondet.

l ¶ Videbant̄. Et erat ipoꝝ ratio motiua: qr qui renunciat renūciare debet in manib⁹ sup̄ioris: et aliter matrimoniū sp̄ūale nō dissoluit̄. s. eo. titu. admonet. sed papa superiorē nō habet: ergo renūciare non pōt. Itē fungit̄ vice dei: quas vices sic videt̄ oīb⁹ habere annexas q̄ a se abdicare non possit. ad hoc de stat. mo. cum ad monasteriū. in fi. Sed cōtrariū verum est vt hic video: τ ꝓbat̄ ex eo: qr Marcellinus renunciauit papatui: cui substitut⁹ fuit Marcellus. xxj. distinc. nunc autē. Itē Clemēs renūciauit papatui: cui successit Linus: τ eo mortuo Cletus: τ illo mortuo iterū successit Clemēs: vt i chronicis: τ vide de hoc. viij. q. j. ca. hinc disputat hic mūdus τc̄. τ hāc opi. approbauit Jo. vij. q. j. c. nō aūt. Ad id qð dicit̄ q̄ renunciatio fieri debet in manib⁹ sup̄ioris: fateor id verum vbi est sup̄ior. Sȝ hic ꝓpter impossibilitatē suo illud seruari nō pōt. τ facit optime. s. ti. ꝓxi. indēnitatib⁹. §. penul. τ. s. e. licet de vitāda discordia. in fi. Itē inferiores p̄lati a suis p̄latis cōfirmant̄ τ instituūtur vnde nō est mirū si sine ipsorum licentia renūciare nō

Papa= tui mul= ti renū ciaue runt.

Papa a nemine ꝯfirmatur.

possunt. Sed papa a nemine ꝯfirmatur. vñ sicut sine superiore instituitur: ita sine superiore renunciet. ad hoc. ꝟ. de regu. iur. c. j. Jo. an. Additio. j. Multe alie rõnes in ducunt: vt. s. qꝛ papatus a solo deo est: ꝛ q̃ a deo sunt vel ꝯmittunt. ab inferiori tolli non possunt: ergo papalis dignitas a deo ꝯmissa alicuius inferiori auctẽ dimitti vel tolli nõ põt. Itẽ nullus põt auctẽ vel potestatẽ auferre quã cõferre nõ põt: sed papalẽ auctẽ nullus conferre pt nisi deus ergo nec eã auferre: qd fieret si valeret renunciatio. multas alias rõnes vide hic p Jo. an. Additio. ij. Datur certum exemplũ de Cyriaco papa de quo legitur q cum Ursula. ꝛ. xj. milibus virginũ martyrisatus est. scribitur em̃ de ipso q sibi quondã reuelatũ est q cẽt cũ illis virginibus palmã martyrij recepturus. Tũc congregatis clero ꝛ cardinalibus oibus inuitis: ꝛ precipue cardinalibus corã ipsis renunciauit dignitati ꝛ offõ. Sꝫ iste Cyriacus in cathalogo ro. pon. non denoiatur. qꝛ creditũ fuit p cardinales q non ppter deuotionẽ/sed ppter oblectamenta virginũ papatũ dimisisset. Jo. an. Additio. iij. Jo. mo. allegat. ff. de his q̃ in testa. delen. l. prime. ꝛ melius facit. ti. se. ꝟ here. insti. ꝛ hoc Tiberius. Dicit etiã q sicut ppls ro. penes quẽ erat summa ptãs lege lata. illã trãstulit in principẽ. insti. ꝟ iu re na. ꝟ. sꝫ qd principi. Sic ꝛ papa q̃ hꝫ ptãtis plenitudinẽ hac lege lata cedere potuit oneri ꝛ honori. Joã.

Dubiũ solut.

petrãtibus contra fraudes: de quarũ coniecturis ponit exempla ibi: vt quia. Sed ꝛ ibi: ceterũ. conuincit ꝛ punit fraudulentos. Scire debes q qꝛ nemo videtur fraudare eos q̃ sciũt ꝛ ꝯsentiunt. vt. ff. de regu. iur. nemo videtur. j. eo. tit. scienti. puto nec decre. istam nec eius penã locũ habere vbi expectans ꝯsentit qꝛ hoc sciens voluit illã tenuem habere. pone ei q plus sibi placet: ꝓuiso tñ q non cõmittat symonia. Joã. an. Addio. Et hec qstio inter qstiones collectas in hũ studio fuit ꝑma in ordine disputata p dominũ Henricũ anglicũ. pꝛobat tñ terminos q renũciatio ꝛ collatio fuerãt facte clãdestine ꝛ sup hꝰ fundabat solutionẽ suã quare dicebat illas non valere.

pre.[a] noster (dũ eiusdẽ[b] ecclie regimini presidebat) volens sup hoc hesitationis cuiuslibet materiã amputare: deliberatione habita cũ suis fratribus[c] ecclie romane cardinalibus (de quorũ numero tũc eramus) de nostro ꝛ ipsorum omniũ cõcordi concilio ꝛ assensu: auctoritate aplica statuit[d] ꝛ decreuit ro. pontificẽ posse libẽ resignare[e]. ¶ Nos igit ne statutũ hmõi p tpis[f] cursum obliuiõi[g] darĩ: aut dubitationẽ eandẽ in recidiuã[h] disceptationẽ vlteri[us] deduci contingat: ipm inter cõstitutiões alias ad perpetuam rei memoriam[i] de fratrũ nostrorum concilio duximus redigendum. Idem. ¶ Si in fraudẽ expectãtis primã vacaturã cum in primo crederet pinguis vacare: renũciet aliqs tenuẽ quã habebat nõ tenetur expectãs illã recipe immo illa dimissa expectabit aliam sine fraude vacãtẽ Et si illi renuncianti illa pinguis postea conferatur: hoc ipso pbata sit fraus ꝛ carebit

Si vtraqꝫ. Capitulũ. ij.

Si te pbendã vel dignitatẽ in aliqua ecclia primo[k]

¶ Glosa seq. ponit differentiam.

Predecessor ꝛ pcessor qlr differant.

a ¶ Predecessor. cũ dignitas vacat alio q̃ p mortem successor nõ cõgrue dicit pdecessor: sed dicere deberet pcessor. Predecessor ẽm idẽ q pdecedens: nisi dicẽ velle q quocũqꝫ vacet platura q̃ ad illã decessisse putatur: ꝛ est exp̃ssuꝫ. vij. q. j. ꝟ. ecce ι qbus. et. xxxiij. q. ij. ꝟ. j.

b ¶ Dũ eiusdẽ: postea em̃ ipsius cõstitutio nõ valuisset: qꝛ pontifex non erat: vt infra patebit.

c ¶ Fratribus. Cardinales q̃ fratres vocat: cuꝫ de ipsis pmixtim loquitur. j. de offi. lega. officij.

Pape credendũ est etiã de his q̃ vidit ab papatum

d ¶ Statuit. credendum est pape hoc referenti. ꝟ. de testi. cum a nobis. in fi.

e ¶ Resignare. hoc exp̃sse no. Jo. vij. q. j. non aũt. in glo. magna. in fi. ꝛ facit qd no. lxxix. dist. si quis pecunia. xvij. q. ij. q̃ sit.

f ¶ Tpis. hinc est q antiqꝫ mẽoria melius p scripta tenetur. ꝛ de hoc vide qd no. ꝟ. de pba. tertio.

g ¶ Obliuioni. olim em̃ hꝛe mẽoriã ꝛ in nullo peccare ꝛc. vt. ꝟ. vt eccle. benefi. vt nostrum.

h ¶ Recidiuã. qd esse non dꝫ. vt. ꝟ. de verbo. sig. ex parte. ij. cum suis concor.

i ¶ Memoriã. facit. j. de re iudi. ad aplice in supscriptione: ꝛ qd ibi dicã. in prima glo.

Sũmariũ.

Si te pbendam. ¶ Fraudulenta renunciatio nõ nocet expectãti. h. d. sm̃ zen. Prima ꝓuidet im-

¶ Presupponendum est pro intellectu huius capituli q papa aliquando scribit pro aliquo sub hac forma Mandamus quatenus tali prouideas de prebenda vacãte: si qua vacet in tali collatione: alioquin de prima vacatura. Aliquotiens papa ita scribit. Mandamus quatenus tali prouideas de prebẽda primo vacatura in tali collatione si ipsam prebendam duxerit acceptandam: alioquin de illa quam ipse acceptandam duxerit. In primo casu iste pro quo scribit papa nõ poterit petere: nisi primo vacaturam. Fallit in casu huius capituli: videlicet quãdo vacat in fraudem impetrantis.

Casus talis d. helie

¶ Casus. Papa volens michi facere gratiam in aliqua ecclesia: mandauit alicui episcopo vt michi ꝓuideret de prebẽda primo vacãte in tali ecclesia si qua vacaret: alioquin de proximo vacatura. Tractu temporis cũ speraretur vacare quedã prebenda pinguis quia forte canonicus erat senex: vel fecerat tractatũ de intranda religione: vel volebat redire ad seculum cum nondũ esset in sacris. Quidã aduersarius meus ꝓsequẽs me odio vt me frustraret illa prebenda: qui habebat vnam pbendam modici valoris: forte vnius floreni: fecit vacare suam prebendam per renũciationem: nolo illam acceptare. postea vacat pinguis prebenda. volo illã petere: an possum? Rñdet roma. pontifex q si appareat per coniecturas q illa renũciatio fuit facta in fraudem possum illam prebẽdam modici valoris omittere et acceptare prebendã pinguem. Sed ponamus q prebenda pinguis fuit collata illi canonico qui renunciauit pbende modici valoris: vtrũ eo ipso q fuit sibi collata sufficiẽter sit probata fraus? Certe sic. nec requiritur alia probatio fraudis: ideo debet ipse priuari vtraqꝫ prebenda. s. illa cui renunciauit: ꝛ illa pingui que fuit ei collata.

k ¶ Proximo vacaturam. Debebatur em̃ sibi prima vacans: et sic per fraudes videbatur via precludi ad aliam. secus si habet litteras sup ea quã duceret ac-

ceptandā: qr tūc fraus ista sibi nō preclusisset viā: qđ est verū nisi acceptasset primā q̄ vacaret qđ pōt licet certā ⁊ nominatā talis acceptare nō possit. j. de cōces. preben. ne captande. quia tunc per omnia idem.

rigori ꝑpter fraudē ad idē. C. de indi. l. placuit. C. de fur. ⁊ ser. cor. si q̄s fuo. ⁊ j. de re. ꝑmu. c. vno. Et sic no. casum in q̄ licet scribatur de prima vacatura: debet̄ secūda. alios casus habes ad idem. de preben. c. ij. in fi. eo. ti. qr sepe. ⁊ c. cū in ecclesia. ⁊ c. ei cui. ⁊ j. de re. permu. ca. vno.

Expectanti primam vacaturam debet̄ alt̄q̄n secūda

Beneficio vacaturo sol⁹ papa pōt ius tribuere.

a ¶ Aplica. Qđ est etiā in casu decre. j. de prebē. hi gul. et. c. si cū. et s. de rescrip. cū aliq̄b⁹ cōsi. ali⁹ em̄ q̄ papa ad vacaturas. contra lateranē. cōcilium ius non tribuit. vt. s. de cō ces. prebē. ca. ij. Additio De legatis dic vt. j. de offi. lega. c. iij. et iiij. Joan. and.

b ¶ Dignitatē. Singula singulis referre.

c ¶ In eadem Ecclesia scz i qua expectas ⁊ idē si expectabat in ciuitate vel ꝓuincia: si i ea fieret talis fraus cum eadē sit ratio.

d ¶ Renūciet De vacatione ꝑ renūciationē dicit: qr de illa ad titulū: sed idem credo si in fraudez occideretur vl' deponeretur scz q̄ renuē obtinebat: vt precluderetur expectāti via ad pinguem et s̄m hoc dicam q̄ expectans primā vacaturam: prima si vacat in eius fraudē recipere nō tenetur.

vacaturaz auctoritate apo.[a] expectāte aliquis prebendā seu dignitatem[b] tenuem obtinens in eadem[c] fraudulenter et renūciet[d]: vt illa[e] primo sic vacante precludatur tibi[f] via per consequens ad obtinendum prebendā vel dignitatē aliā pinguiorē q̄ ꝑ mortē alicuius[g] vel al's[h] in ipsa ecclesia credit̄ verisimiliter in proximo[i] vacatura: ꝑ renunciationem hmōi (dummodo de premissa fraude appareat: saltē ꝑ aliquas ꝓbabiles cōiecturas[k]: vt qr dicte renunciationis tēpore is qui prebēdam vel dignitatez pinguiorē habebat infirmitate graui detinebat̄ vel aliq̄d aliud imminebat ꝓpter qđ illius prebēda seu dignitas vacare in ꝓximo probabiliter credebat̄) nullū tibi volumus obstaculum interponi: quominus (prebenda vel dignitate p̄dicta sic fraudulenter renunciata omissa[l]) possis dictā pinguiorem cum eam vel aliā[m] si prius ipsam vacare contigerit auctoritate prefata libere petere: veluti tibi debitam[n] et habere.

¶ Ceterum si predicto renūcianti huiusmodi prebenda vel dignitas pinguior forsitan conferatur: eoipso dicta fraus intelligatur esse probata: et idem renuncians habita[o] oino careat: et ambita[p].

¶ De supplenda negligentia prelatorum.

Innocentius quartus.

¶ Iurisditio suffraganei excommunicati ad metropolitanū nō deuoluitur. Joan. and. Capitulū. j.

Romana ec-

o ¶ Habita. Cui semel renūciauit: ⁊ sic repetere non poterit vij. q. j. q̄ ꝑiculosum. cum si. ¶ Glo. se. soluit dubium.

p ¶ Ambita. Scz ꝑ cupiditatem ⁊ fraudē. et est si. s. ð trāsla. ls. ⁊ ca. q̄sto. vij. q. j. si q̄s epa. (1) Suis ergo termino sit q̄sq̄ cōtētus: nec vltra mensuras sui iuris affectet angeri vt i p̄dicto c. si q̄s. in fi. Ambita aūt iō carere dz qr expectāti debet̄. sed etiā si nō deberetur: puta quia vacauit alia ante illā ob quā fiebat renunciatio tamē nō debebat̄ renunciāti qui eā adeptus est: cū ille finis non distinguat. et ad hoc faciūt p̄dicta iura. Additio. j. Bñ facit. ff. de diuor. si filia. ff. solu. matri. l. filie. Jo. mo.

e ¶ Illa. Tenui renunciata.

f ¶ Tibi. Cui debebatur prima ⁊ non secunda.

Renunciatio bñficij facta i fraudē expectantis non nocet ipsi expectāti.

g ¶ Alicui⁹. Qr valde senex ē: vl' infirm⁹ valde. Jo.

h ¶ Vel al's. Puta qr tractat ille q̄ i sacris nō est de matrimonio ꝯhendo: vel qr electus est vel eligi speratur in epm: vel religionē vult ꝓfiteri: vel de crimine accusatur ꝓpter qđ credit̄ deponēdus: vel his similia.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

i ¶ Proximo. Idem credo si non in ꝓximo dūmodo fraudulēter fiat renūciatio talis: ⁊ possit id al's cōstare: qr semꝑ rō remanet. pone em̄ q̄ lras habeo ad primā vacaturā ⁊ Titius lz nō speretur de prima vacatione: tm̄ qr odio me ꝑsequitur renūciat prebende que valet vnum florenū: vt sic me impediat in pinguibus si vacarent: certe cum eadem sit ratio idem credo.

Dolus probat̄ ex ꝑspicuis cōiecturis

k ¶ Coniectur as. No. q̄ dolus ꝓbabit̄ ex ꝑspicuis cōiecturis ⁊ q̄ eū allegat ꝓbare illū dz. ff. de ꝓba. l. q̄ries. §. q̄ dolo. Additio. C. ð dolo. l. dolū. cū ꝯcor. Jo. mo. remittit ad id qđ plene no. j. de re. iu. dolo. Jo. an.

Allegans fraudē fraudē mōstrare tenetur.

l ¶ Omissa. Non em̄ debet acceptare si hoc sciuit. sz omittere vt hic vides.

m ¶ Aliā. Puta nō vacauit illa de q̄ sꝑabat̄: sz alia.

n ¶ Debitā. Licet em̄ ista nō sit primo vacās. sed secūdo tm̄ ratione fraudis primo vacās fingit̄. et est si. s. de rescrip. si ꝓpter. eo. lib. et in hoc p̄fertur equitas

¶ De supplēda negligētia prelatoꝝ. ¶ Rubrica ista pōt dupl'r ꝯtinuari. vno modo sic. Uisum fuit. s. titu. ꝓxi. qualiter quis ꝑdat administrationē ecclasticā per renunciationē. verū qr aliquotiēs q̄s repellit̄ ab administratione ꝓpter suā negligentiā: ideo post rubricā precedētē annectit̄ presens rubrica de supplēda negligētia prelatoꝝ. Alio mō pōt cōtinuari sic. Quia prelati q̄nq̄ sunt negligētes in administratione suoꝝ beneficioꝝ: posset dubitari an aliquis possit supplere defectū prelatoꝝ negligentiū: ideo ad nos informandum qualiter quis possit supplere negligentiā prelati annectit rubricam de supplen. negli. prela.

Continuatio

Romana. ¶ Sunt tres partes s̄m Hostiē. ⁊ Joan. mo. Primo reuocat edictum. Secūdo causam reddit ibi: quia etiam. Tertio antipophorizat ibi: sed alia.

diuisio

¶ Casus. Dum archiepiscopus remēsis visitaret ꝓuinciam remēsem et nō debito modo fuisset a suffraganeis receptus: excōicauit eos ⁊ fecit proponi edictū ꝑ totā ꝓuinciam remēsem q̄ oēs subditi ipsoꝝ suffraganeorū adirēt ipsum ꝓ suis causis diriméndis. papa. Inno. reuocat hoc edictū. ⁊ dicit q̄ lz ipsi suffraganei pro suis culpis excōicati sint: nō tm̄ ad ipm archiepm iurisditio ipsorū deuoluit̄. cū id cautum non repertatur in iure. licet et al's ꝓ culpis ipsos possit debita pena punire. Joan. an. Additio. j. Si re

Casus i Falsis Jo. an.

uocauit ad petitionē suffraganeorū q̄ excōicati erant hoc fecit ex plenitudine potestatis fm̄ Boati. vel non fuit exceptū vel fuerant absoluti: vel forte erāt in hoc rei cōuenti. quia non parebant edicto. Joan. and.

¶ Excōicato ep̄o iurisditio sua nō deuoluit ad superiorem. h. d.

Casus lr̄alis dn̄i he-lye.

¶ Casus. Cū archiepiscopus remēsis ꝓuinciā suā visitaret nō fuit recept⁹ debito modo a suis suffraganeis: vn̄ eos excōicauit. Et q꞉ excōicati nō poterāt exercere iurisditionem fecit ꝓponi edictū vt subditi suoꝝ suffraganeorū ꝑ causis suis dirimendis adirēt suum officialem. Unde suffraganei archiep̄i remensis cōquesti fuerūt roma. pō. q̄ archiep̄s remēsis vsurpabat suas iurisditiōes qđ facere nō debebat: cū iste casus nō sit de casib⁹ enūeratis. in. c. pastoralis. de offi. ordi. l. an. vbi enumerant̄ casus in quib⁹ metropolitan⁹ pōt exercere suā iurisditionē in subditos suoꝝ suffraganeorum. Un̄ papa cassauit illud edictū: q꞉ iurisditio suffraganeorū nō poterat deuolui ad ip̄m archiep̄m. ꝛ si suffraganei deliquerāt: poterat archiep̄s ipsos aliter punire. sed ꝑ hoc non est auferenda eorum iurisditio.

clesia[a]: et infra. Edictum ꝓ per remen̄. ꝓuinciā publicatū[b] vt a subditis[c] ep̄orū ipsi⁹ ꝓuincie ꝓ audiēdis et terminandis eorū causis[d] libere ad remen̄. curiā accedatur penitus reuocamus. ¶ Q꞉ etiam si tenerētur[e] ydē ep̄i pro suis[f] culpis[g] vinculo excommunicationis astricti: non tamē ex culpis ipsis (cum id non inueniatur a iure concessum[h]) ad remen̄. archiep̄m iurisditio deuolueret̄ eorū. ¶ Sed alia forte pro illis pena[i] ipsis canonica posset infligi. Idem baronibus et comitib⁹ regni portugalie. ¶ Si ille qui preest est negligens et remissus: debet superior illi dare idoneum coadiutorem. hoc dicit Joan. and. Capitulum. ij.

Grandi nō immerito: et infra. Mādamus quatenus

Nota-bilia.

¶ Nota primo ex hoc caplo q̄ metropolitan⁹ pōt totā suā ꝓuinciam visitare: ꝛ procurationem a suis suffraganeis petere: qui suffraganei si nolint eū ꝓcurare: vel eo modo quo debent: poterit illos excōicare ꝓ illa inobedientia. ¶ Nota insuꝑ principalem effectum ad quē emanauit p̄sens. c. q̄ si ep̄s fuerit excōicatus: iurisditio sua ꝓpter hoc nō deuoluitur ad superiorē. cō cordat. c. q꞉ diuersitatē. de conces. prebē. in an. vbi dicitur q̄ ep̄o excōicato metropolitanus vel caplm̄ non pōt cōferre bn̄ficia spectātia ad collationē solius ep̄i. q꞉ deuolutio nō fit ad metropolitanū: nisi negligenti ep̄o per sex mēses. modo si ep̄s fuerit excōicatus non potest dici negligēs q꞉ etiā si vellet nō posset cōferre: sed metropolitanus debet expectare q̄ ep̄s sit absolutus: et tūc post absolutionē incipiūt currere illi sex mēses. Et istud verum nisi ep̄s excōicatus esset negligēs in petenda absolutione: quia tunc etiam illi sex menses incipiunt currere a tempore negligentie.

a ¶ Romana eccl'ia. Multas decre. eiusdem nols ꝛ auctoris de eadē cā q̄ erat iter remen̄. archiep̄m ꝛ suffraganeos suos habebis i ꝓcessu hui⁹ libri. Additio. Nouē sunt ꝑter istā. ꝛ Hostien. ꝛ Jo. mo. hic illas enumerāt. de offi. vica. de offi. ordi. de fo. cōpe. de testi. de ap. ꝺ cēsi. ꝺ penis. ꝺ pe. ꝛ re. ꝺ sen. ex. romana. Jo. an.

b ¶ Publicatū. Ex parte archiep̄i remensis.

c ¶ Subditis. In q̄s archiep̄s iurisditionē non hꝫ nisi in certis casib⁹ expressis a iure. et no. ꝭ. de offi. ordi. pastoralis. ¶ Et ideo edictū istud reuocari debuit cū vergeret in preiudiciū suffraganeorū ꝛ aliorū inferiorū iurisditionē habentiū. et sui ius absorberet qđ esse nō debet: cū nō nisi ꝑ appellationē ad ipsum questiones tales deferant̄: nec ipse plus iuris sibi pōt vēdicare q̄ꝫ ei per canones sit concessum. de offici. ordi. duo simul. ix. q. iij. conquestus. ꝛ. q. ij. c. ij. et. x. q. iij. q꞉ cognouim⁹. ꝛ. xviij. q. ij. c. j. Additio. j. Et hic per Hostie. ꝛ Jo. mo. q̄ etiā ponūt hic versus quos ipe Hosti. ponit ꝛ exponit in sum. de offi. ordi. §. q̄d ꝑtinet. quos q꞉ ibi habes hic decido ꝓsecutionē ipsoꝝ. Joan. and.

d ¶ Causis. Quas inter se habēt ipsi subditi: nō intelligas de causis q̄s haberent subditi ꝯtra suffraganeos ip̄os q꞉ tūc licitū esset edictum. xj. q. j. ꝯuenit. ꝛ. c. si q̄s cū clerico.

e ¶ Tenerentur. h. d. q꞉ forte nō cōstabat: an iuste fuissent excommunicati.

f ¶ Suis. Pro alienis enim nō debēt excōicari: vt. xxiij. q. iij. si habes.

¶ Glosa sequens signat ꝛ soluit duo contraria.

g ¶ Culpis. Not. q̄ licet ex sua culpa excōicatus sit ep̄s: ita q̄ iurisditionē exercere nō possit: nō tn̄ ꝓpter hoc ad metropolitanū suū trāsfert̄ iurisditio. ꝺ. de cōces. prebē. q꞉ diuersitatē. sed ꝓpter negligentiā bene transfertur iurisditio ꝛ prebēdarū donatio de ep̄o ad archiep̄m: vt ibi. ꝛ. ꝭ. e. ti. ꝑ totū. Not. ergo lꝫ in negligētia ep̄i archiep̄s suppleat vicē ei⁹: nō tn̄ in delicto: ꝛ concor. opti. ꝭ. e. lib. de elec. quāq̄ꝫ. Sed ꝭ. j. de tēpo. ordi. c. ij. vbi vicini ep̄i supplent ptātē qu ī ꝑdidit ep̄s ꝓpter delictū suū. Illud spāle ꝓpter fauorē ordinum suscipiendoꝝ: in quoꝝ dilatione posset esse periculū: ꝛ ꝓcedit ex cōcessione expressa ipsius decre. Item ꝭ. j. de offi. deleg. si is cui. vbi propter delegati excōicatione de subdelegato appellat̄ ad primū delegātē. Sol. nō sic depēdet iurisditio ep̄orū ab archiep̄o sicut delegatorū pape ab ipso papa ad hoc. ꝭ. de re iudi. duob⁹ ꝛ in appellatione que habet fieri infra certum tēpus ꝛ prosequi etiam immineret periculum: si ibi primus delegās non suppleret: ꝛ ideo aliud ibi.

Iurisditio ep̄i non ita dependet ab archiep̄o sicut legatoꝝ pape ab ipso papa.

h ¶ Cōcessum. Si. j. de sentē. excom. is qui. Et no. intelligi prohibitū qđ non est cōcessum. de tempo. ordi. dilectus. de transla. inter. vbi de hoc. Et facit ad ea q̄ notantur de dispensatione episcoporū. ꝭ. de iudi. at si clerici. ꝛ. l. distin. in summa. ꝛ. c. miror.

Prohibitum an censeat̄ qđ nō reperitur concessum

i ¶ Pena fm̄ qualitatem delicti vel cause. ꝭ. de offi. delega. sane. j.

Grandi. ¶ De hac decre. fecit additionem Guil. in Specu. de feu. §. ij. in fi. Et primo ponit mandatum. Secundo dat ipsius executores ibi: alioquin Tertio protestatur ibi: per hoc. Et prima pars continet quattuor. nam premissa coadiutoris commendatione et ad quid detur ꝛ sublatis obstantibus mādat illum primo recipi. scdo sibi pareri. tertio sibi suffraganei. quarto de redditibus illi responderi. Joan. and.

diuisio

Casus lr̄alis Jo. an.

¶ Casus. Rex portugalie negligens erat: ꝛ remissus circa regnū ꝛ subditos eius: ꝓdigus ꝛ dissipator: erat permittebat eccl'ias monasteria ꝛ pia loca regni sui ꝛ ipsas personas eccl'iasticas aggrauari. viduas etiā ꝛ pupillos et orphanos ꝛ ceteros in regno suo degētes grauabat vl' grauari sinebat: quare papa supradicto regi: ꝛ regno ꝛ oībus ibi degentibus ꝓuidere volens dedit ipsi regi in coadiutorē nobilem virum comitē bolon. fratrem predicti regis deuotum circūspectum

magnanimū z potentē: z p quē sperat futuram refor mationē ipsi⁹ regni. Mandat ergo baronib⁹ z comiti bus ipsi⁹ regni portugalie. q̄ten⁹ dicto comiti z coad iutori: cū ad eos accesserit: nō obstantibus aliquibus fidelitatib⁹ homagijs seu pactis vel iuramentis si in aliquib⁹ hi sunt regi astricti de bitū honorē ex hibeant: et cum cum oīb⁹ suis recipiant in ciui tatib⁹ z muniti onib⁹ villis ca stris et singulis locis ipsi⁹ regni z eius mādatis obediant: et sibi auxilium cōtra quoslibet violē tos z repugnantes ipendant: de redditibus z iurib⁹ oībus ipsius regni sibi integre rn̄dendo: vt dicto regi ſm q̄ decet excellentiā suam z sibi z suis de predictis et necessitatib⁹ regni puidere valeat: vult tn̄ q̄ perso nā ipsi⁹ regis vel sui legitimi filij: si quē illum habere continget et debeat fideliter cōseruare. Notificat au tem eis q̄ si epi predicta non fecerint ipe mādauit du obus iudicibus q̄ eos ad id cēsura ecclastica (appel latiōe cessante) compellant. Protestatur in fine q̄ per hoc non intēdit regi p̄fato vl̄ suo legitimo filio (si quē habuerit) p̄dictū adimere regnū: sz solū p puidētiam ipsi⁹ comitis ɔsulere ipi regi regno z subditis. Jo. an.

Nota bilia d. helle ¶ Nota primo principalē effectū hui⁹ ca. videlz q̄ si ille qui p̄est alicui cōitati sit negligens z remissus pōt suus supior sibi dare coadiutorē: qui in iure vocatur curator. ¶ Nota vlterius conditiones requisitas in coadiutore z in illo qui p̄est alicui cōitati: quia debet esse deuotus erga deū, circunspectus plenus oculis z bonus mundanus. ¶ Nota insup q̄ officiū coadiu toris expirat per mortē illius cui datus est coadiutor Caueas tamen ne te fallat glo. fina. que dicit q̄ si iste cui datus est coadiutor non habeat filios q̄ ipe coad iutor ei succedet in regnum. Si autem habeat filios illi filij succedāt. Ex qua glosa voluerunt quidā dice re q̄ quando datur coadiutor alicui p̄lato in casibus in quibus est dand⁹ sibi coadiutor q̄ prelato mortuo succedit coadiutor in p̄latura. Et si eps Pictauen. eēt affectus infirmitate lepre vel alio modo et daretur si bi coadiutor: mortuo epo Pictaueñ. coadiutor succe deret in epatu: sed istud est falsum: q: officiū coadiu toris expirat per mortē illius cui est datus coadiutor Sed glosa ista debet intelligi: q̄ coadiutor istius re gis sibi successisset in regnū si rex ipse nullos habuis set filios: quia iste comes de quo in textu datus coad iutor erat p̄ximior ipsi regi et ei successisset si rex non habuisset filios etiam si non fuisset datus coadiutor ipsi regi.

a ¶ Prefati. in decisione sub illo infra.

¶ Glosa ista obijcit z soluit.

b ¶ Regis. Rex iste dissipator et negligens erat vt patet p inferiora: et per vtrūq̄ videtur q̄ potuerit re moueri. Primū p̄batur. ſ. d̄ elec. q̄ sicut. in fi. xij. q. ij. monemus. Secudū. ſ. de offi. custo. c. j. j. q. i. ecce cum honoris. lxxxi. di. dictū. vbi de hoc. ¶ et sic non debuit ei curator dari. sed potius debuit regno puuari: z sic ad fratrem ordine geniture conuerti cū filios non ha beret. ſ. d̄ voto. licet. Dic q̄ rex cui per successionē regnum defertur pp̄ter supradicta priuari nō debuit

Rex p dig⁹ et

tenus dilectum filium nobi lem virū comitem bolon. pre fati[a] regis[b] portugalie frēm[c] de deuotione[d] probitate ac circunspectione[e] multiplici ter cōmendatum[f] qui eidem regi (si absq̄ legitimo[g] dece deret filio) iure[h] regni succe deret: quiq̄[i] examinate dile ctionis[k] affectu quo vos et p̄dictum regnū prosequitur (magnanimitate ac poten tia[l] vbi plurimū suffraganti bus) regnū ipm maturi⁹ re formaturus firma credulita te sperat: p̄sertim cum ad cu rā z administrationē genera lem z liberā[m] regni eiusdem

sed curator dari: vt hic factū fuit ad instar furiosi seu prodigi. ff. de cura. fu. l. j. z custodiet regnū z reget si cut ipse curator z furiosum z patrimoniū. ff. eo. titu. l. consilio. z satisdat talis rem eius cui datur saluā fo re. ff. eo. ti. l. obseruare. z. l. seq. z. C. de cura. fu. l. vl. ¶. sed cū antiq̄tas. papa aūt hic nō curat cautionez requirere. Pro pter delictū aūt bene priuat rex regno p superio rem suū: vel per ecclesiā cū supio rem non habet de regu. ad apo stolice. xv. q. vj. alius. z. ſ. de vo to. licet. z tūc vl̄ succedet prim⁹. s. cū per successionē defertur: vel eli gēt illi ad quos ptinet aliū. ſ. de elect. c. venerabilem Additio. j. Archi. alleg. de offi. archi. ea que. de reg. tur. ꝙ̄uis. C. de fun. pa. l. ij. lib. xj. z remittit ad no. per Gof. in summa hui⁹ ti. circa mediū. Distiguit aūt ne glectū z negligentiā. De primo. xj. q. iij. placuit. z illō post monitionē. secūdū ante monitionē in quo locum hz. j. q. j. quicquid. Johā. an. Additio. ij. Idem i duce comite z similibus ſm Inno.

neglig gēs an possit priuar regno

¶ Glosa seq. signat cōtrariū z soluit.

c ¶ Fratrē. contra. ff. vbi. pu. mo. vel edu. de. l. j. et penul. vbi d̄ q̄ pupill⁹ apud illas p̄sonas educari nō dz q̄ ad ipi⁹ successionē aspirant. z facit. ſ. de conuer. infi. c. vlt. sed ſm Ber. rex iste nō educabit apō fratrē sed p se z cum sua honorabili familia z curia: nec erat iste frater suspecta persona.

d ¶ Deuotōe. circa deū. s. z romanā ecclesiā. Additio. Dicūt Pe. z Archi. circa fidē catholicā. Jo. an.

e ¶ Circūspectione erat ei plenus ocul s. ad hoc. ſ. de elec. scriptū. z tales debēt esse etiam archidiaconi xciij. dist. diaconi.

f ¶ Cōmendatū. multis modis sumit commēdare qd̄ dic. vt. ſ. de accu. si constiterit. ſ. de elec. nemo.

g ¶ Legitimo. illegitim⁹ eñ non succedit. vt. ſ. qui fi. sint legi. p venerabilem. in fi. nec educari vel ali de bet: vt ibi: de quo dic. vt. ſ. d̄ eo qui dux. in ma. quam pol. p adul. cum haberet. nec ad ordines p̄moueri vl̄ ad ecclesiastica beneficia sine dispensatione: qd̄ dic vt. ſ. de fil. pref. c. j. Jo. an.

Illegi tim⁹ a multis repelli tur.

h ¶ Iure regni: q: debebat ex successione hoc vult dicere. Additio. Remissiones dedi de elec. p venerabi lem. in fi. q̄ est cōtra. sed loquitur in imperio. Jo. an.

i ¶ Quiq̄ tolle. s. regnū ipm reformatur⁹ zc.

k ¶ Dilectionis. qd̄ enim quis nō diligit facile ɔtē nit. xj. q. iij. presens.

l ¶ Potentia. p̄dest potentia: vt hic z de hoc de ap pel. cōstitutis. ij. interdū nocet. ſ. de elec. fundamēta ¶. pinde. cum si. ſ. de loca. potuit. cū cōcor.

potētia aliqñ p dest ali qñ no cet.

m Liberā. licet liberā habeat donare non pōt. ff. de pac. cōtra iuris ciuilis. ff. de dona. l. filiusfamilias. si tñ iusta ratione motus donauerit valet donatio. vt i p̄dicta. l. filius. ¶ Tenet aūt reuocare ea q̄ male sunt alienata: vt. j. ibi: de p̄ditorū recuperatione: immo et ipe rex reuocare deberet: nō obstāte iuramento d̄ nō reuocandis. ſ. de iureiur. intellecto ſm b. Additio. j. Et hoc p̄cipue in curatorib⁹ regū ſm Inno. cum regi bus speciale z p̄priū sit donare ſm eū. ff. de admi. tu to. cū plures ¶. pe. Jo. mo. arg. cōtra. ſ. de iureiur. in

Liberā hñs ad ministra tōez an possit donare

tellecto. Illud in enormi ꝑiudicio: vt ibi dixi. Jo. an.

Reges tenenť defendere ecclesias

a ¶ Defensionē. ad quam tenētur ipsi principes seculares. vt. xxiij. q. v. principes. ⁊ c. regnum. ⁊ c. administratores.

¶ Glosa seq. arg. ⁊ alleg. contrarium.

b ¶ Monasteriorū. No. argu. nō ia ecclesiaꝝ monasteria ñ ꝯprehēdi. ad idē. ꝰ. de elec. scitāt. c. lib. ⁊. j. de sen. exc. c. vl. ꝰ. adijcimus. Cōtra. liuj. di. ꝰ. hac aucte Jo. ā.

c ¶ Viduarū. De quibꝰ an ptineāt ad iudiciū eccľe dic vt no. ꝰ. de fo. cōpe. ex tenore. Joan. an.

d ¶ Deperditorū. ꝑpter regimē malum. ꝰ. de elec. fundamenta. ꝰ. digne itaq. Jo. an.

e ¶ Pacto. Ad idē. j. de offi. ordinarij. quia plerique. Joan. and.

f ¶ Prohibitione. nō enim pōt subditis ꝓhibere quin obediāt ⁊ itēdāt curatori in his q̄ ad curā regni et ipsiꝰ regis honorē pertinent, cū ad hoc ꝓcurandum assumptus sit: impediret em̄ ipsiꝰ officium.

g ¶ Cōsuetis. Ad hoc. ꝰ. de iniur. petitio.

h ¶ Honorem. vt. vij. q. j. qz ff.

tā pro sepedicti regis q̄ ipsiꝰ regni vtilitate si ꝓuide attendatur: ac ad defensionem[a] ecclesiarū monasteriorū[b] aliorūq̄ piorum locoꝝ regni prefati: ⁊ ꝑsonarum ecclesiasticarū tā religiosarum q̄ secularium necnō viduarū[c] orphanorū et ceterorū ibidē degentiū ac deperditorū[d] inibi recuperationē salubriter (vt in dño ꝯfidimꝰ) sit assumptꝰ cū ad vos accesserit (fidelitate homagio/iuramento seu pacto[e]: si aliquibus forte ꝑfato regi vel cuicūq̄ alij persone tenemini: aut etiam ipsius regis ꝓhibitione[f]: dūmodo ꝑsonā eiꝰ ⁊ vitā ac legitimi sui filij si aliquē ipm̄ habere contigerit fideliť cōseruetis[g] debitū eis exhibentes honorē[h] nequaq̄ obstantibꝰ) in ciuitatibꝰ[i]/ castris/ villis/ et munitionibꝰ regni ꝑdicti cum oibus suis recipe ac eius dispositiōi/ ordinatiōi/ et mādatis vniuersaliter singuli ⁊ singulariter vniuersi per oia et in oibus intendere absq̄ difficultate qualibet ꝓcuretis[k]: impēdentes sibi cōtra quoslibet repugnātes ac etiam violētos[l] ꝯsiliū auxiliū ⁊ fauorē de reditibꝰ[m] ꝓuentibꝰ oibus q̄ prefati regni iuribꝰ sine diminutione[n] aliqua plenarie respōdendo: vt de illis dicto regi ꝑm qd̄ suā decet excellētiam[o] sibi ac suis ⁊ prefati regni necessitatibus pro tpe ac negociorū emergentiū qualitate valeat ꝓuidē. ¶ Alioquinꝰ venerabilibꝰ fratribus nr̄is bracharensi archiepō et epō colubrensi damꝰ nr̄is litteris in preceptis vt vos ad id monitiōe ꝑmissa[q] ꝑ cēsurā ecclasticam appellatione remota cōpellant. ¶ Per hoc aūt non intēdimus memorato regi vt ipsiꝰ legitimo filio (si quem habuerit) ꝑdictū regnū adimere: sed potiꝰ sibi ⁊ eidē regno destructiōi expositо: ac vobis ipsis i vita[r] ipsiꝰ regis ꝑ sollicitudinē ⁊ ꝓuidentiā comitis ꝯsulē supradicti.

Bonifa. viij. ¶ Epō a paganis vł a scismaticis capto nō archiepūs: sed capl'm administrat: nisi papa q̄cito hoc fieri poterit super hoc ꝑ capitulū cōsulendus aliter ordinaret. Jo. an. Capl'm iij.

Si episcopus a paganis

p ¶ Alioquin. i. si eum recipere: mandatis parere: adiuuare: de reditibus integre ꝓuidere predicto comiti contempseritis.

q ¶ Monitione ꝑmissa. que semp excōicationē precedere debet. xij. q. ij. indigne. xxiiij. q. iij. de illicita. ꝰ. de sen. excōmu. sacro. cū si.

Monitio dꝫ ꝑcedere excōicationem

r ¶ In vita ipsiꝰ. Nota coadiutoris officium expirare morte eiꝰ cui adiutor datꝰ est: tūc em̄ ꝑtās ad capitulū pertinet in ecclesia cathedra li. j. c. j. ⁊. ij. mortuo autem rege aut relīqt filiū q̄ ex successiōe rex erit. et sic cessat illiꝰ coadiutoris officium aut nō ⁊ sic iste rex erit aut deficiet esse coadiutor: ⁊ ibo dicit in vita.

Si episcopꝰ. Aliter nō diuidiť. quia textus sub vno cōstructu ꝑpēdet. Dominicꝰ. Habuit ortū hec decre. ex his q̄ not. host. ꝰ. de malo. ri. ⁊ obe. cū olim

Dicit vñ orta

Additio. Et facit ad ea q̄ not. vij. q. j. pastoralis. in fi. vlt. glo. ⁊. lxxj. dist. clericos. i gl. ij. Jo. ꝰ.

¶ Casus. Eps Pictaueñ. fuit captus a paganis et sic fuit effectꝰ eorū seruus vel fuit captꝰ a scismaticis. i. diuisis ab vnione eccl'e: puta q: duo gerebant se ꝑ roma. ponti. Queriť quis administrabit in epatu Picta. vtrū archiepūs Burdegalēs. vel capl'm ipsiꝰ eccl'e Picta. Rñdet ro. pon. q̄ cum epus ipse captus ab infidelibꝰ vel scismaticis censeatur mortuus capl'm administrabit acsi esset mortuus naturaliter. Nam si mortuꝰ esset naturaliter capl'm nō archiepūs administraret. c. cū olim. de malo. ⁊ obe. in an. Et hoc verū nisi papa illi eccl'e alio modo ꝓuideret: puta si papa illi eccl'e aliquē deputauit ad administrandū. tunc ille administraret quē papa deputauit ad administrādū. Nā papa pt̄ illi eccl'e aliquē administratorē deputaré: q: epūs fingiť mortuꝰ/ lz reuera adhuc viuat ¶ Nota ꝑmo q̄ captꝰ ab īfidelibꝰ dr̄ seruꝰ infidelių. ¶ Nota principalē effectū huiꝰ ca. videlicet q̄ episcopo capto a paganis vel scismaticis: metropolitanus non administrat: sed capitulū ac ꝑ mortem naturalē epi ipsa eccl'ia vacaret. ¶ Nota finaliter q̄ papa pōt

Casus litteralis d. helie

Notabilia.

i ¶ Ciuitatibus. Que murorum ambitu terminantur. vt. j. de sen. excōmuni. si ciuitas. Jo. an. an.

k ¶ Procuretis. Hucusq̄ est littera suspensiua.

l ¶ Violentos. Sic em̄ iuste bellabit se defendendo xxiij. q. ij. ca. j. ⁊. ij. ⁊. ꝰ. de iureiu. sicut. iij. ⁊ sic obedire debēt ex quo cōstat iustū esse bellū: sed ⁊ idē est cū dubitať an sit iustū necne. vt. xxiij. q. j. qd̄ culpať. in fi. cū autem certū est bellum iniustū/ secus. xj. q. iij. Julianus. ⁊ ca. si dñs. ⁊. c. non semp. cum similibus.

Fructꝰ ⁊ reditus differunt.

m ¶ Reditibus. Generale nomen est. plus enim est in reditu q̄ in fructu: vt partus ancille. ff. de vsu. l. pecudum. ꝰ. partus. ff. ad trebel. deducta. ꝰ. hereditatē ⁊ dixi. ꝰ. de elec. generali.

n ¶ Sine diminutiōe. ad idē. ꝰ. de rb. sig. cū inter.

o ¶ Excellentiam. Facit. ꝰ. de preben. de multa. in fi. vij. q. j. q̄uis. sed remoto ꝑ crimine sumptus non ministrantur. quia male meriti debent egestate laborare. ff. depositi. bona fides.

dare ecclesie cathedrali vnũ visitatorem siue admini stratorẽ ⁊ auferre administrationẽ ipsi capitulo.
a ¶ Paganis. Uel hereticis de quibus idẽ iuris. vt ṡ. de hereticis. si quis eṗs. et scismatici dicũtur. xxiiij. q. iij. inter heresim. Joan. and.
b ¶ Nõ archiepiscop⁹ cũ hoc non reperiat in iure expressum: vt ṡ. e. c. j. ĩ. c. pxi.
¶ Glo. se. notat et remittit.
c ¶ Sꝫ caplm ipsius cathedralis ecclesie cui⁹ eṗs capt⁹ est. Et sic nota ꝙ sicut caplm cũ vacat eccl̃ia supplet ei vicẽ eṗi in iurisditiõe / vt. ĩ. c. pxi. ĩ. de institu. c. j. ṡ. d' maio. ⁊ obe.

nis[a] aut scismaticis capiatur non archieṗs[b] sed capitulũ[c] acsi sedes per mortem[d] vacaret illius: in spiritualibus[e] et tẽporalib⁹[f] ministrare debebit[g]: donec eũ libertati[h] restitui: vel per sedẽ apo. (cui⁹ interest ecclesiarũ ꝓuidere necessitatibus) sup hoc per ipm capitulũ q̃cito commode poterit consulendam[i] aliud contigerit ordinari[k]. Idem.

cum olim. ⁊ ĩ. de maio. ⁊ obe. c. j. sic ⁊ cum quasi vacat: vt hic. Et sic nota ciuilẽ mortẽ equiparari naturali: ⁊ est simile. C. de dona. inter virũ et vxo. res vxoris vbi donatio causa mortis confirmatur morte ciuili sicut naturali. ad idẽ. C. de epi. ⁊ cleri. l. vlti. De hoc tamen dic vt no. Joan. an. xvj. q. j. placuit. ij. Joan. and.

Mors ciuilis naturali cõparatur.

d ¶ Mortem. Renũciationem: translationẽ: depositionem vel alio modo.
e ¶ Spiritualibus. In his q̃ requirũt ordinẽ vocabunt vicinos eṗos cũ cautele studio. vij. q. j. põtifices ṡ. eo. lib. de elec. is cui. Bñficia aũt que spectãt: ad collationẽ solius eṗi nõ conferẽt: vt. ṡ. ne sede vacã. c. ij. ⁊ ĩ. eo. titu. c. vno. qꝛ id non facerent si per mortẽ naturalem vacarẽt: vt ibi. nec dant clerico licentiam trãseundi ad aliam diocesim. lxxj. distin. fraternitatem.
Additio. Uide quod dixi. ĩ. c. proxi. in fi. Joan. an.
f ¶ Tẽporalibus. Ita ꝙ de immobilibus bonis nichil alienent. ṡ. eo. lib. de elec. is cui.
¶ Glosa sequẽs querit arg. negatiue. ponit tres opi. ⁊ tertiam approbat.
g ¶ Debebit. pone Archidiaconus post eṗm preest capitulo: eṗs a scismaticis captus est: ⁊ postmodũ archidiaconus mortuus. quẽ capitulũ habet eligere et eṗs ꝯfirmare: eligit caplm. T. in archidiaconũ. Queritur q̃s habeat cõfirmare? ⁊ videtur ꝙ capitulũ talẽ cõfirmare nõ possit. q̃uis eñ circa inferiores inuenimus ꝑmissum caplo supplere eṗalem iurisditionẽ circa superiores nõ reperimus cõcessum. immo videt̃ ꝓhibitũ. ad hoc. ṡ. de maio. ⁊ obe. cũ inferior. ⁊. xxj. dis. cũ inferior. Quidam dixerunt papam ⁊ nõ aliũ hunc cõfirmare posse. ad hoc. ĩ. de offi. vicarij. c. j. Alij de archiepiscopo dixerũt. Sed hostiẽ. in hac questiõe no. de maio. ⁊ obe. cum olim. ꝙ capitulum talem cõfirmabit. licet enim canonici in eo ꝙ canonici sunt inferiores tñ in eo ꝙ capitulũ superiores sunt. ff. q̃s et a quo appel. sit. l. fina. ad hoc. ṡ. de offi. ordi. irrefragabili ·§· excessus. ⁊ maxime in eo ꝙ episcopi vices gerũt. ṡ. de offi. delega. sane. ij. ⁊. xciij. distin. c. vlti. ⁊. xciiij. distin. capi. j. ⁊ hoc verum credo. argu. ĩ. de ap. c. penul.

Capitꝫ sede vacãte ꝓt ꝯfirmare electionẽ archidiacõi ꝑ ipm caplm electi.

Additio. Al's sequeretur ꝙ eṗs qui esset canonicus: vel canonicus vicarius vel delegatus episcopi illum confirmare non posset. Joan. and.
h ¶ Libertati. Seruus eñ fact⁹ erat. insti. de iur. perso ·§· vltimo. ff. de capti. ⁊ postli. reuer. l. v. et. ff. de regu. iur. seruitutem recuperat ergo iura sua: quasi iure postliminij: vt. xvj. q. j. prima actione. vij. q. j. pastoralis. institu. qui. mo. ius pa. po. sol. ·§· si ab hostib⁹
i ¶ Cõsulendã. Ad idem. ĩ. de clerico. egro. ca. vno.
k ¶ Ordinari. Aliter prouidendo vel forte visitatorem dando vt ĩ. capi. primo.

¶ Ecclesie cathedrali vacanti solus papa visitatorem deputat: nisi archieṗs propter negligentiã vel dolosam capituli administrationẽ cum cause cognitione deputaret h. d. Do. Capitulum. iiij.

Ecclesie cathedrali[l] vacãti[m] visitator[n] ab alio q̃ a ro. pon[o]. deputari nõ potest[p]. ¶ Nisi forte capitulũ in spiritualibus et tẽporalibus

Ecclesie. Sunt duo dicta. secũdum ibi. huiusmodi quoq;. Et ꝑma pars facit tria. Primo ponit dictũ a quo duos casus excipit ibi nisi: quos statiꝫ limitat ibi: tunc enim. Joannes andree.

diuisio

¶ Casus. Dictum fuit. ṡ. proxi. ꝙ si episcop⁹ fuerit captus ab infidelibus vel scismaticis qui dicũtur heretici: quia faciunt contra illum articulum: et vnam sanctam ecclesiam catholicam potest dari visitator ecclesie vacanti: ac si episcopus esset mortuus naturaliter. Sed queritur quis potest dare istum visitatorẽ? Respondet roma. ponti. ꝙ solus papa. Sed nũquid archiepiscopus poterit dare visitatorẽ ecclesie vacanti? Respondet ꝙ non regulariter. fallit si capitulum esset negligens: quia tunc vocato et audito capitulo et sic cum cause cognitione poterit dare visitatorem. Sed vtrũ visitator a papa datus vel archiepiscopo data negligentia capituli possit conferre beneficia spectañ. ad collationem episcopi? Respon. ꝙ sic si fuerit deputatus ab aposto. se. Si vero ab archiepiscopo. tunc nullo modo poterit conferre [cognitione] et sic aliquid fieri cum cause cognitione est vocare partem et illam audire.

Casus litteralis dñi hostie.

¶ Glosa seq. ponit quid determinat ⁊ vnde orta.
l ¶ Cathedrali. Opiniones erant olim quis possit visitatorem dare cathedrali ecclesie. Item an visitator posset conferre beneficia: vtrunq; horum determinat hic papa. Ortum habet primum dictum huius decre. ex his que no. lxj. distin. quoniam festus. et per Inno. ⁊ hostien. ṡ. vt eccle. bene. vt nostrum. Secundum ex his que no. lxj. distin. obitum.
m ¶ Uacanti. Idem in quasi vacante. vt. ṡ. c. proxi.
n ¶ Uisitator. Idem ꝙ administrator. de quo. lxj. distin. cathinen. et. c. proxi.
o ¶ Pontifice. Cuius interest ecclesiarum necessitatibus prouidere. ṡ. c. proxi.
¶ Glosa sequens ponit quadruplicem opinionem.
p ¶ Non potest. hoc precise tenebat Joan. in predicto ca. quoniam festus. Bar. brixiẽ. ⁊ hug. ibi contra tenebant. sciliꝫ ꝙ archiepiscopus hoc poterat. sicut et preses dat curatorem. insti. de curato ·§· vlti. et quia prohibitum non reperiebatur Lau. idem dicebat. tamen dicebat clericorũ requirendũ consensum. Inno. ⁊ hostien. ṡ. vt ec. be. ca. vno. distinguebãt vt hic sciliꝫ ꝙ alius q̃ papa sine cause cognitione: et vocatis his qui vocandi erant sciliꝫ capitulo non poterat visitatorem dare. Et est ratio: quia archiepiscopus non potest capitulo ius suum sine causa quod est ꝙ ad ipsos vacante sede pertineat administratio spiritualium ⁊ temporalium. ṡ. ca. proxi. cum concor. ibi signatis:

Archieṗs nõ põt tollere capitulo ius suũ sine cã.

papa autem ex potestatis sue plenitudine hoc bene potest. de conces. preben. proposuit.

a ¶ Negligenter. Ecce primum casum.

b ¶ Aut perperā. Ecce scōm No. hic equiparari negligentiā ꝛ delictū. vt alibi differāt. š. de elec. si compromissarius ꝓ vtraqꝫ parte. e. ti. ꝗꝗ. Jo. and. Additio. Facit de cōsecra. di stinct. j. nemo. ij. Joan. and.

c ¶ Eo vocato Sunt em̄ vocādi: qꝛ eorū interest. š. de offi. archi. ad hoc de tē po. ordi. si archi eps. ꝛ quō intersit supra dixi.

d ¶ Cognitione premissa. q̄ si non fiat: dico visitatoris dationē nō valere ad hoc. š. eo. lib. de elec. ꝗuis. et. c. quida. Sufficit em̄ legislatorez aliquid prohibuisse: et si non adijciat qđ contra factū fuerit nō valere. C. de legi. non dubium.

negligenter[a] aut perperam[b] administret. ¶ Tūc enim archieps ob negligentiam vel maliciā capituli eo vocato[c] causeqꝫ super hoc cognitiōe premissa[d] visitatorem seu administratorē eidē ecclesie licite poterit deputare.

¶ Visitator ecclesie vacātis ab inferiore a papa deputat⁹ temporalia ꝛ spūalia administrat: excepta bñficioꝝ collatiōe ad epm ptinēte. h. d. Do.

¶ Huiusmodi[e] quoqꝫ visitator quācūqꝫ spūaliū ꝛ temporalium administrationē legitimam[f] censeatur habere beneficia tamen que ad collationē pertinent episcopi[g] cōferre non potest[h] si ab alio[i] ꝗ̄ a ro. pō. fuerit deputatus[k].

e ¶ Huiusmodi. Sez datus ecclesie cathedrali.

f ¶ Legitimā. lxj. di. cathinē. ꝛ. c. qm̄. ꝛ. š. de elec. cum nobis olim. in fi. nō em̄ sequitur quis habet administrationē legitimam ergo beneficia cōfert. vide instantiā in ca. vacante sede. š. ne sede va. illa. ꝛ sufficit dare instantiā. vt. j. q. j. sicut vrgeri.

g ¶ Epi. solius. Als illa cū caplo cōfert: qđ dic. vt. j. ne se. vacan. c. vno. ꝛ de regu. c. vlti.

¶ Glosa se. ponit duas opi. cōtrarias quas cōcordat.

h ¶ Non pōt. Sup hoc vide q̄ no. de ma. et obe. c. cū olim. scire debes q̄ Jo. ꝛ Hug. tenebāt cōtrariū: dicebāt em̄ indistincte q̄ visitator poterat bñficia cōferre. ꝛ hoc no. lxj. dist. obitū. Lau. cōtra. opi. ergo Lau. vera in visitatore dato ab alio ꝗ̄ a papa. prima in visitatore a papa dato. Debet em̄ ꝓpter ampliorē dantis prerogatiuā ampliore fungi ptāte. ad hoc. j. de preben. si a sede sicut ꝛ delegatus a papa subdelegatum dat. ab alio nō. C. de iudi. a iudice. de offi. delega. pastoralis. ꝛ. c. vlti. ad idem. j. de preben. hi qui.

i ¶ Ab alio. Puta archiepō in casibus supradictis vel a caplo si alicui cōmitterēt vices: ille diceret visitator. Additio. Uel legato cardinali scdm Archi. q̄ potest qđ pōt archieps. Nā in puincia maius habet imperiū. š. eo. lib. de elec. si abbatem. Joan. and.

k ¶ Deputat⁹. Ille ergo bñ hoc poterit: qꝛ oia pōt que elect⁹ cōfirmatus. š. eo. lib. de elec. is cui. Jo. an.

¶ De temporibus ordinationum ꝛ qualitate ordinandorum.

¶ Superi⁹ dictū fuit de pmouendis ad administrationes ecclesiasticas. posset dubitare aliqs: vtrū oīm tpe possint fieri pmotiones. etiā vtrū oēs psone indistincte possint pmoueri. ideo ad nos informandū de istis annectit rubrica de tpib⁹ ordinationū ꝛ q̄lit. ordi.

Continuatio dñi hē lye.

Unde sciēdū q̄ ista rubrica est gñalior nigro. nā in nigro nichil dr̄ de tpibus ordinationū. Pro q̄ notādū q̄ minores ordines pñt cōferri etiā die festo: sed sacri ordines nō pñt cōferri nisi certis diebus videlz diebus sabbati quattuor tēpoꝝ: sabbato pasche ꝛ sabbato añ dñicam letare: ꝛ hoc verū loquēdo de episcopis. Nā papa posset ordinare omni tempore.

Ordines q̄ tēpore cōferri possūt.

¶ De temporib⁹ ordinationum ꝛ qualitate ordinandorū.

¶ Clemens. iiij. ¶ Eps italie vltramōtanum non ordinet: nisi de spāli licētia pape: vel per patētes lras epi sui continentes iustā causam. quare nolit vel nō possit illū ordinare: si secus factū fuerit ordinans puniet pena cōdigna: ꝛ ordinat⁹ manebit suspensus: ita q̄ etiā a penitētiarijs pape sine ipi⁹ spāli licētia absolui non poterit. Jo. an. Cap. j.

Sepe[l] contingit q̄ nōnulli clerici[m] vinculo excōmunicatiōis[n] astricti aut apostate[o]: seu itinari ab epo italie: vtrū eps italicus possit talē clericum picta. ordinare impune? Rñdet q̄ sic. si talis clericus habeat lr̄as a sede apo. p quas mandet vt talis clericus possit ad sacros ordines p quē maluerit epm ordinari. Quid si nō habeat lr̄as a sede apo. an impune possit ordinari ab epo italico? Rñdet q̄ sic si lr̄as habeat ab epo picta. in quib⁹ declarat q̄ ipse cleric⁹ est idoneus ꝛ pfecte etatis. et si nō timeatur cā ꝓpter quā nō pōt illū ordinare tūc em̄ istis interuenientibus poterit italicus eps istū clericum picta. ordinare: als punitur clericus ordinat⁹. qꝛ erit suspēsus ab executione suoꝝ ordinū. vñ eps nō dꝫ talē ordiare: nec etiā cōferre primam tonsurā fm veriorē opinionē glo. Sed queritur qs poterit sibi relaxare istā suspensionē ꝛ dare executionē ordinū? Rñdet q̄ solus papa ꝛ sui penitentiarij si habeāt specialē potestatē a papa. als si nō haberēt specialē potestatē nō possent cum eo dispēsare ꝛ restituere sibi executionē ordinum nec p se nec p alios suo nolē [absqꝫ Spe.] Hec est quedam cōminatio ad terrorē. als textus esset cōtrarius qꝛ in fine dicitur si penitētiarij pape habeāt specialē potestatē a se. aposto. dispēsandi cū istis q̄ possunt cū eisdē dispēsare [penitētiarijs] qui sunt numero. xij. qui ordinantur fm diuersitatem linguarū ibi affluentium.

Sepe cōtingit. ¶ Primo fm Jo. mo. ponit cōstitutionis cām impulsiuam. Scdo statuit ibi: nos igitur. tertio trāsgressores pūit ibi: eos vero. quarto ad penam inhibitoriam addit ibi: olbus. Jo. and.

diuisio

¶ Casus. Aliquis citra mōtanus ꝗrit ad nos forte de ista dio cesi pictauen. se transtulit vltra mōtes ad ciuitatem bonon. vel aliā ciuitatē in italia: voluit or-

Casus scdm dñi hē lye.

l ¶ Sepe. Fuit igitur pꝫdēdū. š. de ap. sepe. š. de ele. qꝛ sepe. j. de resti. spo. frequens. ff. de legi. nam ad ea.

m ¶ Clerici. No. pro his que. j. dicam.

n ¶ Excōicationis. De talib⁹ in excommunicatione maiori ordinatis: dic vt. š. de sen. excō. cū illorum. ꝛ distingue inter regulares ꝛ seculares: et inter scientes ꝛ ignorantes ius vel factum: vt ibi.

o ¶ Apostate. Qui excōicati non sunt. de hoc. xxiiij. dist. si quis. š. de vi. et hone. cle. si quis. de apo. ca. iij.

Apostata

regulares[a] vel al's ordinū sacrorum susceptione indigni suā patriā[b] in qua de his habetur noticia[c] fugientes[d] se in remotis partibus faciunt ad huiusmodi[e] ordines ꝓmoueri. ¶ Nos igitur volētes animarum ipsorū periculis obuiare statuim⁹: vt nullus episcoporum[f] italie[g] decetero aliquem vltramontanum clericum[h] ordinare presumat: nisi a nobis specialē licentiā habeat vel ab episcopo de cui⁹ diocesi traxit originem ordinādus: vel in cuius dioce. beneficiat⁹ existit[i]: per eius patentes literas[k] causam rationabilem continentes: quare ipsum nolit aut nequeat ordinare. ¶ Eos vero quos contra premissa cōtigerit ordinari: manere volum⁹ absq̧ spe[l] dispensationis super hoc a sede apo. obtinēde suspēsos[m]: ac ordinantes penitentia cōdigna puniri. ¶ Omnib⁹ nostris penitentiarijs inhibentes districte: ne absq̧ licentia nostra speciali[n] cum taliter ordinatis dispensent: vel suas eis tradant litteras per quas cū ipsis debeat dispensari[o]. Gregorius. x. in generali concilio Lugduneñ.

¶ Qui scienter ordinauerint clericū alienū: ꝑ annū a collatione ordinum sunt suspēsi: et postq̄ suspēsio fuerit manifesta: poterūt subditi sine ipsoꝝ licentia a vicinis episcopis ordinari. Joan. and. Capm. ij.

a n'sit excōicatus.

nisi in casu. ca. vt periculosa. j. ne cle. vel mo. qui autē in apostasia recipit sacrum ordinē etiam si religiosus sit non dispēsatur cum eo per alium q̄ per papam. s. de apo. ca. vlti. qd intellige si vera erat apostasia per id qd habes. s. co. ex parte. et ibi no. apostate aūt īfames sunt. vj. q. j. infames. et iij. q. o. iiij. si qs a suo: ꝛ sic nō promouendi. xxiiij. distin. quando. [illegible] Et eodē ti. c. j. de triplici apostasia no. Joan. and.

a ¶ Irregulares. Siue ex crimine siue ex defectu: puta bigamia illegitimitate corporis vitio vel alio defectu Joan. and.

¶ Glosa sequēs signat cōtrariū et soluit.

b ¶ Patriam. De qua inquirere debet examināns ordinādos. xxiiij. dist. qm̄ ꝓpter patria etiā et natiuitatē carius vi' vili⁹ emi solet mancipium. ff. de edi. edic. ꝙ si nolit. §. si mancipia. contra. s. de iudi. cum deputati. Solu. non loquitur in ordinando qui subtiliter examinādus est: vt. s. de purga. ca. constitutus.

Pria et natiuitas operanť vt cari⁹ vł vilius vēdať mancipium.

c ¶ Noticia. Et ideo in his fieri debet examinatio s. de elec. postq̄. cum suis concor.

d ¶ Fugientes. xix. q. ij. due sunt.

e ¶ Huiusmodi ordines. Scȝ sacros.

f ¶ Episcoporum. Abbates etiam ordines cōferūt lxix. distin. quoniā videmus. s. de eta. ꝛ qualita. c. cū contingat: sed talibus cōferre non possunt. qd dic. vt j. de priui. abbates. in fi. Et presbyteri cōferūt psalmistatum. vt. xxiij. distin. psalmista. Additio. j. Habētes episcopalem iurisditionem vel quasi: vt in predicto ca. abbates. in fi. ꝛ vide qd scripsi in predicto. c. cū contingat super glo. Joan. and.

¶ Glosa sequens querit arguit contra ꝛ pro ꝛ soluit.

g ¶ Italie. Quid ecōuerso si episcopus vltramōtanus ordinet italicū? nō videtur hec decre. locum habere: quia penalis est: ꝛ sic restringenda: ꝛ sic propriū nō excedit casum. s. co. lib. de elec. statutū. de pe. di. j. pene. In cōtrariū videtur cū ꝑ omnia sit eadem ratio vtrobiq̧. ergo idē ius: nec videtur ista ampliatio vel extensio ſm ea que vides. s. de elec. si postq̄. vbi cōstitutio illa cupientes licet penalis locum habere declaratur in ꝓuisionibus ꝛ appellationibus ꝛ cōfirmationibus: de quibus ibi cautum nō erat. ad hoc. ff. de verbo. obli. l. a ticio. vbi eñ est eadem ratio: ꝛ penit⁹ omnimoda similitudo: non ꝓprie dicimus extendere. ff. ad. l. iuli. de adulte. l. si postulauerit. §. idē. ff. de edē. quedam. §. nūmularios. tunc enim pene dicūtur extēdi. quādo ad casum nō oīno similem extendūtur ꝛ sic intelligūtur cōtraria. facit ad hanc questionē qd no.

Extensio qñ dicať fieri.

moderni. ꝛ Hostiē. precipue. s. de elect. nichil. ꝛ Guil. et Gar. eo. ti. auaricie. Dubitando credo per primam rationē ꝙ hec decre. in italicis vltra montes ordinatis locum nō habeat: ꝛ potest esse ratio: q2 vltramōtanus citra montes existēs habet duo remedia: vt cito mittat ad propium episcopū vel a papa saltē qui sibi vicinus est licētiā postulet: qd non sic facile pōt italicus vltra mōtes existens habebant ergo in hoc casu locum antiqua et moderna iura: istud autem suū scriptum casum nō excedat.

¶ Glosa sequēs querit. ar. negatiue ꝛ affirmatiue soluit et suo respōdet. ponit opi. contrariā.

h ¶ Clericū. qd dices si laicū ordinet in clericū videť ꝙ tunc locū nō habeat per iura glo. ꝓxi. alleg. ꝛ ad h⁹ s. in prin. decre. sed cōtra. j. c. vlti. cum suis cōcor. ꝛ eadē est ratio vtrobiq̧. ergo idem ius erit. Solu. credo ꝑ vltimo dicta ꝛ de laico in clericū ordinato hanc cōstitutionem intelligi: ꝛ facit qd dic. i. j. c. proxi. ꝛ litterā lege punctando post vltramontanū. ꝛ non post clericū. ꝛ sic tunc verū intellectū habebis: et licet ꝓhemiū de sacris loquať: cōstitutio generaliter loquitur. vel dicūtur hic sacri ordines large vt comprehendātur minores. sic. s. de biga. c. j. de hoc. xxxij. distin. in summa. alij contra.

Ordines minores large dicunť sacri.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

i ¶ Existit. Subaudi vel vbi habet domiciliū: licet alibi natus fuerit. j. eo. cū nullus. j. rñ. nisi dicere velis hoc speciale in hoc casu: qd credo verū. Et licet al's videam vnū ius suppleri per aliud. vt. s. de elect. is cui. tñ istud non credo suppleri per illud: al's facillimum erit vltramōtano infami se facere ordinari: qd vetat hec constitutio. [illegible] j. Jo. mo. ꝛ Archi. contra per rationē sequentem ad quā alleg. Jo. mo. C. de diuer. re. l. j. ff. man. l. fi. Joan. and.

k ¶ Lfas. Hic no. duo specialia. ꝓmo casum in q̄ scriptura requiriť: ꝛ habes de hoc. s. de ꝓba. tertio. ꝛ dixi. j. de censi. c. j. scd̄o ꝙ non sufficit licētia nisi exprimatur causa. ꝛ est si. j. de sen. excō. cum medicinalis.

l ¶ Absq̧ spe. Si. s. de elec. c. j. in fi. episcopus ergo super executione secū nō poterit dispēsare: vt olim poterat. ix. q. ij. lugduneñ.

m ¶ Suspensos. In casu isto celebrans irregularitatem incurrit: ꝛ de hoc dicam. j. c. proxi.

n ¶ Speciali. Sic. j. de offi. vica. c. ij. ꝛ iij. j. de peni. ꝛ re. c. ij. de regu. iur. in generali.

o ¶ Dispēsari. Qd eñ ꝑ se non possunt nec ꝑ alios poterūt. vt. xlvj. dis. sicut. xxiij. q. vlti. his a quibus. sicut ecōuerso. j. de reg. iur. potest qs. ꝛ ibi plene dixi.

divisio

Eos qui. ¶ Tria facit. Primo punit ordinātem. Scdo ratificat penas ordinati ibi: his que. Tertio licentiat clericos ordinādos ibi. Clericis. Jo. and.

Casus dñi hel. ¶ Casus. Ticius diocesis lemouicen. tpe ordinū celebrādoꝝ se pñtauit epo picta. ⁊ petijt ab eo ordinari Eps picta. fuit leaui: nō petijt ab eo clerico ticio an haberet licentiā a suo epo quē clericū sciebat ipse eps esse diocesis lemouicen. ⁊ ordinauit eū. vtrū iste ticius ordines recepe rit: certū est ꝙ sic. sed tñ est suspēsus ab executione suoꝝ ordinum. Sed vtrum epo picta. ordinās puniat? Rñdet ꝙ sic. qꝛ per vnū annū continuū est suspensus ab ordinum celebratione. Or sanctissime pater querit ꝙd interim faciēt clerici diocesis picta. qui durāte illo anno volūt ordinari? Rñdet ꝙ ipsi sine licētia ꝓprij epi poterūt ordinari a ꝓximis epis [aliene] id est nō sue. nā clericus pōt esse aliene parrochie ⁊ sue. qꝛ clericus respectu domicilij habet propriā diocesim. lꝫ rōne originis sit aliene dioceſ. ideo glo. exponit aliene. i. non sue nec ratione domicilij. nec ratione originis. nec ratione beneficij nam clericus quantū ad facultatē recipiēdi ordines habere potest tres epos. scilꝫ epm domicilij epm originis ⁊ epm beneficij. vt. i. c. proxi.

Eos qui[a] clericos[b] parrochie[c] aliene[d] absqꝫ superioris ordinandorum licentia[e] scienter[f] seu affectata[g] ignorantia vel quocunqꝫ alio figmento,[h] quesito presumpserint ordinare[i]: per annum[k] a collatione ordinū[l] decernim[9] esse suspēsos. ¶ His que iura statuunt[m] cōtra taliter ordinatos in suo robore duraturis. ¶ Clericis quoqꝫ parrochie taliter[n] suspensorum postqꝫ eorum suspensio fuerit manifesta[o] absqꝫ ipsorum etiam licentia[p] interim[q] recipiēdi ordines ab alijs vicinis[r] episcopis: alꝭ tamē canonice[s]: liberam cōcedimus facultatem.

a ¶ Eos qui. Generaliter loquitur vt cōprehendat quibus cōpetit ordinare. de priuile. quia circa.

b ¶ Clericos. De laicis dic. vt. i. c. vlti.

c ¶ Parrochie. Id est diocesis. ix. q. ij. lugdun. quā doqꝫ econuerso. de pecul. cle. c. ij.

d ¶ Aliene. i. nō sue: siue sit ꝓxima siue remota. ix. q. ij. c. j. ⁊ c. epm. lxxj. di. ꝑ totū. s. eo. ꝙ translationē.

Sciencia vel ignorātia q̄n psumatur.

e ¶ Licētia. Quā quis dare possit dicit. i. c. pxi.

¶ Glosa sequens querit. arg. pro ⁊ soluit.

f ¶ Sciēter. Sed nūquid scire presumet vel ignorare? videtur ꝙ ignorare. ff. de ꝓba. l. verius. i. de regu. iur. presumitur. Dic ꝙ presumet sciens: nisi ꝓbet ignorantiā. ad hoc. s. de elec. innotuit. ibi: nec ꝓbare cogimus ⁊c. † quia quēlibet ordinandum scrutari tenetur. vt. xxiij. distin. qui episcopus. xxxiiij. dist. quādo. videtur autem ad eam probandam sufficere iuramentum. vt. s. de elect. vt circa. ⁊ c. nulli. Et licet per alios examinet ex sua negligentia eorū culpa sibi imputabitur. ad hoc de symo. in tantum.

† Concor. l. tutor. cū ꝫ bo. glo. C. ꝺ pi. tuto. et Bar. et bal. l. l. pupill[9] ff. de ac qui. here.

¶ Glosa seq. alleg. vnā concor. ⁊ soluit duo dubia.

g ¶ Affectata. Equipollēt ꝙ sciētia ⁊ affectata ignorātia. de clan. despon. cū inhibitio. ⁊ dr affectata ex ꝙ scire potuit sꝫ noluit immo dissimulauit. C. de ince. et inuti. nup. l. ꝙ ꝯtra. Et dico ꝙ si iurauit se ignorare vt dixi in pri. glo. altera ps habebit necesse ꝓbare scientiā vel affectatā ignorantiā ⁊ ꝓbabit hoc ꝑ argumēta vel coniecturas ꝓbabiles. s. de renun. c. ij. eo. lib.

Ignorantia affectata ⁊ scia equipārantur

h ¶ Figmēto. Sic. s. de elec. auaricie. vel qꝛ forte dicit scholaris est quē bene ordinare possum: vel fingit licentiam datam fuisse: vel dicit epm ordinādi amicū suum ita ꝙ bene habebit ratā. ix. q. ij. lugdun. vel scire dissimulauit litteras dimissorias surrepticias esse: vt ibi no. hug. vel in fraudē constitutionis huius aliquem in suum familiarem recepit. vel ei beneficium

Figmēta varia q̄ cōmittūt

contulit: hec et similia sunt figmenta.

i ¶ Ordinare. Etiā ad primā tonsurā. lxxj. dist. primatus. de eta. ⁊ quali. cū cōtingat. ꝙ dic. vt. i. c. vlti.

p epos ordinātes clericos.

¶ Glosa sequens ponit duas opi.

k ¶ Per annū. Continuū. s. de elec. ꝓuida. No. ius nouum: qꝛ olim certa pena contra tales nō fuerat statuta fm quosdā sed fm Guil. hic mittigat pena: quia olim ꝑ annū a celebratiōe misse suspēsus erat. et deponi debebat vt. ix. q. ij. nullū. (l) Puniūtur ergo in quo peccauerūt. j. q. j. si ꝙ. s. de his que fiūt a maio. par. ca. quesiuit. Additio. j. vij. q. j. episcopus in dioecsi. Joan. and.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

l ¶ Ordinum. Omniū fm Guil. ⁊ Gar. ⁊ ꝑ hāc litterā. ⁊. s. e. vel nō est cōpos. vbi punit in collatione olim ordinū: qui in diaconatu peccauit: ⁊ si papa voluisset eū tantū illo quē cōtulit priuari exꝑssisset. vt. s. eo. litteras. ⁊ c. vlti. nec de iure frui dꝫ maioribus ꝙ minoribus caret. ff. de ser. expor. cui pacto. ⁊ de or. ab epi. c. j.

¶ Glosa sequens querit. alle. pro ⁊ cōtra ⁊ soluit.

m ¶ Statuūt. ꝙ scꝫ ordinatio r ata non habeat quo ad executionē. ix. q. ij. per totū. lxxj. di. c. j. quedā iura dicūt eos deponēdos. vij. q. j. eps in diocesi. Sed nunquid suspēsus est sic ordinatus ab executione vel an habet executionē nisi interdicat? ⁊ videtur ꝙ necessariū sit interdictū. s. eo. ti. ꝙ translationē. ibi interdicēda est ⁊c. ad idē de offi. archidia. significasti. Sed cōtra sicut nō tenet sentētia data a nō suo iudice: sic nec ordinatio. vt. lxx. distin. neminē. lxxj. distin. per totū. Sol. dicas illum suspēsum ipso iure sed nō illa suspensione ꝙ irregularitatē iducat: sꝫ suspēdendū illa: vt in decr. ꝙ trāslationē. fm Hosti. ⁊ Guil. Additio. Qui etiā no. in spe. ti. ij. §. iuxta. ver. itē est irregularis ⁊ cōcor. Jo. mo. Jo. an.) Et Gar. vñ ⁊ in forma dispēsationis ꝙ talib[9] dat ab apo. se. dr ipso ab ordinū executiōe suspēso. lꝫ igit suspēsi sint a iure: nichilomin[9] ⁊ ab homine suspendent ꝙ est verū nisi in casu. s. c. proxi.

Ordiat[9] a nō suo epo sine licentia sui superioꝝ an sit ab executiōe suspensus.

¶ Glose due sequentes soluunt duo dubia.

n ¶ Taliter. Qꝛ. s. ordinauerūt clericos aliene diocesis ⁊ ꝑ hoc dico ꝙ secus erit in alijs casibus in ꝙbus hoc nō inuenit expressum ad hoc. s. ti. pxi. c. j. de concess. prebē. qꝛ. s. de elec. suffraganeis. Additio. Habet aūt eꝗtatē hec pena: vt sicut alienos sine licētia ordinauerūt: sic ⁊ sui sine coꝝ licētia ordinētur. Joan. an.

o ¶ Manifesta. Per euidētiam facti. s. de cohabi. cle. ca. vlti. vel qꝛ est iuris notoriū. et. i. eo. titu. vestra ⁊. s. de verb. signi. cū olim. alꝭ in dubio a proprio prelato non recedent. viij. q. iiij. nōne. Joan. and.

p ¶ Licētia. Qꝺ enī a iure cōcessum est viterꝰ non est necesse a iudice postulari. ff. de consti. insti. l. ꝙ sub cōditione. §. vlti. C. de thesauris. lib. x. l. vna. Joā. an.

q ¶ Interim. Scilꝫ anno suspensionis durante.

¶ Glosa sequens ponit opinionem.

r ¶ Vicinis epis. In sua diocesi. qꝛ nō itrabūt absqꝫ sua licentia parrochiam suspensi. vt credo fm Guil.

s ¶ Canonice. Scꝫ precedēte debita examinatiōe ⁊ scrutinio ⁊ tpib[9] debitis. s. e. ti. de eo. et mō debito scꝫ

Ordiatio clerici q̄n

dicat canonica. diuisio

nō furtiue vel p saltū vel p plures sacros eodē die vel duobus cōtinuato ieiunio. s. co. litteras. ⁊ c. dilect⁹.

Um nullus. Sunt quattuor ptes que patēt per §. Et determinat nota. per Hosti. in summa huius §. a quo. in pnci. ⁊ per Inno. ꝯ cle. pegri. super rubrica. al's. s. ca. j. Ioan. an.

Casus.

Bonifacius. viij. Eps originis domicilij, vel ecclesiastici beneficij cōmendaticias ad ordines dare pōt: inferiores plati non: nisi ex priuilegio. nec officiales epōrum: sʒ hi qui habent administrationem spiritualium illas bene concedunt. Capitulum. iij.

Um nullus clericum parrochie alienie preter supioris ipsius licentiam debeat ordinare: supior intelligitur in hoc casu episcopus de cui⁹ diocesi est is qui ad ordines promoueri desiderat oriūdus: seu in cuius diocesi beneficiū obtinet ecclesiasticum seu hʒ (licet alibi nat⁹ fuerit) domicilium in eadē. Inferiores ꝗʒ prelati religiosi vel alij nisi eis ꝙ suos clericos aut subditos possint a quo voluerint epō facere ordinari a sede aplica spāliter sit indultū vl officiales epi (cum ad hoc se ipsi⁹ offm nō extēdat) hmōi nequeunt licentiā impartiri. Epo aūt in remotis agēte ipsius in spiritualib⁹ vicarius generalis: vel (sede vacante) capitulum seu is ad quem tūc tempis administra

Casus. Falsis dñi helye.

Dictū fuit. s. p discursum huius ti. ꝙ clericus promoued⁹ ad sacros ordines nō pōt pmoueri ab alio ꝗ̄ a ppo epō nisi de licētia ppij epi: dubitat quis dicatur pprius eps ꝗ̄tuʒ ad dandū facultatem recipiēdi ordines ab alieno epo. et etiam ꝗ̄tū ad facultatem ordinandi? Rñdet ꝙ cleric⁹ maxime bñficiatus dicitur hēre tres epos. s. epʒ originis, epm domicilij, ⁊ epm beneficij. Et omes isti possunt ordinare ⁊ dare licentiā recipiēdi ordines ab extraneo epo: ⁊ ideo quilibet istoꝝ ꝺr proprius eps. Sʒ qd de alijs prelatis inferiorib⁹: vtrum possint dare licentiam recipiendi ordines ab alio ꝗ̄ ab epo? Respōdet ꝙ non: nisi sibi fuerit spāliter ꝯcessum a sede apo. vt ipsi possent facere ordiari clericos vel subditos suos a quo malēt epō dūmodo xpiano. Sed qd de officiali epi vtrum possit dare facultatem recipiēdi ordines ab alio epo? Rñ. ꝙ nō regulariter: eo ipō ꝙ est officialis nisi de hoc fieret expssa mētio in creatione officialis. Sed quid de vicario gnāli epi. Dicēdum ꝙ si eps sit absens in remotis partib⁹: vicarius suus gnālis poterit dare illam facultatem. Sed quid ponam⁹ ꝙ in hac diocesi est prioratus dependens a monasterio cluniacen. abbas cluñ. cōtulit prioratū in hac diocesi existentē alicui de illis partib⁹: ⁊ iste priorat⁹ est manualis: qꝛ reuocabilis ad nutum abbatis: vtrum prior ⁊ suus ꝯsocius possint se facere ordinari ab epo pdicta. Rñ. ꝙ sic: licet ille prioratus sit reuocabilis ad nutum abbatis cluniacen.

a Nullus. Gnāliter loquit. vt dixi. s. c. pri.
b Clericum. Uel laicum. j. ca. pri.
c Parrochie. i. diocesis.
d Ordinare. s. c. pri. cum suis concor.
e Hoc casu. s. i dāda tali licētia. hoc dixi: qꝛ multis alijs modis ꝺr qs subdit⁹ alteri⁹ et de ei⁹ foro. qꝺ dic vt. s. de fo. ꝯpe. c. vl. ⁊ ff. de iudi. heres absens. §. j.
f Eps. Ergo nō inferior. vt. j. §. pri. ⁊ est si.
g Ordines. qscūqꝫ minores vel sacros. s. de elect.
h Oriund⁹. Dicit eñ qs ibi domiciliū [cū ex eo. retinere vnde oriundus est. ff. de sena. l. pe.

Glosa ista soluit duo dubia.

i Ecclesiasticum. Ad differentiā alteri⁹ bñficij vl puent⁹ secularis: ⁊ talia ecclesiastica bñficia sine institutione canonica obtineri non possunt. vt. j. de reg. iur. c. j. cū suis cōcordan. ⁊ intelligo siue istud sit beneficium pter qꝺ ordinē recepit siue nō: cum gnāliter et nō distinguēdo loquat: vñ nec distiguere debeo. ꝗ. q. vj. ꝯsuluisti. s. de trāsla. inter corporalia.

k Domiciliū. pt qs hēre domiciliū i plurib⁹ locis. ff. ad munici. l. assumptio §. iuris prudentibus. de fo. cōpe. ex pte. B. §. de rescript. dilect⁹. ij. qꝺ verū est si in vtroqꝫ se eqliter collocauit. vt ibi ⁊. j. de sepul. c. ij. al's ibi dicet hēre domicilium vbi maiorē prē rerū suaruʒ hʒ. ff. ad munici. ei⁹. §. vl ti. C. vbi se. vel cla. senatores. al's sola domus possessio ꝗ̄ in ciuitate alta cōparat domicilium n facit. ff. ad muni. libert⁹. §. sola

l In eadem. Subaudi vl dominus papa. s. c. j. ⁊. j. §. pri. ipse ei ordinari⁹ est singuloꝝ. ix. q. iij. cūcta p mundū. Et roma cōmunis est patria. ff. ad munici. roma. et ibi pōt quilibet conueniri: vt. s. de fo. cōpe. ca. vlt.

Domicilium an possit haberi in plib⁹ locis.

Roma cōis est patria.

m Prelati. puta abbates, archipbri, vel archidiaconi. et habebas de his. de offi. archidi. significasti. dicit enim canon lras epi necessarias ⁊ non inferioris lxxj. di. extraneos.
n Subditos. Laicos.
o Epo. Dum tñ catholico. ⁊ habes de hoc priuilegio. s. de prescrip. veniens.

Glosa ista reci. per questionem.

p Indultū. subaudi vel nisi habeāt ex ꝯsuetudie pscripta vt hoc facere possint. in hoc casu bñ valet cōsuetudo ꝺm Io. qui hoc no. ix. q. ij. epm. ⁊ facit qꝺ no. Ber. s. de offi. archidi. significasti. nec eñ cōsuetudo reuocatur p nouā ꝯstitutionē. s. de ꝯsti. ca. j. eo. lib.
q Non extēdat. Nisi habeat spāle mādatum. ad hoc. vt. j. de offi. vica. ca. ij. ⁊ iij.
r Epo. Sup hoc vide quod not. Ber. ⁊ moderni. de offi. archi. significasti.

Glosa ista querit ponit opi. ⁊ soluit.

s Remotis. Quē locū dicis remotū? dicūt quidā de citra ⁊ vltra mōtes p decre. s. de elec. nichil. sʒ hoc est falsum ꝙ solū talis locus dicat remotus: qꝛ aliud est dicere valde remoti vt ibi: ⁊ aliud remoti vt hic: sicut aliud est dicere cautio: qꝛ tūc intelligit nuda cautio. vt. C. de verb. sig. sancim⁹. ⁊ aliud sufficiēs cautio ⁊ tūc itelligunt pignora vel fideiussores. ff. mā. si mādato. §. vlt. Sʒ videt ꝙ remoti dicāt extra puīciā. s. de elec. corā. C. de pscrip. x. vl. xx. an. l. vl. vel vltra duas dietas. s. ꝯ rescrip. nōnulli. vel vltra vnā. vt eo. li. e. tit. statutū. Satis credere hoc arbitrariū iudici qs locus dicat remotus. Additio. Concor. Hostiē. ꝯ sen. exco. relatū. ⁊ Archi. j. de testa. c. ij. ij. rñ. Hodie talib⁹ vicarijs dat sup hoc expssa ptās ita ꝙ etiā epis psentibus tales licentias concedunt. Io. an.

Locus qñ dicatur remotus

t Capitm. qꝺ tūc in spūalib⁹ administrat. vt. s. ti. [pri. ca. vlti. ⁊ pe.
v Is. puta visitator. lxj. di. quoniam. s. tit. pri. ca. vlti. s. de elec. is cui.

a ¶ Religiosi. Etiã exempti: vt aliqua fuerit dubitatio: et per id qđ dicit in non exemptis. vel fuerit dubitatio: qꝛ non erãt ꝑpetui. ꝛ hoc est verius. Additio. Fa. clemen. de sup. neg. pla. c. j. §. pmissa. per quã reprobat opinio dicẽtũ ꝙ i bñficiis ecclesiasticis nõ ꝑpetuis: eps tal' beneficij nõ dat cõmẽdaticias. Jo. an. an.

b ¶ Socij. Nõ enĩ ibi debẽt eẽ soli: qꝛ ve soli ꝛc. ecclesiastici. iuj. vij. q. j. illud. de sta. mona. mõachi. ꝛ pbat co. ti. tu. quod dei timorem.

c ¶ Oriundi. Quia tunc possent ratione originis. vt. s. j. rñ. ꝛ sicut pñt ordinare ita dico ꝙ commendaticias ad ordines dare: vt ibi.

diuisio — Ullus eps ¶ Duo facit. Primo phibet. Scđo pũit ibi. qui vo. Do.

Additio dñi helye. ¶ Dictũ fuit in ca. eos. s. eod. ꝙ eps extrane⁹ nõ potest ordinare extraneos clericos sine licentia ꝑprij epi. Sed qđ de laico vtrũ extrane⁹ epus possit laico conferre primã tõsurã impune? Rñdet ꝙ nõ: immo est suspensus per vnum annum a collatiõe prime tonsure. [diffinitũ] vt si vir velit pmoueri ad sacerdotiũ ꝙ fiat cũ ꝯsensu vxoris sue: que sit ãtiqua et voueat continentiam. Nam si esset iuuenis oporteret ꝙ intraret religionem.

d ¶ Alius. Puta abbas vel pbr̃ q̃ psalmistatũ ꝯferre pñt. lxix. dist. qm̃. xxiij. dis. psalmista. Additio Uide qđ dixi. s. ca. j. sup glo. abbates. Jo. an.

Infãs qs dicatur. e ¶ Infanti. s. minori. vij. annorũ. septẽni ĝ põt conferre tõsurã. xxviij. di. de his. ꝛ. lxxvij. dis. in singulis. et facit. s. de elec. ex eo. de pben. sup inordinata. et qđ ibi no. Joan. an.

f ¶ Intraret. Ergo minor. vij. an. põt religionem intrare: qđ verũ est. sed pcise nõ obligat. vt. s. đ regula. qꝛ in insulis. ꝛ ca. ad nostrã. ꝛ dic vt. j. de regu. is q. ꝛ ca. nõ solũ. ꝛ ca. se. Additio. Saltẽ ꝑ oblationẽ parentum vel tutorum. Jo. an.

g ¶ Supioris. vt. s. ca. pri. j. rñ. Jo. an.

h ¶ Homini laico. qđ appet: qꝛ ꝯfert primã tonsurã. Olim volebãt quidã dicere ꝙ clericũ alteri⁹ epi quis non põt ordinare sed laicũ sic: ꝛ hoc dicebant ꝑ decret. s. eo. eos q. ꝛ hoc falsum erat. vt. lxxi. dist. pmat⁹. vbi etiã de laico expssum erat. Additio. Intellige de laico qui nõ transtulit domiciliũ. vt ibi no. Jo. an. an.

i ¶ Aliene. Jd est non sue: quia etiã si aliene essent dummodo ꝛ sue nichilominus poterit ordinare.

k ¶ Tonsurã. Per quã imunitate gaudet: ꝛ clericalis ordo ꝯfert. s. de eta. ꝛ quali. cũ contingat. Jo. an.

l ¶ Diffinitũ. Qđ dic vt no. s. đ ꝯuer. ꝯiug. ꝯiugat⁹ Additio Et hic terminantur que ibi no. Jo. an.

tio spiritualium noscitur pertinere: dare possunt licentiã ordinãdi. ¶ Possunt episcopi ordiare priores prioratuum non exemptorum et ipsorum socios q̃diu morantur in illis: licet inde non fuerint ordinãdi. Joannes andree.

¶ Religiosi[a] vero a suis superioribus in non exemptis prioratib⁹ deputati priores et eorum socij[b] possunt a locorum diocesanis q̃diu morantur in ipsis prioratib⁹ ordinari licite: licet non sint de eorũ diocesib⁹ oriũdi.[c] J dẽ.

¶ Eps seu alius inferior prima tõsurã infanti non ꝯfert: nisi religionẽ intret: nec hoi illitterato: nec hoi alteri⁹ diocesis absq; sui plati licẽtia: nec etiã ꝯiugato nisi religionem intret aut ad sacros pmoueat legitime: al's contra faciẽs punit: vt hic. h. d. zeu.

Capitulum. iiij.

Ullus eps vel quiuis alius[d] ĩfanti[e] (nisi forte religionẽ itraret[f]) seu illiterato: sed nec absq; sui supioris[g] licẽtia hoi[h] diocesis aliene[i] clericalẽ presumat cõferre tõsurã[k]: nec etiã cõiugato nisi volẽti religionẽ intrare: aut ad sacros ordines pmoueri: put est sacris canonib⁹ diffinitũ[l]. ¶ Qui vero cõtra fecerit (vt in eo in quo peccauerit[m] puniat) p vnũ annũ[n] a collatõe clerical' tõsure dumtaxat[o] nouerit se suspẽsum[p].

¶ De etate ꝛ qlitate ꝛ ordine pficiendorũ. Bonifaci⁹. viij.

¶ Eps dispẽsat cum maiore xx. annis in dignitatibus et psonatibus nõ curatis. si aliđ nõ obstet hoc dz. Dominicus Ca. vnicus.

Ermitti-

m ¶ Peccauerit. De hoc q. fi. a maio. par. capi. quesiuit. ¶ Glosa se. q̃rit ꝛ remittit.

n ¶ Annũ. Integrũ ꝛ cõtinuũ. s. de elec. pront da. eo. li. Quid si sit bissextus? dic vt no. Jo. ly. di. c. ij. ꝛ Ber. s. de p. sig. q̃siuit. ¶ Glo. se. not. p opinione.

o ¶ Dũtaxat. Jd est tñmodo ꝛ no. p eo qđ dixi. s. eo. tit. eos qui. qꝛ si ibi papa voluisset solũ illos esse puatos a collatione ordinis quẽ intque cõtulerunt ꝛ hoc expssisset sicut ꝛ hic fecit ad idẽ. s. eo. lras. ꝛ c. dilect⁹. ꝛ. s. de deci. ad audientiã. Et intelligo hoc verũ qñ solã clericalẽ tõsurã cõtulit: al's et in vlterioribus quos cõtulit punit per iura supradicta. ꝛ. j. q. j. si qs. ¶ Glosa seq. querit ꝛ soluit.

p ¶ Suspensum. Ipso iure. Sed nũquid tonsurã licebit tũc ab alio epo subditis suis recipe? dic ꝙ cũ hoc non reperiatur expssum nõ videt sic licere.

¶ De etate ꝛ qualitate ꝛ ordi. pficiẽ. ¶ Dictũ fuit. s. de qualitate ꝛ etate pmouendorũ ad sacros ordines nũc est videdũ de etate ꝛ qualitate ꝛ ordi. pficiendoꝝ. i. pmouẽdoꝝ ad bñficia ecclesiastica obtinenda: iđ cõpetẽti ordine annectit rubrica de eta. ꝛ qualita. ꝛc. Continuatio d. helie ¶ Glosa seq. ponit quid determinat.

Ermittim⁹. Nõ diuidit: qꝛ breue. Determinant p istud. c. no. p Ber. s. đ elec. cũ in cũctis. §. iferiora. ꝛ. c. ti. cũ dilect⁹. s. e. ti. idem coꝝ. ꝛ. c. ptere a. p ipz et modernos. ... Et in Spe. ti. ij. §. nũc đ epoꝝ. p. iiij. Jo. a.

Additio dñi helie. ¶ Pro intellectu hui⁹. c. psupponẽdũ est pmo qđ habet in. c. cũ in cũctis. §. iferiora. de elec. in an. videlz ꝙ in pmouẽdis ad bñficia ecclesiastica etiã simplicia requirit ꝙ talis. xxiij. annũ cõpleuerit ꝛ attigerit. xxv.

Casus l'alis d. helie ¶ Titius Uacãte aliq̃ dignitate simplici. i. sine cura: qꝛ obtinẽs eã nõ hẽbat iurisditionẽ in foro pniali nec cõtẽtioso. Eps illã dignitatẽ affectabat ꝯferre Titio minori. xxiij. anoꝝ: qrit an possit eps dispẽsare cũ ipso Titio minore ꝛ sibi ꝯferre illã dignitatẽ? Rñ. ro. põti. ꝙ sic. dũ tñ ñ hẽat ille titi⁹ aliũ đfectũ. qꝛ si eẽt illegiti

tim⁹ habilitatio spectat ad papã quo ad sacros ordines ⁊ dignitates. lz epũs posset dispẽsare in minoribus ordinibus. vel etiã si iste ticius minor. xxiiij. annorũ sit legitim⁹ filius ⁊ in mr̃imonio nat⁹. sed pater ei⁹ habuerat illã dignitatẽ. ¶ Nota primo ex hoc tex. ꝙ de lege cõi minor xxiiij. annoꝝ nõ põt obtinere dignitatẽ vel ꝑsonatuz. etiã si sit simplex. hoc est nõ habeat iurisditionez in foro penitentiali vel cõtẽtioso. ¶ No. vlteri⁹ ꝙ epi possunt dispensare i simplici dignitate vel ꝑsonatu super defectu etatis. ¶ Nota finaliter ꝙ ad hoc vt episcopus possit dispensare requiritur ꝙ ille compleuerit annum. xx. ⁊ attigerit. xxj. Idem dicimus in promouẽdis ad abbatiam. c. indẽnitatibus. ꝟ. de elec. eo. lib.

Notabilia.

mus ᵃ vt episcopi ᵇ cũ his qui xx. annum compleuerint ᶜ: ꝙ dignitates vel ꝑsonatus quibus animarum cura non imminet ᵈ valeant obtinere possint (si aliud nõ obstat canonicum ᵉ) libere dispensare ᶠ.

¶ De filiis pbroꝝ ⁊ aliis illegitime natis. Bonifa. viij.

¶ Cũ illegitime natis dispẽsant episcopi in minorib⁹ ordinibus ⁊ beneficio sine cura dũmodo sit tale in q̃ alias dispensare possint: in aliis dispẽsatio pape requirit̃. Ioan. and.

Capitulũ. j.

Is qui defe-

¶ Glosa seq. tripliciter opponit ⁊ respondet.

a ¶ Permittim⁹. Uidebat̃ ꝑmissum etiã in citeriori etate. arg. a ꝯ̃trario illius decre. ꝟ. e. indecorũ. ⁊ arg. directo illi⁹ decre. e. ti. ex rõne. ⁊ arg. a pari illi⁹. eo. ti. preterea. nã i decre. ex rõne. dispẽsant cũ decẽni. i decre. ꝑterea. dispẽsant in ordine: ꝟ a pari rõne i etate: vt ibi no. Hostiẽ. Sed ad primũ dic ꝙ ar. a cõtrario nõ ꝑcedit vbi reperit̃ in iure ꝯ̃triũ: lz alias sit fortissimũ. de his que fiũt a prela. cũ ap̃lica. in fi. sed cõtrariũ reperit̃. ꝟ. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. ergo nõ ꝑcedit: argumẽtatio illa. Ad decre. ex ratione. dico illud fuisse ex speciali mẽdato pape. Ad decre. preterea. dico valde maius esse, pati defectũ in etate q̃ in ordinibus: vt per te vides: ⁊ probatur de insti. c. ij. j. eo. lib. ⁊ de ꝑbẽ. si pro clericis. noua sit igitur hec permissio.

Argumentũ a ꝯ̃trio nõ semper ꝑcedit.

b ¶ Episcopi. Inferioribus credo vetitũ. ⁊ facit. ꝟ. titu. proxi. c. iij. j. ⁊. ij. rñ. ꝟ. de elec. cum ex eo.

¶ Glo. seq. iducit tria silr̃ia. scḋa ps reci. ꝑ questionẽ.

c ¶ Cõpleuerint. No. non sufficit attingere sicut in epo. ꝟ. de elec. cum in cũctis. ⁊ in abbatissa. ꝟ. de elect. indẽnitatibus. j. rñso. ⁊ in delegato. ꝟ. de offi. delega. cũ vicesimũ. Et qḋ dixit hic papa de. xx. an. idẽ si voluisset dicere potuisset de citeriori vel vlteriori tẽpore. q: ista talia sunt illa de quib⁹ dicit lex ꝙ nõ omniũ que a principibus fiunt ratio reddi põt. ff. de legi. nõ omniũ. ⁊ de hoc. ꝟ. de rescri. si quãdo. tamẽ satis eque cõcordando ad alia iura. de. xvij. an. cõstituisset sicut in ꝓcuratore ad negocia dicimus. j. de ꝓcu. qui generaliter. §. vlt. ⁊ sicut de aduocato. ff. de postu. l. j. ⁊. iij. q. vij. §. tria. sed vt predixi sic placuit principi: et sufficit sic scriptũ esse. ff. qui ⁊ a qui. prosperit. vj. q. iij. scriptum est in lege. ꝟ. de fer. c. ij. in princi.

Rõnez de arbitrariis reddẽ non cogimur.

d ¶ Non imminet. In illis ergo secus sicut ⁊ in parrochialibus ecclesiis. ꝟ. de elect. licet canõ. ⁊ hoc forte voluit dicere Io. qui no. de elect. cũ dilecti. ꝙ in minoribus dignitatibus simplex episcopus dabit veniam etatis: vel forte aliter intellexit.

e ¶ Canonicum. Quia non sunt illegitimi. non corpore vitiati. nec bigami: nec criminosi.

¶ Glosa sequẽs primo querit et remittit. secũdo querit ⁊ ponit opiniones contrarias.

f ¶ Dispẽsare. Sed nũquid ꝑmouẽdo dispẽsat: de hoc vide. lj. di. q̃ in aliquo. liiij. di. si seru⁹. in ꝑma glo. lxxxi. dist. si qs sine. xvj. q. j. eccl̃ia. de cõces. ꝑben. litteras. de scis. fraternitatis. ⁊ ꝑ modernos. de fi. ꝑsbyt. veniẽs. ⁊ de cle. ꝑiu. diuersis. Et satis est eundẽs. arg. ꝙ ꝑmouẽdo nõ dispẽsat: q: punit̃ ꝑmouẽs. ꝟ. de elec. nichil est. sed hic determinatũ est de patiẽte defectũ in etate. Quid de patiẽte defectũ in ordinib⁹ si eligat̃ ad tales ꝑsonatus vel dignitates sine cura. nũquid necessaria est epi dispẽsatio: vel an de iure cõi ad illa talis eligi possit. Tenẽt Innocẽ. Ber. ⁊ Cõpo. ꝙ de iure cõi ad illa talis eligi possit. arg. a cõtrario decre. cũ in cũctis §. inferiora. ⁊ dicit idẽ eodẽ arg. ꝑ decre. ꝟ. eo. preterea. Ad ca. lx. dist. ꝑ totũ rñdent, illa correcta cõtraria consuetudine: vel cũ ibi dicatur in archidiaconũ nõ debere quẽ assumi nisi sit diaconus. in prepositũ nisi sit presbyter. patet illa correctio ꝑ decre. cũ in cũctis §. inferiora. que de ordine nichil dixit: ⁊ ꝑ id qḋ ibi dicit si moniti non fuerint ⁊c. ⁊ hoc no. Inno. in predicto. §. ⁊ de re iudi. cum olim. et Cõpost. eo. ti. dudum. j. Ad decre. dudum. ij. dicũt ꝙ idẽ iudiciũ est q̃ ad pluralitatẽ: vel allegatio fuit illa Hostien. cõtra in decre. predicta, preterea. ⁊ in decre. cum in cunctis. pro quo facit qḋ not. Ber. de his que fiunt a maio. par. ca. ex ore. in glo. q: erat. et hec opinio expressa erat in decisa ipsius decre. ex ore. ⁊ probatur optime de elect. dudũ. j. Ad id qḋ dicitur de capitulis. lx. distin. per totũ. in quib⁹ dicitur ꝙ archidiaconus diaconus ⁊ prepositus pbr̃ debet esse. dico sm̃ Hostien. ibi subaudit̃ dum vel subdiaconus: cũ in epm etiam possit eligi de eta. et quali. a multis.

Dignitas vel ꝑsonatus an possit obtineri ꝑ illũ q̃ patit̃ defectũ in ordinibus.

¶ De filiis pbroꝝ. ¶ Sub bulla fuit. ⁊ aliis nõ legitime natis ⁊ merito: q: nigrũ de primis expresse non loquitur. et ꝑpter plura infra dicẽda in dispensationis formam q̃ rescripti. in Spe. eo. titu. in fi. Ioan. and.

Additio.

¶ Dictũ fuit supra titulis precedẽtibus de ꝑmouendis ad ordines ⁊ beneficia ecclesiastica. verũ quia posset dubitare aliquis vtrum filii pbr̃orum de lege communi sine dispensatione possint ꝑmoueri ad ordines vel bñficia ecclesiastica: ideo cõpetẽti ordine ponitur de filiis presbyterorum promouendorum ad ordines vel beneficia. quid iuris sit videamus.

Continuatio dñi helye.

¶ Glosa sequens diuidit ⁊ dicit quid declarat.

Is qui. ¶ Sunt duo dicta. Scḋm ibi. Ille vo. do. Emanauit ad declarationẽ eorũ q̃ no. ꝟ. e. ti. c. pe. ⁊ vlti. Additio. Et Guil. in spe. ti. ij. §. nũc de epozum. in vlti. coll̃. qui tenere voluit ꝙ ex cã epi dispensare poterãt i sacris. fatebat̃ tñ curiã tenere qḋ hic dr̃. Io. and.

¶ Glo. intelligit istud. c. ꝙ dispensatus vt possit obtinere (nõ obstãte defectu) bñficiũ curatũ virtute dispẽsationis nõ posset simul obtinere duo bñficia: sed tũc istud capi. nõ contineret difficultatẽ ꝑ. c. de multa. de preb. in an. vbi dr̃ ꝙ qs nõ põt simul tenere duo bñficia etiã si esset legitime nat⁹. ĩo in hoc reprehẽdit̃ glo. nr̃a. Sed dicũt moderni ꝙ istud. c. intelligit̃ ꝙ illegitimus dispẽsat⁹ vt possit obtinere quodcũq̃ bñficiũ nõ põt obtinẽ duo bñficia etiã si vellet dimittere primũ si illud semel acceptauit. q: expirauit sua dispensatio.

Additio dñi helye.

ctum[a] patitur nataliū: ex di- spensatione[b] potest epi[c] licite (si ei aliud canonicū[d] non obstat) ad ordines promoueri minores: et obtinere beneficium[e] cui cura non imminet animarū: dummodo sit tale[f] super quo per ipsum episcopum valeat dispensari. ¶ Ad ordines quoqꝫ maiores[g] vel beneficia sup quibus nequit episcopus dispēsare: sine dispensatione sedis apostolice[h] promoueri non potest.

¶ Si dispēsatum fuerit cum aliquo ꝙ nō obstante vllo defectu possit ad curatū beneficium ꝓmoueri: pretextu illi⁹ dispensationis non poterit duo beneficia insimul obtinere. Joan. and.

¶ Ille vero cum quo per sedem[i] dispensatur eandem vt (premisso non obstante defectu[k]) valeat ad bñficium etiā si curā animarū habeat promoueri/ nequit pretextu dispensationis huiusmodi (quā exorbitantem a iure oportet veluti odiosam[l] restringi) nisi

in primo bñficio acceptato. vt. c. nō potest. J. de prebē. vbi si quis sit dispēsatus ad plura beneficia: est verificata sua dispēsatio in primo beneficio accepto vel duobus primis obtētis. ergo idem in casibus huius. c.

Casus lr̄alis dñi hełye.

¶ Casus. Certū est ꝙ in ꝓmouendo ad beneficium etiā simplex requiritur ꝙ talis sit procreatus ex legitimo matrimonio. c. cū in cunctis. ẟ elec. i an. idē est in ꝓmouēdo ad primā tōsurā ita ꝙ illegitime nat⁹ sine dispēsatione nō pōt ꝓmoueri ad ordines etiā ad ꝑmā tonsurā. vt dixi. Sed q̄rit̄ vtrū solus papa possit dispensare? Rñ. ꝙ nō immo aliquotiens sufficit dispensatio epi scꝫ quando talis illegitimus vult ꝓmoueri ad mino. ordi. vel si vult ꝓmoueri ad bñficia simplicia. Si autē vellet ꝓmoueri ad sacros ordines: vel ad bñficia sustinētia administrationē. vt dignitatē vel ꝑsonatū vel curata requirit̄ dispēsatio pape. Sed qd̄ si papa dispēsat cū illegitime nato vt possit acceptare quodcūqꝫ beneficiū. etiā si illi immineret cura animarum? accidit ꝙ illi illegitimo fuit collatū vnū bñficiū illud acceptauit. postea fuit ei collatū aliud pingui⁹ bñficiū. vtrū possit licite accipere? Dicit ro. pō. ꝙ nō ſm veriorē intellectū. q2 dispēsatio sua est verificata in primo bñficio obtēto. licet glo. aliter intelligat. Sed dñicus de sctō gemi. ꝛ moderni doc̄to. in hoc reprehendūt glo. q2 tūc istud. c. non cōtineret dubitationē. q2 legitime nat⁹ nō pōt obtinere duo beneficia curata. c. de multa. allegato. ergo multominus illegitime natus. ꝛ hec sunt vera nisi in dispensatione fuisset dictū ꝙ obtento vno bñficio posset aliud acceptare ꝛ primū dimittere. vt fit quotidie.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

a ¶ Defectū. Indistincte itelligo ꝓut iacet de quocūqꝫ defectu siue sit spuri⁹ siue adulterin⁹ vł naturalis: lꝫ al's q̄ ad successiones distinguat̄: nec ita de facili dispēset̄ cū vno sicut cū reliq̄: ꝛ sic intelligat̄. ẟ. de renū. nisi cū pridē. §. ꝑsone vero ꝛc̄. Est em̄ dign⁹ venia qui alieno vitio laborat. C. de naturali. libe. l. legem. Additio. Idem archi. alleg. xxviij. q. j. idolatria. ẟ. de cle. coniug. c. ij. Idem Jo. mo. Joan. and.

Uenia dign⁹ ē q̄ alieno vitio laborat.

b ¶ Dispensatione. Nunquid promouēdo dispensetur? vide remissiones quas dedi. ẟ. c. proxi.

c ¶ Episcopi. In contrarium videbatur. ẟ. eo. litteras. vbi papa cū talibus in clericatu dispensat. sed ratio est: quia petitum fuit a papa. nam et ep̄s poterat. vt no. Ber. eo. titu. c. vlti.

d ¶ Canonicum. Facit qꝺ̄ dixi. ẟ. c. proxi.

e ¶ Beneficium. Intelligo simplex ꝓ q2 in ꝑsonatu vel dignitate etiā sine cura. vt. ẟ. c. proxi. nō credo ꝙ dispēsare possint. c. ad hec. eo. ti. ꝛ de preben. c. vlti. et de hoc de elec. dudū. ij. Additio. ij. Etiā si sit canonia ecclesie cathedralis ſm Archidia. Joan. and.

¶ Glo. se. ponit tres lecturas ꝛ opiniones circa ꝑmā.

f ¶ Tale. Quia nō paternū immediate sup quo nō pōt ep̄s etiā cū legitimo dispēsare ſm Uin. ẟ. c. ex tua Gof. in summa hui⁹ ti. § circa aliud Bar. brixien. lvj. di. in summa Ber. ꝛ. P. de sam. in ꝑdicta decre. ex tua. ꝛ Inno. eo. ti. c. vlti. ſm Jo. q̄ hoc no. lvj. di. in summa. ꝛ Tā. l dicta decreta. Sed dixit Uin. ꝙ si tñ esset ep̄us hoc facere nō auderet Gof. ẟ. ẟ elec. innotuit Ray. in summa hui⁹ ti. ꝛ Hosti. in dicta decre. tenēt cōtrariū. Ad decre. pe. ẟ. eo. ti. rñdēt ꝙ ẟ illegitimo loquitur: de tali forte bñficio loqui voluit hec lr̄a. Uel intelligas de beneficio quod habeat ecclesiā curatā annexā. ad hoc. j. de ꝑbē. super eo. Uel ẟ beneficio qꝺ̄ ex priuilegio ꝯsuetudine vel statuto requirat sacrū ordinē. q2 cū in ordine tali dispēsare nō possit ergo nec in bñficio qꝺ̄ illū ordinem requirit. de consti. translato. j. q. iij. si quis obiecerit. ꝛ. c. si quis prebēdas. Et est si. quod dixi. ẟ. de rescrip. si eo tēpore. Additio. j. Qui tn̄ fatet̄ ꝙ curia tenet primū. Joā. an. Additio. ij. Idē archi. qui alle. ff. de lega. j. sed ꝛ si res ꝛ. J. de prebē. is cui. Et idem Jo. mo. qui dicit. Idē vbi statutū iuratum per sedem apostolicam cōfirmatum non admittit illegitimum. Joan. and.

Dispēsare an possit ep̄s vt fili⁹ obtineat bñficiū patris.

g ¶ Maiores. Hoc intellige de seculari clerico. nam in regulari sec⁹ est: q2 de iure talis ꝓmouet̄ ad sacros ẟ. eo. ti. c. j. lvj. dist. c. j. ꝛ. c. nasci. ꝛ hoc tenet Jo. lvj. di. in sūma. Ber. ẟ. eo. c. vl. Gof. in summa hui⁹ ti. §. circa filios. nec ꝑ hoc intelligit̄ dispensatū in ep̄atu. arg. de sen. excō. q2 ꝑiculosum. de cōces. prebē. dilect⁹. vbi de hoc ꝑ Inno. ꝛ Hostiē. xij. di. nos ꝯsuetudinē. ꝛ. J. c. pxi. Additio. Idem hīt Archi. ꝛ idē Cō. post. ẟ. de elect. cū in cunctis. ꝛ Guil. in spe. ti. ij. § fi. ver. quid si dispēsatum. Et de his questionibus ad materiā ibi vide in versi. si precedentibus. ꝛ ver. seq. Joan. and.

¶ Glosa sequens soluit dubium et reinittit. secundo querit et dupliciter soluit.

h ¶ Sedis ap̄lice. Nec sufficit dispēsatio legati: vt ẟ. eo. ti. c. pe. ꝛ dic vt ibi. Sed quero quare ep̄s dispensat in criminalib⁹ ab adulterio citra: ꝛ nō in defectu? Solu. ꝓ Facilius deletur irregularitas ꝓueniēs ex crimine purgatur enim per penitentiam non sic in defectu. xxvj. distin. deinde vel maior est irregularitas proueniens ex origine q̄ꝫ ex crimine: quia prima ex natura. secunda ex accidēti. sed naturalia immutari nō possunt. vj. distin. § vlti. Additio. j. ſm Gof. ẟ. ca. fi. ꝛ in sum. eo. titu. ver. pe. Joan. and.

Irregularitas ex duob⁹ ꝓcedit.

i ¶ Per sedem. Eadem ratione dico idem de illo cū quo dispensatur per episcopum: vt possit ad minores ordines et ad beneficium sine cura licite promoueri: cum eadem sit ratio.

k ¶ Defectu. Propt̄ hoc a sclarib⁹ nō repellit̄ honorib⁹. ff. de decu. l. spuriū. ꝛ. l. gñalit̄ §. spurios. Jo. an.

l ¶ Odiosam. J. de regu. iur. odia. cum suis concor.

a ¶ Obtinere. ꝯcor. j. de p̄ben. nō p̄t. ij. rñ. cum ꝯcor.

divisio

Si is cum quo. ¶ Decidit casum ⁊ rōnē interserit ibi: cū nō sit verisile. Joā. an. Aliter autē dividi non potest. qꝛ tota littera pendet. Do.

¶ Dispensatio addita dispensationi non valet: nisi in dispēsatiōe secūda fiat mētio de p̄ma. ¶ Casus.

Casus brevis ⁊ lōgꝰ d. helie

Titiꝰ illegitime natꝰ a sede apo. obtinuit dispensationē vt possit ꝓmoveri ad sacros ordines et ad bñficiū ecclesiasticū etiā curatū deinde assecuto bñficio curato virtute sue dispēsatiōis videbat beneficiū curatū aliō sibi conferendū. vñ accessit ad papā vt posset obtinere duo bñficia curata: ⁊ in illa dispēsatiōe nō fecit mentionem q̄ esset illegitime natus papa fecerat ei gratiā ad obtinendū beneficiū curatū: an valeat ista scd̄a dispēsatio: ita vt posset obtinere plura beneficia virtute illius scd̄e dispensationis? Rñ. ro. ponti. q̄ nō: immo est surreptitia: quia tacuit id qd̄ si expressisset non obtinuisset secūdā dispensationē pape: vel saltē cum maiori difficultate: qꝛ verisimile est q̄ papa nō voluisset eū ꝓsequi tāta bñficiorū multitudine. ¶ Nota p̄io illud ad qd̄ allegaꝛ textus iste q̄ dispēsatio addita dispēsationi non valet: nisi in secūda dispensatione fiat mētio de prima. ¶ No. magis specifice q̄ si ille cū quo fuit dispēsatum sup illegitimitate ad beneficiū curatū velit obtinere secūdam dispēsationē ad pluralitatē bñficiorum obtinēdoꝝ in futurū tp̄s. dꝫ in seccunda dispensatione sup pluralitatē bñficiorū obtinēdoꝝ in posterū facere mētionē de prima. ¶ Nota vlterius q̄ lr̄e impetrate ad plura beneficia obtinenda: si cōstiterit ipsas esse surreptitias: non valēt ipso iure. Sunt autē lr̄e surreptitie que sunt impetrate tacita veritate. Secꝰ vero est in litteris iustitie. Nam valet ꝓcessus virtute illaꝝ lr̄arum factꝰ: si non excipiaꝛ de surreptione. Nā tales lr̄e nō sunt nulle ipso iure. c. si motu ꝓprio. j. de p̄bend. Sed queriꝛ quot bñficia pōt obtinere ille cū quo est dispensatū sub hac forma: videlꝫ. Sixtus servus ⁊c̄. dispēsamus vt duo vel plura bñficia possis obtinere? Dicendū est q̄ cū dispensatio sit odiosa et exorbitans a iure communi debet restringi inquātū fieri pōt ideo dicēdū est q̄ dispēsatio sub p̄dicta forma solū extenditur ad tria bñficia. Sed quid si papa dispēsauit: sub hac forma dispēsamꝰ vt possis obtinere duo vel plurima bñficia? Dicendū q̄ talis dispēsatio solū extendiꝛ ad quattuor bñficia: videlꝫ ad duo rōne dictionis duo ⁊ alia duo rōne v̄bi plurima.

Notabilia.

Littere surreptitie an sint nulle vel an nullande.

Dispēsatio ad duo vel plura tm̄ tria cōprehēdit.

¶ Glo. seq. soluit dubiū.

b ¶ Sedē aplicā. Qꝛ aliꝰ nō poterat. s. ca. p̄xi. ⁊ eadem rōne idē credo in ep̄o: q̄ si dispēsauerit cū tali q̄ possit ad minores ordines et simplex bñficiū ꝓmoveri: ⁊ postmodū tacito de defectu impetreꝛ dispensatio sup pluralitate taliū beneficioꝝ nō valet dispensatio propter eandē rationē: qꝛ non est verisimile ⁊c̄.

vnicum beneficium obtinere[a]. Idem. ¶ Si ille cū quo super defectu originis in curato beneficio fuerit dispensatum eo tacito super pluralitate dispensationem obtineat. non valet dispensatio. Joan. and. Capitulum. ij.

Si is cum quo fuit per sedem[b] apo. dispensatum: vt (non obstāte defectu[c] natalium quē patiꝛ) ad oīs[d] ordines ꝓmoveri valeat: et obtinere beneficium etiam si curam habeat aiarū: dispensationē aliā (tacito de predicto defectu[e]) postmodum obtineat a sede [f]p̄fata: vt duo[g] aut plura beneficia similem curā[h] habentia possit recipere: si ei alīs canonice conferātur: ⁊ ea simul licite retinere talis dispensatio (cum nō sit verisimile sedem ipam cū illo predictū patiēte defectū voluisse: si hoc fuisset expressum eidē in pluralitate beneficiorum hmōi dispensare) veluti per surreptionē obtenta nullius penitus est momenti[i].

¶ Glosa seq. ponit tres casus ꝓhibitionis.

c ¶ Defectu. Iste defectus tribus de causis ordinū ⁊ beneficiorū promotionē impedit. Primo ob ordinis p̄rogatiuam. xxvj. dist. c. pe. ⁊ vlt. de excess. p̄la. inter dilectos. C. de digni. neqꝫ famosis. li. xij. Secundo ob detestationē paterni criminis qd̄ puniꝛ in filio: vt ꝑ id puniaꝛ paꝛ xxiij. q. iij. §. sed qui. ff. qd̄ me. cā. l. isti quidē §. vlti. Tertio propter incontinentiam paternam que timetur i filio. iuxta illd̄. sepe solet similis filius ⁊c̄. vj. q. j. §. verū. ⁊ iō stilus est curie: si paterne non sit. ⁊c̄. defectus autem est: sed non culpa. lvj. di. nasci. ⁊ de purg. canoni. c. accedēs.

Illegitimus trib⁹ rōnib⁹ ab ordinum et bñficiorū promotiōe repellitur.

Additio. Ex his tribus insurgit quarta. scādalum. s. illorum inter quos ꝓmouetur. Jo. an.

d ¶ Ad oēs ordines. Caute poniꝛ hoc in dispēsatione: ⁊ sup hoc vide qd̄ no. Ber. ⁊ moderni. s. eo. lr̄as.

¶ Glosa ista obijcit ⁊ soluit.

e ¶ Defectu natalīū: sup quo dispensationē habuerunt. Sed nonne sublatus erat ille defectꝰ per primā dispensationē: ꝑinde igiꝛ dꝫ haberi acsi illegitimꝰ nō fuisset: ⁊ sic est contra. ff. de edil. edic. l. quod ita. l. dis. ferrū. de rescrip. cam te. in fi. ff. de nata. resti. l. queris. Littera infra cum non sit verisimile ⁊c̄. soluit. cōtra. nec ob. l. qd̄ ita. qꝛ hic de originis naturali defectu loquitur ibi de morbo accidentali: qui facilius tollitur. vt. s. dixi. c. p̄xi. ca. ferrum. loquitur quo ad salutem anime: ⁊ de peccatis que purgantur. ¶ Et. c. cam te. ⁊. l. queris loquuntur de quadā plena restitutiōe natalium. Additio. Nō ob. ꝓm Jo. mo. in autē. qui mo. natu. effi. sui. §. tribus. ⁊ §. adoptiōis. colla. vij. quia ibi de temporaliū bonorū successione: hic de spūalibꝰ que sunt digniora. de maio. ⁊ obe. solite. Joā. andree. Additio. A deo cui nil latet. Sed hic prima dispēsatio latebat ꝓm Jo. mo. Jo. an.

¶ Glosa seq. ponit duas opiniones.

f ¶ Sede prefata. Alius enim dare non posset. ad hoc facit. j. de p̄ben. sup eo. ⁊ ca. nō pōt. ⁊. ca. cū singula. hoc tenet Ber. de electio. dudū. ij. Barto. brixi. lxx. distin. sanctorum. ⁊ Innoc. s. de p̄bend. de multa. Hostien. aūt dixit q̄ in dispensatione que habet fieri propter necessitatem vel vtilitatem ecclīe: eandē potestatem habent ep̄i post decre. de multa. quam primo habebant ꝑ predictū ca. sanctoꝝ: sed illā que habet fieri ob p̄rogatiuā persone facit solus papa. ⁊ sic intelligit ip̄e Pe. de sam. ⁊ Ab. dictā decre. de multa. in fine. sed primam servat curia: ⁊ hoc in predictis iuribꝰ xxi. q. ij. si quis iam translatus.

Dispēsare an possit ep̄s in duobꝰ curatis.

g ¶ Duo. Ex talis dispēsatiōis virtute p̄ma duo q̄ habuit solū retiere potit. vt. j. de p̄ben. nō potit. ij. rñ.

h ¶ Curā. in curato eīm ⁊ simplici bene dispensant ep̄i ꝓm oēs. vt no. in decre. dudū. ij. de elec.

Dispēsat ep̄s in curato ⁊ simplici.

i ¶ Momenti. Nota litteras surreptitias ipso iure

non valere. de hoc dic vt not. s. de rescrip. ad audien- tiam. ii.

Conti- nuatio d. helie ¶ De bigamis. ¶ Uisum est. s. titu. pxi. de fil'. pbro. qualiter nõ possunt pmoueri ad ordines vel bñficia: verũ q2 dubitare posset aliqs de bigamis: an bigami possint pmoueri ad ordics vel bñficia iõ ãnecti tur rubrica õ bigamis. Un sciẽdum q filij nati añ sacerdotiũ si dicũt filij sacerdotis si agat de preiudicio ipsorũ: q2 secus si de commodo eorũ ageret: al's obstarẽt multa iura. ff. õ senatoribus. vbi filij nati ante senatum dicuntur filij senatorum.

¶ De bigamis. Gregori⁹. x. in ɔcilio generali lugduneñ.

¶ Bigamus nudat' est omni priuilegio clericali: et astrictus seculari foro: nec valet cõsuetudo in cõtrariũ. ⁊ prohibet et sub anathemate ne tonsurã deferat. Joan. and.

Capitulum vnicum.

Altercatio nis[a] antique dubium pscientis declarationis oraculo decidẽtes bigamos[b] omni priuilegio[c] clericali declaram⁹ esse nudatos. ¶ Et coertioni fori secularis addictos[d]: consuetudine[e] contraria nõ obstãte. ¶ Ipsis quoq2 sub anathemate[f] prohibemus deferre tonsurã / vel habitũ clericalem.

diuisio Altercatiõis. Tria facit. Primo declarat. Secũdo reprobat ibi: ⁊ coertiõi. Tertio phibet ibi: ipsisq3. Additio. q Lamech fuerit primus bigamus habetur. Gene. iiij. ⁊. xxxi. q. j. quomodo virginibus. Jo. an.

Casus lfalis d. helie ¶ Casus. Certũ est q pmoti ad primã tonsurã gaudẽt pluribus priuilegijs. nã non tenent subire onera sordida nec psonalia. l. placet. C. de sacrosan. eccle. ca. nõ minus. de immuni. eccle. in an. Jtẽ si cõmittãt delictũ nõ puniuntur p iudicẽ laicũ: sed remittũtur ad iudicẽ ecclasticũ. Ponam⁹ q aliquis clericus pmotus ad primã tõsurã effect⁹ est bigam⁹ vere vel interpretatiue: q2 ɔtrit cũ duab⁹ vel cũ vna corrupta. an talis sit priuat⁹ oi priuilegio clericali? Respõ. roma. pont. q sic. Sz clerici vxorati retinẽt adhuc duo priuilegia .s. vt nõ possint distringi p laicũ iudicẽ. Jtẽ retinẽt priuilegiũ. c. si qs suadẽte. xvij. q. iiij. Sz vtrũ bigamus possit portare insignia clericalia? Rñ. q nõ: iõ non pt deferre tõsurã nec habitũ clericalẽ. Et si deferat põt moneri sub pena excõicatiõis ne amplius deferat. et si nõ desistat est excõmunicãdus: immo fm legẽ cõmittit crimẽ falsi. l. qui miles. ff. ad. l. cor. de fal.

¶ Glosa se. ponit opiniones quas decre. determinat.

a ¶ Altercationis. Hoc ideo dicit q2 olim super hoc erant opiniones. Dicebat Hug. q bigam⁹ gaudebat priuilegio clericali ⁊ canonis: q2 tenebat portare tonsuram. s. de. vita ⁊ honesta. cleri. clericus si tõsura. et erat de foro eccle. ar. lxxxi. distin. dictũ. ⁊ ad minores ordines ascendere poterat. xxxiij. di. si quis viduã. ij in fi. a contrario sensu. ⁊. c. lector. Jo. ⁊ alij contra per. c. lxxxiij. dis. qsquis. ⁊ ibi hec altercatio: vbi dicit quisquis clericus viduã aut secundam vxorẽ duxerit omni ecclastice dignitatis priuilegio mox denudetur laicali sibi tm̃ cõtione cõcessa: ⁊ p illud denudetur / videbat non esse priuat⁹: sed priuãdus. pñs ɔstitutio declarat hoc. si. C. arbi. tute. l. veteris. C. de posth. here. institu. l. quod certuz. C. de furtis. apud antiquos

Additio. Ubi de hoc. et pleni⁹. s. ca. ij. Franci. dicit per hoc concilium epos etiam in minoribus dispensare non posse. Joã. an.

b ¶ Bigamos. Uere vel interpretatiue: vt q2 duas vxores habuit. vel cũ vidua vel corrupta ɔtraxit. s. e. de bigamis. xxvi. di. deinde ⁊ hoc verũ est õ his q̃ sic in minoribus ordinib⁹ cõtraxerũt: sec⁹ si in sacris. s. e. nu per. ⁊. c. a nobis. Additio. Idem Guil. ⁊ Bar. Jo. mo. et Archidi. Boati. ⁊ q̃ dixit in. c. õ bigamis. s. eo. titu. q si sacerdos cõtraxit cũ vidua vl' duo matrimonia successiue ⁊ postea cõmittit homicidiũ per hanc decre. punietur p iudicem secularem. Jo. an.

Additio. Et pcedit hoc etiã si secunda nõ fuit vxor ppt aliqd impedimẽtũ qd cõtrahẽs ignorabat: lz Archi. hic ɔtra. de hoc dixi. s. eo. ti. nuper. super ver. q̃stum in ipsis. Jo. an.

Bigamus q dr̃ qui vere qui re aliquã iter pretatiue.

c ¶ Omni priuilegio. Qd multiplex est. xvij. q. iiij. si quis suadẽte. s. de fo. ɔpe. c. ij. ⁊ hoc q̃ ad psonã. Jtem q nõ vexent aliqb⁹ vexationib⁹ in psonã vel reb⁹. C. de epis. ⁊ cle. l. j. ⁊. ij. ⁊. l. generali. ⁊. s. de vi. ⁊ ho. cleri. ca. vlt. ⁊ ideo dicit. oi priuilegio. ⁊ cõprehẽdit etiã priuilegium fori. ⁊ hoc sequetur.

Bigamus p dit oia priuilegia clericalia

d ¶ Addictos. i. astrictos. C. de epis. au. l. addictos.

e ¶ Cõsuetudine. Que erat in quibusdã locis franc. nõ ergo valet cõsuetudo in hoc casu. sicut nec in illis. s. de cõsue. cap. j. ⁊. ij. s. de elec. q2 sepe. de qua dic. vt. viij. di. frustra. de cõsue. ca. vlt.

f ¶ Anathemate. Interminatio est: non canon late sñie. qd pbat õ iurepa. relatũ. de q̃ dic. vt. s. de sagit. c. vno. de sime. sicut tuis. ⁊ p Jo. l. xiij. dist. salonitane. Additio. Posset ergo excõicari vt hic propter penam xi. q. iij. nemo epox. Jtẽ extraordiarie puniri. in auc. de san. epis. §. penul. C. de epi. audi. l. minime. institu. de iniur. §. j. Jo. an.

Excõicatiõis ferẽdo iure p hec verba sub anathemate phibemus.

¶ De officio vicarij. Innocentius. iiij.

¶ Successor officialis excõmunicati excommunicatus non est nisi in crimine dãnato communicet: illa autem q̃ exercet illo excõicato manẽte non valent: si iurisditione solũ ab eo recepta hoc facit Joan. and. Capitulũ primũ.

Romana ecclesia: ⁊ ifra. Cũ Remeñ. archiepiscopus in officialem alicui⁹ suffraganei

Conti- nuatio ¶ De officio vicarij. ¶ Dictũ fuit supra p discursum titulos precedentiũ de pmotione clericorũ ad beneficia ecclastica: verũ q2 sic pmoti quandoq3 habẽt sub se vicarios: ideo ad nos informandum annectitur rubrica de officio vicarij.

Sũmarium. Romana. ¶ Snia excõicationis in aliquẽ pmulgata ex culpa ppria nõ est ad eius vicariũ extẽdẽda. h. d. fm zen. Et tria facit fm Jo. mo. Primo statuit. Secũdo ratiõnẽ ponit. tertio tacite q̃stioni respõdet.

diuisio Secũda ibi: cum nõ. Tertia ibi: ea tñ. Joã. mo.

Casus lfalis d. helie ¶ Casus. Cũ archieps Burdegaleñ. officialẽ Picta. excõicat aliqua roabili cã official' picta. nõ põt exercẽ iurisditionẽ epi Picta. Ponam⁹ q officialis ipe excõ-

municat⁹ aliquē sibi substituit: vtrum ipse substitut⁹ sit excōicat⁹ exercendo iurisditionē epi Picta. Rādet q non nisi sit participans cū officiali in crimine dāna to. c. si ꝯcubine. de sen. ex. in an. vbi dr q participans in crimie ꝑpter qđ alius fuit excōicat⁹: incurrit maiorem excōicationem. Sȝ qđ ponamus q substitutus exercet iurisditionez ipsi⁹ officialis: an valeāt gesta ꝑ ipsū officialem? Rn. ro. pon. cū distinctiōe: qr aut iste substitut⁹ suscepit iurisditionē ab officiali excōmunicato: ⁊ tūc nō valent gesta per istum substitutū: qr si officialis non valuit ꝑ se exercere iurisditionē: nec etiā potuit alijs cōmittere. aut substitutus ab alio suscepit iurisditionē ⁊ nō ab officiali excōmunicato tūc valebūt gesta ꝑ ipm. Alij intelligūt q officialis excōicatus de facto substituit aliū officialē: qđ facere nō pōt. l. pretor. ff. de iurisdi om. iudi. ⁊ talis substitutus de facto ab officiali excōicato nō est excōicat⁹: sed tamen non valent gesta per ipsum. ¶ Nota primo ex hoc. c. q quis sine causa rationabili non dȝ excōicari. vñ excōicatio nō fert ab hoīe nisi pro inobediētia vel cōtumacia. ⁊ lȝ delictū precedēs sit cā mediata: tñ cōtumacia est causa imediata excōicatiōis. ¶ Nota insuper ex hoc textu iūcta glo. q officialis epi pōt excōicari nomine dignitatis: ⁊ tñ excōicatio non extēditur ad successores nisi participarent cum excōicato in crimine dānato. vt dicto ca. si concubine. alle. qr tunc incurrerēt maiorem excōicationem. ¶ Nota q eps excōicatus non pōt exercere ea que sunt iurisditionis: ⁊ sic non pōt conferre beneficia: qr collatio beneficiorū est iurisditionis. c. transmissam. de elec. in anti. Sed vtrū capl'm vel superior possit tūc ꝯferre bñficia vacantia? Certe nō. ca. qr diuersitatē. de cōces. pbē. in anti. qr collatio bñficiorū nō deuoluit ad capl'm vel superiorē nisi data negligētia: ſȝ mō eps excōicatus non pōt dici negligēs: qr etiā si ipse vellet conferre non posset.

Nota bilia. *Excōicat⁹ minori pōt iurisditionem exercē.*

sui excōicatiōis^a sniam ex aliqua rōnabili^b cā ꝓfert illos q vices ipsius^c gerunt ꝑpter hoc^d excōicationis vinculo nō astringit. ¶ Cum non cōl cēt ob id^e officiali eidē in crimine^f: q^g ecclesiastice censure districtione ꝑ eo q suū exercent officium non artantur. ¶ Ea tñ q ipi^h gerēdo hmōi vices^i agūt eo talit^k excōicato manēte (si iurisditionē tñ^l recipiūt^m ab eodē) nō pñt obtinē vigorē^n. Bonifaci⁹. viij

¶ Ex generali commissione non potest officialis inquirere: corrigere: deponere: et punire subditorum excessus.

Licet in offi= Cap. ij.

Hoc dicit. Joan. and.

a ¶ Excōicatiōis maioris. nā excōicatus minori ea q sūt iurisditiōis exercet. vt. s. đ cle. ex. mi. si celebrat. ¶ Glosa seq. reci. per questionem.

b ¶ Rationabili causa. Aliter non debet ferri excōicationis sententia. j. de sen. excōi. cū medicinalis. ⁊ potuit esse rationabilis causa cū officialis epi peccat in his q sunt iurisditionis: qr idem est consistoriū epi et sui officialis: tunc archiepi eos sicut epos punire possunt. j. đ ap. romana. j. rñ. Si vo officialis epi aliquid possideret vel faceret vt priuat⁹: tūc archieps eū pl⁹ punire nō posset: nisi sicut alios subditos epoꝝ in casibus nota. s. đ offi. ordi. pastoralis. ⁊ hoc pbat. j. de fo. compe. roma. §. ij. ⁊ viii.

¶ Glosa seq. primo litteram exponit. secundo format duas questiones ⁊ illas soluit.

Officialis epi an possit dare aliū officialē.

c ¶ Ipsius. officialis vel officialat⁹. nec putes q officialis aliū officialē gñalē dare possit. ad hoc. s. eod. clericos. vbi de hoc per Hostiē. ⁊ Bar. licet specialem causam delegare possit ⁊ etiā plures. ff. de iudi. l. cuȝ pretor. posito tñ q gñalem officialē dederit: sicut interdū fit de facto: ille tamē excōicatus non est: vt hic dicit. Uel hic nō dicit q officialis ipe officialem dederit: sed eps aliū officialē dedit excōicato: primo queritur an excōicat⁹ sit scđs? et videbatur q sic cum lata esset sententia in officialē: ad hoc respondet. Queri solet quid si quis delegauit cām: postea excōmunicat: nunquid expirauit delegati potestas. de hoc recurre. s. đ of. dele ga. licȝ. ⁊ q nō expiret beñe fa. j. ti. pr. si secū. si vo eps ē excōicat⁹: nec ipe: nec ipsius officialis (cū coꝝ idem sit ꝯsistoriū) de causis cognoscent: quid ḡ tūc fiet? adeat papa vt ꝓuideat. s. eo. lib. de supplen. negli. prela. ca. j.

Epo excōicato an officialis possit đ causis cognoscere.

d ¶ Propter hoc. s. q gerunt vices officialis ex commissiōe epi vel ipsius officialis facta ante excōicationem. vel dic vt. s.

e ¶ Ob id. s. q gerunt vices eius.

f ¶ In crimine. Qr tunc eadem sententia sunt ligati. s. de sen. excom. si concubine.

g ¶ Qui. ita cōstrue. qui. s. officialis nō artat districtione cēsure ecclesiastice: ⁊ pro eo q suum. ⁊c. ergo si ideo essent excōicati: tunc successores eadē sententia ligarent. pone in termis excōicauerat archieps epm: monuerat officialē q de causis nō cognosceret: q non desinebat: excōicauit eū: successor participauit in crimine dānato vnde ligatus est. ¶ Alia lrā est in pluralï: exercent ⁊ artātur. quasi dicat. eo q vices gerētes exercent officialis officium: non ligantur sententia. Additio. Idē fm Inno. in illo qui in officialatu sibi deseruit: vel stat iuri corā illo. Jo. an.

h ¶ Ipsi. s. vicarij officialium.

i ¶ Uices. officialis saltem nunc excommunicati.

k ¶ Taliter. al's tñ. al's tñ. ⁊ dic taliter. l. etiā ꝑpter aliā causam: non propter officialitatem.

l ¶ Tñ. Ergo si ab epo fec⁹: qr officiali excōicato si eps aliū cōmittat / tenet cōmissio: vt superius dixi.

m ¶ Recipiunt. de facto: qr de iure ille iurisditionē demādare non pōt qui excōicatus est. xxiij. q. j. audiuimus. de re iudi. ad ꝓbandum.

n ¶ Uigorē. Nō eñ potuit excōicat⁹ qđ non hēbat cōmittere. j. q. vij. d albertū. de iure pa. q alit. In casu tñ excōicatus vtitur iurisditione. j. de here. ꝓsidētes. ⁊ est specialis casus in odium heresis.

¶ Glo. seq. diuidit ⁊ dicit vñ tracta et qđ approbat.

Licet. ¶ Primo ponit dictum. Secundo excipit ibi: nisi. Jo. an. Et fuit decre. tracta de quadam extrauagāti Alex. iiij. q incipiebat: dudū. vbi quidaȝ officialis epi abbatem deposuerat: qui appellauit ad archiepm: ⁊ officialis archiepi sententiam confirmauit. appellatū fuit ad papā: et papa ꝑdictas snias infirmauit. ¶ Qđ hic dicit tenebat Hostien. de insti. ex frequētib⁹. Additio. Et Guil. in spe. de inquisi. ad si. j. col. Jo. an. Additio. ¶ Per hāc glo. soleo ponere exēplū in decr. cām. ij. de iudi. q similitudo cause reddit iudicē suspectū qñq3 vt ibi scripsi sup ꝟ. pene. Jo. an.

diuisio

¶ Casus. Eps Pictauēñ. fecit ⁊ creauit sub terminis generalib⁹ Titiū suum officialē iurisditionis: vtrum Titius officialis virtute generalis ꝯmissionis recipi

Casus falsus d. Helie

k

at potestatē ab episcopo inquirēdi crimina & punien di excessus? Rndet q nō: nisi in cōmissiōe habeat spe cialē & liberā facultatē corrigendi crimina & puniēdi excessus. sed pro istis criminibus esset recurrendū ad epm: ideo libellans in criminibus qui litigat corā offi ciali d3 dicere in suo libello corā vob' officiali spe cialiter constitu to ad inquiren dū excessus: pu niendū: deponē dum. &c. nā ista tribuūt sibi po testatem.

Glo. se. reci. p q. & solu. cui' po nit epi. Jrani.

a Officialē. Qui infdū nis sus dñe' appel laf. de reg. ca. ij. d frigi. & malefi. c. j. Officiaf iste

Officia lis epi h3 iuris ditionē ordina riam.

cialem [b] episcopi [b] per com missionem officij generali ter [c] sibi factam causarum co gnitio transferatur/potesta tem tamen inquirendi: corri gendi: aut puniendi aliquo rum excessus: seu aliquos a suis bñficijs vel administra tionibus amouendi transfer ri nolumus in eundē. Nisi sibi specialiter hec commit tantur [d]. Idem.

Ex generali commissione officialis beneficia conferre non potest. Joānes andree.

Capitulum tertium.

Cum in generali con cessione nequaq̄ illa veniāt que non esset quis verisimi liter [e] in specie concessurus [f]: nec regulariter [g] donare va leat is cui bonorum admini stratio etiam libera [h] est con cessa: officialis aut vicarius generalis episcopi beneficia conferre non possunt [i].

ordinariā h3 iurisditionem. interponit em decretū in alienationibus rerum minorū & emancipationib': et oīa q̄ ad iurisditionē ptinent expedit. C. de offi. eius q̄ vices al. iu. ob. l. ij. (l) & j. de iudi. c. vl. s3 talis cū cause cognitionē requirant fm leges non delegantur. ff. de offi. pcon. l. nec q̄cq̄. §. j. ergo sequif q ex iurisditione ordinaria hoc facit non ex delegata fm Inno. et Ho sti. qui hoc no. s. e. ti. sua. & Guil. in spe. de ordi. in pn. Gof. 3 in summa isti' ti. pmū tene. & adde rōnē decre. s. co. li. de cōsue. ca. ij. & qd ibi dixi. licet aūt negari nō possit eos iurisditionē habere ordinariā: tñ non in ol bus recurritur ad eos sicut ad dātes. hinc est q de ca sibus hic. et. j. ca. pxi. expssis sine speciali mandato se non intromittūt: nec etiā de spūalibus: vñ lr̄as cōme datitias ad ordines dare non pñt. vt. s. e. li. de tēpo. ordi. cū nullus. §. j. Nec officialis archiepi psente vel vicino archiepo in suffraganeū excōicationis/suspen sionis/vel interdicti fert sniam. j. de offi. ordi. c. j. i fine Addit. j. Ubi hoc tenet Accur. Jo. an.

b Epi. vel cuiuscūq alteri' cū eadē sit ratio.

c Gnalif. Non g tantū valet gen' quo ad singula q̄lū spēs. de hoc. xxiij. di. q̄cq̄. d offi. ordi. si sacerdos. Glosa ista querit & soluit.

d Cōmittanf. S3 pone eps dedit vicariū gnalem & in mādato expssit aliqd de istis qd requirit speciale mādatū secuta clausula gnali & oīa alia q̄ per nos pos sumus etiā si mandatū exiguāt speciale: qrif an ta lis oīa specialia possit? & dixit Hostie. s. de offi. archi. significasti. p ipam decre. & p decre. sedes. s. de rescp. & p. l. ff. si quis cau. sed & si. §. quesitū3. & p ea q̄ not. de cōmo. c. vno. q oīa poterit. qd satis vr ad istar pcura toris. vt. j. de pcu. qui ad agēdū. §. j. secus si aliqd de specialibus non expssum fuisset: vt ibi. j. rñ.

diuisio Dicit qd de clarat. Casus solis. b. helie

Cum in gnali. Premissa duplici rōne ponit di ctū. a quo scdo excipit ibi: nisi. Jo. an. Declarat no. per Gof. Inno. & Hostien. de pben. dilecto.

Casus. Eps pictauch. Titiū suū3 officialē siue vi cariū in spūalib' & tpalibus cōstituit creauit & ordia uit. Certū est q virtute generalis commissionis ipse Titius officialis non recipit potestatem inquirēdi & puniendi excessus vel deponēdi. vt dixi. s. c. px. Sed nunquid virtute generalis commissionis recipit po testatem conferēdi beneficia spectantia ad suam col lationem? Respondet q non: nisi collatio beneficiorū ei specialiter committatur. Nota pmo q in officia lem ex generali cōmissione transit iurisditio in causis ciuilibus: sed virtute generalis cōmissionis non ha bet potestatē inquirendi & corrigendi crimina: nisi ei spāliter mande tur potestas in quirendi/corri gendi/& punien di excessus.

Nota bilia

Nota ulteri' q collatio bene ficiorū vocaf do natio. sed cōtra hoc facit: qr do natio nullo co gēte imperio ex mera liberalita te pferf: s3 colla tor compellif cō ferre beneficiū3 vacāo infra sex menses: al'a pti uaref ptāte con ferendi: igif. &c. Dicendū q collatio beneficiorū vno respectu est donatio: videl3 in cui cōferendo: puta mi chi vel tibi vel illi. sed alio respectu sc3 in conferendo simpliciter nō dicif donatio: cum ista collatio fiat ali quo cogente impio: ne pdat potestatē conferendi ela psis sex mensib'. Ex quo sequif q si ille in quē fit col latio sit ingrat' nō pōt repelli: l3 secus sit in meris do nationibus ciuilibus. ca. pe. j. de dona. l. fi. C. de reuo can. dona. Nota q pcurator olm bonorū cum libe ra administratiōe & gnali ptāte vt possit facere ea q̄ cōstituēs faceret: non pōt donare bona spectantia ad dñm: qr in tali gnali commissione est intelligēda ista clausula excepta alienatione bonorū nrorū gratuita. Nota pncipalem effectum hui' ca. q vicari' epi nō pōt pferre bñficia nisi ad hoc epo dederit ei specia lem ptātem. Utrū eps possit alicui dare facultatē cō ferendi bñficia ad collationem ipsius spectantia? Di cendū q sic vt hic d3. sed nō intelligif q eps possit da re ptātem ad conferendū bñficia pxime vacatura: qr fieret fraus cōcilio gnali ne conferanf beneficia pxi me vacatura: quod est contra vicariat' speciales qui communiter dantur.

Colla tio bñfi cior an sit do natio.

e Uerisilr. No. inspiciēdū qd est verisilr. pcor. s. ti. ii. c. vlt. & h3 hoc locū etiā vbi est generalitas: vt hic & vbi est obscuritas. vt. j. de regu. iur. inspicimus.

f Cōcessurus. Ad idē. j. de pe. & re. si eps. & j. de re gu. iur. in generali. cum suis concor. Et idem in obli gatione. C. que res pig. obli. pos. l. j.

Glo. seq. ponit tres casus contra regulam.

g Nec regularif. Scda rō hui' dicit: & ideo dicit regularif qr casualif secus: vt si iusta rōne motus do nauerit: vt puta magistro: vel si donare ei pmissu3 sit vel rōne ipsius psone cui cōcessa est administratio: vt sit fili' senatoris. ff. de admi. tu. cū plures. §. in pmis. ff. de tute. & ra. di. l. j. §. j. & ff. de dona. l. filiusfa. j. rñso. ij. & iij. de hoc no. ff. de pac. contra iuris. in fi.

Libe rā bñs admi nistra tionem an pos sit do nare.

h Libera. In cōferendis bñficijs est liberalitas in cui dando: sed non in dando fm ea q̄ no. s. de pben. relatum. & ca. inter cetera.

Glosa seq. exponit de duob' caplis quib' rñdet.

i Non possunt. In cōtrariū videbaf p dere. s. de insti. ex frequentib'. & s. de preben. dilecto. sed illa in ra non obstāt: qr in decre. ex frequentib' non d3 q ofa

sidales possint cõferre: sed qꝫ possint cõfirmare. et hec sunt diuersa: vt ptz in. c. sede vacante. qd bene confirmat ab epo cõfirmandos. de maio. ⁊ obe. cũ olim. ꝭ. de insti. c. ij. ⁊ tñ nõ cõfert beneficia ad solius epi collationem spectantia. ꝭ. e. ne se. vacã. illa. ⁊ ꝭ. eo. titu. c. vno. ad idẽ. ꝭ. de preben. cum in illis Decre. dilecto/ non dicit qꝫ approbatio ibi facta per generalem procuratorem valuerit.

a ¶ Cõmissa. No. pro his que no. Joan. Ber. ⁊ Hostiẽ. ꝭ. de cõces. prebẽ. constitutus. dixerunt enim qꝫ epus nõ potest specialiter cõferre collationẽ alicuius prebẽde q nondũ vacat: qꝫ id posset fieri in fraudẽ vacaturarũ. qꝫ cũ nõ posset nisi pmittere pzimã vacaturã daret fratri vel amico meo ptãtem conferendi primã. ⁊ hoc esse non põt. ⁊ sic intelligit decre. pdicta cõstitutus. in fi. Sed gñaliter cõmittere collationẽ beneficioꝝ ad se spectantiũ bene põt. ꝭ. vt hic. et. xvj. qõ. ꝭ. statuimus. Et pꝑetuo etiã posset hoc ius cõmitti alicui dignitati/ vel in gñe. vt. ꝭ. de insti. cũ venissent. vel in specie. vt. ꝭ. de dona. pastoralis. xvj. q. ij. visis. Additio. Tene qd scripsi de censi. cũ venerabilis. sup fi. ij. glo. Nisi. tamen hoc puto. Jo. an. Additio. j. Et que facit vicarium super quo vide qd no. ꝭ. titu. ij. c. pe. in fi. antepe. glo. ⁊ ꝭ. de preben. statutum. in glo. fi. Joan. and.

Epus an possit committẽ spẽalit collationẽ alicui⁹ bñficij vacaturi.

¶ Nisi beneficiorum collatio ipsis specialiter sit commissa[a].

¶ De officio et potestate iudicis delegati.

Innocentius quartus.

¶ Conseruator a manifestis defendit iniurijs: et iudicialem indaginem non exercet.

Capitulum primum.

¶ De officio ⁊ ptãte iudicis delegati. Superiori ti. dictũ fuit de offic. vica. verũ qꝫ iudex delegat⁹ gerit vices iudicis delegantis: ⁊ quodãmodo dr ei⁹ vicarius qñtũ ad cãm sibi cõmissam: iõ post rubricã precedentẽ ponit hec rubrica de officio ⁊ ptãte iudicis delegati.

Continuatio dñi heylye.

Statuim⁹. ¶ Sũt due ptes. In pria pmissio. i scda ibi: nec ad aliã. phibitio. Jo. an.

Diuisio

¶ Casus. Romanus põtifex aliquos religiosos vel alios/ exemit a potestate iudicis ordinarij et eos recepit in sua tutela et custodia dando eis cõseruatores. querit de potestate istorũ conseruatorũ? Respõdetur qꝫ potestas eorũ in hoc cõsistit vt illos quibus sunt deputati defendant a manifestis iniurijs. Sed quid si iniuria non sit manifesta: sed requirit plenã cause cognitionẽ: vtrũ conseruator possit se impedire? Respondet qꝫ non: sed ꝑ hoc recurrẽdũ est ad ordinariũ. Et ista vera sunt nisi in priuilegijs istorũ religiosoꝝ vel aliorũ quibus dati sunt conseruatores: aliud diceret. videlꝫ vt possent cognoscere de iniurijs ⁊ alijs causis: etiam si requirerent iudicialẽ indaginẽ: et cõiter in priuilegijs apponitur illa clausula. ¶ Nota primo qꝫ officiũ conseruatorũ est defendere illos q eis cõmittũtur a manifestis iniurijs ⁊ violentijs. ¶ Nota insup qꝫ conseruatores simpliciter deputati non possunt se impedire de his q sunt occulta et dubia. Sed quid si offensa manifesta negetur: vtrũ cõseruator possit cognoscere an sit manifesta? Respondet glo. qꝫ sic. alias quilibet posset impedire iurisditionẽ ipsorũ conseruatorum: qꝫ quilibet conuentus semp negaret iniuriã manifestam. Unde qñ dubitat de iurisditione alicuius iudicis: ad eũ iudicem spectat cognoscere an cognitio ad eum spectat vel non. l. si quis. ff. si quis in ius voca. non ierit.

Casus Italis dñi heylye.

Notabilia.

¶ Glo. seq. red. per sex questiones.

b ¶ Conseruatores. Qz materia cõseruatorũ in titu. isto hic. ⁊ ꝭ. c. proxi. ⁊ c. vlti. posita est: nota cõseruatores delegatos esse. ⁊ vt dicebat Ber. de istis conseruatoribus pꝫura antiqua parũ vel nichil habebam⁹. Possunt tñ dici cõseruatores epi qui habẽt cõseruare ⁊ defendere viduas pupillos ⁊ orphanos. (1) ab oppressionibus ⁊ iniurijs de fo. compe. ex parte. b. ⁊ ca. ex tenore. lxxxvij. dis. c. j. ⁊ ij. xxiij. q. v. administratores. Scire debes. (2) qꝫ isti cõseruatores interdũ dant vt aliquos defendãt ꝫ latrones vel pdones: interdũ ꝫ eos q eoꝝ priuilegia infringunt. interdũ latius: vt defendant ab iniurijs ⁊ offensis. ⁊ in nullo dictoꝝ casuũ habẽt iudicialẽ indaginẽ: vt hic. ⁊ ꝭ. e. c. vlti. De manifestis ꝑ solũmodo habent cognoscere. Et intellige manifesta illa q notoria sunt ⁊ ita patẽtia qꝫ nulla probabili tergiuersatione celari põt. vt de vbo. sig. ex pte. de coha. cle. et mulie. c. vlti. Sed qd si neget offensa notoria: negatiõe videt fieri res dubia. C. qui. ad liberta. pcla. nõ li. l. iij. Dic qꝫ bene pbationes recipiet cõseruator an factũ sit notoriũ: vt sic videat an sua sit iurisditio. ff. de iudi. si quis ex aliena. ꝭ. de rescrip. sup litteris. alꝭ enĩ istorũ officiũ esset inutile. ⁊ si inueniet factũ notorium pcedet. alꝭ desistet. nõ enĩ habet potestatẽ simpliciter defendẽdi iniuriã sed qualificatã notoriã scilꝫ. habet ergo cõseruator vocare reũ. ⁊ si cõfiteatur factũ bene quidem si neget: super notorio pbationes recipiat. si aũt confiteat factũ: sed dicit se id suo iure fecisse. dicunt quidã qꝫ vlteri⁹ se intromittere nõ dꝫ. Alij ꝫ dicentes qꝫ probatiões recipit sup notoria offensa. ad hoc ꝭ. de elect. bone. alꝭ facile esset cõseruatoꝝ officiũ deludere. vnde si videat cõseruatori pbabilis negatio nõ pcedat alꝭ puniat sicut notoriũ. Dicebat autẽ olim. Ber. qꝫ sicut delegat⁹ recusari poterat: sic ⁊ cõseruator. postea mutauit dicẽs: qꝫ qꝫ in notorijs nõ admittit recusatio vel appellatio: cõseruator aũt nõ cognoscit nisi de notorijs: ergo recusari nõ poterit. ꝭ. de ap. propofuit. et. c. cũ sit. Dixit etiã talem conseruatorem inuocare posse auxiliũ brachij secularis. ꝭ. de offi. ordi. c. j. ⁊ ca. qm. et. xxiij. q. v. administratores. Additio. A tẽpore Inno. hoc tenentis. ⁊ hoc placet Hostiẽ. ⁊ Archi. ⁊ ex eadẽ ratione dicebat Inno. qꝫ pcedere poterit parte per contumaciã absente. remittit ad no. de coha. cler. ⁊ mulie. vestra. Jo. an. Additio. j. Et alias psonas miserabiles. ꝭ. de censi. lꝫ. ꝭ. e. significãtibus. Joan. an. Additio. ij. Inno. ⁊ Hosti. Joan. and.

¶ Glo. se. declarat an iniuria cõmissa ⁊ cõmittẽda ⁊c.

c ¶ Defendere. Hoc intelligi põt de cõmissa ⁊ committẽda. pone enim paratos ad exercitũ et violentiã inferendam illis quorum conseruator est: prohibere poterit excõmunicare ⁊ punire. de sen. excõ. sacro. ⁊ ꝭ. eo. titu. romana. ꝭ. caueant. In cõmissa defendet per districtionem ecclesiasticam compellendo iniuriatores vt satisfaciant leso. et etiam seculare brachiũ inuocando: vt superius dixi.

d ¶ Indaginem. id est cause cognitionem: seu ipsi⁹

Cõseruatores sunt iudices delegati.

Cõseruatorũ qt sũt species.

Cõseruatores cognoscũt solũ de violentijs et iniurijs manifestis.

Cõseruator an possit vt suspect⁹ recusari.

Cõseruator põt inuocare auxiliũ brachij secularis.

Cõseruator põt defẽdẽ non tm ab iniuria cõmissa sꝫ etiã a cõmittenda.

examinationē:qꝛ dubia sunt. ⁊ si de talib⁹ se intromit tūt:penā incurrūt de qua.j.eo.c.viti.§.vt aūt.nec valet qḋ agitur.vt ea.decre.§.viti.que est glo.istius.

Additio. Sciās ꝙ suspensus a pontificalibus tñ in illis celebrando nō fit irregularis ẜm Guil. in spe. de leg.§.iust a.versi.quid si quis eps.Jo.and.

g ¶ Aliter.vt.s.nō supportet tanta modestia:vt qꝛ iniurias vel contumeliosa verba profert in iudicē.s. de pe.dilectus.

Suspēsus a pontifi calib⁹ tñ an celebrā do in il lis effi ciat irregular.

diuisio ¶ Q Uia pōtificali. ¶ Premissa cā ponit ꝯstitutionē ꝗ gnēquā scḋo specificat ibi:ita ꝙ.tertio excipit ibi: nisi.Jo.an.

Dicit qd exē plificat ¶ Exēplificat qḋ habet.s.eo.sane.ij.⁊ ca.pastoralis.in prin.

Additio Guill. hanc decre. allegat sub ti.de pri ui.Jn spe.ẟ sen.pla.§.vt autem ꝟ.qñq̄.Jo.an.

Additio dñi helye. ¶ Jstud.c.emanauit ad declaratione.c.sane.⁊ ca.pastoralis. eo.tit.in an. vbi dicit ꝙ iudex delegat⁹ potest rebelles cōprimere ⁊ coercere episcopos si nō obediāt in eis q̄ spectāt ad suā iurisditionē.tñ deferre vꝫ dignitati epali ⁊ mitigare illas penas.istud.c.ponit q̄ ordie mitigare dꝫ illas penas.

suā possint extēdere ptātem:
Alexander quartus.

¶ Jn coactionibus et penis pontificali dignitati deferē.

Capitulum .ij.

QUia pontificali dignitate pditis[a] ob reuerentiam sacri officij[b] qḋ exercent plurimū deferri conuenit: et eos plus alijs honorari decet[c]: vt cū a iudicib⁹[d] vel ꝯseruatorib⁹ a se.apo. deputatis cōtra eos ad coactiones aliquas siue penas fuerit procedendū gradus ⁊ modestia in huiusmodi ꝓcessu seruetur.

¶ Jta ꝙ (eis quadam condigna reuerentia supportatis) igressus[e] primo ipsis ecclesie vel sacerdotale[f] interdicatur ministeriū: ac deinde ab officio suspendantur:subsequenter aggrauet cēsura ecclesiastica contra eos. ¶ Nisi forte aliter[g] fieri suaserit nimia cōtumacie ꝓteruitas/ siue culpa. **B**onifacius octauus.

¶ Delegato procedente cum duob⁹ subdelegatis nō in totū ad papā non ad cōdelegatos appellari dꝫ.h.d.

SJ ¶ Joan.an.Cap.iij.

Quid si iudex nō ẜuata forma hui⁹ decre.statim excōicet vel suspendat epm vel superiorem te net ne snia? dic ꝙ sic. ¶ lꝫ reprehendēdus sit iudex ꝙ hāc mode stiā nō seruauit x.q.iij.ca.j.s.de sen.excō.sacro.

Judex pōt punire ꝓferēte iniurias vel ꝯtumeliosa ṽba in iudicē.

Additio. Uide qḋ dixi in decre. sane.sup ṽbo.interdicat.Jo.an.

S J duo.et c. ¶ Nō diuidit. Premittit ꝙ si delegatus pape subdelegat non in totū facit gradū ita ꝙ de eius subdelegato ad ipsum subdelegantē debeat appellari.vt.j.eo.si delegatus.⁊.s.eo.sup questionū. Sed istud fallit in casu huius decre. Do. Edita est hec decre. ad declarationem eoꝝ q̄ no.Ber.Jnno.⁊ Hostien.s.eo.sup questionū.§.si ṽo.ad fi. Additio. Hanc decre. plixe glosauit Archidi.de.glo.decre.sup q̄stionū.⁊ de expeditis.j.e. si delegatus.que postea cācellauit.Jo.an. et Guil.in specu.de ap.§.nunc tractemus.ṽsi.qd si tres. Jo.an.

Dicit qd declarat.

Casus lr̄alis dñi helye. ¶ Casus. Delegatus pape cām subdelegauit epo pr cta.epo nō vult acceptare.certū est ꝙ delegatus pōt eū punire:sed tñ dꝫ mitigare penā. Sed querit quam mitigationē dꝫ ipse delegatus seruare? Rn̄det ꝙ nō dꝫ ab initio epm excōicare: sed dꝫ ei primo interdicere ingressum ecclesie: postea si illā penā cōtemnat dꝫ eum suspendere ab officio sacerdotali.postea ꝓcedere ad penas grauiores.tñ si delegat⁹ primo ꝓcesserit ad excōicationē tenet excōicatio: lꝫ nō bene faciat.qꝛ iste tex.loquit de honestate. verūtamē posset esse tanta cōtumacia ꝙ delegatus inciperet ab excōicatione.

a ¶ Preditis.i.pre alijs dotatis. Additio. Archid. exponit.i.sublimatis et ornatis.Joan.and.

b ¶ Officij.concor.j.de senten.excō.qꝛ periculosum et.xj.q.iij.absit.

c ¶ Decet. Jnspicim⁹ qd deceat.sic.s.eo.li.de elec. cū nō deceat.cū suis concor. Additio. Et decētia proprie respicit honestatē.s.de vo.magne.Jo.and.

d ¶ Judicibus.potest referri ad hoc quod.j. sequitur deputatis. vel puncta hic. ⁊ iudicib⁹ quibuscūq̄.

Additio. [Jdem Archidia.]

e ¶ Jngressus.Et si durante tali interdicto in ecclesia solēniter celebrat:irregularis efficitur.j. de sentē. excommunica.is cui. Et ibi dicam quod hic dicit Archidia.

¶ Glo.seq.obijcit ⁊ dupliciter soluit.

f ¶ Sacerdotale.sine quo pōtificale officiū exercere nō potest.s.de exces.prela.ex litteris. ¶ Sed videt ꝙ ab ipso principio isti arti⁹ ꝗ reliqui puniri deberēt v.q.viti.presbyteri.que est lex.C. de episco. et cleri.l. presbyteri.vbi dicit ꝙ multo maiori pena sunt digni: quib⁹ cū plurimū honoris per nostrā iussionē delatū est:occulto reperiūtur in crimine: lex illa loquitur de illo qui deliquit in eo in quo honorabat scꝫ in sacerdote.Qui in testimonio dicēdo honorat vt nō torqueat: ⁊ ideo verū tacuit vel falsum dixit. Uel dic ꝙ minor pena maior est i maiore ẜm ea q̄ no.de cleri. pena.c.j.

Epi an graui⁹ puniāt ꝗ inferiores.

¶ Si appellatum fuerit ab vno triū delegatoꝝ:non appellatur ad duos delegatos sed ad papam.h.d.

Sūmarium.

¶ Casus. Papa cōmisit cām tribus iudicibus delegatis:videlicet decano/ archidiacono/ et archipbr̄o. duo fuerūt impediti: vñ ipsi vices suas subdelegauerūt. q̄ subdelegati ꝓcesserunt cū tertio delegato in tātū ꝙ deuētū fuit vsq̄ ad sniam:quā ꝯ te tulerūt. vis ab illa snia appellare. vtrum possis appellare ad delegatos Uidet ꝙ sic.qꝛ appellare vis a subdelegato.ḡ est appellandū ad delegatos: nisi in totū vices suas non cōmiserūt:sed aliqd sibi retinuerūt. Rn̄.ro.pon.ꝙ lꝫ delegati subdelegauerint vices suas ⁊ non in totū:eo tñ ꝙ illi subdelegati nō ꝓcesserūt soli sꝫ cū tertio delegato q̄ est par illis delegatis ꝗ nō pōt appellari ad delegatos. Nā nō appellat a pari ad parem.⁊ ideo a subdelegatis est appellandū ad papā: ac si oēs delegati simul de cā cognouissent. Et sic si delegati i totū subdelegassent cām:nō appellaret ad delegatos.l.vnica C.qui ꝓ sua iuris.iudi.da.vel nō da.pos.ẜm lr̄am que habet.ad nos iure iudicia remanebunt: q̄ est cōis lr̄a lꝫ aliqui habeant in lr̄a:ad eos.⁊ tūc ille tex.intelligit qñ delegati subdelegauerunt in parte et non in toto.

Casus breuis ⁊ long⁹ dñi helye.

¶ Nota primo ex hoc.c.ꝙ delegatus pape pōt subdelegare.l.a iudice.C.ẟ iudi.c.pastoralis.alle.l.⁊ qꝛ.ff. de iuris.om.iudi. ¶ Nota vlterius ꝙ delegat⁹ pape subdelegando pōt retinere aliqd de iurisditiōe:ita ꝙ nō desinit oino esse iudex rōne cui⁹ est appellādū ad ipm delegatū:et iste est vn⁹ casus in q̄ nō pōt appellari ad papam omisso medio:⁊ illud ꝓcedit siue delegatus reseruauit sibi sententiam siue tantū executionē.

Notabilia dñi helye.

¶ Nota insup principalē effectū hui⁹. c. q si aliqui delegati subdelegent: qui subdelegati pcedunt cū vno ex principalibus delegatis: appellandum est non ad subdelegātes: sed ad papam ppter mixturam paris respectu illorum subdelegatorum.

a ¶ Duo. Idē de vno et multo forti⁹: qr maior dubitatio est qn duo ex trib⁹ sub delegant: & qn vn⁹ tm̄. videbat eni inspici debere maiorē numerū. qr ergo duo erāt subdelegati: & tertius delegatus: qr maior ps hui⁹ iurisdictiōis subdelegata erat: nō videbatur appellandum ad primū delegātē. sed secus est: vt hic videᵒ. cū eni in hoc casu diuersis respectib⁹ emergāt aduersa: eligere debem⁹ qd min⁹ in se hʒ captiōis. ff. de reg. iur. qtiēs. captiosum eni eēt si de pari ad parē appellaretur. ad primuʒ ergo appellari delegātē debebit. Additio. Dicit Jo. mo. q cū hoc casu simus extra §. porro. qui est exceptio a regula illa. ij. q. vj. ad romanā. tenēda est regula hoc casu expresse non viciata. Jo. an.

b ¶ Apl'ica. Ideo dictū qr delegat⁹ ab alio nō delegat. ꝟ. eo. pastoralis. & c. vlti. C. de iudi. a iudice.

c ¶ Duob⁹ alijs. Idē si subdelegarēt illi college. sʒ de hoc videbat dictū. ꝟ. eo. sup eo §. si ꝟo. fm vnā lecturā q̄ ibi amplectēda est: qr si ibi qrerer ꝺ eo q totū subdelegauerat: nō erat qō qr p pcedētia decisa erat.

d ¶ Nō in totū. bn̄ dicat qr si in totū subdelegassent non esset qstio: qr tunc semp appellat ad primū delegantem. ꝟ. eo. super questionum §. porro.

e ¶ Cū delegato. Not. q si in rescripto eēt clausula q si nō oēs: & duo cōmitterēt: terti⁹ se excusaret nec cōmitteret: in hoc casu ab illis duob⁹ subdelegatis ad delegatos subdelegātes appellaret: & nō ad primū delegantē. cessat eni ratio. & hoc vr̄ voluisse hec littera.

f ¶ Ab ipsis. delegato & subdelegatis.

g ¶ Cōdelegatos. qr appellatio ē de minori ad maiorē. &c. hic aūt prim appellaret de pari ad parem qd esse nō pōt. & adde qd dixi. ꝟ. eo. li. de consue. ca. ij.

Appellari dʒ a subdelegato in totū ad primū delegātē nō ad delegatum.

Diuisio

S I cōtra. ¶ Sunt tria dicta q patent. scdm ibi: cū autē. tertiū ibi: idē est. Do. Et reprobat primā ps qd no. Inno. ꝟ. c. cū sup. & approbat qd ibi no. Hosti. & Ab. Et pbabat olim p decisam ipsi⁹ decre. & ipse Hosti. ꝟ. eo. sup qstionū §. qui ꝟo. et. j. de appel. legitima et Guil. in spe. de recu. §. vlti. ꝟ. quid si vnus.

Ponit qd prima ps declarat. Additio dn̄i helie.

¶ Istud capt. emanauit ad limitationem iuriū dicentium q cum iudex recusatur vt suspectus sunt eligendi arbitri. fallit in tribus casibus hic enumeratis.

Casus lralis dn̄i helye.

¶ Casus. In cā quam erā tecū habiturus impetraui a sede apo. duos delegatos. videlʒ decanū & archidiaconū eccl'ie Picta. cū clausula q si ambo interesse nō poterint: alter vr̄m negociū exequat. accidit q corā istis legatis feci te citari & obtuli libellū: cui petij per te r̄nderi. Tu cōparēs pposuisti q habebas vnū iudicē tibi suspectū: qr erat cōsanguine⁹ me⁹. vel cū cōsult⁹ fuerat cām & opinionē suam dixerat: illa causa est pbabilis: querit coram quo iudice debeas illā causam suspitionis pbare: & vtrū sint eligēdi arbitri? R̄ndet q non: sed illam cām suspitionis debebis pbare corā suo cōiudice. Et hoc verū qn̄ illi duo delegati sunt dati cum clausula: q si ambo. Si autē essent simpliciter dati tunc assumendi essent arbitri fm iura antiqua: quia si non pōt condelegat⁹ cognoscere in principali: nec in accessorio. Sʒ qd si qs vellet recusare officialem epi: vel delegatū epi: vtrū sint eligēdi arbitri? Certe non: sʒ est cā suspitionis pbanda corā epo qui officialē delegauit. ¶ Nota pmo q cū est delegata duobus simplr: neuter eoꝝ sine altero pōt pcedere: etiā in causis emergētibus siue incidētib⁹: sicut nec pn̄t pcedere in principali. vn̄ recusatio est cā emergēs: & tn̄ alter sine altero non pōt cognoscere qn̄ sunt dati simpliciter. Si autem dati fuerint cū clausula. q si nō oēs. tunc tota iurisdictio apud aliū remanet. nō solum quo ad pncipale: sed quo ad emergētia & incidentia. ¶ Nota vlteri⁹ et hoc. c. casus in quib⁹ nō recurrit ad arbitros p causa suspitionis pbanda. videlicet cū recusat alter delegatorum. Itē officialis epi vel eius delegat⁹ et sic officialis non est delegatus epi: sed habet iurisditionem ordinariam.

Notabilia. d. helie

duo^a ex trib⁹ a sede apo.^b delegatis duob⁹^c alijs nō in totū^d subdelegauerint vices suas: ipiqꝫ subdelegati cū delegato^e t'tio in cā pcesserint delegata si appellatur ab^f ipsis nō ad condelegatos^g: sed ad primū delegātē tm̄mō appellari debebit. Idem in eodē.

¶ Tres casus ponit i quib⁹ suspitiōis cā corā arbitris nō tractat. Prim⁹ cū recusatur vn⁹ ex delegatis dati cū clausula q si nō oēs. Scd̄a cū recusat delegat⁹ epi. Terti⁹ cū recusat officialis. Jo. an. C. iij.

S I contra vnū ex duobus^h iudicib⁹ cum illa clausula: q si ambo interesse nō possunt^i alter eoꝝ in causa^k pcedat: a sede apo.^l delegatis suspitiōis causa legitima^m pponat: cā ipa suspitionis corā nō recusato cōiudice

h ¶ Ex duob⁹. Idē si ex pluribus cū eadē sit ratio.

i ¶ Non possunt. Est ergo necesse q de ei⁹ impotētia pateat anteq̄ collega pcedat. ꝟ. eo. prudentiam. secus cum scribit. vt. Leo. cum plures. j. responso.

¶ Glosa seq. obijcit & soluit.

k ¶ In cā. principali. vn̄ non videbatur q de impedimento cognoscere deberet. qd sibi commissum non videbatur: sed cognoscit an sua sit iurisdictio. ff. de iudi. si quis ex aliena. ꝟ. de rescrip. sup litteris. sic et hic cognoscit an collega suspectus sit: vt sic videat an sit iudex sine illo ex culpe vigore.

l ¶ A sede apostolica. Idē videret in delegatis ab alio. (l) Nec ob. j. §. pri. qr ibi loquit fm hāc rōnē vbi vn⁹ sol⁹ est delegat⁹. Additio. vl' plures sine clausula Jo. an. Additio. Nā & ordinari⁹ & delegat⁹ pncipis apponere pn̄t hanc clausulā fm Gof. i summa huius titu. ver. item qd si ordinari⁹. nā & in cōpromisso apponitur. ꝟ. eo. vno delegatoꝝ. fm Archi. punctū tn̄ glo. non tangit. Jo. an.

m ¶ Causa legitima. Recusat iudex ppter vnicaʒ causam. s. ppter suspitionē. j. c. pri. sed illa ex multis causis insurgit. pone exēplū. ꝟ. eo. cām que. & c. cū R. & c. insinuāte. de iudi. cām que. vt lit. non cōtest. accedēs. j. & ij. de appel. ad hoc. & ca. postremo. cum similibus. Jo. an. Additio. De quib⁹ vide in spe. titu. j. §. superest. Dicit hic Archid. q iusta cā esset recusandi si pcurasset sibi cām cōmitti: vel si prius per actorem consultus respondisset cū ius habere p. l. pretor. ff. de iurisdi. om. iudi. alle. qd no. Inno. ꝺ offi. ordi. irrefragabili: vt ibi dixi sup glo. vel p decanū. & dicā post Hostien. j. de appella. legatū. Jo. an.

Suspitio sola iudiceʒ recusari facit.

¶ Glosa seq. querit & soluit & ponit opi. Inno. secūdo

diuisio

Eos qui. ¶ Tria facit. Primo punit ordinātem. Scdo ratificat penas ordinati ibi: his que. Tertio licentiat clericos ordinādos ibi. Clericis. Jo. and.

Casus dni he-lye.

¶ Casus. Ticius diocesis lemouicen. tpe ordinū celebrādorum se p̄sentauit epo picta. et petijt ab eo ordinari. Eps picta. fuit icaut^9: nō petijt ab eo clerico ticio an haberet licentiā a suo epo quē clericū sciebat ipse eps esse diocesis lemouicen. et ordinauit eū. vtrū iste ticius ordines recepe rit? certū est q̄ sic. sed tn̄ est suspēsus ab executione suorum ordinum. Sed vtrum epo picta. ordinās puniatur? Rndet q̄ sic. qz per vnū annū continuū est suspensus ab ordinum celebratione. Or sanctissime pater querit qd interim faciēt clerici diocesis picta. qui durāte illo anno volūt ordinari? Rndet q̄ ipsi sine licētia proprij epi poterūt ordinari a proximis epis [aliene] id est nō sue. nā clericus pōt esse aliene parrochie et sue. qz clericus respectu domicilij habet propriā diocesim. lz rōne originis sit aliene dioceſ. ideo glo. exponit aliene. i. non sue nec ratione domicilij. nec ratione originis. nec ratione beneficij nam clericus quantū ad facultatē recipiēdi ordines habere potest tres epos. scilz epm domicilij epm originis et epm beneficij. vt. j. c. proxi.

Eos qui[a] clericos[b] parrochie[c] aliene[d] absque superioris ordinandorum licentia[e] scienter[f] seu affectata[g] ignorantia vel quocunque alio figmento,[h] quesito presumpserint ordinare[i]: per annum[k] a collatione ordinū[l] decernimus esse suspēsos. ¶ Illis que iura statuunt[m] cōtra taliter ordinatos in suo robore duraturis. ¶ Clericis quoque parrochie taliter[n] suspensorum postquam eorum suspensio fuerit manifesta[o] absque ipsorum etiam licentia[p] interim[q] recipiēdi ordines ab aliis vicinis[r] episcopis: alias tamē canonice[s]: liberam cōcedimus facultatem.

a ¶ Eos qui. Generaliter loquitur vt cōprehendat quibus cōpetit ordinare. de priuile. quia circa.

b ¶ Clericos. De laicis dic. vt. j. c. vlti.

c ¶ Parrochie. Id est diocesis. ix. q. ij. lugdun. quādoque econuerso. de pecul. cle. c. ij.

d ¶ Aliene. i. nō sue: siue sit proxima siue remota. ix. q. ij. c. j. et c. epm. lxxj. di. p totū. s. eo. q̄ translationē.

e ¶ Licētia. Quā quis dare possit dicit. j. c. pxi.

¶ Glosa sequens querit. arg. pro et soluit.

f ¶ Sciēter. Sed nūquid scire presumet vel ignorare? videtur q̄ ignorare. ff. de proba. l. verius. j. de regu. iur. presumitur. Dic q̄ presumet sciens: nisi probet ignorantiā. ad hoc. s. de elec. innotuit. ibi: nec probare cogimus et c. † quia quēlibet ordinandum scrutari tenetur. vt. xxiij. distin. qui episcopus. xxxiiij. dist. quādo. videtur autem ad eam probandam sufficere iuramentum. vt. s. de elect. vt circa. et c. nulli. Et licet per alios examinet ex sua negligentia eorū culpa sibi imputabitur. ad hoc de symo. in tantum.

¶ Glosa seq. alleg. vnā concor. et soluit duo dubia.

g ¶ Affectata. Equipollet q̄ sciētia et affectata ignorātia. de clan. despon. cū inhibitio. et dr affectata ex q̄ scire potuit sz noluit immo dissimulauit. C. de ince. et inuti. nup. l. q̄ cōtra. Et dico q̄ si iurauit se ignorare vt dixi in pxi. glo. altera ps habebit necesse probare sciētiā vel affectatā ignorantiā et probabit hoc p argumēta vel coniecturas probabiles. s. de renun. c. ij. eo. lib.

h ¶ Figmēto. Sic. s. de elec. auaricie. vel qz forte dicit scholaris est quē bene ordinare possum: vel fingit licentiam datam fuisse: vel dicit epm ordinādi amicū suum ita q̄ bene habebit ratā. ix. q. ij. lugdun. vel scire dissimulauit litteras dimissorias surrepticias esse: vt ibi no. Hug. vel in fraudē constitutionis huius aliquem in suum familiarem recepit. vel ei beneficium contulit: hec et similia sunt figmenta.

i ¶ Ordinare. Etiā ad primā tonsurā. lxxj. dist. primatus. de eta. et quali. cū cōtingat. qd dic. vt. j. c. vlti.

¶ Glosa sequens ponit duas opi.

k ¶ Per annū. Continuū. s. de elec. puida. No. ius nouum: qz olim certa pena contra tales nō fuerat statuta fm quosdā sed fm Gull. hic mitigat pena: quia olim p annū a celebratiōe misse suspēsus erat. et deponi debebat vt. ix. q. ij. nullū. ¶ Puniūtur ergo in quo peccauerūt. j. q. j. si q̄. s. de his que fiūt a maio. par. ca. quesiuit. Additio. j. vij. q. j. episcopus in diocesi. Joan. and.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

l ¶ Ordinum. Omniū fm Gull. et Gar. et p hāc litterā. et. s. e. vel nō est cōpos. vbi punit in collatione olim ordinū: qui in diaconatu peccauit: et si papa voluisset eū tantū illo quē cōtulit priuari exp̄ssisset. vt. s. eo. litteras. et c. vlti. nec de iure frui dz maioribus q̄ minoribus caret. ff. de ser. expor. cui pacto. et de or. ab epi. c. j.

¶ Glosa sequens querit. alle. pro et cōtra et soluit.

m ¶ Statuūt. q̄ scz ordinatio rata non habeat quo ad executionē. ix. q. ij. per totū. lxxj. di. c. j. quedā iura dicūt eos deponēdos. vij. q. j. eps in diocesi. Sed nunquid suspēsus est sic ordinatus ab executione vel an habet executionē nisi interdicat? et videtur q̄ necessariū sit interdictū. s. eo. ti. q̄ translationē. ibi interdicēda est et c. ad idē de offi. archidia. significasti. Sed cōtra sicut nō tenet sentētia data a nō suo iudice: sic nec ordinatio. vt. lxx. distin. neminē. lxxj. distin. per totū. Sol. dicas illum suspēsum ipso iure sed nō illa suspensione q̄ irregularitatē iducat: sz suspēdendū illa: vt in decr. qd trāslationē. fm Hosti. et Gull. Additio. Qui etiā no. in spe. ti. ij. §. iuxta. ver. itē est irregularis et cōcor. Jo. mo. Jo. an.) Et Gar. vñ et in forma dispēsationis q̄ talib^9 dat ab apo. se. dr ipso ab ordinū executiōe suspēso. lz igit suspēsi sint a iure: nichilominus et ab homine suspendent qd est verū nisi in casu. s. c. proxi.

¶ Glose due sequentes soluunt duo dubia.

n ¶ Taliter. Qz. s. ordinauerūt clericos aliene diocesis et p hoc dico q̄ secus erit in aliis casibus in q̄bus hoc nō inuenit expressum ad hoc. s. ti. pxi. c. j. de concess. prebē. qz. s. de elec. suffraganeis. Additio. Habet aūt eq̄tatē hec pena: vt sicut alienos sine licētia ordinauerūt: sic et sui sine eorum licētia ordinētur. Joan. an.

o ¶ Manifesta. Per euidētiam facti. s. de cohabi. cle. ca. vlti. vel qz est iuris notoriū. et. j. eo. titu. vestra et. s. de verb. signi. cū olim. als in dubio a proprio prelato non recedent. viij. q. iiij. nōne. Joan. and.

p ¶ Licētia. Qd em̄ a iure cōcessum est vlteri^9 non est necesse a iudice postulari. ff. de consti. insti. l. q̄ sub cōditione §. vlti. C. de thesauris. lib. x. l. vna. Joa. an.

q ¶ Interim. Scilz anno suspensionis durante.

¶ Glosa sequens ponit opinionem.

r ¶ Vicinis epis. In sua diocesi. qz nō itrabūt absque sua licentia parrochiam suspensi. vt credo fm Gull.

s ¶ Canonice. Scz precedēte debita examinatiōe et scrutinio et tpib^9 debitis. s. e. ti. de eo. et mō debito scz

Scientia vel ignorātia q̄s p̄sumatur.

† Concor. l. tutor. cū suo glo. C. d pi. tuto. et Bar. et bal. i. l. pupill^9 ff. de ac qui. here.

Ignorantia affectata et sciata equiparantur

Figmēta varia q̄ cōmittūt

p epos ordinātes clericos.

Ordiatus a nō suo epo sine licentia sui superioris an sit ab executiōe suspensus.

Ordiatio clerici qui

no furtiue vel p saltu vel p plures sacros eode die vel duobus cotinuato ieiunio. s. eo. litteras. z c. dilect9.

Dicat canonica. diuisio

Cum nullus. Sunt quattuor ptes que patet per §. Et determinat nota. per Hosti. in summa huius §. a quo. in pnci. z per Inno. d cle. pegri. super rubrica. als. s. ca. j. Joan. an.

et no distinguedo loquat: vn nec distiguere debeo. ij. q. vj. psuluisti. s. de trasla. inter corporalia.

k Domiciliu. pt qs hre domiciliu i plurib9 locis. ff. ad munici. l. assumptio §. iuris prudentibus. de fo. cope. ex pte. & j. de rescript. dilect9. ij. qd veru est si in vtroqz se eqliter collocauit. vtibi z j. de sepul. c. ij. als ibi dicet hre domicilium vbi maiore pte reru suaruz hz. ff. ad munici. ei9 §. vl ti. C. vbi se. vel cla. senatores. als sola domus possessio q in ciuitate alia copa rat domicilium n facit. ff. ad mu ni. libert9 §. sola

Domicilium an possit haberi in plib9 locis.

Bonifacius. viij. Eps origi nis domicilij vel ecclesiastici beneficij comendaticias ad ordines dare pot: inferiores plati non: nisi ex priuilegio. nec officiales eporum: sz hi qui habent administrationem spiritualium illas bene concedunt. Capitulum. iij.

Cum nullus[a] clericum[b] parrochie[c] aliene preter supioris ipsius licentiam debeat ordinare[d]: supior intelligitur in hoc[e] casu episcopus[f] de cui9 diocesi est is qui ad ordines[g] promoueri desiderat oriudus[h]: seu in cuius diocesi beneficiu obtinet ecclesiasticum[i] seu hz (licet alibi nat9 fuerit) domicilium[k] in eade[l]. Inferiores qz prelati[m] religiosi vel alij nisi eis q suos clericos aut subditos[n] possint a quo voluerint epo[o] facere ordinari a sede aplica spaliter sit indultu[p] vl officiales epi (cum ad hoc se ipsi9 offm no extedat[q]) hmoi nequeunt licentia impartiri. Epo[r] aut in remotis[s] agente ipsius in spiritualib9 vicarius generalis: vel (sede vacante) capitulum[t] seu is[v] ad quem tuc tempis administra

Casus lfalis dni hejye.

Casus Dictu fuit. s. p discursum huius ti. q clericus promouend9 ad sacros ordines no pot pmoueri ab alio q a ppo epo nisi de licetia ppii epi: dubitat quis dicatur ppius eps qtuz ad dandu facultatem recipiedi ordines ab alieno epo. et etiam qtu ad facultatem ordinandi? Rndet q cleric9 maxime bnficiatus dicitur hre tres epos. s. epz originis/epm domicilij/z epm beneficij. Et oes isti possunt ordinare z dare licentia recipiedi ordines ab extraneo epo: z ideo quilibet istoz dr propri9 eps. Sz qd de alijs prelatis inferiorib9: vtrum possint dare licentiam recipiendi ordines ab alio q ab epo? Respodet q non: nisi sibi fuerit spaliter pcessum a sede apo. vt ipsi possent facere ordiari clericos vel subditos suos a quo malet epo dumodo xpiano. Sed qd de officiali epi vtrum possit dare facultatem recipiedi ordines ab alio epo? Rn. q no regularit: eo ipo q est officialis nisi de hoc fieret expssa metio in creatione officialis. Sed quid de vicario gnali epi. Dicedum q si eps sit absens in remotis partib9: vicarius suus gnalis poterit dare illam facultatem. Sed quid ponam9 q in hac diocesi est prioratus dependens a monasterio cluniacen. abbas clun. cotulit prioratu in hac diocesi existente alicui de illis partib9: z iste priorat9 est manualis: qz reuocabilis ad nutum abbatis: vtrum prior z suus psocius possint se facere ordinari ab epo pdicta. Rn. q sic: licet ille prioratus sit reuocabilis ad nutum abbatis cluniacen.

a Nullus. Gnaliter loquit. vt dixi. s. c. pxi.

b Clericum. Uel laicum. j. ca. pxi.

c Parrochie. i. diocesis.

d Ordinare. s. c. pxi. cum suis concor.

e Hoc casu. s. i dada tali licetia. hoc dixi: qz multis alijs modis dr qs subdit9 alteri9 et de ei9 foro. qd dic vt. s. de fo. pe. c. vl. z. ff. de iudi. heres absens § j.

f Eps. Ergo no inferior. vt. j § pxi. z est si.

g Ordines. qscuqz minores vel sacros. s. de elect.

h Oriund9. Dicit eni qs ibi domiciliu [cu ex eo. retinere vnde oriundus est. ff. de sena. l. pe.

Glosa ista soluit duo dubia.

i Ecclesiasticum. Ad differentia alteri9 bnficij vl puent9 secularis: z talia ecclesiastica bnficia sine institutione canonica obtineri non possunt. vt. j. de reg. iur. c. j. cu suis cocordan. z intelligo siue istud sit beneficium pper qd ordine recepit siue no: cum gnaliter

l In eadem. Subaudi vl dominus papa. s. c. j. z. j. §. pxi. ipse ei ordinari9 est singuloru. ix. q. iij. cucta p mundu. Et roma comunis est patria. ff. ad munici. roma. et ibi pot quilibet conueniri: vt. s. de fo. cope. ca. vlt.

Roma cois est patria.

m Prelati. puta abbates/archipbri/vel archidiaconi. et habebas de his. de offi. archidi. significasti. dicit enim canon lras epi necessarias z non inferioris lxxj. di. extraneos.

n Subditos. Laicos.

o Epo. Dum tn catholico. z habes de hoc priuilegio. s. de prescrip. veniens.

Glosa ista reci. per questionem.

p Indultu. subaudi vel nisi habeat ex psuetudie pscripta vt hoc facere possint. in hoc casu bn valet cosuetudo fm Jo. qui hoc no. ix. q. ij. epm. z facit qd no. Ber. s. de offi. archidi. significasti. nec eni cosuetudo reuocatur p noua pstitutione. s. de psti. ca. j. eo. lib.

q Non extedat. Nisi habeat spale madatum. ad hoc. vt. j. de offi. vica. ca. ij. z. iij.

r Epo. Sup hoc vide quod not. Ber. z moderni. de offi. archi. significasti.

Glosa ista querit ponit opi. z soluit.

s Remotis. Que locu dicis remotu? dicut quida de citra z vltra motes p decre. s. de elec. nichil. sz hoc est falsum q solu talis locus dicat remotus: qz aliud est dicere valde remoti vt ibi: z aliud remoti vt hic: sicut aliud est dicere cautio: qz tuc intelligit nuda cautio. vt. C. de verb. sig. sancim9. z aliud sufficies cautio z tuc itelligunt pignora vel fideiussores. ff. ma. si mandato § vlt. Sz videt q remoti dicat extra puicia. s. de elec. cora. C. de pscrip. x. vl. xx. an. l. vi. vel vltra duas dietas. s. d rescrip. nonulli. vel vltra vna. vt eo. li. e. tit. statutu. Satis crederē hoc arbitrariu iudici qs locus dicat remotus. Additio. Concor. Hostie. d sen. exco. relatu. z Archi. j. de testa. c. ij. ij. rn. Hodie talib9 vicarijs dat sup hoc expssa ptas ita q etia epis psentibus tales licentias concedunt. Jo. an.

Locus qn dicatur remotus

t Caplm. qd tuc in spualib9 administrat. vt. s. ti. [pxi. ca. vlti. z pe.

v Is. puta visitator. lxj. di. quoniam. s. tit. pxi. ca. vlti. s. de elec. is cui.

a Religiosi. Etiā exempti: vt aliqua fuerit dubitatio: et per id qđ dicit in non exemptis. vel fuerit dubitatio: qr non erāt ꝑpetui. ⁊ hoc est verius. Additio. Fa. clemen. de sup. neg. pla. c. j. §. pmissa. per quā reprobat opinio dicētiū ꝙ i bñficijs eccl'iasticis nō ꝑpetuis: ep̄s tal' beneficij nō dat cōmēdaticias. Jo an. an.

b Socij. Nō eīn ibi debēt eē soli: q̄ ve soli ⁊c. ecclesiastici. iiij. vij. q. j. illud. de sta. mona. mōachi. ⁊ pbat eo. ti tu. quod dei timorem.

c Oriundi. Quia tunc possent ratione originis. vt. s. j. rū. ⁊ sicut pht ordinare ita dico ꝙ commendaticias ad ordies da re: vt ibi.

k Tonsurā. Per quā imunitate gaudet: ⁊ clericalis ordo ꝯfert. s. de eta. ⁊ quali. cū contingat. Jo. an.

l Diffinitū. Qđ dic vt no. s. ꝺ ꝯuer. ꝯiug. ꝯiugat⁹ Additio. Et hic terminantur que ibi no. Jo. an.

dummodo ⁊ sue nichilominus poterit ordinare.

tio spiritualium noscitur pertinere: dare possunt licentiā ordinādi. Possunt episcopi ordiare priores prioratuum non exemptorum et ipsorum socios q̄diu morantur in illis: licet inde non fuerint ordinādi. Joannes andree.

Religiosi[a] vero a suis superioribus in non exemptis prioratib⁹ deputati priores et eorum socij[b] possunt a locorum diocesanis q̄diu morantur in ipsis prioratib⁹ ordinari licite: licet non sint de eorū diocesib⁹ oriūdi.[c] I dē.

Ep̄s seu alius inferior primā tōsurā infanti non ꝯfert: nisi religionē intret: nec hoi illiterato: nec hoi alteri⁹ diocesis absq; sui p̄lati licētia: nec etiā ꝯiugato nisi religionem intret aut ad sacros ꝓmoueat legitime: al's contra faciēs punit: vt hic. h. d. zeu.

Capitulum. iiij.

Nullus ep̄s vel quiuis[d] alius[e] īfanti[f] (nisi forte religionē itraret[f]) seu illiterato: sed nec absq; sui supioris[g] licētia hoi[h] diocesis aliene[i] clericalē presumat cōferre tōsurā[k]: nec etiā cōiugato nisi volēti religionē intrare: aut ad sacros ordines ꝓmoueri: ꝑut est sacris canonib⁹ diffinitū[l]. Qui vero cōtra fecerit (vt in eo in quo peccauerit[m] puniat) ꝑ vnū annū[n] a collatōe clerical' tōsure dumtaxat[o] nouerit se suspēsum[p].

De etate ⁊ q̄litate ⁊ ordine pficiendorū. Bonifaci⁹. viij.

Ep̄s dispēsat cum maiore xx. annis in dignitatibus et psonatibus nō curatis. si aliđ nō obstet hoc dt Dominicus Ca. vnicuz.

Ermitti-

m Peccauerit. De hisq; ſi. a maio. par. capi. quesiuit. Glosa se. q̄rit ⁊ remittit.

n Annū. Integrū ⁊ cōtinuū s. de elec. prouida. eo. li. Quid si sit bissextus? dic vt no. Jo. ly. di. c. iij. ⁊ Ber. s. de ꝟ. sig. q̄siuit. Glo. se. not. ꝑ opinione.

o Dūtaxat. Jd est dūmodo ⁊ no. ꝑ eo qđ dixi. s. eo. tit. eos qui. q̄ sī ibi papa voluisset forsū illos esse ꝑuatos a collatione ordinis quē intque cōtulerunt: hoc exp̄ssisset sicut ⁊ hic fecit ad idē. s. eo. lras. ⁊ c. dilect⁹. ⁊. s. de deci. ad audientiā. Et intelligo hoc verū q̄n solā clericalē tōsurā cōtulit: al's ēt in vlterioribus quos cōtulit puniet per iura supradicta. ⁊. j. q. j. si qs. Glosa seq. querit ⁊ soluit.

p Suspensum. Jpso iure. Sed nūquid tonsurā licebit tūc ab alio ep̄o subditis suis recipe? dic ꝙ cū hoc non reperiatur exp̄ssum nō videt sic licere.

diuisio — Nullus ep̄s. Duo facit. Pmo ꝓhibet. Scđo punit ibi. qui ꝟo. Do.

Additio dñi helye. — Dictū fuit in ca. eos. s. eod. ꝙ ep̄s extrane⁹ nō potest ordinare extraneos clericos sine licentia ꝓprij ep̄i. Sed qđ de laico vtrū extrane⁹ ep̄us possit laico conferre primā tōsurā impune? Rñdet ꝙ nō: immo est suspensus per vnum annum a collatiōe prime tonsure. [diffinitū] vt si vir velit ꝓmoueri ad sacerdotiū ꝙ fiat cū ꝯsensu vxoris sue: que sit antiqua et voueat continentiam. Nam si esset iuuenis oporteret ꝙ intraret religionem.

d Alius. Puta abbas vel pbr q̄ psalmistatū ꝯferre pht. lxix. dist. q̄n. xxiij. dis. psalmista. Additio. Uide qđ dixi. s. ca. j. sup glo. abbates. Jo. an.

Jnfās qs dicatur. — e Jnfanti. s. minori. vij. annorū. septēni ꝙ pōt conferre tōsurā. xxviij. di. de his. ⁊. lxxvij. dis. in singulis. et facit. s. de elec. ex eo. de p̄ben. sup inordinata. et qđ ibi no. Joan. an.

f Jntraret. Ergo minor. vij. an. pōt religionem intrare: qđ verū est. sed p̄fesse nō obligat. vt. s. ꝺ regula. q̄ in insulis. ⁊ ca. ad nostrā. ⁊ dic vt. j. de regu. is q. ⁊ ca. nō solū. ⁊ ca. se. Additio. j. Saltē ꝑ oblationē parentum vel tutorum. Jo. an.

g Supioris. vt. s. ca. pxi. j. rū. Jo. an.

h Homini laico. qđ appet: q̄ ꝯfert primā tonsurā. Olim volebāt quidā dicere ꝙ clericū alteri⁹ ep̄i quis non pōt ordinare sed laicū sic: ⁊ hoc dicebant ꝑ deret. s. eo. cos q. ⁊ hoc falsum erat. vt. lxxj. dist. p̄mat⁹. vbi etiā de laico exp̄ssum erat. Additio. Jntellige de laico qui nō transtulit domiciliū. vt ibi no. Joan. an.

i Aliene. Jd est non sue: quia etiā si aliene essent

Continuatio d. helie — De etate ⁊ qualitate ⁊ ordi. pficiē. Dictū fuit. s. de qualitate ⁊ etate ꝓmonendorū ad sacros ordines nūc est videndū de etate ⁊ qualitate ⁊ ordi. p̄ficiendorꝫ .i. ꝓmouēdorꝫ ad bñficia eccl'iastica obtinenda: ideo cōpetēti ordine annectit rubrica de eta. ⁊ qualita. ⁊c. Glosa seq. ponit quid determinat.

Ermittim⁹. Nō diuidit: q̄ breue. Determinat ꝑ istud. c. no. ꝑ Ber. s. ꝺ elec. cū in cūctis. §. iferiora. ⁊. e. ti. cū dilect⁹. s. e. ti. ide cōꝫ. ⁊. c. p̄terea. ꝑ ip̄z et modernos. Ad. iij. Et in Spe. ti. ij. §. nūc ꝺ ep̄oꝫ. ꝟ. liiij. Jo. a.

Additio dñi helie. — Pro intellectu hui⁹. c. p̄supponēdū est pmo qđ habet in. c. cū in cūctis. §. iferiora. de elec. in an. videlꝫ ꝙ in ꝓmouēdis ad bñficia eccl'iastica etiā simplicia requirit ꝙ talis. xxiiij. annū cōpleuerit ⁊ attigerit. xxv.

Casus secundum d. helie — Casus. Uacāte aliq̄ dignitate simplici. i. sine cura: q̄ obtinēs eā nō hēbat iurisditionē in foro pniali nec cōtētioso. Ep̄s illā dignitatē affectabat ꝯferre Titio miori. xxiiij. ānoꝫ: q̄rit an possit ep̄s dispēsare cū ip̄o Titio miore ⁊ sibi ꝯferre illā dignitatē? Rñ. ro. pōti. ꝙ sic. dū tñ ñ hēat ille titi⁹ aliū ꝺfectū. q̄ si eēt illegiti

tim⁹ habilitatio spectat ad papā quo ad sacros ordines ꝛ dignitates. lꝫ eṗs posset dispēsare in minoribus ordinibus. vel etiā si iste ticius minor. xxiiij. annorū sit legitim⁹ filius ꝛ in matrimonio nat⁹. sed pater ei⁹ habuerat illā dignitatē. ¶ Nota primo ex hoc tex. ꝙ de lege cōi minor xxiiij. annoꝝ nō pōt obtinere dignitatē vel psonatuꝫ. etiā si sit simplex. hoc est nō habeat iurisditionē in foro penitentiali vel cōtētioso. ¶ No. vlteri⁹ ꝙ eṗi possunt dispensare i simplici dignitate vel psonatu super defectu etatis. ¶ Nota finaliter ꝙ ad hoc vt episcopus possit dispensare requiritur ꝙ ille compleuerit annum. xx. ꝛ attigerit. xxi. Idem dicimus in promouēdis ad abbatiam. c. indēnitatibus. §. de elec. eo. lib.

Nota-bilia.

mus [a] vt episcopi [b] cū his qui xx. annum compleuerint [c]: ꝙ dignitates vel psonatus quibus animarum cura non imminet [d] valeant obtinere: possint (si aliud nō obstat canonicum [e]) libere dispensare [f].

¶ De filijs pbroꝝ ꝛ alijs illegitime natis. Bonifa. viij.

¶ Cū illegitime natis dispēsant episcopi in minorib⁹ ordinibus ꝛ beneficio sine cura dūmodo sit tale in q̄ alꝰ dispensare possint: in alijs dispēsatio pape requirit. Joan. and. Capitulū. j.

IS qui defe-

Dignitas vel psonatus an possit obtineri p illū q patit defectū in ordinibus.

lxxxi. dist. si qs sine. xvj. q. j. eccl'ia. de cōces. pben. litteras. de fil. fraternitatis. ꝛ p modernos. de fi. psbr. venies. ꝛ de cle. ꝑu. diuersis. Et satis est eu idēs. arg. ꝙ pmouēdo nō dispēsat: q̄ punit pmouēs. §. de elec. nihil est. sed hic determinatū est de patiēte defectū in etate. Quid de patiēte defectū in ordinib⁹ si eligat ad tales psonatus vel dignitates sine cura. nūquid necessaria est eṗi dispēsatio: vł an de iure cōi ad illa talis eligi possit. Tenēt Innocē. Ber. ꝛ Cōpo. ꝙ de iure cōi ad illa talis eligi possit. arg. a cōtrario decre. cū in cūctis §. inferiora. ꝛ dicit idē eodē arg. p decre. §. eo. preterea. Ad ca. lx. dist. p totū rñdent. illa correcta cōtraria consuetudine: vel cū ibi dicatur in archidiaconū nō debere quē assumi nisi sit diaconus. in prepositū nisi sit presbyter. patet illa correctio p decre. cū in cūctis §. inferiora. que de ordine nichil dixit: ꝛ p id qđ ibi dicit si moniti non fuerint ꝛc̄. ꝛ hoc no. Inno. in predicto §. ꝛ de re iudi. cum olim. et Cōpost. eo. ti. dudum. j. Ad decre. dudum. ij. dicūt ꝙ idē iudiciū est q̄ ad pluralitatē: vel allegatio fuit illa Hostien. cōtra in decre. predicta/ preterea. ꝛ in decre. cum in cunctis. pro quo facit qđ not. Ber. de his que fiunt a maio. par. ca. ex ore. in glo. q̄ erat. et hec opinio expressa erat in decisa ipsius decre. ex ore. ꝛ probatur optime de elect. dudū. j. Ad id qđ dicitur de capitulis. lx. distin. per totū. in quib⁹ dicitur ꝙ archidiaconus diaconus ꝛ prepositus pbr debet esse. dico fm Hostien. ibi subaudiē dum vel subdiaconus: cū in eṗm etiam possit eligi de eta. et quali. a multis.

¶ Glosa seq. tripliciter opponit ꝛ respondet.

a ¶ Permittim⁹. Uidebat pmissum etiā in citeriori etate. arg. a ꝯtrio illius decre. §. e. indecoꝝ. ꝛ arg. directo illi⁹ decre. e. ti. ex rōne. ꝛ arg. a pari illi⁹. eo. ti. preterea. nā i decre. ex rōne. dispēsant cū decēni. i decre. pterea. dispēsant in ordine: ergo a pari rōne i etate: vt ibi no. Hostiē. Sed ad primū dic ꝙ ar. a cōtrario nō pcedit vbi reperit in iure ꝯtriū: lꝫ alꝰ sit fortissimū. de his que fiūt a prela. cū apl'ica. in fi. sed cōtrariū reperit. §. de elec. cum in cunctis §. inferiora. ergo nō pcedit: argumētatio illa. Ad decre. ex ratione. dico illud fuisse ex speciali mādato pape. Ad decre. preterea. dico valde maius esse: pati defectū in etate q̄ in ordinibus: vt per te vides: ꝛ probatur de insti. c. ij. j. eo. lib. ꝛ de pbē. si pro clericis. noua sit igitur hec permissio.

Argumentū a ꝯtrio nō sem per pcedit.

b ¶ Episcopi. Inferioribus credo vetitū. ꝛ facit. §. titu. proxi. c. iij. j. ꝛ ij. rñ. §. de elec. cum ex eo.

¶ Glo. seq. inducit tria sīlia. scđa ps reci. p questionē.

c ¶ Cōpleuerint. No. non sufficit attingere sicut in eṗo. §. de elec. cum in cūctis. ꝛ in abbatissa. §. de elect. indēnitatibus. j. rñso. ꝛ in delegato. §. de offi. delega. cū vicesimū. Et qđ dixit hic papa de. xx. an. idē si voluisset dicere potuisset de citeriori vel vlteriori tēpore. q̄ ista talia sunt illa de quib⁹ dicit lex ꝙ nō omniū que a principibus fiunt ratio reddi pōt. ff. de legi. nō omniū. ꝛ de hoc. §. de rescri. si quādo. tamē satis eque cōcordando ad alia iura. de. xvij. an. cōstituisset sicut in pcuratore ad negocia dicimus. j. de pcu. qui generaliter §. vlt. ꝛ sicut de aduocato. ff. de postu. l. j. ꝛ. iij. q. vij §. tria. sed vt predixi sic placuit principi: et sufficit sic scriptū esse. ff. qui ꝛ a qui. prosperit. vj. q. iij. scriptum est in lege. §. de fer. c. ij. in princi.

Rōnē de arbitrarijs reddē non cogimur.

d ¶ Non imminet. In illis ergo secus sicut ꝛ in parrochialibus ecclesijs. §. de elect. licet canō. ꝛ hoc forte voluit dicere Jo. qui no. de elect. cū dilecti. ꝙ in minoribus dignitatibus simplex episcopus dabit veniam etatis: vel forte aliter intellexit.

e ¶ Canonicum. Quia non sunt illegitimi. non corpore vitiati. nec bigami: nec criminosi.

¶ Glosa sequēs primo querit et remittit. secūdo querit ꝛ ponit opiniones contrarias.

f ¶ Dispēsare. Sed nūquid pmouēdo dispēsat: de hoc vide. lj. di. q in aliquo. liiij. di. si seru⁹. in pma glo.

¶ De filijs pbroꝝ. ¶ Sub bulla fuit. ꝛ alijs nō legitime natis ꝛ merito: q̄ nigrū de primis expresse non loquitur. et pꝑter plura infra dicēda in dispensationis formam q̄ rescripti in Spe. eo. titu. in fi. Joan. and.

Additio.

¶ Dictū fuit supra titulo precedētibus de pmouendis ad ordines ꝛ beneficia ecclesiastica. verū quia posset dubitare aliquis vtrum filij pbrorum de lege communi sine dispensatione possint pmoueri ad ordines vel bñficia ecclesiastica: ideo cōpetēti ordine ponitur de filijs presbyterorum promouendorum ad ordines vel beneficia. quid iuris sit videamus.

Continuatio dñi helye.

¶ Glosa sequens diuidit ꝛ dicit quid declarat.

IS qui. ¶ Sunt duo dicta. Scđm ibi. Ille vo. do. Emanauit ad declarationē eorū q̄ no. §. e. ti. c. pe. ꝛ vlti. Additio. Et Guil. in spe. ti. ij. §. nūc de eṗorum. in vlti. coll. qui tenere voluit ꝙ ex cā eṗi dispensare poterāt i sacris. fatebat tñ curiā tenere qđ hic dr̄. Jo. and.

¶ Glo. intelligit istud. c. ꝙ dispensatus vt possit obtinere (nō obstāte defectu) bñficiū curatū virtute dispēsationis nō posset simul obtinere duo bñficia: sed tūc istud capi. nō contineret difficultatē p. c. de multa. de preb. in an. vbi dr ꝙ qs nō pōt simul tenere duo bñficia etiā si esset legitime nat⁹. iō in hoc reprehēdit glo. nr̄a. Sed dicūt moderni ꝙ istud. c. intelligit ꝙ illegitimus dispēsat⁹ vt possit obtinere quodcūq bñficiū nō pōt obtinē duo bñficia etiā si vellet dimittere primū si illud semel acceptauit. q̄ expirauit sua dispensatio.

Additio dñi helye.

in primo bñficio acceptato. vt. c. nõ potest. J. de prebẽ. vbi si quis sit dispẽsatus ad plura beneficia: z est verifi cata sua dispẽsatio in primo beneficio accepto vel duo bus primis obtẽtis. ergo idem in casibus huius. c.

Casus litteralis dñi Helye.

¶ Casus. Certũ est q̃ in ꝓmouendo ad beneficium etiã simplex re- quiritur q̃ talis sit ꝓcreatus ex legitimo m̃rimo nio. c. cũ in cunc- tis. ṽ elec. i an. idẽ est in ꝓmo- uẽdo ad primã tõsurã ita q̃ ille gitime nat⁹ sine dispẽsatione nõ põt ꝓmoueri ad ordines etiã ad p̃mã tonsurã. vt dixi. Sed q̃rit vtrũ solus papa possit dispensa- re? R̃n. q̃ nõ im mo aliquotiens sufficit ṽ ispensa tio epi scʒ quan- do talis illegiti- mus vult ꝓmoueri ad mino. ordi. vel si vult ꝓmoue- ri ad bñficia simplicia. Si autẽ vellet ꝓmoueri ad sa cros ordines: vel ad bñficia sustinẽtia administratio nẽ. vt dignitatẽ vel ꝑsonatũ vel curata requirit dispẽ satio pape. Sed q̃d si papa dispẽsat cũ illegitime nato vt possit acceptare quodcũq̃ beneficiũ. etiã si illi im mineret cura animarum? accidit q̃ illi illegitimo fuit collatũ vnũ bñficiũ illud acceptauit. postea fuit ei col latũ aliud pingui⁹ bñficiũ. vtrũ possit licite accipere? Dicit ro. põ. q̃ nõ fm veriorẽ intellectũ. q̃ dispẽsatio sua est verificata in primo bñficio obtẽto. licet glo. ali ter intelligat. Sed dñicus de sctõ gemi. z moderni do cto. in hoc reprehendũt glo. q̃ tũc istud. c. non cõtine- ret dubitationẽ. q̃ legitime nat⁹ nõ põt obtinere duo beneficia curata. c. de multa. allegato. ergo multomi nus illegitime natus. z hec sunt vera nisi in dispensa- tione fuisset dictũ q̃ obtento vno bñficio posset aliud acceptare z primũ dimittere. vt fit quotidie.

ctum[a] patitur nataliũ: ex di- spensatione[b] potest epi[c] licite (si et aliud canonicũ[d] non ob- stat) ad ordines promoueri minores: et obtinere benefi- cium[e] cui cura non imminet animarũ: dummodo sit tale[f] super quo per ipsum episco- pum valeat dispensari. ¶ Ad ordines quoq̃ maiores[g] vel beneficia sup quibus nequit episcopus dispẽsare: sine di- spensatione sedis apostolice[h] promoueri non potest.

¶ Si dispẽsatum fuerit cum aliquo q̃ nõ obstante vllo de- fectu possit ad curatũ benefi- cium ꝓmoueri: preterẽtu illi⁹ dispensationis non poterit duo beneficia insimul obtine- re. Joan. and.

¶ Ille vero cum quo per se- dem[i] dispensatur eandem vt (premisso non obstante defe- ctu[k]) valeat ad bñficium etiã si curã animarũ habeat pro- moueri/ nequit preterẽtu di- spensationis huiusmodi (quã exorbitantem a iure oportet veluti odiosam[l] restringi) nisi

f ¶ Tale. Quia nõ paternũ immediate sup quo nõ põt eps etiã cũ legitimo dispẽsare fm Vin. ṡ. c. ex tua Gof. in summa hui⁹ ti. §. circa aliud Bar. brixien. lvj. di. in summa Ber. z. P. de sam. in p̃dicta decre. ex tua. z Inno. eo. ti. c. vlti. fm Jo. q̃ hoc no. lvj. di. in summa. z Tã. l dicta de- creta. Sed dixit Vin. q̃ si tñ esset ep̃us hoc facere nõ auderet Gof. ṡ. ṽ elec. innotuit Ray. in summa hui⁹ ti. z Hosti. in dicta decre. te nẽt cõtrariũ. P Ad decre. pe. ṡ. eo. ti. r̃ndet q̃ ṽ illegitimo loqui tur: de tali forte bñficio loqui vo luit hec lr̃a. Vel intelligas de be neficio quod ha beat ecclesiã cu- ratã annexã. ad hoc. J. de p̃bẽ. su- per eo. Vel ṽ be neficio q̃d ex priuilegio ꝯsuetudine vel statuto requi rat sacrũ ordinẽ. q̃ cũ in ordine tali dispẽsare nõ pos- sit ergo nec in bñficio q̃d illũ ordinem requirit. de con sti. translato. j. q. iij. si quis obiecerit. z. c. si quis ꝑbẽ dam. ij. Et est si. quod dixi. ṡ. de rescrip. si eo tẽpore. Additio. j. Qui tñ fateṙ q̃ curia tenet primũ. Joã. an. Additio. ij. Idẽ archi. qui alle. ff. de lega. j. sed z si res z. J. de prebẽ. is cui. Et idem Jo. mo. qui dicit. Idẽ vbi statutũ iuratum per sedem apostolicam cõfirmatum non admittit illegitimum. Joan. and.

Dispẽsare an possit eps vt filii obtineat bñficiũ patris.

g ¶ Maiores. Hoc intellige de seculari clerico. nam in regulari sec⁹ est: q̃ de iure talis ꝓmouet ad sacros ṡ. eo. ti. c. j. lvj. dist. c. j. z. c. nasci. z hoc tenet Jo. lvj. di. in sũma. Ber. ṡ. eo. c. vl. Gof. in summa hui⁹ ti. §. circa filios. nec ꝑ hoc intelligiṫ dispensatũ in ep̃atu. arg. de sen. excõ. q̃ ꝑiculosum. de cõces. prebẽ. dilect⁹. vbi de hoc ꝑ Inno. z Hostiẽ. xij. di. nos ꝯsuetudinẽ. z. J. c. pri. Additio. Idem hic Archi. z idẽ Cõpost. ṡ. de elec. cũ in cunctis. z Guil. in spe. ti. ij. §. fi. ver. quid si dispẽsa- tum. Et de his questionibus ad materiã ibi vide in versi. si precedentibus. z ver. seq. Joan. and.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

a ¶ Defectũ. Indistincte itelligo ꝓut iacet de quo cũq̃ defectu siue sit spuri⁹ siue adulterin⁹ vel natura lis: lʒ al's q̃ ad successiones distinguaṫ: nec ita de facie li dispẽseṫ cũ vno sicut cũ reliq̃: z sic intelligaṫ. ṡ. de re nũ. nisi cũ pridẽ. §. ꝑsone vero zc. Est em̃ dign⁹ venia qui alieno vitio laborat. C. de naturali. libe. l. legem. Additio. Idem archi. alleg. xxviij. q. j. idolatria. ṡ. de de. coniug. c. ij. Idem Jo. mo. Joan. and.

Venia dign⁹ ẽ q̃ alieno vitio laborat.

b ¶ Dispensatione. Nunquid promouẽdo dispen- set? vide remissiones quas dedi. ṡ. c. proxi.

c ¶ Episcopi. In contrarium videbatur. ṡ. eo. litte ras. vbi papa cũ talibus in clericatu dispensat. sed ra tio est: quia petitum fuit a papa. nam et ep̃s poterat. vt no. Ber. eo. titu. c. vlti.

d ¶ Canonicum. Facit q̃d dixi. ṡ. c. proxi.

e ¶ Beneficium. Intelligo simplex ꝓ q̃ in ꝑsonatu vel dignitate etiã sine cura. vt. ṡ. c. proxi. nõ credo q̃ dispẽsare possint. c. ad hec. eo. ti. z de preben. c. vlti. et de hoc de elec. dudũ. ij. Additio. ij. Etiã si sit canonia ecclesie cathedralis fm Archidia. Joan. and.

¶ Glo. se. ponit tres lecturas z opiniones circa p̃mã.

¶ Glosa sequens soluit dubium et remittit. secundo querit et dupliciter soluit.

h ¶ Sedis aplice. Nec sufficit dispẽsatio legati: vt ṡ. eo. ti. c. pe. z dic vt ibi. Sed quero quare ep̃s dispen sat in criminalib⁹ ab adulterio citra: z nõ in defectu? Solu. Facilius deletur irregularitas ꝓueniẽs ex crimine purgatur enim per penitentiam non sic in de fectu. xxvj. distin. deinde vel maior est irregularitas proueniens ex origine q̃ ex crimine: quia prima ex na tura. secunda ex accidẽti. sed naturalia immutari nõ possunt. vj. distin. §. vlti. Additio. j. fm Gof. ṡ. ca. fi. z in sum. eo. titu. ver. pe. Joan. and.

Irregularitas ex duob⁹ ꝓuenit

i ¶ Per sedem. Eadem ratione dico idem de illo cũ quo dispensatur per episcopum: vt possit ad minores ordines et ad beneficium sine cura licite promoueri: cum eadem sit ratio.

k ¶ Defectu. Propṫ hoc a sclarib⁹ nõ repelliṫ hono rib⁹. ff. de decu. l. spurij. z. l. gñalit. §. spurios. Jo. an.

l ¶ Odiosam. J. de regu. iur. odi a. cum suis concor.

a ¶ Obtinere. ꝯcor. j. de pben. nō pt. ij. rñ. cum ꝯcor.

diuisio

Si is cum quo. ¶ Decidit casum ꝛ rōnē interserit ibi: cū nō sit verisi͞le. Joā. an. Aliter autē diuidi non potest. qꝛ tota littera pendet. Do.

¶ Dispensatio addita dispensationi non valet: nisi in dispēsatiōe secū da fiat mētio de pma. ¶ Casus. Titꝰ illegitime natꝰ a sede apo. obtinuit dispen sationē vt posset pmoueri ad sa cros ordines et ad bñficiū eccle siasticū etiā cu ratū deide asse cuto bñficio cu rato virtute sue dispēsatiōis vi debat beneficiū curatū aliō sibi conferendū. vñ accessit ad pa pā vt posset ob tinere duo bñfi cia curata: ꝛ i il la dispēsatiōe nō fecit mentionem ꝙ esset illegitime natus papa fecerat ei gratiā ad obtinendū beneficiū curatū: an valeat ista scda dispēsatio: ita vt posset ob tinere plura beneficia virtute illius scde dispensatio nis? Rñ. ro. ponti. ꝙ nō: immo est surreptitia: quia ta cuit id qđ si expssisset non obtinuisset secūdā dispensa tionē pape: vel saltē cum maiori difficultate: qꝛ verisi mile est ꝙ papa nō voluisset eū psequi tāta bñficiorū multitudine. ¶ Nota prio illud ad qđ allegaꝛ textus iste ꝙ dispēsatio addita dispēsationi non valet: nisi in secūda dispensatione fiat mētio de prima. ¶ No. ma gis specifice ꝙ si ille cū quo fuit dispēsatum sup illegi timitate ad beneficiū curatū velit obtinere secūdam dispēsationē ad pluralitatē bñficiorum obtinēdoꝝ in futurū tpꝰ. dꝫ in seccunda dispensatione sup plurali tatē bñficiorūꝫ obtinēdoꝝ in posterū facere mētionē de prima. ¶ Nota vlterius ꝙ lr̃e impetrate ad plura beneficia obtinenda: si cōstiterit ipsas esse surreptici as: non valēt ipso iure. Sunt autē lr̃e surreptitie que sunt impetrate tacita veritate. Secꝰ vero est in litte ris iusticie. Nam valet pcessus virtute illaꝝ lr̃arum factꝰ: si non excipiaꝛ de surreptione. Nā tales lr̃e nō sunt nulle ipso iure. c. si motu pprio. j. de pbend. Sed queriꝛ quot bñficia pōt obtinere ille cū quo est dispen satū sub hac forma: videlꝫ. Sixtus seruus ꝛc̃. dispēsa mus vt duo vel plura bñficia possis obtinere? Dicen dū est ꝙ cū dispensatio sit odiosa et exorbitans a iure communi debet restringi inquātū fieri pōt ideo dicē dū est ꝙ dispēsatio sub pdicta forma solū extenditur ad tria bñficia. Sed quid si papa dispēsauit: sub hac forma dispēsamꝰ vt possis obtinere duo vel plurima bñficia? Dicendū ꝙ talis dispēsatio solū extendiꝛ ad quattuor bñficia: videlꝫ ad duo rōne dictionis duo ꝛ alia duo rōne vbi plurima.

Casus breuis ꝛ lēgꝰ d. helie

Notabilia.

Littere surreptitie an sint nulle vel annullande.

Dispēsatio ad duo vel plura tm̄ tria cōprehēdit.

¶ Glo. seq. soluit dubiū.

b ¶ Sedē aplicā. Qꝛ altꝰ nō poterat. s. ca. pxi. ꝛ ea dem rōne idē credo in epo: ꝙ si dispēsauerit cū tali ꝙ possit ad minores ordines et simplex bñficiū pmoue ri: ꝛ postmodū tacito de defectu impetreꝛ dispensatio sup pluralitate taliū beneficioꝝ nō valet dispensatio propter eandē rationē: qꝛ non est verisimile ꝛc̃.

vnicum beneficium obtinere[a]. Idem. ¶ Si ille cū quo super defectu originis in curato beneficio fuerit dispensatum eo tacito super pluralitate dispensationem obtineat. non valet dispensatio. Joan. and. Capitulum. ij.

Si is cum quo fuit per sedem[b] apo. dispensatum: vt (non obstāte defectu[c] natalium quē patiꝛ) ad oms[d] ordines pmoueri valeat: et obtinere beneficium etiam si curam habeat aiarū: dispensationē aliā (tacito de predicto defectu[e]) postmodum obtineat a sede[f] pfata: vt duo[g] aut plura beneficia similem curā[h] habentia possit recipere: si ei alr̃s canonice conferātur: ꝛ ea simul licite retinere talis dispensatio (cum nō sit verisimile sedem ipam cū illo predictū patiēte defectū voluisse: si hoc fuisset expressum eidē in pluralitate beneficiorum hmōi dispensare) veluti per surreptionē obtenta nullius penitus est momenti[i].

¶ Glosa seq. ponit tres casus phibitionis.

c ¶ Defectu. Iste defectus tribus de causis ordinū ꝛ beneficiorū promotionē impedit. Primo ob ordinis prerogatiuam. xxvj. dist. c. pe. ꝛ vlt. de excel. pla. inter dilectos. C. de digni. neqꝫ famosis. li. xij. Secundo ob detestationē pa terni criminis qđ puniꝛ in filio: vt pꝫ id puniaꝛ paꝛ xxuij. q. iij. §. sed qui. ff. qđ me. cā. l. isti quidēꝫ §. vlti. Tertio pro pter incontinen tiam paternam que timetur i fi lio. iuxta illđ. se pe solet similis filius ꝛc̃. vj. q. j. §. verū. ꝛ lō filius est curie: si paterne non sit. ꝛc̃. defectus au tem est: sed non culpa. lvj. di. na sci. ꝛ de purg. ca noni. c. accedēs.

Illegitimus tribꝰ rōnibꝰ ab ordinum et bñficiorū promotiōe repellitur.

Additio. Ex his tribus insurgit quarta. scādalum. s. illorum inter quos pmouetur. Jo. an.

d ¶ Ad oēs ordines. Caute poniꝛ hoc in dispēsatio ne: ꝛ sup hoc vide qđ no. Ber. ꝛ moderni. s. eo. lr̃as.

¶ Glosa ista obijcit ꝛ soluit.

e ¶ Defectu nataliū: sup quo dispensationē habue runt. Sed nonne sublatus erat ille defectꝰ per primā dispensationē: pinde igiꝛ dꝫ haberi acsi illegitimꝰ nō fuisset: ꝛ sic est contra. ff. de edil. edic. l. quod ita. l. dis. ferrū. de rescrip. eam te. in fi. ff. de nata. resti. l. queris Littera infra cum non sit verisimile ꝛc̃. soluit. cōtra. nec ob. l. qđ ita. qꝛ hic de originis naturali defectu loquitur ibi de morbo accidentali: qui facilius tollitur. vt. s. dixi. c. pxi. ca. ferrum. loquitur quo ad salutem anime: ꝛ de peccatis que purgantur. ¶ Et. c. eam te. ꝛ. l. queris loquuntur de quadā plena restitutiōe na talium. Additio. Nō ob. fm Jo. mo. in autē. qui mo. natu. effi. sui §. tribus. ꝛ §. adoptiōis. colla. vij. quia ibi de temporaliū bonorū successione: hic de spūalibꝰ que sunt digniora. de maio. ꝛ obe. solite. Joā. andree. Additio. A deo cui nil latet. Sed hic prima dispēsa tio latebat fm Jo. mo. Jo. an.

¶ Glosa seq. ponit duas opiniones.

f ¶ Sede prefata. Alius enim dare non posset: ad hoc facit. j. de pben. sup eo. ꝛ ca. nō pōt. ꝛ. ca. cū singu la. hoc tenet Ber. de electio. dudū. ij. Barto. brixi. lxx. distin. sanctorum. ꝛ Innoc. s. de pbend. de multa. Ho stieñ. aūt dixit ꝙ in dispensatione que habet fieri pro pter necessitatem vel vtilitatem eccłie: eandē potesta tem habent epi post decre. de multa. quam primo ha bebant p predictū ca. sanctoꝝ: sed illā que habet fie ri ob prerogatiuā persone facit solus papa. ꝛ sic intel ligit ipse Pe. de sam. ꝛ Ab. dictā decre. de multa. in fi ne. sed primam seruat curia: ꝛ hoc in predictis iuribꝰ xxi. q. ij. si quis iam translatus.

Dispēsare an possit epo in duobꝰ curatis.

g ¶ Duo. Ex talis dispēsatiōis virtute pma duo q̄ habuit solū retinere potest. vt. j. de pben. nō potest. ij. rñ.

h ¶ Curā. in curato enī ꝛ simplici bene dispensant epi fm oēs. vt no. in decre. dudū. ij. de elec.

Dispēsat epo in curato ꝛ simplici.

i ¶ Momenti. Nota litteras surrepticias ipso iure

non valere. de hoc dic vt not. s. de rescrip. ad audien- tiam. ij.

Conti- nuatio d. helie ¶ De bigamis. ¶ Uisum est. s. titu. pxi. de fil. pbro. qualiter nõ possunt pmoueri ad ordines vel bñficia: verũ q2 dubitare posset aliqs de bigamis: an bigami possint pmoueri ad ordies vel bñficia io ãnectitur rubrica d bigamis. Un sciẽdum q2 filij nati añ sacerdotiũ si dicũt filij sacerdotis si agat de preiudicio ipsorũ: q2 secus si de commodo eorũ ageret: alis obstarẽt multa iura. ff. d senatoribus. vbi filij nati ante senatum dicuntur filij senatorum.

diuisio Altercatiõis. Tria facit. Primo declarat. Secũdo reprobat ibi: et coertiõi. Tertio phibet ibi: ipsis q3 Additio q2 Lamech fuerit primus bigamus habetur. Gene. iiij. et xxxi. q. j. quomodo virginibus. Jo. an.

¶ De bigamis. Gregorius. x. in 9cilio generali lugdunen.

¶ Bigamus nudat9 est omni priuilegio clericali: et astrictus seculari foro: nec valet cõsuetudo in cõtrariũ. et prohibet et sub anathemate ne tonsurã deferat. Joan. and.

Capitulum vnicum.

Altercatio- nis[a] antique dubium pñsentis declarationis oraculo decidẽtes bigamos[b] omni priuilegio[c] clericali declaram9 esse nudatos. ¶ Et coertioni fori secularis addictos[d]: consuetudine[e] contraria nõ obstãte. ¶ Ipsis quoq3 sub anathemate[f] prohibemus deferre tonsurã, vel habitũ clericalem.

Casus lfalis d. helie ¶ Casus. Certũ est q2 pmoti ad primã tonsurã gaudẽt pluribus priuilegijs. nã non tenent subire onera sordida nec psonalia. l. placet. C. de sacrosan. eccle. ca. nõ minus. de immuni. eccle. in an. Itẽ si cõmittãt delictũ nõ puniuntur p iudicẽ laicũ: sed remittũtur ad iudicẽ eccl'iasticũ. Ponam9 q2 aliquis clericus pmotus ad primã tõsurã effect9 est bigam9 vere vel interpretatiue: q2 9xit cũ duab9 vel cũ vna corrupta. an talis sit priuat9 oi priuilegio clericali? Respõ. roma. pont. q2 sic. S3 clerici vxorati retinẽt adhuc duo priuilegia .s. vt nõ possint distringi p laicũ iudicẽ. Itẽ retinẽt priuilegiũ. c. si qs suadẽte. xvij. q. iiij. S3 vtrũ bigamus possit portare insignia clericalia? Rñ. q2 nõ: iõ non pt deferre tõsurã nec habitũ clericalẽ. Et si deferat põt moneri sub pena excõicatiõis ne ampli9 deferat. et si nõ desistat est excõmunicãdus: immo fm legẽ cõmittit crimẽ falsi. l. qui miles. ff. ad. l. cor. de fal.

¶ Glosa se. ponit opiniones quas decre. determinat.

a ¶ Altercationis. Hoc ideo dicit q2 olim super hoc erant opiniones. Dicebat hug. q2 bigam9 gaudebat priuilegio clericali et canonis: q2 tenebat portare tonsuram. s. de. vita et honesta. cleri. clericus si tõsura. et erat de foro eccl'ie. ar. lxxxi. distin. dictũ. et ad minores ordines ascendere poterat. xxxiij. di. si quis viduã. ij in fi. a contrario sensu. et c. lector. Joã. et alij contra per. c. lxxxiij. dis. qsquis. et ibi hec altercatio: vbi dicit quisquis clericus viduã aut secundam vxorẽ duxerit omni eccl'iastice dignitatis priuilegio mox denudetur laicali sibi tñ cõione cõcessa: et p illud denudetur, videbat non esse priuat9: sed priuãdus. pñs g 9stitutio declarat hoc. si. C. arbi. tute. l. veteris. C. de posth. here. institu. l. quod certu3. C. de furtis. apud antiquos

Additio. Ubi de hoc. et pleni9. s. ca. ij. Franci. dicit per hoc concilium epos etiam in minoribus dispensare non posse. Joã. an.

b ¶ Bigamos. Uere vel interpretatiue: vt q2 duas vxores habuit. (1) Uel cũ vidua vel corrupta 9traxit. s. e. de bigamis. xxvi. dis. deinde et hoc verũ est d his q sic in minoribus ordinib9 cõtraxerũt: sec9 si in sacris. s. e. c. nuper. et c. a nobis Additio. Idem Guil. et Gar. Jo. mo. et Archidi. Boati. 3 q dicit in. c. d bigamis. s. eo. titu. q2 si sacerdos cõtraxit cũ vidua vl duo matrimonia successiue et postea cõmittit homicidiũ per hanc decre. puniretur p iudicem secularem. Jo. an. Additio. Et pcedit hoc etiã si secunda nõ fuit vxor ppt aliqd impedimẽtũ qd cõtrahẽs ignorabat: l3 Archi. hic 9tra. de hoc dixi. s. eo. ti. nuper. super ver. qstum in ipsis. Jo. an.

Bigamus de qs aliquñ vere aliquñ interpretatiue.

¶ De officio vicarij. Innocentius. iiij.

¶ Succedens officialis excõmunicati excommunicatus non est nisi in crimine dãnato communicet: illa autem q exercet illo excõicato manẽte non valent: si iurisditione solũ ab eo recepta hoc facit Joan. and. Capitulũ primũ.

Romana ecclesia: et infra. Cũ Remensi. archiepiscopus in officialem alicuius suffraganei

c ¶ Omni priuilegio. Qd multiplex est. xvij. q. iiij. si quis suadẽte. s. de fo. 9pe. c. ij. et hoc q ad psonã. Item q2 nõ vexent aliqb9 vexationib9 in psonã vel reb9. C. de epis. et cle. l. j. et ij. et l. generali. et s. de vi. et ho. cleri. ca. vlt. et ideo dicit. oi priuilegio. et cõprehẽdit etiã priuilegium fori. et hoc sequetur.

Bigamus pdit oia priuilegia clericalia

d ¶ Addictos. i. astrictos. C. de epis. au. l. addictos.

e ¶ Cõsuetudine. Que erat in quibusdã locis francie. nõ ergo valet cõsuetudo in hoc casu. sicut nec in illis. s. de cõsue. cap. j. et ij. s. de elec. q2 sepe. de qua dic. vt. viij. di. frustra. de cõsue. ca. vlti.

f ¶ Anathemate. Interminatio est: non canon late snie. qd pbat d iurepa. relatũ. de q dic. vt. s. de sagit. c. vno. de simo. sicut tuis. et p Jo. lxiij. dist. salonitane. Additio. Posset ergo excõicari vt hic propter penam xi. q. iij. nemo epox. Itẽ extraordinarie puniri. in auc. de san. epis. § penul. C. de epi. audi. l. minime. institu. de iniur. § j. Jo. an.

Excõicatõ nõ fert ipo iure p hec verba sub anathemate p hibemus.

¶ De officio vicarij. ¶ Dictũ fuit supra p discursum titulox precedentiũ de pmotione clericorũ ad beneficia eccl'iastica: verũ q2 sic pmoti quandoq3 habẽt sub se vicarios: ideo ad nos informandum annectitur rubrica de officio vicarij.

Continuatio.

Romana. ¶ Snia excõicationis in aliquẽ pmulgata ex culpa ppria nõ est ad eius vicariũ extẽdẽda. h. d. fm 3en. Et tria facit fm Jo. mo. Primo statuit. Secũdo rationẽ ponit. tertio tacite qstioni respõdet. Secũda ibi: cum nõ. Tertia ibi: ea tñ. Joã. mo.

Sũmarium.

diuisio

¶ Casus. Cũ archiepo Burdegalen. officialẽ Picta. excõicat aliqua roabili cã officialis picta. nõ põt exercere iurisditionẽ epi Picta. Ponam9 q2 officialis ipse excõ-

Casus lfalis d. helie

municat⁹ aliquē sibi substituit: vtrum ipse substitut⁹ sit excōicat⁹ exercendo iurisditionē epi Picta. R̄ndet q̄ non nisi sit participans cū officiali in crimine dāna to. c. si ɔcubine. de sen. ex. in an. vbi dr̄ q̄ participans in crimie ꝓpter qđ aliq̄s fuit excōicat⁹: incurrit maiorem excōicatio- nem. Sꝫ qđ po- namus q̄ substi- tutus exercet iu- risditionē ipsi⁹ officialis: an va leāt gesta p̄ ipm̄ officialem? R̄n. ro. pon. cū distin- ctiōe: qꝛ aut iste substitut⁹ susce pit iurisditionē ab officiali excō municato: ⁊ tūc nō valent gesta per istum substi

dicit. Vel hic nō dicit̄ q̄ officialis ip̄e officialem dede rit: sed ep̄s aliū officialē dedit excōicato: primo queri tur an excōicat⁹ sit scđs? et videbatur q̄ sic cum lata esset sentētia in officialē: ad hoc respondet. Queri so let quid si quis delegauit cām: postea excōmunicat̄:

sui excōicatiōis[a] sn̄iam ex ali qua rōnabili[b] cā ꝓferat illos q̄ vices ipsius[c] gerunt ꝓpter hoc[d] excōicationis vinculo nō astringit. ¶ Cum non cōi cēt ob id[e] officiali eidē in cri mine[f]: q̄[g] ecclesiastice censure districtione ꝓ eo q̄ suū exer- cent officium non artantur. ¶ Ea tn̄ q̄ ipi[h] gerēdo hm̄ōi vices[i] agūt eo talit[k] excōica- to manēte (si iurisditionē tn̄[l] recipiūt[m] ab eodē) nō p̄nt ob tinē vigorē[n]. Bonifaci⁹. viij.

¶ Ex generali commissione non potest officialis inqui- rere: corrigere: deponere: et punire subditorum excessus.

Licet in offi- Cap. ij.

hoc dicit. Ioan. and.

nunquid expira uit delegati po- testas. de hoc re curre. s. đ of. de lega. licꝫ. ⁊ q̄ nō expiret bene fa. j. ti. pr. si secul. si vo ep̄s ē excōi cat⁹: nec ip̄e: nec ipsius officialis (cū eoꝝ idem sit ɔsistoriū) de cau sis cognoscent: quid ḡ tūc fiet? adeat papa vt ꝓuideat. s. eo. lib. de supplen. negli. prela. ca. j.

Epo ex cōicato an offi- cialis possit đ causis cogno scere.

tutū: qꝛ si officialis non valuit p̄ se exercere iurisditio nē: nec etiā potuit aliis cōmittere. aut substitutus ab alio suscepit iurisditionē ⁊ nō ab officiali excōmunica to tūc valebūt gesta p̄ ip̄m. Alij intelligūt q̄ officialis excōicatus de facto substituit aliū officialē: qđ facere nō pōt. l. pretor. ff. de iurisdi om. iudi. ⁊ talis substitu- tus de facto ab officiali excōicato nō est excōicat⁹: sed tamen non valent gesta per ipsum. ¶ Nota primo ex hoc. c. q̄ quis sine causa rationabili non dꝫ excōicari. vn̄ excōicatio nō fert̄ ab hoīe nisi pro inobediētia vel cōtumacia. ⁊ lꝫ delictū precedēs sit cā mediata: tn̄ cō- tumacia est causa imediata excōicatiōis. ¶ Nota in- super ex hoc textu iūcta glo. q̄ officialis epi pōt excōi cari nomine dignitatis: ⁊ tn̄ excōicatio non extēditur ad successores nisi participarent cum excōicato in cri mine dānato. vt dicto ca. si concubine. alle. qꝛ tunc in currerēt maiorem excōicationem. ¶ Nota q̄ ep̄s ex- cōicatus non pōt exercere ea que sunt iurisditionis: ⁊ sic non pōt conferre beneficia: qꝛ collatio beneficioꝝ est iurisditionis. c. transmissam. de elec. in anti. Sed vtrū capl̄m vel supior possit tūc ɔferre bn̄ficia vacan tia? Certe nō. ca. qꝛ diuersitatē. de cōces. p̄bē. in anti. qꝛ collatio bn̄ficioꝝ nō deuoluit̄ ad capl̄m vel supiorē nisi data negligētia: sꝫ nō ep̄s excōicatus non pōt di- ci negligēs: qꝛ etiā si ipse vellet conferre non posset.

Notabilia.

a ¶ Excōicatiōis. maioris. nā excōicatus minori ea q̄ sūt iurisditiōis exercet. vt. s. đ cle. ex. mi. si celebrat. ¶ Glosa seq. reci. per questionem.

Excōicat⁹ mi nori p̄t iurisdi tionem exercē.

b ¶ Rationabili causa. Aliter non debet ferri excōi cationis sententia. j. de sen. excōi. cū medicinalis. ⁊ po tuit esse rationabilis causa cū officialis epi peccat in his q̄ sunt iurisditionis: qꝛ idem est consistoriū epi et sui officialis: tunc archiepi eos sicut ep̄os punire pos sunt. j. đ ap. romana. j. rn̄. Si vo officialis epi aliquid possideret vel faceret vt priuat⁹: tūc archiep̄s eū pl⁹ punire nō posset: nisi sicut alios subditos epoꝝ in ca- sibus nota. s. de offi. ordi. pastoralis. ⁊ hoc ꝓbat̄ j. de fo. compe. roma § ij. ⁊ vlti. ¶ Glosa seq. primo litteram exponit. secundo format duas questiones ⁊ illas soluit.

c ¶ Ipsius. officialis vel officialat⁹. nec putes q̄ of ficialis aliū officialē gn̄alē dare possit. ad hoc. s. eođ. clericos. vbi de hoc per Hostiē. ⁊ Bar. licet specialem causam delegare possit ⁊ etiā plures. ff. de iudi. l. cuꝫ pretor. posito tn̄ q̄ gn̄alem officialē dederit: sicut in- terdū fit de facto: ille tamē excōicatus non est: vt hic

Officialis epi an pos- sit dare aliū of- ficialē.

d ¶ Propter hoc. s. q̄ gerunt vices officialis ex com missiōe epi vel ipsius officialis facta ante excōicatio- nem. vel dic vt. s.

e ¶ Ob id. s. q̄ gerunt vices eius.

f ¶ In crimine. Qꝛ tunc eadem sententia sunt liga ti. s. de sen. excom. si concubine.

g ¶ Qui. ita cōstrue. qui. s. officialis nō artat̄ distri ctione cēsure ecclesiastice: ⁊ pro eo q̄ suum. ⁊c̄. ergo si ideo essent excōicati: tunc successores eadē sententia ligarent̄. pone in terminis excōicauerat archiep̄s ep̄m monuerat officialē q̄ de causis nō cognosceret: q̄ non desinebat: excōicauit eū: successor participauit in cri- mine dānato vnde ligatus est. ¶ Alia lr̄a est in plura li: exercent ⁊ artātur. quasi dicat. eo q̄ vices gerētes exercent officialis officium: non ligantur sententia. Additio. Idē fm̄ Inno. in illo qui in officialatu sibi deseruit: vel stat iuri coram illo. Io. an.

h ¶ Ipsi. s. vicarij officialium.

i ¶ Vices. officialis saltem nunc excommunicati.

k ¶ Taliter. al's tū. al's tn̄. ⁊ dic taliter. i. etiā ꝓpter aliā causam: non propter officialitatem.

l ¶ Tn̄. Ergo si ab ep̄o sec⁹: qꝛ officiali excōicato si ep̄s alij cōmittat/tenet cōmissio: vt superius dixi.

m ¶ Recipiunt. de facto: qꝛ de iure ille iurisditionē demādare non pōt qui excōicatus est. xxiiij. q. j. audi uimus. de re iudi. ad ꝓbandum.

n ¶ Vigorē. Nō eñ potuit excōicat⁹ qđ non hēbat cōmittere. j. q. vij. daibertū. de iurep a. q̄ aūt. In casu tn̄ excōicatus vtitur iurisditione. j. de here. ꝑsidētes. ⁊ est specialis casus in odium heresis.

¶ Glo. seq. diuidit ⁊ dicit vn̄ tracta et qđ approbat.

Licet. ¶ Primo ponit dictum. Secundo excipit ibi: nisi. Io. an. Et fuit decre. tracta de quadam extrauagāti Alex. iiij. q̄ incipiebat: dudū. vbi quidaꝫ officialis epi abbatem deposuerat: qui appellauit ad archiep̄m: ⁊ officialis archiepi sententiam confirma- uit. appellatū fuit ad papā: et papa p̄dictas sn̄ias in- firmauit. ¶ Qđ hic dicit̄ tenebat Hostien. de insti. ex frequētib⁹. Additio. Et Guil. in spe. de inquisi. ad si. j. col. Io. an. Additio. Per hāc glo. soles ponere exē plū in decr. cām. ij. de iudi. q̄ similitudo cause reddit iu dicē suspectū q̄nq̄ vt ibi scripsi sup̄ v°. pene. Io. an.

diuisio

¶ Casus. Ep̄s Pictauen̄. fecit ⁊ creauit sub terminis generalib⁹ Titiū suum officialē iurisditionis: vtrum Titius officialis virtute generalis ɔmissionis recipi

Casus Falis d. helie

at potestatē ab episcopo inquirēdi crimina ꝛ punien di excessus? Rñdet ꝙ nō: nisi in cōmissiōe habeat spe cialē ꝛ liberā facultatē corrigendi crimina ꝛ puniēdi excessus. sed pro istis criminibus esset recurrendū ad epm: ideo libellans in criminibus qui litigat corā offi ciali dʒ dicere in suo libello corā vob' officiali spe cialiter constitu to ad inquirendū excessus: puniendū: deponēdum. ⁊c. nā ista tribuūt sibi potestatem.

¶ Glo. se. rect. p q. ꝛ solu. cui' ponit epi. Juam.

a ¶ Officialē. Qui intēdū missus dñic' appellat. de reg. ca. ij. ꝯ frigi. ꝛ malefi. c. j. Officiał iste

cialem[a] episcopi[b] per commissionem officij generaliter[c] sibi factam causarum cognitio transferatur / potestatem tamen inquirendi: corrigendi: aut puniendi aliquorum excessus: seu aliquos a suis bñficijs vel administrationibus amouendi transferri nolumus in eundē. ¶ Nisi sibi specialiter hec committantur[d]. Idem.

¶ Ex generali commissione officialis beneficia conferre non potest. Joānes andree.

¶ Capitulum tertium.

Cum in generali concessione nequaꝗ̄ illa veniāt que non esset quis verisimiliter[e] in specie concessurus[f]: nec regulariter[g] donare valeat is cui bonorum administratio etiam libera[h] est concessa: officialis aut vicarius generalis episcopi beneficia conferre non possunt[i].

Officialis epi hʒ iurisditionē ordinariam.

ordinariā hʒ iurisditionem. interponit eīn decretū in alienationibus rerum minorū ꝛ emancipationib': et oīa q̄ ad iurisditionē ꝑtinent expedit. C. de offi. eius q̄ vices al. iu. ob. l. ij. (j) ꝛ. j. de iudi. c. vl. ſʒ talia cū cause cognitionē requirant ſm leges non delegantur. ff. de offi. ꝓcon. l. nec q̄cꝗ̄. ꝯ. j. ergo sequit ꝙ ex iurisditione ordinaria hoc facit non ex delegata ſm Inno. et Hosti. qui hoc no. ꝭ. e. ti. sua. ꝛ Guil. in spe. de ordi. in ꝑn. Gof. ꝭ in summa isti' ti. ꝑmū tene. ꝛ adde rōnē decre. ꝭ. eo. li. de cōsue. ca. ij. ꝛ qđ ibi dixi. licet aūt negari nō possit eos iurisditionē habere ordinariā: tñ non in oībus recurritur ad eos sicut ad dātes. hinc est ꝙ de casibus hic. et. j. ca. ꝓxi. exꝑssis sine speciali mandato se non intromittūt: nec etiā de spūalibus: vñ lr̄as cōmēdaticias ad ordines dare non pñt. vt. ꝭ. e. li. de tēpo. ordi. cū nullus. ꝯ. j. Nec officialis archiepī ꝑsente vel vicino archiepō in suffraganeū excōicationis / suspensionis / vel interdicti fert snīam. j. de offi. ordi. c. j. l fine Additio. Ubi hoc tenet Accur. Jo. an.

b ¶ Epi. vel cuiuscūꝗ̄ alteri' cū eadē sit ratio.

c ¶ Gnalit. Non ꝭ tantū valet gen' quo ad singula ꝗ̄tū spēs. de hoc. xxiij. di. ꝗ̄cꝗ̄. ꝭ offi. ordi. si sacerdos.

¶ Glosa ista querit ꝛ soluit.

d ¶ Cōmittanř. Sʒ pone epē dedit vicariū gnalem ꝛ in mādato exꝑssit aliqđ de istis qđ requirit speciale mādatū secuta clausula gnali ꝛ oīa alia q̄ per nos possumus etiā si mandatū exiguāt speciale: qrit an talis oīa specialia possit? ꝛ dixit Hostie. ꝭ. de offi. archi. significasti. ꝑ ipam decre. ꝛ ꝑ decre. sedes. ꝭ. de rescꝑ. ꝛ ꝑ l. ff. si quis cau. sed ꝛ si. ꝯ. quesituʒ. ꝛ ꝑ ea q̄ not. de cōmo. c. vno. ꝙ oīa poterit. qđ satis vr̄ ad instar ꝓcuratoris. vt. j. de ꝓcu. qui ad agēdū. ꝯ. j. secus si aliqđ de specialibus non exꝑssum fuisset: vt ibi. j. rñ.

diuisio Dicit qđ declarat. Casus Ifolio. d. helie

Cum in gnali. ¶ Premissa duplici rōne ponit dictū. a quo scđo excipit ibi: nisi. Jo. an. Declarat no. per Gof. Inno. ꝛ Hostien. de ꝑben. dilecto.

¶ Casus. Epe pictauēn. Titiū suuʒ officialē siue vicariū in spūalib' ꝛ tꝑalibus cōstituit creauit ꝛ ordinauit. Certū est ꝙ virtute generalis commissionis ipse Titius officialis non recipit potestatem inquirēdi ꝛ puniendi excessus. vel deponēdi. vt dixi. ꝭ. c. ꝓx. Sed nunquid virtute generalis commissionis recipit potestatem conferēdi beneficia spectantia ad suam collationem? Respondet ꝙ non: nisi collatio beneficiorū ei specialiter committatur. ¶ Nota ꝑmo ꝙ in officialem ex generali cōmissione transit iurisditio in causis ciuilibus: sed virtute generalis cōmissionis non habet potestatē inquirendi ꝛ corrigendi crimina: nisi ei spāliter mandetur potestas inquirendi / corrigendi / ꝛ puniendi excessus.

Notabilia

¶ Nota vlteri' ꝙ collatio beneficiorū vocař donatio. sed cōtra hoc facit: qꝛ donatio nullo cogēte imperio ex mera liberalitate ꝯferř: sʒ collator compellit cōferre beneficiuʒ vacās infra sex menses: alr̄ ꝑdit ꝑtāte conferendi: igiř. ⁊c. Dicendū ꝙ collatio beneficiorū vno respectu est donatio: videlʒ in cui cōferendo: puta mihi vel tibi vel illi. sed alio respectu ſʒ in conferendo simpliciter nō dicit donatio: cum ista collatio fiat aliquo cogente impio: ne ꝑdat potestatē conferendi elapsis sex mensib'. Ex quo sequiř ꝙ si ille in quē fit collatio sit ingrat' nō pōt repelli: lʒ secus sit in meris donationibus ciuilibus. ca. pe. j. de dona. l. fi. C. de reuocan. dona. ¶ Nota ꝙ ꝓcurator olim bonorū cum libera administratiōe ꝛ gnali ꝑtāte vt possit facere ea q̄ cōstituēs faceret: non pōt donare bona spectantia ad dñm: qꝛ in tali gnali commissione est intelligēda ista clausula excepta alienatione bonoꝝ nr̄orū gratuita. ¶ Nota principalem effectum hui' ca. ꝙ vicari' epi nō pōt ꝯferre bñficia nisi ad hoc epē dederit ei specialem ꝑtātem. Utrū epē possit alicui dare facultatē cōferendi bñficia ad collationem ipsius spectantia? Dicendū ꝙ sic vt hic dꝛ. sed nō intelligiř ꝙ epē possit dare ꝑtātem ad conferendū bñficia ꝓxime vacatura: qꝛ fieret fraus cōcilio gnali ne conferanř beneficia ꝓxime vacatura: quod est contra vicariat' speciales qui communiter dantur.

Collatio bñficioꝝ an sit donatio.

e ¶ Verisilr. No. inspiciēdū qđ est verisilr. ꝓcot. ꝭ. ti. ff. c. vlt. ꝛ hʒ hoc locū etiā vbi est generalitas: vt hic ꝛ vbi est obscuritas. vt. j. de regu. iur. inspicimus.

f ¶ Cōcessurus. Ad idē. j. de pe. ꝛ re. si epē. ꝛ. j. de regu. iur. in generali. cum suis concor. Et idem in obligatione. C. que res pig. obli. pos. l. j.

¶ Glo. seq. ponit tres casus contra regulam.

g ¶ Nec regulariř. Scđa rō hui' dicit: ꝛ ideo dicit regulariř qꝛ casualiř secus: vt si iusta rōne motus donauerit: vt puta magistro: vel si donare ei ꝑmissuʒ sit vel rōne ipsius ꝑsone cui cōcessa est administratio: vt sit fili' senatoris. ff. de admi. tu. cū plures. ꝯ. in ꝑmis. ff. de tute. ꝛ ra. di. l. j. ꝯ. j. ꝛ. ff. de dona. l. filiusfa. j. rñso. ij. ꝛ. iij. de hoc no. ff. de pac. contra iuris. in fi.

Liberā hñs administrationem an possit donare.

h ¶ Libera. In cōferendis bñficijs est liberalitas in cui dando: sed non in dando ſm ea q̄ no. ꝭ. de ꝑben. relatum. ꝛ ca. inter cetera.

¶ Glosa seq. oppōnit de duob' capitl̄is quib' rñdet.

i ¶ Non possunt. In cōtrariū videbař ꝑ decre. ꝭ. de insti. ex frequentib'. ꝛ. ꝭ. de preben. dilecto. sed illa iura non obstāt: qꝛ in decre. ex frequentib' non dꝛ ꝙ offi

ficiales possint cōferre: sed ꝗ possint cōfirmare. et hec sunt diuersa: vt ptz in. c. sede vacante. qđ bene confirmat ab epo cōfirmandos. de maio. ꝛ obe. cū olim. ĵ. de insti. c. ij. ꝛ tn̄ nō cōfert beneficia ad solius epi collationem spectantia. ß. e. ne se. vacā. illa. ꝛ. ĵ. eo. titu. c. vno. ad idē. ĵ. de preben. cum in illis Decre. dilecto/ non dicit ꝙ approbatio ibi facta per generalem procuratorem valuerit.

a ¶ Cōmissa. No. pro his que no. Joan. Ber. ꝛ Hostiē. ß. de cōces. prebē. constitutus. dixerunt enī ꝙ eps nō potest specialiter cōferre collationē alicuius prebēde q̄ nondū vacat: qꝛ id posset fieri in fraudē vacaturarū. qꝛ cū nō posset nucꝑ pmittere primā vacaturā daret fratri vel amico meo ptātem conferendi primā. ꝛ hoc esse non pōt. ꝛ sic intelligit decre. pdicta cōstitutus. in fi. Sed gn̄aliter cōmittere collationē beneficioꝝ ad se spectantiū bene pōt. (i) vt hic. et. xvj. qđ. j. statuimus. Et ppetuo etiā posset hoc ius cōmitti alicui dignitati/ vel in gn̄e. vt. ß. de insti. cū venissent. vel in specie. vt. ß. de dona. pastoralis. xvj. q. ij. visis. Additio. Tene qđ scripsi de censi. cū venerabilis. sup fi. ij. glo. Nitamen hoc puto. Jo. an. Additio. j. Et que facit vicarium super quo vide qđ no. ĵ. titu. ij. c. pe. in fi. antepe. glo. ꝛ. ĵ. de preben. statutum. in glo. fi. Joan. and.

Epus an possit committe spāliter collationē alicuius bn̄ficij vacaturi.

¶ Nisi beneficiorum collatio ipsis specialiter sit commissa[a].

¶ De officio et potestate iudicis delegati.

Innocentius quartus.

¶ Conseruator a manifestis defendit iniurijs: et iudicialem indaginem non exercet. Capitulum primum.

¶ De officio ꝛ ptāte iudicis delegati. Superiori ti. dictū fuit de offic. vica. verū qꝛ iudex delegatꝰ gerit vices iudicis delegantis: ꝛ quodāmodo dr eiꝰ vicarius qtū ad cām sibi cōmissam: iō post rubricā precedentē ponit hec rubrica de officio ꝛ ptāte iudicis delegati.

Continuatio dn̄i hen. lyc.

Statuimꝰ. ¶ Sūt due ptes. In pria pmissio. i. scda ibi: nec ad aliā phibitio. Jo. an. ¶ Casus. Romanus pōtifex aliquos religiosos vel alios/ exemit a potestate iudicis ordinarij et eos recepit in sua tutela et custodia dando eis cōseruatores. querit de potestate istorū conseruatorū? Respōdetur ꝙ potestas eorū in hoc cōsistit vt illos quibus sunt deputati defendant a manifestis iniurijs. Sed quid si iniuria non sit manifesta: sed requirit plenā cause cognitionē: vtrū conseruator possit se impedire? Respondet ꝙ non: sed pro hoc recurrēdū est ad ordinariū. Et ista vera sunt nisi in priuilegijs istorū religiosoꝝ vel aliorū quibus dati sunt conseruatores: aliud diceret. videlz vt possent cognoscere de iniurijs ꝛ alijs causis: etiam si require rent iudicialē indaginē: et cōiter in priuilegijs apponitur illa clausula. ¶ Nota primo ꝙ officiū conseruatorū estꝰ defendere illos q̄ eis cōmittūtur a manifestis iniurijs ꝛ violentijs. ¶ Nota insup ꝙ conseruatores simpliciter deputati non possunt se impedire de his q̄ sunt occulta et dubia. Sed quid si offensa manifesta negetur: vtrū cōseruator possit cognoscere an sit manifesta? Respondet glo. ꝙ sic. alias quilibet posset impedire iurisditionē ipsorū conseruatorum: qꝛ quilibet conuentus semp negaret iniuriā manifestam. Unde qn̄ dubitat de iurisditione alicuius iudicis: ad eū iudicem spectat cognoscere an cognitio ad eum spectat vel non. l. si quis. ff. si quis in ius voca. non ierit.

Diuisio

Casus fa. dn̄i hen. lyc.

Notabilia.

¶ Glo. seq. red. per sex questiones.

b ¶ Conseruatores. Qꝛ materia cōseruatorū in titu. isto hic. ꝛ. ĵ. c. proxi. ꝛ. c. vlti. posita est: nota cōseruatores delegatos esse. ꝛ vt dicebat Ber. de istis conseruatoribus piura antiqua parū vel nichil habebamꝰ.

Cōseruatores sunt iudices delegati.

Statuimꝰ vt cōseruatores[b] quos plerūqꝫ cōcedimus/ a manifestis iniurijs et violētijs defendere[c] possint q̄s eis cōmittimus defendēdos. ¶ Nec ad alia q̄ iudicialē indaginē[d] exigunt

Possunt tn̄ dici cōseruatores epi qui habēt cōseruare ꝛ defendere viduas pupillos ꝛ orphanos. (i) ab oppressionibus ꝛ iniurijs de fo. compe. ex parte. b. ꝛ ca. ex tenore. lxxxvij. dis. c. j. ꝛ. ij. xxiij. q. v. administratores. Scire debes. (ii) ꝙ isti cōseruatores interdū danē vt aliquos defendāt ꝯ latrones vel pdones: interdū ꝯ eos q̄ coꝝ priuilegia infringunt. interdū latius: vt defendant ab iniurijs ꝛ offensis. ꝛ in nullo dictoꝝ casuū habēt iudicialē indaginē: vt hic. ꝛ. ĵ. e. c. vlti. De manifestis ģ solūmodo habent cognoscere. Et intellige manifesta illa q̄ notoria sunt q̄ ita patētia ꝙ nulla probabili tergiuersatione celari pn̄t. vt dr ꝟbo. sig. ex pte. de coha. cle. et mulie. c. vlti. Sed qd si negeē offensa notoria? negatiōe videē fieri res dubia. C. qui. ad liberta. pcla. nō li. l. iij. Dic ꝙ bene pbationes recipiet ꝯseruator an factū sit notoriū: vt sic videat an sua sit iurisditio. ff. de iudi. si quis ex aliena. ß. de rescrip. sup litteris. alś enī istorū officiū esset inutile. ꝛ si inueniet factū notorium pcedet. alś desistet. nō enī habet potestatē simpliciter defendēdi iniuriā sed qualificatā notoriā scilz. habet ergo cōseruator vocare reū. ꝛ si cōfiteatur factū bene quidem si neget: super notorio pbationes recipiat. si aūt confiteaē factū: sed dicit se id suo iure fecisse. dicunt quidā ꝙ vlteriꝰ se intromittere nō dꝫ. Alij ꝯ dicentes ꝙ probatiōes recipit sup notoria offensa. ad hoc. ß. de elect. bone. alś facile esset cōseruatoꝝ officiū deludere. vnde si videaē cōseruatori pbabilis negatio nō pcedat alś puniat sicut notoriū. Dicebat autē olim. Ber. ꝙ sicut delegatꝰ recusari poterat: sic ꝛ cōseruator. postea mutauit dicēs: ꝙ qꝛ in notorijs nō admittiē recusatio vel appellatio: cōseruator aūt nō cognoscit nisi de notorijs: ergo recusari nō poterit. ß. de ap. proposuit. et. c. cū sit. Dicit etiā talem conseruatorem inuocare posse auxiliū brachij secularis. ß. de offi. ordi. c. j. ꝛ ca. qm̄. et. xxiij. q. v. administratores. Additio. A tēpore Inno. hoc tenentis. ꝛ hoc placet Hostiē. ꝛ Archi. ꝛ ex eadē ratione dicebat Inno. ꝙ pcedere poterit parte per contumaciā absente. remittit ad no. de coha. cler. ꝛ mulie. vestra. Jo. an. Additio. j. Et alias psonas miserabiles. ß. de censi. lꝫ. ß. e. significātibus. Joan. an. Additio. ij. Inno. ꝛ Hosti. Joan. and.

Cōseruatorū qt sūt species.

Cōseruatores cognoscūt solū ð violentijs et iniurijs manifestis

Cōseruator an possit vt suspectꝰ recusari

Cōseruator pōt inuocare auxiliū brachij secularis

¶ Glo. se. declarat an iniuria cōmissa ꝛ cōmittēda ꝛc.

c ¶ Defendere. Hoc intelligi pōt de cōmissa ꝛ committēda. pone enim paratos ad exercitiū et violentiā inferendam illis quorum conseruator est: prohibere poterit excōmunicare ꝛ punire. de sen. excō. sacro. ꝛ. ĵ. eo. titu. romana. § caueant. In cōmissa defendet per districtionem ecclesiasticam compellendo iniuriatores vt satisfaciant leso. et etiam seculare brachiū inuocando: vt superius dixi.

Cōseruator pōt defēdē non tm̄ ab iniuria cōmissa sꝫ etiaꝫ a cōmittenda.

d ¶ Indaginem. id est cause cognitionem: seu ipsiꝰ

examinationē: q2 dubia sunt. ⁊ si de talib⁹ se intromit tūt: penā incurrūt de qua. j. eo. c. vlti. §. vt aūt. nec valet qđ agitur. vt ea. decre. §. vlti. que est glo. istius.

Diuisio. ¶ Quia pōtificali. ¶ Premissa cā ponit ↄstitutionē l gnē quā scđo specificat ibi: ita q. tertio excipit ibi: nisi. Jo. an.

Dicit qđ exēplificat. Exēplificat qđ habet. s. eo. sane. ij. ⁊ ca. pastoralis. in prin. Additio. Guill. hanc decre. allegat sub ti. de pri ui. In spe. đ sen. pla. §. vt autem v. q̄ñq3. Jo. an.

Additio dñi helye. ¶ Istud. c. emanauit ad declarationē. c. sane. ⁊ ca. pastoralis. eo. tit. in an. vbi dicit q̄ iudex delegat⁹ potest rebelles cōpumere ⁊ coercere epi scopos si nō obediāt in eis q̄ spectāt ad suā iurisditionē. tñ deferre v3 dignitati ep̄ali ⁊ mitigare illas penas. istud. c. ponit q̄ ordie mitigare d3 illas penas.

suā possint extēdere ptātem: Alexander quartus.

¶ In coactionibus et penis pontificali dignitati deferẽ. Capitulum .ij.

Quia pontificali dignitate pditis[a] ob reuerentiam sacri officij[b] qđ exercent plurimū deferri conuenit: et eos plus alijs honorari decet[c]: vt cū a iudicib⁹[d] vel ↄseruatorib⁹ a se. apo. deputatis cōtra eos ad coactiones aliquas siue penas fuerit procedendū gradus ⁊ modestia in huiusmodi pcessu seruetur. ¶ Ita q (eis quadam condigna reuerentia supportatis) igressus[e] primo ipsis ecclesie vel sacerdotale[f] interdicatur ministeriū: ac deinde ab officio suspendantur: subsequenter aggraueẽ cēsura ecclesiastica contra eos. ¶ Nisi forte aliter[g] fieri suaserit nimia cōtumacie pteruitas/ siue culpa. Bonifacius octauus.

¶ Delegato procedente cum duob⁹ subdelegatis nō in totū ad papā non ad cōdelegatos appellari d3. h. d. Joan. an. Cap. iij.

Casus lr̄alis dñi helye. ¶ Casus. Delegatus pape cām subdelegauit ep̄o p̄dicta. ep̄s nō vult acceptare. certū est q̄ delegatus pōt eū punire: sed tñ d3 mitigare penā. Sed querit quam mitigationē d3 ipse delegatus seruare? R̄ndet q̄ nō d3 ab initio ep̄m excōicare: sed d3 ei primo interdicere ingressum ecclesie: postea si illā penā cōtemnat d3 eum suspendere ab officio sacerdotali. postea pcedere ad penas grauiores. tñ si delegat⁹ primo pcesserit ad excōicationē teuet excōicatio: l3 nō bene faciat. q2 iste tex. loquiẽ de honestate. verūtamē posset esse tanta cōtumacia q̄ delegatus inciperet ab excōicatione.

a ¶ Preditis. i. pre alijs dotatis. Additio. Archid. exponit. i. sublimatis et ornatis. Joan. and.

b ¶ Officij. concor. j. de senten. excō. q2 periculosum et. xj. q. iij. absit.

c ¶ Decet. Inspicim⁹ qđ deceat. sic. s. eo. li. de elec. cū nō deceat. cū suis concor. Additio. Et decētia proprie respicit honestatē. s. de vo. magne. Jo. and.

d ¶ Judicibus. potest referri ad hoc quod. j. sequitur deputatis. vel puncta hic. ⁊ iudicib⁹ quibuscūq3.

Additio. [Idem Archidia.]

e ¶ Ingressus. Et si durante tali interdicto in ecclesia solēniter celebrat: irregularis efficitur. j. de sentē. excommunica. is cui. Et ibi dicam quod hic dicit Archidia.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ dupliciter soluit.

f ¶ Sacerdotale. sine quo pōtificale officiū exercer i nō potest. s. de exces. prela. ex litteris. Sed videẽ q̄ ab ipso principio isti arti⁹ q̄ reliqui puniri deberēt v. q. vlti. presbyteri. que est lex. C. de episco. et cleri. l. presbyteri. vbi dicit q̄ multo maiori pena sunt digni: quib⁹ cū plurimū honoris per nostrā iussionē delatū est: occulto repertiūtur in crimine: lex illa loquitur de illo qui deliquit in eo in quo honorabaẽ sc3 in sacerdote. Qui in testimonio dicēdo honoraẽ vt nō torqueaẽ: ⁊ ideo verū tacuit vel falsum dixit. Uel dic q̄ minor pena maior est i maiore fm ea q̄ no. de cleri. vena. c. j.

Ep̄i an grauī⁹ puniāẽ q̄ inferiores.

Additio. ¶ Scias q̄ suspensus a pontificalibus tm̄ in illis celebrando nō fit irregularis fm Guil. in spe. de leg. §. iust a. versi. quid si quis ep̄s. Jo. and.

Suspē sus a pontifi calib⁹ tm̄ an celebrādo in il lis, effi ciat irregular.

g ¶ Aliter. vt. s. nō supporteẽ tanta modestia: vt q2 iniurias vel contumeliosa verba profert in iudicē. s. de pe. dilectus. Quid si iudex nō fuata forma hui⁹ decre. statim excōicet vel suspendat ep̄m vel superiorem te net ne snia? dic q̄ sic. l3 reprehendēdus sit iudex q̄ hāc modestiā nō seruauit x. q. iij. ca. j. s. de sen. excō. sacro. Additio. Uide qđ dixi in decre. sane. sup ṽbo. interdicat. Jo. an.

Judex pōt punire p̄ferēte iniurias vel ↄtumeliosa ṽba in ip̄m.

Si duo. ex. ¶ Nō diuidit. Premittit q̄ si delegatus pape subdelegat non in totū facit gradū ita q̄ de eius subdelegato ad ipsum subdelegantē debeat appellari. vt. j. eo. si delegatus. ⁊ s. eo. sup questionū. Sed istud fallit in casu huius decre. Do. Edita est hec decre. ad declarationem eoꝝ q̄ no. Ber. Inno. ⁊ Hostien. s. eo. sup questionū. §. si ṽo. ad fi. Additio. Hanc decre. plixe glosauit Archidi. de glo. decre. sup q̄stionū. ⁊ de expeditis. j. e. si delegatus. que postea cācellauit. Jo. an. et Guil. in specu. de ap. §. nunc tractemus. ṽsi. qđ si tres. Jo. an.

Dicit qđ declarat.

¶ Si appellatum fuerit ab vno triū delegatoꝝ: non appellatur ad duos delegatos sed ad papam. h. d.

Sūmarium.

¶ Casus. Papa cōmisit cām tribus iudicibus delegatis: videlicet decano/ archidiacono/ et archipbr̄o. duo fuerūt impediti: vñ ipsi vices suas subdelegauerūt. q̄ subdelegati pcesserunt cū tertio delegato in tātū q̄ deuētū fuit vsq3 ad sniam: quā ↄ te tulerūt. vis ab illa snia appellare. vtrum possis appellare ad delegatos Uideẽ q̄ sic. q2 appellare vis a subdelegato. q̄ est appellandū ad delegatos: nisi in totū vices suas non cōmiserūt: sed aliqđ sibi retinuerūt. R̄n. ro. pon. q̄ l3 delegati subdelegauerint vices suas ⁊ non in totū: eo tñ q̄ illi subdelegati nō pcesserūt soli s3 cū tertio delegato q̄ est par illis delegatis iđo nō pōt appellari ad delegatos. Nā nō appellaẽ a pari ad parem. ⁊ ideo a subdelegatis est appellandū ad papā: ac si oēs delegati simul de cā cognouissent. Et sic si delegati i totū subdelegassent cām: nō appellareẽ ad delegatos. l. vnica C. qui p sua iuris. iudi. da. vel nō da. pos. fm lr̄am que habet. ad nos iure iudicia remanebunt: q̄ est cōis lr̄a l3 aliqui habeant in lr̄a: ad eos. ⁊ tūc ille tex. intelligiẽ qñ delegati subdelegauerunt in parte et non in toto.

Casus breuis ⁊ long⁹ dñi helye.

¶ Nota primo ex hoc. c. q̄ delegatus pape pōt subdelegare. l. a iudice. C. đ iudi. c. pastoralis. alle. l. ⁊ q2. ff. de iuris. om. iudi. ¶ Nota vlterius q̄ delegat⁹ pape subdelegando pōt retinere aliqđ de iurisditiōe: ita q̄ nō desinit oino esse iudex rōne cui⁹ est appellādū ad ip̄m delegatū: et iste est vn⁹ casus in q̄ nō pōt appellari ad papam omisso medio: ⁊ illud pcedit siue delegatus reseruauit sibi sententiam siue tantū executionē.

Notabilia dñi helye.

¶ Nota insuper principalem effectum huius .c. quod si aliqui delegati subdelegent: qui subdelegati procedunt cum uno ex principalibus delegatis: appellandum est non ad subdelegantes: sed ad papam propter mixturam partis respectu illorum subdelegatorum.

a ¶ Duo. Idem de uno et multo fortius: quia maior dubitatio est quando duo ex tribus subdelegant: et quando unus tantum. videbatur enim inspici debere maiorem numerum. quia ergo duo erant subdelegantes: et tertius delegatus: quia maior pars huius iurisdictionis subdelegata erat: non videbatur appellandum ad primum delegantem. sed secus est: ut hic vides. cum enim in hoc casu diversis respectibus emergant adversa: eligere debemus quod minus in se habet captiosis. ff. de reg. iur. quotiens. captiosum enim esset si de pari ad parem appellaretur. ad primum ergo appellari delegantem debebit. Additio. Dicit Io. mo. quod cum hoc casu simus extra .§. porro. qui est exceptio a regula illa .ij. q. vj. ad romanam. tenenda est regula hoc casu expresse non viciata. Io. an.

Duo[b] ex tribus a sede apo.[b] delegatis duobus[c] alijs non in totum[d] subdelegauerint vices suas: ipsique subdelegati cum delegato[e] tertio in causa processerint delegata si appellatur ab[f] ipsis non ad condelegatos[g]: sed ad primum delegantem tantummodo appellari debebit. Idem in eodem.

¶ Tres casus ponit in quibus suspitionis causa coram arbitris non tractatur. Primus cum recusatur unus ex delegatis datis cum clausula quod si non omnes. Secundus cum recusatur delegatus episcopi. Tertius cum recusatur officialis. Io. an. C. iij.

Si contra unum ex duobus[h] iudicibus cum illa clausula: quod si ambo interesse non possunt[i] alter eorum in causa[k] procedat: a sede apo.[l] delegatis suspitionis causa legitima[m] proponatur: causa ipsa suspitionis coram non recusato coniudice suspitionis probare: et utrum sint eligendi arbitri? Respondet quod non: sed illam causam suspitionis debebis probare coram suo coniudice. Et hoc verum quando illi duo delegati sunt dati cum clausula: quod si ambo. Si autem essent simpliciter dati tunc assumendi essent arbitri secundum iura antiqua: quia si non potest condelegatus cognoscere in principali: nec in accessorio. Sed quid si quis vellet recusare officialem episcopi: vel delegatum episcopi utrum sint eligendi arbitri? Certe non: sed est causa suspitionis probanda coram episcopo qui officialem delegauit. ¶ Nota primo quod cum causa est delegata duobus simpliciter: neuter eorum sine altero potest procedere: etiam in causis emergentibus siue incidentibus: sicut nec potest procedere in principali. unde recusatio est causa emergens: et tamen alter sine altero non potest cognoscere quando sunt dati simpliciter. Si autem dati fuerint cum clausula quod si non omnes. tunc tota iurisdictio apud alium remanet. non solum quo ad principale: sed quo ad emergentia et incidentia. ¶ Nota ulterius ex hoc .c. casus in quibus non recurritur ad arbitros pro causa suspitionis probanda. videlicet cum recusatur alter delegatorum. Item officialis episcopi vel eius delegatus et sic officialis non est delegatus episcopi: sed habet iurisdictionem ordinariam.

Nota bilia. d. helie

b ¶ Aplica. Ideo dictum quia delegatus ab alio non delegat. ex. eo. pastoralis. et .c. vlti. C. de iudi. a iudice.

c ¶ Duobus alijs. Idem si subdelegarent illi college. sed de hoc videbatur dictum. ex. eo. super eo. §. si vero. secundum unam lecturam quae ibi amplectenda est: quia si ibi quereretur de eo quod totum subdelegauerat: non erat quod quia per precedentia decisa erat.

Appellari debet a subdelegato in totum ad primum delegantem non ad delegatum.

d ¶ Non in totum. ideo dicit quia si in totum subdelegassent non esset questio: quia tunc semper appellatur ad primum delegantem. ex. eo. super questionum §. porro.

e ¶ Cum delegato. Nota quod si in rescripto esset clausula quod si non omnes: et duo committerent: tertius se excusaret nec committeret: in hoc casu ab illis duobus subdelegatis ad delegatos subdelegantes appellaretur: et non ad primum delegantem. cessat enim ratio. et hoc videtur voluisse hec littera.

f ¶ Ab ipsis. delegato et subdelegatis.

g ¶ Condelegatos. quia appellatio est de minori ad maiorem. et c. hic autem prius appellaretur de pari ad parem quod esse non potest. et adde quod dixi. ex. eo. li. de consue. ca. ij.

Divisio

Si contra. ¶ Sunt tria dicta quae patent. secundum ibi: cum autem. tertium ibi: idem est. Mo. Et reprobat primam glo. quod no. Inno. ex. c. cum super. et approbat quod ibi no. Hosti. et quod no. Inno. ex. c. cum sup. et probabatur olim per decisam ipsius decre. et ipse Hosti. ex. eo. sup questionum §. qui vero. et .j. de appel. legitima. et Guil. in spe. de recu. §. vlti. vero. quid si unus.

Ponit quod prima glo. declarat. Additio d. helie.

¶ Istud capi. emanauit ad limitationem iurium dicentium quod cum iudex recusatur ut suspectus sunt eligendi arbitri. fallit in tribus casibus hic enumeratis.

Casus secundum d. helie.

¶ Casus. In causa quam erat tecum habiturus impetraui a sede apo. duos delegatos. videlicet decanum et archidiaconum ecclesie Picta. cum clausula quod si ambo interesse non poteritis: alter vestrum negocium exequatur. accidit quod coram istis legatis feci te citari et obtuli libellum: cui petij per te responderi. Tu comparens proposuisti quod habebas unum iudicem tibi suspectum: quia erat consanguineus meus. vel cum consultus fuerat causam et opinionem suam dixerat: illa causa est probabilis: queritur coram quo iudice debeas illam causam

h ¶ Ex duobus. Idem si ex pluribus cum eadem sit ratio.

i ¶ Non possunt. Est ergo necesse quod de eius impotentia pareat antequam collega procedat. ex. eo. prudentiam. secus cum scribitur. ut .j. eo. cum plures. .j. responso.

¶ Glosa seq. obijcit et soluit.

k ¶ In causa. principali. unde non videbatur quod de impedimento cognoscere deberet. quod sibi commissum non videbatur: sed cognoscit an sua sit iurisdictio. ff. de iudi. si quis ex aliena. ex. de rescrip. sup litteris. sic et hic cognoscit an collega suspectus sit: ut sic videat an sit iudex sine illo ex culpe vigore.

l ¶ A sede apostolica. Idem videretur in delegatis ab alio. (l) Nec ob. .j. §. pri. quia ibi loquitur secundum hanc rationem ubi unus solus est delegatus. Additio. vel plures sine clausula Io. an. Additio. Nam et ordinarius et delegatus principis apponere possunt hanc clausulam secundum Gof. in summa huius titu. ver. item quid si ordinarius. nam et in compromisso apponitur. ex. eo. uno delegatorum. secundum Archi. punctum tamen glo. non tangit. Io. an.

m ¶ Causa legitima. Recusatur iudex propter unicam causam. s. propter suspitionem. .j. c. pri. sed illa ex multis causis insurgit. pone exemplum. ex. eo. causam que. et .c. cum R. et .c. insinuante. de iudi. causam que. ut lit. non contest. accedens .j. et .ij. de appel. ad hoc. et ca. postremo. cum similibus. Io. an. Additio. De quibus vide in spe. titu. .j. §. superest. Dicit hic Archid. quod iusta causa esset recusandi si procurasset sibi causam committi: vel si prius per actorem consultus respondisset cum ius habere p. l. pretor. ff. de iurisdi. om. iudi. alle. quod no. Inno. ex offi. ordi. irrefragabili: ut ibi dixi sup glo. vel per decanum. et dicta posita Hostien. .j. de appella. legatum. Io. an.

Suspitio sola iudicem recusari facit.

¶ Glosa seq. querit et soluit et ponit opi. Inno. secundo

querit. ar. p. et soluit cōtrariū. tertio obijcit et soluit.
a ¶ Probari. bñ dicit corā quo habeat pbari. et per quē habeat expediri: sed nō dicit corā quo habeat p poni. Corā quo ergo pponet an coram ambobus: an corā altero tm. Satis videt p istaz decre. q corā oib⁹ sit pponēda: et corā collega probanda: olim dicebat Inno. s. co. cū sup. q licz bonū esset q corā oib⁹ pponeret: sufficiebat tm si pponeret tm coram recusando: cum arbitri deberent cognoscere. qd hodie posset locū hre i delegatis datis sine clausula. vt. j. sequit ¶ Sed nūquid medio tempore pendēte probatione coram collega poterit ipse collega in principali procedere? Et videtur q sic: quia medio tempore ille cognoscere nō potest: ergo ex vigore clausule collega cognoscere poterit. Sed dic contra. quia primo cstare debet de impotētia antecꝫ solus procedere possit. s. ca. prudentiam. sed pendente causa suspitionis ille vult interesse nec adhuc apparet eum non posse: igit collega in principali non pcedet. Sz Jo. cardi. sentit ꝫ et dicit q medio tpe est loc⁹ dicte electiōi: q si nō oēs. etc. lz dic q expectari dz finis cause. ad hoc optime. ff. de excu. tu. l. dixim⁹. circa prin. Sed nōne honor est iudicem esse. vt. s. de appel. vt debitus. et C. qn pvo. nō est ne. l. oēm honorē. et maior honor videt solus iudex esse ꝙ cū alio. ad hoc. j. de pces. pben. ca. vlti. videt ergo collega suspect⁹ in pnūciando facili⁹ illū suspectū vt solus iudex remaneat. Sed dic q lz iudici debeat honor: tm idem onus. vt. s. eo. pastoral. ibi: exonerare etc. ff. de mune. et hono. l. vl. §. iudicandi. vñ non est ibi tanta suspitio: q non psumit quis appetere onerosa. et ideo in his taciturnitas non habet p csensu. ff. de pcu. filiussa. §. inuit⁹. et dixi de hoc. j. de re. iur. is qui tacet. Preterea si male pnūciat in hoc casu nō deest appellationis refugium. j. e. ab arbitris. Additio. Et si non appellaret grauatus transiret interlocutoria in rem iudicatā vt scripsi post Inno. et Hostiē. in decre. prudentiā post pn. sup. §. constare. Jo. an. Additio. j. Uel cū clausula q si nō oēs: tu cū altero et is ad quem sermo dirigitur recusatur. Et idē in clausula de qua s. eo. coram Archidia. qd placet. Jo. an.

Recusare vo lēs vnū ex iudicib⁹ datis cuz clausula q si nō oēs. etc. an debeat illā proponere corā oibus an corā recusando tm.

ce (ad quē ex vi predicte clausule debet ipsius cause cognitio pertinere) probari[a] et ab eo expediri debebit. Ubi vero non est dicta clausula[b] in rescripto debet super hoc ad arbitros recursus haberi. ¶ Cum[c] autem ipse delegatus episcopi[d] recusatur: recusationis causa coram episcopo est probanda. ¶ Idem[e] est si officialis recusetur eiusdem: licet ad ipsum ab eodem officiali nequeat appellari[f]

b ¶ Clausula. Ex quo em̄ simpliciť dati sunt: vnus sine altero pcedere non pōt. s. eo. cām matrimonij. et ca. vno. impedito ergo vno ita q non possit committere/alij procedere nequeunt. Jo. an.
c ¶ Cū aūt. Hoc no. Ber. s. e. sup questionū. §. quē vero. in vlti. glo. et Hostien. ibidem.
¶ Glosa seq. dat simile. qrit de ratione et rñdet.
d ¶ Epi. Idē in subdelegato delegati pape: qui delegauit non in totū: vt in pdic. §. quē vo. Si autem ipse eps recusaretur: eligerent arbitri. s. de ap. cū speciali. Sed quare tūc non aditur superior sicut et hic? ratio: q iurisditio ordinaria fauorabilis. Itē nō ita de facili potest haberi superior ordinarius licet interdū

Iudicē esse est honor et etiaz onus.

Recusato epo eligendi sunt arbitri

possit. sed ad ea que frequentius. etc. ff. de legi. nā ad ca. sicut nec sic de facili potest adiri papa: et ideo si recusat delegat⁹ ipsi⁹ itur ad arbitros. omni ergo casu papa laboribus et expensis partium voluit puidere. Additio. j. Uide quod post Inno. dixi in pcalleg. decret. super qstionū. ad fi. super Ab. auditores. ibi tenet q etiā si totum delegauit anꝫ subdelegatus citet/ pponet et pbabit recusationis cā coram delegato bene fa. j. ca. ij. de materia vide qd scripsi s de ap. cū spāli. in glosa pprīū. et i Spe. de recu. §. fi. i fi. Jo. an.
e ¶ Idē. s. q corā epo probabit causa recusationis. et hoc not. Hostien. j. de ap. legitima.
¶ Glosa seq. notat obijcit et soluit.
f ¶ Appellari. Nec valet consuetudo in contrariū. vt. s. eo. lib. de cōsue. c. ij. Et sic no. q lz quo ad quedā sit idē consistoriū epi et sui officialis. nō tm quo ad oīa. ad idē. s. tit. pxi. ca. ij. et iij. Sed nōne appellatio et recusatio sunt paria. vt. s. de app. sup co. ij. respōso. dic q istud intelligitur quo ad modū: vt ibi no. sicut non admittit frustratoria appellatio ita nec frustratoria recusatio. vnde recuso: et si nō grauer tm non appello nisi grauer appello a iudice in quem consensi: quē tm nō recuso. i multis alijs est dissimile. et quo ad casum nostrum est ratio: q lz de natura appellationis sit vt eatur ad maiorem. vt dixi. s. ca. pxi. non sic in recusatione vt ptz. s. j. responso. et in hoc itur ad arbitros. et s. eo. suspitionis. et de ap. cum speciali.

bitri et ārē nō habeť recurs⁹ ad superiorem.

Appellatio et recusatio in qbus cōueniāt et differant.

Idem in eodem. ¶ Distinguit tria tēpora ad sciēdum an iudex suspectus cmittere possit: q aut non est pposita recusatio et tunc in totū p eū facta commissio tenet. aut est pposita sed nōdum pnunciatū sup ea: et tūc volēte recusatore cōmittere pōt: alis non. aut iam pnunciatum est illū esse suspectum: et tunc etiā volente recusatore committere nequit Joannes and.

Iudex ab ¶ Caplm. v.

Iudex ¶ Sūt tria dicta. scdm ibi: post recusatio nē. tertiū ibi. Extūc. Do. Declarat notata p Ber. s. de ap. scdo requiris. in glo. pe. et p modernos ibidē. ¶ Et p Gof. in summa de ap. §. dubitari. Additio. Et Guil. in spe. de recu. §. vi. Ab. sed qd si is iudex. partes patet. Jo. an. Additio. Et de ap. cū spāli. Jo. s. Additio. b. Et eo. tit. postremo. Jo. an. ¶ Casus. Cum essem habiturus tecum litem a sede apłica impetraui delegatum coram quo feci te conueniri. iste delegatus erat tibi certa ratione suspectus: anteꝫ cā suspitiōis fuisset p te pposita coram eo ipse iudex causam subdelegauit: an possit? Certe sic. Sed quid si causa fuit proposita et fuerunt electi arbitri: sed anꝫ arbitri cognoscerent de cā suspitionis ipe cām principalem commisit cuidam iudici: et ipm subdelegauit: vtrum possit? Rñdet q sic. si subdelegauit in totū te reo csentiente Sed ponamus q iudex recusatus noluit subdelegare: sed expectauit sententiā arbitrorum qui pnunciauerunt causam suspitionis esse sufficienter probataz vtrū poterit subdelegare post pnūciationē arbitroꝝ consentiente recusatore? Respondet q nō: q desinit esse iudex p pnunciationē arbitroꝝ: et ideo nō potest subdelegare: etiā de consensu partiū: q priuatorum consensus nō dat iurisditionem ei qui nulli preest iudicio. l. priuatorum consensus. C. de iurisdi. om. iudi. ¶ Nota primo ex hoc textu practicam quā debet ob

diuisio Ponit qd declarat.

Casus lfalis d. hel.

seruare iudex delegatus qui cognoscit se suspectum: qui quamuis nollet facere iniusticiam: cautela est quod antequam de causa se intromittat quod causam ipsam in totum subdelegeget. nam si semel se intromisit de causa non poterit amplius subdelegare nisi de consensu recusatoris.

¶ Nota insuper quod causa suspitionis semel proposita non potest delegatus causam subdelegare nisi de consensu recusatoris.

¶ Nota ulterius quod si arbitri pronunciant causam suspitionis esse sufficienter probatam tunc iudex recusatus desinit omnino esse iudex: ideo de causa non potest amplius se intromittere etiam subdelegando.

apo.[a] sede datus quamuis legitime[b] recusari valeat vt suspectus potest licite vices suas committere antequam recusatio contra ipsum proponatur[c]. Et si in totum commiserit recusari ulterius: aut facta per eum commissio impugnare nequibit[d] quod posset[e] si sibi de iurisditione aliquid[f] reseruasset.

¶ Post recusationem quamquam propositam committere (nisi de recusatoris[g] procedat assensu) non potest: sed eo volente hoc potest etiam si iam recusatio eadem sit probata: dummodo pronunciatum non fuerit super ea[h]. ¶ Ex tunc[i] enim (cum omnino iudex esse desierit[k]) nulla etiam cum illius assensu[l] potest fieri commissio per eundem. Idem.

¶ Delegatus subdelegans etiam in totum re integra causam reassumere poterit. hoc dicit Jo. an. Capitulum. vi.

Quamuis alicui vices tuas in causa tibi a se-

impugnari. Joan. and.

f ¶ Aliquid. Quodcunque sit illud ad idem. J. ca. ii. ex quo enim sibi aliquid reseruauit saltem in reseruatore iudex remanet. Item de suspitione subdelegati habet recognoscere. Item reuocat ad se iurisditionem. S. eo. super questionum. ff. de iu. l. iudicium. vnde adhuc recusari potest et commissio impugnari.

g ¶ Recusatoris. Non est ergo necessarius consensus aduersarij. habet enim delegatus hoc a lege: vt delegare possit. impeditur autem in hoc ex facto recusantis volente ergo illo hoc poterit. et si aduersarius contradicat. S. eo. titu. c. vlti.

a ¶ Ab apo. sede. Ideo dictum quia delegatus ab alio non delegat. vt dixi. S. eo. si duo.

b ¶ Legitime. Aliquas concordantias dedi. S. e. pri. ¶ Glo. seq. obijcit quattuor modis et tribus alle. pro. et dicit hec per distinctionem concordari.

c ¶ Proponatur. In contrarium videbatur: quia inefficax est apud ipsum iurisditio ex quo elidi potest: quia nichil refert an aliquid ipso iure inefficax sit: an per exceptionem. ff. de reg. iur. nichil interest. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. fulcinius. §. si in diem. si ergo inefficax est iurisditio in delegante: ergo et in delegato qui partibus eius fungitur. ff. de iuris. om. iudi. l. solet pretor. et ff. de offi. eius cui manda. est iu. l. j. §. qui mandata. Item pars iurisditionis est delegare. ff. de iuris. om. iudi. l. iij. in fi. cum ergo alias partes iurisditionis aggredi non possit: ergo nec istam. inspicimus enim an delegans cognoscere valuerit: vt sic demum delegatio valeat. C. qui pro sua iuris. l. vna. hinc est quod si proconsul committat causam antequam ingrediatur prouinciam: quia tunc cognoscere non potest nec delegatus ab ipso nisi tunc demum cum ingressus fuerit. ff. de offi. procon. obseruare §. vlti. Item delegatus preuenire non potuit diligentiam recusantis. ad hoc. S. de ap. sepe. et ca. oblate. Item exceptio que obstat venditori et emptori. ff. de contrahen. emp. l. dolia §. i. ¶ Pro ista parte facit: quia causa suspitionis personam afficit: vnde contra subdelegatum non competit. ff. de diuer. et tempo. prescrip. l. an vitium. et personales exceptiones personas non egrediuntur. ff. de excep. exceptiones. vnde mutatione persone vitium aboletur. j. quod. j. cito de filijs presby. ex transmissa. ff. vti possi. si duo §. non videor. Item videmus quod ordinarius etiam recusatus delegat de foro competen. si quis contra. et de ap. cum speciali. Item licet iudex sit suspectus. dum tamen non recusetur: tenet eius processus: vnde tria tempora distinguens hec decreta. altercationem determinat.

Additio ¶ Fa. clemen. de procura. religiosus. Jo. an.

d ¶ Nequibit. Intellige cum inceperit subdelegatus vti iurisditione J. c. pri. [illegible] Idem Jo. mo. et respicit glo. verbum recusari: non verbum impugnari: vt sit sensus quod si re integra subdelegatum reuocaret quod potest vt ibi: adhuc recusari posset. Idem et subdelegatus non recipit subdelegationem. Jo. an.

e ¶ Quod posset. Scilicet recusari et facta commissio

Jurisditio in efficax in delegante an sit inefficax in delegato.

Sententia data a iudice suspecto non tamen recusato.

contradicat. S. eo. titu. c. vlti.

h ¶ Super ea. Ergo ista non sunt paria per omnia aliquid esse probatum: et sententia probata esse iudicatum. Additio Ad idem. ff. de his qui no. infa. athletas §. calumniator. et §. seq. et l. non alia. j. rn. Jo. and.

i ¶ Ex tunc. Id est ex quo pronunciatum fuerit illum esse suspectum.

k ¶ Desierit. S. eo. in litteris. et c. significauit. et c. venerabili. ff. de re iudi. l. iudex.

l ¶ Assensu. Cum enim ibi desinat iurisditio non est quid prorogetur. de quo dic. vt. S. eo. p. et g.

Quamuis. ¶ Ponit dictum cuius rationem reddit ibi: cum iurisditio. Jo. an. Declarat no. S. eo. super questionum §. si vo. in glo. patet. et. S. eo. venerabili. in glo. pe. et vlti. et ibi etiam no. per modernos. et Guil. in spec. tit. j. §. restat. vltra medium. et Hosti. plene in summa. eo. titu. §. delegari. vsi. sed usquid potest reuocare. Additio Et Dama. in questione. xx. huius titu.

¶ Delegatus pape qui in totum subdelegauit potest re integra causam illam remouere et alteri subdelegare. Idem si delegatus moritur. h. d.

¶ Presupponendum pro intellectu ca. quod delegatus pape subdelegans in totum videtur a se abdicare iurisditionem cum limitatione huius ca. si subdelegatus inceperit vti iurisditione: ita quod res non est integra.

¶ Casus Ego iudex delegatus inter te et titium: vices meas gayo in totum commisi nichil retinendo de iurisditione: ista subdelegatio fuit presentata gayo subdelegato: tamen non vsus est adhuc iurisditione: an potero ego reuocare illam subdelegationem? Rndet quod sic: ex quo res omnino integra et non incepit vti iurisditione. Sed quid si subdelegatus re integra est mortuus: numquid potero causam reassumere vel alteri subdelegare. Respondet quod sic: quia non est abdicata ad me iurisditio cum effectu: ex quo subdelegatus non incepit vti iurisditione sibi subdelegata. et res est adhuc integra.

¶ Nota primo ex hoc textu argumentum a contrario sensu quod delegatus qui subdelegauit in totum potest commissionem reuocare. et reuocando extinguitur iurisditio subdelegati. l. iudicium soluitur. ff. de iudicijs.

¶ Nota vlterius effectum principalem huius ca. quod si subdelegatus cepit vti iurisditione etiam per citationem decretam: licet reus non sit citatus. ita quod res desijt

diuisio

Ponit quod declarat.

Additio domini helye.

Casus factus domini helye.

esse integra: delegat⁹ non pōt reuocare cōmissionem: ꝛ in eo non habet locū.l.alle.iudiciū soluit.ff.de iudi.
a Sede apl'ica. Quia delegatus alius non pōt.
b In totū. Qꝺ si reseruasset iudex remanebat: vñ non erat sic dubitandū in eo casu. videbatur eñ in to tum cōmittēdo ita eē officio suo functus ꝙ resumere non posset ad hoc.ꝫ.c.pri. in fi.cū suis concor. et hoc dixit Tan. et Bern. olim secutus est eum: sed postea mutauit vt.ptꝫ per supradictas glosas.
c Usus fuerit. Qualitercūꝗ ad idē.ꝫ.eo.ca.lꝫ vndiꝗ.
d Efficaciter. Uides enim in casu cōuerso. pone ꝙ moritur subdelegans re integra certum est ꝙ subdelegatus non ꝑcedet ꝫ.eo.lꝫ ergo patet ꝙ adhuc efficaciter iurisditionē nō habet. retinet delegatus etiā potestatē cōpellendi: nisi maliciose seipsum ꝛc.ꝫ.eo.pastoralis. Aliud ergo est in ꝑcurato re qui hꝫ mandatū ad substituendū q̃ꝛ dādo substitutum qui mādatum suscepit amplꝰ re integra nequit cām reassumere: aliud in delegato vt hic vides. et est expressum.ꝫ. de procu.lꝫ qui.ꝛ q̄ sit rō diuersitatis ibi dicam. Additio. Et addā qꝺ hic dicit Jo.mo. Jo.an.

Inferro ꝫ ꝙ ius accrescendi non hꝫ locū in mandat[is]. cō cor.l.diligēter ff. mandati. no. in.l.ex facto. ff de iudi.

Morte delegati re integra expirat iurisditio subdelegati.

de apl'ica[a] delegata in totū[b] cōmisisse noscaris: si tamē anteꝗ̄ ille iurisditiōe vsus[c] fuerit: cōmissio hmōi ꝑ te reuocetur ab ipso: vel eū reb⁹ eximi ꝯtingat humanis: cām ipām resumere poteris. ☙ Cū iurisditio (ex quo ipsa vsus non extitit) non censeatur in eum efficaciter[d] trāsiuisse. Idem.

¶ Si delegatus subdelegauit quotiens abesset: vel donec reuocaret: et mortuus sit re nō integra: subdelegatus procedit. Et semper de subdelegato ad delegatum qui sibi aliquid iurisditionis reseruauit appellari debet etiā post sentētiam. hoc dicit Joannes and. Capitulum. vij.

Si delegatus[e] quotiēs eum abesse[f] cōtigerit: tibi cōmiserit vices suas: poteris eo rebus humanis exēpto (cū et tūc cēseatur abesse) cōmissum tibi negocium (dū tamen illo viuente iurisditione vti[g] ceperis) libere diffinire. ¶ Idem[h] poteris quando tibi vices etiam sub ea forma cōmisit donec eas duceret reuocandas[i]. ¶ Nam talis cōmissio per quam cēsetur etiā sententie prolatio (nisi antea fuerit reuocata) cōmitti[k]: nequaꝗ̄ morte[l] committentis

¶ Nota ꝙ delegatus mortuus dicitur abesse: ꝛ ideo subdelegatus poterit ꝑcedere in causa. ¶ Nota vlterius ꝙ morte mandantis expirat mandatū.§.soluit. insti.mā.l.mādati.C.man. etiā si mādans alio respectu erat mandatarius. ¶ Nota ꝙ cum appellatur a subdelegato pn cipis appellatur ad subdelegantem: nisi ille delegatus subdelegasset in totū: nam tunc esset appellādum ad principē primū delegantē.l.vnica.C.qui ꝑ sua iurisdi. ꝑmilect. q̄ habet ad nos. ¶ Nota insup vnū in q̄ nō pōt appellari ad papam omisso medio videlicet cū appellat a subdelegato delegati pape. q̄ nō subdelegauit in totū vices suas.
e ¶ Delegat⁹. Aposto.se.vi.ꝫ.ca.j.

Concor. textus i.l. mulie. ris.§. fi. cum ibi not. ff.de verbo. sig.

f ¶ Abesse. Idem predicti doctores per.l.ff.de vb. sig.l.in lris.§.j. vbi dicit abest ea res que in rebus humanis nō est sed nō cōuertitur. Additio. Per hūc modū ergo si in rebus humanis est: non abest: ꝛ res enim in rebus humanis est pōt abesse. Sed res q̄ in rebus humanis nō est: nō pōt non abesse. ponderatur eñ diuersus modus abessendi. vt no.ff.de proc.l.presens de quo hic etiam ꝑ Archi. Jo.an. Est ergo de significatione vocabuli a qua recedendū nō est. nisi vbi res aliter salua esse non pōt.ff.de leg.iij.non aliter. immo tūc vere ꝛ finaliter abest.s.non reuersurus.
g ¶ Uti. Qualitercūꝗ etiam citra litis contesta.ꝫ.eo.relatum.ꝛ.c.licet.
h ¶ Idem. scilicet commissum tibi negocium libere diffinire.
i ¶ Reuocandas. Reuocare iurisditionis est. ff. de iu.l.iudicium soluitur. retinendo ergo reuocandi potestatem aliquid de iurisditione retinuit.
¶ Glo.seq. ponit cōtrariam opi. Inno.ꝛ rationē qua mouebatur.ꝛ et respondet.
k ¶ Committi. Reprobatur lectura Innocē.ꝛ Ab. qui no.ꝫ.eo.si pro debilitate. ꝙ per talem commissionem non transferebatur sententie prolatio. quia per illam clausulā: donec duxero ꝛc. videbatur sententiā retinuisse: vt illa clausula aliquid operaretur: qꝺ esse debet.ff.de lega.j.si quādo aliquis vxori.ad idē.ꝫ. de priuileg.si papa.j.respōso.in fine. Contrarium tenebat ibi Hostiē. cuiꝰ opinio hic approbatur. nec obstat qꝺ dicit ꝙ clausula debet aliquid operari. satis eñ operatur: q̃ꝛ reuocare poterit delegās qꝺ simpliciter vel totum committēdo non potuisset. Itē quia ex vigore clausule illius ad eū appellabitur: vt dicitur in fi.ca.
¶ Glo.seq. querit.arg.pro ꝛ cōtra.ꝛ soluit.
l ¶ Morte. Quid si delegatus vsꝗ ad sue volūtatis beneplacitum subdelegauerat? Uideretur prima facie per decre.ꝫ. de rescrip. si gratiose. ꝙ illo mortuo

Mortuus cōparatur absenti non reuersuro.

Diuisio

Si delegat⁹. ¶ Sunt tria dicta. Primo ponit primum dictū cū sua determinatione ibi: dū tñ. Secundo secundū ibi: idē/ cū cause redditione ibi: nā talis. Tertiū ibi: ad cū quoꝗ. vbi tria contingit: que in fine fortificat ibi: etiā si. Approbat primum dictū no. per Inno.ꝛ Hosti.ꝫ.eo.licꝫ vndiꝗ. in prin. Jo.and.

Dicit / ad / approbat

¶ Casus. In causa q̄ moueri sperabat inter te et me impetraui iudi.dele. forte decanū Pictauen. qui decanus considerās ꝙ nō poterat cōmode causam nostrā examinare: alteri vices suas cōmisit sub hac forma. Tibi in tali causa vices nostras cōmittimus quotiēs nos abesse cōtigerit: vel donec duxerim⁹ reuocādas. Iste subdelegat⁹ incepit vti iurisditione ꝛ cām examinare: postea delegat⁹ est mortuus: vtrū subdelegat⁹ poterit cām finire et terminare? Rñdet ꝙ sic. si ante mortē delegātis res desierat esse integra. hoc est. q̃ꝛ subdelegat⁹ inceperat ꝑcedere in causa. Sed querit ad quē est appellatū: vtrum ad subdelegantē vel ad papā? Respōdet cū distinctione. q̃ꝛ vel subdelegatus subdelegauit in totū: tūc nō est ad ipsum recurrendū: sed est appellandū ad primū delegantē. aut iste delegatus subdelegās sibi aliquid reseruauit de iurisditione: puta sententiam vel executionē ipsius cause: et tūc appellatur ad ipsum subdelegātē ꝛ nō ad papā.

Casus s[ecundum] falso dñi helye.

¶ Not a primo ꝙ delegatus pape potest vices suas committere: etiā sub conditione: nam ista verba quotiens me abesse contigerit: habent vim conditionis: id est si me abesse cōtigerit aliquibus assignationib⁹.

expiret iurisdictio. Cōtrarium videtur per hāc decre. ad hoc. §. de bap. maiores. C. de vsufru. l. ambiguitatem. Nec obstat illa decre. que in odiosis ꝛ restringēdis loquitur: hic autē fauorabile puto: meli⁹ est enim hunc iudicem procedere ꝙ nouo ꝛ incognito causam delegare. ff. de vaca. mune. l. ꝓtor §. vlti. arg. xx. q. iij. monasteriis. et. §. de renū. c. j. ꝛ lz hoc videatur equū: primuz videtur verius: ad idem ff. loca. l. iiij.

Glosa. se. ostēdit duas opi. reprobatas.

a Tm. Hic reprobatur opi. Tan. q̄ dicebat delegatū sibi reseruare nō posse tm̄ executionez

dicitur ꝙ nō possum: qꝛ res est integra ꝗtum ad istū. modo reintegra mortuo mādante expirat mādatū? Respon. ro. pon. ꝙ iurisdictione perpetuata per vnū ipsorū delegatorū: perpetuata est ipsa iurisdictio etiā quo ad alios licet non inceperint vti iurisdictione.

expirat: ex quo res integra nō existit. Ad cū quoqꝫ qui vices suas cōmittit donec reuocet: vel qui executionē sententie tm̄ aut qcq̄d aliud de iurisdictione sibi reseruat: nō ad delegantem primū appellari debebit. Etiā si post sniam fuerit appellandum. Idem.

Pluriū delegatorum insolidū q̄libet cognoscit. Et vno cognoscente alij nisi ex cā: se nō intromittūt. Et perpetuatio vni⁹ ꝑpetuat quo ad oēs h. d. zenze. Capitulum. viij.

Cum plures sub illa forma^b vt omnes aut duo vel vnus eoꝝ mandatū apostolicum exequantur aut alia consimili^c iudices vel executores a se. apo.^d deputari cōtingit: ipsoꝝ q̄libet iniunctū pōt libere^e adimplere mandatū. Porro vno^f eoꝝ negociū inchoante^g cōmissum: alij nequibunt^h se vlteri⁹ itromitte

Glosa sequēs distinguit inter formas. ponit et ꝓbat opi. Jnā ꝛ respondet.

b Forma. Ista forma ē bene aduertenda. aliud eīn est cuz scribit cū clausula. ꝙ si nō oēs vl si ambo: qꝛ tunc iurisdictio datur conditionaliter tunc igit vn⁹ vel duo iurisdictiōe vti poterūt cum cōstiterit de conditione ꝛ de impedimēto tertij vel college: aliter nō valet qd̄ agitur §. eo. prudētiā. in prin. hic ẏo iurisdictio daẏ alternatiue. vñ quilibet est iudex insolidū vigore alternatiōis. J. de regu. iur. in alternatiuis. cū suis concor. dicebāt tamen quidā in casu nostro cōtrarium et tali ratione cū dicit in litteris: vt omnes vel duo vel alter ꝛc. videtur papa intellexisse: ꝙ si omnes volūt ꝛ possunt ꝓcedere oēs ꝓcedāt: ꝛ si nō oēs duo: ꝛ si nō duo vnus. ad hoc. ff. de admi. tu. l. quidā decedēs §. papinianus. et gradus disiuncte interdū considerant sm ordinē scripture. ff. ad treb. l. heredes §. fi. ibi tamē ex certis cōiecturis apparebat intentionē scribētis fuisse talem. ad idē. ff. de leg. ij. cū pater §. pe. ꝛ. J. de preben. mādato. §. de elec. c. pe. Et si dicatur ꝙ sm hoc nō erit differētia inter hāc clausulā ꝛ clausulā ꝙ si non oēs: rñdebāt: immo erit. qꝛ per hāc clausulā sufficit requirere. sed p' clausulā ꝙ si non oēs: necesse est de impotētia cōstare vt in decre. prudentiā. et ꝓ eis facit: qꝛ papa libentius cōmittit causas trib⁹ ꝙ duobus. duobus ꝙ vni: vt ibi: sed cōtrariū est verū: vt hic patet. vnde nō sunt iste alternatiue ordinis sed prestationis. ꝛ est regulare: nec pōt negari quin si alter solus ꝓcedat: mādatū pape sit adimpletū. ff. de sol. q̄ res §. area. in fi. ꝛ in predicta regula in alternatiuis. cū suis cōcor.

ꝙ si nō oēs ꝛc. ꝛ vt omnes ꝛc. multuz differunt.

Alternatiua est duplex.

sententie. ꝛ reprobatur opi. Ber. ꝛ Jnnocen. qui dixerunt ꝙ licet executionem reseruare possit. si tm̄ appelletur a sentētia non appellabitur ad eum sed ad primum delegātē. Sup hoc vide qd̄ no. §. e. sup questionum §. porro. in glo. ij. Approbatur autē opi. Hostien. qui hoc qd̄ hic dicitur ibi no. et. §. eo. querenti. Additio. Et in spec. de appella §. nunc tractemus. ꝟsi. sed quid si delegatus. ꝛ ꝟ. seq. Joan. an.

Diuisio

Cum plures. Sunt tria dicta. secundū ibi: porro. tertiū ibi: iurisdictiōe. Ho. Declarat ꝛ approbat no. p' Hostien. §. eo. prudentiam. j. rñ. Jo. an.

Dicit qd̄ declarat.

Cum causa est pluribus delegata cū clausula: quatenus vos vel duo aut vnus vestrū: quilibet delegatus recipit iurisdictionē insolidū: tñ si vnus eām occupauit alij non possunt se impedire nisi occupās differret ꝓcedere maliciose. Presupponendum est ꝓ intellectu huius capituli ꝙ cum causa est delegata simpliciter plurib⁹ iudicib⁹ licet iurisdictio sit indiuisibilis: qꝛ est apud quēlibet iudicū insolidū. tamen exercitium iurisdictionis est apud oēs simul. l. duo ex tribus. ff. de iudi. pastoralis. eo. titu. in an. Uerūtamen papa cōsueuit apponere istam clausulam ꝙ si omnes interesse nequiueritis: alter negociū exequatur. Aliquotiens etiam ponitur ista clausula: quatenus vos vel duo aut vnus vestrum negocium exequatur.

Additio dñi helye.

Casus. Cum pretenderem te debitorem meum impetraui duos vel tres delegatos sub ista forma. Conquestus est nobis talis ꝙ Ticius super tali re ei iniuriatur. quocirca mandamus quatenus vos vel duo aut vnus vestrum quod iustū fuerit decernatis: vnde presentaui litteras meas vni delegatorum vt michi decerneret vnam citationem: vtrum iste possit ꝓcedere aliis irrequisitis? Respōdet ꝙ sic: quia forma sue iurisdictionis hoc habet. Sed q̄d ponamus ꝙ vn⁹ istorum incepit procedere in causa. vtrum alij postea poterunt implere? Respondet ꝙ non: nisi iste qui causam occupauit non vellet vel nō posset causam finire: quia forte mortuus est: vel occupatus ꝛ nō potest vacare. vel si maliciose differret procedere volens fauere vni parti: tunc potest dimitti ꝛ alij poterunt adiri: ꝛ de causa se intromittere. Sed quid si vnus solus incepit vti iurisdictione: deinde mortuus est papa: ꝛ moritur iste delegatus: volo adire alium? pro parte tua

Casus secūdū dñi helye.

c Consimili. Ut si dicaẏ ꝙ q̄libet eoꝝ insolidū ꝓsit iudicare: ꝛ exequi possit. Additio. Uel si dicaẏ ꝙ alter alterū nō expectet vel nō requirat. Jo. and.

d Apostolica. Jdē si ab alio. est enim quo ad hoc eadem ratio.

e Libere. i. etiā non requisito collega. simili modo exponimus illud libere qd̄ habetur. §. de preben. de multa. vt patet. J. de preben. lz episcopus.

Libere dr̄ facē qui aliquē nō teneẏ reqrē.

f Uno eoꝝ. Jdē credo de duobus vel de omnib⁹. qui simul inchoauerūt quo ad quid. s. ꝙ si omnes inceperunt omnes finiant nisi ex causa: vt sequitur.

g Jnchoante. Qualitercūqꝫ etiam si lis nōdum sit cōtestata coꝝ. eo. §. e. gratū. ꝛ. c. licet. ꝛ. §. eo. ꝙuis ꝛ. J. eo. si a subdelegato. aliud in procuratore qui dicitur occupasse per litis contestatio. vt sit melior eius conditio. J. de procura. si duo.

Delegat⁹ et ꝓcurator diuersimode cām occupāt.

h Nequibūt. Ecce aliā differentiā inter clausulam ꝙ si non oēs. ꝛ clausulā vos vel alter: qꝛ primo casu q̄n vno impedito ꝓcedit alter. cessante impedimē

to simul procedūt ille eñ impeditus postea veniens et cū alio volēs pcedere admittet. Addi.io Ut no. s. eo. qm abbas. in glo. ij. z. c. coram. in glo. pe. Jo. and.

a ¶ De eodē. Sic in pluribus procuratoribus datis insolidū. ff. de pcu. l. pluribus. ff. māda. l. creditor §. duobus. s. de procura. nō inui te. j. eo. lib. eo. ti tu. si duo. al's sequi posset pplexitas: si quilibet per se procedere vellet: qz eodem forte tēpore ad diuersa loca citarent. s. de rescrip. c. vlti. ibi:

re de eodē[a]: nisi vel infirmita te vel alia iusta cā illū ꝯtinge ret impediri: aut si nollet vel malitiose in eo procedere recusaret[c]. ¶ Jurisditione ꝓ ppetuata mādatore viuente per vnum (eo casu q̄[d] potest) z

vnus excōicaret: alter absolueret. de rescrip. si contin gat. z sic se impedirent: sicut duo vsufructuarij. ff. de vsufruct. l. quotiēs. z necesse esset ad superiorē habere recursum. s. eo. c. ij. z sic cōtra iura supfluis fatigaretur laboub[9]. tutior ergo et melior fuit hec interpre tatio vt res valeret z non periret. s. de verbo. signifi. abbate. ad idē. ff. de admini. tuto. l. decreto. ad fi.

b ¶ Jllum. s. inchoantem.

¶ Glo. seq. ponit vnam differētiam ad procuratores z duas conuenientias.

Sbdelegat[9] a collega ꝓ occupāte iurisdi tionē ꝓ ferat alteri college

c ¶ Recusaret. Tūc ergo poterunt alius vel alij pcedere. nō sic in procuratorib[9] datis insolidū: qz vno occupāte et postea impedito alij nō possunt pcedere: nisi dictū fuisset in cōstitutione ꝙ nō fieret melior con ditio occupantis. j. de procu. si duo. Et qđ dixi de delegato impedito collegam hoc casu procedere posse: ve rum intelligo nisi ille qui inchoauit subdelegatū daret. Arg. predic. decre. si duo. Puto etiā ꝙ cū collega ppter impedimentū inchoātis pcedit: ipse inchoans cessante impedimēto suo causaz resumere nō poterit: nisi z ille impediret vel pcedere nollet: ad instar eius qđ de procuratore diximus in predic. decre. si duo.

¶ Glo. seq. soluit questionē quā solutionē multipliciter probat. ponit opi. contrariā quā reprobat.

Jurisditio an ppetuet ꝑ actum nullū.

d ¶ Quo potest. Ut qz scriptū erat: cū clausula ꝙ si non oēs: z collega etiā actu perpetuationis impedit[9] non poterat interesse: vel scriptū erat cū clausula vos vel alter. Et patet ꝑ hanc litterā ꝙ si iudex pcesserat cū non posset ꝑ illū actū nō fit ppetuata iurisditio. Uñ ꝑ hanc lrām. z ꝑ decret. prudentiā. terminaui questionem de delegato dato in diē vel sub cōditione: q̄ forte volētibus partibus ante diem vel cōditionem fuerat vsus iurisditione. deinde mortuus fuerat delegās an per illum actū ppetuata esset iurisditio. Nōne iurisditio vni sub cōditione mandat ꝑ clausulā ꝙ si ambo et si anteq̄ conditio supueniat pcedit: nichil reputatur egisse. s. eo. prudētiā. in prin. Ergo si ille actus hꝫ p nullo non est ppetuata iurisditio: z sic ppetuationē inducere nō poterit. vnde satis est ibi casus. Jtem ex cōditionali demādatione nondū est attributa iurisditio: sed spes iurisditionis. sicut ex cōditionali obligatione sola spes est debitū iri. insti. de vbo. obliga. §. ex conditionali. ergo qđ ante cōditionem fecit vt priuatus fecit: non vt iudex. Jtem si prorogatur iurisditio post tempus requiritur ꝙ actor reus z iudex consentiant. ff. de iudi. l. ij. z facit qđ no. s. eo. p. z. g. in punct. vlti. glo. z qđ recitatur. s. eo. de causis. ita arguendo de posteriore ad prius in preuentione requiritur con sensus iudicis: sed iste iudex nō erat cōditione vel die nou veniēte: vt dixi. Sicut statuliber que agit medio tēpore facit vt seruus nō vt liber. ff. de statulibero. l. statuliberum. Jtem video ꝙ terminus hominis non preuenit. s. de ap. oblate. et forma mandati exacta diligentia seruanda est: ita ꝙ et renunciare nō potest. j. de preben. cui de non. Jtem pendente dilatione iudicis officiū quiescit. s. de appel. significantibus C. de dilatio. si. ue pars. ad questionem bene facit. ff. de verbo. obliga. cū filius ff. de conditio. z demōstra. l. multum. ff. de cōdi. inde. l. sub cōditione. Jtem bene facit. j. de spon. c. vno. nam vides ibi ꝙ sponsalia nulla inducunt publice honestatis iustitiam: z tamen sponsalia conditionalia non: quia ante conditionem cōsensum nō habent. a simili dicā adhuc minus esse de iurisditione sub conditione delata ante conditionem q̄ in alias nulla. verum est tamen qđ hostiē. no. s. eo. licet ad perpetuationē iurisditionis non requiritur ꝙ ille actus de iure teneat: qđ non est verum: precipue in casu nostro: cum non possit perpe tuari quod nōdum est: sicut nec renasci quod nōdum est natum. de consecra. distin. iiij. qui in maternis. nec relabi qui nondum est lapsus. j. de heret. accusatus. Additio. j. Facit qđ no. in spe. de cita. §. j. ver. sed pone papa. vbi dicit Guil. pronunciatum per papam ꝙ ille cui mandatur ꝙ Titium moneat vt infra decem dies dimittat beneficiū. alias citet illum ad curiam: si simul moneat z citet non valet citatio. z facit qđ no. in cle. attendētes. in glo. pe. de sta. regu. et vide quod dixi. s. eo. lib. de elec. commissa. j. rñ. Et faciunt hec ad formam illam moneatis: z si necesse fuerit per censuram zc. Joan. and.

iudicib[9] delegatis: ppetuata intelligit q̄ ad oēs. Idem.

¶ Executor super gratia facta datus a papa: mortuo papa etiam re integra gratiam exequit. Jo. and. ¶ Lix.

SJ sup gratia cuiq̄ ab

diuisio

SJ super. ¶ Ponit dictū quod primo probat per regulam. scđo per euitationem absurditatis. secunda ibi: ne gratiam. Et declarat hec cōstitutio que not. Gof. z Hosti. de rescrip. constitutus. in prin. z Hostien. s. eo. qm. z. c. licet. Jo. and.

Dicit qđ declarat.

Casus falle dñi helye.

¶ Casus. Papa contulit michi canonicatum in ecclesia Pictaueñ. qz creauit me canonicū ecclesie Picta. z mandauit canonicis vt de facto me installarent et ponerent me in possessione canonicatus: prebendāq̄ michi assignarēt si qua vacaret: alioquin proximo vacaturam: z dedit michi executorē ad compellendū canonicos: anteq̄ me[9] executor exequeretur mādatū/ papa mortuus est. postea in contumaciā canonicoꝝ implorauit officiū mei executoris: vt exequeretur mādatum. pro parte canonicoꝝ fuit ei oppositū ꝙ potestas ipsius executoris expirauerat per mortem pape. ego dico contrarium: qz mea gratia nō expirauerat: z exe cutio est accessoria ad gratiā. Consultus papa respōdet ꝙ executor poterit facere executionem: licet papa mandans sit mortuus. et hoc propter rationem textus: qz executio est accessoria ad gratiam iamq̄ factam: ideo secus: si gratia non esset iamq̄ facta sed facienda: tunc eñ executor mortuo papa non posset vti sua executione: si res sit integra z nō inceperit vti sua iurisditione ca. sicut. j. de preben. Nota primo ꝙ papa potest alicui conferre canonicatū sine prebenda: z sic canonia potest esse sine prebēda: tamen non debet esse diu. et tamē prebenda potest esse sine canonia: vt in notabilibus ecclesijs paruuli habēt vnā prebendā

Notabilia dñi helye.

Laic⁹ põt eē ꝑben= datus.

nō tñ ꝑ hoc sunt canonici: et laic⁹ põt eē prebendatus in eccl'ia: non tñ ꝑ hoc est canonicus. de hoc in. c. cum in. de cõsti. in anti. ¶ Nota q̄ si papa postq̄ michi cõtulerit canonicatū mãdat canonicis vt me inducerent in possessionē actualē ꝛ ꝑbendã si qua vacaret michi cõferrēt: aliqñ primo vacaturã datis ad hoc certis executoribus: ꝛ accidit q̄ papa morif anteq̄ executor in negocio ꝓcesserit: non propter h⁹ expirauit potestas executoris ꝓpt rationē textus. ¶ Nota insup id ad qd allegatur ꝑsens ca. q̄ si defuerit creat⁹ canonic⁹ ꝑ papã: mortuo papa non expirat creatio canonicatus: ꝛ sic per mortē pape non expirãt grē per eum ad bñficia concesse. Tñ papa in crastinū sue confirmationis consueuit reuocare oēs grãs per suū predecessorem concessas: ne detur materia captãdi mortem. sed tñ q2 statim tot vel plures gratias ꝯfert pa. successor videf q̄ illa non sit sufficiens ratio reuocandi grãs: ideo dicit Panor. q̄ vera ratio est vt ro. pon. extorqueat pecunias de nouo.

Papa grē sta tī post ꝯfirmationem suã reuocat grãs sui ꝑdecessoris.

¶ Glosa seq. soluit contrarium ꝛ remittit.

a ¶ Facta. Istud est qd soluit contra. de decre. ī. de preben. si cui. vt ibi dixi. in vlt. glo. Additio. Idē Joan. mo. ꝛ Archi. qui alle. facili⁹ impediri faciendum q̄ tolli iam factum. xv. q. j. §. vlti. de iureiur. quemadmodum. Jo. an.

b ¶ Quam. s. potestatem datam executorib⁹ super ipsa gratia sic facta.

¶ Glosa seq. alleg. concor. obiicit ꝛ soluit.

c ¶ Principalis. Ad idem. ī. de reg. iur. accessorium cum suis cõcor. hui⁹ contrariū videbaf: q2 iura inducta. ȝ. eo. indistincte dicebant potestatē delegati perire re integra morte mãdatoris. ȝ. eo. relatū. gratū. licet. cū si. sed executor habet delegatã. qd pz: q2 tractatus ipsorū ponif sub isto titulo: vt dixi. ȝ. de rescrip. ii bi qui. ergo eorū ptãs expirare videbaf. Et non ob. si dicatur illud rescriptū esse executoriū gratie: q2 si rescripta q̄ cause cognitionē cõmittunt pereunt re integra morte cõmittentis: multo fortius videbaf in executorijs grãrū: cū facili⁹ via extraordinaria q̄ via iuris cõis tolli debeat. Et si dicaf q̄ grã posset esse inutilis: recurretur ad ordinariū: sicut in casu. ī. de preben. si clericus. §. verū. sed ꝯtrarium est verū ꝛ rō sequif. Additio. In auc. de re. ec. non alie. §. q2 vo verisimile. col. ij. Jo. mo. Ad idē. C. ad vellf. antique. ij. rñso. ff. de testa. mili. l. eius militis. §. j. Jo. an.

Executores grē dicūf delegati.

d ¶ Inutilē. Puta q2 grãm habebat contra ordinarium: ꝛ nouos executores non impetrat.

e ¶ Longius. Quia necesse habet adire papam ꝓ consequenda iusticia: vel pro nouis executoribus impetrandis.

Diuisio

¶ Si is cui. ¶ Ponit dictum cuius causam interse-

apo. sede facta[a] executores fuerint deputati: equum esse cēsem⁹: vt sicut ipsa grã (lz nōdū sit in ei⁹ executiōe ꝓcessū) morte nō perimif cõcedētis sic nec etiã re integra perimatur executoribus data ptãs quam[b] veluti gratie predicte accessoriã: naturã seq̄ ꝯgruit principalis[c]. ¶ Ne gratiã eãdem vel reddi quandoq3 omnino inutilē[d] vel ipsi⁹ effectū in tp̄s lõgius[e] (cū illius dispēdio cui facta extitit) differri cõtingat. Idē. ¶ Duos casus ponit qbus de subdelegato non in totū appellatur ad primū delegantē. s. cum delegatus excommunicatus vel mortuus est. Alios casus ponit. ī. eo. si a subdelegato. Jo annes andree. Capitulum. x.

Si is cui causa (licet proprio noīe non expresso[f]) a sede fuerat apostolica delegata subdelegauerit nō in totum[g] vices suas alicui: a subdelegato hmōi si delegatū ipm excõicari[h] aut de medio[i] tolli contingat: impedimento tali durante[k] ad sedem ipam (Ne absolutionem

rit ibi: ne absolutionem. Joan. an.

Additio dñi helye.

¶ Presupponendum primo q̄ cum appellatur a subdelegato pape est appellandum ad subdelegantem quando non subdelegauit in totum. fallit in casu huius capituli. ¶ Casus. Papa causam moueri sperã tam iter te ꝛ me delegauit alicui puta decano Pictauien. q̄ subdelegauit aliquē reseruando sibi sententiam. subdelegatus incepit cognoscē de causa. tractu tē poris subdelegãs fuit excommunicat⁹ ex aliqua causa rationabili: vl' ē mortu⁹. postea subdelegatus tulit sententiam contra te: tu vis appellare: querif ad quem est appellandum? Respōdet q̄ in hoc casu quando subdelegans est mortuus / est appellandum ad papam primum delegantem omisso medio. ¶ Nota q̄ delegatus pape potest subdelegare in totum nichil sibi reseruãdo de iurisditione. vel nō in totum: sed reseruando sibi sentētiam vel executionem. In primo casu non potest reuocare subdelegationē: nisi re existente integra. Item est appellandum tunc ad papam: ꝛ non ad ipsum subdelegantem. In secundo vero casu qñ nō subdelegauit in totū: sz aliq̄d sibi retinuit: põt ꝯmissionem suam reuocare: etiam re nō existente integra. Itē appellaf ad ipm subdelegantē et non ad papam: nisi in casu huius capituli qñ delegatus est excõicatus vel mortuus.

Notabilia.

f ¶ Non expsso. al's non erat dubitatio. si enim nomen fuisset expressum successor nō succederet in delegatione. ȝ. eo. qm abbas. Additio que cū ista p. §. iūgi debuisset. Joan. an.

g ¶ Non in totum. q. d. q2 al's non eēt dubitatio. Si enim delegatus subdelegaret in totum: indistincte appellaref ad primū delegantē. ȝ. eo. sup questionū. Sed qñ aliquid reseruat appellari debet ad ipm delegatū subdelegantem: vt ibi. ꝛ. ȝ. eo. si delegatus. Additio. Et qd ibi dixi post Hostien. sup. j. glo. hic ponit Archidi. s. qñ scribif dignitati successor cognoscit: etiã si ꝑdecessori qui erat tp̄e date rescriptū presentatum non fuerit. Joan. an. Additio. j. Quo ad secūdū membrum. Jo. an.

h ¶ Excõicari. maiori excommunicatione. minori enim excommunicatus bene exercet ea q̄ sunt iurisditionis. ȝ. de cle. excõ. mini. si celebrat.

Excõicat⁹ minori excõicatōne põt iurisditionem exercē.

i ¶ De medio. i. de hoc mundo. qd quare dicaf medium vide. xxiij. q. iiij. hec aūt vita.

¶ Glosa seq. primo. arg. a contrario. secundo questionem soluit et ponit opi. contrariam. tertio arguit ad aliam questionem.

k ¶ Durante. No. q2 sublato īpedimēto. i. illo absoluto vel ꝯfirmato successore / ad primū delegantē appellari nō dz. Et si dubitaref an ipse subdelegat⁹ eēt absolut⁹ credo q̄ teneret appellatio alternatiua ꝓpt

Appellatio alternatiua an valeat

pbabile dubiū(i) Ad hoc. ẜ. eo. li. de postu. c. vno. sicut etiā ꝑpter dubitationē probabilē format actor li bellū alternatiuū. ff. quo. legat. l. j. ℌ. qui autē. al's nō credo maxime ẜm canones ꝙ liceat alñatiue appellare: ne liceat vagari. ⁊c. ẜ. eo. li. de elect. vt q̄ duas. ad idē bñ facit. eo. ti. c. ij. vbi nō tenēt vota alternatiua. ẜ3 canones dixi: qꝛ ẜm leges nō appellatur ad iperatorē omisso medio. ⁊ si appellaret: iperator remittit ad eū ad quē debuerat appellari. ff. de appell. l. iperatores. vnde si appelletur ad impatorē vel ad p̄sidē: tenere posset appellatio ad p̄sidem p̄dicta ratiōe. sed ẜm nos appellari pōt ad papā omisso medio. ẜ. de app. dilecti. vlti. et ad legatū. ẜ. de offi. lega. c. j. vñ si appellās de epō dicat. appello ad archiepm̄ vel ad papam: non puto appellationem tenere nisi alterū eligat infra id tempus infra qđ poterat appellari. arg. ẜ. de postu. c. j. ℌ. fi. ne cum discrimine appellati liceat sic vagari. ff. de iniu. l. p̄tor. ℥. Guil. foueat ꝯtrariū in spe. de ap. ℌ. nūc tractem⁹. ver. sed pone aliq̄s. et ver. q̄d si dicat. Bñ autē facit hec decre. ⁊ illa. j. c. si a subdelegato. ad questionē no. ẜ. de fo. ꝯpe. si quis contra clericū. in glo. ij. scilz ad quem appelletur de delegato epī recusati. Et dicebāt Vin. et Tan. ꝙ appellari potest ad archiepm̄: nō ob. decre. dilecti. cū hic iam p recusationē sublatū sit mediū. p quib⁹ in argu. faciunt ista iura. Additio. j. Idem si dubitatur an subdelegauerit totum vel partem ⁊ stat per iudicem vl' aduersarium ꝙ certificari non potest. Joan. an.

Appellatio an possit iter ponti omisso medio.

vl' successorē expectādo illi⁹ p̄iudicari litigātib⁹ vl' causa pl⁹ debito ꝓrogari ᵃ valeat) volumus appellari. Idem.

¶ Ab arbitris iuris appellatur ad papā. Jo. an. Ca. xj.

Ab arbitris qui ẜm formā iuris ᵇ vt de ꝓposita cōtra iudicē ᶜ suspitiōis cā cognoscant: vel q̄ cū de reuocatiōe ambigit̃ lrāꝝ iudicib⁹ nequeūtib⁹ in vnā sniam concordare ᵈ: ad cōcertationem hmōi sopiendā a ptib⁹ eligū tur: est (si grauauerint ᵉ) ad sedem apo. appellādū ᶠ. Idē.

¶ Executor dat⁹ a papa vt puideat psone subdelegare si detur vt prouideat ecclesie nō expssa psona: nō subdelegat: nisi habeat speciale mandatum. ⁊ causam reddit. Joannes an. Cap. xij.

Is cui ab apostolica

a ¶ Prorogari. Circa q̄đ debēt iudices prouidere. ẜ. de dolo. ⁊ contu. finē. j. de offi. ordi. vt litigantes.

Dicit qd approbat

Ab arbitris ¶ Nō diuidit̃: qꝛ tota littera vno cōstructu claudit̃. Do. Approbat q̄đ no. Ber. ẜ. e. suspitionis. circa prin. in glo. ⁊ Guil. in Spe. de appella. ℌ. nunc tractemus. ver. sed ad quem.

Casus lr̃alis d. helie

¶ Casus. Causam que inter te ⁊ me mouebatur: vel moueri sperabat̃ papa ad mei instantiā delegauit archidiacono Picta. tu voluisti recusare iudicem: qꝛ inimicus tuus capitalis. fuerunt electi arbitri ad cognoscendum de ista causa suspitionis: ⁊ tulerunt suā sententiā interlocutoriam vl' diffinitiuā (qꝛ istud caplm habet locū etiam si arbitri assignauerunt terminum nimis arctum) ab ista sententia interlocutoria vl' diffinitiua appellauisti. queritur ad quem debes appellare. vtrū ad iudicē recusatū possis appellare. Respōdet ꝙ non: nam cum sit suspectus in causa principali esset similiter suspectus in causa appellationis: ẜ3 est appellādum ad papam. Sed quid sanctissime pater habemus in cap. pastoralis. de rescrip. in an. ꝙ quando sunt plures ⁊ diuersi iudices impetrati: si dubitet̃ vtrum prima commissio reuocetur: vel quod dicitur ibi: ꝙ si iudices nolint deferre debent inter se conuenire: qui si non possunt conuenire: debēt eligere arbitros ad sopiendum illam questionē an prima cōmissio fuerit reuocata vel non. Sed queritur isti arbitri tulerunt suam sententiam: ad quem erit appellandū vtrum appelletur ad ip̄os iudices? Respondet ꝙ nō sed est appellandum ad papam.

¶ Glosa seq. rationem reddit.

b ¶ Juris. Ubi sunt iura videbis. j. et ista est ratio quare d3 appellari ad papam: qꝛ cū isti arbitri ẜm iuris formā sint electi: ad ip̄sum ius a q̄ potestatē hñt oportet appellari: et sic ad papā qui ē lex animata in terris. Additio. In auten. de cōsul. ad finē. coll. iiij. Jo. an.

Papa est lex aiata in terris

c ¶ Judicem. Delegatū pape ẜ. eo. suspitiōis q̄đ intellige. vt ẜ. eo. si contra vnum. ⁊ idem si recusetur ordinari⁹. ẜ. de appel. cum speciali.

d ¶ Concordare. Nec sibijnuicem deferētibus. ẜ. de rescrip. pastoralis. in prin.

e ¶ Grauauerit. Siue in snia: puta qꝛ iniq̄ p̄nūciāt illū suspectū: qꝛ suspect⁹ p̄batus nō est vel econuerso vel ante sniam: puta nimis breuē dilationē dando. ẜ. de dila. ca. j. q̄đ est ip̄orum officiū. ẜ. eo. suspitionis. ¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit. casum addit. solutionem per simile fortificat.

f ¶ Appellādū. Contra. C. de arbi. l. j. ⁊ ij. q. vj. a iudicib⁹. in quibus dicit̃ ꝙ non appellatur ab arbitris. Solu. sunt quidā arbitri qui cōpromissarij vocant̃: et volūtate adeunt̃: et ab istis non appellatur. (j) Et sic loquunt̃ contraria. Sunt alij qui de necessitate iuris habent assumi: de quib⁹ loquit̃ hec decre. ⁊ a talibus bene appellatur vt hic. et sic etiam posset intelligi lex illa. C. de iudicijs. l. vlti. Et hac ratione puto hanc decre. locum habere in arbitris electis ad audiendam causam quam mouet episcopus cōtra suum subditū: cum etiam in illo casu de necessitate eligantur arbitri. xj. q. iij. si clericus. ⁊ de hoc. ẜ. de offi. ordi. irrefragabili. in glo. penul. sic etiā magis fauet lex ei qui necessariam satisdationem prestare debet q̄ ei qui voluntariam: quia primum si ibi satisdare non pōt: alio loco satisdare permittit: secundum non. ff. qui satisda re cog. l. si fideiussor. ad idem. C. de rebus credi. generaliter. in fine. j. respōso. Additio. j. Supplicari tamē potest. ẜ. de arbi. nō sine. ⁊ no. ij. q. vj. ℌ. ꝙ de arbitris in fi. penul. glo. Archi.

Appellari an possit a snia arbitroꝝ

Arbitri sunt eligendi in cā quam mouet epūs cōtra subditum.

Is cui ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: sed si. Que facit tria. Primo ponit dictum. secūdo rationem interserit ibi: quia circa. Tertio ibi: nisi. excepit. Jo. an. Sumpta fuit de extrauagāti q̄ incipiebat questiuit a nobis. Et declarat ista decre. ⁊ sequens decretalem vlti. ẜ. eo. ti. ℌ. is autem. Additio. Et approbat quod ibi dixit Pe. de sam. ⁊ reprobat quod ibi dixit Inno. in glo. fi. qui distinxit an dicatur p̄uideas vel exequaris: ⁊ tūc non committit. An prouideri facias vel compellas: et tunc cōmittit. ¶ Casus. Papa mādauit epō Pictauen. vt p̄uideret psone idonee de tali p̄benda que vacabat: qꝛ forte vacauit in curia: et papa non habebat noticiā psonarū hui⁹ patrie: vtrū tal executor sic dputat⁹ a papa possit vices suas ꝯmit

diuisio

Dicit vñ sumpta ⁊ qd declarat.

tere alij? Respōdet q nō: nisi papa daret sibi speciale ptātem vt puideret p se vel p aliū. c. vlt. eo. ti. in anti. Sed qd si papa mādauit vt d se illa pbēda puideret certe psone: puta ticio: vtrū possit subdelegare? Rñdet q sic. nā tūc nō est electa industria psone: ideo pōt alij cōmittere. secus est i pmo casu cū est electa industria psone circa psonam eligēdā: tūc eni nō pōt alij cōmittē: nisi ad hoc habeat speciale potestatē a roma. pōt. vt dicto. c. pallega. ¶ Nota primo q cum papa mādat alicui vt ipse prouideat de tali bñficio certe psone: puta Ticio. nō videt electa industria psone. ¶ Nota insup q in eligēda psona idonea magnū periculū versat: et ideo talis executor cui mandat vt eligat psonā idoneā nō pōt subdelegare: qr idustria ei9 est electa. ¶ Nota hic glo. notabilē que limitat iura dicētia q delegatus ali9 a principe nō pōt subdelegare. verum est nisi detur sibi potestas specialis subdelegandi. nā delegans dando ptātem subdelegandi videtur ipsemet delegans subdelegare: sicut etiā dñs dando procuratori suo facultatē substituendi: ꝛ procurator substituit videtur ipsemet dominus substituere.

sede[a] cōmittit certe psone puisio[b] de bñficio i certa ecclesia diocesi vel puincia[c] facienda: pōt alij cōmittere licite vices suas. ¶ Sed si (nō expressa certa persona) cōmittat ei dē: vt alicui psone idonee de certa eccłia vel beneficio debeat puidere. (Quia circa eligēdam psonā et9 industria tunc videt electa) puisionē sibi cō missam alteri demādare non pōt[d]. ¶ Nisi forma cōmissionis habeat: vt p se vel p aliū[e] id valeat expedire. I dem.

¶ Jo cui aliquid certo loco expediēdum committitur: et iusta causa illud expedire poterit extra locum. hoc dicit. Joan. and. Capitulum. xiij.

Statuim9 vt is p quem ab apostolica[f] sede cer

ff. qd cuiusq vniuer. no. l. itē eo. ꝟ. si decuriones. ad hoc etiā facit. ß. de rescrip. cū aliquibus. ꝛ. j. de pben. hi qui. j. rn. insti. de attil. tuto. ꝟ. sed qd iure veteri.

Statuimus. ¶ Primo ponit speciale statutū cū sua causa. Scdo illud generaliter prorogat ꝛ cām reddit ibi: idem Jo. an. Et nota q dicit statuimus qsi innuat q ante hanc decreta. ex quo cōmissum erat expediēdū in loco: extra locū expediri nō poterat. vt forma mādati diligenter seruaret. j. de presben. cui de non. fit ergo hoc de iure nouo. A [illegible]. Et per hoc patet falsam ēē opi. Uincē. quā vide. ß. de re iudi. cum. J. et A. sup ✠. ad ecclesiā. quā etiā hic reprobat Archidia. qui dixerat valere processum factū per delegatū ex quo nō opponebatur exceptio. Jo. and.

divisio

Soluit dubiū.

Nota= bilia.

a ¶ Ab apo. se. spāle eni est delegati a pncipe q subdelegare pt. C. de iud. a iudice. ß. eo. pastoral. ꝛ. c. vlt.
b ¶ Prouisio. Etiā si cōmittat ei q ingrat de illi9 vita ꝛ cuersatiōe. vt i cle. eo. ti. iudices. [illegible]. Et hoc est qd dixit Jo. mo. ita fuari i forma pauperū. Jo. an.
c ¶ Prouincia. Ergo nō reqrim9 q bñficiū sit certū sufficit q sit certa psona lz incertū bñficiū vt subdelegare possit in hoc casu nō hz locū decre. vlt. ß. eo. titu.
d ¶ Nō pōt. Et sic intelligat. ß. e. c. vlti. ꝟ. vlt. ꝛ ibi cui9 industria eligit nō subdelegat: ꝛ ibi plene d hoc. ¶ Glo. se. alle. vnā concor. ꝛ p illā ꝛ istā questionē soluit: ad quā solutionē induxit. x. decre. ꝛ duas. ll.
e ¶ Per alium. Ergo qd de iure cōi nō pōt ex ptāte cōmissionis potterit. ad idē. j. c. vlti. ꝟ. vices. Et facit hec ad questionem quam disputaui: an delegatus ab alio q a principe habēs speciale mādatū subdelegandi subdelegare possit. Et credo q sic: qr sicut isti non habēt a lege q subdelegare possint: tñ si ad hoc haberēt speciale hoc possent. sic dicā q lz delegat9 ab alio q a principe nō habeat hoc a lege: ꝛ sic loquūtur contraria. tñ si habet hoc ab homie subdelegare poterit. Ad hoc optime fa. j. de pcu. c. j. ij. rñso. vbi procurator ad iudicia ante lit. cōtest. nō substituit ex potestate legis nisi esset datus in rē suā: tñ si habet speciale mandatū substituere pōt. ad idē eo. titu. c. vlti. vbi pcurator dat9 ad matrimoniū ꝯhendum nō substituit: nisi habeat speciale: ꝛ cōpromissarius datus ad eligendū nō eligit vnū nomine suo: et aliū noīe dñi ex potestate legis: tñ si habet speciale: hoc potest ex potestate hominis. ß. eo. lib. de electio. c. pe. ꝟ. porro. ad hoc etiā facit. j. ti. pxi. c. j. ꝛ. ß. ti. pxi. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ. j. de reg. iur. qui p aliū. et in regula. pōt quis. Stabo igitur regule cū ꝯriū nō reperiā. Et dicit lex q non refert an ipse ordo decurionū elegerit: an is cui ordo ipsius negociū dedit

Dele= gat9 ab inferio re a pn cipe ha bēs spe ciale mādatū sub= delegā di: sub= delega re pōt.

¶ Pro intellectu hui9 capituli presupponendū est q mandatarius tenetur fines mādati obseruare diligēter: ita q si fines sui mandati excedat: non valet eo q excessit fines mandati. Secundo presupponēdum q inquisitor a sede apostolica deputatus ad inquirendum excessus dicitur delegat9. Tertio est presupponendum q delegatus in certo loco nō potest cognoscere extra illū locum. c. statutum. ß. de rescrip.

Presup positio dñi he= lye.

¶ Casus. Peruenit ad noticiā pape q in monasterio sancti Cypriani picta. erat magna dissolutio tam in capite q in membris. mandauit papa Archidiacono Picta. vt ad dictū monasteriū accedēs inquireret de dictis excessib9 tā in capite q in mēbris: ꝛ inquisitiōe facta totū pcessum remitteret ad papā. Archidiaconus delegatus timet q monachi eum male tractent. Querit vtrū inqsitor deputatus ad certū locū possit locū mutare ad faciendū inqsitionē: ꝑm q fuit sibi mādatū? Uidet q nō p. c. statutū alle. hoc tñ nō obstāte rndetur. pōt. in ꝯriū. videlz q inqsitor deputatus ad certum locū si subsit cā rōnabilis poterit locū mutare. ꝛ illud. c. statutū intelligit qn non subest rōnabilis cā: ꝛ hoc ne monachi reportēt lucrū ex suo dolo. nā necessitas non hz legē. c. consiliū. de obserua. ieiu. in an.

Casus iralis dñi he= lye.

¶ Nota primo ex isto textu q delegat9 a sede aplica deputatus (Jdē in delegato a quocūq alio cui est iniunctum vt mādatum certo loco exequatur) tenetur exequi in loco assignato nisi subsit iusta causa: vt hic. ¶ Nota insup q nō solū iudex ordinarius pōt mutare locū suoꝝ maioꝝ. l. vt si pponis. C. quō ꝛ qn iudex. sed hoc etiam pōt facere iudex delegatus cū iusta causa: nec in hoc requirit cōsensus partiū: sed si nō subsit iusta cā. non pōt sine consensu partiū. sed de consensu partiū pōt prorogari iurisditio. ca. statutū. de rescript. ¶ Nota vlteri9 q si papa mandauit vt delegatus aliquā inquisitionē certo loco faciat: si executor timeat potentiā illi9 cōtra quē est faciēda inquisitio: poterit aliū locum idoneū assignare. nec poterit excipi cōtra delegatū q pcedit extra locū sibi deputatum.

Nota= bilia.

¶ Glo. seq. querit. soluit arg. pro. soluit cōtrarium.
f ¶ Apostolica sede. Quid si ab inferiori ordinario fiat talis cōmissio cū eadem sit ratio? satis videretur

Dele= gat9 ab

to loco inquisitio fieri: vel q̄c qd aliud[a] expediri mandat: si ꝓpter potentiam vel maliciā illi[9] contra quē[b] inquiri dʒ siue ꝓcedi: seu fautorū eiusdē: nō possit hoc exeq̄ eo loco secure[c] (ne ipse cōmodū ex dolo vel fraude reportet) ad id exequēdū locū aliū eligat idoneū ⁊ securū. ¶ Idē faciat si alia rōnabilis cā[d] subsit ꝓpt quā in loco decreto perfici nequeat cōmode[e] qđ mādatur: ne tali pretextu impediri contingat mandatum apostolicum vel differri[f]. Idem.

¶ Nō a subdelegato nō in totū appellatur: q: nō admittit exceptionem: p quā denegat etiā delegatum hr̄e iurisditionē: ad primū delegātē appellabit. h.d. Jo.an. Capi.xiiij.

Si a subdelegato cui delegat[9] nō in totū[g] cōmiserat vices suas ex eo fuerit appellandū: q: exceptionem corā se propositā q̄ anteq̄ꝫ p eū vel p ipm delegatū in aliq̄ ꝓcessum[h] fuisset delegās viā fuerat vniuerse carnis igressus admittere recusauit: non ad delegatū (cū iurisditionē negetur habere) sed ad delegantē potius appellari debebit. ¶ Idem fiet[i] in alijs casibus[k] in quibus delegatus iurisditionem habere negatur. Alias si appellari deberet ad

[i] ferior idē ius. ff. de legi. nō olm. ẞ. de transla. inter corpalia. Sed cōtrariū puto (i) vt istud verbū aliqđ operetur. ad hoc. ẞ. de deci. ad audientiā. ⁊. ẞ. de priuile. si papa nec est eadē ratio: q: nō sic de facili de delegato pape per vniuersum orbē recurrit ad papam: sicut ad ordinariū de ꝓuincia vel dioces sua pōt recurri. Hinc est etiam q̄ licet delegat[9] pape recuset corā arbitris: q: ibi difficile esset recurrere ad papam: delegatus ordinarij non: sed recusatur corā ordinario. ẞ. eod. si contra vnū ꝯ. cū autē. si igitur delegatus ordinarij in loco exequi non potest insinuet ordinario: q̄ sup hoc sua deliberatione prouideat vel expresse cōmittēdo eidē q̄ extra locū statutum id possit vel alio mō.

ferior a papa vt aliqđ exequaẞ in certo loco si nō pōt exequi in illo loco nō pt alio loco exeq̄ absq̄ nouo mādato.

Additio i Idē Archidia. per eandē rationē. Jo. and.

a ¶ Aliud. Puta pronunciatio/monitio/denunciatio: vel his similia.

b ¶ Illius contra quem. idem sī ꝓpter aliam iustā causam. vt dicitur in fi.

c ¶ Secure. Locus ergo nō solū debet esse securus partibus. ẞ. de ap. ex parte. i. sed etiā iudici vel inquisitori: vt hic. debet etiā esse idoneus. q: nō in taberna vel in loco inhonesto expediri id debet. vt hic.

Iudicū loc[9] sit tutus ⁊ honestus.

d ¶ Causa. etiam sine dolo ⁊ fraude eius cōtra quē id imminet expediendum. Jo. an.

e ¶ Cōmode. xxij. qō. ij. faciat. ff. de ꝟbo. sig. nepos proculo.

f ¶ Differri. Prouideri igitur debet nō solū ne impediatur in totū: sed etiā ne nimiū differatur. ⁊ cōcor. ẞ. co. si super gratia. in fi. Joan. and.

diuisio

Si a subdelegato. ¶ Ponit statutū qđ scđo prorogat ibi: idē. tertio cām reddit ibi: alias. Jo. and.

Additio dn̄i helye.

¶ Presupponendū q̄ cū delegat[9] pape cām subdelegauit nō in totū: si appellet a subdelegato appellādū est ad delegatū subdelegātē. fallit in casu hic exp̄sso.

Casus l̄ralis dn̄i helye.

¶ Impetrauit cōtra te delegatū cui mandatū fuit in cōmuni forma: vt vocatis vocandis qđ iustum esset decerneret: delegat[9] iste q: isti cause examinādē nō poterat cōmode vacare quēdā subdelegauit: non in totū sed reseruata sibi sentētia vel executione. accidit q̄ corā isto subdelegato feci te cōuenire. in termino assignato cōparuisti: cōparatione facta/ tu re[9] excepisti q̄ nō tenebaris ꝓcedere coram iudice subdelegato ꝓpter defectū iurisditionis: q: scilʒ delegās fuerat mortuus anteq̄ꝫ subdelegatus decerneret citationē: subdelegatus interloquendo declarauit istā exceptionē nō fore admittendā. tu ab ista sentētia interlocutoria appellauisti: querit ad quē debes appellare? R̄ndet q̄ in hoc casu appellandū est ad papā omisso delegato. nā appellādo ad delegatū esses tibi ipsi contrarius. nā tu negas delegatū habere iurisditionem: q: per mortē pape nō solū extinguit potestas delegati. sed etiā subdelegati: ⁊ appellādo ad delegatū fateris eū habere iurisditionē. Idē est in alijs casibus in quib[9] negas delegatuʒ habere iurisditionē: vt in glo. puta si ꝓponis rescriptū nullum. ¶ Nota q̄ allegās cōtraria nō est audiendus ad hoc quotidie allegatur istud capitu lū. ⁊. l. i. C. de furtis ⁊ seruo cor.

g ¶ Non in totū. Alis nō esset questio: vt dixi ẞ. e. si duo ex tribus. ⁊. c. si is cui Joan. and.

¶ Glo. seq. q̄rit et soluit. secūdo q̄rit ⁊ remittit.

h ¶ Processū. Quid dices? pone papa dedit delegatum: ille subdelegauit nō in totū. demū et anteq̄ꝫ subdelegatus incipiat vti/ moritur delegās. s. papa: nūquid delegat[9] vel subdelegat[9] ꝓcedere poterūt? Satis credo: q: subdelegare est iurisditionē delegare: ex q̄ subdelegauit perpetuata sit iurisditio. ⁊ hoc sonat hec lr̄a que dicit: in aliquo ꝓcessum. (i) ẞ. eo. titu. ⁊ li. cū plures. dū dicit. inchoante. ⁊. ẞ. e. licet. dū dicit vti ceperit. (ij) Sic ⁊ retinere potestatē reuocādi est iurisditionis. ẞ. c. si delegatus. ij. rn̄so. Sed pone q̄ omissa hac exceptione cū cōpetit ꝓcedat: tenet ne ꝓcessus? de hoc vide. ẞ. de testi. cū venisset. Additio. i. Tn̄ littera hic per eū facit in contrarium. Sed est exceptio partis sic loquentis. Additio. ij Et ibi hoc tenet Hostiē. q̄ cepisse dicatur cōmittendo vices suas etiā in partem. Jo. and.

Iurisdictio ꝑpetuat ꝑ actuʒ subdelegationis.

i ¶ Idem fiet. s. q̄ non appellabitur ad delegatum subdelegantē: sed ad primū delegantē. Jo. and.

¶ Glo. seq. ponit. xi. exempla.

k ¶ Alijs casib[9]. Puta q: dicit rescriptū impetratū ab excōicato. ẞ. e. li. de rescrip. c. i. Uel ipm delegatum subdelegantē excōicatū. ẞ. de re iudi. ad probādū. Uel delegatū nō esse talē q̄lē requirit ꝯstitutio. ẞ. eo. li. ẞ rescrip. statutū. i. rn̄. Uel cōmissionē ad eū factā extra locū de q̄bus ibi dr̄. Uel rescriptū esse impetratū p surreptionē: ita q̄ nō valet seruata distinctiōe decre. ẞ. ẞ rescrip. sup l̄ris. Uel q̄ ip̄e delegat[9] subdelegās est seruus vl̄ infamis. de rescrip. sciscitat[9]. Uel nō est etatis idonee. ẞ. eo. cū vicesimū. Uel q̄ ip̄e primus delegās reuocauerat delegatū subdelegantē. ff. de iudi. iudiciū. Uel q̄ ipse delegat[9] retulerat. ẞ. de ap. intimasti. Uel ab eo fuerat legitime appellatū. ẞ. de ap. vt debitus. Hec ⁊ silia corā subdelegato opponunt: p q̄ negat delegatū iurisditionem hr̄e. [illegible] Uel hereticum ⁊ de hoc scitis hic Archi. alle. xi. q. iij. cui est. Unde dicit Gar. q̄ extra ecclesiā nulla est iurisditio. et ꝰ sn̄ia p talem lata nō tenet. ad hoc. xxiij. q. i. aperte. ⁊ ca. vbi

Delegatus multipliciter iurisdictionem hr̄e denegat.

Sn̄ia heretici nō tenet.

sane. in prin. et §. his auctoritatibus. Joan. an.
a ¶ Ad ipsum. Delegatum subdelegantem.
b ¶ Sic. s. appellãdo ad eum quem negat iudicem.
¶ Glosa seq. reci. obiciendo et solut.

Delegat^9 pt cognoscere an sua sit iurisdictio.

c ¶ Cõtrari^9 sibiipsi. Et sic nõ audiẽd^9. de ap. sollicitudinẽ. in fi. C de furtis. l. j. cũ si. Et hoc est mirabile: qz si ille delegat^9 nõ subdelegasset corã ipso potuisset pponi exceptio p quã negaret eu iurisdictionẽ habere: et sup ipsa posset pnũciare §. de rescrip. sup litis. in fi. ff. de iu di. si qs ex aliena. tñ si corã subdelegato ppona͛ et ppter hoc appelle͛: nõ appellabi͛ ad delegatũ: sed ad primũ delegantem appellando eñ fungi͛ vice actoris: et in agendo nõ lz. 3ria pponere: qd tñ licz in excipiẽdo. j. de reg. iur. nul lus. ad hoc. §. de excep. cum inter priorem.

ipm^e eẽt appellãs (q̃ sic^b fateri videre͛ eundẽ iurisdictionẽ hr̃e qd an negauerat) ptrari^9 sibiipsi. I de. ¶ Post hic q̃ possint eẽ ɔseruatores: et vbi cognoscẽ: et an ei qu^9 possint delegare et quãdiu duret eorũ ptãs: et de expẽsis tantũ h. d.

Hac cõstõne 3eñ. Lxv. Hpperpetuo valitura sanci mus: vt cõseruatores q̃ aliqb^9 vt a manifestis iniurijs et violẽtijs tuea͛t^d eosdẽ plerũq3 a sede aplica cõcedun͛ decet'o 3putari nõ possint nisi epi vel eorum supiores: aut abbates seu dignitates: vel psonat^9 in cathedralib^9 vel collegiatis ecclesijs obtinẽtes^e nullusq3 deputari sibi ɔseruatoris eẽ valeat ɔseruator^f. Nec aliqs (regibus et reginis q̃ sicut dignitat͛ altitudie pemineẽt sic pogatiua grẽ ipsos cõuenit anteferri / dũtaxat except͛^g) deinceps conseruatorẽ hẽat cũ q̃ sub ipsi^9 iurisditiõe dñio vel districtu ecclastico^h vel tpali^i consistat. ¶ Conseruatores aũt hmõi extra ciuita-

¶ Hac ɔstitutiõe. ¶ Prima ps circa q̃litatẽ ɔseruatorũ ponit tres phibitiones. scda pui det circa pcessus: loca: subdelegationes: et durabilitatẽ ipsorũ progatiõ als pulsa per decreta. statutum. tertia decretum apponit. Jo. an. Quedam ex istis sumpta fuerunt de extrauaganti Alexan. que incipiebat. Qz de conseruatoribus. Additio De qua Spe. ponit eo. ti. §. vlti. prope finem. Jo. an.

diuisio

Casus s'alio b. helie

¶ Casus Dictũ fuit in. ca. statutũ. §. de rescrip. q ad hoc vt quis sit capax sue iurisditiõis apo. requiritur q habeat dignitatẽ vel personatũ: vel q sit canonic^9 ecclesie cathedralis. Item dictũ fuit in ca. j. §. eo. isto lib. q cõseruatores religiosis vel alijs clericis a sede aplica deputati: cognoscunt de manifestis iniurijs. Sed queritur qui possunt esse cõseruatores? Respondet q epi / archiepi / abbates / et alij habentes dignitatem. canonici vo ecclesie cathedralis nõ possunt: licet possint esse delegati ad vnã causam. Et ista est differẽtia inter cõseruatores et delegatos ad vnã causam. Sed quid: ponam^9 q papa deputauit abbatem sancti Cypriani cõseruatorem priuilegiorum concessorum monasterio nouo Picta. et deputauit abbatem monasterij noui Picta. conseruatorem priuilegiorum concessorum monasterio sancti Cypriani. vtrum hoc possit fieri? certe non: qz presumitur q sibiĩnuicem fauerẽt Sed quid. Ponam^9: aliquis vult impetrare cõstruatorem sibi subditũ. an possit? certe non: sed reges et regine possunt: alij non. Et hec est alia differentia inter conseruatores et delegatos: quia cause possunt cõmitti et mutuo. Item potest impetrari subditus in causa: et valet pcessus si non fuit exceptum. secus est in conseruatore: qz ipso iure pcessus conseruatoris non valet. Sed queritur in quo loco cognoscere debent conseruatores de causis priuilegiatorum? Rñdet q in loco in quo sunt deputati et non in alio: etiam de consensu partium: licet secus sit in delegato: quia delegatus de cõsensu partium põt cognoscere in alio loco q̃ in loco sibi deputato. ca. statutũ. alleg. et hec est alia differentia inter cõseruatores et delegatos. Sed vtrũ ɔseruator possit subdelegare causas sibi spectãtes? Respondet q nõ: nisi illud sibi fuerit specialiter concessum in sua creatiõe. secus in delegato: qz absq3 speciali potestate põt subdelegare. O sãctissime pat habemus in c. j. §. eo. q cõseruatores pñt solũmodo se ipedire de manifestis iniurijs. Sed quid si conseruator de fctõ excess. i. fines sue potestat͛? certũ est q pcessus ẽ nullus. Sz vtrũ punia͛ aliqua pena? Rñdet q sic: qz est suspensus per annũ ab officio: delegat^9 vero non puni͛ licz pcessus su^9 non valeat. Et hec est alia differẽtia inter ɔseruatores et delegatos. Sed qd de parte: qz vna pars litigantiũ procurauit vt conseruator excederet fines mandati: an punia͛? Rñdet q sic. nã ipso facto incurrit sniam excõicationis a qua nõ debet absolui nisi prius satisfacto de expensis factis ab aduersa parte. Sed quid vtrum per mortẽ pape expiret iurisditio cõseruatorũ? Respõdet q sic q̃ ad negocia non incepta. et in hoc equipara͛tur cõseruatores delegatis. c. gratũ. eo. tit. in an. Sed qd sctissime pater dictũ fuit. §. de rescrip. q delegati non debent aliquid accipere: vtrũ idẽ sit dicendũ in cõseruatore? Respondet q sic. et in hoc similiter equiparatur cõseruator delegato. Sed qd si cõseruator fecerit cõtrariũ in oibus casib^9 pmissis an valeat pcessus? Respondet q non: immo suus processus est ipso iure nullus. [nõ possint] de potestate ordinaria: sed bene de potestate absoluta: nam papa si vellet posset derogare huic ɔstitutiõi. ¶ Nota q qualitates reqsite in conseruatore reqrun͛ in subcõseruatore. sicut etiã dr in. c. statutũ. §. de rescrip. q qualitates requisite i delegato requiruntur in subdelegato.

¶ Glose sequentes principalit͛ insistunt in oñdendis differentijs inter delegatos et cõseruatores: quas demum colligit penultima glosa.
d ¶ Tueantur. De hoc. §. ca. j. in glo. ij.
e ¶ Obtinentes. Ecce vna differẽtia inter delegatũ et cõseruatorẽ: qz delegat^9 põt esse canonicus ecclesie cathedralis: conseruator non: et in hoc cõstitutio Alexan. immutatur que id permittebat.
f ¶ Cõseruator. Ecce alia differẽtia: qz ei^9 q̃ est michi iudex delegat^9 possum eẽ delegat^9 saluo iure recusationis. j. §. in ɔseruatore secus vt hic: qd intellige etiã si nõ opponat͛ exceptio p si. hui^9. c. Additio Que fieri põt eo casu fm Guil. i spe. ti. j. §. supest. §. itẽ si vn^9. et dicã post Hosti. j. de ap. legitima. Jo. an.
g ¶ Exceptis. Est si. j. de priuile. ne aliqui.
h ¶ Ecclastico. §. vt lit. non cõtest. accedens. j.
i ¶ Vel tpali. vt lit. nõ contest. acced͛s. ij. et ecce tertius: qz (saluo iure accusationis) subditũ mihi bene possum impetrare delegatũ: conseruatorem non: vt hic.

a ¶ Non presumāt. Idē in delegato eo saluo: q: de legat⁹ de expsso consensu partiū hoc bene posset. s. de rescrip. statutū. §. in nullo. qd in cōseruatore non credo: q: si hoc voluisset hoc addidisset hic sicut ibi fecit: ⁊ hoc maxime per fi. huius capituli.

o ¶ Expirare. Saluo eo qd dr. s. eo. cum plures. in fi. s. ꝙ si plures essent cōseruatores quo ad negocium ceptum p vnū perpetrata sit iurisdictio quo ad omnes. Et not. ꝙ licet potestas executoris dati ad gratiā nō pereat re integra mortuo papa. vt. s. eo. li. si sup gra.

b ¶ Nulli cōmittē. Guil. no. ꝯtrariū in Spe. titu. j. ad fi. ℣. sꝫ nunqd cōseruator ibi dicebat ꝙ ꝯseruator i eo in q̄ iurisditionē habꝫ vices suas alijs committere poterat. Et ecce q̄rta differētia iter istū ⁊ delegatū a pn̄cipe q̄ pōt in totum ⁊ in partes cōmittere. s. eo. pastoral. ⁊. c. fi. Addi. Ab. s. c. j. dicebat ꝙ cō suetudo curie hēbat ꝙ cōmittere nō poterat. Joan. an.

c ¶ Litterarꝫ. Ad idē. s. eodē. is cui. in fi.

d ¶ Nec tunc. scꝫ cū hoc ꝯpetit eis ex bn̄ficio litterarum.

e ¶ Superi⁹. Scꝫ in primo respōso. ⁊ idē i delegato quia sub delegat⁹ tal' eē debet cui possit delegari. s. de rescrip. statutum. §. in nullo. in fi.

tes seu dioce. in quibus fuerint deputati contra quoscūqꝫ pcedere aut aliquos vltra vnā dietā a fine dioce. eorūdem trahere non presumāt[a] ¶ Uices quoqꝫ suas (citationib⁹ sniarꝫ denūciatiōib⁹ dūtaxat exceptis q̄s p alios valeant exercere) nulli cōmittere[b] possint: nisi hoc eis cōpetierit ex bn̄ficio litterarū[c]: sꝫ nec[d] tunc nisi infra ciuitates seu dioce. in quib⁹ deputati fuerint ⁊ psonis tm̄ q̄ superi⁹[e] sunt expresse. ¶ Ut autē cōseruatores limites sibi tradite ptātis (quos frequenter excedūt) metu[f] pene diligenter obseruēt / decernim⁹: vt si de alijs q̄ de mālfest. iurijs ⁊ violētijs sciēter[g] se intromiserint: seu ad alia q̄ iudicialē indaginē exigūt: suā extēderint ptātem: eoipo per vnum annū ab officio[h] sint suspēsi[i]. ¶ Pars vo q̄ hoc fieri pcurabit: sniam excōicationis incurrat[k]: a q̄ nō possit absolui nisi ei quē sic fatigauit idebite: prio satisfaciat itegraliter de expensis[l] ¶ Officiū aūt q̄rūcūqꝫ[m] cōsuatorꝫ ipso iure[n] q̄ ad nō cepta negocia p obitū cōcedētis volum⁹ expirare[o]. Circa munera vero ⁊ expensas: assessores: ac notarios: ⁊ psonas testimonij cā vocandas illa p̄cipim⁹ in hmōi cōseruatorib⁹ p oia obsuari q̄ in delegatis iudicib⁹ cōstitutio a nobis sup his edita[p] obsuanda decreuit. ¶ Quicqd aūt ꝯtra p̄missa: vel eorū aliqd attentari cōtigerit: oīno[q] decernim⁹ irritū ⁊ inane

¶ De offō legati. Inno. iiij.

¶ Legati nō cardiales sine spāli mādato iure legationis bn̄ficia cōferre nō pn̄t: sed legati cardiales hoc bene possunt. Jo. an. C. j.

Officij nostri debitum remedijs inui

tn̄ potestas ꝯseruatoris puilegiorū: in quib⁹ cōtinentur gratie bene petit q̄ ad nō cepta morte ꝯcedētis: vt hic

p ¶ Edita. s. de rescrip. statutum. In hoc ergo comparātur aliū delegati ⁊ cō seruatores: licꝫ discrepēt in q̄nqꝫ superi⁹ enarratis: scilicet q: canonicus ecclē cathedralis pt esse delegat⁹: sꝫ non cōseruator. scdo q: ei⁹ q̄ est michi conseruator: conseruator eē nō possuꝫ. tertio q: ei⁹ cui sū subiectus ecclīastica vel tpali iurisditione cōseruator eē nō possum. quarto q: conseruator nō subdelegat: nisi sm formam hic positaꝫ. q̄nto q: cōseruator excedēs metas potestatis sue suspēsus ē ab officio. hec patēt ex textu. sextū addidi. s. i glo. idē in delegato. septimū sm opi. in glo. vn̄ si. Additi. Octauū q: cōseruatores dātr ad futura: delegati nō. vt scripsi post Inno. s. de resti. spo. audita. in prin. Joan. an.

Cōseruatores et delegati simplices in multis differunt.

f ¶ Metu pene. Ad idem. s. de elect. cū in cūctis. de vi. ⁊ hone. cle. vt clericorum.

g ¶ Sciēter. Si ignorātia esset iuris vel crassa vel affectata. idē esset. j. de reg. iur. ignorātia. s. eo. lib. de tempo. ordi. cos. s. de clan. despon. c. iij.

Ignorantia est multiplex.

h ¶ Officio. Et a bn̄ficio qd est ei⁹ seqla. xxxiij. dist. preter hoc. lxxxj. di. si qui. Additio. Idem Joan. mo. ⁊ Archi. vide quod no. in cle. cupientes. de pe. in glo. no. nouam. in fi. Jo. an.

Suspēsus ab offō: est suspensus a beneficio.

i ¶ Suspēsi. Ecce quintū speciale in ꝯseruatore qd non est in delegato: q: dato ꝙ delegatus intromittat se de eo quod non est sue iurisditionis non propterea locum habet pena: cum in illo non inueniatur expssa

k ¶ Incurrat. No. nouum casum quo quis excōicatus est ipso iure. alios no. j. de sen. exco. cos.

l ¶ De expensis. Ad idē. j. de imu. eccle. qm̄. in fine.

m ¶ Quorūcūqꝫ. Quasi di. siue sint dati ad conseruationē priuilegiorū: vel ad defendēdū a manifestis iniurijs: vel alio modo: vt dixi. s. eo. c. j. Jo. an.

n ¶ Ipso iure. Un̄ si postea pcederet in non ceptis pcessus eēt nullus. ad idē. j. in fi. ca. ⁊ sm opi. Gof. Inno. ⁊ Bar. brixi. hic est alia differentia. sed sm Ber. et Hostien. secus de hoc. s. de resti. cum venisset.

q ¶ Oīno. Ergo sine aliqua ope exceptionis. ⁊ facit quod dixi. s. de rescrip. ca. j. ⁊ eo. ti. statutū. in fine.

¶ De officio legati. ¶ Dictū fuit supra de his qui gerunt vices aliorū in foro iudiciali videlicet de delegato qui gerit vices delegantis: verum quia legat⁹ pape gerit similiter vices pape. ideo ⁊c̄.

Continuatio d. helie.

Officij. ¶ Et primo ponit Inno. phemiū ad dicēda: vsqꝫ ibi. Proinde. Secūdo ponit statutū de legatis nō cardinalib⁹ vsqꝫ ibi. Qd i fratrib⁹. ibi ponit de cardialib⁹ vsqꝫ in fi. Additio. Scias ꝙ auctor huius decre. Inno. glosauit hanc decre. Jo. an.

Diuisio.

¶ Presupponit pro intellectu isti⁹ cap. illud qd habetur in glo. iij. hui⁹. c. posita sup vbo legati. ꝙ tria sunt gn̄a legatorꝫ. Quidā enim sunt legati cardinales qui dn̄r legati d latere. ⁊ hoc iō: q: assumūtr de latere pape. Nā sicut ipator ⁊ patriciū siue ꝯsiliariū faciūt vnū corp⁹ cui⁹ ipator est caput: ⁊ ꝯsiliariū q̄ sibi assistūt in secretis dn̄r esse mēbra: ita ꝙ machinās in mortē ipsorū cōsiliariorꝫ cōmittit crimen lese maiestatis sicut si

Additio d. helye.

gñat subditorum: quia dũ eorum excutimus onera / dum scãdala remouemus: nos in eorũ quiete quiescimus: ꝛ fouemur in pace[a]. ¶ Proinde presenti decreto statuimus: vt ecclie romane legati[b] quãtũcũqꝫ plenã legationẽ obtineant siue a nobis missi fuerint siue suarũ ꝑtextu ecclesiarũ[c] legationis[d] sibi vendicent dignitatem: ex ipsius legationis munere cõferendi beneficia nullam habeant potestatem[e]. nisi hoc alicui specialiter duxerimus indulgẽdũ. ¶ Quod in fratrib[9f] nris legatione[g] fungentibus nolumus obseruari: quia sicut honoris prerogatiua[h] letantur sic eos auctoritate fungi volumus amplioři[i].

machinaref in mortẽ impatoris. l. ꝗsquis. C. ad. l. iul. maie. ita silr papa ꝛ cardinales faciunt vnum corp[9] cuius papa est caput: ꝛ cardinales sunt mẽbra. Ideo qñ aliqs assumit de cardialibus vt mittaf legat[9]: dr sumptus de latere: ꝛ appellaf legatus de latere. Alij sunt legati nati vt est archieps Cãtuarieñ. vt l. ca. j. ꝺ offi. lega. in anti. Alij sũt legati missi qui mittũtur ad aliquam ꝓuinciaꝫ vt l ea reformãda reformẽt: tamen nõ sunt cardiales. ¶ Casus. Est aliqs legatus in his ꝑtib[9] a sede apo. missus. durãte sua legatione vacãt aliqua beneficia: vt ponam[9]. Archieps Burdegalẽ. est legatus: vacãt bñficia in sua diocesi ꝑticulari q̃ nõ spectãt ad suã collationẽ. vel vacãt bñficia extra suaꝫ diocesim particularẽ que non spectant ad suam collationẽ: vtrũ possit illa cõferre? Rñ. ꝙ nõ: nisi i creatiõe sue legatiõis fuerit sibi a sede aplica nomiatim data ptãs vt possit conferre beneficia. Et ista sunt vera: tã in legatis natis ꝙ̃ in legatis missis simplr. Sꝫ ponamus ꝙ est legatus cardinalis: vtrũ possit cõferre beneficia vacãtia in sua ꝓuincia? Rñ. ꝙ sic. exceptis aliquib[9] bñficijs. de quib[9] in. c. ꝑsenti. j. e. Et istud verũ ꝙ legatus cardinalis põt conferre beneficia vacãtia in sua diocesi: dum tñ ꝑuenerit ordinariũ ad quẽ spectat collatio suoꝝ beneficioꝝ vacãtium. ¶ Nota primo ex principio ca. ꝙ princeps superior ex debito sui officij dꝫ laborare circa ꝯmoda suorũ subditorũ. nam ad hoc fuerũt sibi cõstituta tributa fiscalia. ¶ Nota scḋo ꝑncipalẽ effectũ hui[9] ca. ꝙ legat[9] non cardialis non põt cõferre beneficia in ꝓuincia sibi concessa. licꝫ habeat iurisdictionẽ ordinariã in tota ꝓuincia sibi decreta: ita ꝙ in iurisdictione ꝯcurrit cũ ordinarijs: ꝛ põt adiri a subditis ordinarioꝝ in ꝑma instantia. ꝛ istud faciebat rationẽ dubitãdi: qꝛ collatio bñficioꝝ est iurisdictionis. sꝫ papa voluit expsse istis remouere hanc facultatem. ¶ Nota tertio ꝙ legatus cardinalis potest conferre beneficia vacãtia in sua ꝓuincia: etiam posset reseruare bñficia vacatura certe ꝑsone: sed nõ põt dare ius ad bñficiũ vacaturũ. Rõ diuersitatis est qꝛ lꝫ reseruãs fecerit mẽtionẽ de certa persona. tamẽ põt variare ꝛ conferre alteri ꝛ sic ipsa ꝑsona nõ hꝫ certam ꝛ indubitatã spem: et ideo nõ cito machinabitur in mortem illius qui tenet beneficium: sed si haberet spem indubitatam. puta. si sibi est datum ius ad bñficium vacaturum citius machinaretur in mortem illius qui tenet beneficium.

Casus Ifalis D. helie

Notabilia

Legatus lꝫ possit reseruare. non tamen põt ius ad vacaturas dare.

a ¶ Pace. ad hoc prohemium concor. prohemiũ huius libri. ꝛ. j. de resti. spo. frequens.

¶ Glo. se. de paritatibus legatorum remittit ꝛ ponit quatuor imparia.

b ¶ Legati. Tria gña legatoꝝ distinguit hec decr. ꝛ lꝫ quo ad q̃dã nõ sit in illis iparitas: vt dixi. ꝯ. de rescrip. statutũ. j. rñ. in glo. qꝛ ꝟbũ. tñ quo ad alia ẽ imparitas. s. in excõicatos absoluẽdo: vt. ꝯ. e. pe. ꝛ in confirmatiõib[9] exẽptorũ. ꝯ. eo. lib. de ele. si abbatẽ. ꝛ i cognoscendo de causis exemptorũ et illos puniẽdo. j. de

Legatorum tres sũt species inf̃ se differẽtes.

ꝟb. sig. c. j. ꝛ in collatiõib[9] bñficioꝝ: vt hic. Et q̃ dicãtur eẽ legati de latere pape: no. ꝯ. eo. c. pe. ꝛ ꝙ cardiales dicantur eẽ de latere ptꝫ. j. vbi dicit ꝙ in fratribus nris ꝛc̃. [illegible] Inde Ber. ad Eugeniũ: non dico te sanũ dolentẽ latera: loquẽs de cardinalibus. Jo. mo. Joan. an

c ¶ Ecclĩarũ. suarũ. sicut cantuarieñ. ꝛ eboraceñ. ꝯ. eo. c. j. ꝛ ꝺ ap. c. j. cũ sitib[9].

d ¶ Legationis. q. d. si alio iure hoc eis ꝯpeteret legatio illud non priuat. ¶ Glosa se. sigt ꝯrãũ ꝛ soluit.

e ¶ Potestatẽ. Cõtra. ꝯ. ꝺ sup. negli. ꝑla. lr̃as. vbi legati q̃ cardinales nõ erãt (vt ibi ptꝫ ex suprascriptione) bñficia cõferunt. Dic ꝙ istud fuit ex spãli mãdato: ꝛ sic nõ cõtradicit: sꝫ cõcordat ei ꝙ stati sequif nisi hoc ꝛc̃. multa ergo licent ex spãli demãdatiõe. q̃ ex gñali ꝟtute legis non licent. de his vide. ꝯ. ti. ꝑxi. is cui. in fi.

f ¶ Fr̃ib[9] nris. No. qꝛ cũ papa ꝓmiscue de cardinalib[9] loquif vocat illos fr̃es. ¶ Si spãliter: ep̃os cardinales vocat fr̃es. reliqs filios. ꝯ. ꝺ testi. lꝫ. iij. [illegible] de ꝑben. dilecto. in prin. Joã. an. [illegible] Et sic hic intelligif de cardinalibus etiã nõ ep̃is ꝯm Fran.

Cardinales aliter a papa vocanf

g ¶ Legatione. Repete. ecclesie romane. de qua. ꝯ tractauerat.

h ¶ Prerogatiua. concor. ꝯ. ti. ꝑxi. cap. vlti ꝯ. j. et. j. de priuile. ne aliqui.

¶ Glosa seq. lr̃am exponit. q̃rit. ar. ꝓ. ponit duas opi. contra. in fi. ponit duo dicta.

i ¶ Amplioři. vñ bñficia cõferre poterunt. cũ restrictiõe tñ ꝛ determinatiõe quã habes. j. eo. ꝑnti. ꝛ. c. se. Sed q̃d dices / põt ne legat[9] cardinalis conferre bñficia quorũ collatio deuoluta est ad papã ꝑ lateraneñ. conci. vr̃ ꝙ sic ꝑ decre. ꝯ. de ꝑben. c. pe. vbi legat[9] tale bñficiũ ꝯtulit. Dicebat ibi Vin. ꝙ talis legat[9] hoc nõ poterat sine spãli mãdato: ꝛ ideo ibi institerat ipse legatus apud papã ꝙ illã collationem cõfirmaret. ꝛ sic faceret illã valere. Gof. ibi repħẽdebat. Vin. ꝛ Inno. ꝯcor. ibi Gof. ꝛ Guil. in spe. ti. de legato ꝯ. nũc tractemus. circa ꝑn. q̃ oẽs dicũt ꝙ legat[9] de latere bñ ꝑt cõferre talia bñficia ꝑ ꝑdictã decr̃. immo dicit Gof. ꝙ illa ꝑcipue ꝑt ꝯferre q̃ sunt ad papam deuoluta. cuius vices gerit in ꝓuincia. allegabat etiã decre. ꝯ. eo dilectus. ꝛ. ꝯ. ꝺ iurepa. cũ dilect[9]. ꝓ hoc etiã bñ facit. ꝯ. e. li. de elec. si abbatẽ. ij. rñ. vbi cõfirmat electiões quaꝝ confirmatio spectat ad papã. et. j. de ꝟbo. sig. c. j. j. rñ. Qḋ ergo petijt in ꝑdicta decre. pe. ille legat[9] ꝙ papa collationẽ ꝑ eũ factã ꝓsequeref benigno affectu intelligaf quo ad facti executionem: qꝛ legato nõ parebaf. Certũ est aũt ꝙ legat[9] etiã de latere non põt conferre beneficia vacantia in curia sine speciali mandato. vt. j. de ꝑben. licet. in fine. quod intelligo infra mensem. vt eo. titu. statutum. Et nota vbi est legatus cardinalis in prouincia vel alius habens speciale mandatũ: possent tres ꝯcurrere in collatiõe beneficij. s. papa / legatus / ꝛ ordinarius. Et si apparet q̃s primo contulerit non est dubium si vero nõ apparet quis ꝑmo cõtulerit: tene qḋ habes. j. de ꝑbend. si a sede. Joan. an.

Legatus de laté an possit ꝯferre bñficia q̃ꝝ collatio ẽ ad sedẽ. ap. deuoluta.

Legatus bñficia in curia vacantia conferre nõ põt.

¶ Glosa seq. diuidit et dicit vñ sumpta et qd approbat et soluit dubium.

divisio

Legatos. ¶ Duo facit. pmittit et pbat declarationis cām. scdo declarat ibi pñti. Jo. an. Extrauagãs fuit eiusdē Clemētis: et icipiebat. Ex pte. et approbat hec decr. qd no. Jo. vij. q. j. sicut vir. et xxv q. ij. igit. Jo. de deo i qstiõibus suis i pn. Inno. de offi. deleg. lz. Hosti. de resti. in integ. tū ex lr̄is. et s. eo. ca. vlti. et guil. i spe. c. ti. §. suggest. v. qd de snia. et §. finitur v. pone ergo. et ver. sc. Et no. qr lz decre. dirigat legato cardiali: tñ indistincte loquitur de oibus legatis. Ex q infert postea solutionē ad ipm legatū quererē: qd etiā patet ex eo qd. j. dicit ceterorūqz psidū. lz ergo quo ad q̄dam sit differentia inter eos: vt dixi. s. ca. pxi. non tñ quo ad hoc: vt vides. Additio. Et sic dixit Franc. s. ca. proxi. fuisse seruatum post mortem istius Clemētis in archiepiscopo Rauen̄. Jo. an.

Clemēs quart⁹. S. ti. sctē cecilie pbr̄o cardiali apo. se. legato. ¶ Legat⁹ habet ordinaria: vnde per mortē pape non expirat eius officiū. hoc dicit Joan. an. Capitulū. ij.

Legatos: qb⁹ in certis puincijs pmittit legatiōis offm̄ vt ibidē euellāt et dissipent[a]: edificēt atqz plantent[b] puinciarū sibi comissarū. ad instar pcõsulū[c] ceterorūqz psidū quib⁹ certe sūt decrete puincie moderāde: ordinarios reputātes[d]. ¶ Presenti declaramus[e] edicto cõmissum tibi a prede. nr̄o legationis officium nequaqz per ipsius obitum expirasse[f].

Casus litalis dñi helye. ¶ Casus. Papa creauit aliquē legatū in aliq̄ puīcia accidit q̄ papa mortu⁹ est: vtrū sit expirata ptās ipi⁹ legati: ita q̄ mortuo papa non possit aliqd iure sue legatiōis expedire? Rn̄. ro. põ. q̄ legat⁹ habeat iurisditionē ordinariaz: nam si sit legat⁹ de latere eqparat pconsuli. Si vo sit legat⁹ nat⁹ vel legat⁹ missus simplicit equiparat psidi puincie mortuo papa poterit legat⁹ expedire ea q̄ incūbunt sibi iure sue legationis

Notabilia. ¶ Nota pmo q̄ legati mittuntur vt euellent vicia et plātent vrutes: verūtamen plura alia pñt expedire. ¶ No. scdo q̄ legati pape hñt iurisditionē ordinariā et istud indubitāter verū de his q̄ eis ppetūt iure sue legationis. Sz qd de his q̄ eis ppetūt ex spāli facultate. Dicēdū q̄ cõis diuisio doctor. est ipi legati hñt de legatā iurisditionē: iõ illa expirat p mortē pape: sz nō alia que eis competunt iure simplicis legationis.

a ¶ Dissipent. Uicia.

b ¶ Plantent. virtutes. et ista pprie sunt ordinariorum. s. de offi. ordi. ca. j.

Procõsul qs dicat. Presides q̄ dicunt. c ¶ Procõsulū. Legatos cardinales eqparat pconsulib⁹: reliquos psidib⁹. Nā pcõsul est q̄ ex cõsulibus ab impatore ad regēdā certā puinciā mittit. Presides aūt illi dicunt q̄ cū nō essent prius psules: mittebant ad regimina puinciarū. ff. de offi. psi. l. j. . vbi de hoc. et l. ij. et ff. de offi. q̄sto. l. j. §. ex his. vñ arguēdo a noie legati. cardinales q̄ ex latere pape et ex psulib⁹ suis assistūt eñi sibi in secretis psilijs. s. eo. lib. de ele. fundamēta. §. decet. mittunt ad regendā puinciam equiparant pconsulib⁹. s. de sen. excõi. ad eminentiam. ff. de offi. pcon. l. ij. Reliqui aūt q̄ secretis psilijs nō assistūt missi ad regendas puincias eqparantur psidib⁹: sz illi habēt ordinariū ergo et isti. Additio. Aliter dicitur pconsul suffect⁹ loco consulis: sic dict⁹ qr p psulib⁹ fungeret. Jo. an. Additio. Sic dicit qr presumit: et est nomen generale: vt ibi. s. qñ nō adycit cuius puincie. Jo. an.

d ¶ Reputantes. hic icipe cõstructū. nos reputantes legatos et. et merito dicunt ordiarij nec expirat eor officiuz: faciunt eñi statuta ppetua. s. de loca. c. j. et s. eo. titu. c. vlt. et adeūtur p querelā. s. e. ti. c. j. et de hoc. ij. q. vj. ca. iij. Itē habēt imperiū. s. e. li. de elec. si abbatem. ff. de offi. pcon. l. et iõ. ad idē. c. tit. l. j. et ij. et C. de offi. ei⁹ q̄ vicez alt. in ob. l. j. et ij.

Legata statu ta non expirāt legatiōe finita.

Bonifacius octauus. ¶ Finita legatione expirat reseruationes legatorum: et omnes processus habitus super illis: nisi tunc illa beneficia iam vacātia sint collata. Demū dicitur q̄ pendente vna sua reseruatione in ecclesia collegiata vel de bñficio spectante ad collationem alicuius legatus in eadem ecclesia vel beneficio spectante ad collationem eiusdem aliā facere nō põt et quod fit contra predicta irritū decernit. Joan. and. Capitulum. iij.

Presenti declaram⁹ edicto reseruatiões quorumcūqz beneficior. ab apc.

¶ Glo. se. pmo notat hoc ius declaratoriū et respõdet Hilo. rationem reddit et interserit opi. Gof. secūdo tractat de nōdum ingresso. tertio querit an cetus cardinalium illum reuocet. et ponit opi. et remittit.

e ¶ Declaram⁹. Nō est h̄ iuris noui pmulgatoria sed veteris declaratoria. qd h̄ dr in pdic. decr. tum ex lr̄is. de resti. i integ. in pn. cui etiā Alexāder successor ipsius Anastasij officio legationis: denuo in partib⁹ illis fungenti et. illud denuo determinat vbum cõmisit qd sequit. non eñi morte Anastasij expirauerat legatio. No. tñ Gof. in sum. isti⁹ tit. §. finit. q̄ morte pape licet expirat legatio: nō tñ iurisditio quo ad cepta: sed nec expirat legatio vt. j. sequit. nec mirum: legat⁹ eñi pape dr legat⁹ sedis aplice: sed sedes ipa non morit. xij. q. ij. liberti. ij. s. eo. li. de rescrip. si gratiose. Et no. qr ista decre. nō distinguit an ille legatus tpe mortis ingressus fuerat puinciā vel nō. vñ sicut in reliqs ordinarijs nō inspicim⁹ mortē constituētis: ita nec in isto. An aūt vacāte sede cet⁹ cardinaliū reuocare possit legatū forte a papa et cardinalib⁹ deputatum no. Hostiē. in pdic. decre. tū ex lr̄is. et Guil. in pdic. §. finit ver. sed nūquid. q̄ ex magna et euidēti cā hoc possent al's hoc non debent. De potestate tñ cardinaliū sede vacante. vide qd dixi. j. de scisma. c. vno.

Legatus an possit a cetu cardinaliū reuocari.

f ¶ Expirasse. Idem habes de inquisitoribus heretice prauitatis. j. de here. ne aliquid.

¶ Glosa seq. dicit qd restringit: q̄ pars sit declaratoria: et dicit quid determinat.

divisio

Presentia. ¶ Sūt tres ptes. Pria in vno declarat. Scda circa duo restrigit. Tertia decernit. Secūda ibi: ceterū. Tertia ibi: quicquid. Jo. an. Ista decre. et sequens restringit generalē potestatē legatorū circa beneficia conferenda. de qua. s. eo. c. j. verū est tñ q̄ pmū dictū hui⁹ decre. declaratoriū est iuris veteris. vt in prin. patet. Hec decre. determinat no. p Hosti. s. e. c. vl. et p eū. et p Ber. s. de iurepatro. cū dile

ctus. ꝛ Guil. in spe. eo. ti. §. nūc tractemus. ver. sed ecce. Jo. an. [Additio.] Unde Guil. in ver. in fi. allegato et Archidiaco. hic dicunt ꝙ curiales hoc tenebant dicentes ꝙ sepe sic fuerat declaratum. Joan. and.

verū in sui ꝑsona ꝛ quo ad nō cepta p delegatos. sed si quas causas cōmisisset ꝛ res nō esset integra: durat finito eius officio illius delegati ptās. §. e. c. vlti. Et est mirabile: qꝛ iurisditio dlegati a legato bene ꝑpetuat ꝑ citatione ꝛ aliū iudiciale actū: sed notificatio inhibitio ꝛ decretū nō ꝑpetuāt iurisditionem executoris hoc ꝛ alios ꝑcessus facientis.

Casus. Talis dñi helye.

¶ [Casus.] Legatus cardinalis in hac ꝓuincia sue collationi reseruauit ꝑbendā ꝑrimo vacaturā in ecclīa pīcta. I fauorem certe ꝑsone: ꝛ ille persone ddit executores ad ꝓuidendum in defectum ca. postea vacauit prebēda: executor tamen eā nō contulit accidit ꝙ finita est potestas legati vtrū expirauerit omnes effect⁹ reseruationis: ita ꝙ executor nō possit cōferre illam prebendam. Respondet ꝙ sic. si executor nondū pcesserit ad collationē: sed si ꝑcessisset: ꝛ illam prebēdam contulisset: valeret collatio. licet ꝑsona illa certa nō apprehendisset possessionē illius. Sed vtrū sit verum indistincte ꝙ legatus possit reseruare beneficia et quot voluerit? Rñdet ꝙ nō. sed in vna ecclesia vnicum poterit reseruare bñficiū: vel de bñficijs spectantibus ad vnum collatorē. ꝛ hoc pendente illa reseruatione: sed illa finita posset sibi reseruare vnicam aliā collationem. ꝛ hoc etiam verum de beneficijs spectantibus ad collationem vnius collatoris.

sedis legato sue[a] legationis auctoritate factas: et decreta interposita sup ipsis: necnon denūciatiōes: inhibitiones et pcessus quoslibet per eū vel p executores deputatos ab eo habitos circa ipsas (dūmodo ad collationē[b] eorūdem beneficiorū iam vacantium minime sit pcessum) eo ipso ꝙ illius finitur[c] legatio; viribus penitus vacuari nec executores eosdem posse vlterius beneficia taliter reseruata conferre. ¶ Ceterum reseruationes huiusmodi (per quas interdum prelati et ecclesie nimium onerantur) restringere[d] cupientes: prohibemus ne postq̄ legatus in aliqua cathedrali vel collegiata ecclesia reseruationem aliquā duxerit faciendā: aliā (illa pēdente[e]) faciat aliquaten⁹ in eadē[f]. Nec etiā postq̄ alibi reseruauerit aliquod beneficiū ad collationē ptinēs cuiuscūq aliud[g] qd ad illius[h] collationem pertineat (q̄diu reseruatio pendet alterius) sibi quoquo modo reseruet. ¶ Quicquid autem contra

Sed reseruationes beneficiorū sunt odiose ꝓpt duo: qꝛ p eas datur via ad vacaturas: et qꝛ preiudicāt ordinarie potestati: igitur sunt restringende sed ptās executorꝫ datorū a papa super grā facta etiam re integra. ꝛ sup faciēda. re nō integra: bene ꝑdurat post mortē pape: qꝛ papa pōt ius ad vacaturas dare: sed nō sic legat⁹. §. eo. lib. ti. ꝑri. si sup grātia. ꝛ. j. de prebē. si cui. in fi. bene ergo pōt legatus donec durat in officio suo impedire ordinariū in conferēdo: sed finito officio non: vt hic.

Reseruatiōes bñficiorū sunt odiose.

a ¶ Sue legationis. quasi si ex spāli auctoritate sibi tradita a papa hoc faceret tūc sec⁹ ad hoc. j. de preben. hi qui. ij. respōso. Et no. quia si legatus nō cardinalis non potest conferre beneficia vacātia iure legationis. §. eo. c. j. multominꝰ ergo posset reseruare: in cardinalib⁹ ergo habet hic locū hec decreta. [Idē Jo. mo.] [Additio.] Et de hoc in Spe. preallег. §. versi. quid si legatus. Joan. and.

b ¶ Ad collationē. Ergo non sufficit ꝙ vacauerint: nisi priorū beneficiorū vacantium sit facta collatio: et est si. j. de conces. preben. c. vlti. vbi non sufficit ꝙ beneficia vacauerint: ꝛ ꝙ ab executoribus fuit petitum vt illa conferant. si ipsorum non fuerit facta collatio: immo habuit locum reuocatoria.

¶ Glosa seq. ponit q̄ttuor modos quib⁹ finit legatio.

c ¶ Finit legatio. Hoc pōt esse multis modis puta qꝛ dat⁹ fuit legat⁹ ad tp̄s: finito tp̄e finita est legatio. §. de offi. dle. de causis. Itē qñ reuocat⁹ est. ff. de iudi. l. iudiciū. Itē qñ egressus est legationē alo nō redeundi. legationē ideo dixi qꝛ si esset egressus vnā ꝓuinciā eis ꝙ est legat⁹ i plurib⁹: ex q̄ nō est egressus legationē adhuc nō expirauit ei⁹ iurisditio. §. e. ti. nouit. sic em̄ legat⁹ in qualibet ꝑte legationis existēs iurisditionē exequit: sicut ep̄s i qualibet ꝑte dioce. j. ti. ꝑri. cū ep̄s Item finit legatio ꝑsonalis morte ipsius legati: nō tñ morte cōstituētis. §. c. ꝑri. ꝑsonis. ideo dixi qꝛ si esset realis: puta q̄ cōpeteret dignitati: nō expirasset morte legati: vt. §. eo. c. j. ꝛ. §. de offi. deleg. quoniā abbas Et quod supra dixi his modis legationem finiri: dic

Legatio q̄ttuor modis finitur

Legatio ē ꝑsonalis ꝛ realis

d ¶ Restringere. Cām huic edicto ꝛ ei qd dicit. j. c. ꝑri. dare potuit cardinalis scte Marie noue (1) qui in plurib⁹ ꝓuincijs legatiōis papali fungēs officio oēs dignitates ꝑsonat⁹ ꝛ bñficia in legatione sua vacātia sue collationi reseruauit. restricta est ergo hodie eorū ptās: vt infra patebit. [Additio. 1.] Scilicet dñs petrus de biperno. de quo dixi. §. c. j. in fi. Joan. and.

¶ Glosa sequens ponit quattuor exempla quibus nō pendet. ꝛ inducit circa pendentia. vij. similia.

e ¶ Illa pendēte. Illa igit sublata: puta mortuus: vel ꝑ sntiam debito mō exclusus est is ꝓ q̄ facta erat reseruatio: vel iā cōsecutus est prebendā. vel reuocauit legat⁹ reseruationē: tūc bñ pōt in ecclesia eadē facere aliā: qꝛ illa nō pendet. si ꝟo illa pēdet aliā nō pōt facere. Sic ꝛ pēdente dilatione quiescit officiū iudicis. C. de dila. siue pars. §. de ap. significāte. sic ꝛ pendēte lite cōtra vnū electū nō potest ali⁹ eligi. qd dic. vt. j. vt lite pendē. ca. j. ꝛ. ij. ꝛ sic attētata pendente appel. reuocātur per modū attētati. qd dic. vt. j. de ap. nō solū. sic ꝛ is qui cōtulit alicui beneficiū pendēte termino acceptationis: nō potest illud alij cōferre: vt. j. de prebē. si tibi absenti. ꝛ sic pendēte negocio reseruationis delegatus nō subdelegat cām nisi de recusatoris assensu. vt. §. de offi. delega. iudex. ij. rñso. sic ꝛ accusatus pendente accusatione nō promouetur. §. de accusa. omnipotēs: nec testificatur. qd dic vt. §. de testi. c. vlti.

Reseruatio legati qñ dr sublata.

Pendētia multa impediunt.

f ¶ In eadem. Quia ista littera non distinguit. non curo an illa beneficia spectent ad collationē vnius an diuersorū: ex quo enim sunt in eadē ecclesia siue ijdē siue diuersi habeant conferre pendente vna reseruatione non fiet alia. [Idem Archi.]

Additio.

g ¶ Aliud. etiā i alia ecclīa: ꝛ sic differt a ꝑrio dicto

¶ Gl. se. q̄rit ꝛ sol. ad duo q̄ solutiōi obest. rn. ꝛ remit.

h ¶ Illius. pone reseruauit legatus beneficiū qd spectat ad collationē ep̄i: hac reseruatione pendente

reseruat aliud qd spectat ad collationem ipsius epi τ alterius: nunqd valet reseruatio secundi? credo q nō. qz licet spectet ad collationē alteri⁹: tñ et illius. Et est fi. qd dixi. s. de rescrip. statutū .§. cum vero. in glo. ij. Et qui iurat nō suum esse: iurat etiā sibi cōmune non esse. ff. de ꝟbo. si. gni. pupillus .§. vlti. ad hoc. ff. s. leg. iij. l. si qs ser uos. vbi testato re legāte seruos suos. et q̄ in totū et q̄ in parte sui sunt legati esse videnł. Nec ob. j. de preben. cū in illis. in fi. qz il lud induxit intē tio pape qui illū solū grauare in tendebat. vt ibi dixi in vlti glo. nec obst. qd dixi. s. de rescrip. cū aliquibus quia similitudo τ idē titas rationis il lud inducit vt ibi dixi.

querebatur an collatio eius teneret. τ dicebāt quidā .i. q sic p hāc lrām: ex q̄ nō p viā electiōis. si ad collatio nis assumił ibi prelatus. Sed hoc nō est verū: qz ista littera q̄ de via electionis loquił: tñ in prelaturis ca thedraliū ecclesiarū loquił: quasi diceret archidiaco natū in eccl'ia cathedrali legat⁹ cōferre nō pote rit si ista duo cō currūt: q ille ar chidiaconat⁹ sit maior dignitas post epm: et q p via electiōis ar chidiaconus ibi assumat: sed si vtrūq vł alterū desit: tunc lega tus illū cōferre poterit. vñ nō si ne mysterio sic diuisim summa ni intellectū. ad hoc facit qd sequi tur sue ordina tiōi τc. nec ob. j. neq aliqd quo minus τc. quia et sine illa clau sula satis erat ꝓ hibitū p p̄cedentia: τ ibi sic locu tus ē: ꝑ eo q id vt plurimū ob uenit: τ pōt etiā respicere qd hic

pōt con ferre pleba niā col latiuā.

a ¶ Premissa. Ola cōprehēdit ad idem. s. de re scrip. olim. si igi tur finita lega tiōe executor cō ferat vel proces sus faciat non tenet. vt in. j. responso. τ idem in sequē tibus casibus: vt in princi. dixi.

premissa[a] cōtigerit attētari: eoipso viribus non subsistat.

I dē. ¶ Cathedrales vel re gulares vł collegiatas eccl'as legatꝰ reseruare vł ꝯferre nō pōt. Idē i dignitatib⁹ eccle siarū cathedraliū q̄ sunt ma iores post epos: si ipa p̄ plati p electionē debent assumi: et ꝯtra hoc factū ē irritū. C. iiij.

D Eliberatiōe prouida duxim⁹ inhibendum: ne aliquis aplice sedis lega tus quātūcūq legationē ob tinere plenariā dinoscał: ca thedrales vel regulares aut collegiatas eccl'ias[b] seu ipsa rū ecclesiarū cathedraliū di gnitates: ad quas hi q̄ prefi ciuntur eisdē maiores in ca p̄ capitulis post epos existētes habent p viā electionis[c] assu mi sue ordinationi: collationi puisioni: electioni: aut dispo sitioni quomodocunq reser uet: nec de ipsis ordinandis: cōferēdis: vel disponēdis: se aliq̄ten⁹ intromittat. neq ali quod quomin⁹ hi ad q̄s perti nuerit eligere: aut postulare libere valeāt cū vacabūt: ob staculū quomodolibet inter ponat[d]. ¶ Decernētes quic quid cōtra hoc actum extite rit eoipso irritum et inane.

¶ Legatus nō pōt alicui cō mittere q recipiat resignatio nē bñficij τ postea illud cōfe rat: τ ꝯtra factū vel faciendū decernit irritū. h. d. Io. an.

¶ Prohibemus[e] insuper ne legat⁹ ipse i genere aut in spe cie[f] cuicūq[g] concedat vt ab his qui beneficia infra lega

dicit de dignitatibus cathedraliū ecclesiarū maiori bus post epos. Sed cū maioritas cōsidereł circa mul ta: vt circa ordinem ſm quē archipbr̄ est maior archi diacono: circa administrationē ſm quā ecōuerso. τ cir ca alia que not. s. de rescrip. sedes. de qua maioritate intelligim⁹: dic q de maioritate prelationis loquił: in qua licet inspiciēda sit cōsuetudo: dicimus tñ de iure archidiaconū preesse. is ergo q̄ preest post epm capi tulo τ cōuocat capl'm: τ similia facit: hac prohibitione inclusus est. Addi. Archidia. olim sed postea mu tauit τ tenet quod sequitur in glo. Joan. an.

Maio ritas circa multa cōsidera tur.

diuisio

D Eliberatione. ¶ Prima pars facit duo. Ponit prohibitionem in quadruplici specie. Secundo decretum ibi. decernentes.

¶ Casus. Dictū fuit superi⁹. c. j. q legati cardinales pñt bñficia cōferre τ reseruare. vtrū sit verū indistin cte q legat⁹ cardinalis possit conferre beneficia que cūq: siue sit eccl'ia cathedralis vel aliud beneficium? certe non. Sed qd vacat abbatia vel aliqua dignitas ecclesie collegiate vt decanatus btissimi hylarij maio ris pictauis. vel prioratus beatissime radegundis pi ctauis. an legat⁹ cardinalis possit illas conferre? Re spondet q nō. qū tñ sit principalis dignitas illi⁹ eccle sie. Alie aūt dignitates minus principales illi⁹ eccle sie cadunt sub potestate legati cardinalis: τ hoc verū nisi ad illas dignitates min⁹ principales aliqui assu merenł p electionem: qz nō caperent sub p̄tate legati. Nec pōt legat⁹ dare alicui p̄tātē vt recipiat resigna tionem alicui⁹ bñficij: τ et cōmittere collationē simul: sed potest cōmittere successiue. vt dicit glo.

Casus ī alio dñi he lye.

b ¶ Ecclesias. tolle qd est infra sue ordinationi τc. Et cōferre ecclesiā est cōferre ipsam principalē digni tatem de ecclesia. puta epatū / plebaniā / abbatiā / prioratū: vel his sil'ia. τ has hic ꝓhibet cōferri: nō ꝓ hibet canonicat⁹ ipsarū ecclesiarū cōferri p legatos: qd ex his patet que sequūtur. Addi. Uide qd no. in clemen. de preben. c. j. in glo. de isto. Jo. and.

Eccle siā con ferre qd sit.

¶ Glo. seq. querit opi. ponit. Iterū querit τ soluit.

c ¶ Electiōis. Aduerte: iā vidi de facto hāc q̄stionē legat⁹ cōtulit plebaniā q̄ ad collationē epi spectabat

Lega tus nō

d ¶ Interponat. No. q ordinarius ad quē collatio vel electio nō spectat non pōt inhibere electoribus ne eligant etiā si sit legatus de latere. multominus infe rior. s. de restituti. in integ. ca. ij. vbi de hoc. Addi. Et si id faciat videtur puniēdus vt sacrilegus. j. q. j. sunt quidā. ad finem questionis archidia. Jo. and.

e ¶ Prohibemus. Ista secūda pars facit quattuor. primo ponit prohibitionē. secūdo eius causam ibi: cū per hoc tertio decernit ibi: nos eñ. quarto prorogat ibi volentes. Joan. an. Declarat no. per Inno. et Ho stien. s. de offi. delegati. ex parte. j. Joan. an. Addi. Et Joan. mo. refert hic se prius sic pronūciasse de pa pe mandato. Joan. an.

f ¶ Specie. hic genus τ species parificātur: inter dum differūt. quod dic. vt. xxij. dist. quāq. s. de offi. ordi. si sacerdos.

¶ Glosa sequēs soluit dubium de duobus delegatis distinguens an simul an successiue dentur.

g ¶ Cuicūq. Uel quibuscūq: vt in vna psona ꝓhi bitum censeatur in pluribus repetitū: cū eadē subsis

rõ. ad idẽ. §. e. li. de elec. c. pe. in p̃n. ⁊ ad hoc. de pe. di. iij. adhuc instãt. xcvj. di. cũ ad verũ. vñ nõ poterit resignationem ꝯmittere vni q̃ recipiat ⁊ alteri q̃ demũ cõferat: q: qua rõne cõmittendo hec eidem dareẽ via ad vacaturas. eadem rõne committẽdo hec diuersis. Et iste est casus spãlis quo possum p me qd̃ nõ p aliũ: contra regulã. ĩ. d reg. iu. põt. vbi hunc et quosdã alios enumerauit. legat⁹ eñ bene pt resignatiões bñficij recipe: ⁊ postea illud bñficiũ vacans ꝯferre: sed hanc ꝯmissionẽ nõ põt facere: facili⁹ eĩ p hũc modũ fieret fraus ad vacaturas. Et est ĩ. expssum. §. d ꝯces. pben. cõstitut⁹. vbi nõ põt aliter eps spãliter cõmittere q̃ ꝯferat certũ bñficiũ cũ vacabit ⁊ cũ vacauerit possit illd̃ ꝯferre. Puto tñ q̃ legat⁹ bñ possit ꝯmittere alicui q̃ recipiat resignationẽ alicui⁹ bñficij: ⁊ recepta resignatiõe cuꝫ bñficiũ vacat: bñ posset eidẽ vel alteri cõmittere q̃ illud bñficiũ conferat: ⁊ p hanc decre. attẽtari posset q̃ ⁊ eps posset ĝnaliter tradere potestatẽ officiali vl̃ vicario suo conferendi bñficia vacatura. §. de offi. vica. ca. vlt. non tamẽ alteri quem officialẽ cõstitueret.

Possum p me qd̃ non p aliũ.

Epus an possit committe alicui spãlit vt cõferat certũ beneficiũ cũ vacabit.

Additio. Uide qd̃ no. ĩ. d pbẽ. statutũ. in vi. glo. Jo. an.
Additio. i. Maxime ponderato principio hui⁹ §. ibi: in genere. Jo. an.

a ¶ Lateranẽ. §. de conces. pben.

b ¶ Pẽdẽtia. q. d. sicut hec ꝯstitutio nõ respiciebat pterita: ita nec pẽdẽtia: sꝫ ꝓrogatiõe eã extẽdi voluit ad vtrãqꝫ: de hoc vide. §. d elec. ⁊ canon. Additiõ. In glo. ad futura. quã hic ponit Archi. Jo. an.

tionẽ eiusdẽ habẽtes: ea ĩ illius manibus voluerint libere resignare: ipsorum resignatione recepta: illa valeat idoneis ꝯferre psonis. ¶ Cum p hoc aperiri posset via ꝯtra lateranẽ.[a] cõcilium ad bñficia vacatura. ¶ Nos eñ ꝯcessionẽ quã contra hoc cõtigerit attentari: ⁊ q̃cq̃d ex ea vl̃ ob eam secutũ extiterit: nullam prorsus habere statuim⁹ roboris firmitatẽ. Uolẽtes nõ solũ ad futura: sed etiã ad pterita ⁊ adhuc pendentia[b] negocia hoc extendi. Idem.

¶ Collatio legati p taciturnitatẽ prioris bñficij viciaẽ.

¶ Ch. d. sen. Cap. v.

Collatio bñficij per legatum[c] se. apo. tibi facta nullius momẽti existit: si in ea nõ fuerit habita mẽtio[d] de alio bñficio: qd̃ prius obtiebas.

¶ De officio ordinarij.

Ino. iiij. in ꝯci. lugduneñ.

¶ Archieps nõ põt sibi ꝯstituere officiales in dioce. suffraganeoꝝ suoꝝ: etiã p futuris causis p ap. deuoluendis ad ipm: nisi de consuetudine hoc habeat: ⁊ tunc etiã tales officiales inhibere non pñt: priusq̃ʒ fuerit appellatum. Capitulũ. i.

Romana ecclesia: ⁊ ifra: Prohibem⁹ quoqꝫ ne re-

Additio. i. Que ꝓprie fit ab illo ad quem primo ordinario iure non spectat collatio. Jo. an.

¶ De officio ordinarij. ¶ Dictũ fuit. §. de officio legati qui est maior quibuscũqꝫ ordinarijs in causa sibi delegata: nunc restat videre generaliter de quibuscũqꝫ ordinarijs: ideo ponit titulum siue rubricam de officio ordinarij.

Continuatio d. helie.

Romana. ¶ Sũt quinqꝫ ptes fm Jo. mo. Primo ponit ꝓhibitionem. Secundo ibi: nec ꝓ eo. soluit oppositionem illi⁹ ꝓhibitionis. Tertio ibi: q: in causis. rationẽ solutionis subijcit. Quarto ibi: officiales. quandã moderationẽ officialib⁹ remensib⁹ iniungit. Quinto ibi: et hoc. illam ad alios officiales extendit. Plus michi placet vt sint solum due partes. Jo. and.

diuisio

¶ Presupponendũ est q̃ archieps põt cõmittere causam suffraganeo vel subditis suffraganei: sed qñ committit subditis suffraganei non põt eos cõpellere.

Additio dñi helye.

¶ Casus. Archieps Burdegalen. vult officialẽ foraneũ in diocesi Pictaueñ. deputare ad cognoscendum de futuris causis p appellationem ad ipm deuoluendis in futurũ vtrũ possit. Rñdet q̃ nõ: ⁊ causas deuolutas cõmittere siue delegare possit in diocesi sui suffraganei: sed non causas in futurum deuoluendas. Ratio est: q: post appellationem iurisditio est ipsius archiepi: ideo causas põt cõmittere: sed ante appellationem non hꝫ iurisditionem: ideo non põt cõmittere q: nemo dat qd̃ non habet. Sed ponam⁹ q̃ archieps p tẽpus sufficiẽs ad introducendũ consuetudinẽ constituit officiales ad cognoscendũ de causis in futurũ p appellationẽ deuoluendis: vtrũ valeat consuetudo Rñ. q̃ sic. Sed ponamus q̃ illud ius sibi ꝯpetit ex cõsuetudine: ⁊ sic constituit officialẽ in dioce. Pictaueñ. vtrũ possit inhibere officiali Pictaueñ. vt nõ attentet

Casus lĩalis d. helie

Summa riũ dñi helie.

Collatio. Non diuidiẽ q: breue est. ¶ Sicut taciturnitas beneficij obtenti viciat collationẽ obtentã a sede aplica: ita viciat collationẽ obtentã a legato. Secus esset de collatiõe obtẽta ab ordiario: q: illa taciturnitas nõ viciat. ¶ Casus. Legat⁹ cardinalis in hac ꝓuincia existẽs ꝯtulit mihi aliqd̃ bñficium vacãs: tacui ei aliud bñficiuꝫ qd̃ obtinebã: an valeat talis collatio? Certe nõ. nã taciturnitas bñficij obtẽti viciat collationẽ legati a sede apo. impetratam.

Casus lĩalis d. helie

c ¶ Legatũ. cardinalẽ: q: ali⁹ iure legationis cõferre non potest. §. e. ca. j. in fi. nisi ex spãli pbãte. vt ibi.

d ¶ Mentio. qd̃ dices si legat⁹ ꝓprio motu ⁊ hoc exprimit in lr̃is concessionis ꝯfert mihi bñficiũ habenti aliud de illo mentione nõ facta: nũquid valebit collatio sicut ⁊ valet eo casu si papa cõtulisset. ĩ. de pben. si motu ꝓprio? Uideẽ q̃ nõ: q: papa nõ est ligat⁹ legib⁹ sicut legat⁹. C. de legi. digna vox. de ꝯces. pben. ꝓposuit. vnde aliud in papa: aliud in legato. Sꝫ ꝯtrariũ credo. sicut eñ si ordinari⁹ michi habẽti bñficium ꝯfert aliud: bene tenet collatio hoc tacito licet vtrũqꝫ retinere non possum: vt in clem. de offi. ordi. c. ij. q̃ in hoc repro. qd̃ hic no. Archi. sic ⁊ si legatus conferat tenebit collatio: nõ tñ vtrũqꝫ ꝓpter hoc potero retinere. et facit. §. de rescrip. gr̃a. hoc q̃ intẽdit decre. q̃ sicut impetrans bñficiũ a papa tenetur d bñficio qd̃ habꝫ q̃ʒcũqꝫ modicũ sit illd̃ facere mẽtiõeꝫ. sic ⁊ impetrãs a legato alĩs non valebit collatio. q: ipetratio est surreptitia. Ubi vero non impetrauit: sꝫ legat⁹ cõtulit: in quo peccauit ille cui facta est collatio? Certe ĩ nllo: vnde credo tenere Sic video q̃ impetrationẽ impedit facti possessio colorata si de illa nõ fit mẽtio. §. de cõcessi. preben. cum nostris. collationẽ nõ impedit. ĩ. de pb. ⁊ eps. Jo. an.

Mot⁹ ꝓp⁹ legati an excludat surreptionem sicut mot⁹ ꝓp⁹ pape.

aliqd aliquid sibi ꝯpetat iurisditio? Rñdet ꝙ non: vt in ca. romana. j. de appel. et ibi latiꝰ. Sed vtrū officialis iste deputatus ab archiepo Burdegalē. possit excōicare interdicere/ vel suspendere epum Pictauen. vel alios suffraganeos. Dicit ro. pont. ꝙ non: si archieps Burdegalē. sit presens: vel pro pe locum. ne epi scopus afficiatur quodāmodo iniuria ab ipo officiali deputato ꝗ est humilis persona: tñ istud ꝓcedit ꝯ honesta te. Nā si officialis archiepi epi scopū suffraganeū excōicaret: teneret excōicatio. ¶ Nota pu mo ꝙ archiepi scopus regulariter nō potest intrare diocesim sui suffraganei: vt aliquid agat ex auctoritate sua. fallit in aliquibus casibus. nā archiepi scopꝰ pt visitare totā ꝓuinciam suam. de cēss. c. j. co li. ¶ Nota scḋo ibi disponant aliqd iuncta glo. ꝙ archieps in dioce. suffraganei non pōt sibi sedē cōstituere: nec ordines celebrare: multominꝰ pōt eps particularis in diocesi alterius epi. ¶ Nota tertio pncipalē effectum huius ca. ꝙ licet archieps possit inhibere suffraganeis ne ꝓcedant vel aliquid attentēt in causis ad ipm ꝑ appellationē deuolutis: vt in. ca. romana. j. de ap. non tñ pōt ꝯstituere officialem ad id facēdū in causis q̄ nondū sunt deuolute: sed si essent tam deuolute posset: qꝛ non tenet facere prohibitiōes ꝑsonalr sed pōt alteri cōmittere. ¶ Nota quarto ꝙ archieps potest ꝯmittere cām ad ipm per appellationem deuolutam alicui de suffraganeis suis. c. pastoralis. eo. ti. in an. sed nō posset cōpellere subditos suorum suffraganeoꝝ: vt dicto. c. pastoralis. ¶ Nota vlterius ꝙ cōsuetudo dat iurisditionē. c. cū contingat. de fo. ꝯpe. in an. j. de emanci. libe. l. j. iūcta. l. more maioꝝ. ff. de iurisdi. om. iudi. ¶ Nota insup ꝙ archiepus non potest per se vel per aliū facere inhibitiōes anteq̄ fiat deuolutio ad ipm ꝑ appellationem: qꝛ ante appellatiōem non hꝫ aliquā iurisditionē. ¶ Nota finalr ꝙ q̄uis archieps est pñs: suus officialis pncipalis non dꝫ epos suffraganeos excōicare: sed illud reseruare dꝫ archiepo. si tñ faciat: tenet excōicatio: qꝛ lꝫ officialis archiepi sit minor q̄tū ad ordines tñ quantū ad iurisditionem est maior. ꝛ et est honor deferēdus sicut suo dñor tamen est puniendus eo ꝙ fecit contra canones.

mēsis[a] archieps in dioce. suffraganeoꝝ suoꝝ foraneos[b] officiales cōstituat: qꝛ cū metropolitanis ne suoꝝ suffraganeoꝝ ingrediant[c] dioceses vt in eis auctoritate pꝓpria iudicēt[d]: disponant[e]: aliquid ve aliud agāt[f]: canonica[g] ꝓhibeant instituta: neq̄ hoc possunt in illis ꝑ alios[h] exercere. Nec pro eo[i] ꝙ causas ꝑ appellationem delatas ad ipsos pñt[k] in suffraganeorū suoꝝ dioce. delegare[l]: sīlr licet eis tales officiales instituere in eisdē: q̄ eoꝝ vice (cū appellat ad ipsos) citatiōes vel inhibitiōes[m] faciant: seu cōpescant in hac pte rebelles ¶ Qꝛ[n] in causis ꝑ appellationē deuolutis ad ipos iā iurisditionē obtinere noscunt[o] ꝓpter qḋ licite pñt sup illis ꝯmittere vices[p] suas. Nō sic aūt in alijs in quibꝰ nōdum[q] extitit appellatum: ꝛ idcirco

iste vnꝰ est: et vide qḋ no. Jo. ix. q. ij. in summa. ꝛ. c. ij. et Ber. s. de offi. ordi. pastoralis.

d ¶ Judicent. pro tribunali sedendo.

e ¶ Disponāt. extra iudiciū faciēda corā se celebrari. vl ante se recognosci contractus. j. de foro ꝯpe. romana. §. vlti. de celebratione vero diuinoꝝ dic hodie vt l clem. de ꝑuile. archiepo. Additio. j. Contractus qui sequitur de celebratione diuinorum. dic vt l clemē. de ꝑuile. archiepo. Jo. an.

f ¶ Agāt. Cōferēdo ordines vl sacramenta ꝛ similia faciendo. Additio. Ut consecrando ecclesias vel altaria. Jo. an. Additio. j. Uide quod dixi. s. eo. lib. de tēpo. ordi. cum nullus. Joan. an.

g ¶ Canonica. Loquitur de his canonibus. ix. q. ij. ca. ij. ꝛ. q. iij. nullus primas. ꝛ. c. conquestus. et cōcordat lex in auten. de defen. ciui. §. interim. colla. iij. vbi. preses ꝓuincie qui pōt ꝯparari archiepo non ꝓhibet defensorem ciuitatis qui pōt comparari epo quominus vtatur iurisditione sua: nō sic autem in epo circa subditos suos subditoꝝ. de hoc. s. eo. cū ab ecclesiarum. et ꝓbatur in auten. eo. in prin. vbi dicitur ꝙ defensor ciuitatis qui potest de causis inferioꝝ, pretermissis magistratibus municipalibus) cognoscere. et de hoc xj. q. j. de persona.

¶ Glosa seq. alle. duas concor. ꝛ duo contraria et soluit et remittit.

h ¶ Per alios. qḋ eñ ꝙ ꝑ se non ꝑt/ nec ꝑ aliū. xlvj. di. sicut. ff. de admi. re ad ci. pti. l. ij. §. j. Arg. s. lxxxvj. di. nō liceat. j. ne cle. vel mo. ca. vl. cū si. pmū est gñale. scḋa sunt spālia. qḋ dic. vt. lxxxvij. di. epo gubernationem. qḋ etiam est cōtra. j. de regu. iur. potest quis.

i ¶ Nec ꝓ eo. Olim h̄ erat duplex lra. s. hec ꝓut iacet. alia sm causas ꝑ ap. ꝛc. et hanc lram cōiter habebamꝰ. ꝛ hanc secutꝰ Ber. posuerat glo. q̄ sm hanc litterā: nec ꝓ eo/ falsa est: dicens ꝙ archieps poterat tales officiales in causis ap. ꝯstituere. sed de illis in quibus appellatū nō est: nullam habeat potestatem: nisi de consuetudine ꝛc.

k ¶ Possunt. ꝛ debēt. qḋ dic vt. j. eo. vt litigantes.

l ¶ Delegare. non tñ renitentē cōpellere ad delegationē suscipiēdam. s. eo. pastoralis. j. rñ. ꝛ ibi plene de hoc. ꝛ. j. de fo. compe. romana. ij. rñ.

m ¶ Inhibitiōes faciāt. s. iudici. ap. ne vlteriꝰ i causis ꝓcedat. vt. j. e. c. §. a qbꝰ. ꝛ. j. de ap. romana. §. si autē ꝛ de effectu huius inhibitionis. dic. vt. j. eo. nō solū.

n ¶ Qꝛ in causis. similitudinē improbat.

o ¶ Noscunt. No. ꝙ eo ipo ꝙ appellatū est iurisditionē habet in causa: vñ videt ꝙ statim possit inhibere: sed de hoc dic vt dicā. j. ꝯ ap. in decre. romana. §. si autem. ꝛ in decre. non solum.

p ¶ Uices suas. qꝛ possunt per alium qḋ ꝑ se. j. de regu. iur. potest per alium. cum suis concor.

q ¶ Nondū. Nemo dat qḋ nō hꝫ. j. q. vij. daibertū. de iurepa. qḋ aūt. et ꝯcor. ff. de offi. ꝓcō. obseruare. §.

a ¶ Remensis. Idem de alijs. vt in si.

¶ Glosa seq. tripliciter exponit foraneum.

b ¶ Foraneos. Qꝛ foris in dioce. ꝯstituebantur. qḋ archieps facere nō pōt: qꝛ i diocesi sui suffraganei ꝛc. vt. j. sequitur: vel foraneos. i. q foꝝ teneant. de ꝓbo. si gñi. c. forus. vel foraneos: qꝛ de foris venīt vt aduene/ vel peregrini dicantur quoꝝ sunt reprobata iudicia. iij. q. vij. peregrina. ꝛ. c. seq. Jo. an.

¶ Glo. seq. obiicit ꝛ soluit.

c ¶ Ingrediant. quō ergo visitabunt ꝛ ꝓcurationē recipient? ꝛ sic est h̄. s. de prescrip. cū ex officij. de cēss. sopite. ꝛ. c. nup. ꝛ. j. eo. titu. romana. ꝛ. c. vlti. cū suis si. Sol. hoc non possunt: nisi in casibus ꝑmissis quorum

Nota bilia d. helie

Preses ꝓuincie pt ꝯparari archiepo ꝛ defensor ciuitatis epo.

Officiales foranei vñ dicantur

Mare. nō pt. qḋ ñ hꝫ.

vlti. de rescrip. c. pastoralis. in fi.
a ¶ Futuris. Tractus futuri tēporis rc. ff. de vsu. l. i. §. i. r de hoc. s. de procurato. auditis. in vlti. glo.
Additio Et. s. de sepul. in nostra. i. de homici. c. ij. r de senten. excō. romana §. caueant. Joan. and.
b ¶ Cōsuetudine. pscripta. s. de ɔsue. c. vlt. ad idē. s. eo. li. eo. ti. tu. c. iij. et cōcordat ad hāc lrām. j. eo. ti. vt litigātes. in fi. Jo. an.
c ¶ A quibus. Scȝ officialib⁹ r idē dic de ipsis archiepīs eadē ratione. Jo. an.
¶ Glo. se. reci. p questionē quā dupliciter soluit r remittit.
d ¶ Circa illā. Puta i vicina p̄uīcia īfra duas dietas vulgares. s. de rescrip. nōnulli: vl' legales vt. j. de p̄bē. p̄ies senti §. loca. vel dic arbitrariū r adde qd̄ dixi. s. de tēpo. ord. nullus §. episcop⁹.
e ¶ Extiterit. Scȝ archiepīs.
¶ Gl. se. reci. primo p obiec. secūdo q̄rit ar. negatiue. soluit ɔtra.
f ¶ Non attētent. Licet de iure hoc p̄nt: qr lȝ sint minores ordine: sunt maiores iurisditione ppter eos q̄rū vices gerūt. xciij. dist. c. vlti. r. xcīij. dist. c. j. de offi. de lega. sane. ij. tñ inhonestū erat: r ideo papa hoc prohibuit. Sed qd̄ si excōicet: nunqd̄ tenet? videt q̄ non: qr sufficit legislatori aliqd̄ p̄hibuisse etiā si non adijciat rē. C. de legi. nō dubiū. So. dico cū Ber. q̄ tenet: qr speciale est i his sentētijs q̄ iniuste late ligāt. xj. q. iij. c. j. de sentē. excō. sacro. puniet tñ qui hoc fecit: vt ibi.
Additio. qd̄ placet Hostiē. r Jo. mo. in antiqua glo. sed in additione mutauit. r ipse r archi. tenent cōtrarium ratione premissa. Joan. and.
g ¶ Metropolitanoꝝ. Uni de iure scriptū oēs istruūtur. xiij. dis. p̄terea. lxj. di. miramur. de re iudi. in causis
h ¶ Reuerentiā. s. de offi. delega. c. ij. eo. lib.
¶ Glosa sequens querit et soluit.
i ¶ Obsuari. Dixi de officialib⁹: qd̄ dices de delegatis ipsoꝝ archiepoꝝ? credo q̄ idē cū eadē sit rō: immo multofortī⁹: qr magis ē iurisditio officialis fauorabilis cū idē sit cōsistoriū. j. de ap. romana. j. rñso. Jo. an.
S ¶ Jcanonici. ¶ Sunt quattuor partes. fm Gar. r Joan. mo. et cleri. Primo ponit cessationis for-

Excōicatio lata ɔ epm ab officiali archiepi an valeat.

Delegat⁹ archiepi nō excōmunicat suffraganeū.

Diuisio

nō debēt aliquos constituere p citationib⁹ in futuris^a causis appellationū et inhibitionibus faciēdis. Nisi aliud remēsis ecclesia circa taliū officialiū institutionē de cōsuetudine^b obtineat spāli. A q̄bus^c etiā si de consuetudine hmōi possint in remensi prouincia constitui: inhibitiones tñ ne procedatur in causis puīsc͂h ad remēsem curiā appelletur fieri penitus inhibemus.

¶ Donec archiep̄s de facili pōt haberi officialis eius suffraganeū excōicare: suspēdere: vel interdicere nō pōt propter ordinis (melius dixisset officij) ep̄alis reuerētiā. h. d. in summa. Joannes and.

¶ Officiales autē Remēsis archiepi (q̄diu i sua p̄uincia vel circa illam^d extiterit^e) in suffraganeos interdicti: suspensionis vel excōicationis pferre snias non attentent^f.

¶ Et hocidem ab officialib⁹ alioꝝ metropolitanoꝝ^g circa ipsorū suffraganeos (quibus ob reuerētiam^h pontificalis officij deferri volum⁹ in hac parte) p̄cipimus obseruari^i.

¶ Gregorius. ix. in generali cōcilio lugdunē.

¶ Canonici q̄ a diuinis cessare possint cōsuetudine vel alio iure: si cessare volūt: cām sue cessationis exprimant in instrumēto publico vel patētibus lrīs suo vel alio auctentico sigillo munitis. et exhibeāt illud vel illas illi contra quē cessant. Hoc pretermisso vel expressa causa nō inuēta legitima: quicquid medio tpe perceperint ab ecclesia: restituant. et que percipere debēt non percipiāt et satisfaciant de iniurijs illi contra quē cessant. Causa legitima inuēta tenetur ille ad interesse canonicis: et ad certā quātitatem ecclesie superioris taxandā arbitrio. Ultimo reprobat consuetudo qua imagines sanctorum in dicta cessatione spinis r viticis supponebantur. Et statuitur contrarium facientes grauiter puniendos. Joannes and. Capitulū. ij.

S I canonici^k a diuinis cessare^l voluerint: put

mā. secundo ibi: sci turi. punit non seruātes illam. tertio ibi: si autem. punit illos contra quos canonice cessatū est. quarto ibi: ceterū improbat quendā abusum quem facientes puniri decernit. Jo. and.

¶ Casus. Canonici eccl'ie pictauen. habēt ex priuilegio vl' ɔsuetudine q̄ cū aliquis eos offendit vel occupat res ecclesie possūt cessare a diuinis donec sit eis satisfactum. Accidit q̄ quidam offendit vnum ex canonicis vel aliqd̄ delictū cōmisit ppter qd̄ possunt ipsi canonici cessare a diuinis. Queritur quā formam tenēatur ipi obseruare? Rñdet q̄ in scriptis in instrumēto publico vel lrīs sigillatis sigillo auctētico debēt ïserere cām sue cessationis r notificare delinquēti q̄ propter illam cām intendunt cessare a diuis. Quid si ipsi non obseruāt istam formaȝ? Rñdet q̄ ipsi punient: qr nō percipient fruct⁹ suaꝝ prebendaꝝ: r si pcipiant tenent restituere et satisfacere de iniurijs illi in odiū cuius cessabāt. Postea reprobatur quedam cōsuetudo: quia si delinquens non curabat de cessatione: ipsi canonici remouebant imagines a suis locis: r ponebāt inter spinas vel viticas: papa mandat q̄ ista cōsuetudo est irrationabilis quia est dedecus dei r sanctorum [diuini cultus.] Ista emēda debet applicari ad augmentum diuini cultus et non est applicanda episcopo.

¶ Glosa sequens ponit opi. quā reprobat.
k ¶ Canonici. Seculares. nō enim in regularibus locum habet hec cōstitutio fm Guil. quod est falsum. j. c. q̄uis. in prin. r dic canonici r capitulū: quia pauci hoc non possent facere. s. de his que fi. a maio. parte capituli quesiuit.
¶ Glosa seq. reci. per. q. an sit interdicta ecclesia.
l ¶ Cessare. De ista cessatione dicitur. s. c. irrefragabili §. ceterum. nec medio tempore dicitur talis ecclesia interdicta: sed suspēdunt isti organa sua: vnde tali cessatione durante: potest ibi episcopus et alij celebrare sine irregularitatis pena (j.) vt in predicto §. ceterum. quod non esset si esset interdicta. de cleric.

Casus in alis dñi hec lrē.

Cessatio a diuinis non hȝ vim interdicti.

to simul procedit ille eni impeditus postea veniens et cu alio voles pcedere admittet. [Addi.] Ut no. s. eo. qm abbas. in glo. ij. z c. coram. in glo. pe. Jo. and.

a ¶ De eode. Sic in pluribus procuratoribus datis insolidu. ff. de pcu. l. pluribus. ff. mada. l. creditor ¶ duobus. s. de procura. no inui lite. j. eo. lib. eo. ti tu. si duo. als sequi posset pplexitas: si quilibet per se procedere vellet: qz eodem forte tepore ad diuersa loca citarent. s. de rescrip. c. vlti. ibi:

re de eode[a]: nisi vel infirmitate vel alia iusta ca illu[b] pstringeret impediri: aut si nollet vel maliciose in eo procedere recusaret[c]. ¶ Jurisditione pro ppetuata madatore viuente per vnum (eo casu q[d] potest) z

vnus excoicaret: alter absolueret. de rescrip. si contingat. z sic se impedirent: sicut duo vsufructuarij. ff. de vsufruct. l. quoties. z necesse esset ad superiore haberecursum. s. eo. c. ij. z sic cotra iura supflius fatigarentur laborib[9]. tutior ergo et melior fuit hec interpretatio vt res valeret z non periret. s. de verbo. signifi. abbate. ad ide. ff. de admini. tuto. l. decreto. ad fi.

b ¶ Illum. s. inchoantem.

¶ Glo. seq. ponit vnam differetiam ad procuratores z duas conuenientias.

Sb delegat[9] a collega pocupate iurisditione p ferat alteri college

c ¶ Recusaret. Tuc ergo poterunt alius vel alij pcedere. no sic in procuratorib[9] datis insolidu: qz vno occupate et postea impedito alij no possunt pcedere: nisi dictu fuisset in costitutione q no fieret melior conditio occupantis. j. de procu. si duo. Et qd dixi de delegato impedito collegam hoc casu procedere posse: verum intelligo nisi ille qui inchoauit subdelegatu daret. Arg. predic. decre. si duo. Puto etia q cu collega pter impedimentu inchoatis pcedit: ipse inchoans cessante impedimeto suo causaz resumere no poterit: nisi z ille impediret vel pcedere nollet: ad instar eius qd de procuratore diximus in predic. decre. si duo.

¶ Glo. seq. soluit questione qua solutione multipliciter probat. ponit opi. contraria qua reprobat.

d ¶ Quo potest. Ut qz scriptu erat: cu clausula q si non oes: z collega etia actu perpetuationis impedit[9] non poterat interesse: vel scriptu erat cu clausula vos vel alter. Et patet p hanc littera q si iudex pcesserat cu non posset p illu actu no sit ppetuata iurisditio. Un p hanc lfam. z p decret. prudentia. terminaui questionem de delegato dato in die vel sub coditione: q forte voletibus partibus ante diem vel coditionem fuerat vsus iurisditione. deinde mortuus fuerat delegas an per illum actu ppetuata esset iurisditio. Nonne iurisditio vni sub coditione mandat p clausula q si ambo et si antecp conditio supueniat pcedit: nichil reputatur egisse. s. eo. prudetia. in prin. Ergo si ille actus ht p nullo non est ppetuata iurisditio: z sic ppetuatione inducere no poterit. vnde satis est ibi casus. Item ex coditionali demadatione nondu est attributa iurisditio: sed spes iurisditionis. sicut ex coditionali obligatione sola spes est debitu iri. insti. de pbo. obliga. ¶ ex conditionali. ergo qd ante coditionem fecit vt priuatus fecit: non vt iudex. Item si prorogatur iurisditio post tempus requiritur q actor reus z iudex consentiant. ff. de iudi. l. ij. z facit qd no. s. eo. p. z. g. in princi. vlti. glo. z qd recitatur. s. eo. de causis. ita arguendo de posteriore ad prius in preuentione requiritur consensus iudicis: sed iste iudex no erat coditione vel die non veniete: vt dixi. Sicut statuliber que agit medio

Juris ditio an ppetuet p actum nulluz.

tepore facit vt seruus no vt liber. ff. de statuliberis. l. statuliberum. Item video q terminus hominis non preuenit. s. de ap. oblate. et forma mandati exacta diligentia seruanda est: ita q ei renunciare no potest. j. de preben. cui de non. Item pendente dilatione iudicis officiu quiescit. s. de appel. significantibus C. de dilatio. si ue pars. ad que stionem bene facit. ff. de verbo. obliga. cu filius ff. de conditio. z demostra. l. multum. ff. de codi. inde. l. sub coditione.

iudicib[9] delegatis: ppetuata intelligit q ad oes. [I]dem.

¶ Executor super gratia facta datus a papa: mortuo papa etiam re integra gratiam exequit. Jo. and. ¶. ix.

Si sup gratia cuicp ab

Item bene facit. j. de spon. c. vno. nam vides ibi q sponsalia nulla inducunt publice honestatis iusticiam: z tamen sponsalia conditionalia non: quia ante conditionem cosensum no habent. a simili dica adhuc minus esse de iurisditione sub conditione delata ante conditionem qp in alias nulla. verum est tamen qd hostie. no. s. eo. licet ad perpetuatione iurisditionis non requiritur q ille actus de iure teneat: qd non est verum: precipue in casu nostro: cum non possit perpetuari quod nodum est: sicut nec renasci quod nodum est natum. de consecra. distin. iiij. qui in maternis. nec relabi qui nondum est lapsus. j. de heret. accusatus.

[Additio.] Facit qd no. in spe. de cita. ¶. j. ver. sed pone papa. vbi dicit Guil. pronunciatum per papam q ille cui mandatur q Titium moneat vt infra decem dies dimittat beneficiu. alias citet illum ad curiam: si simul moneat z citet non valet citatio. z facit qd no. in cle. attendetes. in glo. pe. de sta. regu. et vide quod dixi. s. eo. lib. de elec. commissa. j. rn. Et faciunt hec ad formam illam moneatis: z si necesse fuerit per censuram zc. Joan. and.

Si super. ¶ Ponit dictu quod primo probat per regulam. scdo per euitationem absurditatis. secunda ibi: ne gratiam. Et declarat hec costitutio que not. Gof. z hosti. de rescrip. constitutus. in prin. z hostien. s. eo. qm. z. c. licet. Jo. and.

diuisio

Dicit qd declarat.

¶ Casus. Papa contulit michi canonicatum in ecclesia Pictaueu. qz creauit me canonicu ecclesie Picta. z mandauit canonicis vt de facto me installarent et ponerent me in possessione canonicatus: prebendacp michi assignaret si qua vacaret: alioquin proximo vacaturam: z dedit michi executore ad compellendu canonicos: antecp me[9] executor exequeretur madatu/ papa mortuus est. postea in contumacia canonicop implorauit officiu mei executoris: vt exequeretur madatum. pro parte canonicop fuit ei oppositu q potestas ipsius executoris expirauerat per mortem pape. ego dico contrarium: qz mea gratia no expirauerat: z executio est accessoria ad gratia. Consultus papa respodet q executor poterit facere executionem: licet papa mandans sit mortuus. et hoc propter rationem tertius: qz executio est accessoria ad gratiam tamcp factam: ideo secus: si gratia non esset tamcp facta sed facienda: tunc eni executor mortuo papa non posset vti sua executione: si res sit integra z no inceperit vti sua iurisditione ca. sicut. j. de preben. ¶ Nota primo q papa potest alicui conferre canonicatu sine prebenda: z sic canonia potest esse sine prebeda: tamen non debet e sse diu. et tame prebenda potest esse sine canonia: vt in notabilibus ecclesijs paruuli habet vna prebenda

Casus i alio dni hes lye.

Notabilia dni hes lye.

Laic⁹ pōt eē pben-datus.

nō tñ ꝑ hoc sunt canonici: et laic⁹ pōt eē prebendatus in eccl'ia: non tñ ꝑ hoc est canonicus. de hoc in.c.cum m. de cōsti. in anti. ¶ Nota ꝙ si papa postꝙ michi cōtulerit canonicatū mādat canonicis vt me inducerent in possessionē actualē ⁊ pbendā si qua vacaret michi cōferrēt: aliodn primo vacaturā datis ad hoc certis executoribus: ⁊ accidit ꝙ papa morit̄ anteꝙ executor in negocio ꝓcesserit: non propter hoc expirauit potestas executoris ꝓpt̄ rationē textus. ¶ Nota insup id ad qd allegatur p̄sens ca. ꝙ si defuerit creat⁹ canonic⁹ ꝑ papā: mortuo papa non expirat creatio canonicatus: sic per mortē pape non expirāt grē per

Papa grē stati post ꝯfirmationem suā reuocat grās sui p̄decessoris.

cum ad bñficia concesse. Tñ papa in crastinū sue confirmationis consueuit reuocare oēs grās per suū predecessorem concessas: ne detur materia captādi mortem. sed tñ qꝛ statim tot vel plures gratias ꝯfert papa. successor videt̄ ꝙ illa non sit sufficiens ratio reuocandi grās: ideo dicit Panor. ꝙ vera ratio est vt ro. pon. extorqueat pecunias de nouo.

apo. sede facta[a] executores fuerint deputati: equum esse cēsem⁹: vt sicut ipsa grā (lꝫ nōdū sit in ei⁹ executiōe ꝓcessū) morte nō perimit̄ cōcedētis sic nec etiā re integra perimatur executoribus data ptās quam[b] veluti gratie predicte accessoriā: naturā seq̄ ꝯgruit principalis[c]. ¶ Ne gratiā eādem vel reddi quandoꝗ omnino inutilē[d] vel ipsi⁹ effectū in tp̄s lōgius[e] (cū illius dispēdio cui facta extitit) differri cōtingat. Idē. ¶ Duos casus ponit qbus de subdelega

¶ Glosa seq. soluit contrarium ⁊ remittit.

a ¶ Facta. Istud est qd soluit contra. de decre. ꝭ. de preben. si cui. vt ibi dixi. in vlt. glo. Additio. Idē Jo. an. mo. ⁊ Archi. qui alle. facili⁹ impediri faciendum ꝙ tolli iam factum. xv. q. j. §. vlti. de iniciur. quemadmodum. Jo. an.

b ¶ Quam. s. potestatem datam executorib⁹ super ipsa gratia sic facta.

¶ Glosa seq. alleg. concor. obijcit ⁊ soluit.

Executores grē dicūt̄ delegati.

c ¶ Principalis. Ad idem ꝭ. de reg. iur. accessorium cum suis cōcor. hui⁹ contrariū videbat̄: qꝛ iura inducta. ꝭ. co. indistincte dicebant potestatē delegati perire re integra morte mādatoris. ꝭ. co. relatū. gratū. licet. cū si. sed executor habet delegatā. qd pꝫ: qꝛ tractatus ipsorū ponit̄ sub isto titulo: vt dixi. ꝭ. de rescrip. tibi qui. ergo eorū ptās expirare videbat̄. Et non ob. si dicatur illud rescriptū esse executoriū gratie: qꝛ si rescripta q̄ cause cognitionē cōmittunt pereunt re integra morte cōmittentis: multo fortius videbat̄ in executorijs grarū: cū facili⁹ via extraordinaria ꝙ via iuris cōis tolli debeat. Et si dicat̄ ꝙ grā posset esse inutilis: recurretur ad ordinariū: sicut in casu. ꝭ. de preben. si clericus. §. verū. sed ꝯtrarium est verū ⁊ rō sequit̄. Additio. In auē. de re. ec. non alie. §. qꝛ vo verisimile. col. ij. Jo. mo. Ad idē. C. ad velł. antique. ij. rñso. ff. de testa. mili. l. eius militis. §. j. Jo. an.

d ¶ Inutilē. Puta qꝛ grām habebat contra ordinarium: ⁊ nouos executores non impetrat.

e ¶ Longius. Quia necesse habet adire papam ꝓ consequenda iusticia: vel pro nouis executoribus impetrandis.

Diuisio

Si is cui. ¶ Ponit dictum cuius causam interse-

rit ibi: ne absolutionem. Joan. an.

Additio dñi helye.

¶ Presupponendum primo ꝙ cum appellatur a subdelegato pape est appellandum ad subdelegantem quando non subdelegauit in totum. fallit in casu huius capituli. ¶ Casus. Papa causam moueri sperātam iter te ⁊ me dlegauit alicui puta decano Pictauen. q̄ subdelegauit aliquē reseruando sibi sententiam. subdelegatus incepit cognoscē de causa. tractu tēporis subdelegās fuit excommunicat⁹ ex aliqua causa rationabili: vl' ē mortu⁹. postea subdelegatus tulit sententiam contra te: tu vis appellare: querit̄ ad quem est appellandum? Respōdet ꝙ in hoc casu quando subdelegans est mortuus / est appellandum ad papam primum delegantem omisso medio.

to non in totū appellatur ad primū delegantē. s. cum delegatus excommunicatus vel mortuus est. Alios casus ponit. ꝭ. eo. si a subdelegato. Joannes andree. Capitulū. x.

Si is cui causa (licet proprio noīe non expres-so[f]) a sede fuerat apostolica delegata subdelegauerit nō in totum[g] vices suas alicui: a subdelegato hmōi si delegatū ip̄m excōicari[h] aut de medio[i] tolli contingat: impedimento tali durante[k] ad sedem ip̄am (Ne absolutionem

¶ Nota ꝙ delegatus pape potest subdelegare in totum nichil sibi reseruādo de iurisditione. vel nō in totum: sed reseruando sibi sentētiam vel executionem. In primo casu non potest reuocare subdelegationē: nisi re existente integra. Item est appellandum tunc ad papam: ⁊ non ad ipsum subdelegantem. In secundo vero casu qñ nō subdelegauit in totū: sꝫ aliqd sibi retinuit: pōt ꝯmissionem suam reuocare: etiam re nō existente integra. Itē appellat̄ ad ip̄m subdelegantē et non ad papam: nisi in casu huius capituli qñ delegatus est excōicatus vel mortuus.

Notabilia.

f ¶ Non expsso. al's non erat dubitatio. si enim nomen fuisset expressum successor nō succederet in delegatione. ꝭ. eo. qm̄ abbas. Additio que cū ista ꝑ §. iūgi debuisset. Joan. an.

g ¶ Non in totum. q. d. qꝛ al's non eēt dubitatio. Si enim delegatus subdelegaret in totum: indistincte appellaret̄ ad primū delegantē. ꝭ. eo. sup questionū. Sed qñ aliquid reseruat appellari debet ad ip̄m delegatū subdelegantem: vt ibi. ⁊ ꝭ. eo. si delegatus. Additio. Et qd ibi dixi post Hostien. sup. j. glo. hic ponit Archidi. s. qñ scribit̄ dignitati successor cognoscit: etiā si p̄decessori qui erat tpe date rescriptū presentatum non fuerit. Joan. an. Additio. j. Quo ad secūdū membrum. Jo. an.

Excōicat⁹ minori excōicatōne pōt iurisditionem exercē.

h ¶ Excōicari. maiori excommunicatione. minori enim excommunicatus bene exercet ea q̄ sunt iurisditionis. ꝭ. de cle. excō. mini. si celebrat.

i ¶ De medio. i. de hoc mundo. qd quare dicat̄ medium vide. xxiij. q. iiij. hec aūt vita.

¶ Glosa seq. primo. arg. a contrario. secundo questionem soluit et ponit opi. contrariam. tertio arguit ad aliam questionem.

Appellatio alternatiua an valeat

k ¶ Durante. No. qꝛ sublato īpedimēto. i. illo absoluto vel ꝯfirmato successore / ad primū delegantē appellari nō dꝫ. Et si dubitaret̄ an ipse subdelegat⁹ eēt absolut⁹ credo ꝙ teneret appellatio alternatiua ꝓpt̄

pbabile dubiū.(i) Ad hoc. ex. eo. li. de postu. c. vno. sicut etiā pter dubitationē probabilē format actor li bellū alternatiuū. ff. quo. legat. l. j. §. qui autē. al's nō credo maxime fm canones q licea alternatiue appellare: ne liceat vagari. rc. ex. eo. li. de elec. vt qs duas. ad idē bñ facit. eo. ti. c. ij. vbi nō tenēt vota alternatiua. fz canones dixi: qz fm leges nō appellatur ad iperatorē omisso medio. r si appellarē: iperator remittit ad eū ad quē dōbuerat appellari. ff. de appell. l. ipatores. vnde si appellet ad impatorē vel ad psidē: tenere posset appellatio ad psidem pdicta ratiōe. sed fm nos appellari pōt ad papā omisso medio. ex. de app. dilecti. vlti. et ad legatū. ex. de offi. lega. c. j. vñ si appellās de epo dicat. appello ad archiepm vel ad papam: non puto appellationem tenere nisi alterū eligat infra id tempus infra qd poterat appellari. arg. ex. d postu. c. j. §. fi. ne cum discrimine appellati liceat sic vagari. ff. de iniu. l. ptor. lz. Guil. foueat ptrariū in spe. de ap. §. nūc tractem9. ver. sed pone aliqs. et ver. qd si dicat. Bñ autē facit hec decre. r illa. j. c. si a subdelegato. ad questionē no. ex. de fo. ppe. si quis contra clericū. in glo. ij. scilz ad quem appelletur de delegato epi recusati. Et dicebāt Vin. et Tan. q appellari potest ad archiepm: nō ob. decre. dilecti. cū hic iam p recusationē sublatū sit mediū. p quib9 in argu. faciunt ista iura. Additio. j. Idem si dubitatur an subdelegauerit totum vel partem r stat per iudicem vl' aduersarium q certificari non potest. Joan. an.

Appellatio an possit iterponi omisso medio.

vl' successorē expectādo illi9 pudicari litigātib9 vl' causa pl9 debito progari[a] valeat) volumus appellari. I dem.

Ab arbitris iuris appellatur ad papā. Jo. an. Ca. xj.

Ab arbitris qui fm formā iuris[b] vt de ppositā cōtra iudicē[c] suspitiōis cā cognoscant: vel q cū de reuocatiōe ambigit lrāz iudicib9 nequecūtib9 in vnā sniam concordare[d]: ad cōcertationem hmōi sopiendā a ptib9 eligūtur: est(si grauauerint[e]) ad sedem apo. appellādū[f]. I dē.

Executor dat9 a papa vt puideat psone subdelegare si detur vt prouideat ecclesie nō expssa psona: nō subdelegat: nisi habeat speciale mandatum. r causam reddit. Joannes an. Cap. xij.

Is cui ab apostolica

a Prorogari. Circa qs debēt iudices prouidere. ex. de dolo. r contu. finē. j. de offi. ordi. vt litigantes.

Dicit qd approbat

Ab arbitris. Nō diuidit: qz tota littera vno cōstructu claudit. Do. Approbat qs no. Ber. ex. e. suspitionis. circa prin. in glo. r Guil. in Spe. de appella. §. nunc tractemus. ver. sed ad quem.

Casus lrālis d. helie

Casus. Causam que inter te r me mouebatur: vel moueri sperabat papa ad mei instantiā delegauit archidiacono Picta. tu voluisti recusare iudicem: qz inimicus tuus capitalis. fuerunt electi arbitri ad cognoscendum de ista causa suspitionis: r tulerunt suā sententiā interlocutoriam vl' diffinitiuā (qz istud caplm habet locū etiam si arbitri assignauerunt terminum nimis arctum) ab ista sententia interlocutoria vl' diffinitiua appellauisti. queritur ad quem debes appellare. vtrū ad iudicē recusatū possis appellare. Respōdet q non: nam cum sit suspectus in causa principali esset similiter suspectus in causa appellationis: sz est appellādum ad papam. Sed quid sanctissime pater habemus in cap. pastoralis. de rescrip. in an. q quando sunt plures r diuersi iudices impetrati: si dubitet vtrum prima commissio reuocetur: vel quod dicitur ibi q si iudices nolint deferre debent inter se conuenire: qui si non possunt conuenire: debēt eligere arbitros ad sopiendum illam questionē an prima cōmissio fuerit reuocata vel non. Sed queritur isti arbitri tulerunt suam sententiam: ad quem erit appellandū vtrum appelletur ad ipos iudices? Respondet q nō sed est appellandum ad papam.

Glosa seq. rationem reddit.

b Iuris. Ubi sunt iura videbis. J. et ista est ratio quare dz appellari ad papam: qz cū isti arbitri fm iuris formā sint electi: ad ipsum ius a q potestatē hñt oportet appellari: et sic ad papā qui ē lex animata in terris. Additio. In auten. de cōsul. ad finē. coll. iiij. Jo. an.

Papa est lex alata i terris

c Judicem. Delegatū pape ex. eo. suspitiōis qs intellige. vt ex. eo. si contra vnum. r idem si recusetur ordinari9. ex. de appel. cum speciali.

d Concordare. Nec sibijnuicem deferētibus. ex. de rescrip. pastoralis. in prin.

e Grauauerit. Siue in snia: puta qz iniq pnūciāt illū suspectū: qz suspect9 pbatus nō est vel econuerso vel ante sniam: puta nimis breuē dilationē dando. ex. de dila. ca. j. qs est iporum officiū. ex. eo. suspitionis.

Glosa seq. obijcit r soluit. casum addit. solutionem per simile fortificat.

Appellari an possit a snia arbitroz

f Appellādū. Contra. C. de arbi. l. j. r. ij. q. vj. a iudicib9. in quibus dicit q non appellatur ab arbitris. Solu. sunt quidā arbitri qui cōpromissarij vocant: et volūtate adeunt: et ab istis non appellatur. (j) Et sic loquunt contraria. Sunt alij qui de necessitate iuris habent assumi: de quib9 loquit hec decre. r a talibus bene appellatur vt hic. et sic etiam posset intelligi lex illa. C. de iudicijs. l. vlti. Et hac ratione puto hanc decre. locum habere in arbitris electis ad audiendam causam quam mouet episcopus cōtra suum subditū: cum etiam in illo casu de necessitate eligantur arbitri. rj. q. iij. si clericus. r de hoc. ex. de offi. ordi. irrefragabili. in glo. penul. sic etiā magis fauet lex ei qui necessariam satisdationem prestare debet q ei qui voluntariam: quia primum si ibi satisdare non pōt: alio loco satisdare permittit: secundum non. ff. qui satisdare cog. l. si fideiussor. ad idem. C. de rebus credi. generaliter. in fine. j. respōso. Additio. j. Supplicari tamē potest. ex. de arbi. nō sine. r no. ij. q. vj. §. q de arbitris in si. penul. glo. Archi.

Arbitri sunt eligens in cā quam mouet epo cōtra sub ditum.

Is cui. Sunt due partes. Secunda ibi: sed si. Que facit tria. Primo ponit dictum. secūdo rationem interserit ibi: quia circa. Tertio ibi: nisi. excepit. Jo. an. Sumpta fuit de extrauagāti q incipiebat quesiuit a nobis. Et declarat ista decre. r sequens decretalem vlti. ex. eo. ti. §. is autem. Additio. Et approbat quod ibi dixit Pe. de sam. r reprobat quod ibi dixit Inno. in glo. fi. qui distinxit an dicatur puideas vel exequaris: r tūc non committit. An prouideri facias vel compellas: et tunc cōmittit. Casus. Papa mādauit epo Pictauen. vt pnideret psone idonee de tali pbenda que vacabat: qz forte vacauit in curia: et papa non habebat noticiā psonarū hui9 patrie: verū tal executor sic dputat9 a papa possit vices suas comit

diuisio

Dicit vñ sumpta r qd declarat.

tere alij? Respōdet ꝙ nō: nisi papa daret sibi specialē ptātem vt ꝓuideret ꝑ se vel ꝑ aliū. c. vlt. eo. ti. in anti. Sed qd si papa mādauit vt ꝰ se illa p̄bēda ꝓuideret certe ꝑsone: puta ticio: vtrū possit subdelegare? Rñ= det ꝙ sic. nā tūc nō est electa industria ꝑsone: ideo pōt alij cōmittere. se cus est i p̄mo ca su cū est electa industria ꝑsone circa ꝑsonam eli gēdā: tūc eīn nō pōt alij cōmittē: nisi ad hoc ha= beat specialē po testatē a roma. pōti. vt dicto. c. pallega. ¶ No= ta primo ꝙ cum papa mādat ali cui vt ipse ꝓui= deat de tali bñfi cio certe ꝑsone: puta Ticio. nō videt electa industria ꝑsone. ¶ Nota insuꝑ ꝙ in eligēda ꝑsona idonea magnū periculū ver sat: et ideo talis executor cui mandat vt eligat ꝑsonā idoneā nō pōt subdelegare: q: idustria ei⁹ est electa. ¶ Nota hic glo. notabilē que limitat iura dicētia ꝙ delegatus ali⁹ a principe nō pōt subdelegare. verum est nisi detur sibi potestas specialis subdelegandi. nā delegans dando ptātem subdelegandi videtur ipse= met delegans subdelegare: sicut etiā dñs dando pro= curatori suo facultatē substituendi: ꝛ procurator sub= stituit videtur ipsemet dominus substituere.

Nota= bilia.

a ¶ Ab apo. se. spāle eīn est delegati a p̄ncipe ꝙ sub delegare pt. C. de iud. a iudice. ꝫ. eo. pastoral. ꝛ. c. vlt.

b ¶ Prouisio. Etiā si cōmittat ei ꝙ inqrat de illi⁹ vi ta ꝛ ꝯuersatiōe. vt i cle. eo. ti. iudices. [illegible] Et hoc est qd dicit Jo. mo. ita Fuari i forma pauperꝝ. Jo. an.

c ¶ Prouincia. Ergo nō reqrim⁹ ꝙ bñficiū sit certū sufficit ꝙ sit certa ꝑsona lꝫ incertū bñficiū vt subdele= gare possit in hoc casu nō hꝫ locū decre. vlt. ꝫ. eo. titu.

d ¶ Nō pōt. Et sic intelligat. ꝫ. e. c. vlti. §. vlt. is eīn cui⁹ industria eligit nō subdelegat: ꝛ ibi plene ꝰ hoc. ¶ Glo. se. alle. vnā concor. ꝛ ꝑ illā ꝛ istā questionē sol= uit: ad quā solutionē induxit. x. decre. ꝛ duas. ll.

e ¶ Per alium. Ergo qd de iure cōi nō pōt ex ptāte cōmissionis poterit. ad idē. j. c. vlti. §. vices. Et faciūt hec ad questionem quam disputaui: an delegatus ab alio ꝙ a principe habēs speciale mādatū subdelegan di: subdelegare possit. Et credo ꝙ sic q: sicut isti non habēt a lege ꝙ subdelegare possint: tñ si ad hoc habe rēt speciale / hoc possent. sic dicā ꝙ lꝫ delegat⁹ ab alio ꝙ a principe nō habeat hoc a lege: ꝛ sic loquūtur con= traria. tñ si habet hoc ab hoīe subdelegare poterit. Ad hoc optime fa. j. de ꝓcu. c. j. li. vī. so. vbi procurator ad iudicia ante lit. cōtest. nō substituit ex potestate le gis nisi esset datus in rē suā: tñ si habet speciale man datū substituere pōt. ad idē eo. titu. c. vlti. vbi ꝓcura tor dat⁹ ad matrimoniū ꝯhendum nō substituit: nisi habeat speciale: ꝛ cōpromissarius datus ad eligendū nō eligit vnū nomine suo: et aliū noīe dñi ex potestate legis: tñ si habet speciale: hoc potest ex potestate ho minis. ꝫ. eo. lib. de electio. c. pe. §. porro. ad hoc etiā fa cit. j. ti. ꝓxi. c. j. ꝛ. ꝫ. ti. ꝓxi. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ. j. de reg. iur. qui ꝑ aliū. et in regula. pōt quis. Stabo igitur regule cū ꝯtrariū nō reperiā. Et dicit lex ꝙ non refert an ipse ordo decurionū elegerit: an is cui ordo ipsuꝫ negociū dedit

Dele= gat⁹ ab inferio re a p̄n cipe ha bēs spe ciale mādatū sub= delegā di: sub= delega re pōt.

sede[a] cōmittit certe ꝑsone ꝓ= uisio[b] de bñficio i certa eccle= sia diocesi vel ꝓuincia[c] facien da: pōt alij cōmittere licite vi ces suas. ¶ Sed si (nō expres sa certa persona) cōmittat ei= dē: vt alicui ꝑsone idonee de certa ecclia vel beneficio de= beat ꝓuidere. (Q: circa eligē dam ꝑsonā ei⁹ industria tunc videt electa) ꝓuisionē sibi cō missam alteri demādare non pōt[d]. ¶ Nisi forma cōmissio= nis habeat: vt ꝑ se vel ꝑ aliū[e] id valeat expedire. Idem.

¶ Is cui aliquid certo loco expediēdum committitur: et iusta causa illud expedire po= terit extra locum. hoc dicit. Joan. and. Capitulum. xiij.

Statuim⁹ vt is ꝑ quem ab apostolica[f] sede cer

ff. qd cuiusꝗ vniuer. no. l. itē coꝝ. §. si decuriones. ad hoc etiā facit. ꝫ. de rescrip. cū aliqbus. ꝛ. j. de p̄ben. hi qui. j. rū. insti. de attil. tuto. §. sed qd iure veteri.

Statuimus. ¶ Primo ponit speciale statutū cū sua causa. Scdo illud generaliter ꝓrogat ꝛ cām reddit ibi: idem Jo. an. Et nota ꝙ dicit statui= mus qsi innuat ꝙ ante hanc de= creta. ex quo cō= missum erat ex= pediēdū in loco: extra locū expe= diri nō poterat. vt forma mādati diligenter ser uaret. j. de pre= ben. cui de non. sit ergo hoc de iure nouo.

diuisio

Soluit dubiū,

[illegible] Et per hoc patet falsam ēe opi. Vincē. quā vide. ꝫ. de re iu= di. cum. J. et A. sup̄ ꝟ. ad ecclesiā. quā etiā hic repro= bat Archidia. qui dixerat valere processum factū per delegatū ex quo nō opponebatur exceptio. Jo. and.

¶ Pro intellectu hui⁹ capituli p̄supponendū est ꝙ mandatarius teneatur fines mādati obseruare diligē ter: ita ꝙ si fines sui mandati excedat: non valet ideo ꝙ excessit fines mandati. Secundo presupponēdum ꝙ inquisitor a sede apostolica deputatus ad inquiren= dum excessus dicitur delegat⁹. Tertio est presuppo= nendum ꝙ delegatus in certo loco nō potest cognosce re extra illū locum. c. statutum. ꝫ. de rescrip.

Presup positio dñi he= lye.

¶ [illegible] Peruenit ad noticiā pape ꝙ in monasterio sancti Cypriani picta. erat magna dissolutio tam in capite ꝙ in membris. mandauit papa Archidiacono Picta. vt ad dictū monasteriū accedēs inquireret de dictis excessib⁹ tā in capite ꝙ in mēbris: ꝛ inquisitiōe facta totū ꝓcessum remitteret ad papā. Archidiaco= nus delegatus timet ꝙ monachi eum male tractent. Querit vtrū inqsitor deputatus ad certū locū / possit locū mutare ad faciendū inqsitionē fm ꝙ fuit sibi mā datū? Videt ꝙ nō ꝑ. c. statutū / alle. Hoc tñ nō obstāte rñdet ꝓ. pōti. in ꝯtrariū. videlꝫ ꝙ inqsitor deputatus ad certum locū si subsit cā rōnabilis poterit locū muta= re. ꝛ illud. c. statutū intelligit qñ non subest rōnabilis cā: ꝛ hoc ne monachi reportēt lucrū ex suo dolo. nā ne cessitas non hꝫ legē. c. consiliū. de obserua. ieiu. in an.

Casus lītalis dñi he= lye.

¶ Nota primo ex isto textu ꝙ delegat⁹ a sede ap̄lica deputatus (Idē in delegato a quocūꝗ alio cui est in iunctum vt mādatum certo loco exequatur) tenetur exequi in loco assignato nisi subsit iusta causa: vt hic. ¶ Nota insuꝑ ꝙ nō solū iudex ordinarius pōt muta= re locū suoꝝ maioꝝ. l. vt si ꝓponis. C. quō ꝛ qñ iudex. sed hoc etiam pōt facere iudex delegatus cū iusta cau sa: nec in hoc requirit cōsensus partiū: sed si nō subsit iusta cā. non pōt sine consensu partiū. sed de consensu partiū pōt ꝓrogari iurisditio. ca. statutū. de rescript. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ si papa mandauit vt delegatus ali quā inquisitionē certo loco faciat: si executor timeat potentiā illi⁹ cōtra quē est faciēda inquisitio: poterit aliū locum idoneū assignare. nec poterit excipi cōtra delegatū ꝙ ꝓcedit extra locū sibi deputatum.

Nota= bilia.

¶ Glo. seq. querit. soluit. arg. pro. soluit cōtrarium.

f ¶ Apostolica sede. Quid si ab inferiori ordinario fiat talis cōmissio cū eadem sit ratio? satis videretur

Dele= gat⁹ ab:

feriori a papa vt aliquid exequatur in certo loco si non pōt exequi in illo loco nō pōt alio loco exequi absq3 nouo mādato.

idē ius.ff.de legi.nō olim.§.de transla.inter corpalia. Sed cōtrariū puto (j) vt istud verbū aliqd operetur. ad hoc.§.de deci.ad audientiā.z.§.de puiule. si papa nec est eadē ratio: q2 nō sic de facili de delegato pape per vniuersum orbē recurrit ad papam: sicut ad ordinariū de puincia vel dioecesi sua pōt recurri. Hinc est etiam q licet delegat⁹ pape recuset coram arbitris: q2 ibi difficile esset recurrere ad papam: delegatus ordinariū non: sed recusatur coram ordinario. §. eod. si contra vnū ✠. cū aute. si igitur delegatus ordinariū in loco exequi non potest insinuet ordinario: q̄ sup hoc sua deliberatione prouideat vel expresse cōmittēdo eidē q extra locū statutum id possit vel alio mō.

to loco inquisitio fieri: vel qcqd aliud[a] expediri mandat: si pter potentiam vel maliciā illi⁹ contra quē[b] inquiri dz siue pcedi: seu fautorū eiusdē: nō possit hoc exeq eo loco secure[c] (ne ipse cōmodū ex dolo vel fraude reportet) ad id exequēdū locū aliū eligat idoneū z securū. Idē faciat si alia rōnabilis cā[d] subsit pp quā in loco decreto perfici nequeat cōmode[e] qd mādatur: ne tali pretextu impediri contingat mandatum apostolicum vel differri[f]. Idem.

Qn̄ a subdelegato nō in totū appellatur: q2 nō admittit exceptionem: p quā denegat etiā delegatum hr̄e iurisditionē: ad primū delegātē appellabit. h.d. Jo.an. Capi.xiiij.

Si a subdelegato cui delegat⁹ nō in totū[g] cōmiserat vices suas ex eo fuerit appellandū: q2 exceptionem corā se propositā q antequā p pcessum vel p ipm delegatū in aliq pcessum[h] fuisset delegās viā fuerat vniuerse carnis ingressus admittere recusauit: non ad delegatū (cū iurisditionē negetur habere) sed ad delegantē potius appellari debebit. Idem fiet[i] in alijs casibus[k] in quibus delegatus iurisditionem habere negatur.

Additio. Idē Archidia. per eandē rationē. Jo.and.

a Aliud. Puta pronunciatio/monitio/denunciatio: vel his similia.

b Illius contra quem. idem si pp̄ter aliam iustā causam. vt dicitur in fi.

Iudicij loc⁹ sit tutus z honestus.

c Secure. Locus ergo nō solū debet esse securus partibus. §. de ap. ex parte. j. sed etiā iudici vel inquisitori: vt hic. debet etiā esse idoneus. q2 nō in taberna vel in loco inhonesto expediri id debet. vt hic.

d Causa. etiam sine dolo z fraude eius cōtra quē id imminet expediendum. Jo.an.

e Cōmode. xxij. qō. ij. faciat. ff. de vbo. sig. nepos proculo.

f Differri. Prouideri igitur debet nō solū ne impediatur in totū: sed etiā ne nimiū differatur. z cōcor. §. co. si super gratia. in fi. Joan. and.

diuisio

Si a subdelegato. Ponit statutū qd scdo prorogat ibi: idē. tertio cām reddit ibi: alias. Jo. and.

Additio dñi helye.

Presupponendū q cū delegat⁹ pape cām subdelegauit nō in totū: si appellet a subdelegato appellādū est ad delegatū subdelegātē. fallit in casu hic expsso.

Casus lr̄alis dñi helye.

Impetraui cōtra te delegatū cui mandatū fuit in cōmuni forma: vt vocatis vocandis qd iustum esset decerneret: delegat⁹ iste q2 isti cause examināde nō poterat cōmode vacare. quēdā subdelegauit: non in totū sed reseruata sibi sentētia vel executione. accidit q corā isto subdelegato feci te conuenire. in termino assignato cōparuisti: cōparatione facta/ tu re⁹ excepisti q nō tenebaris pcedere coram iudice subdelegato pp̄ter defectū iurisditionis: q2 scilz delegās fuerat mortuus antequā subdelegatus decerneret citationē: subdelegatus interloquendo declarauit istā exceptionē nō fore admittendā. tu ab ista sentētia interlocutoria appellauisti: querit ad quē debes appellare? Rn̄det q in hoc casu appellandū est ad papā omisso delegato. nā appellādo ad delegatū esses tibi ipsi contrarius. nā tu negas delegatū habere iurisditionem: q2 per mortē pape nō solū extinguit potestas delegati. sed etiā subdelegati: z appellādo ad delegatū fateris eū habere iurisditionē. Idē est in alijs casibus in quib⁹ negas delegatū habere iurisditionē: vt in glo. puta si p ponis rescriptū nullum. Nota. q allegās cōtraria nō est audiendus ad hoc quotidie allegatur istud capitulū. z. l. j. C. de furtis z seruo cor.

g Non in totū. Alr̄s nō esset questio: vt dixi §. e. si duo ex tribus. z. c. si is cui Joan. and.

Glo. seq. q̄rit et soluit. secūdo q̄rit z remittit.

h Processū. Quid dices? pone papa dedit delegatum: ille subdelegauit nō in totū. demū et antequā subdelegatus incipiat vti/ moritur delegās. s. papa: nūquid delegat⁹ vel subdelegat⁹ pcedere poterūt? Satis credo: q2 subdelegare est iurisditionē delegare: ex q̄ subdelegauit perpetuata sit iurisditio. z hoc sonat hec lr̄a que dicit: in aliquo pcessum. (j) §. co. titu. z li. cū plures. dū dicit. inchoante. z. §. c. licet. dū dicit vti ceperit. (j) Sic z retinere potestatē reuocādi est iurisditionis. §. c. si delegatus. ij. rn̄so. Sed pone q emissa hac exceptione cū cōpetit pcedat: tenet ne pcessus? de hoc vide. §. de testi. cū venisset. Additio. j. Tn̄ littera hic per eū facit in contrarium. Sed est exceptio partis sic loquentis. Additio. ij. Et ibi hoc tenet Hostie. q cepisse dicatur committendo vices suas etiā in partem. Jo. and.

Iurisditio p petuat p actū subdelegationis.

i Idem fiet. s. q non appellabitur ad delegatum subdelegantē: sed ad primū delegantē. Jo. and.

i Glo. seq. ponit. xj. exempla.

k Alijs casib⁹. Puta q2 dicit rescriptū impetratū ab excōicato. §. e. li. de rescrip. c. j. Uel ipm delegatum subdelegantē excōicatū. §. de re iudi. ad probādū. Uel delegatū nō esse talē q̄lē requirit cōstitutio. §. co. li. ✠ rescrip. statutū. j. rn̄. Uel cōmissionē ad eū factā extra locū de q̄bus ibi dr̄. Uel rescriptū esse impetratū p surreptionē: ita q nō valet seruata distinctiōe decre. §. ✠ rescrip. sup lr̄is. Uel q ipse delegat⁹ subdelegās est seruus vl̄ infamis. de rescrip. sciscitat⁹. Uel nō est etatis idonee. §. co. cū vicesimū. Uel q ipse prim⁹ delegās reuocauerat delegatū subdelegantē. ff. de iudi. iudiciū. Uel q ipse delegat⁹ retulerat. §. de ap. intimasti. Uel ab eo fuerat legitime appellatū. §. de ap. vt debitus. Hec z silia corā subdelegato opponunt: p q̄ negat delegatū iurisditionem hr̄e. Additio. Uel hereticum z de hoc scitis hic Archi. alle. xj. q. iij. cui est. Unde dicit Bar. q extra ecclesiā nulla est iurisditio. et iō snīa p talem lata nō tenet. ad hoc. xxiij. q. j. aperte. z ca. vbi

Delegatus multipliciter iurisditionem hr̄e denegat.

Snīa heretici nō tenet.

sine, in prin. & §. his auctoritatibus. Joan. an.
a ¶ Ad ipsum. Delegatum subdelegantem.
b ¶ Sic. s. appellãdo ad eum quem negat iudicem.
¶ Glosa seq. reci. obyciendo & soluit.
c ¶ Cõtrari⁹ sibiipsi. Et sic nõ audiẽd⁹. de ap. sollicitudinẽ. in fi. C. de furtis. l. j. cũ si. Et hoc est mirabile: qz si iste delegat⁹ nõ subdelegasset corã ipso potuisset ꝓponi exceptio ꝑ quã negaret eu iurisditionẽ habere: et sup ipsa posset pnũciare. ꝫ. de rescrip. sup lris. in fi. ff. de iu di. si de ex aliena. tñ si corã subdelegato ꝓponat & ꝓpter hoc appellet: nõ appellabit ad delegatũ: sed ad primũ delegantem appellando eñ fungit vice actoris: et in agendo nõ lz ꝯtra ꝓponere: qꝺ tñ licz in excipiẽdo. j. de reg. iur. nullus. ad hoc. ꝫ. de excep. cum inter priorem.

Delegat⁹ pt cognoscere an sua sit iurisditio.

ipm̃ eẽt appellãs (q̃ sic[b] fateri videret eundẽ iurisditionẽ hr̃e qꝺ añ negauerat) ꝯtrari⁹ sibiipsi. Ide. ¶ Poit hic q̃ possint eẽ ꝯseruatores: & vbi cognoscẽt: & an et qb⁹ possint delegare & quãrũ duret eorũ ptãs: & de expẽsis taliũ. h. d.

Hac cõstõne zen. C. xv. Hpperuo valitura sancimus: vt cõseruatores q̃ aliqb⁹ vt a manifestis iniurijs & violẽtijs tueãt⁹ eosdẽ plerũqz a sede aplica cõcedunt decetero ꝺputari nõ possint nisi epi vl eorum supiores: aut abbates seu dignitates: vel psonat⁹ in cathedralib⁹ vel collegiatis ecclesijs obtinẽtes[c] nullusqz deputati sibi ꝯseruatoris eẽ valeat ꝯseruator[f]. Nec aliqs (regibus & reginis q̃ sicut dignitatꝫ altitudĩe ꝑemınẽt: sic ꝓrogatiua grẽ ipsos cõuenit anteferri / dũtaxat except[g]) deinceps conseruatorẽ hẽat cũ q̃ sub ipsi⁹ iurisditiõe dñio vel districtu eccliastico[h] vel tpali[i] consistat. ¶ Conseruatores aũt hmõi extra ciuitasibi deputato. ca. statutũ. alleg. & hec est alia differentia inter cõseruatores & delegatos. Sed vtrũ ꝯseruator possit subdelegare causas sibi spectãtes? Respondet q̃ nõ: nisi illud sibi fuerit specialiter concessum in sua creatiõe. secus in delegato: qz absqz speciali potestate põt subdelegare. O sãctissime pat̃ habemus in c. j. ꝫ. eo. q̃ cõseruatores pñt solũmodo se ĩpedire de manifestis iniurijs. Sed quid si conseruator de factõ excessit fines sue potestatꝫ? certũ est q̃ ꝓcessus ẽ nullus. Sꝫ vtrũ puniat aliqua pena? Rñdet q̃ sic: qz est suspensus per annũ ab officio: delegat⁹ vero non punit licz ꝓcessus su⁹ non valeat. Et hec est alia differẽtia inter ꝯseruatores & delegatos. Sed qꝺ de parte: qz vna pars litigantiũ procurauit vt conseruator excederet fines mandati: an puniat? Rñdet q̃ sic. nã ipso facto incurrit sñiam excõicationis a qua nõ debet absolui nisi prius satisfacto de expensis factis ab aduersa parte. Sed quid vtrum per mortẽ pape expiret iurisditio cõseruatorũ? Respõdet q̃ sic q̃ ad negocia non incepta. et in hoc equiparãtur cõseruatores delegatis. c. gratũ. eo. tit. in an. Sed qꝺ sctissime pater dictũ fuit. ꝫ. de rescrip. q̃ delegati non debent aliquid accipere: vtrũ idẽ sit dicendũ in cõseruatore? Respondet q̃ sic. & in hoc similiter equiparatur cõseruator delegato. Sed qꝺ si cõseruator fecerit cõtrariũ in oibus casib⁹ premissis an valeat ꝓcessus? Respondet q̃ non: immo suus processus est ipso iure nullus. [nõ possint] de potestate ordinaria: sed bene de potestate absoluta: nam papa si vellet posset derogare huic ꝯstitutiõi. ¶ Nota q̃ qualitates reqsite in conseruatore reqrunt in subcõseruatore. sicut etiã dr in. c. statutũ. ꝫ. de rescrip. q̃ qualitates requisite i delegato requiruntur in subdelegato.

diuisio

Hac ꝯstitutiõe. ¶ Prima ps circa q̃litatẽ ꝯseruatorũ ponit tres ꝓhibitiones. scđa ꝓuidet circa ꝓcessus: loca: subdelegationes: & durabilitatẽ ipsorũ ꝓrogãs als ꝓuisa per decreta. statutum. tertia decretum apponit. Jo. an. Quedam ex istis sumpta fuerunt de extrauaganti Alexan. que incipiebat. Qz de conseruatoribus. Additio. De qua Spe. ponit eo. ti. §. vlti. prope finem. Jo. an.

Casus lralis d. helie

¶ Casus. Dictũ fuit in. ca. statutũ. ꝫ. de rescrip. q̃ ad hoc vt quis sit capax sue iurisditiõis apo. requiritur q̃ habeat dignitatẽ vel personatũ: vel q̃ sit canonic⁹ ecclesie cathedralis. Item dictũ fuit in ca. j. ꝫ. eo. isto lib. q̃ cõseruatores religiosis vel alijs clericis a sede aplica deputati: cognoscunt de manifestis iniurijs. Sed queritur qui possunt esse cõseruatores? Respondet q̃ epi/archiepi/abbates/& alij habentes dignitatem. canonici vo ecclesie cathedralis nõ possunt: licet possint esse delegati ad vnã causam. Et ist a est differẽtia inter cõseruatores & delegatos ad vnã causam. Sed quid: ponam⁹ q̃ papa deputauit abbatem sancti Cypriani cõseruatorem puilegiorꝫ concessorum monasterio nouo Picta. & deputauit abbatem monasterij noui Picta. conseruatorem puilegiorum concessorꝫ monasterio sancti Cypriani. vtrum hoc possit fieri: certe non: qz presumitur q̃ sibiinuicem fauerẽt. Sed quid. Ponam⁹: aliquis vult impetrare cõseruatorem sibi subditũ. an possit? certe non: sed reges & regine possunt: alij non. Et hec est alia differentia inter conseruatores & delegatos: quia cause possunt cõmitti & mutuo. Item potest impetrari subditus in causa: & valet ꝓcessus si non fuit exceptum. secus est in conseruatore: qz ipso iure ꝓcessus conseruatoris non valet. Sed queritur in quo loco cognoscere debent conseruatores de causis priuilegiatorꝫ? Rñdet q̃ in loco in quo sunt deputati et non in alio: etiam de consensu partiuꝫ: licet secus sit in delegato: quia delegatus de cõsensu partium põt cognoscere in alio loco q̃ in loco

¶ Glose sequentes principalit insistunt in ostendendis differentijs inter delegatos & cõseruatores: quas decimum colligit penultima glosa.
b ¶ Tueantur. De hoc. ꝫ. ca. j. in glo. ij.
c ¶ Obtinentes. Ecce vna differẽtia inter delegatũ & cõseruatorẽ: qz delegat⁹ põt esse canonicus ecclesie cathedralis: conseruator non: & in hoc cõstitutio Alexan. immutatur que id permittebat.
f ¶ Cõseruator. Ecce alia differẽtia: qz et⁹ q̃ est michi iudex delegat⁹ possum eẽ delegat⁹ saluo iure recusationis. : sꝫ in ꝯseruatore secus vt hic: qꝺ intellige etiã si nõ opponat exceptio ꝑ fi. hui⁹. c. Additio. Que fieri põt eo casu fm Guil. i spe. ti. j. §. supest. ṽ. itẽ si vn⁹. & dicã post hosti. j. de ap. legitima. Jo. an.
g ¶ Exceptis. Est si. j. de priuile. ne aliqui.
h ¶ Eccliastico. ꝫ. vt lit. non cõtest. accedens. j.
i ¶ Uel tpali. vt lit. nõ contest. accedẽs. ij. & ecce tertia: qz saluo iure accusationis subditũ mihi bene possum impetrare delegatũ: conseruatorem non: vt hic.

a ¶ Non presumāt. Idē in delegato eo saluo: q2 delegat⁹ de expsso consensu partiū hoc bene posset. s. de rescrip. statutū §. in nullo. qđ in cōseruatore non credo: q2 si hoc voluisset hoc addidisset hic sicut ibi fecit: ⁊ hoc maxime per fi. huius capituli.

o ¶ Expirare. Saluo eo qđ dr. s. eo. cum plures. in fi. s. ꝙ si plures essent cōseruatores quo ad negocium ceptum p vnū perpetrata sit iurisdictio quo ad omnes. Et not. ꝙ licet potestas executoris dati ad gratiā nō pereat re integra mortuo papa. vt. s. eo. li. si sup gra. tñ potestas ꝯseruatoris priuilegiorū: in quib⁹ cōtinentur gratie bene perit q̄ ad nō cepta morte ꝯcedētis: vt hic

b ¶ Nulli cōmitte. Guil. no. ꝯtrariū in Spe. titu. j. ad fi. ʋ. sȝ nunqđ cōseruator ibi dicebat ꝙ ꝯseruator i eo in q̄ iurisdictionē habȝ vices suas alijs committere poterat. [illegible] Et ecce q̄rta differētia iter istū ⁊ delegatū a principe q̄ pōt in totum ⁊ in partez cōmittere. s. eo. pastoral. ⁊. c. fi. [illegible] Ab. s. c. j. dicebat ꝙ cōsuetudo curie hēbat ꝙ cōmittere nō poterat. Joan. an.

c ¶ Litterarū. Ad idē. s. eodē. ts cui. in fi.

d ¶ Nec tunc. Sȝ cū hoc ꝯpetit eis ex bñficio litterarum.

e ¶ Superi⁹. Scȝ in primo responso. ⁊ idē i delegato quia sub delegat⁹ tal' eē debet cui possit delegari. s. d rescrip. statutum §. in nullo. in fi.

tes seu dioce. in quibus fuerint deputati contra quoscū q̄ꝫ pcedere aut aliquos vltra vnā dietā a fine dioce. eorūdem trahere non presumāt[a] ¶ Uices quoq̄ꝫ suas (citationib⁹ sniaꝝ denūciationib⁹ dūtaxat exceptis q̄s p alios valeant exercere) nulli cōmittere[b] possint: nisi hoc eis cōpetierit ex bñficio litterarū[c]: sȝ nec[d] tunc nisi infra ciuitates seu dioce. in quib⁹ deputati fuerint ⁊ psonis tm̄ q̄ superi⁹[e] sunt expresse. ¶ Ut autē cōseruatores limites sibi traditē ptātis (quos frequenter excedūt) metu[f] pene diligenter obseruēt/ decernim⁹: vt si de alijs q̄ꝫ de māifestꝭ iniurijs ⁊ violētijs sciēter[g] se intromiserint: seu ad alia q̄ iudicialē indaginē erigūt: suā extēderint ptātem: eo ipso per vnum annū ab officio[h] sint suspēsi[i]. ¶ Pars vo q̄ hoc fieri pcurabit: sniam excōicationis incurrat[k]: a q̄ nō possit absolui nisi ei quē sic fatigauit idebite: prio satisfaciat itegraliter de expensis[l] ¶ Officiū aūt q̄rūcūq̄ꝫ[m] cōseruatoꝝ ipso iure[n] q̄ ad nō cepta negocia p obitū cōcedētis volum⁹ expirare[o]. Circa munera vero ⁊ expensas: assessores: ac notarios: ⁊ psonas testimonij cā vocandas illa pcipim⁹ in hmōi cōseruatorib⁹ p oia obseruari q̄ in delegatis iudicib⁹ cōstitutio a nobis sup his edita[p] obseruanda decreuit. ¶ Quicqđ aūt ꝯtra pmissa: vel eorū aliqđ attentari cōtigerit: oino[q] decernim⁹ irritū ⁊ inane.

¶ De offō legati. Inno. iiij.

¶ Legati nō cardiales sine spāli mādato iure legationis bñficia cōferre nō pnt: sed legati cardiales hoc bene possunt. Jo. an. C. j.

Officij nostri debitum remedijs inul

p ¶ Edita. s. de rescrip. statutum. In hoc ergo comparātur alij dlegati ⁊ cōseruatores: licȝ discrepēt in q̄nꝫ q̄ꝫ superi⁹ enarratis: scilicet q2 canonicus ecclie cathedralis pt esse delegat⁹: sȝ non cōseruator. scđo q2 ei⁹ q̄ est michi conseruator: conseruator eē nō possuȝ. tertio q2 ei⁹ cui sū subiectus ecclia stica vel tpali iurisditione cōseruator eē nō possum. quarto q2 conseruator nō subdelegat: nisi fm formam hic positaȝ. q̄nto q2 cōseruator excedēs metas potestatis sue suspēsus ē ab officio. hec patēt ex textu. sextū addidi. s. i glo. idē in delegato. septimū fm opi. in glo. vñ si. [illegible]. Octauū q2 cōseruatores dātr ad futura: delegati nō. vt scripsi post Inno. s. de resti. spo. audita. in prin. Joan. an.

Cōseruatores et delegati simplices in multis differunt.

f ¶ Metu pene. Ad idem. s. de elect. cū in cūctis. de vi. ⁊ hone. cle. vt clericorum.

g ¶ Sciēter. Si ignorātia esset iuris vel crassa vel affectata. idē esset. j. de reg. iur. ignorātia. s. eo. lib. de tempo. ordi. eos. s. de clan. despon. c. iij.

Ignorantia est multiplex.

h ¶ Officio. Et a bñficio qđ est ei⁹ seqla. xxxiij. dist. preter hoc. lxxxj. di. si qui. [illegible]. Idem Joan. mo. ⁊ Archi. vide quod no. in cle. cupientes. de pe. in glo. no. nouam. in fi. Jo. an.

Suspēsus ab offō: est suspensus a beneficio.

i ¶ Suspēsi. Ecce quintū speciale in ꝯseruatore qđ non est in delegato: q2 dato ꝙ delegatus intromittat se de eo quod non est sue iurisditionis non propterea locum habet pena: cum in illo non inueniatur expssa

k ¶ Incurrat. No. nouum casum quo quis excōicatus est ipso iure. alios no. j. de sen. excō. eos.

l ¶ De expensis. Ad idē. j. de imu. eccle. q̄m. in fine.

m ¶ Quorūcūq̄ꝫ. Quasi di. siue sint dati ad conseruationē priuilegiorū: vel ad defendēdū a manifestis iniurijs: vel alio modo: vt dixi. s. eo. c. j. Jo. an.

n ¶ Ipso iure. Uñ si postea pcederet in non ceptis pcessus eēt nullus. ad idē. j. in fi. ca. ⁊ fm opi. Gof. Inno. ⁊ Bar. brixi. hic est alia differentia. sed fm Ber. et hostien. secus de hoc. s. de testi. cum venisset.

q ¶ Oino. Ergo sine aliqua ope exceptionis. ⁊ facit quod dixi. s. de rescrip. ca. j. ⁊ eo. ti. statutū. in fine.

¶ De officio legati. ¶ Dictū fuit supra de his qui gerunt vices aliorū in foro iudiciali videlicet de delegato qui gerit vices delegantis: verum quia legat⁹ pape gerit similiter vices pape. ideo ⁊c̄.

Continuatio d. helis

Officij. ¶ Et primo ponit Inno. phemiū ad dicēda: vsq̄ꝫ ibi. Proinde. Secūdo ponit statutū de legatis nō cardinalib⁹ vsq̄ꝫ ibi. Qđ i fratrib⁹. ibi ponit de cardialib⁹ vsq̄ꝫ in fi. [illegible] Scias ꝙ auctor huius decre. Inno. glosauit hanc decre. Jo. an.

diuisio

¶ Presupponit pro intellectu isti⁹ cap. illud qđ habetur in glo. iij. hui⁹. c. posita sup vbo legati. ꝙ tria sunt gnā legatoꝝ. Quidā enim sunt legati cardinales qui dnr legati d latere. ⁊ hoc iō: q2 assumūtr de latere pape. Nā sicut ipator ⁊ patricij siue ꝯsiliarij faciūt vnū corp⁹ cui⁹ ipator est caput: ⁊ ꝯsiliarij q̄ sibi assistūt in secretis dnr esse mēbra: ita ꝙ machināns in mortē ipsorū cōsiliarioꝝ cōmittit crimen lese maiestatis sicut si

Additio dni helye.

machinaref in mortē imꝑatoris.l.ꝗſquis.C.ad.l.iul. maie. ita ſilr papa ⁊ cardinales faciunt vnum corp⁹ cuius papa eſt caput: ⁊ cardinales ſunt mēbra. Ideo qñ aliqs aſſumif de cardialibus vt mittaf legat⁹: dr ſumptus de latere: ⁊ appellaf legatus de latere. Alij ſunt legati nati vt eſt archiepꝰs Cātuarien. vt l ca.j.ꝺ offi. lega. in anti. Alij ſūt legati miſſi qui mittūtur ad ali quam ꝓuinciaꝫ vt l ea reformā= da reformēt: ta= men nō ſunt car diales.

Casus lfalis d.helie

Eſt aliqs lega= tus in his ꝑtib⁹ a ſede apo. miſ= ſus. durāte ſua legatione vacāt aliqua beneficia: vt ponam⁹. Archiepꝰs Burdegalē. eſt legatus: vacāt bñficia in ſua dioceſi ꝑticulari q̄ nō ſpectāt ad ſuā collatiōnē. vel vacāt bñficia extra ſuaꝫ dioceſim particularē que non ſpectant ad ſuam colla tionē: vtrū poſſit illa cōferre? Rñ. ꝙ nō: niſi l creatiōe ſue legatiōis fuerit ſibi a ſede apl'ica nomīatim data ꝑtās vt poſſit conferre beneficia. Et iſta ſunt vera: tā in legatis natis ꝗ̄ in legatis miſſis ſimplr. Sꝫ ponamus ꝙ eſt legatus cardinalis: vtrū poſſit cōferre beneficia vacātia in ſua ꝓuincia? Rñ. ꝙ ſic. exceptis ali quib⁹ bñficijs. de quib⁹ in.c.ꝓſenti.j.e. Et iſtud verū ꝙ legatus cardinalis pōt conferre beneficia vacātia in ſua dioceſi: dum tñ ꝑuenerit ordinariū ad quē ſpectat collatio ſuoꝝ beneficioꝝ vacātium.

Notabilia

Nota pri mo ex principio ca. ꝙ princeps ſuperior ex debito ſui officij dꝫ laborare circa ꝯmoda ſuoꝝ ſubditoꝝ. nam ad hoc fuerūt ſibi cōſtituta tributa fiſcalia. Nota ſcdo ꝓncipalē effectū hui⁹ ca. ꝙ legat⁹ non cardialis non pōt cōferre beneficia in ꝓuincia ſibi conceſſa. licꝫ habeat iuriſditionē ordinariā in tota ꝓuincia ſibi decreta: ita ꝙ in iuriſditione ꝯcurrit cū ordinarijs: ⁊ pōt adiri a ſubditis ordinarioꝝ in ꝑma inſtantia. ⁊ iſtud faciebat rationē dubitādi: qꝛ collatio bñficioꝝ eſt iuriſditionis. ſꝫ papa voluit exꝑſſe iſtis remouere hanc facultatem.

Legatus lꝫ poſſit reſuare, non tamen pōt ius ad vacaturas dare.

Nota tertio ꝙ legatus cardinalis poteſt conferre beneficia vacātia in ſua ꝓuincia: etiam poſſet reſeruare bñficia vacatura certe ꝑſone: ſed nō pōt dare ius ad bñficiū vacaturū. Rō diuerſitatis eſt qꝛ lꝫ reſeruās fecerit mētionē de certa perſona. tamē pōt variare ⁊ conferre alteri ⁊ ſic ipſa ꝑſona nō hꝫ certam ⁊ indubitatā ſpem: et ideo nō cito machinabitur in mortem illius qui tenet beneficium: ſed ſi haberet ſpem indubitatam. puta. ſi ſibi eſt datum ius ad bñficium vacaturum citius machinaretur in mortem illius qui tenet beneficium.

a Pace. ad hoc prohemium concor. prohemiū huius libri. ⁊ .j. de reſti. ſpo. frequens.

Glo. ſe. de paritatibus legatorum remittit ⁊ ponit quatuor imparia.

Legatorum tres ſūt ſpecies inter ſe differētes.

b Legati. Tria gñá legatoꝝ diſtinguit hec decr. ⁊ lꝫ quo ad q̄dā nō ſit in illis īparitas: vt dixi.ꝭ. de reſcrip. ſtaturū.j.rñ. in glo. qꝛ ꝟbū. tñ quo ad alia ē imparitas. ſ. in excōicatos abſoluēdo: vt.ꝭ.c.pe. ⁊ in confirmatiōib⁹ exēptoꝝ.ꝭ.co.lib. de ele. ſi abbatē. ⁊ i cognoſcendo de cauſis exemptoꝝ et illos puniēdo.j. de ꝟbo.ſig.c.j. ⁊ in collatiōib⁹ bñficioꝝ: vt hic. Et q̄ dicātur eē legati de latere pape: no.ꝭ.eo.c.pe. ⁊ ꝙ cardinales dicantur eē de latere ptꝫ.j. dū dicit ꝙ in fratribus nr̄is ⁊c. [illegible] Inde Ber. ad Eugeniū: non dico te ſanū dolentē latera: loquēs de cardinalibus. Io.mo. Joan.an

gnlat ſubditorum: quia dū eorum excutimus onera / dum ſcādala remouemus: nos in eorū quiete quieſcimus: ⁊ foueamur in pace[a]. Proinde preſenti decreto ſtatuimus: vt eccl'ie romane legati[b] ꝗ̄tūcūqꝫ plenā legationē obtineant ſiue a nobis miſſi fuerint ſiue ſuarū ꝓtextu eccleſiarū[c] legationis[d] ſibi vendicent dignitatem: ex ipſius legationis munere cōferendi beneficia nullam habeant poteſtatem[e]. niſi hoc alicui ſpecialiter duxerimus indulgēdū. Quod in fratrib⁹[f] nr̄is legatione[g] fungentibus nolumus obſeruari: quia ſicut honoris prerogatiua[h] letantur ſic eos auctoritate fungi volumus ampliori[i].

c Eccl'iarū. ſuarū. ſicut cantuarieñ. ⁊ eboraceñ.ꝭ. eo.c.j. ⁊ ꝺ ap.c.j. cū ſiīb⁹.

d Legationis. q.d. ſi alio iure hoc eis ꝯpeteret legatio illud non priuat. Gloſa ſe. ſigt ꝗſtiū ⁊ ſoluit.

e Poteſtatē Cōtra.ꝭ.ꝺ ſup. negli. p̄la. lr̄as. vbi legati q̄ cardinales nō erāt (vt ibi ptꝫ ex ſuprāſcriptione) bñficia cōferunt. Dic ꝙ iſtud fuit ex ſpāli mādato: ⁊ ſic nō cōtradicit: ſꝫ cōcordat ei ꝙ ſtatī ſequif niſi hoc ⁊c. multa ergo licent ex ſpāli demādatiōe, q̄ ex gñali ꝟtute legis non licent. de his vide.ꝭ.ti.ꝓxi.is cui. in fi.

f Frib⁹ nr̄is. No. qꝛ cū papa ꝓmiſcue de cardinalib⁹ loquif vocat illos fr̄es. Si ſpāliter: ep̄os cardinales vocat fr̄es. reliq̄s filios.ꝭ.ꝺ teſti.lꝫ.iij. [illegible] de ꝑben. dilecto. in prin. Io.an. [illegible] Et ſic hic intelligif de cardinalibus etiā nō ep̄is ſcḋm Fran.

Cardinales ꝗ̄liter a papa vocanf

g Legatione. Repete. eccleſie romane. de qua.ꝭ tractauerat.

h Prerogatiua. concor.ꝭ.ti.ꝓxi.cap. vlti.§.j. et.j. de priuile. ne aliqui.

Gloſa ſeq. lr̄am exponit. q̄rit. ar. ꝓ. ponit duas opi. contra. in fi. ponit duo dicta.

i Ampliori. vñ bñficia cōferre poterunt. cū reſtrictiōe tñ ⁊ determinatiōe quā habes.j.eo. ꝓñti. ⁊ .c.ſe. Sed q̄d dices / pōt ne legat⁹ cardinalis conferre bñficia quoꝝ collatio deuoluta eſt ad papā ꝑ lateraneñ. conci. vr̄ ꝙ ſic ꝑ decre.ꝭ. de ꝑben.c.pe. vbi legat⁹ tale bñficiū ꝯtulit. Dicebat ibi Uin. ꝙ talis legat⁹ hoc nō poterat ſine ſpāli mādato: ⁊ ideo ibi inſtiterat ipſe legatus apud papā ꝙ illā collationem cōfirmaret. ⁊ ſic faceret illā valere. Gof. ibi reꝑhēdebat. Uin. ⁊ Inno. ꝯcor. ibi Gof. ⁊ Guil. in ſpe. tit. de legato.§. nūc tractemus. circa ꝓn. q̄ oēs dicūt ꝙ legat⁹ de latere bñ pōt cōferre talia bñficia ꝑ ꝑdictā decr. immo dicit Gof. ꝙ illa ꝓcipue pōt ꝯferre q̄ ſunt ad papam deuoluta. cuius vices gerit in ꝓuincia. allegabat etiā decre.ꝭ.eo dilectus. ⁊ .ꝭ.ꝺ iurepa. cū dilect⁹. ꝓ hoc etiā bñ facit.ꝭ.e. li. de elec. ſi abbatē.§. rñ. vbi cōfirmat electiōes quaꝝ confirmatio ſpectat ad papā. et.j. de ꝟbo. ſig.c.j.j. rñ. Qꝺ ergo petijt in ꝑdicta decre. pe. ille legat⁹ ꝙ papa collationē ꝑ eū factā ꝓſequeref benigno affectu itelligaf quo ad facti executionem: qꝛ legato nō parebaf Certū eſt aūt ꝙ legat⁹ etiā de latere non pōt conferre beneficia vacantia in curia ſine ſpeciali mandato. vt .j. de ꝑben. licet. in fine. quod intelligo infra menſem. vt eo. titu. ſtatutum. Et nota vbi eſt legatus cardinalis in prouincia vel alius habens ſpeciale mandatū: poſſent tres ꝯcurrere in collatiōe beneficij. ſ. papa / legatus / ⁊ ordinarius. Et ſi apparet q̄s primo contulerit non eſt dubium ſi vero nō apparet quis ꝑmo cōtulerit: tene qꝺ habes .j. de ꝑbend. ſi a ſede. Joan. an.

Legatus de latē an poſſit ꝯferre bñficia q̄ꝝ collatio ē ad ſedē. ap. deuoluta.

Legatus bñficia in curia vacantia conferre nō pōt.

l

¶ Glosa seq. diuidit ꝛ dicit vñ sumpta ꝛ q̄d approbat et soluit dubium.

diuisio

Legatos. Duo facit. ꝑmittit et ꝓbat declarationis cām. scdo declarat ibi p̄nti. Jo. an. Extrauagās fuit eiusdē Clemētis: ꝛ icipiebat. Ex pte. ꝛ approbat hec decr.

Clemēs quart⁹. S. ti. scte̅ cecilie pbr̄o cardiali apo. se. legato. ¶ Legat⁹ habet ordinaria: vnde per morte̅ pape non expirat eius officiū. hoc dicit Joan. an. Capitulū. ij.

Legatos: qb⁹ in certis ꝓuincijs ꝯmittit̄ legationis offm̄ vt ibidē euellāt et dissipent[a]: edificēt atq̄ plantent[b] ꝓuinciarū sibi cōmissarū. ad instar ꝓcōsulū[c] ceterorūq̄ p̄sidū quib⁹ certe sūt decrete ꝓuincie moderāde: ordinarios reputātes[d]. ¶ Presenti declaramus[e] edicto cōmissum tibi a prede. nr̄o legationis officium nequaq̄ per ipsius obitum expirasse[f].

qđ no. Jo. vij. q. j. sicut vir. ꝛ. xxv q. ij. igit̄. Jo. de deo i q̄stiōibus suis i p̄n. Inno. de offi. deleg. lz. Hosti. ꝺ resti. in integ. tū ex lr̄is. ꝛ. s. eo. ca. vlti. ꝛ guil. i spe. c. ti. §. supest. v̄. q̄d de snia. ꝛ §. finitur v̄. pone ergo. et ver. se. Et no. q lz decre. dirigat̄ legato cardiali: tm̄ indistincte loquitur ꝺ oibus legatis. Ex q̄ infert postea solutionez ad ip̄m legatū querētē: qđ etiā patet ex eo qđ. j. dicit ceterorūq̄ p̄sidū. lz ergo quo ad q̄dam sit differentia inter eos. vt dixi. s. ca. pxi. non tm̄ quo ad hoc: vt vides. Additio. Et sic dixit Franc. s. ca. proxi. fuisse seruatum post mortem istius Clemētis in archiepiscopo Rauen̄. Jo. an.

Casus l'falis dn̄i hely.

¶ Casus. Papa creauit aliquē legatū in aliq̄ ꝓuīcia accidit q̄ papa mortu⁹ est: vtrū sit expirata ptās ip̄i⁹ legati: ita q̄ mortuo papa non possit aliq̄d iure sue legatiōis expedire: Rn̄. ro. pō. q̄ legat⁹ habeat iurisditionē ordinariaz: (nam si sit legat⁹ de latere eq̄parat̄ ꝓconsuli. Si ꝟo sit legat⁹ nat⁹/ vel legat⁹ missus simplicit̄ equiparat̄ p̄sidi ꝓuincie) mortuo papa poterit legat⁹ expedire ea q̄ incūbunt sibi iure sue legationis

Notabilia.

¶ Nota p̄mo q̄ legati mittuntur vt euellent vicia/ ꝛ plātent ꝟtutes: verūtamen plura alia p̄nt expedire.

¶ No. scdo q̄ legati pape h̄nt iurisditionē ordinariā et istud indubitater verū de his q̄ eis ꝯpetūt iure sue legationis. Sz q̄d de his q̄ eis ꝯpetūt ex sp̄ali facultate. Dicēdū q̄ cōis diuisio doctoꝝ est ip̄i legati h̄nt delegatā iurisditionē: tō illa expirat ꝑ mortē pape: sz nō alia que eis competunt iure simplicis legationis.

a ¶ Dissipent. Uicia.

b ¶ Plantent. virtutes. ꝛ ista ꝓprie sunt ordinariorum. s. de offi. ordi. ca. j.

Procōsul qs dicat̄. Presides q̄ dicunt̄

c ¶ Procōsulū. Legatos cardinales eq̄parat ꝓconsulib⁹: reliquos p̄sidib⁹. Nā ꝓcōsul est q̄ ex cōsulibus ab impatore ad regēdā certā ꝓuinciā mittit̄. Presides aūt illi dicunt̄ q̄ cū nō essent prius ꝯsules: mittebant̄ ad regimina ꝓuīciarū. ff. de offi. p̄si. l. j. vbi de hoc. ꝛ. l. ij. ꝛ. ff. de offi. q̄sto. l. j. §. ex his. vñ arguēdo a noie legati. cardinales q̄ ex latere pape ꝛ ex ꝯsulib⁹ suis assistūt eis sibi in secretis ꝯsilijs. s. eo. lib. de ele. fundamēta. §. decet. mittunt̄ ad regendā ꝓuinciam equiparant̄ proconsulib⁹. s. de sen. excōi. ad eminentiam. ff. de offi. ꝓcon. l. ij. Reliqui aūt q̄ secretis ꝯsilijs nō assistūt missi ad regendas ꝓuincias eq̄parantur p̄sidib⁹: sz illi habēt ordinariū ergo ꝛ isti. Additio. j. Aliter dicitur ꝓconsul suffect⁹ loco consulis: sic dict⁹ q ꝓ ꝯsulib⁹ fungeret̄. Jo. an. Additio. ij. Sic dicit q presumit: ꝛ est nomen generale: vt ibi. s. qñ nō adijcit̄ cuius ꝓuincie. Jo. an.

Bonifacius octauus. ¶ Finita legatione expirat reseruationes legatorum: et omnes processus habitus super illis: nisi tunc illa beneficia iam vacātia sint collata. Demū dicitur q̄ pendente vna sua reseruatione in ecclesia collegiata vel de bn̄ficio spectante ad collationem alicuius legatus in eadem ecclesia vel beneficio spectante ad collationem eiusdem aliā facere nō pōt ꝛ quod fit contra predicta irritū decernit. Joan. and. Capitulum. iij.

Presenti declaram⁹ edicto reseruatiōes quorumcūq̄ beneficioꝝ ab apo.

d ¶ Reputantes. Hic icipe cōstructū. nos reputantes legatos ꝛc̄. ꝛ merito dicunt̄ ordiarij nec expirat coꝝ officiuz: faciunt eñ statuta ꝓpetua. s. de loca. c. j. ꝛ. s. eo. titu. c. vlt. ꝛ adeūtur ꝑ querelā. s. e. ti. c. j. et ꝺ hoc. ij. q. vj. ca. iiij. Itē habēt imperiū. s. e. li. de elec. si abbatem. ff. ꝺ offi. ꝓcon. l. et iō. ad idē. e. tit. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. C. de offi. ei⁹ q̄ vicez alt. iu. ob. l. j. ꝛ. ij.

Legati statu ta non expirāt legatiōe finita.

¶ Glo. se. primo notat hoc iusdeclaratoriū et respōdet Zilo. rationem reddit ꝛ interserit opi. Gof. secūdo tractat de nōdum ingresso. tertio querit an cetus cardinalium illum reuocet. ꝛ ponit opi. ꝛ remittit.

e ¶ Declaram⁹. Nō est h̄ iuris noui ꝓmulgatoria sed veteris declaratoria. qđ h̄ d̄r in p̄dic. decr̄. tum ex lr̄is. de resti. i integ. in p̄n. cui etiā Alexāder successor ipsius Anastasij officio legationis: denuo in partib⁹ illis fungenti ꝛc̄. illud denuo determinat ꝟbum cōmisit qđ sequit̄. non eñ morte Anastasij expirauerat legatio. No. tm̄ Gof. in sum. isti⁹ tit. §. finit̄. q̄ morte pape licet expirat legatio: nō tm̄ iurisditio quo ad cepta: sed nec expirat legatio vt. j. sequit̄. nec mirum: legat⁹ eñ pape d̄r legat⁹ sedis ap̄lice: sed sedes ip̄a non morit̄. xij. q. ij. liberti. ij. s. eo. li. de rescrip. si gratiose. Et no. q ista decre. nō distinguit an ille legatus tp̄e mortis ingressus fuerat ꝓuinciā vel nō. vñ sicut in reliq̄s ordinarijs nō inspicim⁹ mortē constituētis: ita nec in isto. An aūt vacāte sede cet⁹ cardinaliū reuocare possit legatū forte a papa ꝛ cardinalib⁹ deputatum no. Hostiē. in p̄dic. decre. tū ex lr̄is. ꝛ Guil. in p̄dic. §. finit̄ ver. sed nūquid. q̄ ex magna ꝛ euidēti cā hoc possent al's hoc non debent. De potestate tm̄ cardinaliū sede vacante. vide qđ dixi. j. de scisma. c. vno.

Legatus an possit a cetu cardinaliū reuocari.

f ¶ Expirasse. Idem habes de inquisitoribus heretice prauitatis. j. de here. ne aliquid.

¶ Glosa seq. dicit q̄d restringit: q̄ pars sit declaratoria: ꝛ dicit quid determinat.

diuisio

Presenti. Sūt tres ptes. Pria in vno declarat Scda circa duo restrigit. Tertia decernit. Secūda ibi: ceterū. Tertia ibi: quicquid. Jo. an. Ista decre. ꝛ sequens restringit generalē potestatē legatoꝝ circa beneficia conferenda. de qua. s. eo. c. j. verū est tm̄ q̄ p̄mū dictū hui⁹ decre. declaratoriū est iuris veteris. vt in prin. patet. Hec decre. determinat no. ꝑ Hosti. s. e. c. vl. ꝛ ꝑ eū. ꝛ ꝑ Ber. s. de iure patro. cū dile

sedis legato sue[a] legationis auctoritate factas: et decreta interposita sup ipsis: necnon denūciatiōes: inhibitiones et pcessus quoslibet per eū vel p executores deputatos ab eo habitos circa ipsas (dūmodo ad collationē[b] eorundem beneficiorū iam vacantium minime sit pcessum) eo ipso q illius finitur[c] legatio: viribus penitus vacuari nec executores eosdem posse vlterius beneficia taliter reseruata conferre. ¶ Ceterum reseruationes huiusmodi (per quas interdum prelati et ecclesie nimium onerantur) restringere[d] cupientes: prohibemus ne postq legatus in aliqua cathedrali vel collegiata ecclesia reseruationem aliquā duxerit faciendā: aliā (illa pēdente[e]) faciat aliquatenus in eadē[f]. Nec etiā postq alibi reseruauerit aliquod beneficiū ad collationē ptinēs cuiuscūq aliud[g] qd ad illius[h] collationem pertineat (qdiu reseruatio pendet alterius) sibi quoquo modo reseruet. ¶ Quicquid autem contra

ctus. et Guil. in spe. eo. ti. §. nūc tractemus. ver. sed ecce. Jo. an. Additio. Unde Guil. in ver. in fi. allegato et Archidiaco. hic dicunt q curiales hoc tenebant dicentes q sepe sic fuerat declaratum. Joan. and.

Casus falis dni helye.

¶ Casus. Legatus cardinalis in hac puincia sue collationi reseruauit pbendā pmo vacaturā in ecclia picta. i sauorem certe psone: et ille persone dedit executores ad puidendum in defectum ca. postea vacauit prebēda: executor tamen eā nō contulit accidit q finita est potestas legati vtrū expirauerit omnes effect[us] reseruationis: ita q executor nō possit cōferre illam prebendam. Respondet q sic. si executor nondū pcesserit ad collationē: sed si pcessisset: et illam prebēdam contulisset: valeret collatio. licet psona illa certa nō apprehendisset possessionē illius. Sed vtrū sit verum indistincte q legatus possit reseruare beneficia et quot voluerit? Rndet q nō. sed in vna ecclesia vnicum poterit reseruare bñficiū: vel de bñficijs spectantibus ad vnum collatorē. et hoc pendente illa reseruatione: sed illa finita posset sibi reseruare vnicam aliā collationem. et hoc etiam verum de beneficijs spectantibus ad collationem vnius collatoris.

a ¶ Sue legationis. quasi si ex spāli auctoritate sibi tradita a papa hoc faceret tūc sec[us] ad hoc. j. de preben. li qui. ij. respōso. Et no. quia si legatus nō cardinalis non potest conferre beneficia vacātia iure legationis. §. eo. c. j. multominus ergo posset reseruare: in cardinalib[us] ergo habet hic locū hec decreta. [Idē Jo. mo.] Additio. Et de hoc in Spe. prealleg. §. ver. si. quid si legatus. Joan. and.

b ¶ Ad collationē. Ergo non sufficit q vacauerint: nisi priorū beneficiorū vacantium sit facta collatio: et est si. j. de conces. preben. c. vlti. vbi non sufficit q beneficia vacauerint: et q ab executoribus fuit petitum vt illa conferant. si ipsorum non fuerit facta collatio: immo habuit locum reuocatoria.

¶ Glosa seq. ponit qttuor modos quib[us] finit legatio.

Legatio qttuor modis finitur

c ¶ Finit legatio. Hoc pōt esse multis modis puta qr dat[us] fuit legat[us] ad tps: finito tpe finita est legatio. §. de offi. dle. de causis. Itē qn reuocat[us] est. ff. de iudi. l. iudiciū. Itē qn egressus est legationē alo nō redeundi. legationē ideo dixi qr si esset egressus vnā puinciā is q est legat[us] i plurib[us]: et q nō est egressus legationē adhuc nō expirauit ei[us] iurisdictio. §. e. ti. nouit. sic eni legat[us] in qualibet pte legationis existēs iurisdictionē exequit: sicut eps i qualibet pte dioce. j. ti. pxi. cū eps Item finit legatio psonalis morte ipsius legati: nō tñ morte cōstituētis. §. c. pxi. psonis. ideo dixi qr si esset realis: puta q cōpeteret dignitati: nō expirasset morte legati: vt. §. eo. c. j. et. §. de offi. deleg. quoniā abbas Et quod supra dixi his modis legationem finiri: dic

Legatio ē psonalis et realis

verū in sui psona et quo ad nō cepta p delegatos. sed si quas causas cōmisisset et res nō esset integra: durat finito eius officio illius delegati ptās. §. e. c. vlti. Et est mirabile: qr iurisdictio dlegati a legato bene pperuat p citationē et aliū iudicialē actū: sed notificatio inhibitio et decretū nō pperuāt iurisdictionem executoris hoc et alios pcessus facientis. Sed reseruationes beneficiorū sunt odiose ppt duo: qr p eas datur via ad vacaturas: et qr preiudicāt ordinarie potestati: igitur sunt restringende sed ptās executor[um] datorū a papa super grā facta etiam re integra. et sup faciēda. re nō integra: bene pdurat post mortē pape: qr papa pōt ius ad vacaturas dare: sed nō sic legat[us]. §. eo. lib. ti. pxi. si sup gratia. et. j. de prebē. si cui. in fi. bene ergo pōt legatus donec durat in officio suo impedire ordinariū in conferēdo: sed finito officio non: vt hic.

Reseruatiōes bñficiorū sunt odiose.

d ¶ Restringere. Cām huic edicto et ei qd dicit. j. c. pxi. dare potuit cardinalis scte Marie noue (1) qui in plurib[us] puincijs legatiōis papali fungēs officio oēs dignitates psonat[us] et bñficia in legatione sua vacātia sue collationi reseruauit. restricta est ergo hodie eorū ptās: vt infra patebit. Additio. Scilicet dns petrus de biperno. de quo dixi. §. c. j. in fi. Joan. and.

¶ Glosa sequens ponit quattuor exempla quibus nō pendet. et inducit circa pendentia. vij. similia.

e ¶ Illa pendēte. Illa igit sublata: puta mortuus: vel p sniam debito mō exclusus est is p q facta erat reseruatio: vel iā cōsecutus est prebendā. vel reuocauit legat[us] reseruationē: tūc bñ pōt in ecclesia eadē facere aliā: qr illa nō pendet. si vo illa pēdet aliā nō pōt facere.. Sic et pēdente dilatione quiescit officiū iudicis. C. de dila. siue pars. §. de ap. significāte. sic et pendēte lite cōtra vnū electū nō potest ali[us] eligi. qd dic. vt. j. vt lite pendē. ca. j. et. ij. et sic attētata pendente appel. reuocātur per modū attētati. qd dic. vt. j. de ap. nō solū. sic et is qui cōtulit alicui beneficiū pendēte termino acceptationis: nō potest illud alij cōferre: vt. j. de prebē. si tibi absenti. et sic pendēte negocio reseruationis delegatus nō subdelegat cām nisi de recusatoris assensu. vt. §. de offi. delega. inder. ij. rnso. sic et accusatus pendente accusatione nō promouetur. §. de accusa. omnipotēs: nec testificatur. qd dic vt. §. de testi. c. vlti.

Reseruatio legati qn dr sublata.

Pendētia multa ipediunt.

f ¶ In eadem. Quia ista littera non distinguit. non curo an illa beneficia spectent ad collationē vnius an diuersorū: ex quo enim sunt in eadē ecclesia siue vnde siue diuersi habeant conferre pendente vna reseruatione non fiet alia. [Idem Archi.]

Additio.

g ¶ Aliud. etiā i alia ecclia: et sic differt a prio dicto

¶ Gl. se. qrit et sol. ad duo q solutiōi obest. rn. et remit.

h ¶ Illius. pone reseruauit legatus beneficiū qd spectat ad collationē epi: hac reseruatione pendente

reservat aliud qd spectat ad collationem ipsius epi z alterius: nunquid valet reservatio secundi: credo q nõ: q: licet spectet ad collationẽ alterius: tñ et illius. Et est ff. qd dixi. §. de rescrip. statutum §. cum vero. in glo. ij. Et qui iurat nõ suum esse: iurat etiã sibi cõmune non esse. ff. de verbo. si gni. pupillus §. viii. ad hoc. ff. de leg. iij. l. si quis ser uos. vbi testato re legãte seruos suos. et q in totũ et q in parte sui sunt legati esse videntur. Nec ob. .j. de preben. cũ in illis. in fi. q: il lud induxit intẽ tio pape qui illũ solũ grauare in tendebat. vt ibi dixi in viii glo. nec obst. qd dixi §. de rescrip. cum aliquibus quia similitudo z idẽ titas rationis il lud inducit vt ibi dixi.

a Premissa Ola cõprehẽdit ad idem. §. de re scrip. olim. si igi tur finita lega tiõe executor cõ ferat vel proces sus faciat non tenet. vt in .j. responso. z idem in sequẽ tibus casibus: vt in princi. dixi.

premissa[a] cõtigerit attẽtari: eoipso viribus non subsistat.

I dẽ. Cathedrales vel re gulares vl' collegiatas eccl'as legat: reseruare vl' pferre nõ pñt. Idẽ i dignitatib' eccle siarũ cathedraliũ q sunt ma iores post epos: si ipa p plati p electionẽ debent assumi: et ptra hoc factũ ẽ irritũ. C. iiii.

Deliberatiõe prouida duxim' inhibendum: ne aliquis aplice sedis lega tus quãtũcũq legationẽ ob tinere plenariã dinoscat: ca thedrales vel regulares aut collegiatas ecclias[b] seu ipa rũ ecclesiarũ cathedraliũ di gnitates: ad quas hi q prefi ciuntur eisdẽ maiores in ca capitulis post epos existẽtes habent p viã electionis[c] assu mi sue ordinationi: collationi puisioni: electioni: aut dispo sitioni quomodocunq reser uet: nec de ipsis ordinandis: cõferẽdis: vel disponẽdis: se aliqten' itromittat. neq ali quod quomin' hi ad qs perti nuerit eligere: aut postulare libere valeãt cũ vacabũt: ob staculũ quomodolibet inter ponat[d]. Decernẽtes quic quid cõtra hoc actum extite rit eoipso irritum et inane.

Legatus nõ põt alicui cõ mittere q recipiat resignatio nẽ bñficij z postea illud cõfe rat: z ptra factũ vel faciendũ decernit irritũ. h. d. Jo. an.

Prohibemus[e] insuper ne legat' ipse i genere aut in spe cie[f] cuicũq[g] concedat vt ab his qui beneficia infra lega-

querebatur an collatio eius teneret. z dicebãt quidã q sic p hãc lrãm: ex q nõ p viã electiõis. si d collatio nis assumit ibi prelatus. Sed hoc nõ est verũ: q: ista littera q de via electionis loquit tm in prelaturis ca thedraliũ ecclesiarũ loquit: quasi diceret archidiaco natũ in eccl'ia ca thedrali legat' cõferre nõ pote rit si ista duo cõ currũt: q ille ar chidiaconat' sit maior dignitas post epm: et q p via electiõis ar chidiaconus ibi assumat: sed si vtrũq vl' alterũ desit: tunc lega tus illũ cõferre poterit. vñ nõ si ne mysterio hic diuisim summa ui intellectũ. ad hoc facit qd seq tur sue ordina tiõi zc. nec ob .J. neq aliqd quo minus zc. quia et sine illa clau sula satis erat p hibitũ p pceden tia: z ibi sic locu tus ẽ: p eo q id vt plurimũ ob uenit: z põt etiã respicere qd hic dicit de dignitatibus cathedraliũ ecclesiarũ maiori bus post epos. Sed cũ maioritas cõsideret circa mul ta: vt circa ordinem sm quẽ archipbr est maior archi diacono: circa administratiõnẽ sm quã ecõuerso. z cir ca alia que not. §. de rescrip. sedes. de qua maioritate intelligim': dic q de maioritate prelationis loquit: in qua licet inspiciẽda sit cõsuetudo: dicimus tñ de iure archidiaconũ preesse. is ergo q preest post epm capi tulo z cõuocat caplm: z similia facit: hac prohibitione inclusus est. Additio. Archidia. olim sed postea mu tauit z tenet quod sequitur in glo. Joan. an.

põt con ferre pleba niã col latiuã.

Maio ritas circa mult a cõside ratur.

diuisio

Deliberatione. Prima pars facit duo. Ponit prohibitionem in quadruplici specie. Secundo decretum ibi. decernentes.

Casus. Dictũ fuit superi'. c. j. q legati cardinales pñt bñficia cõferre z reseruare. vtrũ sit verũ indistin cte q legat' cardinalis possit conferre beneficia quẽ cũq: siue sit eccl'ia cathedral. s vel aliud beneficium? certe non. Sed qd vacat abbatia vel aliqua dignitas ecclesie collegiate vt decanatus btissimi hylarij maio ris pictauis. vel prioratus beatissime radegundis pi ctauis. an legat' cardinalis possit illas conferre? Re spondet q nõ. dũ tñ sit principalis dignitas illi' eccle sie. Alie aũt dignitates minus principales, illi' eccle sie cadunt sub potestate legati cardinalis: z hoc verũ nisi ad illas dignitates min' principales aliqui assu merent p electionem: q: nõ caperent sub ptãte legati. Nec põt legat' dare alicui ptãtẽ vt recipiat resigna tionem alicui' bñficij: z et cõmittere collationẽ simul: sed potest cõmittere successiue. vt dicit glo.

Casus lralis dñi he lye.

b Ecclesias. tolle qd est infra sue ordinationi zc. Et cõferre ecclesiã est cõferre ipsam principalẽ digni tatem de ecclesia. puta epatũ / plebaniã / abbatiã / prioratũ: vel his silia. z has hic phibet cõferri: nõ p hibet canonicat' ipsarũ ecclesiarũ cõferri p legatos: qd ex his patet que sequũtur. Additio. Uide qd no. in clemen. de preben. c. j. in glo. de isto. Jo. and.

Eccle siã con ferre qd sit.

Glo. seq. querit opi. ponit. Iterũ querit z soluit.

c Electiõis. Aduerte: iã vidi de facto hãc qstionẽ legat' cõtulit plebaniã q ad collationẽ epi spectabat

Lega tus nõ

d Interponat. No. q ordinarius ad quẽ collatio vel electio nõ spectat non põt inhibere electoribus ne eligant etiã si sit legatus de latere. multominus infe rior. §. de restituti. in integ. ca. ij. vbi de hoc. Additio. Et si id faciat videtur puniẽdus vt sacrilegus. j. q. j. sunt quidã. ad finem questionis archidia. Jo. and.

e Prohibemus. Ista secũda pars facit quattuor. primo ponit prohibitionẽ. secũdo eius causam ibi: cũ per hoc tertio decernit ibi: nos em. quarto prorogat ibi volentes. Joan. an. Declarat no. per Inno. et Hos stien. §. de offi. delegati. ex parte. j. Joan. an. Additio Et Joan. mo. refert hic se prius sic pronũciasse de pa pe mandato. Joan. an.

f Specie. Hic genus z species parificãtur: inter dum differũt. quod dic. vt. xxiij. dist. quãdo. §. de offi. ordi. si sacerdos.

Glosa sequẽs soluit dubium de duobus delegatis distinguens an simul an successiue dentur.

g Cuicũq. Uel quibuscũq: vt in vna psona phi bitum censeatur in pluribus repetitũ: cũ eadẽ subsis

rō. ad idē. §. e. li. de elec. c. pe. in p̄n. ⁊ ad hoc. de pe. di. iij. adhuc instāt. xcvi. di. cū ad verū. vñ nō poterit resignationem ꝯmittere vni q recipiat ⁊ alteri q deinde cōferat: qꝛ qua rōne cōmittendo hec eidem dareł via ad vacaturas. eadem rōne committēdo hec diversis

aliud: bene tenet collatio hoc tacito licet vtrūqꝫ retinere non possum: vt in clem. de offi. ordi. c. ij. q in hoc respo. qd hic no. Archi. sic ⁊ si legatus conferat tenebit collatio: nō tñ vtrūqꝫ ꝓpter hoc potero retinere. et facit. §. de rescrip. gͣ a. hoc q intēdit decre. q sicut impetrans bñficiū a

Possuz ꝑ me qd non ꝑ aliū.

Et iste est casus spālis quo possum ꝑ me qd nō ꝑ aliū: contra regulā. j. de reg. iu. pōt. vbi hunc et quosdā alios enumeraui. legat⁹ eñ bene pt resignatiōez bñficij recipe: ⁊ postea illud bñficiū vacans ꝯferre: sed hanc ꝯmissionē nō pōt facere: facili⁹ ei ꝑ hūc modū fieret fraus ad vacaturas q per illum. Et est si. exp̄ssum. §. de ꝯces. p̄ben. cōstitut⁹. vbi nō pōt aliter eps spāliter cōmittere q ꝯferat certū bñficiū cū vacabit lꝫ cū vacauerit possit illd ꝯferre

Epus an possit committē alicui spālit vt cōferat certū beneficiū cū vacabit.

tionē eiusdē habētes: ea i illius manibus voluerint libere resignare: ipsorum resignatione recepta: illa valeat idoneis ꝯferre ꝑsonis. ¶ Cum ꝑ hoc aperiri posset via ꝯtra lateranē.[a] cōcilium ad bñficia vacatura. ¶ Nos eñ ꝯcessionē quā contra hoc cōtigerit attentari: ⁊ q̄cq̄d ex ea vł ob eam secutū extiterit: nullam prorsus habere statuim⁹ roboris firmitatē. Uolētes nō solū ad futura: sed etiā ad p̄terita ⁊ adhuc pendentia[b] negocia hoc extendi. Idem.

¶ Collatio legati ꝑ taciturnitatē prioris bñficij viciat.

C h. d. sen. Cap. v.

Ollatio bñficij per legatum[c] se. apo. tibi facta nullius momēti exitit: si in ea nō fuerit habita mētio[d] de alio bñficio: qd p̄mitꝰ obtiebas

¶ De officio ordinarij.

Ino. iiij. in ꝯci. lugduneñ.

¶ Archieps nō pōt sibi ꝯstituere officiales in dioce. suffraganeoꝝ suoꝝ: etiā ꝑ futuris causis ꝑ ap. deuoluendis ad ipm: nisi de consuetudine hoc habeat: ⁊ tunc etiā tales officiales inhibere non pōt: priusq̄ fuerit appellatum. Capitulū. j.

R Omana ecclesia: ⁊ infra: Prohibem⁹ quoqꝫ ne re-

papa tenetur d bñficio qd habz ꝯtūcūqꝫ modicū sit illd facere mētiōez. sic ⁊ impetrās a legato alˀs non valebit collatio. qꝛ ipetratio est surreptitia. ¶ Ubi vero non impetrauit: sꝫ legat⁹ cōtulit: in quo peccauit ille cui facta est collatio? Certe i nllo: vnde credo tenere Sic video q impetrationē impedit facti possessio colorata si de illa nō fit mētio. §. de cōcessi. preben. cum nostris. collationē nō impedit. j. de pb. lꝫ eps. Jo. A.

Puto tñ q legat⁹ bñ possit ꝯmittere alicui q recipiat resignationē alicu⁹ bñficij: ⁊ recepta resignatiōe cuz bñficiū vacat: bñ posset eidē vel alteri cōmittere q illud bñficiū conferat: ⁊ ꝑ hanc decre. ꝯ attētari posset q lꝫ eps posset gñaliter tradere potestatē officiali vł vicario suo conferendi bñficia vacatura. §. de offi. vica. ca. vlt. non tamē alteri quem officialē cōstitueret. Additio. Uide qd no. j. d p̄be. statutū. in vi. glo. Jo. A. Additio. j. Martine ponderato principio hui⁹ ꝯ. ibi: in genere. Jo. an.

a ¶ Lateraneñ. §. de conces. p̄ben.

b ¶ Pēdētia. q. d. sicut hec ꝯstitutio nō respiciebat p̄terita: ita nec pēdētia: sꝫ ꝓrogatiōe eā extēdi voluit ad vtrūqꝫ: de hoc vide. §. d elec. lꝫ canon. Additio. In glo. ad futura. quā hic ponit Archi. Jo. an.

Sūmarīū dñi helie.

C Ollatio. Non diuidił qꝛ breue est. ¶ Sicut taciturnitas beneficij obtenti viciat collationē obtentā a sede aplīca: ita viciat collationē obtentā a legato. Secus esset de collatiōe obtēta ab ordiario: qꝛ illa taciturnitas nō viciat. ¶ Casus. Legat⁹ cardinalis in hac ꝓuincia existēs ꝯtulit mihi aliqd bñficium vacās: tacui ei aliud bñficiuz qd obtinebā: an valeat talis collatio? Certe nō. nā taciturnitas bñficij obtēti viciat collationē legati a sede apo. impetratam.

Casus lr̄alis d. helie

c ¶ Legatū. cardinalē: qꝛ ali⁹ iure legationis cōferre non potest. §. e. ca. j. in fi. nisi ex spāli ptāte. vt ibi.

d ¶ Mentio. q̄d dices si legat⁹ ꝓprio motu ⁊ hoc exp̄mił in lr̄is concessionis ꝯfert mihi bñficiū habenti aliud de illo mentione nō facta: nūquid valebit collatio sicut ⁊ valet eo casu si papa cōtulisset. j. de p̄ben. si motu ꝓprio? Uideł q nō: qꝛ papa nō est ligat⁹ legib⁹ sicut legat⁹. C. de legi. digna vox. de ꝯces. p̄ben. ꝓposuit. vnde aliud in papa: aliud in legato. Sꝫ ꝯtrū credo. sicut eñ si ordinari⁹ michi habēti bñficium ꝯfert

Mot⁹ ꝓp⁹ legati an excludat surreptionem sicut mot⁹ ꝓp⁹ pape.

Additio. j. Que ꝓprie fit ab illo ad quem p̄mo ordinario iure non spectat collatio. Jo. an.

¶ De officio ordinarij. ¶ Dictū fuit. §. de officio legati qui est maior quibuscūqꝫ ordinarijs in causa sibi delegata: nunc restat videre generaliter de quibuscūqꝫ ordinarijs: ideo ponit titulum siue rubricam de officio ordinarij.

Continuatio d. helie

R Omana. ¶ Sūt quinqꝫ ptes fm Jo. mo. P̄mo ponit ꝓhibitionem. Secundo ibi: nec ꝑ eo. soluit oppositionem illi⁹ ꝓhibitionis. Tertio ibi: qꝛ in causis. rationē solutionis subijcit. Quarto ibi: officiales. quandā moderationē officialib⁹ remensib⁹ iniungit. Quinto ibi: et hoc. illam ad alios officiales extendit. Plus michi placet vt sint solum due partes. Jo. and.

Diuisio

¶ Presupponendū est q archieps pōt cōmittere causam suffraganeo vel subditis suffraganei: sed qñ committit subditis suffraganei non pōt eos cōpellere. ¶ Casus. Archieps Burdegaleñ. vult officialē foraneū in diocesi Pictaueñ. deputare ad cognoscendum de futuris causis ꝑ appellationem ad ipm deuoluendis in futurū vtrū possit. Rñdet q nō: lꝫ causas deuolutas cōmittere siue delegare possit in diocesi sui suffraganei: sed non causas in futurum deuoluendas. Ratio est: qꝛ post appellationem iurisditio est ipsius archiepi: ideo causas pōt cōmittere: sed ante appellationem non hꝫ iurisditionem: ideo non pōt cōmittere qꝛ nemo dat qd non habet. Sed ponam⁹ q archieps ꝑ tēpus sufficiēs ad introducendū consuetudinē constituit officiales ad cognoscendū de causis in futurū ꝑ appellationē deuoluendis: vtrū valeat consuetudo Rñ. q sic. Sed ponamus q illud ius sibi ꝯpetit ex cōsuetudine: ⁊ sic constituit officialē in dioce. Pictaueñ. vtrū possit inhibere officiali Pictaueñ. vt nō attentet

Addicio dñi helye.

Casus lr̄alis d. helie

aliqd cōtra sibi cōpetat iurisdictio? Rñdet q non: vt in ca. romana. j. de appel. et ibi lati'. Sed vtrū officialis iste deputatus ab archiepo Burdegalen. possit excōicare. interdicere/ vel suspendere epm Pictauen. vel alios suffraganeos. Dicit ro. pont. q non: si archieps Burdegalē. sit presens: vel pro pe locum. ne epi scopus afficiat quodāmodo iniuria ab ipo officiali deputato q est humilis persona: tñ istud pcedit ō honestate. Nā si officialis archiepi episcopū suffraganeū excōicaret: teneret excōicatio. ¶ Nota primo q archiepiscopus regularr nō potest intrare diocesim sui suffraganei: vt aliquid agat ex auctoritate sua. fallit in aliquibus casibus. nā archiepiscop' pt visitare totā puinciam suam. de cēsi. c. j. co li. ¶ Nota scdo ibi disponant aliqd iuncta glo. q archieps in dioce. suffraganei non pōt sibi sedē cōstituere: nec ordines celebrare: multominn' pōt eps particularis in diocesi alterius epi. ¶ Nota tertio pncipalē effectum huius ca. q licet archieps possit inhibere suffraganeis ne pcedant vel aliquid attentēt in causis ad ipm p appellationē deuolutis: vt in. ca. romana. j. de ap. non tñ pōt cōstituere officialem ad id faciēdū in causis q nondū sunt deuolute: sed si essent iam deuolute posset: qz non tenet facere prohibitiōes psonalr sed pōt alteri cōmittere. ¶ Nota quarto q archieps potest cōmittere cām ad ipm per appellationem deuolutam alicui de suffraganeis suis. c. pastoralis. eo. ti. in an. sed nō posset cōpellere subditos suorum suffraganeoȝ: vt dicto. c. pastoralis. ¶ Nota vlterius q cōsuetudo dat iurisdictionē. c. cū contingat. de fo. cpe. in an. j. de emanci. libe. l. j. iūcta. l. more maiorū. ff. de iurisdi. om. iudi. ¶ Nota insup q archiepus non potest per se vel per aliū facere inhibitiōes anteq fiat deuolutio ad ipm p appellationem: qz ante appellatiōem non hz aliquā iurisdictionē. ¶ Nota finalr q qdiu archieps est pñs: suus officialis pncipalis non dz epos suffraganeos excōicare: sed illud reseruare dz archiepo. si tñ faciat/ tenet excōicatio: qz lz officialis archiepi sit minor qtū ad ordines tñ quantū ad iurisdictionem est maior. et ei est honor deferēdus sicut suo dñor tamen est puniendus eo q fecit contra canones.

Nota= bilia ō. helie

mēsis[a] archieps in dioce. suffraganeorū suorū foraneos[b] officiales cōstituat: qz cū metropolitanis ne suorū suffraganeorū ingrediant[c] dioceses vt in eis auctoritate ppria iudicēt[d]: disponant[e]: aliquid ve aliud agāt[f]: canonica[g] phibeant instituta: neqq̄ hoc possunt in illis p alios[h] exercere. Nec pro eo[i] q causas p appellationem delatas ad ipsos pñt[k] in suffraganeorū suorū dioce. delegare[l]: sicr licet eis tales officiales instituere in eisdē: q eorū vice (cū appellat ad ipsos) citatiōes vel inhibitiōes[m] faciant: seu cōpescant in hac pte rebelles ¶ Mr[n] in causis p appellatiōnē deuolutis ad ipos tā iurisditionē obtinere noscunt[o] pter qd licite pñt sup illis cōmittere vices[p] suas. Nō sic aūt in aliis in quib' nōdum[q] extitit appellatum: et idcirco

iste vn' est: et vide qd no. Jo. an. xj. q. ij. in summa. et. c. ij. et Ber. s. de offi. ordi. pastoralis.

d ¶ Judicent. pro tribunali sedendo.

e ¶ Disponāt. extra iudiciū faciēda corā se celebrari. (j) et ante se recognosci contractus. j. de foro cpe. romana. §. vlti. de celebratione vero diuinorū dic hodie vt i clem. de puile. archiepo. Additio. j. Contractus qui sequitur de celebratione diuinorum. dic vt i clemē. de puile. archiepo. Jo. an.

f ¶ Agāt. Cōferēdo ordines (j) et sacramenta et similia faciendo. Additio. Ut consecrando ecclesias vel altaria. Jo. an. Additio. j. Uide quod dixi. s. eo. lib. de tēpo. ordi. cum nullus. Joan. an.

g ¶ Canonica. Loquitur de his canonibus. ix. q. ij. ca. ij. et. q. iij. nullus primas. et. c. conquestus. et cōcor. lex in auten. de defen. ciui. §. interim. colla. iij. vbi. preses puincie qui pōt cōparari archiepo non phibet defensorem ciuitatis qui pōt comparari epo quominus vtatur iurisditione sua: nō sic autem in epo circa subditos suos subditoȝ. de hoc. s. eo. cū ab ecclesiarum. et pbatur in auten. eo. in prin. vbi dicitur q defensor ciuitatis qui potest de causis inferiorū (pretermissis magistratibus municipalibus) cognoscere. et de hoc xj. q. j. de persona.

Preses puincie pt ppari archiepo et defensor ciuitatis epo.

¶ Glosa seq. alle. duas concor. et duo contraria et soluit et remittit.

h ¶ Per alios. qd eñ qs p se non pt/ nec p aliū. xlvj. di. sicut. ff. de admi. re ad ci. pti. l. ij. §. j. Arg. s. lxxxvj. di. nō liceat. j. ne cle. vel mo. ca. vl. cū si. pmū est gñale. scd a sunt spālia. qd dic. vt. lxxxvij. di. eps gubernationem. qd etiam est cōtra. j. de regu. iur. potest quis.

i ¶ Nec p eo. Olim h erat duplex lra. s. hec put iacet. alia fm causas p ap. etc. et hanc lrām cōiter habebam'. et hanc secut' Ber. posuerat glo. q fm hanc litterā: nec p eo/ falsa est: dicens q archieps poterat tales officiales in causis ap. cōstituere. sed de illis in quibus appellatū nō est: nullam habeat potestatem: nisi de consuetudine etc.

k ¶ Possunt. et debēt. qd dic vt. j. eo. vt litigantes.

l ¶ Delegare. non tñ renitentē cōpellere ad delegationē suscipiēdam. s. eo. pastoralis. j. rñ. et ibi plene de hoc. et. j. de fo. compe. romana. ij. rñ.

m ¶ Inhibitiōes faciāt. s. iudici. ap. ne vlteri' i causis pcedat. vt. j. e. c. §. a qb'. et. j. de ap. romana. §. si autē et de effectu huius inhibitionis. dic. vt. j. eo. nō solū.

n ¶ Qz in causis. similitudinē improbat.

o ¶ Noscunt. No. q colligo q appellatū est iurisditionē habet in causa: vn videt q statim possit inhibere: sed de hoc dic vt dicā. j. ō ap. in decre. romana. §. si autem. et in decre. non solum.

p ¶ Uices suas. qz possunt per alium qd p se. j. de regu. iur. potest per alium. cum suis concor.

q ¶ Nondū. Nemo dat qd nō hz. j. q. vij. daibertū. de iure pa. qd aūt. et cōcor. ff. de offi. pcō. obseruare. §.

Mare nēo pt. qd ō hz.

a ¶ Remensis. Idem de aliis. vt in fi.

¶ Glosa seq. tripliciter exponit foraneum.

b ¶ Foraneos. Qz foris in dioce. cōstituebantur. qd archieps facere nō pōt: qz i diocesi sui suffraganei etc. vt. j. sequitur/ vel foraneos. i. q forū teneant. de vbo. si gni. c. foris. vel foraneos: qz de foris veniūt vt aduene/ vel peregrini dicantur quoȝ sunt reprobata iudicia. iij. q. vij. peregrina. et. c. seq. Jo. an.

Officiales foranei vñ dicantur

¶ Glo. seq. obiicit et soluit.

c ¶ Ingrediant. quō ergo visitabunt et pcurationē recipient? et sic est. s. s. de prescrip. cū ex officij. de cēsi. sopite. et. c. nup. et. j. eo. titu. romana. et. c. vlti. cū suis si. Sol. hoc non possunt: nisi in casibus pmissis quorum

vlti. de rescrip. c. pastoralis. in fi.
a ¶ Futuris. Tractus futuri tēporis ꝛc. ff. de vsu. l. j. §. j. ꝛ de hoc. ꝫ. de procurato. auditis. in vlti. glo. Additio Et. ꝫ. de sepul. in nostra. ꝭ. de homici. c. ij. ꝛ de senten. excō. romana. §. caueant. Joan. and.

mā. secundo ibi: sciturí. punit non seruātes illam. tertio ibi: si autem. punit illos contra quos canonice cessatū est. quarto ibi: ceterū improbat quendā abusum quem facientes puniri decernit. Jo. and.

¶ Casus. Canonici eccl'ie pictauen. habēt ex priuilegio vł ɔsuetudine q cū aliquis eos offendit vel occupat res ecclesie possūt cessare a diuis donec sit eis satisfactum. Accidit q quidam offendit vnum ex canonicis vel aliqd delictū cōmisit ꝓpter qđ possunt ipsi canonici cessare a diuinis. Queritur quā formam tenēatur ipi obseruare? Rñdet q in scriptis in instrumēto publico vel lrīs sigillatis sigillo autētico debēt scire cām sue cessationis ꝛ notificare delinquēti q propter illam cām intendunt cessare a diuis. Quid si ipsi non obseruāt istam formaꝫ? Rñdet q ipsi puniēntur qi nō percipient fruct' suaꝝ prebendaꝝ: ꝛ si pcipiant tenentur restituere et satisfacere de iniurijs illi in odiuꝫ cuius cessabāt.

Casus liralis dñi hely.

b ¶ Cōsuetudine. ꝑscripta. ꝫ. de ɔsue. c. vlt. ad idē. ꝫ. eo. li. eo. ti. ru. c. ij. et cōcordat ad hāc lrām ꝭ. eo. ti. §. vt litigā. tes. in fi. Jo. an.
c ¶ A quibus. Scꝫ officialib' ꝛ idē dic de ipsis archiepis eadē ratione. Jo. an.
¶ Glo. se. reci. p questionem quā dupliciter soluit ꝛ remittit.
d ¶ Circa illā. Puta i vicina ꝓuīcia ifra duas dietas vulgares ꝫ. de rescrip. nō nulli: vł legales vt. ꝭ. de ꝓbē. presenti. §. loca. vel dic arbitrariā ꝛ adde qđ dixi. ꝫ. de tēpo. ord. nullus. §. episcop'.
e ¶ Extiterit. Scꝫ archieps.
¶ Gl. se. reci. pīmo ꝓ obiec. secū do qrit ar. negatiue. soluit ɔtra.
f ¶ Non attēdent. Licet de iure hoc pnt: qꝛ lꝫ sint minores ordine: sunt maiores iurisditione ꝓpter eos qrūꝫ

nō debēt aliquos constituere ꝓ citationib' in futuris[a] causis appellationū et inhibitionibus faciēdis. Nisi aliud remēsis ecclesia circa taliū officialiū institutionē de cōsuetudine[b] obtineat spāli. A qbus[c] etiā si de consuetudine hmōi possint in remensi prouincia constitui: inhibitiones tñ ne procedatur in causis priusq ad remēsem curiā appelletur fieri penitus inhibemus.

¶ Donec archieps de facili pōt haberi officialis eius suffraganeū excōicare: suspēdere: vel interdicere nō pōt propter ordinis (melius dixisset officij) epalis reuerētiā. h. d. in summa. Joannes and.

¶ Officiales autē Remēsis archiepi (qādiu i sua ꝓuincia vel circa illam[d] extiterit[e]) in suffraganeos interdicti: suspensionis vel excōicationis ꝓferre sniās non attentent[f].

¶ Et hoc idem ab officialib[g] alioꝝ metropolitanoꝝ[g] circa ipsorū suffraganeos (quibus ob reuerētiam[h] pontificalis officij deferri volum' in hac parte) ꝑcipimus obseruari[i].

¶ Gregorius. x. in generali cōcilio lugduneñ.

¶ Canonici q a diuinis cessare possunt cōsuetudine vel alio iure: si cessare volūt: cām sue cessationis exprimant in instrumēto publico vel patētibus lrīs suo vel alio autentico sigillo munitis. et exhibeāt illud vel illas illi contra quē cessant. Hoc pretermisso vel expressa causa nō inuēta legitima: quicquid medio tpe perceperint ab ecclesia: restituant. et que percipere debēt non percipiāt et satisfaciant de iniurijs illi contra quē cessant. Causa legitima inuēta tenetur ille ad interesse canonicis: et ad certā quātitatem ecclesie superioris taxandā arbitrio. Ultimo reprobaꝛ consuetudo qua imagines sanctorum in dicta cessatione spinis ꝛ vrticis supponebantur. Et statuitur contrarium facientes grauiter puniendos. Joannes and. Capitulū. ij.

Si canonici[k] a diuinis cessare[l] voluerint: put

vices gerūt. xciij. dist. c. vlti. ꝛ. xcviij. dist. c. j. de offi. de lega. sane. ij. tñ inhonestū erat: ꝛ ideo papa hoc prohibuit. Sed qđ si excōicet: nunqđ tenet? videꝛ q non: qꝛ sufficit legislatorē aliqđ ꝓhibuisse etiā si non adijciat ꝛc. C. de legi. nō dubiū. So. dico cū Ber. q tenet: qꝛ speciale est i his sentētijs q iniuste late ligāt. xj. q. iij. c. j. de sentē. excō. sacro. puniēꝛ tñ qui hoc fecit: vt ibi. Additio. qđ placet Hostiē. ꝛ Jo. mo. in antiqua glo. sed in additione mutauit. ꝛ ipse ꝛ archi. tenent cōtrarium ratione premissa. Joan. and.

Excōicatio lata ɔ epm ab officiali archiepi an valeat.

g ¶ Metropolitanoꝝ. Uni de iure scriptū oēs istruūtur xciij. dis. ꝑterea. lxj. di. miramur. de re iudi. in causis
h ¶ Reuerentiā. ꝫ. de offi. delega. c. ij. eo. lib.
¶ Glosa sequens querit et soluit.
i ¶ Obsuari. Dixi de officialib': qđ dices de delegatis ipsoꝝ archiepoꝝ? credo q idē cū eadē sit rō: imo multo forti': qꝛ magis ē iurisditio officialis fauorabilis cū idē sit cōsistoriū. ꝭ. de ap. romana. j. rñso. Jo. an.

Delegat' archiepi nō excōmunicat suffraganeū.

Si canonici. ¶ Sunt quattuor partes. fm Gar. ꝛ Joan. mo. et dicti. Primo ponit cessationis for-

diuisio

Postea reprobatur quedam cōsuetudo: quia si delinquens non curabat de cessatione: ipsi canonici remouebant imagines a suis locis: ꝛ ponebāt inter spinas vel vrticas: papa mandat q ista cōsuetudo est irrationabilis quia est dedecus dei ꝛ sanctorum [diuini cultus.] Ista emēda debet applicari ad augmentum diuini cultus et non est applicanda episcopo.

¶ Glosa sequens ponit opi. quā reprobat.
k ¶ Canonici. Seculares. nō enim in regularibus locum habet hec cōstitutio fm Guil. quod est falsum ꝭ. c. Quis. in prin. ꝛ dic canonici ꝛ capitulū: quia pauci hoc non possent facere. ꝫ. de his que fi. a maio. parte capituli quesiuit.
¶ Glosa seq. reci. per. q. an sit interdicta ecclesia.
l ¶ Cessare. De ista cessatione dicitur. ꝫ. e. irrefragabili. §. ceterum. nec medio tempore dicitur talis ecclesia interdicta: sed suspēdunt isti organa sua: vnde tali cessatione durante: potest ibi episcopus et alij celebrare sine irregularitatis pena (1) vt in predicto §. ceterum. quod non esset si esset interdicta. de cleric. ex.

Cessatio a diuinis non hꝫ vim interdicti.

Inter= dicti nō pōt ec= clesia p canoni cos si= ne epo nisi in duob⁹ casib⁹.

excōmuni.mini.postulasti⁹.de exces.prela.tanta.fm Guil.⁊ Gar. Nec possent ipi canonici sine epo ecclesiā interdicere: de his que fiūt a ma. par. ca. quesiuit. de iure cōi: qꝛ de spāli non loquor: ⁊ sic pōt intelligi. ꝫ. de appel. dilectis. ⁊ vacāte sede de iure cōi hoc possent. ꝫ. de heret. ad abolendā. ꝫ. de ma. et obe. cū olim. ꝭ. e. lib. eo. ti. ca. j. Additio. j. Saluo qd habes in clemē. de sentē. excō. c. j. Archi. no. ꝭ. d sen. exco. is qui. ij. rñso. q irregl'aritas cōtrahit si cessatio facta erat auctoritate legati/epi et iudicis delegati. Joan. an.
a ℂ Ecclesijs. vt lugdun. vienen. claremontēsi. attrebaten. ⁊ quibusdā alijs fm Guil. ⁊ Gar.

in ecclesijs[a] aliquibus sibi ex consuetudine[b] vel alis[c] vendicant: anteꝙ̄ ad cessationem hmōi[d] quoq mō procedant in instrumēto[e] publico vel patētibus[f] lrīs sigillorū suorū aut alterius[g] auctētici munimine roboratis cessationis ipsius cām exprimāt: et illud[h] vel illas[i] ei cōtra quē cassare intēdunt: assignent. ℂ Scituri: q si hoc[k] ptermisso cessauerint vel cā[l] quam expresserint nō fuerit inuēta[m] canonica: omnia q̄ de quibuscūqꝫ ꝓuētib⁹ illi⁹ eccl'ie[n] in qua cessatū fuerit cessationis tpe pceperint restituēt[o]. ℂ Illa vero que ꝑ eodē tēpore debētur eisdem nullo modo pcipiēt[p]: sed ipsi ecclesie cedere: ac nichilominus ei cōtra[q] quē cessauerant de dānis[r] ⁊ iniurijs satisfacere tenebuntur[s]. ℂ Si autem causa eadē canonica[t] fuerit iudicata: is qui occasionem[v]

n ℂ Illius ecclesie. Sic. ꝫ. eo. lib. de elec. cupientes ꝭ. ceterum. ⁊ eo. titu. si cōpromissarius. in fi. ⁊ no. pe nas restringendas.
ℂ Glosa sequens tractat quo iure agatur.
o ℂ Restituēt. Cōditione ex ista decre. cū enim ꝑ nouā legē inducit obligatio datur condītio ex lege ff. de ꝯdi. ex leg. l. vna. sic est ⁊ similit in canone. licet fm canones nō intentet actio. ꝫ. de iudi. dilecti. Gar. Additio. j. Idez no. ꝫ. d sepul. cū liberū. in glo. ij. Joan. an.

Condi tio ex le ge qn datur.

p ℂ Percipiēt Alis participent qꝛ cū contra eos dat actio ad repetendū: multo forti⁹ exceptio ad nō soluēdū. ff. de supfi. l. j. ꝭ. q' ait. ff. de reg. iur. inuit⁹ ꝭ. cui dam⁹. ꝭ. de reg. iu. q ad agēdū.
q ℂ Ei contra quem. Epo vel alteri cuicunqꝫ.
ℂ Glosa sequens tractat tria. primo de taxatione. secundo an cōcurrant petitio dānorū ⁊ actio iniuriarū. tertio quomodo desuper iniuria iuretur.
r ℂ Dānis ⁊ iiurijs. Et hec superioris taxabunt arbitrio vt in casu se. ad hoc. ꝫ. qd me. cau. sup eo. C. vnde vi. l. si qñ. Et no. q petitio dānoꝝ sup diminutiōe patrimonij cōpetit. ff. de dā. infec. dānum ꝭ. j. insti. eo. ti. ꝭ. pena. actio ꝟo iniuriaꝝ dat ad vindictā. ff. de iniu. l. ꝑtor ꝭ. j. ⁊ ideo vna nō impedit aliā. ff. de cōdi. fur. si ꝑ fure ꝭ. cū furti. sicut ⁊ aliud expēse: ⁊ aliud dāna. ꝫ. de iniur. in nr̄a. ⁊ dicit lex q tutor dꝫ resarcire dānum pupillo si cessauerit in distractiōe reꝝ q̄ tpe perierūt. ff. de admi. tu. l. tutor q̄ repertoriū ꝭ. si tutor. vel si cessauerit administrare. eo. ti. quidā decedēs. in fi. dico autē fm Guil. q ille ꝯ quē cessatū est iniuriā estimabit hoc mō: potius voluisset centū pdidisse de meo ꝙ̄ hāc iniuriā pati: sꝫ postea taxabit iudex ne ille in infinitū iuret. ff. de iniurijs. l. constitutionibus ꝭ. j. insti. eo. ti. ꝭ. pena. de hoc in spe. de iniu. ꝭ. j. ver. in hac autem.
s ℂ Tenebūtur. In tribus ergo puniūtur. primo in perceptoꝝ restitutione. scdo quia qd eis debetur non percipient. tertio in dānoꝝ ⁊ expensarū refectione cum enim nō seruierint altari de altari viuere non debuerant. de prebē. cum fm. Item puniētur per papā: ⁊ quanta pena: arbitraria. ꝭ. eo. ꝗuis.
t ℂ Canonica. Et vera sup. et sic in exheredatione pater qui vult filiū exheredare debet cām legittimam inserere in testamento: ⁊ illa causa pronunciari debet esse vera vt exheredatio sit efficax. in auc. vt cum de ap. co. ꝭ. aliud. col. viij. sic ⁊ in ap. ante sententiam interpositā. ij. q. vj. in fi. ⁊. ꝫ. de ap. vt debitus.
ℂ Glosa sequens arguit.
v ℂ Occasionē. No. ar. qui occasionē prebet interdicto ciuitatis vel alicuius castri tenet ad restitutionē dānorum: que ecclesie religiosi ⁊ hospitalia illi⁹ loci occasione interdicti in elemosynis et oblationibus passa sunt. qꝛ qui occasionē dāni ⁊c̄. de iniur. ca. vlti. Additio fm Guil. qui dicit se hoc induxisse in ciuitatibus Romādiole et patrimonij dum ibi erat rector. Et archidia. dicit se de facto vidisse. Joan. an.

Dāni ⁊ iniurie petitio diuersa est.

Libellus in actione iniuriarū q̄liter debeat cōcipi.

Cōsuetudo dat iurisdictionem.

b ℂ Ex cōsuetudine. No. q cōsuetudo iurisdictionē tribuit. vt. iij. q. iij. cōquestus. de foro cōpe. cum cōtingat. de arbi. dilecti. C. de eman. l. j. ⁊ finali.
c ℂ Alis. Ut ex priuilegio. Additio. Arg. ꝫ. de verb. signi. ex pte. vel cōcessione epi fm Guil. vel cōstitutione synodali fm Cleri. ꝑ quo fa. cle. j. de sentē. excom. Archidia. intelligit de priuilegio papali. Joan. and.
d ℂ Huiusmodi. Scꝫ posse a diuinis cessare.
e ℂ Instrumēto publico. Ad idem. ꝫ. e. lib. de elec. vt circa. ⁊ dic vt ibi.
f ℂ Patētibus litteris. Ad idem de tempo. or. ca. j. ꝭ. de senten. excom. cum medicinalis.
ℂ Glosa sequens duo notat.
g ℂ Alterius. No. ex vi relatiui sigillū capli auctēticum: de hoc de ꝓba. post cessionē: ⁊ plene p moder nos de fide instrumen. ca. ij. ⁊ in Spe. de instru. edic. ꝭ. vidēdū. ver. x. Itē no. q pōt qs alieno sigillo signare sicut in testamento. C. de testa. si vnus. ad idem. lxxij. dis. in nomine. ad hoc. ꝫ. de re iudi. cū inter vos. Additio. Ubi de hoc in quarta glo. dicit Archidia. q ad hoc vt sit cautū in litteris vel instrumētis fiat mētio quomodo alieno sigillo signatū est. arg. ff. de his q̄ in testa. deleg. l. j. ꝭ. ⁊ ideo. Jo. and. Additio. j. Jo. mo. fatetur hoc cōtra se. ff. de ꝓcu. sed ꝓcuratorem non ꝑ se. C. de libe. cau. cum precum. Joan. and.
h ℂ Illud. Instrumentum publicum.
i ℂ Illas. Scilꝫ patentes litteras.
k ℂ Hoc pretermisso. i. cā non expressa in patētibus lrīs vel instrumēto publico ⁊ assignatione non facta.
l ℂ Causa. Que manifesta ⁊ rōnabilis dꝫ esse. ꝫ. eodē irrefragabili ꝭ. ceterū. Et sup ea debet interuenire tractatus ⁊ seruari forma decre. ꝭ. e. ꝗuis. nō em̄ ꝑ pensione subtracta vel minima offensa fiet cessatio sed ꝓpter graue iniuriā: puta fiunt statuta contra libertatē: imponunt tallie vel collecte clericis: detinet clericus vel canonic⁹ p secularē balliuū: vel his silia. Additio. Dicit Archi. hec discernenda arbitrio boni viri id est iudicis. ff. de ver. obli. cōtinuus ꝭ. cū ita. ꝫ. de offi. delega. de causis. Joan. and. Additio. j. Id est notoria fm Inno. ⁊ Hostien.
m ℂ Inuenta. Per superiorem. ꝭ. eo. ꝗuis. scilꝫ per papām.

Sigillo alieno signare licet.

Cessatio a diuinis non dꝫ fieri nisi ꝓpt grauē iniuriā

a ¶ Arbitrio. hic determinat taxationē / cōdēnatio nē / et cōuersionē. Additio. sm Guil. idē Archi. Jo. an.

b ¶ Indeuotionis. Nā imagines ꝓpter reuerētiā illorū quos imago figurat adorare debem⁹. quod em̄ facit scriptura legētib⁹: hoc pictura cernētibus idiotis. de cōse. dist. iij. pla tum. ita tamen adorare debe mus ne duliā i la triā ꝯuertamus de hoc. de ꝯse. di. iij. venerabilib⁹

Imagines sanctorum an debeant adorari.

Additio. Dulia est cult⁹ vel seruit⁹ q̄ debet homini Latria cultus vel seruit⁹ q̄ debetur deo: dabat Gar. hūc versum. Latria fit dño debet dulia seruo. Jo. an.

Dulia et latria qualiter differant.

versus

cessationi dederat / ad quod interesse dictis canonicis et ecclesie cui debitū officiū ei⁹ est culpa subtractum: ad certam quātitatē taxādā: et in diuini cultus augmentū cōuertēdā superioris arbitrio condēnetur. ¶ Ceterū detestabilem abusum horrende indeuotionis illorum qui crucis beate Marie virginis: aliorūque sanctorū imagines: seu statuas irreuerenti ausu tractantes: eas in aggrauatione cessationis hmōi ꝓsternūt in terrā: et vrticis spinisque supponūt: penitus reprobantes: aliquid tale fieri decetero districti⁹ prohibemus: statuētes vt in eos qui contra fecerint vltrix ꝓcedat dura sententia: que delinquentes sic puniat grauiter q̄ alios a similium presumptione compescat. Idem.

¶ Statuit papa q̄ habentes plures dignitates vel alia beneficia curam animarū habētia: per ordinarios cōpellantur ostendere infra tēpus cōpetēs superioris arbitrio statuēdū: dispēsationes: quas si nō ostēderint: perinde ꝓcedatur ac si nullas haberēt: et si ostēderint et sufficiētes nō ampli⁹ molestentur ꝓuiso ne i ꝑdictis bñficijs cura negligatur aiarū. Si aūt dubitetur de dispēsatione: ad sedē apl̄icam recurratur. Talibus plura similia bñficia obtinētib⁹ aliud non conferatur bñficiū: nisi ostensa dispēsatione sufficiēti: et tūc ita demū cōferatur si ꝑ dispensationē possit illud cū aliis retinere vel si priorib⁹ renūciauerint aliter collatio facta non teneat. Jo. an. Capitulū iij.

Ordinarij locorum subdi-

c ¶ In terram. Nam hoc signū saluatoris in solo: aut silice: vel marmorib⁹ humi posit⁹ sculpere vel pingere li cet. C. nemini. li. si. sal. l. vna.

¶ Glo. seq. querit rñdet dupliciter. et quolibet i duas subdiuiditur.

d ¶ Vltrix. hoc est verbū in. l. C. de his q̄ ad sta. cōfu. l. j. in fi. Sed q̄ erit pena? vr̄ q̄ tp̄alis. vt. s. in vincula publica mittant. ff. de pe. capitaliū. §. ad statuas. vel q̄ moriant. vt no. C. nemi. li. si. sal. l. vna. Sz dic q̄ spūaliter puniēt. q2 nisi peniteāt et satisfaciāt: loci sui dignitate et honore priuādi sunt. xxvj. q. v. quicūque. in pn. vel iudicis arbitrio. ff. de iur. delib. l. j. de offi. dele. de cāis. Additio. Alle. Guil. C. colo. illyrici. l. j. li. xj. ibi. mulcte. cui⁹ modū in aucte iudicis collocam⁹. Jo. an.

e ¶ Compescat. Pena enim vnius metus est alterius vt. C. ad. l. iul. repe. l. j.

Ordinarij. ¶ Licet Gar. diuidat in sex partes et Boat. in noue. Tu dic q̄ due sunt ptes principales. Pria ꝓuidet circa collata bñficia. Scda circa conferēda ibi: ꝯferēdis. Itez pima tria facit: ꝓuidet circa ꝑceptū dispēsationis exhibēde et ponit penā nō exhibētis. scdo ibi ceterū. cū exhibet distiguit an sit euidēter sufficiēs. an dubitet. scdz mēbrū ibi: si vo. Scda pncipalis facit duo. primo ꝓhibet. scdo decernit. Additio. Ibi alter dicit Fran. q̄ principaliter ꝓpter theutonicos et hyspanos emanauit hec cōstitutio: q2 plus in talibus excedebant. Joan. an.

diuisio

¶ Casus. Quidā ticinus clericus possidet seu obtinet duo bñficia incōpatibilia: puta duas dignitates. vel duas eccl̄as parrochiales: verū diocesan⁹ loci possit eū cogere vt ostēdat q̄ iure teneat illa beneficia? vr̄ q̄ nō. q2 nō pōt cogi dicere titulū sue possessionis. l. cogi. C. de peti. here. hoc tñ nō obstāte dicit papa q̄ ordinarius loci pōt eū cogere ad ostendēdū q̄ iure tenet illa bñficia. Nec obstat. l. cogi. alle. q2 illa loquit de reb⁹ cōibus: in quib⁹ non vertit periculū aīe: sed hic vertit ꝑiculū aīe: ideo ordinari⁹ pōt cogere talē ad ostendendū suā dispēsationē. Sed qd si diocesanus ipsi statuit certū tp̄s ad exhibendū dispensationē: infra illud tp̄s nō exhibuit: nec habuit impedimentū. nunqd ep̄s poterit illa bñficia vt vacātia cōferre? Rñdet q̄ lapso illo termino poterit ep̄s ꝯferre acsi non hr̄et dispēsationem. Sed ponam⁹ q̄ iste ifra tp̄s exhibuit dispēsationē: querit qd dz facē ep̄s? Rñ. q̄ ipse dz istum dimittere i quiete. Sed qd si nō apparet q̄ iste sit sufficiēs: sed est dubiū et tacitur nitas. in q̄ dubitant doctores ꝑ ꝓpter aliqua vba ambigua posita in dispēsatione: an illa verba faciant dispēsationez surreptitiā? Rñdet q̄ ep̄s dz referre pape vt ipse interptet illa vba. Or scitissime pr̄ habem⁹ in. c. dudū. ij. de elec. in an. q̄ qui obtinet plura bñficia incōpatibilia sine dispēsatione est incapax q̄rūcūque bñficioꝝ. Ponam⁹ q̄ vacat bñficiū spectās ad collationē ep̄i pictauen. q̄ ep̄s affectat cōferre illud bñficiū ticio q̄ obtinet tria bñficia / tñ dispēsato ad tria bñficia. vtrū debeat ei cōferre? Rñdet q̄ nō: nisi ep̄s pri⁹ videat suā dispēsationē validā. videlz vtrū tici⁹ sit capax alterius bñficij. Sed qd si apparuit ep̄o de dispensatione legitima poterit ei istud beneficiū cōferre: vt si videat q̄ erat dispensatus solū modo ad tria beneficia. nō poterit ei conferre nisi tria beneficia: nisi in dispensatione sua dicat q̄ loco illius vel illorum posset vnum dimittere et aliud acceptare.

Casus specialis dñi helye.

¶ Nota primo q̄ ep̄s pōt cogere subditos ad ostendē dum q̄ iure ipsi teneāt plura bñficia incōpatibilia: cū ius cōe eis resistat. et sic est casus spālis ꝯtra. l. cogi. C. de peti. here. Ratio specialitatis est fauor animarū. ¶ Nota insup modū quē debet obseruare ep̄s qñ vult cogere aliquē habentē plura bñficia: q2 dz ei prefigere terminū ad ostēdendū dispēsationē ad plura bene ficia obtinenda. ¶ Nota insup q̄ eius est interpretari cuius est et cōdere. ¶ Nota q̄ bñficiū tertiū non debet alicui cōferri: lz sit dispēsatus ad tria bñficia nisi collatori primo cōstet q̄ licite duo prima obtineat. Sed vtrum sit correctum. c. de multa. de preben. in an. dicit glo. q̄ sic: quia ibi loquitur de illo qui obtinet vnicum beneficium et collatio secundi beneficij valet.

Notabilia.

¶ Glosa sequēs recitetur per. q. de quib⁹ ordinarijs loquatur et duas opi. ponit.

f ¶ Locorū. Per hoc q̄ dicit ordinarij locorū: videl

tos suos plures[a] dignitates: vel ecclias quib⁹ aiarum[b] cura immunet obtinētes seu personatum[c] aut dignitatē cum alio bñficio cui cura silis[d] est annexa: districte cōpellāt: dispēsatiōes[e] auctē quaꝝ hmōi ecclesias psonatus seu dignitates canonice tenere se asserūt: infra tēpus pfacti qualitate[f] ipsoꝝ ordinarioꝝ[g] moderādum arbitrio exhibere. q si forte iusto[h] impedimento cessante nullā[i] dispēsationem infra idē tps[k] contigerit exhiberi[l]: ecclesie beneficia: personatus: seu dignitates: q̄ sine dispēsatione aliqua eoipso[m] illicite detineri constabit: per eos ad quos coꝝ collatio pertinet: libere[n] psonis idoneis cōferant. ¶ Ceterū si dispensatio exhibita sufficiens euidenter[o] appareat exhibens nequaq̄ in beneficijs hmōi q̄ canonice obtinet: molestet[p]. Prouideat tñ ordinari⁹ qualiter nec aiaꝝ cura[q] in eisdem ecclijs psonatibus seu dignitatibus negligat: nec beneficia ipa debitis obsequijs defraudent. ¶ Si vo de dispensationis exhibite sufficientia dubitet[r]: super hoc erit ad sedem apo. recurrendū: cuius est estimare[s] quē modum sui[t] bñficij esse velit[v]. ¶ In conferēdis[x] insup personatib⁹: dignitatibus: ꝛ alijs beneficijs curā habētibus animarū an

Ordinariū appellatione q̄ cōprehendā tur.

tantū de epis intelligere. ad hoc. xi. q. i. de psona: tñ dic fm Guil. ꝛ Gar. q etiā hāc cōpulsionē facere possunt quicūq inferiores q̄ hñt institutionē. lxiij. di. si in plebibus. de offi. deleg. sup eo. de insti. cū venissent. ꝛ destitutionē. de prebē. referēte: ipi em ordinarij sunt de offic. ordi. cū ab ecclesiarū ꝛ probat. j. e. §. in conferendis.

a ¶ Plures. Hec pluralitas q canonib⁹ inimica. vt. s. de cle. nō resi. qz nonnulli xxi. q. i. per totū ideo odiosa et restringēda. ff. de lib. et posthu. cū quidā. ꝛ. j. de regu. iur. odia. ꝛ. j. de prebē. nō pōt

¶ Glosa sequēs reci. per. q. quid de nō curatis.

b ¶ Aiarū cura. Licet specialiter hic dicat de his idē. (j) i alijs cum em pluralitas sit reprobata in bñficijs de iure cōi pōt etiā in minorib⁹ ordinarius id petere. de pcu. ex insinuatiōe: nisi essent bñficia q̄ simul de iure teneri possent. qd dic. vt. s. eo. li. de rescrip. gratia. Additio. j. Quo ad id quod sequit in glo. non quo ad alia dicta illius. c. Joan. andree.

c ¶ Personatū. Ergo idem iudicium qd de beneficijs curam animarū habētibus. s. de elec. dudum. ij. sed non per omnia. vt. j. de eta. ꝛ quali. ca. j.

d ¶ Cura similis. Animarum scilicet.

¶ Glosa seq. rationē reddit ꝛ obiectionem soluit.

e ¶ Dispēsationes. In quib⁹ velut ambitiosis stricta fieri debet interptatio. vt. s. de elec. dudū. ij. §. insuper. s. de fi. presby. c. j. ꝛ. j. de preben. nō potest. Nec ob. q beneficiū principis ꝛc. de verb. signi. olim. quia ambitio ꝛ odiū hoc inducunt. de consan. ꝛ affi. q dilectio. de preben. ca. vlti. illud autē de principis bñficio non odioso intelligitur. j. de preben. qͥuis. j.

Dispēsatiōes dñt stricte interpretari

f ¶ Qualitate. Hoc regulariter attēdit in quibuslibet dilationibus. s. de ap. cum sit. si ergo dicetur habere dispensationē in remotis partibus maius tempus ei dabitur q̄ si in ppinquo habeat. ff. de eden. l. spaciū.

¶ Glosa sequens querit soluit ꝛ opi. ponit.

g ¶ Ordinarioꝝ. Ad quos spectat animarū puidere saluti. j. eo. §. puideat. Quid si talia beneficia in diuersis epatibus obtinet? quilibet ordinarius in cui⁹ dioce. beneficiū obtinet ipsum compellere poterit ad hanc exhibitionē. ix. q. iij. c. ij. ad hoc. s. de tempo. ordi. cum nullus. Quidā dicūt q ordinarius qui preuenit in cōpulsione exhibitionis seruabit qd hic dicit: ꝛ postea alter eps in cuius diocesi habet simile beneficium quasi sit preuentus ab illo nō poterit eū ad hoc cogere. Arg. s. de fo. compe. proposuisti. ff. de iurisdi. om. iu. cum quedā. sed primū verius fm Guil. ꝛ probat pluralitas dum dicit ordinarij in plurali.

Dispēsat⁹ ad duo incōpatibilia in diuersis diocesib⁹ cui epo teneat fidē facere de dispensatione legitia.

h ¶ Iusto impedimēto. Istud excusat ne tps currat. s. de elec. ne p defectu. ꝛ. c. q̄ sit. §. ij. ꝛ. c. cōmissa. §. j.

i ¶ Nullā. Uel min⁹ sufficiētē. ar. de pe. di. j. scindite de trāsl. a. inter corporalia. versi. sed neq. cū concor. ff. q cuiusq vniuer. l. j. ꝛ ideo bene sequitur ceterum.

Dispēsatio nulla vel minus sufficiens sunt paria.

k ¶ Tempus. Ab ordinario moderatum.

¶ Glo. se. signat ꝯtrium ꝛ soluit.

l ¶ Exhiberi. Sed ꝯ: nemo cōpellit dicē titulū possessiōis sue. C. de pe. her. l. cogi. ij. q. v. §. j. ad hoc dicas. j. q i his q̄ possunt de iure cōi possideri verū est illud: s in alijs secus. vt hic de pbē. c. de multa transfert ergo ppter hoc onus pbandi in eū: vt h. s. de de el. dudū. de pcu. ex insinuatione vbi de hoc. et. c. dist. cōtra morē et dixi de hoc. j. de reg. iur. ca. j. Additio. j. Secundum Gar. ꝛ Frācis. idē. Jo. mo. et Archi.

Titulū sue possessiōis an cogat qs dicere.

m ¶ Eoipso. q non ostēderit in termino: iuxta c em que nō apparēt nō sunt. ff. de cōtrahen. emp. l. in lege ꝛ. l. ruptilia polla. de consecra. distin. j. solēnitates.

n ¶ Libere. i. nō obstāte cōtradictione tenētis illud Credo tamē q si preueniret ipse clericus epm vel eū ad quē pertinet collatio dispensationē ostendendo q eps postea cōferre nō posset: qz video hoc in iure acqrendo multo fortius esse debet in iure acquisito: per decre. j. de preben. si tibi absenti.

Dispēsatio ñ exhibita i termino p ordinariū p̄fixo pōt exhiberi post terminū ꝛ impedit collationem alteri fieri.

o ¶ Euidenter. Id est manifeste. s. de elec. si forte. ꝛ. j. de verbo. sig. constitutionem. si autem esset dubiū fiet quod dicitur in ver. si vero.

p ¶ Molestetur. Ne locum hebeat pena temeritatis vel calūnie. ff. de iudi. cum quem. de calū. ca. j. ꝛ. ij. de elec. vt circa. §. alioquin.

q ¶ Cura. Hoc ad eius spectat officiū. x. q. j. regēda. s. e. irrefragabili. s. de elec. dudū. ij. ppe prin. ꝛ cōcor. de elec. cū ex eo. Additio. §. porro. Jo. mo. alleg. de appel. pueniī. ij. Et dicit in addi. q licet ordinari⁹ in principali potestatē nō habeat ppter dispēsationē: in his tamē que dicūtur de cura ꝛ obsequio ecclesie potestatem habet qz dispēsatio semp datur vel dari intelligitur fm istas duas modificationes: et sic soluitur contrariū de regula. accessoriū. j. de regu. iur. Joan. an.

r ¶ Dubitetur. Probabiliter. de rescrip. cū contingat. prope fi. de ap. cōsuluit. j. de sentē. excō. sacro.

s ¶ Estimare. s. de iudi. cū venissent. ei⁹ em ē interpretari ꝛc. xi. q. j. ex his. de sen. ex. inf alia. C. de legi. l. vlt.

t ¶ Sui bñficij. Not. solū papā dispēsare in plurib⁹ curatis: pro his que no. s. de preben. de multa.

v ¶ Uelit. Sumpta fuerūt hec verba ex. l. ff. de regu. iur. neratius. in fi.

x ¶ In conferēdis. Dixit de pluralitate bñficiorum que obtinebāt: hic dicit de his que obtinere volunt.

Dispē= sat' ad duo nō pt vnū vł ābo cū alio vł alijs permutare.

a ¶ Ostēdat. quasi ,ppter iuris trāsgressionē sit inhabilis ad bñficiū obtinendū. ſ. de pben. cū iā dudū. Additio. ¶. ſ. de elec. dudū. ij. Et de hoc in spe. de legato ꝭ. nunc videndū. ṽ. sed nunqd habēs. ⁊ an ep̄s cuꝫ tali dispenset ibi in ver. seq. Joan. an.

b ¶ Ea q̄. No. ꝗ i plurali dicit ea q̄: tenet ǧ oia habitu renūciare: si vult de nouo aliud obtinere: nec vnū pt in aliud pmutare: et licet potuerit duo vel tria que dispensatiue habebat retinē modo nō potest de nouo habere nisi vnū: nisi aliud dicat in dispēsatione. ⁊ est rō. qr odiose sūt tales dispēsatiões vt dixi: et approbatur expresse hoc hodie. ĩ. de pbē. non potest. i. rñ. Joan. an.

c ¶ Alit. i. dispēsatione nō obtenta: vel obtenta. si prio non renunciat habitis cū nō extendat dispensatio ad tot bñficia.

d ¶ Talib⁹. i. hñtib⁹ plura bñficia cū cura vel dignitates: vł psonatus: vel alterum cū altero ¶ Glosa sequēs q̄rit ⁊ soluit.

e ¶ Nullius. Est ne reuocata decr. de multa. vbi dr: ꝗ primū

nexam idē ordinarij diligentiā obseruent: vt psonatū: dignitatē: vel aliud bñficium simile curā habēs aiarū alicui plura simia obtinēti non ante conferre psumāt: ꝗ̃ eis super obtētis dispensatio euidēter sufficiēs ostendat[a]. Qua etiā ostensa: ita demū ad collationem ,pcedi volumus si appareat p eadē ꝗ is cui est collatio facienda hmōi psonatum dignitatē vel bñficiū: retinē libere valeat cū obtentis: vel si ca[b] q̄ sic obtinet libere ac spōte resignet. ¶ Alit[c] aūt de psonatib⁹/ dignitatib⁹/ ⁊ bñficijs talib⁹[d] facta collatio nulli[e] penit⁹ sit momēti. Bonifaci⁹ octauus. ¶ Precipit papa ne plati subditis interdicāt ne statū ecclesiarū ⁊ psonarū supiorib⁹ inqrentib⁹ manifestent: nec eos ad id celādū iuramētis/ pmissiōib⁹/ obligationib⁹ alijs/ aut penis astrīgāt. decreuit autē quod ɔtra factū fuerit irritum et inane et sententias iuramēta/ promissiones vel penas nō ligare: et presumptores precipit pena condigna a superiorib⁹ eisdē puniri. Joā. an. Ca. iiij.

simile vacat ipso iure: sed tenet secūdi collatio: hic dicitur ꝗ non tenet posterious collatio. Qr promptum est iura iurib⁹ concordare ⁊ expediēs. ſ. de elec. cū expediat. Dic ſm Gar. ꝗ decre. de multa: loquit in eo q̄ vnū tm̄ bñficiū obtinebat: qd̄ erat de iure cōi: hic loquitur de illo qui ante obtinebat plura: quod erat cōtra ius cōe: ⁊ qui non est habilis ad aliud obtinendū: nisi dispensationem habeat cū sit transgressor canonū: vt predixi. adde in clemen. de preben. si plures. et qd̄ ibi no. in glo. si intelligas.

diuiſio

Quia plerīqꝫ. ¶. Prio inhibet. Secūdo decernit ibi: decernētes. Tertio psumptores puniri pcipit ibi. psumptores. Jo. an. Hec decre. olim erat extrauagans: ⁊ incipiebat. ad audientiā nostrā. Additio. De qua faciebat mentionē Guil. in spec. de inqsitiōibus ꝭ. nūc tractam⁹. sub ṽ. qd si ante. Illa tñ loqbat solum in religiosis. hec vero lati⁹. Jo. an.

Dicit vñ sumpta.

¶ Casus. Ep̄us Pictauen. sciuit ꝗ papa mittebat legatū in hac ,puincia p̄ reformatione morū. ep̄s vocauit subditos suos q̄ iurauerūt ep̄o nō reuelare sua crimina: vel se astrinxerūt sub certis penis ꝗ nō reuelarēt sua delicta: vel ep̄s illos excōicauit: casu q̄ aliqua crimia reuelarēt: vtrū valeāt ista. Rñ. ꝗ nō: imo excōicatio ē nulla ipso iure. ⁊ si subditi pmiserīt soluere aliqs penas: pene nō pñt ab eis exigi. vel si iurauerūt nō dicere aliqd et postea dicāt nō ,ppter hoc sunt piuri.

Casus iſ alio d. hel.

Quia plerīqꝫ[f] plati non sine multa temeritatis audacia[g] suis subditis aliqñ interdicūt[h]: ne ipsorū supiori bus[i] aut apo. se. legatis vł inquisitorib⁹[k] ad inqrendū: corrigēdū[l]: ⁊ reformādū[m] in eorū ecclesijs[n]: monasterijs siue locis a sede deputatis eadē: vel alijs q̄buscunqꝫ personis[o]: p quas ad noticiam pdictorū valeat puenire statuꝫ[p] ecclīarū/ monasterioꝝ/ seu locorū suorū psonarū ⁊ reꝝ ipsorū insinuent vel exponant in ipsos (si sec⁹ egerint) excōicationis/ suspēsionis vel iterdicti snīas pferentes: eosqꝫ ad hoc celādū iuramētis: pmissionib⁹ ⁊ obligatiōib⁹: alijsqꝫ penis nihilominus astrīgētes ¶ Nos huic malicie[q] (ne tali ptextu in ecclijs: monasterijs: ⁊ locis eisdē inqsitio: correctio: seu reformatio cum faciēde fuerint: valeāt ipediri) occurrere cupientes: pdicta[r] ⁊ eorū quodlibet attētari de cetero districtius inhibem⁹[s] ¶ Decernentes aucto. apo. qcqd ɔtra pñtē ihibitiōeꝫ attētatū extiterit: nulli⁹ penit⁹ existere firmitatis: nec quēqꝫ

¶ Glo. ode seqntes sūt textu alef

f ¶ plerīqꝫ. vt potes videre. ſ. de accu. olim.

g ¶ Audacia. Ad hoc. ĩ. ꝺ vb. sig. ɔstitutionē. ij. rñ. ⁊ est audacia qr tacē vitatē mortale petm̄ est. xi. q. iij. q̄sqs de cri. fal. c. j.

h ¶ Interdicunt. hoc ipso se reddebāt suspectos. ſ. ꝺ testib⁹ constitutis: et se ondit liquā causam fouē: vt ibi ⁊. ſ. ꝺ testi. cog. puenit. et. C. de postu. ,puidēdū et. ij. q. vij. ꝭ. verū. ver. si qs aūt

i ¶ Supiorib⁹ Pone grad⁹ in archipbr̄o circa ep̄ꝫ. ep̄o circa archiep̄m. et sic de singulis.

k ¶ Inquisitoribus. Qui non possunt alijs cōmittere vices suas. ſ. de offi. deleg. c. vlti.

l ¶ Corrigendum. Crimina. Jo. an.

m ¶ Reformandum. mores. Jo. an.

n ¶ Ecclijs. Quarū appellatiōe monasteria ɔphendunt. lxiij. di. ꝭ. hac aucte. Additio. Uide qd̄ no. ⁊ dixi ſ. eo. lib. de sup. negli. pla. grandi. in glo. no. Jo. an.

Ecclie appellatiōe venit monasteriū.

o ¶ Personis. Puta familiarib⁹ ipsorū supiorum legatorum ⁊ inquisitorum.

p ¶ Statum. Ad quod tales tenent habita distinctione ſm duplicem formam iuramēti de qua vel quibus habes. ſ. de accu. cum dilecti.

q ¶ Malicie. si. ſ. de offi. deleg. statuimus. Jo. an.

r ¶ Predicta. Interdictum: penas: snias: iuramenta ⁊ promissiones/ vel obligationes alias.

s ¶ Inhibemus. Si. est qd̄ dicit lex ꝗ dña accusata de adulterio non potest manumittere seruos suos: et hoc ideo vt per ipsos veritas inquiri possit. ff. qui ⁊ a qui. manu. li. non fi. l. prosperit.

Dña ꝺ adulterio ac=

a ¶ Sententijs. Dico hūc casum spālem in quo non tenet snīa excōicationis ipso iure: ꝛ addendū ad alios qui recitari solent. ꝫ. de sen. excō. ꝑ tuas. ꝛ dicā. ĵ. e. li. ꝛ eo. titu. presenti.
b ¶ Astringi. Si nō tenuit pricipale nec accessoriū. ĵ. ꝺ re. iur. accessoriū. cū suis cōcor. ꝛ merito hꝰ ligare nō dꝫ ad hoc vt possit veritas reuelari, ꝛ cōcor. ad hoc. ꝫ. ꝺ testi. cog. c. vl.
¶ Expedit eīm pctā nocentium eē nota. ff. de iniur. cū qui ꝟ. j. Additio. j. ĵ. ꝺ regu. iur. nō ē obligatoriū. ꝫ. de symo. nemo Jo. an.
c ¶ Presūptores. ipos p̄latos
d ¶ Impunita Qꝺ esse nō dꝫ. ꝫ. eo. si canonici. in fi. Additio. ff. de fideius. l. si a reo. ad fi. C. de pe. l. si opis. Jo. an.
e ¶ Cōdigna. Intelligamꝰ arbitraria ex quo certa non exprimitur. ꝫ. de offi. dele. de causis. ff. de iure de li. l. j. ꝛ dixi. ꝫ. eo. si canonici. in fi.
f ¶ Precipimus. Et si ipse p̄latus non fecit hoc peccat: qꝛ qꝺ precipit̄ imperatur: qꝺ impat̄ necesse est fieri. xiiij. q. j. qꝺ precipit̄. de verb. signi. in his. ꝛ sunt culpe ꝛc̄. xxviij. disti. qꝛ sunt. Additio. Et obligat preceptū canonis sicut ꝛ iudicis. Remittit Archi. de ap. cū speciali. ver. sciantqꝫ. Jo. an.

sententijs[a] iuramentis: promissionibꝰ: obligationibꝰ vel penis hmōi obligari quōlibet vel astringi[b]. ¶ Presumptores[c] autē eosdem (ne ipsorū temeritas quoquo modo transeat impunita[d]) a supioribus: vel legatis seu inqsitoribus memoratis: aiaduersione condigna[e] precipimus[f] castigari. Idem. ¶ Iurisdictio archiepō attributa i vna diocesi sibi in alijs non prodest.

hoc dicit fm zen. Cap. v.

Ut litigantes releuentur a laboribus et expensis[g]. ¶ Statuimꝰ[h] ne archieps causas q̄ per appellationē: vel aꝉs iure metropolitico[i] deferuntur ad ipsum: alibi, q̄ȝ in sua ꝓpria ciuitate vel diocesi[k]: aut i eis i qbꝰ appellatū[l] extitit: vel cause ipse ꝯsistere dinoscunt̄[m] / audiat vel etiā audiendas ꝯmittat[n] nisi sibi aliud de cōsuetudie[o]

ꝙ sic: qꝛ cū hoc ius sit in fauorē litigantiū introductū illi renūciare possunt. de regu. ad aplicā. cū fi. ad hoc ꝫ. de rescrip. statutū ꝟ. in nullo. ꝛ hoc satis verum puto. dūmodo ipse vel delegatus eius habeat licētiā epī illius dioc. vt ibi, ꝓ tribunali sedere possint. Ista em̄ fuit ꝓhibitionis ratio: qꝛ archieps nō pt ingredi suffraganei sui dioce. vt ibi aliquid agat vꝉ iudicet. nisi i casibꝰ ꝯcessis. ꝫ. eo. ca. j. si aūt cū Bononie ꝯferatur equū nō est ꝙ ꝓpter illā possit mutine sedere. si autē mutinen. epūs consentit ꝛ ipse partes satꝫ credo ꝙ possit. aꝉs nō. vt. ix. q. iij. ca. j. ij. ꝛ iij.

an possit com mittere cām appellatiōis extra suā diocesim.

ff. de offi. psi. l. iij. ff. de iurisd. om. iu. l. vlti. ꝛ facit de offi. lega. nouit. ij. q̄ ibi not. Additio. Facit cle. ꝯuis. de fo. cope. in prin. ꝛ ꝟ. volumus. Jo. an. Additio. j. Idē archi. sine determinatione q̄ in glo. ponitur. alleg. iij. q. vi. pulsatus. Jo. an.
¶ Glo. seq. reci. ꝑ q. an edat ius nouū vꝉ declarat. et per id infertur ad tps prescriptionis.
h ¶ Statuimus. Uidetur ꝙ noua sit cōstitutio: alias dixisset innouamus. ꝫ. de treu. ꝛ pa. ca. ij. vbi innouatur quod statutum erat. xxiiij. q. iij. si quis rompetas. ꝛ. c. paternarum. videbatur em̄ ꝙ sicut legatꝰ in qualibet parte ꝓuincie pōt sedere: sic et archieps posset. sed ꝓpter ratiōnē quā dixi. ꝫ. in ꝓxi. glo. hoc satis videbat̄ esse constitutio ipa vel eius ratio antiqua: q̄ idē est qꝺ ius. j. dis. consuetudo. fm quod restaret. (j) ꝙ legitime deberet esse ꝑscripta. s. spacio. xl. anno. vt ꝫ. de cōsuetu. ca. vl. de cau. pos. cum ecclesia. nec sufficeret ꝑscriptio. x. an. fm qꝺ est i his que sunt ꝑter ius fm id qꝺ no. xij. distin. consuetudo. ꝛ dixi. ꝫ. eo. lib. de consue. c. vlti. Additio. j. Supple consuetudo de qua finis loquitur. Jo. an.

Sūmarium. Ut litigātes. Archieps causas etiā appellatiōnū iure metropolitico ad eū pertinentiū in ꝓpria dioce. vel vñ ad eū deuoluunt̄ cognoscere vel cōmittere dꝫ: nisi aliud habeat cōsuetudo. h. d.

diuisio Dicit qd declarat. Tria facit primo ponit constitutionis cām. secundo constitutionē ibi: statuimꝰ. tertio exceptionē ibi: nisi. Emanauit hec decre. ad declarationē illiꝰ ver. ꝫ. eo. ca. j. ver. nec ꝓ eo. ꝛc̄. ibi dicebāt in gñe suffraganeoꝝ suoꝝ: et de qbus nō dicebat̄: ꝛ eoꝝ q̄ ibi no. Hostien. ꝛ Joā. an. Additō. Qꝺ hic dicit̄ fuerat olim hic disputatū: et sic terminatū ꝑ dñm Alegradum de lendenaria demū epm vicentinū: vltra iura que primo alleg. glo. inducebat. ix. q. iij. nullus. ꝛ. c. conqstus. ꝫ. eo. tit. duo simꝉ ꝑ q̄ patet metropolitanū nō plus posse i dioce. suffraganeoꝝ q̄ȝ aliū epm: nisi inqstum inueniat̄ concessum. sed epūs nō posset. vj. q. ij. scriptū. xiij. q. j. ca. j. xvj. q. v. ca. j. ergo nec metropolitanꝰ. Inducebat etiaȝ decre. romana. ĵ. de foro ꝯpe. Jo. an.

Casus lfalis d. helle Casus. Tu ꝛ ego litigabamꝰ corā epō Picta. q̄ contra te, tulit snīaȝ diffinitiuā. a qua appellauisti ad archiepm Burdegalen. archieps vult causam istā appellationis examinare in diocesi xantonen. an possit. Respondet ꝙ non: sed debet cognoscere per se vel per alium in sua diocesi particulari vel in diocesi illiꝰ iudicis a quo fuit appellatum. ꝛ istud veruꝫ: nisi aliud haberet ꝯsuetudo. nā consuetudine pōt induci vt alibi posset cognoscere vel ꝯmittere cās appellationis.
¶ Glosa seq. querit ꝛ soluit.
g ¶ Expensis. Ad hoc intēdere debet iudex. vt. ꝫ. de dolo. fini. cū suis concor. sed pone de consensu partiū archieps audit vel cōmittit causam extra loca de quibus dicitur. ĵ. quero an qꝺ agit̄ valeat? Et videt̄

Archieps de ꝯsensu partiū

i ¶ Iure metropolitico. Sup quo vide qꝺ not. Jo. ix. q. iij. in sum. ꝛ Ber. ꝫ. eo. titu. pastoralis. Et aduerte qꝛ interdū cognoscit archieps vt legatus pape: vt ꝫ. e. irrefragabili ꝟ. ceterū. ꝛ in eo casu forte posset dici ꝙ eo modo ꝛ in his personis posset delegare quo et quibꝰ delegati pape. quod dic. vt no. ꝫ. de rescrip. statutū. ꝛ ideo non dixit simpliciter deuoluunt̄: sed dicit iure metropolitico. Additio. Uide quod dixi de here. ad abolendam. super glo. fi. et quod dicā. ĵ. titu. j. ca. vno. super glo. antepe. Jo. an.
k ¶ Uel diocesi. Satis per hanc lrām terminatum erat: quod dixi. ĵ. eo. cum epūs.
l ¶ Appellatum extitit. hoc cum causa per appellationem defertur.
m ¶ Dinoscuntur. Cum deferuntur cause iure metropolitico. aꝉs q̄ȝ per appellationem.
n ¶ Cōmittat. Nota qꝺ nō pōt ꝑ se nec ꝑ aliū. ꝫ. eo. ca. j. sic econuerso qꝺ pōt ꝑ se ꝛ per alium. vt ibi. et. ĵ. ꝺ reg. iu. potest. vbi de hoc.
¶ Glosa seq. arg. querit ꝛ soluit.
o ¶ De ꝯsuetudine. Sic. ꝫ. e. ca. j. ver. nisi aliꝺ. Sicut ergo hic cōsuetudo potest inducere vt alibi possit

Delegatio iuris ꝛ delegatio pape eqparat̄ quo ad subdelegationem.

Archi= | epŝ p(er) | delega | re causam | int(er) epŝ | ⁊ cleri- | cum ex | tra dio | cesim | ipsius | epi.

cōmittere ⁊ audire: sic ⁊ cōsensus diocesani loci ⁊ partium cōsensus vt supra dixi: sicut equiparātur pactū et cōsuetudo in dote lucranda vel donatione propter nuptias. vt. §. de do. post diuor. resti. c. vlti. Quid dices: clericus agit cōtra epm ad metropolitanu debet questio deferri. xi. q. j. si quis cū clerico non vult vel nō pōt cōmittere i sua ciuitate nūquid poterit audire vel cōmittere extra ciuitatē ipsius epi fm id qd dr. §. eo. lib. d rescrip. statutū §. cū vero: ⁊ satis id videt p pdictū §. quod verū puto de cōsensu procedat epi illius in cuius dioceſi causa audit: vt dixi. §. in glo. j.

Cōsue- | tudo | dat iu- | risditio | nem.

a ¶ In hac parte. Scz. in audiēdo: vel cōmittendo extra loca predicta. ⁊ sic no. q con suetudo dat iurisditionem. ix. q. iij. cōquestus. de foro cōpeten. cū contingat. §. eo. lib. de cōsuetudine. ca. iij. C. de emanci. lib. l. j. ⁊ fi. §. eo. titu. c. j.

cōpetat in hac parte[a] Idē.

¶ Si episcopus cum potest suā diocesim visitat per aliū habet illi in necessarijs prouidere. visitati autē in victualibus puidebūt ipsi vicario visitanti: ⁊ non epo. h. d. Joan. andree. Capitulum. vj.

Si epŝ suam diocesim vbi et[a] iure permittitur[b] faciat per alium[c] visitari: licet ipse[d] illi[e] habeat in alijs necessarijs prouidere[f]. ¶ Illi tamen qui visitātur ministrare tenentur expensas victualium[g] visitāti[h]. ¶ Cū fm apostolum[i] nō sit magnū si ab eo metātur tēporalia: per quem spiritualia seminātur. ¶ Idē tamen episcopus cum personaliter nō visitat: nil prorsus ab his qui per illū quē deputat fuerint visitati: exigere poterit aut debebit[k]. Idem.

¶ In quolibet loco diocesis no exempto: p se et p aliū pōt epŝ pro tribunali sedere: ⁊ libere exequi que ad ipsius spectant officium. Jo. an.

Cum epi. Caplm. vij.

d ¶ Ipse. Scilicet episcopus.

e ¶ Illi. Uicario.

¶ Glosa sequens ponit opinionem.

f ¶ Prouidere. Et sic intelligi debet. decre. illa inter cetera. vbi dr epi ipsis vicarijs cū indiguerint necessaria congrue subministret. scz vt parēt sibi eqs vestes: familiā: ⁊ alia oportuna preter victualia et sic itelligebat Hostiē. Inno. intelligebat etiā de victualib[9]. et tunc scz cum victualia sine scandalo p vicarios a subditis habe ri non poterant. pma vera: vt h vides: nec p hoc scdam reprobo. Additio. Sicut pareret sibi ipsis si psonalr visitaret. Jo. a.

Diuisio

Si episcopus. ¶ Primo puidet. Secūdo phibet ibi: idem. Prima subdiuidit: quia primo puidet circa expēsas vicarioꝝ extra victualia. scdo ibi: hi tn circa expensas victualiū. ⁊ causam reddit. Do. Emanauit autē hec decreta. ad declarationē eorū que no. Hostien. §. eo. inter cetera. super versi. subministrēt. et Guil. ⁊ Bar. J. de censi. exigit. super verbo impenso. qui omnes tenebant quod hic dicitur. Joan. andree.

Dicit | qd de- | clarat.

¶ Casus. Epŝ picta. vult suam diocesim visitare per aliū in casu permisso. puta qz detentus infirmitate. vel qz illud habet ex priuilegio vt possit suā diocesim per alium visitare. Queritur quis tenebitur vicario ministrare necessaria: Respōdet q vicario visitanti tenebūtur pcurare in victualib[9]: sed si indiget equis vel conducat famulos. hoc fiet expensis epi. Uerūtamen hodie episcopi habēt ex priuilegio vt possint visitare p alios et percipiant integrā pcurationē que est hodie taxata ad certam summā. vt in extrauagāti benedicti que incipit. vas electionis.

Casus | lralis | dñi he- | lye.

b ¶ Permittitur. Scz cū id personaliter exequi non potest. §. de offi. ordi. inter cetera. Et semel in anno x. q. j. decernimus. ⁊ duobus. c. seq. et. §. de offi. archi. mandamus. nisi ex causa: ⁊ tunc etiam pluries id poterit. vt. §. de censi. cum venerabilis. x. vij. q. ij. visitādi. ⁊. c. nō semel. cum si. Joan. an. Additio. Et. x. q. j. episcopum. Joan. and.

Uisita- | tio quo | tiēs fie | ri debz

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ¶ Per aliū. Sed visitās predicare debet. x. qōe. j. placuit. J. de censi. c. j. sed officiū predicādi nō delegat: vt. §. de offi. delega. c. vlti. ergo visitatio delegari vel demandari non potest. sed dic fm Innocen. Goffre. ⁊ modernos qui hoc nota. in decreta. inter cetera. §. eo. aut hoc pertinet iure ordinario: ⁊ tunc bene demādatur: vt ibi ⁊ hic. aut iure delegato: ⁊ tūc nō demandatur vt in cōtrario: nisi haberet ad id speciale mādatum: vt. §. eo. lib. de offi. deleg. is cui. ⁊. c. vlti. §. viceo.

Predi- | candi | officiū | an dele | gari | possit.

g ¶ Uictualiū. In victualibus enim tantum debet recipi procuratio: qd dic: vt. J. de censi. c. j. ij. ⁊ iij.

h ¶ Uisitanti. Illi vicario. Jo. an.

i ¶ Aplm. i. paulum. j. ad corinthi. ix. c. ⁊ habes hoc idem. §. de pscrip. cū ex officij. ⁊. J. de cēsi. c. iij. ad finē.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

k ¶ Debebit. De hoc querebat in gl. de qb[9]. in prin. c. dixi. Et videbat q ex q iure cōcedēte p aliū soluere poterat debitū ad qd subditus tenebat: suū debitū recipere posset. arg. §. de elec. significasti. Sed prout dicebat decre. cū venerabilis. §. de censi. tunc demū epŝ pcurationem habebit cū accesserit ⁊c. si ergo nō accedat: sed mittat nō habebit ipse sz missus: vt hic vides. q. Nō em ferēdus est q lucrum amplectit ⁊c. C. de cadu. tol. l. vna §. p secūdo. ⁊ ad quem spectat onus ⁊c. xj. q. ij. charitate. ⁊. c. quecūqz. ⁊. c. ecclesiasticis. Jo. an. Additio. Nec debet eo q plus expendisset si psonaliter visitasset illud excessiuū exigere. arg. ff. mā. l. si qd alicui §. impendia. fm Jo. mo. Joan. an.

Cum epŝ. ¶ Ponit dictū cui[9] rōnē premittit. Secūda ibi: dubium. Jo. an. ¶ Casus. Epŝ picta. vel ei[9] officialis vult sedere p tribunali ⁊ causas examinare in alio loco q in sua ciuitate. vtrū possit: Rñdet q cū epŝ habeat ordinariā iurisditionem in tota sua dioceſi. pōt sedere in quolibet loco sue diocesis p tribunali. Exceptis in locis exēptis p volūtatē exemptoꝝ. Sed vtrū epŝ habeat capturā malefactoꝝ in qlibet pte sue diocesis: Rñdet q sic. nā ex q hz iurisditionem in tota sua dioceſi videt illi concessa illa sine quib[9] ⁊c. Sed istud nō est receptū in hoc regno. nā extra septa domoꝝ epalū nō pōt epŝ facere captionem immo cēsetur cape extra territoriū. qz epŝ non dr hre territoriū ppriū. Arguit p textū. de. l. ancille. C. d fur tis. vbi dr q de casu nō dubitabili nō est facienda lex. Sol. Iste text[9] post istā cōstitutionē est de casu indubitabili sed ante istam constitutionē erat dubium an epŝ posset exercere suā iurisditionem in quolibet loco sue diocesis. ⁊ vtrū posset capere malefactores in quolibet loco. ¶ Nota primo q epŝ solus hz iurisditionē ordinariā gnalem in tota sua dioceſi. vñ territoriū est

Diuisio

Casus | lralis | dñi he- | lye.

Epŝ ca | ptionē | non hz | i regno | frācie.

Nota- | bilia.

solius epi et nõ archidiaconi vel alteri⁹ inferioris prelati. Et pdest istud. nã si qs extrane⁹ cõmisit delictũ i archidiaconũ archidiacon⁹ nõ hz punitionẽ. qr territoriũ est soli⁹ epi et nõ archidiaconi. Secus est si talis delinquẽs esset subditus archidiacono: qr tũc posset illũ punire. Idẽ est dicẽdũ in abbate. Nã isti tales non habent propriũ territoriuũ vt dixi.
¶ Nota scdo q epũs pt sedere p tribunali i quacũqz pte sue diocesis: et etiã mutato loco suorũ maiorũ: sz tũc deberet illo notificare parti citate.
¶ Nota tertio q epũs hz captionẽ delinquentiũ et illã captionez põt facere in qli bet pte sue diocesis. Sed hoc (vt dixi) non seruat in hoc regno. Et officiarij regis fundãt se in hoc q princeps secularis est dñs territorij. et territoriũ est suũ. et cũ nõ liceat capere malefactores in alieno territorio sine licentia pncipalis: ideo epi male appellatur dñi talis loci sed debẽt vocari epi talis loci.
¶ Glosa sequens dat duo similia.

scopus[a] in tota[b] sua diocesi iurisditionẽ ordinariam noscat habere[c]. ¶ Dubiũ non existit quin in qlibet loco[d] ipsius diocesis non exempto[e] per se vel per alium[f]: possit pro tribunali sedere[g]: causas ad ecclesiasticum forũ spectantes[h] audire: personas ecclesiasticas (cum earum excessus exegerint[i]) capere[k] ac carceri[l] deputare necnon et cetera que ad ipsius spectãt officium[m] libere[n] exercere. Idem.

¶ Canonici qui a diuinis cessare possunt cũ cessare voluerint vocabunt absentes: sicut si immineret electio faciẽda: cũ qb⁹ de cessatione delibera bũt: et si deliberãt cessare: req rẽt pri⁹ cũ cõtra quẽ cessant: vt irrogatam offensam emendet: qd si fecerit: nõ cessabũt: alioqn cessare poterũt: ita q a cessatiõe infra mẽsem vtraqz pars et cessans et cõtra quẽ cessatur iter arripiat eũdi ad papã vel p se vel p procuratores sufficiẽter instructos: nisi interim interuenerit concordia inter ipsos. Et continuatis dietis qcito poterunt se corã papa psentẽt: vt vtraqz parte presente: vel altera contumaciter absente: papa diffiniat negocium: et culpabiles puniat. et si pars cessans predicta non seruet: cessatio non seruetur. Jo. and. Capi. viij.

Quãuis sup cessationibus a diuinis q̃ a capitulis conuentibus siue collegijs seculariũ vel regulariuz ecclesiaz multotiẽs sine causa rationabili attẽtãtur: manifesta satis a felicis recordationis. Innocentio[o] tertio et Gregorio[p]. x. predecessorib⁹ nostris manauerint instituta Quia tamen post illa est plerũqz compertum: cessationes easdem[q] irrationabiliter[q] esse

a ¶ Episcopus. Idẽ est in legato circa suã legationem. S. de offi. lega. nouit. idẽ in archiepo circa suam propriã dioce. S. eo. vt litigãtes. sed nõ quo ad prouinciam: vt ibi. et S. eo. c. j. et ix. q. ij. c. j. ij. et iij.

b ¶ In tota. Ita q nullus alius in tota sua diocesi sub eo iurisditionem habeat. in parte autem bene. qd dic. vt no. xxv. dist. perlectis. et facit qd no. Hostiẽ. de offi. archipresby. c. vlti.

c ¶ Habere. Ita q intentio sua fundata est de iure cõi: ita q qui se dicit exemptũ hz hoc ostendere. c. dist. contra morem. qd dic. vt. j. de priui. cum persone.

d ¶ Loco. Honesto tamen maxime cum in tractat causas spirituales. S. de ap. qua fronte.

e ¶ Nõ exempto. Ad cognoscendũ locum exemptũ vide. j. de priui. si papa. et bene dicit nõ exempto: qr in loco exẽpto cathedram collocare non põt vt iudicia exerceat. ij. vt expresse probatur. xviij. q. ij. luminoso. Additio. De celebratione diuinorũ et benedictione populi: dic vt in cle. archiepo. de priui. Joan. an.

f ¶ Per alium. Quod enim potest per se et per aliũ. j. de regu. iur. potest. et dic vt ibi.

g ¶ Sedere. Qd requirit in cognitione et decisione causarũ. iij. q. iij. §. spaciũ. j. de re iudi. c. vlti. Joan. an.

h ¶ Spectãtes. vt. S. de vbo. signi. super quibusdã in fi. de foro compe. c. cum sit. ibi de hoc.

i ¶ Exegerit. Alio nõ dz eos detinẽ: si d parẽdo iuri obderit fideiussoriã cautionẽ. j. d sen. ex. si clericos. i fi.
¶ Glosa sequens soluit contrarium.

k ¶ Capere. Id est capi facere: qr man⁹ inijcere in aliquẽ nõ debet epũs. lxxxvj. dist. non liceat. C. de epi. et cle. auf. sz necqz. et de ipsius mãdato capientes excõicari nõ sunt. S. de sentẽ. excõi. vt fame. et j. eo. li. et eo. ti. si clericos. Jo. an.

l ¶ Carceri. q̃ lĩcz institut⁹ fuerit ad reorũ custodiã interdũ ẽ pena. j. de penis q̃uis. et S. d vb. sig. nouium⁹. i fi.

m ¶ Officium. Ordies celebrare: virgines et ecclesias consecrare et his similia. Additio archi. alleg. lxvij. dist. q̃uis. qplura ad officiũ ordinarij spectantia colligit breuiter Guil. i spe. eo. ti. §. offm. Jo. an.

n ¶ Libere. Ac si esset in ppria ecclesia vel palatio iuridico. Additio. archi. exponit. id est absqz alicuius contradictione. Jo. an.

Quãuis. ¶ Sũt tres ptes. Pria. ponit in gñe ius antiquũ et p cõstitutiõe cause ponit trãsgressionẽ ipsi⁹. Scda dat formã cessatiõib⁹ ali factũ ibi: nos Tertia cessationes aliter factas iubet nõ seruari: ibi pte insup. Do. ¶ Casus Dictũ fuit i. c. si canonici. S. eo. ti. quã solẽnitatẽ debent obseruare clerici in cessatione a diuinis indicẽda ppter iniuriã sibi vel eccłie illatã. Sz ponam⁹ q aliq canonici sunt absentes: et sũt in loco ppinq. in q̃ essent vocãdi i electiõe faciẽda nũqd etiã sunt vocãdi i faciẽda cessatiõe a diuis? Rñdet q sic. Et iste ẽ vn⁹ casus in q canonici absentes sũt vocãdi p negocijs capłarib⁹: lz regularit soli pñtes sunt vocãdi. Ali⁹ casus ẽ in negocio electiõis: aliũ casus ponunt. in. c. pñtiũ. j. de testi. Sz qd si absentes legitime fuerint vocati cõparuerũt et deliberauerũt q offensa erat sufficiẽs ad inducendũ cessationẽ a diuis, qrit qd debẽt canonici facere ante cessationẽ? Rñdet q cãm cessatiõis debẽt in scriptis mittẽ illi iniuriãti. et illũ req̃rere vt satisfaciat p iniuria cõmissa. Si aũt nõ velit satisfacẽ: poterũt cessare a diuinis. Sz tũc ipsi cassantes et delinquẽtes debẽt mittẽ ad apo. se. Not. casum in q̃ recipiunt testes lite nõ cõtestata. et in absentia ptis.

o ¶ Innocẽtio. iij. S. eo. irrefragabili. §. ceterum.

p ¶ Gregorio. x. S. eo. si canonici.

q ¶ Irrationabiliter. i. sine rationabili et manife-

Epũs q̃ ad iurisditionẽ epalem hz intẽtionẽ fundatam de iure cõi.

Carcer est institut⁹ ad custodiã ali qñ ad penã.

diuisio

Casus Talis dñi heiye.

sta causa ꝛ illorum iurium forma non seruata.
a ❡ Regulari. Reprobata est igit̃ opinio dñi Guill. durã. qui no. ẜ. eo. si canonici. ꝙ decre. illa non hẽbat locum in regularibus: sed solũ in secularibus: qꝛ di=cebat canonici: vt ibi dixi.

tempus expectatur. Additio. j. Et nichilominꝰ ire te netur ẜm Archid. alleg. ẜ. de do. ꝛ ꝯtu. cũ dilecti. ꝛ qδ no. Hostien. j. de sen. exco. cũ medicinalis. quãtum er=go ad deuolutionẽ partium non nocet si nõ fuerint tẽ pora obseruata. Joan. an.

b ❡ Cõuẽtu. Itelligas ꝙ sibi vẽdicet ius cessã di in cõsuetudie vł alio iur. vt. ẜ. e. si canõici. i p̃n.
c ❡ Cessatões ipe. aliqͣtenꝰ at=tẽtent. qδ est. j.
❡ Glo. se. ponit opi. quã ptim re probat. dubiuꝫ soluit. arguit et remittit.
d ❡ Euocãdi. scꝫ de ꝑuicia. ẜ. de elec. corã. vbi δ hoc. ꝛ. vij. q. j. factꝰ est conciliꝰ In his aũt voca tiõibus de ꝗꝫ re moto loco fiant statur cõsuetu=dini: vt eo. ti. cũ int̃ vniuersas. ꝛ ca. bone. ij. sꝫ an vocẽtur vel nõ: nõ stat̃ ꝯsuetudi ni scδm quosdã qδ nõ est verũ ꝑ decr̃. de p̃bẽ. cuꝫ in ecclijs. vñ cre do ꝙ si in ista ec clesia eẽt ꝯsuetu do absentes nõ vocari ad electi onẽ: nec ad hãc cessationẽ voca ri debebunt per hãc lr̃am que di cit ꝑut sunt. ꝛc̃. Et no. ex hac lit

factas. ❡ Nos ad tã ꝑnicio=sum euitãdum abusum eadẽ statuta cum infrascripta mo deratione in suo volentes ro bore ꝑdurare: de fratrum no strorũ ꝯcilio districtiꝰ inhibe mus: ne a seculari vel regula ri[a] capitulo: collegio: seu con uentu[b] ecclie cuiuscũqꝫ: cessa tiones[c] ipse nisi vocatis oĩbꝰ (prout sunt ꝓ electiõib negocio euocãdi[d]) et deliberatio=ne[e] hita diligẽti: ac cp̃o alio=ue quocũqꝫ clerico siue laico cuiuscũqꝫ dignitat̃ p̃eminen tie cõditionis aut status exi=stat: ꝑ q cuiꝰ iniuriã vel offen sam eadẽ videtur cessatio fa=cienda post p̃dictas vacatio nẽ ꝛ deliberationẽ de cessan=do habitã reqͣsito: ꝙ irroga=tã iiuriã vł offensam emẽdet aliqͣtenꝰ attẽtant. Neqꝫ tunc etiã: si emẽdã ide habuerint: vel ꝑ eos steterit[f] qͦminus ha beant competentem. Si aũt premissis seruatis / capitulũ collegium: vel conuentus ali cuius ecclesie ad cessationem eandẽ duxerint ꝓcedẽdum: ex tunc[g] infra vnius mensis[h]

spacium pars vtraqꝫ: videli=cet hi qui cessant: ꝛ illi etiam propter quorum factum a di uinis cessat̃ (nisi superueniente cõcordia iter eos cessatio illa cesset) iter[i] arripiãt per se vel per ꝓcuratores idoneos cũ munimẽtis et actis ad nego ciũ ipm̃ spectantibꝰ ad se. ap. venẽdi ꝛ ꝯtinuat̃[k] dietis ꝗꝫ cito cõmode poterint se aplĩ=co ꝯspectui rep̃sentẽt: vt ptibus[l] p̃ñtibꝰ: aut vna p̃ñte: al=tera nõ veniẽte: vel mittente examinato negocio apud se=dẽ eãdẽ: ps q̃ culpabilis iuen ta fuerit i p̃missis: p̃ter alias penas a dictis canonibꝰ insti=tutas: si romano pontifici vł debit̃ expedire: pena[m] docen te cognoscat ꝗꝫtũ excesserit: q̃ cessationi facte rõnabiliter cãm dedit: vel q̃ sine rõnabi=li ꝛ manifesta[n] causa cessauit. ❡ Parce insuꝑ a diuinis ces=sante suprascripta tam in ces sando[o] ꝗꝫ in veniẽdo siue mit tendo[p] ad sedẽ apostolicam non seruante nõ seruet̃ cessa=tio: sꝫ ea nõ obstante (vt priꝰ) in ipsa ecclesia celebretur.

❡ Glosa sequẽs soluit dubium ꝛ remittit.
k ❡ Cõtinua=tis. non credo ꝙ ꝓpter hoc ꝯpel=lat̃ ol die profi=cisci: ꝛ nunqͣ de scere. Quis el impiꝰ iudex ar=bitret̃ ꝙ per. xl. dietas deberet venire nõ descẽ=do. ꝛ hoc proba=tur dũ dicit ꝗꝫci to poterunt. Et illδ dicimur pos se qδ possumus de iure et cõmo de. xxij. q. ij. fa=ciat homo. ff. de vbo. sig. nepos ꝓculo. et de hoc dixi. ẜ. δ elec. cu pientes. in p̃ria particula super ver. commode. Additiõ: Dicit̃ em̃ aliquid cõti nuũ etiã si sit in teruallũ. ibi: de cõse. di. v. sint ti bi. alleg. Archi. qδ de aqua quo tidiana dicit lex et no. de cã poss. cũ eccl'ia. in glo. ex hoc. Jo. an.
l ❡ Partibus Quarũ assertio ne pandunt̃ me rita causarũ. ẜ. de resti. in integrum. tum ex litteris.

Absentes nõ in oĩbꝰ sunt vocandi.

tera ꝙ in alijs tractatibꝰ ecclia rũ ꝗꝫ electiõibꝰ nõ debent vocari absentes. al's quare dixisset ꝑut sunt pro electionis ꝛc̃. ꝛ facit ad ea q̃ no. x. qõ. ij. hoc ius porre=ctum. ꝛ. j. de testi. p̃sentium.
e ❡ Deliberatione. No. casum in quo precedere de bet tractatus: sic ꝛ in alienatione ꝑpetua rerũ inmo=bilium ecclesie. j. de re. ec. non alie. dudum.
f ❡ Steterit. Si. ẜ. eo. lib. de elec. cõmissa § annus ꝛ. j. de preben. licet.
g ❡ Ex tunc. i. post cessationem.
h ❡ Mensis. quot dies cõputentur in mense: dic vt dixi. ẜ. eo. li. de elec. ꝗꝫ sit.
❡ Glo. se. ponit ꝯuenientiã ꝛ dr̃iam ad. c. cupientes.
i ❡ Iter arripiant. Datur ergo dilatio ad iter arri piẽdum: ꝛ postea tẽpus arbitrarium ad se p̃sentãdũ sic. ẜ. eo. li. de elec. cupientes. Sed vnũ no. qꝛ in decr̃. cupientes. siue arripuerit iter infra mensem siue non debet postea ire. et post tp̃s arbitrarium expectatur per. xx. dies. sed hic ex quo non arripuit iter infra mẽ sem: habent locũ pene debite. j. nec post arbitrarium

m ❡ Pena docente. xxxviij. di. qui eadẽ. de offi. leg. nisi specialis.
n ❡ Et manifesta. ẜ. eo. irrefragabili.
o ❡ In cessando. s. vt vocent̃ absentes deliberent et requirant priusqͣ fiat cessatio.
❡ Glosa seq. colligit. ix. q̃ precedunt cessationẽ et tria que sequuntur.
p ❡ Mittendo. s. iter arripiẽdo infra mensem ꝛ die tas prout congrue poterunt continuando. Nota igi=tur in summa ad hoc ꝙ fiat cessatio necesse est hec in teruenire. Primo ꝙ qui cessant hoc habeant de con=suetudine vel alio iure vt cessare possint. Secundo ꝙ vocentur absentes ad tractãdum de cessatione. Ter tio ꝙ tractent. Quarto ꝙ de cessando deliberent. Quinto ꝙ sit manifesta offensa ꝓpter quam cessant Sexto ꝙ sit rationabilis. Septimo ꝙ ante cessatio=nem in instrumento publico vel patẽtibꝰ litteris autẽti co sigillo munitis cãm cessationis exprimant. Octa=uo illud instrumẽtum vel litteras tradant et ẜ quem

Cessatio a diuinis vt possit fieri ix. requirunt̃.

cessant. Nono q requirat illum q emēdet cōpetenter iniuriā vel offensam ꝓpter quam cessare voluit: qd si nō fecerit. tūc locū habet cessatio post cessationem dz vtraqꝫ pars arripere iter ad sedem apo. infra mensem per se vel ꝑ ꝓcuratores sufficient instructos: extūc cōtinuatis dieb9 habet ipsa arbitrariū quo cōmode posset ire. Olibus his nō fuātis nō seruet cessatio. ꝛ habeant locū pene. ꝟ. e. si canonici. ꝛ pter illas arbitraria summi pōtificis vt hic. Additio. Ecce decimum. Joan. an.

distixerat hostiē. ꝟ. de pecu. cle. si qs sane.) inter clericū habentem administrationē ꝛ nō habentē. nam clericus habens administrationē qdiu viuit et san9 est dare potest moderate tñ. ꝟ. de dona. ceterū. comparatur enim vsufructuario: qꝛ ei9 ius morte finitur: sicut vsufructuarij vt in predic. decre. si quis sane. ꝛ. ꝟ de dona. consultationibus. ꝟ. de pig. c. vl. insti. de vsufruc. ꝟ. finit. pōt ergo dū viuit volūtatē suā facere dūmodo moderate donet. Cū icipit infirmari ꝯparat vsuario ꝛ ita nihil hꝫ nisi vsum tātum. elemosinā tamē facere pōt. ꝟ. de testa. ad hec. testari nō eo. tit. cū in officijs. cū si. Si vero sit cleric9 non habens administrationē: sꝫ psonaliter ꝛ simplr bñficiat9: ꝛ in vita ꝛ in morte cōparatur vsufructuario qntum ad faciendū fructus suos: ꝛ de ipsis potest testari. eccl'ia tñ succedit ei i istis si decedat ab intestato. ꝟ. de testa. relatū. ꝓbat satis ista distictio. ꝟ. de testa. reqsisti. ꝟ. illud. ꝛ ꝯsuetudo gñalis quasi vbiqꝫ eā approbat. Et qd dictū est de clerico simplr bñficiato q facit fruct9 suos intelligēdū est de ꝑceptis et recōditis: alij vo ꝑ iura allegata ad eccl'iam ꝑtinebūt. Additio. Qd etiā monasterio vacāti dare pōt epus vt dicit hic Archi. ꝑ decre. cū vos. ꝟ. eo. ꝛ ꝑ ea que no. Inno. ꝛ hostiē. de statu mona. ea que. ꝟ. ꝛ si abbas. ꝛ vide quod ibi dixi super ver. ꝓuideatur. Joan. and. Additio. Quibusdam legistis videtur q hoc sit incidere in legem fusiam caninā que permittebat dare libertates in vita nō in morte: hodie sublatā instit. de le. fusia. ca. Sꝫ illud in dño: hic in ꝑlato vel admistratore qui dñs nō est: sed ꝓcurator: de do. c. ij. Itē ad oppositū dat instantiā ꝑ id qd no. ꝟ. de sepultu. in. i. glo. ꝛ quod ibi dixi. Jo. an.

Margin: ctibus bñficiorū seu de bonis intuitu eccl'ie acquisitis.

Idem. ¶ Primo ponit constitutionē de bonis dignitatum vel ecclesiarū vacātium nō occupādis ꝑ eos ad quos collatio vel custodia ꝑtinet: nisi de spāli iure id eis cōpetat: ꝛ contra facientib9 penā imponit. Secūdo ostēdit de quibus bonis itelligatur: cū de speciali iure id alicui competit. Tertio decre. qꝛ sepe. supra eodem libro de elec. dicit non esse correctā. Jo. an.

Capitulum. ix.

Presenti prohibemus edicto: ne episcopi vel eoꝝ supiores[a] aut abbates: seu quiuis alij regulares vel seculares ꝑlati aut eccl'iastice[b] quecūqꝫ ꝑsone vacātib9[c] dignitatib9: ꝑsonatib9 priorati9: vel eccl'ijs qbuscūqꝫ[d] sibi subiectis: seu ad collationē[e]: ordinationē: presentationem vel custodiā[f] ꝑtinētib9 eorūdē bona morientib9 eorum rectoribus vel ministris in ipsis inuenta: siue vacationis ipsorū tpe obuenientia q in vtilitatē eorūdem expēdi: vel futuris debēt successorib9 fideliť reseruari[g] occupare: aut in vsus suos cōuertere q quo mō ꝑsumant. ¶ Nisi de spāli priuilegio[h] vl ꝯsuetudine iā prescripta legitime[i] seu alia cā[k] rōnabili hoc eisdem cōpetere dinoscať. ¶ Alioqn epi ꝛ eoꝝ supiores ab ingressu ecclesie[l]: ceteri[m] vero ab

Presenti. ¶ Partes patent. Prela sic diuidiť i ꝓhibitionē / exceptionem / et penam. Secūda ibi: nisi. Tertia ibi: alioquin. Joan. an. ¶ Casus. Aliqs obtinet bñficiū in eccl'ia. prelat bona ex fructibus prouenientia sui bñficij reseruauit. ꝛ ipse dimisit ea bona. Certū est q iure cōi sui ꝯsanguinei non succedūt ab intestato: nec etiā pōt ipse testari de hmōi bonis. Sed vtrū fisc9 vel epus erit eius heres? Rn. q nō: sed in isto casu fisc9 erit sua eccl'ia: iō illa bona debent custodiri ꝛ reseruari futuro successori in illa eccl'ia. Itē est in canonicis eccl'iarum cathedraliū ꝛ collegiatarum. ꝛ istud verum nisi aliud habeat consuetudo.

a ¶ Supiores. Archiepi vel patriarche. Addi. Dicit hic Archid. q inter archiepm ꝛ metropolitanū est dña. alle. xxj. di. c. j. post pn. ꝛ in auē. de ꝑuil. archiepi col. ix. in pn. ibi non solū metropolitan9: sed etiā archiepus. Si aūt habeť illa rubrica post ti. de san. epi. q nō legitur nec glosatur. Joan. an.

b ¶ Eccl'iastice. In secularibus non posset habere locum pena inferius posita. Joan. an.

c ¶ Vacātibus. Vacare etiā dicūť si sint manualia nō de mēsa: sed habētia bona discreta: ꝛ in his locū hꝫ hec ꝯstitutio: vt in cle. de sup. negl. ꝑla. qꝛ regulares. que determinat q hic Archi. ꝓlixe no.

Margin: Vacare dñr bñficia lꝫ sint manualia.

d ¶ Quibuscunqꝫ. In hoc differt a decre. qꝛ sepe. ꝟ. e. lib. de elec. vt ptꝫ. j. in fi.

e ¶ Collationē. Inter hec ꝛ sequētia magna est differentia. j. de preben. cum in illis.

f ¶ Custodiā. ꝟ. eo. lib. de elec. gñali. ꝛ. lxiij. dis. si in plebibus. vt insti. cum venissent. de appel. bone.

¶ Glo. seq. prio dicit ꝑ quē seruenť ꝛ remittit. scdo notat ad qstionē in qua distinguit cū Hosti. ꝛ Gar. inter clericū ꝛ administratorē ꝛ simplr bñficiatum.

g ¶ Reseruari. Per iconomū. si est in ecclesia: vl eum qui custodiā habet. quod dic vt dixi. ꝟ. de elec. qꝛ sepe. Et not. qd dicit reseruari. ꝑ hoc eni videť qd de illis non possint decedentes testari. de hoc no. Gar. ꝟ. re. ec. nō alie. hoc consultissimo. ꝛ distinguebat (prout

Margin: Testari an possint clerici de fru-

h ¶ Priuilegio. ꝟ. de rescrip. si ꝓpter. j. de ꝑben. si tibi concesso. ꝛ. ꝟ. de verb. sig. ca. pe.

i ¶ Legitie. xl. an. spacio. ꝟ. de cōsue. c. vl. Additō. Archi. remittit ad. c. null9. ij. j. q. j. x. q. iij. qꝛ cognim9 viij. q. ij. Futturū. ꝛ. j. de ꝑscrip. c. j. ꝛ ꝓ summa circa ꝑscriptionem remittit. xvj. q. iij. in sum. Joan. an.

k ¶ Alia causa. puta onere imposito in fundatiōe. xviij. q. ij. eleutheri9. ꝛ. c. seruitiū. de iurepat. ꝑterea. vel statuto: vt in ꝑdic. decre. qꝛ sepe. Additio. Quod dixi post Hosti. vt eccle. bene. c. vno. sup ver. iusta cā. quod hic ponit Archi. Joan. an.

l ¶ Ecclesie. Ad idem. ꝟ. eo. lib. de offi. delega. c. ij. ꝛ si sic suspensus celebraret in ecclesia irregularis esset. vt. j. de sen. excommuni. is cui. secus si extra ecclesiam: vt ibi dicam.

m ¶ Ceteri. inferiores epis

a ¶ Officio et beneficio. De quibuscunque. vt. s. de electio. quia sepe. non sic in casu. s. e. lib. de electio. cupientes §. ceterum. et c. si cõpromissarius. in fi. et est ratio: quia hic ab officio suspensus est: ibi non: vt dixi in predicta decre. quia sepe.

Suspē sus nõ semper indiget absolutione.

b ¶ Quousque. Facta ergo restitutiõe nõ erit necessaria aliqua absolutõ. vt no. Jo. an. lxxxi. di. si q. et. x. q. vij. si qs deinceps. et Ber. ð matri. cõtrac. con. iterdi. eccle. ð muliere [illegible] Ui. qð no. in cle. j. de de ci. in glo. sic suspensi. Jo. an.

Cautio non sufficit, vbi ius requirit restõnē.

c ¶ Restitutionem. Et sic nõ sufficit cautio. Idē Archi. lam cū hic fuisset expressum. sic. j. de vsuris. ca. ij. ad hoc de deci. ad audiētiam. si. j. de vb. sig. exparte. j. de sen. exco. venerabilibus. §. sane. et facit. s. de re iudi. cum aliquibus. ff. de pigno. act. l. non est. Jo. an.

d ¶ Porro. Sumptum fuit hoc de eo quod no. hostien. de verbo. sig. ca. penul.

e ¶ Supradicta. s. dimissa tempore mortis: et obuenientia tempore vacationis.

Charitas bñ ordiata incipit a se.

f ¶ Debitis. Ad q̃ remanet eccl'ia obligata et successor sicut heres filius ad paterna. vt. s. de solu. ca. j. sic etiam dicit lex q si mulier dedit bona sua in dotē dedisse videt qð superest deducto ere alieno. ff. de iure do. l. mulier. et bene debent prius ipsius eccl'ie debita solui: q: agris suis sitiētibus alios irrigare nõ debet. C. de seruitu. preses. Additio. Et facit ad ea q̃ scripsi post Hostien. de arbi. dilecti. in prin. de verb. sig. cum inter. super tertia glo. Joan. an.

g ¶ Oneribus. fabrice: hospitalitatis: receptionis legatorum: et nũciorum sedis apo. et reliquis similibus. xvj. q. j. ca. j. et de preben. de monachis. de prescrip. accedētes. de censi. cum instantia.

h ¶ Superesse. Hodie dic vt in cõstitutiõe Joãnis. xxij. que incipit, suscepti regiminis.

i ¶ Edidimus. s. de elec. quia sepe.

k ¶ Singulares personas ipsarum ecclesiarum de quibus loquitur decre. quia sepe.

l ¶ Uacantium. principali prelato vt ibi dixi.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

m ¶ Derogari. Sz in quo poterat derogari? Solu. In eo q hic reseruant ɔsuetudines statuta et priuilegia: ibi vo reprobant. et ex hoc forte credidisset aliqs derogatũ fuisse. Additio. Et ideo tam varie q: ibi ledit caput p membra: hic ecõuerso. et capitis lesio grauior est. de accu. qualiter. ibi: ne concussis. xč. ij. q. vij. sicut fm Jo. mona. Uel absurdum est q filius in patrem, vel subditus in prelatũ vel ipsius res habeat potestatem. de maiori. et obedien. cum inferior. plus

Lesio capitis grauior ē q̃ membrorũ.

viget ratio ibi no. in prima glo. Jo. an.

officio et bñficio tãdiu eo ipso nouerint se suspensos: quousque[b] restitutionē[c] fecerint de predictis. ¶ Porro[d] vbi ex priuilegio vel cõsuetudine: seu alia de cã rõnabili: sibi aliqs predictorũ asserit bona ɔpetere supradicta[e]: hoc de illis bonis solũ dz intelligi q̃ (solutis debitis[f] si qua sint et his q̃ fuerit necessaria p seruitoribus et ministris ac incũbētibus oneribus[g] vsque ad nouos redit⁹ supportandis cõgrue reseruatis ex ipsis) reperta fuerint superesse[h] ¶ Sane cõstitutionē quã superi⁹ spãlit' edidim⁹[i] ɔtra capitula: collegia: cõuent⁹ seu singulares[k] psonas: bona cathedraliũ vel regulariũ aut collegiatarũ ecclarũ vacantiũ[l] occupãtes: p ɔstõnē presentē (quã in dignitatib⁹: personatib⁹: prioratib⁹: et eccl'ijs alijs locũ hr̃e censemus) nolumus in aliquo derogari[m].

De maioritate et obedientia.

Bonifaci⁹. viij. ¶ Capl'm vel is ad quē administratio ptinet vacãte sede eos absoluet q̃s absoluere posset eps si viueret: nisi a se. apost. id fuerit interdictũ. Jo. and. Ca. vnicum.

Episcopali sede vacan=

¶ De maioritate et obedientia. ¶ Superius dictum fuit de varijs et diuersis platis siue magistratib⁹: verũ q: inter ipsos iudices siue magistrat⁹ quidã sunt maiores, qdã minores: q̃ miores debēt maiorib⁹ obedientiã: iõ post rubricas p̃cedētes ponit rubricã de maiorita te et obediẽtia.

Continuatio d. helie

Episcopali. ¶ Ponit dictum a quo excipit ibi: nisi Jo. s. Edita fuit ad declarationē eorũ q̃ no. s. eo. his q̃ [illegible] Et reprobat qð tenebat gof. s. ne sede va. il la. Jo. s. Addi. Et de hoc Gull. nil approbãs in spe. ne se. va. i. §. Jo. s. Additõ. j. Et lz illa decre. nõ in epo: sed in cardiali loquat dicit Jo. mo. papam sibi respondisse q cardinales in suis ecclesijs hñt ius epale. Et vide qð dixi post Innocē. de capel. mona. dilectus. in glo. vbi sit hoc ius. Joan. and.

Diuisio

Dicit qd declarat.

¶ Presupponēdũ est primo p intellectu hui⁹. c. illud qð habet in cap. si eps. xj. q. j. videlicet q mortuo epi scopo successor ei⁹ pot absoluere excõicatos a pdecessore suo mortuo. et sic cũ illud. c. non loquat de alijs vl dicit eis interdixisse ne possint absoluere: et ista fuit ratio dubitãdi ad istud. c. Scdo p̃supponendũ est illud qð habet in. c. qð olim. eo. ti. in anti. videlicet q vacãte sede epali capitulũ succedit in iurisditiõe. ita q potest p se examinare causas. ¶ Casus. Eps Pictauen. vel eius officialis Titiũ excõicauit pter suã contumaciam: vel Titius incurrit sentētiam excõicationis propter leuē iniectionem manuũ in clericũ anteq̃ Titius esset absolut⁹ eps Pictauē. est mortuus: forte puisio eccl'ie differt: et Titi⁹ excõicatus petit absolutionem. vtrũ capitulũ qð succedit loco epi poterit eũ absoluere? videt q non per dictũ ca. si episcopus. xj. q. j. Hoc tamen nõ obstante roma. pon. hic decidit contrariũ dicens q sicut eps si viueret posset Titiũ absoluere: sic etiã capitulũ qð est loco epi poterit istũ Titiũ excõicatũ absoluere p se vel p alium. Idem est dicendum de alio cui deputat ecclesia sede vacãte: puta si ecclesie vacãti papa deputauit aliquē. Nec obstat illud. c. si episcopus. q: illud. c. non negat quin deputatus a papa vel capitulũ qð succedit possit absoluere. Uel dicendũ fm glo. q capitulũ vel ille deputatus a papa di successor: et sic continet sub illo. c. si episcopus ¶ Nota primo ex hoc textu q vacante ecclesia cathedrali capitulũ succedit epo in administratione iurisditionis episcopalis. ¶ Nota secundo magis specifice q capitulũ sede vacante potest absoluere illos excõicatos quos epus cuius capitulũ vices gerit posset absoluere: et sic capitulũ sede vacãte tãtã hz ptãtē respectu absolutiõis quãtã hz eps viuēs. et capl'm l hoc

Additio dñi helie.

Casus
sĩalis dñi helye.

m

succedit ipsi epo. ¶ No. finaliter q epus regularis pot absoluere de oi excoicatioe: nisi in casib⁹ pape reseruatis.
a ¶ Vacate. idem si epus a paganis vel scismaticis captus esset. vt. s. de sup. negli. pla. si epus.
b ¶ Is ad quem. puta visitator dat⁹ a papa. s. eo. li. de elec. is cui. vel ab archiepo i ca su. s. e. li. de sup. negli. pla. c. vlt. vel elect⁹ ad h⁹ p capitulum.
c ¶ Iurisditio circa tpalia & spiritualia: vel saltē circa spualia. vt. s. de tepori. or. cū null⁹. e. li. Additio. Unde in mltis ecclijs gallicanis reges ex regalia vendicant sibi iurisditionē temporalitū. s. e. li. de ele. generali. & certis dignitatibus ꝯpetit ex spāli iure administratio spiritualiū. facit qd dixi. s. eo. li. de offi. le ga. ca. penul. sup glo. aduerte. Jo. an.
d ¶ Tunc temporis. vacante sede.
e ¶ Iuris. A qlibet iuris excoicatioe absoluit epus si absolutio nō sit summo pōtifici reseruata. s. de sent. excōi. nup. & dixi. s. eo. lib. de elec. sciāt cūcti. Additio. An absoluat illos q leuiter ꝑcusserunt clericos: not. ꝑ Archi. q sic & ponit id qd dixi de sen. ex. ꝑuenit. Jo. a.
f ¶ Hois. puta ipi⁹ epi mortui vel sui vicarij: vel delegati: qd dic vt. s. de offi. deleg. prudentiā. vel inferioris plati. vel dic vt. s. de offi. or di. cum ab ecclesiarū. ¶ Glo. seq. ponit quoꝝ hec opi. erat. & cōtrariū Gof. & rndet ad ca. per quod mouebatur.
g ¶ Impartiri. hoc tenebāt Hug. Uin. Ber. et Hostien. sed Gof. cōtra. per. c. xj. q. iij. si epus ante dānati. vbi dicebatur q mortuo epo debebat successor excōicatum a pdecessore absoluere: vñ dicebat q capitulū id non poterat. sed falsum est vt hic vides. ad hoc de hereti. ad abolendā. & s. eo. cum olim. s. eo. li. d sup. negli. prela. ca. penul. & vlti. j. de insti. ca. ij. cum similibus. Ad illud. c. si epus. dic q ibi dr q successor poterit illū absoluere: sed ibi dr q epus hoc solū facere debeat: & pōt etiā dici capitulum vel visitator vel successor cum in iurisditiōe succedat vt p iura superius alleg. probatur. Additio. Dicit Jo. mo. q in casu illius decre. et quolibet alio in quo epus hz generalem delegatam iurisditionē & in illa succedit capitulum. alle. j. de preben. c. j. in fi. vide quod dixi in pdic. decre. ad abolendam. super vlti. glo. Jo. an.
h ¶ Ei. s. caplo: vel iurisditionē epalem habenti.
¶ Glosa seq. soluit questionem.
i ¶ Sede apost. Nō credo inferiorē hoc posse. Et facit qd dixi. s. de sup. neg. pla. ca. vlti. & in auc. de defen. ci. §. interim. col. iij. & dixi. s. titu. pri. c. j. Additio. Idem Archidi. qui etiam alleg. C. de sa. san. ec. l. omni innouatione. Joan. an.

Absoluere pt epus a q̄libz excōicatiōe iuris si non sit reseruata pape.

tē⁹ pōt caplm seu is ad quem epalis iurisditio tunc tpis noscit ꝑtinere: his qb⁹ posset epus si viueret: ab excōicationis snia: siue iur. siue hois fuerit: absolutionis bñficiū impartiri. ¶ Nisi et fuerit a se. apo. spālr int'dicta prās.

¶ De pact. Bonifaci⁹. viij.

¶ Monachi hñtes liberā a se. ap. sepulturā: si paciscunt de nō recipiēdis aliquib⁹ vel certis prochianis eccl'ie alicui⁹ seruare cōpellunt pactū nec illos sepelire poterunt: lz apud eos elegerint sepeliri. cum p pactū priuilegio renūciauerint. Jo. an. Caplm. j.

Pactū cū rectore parrochial' ecclesie fctm a vobis ne aliqs vel certos ꝑius eccl'ie parrochianos recipiatis ad

Continuatio d. helie

¶ Continuatio. ¶ Dictū fuit supra de iudicibus. & magistratib⁹: nūc vero est videndū de iudicijs. verū qr partes litigantes in iudicijs: timore iudicioꝝ cōueniunt & paciscunt inter se: ideo ro. ponti. volens nos informare de istis ꝯuentionib⁹ pmisit rubricā de pactis.
¶ Nota autem differentiam esse inter pacta & transactiones que his versib⁹ colligi potest. Incerta de re transactio dicitur esse. Sed sunt certe pacta fauore rei. vide. l. j. ff. de transac.

Pactū. ¶ Primo ponit dictū. Secdo soluit obstaculū ibi. Quāqz. Tertio rationē subdit ibi. Cum per. Jo. a. Emanauit ad declarationē eorū que no. Inno. et Hostiē. de sepultu. ca. j. Jo. an.

diuisio

Dicit qd declarat.

¶ Quidā intelligunt q istud pactū de quo in littera. fuit ꝯcessū post priuilegiū: alij intelligūt q fuit factū añ priuilegiū. ¶ Casus scdm primū intellectū sic figurat. Aliqd religiosi qui habebant suū ꝯuētū infra limites mee prochie a sede aposto. impetrauerunt priuilegiū sepeliēdi quoscunqz eligētes sepulturam apud ipsos: qr de iure cōi nō possent alios recipe ad sepulturā. Postea tractu tpis orta lite int' religiosos & me rectorē sup iure sepulture: qr dicebā ego priuilegiū eorū non valere: finaliter ꝯuenim⁹ inter nos & deuenim⁹ ad istud pactū q de cetero ipsi nō reciperent hoies talis domus ad sepulturā. alios vero ipsi possent recipe. nunc in dubiū reuocat an valeat tale pactū? Rñdet q sic. nā per pactū fuit derogatum priuilegio. ideo fm tenorē pacti tenent recedere a priuilegio suo. ¶ Scdm aliū intellectū casus sic figurat retēto eodē themate. Religiosi & ego fecim⁹ tale pactum q ipsi non reciperēt hoies talis dom⁹ ad sepulturam post ipetrauerūt rescriptū & priuilegiū. vt ipsi quoscunqz possent recipere ad sepulturā. & in impetratiōe sua nullā fecerint mētionē de pacto inter nos inito et facto. vtrum p illud priuilegium derogent pacto nostro. Rñdet q nō: ideo priuilegium ipsorū non seruabit quo ad hoies contētos in nostro pacto. & si contra fecerint & aliquē recipiant ad sepulturam: tenebunt restituere corpora vna cum emolumentis inde pceptis.

Casus lralis d. helie que ponit duplicē.

¶ Not. pmo q sole eccl'ie prochiales hñt ius sepulture respectu alioꝝ eligētiū sepulturas. nā ius sepulture est de iure prochiali: vt tenēt doc. sup rubricā de prochi. et alie prochi. in anti. Et sic est limitatio ad. c. j. de sepul. in an. vbi dicit q liberum est cuiqz eligere sepulturā vbi voluerit. nā illud est intelligēdum: dum tñ ille locus habeat ius sepulture de iure cōi vel p priuilegium apostolicum. ¶ Nota vlterius pricipalem effectum hui⁹ cap. fm vnū intellectum. videlicet q si religiosi ex priuilegio habeāt liberā sepulturā pñt priuilegio suo renunciare in toto vel in parte. ¶ No. insup fm aliū intellectū q si inter religiosos & rectorem alicuius parrochie infra cui⁹ limites sunt ipsi religiosi fuerit factum pactū sup iurib⁹ prochialib⁹ & religiosi postea impetrāt priuilegium generale p illā gñalitatē non derogatur pacto speciali. pro hoc facit ca. ex multiplici. de deci. in an.

Notabilia d. helie

k ¶ Pactū. qd sit pactū habes. s. de ꝟb. sig. pactū.
l ¶ Certos. puta masculos vel tales de tali domo. Additio. Archi. alle. de ꝯse. dis. j. certū. Dicit Jo. mo. q per primū pactū abrogatur priuilegio. per hoc s̄

cedum illi derogat. ff. de ꝟbo. sig. derogatur. Jo. an.
¶ Glo. seq. reci. per obiec. ꝛ solu.
a ¶ Libera. Hoc inducebat dubitationē. ex quo eñ habebant liberā: videbatur ꝙ oēs sepeliri possent nō obstante pacto. sed non est verum. ¶ Sicut et ille qui liberam habet nō donat: vt. s. de offi. vica. ca. vlti. ꝛ de elec. is cui. cū similibus ꝛ. C. de inoffi. te= sta. si qñ. in pn. et est ratio hui⁹ ca. qꝛ per pactū priuilegio renū ciauerunt vt se= quit. [red] j. Unde non pos= sent ꝑ illud pri= uilegium sepeli re illos quibus est interdicta se pultura. de qui= bus no. de sepultu. ex parte. ij. Archidia. ane. l. si qñ. ꝛ de priuile. vt priuilegia. Jo. an.

ecclesiasticā sepulturā: oīno ſuare debetis. ¶ Nō ꝙ sepul tura libera[a] sit monasterio ve stro ab apłica sede indulta: et illi apud vos elegerint[b] sepeli ri. ¶ Cū per dictū pactū in= dulto hmōi deroget[c]. Idē.

¶ Pactū factū patri a filia: dū tradebat nuptui: ꝙ dote contēta nullū habebit ad bo na paterna regressum: si iura uerit id ipsa filia oīno serua= re tenebitur. Jo. an. Capi. ij.

Quāuis[d] pactū patri fa= ctū a filia dum nuptui tradebat: vt dote contenta[e] nullum ad bona paterna re= gressum haberet / improbet[f] lex[g] ciuilis si tñ iuramēto nō[h] vi / nec dolo prestito firmatū fuerit ab eadē oīno ſuari[i] de= bebit. Cū non ꝟgat in eterne salutꝭ dispēdiū[k]: nec redūdet in alteri⁹ detrimētū[l]. Idem.

b ¶ Elegerint. qꝺ poterāt etiā si minus religiosus esset locus electus ꝙ dimissus: vt. j. de sepul. c. ij. in fi. sed ex virtute pacti hmōi electio predicta caret effe= ctu. Et no. ꝙ licet tale pactū inter ecclesias initum va leat: nō tñ valet pactū ꝙ parrochianus promittit vel obligat vel iurat se sepulturā electurū / vel electā non dimissurū. j. de sepul. c. j. ad hoc. s. eo. plerūꝗ.
¶ Glo. seq. concludit per locum a diuisione.
c ¶ Derogetur. si pactū secutū est priuilegiū nō est dubiū ꝙ nō obuiat priuilegiū quo ad illa quibus de= rogatum est per pactū. j. et est casus. s. de prescrip. cū olim. Si aūt priuilegiū secutū fuerit cōpositionē non valuit cōtra cōpositionem: ex quo in illo facta nō fuit inde mentio: vt. s. de deci. ex multiplici. omni ergo ca= su seruandū est pactum. [red] Qꝺ facile fieri po test hoc casu cum per id redeat res ad suam naturam xxxv. distin. ab exordio. Joan. and.

Diuisio. Dicit qd de= clarat.

Quāuis. ¶ Primo ponit dictū. Scꝺo rōnē reddit ibi: cū nō. Do. Declarat no. in spe. eo. ti. in. j. co. vbi etiā datur forma ꝑ quā etiā sine iuramento vale= re posset tale pactū. qꝺ cōsilium Cy. attribuit Pe. de bel. per. in. l. pactū dotali. C. de col. vide etiam distin= ctionē quā ibi in spe. scripsi sup. ꝟsi. et no. in fi. Jo. an.

Presup positio dñi he= lye.

¶ Prio ꝓ intellectu capłi habem⁹ ꝓsupponere illud qꝺ dr̄ in. l. pactū. C. ꝺ colla. videlꝫ ꝙ filia q nuptui tra debat dixit patri suo ꝙ ꝓ omni sua portione successio nis paterne erat cōtenta sola dote ꝛ renūciauit oībus aliis bonis. nō valet tale pactū qꝛ est pactū de futura successione: ideo ista filia mortuo patre suo poterit ve nire ad successionē cū fratrib⁹: dū tñ ipa cōferat dotē.

Casus secundum dñi he= lye.

¶ [red] Ticius pater filie sue dedit dotem sufficien tem ꝛ fauore liberorum induxit suam filiam ad renū= ciandum omni paterne successioni: sed ꝙ esset conten ta sua dote. quod fecit ista filia. nam ipsa bonis omni= bus sui patris renunciauit: ꝛ vlterius iurauit non ve nire contra istud pactū. postea pater est mortuus in= testatus: filia vult admitti ad successionem patris cū aliis liberis. an debeat admitti? Rñ. ro. pon. ex quo ipsa iurauit nunꝗ venire cōtra istud pactum: et iura mentum suum non est contra bonos mores nec illici= tum: quia potest seruari sine interitu salutis eterne ipsa tenetur illud iuramentū seruare: ꝛ ideo ipsa de= bet esse cōtenta sua dote: nec debet admitti ad succes= sionem cū aliis fratrib⁹: etiā si ipsa vellet afferre suā dotem. ¶ Nota primo ꝙ qs non pōt renunciare futu re successioni. ¶ Nota vlterius ꝙ filia non pōt cū pa= tre paciscꝭ vt sit contenta sola dote sibi data vt renun ciet aliis bonis patris. ¶ Nota insuꝑ ꝙ iuramē tum prestitū su= per tali pacto nō est illicitum. ideo est seruan= dum. Et sciēdū ſm Archi. ꝙ pō derari debet ꝟ= bū oīno / hic posi tū. nā excludit dispēsationē: ita ꝙ filia nō potest habere relaxa= tionē iuramenti ab episcopo.

Nota= bilia.

d ¶ Quāuis. Tolle etiā lex ciuilis improbet qꝺ est. j. Jo. and.
e ¶ Contenta. Ipsa filia.
f ¶ Improbet. Qꝛ est de futura successione: que si= ue sit de succedendo siue de nō succedendo non valet ſm leges. C. de inoffi. testa. si qñ. §. j. C. de pac. l. pactū qꝺ dotali. ꝛ. l. vlti. C. de col. pactū dotali. cū si.

Pactū de suc= cedēdo siue de nō suc= cedēdo non va let.

¶ Glo. seq. obiicit ꝛ dupliciter soluit ꝛ remittit.
g ¶ Lex ciuilis. predicta. C. de col. l. pactum dotali. Sed mirū quare ſm leges non valet tale pactum: cū ſm eas bene valet pactū ne pater filio succedat. ff. si a parente. l. j. §. si vel parens. So. non ita debetur patri hereditas filii sicut patris filio. ff. de inoffi. testa. nam et si. vel verius non vi pacti ibi repellitur. sed ꝓpter delictū: qꝛ preciū emācipatiōis recepit. vt. C. de oper. lib. l. si quam. Uel alter vt nota. in predicta. l. pactum [red] Et in preallē. §. si vel parens. ꝛ. C. de inoffi. testa. si quando. §. illud. Jo. and.
¶ Glo. seq. remittit ꝛ arguit.
h ¶ Non vi. an iuramentū ꝑ metū extortū obliget? dic vt no. Jo. xxii. q. iiii. inter cetera. ꝛ. xv. q. vj. auctori tatē. et Ber. s. de iureiurā. si vero. ꝛ. s. quod me. cau. abbas. Ista littera. ꝛ. s. de iureiur. cum contingat. et j. eo. lib. eo. titu. licet faciūt pro illa opi. ꝙ nō obliget. [red] Tene qꝺ habes de iureiur. verū. Jo. mo. di= cit hic ꝙ tenet sed agitur ad relaxationem. Jo. and.
¶ Glo. seq. ostēdit quā opi. approbat ꝛ quā reprobat.
i ¶ Seruari debebit. approbata est ergo opi. Pla. no. in predic. l. pactum / qui hoc dicebat. sed Accur. ibi cōtra ꝑ. l. C. de legi. ꝛ ꝯsti. nō dubiū. ꝛ. C. de nupt. auꝉ. ꝙ eis / signata suꝑ. l. impialis: sed de turpi iuramento loquiꝉ. Qua aūt ratione ſm leges tenet cōtractus pu beris si iurauit q alˀs nō tenet. C. si aduer. ven. auꝉ. sa cramenta. eadē rōne tenere debet pactum istud iura tum. ꝛ idē in casu. s. de iureiuran. cū cōtingat. et vide qꝺ ibi no. ꝛ. j. eo. li. eo. ti. licet. que cōcor. ad istā decre. nō tñ multū faciūt. Et cōpelli debebūt ꝑ cen. eccle. iu= dices seculares ad hoc ius canonicū obseruandū per predic. decret. licet. ad idē de sen. excō. decernimus.
k ¶ Dispēdiū. tūc eñ obseruādū nō esset. xxii. q. iiii. ꝑ totū. ꝛ. s. de iureiu. si ꝟo. etiā ſm leges. vt i pal. auꝉ. C. de nup. auꝉ. ꝙ eis. ff. de leg. j. si qs inquilinus. in fi.
l ¶ Detrimentum. s. principale. secundario eñ ibi posset detrimentum reperiri filiis vel viro vel venien tibus ab intestato vel similibus personis.

diuisio Quia ex eo. Secundum. Jo. mo. Primo ponit factum. Scdo illud decidit ibi: nos. Joan. and.

Casus litteralis dñi helye. ¶ Casus. Orta lite inter me rectorē ecclie prochialis: & quosdā mēdicātes sup iure sepulture/vel alio iure parrochiali. accidit φ cōuenim⁹ inter nos cū guardiano vel priore cū cōsensu fratrū illi⁹ cōuētus. & fecim⁹ pactū inter nos: tñ nō interuenit cōsensus & auctās generalis ordis vel prouincialis vtrum religiosi isti mēdicantes possint resilire a pacto/ eo φ non interuenit cōsensus sui gñalis/ vel ex eo φ ista pactio non fuit approbata in capitulo gñali? Rñdet ro. pō. φ nō. sz ex q̄ interuenit cōsēsus guardiani vl' prioris & fratrū illi⁹ cōuētus dz fuari tale pactū q̄tum ad illū cōuentū.

a ¶ Predicatores. hi pponūtur: q: antidoti ipsorū institutio ad idē. s. de excessi. prelato. nimis. s. de priuile. in his. s. eo. lib. de elec. quāuis & ibi dixi.

b ¶ Mendicātes. vt sunt heremitani sctī Augustini. vl' quis alij. Additio Ut carmelite. J. de re li. do. c. vno. §. cetecū. Jo. and.

c ¶ habitatio nes. quas mutare vel al's de nouo acqrere nō pñt vel antiquas dimittere vel aliquo titulo in alios transferre sine spāli licētia se. apo. vt. J. de excessi. prela. c. vno. Additio Contra facientes excōmunicati sunt p clemē. de pe. cupientes. j. rñ. Jo. an.

Parrochialia iura q̄ dicant. d ¶ Parrochialib⁹. vt exhibitione sacrorū/ decimis/ primitijs/ oblationib⁹/ iure funerandi: & his similib⁹. Additio De quibus plene p hostien. in sum. de parrochijs. §. in q̄bus consistat. & per Gof. in lib. iuris canonici. eo. ti. & dixi super rub. de parrochijs. Jo. and.

e ¶ Alijs. Extra iura parrochialia prout multa potes exempla per te videre.

f ¶ Antecessoribus inita. ad que tenetur successor sicut ipse predecessor. ad hoc de solu. c. j.

g ¶ Licita. al's non valent. & facit. s. de pac. c. vlti.

h ¶ honesta. s. & possibilia. q: null⁹ ad impossibilia obligari posset. s. e. c. vlti. & J. de reg. iur. nemo potest. ¶ Glo. seq. recitetur per questionem. secundo illud decidit ibi: sed hodie.

i ¶ Fr̄es minores. de eis dixit q: de ipsorū exceptione cōstabat: vl' q: dicebāt priuilegiati φ nulla ipsorū pactio vel obligatio teneret facta sine licētia dñi pape Additio Uel q: bona q̄ tenēt minores sūt ecclie ro. J. de vbo. sig. exijt. & cle. eo. ti. exiui §. pinde. Sed hodie dñs Jo. papa/ renunciauit illi dñio p cōstitutionē suā q̄ incipit. Ad cōditorem. Jo. an.

¶ Pacta inita p fratres pdicatores vel minores vel alios mēdicātes cū rectorib⁹ prochialiū ecclia⁊ sup prochialib⁹ iurib⁹: si licetā sūt p priores vel guardianos de cōuētuum ipsorū locorū cōsensu lz auctas se. apo. nō interuenerit vl' inia prioris vl' ministri generalis: aut mgr̄i vel puincialis ministri: vel capl'i puincialis fuāda sunt: dūmo al's sint licita & honesta. h. d. Jo. an. Cap. ij.

Quia ex eo φ fratres pdicatores[a] et minores & alij mēdicantes[b] cōpositiones & pacta cū platis capitulis rectorib⁹ & psonis ecclia⁊ ciuitatū castrorū villarū & locorū in q̄b⁹ dom⁹ seu habitationes[c] eorū existūt sup iurib⁹ prochialibus[d] vel alijs[e] q̄buscūq3 articulis ab eis vel eorū antecessorib⁹[f] inita siue facta seruare recusant: et ea eo pretextu infringere moliunt: q: mgr̄i aut ministri vel prioris gñalū seu puincialū eorūdē nō affuit assensus in ipsis nec approbata per ipsorū gñalia: vel prouincialia capl'a extitērūt: multa in diuersis mundi ptib⁹ isurgūt scādala: et ipsorū fratrū (q̄s decet puritatē omnimodā i suis obseruare actibus: et ab his abstinere ppensi⁹ p q̄ possit alijs exēpli pnicies gñari) fame detrahit plurimum et honori. ¶ Nos his occurrere pr̄ne sollicitudinis studio intēdētes: pn̄ti decreto sancim⁹: cōpositiones & pacta hmōi cum platis capl'is & rectorib⁹ & psonis pdictis ab ipsorū fratrū cōuētualib⁹ priorib⁹ seu guardianis facta vel approbata de suorū cōuētuū cōsilio & assensu (dū tñ al's sint licita[g] et honesta[h]) debere ab ipsis fratrib⁹ i locis i q̄b⁹ fuerint facta ppetuo inuiolabilit' obfuari: nō obstāte φ magr̄i vel mīstri aut prioris gñaliu3 seu puincialū pdictorū nō interuenerit in eisdē assensus: nec ab ipsorū gñalib⁹ vel prouincialibus capl'is extiterint approbata: seu φ sedes apo. i his q̄ p pdictos fratres minores[i] facta fuerint: auctē suam non prestiterit vel assensum.

¶ Depcurat. ¶ Quia partes q̄ non pñt venire ad concordiā sup iuribus & causis i iudicio agitandis solēt accipe pcuratores ad cās suas defendēdas/ idcirco post rubricā de pactis ponit rubrica de pcuratoribus.

Continuatio dñi helye.

¶ De procuratoribus.

Bonifa. viij. ¶ Laicus potest esse pcurator ad agēdum & defendēdū in causis spūalib⁹. Capitulū. j.

Non indiscre te iudex.

diuisio ¶ Sūt tres partes sicut sūt tria pncipalia dicta. Scda ibi: licet. Tertia ibi: pcurator. Do.

Casus litteralis dñi helye. ¶ Casus Alids me⁹ parrochianus cessauit i solutione decimarū dicēs φ forte michi nō cōpetebat ius percipiēdi decimam de fructibus suis: pp̄ter quod feci illum citari coram iudice delegato vel alio iudice cōpetente. ad istam causam meam agendam constitui meum procuratorē quēdam mere laicū etiam vxoratum. facta cōstitutione iste laicus procurator pro me cōparuit in termio assignato. p parte rei fuit exceptū φ iste laic⁹ nō poterat esse pcurator in ista cā spūali: nā laici nō pñt tractare spūalia. l. c. ij. de iudi. in anti. & φ debebam clericū constituere ad istā cām spūalem tractandā. ideo petebat defectū sibi dari acsi pcuratorē nō misissem. Dubitatū fuit. vtrū iste laicus cēseatur inhabilis ad cōparēdū p me in cā spūali? Rñ. ro. pon. φ iudex pōt & debet istū laicum admittere tanq3 procuratorē etiā in causis spiritualibus tam pro actore q3 pro reo. & iudex hoc faciens non facit indiscrete. Nec obstat. c. ij. allega. q: bene verum est φ laici tan=

q actionē habētes τ noīe suo nō debent tractare res spūales: vt dicto. c. ij. sed bene pñt spūalia tractare noīe alioꝝ. Sed qđ sanctissime pr̄ vtrū ꝓcurator cōstitutꝰ ad lites possit aliū ꝓcuratorē loco sui substituere seu subrogare. vt ꝯstitui te ꝓcuratorē i aliqua cā in qua nō potes interesse ꝓpter occupationem aliquā vtrū possis substituere aliū ꝓcuratorē? Respōdet regulariter q̄ n̄: nisi post litē contestataꝫ sed nō añ: q2 fuisti factus dñs litis ꝑ litis contestationē vel nisi ego dñs dedero tibi spālem potestatem substituēdi τ tunc ego dñs videor substituere. Sed vtrū ad hoc vt possit dari ptās substituēdi requirat ptās substituēdi certā ꝑsonā videlꝫ talē Titiū: vel sufficit q̄ dicā. do tibi ptātē substituēdi nō expssa certa ꝑsona? Rñdet q̄ talis ptās valet: τ poteris ꝯstitue illius substituere q̄uis nō dederim tibi mādatū de certa ꝑsona substituēda. Sꝫ vtrum sit idē in ꝓcuratore cōstituto ad negocia extraiudicialia. puta tibi mādaui: vt talem domū meā repararees: vel saltē rem meā venderes. vtrū poteris aliū loco tui substituere ad illđ negocium explicādum? Rñ. ro. pō. q̄ sic. [nō ꝓhibeť.] nā laicꝰ nō repiť ꝓhibitꝰ ad exercēdū negociū rei spūalis. [antea] hoc est añ litē ꝯtestatā. [in rem]. i. nisi fuerit ꝯstitutꝰ procurator in rem suā. vel nisi data fuerit a dño ptās vt possit substituere. Nota primo ex isto. c. q̄ iudex dicit discrete agere cū ipse agit siue ꝓcedit ꝫm dispositionē iuris. Indiscrete aūt agere dicit cū procedit ꝯ dispositionē iuris. Nota principalē effectū in principio huius ca. q̄ laicꝰ etiā vxoratꝰ τ ꝓcurator clerici pōt cās spūales tractare: q2 tunc illas tractat nomine alieno. s. clericoꝝ τ nō noīe suo. τ in consistorijs epalibus sunt plures ꝓcuratores etiā vxorati: sed tñ laicꝰ non posset esse iudex in causis spūalibus etiā vt delegatus. vt. d. c. ij. de iudi. in anti. Nota vlteriꝰ q̄ edictum de ꝓcuratoribus est ꝓhibitoriū: ex quo ifertur q̄ quilibet pōt eē ꝓcurator nisi expsse reperiať ꝓhibitus. Et est sciendū q̄ prima facie videť q̄ edictum de ꝓcuratoribꝰ nō esset ꝓhibitoriū: sed ꝑmissoriū. nā qđ regulariter ꝑmittiť: dicit ꝑmissoriū. sed hoc nō est verum: immo dicit edictū ꝑmissoriū qñ materia ꝑ se est ꝓhibita: sed in certis casibus est ꝑmissa. τ dicit materia ꝓhibitoria qñ materia est de se ꝑmissa: sed in aliqđ bus casibus est ꝓhibita. nā edictū ꝓhibitoriū vel ꝑmissoriū recipit denoīationē a specialitate τ non a generalitate. τ sic ex hoc colligit q̄ ius cōe est ꝓ comparēte. q̄ ꝓsumitur idoneus. ideo allegās ꝓcuratorem inhabilē dꝫ illud ꝓbare. Nota vlterius q̄ ꝓcurator datꝰ ad litē exercendā nō pōt aliū ꝓcuratorē substituere añ litem ꝯtestatā: sed post bene ad litē finiendā. τ rō est: q2 ꝓcurator nō pōt cōstitui nisi a dño. modo ꝓcurator constitutus ad agendū ante litē cōtestatam non est dñs litis: sed post litē ꝯtestatā fuit factus dñs litis nō cause: τ sic pōt ꝓcuratorē substituere: fallit si ipse habuit a dño potestatem substituendi: vel si sit ꝓcurator in rem suā τ nō simplex. Et dicit ꝓcurator in rē suam qñ emolumentū sententie dꝫ sibi applicari. τ dicit in rem suā. i. ad suā vtilitatē: puta Titiꝰ pater cessit filio suo scholari actiones sibi cōpetentes contra suos debitores. τ eū ꝯstituit ꝓcuratorē in rem suā ad exercendum actiones directas. Nā actio directa michi semel acquisita est adeo meis ossibꝰ affixa: vt inde nō posset euelli. Et si velim cedere: actiões directe semꝑ remanēt apud me cedentē: sed vtiles trāseunt in cessionarium: id est in illum cui fcā est cessio actionum τ iste cessionarius nō intētabit exercitiū directarum actionū nomine meo τ vtiles noīe suo: q2 vtiles fuerūt sibi qūite ꝑ cessionem: τ q2 iste cessionarius est ꝓcurator ad suam vtilitatē: poterit procuratorē substituere etiam lite non contestata.

[Marginal notes: Notabilia. — Edictū de ꝓcuratoribus est ꝓhibitorium. — Procurator in rē suā qđ sit. — Edictū de testibus τ de m̄rimonio ē ꝓhibitorium. — Procurator ꝯstitutꝰ post litē contestatā substituere nō pōt.]

teᵃ iudex censeť egisse ꝓcuratorē laicūᵇ ad agēdum vel defendendū in causis spūalibꝰᶜ admittendo. Cū regulariť qđ nō ꝓhibeť expsse: ad exercēdum procurationis officium idoneus debeat reputariᵈ.

¶ Procurator post litē contestatā pōt dare aliū ꝓcuratorē: an nō nisi datꝰ fuerit in rē suā vel a dño habuerit mandatū de substituēdo etiā non.

¶ Licet aūt a certā ꝑsonā ꝓcuratore post litē contestatā ab eoᵉ possit (cum dñs sit litisᶠ effectus) dari alius ꝓcu-

¶ Nota insuꝑ q̄ lꝫ procurator debeat constitui certꝰ ita q̄ alr̄ non valet talis constitutio: tñ potestas data procuratori de substituendo valet. licet sit incertus is quem vult substituere.

a ¶ Nō idiscrete. s. ꝫ. e. nō iuste. τ. ꝫ. de iur. cal. c. vi.

b ¶ Laicuꝫ. Intelligo qđ nullū habeat ordinem nec sit alr̄ ecclīastica ꝑsona. xij. q. j. cap. duo.

¶ Glosa seq. signat contrarium τ soluit. alleg. hosti. contrarium cui respondet.

c ¶ Spūalibꝰ. ꝫ. ꝫ. de iudi. ca. ij. Sol. ibi loquiť de laicis qđ tractant cās spūales suo noīe quasi ius in eis hñtes. τ sic nō est ꝫ. No. tñ. Ber. ꝫ. de excep. apostolice. q̄ qs non pōt agere ꝑ se vel ꝑ alio: pro eo q̄ possidere non pōt. Sed in actibꝰ spūalibus tunc id posset habere locum. In iudicibus autē sup spiritualibꝰ locū non hꝫ: vt hic vides. τ sup hoc vide quod not. hosti. in summa huiꝰ titu. ꝫ. qui dari. ver. vlti. τ Guil. in spe. e. ti. ꝫ. j. ꝟ. itē q̄ est laicꝰ. τ qđ no. ꝫ. de syndi. c. vno [illegible] Hug. τ Lau. v. q. iij. c. si. Archidi. [illegible] Per quam glo. dicebat ibi Pe. de sam. q̄ laicus nō poterat esse ꝓcurator in causis spūalibus nisi in matrimonialibus. Jo. an.

d ¶ Reputari. ff. de ꝓcu. l. mutus. ꝫ. j. τ ibi de hoc. τ insti. per quas perso. no. acqui. ꝫ. vlti. τ simile in teste ff. de testi. l. j. τ in cōtrahēdo m̄rimonio. xxx. q. iiij. qui spiritualem. ꝫ. de spon. cū apud. cū ergo non reperiamus hunc expsse ꝓhibitū erit ergo admittendus: et ideo dixit expresse: q2 tacite videbať ꝓhibitū ꝫm eum modum quem supra dixi ꝫm Ber.

¶ Glosa seq. signat contrarium τ soluit duas opi. recitat τ reimittit.

e ¶ Ab eo. s. ꝓcuratore. Si ergo dñs contestatus litem dat ꝓcuratorē postmodū ad litē: iste sic datꝰ non substituit: vt hic ꝓbať. Arg. contra. C. eo. ti. nichil arbitramur interesse. sed ibi loquitur de facultate danti: non de facultate substituendi: vt ibi no. Et nota q2 approbatā puto opi. Jo. quā ibi no. Accur. s. q̄ ꝓcurator datꝰ post litem non substituit. Et Guil. in spec. huius ti. ꝫ. j. ꝟ. quid si ꝓcurator intercesserit. Accur. dicebat q̄ forte idē vtrobiq̄ dici poterat per. le. C. de consor. eius. li. l. ij.

f ¶ Litis. Et exponūt legiste. l. instātie. vt. C. de iudi. ꝑpandū. ꝫm nos nō perit instātia: vñ intelligimꝰ ꝓprie. ꝫ. de iudi. c. pe. Et sic videť sententia in eū formāda nō in dñm. de quo dic. vt. ꝫ. de elect. querelam.

¶ Glosa se. reci. ꝑ. q. et solu. scđo. reci. opi. Azo. quam reprobat τ ipsius rationi respondet.

a ¶ Procurator. vt. C.e.l.nulla.et.l.pe.et.l.neq3. i fi. et.ff.e.in cause.et.ff.de appel.ab executore.§.fi.et.ff.de doli excep.si procurator agit.§.j. Et hoc veru intelligo vbi fuerit simpl'r cōstitutus: vel nō expresse prohibitus ab eo sic cōstitutus fuerit vsq3 ad litem contestatā: et expsse phibitus ne vltra procederet sec9.i. De q̄ dic vt not. Inno. et Hostie. s.co. petitio. psi ctat ergo dñs p se vel p aliū litē ceptā. Et ad instar huius dicit dñs Azo q5 delegatus ab alio q̄ a pricipe post litē contestatā delegare pōt: qd secundum nos videtur non verū. vt.s. de appel.cū causam.et de hoc.s. de re iudi.cū Bertholdus.nec est facieda cōparatio: q2 etiā post litē cōtestatā ordinari9 reuocat delegatū suum.ff.de iudi.l.iudiciū.sed procurator non.nisi cā cognita.vt.j.co.c.pri.et ratione quere.ff.e.tit. post litē. Additio. In glo.ij.q̄ dicit q5 h̄ dānū pecuniarū: ibi nō. Itē hic ex mutatiōe psone grauat aduersari9. Jo.an. Additio. Itē si dat ad litē ɔtestatā tm̄.si pō simpliciter dat ad litē cōtestatā procedit in cā lite p se ɔtest. fm Inno.et Guil.in spe.co.ti.§.iij.v.qd si dem.quem.v. ad istam ponit Archi.et idē Ja.de ra.in.l.si procurator. C.e.et pro rōne sumit interesse ptis aduerse propter qd reuocari non pōt vt scripsi in decre.petitio.

b ¶ Antea.i.ante litem contestatam.

c ¶ Non pōt.s.dari ali9 procurator.ff.eo.l.qd quis.

d ¶ In rem suam. Ut si titulo donationis cesse sunt actiones michi et dat9 sum procurator ad eas intendendas. Iste ē casus.C.de dona.l.illā subtilē. Additio. Quomodo ex parte rei datur in rem suam no.ff.eo.l. plaucius.in glo.sed qualiter. Jo.an.

¶ Glosa seq. arguit ad questionem.

e ¶ Substituēdi. Tunc enim substitutus videtur: vel datus ab ipo dño. ad hoc.ff.q5 cuiusq3 vniuersi.l. item eorum.§.decuriones. Et per hoc et alia quedam iura soluit questionem de delegato ab alio q̄ a principe qui habet speciale mādatū subdelegādi.s.q5 subdelegare possit.ad idem.s.d offi.delega.is cui.vbi d hoc.et ca.vlti.§.vices.

¶ Glo.se.obijcit et obiectionē optiōe ɔfirmat et soluit

f ¶ Certa nō expssa persona. In ɔtrariū videbat: q2 procurator debet esse certus.ff.eo.tit.l.ij.sicut et arbiter. ff.de arbi.item si vnus.§.si in duos.et.s.de arbitris. innotuit. [Ibi propter plures electores timetur discordia q̄ timor cessat in vna fm Jo.mo.et Archidi.ad hoc.s.de elec.c.pe.eo.lib.per quam decre.§.si autē. dicit Jo.mo.q5 si essent duo nō insolidū et discordātes sibi imputet constituens. Joā.an.] Sicut et tutor.ff. de testa.tu.tutor incertus.et.l.duo sunt titij.j.et hoc p predicta iura tenebat. Uber.de boblo. vt no. Guil.in specu.in titu.j.§.iam nunc.ver.quid si in delegatiōe. et Accur.videt idē tenere.ff.e.l.i.in glo.j. S3 illa glo. et.l.ij.eo.tit.possent intelligi de procuratore incerto secundū modum illius.l.duo sunt Titij.ff. de testa.tu. quia plures sunt Titij: et fecit Titiū procuratorem: et non apparet de quo senserit. Additio. Datur simile de electo qui debet esse certus.s.eo.lib.de elec.c.ij. et tamen procurator datur ad eligēdum incertum. eo. titu.cap.penul. Jo.an.

g ¶ Ad negocia. Et ad vnum etiam negocium dari potest.ff.co.l.j.de nego.gest.l.iij.§.negocium. Ad idem.ff.vi bo.rap.l.ij.§.q5 ait.

Procurator[a] antea[b] tm̄ nō pōt[c]: nisi in rē[d] suā sit datus: vel a dño substituēdi[e] aliū etiā certa[f] non expressa psona sibi fuerit cōcessa ptās. ¶ Procurator ad negocia pōt dare aliū procuratore liber et etiā qn̄cū q3. ¶ Procurator pō datus ad negocia[g] pōt libere qn̄cunq3 alium deputare[h]. Idem.

¶ Procurator ante litē contestatā etiā sine cā reuocari pōt: post litē ɔtesta. non: sine rōnabili cā. dño tn̄ bene pōt adesse cause cū ipo procuratore: maxime, si de collusione timeat. Ca.ti.

Quāuis[i] procurator possit ante litem ɔtestatā[i] etiam sine causa libere a domino reuocari[k]

h ¶ Deputare.ff.mā.si procuratorē.et sic no. vnā differētiā inter procuratorē ad negocia et ad iudicia.aliā vide.j.eo.gene raliter.in fi.ter: tiā.s.de rescpt. ex parte decani. ff.manda.si mā dassem.et quod hic dicit dic verū.nisi in casu.j. eo.ca.vlti.

Quāuis. ¶ Prima pars tractat de reuocando. Secunda de adessendo ibi: verum. Item pma distinguit duo membra. Secundū ibi: postea.in quo octo casus excipit subdens clausulā gñalem. Joā.an.

¶ Casus. In quadā cā quā corā iudice cōpetente erā tecū habiturus ɔstitui, creaui, et ordinaui Titiū procuratorē meū.q̄ Titius recepit mādatū et acceptauit. et anteq̄ processisset i cā vsq3 ad litis ɔtestationē ipm reuocaui: et sibi notificaui reuocationē. Querit an Titius desinat esse me9 procurator: et possim eū reuocare? Rñdet q5 si nondū fuit litē ɔtestat9 q̄ fit p responsionē factā libello.et si ad illū statū cause nō fuit processum potero illū reuocare.sed si fuit litē ɔtestat9 nō potero eū reuocare nisi subsit iusta cā: q2 forte post ɔtestationē litis fuerūt orte inimicitie inter me et ipm procuratorē: et timeo vt aliqua per maliciā in causa omittat.vel si morbo fuit ipedit9 vt non possit vacare negocio: nec cause: et in effectu cū subest iusta causa pōt procurator reuocari etiā lite cōtestata. Sed ponam9 q5 nō subest iusta cā reuocādi procuratorē: sed tn̄ ego ɔstituens habeo suspitionē de collusione: puta q5 procurator meus habeat pactionē cum aduersario: et omittat pponere pponenda vel aliqua falso ɔfiteat in pjudicium mei dñi? Rñdet q5 l3 ego dñs nō possim ipm procuratorē reuocare: tn̄ potero adesse cause cū meo procuratore vt videā pposita allegata et producta ne fiat collusio inter ipsum procuratorem et reum. ¶ Nota ex hoc tex. q5 l3 sit ab initio liberū cōstituere procuratorē.l.fi.C. de procura. ex quo tn̄ dñs semel procuratorem constituit.et res nō est integra.non pōt procuratorem reuocare: nisi subsit iusta causa.

i ¶ Ante litē ɔtestatā. vt isti.māda.§.penul.ff. māda.si pō nō remunerādi.§.si mādauero. C.manda.si pater.ff.de procura.an litē.s.de elec.in causis.s.eo.ex insinuatione.et est iste casus quo penitere lic3.qd dix vt dixi.j.de reg.iur.qd semel.que est contra.

¶ Glosa seq. querit.ponit duas opi. contrarias: et tertiam. Hostien.que distinguit.

k ¶ Reuocari. S3 nunqd in hoc casu reuocatio peruenire debeat ad iudicē vel ad aduersariū? Dic.vt.s. eo.mādato. Et vr q5 nō.ar.a cōtrario illi9 decreta.et hoc ibi tenēt Tan.et Goffre.Ber.et Inno.ibi tenent q5 et subaudiūt maxime.et cor rationes ibi vide: et Guil. in spe.co.ti.§.j.ver.idē q5 mādatū. Hosti.no.co.ti.an ditis.q5 reuocatio tenet indistincte quo ad pjudiciū reuocantis. Si queratur de pjudicio aduersarij si ist

Delegat9 ab alio q̄ a pricipe an possit post litē cōtestatam subdelegare

Procurator ad iudicia differt a procuratore ad negocia.

Procurator i rē suā qs dicatur.

Casus i fa.lio d.helie

Additio.

Reuocatio procuratoris nō intimata iudici: vl' parti an valeat.

ante lit. cōtest. et iudex vel aduersari⁹ certificat⁹ fuit vel certificari pōt de mādato: nō obest reuocatio nisi ad alterū puenerit. debet em̄ ignorātia pbabilis esse excusata. de cle. excō. mi. apostolice. ff. iu. sol. si autem multominꝰ valet post lit. cōtest. nisi ad alterū predictoꝝ pueniat qꝫ bus semel d mādato extitit fctā fides. ṡ. eo. mandato. ff. eo. si pcuratorez. Sed si celet procurator obligat dño. ff. de do. elegan ter §. pen. Et si nō est soluendo tenet aduersari⁹ sꝫ ꝑticeps sit delicti. ff. in l. si pcuratorē §. j. Similit sibi imputet q talē elegit. ff. de mio. cū mādato. l si. vñ si reuocatio ad iudicē vel aduersariū pueniat. id sup q cōclusum est nō impedit. als sic. vt in pdic. decre. audiuis. Si aūt de mandato nō fuit facta fides: ⁊ sine satisdatione fuit admissus: tenet reuocatio. ⁊ sic intelligat. ṡ. eo. in nr̃a. ⁊. c. ex insinuatiōe. ⁊. ff. e. in cā. ⁊ ꝯtꝰ sensus. ṡ. eo. mādato. ⁊ sibi iputet q eā non exegit. Si aūt satisdationē exegit in pcuratorē celātē reuocatione redūdabit. ⁊ aduersari⁹ erit sine dāno. vñ si erat pcurator actoris cōmissa est satisdatio de rato. ff. rē ra. ha. l. ij. si pcurator rei satisdat iudicatū solui. ⁊ de dolo cōmittet. ff. iudi. sol. l. iudicatū solui. ⁊. ff. e. plaunt⁹.

Procurator actoris satisdat de rato: et procu. rei d iudicato soluendo.

postea[a] tñ ipso nolēte[b] nequibit[c]: nisi eū[d] cū dño inimicū[e] fieri: vel suspectū[f]: aut aduersario affinitate[g] coniungi: vel ei⁹[h] heredē fieri: seu ingredi[i] religionē: aut i longū[k] pegrinari: vel egritudie aut vinculis[l] detineri cōtingat: seu alia rōnabilis[m] cā subsit propter quam sit merito reuocandus. ¶ Uerū quāqꝫ (nisi vt premittit) reuocari non possit[n]: dños tñ sue cause vna cum eodem pcuratore (maxime si de collusione[o] timeat) minime prohibetur adesse[p]. Idem.

¶ Procurator hñs mādatū substituendi substitutum a se post mādatū susceptū: etiā si eo non sit vsus: reuocare non pōt: nisi ꝑ ptātē habuit reuocandi. Si aūt erat pcurator ad plures cās: ⁊ in altera substituit: in alijs remanet pcurator. Jo. an. Cap. iij.

IS q a pcuratore super

¶ Glo. seq. signat cōtrarium ⁊ remittit.

a ¶ Postea. i. post lit. contest. ⁊ intelligas ab ipso pcuratore. vt dixi. ṡ. c. proxi.

b ¶ Ipso nolente. secus si volēte. ⁊ sic posset intelligi. ṡ. eo. mādato. vt ibi no. Quātumcūqꝫ tñ pcurator cōtradicat nō pcedet cū eo post reuocationē quousqꝫ de causa reuocationis cognitū fuerit. nō enim debet se ingerere procurator: sed debet ei sufficere q sine suspitionis nota remoueatur. ff. eo. l. que omnia.

Procurator reuocatus pēdēte reuocatione nō pcedit in principali.

c ¶ Nequibit. cōtra. j. eo. si quem. Sol. ibi.

d ¶ Nisi eum. hos casus qui sequūtur habes. ff. eo. titu. l. filius §. fi. ⁊. l. seq. vsqꝫ ad. l. sed etiam. et. l. post litem vsqꝫ ad. l. que omnia §. j.

¶ Glo. seq. reci. per questionē ⁊ solutionē. cui solutioni signat contrarium ⁊ respondet.

Inimicitia repellēs pcuratorē ꝯsistit i arbitrio iudicis

e ¶ Inimicū. Et que inimicitie hic veniāt arbitrabitur iudex. facit qd diximꝰ de iudice ⁊ de teste. ij. q. v. c. ij. de simo. ꝑ tuas. et de accu. cū oporteat. Non tñ dico q requirantur capitales. ⁊ hoc sonat littera que dicit vel suspectū. licet videat cōtra. ff. eo. l. fili⁹. ad fi. ⁊. l. si post datum. sed in pcuratore pro quo ꝓmisit dñs iudicatū solui loquitur qui cōpellitur prosequi: nisi capitales inimicitie interueniāt: vel alie iuste cause de quib⁹ ibi dicitur. et ideo. l. eo. titu. vel exilio. que loquitur de casu nostro non posuit capitales in textu. Additio. j. Scienter ⁊ nō contradicente. ff. eo. titu. si defunctus. j. rñ. ⁊ vide qd no. ff. e. filius §. fi. et. l. sed he. § pretor. ⁊ qd no. eo. ti. c. j. in glo. precise. Jo. an.

¶ Glo. seq. obijcit et tripliciter soluit.

Suspectus est q opas

f ¶ Suspectū. Et est suspitio allegāda ⁊ pbāda sicut ꝯ iudicē. ṡ. de ap. cū spāli. sed hoc ipo q opas ingerit i inuitū suspect⁹ est. ff. e. ti. l. q oia. ⁊ sic etiā ex falsa causa dño poterit ipsum reuocare: qꝛ ꝯ dicendo suspectus erit: et sic habebit locū hec lr̃a: sed pōt dici vt no. Accur. ff. eo. ti. l. q oia. q aut pcurator solus resistit: ⁊ tūc pcedat ⁊ vera sit obiectio: aut aduersari⁹: vel procurator ⁊ aduersari⁹: ⁊ tūc secus ⁊ sic possunt intelligi ll. pal. ⁊ ver. ista sed lr̃a ista soluꝫ dicit ipso nolēte vñ et postea dicit idem Accur. dic cū suspectus qualitercūqꝫ: sꝫ nō ita q remoueat vel suspect⁹ est iterum. donec cā remotionis tractat. als em̄ ad qd remotiōis cā tractaret nō video: sꝫ dñs Marti. ibi primū consueuerit approbare.

ingerit in inuitum.

g ¶ Affinitate: qꝛ tūc dño timet periculū. C. d execu. tu. quantitatis.

h ¶ Eius. s. aduersarij. ⁊ tūc ipse pcurator aduersari⁹ est ⁊ poterit dicere ꝯtrariū eius qd primo petebat. ad hoc. iij. q. vij §. tria. ṽ. si ꝯ prez. ad idē. ff. d postu. l. vi.

i ¶ Ingredi. etiam non profitendo: sed solum probationis causa. ad hoc. j. de senten. excōi. religioso. ij. respon. ⁊. j. de regu. c. j. in prin.

k ¶ In longum. Arbitrio iudicis credo terminandum habita consideratione cause ⁊ viarum.

l ¶ Uinculis. Predonum. vel hostium potestate. ff. eo. titu. item si suspectus.

m ¶ Alia rōnabilis. vtputa etas nimis decrepita/ vel nimis iuuenis: ⁊ tūc reuocaretur de facto. vt. ff. e. ti. l. post litē. in fi. vel qꝛ latitat. ff. eo. l. vel exilio: vl' in dicio publico vel priuato detinet. vt. ff. eo. ti. l. vl' iudicio. ⁊ idē in similib⁹. Additio. In quib⁹ est par vel maior etas sicut in causis expssis. ar. eiꝰ qd no. C. de fur. et fm Cor. l. si qs fuo. in glo. fi. Jo. mo. ⁊. l. cos q. Jo. an.

n ¶ Non possit. inuitus. vt supra vidisti.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

o ¶ De collusiōe. sꝫ nōne ex q de collusiōe timet hꝫ eū suspectū. ḡre ꝯ nō reuocat. vt. ṡ. eo. c. So. timet hoc sed pbare nō pōt. ad hoc. ij. q. vij. plerīqꝫ. vl' aliter hic non vult dilatare pcessum cause: q esset in cognitione suspitionis: vt. ṡ. dixi. ⁊ pbat. ff. eo. l. post litē. Jo. an.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

Adesse licet procedat inter essentibus multis

p ¶ Adesse. Sed quid sibi pderit adesse? proderit quia poterit testes ⁊ probationes inducere quas ille omitteret vl' saltē ille pducere tenebit nolatos a dño beneficiū em̄ iuris q adesse possit interpretādum est late: ⁊ vt aliquid cōferat. de vbo. sig. abbate. ⁊ de hoc per Accur. ff. de inoffi. testa. si suspecta. in prin.

IS q. Sunt duo dicta principalia. Scōm ibi: verū. Iterū primo ponit dictū inserens ꝯtrū. ar. ibi: licet. Scdo ponit exceptionē a dicto ibi: nisi. Jo. and.

diuisio

¶ Presup ponit primo illud qd fuit dictū. ṡ. de offi. deleg. vꝫ q si subdelegat⁹ i totū cepit vti subdelegatiōe nō pōt delegat⁹ de cā se itromittē nec reuocare subdelegationē. ¶ Casus. In qdā cā quā erā tecū habitur⁹ ticiū ꝯstitui pcuratorē meū cū ptāte substituēdi. q ticius vidēs q nō poterat iteresse negocio mee cāe: quēdā gaiū substituit. q gaius acceptauit substitutionē ea tñ substitutiōe nō est vsus: qꝛ nō cōparuit i cā vtrū

Additio dñi helye. Casus si alter dñi helye.

iste ticiꝰ meꝰ ꝓcurator q̄ substituit possit substitutionē reuocare ⁊ extinguere ptātē substituti ⁊ cām reassu mere? R̄n. ro. pō. q̄ nō: q̄z ꝓcuratorio fūctio īcepit substituere vsus est officio suo. ⁊ iō desinit esse ꝓcurator. ⁊ hoc verū nisi ad hoc esset sibi data spālis facultas p dn̄m ꝯstituētē in isto ꝓcuratorio vt posset aliū ꝯstituere et cām de nouo assumē Sed ponamꝰ q̄ cōstitui ticiū ꝓcuratorē meum ad plures cās cū ptāte substituēdi. ticiꝰ q̄rtū ad vnā cām substituit: vtrū q̄rtum ad alias causas remaneat ꝓcurator non obstāte substitutione quā fecit ad vnam cām? R̄ndet q̄ sic. Rō dubitādi in hoc ca. fuit: q̄z aliud erat in delegato. videlʒ q̄ re existēte īegra pōt subdelegatꝰ in totū reuocari: vt dictū fuit in p̄suppositiōe. tn̄ aliud est in ꝓcuratore vt hic. ⁊ rōnē diuersitatis assignat glo. posita in v̄bo aliud.

hoc a dn̄o ptātē[a] habēte procurator extitit substitutꝰ: nō pōt post mādatū susceptum[b] etiam si eo vsus[c] non fuerit. ¶ (Lʒ i delegato se apo.[d] vices suas alteri committente aliud[e] censeat:) vlterius reuocari ab illo[f]. ¶ Nisi reuocandi[g] ptās concessa fuisset eidē. ¶ Uerū si cū ad plures vel ad oēs[h] cās gn̄alit cōstitutꝰ fuisset in vna tm̄ substituerit eas rūdē: in alijs neq̄q̄ ꝓhibetur ꝓcuratiōis officiū exercere[i].

Idem. ¶ Procurator generalis non agit exigentia speciale mādatum nisi cū aliqua aliorum specificatione vel libera potestate. hoc di.

Qui ad ... cit zen. La. iiij.

f ¶ Ab illo. s. substituēte: a dn̄o aūt bn̄ ħ habita distinctione quā habes. s. c. pxi. Additio. Eadē distinctio seruabit̄ in ꝓcuratore q̄ hʒ mandatū reuocandi fm̄ Archi. nō eīm plꝰ poterit in reuocatiōe q̄ dn̄s vn̄ substitutū a se q̄ ꝯstatꝰ ē lītē nō reuocabit: nisi eo casu q̄ reuocaret dn̄s ꝯstitutū a se. Jo. an.

g ¶ Reuocādi. Tūc eīm nō expirat mādatū ex q̄ penes eū ptās remanet reuocandi. ⁊ facit optime. s. eo. lib. si delegatꝰ. de offi. dele. Additio. Reuocat ergo q̄ transtulit non ex se vel a se: sed ex potestate p dn̄m tradita ex quo dn̄s poterat. s. c. proxi. Jo. mo. Jo. and.

h ¶ Ad omnes. potest ergo cōstitui ad vnam et ad plures ⁊ ad oēs causas ꝓcurator. ff. eo. l. j. ¶ Glo. sequens dat simile.

i ¶ Exercere. Sic ⁊ delegatus ab alio q̄ a principe ad vniuersitatē causarū vnā delegatꝰ ⁊ in alijs iurisdictionem retinet. ff. de iudi. cum pretor. §. j.

Qui ad agendū. Primo ponit de generali procuratorio cum clausula. Secundo, cum illi forme adijcitur speciale. Tertio ponit tria que requirunt speciale mandatū: ⁊ casum excipit. Secūdo ibi: sed si. Tertia ibi: procurator quoq̄. Jo. and.

¶ Datus procurator ad agendū ⁊ defendendū: ⁊ generaliter ad oīa illa que mandatū exigūt speciale non pōt agere in causis requirentibus mandatū speciale. nisi in procuratorio fuerint expressi aliqui casus requirentes speciale mandatū subiecta clausula generali. Itē sine speciali mādato nō pōt ꝓcurator trāsigere vel pasciscī sit cōstitutus in rem suam. h. d.

¶ Presupponēdū est qḋ habetur in glosa magna huius capi. videlʒ q̄ sunt aliqui casus in quibꝰ quilibet non pōt agere pro alio vt procurator/ nisi fuerit sibi data specialis potestas in procuratorio ad hoc sicut in causa restitutionis in integrum quis non potest petere releuamentum nisi habeat mandatum speciale. Item sunt plures alij casus de quibus in glo.

¶ Casus. Ego ticium cōstitui procuratorem meū sub ista forma. Ticium ꝓcuratorem meū generalem ad agendū et defendendū cōstituo/ creo/ et ordino. et ad omnia negocia iudicialia ⁊ extraiudicialia: etiā si talia requirant mandatū speciale: tn̄ non specificaui in mandato procurationis illa specialia. querit̄ an meꝰ ꝓcurator virtute illiꝰ ꝓcuratorij sit admittendus ad petendum in integrum restitutionē: ⁊ ad explicandū alios actus requirentes mandatum speciale? R̄n. ro. pō. q̄ nō nisi specificauerim in mādato illa q̄ req̄rūt mandatū spāle. Sed ponamꝰ q̄ ego cōstitui ꝓcuratorem meū spāliter ad petendū in integrū restitutionē ⁊ adiūgo in ꝓcuratorio. ⁊ alia requirētia mandatum speciale. vtrum ꝓcurator meus possit explicare alios actus requirētes mādatū spāle: posito q̄ illi actꝰ non sint expressi in mādato? Respōdet q̄ sic. Sed ponamꝰ q̄ ego cōstitui procuratorē meū in aliqua cā. vel con=

a ¶ Ptātē. q̄z alꝰ nō poterat nisi in casibꝰ. s. eo. c. j.

b ¶ Susceptū. ⁊ lʒ dixerit se nolle suscipere: tn̄ dn̄o ī eadē volūtate manēte adhuc suscipe poterit. vt. j. c. lʒ Additio. Et fm̄ id oportet intelligi finiri mandatum procuratoris per ipsius renunciationē re integra. re non integra non: nisi ex causa: vt idē dicatur in renunciatione qḋ in reuocatione. s. c. j. Joan. and.

c ¶ Usus nō fuerit. lʒ ergo dn̄s reuocet procuratorē re integra. vel ante lit. contest. insti. man. §. recte. ⁊. s. c. proxi. in prin. cū suis cōcor. et ipso facto fm̄ id qḋ dī. s. eo. si quē. procurator tn̄ datus ad substituendū hoc nō potest post susceptū mandatū. iam eīm suo functꝰ est officio: et potius hic cōstitutus a principali dn̄o: q̄ substitutus a procuratore videtur vt dixi. s. eo. c. j.

d ¶ Sedis apo. q̄z alius nō subdelegat. C. de iudi. a iudice. s. de offi. dle. pastoralis. ⁊. c. vlti. de ap. cū cām ¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit. notat vnā differentiā ⁊ rationem reddit. finis reci. per questionem.

e ¶ Aliud. s. q̄ reuocare possit ante q̄ ille vsus fuerit ⁊ habes hoc. s. c. li. d̄ offi. dele. q̄uis. Sʒ q̄ro q̄re aliud in delegato q̄ in ꝓcuratore? Sol. credo q̄ sit ratio: q̄z delegatꝰ ꝓncipis hʒ a lege q̄ cōmittē possit: ⁊ iō donec iudex subdelegatꝰ vti ceperit reuocare poterit: vt in ꝓdi. decre. q̄uis. Sʒ ꝓcurator de q̄ hic loquit̄ hʒ hoc ab hoīe. ⁊ iō cōmittēdo suscepto mādato p ꝓcuratorē functꝰ est offō suo: ⁊ iō ampliꝰ nō reuocat. Et no. q̄ si cōpromissariꝰ datꝰ ad eligēdū eligat ⁊ electꝰ renuit cōsentire: ampliꝰ nō eligit: q̄z suo functꝰ est offō. s. eo. lib. de elec. si cōpromissarius. §. j. procurator tn̄ substituēs non est functꝰ offō suo nisi substitutꝰ mādatū suscipiat: vt ħ vides. ⁊ iō aliud: q̄z hic ꝓcurator cām agere ⁊ substituere poterat: ibi solū eligē: ⁊ iō citiꝰ illiꝰ expirat officiū. Et fm̄ superꝰ dicta no. q̄z cū tres casus sint positi. s. c. j. in q̄bꝰ ꝓcurator ad iudicia substituit hic de altero tm̄ dicit. s. de eo q̄ mandatū hʒ. vn̄ de reliq̄s secꝰ credo: cū habebāt ptātē nō ab hoīe: sed a lege vt superius dixi. ex eo q̄ factꝰ est dn̄s litis vel datꝰ in rem suā. alꝰ eīm quare nō sic de alijs expressisset. ⁊ fa. de deci. ad audientiā. ⁊ qḋ recitari solet de eo q̄ dux. in ma. quā pol. p adul. c. vlt. ⁊ de puer. ish. c. j. Additio. j. Dicit ibi Jo. mo. ⁊ hic Archid. q̄ iudicare licet sit onꝰ tm̄ ⁊ honor. ꝓcurare hō est onus tm̄ ⁊ vile officiū. C. d̄ decu. l. si de ꝓcuratione. lib. x. q̄re nō p̄sumit qḋ sic exercere honorē sicut onꝰ. nec sic duos sicut vnū. Jo. an.

Procuratoris officium est vile

Eadē distinctio seruabit̄ in procuratore

diuisio

Sūmarium dn̄i hen. lye.

Casus ex alio dn̄i hen. lye.

Delegans q̄ re reuocat subdelegatū re integra: et ꝓcurator non reuocat substitutum. Procurator in rē suā vl' post litē ꝯtestatam an reuocet substitutū a se.

stitui procuratorem meũ generalẽ ad oĩa negocia q̃ procurator me⁹ trãsegit cũ debitore meo .i. aliquo sibi dato remisso vel retento recessit ab actione mea an valeat talis trãsactio: et michi obstet si velim secũdo agere? Respõdet q̃ nõ põt procurator trãsigere: nisi sit specialiter cõstitutus ad trãsigendũ. Sed ponamus q̃ non transegit sed plus fecit: q̃ gratis noie procuratorio q̃tauit? Respõdet q̃ hec non potuit facere: nisi fuisset procurator i rẽ suã q̃ donauerã sibi debitũ ⁊ in eũ transportauerã meas actiones: quia tũc exercet actiones meas directas in rem suã .i. ad sui vtilitatẽ. ⁊ ideo poterit trãsigere cũ aduersario. q̃ trãsactio erit in detrimentũ sui ⁊ mei. Itẽ fallit si fuerit institut⁹ cũ libera administratiõe. hoc est q̃ possit facere oĩa tãq̃ si essem in ppria psona: tũc noie meo poterit trãsigere: ⁊ valebit talis trãsactio. ¶ Nota primo q̃ procurator q̃tũcũq̃ fuerit gñaliter cõstitut⁹ ad oĩa negocia possito q̃ in mãdato fuerit dictũ. etiã si talia sint q̃ mandatũ exigant magis speciale: nõ põt petere restitutionẽ in integrũ: ꝯhere matrimoniũ: transigere vel pacisci: nec explicare alios act⁹ requirẽtes mãdatũ speciale. ¶ Nota vlterius q̃ si quis procuratori suo dederit mãdatum speciale ad petendũ restitutionẽ in integrum vel aliq̃d aliud faciendũ. q̃d mãdatum reqrit speciale ⁊ supposuerit clausulã gñalem: etiã si talia exigant mandatũ speciale: illa specialitas operaẽ vt clausula generalis secuta habeat effectũ: licet al's si nõ fuisset posita specialitas nullũ haberet effectũ. et istud facit ad iura dicẽtia. Ponam⁹ q̃ aliq̃s pmisit se presentare certo die in iudicio sub certa pena. si fuerit legitimo impedimẽto impedit⁹: ad illã penã non teneẽ: nisi pmiserit soluere penã: nõ obstãte impedimẽto: talis renũciatio valet: ꝫ impeditus fuerit alio impedimẽto siue alio casu fortuito nõ expresso. nã põt renunciare omni impedimẽto aliquibus casibus fortuitis expressis. l. sed ⁊ si quis §. quesitũ. ff. si quis cautionib⁹. ¶ Nota q̃ procurator cõstitutus ad agendũ nõ põt iuramentũ litis decisoriũ deferre. ⁊ si detulerit: ⁊ aduersarius iuramentũ susceperit: non preiudicat dño. sec⁹ si dñs detulisset. ¶ Nota q̃ trãsactio proprie respicit actorem. nam dicitur a transigo q̃d est vltra ago/ vel litem decido: actionem. s. remittendo.

Nota-bilia.

agẽdũ[a] ⁊ defendẽdũ: ac gñaliter ad oĩa: etiã si mandatũ exigãt spãle[b] cõstituiẽ procurator: ex vi gñalitatis hmõi ad aliquẽ articulũ: in q̃ spãle mãdatũ exigiẽ admitti non dꝫ[c]. ¶ Sed si aliq̃s vel aliq̃ de articulis spãle mãdatũ exigentib⁹ specificati fuissent adiecta clausula gñali: tunc ad nõ expressos[d] etiã admittetur[e]. ¶ Procurator q̃q̃ absq̃ speciali mãdato[f] iuramentũ deferre[g]: transigere vel pacisci[h] non põt: nisi ei bonorum vel cause administratio libere sit cõcessa[i]. ¶ Idem. ¶ Mandatũ generale ad negocia: etiã ad iudicia se extendit. Capi. v.

Qui genera-

a ¶ Ad agendum. datus ad agendũ defendere cogitur/ vel satisdare de defendẽdo. ff. eo. l. seruũ. i fine. [illegible] De hoc. ff. eo. ti. sed hec. §. preter. ⁊ quomodo hoc intelligitur de actionibus tempore cõstitutionis competentibus. vide in spe. eo. titu. §. j. ver. item excipitur q̃ licet. Jo. and.

b ¶ Speciale. vt. i. §. vlti. cum ff.

c ¶ Non debet. ⁊ sic nõ valet tm̃ genus quo ad speciem q̃rum species. ad idẽ. s. de appel. c. ij. ¶ De hoc habes. s. de offi. ordi. si sacerdos. xxiij. dist. in. quãq̃.

[illegible] Cõcor. vide. ff. eo. põponius. in pñ. Jo. an.

d ¶ Nõ exp̃ssos. nõ tñ p hoc matrimoniũ ꝯtrahere poterit. vt. i. e. c. vlti. nec poterit ꝯ electũ vel puisuꝫ opponere crimina vel defectus. vt in cle. eo. ti. nõ põt.

Additio. j. Idem Jo. mo. per rationẽ ibi notatam.

¶ Glo. seq. arg. pro opi. Bul. ⁊ aliorũ doctorum.

e ¶ Admittetẽ. No. p illa opi. Bul. ⁊ aliorum doctorũ legũ q̃ paciscẽs casum fortuitũ nõ opponet aut aliq̃s exp̃ssit secuta gñali clausula: aut nullũ: vt in primo casu teneat renunciatio. i scdo non. ⁊ no. hec materia p Accur. ff. si q̃s cau. sed ⁊ si §. q̃situ. ⁊ recitari solet. s. de deposi. bona fides

Renunciatio gñalis casuum fortuitorũ an valeat.

f ¶ Mãdato. vel eo q̃ habeat vim ipsi⁹ specialis mandati. vt s. pxi. respon.

g ¶ Deferre. ff. de iureiu. iusiurandũ. j. §. fi.

¶ Glosa seq. ponit. xx. casus computatis quos ponit textus quibus requiritur speciale mandatum.

h ¶ Uel pacisci. C. de transac. transactionis. vbi de hoc. ff. eo. ti. l. procurator cui libera. ⁊ l. mãdato. ⁊ s. de trãsac. cõtingit. ⁊ de arbi. p tuas. nec i itegrũ restitutionẽ p illis petere. s. de resti. i integ. corã. vbi de hoc ⁊ hoc qñ principaliter petiẽ. secus si incidẽter. s. eo. ti. sciscitata. C. etiã p procu. cãm i itegr. resti. agi. pos. l. vnica. Itẽ in cã suspecti tutoris. ff. de procura. nõ solũ. §. fi. Itẽ vbi sunt duo procuratores oim rerũ alicui⁹: tũc eni non põt vn⁹ ab alio sine spãli mãdato exigere. ff. e. l. q̃ duos. ⁊ l. itaq̃. Itẽ de interdicto de lib. exhi. et dedu. ff. eo. l. põponi⁹. in pñ. Itẽ in acceptilatione. ff. de accep. l. iij. Itẽ in rescriptorum impetratione. s. de rescrip. nõnulli. ⁊ c. ex parte. Itẽ in cã m̃rimoniali fm̃ Uin. s. q. ma. ac. pos. c. ex lr̃is. i gte decisa. ¶ Ar. ꝯ. s. eo. ti. accedẽs. sed ibi parẽtib⁹ agẽtib⁹ de m̃rimonio filiorũ accessit ipsorum cõsensus: vt ibi no. Itẽ fm̃ quosdã in voto trãsmarino. s. de vo. ex multa. in pñ. ꝟ. illis. Itẽ in cõsumptorum instrumẽtorum exẽplatione. de fide instru. c. vlti. Itẽ in his q̃ se. apo. sibi spãliter reseruauit. q̃d dic vt no. de offi. lega. q̃ trãslationẽ. Item in ꝯhendo m̃rimonio. j. eo. c. vlt. ⁊ i spõsalib⁹. q̃ cle. vel vo. veniẽs In cõpromisso. s. de arbi. p tuas. Itẽ in absolutiõe petẽda ab excõicatione. de sen. excõ. q̃ de his. in fi. ⁊ arg. de pe. dist. j. quẽ penitet. Itẽ in oblatione filij idolis faciẽda. de cõse. dist. iiij. q̃ris. in pñ. Itẽ in ꝯhenda excõicatione. xxiiij. q. iij. si habes. in pñ. Itẽ in pstatiõe iuramẽti de calũnia. j. de iura. calũ. c. vlti. Itẽ in casu s. eo. lib. de elect. procurator. ⁊ de hoc vide in spe. eo. ti. §. j. ꝟ. item opponiẽ q̃ licet habeat. [illegible] Azo dicit idem sub dubio forte in sum. huius ti. §. est ⁊ illud. Jo. an. [illegible] Id est in cõpilatione antiq̃. Jo. an.

Mãdatũ speciale in multis casib⁹ exigiẽ.

¶ Glo. seq. addit ad tertium casum.

i ¶ Cõcessa. Uel dat⁹ sit in rẽ suã. In trib⁹ ḡ casib⁹ hoc põt. s. qñ hꝫ spãle. qñ hꝫ gñalẽ ⁊ liberã: qñ dat⁹ est in rẽ suã. hec pbanẽ. ff. e. l. procurator cui libera. ff. d iureiu. l. iusiurãdũ. §. fi. ⁊ l. se. C. d noua. l. nõ abstulit. et ff. de sol. l. hoc iure. ⁊ no. C. de trãsac. l. transactionis.

Qui gñaliter. Soluit tria dubia. Primũ d forma Scdm de psona ibi: nedũ. Tertiũ de etate ibi: licet aũt. Jo. an. Non eget summa. q̃ satis suminat se ipm. Hoc pmũ dictũ ponebat Gul. p q̃õne in spe. eo. ti. §. j. in fi. ⁊ sequẽdo Uber. idem dicebat q̃d dicit hec decre. ⁊ idẽ no. Hosti. de procu. petitio. in. j. glo. et satis olim hoc dicebamus p decreta. dilect⁹. vbi est hoc sa

diuisio

tis expressum: sed glo. videbatur ibi tacite ꝯsentire ꝙ generaliter fuerat cõstitut⁹ ad negocia ⁊ ad iudicia.

Casus lf alio dñi hel- lye.

¶ Casus. Ponam⁹ ꝙ ego ticiũ cõstitui meũ ꝓcuratorem sub ista forma. Cõstituo ticiũ ꝓcuratorẽ meũ ad oĩa negocia mea: nõ addito iudicialia vl' extraiudicialia. vtrũ virtute illi⁹ ꝓcuratiõis tici⁹ poterit agere ꝯ debitores meos et an poterit experiri. hoc est defendere ꝯ creditores. vl' requirat ꝙ dicam cõstituo ticium meũ ꝓcuratorẽ ad lites ꝑsentes et futuras: ⁊ ad negocia. Rñdet ꝙ ꝓcurator ꝯstitut⁹ ad negocia poterit experiri vel defendere ꝯ creditores agentes ⁊ agere ꝯ debitores. Sed qd scitissime pr: habemus in. l. filiusfamilias. ff. eod. ti. ꝙ filiusfa. põt esse ꝓcurator. sꝫ vtrũ possit hoc facere sine licẽtia ⁊ auctoritate sui patris. vl' vtrũ reqratur licẽtia ⁊ auctoritas sui patris? videt ꝙ sic: qꝛ ipse filiusfa. nõ põt suscipere iudiciũ noĩe suo absq; auctoritate sui patris. l. nõ solũ. C. de bonis que lib. in pa. po. cõsti. in glo. magna. ergo sic nec noĩe alieno. Hoc tñ nõ obstãte respõdet romanus põ. ꝙ filiusfamilias poterit agere et defendere ꝓ alio sine licentia patris. Qꝛ scitissime pater vellẽ informari a vobis: q̃ etas requirit in procuratore ad lites? Rñdet ꝙ licet in ꝓcuratore cõstituto ad negocia sufficiat etas. xvij. annoꝝ. tñ in procuratore cõstituto ad lites ⁊ ad iudicia requirit ꝙ ipse habeat. xxv. annos: et ꝙ sit maior. xxv. annis.

liter^a constituitur ad negocia ꝓcurator: agere ac experiri^b põt. exceptis his casibus^c qui mandatum exigunt speciale.

¶ Pot filiusfa. esse ꝓcurator etiã absq; patris ꝯsensu. zen.

¶ Nedum vero ad negocia: sed etiã ad iudicia põt filiusfamilias^d absq; patris assensu fieri procurator.

¶ Maior annis. xxv. ad iudicia maior. xvij. ad negocia deputari potest procurator. hoc dicit zen.

¶ Licet aũt q̃s post. xvij. annũ^e ꝓcurator ad negocia^f licite deputetur. ad iudicia tamen nisi maior. xxv.^g an. fuerit/ deputari neq̃bit. I dem.

¶ Ex duob⁹ ꝓcuratorib⁹ simul simpl'r cõstitutis: alter solus admitti nõ dꝫ. Si ꝟo insolidũ qui primo cõtestat litem admittit altero totaliter excluso: nisi adiectũ fuerit ꝙ nõ sit melior cõditio occupãtis. quo casu altero nõ ꝓsequẽte nec aliã substituẽte: reliquus admittat. h. d. Ca. vj.

Si duo procuratores

ff. de postu. l. j. ꝟ. ij. iiij. q. vij. ꝟ. tria. ⁊ not. de hoc ꝑ Accur. C. de bo. q li. l. vi. ꝟ. j. in fi. sꝫ qꝛ nil deperit pñ idcirco admittit sine mãdato: vt hic. ⁊ est si. j. de iudi. c. vi. ꝟ. vlt. vbi aũt deperiret pñ haberẽt locũ iura p̃dicta. ad hoc. ff. ad trebel. ille a q̃. ꝟ. fi. ff. de in integ. resti. cũ mãdato. in fine.

Additio. Etiã ꝯ extraneũ nisi i casibus q̃s vide no. i spe. de actore. ꝟ. j. ꝟsi. sꝫ ⁊ fili⁹. ⁊ no. j. d iudic. fi. in fi. admittit etiã ꝯ p̃rem i casib⁹ q̃ no. ff. de iudi. l. lis nulla. et i spe. p̃al. ꝟ. ꝟ. itẽ ꝙ est filius. ⁊ an tũc egeat consensu patris in eo. ꝟ. ꝟsi. qd si filius. Jo. and.

¶ Si. se. dat fil'e

e ¶ Xvij. annũ isti. q̃ ⁊ ex q̃. cau. ma. nõ pos. ꝟ. iuste. sic ⁊ aduocatus pegisse dꝫ. xvij. ãnũ. ff. d postu. l. j. ꝟ. initiũ. iij. q. vij. ꝟ. verũ. Additio. Quare minor etas sufficiat i aduocato ⁊ teste q̃ in ꝓcuratore ad iudicia: vide in spe. de aduocato. ꝟ. j. ꝟsi. itẽ ꝙ est minor. ⁊ no. in. ꝟ. initiũ. stãtim alleg. ⁊ C. eo. exigẽdi. ⁊ rõ est: qꝛ obligat ꝓcurator actione mãdati. Itẽ cõdẽnat q̃d nõ est in illis. Jo. an.

Aduocat⁹ dꝫ pegisse annum xvij.

¶ Glo. seq. ponit dictũ hostiẽ. q̃d reci. ꝑ questionem.

f ¶ Ad negocia. no. hostien. ꝯ. eo. nõ iniuste. in. iiij. glo. procurator datus ad negocia maior. xvij. et minor. xxv. põt agere ⁊ experiri. nam ex quo procurator ad negocia agere põt. vt. ꝯ. proxi. rñ. ⁊ minor. xxv. an. datur ad negocia vt hic: ergo ⁊ aget: vt ibi.

g ¶ Xxv. ff. eo. titu. minor: de his qui ve. eta. impe. l. fi. C. eo. titu. l. exigendi.

Nota- bilia.

¶ Nota primo ꝙ verbũ negocia positũ in ꝓcuratorio accipit large vt cõprehendat negocia iudicialia ⁊ extraiudicialia. vt in. c. forus. de ꝟbo. sig. in anti. vbi habet ꝙ negociũ dicit in iudicio: ⁊ negociatio extra iudiciũ. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ lꝫ filiusfamilias nõ possit esse suo ꝓprio nomine in iudicio sine auctoritate p̃ris: al's iudiciũ esset nullũ: tñ põt esse ꝓcurator in iudicio noĩe alterius sine auctoritate patris. Vñ sciendũ ꝙ filiusfami. est nomen iuris. ⁊ dr ille qui est in potestate alterius ꝗuis habeat liberos vel nõ habeat: qꝛ nõ refert. paterfami. ꝟo accipit ꝓ eo q̃ est sui iuris. ¶ Nota ꝙ q̃s nõ põt esse ꝓcurator ad iudicia: nisi sit ꝑfecte etatis. i. maior. xxv. annis. ⁊ q̃ minorẽ. xxv. annis. ꝯstituit ꝓcuratorẽ: ꝑinde est acsi nullũ cõstituerit. fallit in casu. l. exigẽdi. C. eo. ti. vbi dr ꝙ filius põt suscipere defensionẽ ꝓ patre suo absente.

Filiusfa. et pr fami. q̃ dicunt.

a ¶ Generaliter. No. ꝙ generaliter põt fieri procuratoris cõstitutio. ⁊ dicitur hoc. ꝯ. eo. petitio.

Experiri du pliciter accipit

b ¶ Experiri. i. defendere. ꝯ. de iudi. c. j. alibi ponit pro agere. ꝯ. de cau. pos. pastoralis.

c ¶ Casibus. exempla. vide. ꝯ. c. proxi.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. ⁊ solut.

d ¶ Filiusfamilias. nõ dubitam⁹ q̃n filiusfamilias posset cõstitui ꝓcurator. ꝯ. eo. iniuste. ⁊. ff. eo. filiusfamilias. ꝟ. ipse qꝫ. sꝫ an sine mãdato p̃ris possit cõstitui dubitabat. Et videbat ꝙ non: qꝛ ꝓ se nõ admittit. (ij) ergo nec ꝓ alio: cũ interdũ admittat ꝓ se q̃ non ꝓ alio

S ¶ I duo. Ex pluribus ꝓcuratorib⁹ q̃n vn⁹ sine alio admitti debeat hic habet. zen. ¶ Diuidit sꝫ Jo. an. hoc mõ. qꝛ principiũ ⁊ finis ibi: sane. ponit de ꝓcura. simpliciter datis. distinguẽs iter cãs spũales ⁊ nõ. Mediũ ibi. secus/ ponit de datis insolidũ. Primo sine clausula ꝙ nõ sit melior ⁊c. Scdo ibi: nisi q̃n cũ clausula. Tertio moderationẽ subdẽs ibi: dũ tñ. Quarto casum dubium circa id soluens ibi: ceterum. fm cum. Emanauit hec decre. ad declarationem coꝝ q̃ no. Jo. ij. q. vij. ꝟ. forma. et Ber. ꝯ. eo. ti. non iniuste. ⁊ Accur. ff. eo. ti. l. pluribus. ⁊ Inno. ⁊ hostiẽ. ꝯ. eo. in nostra. ⁊ Guil. in spe. e. tit. ꝟ. ratione aũt. ꝟ. qd si duo. ⁊ ꝟsi. seq.

diuisio

Dicit qd determinat.

¶ Casus. In cã quã erã tecũ habiturus ticiũ et gayũ meos ꝓcuratores cõstitui: nõ adiecto ꝙ eos cõstituebã meos ꝓcuratores. ⁊ coꝝ quẽlibet insolidũ. q̃rit an alter istoꝝ ꝓcuratoꝝ sine altero possit cãm ꝓcurare? vl' an sit necesse in oĩb⁹ actis iudicialib⁹ ꝙ ambo ꝓcuratores sint p̃ntes? Rñ. ro. põ. dicẽs ꝙ cũ duo vel plures ꝓcuratores sunt in vna cã cõstituti simpl'r nõ adiecta clausula. ⁊ quẽlibet isolidũ. vn⁹ sine altero nihil põt explicare: sꝫ sil' debẽt interesse. fallit in casu posito in fine hui⁹ ca. puta in cã electionis, postulationis/ vl' ꝓuisionis. secus si fuisset adiecta clausula. ⁊ quẽlibet isolidũ. tũc eĩm alter sine altero poterit negociũ explicare. nam tunc cõstat de mẽte constituentis. Sed ponamus ꝙ vn⁹ istoꝝ ꝓcuratoꝝ incepit causam procu-

Casus lf alio dñi hel- lye.

simul[a] nō adiecto īsolidū[b] deputenẽ: vn⁹ sine altero nō debebit admitti[c]. ‡ Sec⁹ si sint īsolidū ᵓstituti: sȝ tūc illi⁹ melior erit cōditio q̄ p litis cōtestationem[e] negociuȝ primit⁹

rare. vtrū iste q̄ incepit cām/erit potior in ꝑmotione cāe ⁊ sol⁹: ita q̄ ali⁹ nō possit de cā se itromittere? Rñ. q̄ si alter istoꝝ cām occupauerit solus sine alio cōprocuratore: tūc sol⁹ habebit facultatē finiēdi cām ⁊ non alius. ⁊ hoc verū nisi esset dictū i ꝑcuratorio q̄ melior nō esset conditio primitus occupantis vel deterior subsequētis. sed qȝ ꝑ vnū ipoꝝ fuerit incepta possit alter terminare: ꝓsequi ⁊ finire. tunc enī isto casu vno occupāte nō erit ali⁹ exclusus a ꝑmotione cāe: imo poterit cām assumere in eodē statu in q̄ ali⁹ dimisit: et finire vsq̄ ad finē. et istud verū nisi ille q̄ cām ꝑmo occupauit aliū substituerit: qꝛ tūc substitut⁹ ꝑferreẽ cōprocuratori. Sed ponam⁹ retento eodē themate: q̄ in vna cā ᵓstitui duos vel plures. vnus cām primo occupat postea lite ᵓtestata cū aduersario meo iste ꝑcurator fuit īpedit⁹ ⁊ nō substituit: ali⁹ cōprocurator ᵓparuit ꝑ mea cā. postea cessat infirmitas: vult prim⁹ ꝑcurator cām reassumere ⁊ expellere istū: an possit? Rñdet q̄ lȝ cesset impedimētū tñ non poterit istū ꝑcuratorē expellere. Postea roma. ponti. in ꝟsi. sane. excipit casus a regula posita in principio capi. videlicet q̄ cum quis ᵓstituit plures ꝑcuratores simpliciter: non adiecta clausula ⁊ quēlibet isolidū: in cā req̄rente celeritatē. puta in cā electiōis. postulatiōis/vel ꝑuisionis/certe valet talis ᵓstitutio simpliciter facta ⁊ oēs non admittunẽ ad ꝑmouendū cām: sed vn⁹ dūtaxat. Sȝ q̄s admitteẽ? certe magis idone⁹. ⁊ istud relinquiẽ arbitrio iudicis q̄s dicaẽ magis idone⁹. nam dicit iudex gratifico istū: ⁊ alios nō admitto. Et rō spālitatis ponitur in textu: qꝛ iste cause req̄rūt celeritatē. ⁊ segni⁹ expediunẽ negocia cōmissa plurib⁹: iō iura cōiter dicūt q̄ in causis istis spūalibus q̄ req̄rūt celeritatē est ꝑcedēdū summarie ⁊ de plano sine figura ⁊ strepitu iudicii. cle. dispendiosam. de iudi. ❡ Nota q̄ illa ꝟba quēlibet insolidū: nō sunt ꝟba ᵓstōnis. nā si ponerentur illa ꝟba in ᵓstitutione: forte non valeret ᵓstitutio ꝑ ꝑāte ⁊ volūtate cōtradicentib⁹. ⁊. cū sup. in fi. de offi. deleg. in an. ❡ No. finaliẽ q̄ ꝑcurator ꝑ litis cōtesta. efficiẽ dñs litis: ⁊ ad hoc allegatur istud ca.

‡ Adde ad hāc materiam Bar. in l. ii. § plures ff. de exerci. Bal. et ange. in l. pluribus. ff. de ꝓcu.

Notabilia.

❡ Glosa seq. reci. per questionem.

a ❡ Simul. Qꝛ secus si diuersis tꝑib⁹. ff. e. l. si q̄s tñ § fi. et. ꝰ. eo. nō iniuste. ⁊ hoc iō qꝛ dādo secūdū videẽ primū reuocare: vt i ꝑdictis iurib⁹. ⁊ hoc est verū nisi exprimat se nolle primū reuocare. ff. de leg. i. si q̄s pluribus. ad hoc. ꝰ. e. si quē. ⁊ hoc verū intelligo. [] etiā si secūd⁹ ꝑcurator nollit suscipe mandatū. ar. insti. qui. mo. testa. infir. § posteriore. vbi dicẽ q̄ sm testamentū rūpit primū: lȝ ex secundo testamento aliq̄s heres nō sit: vel esse noluerit. sic et hic ar. ꝑdictoꝝ iuriū. [i] Et hoc tractat Guill. in spe. eo. ti. § ratione aūt. ꝟ. sed cū dato secūdo. [Additio] Et in eo § sup ver. itē qȝ lȝ dixi q̄ sunt duo ꝑcuratoria duorum: nec apparet qȝ prius. Jo. an. [Additio. i.] Idē Archi. ꝰ. c. pri. alle. ff. de adi. lega. l. ⁊ si trāsferam. ⁊. l. legatum. ii. § i. Jo. and. [Additio] ii. Ad idē. ff. de lega. i. l. plane. in prin. ⁊ insti. q̄mo. tol. ob. § ꝑterea. ⁊ vide qȝ ibi no. in glo. sed que ⁊ quod dicā post Dy. ꝰ. de reg. iur. nō ꝑstat. ⁊. ff. q̄ñ lȝ ab emp. l. si id qȝ. i. rñ. dic vt ibi. Jo. an.

Procurator ꝑmus an reuocaẽ ꝑ cōstōnē scōi.

b ❡ Insolidum. Aliquid operatur: sed non per omnia quod sonat. vt. ꝰ. patet.

❡ Glo. seq. primo ponit tres casus diuersos ab isto. secundo reddit rōnē hui⁹ dicti. tertio q̄rit et ponit tres opi. ⁊ approbat vltimam.

c ❡ Admitti. Aliud in executoribus vltime volūtatis. vt. ꝰ. de testa. c. vlt. in fi. ⁊ in ꝑcuratorib⁹ datis ad iudicia spūaliū cārū. vt. ꝰ. eo. c. § sane. ⁊ in tutoribus. ff. de admi. tuto. decreto. in fine. ⁊ in his de benignitate secus est recepti: vt ibi. Et ē ratio dicti: qꝛ hi duo cēsentur ꝓ vno. ꝰ. eo. lib. de elec. c. pe. § i. [i] Est ergo hic necesse q̄ vterq̄ admittaẽ sicut in iudicibus datis sine clausula. ꝰ. de offi. dele. causam matrimonii. Sed q̄d dices ecce vn⁹ cōfiteẽ ⁊ alter negat: q̄d erit? Sup hoc fuit dissentio. dicunt quidam q̄ facta est litis cōtestatio ⁊ statur confessioni. quod sic ꝓbaẽ. si domin⁹ presens esset ⁊ confiteretur et negaret/staretur cōfessioni que contra eam est. ff. de inter. acti. de etate § i. ergo idem in his qui personā domini representant. Alii dicunt q̄ eligere potest dominus vtrum stetur negationi vel confessioni. argu. ꝰ. de re. iudica. duobus. et ff. de re iudicata. duo iudices. Tertii dicunt et forte melius secundum Innocen. per talem responsionem non fit litis contestatio: sed procedendum est contra dominum tanq̄ contra contumacem pro eo q̄ nō misit procuratores instructos. ꝰ. de iuramen. calum. in pertractandis. [] Prima opinio placuit Hostien. ꝰ. eo. in nostra. Michi placet vltima: quia confessio vel negatio vni⁹ solius etiam altero non resistente nō valet. vt. ꝰ. in principio. Multo minus altero resistente ad hoc. ꝰ. eo. lib. de electio. c. penul. § si autem. Et ꝓpter euitanda hec dicebat Ber. ꝰ. eo. nō iniuste. qȝ satis erat equū q̄ siue adiiceretur insolidū siue nō semper iudex eligeret idoneiorē. ad hoc. ff. de accu. si plures. ff. de admi. tuto. si plures. sed non est verum nisi in casu. ꝰ. eo. § sane. Vin. autem dicebat ob ꝑdictā causam procuratores tales non admittendos. Sed vera est eius opinio in casu. ꝰ. eo. lib. de electio. c. penulti. § si autem. alꝯ non: vt hic vides. [Additio. i.] ff. de cōditioni. ⁊ demonstrationi. cui fundus. Joā. mona. Et facit clem. plures. de iure patro. Joā. an. [Additio. ii.] Alias opiniones inuenies de hoc in spe. de cōfes. § fi. versi. sed pone. Joan. an.

Litis ᵓtestatio an inducatur per duos ꝑcuratores q̄ꝝ vn⁹ confitetur aliẽ negat.

d ❡ Secus. s. qꝛ tunc vnus admitteẽ sine altero.

❡ Glosa sequēs allegat quattuor concor. ponit duos alios modos occupationis: ⁊ casum in quo nil operatur occupatio.

e ❡ Litis contestationem. Quia tunc demum agere videẽ. ff. rem ra. habe. l. amplius. ad hoc. ꝰ. de offi. delega. relatū. ⁊ de ꝟbo. signifi. ex parte. ii. ⁊ cōcor. ff. eo. l. pluribus. [] Interdum aūt dicitur quis occupare: quia primo ad sentētiam deuenit. vt in acti. de peculio. et in noxali. ff. de pecul. si vero. ff. de noxa. si q̄s a multis. qꝛ nō presumitur quis astrictus: et ideo ibi ante sententiam [i] nullus occupare videtur. arg. C. de actio. ⁊ obli. l. negantes. ⁊ delegatus cum clausula vos vel alter vestrum. occupat per quālibet inchoationem iudicialem. ꝰ. de offi. delega. cum plures aliquando nihil operatur occupatio. ff. de dam. infec. si finita § iulian⁹. ff. vt pos. leg. l. is cui § qui prior. vbi omnes equaliter in possessionem mittuntur: licet partes sibi faciāt ꝑ concursum. Additio. i. Et. ff. de lega. i. si pluribus. in fine. Sed ibi valet occupatio contestationis quo ad electionem tñ faciendam de re legata vel precio. Joan. an. [Additio. ii.] Appellatione non suspensam. Joan. mo. Jo. an.

Occupare q̄ñ dr̄ q̄s negociū.

a ¶ Occupabit. in bona significatiōe. sic. vij. q. j. factus est cornelius. alibi in mala. ℥. eo. li. de elec. generali. vbi de hoc.
b ¶ Litis. ℥. eo. ca. j. cum suis concor.
c ¶ Occupātis. ⁊ nihilomin⁹ cōtra voluntatem dñi melior fiet ipsi⁹ occupātis coditio: q: statum iuris imutare nō potuit in totum ad hoc. ℥. de testa. requisisti. et c. tua. ff. de leg. j. l. nemo. Si ḡ nō valet in totū vt agit valeat ꝑ ea pte ⁊ eo mō quo valē pōt. ad idē. j. de despō. ipu. cap. j. §. j. h. Et determiatū est hic ꝙ dubie tractabat Guill'. in spe. eo. titu. §. ratione autē. ver. qd si dictū fuit. Additio. j. Et bñ facit. C. de fideius. nō recte. ⁊ vide q̄ᵭ dixi de maio. ⁊ obed. so lite. super gl. ꝙ qñq; Facit ēt. ff. de vsufruc. leg. si alicui⁹. casuȝ vide in decr. de celebra. mis. i quadā. sup gl. antepenul. Jo. an.
d ¶ Inchoatū Sile. ℥. eo. li. de offi. delega. cuȝ plures.

esset clausula insolidū siue non: iudex poterat eligere sed nō est verū: nisi in spūalib⁹: vt hic vides. ⁊ facit ꝑ illa opi. ff. de popu. act. l. ij. sȝ nō ob. q: ibi plus tangit vniuersitas ꝙ̄ puata ꝑsona. ⁊ iō fuit electio mgr̄atus
o ¶ Non insolidum. Si eñ insolidum non esset speciale q: ol' casu iudex eligeret si ambo concurrerent ⁊ simul occuparēt. ad hoc ℥. de elec. ca. penulti. §. j.
p ¶ Intricari. Ut ex cōtrarijs responsionibus. Parat igit' viaȝ expeditiōi negocij: ꝑuidet domino absenti: occurrit partiū laboribus ⁊ inutilib⁹ expēsis. ad que omnia tenetur iudex. ℥. eo. libro de offi. ordina. vt litigantes. de rescp. statutum.
¶ Glo. seq. rect. ꝑ questionem.
q ¶ Idoneiorē. ff. de accu. si plures. ff. de administrā. tuto. si plēs. et videtur idoneior magis honest⁹: ⁊ q̄ melı⁹ merita cause nouit. ℥. de iura. cal. in pertractādis. Additio. Facit. C. eo. tit. l. fi. Jo. and.

occupabit[a]. Post occupationē aūt hmōi alter se intromittere neq̄bit vlterius: cū ille litis[b] dñs sit effectus nisi dictū in ꝯstōne fuisset ꝙ non fieret melior conditio occupātis[c]. tūc eni si eū q̄ occupauit infirmari / mori / absentari / vl' alr̄ īpediri ꝯtigat / aut si ꝓseq̄ forte nolit: poterit alter suscipe ac ꝑficere negociū ab alio inchoatū[d]. dū tñ ab alio nō fuerit alius substitutus. nā si sit is preferri[e] debebit eidem.

¶ Procurator dat⁹ insolidū q̄ occupauerat negociū ex impedimēto exclus⁹ nō reassumit nisi altero ipedito. h. d. Do.

¶ Ceterū vbi nullo substituto[f] alter[g] suscipit negociū ꝓsequēndū is q̄ occupauit primitus: ipsū[h] resumere postea ipedimēto cessante[i] neq̄bit: nisi forsan illū ꝯtingeret ipediri[k].

¶ In causis spūalib⁹ et duobus ꝓcuratoribus simul simpliciter dat' iudex eligit magis idoneū qui sol⁹ ꝓseq̄ poterit: nec ali⁹ admittitur: nisi prio legitie excluso. h. d. Do.

¶ Sane in electionū postulationū: ꝓuisionū: et aliorū spiritualiū negociorum causis[l] (cū talia celeriorē[m] expeditionē exigere dinoscant') volumus specialiter[n] obseruari: vt si plures ꝓcuratores simul i eis fuerint non insolidū[o] deputati: iudex (ne ꝓpter eorū cōcursum negocia eadē intricari[p] cōtingat) idoneiorem[q] ex ipsis eligere valeat: et ille solūmodo ꝓsequatur: habeatq; quicquid cum illo sic electo factū extiterit: plenam roboris firmitatē: nec ad prosequendū alius admittat' postmodū: nisi ꝓut eū q̄ non occupat negocium: censuim⁹ post occupationem factā ab alio super⁹ admittēdū.[r] Idem.

¶ Procurator q̄ renuit acceptare mandatū penitere pōt ꝙ̄diu ꝯstituēs in eadē ꝑseuerauerit volūtate. c. vij.

Licet is qui procura-

e ¶ Preferri. Est enim constitutus ab eo qui potior est clausula non ob. vt supra vidisti. excludet ergo illum cum vices potioris gerat. ad hoc. xxiij. di. ca. vlt. ⁊. xxiij. di. ca. ij. de preben. hi qui.
f ¶ Substituto. ab occupante: nunquid hunc reuocare possit? dic vt dixi. ℥. eo. is qui.
g ¶ Aliter. collega datus cum eo insolidum.
h ¶ Ipsum. Negocium.
¶ Glosa seq. signat contrarium ⁊ soluit.
i ¶ Cessante. Arg. ꝯ. ℥. eo. lib. de elec. cupiētes. §. ꝙ si. ⁊. j. de sen. excō. eos qui. vbi cessante impedimento tenet' quis ad hoc ad q̄ᵭ pri⁹ tenebat'. sed hic iam ali⁹ occupauit: ⁊ eo casu quo potuit. vnde nec virtus clausule hoc operatur vt vides.
k ¶ Impediri. ⁊ tunc ille assumet nec ille substitutū dare poterit cū litē nō fuerit ꝯtestatus. ℥. e. c. j. §. j.
l ¶ Causis. Secus in negocijs etiā spūalibus: vt pȝ ℥. de elec. c. penul. §. si aūt. q̄ᵭ est cōtra: vt ibi dixi.
m ¶ Celeriorē. de hoc vide q̄ᵭ dixi. ℥. e. li. de ele. c. vl.
¶ Glosa seq. duo notat ⁊ obiectionem soluit.
n ¶ Specialiter. No. ergo ꝙ fauor aliquid inducit contra ius positiuū quod habuisti supra in princi. decre. Et no. ꝑ hanc litteram reprobatam illam opinionem que videbatur equa. Ber. ℥. e. nō iniuste. ꝙ siue

Additio. j. Ad idem. ff. de dam. infec. in reficiendo. cū concor. Jo. an.
r ¶ Admittendum. s. quando non dedit substitutū ⁊ non potest vel non vult prosequi.

Licet. Non diuiditur: q: textus sub vno constructu pendet. Dominicus.

¶ Casus. In quadam causa quam eram tecum habiturus Titiū ꝓcuratorem meū constitui: et ei misi litteras ꝓcurationis ꝑ aliquem nunciū meum. q̄ nūci⁹ sibi Titio ꝑsentauit litteras: ⁊ cū requisiuit vt onus dicte ꝓcurationis in se assumeret. dicit Titi⁹. nolo acceptare procuratoriū nec onus assumere: ⁊ renunciauit ꝓcurationi. postea penitētia ductus voluit illam procurationem acceptare. Opponebatur pro parte tua ꝙ Titius non erat procurator meus: eo ꝙ renuerat semel accipere ꝓcurationē. queritur an possis eo pretextu eum repellere. ⁊ an possit Titius procurationē reassumere? Respondet ꝙ si ego constituens perseuerauero in eadem voluntate ꝙ certe ipse Titius potest procurationem reassumere ⁊ acceptare ⁊ causam meam promouere acsi ab initio non refutasset.

¶ Nota primo ex isto caplo ꝙ officiū ꝓcuratoris est officiū voluntariū. ⁊ ideo nō cogit' q̄s accipere procurationem. l. filius. §. inuitus. ff. eo. tit. l. inuit⁹. C. eo. ⁊

Casus falsus d. helie

Notabilia. Procurator an q̄s fiat inuitus.

hoc verū in officio pcurationis singulariū psonarū. secus est in officio pcurationis regie. nā onera publica qs inuit⁹ cogit suscipe. instit. de excusa. tuto. τ cura. circa prin. et cū istud officiū sit publicū: ideo qs inuit⁹ illud suscipe cōpellit. Et fm doct. qn̄ dr̄ q officiū pcuratoris est vile officiū: nō itelligatis q reddat vilē vel infamē illū q exercet tale officiū: sed dicit vile eo q viles psone admittunt ad exercendū illud officiū τ intelligit de pcuratione singulariū psonarum nō autē de pcuratione regia. Nā illud officiū est dignitas: qr habet iurisdictionē inter primatum τ fiscū: qr iurisdictio habet dignitatē annexā. ¶ Nota q licet procurator renuerit acceptare procuratorium: et dixerit precise q refutabat: tn̄ est locus pnie si cōstituens pseuerauerit in eadē volūtate. ideo dicit glo. q si in cōstitutione procuratoris dicat dn̄s constituo talem: et casu quo noluerit acceptare pcurationem/cōstituo talē. tūc si prim⁹ refutauerit: non est amplius locus penitentie.

Procuratoris officiū est vile

Iurisdictio sine est sine dignitate.

tor[a] cōstituit ab absente[b] dixerit presentatū sibi suscipere[c] nolle[d] mandatum: hoc tn̄ nequaq̄ obstante[e] q̄diu[f] constituēs in eadē psliterit volūtate: ipsum[g] acceptare poterit quādocunq̄ placebit[h]. I. dē.

¶ Dn̄s dās pcuratorē quoties cōtingit eum abesse: cām tractādo pcuratorē nō intelligit reuocare. secus si simplr̄ nisi expresse ptestet q ipsum reuocare nō intendit. vel al's hoc appareat ex pbabilibus cōiecturis. Jo. an. Capi. viij.

Si quem sub ea forma qties te abesse[i] contigerit: cōstitueris pcuratorē ad cām non ideo (lz tractes cam postmodū p teipm) pcuratorē ipm dinoscerís reuocare qnimmo pcurator idē pcuratoris assumet[k] officiū quādocūq̄ te contigerit absentare. ¶ Secus[l] si simplr̄ a te fuerit cōstitut⁹: tūc em̄ siue an̄ litē[m] ptestatā siue post[n] ad causam ipā venias: nō vt ipsi pcura

cū ipsius officiū sit necessariū fm Archi. allegat. §. de rescrip. sciscitat⁹. ff. de offi. psi. legat⁹. ff. de excu. mu. l. pe. §. q aūt. Jo. an. Additio. i. Qd intellige vt ibi: et §. seq. Jo. an. Additio. ij. Hoc tenet Jo. mo. Additio. iij. Infra tēpus iuris. de q. §. co. lib. de elect. q̄ sit. τ vide qd no. τ dicā. j. d pbē. si tibi absenti. super glo. pe. que loquit in puiso: ista in electo. Jo. and.

Si quem. ¶ Sūt duo dicta pncipalia. Scōm ibi: secus. Do. Decre. ista approbat quod no. per Inno. et Hosti. §. e. c. petitio. et vide qd no. ff. man. q mutuā. §. non ideo. Joan. and.

¶ Presupponēdū p intellectu. c. q si in aliqua

diuisio

Dicit qd approbat

Additio dn̄i helye.

a ¶ Procurator. ad iudicia vel negocia non curo cū non distinguat: τ eadem ratio sit vtrobiq̄.

b ¶ Absente. psens igit τ absens qs pōt cōstitui pcurator: vt h. τ. ff. e. l. j. §. de ptr. vti. vel iuti. cū dilecta

c ¶ Suscipere. q si scienter illud sine protestatione recipit: dn̄m qui p eo debite cauerat super inclusis in pcuratorio defendere cogitur. vt in clemen. eo. ti. c. j.

d ¶ Nolle. de nolle τ velle quō alterū extēsiuū alterū nō. vide qd no. ff. de vbo. ob. si quis stipulatus sit.

e ¶ Nequaq̄ obstāte. τ sic not. speciale cōtra regulam. j. de reg. iur. qd semel. cū suis concor.

f ¶ Quandiu. si ergo mutasset volūtatem vel causam agendo: vel aliū procuratorē dando. secus est vt dixi. §. c. proxi. in prin. ad hoc. j. c. proxi. Additio. j. Uel id verbis exprimendo. Joan. and.

g ¶ Ipsum. s. mandatum.

¶ Glo. seq. signat ɔuum. soluit. arguit ad simile.

h ¶ Placebit. Arg. §. ff. de suc. edic. l. j. §. qui semel. vbi si ille q est pmi grad⁹ dixerit se nolle succedere: statim ius deuoluit ad eū q est secūdi gradus. Sed ibi erat ad quē ex renūciatiōe ius ḋuoluebat: hic ad nullū aliū q̄ a dn̄m ipm pcuratorē ɔstituentē. vnde satis dici pōt q de quadā pseuerātia volūtatis et equitate ille vel nō desinit esse pcurator. vel si desinit. a iure pmittente reassumere pōt: τ forte statutū fuit ne contingat ppter pcuratoris defectū negocia ptelari. ad hoc. §. c. pxi. Credo tn̄ p pdic. l. τ p hāc lrām q̄diu τc. si dn̄s dixisset. cōstituo talē. qui si renuerit: talem constituo: non haberet locū tūc hec decre. Et no. arg. q si electus presentata sibi electione renuat cōsentire. vtr adhuc electoribus in eadē volūtate manētibus poterit cōsentire: al's non. qd verum est. qr a principio renuūt. τ q̄si inuiti trahunt. viij. q. j. q spatum. τ. c. i seri pturis. Jo. an. Additio Idē i delegato τ multo forti⁹

Absēs τ psens pōt qs ɔstitui pcurator.

cā mea ɔstitui meū pcuratorē q cām ipsam incepit pcurare: qr obtulit libellū: sed lis nondū est ɔtestata. si ego dn̄s cōpareā psonaliter et aliquē exerceā actū iudicialē in causa: videor meū procuratorem reuocare. ¶ Casus. Cōstitui ticiū pcuratorem meū sub hac forma. ticiū meū pcuratorē cōstituo qtiēs me abesse cōtigerit: quasi dicā q intēdo cām ipsam psonaliter pmouere. sed ticiū pcuratorē ɔstituo qtiēs ɔtigerit me abesse. nō potui cōparere in pmo termino: sz tici⁹ me⁹ pcurator cōparuit p me. postea in scdo termino comparui psonaliter τ aliqd in cā feci nolē meo pcuro. nā aliquē actū iudicialē exercui. vtrū eoipso q cōparui videar reuocasse meū pcuratorē? Certe nō. al's videretur pcurator reuocat⁹ p pparitionē dn̄i. τ h⁹ vep nisi dn̄s ɔstitut⁹ faciat ptestationē q nō intēdit reuocare pcuratorē: sz q cōpareat citra pcuratorē suop reuocationē tūc em̄ talis ptestatio ipedit reuocationē. Et si feci ɔstitutionē pcuratoris simplr̄: τ postea in cā cōpareā τ aliqd i cā nolē meo exerceā: videor reglr̄ariter reuocare meū pcuratorē. fallit si faciā ptestationē q cōpareo citra pcuratoꝝ meoꝝ reuocationē. Itē fallit si est talis actus q nō poterat exerceri p pcuratorē: sz requirit psentiā meā: qr forte est articulus ad iurandū de calūnia/vel rn̄dendū positionib⁹: tūc em̄ cōparēdo in ppria psona non videor pcuratorē meū reuocare.

i ¶ Abesse. Sub hac ergo forma pōt dn̄s pcuratorem dare sic τ delegatus pape subdelegatū. §. de offi. delega. si delegat⁹. eo. lib. Additio. Et vtrobiq̄ si moritur constituens re integra mandatū expirat. tamē aliter dicitur res nō integra in subdelegato q̄ in procuratore. Item τ aliter in pcuratore ad iudicia q̄ ad negocia de hoc no. C. man. l. mandatū. Jo. an.

k ¶ Assumet. s. C. de cura. furi. l. penul. ff. manda. qui mutuam. §. non ideo.

l ¶ Secus. s. qr non assumet: τ. j. declarat quare.

m ¶ Ante litē cōtestatā. tūc reuocatur sine causa et inuitus. vt. §. eo. c. ij. cū suis concor.

¶ Glo. se. sigt ɔuū. ponit opi. quā reprobat. demū sol.

n ¶ Siue post. ad hoc. §. eo. nō iniuste. ff. e. pluribus. ff. māda. q mutuā. §. nō ideo min⁹. Sed §. §. e. c. ij. vbi post litē ɔtestatā pcurator nō reuocat. Sol. quidā di.

Casus lr̄alis dn̄i helye.

cunt huc casum addendū. scz q̄ ꝑcuratorē post litē cō testatā a se nō reuocat dñs vt det aliū ꝑcuratorē: sed si cām tractat bene. sed ad hoc ɔ̄dicit finis ipsius decre. q̄ dicit q̄ adesse pōt: sed nō tractare. ⁊ est exp̄ssum C. e. l. ꝑcuratoribꝰ. vbi habes q̄ post contestationē a procuratore factam nō hʒ dñs ꝑtātem ꝓsequēdi negociū. Dic ergo ⁊ verius q̄ decre. ista et supradicta iura loquūtur q̄n dño post litem cōtestā. nō ɔ̄dicitur litis assumptio. [Idē Archid.] vt legit̄ et no. ff. eo. ti. que oīa. et ideo illa lr̄a que est. §. e. ti. eo. li. c. ij. ibi: ipso nolēte. soluit ɔ̄triū. Et ita etiā tenēt ꝓdicti docto. in decre. petitio. §. eo. Si aūt ɔ̄dicitur: tūc locū habet decre. illa q̄ causa cognita reuocabitur: alˀs non.

Additio. [margin]

tori assistas[a]: sed vt causam tractes eandem: tractando ipsam eum reuocare cēseris: nisi dicas exp̄sse q̄ ipsum vis in officio procurationis (hoc non obstante) manere[b] vel nisi q̄ nō animo reuocandi hoc facias: ex aliquibꝰ appareat coniecturis vt si forsan aliq̄s immineat articulꝰ in quo tu melius nosti veritatem[c]: aut si sit procurator ipse infirmꝰ: vel forsitā se absentet: seu q̄cquid aliud accidat[d] propter quod ipsi cause tua sit presentia oportuna[e]. Idem.

a ❡ Assistas. q̄ potes eo inuito. §. eo. q̄uis. in fi. ff. eo. l. paulus. ff. de inoffi. testa. l. si suspecta.
b ❡ Manere. ad idē. §. e. si duo. ⁊ no. ꝓ ꝓtestatione: q̄z hec saluat q̄ sine ipsa perderetur. de hoc. §. de consti. cū. M. ⁊ de elec. cumana. ⁊ xxvij. dist. c. j. Additio. Jo. mo. remittit. j. de reg. iur. in generali. Jo. an.
c ❡ Ueritatē. ff. eo. l. si actor. j. de iudi. c. j.
d ❡ Accidat. puta: q̄z vinculis detinet̄. §. eo. q̄uis.
e ❡ Oportuna. pone ꝑcurator non habebat mandatum iurandi de calūnia. vnde oportuit venire dominum ⁊ iurare. j. de iura. ca. c. vlti.

Diuisio [margin] Procurator. Tria sunt dicta. Secundum ibi: et q̄uis. Tertium ibi: sane. Domi.

Casus [margin: Casus ꝓ falso dñi de. lyc.] ❡ Casus. Ticiū feci ⁊ cōstitui meū ꝑcuratorē ad oīa negocia iudicialia ⁊ extraiudicialia: ⁊ ponamꝰ vt maior sit dubitatio q̄ ticiū meū ꝑcuratorem constitui ad oīa negocia iudicialia ⁊ extraiudicialia cum ꝑtāte faciēdi oīa ⁊ singula q̄ facerē ⁊ facere possem si ꝑsonaliter iteressem. q̄d fecit iste ticiꝰ ꝑcurator meꝰ? ɔ̄traxit matrimoniū ꝓ me cū berta: ⁊ forte ꝑ vba de presenti. an sit mr̄imoniū inter me et bertā? R̄ndet q̄ nō. q̄z ad hoc nō habebat mādatū spāle. ⁊ ista specialitas attendit̄ etiā circa ꝑsonā cū qua est ɔ̄hendum: aliter nō est mādatū sufficiēs ad ɔ̄hendū mr̄imoniū. puta si dicā ɔ̄stituo talē ꝑcuratorē meū ad ɔ̄hendū matrimoniū noīe meo cū tali berta. tūc est mr̄imoniū iter nos. Sz ponamꝰ q̄ ɔ̄stitui ꝑcuratorē meū ad ɔ̄hendū mr̄imoniū cū tali berta: ꝑcurator meꝰ fuit ipeditus ⁊ alium substituit. iste substiturꝰ ꝓtulit vba apta ad ɔ̄hendū mr̄imoniū cum berta: q̄z dixit noīe ꝑcuratoris mei talis accipio te in vxorē. ⁊ ecōtra berta dixit accipio te in virū vt ꝑcurator es talis: an sit mr̄imoniū? certe non nā ꝑcurator ɔ̄stitutꝰ ad matrimoniū ɔ̄hendū nō pōt substituere cū agat̄ de maximo ꝓiudicio. Sz ponamꝰ q̄ cōstitui Ticiū ꝑcuratorē meū ad ɔ̄hendū mr̄imoniū cū tali berta: reuocaui ꝑcuratorium: sed nō notificaui ꝑcuratori nec berte: ille ꝑcurator ɔ̄txit matrimoniū cū berta noīe meo: an teneat mr̄imoniū? R̄ndet q̄

non licet dicamus regulariter q̄ reuocās ꝑcuratorē debet notificare procuratori si fuerit ꝑcurator ad negocia. vel debet notificare iudici ⁊ parti aduerse si sit ꝑcurator ad iudicia. fallit tñ in causa mr̄imonij: quia q̄uis reuocatio notificata non fuerit procuratori: tñ nō valet q̄d procurator egit: nec est matrimoniū ꝓpter defectū cōsensus qui requiritur in matrimonio.

❡ Tria dicit. Primo q̄ procurator ad contrahendū matrimonium debet habere speciale mādatum. Secundo q̄ talis procurator non substituit: nisi ad hoc mandatum habeat. Tertio q̄ si talis procurator reuocatꝰ etiam ignorāter cōtrahit nō tenet matrimonium. Jo. and. Capitu. ix.

Procurator nō alit̄ censet̄ idoneꝰ[f] ad mr̄ioniū ɔ̄trahendū[g]: q̄ si ad hoc mādatum habuerit spāle[h]. ❡ Et q̄uis alˀs is q̄ constituitur ad negocia ꝑcurator aliū dare

❡ Glo. seq. ostēdit de iure veteri ⁊c. signat contrariū ⁊ soluit.

f ❡ Idoneus. An ꝑ ꝑcuratorē possit cōtrahi matrimoniū. de hoc non dubitatur per canonē. xxxij. q. ij. honorantē. §. de ɔ̄uer. ɔ̄iuga. ex parte. ij. ⁊ q̄ cle. vel vo. c. veniēs. ad idē deˀ mr̄i. cōtra. c. ij. ff. de spō. sufficit. ⁊ l. vlti. ⁊ ff. de ritu nup. l. mulierē. oēs eñ ɔ̄ctus q̄ cōsensu ɔ̄hunt̄ inter absentes contrahunt̄. ff. de ɔ̄hen. emptio. l. j. §. est aūt. sed contra. §. de spon. dudum. c. j. ibi: corde tñ ⁊ ore ⁊c̄. Sed dic q̄ satis dicit̄ ore cōsentire: q̄ ꝑ procuratorē cōsentit. [A]. j. de reg. iur. qui per aliū. Sed an ꝑcurator ille debeat ad hoc habere speciale mandatū dubitabatur. [B] Dicebamus autē q̄ sic sicut ⁊ in alijs casibꝰ quos no. §. eo. li. ⁊ tit. qui ad agendū §. vlti. ad hoc facit. §. de despō. impu. c. j. ⁊ insti. de nup. §. j. et expressum erat. ff. de ri. nup. l. generali. ⁊ l. mulierē. Additio. [C] Qui est in hoc quasi pica minister ⁊ organū dn̄i. ad hoc. ff. de consti. pe. l. licet. et de acqui. pos. q̄ meo §. procurator. et no. C. si quos alteri vel sibi. l. multū. in glo. pe. Joan. an. Additio. [D] Unde dixit Phy. §. de resti. in integ. corā. per ius aliquod non probari q̄ in matrimonio interuenire debet speciale mandatum. Jo. and.
❡ Glo. seq. ponit dictū cui signat cōtrariū ⁊ remittit.
g ❡ Matrimonium contrahendum. nec ad causam matrimonialem agendā. vt dixi. §. eo. qui ad agendū §. vlti. fm Uin. Sed ad hoc cōtra. §. eo. titu. accedēs. sed sol. vt ibi no. Ber. in fi. vlti. glo.
❡ Glo. seq. querit. arg. pro. cōtrariū soluit. Iterū querit arguit negatiue. contrarium soluit.
h ❡ Speciale. Sed nūquid si habet generale cum quibusdam expressis clausula subsecuta: vt. §. eo. lib. ⁊ titu. qui ad agendū/contrahere poterit? videtur q̄ sic ꝑ illud. c. Sed contrariū credo vt ibi dixi. dixi enim q̄ illa clausula generalis que sequit̄ specialia expressa similia includit: sed nō lōge maiora. [E] vt est in casu nostro. notabiliter enim tale concedi debet. ⁊ hoc voluit hec littera. ad hoc. xij. distin. nos consuetudinem §. de rescrip. sedes. C. de diuer. rescrip. l. j. ff. de vi. tri. ⁊ oleo lega. l. vlti. in fi. ⁊ ad hoc facit finis huius capituli: maxime cū requiratur speciale mandatum. et de expressa persona vt statim dicā. ⁊ sic dubitatio procedit. Sed quid dices: nūquid sufficit speciale mandatum ad contrahendum: vel requiritur speciale de certa persona ⁊ expressa? ⁊ videt̄ q̄ nō requirat̄ expressa

Matrimoniū ꝑ ꝑcuratorē ɔ̄trahi potest. [margin]

psona. ar. s. e. c. j. §. rñ. Sed dic q p. l. ff. de ritu nupt. l. gñali. ad hoc. s. de arbi. innotuit cũ suis cõcor. z q no. xxx. q. j. in summa. Additio. Ut in cle. nõ potest. co. titu. Joan. an.

a ¶ Possit. Libere z quãcũq. s. e. c. j. in fi. z. ff. manda. si pcuratorem.

b ¶ Deputare. Et sic fallit illa regula. ad idem ff. de ritu nup. generali. in prin.

c ¶ Cõmissuz. Cõcor. s. eo. c. j. §. rñ. s. de offi. de leg. io cui. z. c. vl ti. §. vices ãcq.

d ¶ Sanc. hoc qd dicit h nõtabat Jo. in iij. dist. tibi dño. et. xxx. qõ. v. nec illud. Additio De hõ ff. de spõ. sufficit. p Inno. de spõ. sup rubrica. q glo. cõiter hr in. c. indele. p Hosti. i sum ma de despon. §. qlit Zhank. v. q si peniteat. Jo. an.

possit[a]: in hoc tñ casu (ppter magnũ qd ex facto tã arduo posset periculũ iminere) nõ poterit deputare[b] alium nisi hoc eidem specialiter sit com missum[c]. ¶ Sane[d] si pcurator ãteq̃ ɔtraxerit[e]: a dño fuerit reuocat[f] cõtractũ post modũ mrimoniũ ab eodẽ (lz tã ipẽ q̃ ea cũ qua ɔtraxit re uocationẽ hmõi penit[9] igno rarent[g]) nullius momẽti existit[h]: cũ illius ɔsensus defecerit sine quo firmitatem habẽ nequit[i]. ¶ De his q̃ vi metus ve cã fiunt. Greg. x. in ɔcilio gñali lugdun. ¶ Excõicatio suspẽsionis vel interdicti absolutio: vl' reuocatio p vi extorta: nõ valet. Et extorqns excõicat[9] ẽ ipso iure. Jo. an. Cap. vnicũ.

Absolutionis bñficium: ab

¶ Glo. seq. ponit differẽtiã carnalis ad spũale.

e ¶ Cõtraxerit. Mrimoniũ dr ɔtrahi p mutuũ consensum. z est verũ in hoc casu: sec[9] in mrimonio spũali qz ex q̃ clerici elegerũt: lz adhuc nõ sit p mutuũ electi ɔsensum mrimoniũ spũale ɔctũ: tñ penitere non poterunt. s. de elec. publicato. z. c. cũ inter canonicos. z facit ad hoc de transla. inter corporalia.

Mrimoniũ per qd ɔhitur

f ¶ Reuocat[9]. vel vetit[9] ne ɔtraheret. Quid si iurauerat dño non reuocare vel penitere? Idẽ. lz periur[9] sit z de eo debeat sibi penitẽtia imponi. de spon. sicut z. c. inter. in fi. defuit eĩ cõsensus: z sic idẽ iuris cũ eadẽ sit ratio. Additio Firmitas ergo cõtractus nec p iuramẽtũ: nec p pene pmissionẽ põt haberi: sed sepi[9] consului q post contractum pcuratoris fiat ratificatio constituentis. Jo. an.

Procurator reuocari põt lz dñs iurauerit non reuocare.

g ¶ Ignorarẽt. Spãle in hoc casu cũ' als reuocatio pcuratoris ad negocia ad ipm pcuratorẽ venire debeat: de q̃ dic vt. s. de rescrip. ex pte decani. De reuocatione procuratoris ad iudicia dixi. s. eo. ca. ij.

¶ Glosa seq. signat contrarium.

h ¶ Existit. Arg. z. ff. de diuor. si peniteat. p reuocatũ ẽ q mãdatũ: lz mãdatari[9] hoc ignoret q̃cq̃ agat: ne sine culpa sua damno afficiat. ff. manda. si p non remunerãdi. z. l. si mãdassem. Additio. Lex dicit q si penituit me misisse diuortiũ: tñ nũci[9] ignorãs penitentiã meã libellũ dedit: durat mrimoniũ. In hoc p. nisi is qui recipit penitẽtia cognita diuertere velit in hoc z. Sol. in ɔhendo requirit vtriusq̃ consensus: qd non est in diuertendo. C. de repu. consensu.

i ¶ Nequiuit. xxvij. q. ij. c. j. z. ij. z p totũ. de spon. cũ locũ. z. c. tua. de despõ. ipu. c. j. z est ratio quare furiosus non contrahit qz non potest cõsentire. xxxij. q. vij. neq̃. z. s. de spon. dilectus.

Continuatio d. helie

¶ De his que vi metusve causa fiũt. ¶ Uisum est. s. de his que gerunt spõtanea volũtate agẽtiũ: z sic valent et tenẽt irretractabiliter: vt dicit iurisconsultus. l. j. ff. de pact. nihil est eñ qd magis hũane nature cõgruit q̃ pacta seruari qñ sponte fiunt. Uerũ qz aliqñ accidit q talia sunt p metũ z dubitari posset vtrũ talia teneãt irretractabilit vel non. iõ post rubricas pcedentes ponit rubricã de his q̃ vi metusve causa fiũt.

Absolutionis. ¶ Due sunt ptes. Scda ibi: ne aũt. Hui[9] decre. fuit dubitatio: qz regulariter q̃ per metũ fiũt valẽt z obligãt. qd dic: vt no. xv. q. vj. auctoritatẽ. z. s. eo. c. abbas. Fallit i casib[9] ibi no. ad quos adde istũ. z qz sicut iniusta excõicatio ligat sic videbat de iniusta absolutiõe. s pe. dist. j. vbũ. ¶ Absolutio vl' relaxatio ab excõicatione i dicto vl' suspẽsione per metuz extorta: ẽ nulla ipso iure: z extorquẽs absolutionẽ vel relaxationẽ incidit i aliaz sniaz excõicationis. z sic est duabus sentẽtijs ligat[9] lz pri[9] nõ esset ligatus nisi vna snia. z sic hz verũ illd vulgare. sepe iactorẽ ferit sua sagitta. Pro itellectu hui[9]. c. psupponẽdũ est q illa q̃ fiũt p metũ iustũ q̃ pt cadẽ in ɔstãtẽ virũ: tenẽt de mero iure: qz in eis intuenit ɔsensus lz coact[9]: mõ coacta volũtas est volũtas: verũtñ pbato iusto metu ille act[9] rescidet pposita actiõe qd met[9] cã q̃ accipit denolationez a capite edicti. l. j. ff. e. nã dicit pretor qd me. causa gestum erit: ratum nõ habebo. fallit in casu nostri. c.

¶ Casus. Me[9] cõpetẽs iudex ordiari[9] vel delegatus (nõ refert) me excõicauit iuste vl' iniuste vt sit maior dubitatio. Iuste: qz exigẽte ɔtumacia z pcedẽte canõica monitiõe me excõicauit. Iniuste: qz nõ seruauit debitũ ordinẽ in excõicatione. hoc fctõ aliqua die iueni excõicãtẽ solũ i loco in q̃ poterã sibi iferre violẽtiã: z posito gladio ad guttur minabar eũ occidere nisi me absolueret vel relaxaret ab excõicatiõe. Iste iudex sola vita ɔtẽt[9] vidẽs meã deliberationẽ fecit illd qd volui qz me absoluit a snia excõicationis iuste vl' me relaxauit ab excõicatiõe iniusta. q̃rit vtrũ sim absolut[9] vel relaxat[9]? Rñdet q nõ: imo remaneo in pstĩa excõicatiõe z nouã excõicationẽ icurro: z sũ excõicatus duplici excõicatiõe. Si iste cas[9] nõ eẽt cas[9] spãlis si absolutio de mero iur teneret. sz iudex posset agẽ z me vt ipa absolutio rescideret z poneret i pstinã excõicationẽ. Idẽ ẽ dicẽdũ d snia infdicti vl' suspẽsiõis. ¶ No. pmo. ex. c. isto casũ i q̃ gesta p metũ fũt nlla ipso iure. qd ẽ z cõez regulã q̃ habet i. c. abbas. s. e. i an. nã si ɔpellas me p metũ vt vẽdã tibi librũ: tn es dñs libri. nec librũ possũ a te vẽdicar nisi tal' vẽditio rescidat p actionẽ qd me[9] cã fallit i cert' casib[9] i qb[9] reqrit ɔsens[9] spõtane[9] et liber vt i mrimonio qz cũ qs ɔpellit ad mrimoniũ ɔhẽdũ: mrimoniũ ẽ nullũ: qz lz ibi sit voluntas: qz coacta volũtas ẽ volũtas: tñ nõ ẽ volũtas spõtanea. Idẽ fallit i absolutiõe ab excõicatiõe vt h. nã si excõicator absoluit p metũ: nulla ẽ absolutio: nec est necesse q rescidat absolutio sed pt publicari p excõicato acsi nullo mõ absolut[9] fuisset. Querit q̃ dria est int absolutionẽ z relaxationẽ: qz pma facie videret q eẽnt idẽ z sic iste text[9] esset supflu[9]: qz in iure nrõ nõ dz esse aliqua supfluitas: vt in prohemio decretaliũ. ibi. resecatis superfluis z in prohemio. C. dicit glo. q iste tex. nõ ponit supfluitatẽ. nã vbũ absolutio respicit fm aliqs absolutionẽ pstitã cũ solẽnitate. s. cũ psalmo pniali. Miserere.

Casus lralis d. helie

Notabilia.

Absolutio et relaxatio differũt.

mei deus. fm q ponit Guil. du. in spe. in titu. de ima. sed verbu relaxatio respicit absolutione no solenem: vt dicit glo. Absolutio respicit iusta excoicationem et relaxatio respicit excoicatione iniusta q tn tenet: sz venit relaxanda iuxta. c. sacro. §. de sen. exc. l an. Ul absolutio rspicit simplice absolutione z rlaxatio respicit absolutionem ad cautela qn qs negat se excoicatu: sed tn petit absolutione ad cautelam vtrunq pot saluari fm docto.

excoicatiois[a] snia: vl quacuq reuocatioez[b] ipi[9] aut suspensionis[c] seu etiam interdicti[d] p vim[e] vel metu extorta[f]: psentis constitutionis aucte oino virib[9] vacuam[g]. ¶ Ne aute sine vidicta violetie crescat[h] audacia: eos q absolutionem seu reuocatione hmoi vi vel metu extorserit[i]: excoicationis[k] snie decernim[9] subiace[l].

¶ De restitutione in integru.

¶ Nota vlterius q excoicatus pot iterum excoicari. Sed querit quo est hoc possibile. qz excoicatio ponit aliquem extra ecclesia. hoc est extra comunionem fideliu. z si sit extra ecclesia p prima excoicatione quo pt poni extra p secunda. nam cu sit extra ecclesia no pot poni amplius extra. cap. freques. de resti. spo. co. lib. Dicedu est q excoicatio hz duos effect[9]: vt dicit glo. notabilis. c. ita quorunda. de iudeis. in an. Prim[9] effectus est vt ponat excoicatu extra ecclesia. Secundus effectus est vt teneat eu extra ecclesiam donec fuerit absolutus. Secunda excoicatio no pot hre primu effectu. z sic intelligit 2um. sed habebit secudu effectu. quia retiebit excoicatum extra ecclesia. z qntu ad istu effectum excoicatus pot iterum excoicari.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

a ¶ Excoicationis. etia iniuste. humiliter. eni debebat absolutione: petere no p metu copellere. qz sententia pastoris siue iusta. zc. xi. q. iij. c. j. fm Guil. z Gar. Additio. Idem Joan. mo. z Archi.

¶ Glosa seq. ponit triplicem differentiam.

b ¶ Reuocatione. Differentia facit inter absolutione z reuocatione. z pot dici absolutio solennis q fit iuxta forma eccle. Reuocatio vbalis sine solenitate Uel vbi tenuit excoicatio locu hz absolutio. vbi no tenuit: reuocatio. vl referi reuocatio ad absolutionem ad cautela. Additio. Facit de sen. exco. sacro. v. caueant. Joa. an. Additio. De sen. exco. a nobis. ij. in fi. Gar. z Archi. remittunt ad no. p hostien. in summa. de sen. exco. §. qualiter hec absolutio. Jo. an.

c ¶ Suspesiois. Intelligo indistiete vt loquit. i. ab officio siue a bnficio siue ab igressu eccle. j. de sen. exc. is cui. Additio De variis specieb[9] suspesionu. not. in cle. de pe. cupientes. in glo. no. noua. Joan. an.

d ¶ Interdicti. Ista tria sunt paria: qz oia sub ecclesiastica censura cotinent et secu trahut executionem. vn sequens appellatio no suspedit earu effectu. §. de appel. pastoralis. z. c. ad hec qm. j. de sen. exco. is cui. z in scriptis ferri debet. j. de sen. exco. cu medicinalis. §. z hec eadem.

e ¶ Um. Uis est maioris rei ipet[9] cui no pot resisti. ff. eo. l. j. in fi. z. l. ij. z quot modis sumat z quot actiones vel interdicta inducat: nota. §. co. ad audientia. Metus aut est trepidatio mentis instantis vel futuri periculi ca. ff. eo. l. j. z exigitur q psens sit metus: lz futurum sit periculum. ff. eo. l. metum. ij. Et quis metus excuset nota. §. eo. dilecti.

f ¶ Extorta. sic nec subditi electi a platis debet trasseundi licentia extorquere. §. e. lib. de elec. quoruda.

¶ Glo. se. remittit. qrit. arg. p. sed cotrariu soluit.

g ¶ Uacuam[9]. Ipso iure hic vacuat qd fit p metu alibi p actione qd metus causa: als per ostitutionem pncipu: als p iudicis officiu. qd dic vt not. §. e. cu dilecti. Qui in excoicatione p vim vel metu extorta: vr q idem. s. q ipo iure non valeat: qz par ius ligandi z absoluendi dns esse voluit. de pe. dis. j. verbu. ad hoc. xj. q. iij. iniuste. sz dic cotra fm Guil. xj. q. iij. quatuor. pt tn p exceptione elidi: vt ibi not. arg. ff. de fur. in terdum. §. j.

h ¶ Crescat. Nam si negliget ter ea q male. zc. xxv. q. ix. locu. §. d vita et honesta. clerico. vt clericorum.

¶ Glosa seq. reci. p. q. z solutionem.

i ¶ Extorserint. Si q metu intulit, sed iudex absoluere noluit no hz locu hec pena. qz vba. zc. §. d cle. non resi. relatu. cu pcor. et optime facit. ff. d in ius vo. l. quis. als tn punict inferens p qualitate delicti. ff. ad. l. aql. ita vulnerat[9]. Jo. an. Additio fm Gar. Jo. mo. z Archi. nec loquor de pena. c. si quis suadente. q bene posset locu habere. Jo. an.

¶ Glo. seq. ar. remittit z argumentu tollit. scdo qrit z soluit. tertio soluit tres questiones.

k ¶ Excoicationis. No. excoicatu ampli[9] excoicari quod dic vt no. iij. q. iiij. engeltrudam. z de iudeis. ita quoruda. Si aut non ipse excoicatus sed alius metuz inferat: no excoicat[9] erit. et tuc non sumat pdictu. ar. Sz nuqd i hoc casu ipe excoicat[9] iterdict[9] vel suspes[9] icurrit hac pena? Dic q sic si madauit vel ei[9] noie factu ratu habuit. §. de elec. sciat. j. de sen. ex. cu qs. Nec dica istos pena euadere: lz absolutor postea ratu habeat illud qd ab initio coact[9] fecerat: qz statim ab initio ligati fuerut. (j) absolui tn poterut p suu ordiariu cu coditor canonis sibi non retinuerit absolutionem. j. de sen. exco. nuper. z dixi. §. e. lib. de elec. sciat. Et in hac pena icidit q p pena amissiois reru ad hoc opellit ipm excoicatore. vt. §. e. c. abbas. Additio fm Gar. z Guil. Additio. j. Fa. §. de sen. exc. cu desideres. Jo. a.

¶ Glosa sequens querit z soluit.

l ¶ Subiacere. Quid si copulit p vanu metu d quo timere no debebat: nuquid tuc locu hz hec pena? Dic q no fm Gar. (j) qz talis met[9] no inducit restitutione nec pprie appellat met[9]. ff. e. l. metu. cu. ll. seq. z. l. nec morem. z quis sit iust[9] met[9] no. §. eo. cu dilecti. Ille q met[9] qui putat iust[9] ad reuocandu ea q p illu fiut ille pena costonis inducit. als non. Additio. Guil. et Archi. dicunt hoc relinquendu arbitrio boni viri. Joan. an. Additio. j. Guil. Fran. z Jo. mo.

¶ De restitutione in integru. §. Dictu fuit. §. tit. px. de restitutoe q regularit petit iure actionis 2 ea que per metu fiunt: nuc videdum est de restitutioe q fit of ficio iudicis nobili ita q ad petendu illa restitutione no est itroducta aliqua actio a iure: sz solu pot implorari officiu iudicis nobile. Un sciendu q restones petunt duplici iure. s. iure actionis: sicut in materia titu li pcedentis. vt qn qs p metu opulit me ad aliqd facie du: tunc peta restitutione p actionez qd met[9] ca vel si dolo me induxisti ad aliud faciendu: habeo actionem de dolo. Alie sunt restitutioes in itegru q petunt officio iudicis nobili vt si minor. xxv. anis passus fuit re vsucapi. vl fuit in iudicio cu auctoritate curatoris: sz p negligentia omisit facere aliquem actum: iura volut vt iudex rescidat illu actu vel vsucapione. Ide qn qs est absens ca reipublice. na tunc pot petere restitutio

Excoicatio duos hz effectus.

Excoicat[9] iniuste dz hulliter ab solutionem petere.

Uis qd dicat. Met[9] qd sit.

Excoicatio iz extorta p vim vel metum tenet.

Excoicat[9] pt iterum excoicari.

Met[9] vanus no iducit restitutioez

Continuatio d. helie

Restd duplici iure petit.

ne officio iudicis nobili. ꝛ istud fundat in qdã eqtate Idẽ est in ecclesia si fuerit lesa in aliquo ꝯctu ex negligẽtia plati vel canonicoꝝ iura volũt vt possit restitui de hoc latius in ca. fi. de offi. iudi. in an.

divisio ¶ Glosa seq. diuidit: dicit vñ sumpta. ꝛ qd declarat.

Ecclesia Primo ponit dictũ. Scdo ponit exceptionẽ a dicto ibi: nisi. Jo. mo. Olim extrauagabat decr. ista. ꝛ qdã intitulabant eã Alex. aliũ Greg. ix. ꝛ ei⁹ fuit vt h̃ vides. excepto fine q̃ supadditus fuit vt ibi dicã. Emanauit aũt ad declarationem eoꝝ q̃ no. i glo. ꝛ oẽs antiq̃ ꝛ moderni. s. e. ca. j. Additio. Et Guil. i spe. secũda pte eo. ti. §. j. Jo. an. Additio. j. Hostiẽ. hãc decre. vsq̃ ad h. aut/ posuit ꝛ glosauit eo. ti. c. j.

Greg. ix. ¶ Eccl'a post q̃driẽniũ no admittit ad petendũ restõnẽ ꝯtra sniaꝫ vl' ꝯtractũ: nisi rõnabilis aliq̃ cã hoc suadeat. Jo. an. Ca. j.

Ecclesia[a] que ad retractandam sententiam[b] vel contractum[c] per beneficium[d] restitutionis in integrum postulat se admitti: si quadriennij[e] spacium post sit lapsum. ꝛ negligẽter[f] omiserit: nõ est ad bñficiũ huiusmodi admittenda[g]. ¶ Nisi preuaricationis[h] vl' fraudis

Casus i falsis d. helie ¶ Casus. Ego rector alcui⁹ eccl'ie parrochialis feci quendã aduersariũ meũ cõuenıri corã iudice compe tẽte ordinario vel delegato pro iuribus mee ecclesie. in cã mea fui negligẽs. q: omisi aliquos testes necessarios: ꝛ fui exclusus a ꝓductionibus: vel forte negligentia mea nõ ꝓduxi instrumentũ/ taliter q̃ re⁹ fuit absolut⁹ ꝛ ego succubui in cã: non est dubium q̃n ego possim petere vt oẽs ꝓcessus ꝛ oĩa acta rescindantur vsq̃ ad illũ statũ in quo erat tẽpore quo debebam facere istã ꝓductionẽ. ponam⁹ q̃ ego fui negligens per q̃ttuoꝛ annos ad petẽdã istã restitutionẽ: q: elapsum est quadriennũ numerandũ a tpe snie cõtra quã volo restitui. vel forte ecclesia fuit data in emphiteosim certũ est q̃ ecclesia põt petere restitutionẽ infra quattuoꝛ annos. eo. ti. in an. sed vtrũ possit elapsis illis q̃ttuoꝛ annis? Rñ. q̃ nõ: q: restitutio solũ durat p quattuoꝛ annos. de hoc tex. in. l. fi. C. de temp. in integ. resti. Et istud verũ q̃ eccl'ia post q̃ttuoꝛ annos nõ dꝫ audiri: nisi cã rõnabilis allegaret: q: forte aduersari⁹ qui obtinuit sniam cõtra ecclesiã fecit cum plato ecclesie q̃ nõ peteret restitutionẽ infra quadriẽniũ. Nam dedit ei intelligere q̃ in ꝑpetuo possit restitui. tunc si sit cã rõnabilis q̃ debeat mouere iudicẽ deberet sibi dare restitutionẽ. vñ iudices habentes merũ iperiũ possunt in integruꝫ restituere. l. fi. C. vbi ꝛ apud quos in integ. resti. peti possit. tñ in hoc regno nõ seruatur: q: solus pnceps cõcedit istas restitutiones.

Notabilia. ¶ Nota pmo q̃ eccl'ia põt petere releuamentũ aduersus sententiam. hoc etiam põt minoꝛ. C. si aduer. sen. per totum ¶ Nota vlterius q̃ ista restitutio põt peti vsq̃ ad q̃ttuoꝛ annos cõputando a tpe lesionis in maioꝛibus et eccl'ia: sed in minoꝛibus istud quadriennũ nõ currit. nisi demum post. xxv. ãnos: ꝛ a tpe pfecte etatis. vt si minoꝛ sit lesus in. xv. anno/ habebit. xiiij. ãnos ad petendũ releuamentũ: ꝛ sic in minoꝛibus durat vsq̃ ad xxix. annũ etatis ipsoꝛũ: sꝫ i eccl'ia currit a tpe lesiõis: nam ecclesia semper est cẽsenda minoꝛ factus maioꝛ. ¶ Nota q̃ cũ subest iusta cã que impediuit petere restitutionẽ infra quadriennũ: põt peti post illud quadriennium. vñ no. glo. fi. in vno q̃ illud quadriennũ non currit durante vita illius plati qui male administrauit ꝛ fuit cã illius lesionis. sed eius successoꝛ poterit petere restitutionem post moꝛtem sui predecessoris infra quattuoꝛ annos.

a ¶ Eccl'ia. Que fungit iure minoris facti maioris ꝛ iure reipublice. q̃d dic vt no. s. e. ti. ca. j. Additio. Uide q̃d ibi dixi sup quarta glo. post Inno. ꝛ Hostiẽ. Jo. an. Additio. j. Uide q̃d dixi. s. d re iudi. inter. sup vlti. glo. de quo hic Archi. Joan. an.

b ¶ Sentẽtiã C. si aduer. rẽ iu di. l. j. s. eo. tum ex litteris. ¶ Glosa se. supplet tria ꝛ de q̃rto remittit. scdo no. differentiã.

c ¶ Cõtractũ. C. si aduer. vẽ. l. j. C. si aduer. do. l. j. idẽ si aduersus cõfessionẽ. j. c. pxi. vl' aduersus ꝓbationẽ omissam. s. eo. cũ venissent. ꝛ c. auditis An aũt ꝯ pscriptionẽ restituat eccl'ia. dic vt not. s. eo. auditis. in glo. antepe. vel ꝯ lapsum tpis ex q̃ lesa ẽ ꝛ tunc restituit infra quadriennũ a tpe lesionis: sed ad idẽ tps tñ quo lesa fuit. vt in cle. eo. ti. ab ecclesia. Nota tñ q̃ q̃n eccl'ia contra ꝯctũ restõnẽ petit: maius est suũ priuilegiũ q̃ minoris in hoc: q: si minoꝛ iurat nõ ꝯuenire nõ restituit. C. si aduer. ven. auc. sacramẽta puberũ. Si aũt plat⁹ iurat non repetere vel ꝯuenire in ꝯctu dãnoso eccl'ie sic iurãdo deierauit: et eccl'ia eodẽ petẽte vel alio ex iudicis officio restituit. xxx. q. ix. q̃ qs. de re. ec. nõ alie. si qs. de iureiur. sicut. ꝛ c. intellecto. de insti. cum venissent. Additio. j. Et de hoc. C. de sacrosan. ec. auc. quas actiones. Jo. an.

Minoꝛ ꝯtra ꝛ iurans nõ ꝯuenire ꝑdit bñficiũ restõnis.

d ¶ Per bñficiũ restõnis. Q: si p viã iuris cõis fec⁹: vt si diceret sniam nullã ꝯctũ nullũ fuisse: vl' in casu. j. ca. proxi. Et scire debes q̃ si pstet restitutio quilibet cuperat q̃d prius suũ erat. ff. de mino. q̃ si minoꝛ. §. restitutio. ꝛ. l. intra vtile. C. d repu. l. vna. ꝛ. C. si aduer. vsuca. l. vna.

e ¶ Quadriẽnij spaciũ. q̃d dat minori facto maiori infra q̃ opꝫ q̃ assumat ꝛ finiat cãm. j. Q̃d dic vt d' in cle. eo. ti. ab eccl'ia. C. de tẽp. in integ. resti. l. petẽte. ꝛ. l. fi. ff. de mino. l. papi. exuli. nisi p iudicẽ vel reũ stete rit: vt in dicta. l. petende. in fi. ꝛ sic possent intelligi. s. eo. tũ ex litteris. ꝛ. s. de re. ec. nõ ali. ad nostrã. vt. j. di cã. Additio. j. Ut in clem. eo. ti. ab ecclesia. Jo. an.

Delictũ plati in omittẽdo p̃iudicat eccl'ie.

f ¶ Negligẽter. No. delictũ plati in omittẽdo p̃iudicare eccl'ie: vt no. xvj. q. vj. si epum. de hoc dicã. j. de reg. iur. delictũ. Additio. Et aliter qs agẽdo dicat negligens/ habet. ff. de diuer. ꝛ tep. pscrip. l. j. Jo. an. ¶ Glosa seq. docet qd approbat ꝛ qd reprobat.

g ¶ Admittenda. Reprobata est ergo opi. Alani. Guil. Na. ꝛ Gof. qui no. s. eo. ca. j. ꝛ ipse Gof. in summa hui⁹ ti. §. sit cõputa tio. ꝛ §. quãdo autẽ. q̃ etiam indistincte post quadriennũ restituitur ecclesia. hoc ꝓbant p decre. ꝓdictam. s. eo. ca. j. ibi: semp debeat illesa ꝛc. ꝛ per. c. s. eo. titu. tum ex lr̃is. ꝛ. s. de rebus ecclesie. non alie. ca. ad nostram. Approbata est autẽ opi. Uin. Ber. Jo. an. Inno. ꝛ Hostien. ꝛ Abba. qui oẽs dixerunt contr. Ad iura in contrarium alleg. respõ. vt in ipsis iuribus no.

h ¶ Preuaricationis. Preuaricatoꝛ est qui corruptus in totum ab accusatiõe desistit. ff. ad turpil. l. j. ij. q. iij. §. notandũ. sed hic non ꝓpꝛie ponitur: q: de tali nõ loquit. sed ꝑuaricatoꝛ quasi varicatoꝛ qui ex vtraq̃ parte consistit: quinimmo ex altera: sic isti fingunt exterius se bene administrare: ꝛ tamen spoliãt

Preuaricatoꝛ qs dicatur.

vel dāna inferunt. Uel dic p̄uaricationis quo ad sen-tentiam fraudis quo ad contractum.

a ¶ Manifeste. i. euidētis. ꝛ sic est nomē ꝛ casus genitiui. vel est aduerbiū. ꝛ expone manifeste. i. clare.

b ¶ Probeť. qꝛ q̄ dolū allegat ꝛc̄. ff. d̾ pba. quotiēs. §. qui dolo.

c ¶ Cōmētū. Jd est deceptio nē / vł occultū vł maliciosum tractatū. ¶ Et hoc casu licet petēs ab ecclīa restitutionem fuerit in culpa: ille ꝯ quē petiť fuit i dolo ne bñficiū illud peteret infra q̄driēniū. ꝛ dolus culpe p̄pōderet ff. ad. l. aql. itē si obstetrix. i fine. Additō. i. Uł cōfictū machinamētum. lxxxvij. dist. c. ij. ꝸ. de testi. cogen. peruenit. j. in fine. Jo.

Dolus p̄ponderat culpe.

manifeste[a] probetur[b] super hoc interuenisse cōmētum[c]: aut alia[d] rōnabilis cā[e] subsit q̄ supiorē monere debeat ad idem bñficium concedendū.

Bonifacius octauus. ¶ Ecclesia cōtra cōfessionem que lesa fuit admittiť infra quadriennū p̱ bñficiū restitutionis in integrū: postea nō: nisi p̱ viā iuris cōis. Jo. an. L. ij.

Si aduersus confessionē[f] in iudicio[g] a se[h] factam lesa[i] ecclesia beneficiū restitutionis in integrum[k] infra quadriennū ab ipsius cōfessionis tp̄e cōputandū[l] petere negligēter[m] omittat: nō est (nisi aliquid rationabile[n] appareat: qđ aliud[o] suaserit faciendū:) ad hoc petendum vlterius admittenda. ¶ Ubi vero per viam cōem reuocationis erroris[p] quem in facto pretendit: vult aduersus suam confessionē ecclesia se iuuare[q] hoc q̄ñcunq̧ poterit[r] donec negocium sit finitum[s]

Uel dic q̧ fuit confessa nō per errorē vel non potest error ꝓbari: sed lesio. Uel fuit confessa tp̄e quo non debuit: vł lata est s̄nia: tñ est adhuc infra quadriēnium a die confessionis: vt infra dicam. Jdē si ꝯ s̄niam vel contractum vel aliam lesionem: vt dixi. ꝸ. c. pri.

g ¶ In iudicio. Jdeo dicit. qꝛ extra iudiciū factā nō nocet. qđ dic vt. ꝸ. d̾ ꝯfes. c. vl.

h ¶ A se. Uł a ꝓcuratore. ꝸ. d̾ re iudi. suborta de confes. c. vlti. vel ab aduocato p̄te absente. ꝸ. de appella. cū causam. de cēsi. olim. Additio. Jdem Joā. mo. ꝛ Archidi.

i ¶ Lesa. enormiter. quia p̱ leui lesiōe nō dať restitutio. vt. ꝸ. d̾ re. ec. nō ali. c. pe. ff. d̾ lite. resti. l. scio illud. ff. d̾ mīo. si ex cā. j. rñ. i fi.

Lesio enormis inducit restitutionē.

d ¶ Aut alia. Possibile est q̧ ista verba fuerūt Grego. tamen in extrauagāti sua qua vtebamur nō erat vnde credo q̧ addita fuerūt p̱ Bonifaci. Et est si. de preben. dilectus filius. §. in fine. Additio. Et. j. de regu. non solum. Jo. an.

¶ Glosa sequens exemplificat.

e ¶ Causa. vt. ꝸ. e. tit. tū ex lr̄is. vel dixit ille p̄latus male ꝯhens tāto tp̄e: vñ tūc non currit p̄scriptio. xvj. q. iij. si sacerdotes. vt tꝫ Inno. in. d. ca. ex lr̄is. vel multas nouas mutationes prelatorū habuit ecclesia: vel eminētissimum fuit damnum ipsius.

diuisio Dicit qđ declarat.

Si aduersus. Sūt duo dicta principalia. Scđm ibi: vbi vo. Declarat qđ no. Inno. Hostiē. et moderni. ꝸ. e. ti. auditis. Additio. Uide clem. e. ti. c. vno. in. iij. glo. et Guil. in spe. scđa p̄te. eo. ti. §. ij. ad finē. v. sed nunquid. Jo. an.

Casus lralis d. helte

¶ Casus. Ponam⁹ q̧ ego litigabā cū ep̄o Picta. de ꝛ sup iurib⁹ eccl'ie in qua cā p̄lat⁹ aliqua ꝯfessus fuit q̄ ꝓgebāt in lesionē eccl'ie sne. nō est dubiū q̄n eccl'ia possit petere releuamentū aduersus illā cōfessionē. Sed queriť vsq̧ ad qđ tp̄s poterit petere istud releuamētū aduersus illā ꝯfessionē. Dicit ro. pō. aut illa ecclesia vult petere releuamentū iure speciali: allegando solā cōfessionē: ꝛ tunc potest petere vsq̧ ad quattuor annos. Aut eccl'a petit istā restitutionē iure cōi. sicut ali⁹ p̄uat⁹. tunc admittiť q̄ñcunq̧ vsq̧ ad finē cause puta qꝛ prelat⁹ allegat q̧ p̱ errorē aliqua ꝯfessus fuit tūc admittiť etiā post quadriennīū: ꝓbando errorem qꝛ quilibet priuatus allegans errorē admitteretť: sed si prelatus solum fundet se in eo q̧ ecclesia est lesa: et non allegat errorem. tunc solum debet petere restitutionem infra quattuor annos.

¶ Glosa seq. alleg. vnā ꝯcor. obiicit ꝛ soluit.

f ¶ Cōfessionē. Ergo ꝯ cōfessionē dať restitutio. ff. de ꝯfes. certū. §. penul. Sꝫ ꝯ aut ꝯfessa est veritatē ꝯ quā nō dať restitutio. aut falsitatē: et hoc ꝓbato non nocet cōfessio. vt. j. sequiť. Non est ergo recurrēdum ad extraordinariū ex quo ordinariū cōpetit. ff. de mino. in cause. ij. So. Dixit Hostiē. q̧ posset esse q̧ falsitas ꝯfessa ꝓbari nō posset. vñ expedit resbōnem dare

k ¶ Integrum. quid operetur dixi. ꝸ. ca. pri.

l ¶ Cōputādum. In hoc differt minor a maiore: qꝛ etiam post sententiam infra quadriennīū restituitur minor contra confessionem maior non: nisi ante sententiam ꝛ ostenso de errore.

m ¶ Negligēter. Secus si p̄uaricatione vel aduersarij fraude. vt. ꝸ. c. pri.

n ¶ Rationabile. vt dixi. ꝸ. ca. pri.

o ¶ Aliud. s. contrarium.

p ¶ Erroris. q̄ nemini nocet. ff. de iur. ꝛ fac. ign̄. l. error. dūmō ꝓbeť negocio nondū finito. ꝸ. de ꝯfes. c. vlt. ꝛ. h. Error aūt iuris nō excusat. ff. d̾ iur. ꝛ fac. ign̄. l. ij. ꝛ. l. cū q̄s. ꝛ de hoc. j. de reg. iur. ignorātia. Joan. an.

q ¶ Iuuare. Pōt ḡ aliquis cōtra factū suū venire. hoc est rōne erroris: qꝛ nil tā cōtrariū consensui q̄ error. ff. de iurisdi. om. iu. l. si per errorem. sic ꝛ in matrimonio. de coniu. seruo. ca. vl.

Error est contrarius consensui.

¶ Glosa seq. signat contrarium ꝛ remittit.

r ¶ Poterit. Et sic vna via admittiť ad id a q̄ alia ꝓhibeť: qꝛ per formā iuris cōis admittiť ad id a quo ꝓhibeť p̱ restitutiōis bñficiū. Sic interdū econuerso p̱ formā iuris cōis repellitur: ꝛ per bñficium restitutionis admittitur. ꝸ. eo. tit. corā. vbi de hoc. Ad hoc. ꝯ. j. de reg. iur. cū quid. cū suis concor. sed solue vt ibi dixi Additio. Dicit Joā. mona. q̧ vbi via generalis contineret viam specialem actu: et a speciali quis esset exclusus / per cōsequens ꝛ a generali. ff. de iniur. duob⁹ §. exceptio. ff. de doli excep. l. ij. §. item queritur. ꝛ §. sequenti. Joan. an.

s ¶ Finitū. Quocūq̧ mō: puta a s̄nia. vel transactiōe: qđ dic vt dicā. j. de lit. ꝯtesta. c. exceptiōis. ꝛ huic decre. ꝯcor. j. de ap. concertationi. Additio. i. Jdē sm Joan. mo. si est conclusum. alle. ꝸ. de. ꝓcu. auditis de cau. poss. pastoralis. ꝛ qđ no. C. de adulte. q̄uis. i. ꝛ qꝛ post conclusionem non est cognoscere: sed cognitū esse: ꝛ sic non est ꝓbatio recipienda q̄ necessaria est circa errorē. Archi. hoc recitans alleg. de fide instru. cū dilectus. ff. d̾ euict. si rem. in fi. Tractat etiam hic an sit idem renunciare ꝛ concludere de quo scripsi in predicta decre. pastoralis. Jo. an.

Finitū q̄ñ dicať negociū.

Conti= nuatio dñi he= lye.

¶ De arbitris. ¶ Dictũ fuit supra de iudicib⁹ tã or= dinarijs q̃ delegatis q̃ causas discutiũt ⁊ examinãt. verũ qꝛ arbitri a partib⁹ electi ꝓcedãt instar iudicũ: tam examinãdo q̃ diffiniẽdo. ideo post rubricas pre= cedẽtes ponit rubricã d̃ arbitris. Alij aliter ꝯtinuãt. Dictum fuit su= pra de iudicib⁹: nũc esset dicẽdũ de iudicijs. ve= rum qꝛ arbitria sunt redacta ad instar iudicioꝝ: ideo ponit rubri cam de arbitris Sed ſm moder nos doc. ista con tinuatio non est bona nã ista ru= brica deberet se qui rubricaꝫ de iudicijs.

¶ De arbitris. Bonifacius octauus. ¶ Si ex tribus arbi tris duo concordant in sum= ma tenet illoꝝ sententia: si om= nes discordant tenet sñia de summa minori. Capitulũ. j.

Si ex trib⁹ ar bitris: te duo in decẽ. ⁊ ter= tius in q̃nq̃ cõdemnet dꝫ sñia ꝓualere duorũ[a]. lꝫ cũ vnus[b] in. xv. ali⁹ in. x. tertius vero in. v. ꝓnũciãt illius q̃ di= xit de summa minori[c] (cũ in il la oẽs cõcordes existant) sen tẽtia efficax censeatur. I dẽ.

¶ Si ex trib⁹ arbitris vnus nolit examinãdo vel diffiniẽ do negocio interesse: duo ꝓ= cedere poterũt ac si ille p̄sens esset. Circa iudices aũt anti= qua iura ſuenł. Jo. an. ca. ij.

Ut questionib⁹ (que ple= rũq̃ ꝓpter arbitrorũ

diuisio

Si ex trib⁹. Sunt duo dicta: sc̃dm ibi: licet quo ad mentẽ decre. Quis quo ad litteralem in= tellectum diuisionem non recipiat. Do.

Casus litalis dñi he= lye.

¶ Cum petebã a ticio. xl. aureos. tractãtib⁹ cõib⁹ amicis. Ticius ⁊ ego cõpromisimus in tres arbitros qui de causa cognouerũt. ⁊ fuit taliter ꝓcessum in cã q̃ fuit deuẽtũ vsq̃ ad sñiam diffinitiuã exclusiue quã sñiam dicti arbitri ꝓnũciauerunt hoc modo. Nã duo ex ipsis cõdẽnauerũt ticiũ ad soluendũ summã. xl. au reorũ quã petebã. alius aũt cõdemnauit solũ in decẽ aureos. querił q̃ istarũ sñiarũ preualeat? Rñ. q̃ sñia lata a duobus ⁊ sic a maiori parte arbitroꝝ. Sed po= namus q̃ isti tres arbitri fuerũt discordes in sñia. nã vnus cõdẽnauit ticiũ in. lx. alius in. xl. ali⁹ in. xxx. que ritur q̃ istarũ sñiaꝝ preualeat vel vtrũ neutra valeat attento q̃ in nulla istarũ sñiaꝝ concurrit maior pars arbitroꝝ? Rñdet q̃ valebit sñia que lata fuit ab arbi trio q̃ cõdẽnauit in minori summa. qꝛ oẽs cõcurrũt in minori summa. Nã ex q̃ cõdẽnauerũt in maiori sum= ma bene cõdẽnauerũt in minori. qꝛ in maiori summa semꝑ est minor. ¶ Nota primo q̃ etiã in plurib⁹ arbi= tris cõi consensu partiũ assumptis hꝫ locũ illa regula qd̃ fit a maiori parte valet. ¶ Nota magis specifice q̃ si fuit cõpromissum in tres arbitros ⁊ duo conueniãt in eãdem sñiam ⁊ alius discordet. valet sñia duorum. ¶ Nota vlteri⁹ q̃ in maiori summa inest ⁊ minor. Sꝫ nõ intelligatis hoc vt faciebat scholaris de trib⁹ ouis qui cũ patre suo ita argumẽtabatur cum videret tria oua in disco volẽs probare q̃ ibi essent q̃nq̃ oua. Nã dicebat ipse scholaris si sint tria oua in disco sunt duo sed duo et tria sunt quinq̃ ergo sunt quinq̃ oua. Re= spondit suus pater optime arguis: sed ego comedam ista tria oua. et tu alia duo. ¶ Nota vlterius q̃ si om= nes arbitri discordãt in summa: valet sententia illius arbitri qui condẽnauit in minori summa quia in illa summa minori omnes alij sunt concordes.

Nota= bilia

Filius sophi= sticus fuit a pr̃e de= ceptus

¶ Glosa sequẽs ponit opi. reprobatam. residuũ reci. per duas. q. ⁊ prima trimẽbris.

a ¶ Duoꝝ. Scꝫ q̃ ꝯdẽnauerũt in decẽ. Et quidã di= cebãt ꝯtrariũ. ar. eius qd̃ statim sequił. ⁊ hoc tenebat Guil. in spe. eo. ti. §. vlti. in ꝑn. cui⁹ hic reprobaſ opi. qꝛ illud verũ cũ oẽs dicũt de dispari summa. Et sic re probaſ qd̃ no. Accur. ff. eo. ti. l. diẽ §. si plures. ⁊ repro baſ opinio. Placẽ. que placuit Guil. q̃ duo ꝓtestanł q̃ nõ ꝯsentiũt in minori summa. Et qd̃ dicił hic de ter tio q̃ cõdẽnat in minori summa: dicas idẽ ⁊ multo for= tius si ꝯdẽnaret in maiori: qꝛ tũc minor est dubitatio: vt. s̃. dixi. idẽ si absolueret. ¶ vel non ꝓnũciaret. vt. j. c. pxi. Et ꝑ hoc dicem⁹ idẽ in termino solutiõis facien de: vt si duo assi gnant tres men ses: ali⁹ vnũ: te= net dilatio duo= rũ: si oẽs discor= dãt tenet minor

Additio. De vnico q̃ cõdẽnat in q̃nq̃ cũ decẽ peterenł vide l spe. de sen. ꝑla. §. q̃liter. v. qd si peto. et vide q̃ plene scripsi de re iud. cũ inter. l vlti. glo. Jo. an. Additio. j. Un= de vt dicit Joã. mo. si tũc valet sententia duorum cum tertius contradiceret fortius valere debet cum in aliquo concordat.

b ¶ Licet cũ vn⁹. hoc sumił. ff. eo. ti. diẽ §. si plures. ¶ Glosa sequẽs ratione reddit. querit ⁊ soluit.

c ¶ De summa minori. Scꝫ de. v. ⁊ est ratio que se= quitur plus enĩ semper in se cõtinet qd̃ est minus. ad hec. xxiij. q. j. si q̃s dederit. ⁊. j. de reg. iur. plus semꝑ. vbi de hoc. ⁊. ff. de reg. iur. in eo qd̃ plus. ⁊ in obscuris minimũ seq̃mur. j. de reg. iur. l obscuris. qd̃ dic vt ibi. Quid si ille qui condẽnat in. xv. ꝓtestatur q̃ ita cõdẽ nat in. xv. q̃ non cõsentit in minorẽ summã? lꝫ quidã contrariũ dicãt: satis credo adhuc tenere sñiam in. v. cum illa protestatio impossibilis videatur et videtur sibi contrarius. de consti. cum. M.

Prote= statio īpossibi lis vel ꝯtra actui nichil opaſ.

Ut questionibus. Tria facit ſm Jo. mo. Primo ponit prohemiũ. Sc̃do statutum. Tertio tacite questioni rñdet. sc̃da ibi. statuimus. tertia ibi: circa.

diuisio

Additio. Et determinat ſm Archidia. no. per Inno. ⁊ hostiẽ. de testa. Raynaldus. in prin. et qd̃ no. Guil. in spe. de arbi. §. si. in prin. versi. et no. ⁊ plenius ibi in ver. quid igitur si se. ⁊ ver. seq. dixit Innocẽ. in predi. decreta. Raynaldus. ⁊ hostien. posuit eius glo. q̃ q̃n omnes arbitri sunt presentes et vnus non vult cum alijs concordare etiam si dicat se non instructum: ali= qui concordant ꝓnunciare possunt. ff. de re iudi. duo ex tribus. et §. pomponius. alꝰ incipit: si cui. Idem si opinionem suam dixit ⁊ recessit audita opi. aliorum. cessat enim ratio legis qua dicitur q̃ alios in suã opi. contrahere posset. vt. j. no. secus si illorum opinio. nõ audisset dato q̃ maliciose recederet: licet quidam di= cunt q̃ ex quo conuenerunt ad sententiam ferendam qualitercunq̃ vnus postea recedat alij presentes sen tentiare possunt: qꝛ verum est omnes affuisse ad sen= tentiam ferendã. i. ad diem ferende sententie assigna tam. bona ergo fuit constitutio hec que has perplexi tates tollit. Joan. and.

¶ Pro intellectu capi. ꝑsupponitur illud qd̃ habetur in. l. si in tres. ff. eo. titu. vbi dicitur q̃ si fuit factũ com promissum in tres arbitros simpliciter / nõ adiecto q̃ duo ipsorum arbitrorũ possent ꝓcedere sine tertio. si duo ꝓcedant sine tertio nõ valet eorũ sñia ⁊ licet si ter tius esset presens ⁊ contradiceret duobus: sua contra dictio nõ noceret. tñ eius cõtemptus ⁊ cõtumacia no=

Addi= tio dñi helye.

cet: ꝛ reddit ꝓcessum nullū. sicut dꝛ ꝙ vnius canonici absentia nocet quominꝰ valeat electio ꝑ alios canonicos facta in. c. j. de his que fiunt a maio. par. ca. š.

Casus ĩ alis dñi helye.

¶ Casus. Tu ꝛ ego de cā nr̄a cōpromisimꝰ in tres arbitros. q̄ acceptauerūt ꝯpromissuꝫ. lꝫ nō cōpellaꝛ acceptare nisi velint lꝫ sit secꝰ in iudicibꝰ etiā delegatis. qꝛ munꝰ iudicādi est munꝰ publicum facta acceptatiōe duo ex ipsis arbitris erāt parati ĩ cā ꝓcedere reqsierūt tertiū vt cū eis ꝯueniret ad ꝓcedēdū in cā ꝫ ille tertiꝰ lꝫ reqsitus noluit venire. vel nō potuit venire vtꝝ tota ptās illiꝰ tertij sit apð duos q̄ volūt ꝓcedere ĩ ista cā? R̄ndet ꝙ sic. lꝫ lex ciuilis alle. aliꝛ dicat videlꝫ ꝙ duo arbitri absente tertio lꝫ fuerit reqsitꝰ nō p̄nt ꝓcedē nisi dictū fuisset ĩ cōpromisso ꝙ si vnꝰ eoꝝ interesse nō posset: alij duo ĩ cā ꝓcedē possent. s; ð iure canonico ē aliud. qꝛ duo arbitri p̄nt ꝓcedere reqsito tertio ꝛ nolēte venire: vt hic ē tex. Sꝫ vtrū istud. c. debeat ꝟuari ĩ foro sclari? R̄ndet glo. ꝙ nō. nā qñ ē discōuenientia inꝛ ius ciuile ꝛ canonicū ꝛ vtrūqꝫ pōt ꝟuari sine piculo aīe: tūc ius canonicū seruaꝛ ĩ foro suo/ ꝛ ius ciuile ĩ suo: nisi laicꝰ esset de terris pape: ꝛ sibi subiectꝰ. nā tūc etiā in foro ciuili ꝟuareꝛ ius canonicū. vt tꝫ Bar. in. l. ꝑuilegia. C. de sa. san. ec. ꝛ doc. in. c. j. de no. opis nūciatio. in an. ꝛ. c. at si clerici. de iu. in an. Secꝰ si ius ciuile nō posset ꝟuari sine piculo aīe vt in p̄scriptione. xxx. vel. xl. annoꝝ cū mala fide q̄ ꝓcedit de iure ciuili: s; nō ð iure canonico. c. possessor. de reg. iur. ꝛ. c. fi. de p̄scrip. in an. Sꝫ q̄d in iudicibus. vt ponamꝰ ꝙ cā aliq̄ fuit a se. apo. delegata simpliciꝛ tribꝰ iudicibꝰ. nō adiecto ꝙ si vnꝰ nollet ꝯparere vel etiā nō posset ꝙ alij duo in cā possent ꝓcedere. Iste fuerūt p̄ntate duobꝰ iudicibꝰ. q̄ reqsiuerunt tertiū vt ꝯueniret cū eis. iste tertiꝰ nō vult venire vł nō p̄t venire: qꝛ alijs negocijs occupatꝰ vtrū isti duo possint ꝓcedere tertio reqsito ꝛ nolēte venire? R̄n. ro. pō. ꝙ nō. sꝫ in ipis antiq̄ iura seruaꝛ: nā iura antiq̄ ꝑ istud. c. solū sūt correcta ĩ tribꝰ arbitris.

Notabilia.

¶ No. ꝑmo vnā d̄rīaꝫ iter ius canonicū ꝛ ciuile. nā qñ ē factū cōpromissuꝫ ĩ tres arbitros simpłr ð iure ciuili. duo sine tertio etiā si fuerit reqsitꝰ nō p̄nt ꝓcedē. Secꝰ ē ð iure canōico. videlꝫ ꝙ duo sine tertio poterūt ꝓcedere. vt hic. ¶ No. ꝙ lex fingit absentē p̄ntē: ꝛ in hoc fictio p̄ferꝛ ꝟitati lꝫ regulariter dicamꝰ ꝙ ꝟitas p̄ferꝛ fictioni. ¶ No. vlteriꝰ ad esse vniuersitatꝰ reqriꝛ maioꝛ ps. ꝛ ꝙ ꝯueniāt due ptes ad aliq̄d exercēdū. ꝛ ꝙ fit a maiori pte illaꝝ duarū ptiū valet. l. plane. ꝛ. l. nulli. ff. qð cuiusqꝫ vniuersi. ꝛ ꝟm doc. in. c. cū oēs. de consti. in an. ꝛ istud verū: nisi coꝝ ꝯuocatio ptineret ad aliquē actū. qꝛ tūc si fuerūt ꝯuocati ꝛ nō veniāt: coꝝ ꝯtūacia facit eos extraneos ab vniuersitate pro illa vice. ꝛ hoc de iure canonico.

volūtariam seu maliciosam[a] absentiam remanent indecise) finis celeriꝰ imponatur[b].

¶ Statuimus vt si ex tribus arbitris a partibus electis[c] eorum aliquis ab alijs legitime[d] requisitus ad examinandum vel diffiniēdum[e] vna cū eis negociū: sup quo in ipsos extitit cōpromissium nō curauerit (cessante impedimento[f] legitimo) cōuenire: duo presentes penes quos[g] (lꝫ lex ciuilis[h] aliud innuere videaꝛ) totalē eo casu remanere decernimꝰ ptātem[i] possint (maliciosa seu volūtaria illiꝰ absentia nō obstāte) dictum examinare negociū: ꝛ libere[k] diffinire: sicut possent illo presente nec volente cū eis in vnam sniam cōcordare: vt sic ipsius absentia p̄ntia repleta diuia[l] cū reputari faciat pro p̄nte[m].

a ¶ Maliciosam. Ut seruirent sꝫ parti que eos elegerat quā videbant succumbere.

b ¶ Imponatur. Ad qð ꝓuidere debet iudex. š. de do. ꝛ cōtu. finē. ff. si cer. pe. l. quidā. ꝛ no. ꝙ hic desideratur acceleratio. qð dic vt dixi. š. de elec. c. vlti.

c ¶ Electis simpłr. qꝛ si esset ibi clausula vos: vel alter vestrum: vel ꝙ si nō oēs: nō ꝓcederet decre. dubitatio sicut nec in iudicibus sicut dicam in fine.

d ¶ Legitime. Per lr̄as suas vł nūciū lr̄atorie destinatū vel ꝑ iuratū nūcium qð dic. vt. š. de offi. delega. prudentiam.

e ¶ Diffiniendum. Cū sꝫ conclusum est ꝙ nō restat nisi ferre sniam. š. de fi. instru. cū dilectus

f ¶ Impedimēto. Ergo tūc stabimꝰ legi: cū hꝫ impedimētū legitimū qð referri bere dꝫ collegis vt in ꝑdi. decre. prudētiā. de delegato diximus vł ps id corā eis ꝓbare debet.

g ¶ Penes q̄s. decernimꝰ totalē ptātē ꝛc. qð sequiꝛ ¶ Glosa seq. dicit que fuerit legis ꝛ contrariꝝ canonis consideratio. remittit ad simile. querit et soluit.

h ¶ Lex ciuilis. ff. eo. ti. si in tres. alꝛ est. ꝟ. sub. l. iꝟe si vnꝰ. ꝛ bōa etiā fuit legis ꝯsideratio: q̄ voluit ꝙ p̄sentia ꝛ ꝯdictio nō noceret: sꝫ sic absentia: qꝛ forsitā si ille presens fuisset traxisset alios in partē suā. Et ē simile cū dicimꝰ ꝙ alꝛ teneꝛ cōsiliū reqrere ꝛ nō seqꝛ: vt no. š. e. ti. cū olim. Sic dicit decre. ꝙ ĩ electionibꝰ plus nocet cōtēptus q̄ ꝯdictio. š. de elec. venerabilē. ꝛ. c. bone. ij. Sed decre. ista voluit illū fingere p̄ntē ꝛ ꝯdicentē: vt ĩ. sequiꝛ ex cōsideratione eq̄tatis q̄ poniꝛ in p̄in. ꝛ sic diuerso respectu vtriusqꝫ bona fuit consideratio ꝛc. ꝛ est si. qð no. š. de iureiur. cū ꝯtingat. š. de p̄scrip. c. vl. Sed q̄d dices nunq̄d seruabiꝛ hec decre. in foro seculari? Dic ꝙ nō in locis que nō sunt in tēpozali iurisdītione ecclesie quod dic vt dixi. ĩ. de regu. iur. capi. ij.

Additio. j. Facit. xxxj. distin. nicena ꝛ ibi sequitur con cor. ff. man. si precedente. ꝟ. lucius. Joan. and.

i ¶ Potestatē. Si cōpromittentes dixissent ꝙ si nō omnes ꝛc. hoc possent duo. ꝛ hec decre. supplet. acsi ipsi dixissent. ꝛ est si. C. de rei vxo. act. l. vna. circa p̄n.

Additio. j. In casum absentie maliciose vel voluntarie. Joannes andree.

k ¶ Libere. Uñ si nolit interesse examinationi non tenetur ipsum in sententiā vocare per hanc litteram arg. ad hoc. ĩ. de do. ꝛ cōtu. cū qui. sed dic eum ad omnia citandum. arg. eius qð ibi dicam.

l ¶ Diuina. Ad hoc. C. de iudi. properandum. ꝟ. cū autem hermodicium. š. de do. ꝛ contu. veritatis. cum si. ĩ. de eo qui mit. in pos. c. vno.

¶ Glosa sequens soluit duas questiones.

m ¶ Pro p̄sente. Per hoc dico ꝙ nō est idē in duobus arbitris qð hic dicitur in tribꝰ: qꝛ si ex duobꝰ vnus se absentat maliciose: alter non potest ꝓcedere: qꝛ in tribus duo sunt maioꝛ ps. š. ca. pxi. preterea ille absens habeꝛ pro presente et cōtradicente: vt hic vides. ergo neutrius valet sententia. š. de re iudi. c. vlt. nā tūc valet sentētia presentiū in hoc casu qñ valeret eo cōtradicente: alꝛ nō ꝛ ꝑ hoc dico etiā ꝙ si in cōpromisso hoc actū est ꝙ non valeat ipsoꝝ triū arbitroꝝ sententia: nisi omnes concordent ꝙ non habebit locū decre. ista eadem ratione. Unde tunc locū habet hec decre. cum simpliciter sunt assumpti: vt. š. dixi. ĩ. ð testa. c. ij. in fi.

Iudicibus pluribus datis an possint alii qui sine aliis procedere.

Glosa seq. distinguit. demum querit & soluit.

a ¶ Circa iudices. pretestatio quedã vel tacite questionis rñsio. Circa eos & dic q aut sunt ordinarii/aut delegati. Si ordinarii: aut quilibet p se & insolidũ iurisdictionẽ hz: & tunc põt alter alteri puenire. s. de foro cõpe. c. pe. & no. s. de ap. vt debit⁹. aut nõ insolidũ. & p se sicut in capitulo vel sindico vl' ỏ his q̃ audiunt cãm pbri diaco. & subdiaco. in his casib⁹ omnes citare debẽt. & si due partes sunt presentes sufficit. ff. q cuiusq3 vniuer. plane. de decr. ab or. fa. l. iij. nisi in pdictis casib⁹ vbi cert⁹ reqrit nũer⁹. xv. q. vij. si autẽ. & c. felix. de re iudi. nõ põt. Aut sunt delegati: et tunc subdistingue. aut sunt dati simplr: & tũc vn⁹ sine alio non pcedit. s. de offi. dele. cãm mrĩmonij. aut cũ clausula: & tũc iterum subdistigue. qr aut cũ clausula ista vos vel alter vrĩn. aut cũ illa. q si nõ oẽs. In pmo casu tene qỏ habes. s. e. li. ỏ offi. dele. cũ plures. In scỏo qỏ habes. s. de offi. deleg. prudentiam. Sed queres quare ius diuersum inter arbitros simplr datos & delegatos simplr datos: vt p supiora patuit? Dic q ius qỏ minus dictũ est a ptibus supplet lex. sic als. ff. co. tit. itẽ si vn⁹ § principaliter. Iudices aũt maiori maturitate creant. vt. s. de rescrip. statutum. & ideo ius in eis supplere nõ vult. Idẽ in iudicib⁹ rigor attẽdit: qr clemẽtiores lege eẽ nõ debẽt. in auc. de iudi § opz col. vj. Arbitri aũt put visum eis est pnunciãt & plerũq3 eligunt amici. et pñt viles esse: & ideo ius magis circa illos puidere & ɔsiderare voluit. vt. s. i pn dcr. Additio. Uide. ff. de re iudi. põponi⁹. ff. ad munici. l. magistrat⁹. & qỏ ibi no. & qỏ no. i spe. de sen. pla § sequitur. v. quid si sunt. & § iuxta. post prin. Io. an.

Circa iudices[a] vero antiqua iura nolumus immutari.

¶ Liber. ij ¶ De iudiciis.

Inno. iiij. in ge. conci. lugd.

¶ Iudex delegat⁹ non hñs ad hoc spãle mandatũ a papa nõ põt ɔpellere ptẽ vt psonalit corã eo ɔpareat: nisi ex rõnabili cã. Io. an. Cap. j.

Iuris eẽ ambiguũ[b] nõ videt[c] iudicem delegatum[d] q̃ a sede apostolica mandatũ ad hoc

Continuatio d. helie

¶ De iudiciis. ¶ Dictũ fuit. s. de magistratib⁹ & iudicib⁹ & de arbitris. nunc videndũ est de iudiciis que exercent p illos mgratus. Additio Quindecim significationes iudiciorũ no. hic Io. mo. quas vide. j. de regu. iur. in iudiciis. Io. an.

Diuisio

Iuris esse. ¶ Pmo ponit dictũ. Secũdo casus excipit ibi: nisi.

Presupp positio dñi helye.

¶ Pro itellectu ca. habem⁹ presupponere duo. vnũ p rõne dubitãdi: et alterũ p ratione decidendi. Et pmo p rõne dubitãdi q papa põt ɔpellere ptes ad ɔparendũ coram se psonaliter: lz cã sit ciuilis & pecuniaria. Itẽ q delegat⁹ pape gerit vices pape & regularit in cã sibi delegata põt illỏ qỏ papa possz facere. Aliud p rõne dubitãdi videlz q a iur' bñficio ptes hñt vt i cãis pecuniariis possint ɔpere p se vel p pcuratorẽ. l. in pecuniariis. C. de pcu. Itẽ q bñficiũ iur' nemini ẽ auferẽdũ sine cã.

Casus lfalis d. hel.

¶ Casus. Pretẽdebã Titiũ debitorem meum in aliqua pecunie summa: quia habebã ordinariũ loci certa ratiõe mihi suspectũ. a sede apo. impetraui delegatum cui presentaui litteras delegatorias. Delegat⁹ iste mandauit reo vt cõpareret psonaliter coram ipo & tñ cã erat pecuniaria siue ciuilis. & in citatiõe nõ exprimit cã quare debeat comparere in propria psona: vtrũ Titi⁹ teneat ɔparere psonaliter? Rñdet ro. põ. q nõ. & dicit q delegat⁹ suus nõ põt cogere partes ad cõparẽdũ psonaliter corã se in causis ciuilibus: quia non põt ptibus auferre bñficiũ iuris: lz papa hoc posset: nisi esset talis cã que reqreret psentiã psone: & eẽt cã expssa in citatiõe. vt in. l. j. ff. de ferijs. vbi dicit q si tpe feriarũ vindemiarũ vel messium qs citat: in citatione debet cõtineri cã que illo tpe pessit & debeat expediri. Sic & i pposito qñ re⁹ est citat⁹ vt veniat personaliter debet i citatiõe exprimi cã quare debeat venire psonalit: puta q veniat personaliter iuratur⁹ ỏ calumnia vel responsur⁹ positionib⁹ partis aduerse vel ad exercendũ aliũ actũ qui requirit psentiã psone: & tũc re⁹ citat⁹ tenet psonaliter cõparere: et si mittat pcuratorẽ nichilomin⁹ reputabit ɔtumax ac si nullũ pcuratorẽ misisset. Sed qrit cũ istud non eẽt ambiguũ quare fuit factũ istỏ capitulũ. vt in. c. cũ in iure. de offi. deleg. l. ãcille. C. de fur. Dicẽdũ q postq̃ emanauit psens ca. istud non erat ambiguũ: sz añ bñ erat ambiguũ. nã cũ papa possit hoc facere. s. ɔpellere ptes in cã pecuniaria vt ɔpareãt psonaliter corã se videbat q etiã suus delegat⁹ hoc possit facere: vt dictum fuit in ratione dubitandi.

Ambiguũ qd sit & vñ dicitur

b ¶ Ambiguũ. Ambiguũ ẽ vbi opiniões sũt et iura varia vident. s. de sen. ex. inter alia. Additio l. disti. qr tua. s. de resti. spo. lr ac. de eta. & quali. queris. & c. a multis. s. eo. li. de elec. si religiosus. & j. de pbẽ. qr se pe. Diriuat aũt ambiguũ ab ambigo: qỏ cõponit ab am qỏ est circũ. & ago interposito b quasi circũ agor & voluor fm Io. an. Et de triplici ambiguitate nota. xxiij. dist. c. si. Io. an.

c ¶ Non videt. nec est. ff. de ar. quesitum.

Glosa seq. reci. p. q. qd de ordinario. scỏo signat contrarium & soluit. tertio textum determinat.

d ¶ Iudicẽ delegatum. a ɔtrio sensu videt. sec⁹ de ordinario. xxv. dist. qualis. de his q̃ fi. a pla. cũ aplica. Sed idẽ in ordinario fm Ber. nõ enim põt cõpellere ptes. i. corã se venire psonalit nisi in sequẽtib⁹ casib⁹ C. de. pcu. l. vlt. ideo de ipo dictũ nõ fuit: qr de ipso nõ dubitabat per pdictã. l. sed de legato pape dubitabatur q̃ videbat posse idẽ q papa quo ad illã causaz iij. Liberũ eñ ẽ cuilibet p se vel p pcuratorẽ respõdere. C. de his q̃ ad eccle. ɔfu. l. psenti § cũ aũt. ff. ỏ pcura. l. j. j. de iura. calũ. c. vlti. de pcura. querelam. beneficium aũt iuris nemini auferendũ est. xxviij. di. ỏ his. j. de reg. iur. indultũ. cũ suis ɔcor. Arg. ɔ. q psonalr citat⁹ psonalit venire teneat. s. ỏ dolo & ɔtu. cũ dilecti. Dic q illud obtinet in papa. vt ibi no. & sic etiam. s. ỏ maio. & obedi. humilis. de dila. c. vlt. Et habẽt hec locum in causis priuatorum. In causis vero ecclie collegij/vel vniuersitatis de necessitate interuenit sindicus. vt de iura. calũ. in pertractãdis. & c. seq. fm. B. Additio. j. Nõ vetat qn extra iudiciũ possit ordinarius ex cã cogere subditos corã se psonaliter cõparere. vt si eget ipoz ɔsilio vel psonali auxilio fm Hostien. alle. xxij. q. v. de forma. ỏ offi. dele. c. vlt. Ul' vult q p mouẽant ad ordines. de eta. & quali. c. j. & fm eum de consuetudine hoc in diuersis casibus exprimitur: cõstat etiam eis in dubio semper obediẽdum. xxiij. q. j. qd culpat. addit Io. mo. qr vocat abbates pbros & clericos psonalr ad synodũ. xviij. di. c. vlt. Itẽ clerũ & po

n iiij

pulũ ɔgregat ad sermonẽ. ξ. e. li. ꝺ elec. vbi ꝑiculũ. §. qꝛ vero. ⁊ ad curiã mittet clericũ. xvj. q. j. nos autẽ. in auc. de san. episc. §. reuerẽdissimum. collat. ix. Jo. an. Addi... Hoc verũ quo ad illa sine quib' cã nõ põt expediri. ξ. de offi. deleg. c. j. ⁊ c. preterea. ẜm Inno. ⁊ Archid. sed sine hoc expediri põt per ꝓcuratorẽ: ergo ⁊c. sicut ꝗ non posset illi ꝑcipere ꝙ iret ad sanctũ Jacobuꝫ sic nec ꝙ ad ipꝫ ꝑsonaliter veniat ẜm Joã. an. Addi... etiã si ipsi⁹ cã eẽt criminalis vl' ẽ crimine. ⁊ vide qꝺ no. et dixi. de symonia. dilectus. ii. Joã. an.

a ¶ Speciale. Quia tunc sicut papa id potest: ⁊ ipse sitr. ξ. de ꝓcura. ca. penulti. cum suis concor.

b ¶ In iudicio. ꝺ extra iudicium non dubitabatur Et est ii. ξ. eo. lib. de resti. in integ. ca. ij.

c ¶ Glo. seq. textum exponit. secundo querit. ar. pro et contra. ponit opi. Ber.

nõ recepit spãle^a: iubere non posse alterutrã partiũ coraꝫ se ꝑsonalit' in iudicio^b cõparere. ¶ Nisi cã fuerit criminalis^c. vel nisi ꝓ veritate dicenda^d: vel pro iuramẽto calumnie^e faciendo: vel alsa iuris necessitas partes coram eo exegerit personaliter ꝑsentari. Bonifaci⁹ octauus. ¶ Mulieres ꝑsonaliter ad iudiciuꝫ quacũqꝫ cã in iure nõ expressa: iure trahẽde nõ sunt: sed si necessariũ sit ipsarum testimoniũ in cã: iudex expensis ꝓducẽtis interdũ ibit: interdũ mittet: ⁊ iudex fraudulenter vadẽs excõicat⁹ est. Mulieres religiose etiã volẽtes extra monasteriũ suũ ex aliqua causa ꝑsonaliter ad iudicium trahi nõ possunt. quod cõtra predicta fit est irritum. Joan. and. Capitulũ ij.

Mulieres (quas vagari nõ ɔuenit: nec virorũ

c ¶ Criminalis. intelligas criminaliter intentata. Si eñi de crimie agit' ciuilit' bñ interuenit ꝓcurator. ξ. de ꝓcu. tue. de accu. sup his. vñ tunc ꝑsonaliter venire ɔpelli nõ poterit. Si aũt criminaliter intẽtat' ꝓcurator nõ interuenit. nisi in casibus no. ij. q. vj. si qn. ⁊ C. de accu. veniẽs. Sed qrebat hic Ber. si admittat' procurator in cã criminali: an valeant q̃ facta sunt cũ procurato: Et videt' ꝙ sic: si nõ opponit' exceptio. C. de ꝓcur. co. Et ita demũ. ff. de ꝓcur. filiusfamilias. §. veterant. ⁊ ea q̃ fiũt cũ falso ꝓcuratore valẽt ꝑ ɔsensum. ff. de iudi. lꝫ. ff. rẽ ra. ha. l. iij. §. falsus. Sꝫ ɔ vñ: qꝛ ɔtra legẽ actũ est ff. de pub. iudi. l. pe. §. ad crimẽ. ⁊ v. q. iij. §. in criminalibus. Dicebat Ber. ꝙ valet qꝺ cũ eo actũ est per prima iura: ex quo non fuit obiectũ: iudex tñ talẽ ꝓcuratorẽ ex officio suo potest ⁊ debet repellere. J. de excep. exceptionẽ. cũ suis ɔcor. et J. de accu. cũ p. nec obstat si iudex debet repellere: ergo nõ valuit iudicium. vide instantiã in excõicato per predictã decre. exceptionẽ J. de excep. pia. Et cũ hoc ɔcor. Guil. in spe. de procur. §. j. ꝟ. sed pone ꝙ in casu tali. ... Et Jo. mo. hic ⁊ Archi. ξ. de ꝓcu. q̃ gñaliter. ⁊ facit qꝺ no. C. ꝺ adul. ꝑmus indubitati. Sed vt ibi no. Cy. Frã. Accur. restrebat illi glo. q̃ innuit hanc exceptionẽ dilatoriã. hac rõne ꝟba sententie sunt referẽda ad ꝑsonã dñi. C. de in iur. l. fi. ⁊ absens dãnari nõ pt. ff. de pe. absentẽ. In ꝓcuratorẽ aũt sñia ferri non pt: qꝛ nocẽs nõ est. C. ꝺ sen ten. ⁊ inflo. l. j. ꝗ semꝑ opponi poterit. C. de ꝓcu. lꝫ ẜm eũ. per qꝺ dici põt ꝙ q̃ ad fiẽda repellit': valebunt tamen prius cum eo gesta ꝑ iura preallegata. Jo. and.

d ... Dicẽda. s. ad ꝑstandũ iuramẽtũ de veritate qꝺ solũ olim ꝑstabat' in spũalib⁹ hodie secus. J. de iur. calũ. c. j. in fi. ⁊ differt in eo a iuramẽto calũnie: qꝛ ꝑ illud rñdet' de eo qꝺ credit ⁊ estimat. C. de iura. calũ. l. ij. §. sin autẽ: et ꝑ istud iuramentũ ꝺ veritate rñdet' vt ꝟba sonat. ξ. de elec. dudũ. ii. ... Et ad respondendũ ꝑ illud ad positiones vel interrogata: ⁊ per id posset dicidẽ de ꝓpositione facti ꝑ decre. pastoralis. co. tit. quod dic vt ibi. Joan. an.

¶ Glosa seq. recite. per questionem.

e ¶ Iuramento calũnie. qꝺ principales ꝑsone ꝑstare debent. C. de iura. calũ. auc. principales. ξ. de iur. calũ. in ɔtractandis. qꝺ verũ est: nisi ꝓcurator habeat ad id speciale mandatum. J. ꝺ iuramẽ. calum. c. vlti. in quo casu dicam ꝙ delegatus principalem ad iurandũ ɔpellere non poterit cum ibi tũc ñ sit iuris necessitas ꝺ qua sequitur: nisi forte ꝑn cipal' iustior sit ꝗ ꝓcurator: et natura cause h⁹ requirat vel sciẽ melius veritatẽ. vt. C. de ꝓcura. l. vlti. ⁊ facit ad hoc. ξ. de ꝓcu. si quem. in fi. eo. lib.

Mulieres. Primo ponit' ꝓhibitio mulierib⁹ in genere. Scdo. ibi: sed cum. ꝓuisio bonẽ vris circa ipsarum testimonia: cũ certa ꝓhibitione ⁊ pena. Tertio ꝓhibitio circa religiosas ibi: cetert. Quarto decernit. in fi. Ista decre. Bonifacii extrauagãs erat: quia edita ante compilationem huius sexti libri. Jo. an.

¶ Istud caplm nõ est seruãdũ in his ptib⁹: nã factuꝫ fuit in partib⁹ Italie in qua obseruat' ẜm qꝺ dicit presen caplm. nã ꝑcusosa est sexus cõmixtio. ⁊ mulieres huius patrie non obseruant grauitatẽ quã obseruãt mulieres italice. vnde habemus presupponere ꝙ regulariter iudex qui de aliqua causa cognoscit non tenetur tre ad testes ꝑ illis examinãdis: sed põt cõpellere illos vt veniant ad suam presentiam. Fallit in aliquibus casibus: vt hic in mulieribus.

¶ ... Tu ⁊ ego litigabamus corã aliquo iudice. fuit talit' ꝓcessum ꝙ lis fuit ɔtestata. volo ꝓbare intẽtionẽ meã ꝑ testes: ⁊ dico ꝙ testimoniũ aliquarũ mulierũ est michi necessariũ: ⁊ peto vt ipẽ mulieres citẽt' vt ɔpareant corã iudice ꝑsonaliter ꝑhibiture testimoniũ veritatis: vtruꝫ iudex poterit cõpellere mulieres vt corã se ꝑsonaliter ɔpareant. ⁊ se exhibeãt in publico ꝓferẽdo testimonio in aliqua cã. Rñdet ꝙ nõ: nã nõ põt exire domũ suã vt se immisceant cetib⁹ virorũ Quid ergo fiet. celabit' ꝟitas. Rñdet ꝙ iudex ibit ad ipsarũ domũ: ⁊ ab eis recipiet iuramẽtũ: ⁊ in domib⁹ ipsarũ illas examinabit: vocata pte ⁊ citata. Sꝫ ponamus ꝙ iudex est grauis ꝑsona/ qꝛ est cõstitutus in dignitate: ⁊ nõ est decẽs vt iudex accedat ad domos illarũ mulierũ basse ɔditionis. Rñdet ꝙ tunc iudex vices suas cõmittet alicui cõmissario ad mulieres illas examinãdas. Et ista sunt vera nisi mulieres iste vellent venire ad iudiciũ et renũciare huic bñficio. nam istud caplm intelligit' ꝙ non possint ɔpelli vt ꝑ ventant ad iudiciũ. Fallit in religiosis ⁊ monialibus. q̃ etiã si vellent venire ad iudiciũ ⁊ renũciare huic bñficio nõ sunt admittẽde [non fingat'] vñ si est talis cã in qua debẽt ꝓduci testes et examinari: dꝫ mittere cõmissarios ⁊ nõ debet ire personaliter fingendo ꝙ ei⁹ presentia requiratur. et si in fraudem faciat incidit in excõicationẽ: puta qꝛ iudex appetit amplexus mulieris: ⁊ fingit ꝙ testimoniũ mulieris est necessariuꝫ in causa.

r facit eā parte vt pars nominet aliquā mulierē inter suos testes: vt possit habere accessum ad illā mulierē [religiose] vñ religiose hic accipiunt spāliter pillis q fecerūt pfessionē. nō sicut in. l. j. C. de summa trini. r fi de catho. ibi: in tali volum⁹ religione versari. et. s. de cōsti. eccl'ia. vbi dicit q laici etiā religiosi non habēt potestatem disponēdi de rebus ecclesiasticis

¶ Glose oēs sequētes recitant in textu. Jo. an.

a ¶ Immisceri. Periculosa ē enim seruū com mixtio. xviij. qō. ij. diffinimus. Additio. Arch. alleg. C. de pcu. l. maritus. et. C. de arbi. l. vilia. Joan. and.

b ¶ Litterarū Generaliū intelligas: puta quibus cā cōmittitur: si eni specialiter expressum esset in litteris q mulier trahi posset secus ad hoc. s. c. prori.

c ¶ Legatorū. Uel delegatorū multomag⁹: ad hoc. s. ō rescrip. statutum.

d ¶ Alia. Puta ordinaria vel delegata ab eo.

e ¶ Inuitas. Uolētes ergo pnt: r in hoc differūt religiose: vt. j. sequit. Additio. Idem Jo. mo. r Archi.

f ¶ Non exprimitur. s. c. prori.

g ¶ Prohibemus. No. meliorē conditionem mulierum q mariū. ad idē. s. de senten. excō. mulieres. r. c. ea noscitur. s. de pigno. ex litteris. Interdum est deterior: qō. dic. vt no. s. de pe. r re. noua quedam. ad hoc. ff. de regu. iur. l. ij. Interdum par vtriusq causa. r de his no. in specu. de pcura. §. j.

Mulierū pditio qñq̄ ē melior q virorū.

h ¶ Necessarium. Quia nō sunt alij qui veritatem sciant: vel non ita bene sciunt. xiiij. q. ij. quāq.

i ¶ Producētis. iiij. q. iij. vēturis. s. eo. li. de rescrip. statutū. r. C. de testibus. qm̄. sicut ergo pducēs tenet expensas ministrare testi pducto ita et tabellioni vel iudici qui ad eas vadit vt hic vides.

k ¶ Idoneā. Pbrm̄ vel aliū virū honestū. Coram quo intrēt: r ibi etiā erit tabellio q citabit pars aduersa vt vadat visura eas iurare. vt. s. de testib⁹. c. ij. Additio. Dicit Archi. q faceret illū iurare: q suum officiū fideliter adimpleret: vt sic maior et plena fides illi adhiberetur. alle. de presum. illud. de prescrip. ad audientiam. j. q. vij. sancimus. aliqñ tamē talis persona nunci⁹ appellat. s. de testi. eo. c. j. aliqñ executor vl' auditor. s. de offi. delega. sup questionū. Additio. ij. Unde dicebat Jo. mo. q forte meli⁹ diceret personas alleg. de probationibus. quoniam. Joan. and.

cetib⁹ immisceri[a]) auctoritate lr̄arum[b] sedis apo. vel legatorū[c] ipsi⁹: aut alia[d] quacunq ad iudiciū personaliter euocari vel trahi inuitas[e]: cā ferēdi testimoniū: aut alia qualibet q̄ in iure nō exprimit[f] phibemus[g]. ¶ Sed cū necessarium[h] fuerit testimoniū earū dē: iudex in expēsis partis pducētis[i] easdem tabellionem aut aliā personā idoneā[k] ad eas trāsmittat: vel si forte talis casus occurrerit quo iure[l] prohibente receptio testium alteri committi non possit iudex tūc pter hoc psonaliter ad illas accedat[m] aut si talis sit psone[n] iudicātis conditio: q id p ipsum non deceat fieri vel non possit[o] mittat[p] ad eas puiso q casus hmōi videlicet vt iudex vadat personaliter nō fingatur[q]: nec fraus interueniat in hac parte. Alioqn fictor hmōi vl' fraudator: ipso facto sniam excōicationis incurrat[r]. ¶ Ceterū femine religiose presertim q̄ debēt sub clausura morari[s] extra suum monasteriū vel clausurā non vocent ad iudiciū: vel trahāt ex q̄uis cā[t] psonaliter: etiā si ad hoc volūtas accederet earūdē[v]. ¶ Decernim⁹ quoq: vt ipso iure sit irritū et inane si quid contra premissa contigerit attentari. Idem.

¶ Minor. xiiij. annis p se et p pcuratorē pōt agere r defendere cām spūalē: minor. xiiij. p se non agit sed p pcuratorē vel p pcuratorē datū auctoritate ordinarij ecclesiastici iudicis et etiam delegati dati ad causas illas. Filiusfamilias sine patris assensu agit causam spiritualem. hoc dicit. Jo. an. Capl'm. iij.

Si annum quartumdecimum

l ¶ Iure prohibēte. Ut in criminali criminaliter intentata. r vt in aut. de testi. §. r quoniam. r. §. hec omnia. et. C. de fide instrumen. aut. apud eloquētissimū. Additio. Quod intellige. vt no. de verb. signi. forus ad fi. r. xv. q. iij. ex eo. Joan. and.

m ¶ Accedat. Expensis pducentis: vt. s. nō eni in hoc casu credo locum habere decre. s. e. li. de rescrip. statutum. §. insup.

n ¶ Persone. Puta eps vl' superior. pter reuerentiā ipsius pontificalis officij ad mulierculas eos ire nō decet. ad hoc. s. de offi. ordi. c. j. co. lib. Additio. Ul' al's religiosius r magne fame. Archidiaco.

o ¶ Nō possit. Puta ratione infirmitatis vl' forte loci i quo moratur mulier vl' alia simili.

p ¶ Mittat. Tabellionē vel personā idoneā vt dictum est. s. Joan. an.

q ¶ Non fingatur. Ut iudex posset dominā visitare faciebat eam nominare in testem.

r ¶ Incurrat. Non reseruat absolutionē. ergo alijs concedit. de sentē. excō. nuper.

s ¶ Morari. Ut. j. de statu regu. c. vno.

t ¶ Causa. Unde nec seruare tenentur decre. Nicolai quo ad personalem comparitionē. vt. s. eo. lib. de elec. indēnitatibus. §. sed cum eas.

v ¶ Earūdē. Not. q nō pōt quis renūciare iuri suo. ad idē. s. de fo. cōpe. si diligēti. r qō ibi no. r de sen. excōica. cōtingit. multos tales casus quere p Accur. C. de pac. si qs in conscribendo. r. ff. de pac. l. pactum inter heredes. r p Goffre. de regu. ad apostolicā. Sepe etiā pcurarēt moniales se ad iudiciū euocari vt claustrum exirent. ad idē. s. de sen. excōi. relatum.

Si annum. Prima pars tractat de minore. Scda de filiofamilias: ibi. In hmōi. Prima iterū subdiuidit. q: primo tractat de minore. xv. qui est maior quattuordecim. Scdo ibi: si vero. de miore quattuordecim: qui est minor vel maior septēnio. Jo. an. Emanauit hec decre. ad declarationē eoꝝ que no. Berñ. s. de testi. spo. ex parte. et de eta. r quali. ex rōne. r Gof. Inno. r Hostie. eo. titu. c. indecorū. r. s. de pcura. accedens. Additio. Et Joan. xv. q. iij. certis. r Accur. ff. de mino. l. ait pretor. in prin. r principium corrigit. qō no. Guil. in spe. de statu mona. ver. xxxj. Joan. and.

diuisio

Dicit qd declarat.

¶ Pro intellectu capl'i presupponendum est illud qō habetur. C. qui legi. personam standi in iudi. habent

Presup. dñi helye.

vel nõ. in. l. j. et. ij. videlz q minor. xxv. annis nõ hz personã idoneã in qua possit fundari z subsistere iudiciũ sed si hz curatorẽ generalem debet ingredi iudicium cum auctoritate sui curatoris. si nõ habet curatorem generalem debet ei dari curator auctoritate iudicis. exemplum in beneficijs dũmodo sint prebende vel ex dispensatione apostolica. qz in pupillari etate posset obtinere bñficiũ ex dispẽsatione aplica. sed tũc debet habere curatorẽ ad illas lites. vel si velit constituere pcuratorẽ hoc dz esse auctẽ iudicis.

cimũ[a] tue pegisti etatis. in bñficialib[9] z alijs causis spũalibus[b] necnõ et dependẽtibus[c] ab eisdẽ acsi maior[d]. xxv. an. existeres ad agendum et defendendum per te vel per pcuratorem quem ad hoc constituendum decreueris admitti debebis[e]. Si vo infra. xiiij. annũ existas: per te agere aut defendere non poteris[f] super ipsis: sed vel per tuum epm: vel per officialem eiusdẽ[g] tibi curator dabitur

Casus l7 alis dñi helye.

Casus. Quidã Tici[9] cõtraxit matrimoniũ cũ Berta: cõtracto mrimonio p verba de presenti Berta nõ vult sibi adherere tãq marito. certũ est q põt agere cõ ipsaz et petere iudicẽ vt iudex cõpellat illã Bertã ad sibi adherendũ tanq marito. Sed ponamus q Ticius erat minor vigintiqnq annis vtrũ possit esse in iudicio in ista causa spũali sine auctoritate curatoris? Rñdet ro. pon. cũ distinctione aut iste minor habet. xiiij. annũ cõpletũ. ita q est pubes. z in isto casu potest esse in iudicio sine auctẽ tutoris z agere per se sine auctẽ curatoris. z põt cõstituere suũ pcuratorẽ absq suo curatore. Si autẽ nõdum cõpleuit annũ. xiiij. non põt agere sine auctoritate curatoris. et si velit cõstituere pcuratorẽ debet cõstituere cũ auctẽ iudicis corã quo ventilatur cã: siue sit iudex ordinari[9] siue delegat[9]. Idẽ dicendũ est in causis dependẽtibus a causis spũalib[9]. verbi grã. Tici[9] minor xxv. annis cõtraxit matrimoniũ cũ Berta. pater berte pmisit centũ in dotẽ. certum est q iste Ticius minor xxv. ãnis dũmodo sit pubes põt sine auctẽ curatoris petere istã bertã i vxorẽ. Sed vtrũ possit petere dotẽ sibi pmissam sine auctẽ curatoris licet sit minor? Rñdet q sic. Sed ponam[9] q aliqs qui vult tractare causam spiritualẽ est filiusfamilias q non põt esse in iudicio sine auctẽ patris. vt in glo. magna. insti. de pa. potestate. Ponamus q filiusfamilias cõtraxit cũ Berta. pr berte nõ vult dotẽ soluere: vtrum possit iste filiusfamilias tractare cãm sine auctẽ patris. Uel filiusfamilias bñficiat[9] vult agere in causis bñficij sui vtrũ possit sine auctẽ pris? Rñ. ro. põ. q sic. nã in causis istis spũalib[9] nõ curat de auctẽ pris. Et sic filiusfamilias in causis spũalib[9] põt agere sine auctẽ pris. [Infante] qui non hz ptãtem agẽdi nec cõstituẽdi pcuratorẽ quia nõ intelligit illa etas quid agat. l. j. C. de fal. mo.

Notabilia.

Nota primo ex isto ca. q minor. xxv. annis regulariter nõ põt esse in iudicio per se nec cõstituere pcuratorem absq auctoritate curatoris sui. vt. l. j. et. ij. alleg.

Nota q quascunq caus. s spũales vel descendẽtes a spiritualib[9] minor. xxv. annis sine auctẽ curatoris põt tractare. z censetur qtum ad illas causas maior.

No. q idẽ est iudiciũ de causis spũalib[9] z descendẽtib[9] ab eisdẽ: sicut dicim[9] q d causis spũalib[9] z de causis annexis spũalib[9] idẽ est iudiciũ in. c. qsto. de iudi. in an. vt ius patronat[9] nõ est merũ ius spũale. sed est annexũ iuri spirituali. puta institutioni. vt hic dicit.

Nota q impubes non põt causas spũales tractare per se. nec in eis cõstituere pcuratorem absq auctoritate sui curatoris. In matrimonio nõ potest bene poni exemplũ: qz impubes nõ potest contrahere matrimoniũ. sed malicia aliquãdo supplet etatẽ. nam quãtum ad facultatem cõtrahendi matrimoniũ nõ attenditur etas: sed potest as coeundi. quia si sint potẽtes ad coeundum ante. xiiij. annum possunt contrahere et potentia est vigor naturalis. vel potest poni

Nota q iudex delegat[9] põt dare curatorẽ minori. xxv. annis ad lites vẽtilandas corã ipso. sz non ad causas q nõ vẽtilant corã se. sed ordinari[9] põt dare curatorem ad oẽs causas tam corã se mouẽdas q alibi.

Nota vnum casum in quo filiusfamilias potest esse in iudicio sine auctoritate patris qd est contra. l. non solũ. C. de bo. que libe. puta in causis spũalibus potest filiusfamilias esse i iudicio sine auctoritate patris. nã illa censentur peculium castrense vel quasi.

Nota vlteri[9] illud ad qd allegat iste textus q clericus etiã sacerdos z bñficiatus non liberatur a patria potestate. nã nos nõ legimus q clericatus sit modus tollendi patriã potestatẽ. legimus tamẽ de dignitate epali. in aut. sed epalis dignitas. C. de epi. z cleri.

Sacerdotiuz nõ liberat a patria ptãte.

a Quartũdecimũ. In mare hoc intellige. in muliere. xij. et sic intellige predictã decre. de resti. spo. ex parte. z pbatur. s. eo. lib. de elec. indẽnitatibus. j. rñso. s. de despon. impu. continebatur. Jo. an.

b Spiritualibus. Puta matrimonio z similibus

c Dependentibus. vt dote que dependet a matrimonio: de dote post diuor. resti. c. iij.

d Acsi maior. Sine curatore sicut maior.

Glosa sequens ponit quattuor opinio.

e Debebis. In matrimonio hoc erat expressum in predicta decre. ex parte. (I) Sed quia quidam dicebant id speciale in carnali matrimonio. ideo emanauit hec lata constitutio. Sed quod idem esset in spirituali pbatur per decre. de elec. dudum. j. z de reg. postulasti. ad hoc facit quia huius voluminis compilatores. (I) de tutelis z curis non posuerũt tanq de materia nobis nõ multum necessaria. z aduerte quia qd hic dicitur quidã tenebant indistincte. Inno. dicebat q debebat dari curator fm quod in versi. sequen. de minore. xiiij. dicitur. Hostien. autem suo capite z quadam similitudine distinguebat inter maiores. xvij. anno. vt tũc haberet locũ prima opinio. quia talis pdere potest in publicum. iij. q. vij. §. tria. ad hoc. s. eo. lib. de procura. qui generaliter. in fi. vel. xviij. fm ea que no. de offi. delega. cũ vicesimũ z minores. xvij. vt tunc habeat locũ opinio. Innocen. et hanc viam mediam dicebat tenendam. Argu. de offi. delega. querenti. hec no. de eta. z qualita. indecorũ. z in summa eiusdem titu. §. etas. sed reprobatur hec opinio: vt hic vides. Joan. an. Additio. j. Per quam patet in questione. Jo. de deo. de qua dicam. j. de senten. excõmu. licet in vlti. glo. etiam suo tempore non ponderandam etatem. xxv. annorum. in defendente causam matrimonialem. Jo. an. Additio. ij. Quos vide. s. in phemio §. nos ad apicem. Joan. and.

f Nõ poteris. Hoc tenet Ber. de eta. z qualita. ex ratione. in glo. vlti.

Glosa sequens reci. per obiectionem.

g Eiusdẽ. Nõ enĩ sufficit: immo nec requirit pris auctoritas: nõ enĩ de pmonialib[9] tractam[9] in quib[9]

id locum habet.C.de bo.que lib.nõ oportet.et.l.cũ nõ solum.ꝛ.§.in fi.c.nec imparatoris vel alterius iudicis secularis cum spiritualis et ecclesiastica sit causa.xcvj. distin.bene quidem.§.de iudi.at si.ꝛ de arbi.cõtingit Argu.ff.ad trebel.ille a quo.§.fi.ꝛ.l.sequen.

a ❡ Ad lites. Ad hoc.C.de cura.in li.d.l.ꝑ totũ.C.de curato.fu.l.fi.in pun.

b ❡ Hmõi. Sez spũales. q̄si de tpalibus nõ dependẽtib⁹ se intromittẽ nõ debeat.arg.j.ꝑxi.rñ.nisi forte ratiõe ꝑsone: puta si clericus esset.

❡ Glosa sequẽs querit obijciẽdo et soluit.

c ❡ Maior infante.i.in septẽnio.§.de despõ.impu.lfas.ꝛ ca.accessit.mior el etas ignorat q̄d videat.C.de fal.m o.l.j.in fi.

ad lites[a] hmõi[b] exercendas aut tuipse (si maior infante[c] fueris) cũ auctẽ alterius[d] eorũdem ꝓcuratorẽ ad eas poteris deputare. Delegatus etiã apo.se.et subdelegat⁹ ab eo[e] tibi (si nõ habeas) curatorem[f] dare valeãt: vel auctoritatẽ cõstituendi ꝓcuratorẽ[g] prestare: ad illas causas vel lites dũtaxat que coram ipsis fuerit vẽtilãdc[h]. ❡ In hmõi[i] quoq₃ litib⁹ sive causis quãq₃ in potestate patris existas: nec al's absq₃ ipsius assensu in iudicio reglariter[k] esse possis: eius (cum de his se intromittere nõ habeat[l], nequaq₃ requiri debebit assensus.

❡ De foro competenti.

Innocentius quartus.

❡ Archiep̄s omisso appellationis articulo/ vel per viam querele de causa subditorum suffraganeis etiam ipsis consentientibus non cognoscit. hoc dicit vsq₃ ad.§.neq₃. Capitulum.j.

Romana[m] ecclesia: et infra.

Sed dices quã cãm spũalem põt tractare minor infante: matrimonium em̄ vl' spõsalia.ij) cõtrahere nõ põt vt in p̄dictis iurib⁹. bñficiũ ecclesiasticũ hr̄e nõ põt: vt no.§.de p̄ben.sup inordinata. qualis ergo erit hec cã? Forte dispẽsatiõe pape adept⁹ est bñficiũ de q̄ agit vel defendit: vl' forte repetit vel ab eo repetunt vsure. ❡ Vel dicit nat⁹ de illegitimo m̄rimonio. de ordine cognitio.tuã. vel his filia.

Additio.j. Saluo qd̄ habet de spon. iuuenis. Jo.an.

Additio.ij. Large dicitur hec causa spiritualis.i.ecclesiastici fori: vt in cle.dispẽdiosam.eo.ti.de quo dic. vbi no.ꝛ dicam.j.de vsur.c.j. Joan.and.

d ❡ Alterius. Episcopi scilz vel officialis. Additio. Vel curatoris sic deputati fm Archidiaconum.

e ❡ Ab eo. Delegato.ordinarij: nõ dicit q̄si ordinarius hoc delegare non possit. ad hoc.ff.de offi.ꝓcõsul. l.nec quicq₃.§.vbi decreto.ꝛ sup hoc vide qd̄ no.§.de resti.in integrum.c.pe.et qd̄ dixi.§.de offi.vica.licet.

Additio. Etiã delegati fm Archidiaconũ: nõ enim emanat a sede qd̄ emanat a delegato. allegat de filijs pbr̄orum. dilectus. Graue videtur hoc dicere q̄ delegatus legati non possit qd̄ põt subdelegatus delegati procederet autẽ eius dictũ si intellexisset quod delegatus legati id non subdeleget. Joan.and.

f ❡ Curatorem. Forte generaliter vel specialiter ab ordinario datum.

g ❡ Procuratorẽ. Cũ ẽ maior septẽnio: vt.§.h.ꝑxi.

h ❡ Ventilãde. Delegata em̄ eis cã ꝛ oĩa delegata videntur sine quib⁹ causa ꝛc̄.de offi.delega.preterea.

Additio. Et.c.prudẽtia.§.sexta ad causam vero pertinet q̄ persona legitima sit in causa.C.qui da.tutor.ꝛ cura.l.in vniuersis. Ergo possunt per qd̄ perueniatur ad illud.ff.de procu.l.ad legatum. Joan.and.

i ❡ Hmõi. Sez spiritualibus ꝛ dependentibus.

❡ Glo.seq.declarat textũ ꝛ ponit.vij.casus exceptos.

k ❡ Regulariter. Et hoc habet locũ etiã in maiore. C.de bo.que lib.cũ oportet.ꝛ.l.cũ nõ solum. Et est hoc verũ suo noĩe: secus si sit alterius ꝓcurator.§.eo.lib. de ꝓcu.qui gñaliter.§.rñso.ꝛ.ff.de mino.cũ mãdato.

Ideo autẽ dixit regulariter: q₂ casualiter contra. sicut in castrensi peculio in quo etiã cõtra patrẽ agit.ff.de iudi.lis nulla. Itẽ cũ impetrat veniã etatis: dũmodo sit maior.xx.an.C.d his q̄ ve.eta.impe.l.ij. Et i momẽtanea possessione.C.qui legi.ꝑso.l.vlti. Itẽ cũ agit de thoro violato.ff.de adulte.si marit⁹.§.lex iulia.ꝛ.l.inter liberas.§.pe. Et in iterdicto de libero hoie exhibendo.ff.de lib.ho.exhibẽ.l.iij.§.si mulier. Itẽ fm canones videt q̄ indistincte cõqueraf filius de patre.§.de spõ.non est.ij.q.vij.querit. vbi d h⁹ et.xxiij.q.iij.si ecclesie. Itez in casu.ff.de iudi.si longi⁹. In his et similibus minor ꝛ i potestate cõstitutus agit.

Filiusfa.in q̄b⁹ casib⁹ possit eẽ in iudicio sine cõsensu p̄ris.

Additio. Materiã glo.vl.plene in spe.de actore.§.j.ver.item q̄ est filius: ꝛ duabus chartis se.et specialiter de clericis in ver.sed cum clericorum.d.et per hoc decido q̄₃ plures questiones huius materie ibi positas.ꝛ in.l.vlti.C.de bo.que libe. Joan.and.

l ❡ Non habeat. Habet enim locũ illa regula in patrimonialibus.vt.§.dixi.

❡ De foro cõpetenti. ❡ Dictũ fuit ti.ꝑxi.de iudicijs verum q₂ multotiens accidit q̄ vocati ad iudiciũ excipiũt de incõpetẽtia fori.et posset aliquis dubitare qd̄ dicatur forum cõpetens.ꝛ quid incõpetentia. ideo annectitur rubrica ista de foro competenti.

Continuatio dñi hẽlye.

Romana. Hec solẽnis decre.hz vndecim dicta circa forum competẽs vel incõpetens fm Hostien.Boa.ꝛ Jo.mo. Primo em̄ ponit duo dicta. scd̄o ibi: neq₃ tria. tertio ibi: nec etiam duo. quarto ibi: contrahentes. vnum. quinto ibi: nec clericos: ponit alia tria.

Diuisio.

❡ Pro intellectu hui⁹.c.habem⁹ aliq̄ p̄supponere cũ quib⁹ p̄suppositiõib⁹.c.istud erit facili⁹.ꝛ p̄mo habemus p̄suppone illud qd̄ df in.c.pastoralis.d offi.ord. in an. q̄ reglariter archiep̄s nõ est cõpetẽs iudex iter subditos suorũ suffraganeoꝝ in p̄ma instãtia. Itẽ p̄supponẽdũ est q̄ qñ appellaf ab ep̄o ad archiep̄m. si appellatio fuerit legitĩa: cã deuoluif ad archiep̄m.ꝛ archiep̄s põt retinere cognitionẽ cause principalis. si dictũ fuerit bñ appellatũ/ ꝛ male iudicatũ.c.vt debit⁹ honor.de appel.in an.

Presuppositio dñi hẽlye.

❡ Casus. Tu et ego litigabamus corã ep̄o picta.q̄ ꝫ te tulit aliquã interlocutoriã. a qua appellauisti ad metropolitanum. videlz ad archiep̄m Burdegalẽ. fui citatus ad ꝓcedendũ in cã appellatiõis. in termino michi assignato cõparui.tu et ego cõuenim⁹ mutuo ꝯsensu q̄ archiep̄s nõ cognosceret de articulo appellationis: sed de principali cã cognosceret an archiep̄s possit cognoscere de cã principali omittẽdo articulũ appellationis? Rñdet ro.põ. q̄ nõ q₂ ptes possent adhibere fraudẽ vt ꝑuarẽt p̄mũ iudicẽ sua iurisditiõe. Sz ponam⁹ q̄ i aliq̄ cã q̄ vertebaf inter te ꝛ me corã ep̄o pictauẽ. fuit ad archiep̄m

Casus breuis ꝛ long⁹ dñi hẽlye.

burdegalen. appellatū. archiepūs est contentus cām appellationis cōmittere: nō est dubiū q pōt: dūmodo faciat in diocesi illi' epi a quo est appellatū. Sed qd de legatus nō vult acceptare delegationē: an possit compelli? Rñdet q nō. Sz ponam' q archiepūs cognoscit inter ptes in prima istan. altera ptiū vult pducere aliqs testes q sūt de isto epatu pic. vtrū poterit illos facere cōparere corā se? Rñ. q nō. Qualit ergo pūidebit ptī? Rñ. q archiepūs poterit vices suas cōmittere alicui commissario i dioce. picta. et poterit archiepūs epz picta. reqrere vt cōpellat cōmissariū ad suscipiendū delegationē: et testes ad ferēdū testimoniū veritatis corā ipo cōmissario. Sed qd / habuim' in pncipio huius capti q archiepūs nō hz iurisditionē in subditos suoꝝ suffraganeoꝝ sed nunqd ad min' habebit archiepūs iurisditionē in officialē et alios officiarios suoꝝ suffraganeorū? Rñ. ro. pō. q nō. et dicit q archiepūs non hz iurisditionē nō solū in puatis subditis suorū suffraganeorū: sed nec in officialibus suffraganeoꝝ vel alijs prelatis inferiorib': vt in archipresbyteris/decanis/et alijs. nisi sit cōtraria cōsuetudo. Et ponamus q tu et ego q sumus de ista dioce. litigabamus in curia archiepi burdegalē. accepim' in cāma peroāda procuratores et aduocatos et cōuenim' cū aduocatis et pcuratoribus de certo salario. p cōductione cause in ciuitate burdegalen. iste aduocat' meus conuenit me p suo salario vtrū tenear cōparere? Rñdet q nō. nā p salarijs non possum in dicta curia in pma instan. cōuenīri corā archiepō burdegalen. l. heres absens. ff. de iudi. vbi dicitur q si qs tāq viator cōtrahat in quo loco lz rōne cōtractus qs sortitur forū: tñ nō pōt cōuenīri in illo loco quia esset absurdū q quilibet viator posset cōueniri in oībus locis in quibus contraxit: vt dicta. l. heres absens alle. modo isti erant ibi tanq viatores.

Glo. hec determināns textū posuit contrarium.

a Pretermisso. Licz p appellationē ad archiepm cā deuoluat et de ea cognoscere possit: tñ de principali questiōe cognoscere nō pōt nisi pri' de appellatiōe cognoscat etiā ptibus psentiētibus: sine volūtate suffraganei: qr in hoc casu perinde esset acsi sine volūtate suffraganei p simplicē querelā cognosceret qd nō pōt facere. e. eo. lib. de offi. or. c. j. et sic fraus fieret illi cōstōni Et hoc intellige cū appellat ante sniam. nā qn appellat a snia iudex appellationis statim de principali cognoscat. de hoc. e. de ap. vt debitus. in glo. pe. et p hoc phat. opi. Host. q no. e. eo. lib. de appel. cordi. q illa decreta. locū hz spāliter in papa in archiepō etsi locū nō hz vt hic videt: sic etiā soluit ptiū illi' decre. ad istam satis tñ videt q in quolibet inferiori a papa locum etiā habeat decre. illa qui p simplicē querelam possit adire: et sic posset intelligi opi. Innocen. vt ibi dicam. Additio. j. Idem Hostien. pe. de samp. et Archidia.

b Extiterit. Et sic aditur per simplicē querelam.

c Remen. vel ali' qlibet. de offi. ordi. c. j. e. eo. lib.

d Clericoꝝ. In laicis secus: qr priuatoꝝ cōsensus et c. de iurisdi. om. iu. puatorū. Additio. j. Idē Jo. mo. et Archi. qd est verū q ad tpalia: sec' i spiritualib' fm Hostiē. alle. e. e pe. et re. ois. et remittit ad id qd not. de despō. ipu. c. q. et de hoc dixi e offi. dele. p. e. sup gl. fi. Jo. an.

e Iudices. Rñ dicit. qr tāq arbitri hoc possent etiam sine epoꝝ cōsensu sicut qlibet alij cū hoc phibitū nō sit. ad hoc de arbi. cum tempore. et. c. dilecti.

Nec appellatiōis articulo pretermisso[a] nec alas etiā cū minime appellatum extiterit[b] remen[c]. archiepūs vl' ei' official' de causis clericoꝝ[d] tāq iudiceo[e] (lz in ipsos ijdē clerici de fctō[f] cōsentiāt) absq diocesanoꝝ suoꝝ volūtate cognoscāt

Archiepūs subditos suffraganei non pōt cōpellere causas delegatas ab eo suscipe: suas snias et pcepta exeq: vel testimonia i causis ad eos deuolutis ferre: nisi consuetudo aliud disponat. hoc dicit. Do.

Neq suffraganeoꝝ remensis eccle subditos ipsorū delegationē suscipe[g]: vel snias et precepta[h] exequi. aut in causis p ap. deuolutis ad eos testimoniū (nisi aliud in his tribus de consuetudine[i] obtineāt) perhibere compellant.

Archiepūs cōtra officiales vel prelatos suffraganeorum (cōsuetudine aliud nō disponente) et cōtra subditos ipsoꝝ pro salarijs aduocatoꝝ et pcuratorum causarum fori archiepiscopi iudex competēs non est. hoc dicit. Nec etiā suffraganeorum ipsorum officiales[k]: aut archidiaconos: archipresbyteros: et alios in

Additio. Et de hoc. e. eo. si diligēti. in fi. j. glo. Jo. an.

f De facto. Qr de iure nō pñt i iudicē nō suū: etiā p pū epi cōsentire licentia. e. c. significasti. vbi de hoc. Additio. Et qd ibi scripsi post Hostiē. super. j. glo. hic no. Hostiē. et Jo. mo. de nouē. s. que requiruntur in iurisditionis prorogatiōe quā facit clericus. Joan. an.

Glo. se. querit soluit. dat siie. In fi. soluit obiectio.

g Suscipere. Bene pōt archiepūs causam vel executionē snie delegare subditis suffraganeoꝝ suoꝝ: sz ad illa suscipienda illos inuitos cōpellere nō pōt: nec pōt compellere illos vt ferant testimoniū in causis ad ipm p appellationē deuolutis: nisi in his casib' aliud inducat cōsuetudo. Quid ergo fiet? mandabit suffraganeo vt subditū compellat ad testimoniū ferendum in causa illa: sicut in alijs casib'. et de hoc. e. de offi. ordi. pastoralis. Idem est in qlibet iudice. vt si de alia ciuitate petātur testes: iudex cause ad iudicē loci mittat vt testes recipiat: et ad iudicē attestationes remittat. C. de fi. instru. l. iudices. Et nota q non eādem iurisditionem habet iudex in accessorio q in principali: sed illud quia in subditos suffraganeorū iurisditionē nō habet. vt in prin. decre. pastoralis. Additio Et sic non ob. e. de offi. delega. prudētiam. penul. et vlti. que loquitur in delegato: pape. Joan. an. Additio. j. Quid si infra terminum ad hoc assignatum id non fecerit: archiepūs id faciet fm Hostiē. alleg. quod no. e. eo. de supplen. negli. prela. romana. hoc nō placet Archi. dicenti q licet tunc suffraganeum cogere possit subditum ipsius non. Joan. and.

h Precepta. Ut quia aliquem citari mandat: vel his similia.

i De cōsuetudine. Cōsuetudo ergo in his iurisditionem tribuit. ad idem. e. eo. lib. de offi. ordi. c. j. de foro competen. cū contingat. e. eo. lib. de cōsue. ca. iij. cum similibus.

Cōsuetudo dat iurisditionem.

k Officiales. Licet enim in epm iurisditionē habeat: non tamen in officialem: vt. j. in fi. c. dicitur.

ferioꝛes prelatos suffraganeis eisdē subiectos (dūmodo aliud eis cōtraria ꝯsuetudo non tribuat) nec subditos suffraganeoꝛum ipoꝛum sup salarijs[a] aduocatoꝝ ꝛ pcuratoꝝ[b]: in causis[c] quī remensi ventilātur curia cogant ꝗrelantib⁹ in sua pñtia rñdere[d].

¶ Archieps non cōpellit inuitos ꝯtrahentes aliarū diocesium in sua ꝓpria corā se respōdere nisi ibi inueniant. Sʒ si citati nolunt cōparere: vel malitiose se occultēt ne citentur in bonis ipoꝛū sue dioce-

a ¶ Salarijs. Taxata erāt olim ista salaria per decret. de postul. properandum. quam hodie non habemus. Et de istis salarijs habes. C. de suffraga. l. vna. C. man. salarium. ꝛ qua actione petātur. C. mand. l. j. in vlti. glo. ff. e. l. salarium. Additio. Et de his vide satis in spe. de sala. §. ij. ꝛ. iij.

¶ Glosa se. obijcit ꝛ soluit.

b ¶ Procuratorū. ꝯ pcuratoris officiū dʒ eē gratuitū: et si aliqd recipiat ꝯ bonos moꝛes facit. ꝛ redēptoꝛ litis esse cēset. C. de pcu. litem. C. mā. si ꝯ licitū. ff. mā. si re. nō remunerādi §. vl. sed leges ille loquunt qn paciscit: vt hēat certā ptē ei⁹ de q est qō qō illicitū est. ¶ Hic ō salario loquit qō datur ꝓ remuneratione laboris qō licitū est: vt hic. ꝛ. ff. mā. l. salariū. Additio. Aduocat⁹ tū licite vēdit patrocinīū. xj. q. iij. nō licʒ. Jo. an. Additio. De hoc. iij. q. vij. §. tria. ver. arcent. plen⁹. ff. de pac. l. sumpt⁹. Jo. an. Additio. Sine pacto: al's nō est mandatū: sʒ locatio. ff. man. l. j. in fi. Jo. an.

¶ Glosa seq. signat contrarium ꝛ soluit.

c ¶ In causis. Licet enim iurisditionem habeāt in causis: non tñ in psonis ratiōe salarioꝛum ipoꝛum: cū alia sit cā. Ar. contra. C. de iudi. ꝓperandum. §. ꝓcul dubio. vbi dicit q̄ ꝓpter salarium aduocatoꝛum nō dʒ cause fieri dilatio. sed illud in oꝛdinario loquitur. Additio. Dicit Hosti. ꝛ Archi. post eū q̄ illa lex cōcor. qꝛ nō intromittit se archiepūs de causis salarioꝛum: et sic propter illas lis non ꝓtelabitur: mādabit autē oꝛdinario vt illas expediat. Jo. an.

¶ Glosa seq. signat cōtrarium quod tripliciter soluit In fine ponit duas opi. reprobat as.

d ¶ Respōdere. Not. ꝙ q̄ rōne ꝯtus nō sortit quis forum. Contra. ꝫ. eo. c. vlt. cū suis cōcordantijs. Sol'. hic de ꝯtractu loquit inito in ciuitate suffraganei puta cum Bono. qui appellauerat secum duxit aduocatum Rauennā. ꝛ sic contractus rauēne initus nō fuerat. Uel dic q̄ locū habet quādo ibi non inuenit. Uel dic verius q̄ de contractu loquitur quem quis celebrat vt viatoꝛ vt tūc ibi ꝯueniri nō possit. durū eñ esset vt quocunqꝫ loco nauiget: vel delat⁹ sit rñdere teneatur. ff. de iudi. l. heres absens. §. nā vbi sic venit. ꝛ hec vera nisi se ibi ꝓmiserint soluturos: tunc enim suscipere compellerentur. ¶ iudiciū cum ibi ꝛ vbi domicilium habet valeāt conueniri. ff. de iudi. l. heres absens. §. item sciendum. ꝫ. eo. dilecti. ibi enim ꝯtraxisse videtur vbi se soluere obligauit. ff. ō actio. ꝛ obliga. l. cōtraxisse. ꝛ ꝯtū nō vtiqꝫ eo loco intelligit q̄ negociū gestū est: sed q̄ pecunia est soluēda. ff. de re. auc. iudi. pos. l. iiij. Et hic reprobari vident due opiniones doctoꝝ legum quoꝝ quidā dixerūt q̄ rōne ꝯtus viatoꝛ rñdere cōpellit si cōueniat priusqꝫ inde discedat. Alij directe dixerunt contra. s. q̄ ꝯueniri nō posset priusqꝫ inde discedat: sed poterit si illuc postea reuertatur. He opiniōes hic tollunt: cū dicat indistincte q̄ rñdere nō cogit. Nec ob. ff. de iudi. l. ij. §. oēs. ꝛ. §. plane. vbi probari videntur iste opiniones: qꝛ in roma spāle est quod ibi dicitur que cōis est omniū patria. ff. ad municipa. roma. ꝛ. ꝫ. eo. ca. vl. Additio. Intellige hoc ꝑ modum sequentis §. Jo. an.

¶ Sciendū est quando dicatur quis forum sortiri ratione cōtractus. nā ratione solius cōtractus quis nō sortitur forum: sed requiritur q̄ interueniat aliud: videlicet q̄ tpe cōtractus habeat domiciliū in loco in q̄ cōtrahit: ꝛ tunc demū sortitur forū duplici ratione. s. rōne cōtract⁹ et rōne domicilij: donec mutauerit domiciliu: sʒ mutato domicilio. qō pōt: tunc sortit forū rōne solius cōtract⁹: ꝛ nō ratione domicilij: vel etiaʒ sortit forū rōne ꝯtractus: lʒ contrahēs nō habeat domiciliū in loco ꝯtus: puta si in vno loco exercet negociationem ꝛ residet in alio loco vt si esset aliquis vxoꝛatus qui resideret cum vxoꝛe sua Turonis ꝛ haberet suos factoꝛes in hac ciuitate cum quibus resideret ꝓ certa parte anni: tunc in hac ciuitate rōne solius contractus sortit forū. Secus in viatoꝛe: vt dixi: qꝛ rōne sol⁹ ꝯtus nō sortit forum: sed requirit q̄ habeat domiciliū in loco. Ex quibus pmissis cōcludit q̄ rōne solius cōtractus quis non sortitur foꝝ: sed vltra requirit q̄ ipse habeat domiciliū in loco ꝯtractus: vel faciat residentiā operando mercantias. vñ q̄diu ipe habet domiciliū pōt cōueniri in illo loco: vel q̄diu facit residentiam: sed mutato domicilio non potest amplius cōueniri. qꝛ remanet tñmodo solus cōtractus. l. iuris oꝛdinē. C. de iur. om. iud. ꝛ foro ꝯpe. Hoc psupposito casus in hoc. §. sic valet figurari. Ponamus cū haberē domiciliū in dioce. Burdega. contrari in ipsa diocesi: ꝛ remansi tibi obligat⁹ ex aliquo ꝯtu: anteqꝫ me cōuenires mutaui domiciliū ꝛ me trāstuli ad istā villā hoc facto tu q̄ es de diocesi Burg. vis me conuenire corā archiepō Burdegal. vtrum possit archieps me citare? Respondet ro. pō. aut possum inueniri ꝛ apprehēdi infra limites sue dioce. ꝛ tunc auctē sua poterit me citare: ꝛ ista citatio sua me artabit. aut nō possum inueniri infra dioce. sed vult me citare in alia diocesi. ꝛ tunc ipse poterit me citare ex q̄ sum de sua iurisditione rōne ꝯtus. tñ sua citatio nō habebit effectū artatiuum mee psone: nec poterit me tanqꝫ ꝯtum icē excōicare: sed tñ poterit me reputare cōtumacē q̄tū ad effectum missionis ex pmo decreto: qꝛ si non cōparuero dabit defectū ꝯ me: et si habeam bona i sua diocesi particulari: faciet missionē in illa bona. si aūt non habeā bona declarabit missionē esse faciēdā: ꝛ mādabit epō Picta. in cui⁹ epatu sunt mea bona vt mittat meā partē aduersam q̄ obtinuit defectū ꝯ me in possessionē bonoꝝ meoꝝ. Or scitissime pr: nunquid archiepūs Burdegaleñ. poterit suos tabelliōes mittere ad diocesim suoꝝ suffraganeoꝝ ꝓ recipiēdis ꝯtibus: ꝛ forte ꝓ recipiēda submissione partium iurisdi. ipsius archiepi? Rñdet q̄ nō. ꝛ si de facto mittat suos tabelliones ꝓ recipiēdis ꝯtib⁹ i dioc. suoꝝ suffraganeoꝝ: gesta p tabelliones nō valēt. Sed ponam⁹ q̄ archieps Burdeg. fecit citari officialē Pictaueñ. Rñ. q̄ nō pōt qꝛ in ipm nullā hʒ iurisditionē. ¶ Nō pꝛo ex isto §. ꝯhētes decisam eē q̄stionē quā formauit glo. in auc. qua in ꝓuincia. C. vbi de cri. agi opoꝛ. qꝛ si delinquēs in aliquo loco fugiat in alio: iudex delicti poterit eum sequi et petere vt iudex in cuius territoꝛio accessit eū capiat/et mittat ad ipsum iudicem: in cuius territo-

Casus §. contrahentes.

Casus §. nec clericos.

Notabilia.

Remissio fit in delictis sed non in contractibus

rio delicti. Sed in cōtractib⁹ est aliud: q̄r p̄t cogere ad litigādū corā se si inueniat ad locū cōtract⁹: alās nō: et sic in cōtractib⁹ nō fit remissio. sed sec⁹ fit in delictis: in quibus fit remissio ad locū delicti. ¶ Nota q̄ iudex extra suū territoriū non pōt citare realiter. Pro q̄ sciendū est q̄ citatio realis est captio psone: q̄ nō dz fieri extra territoriū iudicis sz dz requiri iudex loci in q̄ inuenit vt iudex illū capiat ꝛ tradat appitorib⁹ vincctū. Et ista rōne moti dicunt dñi tpales huius regni q̄ cū territoriū sit soli⁹ p̄ncipis secularis ꝛ nō epi vl' alior̄ plator̄ eccl'asticor̄ q̄ dñs secularis est dñs territorij i q̄ h̄z iurisdictionē ꝛ q̄r duo si p̄nt esse dñi eiusdē territorij soli ꝛ insolidum: ipe dñs tpalis debz nude ꝛ pure appellari dñs illi⁹ loci. Et sic epi si debēt appellari nude ꝛ pure dñi talis loci: sed dz addi dñs eps talis loci. ꝛ ista rōne moti dñi tpales dicūt q̄ epi non p̄nt facere captionē extra domos epales: q̄r non p̄nt cape extra suū territoriū. Sz ꝯ hoc est. c. cū eps. §. de offi. or. sed ipi dicūt q̄ viri eccl'astici fecerunt illud capl'm ad suam vtilitatē. Dic q̄ talia q̄ spālit' statuunt' ad diminutionē eccl'ie nō tenēt de iure canonico. ¶ Nota q̄ sicut iudex nō pōt facere citationē realē extra territorium. sic etiā nō pōt facere citationē ad hoc vt possit iudex ꝯtractus excōicare. q̄r excōicatio est pena afflictiua psone. ¶ Nota q̄ iudex p̄t facere citationē verbalez extra suū territoriū quo ad effectum cōstituendi reū in contumacia q̄ntum ad faciēdum missionē realē ex primo decreto. Et nō intelligatis d̄ p̄cepto de citādo: q̄d appellat' interlocutoria sñia iudicis. nā extra territoriū nō posset iudex facere illud p̄ceptum: sz itelligitur de actu citatiōis: iō si eps pictauē. mādet vt citet' talis: ꝛ in citatiōe dicat'. Datū turōis. citatio nō valet. ¶ Nota q̄ requisitio q̄ fit vt talis citet': appellat' iuris subsidiū. ꝛ vulgarit' appellat' rogam⁹. ꝛ si iudex vellet excōicationē ferre in aliquē qui nō est sue iurisdictiōis debet facere istā requisitionē: sz q̄ntum ad faciēdū missionē ex p̄mo decreto dicunt doc. q̄ illud iuris subsidiū nō est necessarium.

Epi regni frācie an habeāt territoriū ꝛ citatiōez reales facere possunt

c ¶ Inuitos. Dicebāt eni quidā q̄ remitti debebāt sicut in criminib⁹ cū in hoc parificent'. ¶ In auten. vt oēs obe. iudi. col. v. in. ij. col. In delictis aūt id seruat' ¶ In auē. vt nulli iudi. §. si q̄s p̄o. ꝛ §. seq. col. ix. Alij dicebāt q̄ si aberat latitādi aio iudex vbi requirebat' tenebat' remittē: alās debēt possideri bōa. ¶ Expeditū est vt hic vides. Addi. j. Quo ad for' sortiendū. nō q̄ ad tractionē i iudiciū fz Jo. mo. h' ꝛ pbat' h⁹. ff. d iu⁹ vo. l. ij. io. a. Additio. ij. Ut l cle. pastoral. de re iudi. post medīū. ꝯ. q̄ si punctio. vbi de hoc l glo. sz nunquid. Jo. a. Addi. iij. De hoc. ff. d iudi. heres absens §. j. Jo. an.

d ¶ Eor̄. archiepi vel official.

e ¶ Noscunt'. Ipi ꝯhētes. Dicebant quidā q̄ nllo casu iudex hoc decernē poterat: q̄d̄ h̄ reprobat' opi. ꝛ de hoc p hostiē. in summa. e. ti §. ij ꝯ. iterū rōne cōtractus.

sis pōt missionē facere: vl' in alia decernē p ordinarios faciendā. ¶ Cōtrahētes[a] vero aliarū[b] dioce. sup cōtractib⁹ initis i remens. dioce. ab eisdē (nisi inueniant' ibidē) trahere corā se nō debēt inuitos[c]: lz in possessionē bonor̄ q̄ ibi habēt: etiā cū alibi copiā sui faciūt: si eor̄[d] auctoritate citati cōparere cōtēnant: possunt missionem facere cōtra eos: vel si forte maliciose seipsos occultent: ne citatio pueniat ad eosdē decernere faciendā in possessionez bonor̄ que in alia etiā diocesi obtinere noscuntur[e]: sed tūc loci diocesanus ad denūciationē ipsor̄[f] faciet[g] huiusmodi missionem ¶ Nō pōt archieps suos clericos mittē i dioce. suffraganei vt corā eis fiant cōtract⁹ vl' iā facti approbent'. Nec si facti vel approbati fuerit corā illis: p̄nt suffraganeor̄ subditos corā se ꝯpellere litigare sup illis nec excōicare suffraganeor̄ officiales vel subditos si nolūt litigare corā ipso. h. d. ad fin. fm Do. ¶ Nec clericos suos mittat. ad suffraganeor̄ ipsorū dioce. p inīēdis[h] vel recognoscēdis[i] ꝯtractib⁹ corā ipis. Nec eorūdē suffraganeorū subditos ꝯpellāt corā se occasione hmōi[k] iuri stare. Neq̄ pōt archieps ipse in suor̄ suffraganeor̄ officiales[l] et subditos p eo q̄ vocati ab ipso nolunt querelātib⁹ i sua p̄ntia r̄ndere eccl'asticā exercere cēsurā Bonifaci⁹. viij. ¶ Iudex secular' q̄ vult clericū ꝯpellere ad debita etiā liquida soluenda: per ecclesiasticū iudicem desistere ꝯpellat'. Joan. and.

Capitulum secundum

Seculares iudices qui

a ¶ Cōtrahētes. Dicit hic Bar. dixi. glo. positā. §. eo. c. vlti. sup vbo. ꝯtractus intelligendā fm q̄d dicit' in isto §. ꝛ intellige istū §. in ꝯtractu quē q̄s celebrat tanq̄ domicilium habēs: vt cum ibi pgulā habeat vl' armarium: alās cōtradiceret. §. pxi §.

b ¶ Aliarum. De puincia vel extra puinciam.

f ¶ Ipsorum. archiepi ꝛ officialis.

g ¶ Faciet. Ad idem. §. eo. postulasti.

h ¶ Pro iniendis. i. faciendis vel incipiendis.

i ¶ Recognoscendis. tangit cōsuetudinem Frācie. vbi fiunt tales recognitiones. ꝛ cōcor. ad hoc. §. de iure pa. relatum.

k ¶ hmōi. q̄r. s. inierūt vel recognuerūt ꝯtctū corā ill'. Additio. Nā si extra dioce. ēt corā ipis archiepis fierēt ꝯtctus nō sortiunt' ꝯhētes ipor̄ for̄: ꝛ q̄cūq̄ fiāt in sua dioce. sortiunt' for̄ ipor̄. Inno. Jo. an.

l ¶ Officiales. Licet eni idē sit ꝯsistorium epi ꝛ officialis sui: vt. §. de ap. romana. nō tñ iurisdictionē habz in officialē epi. vt. §. eo. §. ij. ꝛ iij. Additio. Q̄d intelligas q̄n peccat extra officialatū. vt dixi. §. eo. li. d offi. vica. ca. j. in. iij. glo. Jo. an.

Dicit vn̄ sumpta.

Seculares. ¶ Diuidi non potest: quia clauditur vnico cōtextu. Do. Fuit tracta. de hi. decr. extra nagātis que incipiebat. q̄r nō cōtingit. Additio. Jo. mo. alleg. extrauag. q̄ sit graue. quā nō vidi: sz veritas est q̄ ille ꝯ. q̄r p̄o. erat p decre. q̄r nōnulli. §. de immu. ec. ꝛ vt ibi dixi. in p̄nci. Ista fuit. vij. ꝛ vltima prouisio quam ibi fecerat Alex. quartus. Jo. an.

Casus l'ralis d. helie

¶ Casus. Titi⁹ p̄tēdebat me clericū suū debitorē i aliq̄ pecunie sūma: ꝛ h̄ebat cedulā sig̃ meo manuali sig̃tā Fecit me ꝯuenire corā iudice sclari recogniturū vl' negaturū sig̃nū meū manuale appositū in tali cedula ꝛ ꝯtēta i eadē. ꝯparui. ꝯfessus suz sig̃nū meū manuale: ꝛ ꝯtēta in cedula: iudex fecit michi p̄ceptū de soluēdo

infra certum tẽpus. ⁊ mãdauit cuidã executori vt ad hoc me cõpelleret. an valeat tale preceptũ? R̃ndet q̃ nõ. q: iudex secularis nõ põt ad hoc me cõpellere: sed istud ptinet ad forũ ecclasticũ: ⁊ si sup hoc sit cõsuetudo: illa potiꝰ est corruptela q̃ mereaꝶ dici cõsuetudo. nã statuta laicorũ nõ astringũt psonas vel res ecclasticas. c. ec clesia sctẽ Marie. de cõstitutionibus. in an.

a ❡ Nulla. ob sequẽdi ei ẽ eis necessitas nõ auctoritas imperã di. xcvi. di. c. j. ꝯ cõsti. eccl̃ia. ⁊ de re. eccle. nõ alie. cũ laicis. cum si.

b ❡ Ecclasticas. Etiã si ordinẽ clericalẽ non habeant: vt reli giosi ⁊ conuersi. xij. q. j. duo sunt. Additio. De clericis ꝯiugat': se cus dũmõ ñ fiat districtio in psona. j. ꝯ cle. ꝯiug. c. vno. Joã. an.

(licet ipsis nullaª cõpetat iurisditio in hac pte) psonas ecclesiasticasᵇ ad soluẽdũ debita: sup q̃bus coram eisᶜ cõtra ipsas carũᵈ exhibẽtur lr̃e: vel pbationes alie inducunꝶ: dãnabiliᵉ p̃sumptiõe cõpelluntᶠ a temeritate hmõi p locorum ordiarios censura ecclastica decernimus compescẽdosᵍ.

I dẽ. ❡ Rõne iuramẽti laicus vt illud seruet corã iudice ecclastico cõueniꝶ. Ca. iij.

Cum. C. laicus p quo soluistiʰ certã pecunie q̃titatem: in qua p eo te fideiussoris nomie obligauerasⁱ: te seruare recuset indẽnẽᵏ cõtra iuramẽtũ a se prestitũ temere veniendo. ❡ Jpm corã ecclastico iudiceˡ ad cuiꝰ forũ rõne iuramẽti cause hmõi cognitio nosciꝶ ptinere, de iure poteris conuenire. ❡ Ut ipm monitione premissaᵐ per censuram ecclasticã q̃ te sup predictis (vt teneꝶⁿ) seruet indẽnem: pcul rõne cõpellat.

❡ De litis contestatione.

I nnocẽ. iij. in cõcilio Lug.

❡ Peremptoria litis contestationẽ nõ impedit nisi sit de re semel finita. Joan. and. Capitulũ. j.

Exceptionis

c ❡ Eis. Secularibus iudicibus.

d ❡ Earum. Personarũ ecclesiasticarum.

e ❡ Dãnabili. Quia est hoc cõtra ecclesiasticam libertatem. j. de immu. ec. c. vlti. et pe.

f ❡ Cõpellunt. De facto. ❡ Et est hoc cõtra Boñ. q̃ habet. ❡ statutũ q̃ ois cõtractꝰ factꝰ cũ rectore eccle sie valeat. ⁊ q̃ ptãs teneaꝶ illud executioni mãdare. Additio. j. Forte captis pignoribꝰ vel satisfit ex ipsorũ bonis. Si distringeret personaliter locus esset pene. c. si quis suadẽte. xvij. q. iiij. Joan. an. Additio. ij. Jd est habeant tẽpore huius glo. sed post traditũ. scꝫ per ciues regimen ciuitatis domus hostien. sublatũ fuit illud statutum. Joan. and.

g ❡ Compescendos. Concor. j. de iureiur. c. licet. de excep. c. ij. de senten. excõ. decernimus.

Cum. C. laicus. ❡ Jstud ca. potest diuidi in tres partes licet. Jo. an. nõ diuidat. In prima poniꝶ cõsultatio. In secũda responsio ibi. Jpsum. In tertia instruit iudicẽ: ibi. Ut ipsum. Do. Tracta fuit hec decre. de extrauagãti Clementis que incipiebat. sua nobis nobilis vir henricus. eo. titu. Joan. and.

diuisio

Dicit vñ sum pta.

❡ Presupponẽdũ q̃d habeꝶ in ca. ii clericus laicũ. eo. ti. in an. videlꝫ q̃ laicꝰ nõ põt cõueniri regulariter corã iudice ecclastico nisi hꝰ habeat ꝯsuetudo: nã valet cõsuetudo vt laicꝰ cõueniaꝶ corã iudice ecclastico. q: semel iurisditio tpalis in psonã xp̃i fuit apud ecclesiã licet exercitũ tpalis iurisditionis fuerit cõmissum laicis. ⁊ res de facili reuertitur ad suam primã naturã.

Presup positio dñi henrici.

❡ Casus. Ego fideiussi p aliquo qui pmisit michi q̃ me indẽnem redderet. tactis sacrosanctis euangelijs. tu creditor, eo q̃ renũciaui auctẽtice / fecisti me cõuenire: ego cõuẽtus reqsiui illũ p quo fideiusserã vt me liberaret noluit facere: ⁊ fui cõdẽnatꝰ tibi soluere. certum est q̃ habeo cõtra debitorem actionẽ mandati: ⁊ conditionẽ certi ex stipulatu. volo eũ conuenire vt me seruet indẽnem. vñ feci eũ cõuenire corã iudice ecclesiastico: ipse citatus in termino cõparuit: et excipiẽdo pposuit q̃ erat male conuentus: ⁊ petebat remitti ad suum iudicẽ vna cum expẽsis. Dicebam ego q̃ in isto contractu interuenerat iuramentum: ⁊ ratione iuramenti ipse laicꝰ effectꝰ fuit de iurisditione ecclesiastica: ⁊ sic bene fuit cõuentꝰ: ⁊ nõ est remittẽdus ad iudicem laicũ: nunq̃d bñ dico? R̃ndet ro. pon. q̃ sic.

Casus lr̃alis dñi henrici.

h ❡ Soluisti. An fideiussor q̃ soluit vsuras illas a debitore repetat? dic vt no. ꝯ fideiuss. c. ij.

❡ Et ante solutionẽ agit fideiussor ꝯtra debitorẽ: vt ipm a fideiussione absoluat in casibꝰ. ꝯ de fideiuss. c. vlt. ⁊ c. cõstitutus. Additio. j. Plenius in q̃stione quã disputaui. vide super regula dãnum. j. de reg. iur. Joan. and.

i ❡ Obligaueras. Olim erat in optione creditoris quẽ vellet cõuenire debitorẽ vel fideiussorẽ: hodie nõ quod dic. vt. ꝯ de fideiuss. c. ij. in. j. glo.

k ❡ Indẽnẽ. Et sic sentiebat dãnũ vnde premiũ merebaꝶ: q̃d esse nõ dꝫ. ꝯ de fideiusso. c. ij. vbi de hoc.

l ❡ Juramẽti. xxij. q. j. c. vlti. ꝯ ꝯ iudi. nouit. ver. postremo. de elec. venerabilẽ. ⁊ idẽ in alijs criminibꝰ ecclesiasticis que no. ꝯ eo. titu. cũ si. Additio. Facit q̃d no. de purga. ca. inter. Joan. and.

m ❡ Premissa. Que sẽp censurã hꝫ pcedere. xij. q. ij. indigne. xxiij. q. iij. de illicita. de sen. excõ. sacro.

n ❡ Teneꝶ. Ex tribus tenebaꝶ: ex iure cõi ⁊ pacto ⁊ vinculo iuramẽti. ex vltio corã eccl̃ia ꝯueniꝶ: vt h̃ vides Additio. Adiectio igiꝶ iuramenti mutat forũ: sicut ⁊ q̃nq̃ validat ꝯtum. ꝯ eo. lib. de pac. q̃uis. j. ꝯ iureiuran. lꝫ q̃nq̃ nil opatur. j. de reg. iur. nõ est. fm Jo. mo. ⁊ archi. q̃ ambo sic ad lr̃am loquuntur. ⁊ facit q̃d post hosti. scripsi. de ordi. cog. tuã. sup vlti. glo. Joan. an.

Juramentũ mutat forũ et validat contractũ.

❡ De litis cõtestatione. ❡ Dictũ fuit. ꝯ ti. pri. de foro cõpetẽti ⁊ q: post disceptationẽ ⁊ sn̄iam interlocutoriã an iudex sit cõpetẽs cõpelliꝶ reus libello actoris respondere ⁊ litẽ contestari, ideo post rubricã de foro competẽti ponitur ista rubrica de litis cõtestatione.

Continuatio dñi henrici.

Exceptionis. ❡ Ponit regulã in cuius ventre exceptionẽ inserit: ibi. nisi. quam regulam exaggerat: ibi. licet fm Jo. mo. Et inripe constructum ibi: obiectus. Joan. an. ❡ Exceptio pemptoria regl'ariter nõ põt opponi ad impediẽdũ litis ꝯtestationẽ: sed demũ opponiꝶ ad merita cause: fallit in exceptiõe trãsactionis rei iudicate ⁊ litis finite. hoc dicit. ❡ Casus. Titium meũ debitorẽ feci cõuenire corã suo iudice cõpetẽte: q̃ in termino assignato cõparuit cõparitione fc̃ã obtuli ei libellũ. cui petij responderi. ipse accepit terminũ ad

Casus breuis ⁊ longꝰ dñi henrici.

respōdendū libello: dic adueniēte ipse excipiēdo ꝓpo suit q̄ nō teneba᷑ libello meo rn̄dere: eo q̄ fecerā sibi pactū de nō petēdo. vl̄ q̄ michi soluerat: vl̄ opposuit aliquā aliā exceptionē peremptoriā in vim dilatorie: quā exceptiōe peremptoria ꝓbata ip̄e veniret absoluēdus. Dico q̄ ip̄e rn̄deat libello: hoc est ꝯfitea᷑ ꝯtēta in libello vel neget. ⁊ si cōfitea᷑ ꝓpōat exceptione quā voluerit: q̄ri᷑ an bn̄ dicā ita q̄ sit ꝯpellē dus di recte rn̄dere libello meo cōfitēdo vel negādo? Rn̄det ro. pō. q̄ sic. Nā iste exceptiōes peremptorie opponun᷑ solū ad merita cāe: ⁊ nō ad ipediēdū litis ꝯtestationē. Sed qd̄ scitissime p᷑. an istud sit verū indistincte? Rn̄det q̄ nō: s3 fallit i exceptiōib⁹ trāsactiōis rei iudicate ⁊ litis finite. Nā iste tres exceptiōes opponun᷑ ad impediēdū litis ꝯtestationē. vn̄ illis oppositis nō requiritur litis ꝯtestatio. i. nec rn̄sio affirmatiua / nec negatiua ad libellū oblatū vel ad actionē intētatā. eo q̄ tales tres exceptiones merita cause nō respiciunt: sed ⁊ actionē elidūt et agentē a limine iudicij repellūt qd̄ p̱ presentē textū innui᷑. ⁊ etiā p̱ textū. c. ꝓxi. sequētis.

peremptorie[a] seu defensionis[b] cuiuslibet principalis cognitionem negocij contingentis ante litē contestatā obiect[c]. ¶ (Nisi de re iudicata[d] transacta[e] seu finita[f] excipiat lit-

remis. pig. cū ex eā uſa. nec intēdit papa lites sopitas p̱ sua suscitare rescripta. ꝫ. de rescrip. nōnulli. ⁊ rescriptum impetratū tacito de re iudicata a qua nō est appellatū nō tenet. C. sen. rescin. nō po. l. impetrata. et p̱ transactionē a lite recedi᷑. C. de transac. fratris tui. ⁊ l. causas. de trāsact. ca. j. Itē si p̱ iusiurādū vt dictū est finitū sit negociū restaurari nō d3. ideo ista litis ꝯtest. ipediūt. Sed pone d᷑ q̄ snīa nō tenuit: puta q2 iudex nō fuit q̄ eā tulit: vel q̄ transactio dolo facta fuit vel nō fuit iure finitū negociū: nunqd̄ audiēdus est? ⁊ dic q̄ sic ꝑm Ber. vt p3 per p̄dictas. ll. ff. ad tertul. l. j. i fi. ff. de vb. sig. trāsacta. q2 p̄iudicialia sunt ista ⁊ pri⁹ tractāda de or. cog. tuā. S3 pone opposita est res iudi. vel trāsactio: vel q̄ finita est res: ⁊ de hoc bn̄ ꝯstat quō ꝓnunciabit iudex? Sup̱ p̄ncipali nō pōt ꝓnunciare: q2 sup̱ eo nō est actū: nec sup̱ eo lis ꝯtestata. ꝫ. vt lit. nō ꝯtesta. p̱ totū. ⁊ de q̄ re. ⁊c̄. ff. de iudi. ꝺ q̄ re. de cau. pos. cū eccl̄ia. ⁊. c. se. Dic ꝑm Ber. q̄ nō ꝓnūciabit sup̱ p̄ncipali: s3 sup̱ excep. rei iudi. hoc mō: q2 data fuit petitio. petit talis rem talē a ticio quā dicit ad se ꝑtinere ⁊c̄. cui fuit excipiendo rn̄sum q̄ cū alia vice sup̱ ipsa petitione iudicatū fuerit ꝯ ip̄m. nō est vlteri⁹ audiēdus ꝯ snīam a qua nō fuit appellatū. Iudex. vj) ꝯtestata lite sup̱ illa exceptiōe vij ita ꝓcedet: q2 cōstitit sup̱ eo q̄ talis petit q̄ ei obstat res iudicata a q̄ nō fuit appellatū: diffinitiue ꝓnūcio ip̄m sup̱ illa petitione esse vlteri⁹ audiēdū sibi ꝑpetuū silētiū imponēdo. (vij) Ad hoc de accu. veniēs. in fi. Uel poterit delegat⁹ dicere ꝓnūcio lr̄as nō valere. In his trib⁹ casibus ꝑm Ber. tutius v᷑ ꝓponere has tales exceptiōes lit. cōtesta. quia tunc a principali debito absoluetur. Additio. Require materiā hui⁹ glo. plene in spe. de excep. ꝟ. dicto in vlti. char. p̱ totū. quoꝝ aliq̄ hic p̄sequtur Archi. Io. an. Additio. ff. de re iudi. l. iiij. ꝟ. ꝯdēnatus. ff. de pe. l. rei. ꝟ. fi. ff. de bo. pos. nō putaui. ꝟ. nō queuis. vn̄ si nō fuit iudex nō tenuit ei⁹ snīa. de iudi. at si clerici. cū ꝯcor. Itē si erat excōicatus vel scismaticus non hn̄s gr̄am sedis ap̄lice. de offi. ordi. q̄ sedē. de elec. q2 diligētia. de here. excōicamus ꝟ. credētes. de sen. excō. nouerit. de excōicato tn̄ dic vt dixi ꝺ re iudi. ad ꝓbādum. de q̄ hic Archi. Itē req̄ri᷑ q̄ iudicatū sit ſuato iuris ordine: al's sec⁹. ij. q̄. vj. ꝟ. diffinitiua. vbi ꝗ lata est snīa a suo iudice nō ipedito ⁊ iudiciario ordine obseruato ꝓcedit qd̄ h̄ d᷑ etiā si ꝯ ius litigatoris lata fuerit: ex q̄ nō appellauit. ꝫ. ꝺ re iud. cū iter. Io. an. Additio. iij. Nō ītelligas de p̄scriptione. l3 Hostien. hic ꝯ ⁊ male: vt p3. C. de p̄scrip. lon. tēp. l. emptor. ⁊ vide in spe. p̄dicta charta. ꝟ. s3 certe. vbi dicit Guil. q̄ curia romana hoc nō recipit q̄ p̄scriptio an̄ lit. cōte. possit opponi qdā dicūt silentiū emologatōis arbitrij ex quo par a᷑ actio ⁊ exceptio. C. de arbi. cū antea. ꝺ hoc ꝫ. de arbi. p̱ tuas. Alij dicūt silentiū illi⁹ q̄ appellauerat a snīa quā appellationē deseruit silēdo vel nō ꝓsequēdo: s3 istud cadit in ꝓmā exceptionē. s. de re iudicata. Ioan. an. Additio. iiij. Que ponit glo. dicebat aūt. Io. mo. Iudicata efficaciter: trāsacta firmi᷑ finita irretractabili᷑. Io. an. Additio. v. De hoc i spe. p̄dicta charta: et ibi videas exēplū Rof. q̄ vide᷑ melior saluo qd̄ ibi dixi. s. vt iudex ꝓnūciet sic. te ad agendū nō admitto: ⁊ non admittendum fore ꝓnuncio. Ioan. and. Additio. vj. Unde qd̄ no. de of. dleg. p̄udētiā. ꝟ. sexto in glo. ij. Io. and. Additio. vij. Si enī hoc fieri pōt vbi actor ꝓbauit intentionē ⁊ re⁹ peremptoriā: fortius vbi

a ¶ Peremptorie. De peremptorijs ⁊ dilatorijs: dic vt no. ꝫ. ꝺ excep. c. exceptionē. in. j. glo. Et est peremptoria q̄ intētionē agētis ꝑimit: vt pactū de ꝑpetuo nō petendo: ⁊ exceptio doli mali: ⁊ iuramentū de nō agēdo vel accusando. ff. de excep. l. j. ⁊. iij. de accu. veniens.

¶ Glo. se. ponit dr̄iam inter exceptionē ⁊ defensionē.

b ¶ Defensionis. Dr̄iam facit inter exceptionē ⁊ defensionē. pactū enī de nō petēdo siue iuramentū ipso iure tollit naturalē obligationē. sicut numeratio: sed nō ciuilē ipso iure: sed ope exceptionis illā elidit. ff. de solu. stichū ꝟ. naturalis. insti. de excep. ꝟ. p̄terea. Defensiones ꝓprie dicun᷑ q̄ ipso iure actiones tollūt vt solutio: acceptilatio: q2 solutione ei⁹ qd̄ debe᷑ et acceptilatione ois obligatio tollitur. insti. qui. mo. ob. tol. in prin. ⁊ ꝟ. itē per acceptilationē. Itē renūciatio dici pōt defensio. de renū. sup̱ hoc. vij. q. j. q̄ periculosum. de elec. cū inter. hmōi em̄ defensiones nō ꝓprie dicuntur exceptiones cū non excludant actionē: quia nulla est ibi actio. ff. de excep. l. ij. licet large exceptiones dicuntur quia excludunt agentē ꝑm Ber. Additio. De hoc plenius in spe. de excep. ꝟ. j. Ioan. and.

c ¶ Obiectus. i. obiectio. Additio. Inno. exponit. i. exceptio ꝑeptoria. S3 n̄ p3 pōderato ꝯstructu. Io. ā.

d ¶ De re iudicata. C. de re iudi. l. vlti.

e ¶ Transacta. C. de trāsactio. causas. Additio. Et ff. de condi. inde. eleganter ꝟ. si qs post. vbi glo. alleg. hanc decre. Joan. an.

¶ Glosa sequēs exponit hec tria et rationē reddit. secūdo format ⁊ soluit duas questiones.

f ¶ Finita. Sufficiebat hoc dicere qd̄ oīa cōprehendit: vt dixi. in princi. i Et qd̄ dicit iudicata. dic cum Ber. ab eo cui iudicādi ius fuit ij) trāsacta bona fide vt trāsactio teneat. ff. de pactis. tres fratres. Finita p̱ cōsensum vel lōgo silētio. iij Et sumpta fuerunt hec verba. iiij ff. ad se. cōsul. tertul. l. j. ꝟ. vlti. ff. de verb. sig. trāsacta. ⁊ l. se. ⁊ qd̄ dixi finita cōsensu: pōt intelligi: p̱ iuramentū delatū a parte parti: q2 tale iuramentū maiorē h3 auctoritatē q̄ res iudicata. ff. de iureiurā. l. ij. ꝫ. de iureiurā. ⁊ si xp̄o. ibi oīs cōtrouersie ⁊c̄. et post tale iuramētum nichil est querēdū. ff. eo. nō erit. ꝟ. dato. ad hoc. de accu. veniēs. Merito ergo ista ꝯtestationē impediūt. obligatio enim semel extincta ⁊c̄. ff. de solu. qui reꝰ ꝟ. grecā. de cōse. dis. iiij. queris. C. de

Exceptio peremptoria q̄ ē?

Exceptio et defensio qualiter differant.

Iuramentum maiorē h3 auctoritatem q̄ res iudicata.

q̄stio. j.

q̄stio. ij notabilis ⁊ obscura.

solus reus ꝓbauit. Joā. an. Addi. viij. Facit qḋ no. xj. q. j. xpianis. ꝛ. ṡ. de renun. sup hoc. in vlti. glo. Jo. an.
a ¶ Litigator. Reus. s.
b ¶ Nō ipediat. ꝙ ꝑ talē exceptionē nō fit litis ꝯte. alꝯ nō redreret an impediret vel non. J. ca. ꝑxi.
c ¶ Dicat. Ex ceptionē perem ptoriā opponen do vt nō sequat absurditas ḋ di latoria q̄ venit añ lit. ꝯtesta.
d ¶ Obtentū. Nota ꝙ pēptoria inter dilatorias ꝑponēda ħ est: qꝛ alius est ipsarū effectꝰ: altera differt: altera ꝑimit. Jn pēptoriā em̄ ħȝ ꝑcedere actio cui opponaṫ ipa exceptio. ff. de excep. l. ij. Ber. Scias aūt ꝙ oīs exceptio pemptoria q̄ ꝑimit lr̄as ꝛ grām opponiṫ. ꝛ ante li. contesta. ꝛ post. si lr̄as tm̄ añ lit. ꝯtes. C. de excep. l. vlti. de hoc vide ꝑ Jnno. ꝛ Hostiē. ṡ. de rescrip. constitutus.
¶ Glosa seq. obijcit ꝛ soluit.
e ¶ Exposita. videbaṫ cōtrariū: qꝛ eadē rō ꝛc. ṡ. de rescrip. sup lr̄is. in fi. sed nō est verū: qꝛ fm̄ id tam oīs pemptoria exceptio veniret in vim dilatorie: ꝛ si de replicatione dixisset nihilominꝰ lr̄as habuisset vt ibidē recitari solet. Additio. Jtē cum actor nō teneaṫ i libello de exceptione rei facere mētionē vt no. Jnno. de libel. obla. cap. vlti. multo minus in rescripto qḋ precedit libellum fm̄ Archi. ꝛ Jo. mo.

gatorᵃ) litis cōtestationē nō ipediatᵇ: nec retardet. ¶ Licet dicatᶜ obiector ꝙ rescriptū nō fuisset obtentūᵈ si que sunt impetrāti opposita fuissent expositaᵉ delegauti. Bonifaciꝰ. viij. ¶ Per exceptionē peremptoriā nō fit litis cōtestatio. Joā. an. C. ij.

SI oblato ab actore libelloᶠ ex parte rei exceptio peremptoriaᵍ propo-

naturʰ: nequaq̄ȝ per hoc litis contestatio intelligitur esse factaⁱ. ¶ Jmmo ea non obstante (nisi sit de illis exceptionibus que litis contestationem impediuntᵏ) fieri oportebitˡ eandem.

¶ De iuramento calumnie. Bonifacius octauus.

¶ Non est de substātia ꝙ statim post litē contestatā iureṫ de calūnia. Jo. an. Cap. j.

quinqȝ iuribꝰ. in fi. rn̄det. in medio fortificat textum.
i ¶ Facta. Dicebāt quidā ꝯtra: ꝛ videbaṫ opi. eorū ꝓbari ꝑ decre. de do. ꝛ ꝯtu. prout. de ap. cū cām. vtrobiqȝ videṫ cōtestata lis ꝑ exceptionē prescriptiōis. de excep. cū venerabilis. ꝑ exceptionē permutatiōis. de testa. raynuciꝰ. ꝑ exceptionē annalis pscriptionis/ vsucapiōis ꝛc. Jtem institu ta actione ꝛ opposita pemptoria exceptiōe videṫ esse iudiciū ff. de infrog. ac. si filiꝰ. §. excepti onibꝰ. Sed contrariū est verꝰ: ꝛ hoc tenebāt oēs supradicti doctores. qḋ optime ꝓbat lex dicēs ꝙ q̄ vult exceptionē doli mali opponere que competit ex transactione añ litē conte. facta eo ꝙ incidit in transactionē ante litē conte. id facere debet. ff. de cōdi. inde. elegāter. §. penul. Jtem per litis contest. ordinaṫ iudicium per peremptoriā exceptionē destruitur: sed eadē res duos effectus contrarios nō pōt parere. xxvj. disti. de inde. ṡ. de bap. maiores. ff. de solu. qui hominē. ꝓbaṫ idem expsse. ṡ. cap. ꝑxi. si em̄ ꝑ peremptoriā exceptionē non debet impediri vel retardari litis contestatio ergo per eam non fit: alꝯ non processisset questio. Ad contraria respondetur hoc modo. aut reus directe respondet libello: puta cum petunṫ ab eo decem ex causa mutui: dicit se non teneri ꝛ petita fieri non debere: cū pactū de nō petendo perpetuo sibi factū fuerit: et tunc facta est litis contestatio: ꝛ sic intelliguntur contraria. Aut simpliciter excipit de pacto de non petendo prescriptiōe vel alia pemptoria: ꝛ tunc nō intelligatur facta: vt hic. Jdem si excipiendo ꝓponeret se non teneri respōdere libello: ex eo ꝙ factū fuerat sibi pactum de non petendo ꝛc. ad hoc de decimis. dudū. Et in isto casu solemus vocare exceptionem intentionis exclusionem. ꝛ quando ꝓponitur post litis contestatiōem vocatur actiōis exclusio. ff. de exceptio. l. ij. in ꝑn. Et hic adde quod dixi. J. de reg. iur. exceptionē. Additio. j. Et sic intelligatur quod not. Accur. in auten. de exhibi. ꝛ introdu. §. sancimus. ver. suscepto. in glo. s. colla. v. Format ibi questionē ꝛ in eo qui excipit negatione premissa: licet in solutione videatur generalius loqui. Jo. an.
k ¶ Jmpediunt. ṡ. ca. ꝓxi.
l ¶ Oportebit. de necessitate iuris. quia alꝯ processus habitus. j post talem exceptionem non valet: cū lis contestata non esset. ṡ. vt lite non contes. per totū. sicut nec per positiones ꝛ responsiones fit lis cōtestata. ṡ. de elec. dudū. ij. ṡ. de litis contest. c. vno. Jo. an. Additio. j. Etiam de consensu partium fm̄ Archidi. qui hic tractat id de quo dixi. ṡ. de offi. delega. de causis. super fi. ij. glo. Jo. an.
¶ De iuramento calumnie. ¶ Jsta rubrica hoc ordine continuatur. Quia actione in iudicio edita: ꝛ contestatione litis facta ex ordine succedit iuramentum calumnie. igitur post rubricas precedentes fm̄ Gof. ꝛ alios scribentes merito subijcitur hec rubrica de iuramento calumnie.

Continuatio d. helie

diuisio Dicit qḋ declarat.

SI oblato. ¶ Primo ponit decisionē. Scḋo circa illā declarationē annectit ibi: imo. exceptionē interserēs ibi: nisi. Do. emanauit decre. hec ad declarationē eorū q̄ no. Gof. de elec. dudū. ij. J. ḋ do. ꝛ ꝯtu. ꝑut. ꝛ q̄ ibi Hosti. ꝛ ab. de appel. cū cām. ꝛ ḋ excep. cū venerabilis. ꝛ. ṡ. c. ꝑxi. ꝛ Guil. i spe. de lit. ꝯtest. §. nūc dicamus. ṽ. sed nunqd per exceptionē. Additio. Et de excep. §. viso. ṽ. si. sed nunqd. ꝛ reprobat qḋ tenere videbatur Accur. C. eo. ti. l. vna. in vlti. glo. Jo. an.
¶ Casus. Quidā a. mutuauit B. certā summā pecuniarū: ꝑ qua soluenda A. mutuās ipm̄ B. in iudiciū traxit: ꝛ libellū sup eadē summa obtulit: in quo ipȝ B. ad solutionē cōpelli petiuit. Jpse aūt B. contra libellum ꝛ petitionem in illo cōtentam: exceptionem pacti de nō petendo obiecit Bonifaciꝰ ro. pon. cōsultꝰ quid iuris. s. an ꝑ huiusmodi petitionē ꝛ exceptionē lis contestata censeatur? Respōdet ꝙ non: ꝛ ꝙ tali exceptione non obstante ꝑcedendū sit ad litis contestationē: nisi obijciatur de transactione de lite finita ꝛ re iudicata: q̄ litis ingressum impediunt. Et lȝ quidā casum huius ca. aliter forment: tamen ꝑdicti casus forma et positio plus est amica textui: verba ipsius vt iacent intelligendo.

Libellus est de substātia ordis iudiciarij.

f ¶ Libello. q̄ est de sub̄a iudiciarij ordinis. ij. q. iij offeraṫ. ṡ. de libel. obla. c. j. qḋ dic vt ibi. Additio. Et in cle. sepe. de ṽb. sig. in glo. datur ꝑ hoc. Jo. an.
g ¶ Exceptio pemptoria. de dilatoria non sic dubitabaṫ: qꝛ ꝑ eā nō respondeṫ sic petitiōi: ꝛ qꝛ de sua natura cōtestationē precedit: vt dixi. ṡ. c. ꝑxi.
h ¶ Proponaṫ. simplr̄ ꝛ solū i modū excep. vt. J. dicā
¶ Glosa seq. ponit opi. contrariam quam corroborat

dimisso Dicit qd declarat.

Si de calumnia. ¶ Diuidit quod continet tria dicta que patent in rubro. Secunda pars ibi: propter. Tertia ibi: quis. Unicus. Emanauit ista decreta ad declarationem eorum que no. Bern. de iureiu. ex litteris. in ult. glo. Inno. et Hostien. S. eo. litteras. Abb. S. e. c. j. guil. l spe. e. ti. §. j. l pn. et. ff. gr tu. et §. ij. ff. qd. si no. et §. restat et Hostien. l summa. eo. tit. §. qn. ver. unu tamen

Casus Ifalis d. helie

¶ Casus. Propter diuersitatem et contrarietatem iurium et opinionum l de resultandum in dubium vertitur beatissime pater quando iurandum sit de calumnia? Quidam

S I de calumnia seu de veritate dicenda in primo litis exordio non iuretur (ut debet) poterit postmodum in qualibet parte litis iurari: cum huiusmodi iuramenta prestari ab initio de substantia ordinis iudiciarij non existat.

¶ Non annullatur processus. licet tacite omittatur calumnie iuramentum. ¶ Propter omissum quod tacite in tota causa calumnie iuramentum: iudicialis processus alias factus legitime non est nullus nec etiam annullandus.

¶ Precipit quod in spiritualibus simul de calumnia et de veritate iuretur. Johan. an.

¶ Quis in causis spiritualibus (in quibus debet de veritate dicenda iurari) canones non indicant alicui calumnie

nisi quis velit perdere suam causam. Nam hec est pena nolentis iurare de calumnia ut ipse amittat suam causam. i. e. ti. e. ti. in anti. ¶ Nota ulterius quod hodie est iurandum de calumnia in causis spiritualibus sicut in causis prophanis.

a ¶ Calumnia. Euitanda. sic. xj. di. nerui. ibi. unusquisque habeat suam propter fornicationem. s. euitandam.

b ¶ Ueritate. Quod solum olim in spiritualibus prestabatur: ut in fine videbis.

¶ Glo. se. obi. tuz fortificat: et obiec. rndet.

c ¶ Non existat videbatur contra. primo ex ordine rubrice. S. e. scdo ex ordine ll lis lre. S. de elec. dudum. ff. lite vero. et e. et erat expressum. C. eo. l. ij. in pn. S. e. c. j. et c. cum causam. ad hoc facit lex que dicit quod procurator ante litem contestatam prestare debet cautionem de rato: et tunc si prestita non fuerit postea non prestabitur. ff. de procura. l. pomponius. §. ratihabitionis. Sed contrarium est verum ut hic vides. et sic predictorum doctorum comprobatur opi. Et de iuramento de veritate videbatur casus de iureiur. ex lris. Ad hoc. S. de fide instru. cum ioannes. ver. verum. et J. de testi. presentium. ad hoc. ff. de dam. infec. quod bona. §. pe. nec enim semper ordinem scripture seruamus. ff. de sol. l. nec ordo. et S. de rescrip. causam que. Et cum in totum tacite omittatur: ut. J. prj. rn. multo fortius ad tps. Ad contraria rnde verum esse id fieri debere: ut dicit hec lra: sed si non fiat non propterea viciatur: quia aliis iuribus sustinetur: ut dixi. et facit quod no. S. de spo. duo. tua. in ult. glo. Predicta lex pomponius. §. rati. in alio casu loquitur et est illud: quia per contestationem litis factus est procurator dominus litis. S. de procu. ca. j. eo. li. Additio. Sed quidam respondebant ad illam quod ibi extraordinarie petebatur illius iuramenti prestatio. Jo. an. Additio. Et vide quod dixi eo. tit. cum dilecta. s. super. illis. glo. Jo. an. Additio. Et J. de reg. iur. que contra ius. Jo. an.

d ¶ Propter. Declarat quod no. S. de testi. tuis. in ult. glo. C. de iura. calum. l. ij. §. sed quia.

e ¶ Tacite. Expresse vero remitti non pot. C. de iura. calu. l. ij. §. sed quia. nec valet consuetudo de ipso non prestando. de iura. calum. Additio. Uide de fo. compe. si diligenti. in glo. pe. Jo. an.

f ¶ In tota cau. nedum in principio cause. ut. S. pri. rn.

g ¶ Legitime. Puta libello dato: lite contesta. et iudice sententiante in scriptis: sedendo et per se recitando: quod dic ut. S. de libel. obla. c. j. J. de sen. et re iudi. ca. vl. et non die feriato. S. de ferijs. ca. vl. Jo. an.

¶ Glo. se. docet quid approbat et quid reprobat. §. iste.

h ¶ Annullandus. Approbata est per opi. Ja. Bal. Jo. Cre. Pilei et sequentium que hoc dixerant: quia tunc demum exactum prestari debebat. ff. de no. ope. nun. de pupillo. §. quod opus. ff. de iureiu. iusiurandum. §. quod ius. ad hoc. ff. de procu. filiusfa. §. veterani. C. eo. tit. ita demum. et ad hoc. S. de pba. quoniam. J. ubi de iuramento nil dixit. Et reprobata est opi. Azo. et Mar. quibus consentit Hostien. S. e. ceterum. et in predicta decre. tuis. dicentes quod etiam si tacite omitteretur non valeat iudicium. j. snia. ij. q. vi. §. diffinitiua. C. de sen. et inf. om. iu. placuit. quam intellige cum fuit exactum: et per eis

enim dicunt quod etiam post receptionem testium possit et debeat prestari. verum imo in quacunque parte litis usque ad conclusionem exclusiue. Alij contra videlicet quod statim post litis contestationem: et quibus horum suam intentionem iuribus seu rationibus fundare et probare nitiuntur: prout hec ex glo. j. huius ca. eliciuntur et habentur. Hinc ro. pon. consultus quando prestandum sit tale iuramentum: si quis dicit quod ipsum prestari debeat statim lite contesta. an bene dicat? Rndet ro. ponti. quod non. et dicit quod licet istud iuramentum fuerit omissum: tamen potest exigi a partibus in quacunque parte litis. Idem est dicendum de iuramento veritatis quod exigitur in causis spiritualibus et dicitur de veritate: quia olim dicebat iudex: iuras rndere veritatem de his de quibus interrogatus. Idem in reo: sed non iurabatur in causis spiritualibus de calumnia: sed solum de veritate dicenda. Hodie autem istud est correctum: quia hodie iuratur de calumnia: etiam in causis spiritualibus. Sed ponamus quod istud iuramentum calumnie non fuit petitum in quacunque parte litis: sed fuit omissum: an valeat processus? Rndet ro. pon. quod si istud iuramentum de calumnia tacite omittatur: non propter hoc erit processus nullus: secus si partes istud iuramentum de calumnia remitterent: quia tunc processus esset nullus. Ex quo sequitur quod cum istud iuramentum possit omitti quod non est de substantia ordinis iudiciarij. Sed quid scirissime pater utrum in causis spiritualibus sit iurandum de calumnia? Dicit quod olim de iure decretalium in causis spiritualibus non erat iurandum de calumnia. Nam iura presumebant quod in causis spiritualibus non committeretur ita cito calumnia sicut in causis prophanis: quia spiritualia exiguntur a persona. Sed dicit ro. pon. quod experientia docente compertum fuit plures litigantes commisisse calumniam in causis spiritualibus: ideo ordinat quod in ipsis causis spiritualibus sit iurandum de calumnia sicut in causis prophanis. Et sic in causis spiritualibus prestatur duplex iuramentum. s. iuramentum de veritate dicenda: et iuramentum de calumnia. ¶ Nota primo quod exordium litis appellatur litis contestatio. Idem dicit glo. l. l. j. C. de iu. ubi dicitur iudicium ceptum per litis contestationem. Quandoque autem dicitur iudicium ceptum per citationem simpliciter. l. iudicium soluitur. ff. de iudi. l. si quis. ff. de iudi. c. proposuisti. de foro compe. in anti. ¶ Nota secundo quod non esset de substantia ordinis iudiciarij quod iuretur de calumnia. ¶ Nota tertio quod si in exordio litis non iuretur de calumnia potest peti et debet exigi illud iuramentum in quacunque parte litis. et istud verum quod debet exigi non precise sed causatiue: videlicet

Notabilia. Iudicium per duo dicitur ceptum.

faciebat ꝑdic. decre. ceterū. ꝛ ꝑdic. §. sed qꝛ. vbi vꝫ ꝙ ex dissimulatione etiam non possit omitti. sed expone ibi simulatione. s. cum simulant se non calūniose agere vt ibi dicit Accur.

¶ Glosa se. ponit rōnes antiqui iuris quas īpugnat.

qꝛ eadē est cā appella. cū prima īstātia: sed in ꝑma instātia iuratū fuit de calūnia: igiꝉ nō est ampli⁹ de calūnia iurādū in cā appeľ. alˀs in eadē instātia siue cā bis iurareꝉ ꝺ calūnia. Hoc tñ nō obstāte rñdet ro. pō. ꝙ in cā appellatiōis iurādū est de calūnia: lꝫ in ꝑma istātia fuerit iuratū. Sed ponamus ꝙ ptes ꝑn cipales litigantes iurauerit ꝺ calūnia: postea ɔstituerūt ꝑcuratores suos: vtꝝ isti ꝑcuratores supuenientes debeāt iurare de calumnia? Rñdet ꝙ sic licꝫ interueniant post iuramentū ꝑstitū a ꝑncipalib⁹ ptib⁹: alˀs ipi ꝑcuratores in cā possent de facili ɔmittere calūniā. Sꝫ scitissime pater vellē informari a sanctitate vr̄a vtꝝ iudex possit plu ries exigere iuramentū de malicia: lꝫ fuerit ꝑstitū iuramentū de calūnia? Uꝫ ꝙ nō: qꝛ iuramentū de malicia cōtineꝉ sub iuramēto de calūnia. Hoc tñ nō ob. rñ. ro. pō. dicēs ꝙ lꝫ gñaliꝉ in iuramēto calūnie cōtineaꝉ iuramētum de malicia: tñ qꝛ solet plus timeri illuđ qđ in specie exigiꝉ: ꝙ̄ illud qđ solū i gñe exigiꝉ: poterit iudex quotiens sibi videbiꝉ exigere a partibus iuramētum de malicia: lꝫ in cā ipsa iuratū fuit de calūnia.

iuramētū[a]: nos tñ (qꝛ frequēter calūniari videm⁹ i ip̄is[b]) vtile[c] reputam⁹ ꝙ simꝉ (sicut pleriq; obseruāt[d]) tā de veritate dicēda ꝙ̄ de calumnia (vt via ꝑcludaꝉ calūnijs) iurari debeat in eisdem[e]. Idem.

¶ In causa appellatiōis iurari debet de calūnia ꝛ veritate dicenda. Capitulū .ij.

In appellatiōis causa ꝙ̄uis in principali iuramentum[f] fuerit prestari iubemus calūnie iuramentū[g]. Et idez in iuramento de veritate dicenda[h] volumus obseruari.

¶ Procurator deputat⁹ post iuramentum calumnie iurabit de calumnia.

¶ Procuratores[i] quoq; qui post[k] iuramentum calumnie deputātur[l] teneri volumus (vt calūnia vitetur ab ip̄is[m]) ad subeundum huiusmodi iu

Iuramentū calumnie ꝗre nō ꝑstabat oli in causis spūalib⁹.

a ¶ Iuramētū. ꝫ. e. ti. c. ij. Et erat ratio: qꝛ in spūalib⁹ ꝑsumebaꝉ ꝙ semꝑ esset de⁹ in medio. ꝛ sic nō calūniarēꝉ litigātes: et hoc ꝓbat lr̄a sequens. Reddebat Inno. i ꝑdicto. c. tres rōnes. Pria qꝛ rigor in spūalib⁹ nō seruaꝉ. ꝺ do. ꝛ ɔtu. c. j. Scḋa qꝛ licꝫ iuramētū nō sit peccm̄: tñ ex frequēti iuratiōe sepe seqꝉ peccm̄. ꝫ. de iurīu. ꝛ si xp̄s. maxie cū ꝺ credulitate sit hoc sacrm̄. Tertia qꝛ hoc iuramētū ē a malo nō credētis. ꝺ elec. significasti. sꝫ parū valēt he rōnes: cū in ciuilib⁹ locū hēant vt ꝑ te vides.

b ¶ In ipsis. Et sic equū fuit ex quo cessabat causa cessaret ꝛ constitutio. ꝫ. de ap. cum cessante. cum si.

¶ Glosa seq. ponit duas lecturas.

c ¶ Utile. i. necessariū. ff. qñ ap. sit. l. j. ꝛ ij. qđ. vj. bidnū. Uel dic ꝓprie vt si iudex videat tales ꝑsonas, de quib⁹ nō sit aliqua calumnie suspitio: exiget solū veritatis sacramentum: primum tuti⁹ et verius reputo.

d ¶ Obseruāt. Obseruabat hoc dñs Guil. vt nota. in spe. eo. tit. §. j. ver. quartū. no. hoc Ber. equum esse ꝫ. eo. ca. ij. ꝛ in ꝑdicta decre. ex litteris. de iureiuran. Additio. Et Inno. ī. de testi. ꝑsentium. circa fi. dicit ꝙ quidā iuramento de veritate adijciunt iuramentum de credulitate. qđ multum cōmendat ibi Hosti. vt ibi dicam in §. preterea. super. iij. glo. Jo. an.

¶ Glosa seq. querit ꝛ remittit.

e ¶ In eisdē. spūalib⁹ causis. Nunqđ in criminalibus iureꝉ de calumnia: dic vt no. C. eo. l. j. et. ꝫ. e. ca. j.

¶ Glosa seq. diuidit ꝛ dicit quid declarat.

In appellatiōis. Cōtinet tria dicta. Secundū ibi: ꝑcuratores. Tertiū ibi: In oībus. No. Per ꝑmū dictū determinaꝉ q̄ no. ꝑ Accur. C. eo. l. ij. in prin. ꝛ ꝑ Inno. ꝛ Host. Pe. ꝛ Ab. ꝫ. eo. c. j. sup ꝟbo quecūq; cā. Guil. in spe. e. ti. §. ij. ꝟ. qđ de cā. Bar. brixi. in questiōe venereali q̄ incipit. querit vtrū in causa. Et per predicta videre potes ꝙ hic reprobaꝉ opinio Plac. et Azo. qui dicebāt ꝙ ex quo iuratum erat in principali non iurabiꝉ in cā appellationis. in auc̄. de his qui ingre. ad ap. §. fi. col. viij. ꝛ ꝑ eis faciunt oīa iura ꝑ q̄ ꝓbaꝉ ꝙ eadē sit cā appel. cum prima. xvj. disti. habeo. ij. q. vj. si quis in quacūq;. C. vt in vna eadēq; cau. l. j. ff. de iudi. proponebatur. Joh. cre. Hu. Goff. et supra dicti doctores contra: quoꝝ hic approbaꝉ opi. pro eis vj. q. iiij. osius. ꝛ ij. q. vj. si ep̄s. C. ꝺ iudi. ꝑperādum. in auc̄. vt lit. iur. in prin. ibi tñ Accur. tenet primam. ff. de dam. infec. qui bona. §. penul. Jo. an.

Casus i falis dñi heryc.

¶ Casus. Dictū fuit. ꝫ. eo. c. pri. ꝙ iuramentū de calūnia debeꝉ ab vtraq; parte prestari i exordio litis. i. statim post litē cōtestatā. Sed ponamus ꝙ in prima instātia iuratū fuit per ptes de calūnia: vtrum in cā appellationis sit de calūnia iterū iurandū? Uꝫ ꝙ nō:

¶ Glosa seq. aperit dubium.

f ¶ Iuratū fuerit. ꝑpter hoc erat dubitatio: qꝛ nō videbatur tunc debere iurari: et qꝛ bis iurandum nō est: ꝛ qꝛ tunc supfluum videbaꝉ iuramētum: qđ faciēdum nō est. de iureiur. ꝛ si xp̄s. de ꝓbaꝉ. c. ij. Additio. Et hic no. Archi. qđ ibi dixi. Joan. an.

¶ Glosa seq. arguit ꝛ remittit.

g ¶ Iuramētum. Sꝫ de calumnia iurari dꝫ statim post lit. cōtest. vt. ꝫ. c. pri. no. ꝗ arg. ꝙ faciēda est lit. contest. in cā appellatiōis. de hoc no. ꝫ. de testa. c. raynaldus. ꝟ. dilectus. Joan. an.

h ¶ De veritate dicenda. Si talis est cā in qua iuretur de veritate. vt in fi. ca. dicitur.

i ¶ Procuratores? Emanauit iste ꝟsi. ad declarationē glo. ꝑdictaꝝ. Inno. Hosti. ꝛ Guil. in spe. eo. tit. §. sequiꝉ. i fi. ꝛ ei⁹ hic approbaꝉ opi. ꝛ reprobaꝉ opi. Hosti. qui tenebat ꝯtrium. Additio. Uide Accur. in auc̄. principales. C. eo. tit. in. j. glo. Jo. an.

k ¶ Post. Hec erat dubitatio: qꝛ nō videbaꝉ bis iurandum. C. eo. tit. auc̄. hodie.

l ¶ Deputanꝉ. Ab ipsis principalibus: vel a procuratoribus qui post lit. contest. substituere potuerūt. ꝫ. eo. lib. de procura. ca. j.

¶ Glosa seq. reci. per. q. ꝛ solutionem.

m ¶ Ab ip̄is. No. ꝙ lꝫ ꝑcurator iuret i animā dñi. xvij. q. iiij. metuētes. c. di. optatū. lxiij. di. tibi dño. vbi de hoc. ꝛ. ꝫ. eo. li. de elec. ꝑcurator. sacrm̄ tñ calūnie ꝛ in alam dñi ꝛ in ꝓpriā prebet: vt hic vides. alˀs autez ꝗre iuraret/ ex q̄ dns iurauerat. ꝛ i hoc casu nō est necessariū speciale mandatū. de syndico ꝟo dic. vt. ꝫ. e. in ꝯtractandis. Additio. De hoc in spe. eo. tit. §. ij. ꝟ. sed nunquid heres. ꝛ ibi in ꝟsi. no. quid si iudex mutetur. ꝛ per Accur. in. l. ij. C. eo. ti. in prin. Jo. an.

Iuramentū calumnie i cuius animā per ꝑcuratorē ꝑstatur.

¶ Glo. seq. soluit q̄stionē: ꝛ ponit opi. contrariam.

ramentum[a] etiā si a suis dñis quid ponere aut rñdere: seu agere debeāt sint instructi[b]. ¶ Iudex qtiēs sibi videt exigit iuramentū malicie: etiā si de calūnia vel ꝟitate iuratū ¶ In oib[c] aūt sit. Jo. an. causis nedū añ: sed etiā postꝙ lis fuerit cōtestata: siue de ꝟitate siue de calūnia sit iuratū in ipsis: pōt iudex a ptib[9] exigere iuramētū malicie[d] qtiēs viderit expedire. I dez. ¶ Procurator hns speciale mandatū iurat de calumnia

Nullā ti= (Jo. an. C. ij. bi iudex iīuriā[e] fecisse censet: q̄ pcuratorem tui aduersarij[f] cōstitutū ad cām habentē sup hoc spāle mādatū admisit ad pstandū in ea calūnie iuramētū[g]. ¶ De restitutiōe spoliatoꝝ. Inno. iiij. in cōcil. lugdu. ¶ In ciuilib[9] nō admittit spoliatiōis exceptio facta ab alio ꝙ ab actore. In criminalib[9] admittit facta a tertio: dūmō sit de tota substātia vl' maiori pte. ¶ Exceptio pbarī dz ifra. xv. dies: alr̄ fit cōdemnatio expēsarum. Joan. and. Re= C. a. j.

a ¶ Iuramentū. No. ad q̄stionē qua q̄rit: an heres vel successor teneat iurare: ex quo defunctus iurauerat. Et dic q̄ sic p hāc lrām: 7 p auc. C. eo. tit. principales. 7 per. l. ff. de dā. infec. q̄ bona. §. pe. potuit eñ defunctus habere bonā fidē: 7 heres vel successor malā ff. de accu. si cui C. de re. cred. generalit. j. rñ. solicet quidā contra: qz heres et successor eadē p sona cū defūcto censent. in auc. iusiuran. q̄s a moriente prestatur. §. ij.

b ¶ Instructi In hoc casu recitabāt pdicti doctores non debere pcuratorē iurare: qz q̄ facit p aliū 7c. d reg. iu. q̄ facit p aliū

c ¶ In oibus. Declarat p hoc q̄d no. s. d resti. spo. lrās. in glo. añpe. 7 d pbat. eo. ij. 7 reprobat q̄d not. de testi. presentium in glo. iuramēto. in fi. Additiō. Et q̄d not. Guil. in spe. eo. tit. §. j. ꝟ. fm Jo. an.

d ¶ Malicie. Lz ergo ex quo iuratū est de calūnia. ampli[9] in eadē cā de calūnia iurandū nō sit. vt. C. eo. auc. hodie ab eodē. 7. s. pri. rñ. malicia tñ bñ iuratur puta cū suspicat iudex q̄ maliciose pponat exceptio: petat dilatio. Ad hoc de excep. pastoralis. de testi. vltra tertiā. C. de fi. instru. l. vlt. xxx. q. v. iudicantem Additio. j. Alia exempla vide in specu. eo. ti. presertim. ꝟ. scdm Jo. an.

Dicit q̄d declarat. Nullam. Qz breue est nō diuidit. Do. Emanault ad declarationē coꝝ que legunt 7 notantur. C. eo. ti. l. ij. §. si aūt absfuerit. 7 p Ber. s. e. c. ij. 7. c. ceterum. 7 p Inno. 7 hosti. s. eo. cū cām. 7 per Guil. i spe. eo. ti. §. restat. ver. q̄d ergo. Jo. an. Additiō. j. Et. ff. de procu. non solū. in prin. 7 in fi. 7 ver. bone. vbi etiā no. de procuratore dato in rem suam. Jo.

Presup. d. helie. ¶ Presupponendū est p intellectu. c. q̄d habet in. c. j. eo. ti. in an. videlz q̄ partes puncipales debent personaliter pstare iuramentū de calūnia: nisi essent egregie persone. l. ad egregias. ff. de iureiuran.

Casus lralis d. helie. ¶ Casus. Petēdebā te debitorē meū: feci te puenire corā iudice cōpetenti: ad cām meā tractādā constitui meū pcuratorē spāliter ad iurandū de calūnia in tali cā. nā reqrit q̄ cā exprimat. nec sufficit dicere. pstituo meū pcuratorē in oib[9] et singulis causis ad iurandū de calūnia: lz ptrū seruet i plerisqꝫ curijs lite ptestata pcurator me[9] voluit iurare de calūnia p me dño suo Tu aduersari[9] pponis q̄ ipse pcurator nō est admittēdus ad iurandū de calūnia p me: sed q̄ teneor illd pstare psonaliter: vt in. c. j. eo. ti. in anti. an bñ dicas? Rñdet q̄ non: imo iudex pōt 7 dz pcuratorem ad hoc spāliter cōstitutū admittere ad iurādū de calūnia: et in hoc non facit iudex iniuriā partibus.

Iudex inferēs e ¶ Iniuriā. quā si inferret iudex nō ee̅t. s. de ꝟb. sig. foꝝ. in fi. Additio. Q̄d exponas. vt ibi no. Jo. an.

f ¶ Aduersarij. 7 sic erat pcurator singularis p sone. de sindico eñ vniuersitatis vel collegij nō dubitamus quin iuret. s. eo. in pertractandis. 7. c. seq. iniuriā nō censet iudex.

¶ Glosa seq. ponit tres opiniones.

g ¶ Iuramētū. Dicūt q̄dam q̄ olim pcuratores indifferenter iurabāt. ff. de dā. infec. q̄ bōa. §. pe. sz fuit postea statutum q̄ solum pncipales psone iurēt. C. e. ti. l. ij. §. si aūt. 7. s. e. ti. c. j. q̄d verū ē ni pcuratores habeāt speciale mandatū vt hic ff. d iureiu. l. ius iurādum q̄ ad pecūias. Alij dicebant q̄ procurator puuati et cū speciali mandato ad iurādū nō admittit per pnia iura. sz qz nō expedit iura corrigi. vt. s. eo. li. d elec. cū expediat. dic. l. q̄ bona. nō esse corrcctā: sed loqui in casu decre. isti[9]. s. cum habeat pcurator spāle mādatū. Alij dicebant q̄ cū pcurator p litis ptestationē fact[9] sit dño litis poterat de calūnia iurare. q̄d verū nō est nisi hēat ad hoc spāle: vt h vides. Additio. Supple inqꝫtū ptingit dñm. Jo. an.

Continuatio d. helie ¶ De restitutione spoliatorum. ¶ Dictū fuit. s. p discursum titulorū pcedētiū de armis actorū p reos verū qz ipsi rei cōuēti aliqñ excipiūt de spoliatiōe fctā ab actore: qñqꝫ a tertio. iō ad nos informādum de hmōi spoliatiōib[9] q̄d iuris sit annectit rubicā de resti. spo.

diuisio ¶ Requens 7c. Hec est notabilis decre. Et due sunt ptes. In pria phemiū 7 pstōnis cā. In scda cōstitutio ibi. Statuimus. q̄ tria facit. Primo puidet qñ obstat exceptio spoliatiōis in ciuilib[9] 7 crimialib[9] 7 ponit tps pbandi 7 penam nō pbātis. Scdo soluit scholasticā dubitationē ibi. Solet. Tertio certo casu phibet exceptionē ibi. Ad hoc. Jo. and. Hanc decre. quidam intitulabant olim sub ti. de excep. alij sub ti. de resti. spo. 7 bene: vt hic vides. Jo. an.

Presup. d. helye. ¶ Pro intellectu hui[9]. c. habem[9] psupponere q̄ si q̄s intulerit mihi violētiā spoliādo me re quā possidebā ipe spoliator nō pōt aliq̄ actiōe p me agere nisi pmit[9] reintegret me in statu in quo erā tpe illate violentie. de hoc in. l. ij. C. vñ vi. d ordi. cog. in an. marie. in. c. fi.

Casus lralis d. helie ¶ Casus. Titi[9] vi 7 violentia te expulit a possessione vinee vl' prati. postea feci te cōuenire corā tuo iudice cōpetēti sup mutuo vel alia re. tibi obtuli libellū meū cui petij p te rñderi: tu i die qua eras rñsurus libello excipis q̄ fueras spoliatus a possessiōe vinee tue vel prati p quēdā Titiū: 7 q̄ nō tenebaris rñdere libello meo: nisi pmo eēt reintegrat[9]. vtrum illo medio possis me repellere ab agēdo: certe nō: nisi ego te spoliassem. Sz ponam[9] q̄ ago p te crimialit: tu excipis q̄ talis te spoliauit oib[9] bonis tuis. sine q̄b[9] nō potes defendere et psequi cām crimialē: an sis audiēdus: 7 vtp ista spoliatio a tertio fctā differat pcessuz q̄usqꝫ sis re

queres[a] & assidua nos q̄rela circūstrepit[b] q̄ spoliationis exceptio nōnūq̄ in iudicijs calumniose[c] proposita cās ecclesiasticas impedit et pturbat. dū em̄ exceptioni[d] insistit: appellatiões iterponi cōtingit: & sic itermittit[e] & plerūq̄ perimit[f] cause cognitio principalis: & ppterea nos qui volūtarios labores[g] appetimus: vt quietē alijs pparem[9]: finē litibus cupientes imponi & calumnie materiam amputare. Statuim[9][h] vt in ciuilib[9] negocijs spoliatiōis obiectu: q̄ ab alio q̄ ab actore[i] facta proponit iudex in principali pcedere nō postponat. Sed si in ciuilib[9] ab actore: in criminalibus aūt sepoliatū reus asserat a quocunq̄[k] infra quindecim[l] dierum spacium post diē in quo proponit[m]: quod

stitutus? Rñ. ro. pō. cū distinctione: vel q: tici[9] spoliauit te aliqua re aut oib[9] bonis tuis. Primo mō videlz q̄n tici[9] spoliauit te aliqua re: tūc illa spoliatio nō differt pcessum meū in cā criminali. Si aūt spoliauit te oibus bonis vel maiori parte bonoꝝ: tūc differt pcessus vsq̄ ad restitutionē. Sed nūquid a iure est limitatū tps ad pbādū istā spoliationē? Rñ. q̄ sic. videlz tēpus q̄ndecim dieꝝ: & si infra illos. xv. dies nō probes spoliationē illis xv. dieb[9] elapsis iudex cpellet te ad pcedendum mecū. Sz ponamus q̄ infra. xv. dies tu re[9] pbasti spoliationem querit vsq̄ ad qd̄ tps erit differēdū siue progandum istud iudiciū sup crimine: q: tu re[9] posses differre restitutionē spoliationis vt impunit[9] remaneres de crimie? Rñ. ro. pō. q̄ iudex poterit tibi p̄figere terminū: & debebit: infra quē tu ages ɔ̄ ticium spoliatorē. q̄ termino elapso iudex cōpellet te pcedere mecū in cā criminali: & hoc siue a spoliatiōe fueris reintegrat[9] siue nō: & hoc ne re[9] de crimie remaneat impunit[9]. Sz ponamus q̄ ego actor te spoliaui a possessione tue vinee nō facta restitutione possessionis tue vinee volui agere ɔ̄ te p iurib[9] eccłie mee: q: dicebā q̄ eccłie mee debebas legatū vel aliqd̄ aliud deuerīu: vtrū possis me repellere ab agēdo & excipe de spoliatione p me facta vt differat pcessus donec fueris restitut[9]? Certe non obstat michi ista exceptio spoliatiōis. Idē est dicēdū econtra vtputa si noie ecclesie mee te spoliaui: postea ago noie meo pūato: nō obstat michi exceptio spoliationis. Nota p̄mo ex isto textu q̄ spoliatio ab actore facta: ipm repellit ab agendo p quācūq̄ actionē agat cōtra me: lz aliq̄ dicāt q̄ solū illū repellit ab agēdo cōtra me sup illa re q̄ua te spoliauit: nec teneris mecū pcedere donec sis restitut[9]. No. insup q̄ violētia alterius non dz alijs nocere: ideo violētia tertij sup spoliatiōe nō repellit me ab agēdo. No. vlteri[9] q̄ exceptio spoliationis a tertio facte pōt opponi agēti criminalit q̄n re[9] est spoliat[9] oib[9] bonis vel maiori parte bonoꝝ nā re[9] p illa spoliatione est turbat[9]: & nō pōt meditari in defensiōe sua: iō iura voluerūt vt pcessus sup cā criminali differat vsq̄ ad reintegrationē. Nota q̄ spoliatio a tertio facta dz pbari infra. xv. dies. tñ non cōputat dies pposite exceptiōis. Idē dr̄ in exceptiōe excōicationis: q̄ dz pbari infra octo dies. j. de excep. c. pia. ibi em̄ silr non cōputat dies pposite exceptionis. Secus est in decē diebus datis ad appellandū. nā illi decē dies currunt appellanti de momento in momentum secundū cōmunem doctorum opinionem.

Notabilia dñi heiye.

a Freque͂s. Equū fuit ergo super hoc ius prouisorium emanasse. ff. de legi. l. nam ad ea.

b Circūstrepit. i. pulsat vel ledit. Et sumpta sunt hec vba ex canone. lxiij. dist. freque͂s. Additio. i. Molestat vel ex clamosa postulatione currētium venit hoc vel circūcirca strepitum facit fm Jo. mo.

c Calumniose. sic. s. de do. & contu. finē. Additio. Ibi tamen peremptoria maliciose pponitur hic dilatoria. Joan. mo. & Archidia.

d Exceptioni. spoliationis: de qua. s. dictum est.

e Intermittitur. i. differtur.

Glo. se. reci. p obiec. & sol. cui solutiōi obijcit & rñdet

f Perimit. de facto intelligas nō de iure: q: multi ppter tot impedimēta & timore expensaꝝ litē dimittūt. Et sic exponūt fm Ber. q: exceptio spoliationis dilatoria ē nō pemptoria. Non obstat. l. C. vñ vi. si q̄s in tantā. q: lz priuatio dñij insurgat ɔditione ex illa lege: non tñ ex interdicto vł exceptiōe: vt no. s. de cā pos. pastoralis. i gl. sed nunq̄d. Jo. an. Additio. s. de ordi. cog. c. ij. & vlt. & ppter hoc dr̄ q̄ si ante lit. contest. pposita nō fuerit postea pponi nō poterit. qd̄ quidam intelligūt etiā si nouiter euenerit vel ad noticiā deuenerit. Sup hoc vide qd̄ post Inno. scripsi. de or. cog. c. ij. in glo. id est ante. & glo. hāc exceptionē. v. est aūt dilatoria. Jo. an.

g Labores. Hec vba fuerunt sumpta de corpore auł. vt diuine iussi. subscript. ha. glo. q̄sto. in prin. col. ix. & p republica imperator noctes ducit insomnes. in auł. vt iudi. sine quoquo suffra. in prin. col. ij. et papa idē de se dicit. s. in phemio huius libri. Joan. and.

Princeps voluntarios labores appetit vt detem subiectio preparet.

h Statuimus. hic fit interpretatio canonū antiquorum de hac materia loquentium.

Glo. seq. fortificat textum.

i Ab actore. Hoc erat iniquū q̄ re[9] excipet contra actorē de spoliatiōe facta a tertio cū in hoc nō deliq̄rit actor & ideo factū alteri[9] sibi nō debebat obesse. C. de inoffi. test. si q̄s suo. v. sius fi. & j. de reg. iur. nō dz. & peccata suos teneāt auctores. C. de pe. sancim[9]. s. de his que fi. a ma. parte ca. quesiuit. & recitat hic Ber. se meminisse vidisse aliquē excipientē sic in ciuilibus.

k A quocūq̄. ecce differentiā inter criminalē causam et ciuilē vt in ciuili nō opponatur spoliatio facta ab alio q̄ actore. In criminali sic cū moderatiōe que sequitur: & rationes infra sequentur.

l Quindecim dierum. artatur tempus probandi quia maliciose sepius pponebatur talis exceptio. vt s. dixit. sic in exceptione excōmunicationis. viij. dies sunt dati. j. de excep. pia. Additio. Hic adde, quod ibi nota. in glo. licet em̄. in prin. Tamen hic Joan. mo. et Archi. tenent quod ibi reprobaui. Dicūt enim terminum prorogari posse. Joan. an.

Glosa sequens dat tria similia & vnum dissimile. & nis reci. per questionem.

m Proponitur. quia dies illa non cōputabitur in xv. sic dies in quo pponit excōicationis exceptio. j. de excep. pia. sic dies in quo cautū pmittit & in quo sistere in iudicio oportet non cōputat in vicena milia passuum. ff. si quis cau. l. j. sic & dies p̄sentationis litterarum cū cōmittit causa infra certū tempus decidenda s. de appel. super eo. ij. vbi de hoc. Secus in decē diebus qui dantur ad appellandū in q̄bus tempus sententie plationis cōputat. ij. q. vj. biduū. vbi de hoc. s. de re iudi. qd̄ ad consultationē. Et vltimo istorum

Decē dies q̄ dantur ad ap=

pellandũ currunt a tpe plationis snie. xv. dieꝝ ꝓbari poterit exceptio. sic. ff. ad. l. iul. ꝺ adul te. l. pr̃ §. sexagita. ⁊. l. is cui⁹ §. ex senatuscõsulto. Et põt peti bonoꝝ possessio ifra cẽtesimũ diẽ: ⁊ cẽtesim⁹ in eo numero cõputaꝝ. ff. de succes. edi. l. j. §. ꝙ dicim⁹. simile. ff. de ꝟbo. sig. ꝗ añ kalẽdas. Jo. an. Additio. j. Archi. alle. ꝺ. e. tit. audita. ver. mandam⁹. ꝺ. de ele. nõ resi. qualiter. xviij. qõ. ij. pridẽ. ꝟ. admonem⁹. ij. q. vj. ꝓpter. lxxxviij. di. platũ. iiij. qõ. v. c. j. xxxj. di. tenere. lxxxij. di. proposuisti. Jo. an. possit: vt hic vi. Additio. j. xvij. tales casus no. hic ꝺ sti. quoꝝ aliqs no. Accur. C. vt nemo inuit⁹. l. vna. Et ponit pmo q̃ttuor in psonis qbus piculũ imminet si nõ agãt: vt tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹. C. arbi. tu. l. nõla. et de admi. tuto. l. debitorib⁹. Scdo negocioꝝ gestores si sint cognati dñi absentis: et facile sit eis satisdare. ff. de neg. gest. si autẽ. Tertio pcuratores. ff. mãda. pcuratorẽ. et. l. a procuratore. Quarto administratores ciuitatũ. ff. de ad. re. ad ci. ptĩ. l. vlti. §. iiij. ⁊ §. penꝫ. Jo. an. Quinto heres qui habet necesse vindicare mortẽ defuncti accusãdo interfectores ipi⁹. C. ad sil. l. j. Sexto ꝗcũqꝫ litẽ ꝯtestatus fuerit vel libellũ obtulerit: istãte reo. l. auꝫ. de liti. §. omnẽ. col. viij. Septio venditor ꝗ excepit habitationẽ domus vendite quã alij locauerat. Uñ si inqlin⁹ domũ dederit: cogiꝫ agere ꝯtra ẽptorẽ ⁊ emptori reddere ꝗ fuerit ꝯsecutus. ff. de ac. emp. iulian⁹. alš incipit / inter cetera §. pe. Octauo magister nauis ꝗ insolidũ reddit vectorib⁹ nõ detracto dãno proportionaliter. ff. ad. l. rho. ꝺ iact. l. ij. Nono cogiꝫ colonus in dñm agere in casu quã habes. ff. loca. cũ in plures §. messem. Decimo in casu. ff. ne qd in lo. pub. l. ij. §. si qs in suo. ꝟ. idẽ nerua scribit. Undecimo in casu. ff. de leg. j. si sit legatũ §. fi. Duodecimo. ꝺ. ꝺ offi. or. significauit. Tredecimo in matre ꝗ necesse hꝫ petere filio tutorẽ. C. ꝗ pe. tu. l. matris. ⁊. l. cũ a mrib⁹. Quartodecimo in appellatione. de ap. oblate. Quintodecimo in impediẽte mr̃imoniũ. ꝺ. de clã. despõ. cũ inhibitio. Sedecimo in nũciante nouũ opus. de ope. no. nũcia. ea. fi. Decimoseptimo cũ auctor maliciose tardat reũ ꝯuenire: pone in scholari de ꝗ no. in pãlle. l. vna. C. vt nemo inui. quẽ ꝯuenire intẽdit cũ parat⁹ fuerit ad recessũ: vt sic se redimat. ꝺ. de rescrip. nõnulli. hoc ꝑ precaueri dꝫ. de ser. nõ or. c. j. Ad instantiã ꝑ scholaris bonus iudex assignabit terminũ sibi infra quem agat ⁊ post quẽ illũ nõ audiet. ar. hic. ⁊. l. diffamari. quã alle. glo. ⁊. ꝺ. de ꝓba. l. j ꝺ. de ap. legitima. C. ꝺ re. pig. si ego ff. de ope. leg. mãcipioꝝ. ff. de cura. bo. dã. l. j. ff. de bo. auc. iu. pos. si seru⁹. ff. de car. edic. l. iij. §. cause. Jo. an.

Agere quis ꝯpelliꝫ in multis casib⁹.

asserit[a] cõprobabit. alioqñ[b] in expensis qs interim actor ob hoc fecerit iudiciali taxatione[c] ꝓhabita ꝯdẽneꝫ. alš si iudici equũ visum fuerit puniẽdus[d]. Jllũ aũt spoliatũ itelligi volum⁹ in hoc casu: cũ criminaliter accusaꝫ: ꝗ tota sua substãtia[e] vel maiori pte ipsi⁹ se ꝑ violẽtiam destitutũ affirmat: ⁊ ꝺm hoc loq̃ canones sano credendũ est intellectu. qꝛ nec nudi ꝯtẽdere: nec iermes inimicis opponere nos debemus. hꝫ ei spoliat⁹ puilegiũ vt nõ possit exui iam nudat⁹.

¶ Excipiẽs de spoliatiõe facta a tertio infra certum tempus a iudice statuendum debet restitutionem petere: alš accusabitur exceptione non obstante. Joannes andree.

¶ Solet aũt intꝫ scholasticos dubitari: si spoliat⁹ a tertio[f] de spoliatione cõtra suũ accusatorẽ excipiat an ei tp̃s[g] a iudice debeat indulgeri ifra qd restitutionẽ iploret: ne forte sic[h] velit existere: vt oẽm accusationẽ eludat[i] qd[k] satis eqtati ⁊ iuri cõsonũ estimam⁹[l] ꝙ si infra tẽpus indultũ restitutionem nõ petierit: et cãm cũ potuerit[m] nõ ducat ad finem nõ obstãte spoliationis exceptiõe deiceps poṫit accusari.

¶ Agẽti super reb⁹ ecclesiasticis nõ obstat exceptio spoliationis priuatarũ rerũ vel econuerso. Joannes andree.

¶ Ad hoc sancimus vt rerũ priuatarum spoliatio agenti super ecclesiasticis: vel econtrario nullatenus opponaꝫ[n].

a ¶ Quod asserit. s. se spoliatũ in ciuilibus ab actore: in crimialibus a ꝗcunqꝫ.

b ¶ Alioquin id est si infra illud tempus nõ probauerit.

c ¶ Taxatione. ꝺ qua dic vt ꝺ. qd met⁹ cau. c. vlt. in glo. ꝗ incipit vltra quã. Bernar.

d ¶ Puniendus. pena arbitraria ex ꝗ non statuitur hic certa pena. de offi. delega. de causis. ff. de iur. delib. l. j. Additio. Jdem hosti. Jo. mo. ⁊ Archi.

¶ Glosa sequens reddit causam ⁊ dat simile.

e ¶ Substantia. interpretatur ⁊ exponit hic papa canones illos. iij. q. ij. oportet. ⁊. ij. q. ij. null⁹. vbi sunt hec ꝟba. Ridiculũ eñi videbaꝫ ꝙ criminaliter accusatus accusatorẽ suũ ꝑ exceptionem spoliationis rei modice ⁊ vilis ab accusatione repelleret. Et est simile qd dicit lex ꝙ tutor a tutela excusari non põt rõne cõtrouersie ꝗ est inter ipsum ⁊ pupillũ suũ: nisi forte de omnibus bonis aut plurima parte bonoꝝ sit controuersia. ff. de excu. tuto. l. ꝓpter litẽ. insti. eo. ti. §. item propter litẽ. licet illud iure auꝫ. immutatũ videatur. in auꝫ. vt hi ꝗ ob. se ha. ꝓhi. res mi. §. ij. iij. et. iiij. col. vj. Additio. Uñ sumpta est auꝫ. minoris. C. ꝗ da. tu. pos. sꝫ vt dicit hostiẽ. ratio legis abrogate durat ⁊ allegari põt. de hoc de iudi. nouit. ꝟsi. nec illud. in. j. glo. Dicit aũt Jo. mona. ꝙ equa fuit hec interpretatio: cum accidẽtia subiecta non denominent nisi adsint in toto vel in maiori parte alleg. ff. de leg. iij. l. legatis seruis. §. si vnus. ⁊ remittit. ꝭ. de verb. sig. sicut. Jo. an.

f ¶ A tertio. i. ab alio ꝗ̃ ab accusatore. iij. q. j. epi. ⁊ q. ij. cum ecclesie.

g ¶ Tp̃s. Arbitrariũ ex ꝗ certũ nõ statuiꝫ vt dixi. ꝺ.

h ¶ Sic. s. spoliatus.

i ¶ Eludat. Malicijs aũt indulgendũ nõ est. ꝺ. qui ma. ac. pos. significante. cum suis concor.

k ¶ Quod. s. ꝙ iudex terminũ statuat.

l ¶ Estimam⁹. Et alij estimare debent. ꝺ. de re iudi. in causis. Et sic cõpellitur aliquis agere. Ad idẽ. C. de inge. ma. l. diffamari. sed nõ ꝑcise: sed hoc vt excipe

m ¶ Potuerit. Alš nõ dꝫ sibi imputari. ꝺ. eo. lib. de elec. cõmissa. ꝺ. de ap. et insinuatione. cũ similibus.

¶ Glosa sequens obiectionem dupliciter soluit et duplicem rationem subdit.

n ¶ Opponatur. Jntelligit. B. hoc qñ inter ecclasticas psonas causa vertitur: ne sit cõtra. ꝺ. de ordi. cog. cũ dilect⁹. Uel dic ꝙ ibi de tẽporalibus cõtẽdebatur

Tpalia bona dñr puata.

que ppie priuate dicunt: qr possunt a priuato possi deri. res aut ecclesiastice vocantur hic q non cadunt in laicu: vt decime: z alia spiritualia. ff. de lega. iij. l. hoc legatum. z est ratio huius dicti: quia ages noie eccle siastico non agit suo iure sed noie ecclesie. Unde sicut pcurator ages nomie alieno d iure suo non ex cipit: sed nec hic ad hoc. ff. de do li excep. l. si pcu rator. Item res ecclesiastice sunt publici iuris: z de publico ad p uatum no fit co pesatio. C. de co pesatio. l. j. z iij. Additio. Hosti. remittit ad sum ma. eo. ti. §. qua do facieda. vsi. quid si vir. vbi tenet hostien. z idem Spe. de peti. et po. §. j. ver. quid si ago. q agenti de matrimonio peti torio vel possessorio: no opponit contra spoliationem re rum. Joan. an.

Bonifacius. viij. ¶ Ecclia q petit restitutione decimaru qs se dicit infra parrochia al teri possedisse no audit: nisi pbet possessione legitimam

Ad deci- Jo. an. C. ij. mas qs canonici[a] sci Nicolai se asserut[b] infra par rochiam eccle. B. clerici pos sedisse aliquadiu z eis p eun dem[c] clericu spoliatos fuisse neqq debet restitui: nisi eui deter docuerint q earu pos sessionem legitime assecuti fuisset. ¶ Qr eas occupasse[d] iniuste verisimiliter psumun tur[e]: cu puentiat ex pdijs in fra alienā prochiā ɔstitutis. ¶ Sitqq manifestu (nisi aliud ostendatur[f]) eas de iure cōi ad eandē eccliaz[g] pertinere.

¶ De dolo et contumacia.

diuisio — Ad decimas. ¶ Primo casu soluit rōnē subdens ibi: Quia eas. Et duos alios modos summādi generalius dicam super. iiij. glo. Et dicit decreta. hec sumpta fuisse de extrauagā. Clemē. iiij. q incipiebat cum inter canonicos. sed illam non vidi. Jo. an.

Casus — ¶ Casus. Canonici sancti. N. pcipiebāt decimas de pdijs: q predia erāt infra meā ecclesiā parrochialem z ɔstat q ipsi excedebāt fines parrochie sue: z sic pos sederunt decimas p magna tpa. hoc facto ego rector illi eccle parrochialis anticipaui canonicos z pcepi fructus illor prediorz. Canonici voluerūt ɔtra me intē tare interdictū vnde vi pro recuperanda possessione queritur quid debeant probare isti canonici pro obti nēdo in possessorio? Rñdet ro. pont. q cū ius cōmune sit contra canonicos: nā ius cōmune dictat q decime prediales soluātur illi parrochie infra cuius limites sunt sita predia. Itē cum ius cōmune sit p me rectore quia cōstat illa predia esse in parrochia mea certe an teqq canonici possint obtinere in possessorio vltra suā possessionem debent probare titulū: medio cuius ha buerunt possessionem: videlicet q dicant q decime il le pertinet ad ipos ex donatione episcopi cū consensu capituli: vel ex donatione laici qui habebat illas deci mas infeudatas de auctoritate epi. Nota primo q (Notabilia) licz vna ecclesia vel persona ecclesiastica sit capax iu ris decimarum, tamē non potest decimas percipere: nisi mediante titulo: nec etiā possidere: qd plus est. nisi cū titulo: z titulus legitimus poterit esse donatio epi de ɔsensu sui capli: vel legitima prescriptio per. xl. an nos tam de iure ciuili qz de iure canonico. de iure ciui li habemus tex. in auc. quas actiōes. C. de sacrosanc. eccle. de iure canonico in. c. d quarta de pscrip. in an. Et ideo dicit glosa q laicus quātocūqz tpe percepit de cimas in aliqua ecclia parrochiali: si rector illius ec clesie spoliauerit laicū: laicus contra rectorem nō pōt intentare interdictum vnde vi nisi alleget titulum. i. infeudationem ante cōcilium lateranen. non autem auditur si alleget prescriptionem: qr non potest pres scribere: cum non possit possidere.

a ¶ Canonici. Nomine ipsius ecclesie agentes qd possunt. vt. s. de probatio. ex litteris. de concess. pben. et parte. vbi de hoc.

b ¶ Asserunt. Ex hoc insultat psumptio cōtra eos que eis verisimilit obstat. secus si hoc non constabat q ille decime essent in alterius parrochia. et facit ad ea que dicam. j. eo. lib. de pscrip. ca. j.

¶ Glosa seq. sol uit dubium.

c ¶ Eundē cle ricum. Not. lit teram: quia hoc ius facit pro reo et ɔtra actorem Si autē spolia ti essent a tertio ius cōmune licz faceret ɔ actore non tamen pro reo: vnde tūc de cre. locum habe re non puto: et facit qd dici. j. d prescrip. capi. j.

Additio. Unde dicebat Joannes monach. hic patet q agens restitutorio iudicio contra eum qui iure cō muni iuuatur: debet docere de titulo. Ut dicat q spo liatus petens restitui contra illum. qui iure com muni probato iuuatur succumbit: si aliud non ostendat Joan. and.

d ¶ Occupasse. In mala parte: alibi i bona. viij. q. j. factus. z. s. eo. lib. de procura. si duo.

¶ Glosa sequens arg. ad opi. Joan. contra Arch. z for tificat tertium.

e ¶ Presumunt. Nota fm opi. Jo. qui no. xiiij. q. j. §. j. q laicus restitutionē decimarū petere non pote rat p decreta. s. de prescrip. causam. Bar. dixit no. cō trariū cū laici decimas interdum possideāt de facto. Ad decre. illam/cām. respōdebat qd decre. ipsa dicit detinere: nō dicit possidere. Satis puto hāc decre. fa cere pro Joan. vt nisi laicus probet se legitime assecu tum: cum sit contra eum presumptio nō auditur. qui enim restitutionem petit habet duo probare. se posse disse z spoliatū fuisse. s. eo. c. olim. j. z. iij. Et aliud est possidere: z aliud est in possessione esse. ff. de acquirē. pos. si qs aūt. z est simi. s. c. ex trāsmissa. et qd ibi not. Hic ergo est psumptio cōtra actorē z ius cōmune pro reo: possessio ergo et spoliatio pbate non aduocāt: vt fiat restitutio petitorio pbato pro reo. ad hoc d cau. pos. cū eccl'ia. et. c. cū dilect. ff. de rei vēdi. officium. et idē videt vbicūqz factū est p reo notoriū. de diuor. si gnificasti. Proprietas igit p reo pbata ipm in pos sessione defendat. ad hoc. ff. de suspec. l. j. §. qd ait. ff. deposi. l. bona fides. i fi. Additio. Idē Jo. mo. Et di cit etiā Archi. hic q ppter fatuā allegationem acto rū quasi sup notorio papa sic debuit iudicare. ad hoc ff. de dolo. l. dolo. ff. vt in poss. lega. si is a q. ff. de act. emp. z ven. l. emptorem. in princi. ff. de probat. circa. in fi. fa. quod dixi post Innoc. z Compo. de consuetu. cum inter. de priuileg. ex tenore. Jo. an.

Possidere z possessionē esse sunt diuersa.

Spoliatus ɔ quē notorie cōstat de nō iure non dz restitui

f ¶ Aliud ostendat. Ut cōpositio: titulus pscriptio nis priuilegiū: vel aliud simile de dona. aplice. j. de his que fi. a prela. cum aplica. cum si.

g ¶ Ecclesiā. s. B. clerici. Jo. an.

¶ De dolo et contumacia. Dictum fuit supra titu lo proximo de fatigatis vi seu potentia aduersariorz nunc vero est vidēdum de fatigatis aduersariorum dolo z contumacia: ideo annectit rubricam de dolo z contumacia.

Continuatio d. helie

Actor. ¶ Duplex est punitio contra actorem contumaciam. Secunda punitio ibi. Ad citationem. Additio. Et ut dicit Joan. mo. prima repetitur ius antiquum. alleg. de procur. audiuis. C. quo. et qn. in auc. q semel. C. de fruc. et li. ex. nolit gret. Secunda adducit ius nouum. quod ut dicit Inno. alio iure non cauebatur. Sed Hostien. dicit quod satis est quod cauebatur alio casu quam minus videretur hoc fieri debere .l.i pall. auc. libellum. iii. q. iii. que habetur. C. de lit. contest. auc. libellum. et exponit eam hic totaliter quod proposito cognitum. s. quod sit mens eius ex que actor fuit contumax: nec ad libellum porrigendum: nec ad porrectum prosequendum. nec aduersarium citandum admittetur: nisi caueat reo vel iudici ut ibi de contestanda lite infra duos menses. supplet etiam quod in terminis comparebit ut hic: vel dampnum restituet. Multum violenta est hec expositio. Inducit etiam ipse auc. generaliter. C. de episc. et cleri. ex qua dicit sumptam hanc decre. quasi per modum innouationis illorum iurium que non seruabantur: ut etiam no. in pall. auc. libellum. iii. q. iii. l si. j. glo. Quicquid dicat Hostien. verum dicit. Innocentius hoc alio iure non caueri. unde dicit hic Archidi. illas auc. loqui etiam nulla contumacia precedente. Jo. an.

Innocentius quartus.

¶ Actor contumax condemnatur in expensis: nec citatur ulterius ad suam petitionem reus: nisi caueat de veniendo et comparendo.

Capitulum primum.

Casus litteralis domini Helye.

¶ Casus. Titius pretendebat me suum debitorem in decem fecit me conueniri coram meo iudice competenti. ego reus in termino mihi assignato comparui: ipse vero actor non comparet queritur qua pena veniat actor non comparens pro sua contumacia puniendus? Rn. ro. pro. quod ipse actor primo est mihi condemnandus in legitimis expensis quas propter hoc ego feci. Item est puniendus alia pena: quoniam si velit denuo me conuenire per aliam citationem nouam: quia prima est peremptoria. l. post peremptorium. ff. de iudi. et in fine legis ubi edictum circumducitur. i. citatio extinguitur: et est expirata: et necessaria est alia citatio. Et ideo si actor velit impetrare nouam citationem debet michi cauere sub certa pena quod in singulis terminis comparebit. et si actor nolit prestare illam cautionem. iudex debet ei denegare citationem. et hoc verum si requisitus fuerit iudex ut ei denegaret citationem: nisi prestet illam cautionem de comparendo in singulis assignationibus. Nam iudex non debet interponere officium suum ad priuatam utilitatem: nisi requiratur a partibus. l. iiii. ff. de dam. infec. c. j. de iudi. in an. ibi. quem cum petisset aduersarius introduci.

Notabilia d. Helie

¶ Nota primo ex isto. c. quod cum reus ad instantiam actoris citatur ut coram iudice comparet ad certum terminum. actori similiter videtur ille terminus assignari: licet iudex non dicat actori quod sibi talem terminum assignat intantum quod actor non comparens est tamquam contumax puniendus. ¶ Nota ulterius quod actor non comparens est condemnandus in expensis quas reus propter hoc fecit. Queritur de quibus expensis intelligitur istud. Quidam dicunt ut Dominicus de sancto gemi. quod verbum propter hoc factis/ positum in hoc textu refertur ad verbum veniendo: ita quod reus petat expensas ab actore: quas ipse reus fecit veniendo stando et redeundo. sed si fecerit alias expensas: puta pro consilio aduocatorum: illas non poterit petere per modum condictionis: sed tamen illas poterit postea petere in fine cause si obtineat. Contra tamen hanc opinionem videtur tex. in. l. cum quem temere. ff. de iudi. ubi dicitur quod faciens aliquem temere vocari ad iudicium/ debet soluere viatica et sumptus litis. Item facit. l. sancimus. C. de iudi. ubi dicitur quod contumax debet soluere omnes expensas et dampna que fecit ipse reus vel actor comparens. ¶ Nota insuper quod actor contumax in primo termino non debet a iudice obtinere aliam citationem per faciendo citari reum: nisi prestita prius cautione sufficienti quod fideliter comparebit in omnibus et singulis assignationibus. Et oneratur tali cautione propter precedentem contumaciam suam: quia presumptio est contra eum quod ipse actor non comparebit sicut non comparuit in primo termino. Sed pro intellectu huius. c. et totius materie queritur primo utrum

Actor qui ad terminum[a] venire ad quem citari aduersarium fecerat: non curauit[b] venienti[c] reo

Expensarum condemnatio post quam citationem fieri debet

tex. iste procedebat ut quis condemnetur in expensis pro simplici citatione. istam questionem formauit glo. in. c. querelam. de procu. in an. et dicit ibi glo. quod debet fieri condemnatio expensarum post citationem peremptoriam: non pro simplici citatione non est quis condemnandus in expensis. ¶ Nam dicit illa glo. condemnatio expensarum est pro contumacia: non quis non dicitur contumax pro simplici et prima citatione. Doctores dicunt contra quod etiam pro simplici citatione quantum ad condemnationem expensarum est quis censendus contumax: etiam virtute unius citationis: sed non quantum ad sententiam diffinitiuam vel missionem in possessionem. Queritur secundo si reus similiter non comparuit utrum actor non sit admittendus ad nouam citationem contra reum: nisi mediante cautione de qua hic? Respondet glo. quod tunc non habet locum dispositio huius ca. immo contumacia contra contumaciam compensatur. et istud facit contra glo. l. pe. de eo per quem facta est. ff. l. j. vel. ij. ff. si quis in ius vocatus non ierit. et dicit ibi ... que tenet quod licet neuter comparet: tamen iudex debet condemnare partes in multam pro interesse publico. et hanc opinionem tenent domini ytalici. Pro quo sciendum quod contumax non comparens coram iudice offendit iudicem et rempublicam pro quo venit condemnandus in emenda. que emenda est arbitraria. l. unica. §. fi. ff. si quis iudi. non obtem. Item contumax offendit suam partem aduersam: et ratione illius debet condemnari in expensis et interesse. l. sancimus. C. de iudi. Sed tunc ad questionem quando neuter comparet: certum est quod contumacia compensatur quantum ad partem. Sed quid quantum ad rempublicam: utrum debeat compensari. glo. alleg. dicit quod non. Sed dicunt docto. quod cum impositio mulcte sit regulanda secundum interesse et dampnum partis aduerse: ut de hoc est tex. notabilis. l. i. ij. ff. si quis in ius vocatus: et modo quando neutra pars comparet fit compensatio: et postquam parti non interest nec reipublice debetur mulcta.

Contumax multos offendit.

¶ Glosa seq. recitetur per questionem.

a ¶ Ad terminum. Cum indistincte loquatur de quolibet termino siue peremptorio siue non intelligendum videtur. Sicut et in reo dici solet quod pro quolibet contumacia etiam ante peremptorium condemnatur in expensis: licet solum post peremptorium possit excommunicari. ¶ De hoc. lxxiiii. di. honoratus. iiii. q. v. i sum. et. §. de procu. querelam. maior autem est contumacia actoris non venientis quam rei. iiii. q. iiii. c. j. Additio. Et siue in principio cause siue in progressu. Fran. Hosti. allc. tit. di. c. j. de pu. qui circa. ad idem. ff. de pub. de precio. Joan. an. Additio. Supple vel missionem pati. Jo. an.

b ¶ Non curauit. cum potuisset. unde no. negligentiam vel contemptum. ff. de re iu. contumacia. ad idem. §. ti. pr. c. j. §. solet

¶ Glosa seq. unum dubium soluit. de alio remittit.

c ¶ Venienti. Ergo non venienti non condemnabitur: sed compensetur contumacia contumacie. ff. de dolo. si duo. ff. de compen. si ambo. Si autem actor non venit. et iudex fuit absens vel presens: sed procedere non poterat: an fieri debeat

beat condemnatis/dic vt no. in reo. ꝫ. eo. ti. c. viti.
a ¶ Propter hoc. s. rōne ꝯtumacie. de ꝑcu. auditis ꝫ. de excep. pta. ꝫ. eo. cū dilecti. ꝛ. c. finē. Et aliter ꝯ ꝯtumaces ꝓcedi debeat: dic vt no. ꝫ. eo. put. ꝛ. c. causam.
b ¶ Legiūe. qđ dic vt no. ij. q. j. in ꝑmis. ꝫ. e. ii. finē.
c ¶ Admittēdus. Et sic punief in q̄ peccauit. ꝫ. de tēp. or. litteras. in fi.
a ¶ Glo. seq. reci. per questionē.
d ¶ Sufficienter. Ut sic pignora vel fideiussores denē. ff. mā. si mādato ꝟ. vl. si aūt hanc dare nō posset det iuratoriā. de dote post diuor. resti. ꝑ vestras. vbi ꝺ hoc. ad idē. C. de

Cautio sufficiens ꝺ qñ dantur pignora vel fideiussores.

l expēsis ppt^a hoc factis legitime^b cōdēnet. Ad citationē aliā minime admittēdus^c: nisi sufficienter^d cauerit: ꝙ in termino^e fidelit^f debeat cōpere. Bonifa. viij. ¶ Iudex appellante ꝛ reuocantē citare vlterius nō tenet̄ si vult in cā ꝓcedere: nisi forsitan appellationi renunciet. Jo. and. Ca. ij.

Cum q̄ a tua interlocutoria vl̄ grauamie^g qđ p te^h sibi proponit illatū a tua presentia recedit appellans^i. ¶ Cū protestari^k videat̄ hoc ipso^l se nolle corā te de cetero litigare) citare ad alia q̄ postea in iudicio facienda incumbunt^m: vel etiā ad sniam^n audiēdā^o. ¶ (Nisi spōte appellationi sue renūciet^p) non teneris^q. Nec iō min^9 ꝙ in ei^9 absentia ꝓcesseris^r tu^9 ꝓcessus validus^s reputari debebit.

in ifto. ff. de re iudi. iudex. Sed ꝛ idē in illo videt̄ q̄ ad executionē q̄ post sniam imminet faciēda eadē rōne. [illegible] hoc intellige in casib^9 in qb^9 appellatio nō īpedit executionē: qđ dic vt. j. de ap. romana ꝟ. si aūt.
h ¶ Per te. loquit̄ iudici. sic. ꝫ. de iureiur. c. viti.
i ¶ Appellās. Et frustratorie. q: si bñ appellaret ex cā ꝛ forma tūc ille a q̄ appellauerit iudex nō esset: et sic appellās cōtumax nō eēt. De reuocatione attestatio nū post appellationē habebis. j. de ap. nō solum.
k ¶ Protestari. No. ꝙ iuo fingit ꝓtestationē.
l [illegible] De ꝓtestatiōe iuris ꝛ

epis. et cleri. l. ḡnaliter. Dicit aūt Inno. ꝙ sufficit ꝟbo cauere qđ pōt verū esse ꝫuata ꝑdicta distinctione. B.
¶ Glosa seq. ponit duas lecturas.
e ¶ Termio. Pmo. s. ad hoc. ff. de ꝟ. ob. cū q̄ kalēdis ¶ Uel dic termio q̄cūq̄ q̄ ad ei^9 petitionē citabit̄ reus hec est eīn indefinita legis q̄ eq̄pollet vniuersali: vt di. C. eo. li. ꝺ elec. vt circa. sic ꝛ cautio ꝓstat̄ de pseuerātia litis: vsq̄ ad fi. C. de episco. ꝛ cleri. aut. gener aliter [illegible] Dicit Hosti. ꝙ iō loquit̄ singulare vt det intelligere ꝙ ꝑ defectu cuiuslibet termini loc^9 est pene. Jo. an. [illegible] Et. j. de p̄bē. nō pōt ꝟ. j. cū suis ꝯcor.
f ¶ Fideliter. Presumitur aūt maliciose abesse nisi contrariū ꝓbetur. s. ꝙ impeditus fuerit de re iudi. cū Bertholdus. de ꝑcu. querelam. vbi de hoc.

Cum q̄. Soluit casum dubiū ꝛ rōne interserit. rō ibi: cū ꝓtestari. Et vnū casuꝫ excipit ibi: nisi. Jo. an. Et determinat no. ꝑ Inno. de accu. ad petitionē. ꝑ Guil. i pe. ꝺ cita ꝟ. viso de tēpor. ꝟ. q̄d si q̄s recesserit. ¶ Presupponēdū est qđ habet̄ in glo. videlꝫ ꝙ iudex nō pōt articulū in cā expedire nisi ꝑ fuerit cit. ita. als si expediret illū articulū ꝓcessus esset null^9 ip̄o iure.
¶ [illegible] Tu ꝛ ego litigabam^9 corā iudice cōpetenti ordinario vel delegato nō refert. q̄ iudex tulit ꝯ te aliquā sniam iterlocutoriā. q: cū lis esset iter nos ꝯtestata: ꝛ vellē ꝑducere meos testes ꝯ te: tu opposuisti exceptionē q̄ testes repellebat ab examiatiōe ꝛ receptione vñ nō obstāte tua exceptiōe: iudex interlocut^9 est meos testes recipiēdos ꝛ examinādos a q̄ iterlocutoria appellasti: ꝛ petisti aplos tibi dari q̄ iudex dedit tibi aplos refutatorios. iudex vult ꝓcedē in cā ꝛ examinare meos testes: vtrū possit te nō vocato ꝛ nō citato/ Rñ. ꝙ sic. nā cū recedēdo ab ip̄o ꝑ appellationē videaris ꝓtestari ꝙ nō intēdis corā eo cōparere: frustra te citaret: ꝛ iō te nō vocato ꝛ nō citato poterit iudex in cā ꝓcedere et oēs alios articulos expedire: imo poterit ferre sniam diffinitiuā te nō vocato ad audiēdā sniaꝫ Sed ponam^9 ꝙ iterposita appellatiōe renūciasti spōte appellatiōi: iudex ꝓcessit ad alios articulos ꝯ te nō vocatū nec citatū forte ad sniam diffiniti. vtrū valeāt tales ꝓcessus/ Rñ. ꝙ nō. q: ex q̄ renūciasti appellationi tue: videris confiteri ꝙ corā iudice comparebis.
¶ Glosa seq. reci. per q. quia de diffinitiua.
g ¶ Grauamine. hoc dicit ex eo: q: si appellaret̄ a diffinitiua: iā funct^9 est iudex officio suo. de offi. dele.

Diuisio
Dicit q̄d determinat.
Presup. ōnt helpe.
Casus Ifalis ōnt helpe.

hois remittit. Jo. mo. ꝫ. de regu. iur. in ḡnali. Jo. and.
l ¶ hoc ipso. Appellando ꝛ recedendo.
m ¶ Incūbunt. cōsiderato eo statu in q̄ tunc erat cā.
n ¶ Ad sniam. Puta q: lis erat ꝯtestata ꝛ liquet de cā: vel talis est cā in qua sentētiari pōt lite nō cōtestata: qđ dic: vt. ꝫ. vt lit. nō contest. q̄n. ꝛ. ꝫ. eo. pront.
o ¶ Audiendā. Si nō esset cōtumax expresse citari debet ad sniam audiendā: als non valeret snia parte absente. ff. que sen. si. ap. res. l. j. ꝟ. item cum ex edicto. ꝛ de hoc no. ꝫ. de offi. delega. consuluit.
p ¶ Renūciet. expsse. qđ pōt. ij. q. vj. si q̄s libellos. C. de ap. si q̄s. ꝛ tacite etiā litigādo corā iudice a q̄ appellauit appellatiōi renūciat. ꝫ. de offi. dele. gratū. de testi. cū venisset. si tñ iterest aduersarij ad ipsi^9 iteresse tenet̄. qđ dic. vt no. ꝫ. de ap. iterposita. ꝟ. ille denique.
¶ Glosa seq. obijcit de trib^9 decre. ad quas rñdet. demū querit ꝛ soluit ꝛ huic decre. rñdet.
q ¶ Nō teneris. videbat̄ ꝯtrariū ꝑ decr. ꝫ. de offi. dele. cū oli. j. vbi iudices citauerūt appellātē quē putabāt frustratorie appellasse. ad idē. ꝫ. vt lit. nō cōtest. accedēs. j. vbi etiā iudices citauerūt quē putabāt frustratorie appellasse. ad idē. ꝫ. e. ꝑut vbi papa mādat citari eū q̄ frustratorie appellauerat. Sꝫ dic ꝙ de necēte citari nō dꝫ: vt ħ. Ad decre. cū olim. ꝛ decre. accedēs/ dic ꝙ ibi factū narrat̄ nō iuo ponit̄. Ad decre. put/ dico ꝙ ꝑ ista ꝑte facit: cū ibi papa mādat citari ad maliciam ꝯ incedā. ḡ id de necēte nō erat ꝙ. s. citaret̄: ꝛ de h^9 cō sueuit citari. de accu. accedēs. ꝛ. c. ad petinōeꝫ. Sꝫ q̄d dicem^9 de ꝯtumace: nūq̄d q̄ i vno actu iudicij fuit ꝯtumax ad alios act^9 citabit̄/ dic ꝙ sic vt. ꝫ. de test. cū oli. in fi. vbi citat̄ ꝯtumax ad sniam audiēdā: q: lꝫ in vno actu. ꝯtumax sit: nō ꝓpꝑea ꝓtestari vr̄ ꝙ i aliis ꝯtumax eē velit: sꝫ h^9 maliū ꝯtumacie sub colore boni. s. remedij appellatiōis ꝺfendit: qđ simplr̄ ꝯtumat nō fac. [illegible] No. ꝙ q̄n ad certū actū vel articulū facta est citatio indistincte vex est qđ dicit glo. Sꝫ si citat^9 esset ad totā cām: placet Inno. de ꝑcura. auditis. vbi scripsi sup ꝟ. cōclusum. vt i decre. ꝯsuluit. de offi. dele. ad fi. sup ꝟ. incūbit. ꝙ sine alia citatiōe ad vlteriora ꝛ ad sniam ꝓcedi possit. qđ itellexit Hosti. q̄n in citatiōe cōminatus fuit se etiā diffiniturū: ibi videas. Jo. an.
r ¶ Processeris. Als de iure.
¶ Glosa seq. querit. ar. pro. soluit contrarium.
s ¶ Validus. Quid de iudicib^9 datis cū clausula ꝙ

Appellās litigando corā iudice a quo appellauit cēsef renūciare appellationi.

Contumax in vno actu iudicij an sit citādus ad alios actus.

si nõ oẽs: oẽs simul nõ pnũciauerũt: sed duo vnũ: tertius pro aliud: illi duo volũt procedere ad executionem sue snie: q̃rit an possint tertio nõ vocato? ꝛ vr. tertium spm nõ debere vocari. ar. hui⁹ decre. ꝛ. s. eo. lib. de arbi. c. j. ꝛ. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. cũ ẽ ipsoꝝ valeat snia ꝛ executio. Sz

Additio. dic [Idẽ Joan. mo.] ꝙ vocãd⁹ est. nã licet snia duoꝝ teneat: tñ ali⁹ articulus q̃ emergit est oĩb⁹ cõis: ita ꝙ ad illũ duo (tertio nõ vocato) procedere non pñt. s. de offi. deleg. cũm. ꝛ. c. prudẽtiã. §. adijcim⁹. alś sequeref ꝙ si in aliq̃ termini assignatiõe vn⁹ ab alijs discordaret: illi duo illo nõ requisito postea procedere possent: qd̃ est absurdum.

¶ De eo q̃ mittit in possessione cã rei seruãde. Inno. iiij.

¶ Qñ agit de bñficio ecclastico ob cõtumaciã rei non fit missio in possessionem: sed ad sententiam lite non contestata procedit. Capl'm vnicum.

¶ De eo qui mittit in possessionẽ causa rei seruande.

Continuatio dñi helye. ¶ Dictũ fuit. s. ti. pxi. de dolo ꝛ ctu. verũ qꝛ propter cõtumaciam rei actor regulariter mittit in possessionez ideo post rubricã de dolo et cõtumacia annectit rubricã de eo qui mittit in possessionẽ causa rei seruande.

diuisio. Um q̃ sup. ¶ Primo ponit dictũ. scd̃o ipsius rõnẽ. tertio cõtumacis punitionẽ. scd̃a ibi ne p hoc. tertia ibi: sz liceat. Ponit hec decre. duos casus spã'es. ꝯ duas regulas

Ostendit h̃ infringi duas reglas ꝛ dicit qd declaret. Regulariter em qñ agit reali ob cõtumaciã rei fit miss. o in possessionẽ cã rei seruande. fallit in hoc casu. Itẽ regularit̃ nõ procedit ad testiũ receptionẽ vel diffinitiuã sniam lit. nõ ꝯte. Fallit i hoc casu et est ad declarationẽ coꝝ que no. s. de do. ꝛ cõtu. cõtingit. Additio. Et approbat hec decre. q̃ notauit Un. s. vt lit. nõ contest. tue. Itẽ decre. ista vt dixit Boa. nõ superfluit propter decre. qm̃. §. porro. vt lit. nõ cõtesta. qꝛ ille §. spãliter tractat de elec. ista decre. gñaliter de causa bñficij. Itẽ illa non expresse prohibebat fieri missionẽ qd̃ facit ista. Jo. an. Additio. Propter timorẽ collusionis ꝛ propter rationẽ quã ponit tex. fm Fran.

¶ Casus fm intellectũ glo. qui approbat p doctores.

Casus lr̃alis dñi helye. ¶ Ego existẽs in pñtia dñi pape: ipsi pape exposui ꝙ ticl⁹ erat intrusus in bñficio sine titulo. ꝛ sic vacabat: ꝛ tãto tpe ꝙ collatio ipsi⁹ bñficij erat deuoluta ad papã. Petebã vt papa illud bñficiũ tãꝗ vacãs michi cõferret. vñ papa mãdauit iudicib⁹ vt si ꝯstaret ꝙ talis tici⁹ fuit itrusus in tali bñficio ꝙ illud bñficiũ mihi cõferrẽt. Tici⁹ citat⁹ corã iudicibus lz fuerit citat⁹ pemptorie. non cõparuit. vtrũ iudices possint me mittere in possessionẽ illi⁹ bñficij? Rñdet ꝙ nõ: qꝛ cũ nõ habeã titulũ nec institutionẽ si mitterer in possessionẽ ipsius bñficij haberẽ ingressum viciosum. Sz iudices nõ obstãte ꝯtumacia ticij intrusi poterũt cognoscere de defectu sui iuris: ꝛ examiare testes: ꝛ procedere vsqꝫ ad diffinitiuã sniam ꝛ mihi ꝯferre illud bñficiũ si eis ꝯstet ꝙ tici⁹ itrusus nõ habeat ius in bñficio. Alij itelligũt ꝙ istud. c. loquit in bñficio iã obtẽto: sz a possessiõe ipsi⁹ aliqs fuit spoliat⁹: ꝛ fm istũ itellectũ casus sic figurat.

Scd̃s intellect⁹ huius ca. ¶ Cũ essem in possessiõe alicui⁹ bñficij: tici⁹ me spoliauit ago ꝯ eũ interdicto vñ vi. tici⁹ citatus est ꝯtumax nõ cõparet: peto me mitti in possessionẽ bñficij ex primo decreto: certe nõ sum audiẽdus: sed nõ obstãte absentia ticij citati lite nõ cõtesta. potero informare iudicẽ: ꝛ docere de iure meo. ꝛ iudex pferet sniam diffinitiuã lite nõ cõtesta. nõ obstãte absentia ipsi⁹ ticij citati. ꝛ si docuero de meo iure ꝛ iudici ꝯstiterit mittar in possessionẽ: vel alś iudex procedet fm ꝙ sibi videbit.

Notabilia. ¶ Nota ꝙ glo. p sua opinione põderat pbũ obtinẽdis ꝛ verbũ ingressus: q̃ faciũt ꝯ opinionẽ illoꝝ q̃ dicũt ꝙ istud. c. hz locũ in bñficijs iã obtẽtis. ¶ Not. vlteri⁹ ꝙ cũ agit de bñficio ecclastico obtinẽdo: qꝛ de isto nõ est difficultas: data ꝯtumacia possessoꝝ nõ fit missio i possessionẽ ex primo decreto: sed dꝫ executor dat⁹ cognoscere de iure absentis: et facere ius isti pñti ꝛ accusanti cõtumaciã absentis. alś si iste accusans mitteret in possessionẽ ex pmo decreto hr̃et viciosum ingressum. nã adhuc iste nõ habebit titulũ sine institutione. iõ iudex dꝫ cognoscere de iure absentis ꝛ pferre sniam diffinitiuã lite nõ ꝯtest. ꝛ iste est vnus casus in quo põt ferri snia diffinitiua lite nõ cõtestata ꝯ illã regulã positã in. c. qm̃ frequẽter. vt lite nõ cõtesta. in anti. ¶ Nota vlteri⁹ ex primo intellectu hui⁹. c. ꝙ regl'ariter iudex nõ põt articulũ expedire ꝯ absentẽ nõ citatũ legitime. ꝛ si aliquẽ pcessum expediat: ille pcessus erit nullus. l. j. ff. q̃ sentẽ. sine appel. rescin. ¶ Nota ꝙ vbi cõstat de intẽtione absentis ꝙ est deliberatus nõ venire nõ est citãdus. nã citatio fit ad istũ finẽ: videlꝫ ad explorãdum animũ citati an velit venire vel nõ venire. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ iudex dicitur esse cert⁹ de intẽtione absentis ꝙ nõ vult venire si appellet ꝛ a iudicio recedat: qꝛ videt protestari ꝙ nõ intẽdit amplius corã illo iudice a quo appellat cõparere: sed corã superiore. ¶ Nota vlteri⁹ magis specifice ꝙ si quis appellet ab interlocutoria iudex a quo potest procedere non citato eo a quo appellauit.

a ¶ Beneficio. Quacũqꝫ. Ad hoc de prebẽ. maioribus. de verbo. sig. c. pe. Additio. Maximo medio ꝛ minimo fm Hostien.

b ¶ Ecclesiastico. Secus ergo si sup tpali prebẽda: vel tpali bñficio agat: qꝛ cũ talia possint sine institutione canonica possideri: non habebit locũ decre.

¶ Glo. se. querit. arg. ꝛ soluit. et solutionẽ impugnat.

c ¶ Obtinẽdis. Quid dicem⁹ de obtẽtis? pone cõfirmat⁹ est q̃ agit ꝛ i possessionẽ induct⁹: et tãdẽ spoliat⁹ est. vt. s. de cã pos. cũ olim. ꝛ. c. cũ sup. vel petit ꝙ cõfirmatio de eo facta vel collatio sibi facta sortiat effectũ de ꝯces. pbẽ. post electionẽ. de ap. ꝯstitutie. ij. vl' petit possessionẽ ꝯditiõe ex canone reintegrãda. vt. s. de restit. spo. sepe. Nunqd in his casib⁹ ob ꝯtumaciã rei fiet missio? videt ꝙ sic p hanc lr̃am q̃ dicit solũ de obtinendis. Sed dic ꝙ nõ fiet hec missio. tũ qꝛ decre. hui⁹ rõ adhuc locũ hꝫ. tũ qꝛ ago de obtinẽdo qd̃ nõ habeo. sꝫ detẽtionẽ saltẽ q̃ apud aliũ est. ff. de rei vẽ. officiũ. Itẽ missio in possessionẽ est quoddã auxiliũ extra ordinariũ qd̃ hꝫ locũ solũ vbi deficit ordiariũ. ff. de mi. in can se. ij. in pn. sed hic procedi põt ordiario iuris ordine lit. nõ ꝯtest. vt sequit. ꝛ aptius hodie pbat p clemẽ. de iudi. dispẽdiosam. § nõ hꝫ locũ missio. Et lꝫ doctores sic teneãt: tñ ob. lr̃a hic posita q̃ dicit ingressus. nõ dicit regressus: quasi p id det intelligi ꝛ p verbũ obtinẽdis. ꝙ in recuperãdis nõ habet locũ decre. Additio.

Recitat hic Inno. ꝛ tenet Hosti. ꝛ Guil. in spe. de contumacia. §. sequit. ver. illud aũt. ꝛ ibi refert in hoc cõcordasse Clemen. quartũ. ꝛ oẽs auditores. Idẽ Joã. mo. Idem Cõpost. s. de rescrip. capl'm. in. fi. vlti. glo.

ubi dicit sic iudicatũ fatet tñ pbabile qđ sequitur in glo. ꝛ illud etiã qđ sequitur tenuit hic Fran. vercel.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

a ¶ Possessore. Quid si null⁹ possidet: sꝫ duo. pone coelecti perũt: dic idẽ ꝓpter eandẽ rõnẽ. ß. de rescrip. inter ceteras.

b ¶ Ne p hoc Ratio superioris dicti.

¶ Glosa sequẽs reci. p questionẽ

c ¶ Uiciosus. Non eñ pñt ex possessiõe haberi. sed solũ ex canonica istitutione. i. q. j. legũ. ß insti. ex frequẽtibus. j. de reg. iu. c. j. ff. ď decu. herenn⁹. Si ꝟo nõ ageret de ecclia tanq̃ꝫ de bñficio sꝫ tñ̃ de ꝓprietate tunc bñ haberet locũ missio: vt probat. ß.

possessore[a]: ob partis aduerse ꝯtumaciã causa rei seruande in ipsoꝝ possessionẽ statuimus non mittendũ. ¶ Ne p[b] hoc ad ea igressus patere valeat viciosus[c]. ¶ Sed liceat in hoc casu (cõtumacis absentiã diuina replẽte presentia[d]) etiã lite nõ cõtestata diligenter[e] examinato negocio ipm̃ fine debito[f] terminare.

¶ Ut lite pendente nichil innouetur. Bonifacius. viij.

¶ Si ex duobus litigãtibus electis alter decedat / renunciet / vel a prosecutione cause excludat: si lite pẽdente cum reliquo fuerit alia electio facta: non tenet. Capitulum. j.

Dispendiis[g] q̃ propter electiões diuersas ecclie patiuntur interdum occurrere cupientes. ¶ Statuimus[h] vt si aliquib⁹ apud sedẽ apostolicã vel alibi[i] litigãtibus[k] sup electionibus de se in discordia celebra

vt lit. nõ ꝯtest. c. ij. de eo q̃ mit. c. j. ß. de ꝟb. sig. dilecto.

d ¶ Presentia. C. de iudi. ꝓperandum. §. cũ autẽ. ß. eo. lib. de arbi. c. ij. in fi.

e ¶ Diligenter. Hoc semper est faciendum. xxx. q. viij. iudicantem.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

f ¶ Fine debito. Ut si liqueat vel liquere possit de eã procedat ad sñiam ƒm ea que no. ß. de do. et contu. puto ꝛ est necesse ꝙ cõstet de iure actoris ad hoc vt sibi adiudicetur: nec sufficit ꝙ cõstet possidentẽ ius nõ habere. vt. ß. de rescrip. olim. C. de rei ven. l. vlti.

Continuatio dñi hostiensis.

¶ [illegible] ¶ Superiori titulo fuit dictũ de quadã innouatiõe q̃ fit circa possessionẽ ꝓpter ꝯtumaciã rei: verũ q2 posset dubitare aliqs: an lite pendẽte aliq̃ possint innouari vel vtrũ oĩa debeãt remanere in eodẽ statu / ĩõ ad nos informãdũ de istis ponit pñs rubrica vt lite pendente nichil innouet. Ex q̃ rubrica colligit ꝙ lite pẽdẽte regularit nichil dꝫ innouari. nã rubrica q̃ hꝫ orõnẽ integrã solet facere ius vt notãt doctores sup rubrica. vt lite non contest. in an.

diuisio

Dicit qđ declarat.

Dispẽdijs. ¶ Tria facit. pmo ponit cõstitutionis cãm. scđo ꝯstõnẽ ꝓhibitoriã ibi: statuim⁹. tertio decretũ ibi: alˀs. Emanauit ad declarationẽ eoꝝ q̃ no. Inno. ꝛ Host. ß. de arbi. ex pte. ꝛ de elec. dudũ. ij. ꝛ de resti. in integ. c. ij. ꝛ Cõpost. de cõsti. cũ. M. ad finẽ. [illegible] Et Guil. in spe. de ap. §. penul. ver. verum. Ioan. an.

Casus secundum dñi hostiensis.

¶ [illegible] Uacãte aliqua ecclesia collegiata vel regulari p mortẽ prelati canonici vel religiosi conuenerũt in vnum tractaturi de electione prelati: et diuiserunt vota sua in duos: nã vna pars canonicoꝝ vel religiosoꝝ vnũ elegit: alia pars aliũ q̃libet electorũ dicebat electionẽ suã p̄ualere: nã lꝫ vnus esset electus a maiori parte. alius a minori: tñ iste qui fuerat elect⁹ a minori parte dicebat ꝙ plures ex alia pte erãt excõicati: ꝛ sic inter istos duos electos erat ꝯtrouersia de preualiditate electionis: pendente ꝓcessu vnus istorum electorum mortuus est vtrũ pars canonicorũ vel religiosoꝝ que mortuũ elegerat possit aliũ subrogari in locũ illius mortui: ꝛ facere nouam electionem? Rñdet ro.

pon. ꝙ isti canonici vel religiosi non debẽt procedere ad nouã electionẽ nisi pri⁹ cõstiterit an elect⁹ supstes habeat ius in electiõe vel non habeat: sed tñ ipsi canonici vel religiosi q̃ mortuũ elegerũt poterũt assistere ꝓcessui: et cõscito ꝙ iste supstes nõ hꝫ ius in electione ipsi canonici vel religiosi poterũt licite ꝓcedere ad nouã electionẽ. ¶ Nota pmo ex isto ca. ꝙ ꝓpter diuersas electiões i discordia celebratas ecclie sepenumero patiũt dãna et incõmoda: q2 non fit cõfirmatio alicui⁹ ꝛ pendẽte ꝓcessu nullus posset administrare: mõ longeua vacatio solet afferre dãnũ ecclesie. ca. quoniam. vt lit. non cõtesta. in anti.

Notabilia.

¶ Nota ꝙ pnceps dꝫ obuiare indẽnitatibus suoꝝ subditoꝝ. ꝛ maxime eccliaꝝ. ¶ Nota vlteri⁹ principalem effectũ hui⁹ ca. videlꝫ ꝙ si duo sint electi in discordia ꝛ se opponãt ne alia fiat electio: si pẽdẽte cõtrouersia alter moritur: illi q̃ elegerũt talẽ defunctũ nõ possunt aliũ eligere donec lis fuerit finita cũ supstite. ꝛ si constet ꝙ supstes nõ habeat ius ipsi poterũt ꝓcedere ad aliã electionẽ. querit que dña est inter presens cap. ꝛ ca. sequẽs? Rñ. glo. ꝙ in isto ca. nullus istorũ litigantium adhuc obtinebat beneficium seu dignitatem de qua litigabat. in. c. vero seq. alter litigantiũ habebat possessionẽ beneficij: postea alius mouit sibi questionẽ sup possessorio: ꝛ pendente lite mortuus est.

g ¶ Dispẽdijs. Dicit dispẽdiũ longũ ꝛ inutile. Cõpendiũ breue ꝛ vtile. de hoc de rescrip. c. dispendia.

¶ Glo. seq. dicit hoc ius nouum. obijcit et soluit.

h ¶ Statuimus. Cõstitutio ista noua est saltẽ in q̃tũ dicit electionẽ nullã. maxie nõ interueniẽte aliqua inhibitione. vt. ß. de arbi. ex parte. Sed dices nõne secũda electio facta prima nõ cassata cassat. ß. de elect. cõsiderauimus? Itẽ nõne secũda electio facta prima non cassata valet interdũ ƒm ea q̃ no. ß. de electio. auditis. s. qñ prima nulla erat: ꝛ eligentes erant priuati potestate eligendi? Sol. illa iura ꝛ q̃ in illis no. locum habẽt qñ scđa electio fit prima nõ cassata et nondũ in litigium deducta. et sic intelliguntur no. ß. eo. auditis. Istud ca. ꝛ seq. loquũtur qñ in litigium erat res deducta. ꝛ tunc secunda electio ipso iure fit nulla.

Electio scđa facta non cassata pma in litigiuꝫ deducta est nulla.

i ¶ Alibi. Uidebat Hostiẽ. differẽtiam facere. ß. de elec. dudũ. ij. in glo. nũquid in hoc casu inter causas q̃ pendebãt in curia ꝛ extra curiã. Arg. decre. de maio. ꝛ obe. p tuas. de ap. si duob⁹. sed q̃ ad casum nostrum nulla fit differentia: vt hic vides. [Idem Archi.]

Additio.

¶ Glosa sequens rñdet ꝙ quomodo: duas solutiões ponit primam approbat. in fi. remittit.

k ¶ Litigantibus. Litigiosa est res de cuius dñio questio vertitur inter petitorem ꝛ possessorem cõuentione iudiciaria vel precibus principi oblatis ꝛ iudici insinuatis et per eũ futuro reo cognitis. C. de litigio. aut. litigiosa. Dicũt tñ rem litigiosam non esse nisi p

Litigiosa res qñ dicat.

lit. ꝯtest. facit ꝑ eis. ꝫ. de offi. dele. relatū. in aut. de li tigiosis §. oēm. col. iij. ⁊ optime. ꝫ. de vb. sig. ex pte. ij. Litis ꝯtestatio dr̃ litis exordiū. ꝫ. de offi. deleg. sup q̄stionū §. intētionis. Sed dic ꝫ ꝑ supradictā aut. litigiosa. ⁊ ꝓbat. ꝫ. de offi. deleg. gratū. vt lit. pen. c. j. ⁊ ex his que ibi not.

Hosti. ꝫ. ꝺ testi. causam q̄. ij. C. qñ libel. l. j. et. ij. Quid autē q̄ ad hūc tit. inducat litis pēdētia. habes in cle. eo. ti. ca. vno. Jo. an.

a ¶ Mori. ꝫ. ꝺ arbi. ex parte.

b ¶ Renūciare. ꝫ. de resti. in integ. c. ij.

c ¶ Excludi. Ut. ꝫ. e. li. de electio. si forte. ⁊. c. qūuis. ⁊. c. cupiētes §. ꝙ si ꝑ. xx. ⁊ §. seq.

d ¶ Electi. Et in casu isto q̄rit de iure ipsi᷒ defuncti vt sciat de iure sup̄stitis.

tis aliquē ipsoꝝ mori[a] vel suo iuri renūciare[b] aut a prosecutione ipsi᷒ cōtigerit quoquo modo excludi[c]: ad electionem aliā (lite sup electiōe sup̄stitis electi[d] pendente) nullatenus ꝓcedatur. ¶ Alias attētata cōtra hoc electio ipso iure viribus nō subsistat[e]. Idem.

¶ Si bñficiatus cōtra quem sup bñficio litigat cedit vel decedit: si alius lite pendente cū sup̄stite fuerit electus non valet electio. Si vero aliq̄ quorū intersit ad defensionē litis velint admitti: in eo statu in quo erat causa admittentur. Jo. and. Capitulum. ij.

¶ Ad hoc. ij. q. j. in primis. lꝫ eñ appareat defuncto amplius nō deberi: nō ꝓpter hoc sequit sup̄stiti viuenti deberi. ad idē. ꝫ. de rescrip. olim. Additio. Coelecti. Dicit Archid. ꝙ etiā ꝓpter eligētes ferēda est snīa vt sciat an penes ipsos vel quos ex ipsis remaneat electio: an vero sit ad superiorem deuoluta. ꝫ. de elec. cū vintonien. co. ii. ⁊ titu. quādꝫ. Sic ⁊ mortuo hoie fertur sententia ꝓpter bona. C. si reus vel accu. mor. fu. l. ij. Joan. an.

¶ Glo. seq. format duas questiones quas soluit.

e ¶ Nō subsistat. Quid si postea appareat illū sup̄stitē ius nō hr̄e: nūquid cōualescit dignitas. vel beneficiū in isto? Dic ꝙ non: q2 qđ ab initio ⁊c̄. xvj. q. iij §. potest. ꝫ. de elec. auditis. j. de reg. iur. nō firmat. Sed nūquid de nouo poterit eligi? Credo ꝙ sic ꝑ decre. ꝫ. de elec. sup eo. Additio. Hoc intelligit vbi nō est vitiū ꝑsone. vt q2 electus nō acceptauit sciēs casum et se liti nō immiscuit. lꝫ eñ nō sit cā cassationis prime electionis q̄ a ꝑncipio fuerat nulla. hic tñ culpa incidēs in facto iuste faciet cassari scđam. ꝫ. de excep. ca. j. in fi. de cōces. ꝑben. c. j. ⁊. j. de prebē. si beneficia. c. j. Joan. an.

Diuisio. Dicit qđ determinat. Casus. Italis dñi helye.

Ibi ꝫ quos. Primo ponit statutū prohibitoriū interferēs causam. Scđo decretū ibi: qđ si. Tertio ꝓuisionē illius cuius interest ibi: sane. Emanauit hec decre. ꝓpter eadē que. ꝫ. proxima. Joan. and.

¶ Casus. Tici᷒ possidebat bñficiū qđ dicebā ad me ꝑtinere ⁊ spectare mediāte iusto titulo ⁊ canonica institutiōe. et dicebā ticiū esse intrusum in illo beneficio vnde feci eū citari et cōuenire sup petitorio vł possessorio: nō refert ꝑm Dñicum de sancto gemi. forte intētaui iterdictū vti possidetis vel vnde vi. et sic possessorium. vel intētaui petitoriū. lite pendēte ipse tici᷒ possessor mortuus est vel renūciauit iuri suo in manib᷒ superioris. Querit vtrū ille ad quē spectat collatio illi᷒ beneficij possit illud conferre vel ad illud presentare idoneā personā si sit patronus nondum finita lite: q2 collator vult cōferre alteri illud ius quod defunctus habebat: an possit? Respōdet ꝙ non: lite pendente et si fiat non valet collatio: nec presentatio: nec electio si beneficiū sit electiuū. secus si petitor esset mortuus ꝙ ali᷒ posset subrogari loco mortui. Ratio est: q2 superstitis petitoris interest vt nō fiat subrogatio in locum alterius. nam si faciat docere de iure suo ipse facilius obtinebit possessionē beneficij ꝙ̄ si ali᷒ esset subrogatus loco illi᷒ qui possidebat. Sꝫ ista rō cessat in petitorio mortuo. nā possessor propter hoc nō admittit possessionē ⁊ ipsi᷒ possessoris nō interest q2 paria sunt ꝙ subrogat᷒ litiget cū ipso: vel ipse ordinarius iuxta ca. ordinariꝫ. ꝫ. de of. ordi. eodem lib. Sꝫ quid: ponamus ꝙ mortuo possessore ordinarius vult suscipe defensionē loco defuncti: nūquid ordinari᷒ vel alij quoꝝ interest: possint adesse cause: ⁊ ipsi᷒ cause suscipere defensionē? Rñdet ꝙ sic: dū tñ suscipiant defensionem in eodem statu in quo defunctus eā dimisit.

Si hi cōtra quos sup dignitatib᷒ ꝑsonatib᷒ vł alijs ecclesiasticis bñficijs q̄ possidēt[f] litigat[g] lite pendente cedant: vel forte decedāt: ne ꝓpter nouos aduersarios q̄ maliciose[h] interdū petitoribus surrogant / litigia in ecclesiarū dispēdiū ꝓrogari cōtigat: statuim᷒ vt dignitates ꝑsonat᷒ vel bñficia hmōi[i] (donec cōtra sup̄stites lis finita[k] fuerit) alijs nullaten᷒ cōferātur: nec ad ea eligat quispiā

¶ Nota primo ex isto textu ibi dignitatib᷒ ⁊ ꝑsonatib᷒ ꝙ ꝑsonatus nō est dignitas: al's frustra diuersis nominibus appellaret. l. si idē. C. de codicil. tñ iura vtūtur istis noībus ꝓmiscue: vt in. c. cū accessissent de cōsti. in an. vbi primiceriat᷒ vocat dignitas / ꝑsonat᷒: et officiū. qualiter aūt differant tractat Panor. in ca. de multa. de prebē. in an. ¶ Nota principalē effectū hui᷒ capituli ꝙ lite pēdente inter aliquos super bñficio: si morit cōuētus: nō pōt ordinarius aliū subrogare loco illius defuncti nisi mortuo prius sup̄stite. Sed hodie impetratur a principe vt possit fieri subrogatio: non obstāte isto capitulo: ⁊ hoc qñ possessor morit. secus si petitor: vt dictū est in positione casus. ¶ Nota ꝙ ordinarius licet nō possit aliquē subrogare loco defuncti possessoris: pōt tamen adesse cause: ⁊ tunc summarie dꝫ ꝓbare ꝙ sua interest. quo probato admittetur ad defensionem cause. et tunc debet assumere causam in eodem statu in quo defunctus eam reliquit: non autē potest petere vt causa de nouo inchoetur.

Notabilis

¶ Glosa sequens diuersitatem precedentis declarat.

f ¶ Possident. Ista ergo est diuersitas inter istum casum ⁊ precedentem: q2 in precedenti nondū erāt beneficia adepti: sed de electione litigabant: hic beneficia iam erant adepti.

g ¶ Litigatur. Expone vt dixi. ꝫ. c. proxi.

h ¶ Maliciose. Hoc fiebat isto modo. litigabat contra me sup bñficio meo: cū ego nō possem cōtra aduersariū me defendere renūciabā vt beneficiū conferret alicui potenti qui litigantem iniuria ⁊ iure vexaret.

i ¶ Huiusmodi. Possessa. s. per illū cedentē vel decedentem contra quem litigabatur.

¶ Glosa sequēs primo exponit per locum a diuisione secundo questionem soluit.

k ¶ Finita. Si apparuerit illos ius hr̄e nulla fiat electio. al's fiat electio vel ꝑsentatio post snīam ꝑ eos ad q̄s ꝑtinet. Et itelligo decre. istā cū illi q̄ cōtra illos

cedentes vel decedētes litigabant. ex eo litigabant: qꝛ dicebant illas dignitates vl' bn̄ficia ad se spectare alꝰs nulla fieri hr̄et dilatio. pone em̄ q̄ clericus cō clericū agit petens ip̄m ab eccl'a remoueri: qꝛ crimiosus vel ɔcubinariꝰ. moritꝰ clericus accusatꝰ lite pēdēte cedat vel decedat nunqd p hoc impedietur illi ad qs electio vl' presentatio ptinet eligere vel p̄ntare? Dic q̄ nō: qꝛ statī illo cedēte vel decedente finita est lis: ꝛ sic nō hꝫ locum hec decre. que dicit expectādū finez litis cū sup̄stite:

vel etiā presentetur[a]. ¶ Qd si secus actū fuerit: eoipso irritum habeatur. ¶ Sane ad defensionem ipsius litis aliqui (quorum intererit[b]) petierint admitti: eos in illo statu[c] in quo ipsam inuenerint decernimus admittendos.

¶ De confessis. Inno. iij. in concilio lugduneñ. ¶ Super facto negatiuo p pte improbabili: si iudici videbitur est admittenda positio. h. d. Capi. j.

Tatuimus[d] vt positio ꝛ iudicio ꝛc. sicut dictū est de articulis pbatiuis a libello agētis extractis q̄ appellant intēdit: qꝛ sic incipiūt. intēdit talis actor corā vobis. Et fuerūt inuēte positiōes vt ponēs releuet ab onere pbādi p cōfessionem aduersarij. ꝛ istis positiōibus tenet pars aduersa p̄sonaliter rn̄dere per v̄bum credit/ vl' nō credit/ mediāte suo iuramēto. ca. ij. §. eo. Itē p̄suppo nēdū q̄ iudex n̄ dꝫ idistincte admittere oēs positiōes: sꝫ dꝫ videre an sint aliq̄ captiose et impertinētes ꝛ sup illis ferre interlocutoriā sententiā q̄ tales positiones sunt admittende ꝛ tales sunt impertinentes ꝛ reijciende.

ꝛ crimia extinguunt morte. xxiij. dis. quorūdā. cū suis cōcor. Si aūt petit illū ab ecclesia remoueri ꝛ illā sibi assignari quā dicit ad se spectare: tunc locū hꝫ decre. ad hoc. §. de rescrip. olim.

a ¶ Presentet. No. dr̄am esse inter collationem/ electionē/ ꝛ p̄ntationē: qꝛ hec tria hic ponunt p diuersis habes hoc exp̄ssum. j. de p̄ben. cū in illis. §. cū autem.

b ¶ Intererit. Puta q̄ eligūt cedēte: vl' p̄ntauerūt: vel ɔtulerūt: vel forte qꝛ expectabāt primā vacaturā et sic istud bn̄ficiū velut modo cessione vel morte vacans sibi dicit deberi. vel similes persone.

¶ Glo. se. dicit qd declarat: ꝛ exp̄mit fraudē antiquā.

c ¶ In illo statu. Optima fuit p̄uisio: et declarat q̄ no. Inno. Hostien. de iudi. qꝛ. v. ducebāt em̄ cām illi bn̄ficiati vsq ad finē: tp̄e snīe cedebāt: subrogabātur aduersarij q̄s oportebat de nouo citari: ꝛ iudiciū incipi: q̄ iterū pducebāt cām vsq ad cōclusionē: ꝛ post ea cedebāt. Iterū veniebant alij ꝛ idē faciebant: ꝛ sic nō erat litiū finis: ꝛ idē fiebat olim de nouitijs electis vel p̄ntatis: sed de illis hodie sublata est dubitatio p hec verba. Et contra hoc non dabat Hostiē. aliud remediū nisi q̄ infpellata se. apo. sup his p̄uideret ꝛ veritatē inquireret. sed hic optimū datū est remedium: vt in eo statu admittant ꝛc. ꝛ sic erit finis litiū. ꝛ cōcord. ad hoc. §. e. lib. de elec. vbi periculū. §. sane. ꝛ j. ō exceptio. pia. [illegible] Et optime factū. ff. de noua. si q̄s multis. §. fi. cū. l. seq. in pnc. [illegible] Nō em̄ ex iure primi sed ex noua collatiōe secundus sibi ius vēdicat Vn̄ lꝫ i bn̄ficijs sit successio: nō tn̄ hereditaria. viij. q. j. moyses. ꝛ. c. seq. Et sic non ob. ff. de iudi. tam ex contractibus. cū similibus s̄m Io. mo. Io. an.

Continuatio d. helie. ¶ [illegible] Dictū fuit supra per discursum titulorū p̄cedentiū de actis respicientibus ordinationē litis. nūc vo est dicendū de actis q̄ respiciūt merita et defensiones cause vt sunt cōfessiones/ pbatiōes: quare recto ordine annectit rubrica de confessis.

Sūmarium. Tatuimꝰ. Nō diuidit. quia breue est: sed sic pōt sūmari. ¶ Lꝫ positio negatiua non possit pbari nisi p confessionē aduersarij: est tn̄ ipsa positio admittenda de equitate: lꝫ nō eēt admittenda de iuris rigore: qꝛ de iuris rigore illud pōt poni quod potest probari.

Presup. d. helie. ¶ Pro intellectu huiꝰ. c. p̄supponendū est q̄ dicantur positiones: vn̄ est sciendū q̄ cū actor libellū cui petijt per reum rn̄deri: ꝛ reus rn̄dit eidē libello facto in pro sa postea lite sup eodē libello cōtestata actor deducit suū factū qd continet in libello p articulos: ꝛ illi articuli vocant positiones: eo qꝛ sic incipiūt: ponit in iure

Casus l'falis d. helie. ¶ [illegible] Tu ꝛ ego litigabamꝰ corā iudice cōpetenti lite inter nos ɔtestata feci meas positiones int' quas erat aliq̄ positio negatiua: ita q̄ illa positio ɔtinebat merū ꝛ purū factū qd nō poterā pbare. vtꝝ iudex debeat admittere talē positionez negatiuā? Rn̄det ro. pon. q̄ sic. ꝛ lꝫ de rigore iuris talis positio non sit admittēda: tn̄ de eq̄tate poterit iudex illā admittē: imo s̄m Host. iudex dꝫ illā admittere. ꝛ si nō admittat: ab eo poterit appellari: qꝛ lꝫ talis sit mere negatiua: ꝛ sic nō possit pbari: tn̄ pars aduersa forte cōfitebit istud factū negatiuum.

Notabilia. ¶ Nota primo q̄ litigantes in cā p̄nt facere positiōes ꝛ añ litē ɔtestatā ꝛ post: lꝫ aliqui dicāt q̄ debēt fieri post litem ɔtest. ꝛ nō ante: qꝛ bn̄ verū est q̄ in principali negocio debēt fieri post litē ɔtestatā: vt i. ca. pri. §. e. sꝫ i emergētibꝰ et exceptiōibus q̄ opponunt añ litis cōtestationē p̄nt fieri positiōes lite nō ɔtestata. ¶ No. vlteriꝰ p̄ncipalē effectū huiꝰ. c. vꝫ q̄ lꝫ mere factū negatiuū nō possit pbari p testes: tn̄ illud factū negatiuū pōt poni adeo q̄ talis positio est admissibilis: ꝛ eidē positiōi tenebit pars aduersa rn̄dere: alꝰs si nolit rn̄dere: talis positio habebit p ɔfessata. vt in. c. seq. ¶ Nō vlteriꝰ glo. q̄ ponit decē p modum summe in materia positionis.

¶ Glo. se. p modū sūme recitet sic. Circa materiā positionū q̄rit de decē. Pmo qd sit positio. Scd̄o vn̄ ortuz habuit. Tertio ad qd fiat. Quarto in quo differat ab interrogatiōe. Quinto q̄s rn̄deat positiōi. Sexto q̄n fiat. Septimo qualiter fiat. Octauo sup quo. Nono de captela ponētis. Decimo de positionis effectu.

Positionis descriptio. d ¶ Statuimꝰ. Circa positionū materiā q̄ nō habentibꝰ practicā noua ꝛ ignota vr̄. Scire debes p̄mo q̄ positio s̄m Goff. est dictū loco interrogationis positū vt qd olim interrogatiue fiebat: fiat hodie positiue. pone in terminis. dicebat olim actor q̄rit e dn̄e iudex an sit heres: et ex qua parte. Hodie dicit. pono te esse talem heredem. Item pono te heredem ex asse. Sed hodie etiam fiunt interrogationes ꝛ añ litē contestatā: quod dic vt nota. de iuramen. calū. c. penult. ꝛ etiam post litē contesta. ff. de interroga. actio. vbicūq. etiā si sit cōclusum in causa. vt. §. de fide instru. cū Ioānes. Unde potest describi q̄ positio ē breuis verborū formula mentē pponentis ɔtinens ad veritatē eliciēdā cōcepta.

Positiones vn̄ habuerūt ortum. ¶ Habuit aūt hoc v̄bū ortū nō solū ex vsu holm diu in causis inolito: sed ex antiq̄ lege. ff. ō leg. iij. offidiꝰ. §. ex diuerso: ibi pōe igit i credito. ꝛc. ad idē. §. de lit. ɔte. ca. vno. de elec. dudū. ij. ꝛ j. ō testi.

Positiones quare fuerunt introducte.

c. presentium. Fiunt aut positiones: vt per confessionem aduersarij releuet ponens ab onere pbandi: vt hic. et ff. de iureiur. cum qui. j. rn. nã ad hoc fiũt interrogationes. ff. de inf. act. l. ij. iij. et iiij. Differunt aũt positiões et interrogatiões: qr positiões assertiue sũt: ille interrogatiue. positiones a pte: ille a iudice. Et dicũt quidã q positiones tñ fiunt post lit. cõtest. interrogationes ante tñ quoq vtrũq falsum est. de iterrogatioib supra dixi. de positionib infra dicã. Ad positiones autẽ respondere debet pars non autẽ aduocatus: imo solent cau ti iudices tunc rñdentes aduocatos expellere. Scire tamen debes q aduocatus qui docet clientulum falsum rñdere tenet aduersario illi damna resarcire q ob hoc pertulit: puta ex onere probãdi vel omissione cause. l. dist. sede. s. de iniur. c. vlt. ff. ad. l. aql. qui occidit. §. vlti. vñ solẽt aduocati dicere clientulis. si hoc confitearis cãm pdes: nec dicunt si negaueris animã perdes. de symo. mattheus. in fi. Scire debes q positiões fiunt in cã et ad eas rñdetur p iuramẽtum calũnie vel veritatis in cã prestitum. vñ videtur q solum post lit. cõtest. fieri habeant: cũ post lit. cõtesta. iuret. s. eo. li. de iura. calũ. c. j. Sz dic q qñcũq faciẽde sunt pbationes fieri pñt positiões siue ante lit. contest. siue post. Nec ob. quod de iuramento dictum est. s. qr iudex ponẽtem ante lit. ptest. faciet iurare se credere et estimare verum esse qd ponit: et aduersariũ q verũ respondebit. possunt eñ ante lit. cõtesta. exceptiones opponi sup quibus facienda est pbatio: ad cui reuelationẽ facit positiones. pone eñ excipitur q actor ex cõmunicatus est quia percussit clericum: et sic ab agẽdo repellẽdus: ponet ipe reus hoc modo. Pono q percussisti talem. Item q in tali parte corporis. Item q cum gladio. Item q in tali loco. Item q tali die. Itez q talibus presentibus. Item q turbatus ex tali causa percussisti illum. Itẽ q animo iniuriandi. Item q ille tunc erat clericus. Item q erat in possessione clericatus. Itẽ q sciebas illum clericũ esse. Itẽ q vidisti eum tõsuram et habitum clericalẽ deferentẽ. His per actores confessatis: pbata est excõicatio: als re hoc probet mutando verba: et dicendo intẽdit pbare et c. Post lit. cõtesta pone q peto ab eccl'ia aliquem quẽ 3 iura retinet remoueri: dicã pono ego talis iuramẽto meo: q talis hz et possidet ecclesiã sancti Petri. itez q habet et possidet ecclesiã sancti marci. itez q quelibet earũ habet curã animarũ. Itẽ q eas post pciliũ acqsiuit. hoc cõfessato succũbit reus: nisi dispensationẽ vel iustã causam ostendat. et idẽ in silibus. Scias autem q positiones fieri debẽt sup contentis in libello: et ad ea ptinentib vel ptinere valẽtibus: ex parte actoris ad intentionẽ fundatã: ex parte rei ad extenuãdam. iiij. q. iiij. ca. j. Fieri aũt debẽt de facto rei: qr ad factũ alteri non cogit rñdere. ff. pro suo. l. fi. Et sunt in scriptis offerende iudici: vt videat an sint impertinẽtes impossibiles/captiose/negatiue/saluo eo qd hic dicit et sic eas repellat. et de hoc dicã. j. ca. pri. qs si admittẽdas viderit in actis curie sibi scribi faciet. de pba. qm. s. c. lib. de rescrip. cũ in multis. ff. de re. iudi. l. acta. ad illas postmodũ faciat aduersariũ rñdere vel de veritate vel credulitate. habita distinctione an de veritate vel calũnia tñ sit iuratũ. j. ti. pri. c. ij. et responsiones scribi faciet sic fatetur vel negat: credit vel nõ credit. Cõ aũt ex iuramento de calũnia vel de vitate respondet: an possit dicere dubito. nota. s. de iura. calum. cũ cãm. in pma glo. Caueat aũt ponẽs a positionibus sue intentioni ptrarijs: vt si agat petitiõe hereditatis: vel quoq bonorum: non dicat se post mortem possedisse defuncti. Si agat publiciana: non ponat se emisse a vero dño. Si agat vti possidetis: nõ dicat aduersariũ possidere. et idẽ in silibus. Est aũt positionis effect: vt is qui ponit qd ponit pfiteri dicat: vt j. de iureiur. c. vlt. vbi dicam de hoc. et an positio vel rñsio ad eã reuocari possit. Additio. Dicit Jo. mo. ideo melius intitulatam rubricã de cõfessis q de positionib: qr positiões nõ curam i se: sz pter fi iẽ: ppt rñsionẽ. s. ex q habet pfessio: hũc eñ finẽ respicit moralis philosoph: et hec scia supponit ethice. i. morali scie vt satis dixi in pmio decre. super pma glo. Jo. an. Determinat hec decre. no. per Hostien. in sum. de pbat. §. quis dz pbare ver. nũquid ergo. et in Specu. de posi. §. vij. videndũ. ver. vij. Jo. an. Additio. ij. Uincen. dixit q positio est assertio alicuius dicti vel facti: vt ad ipm rñdeamus Jo. mo. dicit q est narratio facti nõdum pbati ad experiẽtis intẽtum directe vel indirecte spectantis qd intendit pbari p rñsionẽ aduersantis. Cy. in. l. ij. C. de iura. calũ. ponit diffinitionem Joan. de arc. qui dixit q positio est alicuius substãtialis vel adminicularis articuli cause in iure facta expressio seu assertio. Jac. bo de Ra. diffinit q est credulitas asserta habens annexã interrogationẽ vel iudicis suppletionẽ pferens ad pbationẽ: vel vt ipm vl vt adminiculãs. Archid. dicit hic q positio ẽ assertio alicui facti: q ad rñsionẽ ad ipsam ptinẽtẽ obligat reus: et actor pbandi onere releuat. Cũ positio etiã fiat p reum incaute expssit de reo et actore in descriptiõe. Jo. an. Additio. iij. Et hoc solum no. hic Inno. s. q sufficit qñq rñdere de credulitate. remittit. j. ti. j. c. ij. Jo. an.

neq negatiuas[a] q pbari non possunt[b] nisi per cõfessionem

Positionibus dz rñdere ps non aduocatus.

Positiones qñ pñt. fieri.

Positionum exẽpla

Negatiua q̃re nõ pbatur.

Glosa seq. querit et soluit.

a Negatiuas. Que est rõ qre positio de negatiua que alit pbari nõ põt. fieri nõ poterat? Breuis est solutio negatiue qdam pbari nõ pñt: sup q dic vt no. Jo. vj. q. vl. actor. Ber. s. de elec. bone. j. et Accur. ff. de pbat. l. ij. sed positio in locũ pbatiõis venit. illud q in positiõe dz admitti qd admitteret in pbatione. et de hoc no. Gof. s. de elec. dudũ. ij. Item positio negatiua pbari dz: sed negatiua nõ pbat. vt. s. q et c. Itẽ negatiua positio non ponit sed remouet. Et hoc siue sit negatiua explicita: puta q non cognoui bertã. de fri gi. c. j. vel nõ fui citat. de elec. bone. siue implicita. vt pono q in electione tñ qttuor canonici pñtes fuerũt de cã pos. cũ eccl'ia. positiones q has negatiuas iuris rigor repellit: sz eqtas eas admittit si iudici videbit: vt hic. Dicit Bo. a. hoc inductum ppt timorẽ piurij. videõs ei rñdẽs q pbari nõ poterat facile deleraret. Jo. an. Additio. Dicit Jo. mo. negatiua dicit carẽtiã: et sic nõ existẽtiã: et nõ entis nõ sũt spẽs nec differẽtie fm phm. Dũ q pbatio hẽat fieri p pncipia sicut causatũ hz oñdi p cãm: et pncipatũ vt spẽs p genus et dfam: qr hoc hz affirmatiua et non negatiua: nõ affirmatiua pbari ipt p rerũ naturã. i. p pncipia que sunt inducentia naturã rei. ppter hoc dixerat Pe. de bella. q ius ciuile talẽ pbationem nõ nouit: vt ponit Cy. vt. C. de nõ nu. pecu. l. iij. in fi. Jo. an.

b Non pñt. Pone. nego lras ad lites de mãdato dñi impetratas. Uel nego pecuniam numeratam quã pmiseram instrumẽto solẽni: et spe future nũerationis: hec et silia. nõ pñt pbari nisi p cõfessionem aduersarij. Et ideo cum nõ sit nisi vna spẽs pbationis magis succurrẽdũ est ponẽti. ar. j. de testi.

ca. vlti. s. §. de testi. cog. delictorum. de proba. c. ij. et ca. ad nostram. ff. de testi. l. curent. C. de re. cre. generaliter. j. respon. C. de here. l. penul. secundum Hosti. Jo. an. Additio. j. Hanc ponunt per iuramentum de credulitate: sequente bene potest ponere per iuramentum veritatis. Jo. an. Additio. ij. Ubi pono quod non fuisti institutus de ancte dioecesani. de cle. pe. c. ij. o isti. c. iij. secundum Hosti. Jo. an.

Glosa sequens ponit opi. hic im probatam.

a Adversarij. Dicebant quidam doc. antiqui negativam positionem admittendam indistincte. Et quod dicitur quod negativa probari non potest: verum est per testes. per confessionem autem adversarij bene. et probatur hoc §. de temp. ordi. dilectus. de eta. et quali. c. vlti. Joan. an.

b Judices ordinarij/ delegati/ vel arbitri. §. de proba. quoniam. ff. de arbi. l. j. [illegible] Et. C. de arbi. l. pe. §. vl. host.

Glosa sequens recitetur per q.

c Possint. Non quicquid iudicis potestati permittitur iuris necessitati subijcitur. ff. de iudi. l. non quicquid. ad hoc. ff. de offi. presi. l. sepe. et l. se. per que videtur quod optio ni iudicis relinquatur. peccat tamen iudex reijciens: ex quo positio facit ad causam: et equitas suadet cum equitas scripta rigori iudicis preferatur. C. de iudi. placuit. de fur. et ser. cor. si quis servo. et equitatem semper habere debet pre oculis. vt. iiij. q. iiij. c. j. et §. de rerum permu. c. vno. ff. quod si cer. loco l. quod si ephesi. nec sit artanda probandi copia. xiij. que. ij. quamquam. C. de proba. l. vlti. secundum Hostien. tenetur. Et si non admittat poterit appellari. Jo. an. [illegible] Idem Jo. mo. et Archidia. non tamen dicunt Hostien. et predicti id quod sequitur de appellatione. Joan. and.

Divisio. Si post. Sunt duo dicta. Secundum ibi: verum. Dicit. vni sum pta. Vo. Tracta fuit hec decre. de extrava. Alexan. que incipiebat retulisti. alias Dilecto filio. [illegible] Hic dicitur de iuramento veritatis et de procuratore Jo. an. [illegible] De qua fecit mentionem Guil. in spe. de posi. §. nono. ver. verum.

Casus litteralis domini Henrice. [illegible] Tu et ego litigabamus coram iudice ordinario vel delegato lite contestata super meo libello dedi meas positiones: et asserui eas medio meo iuramento dicendo: credo illud quod pono esse verum. hoc facto petij vt tu responderes meis positionibus. vnde iudex tibi precepit vt tu responderes meis positionibus per verbum credit vel non credit. tu autem recusas respondere. queritur qua pena venis puniendus? Respondetur quod mee positiones habebuntur pro confessatis. Et iudex poterit et debebit te condemnare in petitis. nam de petitis constat per tuam confessionem interpretativam. i. inductam ex interpretatione iuris. et istud verum nisi proponas aliquam exceptionem. Sed quid si non comparuisti in die tibi assignato ad respondendum meis positionibus: an positiones habeantur pro confessatis? Respondeo quod non: sed contra te poterit iudex procedere tanquam contra contumacem. nam si non liquet de causa iudex te excommunicabit: vel mittet me in possessionem.

Notabilia. Nota primo ex isto ca. quod facta litis contestatione antequam fiant positiones debet precedere iuramentum de calumnia. hoc tamen non est de substantia. vt dictum fuit. §. de iura. calu. c. j.

Nota quod si iurato de calu. ponens fecit iussum fieri adversario vt positionibus responderet. et adversarius noluit respondere: tunc positiones habentur pro confessatis. et sic tacens habetur pro confessato: si confessio vergat in detrimentum et preiudicium suum. Et si negatio tenderet ad suum preiudicium et incomodum: similiter positiones haberentur pro negatis.

Nota vlterius quod quis potest respondere positionibus sue partis adverse per procuratorem: dum tamen ille procurator habeat ad hoc speciale mandatum et quod positiones sint inserte in procuratorio: et detur mandatum procuratori vt faceat talem positionem et talem. alias non haberet mandatum sufficiens.

Nota quod paria sunt/ non venire ad iudicium vel venire; sed contumaciter recedere. concordat. c. j. de iudi. in an.

---

adversarij[a] iudices[b] admittere possint[c] si equitate suadente viderit expedire. Boni. viij.

Si reus iussus positionibus respondere recusat vel si contumaciter recedit: habebuntur pro confessatis. secus si prius quam sic iussus esset contumax fuerat: nam tunc procedetur contra eum tanquam contra contumacem. Jo. an. Ca. ij.

Si post prestitum veritatis aut[d] calumnie iuramentum[e]: reus[f] vel procurator[g] ipsius positionibus ab adversario sibi factis interrogatus iussusque[h] a iudice respondere absque ra-

---

Nota quod maior est contumacia illius qui comparuit et non vult facere illud quod sibi facere incumbit: quam illius qui non comparuit. hoc habet presens ca. nam maior pena imponitur ei qui comparuit et contumaciter recessit: quam ei qui non comparuit.

d Aut. quo ad spirituales causas exponimus pro et in eis enim in vtroque iuratur. vt. §. de iura. calu. c. j. §. vlti. et sic est si. C. de verbo. sig. cum quidam.

e Juramentum. No. per opi. illa que habet quod solum post lit. contest. fiant positiones: sed dic vt dixi. §. c. proxi. et respicit quod communiter fieri solet.

Glosa sequens querit opi. ponit. et solvit contrarium.

f Reus. Quid de actore vel eius procuratore? Dicunt quidam [Jo. mo.] quod cadit ab instituta actione. §. de iura. calu. c. vlti. et C. de iura. calu. l. ij. §. quod si actor. Ad positiones enim respondetur ex vi iuramenti: et ideo pena iurare nolentes hic locum habeat. quod non credo: sed dico vt dixi. §. in proxi. glo. quod hic respicit quod communiter accidere solet sive potest. s. quia actores probare habent: et sic positiones facere. sed idem econverso cum actoris et rei sit equa conditio. §. de regu. iu. non licet. cum si. Additio. j. Scilicet vt habeatur pro confesso. Joan. an.

Additio. Actor qui non respondet positionibus habetur pro confesso.

g Procurator ipsius. Nota procuratoris contumaciam post lit. contest. domino nocere. de hoc. §. vt lit. non contesta. ca. j. in fine. Additio. j. Hoc etiam probatur de taciturnitate. et facit. ff. de pecu. non solum. in prin. vbi de hoc. Et aliquid dixit Inno. de postu. prela. c. j. et Guil. in specu. de posi. §. ix. post prin. Joan. and.

Glosa sequens dicit questionem solut.

h Jussusque a iudice. Per hanc litteram bene videtur determinata illa antiqua altercatio qua queritur si iudex citat partem vt veniat respondere positionibus et citata venire non vult: an positiones habeantur pro confessatis. Et licet quidam dixerunt quod sic. puto quod non. Ecce enim quod textus dixit iussus a iudice: et ne credat aliquis quod talis iussus factus per nuncium sufficeret: premittit interrogatus. ille igitur licet sit iussus per nuncium non per iudicem: et hoc concesso: non tamen est interrogatus a iudice. quod requirit hec constitutio. vnde et litteram submittitur. verum si antequam respondere sit iussus sic dixit. i. ab ipso iudice interrogatione premissa maiorem ergo reputavit contumaciam illius qui interrogatur a iudice: et ab eo iussus respondere non vult: quam illius qui citatus per nuncium vel litteras etiam hoc expresso venire non vult. [illegible] Etiam post iuramentum prestitum. Jo. an. [illegible] Quos vide in spe. de posi. §. viij. ver. item queritur. et §. ix. ver. verum. et §. x. et ver. potest. Joan. an. [illegible] Idem Archi. et Dy. videtur concordare in regula contra eum. j. de regu. iur. Joan. and.

Glo. seq. reci. per questionem que sit rationabilis cau

sa. et ponit. xij. exempla.

a ¶ Rōnabili cā. Puta si positio superflua eēt vel impertinēs. i. q̄ pbata nō relevaret. C. de pba. ad pbationē. xxx. q. vlti. iudicantē. ibi ad rei veritatē. 7c. s. de offi. archi. vt nrm. ii. Uel obscura. iiij. dist. erit. de sponsa. de muliere. C. de trāsac. vt rñsum. iii. Uel gñalis. ff. de leg. ij. licta. j. rñ. iiii. Itē si sit de facto alieno. vt. s. ca. pri. Itē si sit captiosa: puta q̄ detegat piuriū. rñdē tio nō ē admittēda. puta pr̄ quē tus iuravit nil esse i peculio. tutus est igit excepcione iusiurandi a pte delati: nisi p reb[9] postea q̄sitis. postea in positiōe dicunt aliquę res fuisse in peculio tpe q̄ iuravit: p hanc detegit piuriū ei[9]: vñ rñdere nō cogit. ff. de iureiur. l. duob[9]. §. fi. v Nulli' em iniciēdus est laqueus. xxvij. q. j. de viduis. Itē si sit mltiplex: vt pono q̄ possides talē ecclesiam ad tale monasteriū ptinentē. vel pono q̄ tici[9] filius. p. dz michi. x. vel his si'lia: posset em alterum esse verū alterū falsum: 7 nō petit explicari: vel ipse idē explicet: dicēdo vtrūq̄ falsum: vel hoc verū: hoc falsum Uel poterit simplr positionē negare. etiā si alterū verū sit. ff. de re. du. si is q̄ ducēta. §. vtrū. iij. q. ix. pura. ix. dis. si ad sacras. Un̄ videt q̄ ad multiplicē positionē rñdere bñ teneat cū habeat supradicta remedia. ad. h[9] opti. j. ti. pri. psentiū. §. pterea. vi Cōsueuerūt aūt aduocati dicere. pono hec 7 si nō credis p̄iunctim: pono disiunctim: ad quā tñ rñdere nō cōpellit vt quibusdā videt p iura supradicta nō em ponit vt dz. Itē si positio sit iuris vt pono q̄ ipubes pōt cōdere testm vel si'lia. 7 ad hoc nō cōpellit rñdere: cū em ius dō pbare nō cogat: sed factū g̃ nec ponere cū succedat in locū pbationis. s. eo. c. pri. ergo tāq̄ ad supflua nō cogit rñdere. Itē si sit ipossibilis vl̄ ptra naturā: vt si ponit virginē pepisse: vl̄ patrē iuniorē filio. xxvj. q. ij. §. cū g̃ ad hoc. s. de pfes. c. vlti. 7 q̄d ibi no. ff. de inter. ac. l. cōfessionib[9]. 7. l. seq. Itē sup crimie ei[9] p̄ quē fiūt nō admittunt positiones. de pe. di. j. nō tibi dico. vii. hec ergo 7 sil'es. viii. sint rōnabiles cause pter quas rñdere nō teneat. Itē si pcuratori fiūt positiones sup aliq̄ emergēti: de q̄ pbabiliter nō imputet dño si nō instruxit pcuratorē. bñ habebit pcurator inducias ad cōsulendū dñm. secus in principali sup quo a principio instrui debuit. s. de iura. calū. in ptractādis. vbi de hoc p Inno. 7 Host. Additio. Et de hoc pstat in dubio tutius admitti saluo iure impertinētiū 7 ita fuat. Jo. an. Additio ii. Fa. de pe. di. vij. q̄ egerit. ibi. si scire nil tibi pdesse: nil tibi darē. Jo. an. Additio iij. Cū ponēs hfe velit certū rñsum: dz g̃ ponere certū: vt sic illo iure vtat ad alios q̄d ipē exigit. ff. q̄d q̄sq̄ iur. l. j. s. de cō sti. cū oēs. Jo. an. Additio iiii. Uel depēdens a negata. 7 vt dicit Jo. mo. s. c. proxi. interdū scda depēdet a prima negata q̄. nō pēderet ab illa affirmata: vt pono appellaui. scdo q̄ in scriptis. tertio q̄ infra. x. dies. Negata prima negat scda 7 tertia: 7 sic depēdet: sed si pfesset p'ia. erit necesse rñderi scde 7 tertie. Jo. an. Additio v. Et. l. q̄ iurasse. §. ij. Jo. an. Additio vj. Et vide q̄d dicā. sup glo. ij. post Inno. 7 Hosti. Joan. an. Additio vij. Et no. l. di. d penitētib[9]. 7 scripsi. s. e. c. ij. 7 de elec. dudū. ij. §. cādē. in glo. sup pcessu. Joā. and. Additio viij. Quas vide in spe. de posi. §. vij. Jo. an.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

Positionib[9] rñdere nolēs/ an 7 qñ habeat pro cōfesso.

tionabili[9] cā recuset: aut nolit seu contumaciter se absentet: haberi dz sup his de q̄b[9] in eisdē[9] positionibus interrogat[9] extitit p pfesso[c]. ¶ Uerū si anteq̄ rñdere sic iussus fuerit cū cōtumaciter absentari ptingat: tūc p cōfesso non dz hri: sed est alr̄ cōtra eū tanq̄ cōtra contumacē (put ratio[9] dictauerit) procedendum.

b ¶ Eisdē. scz q̄bus rñdere nō vult. 7 p hāc literam dico q̄ si quibusdā respōdeat: et postea aliis respōdere noluit: ille q̄bus iam respōderat nō habebunt p cōfessatis: si eas negauerit. pena em vlterius nō debet extēdi 7c. de his que fiunt a maio. par. ca. c. quesiuit.

¶ Glosa sequens querit. arguit opi. ponit 7 soluit. Finis ponit dictū: q̄d additio corrigit.

c ¶ Pro cōfesso. Nunq̄d ipo iure aut p sniam: videt q̄ p sniam. et hoc tenet Jo. mo. fm ea q̄ not. s. de iura. calū. c. vlti. Dicebat Tan. q̄ tacēs nō habebat p confesso nec p negāte: p regulā. ff. de reg. iu. q̄ tacet. j. eo. ti. is q̄ tacet. ibi dixi. Quid ergo fiet: fm eū compellit rñdere p excōicationē: in possessionē: missionē: captionē pignorū: mulctā: 7 his si'lia. s. vt lit. nō cōtest. et ca. qm. ff. de ven. inspi. l. j. §. igit. ff. si quis ius di. l. vna. 7 facit fm Hosti. de elec. bone. ij. p̄ legati. Sed hodie p cōfesso haberi debet. i. vt hic vides. ad hoc. ff. de interro. ac. de etate. §. qui tacuit. et idē iuris de obscure rñdente nisi declaret: vt ea. l. §. nichil. Et q̄d dicit q̄ habet p cōfesso: intellige si cōfessio est damnosa: alr̄ si esset sibi vtilis: haberet p negāte. ii. vt. ff. de interro. ac. l. non alienū. 7. l. de eta. §. j. vsq̄ ad. vj. Interrogationibus procedat hoc in positionibus non credo: in q̄bus satis sit ponēti q̄ habet intētū suum. Jo. an. Additio. Diuersitatis ratio. q̄ iudex sup dubio interrogat nec iurat. pars vero ponit super certo et iurat. Jo. an. Additio. i. Scz ipso iure. Idē Archi. Jo. and. Additio. ii. Idem Hostien. 7 Archidia. 7 Guil. in spe. de positio. §. nono. ver. item. illud. Joan. an.

d ¶ Nō dictauerit. Q̄d dic vt no. s. de do. 7 ptu. put

¶ De testibus 7 attestationib[9]. ¶ Dictū fuit. s. titu. pri. de cōfessis: verū q̄ sepe cōtingit q̄ pars aduersa nō confitetur positiones actoris: sed illas negat: 7 sic actor artatur ad pbandū sua facta que pōt pbare regulariter p testes: ideo post rubricam de confessis cōuenienti ordine ponitur rubrica de testibus 7c.

Continuatio dñi hes lye.

¶ Notanter dicitur q̄ facta probantur regulariter p testes: quia aliquotiens scriptura est de substantia actus: non tamen est de substantia probationis ipsi[9] actus. l. j. C. de fide instru.

¶ De testib[9] et attestatiōib[9].

¶ reg. ix. in cōci. gñali lugdu.

¶ Socius in crimine symonie admittitur in testem si sit socius criminis tātum: et agatur ciuiliter: alr̄ non Joannes andree. Capitulū. j.

Ediatores.

Ediatores. ¶ Ponit dictū cui subdit duplicem determinationem. Ista decre. 7 sequens fuerunt Gregorij: 7 deberēt esse in antiqua compilatione vltime in titu. i. Per hāc decre. moderationē recipiūt glo. alle. Jo. 7 Bernar. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. liberi. in p'ma glo. quam quidam nō habēt. 7 de testi. veniēs. j. in glo. penul. q̄ indistincte dicebāt q̄ in hoc crimine socius criminis tantū admittebatur in testē: criminis vero et muneris non. distinctio enim illa lo-

diuisio

Dicit q̄d determinat.

cum habet cū agit̄ ciuiliter. si eñ criminaliter socius etiā tñ criminis requirit̄: vt hic vides. ad hoc. s̄. e. testimoniū. Additio. Corrigit etiā qd̄ not. Gof. in sum. de symo. in fi. vbi simpliciter dicit hos mediatores a testimonio repellendos. Joan. and. Additio. j. Et hanc decre. ibi posuit et glosauit Host.

Pre- sup po. d. helie

¶ Presup ponē dū p intellectu hui⁹. c. qn̄ dicat̄ q̄s agere ciuilit̄ p crimine symonie. Dicēdū q̄ i crimie symonie dicit̄ quis agere ciuiliter etiā si agat et tēdat vt symoniacus priuet̄ bñficijs suis: s3 si agat et tendat vt priuet̄ ordinib⁹ suis: dicit̄ agere criminaliter. Scd̄o psupponendū est q̄ aliquotiens q̄s est socius criminis est muneris simul: aliqñ quis est soci⁹ criminis tm̄ et nō muneris. vt volebā obtinere ab epo Picta. aliqd̄ spūale. ego sciens q̄ ipe diligebat tp̄alia habui aliquē de suis familiaribus et cōueni cū tertio vt pmitteret aliquē equū epo vt possem h̄re spūale. Iste mediator nihil accepit: s3 gratis fecit: talis dr̄ socius crimis tm̄ et nō muneris. aliqñ aūt conuenio cū mediatore: et aliquid sibi do p pena tūc talis dr̄ soci⁹ criminis et muneris simul.

tores[a] **p q̄s**[b] **scelus symonie plerūq3**[c] **committitur ad testimoniū**[d] **contra scelus eiusdem auctores**[e] **in detestationem criminis**[f] **admittūtur: si nō agat̄ criminaliter**[g] **sed ciuiliter**[h]**: et emolumentum exinde non fuerint assecuti**[i]**.**

Casus l'r. alis d. helie

¶ Casus. Accusabā Titiū de symonia: oblato libello et sup eodem lite negatiue contestata. responsoq3 per reum meis positionib⁹ petij me admitti ad pbandū intentionē meā: et pduxi aliquos testes: accusatus pponit q̄ mei testes non sunt admittendi ad testificandū 9 se: q: fuerūt socij et participes criminis: an illa societas crimis repellat eos a testificādo? Rñ. ro. pō. cū distinctione: aut ago 9tra symoniacū ciuiliter vt ipse priuet̄ bñficijs suis: et non deponat̄ ab executiōe ordinū: et tūc distinguit̄: aut accusatus opponit cōtra meos testes q̄ ipsi fuerūt socij criminis et muneris simul: et tunc dicit ro. pō. q̄ ipi testes repelluntur a testificādo: l3 sup crimine symonie agat̄ ciuiliter. alij sunt socij criminis tm̄ et non muneris. q: prestiterunt operā gratis: et tūc admittūt̄. et est spāle in crimie symonie vt socius criminis admittat̄ ad testificādum: et istud est ob detestationē criminis aut agit̄ 9 symoniacū criminaliter ad depositionem ordinū: et pprie ab executiōe ordinū: q: q̄ntūcunq3 q̄s deponat̄ actualiter: nō priuat̄ ordinib⁹ sibi semel collatis: imo si celebraret conficeret verū corp⁹ xp̄i: vt tenet glo. in. c. degradatio. j. de penis: ideo pprie agitur 9tra symoniacū criminaliter ab executione ordinū: et tūc nō admittunt̄ socij criminis ad testificādum in cā criminali intētata criminalit̄.

Nota- bilia.

¶ No. primo ex isto textu q̄ soci⁹ criminis regulariter nō admittit̄ 9 sociū3 criminis: q: par delictū testē repellit. ¶ Nota vnū spāle in crimine symonie: idē in alijs criminib⁹ exceptis: sicut in crimine lese maiestatis et heresis: videlicet q̄ soci⁹ criminis admittit̄ 9 sociū in crimie intētato ciuiliter dū tñ sit soci⁹ criminis tm̄: sec⁹ si esset soci⁹ criminis et muneris sil': sec⁹ in crie criāliter intētato: q: tūc nō admitteret̄ soci⁹ criminis tm̄: et multo min⁹ soci⁹ crimis et muneris sil'.

Accu- sat⁹ de symo- nia q̄lr oppo- net te- stib⁹ sy- moniā.

Querit̄ q̄lr accusat⁹ p̄t opponē 9 testes productos q̄ sunt socij criminis: nisi ipse accusat⁹ cōfiteat̄ crimē: et tūc si 9fiteat̄ nō erunt necessarij testes ad ipm̄ cōuincēdū: s3 sua cōfessio erit sufficiēs ad ipm̄ cōdēnādū. c. ij. de cōfes. in an. Dicit glo. q̄ poterit accusat⁹ opponere 9tra testes q̄ sunt socij crimis trib⁹ modis. pmo mō accusat⁹ pponet crimē gn̄aliter: dicēdo q̄ talis testis est symoniac⁹: et sic glo. videt̄ fateri 9triū. v3 q̄ si accusat⁹ simplr̄ diceret q̄ talis testis est soci⁹ criminis: sua 9fessio eēt sufficiēs ad ipm̄ 9dēnādū. Alio mō dicit glo. v3 q̄ accusatus hoc poterit 9 testes opponere q̄ testes fuerūt socij criminis: nec p hoc vr̄ 9fiteri crimē: q: excipiēs nihil vr̄ cōfiteri de intētione aduersarij: et in hoc remanet glo. Itē q: videt̄ 9fiteri 9triū3 actū: tñ si hoc mō rñderet mendaciū cōmitteret.

Prose- nete q̄ dicunt̄

a ¶ Mediatores. qui pxenete dñr. i. et salariū qd̄ eis dat̄ dr̄ pxeneticū. ff. de pxene. l. j. et. ij. et si in spūalib⁹ salariū recipit vel aliquā pmissionē 9modi tp̄alis symoniacus est: ꝺ symo. cū essent. et tūc nō admittit̄ etiā si ciuiliter agat̄. vt hic i fi. et. s̄. c. veniēs. j. et i fanus est. j. q. j. si q̄s eps. et. j. q. iij. si q̄s p̄bēdas. et bñficijs puād⁹. s̄. ꝺ elec. per inquisitionē. et deponēd⁹. de 9fes. c. ij. de symo. nō satis ibi: vel consenserit. Additō. j. Canon vocat illos interceptores. xcj. dist. c. penult. Joan. an.

b ¶ Per quos. i. quoꝝ ministerio.

c ¶ Plerūq3. Ergo non semp: q: interdum sine mediatore inter se cōponunt symoniaci: de sym. de hoc. et ca. veniens. cum similibus.

Testis q̄ nō admittit̄ ad probationē admittat̄ saltem ad presūptionē faciendam

d ¶ Ad testimoniū. No. ad p̄sumptionē faciēdam bñ admittent̄: s3 non ad pbationē. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. liberi. qd̄ dic vt no. xv. q. iij. nemini. de cōfes. c. j. de testi. veniēs. j. Et not. q̄ dicit testimoniū: q: circa accusationem nihil hic statuit̄: s3 stat̄ iuri antiq̄ ij. q. j. in p̄mis. in fi. xv. q. iij. sane. de symo. tanta. et ca. l3 hely. et. c. per tuas. et ei qd̄ no. ij. q. vij. in summa.

e ¶ Auctores. cū intēdū ēt p alios canonici non possint: ad hoc. s̄. de testi. co. ca. vlti. vbi ad detegēdā cōiurationem inducunt̄ socij et iurati. Jo. an.

¶ Glo. se. ponit duas lecturas.

f ¶ Criminis. al's tanti criminis: et concor. j. q. vi. c. vlti. s̄. de symo. tāta. et. c. l3 hely. ibi cū ad instar criminis tc̄. Et p hāc lr̄am credo hāc decre. intelligendam etiā de mediatore qui non est emendatus de crimine al's q̄d esset spāle in hoc. vt. s̄. eo. testimoniū. vel p̄t dici de emēdato debere intelligi. et bñ est speciale q̄ mediator admittatur. vt. j. dicam.

g ¶ Criminaliter s̄. eo. testimonium.

Media tor an possit eē test3

h ¶ Ciuiliter. Nota q̄ regulare est q̄ i ciuilib⁹ mediator de cōsensu partiū admittat̄ ad testimoniū al's nō. et in auc̄. de testi. §. qm̄ v̄o. col. vij. Et no. Ber. ꝺ testi. cog. dilectoꝝ. circa p̄nci. glo. i. Hic tm̄ admittitur etiā pte 9dicēte. qd̄ intellige s̄m distinctionē decre. ꝺ symo. p tuas. et. ca. licet hely. s̄m Hostien. Additio. j. Et hoc intellige. vt ibi dixi. Joan. an.

¶ Glo. se. q̄rit et soluit. obijcit et tripliciter soluit. et secundam approbat. Joan. an.

Crimi- na exce pta sūt tria. Soci⁹ crīs q̄lr et q̄ for- ma de- beat re pelli a testimo nio fe- rēdo.

i ¶ Assecuti. vides q̄d iuris in hoc excepto crimine s. symonie. Sed q̄d de alijs exceptis? De crimine lese maiestatis dic. vt. vj. q. j. §. verum. de cōfes. capitu. j. De crimine heresis: dic vt. j. ꝺ here. in fauorem. Sed aduerte. mirabile enim est quod dicit hec decre. q̄ socius criminis repellatur in criminali. criminis et muneris i ciuili. si eñ q̄ petit ipm̄ a testimonio repelli dicat. socius michi in crimine fuisti: nō egemus vlteri⁹ teste: q: ex hac 9fessione puniēdus est. de 9fes. c. ij. nec pmittit canon vel lex q̄ dicat hoc nō feci: q: mēdaciū vel aliud peccatū non pmittūt. xxij. q. iiij. q̄ peccat. et ff. de tribu. illud. §. pe. Sed dic. i. q̄ p̄t in genere dicere non potes testis esse quia commisisti hoc crimē quod me offero probaturū. et sic repelletur: quia par

I de. ¶ Ponit modū remissiōis curie: ꝛ dat modū iurādi sup positionibus: ꝛ dicit ꝑ quē iurari debeat: dat modū rñdendi: ꝛ modū testes ꝓbatorios reprobandi: et reprobatorios iterum reprobadi. h.d. Joā.an. Capitulu.ij.

Presentiū auctē mandam⁹ q̄ten⁹ in cā q̄ inter abbatē ꝛ ꝯuentū[a] scti Nicolai ādegauen̄. ex vna pte[b]. ꝛ priorē ꝛ ꝯuētū de paldigē. linconen̄. diocesis ex altera[c] sup eo ꝙ ijdē abbas ꝛ cōuentus se ab ipsis priore ꝛ cōuentu de paldigen̄. possessione[d] subiectionis eiusdem prioratus asserunt spoliatos: ꝛ sup irritanda quadam composi=

delictū repellit testē. ꝫ. e. ꝑsonas. cū distinctiōe decre. de symo. lꝫ hely. ꝛ. c. ꝑ tuas. Uel dic ꝓcise ꝙ exceptōez obijciēs nō fatet. j. de reg. iur. exceptionē. ꝛ ibi dicam. Uel pone ꝙ opponat criminis symonie exceptio contra testē: ꝛ ille qui ꝓduxit dixit eū qui probat fuisse sociū: ꝛ sic cōtra se nil fatet. ſꝫ secūdū tene: qꝛ ꝛ hic vꝫ fateri testem suū symoniacū. Addit. qđ no. lxxix. di. c. ij. C. ꝫ lib. cau. si filiū. i viti. glo. ꝑ Host. in sum. ꝫ symo. ꝗ ad accusationē. i fi. Et spe. ꝫ accu. ꝗ. i. ꝟ. ca ue tñ. ꝛ i. ꝗ. ibi ꝓ ce. q̄ icipit. itē repellit q̄ fuit. inuenies casus exceptos q̄b⁹ audit soci⁹ ꝯ sociū. Jo. an. Addit. ẜm Host. ꝛ fuerat hoc pri⁹ dictū Tan. in secunda cōpilatione de symo. ꝗuis. ꝛ de heret. ad abolendam. Jo. an.

diuisio

Presentiū. ¶ Sūt tres ptes. Pria tractat de positionib⁹ iuramento ꝛ rñsionib⁹ ipsarū. Scđa ibi: testes. de testi. reprobatorijs ꝓbatoriorū. Tertia ibi: si ꝟo. de reprobatorijs reprobatoriorū. Hec decre. est practica: ꝛ ꝑ aduocatos optime scit. Addit. Uñ dicit Jo. mo. meli⁹ scit per practicā ꝗ ꝑ doctrinā. Jo. and.

Casus lfalis d.hel.

¶ Addit. Orta lite inter abbatē ꝛ ꝯuētū scti Nicolai andegauen̄. parte ex vna: ꝛ priorē et ꝯuentū linconē. in possessorio. nā dicebat abbas ꝛ cōuēt⁹ scti Nicolai ꝙ ille priorat⁹ linconē. suberat monasterio scti Nicolai. ꝙꝗ mona. scti Nicolai fuerat in pos. subiectionis per tp̄s sufficiēs ad inducēdū ꝓscriptionē: ꝛ ꝙ a paucis dieb⁹ citra ip̄e p̄or denegauerat debitā obediētiā ꝛ sic intēdebāt iterdictū vtile ꝓ recupādo possessorio. Ista causa fuit reuocata ad papā: qđ fieri pōt: vt i. c. vt nostrum. de ap. in an. ꝛ fuit ꝓcessum in causa: intantum ꝙ fuit facta litis ꝯtestatio. fuerūt facte ꝓductiones testiū: qꝛ positiōes non fuerunt immediate facte post litē cōtestatā. nā illud nō est necessariū: vt in. c. j. ꝫ. de iura. calū. postea abbas voluit facere suas positiones vt in illis prior lincon̄. rñderet ꝑsonalit. vñ papa cōmisit auditionem positionū archiep̄o rothomagen̄. cui mandauit papa vt ipse exigeret iuramētum de calumnia ꝛ veritate: qꝛ vtrūꝗ est ꝓstandū in causis spiritualibus: vt dicto. c. j. de iura. calū. et faceret ip̄m priorē rñdere positionibus sigillatim. Et si prior vellet producere testes reprobatorios ꝯ testes abbatis ꝓductos in pricipali: eos reciperet ꝛ examinaret. Et si abbas vellet ꝓducere aliq̄s testes ad sustinēdū alios p̄mos testes sup p̄ncipali ꝓductos: illos silr reciperet ꝛ examinaret ẜm suos articulos ꝛ iterrogatoria ꝑtiū. [possessiōe] .i. q̄si pos. qꝛ vera possessio solum cadit in his reb⁹ q̄ pñt videri oculo corꝑali ꝛ palpari. modo subiectio nō pōt palpari: idō nō pōt dici vera possessio sed quasi pos. [ꝗ sup positiōib⁹] nā ptes añ cōmissionem dederant pape suas positiones articulos ꝛ inrogatoria: ꝛ oīa ista inseruit pa. in sua bulla. [cōtradictione] vnde sciendū ꝙ lꝫ pars contra quā dantur positiones possit illas impugnare ꝛ dicere captiosas: tamen qꝛ papa admiserat positiones: ideo mandat archiep̄o vt nō admittat partes ad impugnādū positiōes [sindico] Sed ad q̄d interrogat sindicus? Dicendū ꝙ responsio sindici corroborabit rñsionem p̄lati ꝛ ꝯuēt⁹. sed si nō sit cōformis sed cōtradicat: tūc standum erit responsioni prelati ꝛ conuentus et non responsioni ipsius sindici. [articulus] articul⁹ hic dicit ꝑ intentiōis ipsi⁹ partis. s. actoris vel rei. [interrogatoria] vñ partes cōiter dāt iterrogatoria generalia de q̄b⁹ i glo. aliq̄ñ etiam dant interrogatoria specialia. ꝛ ista inrogatoria sunt ad reperiendū testes in variatione ꝛ falsitate. [Specificatione] nā ille q̄ vult reprobare testes ꝯtra se ꝓductos dꝫ specificare crimina: ꝛ ꝯ q̄s testes opponit illa crimia: ꝛ ꝯ q̄s testes intendit illa ꝓbare: qꝛ dꝫ hoc mō dicē. dico talē testem adulterum ꝛ intēdo ꝓbare ꝑ illos testes.

Notabilia d.helie

¶ Nota p̄mo ex isto tex. ꝙ lꝫ i reb⁹ incorporalib⁹ q̄ nō pñt tāgi nec videri. vt insti. de reb⁹ cor. ꝛ incor. non sit vera possessio. ꝓ ip̄is tñ incorꝑalib⁹ pōt intentari remediū possessoriū: nō tñ directū sed vtile. qđ remediū possessoriū vtile orit ex mēte legis: lꝫ nō ex verbis: sꝫ tñ est idē effect⁹. ¶ No. ꝙ si subditus recuset obedire supiori: per illā recusationē ꝟr spoliare superiorē illa subiectiōe. ¶ No. ꝙ p̄latus agit ꝓ se ꝛ ꝯuentu suo: qꝛ forte hec erat cā ardua quā nō poterat deducere sine cōsensu rōnabili cōuent⁹. in. c. j. de ꝓcu. i an. secus si esset cā leuis. vt in. c. edoceri. de rescp̄. in an. mō qñ p̄latus agit ꝓ eccl'ia ꝟr cā grauis: ꝛ tūc p̄lat⁹ iurat i aīam suā ꝛ cōuent⁹. ¶ No. ꝙ sicut re⁹ cōpellit rñdere positionib⁹ actoris mediāte ipsius rei iuramēto. ita similiter actor compellit iurare suas positiones veritatē cōtinere per verbū credit: videlicꝫ ꝙ credit suas positiones continere veritatem. ꝛ ista sunt intelligēda nisi esset causa spiritualis: tunc eñ deberet iurare positiones de veritate. ꝛ non solum ꝙ credit positiōes suas veritatem continere. ¶ Nota ꝙ licet regulariter sint faciende positiones post litem contestatam si tamen nō fuerint facte: sed actor ꝓduxit suos testes testibus productis ꝛ examinatis potest actor petere vt reus respōdeat suis positionibus. nam forte ꝓbabit per positiones ꝙ non potuit ꝓbare per testes. ¶ Nota ꝙ cum quis vult producere testes debet exprimere nomina testium: ꝛ scđm communem opinionem doctorum debet exprimere articulos et testes per quos intendit probare. ¶ Nota ꝙ reprobans testes debet dicere in specie crimina. et cōtra quos testes opponit illa crimina: ꝛ per quos testes intendit illa probare. ¶ Nota ꝙ possum testes reprobatorios reprobare. sed meos testes non poteris amplius reprobare: alias esset processus in infinitum.

a ¶ Conuentum. dic. vt. ꝫ. de rescrip. edoceri.

b ¶ Ex vna parte. ꝛ actores.

c ¶ Ex altera. ꝛ reos: vt ptꝫ per sequentia.

¶ Glosa seq. notat contra Bern.

d ¶ Possessione. id est quasi possessione: qꝛ de incorporalibus agebatur. ff. de vsuca. sequitur ꝗ. si viam. et de hoc. ꝫ. de foro compe. conquestus. ¶ Et not. ẜm Inno. ꝙ hic agebatur possessorio: ꝛ tamē iuratur de veritate: quod est cōtra id quod oppo. Ber. ꝫ. ꝟ iura.

ea.c.ij.in.j.glo.in fi.z.§.de resti.spo.lrās.sz non phi-
bet hic iurari.s.de calūnia. Jo.an. Et hodie iurandū
non est p id qđ habes.§.e.li.z ti.c.j.s.de iuramēto ca
lūnie. Jo.an. Additio. Unde canon.xvj.q.j.reuerti
mini.dicit q sciēntia possidetur. Jo.an.

admi.tuto.q̄tiēs.§.sicut.fm Hosti. Si aūt eēt in iu-
dicio tanq̄ plat⁹:habes.§.de postu.bone.ij. de pscp.
c.vi.lvij.di.gnali. Sz i casu pmisso cui rñsioni stabit?
Dic q rñsioni ɔuent⁹:cū plat⁹ hoc rñdeat vt pars cō
uent⁹:z maiori parti sit stādum:vt.§.dixi. Additio.

tione[a] olim inita inter ptes:z
reb⁹ alijs[b] vertit ab eisdē abba
te[c] z priore noie suo et in aias
ɔuentuū[d] eorūdem: vel maio
ris z sanioris partis ipsorū[e]
recepto iuramento de veritate
dicenda:iniungas dictis ab-
bati et priori:vt tā ponendo[f]
q̄ respondēdo dicant veritatē
quā sup positionibus tibi sub
bulla nr̄a trāsmissis[g] ipi sciūt
z p illos[h] intelligūt in quorū
aias iurauerunt. Preterea[i]
sigillatim[k] super quolibet ar-
ticulo in qualibet positione
contento facias partibus suf
ficienter[l] adinuicem respon-
deri:nulla prorsus ab eis su-
per ipsis positionibus cōtra
dictione[m] recepta. Sine iura
mento autē a sindico vtrius-
q̄ partis quid sciat[n] de huius
modi positionibus vel cre-
dat inquiras[o]. Testes eti-
am quos super articulis[p] sub
eadē bulla transmissis pars

a Cōpositōe Si amicabil' fuerat valere poterāt: sec⁹ si fuisset trāsactio. §. de trans.sup eo. de h⁹ de pb.nisi eēnt. fm Hosti.
b Reb⁹ alijs cōmissio fctā cū hac clausula nō extēdit ad maiora.qđ dic. vt.§. de rescrip.sedes
c Abbate z priore. vtraq3 ei ps petijt positionib⁹ suis p eos q̄ pncipales erāt: z meli⁹ veritatē nouerāt rñderi:z iō sup his scripsit papa rothomageñ. vt seq̄tur. ad hoc.§.de iura.cal.in ptractandis.ff.de pcura.si actor.
Glosa seq.rect.p obiectionē z notat duo.
d Cōuentuū.i.singulo℞ de cōuentu/vel maioris ptis:qz cōuēt⁹ sicut vniuersitas nō hz alam.[illegible] .j.ō sen tē.exco.romana.§.vlt. No.ius nouū vt plat⁹ iuret in alam suā z fratrū vl' maioris ptis.olim sol⁹ plat⁹ psta bat hoc iuramētū.de hoc.§.de elec.dudū.ij. Et no.ex hac lr̄a q ɔfessio soli⁹ plati. [illegible] non nocet eccl'ie: qz nec etiā ɔfessio minoris ptis cū h̄ dicat. vel maioris z c̄.facit de his q̄ fi.a ma.par.ca.ca.j. Additio. Uñ z hic dicit alas in pl'ali. Jo.an. Additio ij. Sz nō hñtis mādatū a caplo:tūc eñ pludicaret:vt no.xvij.di.de ɔstātinopolitana.nisi pbaret error.§.de ɔfes.c.fi. Jo.and.
Glo.seq.rect.per.q.ponit opi.Inno. z ɔtrariā Hostieñ.primam approbat.
e Ipo℞.ibidē residētiū fm Inno.[illegible] Ad hoc.x.q.ij.hoc ius porrectū. Hosti.ḡ dicēs absentes vocādos si psit ɔmode vocari.de elec.qz ppt.facit p eo.j.ō pb. cū in ecclijs.sed opi.Inno.credo verā. Idē Archid.p decf.§.eo.li.de offi.or.q̄uis ibi:put sunt i elec.negocio z c̄. Si ei i olb⁹ tractatib⁹ vocādi eēnt absētes:nō video q̄re exp̄ssisset de negocio elec. pl⁹ q̄ de alijs tractatib⁹. Spāle ḡ vr̄ in elect. receptiōīb⁹.z in casu ipi⁹ decf.q̄uis.q debeant absentes vocari:al's nō.x.q.ij. hoc ius porrectum. Additio. Ad hoc qđ no.de ma.et obe.c.fi.in.iij.glo.z vide qđ dixi de no.ope.nū. c.ij.in glo.fi.§.v.psidētes. Jo.ā. Additio.j. Qui dicit q nō sufficit q in aliqua positiōe ɔsentiat maior pars iurātiū:nisi esset minor ps ɔuent⁹ ibidē residentis. Et est hoc ea rōne: qz minoris ptis ɔfessio nō pōt pludicare toti conuentui. Jo.ā.

Canonici absentes an debeāt vocari in olbus actib⁹ capitularib⁹.

f Ponendo.qz etiā ponens ɔtra periurus est.j.ti.pri.ca.vl.
g Transmissis.q̄bus nil opponi poterit.cum sint examiate z approbate p papā.xxxv.q.ix.apl'ice.C.de testamē.olm.z hoc est quod.j.sequit.nulla prsus z c̄. Additio. Sic z bulla pape oim suspitionē excludit vt dicit Inno.de fi.instru.ex parte Archi.
Glosa seq.soluit duas questiones.
h Illos.qz tractabāt illas cū conuētu.si aūt scientia plati est contraria rñsioni ɔuētus:dicat. ex pte cōuentus sic dico:sed sic ego credo vl' dico. ad hoc.ff.de

Additio. Sec⁹ si sup his ageret que diuisa essent ad solū abbatem spectātia.§.ō rescrip. edoceri. sz h̄ ptz q ista erāt cōia fm Inno.z Hostien.
i Preterea. Al's postea: al's pterea:q̄si dicat diximus q respōdēdū est positionibus: volum⁹ instruere iudicē quō habeat facere rñderi: z iō dixi pterea.

k Sigillatim. Qz positio hñs plura mēbra in vno falsa z alio vera posset esse:z sic copulatiua posset hic negari.[illegible] vt dixi.§.ti.pri.c.vl.ff.de re.du.si is qui ducēta.§.vtrum. Et ponens dz ponere certū: et respondēs respōdere certū.ff.de ɔfes.certum. Et ols disiunctiua est incerta.ff.de vb.obli.l.vbi.§.qui illud. ff.de iniur.ptor edixit.§.qđ autē. Additio.j. Inno.hic per lrām sup quolibet no.nō sufficere positionem negari nisi ad singula respōdeat in positione cōtenta. Idem Pe.z Ab.z dicit Hosti.hoc equū cōtra cauillosam subtilitatez aduocatorum sumptā ex.§.vtrū.dicit etiā q forsan cām dedit ipe huic edicto in causa quā habuit cum hospitalarijs. Jo.an.

Positio copulatiua in vno vera et in alio falsa an possit tota negari.

l Sufficiēter.i.sigillatim z clare responderi.et si rñdere nollent/haberent p ɔfessatis.§.ti. pri.ca.vl. Additio. Et dilucide non solū de sciētia: sed etiam de credulitate fm Hosti.dicentem q quicquid dicat iurans de veritate respondere dz de credulitate:induc it iura quod non credo. Joan.an.
m Cōtradictione. Rōnem dixi sup v. trāsmissis.
Glosa seq. q̄rit qđ si titubat. z soluit.
n Quid sciat. q si titubat habebit diē ad deliberādū.ff.de pe.he.si debitor.z si psumptio est de malicia pt iudex exigere iuramētū ab eo q malitiose h⁹ nō petit.§.e.li.de iura.cal.c.ij.i fi.si aūt aim suū ad altā ptem applicare nescit:tūc poterit dicere nescio: vl' negatiue rñdere. vt si q̄rat si talis viuat.dicat.nō credo non sequit ppterea qz credat ipm mortuū fm Inno. z Hosti.tunc eñ titubat non credens hoc vel illud.
Glosa seq.querit z soluit.fm B.
o Inquiras. Quid si sindicus ɔfiteat ɔtrariū ei⁹ qđ prelat⁹ cōfessus fuerat:lz alij aliter dixerunt? dic fm Ber.poti⁹ standū ɔfessiōi plati z capituli q̄ ɔfessioni sindici q̄ nō iurauit.si vo cōcordet cū plato eius cōfessio adiuuat.[hoc placet Archidi.]
p Articulis. Articulus vocat pars intētionis.[illegible] continens id quod actor pbare intēdit.facit.§.de testi.veniens.ij. Additio. Unde fm quosdā articulus est nomē grecū z sonat indiuisionē inde membra que non diuidunt in alia membra dicuntur articuli: vt in articulis digito℞.sic.j.de here.accusatus. in pnci. Et sic hic dicit articulus qz artat.i.arte compoint. Item artat ad credēdum:vt articulus fidei.de hoc dixi de

Additio.

Articulus qđ est.

here. cum christus. artat ad respõdēdum. de hoc hic
Aliis modis sumit articulus: de quibus dantur versus
Articulus color est: breue membru: dictio greca.
Articulus numerus per denos multiplicatus.
Momētum articulus: pressuraq; dicitur esse. Jo. an.

versus

qui terminꝰ tā ex p̄dictis iuribꝰ dari dꝫ q̄ȝ ꝯsuetudine generali q̄ est optima ⁊c̄. ff. de legi. si. de interp̄tatione. de ꝯsuetu. cū dilectus. Et fiūt interrogatoria hoc mō Si dixerit testis verū esse qđ p̄mo intētionis articulo ꝯti net. queraт ab eo quō scit: ⁊ si ibi p̄sēs erat. ⁊ ad quid ibi erat ⁊ si vidit potuit eni; p̄ns esse et nō vidisse Itē quo anno et die id fuit factū Iteȝ in quo loco qua domo: qua parte domꝰ ⁊ an domꝰ illa sit terranea / vł in solario: ⁊ q̄ erant ibi p̄ntes. Itē si cogscit illū de q̄ testificat: ⁊ cuiꝰ ē etatis statuere ⁊ coloris: ⁊ his similia scꝫ q̄ faciūt ad factū. Et hec interrogatoria de consuetudine et de iure non dantur parti aduerse: ne posset super his instruere testes suos: sed iudex p se vel p assessorem examinat illa: ⁊ si qua reperit supflua vel impertinētia illa resecat. hic autē nō habebit locū resecatio: cum sint approbata per papā vt de articulis supius dixi. Additio. Et si nulla fierent faciat iudex que habent. ȝ. e. cū cām. Et an valeat dictum testis nō interrogati de causa scientie vide quod ibi dixi super quarta glo. Consuluit Host. q̄ potius fiant superflua q̄ȝ omittat aliqd necessariū vel vtile. hoc dicitur ppter decre. p tuas. ȝ. e. qz si fuerit factū interrogatorium: ⁊ omissum negligenter vel dolose: non obstāte publicatione repetet: secus si non fuerat factuȝ. Alia rō: qz forsan ex officio iudex plura resecabit q̄ȝ expediret. Et arguit ꝯ iudices qui cōmittunt examinationem testium notariis ⁊ simplicibus cū in propria persona ipsos audire deberēt. C. de fide instru. auc̄. apud eloquētissimum. vel ad minus committere personis discretis idoneis ⁊ honestis. ȝ. eo. si qui testium. de testi. cogē. c. j. de cōsan. ⁊ affi. c. j. Cum enim in probationibꝰ sit tota vis cause potius deberent cōmittere alia q̄ȝ testiū examinationem. xliij. di. quiescamus. Sed qz id est onerosum ideo facile committitur etiam per sportulas exigunt contra iura. ff. de regu. iu. scđm naturā. de cleri. cōiu. diuersis. de p̄ben. cum fm Johan. an.

se p̄ducti qualiter debeāt cōcipi.

Testiū examinatio simplicibꝰ cōmittēda nō ē

dictorū prioris ⁊ cōuentꝰ duxerit pducendosᵃ ad reprobandos testes ptis alteriᵇ in cā pncipali pductosᶜ: quorū noiaᵈ in eisdē articulis cōtinent vsq; ad kalendasᵉ nouembris proximo futuri examines (fm partis aduerse interrogatoriaᶠ que tibi sub eadem bulla transmittimᵍ) diligēter. primo tñ in personam cuiuslibet testis a predictis abbate ⁊ ꝯuētu pducti facta sigillatim specificationeᵍ criminū ⁊ aliorᵇ obiectorū sibi in eisdē articulis contentor. ¶ Si vero dicti abbas et cōuētusⁱ aliquos testes coram te pduxerint cōtra testes ab eisdē priore ⁊ conuentu pducēdosᵏ iuxta articulos quos ipsi abbas ⁊ cōuentꝰ tibi sup reprobatiōe testiū predictorū prioris ⁊ conuentus in eadē cā pduxerint recipere ac eos vsq; ad kal. februarij pximoˡ futuri diligēter examinareᵐ pcures: siliᵐ specifica=

a ¶ Producē dos Juratos tñ alr testimoniuȝ ipsorū non valet etiā si essent religiosi. ȝ. ъ. testi. nuper. nisi iuramētū remitteretur a parte. vt. eo. titu. tuis.

b ¶ Partis alterius. s. sc̄ti Nicolai.

c ¶ Productos Coram papa vł iudice ab eo dato. et sic no. q̄ cōtestata erat lis: aliter non valet testiū receptio. ȝ. vt lit. non contē. in rubro ⁊ in nigro. Et sic no. q̄ lꝫ statim post litem cōte. iurādū sit de calūnia: vel de veritate dicēda: fm q̄ reqrit cā: ⁊ faciēde positiones an̄ pbatiōes: si tamē hoc omissum fuerit: adhuc post pbationes fieri poterit ad hoc. ȝ. eo. li. de iura. cal. c. j. hic eñ post testes receptos: ⁊ de v̄itate iurat: ⁊ fiunt positiones. Additio Ut refert. Jo. mo. ȝ. ti. ij. c. j. quidam dicebāt cōtrariū quasi aggrediendo pbationē testiū sibi pars preclusert viā ponēdi. Ad decr. j. de iura. calū. respondēt iurari de calūnia nō ppter partē tm̄: sꝫ ppter vtilitatē publicā cuiꝰ interest lites dirimi: sꝫ positiōes fiūt tm̄ fauore partium. alleg. de fo. ꝯpe. si diligēti. cū si. Ipē dicit tenendū cū glo. ne pbationis copia sic angustetur. C. de here. l. penul. in fi. Jo. an.

d ¶ Noia. Ne esse possit variatiō loc. ȝ. e. li. de rescrip. c. ij. Et ꝯtinebant isto mō. Intēdit talis pbare talē testē i) adulterū p eo q̄ talem vxorem talis publice in suā tenuit ꝯcubinā: ⁊ hoc pbare vult p. a. b. c. Itē intēdit pbare q̄. t. est piurus: qz deierauit corruptus in tali cā: ⁊ hoc vult pbare p. d. e. f. ⁊ sic de singulis. qz vnꝰ testis nescit oēs articulos intētiōis: sꝫ interdum alterꝰ tm̄. ⁊ si vellet alios q̄ȝ noiatos inducere vł eos trāsponere: nō credo q̄ possit scđm Host. arg. ff. mā. l. diligēter. ȝ. de rescrip. cū dilecta. j. de p̄ben. cum de nō. Additio. j. Nō eñ sufficit dicere. exceptio contra testes q̄ sunt de talibꝰ criminibꝰ. ⁊c̄. sꝫ sigillari ⁊ nolatim dꝫ exprimere de quocūq;. Unde dicit lex designādum cuiꝰ dolo sit factum. ff. de do. si ex dolo. §. vlt. ad hoc de elec. p inquisitionē. in prin. j. de sen. excō. cōstitutionem. cum concor. Jo. an.

¶ Glosa seq. reci. per questionem.

e ¶ Ad kalēdas. ⁊ nō vltra. ȝ. de pba. lꝫ nec possint isti delegati terminos prorogare nisi ptes ambe in prorogatione termini cōsentirent. ȝ. de offi. delega. de causis Additio. scđm Host. Idem Jo. mo. ⁊. Archi.

¶ Glosa seq. dicit qd sint interrogatoria ⁊ quō fiant.

f ¶ Interrogatoria. interrogatoria sūt q̄ facit pars testibꝰ pductis ꝯ se ⁊ dant sup articul de qbꝰ p̄missū ē ⁊ formant scꝫ circūstātias cause ⁊ psonarū pductarū vt in. d. c. lꝫ. §. j. ⁊. ȝ. e. c. cām. j. ⁊. c. p tuas. vñ datis articulis petit pars terminū ad danda interrogatoria

Interrogatoria q̄ dant a pte testibꝰ ꝯ

g ¶ Specificatione. No. pro specificatione obiectorum: ad idem. ȝ. eo. li. de elec. vt circa.

h ¶ Et aliorum obiectorum. Forte obiiciebant aliquibus non crimina: sed alia per que impediebantur testes esse: puta q̄ erant vel fuerāt aduocati vel procuratores in causa. j. c. pxi. vel q̄ erāt minores. iiij. q. iij. c. j. vel his similia. Additio. De quibꝰ plene in specu. de testi. §. Joh. an.

i ¶ Conuentus. Originales actores.

k ¶ Producendos. Ad reprobationem testium productorum in principali.

l ¶ Proximo. Intelligebatur si non fuisset appositum. ff. de verbo. obli. l. cum qui kalendas.

m ¶ Examinare fm interrogatoria prioris ⁊ cōuentus spaldigen. vt. ȝ. in proximo casu dictum est.

n ¶ Simili. De qua dictum est. ȝ. proxi. ver.

tione criminū ⁊ aliorum que cõtra testes eorũdem prioris et cõuẽt⁹ obiecta fuerit obseruata[a]: prius tñ ꝑstito iuramento[b] a ꝓcuratore dictorũ abbatis ⁊ cõuẽt⁹ ꝙ ad hoc ex malicia nõ ꝓcedãt[c]. Innocentius. iiij. in gñali concilio Lugdunensi.

Aduocatus vel ꝓcurator principalis cause in cã appellationis testificari nõ potest. Iuramẽtũ aũt ꝑsumptiõe faciẽte ꝑ appellãte sibi deferri nõ dꝫ nisi iudici videat̃. C. iij.

Romana ecclesia: ⁊ infra. In appellationis[d] causa is qui appellantis procurator vel aduocatus in priori iudicio fuerat[e] non recipiatur in testem[f]. Neqꝫ

a Obseruata. Hos aũt testes non licebit vlterius priori ⁊ cõuentui reprobare. vt. ꝫ. de testi. licet dilect⁹
Glosa sequens querit ⁊ dupliciter soluit.
b Iuramẽto. Sed quare exigit̃ iuramentũ a ꝓcuratore abbatis in hac reprobatiõe ⁊ nõ in ꝑma reprobatione quã fecit prior ꝫ principales testes abbatis? So. potius ꝑsumit̃ ꝙ hoc facit abbas ex malicia ꝙ prior: ꝗ prio reprobauit testes sup'principali productos: ꝗsi ꝓuocat⁹ vel vicisci: ⁊ ideo ꝓpter illã ꝑsumptionẽ hoc exigitur iuramẽtum ff. ꝺ testi. ꝑo. litteras. ſm Ber. Sed dic ꝙ hoc est in ꝑtãte iudicis. ꝑ predictã decreta. ⁊ ꝑ. c. de iu. calũ. ca. ij. in fi. ꝫ. eo. lib. vi. ⁊ in prima poterit exigere si sibi videbitur et i scđa omittere si sibi videbit̃. iste aũt necesse hꝫ mãdatum pape seruare. Additio. j. Idem Jo. mo.
c Procedãt. Habebant olim quidam hic plus de tex. scilꝫ ceterum nobis sub sigillo tue ⁊c̃.
Romana. Duo sunt dicta huius decre. ⁊ breuia ⁊ idcirco eam non summo. Joan. an.
Casus. In cã quã erã tecũ habiturus cõstitui ticiũ meũ ꝓcuratorẽ: ꝗ cãm meã duxit vsqꝫ in finẽ cause: ⁊ i tãtũ fuit ꝓcessum ꝙ iudex tulit sniaꝫ diffinitiuã ꝫ me ad tuũ cõmodũ: ⁊ vtilitatẽ. ab ista snia lata ꝓcurator meus appellauit ⁊ corã iudice appellationis istã cãm introduxit. obtuli libellũ meũ appellatoriũ: cui petij per te rñderi. rñsione ꝑ te facta: petij admitti ad ꝓbãdũ meã intẽtionẽ p'testes et ad ꝓbandũ meũ intentũ volo ꝓducere ticiũ ꝗ fuit me⁹ ꝓcurator in ꝑma instãtia: nõ tñ est ꝓcurator me⁹ in cã appel. an sit admittẽdus? videt̃ ꝙ sic: qꝛ alia est cã appel. a ꝑma cã ꝑncipali in prima instãtia cũ sit ibi alius ꝓcurator ⁊ alius iudex: hac tñ rõne dubitãdi nõ obstante. Rñ. ro. pon. in ꝯtrium dicẽs ꝙ ille ꝗ fuit ꝓcurator in cã principali nõ põt esse testis in cã appellationis. Idẽ dicendũ de illo qui fuit aduocatus in prima instãtia ꝙ nõ põt esse testis in cã appel. Sed quid ponam⁹ ꝙ in cã appel. ego appellãs ꝓbaui meũ intentũ ꝑ vnũ testẽ nõ suspectũ: sed omi exceptiõe maiorẽ: ⁊ sic ꝓbaui intentionẽ meã semiplene vtrũ iudex in supplementũ semiplene ꝓbationis debeat michi deferre iuramentũ necessarium? Rñ. ro. põ. ꝙ nõ: imo est in ei⁹ arbitrio an michi appellanti deferet iuramẽtũ necessariũ vel tibi appellato.
Nota primo ex hoc ca. ꝙ ꝓcurator nedum in prima instãtia repellitur a testimonio: sed etiã in cã appellationis. ⁊ ratio est: qꝛ nõ solũ cã principalis in qua fuit ꝓcurator censetur cã sua sed etiã cã appellationis: et hoc ꝓpter affectionẽ quã ipse habet ad cãm: nã ita faciliter deieraret ꝑ cõmodo ptis sicut ꝑ suo: qꝛ ꝓcuratores cõiter asserũt partib⁹ suis que illos cõstituũt ꝙ ipse partes habẽt bonam cãm ⁊ ꝙ obtinebũt in cã. Et eadẽ rõne aduocat⁹ non põt esse testis. Nota insuper ꝙ iudex nõ artat̃ ad deferẽdũ iuramẽtum necessariũ habenti ꝑsumptionẽ pro se: sed est in arbitrio iudicis deferre actori vel reo scđm cõmunẽ opinionẽ canonistarũ in. c. vlti. de iureiu. in an. licet legiste tenuerint cõtrarium. in. l. in bone fidei. C. de iureiurã. maxime Bar. ⁊ Bal. videlꝫ ꝙ iudex tenet̃ deferre iuramentũ actori habente vnam bonam presumptionẽ pro se.
Glosa sequens reci. per. q. que fuerit dubitationis causa quam exprimit ⁊ ei respondet.
d Appellationis. Fuit cã dubitationis: qꝛ alia videbat̃ causa appellatiõis a principali ꝓpter aliũ iudice ⁊ aliũ ꝓcuratorẽ ⁊ aduocatũ qui frequẽter in ipa interueniũt qꝛ nõ tenet̃ ꝓcurator vel aduocat⁹ principalis cause defendere cãm appellationis. vt not. ꝫ. de ꝓcura. non iniuste. ⁊. ij. q. vi. §. post scđam. ⁊ facit qđ dixi. ꝫ. de iura. calũ. c. ij. j. rñ. sed nõ est alia. Vel licet sit alia quo ad qđ: tñ ꝓcurator vel aduocat⁹ in principali causa appellationis non debẽt testimoniũ ferre: ne memores sui officij forte cõtrariũ assererẽt ꝯitatis: sicut ⁊ aduocat⁹ nequit esse iudex ne affectionis sue memor ⁊c̃. C. de asses. l. ne mo. in fi. Et iudex in cã quã iudicauit nõ dꝫ esse testis. ij. q. vj. statuẽdũ: vbi de hoc. qđ intellige ſm determinationẽ decre. ꝫ. eod. dilecto. ⁊. c. cũ a nobis. in vno ergo et eodem negocio quis duplici officio tam suspecto fungi nõ dꝫ. de cle. coniuga. diuersis. ff. ad trebel. ille a quo §. tempestiuũ. ij. q. j. in primis. de vb. sig. forus. cũ si. in testẽ ergo multo fortius nõ recipiet̃ talis in principali ꝑ iura predicta. Additio. De hoc in spe. de te. §. illud. ver. item ꝙ fuit in eadẽ causa. Joã. an.
Additio. j. Secus in alia. ff. eo. ob carmẽ. §. j. Inno. dicit hic Fran. ꝙ notarius qui scripsit acta bene poterit esse testis. allega. qđ nõ est prohibitum. et decre. cum Joannes. de fide instru. Joan. and.
e Fuerat. Si ergo illũ ꝓcuratorẽ cõstituit. sed non recipit mandatũ testificari poterit ꝫ. eo. dilecto. Idẽ in aduocato. ⁊ de hoc etiam no. ff. eo. l. vlti.
Glosa seq. primo soluit duo dubia quorũ scđm incidit primo. secundo querit ⁊ soluit. Jo. and.
f In testem. intelligas pro ipso appellante? nam ꝑ appellato bene reciperet̃. ſm Ber. ⁊ modernos. (j) Tum qꝛ ratio ꝓhibitionis cessat: tum qꝛ non reperitur prohibitum: et edictum de testibus ꝓhibitorũ est. ff. eo. ti. l. j. Et in isto casu quando procurator vel aduocatus appellantis deponit pro appellato: dico. (ij) ꝙ deponet etiã pro appellante: qꝛ iurat ꝑ vtraqꝫ parte dicere veritatẽ. ad hoc. eo. ꝫ. in. c. de testibus. et C. de questionibus. l. pridẽ. ⁊ dixi. j. de regu. iur. quod ob gratiam. (iij) Quid de ꝓcuratore ad negocia? dic ſm Hostiẽ. ꝙ in negocio quod ꝓcurauit de consensu partium potest admitti sicut et iste: et sicut mediator in auc. de testi. §. quoniã vero. col. vij. in alijs admittetur etiam parte inuita: cũ nec prohibeatur. ff. eod. l. j. Additio. ff. de iur. iur. l. deferre. §. ijdem decreuerunt. Joã. mo. nam vt dicit Archidia. administrator bonorum ecclesie de contractu per ipsum celebrato testificari potest. alleg. xiiij. q. ij. c. j. ver. ceterum. ⁊ no. Bar. brixiẽ. in questione venerali. xlvij. aliquis erit administrator. Joannes and. Additio. j. Idem econuerso vt procurator vel aduocatus appellati recipiatur ꝑ appellante: et tunc etiam pro appellato deponet. Joannes and. Additio. ij. Et Accur. in preallega. l. fi. ff. eo. Joannes and. Additio. iij. Idem Joan. mona.

divisio

Casus litteralis domini Hesye.

Procurator in cã principali nõ tenet defendere in cã appellationis.

Procurator ꝗ nõ acceptauit mãdatũ põt testificari ꝑ constituẽte.

Additio.iiii. Pro hoc.c.de tēp.in integ.resti.l.pet.de Archi.inducit qd no.Inno. et Hostien.s.de excep.cū venerabilis sup ver.instrumentum.Joan.an.

a ¶ Presumptiōe. Puta qr habet vnū testē.s. de p cu.ex insinuatione.xxiij.q.iij.si habes.ff. de do.prele ga.l.theopōp⁹.

Additio. Fm In no. qui etiā alle ga.ff. quēadmo dum testa.ape. l.j.in fi.z idē Ho stien. Jo.and.

b ¶ Inspectis p̄sonarū et ipsi⁹ cause circunstā tijs.quod dic.vt no.s. de iureiu. ca.vlti.

¶ De iureiurā do ¶ Superio ri titu.dictū fuit de pbatiōe q̄ fit p testes: verū qr pars vidēs q nō pōt probare suā itētionē p testes q̄nq defert iura mentū litis deci soriū sine pti ad uerse: iō ad nos informandū de hmōi delatione iuramēti annec titur rubrica de iureiurando.

Continuatio dñi helye.

Contingit. ¶ Pūo po nit thema circa clericos z laicos Secūdo ibi. Cu vero constitutio nis causam z cō stitutionē circa vtrosq. Jo.an.

Diuisio

indistincte ipsi appellāti pre sumptione[a] faciēte pro ea de feratur etiā iuramentum: sed tunc cum inspectis persona rum[b] et ipsius cause circūstā tijs id fuerit faciendum.

¶ De iureiurando. Nico laus.iij. ¶ Prelati canonici rectores et officiales locoz q iurāt statuta et cōsuetudines loci vel ecclesie seruare pre tertu talis iuramēti nō obli gant ad illicita: impossibilia vel obuiātia eccl'iastice liber tati: nec ad ea dz intentio sua referri. Joan.and. Caplm.j.

Contingit in nonnullis ec clesijs de ea rum consue tudine[c] obser uari: q ipsarū prelati cū pri mo ad ecclesias ipsas acce dunt[d] vel cum de recipiēdis[e] ibidem nouis canonicis agi tur: nec prelati admittuntur nec canonici aliter recipiun tur in ipsis: nisi iurent statuta z consuetudines ipsarum ec clesiarū scripta[f] et nō scripta inuiolabilit' obseruare. ¶ In ter laicos etiā in multis ciui tatib⁹[g] castris et terris i suis ptātibus[h] rectoribus vel offi cialibus assumēdis: cōsuetu dinis morbus irrepsit: q po testates rectores z officiales hmōi ad potestarias recto rias et officia eadē nisi prius seruaturos se statuta ipsoruz locorum clausa[i] iurauerint: nullaten⁹ admittātur. ¶ Cu vero in statutis cōsuetudini busq supradictis interdū ali qua reperiūtur illicita seu im possibilia vel obuiātia eccle siastice libertati[k] (ne sub tali generalitate iurandi sic iurā tibus peccādi occasio prebea tur: cū iuramētū nō fuerit vt esset iniquitatis vinculū[l] insti tutū) hac gñali constitutione animarum periculis obsiste re[m] cupiētes precipim⁹ a qui buscunq lciētibus contineri in predictis cōsuetudinib⁹ et statutis illicita impossibilia

¶ Casus. Eps picta.in suo ingressu iurat obseruare cōsuetudines z statuta ecclesie picta. Ponamus q in libro statutoz eccl'ie picta.sunt aliqua statuta impos sibilia de iure: qr illa obseruare esset pctm̄ mortale: vl' sunt statuta q̄ obuiāt libertati eccl'ie. Postea eps vult facere aliqua statuta cōtraria illis statutis impossibi libus et obuiantibus eccl'iastice libertati. Obijcit pro parte canonicoz q nō pōt: al's incurreret periurium. Rñdet eps q i iuramēto suo nō intēdebat suare illa statuta illicita z obuiātia libertati ecclesie an bene di cat? Rñdet ro.pon. q sic. Sed ponamus q eps picta. iurauit expsse seruare illa statuta ipossibilia z contra libertatē eccl'ie: vtrū teneat seruare iuramentū suū? Certe nō: al's grauit peccaret: iō vigore iuramēti sui nō est astrict⁹ ad seruādū illa statuta. verūtamē iurā do temere peccauit mortaliter: z pillo pctō teneī age re penitētiā: tm̄ cautela est q eps in ingressu suo iuret seruare statuta eccl'ie dūmodo non sint illicita z irra tionabilia. ¶ Nota primo vnum in quo iuramentum est pmissum: qr regulariter nō est pmissum iurare si ne causa: al's esset iurare temere z inuanū: sed cū iu sta cā est iurandū. sicut prelatus in receptione sua iu rat seruare statuta illi⁹ ecclesie ad quā promouetur: z iurādo non peccat: etiam si illa statuta sint irratio nabilia: dum tamen non habeat animū seruandi sta tuta irrationabilia: al's enim ratione deprauati ani mi peccaret mortaliter. ¶ Nota vlterius q iuramen tum scholaris vel canonici vel prelati seruandi statu ta intelligit de statutis rōnabi lib⁹ z licitis: nā iuramentum re fertur ad licita et rationabilia: tamen si quis re ferat intentionē suam ad illicita nō teneī illa ob seruare: tñ pec cauit mortaliter temere iurando z pper intētio nē deprauatam

Casus sfalis dñi helye.

Notabilia.

c ¶ Consuetu dine. Ad hoc.s. eo.clericus.

d ¶ Accedūt. In quo accessu antiquas eccle sie consuetudi nes seruare de bēt.vt.s. de pre ben.dilecto.

e ¶ Recipien dis. Ad hoc vo cari debent ab sentes.j. de pre bē.cū i ecclesijs nisi consuetudo esset in cōtrariū vt ibi. Jo.an.

f ¶ Scripta. Potes singula singlis referre.

g ¶ Ciuitati bus. Que muro rum ambitu ter minatur.j.de senten.excōmu.si ciuitas.

h ¶ Potestatibus. Qui gladio vtuntur ad malefa ctorum vindictā z laudē bonoz.de homicidio.postu lasti.de maiori.z obediē.solite.z tunc minister est dei vt.xxiij.q.v.miles.z ca.seq.

i ¶ Clausa. In hoc erat morbus et si iurant solum seruare statuta edita / ad edenda sacramēta non tenē tur: vt.s.eo.c.penul.

k ¶ Libertati. Et iō statutarij excōicati sunt: si in fra duos menses ea de statutis deleri non fecerint: z q̄ tales consuetudines vel statuta seruare faciūt. vt.s. de sen.ex.nouerit. Ad hoc.j.de imu.ec.c.iij.iiij.z.v. Additio. Et in quib⁹ ɔsistat libertas eccl'ie / remittit Archidi.ad ibi no.per Innocen.Joan.and.

l ¶ Uinculū.s.eo.q̄to.xxij.q.iiij.iter cetera.ad hoc j.de reg.iur.in malis. Et.c.nō est obligatoriū. Sed de appellationibus dr.s.de ap.ad nr̄am.z.c.cū spāli. Additio. Ista reg.pbat cū suis concor.q pmissio in malis nō obligat ergo nec iuramentū adiectū vt in re gula Fe.fin Jo.mo.remittit Archi.de fo.cōpe.si dili genti.ad fi.s.eo.cum contingat.Joan.an.

m ¶ Obsistere. Ad hoc.s.eo.lib.de consti.c.j.j.de ser pri.ca.j.cum similibus.

Iuramentum illicitum ex alio.

a ¶ Ea intentione. Dr quod iuramentum illicitum ex alio sic ut sua excōicationis. §. de sentē. excō. i. quas. et ca. sacro. ubi de hoc. xi. q. iii. §. cum ergo. Io. an.

b ¶ Impossibilia. Ad hoc melius pōt se obligare. §. de pac. c. vi. de condi. appo. c. vi. ff. de regu. iur. impossibilium. J. de reg. iur. nemo pōt.

Impossibile dr de iure vel de facto.

Et intelligo impossibilia de iure vel de facto: ut dixi in pdicta regu. nemo potest.

c ¶ Diuine maiestatis. Quā peius ē offendere quam tpalem. ut. §. de here. vergētis. et. J. eo. imū. ec. de rebus. C. de here. manicheos.

¶ Glo. se. ondit hoc esse de iure veteri: et distinguit.

d ¶ Declaramus. Declaratio igitur antiqui iuris est: et hoc iuris no. Ber. §. de his q. fi. a maio. par. ca. c. j. in glo. vi. et Hostié. eo. ca. in glo. pe. vnde dabat ibi cōsilium Hostié. quod iurās

vel libertati ecclesiastice obuiātia iuramēta huiusmodi aliquatenus non pstari. Et talia iuramenta ea intētione[a] facienda vel facta vt etiā illicita vel impossibilia[b]: seu ecclesiastice libertati obuiantia obseruent (cū etiā sub tali intētione prestari nō possint: absq3 diuine maiestatis[c] offensa) decernimus in huiusmodi illicitis impossibilibus seu libertati ecclesiastice obuiātibus nō seruāda: quin potius pro aiarum salute: si sub forma predicta vel sine aliquos ignorātes pdicta illicita seu impossibilia vel libertati ecclesiastice obuiātia iurare contigerit: ad obseruāda dūtaxat licita possibilia et non obuiantia libertati ecclesiastice iurantiū referri dz intentio. ¶ Declaramus[d] q3 iuramenta sub huiusmodi gnālitate qualitercūq3 et sub quibuscūq3 verborū forma pstita vel prestāda ad licita possibilia et libertati ecclesiastice nō obuiātia tm extēdi: ipsosq3 iurantes ad alia per prestationē iuramēti huiusmodi nō teneri.

Bonifacius octauus. ¶ Per ecclesiasticū iudicē ordinariū loci cōpellitur iudex secularis ecclesiastica censura ius canonicū quod ad pusionē aiarū statutū est seruare. Capitulum. ii.

Licet mulieres q alienationib' dotiū et donationū[e] ppter nuptias cōsētiūt nō cōtrauenire ppriō[f] iuramēto firmātes: pcurare iuramētū huiusmodi non[g] vi nec dolo[h] pre-

Casus. ¶ Titius vxoratus vendidit domū vel aliā rem quā ab vxore in dotem acceperat: et isti alienationi cōsensit sua vxor: et iurauit ad scta dei euāgelia nō venire cōtra huiusmodi alienationē: postea tractu tpis Titius maritus viā est vniuerse carnis ingressus: certū est quod dos dz redire ad vxorē regulariter: nisi pater fecisset pactum quod dos ad eū rediret: nunc mulier vult vēdicare istā rem alienatā a possessore: qui excipiendo allegat vēditionē illius rei in qua cōsensit ipsa mulier: et quod iurauit non venire cōtra. mulier vero replicat in cōtrariū et allegat nullitatē vēditionis et vlterius quod iuramentū nō valuit: quia contra legem fuit pstitum. possessor rei dicit quod licet non valeret de iure ciuili: tn valet scdm canōes. Iudex vero secularis sup ista cā aditus vult sequi ius ciuile et non ius canonicū: vtrū sit possessori prouisum de remedio? R. ro. pon. quod sic. nā adibit epm qui monebit iudicē secularem sub pena excōicationis vt obseruet ius canonicum/ et nō ius ciuile. quod si noluit facere. poterit eps iudicem secularē excōicare.

Casus. Falsi. d. helie.

¶ Nota pmo ex isto. c. vnā differentiam inter ius canonicū et ius ciuile. nā de iure canonico mulier compellitur pcurare iuramentū pstitū in alienatione feudi dotalis. c. cū contingat. eo. ti. in an. secus scdm leges. vt. d. l. nō dubiū. cum simil. ¶ Nota quod vbi vertitur periculū aie: laicus tenetur iudicare scdm canones et nō scdm leges: sed istud nō facit phibitio iuris canonici: sz obligatio acqsita de. d. c. cū contingat. si. in c. fi. de pscrip. in an. ¶ Nota quod in materia cōcernēte animā si iudex laicus velit seruare leges: recurritur ad iudicem ecclesiasticum vt eū cōpellat ad iudicandum scdm canones: et non scdm leges.

Notabilia.

sic diceret. iuro seruare statuta et consuetudines iustas possibiles et honestas que de facto et iure seruari poterunt. Et multiplex est impotentia: vt no. §. de re script. sciscitatus. posito tn quod in gnē iuret. fit tn scdm ius commune interpretatio iuramenti. et pbatur hoc satis per decre. §. eo. ad nostrā. iij. et. §. de vbo. signi. super quibusdā. ¶ Dic ergo breuiter quod aut qs expresse iurat statuta illicita impossibilia inhonesta: et tunc eo ipso largo mō piurus est. sic. §. eo. sicut nostris. aut gnālitur iurat seruare consuetudines et statuta: et tūc distingue aut tūc sciebat ibi statuta eē illicita et illa esse obligaturum seruare in mente gerebat: et tūc idē quod. §. aut nesciebat: nec id mente gerebat: et tunc non peccauit et solū ad licita obligatur: vt hic et in predictis iurib'. ad idē. ff. de transac. q cū tutoribus §. vl. ff. de cōdi. inde. si pcurator. quasi in fi. ff. de cōdi. insti. cōditiōes. et. l. se. Additio. Ibi pz quod gnālis phibitio solū illicita respicit. alias dicim' quod gen' non includit: nisi licita p iura q alleg. finis glo. et p. l. ff. de cōdi. inde. si pcurator §. pe. ff. ad exhibē. l. pe. ff. de his q in frau. cre. si pater. scdm Archi. q remittit ad no. §. eo. veniens. et. xiij. dist. nerui. in glo. si subditus. Io. an.

Iurās pcurare statuta illicita an sit piurus.

e ¶ Donationum. De his dic. vt. §. de do. post diuor. resti. ca. nuper.

f ¶ Proprio. Intelligo siue iurēt p se siue per pcuratorē cui ad hoc spāle mādatū dederit. ad hoc. iiij. di. tibi. et ibi de hoc. de iura. cal. c. vi. et de pcu. c. vlt. cū si. Additio. Vide quod no. §. eo. li. de elec. vt circa. in glo. pe. et quod super ea dixi. Io. an.

g ¶ Nō vi. Ergo iuramentū metu extortū non obligat: de quo dic. vt. §. quod me. cau. abbas. et. §. e. si vero Additio. Tene quod dicit eo. ti. verū. Io. an.

h ¶ Dolo. Quē qui allegat pbare dz: saltē ex pspicuis indiciis. ff. de pba. qūēs §. q dolo. C. de dolo. l. do

Diuisio dicit vnū sum pta.

Licet. ¶ Primo ponit factū repheñsibile: contra quod puidet. Scōa ibi: nos aiarū. Do. Et fuit tracta hec decre. p cōpositores hui' libri de extrauagāti q incipiebat. quia vo cōtingit. Additio. Cōiter erat vsitat' sub decr. quia nōnulli. Alex. iiij. quā habes. J. de immu. eccle. et vide quod ibi dicam. in punct. Io. an.

Sūmariū dni helie. Presup. d. helie.

¶ Iudex secularis pt cōpelli p iudicē ecclesiasticū vt compellat mulierē seruare iuramentū q iurauit non venire contra alienationē rei dotalis. hoc. d.

¶ Presupponēdū quod de iure ciuili si mulier millesies cōsentiat et iuret non venire cōtra alienationē rei do talis soluto mrimonio: tn poterit vēdicare illas res dotales alienatas. l. nō dubiū. C. de legi. secus de iure canonico. c. cū contingat. eo. ti. in an. nunc emanauit istud ca. p obseruatione illius ca. cum contingat.

stitū de iure canonico[a] teneā tur: q2 tñ quidam iudices seculares[b] eas contra p̄fatas alienationes audiunt: q̄uis eis constet legitime de hmōi iuramento. ¶ Nos aiarū periculis obuiare[c] volētes eosdē iudices ad seruādum hoc ius canonicū[d] p locorū ordinarios cēsura[e] ecclesiastica decernim⁹ compellēdos[f]. I dē.

¶ Electus post sacramētum ponēs vel respondēs contraria directe (nisi rōnabiliter excuset) velut piurus a confirmatione repellit. Idē si hoc fecerat pcurator ipo mandāte vel ratū habente: vel non reuocante. h. d. Jo. an. C. iij.

Cum in positionib⁹ super electiōis[g] tue negocio post iuramētum[h] in cā p̄estitū a te datis[i] seu respōsionibus quas ad positiones tui aduersarij fecisse dinosceris/repiat̄ ɔtrarietas manifesta[k]: tibi tanq̄ꝫ piuro[l] (nisi iusta[m] causa ꝛ ratiōabilis te

lam. š. eo. lib. de renuncia. c. ij.
a ¶ De iure canonico. Ut capi. cum contingat. vbi de hoc secus videt̄ de iure ciuili. ff. de fun. do. l. lex iulia. institu. quibus aliena. licet vel nō. in pnc. C. de rei vxo. actio. l. vnica. § finali.
b ¶ Judices seculares. q̄ l hac pte rōne piurij cui cāꝫ dāt sunt de foro eccl̄ie. š. d iudi. nouit. š. eo. li. de fo. compe. ca. vlti.
c ¶ Obuiare. š. c. pri. cū sublīcucor.
d ¶ Jus canonicū. ss. j. ti. pri. c. ij. j. de sentē. ex cō. decernimus fact. š. eo. li. de pactis. c. ij. d fo. cōpetē. c. ij. ꝛ sic papa tollit legē etiam quo ad forū seculare. de quo dic. vt dixi. j. de regu. iur. ca. ij. Jo. an.
e ¶ Censura ecclesiastica. Quid contineat̄ eius nomine habes. š. de verbo. signi. q̄renti.
¶ Glosa se. rōnē reddit. q̄rit ꝛ soluit. solutioni signat contrarium cui respondet.
f ¶ Cōpellendos. Est ei supior ecclastica ptās: ꝛ iō coercet sclarē. xxiij. q. v. administratores. š. de ma. et obe. solite. q̄ si. sint legi. p venerabilē. cū si. ¶ Quid dices si mulier iurauit nō alienare dotē vel donationē pp̄ter nuptias nec alienationi cōsentire nisi ex rōnabili cā ꝛ auctorizante iudice: ꝛ si cōsenserit reuocauit p posse: postea iudice nō auctorizante ɔsentit ꝛ iurauit non cōtrauenire q̄d erit? Dic fm Hostiē. ¶ q̄ hoc no. š. eo. cum ɔtingat. q pmū seruabit. ad hoc. š. e. cū te: ꝛ. c. itellecto. ꝛ in auc. de ali. § sanctissimas. col. ix. Sꝫ ɔ. š. e. tua nos. So. ibi. primū iuramētū illicitū et iō secundū pmo p̄iudicat. hic pmū licitū: ꝛ iō derogat scdo. Additio. Dicit Archi. hoc pcedere vbi agitur de piculo aīe: vel vbi est de sua tpali iurisditiōe. ꝛ vbi mādat suas snias obfuari. remittit ad no. p Inno. de offi. or. c. j. Jo. an. Additio. Idē Jo. mo. et Archidi. ꝛ Guil. in spe. de emp. ꝛ vē. § tertio loco. v. ꝛ no. gn̄ale ꝛ vide qd ibi dicā. ꝛ de materia hui⁹ decr. ꝛ an teneat obligatio penalis. ibi vi. v. sed pone vxor. cū v. sequē. De obligatione fideiussoris dixi in decre. cum contingat. in. ij. glo. Jo. an.

Iurās nō alienare/si postea alienet ꝛ iuret nō ɔuenire: an teneat̄ fuare pmū iuramētū vel scdm.

Cum in posi. ¶ Sūt due ptes. Scda ibi: idē fiet. Et pma loqt̄ de dño. scda de pcuratore. Jo. an. Habuit ortū hec decre. ex his q̄ no. Hosti. š. de fide instru. cū ioānes. sup v. bo. vnica tm̄ venditio. Additio. Et q̄ no. Guil. de elect̄. vt circa. in glo. patet ex hoc ca. per quas glo. patent exempla. Jo. an.

diuisio

Dicit vñ orta.

¶ Presupponendū est p intellectu hui⁹ ca. qd habet̄ in ca. q̄rela. eo. tit. in anti. videlꝫ q piuriū est sufficiēs cā vt quis repellatur a bñficio iam obtento: ꝛ multo magis a beneficio obtinendo.

¶ Casus. Aliqs fuit electus ad p̄laturā. anteq̄ꝫ esset confirmatus aliq̄ se opposuerūt. orta lite inter electū ꝛ opponentes: iurato de calū. electus fecit duas positiones ɔuas directe: et sic oportet dicere q altera sit falsa. ꝛ p consequēs q ipse electus in vna ipsarum deierauit: nunq̄d istud periculū est sufficiens ad ipsum repellendum ne electio sua confirmetur? Respondet roma. pontit. q sic. Item si pars aduersa dedit positiones de directo contrarias: et electus eas negauit: vl̄ ambas confessus est. Certe est ip̄e periurus. quod periuriū ē sufficiēs ad ip̄m electum repellendum a cōfirmatione ꝛ prelatura: quia etiā repelleretur a beneficio iā obtento: vt in dicto capi. querelam. š. eo. titu.

Casus talis de hoc.

g ¶ Electiōis. Idem vr̄ si agatur de iam obtēto: cū piuriū nō solū impediat: sꝫ etiaꝫ deijciat: š. eo. tua nos. et ca. querelā. ꝛ de fideius. puenit. Additio. Idem Jo. mo. ꝛ idē Archi. qui alleg. xxij. q. iij. ecce. Jo. and.
h ¶ Post iuramentū. q2 tunc faciende sunt positiones. š. de confes. c. ij. ꝛ ibi dixi. ꝛ eo. ti. ca. ij.
¶ Glosa seq. arg. ad questionem.
i ¶ Datis. No. ad q̄stionē quā disputant: an per instrumētum pbet̄ crimē: qd sic pbat̄: hic em̄ p scripturas actoꝝ appet eū posuisse contraria: ꝛ sic piuriū. de hoc. š. de ma. ꝛ obe. cū in ecclijs. ꝛ p modernos. de accu. sup his. ad idē. j. de v. bo. sig. ca. ij. Additio. Uide de hoc oino vide qd ibi dicā. Jo. an.

Crimē an pbetur per instrumentum.

k ¶ Manifesta. Euidens vel notoria. j. d verb. sig. constitutionem.
l ¶ Periuro. Periuri sunt infames. vj. q. j. infames ꝛ ecclesias regere nō merent̄. š. eo. q̄relā. nec ad testimonium admittuntur etiā post pniam. xxij. q. v. paruuli. de testi. testimonium.

Periurus tripliciter punitur.

¶ Glosa seq. ponit duo exēpla. scdo q̄rit. arg. p ꝛ contra: ponit duas opi. ꝛ soluit.
m ¶ Justa cā. Ut vnū ex cōtrarijs dictis multipliciter pōt intelligi. š. de accusa. cū dilecti. vl̄ pbare vult se errasse in altero de ɔtrijs maxime vbi poneretur vel respōderet̄ de facto alieno: vbi tollerabilis est error. ff. p suo. l. vi. š. de cōfes. ex parte. š. c. lib. de resti. in integ. c. vlt. in fi. Sed q̄d dices: nūq̄d positio vel rn̄sio ad ip̄am reuocari poterit? Et videt̄ q nō. Nam volat emissum semel irreuocabile v. bū. xliij. di. § vl. in fi. de pba. p tuas. ꝛ de nō nu. pe. gn̄aliter. Econtra videt̄ q reuocari possit. xxxij. q. j. apud. de pe. di. j. diuortiū. de v. bo. sig. nam et ego. ff. de diuor. si penituit. Dicit Jo. de deo. si data sit positio in scriptis non pōt reuocari. alr̄ pōt. ad hoc de elec. scriptum. de cōfes. ex parte. qd Guil. abhorret in spe. ti. de positiōib⁹ § vl. ver. itē si ponēs. dicēs q ex q̄ in iudicio pposita est/siue in scriptis siue non: reuocari nō poterit p p̄dic. decr̄. ex pte de lit. ɔtest. c. vno. d elec. dudū. ij. nisi doceret d errore. vt. š. di. Satis videt̄ q sicut testis a periurio excusatur si incontinenti se corrigit. š. de testi. cogen. preterea. sic ꝛ ponens vel respondens eadem ratione Jo. an. Additio. Idem. Jo. mo. ꝛ Archi. qui remittit ad no. de appel̄. cū causam. in vlti. glo. facit qd no. de elec. scriptum. in. j. glo. ꝛ quod ibi dixi post Hostiē. de

Positio vel rn̄sio ad positionē an possit reuocari.

diuor. ex litteris. super glo. ij. quod facit pro Ioã. de deo. Io. an. Addi. Hoc non facile probatur in confessione deliberata. vide quod no. de diuor. ex litteris in glo. ij. vt eccle. bene. vt nostrum. in glo. cum prime. Ioan. and. Addi. ij. Et ignorantia excusabilis. ad hoc. ff. de inter. actio. de etate. §. vlti. ff. de col. la. bo. nonnũq. ad idem. ij. q. iij. paulum. t. §. eo dem lib. de elec. ca. j. in fi. in auc. de excu. et his q conne. in princi. col. vij. fm Archi. q ponit exemplum quãdo electus est de aliena ecclesia: contra quem ponitur cui' vita potest pbabiliter ignorari. Ipse etiam potest pbabiliter ignorare numerum canonicorũ ecclesie et his similia. Ioan. and.

excuset) super ipsa electione perpetuũ silentiũ imponi debuit[a]. Idem[b] fiet si (te expresse[c] mandante: vel etiam ex post facto sciente: ac ratũ[d] habẽtesen non reuocãte) positiones aut responsiones huiusmodi cõtrarias tuo nomine[e] tuus fecerit procurator.

De exceptionibus.

Inno. iiij. in cõcilio lugdun.

Sex sunt dicta huius decr. Primo ponit arẽgam et ius antiquũ ⁊ cõstitutionis cãm. Scdo dicit q reus q contra actorẽ de excõicatione excipit. vt ipsum repellat ab agẽdo: debet ipsi' excõicationis specẽ. ⁊ nomen excõicatoris exprimere: ⁊ eã ĩfra octo dies probare: alr iudex procedet in causa: ⁊ illũ in expẽsis condẽnabit. Tertio statuit q si iterũ obijciat et pbetur eadẽ vel alia excõicatio actor repellitur: sed q acta sunt valebunt. Quarto q vltra duas vices hec exceptio non opponat nisi et cã. Quinto q si opponit post rẽ iudicatã ipeditur executio: snia nichilominus valet. Sexto dr q iuder publice excõicatũ reo nõ opponente ex suo offõ debet ab agendo repellere. Ioan. and.

Capitulũ. j.

Pia consideratione.

a Debebit. Nec pter hoc coelectus confirmabitur. ij. q. j. in primis. §. de rescrip. olim. §. eo. lib. vt lit. pen. ca. j. ⁊ ij. C. de rei vẽdi. l. vlti. Et sic no. q nõ inspicitur hic principiũ de quo no. §. de elect. dudũ. j. Nam non solum antiqua crimina repellunt electos. §. de tẽpo. ordi. c. vlti. sed etiã noua. Probatur hoc idem. §. de rescrip. olim. §. eo. lib. de elec. vt circa. sicut ⁊ noua causa non solum antiqua iudicem repellit. de offi. delega. insinuante. Addi. Dicebat ergo Ioã. mo. q sicut agendo pro se querit quis ius agendi non recte inchoatũ. ff. de pig. act. l. si rem §. fi. et fa. §. de re iudi. abbate. Sic agendo perdit ius recte inchoatũ. vt hic. Io. an. Addi. Nec mirũ fm Io. mo. et Archi. quia res ante sui completionẽ peruenit ad eũ casum a quo nõ poterat habere principiũ. ff. ad. l. aquil. qz in eũ. ⁊ facit qd dicã. §. de reg. iur. factum sup. j. glo. Io. mo. alle. ff. de serui. pro parte. Io. an.

b Idem. Scz quia tibi silentium imponetur.

c Expresse. Si ergo dedit mandatũ ponẽdi ⁊ respondẽdi positionibus gñale. sed non expressit vt sic ⁊ sic rñderet vl poneret. vt. §. eo. lib. de iura. calũ. c. ij. ij. responso. in fi. tunc licet procura. ponat vel rñdeat cõtraria dñs non deterat nisi in casibus sequentibus ⁊ concor. §. eo. lib. de elec. si compromissarius.

Procurator gñalis lz põat vel rñdeat 3ria non tñ facit dñz deterare.

d Ratum habẽte. Et sic in maleficijs locũ habet ratihabitio expressa et tacita. §. de sentẽ. excom. cũ qs. ⁊ de reg. iur. ratihabitionem. vbi de hoc.

e Tuo nomine. Als ratum non posset habere qd suo nomine factum non est. §. de reg. iur. ratum quis: vbi de hoc. Ioan. an.

De exceptionibus. Sicut in bello naturali requiritur q bellãtes sint armati armis sibi necessarijs: sic in bello ciuili. Et in superiorib' titulis visum fuit de armis actoꝝ. nũc videndũ est de armis reorũ. et quia exceptiones dicuntur esse arma reorum: ideo post rubricas precedentes ponit rubricam de exceptionibus.

Continuatio dñi hostie.

Pia cõsideratione. Hec est notabilis decre. ⁊ quotidie practicabilis. Diuiditur in sex partes: Secũda ibi. Si quis igitur. Tertia ibi. Si vero. Quarta ibi. Putiso. Quinta ibi. Sz si post Sexta ibi. Eo tamen. Domi.

diuisio

Addi. Commendat Abbas hoc exordiũ vel arengã. Ioan. andree.

Pro intellectu huius ca. est presupponendũ illud quod habetur in capitu. Intelleximꝰ. de iudi. in anti. videlz q regulariter excõmunicatus maiori excõmunicatione nõ potest esse in iudicio agẽdo: ne ex malicia sua reporter cõmodum. Ulterius est presupponendũ q exceptiones dilatorie que proponuntur causa differendi processum. debent proponi regulariter ante litis contestationem. c. j. §. de litis contestatione. istomet libro.

Presupponẽdũ hostie.

Casus. Ticius pretẽdebat me debitorem suum in aliqua pecunie summa: fecit me cõueniri coram meo iudice competenti: obtulit michi libellum cui respõdi negatiue: lite contestata et iurato de calũnia: cũ ipse ticius actor peteret admitti ad probandum contenta in suo libello: opposui et q ipse erat excõmunicatus maiori excommunicatione: et sic non erat admittendus quousqz ipse esset absolutus: an bene dicam? Uidetur q nõ. quia cum ista exceptio excommunicationis opponatur ad differẽdum processum debeat opponi ante litem contestatã per ca. j. de litis cõtesta. §. hoc tamen non obstante respondet romanus ponti. in contrarium dicens q ista exceptio excommunicationis potest opponi contra actorem ad differẽdum processum in quacũqz parte litis propter periculum communionis: ne ego reus compellar communicare cum excõmunicato: ⁊ sic incidam in minorem excommunicationem. Item propter alias rationes positas in princi. capi. Sed ponamus q cum haberem litem cum aliquo ipse maliciose vt processus meus differretur opposuit michi simpliciter q eram excommunicatus maiori excõmunicatione nichil aliud exprimendo. vtrum istud sufficiat ad repellendum me ab agẽdo? Respondet q non: inmo ipse reus debet in specie exprimere speciem ⁊ nomẽ excõmunicatoris. puta diceret reus q non teneor tecũ litigare. quoniam tu es excõmunicatus maiori excõmunicatione p tali causa ⁊ videlicet p manifesta offensa vel pro contumacia per talem iudicẽ ordinariũ vel delegatũ. Sed qd si actor negat se excõmunicatum maiori excõmunicatione?

Casus ffalis dñi hostie.

Respōdet q̄ reus tenebitur pbare illā excōicationez infra octo dies p lr̄as vel testes vel p alia manifesta documēta: alioquin si nō fuerit pbata ista excōicatio infra octo dies: iudex pcedet in cā ⁊ reū cōdēnabit in expēsis erga actorē: ⁊ cōpelletur pcedere in pncipali. Sed ponam⁹ q̄ re⁹ opposuit actori maiorē excōicationē: ipse nō potuit illā pbare infra octo dies: ⁊ sic fuit cōdēnat⁹ in expensis: ⁊ cōpulsus litigare i pncipali: postea factis aliquib⁹ pcessibus intēdit pbare excōicationem: an sit admittēdus? Certe sic: vt actorē repellat ad pcedendū in futurū: sed pcessus prius facti valebūt: ⁊ habita absolutiōe actor reassumet pcessum in illo statu in q̄ erat tpe quo re⁹ fuit admissus ad pbādum excōicationē: nā excōicatio nō facit pcessum nullum. Sed ponam⁹ q̄ in scd̄a ppositione reus nō pbauit excōica. sed fuit cōdēnat⁹ i expēsis: vult nūc tertio opponere exceptionē: an sit admittendus. Rn̄det q̄ non: nisi allegaret cām rōnabilē. puta: si dicat reus q̄ actor cōtraxit excōmu. de nouo: vel pbationes de nouo venerūt ad notitiā ipsius rei: in his em̄ et similib⁹ casibus posset reus opponere tertio excōicationem ꝯ actorē. Sed qd̄ ponam⁹ q̄ cū haberē tecū litē ⁊ essem excōicat⁹: nō opposuisti michi excōicationē: nec similiter iudex michi opposuit. ⁊ sic nō fui repulsus ab agēdo. fuit lata snia cōtra te reū: quā cū vellē executioni demādari facere: opposuisti michi q̄ erā excōicat⁹: et eā pbasti infra octo dies iuxta tenorē huius ca. vtrū iudex debebit differre executionē snie donec sim absolutus? Rn̄det q̄ sic: tn̄ pcessus facti et snia p me lata valebūt sed differet̄ solū executio snie vsq; post absolutionē. Sz ponam⁹ q̄ tu reus nō excipis de excōicatione: nunqd̄ iudex ex officio suo poterit michi obiīce re excōicationem absq; requisitione partis? Certe sic: ⁊ denegabit michi audiētiam donec fuero absolutus.

Notabilia. ¶ Nota pmo ex isto textu q̄ excōicat⁹ maiori excōicatione nō pōt esse in iudicio agēdo: sed bene defendendo: ne ex malicia sua reportet cōmodum: vt in. c. intelleximus⁹. de iudi. in an. qd̄ est fundamentū in hac materia. dicūt tn̄ aliq̄ q̄ adhuc reus excōicat⁹ tenet̄ constituere pcuratorē. cōis tn̄ opinio est q̄ reus excōicatus poterit se defendere psonaliter: nec cōicantes cum eo incurrūt excōicationē: q: cōicant cū eo in suū preiudiciū et nō i suū cōmodū. ¶ Nota ex isto. c. causas pter quas fuit inuēta ab ecclia excōicatio. ¶ Nota q̄ reus excipiēs de excōicatione non dz excipe in gn̄e sz dz exprimere excōicationē in specie: ⁊ dicere nomē excōicatoris. Nota q̄ illa exceptio dz pbari aptissimis documentis infra octo dies: ⁊ dicūtur aptissima documenta scriptura vl̄ testes. Et lz in snia excōi. ab hoīe sit de substantia excōi. scriptura tn̄ illa poterit pbari p testes. ¶ Nota q̄ retardās pcessum rōne pcessus retardati debz cōdēnari in expēsis. l. nō ignoret. C. de fruc. ⁊ litiū expēsis. que cōdēnatio ⁊ taxatio expensarū fit statim: ita q̄ parti condēnate in expēsis rōne pcessus retardati denegat̄ audientia: donec fuerint hmōi expēse solute: nā sunt preiudiciales: ⁊ ideo debēt solui ante litis ingressum. l. sancim⁹. C. de iudi. ⁊ istud verū q̄ denegabitur ei audientia si fuerat actor: sed si sit re⁹ reputabitur contumax acsi non compareret. ¶ Nota casum in quo deficiēs in pbatione exceptiōis postea admittit̄ ad pbandū illā exceptionē in alia parte pcessus. ¶ Nota q̄ exceptio excō. pōt opponi post sentētiā ad impediendū executionem snie. ¶ Nota finaliter q̄ iudex pōt interponere officiū suum ad priuatā vtilitatē sine requisitione partis. lz sec⁹ regularit̄. l. iiij. ff. de dā. ifec. c. j. de iudi. ca. j. de offi. iudi. in an.

rationeᵃ statuitᵇ mater ecclesia: q̄ maiorisᶜ excōicationis exceptio in quacūq; pte iudiciorum oppositaᵈ lites differatᵉ: et repellat agētesᶠ vt ex hocᵍ magis censura ecclastica timeatʰ: ⁊ cōmunionis periculūⁱ cuitet̄: contumacieᵏ vitium reprimatur: et excōicati dum a communibusˡ actibus excludūtur: rubore suffusi ad humilitatis gratiā ⁊ reconciliationis affectū facili⁹ inclinētur: sed hoīm succrescente maliciaᵐ: qd̄ prouisumⁿ est ad remediū tendit ad noxamᵒ. Dum enim in causis ecclesiasticisᵖ frequentius hec exce-

a ¶ Cōsideratione. Quadruplici. vt. j. sequitur ibi: vt ex hoc ⁊c.
b ¶ Statuit. ꝯ. eo. exceptionem. Joan. an.
c ¶ Maioris. Exprimit̄ ꝯ ipsi⁹ species. vt. j. statuit
d ¶ Opposita. q̄ fieri pōt non obstante lapsu pemptorij ad proponendas dilatorias assignati: vt in cle. eo. titu. excommunicationis.
e ¶ Differat. No. q̄ ista decre. locum hz solum cum opponitur excōmunicatio in vi dilatorie. vt. j. dicam.
f ¶ Agentes. Sed non defendentes. ꝯ. de iudi. intelleximus. et. ꝯ. eo. titu. cum inter. cum similibus. Addi. Qui sunt rei necessarij. de voluntaria hic no. archidi. tene quod dixi. ꝯ. eo. dilecti.
g ¶ Ut ex h⁹: assignat q̄tuor pside rationes illi⁹ iuris
h ¶ Timeat. Ligat̄ eīn quis magis ex contēptu. xj. q. iij. ꝯ. si ergo. ꝯ. de senten. excōi. per tuas.
i ¶ Periculum. Quod est tam in excommunicato q̄ in comunicante. de cleri. excōmu. mi. illud. eodem titu. si celebrat. cum. si.
k ¶ Contumacie. Ob quā solum excommunicatur quis ab homie. xj. q. iij. nemo epor. Addi. De hoc ca. q. episcopus. ⁊. xvij. q. iiij. de pbr̄orum. Archi.
l ¶ Cōmunibus. Olim erat duplex littera: alia ciuilibus alia cōmunib⁹. Et intelligas cōmunibus non solum iudicialibus: sed etiā extra iudicialibus vbi de ipsorum vtilitate agatur. erunt igitur inter homines ⁊ eorum carebunt suffragiis. C. de apost. l. hi qui sanctam. In spiritualibus autem non est dubium eos repelli: quia talium capaces non sunt. de eta. et quali. cum bone. de cleri. excom. mi. postulastis. cum simili bus. et hoc fm hostien. innuit lr̄a hic communibus. quasi dicat omnes actus qui aliis hominibus sunt cōmunes excommunicatis sint interdicti: vbi de ipsorū queritur vtilitate: et adde quod dicam. j. de senté. excommu. decernimus. Addi. Et est hec melior fm hostien. qui dicit q̄ quidam actus sunt publici vt tutela et cura. insti. de tute. circa prin. quidā ciuiles vt iudicare ⁊ arbitrari. ff. de iudi. cum pretor. iij. q. vij. ꝯ. tria. ꝯ. de arbi. dilecti. quidam cōmunes vt officium procuratorum ⁊ testium ⁊c. Joan. an.

Excōicati sūt incapaces spūalium. Actus qdā sūt publici qdā ciuiles quidaz cōes.

m ¶ Malicia. Que semp crescit. xij. q. j. omnis etas. xx. q. iij. proclivus. Addi. Et in aut. de nup. ꝯ. mistiores. col. iiij. hostien.
n ¶ Prouisum. xlv. distin. licet.
o ¶ Noxam. Id est delictum. de hoc. ꝯ. de regu. consulti. in glo. ij.
p ¶ Ecclesiasticis. Et tamen etiam per ciuilem iudicem debet admitti talis exceptio et seruari forma que sequitur. vt. j. de senten. excom. decernimus.

ptio per maliciã opponitur: contingit interdum deferri[a] negocia: et partes fatigari[b] laboribus ꝛ expẽsis. proinde quia morbus iste quasi communis irrepsit[c]: dignũ duximus cõmunem adhibere me

delam[d]. ¶ Si quis[e] igitur excõicatione opponit[f]: speciẽ[g] illi[9] ꝛ nomẽ[h] excõicatoris exprimat: sciturus eam rem[i] se deferre debere in publicam notionem[k]: quam intra octo[l] dierum spacium (die in quo

a ¶ Differri. Contra id. ꝫ. de do. ꝛ contu. finem. ff. si cer. pet. l. quidam estimauerunt.
b ¶ Fatigari. Contra id. ꝫ. de ap. vt debitus. ꝫ. eo. lib. de offi. ordi. vt litigantes.
c ¶ Irrepsit. Id est latenter inuasit. C. de episco. et cleri. repetita.
[illegible] Joan. mo. alle. ff. de cõsti. pe. q aũt ꝟ. j. Archidia. alle. xviij. dis. c. vlti. l. di. dcũq pententes. iij. q. i ꝟ. pꝫ ꝫ. co. li. de penis felicis. j. rñ. Jo.
d ¶ Medelã. Nota ꝙ medicamina morbis ꝛc. ad hoc. l. di. vt cõstitueret. ꝫ. de iura. calũ. ceterũ. in aut. hec cõstitutio innouat. cõsti. in pn.
e ¶ Si quis. Uel si qua. ff. de verbo. sig. l. j. ꝛ dixi. ꝫ. eo. lib. de elec. generali.
¶ Glosa sequens soluit tria dubia.
f ¶ Opponit. Intelligas in vim dilatorie. (1) Qđ p superiora ꝛ inferiora ꝓbatur. Si enim in vim peremptorie ꝓponatur: vt si dicaꝛ electus excõicatus excõicatione maiori: vel ab excõicatis electus tũc dabitur cõpetens dilatio: quia hic perit ius opponẽtis opposi tione nõ ꝓbata ꝛ ecõuerso. vbi aũt differtur nõ perit. ad hoc. ꝫ. de procu. ex insinuatione. Et dic opponat coram quocũqꝫ iudice [illegible] ordinario vel delegato ecclesiastico vel seculari. vt. ꝫ. dixi. Nec intelligo dilationem huius decre. locum habere vbi negatur iurisdictio. vt si dicatur impetratũ rescriptũ per excõmunicatum. ꝫ. eo. lib. de rescrip. c. j. ibi enim nõ principaliter de actoris persona vt hic queritur. sed de iudicis iurisditione: et sic decreta. dilatio locum non habet.
[illegible] Item nec locũ habet quãdo excipiꝛ de excõicatione iudicis vel testis. tũc enim assignabiꝛ dilatio cõgrua põderatis circũstantijs ẜm Archi. alle. no. de ꝓcu. dilectus. Jo. an. [illegible] Inno. Idẽ Pe. abb. Boa. et Jo. mo. ꝛ Guil. in spe. de dila ꝟ. j. ver. sed ꝛ si. sub ver. illud quoqꝫ. et dicebat Abb. hoc patere ex eo qꝛ in vim perẽptorie nõ põt quãdoqꝫ ꝓponi. Jo. and.
[illegible] Etiam si in curia romana ẜm Hostiẽ. Jo. mo. ꝛ Archi. ꝛ Guil. in prealle. versi. sed et si vbi. ꝛ in ver. pone. inuenies hoc generale in oĩbus dilatorijs causarum que ibi vertũtur ꝙ nõ datur in illis dilatio extra curiã ad probandũ. Et vide etiã qđ scripsi. ꝫ. de appel. c. j. in prin. alleg. Hostiẽ. ꝫ. de priuile. cum olim essemus. vel ẜm eum de hoc nõ est nobis querendum quia suum sibi consilium in hoc sufficit. de sentẽ. excõ. mulieres ꝟ. j. ꝛ. c. cum illorum. Joan. and.
¶ Glosa sequens causam reddit et notat.

Proposi tio generalis nõ suffi cit vbi q̃libet spẽs generis nõ hꝫ illũ effe ctũ ad quẽ op ponit.

g ¶ Speciem. Hoc ideo dixit: quia duplex est excõicatio: altera aũt ab agẽdo repellit. scilꝫ maior: altera nõ scꝫ minor. iij. q. iiij. engeltrudã. ꝫ. de sentẽ. excõi. si quẽ. vbi de hoc. Nõ ergo sufficit in genere aliquid ꝓponere: qñ quelibet species generis illũ non sequitur effectũ: ad quẽ ꝓponitur: qꝛ nõ licet cũ alterius dãno in incerto vagari. ꝫ. eo. lib. de rescrip. c. ij. de elect. vt quis duas. ff. de iniur. pretor edixit. sic dicit lex ꝙ in tãto crimine de dolo scꝫ non oportet vagari. ff. de dolo. si ex dolo ꝟ. fi. ꝛ. l. seq. secus videtur quando quelibet generis species sufficit. ff. de pe. here. item veniũt ꝟ. a quo. ff. de admi. tuto. quidam decedens ꝟ. fi.
¶ Glosa sequẽs exponit reddit causam. arg. ad questio. ponit opi. ꝛ remittit.

h ¶ Nomẽ. Propriũ ꝛ appellatiuũ: vel saltẽ nomen dignitatis: Nomẽ aũt ideo dꝫ exprimi ẜm Ber. vt sciatur an sit ordinari[9] an delegat[9]: qꝛ si est delegat[9] ꝛ excõicatio illi[9] exhibeaꝛ sine iurisdictiõis delegatione nõ stareꝛ tali excõicatiõi. ꝫ. offi. deleg. cũ in iure: sꝫ in ordinario h[9] nõ requirit. ꝛ ꝑ hãc lrãm videꝛ ꝙ nõ sufficiat opponẽti ꝓbare ꝙ actor sit denũciat[9] excõicat[9]. Tñ no. Hostiẽ. ꝫ. de offi. de lega. prudentiã ꝙ credit sufficere ad excõicationẽ ꝓbandã denũciationẽ ꝓbari. Sed ꝯtra est littera. j. apertissimis documẽtis: et adde qđ dicã. j. de sen. excõ. lꝫ in glo. no.
i ¶ Eam rem. Id est excõmunicationem.
k ¶ Notionẽ. i. iudicialẽ noticiã. Nomen aũt notionis ad eos pertinet qui iurisditionẽ nõ habẽt: sed habẽt de quauis cã notionẽ. ff. de re iudi. a[9] ꝓꝛ. in pn. tñ noĩe notionis accipere possumus ꝛ cognitionẽ ꝛ iurisditionẽ. ff. de verb. sig. notionẽ. vnde expone notionẽ. i. cognitionẽ. et sumptũ fuit hoc verbũ. C. de ꝓba. sciãt cuncti. Ber. ij. q. viij. sciant cuncti.

Notionem qs dicaꝛ habere

¶ Glo. seq. reci. ꝑ obie. ꝙ ꝓbatiõis copia ꝛc. scđo p. q. an maior dilatio dari possit. tertio q̃rit ꝛ dupl'r soluit ꝛ incidit ex hoc questio quã etiam soluit dupliciter.
l ¶ Octo dierꝝ. Licet eñ ꝓbationũ copia nõ debeat angustari. xiiij. q. ij. q̃ꝫ. qꝛ tñ ista exceptio maliciose freqnẽter opponebaꝛ et est odiosa: ideo restringenda fuit, potius q̃ laxãda. ꝫ. de deci. tua. in fi. j. de reg. iur. odia. cũ suis ꝯcor. ad idẽ. ꝫ. eo. li. de resti. spo. frequẽs ꝛ. j. de sen. excõi. solet. Si ergo nõ hꝫ ꝓbatiões taceat. [illegible] ij. q. vij. plerique. etiã si sit epũs. vij. q. ij. si tñ. ꝛ. c. placuit. Notat tñ Ber. j. de sen. excõi. solet. [illegible] ꝙ lꝫ sine cã maior dilatio nõ debeat dari i hoc casu. tñ cã cognita maiori dari poterit ex illa clausula si qua michi iusta cã ꝛc. ff. ex qui. cau. ma. l. ij. in fi. Sed primũ veri[9] vĩ cũ nõ pereat ius aduersarij. arg. ꝫ. de ꝓcu. ex insinuatione. [illegible] Sed q̃res q̃re nõ dantur hic. xv. dies. sicut de resti. spo. frequẽs? Dic ꝙ in dilationibus q̃ danꝛ a iure, voluntas est ꝓ rõne: sic eñ poterat. xv. vel. x. vel etiã minus dare. ꝛ facit qđ recitari solet. ꝫ. de rescrip. c. si qñ. ff. de legi. l. nõ omniũ. Uel dic ẜm Hostien. hoc iõ statutũ fuisse. qꝛ de excõicatione hois solet ꝛ dꝫ fieri instrumentũ. j. de sentẽ. excõ. cũ medicinalis: sed de spoliatione, nõ. ꝛ iõ nõ est mirũ si lõgior ibi data est dilatio. ad hoc. ff. de pig. l. contrahitur. in fi. Sed quare saltẽ in excõicatione iuris nõ statuebantur. xv. dies: de qua nõ fit instrũm. immo est necesse probare factũ. Dic ẜm eũ ꝙ idẽ factũ diuersis mẽsuris metiri nõ dꝫ. Et qđ de vno dicit de alio intelligi debet. ꝫ. de consti. trãslatio. maxime cũ circa principale nõ fiat preiudicium actori. Uel dic verius vt primo dixi. [illegible] Tunc donec videat se habere ꝓbationes sic promptas ꝙ huic termino satisfieri possit cũ in qualibet parte litis hoc possit vt in pn. capituli. Jo. an. [illegible] Et hic Jo. mo. [illegible] Pro hoc facit quia iterato potest opponi vt sequiꝛ: ꝛ hoc tenet Frã. inducẽs etiam rationẽ: qꝛ istud est priuilegiũ actoris ꝙ sibi re[9] infra octo dies non ꝓbã condẽnetur in expensis. qđ priuilegiũ iudex auferre non põt. alleg. xxviij. di. de his. Si. qđ dicam ẜm eum de senten. excõica. romana. super glo. antepenulti. ꝛ vide qđ dixi. ꝫ. de offi. ordi. rox

Probationũ copia non dꝫ angustari.

Uoluntas ẽ ꝓ rõne in dilationib[9] a iure cõcessis.

mana. ad fi. super glo. licet. Joan. and.
a ¶ Cōputato. Si. S. eo. li. de resti. spo. frequēs. et ibi vide cōcor. de hoc. Additio In glo. q̄ dies. Et hic repetas qđ no. ibi. scz vltima die termini ꝓbationem fieri posse. quod hic no. Inno. ⁊ hostien. Jo. an.
b ¶ Apertissimis. i. indubitatis ⁊ claris. C. de proba. sciant. ij. q. viij quisque. ⁊. c. sciant.
c ¶ Documētis. i. instrumentis vel testibus. S. de testi. cogē. puenit. ff. de fide instru. l. j.
d ¶ Qđ. i. quā excōicationem.
e ¶ Actor. Originalis.
f ¶ Diebus illis. Quib⁹ proposita fuit exceptio quousq̄ ꝓcedit̄ i ꝑncipali de pecu. auditis Additio de do. ⁊ cōtu. cū dilecti in fi. hostien.
g ¶ Taxatiōe Juramento premisso. De hoc de his q̄ vi metusve causa fiūt. c. vlti. Additio Scilz ante condēnationem. Jo. and.
h ¶ Cōdēnās. Intelligas hoc nisi errore ꝓbabili excusaret: vt. S. de sen. excō. sacro. S. eo. li. de elec. c. j. i fi.
i ¶ Judicij. Per sniam non finiti. Ad differentiā eiusqđ sequit̄. j. sed si. post. Additio. j. Non eñi loquit̄ de instātia que ꝑm. ll. perit cursu trienij. qđ non hz locum ꝑm Canones. S. de iudi. c. pe. Et dicit hic hostiē. ꝙ ratio iuris diversi sumitur ex decre. super eo. ij. de appel. vt dixi in predic. decre. pe. Joan. an.
k ¶ Probetur. Infra octo dies: vt. S. Joan. and.
¶ Glosa seq. ponit dictū: ⁊ casum diuersum ⁊ ius antiquum signat cōtrariū. ponit opi. hostiē. cui rñdet.
l ¶ Duraturis. Etiam si cū publice excōicato fuerit actū: lz secus in iudice. S. de re iudicata ad ꝓbandum Olim ꝓcessus habit⁹ cū actore excōicato non valebat vt. S. c. exceptionē. als quare fieret ibi ꝯdēnatio expēsarū ⁊ ibi de hoc. Cōtra. S. eo. li. de rescrip. c. j. vbi processus habit⁹ cū actore excōicato ipso iure ꝑter aliqđ exceptionis auxiliū nō tenet. hostiē. intellexit decre. istā in occulto excōicato. Sed tu solue vt ibi plene dixi. scz ꝙ decre. hec locū habet in ꝓcessu habito corā ordinario vel corā delegato quādo excōicatus fuerat actor post impetrationē: illa autē quando actor erat excōicat⁹ tēpore impetrati rescripti. Additio. j. hoc hic non placet. Archi. sed hostien. contra. Jo. an.

Processus habit⁹ cū excōicato etiaz publice valet anteq̄ opponat̄ ⁊ ꝓbet̄ excōicatio.

m ¶ Duas vices. Sic in reprobationibus testiū. S. de testi. licet. iij. in appellationibus ⁊ dilationibus. S. de appel. sua nobis. ff. de dilatio. l. vlti. Additio. Bene fa. ff de bo. auc. iudi. pos. l. vlti. in fi. Jo. and.
n ¶ Emerserit. S. de offi. deleg. insinuāte. ⁊ facit qđ dixi. S. titu. proxi. c. vlti.
o ¶ Prompta. S. de testi. veniēs. ij. de resti. spo. litteras. ꝟ. preterea. vñ dicitur: hodie cōstat hodie agam⁹. ff. vt in pos. lega. si is a quo. j. respōso. Additio. Nec dilationem petit. ⁊ idem hostien. ⁊ Archi. Joan. an.
p ¶ Supuenerit. Et si opus fuerit: de hoc fidem faciet iuramēto. S. eo. lib. de elec. vt circa. ꝟ. sup hmōi. et S. eo. pastoralis. Vel dic ꝙ nō est necessariū iuramētū ex quo ꝓbationē offert. hosti. Additio Qui alleg. S. eo. exceptionē. ⁊ idem Joan. mo. et Archidia.
q ¶ Antiqua. Jam his proposita: vel dic etiā non ꝓposita ꝑm hostien.
r ¶ Executionē ipediet. No. ꝙ merus executor dz admittere exceptionē excōicationis. Idē de aliis q̄ not. S. de re iudi. ꝙ ad consultationem Additio Quas hic no. hostien. ⁊ Joan. mo.
s ¶ Obtinebit Et si ille tpe sententie excōicat⁹ non fuisset.
t ¶ Excōicat⁹ sit publice. hostiē. allegat hāc litterā ꝑ se ad ꝓbandū ꝙ decre. ista loquit̄ de occulto excōicato. Sz ego dico ꝙ lr̄a ista facit solū diuisionē inter occultū ⁊ publicū q̄ ad officiū iudicis nō q̄ ad alia supradicta. Supplet ei iudex ꝺ iure ⁊ ꝺ facto notorio nō occulto. ij. q. j. ꝟ. qñ aūt. C. q̄ ⁊ aduer. qđ in integ. restitu. l. j. de hoc. S. de postu. bone. ij. In causis aūt electionū supplet idistincte ꝺ facto. vt. xxviij. di. ꝑuscꝫ. vbi de h⁹. ⁊. S. ꝺ elec. cū nobis oll. Additio. Idē Jo. mo.

Judex supplet de iure ⁊ de facto notorio.

v ¶ Nō excipiat. hoc forte timore ꝯdēnationis expēsarū. De q̄ dictū est. S. Additio. Propter quem forte nō excipit sed ꝓstat̄ vel oīno sılet ꝑm hostien.
x ¶ Repellere. Si duret iudiciū. si aūt est finitū ab executione poterit abstinere. S. pxi. ⁊. Additio. Idē Jo. mo. sed hostien. q̄ tenet ꝓcessum habitū cū actore publice excōicato et notorio non valere dicit ꝙ etiā si executus esset iudex reuocaret executionem. hoc nō placet. vt no. S. in glo. etiam si. Joan. and.

proponit̄ minime cōputato[a]) ꝓbare valeat aptissimis[b] documētis[c]. Qđ[d] si non ꝓbauerit iudex in cā procedere non omittat: reū in expēsis quas actor[e] ob hoc dieb⁹ illis[f] se fecisse docuerit (ꝑhabita taxatione[g]) condēnās[h]. ¶ Si vo postmodū instātia durāte iudicij[i]: et ꝓbationis copia succedēte: de eadē excōicatione vel alia excipiat̄ iterū: ⁊ ꝓbetur[k]: actor in sequētib⁹ excludat̄: donec meruerit absolutiōis grām obtinere: his que ꝑcesserunt nichilomin⁹ in suo robore duraturis[l]. Prouiso ꝙ vltra duas[m] vices hec non opponat̄ exceptio: ꝑter q̄ si excōicatio noua emerserit[n]: vel eudēs et prōpta[o] ꝓbatio supuenerit[p] de antiq̄[q]. ¶ Sed si post rē iudicatā talis exceptio ꝓponat̄ executionē[r] impediet: sz snia q̄ ꝑcessit nō minus robur debitū obtinebit[s]. Eo tñ saluo vt si actor excōicat⁹ sit publice[t]: et hoc iudex nouerit q̄ñcunq̄ et si de hoc reus nō excipiat[v] iudex ex officio suo actorē repellere[x] nō postponat. Bonifacius. viij.

¶ Exceptio rei iudicate per ecclesiasticū iudicē admitti debet in foro seculari: ⁊ econuerso. Joan. and. Capłm. ij.

Cum quidaz seculares iudices dū coram eis

Cum quidā seculares. Primo ponit factū reprehēsibile seculariū iudicū cōtra q̄s ꝓuidet ibi Decernimus. Scđa ibi. Sılr. ꝓuidet ad casum conuersum. Et p̄ma pars fuit sumpta ex decre. Alexan. quarti. q̄ nonnulli. quā alle. spe. eo. ti. ꝟ. ij. ꝟ. ⁊ no. sub ver. porro. ⁊ vide no. j. de imu. eccle. c. j. in ꝑn. Jo. and.

Diuisio

¶ Casus Titi⁹ laicus debebat michi clerico centū ex ꝯtu mutui. in ꝯtu ipso interuenerat iuramētū rōne cui⁹ iuramēti effect⁹ erat de foro ecclesiastico. ⁊. fi. de fo. cōpe. ꝯueni eū corā ecclesiastico iudice q̄ eū absoluit ab impetitione mea postea feci, eū ꝯuenire corā iudice seculari. ipe opposuit michi exceptionē rei iudicate dicēdo tu als ꝯuenisti me corā iudice ecclesiastico sup ista re. q̄ iudex ecclesiastic⁹ me absoluit ɩō nō teneor facere ꝓcessum tecū. sz peto absolui: ⁊ te ꝯdēnari in expēsis. iudex laic⁹ nolebat admittere istā exceptionē rei iudicate i foro ecclesiastico. an sit tibi ꝓuisum de aliq̄ remedio ꝯ iudicē laicū? Rñdet ꝙ sic. nam eps poterit mo=

Casus lr̄alis dñi hes lyt.

nere istū iudicē laicū vt admittat istā exceptionē rei iudicate. et si noluerit eā admittere poterit ipse iudex excōicari. Sʒ qd cʒ. ponam⁹ q ego cōueni te corā iudice laico: fuisti absolut⁹. postea volo te ꝯuenire corā ecclesiastico iudice: tu opponis exceptionē rei iudicate iudex ecclesiastic⁹ nō vult illā recipere. vtrū iudex secularis possit iudicē ecclesiasticū cōpellere ad admittendū illā exceptionem? Rñdet ro. pō. q nō: quia minor non habet iurisdictionē in superiorē: sʒ re⁹ poterit adire iudicē superiorē ipsi⁹ iudicis ecclesiastici vt eū compellat quatenus admittat illā exceptionē rei iudicate. puta si iudex ecclesiasticus qui nō vult admittere illā exceptionē rei iudicate sit eps Pictauen. poterit adiri archieps Burdegalen.

excipit de re p ecclesiasticū iudicē iudicata in casu q ad eū ptinet cognitio[a] de consuetudine[b] vel de iure[c] recusent excipiētes audire i derogationē iurisditionis[d] ecclesiastice et contēptū. Decernim⁹ vt per censurā ecclesiasticā ab iniquitate coerceant hmōi: et ad admittendā exceptionē eādem (vbi alś de iure dʒ admitti[e]) a locorū ordinarijs ꝯpellant[f]. ¶ Sitr ecclesiastici iudices si corā ipsis excipiat de re p secularē iudicē iudicata[g]: exceptionē ipsam admittāt i his q aiarū piculū non iducūt[h] p superiores[i] suos (nisi fecerint) aiaduersione debita[k] castigandi. ¶ De prescriptionibus. Bonifacius. viij. ¶ In prescriptionib⁹ sufficit bona fides: vbi ius cōe vel psumptio non est ꝯtra pscribetē: alś oʒ allegari titulus et pbari: nisi sit pscriptio cuius contrarij non extitat memoria. h. d. Ioan. and. Capitulū. j. Episcopum

¶ Glosa seq. ponit regulā et tres casus exceptos.
a ¶ Cognitio. Et pnūciatio: qr lʒ regulariter de qua re iudex cognoscit pnunciet. ff. de iudi. de qua re. Ꝫ. de cau. posses. cū super. vbi de hoc in glo. vlti. Tamen interdū cognoscit quod nō pnunciat. pone exēplū. Ꝫ. de rescrip. cū ꝯtingat. In auditore. Ꝫ. de testa. raynutius. Itē in casu. v. q. iiij. duodecim. iij. q. vj. accusat⁹ cū similibus. Additio: Ubi posui plures alios qbus fallit hec regula: ibi vide. Jo. an.
b ¶ Cōsuetudine. Nota q consuetudo dat iurisditionem. xv. q. iij. conquestus. Ꝫ. de foro compe. cum cōtingat. Ꝫ. eo. lib. de offi. ordi. romana. et de foro cōpe. romana. cum similibus.
¶ Glosa seq. ponit. vij. exēpla quibus iudex tc. secundo addit tertium casum.
c ¶ De iure. De iure cognoscit ecclesiastic⁹ iudex inter laicos: vbi habet temporale dominiū. de iure iur. venientes. Ine cleri. vel mona. ca. vlti. Item in matrimonialib⁹ et spūalibus causis. Ꝺ ordi. cogni. tuam. Ꝫ. q si. sint legi. cām. Et in ecclesiasticis criminib⁹: vt not. Ꝫ. de foro ꝯpe. cū sit. Ꝫ. eo. li. de foro compe. c. vl. Item cū causa delegatur per iudicē secularē. Ꝫ. de rapto. in archiepatu. Itē p recōuētionē. iij. q. viij. cui⁹ in agendo. Itē inter laicos q sunt de familia eccle fm quosdā. sexta. di. iudicatū. Uel vbi laicus iudex est negligens. Ꝫ. de foro cōpe. ex transmissa. et ca. lʒ ex suscepto vbi de hoc. Et q dicit de iure: supple vel priuilegio concesso ab eo q illud ꝯcedere possit. ista eīn tria equiparant. c. disti. cōtra morē. de offi. ordina. duo simul. Et vide qd ibi not. in. ij. glo. et quod super Additio: ea dixi. Jo. an.
d ¶ Iurisditionis. Quod papa pati non debet. vt Ꝫ. de immu. eccle. ca. pe.
e ¶ Admitti. s. vbi est idē corpus siue eadē qntitas idē ius siue causa petendi: et eadē cōditio personarū: et ille qui absoluit possideat tēpore sentētie: alś enim exceptio rei iudicate nō obstat. ff. de except. rei iudi. cum qrit. et l. seq. et l. si rem meam. et Ꝫ. eo. ti. aduersario. et pōt ꝓponi hec exceptio ante lit. ꝯtesta. et post. Ꝫ. eo. li. de lite ꝯtesta. ca. j. vbi de hoc.
f ¶ Compellant. sic. Ꝫ. ti. pri. licet. de fo. compe. ca. Ꝺ. j. de sen. excom. decernimus.
g ¶ Iudicata. Eo casu quo de cōsuetudine vel de iure ad iudicem secularē cognitio ptinebat. vt. Ꝫ. in casu conuerso vidisti.
h ¶ Periculū nō iducūt. I his eīn canon tollit legē. Ꝫ. Ꝺ pscrip. c. vl. Ꝫ. ti. pr. lʒ.
¶ Glo. se. reci. p obiectionē quare hec inequitas
i ¶ Per superiores. Non eīn cōpellunt p ipsos seculares q iule rūt sntam: qr minor in maiorem tc. xxi. dist. inferior. de malo. et obe. cū inferior. cū silib⁹. Minor autē est iurisditio secularis q ecclesiastica. Ꝺ maio. et obe. solite. xcvj. di. si imperator. Additio. Et in cle. pastoralis. de re iudi. ad fi. Jo. an.

Iurisditio tēpalis ē minor ecclesiastica.

k ¶ Debita. Arbitraria ex quo certa non statuitur de offi. dele. de causis. ff. de iur. deli. l. j. Additio: Facit de accu. indistītōis. j. rn. l fi. et tenebit ptī ad interesse. Ꝫ. de sen. excō. sacro. Ꝫ. de imu. eccle. qm. Jo. an.

¶ De prescriptionibus. Dictū fuit ti. pri. de exceptiōib⁹ in gñe p quas eliduntur actiōes actorū: verū qr p pscriptionē et vsucapionē repellunt agentes a suis intētionibus sicut per alias exceptiones: ideo conuenientī ordine ponit rubricam de prescriptionibus.

Continuatio d. helie.

Episcopū. ¶ Primo ponit dictū rōne interserēs. Scdo rōnem explicat ibi: nā lʒ. Tertio a dicto et rōne vnū casum excipit ibi: ni si. Premitte q eps sup subiectiōe ecclīarū suc dioce. et sup ꝑceptiōe decimarū fundat intētionē suā de iure cōi vt in iurib⁹ alleg. in glo. No. Tracta fuit hec decr. de qdā extrauagāti Greg. q icipiebat: venerabilis. de qua facit mentionē Ber. Ꝫ. de pscrip. si diligēti. in vlti. glo. ad fi. ad cui⁹ declaratio nē etiā emanauit: et eorū q ibi no. moderni. Jo. an.

Diuisio.

Dicit vñ sum pta et qd declarat.

¶ Casus. Eps Picta. detinebat aliquā ecclīam i dio. Xancton. vñ eps Xancton. egit ꝯ Picta. epm: et petebat vt iudex declararet illā ecclesiā esse Ꝺ sua diocesi et sibi deberi iure epali. Eps ꝟo Picta. allegauit pscriptionē et probauit possessionē suā et ꝑceptionē iurium epaliū p tps sufficiēs ad pscriptionē. sed non pbauit titulū. vtrum bona fides epi Picta. sufficiat ad repellendū epm Xancto. a sua actione? Rñdet q non: sʒ vltra bonā fidē opʒ q alleget titulū et probet. puta si dicat eps Picta. q eps Xancto. cū consensu sui capituli dedit istā ecclīaʒ epo Picta. cū epo Picta. resistat ius cōmune. Sed ponamus q est materia in qua ius cōmune non resistit epo Picta. qr epus Pictauen. possedit pratū vel vineā spectantē ad ecclesiā Xancton. vtrū possit eps Pictauen. se tueri pscriptiōe. xl. ānorū licet nō alleget titulū? Rñ. q sic ex quo ius cōe nō est

Casus. Falsus d. helie.

contra ipm possidentē. Sed vtrū p̄mū dictū hui⁹ ca. sit verū indistincte: videlz q̄ qn̄ ius cōe resistit possidēti q̄ ipse vltra bonā fidē tenet allegare ⁊ pbare titulū sue possessionis? Rn̄det q̄ nō. Nā si possessor pbet possessionē centū annorū: nō tenet allegare titulū q̄ possessio tāti tp̄is habet p titulo. Sz qualit poterit ip̄a pbare possessionē tāti tp̄is: cū null⁹ inueniat qui viuat tāto tp̄e: vel si aliq̄ reperiantur viuere tāto tp̄e: nō tamē possent d̄ponere de tāto tp̄e: q̄ an̄q̄ aliqui sciāt deponere oportet q̄ habeāt aliquā etatē ⁊ discretionem animi. de hoc dicetur in notabilibus.

qui ecclesias[a] ⁊ decimas[b] q̄s ab eo repetis[c] proponit[d] (licet in tua[e] sint constitute diocę.) se legitime[f] prescripsisse: allegare oportet[g]: cū ius cōmune contra ipm faciat) huiusmodi prescriptionis titulum[h]: et probare. ¶ Nā licet et qui rem p̄scribit ecclesiasticā si sibi non est contrarium ius cōe: vel ɔtra eū p̄sumptio nō habetur: sufficiat bona fides vbi tamen est eis ius ɔmune contrarium vel habetur presumptio contra ipm: bona fides non sufficit: sz est necessa

Notabilia. ¶ Nota p̄rio q̄ in p̄scriptiōe currente ɔ̄ eccl'iam nō requirit titulus: sed sufficit bona fides. ¶ Nota q̄ cum ius cōe est ɔtra p̄scribentē: in p̄scriptiōe etiā lōgissimi tp̄is titulus req̄rit: nec sufficit bona fides. ¶ Nota q̄ si vn⁹ ep̄us in diocesi alteri⁹ possideat aliq̄s ecclesias nō p̄t se tueri p̄scriptiōe. nisi pbet p̄scriptionē: et cum hoc pbet titulū q̄ pbuit sibi iustā cām possidendi: q̄ al's p̄sumeret h̄re malā fidē: ideo ad tollendū malam fidē tenet pbare et allegare titulū. ¶ Nota q̄ qn̄ ius cōe est ɔ̄ prescribentē: tenet pbare et allegare titulū. ⁊ hoc siue agat siue excipiat: sz aliq̄ dicant q̄ istud verū est: qn̄ qui p̄scripserat ceciderat a possessione. et dicebat res illas eē suas ex p̄scriptione. Nā aliqn̄ p̄scriptio longi tp̄is parit exceptionē. sed nō actionē iuxta l. si quis. C. de p̄scrip. longi tēpo. in medio legis. Cōis th̄ opin̄. doctoꝝ est q̄ siue agat siue excipiat si habeat ius cōe ɔ̄ se d3 pbare ⁊ allegare titulū. ¶ No. vlteri⁹ q̄ possessio centū annoꝝ habet loco tituli. Et iste titulus fm̄ docto. erit titul⁹ p suo q̄ presumit ex possessione tāti tp̄is. Sz querit qualiter possessor poterit pbare possessionē de tanto tp̄e de quo nō extat memoria: q̄ testis d3 deponere de eo q̄d pcipit sensu corporeo ⁊ tenet rōnem reddere sui dicti. in. l. solet. C. de testib⁹. Rn̄det glo. q̄ testes deponent de tp̄e suo q̄ tp̄e suo talis possidebat talē rem. et scimus q̄ talis possidet: et a suis maioribus audiuerunt q̄ talis possidebat talē rem. ⁊ sic debet fieri pbatio: al's istud cap. contineret contrarietatē. Idem econtra aduersarius poterit pbare. Sed queritur quibus testib⁹ stabitur? Respondet dignioribus. ⁊ hoc est expeditum in ca. in nostra. de testi. in anti.

Possessio cētū annoꝝ h̄t loco tituli p suo.

a ¶ Ecclesias. Quo ad ppͥetatē ⁊ iura ep̄alia.
b ¶ Decimas. i. quartā decimarū q̄ debet ep̄o. ꝫ. e. de quarta. vel ppͥe. ꝫ. de deci. quoniam.
c ¶ Repetis. Alteri ep̄o loquit vt p3 per sequētia.
d ¶ Proponit. Per exceptionē p̄scriptionis nō fit litis ɔtestatio. q̄d dic vt dixi. ꝫ. eo. li. de lit. ɔtest. c. ij.
e ¶ In tua sint. Et sic ius cōe facit p actore. xvj. q. vij. oēs basilice. ꝫ. e. de quarta. ⁊ de deci. dudum.
f ¶ Legitime. s. spacio. xl. annoꝝ. Minor em̄ nō currit ɔtra eccl'iam. xvj. q. j. quas actiōes. ꝫ. e. de quarta. [illegible] Cōtra laicū p̄scribit eccl'ia spacio. xxx. ānoꝝ. Tu dic. x. vt dixi. ꝫ. e. illud. sup. iij. glo. Jo. an.
g ¶ Oportet. Necessitatē importat. ad idem. iij. q. ix. non oportet. licet alibi honestatem denotet. xvj. q. j. vbi de hoc. Idem Archi.
¶ Glo. se. ponit sex opi. et septimā dicit approbatam.

secundo obijcit ⁊ obiectioni rn̄det. ponit opi. quā improbat ⁊ distinguit. per id questioni rn̄det.
h ¶ Titulū. Circa allegationem ⁊ pbationē tituli fuerūt opiniones antiquoꝝ. ⁊ tales. Primo dixit Jo. circa corpalia necesse est allegari et pbari titulū: sed nō circa incorpalia. Sz ɔ̄dicit si. bi decr. si diligēti. vt ibi not. ad decre. dudū. de deci. rn̄debat ēt vt ibi nota. Alij distinxerunt inter corpalia que habēt cām cōtinuā: ⁊ q̄ nō: vt i p̄rimis nō requirat titulus: sz in secūdis. sic. ꝫ. e. auditis. ff. si fut. vēdi. si de diuturno

Titul⁹ an debeat allegari ⁊ pbari a p̄scribente sunt opiniones varie.

Alij dixerūt: aut q̄s agit ex p̄scriptione aut excipit. si agit. vt. xvj. q. iij. ꝟ. potest. ⁊. C. de p̄scrip. xxx. anno. si quis emptionis. necesse habet titulū pbare. Si excipit. vt. ꝫ. de pbatio. ex litteris. tunc non habet necesse titulū pbare. tum quia nemo cogitur dicere titulū possessionis sue. ij. q. v. ꝟ. j. C. de peti. here. l. cogi. tum q̄ non pbante actore absoluitur reus. vj. q. vi. actor. ⁊ vt eccle. benefi. cap. vno. C. de pba. actor. Alij dixerūt q̄ quocūq̄ modo quis prescriptionem obijciat siue agendo siue defendendo tenetur titulū pbare. vt ꝫ. eo. si diligenti. Alij dixerunt: ⁊ hec fuit opinio Gof. in summa huius tit. q̄ non est necesse pbare titulum nisi quis possideat pro herede/vel pro possessore. C. de petit. heredi. cogi. vel nisi sit p̄sumptio contra possessorē. C. de pbatio. siue possidētis. vel nisi se ad hoc obligauerit. vt. ꝫ. de pbatio. licet. ⁊ in hoc casu intelligebāt. ꝫ. de deci. dudum. Alij dicebāt q̄ olim sufficiebat bona fides per decre. ad aures. hodie requiritur titulus. ꝫ. eo. si diligenti. His oībus opinionibus resecatis tene q̄d nota. Ber. ⁊ moderni. ꝫ. eo. si diligēti. quorum hic approbatur opinio. Sed obijcio q̄ decr. ista ⁊ eius distinctio potius sit de verbo q̄ de re quod esse non d3. ꝫ. eo. lib. de elect. cōmissa. ꝟ. porro fm̄ hoc enim omni casu necesse erit titulum probari: cum prescriptio semper sit contra ius: ⁊ sic contra prescribentē semper presumendum. Sed obiectio non est vera. non enim est cōtra ius q̄ aliquis in fundo meo seruitutem acquirat: immo potius preter ius. licet em̄ sit contra ius meum: non tamē contra ius commune vt probatur de serui. C. ⁊. ff. imputetur igitur mihi si fui negligens ⁊ remissus. ꝫ. eo. vigilanti. Item voluerūt quidam dicere q̄ non est contra ius q̄ vnus episcop⁹ in diocesi alteri⁹ sibi acquirat iura episcopalia: sed q̄ archidiaconus vel inferior episcopo sibi acquirat episcopalia hoc est contra ius. ⁊ ideo sine titulo non prescribitur. ad hoc. c. di. ɔ̄ morem. de excessi. prela. accedentibus. Sed primū quod de ep̄o dicitur falsum est vt hic vides. ad hoc. iij. q. vj. per totum. ix. q. ij. per totum. De iudicio meo ⁊ sic breuiter. Interdum ius cōmune vetat ne prescriptio procedat. et hoc facit interdum ratiōe rei. interdum ratione p̄sone. et hos casus habes notatos. xvj. q. iij. clerici. ⁊ per Bern̄. ꝫ. de prescrip. cum nō liceat. de his nil ad nos. Interdum ius commune facit pro petitore et contra possessorem: vt in exemplis hic positis: ⁊ in decret. dudum. de deci. et tunc est necesse allegare ⁊ probare titulum: vt hic. ad idem. xciij. di. illud. nemo enim d3 vti illis ornamētis nisi pbet a p̄ncipe hoc sibi fuisse ɔcessum. C. de vesti. ⁊

Obijcit ⁊ obiectioni rn̄det.

Opinionē ponit quā improbat.

Distinguit ⁊ p id rn̄det q̄stioni.

aura. l. nemo. C. nulli licere i fre. l. vna. lib. xj. ad hoc. j. Macha. xj. vbi antioch9 dedit Jonathe ptātē bibēdi i auro ꝛ esse in purpura: et fibulā aureā ferre. sic etiā intelligat. c. di. ꝫ morē. qđ verū intelligo tā in excipiē te: vt h ꝛ i pdictis iurib9 qȝ in agēte. ad hoc. ā. de resti. spo. ad decimas co. li. idē est si p̄sumptio ꝫ ipsuz p̄scribētē. vt hic ꝛ. x. q. iij. quia cognouim9. C. d p ba. siue posside tis. pone exēplū ā. c. si diligenti. ibi eīn ex ꝯfessio ne ipsi9 archiepī pisani isultabat p̄sumptio ꝫ ipm vbi vero ius cōe vł est p̄sumptio nō ē ꝫ ipm p̄scribētē: bona fides sufficit vt hic vides. Pone in terminis. p̄scribit ecclia domū meā vel aliā rē meā ego repeto rē illā quā se tā ecclia dicit p̄scripsisse: est ne intētio mea iure cōi fundata? certe nō. hic ḡ p̄scribenti sufficiat bona fides: qr lȝ illa p̄scriptio sit ꝫ ius meū: nō tñ ꝫ ius cōe. notabilit eīn semp habes hoc v̄bū ius cōe: sec9 eīn i iure p̄uato. Pone ḡ p̄scripsi ꝫ p̄uilegiatū. priuilegiat9 agit ꝫ me oppono p̄scriptionē: habeo ne necesse pbare titulū? certe nō qr ille nō iure cōi sed spāli fundat intētionem suā. Idē si cōtra eū q ꝫ me p̄scripserat p̄scribo ꝛ idē in similib9. Cōclude ḡ q vbi petitor fundat intētionem suā de iure cōi: tūc p̄scribēs hȝ pbare titulū: alis nō nisi p̄sumptio faciat cōtra ipm. Et fm hoc possem9 dicere q qñ vna ecclia petit decimas ab alia ecclia quas possidet in tertia parrochia q ibi sufficiat prescribēti bonā fidē pbare: qr lȝ ius cōe faciat ꝯtra prescribētē: nō tñ facit p petēte: ꝛ sic forte posset intelligi decre. ā. co. ad aures. fm illos qui dicūt. q p illā decre. sufficiebat olim bona fides: ꝛ facit ad hoc. ff. si serui. ven. l. loci. §. vlti. vbi dr q si dom9 mea que est iuxta te ꝛ Seiū debet seruitutē Seio altius nō tollēdi: te inuito alti9 tollā. nam licet nō habeā ius tollendi pp̄ter seruitutē Seij: tu tamē non habes ius p̄hibendi. Supradicta vera nisi sit tanti tēporis prescriptio ꝛc̄. vt sequitur. Additio. Sed hec decre. cōtradicit vt sequit. Jo. an.

trariū. ꝛ q cōmunis est ꝛ fuit semp opinio q sic fuerit et q nō extat cōtrarij vel initij memoria. si aūt contra hoc aduersari9 pbare vellet: testes sui si de ipsorum esset cōsciētia: deberent dicere q viderūt tali tpe contrariū: ꝛ audierūt a suis maiorib9 cōtrariū ei9 fuisse. Quid ḡ si vtraq pars probat: tūc p̄ferunt testes magis idonei: ꝛ qui dicunt apriora. ā. de testi. in nr̄a. vbi d hoc. ꝛ sic illi q dicūt se vidisse cōtrariū deberent preferri: cū alij satagāt negatiuam. vj. q. vlti. actor. cū suis si. Additio. Materiam hui9 glo. vi. ple. in Spec. de pba. §. j. ver. vltimo queritur. vsq ad fi. §. Jo. an. Additio. Per instrā nō videtur posse pbari hec cōis opi. vel negatiua cum nō sit res de qua instrm rogari vel cōfici possit. licet secus sit negatiua determinata. vt dixi. ā. de elec. bone. j. Sed ipsi9 cōtrariū cū sit act9 affirmatiuus: bñ recipit pbationē per instrumētum per qđ poterit memori cōtrarij actus pbari. Jo. an. Additio. Que pp̄rie cadit in circūuicinos. ff. de flu. l. j. ibi estimatione circūcolentium. Joan. and.

Memoria in ꝯtrariū qualiter debeat pbari.

rius titulus q possessori causam tribuat[a] p̄scribēdi. ¶ Nisi[b] tanti tpis allegetur prescriptio: cuius contrarij memoria[c] non existat. Idem.

¶ Priuatus ipso iure vel per sententiam bonis q tenet a romana vel alijs ecclesijs: illa minori spacio. c. an. cōtra romanā. vel. xl. cōtra alias non prescribit. Filij autem hereticoꝝ qui catholici putabātur bona paterna contra romanam et alias ecclesias prescribunt spacio. xl. an. ꝛ idē in extraneis. Jo. ā. and. Capl̄m. ij.

Si qui (exigentibus culpis vel excessibus ab eisdem cōmissis) bonis que a romana vel ab alijs tenent[d] ecclesijs sint p sniam[e] vel ipo iure[f] priuati: statuimus vt in

Titul9 aliqñs p̄bet iustā cām prescribendi.

a ¶ Cām tribuat. Nō eīn reqrit q sit iustus titul9 vł talis q dñiū tribuat. ad hoc. ā. c. veniēs. qr qđ meū est ex vna cā ꝛc̄. de fi. instru. inter dilectos: sȝ aliqñs titulus dat cām prescribēdi. de q dic. vt. ā. eo. si diligēti.

¶ Glosa sequens reci. per obiec. ꝛ solu.

b ¶ Nisi. Istud nisi / venit exceptiue ad id qđ dixit de titulo. non ad id qđ dixit de fide: quia prodesset talis prescriptio cum mala fide. nulla enim antiqua dierum possessio ꝛc̄. ā. eo. vigilanti.

¶ Glosa sequens notat. alleg. quinq concor. querit ꝛ soluit. Iterum incidit questio quā soluit.

c ¶ Memoria. Nota pro his que no. Ber. Joan. et Hostiē. ā. de verb. sig. sup quibusdā. concor. ff. de proba. si arbiter. lxv. dist. mos antiquus. ā. de aq quoti. ꝛ esti. l. hoc iure. §. ductus aque. iij. q. vj. hoc quippe. ff. de aqua. plu. ar. l. j. §. vlti. Sed quomodo pbabit tanti tēporis prescriptio? dico fm Hostien. qui hoc no. de verbo. sig. quid p nouale. q dicēt testes prescribētis. si talem habent conscientiā. q semp viderunt ꝛ audierunt ita esse: nec vnq viderūt vel audierūt con

Prescriptio tāti tpis de q nō extat

S Jqui. ¶ Due sunt ptes q patet. Jo. an. Premitte q vbi pp̄ter crimen quis ipso iure vel p sniam erat p̄uat9 suis bonis si p aliquē illa occupabant vel apprehēdebant p̄scribantur ab illo ꝫ eū cui applicari debeāt fm leges aliqñ p annū: aliqñ p aliud tēp9 fm varietatē casuū vt pȝ in legib9 h allegatis i glo. Do.

diuisio

¶ Casus. Ticius perpetrauit delictū pp̄ter qđ bona sua fuerūt cōfiscata p sniam iudicis. vel sine ministerio hominis ipso iure fuerunt cōfiscata. Ponamus q ticius tenebat res in feudum ab ecclesia romana. vel alia ecclia. nō refert. Cōfiscatis bonis pp̄ter delictū suū. certū est q feuda debēt redire ad ecclesiā. tñ ecclesia fuit negligens in petēdo feuda. querit infra qđ tēpus repellit ecclia a petitione feudoꝝ? Rñdet q ecclesie romane currit solū tēp9 ꝛ p̄scriptio cētū annoꝝ. Contra alias eccl̄ias currit p̄scriptio. xl. annoꝝ. Sed ponam9 q pater me9 tpe suo fuit hereticus: sed tñ heresis sua fuit occulta. certū est q est incapax possessionis ꝛ dñij omniū bonoꝝ licet esset reputat9 catholic9. post mortē suā fuit detecta ei9 heresis. ꝛ bona sua fuerūt cōfiscata. ego tenui bona post mortē ipsi9. qr ecclesia nō petijt illa bona. vtrum possim me tueri prescriptione. xl. annoꝝ. Certe sic. ꝛ hoc verū: siue sit romana ecclesia siue alia ecclia. Et sic ecclesia romana vtitur hic iure cōmuni videlȝ q cōtra ecclesiā romanam: currit prescriptio quadraginta annorum.

Casus breuis ꝛ long9 dñi he lye.

d ¶ Tenēt. In feudū: vel alio modo. vt. j. dicam.

e ¶ Per sniam. Quia pp̄ter ingratitudinē reuocata fuit donatio. ā. de dona. c. vlti. C. de reuo. do. l. vlti. ad idem. ā. de pe. ad aures. j. de scis. c. vno.

¶ Glosa seq. allegando. vj. cōcor. ponit. vj. exempla.

f ¶ Ipo iure. Pone exēplū. ā. de penis. in quibusdā licet ibi quidā dicant contrariū scilȝ eos per sententiam ibi priuandos: ad idem. ā. eo. lib. de elect. vbi periculum. §. ipsos insup. ꝛ. c. fundamēta. §. q si secus. j. de pe. felicis. et. ā. de senten. excōica. grauem. ad fi. in

lib.feu.de feu.nō alie.imperialē.§.preterea.cū simi. Additio.j. Idem Jo.mo.& Archi.& hoc ibi tenuit Ho stien,qui recitat qđ sequitur.scz quosdā tenere cōtra rium nec exprimit qui sint illi. Jo.and.

a ¶ Videātur. Ut in aut.de san.episco.§.si quis ra pnerit.ad fi.ti. p vnā colū.col. ix.vnde fuit tra ctū.xx.qō.j.si qs rapuerit.vbi dr bona corrūpen tis rapiētis vel sollicitātis mo nialem vēdicari debēt monaste rio sed si postq̄ crimē notū fue rit neglexerit ec clesia p annū (j) petere tūc appli cant fisco:& facit ff.de diuer.& tē po.pscri.l.in oi bus.& qđ ibi no. Additio. Joan. mo. et Archid. alle.aut.vt cum de ap.cog.§.ge nerale.ṽ.si vo. col.viij.vbi non extātibus filijs agnatis vel co gnatis catholicis defert eccl'ie. que si p annū petere negligat defert fisco. Jo.and. Additio.j Aliqua iura videbantur dicere de quinquennio.C.de appel.l.fi.& de heri.manicheis.& qđ ibi no.in.iij.glo. alia vidētur dicere de quadriennio.ff.de diuer.& tempo. prescrip. intra quattuor.C.de quadri.pre.l.j. Joan.and.

apprehēdēdis vł occupādis postea qn̄cunq̃ bonis eisdem nullus (lz leges humane sup hoc alia tpa statuere videantur[a]) ipsis eccl'ijs tpis lapsus obsistat:nisi cōtra ipam ro.ec cle. cētenaria[b]:vel contra ec clesias alias q̄dragenaria[c] prescriptio legitime[d] sit com pleta[e]. ¶ Si post mortem he reticorum qui dū viuerent ca tholici putabant[f] bona ipso rum a catholicis[g] eorū filijs vel nepotibus aut extraneis quibuscūq̃[h] spacio.xl.an.fue rint bona fide[i] possessa. sanci mus eos sup bonis huiusmo di (etiā si ad romanā perue nire deberēt ecclesiā) in hoc[k] casu non esse vlterius mole standos: quāq̃ illi quorū bo na fuerant: nunc[l] detegātur heretici[m] extitisse.

¶ De sententia et re iudicata.

Inno.iiij.in cōci.lugdunēsi.

¶ Iudex q̄ cōtra iusticiā & cō tra ɔsciētiā aliqd i iudicio fe cerit i grauamē ptis p grām vel p sordes: ɔdēnādus ē pti lese in estimationē litis: & per annū est suspensus: & ppetuo: si medio tem pore ingerat se diuinis.ni si papa cum ipso dispēset. Jo.an. Ca.j.

Cum eter=

b ¶ Cētenaria.xvj.q.iij.nemo.ꝯ pscriptio. si diligē ti.&.c.cū nobis. & ibi nota q̄liter pbet talis pscriptio.

c ¶ Quadragenaria.xvj.q.iij.quas actiones.ꝯ. de prescrip.de quarta.&.c.ad aures.cum similibus.

d ¶ Legitime.ꝯ.c.proxi.

e ¶ Cōpleta. Ut subducātur tēpora scismatū: voca tionū (j) hostilitatū & similia.ꝯ.eo.c.j.&.c.ex trāsmissa &.c.cū nobis. Additio.j. Dicit Archi.siue vere vacēt siue interpretatiue.ꝯ.eo.c.j.§.j.xvj.q.iij. prima actio ne cum duobus.c.seq. Joan.and.

f ¶ Putabātur. In alijs igitur hec prescriptio locū non habet.ad hoc.ꝯ.de presump.nōne.

Heretici suis nichil pt possidere. g ¶ Catholicis. Bn̄ dicit qr sec9 si essent heretici:il li eni nichil pn̄t possidere. xxiij.q.vij.p totū.viij. dist. quo iure.ergo nec prescribere:qr pscriptio sine posses sione non pcedit.ꝯ. de pba. ex litteris.ꝯ.eo. causam. ff.de vsuca.sine possessione.J.de reg.iur.c.iij.

h ¶ Quibuscūq̃. Dum tamē catholicis.vt.ꝯ.

i ¶ Bona fide. Credebāt patrē vel testatorē fuisse catholicū & sic iusto titulo in ipsos eorum bona trāsisse.

Prescriptio.xl.an. qn̄q̃ currit ɔ ec. roma. k ¶ In hoc casu. Nota specialē casum in quo qua dragenaria pscriptio currit cōtra romanā ecclesiā:et fungit vice aliarū eccl'iarū.(j) Sic olim omnes eccl'ie gaudebāt priuilegio centū annorum.C. de sacrosan.ec cle.vt inter diuinū. Additio.j. Vide qđ no.xvj.q.iiij. volumus.in glo.antepe.& qđ no.de ca.mo.dilect9.et qđ ibi dixi per qđ decido.qđ hic no. Archi. Jo.and.

l ¶ Nūc. Scz tpe q̄ eccl'ia vult bona vēdicare.si refe ratur ad verbū detegātur. vel nūc.scz tpe mortis sue:si respiciat verbū extitisse.aliud est littera tunc & clarius.

¶ Glosa sequens obijcit & soluit.

m ¶ Heretici. Sed nōne tales damnant.& ipsorum me moria etiā post mortē.vt hic.&.xxiij.q.ij.c.vlt.&.ꝯ.de here.si quis epus.ergo & bona intelligunt esse dānata cum sint accesso ria ad psonā. C. de bo. prescrip. aut.bona.(j) Et facit qđ no.ꝯ cle ri.ɔiuga.q a te. Sol.speciale est (j) in hoc casu p pter bonā fidez ipsorum catholico rū heredū q̄ tāti tpis.scz.xl.an.p scriptiōe sibi do miniū q̄siuerūt alis locum habe rēt ɔtra. nā et si aliā rē eccl'iasti cam pscriptibilē bona fide tanto tpe possedissent pscripsissent & ita bona pscri bent. Additio. Nisi hec cōstitu tio emanasset pa rū iuuaret hec ratio. In re eni ecclesie prescribebatur ecclesia que neglexit petere. Sed hic ante pronunciationē nulla negligētia vt di xi sup ver.sancim9. Additio.j. In fi.&.l.fi.in fi. Jo.an. Additio.ij Idem Jo.mo.et Archidia.

Continuatio dn̄i hec lxe. ¶ De snia & re iudicata. ¶ Visū fuit supra p discursū titulorum pcedētiū de iudicijs & pparatorijs iudiciorū. & de allegatiōib9 & defensiōib9 ptiū. Et qr postq̄ ptes allegauerūt & pposuerūt totū id.& qcqd ppone & alle gare voluerūt,supest solū snia & apunctamētū iudicis iō ad nos iformādū ponit rubricā ꝯ sni a & re iudicata

Diuisio Cum eterni. ¶ Diuidit in q̄ttuor ptes fm Joā.mo.primo ponit phemiū. Scdo dat formā sentētiandi.supple & pcedendi:ibi caueāt. Tertio cōtra facientem suspēdit ibi.si quis.Quarto nō seruantē suspēsio nē punit multipliciter ibi scituru9. Joan.an.

Presup.dn̄i helxe. ¶ Pro itellectu hui9.c.psupponendū ē qđ hr in.l.vlt. ff.de vari.& extraor.cog.& insti.de oblig.q ex q̄si delict. nascū.videlz q iudex si p iprudētiā male iudicauerit tenet pti quā lesit fm q bonū & equū iudici videbit:& dicit facere litē suā. ¶ Casus. Pretēdebā te debitorē

Casus lralis dn̄i hec lxe. meū in aliq̄ pecunie sūma.puta in centū ɔueni te corā iudice ɔpetēti. tu p pecuniā vł pces amicorum tuorum cor rupisti iudicē intātū q ipe tulit liquā sniaz ɔ me. & te ab ipetitiōe mea absoluit ɔ tn̄ suā ɔsciaz & iusticiā / q̄ rit an sit aliq̄ pena puniēdus? Rn̄det ro.pō.q sic. nā vltra pēas legales ē mihi ɔdēnād9 i extimationē litis & insupr suspēsus p annū ab offō.& si pēdēte illo anno se imiscuerit:incurrit irreglaritatē.a q̄ nō poterit nisi p romanū pōtifi.absolui. ¶ No.pmo ex pncipio hui9

Notabilis ca.q iudex dz iudicare magnū vt puū. antiquū vt iu uenē.in.c.nouit.ꝯ iudi.l an. ita vt apud eū nō sit aliq̄ acceptio psonarum. ¶ No.vlteri9 pncipalē effectū hui9 c.videlz q iudex male iudicās ɔ iusticiā & ɔsciaz: icur rit varias & diuersas penas hic ɔtētas. ¶ No.q iste pe=

ne iponunt iudici male iudicāti vltra pēnas legitias .i. a legib' vindictas. vt in .c. etsi clerici. ɓ iudi. i an. ¶ No. q iudex male iudicās ipso efficit infamis ifamia iuris que ipm repellit a testimonio et a dignitate ita q non poterit esse iudex/ nec aduocat': nec alium accusare. Item nō facit q̄relā vbi alis locum haberet. Item facit locū q̄rele vbi alis nō haberet locū q̄rela. ¶ Nota q iudex male iudicās suspēdit ab officio p vnū annū. et si pendēte illo anno se imisceuerit diuio: incurrit irregularitatē: a qua nō pōt absolui per aliū nisi p papā. ¶ No. sex requisita ad hoc q iudex male iudicās incurrat penas hic contentas. Primo requiritur q ipse iudicet ꝯ iusticiam: secus si iudicaret ꝯ ꝯsciētiā: dū tñ fm iusticiā. Scdo requirit q ipse iudicet ꝯ ꝯsciētiā. Tertio q sciat q male iudicat: si aūt credebat bene iudicare: tunc non haberent locū oēs iste pene. tñ iudex tenet ad extimationem litis: vt isti. de obli. q̄ ex quasi delic. na. circa pn. Quarto reqrit q iudex hoc fecerit in grauamē alteri' partis. ideo si iudex iudicet ꝯ ꝯscientiam: et ꝯ iusticiā: sed non in lesionē alterius partis: nō haberet locū iste pene. Quinto requiritur q ipse fuerit modus ad iudicādum male p sordes .i. p pecuniā/ grām/ vel p̄ceo alterius: vel fauore/ vel odio. Sexto reqrit q ipse grauet partē in faciendo: sec' est negligēdo. Istud qdā no. in ver. fecerit. qz cū illa ꝯstitutio sit penalis: debēt pōderari oīa verba ipsius: ideo dicūt q reqrit factū iudicis: secus ergo si iudex aliqd omittat: tūc eñ nō teneretur hic cōtētis: lz iudex bene tenerek ad interesse ꝑtis. ¶ No. vlteri' ex isto tex. iūcta glo. q iudex debet iudicare fm allegata et pbata. vtrū aūt possit iudex iudicare ꝯ ꝯscientiā priuatā/ tractat in .c. pastoral. de offi. et po. iu. deleg. in an. Et dicūt aliq q si iudex habeat ꝯsciētiā informatā ex actis dz iudicare fm illā ꝯsciētiā. sed si habeat ꝯsciētiā ꝯriā ꝯscie iformate ex actis: nullo modo dz iudicare fm illā ꝯscientiā. Dñs aūt siculus barbatia tenet q iudex dz semp iudicare fm allegata et pbata nō aūt fm ꝯscientiā priuatā. et dicit q si iudex habeat ꝯsciētiā priuatā ꝯriā cōsciētie informate ex actis: dz deponere illā ꝯsciētiā p̄uatā: et se conformare actis iudicialib'. Nā dicit q iudex dz credere et semp gerere in mēte q diabol' fecit sibi illā conscientiam priuatā: et q apposuit sibi fantasmata: que tamen non sunt vera vt ipse iudicaret.

Psal. xxxvi.

Iudex an debeat sc iudicare f3 allegata et pbata.

Tribunal qd sit.

Eterni tribunal iudicis illū reū non habeat: quem iniuste iudex condēnat: testante propheta: nec dānabit eū cum iudicabit illi. ¶ Caueant ecclesiastici iudices et prudēter attēdant: vt in cāx pcessib' nil vendicet odiū vel fauor vsurpet: timor exulet: pmiū aut expectatio premij iusticiam non euertat: sed staterā gestent in manibus lances appendāt eq̄ libramine: vt i oībus q̄ in causis agenda fuerit p̄sertim in cōcipiēdis sentētijs et ferendis p oculis habeant solum deū. Illius imitātes exēplum qui querelas populi tabernaculum ingressus ad dñm referebat vt fm eius imperium iudicaret ¶ Si qs aūt iudex ecclesiasticus ordinarius aut etiā delegat' fame suc pdigus et proprij ꝓsecutor honoris: cōtra cōscientiā: et cōtra iusticiā: in

a ¶ Eterni .i. dei patris. ɓ. de sum. tri. ca. j. in pncl. Additio Arch. alleg. xxxij. dist. erubescāt. in fi. xij. q. ij. custodi. ix. q. iij. aliorum. Jo. an.

b ¶ Tribunal .i. loc' in q̄ ius redditk: vk vbi p tribunali sedet iudex q̄ alis forus vocak. ɓ. de vb. sig. forus.

c ¶ Reū .i. a reatu. nō eñ q̄ stati accusak re' est: sed q̄ cōuincit criminosus. xv. q. vi. c. vi. de vbo. sig. forus

d ¶ Iudex. humanus id faciens errore vel dolo: et in eo quod male iudicat non est iudex cū non sit in eo iusticia. xxiij. q. c. j.

e ¶ Condēnat. Fuit hoc sumptū. xi. q. iij. et si ad tēpus: et hoc est ideo: qz iudiciū dei innitik veritati: que nec fallit nec fallik: iudicium hominis opinioni q̄ fallit et fallitur. de sen. excō. a nobis. ij.

Iudicium dei non fallit nec fallitur

f ¶ Propheta. Dauid. in psalmo. Noli emulari.

g ¶ Dānabit deus.

h ¶ Illi .i. contra illū .i. cū fiet iudiciū de illo: et sunt hec verba. xxiij. q. iij. non in perpetuū. Additio Et ibi exponitur. Jo. an.

Exod xxxj.

i ¶ Ecclesiastici Seculares nō ligat. cū nec pena inferius posita illos ligare possit. facit. ɓ. co. li. de cle. indēnitatibus. in fi.

k ¶ Processibus. quibuscūq. ɓ. de pbatio. quoniam cōtra falsam.

l ¶ Odiū. natū. ɓ. de test. quotiēs. lxxxvi. di. odio xxiij. q. iiij. duo ista. Addi. Ad idē .j. q. j. odit. xxiij. q. j odi. hec q̄ttuor iura pbāt q lz odire victa. Et vt dicit Archi. de tali odio loquit psal. cxxxviij. ad fi. pfecto odio oderā illos. Admittit etiā odiū culpe quo inducta est p̄scriptio ad negligētiā puniēdā. ɓ. de p̄script. vigilāti. Jo. an. Additio Ad idem. iij. q. vij. iudicet xv. q. vij. c. j. xxiij. q. iiij. c. j. et c. ea vindicta. in pn. fa. xj. q. iij. ita eñ. et c. iudicare. ij. q. v. oēs qui. fm Archi.

m ¶ Non euertat. hec eñ quattuor humanū solent peruertere iudiciū .xj. q. iij. quattuor. et veritatē in teste. ɓ. de testi. quotiēs. et c. lz ex quadā. Et illa quattuor his versib' cōprehēdūtur. Quattuor ista timor odiū/ dilectio/ census. Sepe solent rectos hominū peruertere sensus. Additio Dicit Jo. mo. q quidā addunt quintū .s. ignorantiā. ɓ. de tēpo. ordi. vel non est compos. et alij sextum .s. negligētiam. ɉ. de homi. p humani. lib. vj. Jo. an.

Iudices p quattuor rūpunt versus

n ¶ Staterā. xxiij. q. j. nō afferam'. qui eñ recte iudicat staterā in manu gestat. xiv. di. oīs qui. et ita magnū iudicabit vt paruū. de iudi. nouit. lz in penis deferatur dignitati et persone. ɓ. e. de offi. dele. c. ij.

Iudex recte iudicans dicitur ferre staterā.

o ¶ Libramine. sic et cōtrahētes iustas mēsuras: et pondera debent habere. ɓ. de emp. et ven. c. ij.

p ¶ Concipiendis. hoc quo ad scripturā et pronunciationē ipsarum.

q ¶ Ferendis. hoc quo ad prolationem verbalem ad hoc. ɉ. c. vlti.

r ¶ Deū. A q̄ sicut iudicabūt iudicabūk. C. de iudi. rē nō nonā. et remittenk in qua mēsura fuerit mēsi. vt de pe. et re. cū ex eo. Addi. De accu. qualiter. Joh. an.

s ¶ Illius Moysi. exodi. xxxij. Et idem. xj. q. iij. sūmopere.

t ¶ Ordinar ius. Fallit in epis q̄ aliqua suspēsionis canonis pena nō ꝯprehēdūtur: nisi de ipsis caueatur. ɉ. de sen. excō. qz periculosum. et. ɓ. e. li. de elec. si cōpromissari'. ɧ. huiusmodi. Additio Licet grauius peccat. de hoc. ɓ. de iureiur. cum quidam. Joh. an.

v ¶ Prodigus. sic. ɓ. de accu. c. vlt. et sic crudelis est etiam si conscientie sue confidat. xij. q. j. nolo.

x ¶ Et contra. Nota ista duo sic copulata: vtrūq enim requirit vt locū habeat pena. Non enim sciēm

cōsciētiā simplr iudicare dz. sz informare dz eā scḋm allegata ⁊ probata. de hoc. iij. q. vij. iudicet. ₰. de offi. deleg. pastoralis ꝯ. qz vero.
a ¶ In grauamē. Ecce tertium quod requiritur vt locum habeat pena.
¶ Glosa sequēs qrit. ponit opi. quā determiat finis soluit aliā questionem.
b ¶ In iudicio Quid ꝟ arbitro nūqd hec pena i ipso locū hēbit? dic fz Gof. ⁊ B. ꝙ nō: qz de ordinario ⁊ ꝺlegato hic tm̄ cauet. et ē hec pena: et sic non amplianda ꝟ pe. di. j. pene. ₰. Greg. iu. odia. ⁊ c. in penis. qḋ est verū fm̄ Hostiē. si sit arbiter cōpromissarius. secus si loco ordinarij vel delegati succedat. ad hoc. ₰. de offi. dele. ab arbitris. Et eadē rōne dixit Hostiē. ꝙ nō credit hanc penā in auditore vel in mero executore locū habere: cū ⁊ hi nō sint iudices. ₰. de offi. delega. super questionū ꝯ. j. ⁊ ꝯ. verū. Additio. Idem Jo. mo. ⁊ Archi. Additio. j. Jo. mo. ⁊ Archi.
c ¶ Ul' ꝑ sordes. Hoc est quartū qḋ requirit vt locū habeat pena hec. Et dr̄ fieri ꝑ sordes si pce: pcio: timore: vel odio iudex corruptus sit. ⁊ ideo de his fecit supius mētionē. Additio. j. Aptius dici pt ꝙ sex sunt q̄ requirunt vt iudex incurrat hāc penā. Prio ꝙ ꝯ cōsciētiā. Scḋo ꝙ ꝯ iusticiā. Tertio ꝙ in grauamē ptis. Quarto ꝙ in iudicio. Quinto ꝙ faciat ꝑ ignorantiā: sed in hoc opinio / vt dixi circa tex. Sexto ꝙ per grām vel sordes. altero deficiēte cessat pena. Arg. ff. de verbo. obli. si quis ita stipulatus. Jo. an.
¶ Glo. seq. querit ⁊ ponit opi. Hostien.

Suspē sus ab offō an et suspensus a beneficio.

d ¶ Officij. Quid ꝟ bñficio? dicit Hostiē. ꝙ qz pene sunt restringende: hoc ad bñficia nō extēdit. si em̄ papa hoc voluisset id expressisset. de deci. ad audientiā. In suspēsione aūt hois posset hēre locū ꝙ suspēsus ab officio ⁊ a bñficio huiꝰ directe no. Jñū. Jo. and. xxxij. di. pter hec. ⁊ facit qḋ dicit. ₰ eo. li. de elec. qz sepe. ⁊ qḋ no. de ap. pastoralis. in fi. Additio. Plenius in cle. de pe. cupientes. in glo. no. nouā. in fi. vbi etiā inuenies quod hic no. Jo. mo. ⁊ Archi. Jo. an.
¶ Glo. seq. querit ⁊ remittit.
e ¶ Annū. Et tunc inchoandū. ₰. e. li. de elec. cupiētes ꝯ. ceterū. Quid si annꝰ fuerit bissextilis? dic vt no. lv. di. c. ij. ₰. ꝟ fib. sig. q̄siuit. Additio. Host. ⁊ Jo. mo. ꝓ tenēt ꝙ lcurrat in anno bissextili abstiebit. ccclxvj. diebus cū hic agat de facto ale: vn̄ sequēdū est certiꝰ alle. de spon. iuuenis. de cle. ex. mi. illud. Jo. an.

Iudex male iudicās ꝓ dolū aut imꝑitiā ꝙ pena puniat

f ¶ Cōdēnādꝰ. C. de pe. iu. q̄ ma. iu. l. vi. ⁊ infamis est: vt ibi. ff. de iudi. si filiusfa. ⁊ iure autēticoꝝ condēnat in triplū si ciuilis sit cā. si crimialis puniē in cōfiscatiōe ꝓpe substātie: et i exiliū mittit. vt i aut. vt. iu. in exor. li. iurēt ꝯ. si qs aūt. Si aūt ꝑ iprudentiā iudex male iudicauerit: tenet ex q̄si maleficio: in q̄tum bonū ⁊ equum visum fuerit iudici. ff. de va. ⁊ extraor. cog. l. vlti. insti. de obli. q̄ ex q̄si delic. in pn. Addi. Uide qḋ no. ij. q. vj. hoc etiā. ⁊ an hec scḋa pena locū habeat in arbitro: vide in spec. de arbi. ꝯ. j. ver. sed ⁊ si. ⁊ ver. seq. Jo. an. Additio. j. Posita. C. ꝟ pe. iudi. q̄ ma. iudi. auē. nouo iure. Jo. an.

grauamē[a] partis alterius in iudicio[b] quicq̄ȝ fecerit ꝑ gratiam vel per sordes[c]: ab executione officij[d] per annū[e] nouerit se suspēsum: ad estimatione litis parti quam leserit nichilominus cōdemnādus[f] ¶ Sciturus ꝙ si suspensione durante dānabiliter ingesserit se diuinis[g]: irregularitatis[h] laqueo se inuoluet fm̄ canonicas sanctiones: a qua[i] non nisi per summū[k] pontificem poterit liberari: saluis alijs cōstitutionibꝰ que iudicibus male iudicantibus penas ingerūt ⁊ infligunt[l]. Dignū est em̄ vt qui in tot[m] presumit offendere pena multiplici[n] fastigetur.

Idē sacro presente concilio ad memoriam sempiternam.

¶ Papa imperatore deponere pōt ex causis legitimis. h. d. fm̄ Pan. Capitulum. ij.

Ad aplice dignitatis: ⁊ infra. Sane cum dura guerrarū cōmotio nōnullas ꝓfessionis xp̄iane puincias diutius afflixisset: nos

g ¶ Diuinis. officijs. nec dixit ꝟ beneficijs fm̄ Hostien.
h ¶ Irregularitatis. De q̄ dicet. j. ꝟ sen. excō. cū medicinalis.
i ¶ A qua. Irregularitate. als a quo. s. laqueo.
k ¶ Per summū. est em̄ de casibꝰ reseruatis. (ij) vt. xj. q. iij. si qs. eps dānatꝰ. ⁊ c. seq. de sen. ex. cū illoꝝ. ⁊ de hoc de cle. excōi. mi. clerici. Addi. j. Idē dicit ꝓ Inno. ꝟ corpore viciatis ⁊ illegitime natis ⁊ penitentibus ⁊ bigamis. et sic fuat ecclia romana fm̄ eū. ⁊ hoc dictū posuerunt Hosti. et Abb. ⁊ Hosti. alleg. de cor. vi. c. j. de biga. c. j. ij. ⁊ iij. lj. di. qui in aliquo. de illegitime natis expeditum est. ₰. eo. de fil. pbro. c. j. Jo. an.
l ¶ Infligūt. Nec mireris si de vno delicto plēs penas volumꝰ irrogari. dignū est em̄ ⁊ c. et ita cōtinua. ⁊ facit quod no. de iudi. at si clerici. in glo. penul.
m ¶ In tot. s. in deū: iusticiā: officij debitū: humanā naturā: qz ꝯ ꝓmū est corruptꝰ: et sic nec deū timet: nec hoiem reueret. Et facit. ₰. de cri. fal. c. j. Addi. Et. j. de ap. cordi. in fi. Jo. an. Additio. j. Uide qḋ dicit. j. ca. pri. super ver. duriciam.
n ¶ Multiplici. Et sic sit approbata illoꝝ dñoꝝ doctō legū opi. q̄ dicebāt in ꝑalle. li. oēs penas hēre locū. Additio. Alle. Hostiē. xiij. di. duo mala. xxiij. di. si qs autē. iiij. di. facta sunt. de cele. mis. de hoie. et de vi. et hone. cle. vt clericoꝝ. Jo. an.
¶ Gl. se. diuidit. postea reci. ꝑ duas qōes. s. q̄re dicat supscriptio de p̄ntia cōcilij: ⁊ q̄re de mēoria sempiterna.

diuisio

Ad aplice. ¶ Decret. hec pōt diuidi in quattuor pncipales ptes. In pma pmittit dissentionem q̄ erat inter ecclesiā ⁊ Fredericū ipatorē ⁊ oblationes ꝑ ecclesiā sibi fctās. In scḋa q̄ incipit ibi: sz lz. dicit oblatōes nō fuisse receptas ꝑ eū: ⁊ quattuor q̄ faciebāt ad depositionē eiꝰ ꝯnūerat. ⁊ quintū qḋ faciebat ad priuationē regni Sicilie. In tertia q̄ icipit ibi: nos itaq. ipm̄ deponit ab impio. fideles absoluit: fauētes excōicat: dat licētiā electoribꝰ eligēdi successorē. Ultio protestat se ꝓuisurū regno Sicilie. Et not. prio ꝙ in supscriptiōe dicit sacro pn̄te ꝯcilio ad memoriā sempiternā: qḋ dicit ꝟ ꝯcilio ponꝰ est ad hōestatē q̄ȝ ad necessitatē. ⁊ sine luia vel licētia ꝯcilij sola pape sufficeret ꝯ ipatorē ⁊ quecūq̄ aliū. xv. q. vj. aliꝰ. ibi n̄ dr̄ ꝙ i ꝯcilio facta fuerit depositio. ipe em̄ hz plenitudinē ptātis. ij. q. vj. decetero. ₰. ꝟ vsupal. ad honorē. xj. di. c. ij. ⁊ qḋ ibi no. Lz inferiores plati q̄ iudicare debēt fm̄ canones: p̄ntiam suoꝝ hēre debeāt clericoꝝ. xv. q. vij. epūs nulliꝰ. de his q̄ fi. a pla. nouit nisi eēt consuetudo cōtraria. ₰. e. li. de consue. c. iij. Papa ꝟo non subijcit ea

Papa solꝰ etiā sine ꝯcilio pōt deponē ipatorē

ad Fridericū precipuū[a] pricipē sclarē hmōi dissensiōis et tribulationis autorē a felicis recordatiōis Gre. pa. ix. pde cessore nrō p suis excessib[b] anathematis[c] viculo innodatum spāles nūcios et magne auctis viros vez venerabiles fres. P. alba. et Hu. sabin. epos: ac dilectū filiū Guillelmū Basilice. xij. aplōr pbrm cardinalē q saluté zelabant[d] ipsi[9]: durim[9] destinādos[e]: faciētes sibi pponi[f] p ipsos: q nos et fres nri q̄tū in nobis[g] erat pacē[h] p oia secū hre nec nō cū oib[9] hoib[9] optabam[9] pati sibi pacē et trāquillitatē dare: ac mūdo[i] etiā vniuerso. ¶ Et qz prelatorū clericorū oīm alior q̄s detinebat captiuos: et oim tam clericorū q̄ laicorū q̄s ceperat in galeis[k] restitutio poterat esse pacis plurimū iductiua: cū vt illos restitueret: (cū hoc idem tam ipse q̄ sui nuncij antequā ad aplat[9] vocati essem[9] officiū

tionibus: nec ab eis auctoritatē habet: sed econtra. s. de elec. significasti. ipse ergo oēs iudicat: et nullus ipm xxij. di. oēs. ix. q. iij. §. sola. et. ca. nemo. Qđ aūt dicit, de memoria sempiterna: non est hoc speciale: qz ols snia est perpetua et ferk ad rei memoriā et etiā instrumenta. ad hoc fiunt j. q. vij. saluberrimuz. xxvj. q. j. oēs femine. ff. s pigno. Fitur. l. fi. Sz qz hoc negocium grauissimū erat et raro cōtingit sententiā depositiōnis ī imptorem ferri vt p h[9] appareat quanta sit auctoritas et ptās ecclesie: et vt magis timeatur ecclia: merito est talis snia mēorie cōmēdāda. ad hoc. s. de pe. in q̄busdā. s. de scisma. ca. vno. de pe. felicis. Jo. Additio Dicit hic Inno. q hec sententia memorādā est: vt sciant omnes quot et quantis periculis se subijcit ecclesia romana. vt subditis pacē pcuret. dant exemplū ceteris prelatis subeūdi p suarū ecclesiarū defensiōe quecūq pericula. Dicit em̄ quot et quātis periculis maris terre pditionū et assasinor et alijs infinitis submissus fuerit lator hui[9] sentētie vix homo possz enarrare. Dicit th̄ q aliqua in cronicis romane ecclie cōtinek. Jo. an. Additio Non dicit approbāte: sicut. s. de sen. excō. sacro. in prin. forsan. ex causa ne crederet aliquis sine approbatiōe concilij depositionem Imperatoris per papam fieri non posse. vñ. j. §. nos itaq: dicit deliberatione prehabita. Jo. an.

¶ Tanta est potestas ecclesie vt papa p euidētibus criminibus possit imperatorem deponere. hoc dicit.

Casus s. Falis. d. helle ¶ [illegible]. Orta fuit ptrouersia inter romanā ecclesiā et Fridericū impatorē. Nā cū ipse Frideric[9] impator plures excessus cōmisisset: papa euz citauit seu citari fecit vt certa die corā se pareret. qui Fridericus noluit cōparere: quare papa eū reputauit cōtumacē. et p ptumacia sua illū anathematizauit. i. excōicauit cū solēnitate. Nā papa induit vestimēta papalia: et corā xij. epis indutis vestimentis epalibus qui habebant quilibet vnū cereū in manu: ptulit sniam excōicationis in ipm Fridericū. et quilibet epo piecit suū cereū in terrā et eum pedibus conculcauit in signū maledictionis eterne. Cum istud deuenisset ad noticiā Friderici impatoris: ipse indignat[9] habuit guerram contra romanā ecclesiā et platos ecclesie. Et cum prelati ecclesie vocarenk ad cōciliū pape: ipse Fridericus cū suo exercitu accepit. xxvij. galeas oneratas prelatis q̄ ibant ad cōciliū. q̄s platos idē Fridericus incarcerauit. qđ cū relatum esset pape: ipse papa misit ei duos epos et vnū cardinalē in tertiū noiatos vna cū articulis: vt in lris cōtinek. Vñ Fridericus impator noluit acquiescere dictis istor triū pter qđ idignat[9] papa et habito psilio cū suis cardinalib[9] dictum Fridericū priuauit impio et regno sicilie quod regnū dict[9] Fridericus tenebat in feudū ab ecclesia. mādando insuper electorib[9] imperatoris vt alium imperatorē eligerēt: qđ fecerūt ipsi electores. Et sic durāte vita ipi[9] Friderici fuerunt duo impatores electi. [zelabank] nam ambasiatores qui mittuntur ad aliquod regnū debent esse grati et mites.

a ¶ Precipuū. pōt referri ad auctorē et etiā ad pncipem.

b ¶ Excessib[9]. i. cōtumacia et excessuū. qz satisfacē nolebat. ix. q. iij. nemo epor. Additio. Super quibus admonitus fuit per honoriū. iij. fm Boatium.

c ¶ Anathematis. i. excōicationis cū solēnitate facte: de q̄. xj. q. iij. nemo. Additio. Et. c. dz. et l cle. si q̄s suadēte. de pe. §. et qz. Et vi. qđ dixi. s. de iudi. cum nō ab hoie. sup ver. anathematis. Jo. an.

d ¶ Salutem zelabank. quasi feruenter amabant ad hoc. s. de custo. eu. c. ij. Et tales mitti debent: quia cum is qui displicet ad intercedendum mittitur: irati animus ad deteriora prouocatur. iij. q. vij. in grauibus. xlix. di. §. j.

¶ Glosa seq. reci. per questionem.

e ¶ Destinādos. Nō solum cū papa legationem iniungit: sed etiā cū inferior platus canonico suo in vtilitatē ecclie suscipe tenek. ad hoc. iij. q. j. nulli. de hoc vij. q. j. quia frater. xvj. q. j. c. vos aūt. hoc verū: nisi rationabilem excusationē haberet. de his que fi. a ma. par. ca. c. j. Jo. an.

¶ Glosa seq. reci. per questionem.

f ¶ Proponi. Credendū erat eis qz de legatiōe apparebat: alr̄s non. C. de man. prin. l. vna. vel dic qz cardinales et noti erāt: etiam sine scriptura credi eis debuit. xcvj. di. nobilissimus. vbi de hoc.

g ¶ Quantū in nobis erat. Sūptū de verbis Pauli ad Roma. xij. et. ij. Corinth. viij. Si fieri pōt qđ i nobis est cum omnibus hominib[9] pacem habentes. habes hoc. xi. q. iij. inter verba. ad fi. Additio. Ad idem iij. q. vj. hoc quippe. in fi. Jo. an.

h ¶ Pacē. hmōi iudiciū ad ecclesiā spectat. s. de iudi. nouit. Et no. q ecclesia et quilibet ali[9] pmo dz aduersariū monere vt ad pacē cū ipo veniat. idem in eo qui cōtra ecclesiam. ij. q. vij. accusator. vbi de hoc. ad hoc. C. de pigno. debitores. sed illđ de vrbanitate: vt ibi. no. ff. de ser. vr. pre. quidam iberus. Additio. Vide de symo. licet. in glo. ex hoc. Jo. an.

i ¶ Mundo. cuius dñs est. ix. q. ix. cuncta per mundum. et. s. in phemio huius libri.

k ¶ Galeis. xxvij. Genuēsiū. ex quib[9] euaserūt due fm Boati. in quib[9] erāt tres cardinales legati q̄ iuerant per partes diuersas pro conuocando concilium et multi prelati qui veniebant romā ad conciliū cōuocatū per Grego. ix. quibus captis dicik q Frideric[9] misit lras continētes duos versus tales. Oēs prelati papa mandante vocati. Et tres legati veniant huc vsq ligati. et ita factum fuit. Subdit ipse Boa. q ex eis galeis euaserunt due. Jo. an.

Vers[9].

ꝓmisissent[a]) rogari ⁊ peti ab ipo fecim⁹ ꝑ eosdē ac ꝓpont: insupq3 ijdē ꝓ nobis parati erāt audire[b] ⁊ tractare pacē ac etiā audire satisfactionem quā facere priceps vellet de oib⁹ ꝓ qb⁹ erat viculo excōicatōis astrict⁹: ⁊ offerre p̄ter ea q si eccl'ia eū in aliq̊ cōtra debitū leserat (qđ non credebat) parata erat corrige[c] ac i statū debitū reformare. Et si diceret ipe q in nullo ꝯtra iusticiā leserat eccl'iaz: vł q nos eū ꝯtra iusticiā lesissem⁹ parati eram⁹ vocare[d] reges/p̄latos et pricipes tā eccl'iasticos q3 scl'ares ad aliquē tutū[e] locuз vbi ꝑ se vel ꝑ solēnes nūcios ꝯueniret: eratq3 pata[f] eccl'ia de ꝯsilio ꝯcilij sibi satisfacere si eū lesisset in aliq̊: ac reuocare sniam si quā ꝯtra ipz iiuste tulisset: et cū oī māsuetudine ⁊ mia[g] q3tū cū deo[h] ⁊ honore suo fieri poterat recipe de iiurijs ⁊ offensis: ipi eccl'ie suisq3 ꝑ eū irrogatis satisfactionē[i] ab eo volebat[k]: ⁊ oēs amicos suos sibiq3 adherētes i pace ponē: plenaq3 securitate gaudere vt nunq3 hac occasione possēt aliqđ subire discrimē. ¶ Sed l3 sic apud eū ꝓ pace patnis monitis ⁊ p̄cū curaremus isistere lenitate. ¶ Idē tñ pharaōis[l] imitat⁹ durictā et obturās more aspidis[m] aures suas/p̄ces hmōi ⁊ monita elata[n] obstinatiōe ac obstinata elatiōe despexit: ꝓpter qđ nō valētes absq3 graui offensa xp̄i ei⁹ iniquitates amplius tolerare: cogimur vrgente nos conscientia iuste animaduertere in eundem. ¶ Et vt ad presens de ceteris eius sceleribus taceam⁹ quattuor grauissima[o] q̄ nulla possunt tergiuersatione[p] celari commisit. ¶ Deierauit[q] enim multotiēs pacem[r] quondā inter ecclesiā ⁊ imperiū reformatā temere violando: et infra. ¶ Perpetrauit sacrilegiū[s] capi faciēs cardi-

a ¶ Promisissent. Credendū est pape hoc referēti. ȝ. de testi. cum a nobis. ⁊ dict. ȝ. de renūcia. ca. j.
b ¶ Audire. nō ꝑficere: vñ habebāt ad instar auditorum referre. ȝ. de offi. dele. super questionum.
c ¶ Corrigere. xxxv. q. ix. sententiā. ⁊ c. apostolice. ȝ. de re iudi. cuз olim. in autē. de nup. in fine prie colūne. col. iiij.
d ¶ Uocare. ꝺ gratia hoc dixit ⁊ vt euitaret omnem suspitionē ad idē. ij. q. vij. nos si incompetenter.
e ¶ Tutū. talē locū assignare debet iudex: alis locus est appellatiōi: etiam si sit scriptū ap. re. ȝ. ꝺ appel. ex pte. et. xxxiij. q. ij. siue de coniugijs. ff. de iudi. si locus.
f ¶ Parata ecclesia. Nō dixit se reuocare: s3 reuocare paratā. Et facit ad rūsiones quas faciūt iudices appellātib⁹ ab interlocutorijs sētētijs. de hoc. ȝ. de appellatiōi. cum cessante. et J. titu. proxi. si a iudice.
g ¶ Mia. xlv. di. disciplia. ⁊c̄.
h ¶ Quantum cum deo. ȝ. c. pxi.
i ¶ Satisfactionē. Quā ds nō tenet dimittere etiā quo ad deū: rancorē aūt sic. xc. di. si qs cōtristat⁹. vbi de hoc. ⁊. xxxiij. q. iiij. si is qui. ⁊ ibi de hoc.
k ¶ Uolebat. etiam ecclesia. Jo. an.
l ¶ Pharaonis. Qui monitiōib⁹ ⁊ flagellis durior est effect⁹: nec cōuerti voluit. xxxiij. q. iiij. nabuchodonosor. in p̄nci. Et habes originē. Exo. vij. vsq3 ad. xv. Et pōt dici de Friderico imꝑatore q magn⁹ sine ꝯparatione creatus: sine venia damnatus fuit sicut diabolus. de peni. di. ij. principium.

Aspidis pro pucias
m ¶ Aspidis. incātate q̄ aurē alterā calcat in terrā alterā obturat cauda vt icātatiōnē audire nō possit. Addino. Hoc ponit Isido. ethy. li. xij. ca. viij. Jo. an.
n ¶ Elata obstinatione. xvj. q. i. vos autem.

Impator non d3 ꝺpo ni: nisi ex maxima causa.
o ¶ Grauissima. bñ dixit: qr maria cā subesse debuit imꝑatoris depositioni. Nec est sitis depositioni clericoꝝ qui ꝑ quolibet magno pctō deponi pñt. lxxxj. di. ca. j. qr vbi mai⁹ scandalū ⁊ periculū timet agendum est benigni⁹. l. di. vt constituerent. cū suis si. hoc aūt insurgit in depositione imꝑatoris q̊ quasi p̄est omnib⁹ christianis. vij. q. j. in apib⁹. Itē clerici ministrant sacramēta: sed non princeps. xxxj. di. tenere.
p ¶ Terguiersatiōe. ꝓbabili. ad idem. ȝ. de cohabi. cleri. ⁊ muli. c. vlti.
q ¶ Deierauit. Periuriū crimē eccl'iasticū est. ȝ. de iudi. nouit. ȝ. co. li. de fo. ꝯpe. c. vl. (j) Et grauissimum crimē in q̊libet: p̄sertim in p̄lato (ij) vel in p̄ncipe cum eoꝝ fcā trahāt ab alijs in exēplū. ȝ. de voto. magne. ⁊ iđ grauı⁹ punit. xj. q. iij. c. p̄cipue. Addino. j. Hoc itelligas vt ibi scripsi sup vltima glo. Jo. ā. Addino. ij. Dicit Inno. quoꝝ verbū debet esse firmissimū etiā sine iuramēto. allegat. xxiij. q. iiij. innocēs. ⁊ ꝑ. pone. Jo. an.
¶ Glo. seq. p̄mo pacē ꝯmēdat. secundo ponit sex casus qui pacez impediunt.
r ¶ Pacē. Xp̄s in morte ait. Pacē meā do vobis pacē meā relinquo vobis. Math. x. Jo. xiiij. facit. xxiij. q. j. nisi bella. Nō est ergo heres xp̄i q̊ pacē ei⁹ testamēto relictā nō h3 p̄ncipes aūt maxime tenent ad hāc seruandam xxiij. q. j. noli. de treu. et pa. ꝑ totū. in auc̄. de pace tenē. in rubro ⁊ nigro. colla. x. Et qui cōtra pacē eccl'ie sunt: si dignitatē aut cingulū habent nudentur eis. xxiiij. q. j. qui ꝯ pacē. Et solent reddi sex cause ꝓpter quas nō est pax inter homies. Prima. quia nō puniunt maleficia. Eccl'iastes. iiij. qr nō ꝓfertur cito in malos snia: ideo absq3 vllo timore filij hoim perpetrāt mala. Ad hoc. ȝ. eo. li. de offic. lega. c. j. ⁊. xxiij. q. ij. dñs. Scđa abundātia tēporalium Unde hiere. ix. c. Gen. xiij. facta est rixa inter pastores Abrahā ⁊ Loth. Tertia qr nō occupamur in pugna contra demones. Ad ephe. v. nō est nobis colluctatio aduersus carnē. Quarta qr non cōsideram⁹ damna guerre in qua diuitias corpus ⁊ alas perdimus. Hiere. lvj. fortis incedit in fortē: et ambo pariter ceciderunt. ⁊c̄. Quinta qr nō ꝯsideram⁹ dubiū euentū belli iij. Re. xij. vari⁹ euēt⁹ belli ⁊c̄. Sexta qr nō seruamus p̄cepta dei: nec decimas soluim⁹. Hiere. iij. Esa. xlviij Utinā attēdisses mādata mea: facta fuisset sicut flumen pax tua. xvj. q. j. reuertimini. vnde qđ nō accipit xp̄s tollit fiscus. ⁊. xvj. q. vij. maiores.

Pax hodie nō ē inter homies ꝓpter sex cās

s ¶ Sacrilegiū. qđ est etiam crimē eccl'iasticum. ȝ. de foro ꝯpe. cū sit. vbi de hoc. (j) Et talium oblatiōes recipi ꝓhibēt. xvij. q. iiij. miror. xij. q. ij. de viro. Et sacrilegium tale in captione clericorum excōicationem irrogat. xvij. q. iiij. si qs suadente. etiā in faciente per

Sacrilegium di crimē mixtum.

alium. de senten. excõica. mulieres. in fine. etiã si non irrogetur ipsis al's iniuria. eo. titu. nuper. Additio. j. Archid. remittit. xvij. q. iiij. sacrilegiũ. vbi de hoc no. per modum summe. z per Innocen. de senten. excommuni. cum pro causa. Joan. an.

k ¶ Ligaueris. claue nõ errãte. s. c. pxi. Additio. Et. xxiiij. q. j. manet. z facit de pe. dis. j. quẽ penitet. §. deus. ibi: oportet vt iustus misereat iuste. Joan. an. ¶ Glo. se. põit. vj. casus qb' zc. rõnẽ reddit z remittit

l ¶ Priuamus. pter crimina. ergo deponit papa imperatorẽ: vt hic Idẽ cũ est inutilis. xv. q. vj. ali' z dat coadiutores ipsis male administrãtib' s. co. lib. de sup. negli. prela. gr. j. di. p negligẽtiã ipsoz iurisdictionẽ assumit. s. de fo. cõpe. licz. Cõpellit ipos iusticiã facere. xxiij. q. v. administratores. et ius canonicũ etiã debitis casib' obseruare. s. co. li. de fo. cõpe. ca. ij. de iureiu. licet. j. de sen. excõ. decernimus. Unũ eñ oportet esse principatum ad quem oẽs recurrãt. vij. q. j. in apibus. q ñ. sint le. p venerabilẽ. et de hoc vide qd no. Inno. z hostiẽ. de fo. cõpe. lz ex suscepto.

m ¶ Absoluentes. xv. q. vj. iuratos. s. de heret. ca. vlti.

n ¶ Subiacere. Absolutionẽ sibi nõ reseruat z sic alijs videtur permittere. s. de sen. excõi. nuper. ¶ Glo. se. dicit q̃ sint electores. scdo querit z soluit.

nales[a] sctẽ roma. ec. ac aliarũ ecclesiaz prelatos z clericos religiosos z seculares venientes ad cõciliũ: qd idẽ pdecessor nr duxerat cõuocãdũ: z infra. ¶ De heresi[b] quoq nõ dubijs z leuib' sed difficilibus z euidẽtibus argumẽtis suspectus habet z infra. ¶ Preter hec regnũ sicilie (qd est spãle patrimoniũ[c] btĩ petri: z idẽ princeps ab aplica sede tenebat i feudũ) iã ad tantã in clericis z laicis exinanitionẽ seruitutẽq redegit: q eis pene penitus nihil habẽtibus et oibus exinde fere pbis eiectis: illos q̃ remãserũt ibidẽ sub seruili q̃si cõditiõe viuere: ac romanã ecclam (cui' sunt hoĩes principaliter z vasalli) offendere[d] multipliciter et hostiliter impugnare cõpellit. ¶ Posset etiã merito reprehẽdi[e] q mille q̃dẽ fartoz[f] annuã pẽsionẽ in q̃ p eodẽ regno ipsi ec. ro. tenet p nouem annos[g] z amplius soluere ptermisit. ¶ Nos itaq sup pmissis z cõ pluribus alijs ei' nephãdis excessibus cũ fratrib' nris et sctõ cõcilio deliberatione pchabita diligẽti (cũ Jesu xpi vices[h] lz immeriti teneam' in terris: nobisq in btĩ Petri psona sit dictũ[i]. Quodcũq ligaueris[k] super terrã ligatũ erit et i celis) memoratũ principẽ q̃ se imperio z regnis oĩq honore z dignitate reddidit tã indignũ: quiq ppter suas iniquitates adeo ne regnet vel imperet est abiectus suis ligatũ pctis: et abiectũ: oĩq honore ac dignitate priuatũ a dño ostẽdim': denunciam': z nichilominus sentẽtiãdo priuam[l]. oẽs q̃ ei iuramẽto fidelitatis tenẽtur astricti a iuramẽto hmõi ppetuo absoluẽtes[m] auctẽ aplica firmiter inhibẽdo ne q̃sq decetero sibi tanq imperatori vel regi pareat et intendat. ¶ Decernẽdo q̃slibet q̃ ei deinceps velut iperatori vel regi cõciliũ vel auxiliũ prestiterint seu fauorẽ ipso facto excõicationis snĩe subiacere[n]. ¶ Illi aũt[o] ad q̃s in eodẽ iperio imperatoris spectat electio

a ¶ Cardinales. Istud est crimẽ lese maiestatis: z contra tales pdura est nona pena: per decre. j. de pe. felicis. Joan. an.

b ¶ Heresi. propter qd crimen nõ solũ imperator: sed etiã papa deponi dz. xl. di. si papa suspectus etiã de heresi si se nõ purgat et si p annũ sic steterit z iurare noluerit puniatur vt hereticus. ¶ vt. s. de here. excõmunicam'. §. j. z §. si q̃ vero. Et est idẽ in excõicato ob cõtumaciã in cã fidei. j. de here. cũ contumacia. Additio. j. De q̃druplici pena hereticoruz fm canones scilz excommunicatione: depositione: bonoz ablatione: militari persecutione. Remittit Archidi. ad no. per Gof. in summa de here. §. punitur hereticus. z vide plenius per hostiẽ. in summa istius ti. §. qua pena feriatur. Jo. an.

c ¶ Patrimonium. xciij. dist. c. j. in fi. xj. q. j. peruenit x. q. iij. relatum. Joan. an.

d ¶ Offendere. Offenditur eñ pater in filio. xxxiiij. q. iij. §. sed qui. ff. qd me. cã. l. isti quidẽ. s. de presump. afferte. dñs in seruo. ij. q. vij. accusatio. iudex in subdito. xxiij. qõe. ij. c. ij. Additio. Uide qd no. j. de priuileg. auctoritate. in glo. fina. Jo. an.

e ¶ Reprehẽdi. quasi ista sit causa qua priuari posset regno sicilie: sed non imperio.

f ¶ Fartorum. genus monete. ad idẽ de confes. c. ij. de emp. z ven. ad nostram: ad fi. Additio. s. de priui. cum olim. ij. Jo. an.

g ¶ Per nouem annos. sufficit q emphiteota ecclesie cesset per biennium a pensione. de locato. c. potuit vbi de hoc. Emphiteota autem priuati per trienniũ. C. de iure emphi. l. ij.

h ¶ Uices. de trãsla. epi. vt eccle. benefi. vt nostrũ. Additio. Et ibi remittit Ber. ad glo. vñ dicit. Jo. an.

i ¶ Dictum. Matthei. xvj. et. xxiij. q. j. quodcumq. vbi de hoc. Additio. Et. q. ij. c. ij. Jo. an.

o ¶ Illi aũt. s. archiepi Maguntinus / Coloniẽn. et treuerẽn. z q̃ttuor laici. s. Palatin' comes rheni: dux Saxonie. Marchio brãdeburgẽ. z rex Bohemie olim dux. Et dicũt q̃dã q rex Bohemie de necessitate vocãdus non est. nisi cũ alij discordãt: nec istud ius habuit ab antiq̃: sz hodie de facto tenet: z hoc p Hosti. de elec. venerabilẽ. Canõ dicit q exercit' imperatorẽ facit. xciij di. legim'. ff. de orig. iur. l. ij. §. postea. et §. deinde cũ esset. z §. deinde qr difficile. z §. qr nouissime. insti. de iur. natu. §. sed qd. C. de vete. iu. enu. l. j. §. hoc etiã nichilomin'. Sed nunq̃d papa posset pncipes electione priuare z p se eligere imperio vacãte? Dicit hic Ber. q nõ dũmodo ipi velint eligere. sec' videt si nollẽt eligere / vel cõcordare nõ possent. hoc probat p decre. s. de elec. venerabilẽ. z hoc maxime in laicis locum habet. ad hoc. s. de iurepa. cũ dilectus. z qd ibi no. Additio. Prefati electores imperatoris his versibus continẽtur

Magna maguntia: crassa colonia: treueris alma.
Atq palatinus dapifer: dux portitor ensis.
Marchio prepositus camere: pincerna bohemus.

Papa z imperator deponuntur propter heresim.

Heretico[rum] pena est q̃druplex.

Pater offenditur i filio / dñs in suo / iudex i subdito.

Mat. xvj.

Papa cõpellit ipm iperatorẽ iusticiã facere z certis casib' ius canonicũ obseruare.

Electio imperatoris per q̃s debeat fieri.

Imperator an possit eligi a papa.

versus

Romanum regem statuendi dant sibi legem.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

a ¶ Eligāt. Nō statuit a iure certū tps pncipib⁹ ad impatorē eligēdū. hinc est ꝙ papa nō pōt eligere nisi pu⁹ illos admoneat. ꝧ. de elec. venerabilem. qđ nō est in eccl'ijs in qb⁹ siue sint cathedrales siue inferiores statuta sunt tēpora. ꝧ. ꝺ elec. ne ꝓ dfectu de ꝯcess. pbē. c. ij. vn̄ tpis lapsus sufficit: qꝛ dies statuta ꝛc. ꝧ. de loca. c. potuit.

eligant^a libere successorem. ¶ De pfato sicilie regno prouidere curabim⁹ cū eorūdem fratrū nr̄oꝝ cōsilio sicut viderim⁹ expedire^b. I dē pceptori hospitalis sancti ioannis hierosol. in hispania: ꝛ cōmēdatori ac fratrib⁹ domus de curuaria hospitalis eiusdē.

b ¶ Expedire Refert hic Frā. ꝙ ipe Frideric⁹ post depositionē tenuit regnū. et eo mortuo fili⁹ eius Corradus. ꝛ eo mortuo. alter fili⁹ Mā̄fredus. Et hec fuerūt tpe Alex. iiij. ꝛ Urbani. Demū Clemēs. iiij. dedit regnū dn̄o karolo fratri reg' frācie: q̄ bellū habuit cū dicto Mā̄fredo. in q̄ mortu⁹ est ipe Mā̄fred⁹. Deinde Corradin⁹ fili⁹ dicti Corradi dicēs regnū ad se spectare. intrauit apuliā viriliter ꝛ potēter. ꝛ ibi deuictus ꝛ captus ꝑ dictū karolū decapitat⁹ fuit. Jo. an.

Abbate. ¶ Diuidit hec decre. in sex partes. In quaꝝ pma ponit actoꝝ petitio ꝛ ei⁹ cā. In scda q̄ incipit ibi. allegabat. ponit triplex defensio reorū. In tertia q̄ incipit ibi: ꝑ pte. ponit duplex actoꝝ replicatio. In quarta q̄ incipit ibi: sed ad hoc. ponit reorū duplicatio. In qnta ibi: pfatus. ponit cause diffinitio ꝑ cardinalē facta. In sexta ibi: nos igit. ponit pape cōfirmatio. Jo. an. Additio Premitte ꝙ rex Arragonū castrū curuarie cū suis finibus inter q̄s erat locus de rosellis q̄ tūc erat i ptāte infideliū / donauit hospitali scti Joānis sub ꝯditione si ad man⁹ fideliū ꝛc. Demū mortuo illo rege nepos q̄ successit in regno illo de manibus infideliū acqsiuit ꝛ donauit monasterio populeti volens ꝙ in loco de bonefac. ibi incluso edificaret vnū monasteriū. demū cū esset q̄stio iter monasteriū de bonefac. ꝛ hospitalarios sup loco de rosellis monasterium populeti donauit locum de rosellis monasterio de bonefac. sup hoc vertit questio hic decisa. Do.

¶ Pro intellectu huius ca. est psupponendū ꝙ q̄libet actio siue ꝑsonalis siue realis hꝫ duas cās. s. cām propinquā ꝛ cām remotā. Cā ꝓpinqua actiōis realis dr̄ dn̄ium vel q̄si. Cā remota dr̄ esse titul⁹ mediāte q̄ fuit acquisitū dn̄ium. Et de hac cā remota loquit pn̄s ca. Actio ꝑsonalis hꝫ silr̄ duas cās: videlꝫ ꝓpinquā ꝛ remotā. Cā propinqua dr̄ esse obligatio. Cā remota est ꝯtractus. De hoc tractat glo. i. c. ij. de libel. obla. i an.

¶ Casus Orta lite siue cōtrouersia iter abbatē de bonefacto actorē ex vna: ꝛ hospitalarios scti Johīs reos siue defensores ex alia: de et sup castro siue loco de rosellis. Dicebat abbas ꝓ se ꝛ suo ꝯuētu qđ illud castrū ad ipsos spectabat ex donatiōe regis arragonie. ꝛ petebat vt iudex declararet illud castrū ad ipos spectare ꝛ reos ꝯdēnari ad illū castrū restituēdū vna cū fructib⁹ ꝛ emolumētis inde pceptis. ꝛ sic abbas in suo libello exprimebat cām remotā. s. ꝙ illud castrū ad ipos spectabat ex donatiōe regis arragonū. qđ tn̄ non erat necesse. qꝛ in reali actione sufficit exprimere cām ꝓpinquā. Pro pte vo reoꝝ ex aduerso ꝓpositū extitit ꝙ ille loc⁹ ad ipos spectabat iure dn̄ij. vn̄ ptes ipe lite inter ipas negatiue ꝯtesta. fuerūt admisse ad ꝓbandū

Electoribus imperatoris non est pfixū certū tps ad eligendū.

Karol⁹ frat regis frā cie regnū sicilie obtinuit / electis federico ꝛ ei⁹ filijs.

Diuisio

Pre sup. dn̄i helye.

Actōis cuiusli bet due sūt cause.

Casus lfalis dn̄i helye.

sua facta. Pro pte abbatis ꝛ cōuent⁹ de bonefac. fuerūt ꝓducta nōnulla instr̄a. ꝛ inter cetera vnū instr̄m in q̄ cauebat ꝙ rex arrag. donauerat locū in q̄ erat dictū castrū ꝺ rosellis mōasterio populeti. ꝛ postea monasteriū de populeto locū illū donauerat monasterio de bonefac. ꝛ sic abbas non ꝓbauit donationem suo monasterio factā ex donatione regꝭ arrago. sꝫ ex donatione monasterij ꝺ populeto. Itē ꝑ inspectionē donationis mōasterij de populeto ꝯstitit ꝙ donatio illi⁹ castri fuit facta abbati de bonefac. actori: post litē ꝯtestatā i hmōi cā. Quis visis ꝑ pte dictoꝝ reoꝝ dictū fuit ꝛ ꝓpositū ꝙ ipsi rei debebāt absolui ab ipetitiōe abbat. eo videlꝫ qꝛ abbas nō ꝓbauerat cām ipam in suo libello. Et cū q̄s allegat cām certā opꝫ ꝙ illam ꝓbet. alr̄ cadere dꝫ ab instātia. Itē dicebāt isti: hospitalarij ꝙ dicto abbati actori superuenerat dn̄ium post lit. ꝯtesta. Et sic nō vr̄ in iudiciū sic deuenisse. l. nē. pōt. ff. de iudi. Vn̄ q̄dā cardinalis de cā cognoscēs / ipos reos absoluit ab instātia abbatis actoris: reseruata eidē actori actiōe in alia instantia. Tn̄ dixit papa si actor egisset ꝯ eos expressa cā ꝓpinqua ꝛ nō remota: ꝛ tpe snie ferēde ꝓbauisset ꝙ ille loc⁹ ad ipm spectabat: rei fuissent ꝯdēnati ꝛ sic est bona limitatio ad. l. illā nō pōt alleg. ꝙ intelligat in cā ꝓpinqua ꝛ nō i remota [Allegabat] hospitalarij rei dicebāt ꝙ lōge ante donationē regis arragonie de q̄ loquit actor ali⁹ donauerat locū in quo erat castrū ipsis reis. Pro pte vo actoris fuit replicatū ꝙ illa donatio nō valebat qꝛ tpe donatiōis ille loc⁹ erat inter man⁹ sarracenorū. ideo dicebat actor nō valere hmōi donationem. Pro pte aūt reoꝝ fuit rn̄sum illud qđ sequit [Multū quoqꝫ] qꝛ actor ꝓducit instr̄m donationis illi⁹ castri in q̄ ꝯtinebat ꝙ rex arragonie donauerat castrū monasterio populeti. et ordinauerat ꝙ monasteriū populeti fundaret aliud monasteriū. qđ fecit. nā monasteriū populeti fundauit monasteriū de bonefacto: ꝛ ei donauit predictū castrū. ꝛ sic abbas de bonefac. ꝓbauit aliā cām q̄ expssisset i suo libello ideo dicebāt rei ꝙ actor nō ꝓbauerat cām expressam in suo libello: quare veniebāt absoluēdi ab instantia ꝛ actor ꝯdēnādus i expēsis erga ipsos reos. [Pro pte altera] ponit hic replicatio abbatis de bonefac. nā dicebat abbas ꝙ actor re⁹ nō debēt ad ipartia iudicari ꝛ certū est ꝙ si rei reqrunt possidere tpe snie sufficit. licꝫ actor nō reperiat fuisse dn̄s tpe litis cōtestate. sed ista ratio nō ꝓfuit abbati. ꝛ rōne diuersitatis ponit glo. ꝛ lati⁹ ponit Cy. in. l. j. C. de aliena. mu. iudi. causa fac. [Ceterū] vn̄ si q̄s in gn̄e formet libellū: ꝛ nō exprimat causam specialē si reus patiat ꝛ non obiiciat / valebit pcessus ꝛ litis contestatio. l. fi. C. de an. excep. Tamē re⁹ poterit petere vt actor exprimat cām specialem.

c ¶ Conuentu. quod facere debet. quod dic: vt. ꝧ. de rescrip. edoceri. Additio. Dicunt quidā ꝙ sic agitur quia locus petitus cōiter pertinebat ad abbatē ꝛ conuentum. Item constat securius esse q̄n simul posset vt dixit agūt etiam de proprijs. ꝧ. de iudi. causam licet quisqꝫ pro suis agere possit. Joan.

¶ Gl. se. obiicit ꝛ dat sex solutiōes instādo circa pmā.

¶ Qui petit rē certam causa expressa si illā causam nō probat succūbit: licꝫ illam probet maxime postmodū emergentem. Jo. and. Capitulum. iij.

Abbate sane: et infra. Abbas de bonefac. ꝓ se et conuentu^c suo proponens locum de rosellis esse

ꝑdicti monasterij iure dñij[a] vel q̄si et cū suis finib[9] ex largitiõe[b] reg̃ arragonie ad ip̄z monasteriū ptinē[c]: petijt ad iudicari eidē mõasterio locū ip̄m: et vos exinde amoueri. ¶ Allegabat[9] autē ꝓ parte v̄ra q̄ fctā vobis donatio de ꝑdict̃ valida existebat q̄uis illa sub sarracenoꝝ tunc existerēt ptāte: q2 nō simplr̄ sed sub ꝯditiõe fuere donata: videlz si ad man[9] fideliū deuenirēt. In q̃ casu ꝯcessio pote=

quãdo cõpetat rei vẽdicatio/ꝛ qñ publiciana: et quã in ea sufficiat bona fides recipiētis: ad hoc signat cõtrariū de auc̄. male fidei. ꝛ soluit.

Libellus alternatiuus an sit admittēdus.

a ¶ Dominij vel q̄si. Uidet̃ q̄ talis libell[9] admittēdus non sit: cū hec sint aduersa. Ex iure eñ dñij dicit se dñm: ex iure quasi dñij dicit aliū esse dñm: ꝛ sic dicit se dñm: ꝛ non dñm: ꝛ sic quasi ꝯtr̃[9] debe ret repelli. ꝺ ap. sollicitudinē. cū suis ꝯcor. nec dz iudiciū eē in pendēti vel dubiū. ff. ꝺ iudi. nō quē admodū. Circa hui[9] libelli formam no. q̄ petitio ista peto talē rē iure dñij: hz locū cū q̃s emit rem ab eo q̃ il li[9] rei dñs est: ꝛ ei rē tradidit: ꝛ sic dñiuz. ff. de acq. re. do. l. traditio. Recte ḡ se dñm dicēs dñiuz siue cām sue petitiõis ponit. Petitio aūt rei iure q̄si dñij locum hz cū q̃s bona fide rē emit a nō dño: et rē sibi traditā bona fide recepit: credēs vendentē rem venditiõis ꝛ traditiõis tp̄e dñm esse. ff. de publi. l. sed ꝛ si res ꝯ. vl ti. ꝛ sufficit emptor habuisse bonā fidē lz vẽditor malā fidē habuerit. ꝛ callido ꝯsilio vendiderit. vt ea. l. ꝯ. ꝑtor ait. Si talis emptor antequā vsucapiat a possessio

Actio publiciana qñ locū habet.

ne cadit: petit rē a possessore iure q̄si dñij. et appellat̃ actio publiciana. Si aūt post vsucapiõnē a possessiõe cadat: tūc non ꝯpetit publiciana: sed dat̃ ciuilis actio s. rei vẽdicatio ẜm quosdā vtilis: ẜm alios directa. ff. de publi. l. j. Dicta est aūt publiciana a publicio actore q̃ eā inuenit. vt insti. de ac. ꝯ. alie. Ad hoc aūt vt actor obtineat opz eū ꝓbare titulum ꝛ rē sibi fuisse traditā ꝛ bonā fidē habuisse tp̄e emptiõis ꝛ traditiõis qꝺ presumit̃ nisi ꝯtrariū ꝓbet̃: et q̄ credat modo venditorē vel donantē tp̄e ꝯtractus dñm nō fuisse: alr̃ publiciana non ꝯpeteret. Et format̃ libell[9]. Peto talē rē mihi restitui

Libellus in publiciana.

iure dñij vel q̄si: hoc est dicere q̄si dñij acsi vsucepissez qꝺ non vsucepi: ꝛ de sola ꝯsuetudine admittit̃ talis libellus sub disiūctiõe: vñ dicere deberet. Peto talē rē iure q̄si dñij: q2 modo cert[9] est re[9]. In supradicto aūt libello quācūq3 partē disiuncte probauerit actor obtinebit ẜm formā petitiõis. Et si deficiat in vna ꝛ absoluat̃ re[9]: postea poterit intentare alterā ptē disiuncte nō ob. exceptiõe rei iudi. q2 hec est modo alia cā q̄ prima. ꝺ. de cau. pos. c. vi. ꝛ de hoc. insti. de ac. ꝯ. alie. sicut cū in iudicio peto rationē tutele: ꝛ ꝓsequor alterā speciē tñ: lz fiat absolutio in illa specie vel simplr̄: nihilominus alias spēs postea ꝓsequi potero. si excipias ꝺ re iudi. te replicatiõe doli repellā. C. de iudi. lz. Sz et qꝺ dictū est q̄ mala fides tradētis nō nocet accipiēti rē bona fide: quomin[9] vsucapiat ꝯdicit auc̄. C. de prescrip. lō. tēpo. auc̄. male fidei. q̃ dicit in male fidei possessore alienāte cessat lōgi tp̄is ꝑscrip. Dic q̄ lz predicte leges corrigant̃ ꝑ auc̄. vt bona fides tradētis exigat̃ nichilomin[9] qꝺ de publiciana ꝺ: locū hz: vt q̃ rem habuit bona fide ꝛ iusto titulo: lz tradēs habeat malā fidē: et lz accipiēs vsucapere nō possit ꝓpter malā fidē tradentis: tñ a q̄cūq3 possessore ꝑterq̄ a dño publiciana rem vendicabit. Contra dñm aūt non currit ꝑscriptio: lz tradens habeat bonā fidem. Distinguit̃

Prescriptio an currat ꝯ dñm.

tñ vtrū dñs scinerit suam rē taliter alienatam ꝛ tunc currit ei prescriptio lōgi tp̄is: nisi res esset furtiua q2 tunc nō currit ei ꝑscriptio ꝓpter viciū qꝺ ei adheret. Si ignorauit ꝑscriptio lōgi tp̄is ei nō currit: ꝑscriptio

aūt lōgissima bene currit: vt in ꝑdic. auc̄. male fidei. hoc ergo non vetat auc̄. quin locum habeat publiciana: lz fuerit mala fides tradentis. Sz ad hoc vt longi tp̄is ꝑscriptio locū habeat requirit̃ tradētis ꝛ accipiētis bona fides ẜm leges: ẜm canones vero sola prescriptoris. xl. an. locū hz: ꝛ semper cū bona fide. ꝺ. de ꝑsc. c. vlt. Bernar[9] fuit hec gl. lz nō per oia ad literam quā hic ꝓpter suas reincisiones posui q̄s alibi facit ad eā. Et vides qꝺ sentit Ber. talem libellū de ꝯsuetudine admitti: ꝛ satis eē ꝑt cū cõsuetudo sit optima legū interpres. ꝺ. de ꝯsue. cū dilect[9]. et hoc ēt no. Guil. in spe. de cau. pos. ꝛ ꝓprie ꝯ. notādū. ꝟ. alie. ꝛ ꝯ. seq. in fi. Alij vt Tan. dicūt q̄ illi subtilitati ciuili q̄ libell[9] alternatiu[9] nō recipiat̃ nō est standū ẜm canonicā equitatē. ad hoc. j. in fi. c. ꝛ. ꝺ. ꝺ iudi. dilecti. de in integ. resti. ꝯstitut[9]. vbi de hoc ꝑ Inno. ꝛ Hosti. ꝛ ꝑ Hosti. de elec. querelā. Alij dicūt q̄ hic ꝛ in sīlib[9] non fuit obiectū: q2 bene fuisset repulsa talis petitio ꝓpt rõnes alleg. in ꝑn. glo. ꝛ sic intelligūt ꝑdic. decre. constitut[9]. Alij dicūt q̄ vbi actor incert[9] est ex facto alieno ꝛ nil sibi pōt iputari: tunc admittit̃ alternatiu[9] libell[9]. ff. q̄ ꝛ leg. l. j. ꝯ. q̄ aūt. nōnūq̄. alr̃ nō. ꝛ sic soluūt ꝯtria. Rofre. et Inno. dicunt q̄ vbicūq3 q̃s ꝓbabiliter dubitat. nō solū rõne alieni facti: sz etiā ꝓpriū pōt in eodē libello plures proponere actiones: nec cogit̃ eligere etiā si se nō ꝯpatiant̃. ꝛ sic intelligat̃ decre. cõstitutus. alr̃ si nō est ꝓbabile dubiū eligere cogit̃. ff. de tribu. q̄ in heredē ꝯ. eligere. vbi plene de hoc. ꝛ adde qꝺ dixi. ꝺ. eo. lib. de elec. vt q̃s duas. Alij dicūt q̄ licet iste libell[9] videat̃ ꝯtr̃[9] nō est: q2 rei ven. ꝛ publiciana nō sunt ꝯtria: sz diuersa cū ad eūdē finē tendūt. cū aūt tēdūt ad diuersum finē: tūc habēt locū ꝯtria. ꝛ hoc tenet Guil. in spe. vt. ꝺ. ꝛ sup hoc adde qꝺ dixi. j. ꝺ regu. iur. nullus ꝑib[9]. Additio Remittit. iij. q. iij. offerat̃. Jo. an. Additio. j. Et. C. de pac. traditionibus.

¶ Glosa seq. obijcit ꝛ soluit.

b ¶ Ex largitiõe. Sz ꝑ hoc nō habebat locū vendicatio cū nō dicat̃ q̄ traditio secuta fuerit. C. de rei vē. l. seruū. vbi emptor nō traditū sibi ꝑsentē vẽdicare nō pōt. ad idē. C. de here. vē. qui tibi. ff. de rei vē. si ager. Sed dic illud verū in priuato. secus in ecclīa. C. de sacrosan. ec. vt inter diuinū. vt. ꝺ. de ꝯsue. c. ij. vbi ꝺ hoc ꝛ et hac exꝑssione succubuit abbas: vt infra patebit. Additio Et sic exꝑssa nocent. ff. de reg. iu. exꝑssa. hāc autem exꝑssionem facere nō tenebatur: vt plene not. ꝺ. de libel. obla. ca. ij. Jo. an.

c ¶ Pertinere. hoc v̄bū late ptz. ff. de v̄b. sig. verbū de fide instru. inter dilectos.

¶ Glosa seq. ponit decisam quā iure approbat.

d ¶ Allegabat̃. scꝺ a pa. ꝓpositū fuit ꝑmo ꝓ pte hospitalarioꝝ q̄ auus ip̄i[9] reg̃ castrū curuarte cū suis finib[9] infra q̄s erat loc[9] ꝺ rosellis pri[9] hospitalarijs cõtulerat. rñsum fuit ꝑ monasteriū q̄ talis donatio nō valebat: cū fctā fuissz eo tp̄e q̃ res donata erat i ptāte hostiū nō i dñio donatoris. Et ꝓ hac pte facit: q2 liber hō fund[9] hostiū ꝛ q̃ natura fieri nō ꝯcedit i stipulatione venire nō pñt. ff. ꝺ v̄. ob. liber hō. ꝛ. l. si stipuler. ꝛ si aliq̃d alicui sit relictū qꝺ ꝓpter q̄litatē relicti haberi nō potuit: nō tenet legatū: lz interdū estimationē ha=

beat cum distinctiōe legis.ff.ð leg.iij.fideicōmissa.§.si seruo. Contra hanc allegationem monasterij allegabat hospitale: vt sequitur.

a ¶ Habere vigorē.s.aduenientē cōditiōe vt sequitur. ad hoc.ff.de acti.emp.ꝛ vē.l.vlt.ꝛ legatū qð nō valet si legeꝭ sub cōditiōe: valet cōditione aduenien te.ff.ð leg.j.l. cetera. in pn.ff.de cōdi.ꝛ demon.ꝗ heredi.i fi.ꝛ.l.ꝗ sub conditione.

b ¶ Natura vel q̄litas. Qꝛ res donata nō erat liber hō: vel res sacra/ vel religiosa: vel inestimabilis. ff. ð verb. obli. inter stipulantē.§. sacram reges ei ꝗ spūalia possidere nō pñt. nec illa pñt donare: ꝛ recipientes sunt sacrilegi.xvj.q.vij.si quis deinceps.

c ¶ Laudabile. Quasi diceret nec ex vtute ɔditiōis debuit infrīgi donatio: qꝛ erat laudabilis ꝛ honesta.

d ¶ Mor.C.ð sacrosanc.eccle. vt inf diuinū.vt ð.dixi.l.iiij.glo.

e ¶ Ad ipsos scꝫ christianos.

f ¶ Multū.bonus aduocatus hospitalariorū pmo cōfirmauit ius ipoꝝ.scðo īpugnit ius monachoꝝ dupli ci rōne.ꝛ hec est pria.dicebāt hospitalarij:monachi nō ostendunt donationē regis: vt in libello dixerunt. dicebāt monachi satis eē ꝙ ostendebāt donationē factā a rege monasterio populeti: ꝛ ab ipso monasterio populeti:monasterio de bonefac. respondebant hospitalarij multū distare vt sequitur

[illegible] Iuxta doctrinā ysido.prius est vt nostra firmemus.deinde obiecta confutemus. Jo.mo.

g ¶ Donauisse.vñ dicebat: ꝙ nullo verbo posito in donatione facta monasterio populeti patebat fuisse hanc volūtatē donantis ꝙ loc⁹ de roselis dareꝭ monasterio de bonefac.et ecce quod sequiꝭ cum illa rē.

[illegible] Alleg. Inno.C.de do.pmis.l.j. ad idē.ff.de ver.ob.si ita stipulatus.§.grisogonus. Jo.an.

h ¶ Non valebat. Ad hoc de eccle. edi.ad audientiam.ij.vbi de hoc.de despōsa. impu. ad dissoluendū.ꝛ.xxxij.q.ij.qð non formatū. Jo.and. Additio. Dicebāt Inno.ꝛ Jo.mo.ꝙ in.l.si seruitus.§.fi.ff.de ser.vrba.pdi.ꝛ.l.seruos.ff.de libe.cau. nō queriꭍ ius in re: sed personalis obligatio. Jo an.

i ¶ Accidit. Et ideo alia interpellatiōe opus est.ff. de iudi.non potest.ex.l.solemnus.iudex ergo nō posset ex alia donatione pnūciare ex qua actū nō fuit vt in predic.l.solemnus.

k ¶ Pro parte aūt altera.s.monasterij de bonefa.ꝛ hec ē tertia pars. Et vñ allegassent hic monachi si res donate nō ptinuissent ad regnum quia nihil disponere potuisset: sꝫ qꝛ ad regnū ptinebant: licet ille nō possideret ius qð in eo habuit dare potuit. ff. ð fundo dota.si fundum maxime sub cōditione vt supra ꝛ ad hoc obligare potuit successorem. Vñ male allegabant monachi eo ꝙ cōditionalis obligatio bene astringit successorē.in stit.de vb.obli.§.ex ɔditiōali. ff.de pbā.pactū

l ¶ Separata. Bonoꝝ separatio non habꝫ locū nisi in certis casib⁹ no.ff.ð separa.l.j. [illegible] In.j.glo.dicunt quidā ꝙ hic nō dicebaꭍ ipetrata seu fctā: imo qꝛ simpliciter patris hereditatem adiuit vna cēsetur sua ꝛ patris hereditas.ff.ð vulg. ꝛ pup. sed si plures.§.filio. Jo.an.

¶ Glosa seq.declarat quid dicitur de reo:ꝛ diuersitatis rationem reddit.

m ¶ In reo. Qui si rem petitam tempore litis cōtesta.possideat:sꝫ tpe sñie sine dolo desijt possidere absoluitur. Si vero tempore litis cōtest.non possideat: ꝛ tempore sentētie possidet condēnatur.ff. de rei vē. si autem.§.j.ff.ad exhi.l.tigni.§.si quis.ð.de excep. ca.penulti. Sicut ergo ex causa superueniente post litem contesta.absoluitur vel condemnaꭍ reus: sic videtur in actore. [illegible] vt ex causa post lit.contesta.superuenienti sibi debeat reus condemnari: sed hoc non est verum: vt infra patet. Et potest esse ratio: qꝛ qui agit ex certa causa maxime post lit.contesta.mutare

rat ꝛ debebat hr̄e vigorē[a]: qꝛ ipi donatiōi rex donataꝝ natura[b] vel q̄litas nō obstabat ꝛ salubre ac laudabile[c] quidē erat spectare ac p̄stolari tp̄s ꝗ illa xp̄ianoꝝ dn̄io subderētur/quare mor[d] cū puenerūt ad ipos[e] fuerūt ad vos totaliter deuoluta. Multū[f] q̄ꝫ distabat: an ipi monasterio de bonefac.vel p̄dicto monasterio populeti ab eodē rege facta donatio fuisset: qꝛ ꝛ si liq̄bat p̄dicta monasterio populeti ab ipso rege ac ab illo abbati et conuētui de bonefac. fuisse collata: non tñ ob hoc ɔstabat dictū regē ipi monasterio de bonefa. illa donasse vel mandasse donari. ¶ Nec p eo ꝙ voluit ꝛ statuit: vt edificareꭍ ibi monasteriū: poꭍat ꝛ debebat intelligi eū p̄dicta vel eoꝝ aliqua construendo monasterio donauisse[g]: cū illa poti⁹ sua videreꭍ intentio vt qꝛ p̄fatū monasteriū populeti tot ꝛ tantoꝝ bonoꝝ largitiōe distabat: abbas ꝛ ɔuēt⁹ ipsi⁹ p sua suoꝝq̄ꝫ salute monasteriū ɔstruē tenereꭍ: p̄sertim: qꝛ monasterio qð nondū erat aliq̄ fieri donatio nō valebat[h]. ¶ Premissa vo cōcessio fctā mōasterio de bonefa. ab abbate ꝛ ɔuētu mōasterij ppleti nullū pꝛl⁹ ei videbaꭍ afferre suffragiū: p eo potissime ꝙ post lit. ɔtes. ꝛ pcessum iudicij fctā fuerat: sicut clare patebat ex istro p̄fato. vñ cū ius (si qð i p̄dict ipi monasterio ð bōefa.ex ɔcessiōe hmōi ɔpetebat) in iudicio minime deduxisset: (qꝛ videri nō p̄t illð venisse quod postmodū accidit[i]) pnunciari vtiq̄ꝫ sup petitis nō poꭍat ex eadē. ¶ Pro pte aūt altera[k] dicebaꭍ ꝙ cū rex ipse sua probitate ac studio ab ifidelib⁹ loca cōq̄siuerit supradicta donatio aut vel p̄ris ipi⁹ pri⁹ fctā de illꝭ cū ad cultū fidei puenirēt regē eū dē ꝗ ad hec sic p eum postmodū acq̄sita obligare non potuit: cū sua ppria fctā cēnt et videreꭍ ab illis bonis hereditarijs sepata[l]. ¶ Porro p̄fata cōcessio fctā mōasterio de bonefac. mōasterio populeti lꝫ p⁹ acceptū iudiciū cāeq̄ꝫ pcessū inꭍuenerit: pdesse tñ et valē debebat: cū p actore qð ð iure suo ex cā idonea q̄uis supuēiēti appeat: satꭍ sufficē videaꭍ: satisq̄ꝫ cē si(put fuaꭍ in reo[m]) inꭍsit ipius tpe sñie

Aduocat⁹ dꝫ primo ius suū firmare dein de ius aduersarij impugnare.

Re⁹ ex cā superuenienti pōt cōdēnari vel absolui.

llam non potest nec aliam allegare: cũ super alia contestatio nõ sit facta: et ita ex causa illa ex qua actũ est debet ferri sententia. Sed reus qui conueniebať si nõ possideb at tempore litis cõtestate hoc dicere debuit: ꝛ fuisset absolutus si id constitisset: imputet ergo sibi qꝛ tacuit. ff. ad exhib. tigni ꝰ si quis. ꝛ ꝰ ceterũ ꝛ de hoc. ꝫ. de except. ca. penulti. Additio. Jn casu cõuerso scꝫ cũ desinit actor hẽre ius qđ habebat tẽpore lit. cõtesta. distinguitur: qꝛ aut ex facto ꝓprio et tũc reus absoluitur aut ex facto rei: ꝛ tunc nõ absoluitur. ff. de rei vendi. si post acceptum. ꝛ de cõdi. fur. si seruus furtiuus. ꝛ solu. matri. si constãte ꝰ fina.

a ☙ Sꝫ ad hoc Quarta pars in qua rñdetur ad duo prĩc dicta.

b ☙ Ceterũ. responsio ad secundũ de q̃ dixerat l ꝟ. porro. Jo. an.

c ☙ Specialꝭ. in libello expssa vt ꝟ. puta ex cã donatiõis facte a rege. Jo. an.

d ☙ Postea. i. post litis cõtest. ex pdicta causa.

e ☙ Alia. puta qꝛ petebať res ex cã donatiõis: modo petiť ex cã venditionis forte post litem contestatam.

pferẽde. ☙ Sꝫ ad hoc[a] pars vr̃a rñdit: ꝙ cũ tã supradicti aui donatio q̃ locoꝝ acq̃sitio pmissoꝝ fuerint noĩe regni facte memorat[9] rex donationẽ seruare hmõi tenebať. ☙ Ceterũ[b] predicta monasterij populeti cõcessio monasterio de bonefa. auxiliari nõ poterat in hac parte: qꝛ cã q̃s egit ex aliq̃ certa ꝛ spãli[c] cã: ꝛ postea[d] siue alia[e] siue sil̃s[f] ei quã exposuit accidit: videri non potest illam in iudicio deuenisse: cũ iudex tũc[g] pspicere ꝛ attendere debeat diligẽter: an ex ea olno eadẽ q̃ pri[9] expssa extitit: vt pote q̃ tũc etiã cõpeteret: actoris intentio sit fundata. ☙ Sec[9] aũt cũ egit/ vel petijt i gñe nulli[9] certe vl̄ specialis cause faciẽs mẽtionez: videlꝫ qꝛ gñaliter forte ꝓposuit aliquẽ obnoxiũ[h] esse sibi/ vel ad se iure dñij vl̄ quasi rez aliquã pertinere: tũc ei hoc p̃cipue est inspiciẽdũ iudici: an sufficiẽter vel minime de iure vel intẽtione constet actoris: vñ si de hoc ex cã etiam postmodũ accidẽti liqueat: pôt et dꝫ iudex (etiã si appareat minus iuste a pricipio fore actũ) suũ exinde animũ iformare. Qm̃[i] ꝛ si petitũ fuerit indebite: non ob hoc tñ min[9] valuit ꝛ tenuit iudiciũ[k] subsecutum. nec illius acta vel gesta propterea minus valida extiterunt. Nec etiã[l] iudex ipse cognita taliter ꝟitate pnũciare in cõtrarium posset cũ libera cõscia[m] ꝛ secura. Nõ ꝓdesset[n] etiã multũ reo si tunc forte in ipm ex hmõi supueniẽti cã cõdẽnatio nõ ferreť: cũ mox alio instituto iudicio[o] foret ex illa merito cõdẽnãdus. Uñ ꝛ si actou suã ex supueniẽti cã intẽtionẽ sufficiat fundauisse cum egit[p] aliqua causa specialiter non expressa: secus tñ est si certã ꝛ specialẽ in sua petitione subiũxerit nisi postmodum intentionẽ suam ex eadem prorsus quam prius expressit: et tũc[q] etiã cõpetẽti cã fundarit. ☙ Quare cum memorat[9] abbas monasterij de bonefact. proposuerit sepefatum locum de rosellis cũ suis terminis ad ipsum monasterium ex predicti regis largitione spectare: nec de aliqua facta ipsi monasterio super hoc ab eodẽ rege cõcessione docuerit: ostẽderit aut donationem quondam factam illi

f ☙ Similis. vt cum peteretur ex causa donationis facte a rege: mõ fit fides de donatiõe facta ab alio puta monasterio populeti: vt hic allegabatur. ergo similis causa: sed ab alia persona ꝛ alijs loco ꝛ tempore: et his que comitantur causam.

g ☙ Tunc. s. tẽpore litis contestate. Jo. an.

☙ Glo. se. reci. per. q. quã distinguẽdo sol. et remittit.

h ☙ Obnoxiũ. talis gñalis libellus in personalibus actionibus nõ dꝫ admitti. ꝫ. de libel. obla. c. vlti. tñ valet si recipiať: et sibi imputet reus q̃ causam non fecit exprimi in libello. C. de anna. excep. si ex multis. Jn realib[9] cõmuniter admitti. ff. de excep. rei iudi. si mater ꝰ eadẽ. ꝛ l. sed an eadẽ ꝰ actiones. et de hoc plene. ꝫ. de libel. obla. c. ij. ꝛ ff. de eden. l. j. Joan. and.

i ☙ Qm̃ ꝛ si. primũ dictũ trib[9] rõnib[9] ꝓbat. Jo. an.

k ☙ Tenuit iudicium. ac si iuste petijsset. dummodo iuris ordo seruetur in iudicio qui seruari debet. ꝛ sententia tenet cõtra eum ꝛ ꝓ eo licet feratur contra ius litigatoris: nisi fuerit appellatũ. ij. q. vj ꝰ diffinitiua. ꝫ. eo. titu. cum inter vos.

l ☙ Nec etiam. Secunda ratio.

m ☙ Cõsciẽtia si enim generaliter dixerunt euz obnoxiũ: et illuz iudex tẽpore sententie obnoxium reperit: si eũ absolueret ꝯtra cõsciẽtiam iudicaret: ꝛ in hoc casu ex absolutoria sñia perpetuo: ꝛ ex ol cã parať exceptio rei iudicate. Sed non sic eũ ex certa cã petijt qꝛ tũc tm̃ ex illa causa parať exceptio. de cã possessio. ca. vlti. ꝛ dixi supra in magna glo. Additio. ff. de excep. rei iudi. si mater ꝰ eadẽ Joan. and.

n ☙ Non prodesset. tertia rõ.

☙ Glosa seq. arguit: ꝛ ponit triplicẽ lecturam.

o ☙ Judicio. Videť hic ꝙ si iudex cõdemnet reũ ex supueniẽti cã eadẽ ꝓbationes habite in prio iudicio valeãt in alio instituto ex eadẽ cã. cõtrarium tenetur: qꝛ noua est cã: ꝛ nouũ est iudiciũ. vñ cũ sint lite non cõtestata recepti ꝙtuz ad hoc nõ debereńt valere iuxta illam regulam testes recepti lite non cõtestata nõ valẽt. Super hoc posset forsan dici vt tradiť. ꝫ. de testi. pñsentata. C. eod. l. vlti. Ber. Uel dic ꝙ gñalis illi[9] negatio qui se negat obnoxium intelligitur contestata lite super omni obnoxietate: etiã postea emergẽti. Uel dic ꝙ hec verba sunt allegatio partis: nec ponunt ius. Additio. Hoc placet Jo. mo. dicit Archidia. ꝙ sm̃ iuris subtilitatẽ ista non valent: qꝛ super eo qđ non erat non videť facta litis contestatio. arg. ff. de arbi. l. de his. ff. de excep. rei iudi. l. si ex testamento. Nec sufficit ꝙ sit in potentia vel habitu. ff. de iudi. nõ quẽadmodum. ꝛ l. nõ potest et de aur. ꝛ arg. lega. l. si ita. sed hoc est de equitate: vt dicit textus. j. eo. in fi. Jo. and.

p ☙ Egit reali vel psonali: vt dixi sup ꝟ. obnoxium.

q ☙ Tunc. i. tempore litis contestate.

a ¶ Ante. s. ante petitionē / vel litē sup ea cōtestatā.
b ¶ Prefatus igitur. Quinta pars.
c ¶ Diligenter. xxx. q. v. c. vlti.
d ¶ Lance. s. eo. titu. c. j.
e ¶ Attendit. repetit quasdam ex allegationibus.
f ¶ Spālis. vt in casu nostro.
g ¶ Loc⁹ ⁊ tēpus. et hoc vult dicē si peto rē ex cā donationis lz de tpe et loco nō adiecerim: qꝛ cū donatiōez necessario comitātur tps ⁊ loc⁹ michi nō ꝓdest si post litē ꝯtesta. nuꝑ donet eadē res cū ꝺ certa donatiōe oportuerit itelligi certis loco ⁊ tpe fctā. Si aūt rē peto iure dñij vl' quasi hic etiā si post litez ꝯtest. ius acq̄ro: ferꝛ ꝓ me snīa. ff. ꝺ rei vē. si aūt. j. rñ. ⁊ §. j. cū eīm nullas speciales dñij cās exp̄ssezim non sunt ibi cōcomitātie certoꝝ loci ⁊ tpīs: et iō nō est vis q̄ loco vel tpe dñiuz ante snīam puenerit ad me.
¶ Glo. sequens declarat tertiū. scdo notat locuz in instrō ponendū. ponit opi. ꝯ riā. tenet primū qd̄ ꝓbat p ser iura ⁊ tres rōnes.
h ¶ Cēserēt. s. donatio vl' vēditio vel alia cā expressa merito cēsēt inualida: qꝛ i dubio regularit ꝓnūciat ꝯ actorē. s. ꝺ ꝓba. ex lfis. cū eīm nō sit ꝓbata vēditio certis loco ⁊ tpe facta: et sic sit dubiū an ante litē cōtestatā vel post fuerit facta sicut dubēt. ⁊ sic inualidum est ꝓbari actori cām sine tpe. Et no. p hāc litteram q̄ tabellio in instrumēto dꝫ apponere locū cōtractus. Quidā tamē dicūt locū solū de cōsuetudine apponi cū de iure cautū nō sit. Sed dic cōtra [illegible] p hāc litterā. ⁊ p decre. s. de ꝓba. q̄m. ibi: loca designando ⁊c. ad hoc. ij. q. vj. libelloꝝ. [illegible] C. de Jhē. ⁊ cōmit. stipu. l. optimā. [illegible] s. ꝺ testi. ex tenore. s. q̄ si. fint legi. p tuas video q̄ testis deponit de loco. s. de testi. cū causam. j. et in iuribus superius allegatis. sed par est probatio instrumentoꝝ et testiū. de fide instru. cū Joannes. C. eo. ti. in exercēdis. ergo ⁊ tabellio cōscribere debet locū ꝑterea forte confecit instr̄m in loco in q̄ non potuit. [illegible] Sup hoc vlt. vide qd̄ no. in spe. de instr. edi. §. restat. ꝟ. ⁊ no. q̄ tabel. ⁊ ꝟ. seq. Joā. an. [illegible] Idē Hos. in q̄stionib⁹ suis. j. q. i si. Idē Guil. de istru. edi. §. postremo. al's icipit instr̄m. ꝟ. quid si locus. ⁊ in ꝟ. ibi se. tractat an tabellio possit reficē ⁊ locuz apponē. Jo. an.

Loc⁹ ꝯ ctus dꝫ apponi i instrō ꝓ notarium.

de his ab abbate ⁊ conuentu monasterij populeti: q̄ nec in sua petitione fuerat expressa: nec etiā anᵃ fctā: nullū ꝑfecto commodū ex ea reportare debebat. ¶ Prefatusᵇ igit cardinalis ꝑmissis oib⁹ et alijs q̄ hincinde fuerūt ꝓposita diligēterᶜ audit: ac vtriusqꝫ ptis meritꝭ eq̄ iusticie lāceᵈ discussis. prudenter attenditᵉ id qd̄ ꝑdicti abbas ⁊ ꝯuent⁹ de bonefac. ꝓposuerūt: intentionē videlꝫ actoris ex his que post lit. conte. accidūt posse fundari: eaqꝫ debere in iudicium deuenire: tūc locū hr̄e (sicut congrue allegatū est supra) videlicet qñ ex certa ⁊ expressa cā spāliter nō est actū. Ex his ei q̄ post inchoatum iudiciū eueniunt qñ cā fuit exposita spālisᶠ nec dꝫ nec pōt iudicis animus ad ꝓferēdā snīam informari: qꝛ cū certe cause fctā est mētio vtpote donationis vel vēditionis aut alteri⁹ spālis: opꝫ incepti iudicij tps attēdi vt liq̄do cognoscat an tūc interfuerit actoris ꝓpter illa q̄ spālem comitātur cām: et necessario adesse debent: veluti locusᵍ ⁊ tps: ⁊ hmōi q̄ sunt sollicite attēdēda: et sine qb⁹ cā vacua et inualida cēsereturʰ. Sꝫ cū est in gñe absqꝫ alicui⁹ cause declaratione petitū nō sic oportet accepti iudicij tēpus inspici: qꝛ non requirunt nec sunt oportuna nec attendi possunt hmōi comitantiaⁱ in hoc casu. Et lꝫ aliqb⁹ curiosis (q̄ de his que nō multū expedit sepe disceptātᵏ) aliter forsan appeat qñ actū est cā aliqua nō exp̄ssaˡ: vtili⁹ tñ videt negocia tali expediri cōpēdio. q̄ꝫ p quādā exactā subtilitatē longo dispēdio prorogariᵐ: ꝑsertim cū nonnulla p vtilitate cōi ꝯtra iuris asperitatē ex eq̄tatis māsuetudine tolerari noscāturⁿ. Unde idē cardialis ꝯsiderās q̄ ipsi abbas ⁊ ꝯuēt⁹ de bonefac. nō ꝓbauerūt largitionē sup hiare giā legitime sibi factā: ex qua specialiter vos ipetere videbant. ab hmōiᵒ coꝝudem abbatis et cōuent⁹ impetitione de mādato nr̄o prehabito fratrū nostroꝝ cōsilio vos duxit sententialiter absoluendos. ¶ Nos igitᵖ cardinales eiusdem snīam ratā habentes cā auc̄te ap̄lica confirmamus.

Bonifacius octauus.

¶ [illegible] ex pluribꝰ iudicibꝰ vel arbitris vn⁹ alijs p̄sentib⁹: ⁊ mandātibus: p verba pluralis numeri ferat sententiam tenet snīa. Electio aute pro-

Que est. l. iij. ff. de accu. ⁊ lꝫ. l. illa in libello accusatoꝝ requirat locū et mensem saltē in libello cōuentionali nō sit. vñ dicit hic Innoc. q̄ actor non hꝫ exprimere i libello diē aut locū contract⁹: sicut nec testꝭ exp̄mu dit de fide istru. cū Joānes. nisi iudex ex causis certis id fieri faceret. vt pal. decr. cū Joānes. in si. insti. de actio. §. curare. Jo. an. [illegible] Ad fi. vbi de hoc. et C. de tabula. generali. lib. x. ⁊ vide qd̄ dixi de fi. instru. inter. sup ver. facili⁹. Jo.
i ¶ Comitantia. s. loc⁹ et tps.
k ¶ Disceptāt. Qd̄ facīēdū nō est. s. e. lib. de renū. c. j. ꝟ. de here. ca. ij. C. de summa tri. l. nemo.
l ¶ Nō expressa. s. idem qd̄ est quando actū est causa exp̄ssa vt veniant cōcomitātia tēpus ⁊ locus: ⁊ licet forte de iure stricto id verū esset: de equitate dicamus contrariū. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. ad fi. et equitas scripta rigori prefertur. C. de iudi. placuit. ar. bo. de symo. licet heli. ⁊ c. per tuas. Joan. and.
m ¶ Prorogari. ad hoc. s. eo. lib. de offi. deleg. si is cui. Joan. and.
n ¶ Noscant. pone exēplum. s. de re. pmu. c. vno ⁊c.
o ¶ Huiusmodi. q. d. si ex alia cā agant rei iudicate nō obstabit sententia. s. de iudi. examinata. C. de peti. here. hereditas. ff. de excep. rei iudi. si mater §. j. et l. ⁊ an eadem. [illegible] Et sic vno respectu vtilius est causam exprimere per hec iura. alio respectu vtilius est nō exprimere per hanc decre. Joan. an.
p ¶ Nos igitur. Sexta pars.

nunciando est p verba singularia. h. d. Jo. and. Capi. iiij.

Cum ab vno arbitrorum vel iudicū[a]: alijs pñtibus ⁊ mādātib⁹[b] scripta[c] snia recitaꝛ: habeꝛ pinde acsi simꝛ eēt ab oib⁹ recitata. ¶ Oportet[d] tñ vt is q̄ recitat nō vtaꝛ verbis singularis numeri sed pluralis vt dicat. Nos tales iudices vel arbitri pnunciamus seu statuim⁹[e] in hūc modū. ¶ Licet sec⁹ in electione[f] seruetꝛ in qua (vt censeaꝛ euidentius vnica et cōis) est ab vno vice omniū: siue p cōpromissum siue p scrutiniū procedatur: electionis pnunciatio

Diuisio. Cum ab vno. ¶ Primo ponit dictū. Scdo ipsius determinationē ibi: oportet. Tertio cām determinationi dissimilē ibi: licet. Dubitatio decre. huius fuit ex eo qd dicit lex q ex pluribus arbitris aut oēs debent sniam dicere aut nullus. ff. de arbi. l. itē si vn⁹. in §. itē si plures. sed satis oēs videtur dicere cū vn⁹ alijs presentib⁹ et mandātibus p vba pluralis nūeri sententiā dicit. hoc idē tenebat. Ac cur. ff. de arbi. l. sicuti. [illegible] Et de hoc in spe cu. de arbit. §. ii. versi. pone ergo vbi inuenies qd hic posuit Archi. de Azo. ⁊ socio. Jo.

Casus litalis dñi hēlye. ¶ [illegible] Tu ⁊ ego litigabamus corā aliq̄ iudice: vel habebam⁹ cōtrouersiā inter nos cōpromisim⁹ i tres arbitros q̄ cognouerūt de cā ⁊ assignauerūt nobis terminū ad audiendū sniam: termino adueniēte vn⁹ de mandato alioꝝ recitauit sniam: an valeat snia: vł an sit necesse q tres simul legāt? videꝛ q sic. l. itē si vnus §. si tres. ff. de arbi. vbi dr q oēs tres pnūciēt aut nullus. nō obstāte illa rōne dubitandi rñdet ro. pō. in cōtrariū q sufficit q vn⁹ pnūciet. nec requiriꝛ q oēs simul legant sniam. Et dicit q sententia ipsa videꝛ lecta ab oibus: ex quo vnus pnunciat de cōsensu alioꝝ: qr alij lȝ nō pnunciēt p se: pnunciāt tñ p istū q̄ recitauit sniam. ⁊ sic intelligiꝛ lex illa. itē si vn⁹ alle. Jdē dicendū est i plurib⁹ iudicib⁹. nā sufficit q vn⁹ legat sniam sed dȝ dicere p vba pluralis numeri. Nos tales arbitri vel iudices ⁊c̄. Licet sit sec⁹ in electiōe: qr ad denotādū q electio est vnica ⁊ singłaris: dȝ fieri p vba singularis nūeri. vt si pcedaꝛ p viā scrutinij dȝ dicere ille cui caplm cōmittet. Ego talē noie meo ⁊ noie capli eligo.

Notabilia. ¶ Nota q snia ante ipsi⁹ recitationē dȝ redigi i scriptis: aliter snia esset nulla regulariter. fallit in casibus i quib⁹ in. c. seq. in glo. de hoc est tex. in. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. Et primo debet iudex videre an debitus ordo fuerit seruatus. q̄ facto debet videre allegationes partiū ⁊ hr̄e consiliū cū peritis. deinde dȝ redigere suā sniam in scriptis ⁊ emēdare postea ꝯuocatis dȝ eā in scriptis legere. ¶ Nota q cū plures arbitri vł iudices habēt sentētiare in cā debēt oēs conuenire. et est in optione ipsoꝝ an velint cōmittere recitationem snie vni eoꝝ: sed tñ est honesti⁹ vt recitationē sententie vni eoꝝ cōmittant: ne videanꝛ simul loquēdo assumere officiū mulierū.

Mulierū officiuȝ est simul loqui.

¶ Nota q recitatio facienda est plurali numero. Et sic p argumentū a cōtrario sensu iudex vnus pōt loqui in vbo singularis numeri: lȝ hodie iudices loquanꝛ p vba pluralis nūeri qñ loquunꝛ rōne officij. ¶ Nota q cū pcediꝛ ad electionē p viam scrutinij vel cōpromissi electio est pferenda p vnū: ad denotādū q electio est vnica ⁊ cōis. Si aūt pcedaꝛ p viā spiritussancti illd nō est necesse. vtputa si pcedaꝛ p viā cōpromissi qd est factū i tres. et illi ꝯueniūt i vnā psonā: vn⁹ dȝ eligē i singulari nūero. Quid si fuerit cōpromissum in vnū: puta in epm picta. sup eligēdo abbate scti cypriani ⁊ eps eligat p vba pluralis nūeri dicēdo. nos existētes eps picta. eligimus talē. vtrū vicieꝛ electio? Certe nō. nec p hoc desinit esse vnica electio.

a ¶ Judicum. ordinarioꝝ vel delegatoꝝ. fit igitur hec equiparatio inter iudices ⁊ arbitros. ad idem de offi. deleg. vno delegatoꝝ: lȝ interdū fit grādis drīa. ꝫ. eo. ti. c. vlti. ꝫ. eo. lib. de arbi. c. ij. cum similibus.

¶ Glosa sequens dubium soluit ⁊ consulit.

b ¶ Et mādantib⁹. ergo si alij psentes essent: sȝ non mandarent secus: ⁊ sufficit ita esse scriptum. ff. qui ⁊ a quib⁹. l. pspexit vj. q. iij. scriptuȝ est. Et sic taciturnitas non hꝫ hic p mandato: et facit. j. de reg. iur. is qui tacet. qd ibi dixi. nec eñ in sententijs pcedit ratihabitio: sicut in alijs actib⁹. ꝫ hoc. ix. q. ij. c. j. ꝫ. de his q̄ fiūt a prela. cū vos. Caute ergo facit is p quo lata est snia ab vno solo recitata: si de mandato alioꝝ possit fidem facere sicut de snia. ⁊ facit qd no. ꝫ. de offi. deleg. cū in iure.

c ¶ Scripta. quod dic vt. j. c. proxi.

d ¶ Oportet. Necessitatē importat. als eñ si p verba singularis numeri pronunciaret haberet locū ille §. itē si plures. qd verū intelligas nisi collegē q̄ tamē hoc possent cōmisissent illi vices suas nō solū in recitādo: sed etiam in pnunciando. tunc eñ ille vbis singularis numeri vteretur. Jnterdū tñ verbū oportet: honestatē designat. xxv. q. j. c. j. vbi de hoc.

Oportet est vbū necessitatis ⁊ qñ q honestatis.

e ¶ Statuim⁹. per hoc eñ vbum statuo bñ pfertur diffinitiua sentētia. ꝫ. de verbo. signi. in his.

¶ Glo. seq. remittit. querit. soluit. cōtra solu. alleg. solutionē fortificat. consiliū dat. scdo querit ⁊ soluit.

f ¶ Electione. De hoc dic vt supra dixi de electione sicut cū. eo. lib. Sed qd dices cōpromissum fuit in tres vt deberēt eligere: q̄ secedētes i partē postea redierūt dicētes q cōcordauerūt: ⁊ cōmiserūt vni electionē ⁊ pnūciationē illius de q̄ cōcordauerant. qui eligit ticiū. Alij duo resistūt dicentes q non de illo: sed de seio fuerat cōcordatū. Queriꝛ an debeat illis duobus credi? Hostien. q̄ dicit hanc questionē fuisse de facto in ecclesia Lugduneñ. plene eam tractauit. ꝫ. de pba. tertio et dixit ibi se inter cardinales obtinuisse credendum esse illis duobus. tum qr magis credendū est duobus q̄ vni: ⁊ qr duob⁹ crediꝛ donec cōtrariū pbetur: et vt fraus euiteꝛ: als qui pronūciaret, semp posset ius suū subtrahere illi in quē cōiter concordassent: ⁊ qr facultas pbationū nō est angustanda. ꝫ. vt lite nō cōtestata. qm. ⁊ qr impossibile est alio modo pbari. in quo casu etiam interdum heretico creditur. C. de hereticis. qm multi. in fi. ⁊ conspiratori. ꝫ. de testi. cogē. ca. vlti. Jtem cum de consciētia alicuius queriꝛ: crediꝛ vni soli. s. qr aliter pbari non pōt de homi. significasti. versi. finali. ⁊ ad hoc bene facit ipsa decre. tertio. Et sic dixit intelligēdam decre. cū dilectus. de elec. vt illi tres vel duo deponant: ⁊ de cōsensibus alioꝝ: ⁊ de pprijs. Jn contrarium videbatur. s. q credēdum esset tertio tanq̄ a duobus ad id officium deputato. argu. ff. si mēs. fal. mo. di. l. j. ꝫ. de testi. cogē. preterea. nec videꝛ credendū duobus cū videanꝛ in suis testimonijs singulares. iij. q. ix. pura. de elect. cum dilecti. de accu. cū dilecti. Jtem videntur illi testificari de pprio facto. ⁊ sic nō sunt testes idonei. C. de testi. l. omnib⁹. iiij. q. iij. §. item in criminali. versi. item nullus idoneus. Sed negari non potest quin isti duo possint probare saltē dissensum tertij. scilȝ q ipse tertius pronuncians non

cōsenserat in illū: nec de illo fuerat ordinatū. Cōsiliū tñ est tutū ad has fraudes euitādas q ipsi cōpromissarij habeāt tabellionē: nec scribi faciāt publicū istrumentū quō deliberāt et ordināt d tali eligēdo: et cōmittunt illi socio: vt eligat et pnūciet aut ipsi idē scribant et sigilla apponant vt scripturā et sigillum obuient contrariū asserēti. j. q. vij. saluberrimum. xxvij. q. j. oēs femine. C. de non nu. pecu. auf. cōtra qui ppriam Querebat etiaz ibi Hostien. an ipsi cōpromissarij ex quo deliberassent et cōsensissent in aliquem possent mutare voluntatē. Et dixit q nō: qz vicē capituli tales obtinent: vnde talis cōsensus habet saltem vim scrutinij publicati. s. de elec. publicato.

per verba singularis[a] numeri facienda. Idem.

Ponit tres casus iudicatis sñie: et a primo vnū casum excipit. h. d. Jo. and. C. ipi. v.

Et si sentētia diffinitiua[b] postq̄ scripta fuerit: debeat a iudice nō ab alio de scripti recitatione pferri[c]: als nec nomen sñie mereatur habere: nec ab ea sit appellare necesse[d]: epo tñ (quē pp̄ter dignitatis prerogatiuā amplior cōuenit[e] honore fulgere) sñiam ab eo ferendam licebit (ad instar illustrium[f] perso

sedēdo p tribunali in loco maiorū suorū: vel i loco mutato ex iusta cā? Rñdet q nō valet talis sñia. nā requirit q iudex eā pnūciet pprio ore sedēdo p tribunali. Nota primo q sñia diffinitiua debet in scriptis proferri istud tñ non seruat in curia parlamētū: qz cordetenus legūt sententiā: alij iudices legūt verba dispositiua: sicut sunt cōdemno vel absoluo. Nota q iudex debet solam diffinitiuā recitare p se et non per aliū nisi esset psona illustris.

Glo. pōit casus in qb[9] nō requirit q sñia recitetur in scriptis puta in causis summarijs in quib[9] pōt omitti libellus in scriptis. immo sñia pōt recitari cordetenus. Nota vlterius q ad validitatē sñie requirit q iudex recitet per se: vel p aliū qñ est psona illustris. Nota q iudex recitās sentētiā debet p tribunali sedere. quid si nō pōt commode sedere: qz dolet in ano? dicit glo. q debet se ponere in tribunali et sedere eo modo quo pōt sedere.

Nota bilia.

Glosa sequēs successiue de duobus querit et soluit.

a Singularis. Nota ad questionē q̄ fuit de facto Eps cōpromissari[9] ad eligēdū abbatē rōne dignitatis sic locut[9] est in plurali. Nos talis eps Bonon. cōpromissari[9] etc. opponebat q nō valebat electio: qz facta p vba pluralis numeri: nō credo hoc nocere hic: quia vere est vnica et cōis ex quo fit p vnū solū: nec hz locū hec decre. vt p te vides. Quid dices in collationibus: habebit ne in illis locū hec decre. vt si ad plures spectat collatio necesse sit eā fieri ab vno et p vba singularis numeri? Nō credo. Dico eni vt dixi. s. de elec. sicut cū. q vbi nō hz locū decre. quia pp̄ter: nō habebit hec locū sed in collationib[9] nō hz locū decre. qz pp̄ter: ergo nec ista. ad idē. j. de pbē. cū in illis. et qd dixi. s. de elec. c. vlti. Additio. eodem lib. in vlti. glo. Joan. and.

Electio facta p epm cōpmissarium per hec verba: nos tal' eps cōpromissari[9] etc. an valeat.

Additio. Idē Archi. s. eo. lib. de elec. sicut cū. inducit q epi cōsueuerūt sic de se loq. de cōse. dist. ij. reuera. v. forte dicis. et c. in xpo patre. circa pn. v. de natura et v. hoc aūt. xiij. q. ij. quā preposterū. vsi. idem nobis. et lxxiij. dist. p totū. Et facit qd scripsi post Hostien. de bap. c. j. sup. ver. te facit. j. de penis. c. ij. in fi. Jo. and.

diuisio

Et si sentētia. Sunt due partes. Prima ponit dictum regulare: et casum exceptū cui dat simile Secunda ponit regulam bimēbrem. Scda ibi: sententia. Jo. and. pōt sic summari fm zen. Sentētia in scriptis per iudicē et non p aliū: et sedendo regulariter debet ferri. h. d. Dominicus.

Summarium dñi helye.

Judex dz p seipm sñiam recitare et nō p aliū. als sententia esset nulla. fallit in epo q̄ sñiam p eū ferendam pōt p aliū recitare ad exēplū illustriū psonarū. Itē si iudex tradidit sñiam in scriptis sine recitatiōe nō valet sñia. Idē si pnūciat deambulādo et nō sedēdo. h. d.

Casus f alis dñi helye.

Casus. Tu et ego litigabamus corā aliquo iudice nō epo. lite nō cōtesta. cōcluso et renūciato in cā iudex assignauit nobis terminū ad audiendū sñiam. Termino adueniēte iudex nō recitauit sñiam: sed tradidit notario recitādā: an valeat talis sñia? vel sit de substātia ipsi[9] sñie q iudex eā ore pprio rec tet? Rñ. q nisi esset epo iudex per se tenet sñiam recitare: als non valeret sñia: nec esset necesse ab ea appellare. Sed ponam[9] q iudex nō fecit recitari sñiam. nec eā psonalr recitauit: sed eam in scriptis tradidit partibus: an valeat sñia? Rñ. q nō. qz iudex tenet eā ore pprio recitare: als sententia est nulla. Sed ponam[9] q iudex legit sñiam pprio ore: sed tñ illā legit deambulādo vel stando et nō

Glosa sequens argu. a contrario illi argumento. si grat contrarium et soluit.

b Diffinitiua. Not. q sec[9] de interlocutoria. Sed huic s. j. de pba. qm̄ z falsam. Sol. interlocutoria bñ dz redigi in scriptis: vt ibi: sz nō est necesse q pferatur vel recitet de scripto. poterit g iudex iterloq: et postea interlocutoriā illā tabellio rediget in scriptis: nec est etiā de necessitate q redigat in scriptis: sed als nō creditur iudici: nisi id pateat p scripta actorū: vt ibi.

Sñia interlocutoria an debeat fieri in scriptis

Glosa sequens querit et soluit.

c Proferri. Quid si iudex nouiter excecat[9] est vel nescit legere? cū tales iudicare possint. ff. de iudi. cecus. vbi de hoc. C. de iudi. l. certi? Sol. vel deleget cause diffinitionē alteri: vel faciat p aliū legi petitionem et allegationes partiū: et p seipsum ab alio instructus proferat verba diffinitionis cause: scz condemno vel absoluo vt faciūt potestates italie quod tamen Hostien. nō approbat in summa. eo. titu. §. qualiter. Judices tñ debent esse litterati et habere peritiā canonū s. de cōsang. et affi. c. j. Additio. De hoc p' Cōpost. de cōsuetu. ad nostram. et in spe. de sen. ptola §. sequit. in prin. Jo. an. Additio. Et hoc placet Accur. C. de sen ten. ex peri. reci. l. fi. in prima glo. sed vt dicit Archid. idem faciunt cardinales et auditores curie. et cōmuniter hodie omnes iudices. Jo. an.

d Necesse. ij. q. j. in primis. i fi. et C. de sen. ex peri. re. l. j. §. et iij. ff. de arbi. nō distinguemus §. q si. s. eo. ti. c. j. nec confirmaret talis sñia per appellationē. nec obstat. ff. rē ra. habe. l. iij. §. falsus. qd dic vt no. s. c. j. Additio. Appellatio vo. lz in hoc casu nō habeat effectum suspendēdi vel extinguēdi: habet tñ effectū deuoluēdi fm Jo. mo. et Archi. De hoc/ et an simul possit appellans psequi iusticiam et nullitatē per Innocen. et Hostien. s. de ap. dilecto. Jo. an.

Appellatio varios hz effect[9].

e Cōuenit. s. de offi. deleg. sane. ij. s. eo. lib. eo. ti. ca. ij. j. de here. inquisitores. et c. vlti. j. de priuileg. c. vlti. j. de sen. excō. qz periculosum. cum similibus.

Glo. seq. alle. duas cōcor. ponit quattuor casus quibus valeat sñia sine scripto: et alios duos in quib[9] est opinio. in fine dat consilium.

f Illustriū. C. de sen. ex peri. reci. l. ij. in auf. de illu

stri. & q̄ sup eos sunt §. sancim⁹ igit. coll. v. ¶ habes q̄ casum in q̄ iudex nō recitat p se sniam. Sūt & casus in qb⁹ valet snia sine scripto. vt cū breues sunt cāe: ¶ et maxie viliū psonarū. Et breuis poterit dici duor aureor. ff. de do. l. id est. & l. pce. in fi. Inspiciat aūt qualitas psonarū & reliq̄ iudic arbitrio. ff. de iure deli. l. j. §. de offi. dele. de causis. vl' inspiciat cōsuetudo loci vl' fori. xj dist. consuetudinis. Itē cū epus de cā ciuili iudicat iter clericos suos. xj. q. j. si qs cū clerico. & hoc habes. C. de sen. ex peri. re. autē. nisi. Itē in casu scz cum pses deposito officio cōuenit vt reddat administrationē. in auē. vt iudices si ne quo suf §. necessitatē. Itē cū papa p se pnunciat. valet em̄ snia lz nō tulerit eā i scptis. ipe em̄ solut⁹ est legib⁹. C. de legi. digna vox: & qz ei⁹ psētia oēm supplet solēnitatē. C. de testa. l. olim. Itē scdm quosdā valet snia lata in cā mrimoniali sine scripto p decr. §. de testi. albericus. & hoc videnf ibi tenere Ber. Io. Goff. Inno. Sed Hosti. ¶ intelligit q̄ ibi bn̄ fuerit snia lata i scriptis: sed nō publicis: & hoc teneas p cle. de vbo. sig. sepe. circa finē. de hoc i spe. de sen. pla §. iusta. v. nō valet. Vel dic distiguēdū an iudex pcedat ex officio. an in figura iudicij: vt pmo casu teneat snia sine scptura in scdo non. vel an pcedat in figura iudicij vtraq̄ pte pnte: an altera cōtumaciter absente: vt in pmo valeat in scdo non. & hoc dixit verissimū. alleg. §. vt lit. nō cōtest. c. j. & c. qm̄. Itē scdm Io. & Lau. qui hoc no. ij. q. j. in pmio. in fi. de cōsensu partiū pōt snia ferri sine scripto sed Bern. & Hosti. §. vt. §. de offi. dele. de causis. fatef tn̄ ibi Hosti. q̄ ptes bn̄ possent iudiciario ordini renūciare: ita q̄ nec loc⁹ esset libello: nec platiōi snie: et de plano inqrerēt vitas & mādata sua daret: vel alif vt sibi videref ordiaret. ff. de offi. pcōsul. nec qcq̄ §. de plano. & C. de tēpo. appel. l. fi. sed q̄ iudicādo & pnūciādo omittaf scriptura: dicit fieri non posse. Et dant doctores cōsiliū q̄ iudex in ipa snia dicat in his scriptis C. de testa. auten. hoc iure. C. de fide instru. cōtract⁹. Et dicūt qdā alii latā sniam nō valere. C. de sen. ex peri. reci. l. ij. & vl. qd nō est verū. Sufficit em̄ q̄ i scriptis feraf: vt hic argu. C. de testa. l. cū antiquitas §. fina. Additio De hoc in spe. de sentē. pla §. iuxta. vsi. non valet etiā. & an psumaf in scriptis lata ibi no. Et vide as etiā qd no. in spe. de ap §. j. vsi. & notabilif. Ioā. an. Additio Ibi no. glo. qnq̄ grad⁹ magistratuū. & vide satis in spe. de iurisdi. om. iu. in. j. & ij. colū. Io. an. Additio Et tn̄ in eis de calūnia iuraf. qd dic. vt i spe. de iura. calū §. ij. v. quid si causa. Io. an. Additio. iij. Et phi. alternatiue tn̄. Io.

a ¶ Edi. Nō cures si aperta sit vel clausa. et habes hoc. C. de sen. ex peri. reci. l. j. Argu. cōtra. J. ti. pxi. appellatio. ibi soluitur. Io. an.

b ¶ Stando. In casib⁹ in qbus pcedif simplr et de plano sine strepitu & figura iudicij: dic vt in clemē. de verbo. sig. sepe. circa finē glo. Io. an.

¶ Glo. se. textū fortificat. alleg. v. iura. querit & soluit & ex eo infert solutionē. ad simile ponit opi. contrariā finis reci. per questionem.

c ¶ Sedendo. Sedere em̄ debent iudices nō solum cū diffinitiue pnunciāt: sed etiā cū reus q̄ agif plenam cognitionē desiderat. ff. quis ordo in bono. posses. ser uc. l. ij §. dies in auē. vt ab illustri. et q̄ sup eos sunt §. sancim⁹ igitur. colla. v. i autē. de iudi §. sedebūt. coll. vj. xxiij. q. j. parat⁹ ibi sedes me iudicare &c. iij. q. iij. v. a pcedente. Quid si sedebat in alta turri vel palatio: & ptes erāt iferi⁹? Dic q̄ valet sententia. Potuit ei tuitionē sibi loci puidere si forte timebat. ¶ argu. §. de sponsa. cū locum. de elec. bone. j. ff. de acq. posses. l. qd meo §. si vēditorem. & arg. C. vbi sen. a. vel claris. l. iij. ante mediū ad hoc. §. e. lib. de offi. dele. ca. statuim⁹. & J. de heret. ca. vlti. Et idē possum⁹ dicere de eo qui sup equum sedēdo tulit sniam. s. q̄ snia valeat. lz em̄ non videaf sedere: videtur tamen quasi sedere. ff. de seruitu. rusti. predi. l. qui sella. de homi. dilectus. & capitu. significasti. Alij contra. vt. C. de senten. & interlocu. prolatam. ij. q. j §. diffinitiua. in principio. Talis enim non videtur sedere: sed baiulari. C. de offi. eius cui manda. est iurisdi. l. honorati. Et nota quod dicit de sedendo intelligūt doctores q̄ iudex in sede sua sedere debeat et nō stare. ¶ Unde quid si in culo doleret q̄ sedere nō posset? Itē quid si in ipsa sede nec sederet nec staret: sed iaceret? satis forte fuit de mente iuris q̄ sedere intelligaf: & sit in sede sua de plano iudicando quocūq̄ modo ibi moretur. ¶ Tamē primum tene: quia minime sunt mutanda que interpretationem certā semper habuerūt. ff. de legi. l. minime. Io. an. Additio. De hoc. C. de senten. ex pericu. reci. l. j. et in specu. de senten. prola §. iuxta. versi. quid si pronunciat & omnino vide quod ibi dicam. & versi. sequē. & per Hostiē. in preallega §. qualiter eo. titu. post principium. Io. an. and. Additio. ij. Anima em̄ sedendo & quiescēdo fit prudentior. & Hierony. super Danielem. vij. cap. ibi antiquus dierum sedit sic dicit. Sedens describif vt maturitas sententie comprobetur. Ioannes. and. Additio. iij. Dedi remissiones. §. de dilatio. capit. ij. ad. l. voluit. ff. de interroga. actio. & ad specu. de dila. ad finem. Io. an.

d ¶ Momenti. Ita q̄ nec est appellare necesse. §. p ximo responso.

Snia pōt in multis casib⁹ ferri sine scriptura.

Pape psentia oēm solēnitatē supplet.

Sedere dz iudex qñ reus de q̄ agif plenā cause cognitionem desiderat.

Iudex eq̄tans an sententiam ferre possit.

narr) p aliū recitare. ¶ Snia quā scriptā edi a iudice litigatorib⁹ nō recitari. vel quā ab ipo stādo: nō sedendo pferri cōtigit: nulli⁹ est penit⁹ momēti. ¶ De appellationibus. Inno. iiij. in cōci. lugd. ¶ Appellās ad papā in iudicio vel extra: appellare dz in scriptis & cāz exprimē & apl'os petē. Si vult & petit appellatus pricipales p se vel p pcuratores instructos sup pricipali accedē dūt ad papā. In appellatiōib⁹ a snia diffinitiua interpositis nil mutatur. Demū appellanti et appellato distributionem non seruātibus imponē pena. Ioan. and.

C Ordi Ca. j. nobis ē litef

¶ De appellationibus. ¶ Dictū fuit. §. titulo proxi. de senten. & re iudi. verū quia aliquotiēs partes grauantur in huiusmodi sententijs & appūctamentis iudicis. & dubitaret aliquis an possit pars grauata appellare/ & quomodo sit appellādum: ideo annectit rubricam de appellationibus.

Continuatio d. helie

C Ordi nobis est. ¶ Ista est solennis & quotidiana decre. que diuiditur in quattuor partes. Secūda pars ibi: sancimus. Tertia ibi: his que. Quarta ibi: q̄ si. Sed Io. mo. diuidebat in stz: de scda faciēdo tres

partes: qr fm eñ dat pmo formã appellãdi ante diffinitiuã: scdo a ibi: in qb⁹. informat qd facturus sit iudex a quo est appellatu. tertia ibi post hoc. tractat viã in hmõi pcedẽdi. Demũ de quarta facit duas. nã pmo punit appellantẽ. Scdo appellatũ. Scdm Jo. an. põt diuidi hec decr. in quattuor ptes. In qrũ pria ponit cõstitutionis cã. In scda cõstitutio. In tertia ipius declaratio. In qrta nõ suantiũ pena. [illegible] Sic incipit. l. j. C. de emẽ. iust. codi. et idẽ verbũ. C. de iudi. aptissimi. circa fi. Jo. an.

minuere[a]: et a laboribus releuare subiectos[b]. ¶ Sancimus igitur: vt si quis in iudicio vel extra[c] super interlocuto-

Casus If alis d. helle

¶ Casus. Pretẽdebã te debitorẽ meũ in aliq̃ pecunie summa: forte i cẽtũ. feci te cõueniri corã tuo iudice cõpetente ordinario vel delegato corã q̃ tibi obtuli libellũ meũ: cui petij p te rñderi. captasti terminũ ad rñdendũ meo libello. quo termino adueniẽte cũ deberes rñdere libello. tu excipiendo pposuisti q libellus meus erat obscurus/gñalis et inadmissibilis. ego aũt dico cõtrariũ: sup q̃ iudex tulit sniam inflocutoriã: z dixit libellũ meũ esse admissibilẽ: z te debẽ eidẽ rñdere. a q̃ snia appellauisti vbo: an valeat tua appellatio? Rñ. ro. põ. dicẽs q si qs appellauit a snia inflocutoria dz appellare in scptis. Et istõ nõ sufficit: sz vltra dz i appellatiõe sua exprimere cãm rõnabilẽ: talẽ vcz q̃ si eẽt vera deberet legitia reputari. z q̃ si eẽt vera necessario inferat appellãtem fuisse grauatũ. Itẽ appellãs dz reqrere iudicẽ a q̃ vt sibi det aplos. Sz vtrũ appellãti tenebit iudex a q̃ stati dare aplos. vl' vtrũ possit appellãti assignare tminũ īfra quẽ dabit sibi aplos? Rñ. ro. põ. q iudex nõ cõpellit stati z illico dare aplos. sz põt petere tminũ ad deliberãdũ q̃s aplos ipe dabit: vtrũ reuerẽtiales vel refutatorios. Sz qd si iudex dedit appellãti aplos reuerẽtiales z dimissorios ob reuerẽtiã illi⁹ iudicis supioris ad quẽ appellabat. qrit vtrũ iudex a q̃ possit appellãti pfigere tminũ ad pseqẽdum appellatonẽ? Rñ. q sic. z tmin⁹ iste assignabit p iudicẽ a q̃ cõsideratis qlitatib⁹ psonarũ z negocij: z etiã cõsiderata distãtia locorũ. Sz ponam⁹ q appellat⁹ petit vt iudex a q̃ remittat totũ negociũ ad curiã ro. vtrũ sufficiat q appellat⁹ mittat pcuratorẽ istructũ in cã z negocio pncipali: vel in cã appellatiõis solũ? Rñ. q appellat⁹ dz mittere ad aplicã sedẽ pcuratorẽ sufficiẽtẽ instructũ in cã pncipali: z nõ solũ in cã appellationis vt finito articulo appellatiõis possit papa pcedere in negocio pncipali. z hec eadẽ q̃ dicta sunt de appellatione interiecta ab interlocutoria sunt silr intelligenda si qs appellet a grauamine extraiudiciali. Sz qd si appellet quis a diffinitiua snia: vtrũ appellans teneat obseruare ista? Rñ. q nõ. sed tũc seruantur iura antiq̃: vcz q appellãs nõ tenet appellare in scriptis: nec exprimere cãm rõnabilẽ in sua appellatiõe: q̃ si eẽt vera deberet legitima reputari. sz sufficit appellare vbo: z iudex a quo tenebit deferre isti appellatiõi. c. cũ sit. de ap. in an. postea ro. põ. in fi. huj⁹ ca. imponit penã facientibus cõ istã constitutionẽ. ¶ Nota pmo ex principio huj⁹ ca. q iudex dz laborare inqñtum põt vt lites abbreuiet. l. quidã extimauerũt. ff. si cer. peta. c. finẽ. de dolo z contu. in an. ¶ Nota vlterius q appellans a grauamine extraiudiciali/vel ab interlocutoria dz appel. in scptis. Et iste est vn⁹ casus in quo scriptura est de substãtia. alios casus ponit glo. in ca. j. de cẽsi. ad quẽ quotidie fit remissio. Regulariter aũt scriptura nõ est de substãtia rei geste. l. pactum. C. de pac. l. cõtrahit. ff. de pigno. vbi dr q scptura nõ fuit inuẽta: vt sit de substãtia rei geste: sed inuẽta fuit ne ipsi⁹ rei geste pereat memoria. ¶ Nota quattuor reqsita in appellãte ab inflocutoria vel grauamie extraiudiciali. Primo eñ dz appellare in scriptis. Scdo reqrit q ipe exprimat cãm sue appel. Tertio q illa cã sit rõnabilis. i. talis que si esset vera necessario inferret illum appellãtẽ fuisse grauatũ. Quarto dz appellans reqrere iudicẽ a quo: vt sibi det aplos. ¶ No. q aplos dz z tenet iudex dare appellãti: nõ tñ incõtinẽti: sz põt petere terminũ ad deliberãdũ q̃s aplos ipse dabit: an reuerentiales/dimissorios vel refutatorios. Vñ sciẽdũ q plures sunt apli. Quidã eñ sunt reuerẽtiales siue dimissorij: alij sunt refutatorij: alij sunt testimoniales. de quib⁹ videatis late p Panor. in. c. cũ cessante. e. ti. in an. ¶ Nota q iudex a quo appellat põt terminũ iuris ad pseqẽdũ appellationẽ abbreuiare. nã de iure appellans hz annũ ad pseqũendũ suã appel. z ex cã bienniũ. in. c. cum sit romana. e. ti. in an. z hoc verum respectu ap. pseqẽde nõ aũt respectu appel. finiẽde. ¶ Nã iudex a quo eũ sit inferior nõ põt ligare man⁹ supioris. ¶ No. q si appellat⁹ petat vt iudex a q̃ remittat totã cãm pncipalẽ ad sedẽ apo. dz tam appellat⁹ q̃ appellãs mittere pcuratorẽ sufficiẽter instructũ: non solũ respectu cause appellatiõis: sed etiã respectu cause pncipalis: secus si appellat⁹ nõ petijt istã remissionẽ fieri: tunc eñ sufficienter mitteret pcuratorẽ ad pseqũendũ cãm appellationis vel ad impetrandum iudices delegatos. ¶ No. insup q archiepẽs cognoscẽs de cã appellationis nõ põt retinere cãm pncipalem. in. c. j. de foro cõpe. isto libro. nã archiepẽs nõ põt de pncipali negocio cognoscere: etiã de consensu ptiũ: nisi finito articulo appel. dicat bñ appellatũ z male iudicatũ. qr tũc posset articulũ pncipalis cause retinere. sec⁹ in papa: qr põt retinere cãm pncipalẽ etiã si dictũ sit bñ iudicatum et male appellatũ: imo sine appellatiõe põt papa inhibere iudicib⁹ vt nõ se intromittãt ampli⁹ de cã: sz ipam cãm vna cũ ptib⁹ remittant ad papã. c. vt nrm. e. tit. in an. l. iudiciũ soluit. ff. de iudi. vñ iste euocationes q̃ quotidie fiunt de minori iudice ad maiorem: fiũt virtute illi⁹. l. iudiciũ soluit. ff. de iudi.

Apli sunt multiplices.

Notabilia d. helle

a ¶ Minuere. sic. ff. si cer. pe. qdã extimauerũt. l fi. de restrip. nõnulli. de do. z ptu. finẽ. cũ cuis concor.

b ¶ Subiectos. §. in pemio huj⁹ lib. de offi. lega. ca. ij. z de offi. ordi. vt litigantes. §. eo. lib.

¶ Glo. se. reci. p. q. an in appellatione extra iudicium non a iudice interiecta locũ habeat hec constitutio. z ponit duas opi. z secundam dicit tutiorem.

c ¶ Vel extra. hoc dz itelligi qñ extra iudiciũ appellat: tñ a iudice: qd ptz p id qd d aplis sedet fz Inno. ¶ Ad hoc. J. h. his q in appellatiõib⁹. ibi eñ excipit: sed aplis nõ eẽt vera exceptio si nõ includeret sub pcedẽtibus. ff. de penu le. l. nã q.-§. fi. Et fm hoc qd. j. dicit interlocutoria. ad actũ iudicialem referas. qd dicit grauamine: ad actũ extraiudicialẽ referas: tñ p iudices illatũ. Sz alij cõdicẽtes cũ appellat extra iudiciũ ẽt si nõ a iudice fuari debẽ. ar. J. c. cõcertatiõi. ¶ Ad id qd dr de aplis rñdet id locũ hre qñ in iudicio ap. ¶ Ad id qd dr de h. his q. rñdet q illa non est exceptio: imo declaratio vl' pstatio quedã. z hoc est tuti⁹. z tenet hoc Ber. §. de elec. cõsideranim⁹. in. j. glo. ¶ Additio. j. Jo. mo. z Archi. Et facit cle. e. ti. appellanti. Jo. and. ¶ Additio. ij. De diuersis z extraiudicialib⁹ appellatõib⁹ ibi dicã post Jo. mo. sup glo. ij. Jo. §. ¶ Additio. iij. Vñ tñ est etiã cũ appellat extra iudiciũ: puta in electõib⁹

ria vel grauamie aliquo ad nos duxerit appellandum cām appellatiōis in scriptis assignare deproperet petat apostolos: quos et precipimus exhiberi. ¶ In quibus

apostolos petere ſm Fran. et ita seruatur vnde dicit appellans apostolos peto si sit qui eos dare posset: vt nota. j. e. vt super. Joan. an.

¶ Glo. seq. notat ponit duas opi. Gof. et suas. Ber.

Appellatio ab interlocutoria siue inconti nenti siue ex interuallo interponenda est i scriptis.

a ¶ Interlocutoria. No. ius nouum appellanté ab interlocutoria debere in scriptis appellare: et eq̄parat appellationi interposite a diffinitiua ex interuallo vsq ad. x. dies tūc em̄ appellandū est in scriptis: sed si incōtinenti appelleꝛ sufficit viua voce appellare. ff. de ap. l. ij. et ij. q. vj. ad fi. Sed ab interlocutoria incōtinēti et ex interuallo appellandū est in scriptis: vt hic. et dicit Gof. et Hostié. post eū: q̄ aliud etiā ius nouū. j. hic inducitur q̄ q̄ appellat cām cur appellat dꝫ exprimere in appellatiōe: sed p vetera iura sufficieb at dicere appello ab iniqua interlocutoria: sicut in diffinitiuis. ij. et induxerūt ad hoc. ẜ. de elec. cū dilecti. de testi. significauerūt. ẜ. mādamus. ẜ. eo. dilecto. et. c ex parte. Sed Ber. ꝯ dicēs hoc nouū nō esse: dicēs q̄ i illis decre. bñ exprimebaꝛ cā appellādi. et cū Bern. credo p decre. ẜ. eo. vt debit⁹. Itē dixit Gof. q̄ olim extra iudiciū non cōpellebaꝛ qs cām exprimere. vñ et q̄ ad hoc istud ius nouū dixit. Sed Ber. ꝯ dicēs q̄ ſm antiqua iura bene tenebatur q̄ extra iudiciū appellabat cām exprimere et de hoc no. ẜ. eod. cū cām. in glo. vlti. et. c. seq. in vnica glo. Istud ergo solū dicit Bar. hic quo ad hoc ius nouum induci q̄ in scriptis appelletur i iudicio et extra. Cā autē ideo exprimiꝛ vt videat iudex cui porrigitur appellatio an iusta fuerit. vt sic appellanté admittat vel repellat vñ semp papa in cōmittēdo appellatiōes a grauamine interpositas scribit si est ita. Additio. Cōcor. vt. j. e. nō solū. ij. rñ. in. j. glo. Jo. an. Additio. j. Decre. enim vt debitus. solum requirebat causam pbabilem exponi. Jo. an. Additio. ij. Inno. remittit ad no. de no. ope. nunci. c. penul. Jo. an.

¶ Glo. seq. rect. per. q. an in appellationibus ad aliū q̄ ad papā locū habeat hec cōstitutio ponit duas opi. contrarias quas in fine determinat.

b ¶ Ad nos. maxime ſm q̄sdā. j. ſm Hosti. ij. In his q̄ de nouo iducit hec ꝯstitutio locū nō hꝫ: nisi i appellationib⁹ interpositis ad papā: cū hoc hic exprimaꝛ et cū sit penalis: et sic restringenda. iij. et q̄ solū de appellationib⁹ interpositis ad papā intelligaꝛ: satis pbaꝛ p decre. de fo. cōpe. romana. j. rñso. vbi habes q̄ archiep̄s de ꝯsensu ptiū nō pōt de cā cognoscere appellationis articulo ꝑtermisso: ergo necesse ē dicere q̄ decre. ista loquaꝛ i papa. Sed ſm primā opi. posset dici idē in quolibet alio iudice ordinario q̄ p simplicē querelā cognoscere possit vt legat⁹. vt. c. j. de offi. lega. Sed archiep̄s p querelā cognoscere non pōt: et ideo primo est sibi videndū an appellatio deuoluat. Additio. j. Pe. de samp. et Bon q̄ intelligūt q̄ ad formā appellandi: et appellandoꝝ petitionē nō q̄ ad deuolutionē vt sequiꝛ Jo. an. Additio. ij. Et archi. quē vide. iij. q. v. q: suspecti. et hec vera quo ad deuolutionē negocij principalis hoc pbat qd̄ sequiꝛ in glo. Ipse tñ Hosti. lati⁹ intellexit vt patet. j. glo. ij. Jo. an. Additio. iij. ẜ. de elec. statutū. sic etiā priuilegia restringunꝛ ſm Hostié. de priuile. sane. de offi. lega. q̄ translationem. Jo. an.

Appellat vbo et facto

c ¶ Appellandū. vbo. q: adhuc hodie ſm Host. poterit facto appellare. j. vt. ẜ. eo. meminim⁹. et. c. suggestum. et. c. ad hec sicut. de hoc. ẜ. de ap. vt debitus. Additio. j. Dicit Inno. q̄ prudenꝛ facit si corā testib⁹ exprimat oīa grauamia p q̄b⁹ vadit vel nūciū mittit Nā si q̄n appellat viua voce ad hoc teneꝛ vt sequiꝛ: quare nō q̄n facto? et hoc idem no. in. c. vt debit⁹. facit qd̄ no. ẜ. e. dilecti. in glo. q̄m. plus dicit Archidi. q̄ dato q̄ appellās facto. hoc nō faciat nō putat q̄ incidat in istā cōstitutionē. et ponderat qd̄ Innoc. dixit eū prudenter facere q̄si nō necessario. Jo. an.

¶ Glosa sequēs ponit dubiū. scd̄o ponit qd̄ addat hoc ius nouū: tertio signat contrarium quod quadrupliciter soluit.

Appellari an possit p scripturā puatam.

d ¶ In scriptis. Istud spāle in appellatiōe ad papā interposita. Aliij. ꝯ: et facit p eis. ẜ. de proba. q̄m ꝯ. ad qd̄ dicit Hostié. q̄ lꝫ nō fuerit in scriptis redactū poterit fides fieri. j. Sed nūqd̄ q̄libet scriptura sufficiet? dicit Inno. q̄ sic. Satis em̄ est q̄ forma q̄ appellatū est in scriptis pbari possit. ij. Expedit⁹ tñ est et meli⁹ q̄ scriptura sit publica vel autenticū sigillū. ẜ. de fide instru. c. ij. et facit. ẜ. eo. lib. de elec. vt circa. Additio. j. Per alia documēta: vt ibi ptꝫ in fi. et dicit sic determinandū qd̄ nota. in summa. eo. ti. §. qualiter. Fateꝛ tñ Hostié. q̄ ꝯtra opi. est expediēs: non tñ sic astringit q̄ ad nō scribētē penā hui⁹ ꝯstitutionis extēdat. Jo. an. Additio. ij. Un ſm eū priuata scriptura nec pbat appellatū: nec pbat appellatiōis formā. cū tñ scriptura ad hoc fuerit inducta vt obuiet appellanti si variare vellet. j. q. vij. saluberrimū. xxvij. q. j. oēs femine. et qd̄ no. xx. q. j. vidua. Dicit Hostien. q̄ lꝫ consuetudo habeat q̄ priuata scriptura sufficiat: nō tñ p id satisfactū videꝛ mēti hui⁹ cōstitutionis que vult varietatē euitari quare tutius dicit qd̄ sequiꝛ in glo. alle. etiā. j. de sen. excōmu. cū medicinalis. §. exemplum. vide in spe. iiij. parte. eo. ti. §. j. ver. notabiliter. Joan. and.

e ¶ Deproperet. i. festinet vel valde pperet prepositio de: hic auget. si. C. de iudi. pperādū. Additio. ff. depo. l. j. in prin. et vide qd̄ dixi post Hostien. de cōsue. ad nostram. Jo. an.

Apli q̄d sint et vñ dicātur.

f ¶ Petat aplos. instāter. et infra. xxx. dies. j. e. ab eo et in de. ꝯmus. eo. ti. j. Et nō intelligas de aplis Petro et Paulo: sed de lr̄is dimissorijs. ff. de li. dimis. l. vna. ff. de vbo. sig. l. dimissorie. Additio. Dicit Hostien. et. p. q̄ dr̄ apli ab apo. qd̄ est de: et stolon qd̄ est missio: q̄si dimissio quā facit vn⁹ iudex ad aliū. sic etiā de aplis dicim⁹ q̄ a deo vel de celo missi fuerūt. vide i spe. iiij. parte. eo. ti. §. sequiꝛ vbi ponit Guil. v. spēs aploꝝ. cōuentionales: testimoniales: dilatorios: refutatorios: et reuerētiales: et ibi ponit ipsarum formas. Jo. an. Additio. j. Dixerat hic Inno. q̄ non petēs renunciat appellationi: nisi p argumēta pateat eū velle prosequi appellationē: vt si ad illā prosequendam mittat: hoc reprobatur in predicta decre. ab eo. Jo. an.

Aploꝝ v. sunt spēs.

g ¶ Exhiberi. q̄ si nō exhibeanꝛ et postea. j. iudex in causa pcedat nisi appellationi renūciatū esset inualidus est pcessus. j. e. vt sup. qd̄ est verū si debitis loco modo/ et tpe/ requisit⁹ eos expresse denegat: vel infra debitū tp̄s negligēter vl' maliciose tradere ꝑtermittit. j. eo. ab eo. ij. rñ. Et no. q̄ iudex tradēdo aplos vꝫ appellationi deferre. ẜ. e. ti. dilectis. ad finē. qd̄ verū est q̄n tradit dimissorios vel reuerētiales. sec⁹ si refutatorios vt sequiꝛ. Sic nec termini datio habet vim delationis: vt dicā. j. eo. ti. cū appellationib⁹. Additio. j. Id est ex quo petiti fuerunt apli ſm Hostié. Et no. q̄ hec pars vult ponderari tempus petitionis nō denegationis/ contrarium not. j. eo. vt super. in glo. ante.

penul. ꝛ vide quod ibi dicam. Ioan. and.

a ℭ Appellationis. admittẽ ac vel nõ: et tũc sequẽta veniũt expositiue ad cãm ob quã appellatũ fuit.

ℭ Glo. seq. ponit opi. quã determinat.

b ℭ Superioris. Nõ dixit pape. ꝛ sic no. ꝑ his que. s. dixi. Dixit ergo Hostiẽ. ꝑ hoc satis parere qꝺ de aptis dr̃ in oĩb⁹ iudicib⁹ locum habere. Io. an.

c ℭ Delatũ. solet fieri i dubio cũ dubitat̃ de veritate appellationis: alr̃s caueat penã. s. ti. ꝓxi. c. j. Additio. Sꝫ iura dicit Hostiẽ. ꝙ illã penã nõ incurret: dũmodo id nõ fecerit i grauamẽ alteri⁹ ptis ꝑ grãꝫ vel ꝑ sordes: vt ibi no. Io. an. Additio. j. Ad hoc. s. e. cũ spãli ꝗ excessu. Io. Additio. ij. Uel de iusticia pura ꝓpt̃ dubia opinionũ ꝼm Abb. qui ponit exẽpla[k] no. in decre. vt debit⁹. eo. ti. Io. an.

t ℭ Omisso. qꝺ non posset archiepũs. s. de foro cõpe. romana. j. rñso.

k ℭ Antiquitas. reuerẽda. s. de trãsla. ꝗito.

l ℭ Statuit. s. ꝙ appellãs in eis appellationis cãm nõ teneat̃ exꝓmere: sꝫ sufficiat dicẽ appello ab illa iniqua snĩa: et iudex dꝫ appellatiõi deferre: ꝛ ꝑ statuẽ terminuꝫ appellãti ad appellationẽ ꝓsequendã. c. ti. cũ sit.

m ℭ Que ꝑmissa sũt. i. si cãꝫ appellatiõis nõ expssit in scꝓtis: et aplos nõ petijt: ꝛ istruct⁹ nõ venit, [n] vt hic dr̃. Additio. ꝼm Inno. cui⁹ est glo. quã posuit Ber. in additiõib⁹. et tñ in alia glo. tenuit Inno. qꝺ ꝑ dixi. Ioan. and. Additio. j. Uel nõ misit. Io. an.

n ℭ Cõdẽnandus. nõ dixit cõdẽnat⁹ Un̄ dixit Hostiẽ. ꝙ iudex ꝑncipalis cause dꝫ cõdẽnationẽ facere. Sed dic ꝙ etiã iudex appellatiõis ipsam põt facere. j. c. cũ appellatiõib⁹. j. rñ. in fi.

appellationis[a] cãm exprimat ꝛ cur appellatio nõ sit admissa: vel si appellatiõi forsan ex superioris[b] reuerentia sit delatũ[c]. ℭ Post hoc appellatori ꝼm locoꝝ distãtiam: ꝑsonarũ ꝛ negocij qualitatẽ tꝑe ꝓsecutiõis indulto[d]: si voluerit appellat⁹ ꝛ petierit[e]: pricipales ꝑsone ꝑ se[f] vel ꝑ ꝓcuratores istructos cũ mãdato ad agendũ: ꝛ cũ rõnib⁹ ꝛ munimẽtis[g] ad cãm spectãtibus accedãt ad sedẽ aplicã sic parati vt si nobis visum fuerit expedire finito[h] appellatiõis articulo: vel de ptiũ voluntate omisso[i] ꝓcedat̃ in negocio principali ꝗtũ de iure poterit ꝛ debebit ℭ Illis q̃ in appellationib⁹ a diffinitiuis sentẽtijs interpositis antiqtas[k] statuit[l] nõ mutatis. ℭ Ex si appellator que ꝑmissa[m] sunt nõ obꝼuet: reputabit̃ nõ appellans: ꝛ ad priorꝭ iudicis redibit examen in expẽsis legitimis ꝯdẽnãd⁹[n]. ℭ Si aũt appellatus cõtẽpserit[o] hoc statutũ: in eũ tãqꝫ in ꝯtumacẽ tã i expẽsis ꝗꝫ in cã (ꝗtũ a iure ꝑmittit̃) ꝓcedat̃[p]. Iustũ est equidẽ: vt in eũ iura insurgãt: q̃ ius[q] et iudiceꝫ[r] et partem[s] eludit[t]. Idem.

ℭ Iudex qui recusat̃: statuit cõpetẽs tꝑs arbitris ad fiendã cãm quo elapso si finita nõ fuerit in principali procedit. Ioannes and.

Legitima. Capitulum .ij.

d ℭ Indulto. a iudice a quo est appellatum. de quo dic vt. s. eo. ti. cum sit romana.

e ℭ Petierit. qꝛ nõ sufficit ꝙ hoc gerat in mẽte: nisi hoc exprimat ore. ff. de ṽbo. obli. l. quicq̃d astringẽde. Et not. ꝙ ꝼm iura vetera aut recipiebat̃ appellatio a iudice vel a parte: aut nõ: nec statuebat̃ termin⁹. In scꝺo casu sufficit mittere ꝓcuratorẽ ad impetrandũ ꝛ cõtradicẽdũ. In primo dꝫ mittere ꝓcuratorẽ ad ꝓsequendã cãm appellatiõis: sed de principali nil dicebatur ꝑ antiqua iura. hodie aũt si hoc petit appellatus tenet̃ mittere nõ solũ ad ꝓsequẽdã cãm appellatiõis sed etiã principalẽ vt hic vides: si hui⁹ ꝯstõnis penas euitare voluerit. ꝛ sic addit solum ista cõstitutio ꝛ nõ derogat. Sed ꝫ. s. eo. q̃ fronte. vbi hoc videtur esse in optione appellãtis. Sol. quidã exponũt ibi si maluerit aduersari⁹. s. appellat⁹. Alij dicũt illud correctũ ꝑ istud. Alij ꝙ decre. illa dat optionẽ appellãti ad quẽ appellare velit. nõ an velit principalẽ cãm ad iudiceꝫ appellationis deferri. Uel dic ibi datur optio an velit corã eo ad quẽ appellauit litigare vel delegatũ impetrare ꝛ hoc cum appellatus nõ contradixit vt hic.

Appellãs q̃lr debeat mittere ꝓcuratoreꝫ instructum.

f ℭ Per se. nõ dat̃ optio vt ꝑsonã trahere possit: sed cãm. vñ istud vel qꝺ sequit̃ nõ refert̃ ad ptãtẽ appellati sed appellantis. Additio. Al's ꝼm Pe. ꝛ Ab. vilis clericus litigãs cũ epo ipm epm litigantẽ vrgere posset ad ꝑsonale iter ad curiã. Idem de milite vel alio litigante cũ rege. qꝺ esset absurdum. Ioan. and.

g ℭ Munimẽtis. i. priuilegijs ꝛ instrũs. [ ] et oĩbus his ꝑ q̃ põt cã muniri. s. de do. ꝛ ꝯtu. c. fi. de elec. cupiẽtes. s. eo. lib. Additio. De testib⁹ eñi hic nõ intelligitur. s. de fideiusso. cõstitutus. Inno. Archi. Io. and.

Munimenta q̃d sint

h ℭ Finito. ꝑ approbationẽ vel cassationẽ appellatiõis qꝺ ẽ officiũ iudicꝭ appellatiõis. ij. q. vj. ad fi. Io. a.

ℭ Glosa sequens obijcit et soluit.

o ℭ Cõtẽpserit. Quare hoc dicit cũ in volũtate appellãtis resideat ire vel nõ ire? hoc itelligit̃ ꝼm Ber. cũ appellat⁹ hoc approbauit. s. cũ volebat corã superiore causam ꝓsequi. Si igitur postea nõ seruauerit hoc statutũ: id est si nõ veniat instruct⁹ vt dꝫ: ꝫ ipsum tanqꝫ cõtra cõtumacẽ ꝓcedet̃ tam in expẽsis ꝗꝫ in cã. Et qualiter ꝓcedatur cõtra cõtumacẽ reũ vel actorẽ lite cõtestata vel nõ cõtestata: vel quasi cõtestata: plene no. s. de do. et contu. prout. Additio. Archi. alleg. qꝺ no. s. c. sepe. in glo. vt si lis. ꝛ vide qꝺ ibi dixi. ꝑ qꝺ decido qꝺ hic no. Inno. ꝛ Io. mo. ꝛ Ioan. an.

p ℭ Procedatur. per illũ ad quẽ est appellatũ. s. e. sepe. ꝛ c. per tuas. nec est mirãdum si tales taliter puniuntur iustum est ꝛc̃.

q ℭ Ius. s. eo. in principio.

r ℭ Iudicẽ. q̃ appellatiõeꝫ recepit ꝛ ẗminũ assignuit

s ℭ Partem. que venit instructa coram papa.

t ℭ Eludit. quod reprobat̃. ff. de al. mu. iudi. causa fac. c. j. de postu. prela. bone. ij. ꝗ. nec nocebat. ff. de iudi. pretor. Additio. et. ff. ne quid in loco publi. l. fi. Io. mo. ꝛ C. de sportu. l. vlti. in fi. Io. and.

Legitima. [ ] Hosti. facit tres ptes dicẽs ꝙ in prima ponit̃ dubitatio. In scꝺa solutio. In tertia dr̃ ꝙ iudex ꝓcedat. partes iste patẽt. Sed Io. mo. dicit aptius ꝙ primo narrat̃ iuris antiq̃ ꝓuisio. Scꝺo ibi: volẽtes. ponit̃ noui iuris adiectio. Uel dic ꝙ prima ps ponit morbũ cui scꝺa medet̃. Io. an. Premitte qꝺ habes in. c. suspitionis. j. responso. s. de offi. deleg. s. ꝙ vbi iudex recusat̃ eligunt̃ arbitri q̃ de cã suspitionis cognoscunt. Domi: Emanauit ad suppletionem decre. s. de offi. delega. suspitionis. Additio. Et in spec.

diuisio

Uidet q̃d supplet.

de rec. §. fi. ꝟ. ſʒ qd ſi actoris. Jo. an. Additio. j. Pilo ponit factū ſepe ꝯtingēs cui ſcō ꝓuidet ibi: volētes

Casus ſtalis d. helie

¶ Casus. Tu ⁊ ego litigabam⁹ corā aliq̄ iudice dele gato a papa. tu cū vis recuſare vt ſuſpectū: qꝛ dicis ꝙ ipſe eſt affinis meus. Certū eſt ꝙ debem⁹ eligere arbitros ad cognoſcēdū de iſta cā ſuſpitiōis: corā quib⁹ arbitris teneris ꝓbare iſtaʒ cauſam ſuſpitiōis. Sʒ ponamus ꝙ iudex recuſatus timet ꝙ arbitri ſint negligētes in finiēdo iſtā cām nunquid poterit ꝓſtrīgere arbitris terminū ad finiendā cāʒ ſuſpitiōis Rñ. ro. pō. ꝙ ſic et ſi arbitri nō finierit cāʒ rcuſatōis infra illū tmi nū poſſit iudex recuſat⁹ reaſſumē iuriſditōem

ma[a] ſuſpitiōis cā cōtra iudicem[b] aſſignata: et arbitris a partib⁹ ſcḋm formā iuris[c] electis q̄ de ipſa cognoſcāt[d] ſepe cōtingit ꝙ ipīs in idē cōuenire nolentib⁹ nec tertiū aduocātib⁹: cū quo ambo vel alter eoꝝ ꝓcedat ad dciſionē ipi⁹ negocij vt tenent̄: iudex ꝓferat[e] excōicationis ſniam contra ipōs: quā ipſi tum ꝓpter odiū[f]: tū ꝓpter fauorē ptiū diuti⁹ vilipendūt[g]: quare cā ipa[h] pl⁹ debito ꝓrogata: non ꝓcedit̄ ad cognitionē negocij principalis. ¶ Uolentes igit̄ morbo[i] hmōi neceſſariā adhibere medelam: ſtatuim⁹ vt ipſis arbitris ꝑ iudicē[k] cōpetens[l] termin⁹ pfigat̄ infra quē in idē conueniāt / vel tertiū concorditer aduocēt: cū quo ābo vel alter eoꝝ eiuſdē ſuſpitiōis negociū termiare ꝓcurent. Alioqn[m] iudex extunc in principali negocio ꝓcedere non omittat[n]. ℣ dē.

¶ De officiali epī nō ad epm ſʒ ad archiepūʒ appellat̄. c. iij.

ROmana eccłia: ⁊ infra. Cum ſuffraganeoꝝ remeñ. eccleſie ſuorumq̄ offi

g ¶ Uilipendunt. Ex eo magis ligantur. ꝫ. de ſent. excom. per tuas.

h ¶ Cauſa ipſa. ſ. recuſationis.

i ¶ Morbo. ꝫ. e. lib. ḋ excep. pia. Additio. De iure. calū. ceterū. vbi de hoc in glo. ij. Et dicit Arch. morbū dictuʒ: qꝛ ex illo mors orit̄. ſ. aie Joan. an.

¶ Gloſa ſeq. aſſignat ꝗuū. opiñ. ponit. ⁊ ſoluit.

k ¶ Per iudicē. Ipm recuſatum ordinariuʒ vel delegatū. ꝫ. ꝫ. ḋ offi. delega. ſuſpitiōis. Sol. iſta corrigit illā ſcḋm Ber. ⁊ ſic. o. reuolauit ad. a. id eſt hoc extremū ius ad illud qḋ olim erat añ decreta. ſuſpitionis. Sʒ dic ꝙ decret. iſta nō corrigit illā. Illa ei decre. loquitur in termino partibus aſſignando ad ꝓbandū. i. parti que ſuſpitionē vult ꝓbare: quem non qui recuſatur: ſed arbitri aſſignare debent: vt ibi. Iſta loquit̄ in termino aſſignato arbitris ad cauſam finiendā: quē nō arbiter. ſed iudex recuſat⁹ dʒ ſtatuere. Additio. Idē Hoſti. Pe. de ſamp. ⁊ Abbas.

¶ Gloſa ſeq. querit ⁊ ſoluit.

Arbitri pñt cognoſcere nō ſolū de veritate ſuſpitiōis ꝓpoſite: ſed ēt de illi⁹ legitimitate.

a ¶ Legitima. De veritate cauſe nō dubitat̄ quin habeat arbiter cognoſcere. Sʒ quis cognoſcet an cā ſit legitima: dic ꝙ idem arbiter. vt no. ꝫ. eo. cū ſpeciali. in. iij. glo. Additio. Et in. c. ſuſpitionis. in. j. glo. ⁊ in ſpecu. de recuſa. §. qualiter. in prin.

b ¶ Judicē. vel ordinariū / vel delegatuʒ a papa (i) ꝫ. eo. cū ſpāli. de offi. dele. ſuſpitionis. Si aūt eēt delegatus epī vel ei⁹ officialis: vel eſſent plures delegati cū clauſula ꝙ ſi nō oēs. ⁊ vn⁹ ex his recuſet̄: tūc ñ itur ad arbitros. qḋ dic vt no. ꝫ. e. li. de offi. deleg. ſi cōtra vnū. Et corā ipſo iudice q̄ recuſat̄ dād⁹ eſt libellus recuſatori⁹. ꝫ. e. ſecūdo requiris. C. de iudi. apertiſſimi. Additio. i. Supple tā datū. ſi eīn recuſaret̄ dād⁹ coram delegāte probaret̄ recuſatio ſcḋm Fran. Jo. and. Additio. ij. Sit ordinari⁹ vel delegatus: vt in predicto ca. cum ſpeciali. ⁊. c. ſuſpitionis. Hoſtien.

¶ Glo. ſe. ponit q̄ttuor q̄ requirunt̄ in arbitro.

Arbitri iuris q̄ttuor habeāt q̄litates.

c ¶ Formā iuris. ꝫ. e. cū ſpeciali. et non debent eſſe laici (j) tales arbitri: qꝛ cū habeant teſtes cōpellere ⁊ alia facere q̄ pertinēt ad hunc articulū: talis ſpūalis iuriſditio nō caderet in eos ſcḋm Berñ. ad hoc. xcvj. diſtin. bene quidem. de iudi. decernimus. Item non debent eſſe ſuſpecti: alˀs poſſent ſicut iudices recuſari. Item nec debēt eē multū remoti. ꝫ. eo. ſecūdo requiris. ⁊. c. cū ſpeciali. Itē debēt eſſe in locis cōpetentib⁹ vbi poſſit haberi copia peritoꝝ. ꝫ. eo. lib. de reſcript. ſtatutū. Additio. i. Idem Archi. De hoc in ſpecu. de recu. §. fi. ꝟ. ⁊ nunquid. Jo. an.

d ¶ Cognoſcāt. ⁊ ꝓnunciēt. ff. de iudi. de qua re. ꝫ. de cau. poſſeſ. cum ſup. ⁊. ī. patet. Jo. an.

e ¶ Proferat. qḋ pōt. ꝫ. de offi. dele. ſuſpitionis.

f ¶ Odiū. Caueāt tales arbitri iuris ꝯ pena. ꝫ. tit. pri. c. j. lʒ arbitri cōpromiſſarij illā timere non habeāt: vt ibi dixi. Additio. Dicit Hoſti. quā incurrūt faciendo vel omittendo aliquid per gratiam vel per ſordes. nam delinquere poteſt omittēdo: ſicut peccare faciendo. ꝫ. de excep. dilecte. ⁊. c. ſignificauerūt. de reſcrip. ſignificante. Jo. an.

l ¶ Competens. ꝙ ſi minus competentem terminū aſſignaret: locus eſſet appellationi. ꝫ. de dilat. c. j. Joan. an. Additio. j. ſcḋm Boat. interponende per partes que in hoc grauantur, non per arbitros: quod intellige ſi nō grauantur. Si ergo in arbitros fulminaret ſententiam ſi infra terminū non diffiniuiſſent: tunc eorum intereſt appellare. Jo. an.

m ¶ Alioquin. ſ. ſi elapſo termino nondū ſit ꝑ ipōs negocium terminatum.

¶ Gloſa ſeq. obijcit ⁊ dupliciter ſoluit.

n ¶ Non omittat. Uidetur ꝙ cōſtitutio iſta ſit iniqua. ſic probo. Pone ꝙ ſi iudex i veritate ſit ſuſpect⁹ ſuſpitione que proponitur cōtra ipſum: arbitri fauore partium vel partis nō finiant negocium in termino: iudex procedit in principali: ⁊ ſic inutiliter proponitur recuſatio. Quomodo ergo fiet cum hic compellatur coram iudice ſuſpecto reus litigare. Dicūt quidam [Petr⁹ de ſamp. ⁊ Abbas] ꝙ pars petet a iudice: vt ſecundum acta coram arbitris negocium finiat ad hoc. ꝫ. de teſti. preſentata. ⁊ ſi male pronunciauerit appellet. Uel dic ꝙ ſi arbitri nolūt pronūciare vel male ꝓnunciant: appellandum eſt ad papam. ꝫ. eo. lib. de offi. delega. ab arbitris. Joā. and. [Idem Archidiaconus]

Additio.

Additio.

ROmana. ¶ Huius decretalis vndecim ſunt partes: ſicut ⁊ vndecim ſunt dicta. Joānes andree.

Diuiſio

Additio. Hec eſt famoſa ⁊ notabilis decretalis. Que (omiſſa prolixitate Hoſtienſis et diuiſione Joan. mo na. que nimis eſt confuſa) poteſt diuidendo ſummari ſic. Hec decreta. de duobus tractat. ſcilicʒ de appellatione ad archiepiſcopum interponenda: et de ipſi⁹ poteſtate circa eam interiecta. Circa primum decidit tres caſus quibus dubitabat̄ an poſſet vel debe-

Sūmarium.

Dñici.

ret ad archiepm appellari: et hoc in.j.et.ij.responso.et in
§.debet. Circa secudū facit quinq. primo decidit qn
citare possit vel delegare: ibi. Cum autē. scdo ibi. Si
vero. qn possit inhibere: distinguēs circa hoc tres ca
sus. tertio ibi. In aliū. de ipsius ptāte in aliā psonam
vel aliā causam. quarto ibi. Sententias. de ptāte re=
uocādi censurā. quinto et vltimo de necessitate remit
tēdi male appellantē. Do. ¶ Casus. Officialis Pic.
cognoscit de aliqua cā inter duos subditos suos. tulit
sententiā diffinitiuā vel interlocutoriam: non refert.
vna partiū vult appellare: qrit ad quē iudicē sit ipo=
nenda appellatio: hoc est: vtrū possit pars appellans
appellare ad epm Pict. dñm ipsi⁹ officialis? Respon
det ro. pō. q certe nō. et licz eps sit maior suo officiali:
tñ qr idē est ɔsistoriū amborū nō pōt appellari ab offi
ciali ad epm: ne appellet ab vno iudice ad eundē: im
mo nō valet ɔtra cōsuetudo. c. ij. ꝫ. de cōsue. Sz quid
ponam⁹ q aliqs plat⁹ inferior: puta archidiacon⁹ vl
archipbr existens sub epo tulit aliquā sentētiā inter=
locutoriā vel diffinitiuam: vna pars vult appellare:
querit ad quem sit appellandū? Certe appellandum
est ad epum: nō aūt ad archiepm omisso medio. vale
ret tñ ɔtra cōsuetudo vt qs appellaret a plato inferio
ris epi ad archiepm. nam cum cōsuetudo det iurisdi=
tione non habēti: multomagis pōt iurisdictionē pro=
gare habēti. Sed ponam⁹ q fuit appellatum ab offi
ciali epi ad archiepm: vel ab inferiori prelato epi ad
epm: an iudex appellatiōis ad solā assertionē partis
appellātis possit decernere citationē ad citandū par
tē appellātē et iudicē a q est appellatū priusq sibi cō=
stet q appellatio fuit interposita ex cā probabili. hoc
est vtrū anteq iudex appellationis decernat citatio
nē suam debeat sibi liqre q fuerūt obseruata oia illa
q reqrunt ad deuolutionē cause ad supiorem p appel
lationē? Rñdet ro. pōti. q sic. et ideo appellans debet
cōparere coraz iudice appel. vt eū informet de oibus
istis: alr iudex appellationis non deberet decernere
suā citationē. hoc dicit psens tex. vsq ad §. si vo. in q
sic figurat. ¶ Casus. Certū est q iudex appellatiōis
ɔsueuit inhibere iudici a q ne aliqd attentet in piudi
ciū appel. Sed ponam⁹ q pars appellata ɔparet co=
rā iudice appel. et pponit q appellans nō appellauit
infra. x. dies. vl aliqd omisit pter qd reputat nō ap
pellās: nunqd debet iudex appel. anteq decernat ci=
tationē pri⁹ de istis cognoscere et sup his interlocuto=
riā ferre? Rñdet q sic. a qua interlocutoria poterunt
ptes appellare. Sz ponam⁹ q ps appellata non ppo
ponit nō fuisse appellatū infra. x. dies: sz dicit q cā in
serta in ap. nō est de causis insertis et approbatis a iu
re: dicit appellās q lz illa cā nō sit iserta in corpe iuris
tñ est silis: vel maior q sint cāe iserte in iure: nūqd iu
dex appellationis pri⁹ dz ferre inrlocutoriā an illa cā
inserta in appellatiōe sit iusta vel nō anteq faciat ihi
bitiōes iudici a q? Rñ. q sic. et nō intelligatis q iudici
ad quē debeat constare de vitate appel. sed intelligit
sibi ɔstare an cā inserta in appel. sit rōnabilis vel non
Sz ponam⁹ q fuit appellatū a snia diffinitiua: vtruz
iudex ad quē possit facere inhibitiones iudici a quo:
non premissa cognitione? Rñ. q nō: nisi fuerit appel=
latum a sententia diffinitiua in casibus in quibus est
inhibita appella. puta q aliqs fuerat condēnatus ex
sua confessione et appellauit: tūc eñ debet inseri iusta
causa in appella. et debet fieri fides iudici ad quē. an
causa inserta in appel. sit rationabilis. Sed qd pona
mus q erat questio super predio quod possidebas: la
ta est sentētia cōtra te: ab ea appellauisti: postea qdā
tertius intulit tibi violētiam in illa re: vtrum coram

Casus Officialis d. helie

Casus §. Ab archidiaconis.

Casus §. Cū autem

Casus §. si vero.

Casus §. q si.

Casus §. si aūt.

Casus §. In alium.

iudice appel. possis eū facere ɔueniri? Certe nō: sz de
bet cōueniri corā suo iudice imediato. Et istud verū
nisi p istā turbationē impediret iurisditio iudicis ap
pel. h. d. vsq ad §. cū vo. Sed ponam⁹ q pēdente ap
pel. cōueni te corā iudice a quo sup alia re. vtrū iudex
appel. possit ihibere iudici a quo: ne cognoscat de ista
causa. Certe nō. verūtñ posses ipm iudicē a quo recu
sare vt suspectum: pbato grauamine qd tibi itulit in
alia cā a q appellasti. Sed ponam⁹ q epus Picta. ha
bet iurisditionē tpalē i aliq loco sue diocesis: tulit ali=
quā sniam p se vel p auditorē suū vtrū debeāt appel=
lare ad metropolitanū: puta ad archiepm Burdega
leñ. vel ad psidē puicie: puta senescallū vel eius locū
teneñ. Rñ. q ē appellādū ad metropolitanū. et sic ad
iudicē ecclīasticū: nisi eps teneret in allodium illā iu
risditionē nō faciēdo aliquā pēsionē dño tpali. secus
si teneret in feudū: nā tūc appellādū esset ad iudicem
laicū. in. c. allegato p ɔtio in glo. Sz qd ponam⁹ q iu
dex a q excōicauit appellantē ipm reputando ɔtuma
cē: vtrū iudex appel. possit relaxare vl declarare nul
las istas snias: anteq cognoscat vtrū bñ vl male fue
rit appellatū? Rñ. q nō. et istud verū nisi imineret pe
riculū aīe: qr tunc posset illas relaxare: sed nō declara
re nullas. Sed ponamus q iudex appel. pnūciauit
bñ sniatū et male appellatū: qle dz eē officiū iudicis ad
quē? Rñ. q ipe iudex appella. debz remittere partes
ad iudicē a quo: vt ipe cognoscat de pncipali causa.
[idē ɔsistoriū] p hoc eñ excludunt officiales forane
qui sunt delegati epi. lz enim ipsi habeāt iurisditionē
ad vniuersitatē causarū tñ ab eis appellat ad epm: et
nō ad metropolitanū. [qd si] sz qlr ps appellata po=
test opponere q iudex appellationis cognoscat an cā
inserta in appel. sit iusta vel non? Dicēdū q aliq sunt
cause q nō sunt expsse in iure: puta qr sunt siles vl ma
iores: et in illis dz iudex appel. cognoscere an ille cau=
se sint iuste vel nō. si aūt cā iserta in appel. eēt vna de
causis insertis in iure: tūc nō haberet iudex appel. co
gnoscere an illa cā esset iusta vel nō. Uñ sciendū q iu
dex ap. hz ferre duas sentētias. vnā interlocutoriam
an appel. fuerit ad eū deuoluta vel ne aliā diffinitiuā
respectu articuli appellatiōis videlicz an bene fuerit
appellatum vel male: et an bene iudicatum vel male.
¶ Nota pmo ex pncipio ca. q ab officiali epi non pōt
ap. ad ipm epm: nec valeret ɔtra cōsuetudo. vt. c. ij. ꝫ.
de ɔsue. et istd verū qñ appellat ab officiali gñali et pn
cipali: qr si appellaret ab officiali foraneo: eēt appel=
lādū ad epm. ¶ No. q nō pōt ap. omisso medio regu=
lariter. nā ab archipbro non pōt appellari ad metro=
politanū omisso epo. Sed quid si archipbr est sub ar
chidiacono: an possit ap. ad epm omisso archidiaco=
no? Cōis opi. docto. q sic. nā ɔcurrit cū qbuscūq infe
riorib⁹ platis. exceptis abbatib⁹ respectu suorū reli=
giosoꝝ. c. qsto. de offi. ordi. in an. ¶ Nota vlteri⁹ q va
let ɔsuetudo vt omisso medio possit appellari. ¶ No
ta q iudex appellatiōis nō dz citare appellatum nisi
ɔstet sibi q appellatio fuit iterposita ex iusta cā et ra=
tionabili: et istd verū qñ cā est exprimenda in appella
tione: videlz qñ appellat ab inrlocutoria vel a diffini
tiua in casib⁹ in qbus phibet appellatio a iure. Et si
iudex appellatiōis videat q cā inserta in appellatiōe
nō sit iusta: dz denegare audientiā appellāti. ¶ No=
ta vlteri⁹ ibi q si obiciat q nō solū pt ap. ppt cās iser
tas in iure: sed etiam pter alias causas maiores vl
equales. puta nos nō habem⁹ in iure q iudex posset
recusari vt suspect⁹ ppt ɔpaternitatē: si tñ de iure cō
patrie sit tāta amicitia int ɔpatres sicut int ɔsangui
neos: ista est sufficiēs cā recusandi iudicē vt suspectū

Casus §. Cū vero.

Casus §. Di.

Casus §. Sententias.

Casus §. fi.

Notabilia.

cialiū q̄ gn̄alit[a] de causis ad
ipsorū forū pertinētib9 eorū
vices supplendo cognoscunt
vnū z ide[b] ꝯsistoriū siue audi
toriū sit cēsendū: ab ipis offi=
cialib9 nō ad dictos suffraga
neos[c] (ne ab eisdē ad seipos[d]
interponi appellatio videa=
tur) sed de iure[e] ad remeñ. est
curiam[f] appellandum.

¶ De subdito epi ad ipsum
nō ad archiepm appellatur
nisi aliud eēt de ꝯsuetudine.

¶ Ab archidiaconis ꝟo ali=
isq̄ inferioribus p̄latis[g] suf=
fraganeis subiectis eisdē: et
eorū officialib9 ad suffraga=
neos ipos debet z nō ad ean
dem curiā[h] omissis dictis suf
fraganeis appellari nisi ali=
ud remeñ. ecclesie de consue=
tudine[i] cōpetat in hac parte

¶ Archiepūs cām appellōis
ad epm int posite nō dz ꝯmit
tere vel ptes citare: nisi in ap
pellatōe p̄babil' cā sit expssa

¶ Cum autē ad prefatā cu=
riam ab eorūdē suffraganeo
rū vel suoz officialiū audiē=
tia fuerit appellatū: remeñ.
archiepūs q̄ p tpe[k] fuerit: vel
officialis ipi9 nullaten9 i ap=
pellationis cā interposite añ
diffinitiuā[l] snīam citēt[m] ptes
nec etiā alijs illā cōmittant
appellationis eiusdē cā p̄ba
bili seu legitima non expssa[n]

¶ Si negetur per ap. nego=
ciu deuolutum nō inhibebit
archiepūs iudicē principalis
cause p̄cedere: nisi prius de
deuolutione constiterit.

¶ Si ꝟo vocatis ptibus vel
nullaten9 aut nō īfra. x. dies

¶ Nota q̄ si pars appellata p̄ponat q̄ cā inserta in
appel. nō est rōnabilis: iudex appel. dz interloqui an
illa sit cā rōnabilis vel nō. ¶ No. q̄ qn appellat' a dif
finitiua in casib9 a iure p̄hibitis: necesse est vt appel
lās in appel. sua inserat cām rōnabilē. vt puta si con=
fessus i iure ap=
pellet dz insere=
re in appel. sua
q̄ ꝯfessus fuit p
errorē vel metū
z debet de erro=
re z metu fidem
facere: et in hoc
eq̄parant' inter
locutoria z diffi
nitiua. ¶ Nota
q̄ iudex appel=
latiōis non reci
pit iurisditionē
nisi int' ptes: pu
ta inter appellā
tem z appellatū
z nō inter tertiū
qđ verū est nisi
iste terti9 impe
diret iurisditio=
nem iudicis ap
pellatiōis. c. j. ꝟ
of. z po. iudi. de
leg. in an.

¶ Glosa se. not.
officialē ord. re=
probans opiñ.
Gof. z excusans
opi. Ber.

a ¶ Gn̄aliter.
Nota p hanc lrām q̄ officialis est ordinarius non de
legatus: z sic est reprobata opi. Gof. q̄ not. in sum. de
offi. vica. §. itē dubitari. q̄ officialis epi delegatus est
nō ordinari9. z ob hoc dicebat de ipso ad epm esse ap
pellandū. z hoc idē videbat' tenere Ber. ꝟ. ne p̄la. vi.
suas. c. ij. in glo. ij. vbi dicit q̄ epūs nō pōt de iure ordi=
nariū dare: sed solū princeps vel lex. Sed dici posset q̄
p hoc non negat officialē esse ordinariū: qr dici posset
q̄ habet a lege. Unde ipse Ber. hic z Hosti. z oēs. Jo.
mo. z Archi. no. officialē ordinariū esse: qđ ex hoc di=
cto necessario cōcludit' hic z p̄batur hoc vt dixi. ꝟ. de
off. vica. licz. ad hoc. ꝟ. de offi. vica. sua. i auc. de iudi.
circa. pn. col. vj. zc. Additio. Et §. illud; custodiendo.
z. C. e. ti. quando. Jo. an.

b ¶ Idē. nō tm̄ p oia: vt. ꝟ. de offi. deleg. si ꝯtra vnū.
§. vi. Additio Et. ꝟ. e. li. de offi. vica. ca. ij. z. iij. vñ di=
cebat Inno. epm posse p̄hibere officialē ne iudicet: sz
non econuerso. ff. de iudi. l. iudiciū: z in multis alijs dif
ferunt. Dicit Hosti. q̄ illa diuersitas habet'. ꝟ. eo. lib.
de offi. ordi. romana. in fi. Jo. an.

c ¶ Suffraganeos. etiā si ꝯsuetudo eēt q̄ appellari
posset ad eos: vt. ꝟ. de ꝯsue. c. ij. e. li. z vide qđ ibi dixi.

d ¶ Ad seipsos. qđ esse nō pōt appellatio cū est de
minori ad maiorē zc. Si autē appellat' de officiali ad
epm: nō appellat' de minori ad maiorem: immo de eo
dem ad eundem: z sic non potest dici appellatio.

e ¶ De iure. quasi diceret de cōsuetudine posset se
cus induci. ad hoc. J. ca. pxi. et hoc tenent moderni. qđ
qđ est falsum. vt. ꝟ. de ꝯsue. c. ij. vbi ꝟ hoc. Additio. j.
Ber. et Hosti. p §. pxi. et vltra id inducit Hostiē. qr lz
si p errorē de superiore ad inferiorem appelletur: nul=
la sit appellatio: nō tamen nocebit error si appelletur
ad maiorem q̄ debuerit vel ad parē. ff. eo. ti. l. j. §. pe.
valeat ergo cōsuetudo quo ad parē: licet nullo modo
valere possit quo ad minorē cū sit irrationabilior me
pta. xxvj. di. inferior. de cōsuetu. c. fi. ꝟm eū. z. licz hec
p̄cedere possēt
i pari: quē ꝯsue
tudo quo ad h9
faceret maiorē
non tñ p̄cedunt
in codez: vt ibi.
Jo. an.

f ¶ Curiā. nisi
appellare vellet
ad papā ad quē
omisso medio
appellat'. ij. q. vj
ad romanā. z. c.
quisquis. et idē
in legato. ꝟ offi.
leg. ca. j. vbi de
hoc. z. ij. q. vj. c.
iij. secus ꝟm. l. ff
de appel. l. ipe=
ratores.

g ¶ Prelatis.
Qui iurisditio=
nē habēt qđ dic
vt. ꝟ. de of. ordi.
cū ab ecclesiaz.

h ¶ Curiā re
meñ. de qua su=
pra dixi.

i ¶ Cōsuetu=
dine. que dat iu
risditionē. ꝟ. de
fo. cōpe. cum cōtingat. ꝟ. eo. li. e. tit. romana. de offic.
ordi. romana: z in hoc casu possumus intelligere. ꝟ. ꝟ
prebē. referente. de no. ope. nun. significantib9. idem
si de p̄uilegio cū ista sint paria. ix. q. iij. cōquest9. ꝟ. de
offi. or. duo simul. in §. dz. Additio. Et de iudi. nouit
ver. non enim. vbi de hoc. Jo. an.

k ¶ Qui p tpe. q̄si diceret: istđ nō est ius sp̄ale z p̄so
nale qđ extinguat' cum p̄sona: immo ppetuum est. de
transac. decetero. Et in alijs archiepis etiā seruandū
est. ꝟ. de offi. ordi. romana. ad fi.

l ¶ Diffinitiuā. qr in appellatiōib9 a diffinitiua nō
est necesse cām expmere: vt dixi. ꝟ. e. ordi. z sic ibi nō
haberet locum qđ sequitur.

¶ Glo. se. reci. p. q. an artet citatio cōtra hec facta. sol
uit. dat gn̄alem doctrinam z remittit.

m ¶ Citēt. z si citauerint ipune nō paret'. ff. ꝟ iuris.
om. iu. l. vl. z hoc itelligas vbicūq̄ q̄s citat' ab aliquo
z ꝯstat q̄ citat9 nō ē de iurisditiōe citātis: nō tenet'
ꝯpere: nisi cā talis in citatorio expmat' p quā appet il
lū iurisditionē h̄re si ꝟa sit illa cā. ff. q̄ satisda. cog. l. si
ꝟo. ff. de fer. l. j. In dubio meli9 est ꝯpere. xxiij. q. j. q̄d
culpat'. ff. de iudi. si q̄s ex aliena. z adde qđ no. iij. q. ij
si epūs. ꝟ accu. veniens. Additio. j. Et satis est q̄ sit de
iurisditione: lz nō sit de suo foro ꝟm Inno. Jo. an.

¶ Glosa seq. ponit duas lecturas. ad secundā obijcit
z dupliciter soluit.

n ¶ Expssa. dupl'r pōt intelligi. s. q̄ archiepūs nisi vi
deat in appellatiōe expssam p̄babilem cām: nec cita
bit nec cōmittet. Uel dic ꝟm Inno. expressa in citato
rio vel ꝯmissione: qr in cōmissione vel citatione expri
met p̄babilē cām ob quā sit appellatū. Sed J. ꝟ. eo.

Officialis epi est ordinarius

Appellari ad parem pōt si ꝟ hoc sit ꝯsuetudo.

Appellari pt ad papam etiam omisso medio.

Citat9 de q̄ cōstat q̄ nō ē de iurisditione citantis, an teneat' cōparere

ti. si duob⁹. vbi archiep̄s cām in citatiōe nō exp̄ssit:et tñ tenuit citatio:sed illō ꝑ istō supplendū est. Uel ci tare nō dʒ:vt hic si citauerit exp̄ssione nō facta tenet vt ibi.qꝛ multa fieri ꝛc.fm Hostie. Additio. Allegat de iureiur.quēadmodū.ꝟsi.ꝙ si post.meli⁹ habes de regularib⁹. ad apli cam. Jo. an.
Additio. Ut non dū statutū erat ꝙ appellaret ex pressa causa. Jn no.ꝛ Jo.an.
¶ Glo.se.ar.de clarat ꝛ remittit.
a ¶ Interlocu toriā.ꝫ interlocu toria trāsit in rē iudicatā nisi ab ipa infra.x.dies fuerit appella tū.ꝫ.de elec.cuꝫ dilecti.i fine.qd verū est q̄ ad ptē sꝫ nō quo ad iu dicē.qd dic: vt. ꝫ.e.ti.cū cessan te.ꝛ.j.eo.ca.vlt.
¶ Glo.se. ponit tria exempla.
b ¶ Sile.vt si dicaꝛ appella tioni renūctatū tacite (l) vl' exp̄s se.ꝫ.de offi.dele.gratū.Uel dicaꝛ ex ꝓbabili cā nō ap pellatū.j.pxi.rñ.vel dicaꝛ nō appellatū in scriptis.eo casu q̄ debuit i scriptis appellari.ꝫ.e.c.j.añ ꝗ ꝙ de his ꝯstiterit pōt iudicū nō ipedit offiñ. Jo.an. Addi. Ut de l spe.de ex.ꝟ.dicto ꝟ.sed pone ꝙ in cā vbi solalꝛ ꝙ opponitur has exceptiōes peremptorias ꝛ differēdas post lit.ꝯtest.de q̄ hic Archi.ꝗsi ad lrām ponēs illius ꝟba:ꝛ iō hic decido. Jo.an. Additio. Exēplū in diffi nitiua.de re iudi.ꝙ ad cōsultationem.Jo.an.
c ¶ Totalit̄.i.talē fuisse appellationē q̄ deuoluat negocium:lꝫ forte cā sit falsa:fm Inno.ꝛ Hosti.
d ¶ Ne in illa.s.qñ appellatū est ante sententiā.
e ¶ Snie.s.qñ appellatū est a diffinitiua.
f ¶ Non p̄sumāt.prio em̄ dʒ de iurisditiōe ꝯstare:ꝛ cognito an sit iudex:exercitiū iurisditiōis precedere. ꝫ.de p̄scrip.super lris.a.a fi.Jo.an.
g ¶ Min⁹legitima.cū cā non est i iure exp̄ssa.(l).ff. de legi.nō p̄it.ꝫ.e.pastoral.in pn̄.ꝛ hoc arbitrabilē p̄ mo iudex an legitima cā sit.et si male arbitraret̄:ap pellari poterit.ff.q̄ satisd.cog.l. arbitrio.ꝛ.l.se,si aūt cām in iure exp̄ssā in negaret esse legitimā. (l) non au dieꝛ.ff.de.pba.ab ea pte. Additio. Nō em̄ oēs iuste cause appel.sunt in iure exp̄sse.Innoc.ꝛ iō ius in hoc distinguit.ꝫ.eo.pastoralis.in pn̄. Jo. an. Additio. Uel reprobatā vellet dicere legitimā. Inno.ꝛ Hosti.
h ¶ Prohibere.ptibus vel iudici a quo fuit appel latum vel forte tertio deputato forte ad executionē snīarū. Additio. Ut adaptet̄ intelligēdū vr̄ de iterlo cutoriis:al's meli⁹ ad aptaret̄ ꝟ.pce.Jo.an.
i ¶ Uera.lꝫ em̄ q̄ ad ꝯmissionē faciendā sufficiat ꝙ ꝓbabilis sit cā.vt.ꝫ.ꝟ.cū aūt.ꝓbari tñ hꝫ ꝟitas cau se ap.nisi se offerēs ꝓbaturū corā iudice a q̄ appella uit nō fuerit admissus.vt.ꝫ.e.interposita.ꝛ dic vt ibi
k ¶ Prohibitis.multo ergo fortius hoc in non pro hibitis locū habebit.Ar.a minori.ꝫ.de elec.cū i cūct̄.
l ¶ Notorio.in q̄ nō admittit̄ ap.ꝫ.eo.cū sit roma na.ꝛ.c.ꝑuenit.ꝛ.c.ꝯsuluit.ꝛ dic notorio ꝑ euidētiā rei vt differat ab eo notorio iuris ꝑ ꝯfessionē de q̄ sequit̄.
¶ Glo.se.tractat an sola confessio ipediat appellare. ponit opi. Azo. ꝛ contrariā quā approbat.
m ¶ Uel de q̄. Nota alternati uā. Nam videt̄ ꝙ tria ꝯcurrere debeant ad hoc vt in crimine nō debeat appella ri.s.ꝙ sit confes suo:testib⁹ ꝯui ctus:ꝛ argumē tis superat⁹. (l) ij.q.vj.ꝟ.sūt ꝗꝫ ꝟsi.null⁹.C.q̄rū ap.non reci.l.ij. ꝛ dixit dñs azo. (l) ꝙ nisi omīa ista tria ꝯcurrāt reseruaꝛ ꝯdēna to bn̄ficiū appel lādi. Alij dicūt ꝛ forte bn̄: ꝙ cō fessus in iure nō audit̄ appellās si tñ ita sit cōfes sus ꝙ standū sit cōfessioni non tormētorū formidine territus:ꝛ hoc tā in ciuili ꝗꝫ in crimiali:nisi vellet allegare se sic errore facti confessum. In quo casu posset appellare vt suū corrigeret errorē.ff.ad turpil.l.j.ꝟ.vlt.ꝛ hec opi.per hāc lrām satis ꝓbatur q̄ disiunctiue loqtur. (l) Nec posset negari crimē ꝑ ꝯfessionē forte notoriū.ꝫ.de co ha.cle.vra.ꝛ in notorio nō admittit̄ appellatio. vt in .pxi.glo.ꝛ not.Jo.ꝛ Archi.ij.q.vj.quicūqꝫ.ꝛ.ij. q.j.in pmis. Additio. De hoc in spec.de ap.ꝟ.in quib⁹.post pn̄.de cōfes.ꝟ.fi.ver.sed nūquid cōfessus.Joan.and. Additio. Dat Ab. exemplū vt qꝛ inuenit̄ cū cultel lo sanguinolento in manu vel in vagina. Joan. and. Additio. Cui⁹ dictū qdā itelligūt cū criminalit̄ agit̄ ꝯtra cū ciuilit̄.Joā.and. Additio. Ad hoc fa.qꝛ qd̄ qꝫqꝫ sua voce ꝛc.ꝫ.de ꝓba.ꝑ tuas.C.de nō nu.pe.ge neraliter.ꝛ ꝓ hoc.ij.q.vi.quicūqꝫ.vbi de hoc.Jo.
n ¶ In iure.al's nō.ꝑiudicaret̄ ꝯfessio sup crimie.ꝫ de ꝯfes.c.vl.saluo eo qd hēs de excel.pla.ꝗꝫ sit graue.
o ¶ Cōsimilibus.puta si appellaꝛ ne testamētum apiatur.vel ne scriptus heres in possessionē mittaꝛ. (l) ff.de ap.reci.vel nō.l.pe.ꝛ vlti.ꝫ.eo. cōstitutus.ij. vel ꝓ ꝯtumacē in non veniēdo.vt.xxiiij.q.iij.de illici ta. Additio. Uide.ij.q.vj.in sum.ꝛ.ꝟ.sunt quorum. ꝛ.ꝟ.seq. Abbas autem ponebat hic versus istos.
Appellare vetant scelus,excellentia,pactum.
Contemptus,minima res,interdictio facta.
Arbitriū,res q̄ perit:ꝛ si lōgi⁹ acta.i.ꝓtelata.Jo.an.
¶ Glo.seq.obiicit ꝛ soluit.
p ¶ Mandeꝛ.ergo notori⁹ criminosus ꝛ confessus in iure auditur appellans contra iura supius signa ta. Pōt dici ꝙ notori⁹ criminosus appellare pōt:sed iudex nō tenet̄ appellationi deferre:vt in contrariis. ad idem.ꝫ.de ap.pastoralis.nisi exp̄meret cām rōna bilem:puta se timore tormentorū ꝯfessum:vt supius

post interlocutoriā[a] vel diffi nitiuā sniam appellatū fuisse seu aliqd aliud sile[b]:sicqꝫ non esse ꝑ appellationē ad eundē archiepm vel ei⁹ officialē de uolutū negociū ꝓponaꝛ:iijdē (nisi pri⁹ ipsis cōstiterit cām ipsam ad eos totaliter[c] fuisse delatā) ꝓhibere ne in illa[d] vel ne ad executionem proceda tur sententie[e] non presumāt[f]
¶ Si dicitur ex iniusta cā ap pellatū archiep̄s ihibere nō pōt:nisi primo recepta appel latione vt ꝓbabili icipiat co gnoscere de cause veritate.
¶ Nōs si obiiciaꝛ ex iiusta cā seu min⁹[g] legitīa añ sniam ap pellationem interpositā exti tisse:ꝛ ex eo non esse appella tionē hmōi admittēdā: neqꝫ unt p̄dicti archiep̄s vel eius officialis prohibere[h]: ne ꝓce daꝛ in cā nisi pri⁹ appellatiōe recepta velut emissa ex cā ꝓ babili cognoscere incipiant de causa hmōi an sit vera[i].
¶ Licet dicat appellatum a diffinitiua in casu ꝓhibito a iure ex quo de hoc archiep̄s cognoscere ceperit:pōt inhi bere ne snia executioi mādet̄
¶ Si autē post sniam in casi bus a iure ꝓhibitis[k] vt pote a snia sup manifesto et noto rio[l] crimie vel de quo[m] qs in iure[n] ꝯfessus extitit ꝓmulga ta:vel cōsimilib⁹[o] appellatū fuisse dicaꝛ:possunt ne snia executioni mādetur[p] postqꝫ

Inflo cutoria transit in rē iu dicatā sicut diffini tiua q̄ ad ptē.

Confes sus i iu re:an audiat̄ appel lans.

Uers⁹.

Noto ri⁹ cri minosus an pos sit ap pellare

dicti. vel p erroré. ff. de cõfes. l. vlti. ⁊ pe. als ergo ante q̃ superior de appellatione cognoscat et inhibeat pot iudex sententiam exequi: postea non. j. eo. non solum.
a Alius. Ab appellante appellato ⁊ iudice. iste em̃ alius non trãstulit ad archiepm̃ cãm suã: et io simplr põt aduersariũ corã suo iudice cõuenire ⁊ nõ coram archiepõ cũ nullã habeat ptãtem in ipsũ3 de offi. or. pastoralis. §. e. romana. in pñ. ad hoc §. eo. cum teneamur. tales ergo citare nõ pt. qđ verũ est nisi iurisditionẽ suam impedirent. j. de penis romana. Additio. sm Jnno. ⁊ hosti. ⁊ de hoc p eos. §. de of. dle. c. j. Jo. §. Additio. Prestabit tñ cautionẽ possessori q̃ si obtineat illũ3 dfendet ꝯ cõpetitoré. ff. de rei vẽ. is a q̃. ff. đ pe ti. here. l. penul. sm Ber. Jo. an.
b Hmõi. Cũ cãsus iste nõ sit expressus in iure. §. đ offi. ordi. pastoralis.
c Aliq̃ causa. Jn qua tãtũ exéptus é appellãs a iurisditiõe sui iudic. archiepũs ergo in alijs causis in qb⁹ remanet in iurisditiõe ordinarij nullam habet potestatem: vt hic dicit. ad hoc. §. eo. ppofuit. vbi de hoc. licet em̃ ipse subditus appellãs fortassis posset illum recusare vt suspectũ: vt. §. c. ad hoc ꝗ in vna. archiepũs tamẽ de hoc se intromittere nõ habet: vt hic.
d Eos. Scilz archiepiscopos.
e Tpalé. Quã in criminibus p alios exercent: qđ dic: vt. j. e. li. ne cle. vel mo. c. vlti. Et hoc qđ hic dr̃ pbamus olim p decre. §. de delic. pue. c. ij. vbi de hoc. §. de maio. ⁊ obe. solite. ⁊ ibi etiam de hoc: ⁊ vide qđ no. Hosti. i sum. eo. ti. §. de q̃ ad quẽ. ⁊ ver. sed pone. ⁊ vs. se. Additio. Et in spe. eo. ti. §. nũc tractemus. in fi. vbi dicitur in regno Francie hoc non recipi. Joan. and.
f De consuetudine. Prescripta: als nõ videret. §. de consue. capi. vlti.
g Jure alio. puta in causa feudi. §. de foro cõpe. ex transmissa. ⁊ c. verum. de maiori. ⁊ obedien. solite.

Additio. Uel sm Boati. reseruauit sibi concedens iurisditionem temporalem episcopo ius appellationũ3 quod potuit. sa. §. de iurepatro. preterea. ij. xviij. q. ij. eleutherius. §. de cõdi. ap. verum. ff. de pact. in traditionibus. Joan. and.

cognoscere ceperint: vtrũ sit recipiẽda vel non appellatio ab eo interposita: inhibere.

¶ Archiepũs in tertia psonã post inhibitionem suã in cã p appellationẽ delatã ad ipm̃ aliquid innouantem iurisditionem exercere non potest.

¶ Jn aliũ[a] q̃q3 qui circa rẽ de qua inter appellãtẽ ⁊ appellatũ cõtrouersia vertit: aliqđ post eoꝝ inhibitionẽ attẽtãt: nõ valet occasione hmõi[b] iurisditionẽ aliquã vendicare.

¶ Archiepũs appellantem in alijs causis a iurisditione episcopi non potest eximere.

¶ Cũ vo is q̃ ad remẽ. curiã sup aliq̃[c] cã vocẽ appellatõis emittit: nihilomin⁹ in causis alijs ordiarij sui iurisditioni subijciat Remeñ. archiepũs vl officialis ipi⁹ neq̃q̃ iurisditionẽ ipam in alijs ipediãt vt ab eiusdẽ ordinarij ptãte totaliter eximãt taliter appellãtẽ.

¶ Ab epis i qb⁹ causis iurisditionẽ tpalẽ habent: de iure d3 ad archiepm̃ appellari: nisi speciale ius aliud inducat.

¶ Debet aũt ad eos[d] ab epis pfate puicie sup causis i qb⁹ tpalẽ[e] iurisditiõe3 exercẽt (nisi forte đ ꝯsuetudie[f] aut priuilegio siue iure alio[g] spãli sit appellãdũ, ad aliũ) appellari.

¶ Censuram ecclesiasticam in appellantẽ platã per epm̃ archiepũs reuocare non pot: nisi partib⁹ vocatis et de causa legitime cognito.

¶ Snias quoq3 interdicti vl suspensionis seu excõicationis[h] in appellantem ab eo a q̃ appellatũ proponit ꝓmulgatas: nullatenus (nisi vocatis[i] partibus et de appellatione legitime cognito) reuocent[k] aut denuncient esse nullas.

¶ Ex quo archiepũs pnun ciauerit male appellatũ ante sniam: statim d3 causam ad suffraganeum remittere.

¶ Cum autem ad remeñ. archiepm̃ ab audientia suffraganei sui sup aliq̃ causa fuerit ante sentẽtiam[l] appellatum: idẽ archiepũs postq̃ de appellatione cognito[m] constiterit eam minus rationabilem[n] extitisse: causam ad eundem suffraganeum remittere[o] nõ postponat. Idem.

¶ Si iudex requisitus nõ tradit apostolos ⁊ postea procedit in causa: nõ valet pcessus nisi renunciatum fuisset appellationi. Joannes andree.

Capitulum. iiij.

Ut super appellatione

h Excõmunicatiõis. in hoc sunt ista paria. ad hoc. j. de sen. excõi. is cui. in fi.
i Uocatis ptibus. §. e. c. §. si vero. nam merita causaꝝ ⁊c. C. si p vim vel alio modo. l. vlt. ⁊ cõ cor. ad hoc. §. de offic. ordi. cũ ab ecclesiarum.
k Reuocent. Uel absoluãt: et intelligo hoc verũ. vbi periculũ nõ est i mora: qr tũc bene possent absoluẽ: ⁊ si non possent nullas nũciare vel reuocare. ad hoc. §. eo. qua fronte §. j. de sen. excõ. sacro. ibi absq3 periculo ⁊c. Additio. Et. j. đ sen. excõmu. venerabilib⁹ §. sane Joan. and.
l Ante sententiã. Qr aliud si a sententia qr ibi aggredit iudex statim cognitionẽ principalis negocij: qđ dic. vt not. §. e. vt debitus. in glo. penn. Quis aũt habeat exequi sententiã lata p iudicẽ appella. vide qđ no. §. de offi. deleg. pastoralis §. preterea.
m Cognito. Legitime. s. partib⁹ psentib⁹ vel altera per contumaciã absente. §. eo. interposita. Jo. an.
n Minus rationabilẽ. Ut quia peccatum fuit in decre. cordi. vel in decre. vt debitus. vel causa non est reperta vera. Joan and.
o Remittere. Quid de attẽtatis. videbis. j. eo. nõ solũ. Additio. De quo hic no. Jnno. ⁊ breui⁹ Hostien.

Ut super. Diuide decre. in duas partes. Jn quarum prima ponit ius antiquum. Jn secunda penam iudicis nõ obseruantis ibi. si vero. Et emanauit suppletorie ad decreta. §. eo. cordi. olim incipiebat. vt probatio. Joan. and.

divisio

Dicit q̃d supplet.

¶ Pro intellectu hui⁹ est psupponendũ illud qđ dicitur in. c. non solũ. j. eo. ti. videl3 q̃ validitas gestorum

Presuppo. d. helle

post appellationẽ ab interlocutoria pendet ab exitu appel. ita φ gesta p iudicẽ a quo inter appellationẽ ꝛ ꝓhibitiones nõ retractãtur nisi in fine appellatiõis postq̃ fuit dictum bene appellatum ꝛ male iudicatũ.

¶ Casus. Petẽdebã te debitorẽ meũ: feci te cõueniri corã iudice cõpetẽti. q̃ tulit ꝯtra me aliquã interlocutoriã: a q̃ appellaui et cũ req̃siui vt daret mihi apl'os. i. r̃n=sionẽ. iudex nullos voluit dare apl'os: sed ꝯ me tãq̃ ꝯ ꝯtumacẽ ꝓcessit. vtrũ valeat ei⁹ ꝓcessus post appel. ꝛ req̃sitionẽ apl'oꝝ: supposito φ appellatio sit frustratoria: R̃n. ro. pon. φ vt facilior habeaẽ instructio apud iudicẽ appellationis: ꝑcipit vt iudex a quo det apl'os etiã si appellatio sit frustratoria: al's suus ꝓcessus nõ valeret. vñ si apl'os dedisset valeret. in. c. nõ solũ. j. eo. ti. (requisit⁹) nã iudici a quo debẽt peti apl'i cõgruo loco/cõgruo tp̃e. c. ab eo. j. e. ti. ¶ Nota p̃mo cãm ꝓpter quã iudex a quo teneẽ dare apl'os parti appellanti. videlꝫ vt facilior instructio cause appellationis valeat haberi: etiã si appellatio sit frustratoria: ꝛ dederit iudex a quo apl'os refutatorios. Nã in apl'is refutatorijs inferiẽ cã quare fuit appellatũ ꝛ quare iudex non detulit appellationi. ¶ Nota vlteri⁹ φ iudex a quo teneẽ dare apl'os si requiraẽ. Vñ sciendũ φ req̃sitio apl'oꝝ est necessaria q̃tũ ad penã hui⁹. c. et. c. ab eo. j. e. verũtamẽ si iudex nõ fuerit requisit⁹ nõ teneẽ dare apl'os. ¶ Nota insup principalẽ effectũ istius. c. Si iudex a quo requisit⁹ dare apl'os illos non det sed in cã ipsa ꝓcedat: ꝓcessus ei⁹ erit nullus: ꝛ retractabitur p iudicem appel. secus si dedisset apl'os: qꝛ tũc nõ retractaretur eius ꝓcessus: nisi ille quẽ fecisset post inhibitiones iudicis appellationis.

Margin: Casus li̅ralis dñi helye. — Notabilia.

ac eius cã^a instructio facilior^b valeat in processu haberi: districte precipimus: φ ille^c a q̃ appellaẽ apl'os appellãti (iuxta tenorẽ cõstitutionis^d nr̃e sup hoc edite) tribuat requisitus^e. ¶ Si vero nõ exhibuerit ex tũc^f si forte in cã ꝓcedat (nisi appellationi renunciatum^g fuerit) ei⁹ inualidus et irrit⁹^h sit processus. Clemens. iiij.

a ¶ Causa. Debet em̃ in apl'is cã appellationis exprimi: ꝛ causa delationis/vel repulsionis. ꝫ. eo. ca. j.
b ¶ Facilior. ꝯcor. ꝫ. eo. li. de elec. cupiẽtes. § ad hec
c ¶ Ille. Iudex scꝫ Quãdo extra iudiciũ appellatur: consueuit appellãs dicere: ꝛ apl'os peto: si sit qui ipos dare possit ꝛ debeat. [illegible] Nõ a iudice: ꝛ vide quod no. ꝫ. e. cordi. in. iij. glo. Io. an.
d ¶ Constitutionis. ꝫ. eo. titu. cordi.
e ¶ Req̃situs. Cũ debita instãtia loco ꝛ tp̃e cõgruo: al's pena sequens locũ nõ hꝫ. j. eo. ti. ab eo. ij. responso.
f ¶ Extunc. i. ex q̃ negauit exp̃sse vel infra tp̃s debitũ negligẽter vl' malitiose nõ tradidit. j. e. ti. ab eo. l fi. [illegible] hostiẽ. ꝫ. e. cordi. dicit φ si ex quo petiti sunt apl'i iudex in aliquo ꝓcedat anteq̃ sint exhibiti irrit⁹ est ꝓcessus. alleg. hãc decre. ꝛ ſm hoc deberet exponi. extũc. ex quo requisitus fuerit: qđ non placet. ꝛ istud extunc repetitur in decre. ab eo. Io. and.
g ¶ Renũciatũ. Tacite vel exp̃sse. ꝫ. de offi. delega. gratũ. de testib⁹ cum venissent. Io. an. Idem Archi.
¶ Glosa sequens soluit dubium.
h ¶ Irritus. Posito φ al's valeret de iure: puta qꝛ frustratoria esset appellatio. cui deferendum nõ est. j. ca. p̃ori. Archi. tenet idem. Io. an.

Diuisio. Cum appellationib⁹. ¶ Prima pars loquitur de appellatione cui non defertur. Scđa ibi. si vo. de illa cui defertur. Tertia ꝓtestatur ibi. saluis. Ioan. and.

¶ Emanauit istud. c. ad declarationẽ. c. vt debit⁹ honor. ꝫ. e. ti. in an. ꝛ. c. romana. ꝫ. eo. istomet libro i fine capli: vbi dr̃ φ si iudex appel. dicat q̃ bñ iudicatũ ꝛ male appellatũ: dꝫ partes remittere ad iudicem a quo: ꝛ appellantem cõdẽnare in expensis. Istud capi. limitat illa iura: videlicꝫ φ intelligũtur q̃n iudex a q̃ nõ detulit appel. qꝛ si detulerit non tenetur iudex app. facere remissionem nisi velit.

Margin: Additio dñi helye.

¶ Iudex appellationis iniq̃ appellãtẽ ante s̃niam remittere dꝫ ad iudicẽ principalẽ ꝛ in expẽsis condẽnare: ꝛ hoc si principalis iudex nõ detulerat appellatiõi: sed si detulit nõ fiet remissio de necessitate. In appellationib⁹ interpositis a diffinitiua antiqua iura seruenẽ. Io. an. Ca. v.

Cum appellationibus

¶ Casus. Tu ꝛ ego litigabam⁹ corã aliquo iudice q̃ tulit ꝯ te aliquã interlocutoriã a qua appellauisti in certa cã in tua appel. quã iudex a quo sciebat falsam. vel forte illa cã exp̃ssa nõ erat falsa: sꝫ tñ nõ erat rõnabilis. Certũ est φ iudex a q̃ nõ deferet huic appellationi: nec dꝫ timere φ iudex ad quẽ retineat cognitionẽ cause p̃ncipalis. Sꝫ q̃d ponam⁹ φ iudex a q̃ dedit apl'os reuerẽtiales vel dimissorios: ꝛ sic admisit appellationẽ. postea iudex appellatiõis ꝓnunciauit male appellatũ ꝛ bñ iudicatũ: certũ est φ debet te appellãtẽ ꝯdẽnare i expẽsis. Sꝫ vtrũ teneaẽ remittere cãm principalẽ ad iudicẽ a quo? R̃ndet φ nõ. nã ex quo iudex a q̃ detulit appellatiõi friuole: videẽ abdicasse a se cognitionẽ cause p̃ncipalis. ideo iudex appellationis poterit retinere cãm p̃ncipalẽ: tñ si velit remittet ad iudicem a q̃. Qñ iudex a q̃ presumit appellationẽ friuolã: nõ deferat appellationi: sed det appellãti apl'os refutatorios [faciẽs expensarũ] que condẽnatio expensarũ eadem die fieri dꝫ. in. l. paulus allegata in glo. vel etiã põt fieri condẽnatio expẽsarũ sicut ꝓfertur s̃nia. Nã condẽnatio expẽsarũ fit officio iudicis mercẽnario: qđ inheret actioni. ideo finita actione nõ durat. ¶ Nota primo φ iudex a quo non debet deferre appellatiõi friuole que interponiẽ sine cã. vl' cã est irrationabilis aut ẽ falsa. imo si deferat peccat mortaliter. ¶ Nota φ cũ iudex appel. ꝓnunciat bñ iudicatũ ꝛ male appellatũ: dꝫ remittẽ negociũ p̃ncipale ad iudicẽ a q̃ qđ verũ in alio iudice a papa. Nã papa posset retinere negociũ p̃ncipale: lꝫ ꝓnunciet bñ iudicatum ꝛ male appel. ¶ Nota vlteri⁹ φ iudex appellationis qui ꝓnunciauit male appellatũ/ꝛ bñ iudicatũ dꝫ appellantẽ in expẽsis cõdẽnare: sed condẽnatio dꝫ fieri tp̃e ꝓlationis s̃nie vel ad min⁹ eadẽ die: qꝛ expẽse nõ petunẽ nisi officio iudicis mercẽnario qđ nõ põt implorari nisi durante causa. Et si fiet condẽnatio expensarũ eadẽ die: dr̃ fieri durãte instãtia. Nã que in continẽti fiunt inesse videnẽ. l. lecta. ff. si cer. peta. sec⁹ de expẽsis q̃ petũtur rõne cõtumacie. Nã ille petunẽ iure actionis in factum descendẽte ex edicto. si q̃s in ius vocatus nõ ierit. de quo in. l. sancimus. C. de iudi. ca. ij. de ꝓcu. in anti. ¶ Nota φ si iudex a quo iniuste admittat appel. põt iudex appellatiõis etiã ab initio anteq̃ cognoscat de meritis cause appellationis retinere cãm p̃ncipalẽ: ꝛ sibi iputet iudex a q̃. quare detulit appellatiõi friuole. Multomagis si iudex appellationis cognouerit de articulo appella. poterit retine=

Margin: Casus li̅ralis dñi helye. — Notabilia. — Expẽse qualiẽ petunẽ.

cognitionem cause principalis.
Glosa seq. reddit causam ꝛ dat simile.

Appellatio ad qd ē iuncta

a Deferēdum. hꝫ enim iudex iusticiā imitari. de vbo. sig. forus. in fi. ꝛ merito nō est deferendū appel. friuole: nō eñ fuit iuncta vt esset iniquitati defensio: sꝫ innocētie remediū. ¶. eo. ad nostrā. ꝛ ca. cū spe ciali. § porro sic ꝛ iuramētū non fuit inuētū vt esset vinculū iniquitatis. ¶. eo. li. de iureiur. ca. j. cū suis concor.

b Iudex īferior. s. a q̄ appellatū fuit ante sententiam.

c Non admittat. Tradere tñ aplos non est deferre vt di. ī. ¶. eo. cordi.

d Canonicas. ¶. e. vt debitus. ꝛ ca. romana. l fine. hoc verū nisi iudex deferat. vt. ī. eo. ca. ij. in fi.

los psequit. si eñ nō psequeret: tūc nō obstāte delatiōe reassumet iudex iurisditionē p iura p̄dicta. et p hanc lrām q̄ dicit. ¶. appellatore nichilominus ꝛc̄. ꝛ ad hoc fa. qd no. Ber. de mīri. 3cto 3 iurisdic. ec. c. ij. in. iiij. glo. sed pbat id optime p decre. ¶. e. oblate. in pria. vbi deferre ꝛ termi nū ad prosequē dū assignare ponūtur vt diuersa. Itē videt q alit debeat mittere appellans qn delatū est: et alit qn sol⁹ terminus ē p̄fix⁹. qd dic vt no. ¶. d renū. veniēs. l gl. sꝫ nō vr. Itē si 3elum diceret tā seq̄ret q omi appellationi deferret a iure: cū ab ipso iure ipsi psequēti statutus sit termin⁹. ij. q. vi. et ¶. e. cū sit. ꝛ. c. ex rōne. sicut & ius termi nū simplr statuēdo nō detulit: ꝛ sic de iudice eadē rōne ē dicēdū. vide Archi. ij. q. vj. appellatiōe. Addi. I. Ibi remisi ad Spe. e. ti. § nūc dicam⁹. in fi. vbi no. qd iuris si notari⁹ scpsit q iudex benigne recepit. Io. a.

frivolis nec iusticia deferat nec sit a iudice deferendum[a] si iudex inferior[b] appellationē min⁹ legitimā non admittat[c]: eam appellatore nihilo min⁹ psequente: superior de ipsa cognoscens cām ad priorē iudicē (iuxta sanctiōes canonicas[d]) sine difficultate remittat: eadē[e] die condēnationē faciēs expensarum. ¶ Si vero iudex admittat eandē[f] lꝫ tā appellatio q̄ꝫ ipsi⁹ iudicis delatio a supiore valeant refutari[g]: qꝛ tamē iudex ipse quātū i se[h] fuit: a se iurisditionē abdicauit eandē appellationi deferens[i] min⁹ iuste: toti⁹ cause decisio i supioris est ptātem transfusa: nec ē illi cā de necessitate vlteri⁹ remittēda[k]. ¶ Saluis his q̄ super appellatiōib⁹ post sniam int̄positis sunt statuta[l]. Bonifacius. viij.

¶ Si appellans infra. xxx. dies instater nō petit aplos: appellationi renūciat. Si iudex nō debito requisitus illos non tradit sed postea pcedit: nō valet eius processus. Io. an. C. vj.

Ab eo q̄ appellat infra

e Eadē die. Ea eñ q̄ sniam cōcomitant̄ eadē die qua p̄ncipale: expediri debēt: sicut fructus ꝛ expense ff. de re iudi. l. paulus. de hoc. xxxv. q. ix. § qꝛ & . als incipit. his ita. ꝛ dicā. ī. de reg. iur. contra eum.

f Eandem. s. friuolam appellationem.

¶ Glo. seq. reci. per. q. ꝛ solutionem distinguentem.

g Refutari. p hanc litterā dico q si iudex detulit appellationi frustratorie: ꝛ supior ad quē appellatū fuit remisit: eo nō ob. q detulerat q ipse cognoscit ex priori iurisditiōe ordinaria / vel delegata quā habebat ꝛ nō ex noua demandatione. Si eñ ille refutat delationē: ergo ille remanet iudex qualis erat (j) hec vera nisi supior hoc expsse ageret. s. q delegatū eū ad cām daret qd posset cum ipsi⁹ cause sit iudex vt sequitur. [illegible] Idē Archidi. alleg. no. p Inno. de rescrip. ab excōicato. l glo. ij. Inducit etiā lrām / remittēda / q̄ sequit / cū eñ possit volūtarie remitti: & remāsit iurisditio apud eū. ad hoc. ¶. e. li. de offi. delega. quis. de procurat. is qui. fm hoc ergo intelligenda est littera transfusa. que sequitur. Io. an.

h In se. Not. p his q̄ no. ¶. de renuncia. qd in dubijs. ꝛ. c. vl. in glo. ij.

i Deferēs. ꝛ male. ꝛ talis reat⁹ merito debuit ab ipso honorē excludere iudicandi. C. vbi sena. vel cla. l. j. de necessitate & nō fiet ad ipm remissio. ff. sol. ma. si ab hostib⁹ § j. ff. d pac. l. tres fratres. [illegible] Facit. ī. de here. vt cōmissi. in fi. ꝛ. ca. ij. § ad hoc. Io. mo.

¶ Glo. se. lrām exponit ꝛ dat simile. scdo q̄stionem soluit quattuor rōnes inducens: sed primā impugnat.

k Remittēda. ad ipm iudicē q̄ detulit. volūtarie aūt posset ipse iudex supior remittere si vellet. ꝛ est si. de renū. c. vl. Et no. [idē hic Archi.] p hāc lrām tertiā q̄stionē qua querit an termini assignatio quā fecit iudex a q̄ appellatū ē habeat vim delatiōis. vides eñ q si detulit: nō reassumit iurisditionē si frustratoria fuerit appellatio: sꝫ elapso termino assignato ꝛ appellatore negligēte reassumit iudex iurisditionē. ¶. eo. se pe. Uel satis posset dici q decre. ista locū hꝫ cū appel

Addi tio.

[illegible] Et patet. ¶. e. sepe. Itē iudex p refrenāda malicia appellātis restrigit sibi terminū iuris. qd p̄t ¶. e. cū sit. & . nō p̄t dici q p id illi faueat: eū a sua iurisditiōe larādo. ¶. de trāsla. c. ij. § nec q. et facit qd hic dixi in textu. in glo. dubitat. ad fi. ij. qōnis. Ioan. an.

¶ Glo. se. reddit rōnē diuersitat̄. l fi. q̄rit et remittit.

l Statuta. Est aūt rō quare illud in appellatiōibus a diffinitiua īterpositis: qꝛ iuste potuit iudicare iudex. s. fm allegata ꝛ pbata: ꝛ iuste posset ipi⁹ 3uū iudex appellatiōis pnūciare pp̄ter nouas pbatiōes C. de tēpo. ap. p hāc. de testi. fraternitatis. ¶. d fi. instrucū ioannes. ꝛ io deferēdo appellatiōi a diffinitiua interiecte nō potuit increpari iudex. Sed sec⁹ in appellatiōe añ diffinitiuā int̄posita: qꝛ ibi fit q̄rela tm̄ d iniquitate iudicātis. ad hoc. ¶. eo. interposita. § vl. An aūt si iudex appel. pnūciet bñ iudicatū ꝛ male appellatū ipse idē vel p̄m⁹ iudex habeat exequi sniam. no. ¶. de offi. deleg. pastoralis. § p̄terea. in glo. vl. [illegible] Et vide. ¶. eo. romana. § fi. sup. j. glo. Ioan. an.

Appellāo añ diffinitiuā d̄r ppōnē q̄relā d iniquitate iudicis

Ab eo. Prio ponit tps petendoꝝ aploꝝ. Scdo declarat. ca. vt sup. ¶. e. Scda ibi: illud aūt. Do.

Casus litteralis Do. helie

¶ [illegible] Tu ꝛ ego litigabam⁹ corā aliq̄ iudice q̄ tulit aliquā sniam 3 te: a qua appellauisti in scriptis: inserta cā rōnabili in tua appel. Certū est teneris petere aplos iudici a q̄. c. j. ¶. e. Sꝫ vtrū teneris petere statim? Rñ. q nō. sꝫ illos debes petere instāter ꝛ sepius infra. xxx. dies. q̄. xxx. nūerant a tpe snie late qn fuit appellatū īfra. x. dies. si aūt appellatū fuit post. x. dies: tunc isti. xxx. dies currunt a tpe noticie. l. ij. ꝛ. iij. C. quō ꝛ qn iudex. ꝛ nō a tpe secute snie: puta si fuerit lata snia 3 absentē: ꝛ appellauit forte a die snie post. xv dies. Sed ponamus q appellans non petijt aplos. Rñ. ro. pō. q habet p nō appellāte: et videt renūciare appellatiōi: ita q iudex a q̄ pcedet ad vlteriora ac si non esset appellatū. Sed qd appellās petijt aplos

sed iudex noluit dare: dictū fuit. §. q non valet pces=sus. sed vtrū illud sit verū indistincte: posito q semel requisiti fuerint apl'i: Rñdet q nō: sed dz iudex requiri instanter iteratis vicib⁹: congruo loco ⁊ tpe al's perin de est ac si non esset requisitus.

¶ Glo. seq. allc. xxx. dicit qd de iure veti. soluit dubiū: ⁊ solutio nem declarat.

a ¶ Xxx. dies. ij. q. vj. post ap. §. vlt. in fi. ⁊ C. de ap. iudicib⁹. olim dabant so lū dnq3 dies. ij. qō. vj. ab eo. Et currūt isti dies a die snie: vt i p dicto §. ⁊ predi cta. l. iudicib⁹. qd verū itelligo qñ ē appellatū infra. x. dies. cū ei nō teneat qs appellare nisi a tpe snie. ad hoc §. e. concertatio ni. Pone q post xxx. dies appel= lef: tūc impossi bile fuit tpa a die snie computari: ⁊ tunc puto illos xxx. dies a die snie cōputari. ad hoc. C. de tēpo. ap. l. j.

xxx. dies[a] instāter[b] apl'i peti debēt: ⁊ eidē infra dictū tps a iudice exhiberi al's psumit appellationi sue renunciare appellāo: si eos infra idē tem pus petere ptermittat: etiā si vadat[c] aut mittat ad appel lationē hmōi psequendam. ¶ Illud aūt qd felicis recor= datiōis Innocēti⁹ papa. iiij. predecessor nr statuendū de= creuit[b] vt si is a quo appellat apl'os appellanti non tribu= at reqsit⁹: extūc si forte in cā pcedat (nisi appellationi re= nūciatū fuerit) eius inualid⁹ sit pcessus: tūc demum obti= net cum iudex sup hoc cū de= bita instātia loco[e] et tpe con gruo reqsit⁹: eos expsse[f] de= negat: vel infra pmissum tps maliciose aut negligēter[g] illi tradere ptermittit. Idem.

¶ Innouata p iudicem post diffinitiuam sententiā a qua appellatū extitit reuocātur statim p iudicē appellationis etiā si ante appellationē fue= rint innouata. Attētata do post appellationē an diffini= tiuā reuocant: nisi primo de vitate constiterit: nisi post inhibitionē debito modo fa= ctā attentata fuissent. Bo= nifa. an. Capitulū vij.

Non solū inouata post

f ¶ Expsse. hoc est apta vel ma nifesta rebellio. ad idē. j. de sent. excō. venerabili bus §. secus.

g ¶ Negligē= ter. hic dolus ⁊ negligētia equi parantur. ⁊ fa= cit ad ea q̄ dixi. §. de elec. si com promissari⁹. Jo an. and.

¶ Non solum ¶ Hec est solēnis decre. et hz materiā vti= lē ⁊ quotidianā Sunt due ptes Prima loquit de appellatiōe inf= fecta a diffiniti= ua. scda de iter= locutoria.

Nota. J. determinat ⁊ determinatio hoc intendit q tpa petēdo apl'os currere incipiūt vna cū tpe ap pellatiōis interponēde: ⁊ sic a tpe snie. Et siltr qd not. ff. de excu. tuto. l. quinquaginta. Sic etiā no. in cle. e. ti. ca. ij. in. iij. glo. Jo. an.

¶ Glo. seq. alleg. duo silia. scdo querit. ar. p. ⁊ p hac parte opi. recitat ⁊ soluit contrarium.

b ¶ Instāter. sic. c. di. psca. §. de renun. qdā. qd si qs dicat. apl'os peto: ⁊ iter peto: ⁊ cū instātia peto: nūqd dicet instāter petiuisse: vr q iteratiōes ille habeant solū p vna actiōe sicut cū qs dicat. appello/ appello/ vnica ē applo. xxxi. q. ij. lothari⁹. ¶ Cōsuetudo (q̄ est optia legū iterpo. §. de psue. cū dilect⁹) interptat talē petitione instātē dici. qd tenet Guil. i spe. tit. de ap §. sequit. ad finē dicēs q hoc nūq3 vidit opponi: et q sa= tis facit q̄ instāter i ipo actu appellādi illos petit. Tu dic [Idē Archi.] q dz illos iter petere cū text⁹ dicat eos istāter ⁊ sepi⁹ petēdos. ij. q. vj. post appel. ⁊ J. dicit cū debita instātia. ⁊ ad hoc. J. de sen. ex. pstitutio nē. in fi. hodie dic vt in cle. e. ti. cuius. j. rñso. Judex tñ ēt non petēti apl'os dare dz. C. de ap. qm. ij. q. vj. ab eo. Sz licet tūc nō det nō hz locū pena. de q̄. J. ij. rñ. Addi. Uide qd dixi post Hosti. §. e. cordi. sup ver. pcipim⁹. Jo. an. Addi. Et fa. qd no. de illo q̄ vno. instāti ter dicit solue. ff. de pig. ac. si pueneriт. i glo. fi. Jo. an. Addi. ij. q. vij. si qs erga. exponit sepissime. J. tertio. Jo. an. Addi. Et meli⁹. L. eos. in fi. Jo. an.

Cōsue= tudo le geo int pretat.

Addi= tio.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ dupliciter soluit.

c ¶ Uadat. Sz nōne iter arreptū habet p appella= tiōe. §. eo. dilecti filij. j. forte illud hodie correctū est p decre. vt debit⁹. de ap. vl' licet habeat p appellatiōe cū tñ appellatū est vbo: nō habet p aplorū petitione vt hic [Idē Archi.] Et fuit hoc statutū vt facilior in= structio p aplos habeat. §. e. vt sup. simile est vbi non sufficit factū: qz requirit verbū. §. de elec. ecclia vra.

Addi= tio.

Addi. Cū cōcor. quas ibi dedi sup glo. ij. Jo. an.

d ¶ Decernit. §. e. tit. vt sup. Joan. an.

e ¶ Loco. qz nō cū equitat: vel p viā pgit: ⁊ qd dicit tpe. i. infra dictos. xxx. dies: vel nō de nocte: vel cū est in prandio vl'in missa.

Nota. In q̄libet harū a suo gñali dicto vn⁹ casus excipit. In prima ibi. exceptio. In scda ibi: nisi. Premitte qd sit remediū attētati ⁊ in quo differat ab interdicto vñ vi. cui⁹ dñam hēs p Inno. i. c. ex pte. §. de rescrip. De maio. ⁊ obedi. dilecti. per glo. i cle. ij. vt lit. pen. Do. Ortū habuit ista decr. ex his q̄ no. In= no. ⁊ Hosti. §. e. bone. ⁊ c. romana. in fi. ⁊ de off. deleg. pastoral' §. pterea. de excep. dilecti. de cle. dudum. ij. ⁊ plene p Gar. de cle. cupiētes §. pe. l. fi. ⁊ Guil. de ap. §. pe. in fi. Et decre. Alexā. de cuius fine ista sumpta fuit q̄ incipiebat: vt pbatio. Jo. an.

Dicit vñ sum pta.

e ¶ Presupponēdū est qd habet l. i. q̄ icipit psen. C. eo. tit. vez q cū appellat a diffinitiua: si iudex a q̄ aliqua attētauerit forte exeqndo sniam vl' alidd innouando post sniam: iudex appellationis añ oia dz illa cassare ⁊ reducere ad primū statū. Istud ca. declarat de qui= bus attētatis intelligit. ¶ Casus. Tu ⁊ ego litigaba mus corā ordiario iudice vel delegato: q̄ tulit aliquā sniam p me a q̄ appellaui/ nō ilico: sed forte die decia iudex a q̄ aliq̄ innouauit post sniam añ appel. et post appellaui/ releuaui/ ⁊ petij vt iudex appellationis re uocaret illa attētata añ appel. meā: vtrū possit et de= beat hoc facē iudex appel. Rñdet q sic: nā ad iudicē appel. spectat reuocare attētata: ⁊ etiā añ appel. post sniam ⁊ nō solū post appel. Sz qd de attētat: post ap pel. ab inlocutoria: vtrū iudex ad quē debeat illa re uocare vt attētata añq3 cogscat de meritis cause ap= pel. dicit q nō. sz cognito d meritis cāe appel. ⁊ pnū ciato bñ appellatū ⁊ q male fuit inlocutū reuocabit attentata. ⁊ hoc verū: nisi attētata de quoz reuoca= tione querit fuissent attentata post inhibitiōes debi to mō factas: qz iudex ad quē decreuit citationē per quē inhibitū fuit iudici a q̄ ne pcederet in cā. ⁊ si hoc nō obstāte iudex a q̄ pcessit: tūc illa attētata debent reuocari añq3 cogscat de meritis cause. Nota pri= mo q ad offm iudicis ad quem spectat cassare/ reuo

Pre= suppo. d. helie

Casus ifalis d. helie

Nota= bilia.

care / annullare attentata post sniam diffinitivã. etiã post appel. & hoc priusq̃ incipiat cognoscere de meritis cause appel. an bene vel male iudicatum fuerit.
¶ Nota q̃ gesta p iudicem a quo post appel. ab interlocutoria nõ revocant: sed remanẽt in eodẽ statu donec sit cognitu3 de meritis cause appel. videl3 q̃ probatũ sit q̃ causa inserta ap pel. sit vera.
¶ Nota q̃ iudex appel. nõ põt inhibere iudici a quo ne in pncipali pcedat quousq3 cõstiterit iudici appella. q̃ negociũ sit ad ipsum devolutũ: et hoc per instrumẽtũ appellatoriũ. et hoc verũ loquẽdo de interlocutoria. c. romana. §. eo. titu.

appellationem a diffinitiva[a] sñia interiectam debẽt semp (exceptis casib[b]: i qbus iura post sñiam phibẽt appellare) ante[c] omnia per appellationis iudicem penitus revocari: sed etiã ea oia: que medio tpe inter sñiam & appellationem: q̃ postmodũ infra decẽdium[d] interponitur ab eadẽ cõtingit innovari[e]: ac si post appellationem eãdem innovata[f] fuissent. ¶ Illa vero q̃ post appellationem interpositam ante diffinitivam[g] sententiam innovantur: donec appellationis causam veram esse constiterit revocari non debent. Nisi iudex[h] appellationis postq̃ sibi constiterit per appellationem emissam ex causa probabili fore ad se negocium devolutum[i]: inhibeat canonice iudici a quo appellatum extitit ne procedat: tũc enim quicquid[k] post inhibitionem huiusmodi fuerit innovatũ: est (licet causa[l]

a ¶ Diffinitiva. Distinguit igit hec decre. inter appel. a diffinitiva et ab interlocutoria interposita: vt etiã predicti doctores dicebant: & ratio infra patebit.
¶ Glo. seq. exemplificat & rationẽ reddit. secũdo querit & distinguendo solvit.
b ¶ Casibus. Ut q̃ cõtumax fuit in nõ veniẽdo vel insignis latro vel criminosus notoriꝰ. ad hoc. §. eo. romana. §. si autẽ. §. eo. pposuisti. xxvij. q. iij. de illicita. & idẽ in aliis casibꝰ quos habes. ij. q. vj. §. sunt quorũ. C. quorũ ap. non re. l. j. ij. iij. iiij. v. & vj. de ap. reci. vel nõ. l. pe. & vlti. §. eo. cõstitutio. ij. in his casibꝰ esset iniquum q̃ appellatio executionẽ sñie impediret: cũ tali appellatiõi nõ sit deferẽdũ: vt in pdictis iuribꝰ. Sed qd dices pars appellata dicit casum talẽ esse: in quo appellari nõ potuit: & talis appellatiõis obtẽtu revocationẽ fieri nõ debere p modũ attẽtati. appellãs cõtradicit. pone in terminis: dicit eñ fuisse vere ɔtumacem in nõ veniendo. appel. negat qd erit in dubio: fiet ne revocatio? Dicit in hac questiõe Bar. [...] fore distinguendũ: vtrũ ps appellata velit incõtinẽti pbare illã cõtumaciã: dicẽs hodie cõstat &c. an dilatiões longiores expectat? In pmo casu nõ fiat revocatio. In secũdo sic. ad hoc. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidẽ. de resti. spo. lĩras. §. eo. lib. de excep. pia. §. de test. veniẽs. ij. ff. vt in pos. lega. si is a quo. cũ si. al's semp cõtumax negaret se cõtumacẽ. & idem in similibus. [...] Et Joan. and.
¶ Glosa sequens signat contrarium & solvit.
c ¶ Ante oia. & sic nõ expectabit evẽtus lit. vt in pmo casu. Scias tñ q̃ de hoc pmo ɔstare necesse est. sc3 q̃ fuerit diffinitum & appellatũ & post attẽtatũ. vñ videas q̃ supra ponit p ɔstanti. s. q̃ sint inovata. S3 ɔ videre lex. ff. de ap. cũ ex ea. q̃ dicit q̃ extunc revocabit qd factũ est post appellationẽ: cũ appellãs meliorem sñiam meruerit obtinere: ɔ nõ ante. Sol. ibi nõ negat qn etiã ante revocari possit qd ɔcedit p alias leges. ff. nil innovari ap. pen. in rubro et nigro: et sic vacat ibi. arg. a cõtrario sicut. & C. de epi. & cleri. l. conveticulã.
d ¶ Infra decẽdiũ. Secus si post: q̃ tũc nõ teneret appellatio: nec ipsius pretextu fieret attẽtatorũ revocatio. §. eo. romana. §. si vo. Sunt autẽ isti dies vtiles a principio & in progressu continui: et fit ipsorum computatio de momento ad momentum: quod dic vt plene no. ij. q. vj. anteriorum &c.
e ¶ Innovari. Hic repetere debent ante omnia per appel. iudicem penitus revocari. ac si &c.
¶ Glosa sequens reddit rationem textus.
f ¶ Innovata fuissent. Et ẽ rõ q̃ sicut post appellationẽ a diffinitiva nil attẽtari d3. vt. §. j. rñso. sic nec pendẽte iure qd cõpetit condẽnato ad appellãdũ. s. vsq3 ad. x. dies. Indultum eñ a iure bñficiũ &c. l. ɔ reg. iu. indultũ. xxviij. dis. de his. [...] Tũc eñ ppie dr̃ iudicatũ: qñ ifra illud appellari nõ potest. §. de re iudi ca. q̃ ad cõsultationẽ. Et an hoc habeat locũ in sñia excõicationis: vide qd dixi. j. de sentẽ. excõi. venerabilibus. §. porro. et notabat qd hic dr̃. ff. nil inno. ap. pen. l. j. in prin. in. j. glo. ff. de verb. sig. si qua pena circa mediũ. [...] ff. de ap. cõstitutiones: & p Gof. de accu. ad petitionẽ. Jo. an. [...] Unde sicut ius alicui nõ d3 auferri: ita nec spes ad ius. ff. de vsufru. quẽad. ca. l. si vsufructus. in prin. ff. de edil. & si vxor. §. j. Jo. mo.
g ¶ Ante diffinitivã. s. ab interlocutoria vel gravamine. hmõi autẽ dicti est rõ: q̃ in casu isto appellatio d3 interponi expressa cã pbabili. [...] Nec sufficit eãm esse pbabilẽ nisi sit vera. §. e. interposita. & pn. Est igit necesse q̃ prius ɔstet de ṽitate. In eventũ ɔ litis sciet an attẽtata veniat revocãda nec ne: & est si. §. ɔ frigi. fraternitatis. Nec est hoc ius novũ. imo pbat expsse pantiq̃ iura. nõne eñ semp papa in appellationibus ante sñiam interiectis mãdat: si est ita revocato i irritum &c. §. de rescrip. significãte. & duobꝰ. c. se. §. de iudi. exhibita. §. eo. significãtibꝰ. cũ multis si. [...]
Alleg. Archi. de dila. c. j. §. e. sepe. §. q̃ si. & c. ex pte. §. & qd no. iiij. di. qs aũt. Jo. an. [...] Et ex alia cã vel ex novis vel noviter pbandis pcessus impugnari nõ potest. vt in cle. eo. titu. appellanti. Jo. an.
¶ Glosa sequens addit alium casum.
h ¶ Nisi iudex. Ponit vnum casum exceptum a pximo generali dicto. aliũ casum posses addere quãdo sc3 iudex ipse detulerat appellationi. §. eo. cum appellationibus. Joan. an. Idem Joan. mo.
i ¶ Devolutum. Alr̃ inhiberi nõ posset. §. eo. romana. §. si vero. & §. sequen.
¶ Glosa sequens rect. per questionem.
k ¶ Quicqd. Intellige qd p ipm iudicẽ attẽtari nõ posset. hoc dico: q̃ qdã possent iudices a qbus appellatũ est: sicut est reformare possessionẽ appellãti cũ si ibi turbata fuit / omittere tñ d3 articulum sup quo appellatũ est. §. eo. ti. cũ teneamur. [...] Itẽ si appellãs minus pitum terminũ assignavit põt moderari. §. eo. cũ sit romana. & c. consuluit. in fi. [...] Unde qd ibi dixi remi tendo etiã ad. xvj. tales casus quos colligit Guil. in spe. ij. parte. eo. titu. §. penul. Jo. an.
l ¶ Causa. Propter quã appellatum extitit.

Appellatio in multis casibꝰ est phibita.

Judicatũ ppe dr̃ qñ appellari nõ potest.

¶ Glo. se. tractat qd de attẽtatis a tertio: et qd de attẽtatis a pte. In prio mẽbro collige bimẽbrẽ distinctionem. ad primũ mẽbrũ obijcit et dupl'r soluit. In secundo distinguit hec mẽbra: aut attẽtatũ est irreuocabile aut reuocabile. et si reuocabile aut illicitũ aut licitũ et si illicitũ aut appellatio fuit extraiudicialis aut iudicialis. In fi. querit et soluit. ¶ Reducendum. Decre. ista loquit̃ i his q̃ sũt attẽtata p iudicẽ: et h⁹ apparet ex eo q̃ dicit ibi beat canõice iudici etc. Si aũt aliqd attentaret̃ a tertio. i. q̃ nõ fuit ps vel iudex l cã illa attẽtata nõ reuocat̃ p modũ attẽtati a iudice ad quẽ fuit appellatũ: sꝫ p suũ ppriũ iudicẽ cognito de cã seruato iuris ordic. s. eo. ti. romana §. in aliũ. ff. de rei ven. is a q̃. nõ eñ p̃iudicat aliis res inter alios acta. s. de re iudi. q̃uis. qð est verũ: nisi ille terti⁹ p attẽtationẽ illã iurisditionẽ iudicis ipediret s. de offi. deleg. c. j. Nõ ob. s. eo. bone. vbi videt̃ attentatũ a tertio reuocari p modũ attẽtati: ibi eñ fuit generaliter appellatũ. ne qs sup possessiõe etc. et iõ molestãs nõ potuit dici terti⁹: sed poti⁹ ps appellata. Alij dicũt q̃ illud reducit̃ in pristinũ statũ p interdictũ vñ vi. nõ p modũ attẽtati: et fm hoc nẽ ob. idẽ et p eadẽ iura intellige. si terti⁹ aliqd attẽtat / lite relatione vel cõsultatiõe pẽdẽte: hec tñ oia de tali tertio intelligas: q̃ cũ pte vl' iudice nichil attentat illicitũ. nec ab eis cãm cepit hñre Arg. sec⁹. s. de cõsti. cũ. M. in fi. vt lite pen. ecclia. ij. Si aũt aliqd attẽtet̃ a pte: aut illud de natura sua est irreuocabile: aut reuocabile. Si irreuocabile. puta pendẽte appel. vel lite inter duos sup sponsa: alius eoꝝ cũ ea p vba de p̃nti cõtraxit etiã post inhibitionẽ fiet reuocatio: q2 ex futuro euẽtu patebit an valeat mrimoniũ vel nõ scꝫ cũ imppetuũ ipedimẽtũ precessit necne: sꝫ bñ fiet ad tps sepatio et alia pna vel pena imponit̃. s. de ma. cõtrac. ĩ inter. ec. c. j. et vlti. Si vo reuocabile sit distinguo an sit licitũ vel illicitũ. Si illicitũ vt q2 ap. pẽ. ps spoliat ptẽ: reuocat̃ p modũ attentati. de appel. bone. ff. de edil. edic. ediles § itẽ sciẽdũ. Et fit talis reuocatio et restitutio ex solo iudicis officio. vt lite pen. c. j. et p totũ. Tenet̃ tñ duo pbare q̃ innouatũ fuerit: et q̃ lit. pen. vel appel. vt lite pen. p totũ. Si vo aliqd attẽtet̃ qð al's esset licitũ vt si qs facit q̃ de iure cõi sibi cõpetunt: vtputa ap. pen. collegiũ eligit. vel his silia. Si extraiudicialis fuit appellatio talia attẽtata non reuocant̃ p modũ attẽtati: sed pendẽt ex euẽtu futuro. s. de elec. cũ inter. et c. cõsiderauimus. C. de rei ven. si fundũ. Si aũt in iudicio fuerat interposita: hic fuerũt opiniões no. de in integ. resti. c. ij. de iurepa. ex l'ris. Dic tñ fm Gar. q̃ si li. vl' ap. pen. qs vtit̃ possessiõe eo mõ q̃ añ nil innouans illicitũ vel dolosum in p̃iudiciũ ptis nõ hꝫ locũ reuocatio per modũ attẽtati. cũ nil innouari videat̃. viij. q. iiij. nõne immo circa ipm fieret innouatio: qð phibitũ est: vt in p̃dictis iurib⁹. Si aũt dicit aduersari⁹ aliqd imutatũ illicite pbet hoc. s. eo. bone. de iurepa. ex l'ris. al's pendent ex futuro euẽtu. de resti. in integ. c. ij. nisi phibitio iudicis ex cã iterposita aliud inducat. s. de p̃bẽ. iter cetera. s. de despõ. ipub. ad dissoluẽdũ. ff. ne qd i lo. pu. l. vlti. vñ vnũ scias q̃ si ps apellãs aliqd illicitũ attentat eo ipso indignũ se facit appellationis beneficio et

Inno: uata post appellationem an et qñ debeat reuocari vel non.

Innouata post appellationem reuocãtur ex officio iudicis

eadem non sit vera) per eundẽ appellationis iudicẽ ante oia in statũ pristinũ reducendum. Idem. ¶ Qui appellat extra iudiciũ. infra. x. dies ex quo sciuit grauamẽ appellare debet: postea per remedium iuris communis audietur: sed non per appellationis remedium. Joannes andree. Capitulum. viij

Concertationi antique finem imponere presenti constitutione volentes

pcedit iudex a q̃ appellatũ est p inde acsi nõ fuisset appellatũ. s. eo. an sit. fm casum Inno. Sed redeũdo ad textũ quero: si iudex appellatiõis statim reuocat attẽtata: postea pnũciet male appellatũ: nunqd illa reuocata resumũt vigorẽ ipo iure? Rñdeo nõ: q2 illa reuocatio legitie facta ẽ ad tuitiõẽ appellatiõis cũ pcessus in ipsi⁹ appellatiõis cõteptũ fact⁹ fuerit: et iõ tãq̃ legitime fctã firma et stabilis pseueret. C. d adulte. Gracch⁹. Itẽ illa reuocatio fuit quasi interlocutoria: et sic cũ ab ea nõ fuerit appellatũ trãsiuit in rẽ iudicatã. s. de elec. cu dilecti. de re iudi. q̃ ad cõsultationẽ. Cũ igit̃ talis reuocatio nõ pẽdeat ex euẽtu ap. sed sola dependẽtia appellationis. Ad reuocationẽ sufficiat. vt hic. et s. de iureiur. venientes quicqd de appellatiõe cõtingat factũ ipsa pẽdẽte fuit legitime reuocatũ. pnũciata igit̃ ap. legitima: de nouo iterũ pceditur. de accu. qual'r et qñ. j. Addi. Nã vt dicit Innoc. de exce. dilec: e. nulla absurditas si qð male factũ est reuocat̃: et illud idẽ legitime repetatur facit. s. de elec. dudũ. ij. § tandẽ. d re iudi. ad pbãdũ. s. eo. li. de elec. si confirmationẽ. Jo. an. Addi. ad hoc. ff. de excep. rei iudi. si a te § fi. in pn. et l. exceptio. Jo. an. Addi. Et. ff. d aqua plu. arcẽ. l. supra iter § officiũ. Joan. an. Additio. De plano et sine libello. fa. qð not. ff. de inter. ac. super rubrica. Joan. and. Additio. De hac ple. scripsi de maio. et obe. dilecti in glo. sed qd pdest. cũ remissi. q̃ ibi sunt. in fine glose. Joan. an. Additio. Simile. s. eo. lib. vt lit. pen. c. j. et ij. qð dixi. s. de ordi. cog. c. fi. Jo. an.

querit et soluit

Concertationi. Primo ponit motiuũ cõstitutionis. secundo ibi: statuimus. constitutionem que distinguit an per appellationẽ vel aliter petatur reuocari grauamẽ. Et scðm membrum ibi: sed si cui: determinationẽ interserit ibi: dũmodo. Emanauit hec decre. ad declarationem eius quod no. Jo. ij. q. vi. biduum. et Hostien. de appel. vt debitus. et Innocen. s. eo. bone. Additio. Et Guil. in spec. de appel. § restat. ver. sed quid dices ij. Joan. and.

diuisio

Dicit qd declarat.

¶ Casus. Peruenit ad noticiã meã q̃ eps pictauen. cõtulit alicui beneficiũ tanq̃ vacans q̃ dicebam meũ et non vacãs: et sic dico q̃ collatio est facta in preiudiciuin meũ: volo appellare ab illa collatiõe an possim? Certe sic. dũ tamẽ appellem infra decẽ dies numerãdos a tpe noticie mee: postea non possum appellare. Sed p hoc tñ nõ videor renunciare iuri meo quin via iuris cõis possum prosequi ius meũ. videlꝫ interdicto vnde vi vel alia actione vel etiã manutentionẽ ipsi⁹ beneficij potero petere. Uel põt poni casus in electione hoc modo. Canonici ecclesie pictauẽ. vno excepto elegerunt quendã symoniacũ. certũ est q̃ vnus poterit appellare. et p causa appel. dicere q̃ ille est icapax dũmodo appellet infra decẽ dies. si vo nõ appellauerit infra decẽ dies poterit se opponere ne talis symoniacus cõfirmet̃. sed ampli⁹ nõ audiet̃ p viã appellationis. Nota primo ex pncipio capituli q̃ altercatio que est inter aliqs doctores sup decisione alicui⁹ dubij põt dici cõcertatio. q2 simul pugnãt tacitẽdo iacula et rõnes. et de hac cõcertatiõe loquit̃ presens capitulum. Nam de hoc fuit cõcertatio inter doctores antiquos

Casus sfalis dhi hec lye.

Notabilis.

¶ Statuimus: vt ab electionibus: postulationibus: prouisionib9: et q̄buslibet extraiudicialibus[a] actib9: in quibus potest appellatio interponi: q̄squis ex eis grauatū[b] se reputās p appellationis beneficiū grauamen illatū deinde rauerit reuocari: īfra .x. dies postq̄ sciuerit[c]: si velit appellet. Post decēdium vero eidē aditus non pateat appellandi. ¶ Sed si per cōtradictionem debitam[d] vel alia iuris remedia petierit reuocari grauamen ei (Dūmodo medio tempore his non assenserit[e]) lapsus decendij non obsistat[f]. Idem.

¶ Valet appellatio in scriptis porrecta: licet corā iudice non legatur hoc dicit. Zen.

Capitulum .ix.

Appellatio quam in

vtrum ab actibus extraiudicialibus debeat appellari infra decē dies. Nota vlterius q ab actibus extraiudicialib9 pōt quis appellare: sed tamē ꝓprie loquēdo dr̄ ꝓuocare τ nō appellare. ca. cum sit romana eo. ti. in an. Nota q ab actibus extraiudicialib9 dz appellari infra decē dies q currūt a die noticie grauaminis et nō a die noticie actus vt hic tenet Hosticus de sctō geminiano: et ponit exēplū. Ponam9 q epūs pictauēn. ɔtulit tibi beneficium qd erat mihi debitum: τ ignorabā q esset michi debitum: cū sciebā collationem esse tibi factam post sciui q illa collatio fuit facta in meū preiudiciū. Certū est q possum appellare infra decem dies: qui numerantur a die noticie grauaminis quo sciui q collatio fuerat facta in meū preiudicium.

a ¶ Extraiudicialibus. Siue fiant a iudice: siue a priuato. s. eo. capi. j.

¶ Glo. seq. fortificat textum τ ponit opi. Hostien.

b ¶ Grauatū. Nota q decreta. ista locum habet in appel. interposita a grauamine iam illato. secus si ab inferēdo. cū ex ꝓbabili cā timet τ interponit appellatio. Unde aduerte q infra decē dies appellandū sit a grauamine extra iudiciū allegabat talis ratio. si appellari possit. xj. die. eadem ratione et centesimo. qd esset absurdum. Preterea si quis velit dicere decurionem legitime nō creatū. non auditur nisi infra legitimū tempus cōtradicat. ff. de decuri. imꝑatores §. fi. τ infra id tēpus infra qd appellandū est. argumētum. C. eo. q ad ciuilia. τ l. nominationes. ij. q. vj. §. diffinitiua ver. nominationes. qd enim tēpus in sententijs attēditur attēdi debet. τ in his in quib9 nō ꝓfertur sententia. ff. qñ appellā. sit. l. j. §. in sententijs. τ. ij. q. vj. biduū. Dicebat autē Hostiē. in decre. vt debit9. ad finē. de appel. q in electiōib9 ante et post etiā post decē dies poterit appellari: sed hoc modo. qr si ex legitima causa interponitur appellatio ne fiat electio valet: τ cū probata irritabitur electio postea subsecuta. s. de elec. cōsiderauimus. τ. s. e. cōstitutus. ij. al's nō reuocabitur. vt. s. dixi. c. ꝓximo post electionē τ ante confirmationē. appellatur etiā post decē dies ne fiat confirmatio: τ sic posset intelligi qd no. Inno. in decre. bone. q extra iudiciū appellatur post decē dies. cū eñ extraiudicialis appellatio nō sit aliud q̄ ad causam ꝓuocatio. s. eo. cū sit. sicut lesus quādocunqz potest ledentem ad iudicium vocari facere: sic eū potest prouocare ad causaz extra iudiciū in appellando: non enim trāsit grauamē in rē iudicatam sicut sententia. vt. s. eo. romana §. si vero. In iudicialibus autem actibus vel quasi necesse est infra decē dies appellari: τ sic intelligātur leges pri9 inducte: loquitur enim in electionibus in quibus decretū decurionum qd est quasi iudiciale: vel presidis interponitur. ad hoc. ff. quādo ap. sit. l. j. Sed decretū canonicorū eligentium non est iudiciale vel quasi: imo omnino extraiudiciale. Expeditum ergo sit p hāc decre. q a grauamine extra iudiciuz illato necesse est infra decē dies appellari: τ sic intelligatur. s. de elec. c. j. τ. c. vt circa. τ. c. cupiētes. al's appellatio nō deuolueret. s. eo. romana §. si vero. Iuris autem alia remedia ꝓpter hoc non tolluntur: vt sequitur.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

c ¶ Sciuerit. Est eñ tps vtile a pncipio: lz ɔtinuū in ꝓgressu. et de hoc plene not. ij. q. vj. anteriorꝫ. τ fit de momēto ad momētū cōputatio vt ibi. Et intelligo sciuerit non solū actū illū factuz: sed p illū se grauatū. Quid ei si sciui te electū: et post decem dies sciui q prius michi de illo bñficio papa ꝓuiderat: adhuc īfra .x. dies a die sciētie prouocabo. qr modo scio me grauatū: τ hoc sonat hec lr̄a [...] Ad hoc. s. eo. lib. de rescrip. grā. Jo. an.

d ¶ Debitā. Ut si corā superiore excipiatur: vel cessatio petatur: vel his si. [...] Jo. mo. ponit exēplū per decre. licet epūs. j. de prebē. qñ scz ꝓuisum est tibi de beneficio qd possidebā possum appellare. Itē expectare q vocet ꝓpter possessionē quā habeo. Sit autē fm eū huius iuris ratio qr habens plures vias licet sit sibi prescriptum in vna via vt an via appellandi nō ꝓpter hoc prescriptum est in alia vt in via contradicendi. ff. de ap. si expressum. Jo. an.

e ¶ Non assenserit. scienter [...] ꝓpter ea q̄ supra dixi nil eñ tā cōtrarium cōsensui sicut error. ff. de iurisdi. om. iu. si p errorē. et intellige assenserit etiā tacite. de offi. deleg. gratū. de his q̄ fi. a maiori parte ca. ex ore. cum suis concor. [...] Et sponte fm Archidia. alleg. xxxiij. q. v. notificasti. τ qd ibi no. Jo. and.

f ¶ Non obsistat. Optime cōcordat. s. eo. lib. de rest. in integ. c. j. Idem Archidia.

Appellatio. [...] Qr breue est nō summatur neqz diuiditur. hoc no. Guil. in spe. eo. ti. §. qualiter aūt. in pn.

¶ Appellans in scriptis non tenetur legere appellationem iudici a quo. sed sufficit q appellet. vt in littera continetur. hoc dicit. Et fm aliquos nō est necesse exprimere verbum appello. sed sufficit ostēdere chartam iudici a quo.

¶ [...] Tu τ ego litigabamus coram aliquo iudice competēti qui tulit aliquam interlocutoriā contra me: a qua appellaui in scriptis ex causa rationabili. τ appellationē meā redegi in scriptis. quā infra .x. dies exhibui. τ presentaui iudici a quo. sed tamē eam non legi. vtrum valeat mea appellatio? videtur q sic. nā iudex tenetur legere sententiā suā. al's sua sententia non valet. c. fi. s. de re iudi. ita videtur q in appellatione requiritur recitatio. τ vt appellās legat suam appellationem iudici. Hac tamen ratione dubitandi non obstante dicit Roma. pon. q ego appellans nō teneor legere appellationē iudici a quo. sed si petat duplum appel. debeo ei tradere: si autem non petat non teneor illi tradere. Ex quo patet q nō sunt necessaria ista verba que ponunt communiter notarij in instrumentis appellationum q ipse appellans fecit lecturā.

¶ Nota primo q licet iudex a quo teneatur sententiā

Casus lr̄a alio dñi hestye.

Notabilis

diffinitiuā legere partib⁹. ita ꝙ nō sufficit si eā tradat partib⁹. tamē secus est in appellatione. vt est hic tex. ¶ Nota ꝙ appellatio est interponēda corā iudice a q̄. nō aūt sufficeret si iterponeret corā aduersario et hoc verū si possit haberi tutus accessus ad iudicē. nā sec⁹ si qs cōmode nō habeat tutū accessum. vt l. c. §. eo. ti. in anti.

a ¶ In script; Sic eīn ē appellādū ante sniam et a snia ex interuallo. qð dic vt no. §. eo. ti. c. j.

¶ Glosa sequēs reci. per questionem an coram iudice necesse sit appellari.

scriptis[a] iudici[b] a quo appellare volebas te porrexisse ꝓponis[c]: non pōt ex eo ꝙ corā ipso lecta[d] non fuerit rationabiliter impugnari. I dem.

¶ Iudex a quo cōpellere nō pōt appellantē a grauamine ipsi⁹ veritatē ꝓbare: licz citare pōt ad ipsi⁹ reuocationem audiēdā: q̄ facta in cā ꝓcedere poterit eius cōtumacia nō obstāte: ac si nunq̄ appellasset. h. d. 3en. Capitu. x.

Si a iudice a quo pro-

b ¶ Iudici. No. appellandū corā iudice. de hoc per Jo. ij. q. vj. biduū. ⁊ ꝑ Ber. §. eo. suggestū. Indistincte teneas. ¶ cū in iudicijs vel extra a iudice appellaẜ coram iudice appellandū. §. eo. lib. cordi. §. eo. vt debit⁹ ibi corā eodē iudice ⁊c. ⁊ hoc si pōt ipsi⁹ haberi copia ⁊ in publico. nō in hortis vel villa suburbana. ij. q. vj. biduū. vel nisi iustus met⁹ appellātem excuset. §. eo. titu. c. vlti. Si ṽo sunt plures iudices. dic vt in cle. eo. titu. si a iudicibus. Jo. an. ¶ Idē Archi. qui etiā alleg. ff. quando ap. sit. l. j. ꝟ. dies. et ꝟ. si quis. C. eo. ti. in offerēdis. In auẜ. de ap. ꝟ. j. col. iiij. recitat tñ opi. Goffre. qui dicit ꝙ appellatio emissa in absentia iudicis bene excusat si non fiat fraudulenter: vt dixi in decre. suggestum. Qð videtur placere Innocen. in decre. dilectis. eo. ti. ad fi. vbi dicit ꝙ per appellationem etiā factā in absentia iudicis appellans est exemptus ab ipsius iurisditione. tamē ipsi Inno. placet in decre. si iustus quod sequiẜ in glo. Dicit etiā Archid. ꝙ si bene videatur decre. si duobus. j. responso. in fi. satis demōstrat ꝙ appel. non protegit appel. a iudice suo. donec ad ipsius iudicis noticiā perducaẜ. ⁊ idem ibi. Pe. de sam. Joan. and.

Appellatio an sit semper corā iudice interponenda.

c ¶ Proponis. Et ꝓbas. §. de cōces. ꝓbē. cū sup questione. vt ergo dixi. §. eo. c. j. nō est necesse ꝙ scriptura appellationis sit auctētica. dūmodo possit ꝓbari: tutum est tamē ꝙ ꝑ notariū de hoc fiat scriptura publica. quia qð continetur in charta difficile est ꝓbare.

¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ soluit.

d ¶ Lecta. Uidebatur contra arg. et⁹ qð dicitur. §. titu. pri. c. vlti. in fi. cū suis concor. sicut eīn requiriẜ ꝙ sentētia legatur per iudicē: nec sufficit ꝙ in scriptis edatur/ vt ibi: sic etiā videtur nō sufficere ꝙ appellatio in scriptis edatur: nisi etiā legatur. Sed non tāta solēnitas requiritur in appellando quāta in diffiniendo: al's sequeretur ꝙ die feriato non posset appellari: sicut nec diffinitiua ꝓferri: ⁊ ꝙ appellans haberet sedere ⁊ nō stare: ⁊ hec sunt falsa. cum ergo decre. vt debitus. et decre. cordi. hoc solum requirant ꝙ assigneẜ vel exponatur causa ꝓbabilis et in scriptis assignare autem fit verbis: nutu: testamēto/ vel codicillis. ff. de verb. signi. assignare. ¶ ff. de assig. liber. l. j. ꝟ. assignare. ergo ⁊ in scriptis assignādo ⁊ porrigendo iudici satisfactum est iuri. Et facit ad hoc. §. de offi. ordi. si canonici. ¶ Sicut eīn ibi sufficit causam cessatiōis scribere ⁊ scripturam assignare ei contra quem cessatur: sic et hic in appellatione. Sic et olim dabat maritus vxori sue libellum repudij quod sufficiebat: licet nō legeret de quo dicitur in prohemio decreta. ꝓbaẜ hoc etiā. ij. q. vj. si quis libellos appellatorios ingesserit.

Assignatio fit: ṽbis vel nutu.

e. l. biduum. ver. si quis ipsius ibi. vt ei libellos daret. Et quod hic de appellationibus dr̄ de exceptionibus intelligo vt sufficiat illas dare in scriptis licet non legantur. ad hoc. §. de proba. quoniā contra. Joan. and. Additio. j. Et insti. de assig. liber. per totū. Joan. mo.

Additio. ij. Dicit Joan mo. ꝙ ista decre. et illa probant ꝙ assignare/ et porrigere idē est ꝙ ꝑsentare. ꝑsentatio vero non requirit lecturam hoc posuit Archidiaco. in decret. cordi.

Si a iudice. ¶ Glo. non summat. Diuiditur autē istud ca. in duas particulas. Pria ponit thema cuius duo dubia soluit. vtriusq̄ reddens ratonē ibi: nec coram. Secunda particula que est ibi: nisi ad hoc solū secūdum dubium determinat ⁊ declarat. Jo. an. Emanauit ad declarationē eorū que no. Bern. ⁊ moderni. §. eo. cū cessante. ¶ Et dic de iudice ordinario vel delegato. ⁊ idē esset arbiter iuris a quo pōt appellari. §. eo. lib. de offi. deleg. ab arbitris. Additio. j. Et Guil. in specu. de excep. ꝟ. viso. versi. sed si iudex. ⁊ se. Et corrigit qð not. Ber. §. eo. lib. de re iudi. ad apostolice. versi. eratq̄ parata. Jo. an.

Diuisio.

Dicit ad declarat.

¶ Pro intellectu istius. c. habemus presupponere ꝙ licet iudex non possit reuocare suā sniam diffinitiuā. l. ij. C. de senten. ex pericu. reci. potest tamen iudex reuocare interlocutoriam sniam. l. qð iussit. ff. de re iudi. c. cum cessante. eo. titu. in anti. Secūdo habemus presupponere ꝙ appellans per appellationem eximitur a iurisditione iudicis a quo appellauit. ṽtrum ad illā causam. c. romana. §. eo. titu.

Presup. dūt heic.

¶ Casus. Tu et ego litigabamus corā officiali pictauien. qui tulit aliquā interlocutoriā contra me: a qua appellaui solēniter et in scriptis iuxta tenorē. c. j. §. eo ti. officialis fecit me citari vt corā eo cōparerē factur⁹ fidē de grauamine an tenear cōparere? Rñdet ꝙ nō nam iudex debet esse certus an me grauauerit vl nec. Sed ponamus ꝙ iudex citauit me ad reuocandū interlocutoriam suā an debeā cōparere? Certe sic. et si non cōpareā ⁊ iudex reuocet suā interlocutoriā: poterit cōtra me ꝓcedere tāq̄ cōtra cōtumacē. qr reuocato grauamine est extincta appellatio mea [reuocauerit cū effectu] ⁊ realiter non ṽbo. ⁊ hoc si grauamē sit realiter illatū. ¶ Nota pmo ꝙ iudex a quo pōt suā interlocutoriā reuocare: ⁊ sic est vna differētia inter sententiā diffinitiuā ⁊ interlocutoriā. ¶ Nota ꝙ si iudex a q̄ citauit appellātē ad faciēdū fidē de suo grauamine nō tenetur appellās cōparere. qr iudex dz cognoscere vtrū appellantē grauauerit: secus si appellās esset citatus ad vidēdū reuocari grauamē. qr tūc teneret cōparere corā iudice a quo. Et si citatio sit facta ad edocendū de grauamine: ⁊ videndū reuocare grauamen teneẜ cōparere. nō ad oēs fines. sed ad vidēdū fieri reuocationem grauaminis ¶ Nota ꝙ cessante cā finali cessat effect⁹. secus est de cā impulsiua. l. j. ꝟ. sexum. ff. de postulando. vbi turpitudo calphurnie fuit cā impulsiua ꝓhibitionis mulierū a postulādo. Itē illud intelligitur ꝙ cessante causa finali cessat effect⁹: qn est vnica causa finalis. secus si essent plures. qr tūc requiriẜ cessatio omniū causarū. insti. de nup. ꝟ. affinitatis. de hoc ꝑ doc. in. c. ⁊ si xp̄s. de iureiurando. in an. in fi. co.

Casus si alio dūt hec.

Notabilia.

Snia diffinitiua nō pōt reuocari p iudicem.

a ❡ Grauamē. secus eñi si a snia diffinitiua quā iu dex reuocare nō pt: funct⁹ est eñi officio suo semel iu dicādo siue bñ siue male. ff. de re iudi. iudex. ꝫ. ꝺ offi. deleg. in lřis. ⁊ c. venerabilis. intellige igiꝛ grauamē siue p interlocutoriā/ siue ꝑter interlocutoriā inferatur

b ❡ Per se. dz eñi esse de facto suo. certus. ꝫ. ꝺ rescrip. ab excōicato. C. de resci. vē. quisqꝫ. veritas eñi cause appellationis ꝓbāda est corā iudice appellationis vt. ꝫ. e. romana ⁊. ca. cū appellationib⁹. ꝫ nō corā iudice a q̄ appellaꝛ saluo eo qꝺ dr. ꝫ. e. ti. interposita.

❡ Glo. seq. q̄rit ar. p ⁊ ꝯ. soluit ⁊ certis allegatis in ꝯriū rñdeꝛ.

c ❡ Teneris. Quid si ꝯpeat ⁊ corā iudice ip̄o a quo appellauit de grauamie doceat: nunqd ab ap. videꝛ recessisse? videꝛ p ꝙ sic p decr. ꝫ. de offi. deleg. gratum. ꝫ. de testi. cū venisset. i qb⁹ dr ꝙ si appellās post appellationē ꝓbationes inducit corā illo a q̄ appellauerat appellationi renūciat. Item hec littera dicit ꝙ p appel. suspensa sit iurisditio iudicis. si ꝫ aliqd facit corā ip̄o vt corā iudice: allegat ꝯria: ⁊ sic nō audiꝛ ad hoc. ꝫ. eo. sollicitudinē. cū suis ꝯcor. ꝫ. ꝫ. e. interposita vbi dr ꝙ appellās pōt ꝓbare si vult veritatē cause corā iudice a q̄ appellat. Sz rñderi pōt decre. illā locuz hr̄e añ appellationē. Satis credo ꝙ cuz p actū istum semp intendat ad iudicis iurisditionē declinādā ꝙ p hoc appellationi nō renunciat. ⁊ hoc sonat lr̄a q̄ dicit hic nō teneris. non dixit: nec potes. ⁊ sic etiā soluiꝛ qꝺ diciꝛ de allegāte ꝯria: cū ista nō sint ꝯria que ad vnū finē tendūt. Et facit qꝺ dixi. ꝫ. de reg. iur. nullus pluribus. Ad decr. gratū. ⁊ cū venisset. rñdetur ꝙ ille ꝓbationes fiebāt sup ꝑncipali negocio: ⁊ ideo bene renūciabat appellationi: qꝛ ꝯrius sibi. sed hic secus: faciat ꝓ hac pte ꝙ iste ꝓuocat⁹ est. ad hoc. ff. de cōdi. fur. et ideo. in pn. ꝫ. de excep. cū inter priorē. ⁊ accedāt q̄ no. iij. q. iij. offeraꝛ. ꝫ. de re iudi. inter mōasteriū. ⁊ vtili⁹ videꝛ negocia tali expediri cōpēdio: ꝙ p actā subtilitatē lōgo ꝓrogari dispēdio. ꝫ. tit. pxi. abbate sane. in fine. preterea legitime tenetur ꝯparere ob id quod sequiꝛ. ⁊ tñ cōparendo non renunciat appellationi.

Verba cū effectu sūt intelligenda.

d ❡ Cū effectu. Effectualiter eñi intelligenda sunt verba. vt. ꝫ. de cleri. nō resi. relatū. cū suis ꝯcor. Hinc eñi est ꝙ nō sufficit dicere se paratū reuocare nisi ⁊ reuocet. ad hoc. ꝫ. de eo qui mit. in pos. cā rei ser. capi. j. ad hoc. ꝫ. tit. pxi. ad aplice. ꝟsi. eratqꝫ parata. Itez si grauamē fuit verbale reuocatio sufficiat verbalis: si reale nō sufficit ꝟbalis nisi re etiā reuoceꝛ. [illegible]o. Idē Archi. qui etiā alleg. Io. de deo l suis cauillationib⁹. rubrica de gñalibus exceptionib⁹. vbi no. ꝙ nō sufficit ꝙ iudex dicat ego reuoco: nisi recedat a grauamine interlocutionis. Io. an.

Reuocatio grauaminis verbalis ꝟbo fieri: realis re.

e ❡ Nō fuisset. Qꝛ cessante grauamie cessare debet appellatio: vt. ꝫ. eo. cum cessante. Io. and.

❡ Collatiōe. ❡ Duo facit. qꝛ circa vnū thema disinguit. Primū ibi. non ad ip̄m. Secundū ibi: gl. hoc no. Hostiē. de excel. pla. ca. j. [illegible]. Io. c.

ꝑter grauamē^a qꝺ tibi ꝓponis illatum appellas: ad docendū te fore grauatū: et ad audiendā reuocationē eiusdē grauaminis. si de ipso docueris: tibi termin⁹ prefigaꝛ. ❡ Nec coram eo (cuz ipse per se^b id videre habeat) hoc docere: nec etiā tāqꝫ corā iudice (cum per appellationē sit suspensa ipsi⁹ iurisditio) cōparere teneris^c. ❡ Nisi ad hoc solum vt reuocationem ipsam audias si eā duxerit faciēdā alsꝫ si nō cōparueris: ⁊ ipse in termio grauamē reuocauerit cū effectu^d: poterit extūc libere i cā ꝓcedē: ac si appellatio interposita ñ fuisset^e. ❡ Idē.

❡ A collatione capli ad epm appellaꝛ si vt canonic⁹ interfuit secus si vt platus. Idē [illegible]

A [illegible] ❡ Collatione beneficij

postulastis. de ꝯcessio. ꝑbē. ⁊ forte corrigiꝛ qꝺ ibi not. Inno. qui dicit de electione ep̄i ⁊ capituli ad ep̄m appellandū: qui licet constituunt vnum capitulū in electione. nō tñ in exercēda iurisditione. forte dixi qꝛ saluatur si intellexit iuxta scd̄m mēbrū huius distinctionis. Io. an.

❡ Appellans a collatione facta p ep̄m et capitm̄ debet appellaꝛ ad archiep̄z si ep̄s interfuit vt platus: secus si vt canonicus: quia tūc appellatur ad ep̄m.

Sūmariū dñi helie.

❡ Presuppone̅dū est ꝓ intellectu hui⁹ capituli ꝙ quis pōt appellare etiā collatione cōtinuata in ꝑiudicium alterius. c. j. e. ti. in an. Item habemus scd̄o ꝑmittere ꝙ quis potest appellare post collationē factā. dū tamē appellet infra decē dies numerādos a tpe noticie sue. ca. ꝯcertationi. ꝫ. eo. ti. Item est ꝑsupponendum qꝺ habeꝛ in. ca. ij. vt lite pendēte. ꝫ. istomet li. vbi dicitur si duo litigēt sup bñficio: ⁊ moriꝛ possessor: non dz alius subrogari in locū defuncti. donec sit cognitū de iure supstitis. ⁊ si fiat collatio posset supstes appellare ab illa collatione: vel etiā cōtinuata. sed ordinari⁹ poterit defendere ius defuncti.

Presup. d. helie.

❡ [illegible] Tu possidebas beneficiū qꝺ dicebā ad me spectare vel esse michi debitum. vnde feci te conueniri corā iudice competēti. pendēte cōtrouersia ista tu es mortuus. Ep̄s Pictauch. ⁊ ca. ad quos communiter spectat collatio illius beneficij: cum vacabat volebant illud conferre. ego hoc videns me opposui ne facerent collationem de illo beneficio. non obstāte me/ ipsi contulerūt beneficium: volo appellare ab ista collatione: queriꝛ ad quē debeā appellare: vtrum ad archiep̄m vel ad ip̄m ep̄m? Rñ. cū distinctiōe. aut ep̄us interfuit collatiōi vt platus: aut interfuit vt simplex canonicus. si interfuit vt ꝑlatus: debeo appellare ad archiep̄um vel ad papā ⁊ nō ad ep̄m. qꝛ tunc appellarem ab eodē ad eundē. si ꝟo ep̄us interfuit vt canonicus ⁊ non vt plat⁹: tūc possum appellare ad ip̄m ep̄m tanqꝫ ad superiorē capituli.

Casus lřalis d. helie.

❡ Nota primo ꝙ a collatione facta vel faciēda in ꝑiudiciū alicuius pt appellari: sz ꝓprie dr ꝓuocatio. c. cū sit romana. e. ti. in an. ❡ Nota ꝙ ep̄us pōt interuenire in caplo vt canonic⁹ ⁊ tūc habet vocem/ ⁊ sua vox auget numerum. Item pōt esse in capitulo vt ꝑlatus: ⁊ tūc non habet vocem. Licet Hostien. dicat ꝙ ipse repsentat mediam partē capituli: ⁊ ꝙ ip̄e ⁊ vnus canonicus faciūt maiorē partē capli. de hoc in. c. ꝓposuisti. de cōces. ꝑben. in anti. Cōmunis aūt opinio doctorū est in contrariū. videlz ꝙ ipse nō habet vocem quando est in capitulo vt prelatus: sed solum habet potestatem cōcludendi scd̄m maiorem partem capituli. ❡ Nota vlterius illud ad quod emanauit ꝑsens cap. videlicet ꝙ cū appellatur a collatione facta cōmuniter p ep̄um ⁊ capl̄m pōt appellari ad ip̄m ep̄m si interfuit vt canonic⁹: quia tunc censetur simplex canonicus: modo capl̄m subest ep̄o: et appellandū est ab inferiori ad supiorem. Sed quō cognoscemus ꝙ ep̄us est in capitulo vt ꝑlatus: vel vt

Notabilia

simplex canonicus? Doctores hanc materiã tractãt in.c.postulastis.alleg. Et dicunt q si in ecclia sit statutum q ordinet vt epus sit in capitulo vt prelatus vel vt simplex canonic⁹ stãdũ est illi statuto. si vero nõ sit statutum: tunc cognoscetur ex coniecturis. nam si episcopus nõ tenet primũ locũ z honorabiliorẽ censet esse in capitulo vt canonicus.si aũt psideat z teneat honorabiliorem locũ censetur esse in capitulo vt platus.

quã cõmuniter per episcopũ et capitulũ in tuũ pudiciũ[a] factam esse pponis. Non ad ipm episcopum (si in ea vt prelatus[b] interfuit) sed ad superiorẽ[c] te oportuit appellare. Ast si vt canonicus[d] interfuisset in ea: potuisti[e] appellare licite ad eundẽ. I dẽ

Per appellationem interpositam a diffinitiua reuocari põt interlocutoria principali negocio preiudicans alias non. Joan.an. Capl.n.xij.

Licet ab iterlocutoria per quã pacti[f] vel prescriptiõis aut alia principali negocio pudicãs[g] vl iudiciũ nullũ reddẽs[h] exceptio ẽ repulsa:non[i] fuerit appellatũ[k] sit tñ a diffinitiua q postmodũ etiam vltra decendiũ[l] pro

a Preiudiciũ. alr̃ appellare nõ lz. ij. q. vj. non solent. ẽ. de elec.cũ inter. R ff.de ap.l.j.

Glosa seq.soluit dubium.querit z soluit.

Epus an z qñ dz intelligi se in capitulo vt platus vel vt canonicus.

b Prelat⁹. Quod psumit nisi aliud appareat. Et si querat quõ cõstabit an sit ibi vt platus: z an sit ibi vt canonicus/recitari solet.ẽ.de conces.prebẽ.postulastis. Si est in pmo loco z et pmo scribit: tũc apparet eum esse vt epm vel caput. Sed qñ sedet z subscribit post archidiaconũ vel aliũ qui ibidem psit caplo tũc ptz ipm ibi esse vt canonicũ.ad hoc.xvij.di.ca. vlti.de maio.z obe.statuimus.

c Supiorẽ.papã vel primũ.ẽ.eo.tit.dilecti.vlti.

d Ut canonicus.ẽ.de cõces.pben.postulastis.j.de preben.cum in ecclia.ne se.va.c.j.cũ si.

Glo.seq.alleg.duo sitia:z soluit duo dubia.

Appellari põt ab archiepõ ad sinodũ lz ille psit archiepus.

e Potuisti. Si.z vij.di.mult'.vbi de archiepõ appellat ad syndicũ:cui tñ pest archiepus. ad idẽ.ff.qñ ap.sit.l.j.§.solẽt.vbi de ordiario et pside appellat ad presidẽ. Et q dicit potuisti:itelligo z debuisti:nisi appellaret ad papã:cũ gradatim sit appellandũ. ẽ.e.dilecti. Puto tñ q si appellãs hoc petit:ipse epõ habeat cãm delegare.(j/cũ satis sit suspect⁹:ne velit venire z factũ suũ:lz id fecerit vt alius ad instar ei⁹ qd dicim⁹ de iudice a q fuit appellatũ:q efficit iurisdictionis ei⁹ ad quẽ fuerat appellatũ.de hoc.iij.q.vij.§.tria. ẽ.itẽ si contra parem.ẽ.de elec.querelã.in.j.glo.z.C.de appel.eos.in prin. Concor. Inno. z Hostien. de offi.ordi.irrefragabili.Jo.an.

diuisio Dicit qd declarat.

Licet. Sunt duo dicta.secũdũ ibi:vbi vero. Et determinat hic altercatio Inno.z Hosti.notata p eos.ẽ.de re iudi.q ad cõsultationẽ.z.ẽ.qd me.cã.c. vlti. Et Inno.opi.approbat. Et dic:lz pro ꝯuis. Jo.an. Et Guil.in spe.de excep.§.dicto.ver.sed nunquid si in principali. Jo.an.

Casus litalis s.helie

Tu z ego litigabam⁹ coram iudice ordinario vel delegato:lite inter nos negatiue cõtestata: tu actor fuisti admissus ad faciendũ tuas pbationes de z sup tuo libello. pbationib⁹ factis ego re⁹ pposui exceptionẽ pemptoriã:puta exceptionẽ de non petẽdo vel aliquã aliã exceptionẽ pemptoriam.iudex noluit admittẽ istã exceptionẽ pemptoriã:z sic me grauauit ego nõ appellaui ab ista interlocutoria. hoc facto ipse iudex post renũciationẽ z cõclusionẽ in cã tulit sniam diffinitiuã z me a q appellaui. Querit nũc vtrũ in cã appellatiõis possim repetere illã exceptionẽ pemptoriã q a iudice a quo fuit mihi repulsa? Videt q nõ.qr trãsiuit in rẽ iudicatã:z michi iputet quare nõ appellaui. hoc tñ nõ obstante rñ.ro.ponti.q illas pemptorias exceptiõẽs possum repetere in negocio pncipali z ipsis pbatis obtinebo:qr p appellationẽ fuit cã reducta ad illũ statũ in q erat imediate post litẽ cõtestatã:sed nõ añ.l.ita demũ.C.de pcur. Sz qd ponam⁹ q in cã pncipali posui aliquã exceptionẽ dilatoriã q fuit repulsa:volo illã repetere in cã appellatiõis. vtrũ possim? Respõdet q nõ:qr in cã appellatõis nõ possunt pponi ea q erãt pponenda ante litis cõtestationẽ:vt dicta.l. ita demũ. sed solũ illa q erãt proponenda post litem cõtestatã. Et sic intelligit illd dictũ. Nõ pposita in cã appellatiõis: pponã:z nõ pbata pbabo. No ta pmo ex isto.c.bonũ argumẽtũ q si actor dicat exceptionẽ p pte rei ppositã esse impertinentem: iudex sup hoc hz interloq an illa exceptio pemptoria sit admissibilis vel inadmissibilis. Et ideo est cautela aduocatorũ peritorũ dũ volunt appellare ab interlocutoria q petãt interloq sup iadmissibilitate. sz cauti iudices obuiãt isti cautele dicendo: admittim⁹ istã exceptionẽ inqtũ de iure est admissibilis. Hanc cautelã ponit glo. in.c. cũ contingat.de offi.deleg.in an. No.q si iudex nõ admisit exceptionẽ peremptoriã z ps nõ appellet ab illa interlocutoria:sz postea appellet a diffinitiua: in cã appellatiõis poterit illã exceptionem pemptoriã repetẽ.nec ei repulsio trãsisse i rẽ iudicatã: vt est hic text⁹. Nota q exceptionẽ dilatoriã repulsam in principali cã nõ põt appellãs repetere in cã appellatiõis.

Notabilia.

f Pacti. De ppetuo non petendo: vel similis.

g Preiudicãs. Qd in pemptoriis regulariter est videre. De quib⁹ vide satis.ẽ.e.li.de lit.cõtesta.exceptionis. Jo.an.

h Reddens. Sicut exceptio falsi.ff.de iudi.lz.ẽ. de excep.cũ venerabilis.ẽ.de pcu.i nostra.vel exceptio contra rescriptũ qd ab excõicato fuerit impetratum.ẽ.eo.lib.de rescrip.ca.j.cum si.

i Nõ fuerit.sec⁹ si a repulsiõe fuissz appellatũ sedo z succubuissz appellãs.qd dic vt i cle.e.cũ a repulsiõe

k Appellatũ.z sic videat trãsisse in rem iudicatã ẽ.de elec.cũ dilecti.in si.de testi. significauerũt.cũ si.

Glo.seq.qtuor opi.recitat:qz tertia hic approbat

l Ultra decẽdiũ. Hoc dicit vt maior sit dubitatio. Dicebat ei qdã q si nõ fluxerat decendiũ cũ appellauit a die iterlocutorie:tũc reuocari poterat interlocutoria:z repeti exceptio p ipãz reprobata: qsi itelligat sup diffinitiua z interlocutoria appellatũ. Et impugnabat hec opinio tali mõ.certũ ẽ q aliq appellat ab iterlocutoria q a diffinitiua:z et a diffinitiua cõtinẽte plures articulos/in vno põt appellari:in alio non.de testa.raynaldus.cuz si. Et ob hoc dicebant secũdi q ex quo appellatũ erat a diffinitiua:indistincte oẽs exceptiões admissas z nõ admissas:siue fuerit interlocutũ:siue nõ:siue.x. dies fluxerint:siue nõ:repetere licebit. Et vr hoc satis expssum.ff.de ap.l.j.§.j.z vl.et.l.ẽ. z.iij.ff.qñ ap.sit.l.j.ex q eñ admittit ad dicendũ sup pncipali qd ẽ mai⁹: lgit z interlocutoriã:qd minus est

verit as eni semp est iuuanda. (q) Preterea iudex ap succedit in locū pncipalis. l. cū apud. ff. iudi. sol. sz interlocutoria nō trāsit in rē iudicatā q̄ ad iudicē princi palis cause. g necq̄ ad iudicē appellationis. qn dare possit licentiā exceptionē repetēdi. Inno. vo tenebat opi. h approbatā Host. [illegible] dicebat q cū fm leges. [illegible] regulariter añ sniaz nō appellet. [illegible] oia grauamina illata in cā hñt releuari p appellationē interpositā a diffinitiua. Sz fm canones a qlibet interlocutoria: z qlibet grauamine pōt appellari. et iō qñtūcūqz a diffinitiua appellet firma manet interlocutoria a qua infra. x. dies nō fuit appellatū. Jo. an.

Appellari pōt fm canones a qlibz interlocutoria z qlibet grauamine.

mulgat appellari[a] contingat potest in appellationis causa ipm grauamē p interlocutoriam eandē illatū licite p appellatiōis iudicē emendari[b]. ¶ Ubi vo interlocutoria sup eo profertur: qđ non parat[c] preiudiciū negocio principali vel[d] iudiciū nullū reddit nisi fuerit appellatū[e] ab ipsa p appellationem a diffinitiua postea interiectā[f] grauamen illatū neq̄qz pōt reuocari[g].

Additio. Dicebat Jo. mo. ante sniam non est qs lesus sed in sententiādo cū tot9 pcessus ordinet ad diffinitiuā. z iō cū lesio cōsumetur p diffinitiuā appellatio ab illa interposita suspēdit nō solū illā sed etiā ordinata ad illā. arg. ff. vt le. no. ca. l. j. §. si qs sub conditione. ff. si quis cau. si eni §. q in iniuriarū. ff. de tu. et ra. distrahē. si cū. Jo. an. Additio. [illegible] ē. de iureiurā. ex lris. z in cle. sepe. de verb. sig. Jo. an. Additio. Qui hoc psequit satis in sum. de senten. §. qualiter pferri debeat sub §. j. ver. verūtamē si appelletur. Jo. and. Additio. Per quas quis deciperetur si grauamē ante diffinitiuā illatum p appellationē a diffinitiua reuocari non posset qđ esse nō debet. C. de his qui ve. eta. l. j. Jo. mo. Additio. v. ē. eo. super eod. ij. C. quorū appella. non reci. l. ante. Joan. and.

a ¶ Appellari. Infra. x. dies a die sententie. vel ex quo sciuit. ē. eo. concertationi.

¶ Glosa sequens dat simile.

b ¶ Emēdari. Sicut eni cōclusio facta in principali nō parat pīudiciū quominus noua iura possant in ap. cā pduci. ē. de testi. fraternitatis. z de fi. instru. inter dilectos. C. de tēp. appel. p hāc: ita nec interlocutoria pīudiciū parat: quominus vetera iura repeti possint: vt hic. alīs eni qd pdesset sup diffinitiua appellasse?

¶ Glosa sequens dat simile.

c ¶ Nō parat. Sicut est videre in dilatorijs vel in condēnationibus expēsarum sup eo qđ in exceptione succubuit. vel propter aliam causam similem.

d ¶ Uel. Repete super eo quod non.

¶ Glo. seq. querit. arg. affirmatiue. soluit contrariū.

e ¶ Appellatū ab ipa. Quid si lata tali interlocutoria iudex statim vult pcedere in cā. petit ps ꝯ quā lata est interlocutoria non pcedi infra. x. dies: vt deliberet an ab ipa iterlocutoria appellare velit nec ne: querit an sit audiēda? Et videt q sic: qz bñficiū iuris rē. ex viij. dis. de his. ī. de reg. iur. indultū cū suis ꝯcor. ad hoc optime facit. ij. q. vj. anterior. vbi dicitur q decē dies dātur ad appellandū: vt liceat infra ipm spaciū plenissime deliberare an appellādū ei sit. vel acqescēdū: sz iste litigādo z pcedēdo sup pncipali sic plenissime deliberare non pōt. Sol. dico q non est audienda s hoc no. Guil. in specu. ti. de appel. §. restat videre. in fi. z est eius rō: qz quo ad iudicē nō trāsit in rē indicatā snia. z iō cū possit eā reuocare nō omittat pcessū. Et in hoc dicit in priuata sua examinatione oēs rectores Bononie ꝯcordasse: z vide euidētē rōnē si ꝯtiū diceres nūqz eēt litiū finis: in qlibz eni iterlocutoria termini assignatōe vel iudicis actu diceret ps quiescaris. p. x. dies: vt deliberem an velis appellare qđ eēt absurdū.

f ¶ Interiectā. Intelligo etiā si ifra. x. dies a die ipsius interlocutorie a diffinitiua fuerit appellatū ppt rōnes qs dixi. ē. i glo. hoc dicit in pn. Joan. and.

g ¶ Reuocari. Judex ꝯ in quē ex appellationis vtute principale negociū transit / de his q pncipale nō impediūt intromittere se nō debet. Additio. Multū ergo est preiudiciale impedire appellationes interponēdas ante sententiam. Jo. an.

¶ Liber tertius.

¶ De vita et honestate clericoꝝ. Bonifa. viij. ¶ Cleric9 ioculatoriā artē p annū exercēs si tertio monitus nō desistat: ipso iure perdit priuilegiū clericale. Joan. and. Capitulū. j.

Clerici q̄ clericalis ordinis dignitati[b] non mo-

¶ Liber tertius.

¶ De vita z honestate clericoꝝ. Rubrica. Superioribus libris dictū fuit de clericis z psonis clericorum: nūc videndū est de eorū vita z honestate. ideo annectit rubricam de vita z honestate clericorum.

Continuatio dñi helye.

Clerici. Duo mēbra distinguit. Scdm mēbrū psequit: ibi. Si aūt. Jo. an. Et emanauit ad declarationem et approbationem eorū que de quadā equitate dicebat Hostiē. ē. de sentē. excō. perpēdimus. in sum. eo. ti. §. quis possit. versi. qd. z dicebat bonū esse si papa hoc determinaret: et tempora limitaret.

Diuisio. Dicit qd declaret.

¶ Pro itellectu hui9. c. ē psupponēdū q clerici dicunt hre multa pūilegia. de qb9 in glo. ē. ō biga. l. c. vnico.

Presup. dñi helye.

¶ Casus. Certū est q clerici non debēt intēdere artibus ignominiosis vt sunt artes mimoꝝ / ioculatoꝝ / et histrionū. c. clerici. ē. eo. in an. Sed ponam9 q aliqui clerici exercuerūt illas artes. puta qz fecerūt in publico spectaculū sui corpis an sint puniēdi aliqua pena? Rñ. ro. pon. q si clerici exercuerint illas artes p vnū annū sunt ipso iure. i. ipso facto absqz declaratione iudicis priuati omni priuilegio clericali. Sed ponam9 q isti clerici nō exercuerūt istas artes p vnū annū integrū sed p min9 tēpus forte p spaciū sex mēsium. an ipo iure pdant priuilegia clericalia? Rñdet q nō. sed reqrit q eps illos monuerit primo / scdo / z tertio. z sic canonice z cōpetēter. z si moniti nō desistāt ab exercitio illarū artiū eps p suā sententiā debebit et poterit illos declarare priuatos omni priuilegio clericali.

Casus ſ alis dñi helye.

¶ Nota primo iūcta glo. q clericat9 dicitur esse dignitas. hoc verū accipiēdo dignitatē large p quadā preeminētia. nā dignitas pprie dicit qñ quis habet preeminētiam supra aliquos. et cum hoc iurisditionem.

Notabilia

¶ No. vlteri9 q clerici exercētes artes istas de quib9 in tex. priuātur omni priuilegio clericali. etiā priuilegio canonis. si quis suadente dyabolo. xvij. q. iiij. z in hoc sunt ponderanda ista verba: omni priuilegio.

b ¶ Dignitati. Nota q clericatus est dignitas: ad idem. iiij. di. deniqz. vbi de hoc. z de cleri. nō resi. c. iij.

Clerici dicunt

esse in dignit. ie.

Si q̃ detrahũt dignitati merito priuilegiũ pdere debẽt qð nõ pone sz dignitati ꝯfert. vt. ß. de foro cõpe. si diligẽti. ⁊ de sentẽ. excõ. ꝯtingit. Addictio. Idẽ Archi. qui etiã cõtra tales alleg. c. si apud. xxiij. q. v. Jo. an.

Joculatores dicũt.

a ¶ Joculatores. q̃si ioci latores in publicũ. ß. eo. ti. cũ decorẽ. faciũt eñ spectaculũ ꝑprij corpis. Ad hoc. ff. ð his q̃ no. infa. l. ij. ꝗ. ñ. i occulto tñ vt̃ infirmitat' vt̃ alteri' honeste rei cã: aliq̃d ioci facere nõ reprobatur. ⁊ fac qð no. Jo. de citharistꝫ ⁊ his qui varijs vtuntur instr̃is

dicum detrahentes se iocula tores[a] seu goliardos[b] faciunt aut bufones[c]: si p annũ[d] artẽ illã ignominiosam[e] exercuerint ipso iure. ¶ Si autẽ tẽpore breuiori[f] ⁊ tertio moniti[g] non resipuerint) careant[h] omni[i] priuilegio clericali.

¶ De clericis coniugatis.

deratio non seruetur: ibi. In ceteris. Et fuit tractatꝰ de fine cuiusdã extrauagãtis que incipiebat ad quorũdã. Et emanauit ad declaratione cõꝫ q̃ not. xxiij. di. clerici. i. j. glo. ⁊ eo. ti. c. Joãnes. Addictio. Cõqueritur. Jo. mo. ꝙ olim in clericis cõiugatis regula erat

Dicit vñ sum pta. et qd declarat.

Bonifaci⁹. viij. ¶ Si cleric⁹ coniugatus ferat habitum ⁊ tonsuram clericali priuilegio gaudet. alias non. Joannes and. Capitulũ. j.

Clerici q̃ cum

ꝑ foro eccl'astico. exceptiões ꝑ secl'aris: vt in mercatorib⁹. ß. eo. ex pte. de vita et hone. cle. ca. fi. ß vero conuertit. Dicit ꝗt ꝙ q̃rele ⁊ scãdala secularũ principũ fuerũt cã iusta huius ꝯuersionis. grauatur eñ ꝙ clerici cõiugati

immunitatib⁹ gaudeãt quib⁹ nõ cõiugati. Jo. and.

¶ Casus. Aliqs Tici⁹ cleric⁹ ꝯtrit mr̃imoniũ cũ q̃dã Berta ꝟgine q̃ nõ fuerat corrupta. et prius nõ ꝯtrat mr̃imoniũ cũ aliq̃. q̃rit' vtrũ amittat priuilegia clericalia? R̃n. ꝙ sic. exceptis duob⁹. videlꝫ q̃ adhuc retinet priuilegiũ. c. si qs suadẽte. xvij. q. iiij. Nã si qs ꝟberaret talẽ clericũ: manus violentas iniiciẽdo incurreret sniam excõicationis a q̃ nõ posset absolui nisi a papa si iniuria esset grauis. Itẽ aliud priuilegiũ retinet vt nõ possit cõueniri corã iudice seculari. Sed vtrũ ista sint ꝟa indistincte vt q̃libet cleric⁹ cõiugat⁹ gaudeat istis duob⁹ priuilegijs: dũ tñ ꝯtrerit cũ vnica ⁊ ꝟgine. R̃ndet ꝙ nõ. sꝫ p̃missa sunt intelligẽda. si iste clericus ꝯiugat⁹ deferat vestes clericales ⁊ tõsurã. nã si nõ ðferret priuaret' istis duob⁹ priuilegijs. videlꝫ. c. si qs suadẽte. et ꝑ suis excessib⁹ puniri posset p iudicẽ secularẽ. Sꝫ q̃d habem⁹ in. l. ij. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ c. fi. ß. ð vita ⁊ hone. cleri. in an. ꝙ clerici nõ debẽt vexari collectis/ tallijs/ nec alijs exactionibus. ⁊ multa alia priuilegia habẽt. vt dixit glo. c. vnico. ß. de biga. vtrũ clericus cõiugat⁹ gaudeat istis priuilegijs? R̃ndet ꝙ non. etiã posito casu ꝙ deferat habitus clericales. sed istis omnibus est nudatus. Et sic clericus coniugatus solũ retinet duo priuilegia. scꝫ priuilegiũ. c. si quis suadente. ⁊ priuilegiũ ne cõueniatur coram iudice seculari pro delictis.

Casus lrãlis dñi hẽ lye.

Gollardi vñ dicant. Bufones q̃ dicant.

l. ij. ꝗ. fi. ff. de ifa. Addictio. Et Accur. i palleg. xxxvj. di. donare. l. j. glo. Addictio. Sui ei corpis ludibrio gestus ⁊ habit⁹ hominũ repsentãt cũ comedijs vel sine.

b ¶ Goliardos. Vulgare gallicoꝝ. Addictio. A gula forte sic dicti. solent eñ esse gulosi ⁊ leccatores. Jo. ß.

c ¶ Bufones. Vulgare tuscoꝝ. Addictio. Canõ tales vocat histriones. iiij. q. j. c. j. de ꝯse. dis. ij. ꝑ dilectione. ⁊ vñ sumpserit originẽ illud nomẽ ponit. Valeri⁹. li. ij. c. j. circa mediũ. ꝟsi. verũ. ⁊ vide qð dixi. ß. e. clerici. in prin. al's bufo. idem est qð rana terrestris. Joan. an.

d ¶ Annũ. Ad hoc. j. de here. cũ cõtumacia. ß. de regula. statuim⁹. in aut. de san. episco. ꝗ. interdicimus. coll. ix. ⁊ hoc est ius nouũ: cũ al's nisi monitione trina p̃missa fuerit incorrigibiles inuẽti: nõ pdãt priuilegiũ clericale. vt. ß. de sen. excõ. in audiẽtia. ⁊ c. cõtingit. ß.

e ¶ Ignominiosaꝫ. ff. de his q̃ no. infa. l. ij. ꝗ. ignominiose. ⁊ ꝗ. fi. cũ ergo talib⁹ ignominiosis artib⁹ clerici intẽdere nõ debeãt: ⁊ mimis/ ioculatorib⁹/ ⁊ histrionibus. ß. eo. clerici. j. r̃nso. multomin⁹ ea exercere debẽt. ad h⁹. xliij. di. nõ lꝫ. vbi dr̃ ꝙ nõ lꝫ clerico tabernã ingredi: multomin⁹ tenere. vilitas ẽ vite tales nõ patit' priuilegio gaudere. C. de adul. q̃ adulteriũ. i fi. ß. de aposta. c. j. xvj. distin. clericũ scurrilẽ. ne clerici vl' mona. c. ij. Addictio. xxxiij. dist. pbr̃i. de ꝯse. di. v. nõ oportet. j. ß. de episco. ⁊ cleri. autẽ. interdicim⁹. fm Archi.

Tabernã non dꝫ clericus ingredi.

f ¶ Breuiori. Nota infra annũ dici breue tempus: post annum longũ/ vel vetus. ad hoc. xxxv. q. viij. c. j. vbi de hoc. ⁊. ß. de verb. signi. quid per nouale.

Ann⁹ dr̃ ipse breue.

g ¶ Moniti. Hoc ð veteri iure. sꝫ p quẽ mouebunt'? Dic ꝑ p suũ plãtũ vel iudicẽ. vt. ß. de sen. ex. in audiẽtia. ubi si a plat' suis ⁊c. ⁊ c. ꝯtingit. ij. ibi. si a te tertio

h ¶ Careant. Repete ipso iure.

i ¶ Omi. Hoc dicit q̃ multiplex ẽ clericoꝝ priuilegiũ qð dic vt dixi. ß. de biga. altercationis. vbi est idẽ ꝟbũ Addictio. Vñ nõ tenẽt imunitatẽ canonis: lꝫ etiã sint i sacris fm Archi. a leg. ꝙ lr̃a idistincte loquit'. ⁊ ꝙ illi pl⁹ peccãt. v. q. vj. pbr̃i. xl. di. hõ. ð iuretur. cũ q̃dã. Sꝫ Jo. mo. ß ꝯ dicẽs ꝯstitutos i sacris nõ pdere priuilegiũ sꝫ pl⁹ peccẽt: nõ ei desinũt esse clerici: ⁊ clericalit' viuẽ tenẽt' ꝑpt' caracterẽ ipressuꝫ. alleg. ß. q̃ cleri. vl' vouẽ. c. j. ⁊ ij. ⁊. ß. de cle. cõiuga. sane. ij. p̃ma placet. Jo. an.

¶ De clericis coniugatis. Dictũ fuit. ß. ti. pxi. ð clericis ⁊ coꝝ vita. vex q: aliq̃ sunt clerici ꝯiugati. dubitaret aliqs vtrũ amittãt priuilegia clericalia. ideo ad nos informãdũ ro. põ. ponit rubricã de clericis ꝯiugatis.

Continuatio dñi hẽ lye.

Clerici. Prima ps reseruat clericis cõiugatis duo priuilegia cũ certa moderatiõe. Scðm ibi. Et cum. Scða reliqua tollit. ⁊ etiã predicta duo si mo

¶ Nota ꝙ clericus coniugatus amittit omnia priuilegia clericalia exceptis duobus de quibus in littera.

¶ Nota ꝙ clericus in minorib⁹ ordinib⁹ cõstitut⁹ põt cõtrahere mr̃imoniũ. sec⁹ si esset in sacris ordinib⁹ positus. De hoc habem⁹ rubricã specialẽ qui clerici vel vo. ma. cõtrahere possint. in an. Nota ꝙ clericus cõiugat⁹ dꝫ deferre vestes clericales: ⁊ si nõ deferat oia priuilegia clericalia pdit. etiã ista duo posita in tex. nam tunc reputatur laicus ⁊ vt laicus potest puniri.

Notabilia.

¶ Nota ibi vestes ꝙ ꝯiugat⁹ cleric⁹ nõ solũ dꝫ deferre habitũ clericalem in veste superiori sed etiã in inferiori ⁊ alijs ⁊ istud verũ nisi illa vestis sit latẽs et nõ appareat. ⁊ in hoc põderat' verbũ vestes. al's si sit indecẽtia in veste inferiori: cẽsetur laicus ⁊ tãq̃ laicus potest puniri. ideo Tolose quidam clericus coniugatus eo ꝙ habebat caligas bipartitas: reputatus fuit laicus. ⁊ pro crimine tanq̃ laicus fuit condẽnatus. nam fuit laqueo suspẽsus. Nota ꝙ clericus ꝯiugatus in alijs omnibus priuilegijs reputat' laicus. ideo vt laicus vocatur ad tallias. tributa/ exactiões. ⁊ alia munera a quib⁹ eximũtur clerici. Sed vtrũ clericus coniugatus possit esse vicarius epi'? R̃n. ꝙ nõ. nã iurisdictio ecclesiastica non cadit in laicum. ca. ij. de iudi. in

an.⁊ iste clericus coniugatus exceptis duobus ꝑuile gijs reputat laicus. ¶ Nota argumentū a contrario sensu. qđ est fortissimū in iure.c.ad apl̄icam.de his q̄ fiunt a maio.par.capi.in an.l.j.ff.de offi.cius cui mā da.ē iurisdi.) q̄ bigam⁹ est priuat⁹ omni ꝑuilegio cle ricali: etiā istis duobus priuile gijs. ¶ Not.q̄ tōsura h̄ accipi= tur ꝑ clericatu. nā ꝓpꝛie tōsura est illa abscisio capillorū que est in pte inferiori: vt aures pate= ant. s; clerica ē abscisio capillo rū in pte supiori ⁊ circuit⁹ absci= sionis illorū ca= pillorum voca= tur corona.

Argu=mentū a ꝯrio est for=tissimū

a ¶ Unicis. Quia si bigami essent omni pri= uilegio clericali exuti essent: nec possent etiā por tare tōsurā.§.e. li.de biga. alter cationis.

vnicis[a] et virginib⁹[b] ꝯtraxe= rūt[c] si tonsurā ⁊ vestes[d] defe= rāt clericales: priuilegiū re= tineāt canonis[e] ab Jnno. pa pa.ij.ꝑdecessore nr̄o editi in fauore toti⁹ ordinis clerica= lis[f]. ¶ Et cū iuxta parisiense cōcilium[g] null⁹ clericus distrin gi aut condēnari debeat a iu dice seculari: p̄senti declara= m⁹[h] edicto hm̄oi clericos con iugatos[i] pro cōmissis ab eis excessib⁹ vl̄ delictis trahi nō posse criminalit̄ aut ciuiliter ad iudicium seculare: nec ab ipsis secularib⁹ iudicib⁹ eos debere ꝑsonaliter vel etiā pe cunialit̄ (nec ꝑ vnā viā conce= datur eisdē iudicib⁹: qđ per aliā denegat[k]) vllaten⁹ ꝯdē= nari. ¶ Jn ceteris[l] autem vl̄ nisi vt ꝑmittit̄ tonsurā vel ve stes deferāt clericales: etiam in ꝑmissis[m] eos gaudere no= lumus priuilegio clericali[n].

¶ De clericis non residētib⁹ in ecclesia vl̄ prebēda. Boni facius. viij. ¶ Distributiones quotidiane solum p̄sentibus qui intersunt diuinis dari de bent: consuetudine non ob= stante. Et q̄ aliter illas rece= perunt non faciūt illas suas et idem de distributionibus que dātur pro anniuersarijs defunctorū. Jo.an. Capi.j.

bzix.in p̄ncipio q̄stionū suarū: q̄stione q̄ incipit. Qui= dā impetrauit q̄ nō: q: contrahendo matrimoniū renūciauit ꝑ ip̄m factū. ⁊ aim deposuit. ¶ Et hoc est verū.nā tunc etiā perdidisset ius in re: multo for= tius ergo ad rē: s̄m ea que no.§.e.ca.j.ad hoc.j.de cō= cessi.preben.ca. vl.in clemen.de rescrip.grē. Jtē ꝯhendo voluit perpetuo adhe rere vxori.xxxij. q.ij.solet.§.ꝺ cō di.appo.ca.vlt. ⁊ eligēdo alterū de contrarijs al teri renūciauit. §.co.lib.de po= stul.ca.vno.de elec.vt q̄s duas ad hoc.j.e.c.c.vbi dicit i ceterī ⁊c. [Addi.] Et ē nona dñicalis. [Addi.] Et fa= cto renūciat q̄s iuri suo.ꝺ his q̄ fi.a ma.par.ca. c.ex ore.C.de iu re do.impe.l.ij. [Addi.] Qua= si diceret. habu it ꝑ derelicto.ff.pro relic.l.j.⁊ vl.Jo.an.

Jus ad rē factis ꝑdit q̄ ius in re.

b ¶ Uirginib⁹. Secus si cū corruptis vel viduis contraxissent: ⁊ eas cognouissent.vt.xxxiiij.di. valēti no.⁊ rationē quare virginitas in mulierib⁹ reqrat̄ q̄ ad hoc poti⁹ q̄ in viro: qre de biga. debitū.in glo.pe. [Addi.] Etiā quas credebant ꝟgines.vt no.xxxij. distin.nemo. Jo.an.

¶ Glo.se.arg.ꝓ opi.rec.ꝯtiā quā approbat.

c ¶ Cōtraxerunt. Nota ꝓ opi.hug.⁊ hosti.q̄ mu= lier debet esse desponsata in ꝟginitate. vnde si primo deflorauit quis mulierē ⁊ postea cū illa contraxit nō videt̄ q̄ ꝓmoueri possit.ad hoc.xxx.q.v.qualis.vbi de hoc.⁊.xxxij.disti.nemo. Preterea carnis cōmixtio cōformitatē designat humane diuineq̄ nature.q̄ per incarnationis mysteriū fuit in vtero virginali cōtra cta.op; ergo q̄ cōsummatio q̄ illō designat fuerit fa cta in vtero virginali.qđ si ante illam corrupit eē nō pōt ⁊ bene facit ad hoc.xxxij.dist.martiū. Sed cōtra= rium credo s̄m Tan.⁊ Gof. q̄ hoc no.in summa hui⁹ tit.de biga.§.item q̄d si quis.licet Ber.ꝯtrarium no. de cleri.cōiuga.sane. Et Bar.bzix.in q̄stione dñica li que incipit. Quis cognoscit ꝟginē.⁊ Bern.§.de bi= ga.debitum.in glo.vlti.tum q: non diuisit carnē suā in plures: vt ibi.tum q: sequēs matrimonium fingit̄ ꝑcessisse.vt.§.q̄ fi.sint legi.tanta. [Addi.] Quomo= do hanc rōnem hosti.impugnat ibi dixi.in glo.ꝑ hāc [Addi.] Et ibi plenius scripsi sup vlti.glo. ratiōes quas inducit hosti. Jo.an.

Bigamus non est q̄ duxit quam corru=pit.

d ¶ Uestes.xxj.q.iiij.ois iactantia.⁊ ꝑ totā questio nem.⁊.§.de vi.⁊ hone.cleri clerici.

e ¶ Canonis.xvij.q.iiij.si quis suadente.

¶ Glosa seq.querit ⁊ soluit.

f ¶ Clericalis.huic ḡ fauori clericus renūciare nō pōt.de sen.excō.contingit.§. de foro cōpe.si diligēti. Sed nūquid talis cleric⁹ si habebat rescriptū ad va= catur ā anteq̄ ꝯtraheret: mortua tali vxore si postea vacat illa ꝑbēda.pōt illā petere? Terminauit Bar.

g ¶ Concilium.§.de fo.cōpe.ca.ij.quod habet̄ ꝑ pa= lea.xj.q.j.ca.ij. Jo.an.

¶ Glo.se.no.opi.Jo.approbatā: ⁊ cōtrariam repro= batam.obijcit ⁊ tripliciter soluit.

h ¶ Declaram⁹. Ex hoc ⁊ i supiorib⁹ no.approbatā opi.Joā. no.xxxij.dis.clerici.⁊ reprobatā opi.Bar. bzixi.ibi no.qui dicebat q̄ cleric⁹ cōiugat⁹ in nullo po terat ꝑuilegio gaudere q̄ntūcunq̄ in habitu ⁊ tōsura incederet.quō ergo rn̄debit̄ ad decre.§.co.Joānes? Triplex est solutio. Prima est q̄ ex sola delatione tō= sure sine habitu: supple ⁊ econuerso: nō retinet ꝑuile giū. Uel ibi cū vidua vl̄ corrupta ꝯtrerat: vel aliā vxo rē habuerat. Uel q: hoc est diuinare. Dic tertio et ve rius q̄ de alio ꝑuilegio loquit̄: ⁊ sic concor.vt.j.e.§.in ceteris aūt. [Addi.] Si Jo.itellexisset q̄ gauderet oībus ꝑuilegijs partim approbat̄ ei⁹ opi.⁊ partim re probat̄ in.§.in ceteris. Triplicē ḡ opi.in hoc no.⁊ me dia hic approbat̄: q̄ in oībus gaudeat incedēs vt cle ricus.⁊ hoc placuit Guil.in Spe.eo.ti.post prin. Se= cunda q̄ in nullo. Tertio q̄ in quibusdā. Jo.an.

i ¶ Coiugatos.deferentes tōsurā vel hītū. vt.j.dz.

k ¶ Denegatur.j.de regu.iur.cū quid vna. cū suis concor.ibi vide.de hoc. Jo.an.

l ¶ Jn ceteris. Ut in ꝑuilegio quod habent ne vex̄e tur exactionibus vel collectis.C. de epi.⁊ cleri.l.ij.§. de vita ⁊ hone.cleri.c.vl. Jo.an.

m ¶ Jn premissis.priuilegio sc; canonis Jnnocē.⁊ priuilegio cōcilij Parisieā. Jo.an.an.

n ¶ Clericali. Et sic intelligat̄ decret.§.eo. Jo.an.

¶ De clericis nō residētib⁹ in ecclesia vel prebenda.

¶ Dictū fuit supra de clericis ⁊ eoꝝ vita. veꝝ q: cleri cis dant̄ stipēdia vt meli⁹ vacēt diuinis.q̄ stipendia dīr bn̄ficia clericoꝝ. dubitaret aliq̄s: vtꝝ clerici tene ant̄ residere in suis bn̄ficijs: iō ad nos iformādū. pōit rubricā de clericis non residētib⁹ in ecclia vl̄ ꝑbēda.

Conti=nuatio d.helie

diuisio

Consuetudinē. ¶ Primo recitat consuetudinem quā reprobat. Secūdo statuit: ibi. Statuim⁹. Tertio penā apponit: a qua duos casus excipit ibi. Qui vo. Ultio prorogat ibi. De distributionibus. Et pbat talem formā ab apl'ica sede manasse. si tñ daref tunc haberem⁹ quartū casum exceptū. s. qñ p aplicū priuilegiū illa pciperet. Existēs tñ in suitio pape illas non percipit: vt no. s. eo. cū dilectus. fruct⁹ tñ pbende pcipiūt: vt ibi. Et ds itelligaf eē in seruitio pape. et quid de illo q̄ residet cū cardinali. dixi post Hostien. super ver. circa nos. et sup glo. vlt. qđ h̄ ponit Archi. Jo. and. Additio. j. Hoc si aduertit Ber. s. eo. cū dilect⁹. i glo. ij. Ite nec Hosti. i decf. ad liberandā. de iu de. Jo. an.

Dicit q̄ iure veteri hoc pbatur. Pre: sup. d. helie.

huius decre. di ctū. in fine. p de cre. s. de pbē. li cet. Jo. an.

¶ Presupponē dū ē p itellectu isti⁹ ca. q̄ fruct⁹ pbēdarū ꝯsistūt in duob⁹. s. i cor pore ipsi⁹ prebē de qđ i aliqb⁹ lo cis vocaf gros sum: puta cū p bēde sunt int se distincte quilibet canonic⁹ hz cer tas possessiōes p sua prebenda Scđo ꝯsistit pre benda in q̄tidia nis distributiōi bus q̄ daf inter essentib⁹ horis diuinis: ꝛ dicūt manualia bñfi cia. Ulteri⁹ ē p supponendū q̄ iste q̄tidiane di stributiōes fuerunt introducte vt canonici meli⁹ vacarēt horis diuinis: videlicet vt si non amore dei saltē cupiditate pecunie interessent diuinis seruitijs.

Consuetudinē que i qui busdā ptib⁹ inoleuit: qua canonici et alij bñficiati seu clerici cathedraliū ꝛ aliarum collegiatarum ecclesiarum distributiones[a] quotidianas (que al's manualia[b] bñficia seu victualia[c] nūcupantur ꝛ tantū residentib⁹ tribuūtur) q̄litercūqꝫ in ciuitatib⁹ seu alijs locis in quibus ipe ꝯsistunt ecclesie sint presentes[d]: lꝫ diuinis officijs nō intersint: ex integro pcipiūt: ac si continue ipis ecclijs i eisdē officijs deseruirent penit⁹ iprobātes[e]. ¶ Statuim⁹: vt distributiones ipse quotidiane in qbuscūqꝫ rebus consistāt: canonicis ac alijs bñficiatis ꝛ clericis ecclesiarū ipaꝝ[f] qui eisdē officijs in ipsis ecclijs affuerint[g]: tribuanf iuxta ecclesie cuiuslibet ordiationē[h] rōnabilē iam factā seu etiā faciendam. ¶ Qui vero aliter de distributionib⁹ ipsis quicq̄ receperit (exceptꝭ illis quos infirmitas[i] seu iusta ꝛ rōnabilis corporalis necessitas: aut euidens eccl'ie vtilitas[k] excusaret) rerum sic receptarū dominiū non acq̄rat: nec faciat eas suas[l]: immo ad omniū restitutionē: q̄ contra hmōi nostrā cōstitutionē receperit[m] teneaf. ¶ De distributiōib⁹ etiā p defunctoꝝ anniuersa-

b ¶ Ordinatione. Ut puta q̄ tantū def ei q̄ interit in missa: ꝛ tantū ei q̄ iter erit i matutino ꝛ sic de singulis horis. Additio. Uide qđ not. in cle. vt hi qui. de etate ꝛ quali. in glo. nota pro cō suetudie. ꝛ i cle mē. j. de reli. i ff. Jo. an.

Casus i falis d. helie

¶ Casus. Canonici eccl'ie cathedralis Picta. p longū tps sufficiēs ad introducēdū ꝯsuetudinē. si al's eēt rōnabilis ꝯsueuerūt vt canonici nō solū intessentes diuinis horis: sed etiā absentes haberēt ꝛ pciperēt q̄tidianas distributiōes acsi interfuissent diuinis officijs: an valeat talis ꝯsuetudo ꝛ sit rōnabilis? Rñdet q̄ non. nā canonici etiā si sint in eodē loco: dū tñ nō intsint horis diuis: nō debēt hēre q̄tidianas distributiōes: q̄ al's vocanf manualia bñficia clericoꝝ: eo q̄ danf ad manū: puta q̄ interessentes misse habebūt. xij. den. In aliquib⁹ ecclijs non danf iste quotidiane distributiones in pecunijs. sed dantur in cibarijs: puta pane ꝛ vino.

a ¶ Distributiōes. s. de pben. licet.
b ¶ Manualia. vt. s. de vb. sig. glim.
c ¶ Uictualia. s. eo. decetero.
d ¶ Pñtes. Quid em̄ pdest pñtia in loco ex quo diuinis non adsunt pter q̄ sunt bñficia constituta.
e ¶ Improbātes. Licꝫ igif de ꝯsuetudie corp⁹ pbēde deberi possit absentib⁹ q̄ diuis nō itersūt. s. d ꝯsti. cū oēs. secus in distributiōibus q̄tidianis: vt hic.
f ¶ Eccl'iarū ipsaꝝ. cathedraliū vel collegiatarum
g ¶ Affuerit. No. q̄ si q̄s ipetrat q̄ in absentia pcipiat puent⁹ suos acsi pñs esset dispensatio hec facit eū reputari pro pñte: sed non p interessente diuinis officijs. [illegible] sed pñs esset et officijs non interesset has distributiōes nō pciperet: vt hic. q̄ nec dispensationis vigore pciperet. Sꝫ si diceref in gr̄a q̄ recipet acsi pñs esset ꝛ diuinis officijs interesset: tunc secus rōne pdicta. sit igif ipetrans in hoc cautus vt sm hanc formam impetret si pōt. Additio. Nō tñ memini vidisse

Dispē: sat⁹ vt possit p cipere fruct⁹ i absen tia non hēbit distri butio: nes q̄ti dianas

i ¶ Infirmitas. Que a celebratione diuinorum excusat. vt. s. de preben. significatum. al's clerici ad omnes horas tenenf. vt. s. de celebra. missa. ca. j.
¶ Glosa seq. signat contrarium ꝛ soluit.
k ¶ Utilitas. Hec duo solēt dispēsationē iducere. s. de pbē. exposuisti. Et signaf huic ꝯ. s. eo. li. de elec. cū nō deceat. vbi illi q̄ psequunf vtilitatē eccl'ie distributiōes nō pcipiūt. Solu. canonici nō tenenf eas talib⁹ concedere: vt ibi. tñ si ꝯcesserint illi nō tenenf ad restitutionē: vt h̄. Alij dicūt hoc loq̄ in pñtib⁹: illud in absentib⁹: vt pñtes q̄ prosequunf vtilitatem eccl'ie distributiōes pcipiāt: absentes nō: vt ibi. Primū credo. Additio. Archi. dicit hāc loq̄ i ecclijs qb⁹ ē ꝯsuetudo. q̄ absentes ista pcipiāt: q̄ toleraf in casib⁹ hic expssis ꝯuū in ecclijs in qb⁹ nō ē talis ꝯsuetudo. Si itelligif de absente a diuinis pōt ꝯuenire lře. al's non. Jo. an.
¶ Glo. se. soluit dubiū ꝛ remittit. scđo querit ꝛ soluit.
l ¶ Suas. De his q̄ non pōt fieri elemosyna. dic vt no. xiiij. q. v. in sum. ꝛ. s. de deci. ex trāsmissa. Quid si illi quoꝝ lucro pdicta cedebāt remittāt: nunq̄d est canonic⁹ absolut⁹? Satis vr̄ q̄ sic. ish. d re. di. §. p traditionē. cū hic nō sit additū remissionē nō pdesse. vt. s. de rescrip. statutū. §. antepe. ꝛ. j. d cens. exigit. i fine. Additio. Archi. dicit q̄ forte ꝯriū est verū. nā ex quo nō pōt illa recipe: vt hic. nullo mō sue fieri poterūt q̄n ad restitutionē teneaf: cum illa recipiat cōtra mentē ꝛ prohibitionem huius ꝯstitutionis. Jo. an.
¶ Glo. se. ponit opi. quam reprobat quadruplici rōne. Secundo q̄rit ꝛ soluit ꝛ solutionē fortificat. Tertio q̄rit. ar. p. ꝛ contra. ꝛ soluit.
m ¶ Receperit. Dicūt quidā etiā in pteritū: vt sic cōstitutio ista pterita ꝯphendat maxie cū videaf ius antiquum. s. de pbē. lꝫ. Sꝫ ꝯriū credo [Idē Archi.]

Utilitas ꝛ necessitas solēt dispensationē inducere.

Additio.

tū ex eo qđ. S. dicit statuim⁹. tū ex eo qđ dicit hic hu-iusmodi nr̄am ꝯstitutionē ꝛc. Sed q̄ aū hanc ꝯstōnē recepit: Z hanc ꝯstōnē recepit: qꝛ pena legis ex tpe legis. xxxij. q. iiij. dixit sarra. Preterea licet statutū eēt has distributiōes solū hīs q̄ diuinis intersunt officijs dari. non tamē erat expresse statutū consuetudinē ꝯrīā nō valere. Itē nec pena addita. qđ facit constitutio hec. Sꝫ qđ dices de ecclesijs q̄ nō habent aliquo mō distinctas p̄bendas: sꝫ tm̄ singulis diebus dank cuilibet ꝑ victu tot libre panis/ tot mē sure vini ꝛ sic đ singulis? Credo ꝙ đ illis non loquitur decre. cū ille poti⁹ sint p̄bēde ꝙ̄ distributiōes: alr̄ eēt canonia sine p̄benda in talibus ecclijs qđ esse nō debet. [illegible] j. q. iij. si qs. S. de p̄bē. relatū. Et hoc optime ꝓbat iudicio meo decr. de ℣bo. sig. olim. certū eni eēt ꝙ q̄tidiane distributiōes nō dank absentib⁹ etiā in theologia studētib⁹: vel ꝑuilegiatis: vt in p̄dic. decret. licet. ꝛ tn̄ in talib⁹ ecclijs dank tales ꝑuilegiatis absentib⁹ vt in p̄dic. decre. olim. qui verus est decre. intellect⁹: alr̄ nulla esset ibi decr. rō: nisi qꝛ ita placuit pape. [illegible] Et ad hoc facit qđ not. Ber. i p̄dic. decre. licet. de p̄bē. Plus dico ꝙ in ecclesijs in quib⁹ sunt distīcte p̄bēde: ꝛ postea eēt mensa cōis grossa: ꝛ postea distributiōes solū in hīs distributionib⁹: ꝛ non in illa mensa grossa locū habeat hec decre. ꝛ ita fuit cōsultū in ecclīa Bononi. [illegible] Et hoc sonat ℣bū q̄tidiane. ꝛ. S. dū dicit q̄ tm̄ residentib⁹ ꝛc. Sed qđ dices ordinatio est in ecclīa q̄ vadit ad talē horā tm̄ habebit ꝛc. vadit canonic⁹ ad horā p̄ncipaliter ꝑ denario: nunqđ symoniam cōmittit? vr̄ ꝙ sic. argu. de simo. suā nobis. ꝛ. c. sicut ꝑ certo Z. S. de p̄bē. significatū. Sol. Dic ſm Hosti. q̄ hoc no. de ℣bo. sig. olim. ꝙ tales nō cōmittunt verā symoniā cū nulla expssa pactio intercedat. peccāt tm̄ grauiter ꝛ mētalē symoniā ꝯmittūt: ꝛ ꝑ penitētiā satisfaciunt. S. de symo. tua nos. ꝛ. c. vl. [illegible] Un̄ dicit Arch. ſm Bonaguida curiā tenere ꝙ lr̄e īpetrate sup habēdis distributiōibus non extenduntur ad illa. Jo. an. [illegible] Uel dic vt ibi dixi sup. j. glo. qđ pl⁹ placet scilicet ꝙ itelligit de p̄ñti cui obstabat statutū residētie ordinū. vel hīs sīle. Jo. and. [illegible] Hoc ergo tenendum ꝙ pꝛiuilegiati sup ꝑcipiēdis fructib⁹: vt tūc studentes Bononie virtute ꝑuilegij qđ facit illos cēseri residētes: totū illud ꝑcipient qđ ꝑciperēt in ecclesia residēdo non interessendo horis. ꝛ facit qđ no. S. in glo. nota ꝙ. Joan. an.

a ¶ Idem. S. ꝙ hi qui non intersunt nil habeāt: ꝛ cōsuetudo contraria nō valeat: ꝛ recipientes sine iusta causa ad restitutionem teneantur.

¶ [De] prebēdis ꝛ dignitatibus. ¶ Dictum fuit. S. de clericis ꝛ eorum vita: verum quia prebende et dignitates et alia stipendia dantur clericis: vt melius vacent diuinis seruitijs: dubitaret aliquis de huiusmodi prebēdis ꝛ dignitatibus: ideo annectitur rubrica de prebendis ꝛ dignitatibus.

Distributiones q̄tidiane quid sunt.

Simoniā mētalē cōmittit q̄ p̄ncipalit ꝑ denario ad horas vadit.

Continuatio d. helie

rijs largiendis idem⁹ decernimus obseruandum.

¶ De p̄bendis ꝛ dignitatib⁹

Clemens tertius.

¶ Ad presentationem religiosorum etiā exemptorum non debent in ecclesijs ipsorum rectores institui nisi primo tm̄ eisdem assignetur: vñ incumbētia onera subire possint: ꝛ cōgrue sustentari: nec valet contraria consuetudo. Joannes andree. Capi. j.

Susceptí. ¶ Diuidit in q̄ttuor ptes. In prima arengat. In scđa antiquā ꝯstitutionē recitat. In tertia ipsi⁹ iuris trāsgressionē. In quarta ponit renouationē ꝛ extensionē ipsi⁹: ꝛ ꝯrīā consuetudinē dānat. Secūda ibi. Sane. Tertia ibi. Uerū. Quarta ibi: nos itaqꝫ. Jo. S.

Susceptí regiminis nos cura sollicitat: vt vtilitatib⁹ subiectoꝝ in illis p̄cipue ꝑ quas animarū⁹ saluti ꝯsulik: nunc nouorū editiōe iuriū: nūc antiq̄ꝝ inouatiōe sollicite ꝓuidē curemus. Sane fuit oll ꝑ se. ap. ꝓuide ꝯstitutū: vt diocesani locoꝝ ad p̄ñtationē r̄ligiosoꝝ

¶ Casus. Dicit in cap. de monachis. S. e. ꝙ si religiosi h̄ntes aliquas ecclesias prochiales: pu[r]a ex donatione ep̄i cū ꝯsensu sui capituli p̄ñt ad illas p̄sentare ꝑsonas idoneas: ꝛ tenenk ip̄i religiosi assignare dictis personis q̄s ad ecclīas illas p̄sentāt ꝯgruā portionē vñ possint sustētari ꝛ onera ecclijs incūbentia supportare: ꝛ hospitalitatē tenere: ꝛ iura ep̄alia soluere. q̄ religiosi si nolūt ista facere peterit ep̄us loci tales religiosos ad hoc ꝯpellere. Sed qđ vtrū istud ca. de monachis sit verū indistincte: etiā si illi religiosi sint exempti ꝛ subsint imediate eccl̄ie romane? R̄n. ꝙ sic. ꝛ hoc vt possint reperiri personē idonee q̄ ad illas ecclīas valeāt assumi ꝑ seruiendo in diuinis. nec valet ꝯrīa ꝯsuetudo. ¶ Nota primo ꝙ prelat⁹ supior ex necessitate sui officij tenek prouidere necessitatib⁹ suoꝝ subditoꝝ: nā sibi sunt assignati reditus vt liberi⁹ vacet vtilitatibus suoꝝ subditorū. ¶ Nota ꝙ differētia est inter recipe p̄sentatū et admittere. hoc colligit Dñic⁹ de sancto Gemi. ibi. nullū recipiāt. ꝛ ex hoc decidit q̄stio in facto. Nā qdā p̄ronus p̄ñtauit quendā clericū ad aliquā ecclīam et rogauit ep̄m vt illū admitteret. rn̄det ep̄s. ꝛ bñ. notarius ℣o in instr̄o suo posuit qualit ep̄s talem instituerat. vtrū notari⁹ cōmiserit crimē falsi? Uidek ꝙ sic. qꝛ si ℣bū admittere nō sit idē qđ recipe: talis est falsari⁹. Si autē admittere sit idē qđ recipe: nō est falsarius. cū recipe sit idē qđ instituere. Dicēdū ꝙ aliud est admittere aliud recipe. ꝛ sic ℣bū bñ q̄ñ rn̄dit ep̄s solum ꝑ abak approbationē ꝑsone p̄ñtati nō aūt institutionē: ꝛ iō instrumētū illud est falsum. ¶ Nota p̄ncipalē effectū hui⁹ ca. ꝙ diocesan⁹ nō tenek aliquē instituere: imo nec admittere ad p̄sentationē religiosorū nisi pri⁹ fuerit assignata certa portio ꝑsone p̄ñtate vñ viuere ꝛ sustentari possit: soluere ep̄alia iura: et tenere hospitalitatē. tn̄ cōiter religiosi sustinēt ista onera et assignāt p̄ñtato certā portionē ꝑ victu ꝛ vestitu. clemē. j. de iure p̄ro. i clem. ¶ No. ꝙ ep̄s nō tenek recipe p̄ñtatū: nisi pri⁹ fctā assignatiōe ꝯgrue portiōis. Quid si religiosi nolint assignare portionē? dicendū ꝙ ep̄s poterit illos ꝯpellere ad assignādū cōgruā portionē. vt dicta cle. j. etiā si sint religiosi exempti ꝛ in hoc religiosus exēptus subest iurisdictioni ep̄i. qđ verū est dū modo illa ecclīa ꝛ populus sint sub p̄tāte ep̄i.

b ¶ Aliarum. S. eo. li. de cōsti. c. ij. Z de sepul. ca. j.

c ¶ Innouatione. nunc antiquorū declaratione. S. in prohe. huius libri ad finem exordij.

d ¶ Religiosoꝝ. De monachis statutū fuerat. S. e. de monachis. de alijs religiosis eadē rōne. idem dice

diuisio

Casus lfalis d. helie

Notabilia.

Recipe et admittere differunt.

r

damus per decre. s. eo. auaricie. ꝛ ca. in lateraneñ.
a ¶ Assignatū. Quod per eos augeri vel diminui nō poterit: dicit Archi. s. eo. auaricie. et habent circa hec ꝓuidere diocesani: etiam quo ad exemptos. vt in cle. de sup. negli. ꝑla. qꝛ regulares.
b ¶ Soluere. hospitalitatem tenere: vt ꝑdict. decre. de mona. chis. ꝛ dic vt ibi ꝛ. xxxj. q. j. ca. j.
c ¶ Exempti. Ecclia tn̄ cū populo nō erat ibi exēpta: [illegible] al's n̄ intromitteret se epūs. s. d spūi. qm̄ ꝛ d sup. neg. ꝑl. sicut. hodie sec vt i cle. e. ti. qꝛ regulares. Additio. j. Idē Joan. mo. ꝛ Archi.
¶ Gl. se. expōit. pōit opi. ꝛ declaratōes iur. noui
d ¶ Sustentari. Forte dimittebāt qrtā qrte .i. sextādecimā decimaꝝ. s. e. ti tu. extirpāde. in

nullū ad aliquā ecclīam recipiant: nisi tm̄ ei de ꝓuētibus ipsius ecclīe corā eis fuerit assignatum[a] vn̄ iura epālia possint soluere[b]: ꝛ cōgruā sustentationē hr̄e. ¶ Uerum (sicut nobis q̄rela multoꝝ frequēs insinuat) religiosi exēpti[c] de ꝓuētibus ꝓrochialiū ecclīarū in quibus ius obtinent ꝑronatus: seu rectoꝝ ꝑsentatio ptinet ad eosdē tm̄ ꝑcipiunt annuatim ꝙ rectores ecclīarū ipsarū nō possunt de residuo cōmode sustentari[d]: ꝛ epālia iura ꝑsoluere: ac alia incūbētia eis onera[e] supportare: ꝓpter qd̄ sepe ꝯtingit ꝙ non inueniunt persone idonee que hmōi ecclīas velit r̄cipe. Sic ꝙ freq̄nt minus idoneis conferunt: ex q̄ ꝑicula iminēt aīarū[f]. ¶ Nos itaq3 volētes sup hoc salubre remediū adhibere ꝑsenti decreto statuimus et mandamus ꝯstitutionē hmōi q̄ ad oēs patronos ecclesiaꝝ religiosos tā exēptos q̄3 non exēptos: ꝛ alios[g] iuiolabilit̄ obſuari: ꝯsuetudie[h] ꝯtraria nō obstāte. Idē.

¶ Bn̄ficia vacātia in curia aliꝰ q̄3 papa ꝯferre nō pōt. qd̄ si fecerit: irrita est collatio. Jo. an. C. ij.

L Jcet ecclesiarū ꝑsonatuū, dignitatum[i] alioꝝq3 bn̄ficioꝝ ecclesiasticoꝝ plenaria dispositio ad roma

enim. decernit. Jo. an. ¶ Casus. Titius tenēs beneficiū canonice: qd̄ spectat ad collationē epī ꝑicta. mortuꝰ est i curia ro. epūs ꝑicta. ad quē spectabat collatio huiꝰ bn̄ficij: sciuit istā vacationē: qꝛ forte erat i curia vel ꝓ potuit ꝯferre istd̄ bn̄ficiū acsi vacass3 extra curiā? Rn̄. ꝙ non. ꝛ dicit qꝛ lic3 ꝓuisio q̄rūcūq3 bn̄ficioꝝ spectet ad papā: specialiꝰ tn̄ antiq̄ consuetudo voluit ad ip3 spectare collōnē bn̄ficioꝝ vacantiū in curia. quā ꝯsuetudinē approbat h papa. ꝛ ꝯstituit vt nulluꝰ talia bn̄ficia vacātia i curia audeat ꝯferre. Et istud ē verū: dūmō papa ꝯferat ifra mensem: q̄ elapso poterūt epī ad q̄s spectat electio cōferre ꝑ se vꝰ ꝑ vicarios suos gn̄ales in spūalibꝰ ꝛ tpalibꝰ i sua diocesi dimissos. tn̄

Casus ī falso d. helie

Picta. mot

Casus p. c. se.

Podagre nō gn̄ant illis q̄ bus victꝰ sub trahit.

ꝑn. nolebāt ꝙ eis gn̄arent podagre. de ꝯse. di. v. legimus q̄sdā. Notauerūt aūt Tā. ꝛ Gof. ꝛ Ber. s. eo. de mōachis. ꝙ si monachi hāc portionē assignare nollēt elapsis sex mēsibꝰ epūs ordinaret ecclesiā. alleg. decre. de sup. neg. ꝑla. sicut. hodie diocesanꝰ ad hāc assignationē faciendā statuet eis terminum infra quē si nō fiat ꝑn̄tatum admittet: ꝛ postea faciet hāc assignationē in qua taxāda in pluri vel minori nō d3 excedere. qd̄ dic vt i cle. de iurepa. vt constitutio. Additio. j. Idē Inno. ꝛ Hosti. S3 Archi. hic rep̄hendit dicēs ꝙ decre. sicut. loquit̄ de defectu ꝑsone pn̄tate: nō de defectu rerū de quo loqmur hic. Dicit ergo ꝙ hoc casu epūs nō ordinabit s3 coget illos ad portionē assignandam. dic vt. j. dicam in additione. Jo. an.
e ¶ Onera. Hospitū receptiōis nūcioꝝ apo. se. ꝛ si.
f ¶ Aiarū. Quarū regimen est ars artiū. s. d eta. ꝛ qli. cū sit. est em̄ aīa ꝑciosior corpe. xij. q. j. ꝑcipimus.
g ¶ Alios clericos. intelligo: qꝛ laici nichil ꝑcipiunt. s. de iurepa. ꝑterea. ꝛ sic etiā intelligit̄. s. e. ti. extirpande. in prin. Additio. j. Pronos. s. de q̄bus hic loqt̄ s̄m Archi. ꝑ decre. statim alleg. hic aūt intelligit de habētibꝰ ius instituēdi. s3 salua pace non adaptat̄ hic: nisi dicat̄ ꝑ eos fieri pn̄tatio solū ad curā populi de iam instituto per ipsos ad regimen ecclesie: vt scripsi de preben. de monachis. super si. ij. glo. Jo. an.
h ¶ Cōsuetudine. Cū em̄ aiabus sit ꝑiculosa: vt. s. ꝓbatū est. ergo extirpanda. s. eo. extirpande. de conse. ca. vlti. ꝛ de hoc ibi ple. Jo. an.

L Jcet. Dicit clericus ꝙ secūdo anno pontificatꝰ Clemen. emanauit hoc capitulū: ꝛ simul cū hac decre. legere soleo decre. sequentem ꝛ decre. si apostolica. que hanc restringunt. ꝛ decreta. ꝑsenti. que hanc exponit: vt patet in glosa. Joannes. an. ¶ Facit tria. Primo recitat antiquā consuetudinem. Secūdo ibi. Nos itaq3. illam approbat ꝛ ꝓhibet. Tertio ibi. Nos

diuisio

si papa inueniat illud bn̄ficiū vacās etiā elapso mense potest ꝯferre si nō fuerit fcā collatio ꝑ epm̄ vel suū vicariū dimissum in ptibꝰ. h. d. pn̄o. ca. ¶ No. p̄io ꝙ papa h3 plenā dispositionē bn̄ficioꝝ i q̄cūq3 pte orbis sitoꝝ: nā ipe fuit vocatꝰ in plenitudinē ꝑtātis vt ipe cōcurrat cū oībꝰ aliis ꝑlatis: iō int̄ ipsos est locꝰ ꝓuētiōi. ¶ No. ꝙ bn̄ficia vacātia in curia sunt reseruata dispositiōi pape. S3 istd̄ ē correctū ꝑ ꝯciliū basilieñ. ¶ No. vlteriꝰ ꝙ ius cōe pōt disponere illd̄ qd̄ ante a disponebat ꝯsuetudo: ꝛ sic de cōsuetudie fit ius cōe: vn̄ papa pōderat hic ꝯsuetudinē ad se excusandū: videlicet ne videret̄ ordiariis collatoribꝰ ꝙ eēt cā auferēdi ab eis collationē istoꝝ bn̄ficioꝝ: tn̄ cessante ꝯsuetudine istd̄ idē potuisset ordiare. ¶ No. casum in q̄ bn̄ficiū d3 cōferri ꝑ papā ifra mēsem: al's ꝑdit q̄litatē collationis: nā an nullꝰ aliꝰ poterat ꝯferre nisi papa. post mēsem vero aliī ꝯcurrūt cū papa: ꝛ est locꝰ ꝓuētiōi. ¶ No. ꝙ iste mēsis currit a die vacatiōis: nec cōputat̄ dies vacationis: ꝛ iō istud nō statuit̄ in odiū negligētie pape qꝛ sic nō curreret mēsis iste: nisi a die noticie: sed statuitur istd̄ tps in fauorē ecclīarū ne diu maneāt sine ꝑlato: iō currit iste mēsis a die vacatiōis: vt dictū est. secꝰ est in aliis tpibus relictis ceteris ꝑlatis in odiū negligētie coꝝ: qꝛ illud tps currit a die noticie ipsorum.
¶ Glosa seq. querit ꝛ soluit.
i ¶ Dignitatū. Quid de epātibꝰ. nunq̄d ꝯp̄hendūt̄ hac ꝯstōne? Satis vr̄ ꝙ nō: qꝛ ea q̄ spāli nota sunt digna: nisi spālit̄ notent̄ neglecta itelligūt̄. ff. d iur. itē apud. §. hoc dictū. j. e. ti. q̄uis. j. de sen. excō. qꝛ ꝑiculosum. cū si. ꝛ facit. s. d ꝓcu. c. vl. ꝛ qd̄ ibi dixi. s. d. fil. ꝑsbr. c. j. Est ei n̄ dignitas s3 dignitatū culmē. s. e. venerabilis. ꝛ c. cū oli. ꝛ hoc seruat curia. q̄ reseruatiōes in his cū vacāt facere ꝯsueuit: qd̄ etiā inēdū in abbatiis facit vt sic ꝑ istā ꝯp̄hendāt̄ solū ꝓuisa ꝑ ꝯcil. latera. nō ꝑ generale. s. de elect. ne ꝓ defectu. ad hoc

Nota bilia.

Pro. c. seque.

Epātꝰ nō dn̄r vacare i curia romana.

§. de conces. preben. dilectus. Additio .j. Cleri. pi. j. c. pri. tenuit q' hic propter verbū ecclesias qd hic ponit: qd cathedrales cōprehendit. §. de vbo. sig. cū clerici. Jo. an. Additio .ij. Fa. clemen. de renū. c. vno. r dicit Bar. in. c. pri. hoc pbari p lrām ibi: cōferre valeāt. de epātibus eīm nō sic loquereť. r dicit q' Nicolaus iij. sic interpretatus est in eccl'ia Bracarē. Joā. an. Additio .iij. No. Joā. mo. de here. institores q' declarari vidit appellatiōe dignitat' abbatiā nō cōtineri. facit. xvj. q. vij. si qs deinceps. Et fm hoc dicit Archi. idem de prioratib' p qs principaliter reguntur monasteria: sicut sunt priorat' de bosco r sci Joānis in mōte. in qbus eadē est rō: nec per variationē nois ius immutatur: sed quātū percipio curia hoc non recipit. Jo. and.

Abbatie r priorat' pn cipales mōasteriorum nō dnr vacare i curia rōana.

a ℭ Pertinere xxxij. dist. oēs. vide qd dixi. §. eo. lib. de electio. quāqš. Joan. and.

b ℭ Uacaturis. Qd ali' nō pōt vt. §. de pces. pbē. c. ij. etiā legat' d latere pape. vt. §. eo. ti. dilect' fili'. T.

c ℭ Apud sedem. Que dicantur apud sedem ipsam vacare dicetur. j. eo. presenti.

d ℭ Cōsuetudo. Patet ex facto. §. de accu. accedēs.

e ℭ Statuim'. Fit ergo de speciali cōsuetudine ius cōe. sic. §. de clā. despō. cū inhibitio. r est si. de fideius. q' quibusdā. de puileg. q' nōnullis. allegať tñ romane ecclesie cōsuetudo p iure. §. de consti. ex litteris.

f ℭ Sedem ipsam. Non vacantē al's parrochiales ecclesie conferuntur per illos ad quos collatio pertinet: qd dic: vt. j. eo. si apostolica.

g ℭ Uacare. An beneficiū dicať in curia vacare: cū duobus ibi sup eo, sibi collato litigantibus alter moritur vel vterqš. Dic vt in clem. vt lit. pen. si duobus.

ℭ Glosa sequens. tractat quid de presentatione.

h ℭ Collatio. Nil dixit de psentatione: vñ sepi' reperit receptū in curia q papa p hoc nō cōferre bñficia que ptinent ad pñtatione laicoꝝ. Sed eadē rōne non cōferret que ptinent ad psentationē ecclesiaꝝ vel monasterioꝝ vel monachoꝝ. §. c. pri. p hac parte facit j. eo. ti. cū in illis. ℌ. cū autē. ad hoc. §. de iurepa. cum dilectus. Sed p lrām que supra dicit quacūqš auctē. r p id qd dicit puisio . . satio videnť cōprehēdi predicta. Additio. Cōprehēdunť etiā illa q possent laici cōferre ex priuilegio papali fm Archidia. Additio .j. Idē Joan. mo. dicit tamē Archidia. q' papa illa reser uare potuisset si voluisset. Jo. an. Additio .ij. Et quia presentatio patroni clerici habet vim electiōis vt no. Inno. de iure patro. cum autem. fm Archi.

i ℭ Expressa. No. vnū casum in quo vacat prebēda in ecclesia: r ille ad quē spectat prima vacatura nō cōsequitur illam. aliū habes. j. de rerū permuta. c. vno. Additio. Adde qd no. j. c. qz sepe. in vit. glo. Jo. and.

k ℭ Conferre Infra mēsem a die vacationis numerandū: qz post illū possunt ea conferre: qd dic vt. j. c. proxi.

nū noscať pontificē ptinere[a] ita q' nō solū ipsa cū vacāt potest de iure cōferre; verū etiā ius in ipsis tribuere vacaturis[b]: collationē tñ ecclesiarū. psonatuū: dignitatū: r beneficioꝝ apud[c] sedem apo. vacantiū speciali' ceteris antiqua cōsuetudo[d] romanis pōtificibus reseruauit. ℭ Nos itaqš laudabilē reputantes huiusmodi cōsuetudinē r eā auctē apo. approbātes: ac nichilominus volētes ipsam inuiolabiliter obseruari: eadē auctoritate statuimus[e] vt ecclesias dignitates: psonat' r beneficia q apud sedem[f] ipsam deinceps vacare[g] cōtigerit aliqs preter romanū pōtificē quacunqš sup hoc sit auctoritate munitus: siue iure ordinarie potestatis ipsoꝝ electio, puisio seu collatio[h] ad eum pertineat: siue litteras sup aliquorum puisione generales vel etiam speciales sub quacūqš forma verboꝝ receperit: ni si ei sūt sup cōferendis eisdē in curia romana vacātib' specialis r expressa[i] ab ipso pōtifice summo auctoritas attributa) conferre[k] alicui seu aliquibus nō presumat. ℭ Nos enim si secus actum seu attentatū fuerit: decernimus irritum r inane. Grego. x. in cōcilio generali Lugdunē.

ℭ Si papa bñficia vacantia in curia nō cōferat infra mensem a die vacatiōis illi ad qs collatio pertinebat poterunt illa cōferre. Jo. an. Capi. iij.

Statutū[l] felicis recordationis clementis pape predecessoris nři dignitatibus r bñficijs in curia[m] romana vacātib' nequaqš per alium qš per romanum pontificē conferendis decernim'

ℭ Statutum ℭ Ponit cōstitutionē clem. cui' moderatio nē subdit ibi: vt hi. quam postea restringit ibi: tñ tūmodo. Do.

ℭ Casus. Pro intellectu hui' ca. presupponēdū est illud qd habeť in. c. precedēti. videlz q' ecclesie dignitates: psonatus: r beneficia qñ vacāt in curia conferri nō pñt per aliū qš p romanum pontificē: hoc premisso dicit. c. presens q' si romanus pontifex bñficia in curia vacāria: infra mensem a tēpore vacationis numerandū nō cōferat: illi prelati ad qs hmōi bñficioꝝ collatio spectat mēse elapso illa cōferre poterūt: statuto clemētis. j. c. immediate primo nō obstāte. dūmō ipsi collatores p seipsos illorum collationē faciāt. Sed qd si ipsi a suis diocesibus sint remoti qs tūc cōferet? Rñ. q' eoꝝ vicarij gñales q tūc erūt in ipsis diocesibus collationem facere poterunt: dūmodo habeāt speciale mandatū bñficia conferēdi.

diuisio

Casus lralis dñi hes lye.

ℭ Nota primo q' appellatione romane curie venit sedes apo. hic eīm dicit in curia romana. r. §. c. pri. dixerāt apud sedē aplicam. ℭ Nota scdo q' ista decre. modificat ca. pcedens. Sed questio est an habeat locum in bñficijs electiuis? Uideť q' nō: qz textus dicit collatio: sed collatio r electio diuersa sunt. vt. c. cū in illis. j. eo. appellatione igitur vnius alterū nō cōprehēditur Aliqui ista rōne moti tenēt istā partē. Dñicus tñ tenet cōtrarium: qz istud. c. venit ad limitationē pcedētis: ergo dz habere locū in illis in qbus. c. primum. Sed precedēs ca. hz locum in electiuis vt patuit ibi electio puisio seu collatio: igiť istud i illis locū habere debet ℭ Nota finaliter effectum huius. c. q' nisi papa prouiderit infra mēsem de bñficio in curia vacāte tūc ordinarius poterit conferre. Et ex hoc elice quattuor specialia que hic ponit glo. est ergo expressum rc.

Notabilia.

Jus limitans et limitatū in eisdem casib' habent locum.

l ℭ Statutum. §. ca. proxi.

m ℭ In curia. Et sic idē est dicere in curia qd apud

sedem apo. vt. s. c. proxi. et quando ibi vacare dicatur videbis. j. eo. presenti.

a ¶ Moderandū. hoc artationē respicit nō argumē tū. s. de vbo. signi. c. viii. Additio. Interdū ponit p gubernatione vt ibi dixi super glo. pe. Jo. an.

b ¶ Mensem. De hmōi cōputatione dī. s. eo. lib. de elec. & sit ¶ Glo. se. alleg. contrariū et opi. ad illā pōit opi. Jtā quā approbat et rñdet ad Juum. scdo tractat an tempus currat sedi vacā ti. tertio notat qttuor spālia.

c ¶ Numerādū. Est & expres suz istud tēpus nō a tpe sciētie:

taliter moderandū[a]. ¶ Ut hi ad quos eorūdem beneficiorum et dignitatū spectat collatio (statuto nō obstāte predicto) demū post mensem[b] a die quo dignitates seu beneficia ipsa vacauerint numerādum[c] ea conferre valeant. ¶ Tantūmō per[d] seipsos: vel (ipsis agentib[9] in remotis[e]) p suos vicarios gnāles in eorū diocesibus existētes: quibus id canonice[f] sit commissum.

Bonifacius octauus.

¶ In beneficijs vel impetrationibus ad beneficia p pu[n]sionē vsq ad certā summam pēsio nō debet. Per ecclesias ciuitatis vel diocesis nō comprehendit cathedralis. Sed per ecclesias puincie metropolitana et cathedrales reliquie includūt. Jo. an.

Q Uāuis plenissi- C. iiij.

sed vacationis currere: lz videat j. de pces. preben. qr diuersitatē. ad fi. s. de sup. negli. pla. lz. is em q nescit ptātē experiēdi nō hz. ij. q. vj. biduū. ff. de calū. l. ann[9] et hoc tenuit hic Guil. ¶ Sed Juū credo sm Bar. qr hoc statutū fuit in fauorē eccl'iaz ne cōtingeret bnficia diu vacare: nō aūt in odiū summi pontificis negligētis: qr tūc nō nisi a tpe sciētie curreret pscriptio: vt in Juijs. Jtē p hāc redit ad ius cōe. extendēda est igit vt de facili ad suā naturā redeat. xxxv. di. ab exordio. ff. de pac. si vn[9]. presertim vbi statuēs j se statuit al's em quare nō sic expressisset a tpe sciētie. de deci. ad audientiā. ad hoc. j. de reg. iur. contra eū qui. Unū scias licet istud tēpus currat ignorāti: nō tn sedi vacāti. qd satis pbatur. j. eo. si aplica. si em ibi spālis est casus: & ipsi[9] Juiū est regulare: et est rō qr hoc reperimus expressum sed illud nō. Et sic no. qttuor spālia in hoc casu. Pmū q cū alijs def maius tps. de pces. pben. c. ij. hic daf solū mēsis. Scdm q istud tps currit ignorāti Tertiū q nō fit cōputatio de momento ad momentū: sed dies vacatiōis nō cōputaf in mēse et hoc ptz dū dicit a die rē. et si. s. de excep. pia. de resti. spo. frequens. ¶ Quartū q cū al's cōiter ptās deferaf ad supiorem: hic redit ad inferiorē: et hoc facit impossibilitas casus ad hoc. s. de elec. licet in fi. et s. eo. lib. et eo. ti. indēnitatibus. in fi. Additio. Qui etiā dicebat q nouo pape currebat a tēpore electionis vel in mādationis non a tēpore coronationis cū ex electione cōpetat illi plena iurisditio. s. de elec. licet. et de facto patet q ante coronationē bnficia confert et qnq si nō vult cōferre reseruat. Et quō scribat ante coronationē et qualē bullam det no. in fi. huius li. sup data. Joan. and. Additio. ij. Et Clem. sicut appellationē. de appel. et vide qd dixi. s. eo. lib. de elec. puida. in glo. pe. Jo. and.

¶ Glo. seq. dicit qd dedit cām pstōm. scdo qrit et soluit

d ¶ Per seipsos. habebāt epi ante cōstitutionē clemētis pcuratores in curia q statim cū vacabant bnficia cōferebat illa: et sic pueniebāt papā. vñ mot[9] Clemens pmulgauit pstitutionē. s. c. pxi. demū Grego. qr multū preiudicialis erat pstitutio illa in concilio Lugdun. moderat[9] est eam. Sed ne adhuc exerceret illas malicias. s. q haberēt pcuratorē i curia q statim mēse elapso illa pferret: idcirco hoc addidit: papa em etiā post mēsem posset cōferre si vellet: dūmō pūētus non esset. s. c. pxi. in prin. Sed lra ista dicit per seipsos

nunqd si psentes sunt p alios cōferre poterūt? Dic q p alios cōferre nō poterūt ¶ nisi in casu q sequit. potuit em papa rei sue cōditionē et modū apponere. et lege quā voluit. xviij. q. ij. eleutheri[9]. ff. de pac. in traditionibus. de cōdi. ap. verū. Jo. an. Additio. Qd potuit ex diutina vacatione ecclesie romane post obitū Clemētis iiij. sm Guil. Additio ij. Et sic tria spālia nota. sz Bar. et Archi. s. q possum p me qd nō possum p aliū. Jtē q possum p aliū qd non p me. cū horū Juum sit regulare j. o reg. iur. pōt. vbi de hoc. Jtē q potestas conferendi redit nō libera sed onerata: vt hic patet. Joan. an.

¶ Glosa sequens ponit opi. quā reprobat.

e ¶ In remotis. Sic. s. de tēpo. or. cū nullus & epo. Et dixerūt qdam p hāc lrām q qn extra suā diocesim existēs bnficia pferre nō poterat: sed hoc falsum est licet in hoc casu posset pcedi: et pbabaf hoc olim. s. de cōces. prebē. post electionē in pte decisa. et hoc no. Jo. et Ber. s. de offi. le. c. nouit. Additio. Idē Guil. et Bar.

¶ Glo. se. ponit duas lecturas et primā approbat.

f ¶ Id canonice. Dicebāt olim quidā id. s. vicaria. nā eoipso q vicari[9] gnālis erat bnficia cōferre poterat: sed hoc falsum. vt. s. de offi. vica. cum in generali. In taliū ergo collatione p ordinariū faciēda: requirif q mensis elapsus sit q p seipsos cōferāt si pñtes sint vel q p gnāles vicarios nō speciales. et q habeat spāle mandatū bnficia cōferendi: et sic expone id. s. beneficia cōferre. Additio. Archidiaconus (cuius dictū vtitur cōsulo ante factū. post factum sto.) glo. exponit id est collatio beneficiorum sic in curia vacāti. Adde quintū q infra dioce. conferat. Joan. and.

Q Uāuis. ¶ Primo ponit regulā. Scdo instantiā ibi: et ideo. Tertio ibi: quāqs. decidit sm dictā instantiā duos casus. Quarto ibi: secus. cōtra instantiā aliū casum subijcit sm Jo. mo. Jo. and. Fuit tractatus de extrauagāti Inno. iiij. breui rñso. et c. licet in bnficijs. Et emanauit ad declarationē eorū que not. Tācre. et Ber. et moderni. s. de eta. et quali. accepim[9]. in fi. de preben. p illorū. in pun. Ber. et Cōpost. de rescrip. capitulum sancte crucis. in glo. qr questiones & querit de hac forma & seq. Additio. Et per Innoc. et Hostien. de iurepa. cum dilectus. Joan. an.

¶ Casus. Papa voluit michi facere gratiam et mādauit epo picta. vt p sustētatione vite mee michi pui deret vsq ad summā quinquaginta librarū. vtrū vtute istius grē possit assignare vsq ad istā summā in pēsione super aliquo beneficio? Rn. nō. nisi in lris mee grē fiat expressa mētio de pēsione. sed virtute illi[9] gratie solū michi fiet puisio vsq ad summā qnquaginta librarū in bnficijs ecclasticis et nō in pēsione. et rōnem ponit. nā lre iste sunt odiose et ambitiose: et ideo sunt restrigēde. Sz qd ponam[9] q papa mādauit sub hac forma vt michi puiderei de bnficio vel pbēda vacāte vl primo vacatura in aliq ecclarū ciuitatis picta. vacauit aliqua prebēda in ecclesia cathedrali picta. an

Spe- cialia qttuor inducit hoc ca.

Benefi cia ex dioce- sum cō- ferri pōt.

Uica- ri[9] epi an et qn possit cōferre bnficia vacan- tia i cu ria ro- mana.

Diuisio Dicit vñ sum pta et qd de- clarat.

Casus lralis dñi hen- rye.

virtute mee grē possim illā petere? certe nō. Et dicit papa q nō intēdit q mea grā extēdat ad eccl'iam cathedralē. lz in fauorib' sub noie eccl'iarū ciuitatis Pict. ꝯtineat cathedralis eccl'ia. Sz quid si papa mādauit mihi puideri in aliq̄ eccl'iarū puicie Burdega. vtrū eccl'ie cathedrales ꝯprehendūt sub mea gratia adeo q possit mihi puideri d bñficijs ecclesie cathedralis Pict. vł aliaꝝ eccl'aꝝ cathedraliū puicie burdegal. Rñ. q sic. Et nō solū eccl'ie cathedrales suffraganeoꝝ continent sub mea grā sed ēt eccl'ia metropolitana. nā videt mihi fecisse vberiorē et pleniorē grām qz qñ mandat michi puideri in ecclesijs alicui' ciuitatis: ⁊ ideo appellatione ecclesiaꝝ in hoc casu continentur ecclesie cathedrales.

ma[a] sit alr̃s in bñficijs iterpretatio faciēda: lr̃e tñ sup obtinēdis beneficijs ipetrate: debēt (cū sint ābitiose) restrigi[b]. ¶ Et iō si alicui vsq[c] ad certā summā puideri mādam' et nō in pēsiōe[d]: sz in bñficijs ecclesiasticis tñ volum' puideri: nisi de pēsione in nr̃is lr̃is mētio habeat expssa. ¶ Cū qz sub noie ecclīaꝝ ciuitatis cōphēdat: alr̃s[e] eccl'a cathedralis: cū tñ alicui de bñficio mādam' in aliq̄ eccl'iaꝝ ciuitat' vel diocesis prouideri: ad cathedralē ecclesiā (quā pp̄ter ipsi' honorē sub hac gnalitate nolum' hoc casu includi[f]) se mādatū hmōi nō extēdit[g]. ¶ Sec' est cū mādam' in aliqua eccl'iarū puicie[h] puideri: tūc enim ⁊ metropolitana et cetere cathedrales eccl'ie includunt sub tali mandato: cū vberiorē[i] hoc casu qz alio impetrāti grām facē videamur

tenebat Cōpo. in supradicta glo. Sed Bern. ⁊ Tan. videbant tenere ꝯtrariū in p̄dicta decr. accepim'. in glo. pe. Sed forte bonū habuerūt intellectū si ad casum decre. se retulerūt. s. in his qui p̄mo erāt obligati puidere. obligauerat eñ se ep̄s ordines ꝯferendo. vt s. e. cū sm apłm ad finē. puidere. vel in cathedrali vł alia. litere igit ibi ipetrate fuert littere iusticie: sz hic de lr̃is grē loquimur. vñ in hoc casu per ꝯmunē formā in cathedrali vel alijs puidere tenebit. ⁊ sic decreta. illa loquat in suo casu nec sit correcta per istam. ad hoc. s. e. lib. de elec. cū expediat Addit. j. Et facit. C. de aq̄due. l. eos. li. xj. Jo. mo. ⁊ Archi. ibi dicitur q habentes aqueductū non attētent matrices fistulas. Jo. an.

a ¶ Plenissima. s. de dona. cū dilecti. in fi. s. d v̄bo. sig. olim. ff. de ꝯsti. p̄n. bñficiū. ⁊ debēt esse māsura. j. de reg. iur. decet. cū suis ꝯcor. Additio. j. Et vide qđ ibi plene dixi sup viti. glo. Archi. remittit ad no. de cōsan. ⁊ affi. q dilectio. Jo. an. an.

b ¶ Restringi. Sic. s. eo. lib. de fil'. pbr̃o. c. j. et. ij.

¶ Glosa seq. distinguit inter duas formas.

Impetrare p̄bēdam tāti valoris/ ⁊ vsq ad talē valorem sunt diuersa.

c ¶ Vsq ad certā. Aliud puto cū papa scribit vt puideat impetrāti vsq ad talē summā. aliud dū papa scribit vt puideat ei de p̄bēda tanti valoris vel summe: qz in primo casu pōt puideri de minori. sed nō de maiori. in scđo v̄o de maiori: sed non de minori: qz forma mandati est seruanda. j. e. cui de non. Et cū illud vsq ponit in lr̃is itelligo q veniat ascēsiue: q̄si papa scribēdo q puideat vsq ad summā centū librarū: velit q puideat de summa a. xl. vsq ad centū: sed nō vltra. idē. s. e. li. d arbi. c. j. cū suis ꝯcor. Additio. Arch. alleg. ff. de v̄bo. obli. l. j. §. si stipulāti. ⁊. l. inter stipulantē. ff. de lega. j. si seruus legatus §. quinq. Jo. an.

¶ Glosa seq. rationem reddit.

d ¶ In pēsione. Papa videt mādasse ei puideri de eo qđ puidēs p se nō poterit retinere: sicut bñficia. j) Qz lz ibi sit liberalitas: nō tñ est in collatiōe sed in eo q magis isti qz illi cōfert: qđ dic vt. s. de p̄ben. relatū pbat hoc. j. de insti. c. vlt. Et lz in fauorē ei' hoc dictū videat: nō tñ illi fauori renūciat pp̄ter itētionē pape q̄ talis fuit: ⁊ pp̄ter formā mādati q̄ seruāda est. j. eo. ti. cui de nō. Additio. j. Per q̄ quis intitulat et obligat ecclesie ⁊ tenet ad continuā residentiā. s. de cle. nō resi. c. fi. sed per pēsionē non intitulat: nec ad residētiā tenetur. xvj. q. j. possessiones. ⁊. q. vj. illud. cū illa possit etiam laico concedi. vt ibi. Jo. an.

e ¶ Alr̃s. vt. c. di. palliū. de auc. ⁊ vsu pal. ca. j. vbi de hoc p Hosti. de testa. req̄sisti. ad hoc de v̄bo. sig. cū tibi. imo etiā interdū solū cathedralis ꝯp̄hendit. vt de verb. sig. cū clerici. Additio. Quod est sp̄ale pp̄ter periculum qđ iminere pōt ex ꝯtrario. vt ibi dixi. Jo. an.

¶ Glo. seq. alleg. vnā cōcor. ⁊ ponit opi. p secundo ponit opi. contrariā quam soluit.

f ¶ Includi. Si. j. de sen. excō. qz periculosum. ⁊ hoc

¶ Glo. seq. q̄rit. arg. p soluit ꝯtriū. scđo q̄rit ⁊ soluit.

g ¶ Nō extēdit. Quid si mādet sub hac forma: nunqđ in capellania vel māsionaria maioris eccl'ie cathedralis poterit puideri? ⁊ videt papa solū canonicos ⁊ ipsoꝝ excepisse p̄bēdas. ad hoc. s. vbi dicit propter ipsi' honorem. ad hoc. s. de rescrip. statutum. ⁊. s. de verb. sig. j. cū clerici. Satis credo cū hec lr̃a sic idistincte loquat q in nullo beneficio cathedralis eccl'ie poterit puideri. nō eñ dicit q nō includat canonicatus eccl'ie cathedralis. sed q nō icludat eccl'ia: ergo nullū ipsi' eccl'ie bñficiū includatur. ad hoc optime. j. de priui. per exceptionē. ⁊. s. j. rñso. Sed pone ipetrauit puideri michi in ecclesia sancti Petri bonon. non est alia sctī Petri eccl'ia qz cathedralis: nunqđ in ea puidebitur mihi? videt pp̄t stilū curie grām surreptitiam qz in cathedralib' eccl'ijs nō solet exprimi nomen sctī sed in inferiorib' sic. qđ credo nisi aliter per lr̃as appareret papā de cathedrali intellexisse per illud cap. Additio. j. Idē Archi. q̄ refert sic pnūciatū p archiepiscopū Rauen. de mandato pape in forma pauperū inducit etiā ad hoc. de sen. excō. ca. vi. §. adijcim'. Jo. an Additio. ij. Qui patet. s. d elec. dudū. j. ⁊. ij. ⁊. c. cū mans. ⁊. c. sacrosanct. ⁊. cū si. Jo. an.

Eccl'ie cathedralis nomen scri in lr̃is ad bñficia exp̄mi non dz

h ¶ Prouincie. In hoc casu loquitur decreta. s. eo. titu. pro illorum. vnde non aduertebant qui decreta. illam allegabant q per litteras quibus puideri mādabatur in aliqua ecclesia ciuitatis potest prouideri in cathedrali. cum ibi archiep̄o de ecclesijs sue prouincie scriberetur.

i ¶ Vberiorē. Si ergo queratur diuersitatis ratio sufficit ista: lz ad metropol'. ec. nō mł'tū efficax videat sed sufficit sic per papā declaratū. de re iudi. i causis Additio Vide qđ no. Hostien. s. eo. pro illorum. post prin. ⁊ in sum. de verbo. signi §. a quo fieri. post p̄nci. ver. quid si precipiatur. vbi dicit q ciuitas ⁊ diocesis sunt correlatiua: sicut pater et filī'. et sic vnū non est reliquū. sed puincia non est correlatiua ad ciuitates sed illarum collectiua vel cōclusiua: ita q etiam ciuitatem ppriam concludit. facit. vj. q. iij. scitote. iij. q. vj. non liceat. ⁊ seq. c. Jo. an.

divisio

Cum. Due sunt ptes. Scda ibi. Qn. Et hec se cunda ponit dictu a q casum excipit ibi. Nisi. et hoc vbum bnficio/large ponit siue d prochiali ecclia vel platura vel de pbenda tractetur. Jo. an.

Casus lralis d. helie

Casus. Papa mandauit epo Picta. vt mihi puideret d bnficio qd psueuit assignari clerico seclari. Erat aliqd bnficiu qd fuerat regulare: tn fuerat possessum p seculares clericos p spaciu. xl. annoz sufficiens ad inducendum pscriptione vtz videat mutatu bnficiu? Rndet q sic. nam ex spacio tanti tpis psumitur mutatio stat9 talis bnficij: ideo cotinet in gra mea: acsi semp fuisset seculare: z non regulare. Sed qd pone q papa mandauit vt michi puideretur de poratu qrit de quo poratu intelligat? Rndet q de priorato seculari cogruo meo statui: nisi in gra mea contineret expsse vt mihi puideretur de priorato: etia si illud esset regulare.

Idem. Impetranti bnficiu seculare puidet de bnficio p seculares clericos vsqz ad pscriptione legitima possessio: hoc prio. Clerico seculari ipetrati simplr no puidet de pioratu gubernari p regulares. h. d. scdo. Do. Ca. v.

Cum de bnficio ecclesiastico cosueto clericis secularib9 assignari puideri madat: de illo dz itelligi qd tanto tpe ab vno[a] vel plurib9 secularib9 clericis institutis[b] in eo rectorib9 extitit cotinue ac pacifice gubernatu: vt pscriptio legitia[c] sit copleta: etia si ante[d] vel post[e] religiosi qnqz ministrauerit in eode. Qn vo scribit vt prouideat de aliq prioratu[f] alicui clerico seculari[g]: puideri no pot de prioratu q p religiosos (iuxta modu[h] pmissum) est solitus gubernari. Nisi hoc in lris caueatur expresse

Idem. Habere psonatu cu cura: z pbendam cui annexa est parrochialis ecclesia: non est contra conciliu generale. Joa. and. Capituluj. vj.

Sup eo q pbendas qb9 prochiales ecclie sunt annexe[i]: in quibus spualem iurisditionem fm ecclesie vestre psuetudine approbatam z sic fm aliquorum interptatione cura aiaru habetis: simul cu psonatib9[k] (qru aliquibus cura iminet aiaru) in ea-

Glosa seq. notat a contrario.

a Ab vno. No. p his q no. Ber. s. de cau. posses. z proprie. cum ecclesia sutrina. in glo. ex hoc videt. facit. s. de ftr. pbro. constitutus.

b Institutis. Ergo si de facto tm occupatu esset p eos no haberet locu pscriptio. vel si ibi no vt rectores sed vt vicarij/vel coducticij seculares clerici rexissent Additio Jde Jo. mo. z Archi. qui ponderat q hic requiritur prescriptio no cosuetudo tm propter ea que dixi. s. eo. lib. de consue. ca. fi. in. ij. glo. Jo. an.

Additio.

c Legitima. s. xl. anoz. de pscrip. de quarta. de ca posses. cu ecclia. de psue. c. vlti. [Idem Archi.]

d Ante. incepta prescriptionem: sed secus si post incepta z ante copletam: z ideo dixit. s. continue.

e Post. Non tamen continue z pacifice spacio. xl. an. z ideo dicit qnqz. illa igitur administratio pcedentis tpis tollitur per prescriptione sequentem: administratio aut prescriptionem sequens illa non tollit nisi alia interuenirent: que ius aliorum haberet perimere. Additio. Idem Archi.

Priora tus du plex.

f Prioratu. Priorat9 est gnale verbu qd ad prioratu seculare vl regulare pot extendi: sed rone psone impetrantis qui clericus secularis est sibi regularis prioratus conferri non potuit: vt artetur id solu ad seculares. nam graue in expertos z c. xix. q. iij. monasterija. s. de elec. ad nostram. z c. officij.

Glosa seq. querit z soluit.

g Seculari. Quid si tpe impetrationis secularis erat impetrans: modo fact9 est regularis: nuquid de tali prioratu sibi poterit puideri? Credo q non: p decre. s. eo. lib. de rescrip. si eo tempore.

h Modu pmissum. s. pxi. rn. s. p. xl. annos pttinue z pacifice ab vno vel pluribus institutis in ipso.

Dicit qd declarat

Super eo. Non diuiditur. dici tn pot q decidit casum z rndem interserit ibi. Cum hoc. Joa. an. Premitte q pluralitas bnficioz curatoru est prohibita. s. e. ti. d multa. Do. Reprobat per ista decreta. opi. Ber. s. eo. ti. extirpa. de. §. qui vo. cui fauebat Guil. i spe. ti. de legato. §. videndum vsi. qd si habeo z approbat opi. Inno. z Hostie. Additio. Et dicit Archi. q hoc dicebat costitutio extrauagas Innoc. iiij. salubrit z dicit q audiuit a Spec. q vidit illam sub bulla. in ver. tn palleg. dicit q nunqz vidit hoc diffiniri qd tn vidit sepi9 agitari: nec ego vidi illam costitutionem. Jo. an.

Presuppo. d. helie

Presupponendu est p itellectu hui9. c. illud qd hr in. c. de multa. e. ti. in an. videlicet q si qs obtineat dignitate vl psonatu: z ei pferat aliud bnficiu sile vl ecclesia prochialis: pmu vacat habita possessione secudi bnficij: z si contendat retinere pmu: vacat vtruqz

Casus lralis d. helie

Casus. Cu obtinere dignitate vel psonatu epo Picta. michi contulit prebendam cui erat annexa ecclia parrochialis: acceptaui pbenda cu sua annexa et apphendi possessione: an vacet mea dignitas vel psonatus? Rn. q no: qr ecclesia parrochialis est simplex bnficiu z copatibile cu dignitate vel psonatu: io possum illa duo obtinere sine dispensatione aplica. secus si ecclesia parrochialis esset per se: qr tuc esset necessaria dispensatio a se. apost. Ratio diuersitatis est: qr qn ecclesia parrochialis est annexa pbende dz esse suppressa z extincta: ideo censet simplex bnficiu. [psonatib9] no intelligatis q vnus z idem possit obtinere plures personatus: sed loquitur iste textus de pluribus bnficijs z pluribus personis quibus conferuntur.

Uicarius ppetu9 an dicat hre curam aiarum.

i Annexe. In qbus deseruire dz p vicariu perpetuu: vt in predic. §. Sed an ipse vicari9 vel ipse pbendarius cura animaz illius parrochie habeat: de hoc fuerunt opi. diuerse: vt sequitur. vicarius em curam animarum habet. qd probatur. s. de offi. vica. ex pte. sed vt vicarius: vt ibi no. Ber. cu ergo rector spualem iurisditione ibi habeat z sup vicariu existat: qr excotcare potest z similia facere. ergo qui cura habeat negari non potest. s. de elec. dudum. ij.

Glosa seq. signat contrarium z soluit.

k Personatibus. Et sic videt q vn9 possit plures psonat9 et pbenda etia cu parrochiali annexa in vna ecclesia obtinere sine dispensatioe pape: vn ptradicit aperte. s. e. ti. de cosue. c. j. Sed hic papa pluribus loquitur. vt vides. j. vbi dicit: obtineatis. vn plurib9 ca

nonicis eiusdē ecclesie de hoc querentibus consultus papa respondit: ⁊ sic non est contra.

a ¶ In eadem ecclesia. Idem et multo fortius si in diuersis. ad hoc. s. de conces. preben. litteras.

b ¶ Concilio. s. eo. de multa.

¶ Glo. se. duas rones reddit.

c ¶ Nō obuiet. Cū enī accessoriū habeat sed naturā ꝑncipalis. s. eo. lib. de offi. deleg. si sup grã. j. de reg. iu. accessorium. cū suis concor. ⁊ de prebēda non est cautū q̃ vacet: ꝗ nec vacabit capella accessoria ad prebendā ad hoc. ff. de serui. rust. ꝑdio. l. vna est via. ff. quēadmodum seruit. amit. si cōez. ad hoc. j. eo. q: sepe

auctoritate. ad idem in casu. j. eo. quia sepe.

h ¶ Isti posteriores impetrantes.

¶ Glosa sequens iustificat textum.

i ¶ Primo. approbat ꝗ illa lec. decret. caplin. q̃ vbi primo/sit nomē nō aduerbiū: ⁊ certe satis erat absurdum dicere q̃ ꝑ cursum tuū tu me ꝑuenires in iure iā mihi acq̃sito. Et: scire debes q̃ sicut ꝑmo ipetrãs preferē oib⁹ scḋo impetrãtibus in hoc casu: sic ꝑfertur oibus quib⁹ prebēda vacãs etiã ab ignorãtibus cōferrēt postea. vt. j. eo. si post.

Pri⁹ in decre. caplin de rescrip. ē nomē.

dem[a] ecclesia obtinetis: vobis (cū hoc generali concilio[b] non obuiet[c]) dispensatio[d] necessaria non existit. Idem.

¶ In impetratione beneficiorū inspicitur data non presentatio vel receptio. Jo. an.

Capitulum. vii.

Cum cui canonicat⁹ alicuius ecclie a sede apo sto. est collatus[e] lʒ nōdum sit in ea receptus: decernim⁹ in assecutiōe prebēde iuxta sue ꝓuisionis ordinē oibus preferendā[f]: quibus postmodū in ipsa ecclia similis[g] grã est cōcessa. ¶ Licet isti[h] prio suas lras ꝑ̃ntauerint ⁊ p̄mo[i] recepti fuerint in eadē. Idem.

¶ Per litteras apo. non facientes de defectu ordinis mētionem potest impetranti de curato beneficio prouideri: ad ordines tamen se faciet ꝓximis temporibus promoueri. Joan. an. Capitulū. viii.

Si pro clericis pauperibus/ vel aliis[k] nostras litteras vt eis de beneficiis prouideas: etiam si animarū

Additio. i. Idē no. in ꝑalleg. decret. tibi q. de rescrip. Jo. an.

Si ꝑ cleric. ¶ Prio decidit casum quē secūdo determinat ibi: oportebit. Jo. an. Tracta fuit de extrauagãti que incipiebat. venerabilibus fratribus. al's super prouisione. ⁊ fuit Alexan.

diuisio

Dicit vñ sumpta.

¶ Pro intellectu huius. c. habemus presupponere illud qḋ habetur in. c. cū in cūctis. de elect. in an. videlʒ q̃ ad hoc vt quis sit idoneus ad beneficium curatum quattuor sunt requisita: scʒ etas/sciētia/certus ordo: licet de ordine non fiat mentio in dicto capitu. cum in cunctis. Item quarto requiritur maturitas morum. Et taciturnitas istorū quattuor vel alicuius istorum quattuor reddit litteras surrepticias.

Pres sup. dñi helye.

¶ Casus. Papa fecit tibi gratiā et mādauit episcopo picta. vt de beneficio spectãte ad suā collationem tibi ꝓuideret si qḋ vacaret: alioquin de ꝓmo vacaturo etiā si illi beneficio immineret cura aiarū ⁊ in litteris pape nichil dicebat de defectu ordinis vtrū virtute gratie tibi facte possit prouideri de beneficio curato: ita q̃ taciturnitas ordinis non facit litteras tuas surrepticias? Rñ. ro. pon. q̃ lʒ patiaris defectū ordinis: tñ lre tue nō sunt surrepticie posito q̃ in eis nulla fiat mētio de defectu ordinis. nam sufficit q̃ possis ꝓmoueri ad beneficiū curatū infra annū. c. lʒ canō. de elec. s. et. c. cū in cunctis. alleg. secus si patiaris defectū in etate vel scientia: nam tunc littere tue essent surrepticie: ⁊ virtute illarū nō posset tibi cōferri beneficium.

Casus l'alis dñi helye.

¶ Nota textū iūcta glo. q̃ in promouendo ad ecclesiā parrochialē requirūtur quattuor. s. etas/sciētia/morum honestas/ et ordo. patiens defectū in tribus primis nō ꝓmouetur auctoritate aplica. secus si pateretur defectum in quarta: puta in ordine vt hic. ¶ Nota beneficiū curatū potest cōferri nondū ꝓmoto ad ordinem sed sufficit q̃ promoueatur infra annum.

¶ Glosa seq. dicit quare illud aliis fuerit additum et quid declarat ⁊ hoc iustificat.

k ¶ Aliis. Hoc fuit nō sine mysterio dictū: q: constitutio Alex. solū de pauperib⁹ loquebat: vñ multi dicebant secus in aliis: ⁊ declarat hic qḋ no. Cōpost. de rescrip. caplin. in glo. q: qñco ꝗ. ite querit an collatio. Et no. q̃ quattuor requirunt in ꝓmouendo: sciētia/etas/mores/ ⁊ ordo in primis trib⁹ patiēs defectū

Promouēdus dʒ hr̄e q̃ttuor qualitates.

¶ Glosa sequens recitetur per obiec.

d ¶ Dispēsatio. Intelligo pape de qua loquit concilio de quo mētionē facit: al's in prebēda ⁊ dignitate bene requiritur dispēsatio epi: nisi cōsuetudo ecclesie aliud induceret: vt illa sine dispēsatiōe possint simul de iure teneri. ad hoc. s. eo. lib. de rescrip. gratia. ⁊ qḋ ibi dixi. Dicebāt ergo Inno. ⁊ Hostiē. s. eo. extirpāde hūc esse casum in q̃ de iure cōi: vel saltim de cuiuslibet superioris dispēsatione fm diuersas opinio. q̃s nota. s. eo. titu. cū iam dudū. quis plures curas habebat.

Cum cui. ¶ Decidit casum cuius dubium fortificat ibi. Licet isti. Jo. an. Emanauit ad declarationem omniū que no. s. de rescrip. c. caplin. et reprobatur cōmunis opinio. Joan. and.

diuisio

Dicit ād declarat.

¶ Casus. Papa cōtulit michi ius canonie in ecclesia picta. ⁊ mandauit decano ⁊ capitulo ecclesie picta. vt de facto me reciperent in fratrem ⁊ canonicum et me installarent. postea papa in eadem ecclesia picta. fecit tibi similem gratiā q: te creauit canonicū ecclesie picta. ⁊ mādauit decano et caplo ipsius ecclesie vt de facto te reciperēt in fratrē ⁊ canonicū. tu fuisti diligētior me: q: lʒ essem prior in impetratione: tñ tu primo presentauisti litteras tuas decano et capitulo qui te receperūt in fratrē ⁊ canonicū. ego postea presentaui litteras meas: ⁊ scḋo me receperūt in fratrē ⁊ canonicum. Accidit q̃ statim post vacauit quedam prebēda queritur cui nostrum debeatur? Respō. q̃ michi qui primus fui in impetratione: licet fuerim posterior in presentatione litterarum.

Casus l'alis dñi helye.

e ¶ Collatus. Longe diuersum est conferre ⁊ mandare cōferri. ad hoc. s. eo. lib. de rescrip. tibi qui. et ca. duobus. Additio. Et plene no. j. de conces. preben. si soli. in vltima glo. Jo. an.

f ¶ Preferendum. Nisi in casu. j. eo. si clericus ꝗ. vertim. ad hoc. s. eo. lib. de rescrip. tibi qui. in fi.

g ¶ Similis. Ideo dixit: q: secus si maior/ vt puta q̃ omnibus prioib⁹ preferatur: vt. j. de conces. prebē.

auctoritate litterarū se.apo.nō ꝓmouet:nisi fiat mētio.§.de eta.et quali.eam te. ⁊ in quarto sic vt hic vides.⁊ sic caute decre.illam quartum omiserat.

a ¶ Animarū cura. Alʼs em̄ nisi hoc esset expssum de curato ꝓuideri nō posset.§.de pben.c. vlti.j. eo.ti. cum in illis.

(Cura alarū an possit ꝯferri non existēti i sacris)

b ¶ Defectu ordinū. Secʼ in defectu etatis. §. eo. lib. de rescrip.si eo tpe. ⁊ no.qꝛ bn̄ probat ista lr̄a ⁊ iferior q̄ idē repetit: ꝙ ꝓmouēdus ad curā si nō est in sacris defectum patit: ⁊ facit ad id qꝺ dicam.j. glo.proxi.

¶ Glo.se. ponit opi. quam non approbat.

c ¶ Prouidere. Olim de iure cōi tales ad talia bn̄ficia nō poterāt assumi.§.de eta.⁊ qli.p̄terea.hodie dicunt qdā indistincte ꝙ possunt.ad hoc.§. de elect. cū ex eo.j. de institu.c.ij.⁊ hic.Sed non sum ausus corrigere decre.p̄terea.⁊ dico ab ea recedēdū solū in casibus in quibʼ hoc expssum inuenio: vt hic.⁊.j.de insti.ca.ij. in alijs salua maneat: ⁊ fm hoc intelligo decre.cū ex eo. Additio. Ut ibi no.in glo.ꝑ hoc vide qꝺ dixi de elect. dudū.j.sup ver.vel ordinibʼ. Joan.an. Additio. Et hoc placet Archi. Jo.an. Additio ij. Saltem quo ad parrochiales ecclesias: de quibus loquitur. Jo.an.

d ¶ Oportebit. Unde solet exprimi in lr̄is fm stilū curie:ita tn̄ ꝙ idē clericus se faciat statutis a iure ⁊c. et personaliter ⁊c.

e ¶ Requirūt. De iure cōi consuetudine/ vel statuto ecclesie: ad hoc qꝺ dixi.§.de fi.pbr̄o.c.j.j.rn̄.

(Ordies qbʼ tpibʼ possint cōferri.)

f ¶ A iure. Ut in quattuor temporibus anni:et in sabbato sancto: vel sabbato medie quadragesime. §. de tempo.or.c.ij.⁊.iij.minores autē cōferri possunt in festiuis diebus: vt ibi.⁊ eo.ti.c.j. Jo.an.

¶ Glo.se.distinguit.⁊ i scḋo mēbro tres casus excipit

g ¶ Promoueri. Qꝺ si moniti nō fecerint: poterunt eisdē priuari. vt ptz.§.in titu.de elect. cū in cūctis. in ꝟ.inferiora. Si aūt beneficiū sit curatū priuatʼ est ipso iure: nisi sacerdos fuerit infra annū. §.eo.lib. de elec.lz canō.nisi esset ecclia collegiata. vt.§.e. titu. statutū. vel habuerit iustū ipedimentū.eo.ti.cōmissa ꝟ.j.vel secum fuerit dispensatum. eo.titu. cum ex eo. Additio j. Hodie iponit noua pena reseruat; antiq̄ ꝑ clemē. vt hi q̄.ij.rn̄.ꝺ eta.⁊ quali. Jo.an. Additio ij. Cautius dixissem parrochialis ecclesia. Jo.and.

(Beneficiū curatum hn̄s nō semp tenet se facere promoueri infra annum.)

cura[a] sit annexa eisdē: recipere cōtingat ipsis (lz nec in sacris sint ꝯstituti ordinibʼ: nec de defectu[b] ordinū in eisdem lr̄is mētio habeat) poteris ꝺ bn̄ficijs curā habētibʼ licite ꝓuidere[c] nec p̄textu dicti defectus tua poterit ꝓuisio impugnari. ¶ Oportebit[d] tn̄ vt ipsi ad ordines q̄s requirunt[e] collata eis bn̄ficia: se faciant in primis statutis a iure[f] tēporibus ꝓmoueri[g]. Idem.

¶ Mandato alterʼ sup ꝓuisione facienda ꝑ papā ipleto: ꝓuisio auc̄te pape intelligit esse facta. b.d.fm zen. Ca.ix.

Si eū sup cuiʼ ꝓuisione apo. se. legatʼ in certa ecclia suas lr̄as[h] qbʼ obtēpatū nō fuerat/ destinarat: mādemʼ auc̄te[i] nr̄a in ipsa ecclia in canonicū recipi ⁊ in fratrē: sibiq; ꝓuideri ꝺ p̄bēda iuxta ipsius legati cōtinentiā litterarum: talis receptus[k] huiusmodi nostri auc̄te mandati nō legati sed nostra intelligitur esse auctoritate receptus ¶ Et ideo est in assecutione

(Diuisio.) Additio. (Dicit vn̄ sumpta/ et qd declarat.) (Presup. dn̄i helye.)

Si eū sup cuius. ¶ Primo decidit casum ex q̄ infert decisionē alterius ibi: ⁊ ideo. Joan.an. Tracta fuit de extrauagāti Alex.iiij.[Archidia]que incipiebat dilectus filiʼ. Emanauit ad declarationē eorū que not. Cōpost.§.de rescrip.capitulū. in glo. qꝛ questiones.⁊ ver.sed pone ꝙ prior.⁊ Guil.in spe.ti. de legato ꝟ.nūc tractemus.ver.quid si per. Jo.an.

¶ Pro intellectu huiʼ.c. est p̄supponēdū ꝙ cū in aliq̄ ecclia sint plures expectantes: aliquis auc̄te ap̄lica: alius auctoritate ordinaria: bn̄ficiū primū vacās non pōt deberi olbus.nā bn̄ficiū dꝫ esse vniʼ:sed expectāti auc̄te apo.est ꝯferendū:qꝛ ille p̄ ceteris est p̄ferēdus.

¶ Casus. Canonici eccl'e picta.auc̄te sui ordinarij receperūt quēdam ticiū in fratrē ⁊ canonicū: ⁊ ei ꝓmiserūt prebendā primo vacaturā tn̄ ista ꝓmissio non est obligatoria. Itē legatʼ cardinalis mādauit canonicis eccle.picta. vt quēdam gayū reciperēt in fratrē ⁊ canonicū: ⁊ sibi reseruauit primā vacaturā.iste gaiʼ lr̄as suas p̄ntauit canonicis eccle. picta. q̄ ipm noluerūt recipe in fratrē ⁊ canonicū vn̄ accessit ad papā q̄ mandauit ipis canonicis sub hac forma.Mādamus quatenʼ talem Gayum ꝓ quo scripsit talis cardialis legatʼ recipiatis in fratrē ⁊ canonicū: ⁊ ei p̄bendā p̄mo vacaturā cōferatis fm cōtinentiā lr̄aꝝ ipsiʼ legati: q̄rit vtrū iste videat receptʼ aucto.apo. vl'legati? Rn̄. ꝙ videt receptʼ auc̄te apo. ⁊ nō legati: ⁊ ideo p̄fert olbus alijs habētibus similē grām in eadē ecclia. ¶ Nota primo iuxta glo. ꝙ papa pōt dare ius ad bn̄ficiū primo vacaturū.legatʼ ꝟo nō pōt:lz possit reseruare bn̄ficiū p̄mo vacaturū in fauorē certe ꝑsone. Rō diuersitatis est: qꝛ ille nō tm̄ ꝓcurabit mortē viuētis sicut si haberet ius ad bn̄ficiū primo vacaturū.nā lz legatʼ reseruauerit tale bn̄ficiū primo vacaturū in fauorē istiʼ.tn̄ pōt legatʼ iste recedere a reseruatione: ⁊ illud beneficiū alteri cōferre:et iō nō ita ꝓcurabit mortē viuētis. ¶ Nota ꝙ si papa mādet aliquē recipi in canonicū iuxta tenorē litteraꝝ sui legati: lz papa se referat ad lr̄as sui legati: tn̄ iste talis dicit receptus auc̄te pape ⁊ nō auctoritate legati. Et ad hoc emanauit pn̄s.c.⁊ istud verū nisi talis esset primo receptʼ auc̄te legati. Rō dubitādi ad istud.ca. fuit: qꝛ dicebat papa.recipiatis talē Gayū iuxta tenorem lr̄aꝝ talis legati. Sed rō decidēdi qꝛ in lr̄is apostolicis dicebat vt iste Gayus reciperet auctori.apo. ¶ Nota vlteriʼ ꝙ inter receptos aucto.apo.qn̄ habēt similes grās: q̄ prior est tēpore potior est iure: sed illa prioritas attendit a tpe impetrationis lr̄arum ⁊ non a tēpore presentationis earūdē.§.eo.ti.c.cum cui.

(Casus lr̄alis dn̄i helye.) (Notabilia.) (Rō dubitādi et decidendi.)

h ¶ Litteras. Reseruationis.nam legatus vacaturam non cōfert. vt.§.eo.titu. dilectus filius. T. sed bene reseruat collationi sue. et sup ea conferenda cū vacabit dat executores. vt.§.eo.lib. de offi.lega.c. iij.et iiij.⁊.j.eo.titu.si apostolice.

i ¶ Auctoritate nostra. Littere igitur gratiose sic misse facient illum censeri auctoritate apostolica receptum ex quo sic exprimitur. ad hoc.§.de rescrip. cū aliquibus.in fi.

k ¶ Receptus. Post impartitam enim auctoritatē a papa talis gratia papalis intelligitur .j.eo. si apostolice.(1) e. C.de veteri iure enu.l.j.ante medium. Additio. quod hic no. Joā.mo. ibi dicam super glo. non in forma. Joan.an.

a ¶ Eadem.nam si minori prefertur etiam priori-bus vt.j.eo.hi qui.

Dicit vñ sumpta et qd declarat.

Mandato nro. ¶ Ponit themam cuius dubiū soluit distinguēdo primū mēbrū ibi: de bñficio. secūdū ibi: si ƀo. Joan.and. Hec decre. satis plane tractata fuit de extrauagāti Alex.iiij. q̄ incipiebat. sua nobis. ☞ Et emanauit ad declarationē eorū que no. Cōpost. §. de rescrip.capitulū in glo. q: q̄stiones §. sed qd si in hac forma. Additio. Ibi posuit de duab⁹ formis.s.tuam/ vel alteri⁹ et tuam. aliōqn ad cuiuscūq; collationē spectante. Et dicit hic Archi.q̄ in ista scōa forma hic nō corrigit dictū Alexādri de q̄ premisi quasi intēdat q̄ plus importat illud aliōqn q̄ alternatiua. vel Guil. posuit secundā formā tm̄ in spec.de actio.ꝛ peti. §. super actionibus.ver.item si scribit. Jo.an. Additio.j. Qui dixerat ex quo is cui scribit habet bñficia ad suā collationē spectātia etiā si nō vacēt: q̄ de alijs puidere non potest. qd hic reprobatur. Joan.and.

prebēde oībus post eū eadē[a] auctoritate receptis in dicta ecclīa preferendus. I dem.

¶ Mandatū alternatiue plures collatores includens verificatur in primo vacante. Insimul vero vacātibus ordo scripture seruat. h. d. fm Dominicum. Capitulum.x.

Mandato nostro sub ea forma tibi directo vt alicui puideas de beneficio ad collationē[b] tuā vel alteri⁹ ptinente. ¶ De bñficio qđ primo vacabit[c] (siue ad tuā siue ad illi⁹ collationē ptinuerit) ei p quo scribit puidere debe

bis. ¶ Si ƀo plura beneficia ad tuā ꝛ illius collationē forsan spectantia simul[e] vacent: tūc scripture ordinē[f] seruare habebis: vt illi solū puideas de illo beneficio quod ad te[g] noscitur pertinere. I dem.

¶ Si cleric⁹ cui mādabat puideri de pbēda primo vacāte: negligit petere pbendā sibi debitā extincta est grā. Si aūt sibi collat⁹ fuerit canonicatus: tūc habebit prebēdā/ cū nullus est ibi expectās auctoritate apo. Jo.an. Ca.xj.

Si clericus p quo a sede aplica recepisti mā-

tunc beneficium spectans ad collationē primo nominati debetur illi p quo papa scribit. Et hoc verū siue ille cui scribitur sit primo noiatus siue alter.

b ¶ Ad collationē. De illo igitur qđ ptinet solū ad pñtationē vel institutionē non poterit talis puidere: nec econuerso.j.eo.tit. cū in illis §.cum autem.

c ¶ Primo vacabit. Intelligo sine fraude p decre.§.eo.li.de renunciatio.c.ij. Idē Archidia.

¶ Glo.seq.rōnē reddit: et ponit casum diuersū

d ¶ Ad illius. Et rō: q: de primo puidēdum est: alr̄s eadē ratione de centesimo: ad hoc.ff. de ƀbo.obli.cū qui kalēdis. de illo igit puideatur ne videat extinguī grā.§.eo.cū cui.j.e.c.pri.qđ verū est: nisi in lrīs esset clausula: qđ duxerit acceptādū.j.de cōces.preben. quia in cunctis.ꝛ.c.ne captāde.

e ¶ Simul vacēt. Pone mortuus vel pmot⁹ est clericus q̄ habebat illa duo bñficia: vel duo clerici simul mortui vel pmoti vel renūciauerūt: nec apparere pōt quis primo. ad hoc.§.eo.lib.de rescrip.duobus.

f ¶ Scripture ordinē. Et est si.§.e.de elect.si de iusto §.j.in fi. cliij.dist. sit rector. in fi.ff. de vsufru. quotiēs.j.rñ.ad hoc facit qđ dixi.j.de reg.iur. in alternatiuis.ꝛ facit de lega.ij.cū pater §. vlti.ꝛ.ff. ad treb.l. heredes §.fi.ꝛ vide qđ no.de rescrip.cū dilecta.

Ordo scripture fuādus est

¶ Glosa sequens ponit rationē ꝛ duos casus soluit.

g ¶ Ad te. Al's esset in ptāte illi⁹ cui scribit se exonerare. ☞ Dico tñ q̄ idē iuris esset in ordine cōuerso: scz q̄ñ scribit ad alterius vel tuā ꝛc. q: tūc etiam si simul vacēt puidebit de spectāte ad collationē alteri⁹ ordinem scripture seruando. vt.§.dixi.et expone ad te.i. ad tui collationē. Et qđ dicit decre. hic p oia verū intelligo cū etiā tertie persone scribit puta michi vt tibi puideā de beneficio spectāte ad collationē talis aut talis.nā tibi de primo vacante puidebo. al's scripture ordinem seruabo eadem ratione. Idem Archid. Additio.j. Supple et alium onerare: et hoc fieri non debet.ff.de eo qđ cer.loco.l.iij.in prin. Archi. Jo.an.

Casus lfalis dñi heyle.

¶ Casus. Papa mandauit epo picta.sub hac forma. Mādam⁹ vt tali ꝯferas bñficiū primo vacaturū spectans ad tuā collationē vel alteri⁹ plati.nūc vacat beneficiū spectās ad collationē epi lemonicen. illud voluit michi cōferre eps picta. dicit epu lemonicē.nō cōferatis: q: papa mādauit nobis alternatiue.iō expectetis q̄ prius vacet bñficiū spectans ad vestrā collationē: an bene dicat? Certe nō: sed poterit eps picta. michi cōferre bñficiū spectās ad collationē epi lemonicen. Sed ponam⁹ q̄ eodē tpe vacauit bñficiū l dio. picta.ꝛ aliud bñficiū in diocesi lemonicē.qđ istorū bñficiorū michi ꝯferet? Rñdet ex eo q̄ eps picta.prio fuit noiatus in lrīs aplicis: debebit fuare ordinē lrārū vt primo cōferat bñficiū spectās ad collationē suā. Sed qd si in lrīs dicat q̄ eps picta.cōferat michi bñficium spectās ad collationē epi lemonicē. vel suā? Certe licz tūc vacent duo bñficia: vnū in dioce.lemoni. aliud in dioce.picta. poterit ꝯferre illud beneficiū qđ vacat in dioce.lemo. qđ spectat ad collationem epi lemonicen.

Notabilis.

¶ Nota q̄ beneficiū prio vacās debet peti q̄ñ papa mandauit de bñficio primo vacaturo. Et istud verū: nisi primū bñficiū fuisset vacās in fraudē: q: tūc possum omittere primū ꝛ petere scdm. Sed cessante fraude: debeo acceptare primū. q̄ si omittā petere primū: nō possum postea petere secundū. Et hoc verū nisi in litteris meis diceret hoc modo. mādamus quatenus conferas tali primū beneficiū proximo vacaturum: si illud duxerit acceptandum. al's eidē conferas primū beneficiū quod ipse acceptādum duxerit: que verba hodie communiter ponit papa in suis litteris. ¶ Nota insup q̄ quādo papa scribit de beneficio spectante ad collationem vnius vel alterius: ita q̄ sunt grauati

Diuidit ꝛ dicit qd declarat.

Si clericus. ¶ Soluit duos dubios casus circa illum qui negligit grātiam prosequi. ꝛ primo ptimū. rationē subdens ibi cū facta. secundo secūdū ibi: verū.rōnē diuersitatis interserēs ibi: tūc cū qđ determinat ibi: dūmodo. ꝛ declarat ibi: ꝛ eidem. et decretū apponit ibi: al's facta. Declarantur hic et corrigūtur que no. Cōpost. de rescrip. mandatum. in glo.ij.in fi. Additio. Et dicebat Archidiaco. q̄ vsq; ad §. verum sumpta fuit de quadam decreta. Nicolai tertij postmodum disputauit Jacobus canonicus Bonon. an quādo ista dictio nō: esset in rescripto executor cui scriberet sub hac forma posset illum recipi facere antecq̄ vacet prebēda: et soluēdo tenuit q̄ nō alleg. iura que probant formā mandati ꝛ ordinem scripture seruans

dos sufficit ad primū.j.eo.cui de non.ad secundū.§.c. priori.cum concor. Joan.and.

¶ Presupponendū primo ꝑ intellectu hui⁹ ca.ꝗ cum papa scribit canonicis ꝓ aliquo: aliquādo mādat vt prebēdā ei assignēt: si vacet alioqn ꝑmo vacaturā ꝛ postea eū recipiāt in fratrē et canonicū: et tūc si iste ꝓ q̄ scribit fuerit negligēs in petēda prebēda primo vacatura: extīcta est sua gratia. Aliquando aūt papa cōfert alicui ius canonie et mandat canonicis vt illū ꝓ quo scribit recipiāt in fratrē ꝛ canonicum: ꝛ sibi assignent prebendā si vacet: alioquin ꝑmo vacaturā. Et isto casu si iste ꝓ quo scribitur fuerit negligēs in petendo ꝑmā vacaturā nō ꝓpter hoc est extincta sua gratia.

Pre supponēdū here lye.

datū: vt ei de prebēda proximo vacatura in certa ecclesia ꝓuideres eūq3 postea[a] in canonicū ipsius ecclesie recipi faceres[b] ꝛ in fratrē: prebēdā sibi debitā[c] qn̄ vacat petere negligenter[d] omittat: aliā[e] postmodū in ipsa ecclesia vacaturā nequibit pretextu dicti mandati petere: nec tu de ipsa sibi poteris prouidere. ¶ Cū facta ei gratia ꝑ ipsius negligentiam sit extincta[f]. ¶ Uerū si prefat⁹ cleric⁹ fuisset auctē aplica effectus[g] ab initio canonic⁹ in eccl'ia prelibata tūc (cū remāserit in ea canonicus) dicta negligen=

¶ Casus. Papa mādauit canonicis ecclesie picta. vt michi assignarēt prebendā si qua vacaret: alioqn ꝑmo vacaturā: ꝛ postea michi conferrent ius canonicatus. accidit ꝗ postea vacauit prebēda in eccl'ia picta. certū est ꝗ illa est michi debita ꝛ nō alia. fui negligēs in petēda prebenda: vtrū gratia mea sit expirata ita ꝗ nō possum petere aliā prebendam? R̄ndet ꝗ extincta est mea gr̄a. ratio est: q: adhuc nō habeo ius canonicatus virtute cuius possim petere prebendā michi deberi. Sed qd ponamus ꝗ papa contulit michi ius canonie et mādauit canonicis ecclesie picta. vt michi assignarēt prebendā si qua vacaret: alioquin ꝑmo vacaturā. vacauit aliqua prebēda: fui negligēs in petēda illa prebēda: vtrū expirauerit mea gr̄a? R̄ndet ꝗ nō: q: iam fui creatus canonicus: ꝓpter qđ ius canonie si inuentā aliquā prebendā vacare potero illā petere. Et ista sunt vera dū tn̄ in ecclesia nō sit alius expectans auctori. apo. ꝛ tunc in hoc casu qn̄ est alius expectās auctori. apo. non expirat gr̄a mea: sed collatio nō fiet michi ꝑ meū executorē: q: meus executor solū recipit potestatē vt michi ꝓuideret de prebēda primo vacatura: sed collatio est fiēda ꝑ ordinariū. ꝛ si ordinarius alteri conferat: collatio erit nulla ipso iure.

Casus litteralis. dn̄i here lye.

¶ Nota primo ꝗ papa pōt alicui dare ius ad bñficiū nō vacās: hoc tn̄ nō seruat in hoc regno: sed fuit ꝓhibitū in cōcilio Basilien̄. vt papa nō possit cōferre ius ad beneficiū vacaturū: nisi iuxta tenorē cap. mandatū. §. de rescrip. vbi dicit ꝗ papa pōt grauare vnā ecclesiā vna collatione. ¶ Nota vlterius ꝗ extincta gratia apostolica: extincta est gratia executoris ad illam gratiā exequendā: q: potestas executoris est accessoria ad gratiā. ¶ Nota principalē effectum huius capituli: videl3 ꝗ si papa mandauerit alicui prouideri de prebēda: ꝛ postea mandet illū recipi in fratrē ꝛ canonicum: primo vacatura est sibi cōferenda et non alia. ¶ Nota insuper ꝗ cū quis habet ius canonie sub expectatione prebende: si non petat primā prebendā: non est extinctus canonicatus: sed virtute eius poterit petere aliam prebendā. Et istud verum vt dixi: si in illa ecclesia non sit alius expectans aucto. apo. quia tunc illi expectanti debetur et non alijs.

Notabilis.

a ¶ Postea. Scil3 prouiso sibi de prebenda: et hec est noua forma que nō multum habet vsum curie. (1) Si autem mādasset sibi de canonicatu statim prouideri: ꝛ postea de prebēda quādo vacaret et prouisum fuisset de canonicatu: tunc idem qđ in secundo casu. Additio. j. De hac ꝛ alijs formis dicam.j.de cōces. preben. si soli. in punct. Joan. and.

b ¶ Faceres. Erat ergo dat⁹ in hoc ad cōpellendū: de quo dic vt dicam.j.de cōcess. prebē. si capitulo. ꝛ ca. si soli.

c ¶ Debitam. scil3 ꝑme vacaturā: et intelligas nulli alij de iure debitam.

¶ Glosa sequēs exēplificat et dubium soluit.

d ¶ Negligenter. Desidiosus erat: vel execrabat lites vel ignorabat ius. q: credebat illā prebēdam deberi primo recepto auctoritate capl'i vel inferioris a papa. Si aūt infirmitate laborabat magna vel alienatus erat a mēte: vel captiuatus vel iusta cā absens: ꝛ ꝓcuratorē dimiserat q̄ mortuus tūc erat (1) vel his silia. tūc hoc casu prebendā nō ꝑdit ad hoc. §. eo. li. de elect. cōmissa. nō eīn pōt dici negligēs q̄ ꝑtātem expriēdi nō habuit. ad hoc. §. de elect. c. vlti. ꝛ de conces. prebē. q: diuersitatē. Qn̄ aūt dicatur negligēs arbitrio boni viri. i. iudicis relinquēdū credo. (1) ff. de. vb. obl. cōtinuus. §. cū ita. Nec eīn dico ꝗ statim post mortē necesse habeat petere: immo aliquod tēpus sibi assignandum est in quo deliberet an prebenda sibi debeatur de iure vel non. ad hoc. §. eo. lib. de cōsue. c. vlti. arbitrabitur ergo iudex hoc tempus fm̄ qualitatē negocij personarū ꝛ loci. ad hoc. §. de elec. cupiētes. Additio. j. C. qui pe. tu. l. cū a matribus. Additio. (1) Uide qđ dixi de rescrip. capitulū. sup glo. ꝛ ita. Nec ab hoc dicto recedo per decreta. cleme. de conces. preben. cum ei quē. in fi. illa eīn determinat quādo impetrās dicatur scire: hic loquitur quādo dicatur negligere vt ibi dixi in pe. glo. Jo. an.

Negligēs qn̄ dicat impetrans ꝑmam vacaturam.

e ¶ Aliā. No. ꝗ si neglexi petere debitā: ꝛ alij collata est: aliam nō peto. sed si neglexi petere debitam tn̄ adhuc nō est alij collata dico ꝗ illā adhuc possum petere. ad hoc. j. eo. si tibi absenti. in fi. Additio. De habēte beneficiū acceptādi infra mensem. an post mensem acceptet adhuc vacantē no. in cle. de conces. preben. c. j. in glo. iste terminus. Joan. and.

¶ Glo. seq. fortificat textū ꝛ ponit opi. contrariam.

f ¶ Extincta. Et sic extincta debet esse ꝑtās executoris. sicut econuerso. de offi. leg. si sup gratia. ad hoc §. c. super eo. j. de reg. iur. accessorium. cū suis concor. Et merito est extincta potestas. cū eīn forma sibi tradita fuerit per rescriptū super vno beneficio tm̄. s. primo vacaturo sibi debito illo omisso nil superest residui ꝓto. ad hoc. §. de offi. delega. ex parte. j. ex quo igitur sciuit in rem suā agi et se nō opposuit sibi imputet de re iudi. ꝗuis. al's sequeret ꝗ ius haberet in plurib⁹ prebēdis: qđ est absurdum. Quidā tn̄ dicebant olim cōtra. propter intētionē mādantis qui voluit illū prebendā habere. vn̄ si nō habet primā habeat secundā. ad hoc. §. co. dilectus. ij. §. de cōces. preben. cum sup. nec dicitur ius habere in duabus prebēdis: q: desinit ius habere in prima. ꝛ in hoc putauit hostiē. in predicta glo. magna. equum. Joā. an. Additio. Qđ tamen hic diffinitur ibi placuit Inno. in. j. glo. Jo. an.

Gr̄a extincta: est extincta executoris ꝑtās.

g ¶ Effectus. Quia papa cōtulit vel mādauit con=

ferre canonicatum in ecclesia. quod factum fuit.
a ¶ Negligentia. Qua neglexit petere prebēdam sibi debitam: ⁊ sic fuit alteri collata.
¶ Glo. seq. questionem soluit.
b ¶ Dūmodo. Per istud ꝟbū ꝓbo q̄ nō ꝓfert expectantib⁹ qui ipe traūeīt post negligētiā. nā de his q̄ añ negligētiā ipetrauerūt dictū erat. ꝙ ibi: nulli alij de iure debita. sup fluceret ꝗ hec litera: nisi ⁊ ꝺ posteriorib⁹ itelligeret. hoc sonat ꝗ lrā q̄ qdm exrit ibi aliqs expectans aūcte ap̄lica: siue pri⁹ .l. añ negligētiā impetrans siue post / ille negligēs nō habebit ante prebendā. Idē Archid.
c ¶ Eadē auctoritate. Prefert igitur recepta aūcte inferior. ꝫ. ca. pri.
d ¶ Mādatū.

tia[a] nō obstāte: ac ꝑ ꝯsequēs rōne canonicatus sit in alia ꝑbēda nulli alij de iure debita ceterꝭ ꝓferēd⁹: petere poterit ꝑbēdā aliā ꝓxime vacaturā. ¶ Dūmodo[b] nō sint alii qui eadē[c] aūcte ꝑbendas in ipsa eccl'ia expectātes. ¶ Et eadē de ipsa nō ꝑ te (cum mandatum[d] non susceperis sup il la) sed ꝑ eū ad quem spectat[e] in eadem ecclesia ꝑbendarū collatio ꝓuideri[f] debebit[g]. ¶ Alīs fctā de ꝑbenda hmōi alteri collatio in illius ꝓiudiciū corpo virib⁹ nō subsistat[h]. Idem. ¶ Receptus aūcte pape etiā ad mandatū alterius ꝓferēdus est aliis in prebenda. h. d. ꝺm zen. Ca. xij.

Hi qui aūcte ap̄lica in aliqua eccl'ia in canonicos sunt recepti: debent in ꝑbendarū assecutiōe ceteris anteferri legatorū vel aliorū quorūcūq; auctoritate receptis antea[i] in eadem. ¶ Eū quoq; qui ad mandatū legati vel alteri⁹ aūcte apost. sibi specialiter[k] in hac parte concessa fungenti: recipitur auctoritate apo. receptum esse dubium non existit. Idem. ¶ Si post gratiam michi factam a papa de canonicatu ⁊ prebenda bonon. canonici hoc ignorantes: ⁊ ignoranti prebendam conferunt post vacantē: non tenet collatio. h. d. Jo. an. Capitulū. xiij.

Cuius fines diligēter seruādi sunt. ꝫ. eo. ti. cui de non. sed istud esset mandati fines excedere.
e ¶ Spectat. Quocūq; iure cōi vel speciali. ꝫ. ne se. va. ca. vno. de regula. ca. vlti. cum similibus.
f ¶ Prouideri. s. de ꝑbenda de qua scriptū nō fuit.
g ¶ Debebit. Idem dicebant olim in casu decret. ꝺ eo. lib. de offi. deleg. si super. vt ibi dixi. Jo. an.
h ¶ Nō subsistat. Intelligas nisi etiā negligens esset in ipsa petenda: qꝛ tunc ꝑderet ius in illa / sicut ⁊ in superioribus casib⁹ dictū est. Nota igit q̄ plenior est gr̄a scd̄i rescripti q̄ primi. Secund⁹ ꝗ negligēs in prebenda nō ꝓpterea amittit canonicatum quē iam habuerat sed amittit potioritatem in ꝑbenda respectu ap̄licoꝝ q̄ duplici iure iuuant: non aūt respectu alioꝝ vt vidisti. Additio. j. Remanet tñ sibi ius saluum in tertia: ⁊ cum effectu decreti ꝺm Archi. Joā. an.

Idē. ¶ Sunt duo dicta q̄ satis patēt. ꝑmū diffinit de ꝓrogatiua receptoꝝ. secūdū de ipsoꝝ q̄litate. secūdū ibi: eū q̄z. ¶ Decre. ista emanauit ad declarationē eoꝝ q̄ no. Inno. ⁊ Hosti. ⁊ moderni. ꝫ. e. relatū. Ber. ⁊ Cōpo. ꝫ. de rescrip. capl'm. in glo. magna. Sitē si vn⁹ ꝑmo. (tt) ⁊ ꝓbabaꝫ hoc olim ꝑ decre. ꝺ accu. accedēs. in pte decisa: ⁊ tūc ponebaꝫ de ꝯcess. ꝑben. Additio. j. Et dicit Arch. q̄ ꝑmū dictū fuit sumptū ꝺ decre. Alexā. execrabilis. Jo. an. Additio. j. Est Abb. ꝫ. e. inter cetera. ⁊ Guil. in spe. ti. ꝗ. Snunc tractem⁹. ver. de illo. Joā. an. ¶ Casus. Canonici eccl'ie Picta. aūcte sua ordinaria receperant aliquē in fratrē et canōicū sub expectatiōe ꝑbēde: postea aūcte legati cardinalis in his ptib⁹ destinati receperūt aliquē in canonicū sub expectatiōe ꝑbende: postea aūcte aposto. receperūt aliū. q̄ recept⁹ aūcte apo. est posterior: nūc vacat ꝑbēda. queritꝫ cui debeatur? Rñ. q̄ debeꝫ illi q̄ est recept⁹ aūcte apo. nā talis ē ceterꝭ ꝓferēd⁹: licꝫ sit posterior recept⁹. Sed qd ponam⁹ q̄ papa mādauit suo legato cardinali vt faceret recipi Titiū in canonicū ecclesie Pictauē. vnde legatus virtute huius potestatis ap̄lice mādauit canonicis eccl'ie Pictauē. vt Titiū recipent in canonicū. vtrū iste videaꝫ esse recep tus aūcte ap̄lica vl' aūcte legati? Rūdet q̄ dꝫ esse recept⁹ auctoritate ap̄lica. Et hoc verū q̄n legat⁹ habebat speciale mādatū a papa vt Titiū faceret recipi i. canonicū eccl'ie Pictauē. ꝗ si legatus nō haberet speciale mādatū: cēseret receptus aūcte legati: ⁊ nō aūcte apost. lꝫ legat⁹ haberet ptātē gn̄alem a papa. ¶ Glo. se. oñdit ⁊ exponit regulā illā. q̄ por tē.
i ¶ Antea. Nota q̄ regula illa qui prior est tpe potior ē iure / locū habet in his quorū par est causa: q̄d ꝓbaꝫ. ff. de reg. iur. quotiens vtriusq;. ⁊ dixi. ꝫ. ꝺ reg. iur. qui prior. ad hoc. ꝫ. e. cum cui. Si aūt dispar est causa non habet locū regula: vt hic. hinc est q̄ lex dicit priuilegia considerari: nō tam ex tempore q̄ ex causa. ff. de priuil'. credi. l. priuilegia ⁊ creditrix dotalis prefertur quibusdam creditorib⁹ etiam anterioribus: non tamen filijs ex priori matrimonio: qui agunt de dote materna. C. q̄ po. in pigno. habe. l. vlti. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. obiectionem soluit.
k ¶ Specialiter. Auctoritate ergo hui⁹ specialis mādati fingiꝫ potius delegatus q̄ legatus: et sic delegantis auctoritate videtur esse receptus. Sed tempore Alexandri quidam contrarium dicebant dicentes q̄ speciale mandatum legato directum non inducit nouam auctoritatem pape: sed veteris potestatis legati prorogationem. Argu. ff. de preca. sed si manēte. vnde primo receptus tali auctoritate legati prorogate receptus videtur. j. vnde postponitur secundo recepto auctoritate pape. ⁊ hoc videbatur dicere constitutio Alexan. execrabilis. Sed contrariū est verū vt hic vides. Nec ob. l. sed si manente. que loquiꝫ cū prima ⁊ secūda concessio sunt eiusdē nature ⁊ forme sed hic potestas legationis ꝑ se: ⁊ potestas ꝓuidendi vel conferendi aūcte apo. postea concessa eodem modo per se. ⁊ gratiosa data vel fauore legati vel ei⁹ pro quo scribitur. Constitutio execrabilis / vel loquebaꝫ in suo casu speciali eū. s. ꝓuidit vltra quaternariū numerum. s. vel in legato cardinali qui conferebat iure legationis. vel sit correcta. ꝫ. in fine. ꝓhemiū hui⁹ libri. Additio. j. In eo ꝟo quod faceret vt legatus delegatus esset potior. de offi. lega. studuisti. Joan. mona. Additio. q. Hoc intelligas per id quod scripsi supfine prealleg. ver. de illo. Jo. an.

Prior tpe potior est in iure: in his quorū par est causa.

diuisio. Dicit qd declarat.

Casus. [illegible] d. helie

Casus litteralis d. helie

SI postq̄ ¶ Primo diffinit casum. secūdo rōnem reddit ibi: nam eoipso. Jo. an.

¶ Casus. Papa cōtulit michi ius canonie in ecclesia Picta. ꝛ mandauit canonicis vt me reciperent de facto ꝛ installarent cū assignatione prebende vacantis aliodn ꝓrio vacature anteq̄ ꝑsentassem litteras meas canonicis Pict. ecclesie. ꝛ sic āteq̄ essent certificati ꝺ gratia mihi facta vacauit p̄bēda quā tibi ɔtulerūt: et tu similiter ignorabas gratiā michi factā: nūquid valeat tua collō? R̄ndet q̄ nō. Nam grā michi facta ex quo sum creatus canonic⁹ ligat man⁹ collatoris vt nō possit p̄bendā alteri conferre etiā ignorāti. ꝛ si alij cōferat nō valet collō ¶ Not. q̄ gratia p quā papa cōtulit canonicatum sub expectatione p̄bende ligat man⁹ ordinarij etiā añ sciētiā ordiarij. Et iste est p̄ncipalis effect⁹ ad quē emanauit p̄sens. c. Sed qd si papa non contulisset mihi ius canonie: de hoc in ca. si capitulo. ꝛ c. si soli. J. de cōces. p̄ben. eo. li.

Notabilia

SI postq̄ [a] canonicatū in aliq̄ eccl'ia tibi cōtulim⁹ [b]: et de p̄benda nulli alij de iure debita inibi ꝓrie vacatura mādauimus ꝓuideri hi⁹ad qd in ea spectat collatio p̄bedarū: p̄bendā q̄ vacauit ibi postmodū [c] motu [d] proprio igrātes tibi grām fctām alij duxerint cōferendā talis collatio in tuū p̄iudiciū attētata nullā obtinet firmitatē. ¶ Nam eoipso q̄ canonicus auc̄te apost. fuisti effect⁹: ius ad obtinēdū p̄bēdā ꝓrio vacaturā [e] ibidē tibi acq̄situ extitit: eandēq̄ q̄cito vacauit (ex q̄ nulli alij debebat̄) iuste petē potuisti: ꝛ idō a p̄dictis (lz igrātib⁹) alt'i cōferri nequit [f].

¶ Glosa seq. dat simile.

a ¶ Si postq̄ Nota q̄ q̄ sicut inspicit̄ tēpus date quo ad secūdū impetrātē a papa. ꝺ. eo. eū qui. sic etiā inspicit̄ quo ad illū qui postmoduz recipit a capitulo etiam ignoranter. Jo. an. Idem Archi.

¶ Glosa seq. querit ꝛ remittit.

b ¶ Cōtulim⁹. Quid si nō ɔtulit sz ɔferri mādauit? dic vt. J. de ꝑces. p̄ben. si capitulo. ꝛ ca. si soli. Additio. Dicit Archi. q̄ forti⁹ in illis ꝓcedit hoc qd dicit p illē tex. clare patere. Uide qd no. in cle. vna. de concess. p̄ben. in glo. hic determinabat. Jo. an.

¶ Glosa seq. querit. arg. ꝓsoluit contrarium.

Mādatū de ꝓuidēdo ꝺ p̄benda vacatura an extēdat ad vacātē tpe mādati.

c ¶ Postmodū. Quid si tunc tp̄is vacabat p̄benda q̄ postmodū fuit collata? R̄. q̄ teneat collatio: qr mādabat̄ de prima vacatura ꝓuideri: sed illa iam vacabat q̄ nō debet̄: vt. c. si cleric⁹. in fi. ꝺ. eo. Et ideo est stilus curie: p̄bendā si qua vacabat: vel q̄primo vacauerit ꝛc̄. Satis credo idē p rationē q̄. J. sequit̄. nā eoipso ꝛc̄. ad hoc. J. eo. si beneficia. Jo. an.

d ¶ Motu proprio. Qr secus si contulissent expectāti aucto. pa. J. eo. c. pri.

e ¶ Uacaturam. Multo forti⁹ ergo vacantē: qr difficilius ius cōstituit̄ in vacatura q̄ in vacāte. ꝺ. de cōces. preben. nulla. ꝺ. eo. ti. dilectus filius.

f ¶ Nequiuit. Ille tamen cui sic collatum fuerat si dimisit aliquod beneficium propter illud habendum recuperat illud si sine difficultate cognito prebendam illi deberi eam sibi dimiserit: alr̄ non. J. eo. si tu. si beneficia.

divisio

DUdum ¶ Primo ponit mētem duarū grarum aplicarū. scdo ibi: cūq̄. ponit ꝓcessus habitos p illas. tertio ibi: nos igit̄. multis argumētis ōndēs gr̄e alterā potiorē illi dat iudices. Uel sunt due ptes tm̄: vt prime due contineantur sub querela camerarij qd plus placet. Jo. an. Additio. Et p hāc decre. terminata fuit questio ꝺ legato cui papa cōmiserat vt sibi rebelles in pace faciēda vl' ɔseruāda primare posset bn̄ficijs / et illa alijs ɔferre. qui p̄uauit ꝓpt cām illā Titiu: q̄ in preiudiciū expectātis in illa eccl'ia p̄mā vacaturā nō possit illō alteri ɔferre: vt sic illa cōmissio negligat̄ sine p̄iudicio iuris alieni Cui. s. tp̄e vacationis vel p̄uationis beneficiū eēt effectū pri⁹ vl' post cōmissionē p̄dictā. ꝺ. eo.

Idem. ¶ Si papa det licentiam legato suo recipiendi auc̄te apo. resignatiōes bn̄ficiorū legationis sue libere in manib⁹ suis factas: ꝛ bn̄ficia cōferendi: scdo papa de p̄dicta ptāte nō hita mētiōe canōicatū ꝛ p̄bēdā si vacat. vel q̄primo vacauerit in aliqua eccl'ia legationis michi cōferat: tertio canōic⁹ ipsi⁹ eccl'ie renūciat / et legat⁹ etiā ignorās collationē michi factam ɔfert tibi p̄bēdā p̄dictā: nō tz collatio legati: sz mihi illa p̄bēda ꝺbet. h. d. Jo. an. c. xiiij

DUdum venerabili fratri nostro S. episcopo palestrino quē ad partes destinauimus gallicanas re ll. de rescrip. q̄uis. hodie tn̄ i terminis p̄dictis vel de quibus loquit̄ decr̄. vel si'ibus ponit̄ in l'ris clausula derogatoria p quā quo ad bn̄ficia illa p̄iudicat̄ expectātibus cū ꝓtestatione q̄ in alijs non fiat eis preiudicium: si. quod dixi. ꝺ. ca. pri. in fi. Jo. an.

Casus litteralis d. helie

¶ Casus. Papa destinauit legatū suū in his ptibus cum potestate ꝛ ipse cardinalis posset recipere resignationes quorūcūq̄ bn̄ficioꝝ libere factas in manibus suis: ꝛ illa bn̄ficia cōferre ꝑsonis idoneis: postea papa fecit gratiā cuidā camerario de p̄benda primo vacatura certis executorib⁹ sibi datis. accidit q̄ quidā canonicus resignauit suā p̄bendā simplr̄ ꝛ nō cā pmutatiōis in manib⁹ ipsi⁹ legati. qui legatus recepit illā resignationē ꝛ dictā p̄bendā ɔtulit fratri suo. qui legatus ignorabat gratiam factam camerario. Postmodum camerarius sciēs illā prebendā vacare per resignationem factā in manibus legati: accessit ad executores suos: qui executores in negligētiā canonicorum illam prebendam camerario contulerūt collatione facta cum camerari⁹ vellet accipere possessionem illius prebende: iste cui legatus prebendam ipsam cōtulerat dictū camerariū impediebat. quare camerarius accessit ad papam supplicans sibi de remedio prouideri oportuno. qui papa mandauit certis iudicibus vt si eisdem cōstet de gratia camerario facta compellerent illū cui legatus prebendam cōtulerat vt dimitteret camerariū in pace. Nam dicit papa q̄ camerario competit prebenda: ꝛ non illi cui legatus prebendā contulit. ꝛ hoc ꝓbat ro. pon. per aliquas rōnes que clare sunt in textu. [kalēdario] hic recitatur effect⁹. l. eum qui. ff. si cer. peta. videlz q̄ si quis ꝓposuerit seruum suum kalendario. i. certe negociationi: puta ad mutuādū pecunias: et dominus seruum suū reuocauerit: postea vero seruus ipse mu=

tuat pecunias nõ trãsfert dñium pecunie in accipien-tem: licet accipiēs ignoret reuocationē. ¶ Nota pmo q legat⁹ non cardinalis sed alius puta legat⁹ missus vl' legat⁹ natus nõ habet potestatē recipiēdi resigna tiones beneficioꝝ vacãtium in sua puincia: neqꝫ illa conferre psonis idoneis: sꝫ legati cardiales habēt illã potestatem ex sua gñali legatione primi vo non: nisi habeāt mãdatum speciale a papa. ¶ Nota insup q si legat⁹ missus vel legatus natus habeat specialē potestatē recipiendi resignationes bñficioꝝ inter man⁹ suas: ⁊ illa bñficia cõferre personis idoneis: si papa postmodū faciat alicui gratiã cum decreto irritãte: poterit iste expectãs petere bñficiū vacãs per resignationē inter manus legati factã nec poterit legatus illud benefi ciū pferre in pĩudiciū expectãt. ¶ No. ad qd allegatur psens ca. videlꝫ q gñi p speciē derogat: licet in specie nõ fiat aliq mentio de genere. cõcor dat. c. pmū de rescrip. in anti. ¶ Nota vltert⁹ q decretum irritãs appositū in reseruatione ligat ignorãtes: nec est necessariū q gra cū decreto notificet collatori: sed absqꝫ aliqua notificatione man⁹ ordinarij sunt adeo ligate q bñficiū vacãs nõ pōt alij cõferre. ¶ Nota q vbi agit de pĩudicio reuocãdi gratiã alteri datã nõ est necesse q gra alteri notificetur. ¶ Nota q si qs preposuerit seruū negociationi ad mutuandū ⁊ numerãdū pecuniã per mortē dñi expirata est eius ptãs. nã seruus nõ pōt mutuare pecuniã sine voluntate dñi: que est extincta p mortē ipsius dñi.

Notabilis.

beneficia ecclesiarum cathedraliū extēdatur: vt p inferiora patet. Arg. contra. S. eo. c̃ huius. Addi. tio. Ultimus. §. illius decre. est pro. ⁊ sol. contra. Joan. an.

c ¶ Libere. nõ eĩn pactio vel cõditio in his locū habet. S. de transac. super eo. ⁊ facit de elect. cū inter. R. ⁊ qd ibi no.

cipiēdi auctē[a] nra resignatione ab obtinētib⁹ bñficia[b] ecclesiastica in eisdē partibus: q ea vellēt libere[c] in ei⁹ manibus resignare ac bñficia ipsa psonis idoneis[d] cõferēdi per nras lras ptãte[e] cõcessa. Nos postmodū (de pcessione hmōi nõ habita mētione) Nicolao de bonesa. camerario dilecti filij nri. N. tituli scti laurentij in damaso pbri cardinalis canonicatū[f] leroñ. eccle que[g] in partib⁹ illis[h] existit et prebēdã nulli alij de iure debitã (si qua tunc vacabat in dicta ecclia) contulimus ⁊ si puidimus de eisdē[i]. Si vo nulla talis[k] prebenda vacabat ibidē: nos prebēdã primo inibi vacaturã cõferendã dicto camerario cum vacaret donationi aplice duxim⁹ reseruãdã: decernētes extūc irritum ⁊ inane: si secus sup hoc a quoqꝫ cõtingeret attentari: certis sibi ad hoc executoribus deputatis. ¶ Cūqꝫ postmodū Nicolaus vasalli clericus canonicatū ⁊ pbendã qs in dicta leroñ. ecclia obtinebat: in dicti epi manibus resignasset: ⁊ dicte ptãtis ptextu eos idē eps (collationis: puisionis: reseruationis ⁊ decreti predictoꝝ forsan ignarus) Guillelmo vasalli pbro contulisset: dicti executores (collatiōe nõ obstante predicta[l]) litterarū nostrarū auctē: prebendã eãdē dicto camerario velut sibi debitã contulerunt: quē dictus pbr[m] (pretextu collationis p dictum epm sibi facte) q prebēdã ipsam pacifice[n] possidere valeat non pmittit: pter qd idem camerarius nobis supplicauit humiliter vt prouidere sibi super hoc de oportuno remedio dignaremur. ¶ Nos igit attendētes q ⁊ si memorato epo predictã concessimus ptãtem penes nos tñ nihilomin⁹ remãsit maior lꝫ eadem[o] ptãs etiã in predictis: pter qd nra qui eãdem preoccupauimus[p] ptãtem potior dꝫ esse cõditio: eo presertim q scdm canonicas ⁊ legitimas sanctiones[q] p speciem generi derogatur: quãqꝫ de genere in derogante specie mentio nulla fiat. Considerantes quoqꝫ q nos exposito nobis de potestate predicta: nichilomin⁹ litteras gratiosas daremus in dictis partibus non habita mentione

d ¶ Idoneis. ⁊ sic non pueris vel alijs bñficia tis. S. eo. super inordinata. J. eo. ti. is cui.

Pueri et alīs bñficia ti non dñr ido nei ad bñficia

e ¶ Potestate hãc ptãtē legatus n̄ demãdat ex se. et ē casus q pōt qs p se qd nõ p aliū. vt. S. d of. leg. c. pe. l fi. ⁊ est rō ne detur via ad vacatura vt ibi no. Jo. a. Additio. Qua rõne ⁊ cū decre. is cui. d offi. dle. S. eo. lib. puto q nec iste legatus ptãtem hanc cõiunctim delegare posset. Jo. a.

f ¶ Canonicatū: et sic affecta erat pbēda p ilo vacãs sine alio decreto. vt. S. ⁊. pri. ⁊ J. sequit.

g ¶ Que. Leroñ. ecclesia ⁊c. Joan. an.

h ¶ Illis. Scꝫ gallicanis.

i ¶ Eisdē. s. canonicatu et prebenda.

k ¶ Talis. scꝫ canonicalis: et nulli alij de iure debita.

l ¶ Predicta. fctã a legato ipsi guillo vasalli.

m ¶ Presbyter. G. vasalli.

n ¶ Pacifice. si igitur prebenda non habebat certum ordinem annexū: nõ tenebatur se facere promoueri. S. eo. lib. de elec. cõmissa. §. j. ⁊c.

o ¶ Eadem. est maior: et eadem diuerso respectu. Additio. Ordinaria eĩn delegato commissa maior est in delegãte: ⁊ minor in delegato. Jo. mo. dicit Archi. fons scaturiēs maior est q̃ riu⁹ inde pcedēs. Jo. an.

Fons scaturiens maior est q̃ riuus inde pcedens.

p ¶ Preoccupauimus. sic. S. de pcu. nõ iniuste. eo. lib. eo. ti. si duo. ⁊ de offi. deleg. cum plures.

q ¶ Sanctiões. S. de rescrip. c. j. ⁊ c. pastoralis. S. de offi. leg. studuisti. J. de reg. iur. generi. ⁊ ibi vide de h⁹ ⁊. ff. de reg. iur. in toto. optime cõcor. J. eo. huis. j. ⁊. ii. rñso. Additio. Archidia. alleg. ff. de leg. iij. l. vxorē. §. felicissimo: ⁊. l. seruis vrbanis. §. vlti. ff. de alimē. leg. l. alimēta. §. basilice. ⁊. l. stichus. in princi. Joan. an.

¶ Glose oēs huius capituli recitantur in textu.

a ¶ Auctoritate nostra. hoc fortificabat dubium: quasi ex quo auctoritate aplica hoc faciebat in secundo mãdato de illa prima potestate mentio fieri debe-ret: alr eĩn si potestate ordinaria hoc faceret. satis videbatur dubiū terminatum. S. eo. ti. c. proxi.

b ¶ Beneficia. sumitur hic beneficium large. vt ad

a ¶ De ipsa.s. de ptāte data legato valent ergo lr̄e cū nō sit talis veritas tacita: qua expressa nichilominus lr̄as habuisset.s̄.c.ii.(scʒ de rescrip.alleg.in glo. prima)sup lr̄is.licet hoc in lr̄is ad beneficia impetrātis gn̄aliter non sit verum.vt.j.eo.ti.si motu ꝛc̄. hoc casu quoddā speciale cōtra regulā.s̄. de reg.iur. c.j.ff.eo.nichil.qꝛ peculiū re non tm̄ ỽbis cōstituitur. ff.de pecul.peculiū.§.si verbis nolz.ꝛ tn̄ verbis tollit vt hic.ꝛ in.l.predicta non statim. Additio.j. Et.ff.de manu.vin.si pater.Archidia.

Additio.

b ¶ Absurdū. No. bonum modū argumētandi ex sequela ab surditatis. sic.s̄ de excep.cū iter priorē. Additio Ad idē.ff.de nego.ges.pōponiꝰ scribit.ff.sol.matri.l.diuortio ibi aliōqn coactis vindemijs ꝛc̄.s̄ lega.iij.l.officiꝰ de ꝯtrahē.emp.l.in lege.in fine. Joan.and.

Argumentū ab absurditate valet.

de ipsa[a].quia foret absurdū[b] si tam lata nostra[c] impediretur potestas:ꝛ si omnibus ꝓuisionum nostrarum litteris quas cōcedimus in partibus supradictis oporteret nos de sepedicta potestate specialē facere mentionē. Et ꝙ decretum nostrum predictum(maxime hic vbi iam dictꝰ camerarius ante dictam renunciationem ꝑ nos erat lectū. effectus canonicus)statim ignorantes ligauerat: cum super incerto[d] non esset editum:nec ex alieno penderet arbitrio vel voluntate cuiusuis: q̄ acceptandi[e] potestatem haberet:ꝛ idcirco ꝑ illud etiam expressisse videmur:ne aliꝰ posset cōferre:ꝛ potestatem predictam quantum ad presentem speciem reuocasse[f] que in hoc casu: vbi de lucro[g] dicti G.tantū agitur et nō de preiudicio episcopi memorati: ab ignorāte potuit reuocari. Nec post reuocationem huiusmodi ius per eum in alium etiā ignorantē: in re reuocata transferri. Ad instar[h] etiā serui[i] kalēdario[k] ꝓpositi qui post mortem domini preponentis mutuatas pecunias accipientis nō[l] facit:licet inter contrahentes mors domini prepositū reuocās[m] fuerit ignorata. Et dn̄i[n] qui peculiū qd̄ ꝓprio seruo concesserat statim perimit: cum in eo suam mutauerit volūtatem. Discretioni vestre mādamus quatenus prefatum presbyterum monitione premissa[o]: ꝑ censuram ecclesiasticam compellatis: vt collatione de canonicatu et prebenda predictis per dictū episcopum sibi facta(que nulla extitit)non obstāte:dicto camerario prebendā ipsam omnino dimittat et eū sup ea deinceps nullatenus inquietet. Idem.

c ¶ Nostra. Papa nō debet iusticiā suā negligere: q̄ alios in sua iusticia fouet. vt.j.de immu.eccle.qm̄.

d ¶ Incerto. Sicut cū scribit alicui prouideri de beneficio qd̄ primo vacabit in ciuitate: vel qd̄ prio vacabit in prouincia.vt s̄.eod.q̄uis.incertū est ꝙ bn̄ficiū impetrās sit habiturus: sed hic certū est de canonicatu lexonieñ.

e ¶ Acceptandi:vt.j.de cōces.prebē.qꝛ cūctis.ꝛ c.ne captādē ꝛc̄.

f ¶ Reuocasse. Licet eñ eandē retinuerit ptātem: ꝛ tn̄ maiorē.s.reuocādi etiā tacite vt hic vides.

g ¶ Lucro. De damno eñ ciuis non agitur: quia si dimisit priora beneficia:recuperat illa ꝑm formā decre.j.eo.si beneficia.

h ¶ Ad instar. Coadiuuat proximam rōnem ꝑ duo legalia argumenta. sic.j.de cōces.preben. qꝛ cunctis. de senten.excōmu.si iudex.

i ¶ Serui. habes hoc.ff.si cer.pe.l.eius q̄ in ꝓuincia hic eñ nō agitur de dāno serui:et sic ab ignorante seruo potestas reuocatur:sic inducit propositum.

k ¶ Kalēdario.l.nolbus faciendis.ff.de leg.iij.qui filiū. Additio. Et.l.vxorem.§.legauerat. Archi.

l ¶ Non facit. Debitorem tamē soluentē sibi et hoc ignorantē liberat: vt in predicta.l.eius qui.ꝛ.ff.de solu.si quis seruo.ꝛ.l.cum quis.§.j.

m ¶ Reuocans. Sic.s̄.eo.lib.de rescrip. si gratiose. j.rn̄so.vbi de hoc.j.ne sede vacan.c.vno.in fi.ff.loca.l. iiij.instit.man.§.recte.

n ¶ Et dn̄i. Repete:ad instar.ꝛ habes hoc.ff.de pecu.l.non statim.ff.de opt.le.apud aufidium(ꝛ) et est

o ¶ Premissa. Semp eñ precedere dꝫ.xj.q.iij.indigne.s̄.de senté.excom.sacro.cum si.

¶ Secundus qui impetrauit dignitatem ꝛ prebendā: preferet priori qui solum prebendam impetrauerat: si prebenda dignitati est annexa: alˀs nō.h.d. Joannes and.

Quia sepe dubi= C.xv.

Q Uia sepe. ¶ Primo ponit dubiū: qd̄ scđo distinguendo declarat ibi: nos dubitationē. Et ꝑm membrum ibi: nisi. Emanauit hec decre. ad declarationē ꝛ correctionē eorū que no. Inno. et hostien.s̄.eo.titu. ca. vlti. et.s̄. de maio.ꝛ obe.statuimus.ꝛ Compost. de rescrip. capitulū.in glo. magna.§. vnuʒ casum.et reprobata est opi. Innocē.et Cōpost. qui dicebant.licet prebenda nō esset annexa dignitatem habētē preferri.et sic dicebat Compostel. se de mādato pape pronunctiasse in Bononien. ecclesia in dignitate archipresbyterali. Approbata est autem opinio hostien. Additio. Quo ad no. in predic.decre. statuimꝰ. facit hec decre.ꝑ Inno.ꝛ cōtra hostiē.tenuit eñ Inno.de duobus impetrātibus primū preferri scđo qui est maior in ordine per rationē quā ponit hec lr̄a. Sed hostien.cōtra ꝛ ibi scripsi in glo.loquitur. Joan.and.

diuisio

Dicit ad declarat.

¶ Presupponēdū est ꝓ intellectu huius.c. ꝙ qñ sunt plures expectātes in eadē ecclia ꝛ habēt silem grām: habet locū illa regula.q̄ prior est tpe potior est iure.

Presup.dn̄i helye.

¶ Casus. Papa creauit me canonicū ecclesie Picta. ꝛ mādauit canonicis ipsiꝰ ecclesie vt me de facto reciperent ꝛ installarēt cū assignatione prebende vacantis si qua vacaret: alioquin michi cōferrent prebēdā proximo vacaturam. Anno sequenti papa fecit tibi silem gratiam. videlʒ quia contulit tibi ius canonie in ecclesia Pictauen.et mandauit canonicis vt de facto te reciperent in fratrem et canonicum: et prebendam,si quā vacaret tibi assignarent. alˀs prebendam proximo vacaturam:et si ipsi non conferrent tibi primā vacantē ꝙ ipsi conferrent dignitatē cū prebēda: postea vacauit prebēda ꝛ dignitas. querit quis nostrū habebit ꝑbendā? Rn̄det ro. pōti. cū distinctione

Casus lr̄alis dn̄i helye.

qꝛ vel p̄bēda est ānexa dignitati: ⁊ tibi debent̄ p̄bēda ⁊ dignitas. aut nō est ānexa: ⁊ tūc michi debet̄ ⁊ nō tibi. lꝫ tua grā possit tūc i totū ipleri. Et ista fuit rō dubitādi ad istō. c. nā cū tua grā possit nūc in totū ipleri videbat̄ q̄ tibi deberet̄ p̄bēda ⁊ dignitas. Sꝫ rō decidēdi i ɔ̃riū fuit. qꝛ cū p̄benda sit sepata a dignitate michi p̄ori impetrāti debetur ⁊ non tibi.

a ¶ Dubitat̄. ⁊ merito fuit declaratio coꝝ facīēda. sic. ꝫ. e. li. de elec. qꝛ sepe. ꝫ vt lit. h̄ ɔ̃te. q̄m. Dubitabat̄ ꝓpt varias opi. q̄s ꝫ vidisti. et fuit ēt hec dubitatō no stris tꝑib⁹ i Bonoñ. ecclesia.

b ¶ Prebēda tantum.

c ¶ Officio ꝑpetuo in eccl'ia vt. ꝫ. ō ɔ̃suc. c. j. Addit. Et vide q̄ð ibi sup v̄bo p̄sonatus. Jo. ā.

d ¶ Uacat. morte: renūciatiōe/ vl' ꝑmotione illi⁹ qui dignitatem habebat ⁊ p̄bendam.

e ¶ Declaram⁹. Nota qꝛ ius nouū nō facit sed vetus declarat. facit q̄ð dixi. ꝫ. ti. ꝓxi. c. vno.

f ¶ Anterior. ⁊ sic est iure potior: qꝛ ex q̄ p̄benda nō est ānexa/ vtriusq̄ꝫ quo ad hoc est par causa. secus cū est annexa. ⁊ facit q̄ð dixi. ꝫ. eo. li. qui.

g ¶ Preiudicari. grā em̄ scd̄o fcā intelligit̄ fieri sine alieni iuris preiudicio. ꝫ. eo. li. de rescrip. ꝙuis.

h ¶ Appet. qꝛ tūc sec⁹. j. e. c. pe. et. j. ō ɔ̃ces. p̄be. auc̄te.

¶ Glosa seq. ponit rōnē inducēs duo iura. demū pōit ꝫ. casus quib⁹ scd̄o impetrās p̄mo ipetranti p̄fert̄. et quinq̄ꝫ casus q̄b⁹ primā expectās illā nō cōsequitur.

i ¶ Annexa. Ex quo em̄ hꝫ vnū cōnexorū/ ⁊ reliquū hr̄e dꝫ. de ɔ̃sti. trāslato. ad hoc. ꝫ. eo. ti. sup eo. Habes igit̄ vnū casum in q̄ scd̄s ipetrās p̄mo ipetrāti prefert̄. Aliū habuisti. ꝫ. eo. si clericus. Aliū. j. e. c. penul. Aliū de ɔ̃ces. p̄bē. c. pe. Interdū habes q̄ vacat p̄benda et ille qui expectat p̄mā illā nō cōsequit̄. vnū casum habes. ꝫ. eo. c. ij. in fi. Aliū. j. eo. cū in eccl'ia: tertiū. j. e. tit. et cui. quartum. j. de re. ꝑmu. c. vno. quintū. ꝫ. de renūcia. ca. ij. ⁊ aliuu habes in cle. gratie. de rescrip.

Impetrās secūd⁹ p̄fert̄ p̄imo ipetrāti in multis casib⁹.

Cum in. ¶ Hec est notabilis decret. Sunt q̄ttuor dicta. ⁊ partes patent. Joā. an. Declarant̄ hic q̄ no. ꝑ Ber. Inno. ⁊ Hostien. ꝫ. e. c. vl. ⁊ ꝑ Cōpo. ꝫ. de rescrip. capl'm. in glo. magna. §. sed q̄d in his. ¶ In gratijs aplicis appellatiōe b̄nficioꝝ ⁊ etiā dignitatū non includunt̄ b̄nficia curata. hoc p̄mo. In appellatōe dignitatū vel p̄sonatuū nō veniūt dignitates: ad q̄s q̄s ɔ̃sueuit ꝑ electionē assumi. hoc. ij. Itē electio/ p̄ntatio ⁊ istitutio sunt diuersa: lō vnū appellatiōe alteri⁹ nō venit. h. d. iij. Itē si mādet aliq̄b⁹ ꝓuideri de b̄nficio spectāte ad ei⁹ collationē ⁊ alteri⁹: nō poterit ꝓuideri de b̄nficio spectāte ad alteri⁹ collationē trm̄: nisi dicat̄ cōiter vl' diuisim. h. d. ¶ Casus. Papa fecit mihi gratiā sub hac forma: qꝛ mādauit ep̄o Picta. vt mihi ꝓuideret de b̄nficio spectante ad ei⁹ collationē: siue illud esset simplex b̄nficiū siue dignitas aut p̄sonat⁹. vacauit beneficiū curatū: vtꝝ sit ɔ̃p̄hensum sub mea grā?

diuisio

Dicit q̄d declarat.

Additio. d. helie.

Notabilia.

tatur a multis si canonicat⁹ alicui⁹ eccl'ie sit collat⁹ a sede apo. successiue duob⁹: fuerit q̄ꝫ mādatū prio de p̄benda: scd̄o ꝟo de p̄bēda ⁊ dignitate p̄sonatu vel officio cum se facultas obtulerit prouideri q̄s ipoꝝ in p̄bēda q̄ cū dignitate p̄sonatu/ vel officio vacat ibi postmodum debeat p̄ferri. ¶ Nos dubitationem hmōi sopire volētes: p̄nti declaramus edicto p̄mū (cū sit tp̄e anterior) cui ꝑ mādatū secūdū p̄iudicari aut ius ipsius absorberi non dꝫ: ex q̄ de intētione mandantis contraria nō apparet p̄ferendū esse in dicta p̄benda. ¶ Nisi vacāti dignitati personatui vel officio sit annexa. nam si eēt annexa: secūd⁹ cui debet̄ dignitas p̄sonat⁹ vel officiū preferretur in ipsa. Idem.

¶ Mandatum prouideri de dignitatibus vel beneficijs alijs ecclesiasticis curata nō includit. nō expssa cura. h. d.

Vsqꝫ ad. §. illis. C. xvj.

Cum in illis q̄b⁹ bene=

Rn̄. q̄ non: nisi in mea grā fuerit facta expssa mentio de beneficio curato. Et ratio est: qꝛ maior idoneitas reqrit̄ in ꝓmouēdo ad b̄nficiū curatū: lō nō venit appellatōe simplicis b̄nficij vl' dignitat' aut p̄sonat⁹: nisi diceret̄ expsse i illis q̄ mihi ꝓuideret̄ de b̄nficio simplici vl' dignitate aut p̄sonatu: ēt si illi b̄nficio iminet cura aiarū. Sꝫ q̄d ponamus q̄ papa mādauit ep̄o picta. vt mihi ꝓuidēt de dignitate vl' p̄sonatu vl' officio in eccl'ia picta. vacauit dignitas ad quā q̄s ɔ̃sueuit assumi per electionē vtꝝ ɔ̃p̄hēdat̄ sub mea gratia. Rn̄det q̄ n̄: nisi fiat expssa mentio in mea grā ō dignitate electiua: puta qꝛ dixit papa vt michi ɔ̃ferret̄ dignitas vel p̄sonat⁹ vel officiū etiā si ad illā dignitatē p̄sonatū vel officiū q̄s cōsueuerit ꝑ electionē assumi. Sed q̄d ponamus q̄ papa scripsit ep̄o Pict. vt mihi ɔ̃ferret b̄nficiū spectans ad suā p̄ntationē: vacauit b̄nficiū spectās ad suā collationē. nā ipse ep̄o ɔ̃ferebat illud b̄nficiū pleno iure: vtrū ꝟtute mee grē possim petere? Rn̄. q̄ nō. nā dr̄nt coll'o p̄ntatio ⁊ istitutio: lō appellatiōe p̄ntatiōis nō venit collatio nec istitutio. Sꝫ ponamus q̄ papa mādauit ep̄o Picta. vt mihi ɔ̃ferret b̄nficiū spectās ad coll'onē decani ⁊ capl'i ec. Pict. vacat nunc b̄nficiū spectās ad collationē alteri⁹ trm̄: puta ad collationē decani vl' solli⁹ capl'i: vtꝝ possit ep̄s Pic. ō illo b̄nficio mihi ꝓuidē. Certe nō: nisi in lr̄is grē mee fuerit additū: cōiter vel diuisim. Sꝫ q̄d ponam⁹ q̄ papa mādauit ꝓuideri de b̄nficio spectāte ad collationē ep̄i Picta. vacauit b̄nficiū q̄ð spectat ad collationē ep̄i decani ⁊ capl'i ec. pic. vtꝝ de illo b̄nficio possit mihi ꝓuideri? Certe nō. Rō dubitādi potuit esse: qꝛ q̄ð cōe est/ meū est: lō videbat̄ q̄ ō b̄nficio spectāte cōiter ad coll'onē ep̄i decani ⁊ capituli posset mihi ꝓuideri: sꝫ rō decidēdi est: qꝛ papa nō intēdit ꝑ meā grām grauare nisi solū ep̄m Picta. ¶ No. p̄io q̄ i ꝓmouēdo ad eccl'iaꝫ ꝑrochialē maior idoneitas reqrit̄ q̄ꝫ in ꝓmouēdo ad alia b̄nficia eccl'e Nā etiā sibi maiora ɔ̃mittant̄ ⁊ ꝑiculosiora. qꝛ nō solū ei ɔ̃mittunt̄ corpa sꝫ aie. ¶ No. vlteri⁹ q̄ i gratijs expectatiuis nō icludūt̄ b̄nficia curata: nisi i grā dicatur expsse ō b̄nficio curato. q̄tūcūq̄ꝫ ponant̄ v̄ba gn̄alia. ⁊ hoc ꝓp rōnē positā i p̄n. hui⁹. ca. ¶ Not. ibi. illis ꝟo. q̄ appellatiōe dignitat' ɔ̃p̄hēdūt̄ solū dignitates quib⁹ aliq̄s preficit̄ ꝑ collationē. non aūt ɔ̃p̄hendunt̄ ille dignitates ad quas quis ɔ̃sueuit assumi ꝑ electionē: nisi in lr̄is expectatiuis fiat expssa mētio ō illis dignitatib⁹ electiuis. ¶ No. insup q̄ differūt p̄sentatio collatio et institutio. q̄ð verū est in materia stricta et odiosa: nisi aliter cōstaret de mēte supioris: qꝛ tūc nō esset curādū de v̄bis ca. petitio. de ꝓcur. in an. Pro q̄ sciendū q̄ p̄ntatio ōr electio p̄sone vt p̄ntet̄ supiori et instituat̄: ⁊ ista p̄ntatio computat̄ inter iura patronatus: et ꝑ istam p̄ntationē nō acquirit̄ ius in beneficio

Casus. §. Illis ꝟo.

Casus. §. Cum autem

Casus. §. Si vero.

Notabilia.

P̄ntatio q̄ ē.

sed solū acqrit ius in hoc vt patron⁹ nō possit variare si sit patron⁹ ecclīastic⁹ vel laic⁹ nisi accumulatiue. Institutio aūt dr̄ q̄ fit ad p̄ntationem p̄roni: q̄ alio mō dr̄ cōfirmatio. Sz collatio dr̄ qñ ꝓuisio alicui⁹ benefi cij spectat pleno iure ad diocesanū: tñ cōit in iure vnū ponit ꝓ reliquo

fit vt ibi. ꝛ. s. eo. lib. de restrip. si eo tempe. Joan. an. Additio. Et sic rñdet ad id qd̄ dr̄ nil excellenti⁹ digni tate. C. de cōsul. l. j. li. xij. Jo. an. Additio. Uide qd̄ ibi dixi post Jo. mo. ꝛ idē hic Archi. cū hic ab illa gn̄alita te excipiat solū beneficia curata. Jo. an.

ficia curā aīarū hn̄tia cōmit tunt / maior q̄z in his qui ad alia ꝓmouent idoneitas re-qrat[a]: intētiōis[b] nr̄e nequaq̄z existit: vt cū aliq̄b⁹ de ecclījs ꝑsonatib⁹ / dignitatibus vel alijs bn̄ficijs quibuscūq̄z (de aīarū cura[c] mētione nō hita) ꝓuideri mādamus: ipsis de his q̄bus hmōi cura īminet: possit aut debeat prouideri[d].

¶ In bn̄ficij ꝓuisione mod⁹ electiu⁹ nō includit si alij mo di prouideri li: e: p: m: a: tur.

¶ Illis vo ꝓ quib⁹ scribim⁹ vt ꝓuideat eisdē de ꝑsonati-bus vel dignitatib⁹ etiā si cu rā habeāt aīarū ad collatio-nem / ꝓuisionē / p̄sentationē / vel dispositionē spectātibus quorūcūq̄z: prouideri nequi-bit de p̄laturis / ꝑsonatibus / vel dignitatib⁹: ad quos seu quas per electionē[e] hi q̄ eis[f] habent p̄fisci assumuntur[g].

¶ Bn̄ficiales lr̄e vnū modū exprimentes: alios nō inclu-dunt. h. d.

¶ Cū autē inter collationē / p̄sentationē / et in stitutionē differētia magna esse noscat[h]: si cui de bn̄ficio ad alicui⁹ collationē spectā-te ꝓuideri mandetur: de illo qd̄ ad ei⁹ p̄sentationē / vel in-stitutionē ꝑtinet ꝓuideri nō poterit: nec etiā ecōuerso: ex ꝑsso enim vno casuū p̄dictoꝝ mādatū sup hoc factū (quod debet de sui natura restrigi) ad alios extendi non debet.

¶ Mādatū simpliciter duos includens alterum solum nō astringit: ꝛ ecōuerso directū vni duos nō afficit. h. d. Do.

¶ Si vo de bn̄ficio ad aliq̄rū collationē vel p̄sentationem spectante non adiecto[i] cōiter vel diuisim ꝓuisio iniūgitur faciēda: in bn̄ficio qd̄ ad col-lationē vel p̄sentationē alte-ri⁹ ipsoꝝ tm̄ ꝑtinet adipleri non pōt. ¶ Sicuti si de bn̄fi-cio spectante ad collationem vnius ꝓuisio iniūcta fuisset: impleri non potuisset in bn̄fi cio: cui⁹ collatio ad eū simul cum alio[k] pertineret. Idem.

¶ Beneficium mihi collatū ante dissensum meum alteri conferri nō potest: nisi termi nus michi dat⁹ ad consentiē dū esset elapsus: et tūc etiam

¶ Nota ꝙ si pa pa mādat alicui ꝓuideri de bn̄fi cio spectante ad collationē duo-rū ñ poterit vtu te illi⁹ grē ꝓui-deri de bn̄ficio spectāte ad col-lationē alterius tm̄: nisi i lr̄is grē dicat cōiter vel diuisim. Additio. No. ꝙ papa nō intē-dit gūare nisi il lū de q̄ fecit mē-tionē in gratia.

a ¶ Reqratur. Est ei ars artiū regimē aīarum. C. s. d̄ eta. ꝛ q̄li. c. penul. ad hoc. s. e. graue. ꝛ ca. seq. ꝛ. s. e. ca. j. Additio. j. Dicit Archi. ꝙ qr̄ isti habent alios re gere et pascere: iō pastores dicū tur. lxiij. disti. si in plebib⁹. xcv. di. ecce ego Jo.

b ¶ Intentio nis. ad quam re currendū est. vt s. e. c. vl. ꝛ. s. de deci. ex multi plici. vbi de hoc Illa aūt intētio ꝛ rō q̄ fuit dele-gātis debet esse ꝛ delegati. s. de restrip. sup lr̄is. i fi. Additio. j. Hic po nit Archi. qd̄ ibi dixi de sentētia vel ꝓcessu delegati cōtra intentionē delegantis. Joan. and.

c ¶ Cura etiā in lr̄is ꝓuideri mandet ꝙ aīarū cu-ra nō negligat si qua īminet dignitati: qd̄ dic vt i cle-men. eo. ti. si dignitatem. j. rn̄.

¶ Glosa. seq. fortificat textū ꝑ simile ꝛ ꝑ rationē. scd̄o querit. arg. negatiue. contrarium soluit.

d ¶ Prouideri. Hinc est ꝙ cū patiētib⁹ defectū i eta te dispēsant ep̄i in dignitatib⁹ nō curatis: sed in cura tis nō. s. eo. lib. de eta. ꝛ q̄li. c. vno. ꝛ est etiā si. de filijs p̄bro. c. j. ꝛ est hoc ꝓpter bn̄ficioꝝ impetrationē q̄ dr̄ ambitiosa: ꝛ restringēda. s. eo. q̄uis. cū als nomie beneficij dignitates ꝛ bn̄ficia includant. vt. s. de ver bo. sig. ca. penul. Quid si simpliciter mādat ꝓuideri de beneficio: nunquid poterit executor de tali benefi cio ꝓuidere qd̄ reqrat sacrū ordinē? videt ꝙ nō. arg. hui⁹ capl'i. ad hoc. s. eo. lib. de fi. p̄bro. c. j. Sed dic z. j. eo. ei cui. ad idē. s. eo. si ꝓ clericis. nisi pateret in etate defectū: ita ꝙ ad illū ordinē ꝓmoueri non pos-

e ¶ Electionē. Electio igit non ꝯcludit sub vbo ꝓuisiōis vel dis positiōis cū iter ista tria sit diffe rētia. ꝛ facit qd̄ statī sequit. et ē si. s. e. li. d̄ off. le ga. deliberatiōe j. rn̄. et facit qd̄ dixi. s. eo. lib. de elec. c. vl. ꝛ. j. ca. pxi. ij. rn̄. i glo. sed nonne

f ¶ Eis. s. p̄la-turij / ꝑsonatib⁹ vl' dignitatib⁹.

g ¶ Assumūt. Etiā si ihibeat in lr̄is. ne electo res eligāt. vt in clem. eo. tit. si di gnitatē. ij. rn̄so.

¶ Glo. seq. forti ficat textum ꝑ duo similia.

h ¶ Noscat. Hinc est ꝙ capi tulū vacante se de nō ꝯfert bn̄fi cia q̄ spectāt ad collationē ep̄i. s. ne se. va. c. ij. ꝛ. j. eo. li. e. ti. c. vno et tñ tūc istituit instituēdos ab ep̄o. j. e. lib. de in sti. ca. j. s. de ma io. et obe. cū oli. Et idē vides in gn̄ali vicario. s. de insti. et frequentibus. s. eo. lib. de offi. vica. ca. vlt.

Uica-ri⁹ cōi pōt isti tuere p̄senta tos.

i ¶ Nō adiecto. Ex q̄ papa hoc nō adijcit: alterꝝ tm̄ grauare nō intēdit. ꝛ hoc intellige sm̄ determinationē quā habes. j. e. ti. c. vl. ꝛ fuit hoc sumptū ex quadā ex-trauagāti q̄ incipiebat. cōtingit interdū sicut te. ꝛc.

¶ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.

k ¶ Cū alio. absurdū ei eēt illū gūari de q̄ papa nō intellexit. In ꝯtrū videbat: qr̄ ad collationem suā spe ctat: lz ꝛ alteri⁹: nā ꝛ q̄ iurat suū nō eē: iurat ꝛ sibi cōe nō eē. ff. de vb. sig. pupill⁹. §. vl. Et q̄ legat suos su os ꝛ q̄ i totū ꝛ q̄ i ꝑte sui sunt videt legasse. ff. de leg. iij l. si q̄s suos. Sz hoc facit ꝯtra intentio pape: idē est ꝙ dicere ad collationē talis: ꝛ soli⁹ talis. Additio. Bn̄ fa cit. ff. de leg. ij. legatis. vbi legatū factū vxori d̄ his q̄ sunt ꝑata ad ipsi⁹ vsum. nō itelligit de ꝑatis ad cōem vsuz ipsi⁹ ꝛ viri. dicebat Jo. mo. qd̄ ē cōe mihi ꝛ alteri ꝓp̄e nō ē meū. ff. de ri. nup. illd̄. ꝛ vba gn̄alia ꝓp̄e non iprop̄e sumi debēt. alle. s. eo. cū de bn̄ficio. i fi. ꝛ remit tit ad regulā: in gn̄ali. j. de reg. iu. Joā. an. Additio. cū sua glo. ꝛ vide qd̄ dr̄. j. de vb. sig. ca. vlti. Joan. an.

diuisio

Si tibi. ¶ Circa bñficiū collatū absenti nondum acceptatū soluit q̄nq̄ dubia. Primū an sit illius ibi: licz. Scōm an possit alteri ɔferri ibi. ipe tñ. tertiū an si cōferat valeat collatio ibi: q̄ si. Quartū q̄d si la psus sit termin⁹ dat⁹ ad acceptandū ibi: sed si. Quintum quid si ,pui sus post finitū pteueniat collatorez ibi. antеq̄ Joan. and.

Casus I. falio b. helle

¶ Casus. Eps Pictauē. alicui Titio absenti ⁊ ignorāti cōtulit aliqḋ beneficiū nō fuit ibi aliq̄s q̄ acceptaret collationē p Titio absente: an valeat collatio? Certe sic. adeo q̄ collator nō poterit amplius variare nec illud beneficiū alteri cōferre. Sed vtrū Titio absenti ⁊ ignorāti p illā collationē sit acq̄situ ius in bñficio? Rndet q̄ nō: nisi Titius illud bñficium acceptauerit: sed facta acceptatione est sibi ius acquisitū sine corporali apphēsione: licet secus in rebus pphanis. l. traditionibus. C. de pac. Sed ponamus q̄ Titius postq̄ sciuit illud beneficiū sibi collatū: differt acceptare collationem: an eps collator possit illud beneficiū alteri cōferre? Rndet q̄ non statim sed poterit Titio assignare certū terminū infra quē tenebit suam declarare volūtatē: an velit illud beneficiū acceptare: quo termino elapso poterit collator illud beneficiū alteri ɔferre. Sed ponamus q̄ collator elapso termino illud beneficiū non cōtulit vtrū possit Titius tale bñficiū acceptare anteq̄ verus collator alteri contulerit: ita q̄ per illā acceptationē acquirat sibi ius in beneficio? Certe sic. ¶ Nota primo q̄ bñficium pōt conferri absenti ⁊ ignoranti. nec requiritur ad hoc vt valeat collatio q̄ ille cui cōfertur beneficiū illud acceptet. ¶ Nota statim q̄ absens sciuit beneficiū sibi fuisse collatū et acceptauit: statim sibi ius est acquisitū i beneficio: ⁊ pōt lato modo dicere illud bñficiū suū: rōne cuius pōt agere rei vendicatione lata. Et sic etiā solo titulo acquiritur ius in bñficio ⁊ dominiū: sec⁹ in reb⁹ pphanis: q2 i illis ex solo titulo nō acquiritur dñium: ideo. l. quotiēs. C. de rei ven. nō hz locū in bñficijs. ¶ Nota vlteri⁹ q̄ i iure nō est aliqḋ certū tps pfixum ad acceptādū bñficium collatū. sec⁹ in acceptatione: vel repudiatione electionis. ⁊ ideo collator pōt pfigere tps ad acceptandū bñficiū collatū.

Nota bulla.

post terminū anteq̄ alteri conferat potero ɔsentire. Jo. an.

Ca. xvij.

Si tibi[a] absenti per tuū epm[b] ɔferat bñficiū. Licet p collationē hmōi (donec eam ratā habuer[c]) ius i ipo bñficio vt tuum dici valeat: non acq̄ras[d] Ipe tñ eps vel q̄cūq̄ ali⁹[e] de ipso bñficio (nisi cōsentire recuses) in psonam[f] alterius ordinare neq̄bit. ¶ Qḋ si fecerit ei⁹ ordinatio facta de bñficio non libero: viribus non subsistet. sed si eps (notificata tibi collatione) ad consentiendum terminū[g] competētem assignet: nisi cōsenseris/

¶ Gl. se. dicit q̄d declarat ⁊ qḋ erat dubiū ⁊ soluit. q.

a ¶ Si tibi. Emanauit hec decr. ad declarationem ⁊ approbationē eoꝝ q̄ no. Inno. ⁊ Hostiē. ⁊ moderni. s. eo. accedēs. ⁊ Hosti. in sum. de insti. § quis instituit. sciebam⁹ eni q̄ poterat bñficiū conferri ⁊ absens iue niri: vt ibi. sed dubitabat an medio tpe posset collatio reuocari: qḋ hic terminat. ⁊ q̄ dicit absenti idē ⁊ mul to forti⁹ si psenti qui forte velle se dixit. Joan. an.

b ¶ Epm. Factū ponit non ius: q2 idē si per alium Idem Jo. mo. ⁊ Archi.

c ¶ Habuerit. acceptando vel consentiendo vl ratū habendo: si negociorū gestor vel pcurator generalis (j) fuerat inuestitus de ipo. sed si ipalio statim dici debuit suum. qḋ dic vt no. s. e. accedēs. ad hoc. ff. de neg. gest. si ego. ff. de solu. ratū. ff. de acqui. pos. qui ab senti. Jo. an. Additio. j Uel cōsanguineus: nam p eū etiam ante acceptationem non acquirit dominiū beneficij vel canonicatus qui cōsensu eligentiū ⁊ electi acquiritur. s. de elec. cum inter canōicos. s. de spōsa. cum locum. licet talis p tali agere possit. ff. de pcura. sed ⁊ hec. vnde dicit Hostien. licet lex talem agere permittat: non tamē facit illū pcuratorem. ff. iudi. sol. l. iij. § j. ff. d pcur. non solū § si de dote. Jo. an.

¶ Glosa seq. ponit tres opinio. que olim erant de materia.

d ¶ Non acq̄ras. Sec⁹ i legato specte: q2 tūc acq̄rit dñium legatario ignorāti: licet cōmutabiliter (j) ff. d legā. ij. cum pater § surdo. facit. ff. de condi. ⁊ demon. legata. p que iura dicebāt quidā qḋ hic dicit. (ij) Itē per id qḋ habes. s. de elec. cum inter canonicos. ⁊. ca. publicato. ad qḋ. j. de regu. iur. qḋ semel. cum suis cōcor. Alij dicebāt q̄ si scḋo prius fieret traditio vl pri⁹ consentiret bene tenebat collatio per. l. C. de rei vendi. l. quotiens. in pnci. ⁊ in fi. vbi dr si res vendita fuerit duob⁹ ille potior est cui prius fuerit tradita: et vide qḋ dixi. j. d regu. iur. q̄ prior. Tertia opin. (iij) erat q̄ aut secundus scienter recipiebat bñficiū aut ignoranter. in primo casu non tenebat collatio: in secundo sic. tenet tñ cōferēs puidere pmo in equiualēti beneficio. ad hoc. s. eo. inter cetera. j. de iure patro. pastoralis. facit ad hanc distinctionē. j. de conces. pben. qi cūctis. ff. de vsufruc. l. sticho. Additio. j Scilicz qi pmū agnoscat pōt repudiare. q̄ aūt dicit acq̄ri dominium dic re vera adita hereditate. Ex fictione tñ dicit acq̄situm post mortē. ff. de fur. si iussu § vlt. ⁊. l. a Titio. ⁊. ff. q̄. mo. ser. amit. si partē § vl. ff. de cōdi. insti. l. si q̄s ita hereditatē. Jo. an. Additio. ij Dictū ergo fuit bonū: licet ratio nō fuerit bona. fi. s. q̄ fi. sint legi. p tuas ff. de mino. papinian⁹ exul. Jo. an. Additio. iij Archi. attribuit hanc Hosti. ⁊ verū est q̄ Hostiē. ponit illam in decre. accedens. tñ recedit ab illa inherēdo. Inno. qui simpliciter dixerat collatorē non posse a proprio facto recedere. Jo. an.

e ¶ Ali⁹. puta legatus de latere qui confert bñficia vacantia. s. de offi. lega. c. ij. istud aūt cōferre nō poterit: qḋ licet vacet non tñ est liberū: vt. j. sequitur.

¶ Glosa seq. format ⁊ soluit duas questiones.

f ¶ Personā. Sed nunq̄d poterit alteri sub ɔditiōe ɔferre. s. si ille nō acceptauerit? nō. s. e. li. de elec. c. ij. ⁊. j. de regu. iur. actus. sicut beneficium nō vacās nō cōfert cū cōditiōe qn vacabit. s. de cōces. pben. c. ij. ad hoc. s. de rescrip. pastoralis. Sed nunquid pōt de illo ordinare nō cōferēdo psone: sed alr vniēdo vl religio sum locū cōstituendo? non: nisi sicut posset post acceptationē: cum eadem sit ratio. s. de eccle. edi. ad audientiā. ij. s. eo. exposuisti. xij. q. ij. ca. antepe. ⁊ etiam tunc secundario fit ordinatio in personam.

Bñficium collatū absenti an possit alteri ɔferri sub ɔditiōe si ille nō acceptauerit.

¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit.

g ¶ Terminū. Sed nōne statut⁹ est termin⁹ a iure infra quē consentire dz. s. vnus mēsis. s. eo. li. de ele. q̄ sit. nec videt q̄ de bñficio iuris possit eps diminuē. j. de reg. iur. ind altū. cū suis ɔcor. Dic decr. illā loqui in electis: q̄ adhuc hñt ɔfirmationē petere: istam i his qb⁹ fit collō. in his aūt nō ē statutū certū tps. ⁊ facit s. c. pxi. pbat ⁊ hoc p id qḋ. seq̄t: nisi i decr. q̄ sit lapso

b

termino priuatus est ipso iure. nec pot ulteri⁹ consentire. hic autem etiam post terminum consentit dumodo res sit integra: vt sequitur.
¶ Glosa seq. soluit questionem.
a ¶ Eo lapso. Quasi dissensisse videaẗ. sic. ꝫ. eo. lib. de appeẗ. ab eo. vbi etiā ista ponunẗ vt parta. ⁊ ꝑ hāc lrām videtur idē dicendū si dissenserit. s. ꝙ adhuc re integra possit cōsentire. qđ verū est conferente in eadē volūtate manēte. ad hoc. ꝫ. de ꝓcurato. licȝ ibi de hoc dixi. Additio. Ibi tn̄ glosa loquitur de electo: hic loquitur de prouiso. Joan. and.

poterit eo lapso[a] bn̄ficiū libē (cui viderit expedire) ꝯferre. ¶ Ān̄q tn̄ ipm cōtulerit: tuū poteris (nō obstāte ꝙ lapsus sit terminus) ꝓstare consensum[b]: et extunc de ipso nō poterit aliter ordinari. Idem.

¶ Qui vi vel iniuste occupat icōm bn̄ficium curatū: priuatus est primo. Qui autem vi bn̄ficiū aliqđ occupat: ē ipso iure priuat⁹ iure qđ in illo vł ad illud habebat: hoc dicit Jo. an. Capl̄m. xviij

Um qui beneficiū cui aiarū cura[c] iminet vi occupat: seu se scienter[d] iniuste itrudit in eo: decernimus ipo iure fore priuatū beneficio qđ cū cura simili primit⁹ obtinebat[e]. ¶ Non enī decet vt stultus melioris q̄ perit⁹

b ¶ Cōsensum. Ad hoc. ff. de ope. leg. l. mācipiorū.
divisio ¶ Um q. ¶ Sūt due ptes q̄ sat̄ patēt. scđa ibi: in sup. Et pma subdiuidiẗ. q: ponit pmo dictū cuius postea duas rōnes subdit ibi. Nō enī. Jo. mo. dicit ꝙ primū dictū ponit pctm̄ in facto ⁊ i mō. secūdū in mō tm̄. Jo. an. Premitte qđ hēs i. c. ꝫ multa. ꝫ. e. Do.
Dicit qđ declarat. Emanauit hec decre. ad approbationē ⁊ declarationē eorum que no. Inno. ⁊ hostien. ꝫ. eo. ti. de multa. Additio. Querebant enī de illo q̄ ꝓpa auctē inuasit secūdū curatū. ⁊ arguebāt ꝙ ipso iure videẗ renūciasse pmo. xxi. q. ij. si qs iā. recitabāt alios dicere ꝯtrium. nisi auctoritatē superioris habuerit. ⁊c. Jo. an.
Presuppo. d. helie ¶ Presupponiẗ illud qđ habeẗ in. c. de multa. e. tit. in an. ⁊ hodie i extrauagāti Jo. xxij. q̄ incipit. Execrabilis. vbi dr̄ ꝙ si alicui obtinēti bn̄ficiū curatū/dignitatē ꝑsonatū vel officiū cōferaẗ aliud sile bn̄ficiū. puta si alicui obtinēti ecclīam ꝓchialē ꝯferat alia ecclīa parrochialis: vel dignitas / vel ꝑsonat⁹: aliudq̄ bn̄ficiū acceptauerit et apphenderit possessionē ipso iure vacat primū bn̄ficiū. et si contendat hr̄e caret vtroq̄.
Casus lr̄alis d. helie ¶ Casus. ſm cōem intellectū hui⁹. c. Michi obtinenti ecclesiā ꝓchialē: eps̄ Picta. cōtulit aliā ecclīam prochialē. qdā terti⁹ itrauit possessionem ipsi⁹ bn̄ficij mihi collati. ego nō expectaui ꝙ eps̄ me induceret in possessionē ipsi⁹ bn̄ficij: sed mea temeritate istū tertiū a possessiōe bn̄ficij mihi collati expuli: vtrū ꝑ istā violētā expulsionē a possessione scđi bn̄ficij vacet pmū acsi auctē apo. fuisset apphēsa possessio hui⁹ scđi bn̄ficij. Rn̄. ꝙ sic. alr̄ seq̄reẗ ꝙ vir stult⁹ esset melioris ꝯditionis q̄ sapiēs. Sed qđ sanctissime pater: ego sciēs nō hr̄e ius in aliquo bn̄ficio: me intrusi sciēter in eo: vtrū ꝑ istā intrusionē vacet pmū bn̄ficiū qđ obtineo? Rn̄. ꝙ sic acsi habuissem titulū i scđo bn̄ficio. ⁊ adept⁹ fuissem pacificā possessionē. secus si credebā hr̄e ius i bn̄ficio: ⁊ tn̄ nullū habebā. c. si bn̄ficia. ꝫ. e. tit. Sed nūqd ꝑ istā violētā vel intrusionē debeo carere iure qđ mihi ꝯpetebat in pmo bn̄ficio? Certe sic ipso facto ſm cōem opi. ⁊ hoc ꝓbant ista v̄ba: eo ipso. ¶ No. pmo ꝙ
Notabilia. nō est alicui licitū itrare bn̄ficiū ꝑ violentiā in quo vł ad qđ hȝ ius: ſȝ dȝ expectare inductionē supioris: que inductio in possessionē bn̄ficiorꝫ de iure cōi spectat ad archidiaconū q̄ hoc faciet auctē epi: tn̄ hodie archiđ. istud nō obseruāt: nisi in magnis dignitatibus et non paruis bn̄ficijs. ¶ Nota ꝙ qs sua auctē nō debet ingredi possessionē bn̄ficij sibi collati: ſȝ auctē sui supioris: nisi esset inuestit⁹. Pro q̄ sciēdum est ꝙ institutio est tituli collatiua. postea dixit eps̄ vel supior instituens: inuestio te ꝑ traditionē hui⁹ rei: ⁊ ꝑ illā inuestiturā nō trāsfert possessio: nisi fieret inuestitura in pn̄tia bn̄ficij: sed solū ꝑ illā inuestiturā daẗ instituto facultas vt possit ingredi bn̄ficiū auctē sua. ff. dicit in. l. j. ff. ꝺ acq. vel amittē. pos. vbi emptor sua ꝓpa auctē nō dȝ igredi possess. rei vendite. Et sic intelligiẗ tert⁹ tn̄ ēt pt intelligi si ꝑ violētiā fuit itrusus i bn̄ficio i q̄ nō habebat aliqđ ius. ¶ No. ꝙ ꝑ adeptionē scđi bn̄ficij incōpatibilis vacat pmū. vn̄ sciēdū ꝙ lȝ istud ca. nō loquaẗ nisi in ecclījs parrochialibus. tn̄ cōis opi. doctorū est ꝙ etiā intelligiẗ in dignitatibus ⁊ ꝑsonatibus. nā istud. c. venit limitatiue ad illud ca. de multa. allega. iō ſm illud cap. dȝ intelligi. Jō dixit Domic⁹ de scō Gemi. ꝙ ꝯstitutio declaratoria dȝ intelligi ſm omes clausulas ꝯstitutionis declarate: nisi aliud dicaẗ i cōstitutione declaratoria. ¶ Not. finaliter ex hoc textu ꝙ. l. si qs in tātā. vn̄ vi. ⁊ silīa iura etiā habent locum in eum qui expulit a beneficio: videlicet ꝙ talis ꝑdit ius quod habebat in beneficio.
¶ Glo. seq. ar. a ꝯtrio. scđo querit ⁊ soluit.
c ¶ Cura. alr̄ nō haberet locū pena decreẗ. ꝫ. eo. de multa. sic q̄ hȝ ecclīam curatā. ⁊ postea violēter occupet simplex bn̄ficiū nō vacat pmū: ſȝ ꝑdit ius si qđ habebat in scđo. vt. j. ꝓxi. rn̄so. Sed si hȝ curatā ecclīam ⁊ vi occupet ꝓbendā vel simplex bn̄ficiū cui est annexa ecclīa curata: nunqd vacat prima? Dic ꝙ non. sed locū habebit seq̄ns rn̄sum. hoc dico ꝑ decre. e. ti. super eo. vbi q̄ eēt ꝓuat⁹ pmo ꝑ iustā receptionē secūdi: erit etiā ꝓuat⁹ ꝑ iniustā: alr̄ nō. Et est sile qđ dicim⁹ de bigamia vel ei⁹ pena: q̄ induciẗ ꝑ m̄rimoniū. qđ nō tenet eo casu quo incurreretur si matrimonium teneretur alr̄ non. ꝫ. de biga. nuper. Jo. an.
¶ Glo. seq. soluit dubiū ꝑ ꝯtriū lr̄e: ſȝ cū distinctione.
d ¶ Scienter. Ignorāter igitur non tenebit pena. ad hoc. j. eo. ti. si bn̄ficia. Idē Archi. qđ de ignorantia facti verum intelligo. secus in ignorātia iuris. j. de reg. iur. ignorantia. cum suis concor.
¶ Glosa seq. ꝑ hoc ca. soluit tria dubia.
e ¶ Obtinebat. Eadem rōne q̄ hic poniẗ in pena. de cre. de multa. dicā idē de decre. cū in cūctis. ꝫ. de elec. s. ꝙ si aliqs sciēter ⁊ iniuste se faciat in epm cōsecrari puta lite pendēte ꝙ vacent priora bn̄ficia sua. acsi canonice ꝯsecrat⁹ fuisset: ⁊ sic etiā iā audiui in curia fore factū ꝓpter rōnē q̄ sequiẗ. Et eadē rōne videtur ꝙ si aliqs iniuste detinēs bn̄ficiū ipetrat aliud beneficium nō facta mētione de illo bn̄ficio quod occupatū tenebat: ꝙ lr̄e nō valeāt: ne sit melioris ꝯditionis ⁊c. vt hic. ad hoc. ꝫ. eo. cū vis. ⁊ sic intelligiẗ. j. eo. si motu. Et idē etiā ſm id dici pōt de decre. nō pōt. j. e. s. ꝙ si aliqs habebat plura bn̄ficia: ex quib⁹ vnū erat occupatū et tacito de illo sup alijs ipetrauit dispensationem dispensatio nō valet. [Idē Archi.] Additio. j. Sic re.
Eps̄ q̄ iniuste ⁊ sciēter facit se in epm ꝯsecrari ꝑdit bn̄ficia priora.

fert Jo. mo. et Archi. Unde dicit Inno. l decre. de multa. q cu interdictu erat regnu (vt puto) Sicilie et oibus caplis phibitu eligere. multi tn eligebant in epos et cofirmabatur p metropolitanos et administrabat. arguebat tn q lapso tpe de consecradis vacabat ipsoru priora bnficia p l. iij. §. videamus. ff. de doa. inter vi. et vxo. l aut. de re sti. et ca q pa §. fi. j. de exces. pla. tata. s. de trasla. quato. sz archidia. dicit illa gl. non fuisse in ore Inno. Jo. an.

a Extitat. xvj. q. j. legi epistola. l pn. ff. qd vi aut cla. l. na et seru. ff. de iu. et fac. igno. l. regula §. antepenul. nec ex delicto ds facit conditione sua meliore. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. iij §. j. de senten. excom. si vere. Nec melior esse debet cotumaciu q obedietiu coditio. s. de postu. c. j. de dolo et cotu. contingat. Additio Interdu malefidei possessor est melioris coditionis q bone fidei: vt patet ex no. ff. de rei ven. rem §. fi. Joan. an.

conditionis existat[a]: vel q inuasor eo q iniuste ingredit puilegio gaudeat potiori. Insuper vt violeti[b] q auctoritate (vel verius temeritate) propria occupare dignitates psonatus aut alia quecuqz ecclesiastica bnficia no verentur[c]: et si no virtutis amore: pene saltem formidine[d] a sue temeritatis audacia refrenentur: eoipso ius (si qd in dignitatibus/ personatibus et beneficijs occupatis taliter[e] vel ad ea[f] ipsis forsita competebat)

amittant. Idem.

Habes potestatem apostolicam persone idonee de beneficio prouidedi: alis beneficiato sufficienter prouidere non poterit: nisi in lris hoc exprimatur: et tuc vnicam simplex obtinenti prouidebit. Si vero coceditur vt puideat beneficia obtineti ad duo tm refertur: et contra factu est nullum hoc dicit Do. Capitulu. xix.

Si cui coceditur: vt auctoritate aposto. possit vni persone idonee[g] i sua vel

Casus. Papa dedit alicui executori gratia si ue facultate: vt posses vni certe psone idonee puidere de bnficio existete i sua ecclesia vl alia: iste executor voluit michi prouidere de tali bnficio q tn obtinebā bnficiu aliqd simplex qd erat sufficiens: et ex q poterā sufficienter sustentari: vtrum possit michi prouideri de alio bnficio simplici? Rn. q non. qz in sua gratia sibi mandatur vt puideat persone idonee: modo ex quo habeo beneficiu ex quo possum sufficienter sustetari non sum idoneus ad aliud bnficiu. qd veru est: nisi velle primu bnficiu dimittere: na tuc posset michi coferri aliud bnficium. Sed ponamus q in gra ipsi[9] prelati siue executorum dicit vt possit coferre beneficium in sua eccla vel alia existes etia obtineti aliud beneficiu? Rndet q michi obtinenti beneficiu simplex poterit puidere dumodo beneficiu qd obtineo no sit curatu. Sed po. q obtinebam duo bnficia simplicia: iste executor vult michi coferre aliud bnficiu copatibile vtru possit? Certe no: lz in gra sua dicat vt illud beneficiu possit coferre etiam obtineti aliud bnficiu. na gratia sua intelligit in obtinente vnicu beneficiu duntaxat. Sed ponam[9] q papa dicit in lris gratie sue vt iste executor posset puidere de bnficio alicui etia obtineti plura bnficia. aliqs obtinet tria bnficia vtru possit sibi coferre aliud bnficiu? Respodet q no. Na illa pluralitas verificat in duobus beneficijs. Nota primo id ad qd allegat psens ca. q obtines sufficies beneficiu no est idone[9] ad obtinedum aliud beneficiu: et in foro consciētie obtetio beneficij simplicis sufficientis ad sustetationem reddit eu incapace ad obtinendu alia benefecia. Unde sufficientia beneficij attenditur in qualitate beneficij et in qualitate personaru. Nota magis specifice q si papa madat alicui collatori vt puideat persone idonee de beneficio: virtute illius facultatis no puidet persone obtineti beneficiu sufficiens: nisi illud primu beneficiu dimittat: et hoc veru nisi aliud diceret in grata. Nota q in litteris ad beneficia pluralis locutio restringetur ad duo beneficia tantum: et adhuc requiritur q ista duo beneficia non sint curata.

Casus litalis dni hos tye.

Notabilia.

b Violeti. Nota q latius loquit pars pma q hec scda: qz loquit hic solu in violeto non in alio se iniuste intrudete: vt in pma pte tenuit iste §. rigori illi[9] legis. C. vn vi. l. si qs in tata. et xvj. q. vj. placuit. Jo. an. Additio Et vt ibi no. in re violeter possessa non iuuat rei littera cofirmationis. C. vn vi. auctoritate. Jo. an.

Intrusus et violet[9] sunt diuersa.

c Non verentur. Uereri deberet cu sine iusto titulo illa detinere no possint: nec eos iuuat antiqua possessio. j. de reg. iur. ca. j. cum suis concor.

Glosa sequens tractat de triplici timore.

d Formidine. l. xiij. di. docedus. de elec. cu in cūctis de vi. et hone. cleri. vt clericor. ad ide. C. d eme. ppun. l. vna. accedat qd dicit. Oderunt peccare et c. (j) Et vocat talis timor seruilis q p se premiu no hz nisi qz solet inducere filiale: et est timor seruilis sm Grego. in q vi uit peccadi volutas et sequeret opus si speraret impunitas: et ptinet ad seruu. Initialis respicit amissionem premij et pertinet ad mercenarium. Filialis respicit offensam. et pprie ad filiu pertinet. Additio De hoc de pe. distin. ij. sicut sera. Jo. an. Additio Uide hos versus. de offi. ordi. irrefragabili in vi. glo. Jo. an.

Timor est triplex; scz seruilis initialis et filialis.

e Taliter. Scz violenter. facit p eo qd. s. dixi et c.

f Ad ea. Differetia est inter ius qd copetit in re et qd copetit ad rem: et videbis. j. de cōces. preben. c. vlti.

Si cui. Primo determinat duos casus. scd ibi. si vero. Secudo decretu apponit ibi: puisio quoqz Iteru pma subdiuidit: qz primo ponit dictu: a q duos casus excipit ibi: nisi. et scdm determinat ibi: tuc enim Jo. an. Approbat hic opi. Hostien. qua no. s. eo. ti. ca. vlti. in fi. et reprobat opi. Inno. ibi no. et Copost. no. s. de rescrip. cu adeo. in fi. Et fuit de facto in Mediolanen. archiepiscopo hec questio primu dicti.

diuisio

Dicit dd approbat et reprobat.

Pro intellectu huius ca. est presupponendu q gratia de qua in hoc ca. no fiebat fauore illius cui erat puidendum: sed gratia illius ad que dirigebatur puta

Presup. d. heips.

qz papa fecit gratia abbati sctī Cypriani: vt posset puidere de bnficio spectate ad collatione vel psentatione alteri[9] plati: tuc in ista gra no est necesse q fiat metio de bnficio obteto. Ite no madabatur puideri certe psone/ sed ide si etia certe persone madaretur prouideri.

Glosa sequens dubium soluit.

g Idonee. Et si non apponatur: hoc idem intelligo. s. de electio. causam que. s. de rescrip. cum adeo. ad hoc de presumptio. capi. vltimo. Additio Ad hoc littera. j. ibi: vel nisi in concessione huiusmodi sit expressum et idem Hostien. in prealleg. decreta. vlti. eo. titu. Joan. an.

t ij

¶ Glosa sequens arg. a contrario ⁊ remittit.
a ¶ Sufficiēs. q̄ si nō est sufficiēs sec⁹ ē [illegible] ad hoc. §. de rescrip. postulasti [illegible]. Quid aūt veniat i hac sufficiē tia no. p Jo. xxi. q. ij. c. j. ⁊ p Ber. §. eo. ti. de monachis. Additio. Idem Archi, dūmodo in collatione faciat mentionē de pri mo. §. eo. li. vi of= fi. lega. collatio. Additio. ij. Et c. cū adeo. §. eo. cū teneamur. et ca. dilect⁹. ff. de vē. inspi. l. j. in fi ne. Joan. an.
¶ Glo. se. ponit motiuū opi. con trarie,
b ¶ Non pōt. cōtrarium nota bant dicti docto res: mouebant illa rōne: q2 hoc casu non fiebat gr̄a p̲uiso sed p̲uidēti: nec pote rat scd̄m eos p̲uisus hoc casu ambitiosus dici cū ad sui instan tiā nil fuerit ob tentū. §. e. Quis j. eo. si motu p̲prio. Sed 2uū est verū: q2 bñfi ciat⁹ idone⁹ nō est. §. eo. sup in= ordinata ⁊ iure cōmuni beneficiatus beneficiari non mādatur. §. eo. titu. q2 intantū. Jo. an. Additio. Di= cit Jo. mo. q̄ gen⁹ facili⁹ patit debilitatē vel annichi lationē q̄ species. gr̄a sunt intelligēda ciuiliter. ff. de serui. si cui. ff. ad exhi. l. pe. vn̄ verbū persone idonee debet intelligi s̄m ius cōmune. de qua. §. Jo. an.
¶ Glosa seq. ponit differentiā inter duas formas.
c ¶ Dimittat. Si ergo dimittit: tūc sibi poterit p̲ui deri. ⁊ in hoc est differentia inter istā formā ⁊ illā quā in principio ipetrauit ille cui p̲uidet: q2 in illa nō suffi cit mō bñficiū p̄mū dimittere si tūc tacuit. j. e. si motu. [illegible] hic sufficit nūc dimittere: l3 in cōcessione gratie ni= chil fuerit dictū. Additio. Q2 nulla pōt notari surre= ptio in p̲uiso. Dicit Jo. mo. per hoc rescriptum nil ha betur actualiter sed potētialiter. ⁊ iō satis est q̄ sit ha bilis p̲sona qn̄ potētia explicatur ad actum. Jo. and. Additio. j. Jo. mo. ⁊ Archi. alle. de elec. dudū. ij. et qd̄ ibi no. in glo. no. q̄ tempus. Joan. and.
d ¶ Tūc enim. No. interpretationem strictam. ad idem. §. eo. cum in illis.
e ¶ Sine cura. Si igit vtrūq3 vel alterū sit curatū tali nō poterit p̲uidere. Et no. pluralis locutio nō est vaga: immo poti⁹ arta ⁊ restringēda: sit ergo contēta duorū numero. j. de reg. iur. pluralis. cū suis concor.
f ¶ Non subsistat. Poterit igitur illud beneficium alteri cōferri: sed si ille possidet, nō poterit sine cogni= tione cause de possessione repelli. j. eo. licet.
¶ Glo. se. diuidit ⁊ cōmēdat glose reliq̄ sūt textuales
diuisio
S J bñficia. ¶ Decre. ista succurrit ignorantie. Et primo p̄mit gradus. Scd̄o secūdi ⁊ vlterioꝝ: ibi. Sunde. Et pars p̄ma facit tria: q2 p̄mo ponit casum. Scd̄o rōnē p̲uisiōis: ibi. Ne talis. Tertio p̲uidet pa rēti: ibi. Statuim⁹. Quarto vo resistēti: ibi. Alioqn. hec decr. sūme iniuit eqtati ⁊ iuste igrātie p̲uidet. Jo.
¶ Casus. Cum obtinerē aliqd̄ bñficiū incompatibile epi Pictauē. cōtulit michi aliud beneficiū: et non erā dispensatus per papā ad plura bñficia incōpati bilia: th̄ pa. pre= uenerat epm̄ pi ctauen. q2 illud bñficiū mihi col latū alteri cōtu= lerat: qd̄ th̄ igno rabā: ego vidēs q̄ nō poterā ha bere plura bñfi cia dimisi p̄mū beneficiū. ⁊ acce ptaui scd̄m post ea scd̄m fuit eui ctū p illū cui pa pa cōtulerat: an possim redire ad primū bñficiū? Rn̄. q̄ si cū sta tim fui debite in format⁹ q̄ in se cūdo bñficio nō habebā ius non expectato exitu cause dimisi illō scd̄3 bñficiū pos sum redire ad meū primū bñfi ciū p̲pria auc̄te ⁊ sic sine noua collatiōe. et hoc h3 verbū libere positū in textu. idē est de oibus alijs q̄ illo mō dimiserūt bñfi cia nō poterūt ad illa redire sua p̲pria auctoritate.

Casus li̅alis dn̄i he= lye.

alia ecclesia prouidere: alicui aliud bñficiū sufficiens[a] obti= nēti p̲uidere nō pōt[b]. ¶ Nisi prio ille beneficiū qd̄ obtinet oīno dimittat[c] vel nisi in ꝯces sione hm̄oi sit expssum: q̄ alis bñficiate valeat p̲uidere p̲so ne. ¶ Tūc em̄[d] p̲uidere pote= rit vnicū dūtaxat bñficiū ob= tinēti: dū tñ illi cura nō immi neat aīarū. ¶ Si vo ꝯcessum fuerit: vt p̲uidere illi valeat q̄ alia bñficia noscit obtinere: hm̄oi pluralitas debet solum ad duo bñficia sine[e] cura re= stringi. ¶ Prouiso quoq3 fa= cta cōtra premissa eoipso viri bus non subsistat[f]. Idem.

¶ Si quis ignorans recipiat bñficiū pri⁹ reseruatū vel al= teri collatū p papā: si ex quo sciuit illud sine difficultate di mittit: recuperat priora bñfi= cia propter illud dimissa: alis non. Joan. and. Capl'm. xx.

SJ bñficia q̄ p se.[g] apo. conferunt: aut decreto interposito reseruant / inter= dū ꝯtingat ab his[h] ad q̄s alis ptinet collatio eorūdē: aliqui bus hm̄oi collationē seu re= seruationē ignorātibus de fa cto cōferri: bñficia q̄ illi tene= bāt antea ⁊ post p̄dictoꝝ ade ptionē dimissa[i] per eos alijs assignari[k]. ¶ (Ne talis igno= rantia eis: cū sint sine culpa[l] preiudicialis existat). ¶ Sta tuimus vt si ipsi de collatiōe seu reseruatione p̄dicta post= ea certiores[m] effecti sublata difficultate quacūq3 oīno di= miserint beneficia sic sibi de facto collata: ad bñficia sua

g ¶ Per sedem apo. Idem si per alium qui cōferre posset puta per legatum. j. eo. ti. si a sede. quia nō ius ponit sed factum. Idem Archidia.
h ¶ Ab his. Scientibus vel ignorātibus nō curo. vn̄ si bn̄ aduertis hec decre. nō reqrit ignorātiā in cōferē te: sed solum in eo cui cōfertur. Presumitur aūt igno= rātia: nisi p̲bet sciētia [illegible] j. de reg. iur. presumit: qd̄ in= tellige vt ibi dixi. Additio. Idem Jo. mo. ⁊ Archi.

Ignorātia p̄ sumit nisi pro bet scia

i ¶ Dimissa. Uel iuris necessitate vel ignorātia: vl' sola voluntate. Joan. and.
k ¶ Alijs assignari. Multo ergo forti⁹ recup̲abūt si adhuc nō sint alijs assignata. vt. §. eo. si tibi. in fi.
l ¶ Sine culpa. Et sic deberēt esse sine pena. de con sti. cognoscētes. j. de reg. iur. sine culpa. si ergo sciuis= sent fuissent in culpa. ⁊ sic tali priuilegio non vterent tur. Jo. an. Additio. Hoc placet Archidia.
m ¶ Certiores. Et sic cuilibet referēti credere nō te= nētur. de sy. p tuas. ij. [illegible] Sed nō d3 se dicere dubitare vbi certus esse d3. de rescrip. cū ꝯtingat: ⁊ est si. xxxiij. dist. habuisse. in p̄n. Additio. Ibi te cōcubinā manife sta veritate cōperim⁹. ad idem. ij. q. j. deos. ver. mala no. xxx. q. vlt. nullū. alibi dr̄ clara p̲batiōe vel cōpetē tib⁹ indicijs. j. de reg. nō solū. alibi manifestis. j. de he= re. accusat⁹ §. licet s̄m Archi. Datur tñ dimittēti con siliū vt sibi taliter p̲uideat q̄ clare ostēdere possit be neficiū dimissum ad aliū ptinuisse per instr̄a publica vl' insinuata vel alio modo. Jo. an. Additio. j. Archi. remittit. de cle. excōi. mini. illud. ver. licet aūt. Jo. an.

a ¶ Oēs alios. hoc vult dicere. Beneficia istius A. fuerunt collata B. iste B. dimisit que prius habebat et fuerunt collata C. cui⁹ C. priora beneficia fuerunt collata D. aget A ꝯ B. q̄ si dimittat i pace: aget ꝯ C. qui etiā si sine difficultate dimittit/repetet a D. et sic de singulis.

teneri possunt. vide quod dixi. s. de rescrip. gratia.
c ¶ Apostolice sedis. No. argu. ꝓ illa opin. que habet ꝙ solus papa dispenset in curatis.
¶ Glo. seq. querit. arguit ꝓ. soluit contrarium.
d ¶ Curā aiaꝝ. pone habēs ecclesiam curatā dispensatiōez obtinuit vt liceret sibi recipere aliud bñficiū: etiā si sit ꝑsonat⁹ similē curam nō habens ⁊ cū priori tenere: cōfert sibi archidiaconatus: querit an possit illū retinere. Et videt ꝙ sic: q2 licet archidiaconus curā habeat: nō tñ curā similē curie prochialis eccle: vt de elec. dudū. ij. ad fi. ad hoc. s. q̄ fi. sint legiti. ꝑ venerabilē. ꝟsi. verū. nec ēt pōt dici sile vbi est aliqua dissimilitudo xxviij. q. j. sic ei. ff. ꝺ iniust. rup. test. l. iij. ⁊ expssa similitudo requirit. s. ꝺ trāsla. inter corporalia. Itē verbum simile in indulgētia positū gratiose interptandū est. s. de ꝟbo. sig. olim. Sz dic cōtra ꝭm Guil. qui hoc no. in spe. tit. de lega. §. videndū. ꝟ. quid si habēs ecclesiā. ⁊ s. de offi. ordi. in fi. Silitudo eñ de qua fit mētio in indulgentia: non ad species: sed ad genus referꝭ: ⁊ sufficit qualitercūqꝫ curā habeat: cū talis indulgentia velut ambitiosa sit restringēda: vt hic vides. s. eo. li. de rescrip. si gratiose. de fil. pbr̄o. c. ij. C. de sena. consul. l. j. Additio. Dicit Boeti⁹ sup topica Tullij lib. iiij. ꝙ silitudo est reꝝ singulariū vel differentiū cōparatio. vñ in illa nō requirit ꝙ res tota sit toti rei similis. sed in eo ad qꝺ ꝯfert. de ꝯsir. vti. vel inuti. dilecte. ⁊ vide qꝺ ibi dixi. q̄ fi. sint legi. ꝑ venerabilē. post ṗn. ⁊ ꝟ. verum. si. ff. ꝺ admi. tu. si pupillus alteꝝ. §. fi. ad trebel. l. recusare. §. vl. facit qꝺ dixi de iudi. cām q̄. ij. de cōsti. translato. super vlt. glo. ⁊ de transla. c. ij. sup glo. ar. qꝺ. Joan. an.

Quest̄io singularis circa materiam dispēsationis.

dimissio ¶ Non potest ¶ Dimissio patet: quia sunt tria dctā ꝑ §. diuisa. Secūdum ibi: illꝺ. Tertiū ibi: cum ꝓ: rōnem sui subdēs ibi: hoc ei. Emanauit hec decꝭ. ad dclarationē eoꝝ q̄ no. Innocē. s. de elec. dudū. ij. in glo. hoc intellige. in fine ⁊ q̄ ibi no. Host. ⁊ de rescrip. postulasti. Et de ꝓben. super iordinata. i fine. et Cōpost. l decre. capitulū. de rescp. ad finē glo. magne. ꝟsi. itē querit de hac. ⁊ c. in nr̄a. in. glo. pe. ⁊ Gar. s. de offi. ordi. in fi. ⁊ Guil. in spe. ti. de lega. §. videndū. ꝟ. illud. cum seq. vsqꝫ ad fi. Additio. Et de excep. cum ecclesiastice. vt ibi scripsi super glo. vnica. Joan. and.

Dicit q̄d declarat.

priora (collatione quibuscunqꝫ personis facta de ipsis nequaqꝫ obstāte) libere reuertant. ¶ Alioqn redeundi ad ea (si difficultatē adhibuerit in alijs dimittendis) sit ipsis penitus interdicta facultas. ¶ Eūdem quoqꝫ modū in dimittendo recepta et recuperādo dimissa quo ad omnes[a] alios qui forsan occasiōe predicta sua dimiserint bñficia: ⁊ dimissa per alios fuerint assecuti: per oia decernim⁹ obseruandum. Idem.

¶ Taciturnitas beneficij etiā modici viciat dispensationē sup pluralitate beneficiorū: que etiā legitīe sup duob⁹ obtenta ad duo prima recepta refertur. Itē ꝓuisio alicui factā de bñficio nō obstāte ꝙ aliud habeat: dispensationem super vtroqꝫ retinendo non inducit. h. d. ꝭm zen. Cap. xxi.

Non potest dispensatio sup pluralitate beneficiorū concessa impetrāti ꝓdesse: qui aliquod qꝫtūcunqꝫ modicū[b] beneficium subticuit in eadē. ¶ Illud autem apost[c]. se. indultū vt qs duo bñficia curā[d] aiarū habētia: si als canonice[e] conferantur eidē: possit recipe ac simul licite retinere[f]: intelligitur de

Casus lr̄alis d. helie

¶ Casus. Cum obtinerē aliqꝺ bñficiū simplex ipetraui a papa vt possem retiere plura bñficia: tñ tacui ꝙ obtinerē aliud bñficiū: vtrum lr̄e mee dispensationis sint surrepticie? Rñ. ro. pōti. ꝙ sic. Sz pone ꝙ aliqs a sede aplica obtinuit dispensationē vt licite posset retinere duo bñficia curā aiarum habētia. accidit ꝙ isti dispēsato fuerunt collata duo bñficia curata. postea dimisit vnū illorū beneficioꝝ: ⁊ fuit sibi collatū aliud bñficium curatū: vtꝝ possit illud recipe ꝟtute sue dispēsationis? Rñ. ro. pon. ꝙ nō. nam lr̄e dispensationis sunt odiose ⁊ restringende. modo dispensatio sua fuit purificata in duob⁹ primis bñficijs: ideo non poterit virtute eiusdem dispensationis retinere aliud beneficiū: nisi aliud diceretur in dispēsatione. Nam in istis odiosis inspicienda ⁊ attēdenda sunt ꝟba gratie ꝭm eoꝝ ꝓpriū significatū. Sed quid si mihi obtinenti aliquod bñficium papa fecit gratiā vt possem obtinere aliud bñficium: vtrū per hoc videaꝭ ro. pont. mecum dispensasse super pluralitate bñficioꝝ? Certe non. de quo ergo seruiet michi impetratio mea? Rñ. ro. pōti. ꝙ seruiet mihi de hoc: q2 lr̄e mee nō erunt surrepticie ex hoc: q2 in eis fit mentio ꝙ obtinebam aliud beneficium: sed tamen propter hoc non sum dispensatus ad obtinendum plura beneficia.

¶ Glo. seq. fortificat textum ⁊ circa duo remittit.
b ¶ Modicū. si eñ in impetratione hoc locū habet. s. de rescripꝭ. si ꝓponente. j. eo. si motu. multo fortius in dispensatiōe locū dz habere: cum etiā ipse dispensationes sint ambitiose ⁊ restringēde. s. de fi. pbr̄o. c. ij. Quis aūt sup pluralitate bñficioꝝ dispensare possit: vide. lxx. dis. sanctoꝝ. ⁊ xxi. q. ij. si quis iam translat⁹. ⁊ s. e. ti. de multa. An aūt de iure sine dispensatione
e ¶ Canonice. Cōcor. s. e. lib. de rescrip. si gratiose. ⁊ s. de elec. dudum. ij. ad fi. Joan. and. Et vide qꝺ ibi scripsi super ver. de nouo. Joan. an.
¶ Glosa seq. de duobus querit ⁊ soluit.
f ¶ Retinere. Quero de duobus. ṗmo nunq̄d ꝑ talem indulgētiā videatur concessum ꝙ in neutro residere teneaꝭ? vr̄ ꝙ sic ne inutilis sit indulgētia: et hoc videꝭ tenere Jo. vij. q. j. si quis i clero. in glo. ij. causa eñ ꝓhibitionis esse videꝭ ne quis plura bñficia habeat q2 residere tenetur. hoc ergo inducere videꝭ indulgentiā principaliter ꝙ ad hoc nō teneaꝭ. Dic ꝭm Guil. qui no. in ṗdic. §. ꝟ. quid si indulgeꝭ. ꝙ teneꝭ in altera residere: nisi illud expsse in indulgētia caueretur ꝙ ad hoc non teneretꝭ. ambitiose eñ sunt tales indulgentie restringende: vt. s. dixi residеat ergo in altera quam vult: vel nūc in ista: nūc in illa: et sic vtriqꝫ satisfiet. Sz q̄d dices in indulgētia cauetur hec clausula: dummodo in beneficio quo nō residet faciet ca-

nonice deseruiri: nūqd si hūc modū nō reseruauerit: (y) valet dispēsatio ꝛ beneficioꝝ retentio? Rñdeo fm Inno. ꝛ Hosti. ꝛ Cōpost. qui hoc no. in dicta decr. dudū. ꝛ de ꝑsump. c. vi. (y) Et Guil. qui hoc no. in ꝑdi. §. in ver. sed qd si indulgētia: ꝙ bñ tenet dispensatio. illud ei dūmodo nō hȝ vim conditiōis: sed potius admonitiōis. vel cōminatiōis: vt ff. de tute. l. muto C. ꝑmi. episto. ꝑ totū. et vide qd dixi. j. de reg. iur. act⁹. poterit tñ ꝓpter fatuū negligētiā eo iuste ꝑuari. s. de cle. nō resi. relatum Addit. i. Uide dno sili q̄ scꝑsi s. de elec. lȝ canō i fi. Jo. a. Additio. ij. Uide qd no. i c. de of. deleg. c. vno Jo. a.

a ¶ Primis. Ita dicebāt ꝑdicti docto. ꝛ ꝓbabāt p. l. ff. de leg. iij. fideicōmissa. §. si qs. et. ff. de ꝑdi. et demon. l. hec ꝑditio. ff. de vb. signi. boues §. j. ff. de verbo. obli. cū q̄ kalendis. ꝛ idē erat satis exꝑssum p decre. s. eo. lib. de offi. ordi. ordinarij. ad fi. ibi dū dr. vel ea q̄ ꝛc. vt ibi dixi.

b ¶ Eundē. Per receptionē ergo tertij vacant duo prima. vt i cle. eo. ti. si plures Additio. qd no. hic Archi. ibi vide in glo. si intelligas. Jo. an.

c ¶ Surrepticia. qd fieret exceptis duobus casib⁹. s. de rescrip. gra. ꝛ j. e. si motu ꝓprio. No. ꝙ ꝙ sufficit huic clausule ꝙ suū ꝯsequaꝛ effectū: ꝛ alium non poterit opart. ff. de admen. le. l. legata. inutiliter.

duob⁹ primis[a] bñficijs: q̄ cū cura post dictū indultū obtinere ꝯtingit eūdē[b]. ¶ Cū vero tibi (non obstante ꝙ aliud bñficiū obtinere noscaris) a sede predicta de aliquo bñficio ꝓuideri cōtingit: p hoc tecū (vt primū bñficiū cū secundo retinere valeas) nō intelligitur dispensatum. ¶ Hoc em solum predicta opatur expressio ꝙ facta tibi gratia nequeat surrepticia[c] indicari.

I dē. ¶ Mandatū legati super faciēda ꝓuisione per papā cōfirmatum: papalis gra est censenda ꝛc. Cap. xxij.

SJ aplice sedis legat⁹ volēs tibi sue legationis[e] auctoritate i certa eccle sia[f] prouidere canonicatū et ꝑbēdā nulli alij de iure debitos primo in ipa ecclia vacaturos collationi sue reseruet et decernat[g] irritū ꝛ inane: si secus sup hoc ꝯtigerit attentari: certis q̄ eos[h] tibi ꝯferāt cū vacabūt executorib⁹ p suas lrās deputatꝭ. Nosqꝫ postmodū plena de his facta narratione: qd ab ipso legato factū extitit ratū ꝛ gratū habētes: id auctoritate aplica cōfirmamus[i] ꝛ eisdem executoribus vel alijs nrīs dam⁹ litteris in mādatis: vt in hmōi ꝓuisionis negocio auctoritate nostra ꝓcedāt iuxta ipsi⁹ legati ꝯtinentiā litterarum. ¶ Certū est ꝙ (cū ipa ꝓuisio ipsius legati post impartitā a nobis auctoritatē nrā censeaꝛ effecta) oib⁹ qb⁹ postea mādauimus in eadem ecclesia ꝓuideri (etiam si canonicatum ipsius ecclie duxerit-

et petij vt ipe cōfirmaret gesta p suū legatū videlicet vt michi cōfirmaret grām a suo legato factā. vnde papa auctē aplica cōfirmauit illā grām michi factam ꝛ mandauit canonicis vt michi assignarent ꝑbendam si qua vacaret: alioquin ꝓximo vacaturā. Deide papa fecit tibi similem gratiā. Nā contulit tibi in canonic i ecclia picta. ꝛ mandauit canonicis vt te reciperēt i canonicum cū assignatione ꝑbende. postea vacauit quedā ꝑbenda: qrit cui nrm debeaꝛ? tu ppte tua alleges ꝙ tibi non michi debeꝛ: quia tua gratia est a sede aplica et auctē pape: mea autē est auctē legati et nō pape. Ego aūt dico ꝙ ex q̄ mea grā est confirmata p papā ꝙ a tpe cōfirmationis dr gratia aplica ꝛ nō solū grā legati: qrit an bene dicam? Rñ. ꝙ sic. ꝛ io si sum ꝑm⁹ i data ꝛ in ipetratione prebenda michi ꝛ non tibi debetur.

d ¶ Legatus. s. de latere. ali⁹ enim nec cōferre nec reseruare posset. s. eo. lib. de offi. leg. ca. j.

e ¶ Legationis. si em auctē apost. spāli hoc faceret non esset alia cōfirmatio necessaria. s. e. li. hi q. ij. rñ. ¶ Glo. seq. ponit dictū qd postea moderatur.

f ¶ Ecclia. in qua eiusdē legati alia reseruatio non pēdebat. qd dic. vt. s. de offi. leg. ca. iij. ad fi. ꝛ qd dixi verū intelligo nisi etiā id papa ex certa scientia cōfirmaret: eius rei facta plena narratione: vt. j. dicitur.

g ¶ Decernat. Not. ꝙ opi. modernoꝝ q̄ dicebāt ꝙ legat⁹ nō poterat decretū apponere: nisi ad id spālē hēret mādatū: ad idē. s. e. lib. de offi. le. ꝑsentt. et dicā. j. de ꝯces. ꝑbē. qr cūctis. Additio. j. Quā tenet Hosti. in sum. de offi. leg. §. quid pertinet. ver. irritat. ꝛ vide in spe. ti. ij. §. nunc ostendens. ver. xxxvij.

h ¶ Eos. s. canonicatum ꝛ prebendam. ¶ Glo. seq. ponit querit ꝛ soluit.

i ¶ Cōfirmamus. nō in forma cōi: sed ex certa scientia fcā fuit hec ꝯfirmatio. s. de ꝯfir. vti. vel inu. c. pe. Quid dices de vsitata q̄stione. receptus est alids pro ꝓprio motu capituli: ipetrat ꝯfirmationē a papa p formā ne inane canōici nomē ꝛc. in qua ꝯfirmatōe papa qd de ipo factū est cōfirmat auctē aplica: cū clausula si est ita. mādam⁹ et executori: ꝙ si est ita auctē apo. ꝑbendam ꝛc. post ipetrat alids canonicatū ꝛ ꝑbēdā nulli alij de iure debitam. fm stilū solitū vacat modo prebenda cui debeaꝛ queriꝛ? Sup hac q̄stione multotiēs fuit a me petitū ꝯsiliū: ꝛ sigillū. ꝛ dubitans de ea plura lucra respui. Sed cōiter tenēt doctores p hanc.

diuisio ¶ SJ aplice ¶ Primo ponit factū continens gratiā legati: ꝛ approbationē papalem. Scdo ibi. Certum est. soluit dubiū insurgēs ex facto rōnē iterserēs ꝛ dubiū fortificās. ratio ibi: cum ipsa. fortificatio ibi: etiā: Jo. an. Qd hic dr habuisti. s. eo. si eū. Et emanauit ad declarationē coꝝ q̄ ibi dixi: nec est differētia in iure: lȝ in facto videri posset: ibi non fuerat obtēperatū lris legati. Itē ibi papa mandauit canonicū statim ꝯferri: ꝑbendā aūt cū vacabunt: ꝛ sic ibi expectās iam erat in canonicum receptus: hic non.

Dicit casum similem ꝛ ponit dissimilem.

Presuppo. b. helie ¶ Pro intellectu hui⁹. c. est ꝑsupponendū ꝙ qn in aliqua ecclia sunt plures expectātes. vn⁹ auctē ordinaria: ali⁹ auctē legati: ꝛ ali⁹ auctē aplica: ꝛ habens similes grās. ille qui est expectās auctē aplica licet sit posterior in impetratione: est preferendus ceteris.

Casus lfalis b. helie ¶ Casus. Legatus pape fecit michi grām in ecclesia picta. qr creauit me canonicū: ꝛ mandauit canonicis vt me de facto reciperēt in fratrem ꝛ canonicū: ꝛ prebendā si qua vacaret de ꝑsenti mihi conferrent: alioquin proximo vacaturam: postea accessi ad papam

decre. ⁊ per decre. ꝭ. eo. si eū. ꝙ preferatur receptus ⁊ confirmatus: ⁊ benefacit pro eis. eo. lib. ꝭ. de rescrip. cū aliquibus. in fi. quod satis puto. Jo. an.

a ¶ Conferendum. Qđ plus est ꝙ mandare conferri. vt. ꝭ. eo. lib. de rescrip. duobus.

b ¶ Beneficiū. Quid si plura beneficia obtinebat. Dicunt quidā. hoc locū nō habere. sed qđ sequitur vt multitudo beneficiorum vitetur. Sed credo cōtrarium: cū ratio ꝓprij motus adhuc remaneat: sup quo fundatur distinctio: ⁊ sic est hodie terminatū per cle. eo. ti. si roman⁹.

¶ Glo. se. recitetur ꝑ questionē et solutionem.

b ¶ Preferri. Prefertur ergo: ⁊ hoc consequitur ꝙ gratia sua est ꝑpetua: cū alias si cōfirmatio pape nō interuenisset expirasset: finito legationis officio: si ad collationē vacātis ꝓcessum nō fuisset. ꝭ. de offi. lega. presenti. in pn. Et ꝑ hoc patet ꝙ cu per talē cōfirmationem acquiratur ⁊ augmentetur ius: ꝙ talem confirmationē impetrans de priorib⁹ bñficijs tenetur facere mentionē: ⁊ idem dico de recepto ꝓprio motu capituli. ad hoc. ꝭ. eo. ti. ⁊ li. c. ꝙuis. ⁊ meli⁹. eo. ti. c. nō pōt. si eīn in lr̄is ꝑ quas ius iā acquisitū cōseruatur. s. in dispēsatione sup pluralitate: tenetur impetrās beneficiorum suorū facere mentionē: multofortius in lr̄is ꝑ quas ius nouū acqrit: ⁊ acquisitū auget eius immutādo naturā: vt hic patet: et sic seruat curia. Nā ⁊ qui confirmat donat. ff. de ꝟbo. sig. l. obuenire. Additio. Et etiā no. Archidia. j. c. pri. vbi dicit Bonifaciū sic respondisse ab auditoribus consultū. Ipse tamē ibi prius tenuerat contrarium. Jo. an.

mus cōferēdū[a] eisdē) de iure ꝓferri[b] debebis in ꝓbēda post modū[c] mihi vacatura. Idē.

¶ Obstat taciturnitas obtēti bñficij licet modici: nisi constet ꝓuisionē factā ꝓprio motu pape: qui demū intelligit si hoc in littera exprimat. hoc dicit zen. Capitulum. xxvi.

Si motu proprio alicui aliquod beneficiū[d] obtinenti cōferamus aliud de illo nō habita mentione: non ob hoc[e] gratiā hmōi: que de nostra mera liberalitate ꝓcessit inualidam volumus reputari. ¶ Secus si ad petitionem illius vel alterius pro eodem oblatā gratiā hmōi facimus: tunc eīn (ꝗtumcūqȝ modicū[f] beneficiū taceat[g] in ea) ipsam veluti surrepticiā vires noluimus obtinere. ¶ Motu ꝗqȝ proprio tunc solū gratia fieri censeatur: cum hoc expresse[h] cautū fuerit in eadē. Idem.

Preterea lȝ valeant littere: nō propterea poterat benefi. ta retinere: cum per hoc secū dispensatum non sit. ꝭ. e. non pōt. in fi. optime facit. ꝭ. eo. li. de rescrip. gratia. Et ꝑ istā et illā vides duos casus in quibus valēt lr̄e lȝ de bñficio eius ꝓ quo scribitur mentio nō fiat. Additio. j. Secȝ Joan. mo. Additio. Idem Archidiaco.

e ¶ Ob hoc. s. ꝙ mentio nō fuerit habita. Additio. Quasi dicat ex alia causa bñ posset esse valida. Multa exempla de defectu natalū vel etatis. vitio corporis: bigamia: ⁊ similib⁹ que lȝ ꝑ viā surreptionis parti opponi nō possunt. opponūtur tñ ꝑ viā iuris cōis: cum proprius motus taliū dispensationē nō faciat. Et decre. eā te. de eta. ⁊ quali. dicit tales ꝑ lr̄as aplicas non recipiendos nō distinguēdo an fuerit vel nō proprio motu date. ⁊ adde qđ in tex. dixi. in. iiij. glo. Jo. and.

¶ Glo. se. specificat quid approbetur vel reprobetur.

f ¶ Modicū. Opinio ergo Ber. quā consuetudo curie approbat ꝑ decre. istā etiā approbat ⁊ reprobatur opi. G. Na. Inno. et se. quaciū qui ibi no. distinguēdū inter tacentē et mentiētem: vt in primo casu valerent littere si modicū erat beneficiū: in scđo non. Uincen. ⁊ Gof. distinguebant. ꝭ. eo. cū teneamur. ꝭ. de rescrip. postulasti. inter tacentem tale beneficiū per simplicitatem: ⁊ tūc valeat rescriptum: vel per dolum et tunc non valeat: per decre. de rescrip. super litteris.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

g ¶ Taceatur. Indistincte intelligo. cū eīn ius non distinguat nec ego distinguā. vnde siue ꝑ maliciā siue ꝑ simplicitatē taceat locū habeat hec decre. illā tñ distinctionē approbat Inno. ꝭ. de rescrip. postulasti. ꝑ decre. eo. ti. sup litteris. que in lr̄is ad lites loquitur nō in gratiosis. Idem Archi. Additio. Non dicit per ignorantiā ꝓpter decre. gratia. ꝭ. eo. lib. de rescrip. Jo. an. Additio. Et Compostel.

¶ Glosa sequens soluit dubium.

h ¶ Expresse. Concor. ꝭ. eo. libro de rescrip. cum aliquibus. ꝭ. eo. ti. c. ij. ad fi. vnde dico ꝙ licet probaretur ꝙ papa proprio motu collationem fecit: ex quo nō exprimitur in litteris: locū habeat scđm dictum: et nō primū. quid enim scimus: forte papa ante annū rogatus fuerat pro illo. sufficit ita scriptum esse. ff. qui ⁊ a qui. l. ꝓserit. vj. q. iij. scriptum. Additio. Et econuerso: quia si papa exprimit ꝙ motu proprio ꝗtumcunqȝ aduersarius velit probare ꝙ ad impetrantis vel alterius instantiā hoc fecit papa: nō audietur propter rationem glo. ⁊ quia id esset papā arguere de mendacio quod non licet. ⁊ vide quod no. in clemen. de ꝓba. litteris. in glo. antepenul. Joan. and.

Motu proprio nō opatur dispēsationem.

diuisio

Si motu. ¶ Distinguit duo membra. Scđm ibi. Secus. Et pmū determiat ibi. Motu ꝗqȝ ꝓprio. Equa distinctio hui⁹ decre. Emanauit ad declarationē eorū q̄ no. glo. et moderni. ꝭ. de rescrip. si ꝓponēte.

Casus summarie.

¶ Casus. Michi obtinēti aliqđ simplex beneficiū: papa fecit grām. qz cōtulit michi aliud bñficiū: in impetratiōe tacui ꝙ haberē aliud bñficiū. vtrū lr̄e mee ad bñficia sint surrepticie? Rñ. ro. pō. cū distinctione. qz vel papa cōtulit michi aliud bñficiū motu suo ꝓprio vel ad petitionē meā cui ꝯtulit vł ad petitionē alteri⁹ ꝑmo mō qñ michi cōtulit bñficiū suo ꝓprio motu: tūc lr̄e mee nō sunt surrepticie: sȝ dabit michi optio an velim dimittere pmū bñficiū vel scđm. Si ꝟo cōtulit michi bñficiū ad petitionē meā vel alterius collatio dicitur esse surrepticia nisi in ea fieret expressa mentio de alio beneficio iam obtēto. Sed sanctissime pater velle informari a vobis qñ cognoscam ego ꝙ facta fuit a vobis collatio motu vestro ꝓprio? Rñ. ro. pon. collatio dicit fieri motu nostro ꝓprio qñ in collatiōe nostra exprimimus ꝙ fuit facta motu nr̄o proprio: puta si dicamus: nos motu nr̄o ꝓprio nō ad petitionem suā vel alterius. alr̄ si ista nō exprimantur in litteris nostris presumitur ꝙ fuit facta ad petitionem alterius.

¶ Glosa sequens querit ponit opi. contrariū soluit.

diuisio

Si pluribus. ¶ Primo ponit thema ex quo dubiū oritur quod distinguēdo soluit: ibi. Graciam. Secūdū mēbrū prosequitur: ibi. Si vero. et in vtroque rōnem reddit et subdistinguit: et in mēbris subdistinctis neglīgentiā punit: ibi. Alterutro. Declaratur hic dn̄icalis q̄stio Bar. brixiē. que incipit ep̄s quidam

Dicit quod declarat.

promisit auctē dn̄i pape: et vtitur pro papa eqitate. et .s. pri. decreta. Additio. Et scias quod bona fuit: sed nō sufficiens hec prouisio: vt patebit per ea que dicā super verbo. cuique. super. ij. glo. Joan. an. ¶ Casus Papa mādauit ep̄o pictauien. vt mihi prouideret de dignitate si que vacaret in sua dioce si aliquid de primo vacatura. tēpore illo vacaue rūt tres vel quatuor dignitates certum est quod nō possum habere nisi vnā ep̄s pictauiensis vult michi cōferre vnā ego autē peto aliam queritur cui dabitur optio? Rñ. ro. po. cū distictiōe quia aut ille dignitates sunt diuersi valoris: aut sunt eqlis valoris. Si sunt diuersi valoris est subdistinguendū: quia vel papa fecit michi gratiā motu proprio. tūc michi debetur dignitas pinguior et maioris valoris. Si aūt papa fecit michi gratiā ad mei postulationē vel alterius: tūc michi nō debetur nisi dignitas minoris valoris. Si vero dignitates sint eqlis valoris: tūc est in optiōe ep̄i quā voluerit michi conferre quod verum est. quando collatio est michi facta per papā ad mei requestā vel alterius: quia si esset michi facta collatio per papā motu suo proprio: tunc daretur michi optio. et infra decē dies potero eligere dignitatē quā voluero. et isti decem dies nō currūt nisi a tempore noticie. Et est hic tex. sicut decē dies ad appellādū nō currūt nisi a tēpore noticie. c. concertationi. alleg. in glosa.

Casus lfalis dn̄i henrye.

¶ Collatio facta motu proprio pape: pluribus bn̄ficijs in eadē ecclesia vacātibus simul intelligitur factā de pinguiori. sed si bn̄ficia sunt equalia ad eū spectat electio cui gratia est concessa. ¶ Collatio vero factā ad petitionē alterius ad minus bn̄ficium restringitur. si sint eq̄lia: eligit qui alias cōferebat. quo negligente alius eligit et etiam ecōtra. h. d. fin zen. ¶ C. xxiij.

Si pluribus simul in aliqua ecclesia vacātibus[a] dignitatibus vel pbendis: nos de hac vacatione incerti[b] dignitatē vel prebendā[c] (si qua nulli alij de iure debita in ipa vacat ecclesia) cuique in genere cōferamus. ¶ Gratiā huiusmodi si motu[d] proprio eam fecerimus (vt tūc fiat interpretatio plenissima in eadē) referri volumus ad dignitatē vel prebendā que inter illas maioris[e] censeatur esse valoris: seu (si sint forsan eq̄les) ad eā quā is cui cōferimus infra decēdiū post habitam de dicta vacatione noticiam[f] duxerit eligendam. ¶ Si vero ad petitionem alterius[g] ipsa gratia fuerit per nos facta: eā (vt hoc casu prout iuri[h] cōgruit restringatur) ad illā que minoris[i] valoris existit: seu si sit eq̄litas in eisdem: ad eā quā is ad quē ipsarum spectat collatio infra dictū tempus[k] elegerit[l] postque sibi huiusmodi gratia erit nota decernimus referendā. ¶ Alterutro quoque ipsorū (prout ad eū pertinet) infra tempus debitū eligere negligente: ad aliū extunc electio libere deuoluatur[m]. Idem.

¶ Nō debetur expectāti prebēda que per ep̄i prebēdarij morte vacat. h. d. fin zen. Cap. xxv.

Cum in ecclesia tua que xij. canonicorū. et. xiij.

locum habet et generaliter loquitur.

e ¶ Maioris. Maioritas consistit in multis. quod dic vt .s. de testi. super eo. ij. et no. .s. de rescrip. sedes. hic aūt inspici iussit maioritatē valoris. scit enim quod clerici hoc magis cupiūt. .s. de cle. nō resi. quia nōnulli. .s. eo. auaricie. excecātur quod auaricia vt .s. e. lib. de elec. auaricie cecitas.

nō intelligitur nisi id in gra exprimatur

f ¶ Noticiam nō quod currit ignorāti sicut nec decendiū datū ad appellādū. .s. e. lib. de ap. concertationi. si. de conces. prebē. quia diuersitatem. Jo. an.

g ¶ Alterius. s. ipsius cui sit vel alterius. vt .s. c. proximo.

h ¶ Juri. .s. e. quibus et c. nō pōt

i ¶ Minoris. .j. de reg. iur. in obscuris. .s. de cēsi. ex ptc. ff. de leg. ij. l. nummis.

k ¶ Dictū tēps. Scz decē dierū. ¶ Glosa sequēs alleg. tres contra. et soluit.

l ¶ Elegerit. Tunc quod det quā vult et sit libera tus vt. ff. māda. l. fideiussorē. ff. de leg. j. si quis a filio. §. si quis plures. C. de dona. si quis argentū. §. j. et no. quod in isto casu. et .s. pri. reseruatur optio: tūc solū quando est eq̄litas. vt tūc in primo casu eligat is pro quo scribitur: in scdo is qui cōferre habet: vnde nō puto quod in primo casu quando est ineq̄litas possit conferri minor: nec in secūdo maior: perinde enim est acsi primo casu papa expressisset de maiori: scdo vero de minori: sicut quod si expressum esset mutari nō posset. .j. eo. cui de non. ita nec hic cū habeatur pro expresso per hanc declarationē. Idem Archi.

l ¶ Elegerit. Si. .s. de rescrip. duobus.

m ¶ Deuoluatur. s. .s. eo. li. de consue. c. vlt. l si. Additio Et .s. eo. si tibi. ff. de leg. ij. statu liberū. §. stichū. et quod no. de rescrip. inter ceteras. in glo. penul. Joan. and.

a ¶ Uacantibus. Idem eadem ratione puto: quādo scriberetur de prima vacatura: et due simul vacarent: ita quod neutra primo.

b ¶ Incerti. Quia si certus fuisset expressisset quā dari voluisset. Additio. Dato tamē quod certus fuisset ex quo nō declarasset staretur huic diffinitioni.

c ¶ Uel prebendā. Nō sunt ista verba litterarū. (j) Sed mādauit de dignitate prouideri: et plures dignitates vacant: vel mandauit de prebenda et plures vacant prebende. Jo. an. Additio. j. Est ergo hec alternatiua canonis non hominis. s. ff. ex qui. cau. ma. l. si quis stipulatus. in prin. Jo. an.

Motus proprius

d ¶ Motu proprio. Quod non intelligitur nisi id in gratia exprimatur. vt .s. c. pri. in fi. illud enim omni casu

diuisio

Cum in ecclesia. ¶ Decidit casum dubiū: duplicē rationē interserēs. Et prima rō ibi. Ne cōtra. Secunda ibi. Et dictus Jo. an. approbatur quod no. hosti. .s. de conces. prebē. postulastis. in fi. et ponit terminos in ecclesia ebreduñ. (j) Habes hic casum quo vacat prebēda et nō debetur primo expectāti: et de hoc dixi. .s. e. quia sepe. in fi. Additio. Idem Archi. hic. Additio. j. Uide quod no. xiij. dist. in. c. ij. de canonico electo in ep̄m qui retinet prebendā. quod fm Lau. seruatur in ecclesia Cōpostel. et vide quod no. hostiē. in sum. eo. ti. §. cui sit. ver. beneficium seculare. Archidia.

Dicit quod approbat notat et remittit.

¶ Pro intellectu istius. c. est psupponendū illud quod habetur in. c. a collatiōe. .s. de ap. isto met libro videlz quod ep̄s pōt esse in caplo tanque canonicus et hre vocē in capitulo: aliquando vt prelatus et tunc nō habet vocē. vt ibi dicitur.

Presuppo. dn̄i henrye.

Casus lr alis dñi helye,

¶ Casus. Ponamꝰ ꝙ in eccl'ia picta. fuit obseruatũ ꝑ longũ tp̃s ⁊ sufficiẽs ad introducẽdũ ꝯsuetudinẽ ꝙ ep̃s haberet vocẽ in capl'o tanꝗ̃ canonicus lꝫ nõ esset canonicus: ⁊ ꝙ haberet vnã ꝓbendã vt ceteri canonici: q: in illa eccl'ia erãt. xiiij. ꝓbẽde: lꝫ nõ essent nisi. xij. canonici. postea papa mihi cõmisit canonicatũ i ipsa eccl'ia et mãdauit canonicis vt me reciperẽt in fratrẽ ⁊ canonicũ ⁊ prebendã si q̃ vacaret michi cõferrẽt alioquin ꝓxio vacaturã. accidit ꝙ ep̃s mortuꝰ est ⁊ sic vacauit sua prebẽda. querit̃ nũquid virtute mee grãe possum illã ꝓbẽdã petere? Certe nõ sed debeo expectare ꝙ ꝓbenda alicuiꝰ canonici vacet. nã papa nõ intẽdit ꝑ meã gratiã derogare cõsuetudini illius eccl'ie: ⁊ cũ ꝑ cõsuetudinẽ eccl'ie illa prebẽda debetur futuro ep̃o non possum illam petere.

prebẽdarum[a] habet numerũ cõsuetudinẽ[b] esse ꝓponas: vt ep̃s qui est ꝓ tẽpore vocẽ habeat in capl'o tãꝗ̃ canonicꝰ: lꝫ canonicus nõ existat: ⁊ vnã de dictis prebendis sicut vnꝰ canonicus obtineat in eadẽ: certum est eũ cui auctoritate apo. ꝓuideri mãdatur de prebenda nulli alij de iure debita proximo in ipsa ecclesia vacatura: prebendã quã ꝑ mortem ep̃i vacare cõtingit (Ne contra dictã cõsuetudinem[c] cui per prefatũ mandatũ nõ intelligitur derogari: futurꝰ ep̃s prebenda careat. Et dictus canonicorũ numerꝰ amplietur) hr̃e nõ posse: sed expectare debere quousꝗ̃ vacet alia: oportebit eũdẽ. Idem.

¶ Per adoptionẽ secũdi beneficij curati: cuius fructus alius ex cã percipit nõ vacat primũ. Joã. and. Capi. xxvj.

Si tibi cõcesso a nobis vt fructꝰ[d] bñficiorum q̃ vsꝗ̃ ad certũ tempus in tua vacabunt dioce. ꝑcipere valeas pro soluendis debitis[e]

Si tibi. ¶ Diuisione non eget. Joan. an. Uel dic. ponit thema ex quo surgit dubitatio ⁊ illam decidit ibi: equum est. Et pro declaratione tex. premitte qđ habes. s. co. de multa. Do. Emanauit hec decret. ad declarationẽ decre. de multa. s. co. titu. Additio. Et dicit Jo. mo. ꝙ ista decreta. ⁊ decre. si propter ð rescrip. ponũt quasi idem thema: lꝫ ad diuersas cõclusiones. Item per sequẽtia patet ꝙ ep̃o loquitur. lꝫ idẽ in quolibet alio propter idẽtitatem rationis. Joan. an.

da declarat.

¶ Pro itellectu huius. c. est presupponẽdum illud qđ dicit̃ i. c. de multa. eo. ti. in an. ⁊ in extrauagã. Jo. xxij. q̃ incipit execrabilis. videlꝫ ꝙ si alicui obtinẽti beneficium curatum cõferatur aliud beneficium curatum. et illud acceptet: post adeptam pacificã possessionem ipso iure vacat primum: ita ꝙ ep̃s poterit illud alteri conferre.

Presup. dñi helye.

a ¶ Xiiij. prebendarũ. Est ergo in ecclesijs interdũ reperire maiorẽ numerũ prebendarũ ꝗ̃ canonicorũ. vt hic. ⁊. s. de magistris. c. penul. Additio. Sicut ecõuerso. de consti. cum. M. s. eo. relatum. Jo. an.

b ¶ Consuetudinẽ. Ualet talis cõsuetudo: vt in predicta decre. postulastis. et. s. eo. lib. de ap. a collatiõe. ¶ Glo. se. format q̃stionẽ. arguit negatiue ⁊ tũ soluit.

Impetrans auctte ap̃lica prefert̃ obtinẽti collationem ab alio licꝫ ille ex ꝯsuetudine vl' alio iure speciali cõferat.

c ¶ Dictã cõsuetudinẽ. No. arg. ad questionẽ mediolanẽ. Cõsuetudo est mediolani ꝙ archiep̃s confert bñficia omniũ clericoꝝ vacãtia ꝑ vxorationẽ vel interfectionẽ ipsoꝝ clericoꝝ. vel pone est consuetudo in aliqua eccl'ia ꝙ canonicus electus in ep̃m conferat canonicatũ suũ ⁊ prebendã. est expectans auctoritate ap̃lica: vxoratur vel interficitur clericus: et in primo casu: vel ꝓmouetur canonicus in ep̃m. vt in scđo executor cõfert expectãti prebendã. archiep̃s vel ep̃s cõfert. querit̃ quis sit potior? videt̃ ꝙ papa non intẽdat derogare cõsuetudini vt hic: ⁊ sic nõ valet executoris collatio. Ad hoc. s. de cõsti. c. j. sed certe satis credo ꝙ valeat. quia papa intẽdit isti ꝓuideri de prima vacãte ad quẽcunꝗ̃ spectet collatio siue iure siue cõsuetudine siue priuilegio. qđ probatur. s. eo. dudum. ⁊. j. eo. Quis tibi. hic aũt duo cõcurrebãt: q: infringebat̃ cõsuetudo ⁊ augebatur numerus: ⁊ ratione cõnexitatis illa prebẽda debetur ep̃o. s. eo. q: sepe. Credo aũt satis ꝓbari per hanc decre. ꝙ si. xiiij. sunt prebende in ecclesia. ⁊. xij. canonici: q: alteri annexũ est onus magistri. ꝙ si illa prebẽda vacat nõ debeatur expectãti. Consuetudini ergo per quã prebẽda alteri debeatur nõ derogatur sed cõsuetudini per quam prebẽda ad collationẽ alterius pertineat derogat papa vbi determinate nõ scribit ad collationẽ talis. ad hoc. j. eo. titu. ca. vlti. Additio. Hoc tenet Jo. mo. dicẽs se sic in secũdo casu sentẽtiasse. alleg. ff. de contrahẽ. emp. si stulas. §. fi. C. de fer. omnes iudices. in fi. j. de rerum permuta. ca. vno. hoc etiã olim tenuit Archid. sed postea mutauit tenens quod sequitur. Jo. an.

Casus lr alis dñi helye.

¶ Casus. Cum ep̃s picta. esset grauatꝰ mole debitorum: accessit ad apo. se. ⁊ a papa impetrauit gratiam vt ipse ꝑciperet fructus primi anni olm bñficiorũ vacãtiũ in sua diocesi: vt inde ex illis fructibꝰ possit soluere sua debita: accidit ꝙ vacauit ecclesia parrochialis ep̃o picta. primo michi obtinẽti aliud bñficiũ curatum cõtulit istã ecclesiã parrochialẽ: quã acceptaui ⁊ adeptꝰ fui possessionẽ nũquid pendẽte anno quo ep̃s picta. percipit fructus illius eccl'ie: cẽsebitur meũ primũ beneficiũ vacare: ita ꝙ possit alteri ꝯferri ꝑ ep̃m? Rñdet ro. pon. dicens ꝙ equitati consonũ est: vt pendente anno quo ep̃s percipit fructus beneficij curati nõ vacet primũ. nã cũ ego non percipiã fructus istius beneficij nõ dicor plene habere possessionẽ illius secũdi beneficij. ideo licite potero retinere primũ beneficium. ⁊ sic istud ca. declarat. c. de multa. allega.

¶ Glo. seq. notat duo. ex scđo infert obiec. ⁊ remittit.

d ¶ Fructus. Nota q: alia est ista concessio ab illa quã habes. s. eo. lib. de rescrip. si gratiose. ibi enĩ concessum fuit de bñficijs: hic autẽ de fructibꝰ: hoc dico q: in illo casu virtute indulgẽtie nõ vacant bñficia. hic vacãt: ⁊ necesse est illa debito tp̃e ꝯferri: al's locũ hr̃et late. concil'. vt. s. vt eccle. bñfi. vt nostrũ. ⁊ no. de magistris. c. pe. in vlti. glo. ⁊ Hostiẽ. in decre. s. de ṽbo. sig. c. penul. Et intellige ꝙ si aliqua sint onera incũbẽtia: ille q̃ fructus ꝑcipit hꝫ illa subire: qđ dic. vt. s. eo. lib. de offi. or. presenti. §. porro. Quos aũt fructus talis hr̃e debeat: ⁊ quot dies habeat annus hoc casu dixi. s. eo. lib. de rescrip. si ꝓpter. Et ꝑ illũ. §. porro. satis videt̃ ista decre. et eius ratio esse superflua: cũ minister debeat expensas habere: quare ergo nõ vacat primũ: ex q̃ de secũdo recipit saltem victũ. Sed potuit esse ratio quã dixi in glo. quia nõ est. Additio. Et ꝑ extrauag. Joan. suscepti: de qua ibi dixi. Jo. an.

e ¶ Debitis. Ad idẽ. s. de ver. sig. c. pe. s. e. li. de rescrip. si ꝓpter. ⁊ idem si ꝓpter aliã causam. Additio.

Etiā si nō respiciat ecclīam sed notabilitatē vel prerogatiuā psone. fa. ℥. eo. de multa. in fi. Archi. ponit exēplū de guerra: litigio: lōga pegrinatione magna emptione: ⁊ q̄libet paupertate sine culpa. alleg. de cens. cū aplīs. de dona. aplīce. de reli. do. c. ij. xvj. q. j. ⁊ tria sm hostiē. Jo. and.

quib⁹ est tua ecclīa onerata[a]: bñficiū vacās postmodū curā habēs aiaꝝ annexā alicui sine bñficiū obtinēti te⁹ cōferre ꝯtingat. Equū est vt q̄ꝺ diu fruct⁹ ipsius ꝑceperis primū nō debeat reputari vacare[c].

Idē. ℭ Cum mādatur alicui nō sacerdotalis vel integra vel certi valoris ꝯferri ꝑbēda: sacerdotalis dimidia vel minoris valoris illi etiā volēti cōferri non poterit. Cap. xxvij.

Qui de nō[d] sacerdotali prebēda ꝓuideri mandaꝫ: sibi etiā volēti sacerdotalis auctoritate mādati hmōi cōferri neqbit. ℭ Similiter si in ecclīa in q̄ integre ac dimidie[e] ꝑbēde habētur: mādetur integra[f] ꝯferri ꝑbēda: quāq̄ ille ꝓ quo scriptū extitit dimidia velit esse contentus: ei de ipsa non poterit prouideri[g]. ℭ Idē cū iniūgiꝫ ꝓuideri alicui de ꝑbēda[h] certi valoris vt in ꝑbēda minoris valoris etiā illo volēte mādatū nō possit adimpleri: nō eñ hmōi mandata, quorū fines diligenter[i]

a ℭ Onerata. Ad que soluēda tenebatur ecclesia ex q̄ nomine ecclīe ⁊ ꝑ ei⁹ vtilitate erat ꝯcta. ℥. de sol. c. j.

b ℭ Te. Uel aliū: qr idē iuris cū eadem sit rō: ⁊ facit qđ dixi. ℥ eo. titu. si tibi.

ℭ Glo. seq. rōnē reddit. dat sine subdit cautelaꝫ deinde q̄rit arg. negatiue. soluit ꝯtū. ad q̄stionē obijcit ⁊ soluit.

c ℭ Uacare. qr non est adhuc adept⁹ plene: qr lꝫ bñficium habeat: fruct⁹ nō hꝫ ⁊ sic nō videt plene trāslatus. xxj. q. ij. si q̄s iā translat⁹. nā licet res dat: sit vacua possessio tradita non est. ff. de vsur. si stipulat⁹. j. rñso. ⁊ sic ad plenū recepisse nō videt. ad hoc. ff. cōmo. l. iij. ij. rñso. Et idē credo ꝺ decre. cū in cūctis. scꝫ q̄ si elapsum est tēpus de consecrādis epis: vel iā est cōsecratus: bñficia priora tenebit si fructus ꝯpatus alteri ex causa debeantur eadē ratione. Et caute faciet epūs qui talē indulgentiā hꝫ si bñficiū vacās ꝯferat al's bñficiato. pone eñ q̄ habere debeat fruct⁹ primi anni: primo anno habebit fruct⁹ secundi beneficij: scđo anno vacabit primū: ⁊ tūc habebit fructus primi: si adhuc durat indulgētia. Sed quero nū quid iste teneaꝫ infra annū ꝓmoueri? et videꝫ q̄ non per istud. c. nec videꝫ possessionē adept⁹ vsquequaq̄. nec integre. ⁊ fa. ℥. de elec. cum in cūctis ℌ. cū vero. Et hoc quidā ꝑ tenēt assertiue. Sed contrariū credo et dico q̄ bene currit tēpus ex quo habet exercitiū cure animarū liberum ⁊ pacificū. ad hoc. ℥. eo. lib. de elec. cōmiss. ℌ. j. ℭ Propter illud enim ordinari debet ad decre. cū in cūctis ℌ. cū vero. ibi: ecclesiasticoꝝ bonoꝝ administrationē ⁊c. dico q̄ administrationē iste habet: licet fructus nō habeat: facit pro hac parte. ℥. eo. lib. de elect. licet canon ibi: vt gregis sibi crediti ⁊c. Item quid dices in parrochiali ecclesia vbi non esset aliquis reditus: puta quia dos eius casmate vel alluuione perijsset. nōne teneretur rector eius ꝓmoueri? Dicam igitur q̄ qui tale beneficium recipit sibi imputet. xcj. dist. clericus victum. Sed oppones q̄ questio non procedit ex quo habebat primū beneficiū: quod retinet saltem ratione primi ꝓmoueri tenetur. Dico q̄ procedit: pone q̄ prima ecclesia curata sit collegiata. vt. ℥. de elect. statutum. eo. lib. vel super illa fuerit dispensatum: vel pone simpliciter nō fecit se ꝓmoueri prius atus est prima: nunquid ⁊ secunda? vnde bene procedit questio. Speciale igitur statuitur in hac decre. ne clerici mēdicare cogātur: ⁊ primū beneficiū simile non vacet: sed ne pereant anime: nichilomin⁹ ꝓmoueri tenetur. vt. ℥. dixi. Additio. j. Jo. mo. hic ⁊ ibi. Additio. ij. Idem ibi Archidia.

Bona cautela.

Promotus ad curatū dꝫ ifra āxū ad ordies promoueri lꝫ ecclīa nullos hēat reditus.

ℭ Qui de nō. ℭ Tria sunt dicta que patēt per paragraphos ⁊ finis omnia respicit. Joan. an.

ℭ Pro intellectu huius. c. p̄su ꝓponendū q̄ in q̄busdā ecclijs alique sunt ꝑbende q̄ dicunꝫ sacerdotales. alie diaconales. alie subdiaconales. ⁊ illud fuit introductū vt meli⁹ posset deseruiri diuino cultui. hoc ē aliq̄ que sunt ꝑbēde ad quas null⁹ ꝓmoueꝫ nisi sit sacerdos. alie diacōales ad quas diaconi ꝓmouēꝫ. alie subdiaconales q̄ ꝯferūꝫ subdiaconis. Item ꝑsupponēdū scđo q̄ in aliquib⁹ ecclijs sicut ē in ecclīa pꝺcta. aliq̄ sunt ꝑbēde integre. alie sunt dimidie ꝑbēde. qr canonicus habens illā dimidiā prebendam: percipit medietatē fructus alicuius prebende.

Diuisio.

Presuppo. dñi helye.

ℭ Casus. Papa mādauit epō pꝺcta. vt michi ꝓuideret de aliqua ꝑbēda nō sacerdotali in ecclīa pꝺcta. accidit q̄ vacauit aliq̄ ꝑbēda sacerdotalis. vtrū epūs virtute mee gr̄e possit michi illā ꝯferre? Certe nō. Sꝫ q̄ꝺ papa mādauit epō pꝺcta. vt in sua ecclīa in q̄ erāt prebēde integre alie dimidie. michi cōferret ꝑbēdā integrā. vtrū possit epūs michi ꝯferre dimidiā ꝑbēdā? Rñ. q̄ nō. Sꝫ po. q̄ papa mādauit michi ꝓuideri de ꝑbenda valoris centū libraꝝ. vacauit nūc aliq̄ ꝑbēda minoris valoris. vtpura valoris q̄nq̄ginta libraꝝ. vtꝝ possit de illa michi ꝓuideri? certe nō. Et rationē hoꝝ ponit ro. pō. nā fines mādati aplīci sunt diligēter obseruādi. in. l. diligēter. ff. mādati. ideo mādatū aplīcū nō debet extendi extra casus expressos in rescripto.

Casus ſ alis dñi helye.

Dubiū apertū.

d ℭ Nō sacerdotali. istud videbaꝫ lei⁹ fauorē appositū: vt nō cōpelleretur esse sacerdos: et tñ lei⁹ lesionē retorqueꝫ: ita q̄ etiā si vellet sacerdotalē hr̄e nō poterit ⁊ rō est. in fi. c. ⁊ vide qđ dixi. j. de reg. iur. qđ ob grām.

e ℭ Dimidie. Si vna prebēda diuidereꝫ in duas: q̄libet ꝑ se diceretur integra. ℥. eo. maiorib⁹. ⁊. c. vacante. sed hic vna prebēda diuidebaꝫ in duas. vel erant ibi prebēde q̄ sic vocabanꝫ integre ⁊ dimidie. qr medietatem redituū forte habebant respectu integrarum.

ℭ Glosa sequens querit et soluit.

f ℭ Integra. Quid si simplr̄ mādeꝫ ꝓuideri de prebēda dic ꝑ si ille ꝑbēde dimidie sunt diuerse qr pꝫ a toto iā sepata nō est pꝫ sꝫ totū: tūc de dimidia poterit ꝓuideri: vt sic aliud sit de integra scribē: ⁊ aliud simplr̄ scribere. ad hoc. j. eo. ti. et cui. Sꝫ si al's nulla esset diuisio: sed vna ꝑbēda diuidereꝫ in duas secus crederē: cū tūc nō de prebēda: sed de dimidia ꝓuidereꝫ. Additio Ad hoc. ff. de lega. ij. gatus ℌ. j. Jo. an. Additio. j. Idē Jo. mo. qui dicit se sic sententiasse. ⁊ idem Archi.

g ℭ Prouideri. Uide. j. non enim ⁊c.

h ℭ De prebēda. Et tunc in pensione ꝓuideri non poterit. vt. ℥. eo. titu. ℌuis. j. responso.

i ℭ Diligēter. ff. mā. diligēter. ⁊. ℥. de rescrip. cū dilecta. Additio Alle. Jo. mo. ff. ꝺ acq. here. l. si qs michi bona ℌ. pater filio. Archi. alle. ꝺ resti. spo. c. fi. Jo. an.

divisio

Licet ep̄s. ¶ Primo dicit bñficiū de iure vacans cōferri posse possessore nō vocato. Scḋo in dan da possessione dicit illū vocādum ibi. Illū tñ. Jo. an.

Dicit qd declarat.

Edita fuit ad declaratiōē decre. de multa. ẜ. eo. tit. ꝛ ad ꝓbatiōē eoꝝ q̄ ibidē not. Inno. ꝛ Hostie. ꝛ q̄ no. Guil. ẜ. ḋ elec. lꝫ canon. Additio Et Cōpost. ḋ re script. captm̄ in glo. magna. ꝟsi. itē q̄rit̄ vtrū executor datus ꝛ ver. sequētib⁹ Jo. an. Premitte ꝙ habens bñficiū curatum ꝛ obtinens secundū: ipso iure est priuatus primo ꝛ libere pōt con ferri. ẜ. e. ḋ mul ta. hic declarat̄ qd ipotat̄ ꝟbū libere. Dñicus.

Additio. d. helie.

¶ Istḋ. c. venit limitatiue ad. c. de multa. eo. ti. in an. vbi dicit̄ ꝙ si alicui obtinenti beneficiū curatū vel dignitatē vel psonatum conferatur aliud sibi bñficium incōpatibile. ꝛ adeptus fuerit possessionē pacificam. vacat primum bñficium. dicit in ca. commissa. de elec. ẜ. isto li. ꝙ etiā si steterit ꝑ ipsum cui est collatum secundū beneficiū q̄min⁹ adipiscat̄ possessionē pacificā vacat p̄mū bñficiū acsi apphēdisset possessionem pacificā. ꝛ poterit ep̄s p̄mū beneficiū cōferre alteri idonee ꝑsone. sed vtrū ep̄s possit istū cui contulit primū bñficium qḋ vacat ꝑ adeptionē alteri⁹ bñficij incōpatibilis inducere in possessionē realem absq̧ cognitione cause? R̄n. ꝙ nō. imo dꝫ ep̄s facere citari primū possessorē ꝛ ip̄m audire sup iure suo: q̄re retineat primū bñficiū cū adeptus fuerit possessionē pacificā secūdi bñficij. q̄ nisi alleget aliquā cām rōnabilē: poterit ep̄s inducere istum cui secūdo cōtulit illud beneficium in possessionem realem ipsius beneficij.

servari oportet) debēt ad casus alios q̄ expssos extendi. Idē. ¶ Scḋo bñficio curato effectualit̄ adepto primū conferre ei⁹ possessore irreqsito ꝯferri pōt: nō aūt ei⁹ possessio dari. ꝟm zen. Ca. xxviij.

Licet ep̄us[a] bñficiū qḋ cū animarū cura tenebas) postq̄ aliud recepisti cōsimile ac ipsius possessionem pacificā habuisti: vel per te stetit quo minus haberes eā dēb[b]) possit alteri de iure conferre[c] ¶ Illum tamē cui con tulerit non debebit te nō vocato[d] (cū tibi forsan ius possit competere retinendi[e]) in possessionē ipsi⁹ inducere corporalem. Idem. ¶ Sacerdotalis prebenda ꝑ simplex mandatū de ꝓuidendo: non nisi apto ad sacerdotium est conferenda. h. d. ꝟm zen. Et istud summariū pōt adaptari vtriq̧ lecture posite in. ij. glo. Domi. Capl'm. xxix.

Et cui prouideri mādatur simpliciter[f] de prebēda ꝓrio vacatura. ¶ Sa-

a ¶ Ep̄s. vel q̄libꝫ alt⁹ ad quē collō ꝑtinet: cū eadē sit rō ꝛ ꝑcilū indistincte loquit̄. io q̄ ad quē ꝑtinet de cre. ꝛc̄. cui ꝟbo declaratiue venit hec decre. vt. ẜ. dixi

b ¶ Eandem. sic. ẜ. eo. lib. de elec. commissa. ꝟ. j.

¶ Glosa seq. dubium soluit ꝛ rōnem reddit.

c ¶ Conferre. No. ex hoc tex. ꝙ decr. illa. ẜ. de elec. c. vl. e. li. lꝫ in cōfirmationib⁹ locū sibi vendicet: nō tñ in collationib⁹. vñ vides ꝙ nō facta aliqua vocatiōe pōt fieri collatio. ad idē facit. ẜ. e. tit. cū in illis ꝟ. cum aūt. ꝛ bñ dicit text⁹. de iure conferre: q̄ istud est regulare ꝙ rē ad collationē meam spectantē vel ius qḋ in eo habeo donare vel quocūq̧ alio titulo in aliū transferre possum detentione alteri⁹ nō ob. ff. de regu. iur. qui pōt. C. de here. vl' ac. ven. ꝑ totū. ff. de ꝯhen. emp. qui tabernas. ad hoc. ẜ. eo. venerabilis. ẜ. de feu. ca. ij. de possessione autem fiet quod sequitur.

¶ Glo. seq. fortificat textum.

d ¶ Te nō vocato. Nō ḡ remouebit̄ possessor a sua possessiōe vel quasi sine cause cognitione .j. et quo titulo possidet: lꝫ iniusto. xvj. q. iiij. volum⁹. ꝛ sic intelligat̄ de ꝯces. p̄bē. cū nostris. de resti. spol. in litteris. de cā pos. c. ij. ꝛ est expssum. C. de rei vendi. l. fi. hic est ꝙ vsufructuari⁹ vsufructu finito nō pōt a q̄si possessiōe expelli: immo ꝯ eū ageret̄ negatoria vel ex cautione de restituēda re ꝑstita. ff. si vsufruc. peta. l. vtifrui. j. rñ. ff. vsufruc. quēadmodū ca. l. j. ꝟ. hoc aūt. ngat ergo is cui collata est eccl'ia vt sibi tradat̄ possessio: in quo ꝑ cedet̄ summarie possessore vocato. C. si ꝑ vim vl' alio mō. l. vl. .j. Nemini eīm licet rē etiā sua auctoritate occupare. C. vnde vi. si qs in tantā. xvj. q. vj. placuit. ẜ. e. cū qui. ii. rñ. ad hoc. ẜ. de diuor. porro. Et qḋ hic dicit̄ idem intelligo ꝟm p̄dictos doctores i. ol eo casu in quo ꝑuatus est quis ip̄o iure. pone in terminis. ẜ. de elect. licet canon. lꝫ vtilis esset declaratio: vt dixi eo. ti. commissa. Additio. Vide quod dixi ꝑ Inno. ꝛ Hostien. de conces. p̄ben. cum nostris. super glo. penul. ad fi. Jo. an. Additio. j. Cognoscere aūt debet de canonica collatione petentis. et de iniusta detentione possessoris ꝟm Archidia. ẜ. de rescrip. olim. ꝛ scripsi in p̄dic. decret̄. cum nostris. super glo. ij. Jo. an. Additio .ij. Alleg. Archidi. ẜ. de restit. in integ. cum ex litteris. ad fi. ff. de requi. reis. l. ij. et iij. q. ix. modicas. Joan. an.

vsu fructuari⁹

finito vsufructu nō pōt a possessione ꝓpria expelli

¶ Glosa seq. exemplificat.

e ¶ Retinendi. Ut si sufficienter secum dispēsatum esset. ẜ. eo. nō pōt. vel ad tēpus hoc cōcessum. vt. ẜ. de rescrip. si gratiose. vel ex causa non percipit fruct⁹ secundi beneficij. ẜ. eo. ti. si tibi concesso. vel habet commendatam eam. ẜ. de elec. nemo.

divisio

Et cui. ¶ Decreta. tria facit. Primo ponit formā ꝓuisionis. Secundo soluit illius dubium. Tertio solutionem declarat. Secūdum ibi: sacerdotalis. Tertium ibi: sed aliam. Joan. an.

Casus l'falio d. helie

¶ Casus. Cum in eccl'ia Picta. essent alique prebende sacerdotales: alie nō: sed erant diaconales vel sub diaconales: papa fecit michi gratiam sub hac forma q̄ mandauit ep̄o Picta. vt michi ꝓuideret de p̄bēda in ecclesia Picta. simpl'r absq̧ alia specificatiōe vacauit p̄benda sacerdotalis. vtrū ep̄s illā michi nō ꝓmoto ad sacerdotiū possit cōferre? R̄ndet ꝙ nō. Sed qd si nōdū fui ꝓmot⁹ ad sacerdotium: sed tñ sum in etate legitima: puta. xxv. annoꝝ. in qua potero ꝓmoueri ad sacerdotiū an de illa p̄benda sacerdotali vacante possit michi ꝓuideri? certe sic. Et ista sunt vera: nisi al'r constaret de mente pape: puta si in l'ris pape diceret̄ nō obstātib⁹ q̄buscūq̧ ꝑ q̄ effect⁹ l'rarū nr̄arum posset impediri aut differri. nā tūc etiā de p̄benda sacerdotali posset michi ꝓuideri: lꝫ nondū essem etatis legitime in qua possem ꝓmoueri ad sacerdotium.

¶ Glosa seq. soluit dubium.

f ¶ Simpl'r. hoc nō sine mysterio dictū fuit. si ei in l'ris ꝯtineret̄ nō ob. aliq̄b⁹ ꝛc̄. ꝑ q̄ effect⁹ grē nr̄e ipediri valeat vl' differri: hic secus: q̄ ptꝫ ꝙ papa sibi vult prebendā dari. ordinem aūt recipiet cū etatis erit ad hoc apte: ꝛ super hoc vide declaratiōnē sub bulla.

Nō intelligas ꝑ modū ꝯſtōnis:ſed in quadā cā vt mi chi videtur. Nouarieñ. p̄bende obtinuit impetrās ꝯ opponentē: qꝛ ipſe nō habebat etatē ad ſacerdotium quā reqrebat p̄benda. Iſta rōne expſſa in papalib⁹ lr̄is ſup ſnīa editis ꝙ ipetrās habebat i lr̄is gr̄e clauſulā ſi obſtātib⁹ his per que effe ctus ⁊c̄. Jo.an.

a ¶ Sacerdotalis. Ex priuilegio Ber. ſtatuto vel cōſuetudine eccl'ie. Additio. Dicit Arch. vt ī eccl'ia boñ. iādudū in ipſa eccl'ia ꝯſtitū ꝯſului. ſ. in ea tūc nō eē p̄bēdas ſacerdotales vñ ex eo qꝛ ſi erat expſſe on⁹ ſacerdotij. vł al teri⁹ ordis p̄bēdie annexum: licet ibidē bene fuerat ſtatutū ꝙ eſſent tot diaconi tot pb̄ri ⁊c̄. Jo.an.

¶ Glo. ſeq. ſignat contrarium ⁊ ſoluit.

b ¶ Nōdū. Ergo nō iſpicimus tp̄s date: ſed tp̄s vacationis: vt ſi tūc eſt in etate bñ qd̄e: al's ſequēte expectet. ſed ꝯ. ȝ. co. li. de reſcrip. ſi eo tp̄e. vbi non inſpicit tp̄s quo vacat bñficium cū cura: imo ſolum tp̄s date. Solu. in curatis bñficijs ⁊ ipſoꝝ impetratione maioꝛ idoneitas requirit̄ ꝙ̄ in ſacerdotalib⁹ p̄bēdis. ȝ. e. cū in illis. de elec. ſtatutū. ⁊ ideo fauoꝛabilioꝛ eſt hec gr̄a ꝙ̄ illa. p̄terea hic loquit̄ gn̄aliter qđ genus ciuili ter eſt intelligendū. ff. de fu. l. ſi cui. p̄terea gr̄a illius decre. ſaltē in alia parte eſt duratura. hic autē poſſet gr̄a in totū extingui. Pone em̄ ꝙ oēs p̄bēde ibi eſſent ſacerdotales: ſi ǵ ille q̄ impetrauit ſibi ꝓuideri de bñficio cū cura vel ſine cura: tunc nō erat etatis idonee: ꝓ ea parte qua de curato expſſit: ſunt lr̄e vicioſe. ſi autē ſimpliciter ipetrauit ſup primo bñficio curatū non debebitur. ȝ. co. cum in illis: ſed ſecus cū impetro prouideri de p̄benda: vt hic vides.

¶ Glo. ſe. q̄rit. ar. ꝓ ⁊ ꝯ. ⁊ ſoluit. Iterū q̄rit. ar. ꝓ ⁊ ꝯ. ⁊ ſoluit

c ¶ Etate. Quā dicis hic ꝯgruā etatē? Dicendū videtur ꝙ etas. xx. annoꝝ. lxxviij. diſt. ca. j. ⁊. ij. vbi eſt expreſſum. Sed hodie ſi attigerit. xxv. annū ſatis eſt in etate legitima ꝑ decre. ȝ. de elec. cū in cunctis. ⁊ hoc approbat cle. de eta. ⁊ quali. gn̄a lxxviij. di. c. vi. ⁊ lem. et non dico hodie ſeruanda interſticia tēpoꝝ de quib⁹ habes. lxxvij. diſtin. c. ij. ⁊. iij. ⁊ per totum. Sed quid dices: iam erat ſacerdos: licet nō eſſet in etate legitima: nunqd debebit̄ ſibi p̄benda. Videt̄ ꝙ non: qꝛ non eſt in legitima etate: qđ reqrit hec lr̄a. ⁊ nō debemus reſpicere qd factū ſit ⁊c̄. vt. ȝ. de elec. cū cām. cū ſuis concoꝛ. bñ facit. ff. qñ di. le. ce. l. pe. ff. qui ſatiſda. cog. l. quotiēs. cū ſuis ꝯcoꝛ. Contra videt̄. ex q̄ em̄ promotus eſt tam qd querim⁹ etatē ad ꝓmouendū. recepit em̄ verum ordinē. de tēp. ordi. vel nō eſt compos. Primum credo. q cum tali īterdicēda ſit executio ordinis ſic ſuſcepti: vt in p̄dic. decre. vel nō eſt compos. ⁊ qꝛ non debet eē melioꝛ conditio ei⁹ qui deliquit. ȝ. e. cum qui. Additio. Et hoc tenet hic Archi. ſequens Hoſti. cui⁹ opi. poſui in. §. inferioꝛa. ſup glo. ij. Jo. an. Additio. ij. Idē hic Archi. qui etiā inducit ꝙ talis cū velit vti falſo duplomate puniendus eſt. ff. ad. l. coꝛne. de fal. l. eos. §. ſi. Jo. an.

Promotus ad ſacerdotiū añ etatem legitimā an ſit capax p̄bēde ſacerdotalis.

cerdotalis[a] prebenda conferri nō pōt: ſi nondū[b] in etate[c] tali exiſtat ꝙ poſſit ad ſacerdotiū ꝓmoueri. ¶ Sed aliā[d] expectare debebit. I dem.

¶ Ex mandato ſedis apoſtolice expectans aſſerta cauſa ea deficiēte bñficium petere impedit̄. h. d. ẜm ȝē. Ca. xxx.

S I pauper[e] clericus cui (cum beneficiū nullū haberet) mandabat̄ de beneficio (iuxta ſue ꝓbitatis merita) per epm̄ prouideri: aliud anteꝙ̄ ſit ꝓuiſum eidē beneficium fuerit aſſecutus: prouidere[f] ſibi epus (cum ceſſet cauſa[g] mādati) decetero non tenet̄. I dem. ¶ Ubi de pluralitate beneficij pluribus collati non conſtat primo poſſeſſio: deinde maioꝛ p̄rogatiua p̄fert̄. hoc dicit ẜm ȝen. Capitulum. xxxj.

b ¶ Aliā. Nō ſacerdotalē: vel etiā ſacerdotalem ſi tunc ꝑegerit etatē idoneā: vt. ȝ. dixi. Jo. an.

S I paup. Decidit caſum dubiū: rōnem interſerens ibi: cum eſſet. Additio. Et dicit Joā. mo. ꝙ hic datur inſtantia ad regulā factū legitime. ⁊ ibi remittit. Jo. an.

¶ Caſus. Papa mādauit epo pictauē. in forma pauperū vt Titio clerico ꝓuideret de bñficio ꝯpetēti ẜm merita ipſi⁹ Titij vt ide poſſet ſuſtētari. Anteꝙ̄ eps̄ picta. illi ꝓuideret de bñficio cōpetēti ipſe Titius adept⁹ fuit aliqđ bñficiū: ex quo licite poſſat ſuſtētari: poſtea vacauit beneficiū in collatiōe epi picta. vtrū de illo poſſit ꝓuidere eidē Titio? videt̄ ꝙ ſic: al's ſua gr̄a ſibi de nihilo ſeruiret. Non obſtante iſta rōne dubitādi decidit hic ro. pōt. ꝯtrū: videlicet ꝙ eps̄ picta. de bñficio vacāte nō poterit Titio ꝓuidere. ⁊ rō hui⁹ eſt: qꝛ cū modo habeat bñficiū ex quo pōt viuere. ⁊ ſic ceſſet cauſa ſue gr̄e debet ceſſare effectus.

Diuiſio

Caſus ſ̄falis ꝺ. helle

¶ Gloſa ſeq. reci. ꝑ. q. quā diſtinguendo ſoluit.

e ¶ Paup. Nota qꝛ non ſine myſterio dictū puto. ſi enim in gratia ſpeciali ꝓuiſum ſit alicui: ⁊ poſtea ante vacationē adipiſcat̄ aliud bñficiū: non expirat gr̄a ij hec em̄ decre. loquit̄ de forma q̄ ꝓuidet neceſſitati pauperū q̄ eſt iuſticia ij vel q̄ſi. de p̄bē. cū ẜm. Prouiſione igit̄ facta ipetranti ceſſat cā iuris: ⁊ ſic ipſi⁹ executio. ⁊ facit. j. co. ſi eps̄. j. rn̄. in fi. ibi. ꝑ eū vel aliū ⁊c̄. ius em̄ beneficiatū non beneficiat. ȝ. eo. qꝛ intantum Et hoc verū puto niſi adeptū bñficiū ſe nō ꝯpateret. iij cū p̄ma gr̄a: ſi iam haberet effectū: vt in duob⁹ curatis. ȝ. eo. de multa. cum em̄ in eo caſu periret ius in re: multo forti⁹ ad rem. j. de cōceſ. p̄bē. c. vlti. et hoc approbat cle. de reſcrip. gr̄e. Additio. Idem Joan. mo. ⁊ Archi. et de hoc ꝑ Jo. de deo ī ſua q̄ſtione. xxiij. primi libri. vbi dicebat ꝙ ſi lr̄is cōtinebat̄ eum nullū habere bñficiū: ⁊ ſic erat tp̄e date rei ꝟitas iudex pronunciabit illud beneficiū ſibi deberi. Ego nō curo de illa clauſula: ⁊ tene quod ſequitur in glo. Joan. and. Additio. ij. Juſtum eſt clericum beneficiari ī vico potiſſime de quo eſt. C. de epiſ. ⁊ cleri. in eccl'ijs. Jo. and. Addit. iij. Facit quod not. de litigāte dixi poſt Inno. ȝ. de reſcrip. in noſtra. Jo. an.

f ¶ Prouidere. Tal' forma ēt in lr̄is gr̄e nō extēdit̄ ad hoſpitalia vel loca ſil'ia. vt in cle. eo. ti. per litteras

¶ Glo. ſeq. exponit. q̄rit ⁊ ſoluit etiam diſtinguendo.

g ¶ Ceſſet cā mādati. ⁊ ſic ceſſabit effectus. ⁊ q̄ erat cā: qꝛ nullū habebat bñficiū. ⁊ ſic cā iuſticie potius ꝙ̄ gr̄e: vt. ȝ. dixi. ꝯtoꝛ. ȝ. de ap. cū ceſſante. cū ſi. Sȝ qd dices: pone. ē illi ꝓuiſuȝ de vicaria nūqd ꝑ id expirabit mādatū? So. ſi vicaria eſt tp̄alis pone in termis. ȝ. e. li. de ele. cū ex eo. ī fi. ⁊. j. de regu. bñficiū. ȝ. de ap. pueniit. ij. ꝓ tūc nō expirabit mādatū: qꝛ bñficiat⁹ nō eſt: cum bñficia ſint ꝑpetua. Sed ſi vicaria eſt perpetua vt. ȝ. eo. extirpande. tunc ſecus. ȝ. de reſcript. poſtulaſti. Idem Archi. Additio. j. ȝ. de vo. ca. ſi. ȝ. eo. lib. de elec. cū ex eo. ⁊ cōſti. Joan. execrabilis. in fi. Joā. and.

Uicari⁹ an dicat̄ hr̄e bñficiū.

Si a sede apl̃ica vel legato^a ipsi^9 vni et ab ordiario alteri eodẽ die idẽ bñficiũ cõferat: nec appareat^b q̃ collatio fuerit prio fctã: erit potior conditio possidentis^c.

¶ Si vero neuter^d possideat is cui sedes ipsa contulit vel legat^9 (ppter cõferentis ampliorem prerogatiuam^e) erit alteri^f preferendus. Idem.

¶ Religiosus hñs prioratũ vel ecclesiã curatã si recipis scdm sine licẽtia pape: ipso iure vacat primum qd si statim nõ dimiserit, efficit ineligibilis et priuat vtroq;. Eadẽ est pena i his q̃ habebãt añ hãc cõstitutionẽ: nisi infra mẽsem alterũ elegerint: et alterũ dimiserint. h. d. vsq; ad §. prohibemus. Jo. an. Capl'z. xxxij.

Cum singl'a officia sint singulis committẽda

diuisio Casus Iralis dñi helye.

Si a sede. ¶ Soluit casum dubium distinguens duo membra. Secundũ ibi. Si vero. Jo. an.

¶ Casus Uacante aliqua eccl'ia parrochiali vel aliq̃ alio bñficio. impetraui illud bñficiũ a legato cardinali tũc in his partibus existẽti. eadẽ die epi pictaueñ. tibi cõtulit illud beneficiũ. querit qs nostrum debeat habere illud beneficium vtrum ego q̃ habeo collat'o'ne a legato de latere vl' tu qui habes collationem ab epo Picta. Rñdet ro. ponti. cũ distinctiõe: aut tu habes possessionẽ illi^9 bñficij: et tunc es preferendus. l3 habeã collationẽ a legato pape et non tu. aut econtra. ego sum possessor et tunc sine dubio sum potior. ideo sum tibi preferendus. Sed ponamus q neuter nostrũ est in possessiõe. querit quis sit potior in collatione? Respõdet; q ego q̃ habeo collationẽ a legato: et nõ tu: et ppter excellentiã et prerogatiuã ipsi^9 legati de latere sum tibi preferẽdus. Et ista sunt vera. dum tñ nõ possit apparere p testes vl' alia pbationũ genera q̃ collatio fuerit prior. nam licet iste due collationes sint facte eadem die. tamen potuit esse q episcopus Pictaueñ. fecit tibi collationem istius beneficij tali die de mane. et q legat^9 fecit michi collationẽ hora vesperarũ. tunc eñi si de hoc posset cõstare tu esses potior: et ideo esses preferẽdus.

Notabilia. ¶ Nota primo q legatus de latere potest conferre beneficia ex sua generali commissione legationis. secus est in legatis natis et missis. nã tales nõ possunt beneficia cõferre: nisi haberẽt sup hoc specialẽ potestatẽ.

¶ Nota principalẽ effectum huius. c. videl3 q si eadẽ die papa vel suus legatus contulerit michi aliqd beneficium. et eadẽ die (ita q nõ põt cõstare que collatio sit prior et posterior) epis fecerit tibi collationem illius beneficij qui primo adeptus fuit possessionẽ illius beneficij est preferẽdus. si aũt neuter possideat. tũc ego qui habeo collationẽ a papa vel a suo legato sum potior in assignatione beneficij.

¶ Glosa sequens soluit quattuor dubia.

a ¶ Legato. Intelligas de legato de latere. (!) Qr alij beneficia cõferre nõ possunt: nisi haberẽt specialẽ super hoc potestatem. §. de offi. lega. c. j. Quid dices si papa contulit vni et legatus alteri? Dic idẽ qd. j. sequitur in papa vel legato ex vna parte et ordinario ex altera: quia eadem ratio. Idem dico si papa vni legatus alteri: ordinarius tertio cõtulerit: in archiepo autem et episcopo et suis subditis dubitatio non procedit: quia ad alterum solum pertinebat collatio: et illa sola valuit. [illegible] Uide quod no. de offi. lega. ca. penul. in glo. ij. Joan. and.

b ¶ Nec appareat. Si eñi posset apparere que fuerit primo facta: ille obtinebit. [illegible] vt si pbibetur per testes de hora: vel in ipsis litteris dicitur de hora. et facit qd dixi. §. de rescrip. duobus. vbi idẽ verbũ habes [illegible] Uterq; ergo probare poterit. et obtinebit q̃ melius probauerit. de renun. super hoc. de proba. ex litteris. Joan. an.

c ¶ Possidẽtis. Magnũ ergo est possessionis cõmodum. C. de rei ven. l. res alienas. insti. de interdi. §. retinende. j. de reg. iur. in pari. cum suis cõcor. Ad e no. Alleg. Archi. xvj. q. iiij. volum^9. vt lit. pen. p totũ. Jo. mo. alleg. vt eccle. be. c. vno. post prin. optime facit ad casum. ff. de pigno. si debitor. cuius casum pono. j. de reg. iur. cũ sunt. Jo. an.

d ¶ Neut. Ut vterq;: nec apparet qt tũc primo idẽ ius. §. de rescrip. duobus ij. rñso. in prin.

e ¶ Prerogatiuã sic. §. d ma. et obe. per tuas.

f ¶ Alteri. Cui ztulit ordinari^9

Cum singula officia. diuisio

¶ Prio ponit zstitutiõis cãm. Scdo zstitutionẽ circa religiosos: ibi. Presenti. In q̃ tria facit. primo puidet circa futura et penã apponit. scdo: ibi. Circa. puidet circa pterita sub eadẽ pena. Tertio: ibi pbibem^9. puidet circa administratiões vel officia vni^9 mõasterij nõ cõmittenda monachis alterius monasterij et penã apponit cõmittenti et recipiẽti. Emanauit ad declarationẽ eo: q̃ no. Hosti. §. co. de multa. Jo. an. [illegible] Dicebat. Jo. mo. q hec decre. obuiat ambitiõi monachorũ et eã multiplicibus penis cõstringit. Jo. and. Dicit qd declarat.

¶ Casus Abbas monasterij sctĩ Cypriani alicui^9 ex suis monachis habẽti prioratũ vel aliqd bñficiũ curatũ voluit sibi cõferre aliud bñficiũ curatũ. vtrũ talis monachus possit istud scdm bñficiũ absq; auctoritate pape obtinere? Rñdet q nõ: al's ipso iure vacat primũ bñficium. et tenet ipse monachus dimittere primũ beneficiũ statim vt conferatur alteri. qd si nõ fecerit efficit ipse monachus ineligibilis: et tãq; ambitiosus debet vtroq; priuari. quod verum est siue ipsi monachi deseruiãt illis prioratibus et ecclesijs curatis per seipsos siue p vicarios institutos p epm ad p̃sentatione ipso: iuxta. c. de monachis. eo. ti. l an. fallit si vnũ isto bñficiorũ esset alteri annexũ: qr tũc nõ haberent locũ pene supradicte: cũ ista duo bñficia reputent p vno. c. dudũ. §. de elec. Sed qd si solita sunt et cõsueta cõferri solis monachis illius monasterij: vtrũ possint cõferri monachis monasterij noui Pictaueñ. vel alterius monasterij: qd nõ subest monasterio sancti Cypriani. Rñdet ro. pon. q nõ. nisi cũ auctoritate apost. se. qd verũ est: si in monasterio sancti Cypriani reperiantur psone idonee: ad obtinendũ illa beneficia: qr si non possent reperiri persone idonee possent assumi de monasterio monasterij noui vel alteri^9 monasterij nõ subiecti monasterio sancti Cypriani etiã absq; licẽtia pape: verũtamẽ securi^9 esset q requireret auctoritas pape. Sed quid: ponam^9 q de facto factũ fuit cõtrarium. vtrũ cõtra faciẽtes et nõ obediẽtes huic constitutioni debeãt puniri aliqua pena? Rñdet ro. põ. q sic. nã prelatus qui cõtulit prioratu^9 vel alias administrationes monachis alterius monasterij est priuatus cõferẽdi illas administrationes p illa vice: et potestas cõferendi illa beneficia p illa vice defertur diocesano loci: nisi monasteria sint subiecta immediate ro. pon. qr tunc ptãs cõferendi defert ad papã. Quid

Casus Iralis dñi helye.

Casus §. phibemus.

de recipiētibus ⁊ detinētib⁹ illa bñficia? Rñdet. sunt ineligibiles ipso iure: nec tenet collatio sibi de dictis bñficijs facta. ¶ Nota ex pn. c. ꝙ singl'a officia debēt cōmitti singulis psonis ⁊ vna psona nō dꝫ hr̄e duo beneficia: sicut in corpe hūano quodlibet mēbrū habet suū propriū operationē nec exercet actū alteri⁹ mēbri. lxxxix. di. stu. c. j. in prin.

Notabilis.

¶ Nota sing. ꝙ ca. de multa. eo. ti. in an. etiā hꝫ locū in prioratibus. ⁊ nō solū in eccl'ijs prochialib⁹ vt hꝭ dr̄. Nā mōacho obtinēti vnū prioratū nō pōt ali⁹ prioratus ↄferri nisi ille esset annexus pmo prioratui: sꝫ tūc nō dr̄ hr̄e nisi vnicū bñficiū. nā isti duo pro vno reputāt. c. dudum. de elec. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ religios⁹ vni⁹ mōasterij nō dꝫ assumi ad bñficiū vel prioratū alteri⁹ monasterij. ¶ Nota insuper penam q̄ imponit illis q̄ faciūt cōtra istam cōstitutionē.

a ¶ Personis. lxxxix. dis. c. j. in prin. sicut singula mēbra corporis singl'os act⁹ habēt vt ibi: ad idem. xvj. q. j. pbyteros. ꝫ. eo. ti. quia intantū. C. de asses. l. nemo.

personis[a]: et dissolutionis ac euagationis materia sit religiosis pre ceteris auferēda[b]. ¶ Presenti prohibemus edicto ne aliq̄ monachi vel religiosi alij pluribꝰ prioratib⁹[c] vel eccl'ijs curam habētibus animarū: etiā si eadē cura nō p ipsos sed p pbr̄os ad eorum presentationē p ep̄os institutos habeat exerceri: absq̄[d] sedis aplice auctē preesse presumāt: nisi forte vn⁹ ex eis ab alio depēdeat vel adinuicem sint annexi[e]. Statuentes vt quicūq̄ ipsoꝝ prioratū vel ecclesiam talē obtinēs aliū receperit: primū q̄ sit ipso iure priuatus statim oīno dimitte re teneat[f]: p eū ad quē pertinuerit libere[g] alteri cōferendum. Qd̄ nisi fecerit[h] extunc eoipso efficiat ineligibilis[i] et tanq̄ ambitiosus ab vtroq̄ penit⁹ repellat. ¶ Circa eos autē q̄ plures prioratus vel ecclesias huiusmodi nūc deti nēt prouidemus: vt infra mensem[k] postq̄ presens constitutio puenerit[l] ad eosdē: vnum ex ipsis quem retinere voluerint (reliquis dimissis) eligere[m] teneant: alioq̄n extūc[n] penis subiacēat supradictis[o].

¶ Prioratus ⁊ ecclesie vel administrationes vnius monasterij solite per ipsius monachos gubernari: absq̄ sedis aplice licentia alterius monasterij monachis nō cōmittantur: nec cōmissa dimittantur. Qui contra fecerint sint priuati potestate ordinādi predicta ea vice: ⁊ deferē ad diocesanum in nō exēptis: et ad papā in exēptis. Recipiētes vel detinentes als eligentes sunt ieligibiles ipso iure. h. d.

¶ Prohibemus insuper ne prioratꝰ vel eccl'ie aut administrationes seu officia vni⁹ monasterij cōsueta p eosdem monachos gubernari: cōmittant deinceps absq̄ auctoritate sedis eiusdē alterius monasterij monachis gubernāda[p]: nec hactenus cōmissa dimittant eisdē: sꝫ p eos ad q̄s ptinēt libere ordinent. Cū illis nō liceat hr̄e locum in di-

b ¶ Auferēda. Ad hoc. ꝫ. eo. ti. de elec. si religiosus j. rñ. ⁊ c. quodā. et c. indēnitatibus. §. sꝫ cū eas. J. de regu. c. vno. J. ne cle. vel mo. c. ij. monasteriū em̄ est eis quasi carcer. xvj. q. j. placuit. ij. d̄ sentē. excōi. vt fame. ¶ Glosa sequens soluit dubium.

c ¶ Prioratibus. Pōt dici etiā nō curatis. ⁊ q̄d. J. dr̄ de cura referat ad prime dictū de eccl'ijs p decre. ꝫ. e. de multa. ꝫ. de elec. dudū. ij. ⁊ hoc approbat cōcil'. Uiennē. de supplen. negli. prela. q̄ regulares. in fi. In casu aūt est dissimilitudo inter personatus ⁊ parrochiales ecclesias quam habes. J. ne cleri. vel mona. capi. j. Additio. Idem Joan. mo. ⁊ Archidia.

d ¶ Absq̄ se. apo. no. ar. p illa opinione ꝙ in duob⁹ curatis solus papa dispēset. ad idē. ꝫ. eo. ti. nō potest.

e ¶ Annexi. In his casib⁹ nulli⁹ dispēsatio est necessaria: cū hec duo p vno reputent. ꝫ. de elect. dudū. ij. vbi de hoc. ꝫ. eo. ti. sup eo. ⁊ c. extirpāde. §. qui vero.

f ¶ Teneatur. Inquantum possidet de facto: quia de iure priuatus est.

g ¶ Libere. ꝫ. eo. licet episcopus.

h ¶ Qd̄ nisi fecerit. i. si statim oīno non dimiserit. ¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

i ¶ Ineligibilis. Ad idē. ꝫ. de elec. quisq̄s. ⁊ J. i fi. ca. exaggerat igit pena i religiosis: ⁊ merito: vt. ꝫ. in pn. ad hoc. ⁊ vj. q. j. alia est causa. Sed nūquid hoc erat statutū p decre. de multa dicebat ibi hostié. ꝙ in prioratib⁹ cōuētualib⁹ vt curatis bñ habebat locū decreta. de multa. vt religiosos respiceret. In his a q̄b⁹ ad voluntatē abbatis remouentur (u. videt ꝙ plures possent habere cū pot⁹ q̄si custodes essent q̄ priores. Indistincte aūt intelligo hanc decre. etiā in omnibus prioratib⁹ put indistincte loq̄t ⁊ approbatū est hoc hodie p concil'. Uienen. de supple. negli. prela. q̄ regulares in fi. et hoc non erat ita clare statutū p decreta. de multa. et pene etiā sunt addite: vt hꝭ vides. Additio. i. Scilicet ꝙ vacaret primū. Jo. an. Additio. ij. Idē nota. ꝫ. de statu mona. c. ij. i glo. penul. ⁊ que scripsi. ꝫ. eo. lib. de offi. ordi. presenti. in. j. glo. ver. queritꝰ demū. Jo. an.

k ¶ Mensem. Quomodo huiusmodi mensis fiet cōputatio: dixi de elec. q̄ sit. ꝫ. eo. lib.

l ¶ Peruenerit. Et sic si puentat ante duos menses a tēpore publicationis: statim incipit eis tēpus currere: ⁊ si nō peruenerit infra duos mēses: adhuc tēpus non currit: et sic placuit pape in hoc casu religiosos astringi. Cū als cōstitutio principis ex quo fuerit publicata post duos menses omnes astringat. in aut. vt fac. no. cōsti. circa prin. ad hoc. ꝫ. de postu. c. j. ⁊ dicam in fi. huius libri super data. Jo. an.

Constitutio publicata p⁹ duos menses ligat.

m ¶ Eligere. Ad idē. ꝫ. eo. referēte. ⁊ c. preterea.

n ¶ Extunc. Id est post mensem.

o ¶ Supradictis. Ut scilꝫ sint ineligibiles: ⁊ tanq̄ ambitiosi repellantur ab vtroq̄. Jo. an. ¶ Glosa sequens querit et soluit.

p ¶ Gubernāda. Quid si in ipso monasterio nō est aliq̄s idone⁹: tūc satis credo ꝙ aliunde posset assumi. ad hoc. ꝫ. de elec. ne p defectu. ⁊ c. indēnitatib⁹ in fi. ⁊ ꝫ. de verbo. sig. c. abbate. in fi. satis tamē tutū esset auctoritatem pape requiri per superiorem litteram.

a ¶ Monasterijs. ꝫ. de reli. do. c. vlti. in fi. sicut nec diuersorum monasteriorum abbas esse: vt ibi. et. xx. q. iiij. monachum. vel preesse monasterio ⁊ ecclesie secularī. xvj. q. j. presbyteros.
b ¶ Nō dependet. nec ad inuicē sunt cōnexa. vt. ꝫ.
¶ Glo. se. reci. ꝑ q. ⁊ solutionem. cui signat ꝫriū ⁊ respondet.
c ¶ Canonice vt si trāseat ad strictiorē religionē sufficiat licētiā sui ꝑlati req̄rere etsi nō obtineat. ꝫ. de regu. lz. sed si trāsiret ad laxiorē sine cā: sol⁹ papa dispēsat: cū sit ꝫ iura. ꝫ. ꝺ ꝯces. ꝑb. proposuit. si ad parē ex cā trāsire poterit ꝺ licētia abbatis ⁊ cōuēt⁹. j. xix. q. iij. statuim⁹. ⁊ non ob. ꝫ. ꝺ elec. si religiosus. ij. rūso. qꝛ illd̄ locū hꝫ cū transit ad rectoriā. ⁊ ibi de filio sit pſ: ⁊ tō ibi sufficiat abbatis licētia. Addi. j. Inno. ꝺ renū. c. fi. dicit ꝙ eo casu req̄rit dispensatio ⁊ auctoritas epi: qꝺ placet hic Jo. mo. et Archi. in decr̄. si religiosus. i fi. vide qꝺ no. i Spe. ti. ij. §. sunt quoqꝫ. ꝟ. xxiiij. ⁊ qꝺ dixi de regu. nō ē sup. i. glo. Jo. ꝺ.

Religiosus an ⁊ qñ possit trāsire de vna religione ad aliam.

uersis monasterijs[a]: quorum vnum ab alio nō dependet[b]: nec aliorū monasteriorū nisi canonice[c] trāsferant ad ipsa ꝑuorat⁹: ecclias administrationes vel officia gubernare Qui vero cōtra ꝓhibitionē ꝑsentē ꝑdicta decetero alienis monachis cōmiserit vel dimiserint iā ꝯmissa: ea vice[d] ordinandi de ipsis sint ptāte priuati: ⁊ de eis per diocesanos (si exēpta nō fuerit) alioquin ꝑ se. [e]apo. ordinent. Qui autē q̄ ea suscipe vel suscepta ꝑsumpserit detiere: reddant ineligibiles ipō iure[f]. Idem.

¶ Contemptu possunt prosequi si ad exceptionem vel collationem absentes monachi vel canonici non reuocentur nisi consuetudo habeat eos non vocari. hoc dicit ꝑm zen. Capitulum. xxxiij.

d ¶ Ea vice. i. in prima ordinatione. ꝫ. de elec. cum in cunctis. ⁊ ca. cum vintoñ.
e ¶ Per sedē apo. vel legatū de latere si sit in ꝓuincia. ad hoc. ꝫ. eo. li. de elec. si abbatē. j. ⁊. ij. rūso. Jo. ꝺ.
f ¶ Ipso iure. Et collatio nō tenet. vt. ꝫ. e. ibi. ⁊ per eos ad quos pertinet ⁊c̄. Additio. Et facit ad nota. in clemen. eo. tit. si plures. in glo. si intelligas.

Cum in ecclijs. ¶ Primo ponit dictū. Scd̄o ibi: nisi. exceptionē. Tertio ibi: alioqn. penā. ptes patent. Jo. an. Emanauit ad declarationē eorū que no. Ber. ⁊ moderni. ꝫ. de re iudi. cum olim. in fi.

diuisio

Dicit qd̄ declarat.

Casus lsalis d. helie

¶ Casus. Uacante succentoria vel alia dignitate electiua in eccl̄ia Picta. canonici conueniūt in vnū et ad succentoriā vel aliā dignitatē quēdā Titiū elegerūt verūtamē erant aliq̄ absentes. q̄rit nunq̄d debebant ipsi absentes vocari ad electionē? Rñ. ro. pon. ꝙ sic. si ꝯmode poterāt vocari: ⁊ hoc siue sint in ꝓuincia siue extra: dūmodo cōmode possint vocari. Sed ponam⁹ ꝙ ꝑ longū tp̄s ⁊ sufficiēs ad inducendū ꝯsuetudinem fuit obseruatū ꝙ in electionib⁹ faciēdis de succentoria ⁊ alijs dignitatib⁹ eccl̄ie Picta. ꝙ soli ꝑsentes eligebāt: nec erat necesse vocare absentes: an valeat talis ꝯsuetudo? Rñ. ro. pō. ꝙ sic. secus si nō esset talis cōsuetudo. nam tunc canonici absentes possent allegare ⁊ dicere ꝙ fuerūt neglecti. occasione cuius ipsi possent ꝑ iudicē cōpetentē facere cassari electiones istas. verūtm̄ si ipsi absentes nihil opponerēt ꝫ istas electiones nec ꝑsonas electoꝝ: ipso iure valeret electiōes facte ꝑ presentes. Nam vocatio absentiū non est de substantia electionis. c. ecclesia. ij. de elec. in anti.
¶ Glo. se. ponit opi. ꝫriā ⁊ eius motiuū cui rñdet.

Cum in ecclijs canonicorū receptio aut prebēdarū vel bñficioꝝ collatio īminet faciēda[g]: absentes canonici (si commode[h] fieri valeat) sunt vocādi. ¶ Nisi ꝯsuetudo habeat eos ad talia nō vocari. Alioqn qꝺ in eoꝝ absentia fieri ꝯtigerit: eis instātib⁹[i] irritari debebit. Idem.

¶ Bñficia morietiū etiā i loco vicino curie romane ꝑ duas dies legales: vel sede ipsa vacāte ibi cām domiciliū vel originē nō habētiū: vel etiā habētium sed curialiū / et ibi cā romane curie morātium: vel trāslata curia eā sequentiū: ⁊ in itinere decedētiū vel in loco vñ recessit curia i quo remāserāt infirmi: ꝯferri nequeunt ꝑ aliū ꝙ ꝑ papā. h. d. ꝑm zen. Capi. xxxiiij.

Presenti declaramus

g ¶ Faciēda. De electione eorū ꝑ quoꝝ mortē est ecclesia viduata tm̄ habebam⁹ in decr̄. qꝛ ꝓpt. Sed ꝑ ꝑdictā decr̄. cū olim in fine ibi plena oim̄ q̄ ꝑntes fuerint ⁊c̄. dicebāt q̄dā i minorib⁹ beneficijs nō vocādos absentes qꝺ hic reprobat vñ itelligim⁹ ibi ꝑsentes q̄ sunt i loco vnde debēt vocari. C. de prescrip. lō. tēp. l. vlti. ꝫ. ꝺ maiori. et obe. c. vlt. vt ibi cōsuetudo erat absentes ad talia nō vocari: vt sequit. Additio Et sic dicit Archi. se habuisse a canonico illi⁹ ecclesie. Jo. an.
¶ Glo. se. ponit dictum et opi. illi ꝫriā. quā improbat per hanc decre. adiungit tres rationes. demū querit ⁊ soluit.
h ¶ Si cōmode. Sic. ꝫ. de elect. qꝛ ꝓpter. siue ergo sint in ꝓuincia siue extra ꝓuinciam: si cōmode vocari possunt vocabuntur: al's nō. de hoc. ꝫ. de elec. coram. (1) Sed de ꝗ remoto loco vocent: statur cōsuetudini eo. ti. in genesi. ⁊ dicebant quidam ꝙ an vocarentur vel nō: non stabit ꝯsuetudini: qꝺ nō est verum: vt hic patet. Sed posses dicere ꝙ hic nō loquit de electione prelatoꝝ. ⁊ dicit lr̄a ad talia ⁊c̄. sed dico ꝙ cōsuetudo dat ius eligēdi. ⁊ ita potest intelligi de cau. possessio. cum ecclesia. Item dat iurisditionē iudicandi: ergo ⁊ sine absentibus eligendi. de foro compe. cum contingat. cum similibus. Itē vocatio absentium nō est de substantialib⁹ forte. ꝫ. de elect. eccl̄ia. ij. Sed nunq̄d in alienatione ⁊ alijs tractatib⁹ vocari debent absentes? Credo ꝙ non. x. q. ij. hoc ius porrectū. vbi ꝺ hoc. ⁊ per decreta. ꝫ. eo. lib. de offi. ordi. q̄uis. vbi dixi de hoc. ⁊. ꝫ. de testi. c. ꝑsentiū. Additio. j. Et hec fuit opi. Hostien. que placet Archi.

Uocatio absentiū nō ē de substātialibus forme electiōis.

i ¶ Eis instātibus. poterūt ergo cōtemptū ꝓsequi ⁊ collationē illam facere cassare: ratificare etiā poterunt si volent. ꝫ. de elec. ca. ꝙ sicut.

Presenti. ¶ Diuisio ptz: qꝛ sunt q̄nqꝫ dicta: ⁊ tertium respicit prima duo. Secundum ibi: idē est Tertium ibi: loca. Quartum ibi: sanc. Quintum ibi: porro. Do. Emanauit ad declarationem eorum que no. Guil. ⁊ Gar. ꝫ. eo. statutum. Jo. an.

diuisio

Dicit qd̄ declarat.

¶ Istud. c. venit limitatiue. ad. c. licet. ꝫ. eo. ti. isto li.

Casus fralis d. helie

¶ Casus. Dicit in .c.lz. alleg. s. sol⁹ papa pôt cõferre bñficia vacãtia in curia romana. sed ponam⁹ φ nũcij sedis aplĩce vel legati pape cũ mitterent ad aliquam puinciã: in sua legatiõe mortui sunt in locis ꝓximis curie romane: nõ tñ decesserunt in curia. vtrũ ꝯphendãt sub .c.lz. ita φ sol⁹ papa possit bñficia eorũ vacantia ꝯferre psonis idoneis? Rñdetφ sic. ⁊ iõ papa poterit illa bñficia cõferre acsi ipsi obijssent in illo loco vbi residet curia. Idẽ dicẽdũ ẽ de curialib⁹ q̃ ꝓficiscuntur ad pegrinationẽ: ⁊ moriunt̃ i locis proximis ipi curie: vt ẽt sol⁹ papa possit sua bñficia cõferre ẽm tenorẽ illi⁹ .c.lz. videlz dũmõ papa hmõi bñficia ꝯferat infra mẽsem. Nã ipo mẽse elapso possẽt collatores hmõi bñficiorũ dicta bñficia cõferre. Sz scitissime pr velle iformari a vobis qualit cognoscam ego φ aliquis sit mortuus i loco vicino curie romane? Rñ. ro. pon. φ in isto casu illa loca appellamus vicina curie romane q̃ distãt a loco vbi est papa cũ sua curia ꝑ duas dietas legales hoc est ꝑ .xx. leucas. nã dieta in iure accipit̃ ꝑ .x. leucis. l. vicena milia. ff. si q̃s cautionib⁹. Sed ponam⁹ φ aliq̃s cleric⁹ hñs domiciliũ parisius cũ curia ibi esset residens mortu⁹ est: vtrũ bñficia sua dicant̃ vacare in curia? Rñ. φ nõ: ⁊ iõ solus papa nõ posset illa bñficia ꝯferre. sed si ordinari⁹ preueniat papã valebit collatio. Sed ponam⁹ φ curia romana cũ esset parisius vult se transferre ad ciuitatẽ romanã: postea aliquis curialis nõ potuit insequi curiã: sed remãsit infirm⁹ parisi⁹: ⁊ postmodũ mortuus est. vtrũ bñficia sua cẽseant̃ vacare in curia romana? Rñ. φ sic. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs sol⁹ papa illa bñficia poterit cõferre. dũ tñ conferat infra vnũ mẽsem: vt dictum est.

edicto statutũ[a] felicis recordatiõis Clemẽtis pape predecessoris nostri de bñficijs apud se. apo. vacãtibus per aliũ q̃z per romanũ põtificẽ minime cõferendis: locũ hr̃e in bñficijs q̃ legati aut nũcij sedis eiusdẽ vel quis alij[b] ad romanam curiã veniẽtes vl' etiã recedẽtes[c] ab ipsa obtinere noscũtur: si eos in locis vicinis[d] ipsi curie mori cõtingat: queadmodũ si i loco vbi eadẽ curia residet morerent̃. ¶ Idem est si aliquis curialis (etiam ecclia romana vacante) pegrinatiõis: infirmitatis aut recreatõis: seu alia quauis cã ad locũ curie vicinũ secedens in hmõi loco vicino decedat[e]: dũmodo ibi (etiã si erat ad ipsam curiam reuersur⁹) ei⁹ domiciliũ[f] seu domus[g] propria non existat. ¶ Loca vero itelligant̃ vicina eidẽ curie in ꝑmissis: q̃ remota vltra duas dietas legales[h] (quas hoc casu sic specialiter[i] volum⁹ computari) a loco vbi morat̃ ipsa curia: nõ existunt. ¶ Sane si q̃s in loco vbi degit curia sue origi nis[k] domum habẽs diẽ claudat extremũ. in ea ipsi⁹ bñficia sua ꝑdicto nõ aliter includantur statuto q̃z si curialis esset antea: et ibidẽ occasiõe curie morarec[l]. ¶ Porro cũ curiã de loco ad locũ trãsferri cõtingit: si curiales in itinere (dũ curiã sequũtur eãdem) vel in loco vñ recedit ipsa curia forsitã remanẽtes ifirmireb⁹ inibi eximantur humanis: ꝑmissum statutum: quantũcunqz locus vbi decedunt ab ipsa curia sit remotus: ad illorum beneficia se extendit

a ¶ Statutum. s. eo. titu. c. ij.

b ¶ Alij. curiales vel non.

¶ Glosa seq. ponit opinionem.

c ¶ Recedẽtes. Dicebat Gar. φ cũ appellatiõe vrbis tm̃ ⁊ suburbia itelligant̃. ff. de ℣b. sig. l. ij. sic ⁊ nomie curie tm̃ locũ vbi curia habitat cũ suis suburbijs intelligere debeam⁹ in his q̃ nõdũ curiã intrauerãt: vel illicentiati recesserant. in alijs secus. Jo. an.

d ¶ Vicinis. Dr̃ pñs ille qui est in ortis. ff. õ ꝑcu. l. ꝑsens: vel q̃ est in ꝑuincia. C. de ꝑscrip. lõg. tẽp. l. vlti. ꝭ. determinabit q̃ intelligunt̃ loca vicina.

e ¶ Decedat. Hoc dicebat Guil. si recesserat animo cito redeundi. vt de pe. di. j. diuortium.

f ¶ Domiciliũ. Qd̃ in pluribus locis habert põt. ff. ad muni. assumptio. s. õ rescrip. dilect⁹. ij. de fo. ꝯpe. ex pte. Additio Et qd̃ ibi not. in .iij. glo. et de ꝑroch. ca. fi. in .j. glo. hic ponit Archi. Joan. an.

¶ Glo. se. notat. querit. solutioni obijcit dupliciter: et ꝑme rñdet. in secunda remittit.

g ¶ Dom⁹ ꝑpria. Ergo lz sola dom⁹ possessio i ciuitate cõparata ñ faciat quẽ municipẽ. ff. ad munici. libert⁹. ꝭ. sola. tñ q̃tũ ad hoc eq̃parant̃ dom⁹ et domiciliũ. Quid dices si est i domo sibi et alijs cõi. Idem credo acsi esset in domo solũ ꝑpria. ad hoc. s. de postu. ca. j. Et res cõis olim illoꝝ ẽ. ff. de ritu nup. l. illud. (j) Et q̃ iurat suũ non esse iurat et sibi cõe nõ esse. ff. õ ℣b. sig. si pupill⁹. ꝭ. viri. Et cũ q̃s legat seruos suos ⁊ qui in toto ⁊ in pte sui sunt legati itelligunt̃. ff. de lega. iij. si q̃s seruos suos. Nec ob. xij. q. ij. q̃ manumittit̃. ⁊. ff. de iu ius vocan. l. lz ⁊ si hac. ꝭ. q̃ manumittit̃. qr ibi erat cõe plurib⁹ vt collegio. ꝓbat̃ hec solutio. ff. eo. ti. l. cõis. libert⁹. nõ ob. xij. q. j. ꝭ. vl. qr ibi soluit̃. Jo. an. Additio. Facit. ff. de iudi. l. iulian⁹ att. si alr̃. vbi eq̃parat̃ iudicẽ fieri litigatoris heredẽ in totũ vel ꝑ parte. Jo. an.

h ¶ Legales. ẽm q̃s .xx. miliaria ꝯputant̃ ꝑ die. ff. si q̃s cautio. l. vicena milia. et si modicũ etiã supesset nõ includeret̃ sub loco. ff. de ℣bo. sig. l. iij. Jo. an.

i ¶ Specialiter. Si hoc est speciale: ergo ipsius cõtrarium est gñale. ⁊ fa. ad ea q̃ no. s. de rescrip. nõ nulli. ⁊ q̃ dixi. s. e. lib. de rescrip. statutũ. ꝭ. cũ aũt. de elec. cupientes. j. rñ. Jo. an.

¶ Glosa seq. soluit duo dubia.

k ¶ Originis. Certe satis idẽ puto si ibi hz cõtinuũ domiciliũ: lz inde nõ sit oriũdus. ad hoc. x. di. si i adiutoriũ. optime. s. de elec. fundamẽta. ꝭ. vl. õ tẽpo. ord. c. iij. j. rñso. ff. ad muni. ei⁹. ꝭ. vlt. C. vbi sena. vel cla. l. senatores. nec rõnẽ diuersitatis video. Et idẽ dico in oriundo qui ibi ꝑpriã nõ hr̃et domũ. sed forte ꝯductã cũ eadẽ sit ratio. ad hoc. ff. de legi. non possunt. vñ qd̃ dicit õriginis sue domũ: ⁊ de domo ꝑpria et de domo habitationis potest intelligi. Jo. an.

l ¶ Morarec. Als esset graue ꝑiudiciũ inferret̃ loco vbi degit curia. si oĩa beneficia nũc ibi vacãtia haberẽt solũ cõferri ꝑ papã. Additio. Et fi. qd̃ scripsi post Vin. s. de offi. le. c. fi. sup verbo. non possunt. f. φ multum preiudiciale esset clericis prouincie si ꝑcussores ipsorum possent absolui ꝑ legatos perpetuos. scilicet

ratione ecclesiarum habentes officiū. Jo.an.

Hullis — S J aplica. Ponit duo dicta. secundū ibi:idē. et ronē infferit ibi:ne ipa. Additi. Multū ēqta tis hz hec constitutio circa parrochiales ecclesias vacantes in curia. ¶ Casus. Dicit in.c.ij.eo.tit. q solus papa pōt ɔferre beneficia vacātia i curia romana. dum tñ illa beneficia conferat infra: vnum mēsem. Sed ponam⁹ q aplica sede vacāte, aliquis cleric⁹ habēs ecclām parrochialē vel aliud bñficiū curatū decessit in curia: vtrū ad ecclesiā romanā spectet solū collatio hmōi beneficij curati: ita q puisio hmōi ecclesie parrochialis seu beneficij curati debeat differri vsq ad futur successorem qui eligit in romanū pontificem? Rndet roma. pontif. q cū vacatio ecclesie parrochialis et beneficij curati sit periculosa aiab⁹ subditis precipit papa q si se de aplica vacante vacet hmōi beneficiū curatū in curia romana vel in locis ,pximis curie q ordinari⁹ possit hmōi beneficiū conferre:non obstāte dicto ca.licet et sic istud.c.ponit speciale in bñficijs curatis. Sz ponamus q vacauit istud bñficiū curatū adhuc viuēte et supstite ro.pon. accidit q papa est mortuus antēq ,puideret alicui de isto bñficio curato. vtrū ordiari⁹ possit illud ɔferre etiā si nōdū sit elapsus mēsis. infra quē sol⁹ papa debebat ,puidere? Rñ. q sic. qd verū ē si papa nō ɔtulerit istō bñficiū curatū añ ipsi⁹ mortē

Casus lfalis d.helie

Idem. ¶ Mors pape tollit ne prochiales ecclie in curia vacare dicant. h.d.fm zēze.

S J aplica Capi.xxxv. sede vacante aliquas parrochiales[a] ecclas vacare decetero ɔtigerit apd ipam: statuim⁹ vt de eis(ne ipsarū[b] vacatio diutina periculū valeat aiab⁹ afferre[c])p eos ad qs ptinet:possit libere ordinari: ɔstōne felicis recordatiōis Clemētis pape pdecessoris nri de bñficijs apud sedē ipam vacantibus p alium qȝ p romanū pontificē minime conferēdis:vel alia[d] quauis ɔtraria sup hoc edita nō obstāte. ¶ Idē volum⁹ et de illis q ibidē ipo romano pontifice viuente vacabunt:si de ipsis p eū ante ipsius obitū[e] non fuerit ordinatū. Idem

¶ Gra alicui cōcessa vt puidere possit psonis idoneis in certa eccla psonis nō expssis non expirat re integra obitu ɔcedētis. secus si psone cēnt expresse. Jo.an. Ca.xxxvi.

S J cui(nulla psonarum facta expressione[f])sit gratiose cōcessa facultas vt auctoritate aplica possit aliquib⁹ psonis idoneis[g] in certa ecclia puidere:vel bñficia (quorū collatio est ad sedem aplicā legitime[h] deuoluta) conferre:contradictores eadem auctoritate p censuram eccle.ɔpescēdo: hmōi concessio.(Quā cum specialē grām contineat:decet[i] cē mās urā) non expirat etiam re integra p obitū concedētis. ¶ Sec⁹ si super puisione certe psone facienda sit data ptās eidem

b ¶ Ne ipsarum. rōnē hic ponit. et est si.S.eo.lib.de offi.dele.is cui.et J.ne sede va.c.vno.in fi.
c ¶ Afferre.S.eo.ti.c.j.
d ¶ Alia.vt.S.eo.statutū.et.S.ca.pxi.
e ¶ Obitū.s.cū decessit infra mēsem:alr nō cēt questio .S.eo.statutum. Addi.j. Quia scilz etiā papa viuēte posset ordiari⁹ illa conferre. Jo.an.

S J cui. Sūt due ptes. Scda ibi:sec⁹. pma subdiuidit qz pmo ponit dictū. scdo reddit cām sui dicti ibi quam cum.

¶ Casus Papa cōcessit epo Pictauē.facultatē vt forte i ecclia sua cū ad ipz nō spectaret collatio pbende : sed ad decanū et capitulū vel etiā i alia ecclia posset puidere psonis idoneis. añ qȝ eps puc. puidisset illis persōis papa mortuus est vtrū illo mortuo expirauit gratia data

Casus lfalis d.helie

epo Picta. vel vtr nō obstāte morte pape possit dict⁹ eps puidere psonis idoneis? Rñ. q si añq eps Pict. puideret psonis idoneis: et sic re ipsa existēte integra papa mortuus sit nō expirat mādatū: tō nō obstante morte pape poterit puidere psonis idoneis. qd verū est qñ i gra nō fuerūt expsse certe psone. Sz qd si gra puidēdi in aliqua ecclia respiciebat fauorē certe psone et añq eps puideret mortu⁹ est papa: vtr expirauerit gra? Rñ. q tūc p mortē concedētis expirata est gra. ¶ Nota pmo ex pncipio.c. q gra iā facta p mortē cōcedētis non expirat añq ille cui facta est gra illa gra vterek. et ista fuit rō dubitādi ad istō.c. sec⁹ est in gra alicui ɔcessa. et sic cessat ɔuū glo. de.ca.si sup gra. de offi.dele. qd vr ɔdicere scdo dicto hui⁹.c. Sz em i dicto ca.si sup gra. q mortuo papa añq vacet pbenda nō expirat ptās executoris: qz non expirat gra: g nec ptās executoris q est accessoria ad grām:sed ibi iāq erat facta gra. hec aūt in scdo dicto hui⁹.c.nō erat facta sed mādabat fieri. sed in primo dicto gra erat facta:qz respiciebat fauorē illi⁹ cui mandabat vt faceret gratia: et ideo qȝ:um ad ipm ibi facta gratia.

Notabilia.

Notabilia — ¶ Nota primo q aplica sede vacāte pnt ordinarij cōferre ecclias prochiales:etiā si vacauerint in curia: nō obstāte.ca.ij.S.eo.et istud est spāle in ecclesijs prochialib⁹. Rō spālitatis est fauor aiarum vt dicit pncipiū tex. Ex q sequit q cū istud sit spāle in ecclijs prochialib⁹ q ius cōe seruat in alijs bñficijs ecclasticis. l.j.ff.ad munici. ¶ Nota q mēsis qui concedit pape ad conferendū bñficia vacantia in curia romana:nō currit sede apostolica vacante.
¶ Glosa seq. arg. a contrario.

a ¶ Parrochiales. Spāle sit in eis pter curam in alijs ergo ius antiquū remanet. Ad idem.S.eo.li. de elec.nemo. Et p hoc satis patet q in alijs nō currit mensis sede vacante: currit tñ ignoranti. vt.S.eo.statutū. dixi in glo. est ergo. Addi. Idē Archi. vnde lz posset vigere eadem ratio in alijs ecclesijs curatis non parrochialib⁹: detractio iuris veteris nō hz locū in illis sup que vide.J.de verbo.sig.constitutionem.et quod ibi no.in quarta glo.Jo.an.

f ¶ Expssione. Multū g ogatur expssio psone. et facit.J.c.pxi.et.S.de offi.deleg.is cui.eo.lib.
g ¶ Idoneis.vt.S.c.ti.sup lordiata.et.c.is cui.e.li.
h ¶ Legitime.s.fm statuta lateran. vel gnalis ɔcilij.S.de ɔcess.pben.c.ij.et de elec.ne p defectu. Et talia bñficia legati de latere q sunt in puicia ɔferre pnt.S. eo.venerabilis.Jo.an. Addi. Et no.e.li.d offi.leg. c.j.in vlti.glo.et vide quod ibi dixi.Jo.an.
i ¶ Decet.J.de reg.iur.decet.cum suis concor.

a ¶ Suā. Cū ĝ est grã ei⁹ cui scribit: non expirat. vt. ẜ. secus qñ alteri⁹: puta ꝓ quo scribit: vt hic.
¶ Glosa seq. ampliat textum. obijcit ⁊ soluit. solutiōi opponit ⁊ respondet.
b ¶ Moriat. vel renūciet. ẜ. de renū. ca. j. eo. lib. Ad hūc fine expsse ꝯdicit. ẜ. e. li. de offi. deleg. si sup gr̃a. vbi dr̃ ꝙ executoꝝ potestas datoꝝ super gr̃a alicui⁹ nõ expirat re integra sicut nec gr̃a. cū sit accessoria ad gratiā. hic ꝯtrariū dicitur. Sol. Facti diuersitas soluit ꝯtrariū: ibi loqtur de gr̃a iam fctā hic de faciēda p executores. vñ ibi dixit tex. gr̃a facta ⁊c. hic dicit ꝓuisione facienda. Si ergo papa concedat canonicatum ⁊ pbendā si vacat: vel q̄ primo vacauerit: nulli aliȷ̄ de iure debitā: ⁊ super hac gr̃a per se facta dat executores: hȝ locū decre. illa: q̄ cū iam sit canonic⁹ ⁊ iā sit facta gr̃a potestas executorū velut accessoria non expirat. sed si papa nõ facit gr̃am sed mādet fieri: puta ꝓuideri mihi de bñficio: hic potestas executoris principalis est. ⁊ expirat re integra. Sed quare nõ expirat in supra ꝓxi. casu cū etiam adhuc sit ꝓuisio facienda. Solu. ibi etiam iam erat facta gratia: cum respiceret eū qui ꝓuidere debebat: nõ eum cui debebat ꝓuideri. Addi. Idem ibi Jo. mo. ⁊ Archi.

non ob suā[a] sȝ ei⁹ cui ꝓuideri mādat gr̃am vel fauorē. illa qdē expirat oĩno: si cōcedēs re integra mouatur[b]. Idem

¶ Alter lniã circa icertos pers[..] absq̄ titulo ad sacros ordines clericos promouet: eis tenetur prouidere. Dans lniam pmouēdi vel etia promouēdis: eis pmotis ad sacros sine titulo prouidere te

nebit. h. d. zen. Cōm. xxxvij.

Si episcopus cui nullis psonis expressis in genere commisisti[c]: vt vice tua ordies in tua diocesi celebraret: ad sacros[d] ordines promouerit quēpiam titulū[e] nõ habentē: ei (Cū in culpa[f] fuerit taliter[g] ordinādo eūdem) tenebitur vite necessaria ministrare[h]: donec sibi per eum

Pic. dedit mihi lniam recipiēdi ordines a quocūq̄ mallē epo: q̄ƀ iure cōi non possum recipe ordines nisi a ꝓprio epo) nõ habebā aliquē titulū ecclesiasticum. vñ cum lr̃is istis accessi ad epm ꝓximū: ⁊ ab eo recepi ordines. q̄s istoꝝ tenebitur michi ministrare necessaria?

Rñ. ꝙ meus ꝓprius epo: q̄ nõ dȝ dare istas lr̃as nisi primo sibi cōstito de titulo ecclīastico. Hodie tamē epi dāt istas lr̃as licētie nõ facta fide de titulo ecclesiastico: sed ipsi in lr̃is suis faciunt mentionē: dum tamen vobis cōstiterit de titulo ecclīastico sufficiēti cōsciētiam nr̃am exonerando. Nota primo iuncta glo. ꝙ quis nõ pōt ordines celebrare in aliena diocesi sine licētia ꝓpriȷ̄ epi. nec posset in sua diocesi ordinare clericos alterius dioc. tñ teneret ordinatio si fieret de facto: sed ordinās esset suspensus ⁊ ordinatus nõ haberet executionē ordinū. Nota pricipalē effectū hui⁹ c. ꝙ ordinās dȝ diligent̄ inq̄rere an pmouēdi habeāt titulū ecclīasticum. nā si ordinet absq̄ titulo incurrit penā. c. cū s̄m aplm. alle. No. ꝙ cū ꝓpri⁹ epo ꝯmittit alteri epo ordinationē certoꝝ clericoꝝ ⁊ noiatoꝝ epo cui facta est ꝯmissio nõ tenet̄ inq̄rere an nominati sint idonei vel ne: sed dȝ p̄sumere ꝙ ꝯmittens p̄sentauit sibi idoneos: ⁊ si tales ordiāti repiant̄ sine titulo est iputandū cōmittenti ⁊ nõ ordināti. No. vlteri⁹ ꝙ epo non dȝ dare licentiā recipiēdi ordines ab alio epo: nisi constet sibi ꝙ tales habeant titulum.
c ¶ Commisisti. q̄ð al's sine pena facere non posset vt. ẜ. eo. lib. de tempo. ordi. c. j.
d ¶ Ad sacros. ideo dixit: quia pro ordinatis ad minores non scribit ecclesia vt ordinatores compellat. vt no. ẜ. eo. ti. ca. ij.
¶ Glo. seq. ponit duas opi. ꝯrias ⁊ scđam approbat.
e ¶ Titulū. saltē p̄rimoniȷ̄. Unū scias q̄ð Jo. Gof. et Inno. tenēt. ẜ. eo. epo. ꝙ ꝯtrūcūq̄ cleric⁹ habeat p̄rimoniū nisi expsse ordinet̄ ad titulū p̄rimoniȷ̄ sui hȝ actionē ꝯ ordināntē ad ea q̄ dicunt̄ infra. Tan. ⁊ Hosti. ꝯdicētes eū si p̄rimoniū hȝ tacite ad titulū p̄rimoniȷ̄ ordinatū: ita ꝙ deficiet actio quib⁹ ego ꝯsentio ꝑ p̄di. decre. epo si. al's illud nisi q̄ð ibi ponit̄ nec ꝓprie nec exceptiue veniret: ⁊ ꝑ decre. tuis. c. ti. Et de hoc habeo ꝑ Hosti. ẜ. ð rescp. postulasti. Addi. Uide q̄ð ibi dixi sup̄ ṡ. vl. glo. ꝑ q̄ð videbis ꝙ lȝ q̄ ad obligationē de qua hic loq̄mur sequat̄ Tan. ⁊ Hosti. nõ tñ dico p̄rimoniū esse titulū nisi expsse fuerit sic actū. Jo. an.
f ¶ In culpa fuerit. Et sic esse dȝ in pena. vt. xxxviij di. qui ea. ⁊ xxviij. di. q̄ sunt. Jo. an.
g ¶ Taliter. s. sine certo titulo.
¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit.
h ¶ Ministrare. Uidebat̄ ꝙ puniri deberet ille qui mādauit: ⁊ imputare sibi debuit ꝙ talem elegit ⁊ per

Notabilia.

Ordinatus sine titulo hñs tñ p̄rimoniū an agat ꝯ p̄latum.

diuisio

Si epo. Sunt tres ꝑtes. quaꝝ p̄ma decidit q̄d iuris cū ꝑ ꝓpriū epm data est alteri epo ordināndi lnia. scđa ⁊ tertia decidūt qñ de p̄sonis expssis vel ipsis p̄sonis data est p̄dicta lnia. Scđa ibi: si vo. Tertia ibi: eis aūt. haꝝ q̄libet exprimit suā cām. p̄ma ibi: cū in culpa. scđa ibi: in q̄. tertia ibi: cū eā. Jo. an. Emanauit ad declarationē decre. ẜ. e. nõ liceat. ⁊. c. epo si. ⁊. c. cū s̄m aplm. Addi. Et eoꝝ q̄ no. Inno. ⁊ Host. de eta. ⁊ quali. ca. antepe. ⁊ pe. Jo. an.

Dicit q̄d declarat.

¶ Si epo alteri epo dederit p̄tātem vt vice sua i sua diocesi clericos posset ordinare: ⁊ fuerunt clerici sine titulo ordinati: ordinans ⁊ nõ dans p̄tātem incurrit penā. c. cū s̄m aplm. eo. titu. in anti. nisi dans p̄tātem nominauerit sibi certos clericos ordinādos: nā tunc dās p̄tātem ⁊ non ordinans penā incurrit. hoc dicit.

Summarium d. helie

¶ Presupponendū est q̄ð habet̄ in ca. alleg. cum s̄m aplm. videlicet ꝙ epo nõ dȝ aliquē clericū ordinare ad sacros ordines nisi cōstet sibi ꝙ talis clericus habeat sufficiētē titulū vnde viuere possit. ⁊ si ꝯtrariū fecerit tenet̄ epo illi dare necessaria vnde possit viuere donec fuerit assecutus sufficiēs bñficiū ne cogat̄ mēdicare.

Presupp. d. helie

Casus lr̃alis d. helie

¶ Casus. Epo Pictauen. dedit epo engolisinen. potestatē vt posset ordines celebrare in diocesi Picta. epo engolisinen. aliq̄s clericos pmouit ad sacros ordines sine titulo ecclīastico. querit̄ quis epoꝝ tenebit̄ ordinato ministrare necessaria vite donec habeat vñ possit sustentari? Rñ. ro. pō. cū distinctione. aut epus Picta. dedit p̄tātem epo engolisinen. celebrādi ordines in dio. Picta. nõ facta expssione p̄sonarū: ⁊ tūc epo engolisinen. tenebit̄ p̄stare necessaria vite tali ordinato donec fuerit bñficium assecut⁹. Si aūt dedit p̄tātem ordinādi certā p̄sonā expssam: tūc ꝑ se epo Picta. illi

teneт̄ ministrare necessaria: q̄ tunc videт̄ dedisse potestatē epo engolisinen. vt istū ordinet siue fuerit idoneus siue nõ. sed in p̄mo casu videт̄ dedisse potestatē vt clericos ordinet si fuerit idonei nõ aūt dicunt̄ idonei absq̄ ti. eccle. Sȝ q̄d scitissime pat. ponam⁹ ꝙ epo

aliu fecit. vnde idē acsi p seipsum elegisset. ꝺ reg. iur. qui p aliū. sed hec vera vbi mandauit de certo: vt statim sequit. ꝛ facit. ꝭ. ꝺ elec. si cōpromissari⁹. ... ꝟ.j. alleg. Jo. mo. ff. de cōdi. inde. si ꝓcurator. in prin. vbi gnali mādato nō cōmitto ꝓcuratori ꝙ soluat indebitū. Jo. and.

a ¶ Aliū. no. p his q̄ dixi. ꝭ. e. titu. si pauper.
¶ Glosa sequēs soluit dubium.
b ¶ Certas. ꝛ expressas intelligo: qꝛ si cōmisisset ei ordiare clericos talis ville vel loci: adhuc est hic genus et nō species: vñ locum habebunt superiora aliud est enim certū: aliud certum et expressum. facit ꝭ. de conces. preben. ne captāde ... per qꝺ patet ꝙ aliter sumitur hic expressio. ꝛ ꝭ. eo. lib. de rescrip. c. ij. ꝟ. ꝭ. eo. li. ꝛ ti. c. ij. ad fi. Joan.

vel aliū^a de cōpetenti bñficio sit ꝓuisum. ¶ Si vo certas^b cōmisisti eidē ordinare personas. Tu qui preuidere hoc casu an haberēt titulum debuisti taliter ordinato ad predicta^c donec per te^d beneficiatus fuerit obligatus existis. ¶ Eis autē quibus a diocesanis datur licētia vt possint a quo voluerint^e epō ad omnes sacros ordines promoueri: nō q̄ ordināt: sed q̄ tradunt licentiam (cum eā dare nō debeant titulū non habenti) ad premissa^f si titulum non habeāt obligantur. Idem.

¶ Ubi primo loco papa dat licētiā conferēdi bñficia certo mō vacātia: vel ad papā deuoluta: scōo aliqꝺ de his conferat specialiter: vel conferri mandet species generi derogat: ita ꝙ scōo beneficiū debeṫ. h. d. Jo. an. Ca. xxxviij.

Quāuis tibi nup in genere^g potestatē dederimus bñficia sex clericoꝝ tuorum^h cedētiū vel decedentiū^i auctoritate nostra personis

Nota primo ꝙ in beneficijs conferendis papa habet plenā potestatē. ꝛ ideo pōt cōferre bñficia i quacunqꝫ parte orbis sita: nā cōcurrit cum quibuslibet ordinarijs. immo potest reseruare dispositioni sue bñficia ad alios spectantia cum decreto irritante.
Nota ad qꝺ allegaṫ p̄sens. c. ꝙ generi p speciem derogatur cōcordat capi. j. ꝺ rescrip. in an.
Nota principalem effectum hui⁹ ca. ꝙ si papa alicui dederit generalē facultatē cōferendi beneficia. postea alteri dederit specialē potestatē conferendi certum beneficiū sub generali facultate cōcessum: valet collatio specialiter facta.

Notabilia

faculta tē ꝯferēdi spāle bñficium: lꝫ nō fieret mētio de gnali ptāte epi. an valeat ista spālis collatio? Rñ. ro. pon. ꝙ cū gnī derogeṫ p specie valet illa specialis collatio: lꝫ nō fuerit facta mentio de generali facultate.

c ¶ Ad predicta. s. vite necessaria.
d ¶ Per te. vel p aliū. ꝭ. ꝓxi. rñ. nec poterat sibi indignitatē bñficij obijcere: ex q̄ illū dignū ad ordines reputauit. ꝭ. de eta. ꝛ quali. accepimus. qꝺ dic vt ibi.
e ¶ A quo voluerint. dū tñ catholico. et in apta se. ap. rebellione nō fuerit. ꝭ. de prescrip. veniens.
¶ Glosa sequens exponit. querit arg. negatiue ꝛ affirma. ꝛ duas opi. ponit.
f ¶ Ad premissa. s. vite necessaria: donec eis de competēti bñficio sit ꝓuisum: ꝛ transit talis obligatio ad successorē. vt. ꝭ. e. ti. cū fm aplm. Quid dices si cleric⁹ ordinat⁹ sine titulo ad sacros ꝓmisit epō ꝙ cū super his nō inquietaret: nunq̄d tali renūciatione nō obstāte agere poterit? vr ꝙ nō ex q̄ renūciauit. vij. q. j. ꝟ. periculosum. de elec. cū inter. R. Ecōtra. qꝛ istud videtur ius publicū: qꝺ remitti nō pōt. de fo. cōpe. si diligenti. de sen. exco. cōtingit. Et bñficio qꝺ nōdū habebat renūciare nō potuit: sicut nec hereditati nondū delate. ff. de acq. here. l. q̄ suppstitis. ꝛ alimēta pacto alimētarij eo tollunṫ. ff. de trāsac. cū hi. Dixit Da. ꝙ valet pactū. Bar. brixiē. dixit hoc verū si post ordinatiōnē interuenit: sed in ordinatione vterqꝫ symoniacus esset ꝛ deponēdus. ꝭ. de symo. c. pe. in qōne venerali. que incipit. esto ꝙ eps ordinet. ... Futura. se cus in preteritis. C. de transac. l. de alimentis. Jo. an.
... Sine ꝓrois auctoritate. Et intelligiṫ de relictis testamento: vel cā mortis al's secus vt ibi. ꝟ. plane. ꝛ de hoc l specu. q̄ fi. sint legi. ver. sed qritṫ vtrū.

Simoniacū ē pactū qꝺ ꝓmittit cleric⁹ ad sacros ordinat⁹ sine titulo nō inquietare epm sup bñficio.

Quāuis. Sūt duo dicta. scōm ibi: simili. Et in fine primi reddit rōnem vtriusqꝫ ibi: nā prime Jo. an. Ad hanc decreta. concor. ꝭ. eo. titu. dudum.

dimisso Dat cōcordantias.

¶ ... Papa dedit epō picta. facultatem cōferēdi bñficia sex clericoꝝ cedētiū vel decedētiū ꝛ isti clerici possidebāt bñficia spectātia ad collationē alteri⁹ epi ꝗ epi picta. data ista facultate: vacauit bñficium cōprehensum sub tali facultate: forte p decessum vel renunciationem illorū clericorum: vnde postea papa fecit collationem de vno illorum beneficiorū: vel dedit

Casus Isalio dñi hegre.

¶ Glosa sequens dat duo dubia.
g ¶ In genere. si aūt in specie dedisset licentiā: puta Archi. bonoñ. cū vacabit tūc sec⁹: qꝛ vtrūqꝫ speciale: ꝛ sic valeret primū: nisi de primo fieret mētio in secundo. ꝛ idem est si ante scōam specialem gratiam tā erat descensum ad speciem ex virtute prime generalis. Ad hoc. ꝭ. de fi. pbro. ex tua. de offi. dele. ex parte. j. ... Idem Jo. mo. Jo. an.
h ¶ Tuorum qui dicātur sui clerici hoc casu ꝛ similibus habes ꝭ. de verbo. sig. c. vlti.
¶ Glosa seq. no. querit ꝛ soluit. scōo querit. arg. pro. soluit cōtrariū. tertio soluit ꝛ solutionem declarat.
i ¶ Cedentiū vel decedentiū. ista duo sunt diuersa maxime in impetrationib⁹ vel gratijs vt ꝓbatur. ꝭ. de rescrip. susceptū. ij. rñ. Sed nunq̄d si clericus suus cedit vel decedit in curia romana: poterit ei⁹ bñficiū cōferre? dic ꝙ nō. nisi haberet ad hoc mandatū expressum. vt. ꝭ. eo. c. j. ꝛ. ij. in fine. Sed q̄d dices ille cui facta est talis gratia vult cōferre bñficia que vacant per vxorationem clerici sui: vel p adeptionē cpatus vel secūdi bñficij curati: nūquid poterit? ꝛ vr ꝙ sic. tā eīn tacito ipso facto renūciasse videṫ. ad hoc. ꝭ. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. de offi. dele. gratū. Credo. [Idē Archi.] ꝙ cū tales indulgētie restringanṫ. ꝭ. e. is cui. ꝛ. c. ꝟ. suis. ꝙ talia bñficia cōferre nō poterit cū potius priuatione iuris ꝗ renūciatione vacēt: qꝺ pꝫ ex eo ꝙ cōpellunṫ ad illa dimittenda. vt. ꝭ. de cleri. cōiuga. c. j. ꝭ. eo. de multa. ꝛ. c. licet epō. ꝛ. c. cum singula Ad hoc facit predic. decre. susceptū. nā similiter posset dici, ꝙ cedens esset mortuus quo ad beneficiū cui cessit. vij. q. j. ꝟ. ecce in quib⁹. xxxiij. q. ij. ꝟ. j. Sed pone iā contulit bñficia. v. clericoꝝ. moriunṫ duo sui clerici simul quorū alter habebat pingui⁹ bñficium altero, vult pinguius conferre: nunq̄d poterit? videṫ distinguendum: aut papa proprio motu dedit hanc gratiam aut non. vt primo casu possit pinguius conferre

Addi tio.

scdo nō. vt. ſ. e. ſi plurib⁹. Sed dic ꝙ illud poſſet locū hře: ſi poſſet cōferre bñficia ſex puorū clericorū ſuorū decedentiū: ſed hic de priuis clericis non eſt dictū: vñ qđ beneficiū voluerit cōferre poterit dñs. Joan. and. Addi. Idem Archi. de vbo. ſig. c. ſi. Jo. and.

rat prebendā aſſecut⁹. iđ dicebat ſuā grām nō eſſe reuocatā. Econtra allegabat capl'm ꝙ cū iſta dignitas eſſet ſeparabilis a canonicatu / ⁊ lz Ticius cōſecutus fuiſſet pbendā: tñ nō habebat ius in re q̄tū ad dignitatem: nūquid capl'm bñ dicat? Rñ. ꝙ ſic: et ideo dicit

a ¶ Idoneis. ſ. eo. is cui.
b ¶ Poſt. alʼs nō fuiſſet tanta q̄ſtio: ex q̄ pmnz mādatū ſpeciale genus preceſſiſſet. Joan. an.
c ¶ Derogat. vt. ſ. de reg. iur. generi. cuz ſuis cōcor. Jo. an.
d ¶ Conferamus. penes papā eñi remanſit eadē ptās ⁊ maior etiā in predictis: vnde ex q̄ ipſe pꝛoccupauit melior eſt ipſi⁹ ꝯditio. vt. ſ. eo. dudum.

S. Is cui. ¶ Circa reuocatoriā grāꝝ decidit tres caſus dubios. Primū contra expectantē in eo ſolū ꝙ expectat. ſecūdum et tertium ꝓ expectāte ibi non ſic. ⁊ ibi: ſed ⁊ ſi. vtriuſqꝫ rōnē ponit Jo. an. [divisio]

idoneis[a] cōferēdi. Canonicatū tñ ⁊ prebendā: quos in tua eccleſia in qua poſt[b] predictā gratiā tibi factā mādauimus cuidā ſpāliter prouideri: obtinebat quidā ex eiſdē tuis clericis nūc defunctis conferre nō potes: cū illi pro quo ſcripſim⁹ debeant. ¶ Nā prime gñali gratie tibi facte derogat[c] poſterior ſpālis: licet de illa non fecerit mentionem. ¶ Simili rōne ſi poſt facultatem tibi cōceſſam a nobis cōferēdi beneficia tue dioceſis quorum collatio eſt ad ſedem apl'icam deuoluta: nos eorū aliquod anteq̄ꝫ tu cōferas cōferam[d]⁹ ſpāliter alicui vel cōferri mādamus de cōceſſione tibi facta nō habita mentione: facta per nos collatio canonica eſt cenſenda. Idem.

¶ Reuocatio grē non tollit ius queſitū ſed querēdū: niſi ius annexiōis aliud inducat: nec tñ tollit ius querendum annexū iuri dignitoꝛi iā queſito. h. d. ẜm ʒen. Capi. xxxix.

SI is cui de canonicatu prebenda et dignitate perſonatu vel officio per felicis recordatiōis Nicolai[e] / vl' Celeſtini[f] predeceſſoꝝ nr̄oꝝ lr̄as gratia in aliqua eccl'ia facta erat cōſtitutiōis nr̄e reuocatoꝛie tēpore canonicatū et prebendam dignitati pſonatu vel officio alicui non annexā[g] erat adept⁹: lz dignitatē perſonatū ſeu officiū inibi expectaret: ꝓpter expectationem hmōi priuatus nō intelligit̃ iure qđ in canonicatu et prebēda fuerat canonice aſſecutus. ius tñ qđ ad dignitatē perſonatū vel officiū cōpetebat eidē iuxta vba[h] dicte reuocationis intelligitur reuocatū. ¶ Nō ſic autē ſi canonicatū cū dignitate perſonatu aut offō cōferri tñ canonico

ro. ponti. ꝙ ſua grā erat extīcta q̄tū ad dignitatem pſonatū vl' officiu. Sed pone namus ꝙ papa creauit me canonicū: mandauit mihi ꝯferre pbēdā ⁊ etiā vt ꝯferret michi dignitas vl' officiū vacauit prebēda q̄ ꝯſueuit aſſignari ſoli canonicoꝛ aſſecutus fui dignitatē: ſed adhuc ſum ſub expectatiōe pbende. pendēte tempore fuit reuocata mea grā: poſtea vacauit pbēda: nūquid illaꝫ poſſum petere? Rñ. ꝙ ſic. lz grā mea fuerit effectū ſoꝛtita q̄tuꝫ ad canonicatū ⁊ dignitatē. Sed qđ ſi papa creauit me canonicū ⁊ mādauit ꝓuideri de prebenda cū vacaret: ⁊ poſtea vacauit

habuit oꝛtuz ex cōſtitutionib⁹ reuocatoꝛijs: quas fecit Bonifaci⁹ ſtatim poſt ꝓmotionem ſuā de gratijs factis a Nicolao iiij. et Celeſtino. v. ꝑ quas ius queſitū erat ad rem nō in re. Reuocatoꝛia grātiarū Nicolai incipiebat pridē ad apicē: illa vero Celeſtini incipit. dudū circa ꝓmotionis. ⁊ de hꝭ etiā cōſtitutionibus tractat ſ. c. ꝓxi. ⁊ ſ. de conceſ. preben. c. vlti. plenius. [Dicit vñ habuit oꝛtum.]

¶ Pro intellectu iſti⁹ capl'i eſt pſupponēdū qđ habet̃ in gloſa poſita ſup verbo. verba. videlꝫ ꝙ Bonifaci⁹ octau⁹ ꝯditoꝛ hui⁹ volumis ſtatim poſt ſuā ꝓmotionē reuocauit grās factas ꝑ duos ſuos predeceſſores. videlꝫ Nicolaū ⁊ Celeſtinū: ⁊ vba illius ꝯſtōnis erāt iſta. Grātias factas ꝑ tales ⁊ ꝑ q̄s ius non eſt acq̄ſitū in re: caſſamus ⁊ adnihilamus decernentes irritū. [Pre-ſuppo. ꝺ. helie]

¶ Caſus. Nicolaus. iiij. vel Celeſtin⁹. v. contulerat Ticio canonicatū ⁊ mādabat canonicis vt ſibi prouiderēt de pbēda canonicatu dignitate: vel officio. virtute ſue grē Tici⁹ aſſecut⁹ fuit pbendā: ⁊ expectat dignitatē vel officiū. Pendēte illo tp̄e Nicolaus q̄rtus mortuus eſt: ⁊ ei ſucceſſit Bonifaci⁹ octau⁹ q̄ reuocauit grās factas ꝑ predeceſſores ſuos poſtea vacauit dignitas. illā petebat Ticius virtute grē ſibi facte ꝑ Nicolaū q̄rtū. dicebat capl'm ꝙ nō tenebat̃ ſibi illā dignitatem cōferre: qꝛ grā ſua fuerat reuocata ꝑ Bonifaciū. viij. Dicit Tici⁹ ꝙ cōſtitutio reuocatoꝛia intelligit̃: qñ tñ nō fuiſſet ſibi acquiſitū ius in re. ⁊ ꝙ fue- [Caſus ſ'alio dñi helye.]

dignitas q̄ ꝯſueuit aſſignari ſimplici canonico ⁊ fuerūt reuocate grē. vtrū iſta videat̃ reuocata ex quo nōdum adhuc adept⁹ prebendā? Rñ. roma. ponti. ꝙ nō.

¶ Nota pmo ꝙ ꝑ moꝛtē pape cōcedentis grām nō extinguit̃ grā etiā re exiſtēte integra. ideo eſt opus reuocatione. Vñ hodie papa ſtatim poſt ſuā ꝓmotionē reuocat oēs grās ſuorū predeceſſorū. Et hoc dicit ſe facere ad tollēdū votū captāde mortis. ſed tñ poſtea dat tot grās vel plures q̄ fecerint ſui pdeceſſores. iđ dicit Panoꝛ. ꝙ vera rō reuocatiōis illarū grārū eſt. vt hoīes deferāt pecunias romano pōtifici. Nota ꝙ ſi in eccl'ia ſit ſtatutū ꝙ dignitas nō cōferat̃ niſi canonico: ſufficit ꝙ talis habeat ius canonie: licꝫ nō habeat prebendā. ⁊ hoc niſi ſtatutū magis ſpecifice loqueret̃ quia diceret niſi canonico prebēdato. nam tūc eſſent obſeruanda verba ſtatuti. vt hic eſt textus. [Notabilia.] [Reuocatiōis grāruz apl'icarum rō]

e ¶ Nicolai. quarti.
f ¶ Celeſtini. quinti.
g ¶ Non annexam. quaſi in annexis ſecus. ſ. eo. ti. ſuper eo. ⁊. c. quia ſepe. ⁊. ſ. ꝓxi. rñſo.

¶ Gloſa ſequens ponit verba reuocatoꝛia.

h ¶ Verba. quorum mentē habes. ſ. de cōceſ. prebē. ca. vlti. ſed ad litteram erāt hec. Oēs collationes / ꝓuiſiones / reſeruationes ſup canonicatibus / dignitatibus / pſonatib⁹ / prebēdis / officijs / poꝛtionib⁹ / preſtimonijs / eccleſijs parrochialibus / ruralibus vel alijs

necnon super quibuscūqꝫ beneficijs ecclesiasticis vacaturis cum cura vel sine cura: in quibus non sit ius quesitū in re. licet ad rem ꝑ dictū antecessorē nostrū seu eius auctoritate factas/ ꝓcessas/ seu commissas: ꝛ ea que ab ipso sup his vel circa ea quomodolibet pro cesserūt aplica auctāte in fratrū nrorū p̄sentia. vj. kl. ianuarij: cū adhuc (sicut p̄mutitꝰ) essemus Neapoli: omnino cassauimus/ irritauimꝰ ꝛ vacuauimus. cassas / irritas/ ꝛ vacuas nūciauimꝰ: nulliꝰ ēt decreuimꝰ fore firmitatis. ꝛ qđ extūc secꝰ a qꝫ sciēter vel ignorāter contigerit attentari ꝛc. ꝯsuetiōᵃ: fuerat assecutꝰ sub expectatione p̄bēde. Cū ius magis dignūᵇ qđ iste i dignitate. ꝑsonatu/ seu officio huiusmodi iam habebat: ius minus dignū canonicatus retineat: cuius canonicatꝰ rōne ius eidē saluū remaneat ad p̄bendā nulli alij debitā aplica ante ipsum auctē recepto. ¶ Sed ꝛᶜ si ex epī vel alteriꝰ cuiuscūqꝫᵈ collatione vel ꝓuisiōe adeptꝰ fuerat in eadem eccl'ia dignitatē/ ꝑsonatū siue officiū conferri tm̄ canonico ꝯsueta: p̄fatꝰ q̇ canonicatum auctē apost. iā habebat: idēᵉ erit censendum. Idem.

¶ Subest reuocatio grē prebendam expectanti ꝛ decreti interpositio etiam ignorāti. hoc dicit ꝛēꝛe. Capitulū. xl.

Quodā ᶠ per lrās felicis recordationis Nicolai pape p̄decess. nrī canonicatū sub expectatiōe vacature p̄bēde in certa eccl'ia obtinēte successor eiꝰ Celestinꝰ cuidā alteri similē in eadem eccl'ia gratiā fecit: quē oībꝰ etiā an ipm auctē aplica vel quauis alia in ecclesia ipsa receptis quin primo vacaturā cū decreto irritante: datis mihi executoribus. postea papa fecit tibi similē gratiā cum clausula anteferri: quia voluit te preferri q̇buscūqꝫ prioribꝰ quibꝰ facta erat similis gratia. vacauit prebēda. certū est q̄ tibi debebat virtute clausule an voluit ānferriᵍ: cū interpositione decreti: priusqꝫ tamen ad primū et eiꝰ executores secunde gratie noticia peruenisset: vacās prebēda eidem primo ꝑ suos fuit executores collata. post hm̄ōi aūt ꝛ ante factā scd'o collationē ipsiꝰ p̄bēde: nr̄a ꝯstitutioʰ reuocatoria emanauit. ꝛ qm̄ qs eorū ius habeat i prebenda hm̄ōi dubitatur: nos neutrū illorū decernimꝰ ius habere in eadem. ¶ Prima enim collatio post: ꝛ contra decretum a dicto Celestino interpositū facta: licet ab ignorantibus et etiam ignorantiⁱ non obtinet firmitatem. ¶ Ius vero quod secūdo ad prebendam non in prebenda hm̄ōi competebat (cum nostram reuocationem eius collatioᵏ non precesserit) per eam penitus est sublatum. Idem.

¶ Mandatum de prouidendo de beneficio ad collationem capituli pertinente: non tāgit ius singularis canonici. h. d. ꝫm zen. Ca. xlj.

Mandatū aplicum tibi directuꝫ: vt. T. clerico de bn̄

---

a ¶ Cōsuetis. Per hoc non reuocat grā. ē em equiꝰ q̄ ꝓpter ius in re seruet ius ad rē in hoc casu qꝫ ꝓpē ius ad re extinguerēt ius in re contra mentē cōstitutiōis. Ar. ... Est ff. ff. de libe. ꝛ posthu. zita §. regula. cuius casum vide de offi. deleg. preterea. super glo. vlti. Jo. an.

igit dixi ista ḃba. qꝛ per ḃba illa cassatur ius quesitū ad rem sed ius in re nō sic intelligit reuocatū. Addi. De reuocatiōe alioꝝ ꝑuilegiorū Celestini: vide in cōstitutione Joānis. Sācta romana. et dicā. j. t. ij. c. vl.

b ¶ Magis dignū. §. de conse. eccl'. vel alta. q̄ in dubijs: cum suis cōcor. ... Pro ꝛ ꝫ de offi. dele. super questionū §. si vero. vbi de hoc. Jo. an.

c ¶ Et si. Tolle qđ est. j. p̄fatus qui canonicatū auctoritate aplica iam habeat adeptus fuerat in eadē ecclesia ex epī ꝛc. Jo. an.

d ¶ Cuiuscūqꝫ. ad quē ꝑtinebat collatio/ vl' forte le gati.

e ¶ Idē. s. q̄ canonicatū retineat ꝛ canonicatus ratione prebendam. ...

diuisio Quodā. ¶ Decidit dubium exortum ex duabus gratijs Nicolai et Celestini: ꝛ ꝓcessu facto per primam secuta post reuocatoria. ꝛ decisionis causam exprimit ibi: prima enim. Joan. an.

Casus Ioaltis d. helle ¶ ... Papa fecit michi gratiam in ecclesia Pict. quia contulit michi ius canonie et mandauit canonicis vt michi conferrent prebendā si qua vacaret alio

teferri: tn̄ meus executor contulit michi p̄bendam vacātem: qꝛ forte ignorabat tuam grām postea fuerit reuocate grē: ꝛ tuus executor tibi ꝯtulit istā p̄bendam. Queritur cui debeat prebēda? Rūdet q̄ nulli nostrū debetur. primū nō michi debet ꝓpter clausulam ꝺ anteferri. Itē nec tibi. qꝛ tēpore quo fuit tibi collata p̄benda iāqꝫ tua grā fuerat reuocata: lō nullus nrm̄ hꝫ ius in illa p̄benda. ¶ Nota primo limitationē ad regulā illam q̄ in gratijs expectatiuis habet locū illa regula. Qui prior est tpe potior ē iure. Fallit illō quādo appet ꝺ ꝯtraria volūtate ipsiꝰ mandātis: qꝛ voluit q̄ secūdo receptꝰ omnibꝰ prioribus p̄ferret. sed qñ aliter nō apparet devoluntate pape habet locum illa regula. Qui prior est tempore potior est iure.

Notabile.

f ¶ Quodā. Alīs hoc erat de iure cōi. §. eo. ti. hi qui.

g ¶ Anteferri. ad idē. j. de ꝓces. p̄ben. auctoritate.

h ¶ Cōstitutio. reuocatoria. ꝺ qua vidisti. §. pri. c.

i ¶ Ignorāti. §. e. c. si postqꝫ. ꝛ. c. dudū. ꝛ. c. si bn̄ficia. ꝛc. Ar. hec iura apte probāt decretū pape ligare ignorantes. ad idē. j. de ꝯces. p̄ben. qꝛ cunctio. ꝛ vide quod dixi. §. eo. si apostolice. Jo. an.

Decretū pape ligat ignorātes.

k ¶ Collatio. Qꝛ si ꝓcessisset collatio ius habuisset non ad rē sed in re: ꝛ sic nō fuisset reuocatū per ꝯstitutionē reuocatoriā. c. pri. j. de ꝓces. p̄ben. ca. vlti. Et sic not. q̄ quis impedit alium in eo qđ per se non cōsequitur. ad idē. j. de ꝓces. p̄ben. auctoritate. sed ibi aliquid consequitur: qꝛ habet secundā prebendam. qui alīs solum habiturus esset tertiam. Jo. an.

Mandatū. ¶ Tres casus dubios cū scribit ad collationē capituli hic decidit: ꝛ in vltimo excipit. Secundus ibi: ad bn̄ficia. Tertius ibi: idē. exceptio

ibi:nisi.decreta.ista venit declaratiue ad decre.§.eo. cum in illis.in fi. Additio. Tolle literam.I. merito comprehendit beneficia etc. Jo.an.

¶ Istud ca. venit declaratiue ad.c.cum in illis.§.e.tit.

Casus litteralis d.helie

¶ Casus. Papa mādauit epō Picta. vt michi puideret de bñficio pxime vacaturo in ecclia Picta. cui⁹ collatio spectat ad ecclesiam Pictauen. vacauit nunc bñficiū cui⁹ collationē habet canonic⁹ solus: ⁊ nō oēs canonici simul. vtrū illud beneficiū comprehēdatur sub gratia michi facta? Rñdet ro. pon. cū distinctione. aut iste canōic⁹ facit collationē illi⁹ beneficij vice ⁊ nomine totius capituli: qr forte ppī discordias euitandas fuit factum statutum: vt vnus solus canonic⁹ puta antiquior cōferret beneficia vacātia i pma hebdomada ⁊ ali⁹ in alia hebdomada: et sic de alijs: ⁊ tūc ꝯprehendiť sub grā mea: qr tūc

ficio[a] spectāte ad collationē[b] narbon. capli puideres: bñficia eiusdem capli[c] siue denī in cōi p ipsum: siue p canonicos eiusdē ecclie singulares vice ac auctē capli aut ex iure ipsius de cōsuetudine vel statuto[d] merito cōprehēdit. ¶ Ad bñficia tñ rōne dignitatū/psonatuū/ vel officiorū q̄ nōnulli ex eisdē canonicis obtinēt in ipsa ecclia ad eorūdem collationem spectantia mādatū hmōi minime se extēdit.[e] ¶ Idē esse cēsemus si rōne pbendarū suaꝝ ad ipos canonicos collatio dictorum bñficiorū singularit[f] ptinere noscať. ¶ Nisi ptineať forsitan in mādato q eidē clerico puideas de beneficio ad collationē narbon. capli ptinente cōiter vel diuisim. tunc enī de bñficijs q̄ ad ipsoꝝ collationē ptinēt rōne hmōi pbendarū[g] poteris puidere.

idē est acsi totū capitulū conferret. Si autem iste solus canonicus nō habet facere collationē vice ⁊ nole capituli sed rōne sue pbende. tunc non comprehendiť sub grā mea: nisi diceretur i litteris meis aliud: puta qr apponereť clausula ista. de beneficijs spectantib⁹ ad ecclesiā Pictauē. cōmuniter vel diuisim. Et sic est intelligendū. ca. cum in illis. alleg. videlicet q cū mādatur alicui prouideri de beneficio spectante ad capitulum alicuius ecclesie: non potest prouideri de beneficio spectante ad collationem singularis canonici. Nam hoc intelligitur verum: nisi singularis conferret vice ⁊ nomine capituli.

a ¶ Bñficio. de curato non puidebiť. §.e.ti. cum in illis. in fi. nec de dignitate. §.eo.tit.ca. vlti.

b ¶ Collationē. de spectāte ad psentationē/ institutionem/ vel electionem non poterit puideri. §.eo. cū in illis. §. cum autem.

c ¶ Capituli. Idē enī est facere p aliū qđ p se. §.de regu. iur. qui p alium. cum suis cōcor. ff. q cuiusq vul. item illorum §. si decuriones.

d ¶ Statuto. Est forte ꝯsuetudo vl statutū q bñficia vacātia pmo mēse ptinētia ad collationē capituli ꝯferat pm⁹ canonic⁹: vacātia scđo scđs: tertio terti⁹: ⁊ sic đ singulis. vel qđ bñficia familiariū suoꝝ spectātia ad collationē capli vacātia canonici ꝯferāt. tales cōsuetudies ⁊ statuta sunt i multis eccliis gallicanis

Additio. Idē fm Archi. si caplm cōiter ordiat q disq canonicus dū viuit conferat certa bñficia: sicut suo tēpore dicit factum in ecclesia Bono. Jo.an.

e ¶ Extēdit. Qr papa nō intēdebat grauare alterā dignitatē capituli sed totū caplm. §.e.cū i illis. ad fi.

De clerico egrotante.

Bonifaci⁹.viij. ¶ Datio coadiutorū epoꝝ ⁊ suoꝝ supiorū est de maioribus causis et spectat ad solū papā: pōt tñ epūs senio vel ifirmitate ppetua ipedit⁹: de cōsensu capli sui vel maioꝝ ptis sibi auctē apo. vnum vel duos coadiutores assumere: et si demens fuerit: caplm aut due partes ipsi⁹ h⁹ faciet. Sz si epūs ꝯtradicit. tunc illi immouabit capitulū: sz epi ⁊ ecclie cōditionē q̄scito poterit intimabit pape. Et coadiutores illi sumptus moderatos habebūt p uētib⁹ platorū ipoꝝ. Jo.an.

Ca. vnicū.

Pastoralꝭ officij debitū pexequētes: declaram⁹ atq statuim⁹ coadiutoꝝ epoꝝ et supiorū platorū

f ¶ Singulariter. q̄si non vice capli: vt in pmo rñso. Jo.an.

g ¶ Prebēdarū. vel dignitatum vl officioꝝ ipsi⁹ ecclie vt in scđo rñso. Et nota qđ dicit rōne hmōi pbēdarū q̄si dicat ñ ptineret ob aliā cām puta ppē alia bñficia que habēt in alia ecclesia mandatū tunc nō comprehendit illa.

¶ De clerico egrot. ⁊c. ¶ Visū est đ clericis nō residētib⁹/ et de pbendis nō conferēdis eisdem Sed qr dubitari poterat: nunqd eis egrotātibus sint puēt⁹ ecclie subtrahēdi: ideo post pcedentia subijcit istā rubricam.

Pastoralis ¶ Prio declarat cuius sit

dare coadiutores epoꝝ ⁊ supiorū. Scđo puidet cum epūs coadiutorē vult: ibi: verū. Tertio ibi: si vo. cū est demens. Quarto ibi. si aūt. cum epūs coadiutorem nō vult. Quito ibi: psent. de coadiutorū expēsis ⁊ potestate. Sexto ibi: ceteꝝ. ad supiores prorogatur qđ de epis dixerat. Jo.an. Emanauit ad declarationem decreta. §.eo. ex parte. in fine. ⁊ eoꝝ que ibi no. Hostie. ⁊ eo. tit. de rectoribus. in fi.

Diuisio

Dicit qđ declarat

¶ Casus. Jure cautū repiť q si epūs sit taliť ipedit⁹ vt nō possit exeq offm pastorale: est sibi de coadiutore puidēdū. Sz q̄riť ad quē spectat puidere de isto coadiutore. vtrū ad metropolitanū vel legatū vel solū papam? Rñ. ro. pon. q datio coadiutoris epōrum: archiepoꝝ ⁊ alioꝝ supiorū est de maiorib⁹ causis reseruatis pape: ideo solus papa poterit eis dare coadiutores. Et dixit ro. pon. q ipse platis inuitis poterit puidere de coadiutore. Sed q̄riť: nūqd epūs vel superior alius senio cōfect⁹ vel alio morbo ipeditus possit sibi assumere coadiutores? Rñ. q sic de consensu tñ sui capituli vel maioris ptis capli: sed nō posset accipere coadiutores dissentiēte capitulo vel maiore pte. Sed ponam⁹ q epūs est demēs vel furiosus: certū est q nō pōt sibi eligere coadiutores. Sed nūqd suū capitulū poterit coadiutorē aut coadiutores eligere? Rñdeť q sic: dū tñ totū caplm cōsentiat/ vel saltē due partes capli. Sed ponam⁹ q epūs dicit q non indiget coadi

Casus litteralis d.helie

tutore nunquid capitulum suo eo inuito poterit dare coadiutorem? Rndet q nō: sed pape debebit capitulum notificare statum epi et ecclesie qui papa puidebit ecclesie et dabit coadiutorem, si videat id fieri debere. Sed vtrū coadiutor tenebit pstare officium coadiutoris expēsis suis vel plati cui est datus coadiutor? Rndet ro. pō. q coadiutor accipiet sumpt⁹ moderatos de prouētibus ipsi⁹ plati cui est dat⁹ coadiutor: nec poterit alienare bona ecclie q̄ seruādo seruari possunt: lz possit alienare bona mobilia q̄ seruādo seruari non possunt ad similitudinē tutoris dati pupillo vel curatoris adulto. Sed nunquid coadiutor qui leuauit fructus ecclesie tenebit reddere rōnem siue computū bonorum peū administratorum? Rndet q sic nō solum in foro penitētiali: sed etiā in foro cōtentioso: et poterit cōpelli ad reddendum rationem siue computum ipsi prelato cui est datus coadiutor vel successorib⁹ suis.

datione intelligēdam esse de causis maiorib[a] et referēdā ad sedē apo. ac ab ea (cōsuetudine nō obstāte[b] cōtraria) tātūmodo[c] postulādā. ¶ Verū ne hoc ptextu ecclesie existētes precipue in remotis[d] dispendia patiant: nos earū in hac parte indēnitatibus pcauere volentes hac gnāli cōstitutione sancim⁹ vt eps senio aut valitudine corporali grauatus: vel etiam alis adeo impeditus perpetuo[e]: vt officiū suū nequeat exercere: possit de sui concilio et assensu capli vel maioris[f] partis ipsi⁹ vnū vel duos auctē[g] apo. coadiutores assumere ad dictū officiū exequendū. ¶ Si vero eps demēs[h] fuerit: et quid velit aut nolit exprimere nesciat vel non possit tunc eius capitulum vel due[i] ipsius partes eadē auctoritate vnū aut duos[k] coadiutores assumāt ido

p cano. vij. q. j. c. j. et c. Quia tristis. cū multis ca. eiusdē questionis. ad idē decre. supius allegate: et de regu. licet. ver. illa semp. de renū. nisi. ad fi. Additio. j. Qui id solū pōt in pnicia sibi decreta. qđ a iure reperit cōcessum: vel ex pnsca cōsuetudine introductū. ix. q. iij. Cōquestus. ō. eo. lib. de sup. negli gen. prelato. romana. Ista ergo poterit ao concessa episcopo et caplo: vel maiori pti seu soli capitulo metropolitano non competeret episcopo viuente. licet datio visitatoris quandoqz cōpetat eo mortuo. ō. eo. lib. de supplen. negli. prelato. ecclesie Ioan. and.

Nota=bilia.

¶ Nota pmo q datio coadiutoris epōrum vel aliorū prelatorum superiorum est de maiorib⁹ causis q̄ spectāt solū ad papā. Ex quo sequit q legat⁹ cardinalis nō pōt dare coadiutores: nisi haberet ad hoc specialem potestatē a papa. ca. q translationem. de offi. leg. in anti.

¶ Nota vlteri⁹ q cōtra romanā ecclesiā nō currit prescriptio in his q̄ sibi reseruauit in signū gnālis dñij.

¶ Nota insup q eps senio confect⁹ vel alio impedimēto ppetuo detētus: pōt sibi assumere vnū coadiutorē vel plures dūmō ɔsenserit suū capitulum vel maior pars.

¶ Nota q si eps nō possit eligere coadiutorē: tūc capitulū suū poterit pipso eligere: et hoc auctoritate apostolica sibi data p istud ca. sed tunc requirit q oēs de caplo cōsentiant vel due partes capli. ¶ Nota q ali⁹ a papa non pōt episcopo inuito dare coadiutorem.

¶ Nota ad qđ allegat presens. c. q quis non tenetur militare suis proprijs expensis. Nam hic dicitur q coadiutor debet habere expēsas moderatas de prouētibus epi cui est datus coadiutor. ¶ Nota coadiutor nō pōt alienare bona ecclesie. et hoc verū de inmobilibus vel mobilib⁹ preciosis. Nā bona mobilia que seruādo seruari nō possunt posset ipse coadiutor alienare ad similitudinem tutoris vel curatoris.

Prescriptio nō currit ɔ romanam ecclesiā in his q̄ sibi in signum spālis priuilegij seruauit.

a ¶ Maioribus. connumeret ergo inter alias quas habes notatas. ō. de trāsla. c. j. de offi. lega. q translationem. de exces. prela. sicut vnire.

b ¶ Nō obstāte. Not. p hanc lram q cōtra romanā ecclesiā nō currit prescriptio in his que sibi in signum specialis priuilegij reseruauit sicut nec cōtra priuilegiū prelationis de hoc. ō. de rescrip. cum nobis.

¶ Glo. seq. dat simile. exponit et cōtrarium soluit.

c ¶ Tantūmodo. Sic. ō. eo. lib. de sup. negli. prela. ecclesie. ergo nō ab archiepo. vel patriarcha vel legato: qz in gnāli legatione talia nō trāseunt in predicta decre. q trāslationē. Ad decre. ō. eo. ex parte. i fi. respondetur q illud fuit de spāli auctoritate vel mādato domini pape. et q ita esset per antiqua iura: pbatur

d ¶ In remotis. his em̄ precipue prouidēdū fuit. ad hoc. ō. de elec. nichil est. ad fi.

e ¶ Perpetuo. et sic no. q licet egrotās laboret infirmitate incurabili: non remouetur sed datur coadiutor ad idē. ō. eo. ti. ex parte. et sic reprobatur opi. Ber. de qua no. ō. eo. tua. Additio. Dicit Archi. respōderi posse quod hic in epo loquitur. Io. and.

f ¶ Maior: lz. regulariter enim tenet qđ facit maior pars. de his que fi. a ma. par. ca. ca. j. et dicitur totum capitulum fecisse. lvj. dist. apostolica. cum similibus. sed hoc fallit. j. proxi. casu.

g ¶ Auctoritate aplica. sunt igit isti delegati pape in hac pte. et ɔtor. ō. de of. or. irrefragabili. ō. de here. ad abolendā. in fi. et j. de sta. regu. c. vno. et in clemē. qz regulares. de sup. negli. prela. Additio. Et in clemē. de sup. negli. prela. qz regulares. cū suis concor.

h ¶ Demēs. de suc. ab intesta. cū dilect⁹. iij. q. ix. indicas. et est sile qđ dicit lex q qn̄ pr est furiosus, filius dat curator prī. C. de cu. fu. l. si pr. ff. eo. ti. l. ij. al's aūt erubescit lex filios esse castigatores parētū. in aut. de nup. §. si q sciētr. colla. iiij. de maio. et obe. cū inferior. et hinc est q ipsi inuito coadiutorē nō dabūt. vt in se. rn̄.

Filij nō dñt esse castigatores parētum.

¶ Glo. seq. dat quattuor silia et ponit regulam.

i ¶ Due sunt partes. et sic nō sufficit maior pars. et est spāle. ad idē. ō. de elec. lz. ibi in electione ro. pō. requirunt ad min⁹ due partes. ad idē. ō. eo. ti. scriptū. vbi in postulatione que cōcurrit cū electione: due partes etiā requirunt. ad idē. ō. eo. lib. de elect. si qn̄. et c. indēnitatibus. §. j. lz aūt hoc sit speciale q due partes debēt cōsentire: regulariter est q due partes collegij vel vniuersitatis debēt esse psentes. ff. qđ cuiuscqz vniuer. l. plane. ff. ō decre. ab or. fa. l. iij. Additio Vide qđ no. de maio. et obe. c. fi. in. iij. glo. et de his q̄ fi. a maio. par. ca. in glo. pe. et qđ super ea dixi. Io. an.

Partes due capituli i multis casib⁹ requiruntur.

¶ Glosa sequens reci. per. q. et solutionem.

k ¶ Aut duos. hanc litteram quā. ō. habueras hic videas repetitam per quam litteram credo q si plures dare vellent non possent: et potuit papa ad hoc motus esse ex eo q coadiutores debent sumptus habere ab ecclesia. vt. j. eo. §. presenti. stemus ergo scripture: quia papa si de pluribus voluisset hoc expressisset. de deci. ad audientiam. et sufficit ita scriptum esse. vj. questiōe. iij. scriptum. ff. qui et a qui. l. pspexit.

neos q̄ ei⁹ officiū exequant̄.
¶ Si aūt eps senio aut incurabili morbo grauat⁹: vel perpetuo īpedimēto detētus ad sui executionē officij reddat̄ inutilis: ꝛ coadiutorem assumere vel habere noluerit lꝫ a capitulo requisit⁹ proprio se illi⁹ non indigere suffragio forsitan asserēdo: tunc nil per caplm innouet̄: sed hoc casu ꝛ etiā primo idem capitulū epi ꝛ eccl'ie sue ꝯditionē ꝛ statū ac facti circūstantias vniuersas ꝗcito poterit fideliter et explicite referat ad noticiam dicte sedis: recepturi humiliter ꝛ efficaciter implenturi: qđ sup hoc p sedē ipsam cōtigerit ordiari. ¶ Pn̄ti q̄cꝫ adijcim⁹ sanctioni: vt coadiutores hmōi de puētib⁹ prelatoꝝ in q̄rum assument̄ auxiliū: sumpt⁹ recipiāt moderatos: ab alienatione q̄libet de bonis ecclesiasticis prelatorū ipsorū vel ecclesiarū suarum quomodolibet facienda penitus abstinentes rationem non solum in districto examine sed et prelatis eisdem (si sane mentis extiterint) ac capitulis eorūdem: seu etiam ipsorum prelatorum successoribus (si hoc antea non fecerint) plenariam reddituri.
¶ Ceterum quod de episcopis premittitur: ad superiores etiā p̄latos esse volumus ꝛ intelligimus referendum.

¶ De institutionibus.

Bonifacius octauus.

¶ Capitulū sede vacāte licꝫ beneficia ad epi collationem spectantia conferre nō possit tñ ad illa presentatos instituere pōt. h. d. ꝫ en. Cap. j.

Si capl'm sede vacāte beneficia q̄ ad

---

cū etiā isti non ordinaria: sed delegata potestate fungantur: vnde habēt seruare metas mādati. s. ti. pri. cui de non. de rescrip. cum dilecta.

a ¶ Officiū. Est ergo coadiutoris officium ea facere que pertinēt ad officiū eius cui deputatus est.

¶ Glo. se. no. differentiā. arguit argumentū reprobat. ꝛ ad infra ꝯtra rn̄det.

b ¶ Noluerit. Nō est ergo idē tacere qđ cōtradicere: qꝛ si contradicit: caplm coadiutorem nō dat: si tacet sec⁹. vt in proxi. casu ad hoc facit. j. de reg. iur. is q̄ tacet vbi dicaꝫ de hoc. Et no. arg. ex hoc textu ꝙ coadiutor nō datur inuito. ad hoc. vij. q. j. scripsi. ꝛ c. q̄liter. et c. q̄uis §. ecce. sꝫ hoc est falsum qꝛ inuito datur. ad hoc de eccle. edi. ad audiētiā j. in fi. ꝛ no. s. co. ex pte. i vlt. glo. Et iura illa non in coadiutore: sꝫ in substituto loquūtur q̄nō dat̄ inuito. coadiutor autē in casu isto p capitulū inuito epo nō dat̄ alꝭ aūt p eū ad quē ꝑtinet bene dat̄ inuito vt ibi dixi. sed hic apo. auctē dat̄. sed in hoc casu nō dabit̄: qꝛ capitulū in hoc casu mādatū nō habet a papa ad quē datio eius pertinet: vt in principio.

Coadiutor an det inuito.

c ¶ Proximo. s. qñ demens est eps et nescit vel non potest exprimere quid velit.

d ¶ Circūstantias. aliter em̄ ad veritatē peruenire nō posset. xxiij. q. viij. occidit. s. de testi. cū causam.

e ¶ Moderatos. ad idem. s. eo. ti. de rectoribus. et c. seq. nō em̄ cogūtur proprijs militare stipēdijs. x. q. ij. precarie. xij. q. ij. charitatem.

¶ Glo. se. tres concor. alle. ꝛ questionē soluit.

f ¶ Abstinētes. ad idē. s. de elec. nichil est. ꝛ eo. lib ꝛ ti. is cui. et. c. indēnitatibus §. si vo. Et intellige de alienatione immobiliū vel mobiliū preciosoꝝ. alꝭ mobilia q̄ seruādo seruari nō pn̄t alienare poterūt ad instar tutorū. C. de admi. tu. lex que tutores. Jo. an.

Continuatio dn̄i helye.

¶ De institutionib⁹. Dictū fuit. s. de prebēdis. verū qꝛ posset dubitari ad quē ꝑtineat collatio ꝛ institutio prebēdarū et alioꝝ bn̄ficioꝝ ecclesiasticoꝝ ideo ad nos informādum annectitur rubrica de institutionibus. Pro quo sciendū ꝙ institutio hic accipit̄ large ꝛ sub se cōprehēdit collationē. Nam collatio ꝓprie dr̄ ꝙ bn̄ficium est liberū ꝛ in mera dispositione epi. ita ꝙ disponit de illo bn̄ficio iure suo ordinario absqꝫ aliq̄ presentatione. Sed qñ bn̄ficiū non est liberū: sed in iure patronatus alicui⁹ qꝛ patronus presentat: ꝛ ad presentationem patroni eps instituit: illud ꝓprie dicit̄ institutio. Prouisio vo dicit̄ qñ fit iure deuoluto. s. qñ superior ꝓuidet in refutationem inferioris.

Collatio differt ab institutiōe ꝛ ꝓuisione

Et si caplm. ¶ Sede vacāte caplm succedit epo in potestate instituendi: sed nō in potestate conferendi beneficia. hoc dicit secūdū Joā. de fan. Et pmo improbat similitudinem. Scđo decidit casum dubiuꝫ ibi: pn̄tatos. qđ dubiū fortificat ibi Licet Joan. an. et emanauit ad declarationē eorū que not. s. de maio. ꝛ obe. hꝭ que. ꝛ. c. cū olim.

Sūmarium dn̄i helye.

Dicit qđ declarat.

¶ Pro itellectu hui⁹ capituli est presupponendū illud qđ habet̄ in. c. cū olim. de maio. et obe. in an. videlꝫ ꝙ capitulū sede vacāte succedit episcopo: ideo pōt exercere ea que sunt iurisditionis p se. et illa q̄ sunt ordinis per aliū puta p aliquē epm. Itē est presupponendū ꝙ cōferre beneficia est iurisditionis volūtarie: ideo pōt exerceri extra territorium. in. c. nouit. de offi. lega. in an.

Presup. dn̄i helye.

¶ Casus. Vacāte eccl'ia pleta p mortē prelati anteq̄ aliq̄s esset elect⁹ in epm: vacauerūt aliqua beneficia spectātia ad collationē epi: certum est ꝙ caplm succedit loco epi: sꝫ vtrū ista bn̄ficia vacātia poterit caplm cōferre? Rn̄. ro. pon. ꝙ nō. sed collatio istoꝝ bn̄ficioꝝ reseruabit̄ futuro epo. nec valet cōtraria consuetudo vt tenēt docto. in dicto. c. cū olim. alleg. Et rationem assignant: qꝛ caplm nō pōt incipere prescriptionē: cū prescriptio nō incipiat nec currat ꝯ ecclesiā vacantē. Sed ponamus ꝙ vacāt beneficia patronata. vtrum capitulū potest instituere presentatos? Respōdet ꝙ licet capitulum non possit conferre beneficia vacantia vt dictū est tamē poterit instituere ad presentationem patroni. ¶ Nota primo vnum casum in quo capitulū sede vacāte nō exercet iurisditionē epalem: sꝫ in collatione beneficiorū spectāte ad solū epm: sed poterit instituere ad p̄sentationē patroni. id est in cōfirmādis electionibus: vt in iure allega. in glo. ¶ Nota ibi admittere ꝙ differūt admittere ꝛ instituere. Et p hūc textū decidit̄ vna questio q̄ est i facto. Nā quidā patron⁹ quēdam clericū presentauit vicario epi. ꝛ rogauit eū vt illū admitteret. vicarius respōdet placet. vnde notarius in instrumēto suo inseruit qualiter vicarius illū admisit ꝛ instituit: nunc redarguit̄ instru=

Casus litteralis dn̄i helye.

Notabilia.

Instituere ꝛ admittere differunt.

mentū de falso: q2 vicari⁹ ep̄i admittēdo ꝑsonā non ꝑ hoc instituit. iste text⁹ facit q̄ instrumētū sit falsum: q2 differūt admittere ⁊ instituere. ⁊ admittēdo perso nam istius presentari nō videtur illū instituere.
a ¶ Ep̄i. solius. q̄d dic: vt. j. ne se. va. c. vno.

collationē ep̄i⁹ pertinēt con= ferre non possit[b]. ¶ Presenta tos[c] tñ a patronis potest ad= mittere: si sint idonei[d]: et eos instituere in bñficijs ad q̄ fue rint pñtati. ¶ Lz ad ep̄m[e] (si supesset) admissio ⁊ institutio hmōi ꝑtineret. Idē in eodē.

¶ Nō repellit pñtatum defe= ct⁹ sacroꝝ ordinū. h. d. 3e. c. ij.

Si is[f] ad quē rectoris pñtatio i aliq̄ prochia= li ecclia noscit ptinere quem= piā nō ɔstitutū i sacris pñtet ad eā: ipm (dūmō al's sit ido= neus: ⁊ infra tp̄s a iure statu= tū[g] ad ordies q̄s ipsi⁹ ecclesie cura reqrit: valeat ꝓmoueri)

¶ Glo. seq. alle. concor. obijcit et soluit.
b ¶ Nō possit vt. §. ne se. va. c. illa. Sed obij cies si pōt confir mare q̄d est pl⁹: quare non con= ferre? Sol. est falsum q̄ confir mare sit plus q̄ qui cōfirmat nō donat de fi. in= stru. inter. sed q̄ cōfert donat. §. eo. lib. de offi. vi ca. ca. viii.
Additio. Opt. Guil. Spec. de p̄sentatione nō facienda per ca pitulum vacāte sede: et quomo= do cōmendā fa= cere potest ſm Uincen. quas ibi scripsi. hic ponit Archi. Jo. an.
¶ Glosa sequens querit et soluit.
c ¶ Presentatos. q̄d de electis ꝑ clericos ad q̄s ele= ctio spectat? dic idē: sed de illis erat expressum in pre= dicta decre. cū olim. de maio. ⁊ obe. et iō de p̄sentatis solū hic dixit. ⁊ poterat de presentatis dubitari: quasi presentatio inniterek gr̄e: ⁊ iuri cōi vt sic potestas hu ius gratie vacante sede in capitulū non transiret.
d ¶ Idonei. intelligit si nō sit appositū. de elec. cau sam que. Additio. Arguit hic Archi. per. c. xxviij. dis. priusq̄. ⁊ ꝑ no. lxiij. dist. c. j. in fi. q̄ si confirmator ep̄s. capl'm: vel cōfirmator ipsoꝝ dicit talē nō debuistis eli gere per idipsum reprobasse videtur. Jo. an.
e ¶ Ep̄m solū. ea cū q̄ sunt iurisdictiōis transeūt in capl'm vacāte sede: vt in iurib⁹ superi⁹ allegatis: ad idē de here. ad abolēdā. q̄d verū intelligas: nisi iter= dictū eis esset a papa. vt. §. eo. lib. de ma. ⁊ obe. c. vno.

Si is ad quem. Non diuiditur. Jo. an.

Casus falis dñi he= lye.

¶ Casus. Uacante aliqua ecclesia parrochiali patronus illius ecclesie presentauit Ticiū clericū cō= stitutū in minorib⁹ ordinibus diocesano. qui clericus erat al's idoneus vtrū ꝓpter istū defectū q̄ nō est pro motus ad sacerdotiū sit repellēdus a bñficio? Rñdet q̄ ꝓpter defectū sacri ordinis non est a beneficio re= pellēdus dūmodo al's fuerit idoneus ⁊ possit promo= ueri ad sacros ordines infra annum.
f ¶ Si is. q̄d in decre. §. de eta. ⁊ quali. preterea. de dispensatione olim fieri poterat: est hic hodie ius cō= mune. q̄d verū intelligo in hoc suo casu. s. cū presenta= tur quis ad rectoriā ecclesie parrochialis ꝑ patronū: dic autē vt dixi. §. de p̄ben. si ꝓ clericis pauperibus. Additio. Multi contra. ⁊ vide q̄d ibi dixi. de elec. du= dum. j. super versi. vel in ordinibus. Jo. an.
g ¶ Statutum. §. de elec. licet canon.

¶ De concessione prebende et ecclesie non vacantis.

¶ Uisum fuit supra de prebendis et alijs beneficijs ecclesiasticis etiā visum fuit de institutionibus ad il la beneficia ecclesiastica. verū q2 posset aliquis dubi= tare quid iuris sit de beneficijs non vacātibus: vtrū possint alijs conferri ideo ponitur rubrica de cōcessio ne prebende et ecclesie non vacantis.

Conti= nuatio dñi he= lye.

decernimus admittendum.

¶ De cōcessione prebende et ecclie nō vacātis. Inno. iiij.

dilecto filio Andree capella no nostro. ¶ Si mandet ali= cui ꝓuideri de dignitate va= catura quā duxerit acceptā= dā ⁊ vacat dignitas quā an= te acceptationē ordiari⁹ con fert tenet ipsi⁹ collatio: etiā si executor impetrātis añ acce ptationē fecerit reuocatio= nē: inhibitio= nē: et ꝓcessus sup prima va cāte. Jo. and.

Quia Cap. j.

Quia cuncti. ¶ Hec est famosa decreta lis et copiosa et subtiliter glosa= ta per Innocen. Abbas sic sum= mabat q̄ execu= tor dat⁹ sub for= ma q̄ ɔferat ta= li q̄d duxerit ac= ceptandū: ante acceptionem ni chil facere pōt. Sz dicit. Jo. an. q̄ istud nō vr̄ be ne dictū: sed dic q̄ itellexit illud nihil q̄d afficiat et sic dz intelligi glo. in §. subiun ctū. j. q̄ icipit. no ta q̄ qñ. Dñic⁹.

Istud capl'm diuiditur in sex partes: vt i glo. nā in prima ponik actoris petitio. in scd̄a exceptio rei. in tertia ponik agētis replicatio. in quarta parte po= nunk duplicationes. in q̄nta triplicationes in sexta et finali parte ponik sentētia. Prima est in principio. se= cunda ibi: dicebat aūt. tertia ibi: ex parte. quarta ibi: sed extitit. quinta ibi: econuerso. sexta ibi: nos itaq̄.

diuisio dñi he= lye.

¶ Casus. Innocētius. iiij. fecit gr̄am cuidā Draconi in eccl'ia carnoteñ. sub hac forma. q2 mādauit canoni cis eccl'ie vt Draconē reciperēt in canonicū et i fratrē ⁊ prebendā vel dignitatē si qua vacaret eidē cōferrēt quā duceret acceptandā. alioq̄n ꝓmo vacaturā cū decreto irritāte: ⁊ datis sibi executorib⁹ ad cōpellēdū Draco iste pñtauit gr̄am suā executori. qui executor accessit ad illā eccl'iam in qua erat subdecanus illius eccl'ie ⁊ sibi Draconi cōtulit prebendā ꝓmo vacatu rā. ⁊ sic cōtulit anteq̄ Draco illā acceptaret. Deinde in ipsa eccl'ia vacauit prepositura normānie q̄ erat di gnitas sine cura. qua vacāte q̄dā legatus cardinalis in illis partibus existēs rogauit ep̄m vt de dicta p̄po situra ꝓuideret cuidā andree nepoti dñi pape. Ep̄s rñdit q̄ q̄ātū ad hoc cōmittebat vices suas illi legato cardinali. q̄ legat⁹ prepositurā cōtulit andree nepoti dñi pape. postea Draco acceptauit illā dignitatem. Modo fuit orta controuersia sup illa dignitate inter andreā nepotē pape: q̄ habuerat collationē a legato noie ordinarij: ⁊ dictū Draconē q̄ habuerat collatio= nē a suo executore. fuit dubitatū q̄s haberet poti⁹ ius in ipsa dignitate. vnde fuerūt allegate plures rōnes hincinde. tādem auditis allegationib⁹ hincinde per partes ꝓpositis: papa tulit sñiam diffinitiuam ꝓ suo nepote cōtra Draconē ⁊ sibi Draconi imposuit ꝑpe= tuum silentiū. Ratio motiua pape fuit: q2 Draco ac= ceptauerat dignitatē istā post collationē ordinarij.

¶ Nota primo ex principio textus practicā concipien di libellū cū agit quis ꝓ beneficio q̄d dicit ad se perti nere: nā non sufficit dicere q̄ habuit collationē a tali:

Nota= bilia.

sed vlterius addat in libello: et qui habebat potestatem cōferendi. ¶ Nota principalē effectū huius capituli: q̄ si mādetur alicui puideri de dignitate primo vacatura quā ipse p q̄ scribit duxerit acceptandā. potestas ordinarij nō est ligata nisi ia p quo scribit acceptauerit. nā executor nō pōt facere collationes nisi facta acceptatione: sed facta acceptatiōe pōt executor suā potestatē exercere: etiā priusq̄ vacet dignitas. ¶ Nota q̄ in iudicijs non est facienda acceptio psonarū: qd est cōtra aliqs iudices qui grauāt suos consanguineos vt videant iustiores: tn̄ prudētes iudices se exonerant a talibus causis ne videātur hoībus iudicasse affectione carnali. ¶ Nota q̄ decretum irritans in gratia expectatiua ligat ignorātes: dū tn̄ fuerit purificatū. qd purificatur dū gratia est purificata. Et nō dicitur purificata gratia nisi ipsa fuerit acceptata.

In secūda que durat vsq̄ ibi: ex parte. ponitur draconis defensio. ¶ In tertia que durat vsq̄ ibi: sed extitit. ponunt replicationes andree. In quarta que durat vsq̄ ibi: ecōtra pro. ponūtur duplicationes draconis. In quinta q̄ durat vsq̄ ad §. nos itaq̄ ponūtur triplicatiōes andree. In sexta p An. sentētia fertur. Additio. i. Quart[9] auctor decr. dicit Host. et Bon. post eū q̄ semp fuit nobis lib[9] gratiosus: et iste Draco fuit fili[9] dñi de Borbonio. Joā. an. Additio. ij. Dicit Jo. mo. q̄ hic nō fuit disputatum an esset dignitas vel officium: tn̄ vt dicit ipse Innoc. not. de prebē. c. mul ta. in fi. q̄ prepositure ecclie carnotēsis sunt officia non dignitates. Joan. and. Additio. iij. Hostie. qui facit .ix.

cūctis[a] et istra[b]. Proponebat itaq̄ p parte tua q̄ cū predicta[c] prepositura dū vacabat[d] tibi p cū[e] qui conferre potuit ipsam / collata fuisset: collatio hmōi canonica existebat: maxime cū nulla p priorem[f] ipsum. q̄ illā impedire posset[g] inhibitio precessisset. ¶ Dicebat aūt pars altera q̄ cū premisse[h] līe sede carnoteñ. vacāte fuissent in caplo publicate[i]: ac pfatus eps tūc de capitulo ipso esset[k]: ibiq̄ pñs existeret: ignorare nō potuit mādatū aplicū sup cōferēdo memorato D. prebēda vel dignitate sine cura[l] quā ipse duceret acceptādā: cū primo i ecclesia ipsa predicta vacaret: alij fuisse directū. et sic p cōsequēs facultatē sibi esse sublatam cōferēdi hmōi dignitatē pter qd videbat[m] q̄ nec p se nec p aliū prefatā ppositurā curā nō habētē aiaꝝ annexā q̄ prio post mandatū ipsum in ecclesia predicta vacauit potuerit alicui psone conferre. Presertim cū iam dict[9] prior eodē publicato mādato mox prefato D. prebēdā vel dignitatē curā hmōi non habentē quā primo in eadem ecclesia vacare cōtingeret: cōtulisset: nec als etiā (put allegabat[n]) prodesse poterat ipsius epi ignorantia in hac parte. nā

partes. de hac secūda facit tres diceñs q̄ cōtra An. excipitur. tertio exceptio reprobat. quarto pro D. alia ratio inducit. Itē de tertia dicit q̄ quinto replicatur. sexto replicationi addit. hoc nō placet: qr potius sunt partium diuisiones q̄ partes. Joan. an.

¶ Glo. seq. ponit pusionē cōtra hūc casum inuentā.

a ¶ Et cūctis. Cōtra hūc casum stilus curie clausulā adinuenit. qua statuit terminū acceptādi: inhibēs infra illū collationē fieri cū decreto: qd dic vt in clem. eo. ti. cū et quē. §. fi. Additio. Formā illius clemen. ibi: vide notatā in glo. iste terminus. Jo. an.

b ¶ Et infra. Sub hoc infra intelligas factum. s. q̄ Inno. [Ponit casum.] concedit gratiā Draconi super prima prebēda vel dignitate sine cura: q̄ vacaret in ecclia carnoteñ. quā duceret acceptandā dato sibi priore quodam in executorē: et in litteris suis erat decretū. Prior ille accessit ad ecclesiā carnoteñ. q̄ tūc vacabat: et ibi in capitulo in q̄ erat subdecan[9] gratiā publicauit et contulit ibidē illi D. dignitatē sine cura: vel prebendā que ibi primo vacaret quā duceret acceptandā: inhibens ne q̄s veniret cōtra suā collationē: et pnuncians irritū secus factū. Post hoc prepositura normānie in vltramarinis partib[9] decessit: prius electo et cōfirmato subdecano ipsi[9] ecclesie carnoteñ. in epm carnoteñ. prepositura antē illa erat dignitas ¶ sine cura in ecclia carnoteñ. S. sancti Eustachij cardinalis in partib[9] illis legatus supplicauit epo vt dignitatē illā cōferret Andree nepoti dñi pape. eps ille cōmisit illi cardinali vt cōferret. qd factū est. Prior aūt ille pcurator Draconis audiēs dignitatē illā vacasse: cōmisit cuidā archipresbytero q̄ illū Draconē q̄ ipsam dignitatē acceptauit: deberet de ipsa inuestire: qd factū est. Modo inter Draconē et andream sup hac dignitate questione suborta: partes fuerūt coram papa: et primo allegauit andreas vt sequitur. hec patent in decisa ex his q̄ sequētur infra. Et diuide in sex partes. [diuisio] In prima que durat vsq̄ ibi: dicebat autē. ponitur andree petitio.

c ¶ Predicta. indecisa. sic. j. de re. ec. nō alie. dudū.

d ¶ Vacabat notabat factū partis alterius: quasi diceret illi D. fuit collata prebēda ¶ per executorem suum antequā vacaret: sed nichi vacans collata fuit. Additio. i. Melius diceret dignitas. Jo. an.

e ¶ Per eū. s. p epm: seu eius auctē: vt. s. dixi. Interdū etiā solus eps talia cōfert: interdū cū caplo fm diuersas cōsuetudines. qd dic vt no. de elec. cū ecclesia vulterana. j. ne se. va. c. vno. et bene dixit qui potuit: qr als collatio nō valuisset: quia p nō dato habet qd ab illo datur. ex. de iurepa. qd autē. ibi de hoc.

f ¶ Priorē. q̄ fuerat executor Draconis. vt dixi. s.

g ¶ Posset. No. q̄ aliqua precesserat: sed non talis que impedire posset. et erat ratio: qr fuerat facta ante acceptationem vt patet. j. ver. subiunctum.

h ¶ Premisse. indecisa impetrate p illū D. ad priorem executorem suum.

i ¶ Publicate. Unde per hoc videbat dignitas affecta. vt. j. eo. si capitulo. sed non est verum hoc casu: vt ibi dicam.

k ¶ Esset. sic. s. de rescrip. eā te. et lʒ hoc non ignoraret: nō tamē ignorabat collationē p priorē factā ante vacationē et acceptationē nō valere. et ideo iste allegationes ignorantie parum prosunt.

l ¶ Sine cura. Et si hoc nō fuisset adiectum de tali intelligendū erat. s. eo. lib. de prebē. cū in illis. j. rñso.

m ¶ Videbat. male intelligētib[9]. subtilit aūt intuētibus hoc nō videbat. s. de trāsla. inter corpalia §. i.

n ¶ Allegabatur. Pro parte ipsius Draconis ad corroborandam exceptionem vel defensionem suam

a ¶ Non possit. vt. J. de priuile. volētes. t alia tñ priui legia non extēdūtur ad suas ordinariorū: nisi i casib⁹ vt. J. eo. titu. ne aliqui.
b ¶ Similit. Parū valet hec similitudo: qꝛ alia ratio refouat pactum: vt patet. J. §. ex parte.
c ¶ Post tēp⁹ Qđ est duorum mēsiū a tpe publicatiōis post: ea vero nō vale bit ignorātiā al legare. vt in auten. vt fa. no. cōstitu. circa prin. t. §. ne cleri. vel mona. super spe cula. Et h̄ adde qđ dixi in fine super data. l vi. glo. Joā. an. Additio. j. Et. §. de sen. ex. noue rit. Dicit Hosti. ꝙ putat ibi spāle in ꝯstōnib⁹ pn cipio: al's autē hoc tps erit arbitrarium. ff. de tur. delibe. l. j. §. ait p̄to. t lō suf ficit ꝙ sit publice promulgata: ad hoc vt omes astrigat. §. ꝺ po stula. prelat. c. j. xvj. di. ꝙ dicitis de cōstitu. ca. ij. ꝺ hac materia t ꝗ sit rō diuersitat; plene nota. in sum. ꝺ ꝯsti. §. qn̄ cōstitutio. in pn. Hostiē. cui⁹ dictum ponunt Jo. mo. t Arch. Opi. autem Jo. quam ponit Archi. vi. in remis. ꝗ sequit in glo. Subdit aūt Archidi. ꝙ manda tū ligare non dꝫ nisi ex ꝗ puenit ad eos qb⁹ mittitur. ff. de acq. pos. qui absenti

si alicui a sede aplica conce datur ꝙ excōicari nō possit[a] lꝫ id forsitan: su⁹ ignoret eps non tamen ꝓpter hoc eius ligat snia si quam proferat in eundem. ¶ Similiter[b] si alicui ꝯferendi p̄bendā aliquā tribuatur a sede aplica ptās ex hoc ipso videt ꝙ sit epo cō ferendi tunc eam penitus interdicta facultas. ¶ Nec obstaret si forte obijceretur ꝙ lex seu constitutio vel mandatum nullos astringūt: nisi postq̄ ad notitiā puenerint eorundem: aut nisi post tēp⁹[c] infra quod ignorare minime debuissent: qꝛ in priuilegijs[d] t indulgentijs seu concessionib⁹ specialib⁹ sec⁹ existit: in qb⁹ sufficit ꝙ ad illorū qbus conceduntur noticiā pueniant vt patet cum indulget alicui ꝙ excōicari non possit: sicut superi⁹ est exp̄ssum. Et quidē cū tribuit alicui ptās cōferēdi p̄bendā: videt pculdubio ei ꝯcedi aliqd spāle[e] ¶ Adijciebat insup ꝙ cū snia statim artet etiā ignorātē: qm̄ si contra p̄latū aliquē absentē[f] depositionis[g] snia ꝓferat: ꝯtra ctus qs inuiit ignorāter post ea vt p̄lat⁹: nullū robur obtinent firmitatis: t in supradictis lr̄is irritū decreuimus t inane quicqd sup hmōi p̄benda vel dignitate contra nr̄m

contigerit attentari mandatum: collatio quam idem episcopus post tale nostrum decretum (siue illud ignorauerit: siue non) de prefata prepositura per se vel per alium fecerat non valebat[h]. ¶ Ex parte vero tua extitit replicatum: ꝙ hoc de illis priuilegijs t indulgentijs (equitate suadente) debet intelligi: que vim suam[i] habent mox cum ad illos quibus concedūtur perueniunt: ex quorum tenore liquido nosci potest ꝙ talis circa ea fuerit intētio concedentis: vt pote cum alicui conceditur ꝙ excōicari non possit. ex hoc enim euidenter apparet alijs ipsum excommunicādi ademptam esse penitus facultatem. non sic autem si alicui conferendi prebendam siue certam[k] siue incertam[l] tribuatur potestas. non enim tunc videtur esse tribuentis intentio: vt per hoc ei (ad cuius donationem prebenda ipsa pertinet) conferendi possibilitas adimatur[m]. Nisi prius ille sibi notificet ꝙ eam velit p huiusmodi potestatem conferre: aut ei collationē interdicat illi⁹ vel postq̄ ipsi notificauerit talem potestatē fore sibi concessam vacuū decernat t irritum[n] si secus de ipsa p̄sumat.

Et no. Inno. §. de elec. innotuit. in vlt. glo. sua. t vide quod dicam super glo. seq. Jo. an.
d ¶ Priuilegijs. Hec allegatio intelligit fm responsionem aduerse ptis. J. eo. §. ex parte. t poterat esse rō qꝛ constōnes sunt penales: t sic ex se odiose. priuilegia gratiosa: t sic fauorabilia. ad hoc. J. de regu. iur. odia. sed lꝫ hoc ꝓbabile videat fm p̄dic. §. dꝫ itelligi. Additio. j. Dicūt Inno. t Hostiē. ꝙ hec ratio non est ꝑpetua: declarat Jo. mo. ꝙ in multis ꝯstitutionibus non agit de pena infligenda. dicit ergo ꝙ qꝛ lex oib⁹ est cōmunis t oēs astringit. §. ꝺ cōsti. c. fi. t. C. ꝺ legi. leges sacratissime. ideo ibi est tēpus vniforme. Sed indulgentia est lex priuata. ij. dist. priuilegia. quā sola concedentis intentio contemplatur. Jo. an.
e ¶ Spāle. Quasi fm intētionē allegantis lr̄a pro D. directa p̄uilegiū est cēsenda. et sic nō requirat epi scientia: sed non est ita: vt sequit Jo. an.
f ¶ Absentem cōtumacit. al's §. iij. q. ix. per totū. Additio. §. de malo. et obe. inter quattuor. Archi. remittit. iij. q. ix. l sum. de do. t contu. veritatis. Jo. an.
g ¶ Depositionis. Item in inhibitiōe/suspēsione/ vel excōicatiōe vr̄. ad h⁹ de do. t contu. c. veritatis. in fine.
h ¶ Nō valebat. Hoc verum esset: si de certa p̄benda vł dignitate mādatū fuisset: vel in casu isto post acceptatiōem: t hic nō aduertit allegator. Jo. an.
i ¶ Vim suam hn̄t. Priuilegiū Priuilegium datū alicui statī vim suā hꝫ hꝫ suā cū puenerit ad vim illū cui cōcedit. statī cū ad hoc facit lex puenit dicens ꝙ si seri: ad illū psi suo meo vt l cui con libertate moret cessum nō statim liber est. est: sꝫ tūc cū lr̄a ad ip̄m puenerit. ff. de acqui. pos. l. q absenti seruo. in prin. j. Sed nō sic cum dat alicui ptās cōferēdi p̄bēdā vt. J. C. nō sic aūt rē. Additio. j. Hostien. dat hic aliud simile. quod vi. no. de preben. accedens. ad h. glo. Jo. an.
k ¶ Certā. Exp̄ssam vel nō exp̄ssam: puta primam que vacauerit. Additio. Que dr̄ certa p tanto: qꝛ refertur ad vnicam: vere tñ prius est incerta. Jo. an.
l ¶ Incertā. Sicut cū dr̄. p̄bendā conferas quā duxerit acceptandam: vt in casu nostro.
m ¶ Adimatur. §. de p̄ben. dilectus. ij.
n ¶ Et irritū. Nota ꝙ executor qui habet potestatem conferendi potest interdicere collationem ei ad quē pertinet de iure: et reseruare sibi collationem: et Executor habēs po

Nr[a] cū illi nō amplior detur potestas q̄ ipse roman⁹ pontifex habeat in hac parte: sicut p eā quā obtinet ipse romanus pōtifex: facultas conferēdi bn̄ficiū vel prebēdam (nisi suā insinuet voluntatē) alicui non auferł: similiter et per eam que taliter illi[b] ab ipso[c] conceditur ei ad quem ipsius prebende spectat collatio priusq̄ insinuet ille sibi q̄ velit eam concedere: vel etiam conferat si forte vacet potestas non tollitur conferendi:nisi forsan q̄ ipsam cōferre non possit: exprimał in concessione huiusmodi potestatis. tunc enim licet talem concessionem fortassis ignoret:sua tamen collatio si post modū prebendā ipsam conferat:nichil valet: cum satis super hoc concedentis intētio agnoscał: sicut cum indulgetur alicui q̄ excōicari non valeat: vt in superiorib⁹ est premissum. ¶ Subiunctū[d] etiā extitit q̄ cū memorato priori per prefatas litteras mandauissem⁹.vt memorato. D. prebendam vel dignitatem sine cura quam acceptādam duceret:si vacaret tunc: vel quam primo vacare contingeret in ecclesia predicta conferret: idem prior prouidendi ei de prebenda vel dignitate ipsa (nisi post[e] acceptationem ipsius) non habebat aliquam potestatem. Unde cum sepedicta prepositura fuerit ibi anteq̄ illam idem D.acceptaret[f] prefati episcopi auctoritate collata: hmōi collatio talis[g] mandati nr̄i pretextu(etiam si prius illud episcopus ipse sciuisset) non poterat vacuari. Nostrū autem in hac parte decretum ad prebendam seu dignitatem quā predictus. D. acceptaret referri[h] debebat:alioquin super incerto fuisset editum:nec aliquē astrinxisset[i]. ¶ Sed extitit ex aduerso[k] responsum q̄ et si p̄fatus prior iam dicto. D.p̄bendā vel dignitatē hmōi cū vacaret ante hmōi acceptationē ɔferre nequiret.idē tn̄.D.p̄bendam vel dignitatē talem licite posset ⁊ libere acceptare quare predictus episcopus prefatam preposituram cum non prius cum requisierit:an acceptare vellet eandem: cuiq̄ conferre non potuit: quinimmo ipsius collatio (cū idē D. preposituram postmodū acceptarit) irritari debet. et concessio per iam dictum archipbr̄m[l] sibi facta debet stabilis permanere. Sicut cum

decernere irritum qđ postea fieret.(j) Sicut ⁊ legat⁹ de iurapatro.cū dilectus. ⁊ no.de hoc de prebē.c. vlt. ⁊ sic habes tres casus in quib⁹ p̄benda afficił.de his videbis.j.co.si capitulo.⁊.c.si soli. Jo.an. Add. [illegible] Idem not. Inno.qui dicit satis hic patere q̄ executor suspēdit ordinarium a collatione beneficij. Sȝ Hostiē. itelligit hec vera quando in rescripto est clausula decernētes ⁊c̄.§.đ p̄bē.iter. ⁊ refert q̄ alij generaliter intelligūt.et Arch. dicit opi. Hosti. cōfundi. j.c.si soli. Joannes and.

a ¶ Quia cū illi. Optima rn̄sio ⁊ ꝓm Innoc. papa enim prebēdas oēs et dignitates cōferre potest.§.đ p̄bē.c.ij. ⁊ tamen illi ad q̄s collatio spectat possunt illas cōferre:nisi prius papa insinuet illis q̄ nō cōferāt cū decreto. sic p talē prātem datā executori nō auferł ei ad quem pertinet cōferēdi potestas:nisi in litteris id dicatur.s. q̄ cōferre non possit.

b ¶ Illi. Executori.

c ¶ Ab ipso romano pontifice Jo.an.

d ¶ Subiunctū. Pro pte ipsi⁹ an. cui scribił

e ¶ Post acceptationē. Intelligił autē acceptare petendo p executorē suū sibi cōferri bn̄ficiū qđ poterat acceptare: vel recipiendo illud sibi p̄senti collatum. vt in cle.eo.tit.cum ei quem.iij.rn̄so.

f ¶ Acceptaret. No. q̄ quādo scribitur sub hac forma.quam duxerit acceptādam.decernentes irritum ⁊ inane executor ante illam acceptationem nil potest facere: ⁊ si fecerit non valebit: tanq̄ super incerto ꝓlatum. Argu.ff.quod cuiusq̄ vniuersi.l. itē eorū §.j. Si vero papa mandet alicui prouideri de prebenda quam duxerit acceptandā sine clausula illa. decernētes.tūc tenebit collatio illius ad quem de iure pertinet anteq̄ ei renunciel de acceptatiōe. Si autem papa mandat alicui ꝓuideri de prebēda quam acceptauerit cum clausula.decernentes.tunc acceptatiōe facta statim executor interponit auctoritatem suā: ꝓhibendo ne contra ꝓhibitionem suam aliquid disponatur de illa p̄benda: decernendo irritum ⁊ inane quicquid postea duxerit faciendū:cum hoc per illam formam sit ei cōcessum:nec valebit prouisio tunc facta ab eo ad quē pertiet illi⁹ prebende collatio: etiam ignorante huiusmodi acceptationē ⁊ decretū Ber.

g ¶ Talis.s. quā duxerit acceptandam.

h ¶ Referri. Licet igił dicał in litteris decernentes ⁊c̄. nihil operatur decretum priusq̄ fiat acceptatio: alś decretū esset super icerto: ꝓut sequitur. papa enim nō vult q̄ statim assumat illud decretum suum vigorem: sed tunc cum acceptauerit tunc valet:etiam si ille ad quē pertinet collatio ignorauerit acceptationē:quia tunc decretum sumit vigorem ⁊ ligat ignorātes vt hic ⁊.§.de p̄ben.dudū. Sec⁹ enim est in casu vł decreto quod prohibet aliqđ fieri ⁊ quod cōtra factum fuerit/cassat: q: statim ligat.xxxv.q.iij. cōtradicimus. §. de electio. qr propter.ver.aliter.⁊c̄.quando non apponitur clausula illa. decernētes.sepe locum habet regula illa.multa fieri prohibētur:facta tamen tenent.de regulari.ad apostolicam. secundum Ber.

i ¶ Astrinxisset. Concordat clem.eo.ti.cū ei quem. §.responso.

k ¶ Ex aduerso.s.ex parte diaconis.

l ¶ Archipbr̄m. Cui prior qui erat executor diaconis cōmiserat collationem p̄positure: vt patet in integra: ⁊ dixi in pricipio. [illegible] Alij dicūt q̄ ille prior factus erat archipbr̄: ⁊ sic erat eadē persona q̄ prior: per hoc ius non variatur:tamen ex integra patet cōtrarium. Jo.an.

testatē cōferēdi p̄t intercedere ei ad quē alś de iure ptinet cōferre.

Acceptare v: q̄s bn̄ficiū eo ipso q̄ petit illud sibi conferri.

Decretū an liget ignorātes.

legatur[a] alicui vn⁹ ex seruis quē elegerit vel optauerit: et heres ante optionem vel electionē illius manumittit aliquem vel alienat ex illis: pfecto manumissio vel alienatio irritatur: ceditq̧ ille[b] legato si legatarius eū duxerit eligēdum. ¶ Econtra vero ꝑ parte tua ꝓpositū extitit ꝙ id in vltimis[c] voluntatib⁹ tenet: nec ꝑmissa legatis futuris[d] quēadmodū in extātibus habēt locū: qꝛ nec etiā ad optādum seu eligēdum ex illis[e] sicut ex istis pōt terminus assignari. Et grauis inesset cōditio q̄d-dāq̧ incōgruū[f] videretur: si qñ mandaretur alicui de bñficio qḋ duceret acceptādū in aliqua ꝓuincia q̄ꝫ primo illud vacare cōtingeret prouideri: oporteret ipsum in singulis bñficijs postmodū inibi vacātibus (prorogata nō absq̧ periculo[g] forsitan ipsorum collatione) requiri: vñ cū sepe prefato priori fuisset iniunctū vt dicto D. ꝑbendā vel dignitatem quā acceptandā duceret si vacaret in eccl̃ia memorata vel q̄cito cōtingeret eā vacare sibi auctē aposto. cōferret: ꝛ ita eidem D. circa futuras siue vacaturas ꝑbendas vel dignitates tales[h] ipsius ecclesie optio data esset: non poterat ꝑ hoc memorati episcopi in illis: quando vacarēt collatio impediri: nisi forsan cum aliquam ex eis vacare contingeret illam ipse D. (priusq̄ꝫ eam conferret episcopus) acceptaret[i]: vel etiā nisi ante vacationē alicui⁹ ipsarum vacaturarum ex his primā vel ea omissa ex aliq̄ causa[k] vlteriorem duceret acceptandā: qꝛ taliter acceptatā ep̃s postmodū cōferre nō valeret. ¶ Nos itaq̧ tam tuis q̄ꝫ prefati D. rationibus plenius intellectis quia sepedictam prepositurā ad te no-

a ¶ Legat. Ponit teriorē legis. ff. de opti. lega. si cū optio. Jo. an. Additio. Dicit Hostien. ꝙ fortis est allegatio q locū hꝫ: siue hō indistincte legat⁹ sit siue plurium data sit optio: qꝛ singuli sub cōditione videntᷣ legati. ff. q ꝛ a quib⁹. l. iij. ar. ff. de pecu. cū dom⁹ §. fi. ff. de opti. leg. si ti-bi §. fina. et. l. si optio. et si lapsi sint anni. xx. videtur ꝙ optare possit/ ꝛ ꝙ bñficiū ei debeatur. arg. expressum. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. fi. Jo. an.

b ¶ Ille. Secꝫ seru⁹ manumissus vel alienat⁹ anteq̄ꝫ legatarius elegerit. legatarius ergo poterit illū seruū manumissuꝫ vl' alienatū vendicare si voluerit forsitan seruus ille alijs seruis melior erat ꝛ heres legatario electionē auferre non potuit. Eodem modo videbatᷣ ꝙ ep̃s nō potuerit auferre electionē isti dīa cont: ꝛ sic collatio archipresbyteri valere debebat: hoc intēdit hec allegatio: sꝫ nō ē vera. Ber.

c ¶ In vltimis volūtatib⁹. Cōtra rfīsio aduocatorꝫ nr̃i tēporis ad. l. in fortiati. speciale in vltimis volūtatibus. Sed dicant quare? vnde admirādo dicebat Hostiē. Dñe dñs noster. ꝛc̃. si in vltimis volūtatib⁹ hoc locū habeat multo forti⁹ in beneficijs in quib⁹ est adhuc plenior interpretatio faciēda. s. de dona. cū dilecti. Sed nō aduertit ꝙ ista non sunt talia bñficia q̄ sic large sunt interpretāda: vt notauerat. de elec. dudum. ꝛ habes. s. de prebē. quis. j. Additio. Addebat ꝙ princeps nō debet in facto suo fraudē aliquā adhibere. s. ḋ dona. ꝑ tuas. nec aliquē ꝓpter bñficium suū decipere. C. de his q ve. eta. l. j. nec alicui iniicere laqueum. xxvij. q. j. de viduis. ij. nec verbū suū variare. xxiij. dist. psalmista. Nec primo impetranti preiudicare: vt no. de rescrip. ca. j. ꝛ. c. litteris. de turepa. cū autē. in fi. Et dicit ꝙ nescit si predictis oībus consideratis ipse ꝓ nepote suo iudicasset. honeste ꝛ iuste hoc tenuisset si ponderasset qḋ ipse no. in prin. sue summe. Jo. and.

Legatū est ꝛ de futuro et de ꝑsenti.

d ¶ Legatis futuris. vt lego titio vnū ferū nasciturum de grege quē eligere voluerit. ꝛ fuit hui⁹ mādati forma similis huic legato: dum dicit que primo vacauerit quā duxerit acceptādam. Legatū de presenti est. lego tibi vnū de seruis meis quē elegeris. in his a tempore adite hereditatis intelligatur rei date dominium fuisse legatarij: vnde nec seruum legatum sub cōditione heres manumittēdo facit liberū. ff. de manumis. l. seruum. Additio. ff. qui ꝛ a qui. l. cū his. ꝛ vide qḋ dixi sup glo. post. ꝛ qḋ ibi dixi in textu. Jo. an.

Legata ḋ futuro et de ꝑnti differt.

e ¶ Illis. Legatis de futuro: ibi non potest ad eligēdum terminus assignari vt sequitᷣ. Sed in legatis de presenti bene assignatᷣ terminus legatario ad eligēdū. assignabit eñ pretor sibi terminū vt eligat. quod si non fecerit heres poterit seruos vendere. ff. de optio. lega. l. mancipiorum. ꝛ l. si tibi. in principi. ꝛ. l. si optio §. vlti. ad hoc facit de resti. spolia-to. frequens. Additio. Facit s. eo. si plurib⁹. ꝛ ca. si tibi. et. s. eo. lib. de consuetu. ca. fi. Joan. and.

f ¶ Incōgruū. j. eo. executor.

g ¶ Periculo. In beneficijs ergo leditur res publica: in legatis priuata: in quibus et testator quam vult legem sine alicuius iniuria potest imponere. C. de sacrosanc. eccle. l. j.

h ¶ Tales. s. sine cura.

i ¶ Acceptaret. No. ꝙ ille ꝓ quo scribitᷣ sub hac forma pōt acceptādo sine ꝑsentia ꝛ collatione executoris impedire collationē epi: qḋ est verū si est ibi clausula decernentes ꝛc̃. vt superi⁹ dictū est. sit ergo vigil ille ꝓ quo scribitᷣ: vt ordinariū in acceptādo ꝑueniat. ad idē. j. eo. ne captāde. in fi. ꝛ. ff. de his q̄ in fraudem cre. l. pupill⁹. in fine. Additio. Idem Inno. Jo. mo. ꝛ Archidia. adhiberi tñ debent testes idonei ꝑm Hostien. allega. de offi. ordi. pastoralis. in fi. melius facit de sen. excō. sacro. in prin. Sed Compost. videtur velle ꝙ coram executore facienda sit acceptatio. s. de rescrip. capitulū. in glo. magna. ad fi. ver. quid si littere ꝛ ver. seq. Sed vt dicit Archidia. hoc nō est iure cautum: immo contrariū hic apparet cū sic indistincte loquatur non dicendo coram quo acceptet.

k ¶ Causa. Ergo sine causa nō potest. vt dixi. j. eo. ne captande. ꝛ vna acceptata non poterit aliam acceptare. ff. de op. lega. l. apud aufidium: nisi fuisset deceptus. vt qꝛ debebatur aliq̄ ꝛ ignorabat: vel ꝓ dignitate simplex bñficiū acceptauit. Additio. Idē no. Inno. ꝛ Hostiē. post eū. allega. ff. de opt. lega. l. ij. ꝛ. s. de presump. qꝛ verisimile. vide qḋ no. s. de elec. causam. ꝛ qḋ scripsi. s eo. lib. de rescrip. cū in multis. sup vlti. glo. qḋ dicam. j. eo. ne captande. ad fi. Jo. an.

a ¶ Nouimus. Ipm ergo nouit iusticia nō carnalitas: ⁊ est hoc cōtra quosdā hypocritas: q̄ vt videātur iusti pnūciāt cōtra suos. Additio. Ut dicit Hostiē. de q̄dā parisiēsi scholari q̄ reuersus ad patriā pnunciabat contra ius iustas causas fouētes p extraneis vt iustissimꝰ videretur. Jo. and.

tota: qꝛ inuitat aliquē ad machinādū l mortē primi: immo censet pmissio ista impossibilis impossibilitate iuris. ¶ Nota id qđ est phibitū directe nō pōt pmitti p obliquū. Utrū p istud capl'm sit correctū capitulum relatū. de prebē. in an. Rñ. glo. ⁊ bñ q nō. immo receptus in canonicū cū pōt licite petere p̄bēdam ex vi canonicat⁹ sed nō ex vi promissionis. Sed quid si conferat p̄bēdā alij: vtrū teneat collatio? Rñdeo q sic. sꝫ tñ iste in canonicū receptus pōt agere contra capitulū: vt sibi p uideat de reditibus cōibꝰ donec fuerit sibi prouisum de aliqua p̄benda: licet hoc non sit iure cautum: tamen doctores cōmuniter insequuntur Inno. qui hoc notat in titu. de malo. ⁊ obe. in an.

uimus[a] ptinere: ipam tibi (hā bito fratrū nostrorꝫ concilio) adiudicare curauimus[b] ipsi D. sup ea perpetuū silētiū im ponentes. Bonifacius. viij.

¶ Dis pmissio p quā datur via ad beneficia vacatura est reprobata. Joā. an. Capi. ij.

D Etestāda iniqrū puer sitas abstinere nesciēs a vetitis nec gaudere debito mō concessis[c]: digne plerūqꝫ officiū excitat presidentis ad ea q̄ iusta fuerāt cōsideratione concessa (cū in abusum ea vergere circunspicit) discretione p̄uia reuocāda[d]. ¶ Sane lꝫ olim fuerit canonica cōstitutione decretū[e] q hi q̄ promittūt aliquibus de bñficijs eccl'iasticis: cū poterūt vel cū facultas[f] se obtulerit puidere: pmissiōes suas (facultate se offerente) debeāt adiplere: qꝛ tamē (sicut experientia[g] docuit) p pmissiōes hmōi q̄ p importunitatē nimiā p quā non cōcedēda multotiēs cōcedūtur[h]: ⁊ p ambitiōeꝫ iprobā vt plurimū extorquent: aperit via sub tali palliatione verborū ad pmittēda dānabiliter

b ¶ Curauimus. Qꝛ collatio tibi facta preuenit acceptationē draconis.

¶ Detestāda. ¶ Prio ponit fm Joā. mo. arengā vel exordiū. Scdo ius antiquū ⁊ sequelā ipsiꝰ ibi: sane. Tertio illud reuocat ibi: nos. Emanauit hec decreta. ⁊ correctionē decret. ē. e. accedēs. et ad declarationē et approbationem corꝫ q̄ ibi tangebant Inno. ⁊ Hosti. Additio. Et exponit Archi. detestāda. i. abenunāda ⁊ execrāda. Sic etiā sumit. ē. de fi. pbrō. ex trāsmissa. in fi. ⁊ ē. de sepul. c. j. in fi. et. ē. q̄ fi. sint legi. p venerabilē. in fi. Alibi sumit p denūciatiōe. ff. de vb. sig. subsignatū ℣. detestari. ⁊ l. seq. q̄ dicit q detestatio ē denūciatio fcā cū testatiōe. Jo. an.

Dicit qđ corrigit et declarat.

Presupposi tio dñi helye.

¶ Presupponendū est illud qđ habet in. c. accedens. eo. titu. in anti. videlꝫ q licet nō valeat promissio ista pmitto tibi bñficium cū vacabit: vel promitto tibi beneficium vacaturū per mortē. valet tñ ista promissio. promitto tibi de beneficio puidere cū facultas se obtulerit: qꝛ nō est tñ votum mortis alterius captande sicut in prima pmissione. nā multis alijs modis q̄ p mortem possunt beneficia vacare: puta cum facultates alicuius ecclesie sunt augmentate iuxta. c. cū. M. ferrarien. de consti. in an. ideo emanauit presens ca. ad declarationem illius. c. accedens.

Casus lr̄alis dñi helye.

¶ Casus. Epūs picta. ad quē spectat collatio prebēdarū eccl'ie picta. pmisit michi assignare prebēdā cū vacaret. vtrum ista pmissio sit obligatoria ita q possum agere cōtra epm picta. ad suā pmissionē. ⁊ si nō adimpleuerit teneatur michi ad dāna ⁊ interesse si ppter hoc feci aliquas expēsas? Rñ. ro. pon. q illa pmissio non est obligatoria. Sed ponamus q epūs picta. fecit michi pmissionē sub ista forma. Promitto tibi pferre bñficiū cū p̄mū facultas se obtulerit: nūqđ valet ista pmissio? Rñdet q olim valebat ista pmissio: ⁊ virtute illius poterat agi ꝯ pmittentē ad dāna ⁊ interesse. sed hodie nō valet: ne det occasio machinandi in mortem primi: nec v̄tute illius pōt agi. ¶ Nota primo ex hoc textu q abusus est iusta causa cassandi illa q̄ al's iusta erāt. Nam ppter abusum multotiens principes cassat priuilegia cōcessa aliquibus. Et in hoc fundāt se iusticiarij regij huiꝰ regni: q̄ nolunt pmittere scholares huius vniuersitatis gaudere priuilegijs nobis cōcessis. ¶ Nota principalē effectū capl'i q beneficiū vacaturū nō pōt pmitti sub quacūqꝫ forma verborꝫ. ¶ Nota q pmissio cōtinēs turpitudinem nō est obligatoria: et sic pmissio bñficij vacaturi non est obliga

Nota bilis.

c ¶ Concessis. Fuerunt hec verba sumpta de canone. xlvij. distin. virum catholicum. ibi dicit mens auida potētie nec abstinere nouit a vetitis nec gaudere concessis: nec adhibere pietati consensum. nā vt dicit canon: mens cupiditati alligata: cito deuiat a vero. lxxxiij. distin. nichil. ⁊ xcvj. distin. bene quidem. et alibi. Omnium malorum radix est cupiditas. xlvij. dist. bonorum. de peni. distin. ij. quia radix. ad hoc de constitu. nam concupiscentiam.

d ¶ Reuocanda. Ad hoc optime. lxiij. distinc. ℣. verum. ē. de consangui. ⁊ affini. nō debet. de deci. suggestum. vbi et priuilegium reuocatur cum tendit ad noxam. Additio. Et. xij. q. j. certe. ē. eo. lib. de rescrip. statutum. in princi.

e ¶ Decretum. ē. eo. titu. accedens.

¶ Glosa seq. ponit dictum Hostien. qđ improbat.

f ¶ Facultas. Antiquis iuribus generalior visa fuit hec forma q̄ illa cum vacabit: quia multis casibus potest se facultas offerre q non est mors canonici expectanda: sed vt dicebat Hostien. in decreta. accedens. etiam potest beneficium preter mortem vacare: puta renunciatione/ depositione/ prebēdarum diuisione/ ⁊ similibus modis. vnde vtrobiqꝫ videbatur mala intentio esse posse: vnde voluit dicere q voluntas ibi erat pro ratione. sed hec littera suprapositᴀ iusta fuerunt consideratione ⁊c̄. dicit cōtrarium. vnde oportet dici q ratione generalitatis licebat olim: qđ specialiter et expresse non licebat. ad hoc de offi. ordina. si sacerdos. ⁊ quod ibi nota. et. xxij. distin. quāqꝫ. ⁊. j. capi. proxi.

g ¶ Experientia. Que est efficax magistra rerum. de elect. q̄ sit. cum suis concordan. Additio. Et. l. distinc. vt constitueretur. ⁊. ē. eo. lib. de rescrip. statutū. in princi. Joan. and.

h ¶ Conceduntur. ē. de rescrip. c. vlti. eo. lib. ⁊. ē. de preb. cano. cum in iuuentute. j. de relig. do. c. j. C. de pedo. subla. l. j. lib. x. ⁊ est ibi importunitas ambitiosa ⁊ non ambitiosa. vt dixi de rescrip. ca. vlti.

ꝯtra late.[a] cōci. bñficia vacatura: mortis aliene votū igeritur: ⁊ ecclesijs ac plātis ⁊ psonis ecclesiasticis grauamina plurima īferunt. Nos malis hmōi ⁊ aiaꝝ periculis occurrere cupiētes: pmissiōes easdē ⁊ alias q̄scūq3 sub quouismodo aut forma[b] verborū decetero[c] faciendas: per quas directe vel indirecte[d] aperiri via valeat ad bñficia vacatura auctoritate aplica penitus reprobamus: ⁊ oino virib⁹ vacuam⁹: decernētes p eas[e] vel īparū aliquā ad puidēdū alicui nullū deiceps q̄modolibet obligari. Idem.

Habens litteras apostolicas de prouidendo super primo bñficio dignitate vel pbenda quod duxerit acceptandū: certum acceptare non poterit: sed primū qđ vacabit: vel ex causa secundū: vel vlterius poterit acceptare. Reseruationes processus ⁊ decreta cōtra hoc facta non valēt. Jo. an. Cap. iij.

Ne captande aliene mortis occasio ex

a Lateran. ʒ. e. c. ij.

b Forma vboꝝ. Puta cum in gñe pmittitur ecclesiasticum beneficium. vt. ʒ. eo. accedēs.

c Decetero. Ad p̄terita ḡ nō extendit hec cōstitutio: tū qꝛ nō est iuris veterꝫ declaratio: imo correctio: tū qꝛ de p̄teritꝫ nō cauet in ea. ad hoc. ʒ. e. lib. de cōsue. c. j. de offi. leg. c. pe. ad fi. ad hoc. xxxij. q. iiij. dixit sara. de cōsti. c. ij. Glosa se. querit ⁊ distinguendo soluit.

d Indirecte. Nunqd oia idi stricte reuocata dicent per q̄ via paret ad vacaturas: sicut receptiões canonicoꝝ. ⁊ sic sit reuocata decre. ʒ. de pben. relatū de ꝯces. pbē. cuꝫ super. ⁊ reseruationes. de iurepa. cum dilectus. Dicas q nō. Un̄ breuiter dic q aut recipitur quis in canonicū simplr: aut recipitur ⁊ promittit sibi de pbenda (cū se facultas obtulerit) puideri. aut non recipitur: s3 solū pmittit sibi de pbēda puideri cū prio vacabit aut pmittit puideri de pbenda cū primo se facultas obtulerit: vl cū poterit: vel simplr. In primo casu valet receptio ex cuius vtute d3 hr̄e pbendā. Qđ est verū nisi sit ibi expectās aucte pape. ʒ. de pben. hi q. Et scđo casu etiā d3 hr̄e prebēdā non ex virtute pmissionis: sed ex vtute receptionis: ⁊ sic intelligātur contraria. relatū. ⁊ cū sup. In tertio casu. s. cū nō recipit: sed simplr puideri pmittitur de pbenda cū vacabit nō tenet pmissio. vt. ʒ. e. ex tenore. ⁊. c. ij. Si vo nō recipitur sed promittit prouideri de pbenda cū poterit pmittens fm iura antiqua obligat⁹ erat: fm hec noua nō: vt hic video. Et q per hoc vbū indirecte nō sit reuocata expectantiū receptoꝝ pmissio. probat ex eo qꝛ vitāda est q̄ntū fieri pōt iuriū correctio. ʒ. eo. li. de elec. cū expediat. cū suis ꝯcor. hic aūt nil de expectātibus. sed solū de pmissionibus dicit: qđ etiā quadruplicatū est in textu ⁊ sic hoc ius correctoriū nō dilatemus. Secūdo qꝛ hodie videm⁹ ꝯfirmatiões receptionū emanare a curia sicut olim: lic3 a q̄busdā audiuerim q tales cōfirmationes non concedit cancellaria p formā iusticie: nisi eas papa concedat p formam gratie. Sed certe his rōnibus ⁊ per formā iusticie saltē iudices cōcedi deberēt. scilicet cū clausula ne inane canonici ⁊c̄. Tertio quia eadem ratione sequeretur reseruationes legatorum sublatas: qđ est falsum. ʒ. eo. lib. de offi. lega. ca. ij. ⁊. iiij. Cōcludo ergo breuit vbi ex sola promissione quis expectat non valet pmissio: vt hic. sed vbi ex receptione vel reseruatiōe secus: vt in predictis iuribus: qꝛ casus illos non tangit hec decreta. Jo. an. Addi. Idē Archi. ⁊ quo ad reseruationem. Idē Joan. mona. Joan. and. Addi. Nō intelligas q ita sit debita q sit affecta: vt no. ʒ. eo. si solū. in glo. vlti. vltra medium. versi. si vtriq3. Joannes andree. Addi. Uide quod dixi post Joannem monach. ʒ. eo. lib. de preben. si apostolice. super glo. non in forma. Jo. an.

Promissio vacaturoꝝ an sit oino reuocata.

e Eas. s. promissiones.

Ne captande. Premittit cōstitutionis causam. Secundo subdit constitutionem: ibi. Declarandum. in qua ponit thema. de quo soluit duo dubia affirmatiue: ⁊ tertium negatiue. Primum ibi. Licet. Secundum ibi. Aut. Tertium ibi. Certum. Tertium prosequit ibi. Quod si. Joānes and. Fuit tracta hec decre. de decre. extrauagā. eo. tit. que incipiebat: licet alis audiuimus. ⁊ verbum licet/ in genere additū est. Et emanauit hec decreta. ad declarationē decreta. ʒ. e. quia cūctis. §. penulti. in fine. ⁊ eorum que ibi no. Inno. ⁊ Hostien. ⁊ q̄ nota. Compost. de rescrip. capitulū. versus finem. in. §. item queritur qualiter fiat ⁊ quando fiat acceptatio. Addi. Et ibi no. in ver. sequentib⁹. Hic no. Archidia. s. q is pro quo scribitur cum priuilegio acceptandi in puincia: acceptare potest in certa dioce. vel ecclesia in qua papa id facilius concessisset. Joan. and. Addi. Ut sciatur quid posset facere executor vt dicit Archi. se habuisse a dño Butrieñ. Jo. an.

Diuisio.

Dicit vñ sunt pta et qđ declarat.

Dictum fuit supra eodē in ca. quia cūctis: q qñ papa mādat prouideri de beneficio qđ ille pro quo scribit duxerit acceptandū: executor datus nō recipit potestatem conferendi illud beneficium nisi facta acceptatiōe. sed vtrum poterit acceptare certum beneficium anteq̄ vacet: dicēdo. Ego accepto talem preposituram vel talem prebendam: et intēdo illam habere virtute gratie mihi facte? Respondet q non: ⁊ sic istud capitulum venit ad limitationem illius capituli quia cunctis. in. §. penulti. in fi. Uerūtamen dicit papa q iste posset isto modo facere acceptationē. Accepto beneficiū qđ primo vacabit vl quod secūdo vel tertio loco vacabit. ⁊ hoc verū quādo subest iusta causa ne acceptet beneficiū qđ primo vacabit. Nota primo limitationem ad ca. quia cunctis. ʒ. e. videlicet q illud capitulū. j. intelligitur quādo ille pro quo papa scribit vult acceptare in genere: quia nō posset acceptare certū beneficiū vt hic dicitur. q si acceptauerit certū beneficium quod talis tenet: tunc cassant ⁊ adnichilātur omnes processus inde facti: veruntamen si acceptet certum beneficium: ⁊ postea vacet illud poterit petere non virtute acceptationis: sed virtute gratie sibi facte. Nota q multa licent in genere que nō licent in specie. Nota vlterius vnum casum in quo excōicatio est nulla ipo iure. videl3 si me⁹ executor pmulgauit excōicationem post meam acceptationem de certo beneficio vacaturo. Nam ex quo acceptatio mea est nulla ipso iure/non valēt pcessus inde secuti: ⁊ per cōsequens non valet excommunicatio. Nota q quādo papa scribit vt tali puideatur de beneficio qđ duxerit acceptādū: manus ordinarij.

Casus sīalis d. helie

Notabilia.

non sunt ligate ante acceptationē. ¶ Nota ꝙ ille pro quo scribitur debet acceptare primū beneficiū et non secundum nisi subsit iusta cā: puta qr dubitat an pos sit illud acceptare: ꝛ an sibi debeat vel non. Tamen vt dictū est manus ordinarij sunt libere ante accepta tionē. qđ veruȝ est nisi apponeret ista clausula pfigēdo sibi terminū vnius mensis ad acceptādū a tpe vacationis inhibēdo collatorib⁹ ꝛ alijs quibuscūqȝ ꝙ pendente illo termino nō ꝯferāt decernētes in irritum ꝛc̄.

§ ꝛ a q. ff. pe. ꝛ vl. ꝛ ei⁹ qđ no. Inno. ꝛ Hostiē. de iure patro. cū dilect⁹. Et vide qđ scpsi post Cōpo. d̄ rescp. pastoral. sup vlti. glo. An ptās executoris q̄ duas inhibitiōes fecit in pvīcia expiret p mortē pape. Jo. an. ¶ Executor deputat⁹ sup alicuius pvisione faciēda sibi i certa pvīcia nō pōt platis ad quos bñficiorū spectat collatio facere inhibitionē gñalē donec fuerit pvisū illi p q̄ scribitur Inhibitionē autē spālē facere pōt de primo. secūdo vel tertio vacaturo. et si fieret collatio ꝯ hmōi inhibitiones specialē est nulla ipso iure. h.d. — Summarium.

benignitate gratiarum sedis aposto. tribuatur[a]. ¶ Declarandum duximus ꝙ is cui ab eadem sede vt ei prouideatur de pbenda/dignitate vel psonatu: aut alio bñficio in aliqua pvincia diocesi vel ecclesia: quem[b] seu qđ[c] duxerit acceptandū: certis sibi super hoc executoribus[d] deputatis gratia noscitur esse facta ¶ Licet in genere[e] primum psonatū/dignitatē/pbendā/ seu bñficiū in eadē pvincia/ diocesi/vel eccl'a vacaturum ¶ Aut secūdum seu vlterius (si rōnabilis cā[f] subsit) valeat acceptare. ¶ Certum tamen ꝛ expressum pviusqȝ vacet acceptare non pōt. ¶ Qđ si fecerit: etiā si p executores ei⁹ ꝯm acceptatiōem hmōi fctā fuerit reseruatio / inhibitio/ varijsqȝ processus ac snie promulgate: tā acceptatio ipsa qȝ pcessus viribus careant[g] nec aliquā obtineāt roboris firmitatem: imo nisi acceptator ille dignitatē/ prebendā/ personatū: seu beneficiū taliter[h] acceptatū: ꝛ reseruatum per collationem vel institutionem postmodum factā de vacanti iam adeptus: vel eius in ipso[i] fuerit acquisitum per eum ad quem eiusdē personatus/dignitatis/prebende aut beneficij collatio: seu prouisio pertinet (dictis acceptatione ac executorum processib⁹ inde secutis nequaqȝ obstantibus) de illo vacante libere poterit alij pvideri[k].

Idem.

¶ Sine speciali mādato non inhibet executor generaliter collationē beneficiorū in prouincie: specialiter vo reseruat primū ꝛ inhibet: vlterius nō sine mandato: nec tunc tenet collatio contra facta hoc. dicit Dilectus. Capitulum .iiij.

Executor super prouisione alicui⁹ a se. apo. per generales litteras in aliqua prouincia[l] deputatus:

a ¶ Tribuat. Cōtra cōcilium lateran. ꝛ cōtra decre. pri. §.

b ¶ Quē. s. psonatū. al's quā. s. pbēdā vl' dignitatem. Jo. an.

c ¶ Qđ. s. bñficium.

d ¶ Executorib⁹. Siue ad pvidēdū siue ad cōpellendū non curo: lȝ al's distinguat. j. c. pri.

e ¶ In genere. Et sic licȝ in genere: qđ nō licet i specie: ꝛ iterdū est ecōuerso. qđ dic. vt. §. d of. or di. si sacerdos. xxiij. di. qḋ.

¶ Casus. Papa mādauit decano eccl'ie Pic. vt mihi pvideret de beneficio si vacaret in pvīcia Burdegaleñ. alioquin de bñficio primo vacaturo. Recep tis litteris executor videt nullū beneficiū vacare vult inhibere archiepō burdegaleñ. ꝛ quibuscūqȝ alijs platis prouincie Burdega. vt nō cōferāt alio mō bñficia donec de bñficio fuerit sibi pvisum. vtrū possit facere istā inhibitionē gñalē? Rndet ꝙ nō. Sȝ ponam⁹ ꝙ papa sibi mādauit vt michi pvideret de bñficio qđ duxerim acceptandū. acceptaui bñficiū pmo vl' secundo loco vacaturū: nunquid executor poterit reseruare illud bñficiū ꝛ ihibere platis pvincie Burdegaleñ. ne tale bñficiū ꝯferāt. Rñdeo ꝙ sic. Et si plati fecerint aliquā collationē contra inhibitiones sibi factas: collatio ipso iure erit nulla. ¶ Nota pmo pncipalē effectū hui⁹ capitli. ꝙ executor deputatus per lr'as gñales vt pvideat alicui in aliqua pvincia: non pōt ipe executor inhibere platis gñalr ne bñficia i pvincia vacātia conferant: sed bene specialr. Sȝ vtrū idem sit dicendū in executore deputato ad pvidēdū in aliq̄ pvicia vl' i aliqua dioce. videlicet vt nō possit facere inhibitionē gñalē? Rñ. glo. ꝙ tūc nō hȝ locum istud capitm̄. ¶ No. ꝙ executor deputatus pt beneficium pmo vacaturū reseruare sue collationi. hec reseruatio ꝛ inhibitio afficit bñficium ꝛ ligat man⁹ ordinarij vt istud bñficium conferre non possit. — Casus. Istalis d. helie. — Notabilia.

¶ Glosa seq. notat. querit ꝛ soluit.

f ¶ Causa subsit. No. ergo ꝙ ille p quo scribitur de pbenda acceptanda pt pmā acceptare: sed nō vlteriorē nisi ex cā. vt. §. eo. qr cunctis. ad fi. ꝛ. j. ca. pri. Sed que pōt eē cā: forte pma debet alteri: vl' dubitatur an debeat. Ad hoc. xxiij. q. j. q̄d culpat. ad fi. [illegible] Idem Archidi. ꝛ Idem Innocen. ꝛ Hostien. §. cap. j. circa finem. Jo. and.

g ¶ Careant. Not. casum in quo snia excōicationis non ligat alios. videbis. j. de sen. excō. psenti.

h ¶ Taliter. s. certum ꝛ expssum vel secundū/vl' vlteriorem sine causa. Jo. an.

i ¶ In ipo. Sup hoc vide qđ habuisti. §. de pben. si is cui. ꝛ ca. seq. ꝛ. j. eo. ca. vl.

k ¶ Prouideri. Nō ḡ necesse hȝ expectare ꝙ ille acceptet: vl' sibi tminū ad hoc ꝯcedere. vt. §. e. qr cūctis.

¶ Glosa se. diuidit. dicit vnde sumpta. [§ penult. quid additum: ꝛ quid declarat.

Executor. ¶ Prio pōit dictū negatiuū ꝛ ibi⁹ casū exceptū ibi: nisi. Scdo ibi: pōt. pōit affirmatiuū cū suo decreto: ibi. Qđ aūt. Jo. an. Fuit tracta hec decre. de extrauagā. q̄ icipiebat. e. ti. sicut ex pte. ꝛ § pt tn̄ addit⁹ fuit: ꝛ emanauit ad declarationē cōp q̄. prima. [illegible] Et ei⁹ qđ not. Hosti. in summa de pbē. — diuisio

¶ Glosa seq. reci. p questionem.

l ¶ Prouincia. Idē puto de ciuitate dioce. vl' eccl'ia pp̄ter eandē rōnē. ad hoc. §. eo. ca. pri. ꝛ. j. pri. rñso. Sed dic ꝯtra: vt hoc vbū inferius etiā reperitū aliqd

operet. ȝ. de deci. ad audiētiā. J. de pulle. si papa §. i. et fi. ad idē. ȝ. eo. quia cūctis §. penul. nec est eadē ratio: cum grauius sit totā prouinciam impediri q̄ diocesim vel ecclesiam. vj. q. iij. scitote. ad hoc. ȝ. e. lib. de preben. dilectus. j. ꝛ. ij. rñ.

prelatis ꝛ aliis ad quos bñficiorū in eadē puīc. a spectat collatio: ne ad puisionē aliqrū pcedant: donec illi p quo scribit sit puisuꝫ: nō pt gnaliter ihibere. ¶ Nisi expsse[a] in ipis lris facultas hmōi[b] inhibitiōis pcedat. ¶ Pōt tñ reseruationē ꝛ eisdē inhibitionē facere spālem de prio: vel (si hoc illi ex bñficio cōpetat lrarū) de scdo vel vlteriori bñficio inibi vacaturo eidē clerico pferēdo. ¶ Qd aūt contra talē[c] reseruationē ꝛ inhibitionē ab eo ad quē bñficii reseruati collatio pertinebat fuerit attentatum non tenet Idē. ¶ Si mandet capitulo vt me recipiant in canonicū et pbendam cōferāt: cū id pertinet ad eos dato executore ad puidendū: p solā presentationē factā capitulo: affecta est prebenda: et executor negligēte caplo ifra terminū p eū statutū me recipere: ꝛ prebendā cōferre, nō vocato capitulo id exequi poterit. Joan. an. Capitulū. v.

Si capitulo alicui' ecclesie cū ad ipm canonicorum receptio ac prebendarum collatio pertinebat[d] vt te in canonicum reciperet et tibi de prebenda (si tūc vacaret) inibi puideret vel cum se facultas offerret: ac executori qui eodē capitulo negligēte mandatū apostolicum exequatur[e]: directa fuerint scripta nostra. ¶ Per solam

a ¶ Expresse. Rōne ergo expssionis hoc tunc poterit. ad hoc. ȝ. de off. lega. c. vi. §. vices. ꝛ de pcurato. ca. j. ꝛ vi. Jo. an.

b ¶ hmōi. s. generalis: de qua supra dixerat.

c ¶ Talem. s. spālem. de qua dixit i pri. riso. nā qd fieret contra generalē valeret: cū illa non teneat: vt. ȝ. dixit. ad hoc. ȝ. e. proximo.

¶ Glo. seq. diuidit: dicit qd declarat: qd reprobat ꝛ approbat.

[divisio] Si capitulo ¶ Hec est notabilis decr. ꝛ qtidie practicabilis. Prio ponit formā gratie: cui' duo sunt dubia. Primū qn afficit. scdm quod sit officiū executoris. Primū soluit ibi: Per solā. ꝛ solutionē exponit ibi. Absq. ad secūdū respōdet ibi. Immo. ꝛ incidens dubiū soluit ibi. Etiam sine. Jo. an. hic determinat decre. ȝ. e. pposuit. ꝛ corrigit opi. glo. ibi no. in glo. q̄ incipit Innoc. in fi. i qua glo. dicit Ber. q Celestin' illi fecit iniuriā: cū collatio pbende p capitulū sibi facta valeret: potuit tñ id facere de plenitudie ptātis. Approbat aūt opi. Innoc. ibi no. ꝛ quā ibi recitat Hosti. ꝛ opi. Pe. de samp. ꝛ Abb. qui posuerunt in loco capi. casum fm istud ca. ꝛ Compo. etiā dicebat hunc verum intellectū. ȝ. de rescript. capitulū. in glo. magna. §. si vero ordinario. Jo. an.

[Casus lralis b. helie] ¶ [illegible] Papa mandauit decano ꝛ capitulo ecclesie Picta. ad quos ptinet collatio pbēdarū vt me reciperēt in canonicum ꝛ fratrē: ꝛ pbēdam (si qua vacaret) michi assignarēt: alioqn primo vacaturā: dato mihi executore ad puidendū negligēte caplo. Presentaui lras meas decano ꝛ caplo eccl'ie Picta. Insinuatiōe facta me' executor non notificauit ptātem suā, nec fecit reseruationē, nec etiam inhibitionē fm cōem opi. lꝫ glo. in hoc laboret: sed solū stetit in simplicib' denūciationibus mee gr̄e: postea vacauerūt canonicatus ꝛ pbēda. decanus ꝛ capitulū hmōi canonicatū cū prebēda ptulerūt alteri. nunc requisiui decanū ꝛ capitulū vt michi puiderent fm q eis mandatū fuerat: ipi recusauerūt. meus executor illos monuit vt mihi canonicatū ꝛ pbendā cōferrēt. ipsi fuerunt negligentes vtrū poterit me' executor mihi puidere? Non est dubiū q sic. nā p psentationē fuit affectū bñficiū ꝛ mihi debitum: ita q nō potuit alteri conferri: licet me' executor nullam fecerit reseruationē nec phibitionē. Et adhuc nō vacante pbenda poterit me' executor monere decanū et capl'm eccl'ie Picta. vt me recipiant in fratrē ꝛ canonicū. qd si recusent facere: poterit meus executor michi conferre canonicatū in ecclesia Picta uen. sub expectatione prebende. Et cum vacabit prebenda. poterit pferre prebendā capitulo nō monito. ꝛ hoc ideo: qꝛ capitulū fuit cōtumax in prīa monitiōe. ideo ius presumit q adhuc esset contumax in scda monitiōe. nā qui semel mal', semp psumit mal' in eodē gñe delicti.

¶ No. primo q de iure speciali donatio prebendarū potest spectare ad capitulū sine epo. ꝛ ecōtra. [Notabilia] Sꝫ qrit ad quē de iure cōi ptinet? Cōmunis opi. doct. est q ad epm et capitulū simul in eccl'ia cathedrali: collatio vero aliorū beneficiorum spectat ad epm: de consilio tñ sui capituli. [Collo bñficiorū ad quē ptinet.] De hoc latius p doctores in. ca. cū eccl'ia vulterana. de cōsti. in anti. ¶ Nota pncipalē effectū hui' cap. qd p presentationē factā ordinario est affectū bñficium cōprehensum sub gr̄a absq eo q executor insinuet suam ptātem. qd verū est: dūmodo in gr̄a fiat mētio de potestate executoris. vt qꝛ dicit. nouerit, nos tali executori dedisse in mandatis ꝛc. ¶ Nota vlterius ex fine capituli q si ordinarius cui scribit vt puideat de canonicatu ꝛ prebēda fuit contumax in puidēdo de canonicatu: postea vacante pbenda nō est necessario monendus vt pbendam conferat. qꝛ ius presumit q postq̄ semel fuit contumax q etiam sit contumax in assignatione prebende.

¶ Glose due sequētes. ꝛ glo. secus. cū duab' sequētibus ꝛ glo. pe. ꝛ vlti. possunt recitari p. vij. ptia ꝛ vnā questionē q incidit secundo contrario.

d ¶ Pertinebat. De spāli puilegio vel pscripta consuetudine: al's secus. [illegible]. ȝ. de elec. cū eccl'ia. J. titu. proxi. ca. vno. J. de reg. c. vl. [illegible]. ȝ. de his q̄ fi. a prelat. q̄to. ꝛ ca. ea noscitur. Jo. an.

e ¶ Exequat. Istud est qd soluit cōtrarietatē. J. proxi. decre. qꝛ hic executor dat' fuit ad puidēdū: ibi ad cōpellendum tantū. Et si qras q̄ ibi sit ratio hui' diuersi iuris. So. est in prōptu. [illegible] qꝛ in primo casu cum dat papa executorē ad puidendū: videtur ad se, vel ad suū executorē puisionem reuocare. ꝛ sic per consequens ordinario adimere. ad hoc de appel. vt nostrū. Sed vbi dat solum ad compellendum tunc potestatē ad se non reuocat nec adimit: imo potius penes ipm permittit dum vult ipm ad puisionē pelli. Jo. an. [illegible]. fm Compost. in prealleg. ver. ꝛ idem Archi. J. ca. pri. Jo. an. [Executorē ad puidēdū dando videt papa ad ipm vl' ad se puisionē reuocare: sec' qn dat.]

¶ Glo. seq. cū glo. quero: format ꝛ soluit tres q̄stiōes

illorū[a] presentationē caplo[b] ipsi factā[c]. ¶ Absq3 alia etiā executoris insinuatiōe: inhibitiōe: seu reseruatiōe benefi ciū pro quo tibi ɔferēdo[d] scriptum extiterat: adeo est affectū[e]: ꝙ de illo alteri facta collatio nō obtinet firmitatem[f] ¶ Immo si caplm infra terminū cōpetentē[g] sibi ab executore pfixū mandatū aplicū ei pro te directū inq3tū poterit[h]: non duxerit adiplendū: extunc[i] in ipm executorē ptās prouisionis huiusmodi transferatur et executor ipse canonicatum incōtinenti poterit tibi dare: ac prebēdam (etiā sine alia capituli vocatione[k] vel monitiōe) si vacat vel cum obtulerit se facultas Idem. ¶ Si soli ordinario vel soli executori ad compellendum: vel ordinario et tali executori sit scriptum: p presentationē: talis mādati non afficitur prebenda: nisi in litteris esset decretum: aut executor illie insinuasset: et interdixisset: maxime cū decreto vel rōne mādati iā esset fctā receptio ad canonicatū. In his casib[9] vel ipsorum altero affecta est pbēda: ita ꝙ collatio alt'i facta nō tenet. Si soli or: Jo.ā. C.vj.

ad compellendum.

a ¶ Illorū. Nunqd reqrit ꝙ scripta directa executorib[9] psentent caplo: an sufficit ꝙ pñtent ipsi[9] capituli lr̄e .i. sibi directe. Lic3 sit cauti[9] ꝛ illa pñtari. Puto tñ sufficere si ipi capitulo pñtent lr̄e ad ipm directe. hoc verū si de intētiōe pape p ipsas pt3 lr̄as (i) puta qr in lr̄is directis capitulo dr nouerītis nos .t. mandasse vt vobis negligētib[9] mādatū nr̄m exeq nō postponat: in hoc casu vel sīlī credo sufficere: si he lr̄e fuerint pñtate. Si autē p lr̄as capitli de datiōe executoris: ꝛ ꝙ sit ad p uidendū nō apparet: tūc credo necessariū executor lr̄as capitulo pñtari: hoc vr̄ sensisse Com post. in ✠. supra dicto. ꝛ versi. sc. Addit. j. Facit cle. vt lit. pēdē. ca. ij. i. fi. Jo. an.

b ¶ Capitulo. No. qr si fit psentatio lr̄arum capitulo: ꝛ postea vacet vel tūc vacabat pbenda: iam est affecta etiā anteq3 executorib[9] sue lr̄e psentent. hoc sonat hec lr̄a. Additio. Pt3 etiā per hanc lr̄am ꝙ pñtatio facta solis executorib[9] nō afficit: ꝛ fm id intellige quod no. de pben. ca. fi. in glo. ij. ꝛ Inno. et Hostiē. de iure patro. cum dilectus. Jo. an.

Caplo qlr pñtabunt littere aplice.

c ¶ Factā. Quero quō fiet hec pñtatio caplo? Red rat illū q h3 ɔuocare caplm vt ipm ɔuocet: vel p sonū cāpane vel p aliū modū in eccl'ia solitū. si autē se icluderēt: vel ipedirēt ne fieret pñtatio: p inde est acsi presentatio eēt facta ad instar ei[9] q latitat vel impedit ꝙ citari nō possit. ff. vt li. nō ɔtesta. qm ✠ porro. Poterit etiā cōpelli (i) p executorē ille qui h3 couocare caplm vt ipm cōuocet. vel ipse idē ɔuocare h3: l3 primū tuti[9] sit. ad hoc de offi. deleg. pterea. Si autē aliqui venerint: aliq nō: dic ꝙ sufficit pñtare decano vel ei qui ibi est maior: ꝛ his canonicis qui cū eo sunt pñtes ad hoc vt caplo adimat ptās vt hic dicit. nec requirat ꝙ probet ꝙ maior ps psens ibi fuerit. In editis em̄ citationibus: ꝛ denunciatiōibus vniuersitati faciendis sufficit ꝙ in loco congruo coram maioribus ꝛ alijs ibidē inuentis publice pponant. xvj. distinc. quod dicitis. ff. de postula. c. j. ꝛ in hoc concordāt doctores de elec. bone. j. (ij) Et si diceres ꝙ de necessitate haberet pbare ꝙ maior pars ibi fuerit psens. pone ꝙ maior pars nolit conuenire q nec libenter ad talia couenimnt. his ergo q vocati veniūt fiat pñtatio ꝛ satis est. S3 quid si collatio ptinet ad duos: puta ad epm et ad capitulū: nunqd p pñtationem alteri factam adimit vtriq3 ptās? Dic ꝙ sic fm Cōpo. qui hoc no. in predicta glo. ver. itē quid sit collatio. Ex quo enim ptās adimitur vni: sine quo alius conferre non pōt. ergo ꝛ alteri. sicut ꝛ vno ex pluribus arbitris: vel iudicibus impedito: alij pcedere non pñt. ff. de offi. dele. vno. ff. de arbi. si in tres. ꝛ .l. se. ad hoc facit lex que dicit ꝙ sufficit denunciatio facta vni ex illis qui habent domū cōem ff. de no. ope. nūci. l. de pupillo ✠ si pluriū res. Joan. an. Additio. j. Uide quod dixi de maiori. ꝛ obediē. ca. j. in glo. per hoc. Joan. and. Additio. ij. vbi de hoc in glo. j. soli. Joan. an.

Pñtatio mādati aplici facta vni ex collatorib[9] an afficiat alium.

d ¶ Cōferendo. Secus si fuisset scriptum de eo qd duceret acceptādū. ff. eo. qr cunctis. ꝛ ca. ne captande.

e ¶ Affectum Licet sit affectū non tamen habet ius in dignitate vel prebenda vt archidiacon[9] vel pbēdari[9] dici possit (j) s3 habet ius ad eā: vnde ꝛ reuocatoria ibi locū haberet. j. eo. ti. c. vlt. Jo. an. Additio. j. ff. e. li. de pbē. si tibi absenti. Jo. an.

f ¶ Firmitatem. Contra. ff. eo. li. de rescrip. tibi qui. j. rñso. i fine. Ibi nō scribebatur capitulo: sed soli executori qui etiā partim erat ad compellendum / partim ad prouidendū. Hic vero scribebatur capitulo ꝛ executori ad puidēdum ꝛ ideo plus operatur hic q3 ibi simplex presentatio litterarum. Jo. an.

g ¶ Terminum cōpetētem alr posset appellari. ff. de dila. cap. j. ꝛ sic nota executorē pfigere terminū. ff. ff. de preben. si tibi absenti. eo. li.

h ¶ Poterit. vt ex nūc recipiāt in canonicū: cū poterunt prouidebunt de prebenda.

i ¶ Extūc. Extremū tpe designat. de cōdi. ꝛ demō. l. si is ✠ cū ita. ꝛ hoc itelligo de executore q hoc habebat i mādatis vt capitulo negligēte exeqret. Si aūt simpliciter esset datus: puta quia soli executori esset scriptum tūc non haberet necesse negligentiam expectare ꝛ facit quod dicam. j. proxi.

k ¶ Uocatione. hoc tenebat Cōpo. (i) in pdicta glo. ver. s3 qd postq3 executor. Et l3 de canonicatu hoc satis videret: tñ de pbēda ɔriū videbat: qr l3 capitulū fuerit negligēs in vno nō in alio: qr diuersa sunt mandata. vnū de recipiēdo. aliud de ɔferendo. (ij) Ad hoc de do. ꝛ ɔtu. cū dilecti. sed ex quo fuit negligēs in vno iam psumit in reliquo. ad hoc de psump. scribā. ꝛ optime. ff. e. li. de do. ꝛ contu. cū qui. Additio. Facit. ff. de suspec. tu. l. iij ✠ queri pōt. que qd dicat: vide de eta. ꝛ quali. accepim[9]. in glo. ij. Jo. an. Additio. j dicēs ꝙ sic diffiniuerat Innocen. iiij. Jo. and. Additio. ij. De hoc. ff. de rescrip. constitutus. Jo. an.

Si soli ¶ Primo iungit tres casus quib[9] lr̄a bñficialis non afficit. Secundus ibi. Uel ordinario. Terti[9] ibi. Aut soli. secūdo ibi. Nisi nos. ponit alios tres casus qbus afficit. Scḋs ibi. Aut executor. Tertius ibi. Uel nisi. Sciendū ꝙ habem[9] in iure executores sñiarū / negociorū / vel pceptorū. itē testamētorum itē grarū. De executorib[9] sñiarū plene no. de offi. deleg. pastoralis ✠ qr vero. de sentē. ꝛ re iudic. decetero ꝛ c. ꝙ ad ɔsultationē. ꝛ habet de his rubrica i specu.

diuisio

Executores sūt simplices.

parte. ij. De executore negocior. litiũ & preceptor. §. de oblig. ad rati. c. vno. & de offi. delega. sup qstionẽ post pn. ff. de neg. ges. l. iij. §. si executor. & de testi. l. fi. vbi ð his no. & qñqȝ missus vocat. de imu. eccle. c. j. de his in Spe. pte. j. rubrica penul. De executorib' testõrum. §. de test. c. ij. & satis scripsi. §. de testa. Joãnes. & in Spec. de his plenĩ' de istru. edi. §. nunc vero aliqua. De vltimis circa q̃s versat ppositũ: est sciendũ q ipsor varie sunt forme. Sunt eñ pvisores: cõpulsores & mixtim scȝ partim ad cõpellẽdũ: et partim ad pvidẽdũ. de quibus. §. de rescrip. tibi q̃. De cõpulsoribus. §. de rescrip. abbatem &c. Jo. and.

dinario[a] p te bñficiãdo executore nõ dato. Uel ordinario & executori: vt eũ ad faciẽdum qð mãdatur compellat[b]. Aut soli executori vt tibi faciat de canonicatu et prebenda vel alio bñficio in certa ecclesia diocesi: seu pvincia pvideri[c]: mandatũ apostolicũ sit directum: per talis presentationẽ mandati ordinario ipsi factã (licet si cõtra faciat puniendus[d] existat) ei tamẽ potestas sic non adimitur[e] conferendi quin teneat alteri facta collatio ab eodẽ. Nisi nos i gratia tibi facta decreuissem' irritum & inane: qð fieret ptra[f] ipsam. Aut executor huiusmodi ordinario suam insinuãs[g] potestatẽ: ne alteri cõferret bñficiũ de q̃ tibi soli est sȝ tenorẽ hmõi mãdati aplici pvidendũ interdixisset[h] eidẽ. presertim cũ interpositione decreti. Uel nisi tu iuxta dictum mandatũ esses in canonicũ iam[i] receptus: tũc[k] enim pbẽde collatio alteri fctã firmitatẽ[l] aliquam nõ haberet

pellendũ est necesse q executor insinuet ordinario potestatem suã & faciat inhibitionẽ cũ decreto irritante ad hoc affecta sit illi prebẽda pro quo scribitur.

a ¶ Ordinario. p ordinariũ intellige illũ ad quẽ collatio ptinet. (i) Et in hoc casu intellige. §. de pbẽ. dilect'. ij. Additio. Uide qð not. de offi. ordi. in glo. ij. Joan. and.

b ¶ Cõpellat. Secus si fuisset dat' ad pvidendum. §. ca. pxi.

c ¶ Prouideri. De hac forma no. §. de rescrip. abbatẽ. §. de pbẽ. pillor. de cõcess. pbẽ. cũ nris.

d ¶ Puniẽd'. de pben. dilect'. ij. ð offi. delega. prudentiam §. adijcimus.

e ¶ Nõ adimitur rationẽ dixi §. c. proxi.

Dicit q̃d declarat. Emanauit ad declarationẽ decre. §. de pbẽ. dilect'. ij. & iij. & cor. q̃ ibi no. p Ber. & modernos: et cor. q̃ plene no. Cõpost. §. de rescrip. caplm. i glo. magna ad pn. (i) Et ad correctionẽ p parte cor. q̃ no. §. de pben. c. vlti. Jo. an. Additio. Et Inno. & Hostiẽ. §. eo. q cũctis. & ibi Pe. & Abb. in distinctionib'. et ipse Hostiẽ. in sum. de prebẽ. §. et a quo. ver. ad horũ solutionẽ. Jo. an. an.

¶ Istud capitulum ampliat capitulum precedens.

¶ Casus. Papa mãdauit canonicis ecclesie picta. vt me reciperẽt in fratrẽ & canonicũ. non dato executore ad pvidẽdũ & cõpellẽdũ. & pbendã mihi assignarẽt si vacaret. aliodqn primo vacaturã. vel etiã scripsit cãtori beti Hylarij maioris picta. executori vt compelleret decanũ & caplm ecclesie picta. vt michi canonicatũ cũ prebẽda pferrẽt. vel etiã ambob' scripsit: q mãdauit decano & caplo eccl'ie picta. vt me reciperẽt in canonicũ & fratrẽ & pbẽdã michi assignarẽt si vacaret. aliodqn primo vacaturã. Et mandauit cãtori eccl'ie beati Hylarij vt decanũ & caplm cõpelleret ad conferendũ michi canonicatũ sub expectatiõe prebẽde. Hoc facto pñtaui lr̃as meas executori meo in scðo casu. q̃ executor eas notificauit decano et caplo ecclesie picta. vtrũ affecta sit michi prebenda pmo vacatura. ita q alteri cõferri nõ possit? Rñdet q nõ reglarit. Fallit si in gr̃a mea erat decretũ irritãs. sicut si in pmo casu mandabat decano et caplo eccl'ie picta. vt michi decanatũ et pbẽdã pferrẽt decernẽtes irritũ &c. vel etiã si decretũ irritãs nõ erat appositũ in gr̃a mea. sȝ executor notificauit gr̃am meã & sibi reseruauit pbẽdã pmo vacaturã. et decernebat irritũ &c. vel si iã fuerã in canonicũ receptus. In his eñ casibus esset michi affecta prebẽda. alr̃s sec' esset si executor esset dat' ad pvidendũ vt in pcedenti ca.

Casus fallit dñi Henrye.

¶ Nota pmo q cũ papa scribit ordinario vt pvideat pñtato: nõ ligat regularit man' ordiarij qn teneat collatio alteri facta. Idẽ est cũ executor fuit datus ad cõpellẽdũ tm̃. videlȝ vt faciat pvideri fallit in gratia in qua fuit appositũ decretũ irritans.

¶ Nota recepto in canonicum est sibi affecta prebenda proxi. vacatura. ca. relatum. de preben. in an.

¶ Nota q si est scriptũ ordinario & executori ad com

f ¶ Cõtra ipsam. Et tũc etiã ante psentationẽ litterarũ affecta est: in casu. §. de rescrip. tibi q̃ §. qnimmo alr̃s nec p presentationẽ afficitur. vt hic. Jo. an.

g ¶ Insinuans. §. eo. quia cunctis §. ex parte.

¶ Glosa sequens ponit opi. reprobatam & approbatam pro approbata inducit decre. cui respondebatur deinde inducit rationem.

h ¶ Interdixisset. No. reprobatã opi. Ber. no. §. de prebẽ. c. vlti. vbi dicebat q executor datus ad cõpellẽdum nõ poterat interdicere. (i) Cõpostel. cõtra in predicta glo. allegabam' decre. q cũctis §. ex parte. sed in pvisore loquitur: sed illud victũ est mãdato. vnde satis mãdatum intelligitur. §. de elec. in causis. ff. iudi. sol. iam tamen §. in hoc. Additio. j. Idem Hostien. in decre. pro illorũ. Sed Inno. dicit ibi q interdicere & reseruare potest. Jo. and.

i ¶ Iam receptus. Tunc enim negociũ pvisionis faciende de prebenda post receptionẽ vacante est deuolutum ad papam: & sic capitulo ademptũ. x vj. q. ij. dudũ. de ap. vt nostrũ. de offi. lega. licet de prebẽ. inter cetera. vbi negocio permutationis prebẽde ad papam deuoluto non valuit collatio ordinarij de prebẽda que permutari debebat.

k ¶ Tũc enim. Scȝ in his tribus casibus vel altero eorum: scȝ cũ erat decretũ. cũ executor inhibuit: vel cum iam facta erat receptio.

¶ Glosa se. habet duas pncipales partes. scða ibi: vidẽdum. Prima habet tria principalia mẽbra: scðm ibi si autẽ canonicatus: quorũ primũ distinguit duo: scðm alia duo: primũ quorũ subdiuidit in tria: tertiũ distinguit alia tria. scðm principale primi membri distinguit quattuor. tertiũ principa. distin. tria. Pars scða principalis habet duas partes: scða ibi si autem nõ contulit. que subdiuiditur in duo. et huius scða distinguit quinqȝ ibi. Si autem de canonicatu.

l ¶ Firmitatẽ. Ad plenã & breuẽ indaginẽ ṽitatis huius materie primo vidẽdum est de expectantibus quis alteri preferat: scðo q̃ gratie prebẽdas afficiãt. Ad primũ distingue aut vterqȝ expectat auctẽ apost. aut alter tm̃: aut neuter. In pmo casu subdistingue:

Impetrans a sede aplica an & qñ

p̄feraꝛ aliis i- petrātibus.

qꝛ aut vtriq̄ collatꝰ eſt canonicatꝰ a papa: aut vtriq̄ mādatur cōferri. aut alteri eſt collatus: alteri cōferri mandaꝛ. Si vtriq̄ collatꝰ eſt cano. a papa: ſi apparet ꝗs ꝑmo ipetrauit ille p̄ferꝛ qͣtūcunq̄ ſcd̄o ipetrās pꝛimo ſuas p̄ntet lr̄as: ⁊ pꝛimo recipiaꝛ. de prebē. eo.lib. cū cui. ⁊ ſic dꝫ intelligi de reſcrip. capitulū ſctē crucis. Hoc fallit in caſibus in ꝗbus preferꝛ ſcd̄s impetrans. Pꝛio ſi ꝑmus fuit negligēs petere p̄bēdā ſibi debitā. ſ.eo.li.de prebē. ſi clericꝰ § verū. de reſcrip. tibi ꝗ. in fi. Scd̄o qn̄ debeꝛ dignitas ſcd̄o ꝗ̄ hꝫ prebēdā annexā ſ.de prebē. qꝛ ſepe. Tertio qn̄ ſcd̄s ex ſe hꝫ ꝓrogatiuā ſ.de prebē.c.pe. Quarto qn̄ ſcd̄s nō ex ꝑſona ſua: ſed ex ꝑſona tertij impetrātis ſuꝑ pꝛimū ꝓrogatiuā hꝫ. ī. ca. ꝓxi. Quinto ſi vacauit ſacerdotalis prebēda. ⁊ ſecūdus eſt in etate/ ⁊ nō pꝛimꝰ. ſ. de prebē. et cui. qđ tn̄ ſane intelligas ꝓut ibi dixi. Idē putāt ꝗdā in caſu de cre. eo.ti. ſi pauꝑ. ſed dic vt ibi dixi. hoc cū apparet ꝗs pꝛimo ipetrauit. Si aūt non apparet ex data/ vel alio modo ꝗs ꝑmo impetrauerit. aut alter ꝑuenit in p̄ntādo: aut ambo cōcurrūt: ſi alter preuenit ille preferꝛ: ſi aūt ambo cōcurrūt: ille: vel illi/ vel ipſoꝝ maioꝛ ꝑs ad ꝗs collatio/ ⁊ receptio ſpectat: alterū eligere teneꝛ: ⁊ ille ſolꝰ admitteꝛ: vel alteri p̄fereꝛ: niſi papa vtriq̄ voluerit ꝓuidere. vt. ſ. de reſcrip. duobꝰ. ij. rn̄ſo. Si aūt neutri collatꝰ ſit canonicatꝰ: ſed vtriq̄ ꝯferri mādaꝛ: aut cōſtat ꝗs ꝑmo ipetrauit: aut nō. Si nō cōſtat: tūc dic: vt. ſ. ꝓxi. dixi. qn̄ vtriq̄ collatꝰ erat ꝑ decre. de reſcrip. duobꝰ. ij. rn̄ſo. Si ꝯſtat: aut mādaꝛ: vtriq̄ pure cōferri aut alteri ſub cōditione alteri pure: aut vtriq̄ ſub cōditione. Si ꝯſtat ꝗs ꝑmo: ⁊ mandaꝛ vtriq̄ pure cōferri: datis executoribꝰ ab ꝓuidendū: ſi pꝛimꝰ ꝑmū p̄ſentauit ⁊ pꝛimo receptꝰ fuit: hic nulla eſt q̄ſtio. ſi vͦo ſcd̄s pꝛimo p̄ſentauit: ⁊ pꝛimo fuit receptꝰ adhuc indiſtincte prebēda vacāte poſt receptionē pꝛimi: vel etiā ante ſi adhuc nō erat collata ſcd̄o: preferꝛ pꝛimꝰ impetrās. de reſcrip. tibi ꝗ. j. rn̄ſo: ſi aut tp̄e receptionis pꝛimi iam erat prebēda collata ſcd̄o: aut in lr̄is ꝑmi erat decretū. ⁊ tūc indiſtincte prebēda illa pꝛimo debeꝛ. ſ. eo.li. de reſcrip. tibi ꝗ § ꝗnimmo: aut nō erat decretū in lr̄is: ⁊ tūc aut executoꝛ inſinuauit reſeruauit/ et inhibuit maxime cū decreto: aut nō. In ꝑmo caſu prebēda vacās poſt reſeruationē/ ⁊ inſinuationem collata ſcd̄o: ꝑmo ⁊ nō ſcd̄o impetrāti debeꝛ. vt eo § idē ꝗq̄. In ſcd̄o caſu potieꝛ prebēda ſibi collata ſcd̄o ipetrās pꝛimo p̄ſentās. vt eo. ti. tibi ꝗ. j. rn̄ſo. in fine. Qđ aūt dixi pꝛimū impetrantē p̄terq̄ hoc vltimo caſu p̄ferri: intelligas ſane: vt etiā preferaꝛ ſcd̄s in caſibꝰ ꝗs. ſ. ꝓxi. ꝑte notaui. Si vͦo mandaꝛ alteri ſub cōditione: alteri pure conferri. ſi pꝛima eſt pura: ſcd̄a cōditionalis. idē qđ. ſ. ſi vͦo pꝛima gratia eſt cōditionalis: puta vt ꝓuideaꝛ ſi acceſſerit ꝯſenſus capl̄i. ſi ſcd̄s pure impetrās priuſq̄ ꝯſenſus accedat a papa/ vł executore ſuo obtineat canonicatū preferꝛ ꝑmo: al̄s p̄fereꝛ pꝛimꝰ. ſ. de reſcrip. ſi ꝓ te. Si vͦo vtriq̄ mandaꝛ ſub cōditione cōferri: puto in hoc caſu ꝙ ꝗ ꝑmo ad ꝓuiſionē et cōditionē peruenerit ille p̄feratur in aſſecutiōe prebēde tūc vel poſt vacātis. Argu. predicte decre. ſi ꝓ te. iam enī dies date ad diē cōditionis referꝛ. ad hoc. ſ. de appel. preterea de voto. licet. de cōdi. appo. ſuꝑ eo. Si vͦo nō appareat ꝗs pꝛimo ad cōditionē ꝑuenerit: ſatis eſſet ſeruandū qđ diciꝛ. ſ. de reſcrip. c. penul. Si aūt canonicatus alteri collatꝰ eſt: alteri cōferri mandatur aut pꝛimo impetrāti collatus eſt ſcd̄o vͦo cōferri mādatur aut ecōuerſo aut ignoraꝛ quis pꝛimo impetrauit. In pꝛimo aūt caſu dubiū nō eſt pꝛimo impetrantē preferri. de preben. cū cui. In ſcd̄o adhuc pꝛimus impetrās preferꝛ ſecūdo. ſ. de reſcrip. tibi qui. de preben. ſi apoſtolice. ad fi. qđ verū puto niſi in caſu quo ſupꝛa dixi ex duobꝰ quibus mādatur cōferri ſcd̄m pꝛimo preferri. de reſcrip. tibi qui. j. rn̄ſo. in fi. ſi autē nec ex data/ nec alio modo apparet quis pꝛimo impetrauerit indiſtincte tūc preferꝛ cui collatus eſt canonicatꝰ. ſ. de reſcrip. duobꝰ. j. rn̄ſo. Si vͦo alter tm̄ ap. auct. expectat: iſte ſiue ſit pꝛimus/ ſiue ſcd̄s prefertur inferioꝝ legatoꝝ vel quoꝝcūq̄ auctoꝛitate receptis vel expectātibus. ſ. eo. li. de preben. hi qui. Si aūt aliquis eſſet receptus auctoꝛitate legati habētis ſpeciale mandatū a papa: auctoꝛitate pape receptꝰ intelligiꝛ: vt ibi. ij. rn̄ſo. Interdū etiā recepti ꝑ litteras facultatis: intelliguntur recepti auctoꝛitate apo. qđ dic vt. ſ. eo. lib. de reſcrip. cū aliquibꝰ. Si aūt aliꝗs expectet auc̄te legati: ſcd̄s vͦo auctoꝛitate pape: demū impetret pꝛimꝰ cōfirmationē et executores a papa: adhuc preferꝛ ſcd̄s: ſed ille preferꝛ oībus poſt ſuā cōfirmationē impetrātibus a papa. ſ. de preben. ſi apoſtolice. ⁊. c. ſi eū. Si vͦo neuter expectet auctoꝛitate ap̄lica: aut vterq̄ ex reſeruatione legati: aut vterq̄ ex receptiōe capituli: aut vnus ex receptione capl̄i: alter reſeruatione legati. pꝛima dubitatio hodie nō ꝓcedit: qꝛ aut vnus ⁊ idē legatus fecit reſeruationē. ⁊ tūc non valet ſecūda/ nec eius ꝓceſſus et decretū. vt. ſ. de offi. lega. preſenti § ceterū. aut predeceſſoꝛ fecit pꝛimā ſucceſſoꝛ ſecūdā: et adhuc nō precedit queſtio: qꝛ ex quo ad collationē iā vacantiū ꝓceſſum nō erat: expirant reſeruationes et decreta finito legationis officio. vt eo. capi. j. rn̄ſo. Si vterq̄ auc̄te capl̄i expectat: de equitate debereꝛ pꝛimo prebēda. ſi tn̄ capl̄m eā ſecūdo vel neutri: ſed alteri tertio cōferat. tenet collatio qꝛ capitulū ius ad pꝛimā vacaturā dare nō potuit: ſed papa ſolus. ſ. eo. c. j. ⁊ de hoc. ſ. de preben. relatum. per Inno. ⁊ Hoſtiē. Et dicūt quidā ꝙ tales receptiones nō valent hodie. per decre. ſ. eo. deteſtanda. qđ nō credo: vt ibi dixi. Si vͦo vnus expectat ex receptione capituli. alter ex reſeruatione legati: puto ꝙ ſiue ſit pꝛimus ſiue ſecundus: illi pꝛo quo reſeruata eſt a legato debetur: qꝛ cum potuerit reſeruare prebēdam nulli debitā. vt. ſ. de iure patro. cū dilecta. iſta aūt nulli eſſet debita. qꝛ vt dixi capitulū ius ad vacaturā nulli cōferre potuit: ergo ſuꝑ ipſa tenet reſeruatio legati. Et ſi cōtra illā inhibitionem reſeruationē/ ⁊ decretū alteri conferaꝛ nō valet: vt in predicta decre. cū dilectus. ſ. de offi. lega. preſenti. j. rn̄ſo. Uidendū eſt de ſcd̄o. ſ. que gratie prebēdas afficiāt: et dic breuiter ꝙ ſi papa contulit canonicatū ſtatim affecta eſt prebenda que tūc vacabat: vel que pꝛimo vacabit: nulli alij de iure debita. ſ. de prebē. ſi poſtq̄. ⁊. c. dudū. ita ꝙ ſi etiā ab ignorātibus ⁊ ignorāti cōferatur: nō valet collatio: vt ibi. Si aūt nō cōtulit canonicatū ſtatim: ſed mādauit cōferri: aut mādauit cōferri pꝛimā quā acceptaret: aut pꝛimā que vacaret In pꝛimo caſu nō eſt affecta prebēda: qͣtumcūq̄ fiāt inhibitiones/ reſeruationes/ ⁊ decreta niſi pꝛimo fiat acceptatio: vel ipſius vacantis/ vel pꝛime vacature: vel ex cauſa ſecunde vel vlterioꝛis. vt. ſ. eo. qꝛ cūctis. § penul. ad fi. certā aūt ⁊ expꝛeſſam anteq̄ vacet talis acceptare nō pōt. vt. ſ. eo. ti. ne captāde. ⁊ ſi talem acceptet per talem acceptationem prebenda non afficitur: vt ibi. Si autem de canonicatu et prebenda ſi qua vacat: vel que pꝛimo vacabit: prouideri mandauit: aut mandat ſolum illi ad quem pertinet collatio: aut ſolum executoꝛi vt compellat. aut illi ⁊ executoꝛi vt compellat: aut illi ⁊ executoꝛi vt prouideat aut ſoli executoꝛi vt prouideat. In pꝛimis tribus caſibus ꝑ preſentationē litterarū non afficitur prebenda: niſi in tribus caſibus vel altero ipſoꝝ. Pꝛimo ſi in gratia

Gra pape an ⁊ qn̄ afficiat bn̄ficium.

erat decretū tūc enī statim per p̄sentationē lrarū est affecta p̄benda vt hic. Itē si nō erat decretū: si auctoritate illi⁹ gr̄e in canonicū fuerit recept⁹ tunc per receptionē affecta est prebenda: vt hic in fi. Item cū executor insinuauerit ꝛ interdixerit maxime cum decreto. et hos casus habes hic: ꝛ sic intelligātur de. ere. de p̄ben. dilect⁹. ij. ꝛ. iij. In casu quarto scꝫ qn̄ scribit̄ illi ad quē pertinet collatio dato executore vt p̄uideat hic ꝑ p̄sentationē litterarū factā collatori afficitur p̄bēda: ita ꝙ collatio postea alteri factā nō tenet. s. c. pri. ꝛ sic intelligi debet. s. eo. proposuit. qđ q̄dā verū putāt nisi executor ille p̄nūciasset se executorē nō esse ꝑ de ere. s. de p̄bē. dilectus. ij. qđ verū non puto. nā

queritur cui debeat̄: vtrū Titio p̄mo expectāti: Rn̄. ro. pon. ꝙ non: qꝛ clausula prelatiōis facta tertio Titiū excludit: nec debebit̄ tertio: puta Sempronio: qꝛ Gaius ip̄m precedit. ꝛ Bonifaci⁹ noluit Semproniū preferri receptis auctoritate sua: sed suorū p̄decessorum: ideo Gai⁹ habebit p̄mā prebendā. ꝛ tertius secundā. et p̄m⁹ habebit tertiā. et Gaius consequitur per aliū. s. ꝑ tertium qđ per se nō posset ꝯseq. qđ p̄batur ꝑ si. re. Nā si q̄s decedat relictis p̄re ꝛ m̄re et fratre suis sup̄stitib⁹. si pater tp̄e mortis defūcti desierat esse agnat⁹: quia se dederat alicui i adoptionē: tūc frater q̄ ē agnatus succedet cū pater ampli⁹ nō sit agnatus: sed frater. Et qꝛ remansit mater q̄ ē cognata. ideo

Idē. Si tres expectātes sunt i vna ecclia vn⁹ auctoritate Martini: alt̄ auctoritate Bonifacij: terti⁹ eiusdē auctoritate cū p̄rogatiua: vt p̄ferat̄ oib⁹ recepti nō auctoritate Bonifacij: prebēdas hi ꝯsequent̄ hoc ordine: qꝛ p̄mā habebit scđs. scđaꝫ terti⁹ tertiā p̄mus qđ p̄batur ar gumēto legali. Jo. an. C. vij.

Auctoritate Martini pape p̄decessoris nostri quodā ad p̄bendā p̄io in parmensi ecclia vacaturam nulli alij de iure debitā i eiusdē ecclie canonicum recepto et alio a nobis in eadē ecclia similē gr̄am adepto scđo: tertius deinde auctoritate nr̄a in ip̄a parmēsi ecclia in canonicū et in fratrē recipit̄ cū prerogatiua gr̄e ꝙ oib⁹ p̄decessorū nostrorū auctoritate nō aūt nostra receptis in assecutione prebende debeat anteferri: post hec aūt quedā vacat p̄benda in ecclia memorata: q̄rit̄ q̄s eoꝝ alteri p̄ferat̄ ꝛ scđm quem ordinē prebendas assequi debeant tres p̄dicti. Cū igitur ex tenore gr̄e tertio a nobis concesse appareat euidēt̄ nos voluisse p̄mo tertiū: ꝛ scđm tertio anteferri decernimus ꝙ p̄mā secūd⁹: secundā tertius et tertiam p̄mus debet obtinere.

affectio p̄bende q̄ per p̄sentationē erat inducta: tolli non pōt in p̄iudiciū impetrantis ꝑ executoris iniquā p̄nunciationē. vn̄ ibi secūdā opi. teneo vlti. glo. si executor datus fuerat ad p̄uidendū. vt. s. c. pri. dico tn̄ tutū ipetrāti ꝙ ab illa p̄nūciatione appellet. In q̄nto casu qn̄ soli executori scribit̄ vt p̄uideat: hic ꝑ solā insinuationē executoris ꝛ notificationē ei⁹ ꝙ vult p̄bendā ꝑ illā prātem ꝯferre etiā si nō interdicat: puto affici p̄bēdā. s. eo. qꝛ cūctis. ✠ ex pre. ꝛ sic erit ista differētia qn̄ scribit̄ soli executori ad cōpellendū. ꝛ qn̄ soli ad prouidendū: qꝛ p̄m⁹ vt afficiat̄ p̄benda hꝫ insinuare ꝛ interdicere vt hic. secundo sufficit vt insinuet: vt in predic. ✠ rationem diuersitatis collige ex his q̄ dixi. s. ca. proxi. in glo. ij. Jo. an.

Diuisio

Auctoritate. Primo ponit tres gr̄as factas tribus in eadē ecclia successiue. sed tertio cū prerogatiua sup p̄mū. ex q̄bus q̄stionē format. Scđo ibi: cū igit̄. soluit rōnē reddēs ꝛ argumētū inducēs ibi: ꝫ enī. facit qđ no. de rescrip. capitulū. in. j. glo. Jo. and. Pulcher casus isti⁹ decre. sitis illi quē habuisti. s. de prebē. ca. pe. Et emanauit ad declarationem ꝛ correctionem eorū q̄ not. Cōpost. s. de rescript̄. capitulū. in glo. magna ✠ item si duo recepti sunt. Jo. an.

Dicit q̄d declarat.

Additio.

Si trib⁹ fuerit factā gr̄a in eadē ecclia diuersis tp̄ibus ꝛ v̄tute gr̄e dꝫ p̄ferri secūd⁹ ip̄sis conferent̄ p̄ben de hoc ordine. Nam secūdus habebit p̄mā. tertius secundam: ꝛ p̄mus tertiam. h. d.

Casus sfalis d. helle

Casus. Papa Martinus fecerat Titio gratiam in ecclia Picta. anteq̄ȝ gratia esset effectū sortita Martinus mortuus est successit et Bonifacius q̄ nō reuocauit gr̄as factās ꝑ Martinū: sed Bonifaci⁹ Gaio fecit similē gr̄am in ip̄sa ecclia Picta. quo facto ille idē Bonifaci⁹ fecit gr̄am Sempronio cum clausula p̄latiōis qꝛ volebat eū preferri oibus receptis auctoritate suorum predecessoꝝ. nō aūt sua. postea vacauit p̄benda

excludit fratrē agnatū. et hoc f̄m iura antiqua: quia illud est immutatū per iura noua. C. ꝛ auten. Et sic si fuissꝫ tm̄ pater ꝛ mater: pater excluderet matrē: etiā si se dedisset in adoptionem. sed quia reperitur agnatus. s. frater: ideo pater excluditur: ꝛ mater p̄fertur. vt ponamus ꝙ moriar relictis michi patre ꝛ matre ꝛ fratre: ꝛ pater meus dedit se in adoptionē. Sed dimisissem solūmodo patrē ꝛ matrē pater michi succederet: nō mater Sed cum frater meus excludit patrem ideo nunc mater mea excludet fratrem: ꝛ sic mater ꝑ meū fratrē ꝯsequit̄ qđ ꝑ se nō fuisset consecuta. Similiter hic Gaius secundus consequit̄ ꝑ tertium scilicet Semproniū qđ ꝑ se nō posset consequi. Nota p̄mo ꝙ cum in eadem ecclesia sunt plures expectātes in ordine consequendi p̄bendas debet attēdi ꝛ seruari voluntas pape. Nota magis specifice ꝙ si in eadē ecclesia sunt plures expectātes: ꝛ vltim⁹ hꝫ prerogatiuā ille preferet̄ p̄mo: sed nō secundo: si secund⁹ sit receptus auc̄te eiusdē pape. Nota ad qđ allegat̄ iste tertius ꝙ quis per alium consequit̄ qđ al's per se non posset consequi. Nota si iste ordo non seruaret̄ tūc intentio pape esset violata.

Notabilia

a Martini. Ita forte fuerat de facto. vel studiose hoc dixi: quia in expectantibus auctoritate Nicolai vel Celestini nō procedebat dubitatio propter reuocatoriam Bonifacij: de qua dicitur. j. capi. pri. ꝛ. s. de preben. ca. penul. ꝛ antepenul. Jo. an.

b Similē. cū nulla prerogatiua: vt ptꝫ ꝑ inferiora.

c Preferatur. in illa prebenda.

d Voluisse. Volūtas igit̄ ip̄i⁹ seruanda est ꝛ mādatum. de preben. cui de non. cum similibus.

Glosa seq. ponit opi. Cōpo. hic reprobatam.

e Primam secundus. Cōtrariū dicebat Cōpost. in predic. loco in simili vel eadē q̄stione que talis est: p̄mus receptus fuit ꝑ l̄ras gn̄ales secundus per spe

ciales:tertius per speciales cũ hac clausula: q debe=ret preferri oib⁹ receptis in eccl'ia auctē gñaliũ lr̃arũ querebat ſm quē ordinē deberēt predicti prebendas aſſequi:et dicebat Cō poſt.q tertius excludebat pri=mũ:ſed q: primus excludebat ſcđm: ꝗ ſecũd⁹ poſtpo=nebat tertiũ ex ꝑſona ipſius ſe=cũdi: ⁊ ſi non ex ſua: prim⁹ debe bat hr̃e primã: ſcđs ſcđam:ter=ti⁹ tertiã: ſm re gulã.ſi vinco vi centē ⁊c̃.ff.de di uer.⁊ tēpo. pre=ſcrip.de acceſſio nibus.ad hoc.ꝭ ꝺ offi.lega.dile=ctus.ſed hoc eſt falſum:vt hic vi des. et ſatis hic ptz ꝑ conſidera tionē intētionis pape vt dicit lit tera. intētio em̃ ei⁹ fuit ſcđm p̃=ferri tertio : ⁊ ter=tiũ primo : et ſic ſeruetur ordo:⁊ ſic etiã fallit:⁊ locũ hꝫ regula illa.ſi vinco ⁊c̃. de qua no.xxiiij.q.j.rogamus.⁊ fallit etiã illa regula in caſu .l.ij.poſite.ff.ad tertul.equiſſimũ.§.ſi ex filio.C.de na tu.libe.auc̃.licet. in auc̃.de equa.do.§.his.ff.ꝗ po. in pig.ha.l.claudi⁹ felix. [illegible] Ibi Cy.poſt Pe. ſic ſoluit brocardicum.aut querit diuerſis caſibus ⁊ tunc licet vincam vincētem te:non ꝑpterea vinco te: vt in hac auc̃.e.l.ꝭ.⁊.ij.pxi.alleg. Aut de eodē:⁊ tunc refert an ſit eadem cauſa vincendi te: quia vinco vin centem te:aut non. Primo caſu vera eſt regula. vt in l.de acceſſiōibus. Secundo caſu non. vt in.l. claudi⁹. ꝭ.alleg. Joan.an.

tinere prebēdam: al's forma mādati minime ſeruaretur[a]. ¶ Licet enim ex perſona ſua ſecundus primam obtinere non poſſet ex perſona tamen tertij qui primum ſuperat il=lam habet. Sicut contingit[b] in ſucceſſione illius qui ab in teſtato relictis patre[c] in ad=optiua familia cōſtituto ma=tre[d] atq fratre decedit i qua ſucceſſione pater[e] ex ſe ma=trem excludit:ſed quoniã ta=lem patrē agnat⁹[f]: materq vincit agnatũ:mater p̃ri non ex ſemetipſa: ſed agnati per=ſona in ſucceſſione huiuſmo=di antefertur.

Idem.

¶ Reuocatoria gratiarũ in=cludit receptos in canōicos prebēdam diſtinctam expe=ctātes:etiã ſi percipiebant di=ſtributiones quotidianas ſe=cus ſi prebēdam diſtinctam non expectant ſed augmen=tum portionis. Includit ha=bentes ius ad vacaturam ſi nondum eſt deuētum ad col=lationem. h. d: ſm Dñicum.

Capitulum. viij.

Quoniam ex cōſtitutio=ne[g] noſtra per quam paulo=poſt[h] promotionem noſtram ad ſummi pontificat⁹ apicē[i]

Si vin co vin=cētē te: vico te: q̃liter intelli=gitur.

a ¶ Minime ſeruaret.ꝗ tñ diligenter eſt ſeruanda ꝭ.eo.lib.de prebē.cui de non.cum ſuis cōcor.

b ¶ Cōtingit.ponit caſum.l.ff.ad tertul.l.ij.§.obij citur.ſed ſi ſit agnatus.al's eſt ibi.§.

c ¶ Patre.carnali.ſed adoptato: vt ſequitur.

d ¶ Matre atq fratre.nō cōſtitutis in adoptiua fa milia.⁊ de carnalibus intellige.

e ¶ Pater.carnalis ꝯſtitutus in adoptiua familia: vñ deſijt eſſe agnatus. Additio. Inſti.ꝺ legiti.agna. tu.ad fi.⁊ titu.ſeq.de capi.dimi.§.minima. vbi patet per minimã capi.di.(ꝗ eſt cũ is qui ſui iuris erat alie no iure ſubijcitur:ciuitate ⁊ libertate retenta)quē de ſinere eſſe agnatum. Jo.an.

Capit; dimi=nutio mima q̃ eſt.

¶ Glo.ſeq.exponit ponēdo tres regulas:ſecũdo no=tat ⁊ dat ſimile.

f ¶ Agnat⁹.ſ.frater. Tres ergo ponit regulas. Pri mo q pater carnalis adoptatus excludit matrē car=nalē. Scđa q mater excludit agnatum: quod ho=die ſm iura.C.⁊ auc̃.locũ nō hꝫ. Tertia q agnat⁹ excludit patrē carnalē in adoptiua familia conſtitu=tũ. Pone ergo patrē primum īpetrantē:matrē ſcđm agnatũ tertium cũ p̄rogatiua:⁊ ſic intelliges:⁊ ſic no ta q in aſſecutiōe prime p̄bende terti⁹ nocet p̄mo:⁊ ſi bi quo ad illã nō ꝓdeſt:tñ ſibi ꝓdeſt i hoc:q: citi⁹ ſuã conſequit.⁊ eſt ſile.vxor legitima excludit naturales non legitimos:quia al's ſi non eſſet proles vel vxor le=gitima ſuccederent in duab⁹ vncijs:⁊ tñ ipſa vxor ex=cludit ab agnatis.C.vñ vir ⁊ vxor.l.j.ſed ſi ipſa nō ſu pereſſet naturales excludunt agnatos in duab⁹ vn=cijs hec ꝓbant.C.ꝺ natu.libe.auc̃.licet.⁊ in auc̃.qui. mo.natu.effic.legi.§.ſi quis antē.colla.vj. Additio. Hoſti.i ſumma ꝗ ſi.ſint legi.§. an vtrũq gen⁹ ſuccedat. Iñ. q aũt dixi. Jo.an. Additio.i. ſm iu=ra digeſtorũ: vt ptz ꝑ ſeq̃ntia qđ etiã ſm iura il=la in fratre ꝓce dere non videt: vt dixi in textu. Jo.an. Additio. C.ad tertul.l.vl ti.⁊ auc̃.⁊ cũ ſo=lis.⁊ auc̃.defun cto.Jo.an.

Quoniam. diuiſio ¶ Prio po nit mētē reuoca torie. Secundo ibi:p̃ſenti.decla rat quiq dubia circa illã:primo tria:ſecũdo quartũ ibi:in illis.tertio quintũ ibi ſane. ¶ Emanauit declaratorie ad reuocatorias:de q̃bus dixi.ꝭ.de p̄bē.c.pe.⁊ añpe. Additio. Et hic iūge lit=teram que eſt.j.per.xxiiij.lineas ibi:qm̃ multe dubita tiones inſurgunt ex conſtitutione. Jo.an.

Dicit ꝗd de=clarat.

¶ Iſtud capl'm emanauit ad declarationem cōſtitu tionum reuocatoriarũ quas fecit Bonifacius:de qui bus dictum fuit.ꝭ.de preben.c.ſi is.⁊.c.quodam.

Addi=tio dñi helie. Caſus ſ alis ꝺ.helie

¶ Caſus. Paulus vltimo mortuus fecit gr̃as in aliq̃ bus eccl'ijs:cui ſucceſſit Sixtus qui reuocauit ⁊ caſ=ſauit gr̃as factas ꝑ ſuũ predeceſſorē:ꝑ quas ius in re nō fuerat queſitũ:licet bñ ius ad rē: vtrũ ꝑ iſtã conſti tutionē ſint reuocate gr̃e ſui p̄deceſſoris:etiã ſi expe=ctātes erāt recepti in canonicos.licet ſub expectatio=ne prebende? Rñ.ro.pon.q ſi ſolũ erant recepti in ca nonicos:ille gr̃e ſunt reuocate. Sed quid ponamus q fuerāt recepti in eccleſia in qua erat certus nume=rus canonicorũ:ſed non erat certus numerus prebē=darum. Et ſic iſte ſupnumerari⁹ recipiebat p̄bēdas cum alijs.mortuo vno de numerarijs canonicis por=tio ſua erat augenda: ſicut portio aliorũ canonicorũ: vt ponamus q in illa eccleſia ſunt viginti canonici:⁊ diuiſio p̄bendarum ſit in.xx.partes: recipit alius ca nonicus ſupnumerarius:tunc fit diuiſio.xx. ⁊ vnius p̄bēdarũ morit vn⁹ de nũerarijs:certũ eſt q augmen tatur portio iſti⁹ canonici ſupnumerarij: vtrum ꝑ cō=ſtitutionem reuocatoriam caſſetur iſta gratia reuo=cata? Reſpondetur q non.

g ¶ Cōſtitutione.a principio dũ erat Neapoli for=te vnica fuit conſtitutio:poſtmodũ fuerunt due. vna ſuper gratijs Nicolai:alia ſuper gratijs Celeſtini: vt dixi de preben.ſi is cui.

h ¶ Poſt.ſ.ſexto kalendas Januarij: vt ibi dixi.i. quinto die exeunte decembri: ⁊ ſuper hoc vide quod dixi in fine huius libri ſuper data.

i ¶ Apicem.ſic.ꝭ.in ꝓhemio huius libri.§. ſane.et xl.diſtinc.non nos. Additio. Uide quod dixi in cle.ro mani.de iureiur.in prin. Joan.and.

oēs collatiōes: ꝓuisiōes: reseruatiōes: ⁊ cōcessiones sup canonicatib⁹: dignitatib⁹: personatib⁹: p̄bēdis: officijs: portionib⁹: p̄stimonijs: ecclesijs prochialib⁹: ruralib⁹ et alijs qbuscūq; bn̄ficijs eccl'iasticis vacaturis quocūq; noīe cēserentur: ac etiā sup canonicatibus sub expectatione dignitatū vel alioꝝ quorūcūq; bn̄ficioꝝ: qb⁹ ius non esset q̄situm in re: licz ad rē a felicis recordationis Nicolao pa. iiij. et Celestino. v. predecessoribus nr̄is factas siue cōcessas auctoritate apo. in fratrū nr̄oꝝ p̄ntia oīno cassauimus: irritauimus: et vacuauim⁹: cassas irritas: ⁊ vacuas nūciauim⁹: ⁊ nulli⁹ fore decreuim⁹ firmitatis: multe dubitationes insurgūt: vt vn̄ p̄fate cōstitutionis reuocatorie processit editio īterp̄tatio ei⁹ q̄z ꝓcedat[a]. ¶ Presenti declarandū duximus sanctiōe: q in illis q editiōis tēpore supradicte vltra statutū numerū erāt p eosdē p̄decessores canonici sub expectatione p̄bēdarū: vel etiā portionū eadē cōstitutio locū[b] hz. Si autē hmōi[c] recepti vltra numerū distributiōes ⁊ alia vt canonici de nūero existētes sic tpe dicte reuocationis habebāt: q p cessionē: vl' decessum[d] illoꝝ q erāt itra numerum ex vigore prioris grē nil ampli⁹ asseq expectabāt: nisi distributionū: seu partiū suarū augmētū: cū forsan eēt eccl'ia in q canonicoꝝ: nō autē portionū numer⁹ vel prebendarū distinctio[e] habebat quātoq; iter pauciores cuius ius eccl'ie diuidunt ꝓuentus tāto maiores fieri pn̄t singuloꝝ pcipientiū portiones[f] ad istos[g] vel eos[h] q p l'ras facultatis[i] dictoꝝ p̄decessoꝝ nostroꝝ in aliquarū ecclesiarū canonicos erant recepti (licet prebendas vel alia beneficia expectarent) cōstitutionem certum est non extendi

a ¶ Procedat. xj. q. j. §. ex his. de sentē. excō. Iter alia C. de legi. l. vlti. et de multiplici interpretatiōe habes in predicto §. ex his. ⁊ de postu. c. j. Jo. and. Additio. Dicit Archi. q illa decre. j. ꝯdicit: sed ibi de interpretatione iudicis: hic de interp̄tatione p̄ncipis. Jo. an.

b ¶ Locū habet. Habes igit primū casum declaratoriū. scz in his receptis vltra nūerū expectantib⁹ portiones vel p̄bēdas

c ¶ Hmōi. Scz antē Nicolai/ vel celestini.

d ¶ Decessum Uel depositionē vel iuris p̄uationē. de elec. cū in cūctis. de dolo ⁊ cōtu. veritatis.

¶ Glo. se. q̄rit et ponit tres opi. ⁊ quartā hostiē. quā ꝓbat: et rn̄det q̄ttuor obiectionibus.

Uacatio prebende non hz locū in eccl'ia nō nūerata.

e ¶ Distinctio. Nunqd ipetrās in tali eccl'ia vt sibi ꝓuideat de canonicatu ⁊ p̄bēda si vacat: vl' q̄ p̄mo vacauerit. vl' sic facultas obtulerit in tali eccl'ia: recipi. f p has l'ras? et dicūt qdā q nō: qr ꝯditio nō est extitura: qr ibi prebenda nō vacat nec vacare pōt. de p̄ben. dilecto. qr etiā talia rescripta vt ambitiosa sunt restringēda. de elec. dudū. ꝙ. de preben. q̄uis. j. Alij dicunt q si simpliciter scribat vt recipiat nō obst. āte certo canonicorū nūero: sz nō adijciat q ꝓuideat sibi de prebēda si vacat: vel q̄ p̄mo vacauerit: tūc statim recipiet etiā si nūerus canonicoꝝ ibi statutus nō esset qr illud nō ob. non minuit: sed addit scz q statim recipiat. lz ibi certus sit numerus. sed ex quo adijcit de prebēda si vacat ⁊c̄. ptz q de tali eccl'ia nō pōt intelligi: vt superi⁹ dictū est. Tertij dicūt q si nō est dict⁹ numerus canonicoꝝ/ nec prebendarū: tali impetrāti nō ꝓuidebit: sz si numer⁹ canonicoꝝ statutus est vt in q̄stione ꝓposita ⁊ in casu nostro p cōsequēs statut⁹ intelligit cert⁹ numer⁹ portionū: ad hoc de cōsti. trāslato. ⁊ idē dicunt ecōuerso: hoc poteris videre p Inno. ꝙ. eo. ti. ex parte. ⁊ p Cōpostel. de rescrip. capitu in glo. magna §. itē qd si papa mandat aliquē. [Ad] Hostien. aūt in decre. predi. ex pte. dicit indistincte q etiā si non sit certus numerus canonicoꝝ/ nec prebendarū: etiā si in rescripto caueat q assignetur prebēda vacans vel q̄ primū se facultas obtulerit: et nō ob. certo cano. ⁊c̄. valet rescriptū sequitur enim scdm eum q si papa intendat ꝓuidere in eccl'ia in qua certus numerus est: qd est minus impetrabile: q multo fortius in ecclesia in qua non est certus. qd magis est impetrabile. alle. ꝙ. de decī. ex parte. ij. qui filij sint legi. per venerabilē. de trāsla. ca. vltimo. [Ad] In cle. litteris. de rescrip. in glo. fi. nec ob. q talis statim canonicatum ⁊ prebendā habebit. qr ⁊ si hoc durū sit obediendū est. de rescrip. si quando. nec ob. q nō extabit cōditio si vacat: qr illud si vacat non fuit appositū ad receptionem conditionalem reddat vel vt impedimētū inducat. facit. ꝙ. de rescrip. cōstitutus. sed vt impedimētum remoueat si quod esset. [Ad] Et que causa dubitationis tollende in rescriptis inserūtur: ius eius non ledent/ nec mandatum impedient. ff. manda. quia de mutua. ff. de mili. testa. si miles. nec ambitiosum est pauperem clericum sibi beneficium impetrare de eta. ⁊ qli. tuā. de prebē. cū secūdū. Nō obst. decret. ex parte. et decre. dilecto. qr licet in tali ecclesia in qua null⁹ est numer⁹ Lateran. conciliū locū non habeat vt ibi: prouisio tamen papalis locū habet. ad hoc. ix. q. iij. cūcta per mundū. ⁊ c. per principalē. fatetur tamē q obstabit impetrāti penuria ecclesie si tanta sit q nō sufficiat pluribus nō qualitercūq;: sed q quilibet honeste de sua portione viuere possit fm consuetudinē prouincie in eadem ecclesia antiquitus obseruatā. ꝙ. de insti. capitu. j. ⁊ ij. Additio Uide quod no. de vita ⁊ honesta. cleri. quoniam. in fine. j. glo. et quod ibi dixi. Joannes andree. Additio Et capi. constitutus. in fine. Additio. ij. Facit. ff. de lega. j. l. si cui serui. vbi legatis seruis cū peculio: ⁊ hi debētur qui non habēt peculiū. Jo. and. Additio. iij. Sic quandoq; ponuntur clausule ad exequēdam gratiam: ⁊ non ad augendam. vt in clemē. j. in fi. de preben. Joan. and.

f ¶ Portiones. De cōstitutio. cum. M. in prin.

g ¶ Istos. Tales qui per vacationem nil recipiunt nisi portionum augmentum.

h ¶ Uel eos. Tacite aggreditur aliū casum quem reuocatoria non comprehendit.

¶ Glosa sequens rect. per obiectionem.

i ¶ L'ras facultatis. cōcessas eis ad q̄s al's pertinebat receptio: nec cautū erat in l'ris illis q auctoritate ap̄lica id facere possent. hoc dico p decre. ꝙ. de rescrip.

p̄fatã[a]. ¶ In illis vero q̃ vltra numerū aucte p̄fata in aliq̃rū eccłiaꝝ canonicos iã recepti: q̃ꝝ rū ad capłm ꝛ ad chorū ac distributionū pceptionem q̃tidianaꝝ plenitudinē iuris canonici tūc habebant: sed in eis dignitates: psonat⁹: p̄bendas: portiones: vel alia bñficia: q̃ dant tm̄ existētibus de nūero expectabāt: cōstitutionē p̄fatã locū hr̄e (rōne hmōi expectationis) dubiū nō existit[b]. ¶ Sane in his q̄ sup canonicatib⁹ p̄bēdis: ꝛ dignitatib⁹ prochialib⁹ vel alijs ecclesijs seu bñficijs q̄buscunq̃ a dictis p̄decess. nr̄is lr̄as ipetrauerunt: etiã si per executores illoꝝ facte fuerint refuationes: decreti interpositiones: varijq̃ pcessus et etiã si eadē bñficia tūc vacabãt ꝛ p impetrãtes petitū fuerat ab executorib⁹ ꝙ eis illa ꝯferrēt nō tm̄ ipoꝝ bñficioꝝ vacãtiū collatiōes tūc tpis erãt[c] factē locū hʒ cōstitutio supradicta vt oēs hmōi grẽ q̃rū rōne tūc nō erat ad collationē pcessuʒ ꝛ sic p ꝯseq̄ns ius in re nō fuerat ipsis ipetrãtibus acq̄situ: intelligant penit⁹ reuocate.

¶ Ne sede vacãte aliquid innouetur. Bonifacius. viij.

¶ Collatione cōmuniter ad epm ꝛ capłm pertinente vno ipsoruʒ effecto inhabili alter cōfert. h. d. vsq̃ ad cum vero. s̄m Domi.

Ca. vnicum.

Si ad episcopum ꝛ capłm cōiter pertineat collatio prebēdarum

---

a ¶ Prefatã. Rō. q2 nō sunt ipsoꝝ pōtificū: sʒ recipientiū aucte recepti. vt dixi i p̄di. decre. cū aliq̄bus. Additio. Intellige hui⁹ tertiū casus. p̄mos em̄ duos nō respicit. Jo. an.

b ¶ Nō existit. Ista igit̄ ē differētia inter hunc casum et p̄ri. q2 ibi expectabat tantū augmētū portiōis: hic certã prebendã vel portionē dandã solū his q̄ erant de nūero. ad illã igit̄ expectationeʒ reuocatoria non extendit̄ ad istã sic. Jo. and.

c ¶ Erãt facte. No. ꝯ regulã ꝙ p me stat ꝛc. ſ. d eo q̄ mit. in pos. ca. ij. vbi de hoc nã p me nō stetit qn̄ fieret mihi collatio: sed p executorē: et tm̄ reuocatoria hʒ locū: ꝛ est iste excogitatus casus ppter reuocatoriã q̄ reuocauit om̄e ius ad rē (1) sed p petitionē ad rē nō in re ius habebit̄: ꝛ sept⁹ habeo sile ꙗ nō sufficit q̄d petere nisi obtineat̄. ſ. de renū. q̄dã. ꝛ eo. lib. de ele. si religiosus. cū si. Additio. i. Unde p illã videor acceptasse: vt i cle. eo. ti. cū el quē. §. pe. Jo. an.

¶ Ne sede vacante. ¶ Uisum est de institutionibus ꝛ collationibus beneficioꝝ: sed q2 posset dubitari nūquid sede vacante capitulum succedat in ipsorū collatione merito hinc sumpta occasione cōpilator posuit hic rubricam generalem. Ne sede vacante.

Continuatio dñi hestye.

Si ad. Sunt tres partes. scd̄a ibi. cū vero. tertia ibi. vbi vero. Prima cū collatio est cōis soluit dubiū qd̄ fortificat ibi: etiã si. Scd̄o ꝯuertit ibi: idē. Scd̄a pncipalis (cū collatio est solius cp̄i) soluit dubia ꝛ ꝯ solutione excipit ibi: nisi. Tertia pncipalis soluit duo dubia. scd̄m ibi: nec etiã. ꝛ vtriusq̃ rōnem subdit ibi: q2. Jo. an. Premitte qd̄ habes. eo. ti. illa videlʒ ꙗ nō reperitur iure cautū ꙗ sede vacãte capłm succedat in collationib⁹ bñficioꝝ. Itē premitte ꙗ qñq̃ ad solū epm spectat collatio prebendaꝝ. qñq̃ ad solū capłm: qñq̃ simul. qñq̃ cōi ꝯsensu: qñq̃ cū ꝯsilio: de quo. de elect. cū eccłia. Itē ꙗ suspēsus / vel excōicatus nō pōt ꝯferre prebēdas. de cōces. prebē. q2 diuersitatē. Do. Emanauit decre. ad declarationē decre. ſ. eo. illa. ꝛ ad declarationem ꝛ correctionem eorum que ibi no. Hof. Inno. ꝛ Hostien. de conces. preben. quia diuersitatem.

Dicit ad declarat.

Casus litteralis dñi hestye.

¶ Casus. Collatio prebendarū alicuius eccłie pertinet ad epm ꝛ capłm simul. moritur ep̄s / vel est suspēsus. et sic vacat epalis dignitas. postea moritur aliq̄s canonic⁹. et sic vacat p̄bēda ꝛ canonicat⁹ vtrū capłm poterit ꝯferre hmōi canonicatū ꝛ p̄bendã? Rñ. ꙗ sic. Et idē viceuersa. ipedito capło pōt ep̄s prebēdas conferre. lʒ collatio spectet ad epm ꝛ capłm simul. Sʒ ponamus ꙗ collatio prebendarū spectat ad solū epm. lʒ teneat̄ requirere ꝯsensuʒ sui capituli vel ipedito ep̄o / vel suspēso possit capłʒ p̄bēdas cōferre? Rñdet ꙗ nō nisi ep̄s esset i mora petendi absolutionē vel relaxationē: q2 tūc inciperet esse i negligētia ꝛ tūc collatio inciperet cōpetere ad capłʒ vt i. c. ij. de ꝯces. prebē. i an. Sed ponam⁹ ꙗ d cōsuetudine / vł ex pūilegio apłice sedis aliquis hʒ collationē p̄bendarū alicui⁹ ecclesie cathedralis: tm̄ dʒ requirere cōsiliū cp̄i. nūc vacat prebēda. tm̄ nō est episcopus cui⁹ consiliū possit requiri. q2 sedes ipsa vacat vł ep̄s est absens: vtrū iste talis possit ꝯferre prebēdas nō expectata cōfirmatione cp̄i. vel nō expectato ꙗ ep̄s fuerit reuersus? Rñdet ro. pon. ꙗ sic. ꝛ rationē ponit: ne periculū immineat bñficio.

Casus. §. cum vero.

Casus. §. Ubi vero.

¶ Nota primo iūcta glo. ꙗ donatio prebēdarum eccłie cathedralis qñq̃ spectat ad epm ꝛ capłm simul: tūc vnus sine altero nichil pōt facere: et sic ep̄s posset differre collationem si vellet. qñq̃ collatio spectat ad solū epm: qñq̃ ad solū capłm Sed de iure cōi spectat ad epm ꝛ capłm simul. glo. tm̄ hic tenet ꙗ spectat ad solū epm de ꝯsensu tm̄ capłi. Sʒ in hoc est magna differētia. Nã primo modo qn̄ collatio spectat ad epm ꝛ capłm simul: pōt capłm conferre sede vacãte: sʒ scd̄o modo nō posset. ¶ Nota vlteri⁹ ꙗ capłm vel vniuersitas nō dʒ excōicari p modū vniuersitatis: sʒ si singulares delinquãt sunt pticulariter excōmunicãdi. ¶ No. ꙗ sede vacã. capłm nō pōt ꝯferre beneficiū spectãs ad solū epm lʒ collatio ad epm spectet cū ꝯsensu capi. Idē si ep̄s fuerit suspēsus. qd̄ verū est. nisi ep̄s esset negligēs in petēda absolutione. Rō est q2 qn̄ ep̄s est suspēsus non pōt dici esse in negligentia: q2 si vellet cōferre nō posset. ideo ꝯ ipm nō currūt sex mēses. nisi vt dictū est esset in negligētia se rehabilitandi: q2 tunc inciperēt currere sex mēses quib⁹ elapsis posset capi. illa ꝯferre. Sed querit̄ q̄ tpe incipiūt currere sex mēses? Dicendū ꙗ a tpe vacationis et nō a tpe negligētie. Aliqui tm̄ intelligūt ꙗ si fuerit negligēs p sex mēses. (lʒ a tpe negligētie nō vacet bñficiū) ꙗ lapsis sex mēsib⁹ pōt capłm cōferre bñficia. Sed tm̄ dicendū est ꙗ nō dr̄ negligēs qn̄ bñficiū nondū vacat ideo sex mēses solū computantur a tēpore vacationis

Notabilia.

¶ Nota q collatio alioꝝ bñficioꝝ spectat ad epm cũ cõsensu sui capi. ca. contra. r. c. nouit. de his q fiũt a ma. par. ca. et hoc de iure cõi. nã de iure spali põt spectare ad aliũ q̃ ad epm. ¶ Nota q qñ qs cõferre dz bñficia cũ cõsilio epi intelligit si consiliũ epi possit haberi.

¶ Glo. se. soluit dubium.

a ¶ Mortuo. Idem est q̃cũq̃ alio mõ vacet se des: renũciatio ne: et depositiõe vel quouis mõ. ad hoc. vij. q. j. §. ecce in q̃bus. xxxiij. q. ij. in pn.

b ¶ Suspẽso. Pone q peccauit in decre. s. § preben. graue.

¶ Glo. se. exprimit opiniones.

c ¶ Etiam si. Hoc dicit pter dñm Inno. et Hostiẽ. qui dicebãt q si epũs iter erat in caplo vt canonicꝰ pter mortẽ eiꝰ nõ ipe diceba capim cõferre nisi sicut per mortẽ alterius canonici/ si autẽ vt prelatus eo mortuo cõferre nõ poterat: nõ est verũ. r hic vides. Additio. Uincentiũ hec littera est vera. ipse em̃ Uincen. in decre. ij. eo. titu. dicebat q siue ad solum epm: siue ad eũ cõiter cũ caplo spectaret collatio. vacãte sede nõ cõferebat capitulũ. Littera q̃ habet Inno. est corrupta: ipse em̃ Inno. in decre. qr diuersitatẽ. non distinguẽdo dicebat q si ad epm/ r caplm simul spectat electio/ suspẽso epo solum caplm eliget. Sunt em̃ vnũ caplm et corpus quo ad illa que eis cõiter imminent facienda. Illud autẽ dictum Hostiẽ. determinabat vt sequitur in glo. Jo. an.

d ¶ Ut prelatus. Interdum enim eĩt vt canonicus de conces. preben. postulastis. de preben. cum in ecclesia. de appel. a collatione. s. eo. lib.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

e ¶ Singulariter. Hoc dicit qr caplm vniuersitas vel collegiũ excõicari non dz. j. de sen. excõ. romana. §. in vniuersitatẽ. Additio. Jo. mo. r Archi. alleg. ff. de admini. tuto. ita autẽ. alr incipit quidã decedens. §. papinianus. r. l. ticium. in prin. r. §. j. Joan. and.

f ¶ Maioris. Si em̃ minoris eligere possent. de cleri. excõ. mi. si celebrat. Suspẽsi aũt vel maiori excõicatione ligati nõ eligunt: nec eliguntur: vt de elec. cũ inter. r de consue. cum dilectus. vbi de hoc.

g ¶ Assensu. Hoc dicit Cõpost. esse de iure cõmuni in ipsis prebẽdis cathedralis ecclie. vt no. s. de elect. cum ecclesia vulterana. Scire debes q cũ episcopus habet cõferre prebendã cum cõsensu capituli: si sunt viginti canonici. et decem consentiant: nõ valet collatio: quia non habet maiorẽ partem capituli: sed si haberet vocem in caplo vt canonicus: tunc diceretur facta ab. xj. et sic a maiori parte capituli. de conces. preben. postulastis. Inter ista autẽ duo. sciꝫ consilium r assensum est magna differentia: quod dic. vt no. s. de arbi. cum olim. de elec. cum in veteri.

h ¶ Nisi. Istud nisi venit exceptiue a suspenso.

mortuoª epo vel a beneficiorum collatione suspensoᵇ: poterit capitulũ vacãtes cõferre prebendas. Etiamᶜ si epũs interesse habeat in collatiõe hmõi vt prelatusᵈ. Idẽ poterit epũs si caplm ab ipsa collatione suspendi contingat/ vel singulariterᵉ omnes de caplo maiorisᶠ excõmunicationis vinculo innodari.

¶ Collatione spectante ad epm de cõsilio vl assensu capli illo existente inhabili (nisi sit in mora) nõ cõfert capitulũ.

¶ Cũ vo ad solũ epm preben darũ spectat collatio cũ consilio sui capli vel assensuᵍ: defuncto epo vel suspenso/ nisiʰ epũs in petenda relatione suspensionis huiusmodi sit in moraⁱ) capitulum se non potest intromittere de eisdem.

¶ Habens conferre cum consilio epi: sine illo cõferet mor te r remota absentia interueniente. hoc dicit Do.

¶ Ubiᵏ vero de speciali alicuius ecclesie consuetudine vel statuto beneficioꝝ collatio ad aliquẽ cũ cõsilioˡ epi noscit pertinere: sublato epo de medioᵐ (cum consilium nequeat tũc peti ab eoⁿ) nõ erit pter hoc vacantis beneficij collatio differenda. Nec etiam si

Additio. Nec si dicat q ad partem que loquitur de episcopo defuncio non cõpetit exceptio. Joan. an.

¶ Glosa sequens notat a contrario. querit. argu. p r contra soluit. Iterum querit et soluit.

i ¶ In mora. Si ergo sit i mora bñ poterit se intromittere caplm. Sꝫ quero nũq̃d caplm hoc casu canonicas statim ex q̃ epũs fuerit i mora possit cõferre. vel an post morã petẽdi sex mẽses habebat expectare? r vide q ex q̃ fuit i mora petẽdi absolutionẽ demũ post sex mẽses r nõ ante conferri possit. qr anteq̃ fuerit i mora non currit tẽpus: postea incipit currere. s cõ ces. prebẽ. qr diuersitatẽ. s ele. c. vlti. si epũs sim pliciť sine cõsensu capli haberet cõferre: locũ haberet. qd s. dixi. sed hic de cõsensu capituli habet cõferre: vñ videtur a cõtrario sensu istiꝰ littere q statim ex quo fuit in mora caplm possit conferre. Sed cum hic equiparat consilium et cõsensum: verum puto qd prius dixi. Sed quãdo dicetur esse in mora? hoc ipso q̃ cito potuit licentiam nõ petijt. ff. ad tertul. l. ij. §. confestim/ non tamen amara faciẽda est interpretatio. ff. de dona. inter vi. et vxo. si id quod. §. si quis fm oper as: nec est calũniosa. s. de priuileg. in his. ff. ad exhiben. l. penulti. arbitrabitur ergo hic bonus iudex. ff. de iure delib. l. j. Si autẽ malitiose impediatur ne petere possit: subuenitur ei: qr non est in mora. de cõces. prebẽ. postulastis: nisi ipse hoc pcuraret. ff. si qs cau. l. ij. §. vlti. de offi. deleg. pastoralis. §. si. Additio. Idem Archi. dicens q Uincen. r Hostien. hoc tenent in decre. vlti. de elect. que infra allegatur. Joan. and. Additio. Idẽ Archidia. post Hostien. Additio. Casum vides. s. et concor. cle. multorum. de pe. ver. illis penam. Jo. an.

k ¶ Ubi vero. Facit ad ea que no. Hostiẽ. de elec. c. vlti. in fi. r Uincen. r Cõpost. de insti. c. vlti. in fi. Do.

¶ Glosa sequẽs querit. arg. pro. soluit contrarium.

l ¶ Cũ consilio. Quid si cũ cõsensu? Idẽ videtur cũ eadẽ sit ratio vacationis diutine in hoc casu: r ad hoc s. de prebẽ. si aplica. r aliqñ consiliũ ponit p consensu de offi. deleg. venerabilis. de fo. cõpe. c. j. Cõtrarium credo: quia cũ habet eligere de consensu: non sic liberam habet potestatẽ: sicut de cõsilio: vnde minus habet expectare hoc casu q̃ in illo: dico tñ q nõ curret sibi tẽpus cum nõ possit eligere. de conces. preben. qr diuersitatem. de elec. c. vlti. preterea ponamꝰ in requisitione cõsilij absentiã p cõtradictione. ad hoc de arbi. ca. ij. eo. lib. qd in consensu non potest. r facit pro hac parte qd dixi de rescrip. si pro te. in glo. sed pone.

m ¶ Medio. i. de hac vita. r expone. vt dicit. xxiij. q. iiij. hec autem vita. et quare dicatur media ibi no.

n ¶ Ab eo. Simile. de rescrip. si gratiose. Additio.

Excõicatio si dz fieri i caplm

Cõsiliũ r cõsensus differunt.

De medio intelligit. i. de hac vita.

Et de peni. distin. j. §. hoc idem. versi. item a mortuo. velut ab eo qui non est perit confessio. Jo. an.

a ¶ In remotis. Arbitrariū erit hoc terminare fm considerationem temporis que sequitur infra.

¶ Glosa sequens alleg. simile obijcit et soluit.

b ¶ Immiere habes simile casum. §. de offi. de leg. si is cui. e. li. Et no. q difficultas prestationis reddit obligationē inutilē ℈ id. ff. de vb. obli. l. ij. §. j. Itez nec seruat forma q inerat collationi: et sic nō valet qd agit. ff. de arbi. l. parui. Solu. lz in contrib9 grauis vl' possibilis modus vl' conditio vi ciet contractū. sec9 i spūalib9. §. de condi. ap. c. vlti. reuicit ergo nec rē inutilē reddit. Itē periculū vacationis que imminet immutat ius qd al's esset seruandum sic. j. de testa. c. ij. co. lib. de offi. delega. si is cui.

Condi tio grauis an viciet contractum.

egerit in remotis[a] ita q non possit ipsius presentia in breui haberi. Quia in petendo vel expectando eius consilio posset vacanti beneficio periculum imminere[b].

¶ De reb9 eccl'ie non alienandis. Innocentius quartus.

¶ Perpetua alienatio facta de reb9 eccl'ie vacātis et non precedēte tractatu: et sine iusta cā nō valet. Joan. an. Capitulū. j.

Udū: z infra[c] ¶ Dictus vero archidiaconus ex aduerso[d] respōdit[e] illas decimas illi ecclesie restitui non z ebere[f]: proferens[g] in mediū[h] ordinationem quandā epi Dulmeñ. de consensu capituli[i] sui factā inter alia continentē: q idem episcopus attendens prouētus archidiaconatus Dulmeñ. adeo fore tenues[k] z exiles/ q non sufficiebāt ad eius onera[l] supportanda: prefatas decimas archidiaconatui memorato concessit et infra. ¶ Quia vero in concessione[m] huiusmodi predicta ecclesia[n] cum vacaret legitiro patrone donationē factā archidiacono p epm nō valere propter cās pdictas in possitione casus. Un ro. pon. auditis allegationibus ptiū sniauit vt sequit. Nā decimas ipsas adiudicauit dicto rectori: z ppetuū silētiū imposuit archidiacono.

c ¶ Et ifra. Intelligas q qdaz rector cuiusdaz eccl'ie dioc. Dulmeñ. petebat sibi z eccl'ie sue restitui et adiudicari decimas qs archidiaconus dulmeñ. pcipiebat i sua prochia: q de iure z ḡsuetudine antiqua ptinebāt ad ipsam eccl'iam. dict9 vero zc.

p casu.

d ¶ Ex aduerso. Ad petitionē ipsius rectoris.

e ¶ Respondit. Contestando litem. et facit qd dixi de lit. contesta. capi. ij.

f ¶ Nō debere. Nec adiudicari: vt in decisione dixi vt patet in fine: nā snia zc. de or. cog. cum dilectus.

g ¶ Proferēs. Archi. excipiēdo ℈ intētionē actoris.

h ¶ In medium. Id est in iudicium vbi est mediū inter actorem z reum.

In mediū id ē in iudicium.

i ¶ Capituli. Per hoc videbatur valere. de his que fiunt a prela. c. ij. z. iij. sed hoc non sufficit: ex quo diligens forma seruata non fuit: nec causa suberat z vacabat ecclesia vt sequitur.

¶ Glosa seq. querit z soluit. solutioni ob. et respōdet.

k ¶ Tenues. Justa videbat cā: sz nō apparuit vera vt dr in fi. Sed nūqd dices istā iustā cām idistincte si al's fuisset tūc sa/certe sic. §. de prebē. expositisti. nā etiā capellas posset annectere ob hanc cām: vt ibi dr: eps eni de ḡsensu capli sui pōt eccl'iaz z res suas ex iusta z honesta cā alteri dare: de his q fi. a prela. ca. iij. z ca. pastoralis: sz ℈dicit expresse. xvj. q. j. eccl'ie. vbi dr qz antique eccl'ie decimis priuari nō dnt: vt nouis oratoriis tribuant. p qd. c. idistincte dicebat hug. q eps inuito sacerdote nō poterat de iure vni9 eccl'ie alteri dare. Sed nō est verū: vt ibi no. z de hoc p Ber. de relıgio. do. ḡstitu9. Dic ergo q. c. illud loquit qn iusta cā nō subest. vel pōt loqui qn ipsa eccl'ia in nullo sibi abūdat: ad hoc. §. de prebē. cū causam. p ista parte facit. de eccle. edi. ad audientiam. j. z ca. tua nos.

Paupertas est iusta cā annectendi vnū bñficiū alteri.

Eps ex iusta cā pōt de iure vni9 ecclesie alteri dare.

l ¶ Onera. s. cōgrue sustētationis archidiaconi: hospitalitatis z cpalium iuriū. §. de prebē. de monachis.

m ¶ In cōcessione hmōi. Facta scz de decimis ecclesie tunc vacantis: secus si concederetur vel vniretur ipsa ecclesia vacās: qd dic vt in cle. eo. titu. si vna.

n ¶ Eccl'ia. Que agebat. Et not. q nō solū in cathedrali eccl'ia locū hz q sede vacāte zc. sed etiā in minoribus eccl'ijs. de offic. ordi. cum vos. Videtur dē sm

¶ De rebus eccl'ie nō alienandis. ¶ Dictū fuit supra de prebēdis z alijs bñficijs eccl'iasticis. verū quia posset dubitari vtrū res bñficiorū deputate p sustētatione clericorū beneficiatorum possent alienari: sicut res aliorū priuatorū cū quilibet sit legitim9 administrator suarū rerū. ideo ad nos informādum ponitur rubrica de rebus ecclesie non alienandis.

Continuatio dñi henrye.

Udum. ¶ In hoc. c. sunt tres ptes. In prima actoris decisa petitio. In scda rei defensio ibi: dictus vo. In tertia ibi: qz vero pape diffinitio trib9 fulcita rōnibus. scda ibi: quia etiā. tertia ibi: presertim. Jo. an.

diuisio

¶ Casus. Uacāte aliqua eccl'ia parrochiali in diocesi pictaueñ. epo pictaueñ. cū consensu sui capituli donauit decimas illi9 ecclesie parrochialis archidiaconatui sue ecclesie: qz redditus archidiaconat9 illi9 ecclesie erāt ita tenues q nō poterat archidiaconus ex illis sustētari. Unde illas decimas donauit archidiaconatui: nullo procedente tractatu postea illa ecclesia parrochialis fuit alicui collata: qui petiit decimas a dicto archidiacono. Quas cū recusasset soluere: fecit archidiaconum conueniri corā iudice cōpetente: et in suo libello petebat vt iudex declararet illas decimas spectare ad rectorem illius ecclesie: z imponeret perpetuum silētium ipsi archidiacono. Archidiaconus excipiēdo pposuit q decime fuerāt sibi donate p episcopū cum consensu sui capituli. Ecōtra replicabat rector illius eccl'ie q donatio hmōi non valeret: eo quia tempore donationis eccl'ia ipsa vacabat: et nullū habebat defensorē. Itē in dicebat rector q nō suberat iusta causa alienādi decimas. Itē q dicta donatio non fuerat facta solēniter. i. tractatu precedēte. Unde romanus pōtifex auditis allegationib9 partiū hincinde declarauit decimas spectare ad ipm rectorē: z imposuit silentiū archidiacono. [Et infra] sub hoc ifra continet qualiter rector eccl'ie parrochialis fecit cōuenire archidiaconū q detinebat decimas: z petiit q iudex declararet decimas spectare ad suā eccl'iam. q facto iponeret silētiū archidiacono. Dict9 aūt archidiacon9 ex aduerso pposuit excipiēdo vt sequit/ cōcessit. z infra) sub hoc infra ponit replicatio rectoris allegātis donationē factā archidiacono p epm nō valere.

Casus lralis dñi henrye.

Hosti. in qualibet dignitate vel ꝑsonatu qui remittit ad sum. ne sede va. §. ⁊ ð qua sede. ⁊ vide quod no. ȝ. de exces. prela. ca. ij. in. j. glo. Jo. an.

Eccle̾ vacãti dȝ ep̃s ðputare defensorẽ

a ¶ Defensore. Si igit̃ ipsa eccl̃ia ¶ caret ꝑlato dȝ ep̃s sibi aliũ deputare defensorẽ vel iconomũ qui res ei⁹ colligat / conseruet / ⁊ gubernet. lxxv. di. qm̃ quidã. ð offi. ordi. cũ vos. C. de epis. ⁊ cleri. oẽs. §. hec nihilominus. ⁊ ad huius officium ꝑtinet excutere ⁊ denũciare iudici quare fiat alienatio ⁊ si fiat propter soluẽda debita an pecunia possit haberi aliunde: an de fructib⁹ satisfieri posset aut de mobilib⁹ ⁊ an potius expediat obligare ꝙ distrahere an de min⁹ vtilis possessiõis ꝓcio liberari posset. ⁊ caueat iudex ne tal' possit corrũpi. ff. de reb⁹ eoꝝ q̃ sub tu. l. magis §. nõ passim. ⁊ §. se. His oib⁹ cõsideratis defensor rẽ distrahere poterit: ⁊ nihilomin⁹ ep̃s suã interponit auctoritatẽ. ȝ. eo. titu. ca. j. de his q̃ fi. a p̃la. cũ ap̃lica. si vero ep̃us rẽ mense sue alienet: hoc faciat de cõsensu capituli sui: ⁊ archiep̃s auctoritatẽ interponet. ad hoc. ix. q. iij. ca. ij. xcvj. di. bene quidẽ. circa fi. ꝯm Hostiẽ. Additio. an hoc sit necessariũ. vide qð dixi de his q̃ fi. a p̃la. ca. j. in fi. Inno. hic dicit hoc ꝯm quosdam. ⁊ pro hoc facit qð ipse Inno. no. eo. ti. vt sup. i fi. ⁊ qð ibi scripsi hic ponit Archi. Sed Hostien. simpliciter hic ponit remittens ad not. per se. ȝ. eo. lib. de supplen. negligẽ. p̃la. romana. que videas in sum. de offi. ordina. §. quid pertinet. ꝟ. permutat. ad idem in sum. hoc eo. titu. §. iij. res autẽ. Idem Joan. mo. Joan. an. Addit. j. Que fungitur iure minoris. ȝ. de resti. in integ. ca. j. Sicut ergo pupillo non habenti tutorẽ vel legitimum defensorẽ debet bonus defensor vel aduocat⁹ dari per iudicem. ff. de re. eorum qui sub tu. l. magis puto. §. nõ passim. in fi. Sic ⁊ ecclesie vacanti. Jo. an.

mo caruit defensore[a] qui sibi prius ab eodem episcopo debuerat deputari. ¶ Qr etiã tractat⁹[b] solẽnis ⁊ diligẽs: q̄ in talib⁹ cõcessionib⁹ perpetuis[c] ⁊ alienationib⁹ rerũ ecclesiasticarũ exigit̃ non fuit habit⁹ in eadẽ: ordinationẽ ⁊ concessionẽ ipsam. ¶ (Presertim[d] cũ euidens necessitas q̃re fieri deberet: vel vtilitas non subesset) de fratrũ nr̃oꝝ cõcilio decernim⁹ nõ valere: dictas decimas ipsi ecclesie[e] tanq̃ ꝑtinẽtes[f] ad eã sñialit̃ adiudicare curãtes. Grego. x. in ꝯcilio gñali Lugdunẽ.

¶ Glo. se. remittit ⁊ ꝯsulit. scðo q̃rit. ponit duas opiñ. ⁊ soluit. Tertio iterũ q̃rit. ponit solu. Ber. ⁊ ꝯtrã Hosti. demum ponit distinctionẽ post Inno. ⁊ Hosti.

b ¶ Tractat⁹. ꝯm qð no. de his q̃ fi. a ꝑlat. tua. ⁊ dȝ diligẽter fieri. ⁊ vtile est sepius id facere: ne decipi possit. de ꝓbat. tertio ibi: quotiẽs ⁊c̃. Solet dubitari nunq̃d valeãt cõsensus canonicoꝝ non habiti in cõi? ⁊ dixit Lau. q̃ nõ. ad. l. ff. de serui. rusti. pdi. ꝑ fundũ. r̃ndet̃ illud verũ in re cõi plurib⁹ vt singulis. ⁊ idẽ tenet Host. in dicta decr̃. tua. ⁊ approbare videt̃. Inno. ⁊ Cõpost. de ꝯsue. cũ cõsuetudinis. Hostiẽ. de his q̃ fi. a ꝑlat. cũ ap̃lica. ⁊ in sum. ipsius titu. circa ꝑnci. dicit cõtra. nã lȝ inueniat̃ in electione q̃ requirat̃ cõis consensus. de elec̃t. in genesi. secus in alienatiõe. eo. ti. cũ vos. xij. q. ij. si qua de rebus. Et ad hoc cõcor. qð olim hic no. Ber. q̃ dixit q̃ speciale erat in electiõe quod a ꝑncipio erat nullũ postea nõ conualescebat. ȝ. de electio. auditis. in alienatiõe tñ qð a ꝑncipio nõ valet ꝯualescit: subsequẽti cõsensu ex nũc. nõ vt ex tũc. Dici põt q̃ vbi nõ ꝓcessit tractat⁹ vera sit prima opi. vt hic. sed si precesserit ⁊ deliberauerĩt alienare: licet singulariter cõsentiant valeat ꝯsensus: ⁊ locũ hȝ scða opi. Sȝ q̃rit hic Ber. nunq̃d solẽnitas. l. hoc ius porrectũ. in alienatiõe rerũ ecclesie locũ hȝ. Et dixit Ber. q̃ nõ de necessitate dũmõ fuerit forma. xij. q. ij. sine. non ob. q̃ sit incorporatũ i canonib⁹ ... Qr alij canones de eo nõ faciũt mẽtionẽ: ⁊ fuit positum vt sciretur affectus principum ad ecclesiã. Hostien. contra propter rationẽ supradictã. Add. Sed tanta solẽnitas in dissuetudinem ꝑ vsuȝ contrarium abijt. iiij. di. §. leges. Distinxerũt autem hic Inno. ⁊ Hostien. inter decretũ / auctoritatem ⁊ cõsensum siue collaudationem. Decretum est sententia qua iudex contractũ futurũ iustum fore decreuit / auctoritatem suã interponendo: vel aliquẽ in possessionẽ mittendo: vel mittendũ declarando. ff. de dam. infec. si finita. §. iulianus. ⁊ §. si forte. ⁊ interponit̃ ante cõtractũ. ff. de reb⁹ eoꝝ q̃ sub tu. l. magis §. non passim. ⁊ §. sequenti. Auctoritas autem est auctorizabilis cõsensus qui competit sibi ex publico officio vel legitima administratione / sicut sunt tutores ⁊ curatores. ff. de aucto. tu. Consensus autem siue collaudatio est multoꝝ volũtas ad quos res ꝑtinet simul iuncta. Et dicũt quidam q̃ in alienatiõe rei ecclesiastice nõ requirit̃ decretũ. de quo. ȝ. dictũ ẽ: sed cause cognitio. auctoritas ep̃alis ⁊ cõsensus cleri. Additio. j. Nõ dicit necessariũ. qð ptȝ ꝑ ꝑ singulare. nõ em̃ dicit tractat⁹ solẽnes ⁊ diligẽtes: lȝ ponit singulare. ⁊ ẽ si. qð no. in cle. cum §. verũ. in glo. lȝ ǧ. ð hoc tractatu ⁊ ei⁹ forma vide in spe. de loca. §. sequit̃. v̾si. ⁊ scias. Jo. ã. Additio. Et Inno. ꝓ ꝯcor. Joã. xij. q. j. vidẽtes. in. j. glo. ⁊ facit qð not. x. q. ij. §. q̃ si. xij. q. ij. in sum. ⁊. xvij. q. iiij. nullus. ⁊ Fran. ꝓ dicit q̃ illa solẽnitas de facto nõ seruat̃. Jo. an. Additio. Id est in volumine decretoꝝ. vide qð dixi de rescript. ca. ij. sup glo. pe. Joã. an. Additio. Et qr ꝯm cũ contraria opinio est ecclesijs onerosa: ⁊ sic tollenda. de cõsue. ca. j. Jo. an.

Lex in corꝑatal decretis nõ ẽ seruãda si sit ꝯtra canonibus.

Decretũ quid sit.

Auctoritas q̃d sit.

Cõsensus seu collaudatio q̃d sit.

c ¶ Perpetuis. No. q̃ in tẽporalib⁹ in quibus non ita leditur ecclesia sufficit tacitus consensus. ȝ. de his que fi. a p̃la. ca. ij. in ꝑpetuis expressus: ⁊ tractat⁹ ꝯm formam. xij. q. ij. sine. ꝯm Ber.

d ¶ Presertim. Ecce tertiũ ꝓpt̃ qð nõ valuit ꝯcessio.

e ¶ Ecclesie. Nota formari sententiam in personã dñi. de hoc. ȝ. de elec. querelam.

¶ Glo. ista alleg. duas concor. signat vnum cõtrariũ ⁊ remittit.

f ¶ Pertinentes. De iure cõi. ȝ. de deci. cũ cõtingat. ⁊ ca. cũ in tua. contra. ȝ. eo. titu. dudum. dic vt ibi.

¶ Palmo ꝓhibet submissionem ecclesiarũ suoꝝ immobilium bonoꝝ vel iuriũ fieri laicis absq̃ cõsensu capli ⁊ licẽtia pape. Scðo cassat contractus quacũq̃ firmitate vallatos cõtra hoc decetero faciendos. Tertio punit prelatos ꝯtra facientes: ⁊ clericos nõ cõtradicentes: et laicos q̃ ipsos prelatos ad hoc compulerũt vel ꝯpellent. Quarto precipit laicos per tales contractus eo casu quo valent vltra debitũ nõ vsurpare: ⁊ penã apponit: hoc dicit Joan. and. Capitulum. ij.

Hoc cõsul. ¶ Diuidit in q̃ttuor ptes. Secũda ibi in §. cõtract9. Tertia ibi: ⁊ nichilomin9. Quarta ibi: ex cõtractibus fm Jo. an. Additio Boa. diuidit in sepẽ faciẽs secundã ibi: nõ cõcedendo. sextã ibi: laici. Se ptimã ibi: qui vo. Additio. Et dicit Jo. mo. q hic ⁊ §. de imu. eccl. c. j. phibent quidã modi alienationis vel dationis in reb9 imobilibus. ð mobilib9 (vt dicit) certa regla dari non põt: qr fm q donũ est paruũ vl magnũ tenet vl nõ tenet. ⁊ si dator est paru9 vl magn9: vl donatarius bñmeritus vel nõ meritus. §. de donationi. c. j. ⁊. iij. xij q. ij. frulas. xvj. q. j. possessiões. Jo. an. Additio. Gar. diuidit in quinq3 faciens quartam ibi: laici. Joan. an.

Hoc cõsultissimo[a] prohibemus edicto vniuersos[b] et singulos prelatos ecclesias sibi commissas bona imobilia[c] seu iura[d] ipsarum[e] laicis submittere: subijcere: seu supponere[f] absq3 capituli sui cõsensu[g] ⁊ apostolice sedis licẽtia speciali[h]. ¶ Nõ cõcedendo[i] bona ipsa vel iura in emphiteosim seu als alienando[k] in forma et casibus[l] a iure pmissis. sed constituendo vel recognoscẽdo: seu profitendo ab illis ea tanq3 a superiorib9 se tenere seu ab ipsis eadem aduocando[m] put in quibusdã partib9[n] vulgariter dicit/ auouer: vel ipsos patronos vel aduocatos ecclesiarũ seu bonorum ipsarũ perpetuo aut ad tẽpus non modicũ[o] statuẽdo. ¶ Cõtractus aũt oẽs etiã iuramenti[p] pene vel alteri9 cuiuslibet firmitatis adiectiõe vallatos: quos de talibus alienatiõib9 sine hmõi licentia et consen-

Additio Et in auc. de nõ alie. §. vult eñ. col. ij. fa. qð no. in spe. de resti. spo. §. nũc dicamus. añ fi. Jo. an.

e ¶ Ipsarũ. s. eccl'iarum. Et sic no. bonorum ecclesiasticorũ dominiũ penes ecclesiã. Additio. Dicit hic Gar. ⁊ post eũ Jo. mo. q ecclesia. i. congregatio fidelium cuius xpus est caput hz dniũ. Sz pauperũ sunt q ad sustẽtationẽ et clericorũ q ad administratiões ⁊ sic dicit concordari cõtra. Jo. ã.

Dñium rerum eccl'iasticarũ apud quẽ sit.

f ¶ Supponẽ. Pro eodẽ ponũtur: vl singulis singula referas Additio Sciz. fm ordinẽ littere submittere ecclesias subijcere bona. supponere iura. Jo. ã.

g ¶ Cõsensu. Iste requirit regulariter in alienatione: et etiam preter hanc constitutionem requirebatur in hoc casu.

h ¶ Speciali. Nõ sufficit hoc casu gñalis. et hoc est ius nouũ ⁊ statutũ. qr in talibus submissionib9 mai9 periculum vertitur: ⁊ ideo cautius q̃ in alienatiõib9 est agẽdũ. xlij. di. quiescam9. de elec. vbi piculũ. ff. ad carbo. l. j. qr quedã seruit9 erat. Additio Et vt laici qui sepe vexabant: vel vexari pmittebant eccl'ias vt eis fierẽt tales submissiones: videntes illas vlterius fieri non posse desistant a talibus. ad hoc. §. de conces. pbẽ. detestanda. Additio §. de imu. eccl. aduersus. Jo. and. Additio j. Facit. §. de accu. veniẽs. de iureiur. nimis ⁊ humanioris est ⁊c. xvj. q. ij. c. j. Jo. an.

¶ Glosa seq. ponit vnã opi. quam reprobat.

i ¶ Non concedendo. Quidã j. male intelligentes dicũt hic prohiberi emphiteosim ⁊ alios cõtractus a iure pmissos: sed non est verũ: ⁊. J. est posita disiunctiua. sz huic intellectui cõdicit. nec est psumẽdũ ⁊c. de elec. ecclesia vestra. ij. §. eo. li. eo. ti. cũ expediat. hoc ergo sonat littera. qr nõ phibet papa bona ipsa alienari forma ⁊ casibus als a iure pmissis: sed phibet submissiones fieri. Additio. Idem Guil. Gar. Jo. mo. ⁊ Archi. Additio. j. Scilicet clericus Py. Jo. an.

k ¶ Alienando. Uendendo. permutando.

l ¶ Casibus. Casus habes nota. xij. q. ij. in summa. Additio. Qui licet sint multi reducunt ad quattuor ibi notatos. Jo. an.

m ¶ Aduocandos. i. tanq3 ab aduocatis recognoscendo. als auohando.

n ¶ Partibus. Gallicanis.

¶ Glosa seq. reci. p. q. in qua duas opi. ponit.

o ¶ Nõ modicũ. Ad modicũ ergo tps possunt vocari in patronos vel defensores. qr tũc in modico tẽpore nõ est periculũ. ff. de iudi. si debitori. Põt aũt dici modicũ tps infra. x. an. vel. fm Guil. ⁊ Gar. relinquitur iudicis arbitrio ex quo hic nõ determinatur inspecto statu eccl'ie: ⁊ imminenti periculo ⁊ cõditiõe personarum. vt. §. de offi. deleg. ð causis. ff. de iure deli. l. j. in fi. Additio Idem. Arch. vde qð no. in cle. eo. tit. monasteriorum. in glo. fi. Jo. an.

p ¶ Iuramenti. Non enim debet esse vinculum iniquitatis. §. de iureiur. ca. j. cum suis concor.

Additio. d. helie. ¶ Persone ecclesiastice non possunt se supponere laicis sine speciali licentia pape: hoc dicit.

Presuppo. d. helie. ¶ Presupponẽdum est primo p intellectu huius ca. qð habet in glo. posita sup ver. speciali. Secũdo presupponẽdũ est q nos habemus contractũ allodialẽ. quando p aliqua re nõ debet aliquod deueriũ. Et in his partib9 nullus potest rem tenere in allodium nisi sit nobilis persona ecclesiastica: immo si alia persona teneat rem aliquam: ⁊ pro illa re non soluat aliqð ius poterit castellanus loci petere ab illis personis a quo tenent illam rem. ⁊ si a nullo teneant poterit imponere certum ius ⁊ deuerium.

Casus litteralis d. helie ¶ Casus. Aliq̃ castellani certarũ castellaniarũ cõcepe rant odiũ cõtra psonas eccl'iasticas: eas grauãdo ⁊ opprimendo: sicut fit hodiernis tpibus: qr mittunt milites ad possessiones psonarum eccl'iasticarum. vñ psone eccl'iastice vidẽtes se opprimi asserebant tenere suas possessiones ab illis castellanis et alijs psonis laicis potentioribus vt defenderent ab eis. Istud capl'm hoc prohibet ne fiat sine speciali licentia sedis aplice.

a ¶ Consultissimo. i. cũ multo cõsilio facto. sic fieri debent iura. xxxv. q. ix. aplice. ⁊. C. de legi. humanum vel. i. per quod ecclesijs valde consulitur.

Eccl'a non cedit iura sua sine decreto.

b ¶ Uniuersos. Et feminas cõprebendit. de hoc dixi §. de elec. in gñali. Additio. In glo. ij. Et p hoc videt q eccl'ia iura sua vel nomẽ debitorum nõ cedat sine decreto. de minore vide in specu. de cel. ac. §. j. vsi. sz nũquid minor. Jo. an.

¶ Glo. se. notat a cõtrario querit ⁊ remittit.

c ¶ Immobilia. hec igitur phibitio ad mobilia in quib9 nõ cõsueuerũt tales fieri submissiones non extendit: licet tã mobilia q̃ imobilia phibeant alienari. §. e. ca. j. nisi q̃ seruãdo seruari nõ possunt. C. de admi. tu. lex que. Querit hic Gar. nunqd cleric9 bñficiatus faciat fructus suos et testari ⁊ donare possit: dixi de hoc. §. de offi. ordi. ca. psenti.

Iura incorporalia inter imobilia cõputantur.

d ¶ Iura. no. iura vel incorpalia pari iure imobilia bona. hec eñ in vtrisq3 idẽ ius statuit. ad hoc. C. de lon. tẽp. pscrip. l. vlti. incorpalia eñ pscribi hñt vt imobilia: vt ibi. ad idem. C. de sacrosan. eccle. iubem9. ij. §. j.

a ¶ Secutum. J. de reg. iur. accessoriũ. cũ suis cõcor. ¶ Glosa seq. alleg. vnã cõcor. ꝛ contrariũ soluit.
b ¶ Prescribẽdi. C. de agri. ꝛ cen. quẽadmodum. in fi. lib. xj. ꝛ est hoc spãle. Cũ al's ex inuti. pctu trãsferatur dñium ꝛ min⁹ iustus titulus det cãm prescribẽdi: et de hoc no. de prescrip. si diligẽti. ff. de do. et elegãter. ꝛ. C. de suffra. l. vna.

Dñium a trãsferat ex inutili contractu.

c ¶ Officio. i. officij sui executiõe: ꝛ dicit Bar. q̃ et a bñficio est suspẽsus. de appella. pastoralis. vbi de hoc [illegible]. Uide qđ no. S. eo. lib. de re iudi. c. j. super versi. officij. [illegible] Jo. an. mo. ꝛ Archi.
d ¶ Administratione. Temporaliũ: de solu. si quorũdam.
e ¶ Denũciare. Supra fuit ex canone. lj. qõ. vij. quapropter in aut. col. ij. de nõ alie. aut permu. re. eccl. § ij. q̃ incipit Iconõmũ. Cleric⁹ ergo vidẽs prelatũ in hoc delinquere denũciare dz: qđ si nõ fecerit punit. vt hic. et si iurasset nõ accusare nichilominus denũciat. S. de iureiurã. quẽadmodũ. in fi. et nõ obstãte promissione obedientie accusat. de accu. ex parte.

Jurãs non accusare nichilominus põt denunciare.

f ¶ Sic grauata. Ad idem. S. eo. lib. de elec. cupientes. § ceterum. ꝛ. c. si compromissarius. in fi.
g ¶ Triẽnio. Hoc referat tã ad suspẽsionẽ prelatorũ q̃ clericoꝝ. [illegible] Idem Guil. ꝛ Archi.
h ¶ Hacten⁹. Idẽ s'm Guil. ꝛ Bar. si post istã constitutionẽ infra duos mẽses a tpe publicationis. in aut. vt fac. no. cõsti. in rubrica. in prin. ti. qđ verũ puto nisi pri⁹ hoc sciuerint. ad hoc. S. eo. li. de prebẽ. cũ singula.
i ¶ Cõpetentem. Scz trinam. xxiiij. q. iij. de illicita. de senten. excõ. sacro. nisi facti necessitas aliud suaderet. J. de senten. excõi. constitutionem.
k ¶ Dimittant. Tolle qđ est. J. excõicationis ꝛc. in isto igit casu necessaria est monitio: sed in sequẽ. non.
l ¶ Ex contractibus. Nũquid debeat obseruari in contractibus licite factis annectit.
m ¶ Lege. Ut si lex vel pactum fuit appositũ in contractu illud seruetur: al's fiat quod exigit natura contractus: ꝛ sic contractus ex cõuentione legẽ accipiunt. J. de regu. iur. contractus. cum suis concor.
n ¶ Secus. Usurpando contra naturã vel pactum appositum.
o ¶ Restituẽdo. ꝛ sic nõ sufficit a grauaminib⁹ abstinẽ nisi vsurpata restituãt. xxiij. q. vi. c. j. J. de re. iu. petiti.

su cõtigerit celebrari: ꝛ quicquid ex eis secutũ[a] fuerit: decernim⁹ adeo virib⁹ oĩno carere: vt nec ius aliqđ tribuãt nec prescribẽdi[b] etiã cãm parẽt. ¶ Et nihilomin⁹ p̃latos qui sec⁹ fecerint ipso facto ab officio[c] ꝛ administratiõe[d]: clericos etiã q̃ sciẽtes cõtra inhibitionẽ p̃dictã aliqd esse presumptũ id superiori denũciare[e] neglexerint: a pceptione bñficioꝝ q̃ in ecclesia obtinent sic grauata[f] triẽnio[g] statuimus esse suspẽsos. Laici vero qui prelatos vel capitula ecclesiarum seu alias psonas ecclesiasticas ad submissiones huiusmodi faciẽdas hactenus[h] cõpulerũt: nisi post cõpetentẽ[i] monitionẽ (remissa submissione quã per vim vel metum exegerãt) ecclias et bona ecclesiastica eis submissa taliter in sua libertate dimittãt[k]. ¶ Illi ꝙ qui decetero prelatos vel personas easdem ad talia facienda compulerint cuiuscũq; sint cõditionis aut status: excõicationis sint sententia innodari. ¶ Ex cõtractibus[l] p̃terea sup premissis (hmõi licẽtia ꝛ cõsensu interuenientibus) hacten⁹ initis: vel q̃s in futurũ iniri cõtigerit seu occasiõe illoꝝ: laici vltra id qđ ex natura ꝯtractuũ ipsoꝝ vel adhibita in illis lege[m] pmittitur aliqd nõ vsurpent. ¶ Qui vero secus[n] egerint: (nisi legitime moniti ab hmõi vsurpatiõe destiterint restituẽdo[o] etiã ea que taliter vsurparũt) eoipso sniam excõicationis incurrant: et extunc ad supponendũ terrã ipsoꝝ (si opus fuerit) ecclesiastico interdicto libere procedatur.

¶ De rerum permutatione. Dictũ fuit. S. ti. pxi. de rebus ecclesie nõ aliẽnãdis. Et q: dubitari posset vtrũ vna ecclesia possit cũ alia permutari: ideo ponitur rubrica. de rerum permutatione.

Continuatio dñi henrici.

¶ De rerum permutatione.

Bonifa. viij. Bitereñ. epo.

¶ Non obstãtibus expectationibus beneficioꝝ permutatio fieri potest. Joan. andree.

Capi. vnicũ.

Licet in tua [...]

¶ Licet i tua. Non diuidit. ponit tñ primo thema de pmutare volẽtibus vbi sunt expectãtes: qđ diffinit ibi: nolum⁹ exponit motiuũ ibi: eqtatẽ et ei⁹ rõnem: ibi: q̃ al's Et hic ponit lic; p̃ ꝯtnis. Jo. an. ¶ Nota q̃ q̃ expectat pma vacantẽ. pmã ꝯseq dz. fallit hic ꝛ in casib⁹ q̃s dixi. S. de prebẽ. q: sepe ꝛ de prescr. prebẽ. si soli. Joan. an. ¶ Casus. Papa ticio fecit grãm et mãdauit epo pictauẽ. vt bene ficiũ cũ cura vel sine cura: etiã si eẽt dignitas vel psonat⁹ ticio cõferret si de p̃nti vacaret: aliõqn primo vacaturum dato certo executore ad cõpellendũ. hoc facto: volum⁹ permutare nr̃a bñficia vñ cã pmutationis siẽde ꝛ nõ al's nec alio mõ resignaui meũ bñficiũ in man⁹ epi picta. facta resignatione Tici⁹ venit ad epm ꝛ petijt sibi ꝯferri illud bñficiũ tanq̃ vacãs ṽtute gratie sibi facte. Dicebã ego q̃ meũ bñficiũ nõ resignauerã nisi cã pmutationis. ꝛ sic nõ vacabat simplr̃ nec cõtinebatur sub gr̃a sua. vnde eps pictauẽn. dubitãs an illud beneficiũ caderet sub gratia sibi facta cõsuluit Ro. pon. Qui cõsultus respõdet q̃ licet de rigore iuris ista beneficia resignata cadant sub gr̃a ticio facta. tñ de eqtate precipit q̃ hmõi pmutationes nõ impediant p expectatiões. Et ponit rõnem. nã isti permutantes nõ essent bñficia sua resignaturi nisi causa pmutatiõis. Et istud verũ nisi per fraudem fieret hmõi permutatio ꝛ resignatio q: probata fraude expectãs posset petere istud beneficium acsi vacasset p mortẽ vel resignationẽ nõ causa pmutationis. ¶ Nota primo q̃ põt fieri pmutatio beneficioꝝ nõ obstãtibus gratijs expectatiuis: et ad hoc emanauit principaliter istud capitulũ. ¶ Nota q̃ de rigore iuris resignatio beneficioꝝ cã permutationis cadit sub gratia expectatiua. nõ tñ de equitate. vt hic text⁹. ¶ Nota q̃ si resignatio sit facta in fraudẽ expectãtis facta resignatiõe poterit expectãs petere illud

Casus s'm dñi henrici.

Notabilia.

bñficiū. ¶ Nota insup id ad qd allegaf p̄sens capl̄m videlz q affect⁹ agētis nō extendit extra suā intētionē.l.certi.ff.si certū petatur. ¶ Nota vlteri⁹ q equitas est preferenda rigori.in.l.placuit.C.de iudicijs.

¶ Glo.se.ponit dictū ad qd alleg.q̄ttuor ꝯcor.ꝛ soluit vnū ꝯriuim.scdo ponit scdm: ad qd alleg. vnam cōcor. ꝛ vnū contrarium soluit.

a ¶ Diocesi. Nō excludit immo includit ciuitatē. ¶ Ad idez lxiij.di.sanctorū. §.eo.li. de tēpo. or.cū null⁹.j.rñsio.d offi.ordi.cū eps.ad hoc.ff. d ser.expor.cui pacto. Non obstat d rescrip.rodulphus qr i rescriptis ad lites loquif q̄ sunt odiosa. Et includaf etiā ecclesia cathedralis.ad hoc.§.de ver.sig.cū clerici. Non obstat §.de prebē. q̄stus.j.qr ibi est ambitio. Additio.) Idē Jo.mo.ꝛ hic etiā posuit Archi. qd postea cancellauit pter opinionē suā de qua dicā sup glo.qd si nec posset opponi ampliaret verba textus. Jo.an.

diocesi[a] aliqui auctoritate[b] apostolica bñficia proximo[c] vacatura expectent: illos tamen qui fm formā iuris[d] sua beneficia[e] in eadē diocesi ad tuam collationē[f] spectantia permutare volētes libere[g] ac sine fraude[h] in manibus tuis ipsa resignāt[i]. ¶ Nolum⁹ occasione premissa (equitatem preferētes in hac parte rigori[k]) circa faciendā permutationem beneficiorū huiusmodi (que al's minime[l] resignassent) vllatenus impediri.

b ¶ Aucte apo. Idē puto ꝛ multo forti⁹ si expectat aucte reseruationis legatoꝝ vel receptionis capli.

c ¶ Proximo. Idē ꝛ multo forti⁹ puto: si expectarēt quā ducerēt acceptādā.nā plus afficif prebēda p istā gratiā q̄ p illā.vt dixi.§.de cōces.preben. si soli.ad fi.

d ¶ Iuris.§.eo.quesitum.

Bñficij appellatione qd cōtineaf.

e ¶ Beneficia. Hic large intellige: vt minora ꝛ maiora beneficia/dignitates/ꝛ prebendas etiā comprehendat.j. q.iij.si quis dator.§. de conces.prebē. ca.ij. §. de verbo.signi. tua. quod optime etiā probatur.j. de regu.iur.c.j.vbi dixi de hoc.

¶ Glo.se.querit de trib⁹.arguit negatiue.soluit ꝯriū

f ¶ Collationē. Quid si nō spectāt ad collationem sed ad cōfirmationē tantū? Itē qd si ptinent ad collationem sui et alteri⁹: vel sint illa in diuersis dioce. In his q̄stionib⁹ p̄mo videf q nō habeat locū hec decre. Q ratio qr per pmutationē non possumus negare qn vacent bñficia: debetur ergo expectanti prima vacatura de rigore ꝛ veritate iuris: sed eq̄tas scripta vult q nō debeatur: est ergo tenēda regula nisi in ea parte que viciata reperif.C.de ap.precipimus.ꝛ sic nō videtur a l'ra recedēdū.et nisi casus mutetur regula nō vicietur.ad hoc facit.§. de prebē.cū in illis: vbi aliud est dicere ad collationē: aliud ad confirmationem.ad idē.eo.ca.in fi.ꝛ eo.titu.c.vlti. vbi aliud est dicere ad collationē tuā: aliud tuā ꝛ alterius. Satis pōt dici q) contrariū ꝛ de hoc dictū fuit: qr sic fuit quesitum. vnde p illa v'ba potius factū videtur narrari: q̄ iuris diuersitas poni. In prima igitur questione impedif expectans. Sed ad hoc vt teneat pmutatio erit necesse q interueniat illorū cōsensus q habēt eligere: ad hoc de offi.archi.ad hoc.in fi. In secūdo casu fiet in manibus vtriusq; libera resignatio vel quilibet in manibus sui epi: vel alter alteri cōmittet: qd melius videf ad hoc.de sen.excōi.cum illoꝝ. nec video quare aliud

Permutatio non tenet si nō interueniat

in casibus istis q̄ in expresso. Inspiciamus ergo solū an licite fiat pmutatio vt per expectationes nō impediatur: hoc dicit decre. ad hoc facit finis huius capli. Additio.) Et hoc tenet Archi. p rationē que sequif. Joan.an. Additio.) Idē Jo.mo.ꝛ sic seruaf. Jo.an.

consensus eorū q habēt eligere.

g ¶ Libere. Ut symonia vitetur.de pac.cū pridem.

h ¶ Sine fraude. Pone in terminis p decre. §. eo.li.d renū. ca. ij. scz cū pmutaf bñficiū: qd sperabaf in primo vacaturū: vt p̄cludatur via expectanti.

i ¶ Resignāt. Et si resignata conferātur alijs q̄ pmutare volentibus non valet collatio: vt in clemē.eo.titu.c. vno.

¶ De testamentis et vltimis voluntatibus.

Bonifacius.viij.

¶ In fideicōmissarijs substitutionibus locū habet quartarū deductio: in directis nō. Et substitutiones interpretari debemus directas: dumodo cōueniant verbis ꝛ persōnis institutio. Joan.an.

Capitulū.j.

SJ pater filium et filiam

k ¶ Rigori. Sic.C.de iudi.placuit.C.de furt.ꝛ ser.cor.l.si quis seruo.de hoc.§.de transac.ca.vlti.

l ¶ Minime. Istud facit p eo qd supra dixi.nā inspicit papa q nil deperit expectāti: qr al's nō resignasset.

¶ De testamētis ꝛ vltimis volūtatib⁹. ¶ Superioribus titulis dictū fuit de cōtractibus inter viuos: nūc vidēdum est de cōtractibus celebratis a defunctis: iō ponitur rubrica de testamētis et vltimis volūtatib⁹: vnde sub clausula ꝛ vltimis volūtatibus cōprehendūtur codicilli ꝛ donationes causa mortis.

Continuatio dñi hen.lyc.

¶ Glosa seq. tria facit.primo diuidit. scdo dicit vnde sumpta.tertio ponit casum litteralem. Joan.and.

SJ pater. Istius decre.duplex diuisio. Prima in quinq; partes fm quā ponit primo testamētū pris tria continēs: institutionē filiorū/vxoris legatū/ꝛ substitutionē quā fecit filijs. Secūda ibi: testatore mortuo. narrat que postea emerserūt. Tertia ibi: absq;. soluit dubiū ex testamēto et emergētibus predictis exortū. Quarta ibi: premisse: ponit solutionis rōnem.ꝛ rōnis expressionē. Quinta ibi: lz respondet obiectioni que ꝯ solutionē fieri posset. Sed qr ponderato q propter dictionē monosillabā si: q̄ ponif in prin.c. tota l'ra pēdet vsq; ibi: p̄misse. videf diuidēda solū in tres partes: vt sic prime tres cōiungātur sub vna. scda et tertia tunc ibi ponebanf quarta et q̄nta. Et est huic si. qd dixi.§. eo.lib.de elec.gñali.sup.j.glo. Joan.an. Tracta fuit hec decreta.de extrauaganti Innocē. iiij. que incipit Joānes frangiapā: ꝛ forte nimis fuit decisa. ¶ Et sic pone casum. Joan.frāgiapā habebat vxorē nomine Sarracenā: et ex ea filiū ꝛ filiā impuberes petrum et philippā: in extremis posit⁹ cōdidit testamētū: ꝛ filiā sibi heredē instituit in certa pecunie q̄titate: filiū v'o in ceteris bonis suis: ꝛ vxori vsumfructū quorūdā bonorū suoꝝ sub certo tenore reliquit ꝛ adiecit vt si decederet filia sine liberis moreref filio suo. ꝛ si fili⁹ sine liberis decederet moreref filie. si aūt vterq; sine liberis decederet paupes heredes instituit/ ꝛ executores testamēto reliqt. Mortuus est Joānes ip̄e testator: deinū mortu⁹ ē petrus fili⁹ suus adhuc ipubes: ꝛ deinū

Casus l'ralis dñi hen.lyc.

filia etiā impubes: ipsa. s. matre supstite: ⁊ quam age bant executores: ⁊ ab illa dn̄a vel ei⁹ ꝓcuratore pete bant corā papa bona q̄ fuerant testatoris ⁊ filie sub quib⁹ ⁊ bona filij ꝯphendebāt. dicebat ꝓcurator dn̄e ꝙ substitutio facta de filio ad filiā: et de filia ad pau peres fuerat fideicommissaria vn̄ i substitutio ne filie ad filiū debebat deducere tertiā iure nature debitā filior̄ quartam trebellianicā. Item in substitutiōe pauperū ad filiā ꝓ resi duo noie filie easdē tertiā ⁊ quartā habebat. Pro pte vero executorū allegabat ꝙ substitutio fuerat dire cta ⁊ pupillaris: ⁊ cōueniebat talis substitutio perso nis ⁊ verbis. vnde non habebat locū quartarū dedu ctio. Itē ꝙ pater in testamento qđ faciebat impuberi filio matrē portione iure nature debita priuare pote rat: licet fili⁹ id suo testamento facere nō posset. Per has vltimas allegationes ꝓnūciauit papa bona illa deferri paupibus absq3 aliqua deductione tertie vel quarte ptis: hoc dicit. Additio. Inducit Ioā. mo. ꝟ. Oratij. Obscurus fio dum breuis esse volo. Unde ad idem de pe. significauit. post prin. Io. an.

Vers⁹.

¶ Pro clariori intellectu isti⁹. c. est p̄supponendū qđ habet in glo. posita in ꝟbo. absq3 deductiōe. in ꝟsi. ad clariorē aūt itellectū. videlicet ꝙ multiplex est substi tutio: de qb⁹ đr in glo. Aduertēdū tn̄ ꝙ in substitutio ne breuiloqua qn̄ fit ipuberi ꝯphēdunt q̄ttuor vulga res ⁊ due pupillares. Si aūt fiat puberi ꝯphendunt solum due vulgares. Scđo p̄supponēdū est ꝙ substi tutio nihil aliud est q̄3 secunda institutio.

Casus ꝯ alis d. helie

¶ Casus. fm glo. sic figurat. Quidā Ioannes habe bat filiū ⁊ filiā impuberes. Filiā suā instituit heredē in certa pecunia: filium autē in ceteris bonis: ⁊ vxori reliquit vsumfructū quorūdā bonor̄. Sed illud non facit ad casum isti⁹ capl'i. vn̄ iste Ioannes filium suū instituit in ceteris bonis: vt dictum est: ⁊ adiecit qđ si iste filius suus moreret sine liberis ꝙ moreret ad vti litatē filie sue hoc est sororis ipsius filij. Et si filia mo reret sine liberis ꝙ moreret filio. i. ad vtilitatem filij. Et si vterq3 moreret sine liber: pauperes istituit he redes: ⁊ dedit executores. Mortuus est testator: dein de mortuus est filius impubes ⁊ filia similiter impu bes absq3 liberis. Executores petierūt hereditatē no mine pauperum a matre. Dicebat mater ꝙ substitu tio facta de filio ad filiam: ⁊ de filia ad pauperes fue rat fideicōmissaria. Et dicebat ꝙ de substitutione fa cta de filio ad filiā debebat modo deducere quartam debitā iure nature: et similiter quartā trebellianicā. Similiter a substitutiōe filie ad paupes easdē quar tas volebat detrahere. Dicit executor ꝙ ista substitu tio erat directa: ⁊ ꝙ non habebat locū detractio ista rum quartarū. Sup hoc consultus roman⁹ pontifex respondet ꝙ non debet fieri aliqua detractio quarta rū: sed bona debent restitui pauperibus. ¶ Nota pri mo ꝙ filius nō potest priuare matrem sua quarta: ta men ipsa priuat si pater faciat testamentum pupillo ¶ Nota ꝙ substitutio dicit fieri ꝑ verba directa quā do qs habet hereditatē per manum testatoris. Et đr fieri ꝑ verba obliqua qn̄ habet hereditatem ꝑ manū heredis vel alterius. Et dicit fieri per verba ꝯmunia qn̄ illa verba sunt communia ad verba directa ⁊ obli qua vt hic dum dicit testator ꝙ filia moreret filio suo ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ hic agit de substitutione compen diosa. vn̄ si talis fiat a milite: valet iure directo: etiā si fili⁹ deuenerit ad pubertatem: ⁊ postea mortu⁹ sit

Nota bilia.

Substitutio ꝯpēdio

habēs ipuberes[a] et vxorem[b] filiā in re certa[c]: filiū vero in ceteris bonis suis vniuersalem heredē instituit[d]: ⁊ vxori

nisi mater sit in medio. l. p̄cibus. C. de impube. ⁊ alijs substi. ⁊ ibi ꝑ doctores iur; ciuilis. nā tūc valet substi tutio iure fideicōmissi. Si aūt fiat a pagano: certe va let iure directo si morit in pupillari etate: sed si deue nerit ad pubertatem expirat substitutio pupillaris. vt hic.

sa ante neat post puber tatē.

a ¶ Impuberes. s. filiā minorem. xij. annorū filium minorē in xiiij. annor̄. ff. de ꝟb. sig. pupillus. C. qn̄ tu. vel cura. esse desijt. l. indecorā. ⁊ insti. q̄ mo. fini. tu. in p̄nci. Licet quo ad matrimoniū non inspiciamus solum an nos: sed etatē qua pubescere possit. quod dic vt no. s. de despōsa. impube. puberes. Additio. Carnale. in spirituali secus: vt no. s. eo. de elec. ex eo. in tertia glo sa. Ioan. an.

Impubes qs dicat.

b ¶ Uxorē. Puberē intelligas matrē ipsor̄ filiorū: als dubitatio non p̄cessisset. ⁊ hoc patet in fi.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an institutus in certa re. ⁊c̄.

c ¶ In re certa. instituit. qđ est infra. qđ si nō fecis set egisset filia de inofficioso. Nunc aūt non posset agere nisi ad supplemētū: si aliquid deesset portioni de iure nature debite. C. de inoffi. testa. l. oimodo. ⁊ l. seq. ⁊ l. qm̄ nouella. ⁊ l. si qn̄. ⁊ de hoc. s. eo. raynuci⁹. in princi. Scire debes ꝙ in certa re institut⁹ habet lo co legatarij ita ꝙ creditoribus nō tenet. C. de here. in sti. l. q̄tiens. ⁊ hoc cū est alius vniuersaliter institut⁹: si em̄ nullus ali⁹ institut⁹ est in totū succedit heres. ff. de here. insti. l. j. §. si ex fundo. ⁊ l. si itaq3 qs heres. Si aūt plures instituti sunt in certis reb⁹: ⁊ nullus ali⁹ vniuersaliter: ꝓ virib⁹ erūt heredes: nisi in casu vbi duo sunt instituti ꝯiūctim: ⁊ alt diuisim. ff. de here. in sti. si alteri⁹. ⁊ l. seq. Additio. Uide qđ no. Hostiē. in sum. hui⁹ ti. §. qualiter. ꝟ. dat aūt. ⁊ ꝟ. seq. Ioan. an.

Filius istitut⁹ i re certa non agit q̄rela. Institut⁹ in re certa: an sit loco legatarij.

¶ Glo. se. q̄rit ⁊ ponit sex opi. ⁊ primā dicit tutiorem.

d ¶ Instituit. Nunqd q̄ ad filiam sufficeret legasse de hoc fuerūt opi. tacte. s. e. raynuci⁹. in p̄n. Et dicūt qdā ꝙ tuti⁹ est ꝙ necessaria sit institutio. in auc̄. vt cū de ap. cog. §. aliud q̄q3. ⁊ §. hec aūt. col. viij. ⁊ C. de inof. testa. nō liceat. dicētes. l. C. de ioff. test. l. oimodo et. l. cum q̄rit. auc̄. nouissima. ꝑ auc̄. illā posteriorē eē correctas. Alij ꝯ ꝑ p̄dictas. l. ⁊ ꝑ decret. raynuci⁹. vbi nihil đr ꝙ alterocha fuerit istituta. Azo distixit an te stator voluerit solenniter testari: vt qr vocauit testes septē signacula ⁊ subscriptiōes rogauit: ⁊ tunc est ne cesse ꝙ in aliq̄ istituas. vt in auc̄. vt cū de ap. cog. col. viij. aut nō solenniter. s3 nūcupatiue: ⁊ tūc sufficit q̄cūq3 relinquat titulo: vt in antiq̄s. ll. Un̄ dicunt alij ꝙ si re linquat in testamēto necesse ē iure institōnis relinq̄. si in codicillis: sufficit q̄cūq3 reliquat titulo. ⁊ đ hoc no. C. de iof. tes. auc̄. nouissima. Alij dicūt ꝙ fm canōes suf ficit q̄cūq3 reliquat titulo. vt i decr̄. raynuci⁹. sec⁹ fm ll. ⁊ hoc ibi tenet Hostien. vt talis pniciosa subtilitas euitet. Alij distiguūt ꝙ aut testator inter filios tm̄ te stat: aut iter extraneos ⁊ filios simul mixtos. In p̄io casu sufficit q̄cūq3 reliquat titlo: vt i antiq̄s. ll. q2 iter ipos ipfecta simplex ⁊ plena volūtas sufficit: dūmō đ ipa appeat. C. eo. ti. hac ꝯsultissima. §. ex ipfecto. ⁊ C. fami. her. l. fi. ⁊ auc̄. ibi signata. In scđo casu. s. cū ex traneos instituit nō sufficit q̄cūq3 relinq̄re titulo: nisi fiat istitutio: ⁊ sic intelligit auc̄. vt cū de ap. cog. Sed vt. s. dixi p̄mū tuti⁹: ⁊ id tenendū videt. de pe. di. vij. nullus. ⁊ verbū illud relinq̄t in decre. raynuci⁹. nō vi det poni ꝓpe. vt ptz etiā ex instōne adiecte. idē in de cre. raynaldus. Additio. Placebat hoc dn̄o meo in legib⁹: ⁊ placet Ia. de are. Ia. de ra. ⁊ Pe. Io. an.

Pr̄ reliquēs filio q̄cū q3 titulo: an tollat q̄relam de inofficio. testa.

a ¶ Legauit. De facto. vt dixi i casu: legauerat vsu fructũ quorũdã bonoꝝ altero solum supstite ex filijs augebat in testamento legatũ: ⁊ neimine supstite adhuc augebat: ⁊ ex hoc etiã vt patet in integra. allegabatur per pauperes ꝙ patebat ꝙ intentio testatoris fuerit vxori filiã anteferri.

¶ Gl. se. obiicit ⁊ dupl'r soluit.

b ¶ Eidẽ filio Moreret qḋ est infra. Sed contra: ista filia nec exhẽdata erat: nec instituta: qꝛ in certa re. vt. s.

aliqua in suo testamẽto legauit[a] adijciens: vt si decederet filia sine liberis: eidẽ filio[b]: et si ipẽ absqꝫ liberis[c] obiret filius: p̄fate filie[d] moreref xp̄i pauperes[e] instituẽdo heredes si vtrũqꝫ sine liberis mori ↄtigeret filiorum. Testatore mortuo[f] ac deide filio subseq̄nt ⁊ filia (supstite mre) defunctis añ tp̄a pubertatis. Absqꝫ deductione[g] trebellianice[h] siue

dictum est. ergo nec pupillari. ⁊ pōt substitui. insti. de pupilla. substi. §. nõ solum. ff. de vulga. substi. l. sed si plures. Solu. licet hec pupilla nõ fuerit instituta heres in p̄mo gradu: tñ nõ fuit instituta in sc̃do. s. post mortẽ filij: et sic ei pupillariť substitui potuit. Uel dic ꝙ si ex liberis est vnus ex certa re: alter vniuersaliť institutus. vterqꝫ est heres. lꝫ alter teneaf ad credita vel legata. ⁊ sic intelligaf hic. ⁊. s. eo. raynutius. sec⁹ si non ex liberis: qꝛ tunc institut⁹ in certa re habebiť loco legatarij: vt. s. dixi. ⁊. C. de here. insti. l. q̃tiẽs. Ul' hic nõ queritur an tenuerit substitutio de filia ad filiũ: sed econuerso: qꝛ de facto prius decessit filius.

c ¶ Liberis. Sufficit vnus. ff. de v̄bo. sig. l. non est sine liberis. C. de condi. inser. l. j. ⁊ sup hoc vide qḋ not. de pba. in presentia. in. j. glo.

d ¶ Filie moreref. i. ad opus filie. Quasi dicat ꝙ hereditas filij directe et imediate ad filiã puenlat: et ecõtra. si v̄o in successione mater esset media: iã nõ filie: sꝫ p̄mo matri moreref sic allegabaf p pte paupeꝝ. Additio. Facit. ff. d re. du. q̃ duos. post pn. ibi quasi vtriqꝫ vltimi sibi successisse videantur. Jo. an.

e ¶ Paupes. Lꝫ certa psona institui debeat ⁊ nomen specificari. tñ pauperũ institutio valet ⁊ de pauperib⁹ loci ppꝛij domicilij sensisse intelligiť vbi fomẽtũ viuẽs cõsolatiões ⁊ seruitia a multis recepit. C. de epis. ⁊ cleri. si qs ad declinãdũ. l. nulli licere. d hoc dic vt. s. eo. cũ tibi. Additio. Dici posset ꝙ vniuersitas pauperũ gerit vicẽ certe psone: ⁊ ita valet: sicut si institueret collegiũ licitũ. ff. de fideiusso. l. mortuo. ff. de adi. ⁊ demõ. l. municipib⁹. C. d sac. san. ec. l. j. ff. ad trebel. l. oib⁹. ff. de leg. j. si heres. §. vias. sm Arch. Jo. a.

Pauperũ vniuersitas gerit vicẽ certe psone.

f ¶ Mortuo. Executoribus relictis q̃ petebant bona testatoris postmodũ ab vxore. vt dixi in casu.

¶ Glo. seq. primo ponit allegatiões matris: ad quas scḋo rñdet: ponens distinctionẽ substitutionum et de reliquis remittendo psequitur cõpendiosam.

g ¶ Absqꝫ deductiõe. hic decidit q̃stionẽ. Dicebat añt mater ꝙ habebat tertiã ⁊ quartã in bonis testatoris ex psona filij. ⁊ sic sola dimidia restituenda fuerat filie. Jtẽ in alia dimidia habebat etiã tertiã ⁊ q̃rtã ex psona filie: ⁊ sic dimidiã: ⁊ sic facta cõputatione videbaf sm eam restitutio faciẽda pauperib⁹ solum in trib⁹ vncijs ei⁹ ptis i qua fuerat fili⁹ institut⁹: ⁊ in dimidia ei⁹ ptis in qua fuerat instituta filia. Et probabatur hoc ex eo. qꝛ dicebat ꝙ substitutio de filio ad filiam. ⁊ de pauperib⁹ ad illã erat fideicõmissaria: et hoc pbabat tali mõ. directa substitutio fit p hec v̄ba: ⁊ heres esto vel ille ei sit heres. indirecta p v̄ba: rogo volo et mando vt restituas ⁊c. sed per ista v̄ba alteri moreref: nõ pōt dici directa et pupillaris substitutio: inmo videť intellect⁹ fuisse: ꝙ mater filio ab itestato succederet: ⁊ ab intestato hereditatẽ restitueret substituto. Jtẽ dicendo sine liberis: apparebat testatorẽ puberi substituere voluisse: vñ fideicõmissarie nõ pupillares intelligi debebãt substitutiones: et de filijs adinuicẽ ⁊ de pauperibus ad eos. Respõdebaf p pte executoꝝ ⁊ pauperũ. qḋ. s. dixi in glo. d facto. ⁊ in glo. j. qḋ. j. sequitur. Ad clariorẽ intellectum no. ꝙ substitutionũ alia directa alia idirecta siue obliqua. Directarũ alia vulgaris alia pupillaris: alia exẽplaris: alia breuiloqua. de qua pone exẽplũ. ff. de vulga. substi. iã hoc iure. s. cũ testator dicit duos impuberes filios mihi heredes istituo ⁊ eos inuicem substituo. habent enim hec breuia verba in personas cuiusqꝫ duas substitutiones. vulgarẽ ⁊ pupillarẽ. alia compẽdiosa. de his psequere. vt no. s. eo. raynuci⁹. circa pn. Sed ad vltimã ⁊ ad ppositũ veniamus. Cõpendiosa q̃ fit his v̄bis. Q̃ñcũqꝫ filius me⁹ decesserit vł sine liberis decesserit / filia sit heres hec si fiat a milite: siue fiat puberi siue pupillo iure directo valet q̃ñcunqꝫ decedat institutus: sicut v̄ba sonãt. ff. de mi. tes. l. in fraudẽ. §. miles. ⁊. l. miles ita heredẽ. §. j. C. de tes. mi. l. in testamento. hoc verũ nisi miles hãc substitutionẽ filio fecerit: cui⁹ mater est in medio: quo casu valebit iure fideicõmissi: si iam fact⁹ pubes fili⁹ decedat. C. de impub. ⁊ alijs substit. l. p̃cibus Si autẽ pagan⁹ eã p supiora fecerit v̄ba. et pupillus ille institutus in pupillari etate decesserit: iure directo admittiť substituta. vbi aũt iam pubes fact⁹ moritur: substitutio oĩno extinguiť: ⁊ venientes ab intestato succedũt in totũ. ff. de vulg. substitu. l. his v̄bis. ⁊. l. in pupillari. ⁊. l. centurio. Si aũt testator sic dixisset. q̃ñcunqꝫ decesserit filius: vel sine liberis decesserit / filiã substituo: vel volo ꝙ filia ei succedat. tũc licet directe nõ valeat: valet tñ indirecte iure fideicõmissi. ff. ad trebel. l. sceuola. ⁊. l. heredib⁹. C. de insti. ⁊ substi. gñaliter. §. vlti. hoc viso satis patet ꝙ hec substitutio que forte cõpendiosa dici pōt admittit substitutos iure directo: ex quo instituti decesserunt in pupillari etate. Si post pubertatẽ decessissent: tunc potuissent locum hr̃e matris allegatiões. Additio. j. Archi. hic dicit assertiue. sed ver. p̃misse. dicit eas directas pupillares: sed intelligatur sm emergẽtiam casus: cum scilicet decesserunt infra pubertatem.

Substitutionum alia directa alia obliqua.

Substitutõ ↄpẽdiosa fctã p v̄ba directa vł obliqua q̃ñ hẽat locũ ⁊ q̃ñ expiret

¶ Glo. seq. rect. p q̃stionẽ an cum hereditas p fideicõmissum restituenda sit pauperibus detrahaf trebellianica ⁊ facit tres partes. Jn prima ar. ꝙ sic p cõtrariũ hui⁹ lr̃e. scḋo inducit vnã legẽ. tertio rõnẽ. Jn scḋa allegaf in ↄtrũ inducẽs duos. §. de corpore. scḋo rõnem tertio opi. de simili. Tertia pars approbat primũ dictum quod coadiuuat per simile: ⁊ respõdet ad rationem inductam in contrarium.

h ¶ Trebellianice. Ergo qꝛ substituti veniunt iure directo: non fideicõmissario non hꝫ locũ deductio trebellianica. argue p ↄtrariũ ꝙ si loc⁹ esset fideicõmissarie substitutioni. bñ detraheref trebellianica: lꝫ eẽnt paupes substituti. Lꝫ q cessit falcidia in his q̃ leganf paupib⁹ vel ad pias cãs. C. de epis. ⁊ cleri. si qs ad declinandũ. ⁊. C. ad. l. fal. auc. similiť. secus vł in trebellianica p h̃ sc lr̃am. ad hoc. ff. ad. l. fal. l. j. §. ad municipium. si eñ cõditor legis in trebellianica id voluisset locum.

Trebellianica nõ habꝫ locũ i substõne directa

Trebellianica an habeat locum.

In reli ctis ad pias causas

sicut expssit de falcidia: ita q de trebellianica expssis set. de deci. ad audiētiā. ad hoc. j. de puile. si papa. et qd nō est sctōꝝ patrū decre. rc. de trāsla. c. ij. ff. de pu= bli. de pcio. In ↄtriū videt. in auc. de eccle. titu. § si aūt heres. ibi: omni falcidia vacāte. col. ix. Sed dicit Azo i summa de here. ⁊ fal. q tre belliana ↄtinet sub nomie falci die: ergo nec tre belliana detrahi poterit. nam nil excipit q̄ oia di= cit. de maiori. et obe. solite. ⁊ satis vr termiari p di ctū § si ↄtingat cū § si qs i nole vbi dicit heredi tatē vel legatū nec occurrit iter ista rō diuersita tis: vñ idem ius cēsebit. s. de trāsla. c. ij. s. de rescrip. inter ceteras. ff. de legi. nō pñt ad hoc fa. qd no. Ala. Ber. ⁊ alij. s. de sepul. c. ij. vbi no. de relicto paupib' nō detrahi canonica. Pro pma pte q̄ placet facit: qr legitima p pauperū istitutionē filij nō priuant. nā q̄ vult exheredato filio ecclesiā heredē fa cere: aliū q̄rat q̄ augustinū: ⁊ deo ppicio neminē iue niet. xvij. q. vi. c. vi. ⁊ sic etiā no. Accur. l. l. si qs ad de clinādā. Itē in ipsa. l. si qs ad declinandā / nō erat qs institut' qui trebellianicā detrahere posset. nec est p oia eadē rō in vtraq: qr si rogat' restituere nō detra hit trebellianicā: in vanū fuit heres. sed si testator fe cit multa legata ⁊ inter alia q̄dā ad pias cās: ⁊ si non detrahat de legatis ad pias / detrahit de alijs: ⁊ sic nō erit heres i vanū. Additio. Et casus omissus iure au tēticoꝝ relinquat iuri antiq. ad hoc. s. eo. li. de rescp. susceptū. ff. de libe. ⁊ posth. cōmodissime. Jo. an.

Hereditas poti' filijs q̄ ecclesie fm Augustinū relinquēda est.

partis iure nature debite[a] fa ciēda ipis paupib' bona oia deferūtur. ¶ Premisse nāq substitutiones facte de filio ad filiā ⁊ ecōtra[b]: ⁊ de illis ad paupes directe debēt intelli gi pupillares[c]. Cum in substi tutionib' sp sit iterptatio fa ciēda[d] (dūmō sicut in casu p= posito earū vbis[e] et psonis[f] cōueniat istitut;) vt substitu= tio directa itelligat poti' q̄ obliq̄[g] quāq directa intdū[h] ad fideicōmissum ex cā tra= hatur. ¶ Licet[i] aūt filius te stamēto suo matrē portione iure nature debita priuare nō possit[k]: pr tñ in testamēto qd filio ipuberi facit pōt[l]. nā testamētum hmōi pupillare paternū vel paterni pars po tius est censendum[m]. Idem

¶ Superior hz cōsentire reli= giosis deputatis executori= bus. h. d. fm zen. C. ij.

Religiosus[n] executor

a ¶ Debite. De his quartis. dic vt no. s. eo. raynu ci'. in glo. nota ergo q quartarum.

b ¶ Econtra. s. de filio ad filium.

¶ Glo. se. dicit quō fiat pupillaris substitutio: et quō exemplaris: ⁊ quare fuerunt inuente.

c ¶ Pupillares. q̄ expresse fit p hec vba. si fili' me' decesserit infra tpa pubertatis filia sit heres. insti. de pupil. sub. j. rñ. ⁊ expirat stati cū ad pubertatē puene rit: vt ibi. Fuit aūt inēta hec substitutio: qr cū multū psit heredē hre: ⁊ pupillus testari nō possit vtile fuit pupillis modū iuenire ne decederēt itestati: vt i pre. loco. insti. de pupil. sub. in prin. Idē dicim' de exēpla ri: lz exēplaris differat a pupillari in hoc qr i ea ne= cesse est certas psonas substitui. C. de ipub. ⁊ alijs sub sti. l. humanitatis. Additio. Et in alijs q̄ dixi in de= cre. raynucius. super. iij. glo. Jo. an.

Substitutio pupillaris q̄bus vbis fiat ⁊ q̄re fuit inuēta

d ¶ Faciēda. vide qd est. j. vt substitutio rc. postea videas dūmodo rc.

¶ Glosa seq. exponit ⁊ fortificat textum ⁊ dicit repro batam glosam Accur.

e ¶ Uerbis. Dixit testator. si sine liberis decedat al teri moriat. sz istud vbū sine liber; / certū est q nō de= signat certā etatē. nā ⁊ añ pubertatē ⁊ post fili' ⁊ filia sine liberis mori pñt: q̄ ptz q substitutioi pupillari bñ cōueniūt vba imo maxime pupillari: cū tūc liberos hre nō possit. Et vide q expressa vulgar' hz tacitā pu pillarē. dūmodo psonis ↄueniat. ff. de vulga. sub. l. iiij.

Substitutio vulgar' expssa q̄n q ↄtiet tacitā pupillarem.

multo potius vba q̄ sapiūt pupillarem. vt hic ad pu= pillarē sunt referēda. ⁊ sic reprobat qd no. Accur. C. de ipub. ⁊ alijs sub. l. pcib'. in glo. pe. Additio. Et Ja no. s. eo. raynuci'. Jo. an.

f ¶ Personis. Qr vterq ipubes erat ⁊ añ puberta tis tpa decessit: vt. s. vidisti.

g ¶ Obliqua scz indirecta vel fideicōmissaria.

h ¶ Interdū. vt. ff. ad trebel. l. scenola. ff. de vulg. sub. l. cē= turio § vbis. C de ipub. et alijs sub. l. pcibus.

i ¶ Licet aūt. Rñdet obiectio ni q̄ fieri posset ex eo q fili' non potest matrē p= uare debita por tiōe: ergo portio illa matri debetur non substituto.

k ¶ Possit. C. ad tertul. l. matri. Sed illud locum habet vbi fili' testat vel decedit ab intestato: hic istis filijs nō succedebāt paupes ex testamento suo: sed po tius ex paterno vt sequit. Additio. Et. l. vi. ⁊ auc. in testamento ibi posita. ⁊ illud verū nisi ex cā: vt in p al le. auc. ⁊ habentur hec cause in auten. vt cū de ap. § et hec quidem. col. viij. Jo. an.

l ¶ Potest. Est expssum. ⁊. de inof. test. l. papiniau' § j. vbi dicit q mater nō ipugnat testamentū qd pa= ter filio fecit querela inofficiosi.

m ¶ Censendū. vt in pdic. l. ⁊ insti. de pu. sub. § libe= ris. ff. de vul. ⁊ pu. sub. qui plures. l. j. in fi.

Religiosus. ¶ Sunt due partes. secūda ibi: sane. Prima ponit dictū cuius rationē reddit ibi: cum velle. Scd'a a vo vno themate diffinit casum trimēbrē ⁊ rationē reddit ibi: ne voluntatē. ⁊ casum excipit ibi nisi. Jo. an. Emanauit ad declarationē decr. s. e. tua ⁊ eorum q̄ plene no. Guil. in spe. de instru. edi. § nunc vero. vsi. sepe etiam queritur. Additio. Al's est ver. sub. § compendiose. Jo. an.

diuisio

Dicit q̄d declarat.

¶ Casus. Titi' veniens ad mortē suū vltimū condi= dit elogiū: ⁊ plura legata dimisit. ⁊ ad meli' implen= dū suam voluntatē deputauit executores suos aliq̄s religiosos: nunq̄d religiosi pñt suscipere hmōi onus ⁊ exequi testamētū siue vltimam voluntatē defuncti? Rñ. q nō. qr religiosus nō habet velle neq nolle: sed voluntas sua est posita in ptāte superioris. Sed pona= mus q testator deputauit simpliciter plures execu= tores: vn' morit vel se absentat: vtrum vn' sine alte= ro possit exequi voluntatē testatoris? Rñ. ro. pon. ne differat voluntas testatoris vnus solus poterit volū tatē defuncti exequi. quod verū est: nisi al's cōstaret de mente testatoris: puta qr voluit q alter executor sine altero non procederet.

Casus sfalio d. helie

¶ Glosa seq. primo ponit dubium. secundo querit. ar gu. ⁊ consuetudinem inducit.

n ¶ Religiosus. Intelligam indistincte siue sit mo nachus vel regularis canonicus mendicās vel non. Et de claustralibus intelligo in q̄bus seqnēs ratio locū habz. Sed q̄d de minore. xxv. an. vel de muliere nunquid possunt deputari executores. ⁊ quia maior xvij. annis potest procurare negocia. s. e. lib. de pcu=

Executor testamenti an possit deputa

ri minor xxv.an nis vel mulier ratori.qui generaliter.in fi. videtur q possit esse executor. Contra:quia nō habet psonā standi in iudicio C.de pcurato.exigendi.ad hoc.ē.de etate ꝛ qualita. ca.indecorum.C.de legi.tu.l.vlt. Idem de femina.ff. de pcuratori.l.nec femina.C.eo.l.alienā.ff.de regu. iur.l.ij.iij.q.vij.

h ¶ In remotis. Si ē nō multū distat/ vocabit.ꝛ si in termino assignato nō venerit: pcedet socius sine il lo.si aūt remot⁹ est: nec vocabit.sic ꝛ in electionib⁹ de elec.c.q: pter.ꝛ ca.cū inter vniuersas.ꝛ.c.q sicut. Additio.j. Qđ termin et arbitrio boni viri sm Arch. ꝛ fa.qđ no. ē.c. lib.de tēp.or.cū nullus.§.penul ti.in glo.ij.

§.tria. Quicqd sit de iure cōsue tudo optima in terpres legū lȝ q tales exequi possint. ad hoc facit hec decre. a.Jo an. Addi tio Et.ē.de ar bi.dilecti.et de hoc i Spec.§al leg.§.circa finē. quid de minore ꝛ ver.seq. Joā. an. Additio.j. Sal uo qđ de fratri bus minoribus dicitur in cle.de vbo.signi.exiui §.proinde.ꝛ.§. verum.

ab aliq i sua volūtate vltima deputat⁹ nō pōt ¶ (Cū vel le vel nolle nō habeat^b)hmōi officiū^c suscipere vel exequi: nisi a superiori suo petita su per hoc licentia et obtenta^d.

¶ Plurib⁹ executorib⁹ dat/ vno mortuo vel i remotis ex istēte vel exeq nolēte: vn⁹ offi ciū executionis exercebit ne impediatur testatoris volun tas.nisi aliud per testatorem disponetur.h.d.3en.

¶ Sane^e plurib⁹ a testatore simplicit^f executorib⁹ depu tatis:vno eoꝝ mortuo^g vel in remotis^h agente:aut id exeq forte nolēte. ¶ Ne volūtatē testatoris ipediri / vel nimiū differri contingat^i: poterit alius. ¶ (Nisi testator aliud

expresserit^k)officiū executio nis iniūcte libere adimplere^l

¶ De sepulturis.

Bonifacius.viij. ¶ Hic pro hibetur pactum de sepultu ra eligenda. Nō obstāte pa cto de sepultura eligenda vl electa non murāda:sepelien dus est ꝗs vbi al's erat de iu re sepeliendus ꝛ alias sepul tus cum omnibus sepulture obuentibus restituēdus est: alias pena incurritur hic cō tenta.hoc dicit secundū 3en.

Capitulū.j.

Animaꝝ peri culis ꝛ scāda lis q frequē ter ex his p ueniunt:ob uiare volen-

i ¶ Cōtingat. si.ē.ne se.vac.c. vno.ad fi.de of. deleg.si is cui.

¶ Glo.se.expo nit ꝛ notat.scđo ponit ꝛ soluit du as questiones.

k ¶ Expsserit Ut q: vetuit ne alter sine altero pcederet: Ali ud est ergo tace re. aliud expsse vetare. ad h° ꝺ baptis.maiores ē.de reg.iur.is q tacet. quid ergo tūc fiet ex quo alter n̄ vult exequi/ vel mor tu⁹ est: Si testa tor sibi puidet illud fuabitur: aliodn eps exe-

a ¶ Ab aliquo clerico vel laico b ¶ Non ha beat.ē.de elec. quorūdā.ꝛ.c.si religiosus. xij. q.j.nō dicatis ē. ti.pri.ca.vlt. Additio. Alleg. Archi.ij.q.vij. nullus ij.ꝛ.xxiij.q.iiij.c.j.Jo.an.

c ¶ Officiū. Hodie rōnem hui⁹ officij ordinari⁹ lo ci exigit a religiosis etiā exēptis.ꝛ sic circa id delique rint:illos punit.vt in cle.eo.tit religiosus.

¶ Glo.se.rōnē reddit p quā soluit 3rium.ꝛ alleg.p.

d ¶ Obtenta. Ergo tunc pōt:misericordie eñ est ra le officiū.lxxxvj.di.nō satis. Sȝ videbat 3.p.c.xvj.q. j.monachi.de postula.ca.j.vbi dr duo reqri.s.q expo scat vtilitas monasterij:et q abbas iniget: p ista pre facit vtilitas mon asterij.et q abbas iniget:p ista pre faciebat decre.tua.ē.e.ti.ꝛ extrauagans. Jo.frā.de qua fuit tracta.pri.decre.vbi quidā frater pdicator fuit executor.hoc expeditum est.

e ¶ Sane. Hoc tractabat idē Guil.in eo.§.ꝟ.sed si alter.cū ꝟ.se. Additio. Et ꝟ.qđ si sint plures.Jo.an.

f ¶ Simplr.sine clausula:vt ipsi vel eorū alter.vel q si non oēs.al's non esset questio.

¶ Glo.seq.reci.p.q.quā soluit.ꝛ duas opi.subdit.

Execu tore mor tuo an ei⁹ offi ciū trāseat in heredē

g ¶ Mortuo. Not.ex lrā q mortuo executore/eius officiū nō trāsit in heredē Uidet eñ idustria ꝛ ami citia eius electa.ad hoc.ē.de offi.deleg.ca.vlt.ff. pro socio.l.actione.§.morte.ff.māda.l. mandatum.in fi.

¶ Quidā dicebāt tale officiū trāsire in heredē execu toris p.l.ff.ꝺ ali.ꝛ ci.le.l.cū vni⁹.ꝛ.l.a filio.in pn.ꝛ.l. alimenta.in pn. ¶ Alij distinguebāt:an res esset in tegra vel nō:sicut.ē.de elec.in causis.C.māda.l.mā datum.Qđ autē dixi non transire ad heredem: verū est nisi testator expresserit:sicut ꝛ de cōpromisso dici mus.ē.de arbi.ca.vlt.qđ aūt tūc fiet:dixi in glo.vt q: Addit.j. Et de hoc in prealleg.§.circa fi.ꝟsi.insuper. Additio.ij. Et.ff.de tu.l.antepenul.in fi.vbi idē not. Additio.iij. Uide quod ibi no.s.q nō trāseat officiū: licet ibi transeat onus non personale.Jo.an.

quat.ē.eo.si heredes.ꝛ ca.tua. Quid si abbas sancti Proculi dat⁹ est executor ꝛ mortuus est:nūqd hoc of ficiū trāsibit ad successorē: videt distinguēdū:an fue rit pprium nomē expssum necne.ē.de offi.delega.qm. qđ satis posset dici in extraneo:sed in ppinquo videt q lȝ nomen nō fuerit expssum:tñ affectiōe psone hoc factū fuerit:vñ nō transeat ad successorē. ad hoc. xij. q.ij.pōtifices.de testa.reqsisti. Additio. De hoc ple nius in pdic.§.circa finē.ꝟ.qđ erit. Jo.an. Additio. Bene facit.ff.de exer.l.j.§.si plures. Additio.ij. Joā. mo.alleg.C.de nego.gest.l.fi.

Execu tori of ficiū cō missuȝ sub no mie di gnitatꝭ an trāseat ad succes sorē in dignitate.

l ¶ Adimplere. Est si.ē.c.ii. de pcu.si duo.§.sane. ꝛ.ff.de admi.tuto.decreto.§.vlti.ꝛ est in his speciale fauore testantium causarum ꝛ pupillorum.

¶ De sepulturis. ¶ Uisum est.ē.ti.pri.de testamen tis versi q: testator in testamento qñq eligit locū sue sepulture:ideo annectit rubrica de sepulturis.

Conti nuatio d.helie

Animarū. ¶ Prima pars ponit inhibitio nem ꝛ decretum ibi:nos eñ. Scđa punit eligentē ibi:statuētes. Tertia punit idu centē ibi:si ꝟo.ꝛ penā aggrauat in nō pa rentē ibi:quā nisi. Joā.an. Emanauit ad suppletionem decre.ē.de pac.plerięq.ꝛ pptere a que ibi in fi.no. Hosti.dicens. O quot ꝛ quātoꝝ aīas con stitutio hec astringit.nā quasi oēs sibi talia attrahūt ꝛ tales alliciūt: vt i firmari 3tingat medicos q sanare debuerāt. Additio. Et qđ not in Spec.e.ti.ꝟ.ꝛ nota.

Dicit qđ de claras.

¶ Pone casum per te quia textus est clarus.

¶ Nota primo ex principio textus q officium prelati est obuiare periculis aiarum suorū subditorū. ¶ No ta ibi sub interminatione maledictiōis eterne/ q ve niens cōtra istam constitutionem peccat mortaliter:

¶ Nota vlteri⁹ q religiosi inducētes aliquē ad pro-

Nota bilia.

mittendū/ iurandū/ vel vouendū q eliget sepulturā penes se puniūtur pena hic cōtenta: et in clemē. cupiē- tes. eo. ti. in clemē. Sed qd si induxerūt solū ad eligē- dum: vtrū puniātur ista pena? Rūdet q nō nā licet p votū/ iuramentū/ vel pmissionem tollat libera facul- tas: non tñ p electionem: qz licet elegerit quis se- pulturā in vno loco: pōt postea eligere in alio.

pmiserat sit illa in qua ab intestato sepeliri debebat: declarari debuisset: qz si dicam q ibi nō debeat sepe- liri vbi ergo sepelief? et littera dicit nō apud illas etc. vnde posset dici q ibi sepelietur non obligatione pro- missionis: sed potestate iuris. sicut eñ ex duab' serui tutibus remitti tur altera: altera remanet: ad hoc ff. vsufru. ex tuarū. ff. de ser. ui. vrb. pdi. si do mus tua. In cō- trarium videtur qd. s. dici. nec apud electas ec clesias vllaten' sepeliri: ptere a fm hoc semp illi apud qs est se- pulchrū maiorū etiā ex electione vel promissione qua puati erūt potestate eligē- di habebunt ob tentū quod esse nō debet. xxxiij. q. v. hec ymago s. de pcura. tue s. de regu. iur. cum quid.

Sepul turā elt gēs in aliqua ecclia ex pa- cto/ vo- to vł iu ramen to: an debeat i illa se- peliri si als ab i testato erat i il la sepe- liēdus.

tes[a]: vniuersis religiosis et se- cularibus clericis cuiuscūqz stat' vel cōditionis existāt: in vtute scte obediētie ac sub in terminatione maledictionis eterne[b] districtissime prohibe mus ne aliqs ad vouendū/ iu randū vel fide iterposita: seu als pmittendum[c] inducāt: vt apud eoꝝ ecclias sepulturā[d] eligāt: vel iā electā vlteri' nō immutēt. Nos eñ (si secus actū fuerit) electionem talem decernim' nulli' penitus exi stere firmitatis. Statuen- tes vt hi qui sic elegerint: nec apd sic electas ecclias vllate nus sepeliri: nec alibi (ne con- tra votū/ iuramentū/ aut pro missum hmōi ad se factū ma- teriā habeāt veniēdi[e]) possint eligere[f] sepulturā. sed ꝑtradi ctione q̄cūqz cessante sepeliā- tur oīno apud illas ecclias: apud quas[g] sepeliēdi de iure fuissent: si als sepultura non electa forsitan decessissent. Si vo iidē religiosi vel cle- rici pdictos[h] i suis ecclijs vel cimiterijs presumpserint se- pelire: ad restitutionē tam se- pultoꝝ corporū[i] si petantur) q etiā oīm q occasione sepul- ture illorū peruenerint quo- modolibet ad eosdē: infra de cendiū[k] integraliter faciēdā[l] ipsos obligatos esse cēsemus Quā nisi fecerint: ecclesie ipse apud qs sepulti fuerint: necnō et cimiteria earūdem: extūc eo ipso sint: et tādiu ma neant ecclesiastico supposita

Nota si quis iduxerit aliquē ad vouendū/ iu rādū/ vel pmit- tēdū/ vt eligeret sepulturā in ta- li loco. nō valet electio: et iō cōtū ad electionē se- pulture decedit intestat'. Idem dicēdū est si nul la pmissione vo to vel iuramēto precedēte elege rit sepulturā in vno loco: et post- ea iuret vel pro mittat nō muta re: qz tūc electio sepulture cassat. Nota iuncta glo. q si quis nō eligat sepulturā: tunc est sepeliēdus in loco suorū ma iorum si habeāt certum locum pro sua sepultura. Si autē certū locū non habeant tunc est sepeliēdus in ci- miterio ecclie parrochialis in qua recepit sacramēta. Nota q sepeliētes aliquē indebite teneñ restitue re quicquid exinde receperūt: etiā si nō fuerint requisiti. Nota q tenentur restituere ossa cadaueris si fue- rint requisiti: et moniti ab ecclesia aliter non. Nota q si requisiti et moniti nō restituant ossa defuncti in- fra. x. dies/ ecclesia ipso facto supponitur interdicto.

Additio. j. Et ibi dixi quid iu- ris sit de sepul- chro maiorū nō apparet: de quo hic Archi. Jo. an.

a Volentes. ad hoc. s. de offi. delega. officij.

b Eterne. Hodie trāsgressores excōicati sunt ipso iure: nec absoluuntur ab alio q a papa: nisi in mortis articulo p clem. de penis cupientes. in fi. que reseruat etiam penas infra positas.

c Promittendū. nō eñ facit deus dfam inter ista xxij. q. v. iuramēti. Additio. Uide qd scripsi ꝯ iureiu. debitores. sup s. cogēdi. et qd no. e. ti. c. vl. i vl. glo. Jo.

d Sepulturā. cū eñ hoc sit spūale: pactio inter- uenire nō debet. j. q. ij. cōplo. de pac. pactiones. Su- mitur aūt sepultura multis modis. qd dic vt not. xiij. q. ij. s. itē queritur. et s. e. c. pe. Additio. j. Cū sepelien do. Inter duas eñ ecclesias bene valeret pactū. qd dic. vt. s. eo. lib. de pac. c. j. Joan. and.

e Veniēdi. Licet nō tenet principale tenet accesso riū quo ad quid: et est speciale. ad idē de iureiur. debi- tores. vbi de hoc. et eo. ti. cum contingat. Jo. an.

f Eligere. punitur ergo in q delīqt. et de temp. or- di. litteras. de his que fi. a ma. par. ca. c. quesiuit. Glo. se. exponit. querit. et ad vtrāqz partē arguit.

g Apud quas. s. vbi sunt maioꝝ suoꝝ sepulchra. xiij. q. ij. ebron. cū ca. seq. et s. eo. c. j. in prin. quod de intestato debet intelligi. Quid si ecclesia ista de qua

h Predictos. quos sic induxerūt: nō ergo phibet decre. quin possit eligere: sed phibet inductiones et p missiones. Additio. Et sit ratio fm Jo. mo. quare nō possunt voto firmare id qd licet facere: quia electio se pulture est pars vltime voluntatis cui' libertas tolli non debet. C. de sacrosan. eccle. l. j. arg. de spon. gēma. cū concor. Itē cū puisum sit a iure nō eligēti illa iuris puisio impediri nō debet: nisi mera liberalitate testā tis. Et adde qd no. sup. v. glo. Addebat ipse Joan. q electio sepulture est ius speciale inductum cōtra ius cōe. vt. s. s. pri. et tale ius solus princeps q supra ius est pōt inducere quare sicut alius a principe non pōt tollere ius cōe: et ex hoc dicit cōcludi quare hic punif deceptus sicut attentans contra iura. Jo. an.

i Corporū. s. eo. ex parte. Additio. Et ca. frater- nitati. et c. cum librum. Jo. an. Glosa seq. reci. per questionem.

k Decendiū. Istud decendiū in restitutione cor- poris currit ex quo petitum fuerit. sed in restitutione rerū credo q statim. currit. et ideo in rebus nō fuit additū si petātur. ista enim cōstitutio non intēdit mi- nuere sz addere ad decre. plerisqz. Sed ibi sine aliqua petitione dicebatur eos obligatos ad restitutionem: ista imponit tempus et penam. Additio. j. Computa to die perceptionis fm Archidia. et intelligo de mo- mento ad momētum. Ipse autem remittit. s. de resti- tu. spolia. frequens. Jo. and. Glosa seq. reci. per questionem.

l Faciēdā. Nō dicit cui ecclie: credo q ecclie cui fa cta est iniuria videlz apd quā sepeliri debebat: parro chialis ecclia iā habuit suā canonicā: et sic nō ob. s. ca. pri. q in alio casu loquif. si s ipsa eadē fuerat ecclesia

dimissa cui soluet pena? vñ extincta videt actio. sicut cũ creditor succedit debitori. ff. de sol. stich⁹ §. a diuo.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

a ¶ Interdicto. ergo ꝓpter transgressionẽ vni⁹ fratris ecclia tota et cimiteriũ puniet. sufficit ita scriptũ esse: ⁊ pōt esse rō q̈ꝛ ex q̃ illum scie bant suũ nō esse inuestigare de bebãt diligẽter qua ratione ad eos deuenerit. ad hoc. C. vnde vi. cũ q̃rebatur.

rochiali. ⁊ etiã dimissa ecclia in q̃ sepulti sunt sui maiores. Et canonica portio est soluẽda ecclesie parrochiali in qua recepit sacra: ⁊ nō ecc̃ie in qua est sepultura suorũ maiorũ. et sic nō est soluẽda canonica portio illi ecclesie in qua fuisset sepultus si nō elegisset sepulturam. nam sepulchrũ maiorũ nō prefertur ecclesie parrochiali. ca. prori. §. eo.

¶ Nota q̧ ista canonica portio non soluit ecc̃ie prochiali. eo q̧ ecclia est dimissa. s; soluit in recõpensationẽ laborũ quos sustinuit rector ecclesie parrochialis in celebrãdo diuina: et administrando sacra ipsi defuncto. ideo solui debet ecclesie parrochiali ⁊ nō ecc̃ie in qua est sepultura suorũ maiorũ.

interdicto[a]: donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria omnium predictorum. I dẽ.

¶ Ecc̃ie dimisse nō debetur canõica portio: s; prochiali: ⁊ pluribus si sunt plures. C. ij.

Cum quis cui⁹ maiores sunt soliti ab antiq̃ in aliq̃ ecclia sepeliri[b] ea dimissa eligit alibi sepulturam: canonica[c] portio dimisse nō debet ecc̃ie: sed illi dũtaxat[d] in q̃ ille officia consueuit audire diuina: et ecclиastica recipere sacramenta. Cũ ab eo q̃ duo h; domicilia[e] se collocãs eq̃liter in vtroq;: i loco tertio eligitur sepultura domiciliorũ ecc̃ie habebunt inter se diuidere[f] canonicam portionem

¶ Cum quis. ¶ Diuisio patet per paragraphos. Premitte q̧ canonica debet ecclesie in q̃ defunct⁹ celesti pabulo refici cõsueuit. §. e. c. j. Et ꝓ hoc videbatur q̧ parrochiali. Itẽ et a qua corpus assumit. §. eod. de his ⁊ ꝓuidebat q̧ ei in qua sunt sepulchra maiorum.

Dicit q̃d declarat. Do. Primũ dictũ huius decre. emanauit ad declarationem eorum que no. Ber. ⁊ moderni. §. eo. de his. et approbat opi. Inno. ⁊ reprobat opi. Hug. ⁊ Ber.

Presup. o. heiye. ¶ Presupponẽdũ est ꝓ intellectu hui⁹ ca. illud q̃d h; in. c. certificari. eo. ti. in an. videl; q̧ q̃n q̃s eligit sepulturã in aliq̃ ecclia dimissa sua parrochiali ecclia: illa ecclia d; hr̃e canonicã portionẽ: q̃ cessante cõsuetudine est q̃rta ps olim illorũ q̃ obuenerũt occasione funeris.

Casus frãlis dñi heiye. ¶ Casus. Predecessores cuiusdã ticii ꝯsueuerũt sepeliri in ecclesia fratrũ minorũ: q̈ꝛ ab antiq̃ habẽt ibi sepulturã. Titi⁹ aũt elegit suã sepulturã in quadã tertia ecclesia nō in ꝓpria ecclesia parrochiali nec in ecclesia suorũ ꝑdecessorũ vñ illi tertie ecc̃ie plura obuenerũt occasione sepulture ipsius ticii. Certũ est q̧ illa tertia ecclia d; hr̃e canonicã portionem. Sed q̃rit cui ecc̃ie. vtrũ ecc̃ie parrochiali ticij: vel ecc̃ie predecessorũ suorũ? Rñdet ro. pō. q̧ ista portio canonica soluẽda est ecc̃ie parrochiali ipsius ticii in q̃ audiuit diuina ⁊ nō alteri ecc̃ie vbi sunt sepulti maiores. Nã ista canonica portio dat in recõpensationem laborũ q̃s sustinuit rector ecc̃ie parrochialis in celebrando diuina ⁊ ministrãdo sacra defuncto tp̃e sue vite. Sed q̃d ponamus q̧ tici⁹ habebat duo domicilia ⁊ in vtroq; se collocabat pariter. puta in estate faciebat residẽtiam in vno domicilio. in hyeme in alio: q̃ domicilia erãt in diuersis parrochijs. iste tici⁹ mortu⁹ est: electa sua sepultura in q̃dã tertia ecclia. dictũ fuit supra q̧ ecclesie sepulture d; canonicã portionẽ. sed querit q̃ istarũ ecclesiarũ habebit canonicã portionẽ. vtrũ illa ecclia in cuius parrochia est mortu⁹ vel alia? Quidã dicũt q̧ illa ecclesia in cui⁹ parrochia est mortu⁹. Uerũtñ ro. pon. decidit hic ꝯtrium. videl; q̧ ille due ecclesie parrochiales diuidãt inter se illã canonicã portionẽ. Aliqui dicebãt q̧ q̃libet poterit eligere sepulturã dimissa parrochiali ecclia: dũmõ eligeret in loco magis religioso: hoc est vbi magis celebrant diuina. Sed q̃d erit si aliquis eligit sepulturã in loco min⁹ religioso: et dimisit locũ magis religiosum. puta q̈ꝛ elegit sepulturam suã in vna capella: in qua forte semel in anno celebrãtur diuina? Rñdet q̧ q̃s pōt eligere sepulturã in loco minus religioso dimisso loco magis religioso licet olim esset contrarietas inter doctores.

Notãbilia. ¶ Nota primo q̧ quis potest eligere sepulturam dimissa ecclesia parrochiali. ⁊ etiã dimissa ecclia in q̃ sepulti sunt sui maiores.

¶ Nota vlterius q̧ q̃s pōt habere plura domicilia. ⁊ tũc si eligat sepulturã in aliqua tertia ecclesia debet solui canonica portio ambab⁹ ecclesijs in quib⁹ ipse defunct⁹ habebat domicilia. Quid si haberet vnũ domiciliũ solũ q̃d partim esset de vna parrochia/ ⁊ partim de alia cui ecclesie est soluẽda canonica portio? Dicit glo. q̧ idem. videl; q̧ soluat duabus ecclesijs ꝑ medium. Cõiter tamẽ seruat q̧ ille est cẽsendus parrochianus illi⁹ ecc̃ie in qua fouet larẽ.

¶ Nota q̧ quis pōt eligere sepulturã suã in loco minus religioso. cautius tñ faciet si eligat locum magis religiosum. nã plus proficiunt speciales orationes q̃s cõmunes. ⁊ l; in vniuerso mundo fiant orationes communes pro oĩbus defunctis: tñ specialiter fiũt orationes pro benefactoribus illius ecclesie.

b ¶ Sepeliri. vnde si intestatus decessisset ibi sepeliri debuisset: vt dixi. §. c. pri. ⁊ §. eo. ti. c. j.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

c ¶ Canonica. saltem quarta. I) vel stetur cõsuetudini. §. eo. certificari. in his qui eligunt sepeliri apud minores vel predicatores taxata est quarta ꝑ extrauagã. Bonifa. q̃ incipit Sup cathedrã. q̃ fuit reuocata per Benedictũ: hodie innouata ꝑ cle. eo. ti. dudum

Domicilio potest q̃s carere. Additio. j. In illa eñ vt in minori oẽs canones cõcor. facit. §. eo. lib. de ar. c. j. ⁊ ibi cõcor. ⁊ vide q̃d no. eo. ti. certificari. in vlti. glo. ⁊ q̃d super ea scripsi. Jo. an.

d ¶ Dũtaxat. q̈ꝛ etiã si apud debitã sepult⁹ fuisset habuisset parrochialis ecclesia canonicã. §. eo. c. j.

¶ Glosa sequens arg. ad questionem.

e ¶ Domicilia. q̃d esse potest. de rescriptis. dilectus ij. ff. ad municipa. l. assumptio. Item posset quis esse sine domicilio: vt si relicto domicilio nauiget vel iter faciat querẽs quo se collocet. ff. ad municipa. l. labeo. in prin. l. eius. et quod dicit hic de diuersis domicilijs satis putarem esse equũ in vno quod equaliter esset in duabus parrochijs. vtputa. inhabitat quis domũ in confinio duarum parrochiarum: vel duas domos coniunctas habitat que sunt in duabus parrochijs: vt eadem ratione ille due diuidant quartam.

Additio. Facit quod post Innocẽ. scripsi. §. de parrochia. super eo. in glo. limes. et quod no. xvj. q. iij. licet. in glo. pone q̧. Joan. an.

f ¶ Diuidere. si. §. de testa. relatum. ij. ad finem.

¶ Glo. se. dicit quid approbat ⁊ reprobat. vlti. dictũ.

a ¶ Si qs. hic terminat q̄ no. xiii. q. ii. §. at illi. alis incipit. nūc q̄rit. ⁊ . §. e. fraternitatē. ⁊ approbat opi. Lau rē. Uin. Jo. ⁊ Gof. reprobata opiniōe hu. Ala. Tan. Ber. quā etiā Hosti. magis dicebat iuri cōsonam. tur in sepulchro patris/vel in sepulchro aui ⁊ aliorū? ⁊ itelligo vt bene pcedat dubitatio q pōt sepeliri cōmode in vtroq. p vtraq parte inuenies textū. xiii. q ii. §. itē ioseph. et ff. ibi ecōtra. q alis est §. p istā lrām quā etiā habuim⁹. §. c. pri. in pri. satis videret habē dā rōnē antiq̄ sepulture aui pa ui ⁊ aliorū poti⁹ q̄ patne. ad idē §. eo. c. j. in prin. ca. fratnitatē. vbi dicit/ patrū aliorūq parētū copulatiue dictū q̄si non sufficiat pr̄em ibi fore sepultū. Itē vincete pr̄e sepelit in sepulchro aui. §. ca. pri.

Diuisio

Is qui. Partes patet. Scḋa ibi: mulier. ⁊ prima soluit dubiū ⁊ solutiōem moderat ibi: dū modo. Jo. and.

Sūma riū dn̄i helie.

¶ Si ciuis alicuius ciuitatis tpe estiuo vt fruct⁹ colligat accedat ad suā coloniā: ⁊ ibi mortu⁹ est nō sepeliet in ecclesia i cui⁹ prochia mortu⁹ est sed portand⁹ est ad suā ecclesiā prochialē. h. d.

Presuppo. d. helie

¶ Presupponendū est qd habet in. l. nemo. C. de sacrosan. ec. videlicet q null⁹ cuiuscūq dignitate polleat/ est sepeliēd⁹ in ecclesia: sz in cimiterio. Uerūtn̄ dicit Archi. q hodie p pecunia viri ecclesiastici sepeliūt añ magnū altare: etiā publicū vsurariū.

¶ In loco etiā min⁹ religioso potest noua eligi sepultura. hoc dicit secundum zen.

¶ Si qs^a antiqua dimissa nouā etiā in loco minus religioso elegerit sepulturā: electionem hmōi (licet iura sup hoc videāt esse diuersa) neq̄ volumus impugnari. Idem.

¶ Translatio psone ad certū locum facta ad temp⁹ ecclesie ius sepulture non aufert. hoc dicit scḋm zen. La. iii.

Is q habet domiciliū i ciuitate vl' castro qn̄q ad villā ruralē se transfert recreationis causa vel vt ruralia exerceat in eadē: si nō electa^b sepultura decedat ibidē nō in eccl'ia dicte ville: sz i sua parrochiali: vel i ea poti⁹ in qua maiorū ipsi⁹ ab antiquo^c sepultura exstitit: sepiliri debebit. ¶ Dūmō absq piculo ad ipsam valeat deportari.^d

¶ Mulier mortua q pluri⁹ nupsit: cū viro vltimo sepelit.

¶ Mulier^e autē que plures viros habuit successiue: si sepulturam nō eligat^f est cum viro^g vltimo cuius domiciliū retinet et honorē^h tumulanda. Idem in eodem.

¶ Ex cōsuetudine potest pater impuberi eligere sepulturā: pubes autē eligere p seipsum. et. h. d. scḋm zen. quo ad titulū sed non quo ad textū: vnde posset addi. ¶ Ex pro anima non legat sine assensu patris bona non castrēsia. Do minicus. Capi. iiii.

Licet p̄r minores filios qui nequeūt āteq ad annos

fili⁹ vbi pr̄ est sepult⁹ vel vbi auus ⁊ pauus ab antiquo hn̄t sepulturam.

d ¶ Deportari. sic. §. e. ca. vi. imminens ergo periculū immutat ius cōmune vt hic video. ad idē. §. e. lib. de p curato. si duo. §. sane. Addi. Archi. alleg. ff. ad munici. eius qui. §. pe. ff. de iu di. heres absens ibi: nā vbi sic venit ⁊c. ⁊. §. de ecclesi. edifi. ad audientiam. Joan. and.

Casus lfallo. d. helie

¶ Casus. Titi⁹ hui⁹ ciuitatis ciuis hēbat mediatariā vl' coloniā tpe estatis ad illā accessit p recolligēdis fructib⁹: vel forte pter pestē: ⁊ ibi mortu⁹ est intestat⁹ q̄rit ad sepulturā: vtrū sit sepeliēdus in eccl'ia prochiali in cui⁹ prochia decessit? certe nō: sz est portād⁹ ad suā eccl'iam prochialē si cōmode fieri possit. Sz scitissime pr̄ certū e q mulier vidua sepelieda est cū suo marito. Ponam⁹ q aliq mulier habuit plures maritos. q̄rit cū q sit sepeliēda? Rn̄det q cū vltimo marito: qr tenet honorē ⁊ dignitatē ex vltimo marito. l. femine. ff. de senato. vbi mulier hz dignitatē ex psona sui mariti. Et si mulier q nupsit senatori postea nubat plebeio/ pdit dignitatē primi mariti.

Nota bilia. Uilla i iure dupliciter accipit

¶ No. q in iure villa accipit dupl'r vt in glo. de re. di ui. insti. circa pn. Uno mō accipit p ɔgregatione edificiorū: nō fortificata muris: qr si eēt fortificata muris/ diceret castrū vel ciuitas. Nota q ex sola mora facta in loco qs nō censet parrochian⁹ illi⁹ loci: sz oportet q alis sit ppetue more: vel ad min⁹ p decē ānos faciat ibi residētiā. nisi appareat de cōtraria volūtate: vt in scholarib⁹ q licet morā faciāt in vniuersitate: nō tn̄ censent domiciliarii illi⁹ loci. Nota q cū quis decessit nō electa sepultura: est sepeliēd⁹ loco suorū maiorū: alis mulier est sepelienda cū viro suo. ⁊ si habeat plures viros est sepelienda cum vltimo.

b ¶ Nō electa. alis non esset questio: quis apud illā sepelietur. §. ca. pri. in fi.

¶ Glo. se. q̄rit. q̄stionē declarat. p vtraq pte ar. ⁊ sol.

Sepeliri an debeat

c ¶ Ab antiq. Quid dices auus pauus ⁊ alii ab antiquo sunt sepulti in aliqua eccl'ia pr̄ eligit sepulturā in alia: ⁊ ibi sepult⁹ est: fili⁹ decedēs intestat⁹ sepelietur

diententiam. Joan. and.

¶ Glo. seq. dicit quid declarat pars vltima.

Uxor pōt eligere sepulturā vbi voluerit.

e ¶ Mulier. hic terminat qd no. hu. ⁊ Jo. xiii. q. ii. vnaqueq. Addi. Et corrigit qd no. Uin. §. e. de vxore. vbi dixit sepulturā parētū poti⁹ q̄ viri seq̄ndā. alleg. qd de onere sepulture dixi in tex. sup fi. vlti. Jo. an.

f ¶ Eligat. Eligere enim potest cum quo voluerit vel cum nemine sepeliri. §. e. de vxore.

g ¶ Uiro. si verus vir fuit. ff. ad munici. de iure. §. si. Idem Jo. mo. ⁊ Archidi.

Uxor dī incola ciuitatis mariti

h ¶ Honorem. ff. ad munici. l. filii. §. si. Additio Ad idē. l. vi. e. ti. §. iii. qui. §. dicit mulierē q̄diu nupta est incolā esse ciuitatis mariti. facit. ff. de iudi. exigere. ff. de senato. femie. C. de nup. cū te. C. de digni. mulieres et ptz. §. de fo. ɔpe. ex parte. C. de incolis. l. fi. Jo. and.

Diuisio

Licet. ¶ Sunt due partes: q patent. Emanauit ad declarationē decre. §. e. de vxore. ii. respōso.

Dicit qd declarat.

¶ Pater pōt filio ipuberi eligere sepulturā si hoc habeat cōsuetudo. Itē filiusfamilias pōt eligere sepulturā sine consensu patris. licet non possit testari. h. d.

Sūma rium d. helie

Casus lfallo d. helie

¶ Casus. Certū est q ipubes non hz rōnem: ideo nō pōt eligere sepulturā. Sz qd: mortu⁹ est impubes in quo loco erit sepeliendus: et vtrum pater p filio suo impubere possit dimittere naturalem sepulturam. ⁊ eligere aliā? Respōdet q sic. si hoc habeat consuetudo: alas non. Sed qd: vtrū filiusfamilias possit eligere sepulturā? Respōdet q licet filiusfamilias nō possit testari de peculio pfectitio vel aduētitio: tamē poterit sibi sepulturam eligere sine consensu patris. Et sic p anima potest testari sine consensu patris: sed nō pro aliis rebus. l. fi. C. qui test. facere non possunt.

a ¶ Pubertatis.s.xij.an.in muliere.xiiij.in viro.qd dic.vt dixi.de test.i.ca.j.
b ¶ Eligere. Sicut nec alis testari.ff.de testamen. qua etate.alis in qua.ij.q.vj.§.diffinitiua.circa prin. C.quando prouo.non est neces.l.ij.

eorum q̃ not. Innoc.⁊ Hosti.S.de excessi.prela.nimis iniqua.⁊ Hosti.S.e.tit.de vxore.et approbat opi. Inno.reprobata opi. Hosti. Additio. Dicit Archid.q̃ p distinctionē hic concordant iste opi. qd nō placet. qd collige ex vlti.glo.Joan.an.

¶ Glosa se. dat duo similia.
c ¶ Cōsuetudo.sicut ergo cōsuetudo dat iurisditionē ⁊ ius eligēdi plātum de so.cpe.cū cōtigat de cā pos. cū eccl'a:sic etiā dat ius eligēdi sepulturā vt hic vides. Additio Et si dicas hāc cōsuetudinē esse cōtra ius cōe per qd diffinita sunt loca sepulturarū satis ē q̃ ius assistat.de q̃ plene dixi de cōsue. ca.ij.sup glo.pe nul.Jo.an.
¶ Glo.sequens querit. alleg. p ⁊ cōtra.ponit consuetudinem.

pubertatis [a] puenīāt eligere [b] sepulturā possit (si consuetudo [c] ĩre id habeat) q̃ voluerit sepelire. Hoc tñ non pōt vbi consuetudo hmōi nō habet: sed sunt cū suis maioribus vel in parrochiali [d] eccl'a tumulandi. ¶ Quis [e] autē filiusfamilias [f] absq̃ patris assensu sibi possit libere eligere sepulturā [g] p aia tñ sua pter ipsius assensum (nisi peculiū castrēse [h] aut q̃si castrense [i] habeat) aliq̃d iudicare [k] non potest [l].
Idē i eodē. ¶ Religiosi nisi multū remoti a monasterio, nequeūt alibi eligere sepulturā.h.d.fm intellectū zen. ¶ .v.

R Eligiosi ¶ (nisi a ppriis monasterijs adeo forsitan sint remoti: q̃ ad ea cum moriuntur commode [m] portari non possint) nequeunt (Cum velle vel nolle non habeant [n]) sibi eligere sepulturam [o]: sed sunt apud sua monasteria tumulandi.

¶ De decimis. Gregorius nonus fratribus predicatoribus ⁊ minoribus. ¶ Populus vt ecclesijs iura debita persoluat est in predicationibus et alijs exhortandus. h.d.secūdum zen. Caplm.j.

¶ Casus Aliqs religios⁹ sub potestate abbatis existēs habebat deuotionem ad aliā eccl'iā / ipe veniēs ad mortem vult eligere sepulturam ad aliā eccl'iā. Rñdet q̃ nō potest q̃diu est in monasterio suo vel alio loco ⁊ ppinquo vbi cōmode potest apportari ad locū monasterij sui:⁊ sepeliēd⁹ est cū suis fr'ib⁹. sec⁹ si eēt in loco remoto.
¶ No. q̃ religiosus nō pōt eligere sepulturā nisi esset in loco remoto. Sed q̃d si moriat nō electa sepultura? Respondent quidam q̃ sepeliēdus est in monasterio sui ordinis si in loco sit monasteriū sui ordinis. Cōis opi.doc to.est/ q̃ sepeliēdus est in eccl'ia parrochiali: in cui⁹ parrochia mortu⁹ est. Nec obstāt iura dicentia q̃ religiosi sepeliendi sunt in monasterio vbi degunt. Nā iura illa itelligunt qñ religiosi moriūt in loco proximo non multum distante a suo monasterio: vel si fuerint missi in aliquo monasterio cā ppetue residētie:sȝ alis vbi moriunt in locis remotis nō electa sepultura:certe sunt sepeliēdi in eccl'ia parrochiali vbi moriuntur.

Dicit q̃d declarat approbat et reprobat. Casus fcalis d.helie
Notabilia.

d ¶ Uel in prochiali.hec est disiuncta: nunq̃d ergo dat electio.qd videt.j.de regu.iur.in alternatiuis.cū suis cōcordātijs.ecōtra videt ordinē scripture seruādū.xliij.di. sit rector.ad si.ff.e.li.de elec.si quis iusto. §.j.⁊ S.de pben.mādato.⁊ hoc tuti⁹; Ad hoc.S.ca. pxi.nec semp in alternatiuis est electio vt dicā in pcedenti regula in alternatiuis:cōsuetudo tñ hȝ q̃ parētes vel amici tales sepeliūt in altera quā volūt:⁊ graue videtur puerū.viij.dierum semper in antiquis tumulis solēniter sepeliri. Additio j. Et placet Archid.
e ¶ Quāuis.De hoc tractabat Hostiē. in sum.hu ius ti.§.⁊ apud quam.ver.si vero is.
f ¶ Filiusfamilias. Maior tñ pubertate. ⁊ est huic si.S.eo.lib.de pcu.qui gñaliter.§.j.
g ¶ Sepulturā. q: electio refert ad id tps q̃ solut⁹ est a patria ptāte.ad hoc.S.e.de vxore.j.rñso.
h ¶ Castrēse.s.qd a parētibus vel cognatis in militia degentib⁹ donatū est:vel qd ipse filiusfamilias in militia acquisiuit:qd acquisiturus nō fuisset nisi militasset.ff.de castren.pecu.l.castrense.
i ¶ Quasi castrense.vt qd acqrit filiusfa. aduocat⁹ in postulādo. Nā ⁊ ipsi aduocati militāt.C.de aduoca.diuer.iudi.l.aduocan. Additio Uide qd no.e.tit. l.fou.⁊ qd dicā in spe.S actore.§.j.super ver. item qd agit de peculio.Jo.an.
k ¶ Judicare.i.in vltima volūtate ( ) relinquere.iudiciū eīn hic sumit p vltima volūtate.⁊ aliter multis modis:qd dic vt dicā.j.de reg.iur.i iudicijs. Additi.j. Non tamen in testamento.sup quo vide qd scripsi.S. eo.lib.de testa.si pater.in prin.Joan.an.
l ¶ Non pōt.ff.de dona.cā mor.l.tam his.
R Eligiosi. ¶ Ego sequor intellectū Joan.an.fm quē pōt hic summari. Religiosi sunt sepeliēdi in suo monasterio nisi i remotis moriāt.h.d. Et ponit dictū cui⁹ rationē interserit ibi:cū velle. Et exceptionē premittit ibi:nisi. Do. Emanauit ad declarationem

Aduocat⁹ dicit militare.
Summariū Jo. and. diuisio

m ¶ Cōmode. Nota rōne incōmoditatis id pmitti qd alis nō pmitteret.sic.S.e.is qui. Itē cā incōmoditatis alienant res eccl'ie.xij.q.ij.terrulas.
n ¶ Nō hēant.sic.S.ti.pr.c.vl.cū suis pcor. Additi. Et p hoc itellige de claustrali: vt ibi etiā dixi. Jo.an.
¶ Glosa seq.reci.per obiectionem.
o ¶ Sepulturā. Hoc tenebat Inno.sȝ Hosti. S p decre.S.e.ti.de vxore.s.q̃ talis electio ad illd tps.s.post mortē refert quo solut⁹ est monach⁹ a iugo: vt ibi dr de vxore.ad idē.S.e.pxi.j.rñ.⁊ hoc etiā pbabat p decre.pce.de exces.pla.nimis iniqua.⁊ p decret.de puile.vt puilegia.vbi dr q̃ illi ffes eligūt sibi sepulturas Ad pmū respōdeo q̃ lȝ vxor vel filiusfa.sint i ptāte viri vel pris:nō tñ in tm̄ q̃n aliq̃d habeāt ⁊ velle ⁊ nolle qd non est in monacho.⁊ facit.S.de pcura.q̃ gñaliter §.j. Ad decre.nimis.⁊ vt puilegia. dic q̃ nō loquunt in veris religiosis:sed in his qui assumunt in confraternitatē.vel intelligat.[Idem Jo. mo.] scdm istud scilicet quādo a monasterijs sunt remoti. Jo.and.
¶ De decimis. ¶ Supiori titulo visum est de iure sepulture quod est vnū de iuribus parrochialib⁹: verū qr ius decimandi cōputat iter iura parrochialia:ideo ad nos informandū de isto iure decimandi siue decimabili:annectitur rubrica de decimis.
¶ Glosa sequēs diuidit ⁊ dicit vnde decisa. Inchoat casum ⁊ ponit ius nouissimum.

Alienari pñt bona eccl'ie cā incōmoditatis.
Continuatio d.helie

diuisio

Discretioni vestre mandamus districtius inhibentes: ne talia quam audientes a decimarum[a] seu aliarum[b] rerum ecclesijs debitarum solutione retrahant: vel alias animas[c] corrumpant audientium in sermonibus[d] vestris vel[e] alibi proponere decetero presumatis.

¶ Immo verbo et opere informetis eosdem: vt ad solutionem predictorum prompte voluntatis[f] animo sint intenti.

Alexander. iiij.

¶ Priuilegiū decimas noualiū cōcedens nō includit decimas noualiū per alios possessas tēpore impetrationis: et loca tm̄ includit vbi pcipiebātur antique: et ad portionem antiquā. h. d. vsqz ad. §. statuimus ſm Domi. Capitulū. ij.

Discretioni. ¶ Hic in suprascriptiōe predicatores ꝓmittuntur. de quo hic Archi. vt no. ē. eo. lib. de elec. quotidiā. Et prio inhiber. scdo pcipit ibi: immo. Decre. ē Greg. ix. decisa de extrauagāti sua q̄ incipiebat Grauem nobis. Et patet ibi pz ex querela archiepiscopi z capituli Pisani peruenit ad papam q̄ pdicatores z minores predicabāt decimas ex precepto nō deberi. Scribit Grego. vt sequitur. Hodie ꝓuisum est contra oēs religiosos qbus non competit recipere decimas: vt i cle. de penis. cupiētes ij. rñso. Jo. an. Additio. j Ex quo contingebat q̄ laici renuissi: fiebant remissiores. Jo. mona.

Casus ¶ Casus Epūs z capitulū pisane exposuerūt romano pontifici grauamen z querimoniā de predicatoribus z minoribus. Nam quidam eorū predicabant publice in suis sermonibus corā multitudine populi q̄ soluere decimā non erat in precepto diuino. Alij autē dicebant q̄ soluere aliquā quottā q̄ tumcūqz modicā erat in preceptis: nō autē illa quotta que vocatur decima. vnde multi z fere oēs laici subtrahebantur nec volebant soluere decimā. quare supplicatū fuit dño pape vt dignaretur de remedio ꝓuidere oportuno. Unde papa scribit predicatoribus z minoribus eis inhibendo ne decetero predicent aliqua per que populus retrahatur a solutione decimarū: sed vt suadeant z moueant populum ad solutionem decimarum.

(margin: Falsus dñi hereti[?]ce.)

¶ Glosa seq. circa decimas ponit quinqz opiniones. z secundam et vlteriores improbat.

a ¶ Decimarū. In decimarū solutione an debeant ex precepto an cōsuetudine tollātur/diuerse fuerunt antiquorū sentētie: z dixerunt quidam quos secutus est Innoc. in glo. quam posuit super ista rubrica. q̄ decime indistincte debent z psonales z prediales probat per auctoritates veteris z noui testamenti. et per iura. xvj. q. j. reuertimini. z. c. decime. z. q. vij. quicūqz et. c. omnes. z in multis capi. Dicunt quidam theologi. et hoc scripsit Petrus lombardus q̄ preceptorum alia moralia: z hec ad litteram seruanda. vt non occides. z quedā cerimonialia: z hec nō seruātur ad litteram. vt de purifi. post par. c. vno. quedam mystica: et hec sunt sacrificiorū precepta quorum non verba sed mens seruāda est. z sic dicūt in decimis: vt. s. sint mystica vel partim moralia. ¶ vt sufficiat aliqd dari p decima et vigore cōsuetudinis: puta centesimam vel vlteriorē vel citeriorē partem. ad hoc. v. dist. in prin. vj. dist. §. vlti. ē. eo. cōmissum. z. c. in aliquibus. in fi. z c. ad apostolice. cū si. Sed hec opinio est falsa z reprobata per omnia iura z p conciliū generale. ē. eo. in aliquibus. vbi dicit integraliter decimas persoluēdas. Alij theologi dicunt q̄ hodie decime non debētur: q̄ olim iusse erāt dari clericis qui nichil aliud habebāt: vt Numeri. xviij. vbi dicebat clericos parte decimaꝝ debere esse cōtentos: hodie vero habēt predia: vñ eis decime nō debent. z hec opi. reprobat. ē. eo. tua nobis Alij dicunt q̄ decime in illis regionibus in quibus nō est cōsuetudo q̄ soluant nec exigunt nec predicant nō soluere nō sit pctm̄: quasi ex tolerātia papa dispenset qd videt posse ſm ca q̄ no. ē. eo. a nobis. vbi aūt exigunt z predicant non soluere est peccatū q̄ opi. p hāc decre. z p ola cōcilia ¶ z decre. ē. e. ti. reprobari videt: in qb⁹ satis patet q̄ papa nō tolerat: sz cōtradicit expsse. ad h⁹ Exo. xxij. ibi. Decimas et primitias tuas nō tardabis offerre. Hosti. no. ē. eo. in aliqbus ¶ q̄ pdiales decime debētur lege diuina. psonales sō nō. z iō in primis nō admittitur consuetudo. In scdis sō sic. vñ si cōsuetudo est psonales nō prestari/non debent: z sic intelligit fi. ipsius decre. Sed hoc Inno. execrat: vt dixi in princi. z eius in hoc opinio tutior est. et ideo tenenda esset. de pe. distin. vij. nullus. Additio Et penit⁹ vide qd dixi in questiōe paruoꝝ in quarta pte: z qd scripsi. ē. e. a nobis. in magna supplectione ante mediū. ver. adueniēte aūt tpe gr̄e. Jo. an. Additio. j Als est glo. illa sup illa decre. vlt. de parrochi. Jo. an. Additio. ij Cōmuni⁹ tenēt q̄ sint iudicialia. vt in remis. quā dabo. i fi. Jo. an. Additio. iij. Multos sctōs patres z multa cōcilia hoc dicēdo enumerat hic Archi. z post eū Jo. and. hic in addi. Additio. iiij. Et ca. a nobis. z dicit Archidia. q̄ hec fuit opi. fratris Hug. de statera magistri in theologia. Jo. an.

b ¶ Aliarū rerū. puta pmitiaꝝ/oblationū/canonicarū portionū debitarū ex funerib⁹/z eoꝝ q̄ debent ꝓpter suas laudabiles ꝯsuetudies. de symo. ad aplicā olim soluebant quattuor gn̄a decimarū. ē. e. c. j. et iō hoies bonis oibus abūdabāt. xvj. q. vij. maiores. nūc nec vna bn̄ soluit. et ideo hoies ad decimā cōuertunt xvj. q. j. decime. z iō dñs locustas nō increpat nec plagas amouet. xvj. q. j. reuertimini. z tollit fiscus qd nō accipit xp̄s ¶ vt in pdicto ca. maiores. Additio. j. Hec tria bene experiunt italici decimas nō soluētes. Et ē quadruplex est remuneratio bn̄ soluentiū. fructuum vbertas: corpis sanitas: remissio pctōꝝ: et acqsitio celestium premioꝝ. vt in predic. decre. decime. Jo. an.

Decimarum quattuor genera olim soluebāt.

c ¶ Animas. Als animos. ad hoc. ē. e. ꝗuis. de na. ex libe. ven. c. vno.

d ¶ Sermonibus. Tale officiū priuilegiatum est. de statu mona. q̄ dei timorem.

e ¶ Uel alibi. Puta in collationibus: disputationibus vel confessionibus in quibus iniungere debēt cōfitentibus q̄ aliena restituant: quia non dimittitur peccatū zc. j. de reg. iu. peccatū. cū suis cōcor. z hoc faciēdo licite ab excōicatis elemosynas recipiūt. de senten. excōmuni. cum voluntate. priuilegiū ergo illud merētur amittere contrarium suggerendo. xj. qō. iij. priuilegium. cum suis similibus.

f ¶ Uoluntatis. voluntariū sibi militē eligit xp̄s. xv. q. j. non est quod cuiqz. xxxiij. q. v. tunc saluabitur als incipit. qui sitit in fine.

Statuto. ¶ Hic Alex. in prima pte ponit quasdā declarationes circa indulgētias in quib⁹ cōcedit aliqb⁹ vt noualiū pcipiāt decimas p ea portione qua pcipiebāt antiqs. Et a qbusdā ex ipis declarationib⁹ duos excipit ordies. hic vsq ad §. vbi. ibi puidet parrochijs pauperibus qrū decime alijs debēt vsq ad §. sane. Tertio puidet circa decias recipiendas vt nō de manib⁹ laicoꝝ vsq ad §. diocesani. Quarto puidet circa decias soluēdas a religiosis: ꝛ circa diocesanorū ptātem sup his vsq ad §. nec p eo. vbi statuit noualiū decimas religiosis nō accrescere q antiquas de laicoꝝ manib⁹ habuerunt. Ponebat hec decre. vt dicit Archi. sub ti. de sta. mo. etiā incipiebat cū psone. Guil. alle. qz psone. q fere hāc totā decre. posuit in spe. de deci. ver. i summa. Scias q qstionē q hz an priuilegiū de decimis nō soluēdis certis religiosis pcessuz: extēdat ad decimas qs laici p antiquū feudū possidēt plene tractauit. §. eo. c. pe. vbi ad pbādum q nō extendat p qnq modos hāc decre. induco. Jo. an.

Statuto ppetuo declaram⁹ q indultuz illud aplicū qd plerisq cōcedit: vt noualiū decimas p ea portione pcipe valeāt: qua veteres eos cōtingūt: ad illas noualiū decimas qs tpe illo q impetratū vl obtētū extitit hoc indultū alij possidebāt⁹ (cum de hoc i ipso mētio nulla fiat) nullaten⁹ se extendit: nec ad alias etiā nisi in his tm locis vbi veteres tunc (qn dictū indultū impetratū fuit) ipi impetratores hēbant: et p ea solū nō portione q ipi tpe īpetra-

abbas pcipit oēs decimas ex donatione laici. ꝛ impetrauit rescriptū vt pciperet decimas noualiū p ea pte p qua percipiebat decimas antiquas: vtrū vtute priuilegij sui pcipiebat oēs decimas noualiū? Rñdet q nō sed priuilegiū suū restringetur ad mediā partē noualiū: qz non est verisile q papa dedisset illi vltrā priuilegiū i grauamen ecclīarū prochialiū si impetrās expressisset q ipe pcipiebat integre oēs decias integras: vtrū sit verū indistincte in oīb⁹ religiosis vt nō debeāt pcipere nisi medietatē noualiū? Rñdet q nō. sed fallit in religiosis cisterciē. ꝛ cartusieñ. nā isti pcipiūt integras decimas fm q est eis indultū p papam Sed qd faciet ecclīa parrochialis et rector illi⁹ eccl'ie si isti cistercieñ. ꝛ cartusieñ. percipiāt decimas cū integritate: qz rector eccl'ie parrochialis nō potest supportare onera parochialia si nō habebit vnde possit sustētari? Rñ. ro. pon. q eps loci poterit puidere. nā si videat eps q rector ecclesie parrochialis non hz aliūde ex quo possit sustētari: tūc cōpellet istos cistercieñ. et cartusieñ. ad faciendū rectori congruam portionē vñ possit sustentari ꝛ onera parrochialia supportare hoc dicit presens textus vsq ibi. sane qui⁹.

Pre- suppo. dñi he- lye.

Pro intellectu huius ca. est presupponendū q aliqui religiosi percipiūt decimas ex donatione laicorū qui laici habebāt infeudatas cū cōsensu epi etiā sine cōsensu capli. c. ad aplicam. de his que fi. a prela. sine cōsen. ca. ꝛ tūc religiosi qui solū habent istas decimas ex donatione laicoꝝ nō percipiūt decimas nouallium: sed solū illas decimas pcipiūt quas laici percipiebāt. Unde multi religiosi impetrabāt a se. apo. priuilegiū vt ipsi possent percipere decimas noualiū p illa portione p qua ipsi percipiebāt decimas antiquas.

Casus litteralis dñi helye.

¶ Monasteriū scti Cypriani percipiebat decimas in mea parrochia p certa portione ex donatiōe laici sibi facta ex cōsensu epi. vnde abbas ipsi⁹ monasterij impetrauit a sede aplica priuilegium vt in mea parrochia posset pcipere ꝛ leuare decimas p illa portione p qua pcipiebat decimas antiquas: ꝛ tm ego rector eccl'ie parrochialis erā in possessione pcipiēdi decimas in tota mea parrochia. vtrū vtute puilegij sui possit pcipere decimas in quarum possessione erā tpe impetrationis puilegij? Rñdet ro. pon. q priuilegiū suū nō se extēdit ad illas decimas in quarū possessiōe alius erat tpe impetrationis. Sed ponam⁹ q dictus abbas pcipiebat decimas p aliqua quotta in quadā parte mee parrochie q erat circa flumē. postea a sede apo. impetrauit puilegiū gñaliter vt pciperet decias noualiū in parrochia mea. vtrū possit vtute sui puilegij pcipere decimas noualiū in parrochia mea/in illa parte parrochie in qua non pcipiebat antiquas? Rñ. q nō. sed puilegiū suū restringit ad loca in quib⁹ pcipiebat antiquas. Sed qd scīssime pater: ponam⁹ q abbas scti Cypriani nō erat in possessione nisi pcipiēdi tertiā partē deciaꝝ antiquaꝝ. lz re vera ad ipm spectaret media pars: accessit ad papā ꝛ impetrauit priuilegiū vt posset pcipe decimas noualiū in parrochia mea p illa pte p qua pcipiebat antiqs: vtrū puilegiū suū se extēdat ad mediā partē q sibi debet vel solū ad tertiā pte sicut est in possessiōe pcipere? Rñdet q puilegium solū se extendit ad tertiā partem quā possidet ꝛ nō ad aliam partē que sibi debet. Sed ponamus q

a ¶ Declaram⁹. No. qz hic Alex. nō statuit ius nouū sed antiquū declarat. vnde primum dictū habebamus cassum. j. de priuile. c. antepe. qd incipit dudum.

Declarās nō dī ius nouū edere: sz antiquū declarare

b ¶ Contingūt. forte priuilegio vel cōpositione/vel infeudatione/vel prescriptione/vel receptione de manibus laicorū vt dicit in fine. vel alio quocunq modo iure cōi nō est reperire simplr q debeat certa pars nisi forte in epo qui iure cōi petit quartā. §. de offi. ordi. conquerente. de prescrip. de quarta.

c ¶ Tpe illo. sic in his inspicit date tps. ad idē. §. de resc. eā te. ꝛ. c. si eo tpe. e. li. de ele. dudū. j. vbi de hoc. ¶ Glosa seq. reci. per questionem.

d ¶ Possidebant iure suo tanq sibi debitas. Idem Archi. tunc nō debet illis obesse priuilegiū hoc tacite impetratū. §. de priuileg. dudū. Idem posset dici si bona fide possidebant: sed ppter ratē iuris nō habebant vt sola bona fidei possessio vires priuilegij impediat. Si aūt esset violēta vel male fidei possessio: vires priuilegij nō impediret fm Innocē. et Hostiē. qui hoc no. in predicta decreta. dudum. allegant. de resti. spo. grauis. de pscrip. c. vlti. de do. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ si necesse. ob hoc etiam ibi dicūt q si abbas impetrat priuilegiū exemptionis p se: ꝛ capellis sibi subiectis q si aliqua capella sua sub alio monasterio bona fide possideatur impedient vires puilegij: alis nō p eadē iura. Sic ꝛ sola litis pendētia (etiam si dolose non taceat) impedit vires priuilegij. vt iu. pē. c. fi. Jo. an. Dic quo ad illam. Jo. an.

Possessio sola bone fidei impedit vires priuilegij.

e ¶ Nec ad alias. scđa declaratio. Pone debebatur michi medietas decimarū antiquoꝝ pdioꝝ certe parrochie: impetrauit vt pcipere p ea pte nouialia p qua tc. tpe impetrationis nō in tota parrochia: sed solū in certa pte. pone. citra riuū pcipiebā partē illā decimarum: in illa solū parte recipiā nouialia nō in vlteriori.

f ¶ Et pro ea. Tertia declaratio. pone. debebat michi dimidia certe parrochie: sed non dabat nisi tertia

impetraui priuilegia de noualibus pro ea parte rc. illam tertiam in noualibus habebo.

a Statuim⁹. Sequent adhuc due declarationes Ad earū intelligentiā scias q aut ille q impetrat tale indultū percipiebat integras decimas: aut plus q̄ dimidiā: aut dimidiā: aut minus. In pmis duob⁹ casib⁹. s. cū integrā/ vel plus q̄ dimidiā pcipit antiqs preterita priuilegij noualium solā habebit dimidiam si pcipit dimidiaz vel min⁹ antiqrū tantūdē percipiet noualiū.

b Ultra medietatem. Noie portionis dimidia ptinet. ff. de verb. sig. nomē filiarū §. portionis. ff. d vsufru. etiam. [illegible]. Qñqz ppter icertitudinē appellatio ptis cōphēdit totū. ff. de le. iij. l. vxori. i pn. qd dicat. vide § rescrip. nōnulli. sup. iiij. glo.

c Quia. Nō est ratio.

d Cū nō sit. Diceret aliquis quare sit tā stricta interpretatio et aspera/ respondet. Jo. an.

e De medietate. Bene q̄ cōprehēdūt trib⁹ declaratiōibus prime partis: sz istis duab⁹ declaratiōib⁹ isti⁹ §. statuim⁹: nō cōprehēdunt. ꝛ hoc intēdit. si q̄ pcipiāt integrā vel plus q̄ dimidiam in antiquis ꝛ in noualibus pretextu talis indulti tātūdem habebūt. Do. Jo. and.

Portionis appellatiōe media ptinet.

tiōis hmōi pcipiebāt antiqs.

Priuilegiū decimarū noualiū limitatū ad mensuram antiquorū nō pōt vltra dimidiā includere. saluis in cistercien. et carthusien. hoc dicit.

Statuimus a ꝑterea q idē indultū obtentū ab his q tpe ipetratiōis totalit̄ veteres pcipiebāt decias: vltra medietatē b decimaꝝ noualiū nullaten⁹ extēdat: qr c nō est verisimile si tūc de plena et integra pceptione veteꝝ fuisset expssum q apl̄ica sedes pariter et silr̄ noualiū decias in tā graue pꝛochialiū eccliaꝝ dispendium indulsisset: quęqz rōne talis indulti siue ipetrati iā/ siue ipetrādi deinceps nō possit i noualib⁹ q̄ ammodo fiēt/ vēdicari ꝛ acqri: vel pcipi pl⁹ q̄ medietas decimarū ipsoꝝ noualiū etiā si ampli⁹ i veteribus habebat cū nō sit d dicendū asperū sed piū potius ꝛ benignū: si sup decias futurorū noualiū cōtra pꝛochialiū ecclesiarum grauamē (qd ex districtione indulti hmōi possit accidē)taliter obuiat. Religiosos tn̄ cistercieñ. et cartusieñ. ordinū statuto. et declaratione hmōi (q̄tum ad hos duos articulos videlz de medietate e deciaꝝ noualiū)comprehēdi nolum⁹ vel pstringi.

Priuilegiatis sup decimis recipiēdis ecclesijs pꝛochialibus grauatis assignari debet portionem pro debitis oneribus supportandis. h. d. Do.

Ubi aūt p hmōi cōcessiōes decimarū pꝛochiales ecclias adeo grauari cōtingit: q eaꝝ rectores de ipsarū redditib⁹ cōgrue f sustentari: ꝛ cōmode iura epalia exhibere nō possunt: puideat per locoꝝ ordinarios et ordinetur taliter q eisdē rectoribus tātū de illarum g relinquant pueñtibus q exinde competentem sustentationē habere: et epalia iura soluere valeant: aliaqz onera h debita supportare.

Decime p laicos ante lateran. concil. in feudū recepte a religiosis per eos recognite in feudū nō possunt ipsis religiosis cōcedi sine diocesanorum consensu. h. d. Domi.

Sane q̄uis forte a religiosis exēptis ꝛ alijs fiant infeudationes de decimis detētis a laicis: et ijdem laici q illas ab ipsis religiosis in feudū teneāt recognoscāt: nō tñ licet religiosis eisdē post talē infeudationē vel recognitionē sic de facto presumptā hmōi decimas de manibus laicorū ipsorū acquirere vel recipere absqz diocesanorum epōrum

f Congrue. qd dic vt. §. de preben. de monachis. xxj. q. j. ca. j.

g Illarum. decimarum parrochie sue.

h Onera. legatorum/ nūciorum sc. apo. collectarum. et si. ad idem. §. co. lib. de preben. ca. j. [illegible]. Joan. mona. et Archi. alle. de sup. neg. prela. sicut. de prebē. de monachis. ꝛ. c. auaricie. Joan. an.

[illegible] Pro intellectu isti⁹ §. est p̄supponendū primo q si laicus teneat decimas infeudatas ab antiquo ante conciliū: ꝛ ideo illas iuste tenet fm cōem opinionem doctorum pōt ipse laicus istas decimas restituere ecclesie parrochiali sine consensu diocesani. sed si vellet dictas decimas alteri ecclesie donare nō posset sine consensu epi. Scdo est presupponendū q si laic⁹ teneat decimas a religiosis posset illas decimas donare religiosis absqz consensu episcopi.

Casus hoc presupposito in isto §. sic figuratur. Quidā laicus ab antiq scz ante cōciliū habebat decias infeudatas. illas decias volebat dare alicui loco religiose a q nō tenebat dictas decias. certū est q illas decimas possz laic⁹ donare eccle pꝛochiali a qua tenebat dictas decimas etiā sine cōsensu epi: sed alteri ecclesie vel loco religioso nō pt donare sine psensu epi. Sed vtrum eps debeat imediate pbere consensum huic donationi? Rñdet ro. pō. q nō. imo anteq̄ eps psentiat donatiōi dz inducere laicuz ad reddēdū decimas sue eccle naturali et pꝛochiali q eps si p monitionez suā nō possit laicum inducere vt reddat decimas ecclesie sue parrochiali: poterit pbere consensum vt illas donet alteri ecclesie parrochiali vel alicui loco religioso. Sed qd ponamus q religiosi aliqui exēpti timētes ne ad monitionem epi mutaret laicus ꝛ dictas decimas redderet eccle parrochiali: faciebāt q ipse laic⁹ recognosceret illas decimas tenere ab ipsis religiosis. lz reuera nō teneret: vtrū ista ficta recogitutio prestet patrocinium ipsis religiosis vt decime ille possint eis donari sine cōsensu epi? Respō. q nō. Sed ponamus q religiosi monasterij noui qui sunt exēpti a iurisditione epi picta. acquirūt de nouo alias terras existētes in mea parrochia: ipsi recusant soluere decimas ex illis terris: nunquid potero tales exēptos facere cōueniri corā epo pictauen. vt ipse cōpellat eos ad soluēdū decimas ex illis terris? Rñdet q sic. Et sic iste est vnus casus in quo exempti possunt

Casus sfalis dñi helye.

assensu[a]. ¶ Illas autem decimas intelligam⁹ posse taliter a religiosis de manib⁹ laicoꝝ recipi vel acqri que ante lateran.[b] cōcil. ipsis laicis i feudū perpetuo[c] fuere concesse.

¶ Diocesani cōpellūt religiosos exēptos soluere decimas prochialib⁹ eccl'ijs si nō agatur de reb⁹ exēptis. h. d. Do.

¶ Diocesani ꝟo prochialium eccliaꝝ ad reqsitionē rectoꝝ earūdē: de ipsis religiosis super decimis q̄s habēt vl' eos hr̄e continget/ q̄ quidē al's ad ipsas spectauerūt ecclias (nisi de reb⁹ exēptis[d] agat') exhibeant iusticie cōplementum.

¶ Religiosi etiā exempti de possessionib⁹ acqsitis et acqrēdis ecclesijs parrochialib⁹ soluere debēt decimas si priuilegiati nō sunt. h. d. Domi.

¶ Ceterū ijdē religiosi tā exempti q̄ nō exēpti de terris ꝛ possessiōib⁹ acqsitis hacten⁹ et ammō acqrēdis decias itegre soluāt ill' ecclijs qb⁹ eedē possessiōes ꝛ terre pri⁹ fuerāt deciales: nisi sup hoc spāli iure[e] vel priuilegio sint muniti.

¶ Ex donatiōe laicoꝝ habētes decimas antiq̄s nouales superuenientes in eodē loco nō percipiunt. h. d. Domini.

¶ Nec p eo q forte in aliqb⁹ parrochijs oēs maiores decimas seu partē illarū acqrunt de manib⁹ laicorū: pn̄t p eadē vel sibi portiōe (si de nouo postmodū fiāt noualia) i eisdē petere vel pcipe noualiū decimas eorūdem[f]: nisi alia rationabilis (p quā hoc facere valeant) causa subsit.

¶ De regularib⁹ ꝛ trāseuntibus ad religionē. Inno. iiij.

¶ Si minor. xiiij. an. ingreditur religionē in. xv. anno libere exit: nisi in ipo. xv. an. pfessionē fecerit vl' habitū pfessorū recepit: vel expsse ratā habuerit pfessionē prius a se factā. Si aūt p totū. xv. an. portat habitū: vbi nō est distinct⁹ intelligit' pfessus: nisi tāta sit indistinctio q viuētes cū eis sibi hītu iduāt'. Si maior. xiiij. an. ingredit': si portat habitū p annū q̄tūcūq̄ sit indistinct⁹ intelligit' professus. Io. an. Ca. j.

Is qui monasterium ante

cōuenirı corā ordinarijs videlz si exēpti recusent soluere decimas eccl'ie parrochiali: sed tūc nō possent cōuenıri p citationem cōem: sed oportet q citatio fuerit formalis ꝛ spāliter faciat mētionem q veniāt respōsuri tali rectori ecclesie parrochialis sup iure decimādi. Sed ponam⁹ q de consensu epi laici donauerūt decimas aliqb⁹ religiosis exemptis quas habebāt infeudatas añ ꝯciliū latera. vtrum dicti religiosi exēpti possint pcipere decimas noualiū: qꝛ aliq̄ terra erat i heremo/ ꝛ p tantū tps de cuius initio memoria hominū nō extitit: de nouo fuit redacta ad agriculturā. fuerūt seminata aliq̄ noua semina i illa terra. vtrum ex fructibus super crescentib⁹ possint religiosi exēpti pcipere decimas virtute donatiōis a laicis sibi facte? Rn̄detur q non.

a ¶ Assensu. Laic⁹ habebat decimas q̄s religiosis dōare volebat: fingebat se p instrm̄ ab illis hr̄e in feudū: vt si quasi restitueret ipsas eisdem sine cōsensu epi: sed talis fictio nō pderit vt hic vides.

b ¶ Lateranē. de priuile. cum et plantare.

c ¶ Perpetuo. Secus si ad tēpus. ꝛ concor. de his q̄ fi. a prela. cū apl'ica. in fi. Additio. Et si non apparet an ante vel post cōcilium: quid iuris ibi dixi in glo. fi. Io. mo. ꝛ Archi. hic tenēt quod ꝛ Hosti. Io. an.

d ¶ Exēptis. i. de ipsis decimis: vel decimis exemptorum prediorꝫ. Additio. Archid. exponit. i. de decimis pertinētibus ad ecclesias exemptas. Io. an.

e ¶ Iure. §. e. ex parte. j.

¶ Glosa seq. signat contrarium et soluit.

f ¶ Eorūdē. sicut ei ipi laico nō accrescebāt noualia vt. §. e. tua. j. sic nec ipsis religiosis q̄ a laicis pceperūt ad idē. §. eo. cū ꝯtingat. arg. ff. de iurepa. c. j. Sol. ibi res a laico donata mutat naturā in nulli⁹ preiudiciū hic fieret preiudiciū eccl'ie prochiali. ad hoc. § ꝟ. j. l fi.

¶ De regularibus ꝛ transeuntibus ad religionem.

diuisio Is qui. ¶ Prima ps tractat de ipubere monasteriū ingresso. Scḋa de pubere ibi: q̄ vero. Tertia declarat distinctionē habituū ibi: distinctos. Prīa distinguit an egrediat' ante finē. xv. anni/ an post. ꝛ primū pmittit: s3 tres casus excipit. Scōm pҏibet ibi: q si. si sint habit⁹ indistincti: sec⁹ si indistincti sunt. Scḋa pncipalis puberē pfessū esse dicit: si p annū tulit habitū indinctum etiam si indistinctissim⁹. ꝛ diuersitatis rōnē reddit ibi: qm̄. Io. ¶ Additio. Guil. i Spec. eo. ti. ꝟs. et scias dicebat hāc decre. fuisse Grego. ix. s3 fuit Inno. vt hic apparet.

¶ Casus. Aliquis minor. xiiij. an. intrauit aliquā religionē puta religionē sctī bn̄dicti. postea cōpleto āno. xiiij. ꝛ inchoato. xv. āno assumpsit habitū pfessoꝝ. vtrū videat' fecisse tacitā pfessionē? Rn̄det q sic. qḋ verū est secuto postea triduo tn̄ nō pt redire ad seculū. Idē dicēdū si fecerit pfessionē expssā: vl' si añ. xiiij. annū fecit pfessionem expssam postea ipso facto maiore. xiiij. annis qꝛ inchoato. xv. anno ratificauit illā primā pfessionē. Sed qḋ ponamus q nouicius nō accepit habitū pfessoꝝ sed aliū habitum portauit per totū annū. xv. qꝛ incepit. xvj. annū an videatur fecisse pfessionē? Rn̄. q si in tali religione habitus nouicioꝝ sunt distincti a pfessis: ꝛ iste nouicius portauit habitū nouicioꝝ/ ꝛ non pfessoꝝ: nō v' fecisse tacitā pfessionē. sed si habit⁹ nouicioꝝ nō sunt distincti ab habitib⁹ pfessoꝝ: tūc p delationē isti⁹ habitus p totū. xv. annū: videt' fecisse pfessionē tacitā. qḋ verum est nisi cōuersi et donati portarēt eundē habitū. Sed quid ponamus q erat aliqua religio in qua non solum erant nouicij: sed etiā cōuersi ꝛ donati. aliquis post. xiiij. annū accepit illū habitū ꝛ portauit p vnum annū integrū sine reclamatione: vtrum videat' fecisse tacitā professionem? Respon. q sic. licet secus sit si talem habitū accepisset ante. xiiij. annū. ꝛ sic ante discretionem animi. Sed sanctissime pater vellem informari a vobis qualiter dicātur habitus distincti. Rn̄. ro. pon. q intelliguntur habitus distincti: siue distinctio sit patēs siue nō: qꝛ habit⁹ nouicioꝝ non sunt benedi-

Casus lfalis dñi hec lye.

cti. & habitus pfessoꝝ sic. & tunc est distinctio latens multomagis si distinctio illa esset patens in scissura colore. vel alr̃. ¶ Nota primo ex prin. capli ꝙ durante anno probationis nouitius potest facere professionem expssam vel tacitam. Sed sciendū ꝙ qñ facit pfessionem expssam obligat̃ illi monasterio in q̃ fecit pfessionē: sed qñ fecit tacitā pfessionē ipē solū obligat̃ religioni in gñe: ita ꝙ pt trāsire ad religionē laxiorē. Fallit istd̃ in mendicātib⁹: q2 dñs nō pt pfiteri ĩfra ānū. & si faciat expssam pfessionē est solū obligat⁹ in gñe religiōi. ¶ No. vlteri⁹ ꝙ impubes nō pt facere pfessionē expssā. Et in hoc religio cōpat̃ mr̃imonio carnali: qd̃ nō pt ↄhi in etate impuberi qd̃ verū est nisi malicia & vigor natural̃ suppleret etatē: q2 tūc añ. xiiij. ānū posset ↄtrahi mr̃imoniū ↄhē: s3 i religiōe hoc ē in mr̃imonio spūali reqrit̃ ꝙ qs ↄpleuerit annum. xiiij.

Notabilia.

¶ No. ꝙ si ipubes nō fecerit pfessionē post. xiiij. ānū nō obligat̃ religiōi: nisi fecerit expssam pfessionē: vel si se igesserit actib⁹ ↄuenientib⁹ pfessis vel pfessionē pri⁹ factā ratificauerit. ¶ No. vlteri⁹ ꝙ ex delatione hit⁹ pfessoꝝ p ānū iducit̃ tacita pfessio. & h° qñ i monasterio nō sūt ↄuersi. vł si sint ↄuersi hñt hitū distinctū. ¶ No. ꝙ si hit⁹ pfessoꝝ & nouitioꝝ sint oīno distincti. si ipubes an. xiiij. ānū accipiat hitū pfessoꝝ ex dlatōe hit⁹ p ānū ñ iducit̃ tacita pfessio sec⁹ si accipit post xiiij. ānū: q2 tūc ex dlatōe ip̄i⁹ hit⁹ p ānū iducit̃ tacita pfessio. ¶ No. vlti⁹ iŭcta glo. ꝙ ipubes maior septennio dr̃ hr̄e itellectū: nō tñ plenū. minor vo nullū dr̃ hr̄e itellectū. nã vt dicit. l. j. C. d fal. mo. igrat illa etas qd videat.

ꝗ Concor. baldus in l. interdū ↄ. diuus quoqꝫ. ff. d publi.

a ¶ Annū ↄsūmatū. q2 nō sufficit incepisse qd̃ dic. vt. s. e. ad nostrā. [illegible]. Hostie. hic ponit quattuor casus quibus pubes: & quattuor quib⁹ impubes obligant̃ religioni: & post eū hic. Jo. an.

b ¶ Ingredit̃. hic tolle qd̃ est. j. libere potest.

c ¶ Sequenti. s. in. xv. sic. xx. q. j. illud.

d ¶ Uel. repete eo completo &c.

e ¶ Prius. s. ante. xiiij. an.

¶ Glo. seq. ostendit qd approbat & qd reprobat.

f ¶ Expsse. & sic reprobatū est qd̃ Jo. no. xx. q. j. illd̃. & ber. s. e. significatū. q̃ dicebāt ꝙ si pfessionē fecerat ante. xiiij. annū. tacite ibi morā trahēdo post. xiiij. an.

xiiij. annū^a vt monachus efficiat̃ ingredit̃^b (nisi eo ↄpleto pfessionem faciat i sequēti^c: vel^d habitum religionis suscipiat: q̃ dari pfitētib⁹ ↄsueuit seu pfessionē a se pri⁹^e factā ratā expresse^f habeat) libere pōt infra ipm sequētē^g annū ad sclm̃ remeare. ¶ Qd̃ si p totū sequentē annū in monasterio pmāserit: vbi pfessoꝝ & nouitioꝝ sunt habit⁹ idistincti: pfessionē p hoc fecisse: vł si quam pri⁹ fecerat ratā habuisse videt̃^h. nisi tāta idistinctio ibi habit⁹ habeat̃: qd̃ et pfessi & nouitij ac etiā alij cōmunē^i vitā cū eis ducētes simili penit⁹ habitu induātur. ¶ Qui vo post q̄rtūdecimū annū^k habitum religionis assumpserit si p annū illū gestauerit: ex tūc religionē assumptā p̄sumit̃ veraciter eē pfessus: vbi pfessi a nouitijs dissimilitudie^l habit⁹ minime distigūt̃^m, & etiā^n si alij degētes cū eis simib⁹ vestib⁹ coutant̃: qm̄ cum iam hic ad discretionis annos peruenerit: quid agat agnoscit^o: ac ideo susceptū discretiōis tpe ordinem (postq̄ hunc anni pbauerit spacio) itelligit̃ firmit̃ approbasse. Sec⁹ aūt i illo q̄ añ discretiōis annos habitū iduit regularē: cum eoꝝ q̄ tūc egit plenū^p nō habeat itellectum.

¶ Hic declarat q̄ sunt habitus distincti.

¶ Distictos q̄3 seu dissiles itelligim⁹ esse habit⁹: siue nouitijs siue pfessis dissiles vestes dent̃: siue bñdicant̃ cū pfitētib⁹ ↄcedunt̃: siue etiā aliqd alid^q fiat p qd̃ nouitioꝝ a professoꝝ habitu discernat̃. Alex. iiij. fratrib⁹ pdicatorib⁹ & minorib⁹. ¶ Predicatores & minores ĩfra ānū pbatiōis quēquē ad sui ordis pfessionē recipe nō pñt qd̃ si fecerit recept⁹ alligat⁹ nō est eoꝝ ordini: & ipsi a receptiōe pfessiōis alioꝝ sunt suspēsi: &

videt̃ eā ratā hr̄e. Arg. d despō. ipu. lr̃as. & c. accessit. Host. aūt q̄ hāc vidit dcr̃. [illegible] i dcr̃. significatū. tenebat qd̃ h dr̃. Addi. i. Et glosauit vt pz ex supiorib⁹. Jo. ā.

g ¶ Sequentem. s. xv. etatis sue.

h ¶ Uidet̃. ecce q̄ q̄rtū casum post. xiiij. annū. ergo bñ h3 ratā pfessionē factā añ illud. s3 nō eoipso s3 tunc demū cū lapsus fuerit annus. xv. et i ipso portauerit habitū distinctum.

¶ Glo. se. explicat q̄ru & soluit.

i ¶ Cōmunē. vt fulētes capellani & sclares clerici: & si habit⁹ ille religios⁹ nō esset: s3 forte seclarū clericoꝝ id esset p epm̄ corrigēdū. d testa. c. ij. s. e. sicut tu⁹. Sed nūqd ↄpellit̃ talis pfiteri: nō pcise: sed cautiue: vt vel pfiteat̃ vel exeat: vt. s. d ele. cum cām. in fi. ad h° s. eo. vt clerici.

Nouitius an cogat̃ pfiteri.

k ¶ Annū. ad idē. s. eo. ex pte.

l ¶ Dissimilitudie. patēti in colore scissura vł forma: sec⁹ q̄ ad hūc casū3 d alia latēti. d q̄ loqt̃ h finis. vt in cle. e. ti. eos q̄. & vide qd̃ ibi no. in glo. ij. & glo. licet ergo.

¶ Glo. seq. obijcit & soluit.

m ¶ Distiguūt̃. S3 nōne ibi recipiēdo habitū q̄ datur pfessis vr̃ tacite pfessus: vt. s. illd̃ verū est qñ distinct⁹ est habit⁹: vbi vo est nō distinct⁹ sec⁹: vt hic vides. & sic intelligas sane qd̃ no. Ber. s. e. ex pte. in vlt. glo. ad fi. & probatur idem. s. eo. statuimus.

Professio an iducat̃ p receptionē habitus.

n ¶ Etiam si. Propter hoc aduersatur illud qui vero quod in princi. ↄ. positum est.

o ¶ Agnoscit. i. agnoscere debet. Additio. Uel p̄sumitur. s. de sen. exco. cū illoꝝ. in fi. Joan. an.

p ¶ Plenū. maior septēnio. ipubes itellectū h3: sed nō plenū: vt hic vides. minor aūt septēnio ignorat qd videat. C. de fal. mo. l. j. [illegible]. C. de iure delib. si infanti. ff. de alie. iudi. mu. nã & si. de ↄse. di. iiij. eos. l fi. fm Archi. qui dicit ꝙ ↄ. ꝙ vo reprobi. de pe. di. ij. vbi dr̃ ꝙ neqꝫ virt⁹ neqꝫ viciū i nobis locū obtinet vsqꝫ ad certū tp̄s q̄ grauat ifirmitas. de tali tpe vel etate itellige q̄ nō est capax. xv. q. j. firmissime. l fi. & c. se. Jo. ā.

Infās quicqd videt igrat.

q ¶ Aliud. vt q2 dent̃ a certis psonis vel icertis diebus vel formis. [illegible]. Uel fm Hostie. & Jo. mo. nō ponitur supra chorum: vel nō habet vocem in capitulo: nisi sit professus. Sed ista exēpla non placent: q2 non sonant in distinctionem habit⁹: sed actuum. & de hoc vide. s. eo. vidua. Jo. an.

punie̅di pe̅a q̄ p̄ g̃uiorib⁹ cul
pis eis ɔsueuit i̅fligi Jo. an. c. ij

Non solū. ꝛ īfra[a] Licet
zelū[b] aiarū hn̄tes eas
lucrari dn̄o sollicite cupiat;:
qz tn̄ decet ꝛ expedit[c] vt ɔscie
puritati non desit iudiciū ra
tiōis[d]: ne vn̄ spūalis ꝓfectus
q̄rit: salutis dispēdiū subseq̄=
tur[e]. ¶ Uob; de fratrū nr̄oꝝ
cōsilio in virtute obediētie ꝛ
sub pena[f] excōicatiōis auc̃te
p̄sentiū districti⁹ īhibem⁹: ne
ante ānū[g] ꝓbatiōis elapsum
(q̄ est maxime in subsidiū fra=
gilitatis humane regulariter
institut⁹) quēq̄ ad ꝓfessionē
vr̄i ordinis: seu renūciationē
in sc̄lo faciēdā recipere[h]: nec
ɔstitutū infra huiusmodi an=
nū aliq̄tenus ipedire: q̄min⁹
infra ipsum ad aliam religio
nē quam maluerit transeat[i]:
vel nisi maior tn̄ q̄ttuordeci
annis existens) ꝓfessus sit ta
cite vel expresse: aut euiden=
ter ɔstet illū vitā voluisse mu
tare: quod[k] tn̄ nō p̄sumit nisi
clara ꝓbatione vl̄ ɔpetētib⁹
indicijs[l] ostēdat: omnino ad
seculū redeat: sicut de sua vo
lūtate processerit p̄sumatis.
¶ Qz si forte contra hāc no=
stram ꝓhibitionem quēquē
recipere[m] presumpseritis de
cernim⁹ eum (qui taliter rece

dimisso — Non solū. Duo p̄ncipaliter facit. Primo ponit ꝓhemiū siue causam ɔstitutionis. Scd̄o ibi vobis. ponit ɔstitutionē. In qua primo inhibet. Tertio ibi: q̄ si forte. ponit triplicē penā. Premitte q̄ ingredienti religionē dat annus ad probandū regulā. xvij questione. j. Gonsald⁹. Sed huic anno pōt ingrediēs et recipiēs renūciare ꝛ statū ꝓfiteri. s. eo. tit. ad apostolicam. Sed istud vltimū hic prohibet i duabus religiōib⁹. Do.

Diuidit ꝛ dicit hic ponit exceptionem a regula — Ergo excipit de cre. ista a regula quā habuisti s. e. ad apostolicā. [illegible] Et hec supraſcriptio est tal' glis. s. titu. ꝓxi. ca. j. sed alteri⁹ auctoris. Ista vero decr. nō fuerat inter Innocentianas sicut nec precedēs. Sed extra uagabat. ꝛ qui glosauerunt Innocentianas: non glosauerunt istam partem tamē eam posuit. ꝛ exposuit Hostien. in decreta. statuimus. s. eo. titu. Jo. an.

Casus secundum d. helie — ¶ Casus. Dictū fuit. s. ca. ꝓxi. q̄ q̄s in anno. xv. ꝛ sic in anno ꝓbationis pōt facere ꝓfessionē tacitā vel expressam. sic querit an istud sit verū indistincte in qualibet religione? Rn̄. ro. pō. q̄ nō: sed fallit in ordinib⁹ mēdicantiū. nā predicatores ꝛ minores infra annum ꝓbationis nō debent aliquē recipere ad ꝓfessionem. Sed q̄d sctissime pater. ponam⁹ q̄ ipsi fecerūt ɔtrium puta qz infra annū. xv. ꝛ sic infra annū ꝓbationis admiserūt aliquē ad ꝓfessionē sui ordinis. an sint puniēdi aliqua pena: ꝛ qua pena debent ipi puniri? Rn̄det q̄ ipsi puniunt: qz ipso facto sunt suspēsi a receptione alioꝝ religiosoꝝ ad ꝓfessionē. Itē debent puniri aliqua pena q̄ deberet illis iponi p̄ grauiorib⁹ delictis: s̄m consuetudinē vel ordinationē sue regule. Et receptus sic ad talē ꝓfessionē infra annū ꝓbatiōis: nō est obligat⁹ ipi religioni in specie in qua fecit ꝓfessionē. est tn̄ bene obligat⁹ religioni in gn̄e: ita q̄ tenet ꝓfiteri aliquā religionē approbatā. Sz q̄d de heremit' sctī Augustini / ꝛ beate marie de carmelo: vtrū sit idē dicendū vt nō debeāt aliquē recipere ad ꝓfessionē ifra annū probatiōis: ꝛ q̄ si cōtrariū fecerint / puniant dicta pena? Rn̄deo q̄ sic. sed in alijs ordinib⁹ ꝛ religionibus pōt fieri ꝓfessio durāte anno ꝓbatiōis [dispendium] Erāt nōnulli mēdicātes q̄ quadā leuitate ducti faciebāt professionē. et cum sentiebāt duricias religionis dimittebant religionem ꝛ efficiebantur apostate. ideo ordinatū fuit ne decetero mendicantes reciperent aliquos ad professionem sue religiōis infra annū probationis: quis annus probatiōis fuit introductus in fauorem vtriusq̄: videlicet in fauorem monasterij vt monasterium cognoscat mores intrantis: ꝛ in fauorem intrantis vt ipse videat an poterit sustinere duricias religionis. ca. ad apostolicam. eo. titu. in anti. ¶ Nota primo q̄ mēdicantes nō possunt aliquem recipere ad professionem durante anno probationis. Si aūt recipiatur tenet receptio: vt receptus obligetur religioni in genere: ꝛ ideo si velit poterit dimittere illam religionem ꝛ intrare aliam religionem.

Notabilis — ¶ Nota vlteri⁹ differētiā inter tacitā ꝓfessionē ꝛ expressam: qz expressa ꝓfessio in aliquo monasterio fctā: obligat illi monasterio in specie. q̄d verum est: nisi quis vellet trāsire ad strictiorem religionem: sed ad laxiorem nō potest: nisi petita ꝛ obtēta licētia. sed tacita ꝓfessio obligat solum in genere: sed tunc adhuc requiritur q̄ sit etatis perfecte. ꝛ q̄ fecerit ꝓfessionem scienter et q̄ perseuerauerit p̄ triduū.

a ¶ Et. j. Decisum hoc fuit: quia habebat. s. eo. ad apostolicam. ꝛ c. statuimus.

b ¶ zelum. quasi dilectionis feruorem. ad idem. s. eo. lib. de re iudi. ad apostolice. in prin.

c ¶ Expedit. De bap. maiores. s. eo. lib. de elec. cū expediat. ꝛ ca. cum non deceat. Jo. an.

d ¶ Ratiōis. Ratio eīn q̄ discretione ꝓcedit non debet deesse. est eīn omniū virtutū mater discretio. j. q. v. p̄sentium. s. de offi. custo. ca. j. Jo. an.

Discretio olim virtutū est mater.

e ¶ Subsequatur. Ad idem de deci. [illegible]. de here. cum ex iniuncto.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem solutionē ꝛ remissionem.

f ¶ Sub pena. Cōtra faciens nō erit ꝓpter hoc excōicatus. vt. s. de iurepa. relatū. q̄d dic. vt no. lxiij. di. salonitane. de symo. sicut. ij. de sagit. ca. vno.

g ¶ Annum. Interdum inuenitur de biēnio: interdum de triennio. ꝛ de hoc dic vt no. xvij. q. j. gonsald⁹ s. eo. ad apostolicam. j.

h ¶ Recipere. presumatis quod est in fine.

i ¶ Trāseat. sequebatur in antiqua sicut de sua volūtate ꝛc̄. q̄d est. j. iste igitur. ꝟ. qui sequitur vsq̄ ibi: sicut. additus est per compilatores hui⁹ libri. ꝛ hoc ne aliqui crederent q̄ talis non posset redire ad seculū: quia solum dicebatur ad religionem ꝛc̄.

k ¶ Quod tn̄. Ad declarationem eius quod habes s. eo. consulti. ꝛ ca. statuimus.

l ¶ Indicijs. vt si beneficio renūciauit: [illegible] vel de bonis ꝓprijs verbo ꝛ re disposuit: [illegible] vel similib⁹ modis [illegible] Sine protestatione q̄ non intendit per id dimittere seculum. nec ob. s. de renūcia. ex trāsmissa. [illegible] Sicut dn̄s Aluarus hispanus decretoꝝ doctor cum ingressus fuit ordinem minoꝝ: de quo sic refert Archi. ꝛ michi constat. Jo. an.

m ¶ Recipere. scilicet ad professiōem infra annum probationis.

ptus fuerit) nullatenus vĩo[a] esse ordini alligatũ: volq; a receptiõe q̃rũliber ad ꝓfessionẽ eiusdẽ ordinis fore ipso facto suspẽsos[b] ⁊ insup[c] pene subijciẽdos: q̃ fratrib[9] ipsius ordinis ꝑ culpis infligi grauiorib[9] cõsueuit[d]. Bonifa. viij.

Decretalis nõ solũ extenditur ad oẽs mendicantes. in aliis vo ꝓfessio expressa religioni cui fit: tacita aũt gñaliter obligat infra annũ. hoc dicit ſm zen. Capitulum. iij.

Constitutionẽ innocẽtianã que ꝓhibet conuersorũ ꝓfessionẽ recipi ante annũ ꝓbationis elapsum: pie memorie Alex. papa. iiij. ꝑdecessor nr̃ ad fratrũ p̄dicatorũ ⁊ minorũ ordines dũtaxat declarauit[e] extendi. Nos pari similitudine rõnis inducti[f] declarationẽ eãdẽ ad aliorũ mẽdicãtiũ ordines ꝓrogam[9][g]. In aliis aũt religionibus[h] ꝓfessio expresse vl' tacite fieri põt licite[i] infra annũ. Sed expresse emissa etiã seculari habitu nõ mutato[k] illi religioni ꝑcise obligat quã ꝓfitens est professus. tacite vo facta infra[l] probationis annũ ꝑ susceptionem habitus[m] (qui profitentibus tñ daẽ) non illi specialiter cui[9] habitus est susceptus: sʒ gñaliter religioni alicui recipientẽ obligat[n] si etatis[o] apte sit: sciens[p] ⁊ volũtarius[q] ac triduo[r] perseueret.

Idem parisiensi capitulo.

Beneficiũ ingredientis religionẽ infra annũ ꝓbationis (exceptis casib[9] hic exp̄ssis) nõ est alteri conferendũ. interim tamen debebit per alium beneficio inseruiri: assignata eidem substituto cõgrua portione vnde viuere possit. h. d. Joan. de fan. Capitulũ. iiij.

a Vestro ordini. No. q ꝓfessio tacite vel expresse facta infra annũ probationis non obligat ordini: tamen obligat religioni. vt. i.

Glosa sequens reci. per questionem.

b Suspensos. Dixit Hostie. q superior qui nõ peccauit põt ipm absoluere. arg. de sent. excõ. nup. Additio. Dicit archidia. q hoc vix credit: cũ h[9] nõ sit ꝯcessum. ⁊ lõ absolutionem reseruat illi q̃ ligauit. Jo. an.

Glo. se. reci. ꝑ obiec. ⁊ solu.

c Et insup. Nota q q̃s multiplici pena punit. ratio q: altera per se nõ sufficiebat: vt not. i. de iudi. at si clerici. in fine.

d Cõsueuit. Jp̄a ꝯsuetudine inspecta: vt ordinationibus que sunt ſm regu.

Constitutionẽ ino. Pria pars de mẽdicantibus. Scda de nõ mẽdicãtibus ibi: in aliis. Iterũ pria facit duo. primo ponit declarationẽ. scdo ꝓrogationẽ ibi: vnde. Scda etiã facit duo. primo ponit regulã quã distinguẽdo duo mẽbra declarat. primum ibi: sed expresse. secundum ibi: tacite. Jo. an. Premitte qd habes in ca. precedenti. Do.

e Declarauit. eius declarationẽ hodie non habemus. Jo. mo. ⁊ Archi.

f Inducti. i. de transla. inter corporalia. de rescrip. inter ceteras. C. ad. l. fal. l. vlti.

Glosa seq. arguit ad questionem quã soluit.

g Prorogamus: pria facie ista decre. vr̃ facere ad questionẽ qua q̃rit an ꝯstitutio sup cathedrã extrauagans Bonifa. q̃ hr̃ in clem. de sepul. dudũ. extẽdat ad alios mendicãtes q̃s p̄dicatores ⁊ minores. ⁊ videt q sic per hanc lr̃am. Sed cõtrariũ ꝓnũciaui: vt dixi. j. de regu. iur. que a iure. et ibi vide. ⁊ decre. ista facit ꝑ hac parte. Dico enim q hic Bonifa. nõ dixit declaramus: sed dixit ꝓrogamus: vñ licet eadẽ ratio esset in aliis mẽdicãtibus q̃ in predicatoribus ⁊ minorib[9]: tñ cõstitutio illa nõ extẽderet ad illos nisi hic ꝑ Bonifa. ꝓrogata fuisset: vñ Alexã. declarauit: sed Bonifa. ꝓrogauit vt vides. Regule ergo ⁊ antiquo iuri standũ est: nisi in̄ctum reperim[9] recessum: vt in predicta regula dixi. Additio. Facit. j. de peni. romana. de here. statutum. §. in st. j. responso. Et facit questio canonici mutinen. in fine argumentorum. et in princi. solutionis quã vide in regula. odia. j. de reg. iur. Joan. an. Additio. j. Hodie prorogata est per Clementem ad heremitas sancti Augustini. ⁊ ꝑ D. nostrũ papã Jo. ad carmelitas: et hoc constat. Joan. and.

h Religionibus. s. non mendicantium.

i Licite. in mendicantibus etiã põt fieri: sed non licite: vt. i. e. proxi. dixi. Idem Archidia.

k Mutato. ad idẽ. i. eo. sicut nobis. habitus enĩ non facit monachũ: sed ꝓfessio regule. i. eo. titu. porrectum.

l Infra ꝓbationis. ergo de illa tacita q̃ fit ꝑ lapsum anni nõ loquit hic. de q̃ i. eo. ti. §. q̃ vo. ⁊ i. eo. ex parte. in illa ergo nõ licebit infra triduũ penitere: vt in ista q: nõ reperitur de illa hic statutum.

m Habitus. Hoc vbi non distincti sunt habitus professorũ a nouitiis. vt. i. e. c. j. dixi. Additiõ Hoc sonat q si habitus est cõis ⁊ indifferẽs: tũc requirit ꝑseuerantia animi tridui tantũ. vt. i. titu. proxi. post prin. Jo. an.

n Obligat. Quo ad hãc obligationẽ ex tacita nõ dicã differentiã inter mẽdicantes ⁊ non mendicãtes. vt. i. eo. ca. proxi. sed sic in expressa: q: illa obligat illi religioni in non mendicantibus: in mendicantibus solum religioni in genere: vt ibi. ⁊ hic.

o Etatis. maior. xiiij. in mare. xij. in femina.

p Sciẽs. sec[9] si nõ intelligẽs: vt si furore laborat. i. eo. sicut tenor. Additio. Nisi postea ratificet. et hic ponit Archi. obiectionẽ de simulãte quã post Inno. scripsi. i. c. ij. sup vbi. videlʒ. qd hic decido. Jo. an.

q Volũtarius. secus si inuitus. xx. q. iij. presens. i. eo. cum virum.

Glosa seq. reci. tres opi. antiquas.

r Triduo. terminata sunt varie. no. i. eo. ti. ad nostrã: quidã dicebãt q istud dispẽsatiue [...] loquebatur aliij q illud spãle ꝑpter electionẽ. aliij q q̃nq; ibi concurrebant ꝑpter q̃ pnia tridui locũ habuit. Primũ q sine deliberatione intrauit. Secũdũ q illect[9]. Tertiũ q: sine ꝓbatione suscepit habitũ ꝓfessorũ. Quartum q: ꝑpe pueritiã. Quintũ q: infra triduum penituit. (ij) Et hoc tenet ibi Gof. ⁊ recitat Hosti. Vides qd hodie ius esse cõe declarat. s. q ꝑ ꝓfessionẽ tacitã factã per receptionẽ habitus ꝓfessorum infra annum probationis quis nõ obligat nisi triduo perseueret. sitis dilatio tẽporis. C. de erro. aduo. l. vlti. Additio. j. Hugo plus dicebat q non habebat illã pro decretali. hoc no. xxvij. distin. q interrogasti. ⁊ Jo. ponit eius dictũ xx. q. iij. ca. ij. Jo. an. Additio. ij. Non perseuerando in habitu. alis secus. vt hic in fine.

divisio. Beneficiū. ¶ Pōt dividi i tres ptes. Primo ponit regulā. Scḋo ibi. nisi quattuor casus exceptos. Tertio ibi: s; iterum. puisionē. Emanauit ad declaratione decre. ꝫ. de renū. ex trāsmissa. ꝛ cor. q̄ not. Ber. ꝛ moderni. ꝫ. eo. statuimus. ꝛ Joan. xxvij. q. ij. despōsata. ꝛ. xvij. q̄oē. j. gōsaldus. Et ponit hec decre. regulam et q̄ttuor casus exceptos.

Dicit qd declarat et quid ponit.

Beneficiū illius qui religionem ingreditur: non est infra probationis[a] annum alicui conferendum[b]

Additio. Et dirigit capl'o parisieñ. q: ibi fuit casus de facto in canonico ingresso ordinē predicatorū cuius prebēda fuerat infra annū collata: ꝛ fert q pri⁹ eps p pcuratorē vocato notario illū requisiuerat q expresse pfiteretur vel renūciaret aut exiret. q̄ rñdit. in hoc ordine pfiteri nō lz. s. infra annū. ꝫ. c. ij. renūciare non placet exire non decet. Et ista dictio beneficiū/ sumit hic large vt cōprehendat etiā maiora. facit. ꝫ. de vbo. sig. c. penulti. ꝛ de hoc. j. de reg. iur. c. j. Jo. an.

Casus lītalis dñi helye.

¶ Casus. Titi⁹ cleric⁹ obtinēs bñficiū eccl'iasticū intrauit religionē et accepit habitum: tñ nō facit adhuc pfessionē tacitā vel exp̄ssam: sed adhuc in anno pbationis est. Eps ad quē spectat collatio illius beneficij vult illud cōferre durāte anno pbationis: an possit? Rñ. ro. pon. q nō. qḋ verum est: nisi in casibus certis. Pum⁹ casus est si intrās religionē ifra annū pbationis cōsentiat vt eps possit tale bñficiū conferre: q: tūc eps posset de illo bñficio disponere. nā talis cōsensus habet p renūciatione. Scḋo casus est si intrans religionē durante anno pbationis fecit pfessionē tacitā vl' expressam: q: tūc vacaret bñficiū etiā si illa pfessio solū obligaret ad religionē in gñe. Tertius casus est si appareat q intrās religionē voluerit oino vitā mutare ꝛ dimittere seculū. ꝛ tūc statim q cōstaret de mutatione vite poterit conferre bñficiū. Sed sanctissime pater: si pēdente anno pbationis nō vacet beneficiū qd fiet de bñficio: q: nouicius nō illi bñficio deseruire pōt? Rñdet q illi bñficio erit puidēdum de vicario q̄ deseruiet in diuinis: ꝛ p sustētatione vite habebit cōgruā portionē ex redditibus beneficij. ¶ Nota primo principalē effectū ad quē emanauit p̄ns capl'm q pendente anno pbationis nō vacat beneficium intrātis religionē. ideo eps illud bñficiū cōferre nō poterit nisi in casib⁹ hic expressis. ¶ Nota si constet ingressum religionē voluisse vitā mutare: q: declarauit animū suū q nūq̄ rediret ad sclm: tūc bñficiū censet vacare. ¶ Nota vlteri⁹ q cū bñficiatus nō pōt deseruire suo beneficio diocesanus debet puidere cōstituēdo vicariū qui illi bñficio puideat: ꝛ illi vicario assignat congrua portio: ꝛ residuū reseruabit intrāti vel successori. Sed nunq̄d intrans religionē pōt hr̄e fructus sui bñficij durante anno pbationis? Rñdet q nō. sed fructus cōseruabunt: ꝛ si intrās religionē reuertat ad seculū: illos fruct⁹ recuperabit. nō aūt habebit illos fructus ipse intrās durāte anno pbationis. Ratio est: q: existēs in anno pbationis dz esse in summa paupertate al's non posset experiri asperitates religionis.

Notabilia.

¶ Glo. seq. soluit questionem.

a ¶ Probationis annū. Per hanc litterā credo q si minor. xiiij. an. ingrediat religionē q ante finem. xv. an. bñficiū suū nō poterit ei cōferri. q: xv. an. est annus pbationis in illo. ꝫ. eo. ca. j. qḋ verū est: nisi post annū. xiiij. aliqḋ de his q̄ sequūtur interueniat: bñficio autē nil deperit: cum de puentibus illi deseruiat: vt dicitur in fine. Additio. Idem hic Archidia.

¶ Glosa seq. primo signat cōtrariū qḋ dupliciter soluit. scḋo soluit dubium. tertio querit et soluit. quarto querit et soluit et solutionem declarat. quinto querit. argu. pro ꝛ contra. ꝛ soluit.

b ¶ Cōferendū. cōtra vt in p̄dicta decre. ꝫ. de renū. ex trāsmissa. vbi tenuit collatio facta infra annū pbationis: sed dic fm Hosti. q ibi cū recuperauerat bona sua: renūciauerat bñficio suo exp̄sse in ingressu vel ante igressum: qḋ satis videt. al's q̄re decre. illa poneret sub titu. de renun. Uel dic q illa intelligit fm primū casum inferius exceptū fm alios nō pōt intelligi: q: papa nō mādasset postea illū de nouo recipi. Si igit bñficiū tale nō est cōferēdū ergo tēpus nō currit ei ad quē spectat ꝯferre. de ꝯcess. prebē. q: diuersitatē. de elec. c. vlti. ꝛ merito cū adhuc nō vacet effectualiter: nō currit tēpus cū nō nisi a vacatione currat. ꝫ. de elec. ne p defectu. de ꝯcess. prebē. c. ij. Sed qd dices si nō habebat ius in re: sed ad rem: nūquid perit infra pbationis annū ius illud? Credo eadē rōne q nō. ꝛ in decre. de cōcess. prebē. c. vlti. illud fuit pp̄ter reuocatoriā ꝛ ei⁹ verba ad idē de prebē. c. antepenul. Sed nunq̄d cōstituto in pbatione poterit cōferri bñficiū? Puto q nō: q: dubi⁹ est status et tam fingit ibi religiosus q̄ ad puilegium immunitatis. j. de sen. excō. religioso. ij. rñso. ꝛ statu dubius nō pmouet ad militiā. ff. de re mili. q̄ status. ff. de libe. cau. q̄ de libertate. ꝛ iā p hoc induceret ad religionē dimittendam. qḋ esse nō debet. ꝫ. de elect. quorūdā. xij. q. ij. bone rei. nā plātare religionē/ ꝛ plātatā fouere deb em⁹. ꝫ. de priuile. cupi ꝛ plātare. et hoc intelligo de bñficio qḋ per regulares possideri nō possit: ad episcopatum autē in seculari et regulari ecclesia talis eligi potest. ꝫ. eo. lib. de elec. nullus. Sed nūquid canonicus ecclesie cathedralis q̄ est in probatione habit⁹ ꝛ regule in aliquo monasterio vocari debet ad electionē epi que tunc imminet facienda: ꝛ dicamus monasteriū esse in loco vicino de quo al's vocari deberet: et q non apparet illū vitam voluisse mutare? et videtur q sic p istā decre. retinet enim bñficiū suū ergo et iura ex eo prouenientia. nec eñ ex eo q ad bonū aspirat: ꝛ vitā religiosam pbat: dz ei⁹ cōditio fieri deterior. xvj. q. j. sunt nōnulli. Itē video q contrahit matrimoniū carnale: ergo ꝛ spirituale cōtrahere poterit. licet enim de vno ad reliquū arguere. xxj. q. ij. sicut. ꝫ. de trāsla. p totū. Itē eligere prelatū eccl'e etiā epm cadit i religiosum etiā pfessum. ꝫ. de elec. cumana. immo et religiosi ad talia sunt vocādi. lxxiij. di. obeūtibus. Itē video q in statu libero inspicimus statū pristinū. ff. de sta. libe. l. statuliberum. ꝛ. l. statuliberi a ceteris. sic ꝛ in nouitio pristinū ꝛ nō statū regularē. q̄ forte erit ꝛ forte nō erit cōsiderare debem⁹/ maxie cū precedēs status certus sit ꝛ sequēs incert⁹. ad hoc de pe. dist. vij. c. vlt. Itē tacēs hereditas obtinet vicē defuncti q̄ certus fuit. non heredis q̄ est incert⁹: q: lz cert⁹ sit institut⁹ forte repudiabit. insti. de here. insti. ꝟ. seruus alien⁹. Itē appellatione ꝛ denūciatiōe ꝛ lite pēdēte nil dz inouari in p̄iudiciū appellātis denūciātis vel litigātis. ij. q. vij. appellatiōe. ff. nil inno. l rubro ꝛ nigro. ꝫ. de no. ope. nū. p totū. ꝫ. vt lit. pē. c. j. ꝛ. ij. sic ꝛ tpe pbationis in p̄iudiciū nouitij eo absente nō fiet electio. Itē dato q nollet vel nō posset venire: procuratorem cōstituere poterit per concilium/ quia propter. de elec. pro hac parte facit. ff. de bo. posses. ex testa. mili. l. vna. in fi. ꝛ. ff. de leg. iij. l. questitū. j. respōso. et. ff. de fun. instru. leg. l. sete. ꝟ. pāphile. ꝛ. l. predia. In contrariū videtur: q in solitudine et silentio debet fieri probatio. ad id. xvj. q. j. ca.

Ingrediēs religionē an ifra annū pbatiōis perdat ius ad rem qḋ hz ad bñficiū.

Canonic⁹ ecclesie cathedralis existēs ifra annū pbationis ꝛ an debeat vocari ad electionē epi.

j.z.ij.de sta.mo.cū ad monasteriū. z ex exitu claustri timet periculū.de pe.dis.v.c.j.ad fi. z q̄ sitem cū alijs vitā suscipiūt zc̄.de sta.mo.recolentes.z talis q̄s esse putat qualē habitū ostendit.j.de sentē.excō.si iudex laic⁹.z dissimiliter viuere debet nouiti⁹ ne videat se culū mutare nō fugere.liij.di.le ge.z ꝓpter simi litudinē ꝯputat q̄s in eoꝝ nūero in quoꝝ nūero i veritate nō est. s.de biga.nup. Item talis quo ad immunitatē religiosus cesetur de sen.exc. reli. gioso.ij.rñ.z bñ facit lr̃a ipsi⁹ decretalis que dicit ta lē nō esse religiosum cū effectu.quasi dicat cū religio sum.sed reuocabiliter ad instar eius q̄d dicitur de ta cite ꝓfesso qui penitet infra triduū.s.eo.constitutio nem.z.c.ad nostram.vnde iura.s.eo.super eo.cōsul ti.postulasti.statuimus.z.s.eo.lib.z ti.c.j.z.ij.dicūt talem redire vel remeare ad seculū.patet igitur q̄ se culum exuerat alr̃s redire non posset.et est si.de cōse. disti.iiij.qui in maternis.j.de here.accusatus.debet ergo iste nouiti⁹ aut in totum dimittere:aut in totum amplecti:sicut pupill⁹:aut oīa noīa tutoris debet ra ta habere:aut oīa respuere.ff.de admi.tu.cū querit. ad idē de ꝯse.dis.ij.comperim⁹. Item dato q̄ in alijs tractatibus capl̃i absentes nō debeāt vocari f̄m ea q̄ no.x.q.ij.hoc ius.z dixi.s.de testi.pñtiū.tñ nō pōt ne gari qn debeāt vocari ad receptiōes canonicoꝝ:z ad cessationes diuinoꝝ faciēdas.s.eo.lib.de p̄ben.cū in ecclijs.z de offi.ordi.q̄uis. Si igit ad electionē prela ti z ad p̄dicta vocabit:z sic sepe discurret:quō mona steriū ꝓbabit mores ei⁹:forte tūc inhoneste viuet cū exibit claustrū.z sic infringet decre.ad nostram.s.e. ti. Itē iste incertus de statu suo certā legē dicere non pōt.ff.de testa.l.qui in pñt.z.l.se.z idē in eo qui igno rat an sit captiu⁹/an a latrūculis capt⁹.ff.de leg.iij. l.j.j.rñso.ergo nec electionē facere:q debet esse certa. s.e.li.de elec.c.ij.z bene facit ꝓ hac parte qui cle.vel vo.ꝯsuluit:vbi dicit q̄ habit⁹ sine ꝓfessione impedit ne contrahat.z idē.s.de offi.dele.iudex.c.li.vbi ꝑ so lam ꝓpositionem recusationis etiā ante cām finitam impeditur delegat⁹ pape facere q̄d alr̃s sibi de iure cō petit.s.delegare nisi volente recusatore.sic dicā q̄ an professionē per solā probationē impediat talis elige re:nisi de grã ꝑ capl̃m vocaret.ad idē bñ facit.s.e.li. de temp.ordi.cū nullus.in fi.z.j.de priui.c.j.in fi.vbi qui reuocabiliter manet in loco naturā loci sortit:ad idem optime.s.eo.lib.de ꝓcura.c.ij.duobus modis. Primo q2 ibi ingressus religionis intelligo etiā cā ꝓ bationis:vt ibi dixi:z absentia in loco remoto equipa rantur.sed si in remoto loco iste esset absens nō debe ret vocari:ergo nec igressus religionē. Item ibi ꝓcu rator q̄ erat dñs litis ꝑ cōtest.per ingressum religiōis amittit vsum litis:sic dicā canonicū ꝑ igressum amit tere vsum vocis quā in capl̃o habebat:amittere dico quo ad actū nō quo ad habitū ad idē.C.de cura.fu.cū alijs.z hoc verū credo.puto eñ locū esse illi clausule cōcilij q2 ꝓpter.volūt z pñt zc̄.q̄si iste sic in ꝓbatione manēdo interim videat nolle. Nec ob.hec decre.non eñ simpliciter ex iure beneficij ꝓcedit ius eligēdi:q̄d ꝓbat.s.de elec.cū in cūctis.z ca.cū vintonien.z.s.e. ti.eo.lib.ex eo q̄.cū si. Sec⁹ crederē in patrono vt in eo ad quē nō iure collegij:sed iure singulari specta ret electio. [Additio] Et in his ꝓcedat dictū Archidi. forti⁹ eñ ē ius q̄d spectat ad aliquē iure singulari q̄ q̄d spectat iure collegij.z facili⁹ euellit f̄m q̄ primū. vt patet ꝑ no.de ꝯsti.cum oēs.in.j.glo. hinc est etiam q̄ ius collegij n̄ transit in mona sterium ꝑ ꝓfessio nē:sed ius ꝑua ti bñ trāsit.xix. q.iij.si qua. Jo. and. Additio.j. Clemē.vt hi q̄.de eta.z qualit. Jo.and.

Nisi ad id ipsi⁹ accedat as sensus[a]:aut cōstet[b] q̄ vitā vo luerit absolute mutare:vl' ꝓ fessionē[c] exp̄ssam fecerit seu[d] scient[e] habitū receperit ꝓfes sorū[f]. Sed iterum[g] eidem bñficio ꝑ aliū deseruiri debe bit[h] assignata sibi cōgrua de ipsi⁹ ꝓuētib⁹ portiōe.[i] I dē.

Scd̃m votum solenne reli gionis derogat priori simpli ci hoc dicit Joannes de fan.

QUi post votū Cap.v. a se de certa religione

a Assensus Tūc eñ bñficio renunciat.z ideo licite alteri confert.et sic intelliga tur decre.s.de renun.ex trāsmissa.

b Aut cōstet.scd̃s casus:z dic cōstet clara proba tione.vel cōpetentibus indicijs.s.eo.non solum.

c Uel ꝓfessionē.terti⁹ casus.itelligo alicui de ap probatis religionibus.vt.j.ti.pxi.c.vno.

d Seu.quartus casus.

e Scienter.s.eo.sicut tenor.z.s.c.proxi.

f Professorum. vbi distinctus est. vt dixi.s.e.c.j.

Glosa sequens dubium z obiectionem soluit.

g Sed iterum.ꝓuidit ꝑsonis:modo ꝓuidet eccle sijs ad idē.s.de elec.cū nobis olim.z.c.cū ex eo.c.li.z ꝓuisio executiōi mādabit ꝑ epm.vt in p̄dicta.decre. cū ex eo.§.porro.sed spōse nō sic est ꝑ vicariū ꝓuiden dū:z iō ipa ibi artat.de ꝯuer.cōiuga.ex publico.pro pter q̄d dicebāt quidā idē in clerico bñficiato.z male

h Debebit in officijs diuinis.etiam in cura si cu ratum esset beneficium.

Glosa sequens recitetur per questionem.

i Portione. Et reliq̄ portio ꝯseruabit ipsi eidem. Jo.an.vel in vtilitatē eccl'ie expendet.s.de elec.q2 se pe.de offi.ordi.pñti.§.porro. Nec credo q̄ dari de beat ipsi q̄ est in ꝓbatiōe.tā eñ nō bñ ꝓbaret si tales redit⁹ interim haberet Bar.brix.contradicēs q̄ Tā. sic tenebat:scz q̄ ille interim debeat habere fructus: q2 adhuc nō est monachus z pōt reuerti. hoc dixit in questione q̄dā clericus.circa finē questionū suarum. Fatet tñ ibi q̄ cōsuetudo se habet in contrarium. [Additio] Archi.q̄ tenet cū Tan.z Bar.brix. respon det ad hec duo capitula q̄ loquuntur in ecclesijs va cantibus.istud aūt non vacat vt hic patet. Joā.and. Additio.ij. Est venerialis.lxix. Jo.an.

Ingrediēs religionē an possit recipere fruct⁹ bñficij īfra annū ꝓbationis.

QUi post. Simplex votū de certa religione in tranda:tollit ꝑ sequēs solēne alteri⁹ religiōis z laxioris.h.d. Et ponit dictū cui⁹ rōnē itersterit.ibi.cui tāc̄z.z subdit de pena ibi:ꝓ voto. Premitte quod est dare votum solēne et votū simplex. de quibus.j.titu. proxi.ca.j. Emanauit ad declarationem eius q̄d no. Ber.s.eo.porrectum. [Additio] Et f̄m Archi. eorum que no.xxvij.q.j.in sum.z.ca.j.Joan.an.

Summarium.

Casus. Ponamus q̄ ego feci votū de intranda re ligiōe sancti Benedicti:z steti in simplicib⁹ finib⁹ vo ti.postea voto nō cōpleto intraui religionem laxiorē puta religionem sancti Augustini:z feci votum solen ne.nūquid per istud votū solenne est ruptū primum votum simplex? Respondetur q̄ sic.tamē peccaui rū pendo primum votum simplex.z pro illo peccato de beo confiteri z agere penitentiam. Secus si primum votum esset solēne:tunc non rumperetur per sequēs votum etiam solenne.

Casus istalis d.hette

a ¶ Intrãda. Nota ꝓbũ qꝛ aliud est religionẽ ꝓfiteri: aliud vouere de intrando vel ꝓfitendo. In pmo casu nõ loquit̃ hec decre. qꝛ talis etiã seculari habitu nõ mutato iã monach⁹ illi⁹ religiõis dr. ꝭ.eo. sicut nobis ꝛ caplo cõstitutionẽ. qꝛ habu⁹. ꝛc. ꝭ.eo. porrectũ. in secundo casu loquit̃ decre.
¶ Glo.se. soluit dubium.
b ¶ Laxiorẽ. qꝛ de strictiori ñ dubitat̃: qꝛ ẽt si esset ꝓfessus posset ad districtiorẽ trãsire. ꝭ.eo. licet. sꝫ de pari ꝛ laxiori dubitabat̃. ꝛ pl⁹ de laxiori: ꝛ ideo dicit etiã laxiorẽ. Additio. Et sic nõ esset loc⁹ ipo nende pnie de q̃ finis loquit̃ ꝼm Arch. q̃ alleg. ꝙ votũ vl' ꝓpositũ nõ ifrigit dꝫ mutari i meli⁹. ꝭ. de treuia. puẽit. ꝭ. ꝭ vo. ꝭ scripture. ꝭ. ꝭ regu. lꝫ. Jo. an.

Votũ nõ ifringit cũ i meli⁹ cõmutatur.

intranda[a] emissum religionẽ aliã etiã laxiorẽ[b] igredit̃ ꝛ ꝓfitet̃ in ipsa: põt voto non obstante priori cui tanq̃ simplici p scõm solẽne noscit̃ derogatũ) remanere licite i eadẽ. ¶ Pro voto tñ non cõpleto erit eidẽ penitẽtia[c] iponẽda.

I dẽ. ¶ Uacãte monasterio cõuent⁹ nouũ recipit monachũ si cõiter ad abbatẽ ꝛ cõs spectat si ad abbatem solum secus. h. d. Do. Capitulũ. vj.

S I ad solũ abbatẽ ptineat[b] creatio mõachorũ: eo defuncto neq̃bit nou⁹ monach⁹ a cõuẽtu creari[c]. ¶ Als poterit si eorum creatio spectat isimul ad vtrũq̃[f].

¶ De voto ꝛ voti redẽptiõe. Bonifaci⁹. viij. bitereñ. epõ. ¶ Uotũ solennizatũ p susceptionẽ sacri ordinis vel p ꝓfessionẽ factam alicui de religionib⁹ p sedẽ apo. approbatis dirimit matrimoniũ post contractum. al's solum impedit ꝛ non dirimit. h. d. secundum zen. Capitulum vnicũ.

Q Uod votum debeat dici solẽne: ac ad dirimenduꝫ m̃rimonium efficax nos cõsulere vo-

de non solenni ꝛ pena trãsgressoris. Emanauit ad declarationẽ eoꝝ q̃ no. Jo. xxvij. q. j. in pn. ꝛ ca. j. ꝛ Ber. q̃ cle. vel vo. rursus. Additio. Et Innoc. de regu. porrectum. de fri. fraternitatis. sup ver. aliogn. Jo. an.

Dicit qd declarat.

¶ Presupponendũ est p intellectu huius capl'i illud qd habet̃ i glo. magna i ca. rursus q̃ clerici vel vouẽtes. in an. videlꝫ ꝙ votum castitatꝭ solẽne ipedit matrimoniũ contrahendũ ꝛ etiã contractũ dirimit. Si aũt sit votũ simplex ipedit matrimoniũ ꝯtrahendũ: sed non dirimit iam ꝯtum. Istd cap. emanauit ad declarandũ qd dicat̃ votum solẽne ꝛ qd dicat̃ votum simplex. Nã q̃dam dicebãt ꝙ votũ solenne dr qñ qs promittis ex nũc ꝯtinẽtiã. sꝫ votũ simplex dr qñ qs ex nũc vouet ꝙ post ãnũ vouebit ꝑpetuã continẽtiã. ¶ Casus. hoc ꝓsupposito sic figurat̃. Epõ bitereñ. in ꝓsentia pape ꝯstitut⁹ q̃suit ab eodẽ. Scitissime pr iure cautũ reperio ꝙ votũ castitatis solẽnizatũ impedit m̃rimoniũ ꝯhẽdũ: ꝛ dirimit iã ꝯtũ. Uotũ ꝟo simplex non dirimit matrimoniũ iam ꝯtum licet veniens cõtra peccet mortalit̃. Itẽ reperio altercationẽ inter doctores qd votũ dicat̃ simplex: ꝛ qd votũ dicat̃ solẽnizatũ. occasiõe hui⁹ vellẽ informari qd votũ appellat̃ simplex ꝛ qd solẽne? Rñ. ro. põ. ꝙ oẽ votũ castitatis dr simplex siue sit de ꝓsenti siue sit de futuro: dũmodo nõ sit solennizatũ p ꝓfessionem tacitã vel expssam: qꝛ tunc diceret̃ votũ solẽne vt nõ teneat matrimoniũ ꝯtũ. vł' ꝗ qs suscepit sacros ordĩes: puta subdiaconat⁹ dr votũ solẽne. al's aũt dr votũ simplex: sine qs dicat. ex nũc voueo castitatẽ: siue etiam dicat. promitto ꝙ post annũ vouebo castitatẽ. ꝛ sic patet ꝙ istud ca. nõ facit ius nouũ: sed solũ declarat illa q̃ notantur in dicto capitu. rursus. qui cleri. vel vouentes.

Casus ifalis d. helie

Dicit qd declarat.

c ¶ Penitentia. tãto durior q̃nto manifesti⁹ fuit votum. ꝭ. ti. pri. ca. vno. in fine.

Diuisio

S I ad solũ abbatẽ. ¶ Distiguit duo membra. secundũ ibi: al's. Emanauit ad declarationem decre. ꝭ. de elec. officij. ꝛ eoꝝ que ibi not. Mo. et Guil. in spec. de statu mona. ꝟsi. xrj. Jo. an.

Dicit qd declarat

Casus ifalis d. helie

¶ Casus. Ponamus ꝙ de cõsuetudine vel priuilegio creatio monachorum monasterij sancti Cypriani spectat ad solũ abbatẽ: qꝛ de iure cõi spectat ad abbatẽ ꝛ cõuentum simul: ita ꝙ solus abbas de iure cõi nõ posset creare monachos sine consensu sui conuentus. Accidit ꝙ abbas est mortuus. vtrũ mortuo abbate possit cõuentus solus creare monachos? Rñdetur ꝙ nõ. Secus si creatio monachoꝝ spectaret ad abbatem ꝛ cõuentum simul. nam in isto casu mortuo abbate posset solus cõuentus creare monachos de nouo.

d ¶ Pertineat. de ꝯsuetudine ꝓscripta vel ꝓuilegio al's de iure ptinet sit̃ ad vtrũq̃. ꝭ. de hꝪ q̃ fi. a pla. ea noscit̃. Additio. j. Idẽ Jo. mo. ꝛ Archi. Jo. an.

¶ Glo. seq. dat simile.

e ¶ Creari. Sicut mortuo ꝓlato ad quẽ ptinet bñficij collatio caplm nõ ꝯfert. ꝭ. ne se. va. ca. vno. qd cum isto concordat. Additio. ꝛ ꝼmullã intelligas istã. ꝙ. s. vbi solus abbas hoc facit: licet de ꝯsensu vł' ꝯsilio monachorũ illo mortuo nõ transit in capitulũ. Jo. an.

¶ Glosa seq. soluit dubium.

f ¶ Ad vtrũq̃. multo forti⁹ si ad cõuẽtũ tñ. et qꝛ de hoc nõ dubitabatur: ideo fuit omissum.

Continuatio d. helie

¶ De voto ꝛ voti redẽptione. ¶ Dictũ fuit. ꝭ. ti. pri. de voto in specie. puta de voto religiõis: nũc vidẽdũ est de voto in gñe. iõ post rubricã ꝓcedentẽ annectit̃ rubrica de voto ꝛ voti redemptione.

Q Uod votũ. ¶ In pma cõsultatio. In scba respõsio ibi: nos igit̃ que pmittit motuũ: scba ibi: ꝓfitis. ponẽs solennis voti duas spẽs. scba ibi: aut. tertia ibi: reliqua: põit

Notabilia.

¶ Nota pmo ex isto cap. ꝙ solẽnitas voti est inducta ex cõstitutiõe eccl'ie: ꝛ sic nõ est ipm votũ qd impedit matrimoniũ vel dirimit: sed est ipa ꝯstitutio ecclesie. Ex quo ptꝫ ꝙ ꝯstitutio eccl'ie põt habiles ad cõtrahẽdũ matrimoniũ inhabilitare: ꝛ ecõtra põt inhabiles habilitare. Nã de lege diuina qñ aliq̃ erant in dispari gradu distante equaliter a stipite nõ poterant contrahere: vt pro hoc est glo. notabilis in. c. litteras. de resti. spo. in an. ¶ Nota ꝙ matrimoniũ fuit institutũ in statu innocentie: quia ꝼm doctores est duplex institutio matrimonij. Prima est ad ꝓlem ꝓcreãdã: ꝛ illa fuit facta in statu innocentie ante peccatũ primi hoĩs. Alia est institutio matrimonij ad euitãdam fornicationem: ꝛ illa fuit facta post peccatũ Ade. ꝛ sic intelligunt̃ iura facientia p ꝯrio. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ vinculũ matrimonij est indissolubile. Sꝫ vtrũ istud itelligat̃ ꝙ vinculum matrimonij sit indissolubile loquẽdo de

Matrimonij institutio fuit duplex.

matrimonio consummato copula carnali vel non cōsummato. Cōis opi. docto. est q̄ mrī̄ unonitū nō cōsumatū pōt papa rūpere. lȝ Panor. teneat contrariū in c. ex publico. de cōuer. coniug. in anti. ⁊ mouet̄ p istā ratiōnē. q: quos deus ꝯiūxit homo non separet. Sed ad istā rōnē rn̄dēt doctores dicēdo q̄ illud intelligit̄ de copula carnali. ita vt sit sensus. quos deus cōiūxit copula carnali: et post mr̄imoniū cōsummatū hō non separet.

Mrio= niū carnaliter nō ꝯsū matuȝ an̄ p pa pā posſit dissolui.

¶ Nota vlteri⁹ pncipalē effectū hui⁹ capituli videlicȝ q̄ votū castitatis dicit̄ solēnisatū quantū ad dirimēdū matrimoniū iā cōtractū p susceptionē sacri ordinis vel p pfessionē tacitā vel expssaȝ. Et quo patet q̄ sacer ordo habet annexū votū cōtinentie: lȝ expsse nō dicat̄ in susceptiōe sacri ordinis q̄ ipse suscipiēs vouet castitatē. ¶ No. q̄ ad hoc vt votū religionis obliget pfitētē opȝ q̄ faciat pfessionem alicui religioni approbate.

iussi. ¶ Nos igit̄ attēdētes q̄ voti solēnitas ex sola cōstitutiōe eccl̄ie est inuēta: matrimonij ꝟo viculū ab ipo eccl̄ie capite rerū oim ꝯditore ipm in paradiso ⁊ in statu innocētie[a] institutēte vnionē ⁊ idisso lubilitatē accepit. ¶ Presentis declarādū durim⁹ oraculo sanctionis: illud solū votū debere dici solēne quantū ad post ꝯtractū mr̄imoniū dirimēdū qđ solēnizatū fuerit p susceptionē sacri ordis[b] Aut p pfessionē expssam vel tacitā[c] factā alicui de religiōib⁹ p sedē aplicā[d] approbatis[e]. ¶ Reliqua ꝟo vota: ⁊ si qñq̄ mr̄imoniū impediāt ꝯtrahēdū[f]. ⁊ q̄to manifesti⁹ sunt emissa: tāto ppt̄ pluriū scādalū ⁊ exēpla durioꝛ pnia trāsgressorib⁹ debeat̄[g]: non tñ rescidere pñt mr̄imōia post cōtracta. ¶ De statu regulariū

Bonifacius octauus.

¶ Moniales tacite vel expsse professe clausuras monasterij exire non pñt: nec alij illas intrare: nisi cā legitima/ et superioris licentia interueniat. h. d.

Ca. vnicum.

Ericuloso et detestabili q̄rundam monialium statui que hone

Spōsalia de pñti q̄re dissoluūt p igressum in religiōis: ⁊ non p susceptionē sacri ordinis.

in clerico seculari. Non obstat hec decr. immo potī⁹ cōcordat: quia equiparat ista quo ad dirimēdum matrimoniū post contractuȝ q̄si quo ad dirimēdum prius cōtractū paria non sint: imo disparia ratiōib⁹ predictis plura eñ pfitendo promittit monachus q̄ recipiēdo sacrum ordinem cleric⁹ Additio. j. In glosa penul. super qua scripsi opinio. Hostien Jo. an.

tatem ordines recipere nō potest. Est aūt ratio quare hoc speciale est in religiosis: quia mortui sunt mundo. xvj. q. j. placuit. vnde sicut mors naturalis solueret sponsalia: sic ⁊ ista ciuilis permittente canone. de conuer. cōiuga. verū. ⁊ c. ex publico. que ratio deficit

¶ Glosa ista no. contra opinionem.

a ¶ In statu innocētie. j. añ pctm̄. Et no. ꝯ illos q̄ dicūt mr̄imōiū fuisse istitutū p hec ꝟba. Crescite ⁊ multiplicamini. sȝ vt hic vides i paradiso ⁊ añ pctm̄ institutū fuit. ⁊ p illa ꝟba pthoplasti. H⁹ nūc os ex ossib⁹ meis ⁊c. Gen. ij. c. in fi. ⁊. xxvij. q. ij. lex diuine. Additio. Uide qđ dixi. s. de fri. ⁊ malefi. c. fi. sup glo. sile. Jo. a.

¶ Glo. se. recl. p. q. ad quā ar. p/⁊ soluit ꝯuū p tertiū p euitationem absurditatis ⁊ p rationē addens illud approbatum. ⁊ huic decre. respondet.

b ¶ Sacri ordinis. vt. s. q̄ cle. vel vo. c. j. ⁊. ij. Jn minorib⁹ aūt licite ꝯtrahit̄. vt. s. ꝺ cler. cōiug. ca. j. Et ex eo qđ hic equiparat pfessionem religionis ⁊ sacrū ordinē: videt̄ q̄ sicut p pfessionem religiōis soluuntur spōsalia de pñti: sic p receptionē sacri ordinis añ carnalē copulā dissoluunt̄: ⁊ sic ⁊ alibi eq̄parant̄ ista. xx. q. ij. ca. j. ⁊. s. de vita ⁊ hone. cleri. cleric⁹. Sed tam disputaui ⁊ terminaui contrariū qđ est hodie approbatum q̄ ꝯstitutionē Joā. q̄ icipit Altercatiōis antique. scȝ spōsalia de pñti nō dissolui p receptionē sacri ordinis p decre. ex pte. ij. s. de cōuer. cōiu. vbi etiam de hoc ⁊. xxvij. q. ij. desponsatā. nōne enim recipiendo sacrū ordinē vouet se castitatē seruaturū in seculo: et tamē tale votū castitatis in seculo seruāde non dissoluit spōsalia de pñti: vt ibi. Inducat ergo hoc fauoꝛ religiōis. ⁊ merito: quia alia est causa monachi: alia clerici. xvj. q. j. alia. in solo ergo casu expresso dicamus separari. qđ eñ nō est sanctoꝝ patrū decretis ⁊c. s. de transla. inter. Et si diceremus contrariū iam hic non esset equalitas: q: iam duplici remedio posset vir spōsalia dirimere: ⁊ mulier vnico. q: ppter sexus fragili

Spōsalia de pñti nō dissoluunt̄ p susceptionē sacri ordinis.

c ¶ Tacitam que fit cum maioꝛ spōte ⁊ sciēs recipit habitum pfessorum vbi est distinctus. s. titu. pri. ca. j. ⁊ ca. cōstitutionem. vel cum habitū indistinctum ꝓfert p annū. vt. s. e. tit. c. ex parte. ⁊ ca. j. e. lib. Additio. j. Uel distinctū distinctione latenti: vt in clemen. de regula. eos qui. Jo. an.

d ¶ Per sedē aplicā. alr̄ eñ nō pōt. vt. s. ꝺ religio. domi. ca. vlti. ⁊ eo. tit. ca. vno. j. eo. lib. Jo. an.

¶ Glosa seq. soluit duas questiones.

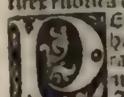
e ¶ Approbatis. Ergo si pfitet̄ religionem nō approbatā: si postea ꝯhit/tenet mr̄imoniū. qđ verū puto etiā si qñ pfitebat credebat illā approbatā. Et eadē rōne dico q̄ si recipit q̄s subdiaconatū ab eo quem credebat epm: sed non erat. si postea ꝯhat mr̄imoniū bene tenet. ⁊ ita terminauit Bar. brix. s̄m Tā. in questione. quidam ordinatus.

f ¶ Contrahendum. vt. s. qui. cle. vel vo. rursus.

g ¶ Debeatur. Ex manifestatione igitur grauius fit peccatū. ad hoc. s. de peni. ⁊ remissio. c. j. de hoc dic vt no. xxij. q. iiij. nemo. lxxxj. dis. clericus solus. ⁊. s. de cele. misse. de homine. Additio. Et. xix. distin. anastasius. Archi.

¶ De statu regulariū. ¶ Dictū fuit. s. de religiosis ⁊ monachis: verū q: posset aliq̄s dubitare de eoꝝ statu ⁊ vita: ideo ad nos informandū ponit roman⁹ pontifex rubricā de statu monachoꝝ. Helias. r.

Continuatio ꝺ helie

Ericuloso. ¶ Jn quattuoꝛ partes diuido hanc decre. Jn quarum prima que durat vsq̄ ad §. sane. ponit cām constitutionis. ⁊ ꝯstitutionem de clausura monaliū. Jn scđa p̄cipit vltra facultates monasterioꝝ non mēdicantiū nullā recipi: ⁊ contra factū irritū decernit: vsq̄ ad §. verū. Jn tria pvidet q̄d iuris qñ moniales habēt facere fidelitatē vel homagiū tēporalib⁹ vel secularib⁹ dñis et qñ in ecclesiastico vel seculari foro causas habēt. ⁊ hoc vsq̄ ad §. ⁊ quoniā.

diuisio

In quarta facit ordinarios executores hui⁹ iuris de clausura: etiã q̃ ad exēpta monasteria ꝓtestãdo q̄ ꝑ hoc in istis exēptis ad alia nihil iurisdictiõis sibi vēdicent. Additio. Et vt.j. dicit glo. ꝓmitte h̄ lrãm illã. cupiētes salubriter ꝓuidere. Et Archid. exponit ꝑiculoso pernicioso: dete stabili: execrabili. Jo. an. Addi.j. Jo. mo. diuidit l. vij. ꝺ p̄ia tertia ⁊ q̃rta ⁊ qualibꝫ ipaꝝ faciēs duas. Jo. an.

Additio. D. helle ¶ Istud capl'm fm̄ Jo. an. i no. uella nō fuit receptũ in regno frãcie. iõ i parlamento fuit iudicatũ ꝫ decisionē hui⁹ ca. qr cũ archiepũs Burdegale. quasdam montales vellet ꝯpellere vt manerent sub ꝑpetua clausura secũdũ decisionē hui⁹.c. Ipse moniales ꝫ istud ca. allegauerũt dictũ Jo. an. q̄ istꝰ ca. nō fuerat receptũ i regno frãcie. vñ ipe moniales obtinuerunt ꝫ archiepm̄ Burdegaleñ.

Moniales in regno francie includi nõ pñt.

statis laxatis habenis[a] ⁊ monachali modestia sexusq̄ verecũdia[b] ipudēter abiectis[c] extra sua monasteria nõnunq̄ ꝑ habitacula seculariũ ꝑsonaꝝ discurrũt et frequēter ĩfra eadē monasteria ꝑsonas suspectas admittũt: in illius cui suã integritatē volũtate spontanea[d] deuouerunt grauē offensã[e]: religiõis opprobriũ ⁊ scãdalũ plurimoꝝ prouidere salubriter cupiētes[f]. p̄nti cõstitutiõe ꝑpetuo irrefragabilr̄ valitura sancim⁹ vniuersas ⁊ singulas moniales p̄sentes[g] atq̄ futuras cuiuscũq̄ religionis sint vel ordinis in q̃buslibet mũdi partibus[h] existētes: sub ꝑpetua[i] in suis mõasterijs debere de cetero permanere clausura. Ita q̄ nulli earũ religionem tacite vel expresse ꝓfesse[k] sit vel esse valeat quacũq̄ rõne vel causa: (nisi forte tanto et tali morbo euidenter earum aliquam laborare constaret q̄ non posset cum alijs absq̄ graui periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullisq̄ aliquatenus inhoneste persone: nec etiam

Casus sunt triplices. ¶ Casus. Quidã constitutus in p̄ntia Bonifacij octaui q̃siuit ab eodē. Sctissime pr̄ velle a vobis informari in q̃ statu debeãt viuere moniales? Rñ. ro. põ. q̄ cũ sit inhonestũ ⁊ multũ ꝑiculosum q̄ mulieres admittant in monasterijs suis viros: statuit q̄ decetero moniales maneãt sub ꝑpetua clausura: ⁊ nõ recipiant viros in suis monasterijs etiã si sint viri religiosi cõtra quos nõ est ꝑsumptio. Et deputat executores: ⁊ quaquē te fiat clausura. Etiã statuit q̄ si moniales debeant facere homagiũ q̄ illud faciãt ꝑ ꝓcuratorē si possit fieri. s꞉ si dñs nolit eas recipe ꝑ procuratorē: debēt ire ad ip̄m dñm in decenti comitiua. ⁊ facto homagio debent redire ad monasteria. [Bonis siue ꝓueñ.] Ne moniales habeãt occasionē exeundi monasteria non debēt i monasterio suo recipi aliq̃ moniales nisi q̄ possint viuere ex reditib⁹ ⁊ ꝓuētib⁹ ip̄si⁹ monasterij: ⁊ si recipiant̄ vltra nõ tenet receptio: l꞉ sit sec⁹ in mõasterijs viroꝝ: qr l꞉ etiã nõ deberēt recipi viri nisi quot possent viuere ex reditib⁹ monasterij: tñ si recipiant̄ tenet receptio: qr in illis cessat rõ de qua in hoc capit. [Porro ne moniales] in aliq̃b⁹ ꝑtib⁹ erat talis ꝯsuetudo q̄ qñ in sua cã vel sue ecclie tenebat̄ litigare ꝑ se vl' ꝑ ꝓcuratorē ꝯstitutũ apud acta corã iudice: ⁊ q̄ veniret semel i cã ꝑsonalr̄ corã iudice. vñ ne det̄ monialib⁹ occasio vagãdi papa ꝓhibet iudices laicos ⁊ dños tꝑales vt ip̄si admittant ꝓcuratores monialiũ: l꞉ nõ fuerit ꝯstituti apud acta s꞉ intra monasteria [diuini iudicij] ⁊ sic executores negligentes peccãt mortalit̄ hoc habent ista verba: obtestatiõe diuini iudicij ⁊ in terminatione maledictionis eterne. [Ordinario iure subditis.] nota q̄ archiepi ⁊ primates sunt executores hui⁹ cõstitutionis. ⁊ ideo moniales sibi subiectas ⁊ nõ exemptas poterũt cõpellere sua auctoritate ordinaria. sed moniales exemptas cõpellent auctoritate apostolica sibi cõmissa per istud capitulum.

a ¶ Laxatis habenis. similitudinarie ad equũ q̃ laxatis habenis currit quo vult. de homici. dilectus.

b ¶ Verecũdia. xxx. q. v. nec illud. et. xxxij. q. v. hec imago.

c ¶ Abiectis. sic. ꝫ. e. li. de elec. quorundam.

d ¶ Spontanea. al's nõ obligarētur. vt. xx. q. iij. presens clericus. ꝫ. de regulari. cum virum in fine.

e ¶ Offensam xxvij. q. j. nec aliqua.

f ¶ Cupiētes hic incipe ꝯstructum.

¶ Glosa sequēs obijcit ⁊ dupliciter soluit.

g ¶ Presentes. S꞉ quomodo p̄sentib⁹ monialibus districtior vita imponi potuit contra id. xv. q. j. nec ïs xxij. q. j. integritas. xx. q. iij. p̄sens. cum ⁊ nemo crescere compellatur lxxxiiij. dist. gesta. ⁊ ibi de hoc. Potest dici q̄ illud verum de regula: sed hic ad regulã nihil adijcit̄: sed modus habitandi scd'm naturã rei taxatur. [Idem Jo. an. mona.] Vel dic supradicta vera in clericis secularibus. In religiosis qui velle vel nolle non habent secus: quia illis potest strictior vita indici etiã ex regula scd'm Innocen. qui hoc notauit de regulari. sup eodē. et hoc probat ista decreta. Et adde quod dixi. j. de regu. iur. quod omnes. Additio. j. Et clemen. eo. titu. ne in agro. Et per hec iura patet papam circa ꝓfessos multum posse in cibis/vestibus/modo manendi et similibus: que plus cadunt in bonis fortune. reseruata tamen naturali sustentatione ⁊ substantialibus regule. de quibus dic. vt. ꝫ. eo. cum ad monasterium. in fine. In bonis autem nature/gratie/vel glorie/non est tanta pape potentia. quod per se patet. Illa enim deus cuius vices gerit non transtulit in eum Joan. an.

Additio. Religiosis an possit imponi artior stat⁹ ꝑ papam

h ¶ Partibus. Quia varietas locorum iuris varietatem regulariter non inducit. C. de tempo. in integ. restitu. l. supervacuam. Et nota q̄ dicit mundi: toti⁹ enim orbis papa tenet principatũ. ix. q. iij. cuncta per mundum. et in prohemio huius libri cum suis cõcordantijs.

Papa toti⁹ orbis obtinet ꝑncipatum.

¶ Glosa seq. soluit dubia.

i ¶ Perpetua. Non credo [Idem Archidia.] q̄ decreta. ista tollat quin possent si vellent ad strictiorem religionē humilitatis ⁊ puritatis causa trãsire. ꝫ. de regulari. licet. petita licentia. vt ibi. Itē quin vna monialis ad regimen alteri⁹ monasterij possit assumi. ꝫ. eo. lib. de elec. nullus. cum suis concordan. semper enim erunt in clausura Additio. Eiusdem religiõis ⁊ habitus quod dic vt in clementi. j. de electione. Joãnnes andree.

k ¶ Professe. quod dic. vt. ꝫ. ti. ij. c. j. ⁊ c. constitutionem. Ergo professa non erat huius cõstitutionis. tēpore non tenetur.

a ¶ Honeste. Unde nec monachi ad eas accedere debēt vel cū eis colloqui: nisi in presentia abbatisse p modica verba. xviij. q. ij. diffinimus: nec debent esse monasteria duplicia. vt ibi. ⁊ in. c. sequenti.
b ¶ Cā. Sicut in medicis: barbitōsoribus: sartoribus: carpentariis cū egerint. ⁊ his similibus.
c ¶ Opportunitate. xviij. q. ij. diffinimus.
¶ Glo. se. questionem de facto ponit ⁊ soluit.
d ¶ Absq3 penuria. Not. non dixit cōmode: nā in quadā qōne de facto opponebatur contra quasdā moniales q earū receptio non tenebat: q2 facultates nō sufficiebāt: ⁊ formatus fuerat articulus in hec verba. Intēdit probare q et facultatibus monasterij sancti Petri nō pnt tot cōmode sustētari. Opposuit q in tētio probata ... nō releuabat: q2 posset esse q nō possent commode: et tn possent absq3 penuria: iā ei dico q canonicus bononien. de cētū florenis nō posset cōmode sustentari. et tn de. xxv. sustētaretur absq3 penuria. Idem dico de meipso: nā in illa cōmoditate inspicitur cōsuetudo regionis ⁊ qualitas persone: vn̄ lz nō possim cōmode sustentari: tn possum sine penuria. Penuria em̄ scdm deriuatores hz in se egestatē/indigentiā: ⁊ defectum necessariorum. hoc ergo voluit cōstitutio q cōstitute in monasterio nō mendicantiū nō haberēt necesse mēdicare propter necessariorum defectū. Si autē considerato antiquo statu monasterij vel alijs monasterijs ciuitatis: nō pnt cōmode sustētari: tn pnt absq3 penuria: tenebit receptio. Hoc em̄ ius nouū qd receptionē viciat extēdendū nō est: ⁊ sic obtinui. Additio. Sint ergo cauti q articulos formant in ponderādo verba. ⁊ facit qd dicā. J. de homi. c. j. super ver. xpianorum. ⁊. c. ij. in prin. ⁊ de vsur. c. ij. in pn. Jo. an. Additio. Incautū em̄ esset hoc ante probationē apponere ad aduersariū instruendum ⁊ est si. qd dixi de libel. obla. c. vlti. in fi. Jo. and.
e ¶ Sustentari. de insti. c. j. ⁊. c. autoritatem. de vi. ⁊ honesta. cleri. quoniam vt ait.
¶ Glo. seq. reci. per questionem ⁊ ipsius solutionem.
f ¶ Irritū. Hoc spāle dictū videtur in talibus monasterijs feminarū. Secus puto in monasterijs virorū. [Idē Jo. mo. Archi.] licet em̄ ⁊ in illis vltra q̄ sustētari possunt recipi nō debeāt. si tn̄ fuerint recepti tenebit: q2 ⁊ hominū ceribus se miscere: ⁊ sibi vite necessaria acquirere possunt. de cōsecra. di. v. nūq̄. Additio. Bn̄ facit qd no. lxxxj. dist. c. pe. Et facit iste §. p Jo. de deo q iij. q. x. tenuit q si virgines dicentes se meretrices ingrediūtur monasteriū institutū ad recipiendas solas meretrices penitētes et nō alias non tenet receptio: nec pnt ibi saluari fraude durāte q reuelata inde debent expelli. Jo. an.
g ¶ Dño temporali. In ecclesiastico enim secus: q2 ille de necessitate illas p procuratorem ad hoc faciendum admittere debz Jeo. §. ephs.
¶ Glosa sequēs signat cōtrariū et soluit.
h ¶ Homagiū Contra. J. de regu. iur. c. vltimo Solu. p spūalibus nō prestatur homagiū quia illud est symo. J. de symo. ex diligēti. sed p temporalibus iurisdictionibus vel similibus bene prestatur: ⁊ sic intelligitur hoc. ad hoc. xviij. distin. sic ps. ⁊. J. eo. lib. de appel. romana. §. debet. in auc. quomodo opor. epos. §. illud. colla. j.
i ¶ Prestet. Et sic iuratur per procuratorē. vt. lxiij. distin. tibi domino. vbi de hoc.
k ¶ Eum. Dominum temporalem.
l ¶ Societate. Habebit secū duas vel plures ex antiquis ... monachabus ⁊ capellanos suos ⁊ incedat honeste. Jo. an. Additio. Ualet em̄ societas ad suspitionem tollendā. xviij. q. ij. diffinimus. in fi. ⁊. xxxiij. dis. fraternitatis. vide qd dixi post Hiero. de presump. cū in iuuentute. post prin. Sicut ⁊ ad informationē morum. xij. q. j. c. j. poterit ⁊ secū habere suū spiritualem patrem. ⁊ viij. q. j. in decima. Archi.
m ¶ E vestigio. i. statum vel cōtinuo. Additio. Idē verbum. ff. de neg. gest. diuortio. post prin. Jo. an.
¶ Glo. se. reci. p. q. de rōne diuersitatis quā soluit.
n ¶ Fraudē. Sic. J. de iudi. mulieres. sed ibi pena excōicationis imponitur. hic nō: forte ratio fuit iudicialis auctoritas propter quā ibi magis delinquitur.

honeste[a] (nisi rōnabilis ⁊ manifesta cā[b] extitat: ac de illius ad quē pertinuerit spāli licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem. vt sic a publicis et mūdanis cōspectibus separate oīno seruire deo valeant liberius. et (lasciuiendi oportunitate[c] sublata) eidem corda sua ⁊ corpa in omi sctimonia diligentius custodire.

¶ In monasteriū nō mendicātium tot sorores debēt recipi quot poterūt sine penuria sustentari: et vltra non valet receptio. hoc dicit. Do.

¶ Sane vt hoc salutare statutū cōmodius valeat obseruari: districtius inhibemus: ne in monasterijs ordinū nō mēdicātiū aliq recipiantur decetero in sorores: nisi qt poterunt de ipsorum monasteriorum bonis siue puētibus absq3 penuria[d] sustētari[e]. si secus actū fuerit irritum[f] decernentes.

¶ Abbatisse principibus sclaribus ad fidelitatē faciendā ⁊ prestādū astricte: si n pnt p procuratorē iurare: p̄sonalr̄ exeundo mōasteriū iurabūt: absq3 dilatiōe ad mōasteriū redituræ. Do.

¶ Uerū qn̄ abbatissa vel priorissa cuiusuis monasterij pro feudo qd monasteriū ipm tenet ab aliq̄ principe seu dño tēporali[g] sibi debebit homagiū[h] vel fidelitatis sacramentū p̄stare (nisi q p procuratorē illud p̄stet[i] possit efficere apud eū[k]) de monasterio cum honesta et decenti societate[l] exire poterit eo casu licēter homagio facto: q̄primum cōmode poterit: seu fidelitatis p̄stito sacro ad ipsum monasteriū e vestigio[m] reuersura. sic q in fraudem[n] residēte siue more claustralis nichil fiat oīno.

¶ Cōpellunt dñi tpales p cēsurā ecclesiasticā vt i iuris curijs admittāt abbatissas p procuratores litigare. Ecclesiastici ho i tpalib⁹ ⁊ spūalib⁹ eor p curatores admittēt dñi. Do.

¶ Porro ne moniales cām seu occasionem habeant euagandi principes seculares ac alios dños tpales rogamus requirimus ⁊ obsecramus per viscera mie Jesu christi: eisdē in remissionem peccaminum

Recepto monachorum factā vltra facultates conuētus valet.

Sustētari nō posse cōmode ⁊ nō posse sustētari absq3 penuria differunt admodū.

Penuria idigentiā notat.

a ¶ Partib⁹. Anglicoꝝ ⁊ normānoꝝ: ⁊ volebāt fote q̄ lȝ possent p̄ p̄curatorē agere: tn̄ illos haberēt cōstituere in p̄ntia iudicis ⁊ releuare ⁊ cauere. Jo. an.
b ¶ Indueat. Merito igit̄ potuit papa sup̄ hoc legē dare. ad idē. s. ꝺ fo. cōpe. c. vlti. ⁊ de iureiur. iȝ. j. ꝺ sen. excō. decernim⁹
¶ Si. se. obijcit et soluit.
c ¶ Tractari. Sed nōne hoc ē ius cōe oim mulierū q̄ p̄sonalit̄ nō trahātur ad iudiciū. s. de iudi. mulieres. sic q̄ nō trahant̄ in iure: sed iste nō dn̄t etiā volētes trahi. vt ibi ꝟ. ceterum. ⁊ hic.
d ¶ Demādarent. s. eo. lib. de elec. vbi p̄iculū. ꝟ. p̄terea. ⁊. ff. ꝺ origi. iur. l. ij ꝟ. post originem.
e ¶ Primatib⁹ Ista sūt noīa diuersa. tn̄ idē est offm̄. xcix. di. c. j. Additio Arch. satis hic instat i his repetēs q̄ꝺ le. ⁊ no. xxj. dist. cleros. post p̄n. dicit antē q̄ de illis patriarchis loquit̄ h̄ de q̄b⁹ s. de p̄uil. antiq̄ de p̄rib⁹ aūt habet. xviij. dis. c. j. lxv. di. de p̄sona iij. q. vj. hoc q̄p̄pe. vj. q. iiij. si inter. xxiij. q. iiij. sicut excellentiā. de maio. et obe. ca. fi. de dila. c. fi. Joan. an.
f ¶ Sua. Auctoritate: quod est. j. Jo. an.
g ¶ Clausura facīēda. q̄ꝺ est. j. Jo. and.
h ¶ Secularis. xxiij. q. v. p̄dest. ⁊ exhibebitur non ad preiudicādum: sed ad ea que deo sunt placita exequēdum. s. de offi. ordi. c. j. ⁊ possunt ad hoc compelli xxiij. q. v. administratores.
i ¶ Per hoc. Protestatio q̄dā. fi. s. e. lib. de elec. vbi periculū ꝟ. preterea. et. s. de here. ad abolendā. in fi. saluo eo q̄ꝺ habes i cle. eo. ti. attēdētes. iu p̄n. Jo. an.

nichilomin⁹ suadētes: q̄ abbatissas ipsas ⁊ priorissas ac moniales q̄scūq̄ monasteriorū suorū curā: administrationē negocia ve gerētes q̄buscūq̄ noib⁹ cēseant̄: p̄ p̄curatores in suis tribunalib⁹ seu curijs litigare p̄mittāt: ne p̄ p̄stitutē dis p̄curatoribus: q̄ atornati in aliq̄b⁹ partib⁹ᵉ nuncupant̄ seu alijs hmōi easdē oporteat euagari. ¶ Si q̄ vo p̄tra presumpserint exhortatiōi hmōi rōnabili atq̄ sctē obtemperare nolētes: cū sit iuri p̄trariū: q̄ mulieres p̄sertim religiose p̄ se ip̄as litigare cogāt̄ et a via deuiet honestatis ⁊ periculū aiarū iducatᶠ: ad hoc p̄ suos ordinarios ecc̄liasticos censura ecclesiastica cōpellant̄. ¶ Ep̄is aūt ⁊ alijs p̄latis superiorib⁹ et iferiorib⁹ q̄buscūq̄ iūgim⁹: q̄ ⁊ ip̄i cās seu negocia q̄ p̄fate moniales hēbunt agere corā ip̄sis aut in curijs eorūdē: siue sint homagia fidelitatis sacra lites vel quicq̄d aliud ip̄sa p̄ procuratores earū fieri faciant ⁊ tractariᶜ.

¶ Ordiarij locoꝝ i subiectis monasterijs p̄p̄ria: in exēpt̄ apo. auctē clausurā p̄curare debent nec est propter hoc in alijs casib⁹ iurisditio in exēptos eis attributa. h. d. Do.

¶ Et q̄m parū esset cōdere iura nisi essent qui ea executiōi debite demādarētᵈ: patriarchis: p̄rimatibᵉ archiep̄is et ep̄is vniuersis districte i virtute sctē obedientie sub obtestatiōe diuini iudicij et interminatione maledictiōis eterne p̄cipiēdo mādam⁹: quatenus eorū q̄libet in ciuitate ac diocesi p̄p̄ria in monasterijs monialiū sibi ordinario iure subiectis suaᶠ: in his vo q̄ ad ro. imediate spectāt ecclesiā sedis apo. auctē: abbates vero ⁊ alij tā exēpti q̄ nō exempti p̄lati eccl̄iarū monasteriorū ⁊ ordinū quorūcūq̄ in monasterijs hmōi sibi subiectis de clausuraᵍ conuenienti vbi nō est: ip̄soꝝ monasterioꝝ expēsis et fidelium elemosynis q̄s ad hoc p̄curēt diligētius faciēda: et de ip̄sis monialib⁹ includēdis q̄ primū cōmode poterūt: p̄uidere procurēt: si diuine ac nr̄e indignationis voluerint acrimoniā euitare contradictores atq̄ rebelles p̄ cēsurā ecc̄lsticam appel. postposita cōpescēdo inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularisʰ. ¶ Per hocⁱ aūt i mōasterijs exēptis ordiarij locoꝝ q̄ ad alia nullā sibi credāt iurisditionem vel p̄tātem aliq̄tenus attributā.

¶ De religiosis domibus.
Greg. x. i cōcil. gn̄ali lugdun̄.

¶ Nō lȝ nouū ordinē vel religionem aut habitū noue religionis creare ⁊ assumere. Et reuocati sunt ordines mendicantiū p̄ papā nō approbati creati, post cōciliū. Do. ¶ vnicū

Religionum diuersitatem

¶ De religiosis domib⁹. ¶ Dictū fuit supra p̄ discursum tituloꝝ precedētiū de regularib⁹ ⁊ religiosis q̄ ter obligant̄ religioni p̄ tacitā vel exp̄ssam p̄fessionē ⁊ de eoꝝ statu. Nūc vidēdū est de ip̄soꝝ domib⁹ ideo ad nos informādū ponit̄ rubrica ꝺ religiosis domib⁹ vel sic. Uisum fuit supra de p̄sonis ⁊ statu religiosoꝝ. tā q̄ de dignitatib⁹. nūc vidēdum est de ip̄soꝝ domibus ideo ponitur rubrica. de religiosis domibus.

Continuatio dn̄i hec lyc.

R Eligionū. ¶ In p̄ma parte repetens ius antiquū (j) ordines mendicantes inuētos post conciliū nō cōfirmatos per ip̄sū: inquantū p̄cesserūt de facto reuocat. In scd̄a parte q̄ incipit ibi. cōfirmatos. de approbatis prouidet: q̄ professores illorū possint i ip̄sis remanere nullā ad p̄fessionē recipiēdo loca noua nō emēdo et vetera non vendēdo sine licentia apost. se. irritās cōtra factū et excōicans facientes cōtrariū. In tertia parte q̄ incipit ibi: sane. cōstitutionē dicit ad p̄dicatores et minores nō extēdi p̄pter euidentē vtilitatem ip̄soruȝ. nec ad carmelitas vel heremitas q̄ cōciliū precesserunt. In quarta parte que incipit ibi: ad hec. concedit p̄sonis singularibus ordinū ad q̄s constitutio extenditur vt possint trāsire ad ordines approbatos: sed non conuētus ad conuentū sine licētia pape. Jo. an. Additio. j. Bar. faciēs sex partes hoc solum ponit pro prima. et tertiā diuidit in duas. Sed cleri. py. et Joan. mo. faciunt quinq̄. diuidunt solum tertiam. In prima cōcor. cum glo. Sed Boati.

diuisio

nimiā[a] ne ꝯfusionē induceret gñale ꝯciliū[b] ꝯsulta ꝓhibitione vetauit. ¶ Sꝫ qꝛ non solū īportuna[c] petentiū inhiatio illarū postmodū multiplicationē extorsit. verūetiā aliquorum ꝑsumptuosa[d] temeritas diuersorum ordinū precipue mēdicantiū quoꝝ nondū approbationis meruere principium effrenatam quasi multitudinez adinuenit: repetita[e] cōstōne districti⁹ inhibentes ne aliqs decetero nouū ordinē aut religionē adinueniat vel habitum[f] noue religiōis assumat. ¶ Cūctas affatim[g] religiones ꝛ ordines mēdicātes[h] post dictū conciliū adinuentos: q̄ nullā ꝯfirmationē sedis apo. meruerūt ꝑpetue ꝓhibitioni subijcim⁹ ꝛ q̄ten⁹ processerant[i] reuocamus. ¶ Religiosi mendicātes per papā post cōciliū approbati et instituti nō possunt aliquē ad ꝓfessionē recipere: domū vel locū de nouo acq̄rere. nec acq̄sita sine licētia alienare: nec extraneis ꝑdicare: cōfessiones eoꝝ audire: vel ad sepulturā admittere. Et cōtra factū nō tenet: et ꝯtra faciēs excōicatus est. h. d. Dñicus. ¶ Confirmatos aūt ꝑ sedem eandē: post idē tñ conciliū institutos q̄bus ad congruā sustētationē reditus aut possessiones habere professio[k] siue regula quelibet interdicunt sed per questionē publicū[l] tribuere victū solet incerta mēdicitas: modo decernimus subsistere[m] īfrascripto: vt videlicet ꝓfessorib⁹ eorūdē ordinū ita liceat i illis remanere si velint[n] q nullū deinceps ad eoꝝ ꝓfessionē admittāt[o]

facit septem: de secūda olim facit tres ibi: si vero. ꝛ ibi personis. ꝛ duas de tertia: vt. s. Jo. an.

¶ Istud capitulū diuidit in quattuor partes. In prima parte roman⁹ pontifex repetēs ius antiquū ꝛ ordines mendicantes non confirmatos per papā inq̄tum ꝓcesserunt d facto reuocat In secunda parte ibi: confirmatos. prouidet de ordinib⁹ approbatis q professores eoꝝ ꝑht remanere loca nō vendēdo nec aliquid innouādo Tertio ibi sane. dicit q ista constitutio non extenditur ad mēdicantes q̄ precesserunt concilium. In quarta parte que incipit ibi: ad hoc. ꝓcedit personis ad quas ista cōstitutio extēdit vt possint trāsire ad ordīes approbatos.

Casus Italis b. helie ¶ Cum ex multitudie ꝛ diuersitate religionum: que diuersitas erat tā in modo viuēdi q̄ i diuersis habitib⁹ emanauit cōciliū generale: qđ approbauit certos ordines: ꝛ reliquos approbauit postea quidā de nouo inuenerūt nouos ordines. ꝛ quidā a papa obtinuerunt approbationē illoꝝ ordinū: alij non obtinuerūt. Unde papa statuit. vt illi ordines qui habuerūt approbationē apostolicā q ꝓfessores in illis ordinibus remanerēt q̄diu viuerēt: sed q nullum de nouo reciperent ad ꝓfessionem. ꝛ sic illis ꝓfessoribus mortuis esset extincta illa religio. Ulteri⁹ papa statuit q isti non possent noua loca acquirere: nec alienare loca acquisita: sed bona eoꝝ reseruauit papa sue dispositioni. Circa vero alios ordines nō approbatos ꝛ inuentos de nouo post concilium statuit papa q professi non maneant in illo ordine: sed papa dat eis licentiā vt possint trāsire ad aliā religionem etiam laxiorem. ꝛ voluit papa q ista constitutio nō comprehēderet ꝑdicatores ꝛ minores/carmelitas ꝛ augustinenses: sed vult papa q illi possint noua loca acq̄rere. nā longe ante istā cōstitutionem predicatores/ minores heremite ꝛ carmelite obtinuerāt ꝯfirmationes suaꝝ religionū: sed erāt alij mēdicantes q̄ de nouo inuenerāt nouū ordinē ꝛ nōdum obtinuerāt approbationē a sede apostolica. vnde isti q̄ erāt recepti ad istos nouos ordines non habebāt facultatē recipiēdi aliquē ad sepulturā: nec ꝑdicandi publice.

a ¶ Nimiā. pene nil immensum bonū. in auē. vt determina. sit nu. cle. in ꝑn. colla. j. nec in multitudie sacrificioꝝ ꝓpitiat de⁹. xxxiij. q. v. scriptū. de ꝯse. di. v. non mediocriter. Et meli⁹ est paucos bonos q̄ multos malos habere ministros. s. de eta. ꝛ quali. ca. pe. ad idē. s. eo. li. de rescrip. ca. ij. cū suis concor. Jo. an.

Ministros paucos et bonos melius est habere q̄ multos malos.

b ¶ Concilium. s. eo. tit. ca. vlti.

c ¶ Importuna. s. eo. li. de rescrip. ca. vl. de concess. ꝑbēd. detestāda. de peni. distin. j. importuna. in auten. vt diff. iud. in prin. ꝛc.

d ¶ Presumptuosa. re⁹ eī violate legis habet qui cōtra legem ausus fuerit sperare qđ licitum nō est. C. d peti. bo. sub. l. j. in prin. contra legē autem est absq licētia ꝑncipis nouū ordinē vel collegiū instituere: vt in predicto. c. ꝛ. s. e. c. vl. ff. de colle. illi. l. j. ꝛ. iij.

e ¶ Repetita. Sic. C. de epis. ꝛ cleri. repetita. C de emēda. iusti. co. l. j. in medio.

f ¶ Habitum hoc intellige in plurib⁹ sit in eodē collegio habitantib⁹ ꝛ eandem religionez ꝓfitētibus. alr̄ singular̄ ꝑsona secta nō inueniens ꝛ seorsum habitās nouum habitū induere sibi posset. ad hoc. xli. di. parsimoniam.

g ¶ Affatim. i. gñaliter. Si dicas affatim: tunc significabis abūde. Affatim dicēs facūde significabis [illegible] Dicūt deriuatores q ꝑmū dꝫ scribi ꝑ vnū f/ ꝛ vltima lr̄a n. secūdū ꝑ duplex ff/ ꝛ vltima lr̄a m. ꝛ addunt ꝟsum. Est afatos primi caput: affatusq secūdi Jo. an. [illegible] Alleg. Guil. xxiij. di. ꝑterea. in fine ꝛ hymnum Primo dierū oim. ꝛ Sūme deus clemētie

Affatim aliter exponatur.

h ¶ Mendicantes. reprobatur mēdicitas. xciij. distin. diaconi. vlti. licet paugtas non sit de genere malorum. xv. q. j. illa. in fine.

Paupertas nō est de genere malorum.

i ¶ Processerant. de facto.

k ¶ Professio. i. religio vel regula quā ꝓfitet: vnde quod sequit veniet expositiue. et hec sunt reperire in minoribus ꝛ ꝑdicatorib⁹. s. de exces. prela. nimis.

l ¶ Publicū. i. publice faciēdū. ad idem. C. de men. val. l. vna. li. xj. habēt igit elemosinas querere vnde viuant: quia certos reditus vel possessiones non habent: vnde sequitur incerta mendicitas.

m ¶ Subsistere. alr̄ subsidere.

n ¶ Si velint. quasi ad religionē aliā trāsire poterunt vt in fi. c. d; ad sclm nō poterūt redire ꝼm Guil. ad hoc. s. tit. ij. non solum. ꝛ. ca. constitutionem.

o ¶ Admittāt. ꝛ sic desinent in seipsis. in auē. vt deter. sit nu. cle. §. sancim⁹ igit. col. j. [illegible] Alle. etiā Guil. in auten. colla. iij. de mēsur. or. cle. §. sancimus. qui dicit q ecclesia videatur laqueū inuenisse ex quo fuerāt ꝯfirmati: oēs in vnū ordinē cōstari debuissent

nec de nouo domum[a] vel aliquē locum acquirant: nec domos seu loca[b] q̄ habent alienare valeāt sine sedis eiusdē licētia spāli. ¶ Nos enim ea dispositiōi se. apo. reseruam⁹ in terre scrē subsidiū: vl' pauperū: vl' alios pios vsus p locorū ordinarios[c] vel eos q̄bus sedes ipsa cōmiserit ꝯuertenda. ¶ Si vero secus p̄sumptuz fuerit: nec psonarū receptio[d] nec domoꝝ vel locoꝝ acq̄sitio: aut ipsoꝝ ceteroꝝūqꝫ[e] bonorum alienatio valeat: ꝛ nichilomin⁹ ꝯtrariū facientes sniam excōicatiōis incurrāt ¶ Personis q̄qꝫ ipsorum ordinū oino interdicim⁹ quo ad extraneos p̄dicatiōis ꝛ audiende confessionis officiū aut etiam sepulturā[f]. ¶ Reuocatio ordinū mendicātiū predicatores minores heremitanos. ꝛ carmelitas non cōprehendit. hoc dicit Dominū.

¶ Sane ad predicatorum et minorum ordines[g] (quos euidens ex eis vtilitas ecclesie vniuersali proueniens perhibet approbatos) presentem nō patimur constitutionem extendi. ¶ Ceterum heremitarum sancti augustini ꝛ carmelitarum ordines: quorum institutio dictū concilium generale p̄cessit[h]: in solido[i] statu volumus permanere.

¶ Existens de ordinibus reuocatis nō collegialiter sed singulariter ad alios ordies transire pōt. h. d. Dñicus.

¶ Ad hec[k] personis ordinum (ad quos cōstitutio presens extenditur) transeundi ad reliquos ordines approbatos licentiam concedimus generalem: ita q̄ nullus ordo ad aliū vel conuent⁹ ad conuentū se ac loca sua totaliter[l] trāsferat sedis eiusdem super hoc p̄missione speciali

vt sic nō exterminaret q̄d fecerat. subdit q̄d hic al's factū fuit: puto q̄d loquat' de ordine heremitaꝝ scti Augustini: qui ex pluribus ordinibus fact⁹ fuit. Jo. an.
¶ Glosa seq. soluit duo dubia.
a ¶ Domū. Veterē eccl'iam bñ poterunt reficere. ꝫ. de iude. c. iudei ꝛ. c. cōsuluit. ꝛ si legent' eis dom⁹: vt vendāt bene poterūt recipere. ex elemosinis ei viuere debēt: q: ex q̄ h̄ dz apud eos remanē nō dicit' ad eos venisse: q: nō dicit' ꝓsum ꝛc. ff. d̄ in rē. ver. si p p̄re. (j) Et f̄m Guil. (ij) ꝛ Bar. Additio. ꝫ. vsuz. ad idē. ꝫ. de verbo. signi. nā ꝛ ego. Jo. an. Additio. ij. Vide q̄d no. generaliter de mēdicātib⁹ in spe. eo. ti. ꝫ. j. ver. iij. ꝛ ꝟ. iiij. ꝛ q̄d scribsi post Inno. ꝛ hostien. de probā. in p̄ntia. super ꝟ. minor an nis. ꝛ de hoc per Cy. C. de epis. et cleri. deo nobis in vlti. q. de fratrib⁹ minorib⁹ dic vt in ꝯstitu. Nicolai: exijt. ꝫ. ad hoc q: de verbo. signi. lib. vj. ꝛ in clemē. exiui. eo. ti. ꝫ. cupientes. Jo. an.
b ¶ Loca. pphana. de aliis nō erat dubiū. ꝫ. de re. permu. mancipia. insti. de re. diui. ꝫ. sacra.
c ¶ Ordinarios. nec ordinarij hoc poterūt sine speciali pape mandato vel licentia. per id q̄d. ꝫ. dixi. dispositioni sedis apostolice.
¶ Glosa seq. reci. p. q. ꝛ duplicē solutionem.
d ¶ Receptio. q̄ ad recipiētē: sed forte sic quo ad receptū vt aliā laxiorē igredi debeat. ad hoc. ꝫ. ti. ij. nō solū. Ar. ꝫ. de re. ec. nō alie. hoc cōsultissimo. ꝫ. ꝯctus. Vel dic q̄ si hūc tm̄ ordinē intendebat ꝓfiteri non est obligatus: al's sic. ꝛ crederet' ei: q: nō est verisile q̄ sit immēor salut' sue. j. q. vij. sancim⁹ f̄m Guil. Additio. Et remittit ad spe. d̄ sta. mo. ꝟ. xix. ꝛ ver. xl. Archi. allē. q̄ de⁹ cor iterrogat. xxiij. q. v. si q̄d. ꝛ de decre. cum voluntate. j. de sen. excō. Jo. an.
¶ Glo. seq. reci. per q. in qua alleg. p ꝛ contra.
e ¶ Ceteroꝝūqꝫ. Satis vi' q̄ tm̄ d̄ mobilib⁹ deberet intelligi: q: talia debent esse subiecta qualia predicata p̄mittūt. de fide instru. inter dilectos. ad fi. ꝛ tales p̄tes in substitutiōe fieri intelligunt': quales i institutione p̄cesserūt. ist. de vulga. ꝛ pupil. substi. ꝫ. ꝛ si ex disparib⁹. ꝛ p̄misso eis manere in ordine ꝛ ea sine quibus ibi esse nō p̄nt. (j) Cū aūt interdicat' eis offm̄ p̄dicādi: ꝛ reliqua: vt sequit' de q̄ viuerēt nisi iterdū ornamenta ꝛ libros ꝛ similia vēdant. In ꝯtrariū videt' (ij) q: verbū ceteroꝝ oīa cōprehēdit. ff. de verbo. sig. l. ceteroꝝ. ꝛ p verbū cetera/ in oīb⁹ fit institutio heredis. ꝫ. de testa. raynutius. Itē verbū loca cōp̄hendit immobilia. ff. de verbo. sig. loc⁹. ad q̄d seq̄ret' ceteroꝝū. si immobilia etiam sola comprehēderet. Et p̄terea p̄nt sibi ꝓuidere ordinē exeūdo: f̄z Guil. necessaria fuissꝫ d̄claratio Jo. an. Additio. q̄d not. xxvj. dis. deide. in. j. glo. ꝛ. ff. de ꝓcu. n̄ solū. ꝫ. q̄rit'. Jo. an. Additio. j. Remittit Guil. ad specu. d̄ statu mōa. versi. iij. Jo. an. Additio. ij. hoc placet Archidi. q̄ ē alleg. l. dist. vt cōstituerent' ꝛ q̄d ibi nota. ꝛ de pe. di. iij. adhuc instāt. ver. quo ei. xv. q. iij. c. j.
f ¶ Sepulturā. p̄dicare i alie na p̄rochia non licet: nisi licētia habita a rectore. de hereti. cuz ex iniūcto. absoluere aliena p̄rochianū nō licet sine ꝓprij sacerdotis licētia. ꝫ. d̄ pe. ꝛ remissio. omnis. nec ipm ad sepulturam admittere. nisi elegerit: ꝛ tūc parrochiali relinquat' canonica. ꝫ. de sepul. c. j. inter se aūt ista oīa poterūt exercere. (j) Si ḡ isti habebāt p̄uilegiū. vt quoslibet possent ad sepulturā admittere: illud cessat ꝛc. Additio. Quod ꝓbat l'ra omnino. Joā. an. Additio. j. Cū littera hic dicat quo ad extraneos. Jo. an.
Predicare nō licet alie na p̄rochia nisi licentia a rectore parrochiali habita.
g ¶ Ordines. Per hos duos ordines fides illuminata est. ꝛ dicit' eccl'ia exaltata. de excessi. p̄la. nimis. Additio. In qua ꝓficiūt verbo/ opere/ ꝛ exemplo: f̄m Bar. facit. ꝫ. de vo. c. fi. Jo. an.
h ¶ Precessit. vñ tāgi non deberet eū concilīū: ne nimia futura respiciat ibi: ne quis decetero.
i ¶ In solido. al's solito. ꝛ hoc detrahit Bonifacius de ꝯcilio Greg. sic em̄ dicebat l'ra. i suo statu volum⁹ p̄manere: donec de ipis fuerit ordinatū. intendimus siquidē tā de illis q̄ꝫ de reliq̄s etiā nō mēdicantib⁹ ordinib⁹ ꝓut aiaꝝ saluti et eoꝝ statui expedtri videbimus ꝓuidere. hoc ē decisum. ꝛ dicebat q̄ Greg. nolebat aliquē mēdicātiū dimittere nisi p̄dicatores ꝛ minores. de nō mēdicantib⁹ tres. cistercieñ. ꝛ ordinē nigroꝝ: ꝛ d̄ tēplarijs ꝛ hospitalarijs vnū ordinē facere
k ¶ Ad hec. Id est p̄ter hec. Additio. xxxij. distinc. ad hec. alibi exponitur. id est cōtra hec. xxiij. q. j. ꝫ. ad hec. alibi. id est circa hec. xvi. q. iij. ꝫ. potest. ad fi. ꝟ. ad hec. Archi.
l ¶ Totaliter. No. nō idē in toto, quo ad totū: q̄d in p̄te: quo ad partē. totus ergo ordo sacroꝝ vel con=

uentus ipsius ordinis ad aliū ordinē vel conuentū se transferre nō poterit. Additio. No. etiam Gul. licere singulariter qđ nō licet vniuersaliter. alleg. ad idē. ff. de re. du. cum senatus. C. de iudc. l. j. Jo. an.

Conti- nuatio dñi he- lye.

¶ De capellis monachoꝝ. ¶ Dictū fuit g discursum titulorꝝ precedē tiū de religiosis et eoꝝ domibus nūc videndū ē de eorū capellis. id ponitur rubrica de capellis mo- nachorum.

ter non obtenta.

¶ De capellis monachorum
Bonifacius octauus.

¶ Instituti in ecclesijs mona- choꝝ ad cura populi p epm ad ipsorū presentatione: per eundē si ca subsit, sunt desti- tuendi. h. d. Do. Capl'z vnicū.

Diuisio. Presbyteri qui. ¶ Po nit dictū cui⁹ rō nē interserit ibi cū debeāt. Ema nauit ad decla- rationē dere. §. eo. ca. j. et ei⁹ qđ ibi no. Innocē. ꝛ Hosti. Additio. Et Joā. de deo. ll. j. q. xxxvij. Jo.

Dicit qđ de- clarat.

Presbyteri qui ad curam po puli per mo- nachos in eo rum ecclesijs presentātur[a] episcopis: et instituūtur ab ipsis[b] (cum de- beāt esse perpetui[c]) consuetu

dine[e] vel statuto quouis con- trario non obstāte: ab eisdem nequeunt ecclesijs (nisi per episcopos[e] et ex causa ratio- nabili[f]) amoueri.

¶ De iure patronatus.
Bonifacius octauus.

¶ Donatio iurispatronatus laici facta loco ecclesiastico etiam sine consensu episcopi tenet: non ta- men preiudi- cat iuri epi- scopi. hoc di- cit Domi. Capi. vnicū.

Si laicus ius

veniēs. sicut eīn matrimoniū carnale ad tēpus nō cō trahitur sic nec spūale. de cōdi. ap. c. vlti. nec legitimi actus recipiūt diē. §. de reg. iur. actus. nec moribꝰ no- stris expedit tēporales habere filios. ff. de adop. que- situm. papa tñ pōt dare prelaturas ad tēpus. vij. q. j. tēporales. imu- tat eīn substan- tialia rei. de con ces. prebē. propo suit. Jo. an. ¶ Glosa se. dicit quid reprobat ꝛ dubium soluit. d ¶ Consuetu dine. Cōtrariū no. Inno. ꝛ Ho- stiē. in predi. de- cre. qđ dicebāt qꝫ ex consuetudine pscripta abbas tales pōt remo- uere. ꝛ no. qꝫ cō- suetudo reuo- cat statuta: sed non priuilegia. vnde hoc hodie facere poterūt: qui hoc habent ex priuilegio pa pe: sicut de humiliatis fertur. Additio. Et premon- stratensibus. ꝛ hoc dictum placet. Archidia.

possit cōferri ad tps.

Papa pōt con ferre p laturas ad tps.

Casus sfalis dñi he- lye.

¶ Casus. Pona mus qꝫ abbas sancti Cypriani habet aliquas ecclias sibi donatas p epm pleta. cū cōsensu sui capl'i. ꝛ ille capelle sine ecclie sunt ibi abbati subiecte pleno iure. nō tñ ad institutionē: qꝛ institutio ptinet ad epm. ꝛ hoc loquēdo de institutiōe auctorizabili respectu cu re: vt ponam⁹ qꝫ abbas hꝫ istitutionē tituli collatiuā: tñ p comissione cure necesse ē qꝫ institut⁹ adeat epm p cōmittēda cura aiaꝝ: vñ ad aliquā illaꝝ ecclīarum abbas instituit aliquē. ꝛ epūs sibi cōmisit curā aiarū. Quia accidit qꝫ institut⁹ ad illā eccliam pperauit de lictū dignū puatione vtrū abbas possit illū priuare? Rñdeꝫ qꝫ nō. sed illud spectat ad epm qui sibi cōmisit curā aiarū. qđ epūs poterit eū priuare si subsit iusta cā. Ex his patet qꝫ abbas vel inferior plātus pōt pscribe re institutionē tituli collatiuā. Sed vtrū institutionē auctorizabilem possit ipse prelatus inferior prescribe re? de hoc est magna controuersia inter doctores.

Nota- bilis.

¶ Nota primo ex isto capi. qꝫ bñficia secularia debēt esse ppetua: ꝛ qđ nō pōt remoueri a beneficio p libito volūtatis sui superioris. ¶ Nota qꝫ lꝫ de iure cō. dispositio bñficiorū in dioceśi epi ptineat ad epm tñ de iure speciali dispositio cōmoda non est in dispositione epi. sed presentatio spectat ad aliū prelatū vel etiā colla- tio: ꝛ epūs instituit ad presentationē alterius. ¶ Nota iuncta glo. qꝫ lꝫ institutio tituli collatiua vel pñtatio ptineat ad inferiorē prelatū ab epo: tñ institutio au- ctorizabilis pertinet ad solū epm: ideo solus epūs pōt priuare institutum de beneficio ecclesiastico.

a ¶ Presentanē. Presentationes tales fieri debēt a prelato ꝛ cōuentu de iure cō. consuetudo tñ pōt cōtra- riū inducere. vt. §. de his que fi. a prela. e a noscitur.

b ¶ Ipsis. Scꝫ epis: ꝛ sic nō pleno iure habeat illas cum ad eas non spectat institutio. ¶ de priuile. cū et plantare. Additio. ¶ Ad curam populi dato etiam qꝫ instituatur ad regimen ecclesie de quo satis dixi. de preben. de monachis. Jo. and.

¶ Glo. seq. alle. duas rōes. ꝛ remit. ꝛ subdit tria sīlia.

Benefi cia non

c ¶ Perpetui. Nō eīn bñficia dātur ad tēpus. lv. di stin. precepta. lxx. dist. sanctoꝝ. ꝛ de hoc de fi. presby.

e ¶ Per epos. Intelligas remoueri p epos: qñ p vi- carios suos ad hoc mādatū habētes remouenꝫ vel p delegatos. §. de offi. vica. licet. de reg. iur. qui p aliū.

f ¶ Causa rationabili. xvij. q. vij. inuentū. lvj. di. fa tio peruersum. ꝛ pro leui culpa ¶ non debet remoue- ri vt in predic. c. inuentū. ꝛ lxviij. dist. c. j. Additio. j. Vel graui que in populi noticiam nō deuenit. xxx. q. j. ca. vlti. ad hoc. l. di. sacerdotes. ꝛ c. seq. ꝛ cē. Jo. an.

Conti- nuatio dñi he- lye.

¶ De iure patronatus. ¶ Dictum fuit supra de pre- bendis ꝛ dignitatibus et alijs bñficijs ecclasticis tā secularibus qꝫ regularibꝰ. verum quia illa beneficia aliquādo sunt patronata: ꝛ dubitaret aliquis de esse ctibus iuris patronatus: et de ipso iure patronatus ideo ponit rubricam de iure patronatus.

Diuisio.

Si laicus. ¶ Due sunt pres. scđo ibi: verū. Prima ponit dictū. scđa prestatur ibi: per prefatā. Scđa etiā ponit dictū qđ postea ampliat ibi: ꝛ oīno. Jo. and. Hic approbaꝫ opi. Damasi. Vin. Bar. birtē. qui hoc no. xvj. q. vij. nemini. ¶ Et Inno. ꝛ Hostiē. qđ hoc no. §. eo. illud ꝛ reprobatur opinio. Jo. no. in predic. canone. ꝛ Gof. ꝛ Ber. no. §. eo. illud. ꝛ c. cura. ꝛ multis alijs. c. Additio. ¶ Archi. hic ponit circa intellectū illius capi tuli. vbi etiā remittit inquātū de cōmutatione loqui- tur qꝫ si laicus habet cōmunionē cū ecclesia in patro- natibꝰ. poterit cōmutare vt ratione societatis liceat quod aliās non liceret. alle. xxiij. q. iij. non potest.

Casus sfalis dñi he- lye.

¶ Casus. Aliquis laicus habebat ius patronatus in aliqua ecclesia: quia forte eam fundauerat. id est do- nauerat fundum ad eam edificandam vel eam edifi cauit vel dotauit vel omnia fecit simul. iste laicꝰ vult illud ius patronatus donare illi ecclesie et eam quie- tare vt de cetero sit in libera dispositione diocesani. vel vult donare alteri ecclesie: vtrum possit sine au- ctoritate diocesani? videtur qꝫ non. quia si laicus detineat decimas; tamen non potest illas donare

alteri eccle sine consensu epi.c.cu apostolica.de his q fiut a prela.sine cosen.capti.sic in pposito videbat q laicus no posset ius patronat transferre in ecclesia sine cosensu diocesani. Non obstate ista rone dubitadi decidit roman potifex in cotrariu q laicus pot alteri ecclesie donare ius pronatus sine cosensu diocesani: tn p hoc no fit preiudicium ipsi diocesano. et ideo ecclesia habebit collatione et presentationem: sed diocesanus habebit institutione. Sed ponam q laic donauit ius patronatus alicui eccle. vacat nuc eccla patronata. vtru ecclesia habebit tm quattuor mes ad psentadu sicut laic? Videt q sicut laic hz tm quattuor meses ad presentandu: sic eccla dz solu hre qttuor meses: qr succedit in locu laici. Tn romanus potifex ista rone dubitadi no obstante decidit in ptrium videlz q eccla habebit sex meses ad psenandu: qr mutata psona mutat etia qualitas ipsius beneficij. Et sic eccla habebit sex meses licet patronus laicus in cuius locu successit ecclesia habeat solum quattuor. Et sic ecclesia debet reputari vt patronus ecclesiasticus et non vt laicus.

Notabilia.

Nota pmo q laico pot copetere ius patronat: qd veru est ex dispesatione iuris sed non de mero iure: qz ius patronatus est annexu iuri spuali.i.institutioni q est ius spuale: et de spuali et ei annexis est ide iudiciu: sed illa facultas fuit cocessa laicis vt facili inducerentur ad ecclas edificadas fundadas vel dotadas. vn istud ius patronat cosistit in psentatione ad ecclesia patronata qz patron pot eligere psona dumodo eligat idonea. Ite istud ius patronatus cosistit in alio. videlz in pcessioe: qz cu patron primu venit ad ecclesia patronata ministri eccle debet illi ire obuia processionaliter et eu in eccla recipere pcessionaliter. qd veru est qn status sue psone illud requirit: puta qz est rex vel dux. als si stat psone non requirit no deberet recipi pcessionaliter: nec ministri eccle debet illi obuia ire. Ite in alio cosistit ius patronat qz patronus in eccla patronata est pre ceteris honoradus i sessionibus et sepultura. Ite si patronus deueniat ad paupertate eccla tenet ipm alere de supfluo acceptis necessarijs p ministris eccle. Nota q laicus pot ius patronat donare alteri eccle sine cosensu epi. Nota q laicus patron ad psntadu hz solu qttuor menses. sed psona eccliastica hz sex meses: et io eps no pot instituere absq psentatione: nisi elapsis illis sex mesibus in psona ecclastica vel qttuor in laico. Ratio diuersitatis est: qz q grauat in vno releuat i alio. l.cu q ff.de iureiur. et qz laicus pot vnum presentare: postea aliunt accumulatiue: et sic potest variare. et diocesan potest acceptare que voluerit: ideo debet in alio grauari q non habet nisi quattuor meses ad presentandu: sed clericus patron non pot variare: et sic grauat in hoc: ideo debet in alio releuari. videlz qz habet sex menses ad presentandum. Sed querit qualiter dicitur fieri presentatio ad hoc vt clericus patronus non possit variare? Dicendu q sola datio litteraru patroni non dicitur presentatio: sed requirit q fuerit facta presentatio corporalis diocesano. Et sic clericus ante illa presentatione corporale poterit variare. Hoc tenet doctores in clemen. vnica.eo.ti.ti. Et quo sequit q si clericus patronus dedit duobus litteras presentationis. si secundus fecerit maiore diligentiam et se presentauerit pspectui epi: tenetur episcopus illum restituere.

patronat eccle sibi copetes eide[a] vel alteri[b] eccle seu loco religioso duxerit cosferedu hmoi collatio (qtuis absq assensu epi facta fuerit) efficax est censenda[c]. Per prefata tame collatione iuri epi (qui eide assensum no prebuit) nolumus in aliqu o derogari[d].

Laicus quadrimestre tempus habet ad presentadum: ecclesia vero semestre: licet a laico acquisiuerit iuspatronatus. hoc dicit Domi.

Uerum licet patronus laicus ad presentandum tempus habeat quadrimestre[e] duntaxat: ecclesia tamen (vel monasterium cui facta est a laico iuris collatio patronatus) tempus habet semestre[f]. Et oino qtum ad presentatione pertinet: no vt patronus laicus: sed vt patronus

Glosa seques dat simile querit et soluit.

a Eide. Et sic eccla erit patrona suipsius: sic et in alijs casibus cu scilz priuant patroni iurepatronatus. S.eo.ti. quia clerici. de penis. in quibusda. cu similibus. Sed pone q capella est vnicu habes presbyteru qs presentabit ibi presbyteru cu vacabit? Dico q si no est alius patronus eps puidebit ecclesie. hoc enim dicimus regulare cu ecclesia patronu no habet per ca.xvj.q.vij. omnes basilice. et ca.seq. Jo.an. Addit. Si donetur episcopo ius patronat capelle sibi subiecte. vide qd scripsi. S.eo. significasti. in fi. vbi cocor. opi. cotrarias Gof. et Hostien. distinguendo an eps habeat copatronum necne. Joan.and.

b Uel alteri. Sufficit q redeat ad ecclesia. ad ide S.de his que fi.a prela.cum apostolica.xvj.q.j.c. vlti. et res ad sua natura redit de facili.xxxv.dist.ab exordio.ff.de pac.si vnus.§.si non totum.

Glosa seq. allegat vnam concor. signat cotrarium dupliciter soluit. solutione impugnat et respondet.

c Censenda. S.eo.illud. Cotrarium videbatur p decre. S.eo.nullus. vbi dicitur q nichil ecclesiastici iuris sine consensu epi transfert in ecclesiam vel monasterium. sed excipe iuspatronat per predicta decre. illud. vel de spiritualibus intedebat phibere: sed no de spiritualibus annexis sicut iuspatronat. S. de iudi. quaro. fm Hostien. sed quia decreta. illa est in isto titulo vt faceret ad titulu satis videbatur etiam iuspatronatus prohibitu cocedi sine auctoritate epi: sed satis facit ad titulum inqtum vetat ne patronus donet ecclesiam sine consensu episcopi.

d Derogari. Als derogaretur si assensum in prebuisset fm forma qua habes. S.de dona. pastoralis. Addit. Dic vt ibi et hoc teneas q vbi agitur solum de translatione iurispatronatus consensus episcopi illis donationi prestitus in nullo lederet ius episcopale. Joannes andree.

e Quadrimestre. Non habebamus olim de hoc ius expressum textu: sed ita seruabamus p decre. S.e. ca.iij. et c.cum pter. que tame hoc expresse non dicebant: habebamus glo. S.de offi.ordi.cum vos.

Glosa seq. reci. per obiectionem et solu. demu soluit questionem. contra solutionem. alleg. vnam decre. et soluit alleg. aliam et remittit.

f Semestre. De concess. preben. ca.ij. Et sic no. q qui in ius alterius succedit no vtitur eode iure cotra regula. S.de reg. iur. is qui in ius. et ff.eo.ti. qui in ius.

debet ecclesiasticus reputari.

¶ De censibus: exactionibus: et procurationibus. Innocentius IIII.

¶ Archiepiscopus volens prouinciam visitare: prius debet visitare ecclesiam ciuitatem et diocesim propriam clericos et laicos earundem. hoc dicit Do.

et est hoc ideo. quia ex quo res facta est ecclesiastica: ecclesiastico debet iure censeri. Et idem dicebatur olim per decre. de preben. dilectus. vltimo. et per ea que ibi no. sic est etiam videre in conuentionibus: vbi ex persona successoris forus mutatur: vt in predicta regula dixi. et bene facit hec decre. ad questionem de excommunicato qui donando cessit alteri actiones sibi competentes: an ille cui facta est cessio possit illo excommunicato manente illas intentare: et terminauit Bar. brix. in questione venetiali. quidam cum esset secundum Tan. quod sic: quia illud vicium excommunicationis persone adherens ad successorem non transit per l. ff. de diuer. et tempo. prescrip. l. an vicium. C. de acqui. pos. l. victa. et idem Guil. in spe. de procu. §. vlti. circa princi. ad hoc optime facit. s. qui ma. accu. pos. cum in tua. in fi. Arg. contra. s. de testi. licet ex quadam. sed illud in teste: vt ibi not. Item contra. s. eo. lib. de deci. ca. ij. in fi. vbi soluitur in vltima glo.

Cessionarius an possit intentare actiones sibi cessas ab excommunicato.

¶ Glosa seq. ponit primo tria exempla. secundo querit et soluit.

a ¶ Ecclesiasticus. Unde legatus posset illas conferre s. eo. cum dilectus: non poterunt variare. s. eo. pastoralis priuatur si presentauit indignum. quod dic vt no. s. de offic. ordi. cum vos. Quid dices si ecclesia et patronus laicus simul habent presentare nunquid habent sex menses vel quattuor tantum vel alter sex alter quattuor? dico quod habebunt sex menses: ita quod ratione coniunctionis priuilegium ecclesie transeat ad laicum ad instar eius quod dicimus. de eo qui habet rem communem cum pupillo. ff. que ad ser. amit. l. si communem. ita quod per ecclesiam consequitur quod per se consequi non posset. ff. s. de conces. preben. ca. penul.

Presentatio spectans ad patronum clericum et laicum simul debet fieri infra sex menses.

¶ De censibus exactionibus et procurationibus.

¶ Dictum fuit. s. titu. proximo: de quodam iure competente in beneficijs ecclesiasticis verum quia episcopi in beneficijs ecclesiasticis sibi subiectis habent aliqua iura. Ideo ad nos informandum de istis iuribus annectitur rubrica de censibus exactionibus et procurationibus.

Continuatio domini hostiensis.

Romana. ¶ In prima parte dicitur quomodo et quando archiepiscopus possit suam prouinciam visitare. In secunda parte que incipit ibi: sane. dicit quid in visitando facere debeat: et que crimina punire possit. In tertia que incipit ibi: procurationes. dicit quomodo et in quibus rebus procurationem recipere debeat. Additio In quarta ibi: hanc autem constitutionem. prorogat ad alios visitantes et prestatur. Hostien. autem et Boa. diuidunt decre. in ix. partes faciendo scilicet de quolibet §. partem. Sed Jo. mo. diuidebat in duas partes dicens quod primo tangit formam visitationis per archiepiscopum faciende: secundo ibi: hanc autem: formam illam ad alios prelatos extendit. Prima iterum in duas: quia primo tangitur modus circa visitationem faciendam. secundo in §. procurationes: circa procurationem recipiendam. Iterum prima in duas: quia primo tangitur ordo visitandi loca secundo §. sane. modus illa exhortandi. Adhuc prima in duas: quia primo tangit ordinem visitandi capitulum ecclesie sue. et ciuitatem et diocesim. secundo §. deinde tangit ordinem visitandi prouinciam. Joannes andree.

Diuisio

¶ Istud capitulum ponit formam quam debet archiepiscopus obseruare volens suam prouinciam visitare. Et diuiditur in tres partes. In prima enim parte ponit quomodo et quando possit archiepiscopus suam prouinciam visitare. In secunda parte ibi (sane). ponitur quid debeat facere archiepiscopus in visitando suam prouinciam. In tertia parte ibi: procurationes. ostenditur quomodo et in quibus rebus debeat recipere procurationem.

Diuisio domini hostiensis.

¶ Casus. Sicut episcopus debet suam diocesim visitare similiter archiepiscopus potest totam suam prouinciam visitare: et non solum potest archiepiscopus visitare suam diocesim particularem: sed etiam dioceses suorum suffraganeorum. Sed queritur quam formam debet obseruare archiepiscopus in visitatione facienda? Rndet romanus ponti. quod ipse debet incipere visitationem a capite. primo visitando capitulum suum et ecclesiam suam metropolitanam: deinde ecclesias sue ciuitatis deinde ecclesias sue diocesis: et postea poterit visitare dioceses suorum suffraganeorum: videlicet illam quam primo maluerit visitare. Sed si vnam semel inceperit visitare illam non poterit dimittere: et incipere aliam visitare. quod si fecerit: non poterit reuerti ad diocesim semel visitatam. quod verum est: nisi fuerit requisitus ab episcopo illius diocesis ad quam vult reuerti: vel de consensu omnium suorum suffraganeorum. Sed ponamus: quod archiepiscopus cepit visitare vnam diocesim: et est vna ecclesia pauper que non potest ministrare necessaria archiepiscopo: quid debebit facere archiepiscopus? Respondet quod ipse poterit notificare duabus ecclesijs vt conuocentur simul et cum procurent. quod verum est: si ille ecclesie possint commode conuocari. si autem commode non possent conuocari: ipse archiepiscopus teneretur visitare illam ecclesiam pauperem suis expensis. hoc dicit presens textus. vsque ad versiculum postquam. qui habet duos intellectus. Nam quidam intelligunt quod archiepiscopus non poterit visitare totam prouinciam nisi semel in vita. nisi faciat quod sequitur: videlicet quod ipse faciat prius concilium generale: et de consilio suorum suffraganeorum ordinet quod decetero ipse visitabit totam prouinciam quolibet anno. et istud factum fuit vt archiepiscopus induceretur ad celebrandum concilium prouinciale. Alij autem intelligunt quod in vno anno non poterit iterare visitationem/ etiam si subsit iusta causa. nisi prius celebrato concilio suo prouinciali: et constituto in scriptis de communi consensu suorum suffraganeorum quod possit iterare visitationem. Et si in prima visitatione dimiserit aliqua loca debet in secunda visitatione incipere ab illis locis dimissis. Quod verum est. nisi videat quod alia loca prius visitata magis indigeant visitatione quam ista loca non visitata: quia ibi vigent mala magis quam in alijs locis. Sed queritur quid primo debet facere archiepiscopus visitans? Respondetur quod primo debet predicare verbum dei: deinde debet inquirere de vita et moribus habitantium ibidem. videlicet clericorum et laicorum/ et debet illos examinare sine iuramento: licet alias examinatio testis non valeat sine iuramento. Et si inueniat aliquos diffamatos et crimina non sint notoria: non debet illos punire: sed debet denunciare suo suffraganeo hoc est ordinario vt illos puniat secundum exigentiam criminis. quod si crimen sit notorium: tunc archiepiscopus poterit illos punire quia tunc constat de negligentia sui suffraganei et tunc iurisdictio suffraganei est deuoluta ad ipsum archiepiscopum (cleros et populos) appellatione populi vniuersi ciues continentur. non autem comprehenduntur clerici quia hic ponuntur tanquam diuersa. Ex quo sequitur quod si in-

Casus secundum alios domini hostiensis.

Capitulum primum.

Romana ecclesia: et infra. ¶ Statuimus vt quilibet archiepiscopus suam volens vi-

Archiepiscopus visitans quid primo facere debet.

terdicatur populus alicuiꝰ loci: vel indicatur aliqua pena populo etiā ꝑ iudicē ecclesiasticū: nō cōprehendūtur clerici: qz in istis odiosis verba sunt stricte accipiēda (in scriptis) Iste est vnus casus in q̄ scriptura est de substātia acꝰ, regulariter aūt scriptura nō est de substātia rei geste. vt in. l. pactum. C. de pac. Fallit in casibꝰ hic enūcratis ꝑ glo. ⁊ ad eā quotidie recurritur Postea Ro. pō. in. §. procurationes. inhibet sub pēa maledictionis eterne. ne archiepūs visitans audeat recipere procurationē in pecunia numerata: etiā si ꝓcurantes ⁊ visitati voluerint eū ꝓcurare in pecunia nūerata: sed φ solū ipse recipiat expēsas moderatas in victualibꝰ. Item precipit ro. pon. φ ipse archiepūs a visitatis nō accipiat aliqđ munus. qđ si ɔtrū fecerit ipe tenebitur restituere duplū illius muneris qđ recepit

a ¶ Uisitare. Per se vel ꝑ aliū cū ꝑ se id nō pōt. S. de offi. ordi. inter cetera. x. q. j. epm. ⁊ quō tunc debeat solui procuratio dic. vt. S. eo. lib. de offi. ordi. episcopus.

b ¶ Prius. a capite est edēda rō. ff. de edē. l. argētarius. ⁊ q̄ alios corrigit priꝰ corrigat se ⁊ suos. iij. q. vij. iudicet. de statu reg. ea que. §. si vero. vbi de hoc.

Ratio a capite ē edēda.

¶ Glo. se. exponit. q̄rit. arg. ꝓ ⁊ cōtra. soluit cōtrariū.

c ¶ Plene. Ita φ nulla parrochia remaneat nō visitata dūmodo cōmode visitari possit: ⁊ visitatiōis causa subsit: ⁊ sunt hec redigēda ad boni viri arbitrium. Sed nūquid sufficiet synodū cōuocare ⁊ plene inquirere? videtur φ sic. S. de accu. sicut olim. xviij. dis. qm̄. sed dic cōtra. qm̄ in tam breui tēpore nō posset singulorum inquisitio fieri: tum quia ibi nō cōueniunt omnes clerici et laici: qui sunt visitādi. vt. j. patet: tum qz subiicienda est oculis: ⁊ persone presentia multū operatur. ff. si. re. si irruptione. S. de offi. delega. ca. vlti. Additio de his in arbore consan. post prin. Jo. an.

d ¶ Minorum. Ad hoc de appellationibus cū sūis concor. de preben. maioribus.

e ¶ Difficultate. Forte propter niues vel glacies vel aliud cōsimile. de ec. edi. ad audiētiam. ff. si quis cau. l. ij. §. si quis in iudicio.

f ¶ Accedere. Patet ergo φ ire tenetur: nec sufficit ad suam ecclesiam conuocare.

sitareᵃ prouinciam: priusᵇ ecclesie sue capitulum ac ciuitatem et diocesim propriā plenēᶜ visitare procuret: nec sit solū erga maiorū: sed etiā minorūᵈ ecclesiarū: nec circa clericoꝝ tantū sed etiā populoꝝ visitationē intentus. ¶ Et si cōmode vel absqꝫ difficultateᵉ accedereᶠ ad vnāquāqꝫ nō poterit: de pluribus locis ad vnum congruumᵍ clericos et laicosʰ studeat conuocare ne in illis visitatio postponaꝶ.

¶ Uisitata sua dioc. archiepūs in parte vl' in totū visitat oia loca eccl'iastica clerum et populū ꝓuīcie: ꝓcurationē a visitat' recipiēdo. h. d. Do.

¶ Deinde liceat ei per totam prouinciāⁱ vel eius partē visitationis officiū exercere: ciuitates et dioceses suffraganeos suos et eorum subditos cathedraliū ⁊ aliaꝝ ecclesiarum capitula et monasteria ecc'ias ⁊ alia religiosa et piaᵏ loca: cleros et populosˡ libereᵐ visitādo: ac ꝓcurationes a locis tm̄ recipere visitatisⁿ.

¶ Archiepūs post inceptam visitationem in vna diocesi trāsiēs ad aliā. ad primā redire non potest: nisi de nouo reiteret in tota ꝓuīcia. Do.

¶ Ex q̄ tn̄ aliquā de ipsis diocesibꝰ visitare ceperitᵒ: nūqꝫ postea siue totā siue partē eiꝰ visitauerit: reuertaꝶ causa visitationis ad illā priusqꝫ omnes reliqueᵖ ipsiꝰ ꝓuīcie dioceses in toto vl' in ꝑte (q̄s secure visitare poterit) ⁊ suaᵖ denuo fuerint visitate. Quod si forte eadem diocesis vel aliq̄ ibi ecc'ia plus alijs indiguerit visitari: tūc aliarum visitatione intermissa redeat ad eādem: si a loci dicesano requisitusᵠ extiterit vel de omnium aut maioris partis epōrum eiusdē ꝓuīcie ꝓcesserit consilio et assensu: ad qđ ijdem se ꝓnos exhibeāt ne aiarū profectus aliquatenꝰ negligaꝶ. ¶ Si vero maliciosėʳ in his

g ¶ Congruum. Id est honestum ⁊ communem (?) prout erit possibile. S. de fide instrumē. accepimꝰ. j. de priuile. cum persone. Additio. j. Et sufficientē ad omnes recipiendos. Jo. an. and.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

h ¶ Laicos. Nunquid populus procurabit? nō. vt no. Jo. ꝫ. q. j. placuit. ⁊ sic est consuetudo.

¶ Glosa sequēs ponit opi. quam reprobat.

i ¶ Prouinciā hoc intellexit Bern. verū: si suffraganei erūt negligētes. alꝭ secus. sed dic cōtra. vt. j. eo. c. vl. Additio. j. Hostiē. hic ɔtra qđ videꝶ placuisse Inno. Jo. an.

k ¶ Pia loca. hospitalia xenodochia ⁊ hmōi. Additio. Grangias vero lꝫ sint ibi priuata oratoria nō icludit. S. e. c. ſi. Jo. an.

¶ Glosa sequēs recitetur per. q.

l ¶ Et populos. nō simul sed separatim cū talium vita sit separata. xij. qō. j. si duo. nec ꝑmiscuis actibꝰ officia sunt turbanda. C. de testa. consulta. et melius procedit inquisitio quando fit sigillatim. de accu. inquisitionis. §. tertie. ⁊ hoc verū si qualitas negocij hoc exposcit. alꝭ in gñe fiat inquisitio. j. eo. §. sane.

m ¶ Libere. Scilꝫ contradictione: prescriptione: vel appellatione non ob. de rescrip. cum ex officij ⁊ ca. accedētes. j. eo. capi. vlti. Additio. Et. S. de offi. ordi. licet. Joan. and.

n ¶ Uisitatis. Loca intelligo visitata: siue sint illa que personaliter visitat siue illa que ad visitationem conuocat. S. pri. responso. in fine.

o ¶ Ceperit. Caueat φ cōpleat. alꝭ in illa visitatione non poterit reuerti vt sequiꝶ. Additio. Per qđ no. Hostiē. cepta complenda. C. de emen. insti. co. l. cordi. ad sylle. l. vlti. in fi. facit. S. de rescrip. litteris. Jo. an.

p ¶ Sua denuo. Ut sic fm modū superius dictū visitationem secundam incipiat.

q ¶ Requisitꝰ. Ergo nō aliter: eū ꝑ exitū renūciaue rit (?) visitationi illiꝰ anni: nisi in casu q̄ sequiꝶ si autē maior pars epoꝝ ꝓuīcie consentiret ipm reuerti: et dioce. epūs cōtradiceret adhuc reuertetur archiepūs. vt sequiꝶ. Additio. lxv. distin. c. j. ⁊ ij. Hostiē. ⁊ Archi. Additio. j. Fa. de re iudi. q ad consultationem.

r ¶ Maliciose. Qui allegat fraudē probare dꝫ illā

difficultatē adhibuerint archiepiscopus licentiam super hoc a sede apostolica postulet confidenter.

¶ Expedita visitatione non reiterat illam archieps sine consilio suffraganeoꝝ ꝛ diffinitione in scriptis prius fctā: debet tamē reincipe ab illis qui in prima non fuerāt visitati. hoc dicit Dominicus.

¶ Postq̄ autē semel oēs prouincie sue diocesis visitauerit licitū sit ei postea (prius tamen suffraganeorū suoꝝ req̄sito ꝯcilio[a]: ꝛ ipsi[b] diffinitione[c] sup hoc habita corā eis: q̄ in scriptis[d] redigi volumus vt possint alijs esse nota) visitationem per eandē reiterare ꝓuinciā iuxta modū supius annotatū: etiā si non interueniat in hoc suffraganeorum ipsorū assensus: illā semp prouidentiā adhibēdo: vt in posterioribus visitationibus illas ecclias cosq; cleros ꝛ populos prius visitet: q̄ nō fuerāt ab eo in priorib⁹ visitati[e] nisi magis sit alijs visitatiōis officium oportunum.

¶ Archieps visitans debet ꝓponere verbum dei: inquirere de vita ministroꝝ et de ptinentib⁹ ad diuinū officiū absq; iuramento infamatos ordinarijs denūciet: ꝛ notoria crimina puniat. h. d. Do.

¶ Sane hmōi ipensur⁹ officium: ꝓposito verbo dei querat de vita et conuersatione ministrātiū in ecclijs ꝛ locis alijs diuino cultui deputatis ac ceteris q̄ ad officium ipm spectant absq; coactione[f] et exactione qualibet iuramenti ad ipsorum emēdationem per salubria monita: nunc leuia: nunc aspera iuxta datā sibi a deo prudentiam diligenter intendēs. ¶ Quod si de aliqbus[g] orta fuerit infamia contra eos ordinarijs ipsorum (vt super his solēniter inquirant) denunciet: si viderit expedire. ¶ Notoria vero

ff. de ꝓba. q̄tiens. §. q̄ dolo. sed eo q indigētia est notoria fraus ꝓsumit. ad hoc. §. de renū. ca. ij.

a ¶ Cōcilio. in concilio qđ annuatim facere debet. de accusa. sicut olim. nec dicit hic d assensu. §. ꝓxi. rñ. quis siue concordent siue discordent hoc diffinire ad ipm ptinet vt se quit. ad hoc de arbi. cū olim.

b ¶ Ipsi⁹. scz archiepi.

¶ Glo. se. soluit duo dubia.

c ¶ Diffinitione. Dicit Inno. q hoc modo fiet diffinitio. diffinim⁹ per nos ꝓcedēdum ad visitationem prouincie nostre: et dicit q a tali diffinitiōe cum sit super executiōe officij sui nō poterit appellari. de officio ordinarij. irrefragabili. [illegible] Idē Hosti. ꝛ Archi. qui etiā dicunt nō reqri q hoc fiat causa cognita. Joan. an.

¶ Glo. se. ponit xxviij. casus i q̄bus scptura requiritur.

d ¶ In scriptis. Nota casum i quo scriptura reqrit. Alius cū querit de antiquissimo facto quod testib⁹ probari nō pōt. ff. de ꝓba. census. de prescrip. ad audiētiā. de ꝓbat. cū cām. Terti⁹ in priuilegijs. §. de priuile. porro. Quartus in dimissorijs. lxx. dist. extraneo. Quint⁹ in redeūte ad heresim. j. q. vij. saluberrimum. Sext⁹ in ꝓfitente. xxvij. q. j. oēs femine. Septimus in electie. ōde elect. qr ꝓpter. Octau⁹ in emphiteosi. C. de iu. ēphi. l. j. Nonus in alienatiōe rei eccliastice. xij. q. ij. sine. x. qđ. ij. hoc ius. de his que fiunt a pla. c. j. Decimus qñ appellat ab interlocutoria. §. eo. lib. de appel. cordi. Undecimus quando qs variat circa ꝓcuratorem constitutū. §. de ꝓcura. c. j. Duodecimus quando hoc agitur vt non valeat contractus: nisi in scriptis redact⁹ fit. §. de pac. c. ij. C. de fide instru. contractus. j. de regu. iur. contractus. Decimustert⁹ in sentētia excōicatiōis. Decimusquart⁹ in reqsitione trāscripti sentētie excōicationis. j. e. lib. de senten. excōi. cū medicinalis. Decimusquintus in casu. §. eo. lib. de elec. vt circa. Decimussextus in casu. §. de offi. ordi. si canonici. eo. lib. Decimusseptim⁹ in casu. §. eo. lib. de elec. fundamēta. Decimusoctau⁹ donatione q̄ excludit quingentos aureos. C. de donatio. si quis argentū. Decimusnonus fm quosdā in fideiussore. C. de fideius. l. penul. Uigesimus in minore iurante se maiorē. C. si minor se maio. dix. l. iij. Uigesimusprim⁹ si pactū fiat cū aduocato de re imobili sibi dāda. C. de suff. l. vna. ij. rñso. Uigesimussecundus in solutione debiti in instrumento publico cōtenti. C. de testi. l. testiū. auē. rogati. Uigesimustert⁹ si quis cauit de debito in scriptis ex cā antecedenti: ꝛ vult probare. C. d nō nu merā. pe. gñaliter. Uigesimusquart⁹ in testamēto in scriptis redigendo. C. q̄ testam. fa. pos. hac ꝯsultissima. §. hac cū humana. Uigesimusquint⁹ i legato pape. d of. dele. cū in iure. C. de mā. prin. l. vna. Uigesimussext⁹ cū libello criminali. vl ciuili. §. de libel. obl. c. j. ij. q. j. legū. Uigesimusseptim⁹ in cā. §. de tēpo. ordi. c. j. ꝛ. ij. q. j. legum. Uigesimusoctauus in diffinitiuis. §. eo. li. de re iudi. ca. vl. [illegible] Et licz in supradictis requirit scriptura: non tamē de necessitate i oībus: alis aūt regulariter istrumētis et testib⁹ ꝓbari potest. §. de fide istru. cū ioanneo. fit tamē probatio leuius/facilius ꝛ securius p scripturā. ff. de pigno. l. cō trahit. [illegible] hic glo. ponit. xxviij. casus quibus scriptura requiritur quoꝝ. xxiij. posuit hic Hostien. ꝛ Jo. mo. post eū omisit enim. xv. xvj. xvij. xxvij. xxviij Jo. addidit duos vt dicā in fine glo. Guill. aūt in specu. de istru. edi. §. restat. hoc casus prosequitur. Sed aliter q̄ hic. [illegible] Uigesimusnon⁹ i eleemosyna rū questorib⁹. de pe. ꝛ re. cū ex eo. Tricesim⁹ i casu extrauagan. Bonifa. ꝓinde. in fi. Tricesimusprim⁹ in alia extrauaganti eiusdem que incipit Iniuncte. Et hos duos addit Joan. mona. Tricesimussecūdus in casu de electio. causam. Tricesimustertius in clemē. de iudi. dudum. Tricesimusquartus in cōstitutione Jo. execrabilis. Jo. an.

e ¶ Uisitati. ꝓsumitur eñ magis indigere: et ideo sunt primitus visitandi. §. in. §. q si forte.

f ¶ Coactione. a principio exigetur iuramentū per quod occultum prodere constringatur ex quo tamen sine iuramento referuntur aliqua corrigenda: poterit inqsitor super his exigere iuramentum. [illegible] Idem Hostien. Jo. mona. ꝛ Archidi. ꝛ vide in specu. de inquisitio. §. ij. ver. licet autem. ꝛ ver. vt autē. vsq; ad finem. §. Jo. an.

g ¶ De aliquibus. De quib⁹ interrogat. de plano.

nil dicunt: et tunc denunciabunt epis vt inquirant. secundum formam decre. de accu. qualiter.ii.
a Negligentia. xviii. dist. c. peruenit.
b Debitam. s. statutam in iure: nisi ex causa fieret commutatio aliis arbitraria infligatur. s. de offi. delega. de causis.
c Canonibus. x.q.iii. relatum. s. eo. cum apostolus. et ca. sopite. ca. cum nuper.
d Officii. scriptoris/sigillatoris et similium officiorum. Alleg. hostien. in summa. c.i. et.i.q. ii. sicut episcopum. in auth. vt iudi. sine quo. §. hec ola. et §. sic igitur. col. ii. Ioan. an.
e Liberetur. Additur pena. s. ca. proxi.
f Aliisque. s. archidiaconis et plebanis. s. eo. cum apostolus.
g Saluis. Ad hoc. s. de sta tu mona. in singulis.

diuisio — Exigit per. Sunt tres partes. Prima ponit exordium. Secunda ibi. constitutionem. finem decret. s. prime repetit addens mensem. Tertia ibi: alio quin. penam apponit distinguendo statum delinquentium. Io. an.

ro crimina que examinatione non egeant (cum super his merito notari possit ordinariorum negligentia[a] eorundem) libere corrigat: penam pro illis debitam[b] infligendo.

Visitator nec in pecunia sed victualibus recipiat procurationem moderatam. nec familia sua aliquid recipere potest etiam pretextu officii: nec ipse nec sui aliquod munus etiam oblatum recipient hoc dicit. Domini.

Procurationes autem recipiat secundum quod est in canonibus[c] constitutum: nullam tamen pecuniam ipse vel aliquis de sua familia: occasione alicuius officii[d] aut consuetudinis: seu quolibet alio modo earum nomine: sed in victualibus expensas tantum recipiat moderatas. Caueat insuper ne ipse vel quisque suorum aliquod munus quodcunque sit et qualitercunque offeratur: presumat recipere: vt non que sua sunt videatur querere: sed que Iesu christi. quod si fuerit contra presumptum recipiens maledictionem incurrat. a qua nunquam (nisi duplum restituat) liberetur[e]. volumus enim in his in episcopis et archiepiscopis: sed aliis inferiores sunt suspensi ab officio et beneficio donec restituerint illud duplum. Et posito quod dantes munera vellent eis remittere: nihilominus accipientes tenentur illa restituere in duplum.

Nota primo ex prin. c. rationem quare fuerit pene inuente a iure: videlicet vt delinquentes abstineant a malo saltem formidine pene. c. felicis. s. de pen. No. quod visitans non debet recipere procurationem in pecunia sed in victualibus nec debet exquirere delicatas epulas: sed communibus epulis: debet esse contentus. No. quod visitans non debet recipere procurationem etiam in victualibus a locis non visitatis. No. quod delinquens contra tenorem. primi. s. c.i. §. procurationes tenetur restituere duplum illius quod accepit. No. vlterius iuncta glo. quod vbi venit imponenda pena affligens personam mitius puniuntur existentes in dignitate quam alii inferiores. et hoc quando afflictio vellet imponenda in pena corporali: secus si imponeretur pena pecuniaria: quia tunc grauius censentur puniendi maiores quam minores. Nam hic habemus quod pro eo

Notabilia.

fraudem qualibet penitus euitari

Forma visitationis premissa seruari debet in episcopis et aliis prelatis inferioribus regularium consuetudinibus exceptis. h.d. Domini.

Hanc autem visitandi formam ab vniuersis etiam episcopis aliisque[f] prelatis ordinario iure suos subiectos visitantibus plene obseruari precipimus. saluis[g] super hoc rationabilibus et approbatis religiosorum consuetudinibus et regularibus institutis. Grego. x. in generali concilio lugdunensi.

Quia decre. Innoc. iiii. s. proxi. non bene seruabatur in illo capitulo quod preceperat procurationes in victualibus non in pecunia recipi / et non recipi munera: nec etiam procurationes in victualibus a locis non visitatis: illam confirmat penas adiciens. Ioannes andree. Capitulum. ij.

Exigit[h] peruersorum audacia[i] vt non simus sola delictorum prohibitione contenti: sed etiam penam delinquentibus imponamus[k]. Constitutionem[l]

Summa rium domini helie. — Episcopus vel alius ad quem pertinet visitare non potest procurationem recipere in pecunia etiam a volentibus: nec etiam in victualibus a locis non visitatis: nec etiam dona recipere debet. quod si contrarium fecerit: punitur pena hic contenta. h.d. Istud ca. emanauit ad declarationem illius quod dicitur in ca. preceden. in fine.

Casus litteralis d. helie — Dictum fuit in §. procurationes. s. c. pri. quod exigentes procurationem pro visitatione in pecunia etiam a volentibus: vel in victualibus a locis non visitatis et recipientes aliqua munera a personis visitatis quod ipsi tenentur restituere duplum illius quod receperunt sub pena maledictionis eterne. a qua absoluendi non sunt: nisi prius restituerint duplum illius quod acceperunt. Unde multi non curabant de illa maledictione. ideo roma. pon. per istud ca. aggrauat illam penam videlicet quod exigentes procurationem in pecunia numerata etiam a volentibus. vel in victualibus. restituant duplum illius quod acceperunt infra mensem: alias elapso mense sunt interdicti. et si decederent durante interdicto essent sepeliendi in terra prophana: et non in cimiterio. Et habet locum hec pena

de delicto grauius puniuntur archiepiscopi quam episcopi. Not. vlterius quod istud ca. contrarium ad penam corrigitur p. c. sequens.

Glosa seq. ponit constitutionis causam.

h Exigit. Bene dicit exigit: quia magna ratio suadet ob maleficia penas solui. ff. de fideius. si a reo §. id quod. et fuerunt sumpta hec verba ex auth. de depo. §. sed ne per hanc. colla. vi.

Ratio suadet ob maleficia penas solui.

i Audacia. In mala parte ponitur sic. iiii. di. facte. C. de sepul. vio. pergit audacia. quandoque ponitur in bona. vt. viii. q.i. audacter. C. de iudi. rem non nouam. in fi. Addit. Et. xxxii. q. v. si paulus. §. caue. Dicit Ioan. mo. quod audacia proprie est vicium: cuius vicii contrarium vicium est pusillanimitas quorum medium est fortitudo. Io. an.

k Imponamus. Ut quos dei timore et c. de vi. et ho. cle. vt clericorum. lxxxiii. dist. plurimos. in fi. Et dicit papa cohibeantur deinceps manus temerarie formidine vltionis quas dei vel nostra reuerentia non coercet. s. de pe. felicis. §. in premissis.

Glosa seq. specificat tria hic repetita.

l Constitutionem. s. ca. pri. §. i. et §. procurationes

ubi tria statuta erant que hic confirmantur apposita pena. primu*m* q*uod* p*ro*curatio recipiatur solu*m* a locis visitatis. secu*n*d*u*m q*uod* solu*m* in victualibus. tertiu*m* q*uod* visitantes vel familiares munera non recipiant.

a ¶ Preterire. Maledictionis pena*m* ibi apposita*m* no*n* curantes nec excusant q*uia* multi q*uia* no*n* min*us* ardebu*n*t q*uam* cu*m* multis ardebu*n*t. ij. q. j. multi. in fi.

b ¶ Statuentes. Q*uo*d. s. c. pri. in archiepis dictu*m* erat: hic ad o*mn*es extendit q*ui*b*us* co*m*petit visitare. ¶ Glo. se. reci. p*er* q. et solutionem.

c ¶ Visitationis. In alijs ergo p*ro*curationib*us* que debentur legatis vel nu*n*cijs apo. se. vel q*ue* debentur ratione co*n*suetudinis vel ratio*n*e pacti in fundatio*n*e vel co*n*secratio*n*e appositi no*n* habe*n*t locum hec decre. de q*ui*b*us* habes. s. eo. titu. et ca. p*ro*curationes et. c. cu*m* nuper. et xviij. q. ij. eleutherius.

h ¶ Officio. Quod qualiter exercere debeat colligitur. x. q. j. placuit. s. c. pri. et §. sane.

i ¶ Non impe*n*so. Ille cui ex ordinaria potestate co*m*petit visitare impeditus per aliu*m* visitare pot. ille visitans p*ro*curabitur non ille qui co*m*misit. q*uo*d dic. vt. s. de offi. ordi. si ep*iscop*s. eo. libro.

k ¶ Aliud. xiiij. q. iij. plerjq*ue*. de symo. int*er* ce*t*eru. l ¶ Duplum. xiij. q. j. militare. xviij. dist. q*uonia*m j. q. j. p*er*cussionis et ca. sequen.

m ¶ Teneant. Saluo eo q*uo*d di. ci*tur*. j. pri. et tenet etia*m* familia de eo q*uo*d percepit et ipse ep*iscopu*s tenet de facto ipsoru*m*. lxxxvj. di. amputatis. s. e. lib. de elec. gnali. §. vl. Additio. Et vide q*uo*d not. in. j. glo. Joan. and.

n ¶ Extunc. Elapso mense. ¶ Glo. se. soluit duo dubia.

o ¶ Interdictu*m*. nouerit: q*uo*d est. j. a tali pena incipit cum istis maiorib*us*. vt. s.

itaq*ue* felicis recordatio*n*is Innoce. pape quarti predecessoris nostri edita*m* sup*er* non recipie*n*dis in pecunia p*ro*curationibus: ac sup*er* receptione munerum visitantibus eoru*m*q*ue* familiaribus interdicta: quam multorum fertur temeritas preterire[a]: vole*n*tes inuiolabiliter obseruari: ea*m* decernimus pene adiectio*n*e iuuanda*m*. Statuentes[b] vt vniuersi et singuli qui ob procurationem sibi ratione visitationis[c] debita*m* exigere[d] pecunia*m*[e]: vel etiam a volente[f] recipere: vel alias co*n*stitutione*m* ipsam recipiendo munera[g] sine visitationis officio[h] no*n* impenso[i] procurationem in victualib*us*: aut aliq*ui*d aliud[k] p*ro*curationis occasione violare presumpserint: duplum[l] eius quod receperint ecclesie a qua id receptu*m* fuerit: infra mensem reddere teneantur[m]. Alioq*ui*n extunc[n] patriarche/archiep*iscop*i/ep*iscop*i duplum ip*su*m vltra predictu*m* tempus restituere differe*n*tes: ingressum sibi ecclesie sentiant interdictu*m*[o]. Inferiores[p] v*er*o ab officio et b*e*n*e*ficio nouerint se suspe*n*sos[q]: quousq*ue*[r] de duplo h*uius*mo*d*i grauatis ecclesijs plenaria*m* satisfactione*m* impendant: nulla eis in hoc danda remissione liberalitate seu gr*ati*a valitura[f]. Bonifacius. viij.

¶ Visitator recipere pot*est* p*ro*curatione*m* in pecunia volentib*us* visitatis. Sed vna die vltra vnam p*ro*curationem non recipiet: licet plura visitauerit loca. h. d. Do. Capitulum. iij.

Felicis recordationis Gregori*us* papa. x. pre-

d ¶ Exigere. Id est ab inuito extorquere. ff. de leg. iij. fideicommissa. §. rem.

e ¶ Pecunia*m*. s*ecundu*m Inno. et Hosti. et Guil. et Gar. p*ro* vecturis et ferraturis equo*rum* si indigea*n*t pecunia*m* exigere p*otes*t. Additio. B*e*n*e* tenuit hoc Inno. in. c. p*ro*curatio*n*es. eo. ti. vt ibi scripsi sup*er* ver. p*ro*curationu*m*. Jo. an. Additio. Si intelligas de indigentia p*er* qua*m* impediretur visitatio v*er*a sit glo. de reg. iur. q*uo*d no*n* est. Jo. an. ¶ Glosa sequens reci. per obiectionem.

f ¶ Volente. Quod dic: vt. j. ca. pri. Nota casum specialem in quo parificantur ista duo exigere et a volente recipere. sic. s. de rescrip. statutu*m*. §. insuper. cu*m* §. seq. sic. C. lib. xij. publice letitie vel consulum nuncia. l. vna. in fi. cum alias sepe sit licitu*m* recipere: q*uo*d non licet exigere. xviij. distin. de eulogijs. de symo. dilectus. ff. de va. et extraor. cog. l. j. §. est quidem.

¶ Glosa. seq. reci. per questionem et opinionem.

Visita*n*s an possit visitationis te*m*pore recipere munera

g ¶ Munera. Co*n*sulte facit visita*n*s si ab o*mn*i munere se abstinet. j. q. j. sunt nonnulli. et. s. eo. titu. ca. pri. §. pe. credit t*ame*n Gar. q*uod* si modicu*m* esculentu*m* vel poculentu*m* recipiat q*uo*d non sit verisimile q*uod* aliqu*em* moueat vel donante*m* pauperiore*m* faciat: non h*abe*t locu*m* pena. arg. de sy. et si questiones. ff. de offi. presi. l. plebiscito. q*uia* talia no*n* trahunt ad munera. ff. de offi. p*ro*co*n*. l. solent. ad finem. ad hoc. s. de dona. inter vi. et vxo. c. vlti. s. eo. de rescrip. statutu*m*. §. insuper. Additio. Exporta*n*du*m* non tunc edendu*m* vel bibendu*m*: q*uia* no*n* esset dubitatio. cu*m* tu*n*c p*ro*curet puta si portet aliq*uo*s capones caseos vel flascos vini. bene facit si etia*m* ab his abstinet. et vi. quod dixi. s. ca. pri. §. caueant. super ver. quodcu*m*q*ue*. Joan. and.

eo. lib. de offi. deleg. c. ij. et si dura*n*te interdicto isti moriantur non sepeliu*n*tur in cimiterio. et si interim celebrent in ecclesia in suo officio sicut prius irregulares efficiuntur. vt. j. de senten. excom. is cui.

p ¶ Inferiores. Et sic magis punit minor q*uam* maior de q*uo* dic. vt. xl. di. ho*m*o xp*ist*ian*us*. et. s. de iureiura. cu*m* quida*m*.

q ¶ Suspe*n*sos. Si interim celebre*n*t vt pri*us* sunt irregulares: nec poterunt ab alio q*uam* a papa absolui. s. de re iudi. cu*m* eterni. j. de senten. exco. cum medicinalis.

r ¶ Quousq*ue*. Ergo facta restitutione statim sunt absoluti sine alia s*ente*ntia. lxxxj. dist. si qui. cu*m* suis concor. de spon. no*n* est. Additio. Absolutionis n*am*q*ue* p*ro*pter dubiu*m* satisfactionis facienda esset declaratio. et vi. q*uo*d no. in cle. de deci. c. j. ad fi. in glo. sic suspensi. Jo. and. ¶ Glosa seq. recitetur per obiec. et solu. et remissione*m*.

f ¶ Valitura. No. casum vbi rem mea*m* vel michi debitam remittere non possum l*icet* nil sit tam naturale q*uam* voluntate d*omi*ni rem suam in aliu*m* transferri. insti. de re. diui. §. per traditionem: et de hoc dic. vt dixi. s. eo. lib. de rescrip. statutum. §. si quid autem.

Felicis. Sunt quattuor dicta. primo recitat ius antiquu*m*. Secu*n*do ibi: veru*m*. illud te*m*perat i*n* parte secu*n*da. Tertio ibi: adijcie*n*tes. addit et declarat. Quarto ibi: cetera. i*n* relicis ius antiquu*m* co*n*seruat. Jo. an. Certu*m* habuit ab his q*ui* no. Guil. s. ca. pri. vbi dicebat se a d*omi*no Grego. audiuisse de me*n*te sua fuisse q*uo*d h*oc* statuit. Additio. Et quo*d* reuoluebat litteram vt hu*n*c saperet intellectum vi. super ver. non impenso. Joan. an.

diuisio

Dicit v*bi* sumpta. Suma*riu*m d*omi*ni helye.

¶ Procuratio pot*est* licite recipi i*n* pecunia*m*: sed no*n* exigi. hoc dicit. Et sic per istud. c. est correctu*m*. ca. precede*n*s.

Casus ī falso dñi helye.

¶ Casus. Dictū fuit. ʒ.c. pxi. q habēs visitare pōt a locis visitatis recipe pcurationē in victualib⁹ sed nō in pecunia: etiā a volētib⁹ soluere i pecunia. Sʒ vtrū istud sit verū indistincte? Rñdet ro. pon. dicēs q illa cōstitutio vertebat in grāde detrimētū platoꝝ. ꝛ etiā soluētiū pcurationez. iō statuit vt si qs velit conuenire cū plato: poterit vt p procuratione recipiat aliquā certā pecuniā: ſʒ si velit pcurare plātū visitātē nō tenebit dare pecuniā: ꝛ q̄ ad cetera remanet. c. precedēs icorrectū. Uerūtamen dicit ro. pō. q si eps velit visitare vna die plura loca pōt. sed nō exiget nisi vnā solā pcurationē sed hodie plati habent dispēsationē a papa visitandi plura loca vna die: et a qualibet recipere integrā pcurationē et ista phibitio cum sit a iure positiuo potuit tolli per cōtrariam dispensationē: licet nō deberet fieri sine iusta causa.

recipiāt cū aūt p alios nō ipsi: sed illi victualia vel pecuniā p eis recipient. vt. ʒ. de offi. ordi. si eps.

i ¶ Persoluēdam. Alās eni posset totā ciuitatē vna die visitare: ꝛ tot pcurationēs recipe q̄t ibi essent ecclesie qḋ eēt absurdū. ¶ Nūerus ḡ pcurationū nō excedat nūerū dierū. ʒ. e. pcurationēs Additio. j. Et esset accessoriū maius pncipali vt dixi i tex. Jo. an.

k ¶ Cetera vero. Sed circa exactiōes statuta ꝛ circa pcurationes etiā i victualibus nō recipiēdis a locis nō visitatis ꝛ circa munera nō recipiēda a visitantib⁹ vel eoꝝ famulis cum penis supe rius statutis.

decessor noster phibuit in cōcilio lugduñ.[a] ne aliqui[b] ob procuratiōnē sibi rōne visitationis debitam exigere[c] pecuniam presumerēt vel etiā recipere a volēte[d]. ¶ Uerū qm̄ rerū experientia[e] nos instruxit ex hoc tā psonis visitantibus q̄ locis ꝛ ecclesijs visitatis multa incōmodorū dispēdia[f] puenire / cōcedimus[g] vt patriarche: archiepi: epi: et alij quibus ex officio[h] competit visitare: a volētibus ecclesiarū, et locoꝝ visitatoꝝ rectoribus seu personis pecuniā licite recipere valeāt: p sumptibus moderatis faciēdis in victualibus: diebus quibus visitationis officiū psonaliter exercebunt. ¶ Adijcientes q nō liceat visitanti: nisi vnā procurationem recipere vna die: siue vnū locū solū visitauerit siue plura: etiā si locus quilibet visitatus ab illo sufficeret ad procurationem integram persoluendā[i]: cū eidem sufficere debeat: vt temporalia metat a locis personaliter visitatis pro diebus quibus eis spiritualia subministrat. ¶ Cetera vo[k] in eiusdē predecessoris constitutione contenta in suo volumus robore perdurare. Idem.

¶ Si vniuersitas vel singularis persona ecclesias vel ecclesiasticas psonas cōpulerit soluere pedagia vel guidagia vel exactiōes p reb⁹ suis quas causa negociationis nō deferunt: vel p psonis: singulares sunt excōicati: ꝛ vniuersitas interdicta: nec pdest cōtraria consuetudo. Ete. hoc addit q diocesani qbus cōstat aliquos in has snias incidisse illos publicare debent: et ipsas snias facere obseruari.

Q Ueo. ti. presenti. Joā. an.

Q Uācq̄ peda= Ca. iij.

¶ Uancq̄. ¶ Prio ponit exordiū. Secūdo phibitiōez ibi: cū igi. Tertio penas transgressoꝝ ibi: q̄ vo Et hec decr. plenius pūdet q̄ alexandrina: qr nōnulli. j. ꝺ imu. ec. puidisset vt ibi dicā. in prin. Joan. and.

diuidit ꝛ addit ius nouissimum.

¶ Pro itellectu hui⁹. c. est psupponēdum: qd sit pedagiū ꝛ guidagiū. de q̄ in glo. in. ca. sup q̄busdā. de verb. signi. in an. Unsciēdū q pedagiū dr illud tributū qḋ soluit p reb⁹ que trāsferunt de vno loco ad aliū ꝛ in iure vocatur vectigal. Guidagiū vo dicitur illud tributū qḋ datur p salariādis hominibus qui secure conducunt transeuntes extra loca periculosa.

Presup. dñi helye. Pedagium qd sit. Guidagiū qd sit.

¶ Casus. Certū est q tam cōstitutione diuina q̄ humana clerici eccle ꝛ res clericoꝝ sunt exēpte ꝛ immunes a prestatione exactionū ꝛ tributorū q̄ cōsueuerūt prestari p hoies seculares. Sed ponam⁹ q aliquis fecit cōtrariū: qr cōtra talē phibitionē q̄ est tam a iure diuino ciuili q̄ canonico fecit indebitā exactionē: ꝛ cōpulit clericos ad soluēdū pedagia: guidagia: et alias exactiones p se vel pro reb⁹ suis queritur qua pena veniat puniendus? Rñ. q si sit psona singularis que fecit istas exactiones: tūc ipso facto incurrit sentētiā excōicationis. si aūt sit vniuersitas vel collegiū puta cōitas vel vniuersitas scabinoꝝ alicui⁹ ciuitatis: tūc illa vniuersitas est supposita interdicto ecclīastico: nō aūt incurrit excōicationem. Hodie aūt emanauit cle. pñti. eo. ti. que pcipit epis ꝛ aliis locoꝝ ordinarijs vt ipsi publicēt istas penas ꝛ sententias: ꝛ precipit illis sub pena excōicationis: ne sint remissi in publicandis istis penis. ¶ Nota q si clerici transferant personas suas de loco ad locum: licet faciāt causa negociationis tñ pro psona sua nō tenētur soluere exactiones

Casus ī falso dñi helye.

Notabilis.

a ¶ Lugduñ. ʒ. ca. proximo.
b ¶ Aliqui. Inno. iiij. in archiepis phibuerat principaliter: ꝛ demū ad omnes extenderat. ʒ. c. j.
c ¶ Exigere. Circa hoc nil corrigitur vel mutatur.
d ¶ A volēte. Hoc est qḋ infra recipit mutationem.
e ¶ Experiētia. Sic. ʒ. e. li. ꝺ elec. q̄ sit. cū suis cōcor.
f ¶ Dispendia. Pbr ruralis q̄ nō hʒ nisi vnū gausape forte sine manutergio: ꝛ vnicū lectulū: quō pcurabit ꝛ hospitabit epm: cū nec forte domus sufficiat posito q abundarēt reliqua: ꝛ eps quō in vili domo manebit. ¶ Utilis ergo fuit hec cōstitutio que tollit hec dispendia. Additio. Portatio etiam victualium ad locum competentem esset onerosa. Joan. and.
¶ Glosa se. ostendit quō ius antiquū reuocatum est.
g ¶ Cōcedimus. Hic. o. reuolauit ad. a. id est extremitas ad principiū. xxxv. dist. ab exordio. Olim enim ab his q̄ pcurationē victualiū parare debebant inuitis pcuratio in pecunia exigi nō poterat. x. q. j. relata sed a volētibus bene poterat in pecunia recipi et certa summa taxari. x. q. ij. relatū. idem est hodie p hanc decre. et est equissimū. vt dixi in proxi. glo.
¶ Glosa seq. reci. per obiec. ꝛ solutionem.
h ¶ Officio. Satis hoc puto locū hre. non solū in ordinarij officio: ſʒ etiā delegatiōis: cū vtrobiq̄ eadē sit ratio: nō ob. qḋ. ſ. dr psonaliter: qꝛ intelligo q cū personaliter visitāt pro suis victualib⁹ a visitatis pecuniā

vel alia tributa: nec etiam si trāsferant res beneficiorum. Sed si trāsferant fructus patrimoniales causa negociatiōis tenenť soluere pedagia ꝛ alias exactiones. secus si necessitate sua: quia tunc nō tenerentur soluere pedagia nec alia tributa.

m ¶ Collegiū. Ex quibus hec cognoscantur: vt no. §. de exces. prela. dilecta.

n ¶ Predictis. Propulis. s. quas causa negociatiōis non deferunt.

o ¶ Per alium. J. de regu. iur. qui per alium.

giorum[a] exactiōes tam iure canonico[b] ꝙ ciuili[c] regulariter merito sint dānate. tanto tū districtius (ne ab ecclesijs ꝛ psonis ecclesiasticis talia exigant) phiberi oportet: quanto si id fiat maioris[d] inde trāsgressionis reat⁹ icurriť: et offensa euidētior cōprobatur. ¶ Cū igiť ecclesie ecclesiasticeqȝ persone ac res ipsarū[e] nō solū iure humano[f]: quinimo ꝛ diuino[g]: a secularium psonarum exactiōibus sint imunes: constitutionē[h] felicis recordationis Alexādri pape ꝗrti pdecessoris nr̄i: (q statuit ecclesias ꝛ psonas ecclesiasticas ad pedagia ꝛ guidagia peniť⁹ non teneri: nec ad exhibendū vel soluēdū talia ꝓ reb⁹ suis pro prijs quas nō cā negociādi[i] deferūt vel deferri faciūt seu trāsmittūt). Uolentes ꝓpter multoꝝ insolentiā ꝛ abusum pene adminiculo adiuuare[k] adijcim⁹ districti⁹ inhibēdo (cōtraria ꝯsuetudine[l] quorūcunqȝ que dicenda est corruptela verius non obstante) vt nec collegiū[m]: nec vniuersitas: nec aliq etiā singularis psona cuiuscunqȝ sit dignitatis ꝯditiōis aut stat⁹ a pfatis ecclesijs aut psonis ꝓ psonis ipsis aut reb⁹ pdictis[n] talia exigat vel extorqat ꝑ se vel ꝑ aliū[o] suo noie vel etiā alieno[p] aut eas ad hmōi psoluenda cōpellat. Qui vero cōtra fecerit: si psone fuerint singulares[q] excōicatiōis: si aūt collegiū vel vniuersitas[r] ciuitatis castri seu loci alteri⁹ cuiuscūqȝ. ipa ciuitas castrū vel loc⁹ iterdicti snias ipo facto icurrant: nec ab excōicatione huiusmodi absolutionē vľ interdicti relaxationē obtineant donec exacta plenarie restituerit ꝛ de trāsgressione satisfecerint[s] cōpetenter. Idem.

¶ Archieps visitare pōt ꝓuiciā ac etiā iterare: ꝫ suffraganei non sint negligētes et tunc ꝯfessiones oīm audire: absoluere: ꝛ penitentias imponere. h. d. Do. Caplm. v.

Perpetuo declaramus edicto: archiepm pos-

a ¶ Pedagiorum. Quid sint guidagia: et qd pedagia vide. §. de ꝟbo. sig. sup quibusdam.
b ¶ Canonico. pre. decre. super quibusdam.
c ¶ Ciuili. C. noua vecti. isti. non pos. l. ab ecclesijs. C. de sacrosan. ecc. l. placet. [illegible] xvj. q. j. placet. als sub ꝗ. noua ratione. Jo. an.
d ¶ Maioris. Scȝ ꝙ si exigantur a laicis. Idē Archidi.
e ¶ Ipsaꝝ. scȝ ecclesiarū et ecclesiasticaꝝ psonarū. nā res clericoꝝ eodē priuilegio gaudēt quo res ecclesiaꝝ. vt. xvj. q. j. sitr. ꝛ rōnē ibi no. Jo. ꝛ Ber. §. de pig. ex litteris. l. glo. penult. nec est ĩĩ illud vniuersaliť verū. vt no. Jo. xvj. q. iiij. ca. j.
f ¶ humano. positiuo vt dictum est. §.
g ¶ Diuino. Legitur Gen. xlvij. vltra medium. Subiecit Joseph oēm terrā egipti pharaoni ꝛ cūctos populos ei⁹ a nouissimis terminis egipti vsqȝ ad fines eius pter terrā sacerdotū. ꝛ sequiť sic. ex eo tpe vsqȝ ad psentē diē in vniuersa terra egipti quinta pars regib⁹ soluiť: ꝛ factū est qsi in legē pter terrā sacerdotalem: q libera ab hac conditione fuit. Itē. j. Esdre. vij. vltra mediū. vbi dixit rex adagerisuis ministris. Uobis quoqȝ notū facim⁹ de vniuersis sacerdotib⁹ ꝛ leuitis / cantorib⁹ et ianitoribus ꝛ ministris domus dei: vt vectigal ꝛ tributum ꝛ annonas non habeatis potestatē imponēdi sup eos. ꝛ cōcor. ad hoc. §. de immu. ec. nō minus.
h ¶ Constitutionē. quā habes. J. de immu. ec. c. j. et pro parte eius mentem vide hic decisam.
i ¶ Negociandi. ad hoc de vi. ꝛ ho. cle. c. vl. Et not. in his q negociatiōis cā portanť non in ꝓprijs. vel in his que portātur ad vtilitatē fisci soluunť exactiōes iste. C. de ve. ꝛ commis. l. vniuersi.
k ¶ Adiuuare. §. eo. exigit. in prin.
l ¶ Consuetudine. ad idē. §. eo. romana. ꝗ. pcurationes. de capel. mo. ca. vno. cum similibus.

Clericoꝝ bona an gaudeant eodē priuilegio cu bonis ecclesiaꝝ

Clerici sunt immunes ab exactionibus psonarū sclarū de iure diuino

p ¶ Alieno. xlvj. dis. sicut nō suo. J. ō reg. iur. quod alicui.
¶ Glose due sequētes recitari possunt ꝑ duas questiones
q ¶ Singulares. Etiā epi. qȝ decre. q: periculosum. de sentētijs suspēsionū ꝛ interdicti loqtur. Idem Archidiaconus.
r ¶ Uniuersitas. In collegiū eiꝰ vel vniuersitatē excōicatiōnis snia pferri nō debet. J. ō sententen. excō. romana ꝗ. in vniuersitatē. vbi de h⁹ ꝛ itelligo hoc et de vniuersitate vľ collegio ecclesiastico. Idē Jo an. mo. ꝛ Arch. vt. §. de persōis dixi in pri. glo. ꝛ facit. ff. si ful. vendi. l. altius. ꝛ de na. ex libe. vē. cap. vno. de deci. ꝗ. quis.
s ¶ Satisfecerint. Ad istar excommunicati ꝑ manifesta offensa. §. de verb. sig. ex parte. j. ꝛ ca. se. J. de sen. excō. solet ꝛ ca. venerabilibus.

Excōicatio nō dȝ ferri in vniuersitatē vel collegium

Perpetuo. ¶ Sunt due ptes. Scda ibi: pōt etiā. Et pria ponit dictū de visitatiōe iteratiōe ꝛ pcuratione. Scda viciat ꝯsuetudinē ꝯtrā ibi: cōsuetudine. Emanauit ad declarationē decre. §. e. romana. ꝛ correctionē coꝝ q ibi not. Bern. ꝛ. §. eo. nuper. et. §. de accu. sicut olim. [illegible] Et Jo. ix. q. ij. nullus primas. ꝛ facit. eo. c. ij. q. vlti ꝗ. vl. Jo. an.
¶ [illegible] Dictū fuit. §. e. ti. c. j. q archieps nō solū pt visitare totā suā diocesim: sed etiā suā ꝓuinciā. i. diocesis suoꝝ suffraganeoꝝ: vtrū istud sit indistincte verum: etiā si epi adhibeāt diligentiā in visitando suas dioceses? Rn. ro. pon q sic. ꝛ dicit q licet epi non sint negligētes in visitādis suis diocesib⁹. tñ nichilominꝰ poterit archieps illas dioceses suffraganeoꝝ suoꝝ visitare. ꝛ nō solū semel: sȝ pluries ꝛ iterare ꝑm q dictū fuit. §. eo. in capi. j. Sed vtrū archiepiscopus visitando ꝓuinciam suā possit audire confessiones subditorum suorum suffraganeorum: ꝛ ipsis cōfessiōibus auditis imponere penitentiam salutarem? Rndet q sic

Dicit qd declarať ꝛ corrigit.

Casus i falso d. helle

Et iste est vnus casus in quo archiepus hʒ iurisditio nem in subditos suoꝝ suffraganeoꝝ: ⁊ alios casus habes in capi. pastoralis. de offi. ordi. in anti.
a ¶ Constitutionis. s. eo. ca. j.
¶ Glosa seq. ponit opi. ɔ̃riam cui respondet.
b ¶ Negligentes. Contrariũ no. Ber. in predictis locis. sed aliud est visitare aliõ de criminibus inquirere: vt dixi. s. ca. j.
c ¶ Et iterare Repete fm ɔ̃stitutionẽ ⁊c. qꝺ ē s. ⁊ idẽ repetas in ɔ̃xi. ver.
d ¶ Ab aliꝭ. puta subditꝭ suffraganeorum.
e ¶ Premissis visitatiõi: itera tioni: ⁊ procura tionj.
f ¶ Obstante Ad idẽ. s. c. ɔ̃x. cũ suis concor.

se fm tenorẽ ɔ̃stitutionis[a] felicis recordationis Innocentij pape q̃rti ɔ̃decessoris nr̃i sup hoc edite suã ɔ̃uinciã visitare libere: lʒ nõ sint ei⁹ suffraganei negligentes[b]: et iterare[c] visitationẽ eandẽ: ac ɔ̃curationes a locis recipere visitatis. ¶ Consuetudine (si qua forsan ab ipsis suffraganeis vel ab alijs[d] allegeť premissis[e]) ɔ̃traria nõ obstante[f]. ¶ Potest etiã idẽ archiepus dũ visitat confessiones subditorum suffraganeorũ audire ac absoluere[g] ɔ̃fitẽtes: ⁊ ipsis pnias iniungere salutares[h]

¶ De consecratione ecclesie vel altaris. Bonifacius. viij
¶ Polluta eccl'ia pollutũ est cimiteriũ illi cõtiguũ sed non remotum. Pollutio cimiterij ecclĩam nõ polluit: lʒ ɔ̃tigua existat. Polluto vno cimiterio aliud illi cõtiguũ pollutũ nõ ē: lʒ ɔ̃ por tã de vno in aliud deť ingressus. h. d. Do. c. vnicũ.

Si ecclesiam pollui[i] san-

¶ Glosa seq. dat vnũ simile. de aliꝭ remittit.
g ¶ Absoluere. No. casum in quo archiepꝭ in subditos suffraganeoꝝ iurisditionẽ habet. Itẽ ɔ̃ totã ɔ̃uinciã dat litteras indulgentiarũ. s. de peni. ⁊ remis. nostro. alios casus habes. ix. q. iij. in sum. s. de offi. or. pastoralis.
h ¶ Salutares. Nõ nimiũ austeras. xxvj. q. vj. alligant: ⁊ in eis imponendis consideret q̃ leguntur de pe. ni. di. v. consideret. ⁊ s. de homi. sicut dignum.
¶ Titu. De cons. eccle. ¶ Uisum est de cẽsib⁹: sed quia in ɔ̃secratiõe eccl'ie solẽt dari inmunitates ⁊ census imponi: ideo post rubricam ɔ̃cedentem subijcit istam.

Si ecclesiã. ¶ Determinat quattuor casus. Secundus ibi: secus. Tertius ibi: nõ sic. Quart⁹ ibi: non vnum. Jo. an. Emanauit ad declarationẽ eorum que no. Hostiẽ. s. eo. titu. c. j. ⁊ vlti. Jo. an. Proprie eccl'ia dicitur ɔ̃secrata. ¶ Basilica nõ ɔ̃secrata. de reli. do. c. j. sed ɔ̃tra nõ ɔ̃secrata polluiť: sed aliter recõciliatur. s. eo. c. vi. ¶ Sed. Patet hoc de cõse. distin. j. nõ oportet. xvj. q. v. possessio. q̃ñq3 eccl'ia vocať oratoriũ. ea. q. lator. xliij. dis. c. pe. ⁊ vlti. q̃ñq3 vocatur domus orationis xvj. q. vij. ⁊ hoc diximꝰ. ⁊ s. de immu. eccle. cum ecclesia. q̃ñq3 diciť templũ: vt ibi. ⁊ lxxxviij. distin. ejiciẽs. j. q. iij. ex multis. ij. q. vij. accusatio. ij. respon. Alibi tabernaculũ de cõse. di. j. c. j. xxxvj. distin. c. vlti. q̃ñq3 domus dei. j. q. j. nõ solũ. ⁊ j. ti. ij. decet. ⁊ est rõ: qr specialiter ibi deus inhabitat: vnde ibi habitãtes protegit. dicitur enim domus esse tutissimum refugiũ. ff. de in ius vo. l. plerıq3. fm Arch. Jo. an. ¶ Sanguinis. Certũ ē ɔ̃ si quis ɔ̃ iniuriã aliũ verberet in eccl'ia. ⁊ effundať sanguis in eccl'ia (idẽ si effundať semen hois) ɔ̃ eccl'ia est censenda polluta. Sed qd de cimiterio ponam⁹ ɔ̃ eccl'ia aliqua fuit polluta: est aliqꝺ cimiterium iuxta ecclesiã: vtrũ fuerit cimiteriũ pollutũ? R̃ndet ɔ̃ sic: qr est accessoriũ ad ecclesiã. ⁊ ideo anteq̃3 cimiteriũ illꝺ fuerit recõciliatũ non dʒ in eo aliꝗs sepeliri. Sʒ quid ecõtra. cimiteriũ aliqꝺ fuit pollutũ: vtrũ ecclesia q̃ est iuxta cimiteriũ est polluta? R̃ndet ɔ̃ nõ: qr eccl'ia nõ est accessoriũ ad cimiteriũ: ⁊ maius dignũ non trahiť ad min⁹ dignũ. Sed qd ponam⁹ retẽto priori themate ɔ̃ aliqꝺ cimiteriũ fuit pollutũ: est aliud cimiteriũ illi coherens: qr est ibi quidã paries diuidens vtrũq3 cimiteriũ. vtrũ istud cimiteriũ censeať esse pollutum? Respõdet ɔ̃ nõ [sanguinis] requiriť ɔ̃ sit effusio sãguinis humani iniuriose. Iõ si me defendẽdo effundã sanguinẽ in eccl'ia nõ ɔ̃pter hoc dʒ ecclesia polluta immo si qs se defendẽdo suũ aggressorẽ in ecclesia occiderit nõ est irregularis cẽ sendus [cõtiguum] id est sine medio: qr contigua sunt q̃ duobus extremis se ɔ̃tingũt. ¶ Nota ɔ̃mo ɔ̃ eccl'ia vel cimiterium polluitur effusione sanguinis humani. ⁊ hoc q̃ñ effusio illa sanguinis est iniuriosa: secus si iuste vł iocose fuerit facta vel etiã si euenerit naturaliť sine aliqua ɔ̃cussiõe. Itẽ reqriť ɔ̃ illa effusio sanguinis fuerit facta in magna abũdãtia: iõ si solũ essent effuse due vel tres gutte non diceret eccl'ia polluta. ¶ Nota vlteri⁹ ɔ̃ etiã cimiteriũ vel ecclesia diciť pollui ɔ̃ effusionẽ seminis hũani. Et dicũt aliq ɔ̃ reqriť ɔ̃ illa effusio fuerit adulterina. sec⁹ si m̃rimonialis. Hãc opi. tenet Archidia. Et rationẽ ponit ipse Archidi. qr reddere debitũ est meritoriũ. sed glo. ista ɔ̃cludit ɔ̃riũ: qr aliqua sunt illicita rõne loci: q̃ al's de se sunt licita. nec obstat rõ Archi. ɔ̃ reddere debitũ vxori est meritoriũ: qr bñ sequiť. reddere debitũ vxori est meritoriũ: ꝗ nõ mereť penã: sed nõ sequiť q̃ eccl'ia sit polluta. Itẽ dicit Do. de sancto gemi. ɔ̃ in oi loco non est reddẽdũ debitum carnis. ¶ Nota ɔ̃ in cimiterio polluto nõ sunt sepeliẽda corpora ante recõciliationẽ debito modo factam. ¶ Nota ɔ̃ polluta eccl'ia etiã diciť pollutũ cimiteriũ si sit ɔ̃tiguũ eccl'ie. iõ aliꝗs nõ dʒ in eo sepeliri. tñ non est necesse ɔ̃ reconciliet cimiteriũ: qr venit accessorie ad ecclesiã: iõ ɔ̃ recõciliationem ecclesie videť cimiteriũ esse recõciliatũ. ¶ Nota vlteri⁹ ɔ̃ paries intermedius diuidit res diuersas vt censeantur res diuerse. ¶ Nota ɔ̃ porta ingressus vel aditus nõ facit ɔ̃pter hoc cõtigua. Et istud facit ad q̃stionẽ. ⁊ ponam⁹ ɔ̃ habeo vnũ domiciliũ: porta domicilij est in vna ɔ̃rochia ⁊ residuũ ē in alia parrochia q̃tũ ad iura parrochialia nõ sum parrochian⁹ illi⁹ eccl'ie in cuius parrochia est porta domicilij: sed sum parrochian⁹ illi⁹ ecclesie in cuius parrochia est residuum domus.
¶ Glosa seq. reci. per ob. ⁊ solu. scđa ps ɔ̃ q̃stionẽ ⁊ solutionẽ: ⁊ solutionis ɔ̃rio respondet.
i ¶ Pollui. q̃ ad opinionẽ hoim q̃ eã pollutã q̃tum in eis est. ⁊ q̃ ei sunt scitã coinq̃nari nõ p̃hs. xv. q. vi. c. vlti. de coha. cle. ⁊ mu. vł a. ⁊ qd firmũ erit aut stabile si sanctitas incorrupta corrũpať. C. de epi. ⁊ cle. si quẽ q̃3. ⁊ ob hoc dico ɔ̃ si pollutio fuerit occulta non dʒ recõciliari. dicũt eñ theologi ɔ̃ ideo recõciliať eccl'ia vt

Archiepꝭ ɔ̃ totã ɔ̃uinciã dat litteras indulgẽ tias in tota sua ɔ̃uincia. Contiuatio d. helie diuisio

Dicit qd declarat. ⁊ ponit ɔ̃riam. Eccl'ia qb⁹ vocabuľ nuncupatur.

Casus lfalis d. helie

Nota s bella.

Eccl'ia nõ ē recõciliã da ɔ̃ɔ̃ pollutionẽ si pollutio sit occulta.

Eccl'ia polluta quando debet recociliari.

videntes laici ecclesiam sic lavari quod non peccavit cogitent intra se quantum pro lavatione peccatorum laborandum sit. probatur de iure: quia ecclesia non iudicat de occultis. xxxij. di. erubescant. de symo. tua. nos ob. de adulte. significasti. quia dico quod adulterium ibi publicum erat. quod patet ex eo quod adultero l dicta fuit purgatio. Et est hoc expressum. j. q. j. quod quidam. in fi. Jo. an. Glo. se. primo solvit. vel dubia. In fi. quaerit. ar. pro et contra: et solvit.

a Sanguinis humani et iniuriosi. Unde si ibi occidatur canis vel humanus sanguis casu effundatur ecclesia non est recociliandaa: et si sine sanguinis effusione occidatur ibi homo: puta cum tersorio ad collum: bene reconciliatur propter criminis horrorem secundum Hug. quod not. hoc de cons. di. j. ecclesiis. Et est casus. s. eo. proposuisti. ubi dicitur quod propter homicidia et vulnera recociliatur ecclesia. non dicit an in eis fuerit sanguinis effusio necne. Et si extra ecclesiam vulneratus ad ecclesiam fugiat et ibi sanguinem spargat non recociliatur ecclesia. sec. e contrario. Uel cum sanguinem colligit in scutella: si autem supra tectum: pone cum sagitta homo interficitur. Dixit ibi Hug. quod non est facienda reconciliatio: quia extra ecclesiam videtur factum. Sed quid si sanctus vir ibi occidatur: numquid recociliabitur ecclesia: videtur quod sic: quia iura indistincte loquuntur: et scelerati est iustum et sanctum occidere quam iniustum. xxj. q. v. si non licet. In contrarium videtur cum ecclesia sanctificata sit non polluta. Sed hoc verum est ex sanguinis effusi passione sed ex ipsius effusi actione bene polluitur: iuxta illud. actio displicuit: passio grata fuit. Un primum teneas: locum tamen sanguinis non lavabunt. Additio. Si vir sane mentis seipsum occidat in ecclesia, vel vulneret irato animo ad sanguinis effusionem: ex quo publicum est recociliabitur ecclesia. ad hoc sufficit quod scripsi. s. de sen. exco. contingit. super. h. excoicet. i. fi. Jo. an. Additio. Fa. de puil. tua rum. in prin. Jo. an. Additio. Uel si quis ibi minutionem faciat. Jo. an. Additio ii. Et idem Archi. h. et ibi vt remittit Jo. an. Additio iii. Ad hoc. ff. ad. l. aquil. qua actione. §. j. Jo. an. Additio v. secundum Uin. quod hoc no. s. e. proposuisti. in. j. glo. alleg. ff. ad. l. aquil. huic scripture. Jo. an. Additio. Eadem ratione dicitur idem quando sub ecclesia in cella caverna vel spelunca ibi sita. ad utrunque faciunt iura loquentia de ingressu ecclesie. s. eo. li. de offic. deleg. c. ij. et j. de sen. excomunicati. is cui. Jo. an. Additio vi. Ad hoc. s. eo. lib. de elect. fundamenta. post prin. ver. isti sunt. et xxi. distin. quanto. Jo. andree. Additio vii. Seneca lib. iiij. declama. etiam ubi remedium est mori scelus est occidere. Joan. and.

Glo. seq. in questione duas contrarias opinio. recitat secundam approbat.

b Seminis humani. non canis. et intelligunt hic quidam de semine fornicario: unde si vir cognoscit uxorem in ecclesia non reconciliabitur. hoc tenet Hu. cuius glo. posuit Jo. de cons. di. j. in ecclesiis. Uin. et Sandolphus. Sed ipse Joan. contra quod verum puto allegabat. ff. de so lu. l. quod diximus et hoc no. xxxj. dis. quando. lxxiij. dis. ecclesiis. xxxiij. q. iiij. apostolus. non inita licita ex loco sunt illicita. ij. q. vij. accusatio de immuni. ec. c. j. Additio. Et archidiaconus quod dicebat quod licet in ecclesia non debeat regulariter debitum reddi uxori si tamen petat et reddatur non potest dici adulterium, vel fornicatio. fa. de cons. dist. j. si motum. Jo. an.

Contigua dicuntur

c Cotiguo. Contigua dicuntur quorum extrema se contingunt Additio. Fuit dictum Aristotelis. v. physi. qui subdit illa esse contigua quorum terminus est unus. et idem datur exemplum de aqua in vase: est enim vasi cotigua sed in se continua. et c. Joan. an.

d Pollutum. scilicet. j. de sen. exco. si civitas. ubi idem de ecclesia interdicta distinguitur. Jo. an.

e Polluto. Sanguinis vel seminis effusione. vt. s. vel quia ibi fuit aliquis excomunicatus sepultus. s. e. consuluisti. Idem hic Archi.

f Maius. ad se trahere videatur quod est. j. et hoc esse non debet. s. eo. quod in dubiis. ubi de hoc. ad idem. s. eo. lib. de preben. ca. antepenul.

g Principale. quod esse non debet: immo potius econtrario. j. de regu. iur. accessorium. cum suis concor.

h Pariete. Paries igitur divisionem inducit. ad idem s. eo. lib. de elec. ubi periculum. §. in eodem.

i Uiolatum. No. quod licet accessorium sequatur principale contiguum: non tamen sequitur accessorium contiguum vt hic. multo quam minus principale sequitur accessorium. vt. s. pri. re.

guinis[a] aut seminis[b] effusione contingat: ipsius cimiterium si cotiguum[c] sit eidem censetur esse pollutum[d]: unde antequam recociliatum fuerit: non debet in eo aliquis sepeliri. Secus si remotum fuerit ab eadem. Non sic quidem in casu converso sentimus vt videlicet polluto[e] cimiterio (quantumvis ecclesie cotiguo) debeat ecclesia reputari polluta: ne minus dignum maius[f]: aut accessorium principale[g] ad se trahere videatur. Non unum sed plura cimiteria esse noscuntur: quantumvis sibi coherentia pariete[h] tamen medio seiungunt. Ideoque violato eorum altero: alterum (licet de uno ad aliud per portam intermediam habeatur accessus) non propter hoc reputabitur violatum[i].

De reliquiis et veneratione sctorum. Bonifa. viij.

Festa xij. apostolorum: quattuor evangelistarum: et quattuor doctorum: et professorum ecclesie. s. Gregorij: Augustini: Ambrosij et Hieronymi sub officio duplici debent solenniter celebrari. Jo. an. c. unicum.

Gloriosus deus in sctis suis: et in maiestate mirabilis: cuius ineffabilis altitudo prudentie nullis inclusa limitibus: nullis terminis comprehensa recti censura iudicij celestia pariter et terrena disponit: et

Continuatio ad. helle

De reliquiis et veneratione sctorum. Dictum fuit. s. de consecratione ecclesie vel altaris: verum quia in ecclesiis consecratis solent poni reliquie sanctorum: ideo ad nos informandum ponit rubricam. de reli. et vene. sanc.

divisio

Gloriosus. Primo Bonifacius ponit exordium de divina providentia quod digniores extollit. Secundo ponit imitationem ecclesie militantis ibi: sic et alma. ubi facit tria. Primo comendat apostolos, evangelistas, quattuor doctores ecclesie divisim. Secundo ibi: ideoque. ponit preteritam provisionem ecclesie circa ipsorum excellentiam. Tertio ibi: nos itaque. ponit suam additionem de festis illorum sub officio duplici celebrandis. Jo. an.

Additio.

Iste. c. solum habet quod festa principalia. xij. apostolorum: quattuor evangelistarum et quattuor doctorum. s. Gregorij, Augustini

t

si cunctos ei⁹ ministros magnificet: aliis decoret honorib⁹: ⁊ celestis efficiat beatitudinis possessores: illos tñ (vt dignis digna rependat) potiorib⁹ attollit insignijs dignitatū ⁊ p̄miorū vberiori retributiōe ꝓsequit̄: q̊s digniores agnoscit ⁊ ꝯmēdat ingentior excellentia meritorum. ¶ Sic ⁊ alma mr̄ eccl'ia eius sacra vestigia ꝓsequēs: ⁊ exēplo ducta laudabili: licet vniuersos in regnis celestib⁹ cōstitutos studijs honorare sollicitis ⁊ sonoris efferre preconijs nō desistat / gl'osissimos tamē xp̄iane fidei principes athletas dei electos: iustos sc̄i iudices: lumina ꝟa mūdi videlʒ xp̄i redēptoris ap'los nūero duodeno [a] ꝓtēros q̄ viuētes i carne p̄dictā ecclīam suo p̄cioso sanguine plātauerūt: ipsam erigēdo sublimit̄: ⁊ disciplinis scītissimis dirigēdo. Reuerēdissimos etiā patres virosqʒ clarissimos quattuor [b] euāgelistas dn̄i p q̊ꝝ diligētissima et fidelissima studia eidē ecclesie sacra euāgelia illuxerūt. Egregios q̊ʒ ipsius doctores eccl'ie beatos Gregoriū q̄ meritꝭ inclit⁹ se. [c] apost. curā gessit. Augustinū ⁊ Ambrosiū venerādos antistites: ac Hieronymū sacerdotij p̄ditū titulo: eximios cōfessores summis attollere vocib⁹ laudib⁹ ꝓsonare p̄cipuis ⁊ sp̄alib⁹ disponit honoribus venerari. Hoꝝ q̄ppe doctoꝝ ꝑlucida ⁊ salutaria documēta p̄dictā illustrāt ecclīam: decorarūt ꝟtutib⁹: ⁊ morib⁹ informarūt: p ip̄os preterea q̄si luminosas ardētesqʒ lucernas sup candelabrū in domo dn̄i positas (errorū tenebris ꝓfugatꝭ toti⁹ corp⁹ eccl'ie tā q̄ sȳd⁹ irradiat matutinum eoꝝ etiā fecūda facundia celestis irrigui grām fluēte scripturarum enigmata reserat soluit nodos: obscura dilucidat: dubiaqʒ declarat: ꝓfun=

Ambrosij ⁊ Hieronymi debent celebrari sub duplici solennitate. Unde dicunt aliqui q' festū alicui⁹ sancti d̄ʒ celebrari sub duplici solēnitate qn̄ in p̄ncipio psal. dicit̄ tota antiphona: ⁊ iterū in fine psal. dicitur similiter tota āṫphona. Et dicit̄ celebrari sub simplici officio ⁊ solennitate: qn̄ ante psal. dicit̄ solum principiū āṫphone. Et dicitur missa celebrari sub duplici officio quādo in missa dicitur. Gloria in excelsis deo: ⁊ Credo in vnū. ¶ Nota q' text⁹ p̄mittit Gregorium / Augustinum / ⁊ Ambrosiū Hieronymo: q' tres primi fuerūt ep̄i ⁊ Hieronymus fuit pbr̄ cardinalis. ex quo colligit̄ q' ep̄s debet presbyterū etiā cardinalem precedere.

¶ Glo. se. ponit nola. xij. ap'loꝝ.

a ¶ Duodeno hoc dicit propt̄ Paulum ⁊ illos qui non fuerūt de nūero: hi autem sunt. xij. Petrus/ Joannes/ Jacobus zebedei/ Andreas/ Philipp⁹/ Thomas/ Bartholome⁹/ Matthe⁹/ Jacobus alphei/ Symon/ Judas iacobi. ¶ Et Mathias q̄ fuit in locū iude scariotis. [illegible] Math. x. ⁊ Marci. iij. vocatur hic Thadeus. et de his oibus habetur Luce. vj. Ja. an.

b ¶ Quattuor. Marcū/ Mattheū/ Lucā ⁊ Joannē ¶ Gla. seq. p̄mo ꝓbat q̄nqʒ rōnibus q' sol⁹ papa canonizat. alleg. duo iura in ꝯrīū ⁊ soluit. sc̄ðo tractat q̄d p canonizationē ꝯsequit̄ sanct⁹. ⁊ an pri⁹ possit ad eū orari. Tertio q̄d in canonizatione sit inquirendū ponens quattuor q̄ in miraculo requiruntur.

c ¶ Sedis apo. sol⁹ papa hʒ nō solū certos de sc̄tis pre alijs extollere: sed etiā eos canonizare: multiplici rōne. Primo q' ista est vna de maiorib⁹ causis q̄ inter xp̄ianos ꝓponi possīt: ⁊ sic est ad sedem apo. referenda. de bap. maiores. Sc̄ðo q' miracula attribuuntur fidei: hec igit̄ q̄stio cū sit de fide p̄cipue est ad sedem ap'licā referēda. xxiiij. q. j. quotiens. Tertio q' ad papā spectat declarare dubia scripturarū. q̄ filij sint legi. per venerabilē. multofortī⁹ dubia sanctitatis: q' circa maiora mai⁹ ꝑiculū vertitur: ideo ⁊c̄. ꝫ. de elec. vbi periculū. Quarto ne ꝓpter multoꝝ ep̄orū simplicitatē populū decipi cōtingat. ꝫ. eo. tit. c. j. ⁊. ij. Quinto ne in infinitū contingat sc̄tōs multiplicari: ⁊ sic deuotionem refrigescere et sanctitatem vilescere. lxxx. dis.

episcopi. videtur tamen ad id contra. ꝫ. de ferijs. c. vlti. de cōse. distin. iij. c. j. vbi videtur q' episcopi hoc possint. sed illð intelligit̄ de sanctis iam canonizatis. nō eñi olim festa vbiqʒ coluntur. Hoc aūt consequit̄ sanctus per canonizationem. q' ecclesia pro eo solēniter: ⁊ pro aliquo solēnius dicit officium vt hic. Itē inter alios sanctos in letanijs nolatur: ⁊ inuocatur. ⁊ si ecclesia in canonizatiōe erraret / q̇ð nō est credendū licʒ accidere posset. de senten. ex com. a nobis. ij. nihilominus p̄ces in honorē talis accepte ⁊ grate sunt. per fidē enim christi oīa purgātur. de cohabi. cleri. ⁊ mulie. vestra. ⁊ esto q' veritas canonizatiōis deficiat: nō deficit fides. ꝯ baptis. de bitū. de presby. nō bap. c. ij. ⁊. iij. Dicimus eñi q' cuilibet licet i secreto alicui defuncto quē sanctū credit p̄ces porrigere vt ꝓ ipso ad deū intercedat: licet solēnes p̄ces publice emittere / vel solēne officium publice dicere nequeat: vt dixerunt Inno. ⁊ Hosti. ꝫ. eo. tit. Ad canonizandū aūt sanctos inquirēdū est an illi de quo canonizando querit̄ prior vita testimoniū prebeat p laboribus multis moribus castis: actibus strenuis. lxj. di. miramur. Oportet enim hoc p̄senti testificatione p̄dicari: ⁊ bone fame p̄conijs non taceri. xij. q. ij. quattuor. ⁊ maxime queri debet de simplicitate et humilitate. q' sup̄bis de⁹ resistit: humilib⁹ autē dat grām. Itē debet q̄ri an in vita ꝑsecutiōes passus fuerit. vij. q. j. omnis qui. ⁊. c. ibi adunati. ⁊ an passus fuerit ex charitate. j. q. j. vide. Querendū etiā est de miraculis factis in vita ⁊ post mortē. Et ꝯtra ad hoc q' sit miraculū q̄ttuor req̄rūt̄. Prio q' ex deo nō ex arte contingat: nec ex diabolo: nā miracula q̄nqʒ fiūt p malos. j. q. j. teneam⁹. ⁊. c. ꝓphetauit. necesse ē ei martyres a deo ipetrasse q̄ mandāt. l. di. si q's prepostera. Sc̄ðm q' sit ꝯ naturā. sicut de ꝟga moysi mutata in colubrū: ⁊ de asina loquēte ad balaā. ꝫ. de here. cū ex iniūcto. ¶ Tertiū q' nō sit ex vi ꝟboꝝ: sʒ hois merito id ꝯtingat. nā panis ⁊ vinū potestate ⁊ virtute ꝟboꝝ trāssubstātiant̄ in corp⁹ ⁊ sanguinē. ꝫ. de cele. missa. cū Marthe ꝯ q̄stuisti. Quartū q' sit ad corroborationem fidei. herba eñi ministerio hois trāsit in vitrū sed hoc nil ad corroborationem fidei: ⁊ ideo ad cano=

Notabilia

apli. xij

Canonizatio sc̄tōꝝ spectat ad solū papam

Canonizatio sc̄tōꝝ q̄liter debeat fieri et q̄d debeat p̄cedere ipam canonizationem.

nizationē (nisi hec quattuor cōcurrāt) miracula nō p desſent ſm ſummiſtas q̄ hoc nota. ẜ. co. ti. ꝛ moderni. ẜ. de teſti. c. venerabili. Additio. Et de aqua l cribro portata p Tucciā virginē veſtalē cuiſſe natura ceſſit ad ꝓbandū inceſtus innocentiā: vt dicit Ualeri⁹. lib. viij. c. j. Ex̄o. vij. An ſit de neceſſitate miraculi q̄ fiat l inſtāti. Et an ſit contra rationez miraculi liberatū in liberatione dolere tractat Archid. xvj. q. v. nec mirū. ꝟ. nec id. Jo. a.

De ſexto decre. licet. ẜ. de iureiur. De ſeptimo decre. ẜ. de foro compe. Jo. and.

¶ Preſupponendū eſt illud qḋ habetur in. l. placet. C. de ſacroſan. eccle. p quā imperator eximit quaſcūq ecclesias a ſolutione tributorū ſordidorū ꝛ extraordinariorum ꝛ quorumcūq ſuper indictorum. *Preſuppo. dñi helye.*

dis quoq ac decoris illorum ſermonibus ampla ipſi⁹ eccleſie fabrica velut gemmis vernantibus rutilat: et verborum el[o]quentia ſingulari glorioſius ſublimata coruſcat.

¶ Ideoq circunſpecta prudētia dicte ſedis (q̄ actib⁹ intēta ſalubrib⁹ ꝛ operibus expoſita pietatis libēter ꝛ ſolerter exequitur q̄ ſunt dei) premiſſa ſollicite digneq cōſiderās et debita meditatiōe ꝑluſtrās: ad diuini noīs honorē ꝛ gloriam exaltationē catholice fidei: ſalutēq fidelium: merito cenſuit: riteq ꝓuidit aplos / euāgeliſtas et cōfeſſores eoſdem in vniuerſali eccleſia honorificētie potioris impēdijs attollēdos: vt ab ea tanto ꝓpenſius honorari ſe ſentiant: quāto ipſam p̄ ceteris excellētius illuſtrarūt. ¶ Nos itaq pijs ducti ꝯſilijs / digniſq ſtudijs excitati: nōnullos predeceſſores nr̄os romanoꝝ pōtificū (q̄ ſpālis deuotionis ꝓſequentes affectū aliquorū feſta ſctōꝝ ſub duplici ordinauerūt offō celebrāda) imitari ſollicite intēdentes: eorūdem aploꝝ / euāgeliſtaꝝ ꝛ cōfeſſorum feſtiuitates p̄cipuas (de fratrū noſtroꝝ cōſilio ꝛ aſſenſu) ſub officio duplici⁹ per vniuerſas orbis eccleſias volumus: ſtatuim⁹ ꝛ p̄cipimus annis ſingulis ꝑpetuis futuris tpibus ſolēniter celebrari.

¶ De immunitate eccleſiarū cimiteriorum: ꝛ aliorum locorum religioſorum.

Alexander quartus.

¶ Seculares poteſtates ab eccleſijs vel eccleſiaſticis perſonis tallias vel exactiones pro rebus vel poſſeſſionibus acq̄ſitis vel acquirendis exigere nō p̄ſumant: nec eas cōpellere ad ipſas diſtrahendū vel extra manum ſuam ponendum. h. d. Joā. andree.

Capitulū. j.

Quia nonnulli habentes

Officiū qn̄ dicatur duplex. ¶ Duplici. Dicunt q̄dā officiū duplex cū tota antiphona dicit ante pſalmū ꝛ tota poſt pſalmū: cū alis nō tota ſed ſolū p̄ncipium dicat ante pſalmū. alij aliter: clericis h⁹ relinquo. Additio Remitti Arch. ad Roma. Guil. lib. vij. Rū. de feſti. ſanctoꝝ. ver. quedam autē feſta. Jo. an.

Continuatio dñi helye. ¶ De immunitate eccleſiarū. Dictum fuit ſupra de b̄nficijs et eccleſijs tā ſecularibus q̄ regularib⁹: ꝛ etiā dictū fuit ſupra de cēſibus ꝛ exactionib⁹ ꝛ ꝓcurationibus in. c. q̄q̄ q̄ eccl'ie ꝛ eccl'iaſtice ꝑſone ſunt immunes a pedagijs: guidagijs. ꝛ alijs exactionib⁹ ſecularib⁹. verū q̄ poſſet dubitari an alia immunitate gaudeat eccl'ia: id ad nos informandū annectitur rubrica gn̄alis de immunitate eccl'iarū. Uel ſic pōt cōtinuari. Dictū fuit ſupra de ꝯſecratiōe eccl'ie vel altaris. verū q̄ eccl'ia poſt cōſecrationem gaudet imunitate: id ad nos informandū ponit rubricā de imunitate eccl'iaꝝ.

Diuiſio Quia nōnulli. ¶ Tria facit ſm Joan. mo. p̄mo recitat in genere tyrannidem ſecularis poteſtatis. Secūdo ibi ſane. narrat in ſpecie. Tertio ꝓuidet cōtra iſta ibi: volentes. Additio Scire debes q̄ Alexan. quartus cuius fuit hec decre. ꝓuidit cōtra ſeptē grauamina q̄ laici inferebāt eccleſijs ꝛ clericis. Et qḋ hic habet fuit primū. De ſcḋo formata fuit decre. q̄q̄. ẜ. de cēſi. que lōge pleni⁹ ꝓuidet. Tertiū fuit omiſſum ex cauſa. cōtinebat enim q̄ delegatis eccleſie ad pias cauſas: vel pro male ablatis nil poſſet diminui per cōmunitates occaſione alicui⁹ impoſitionis facte poſt mortē teſtatoris vel infirmitatis qui deceſſit in fraudem. Quartum habetur. J. de ſen. excom. decernimus. De quinto formata fuit decre. cū quidā. ẜ. de except.

Caſus ſ[e]c[un]d[u]m dñi helye. ¶ Ca[ſus]. Certum eſt q̄ ꝑ illā l. placet. alleg. eccleſie ſunt immunes a quibuſcūq munerib⁹ ſordidis et alijs exactionib⁹. facta tali conſtitutione per imperatorem eccleſie acquiſiuerūt de nouo aliq̄s poſſeſſiones. vnde laici dicebant q̄ eccleſia ſolueret tallias: reſpectu illarum poſſeſſionum de nouo acquiſitaꝝ poſt illam. l. placet. vel q̄ illas poſſeſſiones poneret eccleſia extra ſuam manū. Iſtud fuit notificatum ſummo pontifici: qui ordinauit q̄ quecūq poteſtates ſeclares vel quicūq iudices laici non compellerēt ꝑſonas eccleſiaſticas ad ſoluendum tallias pro poſſeſſionibus nouiter acquiſitis: nec etiam compellant eccleſias vel eccleſiaſticas perſonas ad ponēdum extra ſuas man⁹ poſſeſſiones de nouo acq̄ſitas.

Notabilis. ¶ Nota primo illud ad quod allegatur principiū huius capituli q̄ eccleſia romana nō ſolū eſt mater aliarum eccleſiarū ſed etiā ipſa eſt nutrix et curatrix aliarum eccleſiarum. ex quo infertur q̄ papa cōcurrit in adminiſtratione cū quibuſcūq alijs adminiſtratoribus. Idem dicendū in epiſcopo reſpectu eccleſiarum ſue dioceſis: ꝛ ideo poteſt epiſcopus agere vel defendere pro eccleſijs ſue dioceſis: q̄ ſua intereſt: licet non immediate: ſed mediate intereſt ipſius adminiſtratoris immediati: puta rectoris eccleſie parrochialis vel alterius p̄lati. Sed querit̄ quis erit preferendus in proſecutione iurū illarū eccleſiaꝝ? Cōmunis opinio doctorū eſt q̄ adminiſtrator immediatus erit preferēdus. ꝛ hoc quādo adminiſtrator immediatus eſt bonus adminiſtrator nō ſuſpectus: et licet epiſcopus cū eo concurrat t̄n eſt preferēdus ipſi epiſcopo. ¶ Nota vlterius ad quod principaliter emanauit preſens capitulum: videlicet q̄ Clerici non debeut ſoluere aliquas exactiones vel tallias ꝓ ſuis poſſeſſionibus de nouo acquiſitis. Quia aliquibus videbatur quod de

possessionib⁹ de nouo acquisitis post dictā. l. placet/ alleg. ecclesie tenerentur cōtribuere ꝓ solido et libra. Unde sciendū ſm doctores ꝙ qn̄ taxanꝛ tallie qlibet debet tradere verā estimationē rerū suarū. ⁊ si ꝓbeꝛ ⁊ possit inueniri ꝙ res sue plus valēt illud plus appli cabiꝛ fisco. post= ea distributores ⁊ collectores im ponent cuilibet suā taxā ꝓ soli= do ⁊ libra. tamē istud in his par tib⁹ non seruaꝛ. Sic isti laici vo= lebāt imponere tallias suas sup possessionib⁹ ec clesiarū. Aliq̄ di cunt ꝙ istud ca. nō seruaꝛ in hoc regno. qꝛ cōpel= lunꝛ eccl'ie pone re extra manuʒ bona de nouo acq̄sita. Sed est dicendū ſm Jo. an. ꝙ si quis te= neat possessionē in allodiū: ita ꝙ ꝓ illa possessiōe nō soluat aliq̄d dn̄o tēporali po test illaʒ posses= sionē transferre in ecclesiā ita ꝙ dn̄s tpalis non pōt cōpellere ec clesiam ad ponē dā extra suā ma nū. Sed qn̄ est talis res que dʒ dn̄o tpali aliq̄d ius reale: videlʒ qꝛ post mortem illius qui tenet illā possessioneʒ res debet reuer ti ad ipm̄ dn̄m: qꝛ tunc ipsi⁹ dn̄i tēporalis inter= est ꝙ non ponaꝛ inter manus ec= clesie que est im mortalis. idō po= terit īpedire hu iusmodi acquisi tionē vel cōpel= lere ecclesiaʒ vt ponat illas pos= sessiones extra sua.n manum.

tēporale[a] dominiū vel ptātis gerētes officium secularis li= bertatē ⁊ immunitatem eccle siasticā ledere ac minuere tā= ꝗ honoris et priuilegij eccle= siarū inuidi moliuntur: expe= dit ꝙ ꝑ diligentiā ⁊ auctorita tē sedis aplice (que curam ha bet ecclesiarum omniū et tu= telam) contra taliū ausus: et conamina oportunum reme= dium apponatur: vt ecclesie ipse in plenitudine iuris sui ⁊ libertatis integritate letētur ac detestabilis malignorum audacia: ⁊ insolentiū nepha= ria temeritas propulsetur.

¶ Sane intelleximꝰ ꝙ in re= gno francie[b] cōmunie: scabi= ni: seu cōsules ⁊ alij dn̄i tēpo= rales: et hi qui iurisditionē in ipsis cōmunijs: ciuitatibus: castris ⁊ villis: tēporalem ex= ercēt: vel quib⁹ in illis cōmis= sa est executio iusticie secula= ris molesti sunt nimiū eccle= sijs super pluribus et infesti: et inter cetera nituntur ⁊ stu= dent vt illis collectas et tal= lias ⁊ alia hm̄ōi eedem eccle= sie ꝑtextu bonoꝝ[c] que acqui= siuerūt tribuant ⁊ persoluāt: vel extra manum suam po= nant huiusmodi acquisita.

¶ Uolētes itaqꝫ sup his om= nibus (prout expedit) sollici= te prouidere: totqꝫ temera= rijs ausibus congruis presi= dijs obuiare: auctoritate apo stolica prehabita cum fratri= bus nostris diligenti delibe= ratione decernimus non lice re prefatis communijs: sca= binis: et his qui in eis iurisdi tionem temporalem obtinēt: vel iusticiam secularem exer= cent tallias vel collectas seu exactiones[d] quascunqꝫ eccle sijs vel personis ecclesiasti= cis imponere vel exigere ab eisdem pro domibus: pre= dijs vel quibuscunqꝫ posses= sionibus ab eisdem ecclesijs vel personis ecclesiasticis le= gitime hactenus acquisitis vel in posterum acquirēdis: etiam si ipse ecclesie vel per= sone vel res huiusmodi sint infra illorum districtum vel territorium constitute. Nec etiam liceat illis ipsas eccle= sias vel personas ad distra= hendum vel alienandum vel extra manum suam ponen= dum[e] acquisita iam vel que deinceps acquirent: aliqua= tenus coartare.

Gregorius decimus in gene rali concilio lugduneñ.

¶ In ecclesijs dato humili ingressu debet orationibus insisti: exclusis clamoribus: et seditionibus concilijs vni= uersitatis laicorum et eorum publicis parlamentis: vanis colloquijs: negociationibus et nundinis: ac iudicijs secu= laribus et maxime crimina libus. hoc dicit vsqꝫ ad ꝑ or= dinarij. Dominicus.

Capitulum. ij.

Decet domum dn̄i san

c ¶ Bonoꝝ. Quid dices si tributariū prediū donetꝛ eccl'ie: nūquid tenetꝛ eccl'ia ad tributū? Dic ꝙ sic: [illegible] qꝛ res trāsit cū onere suo. x. q. ij. auꝛ. sicut aūt. ⁊ auꝛ. seq. xvj. q. j. si q̄s laicus. de deci. cū in tua. ad hoc ꝑ de cen= si. ca. j. vbi de hoc. Additio. Archidia. alleg. j. de here= ti. accusat⁹. ꝟ. si vo. in fi. Jo. an. Additio. Idē Joan. mona. q̄ inducebat etiaʒ ꝙ concedens nō videtꝛ cōcedere: nisi ius q̄d ha= bet in re. ff. ꝯtra emp. qui taber= nas ⁊c. Jo. an.

d ¶ Exactio= nes. adhuc ꝓui detꝛ. j. c. clericis.

e ¶ Ponendū Dicitꝛ de iudeis ꝙ tenenꝛ ad de= cimas ꝑdiales qꝛ si ipsi nō cole rēt: alij colerent ꝟ. de deci. de ter ris. sic dicebant isti laici: aut ex= tra manum ve= stram ponatis hec predia: aut exactiones sol= uatis: vt vel a vobis vel ab a= lijs collectas et tallias de ipsis possessionib⁹ ha beamus.

Decet do= mum dn̄i.

¶ Diuide decꝛ. in quattuor par tes. In p̄ria po= nit constitutio= nis causam vsqꝫ ibi: sit itaqꝫ. In secūda qualiter homīes debēāt se habere in ec= clesijs: ⁊ a quib⁹ abstinere vsqꝫ ibi ordinarij. in ter tia ꝙ ordinare per se vꝉ ꝑ alios hoc faciat obser uari vsqꝫ ibi qui vero. commina= tur penam in cō tra facientes.

Tributum an teneaꝛ soluere eccl'ia de p̄dio tributa rio sibi donato

diuisio

Psal. xcij.

a ¶ Tēporale quod ecclesiastico minus esse dubiū nō est. xcvj. dist. si imperator. ꝟ. de malo. ⁊ obe. solite. ¶ Glosa sequens soluit dubium.

b ¶ Francie. Accidentiam facti exprimit. [illegible] non lo calem decreta. facit vnde eam generaliter prosequi= tur. j. et. ꝟ. de censi. c. j. eo. lib. [illegible] Idem Joan. mona. et Archidia.

Additio. Et decentia proprie respicit honestatem. ꝟ. de vo. magne. post prin. Jo. and.

¶ Istud capitulū diuiditꝛ in quattuor partes. Primo ponitꝛ cōstitutionis cā. In secunda parte ibi: sit itaqꝫ. ostendit qualiter homines debeant se habere in eccle sijs. Nā instruit prima qualis debeat esse ingressus ad ecclesiam. Itē docet illa a quib⁹ homines debeāt abstinere in ecclesia. dicens ꝙ q̄s debet intrare eccle=

diuisio dn̄i he= tye.

siam cum deuotiōe ꝛ humilitate. Et ꝙ ꝙs in ecclesia non debet exercere deambulationes ꝛ cauillationes ne in loco in quo debet obtinere veniam peccatorum ipsa peccata committat. Item statuit vt iudices secu lares non exerceant iudicia in ecclesia. nec contrahē tes celebrēt con tractus in eccle sia: tamē valēt contractus sed ꝯtrahentes pec cant. In tertia parte ibi: ordi narij. ꝓcipit or dinarijs locorū vt ipsi faciant ista ꝯuari i suis diocesib⁹. Post ea in quarta ꝛ fi nali parte ibi: ꝙ vero. commina tur penam con tra facientibus hoc dicēs in lōgū ¶ Nota primo qualis debet eē ingressus ad ec clesiam: quia de bet esse cum si gno humilitatꝭ ꝛ deuotiōis. Et quis ꝑ exterio ra debet ostēde re signa humili tatis ad īforma tionem ꝛ instru ctionē aliorum: licet i animo suo non gerat deuo tionem neqꝫ hu militatē. ¶ No ta ꝙ homines non debent cōuenire in ecclesijs ꝓ suis negociationibus exercendis. ¶ Nota vlterius ꝙ ho mines existentes in ecclesia debent cessare a confabu lationibus rerum secularium maxime turpibus ꝛ in honestis. Et si velint aliqua tractare de secularibus negocijs: ꝙ ipsi exeant ecclesiam ꝛ intrent locum pro phanum. ¶ Nota ꝙ iudex secularis non potest sede re ꝓ tribunali in ecclesia. ꝛ si faciat actū iudicialē nō valet: ideo nisi ecclesia det preceptum de citando ali cui clienti: non valeret citatio. sed iudex ecclesiastic⁹ potest sedere pro tribunali in ecclesia. ca. qua fronte. de appella. in anti. ¶ Nota ꝙ volētes contrahere nō debent celebrare contractum in ecclesia. si tamen de facto contrahant: tenet contractus: sed contrahētes peccant mortaliter: qꝛ ista ꝯstitutio respectu nullita tis loquitur de processibus iudicū secularium: ꝛ alia non annullat: ideo non extenditur ad alios actus.

Psal. lxxv.

Phil. ij.

Notabilia.

...ctitudo[a] decet vt cui⁹ ī pace[b] fact⁹ est locus ei⁹ cult⁹[c] sit cū debita veneratiōe pacific⁹[d]. ¶ Sit itaqꝫ ad ecclias humi lis ꝛ deuot⁹ igressus: sit i eis qꝫta ꝯuersatio deo ḡta: inspi cientib⁹ placita: ꝙ considerā tes non solū īstruat[e] sed ꝛ refi ciat[f] ¶ Conuenientes ibidē[g] nomen illud qꝺ est sup oē no men: a ꝙ aliud sub celo nō est datū hoībus in ꝙ saluos fieri credētes oporteat: nomen vi delꝫ Jesu[h] xp̄i ꝙ saluū faciet ppl'm suū a pctis[i] eorū exhi bitiōe reuerētie spālis attol lāt: ꝛ qꝺ ḡnaliter scribit: vt in noīe Jesu oē genu flectatur: singuli singulariter in seipsis implentes: ꝓcipue dū agunt missarū sacra ministeria: glo riosum illud nomē qn̄cūqꝫ re colit: flectant genua cordis[k] sui: qꝺ vl[l] capitis[m] iclinatiōe testent: attendat in locis eis dē intētis[n] ꝓcordijs sacra so lēnia: deuotꝭ orōnib⁹ isistat: null⁹ in locis eisdē in qb⁹ cū pace ac qꝫte vota ꝯuenit cele brari seditionem excitet con clamationem moueat: ipetū ve cōmittat. ¶ Cessent in lo cis illis vniuersitatū ꝛ socie tatū qrūlibet ꝯcilia: ꝯciōes ꝛ publica ꝑlamēta[o] ¶ Cessent vana ꝛ multo forti⁹ feda ꝛ ꝓ phana colloqa. ¶ Cessent cō fabulatiōes qlibet. Sint po stremo qcūqꝫ alia ꝙ diuinū ꝑsit turbare[p] officiū: aut ocu los diuine maiestatꝭ offendē ab ip̄is prorsus extranea: ne vbi pctoꝝ est venia postulan da: ibi peccandi det occasio: aut dep̄hendat pctā ꝯmitti[q] ¶ Cessent i ecclijs earūqꝫ ci miterijs[r] negociatiōes[s]: ꝛ ꝓci pue nūdinarū ac fori cuiuscū qꝫ tumult⁹: ois i eis secularū[t] iudiciorū strepit⁹ cōquiescat

vero. Additio. Et. lxj. di. §. his omnibus. Jo. an.

f ¶ Reficiat. per doctrinā. xxxvj. di. si quis vult. nā aīa cibo spūali nutritur. ꝫ. de offi. ordi. inter cetera.

g ¶ Ibidem. attollāt. qꝺ est infra.

h ¶ Jesu xp̄i. Jesus hebraice: latine dicitur salua tor. Christus grece: latine dici tus vnct⁹. chri stiani de christo de sacra vnctio. c. vno §. in fron te. et primo apꝺ Antiochiā fuit nomē illud. xxj. di. c. sacrosācta. Additio. Dicit Archi. ꝛ ꝫm Isi do. grece dꝫ so ter. vere aūt dꝫ saluator/ qui cū ctis salutifer ve nit. Jo. an.

i ¶ A peccatis eorum. neminē eñ vult perire. ꝫ. ꝺ a ptis. maiores §. cante Additio. iij. q. iiij. hi ꝙ. de peni. dis. j. qꝛ di uinitatꝭ. xxiij. q. viij. his a qbus. in fi. Jo. an.

k ¶ Cordis. Ad cor eñ respi cit de⁹. xiij. q. v. si ꝙd inuenisti.

l ¶ Ul'. i. saltē. Additio. Sic ꝫ peni. dist. iij. di cit de⁹. ꝫ. de con suetu. ca. fi. de prebē. extirpāde. Jo. an.

m ¶ Capitis. i. di. in capite. Additio. Ad hoc de cō secra. distin. j. apostolica.

n ¶ Intētis. Ut nll anim⁹ cogitet ꝙ ꝑeet: ad qꝺ sa cerdos populū excitat: sursum corda dicendo. de con se. dis. j. qn̄. Additio. Dant versus. Nō vox sed votū. nō chordula musica: sed cor. Nō clamor sed amor cla mat in aure dei. Jo. an.

o ¶ Parlamēta. No. contra vniuersitates Italie ꝙ frequēter faciūt in ecclijs talia parlamēta. Additio. Dicit Ualerius lib. j. c. j. ꝙ Satus cōsulatu Sallie: et Scipio ꝯsulatu corsice priuati fuerūt: quia parlamē ta faciebāt in templo. Jo. an.

p ¶ Turbare. ad hoc. ꝫ. de sentē. excō. veniēs. auc. de san. epis. §. si quis tam sacra. colla. ix.

q ¶ Cōmitti. Nō eñ debet ibi misceri scelerib⁹ vbi de peccatis est venia postulāda. i auc. colla. viij. vt li ceat ma. ꝛ auie §. quia vero ita. ꝛ. ꝫ. e. ti. immunitatē ad idē de accu. qualiter. ꝛ. C. vnde vi. meminerint.

r ¶ Cimiterijs. ꝫ. eo. cum ecclesia.

s ¶ Negociationes. Nā dn̄s negociatores eiecit de templo ꝛ mensas nūmulariorū euertit. j. q. iij. ex mul tis. lxxxviij. dist. eijciēs. palea est. et est ratio. qꝛ talia difficile fiunt sine peccato. vt ea. dis. quoniam non co gnoui. ꝛ de pe. dist. v. qualitas.

t ¶ Secularium. Idem. ꝫ. e. c. j. ecclesiastica ꝟo iu dicia ibi tractari possunt. ꝙ. q. ꝫ. c. vi. ꝛ. ꝫ. de appella.

a ¶ Sanctitudo. sumptum ex psalmo. Dn̄s regna uit decorē. Additio. Et composita fuit ꝫm stilū legis. C. de fer. dies festos. ꝫm Archi.

b ¶ In pace. ex psalmo. Notus in iudea.

c ¶ Cult⁹. nā erit cult⁹ iusticie silētiū. v. q. iiij. i loco. Additio. ꝛ. C. de his qui ad eccle. ꝯfu. l. beneficiam⁹. ex ꝙ etiā sumi potuerūt aliq̄ de his ꝙ i tex. sequūt. Jo. an.

d ¶ Pacificus. Est eñ rex pacificus: ꝛ venit pacem docere. xxiij. q. j. c. nisi bella. Jo. an.

e ¶ Instruat. Per bonum exemplum. vj. q. j. §. cum

Jesus hebrai ce dicit salua tor lati ne. Xp̄us grece dꝫ vn ctus la tine.

De⁹ ne minem vult pe rire.

Uers⁹.

Negociatio nes nō debent fieri in templo

qua fronte. Jo. an.
a ¶ Suadēda. q. s. dicta sunt vsq3 ad ver. nullus.
b ¶ Compescāt. per censurā ecclesiasticā vel aliā arbitrariam penā. ꝫ. de off. deleg. de causis. Jo. an.
¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.
c ¶ Processus
Quid de cōtrahentibus initis in ecclīa nūqd valebūt? Dic q̄ nō debent fieri: ꝛ q̄ faciūt peccant p̄ hāc decreta. In cōtractus tenēt nā cum tm̄ processus ꝛ sententias iudicū irritet: ꝛ penalis sit cōstitutio penā non extēdā. ꝫ. de reg. iur. l. penis. cum suis cōcor.
Additio. Idem Guil. Gar. Joā. mo. ꝛ Archi.
d ¶ Deputandorum. i. illorū quos d3 ordinarius deputare assiduos: ꝛ ad ista idoneos.
e ¶ Acrimoniā. i. acrē penā. et dr̄ q̄si acris monitio: vl̄. i. penā excōicationis q̄si a gremio ecclesie expellentem
Additio. Uel sic arbitrariā scd̄m Guil. ꝛ idē Abbā ꝫ. c. li. de sta. regu. c. vno. ad fi. ꝛ ibi ꝯcor. Jo. ā.
f ¶ Abstinere. Hec ē vera pnia. de pe. dis. iij. c. j.

Cōtr a ct᷒ celebrat᷒ i ecclīa valet.

Acrimonia. i. excōicatio.

nulla sibi cā p̄ laicos criminalis mar ie agiteꝛ: sint loca eadē a laicoꝝ cognitiōib᷒ aliēa

¶ Locoꝝ ordinarij ereq debet hic p̄ctāa ꝛ snie in ecclijs habite sunt nulle: ꝛ ꝯtrafaciētes puniri debēt. h. d. Domi.

¶ Ordinarijs locorum hoc faciāt obseruari: suadēda [a] sua deāt: īterdicta hui᷒ canonis aucte ꝯpescāt [b]: ad hoc alios etiā in ecclijs ipsis magis assiduos et ad p̄missa idoneos deputādo. Et nichilominus p̄cessus [c] iudicū seculariū ac spāliter p̄late snie in eisdē locis oī careāt robore firmitatis. ¶ Qui ꝯo p̄missas ihibitiōes aio petulāti ꝯtēpserint p̄ter p̄cessum ordinariorū et deputādorū [d] ab ipsis diuine vltiōis ꝛ nr̄e poterūt acrimoniā [e] formidare: donec suū cōfessi reatū a similib᷒ firmato p̄posito deliberauerint abstinere [f]. Bonifacius. viij.

¶ Ponit excessus laicorum qui clericis collectas / tallias / et onera imponebāt: ꝛ excessus clericorum qui talib᷒ consentiebant. Capitulum. iij.

Clericis laicos īfestos oppido [g] tradit antiq̄tas [h]. q̄d ꝛ p̄sentiū experimēta tempoꝝ [i] manifeste declarāt: dum suis finib᷒ nō contēti [k] nitunꝛ in vetitum / ad illicita frena relaxāt: nec prudenter attēdūt q̄ sit eis in clericos ecclīasticasve p̄sonas et bona interdicta potestas [l]. ecclesiarū p̄latis ecclijs ecclīasticisq3 p̄sonis regularibus ꝛ secularibus imponūt onera grauia: ipsosq3 talliant et eis collectas iponūt: ab ipis suorū p̄uentuū vel bonoꝝ dimidiā decimā seu vicesimā vel q̄uis aliā portionē aut q̄tam exigūt ꝛ extorquēt: eosq3 moliunꝛ multifarie subijcere seruituti: sueq3 submittere ditioni [m]: ꝛ (q̄d dolenter referim᷒) nōnulli ecclīarū p̄lati ecclīasticeq3 persone trepidantes vbi trepidandū nō [n] est trāsitoriā pacē [o] q̄rentes pl᷒ timētes maiestatē tp̄alē offendere q̄ eternā [p]: talium abusib᷒ non tā temerarie q̄ improuide acquiescūt se. apo. auctoritate seu licentia non obtenta

vniuersitas q̄ facit illā cōtributionē tūc est apposita interdicto ecclesiastico. Item addit istō capitl̄m q̄ laici ꝯpellētes clericos soluere tallias: ipo facto sunt excōicati. Et q2 aliq̄ p̄ncipes hn̄t priuilegium a summo pontifice. vt non possint incurrere sententiā canonis istius q̄ non possint ab hoīe excōicari: dicit romanus pōtif. q̄ exigentes collectas vl̄ tallias a p̄sonis ecclesiasticis pro rebus suis vel ecclesie incurrūt sniam excōicationis ipo facto nō obstāte eoꝝ priuilegio.
¶ Nota p̄io ad q̄d allegaꝛ p̄ncipium hui᷒ ca. q̄ laici clericis sunt infesti: et cōiter ipsos odio p̄seq̄unꝛ. ¶ Not. insup̄ p̄cipalē effectum huius ca. q̄ clerici etiā cū3 auctoritate diocesani nō possunt cōtribuere ad tallias laicorū etiā per modū doni absq3 licētia pape. ꝛ cōtra facientes incurrunt excōicationē ipso facto a qua nō pn̄t absolui nisi a papa p̄terq3 in articulo mortis. Et istō fuit introductū in fauorem clericorum.
g ¶ Oppido. i. valde.

Nota bilia.

Clericis. ¶ Benedictus in sua extrauagāti que incipit: q̄d olim. restringit hanc decre. ad exigētes tm̄. sed Clemēs reuocauit hāc decre. cum suis declarationibus: ita q̄ voluit haberi pro non facta per suā extrauagantē que incipiebat pastoralis. q̄ est inter clem. eo. ti. ꝛ icipit: q̄m. ꝛ vide q̄d ibi dixi in. j. glo.
Additio. Circa istam igitur instandum nō est. et Archi. etiam non glosauit. Jo. an.
¶ Pro itellectu hui᷒ ca. est p̄supponēdū q̄d habeꝛ in ca. non min᷒. ꝛ c. aduersus. eo. ti. in an. Dicit in. c. nō min᷒. q̄ clerici p̄pter necessitatē laicoꝝ pn̄t eis subsidiū sponte cōferre. in. c. aduersus. dr̄ q̄ laici nō pn̄t cōpellere clericos ad soluendum tallias: vel alia subsidia: sed clerici gratia p̄ modū doni gratuiti pn̄t cōtribuere: cū cōsensu tn̄ sui ep̄i. Sed clericis p̄ illud ca. nō erat iposita aliqua pena. vn̄ eueniebat q̄ multi clerici plus timētes homines q̄ deū cōtribuebāt ad hm̄oi tallias. In hoc ca. dicit q̄ si clerici cōtribuūt per modum doni gratuiti absq3 auctoritate pape q̄ ipso facto sunt excōicati: si sint p̄sone singulares. si autē sit

Additio dn̄i helie.

h ¶ Antiquitas. ꝗ. q. vij. laicos. ꝛ c. laici. ꝛ antiq̄ta ti credulitas ꝛ reuerentia debeꝛ. xi. di. catholica. ꝛ c. ecclesiasticarum. ꝫ. de transla. quanto.
i ¶ Tēpoꝝ. ꝫ. de cēsi. felicis. ꝛ de elec. fundamēta.
k ¶ Non contēti. ꝛ male. xiij. q. j. cap. j. de sepul. c. j. ꝫ. de priuile. ca. j.
l ¶ Potestas. xcvj. di. bene quidem. de constitu. ecclesia sancte marie.
m ¶ Ditioni. vt peioris conditiōis sit sacerdotium q̄ fuerit sub pharaone. ꝫ. eo. non minus.
n ¶ Non est. de rescrip. cū contingat. de symo. ꝛ si q̄stiones. C. de fi. instru. l. vl. ad fi. Jo. an.
o ¶ Pacem. huius seculi.
p ¶ Eternā. Et male cū pot᷒ ꝯriū facere debeāt. ꝫ de here. vergētis. cū suis cōcor. Faciant prelati ecclesiarū q̄ sint imitatores Nabuthe q̄ vineā suā cruore defendit. iij. Reg. xxj. ca. ꝛ xxiij. q. viij. cōuenior. ꝛ imitētur Ambrosiū idem dicentē. Si vultis corpus occidere: occurrā: vultis in vincula rape: vultis in mortem: voluntas est michi pro altaribus gratis immo=

Prelati sint similes Nabuthe et ambrosio.

labor: pſecutõez tñ fugere poterit ſuata diſtinctiõe quã habes vij. q. j. §. hoc tũc et recitari ſolet de renun. niſi §. ꝓpter maliciã.
a ¶ Colore. q̃ nõ excuſat. ẽ. e. lib. 8 elec. auaricie. xiiij. q. iij. plerũqꝫ. de ſymo. in tantum.
b ¶ Sedꝭ. eiuſdẽ. Nunq̃d correcta eſt decret. ẽ. eo. nõ minus. q̃o mittebat ep̃o ⁊ clero inſpiciẽti neceſſitates vel vtilitates laicorũ eis ſpõte ſubſidiũ ꝯferre: dic ꝙ decre. illa moderatione ⁊ determinationẽ receperat ꝑ decre. eo. ti. aduerſus. vbi ſtatutũ fuit ꝙ illo caſu id facẽ nõ poſſẽt ꝑter lniam apo. ſe. nõ ꝑ corrigit iſtam ſed penã adijcit.
c ¶ Noie. ſic ẽ. eo. li. de elect. fundamenta.
d ¶ Interdicto. in vniuerſitatẽ non fert ſnia excõica. vt. ĩ. ꝺ ſen. excõ. romana §. in vniuerſitatẽ.
e ¶ Prelatis. hucuſqꝫ dixit de his q̃ poſt ꝯſtitutionẽ iſtã ꝓmiſerũt ⁊ ſoluerunt: nũc dicit de his qui ante cõſtitutionẽ vel eiꝰ noticiã ꝓmiſerunt ⁊ poſt cõſtõnem ſoluerũt et poſt eius noticiam.
f ¶ Mortis articulo. iſte ſemꝑ excipit. vt. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente.
g ¶ Diſſimulatiõe. Diſſimulatio eſt peccatũ mortale ĩ ꝑlato. xliij. di. ſit rector et ca. epheſijs. ⁊

¶ Precipit pſonas eccleſiaſticas ꝑ rebꝰ ſuis vł eccliaꝝ nil laicis ſoluere debere abſqꝫ licẽtia apoſt. ſe. ſub q̃cũqꝫ colore mutui ſubuẽtiõis doni vel alio q̃libet vt etiã ipi laici tallias nõ exigãt vel recipiant ⁊ nec occupent quocũqꝫ modo depoſita eccliaꝝ vel pſonarũ eccliaſticaꝝ ſingulares ꝯtra faciẽtes excõicat vniuerſitates interdicit. que pene locuꝫ habeãt in ꝓmiſſionibꝰ factis etiã ãn hãc ꝯſtõnẽ: ſi poſtmodũ ſoluant vł recipiant: et ab his ſentẽtijs ſolꝰ papa abſoluit: ꝑterqꝫ ĩ mortis articulo.

¶ Nos igit talibꝰ iniq̃s actibus obuiare volentes de fratrum nroꝝ cõſilio apo. auctẽ ſtatuimꝰ ꝙ q̃cũqꝫ ꝑlati eccliaſticeqꝫ pſone religioſe vel ſeculares q̃rũcũqꝫ ordinũ cõditionis ſeu ſtatꝰ collectas vel tallias decimã viceſimã ſeu cẽteſimã ſuoꝝ ⁊ eccliaꝝ ꝓuẽtuũ vł bonoꝝ laicis ſoluerint vel ꝓmiſerint vł ſe ſoluturos ꝯſenſerit aut quãuis aliã q̃titatẽ portionẽ aut q̃tam ipoꝝ ꝓuẽtuũ vel bonoꝝ eſtimationis vł valoris ipſoꝝ ſub adiutorij mutui ſubuẽtionis ſubſidij vel doni noie ſeu q̃uis alio titulo mõ vel queſito coloreᵃ abſqꝫ auctẽ ſedisᵇ eiuſdẽ: nec nõ ĩpatores / reges / ſeu principes / duces / comites / vel barones / ꝑtãtes / capitanei vel officiales / vel rectores q̃cũqꝫ noieᶜ cẽſeant: ciuitatũ / caſtrorũ ſeu q̃rũcũqꝫ locoꝝ cõſtitutoꝝ vbilibet: ⁊ quis alij cuiuſcũqꝫ ꝑeminẽtie ꝯditiõis ⁊ ſtatus q̃ talia ipoſuerit exegerit vł receperint: aut apud edes ſacras depoſita eccliarũ vel eccliaſticaꝝ pſonaꝝ vbilibet arreſtauerint / ſaiſiuerint / ſeu occupare ꝑſumpſerit: vel arreſtari / ſaiſiri aut occupari mãdauerit: aut occupata ſaiſita / ſeu arreſtata receperint: necnõ oẽs qui ſcienter dederint in ꝑdictis auxiliũ / cõſiliũ vel fauorẽ publice vł occulte eo ipo ſniam excõis incurrãt.

¶ Uniuerſitates q̃qꝫ q̃ in his culpabiles fuerint eccleſiaſtico ſupponimus interdictoᵈ.

¶ Prelatisᵉ ⁊ pſonis eccleſiaſticis ſupradictis in virtute obediẽtie et ſub depoſitionis pena diſtricte mãdantes: vt talibꝰ abſqꝫ expſſa lnia dicte ſedis nullatenꝰ acq̃eſcãt: qꝫqꝫ ꝑtextu cuiuſcũqꝫ obligatiõis promiſſionis ⁊ cõfeſſionis factarũ hactenꝰ vel faciendaꝝ in antea priuſqꝫ hmõi cõſtitutio ꝓhibitio ſeu preceptũ ad noticiã ipſoꝝ ꝑuenerint nihil ſoluant: nec ſupradicti ſeculares quoq̃ mõ recipiant. Et ſi ſoluerit vł ꝑdicti receperit in excõicationis ſniam incidũt ipſo facto.

¶ A ſupradictis aũt excõicationũ ⁊ interdicti ſentẽtijs nullꝰ abſolui valeat preterqꝫ in mortis articuloᶠ abſqꝫ ſe. apo. auctẽ et licentia ſpãli. Cũ nře intentionis exiſtat tam horrendũ ſecularium poteſtatũ abuſum nullatenꝰ ſub diſſimulationeᵍ tranſire.

¶ Oia priuilegia derogãtia huic conſtõni caſſat ⁊ irritat.

¶ Nõ obſtantibusʰ q̃buſcũqꝫ priuilegijs ſub q̃buſcũqꝫ tenoribus forme / ſeu modis aut ꝟboꝝ cõceptione cõceſſis: imperatoribꝰ / regibꝰ / et alijs ſupradictis q̃ cõtra premiſſa in nullo volumus alicui vel aliquibus ſuffragari. Idem.

¶ Excõicati ſunt qui impediunt ſup cauſis q̃ ad forũ eccleſiaſticũ de iure vel cõſuetudine ptinẽt lr̃as a ſe. apo. ĩpetrari: vel ſup ipſis corã ordinarijs vel delegatis eccliaſticis litigari. Io. an. Capitulũ.

Quoniã (vt intelleximꝰ) quorũdam iuſticiariorũ / balliuorũ / iudicũ ve ſecularĩũ ac tẽporalium dñoꝝ in

xlvij. di. c. vl. ⁊ ẽ de of. or. irrefragabili. Io. an.
h ¶ Nõ obſtãtibꝰ. Papa ergo põt tollere ⁊ moderari ꝑuilegia ꝑ ſe data vt. ĩ. de ſen. excõ. c. vl. in fi. de priuile. ne aliq̃. ⁊ ſic regula illa: decet cõceſſum ⁊c. ĩ. de reg. iur. nõ hꝫ locum in ipõ ꝑncipe vt ibi dixi.

Quoniã vt intelleximꝰ.
¶ Primo recitat abuſum ſecularium poteſtatũ. Scd̃o cõtra illũ ſtatuit ibi: nos iuſticiã. Tertio trãſgreſſoribus penã ĩponit ibi: ſi quis vero. ſm Io. mo. Io. an.
¶ Caſus. Aliq̃s laicus debebat michi aliquã pecunie ſummam ad quã ſoluẽdã ſe obligauerat mediante iuramento. ⁊ ſic rõne iuramenti cauſa ſpectabat ad iudicẽ eccliaſticũ. ca. fi. ẽ. de fo. cõpe. iſtomet libro. vel alia ratione ſpectabat ad forũ eccleſiaſticũ: q̃ı habebã iudicẽ ordiariũ loci ſuſpectũ a ſe de aplica ĩpetraui delegatũ: volui laicũ ipm cõuenire corã iudice delegato / vel forte coram ep̃o. Uñ laicus iſtud notificauit iudici ſeculari: q̃ iudex preſtat impedimentũ quominus ipſe laicus ꝯuenitur corã iudice eccleſiaſtico. forte faciẽdo inhibitiones ne ipm cõuenirẽ corã iudice eccleſiaſtico. vel faciendo

diuiſio
Caſus ſi alia dñi helye.

bona mea vel parentū meoꝝ. Querit̄ numquid iudex secularis aliquā incurrit penā et quā? Rn̄det ꝙ ipso facto incurrit sententiā excōicationis. Et nō solū ipse iudex incurrit ipso facto sniam excōicationis: sed etiā laicus ꝓcurās est ipso facto excōicatus. qm̄ ꝑturbantes iurisditionē ecclīasticā: ipso facto sunt excōicati. a qua excōicatione non poterūt absolui nisi facta prius satisfactione.

a ¶ Partibus. Sicut olim erat in ciuitate pisana. ē. de senten. excōi. grauem.

b ¶ Consuetudine. que dat iurisditionē. ix. q. iij. conquest⁹. de foro cōpeten. cū cōtingat. ad idē ē. eo. li. de excep. ca. viii.

c ¶ Ecclesiasticū. de secularib⁹ nō itromittit se ecclīastic⁹ iudex nisi in casib⁹. ē. de foro cōpe. licꝫ ex suscepto.

d ¶ Confouem⁹. sic. ē. de sup. negli. pla. lꝫ. nā ꝛ ordinata charitas a seipsa incipit. xxiij. q. v. si non licet. de vsu pallij: nisi specialis. Additio. Sic et primo dꝫ qs curare de se ꝛ ad se spectātibus ꝙ̄ de alijs. j. q. j. multi. l. pn. C. de ser. l. ꝑcs. ē. eo. lib. de offi. ordi. presenti § porro. Jo. an.

¶ Glosa sequēs notat et dat duo similia.

e ¶ Propinquorum. No. casum in quo laicos iniuriās excōmunicatus est. sic. ē. eo. lib. de elec. sciāt. J. de senten. excōmuni. quicunqꝫ.

f ¶ Satisfactū. ꝙ nō sufficit cautio: immo dꝫ ꝓcedere satisfactio: sicut cū qs excōicatus est ꝓ manifesta offensa. ē. de ꝟbo. sig. ex parte. j. ꝛ c. seq. vel ꝓ manifesta cōtumacia. vt. J. de sen. excō. venerabilibus § sec⁹.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

g ¶ Absoluatur. tunc demum poterit ab ordinario absolui: ex quo papa sibi non reseruauit. de senten. excommunica. nuper.

quibusdā partib⁹ᵃ ꝓsumptuosa temeritas sic excreuit: vt i terris eorū: siue districtibus lr̄as ap̄licas impetrātes: vel ad iudices ordiarios ecclīasticos recurrentes sup causis negocijs seu q̄ōnibus q̄ rōne ꝑsonarū aut rerū: de iure aut antiqua cōsuetudineᵇ ad forū ecclesiasticūᶜ ꝑtinent: obtinere nō psit in eis p eosdē ordiarios iudices vel apo. lr̄as iusticie cōplemētū: quin potius super illis recurrere ad iudiciū seculare: vel a lite / cā / seu q̄ōne desistere compellūtur. ¶ Nos iusticiā nostrā ꝛ ecclesie sponse nr̄e nolentes negligere: qui alios in sua iusticia cōfouemusᵈ: statuim⁹ districtius inhibēdo ne quis impetratores lr̄arum nostraꝝ: vel alios in foro ecclīastico delegato: seu ordinario litigātes seu litigare volētes: siue ambe partes hoc voluerint siue vna: sup causis ecclesiasticis siue que ad forū ecclīasticum ratione ꝑsonaꝝ negociorum vel rerum de iure / vel de antiqua consuetudine pertinere noscunt̄: p se vel p aliū ad desistēdum: vel in foro seculari de q̄stionib⁹ hmōi litigandū p eorūdē iudicū ecclīasticoꝝ vel impetrantiū: aut litigantium: seu volentium litigare aut propinquoꝝᵉ ipsorum seu rerū illoꝝ: aut ecclesiarū suarum etiā captionē: modisve alijs q̄buscunqꝫ cōpellat: seu cōpelli faciat vel ꝓcuret: nec p se aliosve īpediat: q̄minus corā iudicib⁹ ecclesiasticis delegatis: seu ordinarijs querelātes de causis que (vt premissum est) ad cognitionē pertinent eorūdem: possint libere iusticiā obtinere. nec ad predicta faciēda det auxiliū consiliū vel fauorē. ¶ Si qs vero cōtra ꝓsumpserit: excōicationi se ipso facto nouerit subiacere: a qua (nisi tā iudici cui⁹ cognitio fuerit impedita vel iurisditio vsurpata: q̄ꝫ parti q̄ turbata in ꝓsecutione fuerit sui iuris: de iniuria / dānis / expēsis ꝛ interesse prius p eūdē integre fuerit satisfactūᶠ) nullatenus absoluat̄ᵍ. Idem.

¶ Dn̄i tꝑales ꝓhibētes subditis ne cū ꝑsonis ecclīasticis contrahāt vel cōia obsequia exhibeāt: ipso facto excōicationē incurrūt. h. d. Do. C. v.

Eos qui tēporale dn̄iū obtinentes suis subditisʰ ne prelatis aut clericis / seu ꝑsonis ecclīastic; q̄cq̄ꝫ vēdāt aut emāt aliq̄d ab eisdē: neqꝫ ipsis bladum molāt / coquant panē: aut alia obseq̄a exhibere presumāt aliq̄n interdicunt. ¶ (Cū talia in derogationem libertatisⁱ ecclesiastice presumantur) eoipso excōmunicationis sententie

¶ Eos qui. ¶ Ponit dictū casus rōnem interserit ibi: cū talia. Jo. an. Cōtra hos cōtra q̄s hic ꝓuidetur arguebat Ber. de priuileg. q̄rto in glo. j. Jo. an.

¶ [illegible] Dictum fuit supra cap. clericis. ꝙ laici non possunt cōpellere clericos ad soluendum tallias siue collectas. etiam dicitur in. c. quoniam. ē. eo. ꝙ nō possunt compellere laicos ad litigādum coram eis si velint litigare corā iudice ecclesiastico vel si reus nollet litigare corā iudice ecclesiastico: sed tamen actor vult litigare: et causa est ecclīastica: vel etiam mixta. Sed q̄d. sunt aliqui dn̄i tēporales qui inhibent subditis suis: vt sunt sartores / carpentarij / pilliarij / et alij mechanici: vt nō faciāt obsequia clericis: nisi ipsi clerici velint cōtribuere ad tallias. et sic indirecte cōpellunt clericos ad soluendū tallias. nā sine obsequijs illorum nō possent clerici viuere. vtrū sint puniēdi aliqua pena? Rn̄detur ꝙ sic: nā ipso facto sunt excōicati.

¶ Glosa sequēs recitet̄ per obiectionem.

h ¶ Subditis. Licet solis subditis imperarēt tamē clericis cōpetebat actio de dolo ad suū dānū cōsequēdum que cōpetit quotiensciqꝫ aliquid dolo fit: ꝛ alia actio deficit. ff. de dolo. l. j. [illegible] Vide quod post Innocē. dixi. ē. de priuileg. quanto. Jo. and.

i ¶ Libertatis. ſ. licet quo ad verba nō viderētur infringere libertatē tn̄ infringebāt quo ad mentē faciendo fraudē de ꝑsona ad ꝑsonā. [illegible] de q̄ dic. vt. xiiij. q. iij. plerisqꝫ. ē. de priuile. quanto. ff. de leg. j. ꝯtra. J. de regu. iur. c. viii. ꝛ cōtra tales habebas prisum. ē. de senten. excom. grauē. [illegible] Cōcor. ff. si qs aliquem test. prohi. l. j. ꝛ ij. vbi prohibens notarium vel testes

Cautō nō sufficit vbi req̄rit̄ satisfactio.

Actio de dolo tūc demū ꝯpetit vbi alia actio deficit.

intrare prohibuisse dicitur testator. ad idem. ff. de itine. actu. l. veteres. vbi prohibens portari necessaria ad reficiendum iter dicitur refectionem prohibuisse. Jo. and.

a ¶ Subiacere. in statutarijs potestatibus / consulibus et scriptoribus statutorum que sunt contra libertatem ecclesie. dic vt. s. de sen. excom. nouerint.

Additio. Et quod dicatur ecclesie libertas infringi ibi scripsi post Innocen. Jo. an.

¶ Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant.

Continuatio dñi heñ. ¶ Dictum fuit. s. per discursum titulorum precedentium de clericis et eorum priuilegijs. verum quia clerici gaudent sua priuilegia immiscendo se secularibus negocijs: ideo ad nos informandum ponit ro. pon. rubricam: ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant.

decernimus subiacere[a].

¶ Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant.

Bonifac. viij. ¶ Capitulum super specula prohibens audientiam legum vel phisice non includit parrochiales ecclesias habentes: nisi sint plebanie habentes sub se capellas in quibus clerici perpetuo instituantur. h. d. Do. Ti.

Statutum[b] felicis recordationis Honorij pape tertij predecessoris nostri quod decanis / archidiaconis / prepositis / plebanis[c] cantoribus: et alijs clericis habentibus personatus audire leges[d] vel phisicam[e] interdicit: ad eos qui parrochiales ecclesias obtinere noscuntur pie memorie Clementis[f] pape quarti predecessoris nostri vestigijs inherentes: declaramus[g] presentis constitutionis oraculo ratione[h] ecclesiarum huiusmodi non extendi. ¶ Nisi eedem ecclesie fuerint plebanie sub se capellas[i] habentes in quibus instituantur

diuisio. Statutum. Ponit declarationem veteris iuris primo dans regulam. secundo casum exceptum ibi: nisi.

Casus et glo. dñi heñ. ¶ Casus. Dicitur in. c. super specula. eo. ti. in an. quod clerici obtinentes dignitatem vel personatum non debent audire leges vel phisicam: et ibi imponitur certa pena contra facientibus: postea emanauit constitutio clementis pape que extendit illud capitulum ad rectores ecclesiarum parrochialium: vt rectores ecclesiarum parrochialium qui audiunt leges vel phisicam incurrerent penam ca. super specula. Sed queritur vtrum illa constitutio Clementis pape intelligatur indistincte de quibuscumque rectoribus ecclesiarum parrochialium? Rndetur quod non sed solum intelligitur de rectoribus ecclesiarum parrochialium que sonant in nomine plebanie. i. que sub se habent capellas: in quibus capellis instituuntur vicarij perpetui: qui non possunt ad tempus remoueri: sicut in his partibus potest poni exemplum in archipresbyteris. Alij autem rectores ecclesiarum qui sub se non habent capellam dummodo non sint sacerdotes possunt audire leges vel phisicam.

Notabilia. ¶ Nota primo quod non est licitum decanis / archidiaconis / prepositis / cantoribus et alijs obtinentibus dignitates audire leges vel phisicam: tamen cum talibus potest papa dispensare: et quotidie dispensat. ¶ Nota quod rectores ecclesiarum parrochialium qui sub se non habent capellas dummodo non sint sacerdotes licite possunt audire leges. Queritur quare isti qui habent dignitatem vt sunt decani / prepositi / archidiaconi / non possunt audire leges vel phisicam? Dicendum quod istud fuit ordinatum vt liberius vacent studio theologie et iuris canonici que melius congruunt suo statui quam leges vel phisica: vt dicto ca. super specula. ¶ Nota quod rector ecclesie parrochialis qui sub se non habet cappellam pendente anno quo promoueri debet ad sacerdotium: licite potest audire leges vel etiam durante septennio quod habet ad sacerdotium et non promouendi ad sacerdotium.

b ¶ Statutum. s. eo. super specula.

c ¶ Plebanis. Quod intellige vt dicitur.

d ¶ Leges. Non enim debet velle videri secularium vel forensium disceptationum periti. C. de epis. et cler. repetita.

e ¶ Phisicam. Non debet hoc facere sub specie languentium curandorum fratrum. s. eo. non magno.

f ¶ Clementis. Quam non habemus: sed eius mentem hic inserit: et incipiebat. habito cum fratribus nostris consilio. ¶ Glosa seq. dicit quorundam opi. approbat et reprobat et rationibus opinionis reprobate respondet.

g ¶ Declaramus. Nota approbatam opinio. Gof. qui hoc dicebat in summa huius ti. in fi. et concor. Pe. de sam. et Abbas. Et est ratio quia constitutio illa penalis erat: et ideo restringenda. s. de regu. iu. in penis cum suis con. cor. non ob. s. de elect. dudum. ij. vbi dicitur quod idem includitur. et c. quia illud habet locum in casu ipsius decre. s. quo ad pluralitatem. Item quo ad ordines: vides enim quod archidiaconus non cogitur nisi ad diaconatum. de elec. cum in cunctis. ergo nec habens curam animarum: sed hoc est falsum: vt. s. eo. ti. de elec. li canon. Reprobata est autem opi. Ber. et Inno. secundum quosdam libros. et Hosti. qui dicebant contrarium propter dictam decre. dudum. Item ex eo quod quis curam habet sacerdos fieri debet: sed sacerdotes prohibentur per ipsam decre. Honorij: ergo et curam habentes. Item ex eo quod constitutio fauorabilis erat: et sic amplianda. s. de regu. iur. odia. Item ex eo quod predicare tenetur: et sic debet esse sacerdos. xvj. q. j. adijcimus. sed presbyteri ex ordine non ex cura comprehenduntur constitutione Honorij et interdum de necessitate non habent fieri sacerdotes rectores parrochialium ecclesiarum. vt. s. de elect. statutum. Uel pone quod annus non est elapsus. Uel pone secum dispensatum per decre. s. de elect. cum ex eo. Additio. j. Ut in clemen. de sepul. dudum. §. huiusmodi. Jo. an.

h ¶ Ratione. q. d. si haberent dispensatiue: vel alio modo personatum cum illis ecclesijs bene tenentur constitutione: vel si essent presbyteri tenentur: non ratione ecclesie sed ordinis: vt. s. dixi.

¶ Glo. se. querit. ar. et soluit. Illo argumento rndet.

i ¶ Capellas. Quid si vnicam habet capellam? Si arguamus a verbis saltem due debent esse. ad hoc. s. de regu. iur. pluralis. cum suis concor. ad hoc de decl. ad audientiam. tutius videtur contrarium tenere. ad hoc. ff. vi. bono. rap. l. ait pretor. §. homines. insti. e. ti. in prin. ad idem. s. eo. lib. de elect. c. penul. j. rn. s. de priuileg. vt priuilegia. ibi aperiantur ecclesie. l. ecclesia. j. distinctio. omnes leges. cum suis concor. et. ij. q. j. in primis. nec ob. arg. a verbis: quia non dicit hoc: nisi fuerit plebania habens capellas. sed dicitur in plurali plebanie habentes capellas et pluralitatem capellarum ad pluralitatem plebaniarum referam. Arg. predic. decre. vt priuilegia Additio. Hoc videtur tenere Guil. in spec. eo. titu. post prin. vbi dicit quod plebania est habens diuersas capellas in quibus et c. Joan. mo. dicit hic quod ex quo plebania habet capellas perpetuas reputatur dignitas. Archidiaco. nil dicit de hoc. Joan. an.

Leges an sit licitum audire clerico obtinenti ecclesiam parrochialem habentem sub se vnicam capellam.

a ¶ Perpetui. ẽ. de capel. mona. c. vno.
b ¶ Ab ipsis. s. plebanis/ vel capellanis: τ meli⁹.
c ¶ Absq3 cã rõnabili. de capel. mo. c. vno. vbi õ hᵒ.

dimisso

Vt periculosa. ¶ Primo cã p̃missa ponit duplicem inhibitionẽ. Scdo penã transgressoꝝ ibi: si qs. Tertio ibi. Doctores. illaȝ declarat in doctoribus locum habere. ¶ Tracta fuit de extrauaganti grauis τ dolore non vacua. Additio. Que fuit Inno. Sed versic. nec accedat. addit⁹ fuit vsq3 ad versicu. si quis aũt. Joãnes andree. Additio. j. Et dic piculosa animabus ipsorum vagãtium. ẽ. de regu. ca. fi. Et etiã periculosa ,ppter exempli pernitiẽ. de electio. cum dilect⁹ ꝟ. nos vero. de voto magne. Joan. and.

Dicit vñ sum pta.

ca. vno. eodem libro.
e ¶ Uel expresse. ẽ. eo. li. de regu. c. j. τ. iij. et in casu isto inter expressam professionem τ tacitã nõ est differẽtia: sicut alibi est. ẽ. de elec. nullus. et. c. indẽnitatibus. Additio. Dicebat Hostien. ẽ. ca. iij. vtrũq3. s. vt tacite professus non eligatur: et hac constitutione astringaṫ introductũ in fauorem religiõis τ animarum salutem. Jo. an.
f ¶ Professus Nam professus nõ potest redire ad seculũ: quod dic: vt. ẽ. de regula. consuluit.
g ¶ Temere. Ex causa enĩ licet habitũ trãsformare si iusta sit: puta timor. ẽ. de vita et ho. cle. clerici.
¶ Glosa sequẽs fecit. põt p obiec. et solutiones.

clerici perpetui[a] nequeuntes ab ipsis[b] absq3 causa rationabili[c] amoueri. Idem.

¶ Excõicatus est ipso facto religiosus ,pfessus: habitũ temerarie dimittẽs: vel ad quecũq3 studia accedẽs: nõ obtẽta lĩnia a prelati τ cõuẽtus. Doctores scienter docẽtes vel in scholis retinẽtes ad leges vl phisicam tales religiosos: similiter excõicationem incurrunt. h. d. Domi. Capitu. ij.

Ut piculosa religiosis euagãdi materia subtrahaṫ districti⁹ inhibem⁹ ne decetero aliqs quãcũq3[e] religionẽ tacite vel expresse[e] professus[f] in scholis vel alibi temere[g] habitũ religionis sue dimittat: nec accedat ad quevis studia lr̃aꝝ: nisi a suo prelato cũ cõcilio sui conuẽtus[h] vel maioris partis eiusdem: sibi eũdi ad studium licentia[i] primit⁹ sit cõcessa. ¶ Si quis aũt horum[k] temerarius violator extiterit: excõicationis incurrat sententiã ipso facto[l]. ¶ Doctores quoq3 sine magistri qui religiosos habitu suo dimisso[m] leges vel phisicam audientes scienter[n] docere: aut in scholis suis pre-

Casus sfalis dñi he lye.

¶ Casus. Aliqs religiosus q̃ erat bene dispositus ad studiũ cupiẽs margaritã sciẽtie inuenire dimisit suũ monasteriũ sua auctoritate priuata (veri⁹ magis temeritate) τ iuit ad studium generale absq3 licẽtia sui prelati vtrũ possit licite exercere studiũ: Rñdetur ꝙ nõ: qr religiosus nichil põt agere sine licentia sui prelati: τ prelat⁹ suus põt ei dare licentiã cũ cõsilio sui cõuẽtus. Sed qd ponamus retẽto eodẽ themate ꝙ religiosus absq3 licẽtia sui p̃lati accessit ad studiũ gñale: ipse autẽ dubitãs ꝙ nõ admitteret nisi ostẽderet licẽtiã sui p̃lati: dimisit habitũ suũ vt non posset cognosci esse monach⁹: vtrũ puniaṫ aliqua pena: Rñdeṫ ꝙ sic. nã ipso facto incurrit sententiã excõicationis. Et etiã doctor q̃ illũ admittit in auditorio suo et illũ nõ expellit est ipso facto excõicatus. ¶ Nota primo ex isto ca. ꝙ religiosus fauore studij nõ põt dimittere monasteriũ suũ sine licẽtia sui prelati. Sed qs diceṫ ei⁹ prelatus q̃ ad istã licẽtiã dandã: vtrũ suus eps: Dicẽdum ꝙ nõ: lȝ dicam⁹ ꝙ eps regulariter cõcurrit cũ inferioribus prelatis. vt in ca. cũ ab ecclesiaꝝ p̃latis. de offi. ordi. in an. τ. l. fina. C. de iuris. om. iudi. vbi dr ꝙ quodlibet collegiũ põt sibi cõstituere et eligere rectorẽ qui cognoscit in personas de illo collegio. Tamen datur actori optio cõueniẽdi reum corã illo rectore collegij: vel corã ordinario loci ideo ad dandam istã licentiam abbas diciṫ prelatus religiosi. Sed qd si abbas nollet dare licentiã: an possit recursus haberi ad epm: Rñdetur ꝙ sic. si abbas nõ sit exẽptus a iurisditione epi. si aũt sit exemptus: recurrẽdum esset ad papã. Et sic regulariter põt haberi recursus ad superiorem abbatis si abbas nõ velit dare istam licẽtiam: immo dicũt plus doctores ꝙ eps vel superior poterit illi abbati prefigere certum terminũ infra quẽ det illi religioso licẽtiam vt possit studere cum cõminatione ꝙ nisi infra illud tempus sibi licentiam contulerit: ꝙ tempore illo elapso episcopus conferet.

Notabilia.

d ¶ Quãcunq3. Dum tamẽ approbatam. ẽ. de vo.

h ¶ Conuentus. Alibi dat prelatus licentiam sine requisitione conuentus. ẽ. eo. lib. de elec. si religiosus ẽ. respõso. sed illud fauore ecclesiarũ vacantiũ. ad idẽ ẽ. de testa. ca. vlti. τ illud fauore vltimarum voluntatum: τ qr pium executionis testamentorũ onus.
i ¶ Licẽtia. Et tũc põt ola sine q̃bus in studio cõmode esse non posset. qḋ dic vt no. ẽ. q. vij. cũ pastoralis. de accu. ex parte. Additio. Et qḋ ibi nota. in fi. penul. glo. ,p necessitate monachi monasteriũ obligari intelligit Archi. nisi actũ fuisset ꝙ ali⁹ monacho sumptus inueniret: puta ,ppinquus vel amicus τc. Jo. an.
k ¶ Horum. j. ꝙ apostatat dimittẽdo habitum: vel quia vadit ad studium sine licentia.
l ¶ Ipso facto. Speciale in religioso apostata: quia alrs apostata nõ est excõicatus: sed excõicandus: sm ꝙ nota. Jo. τ Ber. xxxij. dist. si quis ex clericis. de vita et hone. cleri. si quis ex clericis. de apo. c. iij.
¶ Glosa seq. querit arg. negatiue. sol. contrarium.
m ¶ Dimisso. Quid si non dimiserit habitum: videtur ꝙ tunc doctores non sint excõicati: quia hec pena non est ampliãda. ẽ. de reg. iur. in penis. Dic cõtra quia cõicant in crimine: et sic eadem τ non minori excõmunicatione ligantur. de sen. excom. nuper. τ. ca. si concubine. et in hoc poterit dici hoc potius venire ad declarationẽ iuris veteris q̃ nouum casum ponere. Additio. j Idem Archi. τ hoc tenet saltem postq̃ monachus incidit vt sic cõmunicet iam excommunicato in crimine pro quo ligatus est: super quo vide quod dixi de sen. excõ. contingit. j. Jo. and.
n ¶ Sciẽter. Ubi incideret in habitu: non haberet locũ ignorantia. ¶ sed vbi dimiserãt habitũ: ,pbabiliter poterant ignorare. Additio. j Uerisimiliter. bene enĩ esse posset tãta multitudo scholariũ τ cautela monachi tempestiue intrãtis et in occulto scholaris loco manentis ꝙ licet in habitu intraret: excusaretur doctor. τ maxime vbi de habitu indistinctissime loqueremur. de quo. ẽ. eo. lib. de reg. ca. j. in fi. Jo. an.
¶ Glosa sequens primo ponit vnum dubium. secũdo

Apostata an sit ipso iure excõicatus.

querit et soluit. tertio iterum querit et soluit.

Monachus qui ex domo sua audit doctorem legem tamen in legibus / an incurrat excommunicationem.

a ¶ Retinere. Nota officium doctoris scholarem de scholis expellere. et propter id quod dicit retinere: dicas quod licet doctor sciat monachum habentem domum iuxta scholas doctoris in domo propria quod inhabitat audire excommunicatus non est: quia cum inhibere non posset: dum stet in domo propria. et facit quod dixi. j. de reg. iur. locupletari. Quid si monachus non vult exire scholas: videtur per hanc literam quod licite vi possit expelli. ad hoc de sente. excom. veniens. et hoc maxime si vera esset opinio quod excommunicatus non gaudeat privilegio canonis: quod non est verum secundum Joan. Ber. et Host. qui de hoc not. xvij. q. iiij. si quis deinceps. de senten. excom. contingit. j. Quid si non potest expelli: exerceat scolas doctor ad instar eius quod dicimus cum excommunicatus intrat ecclesiam: ut no. xj. q. iij. sicut apostolus. et per modernos. supra de sen. ex. nuper. [illegible] Idem Jo. mo. et Archi. [illegible] Ipse doctor. secus enim in monacho cui prohibetur auditus et studium. supra eo. ca. fi. Jo. an.

sumpserint retinere[a]: similiter[b] corpore sint sententia inodati. I de

¶ Clericus in loco temporali iurisdictionis sue super delicto ibi commisso delegans ut vitare iniusticiam exequatur: irregularis non efficitur: licet penam sanguinis inferat. h. d. ¶ iij.

Episcopus seu quicumque alius prelatus vel clericus iurisdictionem obtinens temporalem: si homicidio aut alio maleficio ab aliquibus in iurisdictione sua commisso: balliuo suo aut alii cuicumque iniungat. ut super hoc[c] veritatem inquirens iusticie debitum exequatur: irregularis censeri non debet: cum huius ipse balliuus vel alius contra malefactores ad penam sanguinis processerit iusticia[d] mediante. ¶ Nam licet clericis causas sanguinis agitare non liceat[e] eas tamen (cum iurisdictionem obtinent temporalem) debent et possunt[f] metu irregularitatis cessante aliis delegare.

¶ Sequitur Quartus liber

¶ De sponsalibus et matrimoniis

R: onif. viij. ¶ Sponsalia pura et certa ex consensu valida licet alias nulla inducunt publicam honestatem que hz dirimere sequentia sponsalia iz non precedentia ¶ vnicum.

Ex sponsalibus

dex iste vel balliuus secularis magis excitatus ex iussione domini sui talem reum et criminosum condenauit ultio supplicio: verum episcopus vel alius prelatus ex hoc incurrat aliquam irregularitatem? Rndet quod non: dummodo non mandauerit ut illum condenaret ultio supplicio: sed solum mandauit ut faceret bonam iusticiam. Nam si iudex secularis excessit / non est iputandum ipsi episcopo vel prelato

¶ Glo. se. infert et ponit dictum Hostien.

c ¶ Super hoc. maleficio: ergo et spiritualiter committit dicit Host. supra e. clericis. quod sibi placeret: quod aut daret clericis licentiam tales causas iudicandi per seipsos aut talium causarum spiritualiter prelatis ipsis clericis tolleret: cum commissio sit contra ius. ff. de offi. eius cui man. est iu. l. j. Additio Intelligas hoc dictum per id quod no. de rapt. l archiepiscopatu. in vi. glo. nam

Prelatus iurisdictionem obtinens temporalem potest etiam spiritualiter causam criminalem delegare.

saltem ultimum supplicium et membri mutilatio non delegatur etiam iure autenticorum: et de his committendis agitur hic principaliter: ut dixi in textu. Jo. an.

¶ Glo. se. querit et soluit et argumento contrario respondet.

d ¶ Justicia mediante. Quid si contra iusticiam? dic idem ¶ Nam episcopo qui mandauit iusticiam fieri non est in culpa si iusticiarius delinquat. et absit quod ea que propter licitum et bonum fiunt etc. xxiij. q. v. de occidendis. non ob. j. de homi. is qui mandat. quia ibi culpa precessit et casus qui culpam sequitur debet imputatur. de hoc plene de homi. sicut dignum. hic nulla culpa precessit. j. Additio j. Concor. Archid. alleg. quod in generali mandato non venit aliquid illicitum. contra quod scripsi. supra titu. j. capi. vlti. circa medium magne glo. Joan. an.

e ¶ Non liceat. supra eo. clericis. et c. sententiam.

f ¶ Possunt. Ergo potest quis per alium quod non per se. de hoc dixi. j. de regu. iur. potest quis. Jo. an.

divisio Dicit quid declarat.

Episcopus. ¶ Ponit dictum cuius causam reddens soluit obstaculum ibi: nam lz. Emanauit ad declarationem eorum que no. Ser. Inno. et moder. supra e. clericis. ubi videbatur glo. et Host. sentire quod generalem vicarium vel balliuum posset dare ad talia: sed non spiritualem. Sed ex verbo ipsorum olim tenebam contrarium. nam dicunt quod si appelletur a tali causa debet appellari ad ipsum prelatum: et ipse alii delegabit: ergo etiam secundum eos specialiter poterat delegare. Quid iuris ergo de prelatis temporalem iurisdictionem habentibus: habes hic: et quomodo eam committere possint. Quid iuris de clericis iniuriam passis. et quomodo de ipsa conqueri possunt habes. j. de homi. plis. Additio Dicebat Gof. de rap. in archiepatu. quod consulebat prelato habenti iurisdictionem temporalem quod non committat in specie laico puniendum corporaliter: sed generaliter deleget causarum vniuersitatem que sunt ad penam sanguinis. Et si Gof. intellexit quod non exprimat de pena corporali inferenda in speciali concessione / hec decre. non resistit huic consilio. Jo. an.

Casus Falls d. helle

Casus. Eps Picta. vel aliquis abbas / vel alius clericus prelatus qui habebat iurisdictionem temporalem: deputauit aliquem balliuum vel iudicem ad illam iurisdictionem exercendam: deinde cum dictus balliuus vel iudex haberet in suis carceribus vel vinculis aliquem malefactorem: ipse prelatus clericus dicto iudici vel balliuo mandauit ut de tali malefactore faceret bonam iusticiam: unde iu-

¶ Sequitur quartus liber.

¶ De sponsalibus et matrimoniis. ¶ Visum fuit supra in tribus libris precedentibus de illis que spectant ad clericos: nunc videndum est de illis que spectant ad laicos videlicet de matrimoniis: ideo merito annectitur rubrica de sponsalibus et matrimoniis.

Continuatio d. helle

Ex sponsalibus. ¶ Sunt due partes. prima tractat de sponsalibus puris: primo in genere. secundo in specie ibi: quare. Secunda tractat de conditionibus ibi: ille vero. Joan. an. Emanauit ad declarationem eorum que not. xxvij. q. ij. si quis desponsauerit. supra eo. titu. ad audientiam.

divisio

Dicit quid declarat.

¶ Pro intellectu huius. c. presupponendum est quid sit publice honestatis iusticia. Unde iusticia publice honestatis est quoddam impedimentum quod impedit matrimonium contrahendum et dirimit iam contractum: quod oritur ex consensu prestito in sponsalibus.

Presuppo. d. helle

puris[a] ⁊ certis[b] (etiā si cōsanguinitatis[c]: affinitatis[d]: frigiditatis[e]: religionis[f]: aut alia[g] quauis ratione sint nulla) dūmodo non sint nulla ex defectu consensus[h] oritur efficax ad impediendum et dirimendum sequentia sponsalia vel matrimonia / nō autē ad precedentia dissoluendū[i] impedimentum iusticie publice[k] honestatis. ¶ Quare ille q̄ spōsalia pure ac determinate cū aliqua muliere cōtraxit: ⁊ postmodū cum scd̄a prioris consanguinea idē[l] fecit ex prior sponsaliorū vigore (quibus per publice honestatis iusticiam ex secundis sponsalib⁹ subsecutā minime

Iusticia publice honestatis qd sit.

vt si monachus ꝯtrahat cū aliqua: tūc cōsanguineus monachi nō poterit ꝯtrahere cu illa. publice em̄ honestū est ex q̄ monach⁹ ꝯsensit in illā ꝙ aliquis ꝯsanguine⁹ monachi eā habere nō possit. Et fuit introductū hoc impedimentū ꝓpter honestatē dūtaxat. de hoc ꝑ Panor. i. c. iuuenis. e. ti. in anti.

Casus litteralis d. helie

¶ [Casus]. Aliqs Titius cōtraxit spōsalia cū aliq̄ Berta sic dicendo. Promitto et iuro ꝙ ego accipiā te in vxorē ⁊ econuerso: illa Berta ꝓmisit ⁊ iurauit illū Titiū accipe in virū. tractu tp̄is Titius cōtraxit scd̄a spōsalia cū ꝯsanguinea Berte. Et sic orta fuit iusticia publice honestatis inter Titiū ⁊ ꝯsanguineas ipi⁹ Berte: ⁊ iter Bertā ⁊ ꝯsanguineos Titij: querit vtrū Titius poterit contrahere matrimoniū cū ista scd̄a spōsa? Respōdet ꝙ non. obstāte ipedimento iustitie publice honestatis: qd̄ est sufficiens ipedimētum ad impediēdum mr̄imoniū ꝯhendū. ⁊ si de facto cōtraheret cum scd̄a: dirimeret istud mr̄imoniū vigore istius impedimēti: ⁊ nō obstante ista scd̄a spōsa poterit ⁊ debebit Titius cōtrahere cum Berta. Sed qd̄ ponam⁹ ꝙ Titius cōtraxit spōsalia cum Berta sub aliqua cōditione: postea pendēte conditione ꝯtraxit matrimoniū de p̄senti cum cōsanguinea Berte: vtrum ꝑ istud matrimoniū de p̄senti fuerūt soluta priora spōsalia? Respondet ꝙ sic: q2 per spōsalia ꝯditionalia non contrahit iusticia publice honestatis. Sec⁹ si spōsalia eēnt certa ⁊ pure cōtracta: q2 cū ex illis orit iustitia publice honestatis non frāgerent p̄ora spōsalia: imo Titi⁹ ꝯpelleret contrahere cū Berta cū q̄ p̄mo ꝯtraxit sponsalia: vt dictū fuit in p̄ma parte hui⁹ capli.

Notabilia.

¶ Nota p̄mo ꝙ publica honestas ipedit matrimoniū ꝯtrahendū: ⁊ dirimit iā contractū. ¶ Not. ꝙ anteq̄ ex spōsalib⁹ oriat iusticia publice honestatis requirit ꝙ sponsalia sint pura et certa. ¶ Nota ꝙ ex spōsalib⁹ nullis: dūmodo non sint nulla ex defectu cōsensus orit publica honestas ideo si monachus vel pbr̄ contraheret: aliquis ex consanguineis monachi vel pbr̄i: nō posset eā habere in vxorem: ex quo illa sponsalia non fuerūt nulla ex defectu consensus: q2 monachus habet consensum: q2 consensus est de iure naturali l. i. §. i. ff. de pactis. ideo illa spōsalia non sunt nulla ex defectu cōsensus: sed sunt nulla ꝓpter susceptionē sacri ordinis. ¶ Nota ꝙ si q̄s cōtraxit sponsalia de futuro: postea ꝯhat per verba de p̄senti cū ꝯsanguinea p̄me sponse: dz remanere cū prima. Sed quid si ipse cognouit secundam? Dicēdum ꝙ neutram debet habere. non primā ꝓpter affinitatem subsecutā: q2 contrahendo cum secunda et eā cognoscendo contracta fuit cōsanguinitas cum prima. Et licet affinitas superueniēs non dirimat matrimonium: tamē dirimit sponsalia: nec habent secundam propter impedimentum publice honestatis. ¶ Nota vlterius ibi: ille vero. si quis contrahat sponsalia conditionalia: q2 ꝓmisit aliquā accipere in vxorē sub aliqua conditione honesta ⁊ licita (q2 si esset cōditio turpis: tunc sponsalia remanerēt pura) ista conditio honesta licita suspēdit effectū. Si ergo sponsus ꝯtrahat ꝑ verba de p̄senti cū ꝯsanguinea p̄me spōse habebit secundā: puta ꝯsanguineā prime sponse: q2 fuit contracta publica honestas. Sed qd̄ si contraxit cū ꝯsanguinea prime spōse ꝑ v̄ba de futuro: q2 si cōtraxisset per verba de p̄senti cu ista scd̄a: nō est dubiū q2 debeo habere istā secundā ⁊ nō primā? Respondet glo. ꝙ idem esset sicut si ꝯtraxissem cū scd̄a ꝑ verba de p̄senti: q2 ex quo inter me et secūdā nō est impedimētū: sum obligat⁹ secunde ⁊ non prime.

a ¶ Puris. Cōditionalia nō inducunt publice honestatis iusticiam: vt dicitur in fine.

b ¶ Certis. Ut si ꝓmisit ducere Bertā filiam Titij incerta sunt qn̄ ꝓmisit ducere vnā ex filiabus Titij: ad hoc. § e. ex litteris. ij.

c ¶ Consanguinitatis. s. infra gradum quartum. § de consanguini. ⁊ affini. nō debet. ⁊ iste erat casus. § eo. ad audientiam.

d ¶ Affinitatis. In primo genere ⁊ quarto gradu vel citeriori. § de consangui. ⁊ affi. non debet. ⁊ tūc talis affinitas annullat matrimoniū quando precessit: secus si secuta fuerit. de eo qui cogno. cōsangui. vxo. sue. discretionem.

Affinitas i p̄mo gn̄e ipedit ⁊ dirimit matrimoniū.

e ¶ Frigiditatis. § de frigi. per totū. Additio. Et vide distinctionem quam scripsi eo. tit. fraternitatis in fine. Joan. an.

f ¶ Religionis. Precedentis. q2 nunc nullum est matrimonium vel sponsalia. si sequitur: tūc dissoluit sponsalia. vt. § de couer. coniuga. ex publico. et ca. ij. Additio. Et approbate. § de vo. ca. vno.

g ¶ Alia. Sicut dicebat predict⁹ canon. xxvij. q. ij. si quis desponsauerit. ⁊ multe alie cause reperiuntur puta votum solenne. cognatio spiritualis ⁊ legalis: ⁊ reliqua impedimenta. vt dixi in summa. iiij. li.

h ¶ Consensus. Puta contracta ab infante vel furioso. § e. dilectus. de despōsa. impu. litteras. ⁊. ca. accessit. Additio. Uel per iocū vbi iocus est potens secūdum Uin. qui sic no. eo. titu. ad audiendā. ⁊ Archid. hic. ad hoc. xxij. q. ij. ne quis. ver. illud autem. fa. § de senten. excō. ca. i. et quod scripsi de despon. impu. duo pueri. super. v. glo. Jo. an.

i ¶ Dissoluendum. Bene ergo dicebant Hug. Joā. ⁊ sui sequaces qui dicebant monachū sacerdotem frigidum ⁊ similes ꝑsonas contrahēdo cū aliqua impedire omnes consanguineos contrahere cum eadem: vt no. in p̄dic. c. si quis desponsauerit.

k ¶ Publice honestatis. § e. sponsam. publice enim honestum est ex quo ꝯsanguine⁹ meus consenserit in Bertā: ꝙ ego illā habere nō possum. Additio. Uiuens vel mortuus. ⁊ vide quod scripsi de hoc impedimento publice honestatis in tractatu super ip̄o habito in cōcilio Lugdun. in decre. non debet. de ꝯsangui. ⁊ affi. sup glo. vt melius.

l ¶ Idē fecit. scilicet q2 sponsalia contraxerit. spōsalia vero sunt futurarū nuptiarū ꝓmissio. ff. eo. tit. l. i. xxx. q. v. nostrates. vn̄ aduerte si cū p̄ma contraxerit de futuro: ⁊ postmodum cum secunda ꝯsanguinea in

Spōsalia qd sint.

prohibito gradu eo mō contraxit: ⁊ secundā cognouit nec primā habere poterit ꝓpter affinitatē supuenientē: q̄ soluit spōsalia de futuro: vt. s. de eo q̄ cog. cōsangui. vxo. sue. veniēs. j. ⁊ c. ex lrīs. secundā hr̄e nō poterit: q̄ꝛ publice honestatis iusticia illū ɔtractū impedit et dirimit. vt. s.

derogatur[a]) ad matrimoniū contrahendum. cum prima remanet obligatus[b].

¶ Publica honestatē nō inducūt sponsalia cōditionalia ante euentū. h. d. Joan. and.

¶ Ille vo[c] q̄ sponsalia cū alia muliere sub cōditione ɔtraxerit: si postmodū ante[d] cōditionis euentū cū alia prioris cōsanguinea ꝑ verba ɔtraxerit de pn̄ti[e]: cum scd̄a remanere debebit: cū ex sponsalib⁹ ɔditionalib⁹ ante conditionē[f] extantē: sicuti consensum nō habētib⁹: ⁊ incertis nulla publice honestatis iusticia oriat.

¶ De despōsatione ipuberū. Bonifacius octauus.

¶ Spōsalia amboꝝ infantiū vel alteri⁹ tm̄ ꝑ supuenientiā maioris etatis nō validantur: nec publicā honestatē inducunt nisi iterūt ratificata tacite vel expresse. h. d. vsq ad §. idē. Jo. an.

S I in[...] vincā.

responsio pri.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiectionem.

a ¶ Derogat. Nota q̄ licz supueniēs affinitas dissoluat spōsalia de futuro: superueniēs tm̄ iusticia publice honestatis ipsa nō dissoluit: ⁊ merito. scd̄a ei spōsalia tollunt ꝑ publice honestatis iusticiā ex p̄mis īductā nō ḡ ex secūdis pōt eē honestas q̄ tollat p̄mā. et ē si. lvij. dist. si quis.

b ¶ Obligat⁹. Nisi cū alia nō ipsi⁹ ɔsanguinea contraheret ꝑ v̄ba de pn̄ti. s. eo. si inter. vel superueniret aliqd̄ de his ipedimētis q̄ dixit in summula. circa pn̄.

¶ Glosa seq. dicit quid approbat ⁊ reprobat ille §.

c ¶ Ille vero. Reprobat opi. Inno. no. de spō. duo. c. j. vbi dicebat q̄ ꝑ sponsalia sub cōditione contracta inducitur publice honestatis iusticia. Hostien. cōtra. s. eo. ad audientiam. Jo. an.

d ¶ Ante. Secus si post: q̄ꝛ tunc nō deesset cōsensus sed esset perinde acsi a principio pure contraxisset.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

e ¶ Presenti. Quid si contrahit [...] ꝑ v̄ba de futuro: nūquid soluta sunt p̄ma spōsalia cōditionalia? credo q̄ sic si em̄ prima spōsalia inducūt publice honestatis iusticiā ꝑ iusticiā publice honestatis supueniētē: ex secūdis nō soluunt. vt. j. pxi. rn̄. sz si ꝑ primā nō inducit iusticia: puta q̄ ꝑ iusticiā supueniētē ex scd̄is bn̄ soluātur prima. lz in v̄itate pria spōsalia dicēda non sint ex q̄ cōsensus defecerat: vt hic. sic em̄ est in alijs impedimētis. s. de eo q̄ cog. cōsan. vxo. sue. veniens. cū si. vnde si post scd̄m cōtractū supueniat cōditio: dico q̄ primū matrimoniū ɔsummare nō pōt. publica em̄ honestas nō insurgit a die ɔtus: sed a die cōditionis. et idō publica honestas q̄ p̄uenit ɔditionē habet mr̄imoniū impedire ⁊ dirimere: vt. s. j. rn̄. cū ꝑ hoc reddat inhabilis prime. de iureiur. quēadmodū. [...] Cum consanguinea prime de qua loquitur littera. Jo. an.

¶ Glosa seq. primo soluit duo dubia. demū ponit opi. Hostien. que reci. per questionom.

f ¶ Cōditionē. Hec vera intelligas nisi interueniat carnis copula: q̄ꝛ tūc recedit a cōditione. de condi. ap. de illis. Et sic esset ibi ɔsensus ⁊ mr̄imoniū. vnde tū ꝓpter affinitatē: tū ꝓpter iusticiā nō teneret mr̄imoniū postea cū ɔsanguinea ɔtū ⁊ intellige de ɔditione honesta: non de tali q̄ habeat ꝓ nō adiecta. s. de ɔdi. ap. c. vlti. q̄ꝛ illa inducerēt publicā honestatē: acsi pure cōtracta fuissent. [...] ⁊ no. Hosti. s. eo. ad audientiā q̄ si q̄s sub tali cōditione contrahat cū aliqua ꝓmitto q̄ te ducā in vxorē si deo ⁊ ecclesie placuerit postea cōperto impedimēto ⁊ solutis spōsalib⁹ ɔhat cū consanguinea illi⁹ tenet ɔtus. ⁊ lz hec conditio intelligatur etiā si nō apponat: tn̄ q̄n nō exprimit ɔsensus pur⁹ remanet ɔditiones em̄ tacite nō faciūt obligationē ɔditionalē. ff. de ɔditio. ⁊ demōstra. l. ɔditiones extrinsecus. ⁊ no. de iureiur. quēadmodū. tacitū tn̄ si exp̄mat facit rem ɔditionalē. ff. de leg. j. si ita legatū §. j. vbi ɔditio si volet posita in persona legatarij. [...] facit conditionale legatū ⁊ expressa nocēt q̄ nō expressa non nocēt. ff. de reg. expressa. [...] Et s̄ hoc satis. eo. titu. ꝑ tuas. Jo. [...] Itez intelligas de cōditione de futuro: non de p̄senti vel preterito. qd̄ ꝓbat Jo. mo. ꝑ hāc litterā que dicit ante cōditionē extātē ⁊c̄. Jo. an. [Additio. ij] Vide qd̄ not. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. aliquādo. Jo. an.

Spōsalia ɔtā sub ɔditione q̄ tacite lerat cē sent cōditiōalia: ⁊ idō nō inducūt ipedimētū publice honestat; cōditione deficiēte.

Spōsalia ɔtā sub ɔditione q̄ hr̄ ꝓ nō adiecta iducūt ipedimētū publice honestatis.

¶ De despōsatiōe impuberū. ¶ Dictū fuit. s. ti. pxi. de quodā impedimēto qd̄ impedit mr̄imoniū ɔhēdū / ⁊ dirimit iā ɔtū. s. impedimento publice honestatis. Nūc vidēdū est de impedimēto etatis. Nā impuberes nō possunt cōtrahere mr̄imoniū de pn̄ti / siue sponsalia de presenti: ideo ponit hec rubrica de desponsatione impuberū. Unde sciēdū q̄ spōsalia dicunt a spōdeo spondes. qd̄ est ꝓmitto. l. j. ⁊ ij. ff. de spon. ideo q̄n quis ꝓmittit aliquā accipere in vxorē. dicunt proprie sponsalia: sed matrimoniū improprie appellat spōsalia: sed ideo appellat sponsalia: quia sponsus ꝓmittit contrahere matrimonium carnaliter.

Continuatio dn̄i hely.

Spōsalia vn̄ dicunt

SI infantes. [...] Sunt tres ptes. Prima tractat de spōsalib⁹ ɔtis ꝑ infantes ambos vel alterū. Scd̄a ibi. Idem quoqꝫ de matrimonio contracto ꝑ impuberes. Tertia ibi: porro. de sponsalib⁹ ɔtractis ꝑ parentes ꝓ filijs ⁊ istud sufficiat pro diuisione ⁊ summa: q̄ꝛ summādo nō pōt breui⁹ recitari. [...] Realē em̄ et pulcherrimā formā habuit hec decret. determinat aūt principiū notata. xxx. q. ij. c. vno. ⁊ s. eo. lfas. alie diuerse terminationes infra ponunt. in glo. Jo. an.

Diuisio

¶ Casus Duo infantes cōtraxerunt sponsalia ꝑ verba de futuro: puta masculus ꝓmisit q̄ feminā acciperet in vxorē: et femina ꝓmisit q̄ masculū acciperet in virū: certū est q̄ nō tenent spōsalia ꝓpter defectū etatis. Sed quid. ponamus q̄ ipsi infantes sic steterunt vsqꝫ ad octauum annum: vtrū ex cursu tēporis validentur sponsalia? Respondet q̄ ex solo cursu tēporis sponsalia non assumunt vires: nisi verba fuerint validata: vt q̄ꝛ masculus vocat eā spōsam: et ecōuerso illa vocat masculū sponsum: ⁊ tunc verbo validant sponsalia. vel etiā facto validant: q̄ꝛ in illis partibus sponsus cōsueuerat dare aliq̄ iocalia sponse. et istud faciebant isti iuuenes: tunc em̄ ratificant sponsalia ⁊ assumunt vires. Idē dicēdū est de impuberibus respectu matrimonij: q̄n isti ipuberes sunt tales in q̄bus etas nō supplet maliciā: nā solo cursu tēporis nō ratificat

Casus ītalis dn̄i hely.

fantes[a] adinuicem vel vnus maior septennio[b] et alter minor spōsalia cōtraxerint: ipsi vel parētes p eis[c] nisi p cohabitationē eorū mutuam: seu alr̄ v̄bo[d] vel facto[e] ipsorum liquido appareat eosdē i eadē volūtate factos maiores septēnio perdurare: spōsalia hmōi q̄ ab initio nulla erāt: p lapsum dicti tpis minime cōualescūt[f]: et ideo cū sint nulla rōne defectus cōsensus publice honestatis iusticiā nō inducunt[g].

Spōsalia per v̄ba de presenti contracta inter impuberem et puberē: vel inter impuberes nō pximos pubertati valent vt sponsalia de futuro nec in matrimoniū transeunt ex sola perseuerantia etatis, nisi aliter approbentur: inducunt tamen publicam honestatē. hoc dicit Dominicus.

Idē quoq; si pubes et impubes/ vel duo impuberes nō pximi pubertati: et in quibus etatē malicia non supplebat[h] per verba cōtraxerint de presenti (sponsalia eñ illa que iuris interp̄tatione tm̄ fuerunt spōsalia de futuro[i]) licet verba consensum exprimētia de presenti haberēt: et matrimoniū[k] cōtrahere intenderēt: cōtrahētes p aduētū pubertatis in m̄rimoniū nō transeūt de presenti: nec matrimoniū

matrimoniū: nisi v̄bo fuerit validatū m̄rimoniū: puta q̄r masculus vocabat eā vxorem: vel osculabat vel alia faciebat q̄ solent facere vir et vxor: tunc eñ ex illo actu m̄rimoniū assumit vires. Sed qd. ponam᷒ q̄ pater tiu̇s ɔtraxit spōsalia p filio suo: vtrū fili᷒ sit obligatus/ et vtrū ex illis spōsalijs oriatur ius publice honestatis: ac si fili᷒ cōtraxisset i ei᷒ ppria psona. R̄ndet ro. pon. cū distinctione: aut fili᷒ ratificauit illa spōsalia et tūc orit̄ ex illa ratificatiōe ipedimētū publice honestatis: ac si idē fili᷒ psonaliter contraxisset. aut filius nō ratificauit illa spōsalia: et sic nō cōsensit expsse/ nec tacite: et tūc nō est obligat᷒ nec oritur ius publice honestatis.

Nota primo q̄ minores septēnio et sic ifantes nō pñt cōtrahere sponsalia p v̄ba de futuro: multominus m̄rimoniū ɔhere pñt. Et ratio hui᷒ est: q̄r in sponsalib᷒ requirit̄ cōsensus: mō infantes nō habēt cōsensum: q̄r etas illa qd videat ignorat. l.j. C. de fal. mone.

Notabilis.

Nota spōsalia nulla ex defectu cōsensus non cōualescūt p diuturnitatē tpis: nisi fuerint ratificata verbo vel signo. Nota q̄ impuberes nō possunt cōtrahere p verba de p̄senti. fallit si malicia supplet etatē. Querit̄ q̄liter pōt cognosci q̄ malicia supplet etatē? Dicit Hosti. q̄ requirit̄ q̄ se cognoscāt carnaliter: sed istud nō placet glose/ nec doctoribus. q̄r pōt esse q̄ aliquis iuuenis infra .xiiij. annū cognouit alias mulieres carnaliter: et ista spōsa fuit cognita ab alijs masculis. et sic cōstat q̄ isti iuuenes sunt potētes ad coitum: nec refert an spōsa fuerit cognita p sponsum vel non.

Nota q̄ m̄rimoniū nō assumit vires aduenięte pubertate: nisi p aliqd̄ signū appareat de ipsorum cōsensu.

Nota q̄ si pater cōtrahat matrimoniū p filio presente et nō cōtradicente: videt̄ cōsentire. et sic tacēs videtur cōsentire: lz agatur de actu oneroso. Regulariter autē in actu oneroso tacēs nō habetur p cōsentiēte. l. filiusfamilias. ff. de procurato. sed tamē hic licet agatur de actu oneroso: tacens habetur p cōsentiēte. Unde sicut existēs in mari exponit se infinitis periculis: similiter contrahentes matrimonium exponūt se infinitis periculis. Nota q̄ pater nō pōt filiū ignorantem vel inuitum obligare: nec ex illo cōtractu oritur aliqua actio contra filium.

Infās dcd̄ videt ignorat.

a Infantes. Ui sponsalia cōtrahere non possunt cum etas illa quod videat ignoret. C. de fal. mo. l.j. ad hoc. ǁ. eo. lib. de tēp. or. null᷒. C. de iur. delib. l. infanti Additio. Et .xxx. q.ij. ¶.j. Joan. and.

Glosa sequens notat differentiam inter infantem et impuberem.

b Septēnio. Not. q̄ lz quo ad pubertatē sit in sexu differentia in numero annorum. ǁ. eo. puberes. et c. continebat. q̄ ad infantiā sec᷒: q̄r vterq; infans minor septēnio: vt hic. et ǁ. eo. l̄ras. et ca. accessit. Additio. Inchoandā. In finienda eñ nō est in sexu differētia. In vtroq; eñ sexu finit̄ pubertas et cura finito .xxv. anno. C. si mi. se maio. dixe. l.j. ff. mi. fac. fine decre. l. fi. instit. de cura. in pn̄. Jo.

c Eis. Ignorātib᷒ vel scientibus/ nō curo: sz alit̄ in maiorib᷒ vt .j. ¶. porro.

d Uerbo. q̄r post septēnium adinuicē vocāt se sponsos.

e Uel facto. Ut q̄r post septēniū secū iacet: vl̄ eā osculatur vt sponsus: vel his similib᷒ et sic nō refert an quid fiat verbo vel facto. de ap. dilecti. et ca. vt nostrū. Et ad hoc concor. de resti. spo. ex parte.

Spōsalia ɔcta ante septēniū ratificantur v̄bo vl̄ facto: puta/ osculādo spōsam p᷒ septenniū.

f Conualescūt. .j. de reg. iur. nō firmat̄. et intellige per hoc. c. solutionē quā dixi .j. de reg. iur. nō firmatur eo. lib. s. q̄ solo tēporis tractu nō firmatur qd̄ a principio nō valebat: sed nouo subsequenti cōsensu: interdū tacito interdū expresso. Bñ vides: vt ibi plen᷒ dixi. Additio. Jo. mo. dicit vero vel presumpto. alleg. ff. loca. itē queritur ¶. fi. et l. seq. Jo. an.

g Inducunt. ǁ. eo. ca. proxi.

Glosa seq. notat pro opi. Gof. cōtra opi. Tan. quā etiam improbat per rationem.

h Supplebat. ǁ. de spō. iuuenis. et c. ad id qd̄. ǁ. e. puberes. et c. de illis. Et sic not. q̄ si malicia suppleat etatē ɔhere poterūt m̄rimoniū. et ɔcor. ǁ. eo. c. vlt. et c. de illis. et est ɔ hoc opi. Tan. et Hosti. q̄ dixerūt in p̄dic. decre. de illis. q̄ ad hoc vt teneat m̄rimoniū ɔctū inter minores: in qb᷒ malicia suppleat etatē: requirit̄ q̄ inuicē se cognouerint: cū de hoc alit̄ ɔstare nō possit ex q̄ sunt minores. sz Gof. ibi ɔ cui cōcor. Ber. Inno. et Ab. et hoc verum et h̄ approbat̄. Quid si puer minor .xiiij. an. multas mulieres cognouit: et mulier minor .xij. an. a plurib᷒ est cognita? Ui ɔhunt m̄rimoniū qd̄ hz dicere tale m̄rimoniū p̄ter carnalē adinuicē copulā non tenere. Additio. Que adhuc hic placet Archidia. Additio. Simul vel diuersis: non curo. Jo. an.

Matrimoniū ɔctū inter minores in qb᷒ malicia supplet etatē valet lz adinuicē nō se cognouerint.

Glo. se. dicit quid approbatur et illud coadiuuat.

i De futuro. Approbat̄ qd̄ not. Ala. Tan. Ber. Gof. Inno. et Hosti. ǁ. e. a nobis. pbabat̄ olim hoc per decre. ǁ. eo. attestatiōes. et vlt. et ǁ. d ɔdi. ap. sup eo. sepe eñ ex id qd̄ agit̄ tacita nascit̄ obligatio. ff. cōmo. si is cui cōmodatū ¶. vlti. Additio. Ad hoc iducit̄ q̄ non semp v̄ba de pñti h̄ñt consensum de pñti. Jo. an.

k Matrimoniū. Et nō sponsalia. vnde non videbantur sponsalia. ad hoc. ǁ. de offi. deleg. cum super. ff. de spon. quesitum. C. si quis alteri vel sibi. l. multū interest. nec matrimonium. quia etas phibebat: sed

primum falsum: vt hic video. sic not. illud gñale. si nō valet vt ago valeat vt valere potest. ẜ. e. a nobis.
a ¶ Modū aliū. Ut qı simul cohabitauerūt vl se cōiuges noiabūt ⁊ āplexabant vt ꝯiuges. Additio. Et hoc solo casu intelligit hoc vbū. dixit hic nō adūertēs quod dixi in textu supꝰ. alias Jo. an.
b ¶ Pubertatis. Stati ꝙ fugere dꝫ ꝯtractū pōt. qꝺ dic. vi. ẜ de spō. ad id qꝺ ⁊ reprobat opi. Pe. ꝺ samp. no. ẜ. e. ti. c. vl. ꝑ abbatem. Additio Ut ibi scripsi. in fi. Joan. an.
c ¶ Porro. Declarat notata ꝑ Inno. ⁊ Host. ẜ. de restitut. spo. ex parte.
d ¶ Pro filijs Nō eis mādātibus. qı tunc idē est ac si ipsi ꝯherent. ẜ. e. li. de ꝓcura. ca. viii.
e ¶ Cōtradixerint. Ergo ꝗ tacet hoc casu non ꝯsentit. ẜ. de re gu. iur. ꝗ tacet. cum suis cōcor. Additio Cū hic agatur de re naturaliter appetibili. Jo. an.
¶ Glo. seq. recitet p. q. ⁊ ponit opiñ. Hostien. ⁊ Hriam Inno. ⁊ primam approbat.
f ¶ Spōsalia. Cōtracta ꝑ parētes. ⁊ idē eadē rōne intelligas de ꝗlibet alio. ẜ. de spō. ad id qꝺ. ⁊ ẜ. de matrac. cōtra interdic. eccle. c. j. qꝺ huic bñ concor. ⁊ hoc ibi tenet Hosti. sꝫ Inno. ibi no. ꝯriū dicēs spāle in prē vt noie filie ptis ⁊ nō ꝯdicētis possit spōsalia ꝯhere. ff. de spō. sed ꝗ ptis. ⁊. l. se. C. de nup. vidue. secꝰ i tutore. ff. de spō. si puelle. ⁊ nō ob. de spō. ad id qꝺ. qı ibi interuenit carnalis copula. alꝰ secꝰ ẜm eū: sꝫ veriꝰ vr qꝺ dicit Host. lꝫ Ber. videat ibi tenere opi. Inno. ⁊ ꝙ decre. illa nō loquat de expsso ꝯsensu ꝓbat: qı quare posuisset papa ibi vba ꝗ sapiūt tacitum ꝯsensum. Itē nō inuenimꝰ ꝙ paternꝰ ꝯsensus aliqꝺ in ꝯtu matrimoniali impuberis opetur alꝰ ꝙ in ꝓcedētibꝰ casibꝰ Additio Hec loquitur in vitrico: sequens in fratre. decre. ex parte / supius alleg. in patruo. Jo. an.
¶ Glo. se. dicit qꝺ reprobat ⁊ quid approbat.
g ¶ Surgit. Reprobat opi. Ray. in summa de spō. ẜ. pone qꝺ. ⁊ Pe. de sam. ⁊ Abba. ẜ. e. ti. c. j. ꝗ ꝑ illꝺ. c. dicebant. cū ibi dicat ꝙ pater filiū non adultū pōt cui vult mrimonio tradere: ꝙ ex sponsalibꝰ ꝯtis a patre etiā filio nō cōsentiēte oriebat iusticia. ⁊ nitebant idē ꝓbare per decre. ẜ. e. accessit. ad finem. que non facit vt ibi no. Approbat tamen opi. Innoc. ⁊ Hostien. qui hoc ibi notāt: ⁊ erat casus exp̄ssus. xxvij. q. ij. lex diuina. palea est. Jo. an.

Continuatio ¶ [illegible] ¶ Uisum est supra de duobꝰ impedimētis ꝗ īpediunt mrimoniū: verū qı cognatio

(quod vt matrimoniū etate nō tenuit ꝓhibēre) ꝑ lapsum dicti tpis cōualescit / nisi per carnis copulā subsecutā vel aliquē modūa aliū cōtrahentes eosdē cū eiusdē ꝑseuerantia volūtatis ad pubertatisb tpa peruenisse constiterit cui dēter: ꝑ dictū tñ ꝯtractum ꝗ valuit vt potuit nō sicuti agebat: publice honestatis iusticia est inducta. ¶ Sponsalia pro absentibus filijs non tenent: nisi ipsis presentibus / vel nisi approbauerint tacite vel expresse ex postfacto. hoc dicit Dominicus.

¶ Porroc ex sponsalibꝰ que parentes prod filijs puberibus vel impuberibus plerunꝙ cōtrahūt: ipsi filij si exp̄sse ꝯsenserint vel tacite: vt si presentes fuerint nec cōtradixerinte: obligant. ⁊ ex eis oritur iusticia publice honestatis. ¶ Et est idē si filij tpe sponsaliorū absentes ⁊ etiā ignorantes eadē spōsaliaf post scientes ratificauerit tacite vel expresse: alꝰ ex sponsalibꝰ ꝯtractis a parētibus ꝑ filijs / nec ipsi filij obligāt / nec publice honestatꝭ iusticia inde surgitg

¶ De cognatiōe spūali. Bonifa. viij. ¶ Int baptisatū et leuātē filia ⁊ vxorē leuātꝭ añ carnalit cognitā: ⁊ suscipientē ⁊ patrē ⁊ matrē suscepti et similit de baptizāte: spūalis cōtrahit cognatio. h. d. vsqꝫ ad ẜ. ex cōfirmatione. Dñicus. Capitulū. j.

Nam spūalis impedit mrimoniū ꝯhendū et dirimit iam ꝯtum: ideo annectit rubricam de cognatione spirituali.
Edum. ¶ Pōt diuidi in tres ptes. Primo ponit quattuor spūales cognatiōes puenientes ex leuatiōe ī baptismo. Scđa ibi: et eadē ponit totidē ꝗ ex baptisatiōe ꝓueniunt. Tertia illas oēs repetit in cōfirmatione ibi: ex ꝯfirmatiōe. fm Jo. and. ¶ [illegible] Titius Bertam leuauit de sacro fonte: nō est dubiū ꝙ inter leuātē ⁊ Titiū suscipiētē ⁊ Bertā leuatā. i. susceptā ꝯhit cognatio spūalis. Sꝫ vtꝝ int alias ꝑsonas ꝯhat cognatio spūalis. s. int baptizatū et filios leuātis patrini. Itē inter baptisatū ⁊ vxorē leuātis patrini. s. añ cognitā carnalit: imo etiaꝫ ꝯhit cognatio spūalis inter suscipientē ⁊ prem ⁊ matrē ipsiꝰ baptizati ꝗ appellant cōpatres. Or scitissime pr: vidi de alijs ꝑsonis int qꝭ ꝯhit cognatio spūalis est: sed bñ vellē informari a sanctitate vr̄a de effectu ipsiꝰ cognatiōis. Rndet ꝙ effectꝰ cognatiōis spūalis est: qı īpedit mrimoniū ꝯhendū: ⁊ dirimit iam ꝯtractū: hoc est: illi inter quos est cognatio spiritualis non debent ꝯtrahere. ⁊ si de facto contrahunt debēt abinuicē separari: qı non tenet matrimoniū. Et sic non potest contrahi matrimoniū inter filiolū ⁊ vxorē patrini: nec int ꝯpatres. Sed scitissime pr vtrū inter alias ꝑsonas contrahat cognatio spūalis. Rndet ro. pō. ꝙ sic: dicēs ꝙ illa ꝗ fuerunt dicta de leuāte ⁊ leuato debēt etiā intelligi de baptizāte ⁊ baptizato. vt ponamꝰ ꝙ laicꝰ in casu necessitatis baptizauit Bertā: certe nō poterit illā hre in vxorē. Et idē dicendum est de sacramento confirmationis: vt aliquis tenēs Bertā in sacramento ꝯfirmationis nō potest illam habere in vxorē. De ꝯfirmāte nō est dubiū qı alia rōne non pōt cōtrahere qı est epꝭ. Secꝰ est dicendum in alijs sacramentis ecclesie: quia per illa nō contrahit cognatio spūalis. ¶ Nota primo ꝙ cognatio spūalis contrahitur inter leuantē ⁊ leuatū: vñ iura cōiter vtuntur istis verbis leuās leuatus: qı olim qñ pueri baptizabant imergebant ꝑ baptizātē in aqꝫ ⁊ patrini illos leuabāt: sꝫ qı fuit ꝯpertū ꝙ plures qui imergebant exinde moriebant fuit ordinatū ꝙ aqua solū spargeret sup caput baptizati. ¶ Nota ꝙ iter lenatos ⁊ filios leuātis. Itē inter leuatū ⁊ vxorē leuantis cognatio spūalis ꝯhit: ita ꝙ vxor leuātis dr matrina leuati: nam vir cōicat vxori actiōes spūales. Item

Diuisio
Casus ꝑ alias d. helle
Cognationis spūalis effectꝰ.
Notabilia.

eodem modo cognatio spiritualis inter compatres. Item inter baptizatū ꝛ baptizantē ꝛ vxorem ꝛ filios. baptizantis. ¶ Nota ꝙ ex sacramento cōfirmatiōis contrahitur cognatio spiritualis.

a ¶ Inē baptizatū. Cognationē spūalem ꝛc. q̄ḋ ē. J.

b ¶ Uxorem. Nūḋḋ idē de cōcubina leuātis prius cognita? ḋ hoc.xxx.q.iiij. si ḋs vn⁹ in,vlt. glo Addit. Et dixi post Inno. ḋ.eo.romanus. vbi ipse recitat opi.contrarias. nil approbans. Archi.hic tenebat ꝙ non ꝯhaḱ ꝑ rōnē quam ponit in glo. i fine. Ad decre.cōtracto respōdendū ꝙ loqḱ ḟm opiñ. mulierū: vt ibi dixi. Ad id q̄ḋ ḋr de affinitate: respondendū ꝙ illud vinculū carnale: q̄ḋ per carnalia ꝛ illicita contrahi potest. Jo.an.

Cognatio spiritualis an ꝯhatur cū cōcubina leuātis aliquē ḋ sacro fonte.

baptizatū[a] ꝛ illū q̄ eum suscepit de baptismo ac inter eundē baptisatū ꝛ suscipiētis filios ꝛ vxorē[b] āte susceptionē carnaliter cognitā[c] ab eodē immo etiā inter suscipientē[d] patrēq̄ꝫ baptisati ꝛ matrem[e] cognationē spūalē[f] in baptismo contrahi iure cōstat. que cognatio ꝛ contrahendum matrimoniū impedit et dirimit post cōtractū[g]. ¶ Et eadem[h] q̄ de suscipiente sunt dicta: sunt etiam de baptisante censenda. ¶ Confirmatio frōt. iducit spūalē cognationem sicut baptisma. h. d. Do. ¶ Ex confirmatione quoq̄ꝫ seu frontis[i] chrismatione spiritualis cognatio eisdē[k] modis cōtrahitur: matrimonia similiter impediens contrahenda et dirimens post contracta. Idem. ¶ Copaternitas per cathecismum contracta impedit matrimoniū sed nō dirimit. Jo. ā. Capl̄m.ij.

Per cathecismum qui precedit baptismū sacramentorum fundamētum

prius cognita: vel baptizans ꝛ parentes baptizati mr̄imoniū cōtraxerint: nō teneat. ad hoc. ḋ.e.ti.c.vlt. ꝛ nō est ita in eo qui recipiḱ ad pniam: vt ibi no. ꝛ.xxx q.j.oēs quos. ꝛ est expꝛessum. ḋ.eo.c.vj.in fi. Additio. Uel ipsius vxor prius cognita. Jo.an.

i ¶ Frontis. hoc fit a solo episcopo. de ꝯse. di. ſti. v.man⁹. ḋ. ḋ ꝯsuc. ꝑto. in ḟri ce aūt chrismāt pb̄ri. de cōse. di. iiij. pb̄ris. Sine sacramēto cōfirmatiōis nō di ciḱ ḋs ver⁹ xp̄ianus. de cōse. di. ſtin. v.c.j. Additio. In frōte vt hic loc⁹ ei est de substātia sacramēti ḟmittit Archi. de ꝯse. di. v. nouissime Jo. ā.

Chrismatio frontis fit a solo epo.

k ¶ Eisdē modis. s. inter cōfirmatū ꝛ suscipiētem: ꝛ confirmatū ꝛ filiū suscipiētis ꝛ confirmatum ꝛ vxorē suscipiētis pri⁹ cognitā: ꝛ suscipientem ꝛ parētes ꝯfirmati: parētes ꝯfirmati ꝛ vxorē suscipiētis pri⁹ cognitā. Itē inter ipm̄ cōfirmātē ꝛ cōfirmatū: ꝛ confirmatū ꝛ filios cōfirmantis: ꝛ ei⁹ vxorē pri⁹ cognitā ꝛ ipm̄ cōfirmantē ꝛ parētes ꝯfirmati: hoc vult dicere eisdē modis. vñ.xx. sunt casus ꝓhibiti ex hac cognatione quos numeraui in summula q̄rti libri. Additio. Nec est plures reperiri q̄ dirimāt. vt. j. c. ꝓx. Isti aūt oēs ꝑtinent ad paternitatē ꝛ filiationē: aut ad fraternitatē: aut ad cōpaternitatē: ꝛ in his tribus consistit ōis cognatio spūalis. non eñ habem⁹ auos vel nepotes spūales. ꝛ vide q̄ḋ scripsi. ḋ.eo.titu. sup rubrica. ꝛ ca. martinus. in fi. Jo. an. Additio. Et ipsi⁹ vxorem prius cognitam. Jo. an.

Cognatio spūalis rōne cōfirmatiōnis inē q̄t ꝑsonas cōtrahaḱ

Cognatio spūalis ꝑtinet ad ꝑnitatem ꝛ filiationē ḟrnitatem seu compaternitatē: auos aūt spūales nō habemus.

c ¶ Cognitā. Secus si post fiat vxor vel si pri⁹ erat vxor post ꝛ nō primo carnaliter sit cognita: qꝛ ꝑ vnionē carnis sequentē nō pōt trāsire in vniōnē spūs p̄cedentem. xxx.q.iiij. post vxoris. vir ḋ vxor sibi cōicant actiōes spūales. xxx.q.iiij. si ḋs vn⁹. ḋ.eo.ti.martin⁹. lꝫ nō passiōes. vñ si fili⁹ alteri⁹ tm̄ teneḱ de sacro fonte leuās alteri cui⁹ fili⁹ nō est: ꝯpater nō est: vt. j. ꝓbatur. q̄ḋ dic vt no. ḋ.eo.martin⁹. ꝛ.xxx.q.iiij. in summa. Et dicebat Gof. ꝙ illud q̄ḋ agit pars corpis equū est vt alteri parti cōiceḱ: sed non sic cōicaḱ alteri ꝙ in ꝑsona filij alterius tm̄ agitur: ꝛ ista sit ratio. vel dic ꝙ satis est leuāti hr̄e cōmatrē matrē ipsi⁹ leuati. Et not. ꝙ si leuans primo cognouerat vxorem nō est curādū an post compaternitatē cognouerat vel nō. licet Gratianus contra. xxx.q.iiij. ꝟ notandum.

d ¶ Suscipientē. Supple ꝛ vxorem eius prius carnaliter cognitā. xxx.q.iiij. si vnus. ḋ.co.ti.martinus.

e ¶ Et matrē. No. nō dixit patrē baptisati ꝛ ei⁹ vxorem: imo dixit matrē. si igiḱ de ꝓᵐa vxore vel cōcubina vir ꝓcreet filiū: ille q̄ leuat filiū est cōpater cōcubine ꝛ viri: sed non eius vxoris: vt. ḋ. dixi.

f ¶ Spūalem. Que dignior est q̄ carnalis. xxx.q.iiij c.j. ꝟsi. iiij. Et est cognatio spūalis attinētia ꝓueniēs ex sacramenti datiōne: vel ad id detētiōne: est etiā cognatio carnalis ꝛ legalis. de quib⁹ nil ad ꝓpositum.

Cognatio spūalis. q̄ḋ sit.

g ¶ Cōtractū. Si igiḱ leuās ꝛ leuat⁹: vel leuat⁹ ꝛ fili⁹ leuātis: vel leuat⁹ ꝛ vxor leuātis añ cognita: vt leuās ꝛ parētes leuati ꝯhunt: nō tenet mr̄imonium. Scire ḋbes ꝙ pr̄ spūalis si copuleḱ sorori filie spūalis bñ tenet mr̄imoniū. xxx.q.iiij.c.vl. ꝛ ibi no. Jo. bñ pōt pr̄ sumere filiā spūalē filij carnalis. ꝙ qꝛ lꝫ cognatio spūalis de pr̄e ad filios descēdat. vt. ḋ.e.c.j.ꝛ.c. super eo. nō tñ ascēdit. cū cautū nō repiaḱ: ꝛ edictū ḋ mr̄imonio ꝓhibitoriū est. ḋ. de spon. cū apud. Additio. Uel ipsius vxor pri⁹ cognita. Joā. an. Additio. Et econuerso. s. filiam carnalem filij spūalis. Jo. an.

h ¶ Eadē. vt. s. si baptizās baptizatus: vel baptizatus filij baptizātis: vel baptizatus ꝛ vxor baptizātis

Per cathecismū.[l] Ponit dictū q̄ḋ secundo probat ibi: vt ex predecessoꝛis. tertio illud determinat ibi: ꝑ illā. Terminanḱ no. xxx.q.j.c.j. ḋ.e.titu. contracto. Cathecism⁹ ḋr a cathecizo: q̄ḋ est idem q̄ḋ instruo: vñ ante baptismū instrui debēt baptizandi in fide adulti p̄cipue. de cōse. di. iiij. ante. xx. Additio. ḟm hugo. cathecizare grecū idē q̄ḋ adiurare sicut ḋ exorcismis dicim⁹ ꝙ in eis fit adiuratio. de conse. dis. iiij. sine paruuli. ꝛ.c. sicut nostis. Jo. an.

¶ Per cathecismū cōtrahitur cognatio spūalis. eius tamen effectus est impedire matrimoniū contrahendum: non autē dirimit iam cōtractū. Unde sciendum ꝙ cathecism⁹ est instructio: q̄ fit cōiter hodie ante fores ecclesie. vbi interrogatur de articulis fidei. ꝛ proprie deberet fieri solis adultis.

¶ Casus. Ego tenui puellam ante fores ecclesie anteqū portareḱ ad fontes postea q̄ñ fuit baptizata non tenui eam sup fontes: vtrū inter me et ipsam et filios meos sit contracta cognatio spūalis? Respōdeḱ ꝙ sic sed non est tanti effectus: sicut illa cognatio spūalis que contrahitur in baptismo: quia ista impedit matrimonium contrahendum: sed non dirimit iam contractum: hoc est: non debemus contrahere: ꝛ si durātibus bānis aliquis se opponeret ꝛ allegareḱ cognatio spiritualis: impediretur matrimonium: sed si non

Cathecizare q̄ḋ sit ꝛ vñ dicatur.

Cathecismus q̄ḋ est.

Casus sunt triplices.

allegaretur ista cognatio spūalis. ⁊ si de facto ƺhereret non dirimeretur postea illud matrimoniū. ¶ Nota ꝙ baptismus ⁊ est fons ⁊ origo omniū sacramentorū. ca. veniens. de pbr̄o non bap. in anti.

a ¶ Et ianuā. xxxij. dis. §. verū. §. de pbr̄o. non bap. c. veniens

b ¶ Decretali. §. co. ƺtracto.

c ¶ Res. s. cōpaternitas l catechismo cōtracta. [illegible] de hoc. xciij. dis. mirat⁹. in prin. ⁊ xij. q. ij. hec hui⁹ turca. ii. sic ponitur. xix. disti. in memoriā. in prin. ci. de cleri. nō residen. conquerente. Jo. an.

d ¶ Non existit. ff. de iudi. l. vix cert⁹ ex causis. ad idem. xv q. j. merito queritur.

e ¶ Separatur. ad idē. §. e. lib. de voto. ca. vno. §. de iureiu. quēadmodū cū similibus.

et ianuā[a] reliquorū cognatio spūalis ƺtrahit̃ ꝑ quā cōtrahēdum m̄rimoniū impedit̃. ¶ Ut ex predecessoris nostri Clementis pape. iij. decretali[b] colligit̃ euidēter: dicendo enī ꝙ talis res[c] vix ƺtrahēdo m̄rimonio ipedimentū afferret velle videt̃ ꝙ afferat, nã qđ vix fit: fieri tñ dubiū non existit[d]. ¶ Per illā tñ cognationē m̄rimoniū post cā ƺtractū minime separat̃[e]. Idem

¶ Unus tñ interuenire debet in leuatione infantis de sacro fonte vel chrismatione frontis: tñ si plures interueniunt cognationē ƺtrahunt spūalem: ⁊ ex alijs sacramentis cognatio non contrahit̃. hoc dicit Bo. Cap. iij.

Quāuis non plures ꝙ̃ vnus[f] vir: vel vna mulier accedere debeant ad suscipiēdum de baptismo ifantem iuxta sacroꝝ canonū istituta[g]. si tñ plures accesserint spūalis cognatio inde cōtrahit̃[h]: matrimonia cōtrahenda impediens et etiā post cōtracta dissoluēs. ¶ De cōfirmatione insuper ꝯtrū ad hoc idē[i] iudicium est habendum ¶ Ex datione vero aliorum sacramentorū[k] cognatio spiritualis nequaꝙ̃ oritur que matrimonium impediat vel dissoluat.

diuisio — Quāuis nō ¶ Sunt tria dicta: No tat hoc Hostiē. §. co. martinus [illegible] Que satis patent. Jo an. and.

Casus Falis d. helie — ¶ [illegible] Duo aliquā puellam supra sacros fontes tenuerūt cum baptizans proferret ista verba. ego baptizo te in noīe patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti/ cū aspersiōe aque. Utrū inter oēs istos cōtrahat̃ cognatio spūalis? R̄ndet ꝙ sic. Idem est in sacramento confirmationis: licet sufficeret ꝙ vn⁹ leuaret. Secus est in alijs sacramentis.

f ¶ Unus. Immo si vigeret necessitas l catechismo et baptismo ⁊ confirmatione: vnus pōt esse patrinus licet hoc non habeat consuetudo romana. de conse. di stin. iiij. in cathecismo.

¶ Glosa seq. reddit rōnē. signat ƺtrium ⁊ remittit.

g ¶ Instituta. de cōse. di. iiij. nō plures. ⁊ potuit esse ratio q̄ reddit̃ in adoptione/ vel cognatione legali que imitat̃ naturam. sic ⁊ spūalis cognatio hʒ imitari naturā vel cognationem carnalē: vt. s. vnus solus sit in sacramento patrin⁹: sed contra. xxx. q. iiij. qđ autem. So. vt ibi no. §. co. ti. ca. vlti.

h ¶ Cōtrahit̃. s. cū oib⁹. ⁊ sic multa fieri ꝓhibentur q̄ facta tenent. §. c. ꝓri. Additio. Peccāt tñ ƺ faciētes qui faciūt cōtra ꝓhibitionē canonis. nō plures. ⁊ isti⁹ decr̃. fm Archi. puto ꝙ vbi ƺsuetudo nō resistit: ⁊ fortius si assistit: leuis sit culpa: ⁊ sic leuiter indulgenda de accu. cum dilecti. Jo. an.

i ¶ Idem. s. vt plures in cōfirmatione tenere nō debeant: tñ si teneant oēs sunt cōpatres vel cōpatrini.

¶ Glo. seq. enumerat sacramenta ⁊ rōnem reddit.

k ¶ Sacramētoꝝ. s. penitentie: corporis xp̄i: extreme vnctionis: ordinis: ⁊ cōiugij. Renascimur enim in baptismo (i) ⁊ chrismatio frontis illā confirmat quod nō est in alijs sacramētis: ⁊ iō ꝑ ista spūalis contrahitur compaternitatis nō ꝑ illa. hoc not. xxx q. j. oēs. ⁊ §. e. c. vl. [illegible] Curiosus in his viderit q̄ scripsit Tho. iiij. sentē. xlij. disti. in scđo articulo prime questionis. Jo. and. [illegible] Sub q̄ includit̃ cathecism⁹: qui etiā per se nō est de septem sacramentis. Joan. and.

¶ Sequitur quintus liber.

¶ De accusationib⁹ inq̄sitionibus ⁊ denunciationibus.

Bonifacius octauus.

¶ Ex ƺfessiōe corā delegato inq̄rēte sup certis criminib⁹ deputato factā punit̃ ƺfitēs: lʒ dicat se prius diffamatū nō fuisse: vel inq̄sitiōis capitula nō habuisse. h. d. Bo. Ca. j.

¶ Sequit̃ quintus liber.

¶ De accusationib⁹ inq̄sitionibus ⁊ denunciationibus.

Continuatio d. helie — ¶ Dictū fuit supra quo ordine sunt tractāde ⁊ diffiniende cause pecuniarie et etiam spūales. Uerū quia etiā sunt cause criminales: iō de ipsis est nunc videndum. Et quia in causis criminalibus solet ꝓcedi quādoꝗ per viam accusationis: quādoꝗ per viā inquisitionis ⁊ per officium iudicis: quādoꝗ etiā per viam denunciationis: ideo ponit rubricam de accusationibus/ inquisitionibus ⁊ denunciationibus.

Postꝗ̃ coram eo qui cōtra te super certis criminibus inq̄sitor fuerat deputat⁹ eadē cri

diuisio — Postꝗ̃. Tollit duas exceptiōes inq̄siti qui confessus est crimen. secūda ibi: vl ꝙ.

Dicit qđ declarat ista decre. ⁊ sequens. — Ista decre. ⁊ sequens emanauerūt ad declarationē decre. §. e. qualiter. j. ⁊. ij. ⁊ ca. cū oporteat. ⁊. c. ad petitionē. ibi: iudiciariū ⁊c. et corrigūtur opi. Hostiē. no. in. c. qualiter. j. in prima glo. vltra vnā colū. versi. quid si iquisitor. ⁊ in ij. glo. ⁊ qđ no. in. c. cū oporteat. sup verbo subito. ∛si. querit̃ si inq̄sitor. siliter ⁊ in secūdo qualiter. sup v̓bo fuerit. et sup v̓bo legitime. ⁊ facit qđ not. Guil. in spe. titu. de inquisi. §. nunc tractem⁹. ∛si. quid si inquisitor permittim. Jo. an. an.

Presup. d. helie. — ¶ Pro intellectu hui⁹ capli est p̄supponendum illud qđ habet̃ in ca. qualiter ⁊ quando. eo. ti. in an. videlʒ ꝙ anteꝗ̃ iudex ex officio suo cōtra aliquem procedat per inquisitionē: debet primo ille contra quē procedit̃ esse diffamat⁹: q2 infamia debet p̄cedere inquisitionē: sicut monitio charitatiua debet p̄cedere denūciationē: ita ꝙ si iudex ꝓcedat ꝑ viam inq̄sitionis cō=

tra aliquē nō diffamatū pōt ille ꝯ quē ꝓcedit̃ ꝑ inqsi-tionē dicere. Dñe iudex non potestis ꝓcedere contra me ꝑ viā inqsitionis. qꝛ nō cōmisi tale crimē. ⁊ posito ⁊ nō ꝯfesso ꝙ tale crimen cōmisissem: adhuc non pote stis ꝓcedere ꝯtra me: qꝛ de tali crimine nō sum diffa mat⁹. Itē dicit in dicto. c. qualiter ꝙ iudex dꝫ exhi bere capitula su per qb⁹ vult in-quirere: ita ꝙ il le cōtra quē pro cedit̃ non tenet̃ respōdere ad in terrogationē iu dicis: nisi pri⁹ ſi bi traditis capi tulis sup quibus fuit diffamat⁹.

mina fuisti cōfessus[a]: frustra cōfessionē tuam (quominus puniaris ex ea prout iusticia[b] suadebit) eo pretextu impu-gnare ꝯtēdis: ꝙ sup eisdē cri minib⁹ non fueras antea dif famat⁹. ¶ Uel ꝙ ꝑ eūdē inq-sitorē capitula sup qb⁹ cōtra te volebat inquirere tibi tra-dita non fuerunt[c]. ¶ Idem.

¶ Ualet inquisitio facta sup veritate criminū omissa inq-sitione infamie si reus ꝑsens tacuit. h. d. Jo. an. Cap. ij.

Si is cui contra te com missa fuerat[a] simplr̃ in quisitio sup certis criminib⁹ faciēda ꝓcesserit te ꝑnte: nec reclamāte[c] aut quicꝙ super hoc excipiēte infamie inqui sitione omissa) ad veritatem eorūdem criminum inquiren

ribus: sed ille debuit appellare ⁊ nō respōdere: vnde imputet sibi. Idē dico de capitulis q̃ tradi debuerūt ꝟ. eo. qualiter. ij. §. debet. si petita non fuerunt et con fessus est crimen sibi iputet. potuit enim iuri pro se in troducto renūciare: ⁊ tūc tacite renunciat. ad hoc. ff. de ꝓcura. pom-ponius. §. rati. Sed Hostiē. cō-tra in ꝑdicta de cre. qualit̃. j. ꝑ l. ff. d ꝓcurato. filius. §. inuit⁹. et hūc dicebat ca-sum ipsi⁹ decre. eo. titu. ad peti-tionē. nā ibi pre sente ⁊ nō cōtra dicēte illo cōtra quē inquirebat̃ nō fuerat serua tus ordo qui de buerat seruari: vn̄ ꝓcessus cassari mādat̃: sed de alio ordie intelligit̃

Marginal: debet fieri nō ꝑceden te diffa matio-ne als pōt ap-pellari

Marginal: Casus i falis b. helie

¶ Casus Cum nō essem diffa-mat⁹ de crimie furti: de homicidio/ vl' de alio crimie: imo istud crimē erat occultū/ iudex me⁹ ordinari⁹ cepit inqrere ꝯ me ⁊ ꝑ faciendo inqsitionē fecit me vocari ⁊ citari ex offi cio vt ꝯparerē ꝑsonal'r in die assignata. ꝯparui ꝑsona liter iudex me interrogauit sup crimie furti vel homi cidij: illud crimē fui cōfessus. postea cū iudex vellet me punire fm̄ exigētiā crimis: ꝓposui ꝙ nō erā diffa mat⁹ de illo crimie. Itē ꝙ ipe nō exhibuerat mihi ca pitula verū sim nūc admittēdus ad ꝓponendū ista? Rn̄. ꝙ nō: qꝛ añꝙ iudex me interrogasset debebā ista ꝓponere. ⁊ si noluisset me admittere: debebā appella re. ⁊ sic forma tradita in. c. qualiter. non est substātia lis: ideo potest omitti tacite. vel expresse vt hic text⁹.

Marginal: Nota-bilia

¶ Nota p'mo ꝙ in ꝯfessum nulle sunt ptes iudicis. qđ verū est in cognoscēdo: sed bñ in cōdēnando. ¶ Nota ꝙ ꝯ cōfitentē est ferēda snīa in scriptis. quod verū est si lis fuerit cōtestata vel oblat⁹ libell⁹ in scriptis. sed si solū fuit ꝓposita petitio: bñ ferēda est snīa: sed nō in scriptis: sed fm̄ formā traditā in. l. ij. C. de sen. ex peri cu. reci. sed vt dixi nō est ferenda in scriptis nec solen-niter: sꝫ sufficit si ꝟbo ferat̃: ⁊ in iure vocat̃ ꝓceptū de nō soluēdo: vt ē glo. notabilis i. l. si debitori. ff. d iudi. ¶ Nota effectū principalē hui⁹. c. ꝙ iudex nō dꝫ ꝯ ali quē inqrere nisi sit de crimine diffamat⁹. ⁊ pōt ille cō tra quē inqrit̃ allegare ⁊ ꝓponere ꝙ nō est diffamat⁹ ⁊ hodie cōiter pri⁹ aliqs citat̃ ex officio super crimine ⁊ fit inquisitio ⁊ examinatio siue informatio secreta/ ⁊ factis informationib⁹ si cōstet iudici ꝙ talis est sup illo crimine iudex ꝑcipit vt citet̃ ad cōparendū ꝑsona liter. ⁊ si ꝯpareat: debēt illi tradi capit'la sup his qb⁹ debet fieri inquisitio iuxta. c. qualiter. alleg.

Marginal: Confes sio iudi cialis inducit noto-rium.

a ¶ Cōfessus. nulle igit̃ sunt partes iudicis: nisi vt ferat snīam. quid eñ queremꝰ de infamia vel capit'lis ex quo claret de crimine. xxiij. q. iij. ecce. de elec. ꝑ inq sitionē. de ꝯfes. si sup. ff. de iudi. si debitori. Jam enim est notoriū crimen. de coha. cle. ⁊ mulie. vestra. ⁊. c. fi. Additio. De reuocanda confessione dixi in textu in principio magne glo. Joan. an.

b ¶ Iusticia. s. iponendo penā a iure statutā. vl' ar-bitrariā si nulla pena est statuta. ꝟ. de offi. delega. de causis. Joan. an. Additio Archi. alleg. ij. q. iij. §. no-tandum. ⁊ de pe. di. j. mensurā. Jo. an.

¶ Glosa seq. rōnē reddit rect. opi. ꝯtriam: cui rñdet.

Marginal: Inqsi-tio non

c ¶ Fuerunt. Si infamatus non erat ad inquisitio nem procedi non debuit veritatis: vt in predictis iu-

Additio Ut ibi no. in si. iij. glo. Jo. an.

Si is. Nō diuidit̃. Additio. Et vt dicit Joā. mo. Istius ca. ⁊ ꝑcedētis eadem est rō: qꝛ vtrobiꝙ re nūciatum est ꝓcessui: qui primitus ꝑmitti debuisset si petitus fuisset. Joan. an.

Marginal: Casus i falio b. helie

¶ Casus Papa ꝯmisit alicui inqsitionē simplr̃ faciē-dā sup aliq̃ crimie: ⁊ fuit ferā inqsitio ad reqsitam alte ri⁹. nō aūt ex officio: certū est ꝙ ille inqsitor dꝫ facere duos ꝓcessus. Primū sup ifamia: an ille sit diffamat⁹ ⁊ si ꝑ inqsitionē reꝑiat eū nō diffamatū: nō ꝓcedet ad inqrendū de ꝟitate crimis. Si ꝟo reperiat eum diffa matū: tunc ꝓcedet ipe ad inqrendū ⁊ interrogādum de veritate criminis. Sed ponam⁹ ꝙ inquisitor omi-sit istū ordinē: qꝛ ꝑmo fecit inqsitionē sup ꝟitate cri-minis: ⁊ criminosus nō opposuit ꝙ debebat primo fa cere inqsitionē sup infamia. postea inqsitiōe facta sit per ꝟitate crimis. ipe cōtra quē facta fuerat inqsitio voluit allegare ꝙ ꝑmo debebat iudex inqrere sup in famia ꝙ sup ꝟitate criminis: an sit admittend⁹ ad ꝓ ponendū ⁊ allegandū ꝙ ꝓcessus nō valet qꝛ fuit omis sus primus ꝓcessus sup infamia? Respondetur ꝙ nō qꝛ est sibi imputandū quare passus est inquiri de ve ritate criminis priusꝙ ꝯstaret de infamia: qꝛ cū istud fuerit introductū in fauorem sui potuit illi fauori re-nunciare. Et sic ista forma non est de substantia pro-cessus: qꝛ licet debuerit seruari: si tñ non opponat̃: nō minus valet processus.

¶ Glosa seq. distinguit. querit: ⁊ remittit.

b ¶ Fuerat ad petitionē alicuius: qꝛ si papa ꝓprio motu cōmittit inqsitionē criminū alicui⁹ iam illū ap-probat infamatū. cū epo ⁊ metropolitan⁹ procedant etiā ad inqsitionē. (omisso tali articulo). ij. q. v. omni-bus. ꝟ. eo. ti. sicut olim. sed si ad petitionē alteri⁹ com miserit: tūc pri⁹ inqret inqsitor de infamia. hoc tenet Inno. ꝟ. eo. ti. cū oporteat. Quid si ille qui lr̄as inqsi-tionis impetrat sit excōicatus: dixi. ꝟ. de rescrip. c. j.

¶ Glosa seq. ponit dictū Hostien. quod improbat.

c ¶ Reclamāte. Dicebat Hosti. in supradictis glo. ꝙ taciturnitas habebat̃ hic ꝓ dissensu ⁊ ꝯdictiōe. qđ non est verū: vt hic videꝰ imo tacendo tacite iuri suo renūciat. ꝟ. de reg. iur. q̃ tacet. ⁊ dixi de hoc. e ti. is qui tacet. Reclamare igit̃ debuit ⁊ petere pri⁹ inquiri sꝑ per inquisitione infamie. ⁊ si hoc nō fieret debuit ap pellare. vt dixi. ꝟ. ca. pri.

a ¶ Primitus.i.antequā quereretur de veritate.
b ¶ Nequibis. Nō ergo ordo iste ita est de substantia q̄ eū renūciare nō possit. facit.§. de fer.c.vlti. et qđ no.§.de offi.delega.de causis. Additio.j. Uide qđ dixi.§.ca.proxi.super vlti.glo. Jo.and.

dā: processum hmōi ex eo q̄ nō fuit de īfamia primitus[a] inq̄sitū: vlterius īpugnare nequibis[b].

¶ De hereticis.

Gregorius.ix. Remeñ. archiepiscopo ꝛ suis suffraganeis.

¶ Propter crimen heresis clericū in quibuscunq̄ sacris ordinibus constitutum solus eius episcopus degradare poterit.h.d.Domi. Capitulū.j.

Quoniā epoꝝ numerus ad degradationē clericoꝝ a canonibus[c] cōstitutus nō potest de facili[d] cōuenire. ¶ Concedimus vt sacerdotē vel aliū clericū in sacris ordinib[9] constitutū (cū pro heresi[e] fuerit seculari curie relinquēdus[f]: aut perpetuo immurādus[g]) cōuocatis abbatibus: alijsq̄ prelatis et religiosis personis: ac litteratis sue diocesis de quib[9] expedire videbitur suus solus[h] possit episcopus degradare.

Alexander quartus.

¶ Excōicationē icurrit sepelies sciēter hereticos: vł eorū receptatores: defensores: vel fautores/nec absoluit nisi exhumet eoꝝ corpa: loc[9] vero priuat sepultura. h.d. vsq̄ ad ꝟ. inhibemus. Do. Ca.ij.

Quicūq̄ hereticos cre-

¶ De hereticis

a ¶ Dictū fuit.§. de modis qb[9] ꝑcedit ad inq̄rendū de v̄itate criminis/ nūc vidēdum est de ipsis criminib[9]. verū q[2] inter crimina: crimen heresis est maius q[2] ꝑ ipm offendit diuina maiestas: ideo primo de ipso est vidēdū. Nā istud crimen est grauius crimē q̄ sit crimē lese maiestatis: q[2] grauius est ledere diuinā maiestatē q̄ humanā in aut. vt nō luxurientur hoīes contra naturā.

Continuatio dñi helye.

Quoniam. ¶ Preterit tit cām iuris noui qđ statuitur ibi: cōcedim[9]. Incipiebat.ꝛ si cōtra et ben: de medietate decurtata est.

¶ Presupponēdū est ꝑ intellectu hui[9].c.q̄ cū q̄s pbr̄ ꝑpetrauit aliqđ delictū dignū degradatione: puta q[2] commisit homicidiū ꝑ insidias pēsatas qđ est dignū degradatiōe. vt in.c.j.de homicidio.in an. vł ꝯmisit aliđ crimē qđ est dignū degradatione: certū est q̄ epūs sol[9] nō potest eū degradare. sed dꝫ secū vocare sex epos.

Presuppo. d.helie

¶ Casus. Aliq̄s sacerdos cecidit in heresim male sentiēdo ꝯ fide: ꝛ sic est heretic[9]. Pena heresis est si nūq̄ alias inciderat ī heresim q̄ degradet: et postea ꝑpetuo immuret vt agat ꝑpetuā pniam in pane tristicie: ꝛ aq̄ doloris. Si aūt postea liberet: forte ꝑpt iocūdū aduētū pncipis ꝛ labat in heresim: est dādus curie seculari vt ignib[9] subijciat: sed vtrū ad degradationē sacerdotis sufficiat solus ꝓpri[9] epūs: vł vtrū req̄rat q̄ vocētur sex epi. Rñ.ro.po.q̄ sol[9] ꝓpri[9] epūs ꝯuocatis abbatib[9] ꝛ alijs honestis ꝑsonis sue diocesis poterit talem sacerdotē hereticū degradare ꝛ dare curie seculari si iterū inciderit ī heresim. Si aūt nō inciderit nisi semel in heresim: poterit eū degradare ꝛ ꝑpetuo imurare. ꝛ istud est spāle in crimie heresis. Sec[9] ē in alijs criminib[9]: in qb[9] req̄rit q̄ interueniāt sex epi. ¶ No. ꝑmo iū cta glo. ꝛ iurib[9] q̄ allegat q̄ si sacerdos labat in heresim. ꝑ delicto dꝫ degradari nō aūt dꝫ tradi curie seclari: sed est imurādus.i. ꝑpetuo carceri tradēdus: vt agat pniam in pane tristicie ꝛ aq̄ doloris. Un̄ iste carcer nō dꝫ esse ita arct[9] q̄ abbreuiet dies isti[9] incarcerati: q[2] satis est q̄ viuat ī pane tristicie ꝛ aqua doloris. Ideo dicūt doctores q̄ plati q̄ tales carceres [abbreuiātes vitā hoīs] deputāt: non euadūt notā irregularitatis ¶ No. q̄ vbi cleric[9] est relapsus ī heresim: est tradēd[9] curie seclari vt ꝯburat: nā hec est pena hereticoꝝ. l.iij. C.de here. ¶ Nota casum in q̄ solus epūs pōt pbr̄m vł clericū in sacris cōstitutū degradare: ita q̄ non tenet

Casus Ifalis dñi helye.

Notabilia.

secū adhibere numerū epoꝝ requisitoꝝ ad degradationē clerici: verūtamē dꝫ secū adhibere suū capl'm et honestas personas sue diocesis: sicut sunt abbates.
c ¶ Canonib[9].xv.q.vij.si q̄s timidus. ꝛ duob[9].c.sequen. ꝛ debēt esse sex in degradatione pbr̄i: tres in degradatione diaconi: ꝛ ita de subdiacono videt. vt.§. de fer.non ordi.miramur.

Degradatio q̄liter fiat.

d ¶ Facili. Bene ē possibile sꝫ nō facile. lex em̄ nō debet esse impossibilis.iuij. distin. erit autem.
e ¶ Pro heresi. In alijs igit criminib[9] si imineret degradatio facienda seruent antiq̄ iura q[2] in hoc crimie hoc introductū est spāle: ad idē.j.eo.in fidei.
f ¶ Relinquēdus. Qđ dic: vt.§.de v̄bo.sig.nouimus. et .j. de pe.c.ij.
g ¶ Immurādus.§.e.excōicamus.ij. Additio. In fi.ꝛ.j.eo.accusatus.in fi.ꝛ.c.vt cōmissi.ver.ꝛ Moꝝm. Jo.and.
h ¶ Solus epūs.excludit epos.nō capl'm suū.(1) Ad idē.xv.q.vij.si aūt.ꝛ ꝟ.seq. ꝛ.c.epūs.xviij.q.ij.c.nullā. Additio.j. Idē Jo.mo.sed Archi. intelligit hoc verū in examinatione ꝛ diffinitione cause: in actu degradationis sufficiat seruare qđ hic dr̄: circa hoc vide qđ satis dicā in decre.ij.j.de pe.sup ver.numero. Jo.and.

Quicūq̄. Quinq̄ sunt ptes.q̄ patēt ꝑ ptes. Pria ipōnit penā sciēt sepeliētib[9] h̄ticos: scđo aggrauat ibi: nec absolutiōis. t'tio accumulat ibi: ꝛ loc[9]. Scđa duo facit. Ponit ꝑmo ꝓhibitionē. scđo penā ibi q̄ vo. Tertia etiā duo facit. ꝑmo ihibet. scđo decernit ibi: q̄ si. Quarta ꝓuat ꝛ distinguēdo aggrauat ibi: volētes. Quīta ponit dictū cui[9] rōnē reddit ibi: velut. Jo.

Diuisio

¶ Casus. Dictū fuit.§.ti.pri.q̄liter puniunt heretici ꝛ q̄s pōt degradare clericos hereticos. Ut ponamus q̄ aliq̄s me[9] parrochian[9] lapsus ē in heresim. ꝛ ego illud sciebā. nō fuit accusat[9]. postea morte ꝑuentus decessit in errore suo. hoc tñ nō obstāte eū tanq̄ verū catholicū tradidi eccl'iastice sepulture: an sim puniēd[9] aliqua pena? Rñ.ro.pon. q̄ sic. q[2] incurro snīaꝫ excōicatiōis. a q̄ nō sum absoluēdus: nisi pri[9] meis ꝓprijs manib[9] ipm extumulauero publice ꝛ non occulte: sed cūctis volentib[9] videre. Et hoc facto potero obtinere absolutionē. Sꝫ q̄d de hoc loco in q̄ tradit[9] fuit sepulture: nūquid etiā puniet loc[9] ipse? Rñdet q̄ sic. q[2] ille locus reputari dꝫ ꝛ cēseri ꝓphan[9]. ꝛ in eo nō sunt amplius corpa fideliū sepeliēda. Idē dicēdū est de fautorib[9] ꝛ receptatorib[9] hereticoꝝ ꝛ eis credētib[9]. hoc est si sepeliui fautores/ vel receptatores hereticoꝝ vł eis credētes. hoc est qui publica voce dixerūt q̄ credebāt errorem talis heretici. tunc em̄ incurro sententiā excōmunicationis. Sed vtrū sit pmissum laico publice disputare de fide catholica? Respondet q̄ nō. de hoc

Casus Ifalis dñi helye.

dentes: receptatores: defensores: vel fautores eorꝝ scienter[a] presumpserint ecclesiastice tradere sepulture[b] vsqꝫ[c] ad satisfactionē idoneā excōicationis senie se nouerint subiacere. ℭ Nec absolutionis beneficiū mereant̄, nisi ꝓprijs[d] manib⁹ publice[e] extumulent[f] et proijciāt hmōi corpora dānatorū. ℭ Et locus[g] ille perpetua careat sepultura.

ℭ Excōicari debēt laici publice vel occulte disputantes de fide. hoc dicit Dominicus.

ℭ Inhibem⁹ q̄qꝫ ne cuiqꝫ laice[h] psone liceat publice vl' priuatim ď fide catholica disputare. ℭ Qui vero cōtra fecerit excōicationis laqueo inodet̄[i].

ℭ Non valet patrocinio hereticorum. eis credentium fautorum receptatorū: et defensorū eorum: nec filiorum suorū vsqꝫ ad secundam generationē ad beneficia ecclesiastica vel officia publica. hoc dicit Dominic⁹.

ℭ Heretici autem credētes receptatores / defensores: et fautores eorūz ipsorūqꝫ filij[k] vsqꝫ ad secundam[l] generationem ad nullum ecclesiasticū beneficium[m] seu officium publicum[n] admittantur. ℭ Qđ si secus actum fuerit: decernimus irritum et inane.

legiste habēt propriā rubricā de sum. tri. ꝛ fide catho. Et ne liceat de fide catholica publice disputare. Sed vtrū filij hereticoꝝ aliquā penā incurrāt? Rūdet ro. pon. q̄ sic. nam supposito q̄ hereticus nō sit de heresi accusatus tñ ipse et filij sui sunt incapaces quorūcūqꝫ beneficioꝝ ecclesiasticoꝝ ꝛ quorūcūqꝫ officiorū publicoꝝ. idō nō pñt esse iudices nec notarij nec tabelliōes [laice persone.] Dicūt qdā q̄ nō est licitū laice persone. i. illiterate ď fide catholica publice disputare ꝛ istud est vulgare gallicorū q̄ hoiem litteratū appellant magnū clericum et iste text⁹ loquit̄ secūdū vulgare gallicorūz. Alij dicūt q̄ nō lz laicis quātūcūqꝫ lr̄atis disputare de fide catholica. Et hec est verior opinio. [adhuc.] Si sciam q̄ hereticus pro me preces emisit apud prelatū. vel ꝓ me intercessit ꝓ aliquo bñficio habēdo nō debeo illud beneficiū acceptare. nec tenet collatio michi facta. et si cōtendam illud retinere sum illo priuādus: ꝛ insuper sum incapax ad obtinendū quecūqꝫ alia bñficia ecclesiastica. Et sic argumento a ɔtrio sensu possunt emitti preces ꝓ digno dū tñ fiant a digno [emācipationem] eoipso q̄ pater labit̄ in heresim: statim fili⁹ est sui iuris. Ideo si fili⁹ emācipet̄ a patre non tenet emācipatio: q2 iā erat sui iuris. nā statim qñ pater labit̄ in heresim ꝑdit ius patrie ptātis qđ habebat i filios suos.

a ℭ Scienter. Ignorantia ergo probabilis bene illos excusat. ꝫ. de cleri. excō. mi. apostolice.

ℭ Glosa sequēs dat duo similia et remittit.

b ℭ Sepulture. Sic ꝛ manifesti vsurarij nō tradūtur sepulture. ꝫ. de vsu. q2 in olbus: ꝛ q̄ moriūtur in torneamentis. ꝫ. de torne. c. j. ꝛ hoc de sepul. ex parte. in vlti. glo. Dicitur autem sepultura multis modis. vt no. xiij. q. ij. §. item queritur. ꝛ. ꝫ. de sepul. ca. pe. Additio. Et eo etiā casu sunt hodie excōicati contra faciētes. per clemen. de sepul. eos. Jo. and.

c ℭ Vsqꝫ. Hic licet satisfaciāt: sequi debet absolutio vt patet per id quod sequitur.

d ℭ Proprijs manib⁹. No. casum quo possum ꝑ me qđ nō possum ꝑ aliū: de hoc dixi. j. de reg. iur. pōt. sicut enim exhibuerunt membra sua seruire iniquitati ad iniquitatē: sic exhibere debent illa seruire iusticie ad iusticiā: sicut dicit apl's ad Rom. vj. c. et sunt hec verba in canone. xlvij. distin. omnes huius.

e ℭ Publice. Quia que publice peccantur: publice emendentur. de peni. ꝛ re. c. j.

f ℭ Extumulent. Hoc verum intelligo: quando ossa ipsorum possent ab ossibus aliorū discerni: al's secus. ꝫ. de sepul. sacris. Jo. and.

g ℭ Locus. Punitur res inanimata. sic. ꝫ. de pe. in quibusdā. ꝫ. de elec. vbi periculū §. ciuitas. ꝛ. j. de pe. ca. j. in fi. xv. q. j. mulier. Additio. Archidia. alleg. j. q. iiij §. econtra. ꝛ §. sequenti. Jo. an.

ℭ Glosa seq. reci. per. q. scz de quibus laicis ꝛc̄.

h ℭ Laice. Forte intellexerūt de laico ad modū vltramōtanoꝝ q̄ illiteratos laicos vocāt ac lr̄atos clericos vocant. qđ eñ est dicere q̄ ruralis clericus disputando de fide nō incidat i hāc penā ꝛ doctor decretorūz laic⁹ incidat tñ sufficit ita eē scriptū et solū duo sunt xp̄ianorum genera clerici ꝛ laici. xij. q. j. duo sunt. ꝛ cōcor. ad hoc. C. ď sum. trinitate. l. penul. Additio. i. lxxxviij. distin. inutile. Joan. and.

ℭ Glo. seq. q̄rit arg. ꝓ. ꝛ cōtra.

i ℭ Innodet̄: Nūquid ꝑ sententiā vel ipo iure? Videtur q̄ ipso iure per id qđ dicit laqueo: quasi ipsum factū dānatū illaqueet. In ɔtrium videt̄ q2 in penis benigna fieri debet interpretatio. vt. j. de regu. iur. in penis. cū suis cōcor. est igit̄ benigni⁹: vt intelligamus canonē esse ferēde snie q̄ iam late: ergo est hec pars amplectenda vt ibi: ad hoc. ix. dist. sana quippe. Preterea si voluisset q̄ esset canō late snie: dixisset sit innodatus: vel eo ipso: vel silia ŷba. Additio. i. Et hoc placet Archidia. alleg. ꝫ. eo. excōicamus §. quia vero et dicit monitionem premittendam. xij. q. ij. indigne. Jo. and.

ℭ Glosa sequens obiectionē soluens dicit cōtrarium regulare ꝛ hoc casuale cui dat casum similem ꝛ rationem reddit. in fi. textum exponit.

k ℭ Filij. Nota casum in q̄ pro delicto paterno punitur filius. Hoc etiā ꝓcedit in crimine lese maiestatis: qđ est minus hoc crimine q̄ ledit̄ eterna maiestas ꝫ. eo. vergētis. ꝛ si contra homines illate blasphemie impunite nō trāseunt multomagis q̄ ipsum dominū blasphemat dignus est supplicia sustinere. in aut̄. vt non lux. cōtra na. j. respōso. ꝛ §. j. colla. vj. nec debem⁹ illius opprobriū inultum dimittere qui nostra ꝓbra deleuit. ꝫ. de iudeis. est in nōnullis. Qđ eñ in religione diuina cōmittitur in omniū fertur iniuriā. C. de here. manicheos. ad idem. xvij. q. iiij. sicut. al's regulariter pena tēporali nō punit̄ vnus pro alterius delicto. qđ dic vt no. j. q. iiij. in summa. ꝛ. xxiiij. q. iij. in summa ꝛ intelligas hoc de filijs non infectis. Illi eñ puniūtur vt ipsi ex proprio delicto non ex alieno. Additio. Idem Jo. mo. ꝛ Archi. ꝛ sic ad proximum fiet relatio. alleg. ff. de postu. l. j. §. deinde adiecit. Jo. and.

l ℭ Secundam. Hoc intellige ꝭm determinationē decre. j. eo. titu. statutum. ij.

m ℭ Beneficium. Large sumitur. de hoc dixi. j. de regu. iur. capitu. j.

n ℭ Publicū. Vt iudicatus: notariat⁹ ꝛ his similia. ad idem. j. de pe. felicis. § q̄ si quis. in prin.

ℭ Glosa sequens querit arg. pro et contra.

Pena nō cēsetur ipo sita ipo iure ꝑ ŷba futuri tēporis puta innodet̄ puniet̄ ꝛc̄. sec⁹ ꝑ ŷba presenti tēporis

Sepeliri nō debēt heretici.

¶ Priuati sunt hñtes benefi cia ecclesiastica ad pces hereticoꝝ: ⁊ inhabiles efficiūtur ad alia obtinēda si sciēter talia receperunt. h. d. Do.

¶ Ad hec quoscūqꝫ viros ecclesiasticos q̄ ad pces hmōi pestilentiū ꝑsonarū dignitates[a] ꝑsonat⁹: ⁊ q̄cunqꝫ alia ecclesiastica bñficia sūt adepti ex nūc priuam⁹[b] talit̄ acq̄sitꝭ volētes ꝙ tales ⁊ habitis careant ꝑpetuo. ⁊ si receperunt illa sciēter[c] ad alia vl̄ similia nequaq̄ in posterū admittant.

¶ Nulla est emācipatio filiorū vel subditoꝝ ꝑ hereticos facta etiā si postea viciū detegatur. h. d. Dominicus.

¶ Illoꝝ aūt filioꝝ emācipatione: q̄rū parentes post emācipationē etiā[d] hmōi apparuerit añ ip̄am a via veritatꝭ ad heretice supstitiōis inuiū declinasse: nulli⁹ volum⁹ esse momenti: velut factā de hoſtibus sui iuris cū dignū sit vt ꝑpt̄ tāti atrocitatē delicti filij esse in parentū hereticoꝝ desierint[e] ptāte. ¶ dē inquisitoribus heretice prauitatis.

¶ Filij vel heredes petentiū in infirmitate sua hereticorū ꝯsolationē nō admittunt ad ꝓbandū ꝙ nō sana mēte vel pdita loq̄la susceperint: si cōstat ꝙ erant sane mētis: vel si prius suspecti: vel diffamati erāt de heresi: al̄s admittunt ꝑ testes fide dignos non suspectos. h. d. Do. Cap. iij.

Filij vel heredes illorum qui dū in egritudinis lecto decūberent petierunt hereticos cōsolaturos: vt ab eis ꝑ manus impositionē cōsolationē reciperēt ꝓm pessimā cōsuetudinem eorūdem: sicqꝫ viā fuerunt vniuerse carnis ingressi: ad probandum ꝙ ipsi defuncti ꝯsolationem illā: immo veri⁹ desolationem ...

a ¶ Dignitates. nunqd ⁊ pontificalis dignitas includit̄? ꝑ ⁊ contra. j. de pe. felicis. §. qd̄ si qs. in princi. [illegible] Crederem non includi: vide. s. e. lib. de preben. c. ij. in glo. ij. Jo. an.
¶ Glosa ista soluit contrarium.

b ¶ Priuam⁹. No. spāle: quia al's non refert ꝑ quē preces offerant. C. de pci. impe. offe. l. vniuersis. [illegible] Dicit Jo. mo. ꝙ hoc facit criminis immensitas si. s. ꝺ elec. si alicui⁹. vbi etiā nō ꝓdest ignorantia. Jo. an.

c ¶ Scienter. Scilicet sciēdo illos qui pces offerebant esse tales.

d ¶ Etiam. qꝛ maior est dubitatio ꝙ si añ emācipatiōez h⁹ apparuisset.

e ¶ Desierit. No. s. ꝙ crimen heresis patrum etiā anteqꝫ per ecclesiam fuerit declaratū liberat a patria potestate filiū: ⁊ sic indū paternū odiū indū filij fauor tale vinculū soluit. lilij. di. si seru⁹. s. q̄ fi. sint legiti. ꝑ venerabilē. [illegible] Post pnci. ꝟ. ꝑ fine. Joā. an. [illegible] Dignitatꝭ ep̄alis. hoc volunt cōcordātie. Jo. an.

Filius liberat a p̄ria ptāte eo ipso ꝙ pat ꝯmisit crimen lese maiestatꝭ.

¶ Glosa se. diuidit ⁊ dicit vnde sumpta: dupliciter exponit ⁊ recitari pōt per questionem.

Filij. ¶ In casu dubio distinguit: et scd̄m membrū ꝓsequit̄ ibi: alioq̄n. qd̄ determinat ibi: nō tñ. Abbreuiata est de narratiōe facti: et incipiebat olim ex parte. ⁊ dic filijs lꝫ heredes nō sint: interest eñ eorū. vt. s. c. pri. heredes etiā si filij vl̄ ꝓpinqui nō sint ⁊ istoꝝ interest ꝓpter vitandā ꝯfiscationē bonorum vt. s. de here. vergentis. j. eo. titu. cū ꝓm leges.

Presuppo. d. helie

¶ Pro intellectu hui⁹ capituli est p̄supponendum ꝙ aliquis hereticus pōt accusari de crimine heresis etiā post mortem: non vt condemnetur ad sustinendū aliquam penam: sed vt memoria eius condemnetur: et bona eius sibi auferantur ⁊ applicētur fisco. Secundo est presupponēdum ꝙ regulariter quis admittit̄ ad probandum contra illud quod aduersarius suus probauit: vt si actor proponat aliquod factū: ⁊ re⁹ similiter ꝓponit aliud factum cōtrarium: tunc admittuntur ꝓbationes hincinde. fallit in casu hui⁹ capi. ⁊ iste est principalis effectus ad quem emanauit presens ca. Tertio est p̄supponendū ꝙ inter illos qui dicunt̄ credētes hereticis: ⁊ sunt heretici censendi vt in ca. pri. s. e. nō solū. sunt illi qui aperta voce fatent̄ errore hereticoꝝ: sꝫ etiā illi qui in infirmitate ab hereticis recipiūt man⁹ impositionē. Uerūtamen qñ infirmus recipiebat consolationē ab heretico: si ipse infirmus ꝓpter infirmitatē iāqꝫ perdiderat iudiciū rōnis tūc nō puniebat̄ tali pena quali puniunt̄ recipientes cōsolationē ab hereticis: si nondū perdiderāt iudiciū rationis.

¶ Casus. Aliqs accusauit p̄rem meū ꝺ heresi dicēdo ꝙ in infirmitate sua more hereticoꝝ recepit cōsolatiōem ab hereticis: cū manus impositione et ꝓlatiōe aliquorū verborū: ⁊ sic dicebat̄ ꝙ pat̄ me⁹ erat hereticus: et fiscus petebat bona sua: vel cum vellē obtinere aliquod beneficiū ecclesiasticū vel officiū publicū: fuit michi obiectū ꝙ pater meus erat hereticus/qꝛ in infirmitate sua receperat cōsolationē ab hereticis cū manus impositione ⁊ ꝓbatione certoꝝ ꝟborum ꝙ tūc erat sane mētis. Probatū fuit ꝙ pater me⁹ erat sane mentis. volo nunc ꝓbare factū contrariū videlicꝫ ꝙ erat insane mentis: an sim admittendus ad ꝓbandum istud factū cōtrarium? videbatur ꝙ sic: quia regulariter quis admittitur ad ꝓbandum factū cōtrarium vt dictū fuit in secunda presuppositione. iudex dubitās an essem admittendus ad ꝓbandum istud factū contrariū cōsuluit roma. pōtifi. Qui romanus pōtifex cōsult⁹ respōdet cū distinctiōe. aut pater me⁹ in vita sua erat diffamatus ⁊ suspect⁹ de heresi: tunc nō sum admittendus ad ꝓbandū ꝙ nō erat sane mētis. Aut pater meus non erat diffamatus de heresi: tūc debeo admitti ad illud factū contrariū ꝓbandū dum tñ nō producā testes familiares sed ad alios testes fide dignos: ⁊ marie xp̄i fideles ⁊ zelatores fidei xp̄iane.

Casus falsus d. helie

¶ Nota primo principalem effectū huius. c. ꝙ infirm⁹ qui ab hereticis recipit ꝯsolationē suo more: videlicet ꝑ man⁹ impositionē cum ꝓlatiōe certorū verborum: ⁊ qui erat diffamat⁹ de heresi tp̄e quo viuebat/heredes sui nō admittunt̄ ad ꝓbandum factū contrariū: videlicet ꝙ ille ꝑdiderat iudiciū rōnis nec erat sane mentis quando recepit cōsolationē ab hereticis: ⁊ sic nota ꝙ p̄sumptio excludit ꝓbationem faciendā in contrariū. Et istud est speciale fauore fidei. sed regulariter nō excludit ꝓbationem faciendā in contrariū: sed aggrauat: qꝛ requirit̄ ꝙ ꝓbetur clarioribus probatiōibus. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ vxor non admittit̄ ad testificandū in causa mariti: nec filij admit

Notabilia.

tionē nō sane[a] mentis effecti susceperit. vł post ꝑditā iam loq̄lā (cum tñ moris sit (vt dr) apđ eos ꝙ nullū talit̄ ꝯsolent̄ q̄ nō sit sane mētis ⁊ mēoriaꝫ habeat ordiatā) admitti non debēt si dū viuebāt[b] diffamati erāt de heresi: vel suspecti: aut legitime[c] constiterit ꝙ sane mētis existentes hmōi hereticos petierūt. ¶ Alioqn̄[d] admitti poterunt ꝑdicti filij vel heredes ad ꝓbandū premissa[e]. ¶ Nō tñ ꝑ vxores/ filios/familiares/ vł de suis aliquos: sed ꝑ testes alios fide dignos[f]. ⁊ spāliter fidei zelatores. I dē eisdē. ¶ Relapsi in heresim sunt tradendi curie seclari: lꝫ pēiteat eos ⁊ ad fidē redeāt: nō tñ denegant̄ eis sacramēta pnie ⁊ eucharistie. h. d. Do. Capi. iiij.

S Uper eo ꝙ scriptum legit̄[g]: ecclesia nulli claudit gremium redeūti[h]: quod q̄[i] hi q̄ post abiurationem erroris vel postq̄ȝ se ꝓprij antistitis examinatiōe purgauerint: si dep̄hensi fuerint in abiuratam heresim recidisse: seculari decernunt̄ iudicio sine vlla penit⁹ audiētia relinquēdi[k]: cū scripture hmōi videant̄ sibijnuicem aduersari q̄d tenendū sit ꝑ sedē[l] edoceri aplicā postulastis. ¶ Nos itaqȝ inq̄sitiōi vr̄e de fratruꝫ nostrorū ꝯsilio r̄ndem⁹ ꝙ taliter dep̄chensis etiā si (vt dictū est) sine vlla penit⁹ audiētia relinq̄ndi sint iudicio seculari: si tñ postmodum peniteant ⁊ pnie signa in eis apparuerint manifesta: nequaq̄ȝ (sunt humiliter petita) sacramēta pnie/ ac eucharistie denegāda[m]. I dē eisdē. ¶ Excōicati participes ⁊ socij criminis admittuntur in testes ꝯtra hereticos si sciūt ꝯsimiliter veritatē deponere. h. d.

I N fidei fauorē. ¶ Cōcedim⁹ vt i Do. ca. v.

·tirur testis ꝑ patre: nec familiaris: ⁊ hoc durāte familiaritate. iō cautela est q̄ñ quis vult ꝑducere aliquos familiares suos in testes ꝙ illos expellat a domo sua anteq̄ȝ ꝑducat: tunc poterūt admitti: dū tñ nō fiat in fraudē. Et est p̄sumptio fraudis q̄ñ statim post ꝑductionē et testificationē ipi familiares reuocant̄ de q̄ videatis latius ꝑ doctores iuris ciuilis. l. i. etiā. C. de testi.

a ¶ Non sane. Uñ q̄d tūc faciebāt eis nō dꝫ imputari: q2 nullū maleficiuꝫ sine ꝯsensu. xiiij. q. v si q̄d. xv. q. vj. c. j. i fi. ꝫ furiosus nō hꝫ cōsensum vt. s. de spō. dilectus. xv. q. j. illō ꝯ. s. đ succes. ab intes. cū dilect⁹. Additio. Et. s. de regu. sicut te nor. Jo. an.

b ¶ Uiuebāt. illi p̄entes. vł testatores ꝯsolati

c ¶ Legitime igit̄ no. casuꝫ i q̄ ꝓbatio non admittit ꝓbationē l ꝯriū. Additio. Alias regularit̄ fundata itētiōe actoris re⁹ ꝓbat ꝑēptoriā de do. ⁊ ꝯtu. finē. de testi. c. testib⁹. probationē tñ directe ꝓbatiōi prime nō facit ꝑ testes. p̄missis attestatiōib⁹ publicatis. vt i cle. ij. de testi. Jo. an.

d ¶ Alioquin. i. si hoc legitime nō cōstat: nec ipsi dū viuebant infamati erāt vel suspecti.

e ¶ Premissa. s. ꝙ tunc nō erant sane mētis: vel loq̄lam perdiderāt. nec habebāt ordinatā memoriam.

f ¶ Fide dignos. Hec clausula q̄olim erat obscura ⁊ dubia cū deliberatione fuit immutata ⁊ bene.

divisio. S Uper. ¶ Cōis diuisio. scđa ibi: nos itaqȝ. Dicebat Jo. mo. ponit̄ duorꝫ iuriū aduersio. secundo sponꝫ interp̄tatio. Terminant̄ q̄ no. s. eo. ti. ad abolēdā. §. illos. ⁊ ca. penul. §. si qui. Additio. Et. C. de apo sta. l. iij. in fi. Jo. an.

Dicit q̄d declarat. ¶ Istud capi. emanauit ad declarationem duorū iurium que videbantur inuicem contrariari.

Additio. d. helie ¶ Casus. Dr̄ i aliqua p̄te iuris ꝙ si quis labat̄ in heresim: ⁊ postea errorē suū abiurauerit. i. illi errori suo renūciauerit cū iuramēto de nō redeūdo: si postea incidat in heresim: dr̄ relapsus quātūcūq̄ȝ vellet errorē suū deponere ⁊ abiurare. ita ꝙ est tradēdus curie seculari vt ignib⁹ subijciat̄. Itē in alia p̄te iuris dr̄ ꝙ ecclesia nō claudit gremiū redeūti. Querit̄ q̄lit̄ p̄nt itelligi ista duo iura? R̄ndet roma. pon. ꝙ primū ius intelligit̄ de salute corporis. aliud s̄o ius itelligit̄ de salute aīe. hoc ē q̄ntūcūq̄ȝ aliq̄s sit relaps⁹ i heresim: ⁊ re (Casus l'falis d. helie)

cognoscat suū pctm̄. si petat sacr̄a eccl̄ie: sunt sibi danda sacr̄a pnie ⁊ eucharistie: sꝫ ꝑ hoc nō euitabit penā corporalē. q2 si relabat̄ in heresim tanq̄ȝ relapsus est puniēdus. hoc est. q2 dꝫ degradari ⁊ tradi curie seculari vt ignibus subijciat̄. ¶ Nota p̄imo ꝙ ad papā spectat cōcordare duo iura/ q̄ñ vident̄ adinuicē cōtrariari q̄đ verū est de gn̄alibus iurib⁹: q2 iura ꝑticularia p̄nt iterp̄tari cōditores illorum iurū. ¶ Nota ꝙ relapso in heresim ⁊ cōdēnato ꝑ curiā secularem si appareant signa ꝯtritiōis ⁊ pnie. nō sunt ei deneganda sacr̄a pnie et eucharistie. De alijs autē sacramentis frustra querit̄: q2 illa sacramenta nō p̄t h̄re. nec etiā extremā vnctionē quia illa solis tēdentib⁹ ad mortem datur. cap. vnico. de sacra vnctio. in an.

g ¶ Legitur. xxiij. q. iiij. duo ⁊. C. de sum. tri. l. vl. ad fi. Additio. Arch. i. alle. xlij. dis. q̄escam⁹ xxxvj. dis. nō satis. ⁊. c. qui clemētiā. xvj. q. i. si cupis. hinc est ꝙ romana ecclesia dicit̄ liberalis. s. de rescrip. sedes. in principi. vbi de hoc. Joan. an.

h ¶ Redeunti. vel redeundi. hinc est ꝙ oīb⁹ dr̄ liberalis. s. eo. de rescrip. sedes.

i ¶ Quodq̄ȝ. repete ⁊ super eo quod scriptum legit̄ ꝙ hi qui post.

k ¶ Relinquēdi. vt in predic. decre. ad abolendam. §. illos.

l ¶ Per sedem. ad quā in talib⁹ recurrendū est: vt. s. qui fi. sint legi. per venerabilem.

m ¶ Denegāda. Qđ ḡ dicit p̄ma auctoritas intelligit̄ in salute aīe. ¶ Scđa i corporali pena. Additio. i. Cui⁹ (q̄ nē creauit de⁹) nō vult mortē. de pe. di. j. q2 diuinitatis. ⁊. c. sicut p̄mi. in fi. vbi etiā p3 ꝙ ꝓpter petm̄ deus homini mortē infixit. A corpali ḡ pena non liberat in hoc casu quo loquit̄ scđa auctoritas. Jo. an.

divisio. I N fidei. ¶ P̄mo ponit ꝯstōnis cāꝫ. Scđo ꝯstōnē ibi. cōcedim⁹. quā fortificat ibi: p̄sertim. ⁊ moderanda determinat ibi: ⁊ et Do. Decurtata est de narratione facti que olim incipiebat Consuluit.

Dicit vñ sum pra. Casus l'falis d. helie ¶ Casus. Ad notitiā inquisitoris fidei xp̄iane a sede aplica deputati ꝑuenit ꝙ quidā Titi⁹ erat hereticus vel fautor hereticorꝫ. vñ ipse inq̄sitor fecit inq̄sitionē ⁊ vocauit testes ad p̄ntiam suā qui testes vocati dice

negocio inquisitionis[a] heretice prauitatis: excōicati[b] et participes[c] vel socij criminis ad testimonium admittantur.

¶ Presertim in probationū aliarū defectum cōtra hereticos/ credētes/ fautores/ receptatores: et defensores eorū: si ex verisimilib⁹ cōiecturis[d].

¶ Et ex numero testium: aut personarū (tā deponentiū q̄ eorū cōtra quos deponitur[e]) qualitate: ac alijs circūstantijs sic testificantes falsa nō dicere presumātur. Idē eisdem.

¶ Ordinarij vel eorum delegati et inquisitores sine pena excōmunicationis facere habent executionē iusticie contra hereticos per habentes iurisdictionē secularem in loco: licet excommunicati sint vel de facto tantum illam iurisdictionem possideant. hoc dicit Domi. Capitulum. vi.

Presidentes regimini alicuius regni: prouincie: siue loci (licet excōicati[f] vel de facto tm̄ et non de iure iurisdictionē habētes ac eorū officiales[g] ad requisitionē ordinariorū vel delegatorū ipsorū: aut inquisitorum heretice prauitatis non valētium sine more dispendio[h] vel negocij periculo recursuz hr̄e ad superiores qui legitime in locis ipsis possint iusticiam exequi) possunt et debēt cōtra hereticos credentes: fautores: receptatores et defensores eorum iusticiā et suū officiū exercere.

¶ Nec requirētes hmōi excōicatos propter hoc sentētiam

---

bant participes criminis. Dictū fuit ꝑ parte isti⁹ tieu: cōtra quē fiebat inquisitio: q tales nō erāt admittendi ad testificandū ꝯ ipm: qr erant participes criminis: alij erāt infames: alij erāt excōicati: vtrū infames excōicati vel participes in crimine sint admittēdi ad testificandū contra ipsum? Rn̄. ro. pon. q sic: et hoc in fauorē fidei: vt melius istud crimē possit detegi: isti infames excōicati/ et participes criminis admittūt ad testificādū ꝯ ipm hereticū: lz sic secus i alijs criminibus si pcederetur p' viā accusationis: qr accusat⁹ dz querere testes omni exceptione maiores.

¶ Nota vnum speciale in crimine heresis q infames/ et excōicati admittunt ad testificandū. Sic est in crimine lese maiestatis in q admittūtur participes criminis: excōicati: et infames. Idē in crimine symonie regulariter aūt in alijs criminib⁹ nō admittūtur isti ad testificandū. Ratio aūt specialis in crimine heresis reddit in principio huius ca. ¶ Nota q isti infames et excōicati nō admittunt indistincte ad testificādū in crimine heresis: sed quādo est presumptio q ipsi dicant verum.

Notabilia.

¶ Glosa seq. querit. arg. affirmatiue et soluit ꝯtrariū.

a ¶ Inquisitionis. Quid si nō pcedat p modū inquisitionis: sz accusatiōis: vel exceptiōis: nūqd admittent tales? vr q sic. (j) qr eadē rō. s. fidei fauor et odiū criminis versat vtrobiq: ꝑ et idē ius. de rescrip. inter ceteras: cū si. cōtrariū credo: qr ab illo iure regulari: quo cauet tales psonas ad testimoniū admitti nō debere nō recedā: nisi inqstū inueniā pmissum. q ꝑ accusat vl excipit habeat pbationes idoneas: nec est accusatio fauorabilis vt inquisitio ad hoc. ij. q. ij. si qs epo. Et verbū istud dz aliqd operari: als quare fuisset expssum: ad hoc. de deci. ad audiētiā. cū suis ꝯcor. et. j. de pniī. si papa. j. rn̄so. insi. Additio. Idē decre. dirigit inquisitorib⁹ Jo. an. Additio. Et hoc tenet Archi. alleg. etiā. ij. q. vij. si heretic⁹: q tn̄ nō tenet. vt ibi no. qd patet: qr als nec fuisset necessaria cōstitutio ista. ad rōnem vo q sequit in glo. rn̄det p nota. ꝑ. d reg. ꝯstōnē. eo. li. Jo. an.

b ¶ Excōicati. Si. j. ca. pxi. tales als nō admittunt immo etiā iudices seculares censura ecclesiastica cōpellantur tales a testimonio in suis foris repellere. j. de senten. excom. decernimus.

¶ Glosa sequens de duobus remittit.

c ¶ Participes. Quid de alijs exceptis criminibus an scz tales admittantur? dic vt. ꝑ. eo. lib. de testa. c. j. ꝑ. de confes. ca. j. et. vj. qō. j. §. verū. Quid de periurijs? habebis. j. eo. accusatus. §. licet.

d ¶ Coniecturis. Quas ipse examinās melius scire poterit. ff. de testi. l. iij. (Et pone exemplum. ꝑ. de presump. litteras. et concor. ꝑ. eo. accusatus. §. licet. Additio. Ex. iiij. q. iij. testes. Jo. an.

e ¶ Deponitur. Ut facili⁹ credat ipsis deponentibus cōtra infamatū/ vel suspectū: de heresi: q̄ ꝯ non infamatū nec suspectū ad idem. ꝑ. eo. filij.

Presidētes regimini.

¶ Ponit dictuz qd ampliat ibi. nec requirētes. Et prestat ibi: nō tn̄. Decurtata ē de narratione facti que incipiebat consuluisti.

Dicit vn̄ sumpta.

¶ Presupponēdū est primo q excōicatus non pōt esse iudex. et si iudex incidat in excōicationē pendēte tēpore quo est excōicatus non habet exercitiū iurisdictionis. Itē presupponendū est q qui occupat et detinet aliquod regnum vel prouinciam non habet iurisdictionem: cū reuera non sit dn̄s regni/ vel prouincie.

Presup. dn̄i helye.

¶ Casus. Aliqs iudex secularis est excōicat⁹ maiori excōicatione: certū est q participātes et excōicātes cū ipso sunt excōicati excōicatione minori. hoc est peccāt mortaliter. In illis partib⁹ est inquisitor fidei a sede aplica deputat⁹ vult cape realiter aliquē hereticum nō tn̄ pōt cape talē hereticū ppter potētiā ipsi⁹ heretici/ vult inuocare brachiū seculare. hoc est ptātē illius iudicis secularis excōicati. tn̄ timet q participādo cū ipso incurrat minorē excōicationem nunqd licite pōt inuocare brachiū iudicis secularis absq eo q incurrat sniam minoris excōicationis? Rn̄. ro. pon. q sic. et hoc verū. si excōicatus nō habeat superiorē. Idē est de tyranno qui occupat aliquod regnū vel puinciam. et de facto habet iurisditionē. nō autē de iure sed tamē per illam inuocationē non acquirit ipse tyrānus aliquam iurisditionem in dicto regno vel prouincia.

Casus singularis dn̄i helye.

f ¶ Excōicati. maiori excōicatione et publice. [Idē Archi.] vt sit maior dubitatio. ad hoc de re iudi. ad pbādū. Additio de cleri. excō. mi. si celebrat. Jo. an.

¶ Glosa sequens querit et remittit.

g ¶ Officiales. Nunqd officialis excōicati iudicare possit? dic vt. ꝑ. de sup. neg. prela. romana.

¶ Glosa sequens reci. per. q. et solutionem.

h ¶ Dispēdio. Quādo ergo sine more dispēdio hoc possunt: tunc essent excōicati eos requirendo: qr communicans cū excōicato excōicatus est seruata distinctione. de sentē. excō. nup. fallit hic. vbi ꝑ nō est casus iste: ergo nec fallit regula. Additio. Idē Arch. alleg. vj. q. iij. sicut apostoli. cum tribus ca. seq. Jo. an.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

a Excõicationis. Minoris. ꝛ si intelligeres ꝙ isti essent excõicati: qꝛ iurisditionẽ illã exercebãt: tũc qui cõicauerũt illis in iurisditione excõicati essent excõicatione maiori. ṡ. de sentẽ. excõ. nuper. ꝛ c. si concubine. sed hoc spãle est: qꝛ illã penã euitãt: ꝛ sic dicamꝰ excõicationis. scꝫ etiã maioris vel minoris. ꝛ facit qđ dixi. ṡ. ꝺ supplẽ. negli. prela. romana.

b Prelibatis scꝫ excõicatis vł tm̃ ꝺ facto iurisditionẽ habentibus. ꝛ est sĩlis ꝑ testatio. ṡ. e. lib. ꝺ sta. reg. c. vno Additio. Et ibi cõcor. i vlti. glo.

Cum cõtu. Premittit cõstitutionis causam: et cõstitutionẽ subdit ibi: si suspectus/ olim incipiebat consultationi.

e hereticus. Sic ꝛ in alijs criminibꝰ excõicatꝰ qꝛ non venit rñsurus de crimine si in excõicatione stat ꝑ annũ post annũ habeť ꝓ cõuicto. xj. q. iij. rursus. et c. quicũqꝫ. Additio. Non tamẽ ꝓ heretico: vt no. in prealleg. §. qui autẽ. in glo. videť. in ſi. Joan. and.

Accusatus Diuide decre. in tres ptes In quarũ pma ponunť tres casus quibꝰ ꝗs ꝺř relapsꝰ: ꝛ durat vsqꝫ ad §. licet vo. Ibi scđa in q̃ ꝺř ꝙ plurus i casibꝰ heresis certi testimoniũ ꝓhibet: et durat vsqꝫ ibi: sane. ibi tertia in qua ponũtur sex casus olim dubitati an ad officiũ inqsitorũ spectarent vsqꝫ ad §. religiosi. Ibi q̃rta i qua ꝺř religiosos in heresi delinquẽtes grauius alijs puniẽdos. Additio. Idẽ Jo. mo. ꝛ in subdiuisiõe nõ insto: q̃ per p̃dicta satis patet. Et di. Archi. ꝙ olim incipiebat ꝙ sup: sed illã nõ vidi ꝛ dicit §. cum vero. additum per Bonifa. Jo. and.

excõicatiõisᵃ incurrũt. Nõ tñ presidẽtibꝰ prelibatisᵇ vel officialibꝰ eorũdẽ ꝓpterea in alijs casibꝰ itelligať cõcessũ aliqđ vł ꝑmissum. Idẽ eisdẽ.

Excõicatus ꝓpter contumaciam nõ rñdendi sup heresim de q̃ erat suspectus: post annum damnatur vt hereticus. h. d. Domi. Capłm. vij.

Cum contumacia (in cã p̃sertim fidei) suspitioni presumptionẽ adijciat vehemẽtemᶜ si suspectꝰ de heresi vocatus a vobis: vt de fide rñdeatᵈ: excõicationis vinculo (pro eo ꝙ parere subterfugit: aut cõtumaciter se absentat) ꝑ vos fuerit innodatus: quã ꝑ annũ aiõ sustineat ptinaci: extunc velut hereticusᵉ cõdemnetur. Idem eisdem.

Abiurãs i iudicio heresim ꝓpt vehementẽ p̃sumptionẽ si iterato labiť. lꝫ nõ fuisset ꝓbatũ plene: relapsus ꝺř: sec9 si leuis erat presumptio. h. d. vsqꝫ ad §. Cũ vo. Do. C. viij.

Accusatꝰ de heresi vel suspectus: contra quẽ de hoc crimine magna et vehemensᶠ suspitio orta erat:

Additio. Et dicit Joã. mo. ꝙ decidiť hic dubiũ. no. xj. q. iij. rursus. Et quõ multis modis cõtrahiť cõtumacia: remittit. Archi. xj. q. iij. certũ. et vt dicit est graue peccatũ. viij. q. j. sciẽdũ. ꝛ no. iiij. q. j. i summa. Jo. an.

Casus lřalis dñi helye. Casus. Aliquis denũciauit epõ ꝙ quidã Titiꝰ erat hereticus: vnde epõs fecit fieri secretas informatiões ꝑ quas legitime sibi ꝯstitit ꝙ Titius erat suspectꝰ de heresi. fecit ipm̃ citari ex officio suo citatione formali vt veniret ꝺ fide rñsurus: in termio sibi assignato nõ cõparuit: q̃re epõs reputauit eũ cõtumacẽ: ꝛ illũ tanq̃ cõtumacẽ excõicauit ꝛ publicari fecit. Iste Titius excõicatus non curauit de excõicatione: sed corde et aio induratꝰ ptinaciter sustinuit ꝑ vnũ annũ: nunqđ censetur hereticꝰ vt tanq̃ hereticꝰ possit cõdennari? Rñdetur ꝙ sic: qꝛ ꝑ informationes erat p̃sumptio vehemens vt citareť ꝑsonaliter rñsurus de fide: ꝛ sua ꝯtumacia facit presumptionẽ vehementẽ transire in presumptionẽ violentã sufficientẽ ad condẽnandũ de crimine: iuxta. c. afferte. de presumptionibꝰ in antiquis.

Glo. se. notat in p̃sumptiõe tres successiuos gradꝰ.

c Vehementẽ. No. ex hac decre. suspitionẽ vehementẽ: p̃sumptionẽ violẽtã: ꝓpter suspitionẽ citať vt veniat rñsurus. si cõtumax est: iã ꝺř vehemẽter suspectus ꝛ excõicatꝰ. si ꝑ annũ i illa ꝑsistit: iã ista q̃ erat vehemẽs p̃sumptio trãsit in violentã: vñ extũc vt hereticus ꝯdẽnať: vt hic. Inde est qđ no. Ber. ṡ. ꝺ p̃sump. lřas. in glo. pe. ꝙ nõ vehemẽs p̃sumptio: sed violenta ꝯdẽnationẽ inducit. ꝛ est si. ad hoc qđ no. de symo. insinuatum. in vlti. glo. Additio. Allega. Archi. de pur. cano. inter. ver. attẽdẽtes. ꝛ j. e. pri. l p̃n. Jo. an.

d Rñdeat. Ergo vt habeat locũ hec decre. requiriť ꝙ hoc expssum sit in citatione vt scꝫ de fide veniat rñsurus sicut ꝛ i snĩa reqriť ꝙ citata fuerit pars vt veniat auditura snĩam al's sine appel. rescindiť. ff. que sen. sine appel. rescin. l. j. §. itẽ cũ ex eo. Additio. Idẽ Arch. ꝛ fa. clemẽ. vt lit. pẽ. c. ij. Jo. an.

Etiam ferendã in casibus quibus procediť simplr et de plano: vt in cle. de verb. sig. sepe. §. pe. Jo. an.

Glosa sequens dat simile.

Istud capłm legiť vsqꝫ ad §. cum. Et ꝓ intellectu ipsius est pmo presupponendũ ꝙ alia pena imponitur lapsis in heresim: alia pena relapsis. Nã lapsis in heresim imponiť pena degradationis cũ perpetua immuratione vt vitã agãt in perpetua pula cũ pane tristicie ꝛ aqua doloris: sed qñ sunt relapsi debẽt tradi curie seculari: ꝛ sunt subijciendi ignibus.

Additio dñi helye. Lapsorũ i heresim pena.

Casus lřalis dñi helye. Casus. Aliquis fuit accusatꝰ de heresi: vel qꝛ erat suspectꝰ de heresi: etꝰ sup lo: cepit cõtra eũ inquirere: iste nõ potuit ꝯuinci ꝑ sufficiẽtes ꝓbationes et testes ad illũ condẽnandũ de crimine heresis: tñ quia erat suspectus de heresi fuit sibi indicta purgatio ad iudiciũ epi. vñ ipse suspectꝰ de heresi: suã heresim abiurauit. i. illi penitꝰ renũciauit cũ iuramento. Postea fuit repertꝰ in huiusmodi heresi quã abiurauerat. vtrũ ex abiuratione censeať relapsus. ita ꝙ sit puniendus tanq̃ relapsus. nã non est dubiũ ꝙ si de prima heresi fuisset cõuictus ꝙ puniret pena relapsorũ sed de prima heresi non constabat ad plenũ? Rñdet rom. põ. cũ distinctione. aut de prima heresi erat vehemẽs suspitio contra ipsum ꝛ illam purgauit ad iudicium epi cum abiuratione: tunc si postea reperiatur in eadem heresi censetar relapsus ꝛ tanq̃ relapsus debet puniri: qꝛ debet tradi curie seculari: vt ignibus supponať. Aut erat modica suspitio ꝛ heresim suã abiurauit cũ purgatione ad iudicium epi. ꝛ tunc nõ censebitur relapsus sed solum lapsus: ꝛ tanq̃ lapsus est puniẽdus quia debebit degradari et perpetuo immurari.

Notabilis. Nota ibi censetur ꝙ talis nõ dicitur vere relapsus quia non erat conuictus de prima heresi ad plenum: sed ius fingat ꝙ est relapsus eo ꝙ nũc conuinciť iuxta presumptionem vehemẽtem prime heresis: eo ꝙ inuenitur in eadem heresi.

f Vehemẽs. Non violẽta. de presump. c. litteras. ꝛ facit qđ dixi. ṡ. ca. proxi. Idem Archidia.

Relapsus vere non pōt dici de q̄ nō constat an fuerit lapsus.

a ¶ Fictione. Ideo dicit: quia vere nō pōt dici: relapsus: de quo nō cōstat an fuerit lapsus sicut dicit canon q̄ non pōt dici renatus q̄ prius nō fuit natus. de cōse. dist. iiij. qui in maternis. Neq̄ eñ dici in eum regeneratio pōt quē generatio nō precessit: vt ibi dicitur. ꝓpter vehemēte ergo suspitionem fingiť lapsus ita q̄ post abiuratione recidēs fingiť relapsus. sepe enim iura talia fingunt. de hoc l. distin. ferrum. Additio: Et c. si baptizata.

b ¶ Ex hoc. s. q̄ post abiuratione reperitur lapsus.

c ¶ Grauius. Scilz q̄ si nūq̄ abiurasset.

d ¶ Pena. s. e. ad abolendã § illos quoq̄. z. s. eo. super eo.

¶ Cum vero.

¶ Iste § legiť vsq̄ ad § licet vero periuri.

Casus ĩ falso dñi he= lye.

¶ Casus i co sic figurať. Aliq̄s ticius fuit accusatus de heresi et de vna secta hereticoꝝ. Quot aūt τ q̄ sint secte hereticoꝝ habetur in. c. pe. xxiiij. q. iij. Vl' aliq̄s fuit accusat⁹ de heresi eo q̄ errabat in vno articulo fidei/ vel in vno sacramēta eccľie abiurauit gñaliter oēm heresim. Postea incidit in aliã sectã hereticoꝝ vel errauit in alio articulo fidei vel sacr̃o eccľie vtrũ cēseať relapsus. vel tãtũmodo lapsus? Rñ. ro. pon. dicēs q̄ lz iste prius fuerit cōuict⁹ de vna specie heresis/ vel in vna secta/ vl' vno articulo fidei/ aut in vno sacr̃o ecclesie. si abiurauerit heresim simplr: nō restringēdo ad illã sectã vl' ad illũ articulum fidei/ aut sacr̃m ecclesie: cēsetur relapsus. Secus aūt, si ipse tm̃modo abiurasset suã heresim in illa secta: vel in vno articulo fidei. q: si postea relabereť in alia secta: vel alio articulo cēsereť lapsus: nō autē relapsus. Sed q̄d sctissime pater. ponam⁹ q̄ aliq̄s fuit cōuictus de heresi τ illã abiurauit: postea nō incidit in illũ errorē saltē aperte: sed fuit fautor vel receptator hereticoꝝ qui in illo errore erãt. vtrũ cēseatur lapsus vel relapsus? Respōdetur q̄ cēseri debet relapsus τ ideo pena relapsorum erit puniendus.

e ¶ Secta. Multas potes videre. xxiiij. q. iij. c. pe.

f ¶ Fidei articulo. Quos habes explicatos. s. de sum. trini. firmiter.

¶ Glosa seq. rect. per. q. scd̃o querit. remittit τ arguit

g ¶ Simpliciter. Per hec ṽba puto q̄ si abiurasset solũ in illo caplo lz laberetur in alio nō diceretur relapsus. Et no. q̄ idefinita equipollet vniuersali. ad idē de priuile. q: circa. Et nunq̄d de vno articulo infamatus si teneať de oībus expurgare? no. de cōsecra. distin. ij. ego Berengarius: τ puto hanc litterã pro illa parte facere q̄ nō teneatur: tñ si id faciat valet et habebit postmodũ locũ pena relapsorũ: vt sequitur.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

si heresim in iudicio abiurauit τ postea committit in ip̃a: cēseri debet quadam iuris fictione[a] relapsus: lz añ abiurationem suã heresis crimē plene ꝓbatũ nō fuerit ꝯtra ip̃m. ¶ Si autem leuis et modica suspitio illa fuerit (quamq̄ ex hoc[b] sit grauius[c] puniendus) non tamen debet in heresim relapsorum pena[d] puniri.

¶ Culpabilis in vno articulo heresis generaliter postea abiurando relapsus dicitur si cōmittit etiam in aliũ articulum separatũ. h. d. Domi.

¶ Eum' vo qui in vna heresis specie vel secta[e] commisit: aut in vno fidei articulo[f] seu ecclesie sacr̃o errauit: τ postmodũ heresim simplr[g] vel gñaliter abiurauit: si extũc in aliã etiã heresis speciē: siue sectã: aut alio articulo: seu sacramento committat: volumus vt relapsum in heresim iudicari[h].

¶ Qui post abiurationē heresis de q̄ conuictus fuerat vel postea ꝯuinciť: facto vel ṽbo hereticis cōicat in reb⁹ hic ꝓhibitis relapsus dr̃. h. d. Do.

¶ Ille q̄q̄ de cuius lapsu in heresim an abiuratione cōstiterat: vel nũc cōstat: si post illam hereticos acceptet / deducat / visitet / siue associet / aut dona vel munera[i] eis donet: vel mittat: seu fauorē eis impēdat: q̄ excusari non possit[k] etiam sine adoratione (vt verbis[l] vestris vtamur) merito debet iudicari relapsus cũ illum ex approbati a se prius erroris consequentia non sit dubium id[m] fecisse.

¶ Testis in cã heresis falsũ deponēs lz periurus sit ꝓbat dicēdo ꝯtrariũ: dũ tñ ex indiciis cōstet dictũ nō corruptionē: sed veritatē cōtinere. h. d.

¶ Licet vero periuri a testimonio etiam post penitentiã

h ¶ Iudicari. cōtra. C. de trãsact. si ꝯ certa. ff. de trãsac. qui cũ tutorib⁹ § j. vbi gñalis trãsactio restringiť ad id de q̄ specialiter actũ erat. Sol. illa locũ habent in nō cōnexis. sed hic oēs hereses sunt cōnexe: quia habēt caudas adinuicem collegatas: τ de vanitate conueniũt in ipsum. s. eo. excōicam⁹. j. τ. ij. vñ nō querimus an sit relapsus in illã heresim in q̃ pri⁹ fuerat lapsus: sed q̄rimus an fuerit relapsus in heresim. Semel q̄ lapsus in heresim post abiuratione iterũ lapsus: lz in alia secta diciť relapsus. Additio. j. Idem Io. mo. allega. xxvj. q. ij. sed et illud. ibi dicitur q̄ per vnũ membrũ in totum corpus diffunditur macula. Ioan. and.

Relapsus dr̃ q̄ icidit in heresim licz nō incidat i illã i qua semel fuit lapsus.

Mun⁹ τ donũ q̃liť differant.

i ¶ Munera. dr̃ia est inter donũ τ mun⁹. Mun⁹ eñ ex cã dať: donũ ex cã τ sine cã. ff. de ṽb. sig. inter donũ. Additio. l. mun⁹. eo. ti. ad p̃n. ti. dicit q̄ munus sumiť tribus modis pro dono/ pro onere/ τ ꝓ officio. Io. an.

k ¶ Nō possit. Puta ꝓpť necessitatē famis. xlij. dis. q̄escam⁹. lxxxvj. di. nō satis. vl' ignorabat illos hereticos: τ sic ꝑ ignorantiã excusat. j. de reg. iur. ignorãtia. Additio. Io. mo. alleg. de consti. ca. ij. Io. an.

l ¶ Verbis vestris. Si. s. de re. eccle. nō alie. hoc cōsultissimo. Additio. Et clemen. de priuile. ca. j. de pe. τ remissio. c. ij. Io. an.

m ¶ Id. Scilz receptare/ deducere/ visitare/ associare/ donare/ mittere/ vel fauorem impendere.

Casus ĩ falso dñi he= lye.

¶ Licet ¶ Iste § legiť vsq̄ ad § porro si ꝓpter huiusmodi. Et in principio hui⁹ § casus ẜm veriorē intellectũ sic figuratur. Tici⁹ fuit accusatus de heresi. fuerũt ꝓducti testes ad ipsum conuincendũ. Qui testes (vt moris est) iurauerũt deponere veritatē. ipsi tamē testes falsum deposuerũt dicētes q̄ nesciebant istum hereticũ. postea penitētia ducti reuersi fuerũt ad iudiciũ τ voluerũt deponere cōtra illud quod pri⁹ deposuerũt/ dicēdo q̄ sciebant istum hereticum vtrũ sint admittendi? Videtur q̄ non. quia deponēdo falsum commiserunt periuriũ. modo periuri repellũtur a testimonio. Hac ratione nō obstãte respondetur q̄

ipsi admittuntur etiã ex interuallo. ⁊ istud est fauore fidei. qđ verũ est cõcurrẽtibus verisimilib⁹ circũstã-tijs de qbus in irã. videlʒ si appareat ꝙ isti testes nõ deponũt ex animi leuitate / nec odio / nec amore pecu-nie: sed amore fidei. Sed sanctissime pater vellem in-formari a vobis vtrũ inqsitores speciales a sede aplica deputati ad inquirẽdũ et puniendum de crimine heresis possint cognosce re de diuinatio-nibus et sortile-gijs? Rñdet ꝙ nõ. qđ verũ est. nisi iste diuina-tiones / vel sorti-legia sapiãt he-resim. sicut est emittere nepha rias pces circa aras idoloꝝ de-mones cõsulere ⁊ eorũ responsa suscipe: tunc eñ de istis possunt isti inqsitores co gnoscere. Itẽ nõ pñt ipsi inquisi-tores cognosce-re de vsuris. Et hoc ideo. qꝛ si in quisitores habe rent examinare istas cãs posset retardari cause inquisitionẽ fi-dei tangẽtes cũ alie cause sint a fide extranee.

a ❡ Repellan tur. vj. q. j. qui-cũqꝫ. et. ꝭ. de te-sti. testimoniũ. Additio. Archi dia. alle. xxij. q. v. paruuli. ⁊ ac-

repellant^a: si tñ hi q̃ corã inq̄-sitorib⁹ iurãtes tã de se ꝙ̃ de alijs sup facto heresis dicere veritatẽ eã celãdo^b deierent: ⁊ postmodũ^c velint corrigere dictũ suum contra se ac alios suos cõplices deponendo: cũ crimen hmõi sit exceptũ: si ex manifestis indicijs^d apparue rit tales non animi leuitate aut odij fomite: seu corruptio ne pecunie: sed zelo fidei or-thodoxe dictũ suũ velle corri gere: ac mõ (que prius tacue-rant) reuelare in fauorẽ fidei (nisi aliud obsistat^e) stari de-bet tam cõtra se ꝙ̃ cõtra reli-quos attestationib⁹ eorũdẽ.

❡ Inquisitores super heresi deputati nõ se intromittant de diuinationibus: vel sortile gijs non sapiẽtibus heresim manifestam. hoc dicit Domi.

❡ Sane cum negocium fidei (qđ summe priuilegiatũ^f exi-stit) p occupationes alias nõ dʒ impediri: pestis inq̄sitores heretice a sede aplica^g depu-tati: de diuinatiõib⁹ / aut sorti-legijs (nisi heresim saperẽt^h) manifeste^i intromittere se nõ debẽt nec punire talia exercẽ tes sed eos relinquere suis iu

dicibus puniendos.

❡ Inquisitores heresis de questionib⁹ vsurarũ se intro-mittere non possunt. h. d.

❡ De q̄stionib⁹ pterea vsura rũ motis. et cõtra illos^k qbus restitutionẽ vsurarũ in pnia p heresis crimine iniũxerunt ac illi se et sua ad hoc faciẽdũ in iudicio ecclesie obligarũt: intromittere se non possunt: ne p causas hmõi offendicu-lũ^l negocio fidei preparetur.

❡ Inquisitores possunt com pellere heredes fautoꝝ here ticoꝝ (q̃ tñ heretici non erãt) ad implendã penitẽtiã iniun ctã i bonis tẽporalib⁹: secus si mortui sint anteqꝫ fuerit pe nitẽtia iniuncta. h. d. Domi.

❡ Si vero p his qui in here si receptãdo: vel defendendo hereticos^m seu eis fauendo / non tamẽ existens hereticus quis cõmiserit sub obligatio-ne bonorum suoꝝ inquisitori bus se astrinxit ad recipiẽdã ab eis penitentiã ⁊ complen-dã: ⁊ ea lʒ iniũcta non tamen peracta decessit: si per hmõi pniam onus impositũ fuerit pficiens ad salutẽ^n: in bonis eius tẽporalibus^o exequẽdũ /

g ❡ Aplica. Multomin⁹ alij. Additio. Idẽ Archi.

❡ Glosa sequens reci. per questionem.

h ❡ Saperẽt. Sicut est circa aras idolorum nepha rias preces emittere: sacrificia offerre: demones con-sulere eoꝝ rñsa suscipe. xxvj. q. ij. hi q̃. ⁊ q. iiij. igit vel associãt sibi pro pter sortes exer cẽdas hereticos vel faciũt predi cta cũ corpe / vel sanguine christi vel in sortib⁹ vt possint habere responsa puerũ rebaptizant vel his silia.

❡ Glo. se. reci. p obiectionẽ et so-lutionem.

i ❡ Manifeste In dubio ĝ hoc casu nõ habent iurisditionem ⁊ licet als iudex agnoscat an sua sit iurisditio: vt i dubio dicatur iurisditionẽ ha-bere. ff. de iudi. si qs ex aliena. q in ordinario loq tur. hic tñ nisi id manifeste appa reat se nõ intro-mittit. ⁊ est. si. ꝭ. eo. li. de ce. c. j. §. notoria. et. j. de pe. c. j. ꝭ. de offi. delega. ca. vlti. Additio Idem Jo. mo. ⁊ Arch.

k ❡ Et contra illos. q. d. multo min⁹ ĝ ꝫ alios.

l ❡ Offendicu lum. Plurib⁹ in tẽtus minor est ad singula sen-sus: et sepe qui ad vtrũqꝫ festinat neutrum bene peragit. xvj. qõe. j. presbyteros. ⁊ C. de assesso. nemo.

❡ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

m ❡ Hereticos. Cõtra. ꝭ. eo. ti. c. pe. vbi defensores et fautores hereticorum heretici sunt. Solu. non in fauente et defendente: sed in credente loquitur ibi. Additio. Idem Joan. mo.

n ❡ Ad salutẽ. Utputa vt fundaret / vel edificaret ecclesiã / hospitale / vel alium piũ locum: vel faceret si mile pium opus. vt in auẽ. de eccle. ti. §. si quis edifica tionem. col. ix.

o ❡ Tẽporalib⁹. Hoc dicit qꝛ secus si ieiunio / vigi lijs / orõibus / vel silibus cõstiterit illa penitẽtia: idẽ esset si nõ posset illud iniunctũ: lʒ salutiferũ expleri p aliũ sicut esset theologiã audire vel silia. Additio. j. Licet enim ieiunia per cognatos pñt impleri vt dicit Jo. mo. xiij. q. ij. anime: nõ tñ sunt in bonis tẽporali-bus exequẽda. vnde bis competit hoc exemplum.

cu. cum oporteat. de testi. sicut. in fi. No. etiam ꝙ fer re testimonium dignitatis est. xxxiij. q. v. preceptum. vbi de hoc. ⁊ no. in ca. testimonium. in glo. ij. Jo. an.

b ❡ Celando. Duplex est forma iurandi. quod dic. vt. ꝭ. de ac. qualiter. ij.

c ❡ Postmodũ. Ex interuallo: vt sit hoc speciale fa uore catholice fidei: als nil esset hic fauoris. vt. ꝭ. de testi. cog. preterea.

d ❡ Indicijs. Sic. ꝭ. eo. in fidei. ⁊ sic per indicia sta-tur probationi. ⁊ de hoc. ꝭ. qui filij sint legi. trãsmisse. Additio. Et. ꝭ. eo. excõicamus. §. vlti. de cleri. pere. in ter quattuor. de homici. pro humani. in fi. Jo. an.

e ❡ Aliud obsistat. Scilʒ ꝙ̃ predictum periurium vnde si de falso redarguerentur non stabitur eorum dicto. de testi. ex tenore.

f ❡ Priuilegiatum. Nota magis priuilegiatũ an-teponi. ꝭ. de offi. delega. volentes. xxj. distinc. deniqꝫ. ff. de offi. proconsul. l. vlti.

Testi-monium ferre di gnitatis est.

Heresim sapere manife ste qui dicant.

ad complemētū ipius p inqsitores cogi debent heredes[a] vel alij: ad qs cum suo onere[b] bona huiusmodi deuenerūt.

¶ Porro si ppter hmōi hereticoꝝ receptationē: defensionem: seu fauorē qs ad faciendā pniam: quā inqsitores ipi iniūgere vellēt bona sua obligauerit eisdē: et anteq̄ ei penitentia iniungeretur decesserit: eius heredibus non est satisfactio pro extincto[c] iam crimine iniungenda.

¶ Post mortē heretici declarari pōt eum hereticū fuisse ad finē confiscandi. Domini.

¶ In eo vero casu[d] q heredes ad successionē nō debent ob heresim sui auctoris admitti non obstāte q auctore ipo viuēte hoc nō fuerit (interueniente ipsi⁹ morte) per sentētiam declaratū ad cōfiscationē bonorum post mortem[e] eiusdem nichilominus procedatur.

¶ Clerici instruentes testes ne inqsitores veritatē inuestigēt puniri pñt p eos. et religiosi grauius puniunt. h.d. Do.

¶ Sacerdotes insuper et alij clerici q negociū inqsitionis instruēdo citatos hereticos vel eoꝝ credētes de celanda veritate: vel dicēda falsitate: seu eos indebite liberādo inuēti fuerint ipedire[f] (cum nō sit dubiū: eos ipsa facere i fauorem heretice prauitatis) p inqsitores a talibus cōpesci possunt: et pena debita castigari[g] tā p captionē psonarū q alias prout culpa exegerit delinquentis[h]. ¶ Religiosi[i] etiā sunt imurationis[k] pena vel alia grauius puniendi q seculares[l]: si inuenti fuerint in heresi vel consimilibus[m] deliquisse. Urban⁹ quart⁹.

¶ Non valent statuta p que inquisitoris heresis officium impedit vel retardat. Ca.ix.

a ¶ heredes. xvj.q.ij. eps qui filios. de sepul. c. vlti. de rapto. in lris. Additio. et de sen. excō. a nobis. et in his omnibus de hoc. Jo.an.

b ¶ Onere. xv.q.j. si qs laicus. de deci. pastoralis. et ca. cū nō sit. C. de ser. et aqua. l. et in prīncipali. ff. d pig. ex litteris.

Casus falis d. helie ¶ Porro. ¶ Iste § legit vsq ad finē capituli: et i eo casus sic figurat. Aliqs recepit in domo sua aliqs hereticos qs sciebat hereticos vel alias eis auxiliū prestitit tn nō erat hereticus. certum est q venit grauit puniēdus: vt p totā rubricā. C. d receptato: ib⁹ qr vt ibi d sine illis latrōes diu latere non pñt. Ponamus q ipse receptator hereticorū fuit cōuictus: et fuit ei aliqua pena iniuncta que cōsistebat in tēporalibus: puta q ipse edificaret ecclesiā: nondū ecclesia edificata: sz tn incepta ipe receptator mortuus ē. vtrū sui heredes possint cōpelli ad cōpellē dū hmōi pniam q consistit in tpalib⁹. Respondet ro. pōti. q sic. nā bona sua fuerūt tacite obligata ad complendū dictā penitentiā. iō si qs fuit accusat⁹ de heresi: et pendente accusatione morit non est extinctū crimen: sed cō heredes pōt cā psequi ad finē q bona sua fisco applicent. nā ex quo lapsus est i heresim pdidit oīa bona sua et fiscus incepit esse dñs. Itē ad aliū finē vt memoria ipsi⁹ defuncti damnet: immo si durante vita heretici non fuisset incepta accusatio post mortē eius posset accusari ad istum finem: vt memoria eius dānetur et bona eius fisco applicent. Postea i fine ca. dicit q clerici nō debent dare instructiones hereticis qualiter ipi rñdebūt ad singula capla sibi pposita p inquisitores. qd si fecerint poterunt inqsitores tales clericos incarcerare/vel alias punire fm qd eis videbitur.

Notabilia. ¶ Nota primo ex isto ca. iuncta glo. q aliqs non dicit relapsus in heresim nisi constet eū plene et perfecte incidisse in heresim: quia de hoc fuit cōuictus: sed non d vere relapsus si prius erat solūmodo presumptio cōtra ipm. sed d ficte relapsus tn est puniendus pena relapsorum ac si esset vere relapsus. ¶ Nota vlterius ex § cū vero. q si qs errauerit in vno articulo fidei/vel in vno sacro ecclie/vel in vna secta hereticorum: et abiurauerit heresim spālit: puta qr abiurauerit suam heresim in illo articulo fidei/aut sacro ecclie aut in alia secta. si postea labatur in alio articulo vel sacramento/vel in alia secta hereticoꝝ. non dicit relapsus: sed tantūmodo lapsus: secus si abiurasset generaliter et simplr suā heresim. ¶ Nota ibi [illic quoque] q si qs fuit cōuictus de heresi: et illam abdicauerit: si postea receptet hereticos censetur relapsus: licet aperte non cōstet q credat eoꝝ errori. nam ex cōsequētia priois erroris presumptio ē q credit errori ipsorū et cēset relapsus. ¶ No. in § lz q testis nō solū debet dicēdo falsum: sed etiā celādo veritatem. ¶ Itē no. casum in q testis piur⁹ admittit ad testificādū. ¶ Itē no. casuz in q testis ex iteruallo pōt dictū suum corrigere. licet regulari cō: sed istd est fauore fidei. ¶ Nota ibi si vo. q res trāsit cū onere suo reali ad quēcūq possessorē vel successorē puenīat res ipa et ad hoc allegat iste §. vt si res tua sit michi obligata: et ypothecata: lz rē illā aliēnes: tn remanet michi obligata: et potero agere ypothecaria.

c ¶ Extincto. Crimina extinguunt morte. vt. xxiij. di. quindā. xxxiij.q.ij. admonere. ff. de his q mor. si cō sci. l. vl. ex q igit extinctū est crimen et penitētia nō est imposita p crimine iā extincto nō imponat vlterius. — Crimina morte extinguunt.

d ¶ Casu. qr nō fuit reincorporat⁹ vnitati ecclesie.

e ¶ Post mortē. xxiiij.q.ij. sane. ij. et C. ad l. iul. maie. l. vl. ¶ Intellige hoc vsq ad. xl. ānos: nā postea abdicari non poterūt etiā a ro. ecclia a filijs catholicis q illa tāto tpe bona fide possederūt. qd verū est si parētes catholici putabant. vt. ff. eo. li. de pscrip. c. vl. Additio. Hec lex probat idē in crimine lese maiestatis. Jo.an.

f ¶ Impedire. Manifeste vel nō manifeste: dūmodo [hoc cōstare possit.

g ¶ Castigari. sic. j. de pe. romana. Additio. Idē Jo. mo. et Archi. caueāt tn epi et inquisitores ne impedimentum officij falso imponāt alicui: qd dic vt in clemen. eo. ti. c. j. § pe. Jo.an.

h ¶ Deliquētis. nā grauius delictū est grauius vindicādū. xxiiij.q.j. nō afferam⁹. ff. de exces. pla. tāta. et in equalib⁹ delictis eqles sint pene. j. ti. pxi. c. vno. in fi.

i ¶ Religiosi. isti si repiant heretici: nō sunt dicēdi religiosi: sz religiōis obūbratōe fuscati. ff. e. ti. ad abo [lēdā § j. et c.

Religiosi heretici non debent dici religiosi.

k ¶ Immurationis. ff. eo. ti. ca. pe.

l ¶ Seculares. s. clerici vel laici. et cōcor. optime. ff. ne cleri. vel mona. ca. sed nec.

m ¶ Consimilibus. de quibus vidisti. ff. proxi. §.

Statutum civitatis castri: ville: vel alteri⁹ loci. p qd̄ negocium inq̄sitiōis heretice prauitatis directe[a] vel idirecte[b] (ne in eo libere p cedi valeat) cōtigerit ipediri vel quōlibet retardari[c] nullius existere firmitat̄. Ipsiusq̄ ciuitatis vel loci dn̄m prātem/capitaneū: ꝯsules: vl' rectores. p quē vel q̄s eadē ciuitas seu loc⁹ regit̄ quocūq̄ nomine[d] cēseant̄: ad statutuz hmōi loci diocesano vl' ei⁹ vicario: aut inq̄sitori seu inq̄sitorib⁹ labis p̄fate: sine more[e] dispēdio exhibēdū et si tale[f] inētū fuerit reuocādū oino: vel saltē eaten⁹ moderandū: q p illud inq̄sitionis ꝓcessus nō ipediant vel aliq̄ten⁹ retardētur[g] p censuram eccl̄ia sticā decernim⁹ ꝯpellēdos[h].

Clemens.iiij. inq̄sitorib⁹ heretice prauitatis.

Officium inquisitoris heretis morte concedentis non expirat etiam quo ad negocia prius non cepta vel exorta hoc dicit. Capitulū.x.

Ne aliq̄ dubitationem sollicitā excitantes in dubiū reuocent an officiū inquisitionis heretice prauitatis sollicitudini vestre infra certos limites ab apo. se. cōmissum expiret[i] p mortez ro. pōti. qui cōmisit/ Pn̄ti declaram⁹ edicto ipsum officiū non solū quo ad negocia viuēte mādatore incepta[k]: imo etiā q̄ ad integra ꝛ nō cepta[l]. et qd̄ plus est quātum ad ea: q̄ tunc nequaq̄ emerserant[m]

diuisio

Statutū. Primo irritat statutum p qd̄ directe vel indirecte ipedit̄ vel retardat̄ inq̄sitionis officiū. Scd̄o ibi: ip̄iusq̄ officiales ad quos spectat iubet excōicari si illud nō reuocēt vel tēperēt. [illegible] Dicit Archi. q olim incipiebat. multoꝶ. ꝛ fuit multū abbreuiata. ꝛ aliđ h nō glosat Jo. mo. dicit q inter termios isti⁹ decre. et. S. pri §. sacerdotes. non cadit iur̄ diuersitas cū tā laici q̄ clerici subsecuti sint iq̄sitionis officio: ꝛ hoc min⁹ dubiū: q: ibi fit vt a priuato. hic autē vt a iudice qd̄ ē grauius. Jo. an.

Casus lr̄alis d.helie

[illegible]. Communitas hui⁹ ciuitat̄ fecit vnū statutū: p qd̄ statutū ipedit̄ inq̄sitioꝫ hereticos faciēda: q: fecit statutū ne aliq̄s ciuis possz d̄ crimine heresis accusari: vel ne aliquis ciuis hui⁹ ciuitatis posset ferre testimonium in crimie heresis. Querit̄ quale erit officiū inq̄sitoris fidei a sede apostolica deputati circa tollendū hmōi statutū? Rn̄det̄ q ip̄e inq̄sitor fidei cōuocabit ciues ꝛ eos ꝯpellet vt sibi exhibeant illud statutū. ꝛ si videat q per illud statutū impediat̄ inquisitio prauitatis heretice poterit cōpellere ciues ad tollendum ꝛ rūpendū illud statutū: vel ad modificandū illud statutum: vt nō tollat̄ inquisitio heretice prauitatis.

a Directe. Puta ne aliquis ciuis illius loci accusari possit: vel contra eū inquiri possit sup crimine heresis. vel q nullus contrarium de crimine heresis audeat testificari: vel his similia.

Glose due seq. notant duo ꝛ in secundo fit remissio.

b Indirecte. Puta vel nullus possit de aliquo crimine puniri ab aliquo q̄ a potestate: vel vt null⁹ ali⁹ q̄ potestas possit aliquē capere vel capi facere: vl' vt nullus nisi sit de familia potestatis possit arma portare. vel his similia.

Auferri nō dr̄ qd̄ differtur.

c Retardari. Nota contra ḡnale illud qd̄ differt̄ non aufertur. xiiij. q. vj. c. j.

d Nomine. S. de elec. fundamenta.

e More. Nota moram vitandā. de hoc dixi: S. de elec. c. vl. [illegible] Concor. cōstitutio Jo. execrabilis §. qui vero. ꝛ §. porro. Jo. an.

f Tale. s. qd̄ directe vl' idirecte ipediat vl' retardet

g Retardent̄. Vn̄ statuto de nō portandis armis excipiet̄ inq̄sitoꝶ familia: ꝛ his similia. [illegible] Nō tn̄ debent inquisitores abuti concessione portationis armorum: vt in clemen. eo. tit. ca. nolentes.

h Cōpellendos. Sic. S. de iureiur. licet. de excep. ca. vlti. J. de senten. excōi. decernimus.

diuisio

Ne aliqui. Primo ponit dubiū: qd̄ scd̄o declarat ibi: pn̄ti. Sicut officium legati non expirat re integra mortuo papa. vt. S. de offi. leg. c. ij. sic ꝛ officiū inq̄sitoris heretice prauitatis in fauorē fidei re integra nō expirat: vt hic. [illegible]. Et intellige de inquisitore dato simplr̄. nā si cum clausula. et vsq̄ ad volūtatis bn̄placitū distingue. vt. S. e. lib. de rescrip. si gratiose. Jo. a. [illegible] Et eiusdem Clemētis. fuit decre. ne aliqui. J. de priuile. Joan. an.

Presuppo. d.helie

Pro itellectu hui⁹. c. est p̄supponēdū p̄mo illud qd̄ habet̄ in ca. gratū. de off. deleg. i an. videlicz q iurisdictio d̄legata expirat morte mādātis re existente integra. Itē scd̄o est presupponēduz q iquisitores fidei a sede apl'ica deputati hn̄t iurisditionē d̄legatā.

Casus lr̄alis d.helie

[illegible]. Papa deputauit aliquē inquisitorē in ꝓuincia Burdega. iste inq̄sitor cepit inquirere ꝯ aliquos q̄ erāt suspecti de crimine heresis. vel nō incepit inq̄rere nec exercere suā iurisditionē delegatā postea hoc pēdente papa mortu⁹ est nunq̄d est expirata iurisditio inq̄sitoris ad minus quo ad cās nō inceptas? Videt̄ q sic. p dictū. c. gratū alle. in p̄suppositione? Rn̄det ro. pō. dicēs q fauore fidei ipse statuit ꝛ ordinat vt p mortē pape nō sit extincta iurisditio inquisitoris: etiā si crimē heresis nōdū erat ortū: puta q: tpe mortis pape Titi⁹ nō erat hereticus. postea mortuo papa incepit esse hereticus male sentiendo de fide. Certe inq̄sitor poterit inq̄rere de isto crimine et Titium punire. ꝛ hoc est fauore fidei.

i Expiret. Sicut ptās delegatorū datorū ad cās S. de offi. deleg. lz vndiq̄. ꝛ. c. gratū. ꝛ. c. relatum.

k Incepta. De q̄bus nō dubitabat̄ p iura ꝓxime inducta. ꝛ no. icepta: q: p quēlibet iudicialē actū etiā preter citatiōem iurisditio perpetuat̄: vt dici solet in decre. de offi. leg. licet. ibi/ vtī ceperit.

Glo. seq. notat ad questionem.

Iurisditio p petuata i vno articlo an censeat̄ p petuata i aliis articulis.

l Non cepta. Nota q: si hoc esset speciale fauore fidei catholice: vt. J. dicit̄: ergo vbi nō est fauor ei⁹ cōtrarium est regulare: ꝛ sic nota terminatā questionē no. S. de offi. deleg. licet. qua querit̄: an ꝑpetuatio facta in vno articulo ꝑpetuet̄ in aliis p easdē lr̄as delegato commissis. ad idē. S. eo. lib. de offi. deleg. c. vl. §. officium. ꝛ est in hoc differentia inter istū inquisitorē ꝛ conseruatorem: vt ibi patet.

m Emerserāt. Ut si tpe mortis pape non erat Titius hereticus postea lapsus senserit heresim: de hoc poterit cognoscere inquisitor.

a ¶ Fauorē. sic. s. e. accusatus. §. l3 cum si. in hoc ti. ¶ officiū. ¶ Diuidit in tres ptes. Scđa ibi: verū. Tertia ibi: cōpescendi. Additio. Et dicit Archi. q̄ olim incipiebat. l3. Joā. an. Jo. mo. q̄ diuidit decre. in q̄ttuor partes. de hac facit partē secundā ibi si vero. in alijs cōcordat. Jo. and.

divisio

¶ Presuppōere debem⁹ pmo illud qđ habet. in c. cū cām. d offi. dele. l an. videl3 q̄ si a sede apo. cōmittatur aliq̄ cā simplr duobus iudicib⁹ de legatis vnus iudex delegat⁹ nō potest pcedere absq3 alio: ꝛ si pcedat suus pcessus erit nullus.

Presup. dni helye.

¶ Casus. Papa in puincia burdegalēsi. dputauit duos vl' tres inq̄sitores fidei simplr vn⁹ illoꝝ inq̄sitoꝝ alio nō ꝯsulto cepit inq̄rere cōtra aliq̄s hereticos vl' fautores ꝛ receptatores hereticoꝝ p parte illi⁹ cōtra quē inq̄rebat fuit oppositū et allegatū q̄ ipse sol⁹ nō poterat pcedere: q: ipse ꝛ alij duo inq̄sitores fidei fuerāt simplr deputati: et sic non pōt pcedere solus absq3 alijs p ca. cū cām. alleg. ꝛ q̄ si vellet pcedere ad vlteriora ꝯtra ipm: q̄ ipse appellaret. Unde cōsultus ro. pon. rn̄dit q̄ fauore fidei ordinat si cōmittatur officiū inq̄sitionis fidei duob⁹ vel plurib⁹ inquisitorib⁹ simplr cōtra hereticos vel coꝝ fautores siue receptatores: oēs inq̄sitores simul vel separatim poterūt pcedere sm̄ q̄ eis videbit q̄ cā heresis poterit meli⁹ tractari. Sed ponam⁹ q̄ aliqs suspectus de heresi vel fautor ꝛ receptator hereticoꝝ nō potuit ad plenū cōuinci de heresi: verūtamē erat suspectus. inq̄sitor indicit sibi purgationē. ipse aūt ad iudiciū inq̄sitoris se purgauit cum abiuratiōe sue heresis. postea iste vult redire ad vnitatē eccl'ie: vtrū sit recipiēdus? Respō. q̄ sic. th̄ inq̄sitor d3 esse cautus ꝛ videre an tales redeūtes ad vnitatē eccl'ie fingāt se redire: ꝛ ne decipiant ipsos inq̄sitores sub specie agni. hoc dicit vsq3 ad §. verū. ¶ Nota pmo q̄ si aliqua cā a sede apo. cōmittat plurib⁹ simplr vn⁹ delegatus nō pōt in cā pcedere sine alio et si pcedat pōt pars aduersa appellare: istud colligit ex isto. c. argumēto a spāli: q: si spāle sit fauore fidei vt in cā heresis vnus inquisitoꝝ deputatorū simplr possit solus de cā cognoscere. ergo ius cōe est in ꝯtrium. ¶ Nota q̄ si hereticus abiuret heresim ꝛ velit redire ad ecclesiam: ecclesia non debet sibi claudere gremium. ¶ Nota q̄ talis hereticus rediēs ad ecclesiā est absoluēdus sm̄ formā traditam in ca. cum desideres. de sententia excōmunica. in an.

Casus lr̄alis dni helye.

Notabilis.

b ¶ Prouincia. Inspicit factum quia idem si in ciuitate diocesi vel alio certo loco.

c ¶ Ubiq3. Sic ordinarius in qualibet parte diocesis sue potest causas audire: ꝛ pro tribunali sedere. s. eo. li. de offi. ordi. cū epo. ad idē. de offi. leg. nouit. ¶ Glo. se. ponit regulā ꝯriā. dat sil'e ꝛ illud determiat

d ¶ Separatim. Regulariter ꝯ nisi ex forma commissionis id habeat. s. de offi. dele. c. cām. ꝛ c. cū plures s. eo. lib. S3 est hic spāle fauore fidei vt efficaci⁹ ꝛc. vt. s. dixi. et equiparātur in hac parte ordiarijs q̄rū q̄libet p se pcedere pōt. ff. de offi. pcon. l. j. qđ de ordinarijs itellige qui insolidū iurisdictionē habent: sicut est in scholaribus epis magistris ꝛ doctoribus. C. ne fil. p pre auctētica habita. secus in his q̄ non habēt isolidū sicut est cū capl'm cognoscit: q: tūc q̄libet singl'aris per se nō est iudex. ad hoc qđ no. xv. q. vij. cps nullius. et de offi. ordi. irrefragabili. et concor. ad hanc decre. s. eo. per hoc. Joan. an.

Doctores et epi hn̄t iurisdictionē i scholares ꝛ in solidū.

in fauorem[a] fidei post cōmittentis obitum perdurare.

Idē eisdē. ¶ Informat inquisitores ad deū vt ei⁹ timorē hominū metui anteponāt in pcedēdo simul vel separatim contra hereticos et suos fautores: et etiā in eos absoluēdo cū vere redierint. C. xi.

Ut officiū inq̄sitionis cōtra hereticos in prouincia[b] in q̄ vobis idē officiū est cōmissum auctoritate ap. possitis efficaci⁹ adiplere: discretiōi vr̄e per aplīca scripta mādam⁹ q̄tenus vbiq3[c] in pfata puincia simul vl' sepatim[d] aut singul'ariter (put negocij vtilitas suadebit) cōtra hereticos credētes receptatores: fautores et defensores eoꝝ: necnō cōtra infamatos de heresi vel suspectos: iuxta sanctiones canonicas hoim metu diuinoq3[e] timore postposito pcedatis[f]. ¶ Si vo aliqs ex pdictis heretica labe[g] primitus abiurata: redire voluerit ad eccl'ie vnitatē: et iuxta formā[h] ecclesie[i] absolutionis bn̄ficiū impendatis et iniūgatis eidē qđ iniūgi talibus cōsueuit[k]. prouiso solerter: ne simulata[l] conuersione redeant fraudulēter: ꝛ vos immo seipsos fallētes[m] sub agni specie lupum[n] gerāt. ¶ Instruit inquisitores in modo examinationis testiū: et in psonis que testificata scribere debeant. ¶ Uerum quia in tam graui crimine cū multa oportet cau

e ¶ Diuinoq3. xi. q. iij. iulianus. sic. s. eo. lib. de immu. eccle. clericis. ad idem. s. eo. vergentis. Additio. Et ca. a nobis. ij. in fi. Archidia. hic tractat an valeat absolutio non seruata forma. et tenet q̄ valet. et vide in prealle. c. cum desideres. Jo. an.

f ¶ Procedatis. Hodie restricta est potestas inquisitorum in quibusdam per cle. s. eo. c. multorum.

g ¶ Labe. gn̄alit. vel simplr: vel dic ea de q̄ suspect⁹ vel ꝯuictus erat. de hoc dixi. s. e. accusat⁹. §. j. Jo. an.

h ¶ Formā. xj. q. iij. cū aliqs. s. d sen. ex. cū dsideres

i ¶ Eccl'ie. Que gremiū non claudit. s. e. super eo.

k ¶ Cōsueuit. j. q. vij. quotiens cordis. ꝛ c. saluberrimum. de consecra. distin. ij. ego Berengarius.

l ¶ Simulata. xxvij. di. q̄ interrogasti. j. q. j. sicut ficti. xxij. q. v. cauete. est tamē interdū vtilis simulatio. xxij. q. ij. vtilē. ꝛ dic de hoc. vt ibi. ꝛ. xxij. q. j. officij.

m ¶ Fallētes. Mētiri deo possunt: fallere aūt ipsum nō possunt. de consecra. distin. ij. panem de altari.

n ¶ Lupū. s. de renū. i fine §. ppt maliciā. Additio Et. xxij. q. iij. tres psonas. ꝛ. lxxxj. di. oportet. Jo. an.

¶ Uerum quia. Iste §. legitur vsq3 ad §. compescēdi preterea. Et in principio eius. casus sic figurat. Aliquis inquisitor heretice prauitatis a sede apo. deputatus ꝯ aliquē suspectū de heresi cepit inq̄rere. ipsum vocari fecit ad comparendū corā se rn̄surus de fide q̄ cōparuit in die sibi assignata. fuerunt adducti testes. Queritur quā cautelā d3 hr̄e iudex in examinādo testes. vtrū possit illos examinare in p̄ntia sol⁹ notarij vel loco ei⁹ in p̄sentia duarū honestarū personarum queadmodū fit in alijs causis. vt in. c. qm̄ contra falsam. de pba. in anti. vel vltra illas duas psonas debeat adhibere alias duas psonas honestas. Rn̄. ro.

Casus lr̄alis dni helye.

pon. q in crimine heresis debent examinari testes in presentia notarij vel loco ei9 in presentia duarũ perso narũ. 7 vltra debent adhiberi due alie honeste perso ne. ita q notarius postq̃ legerit depositiones testiũ debet legere corã illis psonis attestationes 7 dicta testiũ q̃ psone habebũt approbare q ipse fideliter redegit i scriptis dicta ipsoꝝ testium. Ut sanctissime pater dicitur in ca. sicut ne clerici vel mo nachi sclaribus nego. se immisceãt q si notarius vl tabellio efficiat religiosus nõ dz amplius exercere officiũ tabellionatus vel notariatus. Sz vtrũ in negocio fidei possit religiosus exercere officiũ notariatus hoc est vtrum possit redigere in scriptis dicta et depositiões testiũ examinatorũ in cã heresis? Rñ. ro. pon. q sic. nõ obstãte quocũq statuto vel iure sue religiõis seu ordinis. puta si habeãt statutum q nullus religiosus in quocũq negocio possit exercere officiũ notarij vel tabellionis. ¶ Nota ibi (religiosas 7 discretas) q ista piunctio copulatiua ponit expositiue pro id est. nã nõ reqrit q ille psone sint religiose dũmodo sint discrete et honeste. ¶ Nota vlterius q acta iudicijs nõ requirũt testiũ inscriptionẽ. c. qm̃ cõtra falsam. de pba. in an. Secus esset dicendũ in actis extra iudiciarijs. q subscriptio est de substãtia instrumenti. verũ tñ in actis extraiudiciarijs qñ sunt duo notarij nõ requirũtur testes q vn9 notari9 equipollet duob9 testib9. l. dominicus. ff. de testib9. ¶ Nota q rõne fidei testes in cã heresis sunt examinandi in psentia duarũ honestarũ psonarũ. Rõ spãlitatis est: q agit de maiori piudicio ideo cũ maiori cautela est pcedendũ. ¶ Nota si notarius efficiat religiosus vel pbr nõ põt exercere officiũ notarij: q istud officiũ est seculare. tñ spãliter fauore fidei religiosus vel pbr põt exercere officiũ notarij in causa heresis. ergo ius cõmune est in contrarium.

a ¶ Duas. Integrum enim est iudicium qd pluriũ sententijs cõfirmatur. ꝫ. de offi. deleg. pruden tiam et ad idem. xx. distin. de quibus.

b ¶ Discretas. Semp enĩ q̃ graues cãs ecclesiasticas audiunt: debent esse discreti. ꝫ. de cõsan. 7 affi. ca. j.

c ¶ Idoneos. Sic. ꝫ. de proba. qm̃ contra falsam. et dic vt ibi. Additio. Et in extrauag. debẽt. quã alleg. sequens glo. Joan. and.

¶ Glosa sequens notat ad questionẽ de tabellione facto monacho 7c. 7 ponit opi. Guil.

d ¶ Premissa. Per hanc litterã bñ patet q tabellio fact9 monachus nõ põt exercere q̃ ad alia tabelliona tus officiũ 7 hoc etiã bñ ptz ex extrauagãti Bonifacij debẽt supioꝛib9. de offi. oꝛdi. circa mediũ decre. et idẽ pbabam9 olim p decre. ꝫ. ne cleri. vel mona. sicut p. l. C. de sacrosanc. eccle. l. antepe. xvj. q. j. §. nouarũ. C. de epi. 7 cleri. l. placet. no. tñ Guilleimus i specu. de statu mona. §si. xxvij. q vete res rogationes cõplebit: sed nouas nõ assumet ff. fami. her. alienationes. ff. de postulã. l. j. §. casum. ff. de nego. gest. nã 7 seru9. §. si vna. ad idẽ ꝫ. de iude. iudei de ciuitate. cum similibus.

Notari9 effect9 monach9 an possit veteres rogationes cõplere.

tela pcedi (vt in reos sine vllo proferat errore dure ac digne seueritas vltionis) volumus 7 mãdam9: vt in examinatione testiũ quos recipi super crimie pdicto ipm̃q contingẽtibus opoꝛtuerit: adhibeatis duas[a] religiosas 7 discretas[b] psonas in quaꝝ presentia per publicã (si cõmode potestis habere) psonã: aut p duos viros idoneos[c] fideliter eoꝛũdẽ depositiones testiũ cõscribant. ¶ Ad cõscribẽdas quoq hmõi depositiones testiũ: et ad faciẽdum oĩa que in cõmisso vobis officio ad scriniarij seu tabellionis officiũ ptinẽt teneri districte precipimus: cũ p vos fuerint requisiti oẽs et singulos vestri oꝛdinis fratres q̃ dũ essent in seculo tabellionat9 officiũ habuisse aut exercuisse noscunt 7 illos etiã q̃bus idẽ tabellionatus officiũ rõne prefati negocij fidei fuit ab apo. se. com missum et i posterũ cõmittet: concedentes hmõi fratribus necnon 7 alijs religiosis quibuslibet q̃ siliter dũ essent in seculo tabellionat9 officiũ habuerũt 7 exercuerũt: q̃busuis etiã clericis secularibus officiũ ipm̃ habentib9 etiã si ijdẽ fratres religiosi et clerici sint in sacris oꝛdinibus cõstituti exercẽdi libere officiũ ipsum quo ad premissa[d] nõ obstante statuto aliquo cõtrario cano nis[e] vel oꝛdinis quocunq valla to munimine potestatem.

¶ Instruit inq̃sitores circa psonas p q̃s ipediri posset vl differri inq̃sitionis negociũ.

¶ Compescẽdi preterea mo-

e ¶ Canonis. ꝫ. ne cleri. vl mo nachi. sicut te.

¶ Compescẽdi.

¶ Casus. Iste §. legit cũ breuitatis vsq ad finẽ capi. Et i eo casus sic figuratur. Papa deputauit inq̃sitorez i ciuitate picta. est aliqs hereticus q̃ fuit conuictus de heresi. vñ inq̃sitoꝛ cõuocauit populũ ad pdicandũ heretico. superuenerũt questores q̃ poꝛtabãt indulgentias 7 voluerũt facere questã illo tpe q̃ populus erat cõgregatus ad predicãdũ heretico: nũqd inq̃sitoꝛ põt inhibere q̃stoꝛib9 vt tpe illo nõ exerceãt officiũ q̃sture quousq sit finitus sermo inq̃sitoꝛis? Rñ. ro. ponti. q sic 7 illos q̃stores ad hoc faciẽdũ poterit cõpellere cẽsura ecclesiastica. remota appellatiõe. Sed ponamus q inq̃sitoꝛ nõ põt cape aliquẽ hereticũ pter impotẽtiã q sunt aliq̃ q̃ impediũt ne heretic9 possit capi. nunqd inquisitoꝛ poterit inuocare brachiũ seculare ad capien dum istos impediẽtes ne heretici possint capi? Rñ. q sic. dicẽs vlterius q ipse oꝛdinet vt ptãtes seculares obseruẽt 7 faciãt obseruari a suis subditis cõstitutiones factas cõtra hereticos vel coꝝ fautores vel receptatores. 7 q ad istud faciẽdũ oꝛdinariũ locoꝝ vel inquisitores heretice prauitatis cõpellãt ipsos iudices vel ptãtes seculares mediãte ipsoꝝ iudicũ seculariũ 7 potestatũ iuramẽto. Sed qd si ipse ptãtes 7 iudices seculares noluerint prestare hmõi iusiurãdũ q obseruabũt 7 a subditis suis faciẽt obseruari constõnes factas p sedẽ aplicã contra hereticos vel fautores eoꝝ vel etiã pstõnes a sede aplica approbatas? Rñdet q ipsi sunt priuandi officio 7 regimine sue dignitatis. 7 tãq̃ infames 7 fautores hereticoꝝ sunt habendi. hoc dicit in longũ. ¶ Nota q quis nõ est trahẽdus extra suã diocesim vltra duas dietas. c. nõnulli. ꝫ. de rescri. Sed vtrum sit correctum. ca. statutum. ꝫ. de rescrip. quod ca. loquitur de vna dieta? Dicendum est q non nisi quãtum ad istũ articulũ. et hoc fauore fidei. 7 est

Casus i falsis hñ heresi.

Nota dilla.

speciale hic in fide. nã illud. c. statutũ loquit̃ gñaliter ¶ Nota vlteri⁹ quale dȝ esse officiũ questorũ: videlicet ꝙ non debet p̄dicare: sed simpl'r dȝ exponere suas indulgẽtias: ꝛ requirere a populo charitatiua subsidia. Et istud verum ꝙ questoꝛ nõ debet p̄dicare: nisi alio iure esset si. bi pmissũ. ¶ Nota ꝙ inq̄sitoꝛ heretice prauitatꝭ potest questoribus inhibere ne faciãt questam tempore quo vacat ꝓ fide. ꝛ ibȝ oportet facẽ cõgregationẽ populi. ¶ Nota ꝙ inq̄sitoꝛ pt̃ vocare brachiũ seculare ad capiendũ illos q̄ impediunt ne heretici possint capi. ¶ Nota ꝙ si iudices seculares nollent prestare auxiliũ inq̄sitoribus ad capiẽdũ hereticos vł eorum fautores sunt ip̄i iudices suspecti de heresi ꝛ priuãtur iudicatura.

f ¶ Duabus dictis. ẽ. de rescrip. nonnulli. Quid dicem⁹ de noua decre. ẽ. eo. li. statutũ. de rescrip. videsꝙ ista decr̃. fuit clemẽtis. ꝛ sic q̄ ad hoc vr̃ ista decr̃. ꝑ illã correcta cũ sit posterioꝛ. ad idẽ. ẽ. eo. li. de cõstitu. c. j. cũ suis ꝯcoꝛ. Cõtr arıũ dico ꝙ illa decr̃. illa locũ hȝ i l'ris ip̄etratis a p̄te ꝯ p̄te: ꝛ ꝯ l cõseruatoribus loq̄ cũ habeat. vt. ẽ. e. li. de off. dieg. c. vi. § conseruatores. Sȝ istud est quoddã speciale fidei fauore/ qđ non tollit̃ per gñalẽ constitutionẽ. lȝ post ea subsecutam. ad hoc. j. de reg. iur. generi. ꝛ qđ ibi dixi. Jo. an. Additio. j. Idẽ Jo. mo. ꝛ Arch.

a ¶ Premissa. Hoc ẽ regulare: vt dixi vt. xij. q. ij. c. indigne. de sentẽ. excom. sacro. Joan. an.

b ¶ Postposita. quid hoc operet̃ habes. ẽ. de appel. pastoral' ꝛ no. eo. ti. vt debitus.

c ¶ Ipsos. scilicet q̄stuarios.

d ¶ Facultatẽ. Hoc vult dicere ꝙ si facta ꝑ inq̄sitores congregatiõe ꝓ negocio fidei veniant aliq̄ de rũgiualli: vel alij q̄stuarij: ꝛ vellẽt ibi p̄dicare: pñt cõpelli per censuram ecclesiasticã desistere.

e ¶ Auxilio. xxiij. q. v. ꝓdest de offi. ordi. c. j. ¶ Glo. seq. alle. q̄rit. arg. pro. soluit cõtrarium.

nitione p̄missa[a] per cẽsuram ecclesiasticam appellatione postposita[b]: p̄dicatores questuarios (vbi contigerit ꝓ inquisitionis seu fidei negocio congregationẽ fieri: vel alias eidẽ negocio quomõl. bet ex hoc impedimentum aliquod afferri) a p̄dicationis officio qđ ad ipsos[c] nullatenus pertinet (quorũ interest tm̃ charitatiua subsidia suppliciter petere: ac indulgentiã si forte habent exponere) liberam vobis ꝛ singulis vr̃m cõcedimus auctoritate p̄sentiũ facultatem[d]. ¶ Denicꝫ vt circa p̄missa plene vobis ꝛ singulis vr̃m coertionis expedita et inuiolabilis assit auctoritas volumus vt ea oĩa viriliter exequamini (si opus fuerit) inuocato auxilio[e] brachij secularis: cõtradictores ꝑ censurã ecclesiasticã appellatione postposita cõpescẽdo: nõ obstãtib⁹ aliq̄b⁹ priuilegijs vel indulgẽtijs q̄buscũqꝫ ꝑsonis cuiuslis ꝯditiõis/ dignitatis vel gradus: religionis vel ordinis: comitatib⁹ vel vniuersitatib⁹ ciuitatũ ꝛ locoꝝ spẽaliter vł gñaliter sub quacũqꝫ v̄boꝝ exp̄ssione vel forma a mẽorata sede cõcessis vel in posterũ concedẽdis: cum ex hmõi vel alijs priuilegijs vel indulgentijs nullũ vobis in tãte pietatis negocio velim⁹ obstaculũ interponi ꝛ ꝯstõne de duab⁹[f] dictis edita in concil. gñali. ¶ Statuim⁹ insup vt ptãs/ capitane⁹ seu rectoꝛ vel consules seu q̄uis alij q̄ ciuitati p̄sunt vł loco alteri ad p̄ns aut p̄erunt in futurũ: ad req̄sitionẽ diocesanoꝝ vel vicarioꝝ suoꝝ seu inq̄sitoꝝ heretice prauitatis: iurẽt p̄cise attẽdere inuiolabiliter et obseruare: ac facere a suis subditis obsuari toto tp̄e sui regiminis in terris sue iurisditiõi regimini ve subiect[g] ꝯstõnes cõtra hereticos credẽtes receptatores: fautores ꝛ defensores eorum ip̄oꝝqꝫ filios et nepotes a se. apo. promulgatas ac etiam approbatas[h]: q̄ qui iurare noluerit ꝛ seruare vt ifamis ꝛ tanqꝫ hereticoꝝ fautoꝛ ac de fide suspect⁹ officio ꝛ honore sui regimis spolietur: nec vlteri⁹ ptãs/ capitane⁹/ cõsul vel rectoꝛ habeat̃ in aliq̄: aut decetero i aliquã dignitatẽ vł offm̃ publicum[i] vlteri⁹ assumat̃: et q̄ vt ptãs baliu⁹ ꝯsul vel rectoꝛ fecerit nullã obtineant firmitatem.

Bonifaci⁹. viij. inquisitorib⁹ heretice prauitatis. ¶ Comp̄hendit ista decre. plura vtilia ꝑ expediẽdo officio inq̄sitorum. dat enim eis potestatem cõmittendi citationes: ꝛ sententiarũ denunciationes dat potestatẽ vocandi peritos clerũ et ppl'm vt eis assistãt. dat ptãtẽ ꝓcedẽdi ꝯtra illos q̄ de sua latã ꝓuĩciã se trãstulerũt. dat ptãtẽ repetẽdi libros et processus: cõmutãdi ꝛ mitigãdi penas: priuãdi ꝛ priuatos nũciãdi officijs ꝛ honorib⁹ hereticos fautores et defensores eoꝝ: ita tm̃ ꝙ hoc fiat de diocesanorum vel (in eoꝝ: absentia) vicarioꝝ suoꝝ cõsilio: nisi iidẽ scienter talib⁹ bñficia cõtulissent. h. d. Jo. an. Capitulum. xij.

Ut cõmissi vobis officij debitũ vtili⁹ ꝛ vberi⁹ exequamini: scẽ memorie Inno. Alexan. ꝛ Clementis

g ¶ Subiect. Or extra territoriũ ius dicẽti ipune nõ paret̃. de ꝯstitu. c. ij. ẽ. eo. li. ff. de iuris. di. om. iudi. l. vl. ti. et hoc qđ hic dicitur habebamus. ẽ. eo. excõmunicam⁹. j. § moneantur.

h ¶ Approbatas. ola em nr̃a facim⁹: q̄b⁹ auctoritatẽ nostrã ipartimur. C. de ve. iu. enu. l. j. § sȝ neqꝫ. Addit. Et. ẽ. e. li. de pre bẽ. si apostolice Joan. an.

i ¶ Publicum sic. j. ꝺ pe. felicis ꝛ. j. ca. primo.

Ut cõmissi. ¶ Põit se p̄te vtilia ꝑ expedẽdo offõ iq̄sitoꝝ. scđȝ ibi: ad nocãdi. tertium ibi: ꝯnocãdi. q̄rtũ ibi: et ꝯ illos q̄ntũ ibi: necnõ. sextũ ibi: ꝓuãdi. septimũ ibi: sũt aũt. Do. hic leipiũt decr̃. Bonifa. ꝛ hñt q̄dã hic rubricã de inq̄sitorib⁹ heretice prauitat/: sȝ h dȝ esse rubrica: ꝛ fuit erroꝛ scribẽ

Constitutio gñalis posterioꝛ nõ tollit porem spẽalem

Diuisio

Diuidit ꝛ sic p̄ſerit p̄tionẽ expõit.

tiũ ex ſupſcriptiõe ꝓueniẽs: qui putauerũt ꝙ Bonifa. viij. eſſet ſupſcriptio. ⁊ reliduũ eſſet rubrica.

Caſus ſ[e]r alio d. helie

¶ Caſus. Papa deputauit inquiſitorẽ heretice prauitatis in ꝓuīcia Burdega. q̄rit̃ de ptãte ipi⁹ inq̄ſitoris. vtrũ poterit publicare ⁊ publicari facere excõicatiões q̄s ꝓtulit ĩ hereticos ⁊ eorũ fautores. puta ꝙ aliq̄s hereticus fuit citat⁹ vt veniret ꝑem ptorie ⁊ ꝑſonalr̃ reſponſur⁹ de fide corã tali inq̄ſitore: ⁊ die aſſignata nõ cõparuit. vñ inq̄ſitor reputauit eũ cõtumacẽ ⁊ tanq̄ cõtumacẽ excõicauit. nunq̄d inquiſitor iſtã excõicationẽ poterit publicare in ꝓuīcia burdegal. in q̄ ẽ deputatus inq̄ſitor? Rñ. ro. põ. dicẽs ꝙ vt facili⁹ cauſa hereſis poſſit examinari ⁊ veritas ſuꝑ crimie heret̃ poſſit haberi: ſtatuit ⁊ ordinauit vt inq̄ſitor poſſit hereticos citari facere per alios ⁊ ſentẽtias a ſe latas poſſit executiõi facere demandari ⁊ vlteri⁹ ꝙ poſſit vocare peritos vt ſibi aſſiſtant ⁊ p̄beãt ei cõciliũ qualiter ipe debeat ꝓcedere ad ꝓbatiõnẽ ſniarũ ꝯ hereticos. Itẽ ꝙ inq̄ſitor habeat ptãtem cõuocãdi populũ ad p̄dicandum ꝯ hereticos vel eoꝝ fautores. Sed ponam⁹ ꝙ aliq̄s hereticus incidit in hereſim in ꝓuīcia Burdegal. poſtea ſe trãſtulit ad ꝓuinciã Turoneñ. nũquid iſte inq̄ſitor deputat⁹ in ꝓuincia Burdegal. poterit ipm ꝑſequi etiam in ꝓuincia Turoñ. Rñ. ro. põ. ꝙ ſic. ⁊ vt facilius poſſit veritas criminis hri: poterit inq̄ſitor p̄cipere q̄buſcũq̄ ꝑſonis vt apud eũ ꝓducãt ⁊ exhibeant libros ſiue ꝓceſſus ⁊ regiſtra facta ꝯ hereticos. Itẽ poterit mitigare vel cõmutare penas hereticoꝝ qui fuerũt ꝯdẽnati ad ꝑpetuã immurationẽ vel aliã penã. ſm q̄ videbitur ei expediens. Sed pone ꝙ aliq̄s cleric⁹ bñficiat⁹ incidit in hereſim ⁊ corã inq̄ſitore fuit ꝯuict⁹: nunq̄d inq̄ſitor poterit talẽ hereticũ priuare q̄buſcũq̄ bñficiis ſuis? Rñ. ꝙ ſic: dũ tamẽ illud faciat cũ ꝯſilio epi ſiue dioceſani vel ſi dioceſan⁹ fuerit abſens ꝙ faciat illã priuatiõnẽ cũ cõſilio vicarioꝝ ipſi⁹ epi. Et iſtud verum ꝙ requirendi ſunt epi vel eoꝝ vicarij in priuatione hereticoꝝ vl̃ eorũ fautorũ ⁊ receptatorũ a bñficiis et aliis dignitatibus eccleſiaſticis: niſi dicti epiſcopi vel vicarij ſciẽter cõtuliſſent huiuſmodi beneficia p̄dictis hereticis vel eorũ fautorib⁹ ⁊ receptatorib⁹. nã tunc non eſſent requirendi: immo abſq̄ conſilio eorũ poſſet inquiſitor tales hereticos vel fautores priuare dictis bñficiis ⁊ dignitatibus eccl̃iaſticis.

Notabilia.

¶ Nota ꝙ inq̄ſitor heretice prauitatis põt ꝯmittere aliis vt ipſi publice denunciẽt ſentẽtias excõicationis quas ipe inq̄ſitor cõtra hereticos ꝓtulit. Rõ dubitãdi fuit: q2 videbat̃ ꝙ inq̄ſitor hoc facere nõ poſſet: eo ꝙ videt̃ electa induſtria ſue perſone. c. vl. §. de offi. delega. Sed rõ decidendi fuit fauor fidei. vt ĩ pn. hui⁹. c. dr̃. ¶ No. ꝙ vbi criminoſus inueni̇t põt ibi de crimie ꝯueniri. l. j. C. vbi d̃ crimi. agi. opor.

predeceſſorũ noſtrorũ veſtigiis[a] inherẽtes: vobis et veſtrũ ſingulis[b] cõmittẽdi citationes ⁊ denũciatiões ſentẽtiarũ[c] q̄s in q̄ſlibet hereticos credentes receptatores: defenſores ⁊ fautores eorũ tuleritis[d]. ¶ Aduocãdi quoq̄ prout expedierit[e] peritos q̄ſlibet vt vobis aſſiſtant: et in hmõi ferendis ſentẽtiis prebeãt cõciliũ oportunũ: ac eis ꝙ ſuꝑ his vobis hũiliter pareãt in ꝟtute obediẽtie iniungendi. ¶ Cõuocandi etiam clerũ et populũ ciuitatũ: caſtrorũ: aliorũq̄ locorum ꝓut dicto negocio fidei videritis expedire) ¶ Et contra illos q̄s in ꝓuīcia (in qua vobis inquiſitiõis officiũ eſt ꝯmiſſũ) hereſis crimẽ ꝯſtiterit cõmiſiſſe lz ad alias ꝑtes ſe tranſferẽdo duxerint) ꝓcedendi[f]. ¶ Necnõ faciendi a quibuſlibet[g] aſſignari vobis libros ſeu q̄ternos: ⁊ alia ſcripta in quib⁹ inq̄ſitiones facte ac ꝓceſſus ꝑ quoſcunq̄ auc̄te ſe. apo. vel legatorũ eius habiti contra hereticos ꝯtinent̃: et illorũ qui veſtris mãdatis obediẽtes humiliter ſtãt propter hereſim ĩ carcere vl̃ muro recluſi penã vna cũ p̄latis quoꝝ iuriſditioni ſubſunt mitigãdi vel mutandi[h]: cũ videritis expedire. ¶ Priuandi preterea vel priuatos nũciãdi dignitatib⁹ ac aliis beneficiis eccl̃iaſticis de dioceſanoꝝ vl̃ eis abſẽtib⁹ vicarioꝝ ſuo=

¶ No. ꝙ cũ inq̄ſitor p̄uat hereticũ ⁊ filios hẽticorũ bñficiis et dignitatibus eccl̃iaſticis req̄rit̃ ꝯſiliũ dioceſani q2 ſicut inſtitutio bñficiis eccleſiaſticis fit cum auc̄te epi: ita ſimilit̃ deſtitutio dz fieri cũ ꝯſilio ipius. c. cũ ex iniũcto. e. tit. ĩ ãti. Sec⁹ eſſet dicẽdũ cũ iq̄ſitor priuat aliquẽ officiis publicis: q2 tũc nõ req̄rit̃ ꝯſiliũ epi. ¶ Not. vlteri⁹ ꝙ ſi eps ſciẽt̃ cõtulerit bñficiũ eccl̃iaſticũ alicui heretico vl̃ ei⁹ filio poterit inq̄ſitor fidei talẽ hereticũ vel eius filiũ p̄uare dicto bñficio abſq̄ ꝯſilio epi. Uerũtamen dicit glo. ꝙ nõ preſumit̃ ꝙ eps ſcienter ꝯtulerit bñficiũ eccleſiaſticũ tali heretico imo preſumit̃ ꝙ ignorabat ipſum fuiſſe hereticum. c. p̄ſumitur. ĩ. de regu. iur.

a ¶ Ueſtigiis. In diuerſis ꝯmiſſionib⁹ q̄s ſuis tēpibus fecerãt inq̄ſitorib⁹ heretice prauitatis. Joã. an.

b ¶ Singulis. Poſſunt eñ procedere ſimul ⁊ diuiſim. §. e. ca. pri. in prin. Jo. an.

c ¶ Sniarũ. Has etiã cõmittunt cõſeruatores: ſed de inq̄ſitoribus maior erat dubitatio: q2 illorũ miniſteriũ videtur electum. §. de offi. dele. ca. vlti.

d ¶ Tuleritis. Uide. ĩ. circa. fi. c. plenã cõcedim⁹ facultatẽ. ⁊ hoc idẽ repetas in fi. cuiuſlibet ver.

e ¶ Expedierit. ſic. §. c. j. ⁊ c. pri. §. verũ. ⁊ ĩ. e. ca. vl. Jo. an. Additio. Cũ eñ ibi dicat̃ ꝙ opz cũ multa cautela ꝓcedi ad tamã cautelã ſunt peritoꝝ conſilia oportuna. Joan. mo.

¶ Gloſa ſe. q̄rit ⁊ ſoluit.

f ¶ Procedendi. q̄d in caſu ꝯuerſo in eo. ſ. q̄ alibi crimẽ hereſis ꝯmiſit: ⁊ mõ eſt in ꝓuīcia hui⁹ inq̄ſitoris? dic ꝙ poterit cognoſcere. q2 vbi inuenit̃ cõuenit̃ q̄s de crimie. C. vbi d̃ cri. agi. opor. l. j. ⁊ ſic ſm hoc eẽt repire ꝙ iterdũ duo inq̄ſitores cognoſcerẽt. Pone peccauit ĩ rauẽnati ⁊ trãſiuit ad mediolanũ: ſm hoc rauẽnas ⁊ mediolanũ. poterit cognoſcere: nec eſt mirũ: vt. ĩ. e. c. ꝑ hoc. Jo. an. Additio. Et illud obmiſit q̄ſi idubitatũ Jo. Additio. Forſan adorando vel degradizando. hoc dico: q2 vbicũq̄ ſit male credẽs ibi peccat. ⁊ vi. q̄ poſt Ja. ⁊ Pe. no. Cy. C. de ſum. tri. l. j. in fi. Joan. an.

g ¶ Quibuſlibet. ſiue ſibi ipſi ſcribentes vel aliis ad quos quomodocũq̄ deuenerint dicta ſcripta.

¶ Gloſa ſeq. reci. per contrarium ⁊ ſolu.

h ¶ Uel mutãdi. Regulari. ꝯ. ff. d̃ reg. iur. ĩ. paul⁹

e.l. acta §.j. e. de offi. deleg. in li. ris. functus est enim iu dex officio suo iudicando bene vel male: vt ibi. Jo. an.

¶ Glosa seq. exponit distinguendo.

a ¶ Honoribus. No. in ea parte qua priuat vel priuatos denunciat dignitatibus ecclesiasticis beneficijs requirit con silium diocesani: vel eo absente eius vicarij: quia sicut institutio fit eius auctorizantibus sic etiam debet fieri destitutio. de insti. ex frequentibus de hereti. cum ex iniuncto. in fi. sed cum priuat officijs publicis et honoribus non requirit consilium eorum vt patet ex ordinatione illius lre. et ideo quia cessat in illis superior ro. Jo. and. Additio Sed hodie dic vt in cle. eo. titu. multorum Jo. an.

¶ Glo. seq. alle. si. concor. et questionem soluit. Joan.

b ¶ Scienter si. e. c. ij. ad hoc. et j. e. decreuit. et presumimus ignorare nisi probetur scire. j. de reg. iur. presumitur. ff. de proba. verius quod sane intelligas: vt not. in dicta regula presumitur

c ¶ Puniendos. et vnde debetur pena non venit premium. ff. de leg. j. si seruus plurium §. qui aut. xvi. q. j. ca. legi. cum si.

rum consilio: et officijs publicis ac honoribus[a] quibuscunque eosdem hereticos credentes receptatores et defensores ipsorum eorumque filios et nepotes plenam concedimus facultatem. ¶ Sunt autem diocesani in priuando tales vel nunciando priuatos beneficijs et huiusmodi requirendi nisi forte constaret legitime: quod ijdem scienter[b] huiusmodi personis eadem beneficia contulissent: tunc enim eos in his requirendos non esse censemus: sed potius a suo iudice puniendos[c]. Idem.

¶ Christiani ad iudaismum transeuntes et redeuntes heretici reputantur. hoc dicit secundum gen. Capitulum. xiij.

Contra christianos qui ad ritum transierint/ vel redierint[d] iudeorum (Etiam si huiusmodi redeuntes dum erant infantes[e]: aut mortis metu: non tamen absolute[f] aut precise coacti baptizati fuerunt) erit tanquam contra hereticos si fuerint de hoc confessi: aut per christianos seu iudeos[g] conuicti. Et sicut contra fautores receptatores et defensores hereticorum: sic contra fautores receptatores et defensores talium est proce-

terit inquisitor fidei procedere tanquam contra hereticum. ¶ Nota principalem effectum huius. c. quod christiani transeuntes ad ritum iudeorum sunt heretici censendi: et tanquam heretici sunt puniendi. ¶ Nota vlterius quod infantes baptizati ante septennium licet ignorent quid agant: tamen per sacramentum baptismi obligantur ad fidem christianam obseruandam: et sic ad sacramentum baptismi obligantur etiam ignorantes.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

d ¶ Redierit. forte prius fuerant iudei. postea facti sunt christiani isti dicuntur redire. hi qui nunquam fuerunt iudei sed christiani: illi dicuntur transire.

Additio Et sciendum quod contra scdos habetur in officio inquisitionis lra Clementis quarti data Viterbij. pontificatus sui anno tertio. Contra vtrosque lra Gregorij. x. data Lugduni suo anno scdo. et vtraque incipit. Turbato corde. et ambe mandabant inquisitoribus quod hic dicitur. Item in vtraque sequebatur sic. Judeos autem qui christianos vtriusque sexus ad eorum ritum execrabilem hactenus induxerunt: aut inuenerint decetero inducentes: pena debita puniatis. contradictores etc. inuocantes etc. Constat autem quod decre. vlti. j. e. ti. li. fi. reseruat mandata predecessorum istius libri constitutionibus non obstantia. vbi autem predicta lra non esset videretur quod iudei talia facientes non caderent in officium inquisitorum. Sicut enim non cadunt propter heresim cum constet eos large hereticos quia non credunt articulos fidei maxime respicientes humanitatem christi: vt no. xxiiij. q. iij §. qui vero sic nec proprie cadit in eos fautoria. etc. Jo. an.

¶ Glosa seq. reci. per distinctionem et questionem.

e ¶ Infantes. s. minores septennio: vnde videbantur non obligati ad fidem: quia etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. j. vnde nec sponsalia tales contrahere possunt. e. li. de spon. ca. vno. sed contrarium est verum: quia tali sacramento obligati sunt etiam ignorantes. j. de bap. maiores. de conse. di. iiij. quis. Sicut et punitur etiam ignoranter rebaptizatus. ea. dist. qui bis. et c. seq. Additio j. Quo ad hoc vt puniantur vt in glo. dicit. Additio ij. Et furiosi dummodo non obstet precedens contraria voluntas: vt ibi. Jo. an. Additio iij. Et ratio ibi patet in parte prima. et nota de hoc. ea. dist. nihil. Jo. an.

¶ Glosa seq. reci. per obiec. et solu.

f ¶ Absolute. quia absolute coactus non recipit sacramentum baptismi: sed conditionaliter et metu mortis coactus bene. xlv. di. de iudeis. j. de bap. maiores. coacta enim voluntas/ voluntas est. xv. q. j. merito queritur. Est autem absoluta coactio cum quis renitens inuitus et reclamans fertur ad fontes et cum verborum prolatione immergitur. et est si. l. dist. presbyteros. §. quod me. cau. e. sacris. Additio Ubi de hoc. i. j. glo. Jo. an.

g ¶ Judeos. non quia possint isti se iuuare per professionem quam contempserunt. C. de aposta. l. hi qui sanctum. sed alias infidelis non recipiatur ad testimonium. j. de testi. ca. j. Jo. and.

¶ Contra. ¶ Primo soluit dubium. quod secundo fortificat ibi: etiam si. tertio illud ampliat ibi: et sicut.

¶ Presupponendum pro intellectu ca. quod si quis baptizetur coacte: quia per violentiam fuit portatus supra fontes. et fuit immersus cum prolatione verborum. Ego baptizo te in nomine patris et filij et spiritussancti. talis non recipit sacramentum baptismi. Secus si coactio esset conditionalis. puta propter metum mortis vel cruciatus corporis consensit vt baptizaretur: tunc enim licet fuerit coactus/ tamen recipit sacramentum baptismi. Idem est presupponendum quod per sacramentum baptismi obligantur infantes et etiam ignorantes. vt in. c. maiores. de baptis. in anti.

¶ Casus Aliquis Titius christianus abnegato christo et fide christiana se transtulit ad ritum iudeorum. vnde inquisitor fidei fecit ipsum conuenire coram se citatione formata vt veniret responsurus de fide. et fuerunt contra eum producti testes. qui deposuerunt quod alias susceperat sacramentum baptismi. sed postea illi renunciauerat: et se transtulerat ad ritum iudaicum. Ipse autem ad sui excusationem proposuit quod per coactionem fuerat compulsus suscipere sacramentum baptismi: et quod ob hanc causam non fuerat obligatus fidei christiane. Unde inquisitor dubitauit vtrum contra istum posset procedere tanquam contra hereticum. consuluit ro. pon. qui consultus rndit cum distinctione. aut iste dum fuit baptizatus fuit precise coactus ad suscipiendum baptismum: tunc non est procedendum contra talem hereticum. aut non fuit precise coactus: sed metu mortis suscepit sacramentum baptismi. Et tunc dicit ro. pon. quod tam ipse quam eius fautores et receptatores sunt tanquam heretici condemnandi. Idem dicendum est de infante minore septennio qui a parentibus suis vel alijs fuit portatus supra fontes vt baptizaretur. nam si renunciet fidei christiane contra ipsum et suos fautores poterit inquisitor fidei procedere tanquam contra hereticum.

Marginalia: Notabilia. — diuisio. — Presup. d. helie. — Casus secundum alios d. helie. — Coactio absoluta quid sit.

dendū[a]. Idem. ¶ Nō confiscant̄ dotes vxorū innocētū ꝑpter heresim maritoꝝ hoc dicit ſm zen. Cap.xiiij.

Decreuit[b] felicis recordationis Inno. papa quart⁹: q̄ ꝑpter heresim maritoꝝ: vxoꝝ catholicarū dotes non debeant confiscari[c] ¶ Qď intelligēdū fore censem⁹: nisi forte mulieres ipe cū viris mrīmonia ɔtraxissēt q̄s hereticos tūc[d] sciebāt. Idē.

¶ Filij hereticoꝝ vsqꝫ ad secundā lineā paternā ad primā ꝟo maternā sunt inhabiles ad bñficiū ecclīasticū vel officiū seculare: si patres ante mortē ecclīe reincorporati nō fuerint. h. d. ſm Jo. Ca.xv.

Statutū felicis recordatiōis Innocentij[e] et Alexandri[f] p̄decessoꝝ nr̄oꝝ ne videlicet heretici credentes receptatores defensores et fautores eoꝝ ipsorūqꝫ filij vsqꝫ ad secundā gñationē ad aliqď bñficiū ecclīasticū seu publicū officiū admittantur. qď si sec⁹ actū fuerit sit irritū ⁊ inane[g]. ¶ Primū et secūdū gradū ꝑ paternā lineā com-

¶ Glosa seq. q̄rit. ar. negatiue. soluit cōtrarium.
a ¶ Procedēdum. Erit ne ꝑ illud capl̄m canon ille correct⁹. j. q. iiij. iudei. vbi ďr q̄ bona iudeoꝝ reuoluūtur ad catholicos filios: sed bona hereticoꝝ sunt confiscata. j. eo. cū scďm. q̄ꝛ correctio iuriū est vitanda. Dicēdum videt̄ q̄ nō: vt istud. c. loquat̄ de pena ꝑsonali: nō de dānatione bonoꝝ maxie q̄ꝛ hec noua iura quando corrigere intendūt hoc exp̄mūt ʒ. de conces. prebē. ca. ij. j. de senten. exco. c. vi. ʒ videt̄ cum aperte dicat eos puniēdos vt hereticos. ergo ipsorum bona nō deuoluunt̄ ad filios. j. eo. cū ſm. qď tu ti⁹ videt̄ (j) nec necesse est vt noua lex corrigēs p̄cedētē de ista faciat mētionē. ʒ. e°o. de cōsti. c. j. Jo. an. Additio. Qď ibi loq̄t̄ de iudeis p̄uaricātib⁹ i xp̄m itelligit̄ alia p̄uaricatiōe nō de ista de q̄ loquit̄ hoc. c. ad id. xi. q. ij. relatū. ⁊. q. iij. estimāt. ſm Archi. Additio. j. Idē Archi.

diuisio
Casus
lſalis
d. helie

Decreuit. ¶ Ponit dictū qď scďo determiat ibi: qď intelligēdū. Jo. an. ¶ Casus. Innocentius quart⁹ in quibusdā suis ɔmissionib⁹ dicebat q̄ ꝑpter heresim maritoꝝ non debēt dotes mulierū confiscari Querit̄ vtrū istud sit verū indistincte? Rñ. ro. pon. q̄ nō. imo fallit qñ mulier sciēter ɔtraxit matrimonium cū heretico: q̄ꝛ tūc etiā dos sua dꝫ ɔfiscari: imo ip̄a est de heresi suspecta: ⁊ tanq̄ꝫ de heresi suspectā pōt contra ipsam ꝓcedi. ¶ Nota primo q̄ si marit⁹ committat crimē dignū confiscatiōe bonoꝝ non comp̄hendit̄ dos mulieris: sꝫ a bonis ipsis deducenda est ipsa dos

Nota
bilia.

¶ Nota vlterius q̄ mulier contrahens matrimoniū cū heretico est suspecta de heresi: ideo cōtra ipsam vt cōtra suspectam de heresi est procedēdum: ⁊ ideo ip̄a perdit suam dotem.
b ¶ Decreuit. in commissiōibus per eum factis super heretica prauitate.
c ¶ Confiscari. Ut sic mulier mariti odio nō grauet̄ j. de re. iur. nō debet. cū suis ɔcor. q̄ꝛ nec vxor ꝓ marito conuenit̄. C. ne vxor ꝓ ma. ꝑ totū. nisi in cā p̄mipilaris. C. in qui. cau. pig. vel hypo. contrahi. l. sacris.
Additio. Uide de consue. c. pe. in antepe. glo.
¶ Glosa seq. soluit duo dubia.
d ¶ Tunc. s. tpe ɔctus. ergo si hunc ignorabant lꝫ postea sciuerint non hꝫ locū pena: vt sic inspiciat̄ initiū. ʒ. de em. ⁊ ven. cū dilecti. ; Presumunt̄ autē ignorare nisi ꝓbent̄ scire. ff. de ꝓba. veri⁹. de hoc. ʒ. c. ij. ⁊. j. de regu. iur. p̄sumit̄. Jo. an. Additio. j. Idē Arch. q̄ etiā alleg. de elec. dudū. ⁊ facit hoc ad no. in cle. de consan. ⁊ affi. eos qui. in. iij. glo. Jo. an.

diuisio
Casus
lſalis
d. helie

Statutū. ¶ Primo ponit ius antiquū. Scďo dās declarationes ibi⁹. Prima ibi: p̄mū. scďa ibi: hoc sane. Jo. an. ¶ Casus. Jure cautū est q̄ si q̄s efficiatur hereticus q̄ filij sui puniunt̄ ꝓ delicto patris: ita q̄ ip̄i filij sunt incapaces quorūcunqꝫ beneficioꝝ ecclesiasticoꝝ ⁊ dignitatū etiā secularium: ⁊ hoc vsqꝫ ad secundā generationē. Querit̄ qualiter illud intelligat̄? Rñdet ro. pō. q̄ intelligit̄ in descendentib⁹ per lineā masculinā q̄ sunt icapaces beneficioꝝ ecclīasticoꝝ vsqꝫ ad secundā gñationē. sed alij liberi nō descēdētes ꝑ lineam masculinam nō sunt incapaces vsqꝫ ad secundā gñationē: sꝫ solū vsqꝫ ad p̄mā generationem. Et ſm glosam ē sensus. Titi⁹ est de heresi ɔuict⁹: hꝫ filiū ⁊ filiā. ex filio hꝫ nepotē: et etiam ex filia hꝫ aliū nepotē: vtꝝ nepos ex filia sit incapax bñficioꝝ ecclīasticoꝝ vel dignitatū secularū? Rñ. q̄ nō sꝫ solū nepos descēdens ex filio est incapax illorū beneficioꝝ ecclesiasticoꝝ ⁊ dignitatū seculariū. Uel etiam ponamus q̄ mulier heretica habet filiū / ⁊ ex eo nepotē: certe sol⁹ fili⁹ est incapax. ⁊ ideo nepos nō subiacet ꝓhibitioni. Sed vtrū istud sit verū indistincte q̄ filij hereticoꝝ puniunt̄ vsqꝫ ad primā et secūdam gñationē siue pater eoꝝ decesserit i errore suo siue sit emēdat⁹ ⁊ correct⁹ ⁊ sic incorporat⁹ ecclīe? Rñdet̄ q̄ non: sed illud intelligit̄ de illis qui in errore suo decesserint non aūt de illis qui fuerunt emendati ⁊ incorporati ecclīe ¶ Nota primo vnū casum in quo fili⁹ punit̄ pro delicto patris puta qñ pater fuit hereticus. Idē est in crimine lese maiestatis. in. l. quisq̄s. C. ad. l. iuli. ma. vbi dicit̄ si quis cōmittat crimē lese maiestatis: q̄ꝛ machinatus est in mortem principis vel suoꝝ ɔsiliariorum qui sunt pars lateris ipsius principis debet decapitari: ⁊ bona sua debēt confiscari et applicari fisco. ⁊ filij sui puniūt̄: quia sunt incapaces cuiuscūqꝫ doni: sicut dono legati etiā passiue: q̄ꝛ vt ibi dicit̄ debēt esse fendi ⁊ debiles vt vita sit eis rediū ⁊ mors solaciū. Simile est in crimine lese maiestatis diuine: vt hic. ¶ Nota vlteri⁹ q̄ dictio vsqꝫ stat inclusiue: q̄ꝛ dicit vsqꝫ ad secundū gradū: ⁊ tñ ipse secundus gradus ɔprehēdit̄ Et istud aliqñ est in facto: vt si vendā tibi aliquā peciā terre vsqꝫ ad talem arborē: aliqñ est questio vtrū arbor sit inclusa vel exclusa.

Nota
bilia.

¶ Glosa seq. rect. per. q. de quo Innocentio.
e ¶ Innocentij. Si loquat̄ de quarto habebam⁹ id in cōmissionib⁹ per eum factis: vt dixi. ʒ. c. ꝓxi. Si dicamus de tertio posset loqui de decre. ʒ. eo. vergētis ⁊ ca. excommunicamus ꝟ. credentes.
f ¶ Alexādri. quarti. ʒ. eo. quicunqꝫ ꝟ. heretici.
¶ Glo. se. dicit q̄d declarat. scďo lr̄am exponit ⁊ declarat. dicit glo. Accur. reprobatā ⁊ dat regulā ꝟtio obijcit ⁊ soluit.
g ¶ Inane. Hucusqꝫ durat antiqua cōstitutio. mō sequit̄ declaratio i qua declarant̄ no. ꝑ Hostien. ʒ. e vergentis. ⁊ hāc declarationē sic itelligo Si titi⁹ fuerit hēti⁹ receptator fautor vl̄ defensor: et habuit filiū ⁊ filiā vterqꝫ ip̄oꝝ subiacet ꝓhibitiōi. ⁊ si ille fili⁹ habeat filiū ip̄e nepos ex filio ꝓhibitioni sub.

iacet: sz si filia habeat filiū/ nepos ex filia nō subiacet huic ꝓhibitiōi. Itē si mulier aliqua est heretica ꝛ habeat filios: soli filii includunt hac ꝓhibitione. sed nepotes ex filijs nō: ꝛ hoc intēdit hec declaratio. Et hoc scđo casu cū mater fuit heretica intelligas verū si pater fuit catholicus: vt eiꝰ respectu nō habeat ꝛ facit in hoc id qđ no. Accursi. C. ad leg. iu. maie. l. quisqꝫ. vbi dicit ꝙ eadē est pena cū mulier cōmittit crimen lese maiestatis q̄ ad descendentes sicut cū vir. Est tñ sciēdum ꝙ vbi aliꝰ nō caueret de descendētibꝰ ꝑ maternam lineam illi nullo gradu cōprehēdunt per sniam iuris vel hoīs: vt. j. de pe. vbicūqꝫ. sed ꝙ filij etiā filiarū includerent videt probari per decre. s. de penis. in q̄busdā ꝯ. sacri. vbi punit posteritates. et j. ti. ꝑxi. c. vno. ꝛ videbantur illi puniri: ꝛ per verba ꝛ per mentē. per verba qꝛ sunt descendētes: ꝛ a verboꝝ significatione nō est recedēdū. ff. de leg. a. iij. nō aliter. ꝛ differentia agnationis et cognationis hodie sublata videt. in auf. colla. ix. de here. q̄ ab intesta. defe. et idem videbat: qꝛ voluerat cōstitutio punire hereticū in filijs. xxiij. q. iij ꝯ. sed q̄. ꝛ. ff. qđ me. cau. l. isti quidē si eīn ex vnica filia nepotē haberet ꝛ ille nō includeretur nō puniret in filios. idē videtur de mente: ideo nequis ducat filiā heretici in vxorē. sicut eīn vir infidelis saluat per mulierē fidelē: sic ꝛ dānari posset. Arg. de diuor. gaudemus. Un̄ qui emit mancipia de origine solet querere. ff. de edil. edic. qđ si nolit ꝯ. mācipia. sed de iure secus est vt in predicta decre. vbicūqꝫ. j. de pe. nisi. vbi aliud caueetur vt hic. ꝛ bene facit. ff. de sena. l. liberos. vbi dicit senatores vocari debere ipsos senatores ꝛ filios eorum ꝛ nepotes natos ex eis. nepotes vero ex filiabus nati senatores nō dicētur: sed patris sui conditionem sequentur.

...ꝓhēdere declaramꝰ: ꝑ maternā ꝟo ad primū[a] dūtaxat volumus[b] hoc extēdi. Hoc sane de filijs et nepotibꝰ hereticoꝝ credētiū et alioꝝ hmōi: q̄ tales esse vel tales etiā decessisse ꝓbant intelligendū esse[c] videt: non aūt illoꝝ q̄s emēdatos esse constiterit: et reincorporatos[d] ecclīe vnitati et ꝓ culpa hmōi ad mādatū ecclesie penitētiā recepisse quā ipsi vel iā perfecerunt vel humiliter prosecutioni eius insistunt[e]: vel parati[f] fuerint ad recipiendā eandem. Idem.

a ℭ Ad primū. ꝛ scđm gradum. i. filios ꝛ nepotes ꝛ hoc patet etiā ex ꝯ. seq. s. eo. vt cōmissi. ad finem. ꝛ est casus quo filius punitur propter delictum patris. de hoc dixi. s. eo. ca. ij.

ℭ Glosa sequēs primo facit vim in verbis textus: secundo arg. ad questionem.

b ℭ Volumus. supra dixit declaramus: hic dicit volumus: qꝛ inquātum punit descēdentes per masculinum declarat ius vetus. inquātum descēdētes per femininū statuit ius nouū. ad idē. j. de pe. vbicūqꝫ. ꝛ bene facit hec littera ad questionē qua querit: an filij legitimi includātur hac ꝓhibitione? et videtur ꝙ non: quia nō sunt in patris potestate. institu. de nup. circa finē. sed ꝙ potestas nil operetur ꝓbat hec lr̄a: que punit descēdentes ꝑ maternā lineā primi gradus cū tñ filius in potestate matris non sit: et hoc equū ne plus habeat luxuria q̄ castitas. in auf. de restitu. ꝛ ea que pa. in fi. col. iiij. ... licet interdum secus. s. de biga. qꝛ circa. verū est tñ ꝙ isti alio capite ꝓhibent et a successione. vt. s. q̄ fi. sint legi. ꝑ venerabilē. in fi. ꝛ ab honoribus. lvj. dist. ꝑ totū. s. de fi. presbytero. ꝑ totum. [Additio] Uide de biga. qꝛ circa. sup. j. glo. Jo. an.

c ℭ Esse. nunc quia viuunt.

d ℭ Reicorporatos. qꝛ lapsi fuerant simplr non relapsi: de q̄ dic. vt. s. eo. tit. accusatus.

e ℭ Insistunt ad hoc. s. de tēpo. ordi. ex tenore. s. ꝺ fur. c. vlt.

f ℭ Parati. ex quo nō stat per eos nō eis dz imputari. ꝑ hoc. s. de eo qui mit. in pos. c. j. ꝛ. ij.

ℭ Inquisitor pape sup heresi sine speciali madato nō inquirit cōtra epm: sed si eū culpabilē sciuerit nūciabit pape h. d. Jo. an. Capitulum. xvj.

Inquisitores heretice prauitatis ab aplica sede seu alio vl' alijs q̄buslibet[g] deputati: de hmōi crimie inquirere cōtra epos nequeūt: aut eiꝰ pretextu ꝓcedere contra eos. ℭ Nisi in litteris cōmissionis aplice[h] (ꝙ hoc possint) contineatur expresse[i]. ℭ Si tñ inquisitores ipsi episcopos vel alios superiores

diuisio

Inq̄sitores. ℭ Primo ponit dictuz a quo vnū casum excipit ibi: nisi. Secundo inquisitores informat qn̄ exceptio locum nō habeat ibi: si tamen. Jo. an.

ℭ [Casus] Papa deputauit aliq̄s inq̄sitores in ꝓuincia Burdegalen. sub hac forma. Mandamꝰ vt aucte aplica possitis inquirere de prauitate heretica cōtra quascūqꝫ ꝑsonas cuiuscūqꝫ dignitatis aucts vel prerogatiue exist āt. vtrū inq̄sitores ꝟtute istoꝝ ꝟboꝝ generaliū possint inquirere ꝯ epos? Rn̄det ꝙ nō nisi specialiter fuerit sibi data facultas inquirēdi ꝯ epos: itaꝙ nō sufficiūt verba q̄tūcūqꝫ gn̄alia. ideo lz inquisitores sciant aliquē episcopū hereticū nō poterūt virtute sue cōmissionis inquirere cōtra epm: sed poterūt ꝛ debebunt illud denunciare romano pontifici vt det eisdē inquisitoribus facultatē specialē inquirēdi contra epos: vel vt alijs cōmittat illud negocium: vel vt alias faciat fm ꝙ sibi videbit. ℭ Nota primo ꝙ in cōstitutione odiosa nō cōprehēdunt epi nisi fiat expressa mentio de ipsis. ℭ Nota ꝙ vbi requiritur expressa mentio alicuius nō sufficit mētio gn̄alis q̄tūcūqꝫ fiat per verba generalia que vident cōprehendere personam de qua debet fieri expressa mentio.

Casus lr̄alis dn̄i hexye.

Notabilia.

g ℭ Quibuslibet. de quibus minus dubitatur.

ℭ Glosa sequens soluit duo dubia.

h ℭ Apostolice. Nota hanc lr̄am/ nō dicit in lr̄is cōmissionis apostolice vel alioꝝ a quibus deputati fuerint fm ꝙ dixerat in prin. per qđ omissum videtur ꝙ inquisitor deputatus ab alio q̄ a papa: etiam si habet expressum mandatū inquirere nō possit ꝯ epm: et lz antiqua iura dicāt ꝙ synodus audit cām criminalem epi: licet diffinitionē pape reseruet. iij. q. vj. accusatus. ꝛ ca. seq. v. q. iiij. duodecim. tamen committere non poterunt in hoc casu: ꝛ isti inquisitores non poterunt inquirere etiam vt instructā remittant causam. s. de ap. constitutus. quia non solum diffinitio: sed ꝓcessus et inquisitio est ipsis interdicta per hoc ca. [Additio] Concor. j. eo. inquisitionis ꝯ. prohibemus. et qđ ibi no. in glo. ij. in fi. Jo. and. [Additio] Et est si. in cle. de prebē. per litteras: vt ibi no. in glo. antepenul. ꝛ ibi remittam. Idem Jo. mo. ꝛ Archi. Jo. an.

Inq̄sitor heresis deputatus ab alio q̄ a papa nō pōt inq̄rere ꝯ epm etiā cū speciali mādato.

i ℭ Expresse. quātumcūqꝫ igitur sint ꝟba expressa

generalia: puta vt inquirere possit cōtra quoscūq; cuiuscūq; cōditionis dignitatis/aut status: nō inquireret cōtra epos: nisi id exprimat, pter prerogatiuam eporum. ad idem. j. de senten. exco. qr periculosum.

a ¶ Nūciare. cōsulto poterunt, pter periculū qd ex facto posset insurgere. scōz. S. eo. lib. d cleri. egro. capi. vno.

Per hoc q. ¶ Tres sunt partes que patēt. Sc'da ibi: verum. Tertia ibi: siue. Jo. an.

diuisio

Casus ¶ Casus. Papa deputauit inqsitorem in diocesi pictauēsi: cōmittendo sibi facultatē inquirendi gnaliter contra quoscūq; hereticos. vtrū papa p istā cōmissionē videat ademisse ptātē ordinario iudici vt nō possit inquirere cōtra hereticos? Videtur q sic. p ca. studuisti. de offi. lega. in an. vbi si papa mādet alicui legato cognitionem alicui' cause spectātis ad iurisdictionē iudicis ordinarij. videt illā adimere a iudice ordinario: ita q manus ipsius ordinarij sint clause vt non possit de illa cā cognoscere. sic in pposito videbat in negocio fidei cū papa cōmittit alicui inqsitori negociū fidei q videat cognitionē illius ademisse a iurisditiōe iudicis ordinarij. hoc tñ nō obstāte rñdet ro. pō. in cōtrariū q p hoc nō est suspēsa neq; ligata iurisditio iudicis ordinarij. et inter ipsos nō est locus preuentioni: immo qlibet ipsoz poterit p se cognoscere. cōtra. c. dispendiū. S. de rescrip. istomet libro. et istud fuit ordinatū in fauorē fidei. Sed ponamus q ordinari' loci cepit inquirere et pcedere cōtra aliquē hereticū. vtrū cōtra eundē et eodē tempore possit inqsitor inqrere et pcedere? Rñ. q sic. et si velint possunt simul pcedere: sed si velint possunt separare et separatim pcedere. Sed demū concluso et renūciato in cā debent inqsitor et ordinari' cōuenire in eodē loco et cōicare suos pcessus. Et si pōt conuenire in eadē snia certū est q habēt ferre sniam. si ho non pōt cōcordare debēt referre ad papā. ¶ Nota ibi[sede aplica] q ordinarius pcedens cōtra aliquē hereticū debet obseruare illū ordinē quē obseruaret inquisitor deputat' se. apo. Sed querit qs est ille ordo quē obseruaret inqsitor pape? Rñ. q partim est expressus in corpore iuris cōmunis: et partim est expressus in sua commissione.

Casus realis dñi hēire.

Notabilia.

¶ Nota vt dicit in ca. ad abolendā. eo. tit. in anti. q si exempti sint suspecti de heresi papa facit ordinarios suos delegatos tāq; ad aliud crimē heresis: vt auctoritate aplica nō ordinaria pcedant cōtra tales exēptos: sed q̄tū ad nō exēptos ipse pcedat aucte ordinaria.

[Glosa sequens notat a contrario.

b ¶ Generaliter. bene dicit: qr secus esset si fieret de certis criminib' et psone specialis cōmissio: q̄tū enim ad illā cām p̄iudicaret ordinarie potestati. [1] vt. S. de offi. dele. lega. studuisti: qr generi p spēciē et c. j. de regu. iuris generi. cū suis concor.

[1] Addictio. Idē Archi. et idē Jo. mo. licet prius effuderit multa vba et c. Jo. an.

¶ Glo. seq. specificat dupliciter delegationē hominis et iuris.

c ¶ Delegata Si habēt, forte habēt delegatā ab hoīe qd accidit in ord. nario cū papa sibi cōmittit crimē: secus si eū monet ad suū officiū excitādo: qd dic vt S. de offi. ordi. licet. et. c. graue. vel habēt delegatam a iure sicut est videre in hoc crimine super exemptos.

prelatos sciuerint vel inuenerint circa crimē hereseos cōmisisse aut eos de hoc diffamatos existere vl suspectos: id tenebuntur sedi apostolice nunciare[a]. Idem.

¶ Nō derogat ordinarijs super pcessu hereticoz/ licz papa generaliter alteri deleget Et super eodē facto epo et inquisitor possunt pcedere cōmuniter vel diuisim vel proferre sentētiā in qua si discordant debēt pape referre. Et episcopi qualitercūq; procedant debent seruare modum inquisitoribus impositū. hoc dicit Domi. Capitulū xvij.

Per hoc q negociū heretice prauitat; alicui vel aliquibus ab apostolica sede generaliter[b] in aliqua puincia ciuitate vel diocesi delegat: diocesanis episcopis quin et ipsi auctoritate ordinaria vl delegata[c] (si habēt) in eodē pcedere valeāt nolumus derogari. ¶ Uerum vt dictū inquisitionis negociuz efficacius melius vtiliusq; pcedat: cōcedimus q p episcopos ipsos et p inquisitores de facto eodē inquiri valeat cōiter vel diuisim[d] et si diuisim pcesserint: teneātur[e] sibi inuicē cōicare pcessus: vt p hoc possit melius veritas inueniri[f]. et nisi hoc casu inquisitores in sentētie platione diocesanis vel econtra duxerint deferendum[g]/ p vtrosq; simul snia[h] pferat: in qua ferēda (si nō conuenerint) p vtrosq; negociuz sufficiēter instructū ad sedem apostolicā remittatur[i]. ¶ Siue autem ordinaria siue delegata episcopi potestate pcedant: illum in procedendo modum obseruent: quem inquisitores possunt et debent per iura[k] cōia vel per speciales concessiones seu ordina

S. eo. titu. ad abolendam. in fi.

d ¶ Diuisim. et si plures inquisitores cōiter et diuisim de hoc crimine cognoscere possunt. S. eo. vt officiū saluo eo qd dicitur. j. eo. multoz. in cle.

e ¶ Teneant. No. q nō dicit possint. vñ nō relinqt eoz volūtati: cū ius hoc necessitati subijciat. Jo. an.

¶ Glosa se. alle. duas cōcor. querit et soluit.

f ¶ Ueritas inueniri. ad qd elaborare iudex debet. xiiij. q. ij. quāq;. S. de pba. qm cōtra. Sed qd dices si pcessus isti inuenianī esse cōtrarij? Tūc ipsi cōsiderabūt qui ho pluniora loquātur: et p ipsoz dicta se iudices informabunt. S. de testi. in nr̄a. ff. de testi. l. iij. ix. dist. ego solus. si autem eps fm suum pnunciare vult processum: inquisitor fm suum: quid iuris. j. sequitur.

g ¶ Deferendū. ad idē. S. de rescrip. pastoralis.

¶ Glosa seq. soluit contrarium.

h ¶ Sententia. licet ergo de vni' delicto inquirat per plures etiā diuisim: vnica tñ sententia fertur. et sic nō ob. S. de offi. lega. licet. ff. nau. cau. sta. licet vbi dicitur q de delicto vnius sepius non queritur: quia illa loquuntur quando iam pronūciatū est. [1] Quod dic vt no. ij. q. v. habet hoc pprū. et. S. de accu. de his.

[1] Addictio. Idē Jo. mo. et Archi. qui alleg. no. per Jnno. de purga. cano. c. penulti. Joan. an.

i ¶ Remittatur. Quid iuris ais cum iudices discordant habetur. S. de re iudi. ca. vlti.

k ¶ Jura. cōmunia. S. et j. hoc eo. titulo.

tiones[a] sedis apostolice obseruare. Idem.

¶ Episcopis ꝛ inquisitorib[9] heresis non resistant: sed omnino pareant domini temporales ꝛ de eo crimine non cognoscãt: alias prout dicitur hic puniuntur. h. d. secũdum

Uzen. Capitulũ xviij.

Ut inquisitiõis negociũ ꝯtra hereticã prauitatez ad dei gloriã ꝛ augmentũ fidei nr̃is tꝑibus prosperetur: leges[b] quasdam per Federicũ olim romanorum imperatorem tunc[c] in deuotione romane persistentem ecclesie promulgatas (quaten[9][d] dei et ecclesie sancte sue honorem promouent: et hereticorum exterminium prosequuntur: et statutis canonicis non obsistunt) approbantes ꝛ obseruari volentes: vniuersos seculi potestates ꝛ dominos temporales: ac prouinciarum/ terrarum/ ciuitatum/ aliorumqꝫ locorum rectores quibuscunqꝫ dignitatibus vel officijs aut nomini=

a ¶ Ordinatiões. etiã hoc volumie nõ incertas: dũmodo nõ his ꝯstõnibus ꝯrias. J. eo. c. vi. in fi. sunt eñ ibi reseruate. ꝛ de his loquit ꝓhemiũ hui[9] lib. in fi.

Sũma riũ Jo. an.

Ut inquisitionis. ¶ Primo approbat ꝛ seruare precipit leges canonibus non contrarias ꝑ Federicum contra hereticos ꝓmulgatas. Secũdo ꝑcipit rectores locorum parere inquisitorib[9] ordinario vel alteri eoꝝ in inuestigatiõe/ captiõe/ custodia ꝛ punitione hereticorũ ꝛ fautorũ suorum: eoꝝ ꝓclamationibus/ vl' appellationib[9]: non obstantib[9] ita tamẽ ꝙ de illo crimine: cum sit mere ecclesiasticum: nec iudicent nec cognoscant. Contra facientes et non parentes ꝛ eorum fautores excõicat quã si per annũ sustinuerint vult eos vt hereticos cõdẽnari. hoc dicit Joã. and. Additio. Supple. nec ob hoc captos sine licentia relaxẽt. nec exequi detractẽt vel ipsorum processus impediant. Jo. an.

Sũma rium b. helie

¶ Judices seculares tenenꝫ obedire in negocio fidei episcopis ꝛ inq̃sitoribus: ꝑcipue in his de quib[9] in lr̃a ꝯtinẽ crimen heresis est mere ecclesiasticũ. ideo iudex secularis de eo nullo modo potest cognoscere: nec ꝑncipaliter nec incidẽter. hoc dicit. ¶ Casus.

Casus s'alis b. helie

Eps ꝑ ciuitatẽ. vel inquisitor a sede ap̃lica deputat[9] vult cõtra aliquẽ hereticum ꝓcedere forte ad ipsi[9] captionẽ ꝛ incarcerationem: videt ipse eps̃ vel inquisitor ꝙ nõ est sufficiens ad ipsum capiendum: requirit iudicẽ secularem vt sibi prebeat auxilium. vtrũ iudices seculares teneãtur obedire episcopo vel inquisitori sedis ap̃lice in captione ꝛ incarceratiõe suspectoꝝ de fide? Rñdet romanus pontifex dicẽs ꝙ leges factas a Federico imꝑatore inq̃ꝫ tum respiciunt fauorem fidei illas approbat. Postea precipit vt iudices seculares in ꝑdictis pareãt ꝛ intendãt epis ꝛ inquisitoribus fidei a sede ap̃lica deputatis. Sed querit vtrũ iudices seculares possunt de isto crimine cognoscere saltem cõtra mere laicum? Rñdetur ꝙ non: qꝛ crimen heresis est mere ecclesiasticum hoc est crimen heresis est mere de foro ecclesiastico: ꝛ ideo iudices seculares nõ poterunt de eo cognoscere: nec principaliter nec incidenter. Postea imponiꝫ pena potestatibus secularib[9] faciẽtib[9] ꝯ istã ꝯstitutionẽ. [olim] ¶ Nota ꝙ Federic[9] fuit al's imꝑator romanus: sꝫ postea per Innocentiũ quartũ fuit deposit[9] eo ꝙ erat scismaticus. c. ad apostolice. J. de re iudic. e. li. [termineꝫ] si eps̃ vel iq̃sitor habeat carcerẽ põt eligere vt suspect[9] de heresi reponaꝫ in suo carcere vel in carcere iudicis secularis ꝛ ꝓ captiõe ꝛ conductione hereticorum potest requirere potestatẽ secularẽ vt sibi ꝑbeat auxilium circa suspectos de heresi. sꝫ tñ potestas secularis non adhibebit custodiã ad custodiendũ istos suspectos: sed ipse eps̃ vel inq̃sitor [indilate] Unde sententia lata in cã criminali põt mãdari executioni statim nõ expectato lapsu decem dierum: ideo dixit text[9] indilate. Uerũtñ tenet Panormi. ꝙ etiã in cã criminali nõ debet sñia exequi nisi primo lapsis decẽ dieb[9] licet istud non seruetꝫ: immo illa die qua fuit lata sententia demandaꝫ executioni. [de hoc crimine] istud crimen est mere de foro ecclesiastico. Sacrilegiũ ẽ mixti fori. ideo si laic[9] sit sacrileg[9] potest accusari corã iudice ecclesiastico vl' seculari sed inter eos est locus preuẽtionis iuxta notata in. c. cũ sit generale. ꝺ foro cõpetenti. ¶ Nota ex isto capitulo principalẽ effectum ad quez emanauit: ꝑsens ca. videlicꝫ ꝙ si eps̃ vel inq̃sitor prauitatꝫ hereticẽ cognoscat se ipotentẽ ad capiẽdum suspectum de heresi vel aliũ malefactorẽ potest requirere iudicẽ secularẽ. ꝛ qꝺ plus est poterit eũ monere sub pena excõicationis et potestas secularis teneꝫ sibi impartiri auxiliũ. Idẽ dicẽdum est ecõtra: vt si potestas secularis habeat aliquẽ subditum quẽ non põt comprimere. si ille subditus ꝑtãtis secularis timeat excõicationẽ: potest iudex secularis inquirere iudicẽ ecclesiasticũ vt talem suũ subditum excõicet. ꝛ hoc facere tenebitur ipse iudex ecclesiasticus. ca. j. de offi. ordi. in an. ¶ Nota ꝙ iudex secularis tenetur suspectũ de heresi capere ꝛ ducere ad carceres. et istud est necessariũ in ho: regno: qꝛ eps̃ non habet territorium: ideo non põt facere captionẽ nisi malefactor esset intra domos episcopales. ¶ Nota vnum casum in quo iudex secularis nõ põt suũ subditũ puta mere laicum condẽnare: videlicet qñ crimen est mere ecclesiasticum: vt si sit crimẽ heresis. ¶ Nota vlterius ꝙ iudices seculares faciẽtes contra istã cõstitutionẽ sunt excõicati: tñ ab illa excõicatione poterit iudex ordinarius absoluere ex quo papa nõ reseruauit sibi absolutionẽ. c. nuper. ꝺ sentẽ. excõi. in anti. ¶ Nota ꝙ iudex secularis si illã excõicatiõis sñiam sustinuerit ꝑ annũ corde ꝛ animo indurato/ est censendus hereticus. et tanq̃ꝫ hereticus poterit condemnari.

Nota bilia.

b ¶ Leges quasdã. has leges ferꝫ ꝙ Clemens sub bulla redegerat: sꝫ eas aliter nõ habemus quo ad v̱ba. habem[9] tñ quasdã auc̃. Federici: de quib[9] etiã forsitan intellexit hic Bonifaci[9]. C. de epis. audi. auc̃. statuim[9]. signata sup. l. iubem[9]. C. ꝺ here. auc̃. credẽtes. auc̃. si v̱o dñs. ꝛ auc̃. gazaros. habebamus etiaꝫ olim quandã ipsi[9] ꝯstitutionẽ in quinta ꝯpil. q̃ lex incipiebat hac edictali. al's hac decretali. ꝛ erat sub ti. de constitu. ꝛ eadẽ cõpilatio q̃ incipiebat gazaros. sub titu. de heret. Additio. Cum certis modificationib[9] ꝛ adiectionibus. Jo. mo. ꝛ Archi.

c ¶ Tũc. hoc dicit: qꝛ postea recessit a deuotione romane eccl'ie. ꝛ ꝑ Inno. quartũ in cõcilio fuit deposit[9] ob certas causas. J. eo. lib. de re iudi. ad apostolice.

d ¶ Quatenus. Ergo al's non approbat: qui non tenẽt. concor. x. distin. c. j. ꝛ facit quod no. xxxvij. distin.

si quid veri. xix. dist. ca. s.
a ¶ Nobis. concor. §. de elec. fundamenta. e. li.
b ¶ Fideles. quis enim fidelis qui non doleat fide lesa. j. de pe. felicis. ad fi.
c ¶ Catholicos. vñ non p iudeos hereticos vel paganos: qui quo ad pdicta suspecti sunt. 7 e si. §. de iude. c. pe.
d ¶ Vel eorũ aliqs. hodie dic vt i. cle. e. ti. multorum §. sane. 7 §. seq.
e ¶ Indilate. No. q snia lata sup crimie stati dilatioẽ postposita mãdãda est executiõi. quod idẽ probat. ij. q. j. sicut. de pe. di. j. adã. fallit i casib9 not. xj. q. iij. cũ apud. Quid iuris ĩ alijs sententijs latis sup psonalib9 vl rea libus actionib9 no. §. de offi. delega. querenti. ¶ Glosa st. qrit 7 soluit.
f ¶ Puniẽdos Quid si iqsitor 7 ordinari9 discordant in mandato: qz vn9 mãdat punire pse pdẽnatũ: ali mãdat relaxari p se absolutũ. sat videt supsedendũ donec psulat papa. §. ca. pxi. Additio. vide q̃d hic dixi sup ver. alteri9. Jo. an.
g ¶ Ordinationẽ. de ordinationibus loquit Inno. Alexã. et clemẽs q̃ sunt reseruate. j. ca. vl.
h ¶ Impialẽ. Ipsi9 Federici quã nõ habem9 sz approbata ẽ. §. in pn. Jo. an.
i ¶ Quoquo modo. i. pncipaliter vel incidenter. cõcord. §. de ord. cog. tuã. §. q si. sint legi. lato. cũ si. als tñ cognoscit iudex. q̃ incidẽter q̃d non cognoscit principaliter. C. de iudi. quotiẽs. §. de resti. in inte. c. pe. cũ suis concor. Additio. j. Als in se capax quẽ facit incapacẽ magnitudo cause sm Jo. mo.
¶ Glo. seq. ponit regulã 7 tres casus exceptos.
k ¶ Cognoscãt. Nota q licet regulariter de qua re iudex cognoscit pronũciare debeat. ff. de iudi. de qua re. §. ĩ cã posses sio. cũ sup. tamẽ hoc fallit in dũ: sicut cũ delegãs reseruat platio nẽ sententie. §. de offi. delega. sup q̃stionũ synod9 cognoscit ĩ causa criminali epi scopi/7 non pronũciat. iiij. q. vj. accusatus. 7 ca. seq. v. q. iiij. duodecim. Idẽ i casu. §. de rescrip. cũ cõtingat. vbi ad sui istructionẽ de iurisdictione cognoscit is q̃ sup illa pronunciat. Hic tñ vtrũ q3 expresse vetatur scilicz cognitio 7 pnũciatio: q3 iudex huius rei nõ est capax 7 cõcord. j. de sententia excommunicatio. si iudex Additio. Et. §. e. inqsitores. vt ibi no. in fine. iij. glose.
l ¶ Indirecte. Ad idẽ. §. e. statutũ. j. Jo. an.
m ¶ Sciẽter ignorãtes ergo nõ ligat cõstitutio. ad idẽ. §. ca. ij. in princi. 7 ca. vt cõmissi. in fi. 7 ca. decreuit.
¶ Glosa seq. soluit questionem
n ¶ Percussuz No. canonẽ late sententie. 7 q3 nõ refuat absolutionẽ pape/ordinari9 absolue re poterit. ĩ sen ten. excõ. nuper
o ¶ Cõdẽnet. ad idẽ. §. co. cuz contumacia.

bus[a] cẽseant: reqrimus 7 monemus: vt sicut reputari cupiũt et haberi fideles[b]: ita p defensione fidei diocesanis epis 7 inquisitorib9 heretice prauitatis a sede aplica deputatis: aut in posterũ deputandis pareant 7 intendant in hereticorũ credẽtiũ fautorũ: 7 receptatorum 7 defensorũ ipsorũ inuestigatione: captione: ac custodia diligenti cũ ab eis fuerint requisiti: et vt pfatas psonas pestiferas in potestatẽ seu carcerẽ eporum aut inquisitorũ dictorũ vel ad locũ de quo ipsi vel alii qui ex eis mandauerint infra eorũdem dñorũ ptãtem / vel rectorũ districtum ducãt vel duci faciant sine mora: vbi p viros catholicos[c] a prefatis epis seu inquisitorib9 vel eorum aliquos[d] deputatos sub arcta 7 diligenti custodia teneant: donec eorũ negocium p ecclesie iudicium terminet. Atq3 de heresi a diocesano epo vel inquisitore seu inqsitoribus condẽnatos: prefati potestates/dñi tẽporales siue rectores vel eorũ officiales seu nũcij sibi relictos statim recipiant indilate[e] aiaduersione debita puniendos[f]: non obstantib9 appellationibus seu pclamationib9 pdictorũ nequitie filiorũ cũ tam sm ordinationẽ[g] pde. nrorũ: q̃ sm legem imperialem[h] appellationis: et pclamationis beneficiũ expsse sit hereticis 7 credentib9 ac eorũ receptatorib9: fautorib9 7 defensoribus indictũ. ¶ Prohibem9 q3 districti9 ptãtib9/dñis tpalibus 7 rectoribus/ eorũdeq3 officialib9 supradictis: ne ipi de hoc crimine (cum mere sit ecclesiasticũ) quoquo mõ[i] cognoscant[k] vel iudicẽt siue captos p eodem crimine absq3 dictorũ eporũ siue inquisitorũ: aut saltẽ alteri9 eorũdem licentia vel mandato a carcere liberent: aut executionem sibi p hmõi crimine a diocesano vel inqsitorib9 seu inqsitore iniunctã. prompte (put ad suum spectat officium) facere seu adiplere detractẽt: vel als diocesanorũ aut inqsitorũ/iudiciũ sniam seu pcessũ directe vel indirecte[l] ipedire psumant. ¶ Si q̃s vo de pdictis ptãtibus: dñis tpalibus rectorib9 vel eorũ officialib9 seu balliuis contra pdicta fecerit: aut prefato fidei negocio sepefatis diocesano epo vel inqsitorib9 incũbenti: se opponere forte psumpserit: vel ipm aliquaten9 impedire necnõ 7 qui sciẽter[m] i pdictis dederit auxiliũ / cõsilium vel fauorem: excõicationis se nouerit mucrone pcussum[n] quã si p annum animo sustinuerit pertinaci: extunc velut hereticus condẽnetur[o]. Idem.

¶ Bona hereticorũ ipo iure sunt confiscata: quod probatur triplici argumẽto legali. Sed apprehensio bonorum fieri non debet per dñm secularem: nisi prius pronunciatum fuerit super crimine per iudicem ecclesiasticum qui hoc possit. Jo. an. Ca. xix.

Cum sm leges ciuiles

Cum sm le. diuisio. Due sũt partes. Pria loquitur de confiscatione. Secunda de apprehensione ibi: confiscationis. Et prima facit duo: inducit cuius

Snia sup crimie lata stati est executioni mãdãda.

Inqsitor heresis 7 epus si discordãt in mãdato vt q3 vn9 cõdẽnat 7 alter absoluit qd iuris.

tria vel quattuor argumēta legalia ex qbus cōcludit ibi: bona. Scdm argumentū ibi: et mulier. Tertiū ibi: ac etiā. Quartū ibi: aut rerū. Jo. an. Premitte p cui= dētia qd habetur. S. eo. titu. excōicamus. j. et ij. respō= sio. vbi dicitur q bona hereticoꝝ confiscātur. Domi.

neos ſm quos cessat interdictū: nisi cū sponsa alterius rapit. xxvij. q. ij. statutū. et accedat qd no. ij. q. iij. §. no tādū. in fi. de secū. nup. c. penul. et vlti. et ſm hoc bñ dixi. S. repete. et cū ſm leges ciuiles: qr ſm canones con= tra: sed satis videt q lz ſm nos teneat matrimonium pena legis habeat locu in his que nō essent de tēporali iurisdi= tione ecclesie: cū enim illa ibi tractet de lucro ca= ptādo nō de di= minutiōe sui pa trimonij et pena illa sibi p legem obueniat. quare lex ex eo q cō fert priuare nō potest. Vl et acce dat qd dixi. J. de reg. iur. c. ij. sec forte in pena de qua in predicta decre. vlti. de se cun. nup. ibi em̄ priuat lex eo q non contulit. Additio. ff. a. ff. de adop. si arrogator. Joan. an. Additio. j. Qd hic vi detur placere Archi. Jo. and. Additio. ij. Quasi sub conditione tulerit si raptori non nubat. Jo. and.

Canones seruandi sunt et inter eos q sunt de tpali iurisditione ecclie.

Casus in talis dñi herese.

Casus. Aliqs Ticius qui plura bona posside bat in diuersis territorijs diabolo suggerēte et instigāte fuit lapsus in heresim: nūquid ipso facto pdit dñiū suorū bonorū et dominiū ipsorū trāsit in fiscū? et q istud sit verū ostēdit roman pontifex triplici argumēto legali. Nā papa hic enūerat tria cri mina in quibus ipso facto fit con fiscatio bonorū: ergo multomagis in crimie he resis: quod est maius crimen q sint illa tria crimina. Sed sanctissime pater vtrum fiscus possit capere illa bona tanq̄ sua anteq̄ Ticius sit de crimine condēna tus? Rn. q primo oportet q ipse Ticius per suū iudi cem ordinariū qui est suus iudex cōpetens fuerit he= reticus declaratus: et tūc demū facta declaratione po terit fiscus occupare illa bona.

nefarias nature[a] contrarias incestas nuptias cōtrahētes corpo[b] suaꝝ dñium rerū per= dāt[c]. Et mulier[d] humanā[e] le= gē trāsgrediēs psertim parē tibus suis nō cōsentientibus) raptoris nuptias eligens bo na oīa q̄ per legē sibi obuene= rāt a raptore ac alijs cōsorti= bus[f] rapt ipso iure[g] amittat: certoq[h] casu deferātur in fi= scū. Ac etiā illicitas[i] species trāsuehēs. Aut rerū vectarū pfessionē omittens[k] earundē specierū et rerū pprietate hoc ipso priuet: et fisco rerū et spe= cierū dictarū pprietas acqui ratur. Bona[l] hereticoꝝ (que grauius[m] horribilius ac de= testabilius q̄ predicti[n] delin= quunt) ipso iure[o] de fratrū no strorū cōsilio decernimus cō fiscata. Confiscationis tñ huiusmodi executio: vel bo= norum ipsorum occupatio fie ri nō debet per principes aut alios dominos temporales (iuxta Gregorij pape prede= cessoris nostri declarationē[p]) anteq̄ per epm loci vel aliā personā ecclesiasticā[q] que su= per hoc habeat potestatem: sententia super eodem crimi= ne fuerit promulgata. Idē.

Petm̄ cōtra natu rā ē pessimū: et si tot mūdus eo vte= ret non esset ex cusatio

a Nature cōtrarias in quib sexus perdit formā et scelus est tale qd nō proficit scire: venus mutatur in aliā formā. C. de adul. l. cum vir. et omniū carnalium criminum pessimū est vsus cōtra naturā. xxxij. q. vij. adulterij. et si totus mūdus vteretur illo vicio nō ex= cusat. e. can. et. q. flagitia.

b Corpo. Propter hoc facit ad propositum.

c Perdāt. C. de incest. nup. l. cū ancillis. et l. se. et l. si quis. ff. eo. ti. l. inceste. et insti. de nup. §. si aduersus.

d Et mulier. repete et cū ſm leges ciuiles mulier etc. quare hoc dicā videbis. J. et dic mulier ingenua. C. de rap. vir. l. vna. §. et si quidē. in ancillis em̄ et liberti= nis non habet locū pena malorum vt ibi.

e Humanā legē. C. de rap. vir. l. vna. et bñ dicit hu= manā. i. ciuilē: qr ſm canonū legē secus. rapta em̄ ſm nos licite ɔhit cū raptore: si prior dissensus trāseat in ɔsensum. xxxvj. q. ij. tria. et c. se. et. S. de rap. c. pe. et vlti.

f Consortibus. delicti: vt qr comitati sunt rapto= rem in inuasione vel rapina. vt in predi. l. vna. C. de rap. vir. vna. §. penas autem.

g Ipso iure. propter hoc facit ad propositū et ha= bes hoc in aut. de rap. mu. que ra. nu. in fi. col. ix.

Glosa seq. primo exponit litterā. scdo querit. ponit opi. Jo. et contrarium soluit.

h Certoq casu. cū parentes mulieris nō supsunt nec alter coꝝ: vel supsunt ipsi vel alter cōsenserit tali= bus nuptijs hoc casu bona deuoluunt ad fiscum vt in predicta aut. de rap. mu. in fi. Sed nunqd de iure ca= nonico habebit locū hec pena: cum ſm canones licite contrahat: vt. S. dixi? no. Jo. j. xxxvj. q. ij. de puellis. alleg. §. qbus. q pena ista locum nō habebit ſm cano

i Illicitas. vt is qui defert arma ferrum et ligna mina sarracenis. de iudeis. ita quorūdam.

k Omittēs. hoc hz locū i priuato. ff. de vectiga. l. fi. §. diu. in milite non. vt. C. eo. titu. l. iij. et habes hoc qd hic dr. ff. eo. ti. l. cōmissa. C. eo. ti. l. olim. et l. si quis.

l Bona hereticorum. secus in bonis ecclesiarū in quib intitulati erant ipsi heretici. vt in cle. eo. ti. vo= lentes post prin. Jo. and.

m Grauius. q̄ sūt grauius puniēdi. xxiiij. q. j. si afferam

n Quā predicti. s. contrahens nefarias nuptias: rapta que cū raptore contraxit transuehens illicitas species vel rerū vectarū professionē omittēs. Jo. an.

Glo. se. dicit determinatū antiquū dubiū et dicit a q tēpore causam prorogat. argu. ad questionē et remittit.

o Ipso iure. determinatū sit, ergo qd olim dubita bā per decre. S. eo. excōicamus. j. et. ij. rn. vbi dicebat ita q bona dānatoꝝ si laici fuerint cōfiscent: intelliga mus ergo cōfiscent ipso iure vt hic vides: et intelligo ipso iure cōfiscata a tēpore cōmissi criminis. j. C. eo. ti. l. iiij. Idem dico in crimine lese maiestatis. ff. de do na. l. donationes. secus est in alijs criminib. ff. de do= na. l. post ɔtrū. ij. Et puto cōfiscationē hanc locū ha= bere etiā si ille catholicos filios habeat: et iste textus nō distinguit sup hoc tñ fuerūt opi. no. eo. ti. gentis. Additio. j. Intantū q vendicantur bona p officiū vel fiscum de manibus possessoris nullo dato precio per quoscūq manus trāsierint in preciū vel aliquid lo= co precij esset in bonis heretici. Arg. ff. so. ma. si cū do= tem §. fi. et l. seq. ff. de lega. j. l. imperator. et l. seq. etc. Jo. an. Additio. ij. Si tñ alienatio facta esset p volen tem cōmittere maleficiū qd postea cōmisit. vt in spec. de dona. vir. itē pone aliquis. et qd ibi dixi. Joan. an.

p Declarationē. quā hodie nō habemus.

q Ecclesiasticā. secularis em̄ sup hoc ecclesiasti= co criminis iudicare non potest. S. c. pri. §. penul.

diuisio

STatuta. ¶ In p̄ma pte vsq̃ ibi: iubem⁹. cōcedit in negocio inq̄sitionis heretice prauitatis pcedi posse simplr̄ ꝛ de plano. In scd̄a dicit q̄d iuris si ex publicatione noim accusatoꝝ ꝛ testiū ipsis piculū immineret ꝛ q̄d si nō immineret. ꝛ fictiōes. (j) vitare precepit ne dicat̄ periculū vbi nō est: vel ecōuerso. In tertia ibi: constitutiones statuta predc. suoꝝ sup hoc negocio edita his ꝯstitutionib⁹ nō aduersa corroborat. Jo. and. Additio. j. Joā. mo. q̄ facit q̄ttuor partes ꝺ hac parte facit tertiam. Jo. an.

nō imminere poterit exhibere accusato noia accusatoris ꝛ testiū. ꝛ etiā dicta ꝛ depositiones testiū et sic ep̄s debet hr̄e rectā cōscientiā vt iudicet periculū esse vbi est: ꝛ nō esse vbi nō est. videlꝫ cū videat q̄ nō imminet periculū faciat exhibere noia ꝛ dicta testiū. Si aūt videat iminere periculū nō faciat exhibere.

¶ In causa heresis proceditur simpliciter et de plano: et dicta testiū et accusatoꝝ non publicātur: si periculū timeatur. h. d. vsq̄ in ꝯcn. Caplm. xx.

STatuta quedā[a] felicis recordationis Innoc. Alex. ꝛ Clemē. p̄de. no. q̄busdā declaratis et additis recēsentes cōcedimus: q̄ in inq̄sitionis heretice prauitatis negocio pcedi possit[b] simplr̄ et de plano: ꝛ absq̃ aduocatoꝝ ac iudicioꝝ strepitu et figura[c]. ¶ Jubemus tñ q̄ si accusatorib⁹ vel testib⁹ in cā heresis interuenientib⁹ seu deponētibus) pp̄ter potētiā personarū cōtra quas inquiritur) videāt ep̄s vl̄ inq̄sitores graue

a ¶ Quedam. Als quōdā: als quedam.

b ¶ Possit. nō dicit p q̄s: intelligo p̄ ꝛ p inq̄sitores deputatos a papa ꝛ p ordinarios ꝛ per delegatos. ad hoc eodem titu. per totum. in fi.

diuisio d̄ñi hely.

¶ Istud caplm diuidit̄ in tres partes. In prima parte ostēdit q̄ in cā heresis est procedendū summarie ꝛ de plano sine figura et strepitu iudicij. In scd̄a parte ibi [iubem⁹] ostēdit q̄liter in cā heresis sit pcedēdū si immineat piculū accusatoris et testiū. In tertia v̄o pte ibi [ꝯstitutiones] cōfirmat ꝯstōnes suoꝝ p̄decessoꝝ.

Casus lr̄alis d̄ñi hely.

¶ Casus. Certū est q̄ a iure cōi est cert⁹ ordo iudiciarius introduct⁹ q̄ dꝫ obseruari in examinatiōe cāꝝ tā ciuiliū q̄ criminaliū: videlꝫ vt offerat̄ libellus: iuret̄ de calūnia: fiat litis cōtestatio. vt. s̄. de litis cōtesta. c. vnico. in an. ꝛ in aut. offerat̄ libell⁹. C. de litis cōtesta. Itē quedā sunt de substātia iudicij ordinarij. ita q̄ sine illis pcessus nō valeret. Sed vtrū ista sint obseruāda in crimine heresis: cū iudex pcedit ꝯ hereticū? Rñ. q̄ nō: imo ꝯ hereticū poterit iudex pcedere sine figura ꝛ strepitu iudicij. Vñ ista v̄ba sine figura et strepitu iudicij ipoztāt vt possit pcedere. sine datiōe libelli in scriptis cōcludētis. sed tñ dꝫ fieri petitio v̄balis scripta apud acta. Itē illa v̄ba importāt vt possit pcedi sine litis cōtestatione vt pbata veritate criminis fiat cōdēnatio: tñ si re⁹ cōpareat est fiēda litis cōtestatio. Itē nō dēt omitti pbationes: tñ dilationes breuiores possunt tradi. de hoc videatis lati⁹ in cle. sepe. de v̄b. signi. Ozscrissime pr̄. certū est vt hr̄ in. ca. q̄lr et qñ. de accu. in an. q̄ qñ ꝯ aliquē criminosum pcedit̄ p viā accusatiōis vel inq̄sitionis debēt sibi exhiberi capl'a sup q̄b⁹ accusat̄ vel ꝯ ip̄m acquirit̄. Itē noia ꝛ dicta testiū ꝯ ip̄m pductoꝝ: ꝛ etiā noia accusatoꝝ. Sed q̄d si aliquis accuset̄ de heresi: an iudex teneat̄ accusato tradere noia accusatoris ꝛ noia testiū ꝯ ip̄m pductoꝝ et examinatoꝝ? Rñ. ro. pon. cū distinctiōe. aut imminet piculū accusatori vel testib⁹ aut eoꝝ cōsanguineis: q: iste accusatus de heresi hꝫ amicos potētes q̄ possunt reprimere vel molestare accusatorē vl̄ testes vel eorū cōsanguineos: tūc iudex nō debebit tradere accusato noia accusatoris neq̃ testiū: sed tenebit̄ illa ostēdere alijs psonis: videlꝫ inq̄sitori si ep̄s pcedat: ꝯ suspectū de heresi. si v̄o inq̄sitor pcedat tūc tradat noia accusatoris vel testiū ep̄o vel eius vicario (si ipse ep̄s fuerit absens) et alijs psonis honestis. Sed ponamus q̄ inquisitor timet q̄ ep̄s vel eius vicarius aut ille persone honeste reuelēt parentibus ꝛ amicis heretici noia accusatoris ꝛ testiū: vel alia secreta? Rñdet̄ q̄ inquisitor poterit in eos ferre excōicationē casu quo reuelabūt secreta. Dicendo hoc mō. pfero in vos sniam excōicationis quā incurretis ipso facto q̄tiens reuelabitis secreta ista. Si aūt ep̄s vel inq̄sitor videat piculū

¶ Glo. seq. primo ponit distinctionē modernoꝝ hodie terminatā p cle. scd̄o querit arguit p/ ꝛ cōtra. ꝛ soluit.

c ¶ Figura. Distinxerūt moderni qui no. istā materiā. s̄. de accu. olim. Inno. ꝛ Hosti. Guil. in Spe. de inquisitione. §. nūc tractemus. v̄. q̄d igit̄. (j) si aūt detur ptās pcedēdi simplr̄/ de plano/ ꝛ sine iudicioꝝ strepitu: an addatur ibi illud verbū sine iudiciorum figura: vt in primo casu oēm iudiciariū ordinē seruare teneatur in libelli oblatione/ in exceptionib⁹/ dilationibus/ litis cōtestatione/ iuramēti/ ꝛ testiū receptione/ ꝛ snie platione/ ꝛ alijs. sed opabunt̄ illa v̄ba: q̄ si aliq̄d omittat̄/ nō ideo viciabitur pcessus: et magis poterit partiū aduocatoꝝ ꝛ testiū inutilē strepitū refrenare: tñ omittere nō poterit lit. cōtest. vel aliud substātiale: q̄d etiā de cōsensu partiū omitti nō posset. vt not. s̄. de offi. delega. de causis. s̄. eo. lib. de re iudi. c. vlti. In secūdo casu qñ addit̄ ibi sine figura vt hic nullū ordinē iudiciariū seruare tenet̄. ad hoc. C. de tati. li. tol. l. vna §. siliq̃ mō. ij. tūc eñ sufficiet snia q̄uis omissa solēnitate vt pbatur ꝛ not. C. quoꝝ le. l. vna. hodie dic vt in clemen. de verbo. sig. sepe. et vide q̄d ibi no. in. v. glo. Sed dubitari solet. (ij) an inferior a papa etiā legat⁹ in casu al's nō permisso a iure posset cognoscere de aliqua cā vel eā cōmittere de plano summarie sine strepitu ꝛ figura iudicij? ꝛ vr̄ q̄ non. absurdū eñ esset dicere q̄ minor legē maiorū tot vigilijs ꝛ laboribus adinuētam tollere possit. de elec. eccl'a vestra. ij. xxj. dis. inferior. C. de inoffi. test. si qñ. licet successor cōditoris q̄ pari fungitur ptāte illā tollere possit. ff. ad trebel. ille a q̄ §. tēpestiuū. C. de elec. innotuit. s̄. eo. li. de conces. prebē. c. ij. ꝛ ipse idem conditor qui condidit. s̄. eo. lib. de rescrip. statutum §. j. et preterea regula dicit beneficium iuris nemini denegari debere. j. de regu. iur. indultum. xxviij. dist. de his. In contrariū q̄ possit videtur. q: legat⁹ oia pōt que papa specialiter sibi nō reseruat. gerit eñ vices eius. et si est de latere maius oibus post principē imperiū censetur habere. s̄. eo. lib. de elec. si abbatē. Itē legatus quādo sibi videtur secundū equitatē produt. s̄. de trāsactio. c. vlti. Et dicit Apostolus. in cuius locū videt̄ esse legatus. Omnia michi licēt. xj. q. j. aliud. ad idē. ff. de offi. procō. sed in aliā. in fi. dici pōt per iura prius allegata q̄ inferior a papa etiā legatus iuris solēnitates quo ad hoc tollere nō possit in casibus nō expressis. vnde contra inferiores nō seruātes pdita sunt appellationum remedia. ij. q. vij. per totū. de ap. per totū. solus autē princeps pōt ius alteri⁹ auferre. cognoscat ergo ꝛ cō-

Legatus de latere pōt cōmittē cām summarie et ꝺ plano cognoscendā i casib⁹ al's a iure nō p missis.

Princeps ex cā pōt ius alteri⁹ auferre.

mittat etiã legatus ordine iuris seruato.ad hoc.ff.de verbo.sig.sup quibusdã.de iureiurã.ad nostrã.ij.et.c.ego.no.ad hoc.ff.de offi.procõ.l.nec quicq̃ §.de plano.⁊.§.vbi decre.legat⁹ eñ habet instar proconsulis.ff.de offi.leg.ca.ij.eo.lib.⁊ pconsul ea q̃ cõmunia sunt presidib⁹ seruare debet. vt in predicta.l. nec quicq̃.in fi. nec in generali demãdatiõe videtur mandatũ quod specialiter mandaturus nõ fuisset.ff.eod.lib.de offi.vica.cum in generali.et.ff.de reg.iur.cũ in generali.et delegatus a papa in cãsibi delegata maior est legato.de offi.lega.studuisti.et ordinario.ff.de offi.deleg.sane.ij.⁊ tñ tenetur ordinẽ iudiciariũ obseruare.ff.de iudi.exhibita.de libel.obla.c.ij.⁊.iij.ff de litis ɔtest.c.vnico cum si.Jo.and.

Additio.j. Archidia. hoc tractat.ff.de elect.indẽnitatib⁹ §.si vero.et Joan.mo.hic.q̃ ola recito propter clemẽtinã.Jo.an.

Additio.c. De hoc in spe.tit.ij.§.supest.in fine f.col.Jo.and.

Additio.m. Et in cle.de elec.ne romani.in prin.Joan.and.

a ¶ Periculũ. Timet mors vł detrũcatio ipsorũ filiorũ vel parẽtum suorũ vel deuastatio substantie ipsorum vel his similia.

b ¶ Absente. ergo diocesano presente coram officiali nõ fiet: nisi forte vt corã honesta psona de qua sequitur.ad idem.ff.eo.vt cõmissi.ff.eo.lib.de offi.ordi.ca.j.in fi.de tẽpo.ordi.cũ nullus.§.ij.

c ¶ Haberi.possit commode.xxij.q.ij.faciat homo.ff.de verbo.signi.l.nepos.

periculũ[a] imminere: si contingat fieri publicationẽ noim eorundẽ ipsorũ noia nõ publice sed secreto corã diocesano epõ vel (eo absente[b]) ipsius vicario: qñ inqsitores pcedũt: qñ vero pcedit eps corã inqsitorib⁹ si hri[c] cõmode possit copia eorũdẽ. ac nihilomin⁹ siue eps siue inqsitores pcesserint aliqbus aliis psonis pudis ⁊ honestis iurisq̃ peritis (q̃s ad hoc vocari: ⁊ eis p totũ pcessum sup q̃ deliberãdũ est seriose manifestari: ac integraliter explicari ⁊ de ipsorũ ɔsilio ad sñiam vel ɔdẽnatiõnẽ pcedi volum⁹) exprimant sicq̃ (nõ obstãte q̃ illis cõtra quos hmõi deposuerũt: noia ipsorũ non fuerint publicata) adhibeat ad cognitionẽ iudicis instruẽdã plena fides depositionib⁹ testiũ eorũdẽ. Et vt eorũdẽ accusatorũ ⁊ testiũ periculis efficaci⁹ occurrat: ⁊ cautius in inqsitionis negocio pcedat: presentis ɔstõnis auctoritate pmittim⁹: q̃ eps vel inqsitores secretũ possint indicere illis qb⁹ (vt pmissum est) processum hmõi explicabũt: ⁊ in eos (si archana consilij seu pcessus sibi sub secreto ab eisdẽ epõ vel inqsitoribus patefacta preter eorũ licentiã aliis patefecerint) excõicationis sententiam quã ex secreti violatiõe ipso facto incurrãt (si eis expedire videbit) pmulgare[d]: si tñ q̃ inqsitores epm[e] vel eps inquisitores nõ excõicent hac de cã: sed ipi ex iniũcto ex nunc a nobis sub vtute scte obediẽtie districto precepto ad secretũ hmõi teneant. ¶ Cessante vero periculo supradicto accusatorũ ⁊ testium noia (put in aliis fit iudicijs[f]) publicentur. ¶ Ceterũ in his oibus pcipimus tam epos: q̃ inqsitores purã ⁊ pudã intẽtionẽ hre: ne accusatorũ vel testiũ noia supprimenda: vbi est securitas periculũ esse dicãt[g]: nec in eorũ discrimẽ securitatẽ asserãt: vbi tale periculũ immineret: sup hoc eorũdem cõscientias[h] onerantes. ¶ Cõstitutiones vero ordinationes ⁊ mãdata alia pde. nostrorũ in negocio heretice prauitatis facta cõcessa seu etiã ad cõsulta rñsa: que ɔstitutionibus suprascriptis sup eadem editis prauitate nõ obuiẽt: in suo volumus robore pmanere[i]. ¶ De scismaticis. Bonifacius.viij.

¶ In prima parte ponit arẽgam vsq̃ ad ver. iacobum: vidclz in qua dicit q̃ colũnem. Jacobus et petrus olim cardinales ⁊ filij ioannis fratris scz dicti petri diuti⁹ expectati noluerũt ad cor redire: sed in pfundũ malorũ descendentes sua aggrauabãt delicta: quare varias penas tulit in eos quas ad certitudinẽ presentiũ ⁊ memoriã futurorum hic inserit. Secũdo ponit penas quas ptulit in ipsos iacobũ et petrũ vsq̃ ad ver. cõtra natos. Ibi tertio ponit penas quas tulit cõtra filios et posteros dicti Joannis vsq̃ ad versi. omnem. Ibi quarto

d ¶ Promulgare. vbi ergo nõ fiet talis promulgatio licet indicatur secretum/reuelans excõicatus non esset. Idem Archidia.

e ¶ Epm.s.ff.eo.titu.inquisitores.

f ¶ Judicijs.ff.de accusa.qualiter ⁊ qñ §.debet et tradi debere nomina cũ dictis vt possit ⁊ de falso arguere: et se plene defendere vt ibi. tamẽ si hoc omitteretur parte tacẽte nõ puto vitiari pcessum. ad hoc ⁊.eo.ti.de accu.capi.j.⁊.ij.

g ¶ Dicãt.s.ff.de rescript.cũ contingat.

h ¶ Conscientias.s.ff.eo.lib.de rescrip.statutũ.§.assessorẽ.

i ¶ Permanere.non obstante q̃ in hui⁹ sexti libri volumine inserte non sunt: sunt eñ reseruate p hũc textum ⁊ de his exẽplifica qd dicit.ff.in pphemio hui⁹ libri ad finẽ vt ibi etiam dixi.

¶ Continuatio. Dictũ fuit supra titulo primo de hereticis verũ qz scismatici et incidũt in heresim.vt.c.inter scisma.xxiiij.q.iij.ideo post rubricã de hereticis annectit rubricã de scismaticis. Sed p declaratiõe rubrice querit q̃ dicãtur scismatici. Dicendũ q̃ scisma accipit dupliciter put ad ppositũ sufficit. Uno mõ stricte. et tũc scismatic⁹ dr ille qui putat potestatẽ ecclesie esse apõ plures. Et licz sciat vnũ esse papã: putat tñ aliũ habere potestatẽ. ⁊ sic diuidẽdo ecclesiã venit cõtra illũ articulũ vnã sanctã ecclesiã. Alio modo accipit scismaticus large pro illo qui nõ diuidit potestatẽ ecclesie. ita q̃ non putat potestatẽ ecclesie esse

Continuatio dñi hełye.

scisma tici qui dicant.

apud plures: sed tñ est rebellis: qr non vult obtẽpera re pape dicens illum non habere potestatem.

AD succidẽdos. Hodie nõ legit cũ in parte re- uocata fuerit p extrauagã. bñdicti q̃ incipit du dũ bone memorie. vbi restituit istos ad oẽs penas hic insertas τ nõ in- sertas p̃tercꝫ a depositione car dinalatᵘ bñficio rum τ ecclīaꝝ τ inhabilitate ad papatũ τ ad bo- na cõfiscata que erãt alijs cõces- sa. Sed post eũ Clemẽs quintᵘ clementer illos ad cardinalatũ restituit et am- bo in cardinala tu mortui sunt. Addi. Et post Clemẽtem do- minus Joãnes papa. xxij. iuxta interpretationẽ nois gratiosus ad cardinalatũ gratiose promo uit reuerẽdũ in xpõ patrẽ quem dignitatis alti- tudine cõmẽda- tũ: cõmẽdari ex- pedit dñm Joã- nẽ natũ ex milite in quo virtutum viget aceruus dño Stephano illius dñi Joãnis filio qui cũ posthumus fuerat hic dãnatus. ac demũ ipsius. d. cardinalis fra trẽ. d. Jacobum qui hic licẽtiatus in legibus vno an- no in eis extraordinariam sedem rexit. ecclesie Lom borien. prefecit epm. Jo. and.

imponit penas his q̃ decete- ro deliberate dictos iacobũ τ petrũ p cardinalibus habue rint: vel eis vel p̃dictis natis. Jo. fauorẽ p̃buerint: vsqꝫ ad ver. hec τ alia. Ibi q̃nto τ vlti mo ratificat: innouat τ cõfir- mat p̃dicta: τ ea p̃cipit inuiola biliter obseruari: et iubet siles excessus puniri silibᵘ penis i posterũ. h. d. Jo. an. C. vnicũ

AD succiden- dos ĩfructuo sos[a] palmites pestiferos et nociuos d̃os (quasi ficus[b] fatua) domᵘ[c] de colũna p̃duxit nesciẽtes[d] in semitis iusticie[e] dirigere gressus suos: ad cor reuerti: τ agere penitentie dignos fru- ctus licet diutiᵘ expectatos. (Jacobũ videlꝫ de colũna et Petrum nepotẽ ipsius olim sancte romane ecclesie cardi- nales[f] / τ filios quõdã Joan- nis de columna fratris dicti Jacobi: et patris petri p̃fati posteros τ fautores τ sequa- ces eorũ) in virtute altissimi exurgentes: sp̃ualiter τ tẽpo raliter cõtra eos duximᵘ p̃- cedendũ. ¶ Consequẽter di- ctis Jacobo τ Petro descen dẽtibus in p̃fundũ[g] maloꝝ: τ moliẽtibus incõsutilem tuni- cam[h] dñi: sancte videlꝫ ecclīe scindere vnitatẽ: τ vt gladiũ[i] acuẽtibus linguas suas τ p̃- rumpentibus: non tam in ver ba blasphemie et scismatica q̃ꝫ insana[k] que i scriptis reda- cta sub sigillis quibus ante-

Casus litteralis dñi He- lye.

¶ Casus. Quidã Jacobus τ Petrus de colũna cardi nales elegerũt quẽdã i romanũ põtificẽ τ sciebãt aliũ fuisse canonice electũ. τ sic erãt vere scismatici: vel no lebãt obtẽperare pape: ideo erãt scismatici large acci piendo scisma. vnde ipsi noluerũt ad cor redire: sed in profundũ maloꝝ descendentes sua aggrauabant de- licta: ideo fuerunt habiti processus cõtra eos: videlꝫ qr fuerũt priuati honore cardinalatus et quibuscũqꝫ bonis mobilibus τ immobilibus τ bñficijs ecclesiasti cis. et effecti fuerũt inhabiles ad beneficia obtinẽda. Item frater coꝝ similiter fuit priuatus quibuscunqꝫ bonis τ quibuscũqꝫ dignitatibus. τ sic istud ca. solum ponit p̃cessum qui fuit habitus cõtra istos duos car- dinales. Sequitur tex. [De colũna] hodie non sunt nisi due domus antiquoꝝ ciuiũ. s. domus de colũna. τ domus de vrsinis [sp̃ualiter] eos excõicando tẽpora- liter eos mulctãdo [ex causis] istas cãs nõ exprimit ex quo infert q̃ iudex in snīa sua non tenet exprimere causas sue sentẽtie. licet sit honestũ q̃ exprimat [per- petuo] isti perpetuo nõ poterũt obtinere aliquod be neficiũ in curia romana: nec extra curiã vsqꝫ ad quar tã generationẽ: vt sequit textᵘ. [Nõ inueniat succes- sores] hic ponit principalis effectus huiᵘ capl̃i videlꝫ vt similes excessus perpetrantes puniãtur sili pena.

Notabilia.

¶ Nota principalem effectum ad quẽ emanauit pre- sens capl̃m. videlꝫ q̃ scismaticus perseuerans in re- belliõe ecclesie. qr scindit τ diuidit vnitatẽ ecclesie est priuãdus quibuscũqꝫ honoribᵘ et bñficijs ecclesiasti- cis: τ est inhabilis ad bñficia obtinẽda. Itẽ punit con fiscatione bonoꝝ. Itẽ prestãtes ei auxiliũ / cõsiliũ / vel fauorẽ: incurrũt ipso facto sententiã excõicationis.

Arbor q̃ inuti- lit ter- rã occu pat ex- cidẽda est et in ignem mittẽ- da.

a ¶ Infructuosos. arbor eñ q̃ inutiliter terrã occupat: digna excidi et in ignẽ mitti cẽsetur: vt terra q̃ sub noci ua occupatione inutilis arboris sterilis habeba tur per nouam plantationẽ ad fructificandum culturã recipiat cõgruẽtẽ. vt. s. de do. τ cõtu. ve ritatis. in p̃n. in parte decisa.

b ¶ Ficus fatua. Matth. vij. Luce. vij. cũ esu riens veniẽs ad ficũ nõ iuenisset ibi fructum: per petua sterilita te sua maledi- ctione illam dã- nauit. xxiiij. q. ij. §. sed qui pro persecutoribᵘ.

c ¶ Domᵘ. Nõ dãnat totã domũ. sꝫ q̃sdã infructuo- sos palmites ex domo: vt. s. dixi. τ q̃ sint illi īfra dicet.

d ¶ Nesciẽtes. Dauid in psal. Saluũ me fac / obscu rentur oculi eorum ne videant: et dorsum eorum sem per incurua. nec dixit Psal. id optando sed iudicãdo. xxxvij. dist in §. vt itaqꝫ.

Justus cũ sede rit sup sedẽ nõ aduer- sabit si bi quic q̃ꝫ mali gnum.

e ¶ Justicie. Cũ sederit iustᵘ sup sedẽ nõ aduersabi tur sibi q̃cq̃ꝫ malignũ. C. d̃ sum. tri. l. ep̃la inter claras vñ psalmista. Fiãt vie coꝝ tenebre τ lubricũ. τ angelᵘ dñi: p̃sequens eos. xxiij. q. iiij. §. itẽ qui per prophetã. ¶ Glo. seq. primo exaggerat. scdo tractat quo nume- ro testiũ dãnentur cardinales τ an ille numerus fue- rit hic seruatus.

f ¶ Cardinales. q̃̃to maiores erãt ingrati benefi- ciorũ se cõtra ecclesiã erigẽdo et malignãdo grauius puniri debebãt. de pe. di. ij. principiũ. τ nõ debẽt car- dinales dãnari. nisi certo numero testiũ. epõs cardina lis. lxxij. presbyter cardinalis. lxiiij. diaconᵘ cardina- lis. xxvij. ij. q. iiij. presul. τ forte hũc numerũ seruauit hic papa τ forte nõ: nec eñ astringebat. lex eñ indica ri sibi potuit sed imponi nõ potuit. s. eo. li. de rescrip. c. vlti. C. de legi. l. digna vox. s. de elec. innotuit.

g ¶ Profundũ. s. de iudi. cum non ab homine.

h ¶ Tunicã. inde dñi vestimentũ scissum non fuit. sed super eum iactauerũt sortẽ. Joan. xix. xvj. q. vlti. sicut dñi vestimentũ. per qd̃ denotatum fuit q̃ eccle- sia scindi non debet: que in vnitate tota cõsistit vt ibi no. τ. xxiiij. q. j. per totum.

i ¶ Gladiũ. sumptũ de psalmo. Miserere mei deᵘ. τ habes in canone. de pe. di. j. periculose. vñ τ sicut gla- dio sic τ lingua quis occidit. l. dis. si qs viduã. Jo. an.

k ¶ Insana. de sum. tri. dãnamus. in fi.

q̃ essent depositi vtebanť[a] p vrbē ⁊ diuersa mūdi climata destinauerūt: estimantes loquacitatē facūdiā: ⁊ maledicere conscientie bone signū[b] et ꝯficta materia disputādi (qꝛ veritate non poterāt) nos falsē lacerare[c] ꝯuitijs p̄sumpserunt. quoꝝ dicta licet possemus supiori assertiōe conuincere: ⁊ luce clariorib⁹ rationibus cōfutare: duxim⁹ eoꝝ latratib⁹ non dare responsum[d] vt cōtrita eoꝝ rabies: auctē sonora p̄sidentis in supremo iudicij solio frangereť: et patens veritas[e] per seipsam veniret in publicam notionem nostrūq; silentium in supplicium eis foret. processus tamē cōtra ipsos et alios fecimus successiue varios: diuersisq; tpibus spūales et tēporales penas: ⁊ sententias continētes ⁊ mulctas: quorum (quia totū tenorē cōstitutioni presenti inserere lōgum esset) ex eis quedā cōpēdiose collata huic nr̄e cōstitutiōi duximus inserenda: ad certitudinē p̄ntiū ⁊ mēoriā futuroꝝ (videlicet q̄ ex causis[f] q̄ rōnabiliter nos mouerūt de fratrū nr̄orū cōsilio) deposuim⁹ dictos Jacobū ⁊ Petrū a cardialatib⁹ eiusdē eccl̄ie ⁊ ab oī cardinalatus ꝯmodo et honore ipsosq; iudicauimus scismaticos ⁊ blasphemos ⁊ tanq̄ hereticos puniēdos expositis[g] psonis eoꝝ a fidelib⁹ capiendis oīb⁹ bn̄ficijs: officijs: honorib⁹: dignitatib⁹ ⁊ platurꝫ ppetuo priuātes eosdē: ⁊ reddētes inhabiles ad habēda: cūctꝫ eoꝝ bonis mobilib⁹ et imobilib⁹: iurib⁹ ⁊ iurisditiōibus publicatꝫ[h]. ¶ Cōtra natos[i] isup ⁊ posteros dicti Joannis spūalr ⁊ tpaliter duximus multipliciter pcedēdū eoꝝ bonis ⁊ iurib⁹ publicatꝫ ⁊ ꝯfiscatis: ipsisq; posteris dicti Joannis p masculinā ⁊ femininā lineā descendentib⁹: indignis ppetuo redditis ad cardinalat⁹ honorē ⁊ q̄libet officia: bn̄ficia: et misteria in eccl̄ia mēorata vel ei⁹ curia: alibi[k] vo vsq; ad q̃rtā gn̄ationē. ¶ Quēm psonā p̄ntē ⁊ futurā[l] cuiuscūq; fuerint p̄eminētie/ ꝯditiōis/ dignitatꝫ/ aut stat⁹ ecclīastici vl mūdani (ēt si foret scte romane eccle cardinalis[m]) q̄ ipsos Jacobū et Petrū vel eoꝝ alterū sciēter ⁊ deliberate p cardialib⁹ habuerit[n] ⁊ tenuerit: aut ad cardinalatū admiserit: seu votū eoꝝ vel alicui⁹ ipsoꝝ suffragiū in electiōe romani pōtificis admiserit: aut in pontificē romanū elegerit: noiauerit: assumpserit: vel receperit seu dederit in his vel ad hoc auxiliū/ cōsiliū vel fauorē: excōicatiōis snia duxim⁹ innodandū: a qua (absq; expressa licētia roma. pō.) nō possit absolui: nec etiā per collegiū apostolice sedis: eadē sede[o]

a ¶ Vtebanť. Primo sigillo post depositionē vti nō debebant. ad hoc. s. de appel. vt nostrum.

b ¶ Signum. Cum potius sit contrarium estimandum. xxiij. q. iij. cum sancti.

c ¶ Lacerare. Vꝫ eni hoc ppriū antiq̄ hostis inuidia vt qs iprobotū actiuum ppetratiōe deo sibi resistēte deijcere nō valet opiniōes eoꝝ falsas simulando dilaceret. ij. q. v. habꝫ hoc proprium.

d ¶ Rn̄sum. ff. C. si quis iperato. male. l. vna. ij. de pe. dis. ij. si emidit. Addi. j. Vide de cle. maledi. ca. j. i glo. ij Joan. an.

e ¶ Veritas. q̄ semp vincit. viij dist. veritate.

f ¶ Ex causis eas non exp̄ssit nec habuit necesse exprimere ad idem. s. de re iudi. sicut.

g ¶ Expositis ad idē. s. de iude. ita quorūdā ¶ Glo. se. adminat textum. sol. dubiū ⁊ r̄mittit.

h ¶ Publicatis. Labores et ho impioꝝ iusti edēt ⁊ thesaurizabūt iustos eorū diuitie. Sapiētie. xj. c. Prouerbioꝝ. xxviij. et. xxiij. qōe. vij. quēadmodū. et ca. j. ⁊ redeūtes nō recuperarēt bona sua: ex q̄ sunt exp̄sse damnata. ⁊ de hoc. s. de cleri. cōiuga. quod a te. ¶ Glo. se. rect. p odie. quā soluit. duplici ratione.

i ¶ Cōtra natos. Cōtra hos lꝫ laici essent/ p cedere potuit. tum rōne ecclesiastici criminis: tū propter tpalem iurisditionem quā habebat in eos: ⁊ habet in vrbe p concessiones Ludouici et Constantini. lxiij. dis. ego Ludouicus. xcv. dist. Constantinus. palea est. s. eo. lib. de elec. fundamenta.

k ¶ Alibi. s. extra romanā ecclesiam ⁊ eius curiam: ⁊ sumitur hic ecclesia romana stricte.

l ¶ Futuram. ff. s. eo. ne aliqui.

m ¶ Cardinalis. ep̄i bn̄ ꝯp̄hendunť: qꝛ ꝯstō. j. s sententia exco. qꝛ piculosum. de excoicatione non loquitur.

n ¶ Habuerit. No. casum in q̄ puniť deliberata cogitatio. j. cū al's cogitatiōis penam nemo mereať. de pe. dist. j. cogitatiōis. s h⁹ ca. di. ꝟ. cogitatio. Addi. no. j. Et facit ad not. l. de. s here. multoꝝ. ad fi. l glo. h pater. Joan. an. ¶ Gl. se. arg. p ⁊ ꝯ/ et remittit. demū id psedť. p modū qōnis. ponēs opi. ⁊ rationes. Hostiē. demū soluit: ⁊ obiectiōi rn̄dēs. in fi. alle. ius nouissimum.

o ¶ Sede vacāte. Not. ar. q̄ collegiū cardialiū vacāte sede nō fūgiť iurisditiōe pape. Et cōtrariū arg. etiā posset sumi. ꝟ q̄ si si hoc hic n̄ venisset papa/ collegiū id potuissꝫ ⁊ de hoc no. hu. Joā. and. et alij lxxix. distin. nullus. ij. pleni⁹ hosti. s pe. ⁊ remis. c. cū ex eo. l fine. Sꝫ q̄d dicem⁹/ succedet collegiū l iurisditōe ⁊ eius exercitio necne? Dicit hosti. q̄ sic saltē in his q̄ de grandi necessitate cuidēti ⁊ iminēti expediri oportet pro eo facit q̄ ad hoc decre. s. eo. li. de elec. vbi piculū ꝟ idē qꝫ. j) qd etiam multū facit ꝯ mouebatur aūt hostiē. his rōnib⁹. dicebat eni alia collegia. hoc habēt de malo. ⁊ obe. his q̄. ⁊. c. cū olim. ⁊. s. eo. li. e. ti. c. vno. tum qꝛ sic vtunť cardinales. argu. s. de elecť. venerabilem ꝟ obiectioni. versi. quod autem. s. de off. ordi. irrefragabili ꝟ excessus. de foro compe. cum contingat. tum qꝛ alius iudex non superest. s. de elecť. licet. in fine. in quo casu conceduntur que al's non concederentur. vt ibi. et. C. de decu. l. generali. lib. x. ff. de his.

Cogitatio deliberata aliquādo punitur.

que in frau. cre. l. ait p̄tor. §. si debitorē. tū q2 necessitas nō h3 legē. 𝔖. de re iu. qđ nō ē. tū q2 nō ē verisile q deo placuerit ꝯtrari⁹ itellect⁹: ne videat gregē suum ⁊ ecclīam sine pastore reliq̄sse. 𝔍. titu. pxi. ca. j. nec ob. ſm eū q aliq̄ dicūt q cardinales sunt sine capite. hoc em̄ non est verū immo habēt caput eccl̄ie gn̄ale ⁊ ꝓpuum. s. chri stum. imo illud sentire ab heresi non est longū xxij. distin. ca. j. ⁊ .ij. esset res mōstruosa. de of. ordi. q̄m i plerisq3 nec ob. qđ dr̄ ex hoc posse scisma scādalum ⁊ vacationem diuturnā suscitari: q2 id posset esse verū si indistincte cōcederet: s3 restringi d3 ad necessaria vel vtilia eccl̄ie seu rei publice: qb⁹ oīno ꝓuidēdū est vij. q. j. scias. cauere g debēt ne nimis laxēt habenas. ff. de off. ꝓcōsul. l. nec q̄cq3. §. vbi decreto. ⁊ §. de plano. ⁊ §. se. Preterea ad potestatē cardinalis spectat vacante sede delinquētes anathematizare. lxxix. dis. si qs pecunia. et anathema mucro est episcopalis. xvj. q. ij. ca. j. ⁊ maior pena in eccl̄ia. xxiij. q. iij. corripiant. in prin. vn̄ si possunt maiorē penā imponere: ergo ⁊ minorē. 𝔖. de deci. ex pte. iij. Itē canon dicit q ep̄i cardinales vacāte sede vicē metropolitani obtinēt. xxiij. disti. in noie dn̄i. ⁊ exponi d3. i. pape qui et metropolitan⁹ est. 𝔖. de offi. vica. sua. nec alius posset romane eccl̄ie metropolitan⁹ esse: nec debemus oim querere ius expssum. multa em̄ supplent. qđ p3 de cele. mis. cum marthe. §. j. ⁊ ꝯcedi oportet q saltem illā iurisditionē habet collegiū quā ⁊ legat⁹ ap̄lice sedis: que nō expirat mortuo papa. 𝔖. de offi. le. c. ij. e. li. non enim illa durat nisi collegiū se. apo. censeret. ⁊ posset dici q cardinales habēt potestatis plenitudinē habitu: tuc tn̄ ꝯsistū ro. ec. censet: q̄ nō morit. xij. q. ij. liberti. ij. 𝔖. eo. lib. de rescrip. si gratiose. etiā si vn⁹ tm̄ cardinalis collegiū superesset. lxv. dist. si forte. 𝔖. de postu. gratū. iurisditionē tn̄ habēt i exercitio ſm modū supi⁹ dictū. q̄cq̄d cardinales de facto obseruent: videtur q vacante sede non debeant se intromittere: nisi de prouisione et hiis que ad prouisionem pertinent: nisi ex grandi causa ⁊ imminenti periculo per predictam decreta. 𝔖. eo. lib. de elec. vbi periculum. §. idem quoq3. nec ob. si minora collegia possunt ergo ⁊ illud. q2 ob accelerandā prouisionem ecclesie in cuius tardatiōe imminet periculū speciale quod statui debuit. ⁊ est si. 𝔖. de heretici. accusat⁹. §. sane. dic vt in cleñ. ne romani. de elec.

Additio. j. Sumit Archi. qui aliud hic notat. Jo. an.

Additio. ij. Uide quod ibi no. in glo. Jo. an.

a ¶ Als. s. etiam extra cardinalatus officium.

¶ Glosa seq. soluit questionem.

vacante: eamq3 prelatiōe: dignitate: statu ⁊ honore ecclesiasticis omnino priuam⁹: nichilomin⁹ oēs qui dictis Jacobo ⁊ Petro als ᵃ ⁊ natis dicti Joannis fauorē p̄buerint vel auxilium in rebelliōe vel scismate ꝑsistētib⁹ excōicationisᵇ sn̄ia innodantes. ¶ Hec et alia ꝑ nos facta in p̄dictis nr̄is ꝓcessib⁹: ⁊ i lr̄is nr̄is bullatis sup eis ꝯfect3 ꝯtēta: hac ꝯstitutione ꝑpetuo valitura ratificam⁹ cōfirmam⁹ et etiā innouam⁹ eadēq3 de nouo facim⁹ de fratrū nr̄orū ꝯsilio p̄dictoꝝ. ¶ Et vt dictoꝝ malicia non inueniat successorem ⁊ punite trāsgressionis exemplar retrahat alios ab offensa: ac in obliuionē ᶜ ꝓitas veniēs nō vaget icerta: statuimus atq3 decreuim⁹ vt ipsa inuiolabiliter obseruent ⁊ q similes ᵈ excessus ⁊ culpe penis similib⁹ in posterum puniant.

¶ De homicidio. Inno. iiij. in ꝯcil. gn̄ali. lugduñ. ¶ Per assassinos faciēs vel tm̄ mandās aliquē interfici tanq3 ab oib⁹ diffidat⁹ absq3 alicui⁹ ꝓlatiōe sn̄ias incurrit excōicatiōis ⁊ depositiōis ab officio et bn̄ficio. h. d. ſm zen. c. j.

Pro humani redemptiōe gn̄is de summis celorum ad ima mun=

b ¶ Excōicationis. q2 istius excōicationis sicut superioris absolutionē sibi non reseruauit intelligatur istā ordinariis concessisse. de sen. excō. nuper.

c ¶ Obliuionē. si. 𝔖. d test. significauit. ⁊ c. alberic⁹

d ¶ Similes. in equali delicto: similes sunt pene in auc̄. vt fra. fi. in fine coll. ix. grauī⁹ aūt delictu3 graui⁹ vindicetur. xxiij. q. j. nō afferamus.

¶ De homicidio. ¶ Dictum fuit supra de hereticis ⁊ scismaticis q̄ deliquūt i offensam fidei christiane. verū q2 homicide maxime de quibus in primo capitulo huius tit. committūt offensa3 in fidē christianā videlicet cū infideles occidūt xp̄ianos iō post rubricam precedētem ponitur rubrica de homicidio. — *Continuatio d. helie*

Pro hūani ¶ In tres diuidit ptes. In quaꝝ p̄ma ponit ꝓhemiū vsq3 ibi: cū igit. ibi ponit horrēdū assassinoꝝ factū vsq3 ibi: sacri. ibi ꝑponit penā multiplicē illis q̄ ꝑ tales quēquē xp̄ianoꝝ interfecerint/ mādauerint/ receptauerit/ defenderint vel occultauerint. hoc facit. Jo. an. — *diuisio*

Additio. Et est p̄mittendū q hāc decr̄. nō glosarūt q ꝯstet Inno. Berñ. Pe. ⁊ Ab. qui tn̄ Innocētianas als glosauerūt Frā. aūt ⁊ Boa. scripserūt: s3 nihil vtile. Hosti. aūt satis plixe ꝓsecut⁹ ē istā. ⁊ vt dicit Hosti. hoc ꝓhemiū ponit q̄re dei fili⁹ fuerit incarnat⁹: quō ⁊ q̄re btm̄ Petrū reliq̄t ouiū suaꝝ pastorē. ⁊ quō summ⁹ pōtifex successor est petri/ ⁊ dei locū in terris tenet. ꝑ qđ sollicita cura dominici gregis ad eum pertinet. Jo. an.

¶ Istud caplm̄ est locale. ⁊ diuidit in tres ptes. Pmo ponit exordiū. scđo ibi. cū igit. ponit maleficiū assassinoꝝ: in tertia pte ibi: sacri. ꝓferunt plures pene ꝯtra istos assassinos. — *diuisio d. helie*

¶ Casus. In quadā mōtana eundo ad ciuitatē romanā erāt aliq̄ hoies q̄ dicebant assassini infideles dediti voluptatib⁹ q̄ non timebāt mortē vn̄ erāt ꝯplures qui cū sciebāt xp̄i fideles eūtes ad ciuitatē romanā mādabant istis assassinis vt istos occiderēt. qui assassini multos xp̄ianos occidebāt. Ro. pont. volēs obuiare hmōi malis ꝓfert plures penas in istos assassinos/ ⁊ illos q̄ eis mādabāt vt peregrini ⁊ alij xp̄i fideles eūtes ad ciuitatē romanā occiderēt [Nos Innocentius q̄rt⁹/ alaꝝ] q2 ples xp̄ianos reperiebāt indispositos ⁊ in pctō mortali. ideo nō solū occidebāt corpora s3 etiā aīas. [ipetrare]. i. saluum cōductum accipere a dn̄o istoꝝ assassinoꝝ. ⁊ istud erat in opprobrium christiane religionis vt christiani acciperent saluū conductum ab istis assassinis. [assequatur] ⁊ sic punit affectus licet non sequatur effectus. [diffidatus] quia quilibet christianus poterit ipsos diffidare et bona sua occupare. et erit iustū bellum. — *Casus litteralis d. helie*

a ¶ Morte. vere igit mortu⁹ est ⁊ lāguores nr̄os tu lit ⁊ dolores portauit. de ce. mis. cū marthe. circa me diū. fuit eīm verus hō. ꝯ sum. tri. c. j. ꝯ. de here. cū xp̄s.
b ¶ Precio. vn̄ dicit canon. ꝙ nos pōt ampli⁹ ama re ꝙ̄ xp̄s qui aīam suā posuit ꝑ omibus suis. xxiij. q̄ꝺ. iiij. quis nos.

a deo: inducit etiā illō ad Roma. xiij. Ois ptās a dn̄o deo est. xxiij. q. j. ⁋. sic etiā siue iubēte: siue sinēte. xxiij. q. j. quid culpatur. iuxta fi. ij. q. iiij. quesitum. Jo. an.
o ¶ Presertim. pro maxime.
p ¶ Formidātes. pbabiliter. maxie. ꝑpter q̄litatē assassinoꝝ: q̄ nō timēt mortē ⁊ di cunt esse ꝯ luxo da lamont agna

Prela ti se ab sentan tes de bent di mittē suos vi carios.

c ¶ Desereret No. contra plaꝰ tos se etiā ex nul la cā absentātes qui nō dimittūt vicarios: ⁊ sic di mittūt gregem suū sine pastore Et ꝑ hanc lrām satis pꝫ q̄ ptās Petri transiuit ad posteros. (j) al's post petrū si ne pastore remā sisset eccl'ia. qꝺ nō est verū. vt. j. sequit. ad idem. xliij. di. c. j. ⁊ idē pōt hic argui cir ca collegiū car dinaliū cū vacat sedes vt dixi. ꝯ. eo. ti. pxi. c. vno Additio. j. Non sunt ergo claues eccl'ie cōtemnen de. de penis. c. fi na. Jo. and.
d ¶ Stabilita te fidei. hac de bemus armari. vt. xxiij. q. j. nisi bella. in fi.
e ¶ Accende ret. verbo opere et exemplo. viij. q. j. qui ep̄atum ⁊. c. seq. xliij. di stin. sit rector. Additio. ꝯ. de vo. magne ⁋. j. de sacra vnct. c. vno ⁋. ad exhibendū. xj. q. iij. precipue. Jo. an.

di descēdēs: et mortē[a] tādem subiens tp̄alē dei fili⁹ Jesus xp̄s: ne gregē sui precio[b] sanguis gl'iosi redēptū ascēsur⁹ post resurrectionē ad patrē absq̄ pastore desereret[c]: ipsi⁹ curā btō Petro apl'o (vt sue stabilitate[d] fidei ceteros in xp̄iana religione firmaret: eorūq̄ mētes ad salutis opera sue accēderet[e] deuotionis ardore) cōmisit. vn̄ nos eiusdem apl'i effecti (disponēte dn̄o lꝫ immeriti[f]) successores: ⁊ ipsi⁹ redēptoris locū i terris q̄q̄ indigne tenētes circa gregis eiusdē custodiā sollicitis exci tati vigilijs[g]: ⁊ aiaꝝ saluti magis attētiōe cogitatiōis intēdere submouēdo noxia: ⁊ agēdo profutura debem⁹[h] vt excusso a nobis negligētie som no[i] nr̄iq̄ cordis oculis diligētia sedula vigilantibus: aias deo[k] lucrifacē sua nobis cooperāte grā valeam⁹. ¶ Cū igit illi q̄ sic horrēda inhūanitate detestādaq̄ seuitia mortē sitiūt aliorū vt ipsos faciāt ꝑ assassinos occidi: nō solum corpoꝝ sꝫ mortē ꝓcurēt etiā aiaꝝ[l] (nisi eos exuberās grā diuia ꝓuenerit vt sint armis sp̄ualibus premuniti[m]) ac ois ptās tribuat a dn̄o[n] ad iustitiā rectūq̄ iudiciū exercēdū. ¶ Nos tāto periculo volētes occurrere aiaꝝ. et tā nepharias ꝓsumptiones eccl'iastice aia aduersiōis mucrone ferire (vt met⁹ pene meta hmōi presumptiōis existat) presertim[o] cū nōnulli magnates taliter ꝑimi formidātes[p] coacti fuerint securitatē ab eorūdē assassinorū dn̄o ipetrare: sicq̄ ab eo nō absq̄ xp̄iane dignitatis opprobrio redimē q̄dāmō vitā suā. ¶ Sacri approbatiōe ꝯcilij statuim⁹: vt quicūq̄ pīceps / ꝓlat⁹[q] seu q̄uis alia eccl'iastica sclarisve ꝑsona quēpiā xp̄ianoꝝ ꝑ predictos assassinos iterfici fecerit vel ēt mādauerit[r] (q̄q̄ mors ex hoc forsitā non sequat) aut eos receptauerit[s] vl' defenderit seu occultauerit: excōicatiōis[t] ⁊ depositiōis a dignitate / honore / ordic / offō et bn̄ficio icurrat sn̄ias ipso facto: ⁊ illa libere[v] alijs ꝑ illos ad q̄s eoꝝ collatio ꝑtinet cōferant. sit ēt cū suis bonis mūdanis

Assassi ni q̄ di cant.

Additio. Iste ē quidā baro sarracen⁹: ⁊ ꝑut dr̄ sunt illi sui serui ita nutriti q̄ parendo mandato dn̄i sui: credunt saluari. Et dicit Hosti. q̄ multi xp̄iani pncipes ꝑ tales mortui sūt. Et dicit Archi. ꝑ hāc particulam ꝓbari de cretalē nō loqui de his q̄ nō sunt sub alicui⁹ dn̄io: sed pro pecunia hoīes occidunt qui vulgariter assassini dicunt facit pro eo littera ꝑ predictos q̄ sequit. Jo. an.
q ¶ Prelatus Etiā ep̄s: qꝛ decre. qꝛ periculosum. de sen. exc. ꝯ. eo. lib. nō eximit illos a pena excōicationis.
¶ Glosa sequē s rect. per obiec. ⁊ solutionem.
r ¶ Mādauerit. si mandauit ergo cogitatio nō stetit in suis finibus et ideo nō est mirū si punit: al's secus. de peni. di. j. cogitationis. mitius ꝓcedit cū mādante in casu. ꝯ. eo. li. de sen. excōi. quicūq̄ vbi mādans et reuocans reintegra penam euadit. hic aūt puto q̄ etiā si reuocauerit re integra penā incurrit cū ex solo mādato (j) iam pri⁹ ligatus esset. et ad hoc facit qꝺ statim sequitur. Additio. j. Quia hoc ipsum mandare est delictū consummatū: super quo vide quod dixi de illo qui cogitauit ⁊ aliquid egit: sed nō perfecit. ad finē questionis quā posui. ꝯ. de regu. iur. in penis. in mercu. Jo. an.
s ¶ Receptauerit. tenent receptatores vt aggressores. C. de his q̄ la. occul. l. j. ⁊. ij. pessimi eīm sūt receptatores sine q̄b⁹ delinq̄ns diu latē nō pōt. ff. ꝯ recep. l. j.
t ¶ Excōicationis. ex quo papa nō reseruauit absolutionē: puta q̄ ordinarius possit absoluere. ꝯ. de sententen. excōi. nuper ad hoc. ꝯ. ti. pxi. c. vno.
v ¶ Libere. etiā illo nō vocato si possideret. eo. li. de prebē. licet. ij. Additio. Hosti. exponit. id est nō obstāte oppositione vel contradictione cuiusq̄. Jo. and.

f ¶ Immeriti. humiliat se. vt Aug. i canone dicēs. Secundus locus gubernaculorū traditus est michi qui remū tenere non noueram. xl. di. ante ola. in fi.
g ¶ Uigilijs. ꝯ. in ꝓhemio isti⁹ libri. ꝯ. de of. leg. c. j.
h ¶ Debem⁹. ad idē. ꝯ. de priui. cū ⁊ plātare. in ꝓn.
i ¶ Somno. lxxxv. distin. fratrem.
k ¶ Deo lucrifacere. ꝯ. c. lib. de regu. non solum.
l ¶ Animarū. qꝺ plus est. xij. q. j. precipimus.
m ¶ Premuniti. ⁊ ideo dat canon consiliū q̄ nullus expectet in vltimis penitere. de pe. di. vij. ca. vlti.
n ¶ A dn̄o. Ptātes igit sunt a deo. vn̄ xp̄s Pylato. Jo. xix. Non haberes in me ptātem ⁊c. (j) Et canon. Qui resistit ptāti: dei ordinationi resistit. xj. q. iij. qui resistit. Et vniuersitas nō posset aliqua rōne cōstare: nisi tāt⁹ eā differētie ordo seruaret. lxxxix. dis. ad hoc. Additio. j. Et vt dicit Archi. illud intelligēdū est negatiue: qꝛ nullā ptātē habebat sup eū. q̄si diceret. sup me nullā potestatē habes. ⁊ si quā habes illā habes

Ptās ois est a deo.

diuisio. Dicit qd declarat

PRelatis. ¶ Primo ponit dictum: qd scdo pbat p euitationē absurditatis ibi: alioquin. Et emanauit hec decre. ad declarationē eoꝝ que not. xxiij. q. iiij. maximianus. ꝛ. q. v. vnū solū. ꝛ. ē. eo. ti. postulasti. Additio. Et questionem venerialem. xi. ꝛ damas. iiij. eo. ti. Jo. an.

ptestatione cōfici faciat publicā scripturā. ad idē. ē. de sy. ex diligēti. in fi. de cleri. excō. mini. proposuit. et qd no. de offi. deleg. cum in iure.

f ¶ Irrogari. in casu quo nō debebat irrogari habebamus casum. ē. eo. postulasti.

Casus lr alis dni hesiye.

¶ Casus. Aliqs laic famosus latro surripuit clerico siue sacerdoti bona sua. ꝛ sic tenebat ipse latro actiōe furti. quā cleric poterat intentare criminaliter vl ciuilit. vn ipse cleric deposuit qrimoniā ꝯ ipo latro corā iudice seculari: nō accusādo directe ip3 laicū. vl fm dnicū de scō Gemi. etiā accusando directe: sed ptestādo: q solū tēdebat ad recuperationē bonorū sibi surreptorū nō aūt ad penā sāguinis. vn iudex examinauit illō negociū:

oib tanq xpiane religionis emul a toto xpiano populo ppetuo diffidat: et postq pbabilib ꝯstiterit argumētis aliquem scelus tā execrabile cōmisisse nullaten alia excōicationis vel depositionis seu diffidationis aduersus eum snia requirat. B onifa. viij.

¶ Quae pena irregularitatis pnt clerici de suis malefactorib conqri corā iudice sclari: etiā de crimib ex qb debet pena sanguis. expsse ptestando q ad penā sanguinis non intēdūt. h. d. Jo. an. Cap. ij.

PRelatis vel clericis qbuscunq qui de laicis[a] suis malefactorib querelam penes secularē[b] iudicem deponentes: petunt emendam[c] sibi fieri: et puideri[d] ne cōtra eos talia decetero presumantur: ptestando[e] expresse q ad vindictā seu penā sanguinis nō intendunt imputari nō d3 q̄uis als in tali casu de iure debeat pena sanguis irrogari[f] si iudex morte illis inferat iusticia[g] exigente. ¶ Alioqn si prelati aut clerici propter metum hmōi: (qr iudex ad penā sanguinis posset pcedere) de suis malefactoribus taliter[h] cōqueri nō auderent: daretur plerisq materia[i] trucidandi eosdē: ꝛ ipsoꝝ bona libere depredandi. I dem.

¶ Mandanti aliquem verberari, secuta mors imputatur. h. d. fm zen. Capi. iij.

IS qui mādat aliquem

¶ Glo. seq. reci. R obiec. ꝛ solu.

g ¶ Iusticia. Idē si ꝯ iusticiā cū cleric nō fuerit in culpa. ꝛ absit vt ea q ppter bonū ꝛ licitū facim ꝛc. xxiij. q. v. de occidēdis ꝛ facit qd dixi. ē ne cler. vl mo. c. vlt. qd sibi mō p uidit plato tpalē iurisditionem hābētibus. nec ob. ꝯ. c. pxi. vt ibi dixi. Additio. Et l decre. vl. ne cle. vel mo. Joā.

h ¶ Taliter. sc3 cum expressa ptestatione: vt dictum est. ē.

i ¶ Materiā. hoc idē dicebat in pdicto canone. xxx. iij. qō. v. vnū solū. in fi.

ꝛ p ꝯfessionē ipsi laici famosi latronis: siue p testes fide dignos et ol exceptiōe maiores sibi iudici legitime ꝯstitit q ipse laic cōmiserat sacrilegiū: vl aliud crimē cōmiserat q erat dignū vltimo supplicio. iō ipse iudex secularis eū ꝯdēnauit ad mortē vt suspēderet ad patibulū. vtrū cleric q accusauit ipm sit effect irregularis l3 expresse ptestatus fuerit q nō tēdebat ad penā sanguis? Rñ. ro. pō. q ipse cleric absq nota irregularitatis potuit talē laicū accusare corā iudice sclari. als sequeret q clerici nō possent ꝯqueri de istis latronib.

a ¶ Laicis. si enim de clerico vel ecclesiastica persona coram iudice laico conquereretur: habet locū pena. ē. de foro compe. si diligenti.

b ¶ Secularē. poterunt etiam cōqueri corā ecclesiastico iudice. ē. de fo. cōpe. cum sit. dic vt ibi.

Iniuriā passus licz rācorē3 dimit tere tenea tur non tñ emēdā

c ¶ Emendā. l3 iniuriā passus rancorem dimittere teneatur: non tñ emendā. xc. dist. si quis contristatus de hoc. xxiij. q. iiij. si is qui.

¶ Glo. seq. dat tria similia. ꝛ obiec. dupliciter soluit.

Iudex an possit. puidere circa ea q hñt tractū de futuro

d ¶ Prouideri. puidet ē iudex i futurū sicut ꝛ i seruitutib. ff. si ser. vē. l. egi. ꝛ. l. harū. sicut ꝛ in alimētis ff. de lib. agno. l. si qs. ꝯ. alimēta. ꝛ circa futuras expēsas. de pcu. audiẽ. l fi. vbi de h. ꝛ. ē. ꝯ sepul. l nra. licet dicat lex q tract futuri tpis nō spectat ad iudicē ff. de vsur. l. j. ꝯ. j. illud eñ locū h3 in vsuris q sunt odio se vel nō spectat: ita q statim det actio: hic aūt puidebit statuēdo penas cōminādo vl penā malefa ctorib iponēdo. ꝛ sic met pene erit meta pſumptiōis ꝛ clericoꝝ puisio. ē. c. pxi. Additio. Vid qd dixi i ter. Jo. an. Additio. j. ꝯ. j. de sen. excō. romana. ꝯ. caueat. Jo. an.

e ¶ Protestando expresse. Nā requirit expressum vbi nō sufficit tacitū. ad idē. ē. eo. li. de elec. nullus. et c. indēnitatibus. in prin. ꝛ caute facit cleric si de hac

diuisio Dicit qd determinat.

IS qui. ¶ Ponit dictū cuius causas subdit ibi. cū mandādo. Determinat no. per Inno. ꝛ Hostien. ē. eo. ti. ad audientiā. ꝛ expressius per Hostien. eo. ti. Petrus. Additio. Guill. de hoc tractat in spec. de leg. ꝯ. iuxta. ꝟ. sed queritur quādo. Sed non exprimit de illo qui expresse habuerat. Jo. an.

Casus lr alis dni hesiye.

¶ Casus. Ego clericus vel sacerdos cōcepi odium cōtra aliquē: volēs de eo assumere vindictā cōueni cum aliquib familiaribus meis vel cū alijs: vt ipsi eū verberarent: tñ eis expresse inhibui ne eū occiderent: nec mēbrum aliquod amputarēt. isti. acceptauerūt istud mandatū dānatū. et cū taliter verberauerūt q mors est inde secuta. vel detrūcatio membroꝝ. vtrū sim factus irregularis? Videtur q non: qr illis inhibuerā ne eum taliter verberarent q mors posset inde sequi vel membri mutilatio. Nō obstāte illa rōne dubitādi respondet q nichilominus incurro irregularitatem. nā dedi operā rei illicite. ideo sunt michi ola imputāda que possunt sequi ex illa re illicita. qr debui cogitare q inde sequeret mors vel mutilatio mēbri. nā debui scire q alius se defenderet: et q isti sunt animati cōtra ipsum ꝛ inde cū taliter verberarent q sequeretur mors vel mutilatio membri. Et istud verū: quia propter mutilationē membri sum effectus irregularis si talis fuerit mutilatio q inde facta fuerit separatio mēbri. Nam si quis clericus verberet aliquē intātum q reddat membrum inutile: non pp̄ter hoc efficitur irregularis: nisi fiat detruncatio alicuius mēbri. Quid si aliquis amputauerit alteri digitū: vtrum sit irregularis? Ista questio presupponit aliam: videl3 vtrū digitus sit membrū hoīs. Unde dicendū fm doctores q digitus non est membrū: sed officium membri. ff. de sta. ho. in. l. nō sunt. ꝯ. part. ideo si quis ali

Digit non est mēbrū s3 offim mēbri.

cui amputat digitū: nō ꝑpter hoc efficit irregularis
¶ Glosa sequens obijcit.
a ¶ Expsse. ꝑ hoc videbat nō tenere: qꝛ plus est expresse cōtradicere ꝙ̄ minime consentire. ꝫ. de bapt. et ei⁹ ef. maiores. sꝫ si nō ꝯsentiēs irregularitatē nō īcurrit: ꝗ̄ mlto minus expsse ꝯtradicens. Joā. an. Additio. Facit eo. tit. dilect⁹. et c. significasti. ij. de cle. pug. i duel. c. ij. Joā. an.
b ¶ Mādatari⁹. Iste etiā tenet: quod dic vt no. de sen. excō. mulieres.
c ¶ Culpa. istō ē regłare ꝙ vbi culpa ꝑcessit ꝗs tenet de casu qꝺ dic vt plene no. ꝫ. eo. ti. sicut dignum. sicut ē qñ culpa ꝑcedit nō excusat met⁹. ff. qꝺ met⁹ ca. l. si mulier. fallit i matrimonio. ꝫ. de spō. veniēs. ij. Additio. Et ꝑ hāc lrāꝫ ptꝫ decr̄. locū nō hr̄e i illo ꝗ licite ꝟberari mādabat. Jo. ā.
Additio. Vel mora/ista duo astringūt ad casus qui sequunt. C. de cōdi. ob tur. cau. l. fi. C. de cōdi. fur. l. ij. Jo. mo. hoc ptꝫ de ꝯmo. c. vno. de depo. ca. ij. Jo. and.
d ¶ Cogitare. ꝫ. eo. decetero. et c. continebatur. ff. ad. l. acquil. l. qui occiderit ꝰ in hac.

verberari (lꝫ expsse [a] inhibeat ne occidat vllatenus: vel mēbro aliꝗ̄ mutilet) irregularis efficitur. si mādatari⁹ [b] fines mādati excedēs mutilet vel excedat. ¶ Cū mādando in culpa [c] fuerit et hoc euenire posse debuerit cogitare. [d]

¶ De vsuris. ¶ reg. x. i gñali ꝯcil. lugduñ. ¶ Pñs innouat ꝛ obseruari pcipit later. ꝯcil. ꝯtra vsurarios editū vsqꝫ ad ver. ꝛ qꝛ. Ubi pcipit oib⁹ dominis ꝛ vniuersitatib⁹ terrarū ne ꝑmittāt alienigenas in terris suis cōducere domos ad exercendū fenus vel ꝯductas hr̄e: et ꝙ aliquis eis ad hoc domos nō locet: vsqꝫ ad ver. qui ꝟo. Ubi iponit penā clericis cōtrafacientib⁹: vsqꝫ ad ver. ceterū. Ubi impōnit penā laicis: ꝛ hoc facit vsqꝫ i finē Joan. and.

VSurarū c.s.

Conti= nuatio ꝺ helle

¶ Continuatio. Dictū fuit supra titulo ꝑrimo de homicidio: verū qꝛ vsurari⁹ est homicida suspsi⁹ et aliene. vt in. ca. j. j. eo. iuncta glo. ideo post rubricā precedentē ponitur rubrica de vsuris.

VSurarū voraginē. lex dicit vsuraꝝ dulcedinē. ff. de his ꝗ in fraudē cre. l. ait pretor. ꝰ si ꝗd in fraudē. ver. si ꝟo. Additio. i. Dicit Frā. ꝙ hec cōstitutio facta fuit propter florētinos/senenses/pistorienses/lucanos/astenses qui circuibāt diuersas ꝑuincias ad exercendū vsuras īmoderatas. ꝛ qꝛ ꝑ multos p̄latos et ꝑncipes recipiebant: iō hic ꝑuisuꝫ. Jo. ā. Additio. ij. Dulcedo ꝺi in recipiēte. vorago ꝺi in soluēte. Jo. an.

Casus lr̄alis ꝺ. helle

¶ Casus. Statutum fuit in cōcilio lateraneñ. qꝺ habetur in. c. qꝛ i oib⁹. e. ti. in an. ꝙ vsurarij manifesti in vita nō debēt admitti ad cōionem: ꝛ post mortem nō debēt admitti ad eccłiasticā sepulturam. Itē ꝙ rectores eccłiarum parrochialiū nō debēt admittere oblationes taliū vsurarioꝝ manifestoꝝ. Ulteri⁹ ꝺi ꝙ clerici admittētes vsurarios manifestos ad cōionem vł ad ecclesiasticā sepulturā/vel recipientes eorū oblationes sunt suspēsi ab officio suo. Sed vtrū puniātur alia pena? Rñdet ꝙ sic. s. pena maledictionis eterne: qꝛ peccant mortaliter. Mādat eñ papa illā ꝯstōnem cōcilij lateraneñ. obseruari sub interminatione eterne maledictiōis. hoc est sub pena pcti mortalis. Et sic pbr̄ admittens vsurariū manifestū ad cōionē altaris vel ad eccłiasticā sepulturā/vel recipiens eius oblationes peccat mortaliter. Sed vtrū sint alia remedia inuēta ad cōpescendum istud crimē vsurarū? Rñ. ꝙ sic. nā vt cesset istud crimē vsurarū statuit ro. pon. vt nulla ꝑsona ecclesiastica siue sit collegiū vel vniuersitas vel etiā ꝑsona ꝑticularis admittat vsurarios manifestos: nec patiat ꝙ ipi exerceāt vsuras i suis locis ꝛ terr': siue i eis collocēt locū ad exercēdū vsuras: immo clerici ꝯpellēt tales vsurarios ifra tres mēses. alis incurrūt penas hic contētas. nā si sint epi sunt ipo facto suspēsi. Si ꝟo sint inferiores p̄lati incurrūt sententiā excōicationis nisi eos expellāt ifra tres mēses a suis terris. Si autē ille terre pertineāt ad collegiū: vel ad vniuersitatē ecclesiasticā sunt interdicte ꝗusqꝫ fuerit expulsi dicti vsurarij. Sꝫ ꝗd de dñis tꝑalibus vtrū tꝑalis dñs non debeat ꝑmittere tales vsurarios manifestos vt ipsi locēt domos i suis terris? Rñ. ꝙ illud quod dictū fuit de sentētijs suspēsiōis interdicti vł excōicatiōis hꝫ locū in ꝑsonis eccl'iasticis: sꝫ laici nō incurrūt illas penas ipso facto. verūtñ poterunt ꝑ ordiarios ꝯpelli vt tales vsurarios a suis terris expellāt: al's poterīt illos excōicare. Et excōicatio respectu laicoꝝ nō est canon late snīe sed ferēde: ꝼm cōem opi. nam dictio ceteꝝ est aduersatiua: ꝗ nō esset nisi sic intelligeret. [alienigenas] .i. alios nō oriūdos de terris suis. [ꝯducere] Et sic non ꝑhibet ꝗn vsurari⁹ possit locare domū: dūmodo nō exerceat vsuras in illis terris. lꝫ alibi ꝑ suos factores exerceat. [ceteꝝ] ponit qua pena puniēdi sunt laici ꝗ tolerāt alienigenas exercere vsuras suas i sua iurisditōe. [ordiarios] .i. diocesanos. [ꝯpescāt] .i. moneāt ꝛ excōicēt: vel etiā suspēdāt. c. ꝗd ꝑ cēsurā. ꝺ ꝟb. sig. in an. ¶ Nota ꝑmo ex isto. c. iūcto. c. qꝛ in oib⁹. al leg. ꝙ recipiēs vsurariū manifestū ad cōmunionē altaris peccat mortaliter. Idē est dicendū de illo ꝗ vsurariū māifestū tradit eccłiastice sepulture: vł ꝗ oblationes suas recipit. vñ illud. c. aggrauat penā illoꝝ ꝗ admittūt manifestos vsurarios ad cōionē altaris: vł eccłiasticā sepulturā: vł ꝗ recipiūt eorū oblationē: qꝛ dicit ꝙ peccāt mortaliter. ꝛ sic addit ad ca. qꝛ in oib⁹. alleg. Sed qualiter istud intelligat ꝙ clerici non debent recipe tales manifestos vsurarios ad cōionem. Aliqui exponūt ad cōionem. i. nō debent eis tradere corp⁹ xp̄i. Alij dicūt ꝙ nō debent recipe ad cōionem. i. ad auditionē diuinoꝝ officioꝝ: sꝫ eos debent ab ecclesia expellere qñ dicunt diuina officia: sicut expellunt excōicati. Dicit Panor. ꝙ iste intellect⁹ est ver⁹ et de iure ꝑcedit. Sꝫ ꝗrit ꝗ dicūt vsurarij manifesti? Glo. dicit ꝙ vsurari⁹ manifest⁹ dicit ille ꝗ de illo crimine fuit conuictus vel cōfessus. ꝛ sic manifestū accipit ꝑ notorio notorietate iuris. quia notorium crimē dicit qñ quis illud crimen fuit cōfessus indifferēter: vel de illo fuit cōuict⁹. Vel dicendū est ꝙ manifest⁹ hic accipit ꝑ notorio notorietate facti: qꝛ tenet bancā publicā ad vsurā ꝛ offert se cuilibet volenti recipe pecuniā sub vsuris. ¶ Nota ibi aderit ꝙ legislator dꝫ subditis suis tollere libertatē delinquēdi: qꝺ est cōtra plures qui ꝑ statuta sua diminuūt penas a iure itroductas pro delicto. vnde talia statuta nō debēt valere: quia

Notabilia.

Usurarij manifesti qui dicūtur.

inuitant hoies ad delinquendū. Nam q̄to minores pene p delicto imponunt. tanto hoies habēt maiorē libertatē delinquēdi. ¶ Nota principalem effectum hui⁹ capli q̄ habentes tēporalē iurisdictionē siue sint clerici siue laici: nō debēt pmittere q̄ i terris suis alienigene locēt do mos ad exercen dū vsuras: imo si sciāt tales tā q̄ pduxisse dñt expellere infra tres menses. qd̄ d̄ idigenis? Respondet glosa q̄ cū istud. c. sit penale: nō se extendit ad idigenas s3 solū ad alienigenas. Rōnē diuersitatis ponit glo. q̄ indigene expellerētur cū maiori scādalo. nā eoꝝ parētes scādalizarētur. Itē q̄ alienigene nō habēt talem affectionē illis iter q̄s se collocant rūt ita q̄ inhumani⁹ cōsueuerūt ab eis extorq̄re pecunias q̄ṡ idigene. Et hoc tñ nō sequit̄ q̄n alie pene possint exerceri in indigenis. videlicet pene. c. q̄ in oib⁹. eo. ti. in an. ca. cum tu. ca. p̄terea. eo. ti.

bi ꝛ alios nō otiūdos: vt dicamus alienigenas etiā si sint ciues vel incole: ꝛ alios etiā q̄ ciues vel incole nō sunt otiūdus aūt de ciuitate d̄r is qui ibi vel in vico ciuitatis illi⁹ ort⁹ est. ff. ad munici. l. q̄ ex vico. vł etiā si p̄r ei⁹ (q) inde originē duxit. C. e. ti. l. assūptio. §. fili⁹. ꝛ. C. li. x. de munici. ꝛ orig. l. j. et l. filios. Que aūt sit differētia inter ciuē, municipē, accolā, aduenā, ꝛ incolam no. ff. ad munic. l. j. ꝛ. C. d̄ inco. l. ciues. li. x. Additio Arch. alleg. ff. de ver. sig. pupill⁹. §. icola. et §. aduena. ꝛ. C. d̄ la. li. tol. l. j. in prin. Joan. an. Additio. Scd̄m Guill. ꝛ Gar. et dicit Frā. se habuisse a pposito rib⁹ hui⁹ p̄stitutiōis apud lugdun̄. Jo. an. Addit o. q̄ s̄m Guil. idem Frā. Jo. mo. Additio. Nō sic in quo als ingrend⁹ esset ager damascen⁹ vbi nat⁹ est Adā. vt no. i palle. §. filius. ꝛ in palleg. l. filios. ꝛ vide. s̄. eo. li. de sepult. is qui. super glo. ij. Joan. an.

Otiūdus de ciuitate q̄s dicatur.

voraginem (que aias[a] deuorat et facultates[b] exhaurit) p̄pescere cupiētes p̄stitutionē[c] latera. cōcilij p̄tra vsurarios editam sub diuine maledictiōis[d] terminatione p̄cipimus inuiolabilit̄ obseruari. ¶ Et q̄ quo[e] minor feneratorib⁹ aderit fenerandi p̄moditas eo[f] mag̃ adimet̄[g] fen⁹ exercēdi libertas: hac generali constitutione sancim⁹: vt nec collegium[h] nec alia vniuersitas vel singularis p̄sona cuiuscūq̄ sit dignitatis, p̄ditionis, aut stat⁹: alienigenas[i] et alios non oriūdos de terris ipsoꝝ publice fenebrē pecuniam exercentes aut exercere volētes: ad hoc domos in terris suis cōducere vel p̄ductas habere: aut al's habitare permittant: sed h̄mōi vsurarios manifestos[k] oēs īfra tres mēses[l] de terris suis expellant[m]: nūq̄ṡ aliquos tales decetero admissuri: nemo illis ad fenus[n] exercendū do-

a ¶ Animas. recipientiū. ꝛ b̄n deuorat aias ipsorū q̄ p̄hibite sunt vsure in nouo ꝛ veteri testamēto ꝛ iure canonico. xiiij. q. iij. ꝛ. iiij. p totū. s̄. eo. per totum. ꝛ forte hodie iure ciuili s̄m ea q̄ no. s̄. eo. q̄ in omnib⁹ Additio. Lucanus. Hinc vsura vorax auidumq̄ in tempore fenus. Jo. an.

Usure sunt p̄hibite antiq̄ ꝛ nouo testamento.

b ¶ Facultates. soluentiū. s̄. eo. tit. q̄to.

c ¶ Constitutionē. s̄. e. ti. q̄ in oib⁹. q̄ p̄hibet vsurarios manifestos ad cōmunionē altaris admitti. precipit oblationes eoꝝ nō recipi: ꝛ in morte illis denegat ecclesiasticā sepulturā. ꝛ clericos contra faciētes punit. j. de sepul. eos in cle.

d ¶ Maledictionis. i. pene eterne q̄ pro mortali tm̄ debetur. xxiiij. q. iij. deus quando.

e ¶ Quo. i. quanto.

f ¶ Eo. i. tanto. sic. s̄. de p̄sti. cū M. in prin.

g ¶ Adimet̄. No. q̄ tollēda est occasio delinquēdi ff. de vsufru. l. equissimū. ꝛ vtilli⁹ esuriēti panis tollit̄ tē. v. q. v. nō ois. ad idem. s̄. de coha. cle. ꝛ mulie. ca. j. Additio. Et. s̄. e. li. d̄ sta. mo. c. vno. in s̄. j. rñ. Jo. mo. alle. C. de la. li. tol. l. j. §. sed nec furandi. Archid̄. alle. xxiiij. q. iij. nec hoc quoq̄. Jo. an.

Occasio delinquēdi tollenda est.

h ¶ Collegiū. Dictū a colligendo. ꝛ de hoc. s̄. eo. de elec. c. j. d̄ exces. prela. dilecta. ff. quod cuiusq̄ vniuer. l. j. §. quibus.

¶ Glosa seq. reci. per questionē rōnis. scd̄o p. q. quid si sit ciuis vel incola. tertio quis oriūdus. l. fine de differentia quinq̄ verborum remittit.

i ¶ Alienigenas. Hec ḡ p̄stitutio nō extēdit̄ ad idigenas: q̄ illi sunt al's penis vsurarioꝝ puniendi ꝛ potuit ēē rō: q̄ mai⁹ scādalū ē in alienigena vsuras exercēte. q̄ṡ in idigena: ꝛ min⁹ scādalū i expulsiōe illi⁹ q̄ṡ isti⁹: magis p̄sueuerūt vereri iter suos exercere fenus q̄ṡ inter extraneos: ꝛ ideo fuit magis pudendū. ꝛ dato q̄ isti alienigene essent ciues vł incole: locū h3 hec p̄stitutio in eis ꝛ hoc forte voluit repetitio ver

¶ Glo. seq. reci. per. q. qui sint manifesti.

k ¶ Manifestos. manifesti dicūt̄ illi de quib⁹ notoriū est de iure: vt q̄ p̄fessi vel p̄dēnati: vel de fectō: vel hñt opis euidētiā q̄ nulla tergiuersatiōe posset celari vt q̄ tenet altare suū paratū. poterit aūt ep̄s eos publicare si p̄uicti fuerint: vel cōfessi corā ipo: vel si p̄tra eos fiat pbatio testiū: vł sint certa argumēta cū fama (q̄). s̄. e. cū tu. ꝛ. e. cū in dio. Additio. Et hoc dicit Archi. sufficere quo ad cōstitutionē istā p eadē iura. dat simile in hereticis. de hereti. excōicam⁹. §. j. ꝛ in adulterio. s̄. de adulte. maritis. Jo. an.

Manifesti q̄ dicunt̄.

l ¶ Tres menses. Ergo tp̄s duoꝝ mēsiū q̄ a tpe publicatiōis regulariter ligat p̄stitutio. de hoc. s̄. de postu. c. j. interdū auget̄, interdū diminuit̄: vt hic ꝛ. s̄. e. lib. de pben. cū singula. de hoc. j. in fi. lib. super data.

¶ Glosa seq. dat tria sñia. reliquum per questionem

m ¶ Expellāt. Sic doctor monachū audientē leges vel phisicā de scholis suis expellere d3. s̄. eo. ne cle. vł mo. c. j. in fi. sic lenones debēt de ciuitatib⁹ expelli. in auē. de lenonib⁹. §. sancim⁹ igit̄. colla. ij. et leprosi. de plu. lepro. c. j. ꝛ ppter simplicē alicuius denūciationē nō d3 dñs t̄re eū q̄ d̄r eē talis expellere. s3 tūc d3 inq̄rere ꝛ si verū esse reperit, expellere. s̄. de offi. ordi. c. j. ff. de offi. psi. l. p̄ses. pudeat aūt in his cōscientie sue. s̄. s̄. de here. c. vl. Additio. Dicit cleri. py. q̄ pmitti posset bannū q̄ oēs feneratores alienigene infra certū diē exirēt terram sub certa pena. alleg. de clan. despō. cū inhibitio. qui ma. ac. pos. cū in tua. Joan. an.

doctor monachū audientē leges vł phisicā de scholis suis expellere debet.

¶ Glosa seq. querit ꝛ soluit.

n ¶ Ad fenus. Quid ḡ si aliq̄s locauit domū alicui vsurario quē vsurariū ignorabat: vł nō locauit ad exercendū fen⁹? dic q̄ pbabilis ignorātia illū excusabit ff. loca. si q̄s ignorās. s̄. de sen. excō. si vo. ij. ꝛ. c. i audientia. l dubio tñ p̄sumunt̄ ad hoc p̄ducere si cōsueuerunt vsuras exercere. ff. d̄ accu. l. si cui. q̄ semel mal⁹. ꝛc̄. j. de regu. iur. semel. ꝛ ex quo scit d3 eū repellere. s̄.

mos locet: vł sub alio titulo[a] quocūqꝫ ꝯcedat. Qui ꝟo contrafecerint[b] si psone fuerint ecclesiastice patriarche archiepi/ episcopi[c] suspēsionis minores[d] vero persone singulares excommunicationis / si autē collegium seu alia vniuersitas: interdicti[e] sententiam ipso facto se nouerint incursuros. Quam[f] si per mensem animo sustinuerint[g] idurato: terre ipsorum[h] (q̄diu[i] in eis iidem vsurarii ꝯmorant̄) extunc[k] ecclesiastico subiaceant interdicto. Ceterum si laici fuerint: p suos ordinarios ab hmōi excessu (oi cessante[l] puilegio) p cēsurā[m] ecclesiasticā cōpescant̄. Idem.

Manifestis vsurariis licet mandauerint vsuras restitui ecclesiastica sepultura negabitur: nisi primo satisfiat: vel ꝰm formā hui᷒ decreta. idonee caueat̄. Sepeliētes eos cōtra hanc ꝯstitutionē late. cōcil. penā incurrunt. Testamenta ipsoꝝ aliter facta non valent: nec debet eis aliquis interesse: vel eos absoluere: vel ad cōfessionem admittere. h. d. Joā. an. C. a. ij.

Quanqꝫ vsurarii mani-

de loca. ꝑpter: qꝛ peruerse ꝯuersat̄ in ea: vt ibi ꝛc̄.

Glo. seq. exemplificat. ꝓrogat in. q. argu. negatiue ꝛ ponit opinio. Guil.

a Titulo. puta pignoris: cōmodati: depositi: ꝑcarii et hmōi. ꝛ idē si sine vllo titulo illū ibi sineret esse. xv. di. recedite. sed si vendit/ donat/ vel pmutat nō videt̄ locum habere hec cōstitutio p ꝟbū cōcedat / qꝺ solus vsus cōcessionē nō dñii trāslationē notare videt̄ ꝛ. Sꝫ Guil. dicit idē si manifeste apparet ꝙ ad exercendū fenus vult accipere qꝛ ꝑsumit̄ ēt in fraudem agi. ꝫ. de pigno. illo. et de emp. ꝛ vē. ad nostrā. nā ꝟbū cōcedo est generale: ꝛ accipitur ꝰm naturā contractus cui addicit. Arg. ff. loca. l. si vno. ꝛ hi etiā sunt ti. ff. ꝛ. C. p empto ꝛ ꝑ donato. Additio. Ad idē relatiuū alio: nisi dicas ꝙ ampliat p illud quocūqꝫ. facit qꝺ no. ꝫ. eo. li. de reli. do. c. vno. sup ꝟbo ceteroꝝ. Joan. an. Additio. Q. hoc placet Archi. qui dicit ꝙ idem tenuit Jo. de gersona magister suus. Jo. an.

Cōcedere qd importat.

b Cōtrafecerint. s. talibus locādo vel pmittendo ꝑfē domos ꝯductas: vel nō expellēdo infra tres menses. nec ob. ꝟba ꝯfecerint. qꝛ ꝛ q nō facit facere videt̄. ff. de reg. iur. qui nō facit. Additio. Cōcor. ꝫ. e. lib. de hereti. vt inquisitiōis ꝯ. vlti. in prin. Jo. an.

c Epi. nisi fuissent expssi non incurrerent hāc penam. ꝫ. de sen. excō. qꝛ periculosum.

d Minores vero persone. repete ecclesiastice.

e Interdicti. In vniuersitatē eñ vel collegiū non fertur excōicationis snia: ne ꝯtingat innoxios irretiri ꝫ. de sen. excō. romana ꝯ. vniuersitatem.

f Quam. Intellexit Guil. s. sentētiam excōmunicationis suspensiōis ꝛ interdicti.

g Sustinuerint. s. prelati: singulares psone: collegium/ seu vniuersitas.

h Ipsoꝝ. s. prelatorū/ clericoꝝ/ collegiorū/ seu vniuersitatū. ꝛ dic. id est ipsorū iurisditioni subiecte. ꝛ sic punitur alter pro alterius delicto. qꝺ dic vt. j. q. iiij. in summa. xxiiij. q. iij. in summa. Additio. Quod hic no. Gar. ꝛ Jo. mo. Joan. an.

i Quādiu. illis ḡ recedētib᷒ cessabit interdictum lxxxj. di. si q. de hoc. ꝫ. de mrī. ꝯct. c. vl. ꝫ. de spō. nō est

k Extunc. extremum tempus mēsis designat. ff. de cōdi. ꝛ demon. l. si is ꝯ. si ita.

l Cessante. sic. ꝫ. de hereti. ad abolēdā. l. si. C. vbi de cri. agi. opor. auc. qua in ꝓuicia. reat᷒ eñ oēm honorē excludit. C. vbi sena. vel cla. l. j. de ꝓuile. c. j

Nō est edēda a capite.

m Cēsurā. ꝫ. de ꝟbo. signi. q̄renti. sed qꝛ a capite edēda est rō. ff. de edē. l. argētari᷒ ꝯ. j. ꝛ qꝛ pati dꝫ qs legē quā ipse tulerit. ff. qꝺ quisqꝫ iuris. l. j. de cōsti. cū oēs. hāc ꝯstitutionē primo debebat in sua curia facere obseruari. decet enim eū ꝑm leges viuere. C. de legi. digna vox. Additio ꝰm Guil. q alleg. qꝺ de xp̄o legit̄ ꝙ legē quā dederat carnalr īpleuit. xxv. di. ꝯ. si ergo circa mediū subdit ꝙ sepe subditi ꝯquerunt̄ ꝙ alligant̄ eis onera īportabilia q imponētes digito suo tāgere nolunt. xxvj. q. vij. alligant. Joan. an.

Pater legē quā ipse tuleris.

Quāqꝫ vsu. Tres p tes ꝰm Gart. et Jo. mo. Primo ꝓuidet qñ sint sepeliēdi vsurarii māifesti. Secūdo ibi: oēs. puniit facientes cōtrariū. Tertio ibi: null᷒ ponit duas ꝓhibitiones ꝛ irritat testamēta. Additio. Et dicit Gosti. ꝙ ꝑcedēs respicit alienigenas. ista ꝟo oēs. Dic ꝰm Franc. ꝙ decre. ꝑcedēs ꝓuidit ne exigātur vsure: ista ꝓuidet vt exacte restituātur. Et subdit ꝙ hec cōstitutio vt thesaurus est obseruāda p quā ad restitutionē vsurarū indirecte vsurarii cōpellunt̄. Et repete qꝺ dixi. ꝫ. eo. li. de fo. cōpe. romana ꝯ. contrahentes. in prin. Joan. an.

Presuppo. d. helle

Pro itellectu hui᷒. c. est ꝑsupponendū qꝺ habet̄ in ca. ꝑterea. ꝛ in ca. qꝛ in olb᷒. eo. tit. in anti. videlicet ꝙ vsurarius manifestus nō debet tradi ecclesiastice sepulture. secus si vsuras restituerit vel restitui mādauerit in testamēto. Casus. Titius vsurarius manifestus veniens ad mortē in testamento suo ante mortem ꝑcepit heredibus suis vt ipsi restituerēt vsuras illis psonis a quibus eas acceperat. deinde mortuus est. eo mortuo heredes sui volebant eum tradere seu tradi facere ecclesiastice sepulture. dicebant creditores vsurarii a qb᷒ ipse Titi᷒ acceperat vsuras ꝙ erat sibi denegāda ecclīastica sepultura donec ꝛ quousqꝫ ipsi heredes restituissent vsuras q̄s Titi᷒ defunctus accepat: dubitabat̄ qd iuris sit. vñ ꝯsult᷒ papa rñdet ꝙ ipse defunct᷒ nō dꝫ sepeliri neqꝫ tradi ecclīastice sepulture: donec sui heredes tradāt ꝛ restituāt vsuras illis psonis a qbus fuerūt extorte. vel ꝑstēt cautionē cum fideiussorib᷒ vel pignorib᷒. ꝛ sic reddant creditores certos de pecuniis recuperādis ꝛ habendis. Sed quib᷒ ꝑstabit̄ ista idonea cautio? Rñdet ꝙ illis a quibus fuerūt extorte vsure si sint presentes. Sed qd si sint absentes? Rñdet ꝙ tūc prestabat̄ ista cautio epō vel ei᷒ vicario. vel rectori ecclīe parrochialis qui stipulabat̄ p absente de vsuris restituēdis: ita ꝙ absenti acquirit̄ actio acsi ipse ꝑsens stipulatus fuisset vsuras sibi tradi. Sed vellē informari quā summā debebit cōtinere ista cautio? Rñ. roma. pon. cū distinctione. aut certū est quātum a quolibet est receptū p vsuris: ꝛ tūc ꝛ illud debebit cōtinere ista idonea cautio: puta pmitto restituere tali decē scuta q̄ talis p quo fideiubeo accepit p vsuris. ꝛ tali quiqꝫ scuta: ꝛ sic de ceteris. aut nō est certū quātū a quolibꝫ fuit receptū p vsuris: tūc cautio ista dꝫ cōtinere summā ad arbitrium epī vel vicarii vel rectoris ecclīe parrochialis:

Casus sfalis d. helle

& dz scribi quot annis ipse exercuit vsuras & quantum sin gulis annis potuit accipere p vsuris. Saluo q si ap pareat plus vel minus receptū fuisse p vsuris illis plus vel minus restituet. Postea statuit q nullus vsurarius possit testari nec aliqs intersit i eorum testamētis nisi factū fuerit satisfactio vsurarū vt dictū ē [ser uo publico] .i. notario [arbitrio] si male arbitrētur dicte psone tūc teneant ē ma lo arbitrio. & ma le arbitrātes de suo restituē te nēt [subiacere] nō intelligit q si religiosi admittūt vsurariū ad eccle siasticā sepulturā q ipsi sunt priuati cōione altaris: sed ipsi incurrūt penas suspēsiōis & excōicationis editas p.c.qz in oib.e.ti.in an. vt istud.c. addat ad illud.c.qz in oibus. videlz q si vsurarius ordinauerit vsuras restitui nō dz sepeliri nisi prius pstita cautiōe cū fideiussoribus vel pignoribus. [nullus intersit i testamēto vsurariorum]

festi[a] de vsuris quas recepe rāt satisfieri[b] expressa quāti tate vel indistincte[c] in vltima voluntate mandauerint[d]: ni chilominus tñ eis ecclesiasti ca sepultura denegetur[e] donec de vsuris ipsis fuerit (put pa tiunt facultates[f] eorum) plena rie satisfactū: vel illis quibus[g] facienda est restitutio: si pre sto[h] sint ipsi: aut alij q eis pos sint acqrere[i]: vel eis absenti

vel cautiōe met factis est hic bñ velle. lxxxvj. di. nō sat qz et vba sunt cū effectu itelligēda. §. de cleri. nō resi. relatū. Sed nōne q mandat. soluere videt. ff. de solu. l. qui mādat. ergo mādatū hic sufficere deberet: sed il lud hz locū facta solutiōe p mādatariū. q eīm p aliū facit p se facere videt. j. de reg. iur. qui p aliū sed vi q ex quo iste i pctm pfes sus est: & sic diui no iudicio tā re liet sepultura priuand nō sit. l. di. pōderet. ibi pctōi l quacūqz die &c. sed imponit hec pena: ne q de salute ipsius desperet pter hoc: qz sepultura nec pdest nec nocet quo ad deū. §. de sepul. sacris. & est si. §. de rap. sup eo. Additio. i De quo loquit tex. qui. s. mādauit vsuras restitui. Jo. an. Additio. ij. fm Guil. hoc tñ itellige de eo qui nesciebat se ad plus teneri. vel nō potuit plus facere q mādare. Jo. an.

Mandās sol uere ea videat soluere

℄ Glo. seq. de questione remittit & soluit.

a ℄ Manifesti. q dicāt vsurarij manifesti: dixi. §. e.c. pri. tñ q ad casum nr̄m sat possit et dici manifestus si corā sacerdote i & testibus publice fatet se vsurariū et vsuras restitui mādat: forte libros rōnū tradens fm Guil. Additio Ad qs edēdos cū de vsuris agit hodie cogi pōt p cle. ex grāui. eo. ti. §. ceterum. vi. qd dicā. j. sup glo. anpe. Jo. an. Additio i Qui est iudex illius q ad re spiciēdū forū aīe. de pe. di. j. quē penitet. vltra mediū §. qrit. & di. vj. c. j. vltra mediū §. caueāt. xj. q. iij. absit

Manifestus vsurarius qs dicat.

b ℄ Satisfieri. dz aūt satisfieri ei a q pecunia est ex torta. vel eius heredi: illis nō extātibus i pauperibus ero gabit. §. e. c. cū tu. & c. michael. Dicit tñ Guil. q hoc ca su dz publice pponi edictū in locis a qūi incolis sunt extorte: q oēs a qbus extorte sunt veniāt. & si aliq appa reāt qbus fides ē adhibēda potius restituet illis q pau peribus erogetur. ad hoc facit ē homi. sicut dignū §. eos Additio i Uel nō petētibus vel nō curātibus. Jo. an.

c ℄ Indistincte. i. nō expssa aliq qntitate: qz mādauit in gnē restitui qcūqz extorserat p vsurariā prauitatē

℄ Glosa seq. primo ponit qd dedit cām pstitutioni. se cundo de vsurario non mandante notat duo.

d ℄ Mādauerint. dicebat lateran. pcil. §. eo. c. iij. q vsurarij si in hoc pctō decedebāt nō admittebant ad ecclīasticā sepulturā: ex quo aūt mādauerāt de resti tuēdo: nō decedebāt in illo pctō: & sic nō habebat locū pena pstitutōis. huic & elusioni i pudit hic Grego. Et scire debes q dato q vsurarius ē restituēdo nō mā det: heres nihilominus restituere tenet. §. eo. tua nos. vbi de hoc. etiā si ad heredē de vsuris nihil puenerit: tenet tñ inqūtum se extendūt vires hereditatis ij qd dic. vt. xij. q. ij. epō q filios. §. ē sepul. c. vl. si aūt vsura rius restitui nō mādet lz heres paratus sit restituere: de negabit illi sepultura: cū in pctō decesserit: nisi aliqs de mortui contritione appareret. xxvj. q. vj. q recedūt. § de sen. excōi. a nobis. ij. Additio Dicebat hic Guil. q feneratores de tuscia dicebāt q solū vltimus de ge q pdecessores mandauerāt vsu tiere dānabit: ex q oēs ras restitui. Joā. an. Additio Et non vltra si fecit inuentariū. C. de iure delī. scimus. & in auē. de here. & fal. §. hinc nobis. fm Guil.

℄ Glosa seq. notat inducens duo iura. secundo dupli citer ob. & soluit.

e ℄ Denegetur. Est ergo hic opus facto. s. restitutiōe

℄ Glo. seq. declarat textū. scdo qrit. opi. ponit & soluit

f ℄ Facultates. Paupertas igit excusat. qd verū ē si sit nota. §. e. cū tu. vn si nihil pōt restituere nihil resti tuat si partē illā restituat. i vn prius deducent vsure tāqz es alienū: q soluant legata: et alia q relicta sunt titulo lucratiuo: itelligit eīm hereditas ere alieno de ducto. C. ē leg. l. si vniuerse. Queri solet an heres vsu rarij qn hereditas nō sufficit satisfacere debeat pmo venientibus. dixit Guil. q nō: imo fiet eis & alijs satisfactio prata vnūquēqz cōtingēte. argu. §. de te sta. relatum. ij. in fi. ff. de pac. l. si plures. satis videret hoc casu haberi debere cōsideratonē tpis: vt ille qui prius soluit vsuras recipiat qd suū est integralit & sic ē singulis fm regulā. j. de reg. iur. q prior. cū istorū par sit cā: vt ibi dixi. et in hypothecā hoc cōsideraui. C. q po. in pig. ha. l. si fundus. sed videtur esse bona vsura rij hypothecata. §. e. cū tu. Additio. Et no. §. eo. tua. in. j. glo. Jo. an. Additio. i. Et totā nō habita rōne ne egeat. vt no. eo. ti. cum tu. in glo. ante pe. & ibi dixi qui concor. illi glo. quod hic Arc. ri. Joan an. Additio. ij. Idem Cleri. py. & Archidi.

Hereditas itel ligitur ere alie no de ducto.

g ℄ Uel illis quibus. Tolle hic litterā que est. j. bñ p. xij. lineas. ibi: idonee de restitutiōe facieda sit cau tū illis qbus &c. vsqz ibi: de ipsa pochia. postea acci pe quod est. j. aut seruo publico de ipsius ordinarij mā dato. deinde redeas. §. quibus quidem &c.

h ℄ Si presto. i. si presentes.

℄ Glo. se. primo exēplificat. secundo qrit. ar. p & con tra. & soluit distinguendo.

i ℄ Possint acqrere. vt serui. pprij. filij in ptāte pris serui in quibus habemus vsumfructū: serui alieni bona fide possessi: & liberi hoies quos bona fide possidemus vt seruos. instit. p quas psō. nobis acqui. per totū. ff. de acqui. re. do. l. acquirit. Sed nūqd pcu. dño absen te hanc psonalē obligationē acquireret? Et videt q sic: qz pcurator qd ex re dñi acqrit dño acquirit. ff. de p cu. l. procurator. in contrariū videtur. si enim pcura tor p pecunia dñi quam mutuat fideiussores recipit dño nō acquiret psonalem cōtra fideiussores nisi dns sit priuilegiata psona. ff. si cer. pe. l. pecunia. Itē si p curator stipulatur de euictione non acquirit. ff. de ac qui. pos. l. possessio qz. §. & si possessio. Dixit Gar. i sic distinguēdū. aut pcurator stipulat in iudicijs: aut in cōtractibus. si in iudicijs semp acqrit dño absenti vti

Procurator vtrū ac qrat ob ligatiōe psonalem dño suo Procurator stipulās do an & qn acqrat dño suo.

lem. ff. de pcu. l. si pcurator. si in contractib⁹ aut presente dño: aut absente. si presente acquirit vtilē. ff. de ver. obli. pcuratori phti. si absente aut ex re dñi: vt qz stipulat pensionē domus dñi et tūc acqrit dño vtilē. ff. de pcu. l. qz pcurator. si aūt extra rem dñi: aut dñs est psona pulegiata vt miles pupill⁹ vel adultus: et tūc acqrit vtilem. ff. si cer. pe. l. si pecuniā: aut non est dñs psona pulegiata: et tunc dño nihil acqrit: sed tenet p actionē mandati cedere actionem. ff. de acqui. pos. l. possessio quoqz § et si possessio. et dicitur pcurator tunc ex re dñi stipulari: qñ accessoria pueniētia ex re dñi stipulatur vt pensionē domus: fruct⁹: et silia. Extra rem: qñ stipulatur ipsam rem: vel aliquid extraneū nō puenie̅s ex re. in hoc ergo casu fm eū cū stipulet rem ipsam principalē dño debitā. scz vsuras: qz lz sint accessorie quo ad recipientē: quo ad soluentē et postea repetētem sunt ipsa res principalis: que sunt ipsa res debita repetēti: pcurator nō acquiret dño: per. d. l. possessio quoqz § fina. Additio. Et post eū. Jo. mo. Guil. renuttit. ad no. in preal. l. qz pcurator. ff. de pcu. et in Spe. de pcur. § vt autē. ver. et no. qz large. Jo. an. Additio. Jn fructibus de quib⁹ j. sequitur nō dubitat. Sed de pensione que nō germinat sed ex zeru debetur. cōiter legiste cōtra nisi in subsidiū. alleg. ff. de insti. l. j. et de exer. l. j. § sed ex contrario. et idem Fran. Accur. in. l. iulianus. als inter eum. § si pcurator. ff. de act. emp. simile qđ scripsi. de deci. pastoralis super. j. glo. Jo. an.

bus loci ordinario[a] aut eius vices gerēti: siue rectori parrochie[b] in qua testator habitat coram aliquibus fidedignis de ipsa parrochia[c]. quibus[d] quidem ordinario vicario et rectori predicto modo cautionem huiusmodi eorum nomine liceat presentis constitutiōis auctoritate recipere: ita qz illis[e] pinde[f] actio acquiratur: aut seruo[g] publico de ipsius ordinarij mādato[h] idonee[i] de restitutione facienda sit cautū. Certum si receptarum vsurarum sit q̄titas manifesta: illā[k] semp i cautione predicta exprimi volum⁹ alioquin[l] aliā recipiētis cautionem hmōi arbitrio mode-

¶ Glo. se. soluit duo dubia. s. de quo loco et q̄ ordinario

a ¶ Loci ordinario. Jntelligas de loco de quo degit vsurarius. et p ordinariū intelligas epm de iure: licet idē in decano archipbro vel abbate: qui als de cōsuetudine iurisditionem haberet in spūalibus. Et non est mirū si per ordinariū vel eius vicariū actio acquiratur cū etiam si ipse det aliquē qui recipiat cautionē vtilis actio acquiratur per illū. ff. rem pu. sal. fo. l. iij. Additio. fm Guil. et vide qđ scripsi de testa. ioānes. super ver. diocesanum. Jo. and.

Ordinarius qs dicat.

¶ Glo. seq. alleg. concor. reddit rationē et prorogat.

b ¶ Parrochie. Sic. s. de cōuer. coniug. dudū. Est enim illa publica psona. j. dist. ius publicū. et qđ dicit de rectore parrochie in qua testator habitat intelligas idē multo fortius de rectore parrochie illius cui faciēda est restitutio: et enim acquirit. cū quasi iudex et minister suus sit fm Gar. ff. de in ius voc. l. eum. p quo. Additio. Jo. mo. et Archidia.

Rector parochialis est publica psona.

c ¶ Parrochia. qz magis credit indigenis notis q̄ extraneis ignotis. in aut. colla. vj. de testi. § si vero ignoti. s. de elec. si postq̄. et erūt saltē duo. j. de reg. iu. pluralis. vt p eos si opus fuerit cautio probari possit. Additio. Dicit Archi. qz sint de parrochia nō putat de substātia: sed de bn̄ esse. vn̄ sufficiet qz sint idonei. alleg. ad hoc. iij. q. iij. ad fidē. iij. q. ix. si debitum. et qđ no. iij. q. v. canonica. in. j. glo. Jo. an.

d ¶ Quibus quidē. Jnterpositio est que circa tabellionem non ponitur: qz de illo non dubitabatur.

e ¶ Jllis a quibus scz vsure fuerunt extorte vel eorum heredibus vel successoribus.

f ¶ Perinde. Jd est ex tali stipulatione: als perinde scz si ipsi idem stipularentur.

g ¶ Seruo publico. i. tabellioni sic dicto: qz publicū exercet officiū nō qz sit seruus. C. de tab. l. gn̄ali. lib. x. Additio. Cōcor. ff. de adop. non aliū. ff. de mag. cō. l. j. § penulti. cū cōcor. Jo. an.

Tabellio dicitur seruus publicus.

h ¶ Mādato. ergo tabellio h⁹ casu non acquirit actionem extraneo ex sua stipulatiōe nisi eā faciat de ordinarij mandato. et idē videtur dicere antiqua lex. ff. rem pub. sal. fo. l. ij. ibi profecto dicemus seruū publicum apud pretorem stipulari debere.

¶ Glosa sequens primo soluit duo dubia que cautio sit idonea: et quid si idoneam dare non potest. secundo soluit. tertio soluit alia duo dubia.

i ¶ Jdonee. Nomine idonee pignora vel fideiussores intellige. ff. man. mādato tcij. § si. als verbū cautionis nudam pmissionē designat. C. de verb. sig. sancimus. si autē pignora vel fideiussores dare nō potest iuret se pignora vel fideiussores dare nō posse: et se facturum qđ cauet. C. de episco. et cle. in aut. generaliter s. de dona. inter virū et vxo. p vestras. insti. de satisda. § sed hodie. j. de senten. excōi. ca. vlti. § illis etiā. hoc maxime quādo sic est verisimile eum scz aliā dare nō posse. Sed cum soluentes vsuras habeāt actionē ad repetendum quare sic sollicitus fuit papa prouidere illis per cautionis remediū? Sol. ideo vt haberēt plura auxilia. ff. de libe. leg. l. iij. Jtē quia magis sunt securi p fideiussores vel pignora. ff. q̄ satisda. cogā. l. j. et fit hoc non tantū in fauorem illorum quantū in odiū vsurariorum. Et scire debes: qz si recepta huiusmodi cautione nomine eoz quorū interest: vsurarius manifestus vsuras repetit nō audietur. Et posset in antmarum fauorem episcopus istas vsuras recipere: et soluere illis a quibus iste petitor extorserat. Et idē fm Guil. et Gar. [illegible] si non esset manifestus: et hoc probari posset petitorem. scz vsurarium. si autem iste vsurarius qui sic satisdedit conualuit: tenebitur et satisdatione fm eos. quia et si non satisdedisset tenebat. s. eo. cum tu. et si petitor esset notorius vsurarius etiam si heres non exciperet: dixerūt predicti doctores qz ex officio suo iudex eum repellet. s. de excep. exceptionē ff. de postu. l. quos prohibet. secus si notorius vel manifestus non esset. Additio. s. eo. qz frustra. Jo. an. Additio. Alle. Joan. mo. ff. de neg. gest. si liber homo. in fi. de pigno. actio. l. solutum. § solutam. Jo. an. Additio. Jdē Bernar. eo. titu. quia frustra. ad fi. ij. glo. Joan. and.

Cautionis nomine quid cōtineat.

k ¶ Jllam. Scilz quantitatem manifestam.

¶ Glosa sequens exponit querit et soluit.

l ¶ Alioquin. i. si quātitas manifesta nō apparet: et repete exprimi volumus aliā. Sed quō fiet expressio et moderatio de qua loquit iste ver. rndeo cōsiderabit iudex q̄to tpe vsuras exercuit et q̄tum nunc habet in bonis: et q̄tū habebat tpe q̄ fenerare incepit: et super hoc cōsiderabit fama vicinie et an alias mercationes exercuerit: et an in eis fortuna ei prospere cesserit:

et an fuerit improbus exactor an curialis feneratoz hec & similes circūstantie sunt circa hoc considerāde & fm eas magis vel minus arbitrandum. C. de bonis q̄ libe. cum oportet. §. j. xxij. q. v. hoc videtur.

a ¶ Teneat. Propter sui maliciā qui lese resarcire tenet. C. si tu. vt cu. inter. l. etiā & facit litē suā. §. eo. li. de re iudi. cū eterni. insti. de oblig. q̄ ex quasi delic. in p̄n. Et si nullā quātitatē moderat tūc tenet in totū: nō & residui cōmemoratio totum admittit. C. de here. insti. l. ij. ff. de verbo. sig. l. cetero. cautē q̄ faciet si in cautiōe certā verisimilē exprimit q̄titatem: et adijcit q̄ etiā vltra illud satisfiet inquantum cōstabit eū vsurarum ratiōe teneri. Additio Idem consuluit Guillel. Cleri. & Archidiaco.

randā: ipse tn̄ scienter non minorē q̄ verisimiliter creditur modere: et si secus fuerit ad satisfactionē residui teneat[a].

¶ Oēs aūt religiosos & alios q̄ manifestos vsurarios contra presentis sanctiōis formā ad ecclesiasticam ausi fuerint admittere sepulturam: pene[b] late cōci. cōtra vsurarios promulgate statuim⁹ subiacere[c].

¶ Nullus manifestorū vsurariorum testamentis intersit: aut eos ad confessionem admittat siue ipsos absoluat[d]: nisi de vsuris satisfecerint vel de satisfaciendo p̄ suarū viribus facultatum prestent (vt premittit) ydoneā cautionem.

¶ Testamenta quoq3 manifestorum vsurariorum aliter[e] facta non valeant: sed sint irrita ipso iure.

b ¶ Pene. Supple statute in late. cōci. edito supple 3 vsurarios. hoc dico: q2 hic nō habet locū pena cōtra vsurarios statuta: sed h3 locū pena statuta in recipiētes eos ad oblationes et ecclesiasticam sepulturam.

c ¶ Subiacere. Hodie sunt excōicati ipso facto non obstā. exceptionib⁹. de p̄uile. per cle. de s̄i p̄ui. eos qui

Vsurarij q̄ diu nō restituunt vsuras nō debent ab aliq̄ b⁹ peccat; ab solui.

d ¶ Absoluat. etiā ab alijs pctīs. xxiiij. q. ij. legat q̄ patet: q2 nec ad confessionē debē: admitti. vt. §. dixit: nec dimittit pctīn & c. j. de regu. iur. pctīm. caueāt ergo religiosi qui interdū de p̄da plusq̄ de aīa solliciti sunt ¶ Glo. se. exponit lrām. scdo q̄rit. ar. p. & soluit. Tertium tertio soluit obiec. Quarto q̄rit. pōit opi. s3 alit soluit.

e ¶ Alit facta. s. nō facta satisfactione nec p̄stita idonea cautiōe. Quid dices de codicillis? videt q̄ valeāt diuersa eñ sunt. C. d codicil. l. si: dē. & hec ɔstitutio est penalis: q̄ est restringēda. §. eo. li. de elec. statutū. & p̄hibitis maiorib⁹ minora petere nō p̄hibent. ff. de ser uis expor. l. cui. q̄ fi. sint legi. p̄ venerabilē. circa prin. dic ɔtra fm Guil. & Gar. Et hoc p3 ex p̄ncipio vbi dixit in vltima volūtate. & Archi. §. de test. cū esses. q2 large codicilli sunt testīn q2 mētis testatio. xiij. q. ij. §. sed aliud. insti. de test. in p̄n. ff. de iure codicil. l. ɔficiū tur. & l. ab intestato. al's facile esset ɔstitutionē hāc includere: & dic idē de qualibet vltima voluntate. & q2 istud crimē ecclesiasticum est: potuit papa irritare testamēta laicorū. p̄ que in alios transferebant bona & fiebat durio: ɔditio exactoꝝ: erit ergo q̄ euincere valebūt & habere. §. vt lit. pē. eccl'ia. j. in fi. h3 eñ ratione huius cr uinis iurisditionē in talib⁹. §. de iudi. nouit. §. q̄ filij sint legi. p̄ venerabilē. §. eo. lib. de fo. cō pe. c. vlti. Quid si primo testm̄ fecit postea cauit? dixit hic Gar. ij. q̄ non firmat p̄ hoc testamentū q2 ab initio nō valuit. vt. j. de reg. iur. nō firmat cū suis cōcor.

iiij Satis videtur sufficere si ante mortem cauit cū testamētū morte firmet. §. de cele. mis. cū marthe. nec ob. regula non firmat: que de solo tractu tp̄is loquit. Additio. Cōiter legisse nō reciperēt hoc dictū p̄ leges ff. de testa. supert⁹ alle. & hoc in testamētis: in codicillis bene. ff. de le. iij. l. j. §. j. & vide q̄ ibi no. & ff. de bo. pos. s3 tabu. l. j. §. exigit. Jo. §. Additio. j Joā. mo. & Archidia. Additio. ij scd3 Guill. et Gar. et idem Joan. mo. Additio. iij Et Jo. mo. Additio. iiij Spāliter alleg. Gar. & Joā. mo. ff. de testa. l. iiij. & l. eius q̄ apud hostes. et. l. si filiusfa. Joā. an.

¶ De excessibus prelatorū.

Bonifacius octauus.

¶ Mendicantes nō possunt acquirere noua loca ad habitādum: vel antiqua alienare vel mutare absq3 spāli licētia pape: q̄ de hac p̄hibitione faciat mentionē. In acquirētibus tamen loca pro heremitica vita ducenda cessat prohibitio. hoc dicit Joan. an. Capi. vnicū.

Cum ex eo q̄ predicatores et religiosi alij mendican-

¶ De excessib⁹ prelatoꝝ et subditorū. Dictum fuit supra per discursum tituloꝝ p̄cedentiū de varijs delictis subditoꝝ. s3 ne prelati supbirēt ponit nūc gn̄alem rubricam de delictis tā p̄latoꝝ q̄ subditorum.

Continuatio dn̄i hē lye.

Cum ex. ¶ Tria facit. Pri̇o ponit p̄hemiū. Scdo p̄hibitionem cum decreto: ibi. nos sup hoc. Tertio prohibitionis determinatione ibi. p̄ hoc. Determinat, autē hec decre. no. §. eo. nimis. ij. in ver. ad hoc.

Diuisio. Dicit qd determinat.

¶ Casus. Significatū fuit dn̄o pape q̄ fratres p̄dicatores vl' minores vl' alij mēdicātes plura loca d nouo acq̄rebāt recipiēdo illa titulo donatiōis a dn̄is locoꝝ. & in illis locis nouos cōuētus edificabāt mittēdo religiosos alioꝝ cōuentuū ad illū locū: vnde insurgebant magna scādala. Eapropter supplicatū fuit dn̄o pape vt de remedio dignaret p̄uidere oportuno. Qui papa volēs obuiare futuris scādalis ordinauit q̄ mēdicātes nō acq̄rerent noua loca nec mutarēt: sed essent contēti suis locis acq̄sitis & edificatis ante istā cōstitutionē: nisi obtēta licētia a papa: & q̄ in licētia pape ponat ista clausula. nō obstāte constitutione. cū ex eo. de exces. prela. & subdi. ita q̄ apponat clausulā derogatoriā ad istā cōstitutionē. Et hoc locū h3 q̄n isti mēdicātes vellent locū acquirere in locis populosis: puta in ciuitatib⁹. si aūt in heremo vellēt ducere vitā heremiticam: tūc ista cōstitutio nō extendit ad illa loca: et sic mendicātes sine licētia spāli ipsius ro. pon. pñt de nouo acq̄rere loca in heremo ad habitandū & ibi edificare oratoriū [scādala] inter ip̄os et rectores ecclesiarū parrochialiū: nā isti mendicātes h̄nt mille modos ad se attrahēdū pp̄lm. 1ō dū erāt p̄pe eccl'iam parrochialem infligebāt dāna eccl'ie p̄chiali cōtra ad cōmodū bursale. & p̄pter ista dāna insurgebāt magna scādala inter rectores eccl'iarum parrochialiū & ip̄os mēdicātes iō supplicatū fuit dn̄o pape vt de remedio dignaret p̄uidere oportuno. q̄ ro. pon. p̄uidit vt sequit [loco populoso] al's obstaret p̄ncip⁹ sequēs [mutare] s3 vtrū possint mutare loca acquisita cū licētia pape. q2

Casus Ifalis dn̄i hē lye.

mendicātes diu obtinuerūt a sede apostolica vt possent in hac ciuitate edificare conuentū: cū ibi nullus esset conuentus fratrū mendicantiū: tunc volūt mutare ad aliū locū forte extra ciuitatē: vtrum respectu mutationis requirat noua licētia pape? text⁹ iste dicit q nō: sed de hoc dicā statim. [i heremis et in locis non populosis.

Nota bilia.

¶ Nota pncipaliter q mendicātes: licet eorū religio sit approbata: tñ nō pñt nouū ꝯuētū edificare sine spāli licētia pape nec noua loca acquirere: et hoc ppt scandala que ex hmōi noua acqsitiōe oriebant inter ipsos et rectores ecclīarū parrochialiū qbus appropinquāt. ¶ Not. vltertius q mendicātes nō pñt antiqua loca sibi a sede apo. ꝯcessa mutare transferendo de vno loco ad aliū absq spāli licētia pape: nō est dubiū de locis acquisitis añ istā. Sed quid de locis acquisitis post istā ꝯstitutionē: hec ꝯstitutio fuit disputata Bonoñ. nam Bonoñ. habēt de more qñ insurgit aliqđ dubiū super aliqua re tenent illud dubiū disputare publice. nam fratres minores de obseruātia īceperūt edificare ad latus cuiusdā mōtis qui dr mōs btē Marie iuxta Bononiā: et inceperunt edificare in pteo mōtis vbi vigebat vētus australis: et ideo voluerūt transire ad aliā partē mōtis: dubitandū fuit an possent. Dicit Do. de sancto Gemi. q ille q disputauit illam questionem tenuit q ipsi minores de obseruātia nō poterāt trāsire ad illā ptē mōtis sine spāli licētia pape. sz tñ iste text⁹ facit ꝯtra: qr dicit hacten⁹. i. vsq ad hanc ꝯstitutionē et cū ista ꝯstitutio sit penalis dz itelligi in suis ppriis terminis: ideo putat Do. de sctō Gemi. q absq licentia spāli ro. pōt. ipsi minores pñt mutare locū de vna parte mōtis ad aliā partē. [heremiticā] et sic mendicātes pñt eligere vitā heremiticā: de ꝯsensu tñ suorū prelatorū: nec requirit ꝯsensus cōuent⁹. et in heremo possunt acquirere nouū locū: nec requirit licentia pape: quia in heremo nō est multitudo populi: ideo cessat scandalum in littera.

Mēdicātes q dicant.

a ¶ Mendicātes. hi dicunt mēdicātes quibus victū tribuit incerta mendicitas. et qui reditus aut possessiones ex regula vel constitutionib⁹ habere nō possunt. ꝟ. e. ti. de reli. do. c. vno. et quo ad casum decr. nostre. in oībus mēdicātib⁹ idē ius. ꝯcor. ꝟ. e. li. de regu. cōstōnem. q eū sistem cū aliis vitā suscipiūt: sistem sen

tes^a: in ciuitatib⁹: castris villis aut aliis locis ad habitādum^b domos vel loca de nouo suscipiunt seu oli suscepta dimittunt: se ibidem ad alia trāsferētes: diuersa scādala^c qñq ꝓueniāt: et freqntes clamores ad sedem apostolicā perferant. ¶ Nos sup hoc ꝓuidere volētes: hoc ꝑpetuo prohibemus edicto: ne deinceps^d aliqs: vel aliq de predictis quibuscunq sup hoc priuilegiis muniti existant (que ipsis cōtra tenorē cōstitutionis pñtis nullaten⁹ volum⁹ suffragari^e) in aliqua ciuitate: castro: villa: seu loco quocunq ad habitandū. domos vel loca quecūq de nouo recipere: seu hacten⁹ recepta mutare: vel ea vēditionis: ꝑmutationis: donatiōis: aut cuiusuis alienationis^f titulo quocūq in alios trāsferre presumāt absq sedis apostolice licentia speciali: plenam et expressam faciente de prohibitione huiusmodi mentionem^g: si secus egerit: irritum decernentes^h. ¶ Per hoc tamen eis qui vitā duxerint heremiticam seu solitariam eligendam^i de maiorum suorū licētia^k (qn cellas: māsiones seu habitacula i heremo siue locis vbi non sit hominū habitatio de ꝓpinquo^l possint acquirere ac mutare) non intelligimus interdictum.

¶ De priuilegiis. I nno. iiii. in concilio gñali lugduneñ.

¶ Exempti vel priuilegiati vt non teneantur nisi sub certo iudice respōdere: ratione delicti/contractus/aut rei: si hec sint inita vel sita in loco non exempto: conueniuntur coram ordinario: sed ratione domicilii nō. Capitulum. i.

stant in legibus disciplinam. ꝟ. de sta. mo. recolentes ¶ Glo. seq. notat et remittit.

b ¶ Ad habitandū. No. qr de locis acqsitis ad habitādū tm̄ fit hic ꝓhibitio: ꝗ alͣs q̄ ad habitandū bene pñt loca acqrere. Sz quō ex quo sunt mēdicātes? Dic vt dixi. ꝟ. e. libro de religio. domi. capi. vno. Additio. In glosa. veterem.

c ¶ Scādala. Bene ꝗ fecit hic ꝓuidēdo: qr sui officii est scādala remouere. ꝟ. eo. lib. de offi. lega. ca. i.

d ¶ Deinceps. Futura igit cōprehēdit hec cōstitutio. oli enī hic ꝓhibitū licebat: vt. ꝟ. eo. nimis. ii. ꝟ. ad hoc

e ¶ Suffragari. ꝗ papa priuilegiū suū reuocare/moderare/ et in totum tollere pōt. licet deceat eius priuilegiū esse mansurū. ꝟ. de reg. iu. decet vbi de hoc.

f ¶ Alienationis: itelligo etiā ꝑ quē nō trāsferat dñium cum sic large loquat dicendo cuiuslibet ad idē. ꝟ. de re. eccle. nō alie. nulli. C. de re. alie. nō alie. l. sancimus. lz interdū sumatur solum ꝓ eo ꝯctu quo trāsfert dominiū. C. de fun. do. l. i. Jo. an.

Alienationis noīe qd ꝑtineatur.

¶ Glo. seq. notat et remittit.

g ¶ Mentionē. ꝗ necesse est de iure cōi in rescripto fieri mētionē: de q dic vt. ꝟ. e. li. de ꝯsti. c. i. in glo. q icipit est ꝯ. Additio. Ibi etiā d hoc no. Archi. ponēs ad lrām qđ dicit in spe. de instru. edi. ꝟ. nūc aūt. ꝟ. et scias vbi de priuilegiis loquit et de rescripto. Uide de rescꝑ. presenti ꝟ. ratione cause. ꝟ. itē q est ꝯ ius. Jo. an.

h ¶ Decernētes. hodie transgressores sunt ipso facto excōicati ꝑ clemē. de pe. cupientes. i. rñ.

i ¶ Eligēdā. isti sunt digni ꝯueniēti honore. xvi. q. i. q vere et pure. et an tales subsint epo: ibi not. et pñt heremite alͣs nō religiosi hre ꝓpriū. xix. q. iii. ꝟ. eꝯ paul⁹

Religiosus mendicās de licentia sui prelati pōt vitā hemiticam eligere.

k ¶ Licētia. ꝗ no. q religiosus mēdicās de licentia prelati sui pōt vitā heremiticam eligere. Additio. Uide quod dixi de regu. sane. in fi. vlti. glo. Jo. an.

l ¶ De ꝓpinquo. de hoc. ꝟ. de v̄bo. sig. ca. pe. Jo. an.

¶ [illegible] ¶ Dictū fuit. ꝟ. de exces. pla. verū qr multotiēs excessus prelatorū ꝓstāt cāni: vt subditi obtineāt a papa priuilegiū exēptiōis eo q prelati grauāt subditos: ideo post rubricā de excessib⁹ prelatorū annectit rubricā de priuilegiis. Uñ hec rubrica non solū tractat de priuilegiis exemptionis: sed de plurib⁹ aliis. sed occasione sumpta a priuilegiis exemptiōis tractat generaliter de omnibus priuilegiis.

Volentes libertatē (quā nōnulli sapo sto. sedes priuilegio exemptiōis[a] indulsit) sic integram obseruari: vt et illam alij non infringant[b]: et ipsi eius limites non excedant[c]: declaratione irrefragabili diffinimus q quātumcunq sic exempti gaudeant libertate: nichilominus tamen ra

diuisio

Volentes. ¶ Pro pmisso phemio vl' exordio ponit declaratione circa puilegiū exēptionis: ɀ declarationi obijcit et soluit ɀ. p restat. Scdo declaratione progat ad priuilegiū de certo iudice. Tertio determinat qd iuris de puilegio qd eximit a pena censure. Scda ibi: ɀ idipsum. Tertia ibi in eos. Sz Joā. mo. q diuidit in qnq ptes. de exordio facit pmā de obiectione et solutiōe tertiā.

Dicit qd declarat.

(1) Determinat aut hec decr. diffuse no. vj. q. iij. c. vl. ɀ. ẞ. e. ti. tuarum Additio Et q no. Jnno. ẞ. e. accepim⁹: ɀ host. i sum. hui⁹ ti. §. fi. sub §. sz ɀ dici posset. ɀ hui⁹ excusat plixitatē ibi positā. dicēs q an hāc pstōnem totū illud scri pserat. ɀ se extollit q iura noua p magna parte suas opi. approbāt. Jo. an. Additio Et dicebat Fran. q ista decr. vocari poterat puilegiorū iterptatrix. Jo. a.

Casus l'Falis D. helie

¶ Casus Canonici ecclie beatissimi hylarij maioris Pictauis obtinuerunt priuilegiū a sede apo. vt eēnt exempti a iurisditiōe epi Picta. sed immediate essent subiecti ecclesie romane: datis sibi certis conseruatoribus. Jsti exēpti perpetrauerūt delictū in diocesi pictauen. i. in loco nō exempto sed extra locum exemptū p quo fuerūt pueti corā epo picta. vl' ei⁹ officiali hn̄te ad hoc spālē ptātē. Nā ex gnali cōmissione nō posset officialis epi inqrere de criminibus nisi haberet ad hoc spetialē potestatē ab epo. Jste cōuent⁹ corā officiali Picta. pposuit q nō tenebaf litigare corā officiali picta. eo ɀ p eo q erat exēptus a iurisditione epi pi cta. ɀ ideo petebat remitti ad suū iudicē ɀ pseruatorē suorū puilegiorū. Pro parte pmotoris causarū officij fuit ppositū q nō debebat remitti ad suū iudicem. qr cessabat priuilegiū ppter delictū in loco nō exempto ppetratū. Dubitatū fuit an deberet remitti ad suum iudicē. Un̄ papa psult⁹ rn̄det q nō: sed teneſ litigare corā epo ɀ puniri fm ordinationē epi. Jdē si exēptus conueniaſ p ɀctu celebrato vel p re existēte extra locū exemptū. Sed qd scitissime pr vtrū ex istis trib⁹ modis puilegiū exēptionis de nihilo sibi seruiat? Rn̄. q nō erit puilegiū inutile: sz de multis sibi seruiet. Nā posito q exēpt⁹ delinqt vel ɀtrit i loco exēpto: q loc⁹ est infra limites diocesis epi loci: et exēpt⁹ hz domiciliū infra diocesim picta. ɀ tn̄ delinqt vel ɀtrit in loco exempto. lz rōne domicilij posset als cōueniri corā ordinario: tn̄ nō poterit ppter puilegiū suū. Jtē ponam⁹ q exēptus delinqt vel ɀtrit vel possidet rē extra locū exēptū ɀ etiā extra diocesim illi⁹ epi ifra cui⁹ limites hz domiciliū: tūc rōne domicilij posset corā illo epo cōueniri infra cui⁹ limites hz domiciliū. ɀ posset eū punire nisi iudex delicti eū reqrat: sed tn̄ qr est priuilegiat⁹ nō poterit corā illo epo pueniri rōne domicilij. Jdem dicendū est rōne ɀctus vel rei existētis extra locū exēptū ɀ diocesim infra quā hz domiciliū. Sed si delinqt extra locū exēptū. s. in diocesi in q hz domiciliū si ista duo pcurrāt cessabit puilegiū exēptionis. Sed ponamus q aliqs ipetrauit puilegiū a sede apo. vt nō posset pueniri nec teneret rn̄dere nisi sub certo iudice: vtrū in dictis trib⁹ casib⁹ possit cōueniri corā alio iudice? Rn̄det q sic: videlz pcurrētib⁹ duob⁹. domiciliū et delictū vel domiciliū ɀ cōtractus: vel domicilium ɀ res: tunc eñ in duob⁹ casib⁹ poterūt cōueniri corā iudice domicilij. Sed ponam⁹ q aliqua ecclesia obtinuit puilegiū vt religiosi illi⁹ ecclie nō possent a quocūq iudice suspēdi/interdici/ vel excōicari. vtrum possint suspēdi/iterdici/vel excōicari ab ordinario si pueniātur p delicto cōtractu vel p re? Rn̄. ro. pō. q nō ad quēcūq locū se trāsferāt: nisi se trāsferrēt ad certū priorarū: tunc possent ab ordinario suspēdi/ iterdici / vel excōicari/ qdiu in tali priorarū tollerenſ: lz illi priorat⁹ sint reuocabiles ad nutū plati [volētes] text⁹ exigit vt si delictū habeat certā penā: iponiſ illa pena. si autē nō habeat certā penā: imponiſ pena extraordiaria/ vel sicut ius exigit. vt si cōtumaces fuerint excōicenſ vel mittanſ in possessionē iuxta illa q habēſ in. c. qm̄ frequēter. ẞ. vt lit. nō ptes. nō vtiq. i. nō carēt oi cōmodo exēptiōis. ɀ rn̄det tacite qstioni. q. d. nō carebit oino pmodo exēptiōis: vt dixi i casus positiōe: videlz si domiciliū sit i diocesi ɀ delinqt alibi nō posset pueniri in loco domicilij: lz als cessante priuilegio ibi posset pueniri. Jtē si delinqt extra diocesim ɀ extra locū exēptū: si domiciliū sit i diocesi: nō poterit ibi rōne domicilij pueniri. Jtē si exēpt⁹ delinqt extra locū exēptū ɀ extra diocesim domicilij: si iudex delicti petat fieri ad ipm remissionē. iudex domicilij nō poterit in eū exercere suā iurisditionē. i. nō poterit talē cape nec mittere ad iudicē delicti. qd facere posset si iste nō haberet puilegiū exēptionis. Jtē si iudex ɀct⁹ reqrat iudicē domicilij vt faciat citari talem vt pparere habeat corā iudice ɀct⁹: nō poterit iudex domicilij istud facere obstāte puilegio exēptiōis. ɀ in oib⁹ istis hz pmodū puilegiū exēptiōis. ¶ No. prio q si exēpt⁹ delinqt extra locū exēptū pt pueniri corā ordinario. dū tn̄ delinqt in diocesi ordinarij. ɀ istud verū: nisi aliud diceret i puilegio exēptiōis. Nā iste tex. intelligiſ qn̄ papa dixit i puilegio suo talē ecclesiam cū ministris suis eximim⁹ a iurisditione ordinarij. Sed vt dicit Jo. an. in nouella. plures ecclie hn̄t ampliora priuilegia: videlz vt nō possint pueniri corā ordinario nisi corā certo iudice etiā p delicto vel ɀctu vel re existēte i diocesi ordinarij: tūc valerēt talia puilegia. dū tn̄ apponaſ clausula derogatiua ad istā pstōnē. Sed adhuc est qstio vtrū sufficeret si papa diceret. nō obstāte pstitutiōe Jnno. qrti. Quidā dicūt q nō. qr illa cōstitutio als phibuit illd qd ista phibet. sz illa fuit declarata p istā. Cōis opi. est q sufficeret dicere. non obstante cōstitutione Jnno. iiij. in cōcil. lugdunen.

Nota bilia.

¶ Gio. se. reci. p duas. q. in quarū prima remittit.

a ¶ Exēptiōis. p q vba dicaſ data exēptio. videbis ẞ. e. ti. si papa. ɀ ppe apo. se. est eximere. xvj. q. j. fr. ix. q. iiij. nūc vo. Additio. Un̄ legat⁹ ēt de latere hoc nō posset. ẞ. de pstr. vti. c. fi. Dicit Abbas. nec epus. de excessi. plā. c. ij. nec archiepus. e. ti. sicut vnire. Jo. an.

b ¶ Jnfringāt. Jsti seueritate ecclesiastica coercentur. ẞ. eo. quāto. ɀ papa solet talium priuilegia decurtare. ẞ. eo. dilecti.

c ¶ Excedāt. ẞ. c. porro. et. c. patentib⁹. ne puilegiū amittere mereāſ. xj. q. iij. puilegiū. ẞ. c. tuarū. limites eñ trāsgrediēdi nō sunt. ẞ. de sepul. c. j. Additio Archi. alleg. xxv. q. j. que ad ppetuā. ɀ. ix. q. ij. c. j. Jo. an.

a ¶ Aut rei. hec vera si cōtractus sit initus vel maleficium factum in loco non exempto et res litigiosa non exempta. vt. j. patebit.
b ¶ Ad hoc. Tria superius enarrata. Jo. an.
¶ Glosa sequens declarat ob. ⁊ sol. quā facit textus.

Additio. j. Et. ꝫ. de pscrip. veniēs. ver. chrisma. p quā patet q̄ chrisma: oleū sanctū: ꝯsecratiōes basilicarū ⁊ ordinatiōes clericoꝝ ⁊ his silia sunt a diocesanis ep̄is postulāda nisi aliud in ipsoꝝ priuilegijs cōcedatur. ⁊ alleg. etiā Hostien. xvj. q. j. interdicimus. Jo. and.

tione delicti siue cōtract⁹ aut rei[a] de q̄ cōtra ipsos agit̄ rite pn̄t corā locoꝝ ordinarijs cōueniri: ⁊ illi q̄ ad hoc[b] suam in ipsos iurisditionē (prout ius exigit) exercere. ¶ Nūquid[c] ergo carēt oīno in his cōmodo libertatis? nō vtiqꝫ. q꞉ nec corā ordiarijs ipsis dūmō sit in loco exēpto[d] cōmissum delictū: vel cōtract⁹ init⁹: aut res litigiosa: nec vbi domicilium habēt si alibi delinquāt vl' cōtrahāt aut res ipsa ꝯsistat cōueniri pn̄t aliquatenus super istis: neqꝫ domiciliorum pretextu locorū diocesani (si vbi deliquerūt vl' ꝯtraxerūt: aut res ipsa ꝯsistit: illi cōueniant̄) remittendi eos illuc: vel ipsis vt illic respōdeant iniungēdi habeāt aliquā prātem. Saluis nichilomin⁹ casibus alijs in quibus eos ep̄orum iurisditioni subesse canonica precipiūt instituta[e]. ¶ Et idipsuz[f] decernim⁹ circa illos[g] qbus vt nō nisi sub vno certo[h] iudice teneant̄ de se cōquerētib⁹ respōdere: ap̄lico priuilegio est concessum. ¶ Monasterio priuilegiato vt eius monachi a quocūqꝫ interdici suspēdi vel excōicari non possint: cessat in illis ordinariorū iurisditio quo ad illa: nisi illi monachi mitterent̄ ad prioratus subiectos ordinarijs: q꞉ tunc etiā licet vtrobiqꝫ sint monachi: ordinarij etiā quo ad predicta illos iudicant quādiu ibi manēt. ¶ In eos autē[i] quib⁹ ne interdici suspēdi vel excōicari a quoqꝫ valeant: a sede ap̄lica est indultū (sicut sunt religiosi q̄plures) in quorū priuilegijs cōtinetur: ne qsqꝫ ep̄s vel archiepiscop⁹ monasteriorum suoꝝ monachos p vlla cā vllo ve loco interdicere: suspendere: vel excōicare p̄sumat: iidē ordinarij iurisditionē suā q̄tum[k] ad ista vbicunqꝫ illi fuerint penit⁹ exercere non possint. Nisi forsan ipsi monachi ad monasteriorum suorū prioratus ordinarijs eisdē subiectos (vt vel gerant eorum regimē: vel in eis tanqꝫ proprij locorum ipsorū monachi resideant[l]) fuerint destinati. tunc enim et si libere possint ad eadem monasteria reuocari: ac tam illoruz q̄ ipsorū prioratuū monachi reputētur (cum nō sit inconueniens aliquē sic vtrobiqꝫ locū habere monachicum) vnum alteri subesse monasterio: vel ab ip̄o noscatur dependere[m]:

c ¶ Nunqd ergo. Q꞉ videret̄ aliquib⁹ q̄ per hoc exēpti equipararētur nō exēptis vt indistincte possent corā ordiarijs ꝯueniri. iō de hoc obijcit ⁊ soluit ⁊ hoc dicere intēdit q̄ indistincte rōne domicilij sunt exēpti: vt iudex domicilij nec potestatez habeat cognoscendi nec remittendi: ⁊ tn̄ ille est vnus modus sortiēdi forū. ꝫ. de fo. cōpe. c. vlti. Itē si delictum cōtractus aut res litigiosa sint in loco exēpto: gaudebunt exēptione. si eñ anglic⁹ delinq̄ret bonon. nōne puniret̄ p iudicē bonon. fingamus ergo et eq̄parem⁹ anglicū exēpto vt sicut ille q̄ al's nō est de iurisditione rōne delicti efficit̄ de iurisditione: si exēptus qui al's de iurisditione nō est ratione delicti de iurisditione efficitur. idē in contractu et re. Additio. Hoc et qđ sequit̄ declarauit in tex. sup versi. nec vbi. Additio. In quo tn̄ plus habet diocesan⁹ bonon. q̄ in anglico ppter causas speciales quibus sibi subest. vt. j. glo. ij. Jo. an.
¶ Glosa seq. reci. per questionem et solutionem.

Exempto monasterio ecclesia cimiteriū ort⁹ aree intelligūtur exēpta.

d ¶ Exempto. Dicit hic Ber. q̄ monasterio exēpto ecclesia: cimiteriū: domus: monasteriū: atria: ortus: aree: que sunt iuxta ecclesiā intelliguntur exēpta. xij. q. j. necessaria. ⁊ c. nulla. xvij. q. iiij. diffinimus. ⁊ c. id constituimus. ꝫ. de immu. eccle. c. j. ⁊ de cen. c. j.
e ¶ Instituta. vt. ꝫ. de here. ad abolēdā. in fi. ꝫ. eo. lib. de pben. c. j. de sta. reg. c. vno. in fi. Idem si capellas haberēt non exēptas. ꝫ. e. ex ore. ⁊ c. cū capella. sic ꝫ. de con su. cū inter vos. ꝫ. de senten. excōi. nulli. ⁊ j. e. auctē. Additio. Ui. qđ no. in clemē. de sepul. dudū. in glo. maltotiens. et de pe. co. c. ij. in glo. pe. Joan. and.

f ¶ Et idipsū. s. qđ dictū ē de exēptis. Additio. Tā circa cōuentiōes q̄ circa remissiones. Jo. an.
g ¶ Illos. nō exēptos: sed priuilegiatos tātū vt sequitur.
¶ Glo. so. reci. p obiec. et duplicē solutionem.
h ¶ Certo. Illud soluit Inūz de dcre. ꝫ. de rescript. ad hec. q꞉ hic certus iudex datus fuerat a papa. ibi licet⁹ quē imp̄ator duceret eligēdū p̄terea ibi in modum rescripti et iuris cōis facta fuit iterpretatio hic i modū grē ⁊ priuilegij: qđ etiā apparet ex titulo et ex lr̄a q̄ seq̄tur ap. priuilegio.
i ¶ In eos aūt istud qđ sequit̄ intelligas sane fm determinationē decre. j. eo. titu. ne aliqui.
k ¶ Quātum. Ad ista. s. iterdictū: suspensionē ⁊ excōicationē q̄ q̄tū ad alia salua manet iurisditio: licet q̄ ista exercere nō possunt ordinarij: pn̄t tn̄ cās corū audire et iudicare si nō pareant poterunt in possessionem mittere et similia facere. Additio. Dicit Hostiē. q̄ etiam deponere illos poterūt: ⁊ in artum monasterium detrudere: si causa talis fuerit. potestati enim ordinariorum nō detrahitur nisi inq̄tum est expressum: sicut et de prescriptione dicitur. ꝫ. de prescriptionibus auditis. ⁊ c. cum olim. Jo. an.
l ¶ Resideāt. Ad idē. ꝫ. eo. qm̄. ⁊ c. cū capella. ⁊ no. litterā: q꞉ si irēt illuc cā visitandi: vel cā solacij vel vt viatores: illos q̄ ad ista nō coercent ordinarij. ff. de iudi. l. heres absens. Additio. ver. nā vbi. et pcedit hoc etiam si ibi delinquāt tūc vel cōtrahant fm Innocen.
¶ Glosa sequens alleg. duas concor. soluit contrariū finis reci. per questionem.
m ¶ Depēdere. ꝯcor. ꝫ. e. lib. de pbē. cū singl'a. ⁊ si. ꝫ.

Priores nō hūt ius eligēdi plarū i maiori mōastē rio a q̄ prioratus eorum depēdēt.

de prebē. extirpande. §. qui vo. nec ob. decre. de elect. cōstitutis. q̄ loquitur cū monasteria non sūt annexa nec pendētia: et talis habebit vocē in vtriusq; prelati electione: si est cōsuetudo: al's cōuentus eligeret. xvj. q. vlti. c. vlti. & de elec. c. j. Additio. Fm hosti. idē Jo. mo. & Archi. vide q̄ dixi post Inno. d̄ reli. do. c. si. §. vlti. q̄ distinguit an habeat electionem superioris & an prioratus bona sint districta. Jo. an.

a ¶ Quo ad p̄missa. Sez suspē sionē excōicatio nē et interdictū: & intelligas hoc qn̄ prioratꝰ ille tale priuilegiū non hz nec exse: nec ex superiori mōasterio: q: si maiꝰ mōasteriū hz p̄uilegiū q̄ monachi sui & p̄oratuū sibi subiectoꝝ a q̄cūq; excōicari nō possent. &c. tūc secus.

b ¶ Quādiu morātur. Ergo post reuocationē, j eorum quo ad p̄dicta in eos iurisdictione vti nō poterit. Additio. Nisi preueniatur. de fo. cōpe. proposuisti. fm hostiē. & Jo. mo. Additio. Cui resistere nō possunt. de sta. mo. cum ad monasteriū. ver. tales. Jo. an.

Cum de. ¶ Premissa cā puidet & puisionē declarat ibi. Vn̄. Additio. hic priuilegiat locus studij. De priuilegijs doctoꝝ habet. C. de pfes. & me. l. medicos. ff. de excu. tu. l. sed & reprobari. §. vlti. Joan. an.

Presuppo. dūi hē lye.

¶ Pro intellectu huiꝰ. c. est presupponendū primo illud q̄d habet in. c. sup specula. de magi. in anti. videlz q̄ clerici prebēdati & beneficiati existētes in studio generali de licētia suoꝝ prelatoꝝ [q: hoc est necesse] pcipiant fructus bn̄ficij & grossum prebēde. sed nō distributiones quotidianas. q: existēs in studio lz reputet presens vt pcipiat fructus bn̄ficij sui & grossum prebēde. nō tn̄ reputatur interesse diuino officio. Scd̄o est presupponendū q̄ habere studiū generale dependet a potestate principis cōcedentis priuilegium.

Casus s̄ralis dni he lye.

¶ Casus. Aliq̄s clericus bn̄ficiatus est in curia romana: & studet in iure diuino vel hūano. i. in iure canonico vel ciuili. vtrū possit pcipere fructus bn̄ficij q̄si studēs in studio gn̄ali: Rn̄. ro. pon. q̄ iustis de causis ad hoc animū suū mouētibus tādiu disposuit q̄ in curia esset studiū gn̄ale. sic q̄ studēs in curia romana pciperet fructus bn̄ficij sui quasi studeret in studio gn̄ali. Vn̄ curia romana non accipit p ciuitate romana. nisi tādiu q̄diu est ibi curia. nā regētes sequūtur curiam [quasi] aliq̄ exponūt quasi p vt. q: re vera eccl'ia romana est mater ecclesiaꝝ olm. alij dicūt q̄ stat pprie: q: eccl'ia romana nō est vera mater: sed q̄si mater: q: mater pprie d̄r illa q̄ peperit filiū: eccl'ia autē re vera nō parit. sed d̄r q̄si mater q: q̄si parit videlz sp̄ualiter in regeneratiōe q̄ fit p baptismū [ciuilis] ista vba veniūt expositiue ad duos terminos sequētes. scz diuini & humani. Alij dicūt q̄ veniūt expositiue ad vocabulū humani. ita q̄ ius canonicū vocet ius humanū vel ius ciuile d̄r ius humanū. Vn̄ ius humanū d̄r ius factū ad cōseruationē hūani gn̄is. ¶ Nota primo ex p̄ncipio. c. fm vnā expositionē q̄ qn̄ dictio q̄si iungit q̄litati vere accipit: prout hoc intelligit ex isto ca. si dicamus q̄ eccl'ia romana sit vere mater: sed qn̄ dictio q̄si iungit qualitati nō vere diminuit. ¶ Nota vlteriꝰ q̄ studētes nō solū dicūt sibi pficere sz etiā oibꝰ alijs. i. ad pfectū olm alioꝝ nā eccl'ia vniuersalis indiget viris l'ratis ad sui regimē. ¶ Nota q̄ lz ius canonicū sit extractū a iure diuino: tn̄ d̄r ius humanū: q: fuit factū ad policiā humani gn̄is: sicut exponit i p̄hemio decretaliū. ibi hūani generis. ¶ Nota principalē effectū huiꝰ. c. q̄ studētes in studio gn̄ali percipiūt fructꝰ siue reditus suoꝝ benefitioꝝ acsi residerēt. i. percipiunt fructꝰ quos pcipere deberēt ratione p̄sentie.

Notabilia.

ratione tn̄ eorūdē prioratuū dicti ordinarij sua iurisdictione in ipsis etiam quo ad premissaª (q̄diuᵇ morantur in illis) licite vti possunt. Idem.

¶ Curia romana habet studium generale: & eius priuilegia. h. d. Joan. an. Capitu. ij.

Cum de diuersis mūdiᶜ partibꝰ multi confluāt ad sedē apostolicā quasiᵈ matrem: nos ad cōmunēᵉ tā ipsorū q̄ alioꝝ omniū cōmodū & pfectū paterna sollicitudine intendentes (vt sit eis mora hmōi fructuosa) puidimꝰ: q̄ ibidē decetero regat & vigeat studiū iuris diuini & humani: canonici videlzᶠ & ciuilis. Vn̄ volumus et statuimus vt studentes in scholis ipsis penes sedēᵍ eandē talibꝰ priuilegijs oīno libertatibꝰ & immunitatibus gaudeāt: quibꝰ gaudēt studētes in scholis vbi generale regit studiū: ac recipiant

Ecclia d̄r mater nr̄a

Glo. fin. dicit q̄ nō oēs studētes i studio gn̄ali pcipiūt fructꝰ suoꝝ bn̄ficioꝝ: sz solū theologi. c. sup specula. ne clerici vel monachi secula. nego. se immisceant. q̄d loquit de studētibꝰ in theologia. nec obstat iste tex. q: dz iterptari fm illd̄. c. sup specula. istud nō placet modernis doctoribꝰ. imo dicūt q̄ studētes in q̄cūq; facultate debēt pcipere fructꝰ bn̄ficioꝝ q̄s pcaperēt in p̄ntia. maxīe si studeāt in iure canonico vel ciuili. nec obstat. c. sup specula. q: dicit sp̄ālitatem in theologis respectu cōtrarij statuti. ideo valeret statutū q̄ studētes in iure canonico vel ciuili nō pciperēt fructꝰ bn̄ficioꝝ: sed in theologia non valeret tale statutum.

c ¶ Mūdi. Vn̄ dicit: q: aplicus totiꝰ orbis ē dn̄s. &. de fo. cōpe. c. vlti. & &. in p̄hemio huiꝰ lib. cū suis concor.

d ¶ Quasi matrē. ij. q. vj. ad romanā. xix. dist. in memoriā. et quasi ideo dicit q: ecclesia iā genitū natura gignit p gratiā: vn̄ debet dici renatus iō dicit quasi: q: mater q̄ pprie parit. Additio. Idē Jo. mo. qui dicebat q̄ ecclesia de non esse/cū essemꝰ natura filij ire: ad Ephe. ij. ducit ad esse sp̄uale per sacramētū baptismi. vn̄ ille iā natus est auctus p gratiā que gratia nō destruit naturā sed perficit fm Aug. Jo. an.

e ¶ Cōmunē. Debet enim lex esse cōmunis. iiij. dis. erit autem. & &. in prohemio huius libri.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

f ¶ Videlz. Illd̄ posset venire expositiue ad vtrūq;. q. d. diuini. i. canonici. humani. i. ciuilis. sed est meliꝰ. Idem Jo. mo. q̄ veniat expositiue tm̄ ad verbum humani. i. positiui. s. canonici et ciuilis. q̄ dicit diuini intelligatur proprie de sacra pagina.

¶ Glo. seq. querit et soluit scd̄m & tertium dictum rei. per duas questiones.

g ¶ Sedē candē. Nunq̄d intelligemꝰ q̄d hic de sede apo. dicit late vt cōphēdat etiā loca vicina p duas dietas legales: put d̄r. &. eo. lib. de prebē. presenti. nō credo: sed intelligā p sedē ciuitatē vel locū vbi est curia cū suis suburbijs tm̄. ad hoc. J. de sen. excōi. si ciuitas: al's seq̄ret q̄ curia vel studio existēte Bonon. studētes Imnole vl' mutine gauderēt p̄uilegio: q̄d esset absurdū. &. de cleri. nō resi. tue. prorogatio igit vlteriꝰ decreta. p̄senti. suū specialē casum ɔtingat. & puto q̄ Viterbien. studēs viterbij veniēte curia & pmanēte: gaudebit hoc priuilegio: sed curia recedēte cessabit gau=

dere: sicut et ego studens Bononie gaudeo priuilegio studij. et si cras tolleretur Bon. studiū vel eius priuilegiū gaudere cessarē nō obst. pdicta decre. pñti .§. sane. qr ibi odiū [i] hic fauor. et hoꝝ diuersa est rō. j. de reg. iur. odia. cū suis ꝯcor. Si uo aliqs existēs in curia ꝓ impetratione facienda vel ibi procurator vel aduocatus existens in fraudē scholas intraret vt huius cōstōnis bñficio gauderet fraus sibi non ꝓderit. [u] . s. de renū. c. ij. cū suis cōcor. sicut nec vere cā reipublice abesse dr̄ q cā ꝓpri cōmodi in legatione est. ff. ex q. cau. maio. l. non vere. et facit qd ibi no. et qd not. moderni de magistris. ca. vlti.

Scholar' existēs ad uocat' vl' ꝓcurator et in fraudē scholas intrans nō gaudet priuilegio scholarium.

Additio. Per qd preiudicaretur ordinario collatori: fauor eñi respicit studentē vt hic in prin. Jo. an. Additio ij. Idem Joā. mo. qui dicit qꝫ talē denominabit ab eo in quo se plus occupat et remittit. j. de verbo. signi. c. fi. Joan. an.

bñdictionē solēnē: nisi in monasterio suo et in capellis sibi ꝑpetuo iure subiectis. in qbus ipse abbas est tāqꝫ eps. Sꝫ verū sit ꝑmissum abbati ꝯferre primā tōsurā extraneo: nō suis cōuersis? Rñ. qꝫ nō. etiā si illi extranei ꝯuolarēt ad monasteriā alo ꝯuertendi se vt fierēt monachi [insignuit.] scꝫ simpliciter [elargiri] qr in his trib' cōsueuerūt epi bñdictionē solēnez impartiri pplo.

integre[a] prouentus suos ecclesiasticos sicut illi.

Alexander quartus.

Dicit quomodo intelligatur priuilegium quod habēt quidā abbates de populo benedicendo: et quibus possint abbates conferre tonsuram. Joannes and. Capitulū. iij.

Abbates[b]: quos apostolica sedes in exhibitione benedictionis super populum speciali priuilegio insigniuit in ecclesijs: que ad eos pertinēt pleno[c] iure: quā do in eis diuina officia celebrant possunt post missarum solēnia et vespertinas ac matutinas laudes benedictionem solēnem[d] super populuz elargiri. Alibi[e] autem publice aut per vias: ciuitates castra: et villas: populis et plebibus benedictionem facere vel impartiri non valeāt. Nisi hoc eis expresso[f] apostolico priuilegio sit concessum. Nec eis licitum sit alijs qꝫ monasteriorum suorum conuersis: et qui ad illa

Nota pmo qꝫ bñdicē populuz bñdictiōe solēni ꝯpetit solis epis qui tenēt locum aploꝝ. et alij inferiores ꝑlati puta rectores ecclesiarū parrochialiū tenēt locum. lxxij. discipuloꝝ. Nota qꝫ abbates d iure cōi nō habēt facultatē impartiēdi bñdictionē solēnem: sed pñt a sede aplica obtinere priuilegiū vt illā benedictionē solēnem possint impartiri. Nota tres horas in qbus eps pōt bñdicere populū bñdictione solēni videlꝫ post laudes: post missaꝝ solēnia: et post vesperas. Nota qꝫ abbates pñt cōuersis suis coferre pmā tonsurā ꝑ quā ꝯferꝫ ordo clericalis. Nota qꝫ si papa dedit alicui abbati priuilegiū benedicendi populū benedictione solēni. istud priuilegiū non extēditur extra monasteriū ipsius abbatis et loca sibi pleno iure subiecta: nam istud priuilegium tēdit in diminutionem auctoritatis epalis. ideo debet stricte interpretari vt minus ledat. Et si abbas daret benedictionem populo extra monasterium vel loca sibi pleno iuro subiecta ipse delinqueret: et posset eū eps punire: nō obstante priuilegio exemptionis. quia priuilegia tantum valent quantum sonant.

Nota=bilis.

Epoꝝ hore qbus benedicere pñt populū

Glosa sequens reci. per duas questiones.

a Integre. Quotidianis distributiōib' exceptis. s. de magistris. c. vlt. s. de pbē. lꝫ. illic eñi nō dantur etiā presentib' q nō intersunt diuinis. s. eo. li. de cle. nō resi. c. vnico. nec intelligas qꝫ de iure cōi existēs i studio ꝑcipiat corpus pbende [ ] saluo qꝫ de sacra pagina dicimus. sed hic intēdit dicere qꝫ si ex dispēsatione cōsuetudine vel statuto ecclesie existēs in studio potest percipere prebendam: hoc poterit studendo in curia. Additio. j. Arg. pro eis. lxxxij. dist. ꝓposuisti. in glo. sufficit. et. xxxvij. di. de quibusdā. Cōtra eos est qd no. xij. q. ij. vulterane. et. xvj. q. j. generaliter. Jo. an.

Glosa sequens recitetur per questionem.

b Abbates. Licet hic de abbatib' exprimat: idē intelligo [ ] de priorib' archipbr̄is vel alijs qbus hoc priuilegiū ꝯcessum esset: cū eadē sit rō. ista aūt decre. olim inter extrauagantes incipiebat. qm̄ nonnulli. Additio. De qua loquitur Guil. in spe. eo. ti. Jo. and. Additio. Idem Archi. ꝓpter idētitatē rōnis alleg. s. de consti. translato. bene fa. j. eo. aplice. Jo. an.

divisio

Abbates. Sūt due partes. Pria. tractat de bñdictione sup pplo fiēda et ꝑ abbates sup hoc priuilegiatos. Scda ibi: nec eis. de collatiōe tōsure. Itē prima dicit qd eis liceat determinādo locū et tēpus. scda ibi. alibi. ponit qd nō liceat et exceptionē subdit ibi: nisi. Additio. Scda principalis miscēdo quid liceat ponit quid non liceat: a quo excipit ibi: nisi eis. Jo. an.

c Pleno iure. Scilꝫ in spūalibus et tpalibus. s. e. cum et plantare .§. in ecclesijs. et. s. c. qm̄ ꝑ confessionē. Additio. Dicit hic Archi. Alanū scripsisse qꝫ tūc ecclesie pleno iure pertinēt ad monasteria qn̄ in eis sacerdotes instituūt: et oēs obuocationes percipiūt preter stipēdia ministroꝝ. de preben. auaricie. et. c. monachis. vbi de hoc. et. xvj. q. ij. in sum. Jo. an.

Eccl'ia qñ dicatur spectare pleno iure ad monachos.

Summariū dñi helye.

Si abbas a sede aplica obtinuit ꝑuilegiū vt possit impartiri solēnē bñdictionē: istud ꝑuilegiū restringitur qdiu est in monasterio vel in capella sibi pleno iure subiectis. h. d. Presupponēdū est qꝫ simplex sacerdos licet possit populū bñdicere bñdictione nō solēni soli tñ epi possunt impēdere benedictionem solēnem. que fit dicēdo. Sit nomē dñi benedictum. Humiliate vos ad benedictionem. xcv. distin. c. ecce ego dico.

Presup. dñi helye.

d Solēnem. Scꝫ quā faciūt epi solēniter dicēdo. Sit nomē dñi bñdictū et c. qr priuatā bñdictionē exhibent etiam pbr̄i simplices. xcv. distin. c. ecce ego dico. Additio. Non tñ presente epo. xxj. di. deniqꝫ. Jo. an.

Bñdictio solēnis q̄lr fiat.

Casus. Aliqs abbas obtinuit a sede aplica priuilegiū vt posset impartiri solēnē bñdictionē: et nō fuit dictū in quocūqꝫ loco: sed simpliciter fuit ei concessa facultas vt posset impartiri solēnem bñdictionem. Iste abbas inuitat' ad funus cuiusdā defuncti voluit impartiri istā solēnem bñdictionē: et cū esset in aliqua ꝓcessione voluit impartiri bñdictionē solēnē: vtrū possit? Rñ. ro. pon. dicēs qꝫ nisi aliud fuerit dictū et nominatim expssum in priuilegio suo nō poterit impartiri

Casus lr̄alis dñi helye.

e Alibi. Scꝫ extra ecclesias sibi pleno iure subiectas. Additio. Dicit Archi. qꝫ multi priuilegiati hoc male obseruant. propter qd esset eis priuilegium auferendum. lxxiiij. distin. vbi ista. et. c. seq. Jo. an.

f Expresso. Quātūcunqꝫ ergo gñaliter loquatur

priuilegium: hoc non poterit nisi id priuilegio sit expressum 7c. ff. š. eo. lib. de here. inquisitores.
a ¶ Cōuolauerint. vt ibi cōuertant 7 fiāt monachi [red] De eta. 7 qli. cū cōtingat. daꝛ consiliū ꝙ hoc nō fiat īfra annū pbatiōis. qꝛ certū est ꝙ postea exire

cōuolauerint[a]: 7 in qs ecclia-sticā et quasi epalem[b] iurisdi-tionē obtinēt: primā clerica-lem cōferre tōsuram[c]. ¶ Nisi eis id cōpetat ex pleno prefa-te sedis indulto[d]. Idem.

¶ Exēpti in locis non exem-ptis oratoria vel capellas si-ne diocesanorū licentia con-struere nō possunt: nec in exē-ptis sine licentia pape. Nec possunt exēpti assumere cau-

posset et fraus fieri q̄ pcauēda est. de ser. nō or-di. c. j. p 7 ḡ. j. de senten. excō. reli gioso. Jo. an.
b ¶ Quasi epi scopalē. hoc di-xit qꝛ vere epa-lē hre nō posset scꝫ vt posse chris mare 7 alia face re q̄ sunt epalis ordinis. Sꝫ igiꝛ abbas in parro chia sua vel alio loco hꝫ iurisdi-tionem in spūali bus. qd al's de iure dꝫ hre eps etiam puros laicos nec cōuersos nec cōuertendos poterit clericare: al's nō. sicut em̄ eps laicum non sue iurisditionis ordinare non potest absqꝫ licentia sui epi. š. e. lib. de tempo. ordi. c. vlti. sic nec iste abbas talem poterit ordinare.
¶ Glosa sequens tria dicit.
c ¶ Tonsurā. Cōfertur em̄ per ipsam clericalis ordo. š. de eta. 7 quali. cum cōtingat: 7 hoc intellige fm determinationem illius de abbate benedicto 7 pbro: saluo eo qd habes de supplē. negli. prela. c. j. 7 possunt tales abbates ꝯferre etiā superiores ordines vsqꝫ ad lectoratū inclusiue. [red] lxix. distin. c. j. in predic. ca. cum contingat. [red] Uide qd ibi dixi.. vbi etiam tenet Hoa. 7 hic Archi. ꝙ alteri conferens imprimit characterem. Jo. an. [red] Et factū hec pro abbatib9 qui benedicunt calices patenas: vestes sacerdotales cruces 7 similia: de quibus. š. de sacra vnctio. ca. vno. ante fi. de consecra. distin. j. vestimēta. nam si benedicant et consecrant personas fortius 7 res. xij. q. j. precipimus. A consecratione calicis in quo fit vnctio. vt in pre. ca. vno. abstinere debēt. in aliis superioribus 7 similibus vbi fit solū verbalis benedictio sustineri potest quādo ad opus suarum ecclesiarū id agunt. Al's abstinere debent. cum nec solēniter benedicant populum vt hic: nec aquā etiam benedicant solēniter. š. de conse. eccle. vel alta. aqua. maxime quia eorum benedictio simplex est vel ad plus mixta. vt no. in clem̄. de sta. mo. attendētes ꝟ. statuimus. De mitratis dicam. j. e. vt apostolica. š. ij. glo. Jo. an.
d ¶ Indulto. Puta quia habent priuilegium quia quoscunqꝫ etiam nō subditos volentes ab eis ordinari. clericare 7 ordinare possint: tenor etiam priuilegiorum seruabitur. š. eo. porro.
Auctoritate se. Sūt tres partes. Prima ponit triplicē phibitionē cōtra exēptos. Scda contra faciētes iubet compesci per ordinarios ibi: ꝙ si. Tertio puidet ordinariis cōtra ꝯseruatores ibi: 7 si quas Secūda principalis ibi: inhibemus. ponit inhibitionem 7 exceptionē. Tertia ibi: causas. ponit illam inhibitionē quā declarat ibi: etiā. Jo. an. [red] Increbat: qꝛ regulares de qua loquiꝛ Guil. in spe. eo. tit.
¶ Presupponendū est illud qd habeꝛ in. c. cū olim ꝟ. insuper. eo. ti. in anti. videlꝫ ꝙ nullus debet edificare nouū oratoriū vel capellam aut eā dotare vel altare nouum erigere sine licentia diocesani. Et si quis contrarium fecerit tam capella seu oratoriū vel altare ꝙ fructus sui cedunt diocesano. nō vt percipiat fructus tanqꝫ suos: sed vt in tali ecclesia vel oratorio possit instituere clericum absqꝫ consensu fundatoris.

Ordo clericalis ꝯfertur p solā p̄mā tōsurā.

Abbates an possint bñdicē calices patenas: vestes sacerdotales: cruces et silia.

diuisio

Presup. d. hely c.

sas ppias suoꝝ liberorū hominum in se: etiā si illi sint iu[?]cēsuales. Joan. an. Capi. iiij.

Auctoritate sedis apostolice de fratrum nostrorum cōsilio statuimus: ꝙ oratoria[e] vel capellas in locis non exemptis[f] sine diocesanorum locorum ipsorum licētia exempti construere nō presumāt. neqꝫ in sic constructis[g] nec tempore interdicti[h]

¶ Casus. In diocesi picta. est monasteriū exēptū vel ecclia exēpta isti exēpti edificauerūt vel dotauerunt de nouo aliquam capellā aut oratoriū sua ppia auctē vtrū licite fecerit? Rñdet ꝙ nō sine licentia diocesani illā capellā de nouo edificauerūt in loco nō exēpto. Sed vtrū in loco exēpto possint capellā erigere sua auctē propria? Rñdet ꝙ nō absqꝫ auctē pape. q habeꝛ loco diocesani: alioqn pderent capellā cū fructib9. ita ꝙ si patronus diceret ex quo nō vultis vt habeam9 ius patronat9 in tali capella recuperabo dotē non est audiēdus. imo illam dotē iā assignatā nō poterit recuperare. Sed qd sanctissime pater. sunt aliq hoies q tenēt ab exēptis possessiones, sed tñ ipsi hoies sunt dñi directi: qꝛ illas possessiones tenēt ad aliquē cēsum annuū. isti hoies conueniunꝛ corā ordinariis. vtrū exēpti possint petere vt isti sui hoies remittanꝛ ad suos cōseruatores? Rñdet ꝙ nō. si causa sup qua fuerūt conuēti sit cōmodū ipsorū hominū: secus si esset cōmodū exemptoꝝ. 7 tāgeret ius suorū exemptorū 7 dominiū directū illarū possessionū esset apud exēptos. qꝛ tūc p hominib9 conuentis possent suscipere defensionē 7 petere remissionem ad suos cōseruatores. sed qñ cōmodū possessionū spectat ad ipsos hoies nō possunt exempti p eis suscipere defensionē. nec petere vt eā remittaꝛ corā suis conseruatoribus [causas] 7 dicūtur cause suorū hominū quādo cōmodum et incōmodum spectat ad ipsos homines. ita ꝙ ex fine litis non sunt exempti consecuturi aliquod cōmodum vel incōmodum.
e ¶ Oratoria. Oratoria debēt esse id qd verbum sonat. xlij. di. c. vlti. 7 pe. 7 ista publica oratoria sine diocesanoꝝ licētia nō cōstruent in loco non exempto: 7 de his oratoriis habetur. š. de cēsi. ca. vlti. š. eo. titu. parētibus priuatim aūt orare in domo sua cuilibet licet: nō erigēdo ibi altare nec missam celebrādo. [red] Nisi hec duo faciat de auctē diocesani qd dic vt de cōsecra. distin. j. vnicuiqꝫ. 7 duobus. c. se. Joan. an.
¶ Glo. se. dicit similitudinē. scda soluit questionem.
f ¶ Nō exēptis. Sicut enim si anglicus in ciuitate bonon. vellet ecclesiā erigere: hoc non posset sine diocesani licētia: sic nec exemptus habita cōparatione vt dixi. š. c. j. ad idē. de cōsecra. dist. j. nemo edificet. in auk. de ec. titu ꝟ. si quis autē voluerit. col. ix. in auk. vt nullus fa. ora. do. col. v. [red] Uide eo. ti. cū olim. ij. super glo. no. quia. 7 idem ꝟ. seq. Jo. an.
g ¶ Constructis. Tolle quod est infra celebrēt vel faciant celebrari.
h ¶ Interdicti. Hodie religiosi etiā exēpti violātes generale interdictū qd seruat mater ecclia: ipso iure excōicati sunt per cle. de exces. prela. ex frequentibus.

Casus lr alis dñi hoīe.

Oratoriū qd sit.

Oratoriū priuatū q libet in domo sua erigere pt.

a ¶ Exceptis. ȝ.e. vt priuilegia. ȝ.c. q nōnullis. ȝ. de sen. excō. p̄murium⁹. hodie dic. vt. j. de sen. excōi. ca. vi.
b ¶ Cōpescant. ecce ḡ q exēptus ppter delictū i loco nō exempto cōmissum subest ordinario. ȝ.c. j.
A ¶ Probat etiā decr. ista idē de exempto q̄ ad tertium mēbrū qḋ de celebrātibus loqr. Jo. an.

ptionē interserit ibi: illis. A ¶ Dicit Fran. ȝ. eo. c. j. q priuilegiū de quo hic loqmur Inno. iiij. concesserit multis laicis clericis ɀ religiosis. Sȝ Alexā. omnia illa priuilegia reuocauit p̄ter concessa regib⁹/reginis/ regū filijs/ ɀ fratrib⁹: vel similib⁹ psonis: q̄ antiq̄tus talem grām a sede apo. habuissent. ɀ icipiebat illa constitutio. Ad ppetuā rei memoriam. Clemēs cuius fuerat hec constitutio clementior Alexādro sic tēperauit: vt. s. p̄ter exceptos nō extēderetur ad snīas ordinariorū ɀ tēperatiōis cā pulchra fuit et formosa/ quā ponit exordiū. Et eiusdem clemen. fuit decre. ne aliqs. ȝ. e. li. de here. Jo. an.

Diuidit.
Dicit quomō olim incipiebat.

(casibus exp̄ssis in iure dūtaxat exceptis[a]) celebrēt. vl' faciāt celebrari diuina ¶ Qz si talia p̄sumpserit ab his p locorum ipsorū ordinarios cōpescantur[b]. ¶ Et si q̄s ppter hoc exēptorꝫ ipsorū cōseruatores in eos sentētias ptulerint: illas penit⁹ reuocam⁹[c]. ¶ Inhibem⁹ insup ne in locis etiam exemptis hoc ipsi exempti facere audeant nisi sup his licentiam vel priuilegium habeant sedis ap̄lice[d] speciale. ¶ Causas[e] quoqꝫ siue lites proprias[f] suorum hominum liberorum[g]: que vide licet tantum ad ipsos hoies pertinent[h] ijdē exempti suo nomine: siue vt actores siue vt defensores aliquatēn⁹ nō assumant. ¶ Etiā si sint ipsis dicti hoies cēsuales: cum id nequaqꝫ licitum sit eisdem.

Clemens quartus.

¶ Priuilegiū pape q qs excōicari/ suspēdi/ vl' interdici nō possit: nō extendit ad sententias ordinariorꝫ: nisi tale priuilegiū sit cōcessum regibus/ reginis vel ipsorꝫ filijs: vel religioso loco vel ordini. hoc dicit. Jo. an. Caplm. v.

NE aliqui de indultis apostolicis cōfidētes alios confidenti⁹ in suo iure molestēt: ɀ ordinariorꝫ iurisdictionē ɔtēnāt pariter ɀ eludāt. ¶ Oēs idulgētias ɀ priuilegia quibuscūqꝫ singularibus psonis ecclīasticis vl' secularib⁹ cuiuscūqꝫ[i] sint p̄eminētie: dignitatis cōditionis aut stat⁹ q interdici a q̄cūqꝫ[k] vel excōicari nō possint: nec terre vel ecclesie ipsorꝫ ecclīastico interdicto supponi: sub quacūqꝫ forma v̄borꝫ ɔcessa[l]. ¶ (Illis p q̄ regib⁹ ɀ reginis eorūqꝫ filijs[m]: necnon ɀ reli-

c ¶ Reuocamus. Cōseruatores eni priuilegiorū ad hūc casū iurisditionē extēdere nequeūt cū se ad hunc casū priuilegia nō extēdant. ȝ.c. j. nec se itromittēr pnt nisi ō manifest iiurus. ȝ.e. li. ō of. ðle. c. vi.
d ¶ Sedis apostolice. Quia sicut ep̄s ē diocesan⁹ in loco non exēpto. vt. ȝ. sic ɀ papa est diocesan⁹ in loco exēpto. Puto tñ q hoc casu sufficeret lnia legati ō latere. arg. j. de vb. sig. veniēs. i pn. ɀ. ȝ. ō elec. si abbatē. ɀ ad h⁹ facit qḋ dixi. ȝ. ō elec. cupiētes. circa pn. in glo. in hoc casu.

Papa est diocesan⁹ in loco exēpto sicut ep̄s i loco sue diocesis non exēpto

Casus de apo. fuit mi chi cōcessum fauore mee psone vt a quoqꝫ non possem excōmunicari/ suspēdi/ vel interdici. et ponamus q in priuilegio meo nō fuit facta expressa mētio de meo ordinario: qz nō fuit dictum. cōcedimus tali priuilegium vt nō posset excōicari/ suspendi/ aut interdici a quocūqꝫ etiā diocesano suo: sed simplicit fuit dictū vt nō possem a quocūqꝫ excōicari/ suspēdi/ vel interdici: vtrū p hmōi priuilegiū adimat meo diocesano potestas vt nō posset me excōicare/ interdicere vel suspēdere? Rñ. roma. pon. q non. qz meū priuilegiū nō extēdit ad ordinariū: sed ad alios iudices. Et ista sunt vera qñ priuilegiū tale fuit cōcessum certe psone pticulari. secus si esset cōcessum alicui ordini vel loco religioso. puta tali monasterio: tunc enim religiosi illi⁹ monasterij nō pnt excōicari/ suspendi/ vel interdici a quocunqꝫ iudice etiā ab ordinario. sed psone pticulares pnt: nisi essent reges/ vel regine/ vel eorū filij: qz etiam tales persone particulares non pnt excōicari/ suspendi/ nec interdici a suis ordinarijs.

Casus lr̄alis. d. helle

e ¶ Causas quoqꝫ. ɀ facit iste §. ad ea q̄ no. Inno. ɀ Hosti. ȝ. de appel. dilectis.
f ¶ Proprias. Palā est illā ppriā cām esse cui⁹ dānū vel emolumētū ad aliquē suo noie ptinet. ff. qñ appel. sit. l. j. ij. q. vi. biduum. ver. palam.
g ¶ Liberorum. In seruis enim secus: ɀ in hoc nulla dubitatio.
¶ Glosa ista reci. per tres questiones. Secūda ibi: de furto. tertia ibi: ɀ istud.
h ¶ Pertinēt. Dicebāt Inno. ɀ Hosti. in p̄dic. decr. q si aliqs turbat cultorē agri mei vel colonos meos ɀ illū dat michi vtile interdictū vti pos. ɀ etiā actio iniuriarū si i iniuriā meā illud factū sit. ar. ff. de vi ɀ vi arma. l. vim facit. ff. de ac. emp. ɀ ven. q̄ pēdēte. ɀ. ff. ō posi. l. j. §. si quis tabulas. De furto tñ eis facto dñs non agit. sibi enim subditi imputent qui non bene custodierūt. nec iniuriarꝫ: si nō sit factū in iniuriā dñi: sȝ ppter speciale odiū subditi. Et istud habuerūt p indubitato. q dñs in iudicio noie subditi agere nō pōt vt ei satisfieret: cū nec istud ei⁹ principalr intersit. nec sit ei⁹ pcurator: aliodn e adē rōne ius subditi remittere posset. isti aūt exēpti (forte vt duriorem causam aduersariorꝫ illorū suorꝫ hoim redderent) assumebāt in se causam vt actores vel rei quod non licet eis etiam si illi sint eis cēsuales. i. certum censum soluentes: qz non propter id sunt ipsorum serui.

Cēsum soluentes nō dñr sui eorū q̄b⁹ hnt soluere

NE aliqui. ¶ Premittit duplicē ɔstōnis causam. ɀ constitutionē subdit ibi: omnes. In qua exceptionē interserit ibi: illis.

i ¶ Cuiuscūqꝫ. j. moderabitur istud verbū. Et olim decre. ista extrauagans erat: ɀ incipiebat. Quia pro qualitate. als. Quoniā. Jo. an.
k ¶ A quocunqꝫ. Intelligas nisi a papa vel legato de latere. j. de verbo. sig. veniēs. j. rñ. ɀ hoc idē priuilegium intelligunt hēre hi q̄ sunt recepti in spāles filios romane ecclesie: si autem in speciales subiectos: tunc sunt exempti. j. eo. si papa. §. similiter.
l ¶ Concessa. Tolle qḋ est. j. de fratrum nostrorum ɀc. redeas. ȝ. illis. ɀ tolle quod est. j. dūtaxat exceptis per que ɀc.
m ¶ Filijs. ē si. qḋ habes. ȝ. e. li. de offi. deleg. c. vi.

Additio. Et in clem. de bap. ꝑsenti. Et tñ etiã dissimilitudo: qꝛ decre. vi. nil dicit de filiis. ꝛ decre. ꝑsenti. dicit de liberis: ꝛ addit de principibus. Jo. an.
a ¶ Rõne. Sic ergo intelligat̃. s. eo. ca. j. §. j. in eos. ꝛ sic nulla correctio vt ille §. loquat̃ de priuilegio concesso religiosis: nõ ꝓpter ꝑsonã sed ꝓpter locuz vel ordinẽ: vt si ordo ꝑdicatorũ vel minoꝝ sit in hoc ꝑuilegiat⁹ vel monasteriũ scti ꝓculi: si aũt religiosus aliqs sue ꝓrogatiua ꝑsone haberet hoc priuilegiuz secus esset.

ba ꝛ plana nõ aurifrisiata q̃dĩu erit in synodo ꝛ l cõcilio. Et istud ordinatũ fuit ne detrahat̃ auctoritati ꝛ honori epali/ qꝛ ignorãtes putant q̃ ille q̃ hꝫ maiores ornat⁹ sit maioris auctis: iuxta illud. huc decorãt hoies quẽ vestimẽta decorãt. [ecclesiarũ suarũ.] vñ matrimoniũ cõtrahit̃ solũ inter epm et ecclesiã: ideo eps dꝫ portare anulũ. Ex quo seqt̃ q̃ alij inferiores plati non debent portare anulũ. lõ dicit Jo. an. q̃ clericus anulatus aut est eps aut fatu⁹ qđ verũ ẽ: nisi habeat aliã dignitatẽ: vt qꝛ est doctor: tũc ei in signũ mr̃imonij int̃ ipm ꝛ sciẽtiã põt deferre anulũ. [aurifrisiatas]. i. nõ habẽtes laminas neqꝫ lapides ꝑciosos.
b ¶ Nõ cõpetit. Qꝛ sunt ipsi plati inferiores episcopis.
¶ Glo. se. soluit questionem.
c ¶ In eccliaꝝ suaꝝ. Idẽ puto si alicui iferiori plato personaliter ꝓpter ipsi⁹ ꝑsone ꝓrogatiuã fuerit ꝑuilegiũ tale ꝯcessuz

diuisio ¶ Ut apl̃ice. ¶ Primo ꝑmittit cõstitutionis cãm. Secũdo cõstitutionẽ ponit ibi: de fratrum. et hec duo facit: qꝛ primo ꝓuidet ꝺ locis ꝯcilioꝝ. scđo ꝺ alijs ibi: l alijs. Iterũ prima stat tũ de exẽptis. Scđa de nõ exẽptis ibi: non exẽpti. Equissima fuit hui⁹ decre. ꝓuisio. vt. j. patebit. Addit. j. Dicit Archi. q̃ icipiebat ex pte Guil. i spe. e. tit. ꝑ. abbas quoqꝫ dicit q̃ icipebat Exigit. ꝛ hec est veritas.

¶ Inferiores plati q̃bus per priuilegiũ concedit̃ vsus mitre: si sunt exẽpti in ꝓuincialibus ꝛ epalib⁹ cõcilijs vti possunt mitris aurifrisiatis non hñtibus lamina aut gẽmas. Et si non sunt exempti albis ꝛ planis vtent̃: in alijs locis vtat̃: vt idulta pmittũt. c. vj.

Ut aplice sedis benignitas (que nõnullis abbatib⁹ aliisqꝫ ꝑlatis q̃bus non cõpetit[b] ex ꝓpria dignitate cõcessit in ecclarũ[c] suaꝝ gloriã ꝛ honorem: q̃ mitra ꝛ alijs põtificalib⁹ vti possint) prouideat ne inde scandala oriãtur: sic tñ[a] q̃ ipsi priuilegiati suorũ priuilegiorũ non frustrent̃ effectu: ꝛ ex maiori giosis quibuscũqꝫ nõ ꝑsonarũ tm̃ sed ordinũ priuilegiatoꝝ vel locorũ ratiõe[a] in hoc immunitas hmõi cõcedit̃ dũtaxat exceptis) de fratrũ nostroꝝ cõsilio ad ordinariorũ sñias et ꝓcessus edicto ꝑpetuo ꝓhibem⁹ extẽdi. I dem.

tate ac decore maiori ornatuũ maioritas appareat dignitatũ[c]. ¶ De fratrũ nr̃orũ consilio ꝑsenti decreto statuimus vt abbates et alij q̃bus mitre vsus est ab eadem sede concessus. ¶ Exẽpti q̃dẽ in ꝓuincialib⁹ ꝯcilijs ꝛ epalib⁹ synodis (quib⁹ nõnulli eorũ interesse tenent̃[f]) mitris tm̃ modo aurifrisiatis (nõ tñ aureas/ vel argẽteas laminas aut gẽmas hñtibus) vti possint. ¶ Nõ exẽpti ꝟo simplicib⁹[g]: ꝛ albis ac planis vtantur. In alijs[h] ꝟo locis exemptis ꝛ nõ exẽptis mitris liceat illis vti: put cõcessa eis ab eadẽ sede indulta pmittunt[i]
Bonifacius octauus.

¶ In prima pte demonstrat quid iuris cũ qs solo priuilegio se dicit exẽptum. In scđa ibi: si aũt: quid iuris cum sup hoc prescriptionem allegat In tertia ibi: q̃ si tales quid iuris cũ allegat vtrũqꝫ. Joãnes andree. Capitulũ. vij.

giũ tale ꝯcessuz qđ interdũ ꝯtingit: vt. s. de ꝑsump. cũ i iuuẽtute. vbi ꝓpter ꝓrogatiuã ꝑsone ꝯcessum fuit epo ornamentũ archiepale. Additio. j. Et merito cũ fortiora sint ꝑuilegia data ꝑsonis ꝯtẽplatione ecclñarum q̃ contemplatione ipsarum. s. c. pxi. Joan. an.
d ¶ Sic tamẽ. Concor. s. eo. ca. j. in prin.
¶ Glo. seq. rationem exprimit ꝛ notat.
e ¶ Dignitatũ. c. di. rõnis. h⁹ vult dicere venlebat abbas ditissim⁹ in hoc ꝑuilegiat⁹ ad ꝯciliũ epale hñs pulchriora ornamenta ꝛ mitrã epo: ita q̃ ipse ꝑ inspectionẽ ornatuũ videbat̃ eps. idẽ i ꝓuinciali: ibi em̃ in ornamẽtis ꝑcellebat alios epos: qđ satis erat idecẽs ꝛ scãdalizabant̃ epi. ꝓuidere ẽ edter voluit: ita q̃ scãdalũ tolleret ꝛ ꝑuilegiũ aliqđ ꝯferret. Et no. q̃ nõ est põpositate respuendũ: imo ratione defendẽdũ q̃ doctores togati variati ꝛ ornati icedãt: vt per illa dignitas doctorat⁹ appareat. sꝫ sunt scholastici repḣẽdẽdi qui sibi vestes doctorib⁹ solũ congruentes assumũt.
f ¶ Tenent̃. forte ꝓpt̃ capellas nõ exẽptas vl̃ ꝓpt̃
g ¶ Simplicib⁹. vt nõ solũ nõ ha- [pplm ñ exẽptũ beãt laminas vel gẽmas. sꝫ etiã nec aurifrisiaturas.
h ¶ Alijs. a ꝓuincialibus ꝛ epalib⁹ synodis ꝛ cõcilijs: puta cum celebrant in ecclesijs suis vel alienis.
i ¶ Permittunt. Inspiciẽdus est igit̃ tenor priuile-

Presuppo. d. helie Epalia ornamẽta q̃ sint. Mitra epalis qd desi gnat. Casus lfalis d. helie

¶ Pro intellectu hui⁹. c. est ꝑsupponẽdũ q̃ eps dꝫ celebrare in vestimẽtis epalib⁹ qñ est idut⁹ ornamẽtis põtificalib⁹ q̃ sunt q̃ttuor. s. mitra/ bacul⁹ pastoralis/ anul⁹/ ꝛ cõpagus. Unde mitra q̃ hꝫ duo cornua: designat duo testamẽta: vet⁹. s. et nouũ. Et fuit ordinatũ q̃ epi haberẽt mitrã ad instar Moysi q̃ reuersus fuit cornut⁹ a mõte vbi accepit legẽ dei. ꝛ ignorabat q̃ esset cornut⁹. Aliud vestimẽtũ est bacul⁹ pastoralis q̃ dicitur crossa. Aliud est anul⁹ q̃ dat̃ epis in signũ mr̃imonij inter ipsos ꝛ ecclesiã. Aliud dicit̃ cõpagus siue caligẽ epales. que alio noie dicuntur sandalia.
¶ Casus. Aliqs abbas a sede aplica obtinuit vt posset vti mitra ꝛ alijs ornamẽtis epalib⁹. iste abbas cõparuit in synodo epali vt tenebat̃. qꝛ non erat exẽpt⁹ vel erat exeptus: tñ habebat pplm nõ exemptũ: rõne cui⁹ tenebat̃ cõparere in synodo. ꝛ certũ est q̃ iste abbas dꝫ esse in eodẽ statu in quo celebrat missam. ꝛ ipse fert mitrã p̃ciosiorẽ mitra epali. puta q̃ sua mitra in medio hꝫ lapides p̃ciosos. itẽ hꝫ laminas ferreas vel argẽteas. vtrũ possit vti ista mitra: Rñ. q̃ non poterit vti tali mitra q̃tũcũqꝫ sit exẽpt⁹. Utrũ aũt exẽpt⁹ possit vti mitra aurifrisiata nõ hñte laminas aut gẽmas: Rñ. q̃ sic. si aũt nõ sit exẽptus vtetur mitra al-

Scholares repḣendendi sunt q̃ vestes doctorũ b⁹ solũ ꝯgruẽtes assumũt.

gioꝝ et seruandus. J. ca. proxi. §. eo. porro.

diuisio — Cum psone. ¶ Hec est prima Bonifacij in titulo. Diuidit̄ i tres ptes. ⁊ vltima ps pōt subdiuidi: qꝛ pmo tractat qn̄ priuilegiū sufficit vel dat cām prescribendi. scd̄a ibi: si vero. qn̄ neutrū horum occurrit.

Additio. Ex propte sumi potuit ex extrauagāti. Alexā. iiij. q incipit: qꝛ psone. de q etiā mentionē fa. Guil. i Spe. de appell. §. restat. ver. si autē iudex ⁊ hoc. e. ti. ⁊ ver. no. Jo. an.

Casus li. alis dñi he lye. — ¶ Cas. In diocesi pictauensi sunt aliq̄ q dicūt se hr̄e priuilegiū vt sint exēpti a ptāte ordinarij: ꝑtextu quoꝝ priuilegioꝝ plura nephāda cōmittūt: cōfidētes de suis priuilegijs. ita q sepissime exinde oriūtur plura scādala. vtrū ep̄s pōt eos cōpellere ⁊ monere vt sibi ostēdāt sua priuilegia. vt videat an sint taliter exempti a sua iurisditioue q non possit eos punire ꝓ suis criminib⁹? Rn̄det q pōt ep̄s tales exēptos cōpellere vt sibi ostēdant sua priuilegia: vel suis cōmissarijs: ⁊ q ep̄s vel eius commissarius possit legere priuilegia integraliter. etiā si petat̄ q priuilegia illa exhibeant̄ occasione articuli sup quo est cōtrouersia. sed tūc habita lectura integrali omniū priuilegioꝝ/ nō habebit copiam omniū: sed solū illi⁹ articuli de q̄ est ꝯtrouersia. Sed q̄rit̄ vltra nunqd ep̄s pēdēte ista exhibitione an priuilegia sua sint sufficiētia ad impediendū suā iurisditionē poterit in eos exercere suā iurisditionē? Rn̄det roma. pō. cū distinctione. aut enī isti priuilegiati ad fundandā suā intentionē. i. ad ꝓbandū suā exemptionē allegāt priuilegiū exēptionis tm̄. aut priuilegiū ⁊ prescriptionē simul. aut allegant solū prescriptionē. ⁊ sunt in possessione exēptionis. tūc pendēte litigio sup exhibitione priuilegioꝝ suorū nō poterit ep̄s eos turbare in sua possessione exēptionis neq̄ in eos poterit exercere suā iurisditionē. Si autē allegāt solū prescriptionē/ qꝛ dicūt prescripsisse libertatē: nō extinctiue/ ita q nulli subsint. qꝛ non possunt esse acephali. sed dicūt prescripsisse libertatē trāslatiue. hoc est nō subsunt ordinario naturali sed alteri. in isto casu q̄diu ꝓbabit̄ ꝑscriptio reputabūtur subditi ep̄i. ita q ep̄s poterit in eos exercere suā iurisditionē. Ratio diuersitatis inter priuilegiū ⁊ prescriptionem qꝛ priuilegiū est plus fauorabile q̄ sit ꝑscriptio. que est mere odiosa. ideo pendēte iudicio sup ꝑscriptione ep̄s vtetur iurisditione sua ordinaria q̄si reuera talis non sit sibi subditus [infamiā] qn̄q̄ infamiā iuris nā quedā sunt delicta q̄ ipso iure irrogant infamiā. i. ipso facto de quibus in. l. j. ff. quibus irroga. infamia. Alia sunt delicta que nō irrogāt infamiam ipso facto sed p sniam iudicis [loco securo] vbi ep̄s nō possit exēptis inferre violentiā. qꝛ forte ep̄s remoueret eoꝝ priuilegia ⁊ illa nō possent recuperare sine magnis laboribus ⁊ misersis [integraliter] licet ꝓ presenti non sit cōtrouersia de oībus articulis. sed de vno solo tantū.

Cum psone ecclesiastice tā religiose q̄ seculares plura presumāt: q̄ ipsis infamiā[a] pariūt: et alijs inferūt lesionē[b]: ꝑtextu exēptionis vel libertatis quā asserūt se habere ordinarioꝝ correctiones et ordiatiōes subterfugiētes ac eoꝝ forum siue iudiciū declinātes. Nos volentes sup hoc de salubri remedio ꝓuidere/ statuim⁹: vt hi q se asserunt per priuilegia seu indulgētias apo. sedis exemptos: a locoꝝ ordinarijs req̄siti hm̄oi priuilegia vel indulgentias (quib⁹ se dicunt fore munitos) ipsis ordinarijs in loco cōgruo ⁊ securo[c]: aut aliquib⁹ prudētibus[d] viris omni suspitiōe carentib⁹[e] ad hoc p dictos ordinarios deputatis: infra terminum cōpetentem[f] ꝓ facti qualitate ipsorū ordinarioꝝ vel delegatorum suoꝝ arbitrio moderādum[g]: iusto impedimento[h] cessante ostēdere: ac ad legēdum integraliter[i] exhibere. necnon de articulis de q̄b⁹ cōtrouersia fuerit: trāsscriptum tradere[k] teneātur. ¶ Si autem ad fun

a ¶ Infamiā. §. titu. pxi. c. vno prouidendū fuit qꝛ crudeles erāt negligendo famā suā. xij. q. j. nolo.

b ¶ Lesionem. Vetas enim priuilegiorum suorū seruare debent. §. eo. c. j. in prin.

c ¶ Securo. Ad idē. §. de fi. istru. accepim⁹. vn̄ si loc⁹ nō est securus: lꝫ parti appellare. §. vt lit. nō cōte. accedēs. ij. §. de ap. ex parte. j. ⁊ J. de senten. excōi. venerabilib⁹ §. et hoc ipm̄ alia littera est/ secreto. Additio. Sꝫ prima ꝑior fm̄ Jo. mo. et Archi.

d ¶ Prudentibus. §. de ꝯsan. ⁊ affini. capi. j.

e ¶ Carētib⁹. iij. q. v. qꝛ suspecti. vn̄ bonū est q de ipsorū consensu assumantur. de offi. delega. super questionum.

f ¶ Cōpetentē. §. de dila. c. j. al's posset appellari. vt ibi. cōsiderāda sunt circa hoc q̄ habent̄. §. de ap. cū sit.

g ¶ Moderandū. Sic. §. eo. lib. de ap. legitima.

h ¶ Impedimento. Sic. §. eo. lib. de elec. q̄ sit. ⁊ ea. cupientes §. q si. ⁊. c. cōmissa §. j.

¶ Glo. se. rationē reddit: dicēs opi. Inno. approbatā. et Hostiē. reprobatā ad ipsius rationē respondens.

i ¶ Integraliter. Nec precedētia vel sequētia artēt articulū de quo contēdit. ff. queād. testa. aperi. l. ij §. diē ⁊ a capite edēda est ratio. ff. de eden. l. argētarius §. j. ⁊. l. j. §. editiones. ⁊ §. edere nō videt̄. ⁊ approbat̄ hic opi. Inno. q̄ hoc qđ hic dicitur notabat. §. de fi. instru. cōtingit. in fi. ⁊ reprobatur opi. Hostiē. qui ibi no. contrariū. scꝫ q priuilegiū erat legendū ⁊ exhibendū solū in illo caplo de quo erat questio. nā si totus tenor legeretur posset lectio dare litigādi materiā sicut editio: qđ est cōtra mentē ipsius decreta. contingit. q̄ debet verbis preferri. de verb. sig. intelligētia. sed nō statur huic: sed prime rōni: nec ita ex simplici lectura oritur litigādi materia sicut ex trāscripto qđ plurib⁹ diebus ⁊ noctibus vidētes ⁊ perlegētes aduocati litigia inde sumunt vt ibi. ⁊ licet vtraq̄ opinio satis habeat equitatē. prima tamē magis ratione ⁊ illo textu fulcitur. et ideo hic approbatur. Additio. Uide qđ ibi nota. in vltima glo. ⁊ qđ ibi dicam. Jo. an.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

k ¶ Tradere. Sed quare reus ꝓbare cōpellitur ⁊ edere ꝓpria instrumēta cōtra se. contra id. §. de ꝓba. ca. j. C. de eden. l. qui accusare? Dic q iste priuilegiatus siue agat siue excipiat: habet probare: ex eo q de iure cōi intētio ep̄i est fundata: ⁊ qđ dicit de editione locū habet in priuata vel ꝓpria scriptura: qua q̄s vsurus nō est: porro in cōmuni vel propria scriptura qua quis vsurus est locum non habet qđ dic vt no. in predicto ca. j. de proba. ⁊. §. de fide instru. §. perpetuus. ff. de eden. l. j. §. editiones. et in cle. de vsu. ex grandi. in glo. vide quod ibi. Additio. Et in clemen. de vsur. ex grandi. in glo. vide quod. Joan. an.

a ¶ Solūmodo. Quia nō simul allegāt priuilegiū ꝛ prescriptionē. de quo in sequē. §. tractabit.
b ¶ Canonicā. xl. annoꝝ. vt. j. sequitur cū titulo. qꝺ dic. vt. s. eo. lib. de prescrip. cap. j. Jo. and.
¶ Glosa sequens obijcit et dupliciter soluit.

m ¶ Jure cōmuni. xvj. q. vij. omnes basilice.
n ¶ In eosdem. Nota quātus fauor priuilegio debetur: est enim priuilegium ex se fauorabile: sed prescriptio odiosa. s. de deci. tua. et ca. ex parte. ꝛ dixi de hoc. j. de regu. iur. odia.

Ordiari⁹ pōt cognoscere ǒ cā sue ecclie lz nō de sua ppria.

c ¶ Ordiarijs. Mirum est quō ordinarij cognoscunt in cā sua. contra id. iiij. q. iiij. ca. j. C. ne qs in sua cā. in rubro ꝛ nigro. Solu. ordinari⁹ bñ cognoscit de causa ecclesie. lz nō de ppria qꝺ dic vt no. ij. q. vij. si qs ergo. de cle. male. c. j. et. j. de pe. romana. Itē ordinarius dicit suā esse iurisditionē: et subdit⁹ hoc negat. et bñ cognoscit an sua sit iurisditio. s. de rescrip. lris. ff. de iudi. si qs ex aliena. Sz ad oēm suspitionē vitādam meli⁹ videt id expediri. p delegatos. vt sequitur. s. ǒ fo. compe. si qs contra. et. ff. de iurisditi. om. iudi. l. pretor. Additio. Idem Joā. mo. Archi. remittit ad not. per Inno. de dila. preterea. de cen. venerabili. de verborum significa. ex parte. Jo. an.

dandā intētionem suā super hmōi libertate solūmō[a] prescriptionē canonicam[b] duxerint apponēdā: eisdē ordinarijs[c] vel delegatis ab eis viris prudētib⁹ nō suspectis de prescriptiōe hmōi[d] facere debēt fidē. ¶ Qz si tales priuilegio et pscriptione asserāt se munitos[e]: priuilegiū quidē ipsum exhibeāt: vt in prio hmōi cōstitutiōis articulo supius est expssum. Et si priuilegiū exhibitū nō ad plenū p se[f] sufficiat ad exemptionē seu libertatē hmōi cōprobādā: sed tale est ꝙ saltē cām pbeat pscribēdi corā psonis pdictis[g] annoꝝ[h]. xl. pscriptiōem teneant pbare pscriptionisqꝫ pbatione pendente. Lz ordinarioꝝ intētio de iure cōi fundetur: tñ quia de priuilegio (qꝺ saltē causam prescribendi prebet) faciunt fidē in libertatis vel exēptionis possessiōe nō violēta[i]: nō clādestina: nec concessa pcario[k] de qua fidē corā eisdem fecerint non turbent[l]. ¶ Si vo priuilegiū p se sufficiens: qñ solo priuilegio se defendūt: vel saltem tale qꝺ prescriptioni canonice cām prestet: cū prescriptionē allegāt nō exhibuerint vt est dictum (cū de iure cōi[m] ordiarioꝝ intentio sit fundata) sua iurisditione vti possint in eosdē[n] libere: donec de pscriptione canonica (vt premissum est) fecerint plenam fidem. Idem.

¶ Interdictus est ingressus ecclesie regularib⁹ vel secularibus: qͣuis exēptis qui scienter celebrant vel celebrari faciunt diuina in ciuitatib⁹ vel locis interdictis: nisi ꝑm permissionē iuris: vel q excōicatos vel interdictos publice ad diuina officia sacramenta vel sepulturā admittunt. hoc dicit Joā. an. Capitulū. viij.

Episcoporū et aliorum prelatorū querelis fre=

Episcoporū ꝛ aliorum. diuisio ¶ Primo ponit quadruplicē pꝛhibitionē Scꝺo penā adijcit penis antiqs ibi: qꝛ vero. hodie aggrauata est pena qꝺ dic: vt de sepultu. in clemē. eos. ꝛ in clemē. de sen. excōi ca. ex frequentibus. Joan. an.

¶ Casus Propter delictū comitis pictauensis fuit ciuitas pictauēsi. interdicta interdicto gnali ꝛ totus comitat⁹ pictauēsis. in q comitatu pictauē. sunt aliq exēpti scꝺm veriorē intellectū: qui putātes se non teneri ad iterdictū qꝺ diocesan⁹ imposuit eo qꝛ sunt exēpti ꝯtēnūt illud iterdictū et celebrāt diuina officia ianuis apertis ꝛ alta voce. Certū ē ꝙ a iure antiq sunt alique pene introducte ꝯ nō obseruantes interdictū. Sed verum vltra illas penas sint alie pene introducte? Rñdet ꝙ sic. qꝛ est eis interdictus ingressus ecclesie donec fuerit satisfactū ad arbitriū epi. Et notāter dicit ad arbitriū. qꝛ nō tenent satisfacere ad dictū epi. nisi vt bon⁹ vir fuerit arbitrat⁹. Sed quid. pone ꝙ eps pictauēsis protulit in aliquos suos subditos sniam excōicationis. ꝛ mādauit eps vt tales subditi nō reciperētur ad diuina. certū est ꝙ tales nō debēt ad diuina admitti. Sed qd qꝛ lz eps mādet subditis vt illos nō reciperēt ad diuina/ nō tñ mandat exemptis. nunquid exēpti possunt tales excōicatos admittere ad diuina? Respōdet ꝙ non. et si cōtrariū fecerint incurrūt predictā penā qꝛ eis est interdictus ingressus ecclie. et efficiuntur irregulares. in ca. is qui. de sentē. excom. j. eo. lib. [cōceditur] vt in capi. alma. j. de senten. excōmuni. eo. lib. scilz bassa voce et ianuis clausis. ¶ Nota primo ꝙ diuina officia non debent populo celebrari in locis interdictis. et celebrantes in locis interdictis incurrūt graues penas et maiores penas incurrunt exempti ꝙ non exempti. l. presbyteri. C. de episco. et cleri. vbi magis puniendi sunt illi qui plurimum honoris a principe susceperūt ideo si exempti delinqnant grauius sunt puniendi ꝙ ceteri. Itē qꝛ isti priuilegiati confidentes de suis pri=

Casus lfalis dñi helye.

Notabilis.

d ¶ Huiusmodi. Canonica scilz. nec potest subdit⁹ obedientiam prescribere contra prelatum. quod dic vt. s. de prescrip. cum non liceat.
e ¶ Munitos. Et sic allegans hec duo simul audit. vt. s. de pscrip. auditis. Contra eo. ti. veniēs. dic vt dixi. j. de reg. iu. nullus pluribus. Additio. Archidia. remittit ad no. xxiij. dist. qꝛ. in glo. sic ergo. Jo. and. Additio. j. Ubi de hoc. ꝛ de ver. signi. abbate. Jo. an.
f ¶ Per se. sine prescriptione.
g ¶ Predictis. s. j. ꝛ. ij. respon.
h ¶ Annoꝝ. xl. qꝛ minor nō currit contra ecclesiam xvj. q. iij. quas actiones. s. de prescrip. de quarta.
i ¶ Uiolēta. Sic possidētes cū pati debeāt penā ergo nō premiū. j. eo. lz. eo. li. de pbē. eū qui. xvj. q. j. legi. Additio. Joan. mo. alleg. de transla. inter. §. sed neqꝫ. ff. so. ma. si ab hostibus. Jo. and.
¶ Glo. se. alle. vnā concor. signat vnū ꝯriū ꝛ remittit.
k ¶ Precario. Sic. s. de resti. spo. olim. j. licz eñ ista sit iusta cā possidēdi: nō dat tñ titulū pscribēdi: ne ille q precario cōcessit ex liberalitate sua illiberalitatē reciperet contra naturam contractus. ff. de preca. l. j.
l ¶ Turbentur. Hoc idem si solum priuilegiū allegarent: vt probatur in sequen. §. in prin.

uilegiis plus ceteris violabāt interdictū: ideo ꝓpter frequētiā delicti ordinarū fuit ꝙ pl⁹ ceteris puniref. ¶ Nota vlteri⁹ iuncta glo. ꝙ celebrās presente excōicato nō est irregularis: ſʒ est ei interdict⁹ ingressus ecclesie: tñ est ꝓxim⁹ irregularitati: q2 si se immisceat diuinis efficif irregularis. ca. is ꝗ. de sen. excō. isto met lib. ¶ Not. vlteri⁹ ꝙ appellatiōe sacramētoꝝ eccłie: nō venit sepultura.

a ¶ Cōmuniti. De formis vi debis. j. e. titu. si papa.

b ¶ Interdictis. vide cle. de sen. excōi. c. j.

c ¶ Ordinariis sic. ṡ. eo. titu. cū ꝗ plantare.

d ¶ Delegatis Delegati ꝗ iterdicere pñt: ad idē. ṡ. de offi. dele. ca. j. ⁊ c. sane. ij. Additio. Saluo qđ habes in extrauagā. Bonifa. ꝓuide attendentes. Jo. an.

quentib⁹ ⁊ querulosis clamoribus excitati: presenti decreto duxim⁹ statuendū ne aliq seculares aut regulares ꝗ̄tūcunqꝫ exemptionis seu libertatis sedis aplice priuilegiis communiti^a cuiuscunqꝫ ordinis religionis: status vel conditionis existant: sciēter celebrāt vel faciant celebrari diuina in ciuitatibus: castris villis (nisi quatenus eis a iure conceditur) seu locis aliis interdictis^b ab ordinariis^c siue delegatis^d iudicib⁹ vł a iure^e. aut excōicatos publice vel interdictos ad diuina officia^f seu ecclesiastica sacramenta: vel ecclesiasticam sepulturam^g admittāt. ¶ Qui vero cōtra ꝓsumpserint (preter alias penas a iure statutas^h) īgressum^i eccłie sibi nouerint interdictum donec de trāsgressione hmōi ad arbitriū ei⁹ cui⁹ sniam ꝯtēpserūt^k satisfecerint cōpetēter. I dē

¶ Primo ponit qñ eximitur eccłia quid importet. Scđo qñ ipsi⁹ canonici. Tertio qñ clerici. Et ista ordiate declarat in qlibet partiū affirmatiue ⁊ negatiue loquendo ẜm Jo. an. Capitulum. ix.

Per exēptionem eccłie cōcessam: ipa eccłia^l ⁊

ipsius canonici: qñqꝫ clerici. Ista tria quid importēt ordinate declarat. Et tria facit hec decre. que satis patēt. scđa ibi. verū. tertia ibi: si aūt. Et emanauit declaratiue ad ea ꝗ no. Inno. ⁊ Hosti. ṡ. eo. cū capella. ⁊ c. recipimus. ⁊ fuit sumpta de extrauagā. Inno. ꝗ incipiebat. ad ꝑpetuam. Additio. Guil. in Spe. e. ti. ver. item licet alleg. cū sup. ꝗ in summa dicebat ꝙ abbas cōtra epm agēs super exēptiōe ecclesie monachorū ⁊ parrochianorū succubuit vltimo. q2 nil de parrochianis in priuilegio dicebatur. Jo. an.

¶ Casus Papa per suū priuilegiū vel indultū exemit aliquam ecclesiā a iurisditione diocesani p vnā de formis in. c. sequē. quia dixit papa talē ecclesiā eximimus a iurisditione ordinariꝫ. vtrū p hoc videaf papa nō solū exemisse eccłiam a iurisditiōe ordiariꝫ: sed etiā ministros ipsi⁹ eccłie? Rñdet ꝙ nō. vt ponam⁹ ꝙ est aliqua eccłia cōuētualis vel collegiata in qua est rector habēs administrationē: papa illā ecclesiā exemit a iurisditiōe ordinariꝫ sub hac forma. Talē ecclesiā eximim⁹. vł p aliā formā. vtrū videaf tm̄modo locus exēpt⁹: vel vtrū cū hoc videanf monachi exēpti ⁊ etiā rector parrochialis ꝗ est vicari⁹ ꝑpetuus? Rñ. ꝙ p illud ꝑuilegiū videf solū exemisse ipsi⁹ mōasteriꝫ religiosos clericos ⁊ ꝯuersos: sʒ nō videf exemisse vicariū ꝑpetuū neqꝫ ꝑplm ipsi⁹ parrochie: ⁊ ideo ipe vicarius remanebit sub iurisditiōe epi. Sed ꝗd. ponam⁹ ꝙ papa p suū ꝑuilegiū exemit canonicos eccłie Pictauēn. in qua sunt ministri diuersi status: q2 ibi sunt capellani nō tñ sunt canonici. vtrū videanf exempti capellani? Rñ. ꝙ nō: etiā si essent ministri habentes dignitatē. dū tamen non haberēt canoniam in ecclesia Pictauēn. Secus si papa in suo ꝑuilegio est vsus vocabulo clerici: puta q2 dixit. Nos eximimus a iurisditiōe ordinariꝫ clericos eccłie Pictauē. q2 tūc videf exemisse omnes ministros ipsius ecclesie. ¶ Nota primo ꝙ exempta aliqua ecclesia a iurisditione episcopi videtur exempti similiter ministri ipsius ecclesie. q2 ista exemptio ecclesie dicitur exemptio realis: ⁊ se extendit ad ꝑsonas. ¶ Nota ꝙ qñ eximitur eccłia videtur locus exemptus: ⁊ etiam ministri illi⁹ ecclesie: nō autem vicarius perpetuus deputatus ecclesie parrochiali: neqꝫ parrochiani illius ecclesie per illud priuilegium sunt exempti a iurisditiōe diocesani. ¶ Nota ꝙ appellatione canonicoꝝ veniunt solum habentes canoniā in ecclesia. ¶ Nota ꝙ appellatione clericorum veniunt omnes ministri ecclesie.

¶ Glosa ista soluit questionem ⁊ remittit.

l ¶ Ipsa eccłia. Cū altero ẜm ea ꝗ dixi ẜm Ber. ṡ. e. ca. j. ⁊ subintelligitur exempta. ⁊ bene patet p hoc ca.

e ¶ Vel a iure. vt. ṡ. eo. lib. de elec. vbi periculū. ꝟ. ciuitas. ⁊. ṡ. de censi. ꝗꝗ. ⁊. j. de pe. felicis. in fi.

f ¶ Officia. Celebrās ꝑsente excōicato maiori excōicatione vel interdicto nō est irregularis. j. de sentē. excōi. is qui. vbi de hoc. interdictū tñ lʒ celebrare ꝑsentibus interdictis. qđ dic vt. j. de sen. excōi. c. vlti.

g ¶ Sepulturam. vide cle. de sepul. eos qui.

h ¶ A iure statutas. sicut diuersa sunt narrata: sic diuerse ꝓuisiones iuris. si qui celebrāt in ciuitate: castris/vel villis (nisi quātū eis a iure ꝑmittif) cōpescātur p ordinarios. ṡ. eo. auctoritate. si celebrāt in loco interdicto vltra ꝗ̄ a iure ꝑmittif scienter sunt irregulares. j. de sen. excōi. is qui. sed si presentibus excōicatis celebrant: secus: vt ibi. ⁊. ṡ. dixi.

¶ Glo. seq. ꝑmo ostēdit vicinitatē irregularitatis. secūdo tractat an in nō exemptis locū habeat ista pena

i ¶ Ingressum. hoc aduerte: q2 vt. ṡ. dixi: licʒ ꝗdam ex istis nō sint irregulares: tñ p decre. istam sunt vicini irregularitati ꝯhende: q2 si post hmōi interdictum in ecclesia celebrauerint: vt pri⁹ irregularitatē incurrunt: vt. j. de sen. excōi. is cui. Scire debes ꝙ quidā (j) hanc decre. ⁊ eius penā dicūt locū habere tm̄ in exemptis. ⁊ p eis facit: q2 mł'to maiori pena sunt digni qui bus cū plurimū honoris p iussiones principū est delatum reperiunf in crimine. C. de epis. ⁊ cleri. l. pbri. ⁊ est canonizata. v. q. vi. pbri. vñ dicaf hoc statutum circa eos tm̄: ne priuilegioꝝ pretextu flagitiorū cresceat auctoritas. C. de priuile. scho. l. ij. li. xij. sed contrariū credo. s. hāc decre. ⁊ ei⁹ penā habere locū: etiā in nō exēptis p lfam que supra dixit: ꝗ̄tūcūqꝫ ⁊c. q. d. decreta. ista ꝙ vult etiā exemptos. ne dū nō exemptos hac constitutione ligari. ad idē. ṡ. de ꝓbē. c. j. cū si. Additio. j. Jo. mo. in predicta decre. is cui. Jo. an.

k ¶ Cōtempserūt. sic. ṡ. de immu. eccle. ꝗm

P ¶ Er exēptionē. ¶ Eximif quādoqꝫ ecclesia. qñqꝫ

Delegatus pōt ecclesiā interdicere.

Celebrans ꝑsente excōicato nō ꝓpterea efficif irregularis.

Celebrans ꝑñte excōicato vel iterdicto lʒ nō efficiaf irregularis: tñ ē vicin⁹ irregularitati cōtrahende.

Casus ꝗ alis d. helie

diuisio Dicit. ꝗd declarat. ⁊ vnde sūpta.

Notabilia.

per decre.illā.§.eo.lib.de pbē.ꝗuis.ſ. ꝙ eximit eccle ſiā cathedralem ne ſub generali vocabulo eccleſiarū ciuitatis intelligaꝶ exemiſſe omnia etiā minora bñfi cia de eccleſia: vt ibi dixi.

a ¶ Non autem. Subintelligiꝶ exemptus ꝛc.

b ¶ Curā ha bet. Unde tales pbri habent in= ſtitui ab epis:ꝛ itelliguꝶ ec ppe tui: qꝛ nequeūt abſqꝫ rationabi li cauſa extūc ab epis amoueri.§ eo.lib. de capel. mo.c.vno.ꝛ hoc caſu ꝑpter hāc curā ꝛ ꝑplm nō exemptū: plat⁹ exēpt⁹ vadit ad ſynodum epiſco palem.§.eo.ad apoſtolice.

Prela= tus exē ptus hñs cu rā ꝛ po pulum nō exē ptū te= neꝶ ire ad ſy= nodū.

ipſius monachi vł canonici: clerici etiā cōuerſi: ꝑpetuoqꝫ oblati (nō aūt ecclesie eiuſdē preſbyter: q parrochianorū curā habet: q ad ea q ad cu= rā eandē ꝑtinēt: nec ipſi par= rochiani etiā) itelligunꝶ exē pti. ¶ Uerum ſi canonici ali= cuius eccłie eximanꝶ ipſi ſoli canonici (nō autem ecclesia vel alij ei⁹ clerici) ſunt exem= pti. ¶ Si autem clerici cuiuſ= uis eccleſie eximantur: tunc tā canonici ꝙ alij clerici exi= muntur non tamen eccleſia niſi aliud in exemptionis pri uilegio exprimatur. Idem.

¶ Formas priuilegiorū po= nit hec decretalis: quarꝫ qdā exemptionē cōferunt: qdam nō. Joan.an. Capitulū.x.

Si papa in aliq priuile= gio vel ſcriptura nō fa cta principaliter ſup dona=

¶ Gloſa ſeq. dat ſimile. ſecundo obijcit ꝛ ſoluit.

c ¶ Parrochiani. Sicut aliud eſt cler⁹: aliud eſt po pulus.§.e.ex pte.j.ꝛ.j.de ſentē.excō.ſi ſententia.j.rñ. ſed huic.j.rñ. videꝶ ꝯdicere.§.ð ꝟbo.ſig.cū clerici. ℣ vbi nole eccłie cathedralis itelligiꝶ ſolū caplm nō infe riores clerici vel cōuerſi.ſed ibi de iuramento loquiꝶ qđ ſtricte intelligiꝶ.nec extendiꝶ ad ea de qb⁹ nō fuit cogitatū.§.de iureiur.c.pe.iuriſditio autē ita pēdet penes epm ꝛ capitulū ꝙ nō penes inferiores clericos Intelligaꝶ ergo iuramētum ibi ſm formā iuris cōis. ad idē.§.de iureiur.ad noſtrā.ij.§.de ꝟbo.ſig.ſuper quibuſdā. Additio. Concor. Archi.§.eo.lib. de pbē. ꝗuis.j.ſed Jo.mo.quid voluerit non capio. Joā.an. Additio. De varijs ſignificationib⁹ quas habet ec cleſia ibi nota.ꝛ in concor. Jo.an.

¶ Glo.ſeq.arg.ꝑ Jo.ꝛ Ber.

d ¶ Nō autem eccleſia. Bene ergo dixit Jo.ꝛ Ber. qui no.§.de teſta.requiſiſti in glo. hic reſpondēt ꝙ ſi quid legatur canonicis non intelligitur legatum ec= cleſie.per.l.ff.de reb.du.l.ciuibus. Additio. Uide qđ dixi ſup glo.preallc. Jo.an.

¶ Glo.ſeq. qrit arg. affirmatiue.ſoluit contrarium.

e ¶ Alij clerici. Sed nunqd ꝑ hoc erūt exēpti ꝯuerſi ꝛ oblati nō clerici? Arg.ꝙ ſic.xij.q.j.duo. Contrariū credo ꝑ hoc.c.ꝙ ſtricte ſumit ꝟba ꝑuilegioꝝ exēptiōis vt ſo nāt.ꝛ qꝛ nō reperit de ꝯuerſis ꝛ oblatis: vt.§.j.rñ.qđ ſi voluiſſet intelligi expreſſiſſet.§.de deci.ad audien tiam.ad idem.§.de elec.ꝙ ex co. Jo.an.

Dicit qđ de= clarat

Si papa. ¶ Hec eſt optima decre.in materia iter pretationis ꝑuilegioꝝ primo diſtinguens inter verba narratiua ꝛ aſſertiua ponit ſex formas verbo= rū q aſſertiue ꝑlate ſapiunt exemptionē.ꝛ de vltimis qttuor rōnē ſubdit.ſcꝫ a ibi: ꝛ eſt idē.ponit alias octo ꝛ ſic qttuordecim vſqꝫ ibi: nō ſic. Et ibi ponit tres for= mas ꝑ qs nō daꝶ exēptio vſqꝫ ibi: lꝫ. vbi ð formis alijs ꝑteſtaꝶ. Jo.an. Et de hoc not.ꝑ Inno.ꝛ Hoſtiē.§.eo. recipim⁹.ꝛ per ipſum Hoſtien.§.eo.cum capella.

Addi= tio.d. belle. C... li... d.bille

¶ Iſtð.c.ponit formas ꝑ qs pōt ꝑbari exēptio aliqꝫ ¶ ... Eps Pictauē.vel ei⁹ officialis volebat pu= nire ꝛ corrigere Titium de aliquo exceſſu. vnde fecit ipm citari ad cōparēdū pſonaliter et ſe purgaturum ſup tali exceſſu. Titi⁹ cōuent⁹ in termino ſibi aſſigna to cōparuit: ꝛ oppoſuit ꝙ erat exēptus a iuriſditionē epi: ꝛ iō petebat remitti ad ſuū iudicē ſiue cōſeruato= rem ſuoꝝ priuilegioꝝ. Certum eſt ꝙ intētio epi ſiue ei⁹ officialis eſt fundata de iure cōi: ideo iſte Titi⁹ te neꝶ ꝑbare ſuā exceptionē.§.e.c.cū ꝯſone. vñ Titi⁹ ad ꝑbandū ſuā exēptionē ꝑduxit quoddā inſtrumentū delegatorū in quo dicebaꝶ. Cōqueſtus eſt nobis ta= lis Titi⁹ ro. ec= cle immediate ſub iectus: vtrū fue rit ſufficiēter ꝑ bata exemptio? Rñdet ꝙ nō. qꝛ illa ꝟba narrati ua nō faciunt fi dē: ſed ſolū ꝟba diſpoſitiua: niſi in ꝟbis diſpoſiti uis cōtineretꝶ ꝙ talis Titius eſt ſubiect⁹ roma. curie. Sꝫ vellē informari q ver ba ſunt neceſſa= ria ad hoc ꝙ ali quis dicaꝶ eximi a iuriſditione ordinaria: ꝛ ꝑ que ver ba pōt ꝑbari exēptio? Rñdet ꝙ pluribus modis po= teſt ꝑbari exemptio dūmodo ꝑbeꝶ ꝑ vnam de formis que ſequnꝶ in lr̄a videlꝫ ſi dicat papa i ꝟbis diſpoſi tiuis. Nos talē eccleſiā eximim⁹ a iuriſditiōe ordina rij. vel ſic. Dicim⁹ talē eccleſiā ꝑtinere ad ꝑprietatē beati Petri. vel ſic. Dicim⁹ vł declaram⁹ talē eccleſiā ſubiectā romane eccłie: vel ad romanā eccleſiā nullo medio ꝑtinere. vel aſſerim⁹ talē eccleſiā nullo medio ad romanā eccleſiā ꝑtinere. Sed qđ ponam⁹ ꝙ i ver bis aſſertiuis dixit papa in ſuo priuilegio vel in ſnia. Nos talē eccleſiā aſſerim⁹ exemptā a iuriſditione or dinarij. vel aſſerim⁹ talē eccleſiā ſpectare ad ius ꝛ ꝑ prietatē beati Petri: vtrū ſufficiēter ꝑbetur exēptio? Rñdit ꝙ ſic. Nā oēs eccleſie de iure cōi ſpectāt ad ro manā eccleſiā: ideo ſi papa in priuilegio ſuo vel ſnia appoſuerit iſta ꝟba in verbis diſpoſitiuis vel aſſerti uis: debēt illa ꝟba aliqd opari. Sed quid quia papa dixit in ſuo priuilegio ꝙ talis eccleſia potiatur liber= tate romane eccleſie: vtrū ſit ꝑbata ſufficienter exem ptio. Reſpōdet ꝙ ſic. Idem ſi dicat papa. Talis eccle ſia in ſignum libertatis ſoluet annuū cēſum. Secus ſi diceret ſolū papa indefinite ꝙ talis eccleſia ſoluet annuū cēſum eccleſie romane. Idem ſi dicat ꝙ in tali eccleſia nō audeat collocare ſuam ſedē: tunc enim vi detur talis eccleſia priuilegiata. Sed quid. ponam⁹ ꝙ papa dixit in aliqua ſententia vel priuilegio. Nos recipimus tales religioſos talis ordinis in noſtros ꝑ prios ꝛ ſpecialiter ſubiectos romane eccleſie: an vide antur iſti exempti a poteſtate ordinarij? Reſpōdet ꝙ ſic. Secus ſi dixiſſet papa. Nos tales recipim⁹ in pro prios ꝛ ſpāles filios. Nam ꝑ illa verba nō viderētur exempti a iuriſditione ordinarij. Idem dicendū eſt ſi papa aliquibus cōcedat indultū vel priuilegiū vt a quoqꝫ nō poſſint excōicari vel ſuſpēdi.ꝛ ꝙ in ſignum huius ſoluant eccleſie romane annuū cenſum. nā per illa verba non videntur exēpti a iuriſditione dioceſa ni. Poſtea dicit romanus pontifex in fine ꝙ ꝑ pſenti nō potuit cogitare omnes formas quibus pōt ꝯferri exemptio. Nam per alias formas pōt probari exem= ptio dummodo conſtet de mente pape.

¶ Gloſa ſeq. exemplificat.

f ¶ Principaliter. Puta impetrat litteras prelat⁹ ſuper reuocatiōe rei eccleſiaſtice male alienate: dũs

dicitur acquestus est nobis. T. prelatus talis ecclesie nobis immediate subiecte q predecessor ei9 rc. vnde talia verba solemus vocare narratiua non assertiua vnde.j.sequitur talia verba narret. ad hoc bn cocor. lij.q.vj.hoc quippe.r qd ibi not.l.j. glo. Additio. Ulde qd not.in cle. de pba.litteris. in glosa narrati uis Archi.remittit ad sum. Azo. de fal.cau.adie. r.xix.distin. ca.j ver. itaqz.l glo. hoc est argumet. subdit etiaz hic tolli opi.quã no. Ber. de rescrip. nonnulli.l glo.sic ergo. vltra me= dium. Jo.an.

cuius certe libertatis concesse. vt.j.§.idem.

i ¶ Collocare.in locis em exemptis hoc nō phi epi. xvij.q.ij.luminoso.§.e.lib.de offi.ordi.cum eps.

¶ Glosa sequens reci.p duplicē obiec. pma ad qd valeat concessio: secunda de duabus legibus r vtriqz respondet.

¶ Glo.se.signat ziuum et soluit.

a ¶ Probata. contra videt qd not.Ber.§.d ce= si.cuz olim. in.j. glo. vbi dicit q stat publice scri pture in qua co= tinet de finibus epatuuz: licet il la facta ob alio: sed illo habeat locu in ista pba tione finiu/ que fit p argu. §. de proba.cum cau= sam.r cui lus co mune no est co= trarium: sed hic ius comune e co= trariuz: et seque rentur hoc casu plene probatio= nes. et ideo sec9

b ¶ Asserat. No.q supra di= xit narret. ergo hic de assertiuis ibi d narratiuis hodie plene pro bant narratiue litterar papalis si sunt de suo facto: r super his fundet gratia vel ipsius intetio.per cle.de pba.litteris. et vide qd no.in glo.antepenul.

tione vel snia exeptionis seu etiã libertat aliquã ecciam ad ius et pprietatez romane eccle ptinere: vel cosilia vba narret. Nō pter hoc illi9 ecclesie exeptio est pbata [a]: nisi de libertate aliter doceatur. ¶ Si aūt eccle vel monaste= rio exeptionis priuilegiū co= cedēdo: vel sup ipsi9 exeptio= ne sententiādo (cū de ipsi9 exe= ptionis negocio agerek) asse= rat [b] ipam ecciam fore exem= ptã: aut eã iur bti Petri exi= stere: siue ad ius et pprietatē roma. eccle [c] vel ad ro. eccle. specialit aut sine medio [d]: vel etiã simplicit ptinere: p hoc plene debet exēpta hmōi ec= clesia iudicari: cū em iure cōi omes eccle p orbē diffuse ad romanã ecciam pertineat: si id alicui cōcedatur eccle: vel de ea p sententiam iudicek ex hoc ipius cōprobak exeptio: vt priuilegij nichil alias allatura concessio ei cui cōcedik: r sententia nullū alit datura subsidiū eccle (p qua fertur) pogatiuã (cū vba aliqd operari debeant [e]) cōferat grē specialis. ¶ Et est idē [f] si priuile= giū cōtineat: vel ipe papa per modum exprimat supascri= ptū: q ecclesia sit libera: seu q

potiak romane ecclesie liber= tate [g]: vel q in hoc prerogati= ua gaudeat speciali: aut si di= cat indefinite [h]: q ecclesie ro= mane annuum cēsum soluat ad pcepte iudiciuz libertatis siue q ipam ecclesiam eximit ab ordinarij ptāte: vel q non audeat illic epus cathedram collocare [i]: aut imperādi seu ordinationē quis leuissimaz faciēdi exercere aliquã pote= statē. ¶ Simlr si aliq recipiã tur in pprios et speciales sub iectos: censentur exempti. ¶ Nō sic si in proprios et spe ciales filios romane ecclesie sint suscepti tales qppe exem pti ppterea non existūt [k]. ¶ Si vo dicak simpliciter q aliqua eccia romane eccle annuum cēsum [l] soluat: non pter hoc exempta ecclesia dici debet. ¶ Idem [m] dicim9 si circa aliq p priuilegium concedak liber tas et clausula de censu ãnuo psoluendo sequak: vt si aliqui bus q ab alio q a papa seu ei9 legato excōicari suspendi aut interdici nō possint [n]: vel aliquid aliud specialiter a se. apo.sit indultū: vel etiã dica= tur q i speciales ro.eccle.fili= os sint assumpti: r sequatur i priuilegio q ecclesie romane

k ¶ Non exi= stūt sed sunt pri uilegiati. vt.j. d vb. sig. veniēs. j.respon.recipiē do ergo illos i fi lios videk illos recipere i amo= rem filialē: sicut subdiaconus or dinatus a papa nō in exempti oe nem sed i hono= rem intelligitur ordinatus: prin ceps th eos qs pses eligit non vult alijs subij= ci vt i auct. cōsti tutio que de di= gni.coll. vj. et si dñs apō acta no minat fusi suuz filium: dicik ei li bertatē cocessisse C. de lati. liber. tol.l. vna.§.simi liqz modo. sz ibi sibi soli fit pιudi cium.hic aūt fie ret pιudiciū or= dinario cui9 iu= risditioni poti9 ē fauenduz. §.eo. cuz psone.xi.q.j. puenit. vbi ergo papa eximit ali quos spāles sub iectos: si essent alij subiecti non essēt spāles sub= iecti: et ideo illa verba exeptiōes faciūt. vt.§.pr. responso ¶ Sed licet alido sit fi= lius nō sequik q sit specialis subiectus: qr vnius po= testatis fili9 alteri potestati posset esse subiect9 . r iō aliud hic aliud ibi: filiatio ergo amorē r pιuilegiū de= notet/specialis subiectio exeptionem. Additio. ¶ Hoc patet etiã.§.in quarto exeplo: sufficit em q dicak spe cialiter ad romanã ecciam ptinere. vt ibi. Jo§.an. Additio ¶ Sicut r fili9 me9 michi r alteri potest esse seruus.ff.ad.l.fal.l.precia. Jo.an.

Papa recipiē do ali= qs in fi lios nō censek eos exi mere.

Narratiua v= ba pape pro= bãt ple ne si sūt de suo fa cto r su per his fundek intētio ipsius. Argu= mentū a vbis valet.

c ¶ Ecclesie.§. de resti.in integ.c.ij. de arbi.cū tpe.

d ¶ Sine medio.§.eo.cum olim.

¶ Glosa seq.alle.concor.arg.r remit.

e ¶ Debeant optime concor.§.eo.in his. Et not. arguendū a vbis.§.de deci. ad audientiã.ij. de q dic vt no.xxij.q.ij.huane.r.§.de vb.sig.ppterea lex tñ non debet ipoui verbis.sed rebus.§.e.lib.de elec.comissa. ad finem. Additio. Et concor.quas hic alle. Archi. ibi inuenies in vlti.glo. Johan.an.

f ¶ Et est idē.s.q eccia dz plene iudicari exepta.

g ¶ Libertate.§.eo.cum olim.ij.

h ¶ Indefinite qr sic9 si post determinationem ali-

l ¶ Censum. nō em omes ecclesie exēpte solūūt censum: nec oēs que censum soluunt sunt exēpte.§.eo.recepimus. vnde nō pbat hoc esse.C.de pba.ad proba= tionem.§.de offi.delega.cum conting3t.

m ¶ Idē dicim9.s.q non pter hoc exēpta cēsebik.

n ¶ Nō possint de q dic. vt.§.eo.ne aliqui. Jo.an.

¶ Glosa sequens. notat alleg.concor. r dat simile.

a ¶ Subiecti. Ergo no. q vnū et idem vbū diuersifi cat fm adiuncta. ff. de ɔtrahē. emp. l. q sepe §. ne minē. et ff. de vbo. sig. l. qui venenū. vn si indefinite di cat q ad iudiciū pcepte libertatis soluat censum exē pta dicit. vt. s. §. et est idem si post certā libertatē: non propterea vltra id intelligit exē pta vt hic. et est si. s. de dona. pa storal Sed contra. Et fm materias vt dicā. j. de sen ten. excommu. si ciuitas. i fi. j. responso. Jo. an.

terant. et arg. a contrario fortissimū est. s. de his que fi. a prela. cum apostolica. in fi. sed hoc non est verum nisi super hoc sint priuilegiati vt patet: qz ex q locus interdictus est videt oib9 interdictū ibi audire diui na: nisi sup hoc sint priuilegiati: nec priuilegiū vnius alteri penit9 p dest ad hoc. s. e. sane. et preterea ante hāc decre ta. in dubio erat tutius hoc tene re pp̄ter pericu lum animarū: et ideo amplecten dum erat. de ho mi. ad audiētiā. de spō. iuuenis. Sed oppono q hec decre. est su perflua: cum ho die sine priuile gio ɔpetat tem pore iterdicti ta lr celebrare de iure ɔmuni vt. j. de sen. excom. c. vlti. potest dici qd iuris in con cessione per pri uilegiū dictū est idem in cōcessio ne per ius ɔmu ne: vt ibi. et ideo forte generalit dixit. s. cōcessiūz non dicens qua liter. Uel dic q

ad iudiciuz libertatis pcepte annuū cēsum soluant. ¶ His eīm et ɔsimilib9 casib9 sic icer tis priuilegiati articulis ordi nariorum iurisditioni quantum ad alia sunt subiecti[a]. ¶ Licz autē sic diuersos priuilegiorum quib9 ecclesie ac monasteria eximuntur tenores ad litium materiā amputandā duxeri mus designādos: per hoc tñ alijs exēptionū (si reperian tur) seu aliarū libertatū mo dis vel eorū effectib9 nolum9 aliquaten9 derogari. Idem

¶ Priuilegiati vt tpe inter dicti: possint celebrare diuina clausis eccl'ijs/alios etiā ex traneos admittere non pñt. Et si fuerit singularis psona sup hoc priuilegiata familia res suos admittit: secus in fa milia ɔuēt9 talit priuilegiati

Hoc priuilegio non gaudet ille cui9 culpa ponit interdi ctum. h. d. Bo. Capitulū. xj.

Licet vobis ɔcessuz exi stat[b] vt interdicti tpe ianuis clausis excōicatis et interdictis exclusis[c] voce sub missa diuina celebrare possitis ad ea tñ aliqs (etiā si aliunde venerint) nisi sup hoc priuile giati[d] existāt: recipe nulla rō ne debetis. ¶ Cū ɔcedit sin gulari psone[e] vt mō pmisso[f] tpe interdicti celebrare valeat vel audire diuina: ei9 familia res domestici[g] ad audiēdum cū ea et celebrādū sibi diuinū offīm licite admittunt[h] ¶ Nō sic autē in familiarib9 alicui9 ɔuent9 seu collegij est censen dum: illi eīm (nisi priuilegiati fuerint) admitti non debent[i]. ¶ Hmōi quoqz ɔcessiōe gau

Diuisio. Licz. ¶ Sūt quattuor di cta per §. diuisa diffinientia totū dez dubia circa priuilegiū de cele brādo tpe iterdi cti Declarat no. p Ber. Inno. et host. s. eo. qz nō nullis. Jo. an.

Dicit qd de clarat.

¶ Casus. Pona mus q aliqbus clericis vl religio sis fuerat iterdi ctum p papam i penā delicti per eos ɔmissi: vt nō possent celebra re diuina tpe in terdicti: etiā ia nuis clausis: po stea isti clerici vel religiosi accesserūt ad aplicam se dem et ipetrauerunt indultū et priuilegiū vt tpe interdi cti possent diuina celebrare ianuis clausis non rece ptis excōmunicatis. vtrū poterūt admittere ad diui na trāseuntes et peregrinos: Rñdet romanus ponti fex q non. si ɔtrariū fecerint incurrūt penas a iure in dictas. Et istud verū nisi trāseūtes vel peregrini ha berent priuilegiū vt possent audire diuina i locis in terdictis. Sed ponam9 q ista psona priuilegiata vt possit audire diuina in locis interdictis non obstāte interdicto habet aliquos familiares vtrū possit secū itroducere suos familiares: vel vtrū possit p suos ca pellanos facere celebrari i locis iterdictis: Respōdet ro. pon. q sic. secus aūt esset dicendū in familiaribus ɔuent9. et hoc verū nisi in casu necessitatis: puta si in ɔuentu oēs essent infirmi vno excepto: tunc ista pso na priuilegiata posset talē sanū facere celebrari in me dio interdicto. Sed qd ponam9 q ista psona sit priui legiata: vtrūz possit facere celebrari in locis interdi ctis: et possit secū introducere eius familiares: hz eīm plures ministros siue familiares: sunt aliq q non au dierūt missam: vtrū poterit facere celebrari aliā mis sam in loco interdicto: Certe non.

Casus falso. d. helie

b ¶ Existat. Per speciale priuilegiū. et sic facit ad ti tulum. [Idem Archi.]

¶ Glosa seq. aperit dubiū qd reci. pōt p modū obiec. secundo opponit et dupliciter soluit.

c ¶ Exclusis. Istud erat qd iducebat dubitationez per eius contrarium quasi a contrario non excōica tos nec interdictos et aliunde veniētes admittere po

etiā p priuilegiū posset habere locū cas9 noster: et sub auditus prime gloselle. pone eīm q papa interdicen do locū vetuisset celebrari: etiā fm formā illi9 decre. sepe eīm pp̄ter rebellionē delinquentiū aggrauātur pene: et postea ɔcessisset aliqb9 celebrare ibi fz formā istius decre. habem9 ergo hūc casum dubitabilez ad lrām ɔtra istā decre. vidi olim seruari in ciuitate bo noniēn. tpe gnalis interdicti: qz religiosi sic priuilegia ti admittebant forenses ad diuina.

d ¶ Priuilegiati. Ut sic accipiētes signū crucis pro subsidio terre sancte in hoc essent priuilegiati: vel q nis aliū. Addito. Uide qd dicam circa hec. j. de sen. ex communi. c. fi. in. fi. Jo. an.

e ¶ Persone. puta epo/regi/comiti/vel baroni.

f ¶ Premisso. s. ianuis clausis. etc.

g ¶ Domestici. Intelligo non ob hāc cāz in fraudē sumpti. vt. j. de vbo. sig. c. vlti.

Domestici in fraudē assūpti nō gau dēt priui legio dome sticorum.

h ¶ Admittunt. ɔcor. lex. ff. de pca. l. cū precariū. §. vbi si qs pcario; rogauit i feudo morari licet et d suis quoqz ɔcessū videt. ad idē. ff. de vsu et ha. l. ij. §. j. et. l. seq. ff. de vbo. obli. l. si stipulat9 fuero illud aut illud ad idē. C. de aduo. diuer. iudi. l. restituende vbi dr cō cessum primatib9 intelligi ɔcessū et his q sub eis sunt ad idē. ff. de condi. et demon. l. municipibus.

¶ Glo. seq. reddit diuersitatis rōnem qrit et soluit.

i ¶ Non debēt. Et est ratio diuersitatis: qz in pmo casu: alr priuilegiū esse posset vtile qd esse non debet s. eo. in his. sed i hoc scdo casu conuentus potest sine familiaribus per se celebrare diuina. et ideo priuile giuim est restringēdum. s. eo. vt priuilegia. versiculo fi.

Quid dicetis si in conuentu non sunt nisi tres: et duo sunt infirmi: nunquid tertius posset celebrare cum familiari? no. Host. in predicta decre. quod nonnullis/quod sic: ne inutile sit priuilegium ad instar eius quod dicitur de singulari persona. de. §. pri. Additio. Dicit Archi. quod non audet hoc tenere cum priuilegium sit conuentus non aliorum. Aut ergo solus celebret: aut abstineat. Sed cum facit ad primum quod de iduso not. de consecra. dis. j. hoc quoque. Jo. an.

a Causa. ad idem. de eo. quod nonnullis. i fi. interdum licet tales admittantur ad auditionem diuinorum tamen prohibentur appropinquare altari. j. de sen. exc. ca. vlt. §. penul.

diuisio Quoniam. Primo premittit constitutionis causam. Secundo concedit episcopis priuilegium altaris viatici. Jo. an.

presuppositio d. helie Presupponendum pro intellectu. quod diuina officia maxime missarum solennia non debent celebrari in loco prophano sed in ecclesia.

Casus k alis d. helie Casus. Aliquis episcopus proficiscitur ad curiam romanam vel aliud locum: certum est quod qualibet die debet celebrare vel audire missam. Sed ponamus quod non potest commode ire ad ecclesiam pro audiendo vel celebrando missam: nunquid poterit facere celebrari in itinere cum altari viatico et portatili? Respondeo quod sic. dum tamen illud fiat in aliqua camera honesta. et missa celebrata poterit iter suum arripere. Nota primo ex hoc quod missarum solennia debent celebrari in ecclesia et non in loco prophano. Nota vlterius priuilegium clausum in corpore iuris quod habet episcopus vt possint missam facere celebrari in loco priuato et prophano cum altari viatico et portatili: si non habet accessum ad ecclesiam.

Notabilia.

b Absentare. et si hoc faciunt propter vtilitatem ecclesie censentur esse presentes. de cle. non resi. ex parte. peregrinari tamen ad loca remota non debet episcopus sine licentia pape. de conse. dist. v. non oportet. ij. de vo. et vo. magne.

c Commode. et sic dicuntur tunc non posse. xxij. q. ij. fa ciat. ff. de verbo. sig. l. nepos proculo. Additio. Uide de verbo. sig. intelligentia. sup. iij. glo. Johan. an.

d Non decet. inspiciendum quod est in concessione priuilegij quod deceat. ad idem. de c. li. de ele. cum si deceat. cum suis concor. Glo. se. facit quatuor. primo ponit septem indulgentias episcoporum. secundo alios habentes hoc priuilegium. tertio de ipsius vsu. quarto de ipsius expedientia.

Epi habet multa priuilegia a iure communi eis concessa.

e Indulgemus. ista est igitur iuris indulgentia quam habet episcopi. aliam habes. de eo. quod nonnullis aliam. de pe. et re. ca. vlt. aliam. de c. li. de offi. dele. c. ij. aliam. de sen. exc. quod periculosum. aliam. de iura. calu. c. fi. adde aliam in cle. de cele. mis. dignum. Eandem indulgentiam habent predicatores et minores. vt. de eo. in hiis. et ista indulgentia possunt vti episcopi absque diocesanorum vel parrochialium presbyterorum licentia. absque tamen parochialis iuris preiudicio vt ibi. et cum isto autem altari viatico poterit episcopus ponere vadens ad curiam de mane ante campanam diei dicere vel facere dici missam et peragere vias suas: et sic non impediuntur dicta que fieret si haberet necesse expectare diem et horam solitam et oportunitatem ecclesie. Additio. Et de priuilegi. c. ij. Jo. an.

dere non potest is cuius causa seu culpa dolo vel fraude fuit sententia interdicti prolata: seu qui ad perpetrandum delictum cuius occasione lata extitit: prebuit consilium/auxilium/vel fauorem. f de dem: vt altare possint habere viaticum: et in eo celebrare ac facere celebrari vbicunque: absque inter dicti transgressione illis permittitur celebrare vel audire diuina.

Additio b. Ibi dixi an episcopo hanc indulgentiam concedere possit. Jo. an.

f Transgressione. licet enim possint celebrare in loco interdicto: non tamen alta voce et admissis interdictis: et interdictum violando. de eo. quod nonnullis.

Epi cum altari viatico celebrare possunt: et sibi facere celebrari: ita tamen quod non violent interdictum. h. d. Jo. an. Capitulum. xii.

Quoniam episcopi eorumque superiores se habent diuersis ex causis a suis ecclesijs et diocesibus absentare[b] frequenter nec semper possunt commode[c] ad ecclesias accedere pro missa celebranda vel audienda in ipsis sine quod eos transire non decet[d] absque causa rationabili vllam diem. Presenti constitutione indulgemus[e] eis-

De iniuriis et damno dato.

Gregorius. x. in concilio generali lugdun.

Represalie contra personas ecclesiasticas concedi vel concesse extendi non debent: contrafacientes (nisi reuocent infra mensem) singulares sunt excommunicati: vniuersitates interdicte. Jo. an. Capitulum. Etsi.

De iniuriis et damno dato.

Dictum fuit. de delictis et criminibus publicis nunc videndum est de delictis priuatis: et huiusmodi est iniuria id est post rubricas precedentes ancectitur rubrica de iniurijs et damno dato. i. de damno quod punitur per legem aquiliam. Continuatio d. helie

Etsi pignorationes quas vulgaris elo

Etsi. Primo ponit prohibitionis causam. Secundo ibi: vt tamen/ prohibitionem. tertio ibi: illi autem cum moderati temporis adiunctione infligit penam Do. Et sic construe. etsi. i. quamuis pignoratio nes sint iure ciuili prohibite tanquam graues legi bus et iuri naturali edicti: quas vulgaris elocutio nominat represalias: quibus alius pro alio pregrauatur. vt tamen et cetera. Construit.

Pro intellectu huius. c. est sciendum quid sit pignoratio prout hic accipitur. Unde pignoratio hic accipitur quando aliud significatur: et appellatur represalia: vt quando est guerra inter duos principes et sunt treuge: si aliquis subditus vnius principis delinquat et non possit haberi iusticia de eo apud suum dominum: princeps alterius dabit ei represalias. i. dabit ei potestatem accipiendi aliquem de illa societate seu patria: et istud appellamus marcham. Additio d. helie. Pignoratio quid sit.

Casus. Aliquis de anglia vel alemania vel alia regione michi irrogauit iniuriam capiendo bona mea forte supra mare. non possum habere iusticiam ab eorum principe. vnde rex concessit michi potestatem: vt si possem capere vnum de illa patria illum retinerem donec esset michi satisfactum. Hoc facto reperi episcopum vel clericum de illa patria. Respondeo. ro. pon. quod si simpliciter contra homines illius regionis sit mihi concessa marcha: non possum illam extendere ad personas ecclesiasticas vel eorum bona. Sed ponamus quod de facto accepi aliquam personam ecclesiasticam: vel princeps concessit mihi expresse marcham contra personas ecclesiasticas: queritur qua pena sum puniendus? Respondeo quod vltra penas a iure ciuili introductas sum excommunicatus. si autem esset vniuersitas: tunc esset interdicta. [pignorationes] iste pignorationes concedebantur in hoc regno tempore guerrarum inter regem francorum et regem anglie. Nota quod vulgaris locutio est attendenda seu considerand a. et debet preferri proprio significato maxime quando verbum profertur ab habente imperium. Et dicitur vulgaris locutio istud quod dicitur a plebe et populo. Et secundum Johan. an. debet scribi locutio per Casus k alis d. helie Notabilia.

lr̃am: q/ sicut eloquẽs nõ aũt p c/ q: descẽdit a v̄bo loquor: qḋ p q/ nõ p c. scribit. ¶ Nota q̄ pignorationes regularit̃ sunt ꝓhibite: accipiẽdo pignoratiões put hic accipiunt̃. s. cũ alt⁹ ꝓ alio capit̃: q: regularit̃ alt⁹ ꝓ alio nõ põt ꝯueniri: etiã marit⁹ ꝓ vxore: nec vxor ꝓ marito. ¶ Nota q̄ rep̄salie cõcesse hoi alicui⁹ regni nõ debẽt extẽdi ad personas eccl'asticas. Quid de scholarib⁹ vtrũ possint extendi ad scholares? certe non. auc. habita. ne fi. ꝓ pr̃e. C. ⁊ licz iste text⁹ loquat̃ de studentib⁹ in iure ciuili: tñ est eadẽ rõ in studẽtib⁹ i aliis facultatib⁹: maxie in iure canonico. ¶ Nota penam qua puniunt̃ cõcedentes pignoratiões ꝯ ꝑsonas ecclasticas vel illa cõcessa gñaliter extendentes ad ꝑsonas ecclasticas.

sanctius nocentẽ impunitũ relinquere: q̄ innocentẽ condẽnare. ff. d pe. absentẽ. bñ est tñ interdũ reperire q̄ lege ꝓmittẽte punit̃ aliq̇s sine culpa. sed nõ sine cã. qḋ dic vt. j. de reg. iur. sine culpa. Additio. Et aut. ⁊ omnino ibi posita sumpta de corpore. vt nõ fi. pigno. §. j. col. v. ad id ff. q̄ met⁹ cau. l. extat. C. d actõ. ⁊ obli. auc̃. Immo. Jo. an.

b ¶ Naturali Concor. igit̃ hic equitas naturalis rigori: q̄ ẽ q̄ alt̃ alteri⁹ odio non grauetur ⁊ q̄ quis nõ locupletet̃ cũ alteri⁹ iactura. j. de reg. iur. nõ deb; ⁊. c. locupletari et q̄ quis alteri non faciat ⁊c̃. j. distic. in prin. ꝫ. de ma. ⁊ obe. dilecti. interdũ tñ discrepant. ꝫ. eo. li. de re. ꝑmu. c. vno. cum suis cõcor. Additio. ff. qui et a qui. l. ꝓsperit. que quid dicat. vide de feri. c. ij. sup. j. glo. Jo. an.

cutio[a] represalias noiat: in quibus alius ꝓ alio pregrauatur[b]: tanq̄ graues legib[c] et equitati naturali[d] contrarie: ciuili sint constitutione ꝓhibite. ¶ Ut tamen earum ꝓhibitio in personis ecclesiasticis[e] tãto ãpli⁹ timeat̃: q̄to in illis specialius[f] inhibẽtur: eas ꝯcedi[g] ꝯtra ꝑsonas p̄dictas/ seu bona ipsorum: aut quãtũcunq; generaliter pretextu cuiuſuis cõsuetudinis (quam potius reputam⁹ abusum[h] fore) concessas: ad illas extẽdi[i] p̄senti decreto districtius[k] inhibem⁹. ¶ Illi autẽ qui cõtra fecerint: aduersus personas easdẽ pignoratiões/ seu rep̄salias concedendo vel extendẽdo ad eas (nisi presumptionẽ[l] hmõi reuocauerint a ꝯcessionis vel extensionis tp̄e infra mẽsem[m]) si persone singulares fuerit: sniam excõmunicatiõis icurrãt: si vero vniuersitas/ ecclesiastico subiaceat interdicto

Uulgaris elocutio ẽ attendenda.

a ¶ Elocutio. intelligas q̄rũdã locoꝝ. ⁊ no. ꝯsiderãdũ qualiter vulg⁹ loquat̃. ff. de fun. instru. ⁊ istru. le. l. cũ de laniõis. §. asinã. ꝫ. eo. lib. de re. ec. nõ alie. hoc consultissimo. ⁊. ꝫ. de spon. ex litteris. j.

¶ Glo. se. iducit prio tres ꝯcor. scḋo soluit tria obstãtia. tertio q̄rit ⁊ soluit distiguẽdo. q̄rto iteꝝ q̄rit ⁊ sol.

b ¶ Pregrauatur. qḋ esse non debet. ꝫ. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. q̄siuit. C. de loffic. test. si q̇s suo. j. de reg. iur. nõ dꝫ. cũ suis ꝯcor. non ob. q̄ heres bonoꝝ possessor ꝯuenit̃ ꝓ defuncto: q: eadẽ ꝑsona censetur. idẽ in successore ad p̄decessorẽ. ꝫ. de sol. c. j. C. si cer. pe. l. j. Nec ob. de fideiussore q̇ rõne sue obligationis ꝯuenit̃ tñ ꝯueniet̃ seruato tenore illi⁹ auc. C. de fideiuſ. auc̃. p̄site. et qḋ no. de fideiuſ. c. ij. in. j. glo. sed querebat h̃ Bar. an ꝯdẽnato debitore intelligat̃ ꝯdẽnat⁹ fideiussor? Solu. aut est fideiussor cõtractus/ aut iudicij. In contractu ꝯdẽnato debitore nõ intelligit̃ ꝯdẽnatus fideiussor ꝯtract⁹: sꝫ agendũ erit cũ eo actione ex stipulatu. ff. de fideiuſ. grece. §. si cũ fideiussore: ibi eñ dr̃ q̄ agit̃ cũ vtrisq;. si eñ ꝯdẽnato debitore ꝯdẽnaret̃ ⁊ fideiussor: ad q̇d ageret̃ cũ fideiussore: si v̄o fideiussor q̇ interuenit in iudicio tñ ꝓmisit reũ in iudicio sisti. cõdemnato reo absoluit̃ fideiussor: q: iã adimpleuit qḋ ꝓmisit: videlꝫ q: fecit reũ iudicio stare. ff. de fideiuſ. grece. §. j. si aũt iudicatũ solui ꝓmisit cõdemnato reo condemnat̃ ⁊ fideiussor p consequẽs. ff. iudi. sol. l. j. et est idem dicendũ si toti⁹ cause fideiussor est accept⁹. vt in p̄dicto. §. ff. de fideiuſ. grece. §. j. ad fi. §. Itẽ querebat ipse Guil. q̇d si clericus pricipalis debitor cui⁹ occasiõe represalie sunt cõcesse captus est: an habeat hec decre. locũ? Dicunt quidam penam istius decre. locum non habere. tum q: hoc idẽ grauat̃ ꝓ seipso: tũ quia constitutio penalis est et restringẽda. ad hoc. ꝫ. eo. lib. de elec. statutũ. Additio. Per que iura ⁊ hãc decre. dicunt Bar. ⁊ Archi. episcopum non posse concedere vt clericus ꝓ clerico pignoretur. Guil. habet hoc pro dubio. Jo. an.

Fideiussor an censeat̃ cõdẽnat⁹ debitore p̄ncipali cõdẽnato

Cleric⁹ occasiõe cuius rep̄salie fuerũt ꝯcesse si capiatur cessat pẽa. c. p̄mi de iuriis.

c ¶ Legibus. C. ne vxor ꝓ ma. p to. ne fi. ꝓ pa. p totũ ⁊. C. vt nullus ex vica. ꝓ alie. vica. debi. l. j. est eñ

e ¶ Ecclesiasticis. Clericis tẽplariis hospitalariis cõuersis ⁊ deo deuotis. xij. q. j. duo. ꝫ. de sen. excõ. parrochianus. ꝫ. eo. lib. de elec. sciant.

f ¶ Specialius inhibẽtur. Tolle qḋ est. j. presenti decre. districti⁹ inhibem⁹. ⁊ redeas. ꝫ. eas concedi ⁊c̃. solet eñ plus timeri quod specialiter ⁊c̃. xxiij. distin. q̄ꝗ. ⁊. ꝫ. de here. si aduersus.

¶ Glosa sequẽs ponit duas lecturas ⁊ vnã opinionẽ

g ¶ Concedi. Pro credito clerici vni⁹ dio. ꝯ clericos alteri⁹ dio. l q̄ sit debitor ꝯstitut⁹. seu ꝓ credito alicuius laici vni⁹ dioce. ꝯ laicos ⁊ clericos alteri⁹ dio. qḋ grauí⁹ esset. Dicũt tñ doc. ca. illud. xxiij. q. ij. dñs. non esse correctũ. tũc. s. qñ dñs vel ciuitas req̇siti non vult iusticiã facere: ita q̄ ⁊ tũc ad clericos nõ extendãtur.

Rep̄salie ꝓhĩt cõcedi qñ dñs vl' ciuitas req̇siti nolunt iusticiaꝫ facere.

h ¶ Abusum. Quia contra libertatem ecclesiasticam. ꝫ. de iureiuran. c. j.

i ¶ Extendi. Facit differentiã inter concedi ⁊ extẽdi: quia ciuitas vel superior dicitur cõcedere: ille cui conceduñt dicitur extẽdere: puta ciuitas Bonoñ. dedit represalias ciui suo contra Florentinos quas ille extendit contra clericos.

k ¶ Districtius. i. districte vel ꝓprie. q̄ꝗ. s. per ciuilem constitutionem inhibitum esset.

l ¶ Presumptionem. i. concessionẽ vel extensionem represaliarum.

¶ Glo. seq. p̄mo remittit. scḋo q̄rit et ponit duas opi. tertio soluit aliud dubium.

m ¶ Mẽsem. q̄t dies hr̃e debeat mẽsis dixi. ꝫ. eo. li. de elec. q̄ꝗ sit. q̇d si ifra mẽsem istũ ꝯcessũ fuit ad actũ q: fuit ꝑsona eccl'iastica ꝓ alia pignorata: nunq̇d habebit locũ hec pena infra mẽseꝫ? dic f̄m Bar. q̄ in statũ p̄stinũ reuocãdũ erit infra mẽseꝫ. j. de sen. ex. q̇cũq; vel f̄m Guil. reuocatio reintegra fieri dꝫ anteq̄ ꝓcedat̃ ad actũ: al's locũ hꝫ pena, ar. ff. mã. si mandasset. ff. ad mace. si tñ. ⁊. l. fili⁹. ꝫ. de rescrip. ex pte decani. sꝫ si an istã ꝯstõnẽ ꝯcesse erãt vel extense rep̄salie ꝯ clericos non hꝫ locũ pena: q: cõstitutio futura respicit. ꝫ. de cõsti. c. vlt. nõ tñ amplí⁹ vtet̃ illis: nec eas extendet

alś huiꝰ ꝯstōnis pena locū habebit q̄ est late sñie: vt ptz ex verbo subiaceat. Additio. Idem Guil. Archi.

Conti= ¶ De penis. Uisum fuit.s. titu. pxi. de penis i specie nuatio verū qꝛ non est nouū vt aliquibꝰ particulariter enu d. helie meratis apponaꝶ clausula gñalis: vt.l.si seruus.§.le quit.ff.ad.l.aq. io post rubricā precedentem ponit rubricam de penis.

diuisio R Omana. ¶ Prio cū duplici modifi= catione declarat ius vetus ꝛ exce ptionem subdit Secūdo ibi: sibi etiā. illud proro gat secundā mo derationem tol lens ꝛ forsan ter tiam temperās Et dicebat Ho= stien. ꝙ hic erat vnum mirandū ꝙ primū dictū statī corrigiꝶ ꝑ scdm. Jo.an.

Presup ¶ Pro itellectu positio huius ca. est pre d. helie supponendū ꝙ regulariꝶ archi episcopus i sua ꝓuincia non potest exercere iu= risditionem suā i iurisditiōe sub ditorum suorū scꝫ suffraganeoꝝ per viā simplicis querele nisi esset legatus natus. vt in.c.j.de offi.lega.in anti. Item est presupponendū ꝙ regulariter archiepūs non potest suam sedem collocare: nisi in sua particulari diocesi.

Casus ¶ Casus. Archiepūs Remeñ. visitat suam ꝓuinciā: lfalis inferꝶ sibi iniuria a subditis suoꝝ suffraganeoꝝ. vel d. helie sue familie inferꝶ iniuria: vel etiam ipse archiepūs nō visitat suā ꝓuinciam. sed mittit suū nunciū ad citandum suos suffraganeos: vt tali die ꝯpareant i tali loco in quo est celebraturus suum generale ꝯcilium ꝓ= uinciale infertur nuncio iniuria: vtrū archiepūs pos= sit punire inferentes iniuriā? Respondet roma.pon. ꝙ olim de iure āntiquo poterat punire si īpediebaꝶ eiꝰ iurisditio: alś non: nisi consuetudo magis tribueret. Sed hodie etiam cessante cōsuetudine potest archie piscopus punire tales iniurias: etiam si per eas non impediatur eius iurisditio.

a ¶ Licet.i.licitum est.

b ¶ Uisitāti. Qđ singulis annis facere pōt seruata forma decre.s.e.li.de cens.romana.etiā si epī nō sint negligētes.eo.ti.c.vlt. Tolle hic qđ est.j. ꝓpa aucto= ritate punire eos qui tunc rē.

c ¶ Aliis. Quibuscūqꝫ etiā si de familia sua nō sint.

d ¶ Illo. Transmittit qđ est.j.

e ¶ Debita. Qđ dic vt no.ix.q.iij.c.ij.s.de of.ordi. pastoralis. Additio. Hostien. remittit ad decre. roma na.s.eo.li.de sup.neg.prela. Jo.an.

¶ Glo.se.alle.vnam ꝯtor. obiicit per quattuor iura. remittit ꝛ soluit distinguendo.

¶ De penis. Innocen.iiij.

¶ De veteri iure poterit ar= chiepūs cū i ꝓuincia sua iuris= ditionē suā exerceꝶ: punire no torios iniuriātes sibi nūciis ꝛ familie sue: si ꝑ id sua iurisdi= tio ipediꝶ: alś nō: nisi ꝯsuetu= do āpliꝰ tribuat: sꝫ hodie ta= les iniurias tūc punit: ēt si iu risditionē nō ipediat. h. d. c. j.

R Omana ec= clesia. ꝛ ifra. Lzᵃ aūt Re= meñ. archi= epo suā ꝓuin ciā visitantiᵇ eos q̄ tūc sibi vel sue familie: aut aliisᶜ q̄s ꝓpter hoc ꝑ eandē ꝓuinciā dirigit: ꝛ etiā qñ ꝯsiliū cōuo= cat: eos q̄ nūciis suis quos ꝑ illoᵈ vel alias ꝑ ꝓuiciā ipam sua debitaᵉ iurisditiōe vtēdo trāsmittit iniuriari ꝓsumsit: si hac occasione sua i his impe diaꝶ iurisditio: ꝑ iiuria hmōi (dummō existat notoria) pro pria auctē punireᶠ: nisi am= pliꝰ ei de remeñ. eccle. cōsue= tudine cōpetere dinoscatur. ¶ Sibi ēt et metropolitanis aliisᵍ i suis ꝓuinciis (dū sic in illis iurisditionē exercēt) pu= niēdi manifestas ꝛʰ notorias offensas tūc eisdē illatas vel suis (etiā si exindeⁱ īpediri iu= risditionē hmōi nō ꝯtigat) li= bera sit de nr̄a spāli cōcessiōe facultas. Bonifa.viii. bitte= reñ.epo. ¶ Docet hec decre. qbus assistētibꝰ fieri debeat degradatio. qbꝰ vestibꝰ orna mētis, libris ꝛ instrumētis in degradatiōe fiet expoliatio ꝛ quibus verbis vtaꝶ ipē de= gradās. Joh.an. Capitm.ii.

D Egradatio qualiꝶ fie ri debeat a nobis tua

f ¶ Punire. Et sic est iudex i causa sua. ad idē.xxiij. q.iiij.guilisariꝰ. sed ꝯ: qꝛ nemo sibi vel suis ius dicere debet. C. ne quis in sua causa.l.vna.xxiiij.q.iiij.inter querelas.ꝛ.q.v.de occidēdis.ꝛ.iiij.q.iiij.c.j.ꝛ hoc vi de.ij.q.vij.si quis erga.s.ꝛ cleri.maledi.c.j. Dixit hic Ber. ꝙ si iniu ria illata prela= to: ipm tm̄ conti git: nō potest ali quem pro iiuria illa punire. si vero tāgit ecclīaꝫ vel publicā vti litatem potest i= iuriātes punire immo nec talē iniuriam remit tere posset. lxiij. distin. salonita= ne. ad instar filij familias: qui po test remittere i= iuriā sibi factaꝫ inꝓtum ipsum tangit: sed non inꝓtum patreꝫ. ff. ꝛ iniuri.l.j.§. vsqꝫ adeo: iniu= riam igiꝶ sibi vꝶ suis illatam per quam eius iuris ditio impeditur potest punire ar chiepiscopus: si notoria fuerit, alś non de vete ri iure: nisi con= suetudo ampliꝰ tribueret: puta ꝙ etiam notorias.i.ij ꝛ eas que iuris ditionem non impedirent punire possent. cōsuetudo enim iurisditionem tribuit.s.de foro compe. cū con= tingat. sed modo. Inno. iurisditionem ipsorum pro= rogando huius decre. beneficio concedit ꝙ tales in= iurias si iurisditionem nō impediant punire possint. Additio. Hostien. alleg. C. de his q̄ ad eccle. confu.l. denunciamus. ff. de iudi.l. iulianus. quorum lega.l.j primo responso. de iurisdi.om.iudi. qui iurisditioni. de officio presi. senatus. Johan.and. Additio. Immo etiam occultas dummodo de illis constare possit ꝯm hostien.ꝛ Archi.

Prela= tus pōt iniuriā ecclīe il latam punire.

g ¶ Aliis. Ad idem.s.eo.li.de offi.ordi.c.j.in fi.

h ¶ Et pro id est. vel scdm alios ; proprie. vt scili= cet: etiam manifestos per publicam famam. extra de accusa. qualiter.ij. punire possint. Additio. j. Scilicꝫ Hostien. Jo.mo.ꝛ Archi.

i ¶ Exinde.i.ex iniuriis supradictis.

D Egradatio qua. ¶ Duo facit principaliter. In prima ꝯsultatio. In scdā rñsio ibi: super quo. diuisio. Et hec duo facit primo tractat ꝛ ꝯbali. scdo ꝛ actua= li ibi: actualis. Iterū scdā duo facit. Primo dās simi= le ponit formā subtractionis insignū Scdo formam verborū ibi: poterit autē.ꝛ determinat no.ꝑ Guil. in spe. de accu.§. scdo loco. ver.ꝛ no.ꝛ ver. seq.ꝛ.§.iij. per totum.§.ꝛ per Frā. vercel.s.eo.li.de re iudi. ad apo= stolice. sumpta occasione a depositione imperatoris. de qua ibi. Jo.an. Bene sciebamus qualiter clericus degradatꝰ tradēdus erat curie sclari.s.de ꝯb.sig.no

Pōlt q̄= stionis causaꝫ.

fraternitas reqſiuit. ¶ Sup quo tibi taliter rñ. q verbalis degradatio ſeu depoſitio ab ordinib⁹ vel gradib⁹ eccleſiaſticis eſt a proprio epõ ſibi aſſiſtente in degradatione clericorum in ſacris conſtitutoruz ordinibus certo epiſcoporum numero diffinito canonibus [a] facienda: q̃cq̃ ꝓprij epiſcopi ſnia ſine aliorũ epoꝝ pñtia [b] ſufficiat in degradatione eorum qui minores dũtaxat ordines receperũt. ¶ Actualis vero ſiue ſolennis celeſtis militie militis. i. clerici [c] degradatio (cũ ad eã fuerit ꝓcedendũ) fiet vt exauctorizatio ei⁹ qui militie deſeruit armate: cui militaria detrahuntur inſignia [d]: ſicq̧ a militia remot⁹ caſtris reijcit̃ / priuat⁹ ꝯſortio et priuilegio militari. ¶ Clericus igit̃ degradãd⁹ veſtib⁹ ſacris idut⁹: i manib⁹ hñs librũ: vas: vel aliud iſtrumẽtũ ſeu ornamẽtũ ad ordinẽ ſuuz ſpectãs [e]: acſi deberet i officio ſuo ſolenniter miniſtrare: ad epĩ pñtiã adducatur: cui epõs publice ſingl'a: ſiue ſint veſtes calix: liber: ſeu quecuis alia q̃ illi iuxta morem ordinãdoꝝ clericorum i ſua ordinatione ab epõ fuerint tradita: ſeu collata: ſingulariter auferat: ab illo veſtimẽto ſeu ornamento qd̃ datum vel traditũ fuerat vltimo ichoãdo: ⁊ deſcẽdẽdo gradatim degradationẽ continuet: vſq̧ ad primam veſtez que dat̃ in collatione tonſure tuncq̧ radat̃ caput illius ſeu tõdeat̃: ne tonſure: ſeu clericatus veſtigium remaneat i eodem [f]. ¶ Poterit autem epõs in degradatione huiuſmodi vti verbis aliquibus ad terrorem / illis oppoſitis: que i collatione ordinum ſunt prolata: dicendo preſbytero hec vl' ſimilia verba i remotione planete. auferimus tibi veſtez ſacerdotalem ⁊ te honore ſacerdotali priuamus ſicq̧ i remotione reliquorum inſignium ſimilibus verbis vtens i oblatione vltimi quod in collatione ordinum fuit primum: infraſcripto vel alio ſimili modo pronunciet ſiue dicat. Auctoritate dei omnipotentis patris ⁊ filij et ſpiritus ſancti ac noſtra: tibi auferimus habitum clericalem et deponimus ⁊ degradam⁹: ſpoliam⁹ et exuimus te omi ordine beneficio ⁊ priuilegio [g] clericali.

---

ulm⁹: ſed prius erat ſciẽdũ q̃liter deberet degradari. ¶ Iſtud capitulũ ponit formã quã debet obſeruare epõs in degradatione actuali. ¶ [illegible] iure cautum reperitur q clericus etiã ſacerdos poteſt non ſolũ deponi verbaliter ab ordinibus pro certis criminibus ⁊ delictis: ſed etiã dgradari actualiter: vt in crimine hereſis in homicidio per inſidias penſatas: nã ſi clericus aliquẽ per inſidias penſatas occiderit dz ab altari euelli: vt in.c. de cetero de homicidio. in anti. ſz veriorem itellectum huius ca. Sed querit̃ qualiter dbeat fieri degdatio actualis? Rñdet romã põti. q fit eo mõ quo princeps ſecularis cõſueuit exauctorizare ſuos milites exigẽtib⁹ eorum delictis. Nã de more quãdo exauctorizãt̃ milites tradunt̃ eis inſignia militaria: ⁊ poſtea deponũtur gradati ſm q eis tradita fuerũt. Similiter eſt dicendũ i ſacerdote dgradãdo vel alio clerico: quia debent ei tradi ornamẽta ſibi tradita i promotione: et poſtea debet illa gradatim remouere dicẽdo i remotione cuiuſlibet veſtimenti verba contraria verbis prolatis in promotione [ordinibus] Unde eccleſiaſtici ordines dicuntur gradus. quia volens ordinari debet per gradus nõ per ſaltũ ordinari. Uel ideo dicunt̃ gradus: quia ordo confert ordinato gradum honoris. [numero] ſex in degradatione pbr̃i: ⁊ tres in degradatione diaconi vel ſubdiaconi [caſtri] id eſt exercitio ſeu collegio aliorũ militũ vt dicit Iohannes and. in nouella [vas] id eſt calicẽ. [tunc] id eſt remotio veſtimentis. [poterit] tamẽ nõ eſt neceſſe.

Caſus ſ alio d. helie

Ordines eccleſiaſtici q̃re dicunt̃ grad⁹.

Degradatio q̃lit̃ dbeat fieri: ⁊ q̃t epĩ debent eſſe preſentes.

a ¶ Canonibus. x. q. vij. felix. ⁊ §. ſi autem. ⁊ c. ſeq. adiunget enim ſibi epõ: in cauſa pbr̃i ſex epiſcopos: i cauſa diaconi tres: vt ibi. ⁊ dicamus q eodem iure cẽſebitur ſubdiaconus. ẞ. de ſer. non ordi. miramur: et hec vera preterq̃ in caſu. ẞ. eo. lib. de here. capitu. i. et ſic verũ eſt dicere: q ſpiritualia facilius conſtruãtur q̃ deſtruant̃: quia ſolus epiſcopus dat ordinẽ: quem ſolus tollere nõ poteſt. xv. q. vij. epõs ſolus. ẞ. d trãſlatione corporalia.

b ¶ Preſentia. Reqrit̃ tñ ꝓſentia capituli ſui vt ẞ. de accu. qualiter. ij. de exceſ. prela. ca. j. xv. q. vj. epõs nulli⁹. niſi de cõſuetudie ſine ipſis hoc facẽ poſſet. ẞ. e. lib. d cõſuetu. capi. iij. [illegible] Archi. remittit ad id qd̃ poſt eũ dixi. ẞ. eo. li. de here. cap. j. ſup vlt. glo. Io. an.

c ¶ Id eſt de renũ. ẞ. d cle. egr. c. j. [illegible] Et ibi cõcordantie. Iohã. an.

d ¶ Inſignia. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. ignominie cauſa: ⁊ talis eſt ifamis. vt ibi. [illegible] Ad idem ff. d re. mil. l. iiij. § pena. ⁊ c̃. aut. vt cleri. apõ ꝓprios epiſcopos § vlti. colla. ix. [illegible] Etiã ſi non exprimat̃ cauſa ex qua exauctorizat̃: ſec⁹ ſi ſimpliciť mittereť. vt ibi Iohan. an.

e ¶ Spectans Sup quo vide. xxiij. diſtin. epõs cũ. c. ſe. [illegible] Io. mo. ⁊ Arch. remittit ad q̃rtã ſen. diſt. xxiiij. et ad librũ pontificalẽ quẽ allegare lz. vt ſcripſi d ſer. nõ ordi. ꝯſuluit. Io. an.

f ¶ In codẽ. Ita faciunt monachi apoſtate. faciũt enim ſe i totũ tõdere. ne apparcãt veſtigia monachat⁹. ¶ Gloſa ſequẽs oſtẽdit q̃ opi. approbata ⁊ que reprobata: ſecundo arg. ad opi. ⁊ contra opi.

g ¶ Priuilegio clericali. Approbata ẽ igit̃ opi. Alani. ⁊ Bart. brix. ⁊ reprobata opi. Hug. Ioh. ⁊ Ber. qui dixerunt q percutiens degradatum incidit in canonem ꝓpter caracterẽ quẽ ille retinet: et in memoriaz etiam priſtine dignitatis. ff. de decu. l. vlt. de ꝯſe. diſt. iiij. oſtẽdit̃. no. aũt hoc. l. diſtin. accedẽs. ⁊ l. iiij diſtin. c. ij. lxxxi. diſt. dictũ. ẞ. de here. ad abolendã. §. j. ẞ. de ſen. excõi. ꝯtingit. q̃ opinio adhuc forte eſt vera in verbaliter depoſito. de quo loquit̃ principium. ⁊ i actualiter degradato habeat locũ iſte finis: ſicut et in ipſorum reſtitutione eſt diſtinctio inter eos: vt no. ij. q. vj ideo. ij. Facit etiam hec littera pro opi. Bar. brix. no.

Degradat⁹ an gaudeat priuilegio canonis ſi de ſuas demie.

Degradatus conficit verum corpus christi.

lx.q.j.l summa.et ꝯ opi. Joh. ibi posită. ꝯ opi. Lau. Ala. ꝛ Tan. ꝛ Ber. no. ē. de cle. excō. mi. c. ij. q̄ dixerūt degradatum conficere verū sacramentū eucharistie.

Quāuis. ¶ Premittit cām inuētionis carceris: quam scdo amplitat ibi: nos tñ. Vel p̄mittit q̄d

Diuisio

de ciuili iure cautus ꝯtrium submittit ð iure canonico. [illegible] Et fm Jo. mo. ꝛ Archidia. fit ratio: q: deus non vult mortē peccatoris ꝛc. Ezechiel. ca. xviij. ꝛ iij. q. iiij. hi qui. xxiij. q. viij. his a qb⁹. in auc. vt non lux. ꝯ na. in p̄n. col. vj. Jo. ā.

Casus secundum d. helie

¶ [illegible] Aliqs clericus perpetrauit aliqđ delictū ppt qđ si eēt laic⁹: eēt sibi imponēda pena mortis. Eps videns q nō pōt eū punire pena mortꝭ: q: nō hꝫ sñiam sāguinis ꝛ vꝫ qđ tale delictū nō ē dignū degradatiōe: vult talē clericū ꝯdēnare ad pptuos carceres vel ad tp̄s vtrū possit? Videt q nō. q: carcer fuit inuēt⁹ ad custodiā reoꝝ: nō aūt ad penā. l. j. ꝛ. ij. C. de custo. reoꝝ. nō obstante ista rōne determinat ro. pon. in ꝯtriū videlꝫ q eps vel iudex eccl'iastic⁹ habēs merū iperiū pōt aliquē ꝯdēnare ad pptuos carceres vel ad tp̄s. nec obstat q carcer fuit inuēt⁹ ad custodiā. q: illđ est verū in iudice q̄ pōt ꝯdēnare ad mortē. sed eps vel ali⁹ iudex eccl'iasticus loco illi⁹ pene poterit condēnare ad ppetuos carceres/ vel ad certū tp̄s puta ad. vij. ānos vel aliud tp̄s: q: iudex eccl'iastic⁹ nō pōt aliquē condēnare ad mortē. [reoꝝ] nō ꝯuictoꝝ: sꝫ suspectoꝝ de crimine. Vñ re⁹ ꝯuict⁹ de crimie qđ exigit mortē: dꝫ detineri in carcerib⁹: ꝛ cāin dꝫ ducere in vinculis. nec admittitur cū fideiussorib⁹ vel pignorib⁹. ¶ Nota primo q licet carcer de iure ciuili sit introduct⁹ ad custodiam reoꝝ pendente accusatiōe: tñ de iure canonico est introductus ad penā. ¶ Nota magis specifice q iudex ecclesiasticus pōt subditos suos ꝯdēnare ad agendū pniaꝫ in pane tristicie ꝛ aqua doloris ad ppetuos carceres: vel ad tp̄s. tñ cōiter boni prelati i precipuis festis consueuerunt captiuos suos visitare ꝛ pinguius nutrire: querit q̄ iudices p̄nt imponere istam penā? dicendum q oīs iudex habens merū impertum.

Idē. ¶ Quāuis inuētio carceris fuit ad custodiā: tñ pōt qs puniri pena carceris ppetuo et ad tp̄s. Jo. an. Ca. iij.

Quāuis ad reoꝝ custodiā non ad penam carcer specialiter deputat⁹ esse noscat[a]. ¶ Nos tñ nō improbamus si subiectos tibi[b] clericos cōfessos de criminib⁹ seu ꝯuictos (eoꝝ excessib⁹ et psonis ceterisqꝫ circūstātijs prouida deliberatiōe pensatis) in ppetuū[c] vel ad tp̄s put videris expedire[d] carceri mancipes ad penitentiam peragendam[e].

Idem.

¶ Pena alicui iposita ꝛ eius posteris nō extēdit ad posteros linee feminee: nisi aliud i iure vel sñia sit expressuꝫ. hoc dicit. ꝯen. Capitulum. iiij.

Vbicūqꝫ alicui et eius filijs seu poster[f] vsqꝫ in certam generationē pena imponitur ab hoīe vel a iure pena ipa eos tm̄ afficit qui p masculinā[g] nō p femininam lineā descēdere dinoscūtur. ¶ Nisi aliud in iure[h] vel sñia[i]

nō txaliter damnat⁹. C. de pe. l. seru⁹. de quo dic. vt. l. di. c. j. ē. de ꝯsti. ex lris. ff. de post. l. puto. §. j. Additio. Archi. remittit. xviij. di. dictū. xx. q. j. sicut q̄. Jo. an.

d ¶ Expedire. sicut in carcere q̄ ad custodiā non dꝫ fieri mixtio sexuū. vt. C. de custo. reo. l. iij. sic dico q in carcere q̄ ad penā ñ fiet mixtio et est simile qđ dicim⁹ de monasterijs q non debēt eē duplicia xviij. q. ij. diffinimus. periculosa est eñ talis cōmixtio. ē. e. li. ð statu reg. c. vno.

Cōmixtio sexuum est periculosa.

e ¶ Peragendam. hoc idē pbabꝫ. ē. de here. c. pe. in fi. ē de ꝟb. sig. nouimus. in fine.

Vbicunqꝫ. ¶ Pōit regulā cuꝫ sua exceptiōe ibi: nisi. Additio. Necvidet ibi dictū incōgrue vbicūqꝫ q̄st vbi sit aduerbiu loci ꝛ interrogātis de loco. xiij. q. ij. vbicūqꝫ sepeliamur Est eñ etiā aduerbiū tp̄is: tñ vbicūqꝫ. i. q̄ncūqꝫ. facit. ē. eo. li. de elec. vbi periculū §. penul. cū concor. Et est etiā qualitatis. q̄titatis/ ꝛ sitᵗitudinis: q̄ nō ꝓsequit. et dato q dicamus vbicūqꝫ: in quocūqꝫ loco iuris scripti vel non scripti: nil absurdum. Jo. an.

Diuisio

Casus secundum d. helie

¶ [illegible] Jure cautū reperit in plurib⁹ locis q ꝓ certis criminib⁹ ꝛ nonnullis excessibus iponit pena non solū delinquēti: sꝫ etiā ei⁹ posteritati vsqꝫ ad tertiā generationē. querit de q̄ generatione sunt illa iura intelligenda? R̄n. q intelligit de posteritate descendente p lineam rectā masculinam: nō aūt p lineam femininā Et istud verū nisi aliud esset expressum in constitutione: q: tunc tenor constitutionis esset obseruandus.

f ¶ Posteris. Pone exēplū. ē. eo. ti. in quibusdam.

g ¶ Masculinā. Et merito. q: imunitas alicui ꝛ ei⁹ posteris ꝯcessa nō ꝯprehēdit feminas. ff. de mu. ꝛ ho. l. vacatio. ff. ð iur. imu. l. j. §. j. ¶ Preterea ex q̄ qs ð nuptijs nat⁹ est prēm seq̄ dꝫ ꝛ nō m̄rem. ff. de sta. ho. l. cū legitie. qđ oīno verū est: ꝛ q̄n agit de dignitatib⁹ et de honoribus ꝛ de penaꝝ imunitatib⁹. vt. C. de decur. l. eos idulserūt. ꝛ. l. exēplo. ꝛ. l. null⁹. ꝛ. l. si ille. li. x. et. C. de pe. l. decurionū filij. ꝛ. ff. ð pe. l. mortꝭ. §. fi. ff. de decur. l. ij. §. l filijs. ꝛ ē rō. q: filij sequūt agnationē prīs ꝛ nō m̄ris. ¶ ꝛ nobilitant radijs patrū: sicut ꝛ vxores radijs maritoꝝ. i auc. de ꝯsul. circa mediū. col. iiij. ff. ð sena. l. j. ꝛ. l. femīe. ꝛ. l. liberos. ꝛ adde qđ dixi. ē. eo. lib. de here. statutū. ij. ¶ Et bñ facit. ff. de vē. in pos. mit. l. j. §. j. Additio. j. Vult glo. q tales nō gaudeant priuilegio: ꝫ non arcent pena. Jo. an. Additio. ij. De hoc. ē. ð ꝯuer. ifide. c. ij. sup. iij. glo. Jo. ā. Additio. iij. Et qđ dixi i cle. de bap. p̄nti in glo. ꝯprehēdit. Jo. an.

Immunitas alicui ꝯcessa ꝛ ei⁹ posteris nō cōprehendit feminas

Uxor nobilitat radijs mariti

h ¶ Jure. ē. eo. lib. de here. c. ij. ꝛ. c. statutum. ij.

¶ Glosa sequens querit et ꝯtra. ponit quam determinat. ad quod reci. contrarium ꝛ soluit.

i ¶ Sentētia. ē. eo. li. de scisma. c. vno. sed pone vsqꝫ ad tertiū vel aliū certū gradū iure vel sñia damnata est vtraqꝫ linea masculina ꝛ feminina: ego nō damnatus cū filia sic damnati ꝯho m̄rimoniū: q̄rit an filij sic

a ¶ Noscat. C. de custo. reo. l. j. et vlti. vbi đr de his qs carcer tenet inclusos apta diffinitione sancim⁹. vt aut ꝯuictos velox pena subducat: aut liberandos custodia diuturna nō cōmaceret. ad idem. ff. de pe. l. ad damna. §. solēt. Additio. Ad idē. xix. disti. in mēoriā. ij. q. iiij. nullā. vide satis de hoc p Hosti. in summa de accu. §. qualiter. in vlti. colū. Jo. an.

¶ Glo. se. cū sequētib⁹ duab⁹ reci. p̄nt p tres q̄stiones

b ¶ Tibi. Cui loquat non apparet. vñ intelligatur non solū in epo: sꝫ etiā in quocūqꝫ q̄ iurisditiōi preest ꝛ delicta punire potest. ad idē. j. de sentē. excōi. si clericos. ꝛ qđ ibi dixi. [Idem Archidia.]

c ¶ In ppetuū. si hoc exp̄mat: an in ppetuuꝫ an ad tp̄s stabit expresso: si simplr damnet ppetuo intelligat

suscepti de tali mrīmonio sint dānati? hāc questionē formauit Hosti.§.e.ti.in qbusdā.et dixit distiguēdū: aut talis mulier sciēter ducta fuerit: ⁊ tūc dānati sūt filij vsq͡ȝ ad expssam lineā.aut ignorāter:⁊ tūc filij nō sunt dānati pp̄ter prīs ignorantiā: sicut ⁊ ignorātia alteri⁹ parentū facit plē legitimā: alās ō illegitimo ꝯplexu genitā si dāna precesserit.§.de clāde. despō. cū inhibitio.§.q̄ fi. sint le.ex tenore.ff.ō ritu.nup.l.lege iulia. ⁊ sic ēt posset itelligi ꝟȝ cū cap̄.xxxiij. q.iiij liberi.vł loquat aliud fm legem Lombar.qđ dic vt no.§.de ser.n ordi.c.vlt. qđ dicit de sciēte ꝑcise sit verū:sed qđ dicit de ignorāte posse ēē verū i ignorātia facti.s.q͡ȝ nesciebā illū talē esse: ſȝ in ignorantia iuris:q̄ sciebā illū talē esse: ſȝ ignorabā q͡ȝ ius posteros eius dānaret:sec⁹ ad hoc.j.de reg.iur.ignorantia sed in ignorātia facti vř ꝫ. sicut si q̄s credēs ꝯhere cū libera ꝯhat cū ẜua:tñ filij sunt ẜui dñi āncille. ſȝ ibi nō est mirū si ignorātia nō excusat: ꝑ quā ip̄o dño fieret preiudiciū si excusaret: ſȝ h̄ nulli inferť p̄iudiciū: ⁊ ideo sustineri pōt illa solutio. Additio.j. Uide quod dixi.§.qui fi.sint legi.ex tenore.sup glo.fi. Jo.an.

diuisio Felicis.⁊ Diuidiť.in.ix.ptes q̄ satis patent. Secūda in.§.q͡ȝ si q̄s. Tertia ibi psm. Quarta ibi: cū aūt. Quinta ibi:illud. Sexta ibi:ceteꝝ. Septia ibi premissis. Octaua ibi:si q̄s. Nona ibi:ꝑ hoc. Jo.an. Additio. Sed Jo.mo. diuidebat in q̄ttuor. de p̄mis septem faciēs vnā partē:dicēs q͡ȝ tractat de insecutoribus cardinaliū ⁊ coꝝ ꝯplicibus citra mortē. ⁊ hanc subdiuidebat in septē.de vltima parte faciebat duas scđa ibi: quapropter. Dicit Archi. q͡ȝ sic icepit decr.j. de tornea.addere poterat.§.co.li.de cē.felici.ſJo.an.

Casus lřalis d.helie Cardinalē in carcerās vel hostiliť detineñs qliť punatur ¶ Casus. Aliq̄s ꝯcepit odiū ꝯ aliquē cardinalē:illū cepit: detinuit inuitū:forte incarcerādo: ſȝ forte in loco honesto: vel insecut⁹ est cum hostiliter:lȝ non cepit nec incarcerauit:q̄riť qua pena sit puniēdus? Rñ.q͡ȝ ipse ꝯmittit crimē lese maiestatis: ⁊ ip̄o facto est infamis:⁊ bona ei⁹ ꝯfiscanť. Itē non pōt facere testm̄:nec aliq̄d accipe ex testamēto:⁊ sic efficiť intestabilis actiue ⁊ passiue. Itē habitationes coꝝ siue dom⁹ debent destitui ⁊ nullo tp̄e debent postea reedificari. Item si ꝯueniāt suos debitores ipsi debitores non tenenť eis rñdere:nec debita sibi soluere. Item si ab eccl̄ia obtineāt aliqua bñficia: ip̄o facto ipsi sunt p̄uati ipsis bñficijs:ita q͡ȝ ille ad quē spectat collatio illoꝝ bñficioꝝ talia bñficia ꝯferre poterit. Sȝ q̄d sanctissime pater: ponam⁹ q͡ȝ iste q̄ detinuit inuitū aliquē cardinalē/ vł eū ꝑsecut⁹ fuit hostiliter h̄ȝ aliquē nepotē vel filiū q̄ i ecclesia obtinet bñficiū vel dignitatē: an ꝓ delicto patris debeat puniri ipse filius vel nepos? Rñ. q͡ȝ sic.nā dicit ro.pon.q͡ȝ ipse filius vel nepos ipso facto est p̄uatus quibuscūq͡ȝ bñficijs ⁊ dignitatib⁹: etiā si esset prefultus dignitate ep̄ali vel alia maiore aut minore dignitate:⁊ vlterius factus est incapax cuiuscūq͡ȝ bñficij eccl̄iastici decetero obtinēdi in ecclesia: ⁊ non solū

sit expressum. Idem.

¶ Primo punit insequētes/ ꝑcutiētes/ aut capiētes cardinales ⁊ ei⁹ criminis socios Scđo coꝝ filios et nepotes. Tertio ipsis isectatorib⁹ penā addit. Quarto quā satisfactionē cū absolueně facere debeāt:⁊ q̄d ꝑ absolutionem cōsequanť. Quito de nudis ꝯsiliarijs vel simpľr fauētib⁹ huic crimini. Sexto ad collaterales permittit penas extendi. Septio ponit de insequētib⁹ clericos vel religiosos familiares pape vł cardinaliū. Octauo ponit de occidentibus cardinales. Nono dicit ptātes sclares nihilominus penis legalib⁹ ꝯtra tales vti debere. ⁊ hanc ꝯstitutionē etiā facere obseruari:⁊ cōtra faciētib⁹ penā iponit. Jo.an. Capitm̄.v.

Felicis recordationis Honorij pape.iij.p̄decesſ.no-

efficiť talis fili⁹ vel nepos icapax bñficioꝝ eccl̄iasticorū: ſȝ etiā quorūcūq͡ȝ officioꝝ publicoꝝ vł sclariū.nec pōt admitti ad testimoniū. Postea dicit ro.pon.q͡ȝ nō solū ꝑsequētes ⁊ detinētes vel insecutores cardinaliū puniunť p̄dictis penis: ſȝ vltra has penas incurrunt ip̄o facto sniam excōicatiōis:a q̄ non pñt absolui nisi a solo papa. Et hoc verū nisi in casu necessitatis puta in articulo mortis. nā tūc possēt absolui /etiā a simplici sacerdote p̄stita tñ pri⁹ sufficienti cautiōe ⁊ idonea q͡ȝ ipi faciēt pniam q̄ eis iponeť pro h̄mōi excessu. Sed q̄d si aliq̄s nō ꝑpetrauit istos excess⁹ circa ꝑsonas pape vel cardinaliū: verūtñ dedit ꝯsiliū vt cardinalis detineret i vinculis: an sit aliq̄ pena puniēd⁹? Rñ.q͡ȝ sic.q̄ erit puniend⁹ pena arbitraria ad arbitriū iudicis fm exigentiā criminis. Sȝ ponam⁹ q͡ȝ aliq̄s non tenuit cardinalē:neq͡ȝ illū fuit insecut⁹: sed in odiū ipi⁹ cardinalis detinuit ⁊ icarcerauit aliquē de suis familiarib⁹. Uel etiā fuit aliq̄s q̄ hostiliter isecut⁹ est aliq̄s clericos nunq̄d est puniēdus aliq̄ pena. Certe sic.nā iudex illos punire dȝ ꝟȝ sui criminis exigētiā. Postea ro.pō.in fi.ostēdit q̄s penas debēt pati illi q̄ occidūt cardiales: ⁊ q͡ȝ iudices sclares vltra istas penas in hoc ca.ꝯtētas debēt istos malefactores occidentes cardiales: vel detinētes iuitos vel incarcerātes punire penis legalibus.fm q͡ȝ leges ciuiles disposuerūt. Itē p̄cipit papa hāc ꝯstōnē obseruari: ⁊ ꝯfaciētib⁹ penā iponit.sequiť text⁹.[lese maiestatis] Crimē lese maiestatis ꝯmittit non solū machinās in mortem p̄ncipis ſȝ etiā machinās in mortem suoꝝ ꝯsiliarioꝝ sibi assistentiū.l.q̄sq̄s.C.ad.l.iul. maie. io machinās in mortē cardinaliū est re⁹ isti⁹ criminis. [diffidat⁹] ⁊ sic auēte isti⁹.c. ꝯstituiť iustū bellum iter ip̄m criminosum/⁊ xp̄ianos respectu xp̄ianoꝝ: nō aūt respectu sui[intestabilis]actiue ⁊ passiue.i.nō possit facere testamētū/nec aliq̄d accipe ex testō vt sequiť. [deserta] .i.debēt manere i ꝑpetua ruina: vt sit ꝑpetua memoria de ipso vt sequiť.[postulādi] nā aduocat⁹ esse nō pt ifamis:q̄ aduocādi offm̄ est laudabile offm̄.i. laudabile.C.de aduo.diuer.iudi.sec⁹ est de offō ꝓcuratoris:nā infamis pōt esse ꝓcurator.[dispensationis] q̄dā ꝯmiatio.nā papa nō p̄t sibi iponē legē [incurrat] ⁊ iste est casus sp̄alis in q̄ q̄s icurrit ip̄o facto snīaȝ excōicationis lȝ nō iniecerit man⁹ in clicos reglariť ꝯ.c. si q̄s suadēte.xvij.q.iiij.[accēsis ⁊ extictis] ac in signū maledictionis eterne quā de⁹ dedit dathā et abirō in terrā p̄iecti.[i morti articlo ꝯstituti] nā i articlo mortis possent absolui a simplici sacerdote[idonee].i.cauere debēt q͡ȝ eq̄ alo sustinebūt penā sibi iponēdā[neget]lȝ dictū sit q͡ȝ null⁹ dȝ sibi i iudicio rñdē tñ ipleta pnia poterit ꝓseq̄ iniuriā suā vł suoꝝ: vel ꝓ ꝯtib⁹ post pniaȝ celebrati poterit ꝯuenire suos debitores.[suadebunt] Dictū fuit.§.q͡ȝ nō solū ꝯmittētes p̄dicta puniunť iā dictis penis: sed etiā coꝝ posteriores descendentes ꝑ lineā femineā. Sed quid de linea transuer-

Lese maiestatis crimē qliť cōmittiť.

striꝰ vestigijs inherētes[a]: quibusdā additis ⁊ detractis[b] de cōi fratrū nr̄oꝝ ꝯsilio: hac in ꝑpetuū valitura ꝯstitutione sancimꝰ: vt si qs deinceps in hoc sacrilegij[c] genus irrepserit ꝙ scē roma. eccle. cardialem[d] fuerit hostiliter insecutus/vel ꝑcusserit[e]: aut ceperit vel socius[f] fuerit faciētis aut fieri mādauerit: vl' factū ratū habuerit[g] aut ꝯsiliū dederit vel fauorem[h]: aut postea receptauerit[i] vel defensauerit sciēter eundez: sicut reꝰ criminis lese maiestatis perpetuo sit infamis: diffidatus nihilominꝰ ⁊ bānitꝰ: sit itestabilis: vt nec testamēti liberā habeat factionez: nec ad alicuius bona ex testamēto vel ab itestato vocet̄: ꝗtenus ab oī successiōe repulsus: publicaꝙ repulsa cōfusus minus inueniat sue malicie successorem. fiāt habitationes eiꝰ deserte. ⁊ vt nō sit q̄ eas inhabitet: dent̄ cūcta ipsiꝰ edificia i ruinā: ⁊ vt ꝑpetue notā infamie ꝑpetua ruina testet̄ nullo tpe rapent̄: nullꝰ ei debita reddere nullꝰ rn̄dere in iudicio teneat̄: q̄cq̄d etiā i bonis inuenit̄ ipsius fisci vel reipublice dn̄io applicetur: vt ex illis nil transmuttat ad posteros: sed potiꝰ cū ipso q̄dāmō dānēt̄ ⁊ sua[k]. Si qua ꝟo feuda/locatiões/officiū/vel bn̄ficiū spūale/vel tpale ab aliq̄bus ecclijs obtinet: sit eis ipso iure priuatꝰ: que sic libere ad ecclias reuertant̄ ꝙ ecclesiaꝝ rectores de ipis pro sua volūtate disponant[l]. ¶ Q̄s si qs p̄dictoꝝ filium/ vel filios habeat nepotē/ vel nepotes ꝑ rectā lineā[m] descendentes: bn̄ficiatū seu beneficiatos q̄uis bn̄ficio: (etiā si pontificalem[n] adeptus vel adepti fuerint dignitatē) sint eis ipo iure priuati: spe ꝓmotionis oīno sublata. ¶ Nulli preterea taliū filioꝝ atq3 nepotum ex virili[o] sexu descēdētiū ab eisdē/ alicuiꝰ apiatur ianua dignitatis aut honoris ecclīastici: vel mūdani: seu ad alicuiꝰ loci regimē sit ascēsus: sit eis postulandi negata facultas sit notorie iudicatꝰ / ⁊ q̄dlib3 aliud officiū seu misteriū publicū interdictuz: in iudicijs eoꝝ assertio ꝯtra quēquā nichil fidei/nichil credulitatis inueniat: vt ad testioniū prorsus reddāt̄ indigni: sit eis ad ordies ascēsus ꝓhibitꝰ: sit ad bn̄ficiū[p] vel offm̄ ecclīasticuz denegatꝰ accessus: ⁊ (vt magis famosa sit eoꝝ infamia) ad actꝰ legitios nullꝰ eis pateat aditꝰ: nulla porta pādatur eisdē sup aliq̄ premissoꝝ oī spe dispēsatiōis adempta

sali vt sunt filij fratrū: vtrū papa poterit illā penā extendere ad collaterales? dicit ꝙ sic: s3 collaterales nō incurrūt penā ipo fcō [ediderūt]. l. si qs in hoc genꝰ sacrilegij. C. de epi. ⁊ cle. [ꝑuata] vult dicere si delictū sit ꝑpetratū imediate dn̄t epos ⁊ rectores ciuitatis insurgere ꝯ tales s'm ꝙ leges ordinauerūt: vt i dicta. l. si qs. alleg. Et si nō fecerint incurrūt ipso facto snīam excōicationis ⁊ vltra debent ꝑuari sede epali vl' archiepali: ⁊ nichilominus sit interdicta ciuitas.

a ¶ Inherentes. Ad idē ꝺ iura. calū. c. j. cū si.

b ¶ Detractis. Ad idē. s. i ꝓhemio huiꝰ libri.

c ¶ Sacrilegij. Quod tāto maius eē censet̄ q̄to ꝑsona q̄ patit̄ maior est. de pe. di. j. aut fcīs. C. de epi. ⁊ cleri. l. si quis i hoc. et j. e. §. premissis. de multiplici sacrilegio tractat̄ xvij. q. iiij. §. sacrilegiū. ⁊ c. se. Additio. Et no. s. e. q. ca. sacrilegiū. et ꝙplures ipsiꝰ species ponit hic. Archid. quē vide. Jo. and. Additio. Alle. Archidi. qꝺ no. xxij. qō. v. c. ij. et qꝺ ht̄ ea. cā. q. j. monet. Jo. an.

d ¶ Cardinalē. Cōtra ꝑcutiētes/capiētes/vl' bānietes epos/ ꝓuisū est hodie ꝑ clemē. de pe. si quis suadente.

e ¶ Percusserit. hoc intelligo in illo q̄ non iure hoc facit: q2 non se defendendo/tunc em̄ cessaret pena. de homi. significasti. ij. de sen. excōi. si vero. non em̄ tunc peccat cum auctē legis id faciat. xxiij. q. iiij. qui peccat.

f ¶ Socius. Cum em̄ comitet̄ eum par facinus pari pena puniet̄. C. de epis. ⁊ cleri. l. sed quēꝗ. in fi. ⁊ de hoc. ij. q. j. notum. ⁊. s. de offi. deleg. c. j. s. ꝺ sen. excōi. quante. xxiij. q. vlti. ca. vlti.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas ⁊ primam approbat.

g ¶ Ratū habuerit. Intellige hoc si eiꝰ ꝯtēplatione vel noīe sit factū. vt. j. de reg. iur. ratū qs. ⁊. j. de sentē. excōi. cum qs. ij. rn̄. Alij (?) ꝯ dicētes hoc spāle ꝙ pena locū habeat in ratificante l3 non fuerit suo noīe gestū sed credo standū regule. Additio. Idē Archidi. q̄ hoc hic plire ꝓseqⁱt̄. Jo. an. Additio. Ut Jo. mo.

h ¶ Fauorē. non nudū nec simplicem: quia de illis ondet. j. §. illud [Idē Archidi.]

i ¶ Receptauerit. pari em̄ pena sunt puniēdi pessimi receptatores sine qbus delinq̄ntes diu latere nō possūt ff. ꝺ recep. l. j. C. de his qui la. oc cult. l. j. ⁊. ij. nisi essent consanguinei/ vel affines. ff. eo. ti. l. ij. Additio. Excipit a ꝑitate pene. nam vt dicit lex illa nō absoluunt̄: nec tā seuere puniūt̄ extranei. Jo. an.

¶ Glo. se. reci. ꝓ contrarium.

k ¶ Dānētur ⁊ sua. regulariter ꝯtra q2 bona dānatoꝝ transeunt in heredes ⁊ nō in fiscuz. C. ꝺ bo. dāna. auē. bona. s3 hic fallit in hoc crimie lese maiestatis. C. ad. l. iu. maie. l. q̄squis. ⁊ est canonizata. vj. q. j. §. veꝝ. ⁊ in crimine heresis. s. eo. li. de here. cū secundū. ⁊ in casibus ibi positis. Additio. Dicit Jo. mo. ꝙ ꝓpter imēsitatē criminis nō putat locū esse distictioni. l. iij. ff. ꝺ iter. et relig. q̄ distinguit iter pr̄na ⁊ acq̄sita. Jo. an.

l ¶ Disponant. Illis non vocatis etiam si de facto possiderēt. s. eo. lib. de preben. licet. ij. ⁊ hoc sonat. ꝟ. libere. s. positum.

m ¶ Per rectam lineam. de collateralibus em̄ tractat. j. §. ceterum.

n ¶ Pontificalē. Alrs em̄ tales non includebant̄ nisi fuisset de ipsis expressum. s. de conces. preben. dilectus. ad idē. s. e. lib. de here. iquisitores. et j. de sentē. excommuni. quia periculosum. Jo. an.

o ¶ Virili. itelligebat̄ nisi alis fuiss3 exp̄ssū. s. e. ꝓx.

p ¶ Beneficium. de dignitate supra dixerat: hic de

beneficio dicit idem.
a ¶ Insecutione de percussione et captione nõ erat dubiũ: sed de insecutiõe hic spãliter statuit hec pena. Additio. Et facit ad no. de pe. di. j. si qs pulsat'. cũ ei in spãlem penã hoc inducat q̃ insequẽs sit excõicat' eius contrarium est regulare q̃ insequẽs et vibrãs nõ tñ percutiens clericum excõicatus non sit: et idem Archidia. xvij. q. iiij. sunt qui. Johan. an. ¶ Glo. seq. questionem soluit.
b ¶ Vicinar. Que sint loca vicina iudicio iudicis arbitrio quo ad hoc relinquẽdũ et possent dici vicina nõ distãtia vltra duas dietas vulgares. ẽ. de rescrip. nonnulli. vel legales ¶ ẽ. eo. lib. de p̃ben. p̃senti. §. locati. vel non distãtia vltra vnã dietã. ẽ. eo. li. de rescrip. statutũ. vel infra p̃uinciã ¶ ẽ. de ele. corã arbitrer ergo in hoc bon' iudex. Additio. Hoc tenet. Jo. mo. Additio. ij. Vel finitima et p̃pinqua sm̃ Archi. fac. p̃ eo. ẽ pe. si qs suadẽte. ver. q̃ si terra. in cle. ipse autẽ alleg. ij. q. v. si ep̃s. lxv di. c. fi. Jo. an.
c ¶ Articulo. Si. xvij. q. iiij. si qs suadente. de offi. ordi. pastoralis. cum si.
d ¶ Et idonee Sez p̃ pignora vel fideiussores ff. man. l. si mandato. §. paul' respondit. al's verbũ cautiõis nudã: p̃missionez p̃tinet. C. de vb. signi. sancimus. sed si hoc casu sufficientem cautionẽ dare non posset dabit iuratoriam: vel cauebit sup hypotheca suarũ rerũ [Idẽ Jo. mo.] C. de epi. et cle. auc. generaliter. et ff. vt leg. no. cauc. l. filio. in fi. et facit qđ dixi. ẽ. eo. lib. de vsu. c. ij. et quod not. ẽ. de dote post di

Loca vicina que dicantur

Cautiõ idonea qđ ipor tat.

¶ P̃nti nihilomin' adiscim' sanctiõi: vt ex insecutiõe[a] p̃dicta sicut ex iniectiõe manuũ violẽta ipo facto excõicatiõis sniam qs icurrat. et tã insecutor q̃ alij supradicti tãti mali participes: q̃diu i sua p̃tumacia pdurarit: singulis diebus dñicis et festiuis pulsatis cãpanis et cãdelis accensis p oẽs illi' loci ecclesias in q̃ tm̃ facin' fuerit attẽtatũ: necnõ ciuitatũ et diocesum vicinar[b] excõicati publice denũcient nec ab alio q̃ a romano pontifice possint absolutiõis bñficiũ obtinere: nisi dũtaxat i mortis articulo[c] constituti.

¶ Cũ aũt fuerint absoluẽdi p̃io sufficienter et idonee[d] caueãt q̃ iferẽde pene parebũt et auxiliãte dño pniaz pagẽt inuĩgẽdã deide p oẽs illi' loci ecclias p̃ncipales vicinorũq̃ locoꝝ dieb' dñicis et solẽnib' icedãt nudi corã pplo femoralia tm̃ hñtes et ferulas deferẽtes in manib': cũ qb' p easdẽ ecclias publice fustigẽtur: ituri postmodũ vltra[e] mare et ibidẽ acturi pniam p tres ãnos ad min' nec exide postmodũ reuersuri absq̃ sedis ap̃lice licentia speciali.

¶ Uerũ cũ talis grãm reconciliationis meruerit (bñficio absolutiõis obtẽto) idulgeatur ei inia vt suã et suoꝝ iniuriã p̃sequat[f] et debitoꝝ illoꝝ q̃ p̃tracta fuerint de postmodũ acq̃sitis[g] repetitio nõ negẽt. ¶ Illud autem nõ duximus omittendum: q̃ si quis fuerit in p̃missis nudo p̃silio aut simplici[h] fauore culpabilis: iudex in talẽ penã metiatur ex culpa: vt sm̃ q̃ excess' exegerit vindicta procedat.

¶ Ceteꝝ q̃r dignũ ẽ vt nefandi rõne flagitij vltiõis seueritas ãpli' extẽdat: et pp enormitatẽ culparũ plagaꝝ modus exuberet: nec penis solitis p̃tẽtet: statuim' vt ad collaterales fr̃es videlz nepotes et p̃nepotes taliũ possit[i] extẽdere penas in hm̃oi nr̃a p̃stitutione cõtẽtas circũspectio ro. põ. p̃ut circũstantie rõnabiles suadebũt. ¶ P̃remissis ẽt dignũ cẽsuim' annectẽdũ vt si q̃sq̃ aliq̃ p̃dictoꝝ[k] excessuũ quẽq̃ de clericis vel religiosis nr̃e familie: vel cardinaliũ afficẽ forte p̃sumpserit p̃portionet pena delicto: ita q̃ vindicta ex eq̃ excessu rñdente ab offensa nr̃oꝝ cohibeat deiceps man' temerarie formidine vltiõis: q̃s dei vel nr̃a seu fratrũ nr̃oꝝ reuerẽtia nõ coercet[l]. ¶ Si qs vo p se vel p aliuz occiderit cardinalem (qđ absit) vel dederit causã[m] mortis vltra q̃ p̃missa contineãt: sic in eũ ptãs iurisditionis insurgat: sic rigor vltiõis insiliat: q̃ p̃tra vite subsidiuz mortis solatiũ iuocet: viuẽs pene non culpe vindicte speculum nõ offense. ¶ Per hoc q̃q̃ secularib' ptãtib' nõ adimim'[n] facultatẽ vtẽdi legib' p̃tra tales q̃s aduersus sacrilegos catholici p̃ncipes ediderunt. q̃s em̃ locus regiminis

Hor. resti. per vestras. Jo. an.
e ¶ Ultra mare. et si xp̃iani nihil haberẽt vltra mare esset hec pena in aliã p̃mutãda. ff. de inter. et re. l. relegatorum. j. respõso. ff. ad. l. pompe. de parri. l. pena. Additio. Idẽ Archid. alle. no. lxxxij. di. p̃bf. de vo. c. j. Jo. mona. dicit idẽ. et alleg. ff. ẽ admini. re. ad ciui. pti. l. legatum. Johã. an.
f ¶ P̃osequat. iiij. q. vj. olbus.
g ¶ Acq̃sitis. Quia pri' acq̃sita erãt p̃fiscata. Additio. Ad h' ff. mã. si mandauero. §. si is cui' Johan. mona.
h ¶ Simplici fauore. nudũ cõsiliũ vel simplex fauor intelligit illius q̃ ad maleficium faciendũ nichil adducit.
i ¶ Possit extẽdere. Quedã iudicatio. si. ẽ. e. li. de rescrip. ca. fi. nã et p̃ter hãc permissionẽ papa eo mõ id poterat cũ non habeat iperiũ par in parem. ẽ. de elect. innotuit. Johan. an.
k ¶ Aliq̃ p̃dictorum. s. insecutiõis / captiõis / aut percussionis / aut societatis: hoꝝ criminum.
l ¶ Coercet. ẽ ẽ vi. et hone. de. vt clericorum.
m ¶ Causam. primã nõ remotam. qđ dicvt. ẽ de homi. decetero. de testi. sicut [Idẽ Archi.]
¶ Glo. se. alleg. vnã p̃cor. obiec. soluit et arguit.
n ¶ Adimum' Concor. C. de sacrosan. ec. l. placet vbi p̃mo p ecclesiasticũ iudicem. scđo p secularẽ qs punit: et sic i casu nr̃o p̃pter criminis horrorem. est em̃ regulariter sec' vbi criminaliter agit. ẽ. de accu. de his. vbi de hoc. et. ij. q. v. hz hoc p̃priũ. sunt em̃ paria aliquẽ esse absolutũ vel p̃dẽnatũ et solutũ. ff. de excep. rei iudi. si qs cum totũ. §. plane. et fa

eit hec decre. ad id q̄d not. ī. de iudi. at si cleri. in glo. penul. [Additio]: Cano. xvi. q. i. Johā. an. [Additio]. Alias loquēdo de laicis videt̃ esse ordo quertēd⁹. xvij q. iiij. de p̄sbyteroꝝ. xxiij. q. v. sunt quedam. Jo. and. Glo. seq. alle. duas ꝯtrā. ꝛ sp̄aliter duas rōnes reddit.

a Priuata. Si. xvi. q̄ō. ij. ita nos. ꝛ. ī. eo. li. de elec. vbi periculū. ¶ ciuitas [ex]cipit̃ aūt ciuitas Ro. ab hac pena si cū ipsa in hoc puniret̃: p̄uarentur etiā inferiores eccl'ie. cū totius orbis ep̄us sit roman⁹ pōtifex. ꝛ p̄terea ibi ꝯmptiorē hēm⁹ iudicē. s. papā q̄ huic rei pōt adhibere remedia et penas iponere. ad hoc optime. C. de his qui ad eccle. confugiūt. l. vlt. i p̄n. [Additio]: Alle. de here. ad abolēdam. ad fi. sed ibi nō est p̄uata sed p̄uari iubet̃ Johan. an.

Papa ē ep̄us toti⁹ orbi[s]

poterit esse tut⁹: q̄s rector securitate gaudebit: si romana ecclia q̄ oīm eccliaꝝ dupone te dño caput est ꝛ magra casibus istis subijcit̃ si ei⁹ filij ipā les hmōi periculis exponūtur? Quē eccl'ie filium: quez fidei zelatorē cōtumelia tanta nō tāgeret. ꝛ ꝯfusio tā aspera nō moueret? porro si fili⁹ est dolebit: si fidelis inf̄e fidei lesa ledetur. ¶ Quapropter si princeps. senator: cōsul: potestas: vel ali⁹ dñs siue rector cōtra p̄sūptores p̄dictos p̄ntis constitutionis tenorē non fecerit obseruari. zā ip̄e q̄ꝫ officiales ipsi⁹ infra mēsem (postq̄ꝫ res ad noticiā eorū p̄uenerit) eo ip̄o sniam excōicationis incurrant. ¶ Ciuitas v̄o q̄uis alia p̄ter vrbē q̄ talia facienti vel facientib⁹: seu p̄sumētib⁹ i his ꝯsiliū vel auxiliū dederit aut fauorē: vel īfra mēsez saltē taliter deliquētes (put tāti facinoris enormitas exegerit et facultas ei affuerit) non duxerit puniendos: pontificali et supra sit corpo dignitate priuata a ꝛ nichilominꝰ remācat īterdicta. ¶ De penitentiis et remissionib⁹. Inno. iiij. i ꝯcil. lugduñ. ¶ Questores non cu- [r]at aliq̄s. iz eos monere possit Et i concedendis idulgētijs nō excedāt archiep̄i statutū ꝯcilij gn̄alis h. d. ꝫcn. C. j.

Romana ec. et īfra: Questorib⁹ aūt fabrice b remē. eccl'e remen=

Conti= nuatio d. helie

¶ Dictum fuit. ī. ti. pxi. de penis imponēdis in foro cōtentioso: nūc aūt dicendū est de penis iponēdis i foro pn̄iali: verū q̄ pene i foro pn̄iali remittūt̃ p̄ pn̄ias et remissiones. ideo post rub. p̄cedētē annectit̃ rub. de penitē. ꝛ remis. Querit̃ que pena veniat iponēda pro quolibet pctō mortali? Dicēdū q̄ lz oli illa pena esset taxata a canonib⁹: tñ hodie istud est relictū arbitrio cōfessoꝝ seu p̄bfoꝝ. in. c. de⁹ qui. eo. ti. in an. tñ nō dꝫ ꝯfessor eē nimis art⁹: nec nimis larg⁹ i iponēda pn̄ia. q̄ pn̄iam dꝫ iponere ad arbitriū boni viri: et nō p̄ libito sue volūtatis: vt dicit Panor. in. c. ex p̄te. de ꝯsti. in anti. ꝛ. c. quinta vallis. de iureiur. in anti.

diuisio

Romana. a Sūt tria dicta. Primū ꝛ triū inhibitoriū. Secūdū ꝯmissorium ibi: suꝑ benigna. tertiū ibi: in ꝯcedendis. Jo. an. a Licꝫ archiep̄s possit remissiones seu indulgētias ꝯcedere nō solū his q̄ sūt i dioces[i] sua pticulari. sꝫ etiā illis q̄ sunt in tota sua p̄uincia: nō tñ p̄t excedē nūeꝝ idulgētiaꝝ sibi a iure taxatū

Sūma rium d. helie

¶ [Casus] Cum eccl'ia Rauch. magnis edificijs ꝛ structuris indigeret archiepiscopus Rauch. videns q̄ fructus ecclesie Rauch. non sufficerent pro isto edificio complendo voluit mittere questores per totam suā p̄uinciā pro colligendo elemosynas fideliū. ꝛ vt ꝓpi fideles essent magis iclinati ad dādū ꝛ ꝯtribuendū illi ecclesie voluit ip̄e archiep̄s eis ipartiri de thesauro eccl'ie remittēdo partē pn̄iarū iniunctarū oībus ꝛ singulis porrigentibus manus adiutrices ad ipsum opus complendum: sed timens q̄ suffraganei sui nollēt admittere istos q̄stores ad officiū questure dedit q̄storib⁹ potestatē citandi suffraganeos nolentes eos benigne recipere in suis diocesibus: vtrū possit? Rñdet q̄ nō: sed pōt eos monere charitatiue vt inducāt pplz ad porrigēdū man⁹ adiutrices p̄ isto opere pio ꝯplēdo. Sꝫ q̄rit̃ q̄s idulgētias siue quē nūerū dierū poterit idulgere archiep̄s vtrū possit dare idulgentias p̄ libito sue voluntatis? Rñdet q̄ non: sꝫ solū i nūerū q̄ est statutū i ꝯcilio gn̄ali. in. c. cuꝫ ex eo. e. ti. in an. videlꝫ remissionem. xl. dierū. et i hoc eq̄parant̃ ep̄i ꝛ archiep̄i. Nā ep̄s pōt similiter cōcedere. xl. dies indulgentiarum.

Casus i[n] l[ittera] d. helie

¶ Nota q̄ lz archiep̄s nō hēat iurisditionem i subditis suoruꝫ suffraganeoruꝫ i foro ꝯtētioso: ꝛ hoc in p̄sia istātia: tñ i foro penitētiali p̄t exercere iurisditōēꝫ eis concedendo remissiones ꝛ indulgentias.

Nota= bilia.

¶ No. q̄ lz subditi suffragāeorū archiep̄i admittant q̄stores ipsi⁹ archiep̄i. nō ꝓpter hoc efficiunt̃ de iurisditiōe archiep̄i ita q̄ eos poterit pūire. sec⁹ si mitteret nūcios p̄ exercēdo iurisditionē suā ꝯtentiosam: q̄ tūc posset punire ipedientes iurisditionē suā. ī. ti. pxi. c. j. b No. si q̄stores veniāt ad eccl'ias p̄rochiales p̄ petendo et colligēdo charitatiua subsidia fideliū: si rectores eccl'arū parrochialiū nolūt eis p̄mittere vt declarēt indulgētias suas: vt ꝯuocēt ppl'm: ipsi sunt puniendi. ꝛ hoc verū dūmodo isti q̄stores ꝯpareant debito mō cū lr̄is ap̄licis vł diocesani loci: ꝛ hoc qn̄ faciūt q̄stū p̄ aliquo. sec⁹ si p̄ se. c. cū ex eo. e. ti. in an. ¶ No. q̄ archiep̄s nō pōt indulgētias ꝯcedere vltra nūerū taxatū in ꝯcilio gn̄ali: videlꝫ in. d. c. cū ex eo. Sūt tñ aliq̄ archiep̄i qui hñt speciale priuilegiū ꝛ indultū vt possint cōcedere indulgentias vltra. xl. dies. Nā archiep̄s Tholosanus pōt ꝯcedere indulgētias vsq̄ ad centū dies. Et dicit Panor. in d. c. cū ex eo. eo. ti. in an. q̄ qn̄ q̄s lucratus fuit indulgētias est in arbitrio suo an velit interp̄tari istas indulgētias in hoc seculo vel reseruare in futuro. vt ponamus q̄ pro excessibus meis est iposita michi penitētia vt ieiunarē. xl. dieb⁹: ep̄s cōmisit xl. dies indulgentiarū omnibus porrigentib⁹ man⁹ adiutrices ad tale opus: possum in hoc seculo accipere istos. xl. dies vt non ieiunē. sed cōsulit Panor. vt fiat reseruatio in purgatorio. q̄ ibi pene sunt multo grauiores q̄ꝫ sint pene huius seculi.

b Fabrice. Q̄ꝛ ꝯferētib⁹ ad op⁹ fabrice dari solēt remissiones: iō de his q̄storib⁹ in hoc ti. posuit. Quis aūt teneat̃ ad op⁹ fabrice dic: vt. ī. de ec. edi. c. j. ꝛ. c. de his. Sꝫ cū q̄rta fabrice ꝛ clericoꝝ subsidia nō sufficiūt fieri solet ad p̄dicta sic̄ ꝛ alia pia loca elemosynas

nũ collectio. ad hoc. ß. e. li. de sta. reg. c. vno. ad fi. Additio. i. Que ꝯtinet ad ordinationẽ epi. xij. q. ij. vobis. z c. vulterane. x. q. iij. vnio. vbi de hoc ß3 Arch. Jo. an.
a ¶ Sup hoc. s. ꝙ resistunt vel parere nolunt.
b ¶ Potestatem. Sicut nec pñt foraneos officiales statuẽ ꝓpt citationes faciẽdas vt. ß. eo. li. ꝺ off. ordi. romana.
c ¶ Ipsorum. questorum.
d ¶ Prouincie. Quasi velit notare ꝙ indulgẽtia non ꝓsit his q̃ subiecti nõ sũt qꝺ dic vt. ß. e. ti. tu. quod autem
e ¶ Monere. Et remissionẽ z indulgẽtiarũ literas cõcedẽ vt. ß. eo. nr̃s et ẽ casus in quo archieps iurisditionẽ habet in subditos suoꝝ suffraganeoꝝ. alij no. ß. de offi. ordi. pastoralis. z. ix. q. iij. ca. ij Additio. i. Dicit hic Archi. ꝙ ꝯfirmat⁹ in epm nõ sacerdos istas ꝯcedere nõ pot. nec capl'm vacante sede. In ꝯriũ alle. ß. e. li. de supplen. negli. pla. si eps. z. ca. eccl'ie. vbi dr ꝙ capl'm vacãte sede administrat i spũalib⁹. vide qꝺ scripsi de exces. pla. accedẽtib⁹. Joh. an.
f ¶ Remẽsis. Uel ali⁹ quilibet. ß. eo. li. de offi. ordi. romana. in fi. ß. ti. pri. ca. j. in fi.
g ¶ Generalis. ß. eo. cũ ex eo. z si excesserit nõ valet. Leo. ca. vlti. Johã. an.

sis archieps seu eius officiales citãdi suffraganeorũ ipi⁹ eccl'ie subditos (qs ijdez q̃stores sibi resistere aut nolle parere dixerint) vt sup hoc[a] cõpareant corã ipsis: neq̃ꝙ tribuant potestatẽ[b]. Sup benigna ꝟo ipsorũ[c] receptione ac subuẽtione ipi fab rice facienda: pñt eosdẽ suffraganeos z alios xp̃i fideles remẽsis prouincie[d] charitatiue monere[e].

¶ In cõcedẽdis q̃ꝙ idulgentijs nõ excedat Remẽsis[f] archieps statutũ ꝯcilij gñalis[g] Bonifa. viij.

¶ Cõcessio gñalis ꝯfessoris nõ tãgit epo spãliter reseruata. Nec obiectu cõsuetudis põt qs sibi eligere cõfessorẽ. h. d. ꝯ3en. Capi. ij.

Si episcopus suo subdito[h] ꝯcesserit vt sibi possit idoneũ[i] eligere cõfessorem ille quẽ is elegerit in casibus qui eidem epo[k] specialiter reseruãtur[k]: nullam habet pe-

diuisio

Si eps. ¶ Pmo ponit dictum cuius rationẽ subdit ibi. cũ in generali. Secũdo ꝯsuetudinem reprobat ibi: nulla quoq̃ꝙ. Jo. an.

Sũmariũ.

¶ Si eps subdito suo ꝯtulerit facultatẽ eligẽdi cõfessorem doctũ z idoneũ q̃ eũ possit absoluere ab oĩb⁹ pctis: nõ poterit ꝯfessor a casibus epalib⁹ absoluere nec valet ꝯsuetudo vt qs ꝓ libito sue volũtatis sibi eligat ꝯfessorẽ.

Presupposito d. helie

¶ Pro itellectu hui⁹ ca. est p̃supponẽdũ illud qꝺ habet in. c. oĩs vtriusq̃ꝙ sex⁹. eo. ti. in an. licet olim oẽs sacerdotes receperint eandem ptãtẽ z mixtim: ita ꝙ non erant parrochie distincte: tñ ꝓpt quasdam diuisiones inter aplos z discipulos: z postea inter sacerdotes fuerunt diuise z distincte parrochie: z territoria in foro penitẽtiali sicut in foro contentioso. Item scd'o est p̃supponẽdũ ꝙ post q̃ꝙ fuit facta illa distinctio parrochiarũ: fuit ordinatũ ꝙ q̃libet tenereẽ cõfiteri ꝓprio sacerdoti z non alteri. z si alteri cõfitereẽ non teneret absolutio: qꝛ snĩa a nõ suo iudice ẽ nulla. ca. at si clerici. eo. ti. in an. Item tertio p̃supponendũ est ꝙ qs dr habere plures ꝓprios sacerdotes. s. rectorẽ eccl'ie parrochialis. ep3: legatũ. z papã q̃ h3 gñalẽ curã oĩz xp̃ianoꝝ. z sufficit hr̃e licẽtiã ab altero istoꝝ mendicantes vero sũt delegati a sede apostolica ꝑ cle. super cathedram. de sepulturis in cle.

Casus d. helie

¶ Casus Cũ haberẽ meũ curatũ suspectum ex certa cã vl' videbã ipertum z nolebã sibi ꝯfiteri. accessi ad ep3 meũ vt daret mihi ptãtẽ eligẽdi ꝯfessorẽ. vñ epus dedit mihi facultatẽ eligẽdi cõfessorẽ sub hac forma ꝑ ꝟba gñalia. Dam⁹ tibi facultatẽ eligẽdi ꝯfessorem idoneũ q̃ te possit z valeat absoluere ꝺ q̃buscũq̃ꝙ peccatis tuis. nõ tñ apposuit istã clausulã: etiã nobis reseruatis: vtrũ ꝑ istã facultatẽ videaẽ eps dedisse licẽtiã absoluẽdi de casib⁹ epalib⁹? Rñdet ꝙ non: sed iste ꝯfessor me⁹ habebit illã ptãtẽ quã haberet rector me⁹ parrochialis. Sed qd. ponam⁹ ꝙ lõgo tpe fuit obseruatũ. vt q̃libet eligeret sibi ꝯfessorẽ pro libito sue voluntatis: an valeat talis ꝯsuetudo? Respondeẽ ꝙ nõ.

Notabilia.

¶ No. ꝙ qs tenetur cõfiteri ꝓpo sacerdoti. nec valeret ꝯtraria cõsuetudo. z i hoc addit istꝺ capitulum ad capit. oĩs vtriusq̃ꝙ sex⁹ alle. sc3 vt nõ valeat ꝯtraria ꝯsuetudo. ¶ Nota ꝙ eps est gñalis rector sue diocesis: iõ põt concedere alicui facultatem vt possit eligere suum ꝯfessorem: qꝛ cõcurrit cum q̃buscũq̃ꝙ rectorib⁹ sue diocesis. ¶ No. ꝙ eps ꝯcedẽdo facultatẽ vt possim eligere ꝯfessorẽ idoneũ qui me possit absoluere de q̃buscũq̃ꝙ petis meis: nõ videẽ dedisse ptãtem eligendi ꝯfessorẽ qui me possit absoluere ꝺ casib⁹ epalib⁹. S3 qd de rectore parrochiali: ponam⁹ ꝙ me⁹ rector parrochialis dedit michi facultatẽ eligẽdi ꝯfessorem idoneũ: vtrũ possim eligere simplicez sacerdotẽ: vel vtrũ sit necesse vt eligã sacerdotẽ hñtẽ similẽ ptãtẽ. videlicet curã aiar? Rñ. ꝙ si rector me⁹ parrochialis det michi simpl'r facultatẽ eligẽdi ꝯfessorem. tunc non possum ꝯfiteri simplici sacerdoti. sed requiriẽ ꝙ talis habeat curã aiarũ. Sed aliq̃n meus rector dat michi licẽtiã ꝯfitẽdi tali sacerdoti quẽ sibi nonnino: tunc possum tali sacerdoti ꝯfiteri: qꝛ me⁹ curatus facit illũ delegatũ. c. fi. de offi. z pote. iudi. dele. et. c. omnis vtriusq̃ꝙ sexus. alleg.

¶ Glo. seq. exponit. q̃rit arg. negatiue. soluit ꝯrium.
h ¶ Suo subdito. Puta archidiacono/ archipbr'o/ abbati/ priori/ vl' siĩlib⁹ psonis que immediate subsũt epis. Quid dicem⁹ de inferiorib⁹: puta laicis parrochianis certe parrochie. nunqd illis eps pt licẽtiã dare vt sibi ꝯfessorem eligãt? Uideẽ ꝙ nõ. ß. eo. oĩs. ꝺ pe. di. j. placuit. de parro. null⁹ Dic ꝯtra. qꝛ quilibet de diocesi põt recurrere ꝓ penitẽtia z ad ꝓpriũ sacerdotem z ad epm vel archipbr'm cathedralis eccl'ie: qui quo ad hoc est vicari⁹ epi. vt. ß. de offi. archipres. officiũ. i. vnde credo ꝙ sufficiat alteri⁹ licentia. s. vl' epi/ vel parrochialis sacerdotis. Additio. Uide qꝺ not. i. de. de ꝓuileg. religiosi. in glo. puto. Jo. an. Additio. j Uide qꝺ dixi. Jo. an.
i ¶ Idoneum. Qui sciat circũstantias considerare et diuersis medicamentis vti ad sanandũ egrotum ß. eo. omnis. de peniten. distin. vj. qui vult de homici. sicut dignum.
¶ Glosa seq. querit qui sunt casus z octo exprimit.

Absolutio reseruaẽ epo i multis casib⁹ z q̃ sũt casus epo reseruati

k ¶ Reseruanẽ. Sed q̃ sunt isti casus? Dic ꝙ absoluere excõicatos maiori excõicatione nõ ꝯpetit simplici sacerdoti: sed epo. vt. ß. de senten. excommu. nuper Imponere penitentias blasphematoribus dei z sanctorum. ß. de cleri. male. c. ij. de sortilegis. ß. de sortilegi. c. ij. Cõmutatio quorumlibet votorũ vt. ß. de vo. z vo. redemp. c. j. Dispositio male ablatorum incertoꝝ vel certorum quando nõ extant hi quibus facienda

est restitutio. ff. de iudeis. cū sit. i) Penitentia matrimonioꝝ clādestine ꝯtractoꝝ vel ꝯtra interdictū eccle sie p ep̄os solet imponi. ff. de clādesti. despō. cū inhibitio. ꝛ de matrimo. ꝯtrac. cōtra interdic. eccle. c. j. ꝛ vlt. Solent ep̄is reseruari penitentie oim publicoꝝ enormiū criminū/ oppressiōis filiorū ex ꝓposito vl' ex casu: cuiuscūq; homicidij: falsi testionij/ vel falsi instrumēti/ piurij/ incest⁹: corruptiōis monialiū: coeuntes cū brutis ꝛ his silia. ad hoc. l. dis. minor. ꝛ ca. in capite. xxxiij. q. ij. q̄cunq; cū similibus casibus: vt no. Host. in summa hui⁹ ti. ꝯ. cui confitēdum sit. Additio. In fi. ij. col. p Ray. in sūma hui⁹ tit. ꝯ. itē nūc ꝑrochiales p Guil'. satis in reptorio. e. ti. ꝯ. sequit' videre

nitus ptātē. Cū in gn̄ali ꝯcessione illa nō veniāt q̄ nō esset qs verisimilit' in specie ꝯcessurus[e]. ¶ Nulla q̄q; pōt ꝯsuetudine[b] itroduci: q̄ aliqs preter sui supioris lniam ꝯfessorē sibi eligē[c] valeat q̄ eū possit soluere vel ligare[d]. I dex.

¶ Decre. cum ex eo: in pluribus ep̄is indulgētibus locū habet. h. d. xen. Caplm. iij.

INdulgentie[e] q̄ ab vno vel plurib⁹ ep̄is i ecclesiaꝝ dedicationib⁹ vel aliis quibuscūq; casibus[f] cōcedūtur vires nō obtinēt[g] si statutū excesserint ꝯcilij gn̄alis[h].

¶ De snia excōicationis, suspensionis/ et interdicti.

I nno. iiij. in ꝯcil. lugdun̄.

¶ Iudex qui excōmunicat/ suspēdit. vel iterdicit/ in scriptis hoc faciat. et cām cōscribat: ꝛ requisitus exēplū sententie tradat infra mensem. Qui contra fecerit/ per mensem ab ingressu ecclesie et diuinis est suspensus: ꝛ relaxabitur illa sententia per superiorē absq; difficultate: ꝛ cōdemnabitur lator in expēsis et alias pena condigna. Si sic suspēsi celebrant vt prius sunt irregulares: nec absoluūtur ab alio q̄ a papa. h. d. Iohannes an. Caplm. j.

idulgētiaꝝ ꝯcedēdaꝝ. qꝛ aliq̄ erāt ita largi q̄ claues ecclie ꝯtēnebant': vn̄ limitata fuit eoꝝ ptās: videlz vt p dedicatiōe ecclie oēs q̄ illa die porrigerēt man⁹ adiutrices ꝯseq̄rent' vnū ānū indulgētiaꝝ: s; al's nō possent ep̄i ꝯcedē nisi. xl. indulgētiaꝝ dies. Sz ponam⁹ q̄ ep̄s aliq̄ fecit ꝯtriū: qꝛ i die dedicatiōis ecclie dedit duos ānos indulgētiarum vtrū valeant dicte indulgētie ? Rn̄. ro. pō. q̄ nō. s; quō intelligit' q̄ n̄ valēt idulgētie? Rn̄. glo. q̄ n̄ valēt in eo q̄ excedūt: qꝛ nūer⁹ dieꝝ ē sepabilis et in sepabilib⁹ vtile p inutile nō viciat' s; i nūero quē nō excedūt valēt dicte idulgētie. Dhic⁹ de scō gemi. dixit q̄ nō valēt etiā i eo q̄ excesserūt i ignominiā ipoꝝ ep̄oꝝ q̄ excesser' t ꝯciliū gn̄ale ꝯtēnēdo: s; Panor. dicit q̄ valēt vsq; ad nūeꝝ taxatū.

Io. mo. tractat in decre. sup cathedrā. hodie innouata in cle. de sepul. dudū. et vide qd ibi no. ver. p hmōi. in glo. hoc intēdit. Io. an. Additio. j. Publice f'm Hostien. ꝛ ibi scripsit. Io. an. Additio. ij. Et ibi hoc tenet Hostiē. f'm Archi. contra. ff. eo. lib. de test. ca. ij. vt ibi dixi sup ver. libere. Io. an.

a ¶ Cōcessurus. vt. j. de reg. iur. in gn̄ali. cū suis cōcor. ad idem. ff. eo. lib. de offi. vica. c. vlti.

¶ Glosa sequens tripliciter fortificat textum.

b ¶ Cōsuetudine. Est eni onerosa ecclesijs: ideo nō valet. ff. de ꝯsue. c. ij. ꝛ ex ea frāgit' eccl'iastice disciplīne neru⁹. ff. de ꝯsue. cū venerabilis: etiā esset hoc ꝯtra obedientiā principis prescribere: qd esse nō potest. ff. de prescrip. cum non liceat.

c ¶ Eligere ep̄i ꝛ archiep̄i ꝛ supiores ꝛ iferiores ab ep̄is exēpti hn̄t a iure lniam q̄ idoneū ꝯfessorē sibi eligunt: q̄ pōt eos absoluere ꝛ ligare. ff. eo. titu. c. vlti.

d ¶ Ligare. Ideo dixit: qꝛ cuicūq; volo possum confiteri peċā mea petēdo etiā salubre aic cōsiliū: sed ille nō pōt ligare vel soluere: vt hic vides. Sic dicim⁹ de laico in necessitate q̄ possum⁹ ei ꝯfiteri: s; ipse nō pōt soluere: qꝛ nō h; claues. de peni. dis. j. quē penitet. j) Et no. de offi. ordi. pastoralis. Additio. j. ver. tanta. ꝛ eadem verba habent'. di. vi. c. j. post prin. Johan. an.

INdulgentie. ¶ Qꝛ breue est nō diuiditur. Et se summat. ¶ Declarat opi. no. ff. eo. ti. cum ex eo. Additio. Et dicit Archi. q̄ qn̄q; indulgentia demōstrat remissionē pene. ij. q. iij. in fi. Qn̄q; ꝯcessionē gr̄e ff. vt lit. pen. c. fi. de ꝑuile. dudū. Qn̄q; dispēsationem lxxvij. dist. c. vlt. in fi. ꝛ ff. de elec. dudū. Qn̄q; ius cōe. xxxiij. q. ij. interfectores. ꝛ xxxv. q. iij. de incestis. vtrobiq; de hoc. Qn̄q; ponit' p vacare vl' operā dare. vn̄ di. Indulgere gule noli que vētris amica est. Iohā. an.

¶ Si episcopus in concessione indulgentiarum excedat consilium generale: non valent indulgentie. h. d.

¶ Casus. Certū est q̄ ep̄i hn̄t ptātē limitatā respectu

e ¶ Indulgentie. Et reprobatur opi. Io. et Ber. ibi no. et approbatur opi. Hostien.

f ¶ Casib⁹. Ad pia opa: puta edificationē vel repa rationē ecclesie refectionē vel edificationē pontiū vel viarū: sustentationem hospitalarioꝝ vel similia.

¶ Glosa seq̄ns querit ꝛ soluit p tres rationes: ponit opi. contrariam cuius rationi respondet.

g ¶ Nō obtinēt. Quid dices: nunq̄d saltē i eo q̄ poterāt dare tenebit idulgētia? vl' q̄ sic. qꝛ regulariť vtile p inutile nō viciat'. j. de reg. iu. vtile. ibi vide arg. de hoc p ꝛ ff. ꝑterea hec est q̄dā liberalitas ꝛ in liberalitatib⁹ vel donationib⁹ dicim⁹ q̄ tenēt ꝓ parte vsq; s. ad legitimū modū. ꝛ i residuo nō. vt. C. de dona. l. sancim⁹. xij. q. ij. si qs de seruis. ꝑterea hic agim⁹ de re separabili. s. de nūero dieꝝ: vbi nō viciat' vtile p inutile ff. de aqua quoti. ꝛ estī. l. j. ꝯ. trebati⁹. j) Et hoc verū puto. ij) Alij ff. s. Io. mo. dicētes indulgētias in nullo tenē: qꝛ q̄ ꝑuilegio abutit' pdit illd. xi. q. iij. ꝑuilegiū. cū silib⁹: s; nō est verū q̄ q̄ abutit' ꝑuilegio pdat illud s; mereat' pdere: sic dicit ca. vn̄ ꝑncipis erit estimatio qd dic vt no. Inno. ff. de deci. suggestū. Additio. j. Ut de ō cēsi. cū apl's. sup glo. qd ergo. Io. an. Additio. ij. Idē Archi. q̄ etiā alle. de despō. ipu. c. vno. ꝯ. j. si. eo. lib. xij. q. v. qꝛ iohānes. xvij. q. iiij. q̄si. ꝛ j. q. j. nōne. de conse. di. iiij. si nō sacrificat'. in fi. ꝛ qd ibi no. Io. an.

h ¶ Concilij generalis. ff. eo. cum ex eo.

¶ De sentētia excōicatiōis suspensionis ꝛ interdicti.

¶ Dictū fuit supra p discursum tituloꝝ ꝑcedentium de penis delictorum imponēdis tam in foro penitentiali q̄ contētioso. verum quia excōmunicatio est pena delicti: cū profertur a iure: qn̄q; est pena contumacie cū profertur ab hoie: ideo ānectit' rubrica de snia excōicationis: ꝛ qꝛ snia excōicationis/ suspensionis/ ꝛ interdicti in nōnullis conueniūt: ideo annectit' rubrica suspensionis ꝛ interdicti.

Prescribi n̄ pōt ꝯ obediē tiā pn̄cipis.

Cōfite ri possumus laico.

Dicit qd declarat.

Sūma rii. dn̄i helye. Casus ꝯ alio d. helie

Indulgentie cōcesse vltra ptātē ꝯcedentis an valeāt saltem ad limites sue ptātis.

Continuatio dn̄i helye.

diuisio

Cum medi. Primo ponit prohemiũ. Secũdo statuit circa excõicatione ferẽdã ibi: si quis. Tertio penã nõ seruãtis ibi: si quis. Quarto aggrauat vel penas addit ibi: superior. Quinto statutũ prorogat ad suspẽsiõis et interdicti penas ibi: hec eadẽ. Sexto cautos reddit illos qui penã incurrerint ibi: caueãt. Jo. an. Additio. Idẽ. Jo. mo. sed Hosti. diuidit in vij. secũda faciẽs duas. Jo. an.

Cum medicinalis sit excommunicatio non mortalis[a] disciplinans nõ eradicans dum tamen is in quem lata fuerit non contẽnat[b] caute prouideat iudex ecclesiasticus: vt in ea ferenda ostendat se prosequi: quod corrigentis[c] fuerit et medentis[d].

Casus
Casus. Fuit nõnullis in cõcil. gñali apud Lugdunũ cõgregatis expositũ q nõnulli plati sepe suos subiectos indiscrete excõicabant et licet excõicatio ab initio fuisset introducta ad medicinã tñ tẽdebat ad mortẽ propter qd fuit supplicatũ quatenus cõciliũ dignaret de remedio puidẽ oportuno. ideo statuit et decreuit cõcil. vt iudices eccl'iastici decetero sint discreti in pferẽda snia excõicationis. Et inter cetera statuit q null' platus excõicet subditũ suũ nisi subsit cã rõnabilis: et pferat sniam in scriptis: nõ aũt simplici vbo seu verbotenus. Et in illa snia exprimat cãm propter quã illũ excõicat: vt appareat an illa cã sit iusta vel iniusta: et vtrũ sit digna excõicatione. Itẽ decreuit cõciliũ vt si excõicatus petat sibi tradi copiã snie excõicatiõis q excõicator hoc facere tenetur infra mẽsem si fuerit requisitus. Sed ponam' q aliqs iudex eccl'iastic' non seruauit tenorẽ huius capli: qr ptulit excõicationẽ simplici vbo seu vbotenus vel etiã ptulit in scriptis: sed nõ expressit cãm rationabilẽ dignã excõicatione: et noluit tradere copiã excõicationis ipso excõicato petenti an sit puniẽdus aliqua pena? Rñ. ro. pon. q statuit conciliũ q dicta snia excõicationis tanq̃ iniusta relaxet sine difficultate. i. sine aliqua cautione de stãdo iuri et sine expensis: etiã excõicator cõdẽnabit excõicato in expẽsis occasione iniuste excõicationis facte. Itẽ vltra hoc ipse excõicator erit suspẽsus ab ingressu eccl'e per vnũ mẽsem. si durãte illo mẽse se ingerat diuinis incurrit irregularitatẽ a q non poterit absolui nisi p solũ papã. [medicinalis] qr plures rubore cõfusi eo q vidẽt se vitari ab aliis et puari legitimis actib' reuertuntur ad bonũ obediẽtie: et sic excõicatio retrahit excõmunicatũ a petõ ad bonum obediẽtie. [cõtẽnat] licz excõicat' sit in petõ: tñ si cõtẽnat excõicationẽ ei' pctm aggrauat. [scriptis] si pferat snia sine scriptis tenet snia: alias non absoluet excõicat': et tñ dicit lra q superior eũ absoluet: ergo erat excõicat': tñ excõicatio erat iniusta: ideo punit excõicator vt sequit. [expresse] oportet q excõicator exprimat cãm expsse. et non sufficit dicere: tal' titulũ causis rationabilib' in his scriptis excõicamus: sz requirit q exprimat cãm ppt quã illũ excõicat: puta qr talis fuit cõtumax et sua exigẽte cõtumacia in his scriptis excõicamus. vel sic dicẽdo. talis recusauit facere tale qd. licet fuerit debite monit' quare ipm in legẽdo scriptis excõicamus [publicũ instrumentũ] istud non est de necessitate sz de cõsilio si excõicatus petat copiã excõicationis vt petat cõfici instrumentũ: ad finẽ q si excõicator negaret se requisitũ esse q excõicatus possit pbare requisitionẽ. [arbitriũ] ex q pena non est iure taxata. [fulminare] hoc est pferre indeliberate et indiscrete: sz qñ plene deliberat cũ discretis: dr proferre. Et hec est dñia inter fulminare excõicationem et pferre. tñ vnum sepe ponitur p reliquo

Fulminare excõicationẽ et pferre dñia.

[obseruari] .i. vt pferat in scripti: apponat cã rõnabilis: et det copia. [sãctiões] imo efficiunt irregulares.

Notabilia.

Nota primo ex isto ca. q iudex ecclesiasticus dz esse discret' in pferẽda excõicatione: et dz exercere officiũ corrigẽtis et medẽtis: ideo si iudex eccl'iastic' videat subditũ suũ nõ curare de excõicatione. et si videt excõicatiõez non pficere: nõ dz bon' iudex illũ excõicare sana cõscientia sed dz in eũ exercere aliã penaz. s. captionẽ psonarum et pignorationẽ bonorum. Nã iudex dz in contumacẽ exercere penã quã viderit magis timere. Et ideo dicit Do. de sctõ gemi. q si iudex ecclesiasticus ignorãs cõditionẽ cõtumacis illũ excõicauerit: et videt q excõicatio non pficit: qr excõicat' nõ curat de excõicatione: dz illũ absolui inuitũ: et cõiom eccl'e restitui: licz bñficiũ absolutionis regularit non cõferat nisi penitẽti. et dicit btm̃ Thomã hoc tenere. Not. vlteri' q snia excõicationis dz pferri i scriptis: tñ istud non ẽ de substãtia excõicationis: sz est de iusticia. Nã teneret excõicatio etiã si non eẽt lata in scriptis. Sec' esset de snia diffinitiua: qr de substãtia snie diffinitiue ẽ q pferat i scriptis: alias ñ valeret snia nisi i causis sũmariis in qb' valet snia: licz nõ ferat in scriptis .l. j. vel. ij. de sen. ex peri. reci. in auc. nisi breues. eo. ti. in clemẽ. sepe. de vbo. sig. No. q excõicator dz in excõicatione inserere cãm ppt quã excõicat. et in hoc differt snia excõicationis a snia diffinitiua: qr in snia diffinitiua ñ tenet iudex exprimere cãs mouẽtes ipm ad sentẽtiãdũ licz sit honestũ vt illas exprimat. Not. q excõicator tenet infra mẽsez tradere exẽplũ excõicationis excõicato si requirat. Idẽ dicendũ est de aliis actis cause: videlz vt exẽpla tradant parti: originalia tñ debent remanere apud notariũ. c. qm̃ cõtra falsaz. de pba. No. q snia excõicationis lata sine scriptis vel sine cã rõnabili expssa tenet de mero iure: licz sit iniusta. Hoc pbat iste textus dũ dic. q si excõicator violauerit istã cõstõnẽ q superior relaxabit excõicationẽ: ergo tal' excõmunicatio tenebat. Nota ibi [superior ad quẽ] q vbi notorie cõstat de iniusticia excõicationis / superior non dz excõicatũ remittere ad excõicatorẽ: sz pt eũ absoluere nõ facta remissione. sec' si notorie non cõstaret: qr tũc deberet ipz remittere ad excõicatorẽ. Sz qualiter cõstabit de iniusticia excõicationis? Dicendũ q apparebit de iniusticia excõicationis ex lectura snie: si non sit lata i scriptis. vel si in scriptis: tñ est lata absq expssione alicui' cause rationabilis: vel p instrm̃ publicũ. p qd habet q iudex noluit excõicato tradere copiã excõicationis: alias superior non absolueret nisi esset appellatũ. No. q si suspẽsus ab igressu eccl'ie diuinis se inmisceat cõtrahit irregularitatẽ a q non poterit absolui nisi p papam.

a Nõ mortal. vt. ij. q. j. multi. et. xxxiij. q. iij. notãdũ

b Non cõtẽnat. et tũc amplius ex cõtẽptu ligat. xxiij. q. iij. notãdũ. xj. q. iij. Secũ ergo. et de eo. ti. p tuas. Crescit igit homo p meritũ obediẽtie parẽdo iniique snie. viij. q. j. sciendum. xj. q. iij. quid ergo.

Snie inique obediens meretur.

c Corrigẽtis. siue plectẽdo siue ignoscẽdo hoc solũ bñ agit vt vita hoim corrigat. vt. xxiij. q. v. pdest.

d Medẽtis. sanabit et medebit cõtrũ in se erit. alias non erit qd sibi imputet. xliij. dist. c. ephesiis. xlvij. di. ca. vlti. Faciat igitur q snia sit iusta ex aio / ex ordie / et ex causa. de quibus dicit. de eo. sacro.

a ¶ Excōicat. suspēdit ꝛ īterdicit. ī. e. c. §. ꝛ hec eadē-
b ¶ In scriptis. No. casus in quibus scriptura requiritur. de his plene dixi. s̄. eo. li. de censi. c. a. j.
¶ Glosa sequens exemplificat. secundo querit. ponit opi. ꝛ soluit. tertio notat duas differentias.

se. de pba. quoniā ꝯtra. ad hoc de do. ꝛ ꝯtu. cū dilecti.
¶ Glosa se. alle. duas ꝯcor. q̄rit ar. affirmatiue arguit et ꝯuū soluit. secūda pars soluit questionem.
h ¶ Autentico. ista sunt paria. s̄. de fide instru. c. ij ad idē. s̄. eo. li. de offi. ordi. si canonici. Sed nūqd suffi-

¶ Quisqs igit̄ excōicat[a] excōicationē ī scriptis[b] pferat et cām̄[c] excōicationis exp̄sse ꝯscribat. ppter[d] quā excōicatio proferat̄. Exēplū[e] vo huiusmodi scripture teneat̄ excōicato[f] tradere ifra mēsem si fuerit reqsit[g] sup q̄ requisitione fieri volum⁹ publicū instrumētū vł litteras testimoniales cōfici sigillo autētico[h] cōsignatas. ¶ Si qs autē iudicū[i] hmōi ꝯstitutiōis temerarius[k] extiterit violator: per mēsem[l] vnū ab ingressu ecclesie[m] et diuinis officijs nouerit se suspensum. ¶ Supior[n] ad quē recurrit̄ sniam ipsā sine difficultate[o] relaxās latorē excōicato ad expēsas ꝛ oīe itéresse cōdēnet: ꝛ alꝰ puniat aiaduersiōe cōdigna vt pena[p] docente discant iudices q̄ꝫ graue sit excōmunicationum sentētias sine maturitate debita fulminare.

¶ Et hec eadem in suspensionis ꝛ interdicti sententijs volum⁹ obseruari[q]. ¶ Caueāt autē ecclesiaꝝ prelati ꝛ iudices vniuersi ne p̄dictā penā suspēsionis incurrāt: qm̄ si cōtingeret eos sic suspensos diuina officia exeq̄ sicut[r] prius

c ¶ Causam. Ut qr peremptorie citat⁹ coram nobis, renuit cōparere ꝛ de iustitia responsurus vel qr iussus vt infra talem diē centū Ticio solueret: ad que sibi ex causa depositi tenebat̄ qđ facere recusauit idcirco ꝛc̄. et est hic ordo retrogradus: qr p̄mo debet causā exp̄mere: ꝛ postea excōicare. Sꝫ nūquid hec ꝯstitutio locum habet cū excōmunicatio fert̄ cōtra incertā psonā. vt v. q. j. quidā. ꝛ. s̄. offi. ordina. si sacerdos. Dicūt qdā ꝙ nō. ad hoc. s̄. eo. lib. de elec. qui cōtra certā. Sed tutius est tenere cōtrariū. tum qr hec ꝯstitutio generaliter loquit̄. tū qr certā psonā sed nō expressā ligat snia. q̄ tñ postea exprimet̄. ad hoc. ī. eo. romana. §. caueant. Et no. ex hac lr̄a duas diuersitates iter sententias excōicationū ꝛ alias diffinitiuas: qr vtraqꝫ debet fieri in scriptis. sed si diffinitiua non ferat̄ in scriptis nō tenet̄. de re iudi. ca. viii. snia aūt excōicatiōis lꝫ non sit lata in scriptis tenet: sed locū habent pene q̄ infra sequunt̄. Item in diffinitiuis nō est necesse exp̄mere cām̄. s̄. de re iudi. sicut. sed ī snia excōicatiōis secus: vt hic vides. Additio. j. Nō placet Johan. mo. et Archi. Additio. ij. Sm̄ Hostien. qui etiam hāc opi. attribuit Inno. Johan. mo.

Excōicatiōis snia differt ab aliis sententijs.

d ¶ Propter quam. Et lꝫ falsa sit causa: ligat tamē excōicatio. xj. q. iij. c. j. et. ij. s̄. eo. sacro. de absolutione dic vt. s̄. de offi. ordi. ex parte.
e ¶ Exemplū. totale. alꝰ nō esset exemplū sed pars. Additio. Unde dicit Hosti. ꝙ ꝯtinere dꝫ excōicationē de verbo ad verbū: ꝛ annū: ꝛ diē. arg. de rescri. cam te. ij. q. viij. libellorum. Jo. an.
f ¶ Excōicato. Per hoc videt̄ loq̄ cū excōicat̄ certa psona: fateor hoc q̄ ad traditionem exēpli. Additio. Quasi diceret nichilomin⁹ ferri dꝫ in scriptis ꝛ exprimi cā q̄ ita ꝯueniat gn̄ali sicut spāli snie. Immo plus gn̄ali q̄ non dꝫ ferri nisi ex cā. ī. eo. romana. §. caueāt. plus dixit Hosti. ꝙ si innotatus q̄ ꝯprehendi poterat sub gn̄ali petat exemplū dꝫ sibi ꝯcedi. Jo. an.
¶ Glosa se. circa requisitionē hāc q̄ttuor dicta ponit.
g ¶ Requisitus. Alꝰ ergo non habebit locū pena q̄ sequit̄. ꝛ est si. s̄. eo. lib. de appel. vt sup. ꝛ. c. ab eo. ꝛ intelligo ꝙ reqsitio fiat loco ꝛ tp̄e ꝯpetētib⁹. ar. p̄di. ca. ab eo. ꝛ. s̄. de elec. cū in veteri. ꝛ itelligo mēsē a die sententie nō a die recusationis. sic. ij. q. vi. §. diffinitiua. ver. iudicib⁹. et. C. de ap. l. iudicib⁹. si aūt reqrat̄ post mensem: non habet locū hec constitutionis pena: sed nihilominus illā dare tenetur sicut ꝛ cetera acta cau-

cerent testes: vt detur ꝙ sic. C. de fide instru. l. j. ex ercendis. s̄. de fi. de instru. cū Johānes. dic illud regulare: sꝫ hoc spāle sicut ꝛ alia que dixi. s̄. de cē. sib⁹. c. j. Additio Hostien. Jo. mona. ꝛ Archi.
i ¶ Judicum. Quorūcunqꝫ: vt etiā sacerdotes excōmunicātes hoc seruare debeant. s̄. de offi. ordina. cū ab ecclesiarū. pena tamē suspensionis de qua infra loquitur in episcopis locum nō habet. vt. ī. eo. qr periculosū. Additio. j. Idem Hosti. cum eo. Jo. mo. ꝛ Archi.
k ¶ Temerari⁹. Nunquid requirit̄ ꝙ sit ī dolo: qđ videt̄ p hanc lr̄am. ad hoc. ff. vi bo. rap. l. ij. §. doli mali. dic contra: qr sufficit ꝙ in negligētia/ stulticia/ vel fatuitate hoc fecerit. ad idem. ff. de iudi. eū quem temere. ꝛ est si. s̄. eo. lib. ne cleri. vel mona. c. ij. ꝛ p lr̄am istam puto ꝙ si excommunicator nō fuit ī aliqua culpa. puta nō erat necessaria ad scribendum: et periculum erat in mora: credo ꝙ nō habeat locum pena ad hoc. ff. de vsufruc. equissimum. ꝛ. s̄. de elec. indemnitatibus. in fi.
l ¶ Per mensem. Quo lapso ipo iure restitutus est lxxxj. di. si qs āmodo. ꝛ. s̄. d spō. nō est vobis. Additio. Dicit Host. hoc verū si sniam seruauit ꝛ pctm confessus sit ꝛ penituerit: alꝰ semper quo ad se suspēsus remanet. s̄. de cohabi. cle. ꝛ mu. c. fi. Jo. an.
m ¶ Ab ingressu eccl'ie. de hac suspēsione habes. ī. eo. is cui. ꝛ adde qđ dicam. ī. eo. is cui.
n ¶ Supior. Istud satis habebam⁹. s̄. eo. sacro.
o ¶ Difficultate. Scilicet cautionis exigēdi vel remissionis faciende. Additio. Unde dicunt Ber. ꝛ Hostiē. ꝙ sine mora: sine satisdatiōe: sine cause cognitione. ꝛ sine aliquo excōicati grauamine hoc fieret cum euidenter appareat contra hanc constitutionem latam fuisse. Johan. an.
p ¶ Pena. Sic. s̄. d vsurpat. nisi specialis. xxxviij. distinc. §. qui ea.
q ¶ Obseruari. Et sic ista tria sunt paria. Et hēs si. ī. eo. ti. is cui. ad idē. s̄. de ap. ad hec qm̄. ꝛ. c. dilect⁹ de ꝯsue. cū dilectus. de elec. cum inter R. cū si. ꝛ itelligas de interdicto vel suspēsione etiam a spiritualib⁹ plata. secus si interdiceret̄ ingressus ciuitatis vel pomerij. ff. de ser. expor. cui pacto. ff. de inter. ꝛ rele. p totū. fm̄ modernos qui de hoc plene nota. in predic. decreta. ad hec quoniam. Jo. an.
r ¶ Sicut pri⁹. Quasi in officio suo agēs: vt dt canon. xj. q. iij. si qs eps ī ꝯcilio. quod verū est in quo

Interdictū rei spūalis differt ab iterdicto alteri⁹ rei tp̄alis.

cum officio cantando: i quibuscumque horis officiet ecclesiam ut i predicto canone. et concor. s. e. de re. iudi. cum eterni. Additio Idem hic Ber. et hosti. dicebat Fran. quod si intrat chorum cum aliis legendo et cantando locus est irregularitati. et sic intelligitur illud quod prius positum in ca. si de epo. Johan. an.

Additio. Et. s. 10 cui. in si. j. et so. Jo. an.

a ¶ Irregularitatem. Non ergo in antiqua canonibus statutum erat de excoica tis extendit ad suspensos. xi. q. iii. c. si quis epis dampnat. et c. si quis eps i co cilio. et s. de re iudi. cum eterni.

b ¶ Summum. No. casum specialiter reservatum ro. pon. alios habes de offi. lega. quod translationem. et de exces. pla. sicut unire.

irregularitatem non effugient iuxta canonicas sanctiones super quam non nisi per summum pontificem poterit dispensari. Idem in eodem. ¶ Qui petit absolui ad cautelam dicens excoicationis sententiam in se latam esse nullam absoluetur. cuiuscumque contradictione non obstante: nisi dicatur et probetur infra octo dies excoicatus pro manifesta offensa. Qui probat se excoicatum post appellationem probatione pendente in iudiciis euitabitur: extra iudicium vero non. h. d. Jo. an. c. ii.

Solet a nonnullis in dubium revocari: an cum aliquis per superiorem absolui postulat ad cautelam dum in se latam excommunicationis sententiam

Solet. Sunt due partes. In prima duplex questio. secunda: ibi: et an. In secunda ibi: in prima ad utramque rnso. Et primo soluit primam. secundo excipit ibi: nisi. tertio exceptionem moderatur: ibi: in quo casu. Secunda secunde distinguit iudicialia et extraiudicialia. secus ibi: extra iudicium. Additio. Et pretestor quod plura et confusa verba In no. sup hac decre. me non sinent ee breuiloquum. Jo. an.

dimisio

¶ Casus Certum est cum quis pretendit excoicationem i se latam esse nullam aliqua rationabili causa: quia pretendit appellasse legitime antequam in ipsum proferretur excoicatio: et sic erat exemptus a iurisditione excoicatoris. Vel dixit quod i excoicatione fuit expressus error intolerabilis: quia continebat preceptum quod erat contra deum et conscientiam illius cui precipiebatur potest petere absolutionem ad cautelam: et si inquantum indigeat ad tollendum murmur et scandalum ppli. Sed ponamus quod excoicator vel adversarius se opponit ne iste absoluatur ad cautelam. utrum superior debeat illum absoluere non obstante oppositione? Rndet roman pontifex cum distinctione. aut opponens dixit quod iste fuit excoicatus pro manifesta offensa: et offert probare infra octo dies tunc differenda est absolutio per illos octo dies. Et si probatum fuerit quod ipse fuit excoicatus pro manifesta offensa non absoluetur nisi premissa satisfactione et cautione de stando iuri. Si aut opponens non offerat se probare ifra octo dies quod sit excoicatus pro manifesta offensa tunc superior eum absoluet ad cautelam. Sed quid. ponamus quod ille qui fuit excoicatus dixit excoicationem esse nullam propter aliquam causam. et non petit absolutionem ad cautelam: sed vult admitti ad probandum illam causam. utrum pendente illo articulo probationis sit euitandus tamquam excoicatus? Respondet romanus pontifex quod sic in iudiciis. nam non poterit suos debitores conuenire pendente illo articulo probationis. et de facto si conueniat: poterunt excipere debitores quod non tenentur cum ipso processum facere. eo quod est excoicatus. nam est sibi imputandum quare non petiit absolui ad cautelam: sed in aliis actibus extraiudicialibus puta in electione et postulatione non euitabitur ideo probatione ista pendente poterit eligi in prelatum alicuius eccle: sed si postea appareat excommunicatum esse: non tenebit electio de ipso facta [innodatum] et sic excommunicationem nullam [in prima] sequitur responsio ad utramque questionem [emenda] id est satisfecerit. vel si proponitur quod fuit excommunicatus pro manifesta offensa: absoluetur prestando cautionem de

Casus Italis d. helie

stando iuri. ¶ Nota primo ex prima parte huius capituli quod dicens excoicationem in se latam esse nullam: potest petere absolutionem ad cautelam. nec i hoc est sibi ipsi contrarius: quia per hoc non fatetur se excoicatum secus est de illo qui petit directe absolutionem: quia tunc fatetur se excoicatum.

Notabilia.

¶ Nota ulterius iuncta glo. quod sententia excoicationis lata post appellationem in appellantem est nulla: et hoc verum post appellationem legitimam iterpositam ex causa rationabili et vera: als exprimendo mendose causam rationabilem quibus posset se eximere a iurisditione sui iudicis. ¶ Nota ulterius quod sententia excoicationis dicitur esse nulla quando in ea fuit appositus error intolerabilis: puta si in excoicatione dicat iudex. cum als monuerimus talem Titium ut Gayum occideret vel ut furtum faceret: vel ne elemosynam daret: ipse tamen nichilominus noluit ipsum occidere vel noluit furtum facere vel elemosynam dedit. ob quam causam eum i his scriptis excommunicamus verumtamen respectu elemosyne non est verum indistincte. ut excoicatio dicatur continere errorem intolerabilem si aliquis fuit excoicatus eo quod dedit elemosynam: nam si aliquis paup sit contumax: et noluerit iudici obedire: potest iudex monere suos subditos ne illi pauperi tradant elemosynam: sed prima facie preceptum de non dando elemosynam esset irrationabile: nisi als qualificaretur. ¶ No. quod dicens excoicationem esse nullam: si petat admitti ad probandum causam nullitatis pendente probatione nullitatis est vitandus in iudiciis: sed i extraiudiciis non est vitandus. imo si sciat pro certo se non esse excoicatum: licite potest missam celebrare.

c ¶ A nonnullis. Scholasticis vel iure peritis conflictum rationum habentibus. sic. s. de rest. spo. frequens Additio De quibus philosophus. dubitare de singulis non est inutile. Johan. mo.

¶ Glosa sequens reci. per. q. an etiam delegatus absoluat ad cautelam. ponit duas opi. contrarias. ad secundam obiicit et respondet dupliciter.

d ¶ Per superiorem. Excoicatoris. quod dic. ut. s. eo. per tuas: et per hanc litteram que sic generaliter loquitur. dixit Ber. quod quilibet iudex ordinarius et delegatus hanc absolutionem impartiri potest. Inno. et alii contra in delegato: dicentes quod delegatus etiam pape non absoluit ad cautelam ex generali cause commissione. delegata enim potestas est stricti iuris: et id solum potest quod ei specialiter est commissum. et sine quo causa expediri non potest. s. de offi. delega. c. j. et c. prudentiam. sed sine absolutione ad cautelam bene potest causa expediri: quia cum patebit illum excoicatum poterit per legatum in veritate non ad cautelam absolui. ut in. c. prudentiam. sed quod delegatus pape absoluat ad cautelam. videtur expressum s. de ap. ad presentiam. sed qui tenent contrarium dicunt quod illud fuit propter specialem commissionem: vel illud in auditoribus: secus in delegatis: quasi auditores habeant ordinariam de hoc de rescrip. auditor. in clem. in. j. glo.

delegatus pape an possit ad cautelam absoluere

Additio Qui in duobus errauit. primum dixi i textu sup ver. nullam. secundum sumpsit ex eo quod decre. per tuas. eo. titu. dixerat quod sedes aplica consueuerat co-

cedere absolutionẽ ad cautelã q̃si intelligeret id infe rioribꝰ nõ licere. dixit hoc nouũ p hãc decre. idulitũ ꝙ quibet ⁊c̃. vt sequit. Sed illa vba nõ ponebant ibi ad designãdũ aliqd spãle in papa sȝ ad instruẽdũ q̃le re mediũ posset haberi in illo dubio. Jo. an. Additio. h. Jo. mo. ⁊ Hosti. sed Archi. non vult accedere huic dicto. io. ã.

tos et post etiã si postulat p predictã. l. petẽde. immo etiã post terminũ ipsi reo datũ per predictã legẽ ad mitteret: cũ ex facto illius impeditur. Additio. Dixit Inno. idem dicendũ in exceptiõe spoliationis et aliis in quibꝰ certus terminꝰ dat ad aliqd pbandũ. Joã. and. Additio. l. In glo. licet eis Joan. and.

asserit esse nullã: sine contra dictionis[a] obstaculo munus ei debeat absolutionis impẽ di? Et an[b] ante absolutionẽ hmõi[c] is q se offert i iudicio[d] pbaturũ se post appellatio nẽ legitimã excõicatione in nodatũ: vel intollerabilẽ er rorẽ[e] in snia fuisse patẽter ex pressum: sit in ceteris[f] (exce pto pbatiõis illiꝰ[g] articulo) euitãdꝰ. ¶ Jn prima igit du bitatione sic statuimꝰ obser uãdum vt petenti[h] absolutio nõ negeṫ: ꝙuis in hoc excõi cator vel aduersarius se op ponat[i]. Nisi eũ excõicatũ pro manifesta[k] dicat offensa. Jn quo casu terminus octo[l] die rum indulgebiṫ sic[m] dicenti vt si probauerit quod oppo nit non relaxetur[n] sententia nisi prius sufficiẽs prestetur emenda[o] vel cõpetẽs cautio de parẽdo iuri: si offensa du bia[p] pponaṫ. ¶ Jn secunda vero questiõe statuimꝰ: vt is qui ad probandum[q] admitti tur: pendẽte probationis ar ticulo. in ceterꝭ que vt actor[r] in iudiciis attentauerit: inte rim euitetur. Extra[s] iudiciũ vero in officiis[t] postulationi bus: et electionibus: ac aliis legitimis actibus nichilomi nus admittatur[v].

a ¶ Cõtradi ctiõis. Ipsiꝰ ex cõicatoris vł ad uersariȷ q illũ fe cit excõicari: vt ã. de ap. q fron te. ⁊ ꝭ. sequitur.
b ¶ Et an an te. Scḋa q̃stio.
c ¶ Hmõi. sci licet ad cautelã idẽ puto etiã si non peteret ab solui: qꝛ nec cõ pellit hoc casu. vt. ã. e. per tuas
d ¶ Jn iudi cio. Ibi etiã iu dici faciẽda est pbatio. ff. de p ba. l. qnquagita ã. e. li. de rescrꝑ. statutum ꝭ. cum vero. cum similibus.
e ¶ Errorẽ. Pone exẽplum ĩ. eo. venerabilibꝰ ꝭ. po test. ⁊ in aliis duobꝰ casibꝰ est nulla excõicationis sen tentia. ⁊ in aliis quos infra dicam ĩ. eo. presenti.
f ¶ Ceteris. Judicialibus ⁊c̃.
g ¶ Illius. s. de pcedente legitima appellatione.
h ¶ Petenti. humiliter. ã. eo. p tuas. de offic. deleg. cũ cõtingat. põt etiã nõ petẽs absolui. ĩj. q. v. quanto. Additio. Uide quod no. de eo qui dux. in matri. signi ficasti. in vi. glo. Jo. an.
i ¶ Opponat. Qꝛ periculũ est in mora. lã eis sic de cedere posset: cũ ⁊ pꝑter petĩn et pꝑter excõicationẽ quis faciliꝰ moriaṫ. xj. q. iij. cpt. ad idem. ã. de ap. qua fronte. ff. de ap. reci. vel non. l. vi.
¶ Gl. se. expõit. pꝛogat dubiũ qḋ p. iiij. iura exẽplifi.
k ¶ Manifesta. i. notoria. qḋ dic vt. ã. de vb. signi. cũ olim. ⁊ c. ex pte. vbi de hoc. idẽ in manifesta contu macia: vt. ĩ. e. venerabilibꝰ ꝭ. secꝰ. ⁊ idẽ putarẽ si pete ret absolui ad cautelã a snia excõicationis canonis ⁊ diceret casus talis esse quo absolutio fieri non debe ret ante satisfactionẽ: vt. ã. de offi. deleg. e. vlt. ꝭ. pars vero. ⁊ ã. de censi. ꝙꝫ. in fi. ⁊ de imuni. ec. qm̃. in fi. et de hereti. quicunꝙ. in prin. cum suis similibus.
¶ Glo. se. reci. p. q. an ex causa augeaṫ dilatio.
l ¶ Octo dierũ. Dixit Ber. ꝙ hic. ⁊ ã. ḋ resti. spo. fre quẽs. ⁊ ã. de exceptio. pia. de qua tñ dic vt ibi dixi. ¶ quis terminꝰ a iure statuiṫ: si petaṫ maior ⁊ vbicũꝙ certꝰ terminꝰ a iure statuiṫ: si petaṫ maior dilatio/negabiṫ iusta cã cessante. sed si cã subesset: di latio. vt audiendũ ex illa gñali clausula: si qua michi iu sta cã ⁊c̃. ff. ex qui. cau. ma. l. j. in fi. ⁊ si minor eẽt vł ec clesia audireṫ: etiã si pbationes negligẽter infra ter minũ omisisset. si aũt reus ad pbandũ cõtrariũ pete ret dilationẽ longiorẽ dãda eẽt fm eũ. ⁊ pdest dilatio illa actori: qꝛ si non plene pbauerit: adhuc alias ple nas pbationes inducet. C. de tẽpo. in integ. rest. l. pe tende. ⁊ sic in his casibus audiretur infra dies statu

Termi nus a iure sta tutꝰ ex cã põt proro gari.

m ¶ Sic. s. ex cõicatũ illum p mãifesta offẽsa.
n ¶ Relaxeṫ. etiam ad caute lam vt formata fuit questio.
o ¶ Emenda. Jn spũalibꝰ non semper habet lo cum ꝙ ante oĩa emẽdet excõica tus pro manife sta cõtumacia / vel offensa. Po ne eñ aliquẽ ex cõmunicatũ: qꝛ non fecit se ordĩ nari: pmouebiṫ ne anteꝗ absol uetur? absit. et de hoc p Inno cẽ. ⁊ modernos ã. de prebend. p illorum. Additio. vt ibi scripsi super glo. penul. ⁊ idem hic Archi. Jo. an.
p ¶ Dubia. ⁊ sic nõ ostẽdit ḋ nullitate pꝛut dicebat
q ¶ Ad pbãdũ. ḋ nullitate. s. ꝙ snia fuerit lata post legitimã appellõnẽ: vł ꝙ ɔtiecat itolerabilẽ errorẽ ⁊c̃.
r ¶ Ut actor. secꝰ si vt reꝰ. ã. ḋ iudi. itellerimꝰ. de ex cep. cũ inter. ã. eo. lib. de rescrip. c. j. ⁊ repelliṫ a iudice etiã reo nõ opponente. ã. de excep. exceptionem.
¶ Glosa seq. de rõne querit: ⁊ tres reddit.
s ¶ Extra iudiciũ. Queriṫ quare aliud in iudicio: ⁊ aliud extra iudiciũ? reddebat Ber. sup hoc tres ra tiones. Prima qꝛ in iudiciis nõ tolliṫ actio sed differṫ ã. eo. lib. de excep. pia. ⁊ sic nõ est multũ preiudiciũ. C. de pci. impe. offe. l. quotiẽs. qꝛ qḋ differṫ non auferṫ. xiiij. q. v. c. j. sed in extraiudicialibꝰ magnum est pre iudicium. qꝛ non sine magno dãno a rebus nostris re uocamur. ff. quẽad. testa. ap. l. sed si qs ex senatoribꝰ. Secũda qꝛ faciliꝰ interdicuṫ iudicialia ꝙꝫ extraiu dicialia ⁊ ea q sunt iuris ꝙꝫ ea q sunt facti. ff. de pe nis. l. quidã serui. Tertia qꝛ in iudicio vbi aliũ impe timus leuiꝰ impediri debemus ꝙꝫ extra iudiciũ vbi nullũ ipetimus sed tm̃ iuri nostro innitimur. Additio. Quarta qꝛ extra iudiciũ non est paratꝰ iudex mediꝰ sicut in iudicio. facit. ã. de app. sepe. fm Hosti. ⁊ Joã. mona. Joan. and. Additio. Et hic Inno. ⁊ Hostien. Additio. C. de here. quoniam. Additio. iiij. ff. de p cura. mutus. j. rñ. cum concor. Jo. an.
t ¶ Jn officiis. publicis vel diuinis. vnde ex quo de appellatione confidit secure celebrat. vt priꝰ. ã. de ap pel. ad presentationem nostram. ⁊ c. dilectio.
¶ Glo. seq. recit. per. q. an statim efficax sit admissio. soluit ⁊ remittit. signat cõtrariũ ⁊ ibi remittit.
v ¶ Admittaṫ. non statim est efficax. admissio: sed postea in pcessu apparebit: qꝛ si admissus fuerit ad electionẽ: postea discutieṫ de appellatione: et si appa rebit prius p eũ legitime appellatũ: apparebit illum

Judi ciales actꝰ fa ciliꝰ in terdicũ tur ꝙꝫ extra iudicia les.
Excõi catus post ap pella tionẽ le gitimã põt lici te cele brare.

C

bene admissum: si aūt apparebit tūc illū excōicatū: et sic nō valere vocē suā. vel dic vt no. s. de ap. pastoralis. in glo. pe. contra. J. co. lib. ibi soluit in viti. glo.

divisio

Statuimus. ¶ Primo ponit phibitionē de snia nō ferēda cū quadā prestatiōe. Scđo dat modum quo ferri pt ibi qđ si. Tertio vitat sniam aliter latā: et cōminat ferēti ibi: aliter. Joan. an.

Idem in eodem. ¶ Excōicatio lata in participantes excōicatis in locutione et similib⁹ (canonica monitione nō premissa) nō tenet. Jo. an. C. iij.

Presuppo. d. helie

¶ Pro intellectu hui⁹ capituli est psupponēdū q monitio nō est de substantia excōicationis: sed est de iusticia. ideo si iudex non pmissa monitione aliquem excōicet: tenet snia excōicationis: sed est iniusta: ideo venit relaxanda in. c. sacro. eo. ti. in anti.

Casus lralis d. helie

¶ Casus. Eps vidit aliquē ꝯcubinariū vel aliū criminosum: certū est q nō pōt talē excōicare: nisi monitio ne pmissa: videlicet vt eum moneat sub pena excōicationis canonice et cōpetēter vt concubinā dimittat. et si pmissa monitione concubinam non dimiserit poterit illū excōicare. Or pona. q aliqs epus vel alius iudex ecclesiasticus aliquē suū subditū iuste excōicauit certū est q xpi fideles debēt istū excōicatum euitare in locutione et aliis actibus: vt rubore confusus recognoscat reatū et redeat ad gremiū sancte matris ecclesie et bonū obediētie. et si faciāt ꝯtrariū incurrūt sentētiā excōicatiōis: eps videt aliqs fideles q istum excōicatū non vitāt in eos tulit sentētiā maioris excōicatiōis dicēdo. Excōico tales eo q cōicant et participant cum tali excōicato. vtrū teneat excōicatio? Videbat q sic: qꝛ sunt excōicati minori excōicatione? Rň. ro. pont. q cū quis vult excōicare maiori excōicatione participātes cum excōicato debet illos monere trina et canōica monitiōe. et si aliter facit nō tenet excōmunicatio. Et istud fuit specialiter ordinatū ad refrenādū mot⁹ excō. qui excōicatores ad relationē aliquorū facillime mouebant ad excōicandum participātes cū excōicatis. Sed vtrū istud sit verū indistincte q iudex nō possit excōicare participantes non premissa canonica monitione? Rň. q nō. sed fallit in his qui participāt in crimine damnato. forte aliqua Berta (dissoluto matrimonio) adheret alicui cōcubinario: vnde marit⁹ suus conqueritur. fuit monita per iudicem vt desisteret: et quia monita noluit desistere fuit excōicata. hoc non obstante aliquis sciens eam esse excōicatam vel suus cōcubinarius cōicauit cū ea in crimine damnato: ipse participans est excōicatus ipso facto. c. si cōcubine: et vltra iudex potest illū excōicare absqꝫ canonica monitione premissa. et sic est excōicatus duplici excōicatione. s. a iure et ab hoīe [ab eo] secus si ab alio: quia monitio non est de substantia excōicationis: sed de iusticia: ideo si eps vellet excōicare pticipantes cū excōmunicatis ab alio q a se sine monitiōe: teneret excōicatio. Ratio est quia iudices sunt magis incēsi qn auctoritas eoꝝ contēnit q qn ꝯtēnit auctoritas aliorū. [in aliis] .s. in mēsa: in osculo: in salutatione: in choro et aliis tēdētib⁹ ad cōmodū excōicati: qꝛ pmissum est participare cum excōicato in dānū ipsi⁹: alś excōicatus ex dolo suo reciperet cōmodum qđ est ꝯ. c. intelleximus. de iudi. in anti. [dānato] non pmissa monitione qꝛ ipso facto incurrūt excōicationē maiorē: et indigēt solēni absolutōe. vt in. d. c. si ꝯcubine. [induresc at] Nā cū excōicat⁹ videt se admitti ad oēs act⁹, non curat de excōicatione: qꝛ excōicatio non aggrauat ossa: ideo ꝯtēnit auctem et claues ecclie: sꝫ cū videt se vitari vt leprosum dimittit inobedētiā et reuertit ad gremiū ecclie. ¶ Not. pmo ex isto ca. q excōicat⁹ maiori excōicatiōe vitand⁹ est in locutiōe et osculo: vt si forte aliqs canonicus excōicatus sit in eccl'ia dū offert par

Notabilia.

Statuim⁹ vt nullus iudicū pticipātes cū excōicat⁹ ab eo i locutiōe et aliis q̄b⁹ ligat pticipans excōicatiōe minori: añ monitionē⁹

nō deb ab aliis canonicis osculari: alś osculās incurrit excōicationem minorē. ¶ No. q lꝫ participās cū excōicato maiori excōicatione incurrat minorem excōicationem. tñ nō pōt excōicari maiori excōicatione: nisi prius fuit monitus vt desistat ab illa participatione. sed monitione facta si nō desistat poterit excōicari. Ex qb⁹ sequit q participās cū excōicato maiori excōicatiōe peccat mortaliter. Et hoc qñ qs fuit publicat⁹ et denūciat⁹: sꝫ añ denūciatiōnē non peccaret mortalr: sed solū venialr, nisi faceret in contēptū auctis ecclie. ¶ No. q pticipās cū excōicato in crimine dānato p quo fuit excōicat⁹ pōt excōicari sine monitione. ¶ Nota vnū casum in q monitio dꝫ pcedere sniam: licet regulariter monitio nō sit de substātia snie: sꝫ solū de iusticia. Rō est: qꝛ multotiēs iudices videntes se turbatos indiscrete et iniuste excōicabāt pticipātes: licet de pticipatiōe nō plene ꝯstaret. ideo ad refrenandū istud fuit ordinatū q monitio nō solū eēt de iusticia excōicatiōis: sed de substātia. Dicit hic q pticipās cū excōicatis nō dꝫ excōicari maiori excōicatione nisi monitione pmissa vtrū excōicator possit facere monitionē gñalem hoc modo. Monem⁹ p presentes oēs et singulos xpi fideles ne cū tali excōicato cōicent: seu participare psumāt: edēdo, et bibēdo, loquēdo, sedēdo, ambulando: aut alia vite necessaria ministrādo sub pena excōicationis: quā elapsis sex dieb⁹ in scriptis pferun⁹: quoꝝ sex dierū duos p primo duos p scđo: et reliquos duos dies p tertio et peremptorio termino eisdē assignam⁹. Uel vtrū ad hoc q participantes cū excōicato maiori excōicatione sint excōicati requirit q fuerit pticulariter moniti. videlꝫ q moneat petrū, et si monitiōe facta nō desistat q illū excōicet. cōis tñ opinio doctoꝝ ē. q si iudex itēdat excōicare gñalr oēs pticipātes cū excōicato dꝫ eē monitio gñal. si vo intēdat excōicare pticulariter dꝫ fieri monitio spālis ¶ Glo. seq. ponit declaratiōnē et prorogationem.

a ¶ Statuim⁹. declarat hec decre. s. e. c. ꝯstitutionē et ad snias iterdicti, et suspēsionis extēdit. s. e. statuti. Additio Et ille due sunt i schol' cū ista legēde q et ꝯiūcte fuissent nisi obstetisset diuersitas auctoꝝ. Jo. an.

b ¶ Excōmunicatis. maiori excommunicatione.

c ¶ Aliis. puta osculo, salutatiōe, mēsa choro. et silibus. ¶ Sic em sciēter cōicantes excōicato sunt excōicati minori excōicatiōe ipso iure. xi. q. iii. cū excōicato et. c. q cōicauerit. et a qb⁹ repellāt hec excōicatiōes: hēs iij. q. iiij. engeltrudā. et d exce. a nob, d cleri. ex. mini. si celebrat. Sunt aūt qdā psone excepte: q sine hac pena excōicato cōicāt: vt. xi. q. iii. qm multos. de sen. ex. q in dubiis. et. c. int alia. Additio. Plen⁹ p Hosti. i remis. qs dedi. in. c. cū desideres. l. iiij. glo. e. tit. ad sum. eo. ti. §. fi. sub §. vtile. Jo. a. Additio. Dabat Hosti. versum. Si p delictis anathema qs efficiat. Os, orare, vale, communio, mensa negatur.

Monitio canonica q dicat

d ¶ Monitionē canonicā. Hoc ē regulare i excōicatione hois vt semp pcedat monitio. vt. s. eo. ti. de sen. excō. sacro. xxiiij. q. iij. de illicita. et dr q ad hoc moni-

canonicam excõicare maiori excõicatione psumat: saluis constõnib[a] ɔtra illos legitie pmulgatis: q in crimine psumũt pticipare dãnato. ¶ Qđ si ex locutiõe ⁊ aliis qb' ptici pans labit in minorẽ excõicatus forti' indurescat[b] poterit iudex post monitionẽ canonicã hmõi pticipantes[c] consili[d] dãnare cẽsura. ¶ Aliter autẽ in participãtes excõicatio p lata nõ teneat[e] ⁊ proferentes penam[f] legitimam poterunt formidare. Idem in eodem.

¶ Epi nullã interdicti vel suspensionis incurrant sententiã nisi in sententiis sint expressi. h.d. Joan.and. Cap.iiij.

Quia[g] periculosum est epis et eorũ superiorib[h] propter executionem pontificalis officij[i] qđ frequenter incũbit: vt in aliq casu interdicti: vel suspẽsionis[k] incurrant sentẽtiam ipso facto. ¶ Nos deliberatione prouida duximus statuendum: vt episcopi et alij superiores prelati nullius cõstitutionis[l] occasione sententie[m] siue mãdati[n] predictam incurrant sentẽtiam

tio canonica: vt moniti exprimantur nolatim: et trib' monitionib' moneant: vel vna p oibus cũ interuallo dierũ nisi necessitas aliud suadeat. j. eo. cõstitutionẽ. ¶ Glo. se. alle. tria iura. tractat qstionẽ de epo cõicãte excõicato p se. ponit opi. Ber. ⁊ ɔtrã in fi. alle. p pma. excõicato: si fuerit requisitus. alis est suspẽsus a diuinis. Sed vtrũ illa ɔstitutione ligetur epo qui excõicauit suum subditũ sine scriptis vel si in scriptis excõicauit sine cã rationabili: vel noluit dare copiam excõicationis excõicato? Rñdet q nõ: q in ɔstitutione penali ponit vt aliquis faciat tale qđ et q non faciẽs incurrat penã suspẽsiõis vl' interdicti aut excõicationis: epo nõ incurrit illã penã: nisi de ipso fiat expressa mẽtio in ɔstitutiõe penali: puta si dicat q faciens tale qđ vel nõ faciẽs icurrit sentẽtiã excõicationis. vel suspẽsionis etiã si fuerit epo: nõ tñ negat qn sñia illa fuerit iniusta, ⁊ debeat epo excõicatoz ɔdẽnari in expẽsis: ⁊ nõ possit ɓclarari nulla: vl' relaxari p supiorẽ. sed epi non incurrunt penã excõicationis suspẽsionis vel interdicti: nisi de ipsis fiat expressa mentio.

a ¶ Constitutionib'. s. e. nup ⁊ c. si ɔcubine. ⁊ interdũ q cõicat indiuinis excõicato excõicar'. ẽ excõicatiõe maiori vt. s. e. significauit. qđ verũ est si qnqz cõcurrãt q ibi in textu notat. no. aũt h Ber. q si epo cõicat in crimine cũ excõicato a se q nõ icurrit maiorẽ excõicationẽ: q si cõicans peccat in eũ q dãnauit ⁊ ab eo ẽ absoluẽdus. s. eo. nup. sed iste sua se sñia ligare nõ potuit. ff. de arbi. l. pe. ff. de iudi. l. iulianus. tñ dixit q minori excõicatiõe ligat' est. vñ q a iure ɔhitur. alij ɔ dicentes q ⁊ minor ⁊ maior excõicatio. s. p cõionem in crimine ⁊ in locutione ɔhit a iure nõ ab hoie. ⁊ hoc tenet Hostiẽ. s. co. nup. pbat hoc p verbũ ɔsuio eiu ⁊ tunc ⁊c. qđ bñ facit p prima parte q absoluit ab excõicatione cõicans in crimine q nõ est sñia canonis. q tũc absolueret a pprio ordinario. Additio. Nõ sic in papa. vt no. s. e. nulli. Jo. an. Additio. Et Inno. ibi ⁊ eo. ti. q i dubijs ⁊ hoc michi placet vt scripsi sup glo. colligit idẽ hic Jo. mo. ⁊ Archid. Hostien. remittit ad sum. eo. ti. §. ⁊ que sit pena. sub §. quid si epo. Jo. an.

b ¶ Indurescat. Quia videt se habere communionem hominũ quã non haberet: ⁊ inter hoines esse grauis est pena. C. de apost. a. hi qui sanctam.

c ¶ Participantes. Scz in locutione ⁊ similibus.

d ¶ Consimili. Scz maiori. Additio. Ut si cõtumacia crescente crescat et pena. xxxj. distin. quoniã. in fi. vt lit. non contest. quoniam §. vlti. Jo. and.

¶ Glosa sequens notat et remittit.

e ¶ Nõ teneat. No. casum in quo nõ tenet ipso iure excõicationis sñia: ⁊ fuit hoc statutũ ppter epos q statim excõicabant cũ participib': alios dicã. j. eo. psenti.

f ¶ Penã. s. eo. sacro. vbi puniunt q admonitiõe nõ premissa excõicant subditos. Additio. Host. ⁊ post eũ Jo. mo. et Archi. dicũt q tenet iniuriaz. xj. q. iij. illud ⁊ c. temerariũ. Et de sacrilegio. xxiiij. q. iij. nõ impperatũ. ⁊ carebit ad tẽpus arbitrariũ cõmunione hoim ⁊ igressu ecclie. e. q. de illicita: ⁊ ad has penas ɔ eũ agetur corã ipsi' superiore. j. eo. venerabilibus. §. ij. Jo. an.

Quia. ¶ Tria facit. Primo premittit constitutionis causam. Scdo constitutionem ponit priuilegiatem epos ibi: nos. Tertio excipit ibi: nisi. Et istud verbũ q est redditiuum rationis ⁊ cause. Jo. an.

¶ Casus. Dictum fuit. s. eo. ti. pri. c. j. q iudex volẽs suũ subditũ excõicare debet caute ⁊ discrete pcedere: q dz pferre sñiam excõicationis in scriptis: non verbotenus: ⁊ in excõicatione dz exprimere cãm rationabilem: ⁊ dare copiã ipsius excõicationis infra mẽsem

¶ Glosa seq. exprimit periculũ de quo dixit textus.

g ¶ Quia periculosum. Et ideo vitãdum. xliij. dist. quiescamus. s. eo. li. de elec. vbi periculũ. ff. ad carb. l. j. §. ij. Quia igitur officium episcoporum et superiorum communius ⁊ generalius est: ⁊ plures grauarẽtur si illud impediri contingeret: ideo papa non tam episcopis q̃ subditis per hanc constitutionem voluit prouidere: consistit enim istorũ officiũ in chrismatis confectione: in frontis chrismatione: ordinũ collatione. ecclesiarum ⁊ altarium consecratione: ⁊ sic multũ periculum in suspensione ipsorum.

h ¶ Superiorib'. Archiepis patriarchis et primatib'.

¶ Glosa seq. recitetur. per. q. ponit opi. antiquã ⁊ modernam contrariam ⁊ pro ratione remittit.

i ¶ Officij. Per hãc litterã non credebã olim q constitutio ista haberet locum in penis suspensionũ a beneficio: licet Hostien. contra. s. de elec. cũ in cunctis. ⁊ G ar. eo. titu. cupiẽtes: tamẽ hodie non dubito q etiã in suspẽsionibus a beneficio: non solũ ab officio ingressu ecclesie vel similib' locũ habet hec constitutio. hoc probatur. s. eo. lib. de elec. si compromissarius §. huiusmodi et que potuerit esse ratio ibi dixi.

k ¶ Suspẽsionis. Secus in excommunicatione: q in illa priuilegiati non sunt ⁊ noluit papa eos intantũ priuilegiare. Additio. Idem Innocen. Hostien. Joã. mo. Archidi. ⁊ Fran. q tolleret quo ad eos canonem si quis suadente: ⁊ alios similes. vt. s. eo. li. de homi. pro humani. Jo. and.

l ¶ Constitutionis. s. eo. sacro. ⁊ c. cum medicinalis. eo. li. de solu. c. ij. de elec. cũ in cunctis. cũ similib'.

m ¶ Sententie. Aliud est constitutio: aliud sententia. vt. j. pri. c. §. caueãt. si ergo papa vel legatus vel alius ferat aliquã sententiam suspendendo contra facientes: hoc non comprehendet episcopos.

n ¶ Mãdati. Ubi si mãdat papa q oẽs prelati ⁊ clerici soluãt tantã pecuniã suspendendo non soluentes

Cõicãs cum excõicato in diuinis incurrit maiorẽ excõicationem quinqz concurrentib' alĩs nõ.

Eporũ officium in qb' ɔsistit.

diuisio

Casus s'alis dñi helye.

Constitutio et sñia differunt.

infra terminū assignatū. ꝑ tales ergo constitutiones/ sententias/ ⁊ mādata/ epi nō cōprehendūtur. neglecta eīn hmōi maiora videntur ꝗ̄ specialiter nō designātur. ff.de iniur. Item apud labeonem. §. hoc edictum. Arch. Uide de rescrip. sedes. super. iij. glo. Jo. an.

est iniusta: ⁊ relaxabitur ꝑ superiorē: tamē tenet excōmunicatio: ⁊ hoc verū quādo lata fuit ꝓ criminibus/ ⁊ excessibus presentialibus: sed ꝓ futuris culpis non poterit ferre excōmunicationem nisi culpa vel mora precesserit. vt iudex in actione personali cōdemnauit aliquē reum ad soluendū actori aliquā pecunie summā īfra certum tēpus: reꝰ nō satisfecit. certū est ꝙ eps poterit illum excōicare extunc: nisi soluat infra tale tēpus: vel videt ꝙ clerici sunt negligentes: et remissi sunt in diuino officio. vel si est alia iusta cā vt excōmunicatoꝛ datꝰ in defectum ordinarij pōt excōmunicare hoc modo. Moneo vos vt tale beneficium non conferatis infra tale tēpus: alioquin. id est si contrariū feceritis vos ex nunc prout ex tunc. ⁊ econuerso extunc prout ex nūc vos excōico.

a ¶ Ipsis. Cōstitutione/ snia/ vel mādato.

¶ Glo. se. ponit antiquā litterā ⁊ ppi. Hosti. quā improbat.

b ¶ De epis. No. ꝙ caute puto remotā litteram ꝗ̄ olim hic erat que sic dicebat de epis ⁊ eorū superioribus expssa rē. ꝑ quā dicebat Hostiē. ꝙ lȝ in snia diceretur de epis: ꝙ nō cōprehendebātur archiepi: plus dicebat ꝙ si diceibat ō epis et superioribus noīe superiorū intelligebant archiepi: sed non patriarche. ad hoc. de rescrip. sedes. ⁊ oia iura que inducunt ad penalia inra restringēda. Sed dic contra. ꝗ: nō est superiorē ordinē epo reperire: ⁊ ob hāc cām papa se vocat epm. vñ eo ipso ꝙ de epis exprimatur veniunt superiores: quia nō inspicimus dignitatem sed officium pontificale. vt in prin. ca. Archi. Idem Jo. an.

vllatenus ipso iure. ¶ Nisi in ipsis[a] de episcopis[b] expressa mentio habeatur[c]. Idem.

¶ Summa decre. quinq ̄ sunt dicta. Primum ꝙ archieps sententias latas a subditis suoꝝ suffraganeorū: nisi hoc habeat de consuetudine nō relaxet. Secūdum ꝙ generalis snia archiepi ligat tantum subditos. Tertiū ꝙ pro preteritis: vel presentibus culpis monitione nō pmissa: ab eis lata snia est iniusta. Quartū ꝙ ꝓ futuris culpis vel iam commissis se3 nisi tamē actum excōicare non debent nisi mora/ culpa vel offensa vel alia iusta causa subsit. Quintum ꝙ in vniuersitatem vel collegium nō feratur excōicationis sententia: sed in illos qui culpabiles extiterint. h.d. Jo. an. Ca. v.

Romana eccl̄ia: ⁊ infra ¶ Ceterum interdicti/ suspensionis/ vel excōicationis snias latas ab officialibꝰ archidiaconorū[d] seu ꝗbuslibet alijs iurisditionē habētibus suffraganeorū Remensis ecclesie subditis: Remē. archieps et eius officiales (omissis ipsis excōicatoribꝰ) non relaxēt[e]: salua ꝯtraria sup hoc cō

Ordo epalis dr maior ꝗ̄ reperiri possit.

Sed vtrum iudex possit excōicare collegium vel vniuersitatem? Rñ. ꝙ non. sed si sint aliqui in vniuersitate culpabiles sunt excōicandi nominatim: alˀs sic vniuersitas esset excōicata: qui cūꝗ subrogati postea essent excōicati: lȝ nō essent culpabiles. qđ esse nō debet. ¶ Nota primo ex isto ca. ꝙ archieps non pōt relaxare sniam excōicationis latā a subditis sui suffraganei: etiā si notorie appareret iniusta: ꝗ: non est iudex excōicatoris. ¶ Nota ꝙ valet consuetudo vt possit adiri superior omisso medio. ⁊ illa cōsuetudo dabit excōicato potestatem adeundi superiorem omisso medio. ¶ Nota ꝙ iudex nō debet subditū suū excōicare pro delicto: nisi prius ipsum monuerit vt desistat si nolit desistere: vel satisfacere: poterit illū excōmunicare: et tunc excōicatio erit iusta et tenebit: alˀs esset iniusta. ⁊ debebit relaxari per superiorē sine difficultate. ¶ Nota ꝙ ꝓ futuris culpis nō debet quis excōmunicari nisi ex causa rōnabili que debeat mouere iudicem. ¶ Nota ꝙ non potest ferri snia excōicationis in corpus vniuersitatis vel collegij. Sed quid si de facto excōicetur collegium vel vniuersitas. vtrum vniuersitas sit excōicata/ vel collegium excōicatum? Aliqui dicūt ꝙ non quia collegiū non est capax istius censure: vt hic dicitur. Sed dicit glo. tenendū est collegium vel aliud corpus est excōicatum ⁊ omnes de collegio sunt excōmunicati. qđ verum est ꝗ̄tum ad istā ecclesiam militantem: ⁊ illi qui erunt postea subrogati debent se tenere pro excōicatis: et petere relaxationem a dicta excommunicatione.

Notabilia.

c ¶ Habeat. Hic erat olim plus de textu: ⁊ erat que dā declaratoria illiꝰ decre. solet. ꝗ̄ nō habebat rōnem vñ fuit sublata. Archi. Dicebat ibi ꝙ id qđ dicit finis illius capl̄i solet: non extenderet ad snias epoꝝ vel archiepoꝝ vt ibi etiam dixi. in fi. Jo. an.

Romana. ¶ Partes patent per §. Jo. an.

Casus talis dñi hꝫe.

¶ Casus. Archidiaconꝰ picta. vel abbas monasterij sancti Cypriani vel aliꝰ prelatus subditꝰ epo pictauē. ꝑtulit in aliquē subditū sniam excōicationis. ꝗ subditꝰ excōicatus dixit excōicationē iniustā: et ꝓ hoc adiuit metropolitanū omisso medio videlȝ epo pictauē. vtrū archieps Burdegalen. ꝗ est metropolitanꝰ possit cognoscere de iusticia vel iniusticia ipsiꝰ excōicationis? Dicit ꝙ nō. ꝗ: non est iudex excōicantis/ nec excōicati in prima instātia: nisi sit cōsuetudo vt possit adiri metropolitanꝰ omisso epo. c. cū cōtingat. de foro cōpe. l. more maiorū. ff. de iuris. om. iudi. l. j. C. de emā. libe. Sed ꝗd̄ scīssime pater/ ponamus ꝙ archieps fecit statutum ꝓferēdo sniam excōicationis gñaliter in quoscūꝗ violātes illud statutum. Querit̄ ad quos se extēdit illud statutū: vtrū ad illos ꝗ sunt de sua particulari diocesi tm̄: vel ad alios? Rñdet ꝙ se extēdit solū ad illos qui sunt de sua particulari ⁊ ppria diocesi/ ꝗ: non pōt facere statuta astringentia subditos totiꝰ prouincie ⁊ diocesim suoꝝ suffraganeoꝝ: nisi in negocio cōi ⁊ de consensu suoꝝ suffraganeoꝝ. Sed vtrum eps vel alius iudex possit ferre sniam excōicationis in aliquem non precedente canonica monitione. vt aliquis perpetrauit aliquod crimē. vtrū possit iudex ecclesiasticus illū excōicare absꝗ monitione? Respōdetur ꝙ nō ⁊ si de facto excōmunicet: illa excōmunicatio

d ¶ Archidiaconorum. Uel ipsis archidiaconis: et sic no. inferiores episcopo iurisditionē habere. de hoc xxv. distinc. perlectis. ⁊. de offi. ordi. cū ab ecclesiarū. Archi. Et hic per Archidia.

e ¶ Non relaxent. Quod si fecerint non tenet relaxatio cum nec excōmunicantiū nec excōicatorum sint iudices. vt. j. eo. ti. venerabilibus. j. responso.

suetudine[a], si quam habent. ¶ Porro excõicationũ sñie[b] a remẽsi archiepõ suisq; officialib[9] gñalit̃ pmulgate sub iectos[c] eiusdem iurisdictioni archiepi tm̃ ligãt. ¶ Sed nec in specie[d]: nec i gñe[e] p culpis ꝛ offensis pteritis vl̃ pñtib[9] excõicationũ sñias absq; cõpetẽti[f] monitiõe pmissa pmulgẽt ꝛ si cõtra psumpserit: iniustas[g] nouerit esse illas. ¶ Caueãt etiam ne tales sñias excõicatiõis: siue specialit̃ siue generaliter in aliquos p futuris[h] culpis: videlicet si tale qd fecerit: vel etiã p iam cõmissis sub hac forma, si de illis ĩfra[i] tale tp̃s minime satisfecerint proferre presumant: nisi mora[k] in exhibenda satisfactione: vl̃ culpa[l] seu offensa[m] precesserit: quibus merito ad iniungendam satisfactionẽ huiusmodi: ꝛ taliter phibẽda si milia inducãtur: aut alia rationabilis (quam in ipis sententijs exprimant) cã[n] subsit ¶ In vniuersitatem vel collegium[o] proferri excommu=

Canones editi in cõciliis p uincialib[9] ligãt subditos toti[9] p uincie.

a ¶ Cõsuetudine. Et sic ꝯsuetudo in talib[9] iurisdictionẽ dat. ad idẽ. S.e.lib. de offi. ordi. romana. ꝛ de foro cõpe. romana §.j. vidẽ intelligas si haberet puilegiũ sup hoc a papa: ista em̃ sunt ad hoc paria priuilegiũ ꝛ ꝯsuetudo. ix. q. iij. cõquest[9]. S. de offi. ordi. duo simul. cu similibus.

Additio. Jo.mo. alleg. d no. ope. nũci. significãtibus mag. cõpe. fa. de pben. referẽte. q loquit̃ de Remen. Jo.an.

¶ Glo. se. ponit dr̃iam inter canonẽ archiepi ꝛ eius sententiã.

b ¶ Sententie. Canon quem fecit archieps i cõcilio prouinciali iste ligat subditos toti[9] puincie. xviij. dis. ca. vi. ad hoc de pbẽ. graue. de accu. sicut olim. (l) snia aũt lata ab archiepo puta, q̃cunq; furtũ fecerit sit excõicat[9]: ista nõ cõprehẽdit subditos toti[9] puincie: sed solius dioce. sue: ꝛ de hac loquit̃ hic. nec etiam ipsi subditi pbabiliter ignorãtes ligant̃. vt. e. li. d cõstitu. c. ij. intelligo tm̃ delinquẽtes in dioce. ipsi[9] archiepi sciẽter illa snia ligari. qr iam p delictũ effecti sunt subditi. de fo. cõpe. c. vl. de rap. c. j. rõ aũt hui[9] dicti est qr sicut in specie nõ põt ligare subditum suffraganei sui: sic nec in gñe: imo multo minus. argu. de rescrip. pastoralis. Additio. Idem Inno. hosti. Jo.mo. Archi. ꝛ Fran. fa. viij. di. q cõtra. vbi vide p eũ qd hic ponit circa hoc Archi. ꝛ in specu. de consti. ver. ꝛ not. de hoc co. ti. a nobis. j. Jo.an.

c ¶ Subiectos. Et de hoc demũ cũ in sua diocesi delinquunt. vt. S. de consti. c. ij. ij. rñso.

d ¶ Specie. Excõico P. qr furtũ fecit: vel sacrilegiũ commisit. Additio. Vel dicit excõico P. qr edificat, vl̃ edificauit in cimiterio eccl̃ie fm Inno. qui idem repetit de generali de qua in seq. glo. Jo.an.

e ¶ In gñe. excõico oẽs q sacrilegiũ commiserunt.

f ¶ Cõpetenti. S.e. sacro. ꝛ c. statuim[9]. Additio. Et Leo. ꝯstõnẽ. ꝛ ibi dicã qd hic no. hosti. de nõ ferenda sententia: quã iudex credit nõ pficere. Jo.an.

g ¶ Iniustas. Non dicit nullas. ligat ergo excõicatio lata nõ pmissa monitione. fallit in casu. S.e. statuimus. Incurrit ergo excõicator penã ꝯstõnis. S. co. sacro saluo eo qd habuisti. S.c. pxi.

¶ Glo. seq. signat contrarium ꝛ tripliciter soluit. Iterum signat contrarium ꝛ soluit.

h ¶ Futuris. qr tract[9] futuri tp̃is nõ spectat ad iudicẽ. ff. de vsu. l. j. §. ff. si serui. vẽ. l. egi. cũ si. ff. de lib. agno. l. si qs §. alimẽta. dic q tractus futuri tp̃is non spectat ad iudicẽ: ita q statim detur exactio. Vel dic q lex loquit̃ in vsuris que sunt odiose. s. q nõ ꝯdemnabit ad futuras vsuras q cõmittunt̃ ex mora: al's bñ prouidet iudex i futurũ. ff. de iudi. in bone fidei. sicut in alimentis: vt in p̃dicto §. alimenta. Vel loquitur lex cũ nõ est obligatus. si vero est obligatus incontinenti: tunc iudex puidet in futurũ. vñ et ppter presentẽ cõtumaciam condemnat ad futuras expensas. vt. S. de pen. auditis. Sed quantum ad casum nostrũ expresse ꝯdicit. de sen excõi. a nobis. j. vbi fert̃ snia excõicatiõis p futuro delicto. ꝛ. S.c. li. de ꝯsti. c. ij. Sol. dic q aliud est statutũ, ꝛ aliud snia. statutũ em̃ bn̄ pt fieri p futuris delictis hoc modo statuimus vt nullus hoc faciat: ꝛ qui fecerit sit excõicatus ipo facto. Aliud est snia q sic pfert̃. excõico. Tan. si furtũ fecerit. ꝛ hoc hic phibet̃. aliud ẽ est statutum: et aliud snia: vt pbat̃. S. ca. pxi. ꝛ dixi. S. co. ca. §. porro. Additio. j. Ubi de hoc. ꝛ. S. d sepul. in nr̃a. ꝛ S. co. li. d homi. ca. ij. Jo.and.

Excõicatio põt ferri p futuris culpis p viam statuti

¶ Glo. seq. querit ꝛ soluit.

i ¶ Infra tale tp̃s. est ẽ ne correcta decre. S. de appel. preterea. ij. Non. sed declaratũ est quo casu possit hoc modo pferri sententia.

k ¶ Mora. ꝯdemnat[9] in actione psonali si nõ soluit infra q̃tuor mẽses vt debuit postea poterit iudex p̃cipere vt soluat infra certũ tp̃s. al's sit excõicat[9]. hic enim mora precessit. Additio. Inno. ꝛ hostiẽ. idẽ ponunt cũ primus terminus fuit hois vt qr p̃ceperat iudex q infra. xx. dies solueret. Jo.an.

l ¶ Culpa. qr negligẽtes fuerũt clerici i diuinis officijs dicẽdis: poterit iudex dicere excõico oẽs q nõ interfuerũt horis canonicis. hic em̃ culpa p̃cessit casum.

¶ Glo. se. ponit exemplũ. querit obijciendo ꝛ soluit.

m ¶ Offensa. vt in ꝯiugato q tenuit cõcubinã separet̃ ab ea. excõicet̃ si vlteri[9] redeat ad ipam. S.e. si cõcubine. Sed dices qñ erit reperire casum in quo non intercedat mora culpa, vl̃ offensa? So. si statim post cõdẽnationẽ factã in psonali iudex p̃cipit q soluat infra certũ tp̃s ferẽdo sniam excõicatiõis hic nõ precessit mora: vadit ad eccl̃iam: inuenit clericos sollicitos circa horas: hic non intercessit culpa. vel inuenit clericos bene ꝯtinẽtes, excõicat eos: qr nõ seruãt continentiã hic nõ p̃cessit offensa. Additio. j. De non moroso: puta pmisi restituere centũ qñ creditor peteret que primo in iudicio petijt ꝛ confessus fui. Joan. an.

Excõicatio nõ dz ferri p futuris culpis nisi interuenerit mora culpa vel offensa.

n ¶ Causa. Pone exẽplũ. S. de testi. ꝯstitutis. sed ibi precesserat offensa p pte. sz põt poni in executorib[9] q excõicãt ꝯferentes bñficia. qr p̃iudicari posset ei q dz acceptare fm formã decre. de ꝯcessi. pben. qr cũctis. Additio. Vel pone p decre. vt nr̃a. ij. de iureiu. ꝛ p decre. j. ꝛ vl. d eo q fur. Inno. dicit ꝛ hosti. q iusta cã eẽt si excõicaret cruce signatos nõ portãtes publice crucẽ. nõ em̃ dz subtrahere bonũ exẽplũ supple nec se celare vel fm eos excõicat tolerantes hereticos vel cõsiles. S. de here. excõicamus §. credẽtes. ꝛc̃. Jo.and.

o ¶ Collegiũ. an vniuersitas vel collegiũ possint accusari de crimie. no. xij. q. ij. epõ q mãcipiũ. ꝛ. S. d symo. c. dilect[9]. ij. Additio. Ibi dedi alias remissiões vbi etiã scpsi an possit vniuersitas de publico crimine p sindicũ accusare: ꝛ vide qd dixi. S. ti. ij. c. vl. sup gl. pe. d singlari an puniri possit vniuersitate punita. Jo.an.

Uniuersitas seu collegiũ an possint accusari de crimine

¶ Glo.seq.reci.per.q.z ponit duas opiniones.
a ¶ Penit⁹. per hāc lrām dicunt quidā. q̃ nō te net snīa.z pōt eē rō:q: vniuersitas vel collegiū nō est materia capax ad recipiendū talē snīam. Bern.ↄtra dicens q̃ si snīa fuit lata/bene tenet:z hoc est tutius. hoc allegat̃ semp pñs capitulū. ¶ Nota vlterius ex pncipio capituli illud ad qḋ allegat̃ q̃ vim vi repellere licet:ideo pōt cleric⁹ ad repellendā iniuriā sibi vel bonis suis accipe arma z se defendere. De hoc latius per doct.in ca.significasti.de homi.in ant. ¶ Nota q̃

Additio Hosti. Idem Jo. mo.z Archi. z Fran.
b ¶ Irretiri. Intelligas q̃ ad ecclīam:secus q̃ ad deū cui⁹ opinionec fallit nec fallit̃.de sen.excōi.a nobis.ij.
c ¶ Culpabiles. Sicut plātus vel cōsules z hmōi maiores vt.s.ō symo.dilectus.

nicationis snīam penit⁹ᵃ prohibem⁹: volentes aiarū piculū vitare qḋ exinde seq̄ posset cū nōnūq̄ cōtingeret innoxios hmōi snīa irretiriᵇ:sz in illos duntaxat de collegio vel vniuersitate: quos culpabilesᶜ esse ↄstiterit pmulgetur.

Idem in eodē. ¶ Prelat⁹ cōtra potētiā tpale etiā spūali gladio.s.ecclīastica cēsura se tueri pōt.h.d. Jo.an. Ca.vj.

Dilecto. ¶ Primo ponit allegationē et cōclusionē gn̄alē ex qua secūdo infert spālē ibi:z qsi.quā in tertia fortificat p argumētum a maiori ibi:z q̃dē. Additio Et dixit Hosti. q̃ hec

divisio

Dilecto filio decanoᵈ Aurelianen. et infra. Preterea cum omnes leges omniaq̃ iura vimᵉ vi repellere cunctisq̃ sese defensare pmittāt: licuit vtiq̃ ipsi decano(si predictusᶠ balliu⁹ cum bonisᵍ suis mundanis iniuriose spoliare: vel ea violēter occupareʰ presumpserit: vt superiusⁱ est expressum)contra illius violentiam iniuriā se tueri. ¶ Et quoniam aduersus eius nimiamᵏ potentiam sufficiens tēporalis defensio sibi forte non aderat: potuit se etiam spūaliter gladio videlicet vtēdo ecclesiasticoˡ defensare: ac recurrere propterᵐ hoc ad arma spiritualia que sunt ecclesie propria:z pro suo munimineⁿ illis vti: presertim cum dictus balliuus post latas in eū ab eodem decano ex aliis causis excommunicationis sententias (sicut idem decanus asseruit) ipsum tanq̃ exinde

excōicatio:interdictum:z alie cēsure dicunt̃ esse ppria arma ecclesie. ¶ Not.q̃ ecclīa hz apud se gladiū tpalē z spūalem:sz hz gladiū spūalem actu et habitu: gladiū aūt tpalē hz solū in habitu qḋ verū est q̄tum ad exercitiū iusticie. Nā exercitiū gladij tpalis in modū iusticie abdicauit a se ecclīa:et retinuit solū in habitu:sz in modū defensiōis ecclesia adhuc retinuit exercitiū illi⁹ gladij tpalis. ¶ No. q̃ qlibet tenet̃ defendere suū pximū ab iniuria eidem pximo illata. ¶ No.insup q̃ negligēs defendere pximū iniuriatū videt̃ esse particeps criminis z fouere ipsum iniuriantem.

decretal̃ dirigebat̃ cuidā fratri minori et penitētiario pape q̃ legat⁹ erat in illis ptib⁹ z vocabat̃ frater Jo. lemouicen.q̃ sup hoc papā consuluerat an decano licuerat vtroq̃ gladio se tueri. Conq̄st⁹ eīn fuerat f̄m Hosti.z Boa.balliuus coram eo q̃ ipse decan⁹ oīa cesar erat:q: vt pbr̄ z vt miles nunc censura:z nunc armis pcedebat contra ipm̄ z eius terram. Jo.an.

Casus in alio d.helle

¶ Casus Ep̄s Picta.quendā Titiū dn̄m tpalem puta balliuū/vel aliū dn̄m tpalem pp̄ter aliqḋ crimen vel contumaciā excōicauit:ipm̄q̃ p excōicato in tota sua diocesi fecit publice denūciari. vñ ipse balliu⁹ vidēs se a pplo vitari vt leprosum: in corde suo fuit ira cōmot⁹ ↄ ep̄m picta.z ipm̄ ep̄m picta.in odiū hmōi excōicatiōis spoliari fecit aliqb⁹ bonis suis:et illa bona violēter occupauit tāq̃ sua. Ep̄s pict.vidēs se spoliari bonis suis z illa p violētiā occupari supposuit iterdicto ecclīastico totā terrā illi⁹ dn̄i tpalis.z mādauit illō īterdictū s̄uari. vtrū licitū fuerit ep̄o pic. p iniuria sibi illata circa bona tpalia supponere iterdicto terrā dn̄i tpalis occupātis bona. Rn̄.ro.pō.q̃ sic.nā cuicūq̃ est pmissum a iure se posse defendē. vt l.i. vt vim atq̃ iniuriā.ff.de iusti.z iu.z q: ep̄s nō erat potēs ad se defendendū defensiōe tpali ↄ ptātē illi⁹ dn̄i tpalis.ideo potuit licite supponere interdicto ecclīastico totā terrā ipi⁹ dn̄i. Et po.ro.pō.q: pmittit̃ cuilibet imo tenet̃ defendere suū pximū cū sibi ifert̃ iniuria:al's si negligeret ipm̄ pximū defendere videret̃ eē pticeps z fautor iniuriātis:g̃ multo magis pmittit̃ alicui se defendere cū iniuriat̃ in psona sua vel in bonis suis. ¶ No.pmo ex hoc ca.effectū pncipalē hui⁹ ca.q̃ plat⁹ ecclīastic⁹ gladio spūali pōt se defendere ↄ ptātem tpalē:ideo si aliqs iudex ecclīasticus iniuriet̃ ab aliq̄ sclari:pt ipse iudex ecclīasticus talē iniuriantē excōicare:vel terrā suā supponere interdicto ecclesiastico:vt hic tex.z ad

Notabilia.

¶ Glo.seq.reci.per obiec.de ca.quesiuit.
d ¶ Decano.decanus iste de cōsuetudine vl' p̄uilegio habebat ordinariā:vel saltē ptātē fulminādi censurā.z ↄtor.s.de appel.dilect⁹.de offi.ordi.irrefragabili.§.excessus.s.ō vb.sig.ex ptc.i.al's sec⁹ ō his q̃ fi.a ma.par.ca.q̄siuit.de hoc.s.de offi.or.cū ab ecclīap.
e ¶ Vim vi.s.de homici.significasti.ij.vbi sunt hec vba.z ibi de hoc in glo.magna q̄ posset hic repeti. (i) z vniuersalis ppositio oēs leges restringit ad pticulares.acsi diceret q̄dā leges z q̄dā iura.s. de hac materia loquentia. Ber. Additio qḋ fa.Hostie.z si q̃d addit vide vbi.s.remissi. Joan.an.
f ¶ Predictus.in parte decisa sub illo infra.
g. ¶ Bonis.Ergo licet defendere nō solum personā sed bona.tn̄ p defensione bonorū nō licet sic seuire sicut p defensione psone.s.de homici.ca.ij.ibi:te tuaq̃ co.ti.suscepimus.z dic vt co.ti.significasti.ij.z.xxiij.q.i.§.i.z.q.iij.in prin.

Defendere licitū est non tm̄ psonā sz etiā bona.

h ¶ Occupare. vt nō sit geminatio vborū spoliare referatur ad mobilia:occupare ad immobilia.
i ¶ Superius.in parte decisa.
k ¶ Nimiam.respectu tpalis potentie ipsi⁹ decani nā potentiorib⁹ pares esse non possumus. ff. de alie.iu.mu.in cau.fac.l.iij.
l ¶ Ecclesiastico. Dicit Ambro. z ex nimia humilitate loquitur q̃ arma sua sunt lachryme.xxiij.q.viij. conuenior.gladius autem hic idem continet quod cēsura.s.de verbo.signi.querenti.

Arma clericorū sunt lachryme.

m ¶ Propter hoc.s.q: tpalis defensio sibi nō aderat
n ¶ Munimine.no.q̃ nō loquit̃ hic de plato.q̃ vicit.qḋ vtrū facere possit.no.s.de maledi.c.i.ij.q.vij.

si quis erga. sed solum de eo qui se defendit.
a ¶ Prouocat⁹. i. turbat⁹ vl cōmot⁹. ad idē. ꝟ. ꝺ offi. dele. suspitionis. aliter sumit. ꝟ. de ap. cū sit romana.
Additio. Scilz ꝓuocatiōe ad cām. Alibi ponit ꝓ imitatione boni exēpli: vñ cātat eccl'ia in festo martyrum marcellini ꝛ petri quoꝝ gaudemus: prouocemur exēplis. Jo an. mo. ꝛ Archi.
b ¶ Eisdem. ꝯ tales ꝓduas est pena ꝑ ꝯstōnem ꝟ. eo. quicūqꝫ. qꝛ excōicati sūt ipo iure: nisi infra octo dies restituant. vt ibi.
c ¶ Uicino. ergo qlibet tenet vicinū suū ꝛ amicū suū defendere. vt. xxiii. q. iii. non inferenda. et. ca. fortitudo. lxxxiii. di. error. ꝛ. ꝟ. eo. quante. vbi de hoc. (i) multo ergo fortius seipsum vt sequitur. Additio. ſ. ꝛ. C. de cōmer. et mer. l. ii. vbi plures cōcor. de hoc. Jo. and.

Defendē an teneat q̄s vicinum.

¶ Glosa seq. obijcit ꝛ soluit per diuersitatē visus.
d ¶ Sibimet. Qꝛ ordīata charitas a se icipit. xxiii. q. v. si nō lz. (ij) Sz videt ꝗ hoc nō licuerit isti decano. excessit em̄ moderamē inculpate tutele qꝺ facere non debuit. ꝟ. de resti. spo. olim. i. ꝟ. e. si vo. ꝛ ꝺ homi. significasti. ij. ad fi. maior em̄ est pena spūalis: q ligat animā ꝗ tꝑalis q ligat corp⁹: sicut aīa p̄ciosior est corpe. xi. q. iii. nemo. xxiii. q. iij. corripiant. ꝛ hec forte fuit dubitatio decre. sꝫ papa hic approbat hāc defensionē ꝛ ita quocūqꝫ mō licitū est se defendere dūmodo corꝑalis lesio nō inferat: maxime qꝛ hmōi snie sunt medicinales. ꝟ. e. c. i. ij. qōne. i. multi. et xxiiij. q. iij. notandū. in fi. Additio. j. Hostiē. inducit illud. Miserere aie tue placēs deo. ꝛ. lxxxvi. di. nō satis C. de seruit. l. p̄ses. ff. de his qui sibi mor. cō. l. i. Jo. an.

Pena spūalis est maior temporali.

e ¶ Utrūqꝫ. Ergo duplici defensiōe potest quis vti. vt. ꝟ. de reg. iur. nullus pluribus. cum suis concor.
Additio. Dicit Jo. mo. ꝗ ista nō sunt aduersaria sed sibi mutuū subsidium prestantia. vt hic. Jo. and.
f ¶ Suffragari. xxiij. q. v. ꝓdest. ꝟ. ꝺ offi. ordi. c. j. th̄ videt ꝗ tꝑali gladio vti nō potuerit: qꝛ post aduentū xp̄i fuerūt gladij ꝛ ꝑtātes diuise. x. dist. qm̄. xcvj. di. cū ad verū. Dic illud verū de executione gladij tꝑalis in modū iusticie sed hic loqmur de executiōe ipsi⁹ gladij nō in modū iusticie: sed defensionis: quo gladio cuilibet priuato licet vti: primo nō nisi iudici: ꝛ sic nō ob.
Uenerabilib⁹. Additio. Alr̄ incipit. Ceterū ꝛ sic alle. eā. Jo. mo. Decre. ista hꝫ multa dicta ꝛ primo vsqꝫ ad ¶ porro. ostēdit qñ habeat vel nō habeat archiep̄s iurisditionem absoluēdi excōicatos a subditis suffraganeoꝝ/ vel ab ipsis suffraganeis. Secūdo vsqꝫ ad ¶ sꝫ si. ostēdit eo casu q iudex est absolutionē ante oīa fiēdā nisi in casib⁹. Tertio ibi: sed si. ꝛ ¶ pe. ꝛ vlti. tractat de absolutiōe ad cautelā dādā qñ de nullitate snie dubitat. Quarto in ¶ sane. qd qñ nō de nullitate sed de iniusticia queritur. Quinto inde in ¶ de

ꝓuocat⁹ᵃ: sentētijs ipis cōtēptis bonis spoliasset eidēᵇ: ꝛ ꝓpter hoc postmodū ipse decan⁹ sniam tulerit interdicti tāqꝫ spūali se mucrone defendēs ꝯtra illi⁹ iniuriā ꝛ violētiā sibi ab eodē occasiōe ꝑdictarū sniarū ꝛ in ipsaꝝ contēptum illatā. ¶ Et quidē cū liceat cuilibet suo vicinoᶜ vel ꝓximo ꝓ repellēda ipsius iniuria suū impartiri auxiliū: immo si pōt ꝛ negligit: videatur iniuriātē fouere: ac esse particeps eius culpe licuit profecto ipsi decano proprio sibimetᵈ subuenire subsidio: ꝛ suā met tꝑalem iniuriā sua ꝓpria spūali defensione tueri: sicqꝫ vtrūqꝫᵉ quodāmodo gladiū ꝛ tꝑalem et ecclīasticū alterū videlꝫ altero adiuuare: maxime qꝛ hi duo gladij cōsueuerunt (exigēte necessitate) sibi adinuicem suffragariᶠ: ꝛ in iuuamē alteri⁹ subuētione mutua frequēti⁹ exerceri. I dē.

¶ Excōicat⁹ a subdit' suffraganeoꝝ archiep̄i nō pñt absoluere: sꝫ excōicatos a suffraganeis/ vel officialib⁹ bene: si ad eos appellatū fuerit. h. d. Jo. an. Capitulū. vij.

Uenerabilib⁹: et infra.

nisi quādā cōsuetudinē approbat. Sūmabit aūt ꝺm has partes. Dicūt Jo. mo. ꝛ Archi. ꝗ inter archiep̄m Rothomageñ. ꝛ ei⁹ suffraganeos grādis fuit questio corā Inno. q̄rto. et vt dicūt ex registro patere. Primo ꝓponebāt suffraganei cōtra archiep̄m querelā super multis articulis. Scd̄o pars archiep̄i r̄ndebat ad illa. ꝛ hec due partes sunt decise. Tertio ꝑ ip̄m Inno. fuit sentētiatū/ ꝛ constitutū vt hic ꝛ ꝗ plura etiam de hac parte tertia sut decisa. Et de eadē materia absolutionis. et de eodē Rothomageñ. ꝛ suffraganeis: loqtur decre. ad reprimēdā. de offi. ordi. Dicit aūt archi. se ꝺ libro dñi Inno. q̄sdam glo. habuisse: que hic ponent ad lr̄am Per hoc patet ꝗ Guil in Spe. de cōpe. iudi. ad ¶ sequitur. in fi. male dicebat hāc decre. fuisse Alexā. quarti. Suspicor aūt ꝗ hic in principio decisum cōtinebat id qꝺ ibi habet ante fi. ꝟ. itē no. ꝛ ꝓpter id allegabat ꝑ rubrica. de foro cōpe. Et prima pars hoc intēdit Archiep̄s nō est cōpetens iudex cū excōicatus ad petitione partis/ sine appellatione petit absolui: vel alr̄ de parte conqueritur cū non suffragane⁹: sed is ꝓ quo lata est snia illā defendere debeat. Si vero petat suffraganeum pro iniusta excōmunicatione puniri: tūc est iudex idoneus. Idem si petat absolui a sententia lata ꝑ suffraganeū procedentē ex officio. Jo. an.
¶ Istud capitulum legitur vsqꝫ ad ¶ porro.
¶ Casus. Archidiaconus pictauen. vel archipresbyter/ vel abbas monasterij scti Cypriani subditus ep̄o pictaueñ. ꝓtulit in subditū suū sniam excōicationis. excōicatus dicit sententiā excōicationis iniustam. vel non dicit iniustam. sed adiuit metropolitanum archiep̄m Burdegaleñ. vel eius auditorē omisso ep̄o pictaueñ. vtrum possit metropolitanus cognoscere an snia sit iusta vel iniusta/ vel absoluere ipsum excōicatum? R̄ñ. ꝗ non. qꝛ non est iudex nec excōicatoris: nec excōicati. Idem si ep̄s pictaueñ. vel eius officialis excōicauit aliquē subditū suum. Nam tunc archiep̄s Burdegaleñ. non posset talem subditū absoluere. Et hoc verum est nisi fuerit appellatū ad ipsum archiep̄m. nā tunc posset eū absoluere. Et iste est vnus casus in quo archiep̄s habet iurisditionē in subditos suorū suffraganeoꝝ. Sed quid si non fuit appellatū ad superiorē vtrum possit metropolitanus cognoscere de iusticia/ vel iniusticia excōicationis? R̄ñ. ꝗ non nisi in duobus primis casibus quando aliquis subditus suffraganei fuit excōicatus ad instantiam partis: sed corā archiep̄o petit suffraganeū puniri de iniusticia. iuxta ca. sacro. eo. ti. in an. Alius casus est qñ ep̄s suffraganeus nō ꝓcessit ad instantiā partis sed ex suo officio. in his enim casibus potest excommunicatus cōqueri de iniusta excōmunicatione suffraganei coram archiep̄o.

Notabilia dñi hely.

Notabilia. ¶ Nota primo q archiepus nõ potest absoluere excõicatum a subdito suffraganei. qr non est iudex nec excommunicati nec excõicatoris. ¶ Nota insup tres casus in quibus metropolitanus cognoscit inter subditos suorũ suffraganeorũ. Primus quãdo fuit appellatum a suffraganeo vel eius officiali. Secũdus est qñ subditus suffraganei fuit a suffraganeo excõicatus et cõqueritur de iniusticia excõicatoris apud metropolitanũ vt metropolitanus illũ puniat. iuxta ca. sacro. e. ti. in anti. Tertius casus est qñ subditus suffraganei fuit excõicatus ex officio iudicis: et nõ ad instãtiam partis.

Ceterum Rothomageñ.[a] archiepo: vel eius officiali nõ lz excõicatis ab archidiaconis vel alijs subditis[b] suffraganeorũ ipsius archiepi (cũ nec excõicantiũ: nec excõicatorũ sint iudices) absolutionis beneficium impartiri[c]: excõicatos aũt ab ipsis suffraganeis vel eorum officialibus pñt absoluere: si ab ipsis litigãtibus ad eos fuerit prouocatum[d]. Neutra vero partiũ appellante: si q ipsarum p archiepm: vel eius officialẽ ab excõicatione contra eã lata p reliquas postulet se absolui: vel alẽs coram eis de parte[e] aduersa qrimoniã sine appellationis[f] interpositione deponat: non est in hoc ab ipsis[g] (cũ sui non sint iudices) audienda. Sed si excõmunicatus deponat apud eos de suffraganeo vt imponatur ei pena[h] et pro suo interesse sup iniusta excõicatione querelã audire vtiq debẽt[i] eũ: secus autẽ si cõqueratur de ipso: vt relaxetur hmõi snia cõtra se ab eo pro alio[k] promulgata. qm tueri hanc cãm non ad ipsum suffraganeũ: sed ad eum pro quo est sentẽtia lata spectat. Attamen si suffraganeus vel extra iudicium pro suorũ defensione[l] iurium: vel etiam in iudicio ex suo procedens officio inquirendo videlz vel simile quid agendo aliquẽ excommunicet: in hoc casu conueniendus est ipse suffraganeus corã archiepiscopo vel eius officiali: quia ipsius interest defendere causaz suã[m].

ex õicauit iniuste. iste excõicatus põt cõqueri de iniusticia corã superiore excõicatoris in aliquibus casibus videlz cũ sit appellatũ ad superiorẽ: vel qñ non fuit appellatũ sed eps procedebat ex officio suo nõ ad instantiam partis. vel si ad instantiã partis sed petit excommunicatorẽ puniri de iniusticia iuxta. ca. sacro. codẽ ti. l an. Sz qritur vtrũ archiepus antequã excõicatum absoluat debeat inquirere de iusticia vel iniusticia excõicationis. puta si iudex a q dixit excõicationẽ iniustã: ita q pẽdẽte litigio sup iusticia vel iniusticia excõicationis remaneat excõicatus / vel vtrũ pẽdente illo litigio sit absoluẽdus? Rñ. ro pã. q archieps in oibus predictis casibus ante igressuz dz excõicatum absoluere recepta prius ab eodem cautiõe idonea de stãdo et parẽdo iuri. et hoc verum: nisi excõicator vel actor diceret excõicatũ p manifesta offensa. q casu differretur absolutio vsq ad octo dies. infra quos pbaretur q est excõicatus p manifesta offensa. tũc em non absoluitur alẽs absolueretur: et hoc qñ fuit appellatũ a diffinitiua: vt meus eps condẽnauit me et monuit sub pena excõmunicationis vt soluerem Titio aliquã pecunie summã infra octo dies. Certũ est q eps debet expectare decẽ dies antequã me excõicet. tamen si lapsis octo diebus me excõicet: tenet excommunicatio. lapsis octo diebus appellaui. volo dicere q iniuste fui condẽnatus et iniuste excõicatus. peto corã archiepo me absolui. Certe archieps debet me absoluere in principio litis: vel qñ fuit appellatũ ab interlocutoria ante diffinitiuã. vt eps me excõicauit p suo iure defendẽdo: vt in. c. pxi. vel me monuit vt soluerẽ procuratori meo aliquã pecunie summam. adeo superiorẽ. peto absolui. certe sum absoluẽdus in principio cause. Idem si fui excõicatus p cõtumacia dubia. et appellaui a snia ad metropolitanũ tanquã a snia iniusta: qr volo pbare q fui detẽtus iusto impedimẽto: nec potui venire ad iudiciũ. et sic nõ fui contumax peto vt iudex appellationis me absoluat in principio litis: certe sum audiẽdus. Secus si pateret me esse cõtumacẽ: vel mea cõtumacia eẽt manifesta. tũc em nõ essem absoluẽdus: nisi solutis expẽsis et pstita cautione de stãdo iuri. Sed qd po. q iudex fecit me citari vt cõparerẽ in certo loco sum certus q inimici mei sunt absentes sed tñ sunt de primo reuersuri. vñ misi procuratorẽ ad me exonerandũ q locus nõ est michi tutus. vñ iudex assignauit michi terminũ ad illud pbãdũ. qr in termino nõ cõparui iudex me excõicauit. ego appellaui

a ¶ Rothomageñ. idẽ in alijs archiepis. s. eo. lib. de penis. romana. s. offi. or. romana. in fi.

b ¶ Subditis. Ergo inferiores epis bñ possunt excõicare qd dic vt. ij. q. j. nemo. s. de offi. ordi. cum ab ecclesiarum.

c ¶ Impartiri. Nisi hoc habeat de cõsuetudine. s. eo. romana. j. respon. in fi.

d ¶ Prouocatũ. Seruato tamen eo qd habes infra §. sed si ex causa. et §. sequenti.

e ¶ De parte aduersa. Non dicit de iudice: qr tunc secus vt patet per sequentia.

f ¶ Appellationis. Si enim appellasset archieps tunc esset competẽs iudex: est em vnus de casibus in quo iurisditionem habet in subditos suffraganeorũ. no. s. de offi. ordi. pastoralis.

g ¶ Ipsis. Archiepo vel officiali eius.

h ¶ Pena. s. eo. li. sacro. et c. cũ medicinalis. Additio Uide qd dixi. s. eo. statuimus. et sup vlti. glo. Jo. and.

i ¶ Debent eum. Quia tunc archieps est cõpetens iudex scz rei: et sic vna via permittitur qd alia phibetur quod dic vt. j. de reg. iur. cum quid.

k ¶ Pro alio. Secus em si ex officio. vt ptz in pxi. §.

l ¶ Defensione. Ut. s. c. pxi. et est similis distinctio s. de appellationibus. cũ speciali. Additio Uide qd ibi no. in glo. sed qualiter. et. s. eo. sacro. versi. cũq eo. in. j. glo. Joan. and.

Summariũ dñi helye. m ¶ Causam suã. Et ante omnia illa absoluetur. j. §. ij. nisi in casu ibi posito.

Diuisio ¶ Petro. Iste §. hoc dicit. In casibus in qbus supra fuit dictũ iurisditionẽ deuolui ad archiepũ. archieps absoluit excõicatũ antequã de cã incipiat cognoscere. et hoc nisi dicatur excõicatus p manifesta offensa: tunc non absoluitur nisi facta satisfactione. h. d. Iste §. legitur vsq ad §. sed si ex causa legitima. et in eo casus sic figuratur.

Casus ffalis dñi helye. Dictũ fuit. s. q si suffraganeus subditũ suũ

¶ Archiepũs in casib⁹ in quibus iurisditionem hʒ ante cognitionẽ cause absoluit excõmunicatum ad petitionẽ partis vel ex officio: nisi dicatur excõicatus ꝓ manifesta offensa vel contumacia: ꝛ cõtumacie presumpte ꝛ manifeste ponit exẽpla hoc dicit. Jo. and.

¶ Porro archiepũs vel eius officiales excõicatos a suffraganeis semper anteq̃ audire causam incipiãt: in casibus in quib⁹ eis iurisditio competit iuxta ecclesie formam[a] debẽt absoluere: vtpote si post diffinitiuam fuerit excõicationis sententia ꝓmulgata: et ad eos fuerit appellatũ[b] exceptis casibus[c] in quib⁹ iura prohibẽt post sententiã appellare. Similiter si suffraganeus extra iudiciũ excõicet aliquem pro eius offensa: vel pro sui defensione iuris. et super hoc querimoniã ille ꝓponat: est ille primitus iuxta formam ecclesie absoluẽdus: nisi suffragane⁹ ꝓbaturũ se offerat q̃ pro manifesta offensa excõicationis eũ vinculo innodauit[d]. Idez est[e] etiam si quẽq̃ pro presumpta cõtumacia (videlʒ quia citatus prefixo sibi termino nõ cõparuit) excõicatione constringat: qꝛ si sit ligatus proposita querimonia petat ab archiepõ se absolui siue quãdo suffraganeus ex suo processit officio: siue qñ est ad

ab excõicatione: nũc volo adire metropolitanũ ꝓ obtinẽda absolutione ꝛ peto absolui: non sum audiẽdus. Sed po. q̃ iudex habuerit in se istã cautelã. qꝛ ꝓnunciauit illũ locũ esse tutũ: nõ appellaui ab interlocutoria infra decẽ dies: postea me reputauit ꝯtumacẽ ꝛ vt cõtumacem me excõicauit: volo nũc adire metropolitanũ ꝓ obtinẽda relaxatiõe ab excõicatione ꝛ dico q̃ loc⁹ nõ erat mihi tutus Certe non sum audiẽd⁹: qꝛ ꝑ interlocutoriam a q̃ non appellaui fuit decisuʒ ꝛ terminatũ ꝑncipale. s. q̃ loc⁹ est mihi tutus etiam accessoriũ q̃ teneor soluẽ expẽsas anq̃ sim absoluendus [formã] q̃ olĩ erat vt excõicatus veniret ad epũ anf fores ecclie q̃ epũs hẽret secũ duodecim sacerdotes: ꝛ dʒ excõicat⁹ se ꝓstrare ad trã. Postea dicit epũs psalmũ penitẽtialem. Miserere mei de⁹ ꝛc̃. Hmõi psalmo dicto ꝛ totalit̃ finito epũs accipit excõicatũ ꝑ manũ. ꝛ ponit eũ intra eccl'iam a q̃ fuerat expulsus: qꝛ fuerat expulsus a cõione fideliũ. Nã ecclesia dr̃ cõio fideliũ in grã existẽtiũ. Hodie aũt nõ seruat̃ ista forma: sed sufficit si epũs dicat. Ego te absoluo ab ista excõicatione absq̃ aliq̃ alia solẽnitate [appellatũ] vt i notoriis: qꝛ si in casu ꝓhibito appellaretur: nõ fiat absolutio añ examinationẽ cause [offerat] infra octo dies. ẽ. eo. c. solet. in an. ꝛ durãtibus illis octo dieb⁹ dʒ differri absolutio [ꝓtin⁹]. i. prius cognoscat̃ an sit cõtumax vel nõ [minime] nã q̃s nõ dr̃ ver⁹ cõtumax lʒ citat⁹ dixerit nũcio nõ cõparebo. Sed si in iudicio dixerit non comparebo: tunc est verus contumax.

Notabilia. ¶ Nota ꝑmo q̃ cũ excõicat⁹ dixit excõicationẽ iniustã ꝛ ꝓ relaxatione excõicationis adiuit superiorẽ anq̃ ꝓbet excõicationẽ iniustã est absoluẽdus i ꝑncipio cause nisi excõicator vel aduersari⁹ offerat se ꝓbaturũ infra octo dies q̃ ipe fuit excõicat⁹ ꝓ manifesta offensa ꝛ si ꝓbet̃ q̃ fuit excõicat⁹ ꝓ manifesta offensa nõ relaxabit̃ nisi pri⁹ satisfecerit. Contumax ꝑsumpt⁹ q̃s dr̃. Nota q̃ citatus nõ cõparẽs dr̃ cõtumax ꝑsumpt⁹ qꝛ ꝑsumptio est q̃ spreuit venire ad iudiciũ ex q̃ nõ venit: nõ tñ dr̃ cõtumax manifestus: qꝛ admittit̃ ad ꝓbãdũ ꝯtrũ videlʒ q̃ fuit ipeditus: ꝛ ꝓbato legitĩo ipedimẽto relaxabit̃ sine difficultatẽ. Contumax manifestus q̃s dicitur. Nota q̃ ille dr̃ manifest⁹ cõtumax q̃ in iudicio dixit iudici q̃ nõ cõpareret. ꝛ ideo nõ est ampli⁹ citandus: qꝛ citatio fit vt habeat̃ cõiectura de aĩo citati an velit cõparere vel non. Secus si diceret extra iudiciũ puta nũcio q̃ nõ cõpareret. Sed querit̃: qꝛ certũ est q̃ nũcio iurato credit̃ si referat aliquẽ citasse. Sed q̃d si est dubiũ de mãdato iudicis qꝛ dicit nũcius q̃ habuit preceptum a iudice viua voce super precepto iudicis an credatur nuncio? Dicit Jo. an. in nouella q̃ non. Nã põderare debem⁹ illa sup q̃b⁹ iurat: qꝛ iurat fideliter exeq̃ mãdata iudicis ꝛ illa referre. non aũt iurat aliud: ideo nõ est iurat⁹ nisi iudex dederit sibi ꝑceptũ Et iõ cautela est qñ q̃s ipetrat citationẽ viua voce q̃ faciat illã redigi apud acta. Itẽ ponam⁹ q̃ nũci⁹ siue executor dixit q̃ citat⁹ eũ vberauerit: vel citat⁹ dixit q̃ nõ cõpareret: vtrum de istis credat̃ nuncio siue executori? dixit Jo. an. q̃ nõ qꝛ q̃tũ ad ista nõ ẽ iurat⁹: ꝛ sic reglarit̃ credit̃ nũcio i his q̃ concernũt executionẽ suã sup q̃ est iurat⁹. i alijs aũt non ei credere†: iõ cautela ẽ qñ citat⁹ infert iniuriã nũcio citãti q̃ vocentur testes: et petat instrm̃ sibi fieri. ¶ Nota q̃ si alicui assignet̃ termin⁹ ad ꝓbãdũ aliquã exceptionem dilatoriã ꝛ infra illũ terminũ non ꝓbauit ꝛ fuit excõicat⁹/poterit corã iudice ad quẽ ꝓbare illã dilatoriã. Et sic habet locũ etiã in interlocutoria illud cõmune dictũ. nõ allegata in causa principali allegabo in causa appellationis: nõ probata ꝓbabo: ꝛ non solum qñ appellatur a diffinitiua.

a ¶ Formam. ẽ. eodem cum desideres.

¶ Glosa sequens querit ponit opi. contrariam.

b ¶ Appellatũ. Post diffinitiuã sñiam ꝛ post excõicationẽ. Et hic terminari puto dubitabilẽ q̃stionẽ: qua querit̃ ex decre. nõ solũ i an appellatio iterposita post diffinitiuã infra decẽ dies reuocet ꝑ modũ attentati excõicationẽ medio tp̃e inter sñiam ꝛ appellationẽ latã sicut reuocat alia attẽtata? Et ꝑ istã lr̃am est dicẽdũ q̃ nõ: imo ẽ necessaria absolutio. ii De tali em̃ sñia loq̃t̃ iste §. et q̃ ita sit verũ ptʒ qꝛ excõicatio aut statim valet aut statim nõ valet: sʒ pone q̃ post latam diffinitiuã sñiam infra decẽ dies iudex excõicat partẽ nõ parentẽ: postea illa pars nõ appellat: nõ est dubiũ q̃ bñ ligat sñia. spãle ergo sit in illa q̃ ꝑ appellationẽ sequẽtẽ nõ annullet̃. lʒ malefecerit iudex exequẽdo infra decẽ dies: ꝛ excõicãdo: cũ tolleret illi bñficiũ iuris scʒ appellãdi: q̃d esse non debet. J. de reg. iur. indultũ. Aliq̃ dicunt iii hoc esse immutatũ ꝑ decre. nõ solũ. q̃ est posterior q̃d non credo ratione predicta. Additio. i Quia ꝑ appellationẽ non suspẽditur excõmunicatio. ẽ. de officio ordi. ad reprimendam. Inno. Additio. ii ẽ. eo. lib. de ap. Additio. iii Item Guil. in spe. de ap. § de officio. ver. si vero post. Joan. andree. Additio. iiii Joan. mo. hic. ꝛ J. eo. titu. is cui § si.

c ¶ Casibus. Quos vide. ẽ. eo. lib. de appel. romana § si autem. Additio Glo. Innocen.

d ¶ Innodauit. ẽ. eo. solet ꝛ dabitur terminus octo dierum. ad hoc probandum vt ibi.

e ¶ Idẽ est. Scilʒ q̃ primitus dʒ absolui vt dr̃ in §.

¶ Glosa seq. reci. p questionē an captus a priuato ꝛc.
a ¶ Captus. Sic. ꝟ. de pigno. c. significante. ꝛ qđ dicit captus intelligere possumus etiā a priuato qꝛ ex quo venire nō potuit non fuit cōtumax ꝑ nec excōicādus. xj. q. iij. nemo epoꝝ. sed quo ad restitutionē expēsarum bene distinguit: an a iudice an a priuato captꝰ fuerit. vt in primo casu non cōdēnet ad expensas. secus sic: qꝛ hꝫ regressum ꝯ illū priuatum capiētē. ff. si qs cau. l. ij. in fine. ꝛ. l. iij. et intelligas captus non fuit procuratione et dolo. vt in dicta. l. ij. ad fi. Additio. Et probaꝫ p cle. de pe. multorum. ver. illis. Jo. and.
b ¶ Impedimēto. Puta valitudine: tēpestate: vi fluminum ꝯ multa impedimēta videre potes. ff. si qs cau. l. ij. ꝛ. iiij. ꝛ qđ dicit de impedimēto: idē dic si alia rōnabilis causa pter impedimētū subesset. puta qꝛ pbabiliter credebat terminū prorogatum ꝟ. de in inte. restitu. ex litteris. Additio. j. Sicut fuit quarta die ianuarij et pluribꝰ se. in flumine rheni currentibus annis domini. M. ccc. xxxv. ꝙ ita creuit ꝙ pluribus diebꝰ trāsiri nō potuit. Jo. and.
c ¶ In iudicio quasi si extra iudiciū hoc dixerit secus: sicut nec nocet ꝯfessio extra iudiciū facta: qđ dic. ꝟ. de cōfes. c. vlti. vñ p hoc vr ꝙ si nūcio citāti dixerit se nolle venire: ꝛ nūcius sic retulerit: non ꝓpter ea dicaꝫ vera cōtumacia: ꝛ facit qđ dixi. ꝟ. de cōfes. ca. ij.
d ¶ Offensa. ꝟ. de verbo. signi. ex parte. ꝛ. c. cū olim.
e ¶ Tutū. Justa erat expectatio si ꝟa fuisset. ꝟ. de appel. ex parte. ꝟ. eo. lib. de priuileg. cū psone. cū simi. Additio. ꝟ. eo. lib. de offi. deleg. statuimꝰ. ij. Jo. an.
f ¶ Decendiū. Sic. ꝟ. de elec. cū dilecti. ad fi. transit igitur interlocutoria in rem iudicatam si infra decem dies nō fuerit appellatū quo ad partem: sed non ꝙ ad iudicē. qđ dic. vt. ꝟ. de appel. cū cessante. Jo. an.

ipsum archiepm ante diffinitiuam sententiā appellatū: et ab aduersario proponatur ꝙ absoluendus non sit: nec pandi ei debeat iudicij aditꝰ nisi prius expēsas restituat: ꝛ iudicio sisti exhibeat cautionez ipseqꝫ respōdeat ꝙ recte contumax reputari non debet: pro eo ꝙ in itinere captꝰ[a] vel etiā alio impedimēto[b] detētus in termino cōparere nequiuit: tūc protinꝰ sibi (iuxta formā ecclesie) beneficiū debet absolutionis impendi. ¶ Secus autē si se cōtumacē confiteaꝫ vel aliꝰ de cōtumacia sua conster quia forte predixerat in iudicio[c] ꝙ minime cōpareret: tunc eñ cū manifesta sit contumacia: et manifesta repute tur offensa[d] (non est ei nisi primo expēsarum satisfactione ac de stando iudicio cautione prestita) absolutio impendēda. ¶ Et hoc ipsum est in similibus obseruandū: sicut si aliqs ad certū locum citetur: ꝛ ille pponat ipsum nō esse sibi tutū[e]: et iudex postea in eū (qꝛ non pbauerit hoc: nec cōparuit) sententiā excōicationis pmulget. nā tunc si excōmunicatus ipse ad superiorē appellet: et ante oīa se ab eo petat absolui: (cum probare corā eo velit ipsum locum nō existere sibi tutū) in hoc est proculdubio audiēdus: cū ꝓsumpta solūmodo eius contumacia videaꝫ. Sed si iudex pnūciasset locū illū esse idoneum ꝛ securū: ꝛ ille nō cōparuisset ac ideo excōicasset eundem: ipse postmodum sup hoc (nisi post latam interlocutoriam infra decendium[f] ꝓuocasset) nullatenus audiri debet.

¶ Excōicatio lata post appellationē interpositā ex causa pbabili nō statim pronunciatur nulla: sed fieri pōt relaxatio ad cautelā etiā anteqꝫ incipiat de veritate cause cognosci. Idem si dicatur lata per intolerabilē errorē: et in contrarium error ille pbabiliter defendatur. Joan. an.

¶ Sed si ex cā legitima seu pbabili quis appellet (puta qꝛ locus nō est tutus) ꝛ post appellationē hmōi excōicatione ligetur ac deinde cōstet superiori ꝙ ad ipsuz ex tali causa extitit ꝓuocatū: non tñ illico[g] pnunciare debet excōicationis sententiam fore nullā: sed potest eā ad cautelā iuxta formam ecclesie relaxare.

¶ Si certum est excommunicationē esse iustam (fit remissio: si certū est eam iniustā) nō fit. si est dubium: fieri pōt relaxatio. sed honestius est remittere. tenet tamen relaxatio vbi archiepo est iudex: licet non fiat remissio. h. d. Joan. and.

¶ Sed si. ¶ Casus. Dictū fuit. ꝟ. ꝟ. primo ꝙ si quis dicat excōicationē iniustā ꝛ petat absolui a superiore est statim absoluēdus. Sed ponamꝰ ꝙ iudex me citauit vt cōpararē in aliquo loco mihi non tuto: qꝛ ibi sunt inimici mei capitales. Uel si sint absentes tñ scio veraciter ꝙ statim sunt reuersuri. nisi procuratorē meum ad me excoñeranđū ꝛ ꝓponendū istā exceptionez declinatoriaz ꝙ locus nō est mihi tutus iudex assignauit mihi in psonā ꝓcuratoris mei terminū peremptoriū ad pbandū illā dilatoriā ꝓduxi aliquos testes. ꝛ pbaui meā exceptionē hoc nō obstāte iudex pnūciauit illū locū esse tutuz ab ista sentētia appellaui legitime post illā appellationē iudex me excōicauit vl' forte me excōicauit ante appellationem: sed in excōmunicatiōe sua expressit errorē intolerabilem. ego adiui superiorem et coram eo petij sententiam excōicationis dclarari nullam vtrū iudex superior debeat statim me absoluere ꝛ dicere sententiam nullā? Respōdet ꝙ nō. sed debet absoluere ad cautelā et si quatenus absolutione indigeam.

Casus ꝟ alis dñi hei lyt.

¶ Nota ꝙ excommunicatio lata post appellationem legitimam est nulla. ¶ Nota cū quis dicit sententiam nullam debet hoc probare: pendente tamen probatione potest excommunicatus absolui ad cautelam.

Notabilia.

g ¶ Illico. Ante eñ qꝫ de nullitate pronūciet oportet ꝙ doceaꝫ de veritate cause appellationis: nec sufficit ad hoc pnunciādum ꝙ ostendat se ex cā legitima appellasse. ad idem. ꝟ. de appel. interposita. in princi.
¶ Sane. ¶ Iste ꝟ legiꝫ vsqꝫ ad finē ca. ꝛ in eo casus

Casus sic figuraē. Eps pictauiē. excōicauit aliquē suū subditū. z excōicatio est iusta q: fuit excōicatus pro manifesta offensa. excōicatus vult adire archiepm Burdegalē. pro obtinenda eius absolutione: vtrū archieps Burdegalen. possit talē absoluere acsi excōmunicatio esset iniusta? Rñ. q non: sed dz eū remittere ad excōicantē epm: vt eū absoluat: facta prius satisfactione. Si autē constaret archiepo q dicta excōicatio eēt iniusta: tunc statim deberet absoluere z remittere ad excōicatorem quod verū est: nisi talis remissio fieret ad cōfutationē excōicatoris: q: aliq iudices malunt sniam suā iniustā retractari p alios q p se. sz si dubitet an sit iuste vel iniuste excōicatus: dz eū relaxare. nec tenet remittere ad excōicatorē: nisi vellet deferre excōmunicatori. q: posito q aliqs est contumax: iudex pōt illum excōmunicare. sed vtrum poterit eū mulctare et punire pena pecuniaria? Rñ. q sic. et iste est verior intellectus: lz aliq dicant q iudex ecclesiasticus non debet imponere mulctam nisi id habeat cōsuetudo: sz cōsuetudine nō pōt aliquē mulctare. Cōis tñ opinio doctoꝝ est q iudex pt ɔtumacē mulctare siue id habeat ɔsuetudo siue nō: tñ nō dz esse facilis ad imponendā mulctā: sed etiā debet cōuertere in pios vsus. Sed po. q excōicatꝰ dixit archiepo q snia excōicatōis a suo suffraganeo lata est nulla: q: continet errorē intolerabilem. vt si dicat excōicator: q: talis noluit talē occidere: vel dedit elemosinā tali pauperi, eū excōicamus. excōicator vero asserit illā excōicationē esse iustā: vtrū archieps statim debeat excōicatum absoluere priusq sibi cōstet de nullitate sententie? Rñ. q non: sed eū potest absoluere ad cautelam. Idem dicendū si excōicatus dixit se excōicatum post appellationē legitime interpositam: tūc archiepiscopꝰ illū absoluet ad cautelā: si z inctum absolutione indigeat priusq cognoscat de meritis cause.

[ſm ɔsuetudinē] Illud non refertur ad emēdam: sed ad casus in quibus iurisdictio pertinet ad archiepiscopum siue de iure siue de ɔsuetudine. [tribuebat] puta si dicat excōicator: cum alias monuerimus sub pena excōicationis canonice z competēter talem Titiū ne tali pauperi daret elemosynā hoc tamē nō obstāte dedit ei dē pauperi elemosynā: ca propter ipsum Titiū ob hanc cām in his script' excōicamꝰ. Uerūtamē licet istud prima facie appareat iniustū: potest tamē esse iustū q: iste pauper forte est rebellis: et nō pōt cōuinci nisi illo modo. s. necessitate famis.

municationis sententiam esse iustam velut cū propter manifestū excessum est in aliquē ꝓmulgata: supior iudex (nisi periculū sit in mora) excōicatum ad excommunicatorem prorsus remittere debet: nec debet[a] eum absoluere nisi excōicator requisitus maliciose illi absolutionis beneficiū deneget exhibere[b]. ¶ Si vero constet huiusmodi sententiā esse iustā nequaq remittendus est ad suū excōicatorem excōicatus: sed debet sine difficultate aliq mox absolui q si dubitet vtrū iusta sit vel iniusta. superior (nisi excōmunicatori deferat) relaxare iuxta formam eccſie pōt illā: q̄q̄ honestꝰ z ɔueniētiꝰ agat si et deferat in hoc casu. ¶ Ubi autem superiori cōpetit[c] de excōicatiōe cognoscē absolutio seu relaxatio quā ipse fecerit tenet: licet forsitā sit iniusta quoniā et si contra ius litigatoris: nō tñ contra ius constitutionis[d] absoluit.

¶ Archiepiscopus in casibꝰ in quibus excōmunicare potest si cōsuetudo habet emendas pecuniarias exigere potest. hoc dicit Joan. and.

¶ Deniqz a subditis suffraganei emendas pecuniarias potest archieps ſm cōsuetudinem regionis exigere in casibus in quibꝰ et licet eos excōicatiōis vīculo innodare[e] ¶ Summaē. supra in § Sed si ex causa.

¶ Potest quoqz archiepiscopus beneficium absolutiōis iuxta formam ecclesie nonnunq impendere ad cautelam: vtpote si asseritur in excōmunicationis sentētia intolerabilem[f] errorem fuisse patēter expressum: id est aliquid sub vi precepti vel mandati aperti in ea contineri: quod communiter vel in suo genere est peccatum: veluti si dicat forte aliquis se a suffraganeo excommunicatum fuisse pro eo q elemosinam pauperi tribuebat: vel quia faciebat aliquid aliud quod in se bonum est: aut quia non opabatur id quod suo actu illicitum est et prauum: z suffraganeus ipse asserat q pro digna et rationabili causa: vel pro conseruanda vel exequenda iusticia[g] hoc illi phibuisset vel etiam iniunxisset. nam tunc archieps ad cau-

a ¶ Nec debz. Tamen si absolueris tenet absolutio: vt. j. vbi autem.
b ¶ Exhibere. s. e. per tuas. s. de offi. deleg. cū contingat. z ca. prudentiam.
c ¶ Cōpetit. Si igit ei nō cōpeteret: non tenet absolutio ꝓpter defectū iurisditiōis vbi cōpetit, tenet: licz iniusta: sicut z iniusta excōicatio xj. q. iij. ca. j. par eiꝰ ius dño esse voluit ligādi et absoluēdi. s. de penit. di. j. verbū.
d ¶ Constitutionis. ad idē. ij q. vj § diffinitiua. z. s. de re. iudi. cum inter. Additio Jo. mona. alleg. ff. que sen. sine appel. re. l. j § Item cum. z ff. de tuto. z cu. da. ab his. l. scire. Jo. an.
e ¶ Innodare. Excōicatio eñ non est pena: sed medicina quedā. s. e. ca. j. ante ergo q excōicet ꝓ satisfactione delicti z in absolutione vel post, penam pecuniariam imponere poterit. z facit ad ea que not. s. de penis. licet. Jo. an. Additio. Hoc est honestius q id facere in absolutione: ne obstet decre. ad aures. de temo. z vide quod ibi dixi super ver. ɔtrarium. vbi etiā alleg. clic. constitutionem concilij generalis: cuiꝰ mē tem posui de ac. sicut olim. Jo. an.

Excōicatio non est pena sz medicina.

f ¶ Intollerabilem. xj. q. iij. si is qui fest. z quomodo hoc intelligatur: vide. s. e. per tuas.
g ¶ Iusticia. sicut si precepisset vt hominem percuteret: z dicit se hoc fecisse pro exequenda iusticia vel

propter delictū suū ꝓhibuerat eū dare elemosynā: sicut etiā interdū ob hoc quis ꝓhibet ab oblationib⁹. xvij.q.iiij. miror. vel ꝓpter delictu illius qui elemosynā tribuere volebat: quia vilius panis esurienti tollitur ꝙ ꝛc. v.q.v. non omnis.

a ¶ Absoluere. Alias vbi ita replicaret: denūciaret sententiā illā nullā. ꝟ. eo. per tuas.

b ¶ Silr. qꝺ hic dicit dixerat. ꝟ. e. §. sꝫ si ex cā. Additio. Scilicet duo addit q dixi in textu in vlti. glo. Jo. an. ¶ Glo. seq. reci. per. q. ꝛ solu.

c ¶ Postꝗ. de hoc no. ꝙ necesse est pri⁹ ꝯstare appellatum qn fieri hꝫ relaxatio ad cautelā de excōicatiōe que dicit lata post. ꝛ ꝑ hoc tā obtinui in cā qua petebat absolutio ad cautelā excōicatiōis q̄ dicebat lata post ap. legitimā: ꝛ eodē die lata fuerat excōicatio et interposita appellatio. nec apparebat q̄ primo. dicebant eīm ꝙ petēs hoc necesse habeat ꝓbare. s. ꝙ prius appellatū fuerat: licet nō habeat necesse ꝓbare veritatē cause: qꝛ illa ꝓbata nō absoluet ad cautelā imo ꝓnunciatur nulla snīa. ꝟ. e. ꝑ tuas. de offi. deleg. cū ꝯtingat. ꝛ ita est verū ꝑ hāc lrām. tūc ergo iudex appellationis absoluit ad cautelā qn ꝯstat ꝙ post appellationē lata ē snīa excōicatiōis: nec adhuc ꝯstat de ꝟitate cause. Additio. De hoc ꝑ Inno. ꝛ Host. e. ti. ꝑ tuas. Jo. an.

Appellatio et excōicatio si eadē die ꝓferātur nec appeat de priori tate ꝓsumit ꝙ excōicatio p̄cesserit

d ¶ Priusꝗ incipiat. Pl⁹ ergo prāīs habēt in hac absolutione ad cautelam ꝗ in inhibitiōe quā facere non possunt: nisi prius incipiāt cognoscere de veritate cause app. interposite ante diffinitiuā. quod dic. vt ꝟ. eo. lib. de ap. romana §. ꝙ si.

telam absoluere[a] potest eum.

¶ Summariū habes supra in §. sed si ex causa.

¶ Similiter[b] si aliquis ꝓponat se ante diffinitiuā sententiam in iudicio vel extra post appellationē ex cā legitima interpositā: vinculo excōicationis astrictū: potest archiepūs (postꝗ[c] sibi de hoc cōstiterit etiam priusꝗ[d] incipiat de veritate cause appellationis cognoscere) absolutionis illi bñficiū ad cautelā (iuxta formam ecclesie) impartiri.

Alexander quartus.

¶ Judex ecclesiasticus cōpellit iudicē laicum repellere excōmunicatos ab actib⁹ iudiciariis sibi ꝓhibitis. hoc di. Joan. and. Ca. viij.

Decernim⁹ vt iudices sclares[e] ꝑ censurā ecclīasticā ab ecclīasticis iudicib⁹ (canonica[f] monitiōe p̄missa) repellere excōicatos ab agendo[g]

Decernim⁹. Commode nō diuiditur ſm Jo. an. Decernit tñ qui sunt cogendi: qua pena: ꝑ quē qua forma: ꝛ ad quid. ꝛ hoc trimēbre est. Additio. Et de hac decre. (eā tñ non allegādo) fecerat mētionem Abb. de excep. pia. dicēs ꝙ Alexā. quart⁹ statuerat etiam in seculari foro tales repellendos. ꝛ hec decreta. fuit pars illi⁹ / quia nonnulli. ꝟ. de immu. eccle. eo. lib. vt ibi dixi in prin. Joan. an.

Sūmarium. d. helie.

¶ Judex ecclesiastic⁹ per cēsurā ecclesiasticā potest iudicē secularē ꝯpellere vt in materia peccati ius canonicū obseruet ꝛ faciat obseruari. h. d.

Presuppo. d. helie

¶ Pro intellectu hui⁹ ca. est p̄supponēdū ꝙ cū excōicato maiori excōicatiōe nō est cōicandū: ꝛ peccant cōicātes qn̄ꝗ mortalr / qn̄ꝗ venialr: mortalr / qn excōicat⁹ fuit publicat⁹: venialr. qn nōdū fuit publicat⁹. Itē repellit excōicat⁹ a iudicio tāꝗ actor. c. intelleximus. de iudi. in an. in. c. pia. de excep. eo. lib. Itē repellitur a testificādo / ab officio aduocationis / ꝛ aliis actis qbuscūꝗ tēdentib⁹ ad suū honorē ꝛ cōmodum.

Casus lr̄alis d. helie

¶ Casus. Titius excōicatus maiori excōicatione fecit me ꝯuenire corā iudice seculari (qꝛ forte erā laic⁹) coram quo iudice seculari michi obtulit libellum in scriptis cōcludentē: cui ꝑ me petit responderi. die adueniēte ego excipiendo ꝓposui ꝙ eidē libello non tenebar rñdere eo et pro eo ꝙ Titi⁹ actor erat excōicatus maiori excōicatione. Titi⁹ excōicatus replicādo ꝓposuit ꝙ ista exceptio excōicationis nō erat admittenda in foro seculari. vñ iudex secularis nō curat de ista exceptione: sed non obstante ea vult me cōpellere ad respōdendū libello ipsi⁹ excōicati. nunqd est mihi prouisum de aliquo remedio. Rndet ꝙ sic. nā debeo adire iudicē ecclīasticū (scilꝫ epūm loci) vt ipse moneat sub pena excōicatiōis dictū iudicē secularē vt admittat istā exceptionē in foro seculari: ꝛ si non admittat (moniōe p̄missa) ipm excōicabit. Idē de aduocato: vt si aduocat⁹ mei aduersarij sit excōicat⁹ maiori excōicatiōe: possum ꝯ eū ꝓponere exceptionē excōicationis. ꝛ sic iudex secularis nolit illā exceptionē admittere possum adire epm vt illū moneat ꝗten⁹ in suo foro seculari admittat istā exceptionem

¶ No. primo ex hoc ca. ꝙ excōicat⁹ nō pōt esse in iudicio vt actor. de hoc i dict̄. c. itelleximus. et. c. pia. alleg. In aliqb⁹ tñ casib⁹ pōt ee in iudicio tāꝗ actor: vt qn dicit se iniuste excōicatū. ¶ Nota ꝙ excōicat⁹ non potest esse aduocat⁹. c. possessionē. ꝟ. de ꝓba. nec ꝓcurator: nec notari⁹: ꝛ in effectu in qbuscūꝗ actis iudicialibus repellit. ¶ No. ꝙ excōicatus nō pōt ferre testimoniū. ¶ No. ꝙ exceptio excōicationis pōt etiā ꝓponi in foro seculari: non solū in iudicio ecclesiastico. Et istud nō solū ꝓcedit de iure canonico: sed etiā de iure ciuili vt not. Bar. in. l. placet. C. de sacrosan. ec. sed tñ hodie in foro seculari istud nō seruat. Sed nō video quō iudex secularis q̄ pōt repellere actorē excōicatū ab agēdo ꝛ non repellit sed cū eo cōicat possit euitare maculā peti mortal. Glo. hic q̄rit vtꝝ excōicat⁹ possit facere testm̄. glo. arg. ꝓ ꝛ ꝯ postea inclinat in hāc prē ꝙ excōicat⁹ nō pōt facere testm̄. q̄ decisio glo. non placet docto. sed cōis opinio doctoꝝ est ꝙ excōicat⁹ maiori excōicatiōe pōt facere testm̄: qꝛ spāle est in aliqbus casib⁹ a iure cōe expssis: vt qꝺ nō possit facere testm̄. ergo ius cōe est in contrarium. vtrū notari⁹ excōicatus possit cōficere instrumentū testamēti? Rñ. ꝙ nō. ¶ Glo. seq. fortificat textum ꝛ alleg. tria similia.

Notabilia.

e ¶ Seculares. Certū est ꝙ potestas secularis minor est ecclesiastica. ꝟ. d maio. ꝛ obe. solite. ꝛ ibi subest. vt ibi. ꝛ. xcvj. dist. duo sunt. ¶ Et iō cēsura ecclīastica coerceri pōt vt sequit. Et qꝺ continet noīe cēsure habetur. ꝟ. de ꝟbo. sig. querēti. ꝛ cōcor. ad hāc decret. ꝟ. eo. ti. de fo. compe. c. ij. ꝛ de iniur. licꝫ. ꝟ. de excep. c. ij. Additio. Et cle. de iureiu. romani. de re iudi. pastoralis. ad ſi. ver. nos tam. Jo. an.

Iurisdictio secularis minor est ecclesiastica.

f ¶ Canonica. xxiij. q. iiij. de illicita. xj. q. ij. c. indigne. ꝟ. de sen. excō. sacro. ꝛ illa recte dicet canonica de qua cauetur. ꝭ. ca. pri. ij. rñso. ¶ Glo. seq. ampliat textum in vno: in scđo remittit.

g ¶ Agēdo. Et recōuentendo: qꝛ sicut nec agere sic nec recōuenire pōt. ꝟ. de excep. cū inē priorē. a defendēdo nō repellit: vt. ꝟ. de iudi. intelleximus. rō ibi ptꝫ. Et quid de impetrādo vidisti. ꝟ. eo. lib. de rescrip. c. j.

Eccl'ia pōt pri uare aliquē officio p̄rocināndi.

a ¶ Patrocinādo. Eccl'ia ergo priuat aliquē (interdū ꝑpetuo: interdū ad tēpus) officio postulādi. ⁊ concor. ꝟ. de here. si aduersus. ⁊ c. excōicam⁹ ꝟ credētes. ꝟ. e. li. de penis felicis ꝟ qđ si quis. ad fi. ⁊ ꝓcedit hoc etiā interdū ex alieno delicto. vt ibi: ⁊ sunt isti partim de primo ordine nō postulantiū: qꝛ etiam ꝓ se postulare non p̄nt in agēdo de quo dic. vt. iij. q. vij. ꝟ tria. Est autē postulare desiderium suū vel amici sui in iure

Postulare qđ sit.

patrocinādo[a] / et testificādo[b] in suis curijs et iudicijs compellātur. Gregorius. x. in cōcilio generali lugdunensi.

¶ Non valet excōicatio lata in participantes: nisi fuerint

apud eū qui iurisdictioni preest exponere: vel alterius desiderio ꝯdicere vt ibi. ⁊ ff. de postula. l. j. ⁊ intellige hoc non solū in aduocato: sed etiā in ꝓcuratore. ꝟ. de pba. post cessionē. si em̄ nō auditur ꝓ se multominus pro alio. iiij. q. vj. oībus. ad hoc. ꝟ. eo. dilecto.

¶ Glo. se pro textū coadiuuat. scđo q̄rit ⁊ circa id dat q̄ttuor remissiōes. ar. ꝓ opi. ponit ad quā iducit textū ꝓ ⁊ ꝯ. tertio q̄rit ⁊ ponit opi. ꝓ ⁊ ꝯ ⁊ tertiā distiguētē.

b ¶ Et testificādo. excōicatus ꝟ. maiori intelligas) testificari nō pōt. ꝟ. de testi. veniēs. ij. in fi. vñ si dicaꝫ excōicationis sñia nulla: in defectū ꝓbationū cō fuenerūt absolui ad cautelā: vt ibi vides ꝙ nō pōt testificari. Sed nunqđ excōicat⁹ poterit testari? de hoc ꝑ Inno. de do. ⁊ ꝯtu. ꝟitatis. ꝑ Hostiē. ⁊ Archi. ꝟ exce. pia ꝑ Bar. ⁊ Jo. mo. de vsur. q̄ꝗ ꝑ Guil. in spe. de instru. edi. ꝟ cōpēdiose. circa pn. ⁊ vr ꝙ lꝫ ista iudicialia ꝓhibeanꝫ. extraiudicialia non: sicut. ꝟ. eo. solet. ad fi. s̄m Hostiē. ⁊ Bar. testificari nō pōt qꝛ separatus est a cōione eccl'ie: ⁊ sepato a cōione eccl'ie: omne b̄n̄ficiū ex legib⁹ descēdēs interdiciꝫ ⁊ Guil. sequēs Inno. ⁊ Pe. de samp. tenet. ꝟ. de excep. pia. ꝙ pōt testari. ⁊ Pet. de vndalia tenuit opi. Hostiē. ⁊ Bar. ⁊ hoc ꝓpter piculū cōionis cū excōicato: cui cōicādū non est: ⁊ denegaꝫ. in auꝫ. de ꝑnle. do. here. mu. nō ꝯstā. ꝟ antepe. ⁊ act⁹ legitimi eis interdicunꝫ. vt hic. ⁊ ē filis s̄m eos deportatio. q̄ est intestabilis. ff. ꝟ testa. et⁹ cui ꝟ j. ar. ꝙ ⁊ ꝟ. ꝟ. de here. excōicamus ꝟ credētes. Quid dicet de tabellionatu. nūqđ instr̄m ꝯfectū ꝑ excōicatū valet? videꝫ valere. arg. predi. ꝟ credētes. vbi dr̄ de excōicato: ꝙ si satisfacere cōtēpserit infra annū: extunc instr̄a ꝑ ipm cōfecta non valēt ꝟ a cōtrario pri⁹. i. ante annū ꝯfecta valebāt: lꝫ esset excōicatus. alij cōtra. ꝓ qb⁹ optie. iij. q. iiij. null⁹. ibi null⁹ anathematizatorū suscipiaꝫ: nec a quoq̄ credanꝫ q̄ ab eis dicunꝫ vel ꝯscribunꝫ. ꝟ. e. nouerit. alij vt Hosti. ⁊ Guil. dicūt ꝙ q̄diu eius excōicatio est occulta: valet instrumētū ab eo ꝯfectū: vel si sit manifesta: nec pōt ꝓbari. arg. ff. de offi. p̄si. barbari⁹. iij. q. vij. ꝟ tria. C. de testa. l. j. ꝟ. de re iudi. ad probandū. de excep. pia. ꝟ si ꝟo. secus si sit notoria. de excep. exceptionē. de coha. cle. ⁊ mu. vestra. sicut em̄ ibi notorius ꝯcubinari⁹ suspēsus est quo ad se: ⁊ quo ad alios ita notorie excōicatus tabellio. ⁊ pretor publice nūciatus repelliꝫ etiā ab extraiudicialib⁹. ꝟ. e. licet. Jo. and.

¶ An post absolutionem hoc possit. plixe tractat hic Archi. de quo satis. iiij. q. j. in sum. et dixi plene post Inno. ꝟ. de testi. testimonium. cui⁹ Inno. opi. hic placet Archi. ibi. qđ hic dixi. Joan. an. ¶ Etiam contra excōicatum. de hoc in spe. de teste ꝟ j. ver. sed nunquid excōicatus. ⁊ ver. seq. Jo. an.

Excōicat⁹ an possit cōdere testam.

Excōicat⁹ an possit instra cōficere.

diuisio

C ¶ Onstitutionē. ¶ Sunt due ptes. Pria declarat constitutionē Inno. Scđa ibi. statuim⁹. dat formam monitionū et vnū casum excipit ibi: nisi. Jo. an.

¶ Emanauit p̄sens. c. ad declarationē. c. statuim⁹. ꝟ. eo. ti. vbi dr̄ ꝙ lꝫ participātes cū excōicatis maiori excōicatione incurrāt minorē excōicationē ⁊ peccēt mortaliter: tn̄ nō p̄nt rōne illi⁹ pcti excōicari nisi pri⁹ fuerint moniti canonice ⁊ debite vt desistāt a participatione. Jstud ca. declarat q̄ dicaꝫ canonica ⁊ debita monitio.

Additio dñi helye.

moniti noiatim. Et canonica monitio dr̄ q̄ hꝫ dierū interualla: nisi necessitas facti aliud suadeat. h. d. Jo. an. Capi. ix.

C Onstitutionem felicis recordationis Jn-

¶ Casus. Dicti fuit i dicto. c. statuim⁹ ꝙ anteq̄ excōicator excōicet participātes cū excōicatis a

Casus Falle dñi helye.

se dꝫ illos monere canonice: al's nulla esset excōicatio. Sed q̄riꝫ q̄ dicaꝫ canonica et debita monitio? R̄ndet ꝙ illa monitio dr̄ canonica in illo casu q̄ñ fuerūt participātes moniti noiatim vt desisterēt a participatiōe: ⁊ sic nō valeret monitio ḡnalis. Nā dicit textus ꝙ monitio dꝫ fieri noiatim. Jtē dꝫ esse trina. i. facta tribus edictis: vel vno pemptorio ꝓ olb⁹. ⁊ ille trine monitiones debēt h̄re interualla aliq̄rū dierū ⁊ nō incōtinenti nisi cā rōnabilis suaderet vt illa fieret absq̄ aliq̄ internallo dierū vt si q̄s moneaꝫ vt restituat vxorē alicui⁹ vel desistat a participatione ipsi⁹. si dareꝫ internallū dierū iste detinēs vxorē interim teneret eādē lꝫ iniuste: ⁊ infra illud tp̄s non posset excōicari. iō dꝫ artari tēp⁹ vt infra diēne tēpus restituat. forte ifra. xxiiij. horas vel aliud diēne tēpus. Text⁹. [nō tenere] hucusq̄ durat tenor illi⁹ ꝯstitutionis [in hoc casu] pōderetis ista verba in hoc casu: qꝛ facit ad multa. vt dicam statim.

Monitio canonica que sit.

¶ Nota p̄mo ex hoc vt dicaꝫ monitio canonica i casu c. statuim⁹. alle. debēt moniti noiatim exp̄mi in monitione. Sꝫ q̄r intelligiꝫ illud? R̄ndet Hostiē. ꝙ intelligendū est q̄ñ monēs intēdit aliq̄s excōicare noiatim. dꝫ etiā illos monere noiatim: vt si iudex intēdat excōicare Petrū dꝫ illū noiatim monere sꝫ si iudex nō intendit excōicare noiatim: sꝫ solū in ḡne sufficit monere in ḡne. hoc mō. Monem⁹ sub pena excōicatiōis oēs parrochianos talis eccl'ie ne tali excōicato maiori excōicatione participēt seu cōicēt. Si postea inuenio petrum pticipasse cū ipo nō possum excōicare noiatim sed solū ḡnalr̄ ⁊ in cōfuso. Uerūtn̄ glo. tenet ꝯriū. ⁊ moueꝫ per ꝟba hic posita in hoc casu: qꝛ textus intēdit inducere sp̄alitatem in hoc casu. ⁊ tn̄ nō esset aliq̄ sp̄alitas i hoc casu si p̄dicta opinio esset vera. iō dicūt moderni ꝙ in h⁹ casu siue excōicator itēdat excōicare ḡnaliter siue noiatim: dꝫ noiatim monere hoc mō. Moneatis tales vt desistāt a participatione. ¶ Nota ꝙ tres monitiones q̄ debēt p̄cedere excōicationē debēt h̄re interualla: nec p̄nt fieri ꝯtinue. ⁊ ad min⁹ inter quālibet monitionē debēt esse duo dies. ex quo iste text⁹ loquitur in plurali. ⁊ si fiat vna monitio perēptoria ꝓ minori debet cōtinere sex dies. ꝓ hoc est glo. in. l. ꝑperandū. C. de iudicijs. l. ad peremptorium. ff. de iudi. pōt tn̄ excōicator ex cā abbreuiare illud tēpus vñ pōt dicere. Moneo te vt infra tres dies desistas a tali participatione ⁊ hoc ꝓ primo edicto: ⁊ si nō desistas moneo te secūdo vt desistas. et elapso termino poterit dicere. Moneo te tertio vt desistas. Quibus tribus terminis elapsis poterit illū excōicare. vel si velit se expedire vnico cōtextu poterit dicere. Monem⁹ oēs et singulos parrochianos vnica monitiōe canonica ⁊ pemptoria ꝓ omnibus vt desistāt infra sex dies a participatiōe. Quorū sex dierū duos ꝓ primo. duos ꝓ secūdo. ⁊ reliquos duos ꝓ tertio ⁊ pemptorio termino assignamus.

Notabilis.

a ¶ Innocentij.§.eo.statuimus.
¶ Glosa sequēs distinguit duplicem participationē et soluit questionem.
b ¶ Participatione. Denotat q̄ est quedā participatio q̄ inducit maiorē: scʒ q̄ in crimine fit.§.e. si cōcubine .c.nuper. et est alia q̄ inducit minorē vt cū quis participat scienter excommunicato maiori i locutiōe/osculo/ mēsa et similibus et ab hac excipiuntur certe psone: vxor/filius/ seruus/ et alij de q̄bus.xj.q.iij.qm multos.§.eo. q̄ in dubijs.z.c. se quē. et fm Guil. et Gar. (i) incurrit quis minorē excōmunicatio nē mittēdo nunciū vel lrām excōicato acsi ille psonaliter loqueret.ad hoc.§.e.lib.de elec. vbi piculū.§.nulli. (i) Ipse eiū loqui vr nūciū mittēdo vel lrās.ff.de pstl.pecu.l.et licet. Additio. Facit.viij.q.ij.lex diuine.in prin. palea est. Jo.an. Additio.j. Et Jo.mo.et idē Hug.in preelleg. c.qm multos. Jo.and. Additio.ij. Iste §.loquitur de excōmunicatione maiori: sed sic inducit equiparātur loqui nuncium mittere vel litteram. Jo.and.
c ¶ Minorem. De ipsius effectu habetur.iij.q.iiij. engeltrudam. et.§.de excep.a nobis. Jo.an.
d ¶ Nō tenē. idē i suspēsiōe et interdicto.j.c.statutū.
e ¶ Scrupulū. Hoc dicit: q̄r an̄ istā p̄stōnē si iudex monebat in gn̄e q̄ null9 cōicaret: dicebāt q̄dā talē monitionē canonicā: alij ꝯ̄ q̄ dubium hec p̄stō declarat.
f ¶ In hoc casu. Scʒ qn̄ ppt̄ pticipationē vult participantes excōicare maiori. Additio. Quasi diceret q̄ alis bn̄ pōt fieri monitio gn̄alis.§.de offi.or. si sacerdos.§.de iu. et si iudeos.i fi.de vsu.post miserabilē.vi. ecot.§.e.rōana.§.caueāt.sup gl. pone exēplū. Jo.an.
g ¶ Seruatis. Scʒ q̄ inferatur causa super qua fit monitio: et q̄ sint presentes per quos possit probari. et q̄ sint ibi interualla.§.eo.sacro.et.j.eo.ca.
¶ Glo.se.dicit primo q̄ sit nolalis monitio.scdo ponit opi.quā non approbat.tertio q̄rit.ar.p. et soluit ꝯtū.
h ¶ Noīatim. Scʒ pprijs noibus expressis vl alijs indubitabilibus circūstantijs.que habebāt vicē proprij nois.ff.si cer.pe.l.certū.§. de testi.lʒ.§.eo. lib.eo. ti.c.ij. Itē si dicat moneo filiū Pe.cū ille vnicū filiū habeat.ff.de lib. et posthu.l.ij. et insti.de exhere.liberorū §.noīatim. secus si duos haberet: q̄r tūc neuter eorū monitus videt: vt ibi. Dicūt tn̄ quidā [illegible] hec decre. locū habet qn̄ singulares et nolate psone excōicantur: q̄r tūc requirit monitio spālis: si aūt gn̄aliter ferretur snīa tūc dicūt sufficere gn̄aleiu: et sic adhuc remanēat antiqua iura: sed tuti9 est dicere q̄ hodie in gn̄e excōicatio in participātes fieri nō possit: et sic sit sublatū q̄d dicit.§.e.q̄d in dubijs.in fi. Sed valebit ne monitio: si iudex gn̄aliter monet oēs de collegio vel vniuersitate? et videt q̄ sic: q̄r tm̄ valet gn̄alis monitio quo ad oia: q̄ntum specialis quo ad quedam.ff.de adimi.tu.si duo.in fi. et q̄r semp gn̄alibus specialia insunt.vt.ff.de reg.iur. semp in gn̄alibus: sed cōtrarium est verū fm Guil.hic p hanc p̄stōnem et fm eū si ignorat noia illorum de cōuentu: cogat rectorē conuētus vel vniuersitatis ad indicandū sibi illa nomina.ff.de condi. ob turpem cām.l.iiij.§.fi. Additio. Simile q̄d no.§.eo.lib.de concessi.preben. si caplo.in prin. vj.glo. Jo.an. Additio.j. Scʒ Hostien.§.eod.statuimus. quem excuso: q̄r nō vidit hāc decreta. Sʒ Gar. etiā sup hoc ca. dicit hāc opi.iuri cōsonam licet cōtraria sit securior. Jo.an.

Moni tio qn̄ dicat nolatiʒ facta.

Innocētij[a] pape.iiij. p̄decessoris nostri: q̄ p̄hibet participātes excōicatis ea pticipatione[b] q̄ solam minorē[c] excōicationē inducit (monitione canonica non premissa) maiori excōicatione ligari: decernēs p̄mulgatā aliter excōicationis sententiā nō tenere[d]: ad tollēdū oēm ambiguitatis scrupulū[e] declarantes decernimus: ita demū esse monitionē canonicā in hoc[f] casu si alijs rite seruatis[g] eos q̄ monentur expressmat nominatim[h]. Statuim9[i] quoq̄ vt inter monitiōes: q̄s (vt canonice p̄mulget excōicationis sentētia) statuunt iura p̄mitti: iudices siue monitionib9 trib9 vtant: siue vna[k] p oib9 obseruent aliquor dierū cōpetētia[l] interualla. Nisi facti necessitas[m] aliter ea suaserit moderāda. Idē in eodē.

¶ Relaxatio ad cautelam in gnali interdicto nō habet locum.h.d. Bo. Capi.r.

Presenti generali denitiones quas iura premitti faciūt: vt sententia excōmunicationis canonice promulgetur.

¶ Glo.se.ponit tres formas trine monitionis.

i ¶ Statuim9 Sic cōstrue. statuim9 q̄q̄ vt iudices siue monitionibus tribus vtātur: siue vna pro oibus: obseruēt aliquorum dierū cōpetētia interualla iter monitiones.

k ¶ Una p oibus. Dicit ergo iudex interdū monemus te p p̄ma qua finita monet p scda: qua finita monet p tertia.rc. Interdū vna monitione facit tres. sic monemus te q̄ vsq̄ ad diē talē p primo. talē p scdo: talē p tertio.rc. Interdū vnam tm̄ dat dilationē: vt monemus te q̄ vsq̄ ad talē diē p primo scdo et tertio peremptorio a communione talis.rc. et hoc vltimo casu est interuallum inter monitionem et sententiam. Additio. Secundū Guil.et Guar.et Archi. Sed Jo. mo.dicit q̄ hoc non consonat littere. Jo.an.
l ¶ Competētia. Hoc iudex moderabitur pro personarum et negocij qualitate.§.de ap.cum sit romana.de offi.delega.de causis.
m ¶ Necessitas. Ut q̄r partes sunt ad rixā vel arma parate: nec curāt monitiones epi.ff.de vsufru.l.eqssimum. interdū eīm nec locus nec tēpus patit pleniuus deliberare p̄siliū.ff.de exer.l.j.j.rn̄. Additio. Et qn̄q̄ res celeritatē desiderat.ff.de dā.infec.l.j. Jo.an.
Presenti. ¶ Breue est nec eget diuisione: vel summa.lʒ multū egeret notione rōnis. vt in glo. Et est sciendū q̄ Guil.hic quasi viderit integrā et Archi. post eū dicūt q̄ quidā asseruit se post appellationem excōicatum et interdictū in vxorē familiā et terrā suā prolatum: petijt ad cautelā absolui ab excōicatione et predictū interdictū relaxari? Respondet q̄ generale interdictū in loca vel terrā non relaxatur ad cautelā. Et ex hoc no. Guil. speciale in vxorem et familiā relaxari posse.vt in glo.penul. Jo.an.
¶ [illegible] Dictū fuit.§.c.venerabilibus.q̄ quādo q̄s dixit excōicationem contra se latā esse nullam et petit relaxari ab excōicatione ad cautelā.q̄ ipse est audiendus. Sed ponam9 q̄ aliquis fuit interdictus non autem excōicatus.et dixit interdictum nullum petendo relaxari ad cautelā vtrum sit audiendus? Respōdet q̄ non: quia relaxatio ad cautelā non habet locum in interdictis sed solū in sentētia excōicationis: sed differetur relaxatio interdicti vsq̄ ad finem cause.

Casus lr alis dn̄i hec lye.

¶ Glosa sequēs obijciendo querit. tres opinio. ponit quas reprobat et soluit.

a ¶ Declaram⁹. No. ꝙ qdã olim ꝯrium dicebãt et ꝑ eis faciebat: q₂ excõicatio ⁊ interdictũ ꝑibus passibus ambulare videbanť. ad hoc. ꝟ. de ap. ad hec. qm̃ ꝟ. c. cũ medicinalis. ꝟ. e. romana. in pñ. ⁊. c. venerabilib⁹. in pñ. j. c. statutũ. ⁊. c. is cui. cũ si. vñ sicut excõicatio põt tolli ad cautelã: vt. ꝟ. e. c. solet. ⁊. ca. venerabilib⁹. §. s₃ si. ⁊. §. pe. ⁊ vl. sic ꝟ interdicto videbatur: imo multomagis. q₂ per interdictũ plurimũ puniunť nõ obnoxij: sed per excõicationẽ nõ sic. ꝟ. e. romana in fi. vñ poti⁹ videbať i eo ꝙ̃ in excõicatiõe subueniendũ: q₂ etiã plures ligat: ⁊ plura bona tollit: et q₂ alĩs sunt paria. j. eo. is cui. ꝟ. e. c. j. Que ꝗ̃ fuit huius iuris rõ. Reprobatis alioꝝ solutionib⁹: quorũ quidã dixerunt sic placuit Greg. q̃ reprobať ꝑ hoc ꝟbum declaram⁹. Alij dixerunt hoc factũ vt magis timereť cẽsura ecclĩastica. Tertij ne finis vni⁹ negocij alterius sit exordiũ. C. de fruc. ⁊ lit. expẽ. terminato ¦ cũ hec ratione nõ roboreńť. Dic ꝙ hoc statutũ est ꝓpter cõtõnis ꝑiculũ. in excõicato ꝗ̃ ad alioꝝ cautelã fit hec absolutio: sed in ꝑticipatione interdictoꝝ nõ est tm̃ ꝑiculum: ⁊ ideo secus: vñ etiã interdicti tpe qdã sacramẽta ministranť ⁊ interdũ celebranť. ꝟ. de spõ. nõ est vobis de pe. ⁊ remis. ꝙ in te. ꝟ. c. rñso. ⁊. c. ꝑmittim⁹. j. eo. qm̃ ⁊. c. vl. Sed ꝯtra. ꝟ. de ap. ad pñtiã. vbi ad cautelã excõicato dať absolutio. Unde dic ꝙ ideo aliud in excõicatione ꝙ̃ in interdicto: q₂ excõicatio est mortis eterne dãnatio: ⁊ iõ festinare debem⁹: vt mortu⁹ et a xp̃o separat⁹ ꝑ excõicationẽ reintegreť xp̃o ꝑ absolutionẽ maiorib⁹ em̃ malis deb₃ sincera charitas subuenire. l. di. vt cõstitueręť. In interdicto aũt nõ tradiť q̃s sathane: nec est ibi tãtũ periculũ: ⁊ ideo nec tantũ festinãdũ. Ea etiã rõne: q₂ in interdicto volunt iura vnũ pati pro reliquo: in excõicatione secus: vt. ꝟ. dixi. Preterea excõicatio nõ põt suspendi: nisi in totum relaxetur: ⁊ ideo in ea h₃ locum absolutio ad cautelã: interdictũ põt suspẽdi: et ideo non est necessaria relaxatio ad cautelã. ꝟ. ꝺ ap. ad hec qm̃. Additio. j. Uide de dolo ⁊ contu. finẽ. in fine glo. sed nunc ꝗ̃.

Relaxatio interdicti ad cautelã q̃re nõ h₃ locũ sicut relaxatio excõicatiõis.

Excõicatio ẽ mortis eterne dãnatio.

¶ Glo. seq. ponit. xij. casus in qb⁹ est excõicatio nulla
b ¶ Ad cautelã. Qꝺ fit in excõicationis sñia: tũc qñ diciť nulla: vt si post appellationẽ legitimã. Scꝺo si cõtinet intollerabilẽ errorẽ: vt. ꝟ. c. venerabilibus. cũ si. Tertio in casu. ꝟ. e. statuim⁹. Quarto si dicať ꝙ iudex nõ erat is q̃ tulit sñiam. de ꝯsue. c. iij. de ꝑuilegi. cum olim. Quinto si a iudice suo lata est sed excõicato. xxiiij. q. j. audiuim⁹. ⁊. ca. ex parte. Sexto cũ q̃s excõicať a delegato: contra delegãtis intẽtionẽ. ꝟ. de ꝑben. c. vlt. ¦ Septimo si ab intruso vel a iurisditione suspẽso. xij. q. ij. ca. alienationes. Octauo ¦ si ferať a violente interdictũ hois. ꝟ. de excess. ꝑla. tãta. Nono vbicũq₃ ꝑlatus subditum excõicat ꝯtra priuilegiũ sui tenorẽ. ꝟ. de ꝑuilegi. cũ capella. ⁊. c. quanto. Decimo ꝺm quosdã quos sequor in casu. ꝟ. de exces. ꝑlať. cũ ad quorundam. Plures ex his casibus ꝯprehẽdunť sub quarto. Undecimo si ferať a delegato ipetrato ab excõicato in casu nõ ꝑmisso. ꝟ. e. lib. de rescꝑ. ca. j. Et ad de casum nouũ. ꝟ. de offi. or. q₂ pleriq₃. Additio. ꝑ Et ꝟ. de ꝑui. aucte. eo. lib. Additio. ꝗ. Istos octo notauerat Hosti. ꝟ. c. solet. duos sequẽtes posuerãt hic Gar. ⁊ Jo. mo. ⁊ Frã. addebat casus. ꝟ. eo. lib. de offi. ordi. romana. in fi. sed dic vt ibi no.

Excõicatiõis sententia in q̃bus casib⁹ ꝺr nulla.

Declaram⁹ᵃ edicto: bñficiũ: relaxationis ad cautelãᵇ q̃ ad interdicti sñias: i ciuitates, castra, vel q̃libet alia loca siue terras aliqs gñaliťᶜ ꝑmulgatas locum aliquatenus non habere. Idem in eodem.

¶ Prio excõicat cũ certis limitationib⁹ dãtes licẽtiã offendẽdi i ꝑsonis vel reb⁹ suis vel suoꝝ exercẽtes cõtra aliquos ecclĩasticã cẽsurã vł exercert faciẽtes vel illã seruantes. Scꝺo ibi: eadẽ. penã progat ad vtentẽ vel motu proprio id agentem. Tertio ibi: qui autem. penam aggrauat hoc dicit. Joannes andree.

Capitulum. xi.

Quicunq₃ ᵉ pro eo ꝙ in

¶ Glo. se. remittit. q̃rit ⁊ soluit.
c ¶ Gñaliter. Quid sit gñale: habes. ꝟ. de ꝟb. sig. cũ in ꝑtibus Quid si feratur non gñaliť in loca. s₃ spãliter in personã? ¦ Dic ꝙ bñ poterit fieri relaxatio ad cautelã. ¦ Argu. a ꝯrio istius lr̃e: q₂ spãliť interdicto oĩa sacramẽta negãť añ absolutionem: ⁊ sic idẽ qꝺ in excõicato. Additio. ¦ Idẽ si gñaliter puta in vniuersitatẽ vel collegiũ ꝺm Frã. Additio. ꝗ Idẽ Guil. Gar. Cle. py. Boa. Jo. mo. ⁊ Archi. Ad hoc. ꝟ. e. venerabili. per quã decř. hoc tenuit Inno. ꝟ. ꝺ ap. ad hec qm̃. l. j. glo. sc₃ ꝙ fiebat absolutio ad cautelã in iterdicto sicut in excommunicatione: quod intellige de interdicto ꝑsone non loci per hanc decre. Joan. an.

d ¶ Nõ habere. Uñ si id fiat non valebit relaxatio per hãc lr̃am. ⁊ est si. ꝟ. de his q̃ vi me. cau. fi. ca. vno. eo. lib. ¦ Idem Gar. Jo. mo. ⁊ Archi.

Quicũq₃. ¶ Ista decř. vt dicit Jo. an. habuit breuiloquũ dictatorẽ ita ꝙ multa ipsi⁹ mẽbra vix possunt breui⁹ summari ꝓpter qꝺ glo. nõ summauit tñ ipsam diuidẽdo põt dici vt in rubro. Additio. Et dicit Fran. ꝙ q₂ multi ꝑlati timebãt qñq₃ exercere cẽsurã propter grauamina q̃ eis vel suis inferebanť. ideo edita fuit hec constitutio. Jo. an.

¶ Dãs licẽtiã occidẽdi/vel capiẽdi/vł grauãdi excõicatorẽ vł illũ ad cui⁹ instãtiã fuit lata excõicatio incurrit sñiam excõicatiõis ipo facto nisi re integra licẽtiã datã reuocaret. ⁊ si excõicationẽ ipsam ꝑ duos mẽses sustinuerit ab ea absolui nõ poterit nisi a papa. h. d.

Summarium.

¶ Casus. Aliqs iudex secularis eo qꝺ ꝑturbabat iurisditionẽ ecclĩasticã fuit excõicatus aucte iudicis ecclesiastici. ipse ex hoc indignat⁹ dedit mãdatũ subditis suis occidẽdi excõicatorẽ/vel eũ incarcerandi, vel ipsum aut parẽtes suos seu amicos grauandi, vł illũ ad cui⁹ instantiã fuit lata excõicatio. vtrũ ex datione hui⁹ ꝑcepti incurrat aliquã penã? Rñ. ro. pon. ꝙ nisi ꝑceptum suũ reuocauerit re integra ipso facto incurrit sen. excõ. ⁊ si ꝑ duos mẽses illã sustinuerit: non poterit absolui nisi a papa. ⁊ si ꝓcessum fuerit ad captionẽ bonorum (nisi restituerit infra octo dies) incurrit sen. excõ. Quid de illis q̃ acceptãt sñiam vtrum incurrũt aliquã penã? Rñ. ro. põ. ꝙ sic. nã incurrunt excõicationẽ ipso iure: ⁊ si illã ꝑ duos menses sustinuerint nõ poterunt absolui nisi a papa. Idẽ si suo ꝓprio motu volẽtes cõplacere excõicato grauauerint excõicatorẽ/vel illũ ad cui⁹ instantiã fuit lata excõicatio vel eorũ consanguineos et affines vel amicos. nã incurrunt excõicationem. quã si per duos menses sustinuerint non poterunt absolui nisi a papa.

Casus lĩalis d. helie.

¶ Glosa ista dicit vnde orta. soluit dubium ⁊ solutionis obstaculum.

e ¶ Quicunq₃. Oriri potuit ex facto decre. ꝟ. eodẽ.

dilecto. ꝛ dic ꝗcunqꝫ etiã epi. nec ob. ꝟ. eo. qꝛ periculo sum: quia non loquitur in sententijs excõmunicatiõis. Additio. Dicebat Guil. ꝙ vniuersale quicquid singularia cõprehẽdit. ff. de insti. l. hoc articulo. ff. de pigno. actio. l. si necessarias. §. si annua. ff. de offi. psi. l. iij. ꝟ. de maio. ꝛ obe. solite. ad finẽ. ꝑ quod patet etiã imperatorẽ includi: vt dicit h. Archidi. tñ vt dicit Guil. signũ vniuersale quãqꝫ ponitur pro particulari. j. q. vij. si quis oẽm. xv. q. j. mulier. Jo. an.

h ❡ Impensa. s. cũ res non extat vel placet leso. si. ꝟ. eo. lib. de vsu. ꝗcꝗ. ff. cõmo. l. iiij. §. j.

i ❡ Incurrãt. Et si prius excõicati erãt modo duplici funiculo sunt ligati: qd esse põt. vt no. iij. q. iiij. engeltrudam. ꝟ. de iude. ita quorundam.

a ❡ Reges. est aũt ordinarius regis epũs in cuius diocesi deliquit vel domiciliũ hꝫ xcvj. di. si impator. ꝛ. c. duo sũt: vbi ꝺ hoc [illegible] ꝛ. ꝟ. de maiori. ꝛ obe. omnes

b ❡ Ministros. Ad clericos põt referri: ꝛ sic proprie sequiꝛ ꝑbũ suspensionis.

c ❡ Suoꝝ. cõsanguineoꝝ / vel familiariũ. Et sic no. casum in q̃ ꝑcutiens ꝛ mandãs percuti laicum excõicatus est. ad idẽ. ꝟ. eo. lib. de elec. sciãt cuncti. de immuni. eccle. quoniam.

reges[a]: principes: barones: nobiles: balliuos: vel q̃slibet ministros[b] eoꝝ aut quoscũqꝫ alios excõicatiõis: suspensionis seu int'dicti snia fuerit ꝑmulgata licentiã alicui dederit: occidẽdi: capiẽdi: seu alr̃ in ꝑsonis aut bonis suis vel suoꝝ[c] grauandi[d] eos q̃ tales snias ꝑtulerunt: siue q̃rũ sint occasione[e] ꝑlate: vel easdem snias obſuãtes seu taliꝛ excõicatis cõicare nolẽtes (nisi licentiã ipam re itegra[f] reuocauerint: vel si ad bonoꝝ captionẽ occasiõe ipsius licentia sit ꝑcessum: nisi bona ipsa fuerint infra octo dierũ[g] spaciũ restituta aut satisfactio pro ipis ipensa[h]) eoipo sententiã excõmunicatiõis incurrant[i]. ❡ Eadẽ[k] quoqꝫ sentẽtia sint innodati oĩs q̃ ausi fuerint predicta licentia data vti[l] vel aliqd premissoꝝ: ad q̃ cõmittẽda dari licẽtiã ꝑhibuim9: alr̃[m] committere suo motu. ❡ Qui aũt in eadẽ sententia permãserint duoꝝ mẽsium spacio extunc ab ea non possint nisi ꝑ sedẽ aplicã absolutionis beneficiũ obtinere[n].

Bonifacius octauus.

❡ Si maleficio captus a iudice laico dicit se clericum: huius rei cognitio ad iudicem ecclesiasticum spectat. Et si notorie vel publica fama. vel cõmuni estimatione habetur ꝑ clerico: statim fit remissio. Idem si prius se gerebat pro clerico: et modo deprehẽsus fuit i habitu clericali. Si autem prius se gerebat ꝑ laico licet modo in clericali habitu deprehensus fuerit: non fiet remissio: donec fuerit de clericatu probatum: sed interim contra eum iudex i nullo procedet. hoc dicit Joan. and. Capitulum. xij.

Si iudex laicus male-

k ❡ Eadẽ. scꝫ maioris excõicationis.

l ❡ Uti. Et sic mãdans ꝛ mandatarius eadẽ pena puniũtur. sic ff. ꝺ vi ꝛ vi ar. l. j. §. quotiẽs. nec excusat h iussus maioris: qd dic vt dixi. j. de reg. iur. qd qs. ff. ad l. aquil. liber homo. §. (Mandans ꝛ mandatarius pari pena puniũtur.)

❡ Glo. seq. querit ꝛ soluit.

m ❡ Alr̃. i. p̃ter aliquã licentiã. Sꝫ nũqd ille tũc ratũ hñs excõicatus erit ꝛ distigue. vt. j. e. cum quis.

❡ Glo. se. dat simile.

n ❡ Obtinere simile in incẽdiarijs ecclesiaruꝫ: q̃ ex quo denũciati fuerũt nõ pñt absolui ab alio q̃ a papa. ꝟ. eo. tua. ꝛ si papa hoc non expressisset ꝑpetuo: potuisset ordinarius ipsum absoluere. vt. ꝟ. eo. nuper.

d ❡ Grauãdi. Puta ne quis emat ab eis vel eis vẽdat: vel his similia. concor. ꝟ. de priuile. quãto. de immuni. eccle. ca. vlti. eo. lib.

e ❡ Occasione. Quorum interest principaliter defendere sententias ipsas in iudicijs. ꝟ. eo. venerabilibus. §. ij. in fine.

❡ Glo. seq. obijcit ꝛ dupliciter soluit.

f ❡ Re integra. Littera sequens cõtradicit isti: vbi dicitur ꝙ licet res nõ sit integra ifra octo dies potest fieri emendatio. põt dici ꝙ hoc locũ habet in iniuria personali. illud in reali: vt in prima statim sit excõicatus in secunda tunc qñ infra octo dies non restituerit. ❡ Uel dic ꝙ id qd sequiꝛ respicit tpa istius constitutionis. vt si tpe istius ꝯstitutionis ꝑtextu illius licentie aliqua erant occupata: nisi infra octo dies reddãtur habeat locũ pena. ꝛ est si. ꝟ. de re. ec. nõ alie. hoc cõsultissimo. §. laici. vbi in ꝯpulsionibus iam factis datur tempus ad reuocandum: in faciẽdis ipso facto iponitur pena. primũ verius. Idẽ Archi. et hoc videtur voluisse Guil. qui dicit rem integram hic dici priusqꝫ ad grauãdũ personas ꝑcessit sic. Sed Gar. ꝛ Jo. mo. exponunt re integra. i. iniuria nondum illata in persona vel rebus. Jo. an.

g ❡ Octo dierum. Similis dilatio temporis. ꝟ. de excep. pia. ꝛ. ꝟ. eo. solet.

Si iudex. Hic incipiunt cõstitutiões Bonifa. ꝛ ista prima est expediens ꝛ vtilis valde: ꝛ sepissime practicaꝛ. Et diuidiꝛ in duas partes. Prima dicit ꝙ ad iudicẽ ecclesiasticũ ꝑtinet cognoscere (tñ parte vocata) de clericatu quẽ allegat captus ꝑ iudicẽ laicũ. ꝛ cãm reddit. Scḋa pars ibi: ꝛ si notoriũ. subdiuidiꝛ in tres. primo ponit tres casus quibus ante cognitionẽ fit remissio. secũdo ibi: idẽ. addit quartũ quẽ ꝑbat triplici argumẽto legali. tertio ibi: non sic. ponit quintũ quo non fit remissio ante cognitionẽ. iudex tñ laicus interim nõ ꝑcedit. Et declarat decꝛ. ista ea que no. Inno. ꝛ Hostien. ꝟ. eo. vt fame. Jo. an. (diuisio)

❡ Casus. Aliqs Titius erat suspectus vel diffamatus de aliquo delicto. ꝑpter illã suspitionẽ fuit ꝑ iudicem secularẽ captus ꝛ incarceratus. postea cũ iudex secularis vellet de crimine cognoscere: ꝛ cõtra eũ ꝑcedere: ipse excipiendo ꝑposuit ꝙ erat clericus. ꝛ ꝙ cognitio illius criminis spectabat ad iudicẽ ecclesiasticũ quare petebat remitti ad iudicẽ ecclesiasticũ. vel forte nõ petebat: sed iudex ecclesiasticus illũ reqsiuit. iudex ꝟo secularis noluit eũ remittere: sꝫ dicebat ꝙ ipe non erat clericus. Ex isto themate oriunꝛ tria dubia. Primum dubium est ad quẽ spectat cognitio hmõi cause vtrũ ipse criminosus sit clericus vel nõ. hoc est vtrũ iudex ecclesiasticus cognoscit de ista cã vel ipe iudex secularis (Casus: ꝯ falis ꝺ. helie)

factorē captū detineat: et is se clericū dicens ad curiā ecclesiasticā petat remitti: vel curia ipsa eū tanq̄ suū clericū repetat[a]: iudice[b] illū inficiante clericū: ac ob hoc minime remittēdū. dubitatiōis hmōi an scʒ sit q̄ repetit cleric⁹ ad iudicem ecclesiasticuʒ[c] (q2 de re ecclīastica et spūali[d] vocato tn̄ iudice sclari vel alio cuius interest[e]) cognitio ptinebit. ¶ Et si notoriū[f] fuerit ꝙ idē malefactor sit cleric⁹ qui hmōi priuilegio gaudere debeat[g]: stari absq̄ alia cognitione: vel[h] fama publica de hoc extiterit: aut[i] ipē p clerico cōiter habebatur[k]: incōtinēti etiā ante cognitionē[l] de clericatu ecclīastice curie dʒ reddi. ¶ Idē eē cēsem⁹ si re⁹ ipse ante deprehēsionē p laico publice se nō gerēs deprehēsus fuit in hitu clericali. tōsurā videlʒ ⁊ vestes deferens

Scdo q̄rit. supposito ꝙ cognitio hmōi cāe spectet ad iudicē ecclesiast.cū: an remaneat iste sub custodia iudicis secularis: vel sit remittend⁹ ad iudicē ecclīasticum? Tertio q̄rit: supposito ꝙ iste debeat remanere apud vnū istorum iudicū: an debeat iudex seclaris p cedē ad decisionē cause? Ad p̄miā questionē respondet ꝙ cum i casu isto agatur de re spirituali: iudex secularis nō pōt cognoscere de ista cā: nec fiet pbatio corā iudice seculari. Ad scdā in q̄stionem r̄ndet. aut iste detent⁹ p iudicē laicū reputat cleric⁹ cōi fama ⁊ estimatiōe vulgi. ⁊ p clerico se gerebat ante captionē: ⁊ in isto casu fiet remissio ad iudicē eccl'asticum. ⁊ si postea appareat ꝙ sit laicus iudex ecclīasticus illū remittat ad iudicē secularē. Si aūt cōi fama non reputabat cleric⁹ añ captionem: q2 nō icedebat in habitu clericali: tunc remanebit in carceribus iudicis secularis. Sed vtrū pendēte ista cognitione sit clericus vel nō. vel vtrū iudex poterit pcedere ad cognitionē cause p̄ncipalis? R̄ndet ꝙ illa questio est p̄iudicialis ⁊ faciet sopire q̄stionē p̄ncipaleʒ. Cognitio dubitationis an sit cleric⁹ vel nō ptinet ad iudicē ecclesiasticū. vocato tn̄ iudice seculari ⁊ illo cui⁹ interest: q2 forte fuit capt⁹ ad instātiā partis. Et cā quare isti sunt vocandi est ista: q2 forte iudex eccl'astic⁹ pronunciaret istum clericum ⁊ forte esset cleric⁹ qui esset degradatus. q̄ non deberet gaudere p̄uilegio clericali vel fuit goliard⁹ et fuit p̄uat⁹ p̄uilegio clericali. idō isti quoq̄ interest sunt vacandi qñ cognoscit. an iste sit cleric⁹ vel non. [vestes] nō dicit vestē in singulari: q2 in vestibus inferiorib⁹ non debet habere habitū difformem: ideo iura loquentia de ista materia loquūt semper in numero plurali. ¶ Nota p̄mo ꝙ iudex secularis sine metu excōicationis potest capere clericū in delicto deprehensum. licet text⁹ hoc non dicat. Sʒ vtrum istud verum sit etiā sine licentia iudicis eccl'astici? Doctores dicunt ꝙ si iudex sclaris videat ꝙ clericus criminosus non sit in periculo recedendi ⁊ possit habere licentiā a iudice ecclesiastico nō dʒ talē clericum capere auctoritate sua ppria. al's incurreret excōicationē. Sed si videt ꝙ periculū sit in mora ⁊ ꝙ talis fugeret: ⁊ sic crimen remaneret impunitū pōt talem clericū cape absq̄ metu excōicationis: non tn̄ ad finem retinendi ⁊ illum clericum puniendi de crimine sʒ ad finē ipm remittēdi suo iudici ecclesiastico. Et q̄uis iura dicāt ꝙ qñ q̄s temere iniecit man⁹ violētas i clericū icurrit sñiam excōicationis: tn̄ i hoc casu non facit temere: nec icurrit excōicationem. ¶ Nota ꝙ qñ cleric⁹ criminos⁹ fuit capt⁹ per iudicē sclarem ⁊ petat remitti ad iudicem ecclīasticū. dʒ remitti iudici ecclīastico. ⁊ questio vtrum talis sit clericus vl' nō pertinet ad iudicem ecclīasticum. l. omni innouatione cessante. C. de sacrosanc. eccle. vbi dicit ꝙ si corā iudice seculari emergat aliqua questio spiritualis debet fieri remissio ad iudicem ecclesiasticū. ¶ Nota ꝙ pendente questione ista an sit clericus vel laicus non debet iste remanere sub custodia iudicis seclaris: sʒ ecclesiastici si ante deprehensionem reputabat clericus. Item no. ꝙ si ante captionem gerebat se pro laico non dʒ remitti ad iudicē ecclīasticum donec sit cognitū an sit clericus. ¶ Nota ꝙ licet capt⁹ ante captioneʒ gerebat se pro laico tn̄ q̄stio an sit clericus vel nō est q̄stio p̄iudicialis et facit dormire et quiescere cāʒ principalem.

¶ Glo. seq. inducit tria similia.

a ¶ Repetat. sic et ciuitas repetit suū ciuē ff. de rei vē. l. j. §. j. ff. ad municipa. l. de iure. sic ⁊ petit suo ciui iusticiā fieri ⁊ violenter oblata restitui. xxiij. q. ij. dn̄s. sic ⁊ pater repetit filiū. qō dic. vt. s. d cōner. infi. ca. vl. sic ⁊ miles armate militie p magistrū militū in ciuilibus ⁊ criminalib⁹ iudicat. C. d iurisdi. om. iudi. l. magisterie. sic ⁊ clerici corā suo iudice. s. de iudi. at si clerici. Johan. an.

b ¶ Judice. seculari qui malefactorem detinet.

c ¶ Ecclesiasticum. Uide qō est. j. cognitio ptinebit

d ¶ Spirituali. de qua nec p̄ncipaliter nec icidēter habet secularis iudex se intromittere. s. de ordi. cog. tuam. qui fi. sint legi. p venerabilē. ⁊ c. latoz. cū simi.

e ¶ Interest. puta aduersario qui illum fecit detineri: ⁊ pro maleficio fecit puniri. ⁊ sic hi sunt vocandi quorum interest. sic. s. de maiori. et obe. inter q̄ttuor C. de euic. emptor fundi. ¶ si autem non est aduersarius. puta. q2 iudex procedat ex officio citabit iudex vt. s. dicit. ⁊ concor. s. co. venerabilib⁹. §. ij. Additio. j Et. ff. de re iudi. de vnoquoq̄. ⁊. s. de emptio. ⁊ vēdi. ca. fina. Johan. an.

f ¶ Notoriū. facti scʒ qō nulla possit tergiuersatiōe celari. s. de coha. cleri. ⁊ mu. vestra. q2 notorie cognoscitur p clerico vt archidacon⁹ vel archip̄sbyter vel presbyter bon. vel his siles: vel si est notoriū iuris: ad idem. s. de verbo. sig. cum olim.

g ¶ Debeat. hoc ideo dicit: q2 si esset cleric⁹ bufo vl' goliardus ⁊ gestasset artē illā p annū vel tertio monitus nō destitisset: vel esset cleric⁹ vxorat⁹ nō icedens in habitu: vel esset bigam⁹ (i) vel degradat⁹ talis nō remitteret: q2 p̄uilegio nō gaudet. vt. s. c. lib. de vi. et ho. cle. c. vno. (ij) de cle. ꝯiu. c. j. de biga. c. vno. de pe. c. ij. in fi. Additio. Idem Archi. hic vi. qō scripsi. s. co. ti. ppendim⁹. ⁊ c. ꝯtingit. ij. sup glo. ⁊ per hoc sine distinctionū pluritate videre potes casus quibus clericus pdit p̄uilegiū clericale. Jo. an. Additio. Saluo qō no. s. eo. lib. de biga. c. vno in glo. vere. Additio ij Adde qō habes in cle. j. eo. ti. Jo. an.

h ¶ Uel. repete si.

i ¶ Aut. repete si.

k ¶ Habebat. sic. ff. ad mace. l. ij. ff. de offi. p̄to. barbarius. s. d iurepatro. consultationibus.

l ¶ Cognitionē. s. cū est fama vl' cōis existimatio: q2 si est notoriū: ibi nō est necīa cognitio. Additio. Uñ. s dixit absq̄ alia cognitiōe: h dicit añ cognitionē. Jo. an.

Nota=bilia.

D

a ¶ Clericales.§.ő vi.ⲣ ho.de.vt clericoꝝ.ⲣ.c.clerici.
b ¶ Reputare: vt in quo statu reperiꝭ i eo iudiceꝭ ꝑ
p̄nti lꝫ posset indri de alio statu.ff. ő iuur. cum apud
.§.si qs.ⲣ.j.in fi.ca. Additio. Archi.alle.xxv.di.q̄us.
xxiij.q.ij.nec quisq̄.ⲣ.§.co.in presentia. Jo.an.

cular curia quō litigabit corā ecc̄iastico: dic ꝙ forte
relaxabiꝭ dat. fideiussorib⁹: sꝫ nō ꝑꝑ̄ hoc remitteꝭ.§.
e.si clericos i fi.vꝭ litigabit ꝑ ꝓcuratorē.natura ei fa=
cit hoc hꝫ ꝙ iterdū ꝑ aliū qs ꝓsequaꝭ.cām.§. ő iudi.
mulieres.de sta.re.c.vno.ff.de cuſt.reoꝝ.l.diu⁹. hāc
aūt fidē faciet ꝑ
publicū istrumē
tū ordinationis
sue.ij.q.j.legū:ꝑ
testes poss̄t etiā
hoc ꝓbare.§.de
cleri.peregrinā.
tue. Addi. Idē
Archid.vide qd
dixi i regula nō
licꝫ.j.de reg.iur.
Johan.an.

c ¶ Legalis.
C.de li.cau.ea q̄.
ff.ő lib.can.libe
ris.§.fi.ⲣ.l.cum
necessitas.ff. de
ꝓba.l.circa.
d ¶ Cōprobaꝭ
hoc vult dicere
hi q̄ portāt talēꝫ
habitū solēt cle=
rici eē.vn̄ iste pu
teꝭ cleric⁹: sicut
hitus ő mōstrat
vel qui sic̄em cū
aliis vitā suscipi
unt.ⲣc̄.§.de sta.
mo. recolentes.
e ¶ Ex stigma
te. Idē ꝑbū hēs
xxxiij.q.ij.h⁹ ipꝫ
f ¶ Agnoscaꝭ.
Hoc habes.§. ő
fabr.l.stigmata
li.xj.Et dicaꝭ fa
bricēsis q̄ publi
ca arma facit.et
i publicis fabri=
cis:ⲣ nō alibi: et
dat p̄miceio q̄
reponat i publi=
cis armamētis.
Et est stigma .i.
instrumētū q̄ eo
rū brachia figu
rabanꝭ cui erat
ipressum nomē
imꝑatoꝝ.f.facies
ꝑo nō figurabāꝭ.C.de penis.si qs.ⲣ est simi.huic.§.ő
cri.fal.ad audientiā. Additio. Coctura igneoꝝ vul
nerū. Archi.dicūt diriuatores ꝙ est signū/character
cicatrix coctura: lustro q̄ fit calido ferro. ad Gal. vj.
stigmata dn̄i mei Jesu in corpore meo porto. Jo.an.
g ¶ Signati.C.de aq̄du.l.decernim⁹. ad fi.ⲣ anno
tatio est: qꝛ singulis manibus coꝝ ipmiꝭ nomē ipe=
ratoris. Hydrophilati aūt dicunꝭ ab hydra qd ē vas
vbi aqua deferꝭ. vel hydra aqua: philare.i. custodi=
re inde hydrophilati.i.custodes aquarū: ⲣ est si. qd
de gazophilatio dicꝭ.§.de ꝓba.ca.j.
h ¶ Clericali.multo ꝑ fortius si etiā deprehens⁹ sit i
habitu laicali.ⲣ hoc denotat qd dicit q̄uis ⲣc̄.et licet
dicamus ꝙ vltima mora nocet.ff. de pricu.et commo.
rei ven.l.illud.hec vltima possessio non releuat i hoc
ꝙ fiat remissio. Additio. Dicit Jo.mo.ꝙ rō digna no
ta.qꝛ hic plura facebāt ꝯtra ip̄m q̄ pro ip̄o vt patet i
textu: ⲣ ideo a plꝛibus denolabiꝭ etiam sc̄dm illud in=
dicabiꝭ. vt no.j.ti. pxi.ca.vlti. Johan.an.
¶ Glosa sequens primo signat cōtrarium ⲣ soluit. se
cundo querit opponendo: ⲣ dupliciter soluit.
i ¶ Fecerit corā iudice ecc̄iastico. Idem Jo mo.et
Archi. Jvt.§.j.r̄nso.ⲣ sic ꝯtinētia cause diuidiꝭ ꝯ id.§
de seq̄stra.c.j.ⲣ est ideo qꝛ natura cause reqrit aliū in
dicē.ő or.cog.tua.q̄ si.sint le. latoꝛ.cū si. Sꝫ q̄ret⁹ i se

Marginalia: Fabricesis qs dicaꝭ. — stigma qd sigt. — hydrophilati q̄ dicāꝭ — Mora vltima nocet.

clericales ᵃ: nā talē debemus
clericū (donec cōstet de cōtra
rio) reputare ᵇ. Sicut de illo q̄
in possessione igenuitatis exi
stit: si dicaꝭ ab alio libertinus
legalis ᶜ sanxit auctoritas: vt
probandi necessitate non ip̄e
sꝫ aduersari⁹ astrigaꝭ. Justū
est eñ vt ipse talis quē gestat
ex hitu (quisq̄ appareat aliō)
presumaꝭ: qualis is esse cui⁹
fert hitū cōprobaꝭ ᵈ. Ex stig=
mate ᵉ nāq̄ cōsueto fabricen
sib⁹ impximi: latitās fabricen
sis agnoscatur ᶠ. Et custodes
aq̄rū (q̄s hydrophilatos no=
minār) q̄ eis ifigi solet ānota=
tione signati ᵍ manifesti sunt
oib⁹: ⲣ angariarū noīe non te
nenꭍ. Jsq̄ stat⁹ alicui⁹ esse vi
deꭍ in q̄ ipse dep̄hēdiꭍ donec
contrarium doceatur. Nō sic
aūt volum⁹ obſuari si āte de
p̄hēsionē ꝑ laico publice se
gerebat: ac pro tali cōiter ha
bebaꭍ. q̄uis dep̄hēsionis t̄pe
rept⁹ fuerit in hitu clericali ʰ
tūc eñ restituend⁹ nō est q̄us=
q̄ fidē de titulo fecerit ⁱ cleri=
cali: cui⁹ eidē ꝓbationis on⁹ i
cūbat ꝑꝑ̄ p̄sumptionē ᵏ q̄ ad
uersus ipꝫ orta est ex delatio
ne laicalis habitus p̄cedenti:
cōtra eū tñ interim ˡ quis ꝓces
sus ᵐ iudicis penit⁹ cōq̄escat
Idē.

¶ Nō tenet suspēsio vꝭ iterdictū lata i participātes nō p̄missa monitione canoni=ca.h.d. Joā. Capitulū.xiij.

Statutū grego. ⁿ pape
x.factū ad declaratio=
nem cōstitutiōis inocētiane ᵒ
q̄ ꝓhibet participātes excōi
catis ea participatiōe q̄ solū
minorē iducit ᵖ maiore excōi
catiōe ligari monitione cano
nica ᵠ nō premissa: i suspēsiōis
ⲣ interdicti sentētijs (que pro
huiusmodi pticipatione ple=
rumq̄ ab ordinarijs vel dele
gatis iudicibus promulgan=
tur) precipimus iuiolabili=
ter obseruari. ¶ Decernen=
tes easdem sententias non

k ¶ Presūptio
nē. Nota qn̄ p̄sū
ptio ē nō sufficit
possessio nisi fiat
fides de titulo.ⲣ
cōcor.§.e.lib.de
prescrip. c. vno.
l ¶ Interim.i.
pēdēte ꝓbatiōe
de titulo clerica
li.est eñ hoc p̄iu
diciale de q̄ p̄mi
tus debet cogno
sci.vt sciaꭍ an vt
cleric⁹ ab ecc̄ia
stico.vel vt laic⁹
a laico puniri de
beat: ⲣ est si.C.ő
ordi.cog. l.vl.iij
q.xj.in fi.
m ¶ Process⁹
ergo nō solū in=
dicis ꝓhibeꭍ.
sed etiam ꝓcede
re. ad idē.§. co.
lib.de here.c.vt inquisitionis.§.penul.

Marginalia: Possessio clericalis nō sufficit qn̄ p̄sūptio est in Jus.

Statutū. ¶ Primo facit.p̄io pōit ꝯstōnē ꝓrogātē
cui sc̄do decretū adūcit ibi decernētes. Additio.
Et vide q̄ difficile ē ꝓuidere malicijs: qꝛ faciles erāt
iudices excōicare cū p̄ticipib⁹. Emanauit decꭍ. statui
mus.q̄ vetuit p̄ticipātes excōicari maiori: nisi moni=
tiōe p̄missa faciebāt iudices fraudē faciēdo monitio
nē gn̄alē.ⲣ ꝯ hos ꝓuidit Grego.i.c. ꝯstōnē. Sꝫ demū
iudices q̄ excōicare nō poterāt p̄ticipātes nisi nolatis
monitos sine monitōe dicebāt. excōico talē ⲣ suspēdo
a diuis oēs sibi p̄ticipātes vel faciebāt gn̄alē moni=
tionē ő nō p̄ticipādo sub pena suspēsionis vel iterdi=
cti. Jo. an. ¶ [illegible] dictū fuit.§.in.c.statuim⁹.co.ti.
ꝙ iudex nō pōt excōicare p̄ticipātes cū excōicatis a se
maiore excōicatione nisi p̄cesserit canonica monitio.
Sed nunq̄d sine canonica monitione pōt suspēdere
vel iterdicere participātes cū excōicatis a se maiore
excōicatione? Rñ.ꝙ nō: qꝛ idē est dicendū i istis dua=
bus sententijs sicut dictū fuit i sn̄ia excōicationis: vi=
delꝫ vt nō possit iudex suspēdere vel iterdicere p̄tici=
pātes cū excōicatis: nisi p̄missa monitione canonica.
n ¶ Grego.§.co.constitutionem.
o ¶ Innocentiane.§.co.statuimus.
p ¶ Inducit.dic vt dixi.§.e.constitutionem.
q ¶ Canonica.qd dic vt.§.co.cōstitutionem.

Marginalia: diuisio — Casus i falis d. helie

tenere aliter[a] pmulgatas.

Idē. ¶ Per negligentia nō psequētis debito tpe appellatiōez: excōicatio post cā lata nō ɔualescit: sȝ poterit tūc denunciari et debebit vitari: donec ꝺ snie nullitate docuerit.h.di. Jo.an. Capłm.xiiij.

Licet excōicationis[b] sententia post appellationē legitimā[c] pmulgata p negligētiā appellantis appellationē suam minime psequētis nō ratificet nec etiaȝ ɔualescat[d]. Excōicat⁹ tñ nominatim vł spāliter ⁊ expsse[e] qui post appellationē legitimam excōicationis sententiā asserit in se latā: si appellationē eādem infra tēp⁹ ad ipsam prosequendam ab homine[f] vel a iure statutum nō fuerit (vt debuit) prosecutus: lapso eodē tpe excōmunicatus publice nūciari[g] et nedū in iudicialib⁹ sed etiam in extraiudicialib⁹ euitari: ac a legitimis actibus remoueri debebit: quousqȝ ꝙ post appellationē legitimā[h] excōicatus fuerit: vel alꝰ[i] de ipsius snie docuerit[k] nullitate. Idem.

¶ Glosa sequens dat duo similia.

a ¶ Aliter.s.nō pmissa canonica monitiōe ⁊ nolatī. pificata igit̄ sunt i hoc excōicatio/suspēsio ⁊ interdictū Ad idē.j.eo.ts cui.in fi.⁊ pcor.ꝭ.e.ti.c.j.§.hec eadem.

divisio

Licet. ¶ Pilo obiectioni rñdet. Scdo q̄stionē soluit ibi: excōicat⁹. Emanauit ad declarationē eoꝝ q̄ no. Jo. Tan. Ber.⁊ moderni. ꝭ.ꝺ appellatio.sepe Addittio. Dicit hic Joh. mo. Inno.ibi vacillabat. Jo. an.

Ponit qd declarat.

Casus i falso d.helie

¶ Casus Pone ꝙ fui ɔuētus corā iudice ecclīastico corā q̄ ppo sui aliquā exceptionē declinatoriam. forte ꝙ erat ɔsāguine⁹ aduersarij mei vel aliquā exceptiōez dilatoriā pposui. Judex noluit admittere istā exceptionē: sed pnūciauit ꝙ ea non obstāte pcederet in pncipali. vñ appellaui i scriptis ⁊ legitime expssa cā rōnabili in mea appellatione: ⁊ sibi petij cū debita instātia vt michi daret apłos qui iudex dedit mihi apłos refutatorios assignando michi terminū ad pcedēdum corā ipso in principali. qua die adueniēte non cōparui: ideo tanq̄ contumacem me excōicauit. certū est ꝙ si causa inserta in mea appellatione sit vera non sum excōicatus. Accidit ꝙ non fui psecut⁹ meā appellationē sȝ ipsa mea appellatio fuit deserta: qd debeo facere? certe debeo redire ad excōicatorē ad pcedendū in principali. Sȝ ponamus ꝙ cā inserta in appellatione mea pp̄ter quā appellaui erat vera: ⁊ non fui psecut⁹ meā appellationeȝ sȝ cā quare appellaui sit vera: tñ presumit̄ falsa. ex q̄ non sum psecut⁹ meā appellationē. ⁊ est verisīle ꝙ cā ista est falsa. ⁊ iudex dȝ me (hoc non obstāte) publicare excōicatū. Sed nunq̄d desertione appellatiōis potero pbare ꝙ excōicatio est nulla: q꞉ appellaui ex causa legitia? certe sic. non tñ corā iudice ad quē appellaui: sed corā iudice a q̄. sed iterim me publicabit excōicatum nisi petā bñficium absolutionis ad cautelam.

Notabilia.

¶ No. ex hoc ꝙ quātūcūqȝ qs appellauerit a snia interlocutoria iudicis inserta cā rōnabili in appellatione videlicet tali que si esset vera deberet legitima interpretari pp̄ter hoc nō est suspēsa iurisditio iudicis a quo. sȝ ea appellatiōe nō obstāte poterit in pncipali negocio pcedere. ¶ Nota insup pncipalē effectum ad quē emanauit psens.c. videlȝ ꝙ si appellans p negligentiā suam non psequat̄ appellationē: sed appellatio efficiat̄ deserta. nō pp̄ter hoc ɔualescit excōicatio contra eū lata post appellationē legitimam: tñ est presumptio de falsitate cause appellationis.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

b ¶ Excōicationis. Licet de excōicatione exprimat idē puto [Idē Archi.] de snia suspensionis et interdicti: cū eadē sit ratio. ad hoc ꝭ.c.pri.⁊ ꝭ.e.c.j.⁊.j.eo.ts cui.in fi.⁊.ꝭ.ꝺ ap.ad hoc qm̄.⁊ idem in qualibet snia que nulla est ipso iure: ita ꝙ non esset necesse appellare.ꝭ.eo.lib.de re iudi.ca.vlti. quia tunc si condēnatus appellaret: ⁊ nō psequeret̄ non pp̄ter hoc ɔualesceret snia eadem ratione. qꝺ dico ver̄ nisi talis esset casus quo ratificaretur p appella. sententia nulla: vt lata cum falso pcuratore.ff.rem ra.ha.l.iij.§.falsus. de quo vide.ꝭ.ꝺ re iudi.ca.j.

c ¶ Legitimā si cā fuit vera ex q̄ fuit legitia snia est nulla.ꝭ.eo.p tuas. sȝ nisi pu appeat de ei⁹ veritate non poterit dnūciari nulla sȝ tūc possȝ fieri absolutio ad cautelā.ꝭ.e.venerabilib⁹.§.sȝ si ex cā.⁊.§.vlti. si ergo fuit nulla solo tractu tēporis nō potuit ɔualescere.ꝭ.e.li.de despō.ipu. c.vno.⁊.j.ꝺ reg. iur.non firmat̄. cū suis concor.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

d ¶ Conualescat. Contra.ff.de his q̄ not.infa.l.furti. vbi retro notat̄ infamia ɔdēnat⁹ de furto q̄ appellationē nō psequit̄: sic videt̄ retro debere cēseri excōicatus ex q̄ appellationē nō psequit̄. Sed non obstat. q꞉ lex illa loquit̄ de appellatiōe emissa post sniam ab ipsa snia. hic de appellatiōe emissa āte sniam vñ ibi appellatio suspēdit effectū snie iam late.ꝭ.ꝺ iureiur. vꝭ nientes. hic ante sniam iurisditionē suspēdit. vñ snia postea lata non tenet pp̄ter iurisditionis defectum. Additio Idē Archi. q̄ alleg.ꝭ.de consue. ad nostrā.⁊ C.si a non cōpe.iudi.p totum. Jo. an.

Infamia retro notat̄ i eo qui appellationem interiectā non psequit̄.

e ¶ Expresse. interdū em̄ fert̄ snia excōicationis in psonā incertā. v.q.j.quidā.ꝭ.de offi.ordi.si sacerdos.

Excōicatio aliqñ fert̄ i psonā incertam

f ¶ Ab homine. de quo dic vt no.ꝭ.de appella.cum sit romana. Jo. an.

¶ Glo.se. arguit negatiue. ponit opi. cōtrariā quam coadiuuat ⁊ coadiuuationi respondet.

g ¶ Nūciari. No. nō sequit̄ iste denūciat⁹ est excōicatus g excōicat⁹ est: hic em̄ denūciat̄ q̄ forte excōicatus non est. ⁊ facit ad questionē de qua dixi.ꝭ.eo.li.ꝺ excep.pia. Sed nunq̄d ad repellendū actorē sufficiat pbari denunciationē excōicationis/ videt̄ em̄ ꝙ nō p hunc textū: ⁊ p rationē dictā supius: cū illa decr.pia. dicat id pbari debere aptissimis documētis. Host. tñ no. ɔtrū. ⁊ ibi Archi. vt ibi dixi. et p pte illa facit hec decre. nā hic p talē denūciationē vitat̄ a iudicialib⁹ ⁊ extraiudicialib⁹ et legitimis actib⁹ vt sequit̄: lȝ forte excōicatus nō sit: vt pdixi. sic dicā ꝙ ex q̄ de denūciatione nō dubitat̄: vitet̄ ⁊ repellatur ab agendo donec ostendat se absolutū vel sniam nullā. sed si volumus tenere primū huic rñdetur ꝙ hic non solū de denunciatione: sed etiā de snia excōicationis constabat.

Denūciatio excōicatiōis nō reddit quē excōicatum

h ¶ Legitimā. i. ex legitima ⁊ vera cā interpositā vt supius dixi. Johā.an. Additio hec glosella pcedit in appellatione interposita ante sniam. Jo. an.

i ¶ Alꝰ tolle exempla que dixi.ꝭ.eo.presenti.

¶ Glo.seq.reci.p ɔtrarium qꝺ dupliciter soluit.

k ¶ Docuerit. Pōt exponi.i.docere ceperit. ¶ quia

pendẽte ꝓbatiõis articulo ab extraiudicialib⁹ ⁊ legitimus actib⁹ nõ repellit᷑: ⁊ sic cessabit ꝯtrariũ decre. ꝟ.e. solet. in fi. Uel dic illud hr̃e locũ in eo ꝙ debito tp̃e appellationẽ ꝓsequit᷑. istud in eo ꝙ ꝓseq̃ neglexit vñ i penã euitabit᷑ ab extraiudicialib⁹ donec docuerit ⁊c̃. et sic stabit ꝓprie hoc verbum. Additio. Idem Archi. ꝙ etiã dicebat ꝙ ꝓ de nũciatiõe iudicis ꝓxima facie ꝓsumitur. de renũc. in ꝑñtia. ꝺ elec. bone. ꝟ. et ꝓ his lz ꝑ illã ãpli⁹ nõ iuscet. ꝺ ap. pastoralis. i fi. Jo. ꝟ. Additio. j. Ad hoc ꝙ ma. accu. possunt. i sup. et ibi not. in. j. glo. Johan. an.

a ¶ Tue iurisditioni subiectos. cui loquat᷑ nõ appa ret: ⁊ ideo dico [Idẽ Archi.] decre. locũ hr̃e in ꝗlibet iurisditionẽ habente: siue de cõi iure siue ꝑuilegio vl̃ ꝯsuetudie. Ad idẽ. C. ꝺ ipo᷑. l. vlt. ⁊ facit qꝺ dixi. ꝟ. eo. li. de penis. ꝗuis. Additio. j. Puniẽdi crimia. vt. j. iij. glo. ⁊ i remissiõe quã dat fi. glo. et facit cle. mẽ. j. ꝺ cele. mis. ad fi. Jo. an.

¶ Prelatus capi faciẽs et includẽs etiã ꝑ laicos clericuz nondũ incorrigibilẽ excõicatus nõ est nec etiã ipsi capientes. Scd̃o dicit᷑ si talis dat fideiussores de parẽdo iuri detineri non dꝫ nisi iusta cã id suadeat. h. d. Jo. an. Ca. xv.

SI clericos tue iurisditioni subiectos[a] ꝓpter cõmissos excessus. ¶ Etiam per laicos capi facias: et eos (ne fugiant) in carcere pena[b] debita postea castigãdos includas. te vel capientes eosdem (licz nondũ appareat incorrigibiles illos esse[c]) nulla credimus excõicatione nodari[d]. ¶ Cum in his (nisi alꝰ ex ꝓposito excedatur[e] in ipsis) temeritas vel iniuria[f] nequeat deprehendi. ¶ Eosdem quoqꝫ clericos[g] si de parendo iuri tibi fideiussoruz[h]

b ¶ Pena. Ergo carcer nõ est pena. qꝺ tamẽ dicit vt. ꝟ. eo. li. de penis. ꝗuis.

Carcer non est pena.

c ¶ Incorrigibiles illos esse. hui⁹ ꝯtrium no. Ber. i predictis glo. dicens ꝙ si appebat clericũ incorrigibilẽ: capi poterat ꝑ laicos sine pena: alꝰ nõ. ⁊ sic etiã soluebat ꝯtriũ ꝺ decre. vniuersitatis. ad decre. fame. ꝟ. eo. ti. dic vt i seq. glo.

¶ Glo. se. alle. vij. conco᷑. signat vnũ ꝯtriũ. ponit duas opi. quas reprobat. demum soluit.

d ¶ Nodari. ꝯco᷑. ꝟ. e. vt fame. ꝯ. ꝟ. e. vniuersitatis. vbi excõicationẽ incurrũt abbas ⁊ laici ꝙ de ipsi⁹ mãdato mõachũ ꝟberabãt. Ber. ⁊ Host. soluebãt vt dixi in glo. ꝓxi. qꝺ est falsuz vt hic vides. Alij dicunt ꝙ decre. vt fame. loq̇t᷑ in ep̃o. decre. vniuersitatis / i abbate: sꝫ hoc ꝑꝫ falsum ꝑ istã decre. ꝙ loquit᷑ in ꝗlibet iurisditiõez hñte: vt dixi. ꝟ. glo. ij. dic ꝙ ꝙ decr. vt fame / ⁊ ista loquunt᷑ in captiõe ⁊ inclusiõe ꝙ de mãdato prelati cuiuscũqꝫ ꝙ crimina punire possit: põt fieri ⁊ ꝑ laicos: lꝫ ille nondũ incorrigibilis appeat. decre. vniuersitatis / de ꝟberib⁹ loquit᷑: ꝙ si ꝑlat⁹ clerico vel monacho ꝑ laicũ inferre iubeat sꝫ iniuriose nõ est dubiuz si in modũ iusticie. ¶ hoc tñ ꝑ laicũ facẽ nõ debuit sꝫ ꝑ clericos vel ꝑ semetipm: si erat minor ep̃o: ⁊ ideo mãdans ⁊ mandatarius excõicati sunt vt ibi. Additio. j. Jo. mo. olim hoc tenuit sꝫ postea addidit vt sequit᷑ in glo. Jo. an. Additio. ij. Uel disciplinę. de regu. c. vlti.

e ¶ Excedat᷑. ad idẽ. ꝟ. de resti. spo. olim. j. i fi. ⁊ hoc vult dicere si cleric⁹ capt⁹ quiete se duci ꝑmittit ⁊ ducentes eũ non resistentẽ calce pugno vel alio mõ ꝑcutiunt: vt iã vidi de facto: isti bñ sunt excõicati. hoc sonat lr̃a. Additio. Imponenda est enĩ leuientib⁹ freni temperies. C. de custo. reo. l. ij. in fi. Jo. an.

¶ Glo. seq. alle. duo iura arguens ad questionẽ ⁊ ponens tres solutiones ipsius.

f ¶ Iniuria. xvij. q. iiij. si ꝗs suadẽte. ⁊. ꝟ. ꝺ sen. exc. ꝯtingit. ⁊ facit hec lr̃a ad qõnẽ dñicalẽ ꝺ illo ꝙ fugiẽs limicos obuiauit clerico eq̇tanti a ꝙ equũ petit vt fugere possit quẽ cum ille negasset sibi ꝑ vim abstulit: ⁊ postea remisit an talis sit excõicat⁹? Ber. dxi. in qõne dñicali. lxxxij. ꝗdã cũ fugere. opiniones posuit: quaꝝ vna fuit. talem excõicatũ nõ esse: q̄ id nõ fecerat diabolo suadẽte. ad cautelam tñ ab ep̃o absolui poterat. Alia fuit talẽ excõicatũ: sꝫ min⁹ puniẽdũ. l. di. ꝑb̃ros. ꝟ. qꝺ me. cã fact᷑. Tertia fuit. T. an. quã ibi seq̇t᷑ Ber. talẽ excõicatũ: sed ꝓpter id nulla pena puniendum.

Seuientib⁹ ipo nẽda ẽ tẽꝑies freni.

g ¶ Clericos. Idem in laicis et bene etiã eodẽ modo dixit lex. ff. de custo. reo. l. diuus.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

h ¶ Fideiussoruã. ꝟ nõ nudã tñ: idẽ et multo forti⁹

diuisio SI clericos. ¶ Sũt due ꝑtes. scd̃a ibi: eosdẽ. Prima facit tria: soluit dubium qꝺ dupl'r fortificat ibi: etiam per. ⁊ ibi: lꝫ cãm reddit ibi: cũ in his. Scd̃a dat regulã a qua duos casus excipit ibi: nisi. Additio. Et no. ꝙ dicit clericos in gñe non distinguẽdo an sint vel nõ sint in sacris. in mõ tñ capiẽdi et detinẽdi debet in his hr̃i distictio. xlv. dist. cũ beat⁹. Jo. an. Et corrigit prima pars que notat Ber. ꝟ. eo. vniuersitatis. i vltima glo. ⁊ c. vt fame. ⁊ declarat quod ibi no. moderni

Dicit ꝗd corrigit et declarat.

¶ Pro itellectu hui⁹. c. est ꝓsupponẽdũ qꝺ habet᷑ i. c. at si clerici. de iudi. i an. videlꝫ ꝙ punitio clericoꝝ spectat ad iudicẽ eccl'asticũ ⁊ nõ sc'larẽ. Est ꝓsupponẽdũ ꝙ iudex eccl'astic⁹ nõ dꝫ clericũ detinere in vinculis.

Casus lfalis d. helie

¶ Casus. Est aliꝗs cleric⁹ ꝙ est suspect⁹ de delicto: nõ tñ est incorrigibilis. iudex eccl'astic⁹ vidẽs ꝙ nõ põt eũ capere ꝓpt᷑ potẽtiã ipsi⁹ clerici suspecti: vl' forte q̄ nõ hꝫ captionẽ ex᷑ septa dom⁹ ep̃alis: mãdauit iudici seculari vt talẽ clericũ caperet et retineret i carcerib⁹. qꝺ fecit ipse iudex secularis: vtrũ capiẽs ⁊ etiã ep̃s mandans ⁊ executores mandati sint excõicati? vr̃ ꝙ sic q̄ iniiciẽs man⁹ violẽtas in clericũ ⁊ mãdãs incurrit excõicationẽ. hoc tñ nõ obstãte r̃ndet ro. põ. dicẽs ꝙ tales nõ incurrũt sniam excõicatiõis. Sꝫ ponam⁹ ꝙ ad mãdatũ iudicis eccl'astici iudex sc'laris cepit talẽ clericũ ⁊ eũ icarcerauit. ⁊ ad req̇sitionẽ iudicis eccl'astici eũ sibi restituit. iste cleric⁹ sic capt⁹ offert dare fideiussores ꝺ iudicio sisti. vtrũ iudex eccl'astic⁹ dꝫ recipere istos fideiussores: ⁊ talẽ clericũ relaxare siue elargire et dimittere? R̃ndet ꝙ sic. nisi crimẽ esset adeo graue ꝙ verisimilit᷑ timeret᷑ de absentia isti⁹ clerici ꝙ dimittat suos fideiussores ⁊ fugiat: q̄ tũc nõ esset liberãd⁹ sed deberet remanere in carcerib⁹. Idẽ est de iure ciuili: q̄ criminosus nõ est detinẽd⁹ in carcerib⁹ si offerat fideiussores nisi crimẽ esset tã graue ꝙ timeret᷑ ꝺ fuga criminosi. ¶ No. p̃io ꝙ laic⁹ capiens clericũ de mãdato iudicis eccl'astici nõ incurrit sniam excõicationis. q̄ illud non facit iniuriose ⁊ temere sed licite.

Notabilia.

¶ No. illud ad qꝺ alleg. ꝓsens ca. ꝙ detinẽs clericũ in carcere icurrit sniam excõicatiõis. ⁊ pauci iudices in hoc euadũt sniam excõicatiõis: q̄ multotiens ꝓpt᷑ maliciã detinẽt clericos corꝑal'r i carcerib⁹ suis: ⁊ sic incurrũt sniaꝫ excõicatiõis. ¶ No. ꝙ criminos⁹ capt⁹ ꝓ delicto suo: si offert dare fideiussores / est dimittẽd⁹

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

si pignora darẽt[Idẽ archi. Icū sit meli⁹ pignori incū bere ꝙ in ꝑsonā agere. Et q̄ se ꝓmisit satisdaturū satisdat si pignora vel fideiussores det. ff. ꝺ consti. pe. l. ꝓmissor. in fi. Additio. Insti. de ob. que ex delic. §. furti. ꝛ ff. de regu. iur. plus cautionis. Jo. an.

Additio. Sed per eandē decre. vĩ ꝙ iterdicta eccl'a: l terdicti sint eius clerici sicut exēpti sunt exēpta eccl'a. Sꝫ ɔtriū sumit. ⁊. §. pri. q̄ ad nō culpabiles. ⁊ ad ꝺcē. per exemptionē. responde ꝑ regl'am. in penis. ⁊. ꝺ reg. iur. ⁊ per decre. statutū. ⁊. de elec. eo. lib. Jo. an.

Cui⁹ ecclesie ꝑ pl' hoc nō itelligit ecclesia iterdicta.

a ❡ Causa rationabilis. cum plures forte fuerint malefactores vult vnū retinere. vt ꝑ eum veritatē manifestantē alios capere possit. Additio. Fa. xxiiij. q. viti. c. vlt. ⁊. ꝺ ɔfes. c. j. ⁊. eo. li. ꝺ here. in fidei. et. c. accusat⁹. §. licet. Jo. an.

diuisio

Si sentētia. ❡ Sūt tres partes q̄ patent Prima soluit dubiū ⁊ excipit ibi nisi. ⁊ solutionē declarat: ibi: vñ Scd'a ibi: ceterū soluit scd'm dubiū duas limitatiōes interserēs ibi: q̄ culpabiles et ibi: dūmodo. Tertia ibi: cum ꝟo soluit tertiū rationē interserens ibi. ne snia.

dederint cautionē: detinere non debes. ❡ Nisi excessus enormitas vl' alia cā rōnabilis [a] eos suaserit detinendos. Idem. ❡ Interdicto clero nō est iterdict⁹ ppl's nec econuerso. Interdicta ciuitate ꝑpter delictū dñi ciues non interdicti extra ipsā audiūt diuina. Interdicto ppl'o singulares de ppl'o intelliguntur interdicti. h. d. Jo. an. Cap. xvi.

Si snia iterdicti ꝓferatur in clerū [b]: nō intelligit (Nisi aliud sit exp̄ssum i ea.) iterdict⁹ ppl's: nec etiā econuerso [c] ❡ Vñ vno interdicto ipsoꝝ: alius licite admittitur ad diuina. ❡ Ceterū cū ppt delictū dñi [d] vl' rectoris ē ciuitas iterdicta: ciues eiusdem (Qui culpabiles nō existunt dūmō ⁊ ipi ꝓpter dñz vel rectorē puniendū in eis nō fuerit iterdicti [e]) pñt extra [f] ipsā licite iteresse diuinis. ❡ Cū ꝟo alicui⁹ t're ppl's iterdicto nodat: singulares ex eo ꝑsone q̄s iterdictas esse constat. (Ne snia effectu careat [g] cum diuinoꝝ auditio ⁊ sacramentoꝝ ꝑceptio ppl'o vt vniuersis nō ɔpetāt [h]) nō debēt alicubi [i] (casibus expressis [k] a iure dūtaxat exceptis) audire diuina vel ecclastica recipe sacramenta. Idē. ❡ Interdicta ciuitate suburbia ⁊ ɔtinētia edificia dicunt iterdicta: Et interdicta eccl'ia: capella ɔtigua ⁊ cimiterium ɔtiguū dr interdictū. h. d. Jo. an. C. xvij.

Si ciuitas castrum aut villa subijciat ecclesia-

❡ Glo. se. fortificat tertiū ꝑ tria iura sibi ɔtraria ⁊ soluit.

c ❡ Econuerso hoc id ꝓbabat oll ꝑ ꝺcē. ꝓdi. ex ꝑte vbi lata fuit snia ifdicti l clerū ⁊ ppl'm: sꝫ vbi vnū eēt supfluū si iterdicto vno itelligeret alterū iterdictū. et ad idē. ⁊. ꝺ. ꝓbē. c. j. lxiij. di. nosse cū si. vl' th arg. ⁊. isti. ꝺ iur. na. §. plebiscitum vbi appellatōe ppl'i vniuersi ciues itelligūt etiā cōnūeratis ꝑriciis et senatorib⁹: sꝫ illi eiusdē ꝓfessiōis sūt: isti ꝟo alteri⁹. Ad idē xij. q. j. duo sunt sicut ⁊ exp̄sso laico rescripto ꝑ generalē clausulā nō ɔuenit clericus: vt no. ⁊. de rescrip. sedes

Dicit q̄d ap ꝓbat ⁊ ꝺclarat. Et approbat ꝓmū dictū qꝺ no. Host. ⁊. de ꝓuile. ex ꝑte. sup ꝟb ppl'm. scd'm ⁊ tertiū ꝺclarāt no. ꝑ Ber. Inno. ⁊ Host. ⁊. de ꝓuile. ꝙ nonnullis.

Casus in falso d. helie ❡ Casus. Ponamus ꝙ clerus ciuitatis Picta. est interdict⁹: vtrū etiā ppl's? Rñ. ꝙ nō. Sed ponam⁹ ꝙ ꝑpter delictū dñi vel maioris huius ciuitatis fuit ciuitas interdicta: nunq̄d ciues q̄ nō sunt culpabiles pñt audire diuina extra ciuitatē? Rñ. ꝙ sic. nō aūt in ciuitate. Sed ponam⁹ ꝙ epūs Pic. supposuit interdicto ecclesiastico ppl'm isti⁹ ciuitatis. vtrū sola vniuersitas videat iterdicta: vel etiā oēs ꝑticulares de ppl'o sint interdicti? Rñdet ꝙ non solū tota vniuersitas videt interdicta: sed etiam omnes particulares ciuitatis.

Notabilia. ❡ No. primo ꝙ lꝫ de iure cōi snia excōicationis non possit ꝓferri in collegiū siue vniuersitatem tamē pōt ꝓferri snia iterdicti. ⁊ in hoc differūt snia excōicationis et interdictū. ❡ No. ꝙ interdicto clero alicui⁹ loci non videt interdict⁹ ppl's: nec ecōtra. interdicto ppl'o non videt clerus interdictus. Nā lꝫ appellatiōe ppl'i ɔprehendant oēs ciues: nō th ɔp̄hendunt oēs hoies alteri⁹ ꝓfessionis. vt sūt clerici. Nā duo sūt gñā hoim̄ q̄dā sunt clerici: alij sunt laici. ❡ No. ꝙ iterdicto loco nō vident ciues siue habitatores loci interdicti, ideo extra locū interdictū poterūt audire ꝟba diuina. ❡ No. esse etiā interdicti qn̄ ꝓfert i ꝑsonā: videlꝫ vt illi ꝑsone denegat auditio diuinorū officioꝝ. ⁊ etiā denegāt sacramēta th sacramentū baptismi: ɔfirmationis: et penitentie pñt recipi ab interdicto ⁊ etiā in loco interdicto.

Interdicto clero alicui⁹ ... b ❡ In clerū. Interdicto clero alicui⁹ eccl'e non ꝓpter hoc intelligit eccl'ia interdicta. vñ alij clerici licite celebrāt in illa. ad hoc. ⁊. eo. lib. ꝺ ꝓuil. ꝑ exēptionē. i fi.

d ❡ Dñi. Nota q: sec⁹ si ꝓpter delictū ciuiū. et hoc etiā ptꝫ. j. dū dicit. qui culpabiles nō existunt.

e ❡ Interdicti. Aliud ergo est interdicere solū ciuitatē aliud ciuitatē ⁊ ciues. Et no. ꝙ pena spūalis. s. iterdicti bñ punit vn⁹ ꝑ delicto alteri⁹. de hoc. j. q. iiij in sūma. xxiiij. q. iij. in sūma. si igit sunt interdicti audire nō pñt diuina. j. §. pri. Additio. j. Supple. aliud interdicere ciues tm̄. Jo. an.

f ❡ Extra ipsam. ciuitatem intelligas ⁊ extra cōtinentiam. j. c. primo.

g ❡ Careat. Et sic violaret neru⁹ ecclastice discipline: qꝺ esse non dꝫ. ⁊. de ɔsue. cū inter vos. ⁊ sic nos. intelligendū: vt res poti⁹ valeat ꝙ pereat. ⁊. de ꝟbo. sig. abbate. ff. de rebus du. l. quotiens.

h ❡ Nō cōpetāt. q: vniuersitas est res inalata in q̄ nō cadūt talia. ⁊. e. romana. in fi. vbi aūt tractam⁹ de his q̄ vniuersitati cōpetunt: ita dl' illud esse penes vniuersitatē. qꝺ nō penes singulos. ff. de in ius vo. l. sꝫ si hac. §. q̄ manumittit. canonizata. xij. q. ij. q̄ manumittit. ppl's aūt est idē hodie q̄ fuit añ centū ānos: vñ tūc iterdicto ppl'o ⁊ nondū relaxato: q̄ nūc est dicit interdict⁹. vij. q. j. denīqꝫ. xvj. di. habes. ff. de iudi. ꝓponebat. Additio. j. Nā vt ibi satis sepsi ista cadūt i alaz rōnalem ⁊ ꝑsonā verā nō representatā. Jo. an.

Uniuersitas ē res inanimata.

i ❡ Alicubi. etiā in loco nō iterdicto.

k ❡ Exp̄ssis a iure. Leo. c. vl. quo ad diuina. q̄ ad sacramēta: hēs. ⁊. de pe. ⁊ re. ꝙ in te. ⁊. j. e. quoniam.

Si ciuitas. ❡ Sūt due ꝑtes. scd'a ibi. rōne. Prima soluit dubiū ⁊ obiectioni respondet ibi. nā licet Scd'a pars distinguit scd'm membrū ibi: sec⁹. Jo. an.

Casus
ṡ. alio
d. helie

¶Casus. Ponam⁹ ꝙ papa vel legat⁹ vel alius iudex ecclesiasticus supposuit hāc ciuitatē sub interdicto ecclesiastico nō facta mētione ꝺ suburbijs et burgo scti hylarij qꝺ non est de ciuitate. vtrū iterdicta ciuitate dicant suburbia esse interdicta? Rñdet ꝙ sic ita ꝙ nō est licitū populo audire diuina i suburbijs. alias interdictū esset modici effectus nā habitatores de facili hērent accessuz ad suburbia. Sz ponamus ꝙ aliq ecclesia ē supposita itdicto. vtruz capelle ipsi cōtigue sint interdicte? Rñ. ꝙ sic. et nō soluz capelle sed etiaz cimiterium primum.

Notabilia.

¶Nota pmo ꝙ differētia est inter ciuitatez: castrū: oppidū: vrbem ꝛ villā. Nā

ciuitas qd sit.

ciuitas dr ciuiū vnitas. ꝛ sic edificia ꝛ structure muroꝶ nō dicūt ciuitas. sed congregatio hoim appellat ciuitas: sz appellat vrbs. nec est de substantia ciuitatis ꝙ ibi sit epūs Nam antequā cēnt epi erāt ciuitates: ꝛ administrabāt

Urbs qd sit.

epi cōiter: sz voluerūt ɔtēdere iter se iō fuerūt distictu: ita ꝙ vn⁹ admistraret ifra certos limites ꝛ sedes ei⁹ collocaret iter ciues. Castrū dr q̄si casa arta. nā nō dz

Castrū qd sit.

esse diffusuz ne tpe guerre egeat magna custodia hominū ꝛ victualib⁹. Oppidū dr magnū ꝛ amplū castrū: ꝛ necesse est ꝙ sit amplū vt hoies tpe guerraꝶ possint

Oppidū qd sit

in eo retrahere bona sua. Uilla stricte accipiēdo accipit p illa parua casa q̄ est in rure ordinata ad reponē-

Uilla qd sit.

dū instr̄a agri: vt sunt aliq̄ i agris ꝛ vincis suis q̄ hñt aliquā paruā casaz in q̄ reponūt instr̄a sua. sed large accipit p ɔgregatione hoim se collocātiū ifra edificia q̄ nō sunt vallata muris: nec clausa muroꝝ ambitu.

¶No. ꝙ in loco interdicto nō est qs sepeliendus.

a ¶Suburbia. ad idē. ff. ꝺ vb. sig. l. ij. ꝛ. l. edificia. ꝛ l. vt alphenus. ꝛ. l. q̄ incontinentibus.

b ¶Predicta. s. ciuitas castrum vel villa.

c ¶Uilipendi. ad idē. ṡ. c. pri. in fi. ꝛ. ṡ. ꝺ ɔsue. cū inter. Additio. Ibi tñ eneruabat vl effectu carebat hic aliqualē effectū habebat sed vilipēdebat. ꝛ ɔcor. ṡ. de priu. vt priuilegia in fi. Jo. an.

d ¶Cōtinētib⁹. Satis videbat iudicis arbitrio relinquēdum que dicant ɔtinentia edificia: ꝛ non dicit cōtiguis. vt. j. pri. respon.

e ¶Ut prius. Hoc dicit qꝛ celebrari potest. licet nō vt prius. s. c. vlti.

Contigua q̄ sunt.

f ¶Cōtiguis. Contigua sunt quoꝝ extrema simul cē ɔtingūt. Additio. Uide qꝺ dixi. ṡ. co. li. de ɔsec. ec. vel alta. c. vno. super glo. ɔtigua. Jo. an.

¶Glo. seq. dat simile querit ꝛ soluit.

g ¶Sepeliri. est si. j. c. is cui. ij. rñ. si ei alicui interdicit ingress⁹ ecclie ꝛ sepultura cimiterij: vt ibi: sz pone nūc tpis aliquē ibi sepultū ꝛ postea relaxatū est interdictū. nunqd talis exhumabit: nō si penitēs decesserit fm Inno. qui hoc nota. ṡ. de exces. prela. ca. vlti.

stico interdicto: illoꝝ suburbia[a] ꝛ cōtinentia edificia eo ipso itelligi volum⁹ iterdicta. ¶Nā licet p̄dicta[b] videantur alias muroꝝ ambitu t'mina ri: hoc tñ casu ne vilipēdi[c] valeat snia interdicti (qꝺ fieret si posset i ipsoꝶ suburbijs vel cōtinētib⁹[d] edificijs licite celebrari vt pri⁹[e]) expedit iterp̄tationem fieri latiorē. ¶Ratione q̄ꝗ simili si sit ecclia interdicto supposita vel subiecta: nec in capella eius celebrari: nec in cimiterio ipius eidē ecclesie cōtiguis[f] poterit sepeliri[g]. ¶Secus si ei contigua nō existāt[h] Idē.

¶Celebrās scienter i ecclesia polluta: vel p̄nte excōicato maiori excōicatione irregularitatē nō cōtrahit. h. d. Domi. Cap. xviij

IS q̄ i ecclia sanguinis[i] aut seminis effusione polluta. Uel q̄ p̄sentib⁹ maiori excōicatione nodatis[k] sciēter celebrare presumit: licet i hoc temerarie agat: irregularitatis tñ[l] (Cuz id non sit expressum in iure[m]) laqueū nō incurrit. ¶Sciēter celebrās in loco interdicto in casibus non permissis irregularis et ineligibilis est. h. d. Unicus.

IS qui i ec. diuisio

qꝛ res deuenit ad eū casum ꝛc. Host. not. contra. ṡ. de consecra. eccle. vel alta ɔsuluisti. Additio. Fa. qꝺ no. eo. ti. a nobis. ij. in fine pe. glo. ꝛ vide qꝺ no. i clem. de sepul. eos qui. in glo. sed qui. Jo. an.

h ¶Existant. Idē habuim⁹ in pollutione. ṡ. eo. lib. de cōse. ec. vel alta. c. vno Est autē secus econtrario: vt ibi scilicz quia cimiterio i terdicto nō dicitur iterdicta ecclesia etiā contigua. ꝛ ibi patet ratio.

¶Due sūt ptes. secūda ibi is vo. pria soluit duo dubia. scdꝫ ibi: vel q̄. ꝛ ratione inserit ibi cū id. Scda ponit penā violātis interdictū ꝺclarādo quis violet ꝛ qd iportet pena Jo. an. Declarat ꝛ approbat que

Dicit qd declarat.

no. Ber. ṡ. de priui. tuarū. l. ij. glo. Inno. ꝛ Host. ꝺ exces. p̄la. tāta. Additio. Et host. de ɔse. ec. c. fi. p Abba. de prebē. in lateran. Guil. in spe. tit. ij. §. iuxta. ver. illud q̄ꝗ. vbi etiam dicit idē de celebrante in ecclia: cuius ostia clausit epūs et reliqas sustulit ppt discordiā p̄onoꝝ. de iurepa. c. j. ꝛ. ij. Jo. an.

Casus ṡ. alio d. helie

¶Casus. Aliqs in ciuis in ecclia aliquē iniuriose verberauit vsq ad sanguinis effusionē: vel aliquā mulierē cognouit carnaliter etiā vxorē ppriam: ꝛ sic ecclesia est polluta. nunqd celebrātes in tali ecclia polluta efficiunt irreglares Rñdet ꝙ nō. nā celebrātes in loco polluto nō ɔhūt irregularitatē: nisi fuerit cautū in iure expressum. Idē dicendū est de illo q̄ celebrat scienter presente excōicato maiori excōicatione. Sed ponam⁹ ꝙ aliq̄ eccla est supposita intdicto ecclesiastico. aliqs in ea celebrauit vtrū efficiat irregularis? Rñdet ꝙ sic. nisi ipetret a romano pōtifice vt possit celebrare diuina etiā in loco interdicto: ꝛ talē celebrantē in loco interdicto sol⁹ papa p̄t absoluē: et efficit talis celebrās ineligibilis actiue ꝛ passiue. hoc est nō pōt eligere nec eligi.

Notabilia.

¶No. pmo ꝙ effusione sanguinis humani iniuriose facta polluitur ecclia. ¶Nota ꝙ in ecclia polluta nō debēt diuina celebrari: sed pri⁹ p epm dz talis ecclia recōciliari ¶Nota ꝙ celebrans diuina in ecclia polluta est puniend⁹ ad arbitriū supioris. ¶No. ꝙ celebrās in loco intdicto ɔhit irregularitatē Puta ꝙ irreglaris efficit ineligibilis actiue ꝛ passiue. ¶No. ꝙ celebrans p̄sente excōicato nō ɔhit irregularitatē: sz est primus irregularitati. qꝛ est suspēsus ꝛ durāte suspēsione nō debet celebrare: ꝛ si faceret est puniendus.

i ¶Sanguinis intelligas humani ꝛ iniuriosi de semine etiā intelligas hūano etiā vxorio. et de hoc vide plenius. ṡ. e. lib. de ɔse. eccle. vel alta. c. vno.

k ¶Nodatis. istis intdict⁹ est igress⁹ ecclie. ṡ. e. li. ꝺ p̄ui. epoꝶ. ¶Un caueat: qꝛ primus⁹ ē irregularitati. j. e. is cui. j. rñ. Jo. an. Additio. Ut. ꝙ ibi dixi sup gl. pe. io. an.

l ¶Tamen. alias inde. alias tamen.

m ¶In iure. suspensi ergo a ɔfessoub⁹ suis ab offi

cio ad certũ tps eadẽ rõne si celebrant non incurrunt irregularitatẽ. Additio. Idẽ Hostiẽ. de cle. ex. mu. ca. si. ⁊ Guil. in preallega. §. iuxta. ver. in suspensis. Jo. an.

a ❡ Scienter. Secus ergo si ignoranter: nisi talis esset ignorantia que excusare non deberet. §. de cleri. excõ. mi. aplice. §. de postu. c. j.

b ❡ A iure. §. e. ca. viii.

c ❡ Liberari. ad idẽ. §. de cle. excõ. mini. aplice. §. e. de re iu. dica. c. j. ⁊ §. e. c. j.

d ❡ Ineligibilis. ⁊ etiã Ipostulabilis. §. de postu. c. j. q2 violãs interdictuz etiã postulari nõ potest vt ibi.

e ❡ Cũ aliis. admittit ergo potestatẽ eligendi actiuã ⁊ passiuã ⁊ de hoc solet recitari. §. de elec. ne p defectu.

divisio Q Uoniam. ❡ Ponit dictũ cui⁹ ratione vigentẽ premittit. Joh. an.

Ponit qd declarat. Declarat not. p Hosti. §. e. pmittimus. per quã olim probabatur quod hic dicitur.

deponitur sacerdos q de illo veteri chrismate vngit baptizatum: nisi in mortis articulo. de cõse. dist. iiij. si qs de alio. vñ omni anno in die cene dz chrisma cõfici et vetus cremari. de cõse. dist. iij. lfis. vere ergo insurgit hui⁹ decre. dictũ: q2 si tpe iterdicti pmittunt sacramẽta: quib⁹ vtimur chrismate. et ver⁹ chrisma nõ dz eẽ visui ergo restat q permissum intelligit eo tẽpe die cene chrisma pficere: q2 cõcesso princi pali ⁊ accessoriũ de reg. iur. accessoriũ cum suis cõcor. Additio. Jo. mo. alleg. §. de offi. dele. preterea. ff. d pecu. ad rem mobilẽ. ⁊. l. ad legatuz. Johan. an.

divisio I S cui. Diuisio patet q2 sũt tria dicta Jo. an. Approbat qd not. Inno. ⁊ Hosti. §. e. sacro. Additio. Quia Inno. videbat ɔtrariuz dicere in decre. cũ medicinalis §. eod. ideo vide quod ibi scripsi super glo. de hac. Jo. an.

Dicit qd approbat

❡ Is vero qui sciẽter[a] in loco celebrat supposito iterdicto (nisi sup hoc priuilegiat⁹ existat: aut a iure[b] sit ɔcessum ei) irregularitatẽ incurrit: a qua nequit per aliũ q̃ per romanũ pontificẽ liberari[c]. et adeo efficitur ineligibilis[d] q nec ad eligendum cum aliis[e] debebit admitti. Idem.

❡ Tempore interdicti chrisma die cene domini confici potest. h. d. Capitulum. xix.

Q Uoniã in baptismo[f] et confirmatione (que[g] nedum pueris sed ⁊ adultis[h] propter more periculum exhiberi possunt) licite tempore interdicti[i]: chrismatis vtimur vnctione: posse (licet terra iterdicta existat) chrisma die cene dñi cõfici: dubium[k] non existit. Idem.

❡ Suspensus ab ingressu ecclesie in ea diuina celebrãs est irregularis. Et moriẽs ipenitẽs suspẽsione illa durãte caret ecclesiastica sepultura. Et suspensio ab ingressu ecclesie vel officio per appellationez sequentem non suspenditur. h. d. Dominicus. Capitulum. xx.

I S cui est ecclesie interdictus[l] ingressus (cum sibi p cõsequens censeatur in ipsa diuinorũ celebratio interdicta) irregularis efficit: si contra interdictum hmõi diuinis in ea[m] se ingerat: in suo agẽs officio sicut prius. ❡ Talis q̃z si hoc interdicto durãte decedat: nõ dz in ecclesia vel cimiterio[n] ecclesiastico (nisi penituerit) sepeliri.

presuppositio ❡ Pro intellectu ca. est p̃supponendum p̃mo q sacramentũ baptismi et sacramentũ cõfirmationis tẽpore interdicti licite conferunt. Itẽ presupponitur scdo q in his duob⁹ sacramentis vtimur chrismate. nam in sacramẽto baptismatis imponit p pbrm in vertice capitis: ⁊ in sacramentis confirmationis p epm. Itẽ est presupponendũ q chrisma te veteri non est vtendum nam chrisma debet comburi in fine anni.

d. helie

Casus l'alio d. helie ❡ Casus. Certũ est q sacramentũ baptismatis ⁊ ɔfirmationis pñt ɔferri tpe iterdicti. nũc ponam⁹ q ciuitas Picta. fuit supposita iterdicto: vtruz chrisma tpe cene possit cõfici in ciuitate Picta. Rñdet q sic. q2 die cene dñi p exercitio illi⁹ anni dz cõfici chrisma ppter indigentiã. q2 nõ vtimur chrismate veteri post annũ.

f ❡ Baptismo. post baptismũ enim sacerdos vngit chrismate. in vertice nõ in fronte: qd est solius epi. §. de consue. quanto. primum ptz de conse. di. iiij. post q̃. ⁊ duobus ca. seq. ⁊. c. pbris. ⁊. c. nullus ministrorũ.

g ❡ Que. s. baptismus ⁊ confirmatio.

h ❡ Adultis. idẽ hodie in pnia: qd dic vt. j. eo. c. vlt.

i ❡ Interdicti. vt. §. e. c. ij. rñ. ⁊. §. de spõ. nõ est nobs. Additio. Et vide qd de matrimonio ⁊ ordine ibi dixi post Inno. Tñ est aduertendũ q illa iura loquebant de baptismo paruulorũ tm̃: hic exprimit de adultis qd placuerat Vin. in decre. responso. Jo. an.

❡ Glosa sequens iustificat textum.

k ❡ Dubiũ nõ existit. q. d. ɔcesso baptismo et confirmatione tempore interdicti satis est ɔcessum confici chrisma. est ratio. q2 vet⁹ chrisma non debet esse visui: nec de illo veteri chrismate debet quis chrismari: et

Casus l'alio d. helie ❡ Casus. Alicui est interdictus ingressus eccle: q̃uis esset exẽptus vel nõ exẽptus ̃sm aliquos: puta q iudex ecclesiasticus aliquẽ suũ subditũ excõicauit nõ in scriptis vel alio modo. certũ est q sibi est iterdict⁹ ingressus ecclesie. Ponamus q durante interdicto ingressus ecclesie talis celebrat: nunqd efficitur irregularis: certum est q sic. Sed ponamus q alicui est interdictus ingressus eccle: durante interdicto nõ est ingressus ecclesiam / nec celebrauit diuina / ⁊ sic nõ cõtraxit notam irregularitatis: sz ãteq̃ esset finita illa interdictio mortuus est: vtrũ sit et interdictus igressus cimiterij vel ecclesie: Rñdet q sic. ideo post mortẽ non debet sepeliri in cimiterio ecclesiastico: nisi interdictum fuerit relaxatum. Sed ponamus q aliqs fuit suspensus vel interdictus: ille appellauit: vtruz per appellationẽ sit suspensa sententia interdicti vel suspensionis: Rñdet q non.

l ❡ Interdictus ab hoie vel a iure. §. eo. sacro. §. eo. c. j. §. si quis. ⁊. §. eo. lib. de priui. epoꝝ. cum si.

m ❡ In ea. ergo secus si extra eam. ⁊ hoc not. etiam §. vbi dixit in ipsa. si igit sub aere vel sub tentorio vel in domo priuata celebret vel ɔcelebret forte celebrando cũ altari viatico. vt. §. de priuile. de his. ⁊. §. eo. ti. eo. lib. ca. vlti. irregularis nõ erit. Additio. Idem Inno. ⁊ Hosti. i decre. sacro. ⁊ Guil. i spe. d lega. §. iuxta. ver. quid si quis suspenditur. ⁊ Archidia. hic. ⁊. §. de offi. delega. c. ij. Jo. an.

❡ Glosa sequens dat simile ⁊ questionem soluit.

n ❡ Vel cimiterio. sicut ergo iterdicta ecclia iterdictum est cimiteriũ. §. eo. si ciuitas. in si. ita interdicto

mihi igressu eccle: et cimiterii vt h: nec hic distiguitur credo an cimiteriu sit ptiguu vel no vt ibi distinguitur: qr illa distictio hz locu vt ibi res iterdicit .s. eccl'ia: qr res eccl'iastica ptigua ipsi eccle iterdicte est iterdicta vt ibi: sed vbi refert interdictu ad holem vt hic: qd ad eu an cimiteriu no sit ptiguu vel sit: et p hoc illuderent cesure si posset in isto s; non in illo cimiterio sepeliri. Additio. Et talis illusio reprobat. s. eo. si sni a. vlti. et ca. se. j. rnso. cu pcor. et. j. e. eod q. Jo. an. ¶ Glo. seq. alle. pcor. scda soluit qone. tertio qrit remittit: duas opi. po. et soluit. a ¶ Sequete. ista q sut parta q ad hoc sicut q ad id. s. eo. c. j. et s. eo. statutu. cu si. et pcor. ad hoc s. d appellatio. ad hec qm. Et itelligas pprie de suspesione ab ingressu eccle vel diuinor vt sonat lra: qr in suspensioe a tpalib puta ingressu possessionis vel pomerii vel interdicto aque et igni (b) no hret hic locu. ff. de ap. l. no tm. taliu em suspensione vel interdictor effect' no suspedit p appellatione sequete: nisi esset casus in q dänatu publice interesset statim puniri. ff. eo. pstatutu. Quid in suspesioe a bnficio: de hoc p Inno. et Hostie. i predic. decre. ad hec qm. et placuit Inno. (b) q in oi suspesione eccl'iastica no suspendat appellatio. Hosti. distinguit aut suspendit a bnficio. et tunc cu ipm bnficiu spuale sit: ita est hec opinio. aut suspedit a pceptioe bnficii de qua pstat q est tpalis. et tuc bn suspendet appellatio eius effectu. ide fm eu si dicat suspedo te a pbenda. sec' si dicat suspendo te a canonia: qr illa spualis est. sat videret [illegible] p hac decre. q suspesio a bnficio bene releuet p appellatione sequete cu hic dicat ab offo et ab ingressu eccle etc. si ide esset in suspensioe bnficii hoc expressisset. puto igitur solu in his mere spualib' p que ligat aia decre. hanc locu hre. Additio. j. ff. de seruis expor. cu pecca fo. ff. de iter. et rele. p totu. Jo. an. Additio. ij. Licz Archi. cotrariam opi. sibi attribuat. Jo. an. Additio. iij. Idem hic Archi. eadem ratione. Jo. an.

Appellatio an suspedat effectu suspensionu vel iterdictor.

¶ Sane sicut excoicatio: sic ab officio vel ab igressu eccle sic lata suspesio aut ipsi' effectus p appellatione seqnte minime suspendunt. Idem.

¶ Religiosuz clericu vberante absoluit eps eo casu q absoluet clericu. h. d. Do. c. xxj.

Religioso q manus violentas in clericu secularē inieciti (ne hoc preterea habeat materiam euagādi) poterit ab epo eo casu absolutiois beneficiu exhiberi: quo seculari clerico posset si aliu clericum percussisset.

¶ Verberans nouitium religionis excoicationem incurrit. hoc dicit Dominicus.

¶ Quāuis autē is q religione ingredit: religiosus cēseri cu effectu no possit donec sit tacite vel exp'sse pfessus: si q's tñ violētas man' i eū iniciat excōicationis late a canone vinculū non euadit. Idem.

¶ Absolutus pp ter mortis periculum vel aliud impedimentum: ab eo a quo als non poterat: si cessante impedimento se non presentat cum commode potest: et a quo als absolui debebat recidit i eādem sententiam. Idem in absoluto qui se dz alicui' cōspectui presentare si hoc non faciat. Jo. Capitu. xxij.

Eos qui a senteñtia ca

intelligēda in his casib' in qbus qs iniciēs man' violētas in clericu no posset absolui a suo epo. Nam etiā si sit inops religiosus vel detent' infirmitate vel alia cā legitia possit excusari vt no arripiat iter romanu: pot eu epo absoluere etiā de casibus reseruatis sedi apo. Sed ponamus q qda nci' laic' intrauit religione eo aio vt elapso anno pbatiois faceret pfessione: acci dit q durate anno pbatiois als qs iniecit man' violetas i eum. vtru sit excoicat'. R. q sic. eo q erat spe d clericatu et rligioe. ¶ Glo. se. exprimit sex excepla. b ¶ Eo casu. puta qr leniter percussit. s. e. peruenit: vl' est de his vl' delicat' s. eo. mulieres. et. c. ea noscit. vl' e eger: vel i mortis articlo. s. e. q de his. vel hz inimicitias capitales. s. eo. decetero. idē in similib'. Additio. i. Non ergo restringo ad leuissimā sup quo vide quod ibi satis no. sup fine. j. glo. Jo. an.

¶ Glosa sequens obiicit et soluit.

c ¶ Exhiberi. Driu videbat p decre. pdictā: cu illor. vbi dr q si clericu pcusserit sclarē no nisi p sede aplicam (vt scadalu cuitet) absolutiois bnficiu poterit pmereri. vn videbat q indistincte mōach' pcutiēs clericu absoluend' esset a solo papa ppt scadalu qd est cū monach' clericu pcutit cu dignior sit cetus clericor. xvi. q. j. legi. sed text' ille sane dz intelligi fm determinatione hui' decre. nec em p eo q monachi sunt cor dz pditio ce deterior. xvi. q. j. sunt nonulli. i fi. Et puto (b) q si mōach' no hz vn vadat et monasteriu etiā pauperrimu sibi puide no pot: absoluet illu epo eo iure q absoluet inopes. s. e. c. q de his. Additio. j. Etiā rōne premissa ne ppter religione sit deterior ipsor pditio.

d ¶ Seculari clerico. supple vel laico.

¶ Glosa sequens reci. per contrarium.

e ¶ No possit. et ob hac cām dicebat Inno. et Ab. cotrariu in predi. decre. statuim'. et p eis facit ler. ff. de statuli. l. statuliber. vbi statuliber q facit medio tpe facit vt seruus non vt liber: sed driu est ver. vt hic. nec obstat q eras poterat laicari: qr idem i clerico seculari in minoribus ordinibus: et preterea tunc est ecclesiastica persona. xvij. q. iiij. quisquis.

f ¶ Violetas. idē puto si violētes i casu. s. e. ptigit. j.

g ¶ A canone. xvij. q. iiij. si quis suadēte. quo priuilegio etiam interdum gaudet clericus cōiugatus. s. eo. lib. de cle. coniug. c. vno.

diuisio

Religioso. ¶ Diuisio patet. scda ibi: qtuis. Et satis se summat. Jo. an. Prima pars declarat decre. s. eo. cum illor. ver. q si clericuz. Scda reprobat qd not. Inno. et Abb. s. de regu. statuimus. et approbatur qd ibi no. Hostien. et s. eo. c. j.

Dicit qd declarat approbat et reprobat

¶ Casus. Habem' q si religiosi alicui' monasterii se vberauerit in claustris mōasterii q abbas illos pot absoluere in illis casib' in qb' eps pot absoluere. Ite habem' q si religiosus iniecerit man' violetas in clericum dz absolui a papa. et no pot absolui ab alio q a papa. Sed vtru hoc sit veru indistincte: siue iniectio violēta sit leuis vl' atrox. R. q iura hoc dicētia sunt

Casus lfalis d. helie

Eos qui. ¶ Sut duc ptes q patet. Scda ibi: ide. Corrigit no. p Ber. et alios. s. eo. decetero.

Dicit qd corrigit.

¶ Pro intellectu hui' c. est psupponendu q incidēs in canonē si quis suadente diabolo. xvij. q. iiij. no potest absolui a suo episcopo sed a solo papa si iniectio

Presuppositio d. helie

nonis[a] vel hois: (cū ad illum a quo alś de iure fuerant absoluēdi: nequeunt ꝓpter imminētis mortis articulum: aut aliud ipedimētum legitimū[b] ꝓ absolutionis bñficio habere recursuȝ) ab alio absoluuntur: si cessante postea periculo vel impedimento hmōi se illi a q̃ his cessantib⁹ absolui debebant q̃ȝ cito cōmode poterūt ꝯtēpserint pñtare: mādatū ipsius sup illis ꝓ quib⁹ excōicati fuerant humiliter recepturi et satisfacturi prout iusticia suadebit decernimus[c] (ne sic censure illudant ecclesiastice; in eandem sententiam recidere ipso iure.

℄ Idē[d] statuim⁹ de his quibus (cū a se. apo. vel a legatis ipsius absolutionis bñficiuȝ a qbusuis sentētijs ꝯsequuntur) iniungitur vt ordinariorum suoꝝ vel aliquoꝝ quoꝝ liber suscepturi penitentiam ab eisdē se conspectui representēt. et passis iniuriā seu his quibus propter hoc obligati existunt satisfactionem exhibeant cōpetētē: si hec[e] cū primū cōmode poterunt nō curauerunt adimplere. Idem

℄ Si ꝑcussionē in clericū sine meo mādato tñ noie meo factā ratā habeaȝ/ excōicat⁹ sum. secus si meo noie nō sit facta. Joh. and. Capi. xxiij.

fuerit enormis. Idē dicunt aliq̃ etiā si iniectio fuerit mediocris. ⁊ hoc nisi i articulo mortis: vel nisi haberet aliquod aliud legitimū ipedimentū vt non posset ire ad papā ꝓ obtinenda sua absolutione.

Casus i falso d. hele. ℄ [Casus] Iniecī man⁹ violētas in clericū ⁊ atrociter ⁊ sic suȝ excōicatus. a q̃ excōicatiōe nō possū absolui nisi a papa. sed eo q̇ erā in periculo mortis ꝯstitut⁹ ꝑpt infirmitatē: vel eo q: volebā intrare belluȝ: vel mare: petij bñficiū absolutōis a meo diocesano vel simplici sacerdote fui absolut⁹. lapso ipedimēto perueni ad sanitatē: vel fui regressus a bello vel mari. nūq̇d citi⁹ q̃ȝ potero debeo adire papā ꝓ obtinenda absolutōe q: me absoluēs absoluit cum hac cautiōe vt parerē mādatis pape? Rñ. q̇ sic. ⁊ si nō fecero ipso facto incido in pristinā excōicationē. Sȝ q̇d cu icidissem i excōicationē pristinā accessi ad papā ⁊ obtinui absolutionē sub hac forma q̇ papa me absoluebat: sed q: ignorabat qualitatē meā et meas facultates: remisit me ad meū diocesanū ꝓ penitētia suscipiēda ⁊ satisfactione et iniunxit michi vt ifra tres mēses pñtarē me cōspectui dioce[s]ani. ⁊ infra illū terminū nō pñtaui me corā meo diocesano: nunq̇d reincidā in pristinā sniam excōicationis? certe sic.

Notabilia. ℄ Nota pmo q̇ ꝯstitut⁹ in ꝑiculo mortis pōt absolui a snia canonis vel hois: ⁊ a simplici sacerdote. etiā si absolutio sit reseruata romano pontifici. Nā in reseruatis aplice sedi excipit ꝑiculū mortis. Et in ꝑiculo mortis pōt q̇s absolui a simplici sacerdote a quacunq̇ excōicatione. ℄ Nota duos casus in quib⁹ absolut⁹ ipso facto incidit in pristinā excōicationē regulariter ꝯtam. Prim⁹ casus qñ fuit absolutus ꝓpter imminēs ꝑiculū q̇ cessante ꝑiculo nō potuisset absolui nisi a papa ⁊ se pñtare dȝ corā papa q̃ȝcitius pōt cessante ꝑiculo. Alius casus est qñ q̇s absolutus fuit a papa q̇ papa cū remisit ad diocesanuȝ vel ad aliū. si non representat se infra tempus: ipso facto incidit in pristinam excōmunicationem.

℄ Glo. seq. enumerat. xxxij. casus excōicationū hui⁹ libri ⁊ remittit. ad li. clementinarum. Jo. an.

a ℄ Canonis. multi sunt casus. [i] in q̇bus est q̇s excōmunicatus a canone: et quidā scȝ. xxxij. inducūtur ꝑ cōstitutiones huius sexti [i] libri quos hic oēs ordinatim enumerabo. Primus. s. eo. lib. de elect. vt periculū. §. nulli. Secundus. eo. c. §. q̇ si ꝑmissa. Tertius eo. ti. sciant cūcti. Quartus. eo. ti. generali. Quintus eo. tit. fundamenta. §. q̇ si secus. Sexto. eo. titu. indēnitatibus. §. postremo. Septimus. de offi. delega. ca. xiiij. §. pare vero. Octauus. s. de his que vi metusue. ca. fi. cap. viii. Nonus. de iudi. mulieres. Decim⁹. de

Excōicatio q̇b⁹ casib⁹ fert a canone.

re iudi. ad apostolice. in fi. Undecimus. s. de reb⁹ ecclesie. non alie. hoc cō. ultissimo. §. laici. Duodecim⁹. eo. ca. in fi. Tertiusdecim⁹. de relig. domi. ca. vno. Quartusdecimus. de censi. quāq̃ȝ. §. qui vo. Quintusdecim⁹ de imu. eccle. clericis. §. nos igit. in fi. Sextusdecim⁹ ea. decre. ver. ꝑlati i fi. isti duo hodie sūt sublati ꝑ cle. de imu. qm̄. Septimusdecimus. eo. ti. qm̄. Octauusdecim⁹. eo. titu. ca. viii. Nonusdecim⁹. s. ne clerī. vel mo. c. ij. in ꝑn. Uicesimus eo. ca. in fi. Uicesimusprim⁹. de here. c. ij. j. rñso. Uicesimussecūdus. e. ca. ij. rñso. sȝ poti⁹ credo illū canonē ferē de snie vt ibi dixi. Uicesimustertius. e. ti. vt inquisitiōis. in fi. Uicesimusquartus. d scisma. c. vno. ver. omnē. Uicesimusquintus. e. ti. §. ⁊ nihilominus. Uicesimussext⁹. de homic. ꝓ humana. ad fi. Uicesimusseptim⁹. de iniurijs ⁊ dāno dato ca. vno. Uicesimusoctau⁹. de penis felicis. §. presenti. Uicesimusnon⁹. e. c. ad fi. Tricesimus. s. c. quicūq̇. Duo aūt inducūtur ꝑ hanc decre. q̇ de iure veteri nō erant vt notat. s. eo. decetero. casus quē habuimus. s. eo. ca. pxi. ⁊ quē habebimus j. ca. pxi. sūt declaratorij veteris iuris ⁊ non nouo iure ꝓmulgati: et ideo inter eos non ꝯputantur. Triginta tales casus expssos ⁊ duos tacitos inductos per clemē. no. in clemen. j. eo. ti. in glo. est sciendū. Additio. Qui fuit additio ex illis casib⁹ ibi no. xvj. sunt papales. id est reseruati pape: quos ibi signāter expssi. i suprascriptis vero pauci sunt papales. scȝ quintus. xxiij. et. xxviij. Item tricesimus post ꝑseuerantiam duoꝝ mēsium: sed nō prius. decre. clericos. de immuni. eccle. obmitto: quia est renouata. Ex his etiā casib⁹ quattuor requirunt satisfactionem ante absolutionē quos vide. s. eo. solet. in glo. id est notoria. Johā. Additio. j. xxx. casus iuris veteris colligit Hostien. in sum. eo. tit. §. iij. in prin. Johā. an. Additio. j. De insertis loquitur glo. hoc dico. quia vna reseruata addit alium casum scȝ. j. tit. pxi. exist. in fi. duos etiā induxit Bonif. s. post compilationem hui⁹ libri ꝑ extrauagantes detestande. ⁊ c. statuimus. Jo. an.

b ℄ Legitimum. aliqua exempla posui. s. c. pxi.

c ℄ Decernimus. nō dicit declaram⁹: ⁊ sic suo tempore vera fuit [i] opinio Goffre. Ber. ⁊ Hostiē. qui dicebant eū non recidere. dicebat tamē Hostiē. hoc pretextu multi illudunt censure: vnde ꝓuidēdum esset. modo igitur est ꝓuisum. Additio. j. Idem Joh. no. hic in prin. Jo. an.

d ℄ Idem. s. q̇ in sniam recidāt ipso iure.

e ℄ Hec. s. duo superius dicta. s. presentare penitētiario: ⁊ satisfacere iniuriam passis. Jo. an.

diuisio

Cum quis absque. Sunt duo dicta. secundum ibi: si vero. et utrumque subdit rationem sui ibi: cum ratiha. secundum ibi: cum quis. Ho. declarat et approbat notata per Jo. xvij. q. iiij. omnes ecclesie. per Bern. et modernos. de. c. mulieres. Et per hanc decre. exemplificamus regulas. j. de regu. iur. ratum quis. et regulam ratihabitionem.

Dicit quod declarat dicens hunc casum regulare exemplum

Casus ab alio.

Casus. Ticius me offendit. aliquis meus familiaris volens michi complacere et vidit eum sumens nomine meo sine mandato Ticium verberauit iniiciendo in eum manus violentas: certum est quod ipse est excommunicatus: sed utrum sim excommunicatus? Respondet ro. po. cum distinctione: aut habui ratam iniectionem: quia postquam meus familiaris factum michi retulit: ipsum acceptaui laudando factum: et tunc incurro sententiam excommunicationis. aut non habui ratum illud factum: et tunc non sum excommunicatus. Sed quid pone quod non fecit nomine meo: sed alio nomine: tamen postquam sciui quod ille verberauerat inimicum meum mihi placuit: et in corde meo habui gratum et gauisus sum: utrum incurram sententiam excommunicationis? certe non. quia quod nomine meo non fuit gestum ratum habere non possum. Sed quid in primo casu quando ex ratihabitione incido in excommunicationem. utrum sum excommunicatus a tempore ratihabitionis vel a tempore iniectionis? Respondet quod a tempore ratihabitionis et non a tempore iniectionis: nam ratihabitio retrotrahitur et mandato equiparatur. i. sum excommunicatus ac si mandassem. Et secundum doctores ratihabitio habet suum effectum a tempore ratihabitionis et non ante.

Cum quis absque tuo mandato[a] manus iniiciat in clericum[b] tuo[c] nomine violentas si hoc ratum habueris: excommunicationem latam a canone incurris[d]. Cum ratihabitio retrotrahatur: et mandato debeat comparari[e]. Si vero iniectio eadem tuo nomine non[f] sit facta: tunc licet pecces ratam habendo eandem: non tamen propter hoc excommunicationis ullius vinculo innodaris. Cum quis ratam habere nequeat: quod eius nomine non est gestum[g]. Idem.

Tempore interdicti etiam sani ad penitentiam admittuntur: nisi sint excommunicati: qui non nisi in mortis articulo admittentur vel nisi cau-sam dederint interdicto: qui non admittentur: nisi satisfaciant vel caueant prout possunt. Item illo tempore misse et alia diuina officia sub pena distributionum sicut prius in ecclesiis celebrantur ianuis clausis: plane sine excommunicatis et interdictis: et sonitu campanarum. Et quater in anno alte cum campanis et ianuis apertis celebrare possunt et exclusis excommunicatis interdictos admittere: ita tamen quod hi propter quos excessum latum est non appropinquent altari. In ceteris fuadendum est interdictum. et reuocata sunt priuilegia ultra id quibuscumque concessa. h. d. Jo. [illegible]

Alma mater ecclesia ple-

ad eum: in hac questione videtur tenere Ber. de. eo. mulieres talem esse excommunicatum. ad quod bene faciunt iura ibi per eum allegata. et idem per eadem iura ibi tenet Host. est tamen ar. ff. de acq. here. si quis mihi bona. ad fi. et de. eo. li. vi. peru. c. vlt. in fi. Inno. ibi dixit talem excommunicatum non esse: [illegible] tenetur tamen de culpa de qua alias puniri possit canonice cum dolum requirit. Bar. brixie. in fi. questionum suarum venerialium in questione quod licet aliquis mandauit [illegible] dixit quod talis quo ad deum non tenetur: tamen quo ad ecclesiam excommunicatus est: quod verum videtur. Additio. Quosdam casus quibus penitentia liberat a pena: posui de iure patronatum laici. super j. glo. Joh. an. Additio. j. Hostien. hic posuit dictum. Inno. sed ipse. Inno. videtur hic tenere quando tam tarde penituit quod non potuit reuocare alius secus. hec distinctio colligitur ex princi. et fi. sue glo. Jo. an. Additio. ij. Et est. lxxix.

Notabilia.

Nota primo quod si quis nomine meo delinquat non sum puniendus nisi illud delictum factum habeam ratum. Nota magis specifice quod si quis nomine meo iniecerit manus violentas in clericum non sum excommunicatus nisi illam iniectionem ratificem. Queritur de qua ratificatione intelligitur utrum necesse requiratur quod sit ratificatio apparens vel sufficiat quod sit ratificatio non apparens. Puta aliquis meum inimicum verberauit nomine meo: ego postquam sciui factum illum celaui in domo mea/ certum est quod sum excommunicatus: quia ista ratificatio est apparens. Sed quid si non ratificaui per exteriora signa: sed in corde meo fui contentus: et ipsum laudaui: sed per exteriora dixi quod non ratificabam tale factum: et illum expuli a domo mea? Respondet glo. quod quantum ad deum sum excommunicatus et peccaui mortaliter: sed quantum ad ecclesiam militantem que non iudicat de occultis non sum excommunicatus. Nota quod ea que non sunt gesta nomine meo non possum rata habere. Nota quod si quis verberauit inimicum meum licet habeam ratum: dummodo non sit nomine meo non sum excommunicatus. Glo. se. querit ponit opi. contra quam alle. duo iura. demum subdit alias duas opi. et secundam approbat.

a Mandato. Quid si quis mandauit clericum verberari et postea ante manuum iniectionem reuocauit mandatum deinde mandatarius percussit antequam reuocatio peruenire

b Clericum. large sumitur. vt. xij. q. j. duo sunt.

Glo. seq. exemplificat. querit et opi. ponit.

c Tuo nomine puta tui contemplatione fuitor vel amicus tuus clericum qui tibi iniuriam realem vel verbalem intulerat percussit quem tu postea ratum habendo receptasti et magis amicum habuisti. Sed quid dices retento hic themate: si ille amicum vel seruitorem talem non receptauit vel illum expulit: nec per aliquid exteriora potest apparere quod ratum habuerit: sed tamen in veritate ratum habuit in corde? dixit Host. de. c. mulieres. talem quo ad deum esse ligatum: non tamen quo ad ecclesiam militantem. que non iudicat de occultis. de symo. sicut nobis. et de. co. a nobis. ij.

Glosa sequens reci. per questionem.

d Incurris. ex ratihabitione predicta. dico quod eum excommunicatum extunc. s. ex quo ratum habuit: non extunc quando fuit facta iniectio. licet j. dicatur ratihabitionem retrotrahi: quia satis trahitur ad tempus anterius cum ex facto anteriori ligat: licet ex nunc. nec enim sententia excommunicationis trahitur retro: sicut alie sententie. de. co. licet quod statim ligat aut non ligat: nec suspendit effectum suum. de ap. pastoralis. et facit quod dixi. de. c. venerabilibus. in glo. post diffinitinam. Jo. an.

Excommunicatio sit retro = trahitur.

e Comparari. vt. j. de re. iur. ratihabitionem. et dic vt

f Non sit facta. puta inimicus inimicum sibi [ibi no. clericum percussit. ego gaudeo: et forte illum postea recepto et illi communico. Additio. Tunc tamen incurro minorem et secundum hoc exemplum dixit ter. vlli intelligendum est de maiori. Jo. an.

g Gestum. j. de reg. iur. ratum quis. et dic vt ibi.

Alma mater. Corrigit hec decre. in quibusdam ius vetus vt infra patebit. Et potest diuidi in quatuor partes. In prima premittit prohemium usque ibi: sane. Ibi secunda/ in qua tractat de sacramento penitentie: quomodo et quibus sit exhibendum tempore interdicti: usque ad. §. adiicimus. Ibi tertia/ ubi tractat quomodo diuina officia sint illo tempore

diuisio

rūqꝫ nōnulla rationabilit͛ or dinat ⁊ cōsulte q̄ suadēte sub iectorū vtilitate postmodum consulti⁹ ac rationabilius re uocat ni meliusve cōmutat[a].

¶ Sane a nr̄is dudū fuit pre decessorib⁹ cōstitutū vt i t͛ris seu locis ecclastico supposi tis īterdicto nulla (certis casi bus ⁊ sacramēt͛[b] exceptis) di uina celebrent͛ officia vel mi nistrent͛ ecclastica sacramē ta. ¶ Quia v͛o ex districtiōe hm̄oi statutoꝝ excrescit inde uotio ppl̄i. pullulant hereses ⁊ ifinita pericula aiarū insur gūt[c]. ac ecclijs sine culpa[d] ea rū debita obseqa subtrahunt͛ cū fratrib⁹ nr̄is deliberatiōe habita sup his diligēti conce dim⁹. ꝙ tpe īterdicti ab hoie vl' a iure[e] plati: nō tm̄mō mo riētes: sed etiā viuētes: taꝫ sa ni[f] etiā ꝗꝫ infirmi ad peniten tiam (q̄ ꝓpter pronitatē et fa cultatē hoim ad peccādum[g] sūme necessaria est) licite ad mittant͛[h]: dū tamē excōicati

Casus, līalis d. helie

celebranda: vsqꝫ ad §. ceteris. Ibi quarta vltima/in qua quo ad cetera seruari p̄cipit interdictū: ⁊ p̄uile gia ꝯria reuocat. Jo.an. Sed Jo mo. diuidit in septē ptes. facit em̄ de scd̄a tres. ⁊ de tertia duas. Additio. Et circa hanc dictionem alma: vide qd̄ dixi ꝺ offi. cu sto. ca. ij. sup eo. ver. ⁊ habet͛ idē ꝟbū. ꝫ. e. li. de re li. ⁊ vene. sā. c. j. post p̄n. Jo. an. ¶ Casus Uidi mus supra p to tū discursuꝫ hu ius tituli maxi me. in. c. si sentē tia. i. c. si ciuitas et i plurib⁹ alijs ea. ꝙ tpe īterdi cti diuia officia non debent cele brari in locis in terdictis nec mi nistrari sacra ec clesiastica exce ptis aliquib⁹ ca sibus. Sed vtrū tpe interdicti debeat denegari sacr̄m penitentie. Iu ra antiqua circa moriētes admittunt: sed de sanis ni hil dicunt. R̄ndet ro. pon. ꝙ nō solū moriētib⁹: sꝫ etiā sanis non debet denegari sacramentū penitētie. etiā tpe interdicti dūmō nō sint excōicati. Item dūmodo non sint illi propter quorum culpam sit positum iter dictum. ⁊ hoc verum nisi p̄stita cautione de qua in littera. Sed vtrū sit indistincte verum ꝙ tēpore īter dicti non debent celebrari diuina? Respondet ꝙ non sed intelligitur ꝙ non debent celebrari diuina publi ce apertis ianuis et pulsatis cāpanis: sed possēt cele brari diuina non cantando: sed submissa voce. ⁊ p̄hi bēdi non interessentes horis diuinis pdūt suas distri butiones quēadmoduꝫ si diuina celebrarentur alta voce. sed istud fallit in quattuor festiuitatibus. vide licet in festo pasche: natiuitatis dn̄i: pēthecostes. ⁊ as sumptionis beate Marie v͛ginis. in illis quattuor fe stiuitatib⁹ lꝫ locus sit interdictus poterūt pulsari cā pane ⁊ celebrari diuina alta voce: etiā admissis īter dictis in auditione diuinorum officiorum: ⁊ cuꝫ illis qui sunt causa interdicti: sed debēt remotius stare et non debēt appropinquare ad altare ꝓ faciendis suis oblationibus vel causa orandi. Postea ro. pon. iubet antiqua iura obseruari non obstantibus illis q̄ in cō trarium statuuntur.

¶ Glo. se. alle. duas ꝯcor. dat simile ⁊ ponit notabile.

a ¶ Cōmutat. Quia ꝫ varietatē temporū statuta expedit variari. ꝫ. de consan. et affi. non dꝫ. ⁊ optime: lxiij. di. §. verū. nā etiā p̄uilegiuꝫ reuocat͛ cum tendit ad noxā. ꝫ. de deci. suggestum. Et no. ꝙ raro inuenies ⁊ forte nunꝗ: saluo eo qd̄ dixi. ꝫ. de here. contra xp̄ia nos. ꝙ ꝯstitutio Bonifa. reuocet ius antiquū qn̄ ver ba exprimat que hoc denotent vt vides hic. ⁊. ꝫ. ꝺ re script. statutum. ꝫ. de ꝯcess. preben. c. ij. de censi. felicis licet hoc non sit necesse. vt. ꝫ. e. lib. de consti. c. j. est tn̄ vtile. vnde non debemus esse faciles ad dicēdum per suas ꝯstitutiones vetera iura esse correcta vbi id nō exprimit: qꝛ si hoc intenderet in illis expressisset vt in istis. ad hoc. ꝫ. de celebra. missa. cum marthe. ver. Jo hannes. cum suis ꝯcor.

Bonifa ci⁹ raro ius an tiquuꝫ reuo cat nisi id expri mat.

¶ Glo. seq. specificat sacramenta permissa.

b ¶ Sacramētis. ꝑmittebat͛ ei baptisma paruulo rū pnia moriētū ⁊ viaticū et ꝯfirmatio in fronte. ꝫ. ꝺ spon. nō est. ⁊ de pe. ⁊ re. ꝙ i te. ꝫ. eo. r̄nso. ꝑmittebat͛ etiaꝫ ꝯfectio chrismatis. ꝫ. e. qm̄. ⁊ celebratio misse se mel in septimana ꝓ ꝯficiendo corpe xp̄i ꝓ infirmis. ꝫ ꝑmittim⁹. tenet etiā mr̄imoniuꝫ ꝯtrū tpe īterdicti cū teneat etiā ꝯ ctū ab excōicato maiori. ꝫ. ꝺ eo q̄ dux. in mr̄imo. quā vol. ꝑ adul. significasti. licꝫ em̄ illd̄ sit sacra mentū. nō tn̄ sic cōfert͛ gr̄a ꝑ illd̄ sicut ꝑ alia. q ꝺ hoc. j. q. j. q̄dd. Additio. j. Ibi dixi de sacro or dinis p⁹ Inno. Jo. an. Addi. ij. Fatet͛ ergo glo. ꝙ cōfertur. ⁊ de hoc plene dixi ꝺ sacra vnc. c. vno. post p̄n. Jo. an.

c ¶ Insurgūt. ⁊ oib⁹ his fuit ꝓuidendū. ꝫ. de cōsti. c. ij. de sepul. c. j. Audiui de q̄dā loco in marchia ꝙ tā to tpe steterat īterdictuꝫ ꝙ facta relaxatione hoies illi⁹ loci. xxx. vel. xl. an. q̄ nunꝗ audiuerāt missam deride bant pb̄ros celebrātes. Additio. Sic qd̄ dicit hiero. ad atherachiā vbi loquitur de natis i obsidione q̄ nō desiderabant quam non nouerant libertatem. Jo. an.

d ¶ Sine culpa. qd̄ regulariter esse nō dꝫ. j. de reg. iur. sine culpa. cum suis ꝯcor.

e ¶ A iure. Pone exemplū. ꝫ. eo. lib. de elec. vbi peri culū. §. ciuitas. de cēsi. ꝓꝑ. de imn. ec. clericis. ꝺ vsu. c. j. de pe. c. vlti.

f ¶ Sani. Uide ꝙ verificat͛ hic falsa opinio quā po suerat Gof. ꝫ. de spon. non est vobis. in fine vbi dꝫ: tex tus penitentias morientium. dicebat Gof. Tancre. ⁊ Uin. ⁊ etiam viuorū: qm̄ nulli deneganda est penitē tia alleg. de peni. ⁊ re. ꝙ quidā. de pe. di. vlt. c. vl. pro phetauit. ⁊ suo tempore falsuꝫ dixit. licet hodie ꝑ hāc decre. sit verum.

g ¶ Ad peccādū: qꝛ ꝓcliu⁹ est cursus ad voluptatē ⁊ natura imitatrix ē viciorū. xx. q. iij. ꝓcliu⁹. et omnis etas ab adolescētia ꝓna ē ad malū. xij. q. j. ois etas. ⁊ natura hūana facile labit͛ ad delicta. i auē. ꝺ mōachꝭ §. si v͛o his. col. j. vn̄ ē pnia scd̄a post naufragiū tabu la q̄ sustinemur post casuꝫ. de pe. di. j. scd̄a p⁹ naufra gium. ⁊ post baptismum q̄ lapsus fuerit in peccatuꝫ per eā reparatur. ꝫ. de sum. trin. firmiter ad finem.

Natu ra imi tatrix ē viciorū et curs⁹ ꝓcliu⁹ ē ad vo luptatē

¶ Glo. seq. querit. arg. pro. soluit contrarium.

h ¶ Admittant͛. Sed nunq̄d talibus sanis post pe nitentiā dari posset eucharistia? ⁊ videt͛ ꝙ sic: cū ipsa ꝑ penitentiā intelligat͛. ꝫ. de peni. ⁊ remis. ꝙ i te. Sed dic contra: nā lꝫ eo casu ꝑ penitentiā intelligat͛ via ticum vt ibi: non tn̄ simpliciter eucharistia: nam ista est regula a canone tradita ꝙ nulli penitēti est dene gādum in morte viaticum. l. dist. penitētes i fi. lꝫ igit͛ eucharistia vt viaticū eo tpe ꝑmittat͛ his q̄ sunt i via huius seculi: non tamen sanis reperio permissum: et sic antiquitati stabo: ⁊ dicam prohibituꝫ. C. de appel latio. ꝑcipimus. ad hoc. j. §. p̄xi. in fi. vbi dicit solum modo. Additio. Sic circa ipsa sacramenta nichil fit

immutatũ nisi quo ad penitentiã. ⁊ idẽ Archi. Jo. an.
Additio. Idem Archi.

a ¶ Articulo. Tũc ei ipsi penitẽtes absolui põt a sacerdote: etiã si tale esset excõicationis gen⁹ ꝙ non posset absolui nisi a papa. xvij. q. iiij. si quis suadẽte. Additio. j. ẽ. de sepul. c. si. Jo. an.

risi: ꝙ interdicto loco olb⁹ iterdictũ intelligit ibi audire diuina: nisi sup hoc sint puilegiati. ⁊ videt expssum. ẽ. eo. li. de puile. licet ꝗ decre. etiã videt supflua ꝑ istã. sʒ dic vt dixi i pn. imo si decr. illa itelligeret ð puilegio iuris cõis. puta dato hodie ꝑ hãc decre. ibi esset casus.

non fuerint ꝗs admitti (pterꝙ̃ i mortꝭ articulo [a]) nolum⁹ ad eãdẽ. ¶ Illis etiaʒ pter quorũ culpã: dolũ: vl fraudẽ lata est sentẽtia iterdicti: vel ꝗ ad ppetrandũ delictũ (cuius occasione ipm iterdictum est latũ) pbuerũt auxiliũ: cõsiliũ vel fauorẽ nisi de ipo delicto (si sint tales ꝙ id facere valeant) prius satisfecerit: vel de satisfaciẽdo idoneã [b] dederit cautionẽ. aut si satisfacere nequeũt: vel hmõi cautionẽ prestare iurauerit [c]. ꝙ cum poterunt satisfacient: et ad satisfactionem hmõi ꝑ eum vel per eos ꝗ facere ipsam debent et possunt pstandã dabũt ɔsiliũ ⁊ auxiliũ: ac iuxta posse suum fideliter laborabũt: nõ est penitẽtie bñficiũ aliꝗten⁹ cõcedẽdũ. Nec tũc etiã ꝗ ad istos vel alios ꝗ circa hoc minime deliꝗrũt (vbi ciuitas vel loc⁹ ali⁹ seu vniuersitas iterdicti exstũt) faciẽda est relaxatio [d] iterdicti: sʒ est eis solũmõ iniũgẽda pnia salutaris. ¶ Adijcim⁹ pterea ꝙ singulis dieb⁹ i ecclijs [e] ⁊ monasterijs [f] misse celebrent. Et alia dicãt diuina officia sicut [g] prius. submissa tñ voce et ianuis clausis. excõicatis ac iterdictis [h] exclusis: ⁊ cãpanis etiam nõ pulsatis: ⁊ tã canonici ꝙ̃ clerici eccliarũ in ꝗbus distributiones ꝗtidiane illis ꝗ horis intersunt canonicis tribuuntur [i]: si ad officia non venerit supradicta: distributiões easdem amittant: sicut interdicto perderent non extante si diuinis officijs non adessent ¶ In festiuitatibus vero natalis domini pasche ac pẽthecostes: et assumptionis [k] virginis glose campane pulsentur: et ianuis apertis alta voce diuina officia solẽniter celebrentur. excommunicatis prorsus exclusis. sed interdictis admissis. ꝗb⁹ ob reuerentiam dictarũ solẽnitatũ: et vt ipsi ad humilitatis gratiam et reconsiliationis affectũ facili⁹ inclinentur: prefatis diebus participationem permittim⁹ diuinorũ. sic tñ ꝙ illi propter quorũ excessum interdictum hmõi est platum altari nullatenus appropinquent [l]. ¶ Ceteris ꝗ circa obseruatione iterdictorum a nr̃is sũt pdecessorib⁹ instituta in suo robore duraturis: non obstãtibus quibusuis priuilegijs ecclesijs: monasterijs: ordinibus. religionibus seu personis ecclesiasticis: secularib⁹ vel regularib⁹: exẽptis ⁊ non exemptis: sub quauis forma vl expressione verborũ ab apo. sede ɔcessis [m]: que contra tenorem presentis constitutio-

Cautio idonea pignoravel fideiussores cõphẽdit non nudam pmissionem.

b ¶ Idoneaʒ. ergo nõ nudaʒ: sed pignora. vel fideiussores. C. ð verbo. signi. sancimus.

c ¶ Iurauerint. Addidez. ẽ. de dona. iter vi. ⁊ vxo. ꝑ vr̃as. C. de epis. ⁊ cle. auten. gñaliter.

d ¶ Relaxatio Facit ad ea que no. de peni. ⁊ re. ꝙ i te. in fine. igitur si is ppt cuius culpã latũ est interdictũ satisfacere valt tollet iterdictũ: si nõ ppt ei⁹ culpam sed alteri⁹ ipse punit: ei⁹ satisfactio nõ redsrit. ẽ. eo. ti. si sentẽtia. §. j. si autẽ culpabilis fuit puta ɔsiliari⁹ vl auxiliari⁹: licet tollat cautio ⁊ iungat penitentia nõ relaxabit interdictum. Additio. j. Et vide ibi qð p⁹ Jn no. dixi super ꝟ. vlti. glo. Jo. an.

e ¶ Ecclesijs. Nõ itelligas de eccl'ijs iterdictis sed sitis in loco iterdicto. qð ptʒ ẽ. §. j. ibi: terris seu locis. ad idẽ ẽ. de ꝟb. signifi. cũ in partib⁹. sic etiã loquit. ẽ. ð pe. et re. ꝙ in te.

i ¶ Tribuũt Et illis tãtũ nõ alijs tribui debet. ⁊ ɔsuetudo ɔtraria nõ valet ẽ. eo. li. de cleri. nõ resi. c. vno. ¶ Glosa sequẽs diffinit altercationem. scðo ꝗrit ⁊ soluit.

k ¶ Assũptionis. Nota ꝑmiã tñ altercationẽ ꝗrẽtiũ qð ẽ solẽnius festũ: an festum assumptionis: an festũ natiuitatꝭ virginis gloriose habet enim ecclesia ꝙ sit celebri⁹ festũ assumptiõis: vt hic vides. j. sed in his festiuitatib⁹ ɔtraʒ posit celebrari? dic ꝙ i vigilia festi ad vesperas. j. quia tunc ꝗd officiorũ celebratões icipit dies. lxxv. dist. qð die. ⁊ ẽ. de ferijs. ca. ij. ⁊ credo ꝙ ɔtinuatpoterit offm vsqʒ ad vesperas festi: ne dies iclusiue cõpletoriũ aũt ⁊ reliꝗ post vesperas cantare nõ poterũt ẽm hãc formã ꝑ iura pdicta. Additio. j. Uel annũciationis de ꝗ plus videbat. Joh. an. Additio. ij. Et. ẽ. ð obser. ieiu. c. j. Additio. iij. Itẽ

de priuile. ꝙ nõnullis. ibi cũ cõe terre fuerit iñdictũ. Additio. Ad huius intellectũ vide qð scripsi. ẽ. eo. pñti. super ver. loca. Jo. an.

f ¶ Monasterijs. Et noĩe eccliarũ intelligunt monasteria. liiij. distin. §. hac auctoritate Additio. Uide qð no. ⁊ dixi. ẽ. eo. li. ne plati grãdi. in ver. presertum. i glo. no. ⁊ super ipsã. Jo. an.

g ¶ Sicut prius. Hoc stati determinat ꝑ sequẽtia. ¶ Glo. se. ꝗrit. arg. affirmatiue. sed ɔtrium soluit.

h ¶ Iterdictis. Quid de non interdictis? videret a ɔtrario ꝙ eis presentibus possit celebrari. sed dic

Archi. ⁊ facit clemen. j. de reli. ⁊ vene. san. i fi. ⁊ hoc ex obseruantia est indubitatum. Jo. an.

l ¶ Appropinquẽt. vberiorẽ gr̃am igit habebũt ꝗ nõ peccauerũt ꝙ̃ hi ꝗ peccauerunt: ⁊ merito. nã et spãle est i hac sñia ɔ rationẽ iuris ꝙ ali⁹ p alio puniat ẽ. de iur. ⁊ dã. dã. c. vno Additio. j. Dicit Jo. mo. gr̃a effusa plus vel min⁹ affluit put subiectũ gr̃e pl⁹ vel min⁹ se coaptat influẽti ille. qð no. xvj. q. j. positiones ⁊. ff. ð vsu ⁊ habi. plenũ. §. j. ⁊ §. equi.

Gr̃am vberiorẽ habebũt qui nõ peccauere ꝙ̃ ꝗ peccauere.

¶ Glo. se. exemplificat. scðo soluit duo dubia.

m ¶ Cõcessis. erant fratres minores: pdicatores: ⁊

qdā alij priuilegiati vt certis suis festiuitatib9 celebra re possent tpe interdicti: iterdū vsq ad octauas: hec et similia priuilegia sunt reuocata: et puto. [Idem Ar chidiacon9] etiā p hec vba gnalia reuocatū priuilegiū tēplariorꝫ et hospitalariorꝫ: q in eorꝫ iocūdo aduētu se mel in anno ape riebat vna eccle sia i loco tpe iter dicti: et celebra bant diuia. ff. d priuile. vt priule gia. et intelligas de priorib9 priu legijs q respiat hec ↄstitutio nō de posteriorib9 cū sibi vel succes sorib9 legē impo nere nō potuerit: lz iudicare potuisset. ff. eo. lib. de re scrip. c. vlt. C. de legi. digna vox. de elec. innotuit.

nis nulli volum9 suffragari: cū qbuslibet tā sclarib9 q re gularib9 sufficere debeat vt tpe iterdicti mō premisso die bus celebrent supradictis.

¶ De verbor significatione Innocē. iij. ¶ Declarat hic Inno. qd significet vbū pri uilegij: recepimus vos in p prios filios eccle romane: et qs loc9 dicat ee de sertus. h. d. Io. an. Ca. j.

(V)Eniēs et ifra

Conti- nuatio d. helie ¶ De vborꝫ significatione. Dictū fuit supra p discur sum titulorꝫ precedētium de varijs constitutionibus editis seu factis circa iudices: circa iudicia: circa cle ricos: circa matrimonia: et circa delicta: verum quia aliquotiens dubitatur de significatione verborꝫ posi torꝫ in dictis constitutionibus: ideo annectitur rubri ca presens de verborum significatione.

diuisio (V)Eniens. ¶ Ista decre. diuiditur in quinq partes. Primo declarat qd ↄferat priuile gium filiationis. Scdo ibi: illū. quis loc9 dicat desert9. et circa ecclias taliū locorꝫ quattuor articulos declarat. Tertio. I. ib. ceterum: diffinit articulum decimarꝫ. Quarto ibi: in alijs fit reseruatio iuris epalis et parrochialis. Quin to ibi: p declarationē. fit protestatio de iure vtriusq. Et scias put infra tangit glo. q incipit: sed in q/q fra tres tēpli et hospitalis in qōne quā habebāt cū epo ti beriacēn. pduxerūt qdā priuilegia Alexādri et Lucij d quorꝫ certis vbis dubitabat qd significarēt. qd hic in prin. diffinit. Sed Inno. tangit et Abb. clari9 q hic loquit de quodā ordine q dicit sancti Iacobi et est in hispania et sunt laici vxorati certis dieb9 in septima na abstinētes a thoro vxorū: habēt tn clericos in suo ordine: et sic legendo cessarent alique obiectiones de quib9 ifra dicet. Inno. [illegible] Et qd in. c. sequitur ideo non summaui: qr non respicit titulum. Io. an.

Casus lfalis d. helie ¶ Casus. Ro. pon. hospitalarios scti Iohis recepit i pprios et spāles filios se. ap. fm cōem intellectū hui9. c. et sup hoc fuit ↄfectū instrumētū autēticū ad fidē sup hoc faciēdam. postea accidit: q aliqui istorꝫ hospita lariorꝫ ppetrauerūt aliqua delicta. rōne quorꝫ fuerūt ↄuēti corā ordinario loci in cui9 diocesi ppetrauerant delicta. q hospitalarij ↄuēti excipiēdo pposuerunt q non tenebant litigare corā diocesano qr erant exēpti a sua iurisditione: et pduxerūt dictū instrumētū ad il lud pbandū. dicebat diocesan9 q p illa vba recepim9 vos in pprios et spāles filios non erāt exempti a iuris ditione ordinarij: et p ↄsequēs tenebant corā eo litiga re. Cōsultus ro. pon. interpretādo seu declarādo illa vba rñdit q p illa vba non videt data fuisse exēptio a iurisditione ordinarij: qd ergo importent illa verba? Rñ. ro. pon. q illi q sic sunt recepti in pprios et spāles filios romane ecclesie non poterūt excōicari / suspēdi vel interdici a quoq iudice q a papa vel eius delega to. et hoc important illa vba. sed p hoc nō sunt exēpti a iurisditione ordinarij. Sed ponam9 q ro. pō. hospi talarijs sancti Iohannis dedit priuilegiū vt ipsi in lo cis desertis ad ipsos spectātib9 possint capellas edifi care sine licētia diocesani. Itē q possent pntare dioce sano clericos idoneos ad deseruiēdū in illis capellis. Dubitandū fuit de isto vocabulo desertis: qs loc9 di ceret desert9. Cōsultus ro. pon. rñdet q ille loc9 dicit desertus in hoc casu qtū ad ppositū nostrū: q nō fuit cultus a memoria hoim a xpianis vl sar racenis. vl etiā si fuit cult9 a sar racenis nō tn a fidelibus a me moria hominū: tunc ille loc9 di citur desert9 qtū ad effectū priuilegij: vt ipsi hospitalarij possint in eo edificare capellas: et vti priuilegijs a sede apo. sibi ↄcessis in locis desertis [recepimus] hucusq du rant illa vba [in premissis] qr in alijs casibus dicitur desertū a tpe quo qs renūciauit appellationi. lz nō sit lapsum tps memoriā hoim excedens [subiecte] lz di cti fratres haberēt facultatē constituendi ecclias in locis desertis et instituēdi clericos ibi: tn qr non est cō missa cura aiarꝫ ipsis clericis: ideo debent presentare diocesano vt cōmittat illis curā aiarꝫ. Et lz isti hospi talarij possint instituere clericos in illis capellis: isti tutione q d institutio collatiua tituli: nō tn pnt insti tuere institutiōe auctorizabili: sed requirit q adeāt diocesanū: vt dictū est [reseruata] qr si isti hospitala rij habeant pprias possessiones in locis desertis qs possessiones ipsi colūt pprijs manib9 vel pprijs sum ptib9 coli faciūt: ipi soluūt decimas istis cleric. sui or dinis et nō parrochialib9 ecclesijs. Sed vtrū eorꝫ cleri ci qui recipiūt decimas debeant soluere quartā epo? Rñdet q nō. imo in hoc sunt priuilegiati vt non soluāt aliquā portionē epo pro iure decimādi: sz de alijs pos sessionib9 quas nō colūt nec coli faciūt pprijs sumpti bus debēt soluē decias epo [derogari] hoc refert ad primū dictū capituli: hoc est: p illa vba recepim9 vos in speciales filios romane ecclesie non probant exem ptionē. tn dixit ro. pon. q si isti fratres obtinuerūt a sede apo. exemptionē: non intēdit p hoc preiudicare alijs suis defensionibus p quas possent pbare exem ptionē maiorē: sed solū intēdit declarare q p illa ver ba recepim9 vos i pprios et speciales filios sedis apo stolice non pbat plena exēptio. ¶ Nota pmo pncipa lem effectū principij hui9 capli: videlz q p illa vba re cepimus vos in pprios et speciales filios ro. eccle. nō pbat plena exēptio: secus si papa dixisset recepimus vos in pprios et speciales subiectos romane ecclesie. vt in. c. si papa. de priuilegijs. ¶ Nota vlteri9 qd im portant illa verba: recepimus vos in pprios et specia les filios romane ecclesie: nā importāt vt illi fratres non possint excōmunicari vel suspēdi aut iterdici ab alio q a papa vel legato de latere. Et lz textus nō fa ciat mentionē de suspensione: tn est idē dicendū sicut de interdicto: nā suspēsio est quoddā interdictū vt di cit glo. ¶ No. q loc9 d desertus: q a memoria homi num non fuit cult9: et talis cultus appellatur nouale Et d nouale terra de nouo redacta ad agriculturā q non fuerat culta a mēoria holm. Et ponderāda est dictio holm/ p hoc eni soluit qstio: vtrum illa terra di cat noualis q nō fuit culta a cētū annis: nec fuerūt p cepti fructus: sed tamen apparent sulci et apparet q

Deser- tus lo- cus qs dicit.

Nota- bilia.

Noua- lis ira que sit

Per[a] illa verba priuilegij: in spāles ⁊ pprios eccl̄ie romane filios vos recepimus: dictos fratres exēptos nō[b] intelligi: ⁊ ipsos ex illo in pprios eiusdē ecclesie filios fuisse receptos ꝙ ab alio quā a romano pon. vel legato ab ei⁹ latere[c] destinato īterdici[d] vel excōicari a q̄q̄ʒ nō valeat declaramus. ¶ Illū locū desertū in p̄missis ītelligim⁹ q̄ non habitat⁹ penit⁹[e] neqꝫ cultus fuerit: vel vltra memoriā hominū ꝫm indulgentiā Lucij est sub sarracenorū ptāte detētus[f]. cēsentes eccl̄as in talib⁹ desertis locis a fratrib⁹ ipis ꝯstructas: seu etiā ꝯstruendas[g] in eo plena libertate gaudē: vt ꝫm īdulgētiā lucij nihil ab ipis leg̃ diocesane[h] nomine valeat p ep̄os exigi: q̄ ꝫm priuilegiū Alexā.) non pn̄t īterdicto seu excōicatiōi supponi: q̄s in locis hmōi dicti fr̄es habeāt ptātē (petita[i] a sede[k] apo. licētia) ꝯstruēdi: easqꝫ cuꝫ suis plebib⁹ p suos clericos idoneos gubernēt: qui rōne plebiū examinandi[l] ep̄is presentētur: vt ab eis[m] curā recipiant animaꝝ: cum plebes epis sint subiecte[n].

¶ Ceterū dicti fratres decimas de laboribus et noualibus suis quos proprijs manibus aut sumptibus excolūt aut alijs bonis[o] sibi a deo prestitis: cōuentib⁹ clericoꝝ ordinis sui (a quibus[p] quarta vel tertia nullaten⁹ exigatur) cū integritate psoluāt[q]. salua moderatiōe cōcilij ge=

aliās fuit culta? Dicendū ꝙ nichilomin⁹ dicit̃ talis terra noualis: q2 sulci nō sunt in memoria hoim. Et sic licet in aliqua terra appareāt signa: dum tñ nō fuerit culta a memoria hoim: illa terra dr̄ noualis. ¶ Nota ꝙ q̄s nō pōt edificare eccl̄iam in loco nō exēpto sine licētia diocesani.
Quid si d̄ facto edificauit absqꝫ licentia diocesani? dicēdū ꝙ locus ille nō dꝫ destrui: sꝫ dos applicabit̃ ep̄o: q̄ poterit d̄ illa ecclesia disponere ⁊ in ea clericū instituere non ad presentationem edificātis: ⁊ sibi clerico assignare illam dotem. ¶ Nota ꝙ fr̄es sc̄ti Johānis nō sūt a iurisditione diocesanorū exēpti p̄uilegio clauso ī corpe iuris: q2 dicit textus ꝙ bn̄ apparet ꝙ fuerūt recepti ī pprios ⁊ speciales filios romani pontificis: sed ptestat̃ papa ꝙ nō intēdit derogare eorū p̄uilegijs si habeāt āpliora p̄uilegia. ¶ Nota vnū casum in q̄ decima nō soluit̃ eccl̄ie parrochiali. sꝫ clericis illi⁹ ordinis. vt si fratres sc̄ti Johannis habeāt possessiones quas excolunt vel excoli faciunt pprijs sumptib⁹/ non soluūt decimas eccl̄ijs parrochialib⁹ sed clericis sui ordinis. ¶ Nota casum in q̄ ep̄s nō cōsequit̃ quartā decimaꝝ: videlꝫ a clericis fratrum sancti Johānis. et hoc verū de decimis receptis a terris quas excolūt pprijs manibus vel pprijs sumptibus excoli faciūt. secus si dederint illas possessiones alijs excolēdas: vel in emphitheosim vel ad ppetnū cēsum ideo fratres sc̄ti Johānis q̄ tradunt alijs suas possessiones sub hac qualitate. tradim⁹ tibi tales possessiones quitatas ⁊ exēptas ⁊ solutiōe cuiuscūqꝫ decime: male faciūt: nec illo modo pn̄t tradere suas possessiones: ⁊ hoc veꝝ nisi habeāt amplius priuilegiū. nā priuilegium tantum valet ꝙtum sonat.

a ¶ Per illa v̄ba. q. d. possent illi habere alia p̄uilegia p que essent exempti: sed p ista non sunt. est enim quedam declaratio per quam nō preiudicatur alijs defensionibus. vt dicit in fine.

b ¶ Nō intelligi. idē habes. s. de p̄uileg. si papa. §. similiter. ⁊ vide. j. de hoc. in glo. sed sunt priuilegiati.

c ¶ Latere. Nota igit̃ differentiā inter legatos de latere ⁊ reliquos. ad idē. s. de offi. lega. c. pe. ⁊. s. eo. titu. c. j. satis est ergo hic ꝙ verba aliquid conferant et aliquid operentur. s. eo. titu. abbate.

¶ Glosa sequens soluit dubia.

d ¶ Interdici. Satis puto idem in suspensiōe cum illa sit quoddā interdictū [illegible] ⁊ oia ea continentur sub appellatione censure. s. eo. titu. querenti. Et quod dicit a quoqꝫ/ intelligo etiā ordīario. nec obstat. s. e. li. de p̄uil. ne aliq̄. q2 vt ibi dr̄ illa decre. nō hꝫ locū ī religiosis quibus ꝯcessum est p̄uilegiū tale rōne loci vel ordinis. ad idem. s. de p̄uileg. c. j. §. in eos. Additio. j. hoc ptꝫ. s. ti. j. io cui ꝯiūcto. iij. rū. cū. j. ⁊. s. Ad idē. s. tit. j. c. j. §. si q̄s. cōiunctis cū illa decr. sacro. eo. titu. ⁊ decr. ep̄oꝝ. s. eo. titu. de priuile. ⁊ decre. ij. s. eo. lib. d̄ offi. de leg. Jo. an.

e ¶ Penit⁹. s. q2 nō est memoria ꝙ habitat⁹ vl̄ cultus fuerit a xp̄ianis vl̄ sarracenis. ⁊ idē in seq̄nti casu. s. ꝙ habitat⁹ vel cultus fuerit. scꝫ a sarracenis: nec est ꝯrū męoria. scꝫ ꝙ a xp̄ianis fuerit habitat⁹ vel cultus.

f ¶ Detētus. s. de re iudi. abbate. eo. li.

g ¶ Construēdas. petita licētia a papa. vt. j. v̄. quas in locis

h ¶ Diocesane. est lex diocesana: ⁊ lex iurisditionis de quibus plene not. x. q. j. in summa. ⁊. s. de offi. ordi. dilectus. suberunt ergo lege iurisditiōis: preter id ꝙ sunt exempti per priuilegiuꝫ Alex. vt sequit̃. Additio. Unde a diocesanis poterūt conueniri ꝫm Inno. ⁊ vide q̄d no. s. eo. lib. de priuile. ca. j. §. in eos. in glo. ij.

i ¶ Petita intelligas ⁊ obtēta. cōsidēter aūt postulent: q2 illā obtinebūt. s. e. li. de cē. romana. v̄. si vero.

k ¶ A sede apostolica. alās sufficit licētia diocesani de conse. distin. j. nemo. ⁊ concor. ad hoc. s. de priuile. auctoritate. vbi quo ad hoc distinguit̃ inter loca exēpta ⁊ non exempta.

l ¶ Examinandi. ne ad animaꝝ regimen pmoueātur indigni cū hoc casu pmotori inferatur pena. s. de elec. nihil est. est em̄ ars artium regimen animarum. s. de eta. ⁊ quali. cum sit.

m ¶ Ab eis. s. diocesanis ep̄is.

n ¶ Subiecte. concor. s. de preben. in laterañ. ⁊ ca. de monachis. eo. lib. ⁊ eo. ti. c. j. s. de p̄uileg. cū plantare. §. cū in ecclesijs. ⁊ tales rectores sic instituti sūt ppetui vicarij. nequeuntes absqꝫ causa rationabili remoueri. s. eo. lib. de capel. mo. c. j.

o ¶ Bonis. vndecunqꝫ pueniāt: licite tñ acquisit̃. de hoc. xiij. q. v. in sum. s. de deci. ex transmissa.

p ¶ A quibus. clericis. s. ordinis sui.

¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit exprimēdo sex in quibus obtinent isti fratres.

q ¶ Persoluāt. Sꝫ in q̄ sunt isti p̄uilegiati q̄ ad hoc nōne isti fr̄es de iure sunt p̄uilegiati ꝙ nō teneant̃ ad decimas laboꝝ ⁊ noualium. s. d̄ deci. ex parte. j. sunt em̄ isti de q̄bus hic papa loquit̃ tēplarij/ hospitalarij

hierosolymitani. q cu tyberiace. et ho qone habebat su per diuersis articulis: in q ea pduxerut puilegia sup dicta. Sciendu est q isti fres laici sunt ex ordine q ordine clericale no hnt. qda ex eis sunt milites. de sen. exco. canonica. alij sut clerici. isti igit fres d la boribus et noualibus q colunt sol uent decimas ... i. clerici fratribus ordis sui. qui clerici d his decimus epo non dabut quartam quam al's d iure coi deberet hre. de offi. ordi. conquerente. de pscrip. de qrta. Est ei quarta d lege diocesana. de offi. ord. conqrete. a qua nulli sunt exepti vt supra vidisti. Si igit bene aduertis p hec sua priuilegia isti obtinent pri in eo: qr ex quo sunt propri et spales eccl'ie romane filij: ab ipso epo iterdici vel ex coicari no psit. Ite q rone ecclarum p eos costructarum l locis desertis nihil lege diocesana debet epo. Tertio q pp ter eas excoicari vel interdici no psit. Quarto q solu p suos clericos eas gubernat. Quinto q decimas laboru et noualium: et alia q colunt clericis sui ordinis: et sic sibijpsis soluut. Sexto q de illis decimis qrta epo no soluut. Jo. an. Additio. Dicebat hosti. et post eu Jo. mo. et Archi. q isti grauant i vno: qr soluut ad qd no tenent p predi. decre. ex pte. Sed statim releuant in alio: qr soluut clericis ordinis sui iuxta regula. de parrochi. c. j. et ff. de iniur. eu qui. in prin. Jo. an.

a ¶ Finalis. de deci. nup. q de possessionibus qsitis post ocilium soluut decias. Additio. Vn dicebat Inno. q hoc vult ista moderatio q iste ordo sancti Jacobi de qsitis post ocilium integras decimas soluat. Intellige parrochijs quibus debent. Jo. an.

b ¶ In alijs. s. quas alijs colendas tradunt: vel ab alijs coledas recipiut: vel de quibus anteq fieret noua lia magni puenerunt pueniebat: vel q sunt ipsorum quo ad primeuu et directu dnm: tn parrochiam eas possidet et tenent: pone, habetes eas p emphitheosim. ad hoc de elec. dilecti. et c. lz. et e. qd p nouale. ad fi. d acqsitis post concilium dixerat. pri.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. et solu.

c ¶ Per declarationem. Nota verbu si ageret de exeptione: et exeptio no pbaret: et pnuciaret otra oppo nentem bn fieret iudiciu. salte q ad eu lz no quo ad superiore. de puile. cu olim. de resti. in inte. c. ij. qr si non appellat a sententia ptextu priuilegiorum de nouo repertoru: non reuocat sententia. de re iudi. iter monasteriu. et c. suborta. sed hic non diffinitiue pnu ciat: sed declarat quodammodo interloquendo qd importent vba priuilegij. vn licet p illud priuilegiu quo sunt recepti in filios no sint exempti. si hnt alia priuilegia exemptionis bene sunt exempti: vt dixi in pri. no enim pronunciat illos exemptos vel non sed declarat quid illa verba priuilegij importet. Idem in alijs casibus de quibus. s. dicitur.

divisio ¶ Onstitutione. ¶ Continet tria dicta q patent i rubro. Secundum ibi. Ceterum. Tertiu ibi. Statutu quoque. Et olim incipiebat. coniurationu. et fuit multu decisa Jo. an. declarat pmu dictu decreta. co. lib. de elec. si forte. et que ibi no. Gar. et Guil.

¶ In hoc capi. ponuntur due declarationes. Primo q qtu ad materia cap. ll forte. de elec. no est differentia inter eui dens et manifestu sed idem significat. Secudo ponitur q illi dicuntur coniuratores q se obligant ad non recipiendu aliquem auctoritate aplica i suis eccl'ijs. et sunt vt cospiratores puniendi.

¶ Casus. Dicit in. c. si forte. allega. q si iter cetera que opponuntur electo opponatur euidens defectus q ocernit psona sua: puta qr caret oculo: vel qr patit defectu scientie: de illo est prius inquirendu. et si oppones deficiat in pbatione illius puniatur ac si in pbatione omnium defecisset. Sz qd si illud crimen seu vitiu non sit euidens: sed manifestum et potest pbari. Unde euidens pprie dicit qd semel factum semper durat. c. euidetia. de accu. l anti. Sed manifestu dicit quod no durat in apparenti: sz tamen potest pbari de facili vtru sit ide? Respondet roma. ponti. q sic. qr qtum ad hoc euidens et manifestum idem significant. Sed ponamus q canonici ecclesie Pictauen. simul conuenerunt: et ad inuicem pmiserunt mediate iurameto: et sic est oiuratio vl sine iuramento. et sic est simplex ospiratio q no reciperet expectates aucto. apo. sed eos repelleret: vtrum tales conspiratores sint puniendi? Respondet q sic. Et si p modum statuti hoc fecerint non valet hmoi statutum

¶ Nota primo iuncta glo. differentia inter euidens et manifestu. nam euides accipit p notorio facti: cui dentis quod cunctis apparet. ¶ Nota vlterius q lz c. si forte alleg. dicat q si opponat otra electu euides defectus q de illo est prius inquirendum: et deficiens in pbatione puniat acsi in probatione omnium defecisset. Ide tn est dicedu de defectu manifesto: sed hoc poterat colligi in. d. c. si forte: qr ibi fit mentio de defectu scientie: qui defectus proprie non dicit euides sed manifestus: quia probatur faciendo debitam examinationem. ¶ Nota differentia est inter coniurationem: et conspirationem: qr coniuratio est qn plures simul conueniunt de stando contra aliquem et sua conuentione firmant iuramento. Sed ospiratio est qua do plures faciunt monopoliu et coueniunt de stando cotra aliqu sed conueniunt sine iuramento. Et dicit conspiratio a con: qd est simul: et spiratio quasi simul id est vna spiratio. vel dicit a con: qd est contra. Et tales oiurationes et conspirationes tam fm leges qz fm canones sunt phibite. fm ll. est textus in. l. denuciamus. C. de his qui ad eccle. confu. l. vnica. C. de monopo. et imponit fm leges grauis pena.

d ¶ Lugdun. co. lib. de electio. si forte. cuius verba ad literam infra sequuntur vsq ad verbu in illo

[Margin: Dicit qd fmo dclarat — Coniuratores qui dicit — Casus i falso d. helle — Euidens qd dicatur. — Manifestum qd dicatur. — Notabilia. — Coniuratio. Conspiratio. Conspiratio vn dr.]

neralis [a]. In alijs [b] eorum possessionibus iure coi seu quolibet alio eccl'ijs parrochialibus et diocesano episcopo reseruato. ¶ Per declaratione [c] autem huiusmodi nolumus defensionibus alijs seu iuribus partium derogari. Nicolaus. iiij.

¶ Declarat manifestu et euidens esse synonima: et idem significare q ad casum decre. d elec. si forte. Jo. an. Cap. ij.

Constitutionem felicis recordationis gregorij pape predecessoris nostri edita in consilio lugdunensi [d] vt si forte inter cetera que obijciuntur electo aut postulato seu alias promouedo ad aliquam dignitatem euidentem scietie vel alium persone defectum opponi contingat de illo primitus cognoscat: et si opponente inuentu fuerit destitui veritate ac cause illius psecutione totaliter sit exclusus et alias puniatur ac si in obiectorum probatione omnium

defecisset[a]: in illo qui manifestū[b] defectū in visu[c]: auditu ꝛ alijs corporis sensib⁹: necnon ꝛ in mēoria ꝛ etiā ītellectu[d] opponit electo locū hr̄e ac q̄ ad intētionē[e] cōstitutionis ipsi⁹ manifestū ꝛ euidens idē supponere declaram⁹. ¶ Declarat cōspiratores ꝛ cōiuratores q̄ iurauerūt ꝛ statuerūt de nō recipiēdo aliquē ī canonicū ad mādatū pape: ꝛ donec possent resistere. Jo.andree.
¶ Ceterū canonicos cuiuscūis eccl'ie q̄ statutū[f] fecerunt solēniter: ꝛ iuramento firmarūt ꝙ eccl'iam suam ꝛ seipsos cōtra oēs ipetrātes canōicatū ipi⁹ eccl'ie defenderēt vsq̧ ad ius vel sn̄iam cōtrū possent ad iudiciū dn̄i pape vl' spālis mandati eiusdē: ꝛ ꝙ cōib⁹ expensis ac cū procuratorio sigillo capl'i sigillato eadē defensio fieret: et ꝙ q̄diu aliq̄s de canonicis eiusdē eccl'ie defensionē hmōi ꝛ oppositionē vellet p̄dicto mō[g] subire alij canonici non possent nec deberēt recipe ī canonicū nec hr̄e p canonico in capl'o vl' extra capl'm ipetrātē: ꝯspiratores ꝛ cōiuratores cōtra scām romanā eccl'iam ac libertatem obediētiā ꝛ auctē ipi⁹ decernim⁹: ꝛ eosdē tanq̄ ꝯspiratores ac ꝯiuratores sm̄ sanctiones canonicas[h] puniendos

vbi pōit d'claratōez. ꝛ hec oīa vsq̧ ibi expōēt ibi dixi.
a ¶ Defecisset. vt. s. eo. lib. de elec. c. j.
¶ Glo. se. obijcit. soluit. solutionē fortificat.
Euidēs ꝛ manifestum differt.
b ¶ Manifestū. Videbat̄ ꝯtra. q2 cōstitutio si forte loquebat̄ in euidēti ꝛ nō manifesto. ꝛ aliud videt̄ euidēs ꝛ aliud manifestū. Euidēs eni3 est qḋ semp palā est ꝛ euidēter apparet. (i) Arg. j. q. j vt euidēter. ꝛ. s. de accusa. euidentia. ff. de in re. lempt. l. ea q. qḋ eni est in euidēti nulla potest tergiuersatiōe celari. s. d' coha. cle. ꝛ muli. e. c. vlt. s. de off. ordi. §. ceterū eo. li. Manifestū ho aliqñ pbatione indiget. xj. q. iij. coru3. de hoc no. ij. q. j. manifesti. s. de cohabi. cleri. ꝛ mulie. vestra. sed contrarium est verum p hāc ꝯstitutōe3 et merito. nā cōstitutio. si forte. req̄rit pbationē examinis in euidēti defectu. ꝛ pbatur manifestū. s. d' elec. bone. j. C. si mi. se. ma. di. l. iij. ibi. nisi palā. ꝛ euidenter ex instrumentoꝝ pbatione ꝛc. ꝛ pterea hec duo vident̄ sinonima. s. eo. ti. cū olim. Nā ꝛ si opponat̄ euidēs defect⁹ scientie: nō palā hoc apparet: sed est necesse examinationē fieri: examinatione autem hoc fit certum. ff. si cer. peta. l. certū. Imo etiā no. Guil. in decre. si forte. ꝙ si obijciat̄ contra electū ꝙ est oīno illitterat⁹: ꝛ ideo repellēdus. l3 non dicat̄ euidenter vel manifeste. l exēptione habebit locū decre. ipi⁹ forma: q2 idem est l verboꝝ sēsus ꝛ iō idē ius esse d3. s. de cōstitu. trāslata. ff. ad. l. aq̄l. illud. ꝛ ad hoc facit insti. de excus. tuto. §. similiter eū qui litteras nescit ꝛc. ꝛ formule verborum hodie sunt sublate. insti. d' ver. obli. §. j. C. de formu. et ipetra. ac subla. l. j. ꝛ. ij. ꝛ vba nō debēt preualere sensui: sed ecōtra. e. ti. intelligētia. ꝛ. c. pterea. ꝛ. j. q. j. marchiō. Itelligam⁹ euidentē ꝛ manifestū cui⁹ pbatio est ī euidēti ꝛ manifesto. l3 id in exēptionis forma non exp̄mat̄. alās sequeretur ꝙ si dico electū cecū. ex quo non addo euidenter vel manifeste: non haberet locum cōstitutio. qḋ esset absurdum. Additio. j. Macrobius super somno Scipionis li. j. charta. xxiij. negari non pōt qḋ visus affirmat. Jo. an.
Oculo priuat⁹ non pmouet̄.
c ¶ In visu. Unde oculo carens non promouet̄. lv. dist. si euangelica.
d ¶ Intellectu. Ergo siue memoria siue ītellectu careat nō pmouebit̄ ad dignitatē. xxxix. di. petr⁹.
e ¶ Ad intentionē ipsi⁹. q. d. īterdū. bn̄ sunt diuersa vt dixi. s. in glo. videbat̄/in prin.
¶ Glo. seq. no. ad questionē quā soluit distinguendo.
f ¶ Statutū. Ex hoc ꝛ ex eo quod dicitur in fi. videbatur ꝙ canonici possint facere statuta: dumodo alās sint licita. Solet dici ꝙ capl'm sine ep̄o statuta facere non potest que tāgant generalem statum ecclesie vel tangant ep̄m vel eius iura. sic intelligat̄ de cōsue. cū consuetudinis. s. de his q̄ fi. a pla. nouit. est enim prelatus caput a quo nō licet membrū recedere. d' pscri. cum non liceat. ꝛ hec vera sunt etiā si capl'm talia statuat cū Archidiacono suo vel p̄posito vel alio q̄ post ep̄m presit capitulo. Si vero statuat super his q̄ non tāgūt ep̄m vel statu3 eccl'ie sed sua singularia negocia puta ꝙ certis modis q̄tidianas obuentiones distribuant/ vel ꝙ certo mō ad capitulū vocentur puta p talē campanam/ vel alio modo: vel ꝙ certe tpibus etia3 nō vocati veniāt ad capitulū vel his silia: sat3 potest dici ꝙ super his tenet ipsius capituli ꝯstitutio sine ep̄o alās licita ꝛ legitima ad hoc. s. de rescrip. edoceri. s. de consti. ex litis. (j). ff. qḋ cuiusq̧ vniuersi. nota. l. j §. ij. Additio. j. Et d' hoc scripsi post Cōpost. Inno. ꝛ hostien. eo. ti. cum omnes in prin. et ibi videat̄ quomodo respondet̄ ad decre. cū dilect⁹. de cleri. non reside. ꝛ vide quod scripsi de rescrip. cōstitutus. sup ver. per decanum. Joan. an.
g ¶ Predicto modo. sc3 cū procuratorio capituli et communibus expensis.
¶ Glo. se. primo ponit penā ꝯspiratoꝝ ꝛ tres actus a quib⁹ repellunt̄: et vn̄ dicant̄. scḋo tractat de prelato auctorizante. tertio notat ad questionem.
h ¶ Canonicas. xj. q. j. ꝯiurationū. ꝛ. c. ꝯspirationū ꝛ. c. sequētib⁹. ꝛ est pena talium depositio. vt ibi. Ite3 conspiratores repellunt̄ ab accusatione: denūciatione: ꝛ testimonio ꝯtra eos contra quos ꝯspirauerūt iij. q. iiij. ꝯspiratores. s. de accusa. qualiter ꝛ qn̄. et. c. cū oporteat. de symo. lic3 heli. ꝛ. c. p tuas. ꝛ. c. cū oporteat. Est aūt ꝯiurare simul vel in vnū iurare ꝯspirare simul vel in idem spirare. credo aūt ꝙ p̄lat⁹ q̄ huic constitutioni p capitulum facte auctoritatem interposuisset eadē pena puniretur. omnia eni nostra facimus quibus auctoritatem impartimur. C. de vete. iure enu. l. j. vltra mediū. ꝛ. s. eo. lib. de pben. si eū. et ea. apostolice. ꝛ p hāc decre. pbatur ꝙ p instrumentū probat̄ crimen. pducitur enim publicum instrumentum in quo continebat̄ ꝙ tales canonici tale statutū fecerint per quod probabit̄ illos esse cōspiratores ad idem. s. e. li. de iureiur. cū in positionib⁹ ij. q. vj §. diffinitiua. ver. nullus. s. de his que fi. a pla. q̄tro l fi. Additio. j. Quid de alijs vide de re iudi. cum J et B. in vlti. glo. et quod super ea dixi. Additio. ij. Vbi etiā de hoc in. iiij. glosa. ꝛ facit quod no. ff. ad turpil. in senatus. in. j. glo. et. C. ad. l. aquil. contra negantem in j. glo. Vide disputationem in regula/semel malus. Johan. and.

Coniurare et cōspirare qd sit breuiter.

Crimē pbari pōt per instrumentū.

a ¶ Libertatẽ exhibẽdi qđ ẽ .j. b ¶ Laudabi le votũ. ẞ. đ syn. c. vno. vñ nec do lũ facit q̃ rẽ dese rit vt litẽ effugi at. ff. đ alie. iud. mu. cã fac. l. iteʒ si res. in fi. ⁊ ma gnũ ẽ cõmodũ a lite recedere: ꝓ pter qđ idebitũ ꝑ trãsactionẽ so lutũ nõ repetit̃. C. de trãsac. l. ij. ff. de cõdi. inde. in summa.

c ¶ Ad peccã dũ. Ad qđ statu to/ꝯsuetudie vł iuramẽto astri gi nõ possumus ẞ. de cõsue. c. pe. ⁊ vi. xxij. q. iiij. i malis. ⁊. c. si ali qđ. ⁊ ꝑ to. ẞ. đ re. iur. nõ ẽ obliga toriũ ⁊. c. i ma lis. ẞ. e. lib. đ iuſ iur. c. j. Addi. j. Et ibi habes ca sum legis obue nire. ff. đ pac. do ta. quã hic alle. Jo. mo. ⁊ Archi di. Jo. an.

b Exiit q̃ seiat. Ne crede ret aliquis hãc ꝗstõnẽ eẽ subla tã: iõ hic põit̃ vt habeat̃ ꝑ refuta ta. ⁊ đ ea loq̃tur ꝓhemiũ hui⁹ li bri. l fi. vt ibi di xi. Et lʒ đcise ve nerit sub bulla: tñ ħ ad lõgũ po sita est vt cũctis nota sit. Et qu. ſ ꝗ. cũ igit̃. als ꝗ. ⁊ q̃ sꝫ colore. ꝑ. itaq̃ sꝫ pena ex cõicatiõis circa fi. ꝓhibet̃ glosa ri ꝓhibitiõi pa rebo. Jo. ã. Ad ditio. Idẽ Arch. dixit io. mo. iõ si sto ratẽ. illaʒ tñ ꝓhibitiõeʒ ⁊ et⁹ penas. Joh. xxij suspẽdit ad apl̃i ce sedis bñplaci tũ ꝑ ꝗstõnẽ suã: q̃ nõnũq̃ Jo. ã.

Luce viij.

¶ Statutũ de non recipien do aliquẽ ad pape mãdatum multis ex causis est detesta bile ⁊ illicitum. hoc dicit.

¶ Statutũ quoq̃ ipsum (qđ capitulo ꝓlibato et singulis eius ꝑsonis libertatẽ^a obedi entiã eidem ecclesie romane debitã exhibendi saltem vsq̃ ad sententiã ⁊ pontificum ro manorũ iudiciũ seu speciale mãdatum liquido interdicit promptũ futurorũ grauami nũ et expensarũ discrimen in gerens contra legitimas san ctiones laudabile^b votũ exe crantiũ lites vetat: iniustã li tẽ mouere cõpellit: inique cõ trouersie seu liti cedendo: bo nã fidẽ seu ꝯscientiã agnosce re ꝓhibet ⁊ adigit ad peccan dũ^c) cõspirationẽ ⁊ cõiuratio nẽ cõtinere cõtra libertatẽ ⁊ auctoritatẽ sedis apo. mani feste ac als detestabile pror susq̃ illicitũ reputam⁹. I dẽ.

¶ Constitutio amplissima pe ne cunctas declarans hesita tiones q̃ circa diui Francisci regulã cõtingere pñt: presertim an fratres minores: q̃s cordigeros vocant illius re gule ꝓfessores sint ad omnia euangelij consilia obligati. Et vtrũ aliquid ꝓpriũ habe re: et pecuniã recipere: lega taq̃ sibi relicta agnoscere va leãt cũ multis alijs ambigui tatibus hic luculẽtissime re solutis. Capitulum. iij.

Exiit qui seminat^a semi nare semẽ suum. De si nu p̃ris in mundũ veste. s. hu manitatis indutus dei filius Jesus xp̄s ꝟbum euãgelicuʒ saturus in singulos ꝓbos et reprobos insipientes et igna ros: studiosos et desides: et iuxta ꝓphetã colonus futu rus: in terra semẽ suũ doctri nã euangelicam sine delectu dispersit in oẽs qui ola tra cturus ad se oẽs saluare ve nerat. qui tandem seipsum deo patri ꝓ salute oim in redẽptionis humane p̃ciũ immolauit Licet aũt hoc semẽ in singulos cõicatiua dei charitate dispersum: aliud ceciderit sec⁹ viã super corda. s. demonum suggestiõibus ꝑuia aliud supra petrã. corda scʒ nullo fidei vome re penetrata. aliud iter spinas corda. s. hoim diuitiarũ sollicitudinib⁹ lacerata. Et iõ vnũ prauis affectib⁹ cõculcatũ: aliud aridum: q̃ ĝre carebat humore: reliquũ vero legit̃ inor dinatis sollicitudinib⁹ suffocatũ. Aliud tñ mi te co2 ⁊ docile terra bona suscepit. hoc est mi norũ fratrũ mitis ⁊ docilis ĩ pauptate ac hu militate ꝑ almũ xp̄i ꝯfessorẽ Frãciscũ radica ta religio. q̃ ex illo vero semie germinãs ger mẽ illud ꝑ regulã sparsit ĩ filios: q̃s sibi ⁊ deo ꝑ suũ ministeriũ in obseruatiõe euãgelij ĝña uit. Isti sunt filij q̃ docẽte Jacobo ꝟbũ eter nũ dei filiũ insitũ humane nature ĩ ortu ꝟgi nalis vteri potẽs saluare aĩas in mãsuetudi ne susceperũt. Hi sunt illi⁹ sctẽ regule ꝓfesso res q̃ euangelico fundat̃ eloq̃o. vite xp̄i robo rat̃ exẽplo: fundatoris militãtis eccl̃ie aplo rũ ei⁹ sermonib⁹ actibusq̃ firmat̃. ¶ Hec est apđ deũ ⁊ p̃rem mũda ⁊ imaculata religio. q̃ descẽdẽs a p̃re luminũ ꝑ eius filiũ exẽplarit et ꝟbalit̃ apl̃is tradita: et deinde ꝑ spm̃ sctm̃ btõ Frãcisco ⁊ eũ sequẽtib⁹ inspirata: toti⁹ ĩ se q̃si ꝯtinet testiõiũ trinitat̃. Hec est cui (at testãte paulo apostolo) nemo decetero dʒ eẽ molest⁹ quã xp̄s stigmatib⁹ sue passiõis ꝯfir mauit. volẽs institutorẽ ipius passiõis sue si gnis notabiliter isigniri. ¶ Sed nec sic ꝯtra f̃res ipos minores ⁊ regulã: host̃ antiq̃ cessa uit astutia: q̃n poti⁹ cõtra eos nitẽs sup semi nare ziʒaniã int̃ dũ emulatores agitatos in uidia. iracũdia/⁊ indiscreta inscitia ꝯcitauit mordẽtes f̃res ⁊ eorũ regulã q̃si illicitã: iob̃ uabilẽ: ⁊ discrimiosã caninis latratib⁹ lacerã tes: nõ attẽdẽtes hãc scãm regulã (vt p̃dicit̃) p̃ceptis ac monitis salutarib⁹ istitutã. aplic̃ obs̃uatiõib⁹ roboratã: ꝑ p̃res romanos pon tifices approbatã: ⁊ etiã ꝑ se. apost. ꝯfirmatã tot diuinis testimonijs cõmunitã. q̃ credibi lia fctã sunt nimis ĩ tot sctis viris ĩ obs̃uãtia hui⁹ regule agẽtib⁹ ⁊ finiẽtib⁹ dies suos q̃ꝵ nõnullos sctõꝝ catholicos sedes eadẽ ex eo rũ vita ⁊ miracul̃ fecit ascribi ¶ Ac nouissime q̃si dieb⁹ istis ꝑ pie memorie Greg. pa. ix.^c p̃decessorẽ nr̃ʒ approbatã eẽ ⁊ ex euidẽti vti litate quã de ipa ꝯseq̃tur vni uersalis eccl̃ia ĩ ĝnali lugdu.

Religionis diui frãci sci laudes.

Iaco. j. In mã suetu dine su scipite institũ ꝟbũ qđ põt sal uare aĩas ve stras.

Diabolus ʒ cordigeros concitauit emulos.

e ¶ Nonũ. vł poti⁹. x. Iste el Gre. x. ꝯcil̃. lug. celebrauit ĩ q̃ fu erũt ꝗngẽti ep̃i

E

cccl. abbates. et aliȷ̄ prelati circa mille vt patꝫ in chronicis.

cōsilio declarat̄. Nec nos minꝰ attēdimꝰ imo pꝛ̄fadiꝰ cogitamꝰ sicut pēsare debēt subditiꝰ ceteri catholice fidei professores: qꝛ ip̄e deꝰ ordinē p̄dictū et eiꝰ obseruatores īspiciēs: sic eos ab īsurgētibꝰ i ip̄os rācoribꝰ salutari subsidio p̄ſuauit: ꝙ nec ip̄os fluctꝰ tēpestuosꝰ allisit: nec aios i ordie ip̄o degētiū ꝯstrauit: qn potiꝰ i vigore reglari ꝯcrescāt ꝛ āpliet̄ i suoꝝ obꝟuātia mādatoꝝ. ¶ Uerūtñ vt ordo p̄dictꝰ (qbusꝫ p̄cisis anfractibꝰ) districta ꝛ pura vigeat claritate. ꝛ sic f̄res eiusdē ordis nup i gñali capl'o ꝯgregati ꝑuidrāt dilect̄ filiȷ̄s gñali ꝛ nōnullis aliȷ̄s ꝑuicialibꝰ eiusdē ordis mistris q̄ i capl'o ip̄o ꝯuenerāt i nr̄a p̄ntia ꝯstitut̄: cū ad plenā obꝟuātiōēꝫ regule eiusd in vigore sp̄us eoꝝ feruere noscat̄ itētio. Uisū ē nob̄ (vt mordacibꝰ hmōi mordēdi vias p̄cluderemꝰ) aliq̄ q̄ i ip̄a regula videri poterāt dubia declarare. nōnulla p p̄decessores nr̄os ēt declarata pleniori claritate differē: i aliqbꝰ ēt regulā ip̄aꝫ ꝯtigētibꝰ puritati eorūdē ꝯscie ꝑuidē. Nos aūt q̄ a teneris āniis ad ordinē ip̄ꝫ affectꝰ nr̄os ereximꝰ i illis succedēdo: cū aliqbꝰ eiusd ꝯfessoris socijs: qbus eiꝰ vita ꝛ ꝯuersatio nota erat: sup ip̄a regula ꝛ scā ip̄iꝰ bti Frācisci intētione frequēti collatiōe tractauimꝰ. Et tādē cardialis ac postmodū eiusdē ordis p p̄dictā sedē gubernator ꝛ ꝓtector ꝛ corrector effecti: cōditiōes p̄dicti ordinis ex iminēti nobis cura palpauimꝰ in apl'atꝰ officio: tā de pia intētiōe ꝯfessoris p̄dicti ꝙ̄ de his q̄ regulā ip̄am ꝛ eiꝰ obseruantiā cōtigūt: ex p̄dictis lōga etiā experiētia informati: nr̄os ad ordinē p̄fatū cōuertimꝰ cogitatꝰ. Et tā ea q̄ p eosd predecessores approbata ꝛ declarata eē noscūt: ꝙ̄ ēt ip̄am regulā ꝛ eā cōtingētia: maturitate plena discussimꝰ. Nōnulla i p̄nti serie statuimꝰ: declarauimꝰ certiꝰ approbauimꝰ: approbata confirmauimꝰ: edidimꝰ: ꝛ ꝯcessimꝰ: plura etiā ordinādo seriosiꝰ ꝛ clariꝰ: q̄ ifrascript̄ articlis pleniꝰ exprimunt̄. ¶ In p̄mis qꝛ (sicut intellexīmꝰ) ab aliqbꝰ hesitat̄ an f̄res eiusdē ordinis tā ad ꝯsilia ꝙ̄ ad p̄cepta euāgeliȷ̄ teneantur. tū qꝛ i regl'e p̄dicte p̄icipio habet̄. regl'a ꝛ vita mioꝝ fratrū hec ē: scꝫ dn̄i nr̄i iesu xp̄i scīm euāgeliū obꝟuare: viuēdo in obediētia sine ꝓp̄rio: ꝛ i castitate. tū et eo ꝙ i eadē regula ꝯtinet̄ sic. Finito ꝟo anno ꝓbatiōis recipiant̄ ad obediētiā: ꝓmittētes vitā istā sēp ꝛ regulā obꝟuare. tū etiā qꝛ in fine ip̄siꝰ regl'e cōtinent̄ hec ꝟba: paupertatē ꝛ hūilitatē ac scīm

Regulā diui frācisci nicolaꝰ iij. declarare in capit. et p̄io an illiꝰ ꝓfessores sint ad euāgeliȷ̄ consilia obligati.

euāgeliū dn̄i nr̄i Jesu xp̄i qd firmit̄ ꝓmisimꝰ obseruemꝰ. ¶ Licꝫ Fe. re. Gre. papa. ix. pre. no. hūc articulū ꝛ nonullos alios eiusd regule declarauerit: qꝛ tñ eiꝰ declaratio ꝓpt̄ aliqꝝ insurgētiū in f̄res ꝛ regulā iordinatos vel mordaces isultꝰ: ꝛ multoꝝ postea emergētiū casuū ꝯsideratos eūētꝰ: i aliqbꝰ obscura: i aliquibꝰ semiplena ꝛ i m̄ltis etiā ꝯtētis i ip̄a regula insufficiēs videt̄. ¶ Nos obscuritatē ac insufficiētiā hmōi p̄fate interp̄tatiōis declaratiōe amouere volētes: ꝛ cuiuslibet ābiguitat̄ scrupulū i eisdē de singuloꝝ mētibꝰ plenioris expositiōis certitudine āputare: dicimus ꝙ cū i p̄icipio regule nō absolute: sꝫ cuꝫ q̄dā modificatiōe seu specificatiōe ponat̄ regula ꝛ vita minoꝝ fratrū hec ē: scꝫ dn̄i nr̄i Jesu xp̄i scīm euāgeliū obꝟuare: viuēdo i obediētia sine ꝓp̄rio: ꝛ in castitate. q̄ tria eadē regula multū arcte ꝓsequit̄: et nihilominꝰ alia nōnulla subnectit: p̄cipiēdo: ꝓhibēdo: ꝯsulēdo: monēdo: hortādo. ꝛ sub aliȷ̄s ꝟbis ad aliquē modorū reducibilibꝰ p̄dictoꝝ de itētiōe regule liq̄re valet aptiꝰ: vt illd qd in ꝓfessiōe q̄si absolute subnecti videt̄: ꝓmittētes vitam illā sēp ꝛ regulā obseruare: ꝛ qd i fine subiūgit̄ ꝛ scīm euāgeliū dn̄i nr̄i Jesu xp̄i qd firmiter ꝓmisimꝰ obꝟuemꝰ: totū ad ip̄iꝰ regl'e modificatū vel determinatū seu specificatū p̄icipiū reducat̄. videlꝫ ad obseruātiā euāgeliȷ̄ (vt p̄dicit̄) p ip̄am regulā i illis tribꝰ modificatā vel determinatā seu specificatā. Cū nō sit verisil'e ip̄m scīm verbū ab ip̄o semel cū q̄dam modificatiōe vl' det̄miatiōe seu specificatiōe ꝓlatū. licꝫ q̄si succincto ūc repetitū voluisse in sui repetitiōe data sibi p eū modificatiōe seu specificatiōe sine certa cā carere. Et vtriusꝙ iurisargumēta nos doceāt ea q̄ in principio ad mediū ꝛ ad finē: illa ꝟo q̄ in medio ad finē atqꝫ principiū: ꝛ ea q̄ in fine ad vtrūqꝫ vl' eoꝝ alterū sepe referri. Et dato ꝙ absolute diceret̄ omnino ꝓmitto scīm euāgeliū obseruare nō professor hmōi intēderet se ad oēm ꝯsiliorū obseruātiā obligare. ꝙ vix aut nunꝙ posset ad litterā obseruare: propter qd talis promissio illaqueare ꝓfitētis aīm videret̄. Clare videt̄ promissionē hmōi ad aliū intellectū absqꝫ intētione ꝓmittentis nō debere ꝯstringi: nisi vt obseruātia euāgeliȷ̄ sic sicut tradita repit̄ a xp̄o: videlꝫ ꝙ p̄cepta vt p̄cepta: ꝛ consilia vt ꝯsilia a ꝓmittētibꝰ obꝟuet̄. Que itellectū etiā i eisdē ꝟbis habuisse idē btūs Frāciscꝰ i serie sui ꝓcessꝰ i regl'a patent̄ ōndit cū aliq̄ euāgelica ꝯsilia idicat vt ꝯsilia sub ꝟbis

monitiōis:exhortatiōis. ⁊ cōsilij:nōnulla vō
sub ꝓhibitiōe ac vbo p̄cepti. ꝑ qđ patet ꝙ nō
fuit loquētis intētio ꝙ frēs ex ꝓfessiōe hmōi
regule ad oia ꝯsilia sicut ad p̄cepta euāgelica
tenerētur:sed solū ad illa cōsilia q̄ in eadē re-
gula p̄ceptorie vel īhibitorie seu sub vbis eq̄-
pollētib⁹ sūt exp̄ssa. ¶ Vn̄ nos ad frm eiusdē
ordinis conscias plenarie serenādas declara
mus ꝙ ex ꝓfessiōe eiusdē regule frēs ipi ad ea
tm̄ euāgelica obseruāda ꝯsilia sūt astricti q̄ in
ipa regula preceptorie vel inhibitorie seu sub
vbis eq̄pollētib⁹ exprimunt̄. Ad nōnulla vō
alia ꝑ euāgeliū data ꝯsilia eo magis s₃ exigē
tiā sui stat⁹ tenent̄ plusq̄ ceteri xpiani q̄ ꝑ sta
tū ꝑfectiōis quē ꝑ ꝓfessionē hmōi assumpse-
rūt se obtulerūt dn̄o holocaustū medullatū ꝑ
ꝯtēptū oim mūdanoꝝ. Ad oia aūt q̄ in ipa re
gula ꝯtinent̄ tā p̄cepta q̄ ꝯsilia q̄ cetera ex vo
to ꝓfessiōis hmōi nō aliter tenent̄ q̄ eo mō q̄ i
regla ipa tradunt̄. vt sc₃ teneāt̄ ad coꝝ obser
uātiā q̄ i eadē regula ipis sub vbis obligato-
rijs iducunt̄. Ceteroꝝ vō obseruātiā q̄ sub ver
bis monitorijs:exhortatorijs: iformatorijs:
⁊ istructorijs seu q̄buscūq̄ alijs ꝯtinent̄: eate
nus magis condecet de bono ⁊ eq̄ eos ꝑseq̄ q̄
imitatores tāti pr̄is effecti xpi semitas elege-
rūt. ¶ Porro cū ipsa regula exp̄sse ꝯtineat ꝙ
fratres nihil sibi approprient: nec domū nec lo
cū nec aliquā rē:sitq̄ declaratū ꝑ eūdem pre.
no. Gre.ix. ⁊ nōnullos alios hoc obseruare de-
bere tā in spāli q̄ etiā i cōi. quā sic arctā abdi-
cationē venenosis obtrectatiōib⁹ aliq̄ꝝ isen-
sata dānauerit astutia: nec fratrū eorūdē ꝑfe
ctiōis claritas i taliū iperitis s̄mōib⁹ laceret̄
dicim⁹ ꝙ abdicatio ꝓprietatis hmōi oi₃ rerū
nō tā i spāli q̄ etiā i cōi ꝓpt̄ deū meritoria est
⁊ sctā. quā et xp̄s viā ꝑfectionis ostēdēs vbo
docuit:⁊ exēplo firmauit. quāq̄ primi fūdato
res militāt̄ ecclie ꝓut ab ipo fonte hauserāt
volētes ꝑfecte viuere ꝑ doctrine ac vite exē-
pla i eos deriuarūt. ¶ Nec his q̄sq̄ putet ob-
sistere ꝙ īterdū dr̄ xp̄s loculos habuisse:nā sic
Jesus xp̄s cui⁹ ꝑfecta sunt opa:i suis actibus
viā ꝑfectiōis exercuit ꝙ īterdū īfirmoꝝ imꝑ-
fectiōib⁹ ꝯdescēdēs:⁊ viā ꝑfectionis extolle-
ret ⁊ īꝑfectoꝝ īfirmas semitas nō dānaret:sic
īfirmoꝝ ꝑsonā xp̄s suscepit i loculis: sic ⁊ i nō
nullis alijs infirma humane carnis assumēs
(ꝓut euāgelica testat̄ hystoria) nō tātū carne
sed ⁊ mēte ꝯdescēdit īfirmis. Sic ei humanā
naturā assūpsit ꝙ i suis opib⁹ ꝑfect⁹ existēs: i
nr̄is fact⁹ hūilis: i ꝓprijs ꝑmāsit excels⁹. Sic
⁊ sūme charitatis dignatiōe ad act⁹ q̄sdā nr̄e

Cordigeri nō sūt obligati ad obseruationem oim ꝯsiliorum euāgelij.

Fres miores an possint habere aliqd proprij.

Xp̄s loculos habuit

impꝑfectiōi cōformes iducit̄ ꝙ a sūme ꝑfectio-
nis rectitudie nō curuat̄. Egit nāq̄ xp̄s ⁊ do
cuit opa ꝑfectiōis. Egit etiā īfirma sicut īter
dū ⁊ in fuga ptz ⁊ loculis s₃ vtrūq̄ ꝑfecte ꝑfe
ctus existēs vt ꝑfectis ⁊ īꝑfectis se viā salut̄
ostēderet:q̄ vtrosq̄ saluare venerat q̄ tādem
mori voluit ꝓ vtrisq̄. ¶ Nec q̄cq̄ ex his īsur-
gat erroneū q̄ṫ talit̄ ꝓpter deū ꝓprietatē oim
abdicātes tāq̄ homicide sui vl̄ tētatores dei
viuēdi discrimini se cōmittāt. sic eni seipos cō
mittāt diuine ꝓuidētie i viuēdo vt viā nō ꝯtē
nāt ꝓuisiōis hūane:qn vel de his q̄ offerūtur
liberalit̄:vel de his q̄ mēdicant̄ hūiliter: vl̄ d̄
his q̄ ꝯquirunt̄ ꝑ laboriciū sustētent̄. q̄ triplex
viuēdi mod⁹ in regula ꝓuidet̄ exp̄sse. ¶ Pro
fecto si iuxta ꝓmissum saluatoris) nunq̄ defi
ciet fides ecclie: ꝑ cōsequēs nec opa mie sub-
trahent̄. ex quo xp̄i pauperib⁹ ois ratio diffi-
dentie cuiuslibet videt̄ esse sublata. Et quidē
vbi (qđ nō est aliquaten⁹ p̄sumēdū) hec cūcta
deficerēt:sicut nec ceteris: sic nec ipsis fratri
bus iure poli in extreme necessitat̄ articulo
ad ꝓuidēdū sustētationi nature via oib⁹ ex-
trema necessitate detētis cōcessa p̄cludit̄: cū
ab omni lege extrema necessitas sit exēpta:
nec talē abdicationē ꝓprietatis oimode re-
nunciationem vsus rerū cuiq̄ videat̄ induce
re. nā cū in reb⁹ tēporalib⁹ sit cōsiderare p̄ci-
puum: ꝓprietatē:possessionē: vsumfructum:
ius vtēdi:⁊ simplicē facti vsum:⁊ vltimo tāq̄
necessario egeat:l₃ primus carere possit vita
mortalium:nulla prorsus potest esse ꝓfessio q̄
a se vsum necessarie sustentationis excludat:
verū cōdecēs fuit ei ꝓfessioni q̄ spōte deuouit
xp̄m pauperē i tāta paupꝑtate sectari:omniu₃
abdicare dn̄ium ⁊ rerū sibi cōcessarū necessa-
rio vsu fore ꝯtentā. Nec ꝑ hoc ꝙ proprietatē
vsus et rei cuiusq̄ dn̄ium a se abdicasse videt̄
simplici vsui ois rei renūciasse ꝯuincit̄ q̄ inq̄
vsus nō iuris sed facti tantūmodo nomē ha-
bens:qđ facti est tm̄ in vtendo prebet vtenti-
bus nichil iuris. qnimmo necessariarū rerum
tam ad vite sustētationē q̄ ad officiorum sui
status executionē (excepto qđ de pecunia in-
fra subiungit̄) moderat⁹ vsus sed s̄m coꝝ re-
gulā ⁊ veritatē oimodā cōcessus est fratrib⁹:
q̄bus reb⁹ fratres licite vti possent durāte cō
cedētis licentia:⁊ iuxta id qđ in presenti serie
continetur. ¶ Nec his obuiare dinoscitur ꝙ
ciuilis ꝓudētia in humanis rebus humane
cōstituit. videl₃ non posse vsum vel vsumfru-
ctū a dn̄io perpetuo separari. qđ ne dominiū
dn̄is (semꝑ abscedēte vsu) redderetur inutile.

Cordigeris ē ꝑmiss⁹ triplex viuēdi mod⁹.

Necessitas nō subiacet legi.

Vsum sustētationis necessarie nulla ꝓfessio excludit.

Prope rao cōtinuus sit ab vsu sēꝑ separetur.

tpalē vtilitatē tm̄ in ꝯstituendo ꝓspiciēs ista decreuit. Retētio nāq̄ dn̄ij taliū rerū cū concessiōe vsus facta pauperib⁹ nō est ifructuosa dn̄o cū sit meritoria ad eterna ꝛ ꝓfessiōi pauperū oportuna q̄ tāto sibi cēsetur vtilior q̄to cōmutat tpalia pro eternis. ¶ Profecto non fuit ꝯfessoris xp̄i regulā istituētis intētio. q̄nimmo ꝯtrariū in ipa ꝯscripsit: ꝯtrariū viuēdo seruauit. cū ꝛ ipse tpalib⁹ ad necessitatē vsus fuerit. ꝛ i plurib⁹ locis in regl'a vsum talē licere fratrib⁹ manifestet. ¶ Dicit nāq̄ i regula ꝙ clerici faciāt diuinū officiū ex quo hr̄e poterunt breuiaria: ex hoc patēter insinuās ꝙ fratres sui habituri essent vsū breuiarij: ꝛ librorū q̄ sunt ad diuinū offm̄ oportuni. ¶ In alio q̄q̄ capl'o dr̄ ꝙ ministri ꝛ custodes ꝓ necessitatibus infirmorū et alijs fratrib⁹ induendis: ꝑ amicos sp̄uales sollicitā curā gerāt ſm loca ꝛ tpa ꝛ frigidas regiones: sicut eoꝝ necessitati viderint expedire. ¶ Alibi etiā exhortās fratres ꝑ cōgruū laboris exercitiū ad ociū euitādū: dicit ꝙ de mercede laboris ꝓ se ꝛ suis fratrib⁹ corporis necessaria recipiāt. ¶ In alio q̄q̄ capl'o ꝯtinet ꝙ fratres vadāt ꝓ elemosinis ꝯfidēter. ¶ Habet etiā i eadē regl'a ꝙ i p̄dicatiōe quā fratres faciūt sint examinata ꝛ casta eoꝝ eloq̄a: ad vtilitatē ꝛ edificationē ppl'i. annūciādo eis vitia/ ꝛ ꝟtutes. penā ꝛ gl'iam. Sꝫ ꝯstās est ꝙ hec p̄supponūt sciam. ꝛ scia req̄rit studiū. exercitiū ꝟo studij cōuenienter haberi nō pōt sine vsu libroꝝ. Ex q̄b⁹ oib⁹ sat' clarent ex regula ad victū: vestitū: diuinū cultū: ꝛ sapiētiale studiū: necessariū rerū vsum fratribus esse ꝯcessum. Patet itaq̄ sane intelligētibus ex p̄dict' regulā q̄ ad abdicationē hm̄oi nō solū obſuabilē possibilē ꝛ licitā. sꝫ meritoriā ꝛ ꝑfectā. ꝛ eo magis meritoriā q̄ ꝑ ipam ꝓfessores ipsi⁹ magis a tpalib⁹ ꝑpt' deū (sicut p̄dicit) elōgāt. ¶ Ad hec cū fr̄es ipi nichil sibi in sp̄ali acq̄rere vel eoꝝ ordini possint etiā in cōi: ꝛ cū aliq̄d ꝑpter deū ipsis offert: cōcedit vel donat: ea (si sec⁹ nō exprimat) offerētis cōcedētis: vel donantis: verisimiliter credat intētio: vt rē hm̄oi oblatā: cōcessam vel donatā ꝑfecte ꝯcedat: donec auferat a se abdicet: ac i alios trāsferre cupiat ꝑpter deū. nec sit ꝑsona in quā loco dei cōgruēti⁹ hm̄oi rei dn̄ium trāsferat q̄ sedes p̄fata vel ꝑsona roma. pon. xp̄i vicarij q̄ pater est oim̄ ꝛ fratrū minoꝝ nichilomin⁹ sp̄alis. Ne taliū rerū sub icerto videat esse dn̄iū cū p̄r fili⁹ suo modo: ſu⁹ dn̄o: ꝛ monach⁹ monasterio res sibi oblatas: concessas vel donatas acq̄rant oim̄ vtēsilium et librorū ac eoꝝ mobiliū presentiū ꝛ futuroꝝ q̄ ꝛ quorū vsumfructū scꝫ ordinib⁹ vel fratrib⁹ ipsis lꝫ hr̄e ꝓprietatē ꝛ dn̄ium (qd̄ ꝛ fe. re. Innoc̄ papa. iiij. pre. no. fecisse dinoscit) in nos et roma. ecclesiā plene ꝛ libere ꝑtinere hac p̄nti ꝯstitutiōe i ꝑpetuū valitura sancim⁹. ¶ Preterea loca empta de elemosinis diuersis et oblata seu ꝯcessa fratrib⁹ sub q̄cūq̄ forma ꝟboꝝ (lꝫ fratres sibi cauere debeāt ꝙ hm̄oi verbis statui suo incōpetētibus nō vtantur) a diuersis seu ꝓ indiuiso possidētibus: seu certas partes i ipsis locis habētib⁹ i q̄b⁹ ipsi possidētes ꝓ indiuiso seu certas ꝑtes habētes nichil sibi in oblatione seu cōcessione hm̄oi reseruarint: similiter ꝛ i ius ꝛ dn̄ium ac ꝓprietatē nostrā ꝛ eccl'ie predicte eadē auctoritate suscipim⁹. Loca ꝟo seu domos ꝓ habitatiōe fratrū a singulari ꝑsona vel collegio vel ipsis fratribus ex integro cōcedēda seu etiā offerēda. (si talia de volūtate cōferētis fratres inhabitare cōtigerit) ꝑseuerāte tm̄ volūtate cōcedētis inhabitēt. ¶ Ac illa libere p̄ter ecclīam ꝛ oratoria ad ecclesiā destinata: ꝛ cymiteriū q̄ tam ad p̄sentia q̄ ad futura in ius ꝛ ꝓprietatē nostrā ꝛ p̄dicte romane eccl'ie sit modo ꝛ auc̄te eccl'ie recepimus: mutata ꝯcedētis volūtate: ac ipis fratrib⁹ patefacta dimittāt. in quorū locoꝝ dn̄io seu ꝓprietate nichil nobis vel prefate romane eccl'ie retinem⁹ oino: nisi ea specialiter de nr̄o seu ipsi⁹ roma. eccl'ie recipiant assensu. ꝛ si i eisdē locis reseruauerit dn̄ium sibi in cōcedēdo cōcedēs preter inhabitationē fratrum tale dn̄ium in ius eccl'ie sepedicte nō trāseat: sꝫ poti⁹ plene liberū maneat ꝯcedēti. ¶ Insup nec vtēsilia nec alia p̄ter eorū vsum ad necessitatē ꝛ officiorū sui stat⁹ executionē (nō em̄ oim̄ rerū vsum hr̄e debēt vt dictū est) ad vllā sup̄fluitatē: diuitias seu copiā q̄ derogēt paupertati: vel ad thesaurizationem vel eo aio vt ea distrahāt siue vendāt: recipiāt: nec sub colore ꝓuidētie i futurū: nec alia occasione q̄nimmo i oib⁹ appareat i eis q̄ ad dn̄ium oimoda abdicatio ꝛ i vsu necessitas. Hoc aūt ſm exigētiā ꝑsonarū ꝛ locoꝝ: ministri ꝛ custodes simul ꝛ separatim i suis admistrationib⁹ ꝛ custodijs cū discretiōe disponāt. cū ꝺ talib⁹ īterdū ꝑsonaꝝ q̄litas: tēpoꝝ varietas: locoꝝ cōditio: ꝛ nōnulle alie circūstātie pl⁹ minusue ac aliter ꝓuideri requirāt / ista tm̄ sic faciāt ꝙ semp in eis ꝛ eoꝝ actibus paupertas scā reluceat: ꝓut ipsis ex eoꝝ regula inuenit indicta. ¶ Ceterum cū in eadē regula sit sub precepti districtione prohibitum. ne fratres recipiant

Usus rerum tpaliuꝫ cit fratribus diui frācisci ꝑmiss⁹.

Predicatoris bom officium.

Libri sunt ad sciaꝫ necessarij.

Dn̄iuꝫ rerū q̄b⁹ fr̄es minores vtent' ē penes papā ꝺ hoc tm̄ dn̄io vide cle. exiuagan. Joan. xxij. ad cōditorem ca nonū.

Thesaurizatio est cordigeris vetita.

pecu-niã reci-pere ſʒ ne cor-rigeris

ꝑ ſe vel ꝑ alios denarios vel pecuniã vllo mõ idcꝫ frẽs ipꝑpetuũ ſeruare cupiant: et velut in iũctũ neceſſe habeãt adiplere: ne ipſorũ puri tas i hmõi obſuatiõe ꝓcepti maculeť in aliq̃ ⁊ ne frm ꝯſciẽtie aliq̃bꝰ aculeis ſtimuleť. Ar-ticulũ iſtũ ꝓpť detrahẽtiũ morſus ꝓfundius q̃ꝫ nrĩ ꝑdeceſſores fecerint aſſumẽtes: ac ipm clarioribꝰ determĩatiõibꝰ ꝓſequẽtes: dicimꝰ i primis ꝙ ffes ipſi a mutuis ꝯtrahẽdis abſti neãt. cũ eis mutuũ ꝯtrahere (ipſorũ ſtatu ꝯſi-derato) nõ liceat. poſſint tñ ipi ꝓ ſatiſfactiõe facienda ꝓ eoꝝ neceſſitatibꝰ q̃ pro tp̃e occur rerint (ceſſantibꝰ elemoſinis de q̃bꝰ ſatiſfieri ꝯmode tũc nõ poſſet) citra cuiuſlibet obliga-tiõis viculũ dicẽ ꝙ ꝑ elemoſinas ⁊ alios ami cos frm abſolutionẽ hmõi faciẽdã itẽdãt fi-deliť laborare. Quo caſu ꝓcureť a frĩbꝰ ꝙ il-le q̃ dedit elemoſinã ꝑ ſe vľ ꝑ aliũ nõ nominã-dũ ab ipſis ſi fieri poterit ſʒ ab eo potiꝰ iuxta ſuũ bñplacitũ aſſumẽdũ: hmõi ſatiſfactionẽ faciat i totũ vľ i ꝑtẽ ꝓut ſibi dñs iſpirabit. Si tñ ipſe hoc nollet facẽ: vľ nõ poſſʒ: vľ qꝛ receſ ſus eiꝰ imineat. aut qꝛ q̃bꝰ hoc velit ꝯmittere noticiã nõ hʒ fideliũ ꝑſonarũ: ſeu q̃cunqꝫ alia occaſiõe vel cã: declaramꝰ ⁊ dicimꝰ ꝙ i nullo regľe puritas infringiť: aut quõlibet ipiꝰ ob-ſeruãtia maculať. ſi fres ipi alicuiꝰ vľ aliq̃ꝝ ſi bi curẽt dare noticiã vel aliq̃s ſeu aliquẽ no-minare: aut ẽt pñtare: cui vľ q̃bꝰ ſi elemoſinã faciẽti placuit: ꝯmitti poſſit executio ꝑdicto-ru ac ipiꝰ habeať aſſenſꝰ ſuꝑ ſubrogatiõibꝰ i fraſcriptis. Ita tñ ꝙ penes ipm dãtem dñio ꝓprietate ac poſſeſſiõe ipſius pecunie cũ libe ra ptãte reuocãdi ſibi pecuniã ipam ſẽꝑ vſqꝫ ad ꝯuerſionẽ ipſiꝰ i rẽ deputatã plene: libere ac itegre remanẽtibꝰ: in ipa pecunia nihil oĩ no fres iuris habeãt nec adminiſtrationẽ ſeu diſpẽſationẽ: nec ꝯtra ꝑſonã noiatã vľ nõ no miatã ab eis cuiuſcũqꝫ ꝯditiõis exiſtat: i iudi cio vľ extra actionẽ / ꝑſecutionẽ / aut aliqđ ali ud ius itẽtẽt: q̃liť cũqꝫ ꝑſona ꝑdicta i ꝯmiſſio ne hmõi ſe habeat liceat tñ frĩbꝰ ſuas neceſſi tates iſinuare ac ſpecificare vel exponẽ ꝑſo-ne ꝑdicte ac eã rogare ꝙ ſoluat. Poſſint etiã ꝑſonã eãdẽ exhortari ac iducere ꝙ fideliť in re cõmiſſa ſe hẽat: ⁊ aĩe ſue ſaluti i ꝯmiſſa ſibi executiõe ꝓuideat. Ita tñ ꝙ ab oĩ eiuſdẽ pe-cunie admiſtratiõe: ſeu diſpẽſatione ⁊ ꝯtra ꝑ dictã ꝑſonã actiõe ſeu ꝑſecutiõe (vt ꝑdictũ eſt) fres abſtineãt oĩno. Si vo ꝑſonã hmõi noia-tã vel nõ noiatã a fratribꝰ (quominꝰ ꝑ ſe poſ-ſit exequi qđ ꝑdiciť) cõtigerit ꝑ abſentiã infir mitatẽ: voluntatem ſeu locoꝝ diſtãtiã ad que

ipſe nollet accedere in q̃bꝰ eſſet ſolutio ſeu ſa tiſfactio faciẽda. vľ per occaſionẽ aliã impe-diri: liceat fratribꝰ cũ ꝯſcie puritate quãdam aliã ꝑſonã ſubrogandã ad ꝑmiſſa in noiando ⁊ alijs (ſi ad primũ dãtẽ nõ poſſint vel nolint hr̃e recurſum) cũ iſta ꝑſona facere: ſicut ſupra ꝓxime declarauimꝰ eis licere cũ pria. duarũ em̃ ꝑſonarũ miniſteriũ ꝑ viã ſubrogatiõis (vt dictũ eſt) ꝯmuniꝰ ⁊ gñaliꝰ videť poſſe in predi ctoꝝ executione ſufficere: cum ꝑdicta ſatiſfa-ctio ꝓſumatur poſſe celeriter expediri. Si tñ (vt inťdũ dictũ eſt) ꝓpť locoꝝ diſtãtiã in q̃bꝰ eſſet ſatiſfactio faciẽda: ⁊ ꝯditiões ſeu circun ſtãtias alias caſus emergeret i q̃ videreť plu riũ ꝑſonarũ ſubrogãdaꝝ miniſteriũ opportu nũ: liceat ipis frĩbꝰ i hoc caſu iuxta negocij q̃ litatẽ (ſuato mõ ꝑdicto) pľes ꝑſonas aſſumẽ noiare ſeu pñtare ad iſtđ miſteriũ exequẽdũ.

¶ Et qꝛ opꝫ ⁊ expedit fratꝝ neceſſitatibꝰ: nõ ſolũ illis ꝓ q̃bꝰ iã eẽt ſolutio ſeu ſatiſfactio fa ciẽda vt ſupiꝰ ꝓxime dictũ eſt. ſʒ etiã iminẽti bꝰ ſiue tales neceſſitates igruẽtes imineãt q̃ breui tp̃e expediri valeãt: ſiue tales ſʒ pauce ꝯparatiue q̃ꝝ ꝓuiſio ex ſui cõditione neceſſa rio tractu tp̃is hʒ: vt i libris ſcribẽdis: eccliijs ſeu edificijs ad vſuʒ hitatiõis ipoꝝ ꝯſtruẽdis libris ⁊ pãnis i locis remotis emẽdis ⁊ alijs ſili bus ſi q̃ occurrerit cũ moderamie ſupradicto ſalubriť ꝓuideri. Sic i iſtis neceſſitatibꝰ cla-re diſtinguimus: ſic i eis fres poſſe tute et ſal-ua ꝯſciẽtia ꝓcedere declaramꝰ: videlicet vt i gruẽti vel iminẽti neceſſitate q̃ breui tp̃e vľ q̃ interdũ ex aliq̃bꝰ circũſtãtijs nõ ſic breui (vt ſupra in ꝓxio caſu dictũ ẽ) valeat expediri: tã quo ad dãtẽ elemoſinã q̃ꝫ q̃ ad noiatũ vľ ſub ſtitutũ i oĩbꝰ ⁊ ꝑ oĩa (ſicut i articľo ſolutiõis ꝓ neceſſitatibꝰ ꝑteritis faciẽde ſupra ꝓxĩe de claraui mꝰ) ꝓcedať. ¶ In ea vero neceſſitate q̃ꝫtũcunqꝫ pñtialiť ingruẽti q̃ tñ ex qualitate ſui vt ꝑdiciť tractũ tp̃is hʒ innexũ. qꝛ in eo ca ſu veriſiľe eſt ꝙ tũ rõne diſtãtie locorũ q̃ expe ditio neceſſitatis ipius ex ſui ꝯditiõe require ret: tũ etiã circũſtãtiarũ ipſiꝰ neceſſitatis rõ-ne pẽſata freq̃nter caſus acciderẽt: in q̃bꝰ ad expeditionẽ neceſſitatis hmõi oꝑteret ꝙ ꝑ di uerſas manꝰ ⁊ ꝑſonas trãſiret pecunia neceſ ſitati hmõi deputata: quarũ oĩm ꝑſonarũ im poſſibile q̃ſi eſſet dñm principalẽ ꝓ ipa neceſ ſitate pecuniã deputãtẽ ſeu etiã ſubſtitutum ab eo: ⁊ tertiũ etiã ab ipſo ſubſtituto (ſi caſus talis accideret) poſtea ſubrogatũ hr̃e noticiã declaramus et dicimꝰ ꝙ in hoc articulo pꝛeť dictos duos modos i neceſſitatibꝰ ꝑteritis et

ingruētibꝰ q̄ possunt breui tp̄e vel īterdū non breui (vt supra exprimit̄) expediri (vt prediximus) obſuādos: ad obſuādā ipsiꝰ regl'e ac ꝓfessoꝝ eiꝰ oīmodā puritatē: ꝙ si presto sit elemosine hmōi elargitor vel eiꝰ nuncius q̄ possit hoc facē ꝛ velit: exꝑsse illi ꝑdicat̄ a fr̄ibꝰ ꝙ sibi placeat vt (dn̄io talis pecunie cum libera ꝑtāte reuocādi sibi) pecuniā ipam penes ipm̄ semꝑ vsq₃ ad ꝯuersionē ipsiꝰ ī rē deputatā libere remanēte: vt ī alijs duobꝰ casibꝰ supius dictū ē) ꝑ q̄ŭcūq₃ manꝰ pecunia seu elemosina ipa tractet̄: siue ꝑsonas ab eo vel a fr̄ibus noīatas totum suo ꝯsensu: volūtate ac auc̄te ꝓcedat. q̄ assensum suū ꝑbente ꝑdictis secure fr̄es re empta vl' acq̄sita de illa pecunia ꝑ quē cūq₃ (iuxta modū annotatū supiꝰ) vti possint. ¶ Ad maiorē aūt ꝑdictoꝝ oīm claritatē hac in ꝑpetuū valitura ꝓuisionis serie declaramꝰ ꝙ fratres ꝑfatis modis vt ꝑdicit̄ circa pecuniā ī supportādis eorū ꝑteritis et ingruētibꝰ necessitatibꝰ obſuātis) nō itelligant̄ nec dici possint ꝑ se vel ꝑ iterpositā ꝑsonā pecuniā recipe cōtra regulam vel ꝓfessionis sui ordinis puritatē: cū manifeste pateat ex ꝑmissis ipos fr̄es non solū a receptione: ꝓprietate: dn̄io siue vsu ipsiꝰ pecunie: verū etiā a cōtractatiōe q̄libet ipsiꝰ et ab ea pecunia penitus alienos. ¶ In eo ꝟo casu qn̄ añq₃ ipsa pecunia in licitū rei habende vel vtēde commerciū sit ꝯuersa) ꝯcedentē pecuniā mori ꝯtigerit: si ꝯcedēs in ꝯcedendo dixerit vel expsserit ꝙ ꝑsona deputata pecuniā ipam in necessariū vsum fratrum expēderet q̄cquid de ipso ꝯcedēte viuēdo vel moriēdo ꝯtingeret: siue ꝯcedēs hmōi heredē reliq̄rit siue nō: possint fr̄es ad ꝑsonā deputatā (nō obstāte cōcedētis morte vel heredis ꝯtradictione) ꝑ ipa pecunia expēdēda recurrere sicut poterāt ad ipm̄ dn̄m cōcedentē. ¶ Nos ꝟo puritatē ipsiꝰ ordinis: itima cordis affectione zelamur: cū ī ꝑdictis casibꝰ ad determinatā necessitatē (vt ꝑdicit̄) ꝑ aliquem pecuniā ꝯcedi ꝯtigerit cōcedēs pecuniam rogari possit a fratribꝰ ꝙ si q̄d de pecunia ipsa (hita necessitate determiata) superit: consentiat ipe ꝯcedēs ꝙ residuū ꝑfate pecunie ī res alias ꝓ alijs ipsoꝝ fr̄m ꝑdictis necessitatibꝰ cōuertat̄: q̄ nō ꝯsentiēte ꝑdictis ipm̄ residuū (si q̄d fuerit) restituat̄ eidē. Caueāt tñ fr̄es ꝙ sollicite se coaptēt vt nō plus sciēt̄ ꝯcedi cōsentiāt q̄₃ ꝟisimilit̄ extimari possit rē necessariā ꝓ q̄ pecunia ipsa concedit̄ valiturā. ¶ Et q₂ ꝑdictoꝝ seriosa expositione a dante vel recipiēte de facili possit errari. vt clariꝰ vtilitati dātiū puritati ordis simplicitati aliqꝝ simpliciū: saluti aiarū hicide securiꝰ cōsulat̄ itellectū illū q̄ sat̄ in hoc casu a sane itelligēte ꝑcipit̄ ꝑñtis ac ī eternū valiture ꝯstitutiōis serie lucidamꝰ: volētes illū ad cōem deduci noticiā: videl₃ ꝙ sꝑ qñ pecunia fr̄ibꝰ ipis mittit̄ vel offert̄ (nisi exꝑsse ꝑ mittentē vel offerentē aliud exprimat̄) ꝑdictis modis prorsus oblata itelligat̄ ꝛ missa. Nō em̄ ꝟisile est aliquē elemosine seu sine exꝑssione modū illū prefigere ꝑ quē ꝛ donās merito: vel illi q̄₂ū necessitatibus intēdit ꝑ donū hmōi ꝓuideri: vel effectu doni vl' sue ꝯscie puritate fraudēt̄. ¶ Ad hec q₂ fratribꝰ ipis interdū ī vltimis volūtatibꝰ sub diuersis modis nonnulla legant̄: nec expresse q̄d de his agendū sit ī regla vel ꝑdecessoꝝ nr̄oꝝ declarationibꝰ cōtinet̄: ne ī ipis dubitari cōtigat ī posterū ꝓuidēdo legātibꝰ: et fr̄m ꝯsciētijs ꝑcauēdo declaramꝰ: ordinamꝰ ꝛ dicimꝰ ꝙ si testator modū ſm quē fr̄ibꝰ (eorū conditione īspecta) recipe nō liceret exprimat ī legādo: vt si legaret fr̄ibꝰ vineā vl' agrū ad excolendū: domū ad locādū vel silia ꝟba in silibꝰ ꝓferret: aut modos siles ī reliquēdo seruaret: a tali legato et eiꝰ receptiōe ꝑ oēm modū fratres abstineāt. Si vero modū licitū fratribꝰ in legādo testator exꝑsserit: vt si diceret lego pecuniā ꝓ fratrū necessitatibꝰ expēdēdam: vel domū: agrū: vineā ꝛ silia: ad hoc ꝙ ꝑ certā ꝑsonam vel ꝑsonas idoneas distrahant̄: ꝛ pecunia de rebꝰ ipis accepta: ī edificia: vel alia fr̄m necessaria cōuertat̄: aut in legando silibꝰ modis vel ꝟbis vtat̄. In hoc casu illud ī oībꝰ ꝛ ꝑ oia (cōsideratis eoꝝ necessitatibꝰ ꝛ moderaminibꝰ supradictis) q̄tu₃ ad fr̄es ſuari decernimꝰ q̄d ꝑ nos ē supiꝰ ī cōcessis pecuniarijs elemosinis declaratu₃. Ad q̄ legata soluenda tā heredes testatorū q̄₃ executores se liberales exhibeāt. Et etiā ꝑlati ꝛ seculares q̄bꝰ de iure vel consuetudie ꝓuisio ista ꝯpeteret (cū expediret) se ex offō suo prōptos exhibeāt ad pias volūtates deficiētiū adiplēdas. Nā ꝛ nos etiā ꝑ modos licitos et fr̄m regule cōgruos intēdimꝰ ꝓuidē: ꝙ heredū cupiditas legitimis ictibus feriat̄: ne pia defūctoꝝ destituat̄ itētio: ac ipi fr̄es pauperes oportunis auxilijs non fraudent̄. Si ꝟo fratribꝰ ipis gnalit' aliq̄d absq₃ modi exꝑssione leget̄. in hoc legato sic indeterminate relicto in oībus ꝛ ꝑ oia intelligi ac seruari volumus: ꝛ in ꝑpetuū ꝑñti cōstitutiōe iubemꝰ q̄d supra in pecunia seu elemosina fratribus indeterminate oblata vel missa volumꝰ: ac ex

Legata sibi relicta an possint fratres minores agnoscere.

pressim⁹ obseruari: videlʒ vt sub modo licito fratrib⁹ intelligať esse relictũ: ita ꝙ nec legãs merito: nec fratres ipsi effectu relicti fraudẽtur. ¶ Quia ṽo libros ꝛ alia mobilia qbus tã ordo ꝗ̃ fratres vtunť: quoꝝ dñium (cũ nõ sint dñij alioꝝ) ad prefatã ecclesiã spãliter spectare dinoscit: interdũ cõtingit seu expedit vẽdi vel etiã cõmutari: fratrũ vtilitatib⁹ ꝛ eoꝝ cõsciẽtijs ꝓuidere volẽtes: eadẽ auctoritate cõcedimus vt cõmutatio taliũ reꝝ ꝛ ad eas res quarũ vsum fratrib⁹ lʒ habere de generaliuʒ ꝛ ꝓuincialiũ ministroꝝ in suis administrationibus cõiunctim vel diuisim auctẽ procedat: quib⁹ etiã de dispositione vsus taliũ rerũ ꝯcedim⁹ ordinare. Si ṽo res hmõi estimato precio vẽdi ꝯtingat: cũ fratrib⁹ ipsis ꝑ se vel aliũ recipere pecuniã (regula ꝓhibẽte) non liceat: ordinam⁹ ꝛ volumus ꝙ talis pecunia seu preciũ recipiať ꝛ expendať in rẽ licitã: cui⁹ vsum fratrib⁹ lʒ hr̃e ꝑ ꝓcuratorẽ a p̃fata sede vel a cardinali: gubernationẽ ꝑ ipsam sedẽ gerẽti eiusdẽ ordinis deputãdum iuxta modũ in superiorib⁹ necessitatib⁹ p̃teritis et ingruẽtib⁹ ordinatũ. ¶ De vilib⁹ aũt mobilib⁹ vel parũ valẽtib⁹ liceat ex p̃senti nostra cõcessione fratrib⁹ (pietatis seu deuotionis intuitu vel pro alia honesta ꝛ rationabili causa) obtenta sup hoc pri⁹ superioꝝ suoꝝ licẽtia iuxta qđ inter fratres in gñalib⁹ vel ꝓuincialib⁹ capl̃is: tã de ipsis reb⁹ vilib⁹ seu parũ valẽtibus ꝛ earũ valore: ꝗ̃ p̃fata lnia scʒ a qb⁹ ꝛ qualiter sit habẽda extiterit ordinatũ intra ꝛ extra ordineʒ alijs elargiri. ¶ Licet aũt ꝯtineať in regl̃a ꝙ fratres habeãt vnã tunicã cũ caputio et aliã sine caputio: ꝛ videri possit illa fuisse institueñtis intẽtio ꝙ necessitate cessante pluribus nõ vtãtur: declaramus ꝙ possint fratres de licẽtia ministroꝝ et custodũ cõiunctim et diuisim in administrationib⁹ sibi cõmissis cũ eis videbitur (p̃satis necessitatibus ꝛ alijs circũstantijs q̃ ſm deũ ꝛ regulã attẽdende vidẽtur) vti pluribus: nec ꝑ hoc videãtur a regula deuiare: cum etiã in ipsa dicať expresse ꝙ ministri ꝛ custodes de infirmoꝝ necessitatib⁹ ꝛ fratrib⁹ induẽdis sollicitã curã gerãt: ſm loca ꝛ tẽpora: ꝛ frigidas regiones. Et quãꝗ̃ predicta regula cõtineat ꝙ de fratrib⁹ induẽdis ꝛ necessitatibus infirmoꝝ ministri tantũ ꝛ custodes sollicitã curãt gerãt: et dictio illa tantũ adeo ministros et custodes in hac cura ꝑstringere videať ꝙ ab ea ceteros prima facie excludat: q̃r tñ sollicite cõsiderare nos cõuenit tempus regule institute quo fratres isti ad cõparationẽ presentẽ numero pauci erãt: ꝛ forsan ministri ꝛ custodes videbanť tũc ad ista ꝓcurãda posse sufficẽ: ac nichilomin⁹ multiplicatiões fratrũ et moderni tp̃is q̃litatẽ / nec sit verisile beatũ Frãciscum institutorẽ regule vel ipsis ministris ꝛ custodib⁹ impossibilitatis iugum voluisse p̃figere: vel ex ipsi⁹ ipossibilitatis cõsequẽtia fratres ipsos suis necessitatib⁹ velle carere. cõcedimus ꝙ ipsi ministri et custodes possint ꝑ alios hmõi cure sollicitudinẽ exercere. Debẽt etiã ꝛ alij fratres curã hmõi q̃ p̃fatis ministris et custodib⁹ p̃cipue incumbit ex hac regula cũ sibi ab illis cõmissa fuerit gerere diligẽter. ¶ Cõtineť q̃ꝫ i regula ꝙ fratres qb⁹ grãm dedit dñs laborãdi laborẽt fidelit ꝛ deuote. Ita ꝙ (excluso ocio aĩe inimico) sctẽ orõnis ꝛ deuotiõis spũ nõ extinguãt. Qꝛ ṽo ex ṽbo isto fratres ipos de ociositate vite ꝛ d̃ regule trãsgressione improbe notare iterdũ hacten⁹ aliqui sunt conati: nos morsus hmõi nefarios repumẽtes: declaram⁹ ꝙ cõsideratꝭ ṽbis p̃dictꝭ ꝛ forã seu mõ loq̃ndi sub qb⁹ fr̃es ad hmõi exercitiũ iducunť nõ vr̃ ea fuisse istituẽtꝭ itẽtio: ꝙ vacãtes studio vl̃ diuinis officijs et misterijs exeq̃ndis manuali labori seu opationi subijceret: vel ad hoc illos artaret. Cũ exẽplo xp̃i multoꝝ sctõꝝ patrũ labor iste spũalis tãto illi p̃põderet: ꝗ̃to q̃ sunt aĩe corporalib⁹ p̃feruntť. Ad alios ṽo q̃ se in p̃dictis spũalib⁹ opib⁹ nõ exercẽt: nisi tales alioꝝ fratrũ licitis seruitijs occupenť (ne ociose viuãt) ṽba p̃dicta declaram⁹ extẽdi. Nisi ꝛ tales tã excellẽtis ꝛ notabil̃ cõtẽplatiõis ꝛ orõnis existerẽt: ꝙ merito ꝑp̃ hoc nõ essẽt a tãto bono ꝑ hmõi exercitio subtrahẽdi: fr̃es eñ q̃cunqꝫ studio vl̃ diuis misterijs nõ vacãtes: sʒ alioꝝ ſm studio vel alijs diuis officijs et misterijs vacãtiũ seruitijs ihẽrẽtes tñ ꝓ seruitijs eisdem cũ ipsis qb⁹ seruiũt sustẽtari merenť: qđ astruiť illa eq̃ lege qua strenu⁹ pugnator ille dauid iuste decreuit. videlʒ ꝙ descẽdentium ad p̃liũ ꝛ remanẽtiũ ad sarcinas: portio equa reť. ¶ Uerũ q̃r expresse ꝯtineť i regula ꝙ fr̃es non p̃dicent in ep̃atu alicui⁹ ep̃i cũ ab eo illis fuerit ꝯtradictũ. nos i hoc ꝛ deferẽtes regule ꝛ nichilomin⁹ auctẽ aplice plenitudinis conseruãtes dicim⁹ ꝙ predictũ verbũ ad lr̃am sicut regula ipsa ꝓtulit obseruet: nisi per sedeʒ aplicam circa hoc ꝓ vtilitate ppl̃i xp̃iani sit cõcessum vel ordinatũ aliud vel in posterum ꝯcedať seu etiã ordineť. Et q̃r in eodẽ caplo regule immediate subiungiť ꝙ nullus fratrũ ꝑp̃lo penitus audeat p̃dicare nisi a ministro

Uende re pñt cordi= geri ꝑ suis ne cessita= tibus li bros suos et alia mobi= lia.

Tuni= cis plu ribus pñt vti fratres miores

Fr̃es miores ad la= borẽ potentes an la= borare teneať.

Predi= care an possint fr̃es si= ne lnia ꝛ a qb⁹ est dan da.

gñali fuerit examĩat⁹ τ etiã approbat⁹: ac ab eo p̄dicationis officiũ sibi sit cõcessum. Nos τ statũ p̄teritũ ipsi⁹ ordis in paucitate sui τ modernũ in ampliato fratrũ nũero ac vtilitatez aiarũ: vt cõdecet, aduertẽtes cõcedim⁹ nedũ gñalẽ examiare τ approbare fratres p̄dicaturos in p̄plis: ac illis ꝯcedere licẽtiã p̄dicandi q̃ten⁹ ꝑsone idoneitatẽ et p̄dicationis officiũ licẽtia ipsa respiceret ꝓut i regl'a ꝯtinet. verũ etiã ꝓuinciales mĩstri hoc possunt i capl'is ꝓuincialib⁹ cũ diffinitorib⁹: qd̄ etiã hodie obseruari dr̄ et i fratrũ puilegijs ꝯtineri. quã q̇dẽ licẽtiã p̄fati mĩstri reuocare τ suspẽdẽ valeãt et arctare: sicut et qñ id eis videbit expedire. ¶ Sed qm̃ in desiderijs nr̄is hoc gerit vt ad dei gl'iam sal⁹ pficiat aiaꝝ: ac dicto ordini p quẽ iugiter ad amorẽ diuinũ affectio xp̄iane religiõis accẽdit: meritũ τ nũer⁹ augeat: concedim⁹ et p̄n̄ti statuto firmam⁹ licere nõ solũ gñali sʒ etiã ꝓuĩcialib⁹ mĩstris ꝑsonas fugiẽtes a sc'l'o in fr̄es recipe: q̃ mĩstroꝝ ꝓuincialiũ licẽtia p ip̄ʒ gñalẽ (sicut expedire viderit) possit artari. vicarij vo ꝓuincialiũ ministrorũ ex officio vicarie lr̄iam hãc sibi nouerit interdictã: nisi p mĩstros eosdẽ (qb⁹ hoc posse ꝯmittere vicarijs et alijs licẽ decernim⁹) hoc ipsis vicarijs sp̄ãlit ꝯmittat. Caueãt tñ ipi ꝓuinciales q̃ hoc nõ idiscrete: nõ passim sʒ sic ꝯsiderate ꝯmittãt: vt illos qb⁹ h⁹ ꝯmitti ꝯtigerit fide lib⁹ ꝯsilijs fulciãt: q̃ oia discrete ꝓcedãt. Nec idifferẽter oẽs admittant ad ordinẽ: sʒ illi tm̃ q̃ suffragãtib⁹ eis lr̄atura: idoneitate vl' alijs circũstãtijs possint vtiles esse ordini: sibiq̧ p vite meritũ ac alijs pficere p exẽplũ. ¶ Insuper dubitãtib⁹ fr̄ib⁹ p̄dicti ordis an p eo q̃ in regl'a dr̄ vt decedẽte gñali mĩstro a ꝓuĩcialibus mĩstris τ custodib⁹ in capl'o pẽthecostes fiat electio successoris: oĩm custodũ multitudinẽ oporteat ad gñale capl'ʒ ꝯuenire. aut (vt oia cũ maiori trãq̃llitate tractent) sufficẽ possit vt aliq̃ de singulis ꝓuincijs q̃ vocẽ habeãt alioꝝ itersint. Talit rñdem⁹ vt scʒ singl'aꝝ ꝓuinciaꝝ custodes vnũ ex se ꝯstituãt quẽ cũ suo ꝓuĩciali mĩstro p seip̄is ad capl'm dirigãt: voces aut vices suas ꝯmittẽtes eidẽ qd̄ etiã ꝯstituerit p seipsos: statutũ hm̃oi durim⁹ approbandũ. Qñ idẽ pre. no. Greg. ix. in casu hm̃oi dr̄ rñdisse. ¶ Deniq̧ q̃ ꝯtinet i regula supradicta q̃ fratres nõ igrediant monasteria monacharũ p̄ter illos qbus a sede p̄dicta ꝯcessa fuerit licẽtia sp̄ãlis: q̃q̧ hoc de monasterijs pauperũ monialiũ inclusarũ fr̄es attẽti⁹ itelligendũ esse crediderit: cũ eoꝝ sedes prefata

Religiõe di ui francisci nõ oẽs digni sũt.

Ministro generali decedẽte q̃ debẽt ad electionẽ conuenire.

Monasteria monacharũ cũ cordigeri igredi nõ de=

curã habeat sp̄ãlem: τ intellect⁹ hm̃oi p cõstitutionẽ quãdã tpe regule date viuẽte adhuc beato frãcisco p ꝓuinciales mĩstros fuisse credat in gñali capl'o declarat⁹: ijdẽ fr̄es certificari nichilomin⁹ postulauerũt an hoc de omnibus gñaliter: cũ regula nullum excipiat. an de illis solũ monasterijs monialiũ p̄dictaruʒ debeat itelligi. Nos vtiq̧ gñaliter id esse ꝓhibitũ de quarũlibet cenobijs monialiũ rñdemus. τ noie monasterij volumus claustrũ: domos: et officinas iteriores intelligi p eo q̃ ad alia loca vbi hoies seculares conueniunt p̄nt fr̄es illi cã p̄dicatiõis vel elemosyne petende accedere: his qb⁹ id a supiorib⁹ suis p sua fuerit maturitate vl' idoneitate ꝯcessum exceptis seu p p̄dictarũ monasterijs iclusaꝝ ad q̃ nulli datur accedẽdi facultas sine sedis eiusdẽ licẽtia sp̄ãli: qd̄ etiã ip̄m idẽ pre. no. Greg. ix. in eo casu dr̄ rñdisse. ¶ Ceterũ sancte memorie cõfessor xp̄i Frãciscus mãdasse dicit circa vltimũ vite sue (cui⁹ mandatũ ipsi⁹ dicit testm̃) q̃ verba ipsi⁹ regule nõ glosent τ (vt verbis vtamur eiusdẽ) q̃ sic vel sic itelligi debeat non dicatur: adijciẽs q̃ fr̄es nullo mõ lr̄as aliq̃s ab ap̄lica sede petãt. et alia quedã interserens q̃ nõ possent sine multa difficultate ꝯuari: ppt qd̄ fr̄es hesitãtes an tenerent ad obseruãtiaʒ testamẽti p̄dicti: dubitationẽ hm̃oi p eũdem pre. no. Greg. no. petierũt de ipsoꝝ ꝯscientijs amoueri. q̇ (sicut asseritur) attẽdẽs periculum animaꝝ et difficultates quas ꝓpter hoc possent incurrere dubietatẽ de ipsoꝝ consciẽtijs amouẽdo dixit fratres ipsos ad ipsi⁹ mãdati obseruantiã nõ teneri. qd̄ sine cõsensu fratrũ τ maxie ministroꝝ q̃s vniuersos tãgebat obligare nequit: nec successorẽ suũ quõlibet obligauit: cũ nõ habeat imperiũ par i parẽ. Nos autẽ circa presentẽ articulũ nichil durim⁹ innouandũ. ¶ Ad hoc a nõnullis p̄de. nr̄is ro. pon. circa declarationẽ ipsi⁹ regl'e τ ipsam regulã ꝯtingẽtia diuersas lr̄as itellerim⁹ emanasse. Sʒ nec p hoc mordaciũ p̄dictoꝝ cõtra regulã ipam τ fratres q̃uit isult⁹. nec p ipas lr̄as statui fratrũ ꝓuidere i multis: in qb⁹ de nouo vel alit necessario ꝓuidẽdũ esse multorũ postea casuũ cõtingẽtiũ experiẽtia indicauit. Nos itaq̧ ne lr̄aꝝ hm̃oi τ p̄n̄tis ꝯstitutionis diuersitas vel itellect⁹ aduersitas in p̄dictoꝝ obseruatiõe fratrũ aios pturbaret et vt plenl⁹: clari⁹: τ certi⁹ eoꝝ statui et obseruãtie p̄dicte regl'e ꝯsulat i oib⁹ τ singulis illis articulis q̃s ꝯstitutio ip̄a ꝯtinet quãq̧ ipi vel eoꝝ aliqui contineãtur in alijs lr̄is ap̄licis supra=

beãt de q̃rũ monasterijs itelligat h̄ explicatur.

Frãcisc⁹ beatus ꝓhibuit i extremis suã regulã glosari et lr̄as ap̄licas sup ipi⁹ relaxatiõe impetrari.

dictis. Hãc nr̃am cõstitutionẽ. declarationẽ seu ordinationẽ tm̃ a fratrib9 ipis pcise ac inuiolabilr̃ decernim9 ppetuis tp̃ib9 obseruanda. ¶ Cũ igit̃ ex p̃dict̃ ⁊ aliis p nos cũ multa maturitate discussis: regula ipa licita: sancta pfecta: ⁊ obſuabilis nec vlli patẽs discrimini euidẽter appeat: illa ⁊ oĩa suprascripta p nos statuta: ordinata: cõcessa: disposita: decreta: declarata etiã ⁊ suppleta: d aplice ptãtis plenitudine approbam9: cõfirmam9: ⁊ volumus existere ppetue firmitat̃. In v̓tute obedientie districte precipiẽtes: q hec cõstitutio sicut cetere ɔstitutiões vl̃ decretales eplẽ legat̃ in scholis. ¶ Et qꝛ sub colore liciti nõnulli ɔtra fr̃es ipos et regulã in legẽdo: exponẽdo: atq glosando possent dirũ vir9 sue iniqtat̃ effundere: ac ipius ɔstitutiõis itellectũ ipm̃ i diuersas ⁊ aduersas sn̄ias ,pducẽtes suis adinuentionib9 deprauare: et opinionũ diuersitas ac distorsio itellect9 multoꝝ pios aĩos posset inuoluere: ⁊ a religiõis ingressu multorũ corda subtrahẽ: taliũ detrahẽtiũ vitãda puersitas cogit nos viã ipsis ad p̃dicta p̃cludẽ: et certũ pcedẽdi modũ hãc ɔstõnem legẽtib9 p̃finire. ¶ Itaq sub pena excõicatiõis ⁊ priuationis officij ac bñficij districte p̃cipim9 vt p̃sens cõstitutio cũ ipam legi cõtigerit sicut ,plata ẽ sic fidelit̃ exponat̃ ad lr̃am. ɔcordãtie: ɔtrarietates seu diuerse vl̃ aduerse opiniões a lectoribus seu expositorib9 nullaten9 iducant̃. Sup ipsa ɔstõne glose nõ fiãt (nisi forsan p q̃s v̓bũ vel v̓bi sensus seu ɔstructio vel ipsa ɔstructio q̃si grãmaticalr̃ ad lr̃am vel intelligibili9 exponat̃) nec itellect9 ipsi9 p legẽtẽ deprauet̃ in aliq̃ seu distorqueat̃ ad aliud q̃ lr̃a ipa sonat. Et ne ꝫ p̃dicta ɔtra detractores hmõi oporteat vlteri9 laborare: vniuersis ac singulis cuiuscũq p̃eminẽtie: ɔditiõis aut stat9 districte p̃cipim9 ne ɔtra p̃dictã regulã ⁊ statũ fratrũ p̃dictoꝝ seu ɔtra p̃missa p nos statuta: ordiata cõcessa: disposita: decreta: declarata: suppleta: approbata ⁊ etiã confirmata dogmatizent: scribãt: determinẽt: p̃dicẽt: seu praue loquant̃ publice vel occulte. Sꝫ si q̃d penes aliquẽ i his ambiguitat̃ emerserit: ad culmẽ p̃dicte se. apo. deducat̃: vt ex auc̃te apo. sua in hoc manifestet̃ intẽtio. Cui soli ɔcessum est in his statuta ɔcedere: ⁊ edita d̓clarare. ¶ Glosantes v̓o in scriptis ɔstitutionẽ ipsam aliter q̃ eo mõ quẽ dixim9. doctores v̓o insup et lectores dũ docẽt in publico ex certa scientia ⁊ deliberate itellectũ ɔstõnis hmõi deprauantes: faciẽtes q̃q cõmẽtũ: scripturas: seu libellos ac ex certa scientia ⁊ deliberate determinãtes in scholis seu p̃dicãtes cõtra p̃dicta vel aliqua seu aliqđ predictorũ (nõ obstãtib9 aliq̃bus priuilegijs vl̃ indulgẽtijs aut lr̃is aplicis: quibuscũq dignitatibus: psonis: ordinib9: aut locis religiosis vel secularibus gñaliter vel singulariter sub q̃cunq forma vel expressione v̓boꝝ ɔcessis q̃ nolumus aliq̃bus in premissis quõlibet suffragari) excõicatiõis sentẽtie quã nũc in ipsos ,pferimus se nouerint subiacere a q̃ p neminẽ nisi per ro. pon. possint absolui. Insup tã istos cõtra q̃s p nos excõicatiõis est ,plata sn̄ia q̃ alios (si q̃ fuerint) cõtra premissa vel coꝝ aliqđ venientes: ad sedis memorate volum9 deduci noticiã: vt q̃s puisus modus eq̃tatis nõ arcet a vetitis: compescat rigor aplice vltionis. Nulli ẽ oĩno hoim liceat hanc paginã nr̃e declaratiõis: ordinatiõis: cõcessionis: et dispositiõis: suppletiõis: approbatiõis: cõfirmationis: ⁊ ɔstõnis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si q̃s aũt hoc attentare p̃sumpserit: indignationeꝫ oĩpotẽtis dei ⁊ btõꝝ Petri ⁊ pauli aploꝝ ei9 se nouerit incursurũ. Datũ Suriani. xviij. kal. septẽbris. pontificat9 nr̃i anno secundo. Bonifa. viij.

¶ Exemptis cellis alicuius monasterij: quid appellatio celle significet: hic ostendit. Joan. and. Capitulum. iiij.

Priuilegiũ monasterio tuo cõcessum: vt monachi siue fratres i cellis ad monasteriũ ipsum spectãtib9 habitãtes: ab alio q̃ a papa: vel eius legato[a] excõicari: aut suspẽdi: vel ipse celle interdicto supponi non possint: non fratres in prioratibus ecclesijs seu capellis eiusdẽ mõasterij

Marginal glosses (left): Decre. exijt: dꝫ vt reliq in scholis legi. — Excõicatio fulminatur ɔ glosantes istũ decre. nõ ob. q̃buscũq p̃uilegijs: cui9 excõicationis absolutionẽ sibi papa reseruat.

Gloss (right column): Priuilegiũ. Addi. Nõ diuidit̃: q̃ pendet vsq ad viii. dictionem. ¶ Casus. A se. apo. fuit ɔcessuꝫ p̃uilegiũ q̃buꝫ dã religiosis vt delꝫ q fr̃es illi9 ordis hitãtes in cellis illi9 ordis vel ipe celle non possẽt excõicari vl̃ iterdici: dubitat̃ de hoc vocabulo cella in isto priuilegio et q̃lr̃ accipiat̃ i materia p̃uilegij? R̃n. q cella i h9 casu accipit̃ p loco solitario segregato a cõitate hoiꝫ. ið si fr̃es illi9 ordis haberẽt p̃orat9 i loco pp̃osito p̃uilegiũ suũ non se extẽderet ad tales religiosos: sꝫ solũ ad illos qui hñt cellas separatas a cõi victu hoiꝫ. ¶ No. p̃mo q i materia p̃uilegioꝝ p q̃ ɔcedi tur exẽptio religiosis hitãtib9 i cellis mõasterũ appellatiõe celle veniũt solũmõ loca solitaria. largo tñ mõ accipiendo cellã. appellatione celle venit pua camera quam nõ dñt hr̃e religiosi immo dñt comedẽ i eodẽ refectorio ⁊ dormire i eodẽ dormitorio: ⁊ debẽt eẽ oẽs i apto. ⁊ dr̃ cella a celãdo. qꝛ vnus religiosus nõ dꝫ celari ab alijs nec occultari. ⁊ vn9 religiosus dꝫ videre alios religiosos i dormitorio ⁊ refectorio. ¶ Glosa seq̃ẽs soluit dubium. a ¶ Legato. Intelligo gñaliter. sicut gñaliter le.

Marginal notes (far right): Casus. Casus lfalis. dñi he. lye. — Cella q̃d sit. — Notabilia.

cōmoratēs[a]: aut ipos priora= tus ecclias vl' capellas ab or dinariorū iurisditiōe in aliq̄[b] sʒ residētes tm̄ in cellis: ⁊ cel= las ip̄as (hoc ē[c] loca secreta[d] et solitaria q̄ ab hoim sepata cōuictu[e] sunt ad cōtēplandū[f] ⁊ deo vacandū specialiter de putata) defendat. Idem.

¶ Priuilegiato aliquo vt pos sit conferre bn̄ficia clericorū suorum: quid appellatio cleri corum suorū designet osten= dit. Joan.and. Capitulū.v.

Sicut nobis significare curasti: tibi gratiose cō cessimus: vt bn̄ficia clericorū tuorū cedētiū vel decedētiū[g] possis cōferre. qꝛ ijdē cleri= ci prebendarꝝ suarꝝ fruct⁹ pci piāt: acsi in suis eccl'ijs psona liter residerēt[h]. ¶ Uerū quia dubitas q̇ clericorum tuorum appellatiōe debeāt cōtineri: breui respondem⁹[i] oraculo: q illos i his ⁊ silib⁹[k] casib⁹ tuos volum⁹ intelligi clericos: q̇ p te nō q̄siti propterea[l] vel rece pti sine fraude ⁊ fictiōe q̄libet vere tui clerici familiares exi stūt: ⁊ i tuis expēsis cōtinue[m] domestici cōmēsales: etiam si q̄s ex illis aliq̄n p tuis[n] geren dis negocijs abesse cōtingat.

quitur: ex q̄ aliud nō exprimit. ⁊ est si. qđ dixi. ꝭ. eo. li. de rescrip statutum. j. respōso. in glo. quia verbum.

a ¶ Cōmorātes. Large loquit. qꝛ iterdū sunt istitu ti ppetuo: interdū ad tps: iterdū ad solā morā ibi tra= hendā. de sta. mo. c. ij. ad fi. ꝭ. e. ti. de tēp. ord. cū null⁹ in fi. et de capel. mona. c. vno. sʒ q̄ ad casum nr̄m nō est curandū.

b ¶ In aliquo Tolle defendat qđ ē in fine. ⁊ ite rū repete: sed de fendat residen= tes tantū ⁊c̄.

c ¶ Hoc ē. Pro pter h⁹ facit ad titulū nr̄ʒ. de ꝟ. sig. Additio al's locari potuisset. ꝭ. pri. vl' sub ti. de puile. Jo. an. ¶ Glo. se. decla= rat textum.

Cella a celan do ⁊ oc cultan= do dr̄.

d ¶ Secreta ⁊ solitaria.. Cella dr̄ a celādo ⁊ oc cultādo: ⁊ sic h⁹ casu locus solita ri⁹ ⁊ talē vitā ducētes digni sūt ꝯuenienti honore. xvj. q. j. q̄ vere. ⁊ ad has cellas religiosi etiā mēdicātes de prelatorꝝ licētia trāsire pn̄t. ꝭ. eo. lib. de exces. prela. c. vno. Al's aūt large sumēdo dicimus cellas q̄ sunt etiā ifra clausurā monasterij: vn̄ ex cā: puta ppt ifirmita= tē monachi dispēsat abbas cū eo vt hēat suā cellā ex= tra cōe dormitoriū: tn̄ ifra monasterij septa. xx. q. iiij. ca. viri. de talib⁹ cellis hoc priuilegiū nō intelligitur.

e ¶ Cōuictu. i. cōi victu. Additio Dictio cōposita a cō. ⁊ viuo vn̄ ⁊ sil' comedētes ꝯuiuē, ꝟe dicunt. Archi.

Quies ex cor= de ē no bis ap= petēda

f ¶ Contēplādū. De vita ꝯtēplatiua ⁊ actiua dr̄. ꝭ. de renū. nisi cū p̄dē. ad fi. Additio Archi. iducit illud Greg. q̇ q̄es ex corde nobis ē appetēda. viij. q. j. i scri= ptur. ꝟ. q̄es. p qđ videt ꝯtēplatiua pcellē. ad idē. e. q. q̄ ep̄atū. qđ dicit verū sm Aug. nā duodecim sūt i q̄b⁹ vita ꝯtēplatiua pemines actiue vt dr̄ ī sum. de virtu tib⁹: vbi tractat de pemiētia vite ꝯtēplatiue ad acti uā. ⁊ vi. qđ scripsi. de regu. sane. i magna glo. Jo. an.

diuisio

Sicut nobis. ¶ Cōis diuisio qꝛ in pma cōsultatio a verbis duplicis gratie cāta. In scđa latior rn̄= sio: ibi. Uerum. vel ibi: breui rn̄demus. latitudo rn̄sio nis patet in ver. similibus. ⁊ in ver. etiam si. Do.

Casus i' alis dn̄i he= lye.

¶ Casus. Ep̄s picta. a se. apo. ipetrauit priuilegiū vt posset ꝯferre bn̄ficia suorꝝ clericorꝝ cedētiū et deceden tiū. ⁊ ep̄s hʒ clericos bn̄ficiatos i alijs diocesib⁹. dubi tabat q̄d ꝯtineret appellatiōe clericorꝝ suorꝝ? Rn̄det q appellatione clericorꝝ suorꝝ ꝯtinent illi soli clerici q̄ sūt in ꝯtinuo seruitio ep̄i ⁊ viuūt expēsis pprijs ep̄i. lo si aliq̄ diuites morabant in domo ep̄i. sʒ viuebāt expē sis suis ⁊ nō expēsis ep̄i puilegiati. illi nō sunt cēsendi sui clerici q̄tū ad materiā puilegij (oraculo) vn̄ oracu lū dr̄ rn̄sio facta ad interrogationē alteri⁹.

Oracu lum q̄d sit.

¶ No. q si alicui a sede apo. ꝯcedat puilegiū vt possit ꝯferre bn̄= ficia suorꝝ clericorꝝ cedētiū vel decedētiū. appellatiōe clericorꝝ suorꝝ veniūt soli illi q̄ sunt in cōtinuo seruitio priuilegiati: ⁊ viuūt expēsis suis pprijs. ⁊ hoc verū in priuilegijs q̄ sunt odiosa. al's ꝟo appellatiōe clericorū suorꝝ veniūt oēs subiecti. ꝭ. eo. c. cū tibi. in anti.

¶ Glosa sequens in duabus questionibus remittit.

g ¶ Decedētiū. Nunq̄d talis posset cōferre bn̄ficia suorꝝ clericorꝝ cedētiū vel decedētiū in curia romana ¶ Itē nūq̄d possit cōferre bn̄ficia clericorꝝ suorꝝ alio modo vacātia: dixi. ꝭ. e. lib. de preb. ꝯuis. ij. in glo. ista duo. Jo. an.

Additio. j. De hoc hic archi. te nēs q nō pōt vt ibi dixi. Jo. an.

h ¶ Residerēt Ex sola residen= tia si nō interes= sent diuinis non pciperēt q̄tidia= nas distributio nes: vn̄ nec isti p cipiēt. ꝭ. e. lib. de cle. nō resi. c. j. ⁊ sup hoc vide qđ ibi dixi i glo. no. qđ si q̄s dn̄s.

¶ Glo. seq. red= tetur per. q.

i ¶ Rn̄demus Per hoc videt q ista decreta. sit veteris iuris declaratoria ¶ nō noui pmulgatoria. lʒ arg. cōtra. I. dū dicit volum⁹. et q sit declaratoria ptʒ qꝛ tractat de verbi significa= tione. ad hoc. ꝭ. eo. ca. ij. rn̄. j. i fine. nec bn̄ occurret rō q̄re hoc esset ius nouū ⁊ non vetus. p̄terea priuilegiū pri⁹ cōcessum fuerat: postea priuilegiat⁹ cōsuluit pa= pā circa puilegiū pri⁹ cōcessum. sic est respōsum: p qđ patet q a cōcessione priuilegij etiā anteq̄ emanasset hec decreta. priuilegiū sic erat intelligendū. Jo. and. Additio Idem Jo. mo. ⁊ eadē ratione. Jo. an.

¶ Glo. seq. exēplificat obijcit: soluit ⁊ rationē reddit.

k ¶ Silib⁹. Pone ꝯcedit ei priuilegiū: vt cū clericis suis sup pluralitate bn̄ficiorū curatorū vel dignitatū dispēsare possit: vel eis cōferre ius ad vacaturas vel silia. Et bn̄ dicit i his silib⁹. qꝛ i alijs casib⁹ dissimilib⁹ appellatio clericorꝝ oēs subiectos clericos cōphēdit ꝭ. e. cū tibi. ⁊ pōt esse rō: qꝛ h̄ de puilegio loquit odioso ¶ qꝛ p primū tollebat ius seu ptās ꝯferendi bn̄ficiū ei ad que ordiario iure spectabat: p scđm minuit cultus diuin⁹ ⁊ nō deseruiēs eccl'ie recipit stipēdiū: ꝗ bn̄ am= bitiosa ⁊ restringēda sunt talia idulta. ꝭ. e. li. de p̄bē. ꝯuis. j. qđ nō est in decre. c. cū tibi. Jo. and. Additio. j. Cū cōcurrūt fauor ⁊ odiū dicimus priuilegia odiosa. exēpla vide no. ꝭ. de fo. compe. in. j. glo. ⁊c̄. Joan. an.

l ¶ Quesiti propterea. Sic. ꝭ. de elec. ca. officij. ꝭ. e. lib. de rescrip. statutū ꝰ insup. de iudi. mulieres. ⁊ de renū. c. ij. sic ⁊ affectata tutela immunitatē nō prebet C. de his qui spon. mu. sube. l. j. ⁊. iij.

m ¶ Cōtinue. Ciuili mō intelligēdū est verbū. ff. de ser. si cui. de cōse. dist. v. nunq̄. sicut ⁊ seruitus dicitur cōtinua ⁊ aqua q̄tidiana. ff. de ser. ur. pre. l. foramē. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. ꝰ qđ aūt. ⁊ fluuius dicit cōti= nuus qui q̄nādoq; exarescit. ff. de flu. l. j. j. responso.

Uerba debent intelli= gi. ciui= liter.

¶ Glosa sequens soluit duo dubia.

n ¶ Pro tuis. ꝭ. de cle. non resi. ex parte. ⁊ si egrota re, si seruire intelligitur. ff. de statu li. cū heredes ꝰ sti= chus. nec sumo ita amare verbū: quinetiam pro suis pprijs interdū possit abesse. ¶ Ad hoc. ꝭ. co. li. de pre= ben. presenti. j. ⁊. ij. rn̄. sicut iudex ppter sua ppria ne

gocia differre pt et dimittere ut xām. ff. de iudi. si lōgi⁹ Additio. Id ē arch. q̄ tñ signat Inn. s. e. lib. de elec. si postq̄ §. j. nō soluit. Tu dic q̄ illō spāle no. ppt ei⁹ ab sentiā ꝓlert vacatiōe zc. Jo. an. Additio. Hoc me lius intelliges p no. s. de vo. sup his. in. iij. glo. Jo. de.

¶ Glosa se. prio ꝯtinuat rubricā Scdo ad situa tionē opponit et dupliciter soluit. Tertio per modū summe de regula querit quinq: et de iure tria.

¶ De regulis iuris

Non est nouū vt aliquib⁹ spāliter enūeratis gñalis clausula subsequaē q̄ oīa ꝯphendat. vt. xlix. di. p totū. xxiij. q. v. de occidēdis. s. de pbat. qm̄ ꝯ fal sam. s. e. lib. de pcu. qui ad agendū. ff. ad. l. aq̄l. si fu⁹ seruū §. inqt lex. in fi. C. de sa. san. ec. l. gñali. Idcirco post rubricas suprapositas q̄ sm̄ suas materias iuris regulas cōphēdūt. ponit hic rubrica gñalis ad materias vniuersas. de reg. iur. Si q̄rat q̄re in pncipio ꝯpilatiōis non posuit Bonifa. hanc rubricā: cū sepe pnitta t clausula gñalis secutis postmodū specieb⁹. vt. s. de pba. cū rubricis sequētib⁹. et de reb⁹ eccle. nō alie. cū rubricis sequētib⁹. de regula. cū rubricis sequēti. ff. de serui. cū rub. seq. Posset dari coloratiua rñsio: qz q̄ vltimo dicunt meli⁹ mēorie ꝯmēdant. de ꝯse. dis. ij. liquido. Est aūt vera solutio: q̄ hūc ordinē obseruatū vt ondereē ius nō sumi ex regula: sz regulā ex iure. si em̄ a pncipio posita fuisset forsitā crederet aliqs q̄ ius se quēs regulas ex regulis sumereē: i fine igit ponit vt appeat ex iure qd̄ pcessit regulas sumi. ff. e. l. j. Uidēdū est igit pino qd sit regula: vñ dicaē q̄lit constituaē et qd̄ sit ei⁹ officiū: et q̄ ipsi⁹ sit ptās. Scdo videndū qd sit ius: vñ dicaē et quō h sumaē. Tertio q̄ sunt hec iuris regule: singlr et clare eas ꝓsequēdo videbim⁹. Circa pmū. Regula sm̄ grāmaticos est multoꝝ siliū collectio. Lex aūt describit regulā cā esse q̄ rem q̄ est breuiter enarrat. ff. e. l. j. Dr̄ aūt regula qz regit vel normā recte viuēdi prebet. et ab hac regula q̄ dicit norma recte viuēdi. di. regular̄. Dr̄ ēt regula eo q̄ recte ducit nec aliorsum trahit: q̄si a rega vel regula: q̄ idē est qd̄ rectitudinis forma. Sicut em̄ p regulā nouit scriptor modū recte scribēdi: secator modū recte secandi: et sic de singulis: ita p has regl'as modū recte iudicādi cognoscim⁹. ad hoc. iij. di. regula. Est aūt regula latine idē qd̄ canon grece. iij. dis. canō. Et de regula ꝓpe q̄si regularitē va. q̄ius patiaē exceptiōes i se. Que aūt cōtineanē sub regula fuerūt opiñ. q̄ no. ff. e. l. j. et facit qd̄ no. iij. di. regula. Subtilitatibus tñ circa hoc omissis breuiter et grosso mō sic dico q̄ q̄ ad ptātem vboꝝ: q̄ i ea ꝓferūē vniuersalr̄ vel saltē idefinite affirmādo vł negādo ꝯphendit exceptiōes: al's non diceretur exceptio: sicut si dicerē. ois hō currit excepto equo Titij: hec em̄ nō ē exceptio: qz equus nō ꝯphēdebaē sub illa ꝓpōne ois hō. sed si dicereē ois hō currit excepto Titio: tunc ꝓpa est exceptio: q: ꝓpō ois hō bñ ꝯphendebat Titiū. tollit ḡ Titi⁹ vtute exceptiōis q̄ ad materiā de q̄ fit smo. vt. s. dicaē nō currere. Sic q̄ ad iuris determinationē exceptio nō ꝯphēdiē sub regula. qz Jtla rō: et plus est in exceptione q̄ in regula hoc ergo opatur exceptio vt illud qd̄ al's sub vbis regule ꝯphēdebaē ad determiatiōnē regule exceptiōis vtute tollaē. Cōstituūē aūt regula. vt. s. dixi p vba q̄ de sui natura oīa ꝯphēdūt. i. p signa vniuersalia affirmatiua q̄ oīa ꝯprehēdūt. s. e. c. oīs res. et c. defleat. ff. eo. l. oīs diffinitio. et. l. oēs actiones. et. l. oia fere. et. l. oia q̄cūq̄. Itē p verba negatiua q̄ vniuersaliter negando excludunt oīa: vt s. eo. nemo potest. j. et. q̄. et s. eo. null⁹. et. q̄.

Ulti= mate= dicta melius mēoue ꝯmen= dantur

Regu= la q̄lr diffi= niatur.

Exce= ptiōes an cōti neanē sub re= gula.

Regl'a p q̄bba ꝯstitua tur.

ff. eo. l. nemo. et. l. null⁹. Itē p vba indefinita q̄ simplr ꝓlata eq̄pollent vniuersalib⁹. xix. di. c. j. s. de priuile. qz circa. C. de here. vendi. l. vl. et ideo oēs regule paucis exceptis tradunē p signa idefinita affirmatiua vł negatiua: vt. s. eo. et. j. eo. et. ff. e. ti. satis apparet. Officiū aūt regule est plꝛes casus silēs simul iugere clauo rōnis. vt. ff. eo. ti. l. j. Que sit ptās regule. an. s. constituat ius de nouo. an antiquū recitet. dubitaē. et videtur q̄ ius de nouo nunq̄ cōstituat. qd̄ iure et ipso fcō pbatur. iure. ff. eo. l. j. facto: qz in octogintaocto regulis infra positis: nō est vnā etiam solā inuenire: q̄ ius de nouo cōstituat: vt in ꝓsecutione patebit. Econtra videē: qz regula catoniana de nouo statuit q̄ legata q̄ sunt inutilia rōne legātis tm̄: vel rōne legantis et legatarū. vel legatarij et ei⁹ a quo legatū est pstādum. vel rōne rei tm̄: vel mixta rōne rei legate. et persone legatarij tractu tpis nō cōstituanē: etiā si cā impedimēti remoueaē. ff. de regu. catoni. l. j. in pnc. ff. de leg. j. l. cetera §. j. ergo ipsa regula constituit ius de nouo. ad hec faciūt infinita iura in quibus papa iudicat ex regulis. vt. s. de ꝯsti. c. ij. de rescrip. c. j. et c. pastoralis. de iudi. nouit. s. de foro cōpe. si diligēti. de fi. instru. iter dilectos. ad fi. et de ꝓsum. dudū. de excep. cū venerabilis. de regula. ad aplicam. de ꝯsan. et affi. ca. vlti. cum mille similib⁹. ex quib⁹ videē q̄ ius sumaē ex regula. Subtiliter dixerunt doctores q̄ tres species casuum est cōsiderare. quidā sunt iā determinati: et in illis regula non cōstituit ius qz inuenit iam cōstitutū. Item sunt quidā excepti a legis determinatiōe: et in illis similiē regula nō ꝯstituit ius: qz nō claudunē sub regule determinatione. Quidā sunt in quibus est eadem equitas q̄ est in casib⁹ a iure determinatis: nec tñ reperiunē in iure positi: et i illis regula facit ius ꝓpter idētitatē rōnis non patiētis ius siliū casuū esse diuersum. Aptius dici posset q̄ aut ꝯstō iuris p̄cedit traditionē regule et regula de iure iā ꝯstituto. q̄si manifestū de materia ꝓducit: et tūc ꝓpe hz locū distinctio predictoꝝ casuū: vt videlz in iam determinatis et exceptis nō faciat ius. in nō determinatis i q̄b⁹ est eadē rō ius cōstituat. sz vbi nō est ius cōstitutū an̄ regule dispositionē: sz inuenit sola simplex traditio regule: tūc ipsa regula est ius vel iuris ꝯstitutio: et nō ab alio sz a ꝯstituēte ꝓcedit. et ita pōt intelligi pdicta lex prima de regu. catoni. pbaē hoc satis p antiquas regulas. s. eo. ti. quas vitate ispecta eēt inuenire pcessisse iuris traditionē. videos ei p maioꝛi pte q̄ vbi sunt decr̄. Alex. iij. sunt pine in titulis: maxime post ꝯcilia antiqua. de offi. vica. cū duab⁹ rubricis seq. vt. s. de rescp. de renū. cū duab⁹ rubricis seq. de his q̄ vi me. cā. fi. cū duabus seq. de do. et ꝯtu. cū duab⁹ seq. et multis alijs: et tñ oēs regule. s. e. ti. pcesserūt. Alex. iij. excepta vltima que fuit L au. iij. q̄ ipm secut⁹ est: vt ex chronica et decretalium ordiatiōe satis appet. Si igit pma regula. s. e. tit. exēplificeē p decr̄. s. de spōsa. ꝓterea. j. secūda p decr̄. et si qōnes. de symo. tertia p decr̄. de voto. magne. et sic de singulis. dico q̄ regule ille dicta iura pcesserāt: vñ regularū dispositio nō potuit ex ipis iurib⁹ sumi q̄ nōdū erāt: imo poti⁹ vr̄ determiatio ipoꝝ iuriū fcā p regulas. ad hoc faciūt oēs ille decre. supi⁹ alleg. in q̄b⁹ papa ꝓnūciat p regl'as. Ego tñ nō recedo a vbis legis et dico q̄ p regulā nō statuiē ius: sed ex iure sumitur regula: al's non video quomodo posset dici regula iuris. Sicut enim in regula ligni vel ferri necesse est illas materias ꝓuenire. ligñū. s. vel ferrum ad hoc q̄ disponatur ex eis regula. sic i regula iuris necesse est ius qd̄ est ibi materia ꝓuenisse ad hoc vt regula possit inde disponi. et tunc ꝓprie loquitur dicendo de re=

Regu= le offi= cium. qd sit Regu= la an cō stituat ius de nouo.

Casus sunt tri plices.

Regu= la ex iu re su m= tur.

gulis iuris: als dicere debuisset de iure regularum. Et si dicatur q in casibus nō expssis a iure vbi est ratio sīlis regula facit ius: hoc est sine regula aliqua p iura q hoc volūt. de rescrip. inter ceteras. de trāsla. epi. inter corpalia. ff. de legi. nō possunt. cū similibus. Et si obijciat de regula cato. dico q nō pprie dicit regula: nec iter regulas ponit. ff. eo. ti.

Bonifacius octauus.

Et si dicat q aliq regule pcessisse videant iuris expssam traditionē: dico q ius qd est idē q rō. vt. j. di. cōsuetudo. ix. di. sana qppe. ab exordio rōnalis creature pcesserat. v. di. in pn. vel saltē dispositiōe cōcedētis regulā ius pcessit. vidēs em formator regule sic esse debere de iure: qd in ei saltē mēte sedebat formauit regulā. allegat tñ regula p iure non tā ex origine q ex forma. τ potior est ei cā p qua facit regula. hz ei aduersari necesse oñdere rōnē qre in illo casu regula nō loquat. τ facit qd dicā. j. e. vtile. Ad scdm quo qritur qd sit ius: τ vnde dicat. τ quō hic sumat: dicēdum est breuiter q ius est ars boni τ equi τc. ff. d iusti. τ iure. in principio. τ dicitur a iusticia vt ibi. τ. ī. de verb. signi. ius autē q summum in rebus bonū est colere. xij. q. ij. cum deuotissimam. Ius autē est generale nomen habens multas species. j. dis. ius generale. cuius species diuidas et subdiuidas: vt ibi p totū. τ. ff. de iusti. et iur. per totum. Sumit autē hic pro nostro iure canonico: nō autem pro iure ciuili vt probat. j. eo. in secunda regula: que de iure ciuili non procedit: qd dic vt ibi dicā. Tertio aūt ordinate has regulas est videre: τ primo primam.

[Margin: Jus idē est q rō.] [Margin: Jus qd sit vñ dicat τ quō sumitur.]

Beneficium. ¶ Casus in hac regula pōt figurari p ca. si quis deinceps. xvj. q. vij. τ primo i actore. Cū ego actor tenuissem aliqd bñficiū p spaciū. x. vel xx. annoꝝ. cecidi a possessione mei bñficij feci te nouū possessorē cōuenire corā iudice ɔpetēte intēdādo petitoriū videlicet q illud bñficium ad me ptinebat τ spectabat: qre petebā τ supplicabam τ requirebā vt iudex cōpelleret te ad restituendū michi bñficiū vna cū fructib. tu possessor negauisti cōtēta i meo libello: ad pbādū intētionē meā sup meo libello, pduxi aliquos testes: q testes iurati deposuerūt q tenuit illud bñficiū quiete τ pacifice p. x. xx. vl. xxx. annos: tñ de collatiōe vel institutione nichil dicūt: sed deponūt solū q viderunt me illud bñficiū possedisse p. x. xx. vel. xxx. ānos vtrū illud sufficiat ad pbandū q bñficiū est meū? Respondet q bñficiū ecclasticū nō pōt licite sine institutione canonica obtineri. Uel in reo ponam sic casum Ego tenui aliqd bñficiū p. xx. vl. xxx. ānos. qdā alius virtute noue collatiōis τ institutiōis fecit me ɔuenire corā iudice cōpetēte: τ fecit fidē de sua canonica institutiōe. Ego aūt allego et dico q tenui illud bñficiū p spaciū. xxx. annoꝝ pacifice et qete: et sic pscripsi ɔtra eis nō sim canonice īstitut. vtrū bñ dicā? Certe nō: qr nō sufficit detētio bñficij sine canonica īstitutiōe. Sz hodie emanauit ɔsiliū basilieñ. in q cauet q si qs p triennīū possederit bñficiū ecclasticū pacifice et quiete pt se defendere ɔ quēcūqꝫ: ɔtra eius non oñdat de canonica institutione. Pro expeditiōe glo. qrit qualr h accipit bñficiū? Dicēdū q bñficiū in iure accipit multis modis. Nā aliquotiēs appellatiōe bñficij veniūt simplicia beneficia: vt capellanie. aliqtiēs appellatiōe bñficij veniunt oīa bñficia ecclastica. Et dicit glo. q bñficiū hic accipit large p qcunqꝫ bñficio ecclastico. Et sic quodcūqꝫ bñficiū siue sit simplex siue aliud nō pōt obtineri sine canonica īstitutiōe. qd verū est qñ illud bñficiū habet in titulū. secus si nō haberet in titulum

[Margin: Casus realis d. helie] [Margin: Bñficium multis modis capitur.]

Nā pbenda aliq. i. grossum aliqñ assignat paruulis: aliqñ do laicis: vt pulsatorib cāpane. Et in illis non requirit canonica institutio. Sz qr hic fit mētio de institutiōe: querit qd dicat institutio? Rñdet q institutio est canonicū ius in bñficio ecclastico obtīere. Sz

[Margin: Institutio qd dicatur.]

Beneficiū ecclasticum

qrit ad quez ptineat institutio? Rñdet glo. q de iure cōi ptiet ad epm. in. ca. cōqrente. ē. de offi. ordi. in anti. glo. opponit de ca. ad hoc. ē. de offi. archi. in anti. vbi institutio ptinet ad archidiaconū. Dicēdū q triplex est institutio. Quedā est institutio tituli collatiua. Alia est institutio auctorizabilis q ad cōmissionē cure aiarū. Alia est institutio realis τ actualis q vocat inuestitura vl inductio i possessionē realē τ corpalē. due pme ptinēt ad epm: sz tertia ptinet ad archidiaconū. qr qñ epus instituit aliquē dz mādare archidiacono vt illū inducat τ ponat in pos. corpalē. Postea qrit glo. an sit dña inf instōnē/collōnē/τ pñtationē? Rñ. q sic. Uñ pñtatio dr illa p quā nō ɔfert aliqd ius i bñficio ecclastico sed solū a prono pñtat psona idonea: τ illud qd pron facit dr pñtatio. Institutio vo stricte sūpta dr dupłr vcz cū aliqs instituit p diocesanū ad pñtationē proni τ sic eps instituens dat titulū in bñficio. Alio mō accipit p ɔfirmatiōe qñ supior ɔfirmat electū. Collō aūt dr q fit d bñficio nō pronato: qd spectat ad epm pleno iure sine pñtatiōe proni. Ulteri p declaratiōe glo. posite in vbo obtineri. opponit ɔ tex. τ vr q beneficiū ecclasticū possit obtineri sine canonica institutiōe. c. cura. ti. d iurep. a. i anti. Glo. soluit sic. aut qs possidet bñficiū iure pprietatis tāqꝫ pprietari: aut iure administratiuo tāqꝫ administrator. In primo casu pōt acqrere bñficiū sine titulo: vt mōasteriū pcipit bōa tpalia bñficij faciēdo certā pēsionē vicario ppetuo: si possedit lōgo tpe sine titulo: potuit pscribere iure pprietatis. In scdo aūt casu qñ possidet bñficiū tāqꝫ administrator nō pt bñficiū acqri sine titulo. Et iste tex. intelligit de isto titulo administratiuo: q nō pt acqri sine canōica instōne. Querit isup vtrū exns i pacifica pos. bñficij teneat facere fidē de sua canonica instōne: vl vtrū sit defendēd in sua pacifica pos. absqꝫ eo q pbet q fuit canonice īstitut? Rñ. q ad istātiā diocesani cui inest scire an possidēs bñficia possideat iuste absqꝫ piculo aiaꝝ: τ et ad instātiā subditoꝝ bñficiati si exigunt vt ipe faciat fidē d titulo administratiuo tenet facere fidē sz nō ad istātiā alicui puati ptendētis ius in bñficio. Utrū quis possit obtinere bñficiū ecclasticū respectu iuris possidendi absqꝫ eo q pbet canonicā institutionē: vt si qs dicat se possedisse τ expulsum fuisse: an sit necesse q pbet canonicā institutionē? Quidā dicunt q sic p istud ca. Ex q sequit q qs non pōt probare possessionē nisi pbet titulū τ institutionem. Et simile est in viro repetēte vxorē: qr lz hō non possit possideri: tñ cū titulo matrimoniali possidet. ideo si vir dicat possedisse vxorē: τ se spoliatū fuisse: nō admittit: nisi probet matrimoniū pcessisse. Sic in spūalib bñficijs doctores formāt istā qstionē in. c. lras. de resti. spolia. in anti. τ sunt varij. Nā quidā dicūt q petēs restitutionē bñficij tenet allegare τ pbare titulū. i. institutionē τ collationē. Alij dicunt q non tenet allegare nec pbare titulū: sz sufficit q alio mō coloret suam possessionē. Alij dicūt q nō requirit q coloret suā possessionē: sz sufficit pbare q ipse exercuit actus cōueniētes tali bñficio: puta q habuit stallū in choro: τ vocem in caplo: τ sic de alijs. Cōis conclusio doctoꝝ antiquoꝝ τ dñoꝝ de rota (lz dñs Panor. recedat ab eoꝝ opiñ.)

[Margin: Institutio ē triplex] [Margin: pñtatio qd dicitur] [Margin: Collō qd sit.]

est q̄ ille q̄ agit possessorio p̄ recuperatione bñficij: non tenetur de necessitate p̄bare canonicā institutionē: sed tenetur colorare suā possessionē vno de trib⁹ mo dis. primo p̄bādo q̄ habuit possessionem illi⁹ bñficij auctoritate supioris: ⁊ nō p̄ dictā institutionē: sed per testes vel instrumentū in quo cō tinet̄ quāl̄r ep̄s mādauit alicui tali vt poneret me in actualē possessionē: vel q̄ intrauit possessio. sciēte supiore: vel q̄ possedi lōgo tēpore. Alij dicebāt q̄ tenebat̄ allegare titulū. sed panor. tenet q̄ nō est necesse p̄bare: allegare nec colorare titulū. p̄ dicto. c. litteras. de resti. spo. in fine illius. c. ⁊ c. in l̄ris. eo. ti. vbi dr̄ q̄ p̄do venit etiā restituēdus. Nā ex quo q̄s fuit spoliat⁹ est restituēdus. verū tñ vt dixi ser uat̄ q̄ nō admittit nisi colorauerit titulū altero de tribus modis. ¶ Oēs glose hui⁹ prime regule ponūt exēpla: ⁊ ius nouū sup regule rōne fundatū. Scdo notāt cām imprescriptibilē ⁊ de similibus remittūt. Tertio ponūt quadruplicē significationē bñficij. Quarto qd̄ sit instituere ⁊ ad quē spectat: circa id duas obiectiones soluēdo. Quinto de hac dictione pōt ponūt differētiā inter affirmatiuā et negatiuā locutionē. Sexto signāt ⁊ soluūt tria Ʒria loquentia in p̄prietate eccle vel in p̄uētib⁹ tantū: vel in iure eligēdi. Septimo ad questionē de clerico a q̄ titulus petit̄ arguūt p̄ ⁊ Ʒ. et ponūt duas opiniones quas distinguēdo concordant. ¶ Pone casum p̄ capl'm. xvj. q̄. vij. si q̄s deinceps. Ꝫ. de insti. ex frequētibus. ff. de decuri. l. Herēnius Modestinus. Sup rōne aūt hui⁹ regule fundat̄ decreta lis. Ꝫ. eo. lib. de eo q̄ mit. in pos. ca. cū qui. q̄ p̄cedit̄ cū agit̄ de bñficio ecclastico in absentia prius lite nō cōtestata. nec fit missio in possessionē cā rei seruande. q̄ si sine institutione canonica bñficiū obtineret. ⁊siderat̄ igit̄ in bñficijs canonica institutio nō antiqua possessio: ⁊ sic nota casum in q̄ non currit p̄scriptio. idē est in mr̄imonio carnali. xxxiij. q̄. v. q̄ deo. Ꝫ. de consang. ⁊ affi. nō debet. ⁊ idē in alijs casibus q̄ no. xvj. q. iij. clerici. ⁊ Ꝫ. de prescri. cū nō liceat. Sumit̄ aūt hic beneficiū largo modo vt cōp̄hēdat dignitates: personat⁹. ecclesias oēs cū cura ⁊ sine cura: que cū titulo habētur: sic. j. q. iij. si quis dator. Ꝫ. de conces. prebē. nulla. ff. de ser. export an. l. seruus. Sumit̄ aūt interdū stricte: vt distinguat̄ a prebēda. xij. q. ij. alienationes. de cōces. preben. ex parte. al's includit prebendā. j. q. iij. c. vlti. de ver. signi. tua. Alibi stricte sumitur p̄ solis simplicibus bñficijs sine cura. Ꝫ. de prebē. c. vlti. ⁊ Ꝫ. eo. ti. et lib. cū in illis. et ibi rō patet in littera. Cū igit̄ in bñficio quolibet requirat̄ canonica institutio vt hic: vidēdū est q̄d sit institutio. Instituere autē est ius canonicū in eccl'a vel ecclastico beneficio tribuere. ¶ Qd dic vt not. Ꝫ. de institu. auctoritate et iurisdiō. ad ep̄m spectat. xvij. q. vij. nullus oino. de here. cū ex iniūcto. in fi. Non ob. de offi. archidia. ad hoc. q̄ institutio ibi sumit̄ p̄ inuestitura: et sic intelligat̄ decre. de institu. cū venissent. ⁊ q̄d ibi no. videt̄ q̄ etiam capl'm vacāte sede istituere possit. arg. vij. q. j. pōtifices. de here. ad abolendā. Ꝫ. eo. lib. de tēpo. ordi. cū nullus. Argu. cō tra. xxiij. dist. presbyteri. lxxj. dist. fraternitatem. ne sede vacan. ca. ij. dic vt nota. Ꝫ. de maiori. ⁊ obediē. cū olim. et terminat̄ hoc. Ꝫ. eo. lib. de institu. ca. vno. Inter collationē autē presentationem ⁊ institutionē magna est differētia. vt. Ꝫ. eo. lib. de preben. cū in illis. Ⱶ. cū autē. Additio. Sciendū est q̄ Dy. qui nō fuit canonista dicebat hāc glosam Bern. statim alleg. esse in decre. ex frequētibus. de insti. ⁊ de casu decre. q̄ōnem formabat. Ʒ. eodē indultū. volēs hāc regulā (q̄ prima erat) copiose glosare: sicut de pruna filia patresfamilias facere ⱺsueuerūt: se cōtulit ad sum. Host. de insti. ⁊ aliqd vltra ⁊ Ʒ ibi descripta subtiliter posuit. Jo. an.

non potest[a] licite[b] sine institutione canonica obtineri[c].

a ¶ Non pōt. Hec dictio pōt negatiue posita vt hic necessitatem importat: cū autē affirmatiue ponitur necessitatem nō inducit. Ad primū. ij. q. j. c. j. Ꝫ. de accu. de his. Ad scdm. iiij. q. iij. Ⱶ. ite in crimīalibus. Ⱶsi. pōt. de prebē. de multa. in fi. de appel. oblatc. ad finem. ff. de arbi. quin etiā. ⁊ ideo dicit lex q̄ verbū pōt necessitatem nō importat. ff. de offi. presi. l. sepe. ⁊ l. sequenti.

b ¶ Licite. Superabūdat. id eni dicimur posse q̄d licite possumus. xxij. q. ij. faciat. vbi de multiplici potētia. ⁊ Ꝫ. de rescrip. sciscitatus per Ber. ⁊ Innocē. de cōces. preben. accedens.

c ¶ Obtineri. Cōtr adicit huic regule. Ꝫ. de iurepa. cura. Sol. ibi. nō prescribit eccl'a tanq̄ bñficiū: sed vt p̄prietas. Item necessitatis cā vel pietatis: vel causa impēsi obsequij sine canonica institutiōe possidet q̄s ecclasticos p̄uentus: nec ex eo canonicus vel bñficiatus p̄prie dicit̄. xij. q. ij. quicūq̄ suffragio. xvj. q. j. possessiones. ⁊ q. iij. clerici. ⁊ c. si ep̄s. Ꝫ. de magistris q̄m. eodē modo rñdet̄ ad. c. xxxij. dis. si qui vo. xij. q. j. q. l. dist. studeat. de cle. pug. in duel. hericus. Itē ar. contra. Ꝫ. de elec. in genesi. Ꝫ. de iurepatro. cōsultationib⁹ vbi possessio dat ius eligendi ⁊ p̄scrib. Ꝫ. de causa pos. cū ecclesia. Sol. p̄ possessionē acquirit̄ ius eligendi ⁊ presentādi: q̄ p̄cedit ex nostris actib⁹. ff. de acqui. pos. l. j. Institutio autē p̄cedit ex actib⁹ alior̄ que ad hoc vt valeat debet esse canonica vt hic in qua precipue q̄ttuor requirunt̄. Primo q̄ p̄sona sit q̄ instituere possit. xvj. q. vij. nullus. Scdo q̄ institut⁹ sit talis qui possit institui. de insti. c. fi. q̄ nō laicus vt ibi vel ipse idē instituēs. eo. ti. c. vlti. Tertio q̄ illi⁹ bñficij institutio ex iure proprio vel deuoluto vel delegato ad instituentē p̄tineat. eo. ti. c. ij. Quarto q̄ seruet̄ forma cōstitutionis illius. Ꝫ. eo. li. de elect. c. vlti. Et no. q̄ hec regula est in argumētū Ʒ clericū q̄ est in quieta possessione bñficij sui: et petit̄ ab eo titulus possessionis. sc3 institutio q̄ teneat̄ illā ostēdere: nā ⁊ libertus ecclesie: l3 sit in quasi possessione libertatis p̄bat manumissionē suā. xij. q. j. lōginquitate. ⁊ c. seq. ⁊ hoc p̄bat decre. de appel. personas. in parte decisa. vbi de hoc p̄ Laurē. nā ⁊ possidēs p̄ herede vel possessore cogitur p̄bare titulū. C. de peti. here. l. cogi. ad hoc facit q̄d no. de dolo ⁊ cōtu. cōtingit. in glo. vlti. circa mediū. In cōtrarū videt̄ argu. xx. q. ij. quē p̄genitores. Ꝫ. de reg. vidua. ⁊ in p̄dicta. l. cogi. ij. q̄. v. Ⱶ. j. ⁊ p̄ hoc facit q̄d no. Inno. de p̄cura. ex insinuatione. ⁊ Ber. ⁊ Compost. de rescrip. capitulū. in glo. v. Ⱶ. itē querit̄ an executor. ver. sed f̄m hec primā opinionē tenebāt Wel. ⁊ Ber. ⱺsi. p̄ iura predicta. Jo. an. ⁊ Lau. no. c. dist. contra moiē. q̄ clericus habēs duo bñficia cogitur dicere titulū: habēti aūt vnū solū sufficit possessionē ostendere. arg. ad hoc. Ꝫ. eo. lib. de prescrip. c. j. ⁊ de offi. ordina. eo. lib. c. ordinarij. Dici pōt primā partem verā cū ep̄s ex suo officio vult videre institutionē clerici hoc p̄batur. de prebē. dilecto. vt ecclesia. benefi. c. vno. Secūdā cū alius agit forte dicēs se ius habere in prebēda. tūc actor q̄d asseruerat ⁊c. vj. q. vlti. actor ⁊ in pre alle. c. vno. vt ecclesia. bñfi. ⁊ C. de p̄ba. actor. et hoc p̄batur ex his que no. Inno. Ber. et Cōpost. in p̄dictis glo. ⁊ p̄ Hosti. et de hoc de symo. l3 hely. super ver. officij sui debitū. Additio. j. Cui⁹ v̄ba posuit Ar-

divisio glose.

In bñficijs nō attēdit̄ possessio.

Beneficiū comprehendit dignitates p̄sonatus ⁊c.

Instituere q̄d sit.

Collatio p̄sentatio et institutio differunt.

Pōt verbū negatiue platū necessitatē importat: l3 affirmatiue non.

In institutione canonica q̄ttuor requirunt̄.

chidia.in decre.ordinarij. Jo.an. Additio.i Dicebat Jo mo. q cōtraria loquunt in ptāte actiua hic loquit de passiua. ⁊ ista differūt. facit de cler.excō.si celebrat ī.co.lib.de elec.null⁹.in pn.⁊.c.ex eo.q i fine. Jo.an. Additio.ij Uñ fm Dy. vicari⁹ epi vel capl'm vacāte sede id nō posset qđ dic. vt. ī. co. lib.de offi. vica. ca.fi. ⁊ insti.c.j. ne sede vacā.c. vno. Jo.and. Additio.iij. Dic vt ibi.no.in vlti.glo.in cōfirmationib⁹ em̄ locū nō habet sed in collationibus nō vt ibi. Itē dat exēplū p decre.y.co.ti. de elec. ⁊ per regulā actus.hoc co.ti. Jo.an. Additio.iiij Et ibi de hoc p Archi. ⁊ lz plura ibi recitet: oīa habētur per remissiones huius glo.tenet autē qđ sequitur in glo. cū moderamine qđ statum subdam. Jo.an.

P Idem. ij.

Possessor.

Additio dñi helye. — Possessor. a ¶ Istud ca. hz duos intellectus fm duos modos punctuādi textū. Nā quidā faciūt punctū post dictionē fidei. Alij aūt faciūt punctū post dictionē tpe. Pro intellectu hu⁹.c.est p̄supponēdum illud qđ habet in glo. posita sup ꝟ. fidei qualiter hic accipiat fides. ⁊ quis dicatur bone fidei possessor. ⁊ quis male fidei possessor. Uñ fides hic accipit p conscientia: vt dicamus, possessor male fidei.i.cōsciētie vllo tpe nō prescribit. qs autē dicat bone fidei possessor.illud colligit ex.c.si virgo.xxxiiij.q.ij. ⁊.l.apud antiquos.circa mediū.C. de furtis et seruo corrupto.nā ille dicit bone fidei possessor q putat se dñm rei quam possidet et ignorat rē esse alienā. Ecōtra ꝟo is dicitur male fidei possessor qui habet conscientiā rei aliene.

Casus fm alios dñi helye. — ¶ Casus fm primū intellectū sic figuratur. videlz faciēdo punctū post dictionē fidei. Aliquis ticius vēdidit michi rē que nō erat sua: puta vineā domū pratū vel aliquā aliā rē.sed erat cuiusdā alteri⁹: ⁊ illā michi tradidit.ego emptor ab initio bene sciebā rē esse alteri⁹: ⁊ nō vēdētis. Et sic qn̄ res fuit apđ me: sciebā illā esse alterius.hoc tn̄ nō obstāte detinui illam p.xx. vel xxx.annos. Elapso illo tpe dñs rei vendicauit sibi illā rem: ⁊ fecit me conuenire: petēdo vt iudex declararet illū dñm esse istius rei. ⁊ me cōpelleret ad sibi restituēdū vna cū fructibus. Ego aūt excipiēdo pposui q illā rem possederā p longū tēpus videlz per.xxx.annos. ⁊ q illo medio prescripserā: ille replicādo pposuit q nō poterā prescribere pter malā conscientiā: qr sciebā rem esse alienā: ⁊ illud pbauit. Querit qđ iuris. vtrū possum me tueri p̄scriptione? Rñdet q non. etiā si lōgissimo tpe possedero: qr possessor male fidei nō p̄scribit vllo tēpore. suppleatis nec longissimo. qr possessor male fidei est continue in pctō mortali: ⁊ diuturnitas tēporis nō diminuit pctā sed auget.c.fi. de prescri. in anti. Alij faciūt punctū post dictionē tpe. Et fm hūc intellectū casus sic figurat. Ticius vēdidit michi rē alienā.puta pratū vel vineā. putabā illū esse dñm tpe traditionis: in ista bona fide pseueraui p magnū tempus sed nō p totū tēpus prescriptionis postea supuenit mala fides. i.sciētia rei aliene anteq̄ cōplenissem prescriptionē. vtrū possim prescribere? Rñdet q non possum cōplere hmōi prescriptionē: qr requirit q habeā bonā fidē in oi tpe prescriptionis. Nā male fidei possessor vllo tpe.i.q in aliq tpe prescriptionis hz malā fidē nō prescribit. Pro expeditiōe prime glo. videt q pos.male fidei possit prescribere lōgissimo tēpore: ⁊ arguit de.l.cū notissimi.C.de prescrip. xxx.vel.xl.an, ibi prescribit res lōgissimo tpe: ⁊ cū mala fide. Glo.facit differētiā inter ius canonicū ⁊ ciuile. ⁊ dicit q contrariū pcedit de iure ciuili: qđ nō habuit respectū ad salutē aiarū. sed ad bonū cōmune dūtaxat. ⁊ iō cū mala fide pcedebat prescriptio lōgissimi tēporis. sed ius canonicū habuit respectū non solū ad bonum cōe: sed etiā ad salutē aiarum. Nā subiectū sciētie iuris canonici est hō dirigibilis. nō solū in bonū cōe: sed in deū. ⁊ ius canonicū cōsiderauit q possidēs cū mala fide est cōtinue in pctō mortali. ⁊ tāto aggrauatur pctm̄ q̄to diuti⁹ infelicē aiam detinet alligatā. iō noluit vt pos. male fidei posset prescribere. sed vtrum.ll. ciuiles sint correcte p ius canonicū. glo. exordit materiā vtrū. ll. succūbant canonib⁹. ⁊ hoc in terris imperij? Rñdet q vbi ꝟsat periculū aie.ll. succūbunt canonib⁹. iō.ll. ille sunt correcte. ita q est iudicādū fm ius canonicū ⁊ nō fm leges. sed in materia cōcernēte periculū aie: leges sunt seruāde in foro suo: ⁊ ius canonicū in suo. Nā papa nō pōt tollere leges q ad iudiciū seculare: nisi i his in quibus vertit periculū aie. cū ptātes sint distincte. videlz ecclīastica a ptāte seculari. Jō dicit Ber. q prescriptiones lōgissimi tpis q pcedūt ex sola negligētia nō petētis ⁊ nō ex facto possidētis p̄scribunt cū mala fide vtputa debeo tibi decē scuta ex aliq contractu: tu nō petis illa decē scuta p spaciū.xl.annoꝝ. ista prescriptio currit cū mala fide. licet sciā me esse debitorē tuū iō si postea facias me cōueniri: potero me tueri p̄scriptione lōgissimi tpis: qr ista prescriptio est ex sola negligētia tui creditoris. de q in ca.fi. de prescrip. in an. Utrū in p̄scriptiōe reqrat bona fides durāte toto tpe prescriptionis: an sufficiat habere bonā fidē ab initio p̄scriptionis: lz postea sequatur mala fides? Rñ. q in oñi tpe p̄scriptionis requirit bona fides: vt est h tex. fm vnū intellectū. Sed qđ erit si cōpleta p̄scriptione supuenit mala fides. vt ponam⁹ q aliqs vēdidit michi rē ticij: putabā vēdentē esse dñm rei: et sic habebā bonā fidē: ⁊ cū ista bona fide tenui istā rē vsq ad prescriptionē cōpletā. Cōpleta prescriptione sciui q res erat ticij. vtrū tenear sibi restituere ⁊ facere consciam glo. in dicto.c.si ꝟgo.xxxiiij.q.ij. cōcludit q nō teneor sibi restituere: lz supuenit mala fides. qr ex q cōpleta est p̄scriptio p prescriptionē res est facta mea: saltem q̄tū ad dñium vtile: ⁊ fm alios q̄tū ad dñiū directū: sed in vsucapione res efficit mea cōpleta vsucapione q̄tū ad dñiū directū. De hoc p panor.i.c.fi. de p̄scrip. ⁊ Ber.c. vigilāti. de p̄scrip. in anti. Querit vtrū ad h⁹ vt qs possit alienā rē prescribere sufficiat bona fides? Rñdet q nō. sed vltra bonā fidē reqrit titulus: et hoc in p̄scriptione lōgi tpis.x. vel.xx. annoꝝ vel in prescriptione lōgissimi tpis: cū qs p̄scribit rē eccłie: vel ē presumptio ꝯ ipm. vel sibi resistit ius cōe: nisi allegaret p̄scriptionē centū annoꝝ. vt in.c.j. de p̄scrip. co. lib. vt qn̄ qs p̄scribit decimas l parrochia mea: nō sufficit pbare possessionē p.xl. annos: sz reqrit q ipse alleget et pbet titulū vel alleget pos. cētū annoꝝ: al's nō requirit titul⁹.c. de q̄rta. de p̄scrip. l an. Querit q sit vsuca. ⁊ qđ sit p̄scriptio. Glo. remittit ad ea q habent in summa.xvj.qō.iij. vbi dicit glo.

Usucapio qđ sit. — Usucapio ē acq̄sitio dñij p ꝯtinuationē tpis possessiōis lege diffinitī. quā diffinitionē accepit a.l.iij.ff. de vsuca.

Prescriptio qđ sit. — Sz p̄scriptio est exceptio ex tpe substantiā capiēs: q actioni psonali vel in rē.i. reali opponit. Pro expeditione glo. finalis l ꝟbo p̄scribit. videt q qs p̄scribat cū mala fide. ⁊ arguit de c.placuit.xvj.q.iij.c.j. de p̄scrip.ī.in an. vbi dr q si popul⁹ alicui⁹ diocesis fuerit occupat⁹ ab ifidelib⁹: ⁊ lapsus in errorē heresis. si eps ppri⁹ sit negligēs i reuocādo populū ab errore: epi vicini pñt illū requirere vt adhibeat diligētiā p reuocādo pplo: ⁊ facta monitione dz expectari p aliqđ tps: q elapso si vicinus eps reuocauerit hmōi populū: et popul⁹ sibi obediuerit per

tres annos p̄scribit: lȝ sciat pplīm alienū: ⁊ sic p̄scribit cū mala fide. Dicit gl. q̄ regl̄r p̄scptio ñ ꝓcedit cū mala fide: lȝ ē spāle i illo casu fauore fidei: ꝯ reglām cōez vt vicini epi spe lucri reuocēt pplīm ab errore heresis

divisio

¶ Glo. se. p̄io ponit exēpla. Scd̄o dicit regulā nō procedere f̄m. ll. nisi dicātur correcte: circa qd̄ ponit duas opiñ. ꝯrias: ⁊ tertiā q̄ distiguit. Tertio ponit aliō diuersum inf leges ⁊ nos Quarto dat remissionē de mala fide q̄ p̄scp̄tionē seqr̄ Quinto subdit etiā titulū reqri. signat ꝯriū et soluit. Sexto remittit de p̄scriptiōe: vsucapiōe: ⁊ interruptiōe

male fidei[b] vllo tempore[c] nō prescribit[d].

a ¶ Possessor. Pone casum. xxxiiij. q. ij. si v̄go. ⁊. de p̄scrip. c. vl. Hec regula f̄m. ll. vera ē i p̄scriptiōe. x. vel. xx. annoꝝ. C. de p̄scrip. lōg. tēp. auc̄. male fidei In p̄scriptiōe aūt. xxx. vel. xl. anno. nō reqrit̄ bona fides. xvj. q. iij. §. pōt. ⁊. de p̄scrip. vigilāti. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. anno. cum notissimi. nisi velis dicere. ll. eē correctas per sidic. decr̄. de p̄scrip. c. vl. vbi de hoc. qd̄ qdā abhorrēt: dicētes papā nō posse tollere leges nisi q̄ ad suū forū. alij vero dicūt papā indistincte q̄ ad vtrūq3 foꝝ posse leges tollere. de hoc. x. di. ꝯstōnes. ⁊ test. cum essēs. in his aūt teneo mediū credo q̄ papa vbi non hȝ tp̄alē iurisditionē nō possit tollere legē3 q̄ ad forū ciuilē: nisi i his in q̄bus vertit̄ periculū aīe: cū ptātes distincte sint. xvj. di. cū ad verū. x. di. qm̄. vbi de hoc: et q̄ fi. sint legiti. causam. ij. in his aūt in q̄bus p̄iculū aīe v̄tit̄ q̄ ad vtrūq3 forū tollit legem: ꝓbatur hoc de iudi. nouit. de p̄scrip. c. vl. ⁊ de secun. nup. c. penul. ⁊ vlti. ⁊. e. li. de fo. ꝯpe. c. vlti. de iureiurā. c. ij. c. li. de excep. c. ij. de sen. ex. decernimus. nā in his leges sacros canones imitari nō dedignant̄. ⁊. ō iudi. clerici in auc̄. vt nō luxu. ꝯ na. col̄. vj. in auc̄. vt clerici apud ꝓprios epos §. si vero ecclīasticū: ex q̄b9 satis posset inferri idē de iure canonico circa hoc qd̄ de iure ciuili Sciendū est aūt q̄ f̄m nos nō solū ab initio. sed in q̄lȝ pte p̄scriptionis dȝ p̄scribens etiā cognoscere bonam fidē: vt hic: ⁊ i ꝯcor. In his aūt in quib9 etiā f̄m leges reqrebat̄ bona fides sufficiebat ab initio bonā fidem agnouisse. vt in p̄dicto §. pōt. et. l. cū notissimi. Si aūt q̄rat̄ de eo q̄ ꝯpleta p̄scriptiōe incipit hr̄e malā fidem an teneat̄ rē restituere. dic vt no. xiiij. q. vj. ca. j. ⁊ xxxiiij. q. ij. si v̄go. ⁊. ⁊. ō p̄script̄. vigilāti. Nō solū aūt in p̄scriptiōe reqrit̄ bona fides vt hic s3 ēt titul9. qui dat cām p̄scribēdi. de hoc. x. q. iij. q2. xvj. q. iij. dilectio. de p̄scp̄. si diligēti. Ar. ꝯ. ⁊. e. ti. ō q̄rta. ⁊. c. ad aures. ⁊. c. vl. vbi nō fit mētio ō titulo. Sol̄. dic breuiter q̄ si ius cōe vl̄ p̄sumptio nō est ꝯ possessorē: sufficit bona fides: al's necesse est allegari titulū ⁊ ꝓbari: nisi allegeī p̄scriptio tāti tp̄is: cui9 ꝯriū nō sit mēoria. ⁊. eo. li. de p̄scrip. c. j. Quid aūt sit p̄scriptio: qd̄ vsucapio: q̄ in eis reqrant̄: q̄s coꝝ effect9: plene no. xvj. q. iij. i summa. quō interrūpat̄. e. q. §. p̄t. v̄. hec de p̄scriptiōib9. ⁊ ⁊. de p̄scp̄. c. illud. Nō p̄scribit rō scd̄m Jo. mo. q2 peccat: ⁊ ex eo meret̄ penā. q̄ nō p̄miū. de trāsla. p̄la. ca. ij. Jo. an. Habita distinctiōe int̄ p̄ntes vel absentes. ⁊ qui quo ad hoc dicantur p̄ntes ⁊ qd̄ de illo q̄ nullū hȝ domiciliū vel hȝ plura. no. C. de p̄scrip. lon. tēp. l. fi. vide in Spe. de p̄scrip. v̄. qm̄ aliqs. Jo. ⁊. q̄ meli9 dicāt leges vl̄ cū a p̄ncipio legitime factū viciari nō debeat p illō supuenies a q̄ nō poterat ichoari. ⁊. e. factū legitime. ff. e. ti. in ambiguis §. nō ē nouū. Sol̄. vt dicit hic Dy. regule ille loquunt̄ in actib9 pfectis: sec9 i inchoatis tm̄. vt hic. ⁊ ꝓbat̄ solutio s3 eū. ff. ō v̄. ob. si sub vna §. j. ⁊. l. plib9 ⁊ ō

Papa an possit tollere legē ciuilē.

Fui. l. p pte. ō ser. ru. p̄. l. vij. §. q̄cūq3. Jo. ⁊. De hoc ⁊ an sit necesse saltē allegare titulū. ⁊ an in p̄scribēdo vsūfructū vl̄ libertatē alicui9 seruitut̄ sit titul9 necessari9: h̄ p Dy. Jo. an.

b ¶ Fidei. multis modis sumit̄ fides: qd̄ dic. vt no. ⁊. ō fi. cath. in rub. ⁊ xxij. q. j. mō. ⁊ h̄ sumit̄ ꝓ cōsciencia: sic. xxviij. q. j. §. ex his. de p̄scrip. ca. vl.

Idem. iii.

Sine possessione:

c ¶ Nullo tp̄e. potes facē pūctū an̄ ⁊ post. ⁊ sic habebis duos itellect9. Prim9 ē q̄ nulla antiq̄ dierū possessio ⁊c̄. ⁊. de p̄scrip. vigilanti. Scd̄s q̄ nullo tp̄e p̄scriptōis dȝ agscere malā fidē. ⁊. e. c. vl. Idē Dy. ¶ Glo. se. signat ꝯrium ⁊ dupliciī soluit. Scd̄o signat aliud in quo remittit. Tertio q̄rit ⁊ remittit. Jo. an.

divisio

d ¶ Nō p̄scribit. si q̄ possidēs cōsciam hȝ rei aliene nō p̄scribit. ꝯ. xvj. q. iij. placuit vt q̄cūq3. ⁊. de p̄script̄. ca. j. ibi p̄scribit. q̄ cert9 est rē eē alienā. So. illō spāle in fauorē fidei catholice: sicut alia. ij. q. vij. si heretic9 ⁊. e. li. de here. c. j. ⁊. iiij. ō epi. an. l. nēo. cū si. Preterea satis vr̄ suā ꝯsciam purgasse ⁊ bonā fidē agnoscere. q̄ verū dñm reqsiuit. arg. j. c. sciēti. cū suis cōcor. ⁊ sic auctoritate canonis excusat̄. sic. ff. ō noxa. l. ⁊ gn̄alr̄. vbi vsucepit q̄ scit s̄uū alienū q̄ sibi ab alio bone fidei possessore fuerat dat9 ꝓ noxa: ex q̄ ver9 dn̄s requisit9 noxā emēdare nō vult. Itē ꝯ. ⁊. de iurepa. cura. Sol̄. vt ibi. ⁊. xvj. q. iij. si sacerdotes. in. j. glo. vltra mediū. qd̄ etiā vr̄ ꝯ. Si q̄rat̄ q̄s dicat̄ bone fidei possessor et male: dic vt no. de p̄scrip. si diligenti. in glo. pe. Et hic per Dy. repetēte quo ad hoc qd̄ ibi no. Joā. an.

Sine possessione. ¶ Casus in hoc caplō figurat̄ plib9 modis. Et p̄io p. c. cūm. de p̄scrip. in an. Unde sciendū q̄ iura spūalia nō cadunt in laicū. nec respectu habēdi nec respectu possidēdi. hoc est nec respectu ꝓprietatis nec respectu possessionis. vt. c. mai sana. de elec. in an. c. decernimus. de iud. Scd̄o est p̄supponēdū q̄ ius decimādi est ius spūale: ⁊ sic nō cadit in laicū: licet fructus decimales sint res tp̄ales.

Pres sup. d. helye.

¶ Casus. Hoc p̄supposito sic figurat̄. Quidā laic9 de fctō emit ab epo suo decimādi infra limites mee p̄rochie: ⁊ cū illo titulo pcepit d̄cimas cū bona fide: q2 credebat titulū valere hoc fctō ego rector feci illū cōueniri corā iudice ꝯpetēti: ⁊ ꝓposui in meo libello q̄ erā rector tal̄ eccl̄ie: ⁊ i ea fuerā canonice istitut9: ⁊ q̄ erā fūdat9 ō iure cōi h̄ndi et pcipiēdi decias olm fructuū excrescētiū in mea p̄rochia: ⁊ q̄ iudex cōdēnaret talē laicū ad restituēdū mihi decimas p eū pceptas: et ad cessandū i futuro. laic9 cū deberet r̄ndere meo libello excipiēdo ꝓposuit q̄ illas decias pceperat p. x. xx. xxx. ⁊. xl. annos: ⁊ sic illas p̄scripserat. Ego rector replicādo ꝓposui q̄ ipe nō poterat p̄scribere nec possidere illas decimas ꝓpt̄ incapacitatē: q2 ius spūale nō cadebat in laicū. Querit̄ nunqd̄ bn̄ dicā. ita q̄ nō obstāte detētione facti nō possit se tueri i p̄scriptiōe ꝯ me. Respōdet̄ q̄ laic9 se nō pōt tueri p̄scriptiōe q2 dictus laicus nō habuit possessionē habentē adminiculū iuris ⁊ p̄scriptio nō ꝓcedit sine possessione. Alio modo pōt figurari casus p ca. porro. xxvj. q. iij. l. q̄ in s̄uitute. ff. e. Et p̄mo p dictū ca. porro. certū est q̄ heretic9 est incapax possessionis cuiuscūq3 rei. i. ꝓprietatis et possessionis. ⁊ sic hereticus non pōt possidere. Nunquid pōt p̄scribere res q̄s apō se detinet bona fide. Rñ. q̄ nō: q2 p̄scriptio nō ꝓcedit sine possessiōe: ⁊ cū heretic9 nō possit possidere: iō non pōt p̄scribere vt in. l. qui in seruitute. Certū est q̄ seru9 nō p̄t aliqd̄ possidere nomine suo: sed d̄r possidere noīe dn̄i sui: ergo etiam nō

Casus ifalis d. hel.

pōt ꝑscribere: qr sine possessiōe ꝑscriptio non ꝓcedit. Pro expeditiōe ꝑme glo. posite in ꝟbo sine possessiōe querit quotuplex est possessio? Dicendum ꝙ duplex est possessio. Nā quedā est possessio q̄ hȝ plurimū iuris ⁊ modicū facti. Alia est pos. q̄ hȝ plurimum facti ⁊ modicū iuris. Prima pos. est vt illa q acquirit p ꝓcuratorē. c. cū nr̄is. ꝭ. ꝺ ꝯces. ꝑbē. in an. Nam ista hȝ plurimū iuris ⁊ parū facti: qr in ea plus oꝑatur iuris dispositio ꝗ̄ factū hois: ⁊ illa possessio nō parit cām vsucapiendi nisi intervenerit factū nostrū. i. ratā habuerimus. Alia est possessio q̄ habet plurimū facti et parū iuris: sicut illa que per nosmetipsos acquirit. Et illa dicit habere plurimuȝ iuris q̄ p seruos nostros nobis ignorātibus acq̄rit. Utrū ad ꝑscriptioneȝ sufficiat possessio facti vel requirat possessio iuris? Rn̄detur ꝙ nō sufficit possessio facti: q dr quasi pedū positio: sȝ requirit possessio iuris. i. ꝙ habeat adminiculū iuris. i. ꝙ prescribens sit capax possessionis. vt in ꝑmo exēplo dictum est: videlicet de laico respectu iuris decimandi. Utrū ad hoc ꝙ quis possit ꝑscribere req̄ratur ꝙ possideat cōtinue p tp̄s sufficiēs ad ꝑscriptionem vel sufficiat possidere per interualla: lȝ non cōtinue. Dicendū ꝙ possessio dȝ eē continua per. x. xx. vel. xxx annos si requirat ad ꝑscriptionē spaciū. xxx. annorū: ita ꝙ nō fiat ꝯiūctio tp̄oꝝ: ⁊ nō interuenerit interruptio q̄ interruptio qn̄qȝ fit naturaliter p inūdatiōes aquarū qn̄ locus fuit aquis inundatus. ⁊ ista interruptio ꝓdest hoibus quoꝝ interest. ⁊ pluribꝰ alijs modis pōt fieri ista interruptio. Alia est interruptio ciuilis qn̄ fit p litē ꝯtest. qn̄qȝ fit p solā citationē. l. cū notissimi. C. ꝺ ꝑscrip. xxx. vel. xl. anno. Et ista interruptio ciuilis nō ꝓdest oibus quoruȝ interest: sed ꝓdest interrūpenti et suis heredibꝰ. vt Titiꝰ vendidit michi rē alienā quā tn̄ credebā eē ipsiꝰ Titij ⁊ nō alienā: ⁊ sic habebā bonā fidē. nōdū ꝯpleta ꝑscꝑtione quidā nō dn̄s fecit me cōueniri: ⁊ litē fuit ꝯtestatꝰ: ⁊ sic interrupit meā prescriptionem ista interruptio nō proficit vero dn̄o nec eius heredibꝰ: sed solū interrūpenti. Utrū interrupta ꝑscriptione ciuilit possit possessor ꝑscribere: dū tn̄ habeat bonā fidē: lȝ icipiat titubare an res sit sua vl' petētis: vtrū ista mala fides ipediat ꝑscriptionē? Glo. rn̄. ꝙ de iure ciuili solū fit interruptio ꝑscriptionis. sȝ si actor dimittat ꝓcessum: puta qr renūciat instantie et reus acceptat istā instātiā. vt in auc̄. l. q semel. C. quō ⁊ qn̄ iu. lȝ instātia sit extincta: tn̄ remanet effectus vt nō possit currere ꝑscriptio: ⁊ sic dȝ incipe ꝑscriptioneȝ de nouo: sȝ de iure canonico nō pōt ꝑscribere: qr incepit eē male fidei. Sȝ ꝯ istā regulā arguit de. ca. cū ecclesia. de cā posses. ⁊ ꝓprieta. vbi dr ꝙ ius eligēdi pōt ꝑscribi. ⁊ tn̄ nō pōt possideri qr ē incorporale. ⁊ res incorporales nō possident: ꝗ male dr in regula nr̄a ꝙ sine possessione ꝑscriptio nō ꝓcedit. Glo. metu ꝯrij subaudit ad tex. sine pos. vel quasi pos. ⁊ lȝ iura incorporalia nō possideant: sed quasi possident: ⁊ in rebꝰ incorporalibꝰ hȝ locū ficta possessio: id operat in rebus incorpalibus qꝺ oꝑatur vera possessio in corporalibus. Pro expeditione glo. fi. posite in ꝟbo ꝓcedit. videt ꝙ qs pōt ꝑscribere sine pos. Et arguit sic. Captꝰ ab hostibꝰ non possidet: qr possidet ab alio: et qui possidet non possidet. l. q in ꝟuitute. ff. eo. ⁊ tn̄ captus ab hostibus ꝑscribit. l. iusto. §. vl. ff. ꝺ vsuca. Rn̄. glo. ꝙ captꝰ ab hostibꝰ nō possidet p se: sȝ si an̄ captionē ab hostibus possidebat per seruos suos vl' famulos vel filios durante captiuitate possidet. Et ipse reuersus recuperat posses. et fingit iure postliminij nūqȝ perdidisse posse. eo ꝙ possidebat a tp̄e captionis: secus si tp̄e captionis nō possidebat p seruos: qr tūc nō posset ꝑscribere. Itē secꝰ si nō possidebat p seruos vl' alios quos hȝ in ptāte: sȝ p seipm possidebat ante captionē: quia tunc ꝑdit possessionē. ⁊ sic nō posset prescribere.

Posses-
sio du-
plex.

Posses-
sio q̄si
pedum
positio

Inter-
ruptio
q̄lr fit.

¶ Glo. se. dicit vn̄ sumpta: ⁊ ponit ⁊ specificat exēpla. Scd̄o ꝺ multiplici possessiōe remittit. Tertio tractat qualis possessio in ꝑscriptiōe req̄ratur. Quarto quō possessio dȝ esse continua. Quinto de quasi possessione.

diuisio

prescriptio [a] non procedit [b].

¶ Sine possessiōe. [illegible] hec regula sumpta est ex. l. ff. e. tit. q in seruitute est p quā etiā pt hic poni exēplū casus. ⁊ p. c. xvj. q. iij. porro. ⁊. ꝭ. de ꝑscrip. cām q. sūꝰ cū ab alio possideat nō possidet: vt in pr̄o casu. hereticꝰ ⁊ paganꝰ: vt in scd̄o. laicꝰ spūalia: vt in tertio. Sciēdū est aūt ꝙ possessionū alia iuris / alia facti / alia iuris ⁊ facti / ⁊ hec iterdū hȝ plurimū iuris ⁊ minimū facti: interdū ecōtra: qꝺ ꝓseqre. vt no. ꝭ. de ꝯces. ꝑb. cū nr̄is. ⁊ C. de acq̄. pos. l. j. vt ꝗ currat ꝑscriptio dȝ qs possidē ꝺ facto ⁊ de iure. de facto planū est: qr q nō possidet non ꝑscribit. ⁊ dȝ possidere ꝓprio noie / non alieno: al's ille ꝑscriberet cuiꝰ noie possideret. xvj. q. iij. clerici de resti. spo. cū venisset. in fi. de ꝑscrip. si diligēti. ff. de acq̄. pos. qꝺ meo. dȝ etiā possidere de iure. qr ad ꝑscriptionē req̄rit ciuilis possessio [illegible] id est ꝙ talis sit ꝑsona in quā cadere possit hmōi possessio vt ꝓbat p iura inducta. in ꝑnci. glo. ad hoc etiā. xiiij. q. j. in ꝑnci. Et quod ibi no. ⁊ de ꝓba. ex lr̄is. in fi. ff. ꝺ vsuca. sine possessiōe hoc dico: qr laici de fctō interdū possident decimas et spūalia. vt no. Bar. brix. xiiij. q. j. in ꝑn. glo. magne. et in fi. ad hoc. ꝭ. e. li. de resti. spol. ad decimas. nā vt ibi pȝ. aliud est possidere / aliud est legitime possidere. et not. ꝙ hec possessio facti dȝ eē ꝯtinua qr si interrūpat possessio / interrupta est ꝑscriptio. xvj. qō. iij. §. pōt. de ꝑscrip. illud. C. ꝺ ꝑscꝑ. xxx. vel. xl. an. cū notissimi: si tn̄ fiat interruptio ciuilr: puta p litis ꝯte. sm canōes vr̄ ꝙ āmodo nō currat ꝑscriptio. qr ꝑsumit titubare ⁊ malā fidē hr̄e. sȝ ll. q̄ de mala fide nō curāt. nouos. xl. annos req̄rūt. vt in ꝑdi. §. pt. ⁊ hoc no. Jo. xvj. q. iij. ca. j. Et qꝺ dicit regula de posses. hoc intelligas vel de q̄si pos. qr incorpalia non possident: sȝ q̄si possident. ff. de vsuca. l. sequit. §. si viā. ff. de acq̄ pos. l. iij. in ꝑn. ⁊ tn̄ ꝑscribunt. ꝭ. de cā pos. cū eccl'ia. [illegible] Idez Dy. de hoc formauit obiectionē ad hoc vltimū quem vi. Jo. [illegible] Nō ꝓcedit. Expōit Dy. i. nō ichoat. lȝ qn̄qȝ inchoata sine posses. ꝯtinuet ⁊c̄. io. ā. [illegible] Prolixe tractat hic Dy. ꝙ ad ꝑscꝑtionē req̄rit ciuil' ⁊ natural' possessio: vel ciuilis tm̄. s. q̄ aio retinet. Sȝ naturalis tm̄ nō sufficit vbi altꝰ ciuilr possidet ⁊c̄. que vi. Jo. ā.

Posses-
sionuȝ
alia fa-
cti / alia
iuris / a
lia fa-
cti et
iuris.

a ¶ Prescꝑtio. Nec vsucapio. ff. de vsuc. l. iij. et. l. se.

¶ Glosa. se. ꝑmissa rōne r'e ponit duas obiec. legales qs soluit. In fi. obijcit de decre. ꝯtigit ⁊ tripliciter soluit.

diuisio

b ¶ Nō ꝓcedit. ꝑscriptio est ꝟbū iuris: parit enim actionē vl' exceptionē ex tp̄e: ⁊ ex ea acq̄rit dn̄iū etiaȝ directū sm Mar. Joā. ꝯ. de hoc. xvj. q. iij. §. pōt. circa ꝑn. Usucapio aūt est acq̄sitio dn̄ij p ꝯtinuationē possessiōis tp̄is lege diffiniti. ff. de vsuc. l. iij. ex qbꝰ satis pȝ rō r'e q̄ ꝯtrariū parit de. l. dicēte ꝙ captꝰ ab hostibꝰ vsucapit. ff. de vsuc. l. iusto. §. vl. ⁊ tn̄ nihil possidet cuȝ ab alio possideat. ff. de acq̄. pos. cū hēdes. §. i his. sȝ lex intelligit ꝙ vsucapit p aliū quē hēbat in ptāte tp̄e q̄ captꝰ fuit vn̄ rediēs postliminio recuꝑat ptātē quā etꝰ fictiōe vr̄ ꝯtinuasse: ⁊ sic vsucapiōe dn̄iū q̄siuisse. sed si p se possidebat ꝑdit pos. et lȝ postliminio redeat fictio postliminij nō extēdit ad pos. q̄ ꝯsistit in fctō: ⁊ sic nec ad vsucapio. q̄ ex pos. procedit. ff. ꝺ cap. ⁊ postli. re. in bello. §. facte. ⁊ de vsuc. l. si quis p emptore. vbi de hꝰ

Usuca-
pio qd
sit.

Itē opponit̃.ignorās possessionē nō querit cū minus
sit de substantialib⁹.C.de acqui.pos.l.licet.ff.ỏ acqui.
pos.l.iꝫ.ꝛ.l.quēadmodū.ꝛ tñ ignorās pscribit.ff.pro
solu.l.ij.§.celsus.Solu.(4) Ignorans per se possessio
nē non querit:tñ bene pōt ignorās q̄rere possessionē
misterio filij vel
serui quē habet
in ptāte: vt in ꝫ
no:ꝛ sic vsucape

Idem. iiij.

re: vt ibi. Item opponit̃ de decre.ẜ.e.de dolo ꝛ contu.
ꝯtingit.ibi eñ pscribit annaliter ille qui non possidet
Sed potest illud dici speciale in odium illius cōtuma
cis qui non permittit actorem ingredi in possessionē
secundum decretum iudicis causa rei seruande.vl' iā
missum expulit: ne sit melioris conditionis cōtumax
q̄ obediens: vt ibi.nec debēt stulti esse melioris cōdi
tionis q̄ periti.xvj.q.j.legi.ẜ.e.li.de pben.cū d' bñfi
ciū.ff.qđ vi aut clā.l.seru⁹.Uel alit̃ ibi loquit̃ de q̄dā
tp̄is lapsu qđ hꝫ aliquē ꝯstituere possessorē tñ: h' aūt
loquit̃ de q̄dā tp̄is lapsu qđ p pscriptionē īducit dñiū
vt.ẜ.dixi.ꝛ sic nō ob.Uel dic q' canon fingit illū possi
dere in odiū illi⁹ ꝯtumacis.vt.ẜ.dixi.ad hoc.ff.ỏ bo.
auc.iu.pos.l.q̄uis.sepe eñ iura fingūt ea cā qđ nō est
l.di.ferrū.vbi de hoc.de trāsla.inter corpalia.C.ỏ rei
vxo.act.l.vna circa pnci.ꝛ de hoc.ẜ.de spon.io q̄. Ad
ditio.ꝛ Idē Dy. Additio. Idē dicit hic Dy.

addiōt d. helie

Peccatū non dimittit̃. ¶ Istud ca. pōt itelligi de
remissione peccati quo ad deum. Item quo ad
ipsam ecclesiam.i.de absolutione faciēda a sacerdote
Item pōt intelligi de vicio reali.i.de vicio afficiēte rē
ipsam: videlꝫ de vicio furti ꝛ vicio violentie. ita q' ista
vicia reddunt rem furtiuā impscriptibilē vel iusuca
pibilē. Et sꝫ istū intellectū pōt figurari casus per.l.se
quitur.§.qđ aūt.ff.de vsuca. ¶ Casus. Ponamus q'

Casus litteral' d. helie

Tici⁹ furat⁹ fuit mihi rem meā: certum est q' illā rē
ipse nō pōt vsucapere: duplici de cā. Primo q' ipe Ti
ci⁹ hꝫ malā fidē.scđo q' res est furtiua ꝛ affecta vicio
furti. Sed quia iste fur rem ipsam furtiuam vēdidit
cuidā bone fidei emptori: q' emptor rem ipsā vēdidit
ꝛ alteri tradidit bona fide. vtrum iste secūd⁹ emptor
possit rē vsucapere: ita q' sit purgatū viciū furti: attē
to q' bona fides reperiat̃ in alienāte: ꝛ i illo cui ē alie
nata: Rñ.q' nō: q' furtū est viciū reale qđ afficit rem
furtiuā.ꝛ eam sequit̃ quocūq̄ vadat sicut lepra sequit̃
leprosum.nec purgat̃ illud viciū nisi res fuerit resti
tuta dño cui fuit subtracta: intantū q' ipm viciū red
dit rem furtiuā inusucapibilē: q' donec fuerit purga
tum viciū furti non dimittit̃ pctm.i.viciū furti donec
restituat̃ ablatū.i.donec res furtiua fuerit restituta
dño cui fuit subtracta. Scđm aliū intellectū cas⁹ sic
figurat̃. ¶ Aliqs Tici⁹ subtraxit rē alienā sciente: fa
cta subtractione ipse forte ad cor rediens habuit dis
plicentiā de hmōi pctō.ꝛ de illo fecit ꝯfessionē suo sa
cerdoti: tñ vult remanere in simplicibus contritione
ꝛ ꝯfessione absq̄ satisfactione ꝛ restitutione rei: lꝫ ha
beat facultatem ꝛ possit rem ipsam restituere impen
di sibi beneficium absolutiōis. vtrū su⁹ sacerdos licite
possit eū absoluere: Rñdet q' non: quia non dimittit̃
peccatū.ꝛc̄. Uel etiā pōt intelligi vtrum sit dimissum
peccatum quo ad deum per solam displicentiam: Re
spondet̃ q' non: quia non dimittitur peccatum nisi re
stituatur ablatum. quod est verū: si ipe habeat facul
tatem restituendi.ca.si res aliena.xiiij.q̄.vj. [pecca
tum] sꝫm primū intellectum. Nam peccatum violētie
ꝛ furti non purgant̃ per quascūq̄ man⁹ ambulaue
rit: nisi res furtiua restituatur domino cui fuerit sub
tracta.l.sequitur.§.quod autem.ff.de vsucap.sed fa
cta restitutione domino tūc dicitur purgatum viciū
Uel sꝫm aliū intellectū. Peccatū non dimittit̃.i.nō de
bet dimitti a sacerdote per canonicā absolutionem
nisi restituatur ablatum.c.quāq̄.ẜ.ỏ vsur.isto libro.
Proprie aūt loquendo sacerdos peccatū non dimit
tit: sed solus de
us. Sꝫ qđ facit
sacerdos: est si
gnū q' dimitti

Peccatum non di[mittitur nisi restituatur ablatum.]

tur a deo. Et dicit Panor.in ca.cum tu.de vsur.in an
ti.vbi dicit̃ q' quis non debet admitti ad confessionē
ꝛ absolutionem: ille textus loquitur copulatiue: iō di
cit Panor.q' non debent impendi ista duo.s.confessio
et absolutio copulatiue: sed potest tamen admitti ad
confessionē.ꝛ si nolit facere: nō est absoluendus. Pro
expeditione glo. q̄rit̃ que differentia est inter pecca
tum: delictū, ꝛ crimen: Respondet̃ q' peccatū cōsistit
in faciendo: quia dicitur prauus actus. Sed delictū
dicitur desertio boni. Et dr̃ delictū quasi derelictum.
Sed crimen est peccatum graue accusatione ꝛ dāna
tione dignū. Et dicit̃ illđ quod pōt duci in publicam
accusationem: ꝛ in foro ꝯtentioso potest puniri. vtrū
sit verū indistincte q' non dimittit̃ peccatū nisi resti
tuatur ablatum: Rñdetur q' non: sed intelligit̃ si sub
tractor habeat facultatē restituendi.sed si nō habeat
facultatē restituendi q' est inops: si habeat ppositum
restituendi dū puenerit ad pinguiorē fortunā: pecca
tum ei remittit̃. Sed quid ponamus q' res est perem
pta: ꝛ sic eā non pōt restituere: quia fuit combust⁹ li
ber furatus: vtrū surripiens liberetur vl' vtrū teneat̃
restituere estimationem: Respondet glo. q' si non ha
beat facultatem restituendi quia res est perempta te
netur restituere estimationem: lꝫ res sit perempta si
ne culpa sua: quia eo ipo q' subtraxit rem fuit i mora
ꝛ mora trahit ad se periculū interitus: et ideo tenebit̃
soluere estimationē rei. secus si non possit restituere
rem neq̄ estimationē pp̄ter paupertatē. Sed vtrū pro
pter paupertatem sit omnino liberatus: Respondet̃
cum distinctione: aut ipe sustinuit penā corpalem: qn
cum esset debitor ex maleficio: creditor voluit vt ipse
lueret in corpore. q' quis non admittit̃ ad faciendū
cessionē bonoꝝ si pars requirat vt puniat̃ in corpore
ꝛ iudex illū punire debet corporaliter. ꝛ si postea per
ueniat ad pinguiorem fortunā non tenet̃ satisfacere.
secus si nō sustinuit penas corporales: sed voluit cre
ditor expectare pinguiorem fortunā: vel est debitor
ex contractu: ꝛ tunc potest facere cessionem bonorū
l.j.C.de cessio.bono.c.odoardus. de solu. ꝛ cū perue
nerit ad pinguiorē fortunam tenet̃ satisfacere. Alia
glosa in verbo restituat̃. querit vtrū ad dimissionem
peccati requiritur actualis ꝛ realis restitutio rei sub
tracte: ita q' non sufficiat obtinere remissionem ab illo
cui facta est subtractio. Panor. format istam questio
nem in.c.cū tu.de vsu.in anti.ꝛ Dynus hic. Sed dicit
glo.q' nō requirit̃ realis siue actualis satisfactio: sed
sufficit q' alio modo satisfaciat q̄ per realem ꝛ actua
lem restitutionē. Et ideo sufficit si creditor remittat
ei liberaliter.ꝛ pōderandum est verbū liberaliter. se
cus ergo si extorqueretur remissio per fraudē: vt fa
ciunt plures qui ita dicunt.subtraxi tibi talem rē re
mittas si vels.sed debet esse liberalis restitutio: vt si
dicat.subtraxi tibi rem tuam: sum paratus tibi resti
tuere.si ali⁹ dicat: dono vel remitto: ista restitutio dr̃
fieri liberaliter: ꝛ habetur pro actuali ꝛ reali restitu
tione. Et itelligitur q' remissio gñalis pdest nisi i ca
sib⁹ in quib⁹ quis non potest remittere: vt in iuribus
alleg.in glo.in quibus debet interuenire realis resti

Peccatū delictū ꝛ crimē differt.

tutio. Queritur cuius expēsis dz mitti res subtracta ad eum cui est subtracta: si non sit in eodē loco? Glo. non soluit: sed remittit ad notata in §. sed notandum iij.q.j. Sed Panormit. in.c. cum tua. de vsur. in anti. concludit q si ille cui rem subtraxit se absentauit a loco et rem secum trāstulit: tunc suis expensis rem debet mittere illi cui est subtracta. secus si ille cui facta est subtractio se absentasset a loco. Sed querit cui facienda est restitutio indebite subtractorum? Respondet q illi cui facta est subtractio vel eius heredibus. ita q nō sufficeret si elargiretur pauperib⁹. Nā facere elemosynā de alieno ē spēs furti: sed si non sint heredes debet dari pauperibus Utrū sit verū indistincte q indebite subtractū debet restitui illi cui est subtractū si sit p̄sens vel ei⁹ heredibus: et pōt haberi copia sui vel heredum? Respondet glo. q quando in subtractione sit turpitudo ex parte subtrahentis tm̄: tūc est faciēda restitutio illi cui res est subtracta vel ei⁹ heredibus si possit haberi copia ipsorum. sed si turpitudo ex parte vtriusq vt l eo qd quis est lucratus in ludo ꝓhibito. qz ludens non potest licite retinere. nec restituere illi a quo lucrat⁹ est tunc debet illud erogare pauperibus. xiiij.q.v. nō sane. vel ecclesie si illi facta est iniuria. ē. de symonia. ca. de hoc. in anti.

mittitur[a] nisi restituat[b] ablatum[c]. Idem. v.

divisio glose ¶ Glo.seq. primo ponit exēpla. Scdo distinguit tria noia. Tertio tractat quid si restitui non possit.

a ¶ Peccatū non dimittit. i) Hic ponit pro regula verbum Augustini. quod habes. xiiij.q.vj.c.j. et ē. de vsur. cum tu. Et per hoc potes ponere casum per.l. ff. de vsucapio.l. sequit §. qd autem. Et no. quid est peccatum: delictum / et crimen. Inter peccatum et delictū fm Aug. hec est differētia: qz peccatū est idē qd prauus actus: delictū vo boni desertio: quasi derelictum crimen vero est petm̄ graue accusatione et damnatione dignissimū. lxxxj. dist.c.j. l fi. de hoc no. de peni. di. j. si peccatum. ij) Quod autem dr in hac regula verū intelligas si illud ablatum restitui potest: vt in predictis iuribus: si aūt restitui non pōt restituet ei⁹ estimatio. etiam si res illa casu perierit sine culpa sua: qz in ipso instanti fuit in mora. ad hoc. xvj.q.j. decime. ē de ꝯmo.c. vno. C. de fur. subtracto. Si aūt nec estimationem pōt soluere: qz euidenter est inops: tunc bene dimittit peccatum. iij) remanet tamen obligatio. et si postea ad pinguiorem fortunam perueniret / teneret Ar. xxvj.q.vj. si quis. ē. de solu. odoardus. ff. de cessi. bo.l. is qui. Nota tamen q inops qui debet ex contractu sufficit si bonis cedat. C. q bo. cede. pos.l. vlt. inops qui debet ex maleficio castigatur verberibus. xij.q.ij. fraternitas. quod ergo supra dixi q tenetur si puenerit ad pinguiorem fortunam: ver dico q si penas corporales passus nō fuerit: als sec⁹: vt no. Ber. fz Lauren. de homi. sicut dignum §. eos. in princi. in. iij. glo. Additio.j. Dicit Jo. mo. q equitas huius regule pbatur per doctrinam: que datur de resolutione cōtractus. C. quando licet ab emp. re.l.j. et ij. Johan. and. Additio.ij. Et distin. iij. ille rex ad fi. et de hoc. C. si adver. delic. sup rubrica. als.l.j. Jo. ā. Additio.iij. Et iuramentū quod etiā de iure ciuili absolueret fm Dy. non ob. q psone difficultas non excusat debitorē. ff. de verbo. obli. cōtinuus §. illud. et no. de iureiur. breui. in.j. glo. Jo. an.

divisio glose ¶ Glo.seq. ponit casum exceptū. Scdo dicit cui fieri debeat restitutio. Tertio querit. remittit et soluit.

b ¶ Restituatur. Quod dicit de restitutione: intelligas nisi is cui faciēda est restitutio liberaliter remitteret ij) qz satisfactū intelligit qualitercunq satisfaciat. ff. q. mo. pig. vl hypo. sol.l. item liberatur. in pn. ff. de accusa. si rem §. satisfactum. licet ꝓprie verbis inherendo aliud sit restituere: aliud remittere. ff. de verbo. sig. si cum pretor. et l. plus est. et l. restituere. Et qd dico de remissione. ver intelligo nisi in casibus vbi remissio non liberat. vt. ē de rescp. eo. lib.c. statutū §. siquidem. et ē. de censi. exigit. in fi. Restitutio autem ista facienda est ei a q fuit extortum: vel eius heredibus si extant. xviij. di. qm̄ de vsur. cū tu. C. de solu. iniuito. Cuius autem expensis mitti debeat ad eos si sint remoti. no. iiij. qd.j §. sz notandum. et in predi. decre. cum tu. et tene quod ibi no. Hostien. his aūt extantib⁹ soluetur pauperibus: vt ibi. et eis extātibus pauperibus soluēs non liberatur quia onus non remittit. et ē. xiiij.q. v. forte. de iureiu. ea te. ff. de consti. pe.l. si vero. et expressum est de homici. sicut dignū §. eos et qd supra dixi restituendum ei a quo fuit extortum: intellige si fieri pōt. si vo nesci tur a quo: pone casum de iude.c. cū sit. pauperib⁹ erogabit ꝓuidentia epi: vt ibi. Itē dico id ver cū turpitudo versatur ex parte recipientis tm̄. si vo ex parte vtriusq et transfert dominiū: nec repetitio ꝯpetit: nec restituetur dāti: sed pauperibus erogabitur. xiiij.q. v. nō sane. vel ecclesie si sibi facta esset iniuria. ē. de sy. de hoc arg. contra. ē. eo. titu. veniens. Sol. vt nota. in p dicta decre. de hoc. j.q. iij. si quis dator. vbi de hoc. Pone q superest ille a quo extorsi: excommunicatus tamē est: nūquid ei debeo restituere? super hoc vide qd no. xv.q. vj. nos sanctorum. et ē. de hereti.c. vi. Satis posset dici deponendum in edem sacram. Argumen. C. de iure emphi.l. ij. Additio.j. Hoc intelligit Dyn⁹ cum res est restitutioni parata quasi tunc fingat restituta: et postea restituenti donata. arg. ff. de dona. inter vi. et vxo.l. iij. in fi. de iure do.l. vir ab eo. si cer. peta. singularia. circa fi. et de solutioni.l. proculo. vel nō remittit petm̄ et qui restituere potest propter ratiōes que sequit in glo. multum puto in his animum pōderandum: nec tutū puto illum q gerit in mente non restituere remissione non facta. Jo. an.

Restitutio cui sit faciēda

¶ Glosa seq. querit et soluit.

c ¶ Ablatum. Pone: nihil abstuli: sed iniuste damnum dedi: ex quo nihil ad me peruenit. Idem. teneor enim dānum passo: als non remittitur peccatum. xij. q. ij. si qs de clericis. de iniur. et dam. da.c.j. ff. de eiec. et effu.l. vi. tenet etiam heres me⁹: lz ad me vel ad ipsum nihil peruenerit ex maleficio fm canones: quod dic vt nota. xij.q. ij. epo qui filios. de sepultu.c. vlti. fz leges contra. C. ne ex delic. defunc. in ꝗtū he. con.l. vna. hec regula sic exposita non patitur instantiam. et adde qd dicam j. ca. proxi.

PEccati venia[a] non datur nisi correcto.

PEccati venia. ¶ Presupponēdum est q illud capitulū intelligitur de venia culpe. non autē de venia pene: que appellatur impunitas quantum ad penam temporalem imponēdam in hoc seculo: quia dimittit talis pena quandoq non correcto. vt in iuribus allegatis in glo. ¶ Casus in hoc capitulo potest figurari per capitulum vnicū de scismati. eo. lib. et capitulo. qd quidā. de peniten. et remissio. ¶ Quidam Ticius perpetrauit aliquod peccatum: quia forte tenuit aliquā cōcubinā et tenet adhuc tandem confessus fuit sacerdoti tale delictum perpetrasse. non est

Presupposito d. helie

Casus litteral d. helie

correct⁹ nec emēdat⁹ de crimine: qꝛ nō hꝫ ꝓpositū abstinēdi se in futuro. Quęrit vtrū ista ꝯfessio sit fructuosa? Rn. q nō: q̄tū ad vitā eternā: qꝛ pcti venia nō datur nisi correcto. verū tñ q̄ntūcūq̧ appareat sacerdoti aliquē esse in pctō: si velit ꝯfiteri non dꝫ ei denegari ꝯfessio: vt i dicto capitulo. qđ quidā. de peni. ꝛ remis. Sed audita cōfessiōe dꝫ eū iducere ad debitā correctionē ꝛ ꝓpositū nō redeūdi. Si autē nō possit eū inducere ad dimittēdū pctm̄: nō dꝫ nec pōt eū absoluere: sꝫ tñ dꝫ sibi iniungere pniam q̄ nō erit sibi fructuosa q̄ ad vitā eternam qm̄ nō est correct⁹: sꝫ est inimic⁹ dei: ꝛ nō pōt mereri q̄ ad vitā eternā sꝫ ꝓficiet sibi q̄ ad multa bona: videlꝫ ad min⁹ suppliciū patiendū. Itē ad bona tpalia. Itē vt de⁹ inducat eum ad verā pniam. Itē qꝛ demon habebit minorē ptātem in eo q̄ꝫ si esset vacu⁹ oī bono. Itē vt ipse reddat assuefact⁹ in bono. Arguit ꝯ textū de ca. deniq̧. iiij. di. vbi dr̄ q pl̄es faciebant magnos excessus circa vsus carnium in dieb⁹ dn̄icis quadragesime ꝛ eis videbat q nisi facerent istos excessus nō possent peragē tp̄s quadragesime. vnde plures fuerūt moniti p superiorē vt desisterēt ab istis esciis. Dicit ibi text⁹ q cum venia relinquat: ꝛ sic dat venia nō correctis. Glosa r̄ndet q ibi accipit venia ꝓ impunitate q̄ est imponenda in hoc seculo: ꝛ talis dimittitur non correcto ꝓpter scandalum euitandum: sed venia culpe non dimittitur nisi correcto.

divisio

¶ Glo. seq. p̄mo exemplificat regulā. Scđo illam declarat distinguendo duplicē offensam. Tertio successiue signat ꝛ soluit duo contraria. Quarto iustificat contrarium regule. Jo. an.

Cōtritio an deleat pctm̄ ꝛ qualit.

¶ Pcti venia. Colligit hec regula ex caplo. xxiiij. q. ij. legat. §. eo. lib. de scisma. c. vno. C. de here. maniche os. ꝑ q̄ pones casum. Ad hui⁹ aūt regule euidētiā scire debes q pctōr nō solū delinqt in deū sed etiam i ecclesiā ꝑ contritionē aūt (q̄ ꝯtritio virt⁹ vocat) delet pctm̄ q̄ ad deū: ꝛ ꝑ pniam susceptam a sacerdote ostēdit deletū quo ad ecclesiā. de hoc. de pe. disti. j. ꝑ totū. sꝫ tñ ꝑ cōtritionē deletū sit quo ad deum tñ adhuc de crimine accusari pōt. xxxiij. q. ij. admonere. vbi d hoc ꝛ de accu. de his. ad hoc. ff. de edil. edic. l. qđ sit fugitiuus. Si ḡ semel ꝯterit ꝛ penitet vlterius nō coget penitere: si in iudicio accusat⁹ absoluit vlteri⁹ non poterit accusari nisi in casib⁹ not. ij. q. v. hꝫ hoc. ꝓpriū. ꝛ in ꝑdicto ca. de his. remissiōes ḡ q̄ fiunt ab ecclia ꝯferentibus ad hospitale/ pōtes/ vel alia pia loca non ꝓsunt nisi correctis: de quib⁹ dic vt plene not. de peni. et remis. q aūt. Signat ꝯriū ad hāc regulā. iiij. dis. deniq̧ ibi em̄ dat venia nō correcto: sꝫ ibi exponit venia. i. impunitas. loquitur ergo hec regula de venia culpe/ nō pene: qđ ptꝫ dū dicit: pcti venia. ꝓpter scandaluꝫ em̄ vitandū interdū relinquunt pctā impunita. l. dist. vt cōstituerent. xxiij. q. iiij. quidā. cū simi. ꝑ quolibet igit mortali debet duplex pena. eterna et tpalis. de peni. dist. j. si pctm̄ dauid. venia tpalis interdū in hac vita dat non correcto ex cā: et sic loquit ꝯriū. interdū sine cā. xvij. q. j. si qua. eterna aūt nō: ꝛ hoc dicit hec regula. Itē ꝯ. de peni. ꝛ remis. qđ quidam. ꝛ c. officij. vbi dat pnia nō correcto. Sed dic q lꝫ ibi iponat pnia: non tñ datur remissio: ꝛ ideo pnia illa inutilis dicit, quo ad vitam eternā. de peni. dist. iij. ad fi. ꝛ dist. v. falsas. Merito ergo dat pcti venia correcto: qꝛ correctionē necessario habet dolor pcti ꝑcedere. nam vt dicit Augu. in canone. Quō gaudebis te fore correctū: nisi te primo doleas fuisse ꝑuersum. xxiij. q. vij. ca. vlti. Correctus

Mortali pctō debet duplex pena.

autē vlteri⁹ peccator dicend⁹ non est. l. di. ferrū. xxiij. q. j. apud misericordē. Additio. Dicit Jo. mo. q oē pctm̄ cōmittit in deum. vt in psalmo. Tibi soli peccaui. ꝓpter qđ necessaria est ipsi⁹ remissio. et etiam necessaria peccātis dispositio: cū actus actiuoꝝ fm̄ philosophū sunt in patiēte ꝑdisposito. deus ḡ in venia pcti ꝑncipaliter est agens instrumētale. in hoc est hō penitēs qꝛ gr̄a diuina ꝑueniente fit adiutor dei fm̄ apl̄m. j. ad Corinth. iij. iducit illud Aug. Qui fecit te sine te. ꝛc. ꝛ sic soli contrito datur venia. Jo. an.

Actus actiuorū sunt i patiēte ꝑdisposito.

Idem. vj.

Nemo potest ad impossibile obligari.

Nemo potest. Casus variat multis modis fm̄ q multiplex est ipossibilitas. de q̄bus impossibilibus vide in glo. Ponam⁹ exemplum in impossibilitate iuris fm̄ l. inter stipulātem §. sacrū. ff. de verbo. oblig. Aliquis Ticius mihi stipulanti promisit dare rem sacrā: puta ecclesiā vel calicē. certum est q istud est impossibile: qꝛ dare est accipientis facere: ꝛ res sacra est in bonis dei: vtrū valeat talis stipulatio? Rn. q nō: qꝛ est ipossibilis de iure: ꝛ nemo pōt ad impossibile obligari. Vel alicis ꝓmisit michi liberū hominē: an valeat talis ꝓmissio? certe nō. Vel ponamus exēplum impossibilitate facti. Aliquis ꝓmisit transferre ecclesiam Pictauēn. ad ciuitatem Parisien. vel ad alium locum: talis ꝓmissio nō valet: qꝛ cōtinet impossibilitatem facti. vel aliquis ꝓmisit tangere celum digito talis non est obligatus: qꝛ istud est impossibile. etiam si apponatur pena nō est obligatus nec ad impossibilitatem/ nec ad penam.

Casus litteral. d. helie.

Dare qđ sit.

¶ Glo. se. primo ponit vnde sumpta. ꝛ triplicē impossibilitatē ꝛ cuiusq̧ exempla. Scđo ponit triplicem rationē regule. Tertio in quibus locum habeat. Quarto supplet de turpi.

diuisio glose.

a Nemo pōt. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. tit. l. ipossibilium. Scire debes q ipossibilitas ꝓprie triplex est: iuris/ ꝛ facti/ et nature. De prima pone casum. liiij. di. abbati. de pac. c. vlt. ff. de vbo. obli. l. inter stipulantē §. sacrā. stipulatio em̄ rei sacre vel liberi hominis nō tenet vt ibi. De scđa ibidē. ꝛ. ff. de vbo. obli. l. gn̄aliter. ꝛ l. seq. nō em̄ tenet ꝓmissio si id ꝓmitto qđ ipossibile est de facto vt montes alpiū vltra mare deferre. ff. de statu libe. l. cum heres §. j. Itē si dare ꝓmitto qđ natura dari est ipossibile. vt solē/ lunam ꝛ stellas/ vel facē qđ natura est ipossibile fieri: vt celuꝫ ascēdere/ vel digito tāgere. ff. d vb. obl. l. si stipuler. j. ꝛ. ij. rn̄so. Hui⁹ aūt regule rō sati ptꝫ: qꝛ oīs obligatio aut in dādo aut in faciēdo ꝯsistit. ff. de vb. obli. l. ij. in ꝑn. sed qđ nō est nec esse pōt dari vel fieri nō pōt: ḡ ibi ꝯsistit neq̄ obligatio. Itē obligatio actionē parit. ff. de ꝑcu. l. ꝫ §. eā. sed qđ nō est nec esse pōt/ obligationē parere non pōt: ꝛ sic nec actionē. Itē actio est ius ꝑseq̄ndi i iudicio qđ nobis debet. insti. de acti. ij. rn̄. debē aūt est de alio hr̄e sꝫ qđ nō est nec eē pōt de alio hr̄i nō pōt: ḡ ibi nō actio: et sic nec obligatio. Nota tñ q hec regula locū hꝫ in m̄rimonio ꝛ vltimis volūtatib⁹ ꝛ singulis ꝯtrib⁹: i sentētiis et ꝑceptis. ff. q̄ sent. si. ap. re. l. vlti. j. ꝛ. iij. rn̄. in ꝯfessiōib⁹. ff. de iter. act. l. in ꝯfessionib⁹. ꝛ ad. l. aq̄l. inde neratius §. vlti. no. ꝯ. de ꝯfes. c. vlti. Itē in legib⁹ ꝛ ꝯstitutiōib⁹ q̄ debēt eē possibiles. iiij. di. erit. Est tñ i hoc dr̄ia q ipossibilis conditio apposita in ꝯctu viciat ꝯctū: vt in ꝑallegatis legibus. ff. de act. ꝛ obli. l. nō solū. ꝛ insti. de inuti. stipu. §. impossibilis. In testamentis tñ ꝛ m̄rimonio ob ipoꝝ fauorē habet ꝓ nō adiecto de condi. ap. c. vlti. vbi de hoc. ꝛ C. de insti. ꝛ substi. l. reprehendenda. Et qꝛ

Impossibilitas est triplex scꝫ iuris facti et nature

obligatio parit actionem.

Actio est ius ꝑseq̄ndi. ꝛc.

dicit hec regula de impossibili: intelligas etiā hoc de turpi. ⁊ de hoc dicā.j.eo.nō est obligatoriū.⁊.c. in malis. Additio.j. Antiq dabāt hīus. Ultra posse meum non lex me iusta coegit. Nec putat eē reū q totū posse pegit. Additio.ij. Joh.mo.addit īpossibile moris. de iureiu. q̄ntā ual lis.ff.de ↄdi. institu.illi⁹.cōmuni⁹ īpossibile includit naturā ⁊ mores.⁊ facit qd dixi l.c.si.de pac.l si. Jo.ā. Addi.iij. Idē Jo.mo. Additio.iiij. Idē Dy. hoc tractās in modū q̄stionis: ⁊ puto q canonē q sequit̄ intēdebat allegare dum dicit vt in.c.cuncta.in pn.decre. Johā.an. Additio.v. Distinguit Dy. quem hic vide. Jo.an.

possibile obligari[a]. vij.

Idem.

diuisio ¶ Glo.seq.pmo tractat de iuramento/naturali obligatione/⁊ pene pmissione. Scda pars recitet p q̄stionem quam negatiue soluit p̄ter certum casum. Solutioni opponit ⁊ dupl'r rn̄det: subdens opinionem.

a ¶ Obligari. Etiā iuramēto: qr temerariū est.xxij q.iiij.p totū.⁊.ā.de iureiurā.sicut.ā.de ap.q̄stiōi.nec obligat̄ etiā naturalr̄ (i) vn̄ dicit lex.ff.eo.ti. īpossibiliū nulla est obligatio. vniuersale igit̄ negatiuū oēm obligationē denegat: nec cōmittit̄ stipulatio pene pmisse.ff.de v̄bo.obli.l.si hō mortu⁹. (ij) Nota ā q si Bononie cōstitut⁹ pmittā centū hodie Rome me tibi daturū: qr īpossibile est pmissum: nō nascit̄ obligatio vt hic.⁊ est expssum insti.de v̄bo.oblig.§.loca. p̄terq̄ in casu.ff.de v̄bo.obli.l.vlti.§.si iter eos.s.qn̄ stipulator ⁊ pmissor Bonoñ.ↄstituti notificauerant dispensatoribus suis rome ↄstitutis: stipulationē eo die fore futurā: mandans pmissor suo dispēsatori vt solueret: ⁊ stipulator suo vt reciperet ea die. Arg.ↄ.ā.de dolo et ↄtu.cū dilecti.ff.de arbi.celsus.ff.māda.l.si mādato.ij.§.Paul⁹ rn̄dit. Dic solu.ibi est vnū mādatum duo possibilia ↄtinēs: ⁊ ideo ad vtrūq obligat̄ ⁊ si deficiat primū tenet̄ ad scdm. hic autē vna est obligatio tm̄ ⁊ tota possibilis: vel ad min⁹ pmū īpossibile: ex q sequitur scdm. Preterea ↄct⁹ sunt volūtarij.C.d actio.⁊ obli.l.sicut.iudiciū aūt redditur in inuitū.ff. de v̄bo.obli.iter stipulantē.§.j.⁊ ob hoc etiā notauerūt Gof.⁊ Hostie. in dicta decre.cū dilecti. q si iudex citet aliquē eo die quo īpossibile est eū ↄparere (iij) q nō est oīno inutile mandatū: imo lz nō teneat̄ cōparere in die pp̄ter impossibilitatē: tn̄ tenet̄ ↄparere post diem.⁊ pōt esse ratio hui⁹: qr pncipale est q ibi veniat: accessoriū q veniat tali die.⁊ pncipale non viciat̄ pp̄ter accessorium sed poti⁹ ↄ.vt dicā.j.eo.accessorium. Jo.an. Additio. Pe.de bel.p.ↄ.sup q vide Cy.C.de feri.dies festos.in q̄one secūda.in fi.⁊ qd dixi in pdic.decre. cum dilecti. ⁊ de ap.cum parati.in fi. Jo.an. Additio.j. Idē Dy. Additio.ij. Idem tenet ibi glo. ⁊ hic Dy. Johā.and. Additio.iij. Idem videt̄ si est dies feriata. Jo.an.

Casus l'falis. d.helle

Priuilegiū psonale. ¶ Casus.l hoc.c. figuratur per ca.ā.de aucto.⁊ vsu palliij. Romanus pontifex alicui archiepo cōcessit palliū: qd est insigne ornamentū assumptū de corpe: hoc est de altari beati Petri: qr cōsueuit papa ibi celebrare: ⁊ q̄diu celebrat illud pallium est supra altare. Postea ro.pō. assumit illud palliū.⁊ tradidit archiepo si est pn̄s: vel nūcijs si est absens. Ponamus q papa dedit vni archiepo pallium vtrū suus successor possit eo vti: vel vtrū requiritur q successor obtineat aliud pallium? Rn̄det ro.pōti. q cū istud puilegiū sequatur personā: ⁊ extinguatur cum persona: qr etiā archieps sepelit̄ cū isto pallio: ideo requirit̄ q suus successor obtineat aliud pallium. Uel potest poni exemplū in viro qui habet puilegium vt non ↄueniatur a muliere p dote: nisi inquātum facere pōt: vt puta ↄxit matrimonium cum Berta p verba de presenti et recepi dotem ab ipsa Berta vt possem sustinere onera matrimonij: postea solutū fuit matrimonium. soluto mr̄imonio mulier vult repetere suam dotē quā michi dedit. Certū est q nō sum excutiēdus insolidū: qa

Priuilegium[b] personale personam sequitur

habeo istud puilegium vt non conueniar nisi inquātum facere possū.⁊ hoc ne compellar egere. Sed qd vtrum mei heredes habeāt istud puilegiū: videlicet vt non conueniant̄ insolidum: sed deducta ratiōe ne egeant. quia adiuerunt hereditatem sine bn̄ficio inuentarij? Respondetur q heredes mei non habebūt istud puilegium: qr puilegium psonale psonam seq̄tur ⁊ extinguitur cum persona.

diuisio ¶ Glo.seq.primo dicit vnde sumpta ⁊ ponit exempla Secūdo dicit regulā nō pcedere in iure cōi: sed bene conuenit rescriptum/pactū/⁊ cōpromissum psonale. Tertio distinguit duplex psonale priuilegiū. dicens quid de reali. Quarto dicit puilegium prius q̄q extingui.⁊ remitti. Quinto successiue signat duo ↄtraria ⁊ vtrūq dupliciter soluit.

b ¶ Priuilegiū psonale. (i) Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.l.puilegia quedā.⁊.l.i oībus causis. Pone casum.vij.q.j.petisti.de aucto.⁊ vsu pal.c.ij.C.d legi.leges.in fi.idē.ff.de cōstitu.pnci.l.j.in fi.ff. de cens.l.etatē.in fi.⁊.ff.solu.matri.l.mariti⁹.⁊.l.seq. vbi heres mariti extrane⁹ condemnatur insolidū: non habita ratione ne egeat (ij) cū maritus ↄdemnaret̄ inq̄tum facere pōt habita rōne ne egeat. Itē in personali puilegio qd dat̄ patri: patrono et militi vt cōdemnent̄ inquantū facere possunt. qd cum psona extinguit̄.ff. de re iudi.l.sunt qui in id.⁊.l.patron⁹. et.l.itē miles. Et no. q dicit pnilegiū: qr ius cōe ad vnā psonam directū ad oēs extēditur.lxj.di.miramur. de re iudi.in causis.ff.de iur.⁊ fac.igno.l.regula.§.vlti.⁊ idē in rescriptis directis ad psonas: qr cū psonis extinguunt̄. ā.de offi.deleg.qm̄.sic et pacta personalia psonas nō transgrediunt̄.ā.de transac.de cetero.⁊.c. veniēs.ff. de pac.iurisgentium.§.pactoꝝ.⁊ cōpromissum nō extēdit̄ ad heredes: nisi de ipsis caueat̄.ā.de arbi.c.vl. Et intelligit̄ hec regula de puilegio personali.i. psone concesso. (ij) Idem si esset psonale ex parte ↄcedētis.vt.ā.eo.lib.de rescrip.si gratiose. puilegioꝝ ergo aliud psonale/aliud reale.vt.ā.de p̄sump.mandata. Si aūt simpl'r ↄcedant̄: an dicant̄ psōalia an realia? dic vt no.xxv.q.ij.in summa. xvj.q.j.possessiōes.⁊.ā. de insti.cū venissent.⁊ qd dr hic q puilegium psonale extinguit̄ cum psona: itelligas idē in reali: vt scz extincta re extinguat̄ puilegiū.xvj.q.vij. ⁊ hoc diximus. de v̄b.sig.abbate.l fi.ff. qn̄ di. vsu.lega.l.vsufructu.qd dic veꝝ qn̄ ipse res vel loca: puta ecclia ciuitas vel loca alia sacra vel pphana destruunt̄ superioris auctē s̄m Johā.⁊ Lau.q hoc no.in pdicto.c.⁊ hoc diximus ad hoc.de ↄse.di.j.placuit.de no.ope.nū.c.ij.⁊ in predic.l.vsufructu.non ergo vlterius vocandus erit aliquis cleric⁹ illius ecclesie: vel municeps illius loci. si autem destruatur ab hostib⁹ retinet oīa sua puilegia: ⁊ remanēt ibi clerici.vij.q.j.pastoralis. xix.q.iij. qui semel. Idem si auctoritate superioris transferat̄ ad alium locum vel aliij vniat̄.xvj.q.j.⁊ tēporis.⁊.ca. sequen.de relig.do.qr monasterium.ff. de cōtrahen. emp.l.edem: s̄m Innoc̄.qui ad hoc bene no.ā.d no. ope.nuncia.c.ij.lz hic dicatur puilegium tunc extin-

Ius cō mune porrectū ad vnā psonam ad oēs extēdit̄. Priuilegioꝝ aliud ē psonale aliud reale.

gui cũ extinguit psona: iterdũ etiam ante extiguit: vt cũ abutit puilegio. qr tũc meret extingui. xi. q. iij. puilegiũ. ⁊ in casib⁹ ibi no. xxij. dist. c. renouãtes. ⁊ de consti. cũ accessissent. ⁊ de puiu. accedẽtib⁹. ⁊ de deci. suggestũ. Ad hoc aũt qđ dr hic q puiulegiũ sequit psonã cõtradicit. ꝭ. de vsupal. ex tuaꝝ. Solu. ĩdetermĩnate concessum: psonã sequit precise: vt hic. puilegiũ ãt vsupalliũ concedit cum determinatione loci ⁊ tpis: ⁊ ideo extra locum psonam nõ sequit. tenor eñ puiulegioꝝ attendendus est ⁊ seruand⁹. ꝭ. đ puiu. porro. ⁊ c. recepim⁹. Uel dic vt infra dicam cõtra de puile. antiq̃. xxj. disti. deniq̃. ff. de offi. pconsul. l. vi. vbi psente maiore minor non vtitur puiulegio. Solu. spãle est ob supioris reuerẽtiã. ⁊ dicvt. ꝭ. Uel dic q sequit psonam semper habitu: licet non actu. sic est vbi ad tps suspendit iurisditio. lxxxj. di. si quis. vel ob reuerentiã supior. ꝭ. de offi. deleg. volẽtes. vel ob certã cãm. C. đ cura. furio. l. pe. §. j. de hoc dicam. J. eo. quod alicui. Additio. j. Bene facit. ꝭ. eo. lib. de puiu. c. j. §. vi. ibi vbicunq̃ illi fuerint vt ibi scripsi. Jo. an. Additio. ij. De hoc. ꝭ. de do. iter vi. ⁊ vxo. c. j. Jo. an. Additio. iij. Jta q psõa sit pxima causa puiulegij: vt in dictis exẽplis. ⁊ sic solu. qđ opponit de in integ. resti. minoꝝ. q̃ trãsit ad heredes. ff. de in integ. resti. non solum. ff. de minorib⁹. l. interdum. Et de velleyano q etiã trãsit ad heredes. C. ad velle. heredes. in his eñ persona non est proxima ⁊ immediata causa puiulegij: sed lesio. ⁊c. Johã. an.

extinguitur cum persona.

Idem. viij.

SEmel[a] malus semper presumitur esse malus.

Idem. ix.

RAtum[b] quis habere

SEmel malus. Casus in hoc ca. formaт multis modis. Uno modo per ca. paruuli. xxij. q. v. hoc modo. Quidã Tici⁹ fuit in aliqua causa pduct⁹ i testem. qui pductus iurauit deponere meram ⁊ puraȝ veritatẽ sine falsitate: postea deposuit falsum: ⁊ sic đ ierauit. quo facto in aliq̃ alia causa' fuit in testẽ pductus. fuit ꝯ ipsum ppositũ p parte aduersa q ñ erat admittend⁹ ad ferendum testimoniũ in illa cã: q̃a in quadã alia cã deierauerat. ⁊ psumptio erat q adhuc deieraret in ista cã: an sit admittend⁹? Rñ. q non q̃a ex quo est ꝯuict⁹ de piurio non est admittend⁹ ad testimoniũ ferendũ: nec recipit ei⁹ iuramentũ qđ tẽdit ad suũ ꝯmodum: secus ad iuramentum oneris. Alio modo põt figurari casus. p. c. scribã. đ psump. in ant. qđ caplm hebet duos itellectus vt ibi dr. ⁊ p ca. nouit de iudi. in anti. vbi dr si q̃s videat frem suum in pctõ debet ire ad eũ ⁊ illum monere ꝭm doctrinã euãgelicã: vñ lotio exterior nõ delet maculã: sed iterior. ⁊ appellamur oẽs fratres. ideo ponam⁹ q video fratrem meũ peccantẽ: monui eum ꝭm q dr i. d. c. nouit. video q mea monitio non pficit: sed efficit deterior: vtꝝ tenear eũ ampli⁹ monere? Rñ. q nõ: qr ex pma monitione neglecta apparet q secundã negliget monitiõem: vt dr in. d. c. scribã. ꝭm vnũ intellectũ: ideo non teneor eũ ampli⁹ monere: qr ex quo semel malus ⁊ cõtumax: psumptio est q adhuc erit mal⁹: qr qui semel malus semp psumitur malus: in eodem genere delicti. ⁊ hoc verum quãdo quis fuit malus in fine actus. qr q̃ fuit malus in aliquo actu: ⁊ tandem maxime se correxit ⁊ fuit bonus i fine illius act⁹ psumit bonus. Nã q̃ exercuit actũ bonũ: presumitur bonus. nisi faciat actũ cõtrarium: sed si fecerit actũ ꝯrium: psumit malus donec de emendatione appareat.

Glo. se. primo ponit exempla. Scđo quomodo presumptio põt dici hominis facti et iuris sed non de iure interserens circa psumptionẽ duas remissiones: ⁊ cõuertẽs regulã subit vnde procedat presumptio. Tertio dat simile de paupere ⁊ remittit. Quarto đt hanc presumptionem q̃nq̃ ad filios transire. Jo. an.

a **Semel malus.** Pone casum i semel periuro. xxij. q. v. paruuli. i semel ꝯtumace. ꝭ. de presumpti. scribam i semel calumniante. ff. de accusa. l. ij. ad hoc. xxv. dist. c. vlt. ꝭ. de elec. super eo. ff. de decu. l. eos. Hic ğ psumitur eum qui semel malus fuit semper malũ eẽ et põt hec dici psumptio hois: qr contra holem sic presumit. põt etiaȝ dici presumptio facti: qr ex semel facto sic psumit. Potest etiam dici psumptio iuris: q̃a ius sic psumitur ex facto vt hic vides ⁊ i iuribus supra signatis de quibus diuersis psumptionibus psequere vt no. p Jo. l. di. ferrũ. liiij. dis. fraternitatem. p Ber. đ spon. is q. per Accur. ff. qđ me. cau. l. non est verisimile. Hic ergo vides q psumitur ex pterito circa psẽs et futurum: interdum psumitur ex presenti circa pteritum: iterdũ circa psens: interdũ circa futurũ: qđ psequere. vt no. xliij. dist. multis. xxxiij. q. ij. cum p bellicain. de psump. scribã. et in pdic. c. is cui. licet aũt vt ꝭ. dixi: hec posset dici psumptio: nõ est iuris ⁊ de iure admittit eñ pbationẽ in cõtrariũ: ⁊ pbato q pẽituerit vlterius malus nõ dicit. l. di. ferrũ. de cõse. dist. iiij. c. ij. de rescrip. eã te. de testi. testimoniũ. ff. đ edil. edi. q ita. saluo eo qđ dr. ꝭ. de here. ad abolẽdam §. illos quoq̃. ꝭ. eo. lib. eo. ti. super eo. Nota ergo q q̃ semel fuit bonus vel malus semp presumit bonus vel malus. lxj. di. miramur. et. ꝭ. de psumpt. mãdata. ⁊ pma facie quis presumitur bonus. xj. q. iij. in cũctis. de presump. dudũ. ff. de leg. ij. cũ pater §. rogo. Qui autẽ semel malus semp presumit malus: vt hic. ⁊. ff. de re mili. l. nõ oẽs §. a barbaris. C. de suscep. ⁊ archa. l. si aliquid. li. x. ⁊ pcedit hec psumptio tũ ex psumentis natura corrupta: tũ qr natura humana pna est ad delicta. xij. q. j. omnis etas. in auc. de mona §. si vero his col. j. Jtem in simili q̃libet presumitur paup: qr nud⁹ natus fuit. xlvij. di. sicut hi. C. de pba. l. ex persona. ff. de magistra. ꝯue. l. j. §. magistrat⁹: vbi tñ pbat semel esse soluendo / adhuc idẽ psumit: ⁊ sic itelligit lex. ff. de priui. credi. l. si creditores. in fi. Querit aũt quare quis psumatur virtutib⁹ plen⁹ ⁊ non diuitijs? vide p Ber. ⁊ Hostiẽ. đ seru. c. vno. Et no. q hec psumptio interdũ transit ad filios. qr qui patrẽ incontinẽtem habuit incontinẽs psumit: ⁊ ob hoc illegitim⁹ non pmouetur. lvj. dist. p totuȝ. ⁊ metuit crimen parentis in filio. xvj. q. j. si quis cũ. ad hoc. ꝭ. eo. li. de here. statutuȝ de scisma. c. j. ad hoc. ff. đ edil. edic. q si nolit. ⁊ ałs. si furus §. qui mancipia. Additio. j. Facit ad questioneȝ de notario qr fecit vnũ instrumentum falsũ an valeãt postea confecta p ipm. quã ponit Gui. in Spe. de instru. edi §. restat. v. q̃d si tabellio. Jo. an.

b **Ratum.** Casus potest figurari multis modis. Primo per caplm cũ quis. de senten. excõ. Aliquis Tici⁹ verauit quendã dericũ meũ, inimicũ nõ tamen nomine meo. postea sciui q illum clericũ verberauerat: illud michi placuit in corde meo ⁊, laudaui ⁊ ratificaui qđ fecerat: vtrũ incurrã sententiã excõmunicationis: certe nõ: quia nõ possum habere ratũ qđ nomine meo nõ est gestũ. Alio modo põt iponi casus per. l. si pupilli §. sed si ego. ff. de neg. gest. Filius meus existẽs in mea ptãte habebat peculiũ. quidam

Presũptionũ alia facti alia iuris

Presumit q̃s virtutib⁹ plen⁹ ⁊ nõ diuitijs ⁊ q̃re.

Casus litteralis d. Helie

Titius gessit negocia in illo peculio: nō noie meo: sed noie filij mei. et exposuit i administratiōe aliqd de suo. Postea ratificaui istā gestionē: vtrum gestor debeat agere ɔ̄ me peculiotenus vel insolidū: qr non est dubiū φ si gessisset illa negocia noie meo essem ei obligatus insolidū ad illa que exposuit de suo? Rñdet φ ij nō teneor nisi peculiotenus quia ex quo nō gessit nomine meo: nō possum habere ratum.

non potest qđ ipsius nomine non est gestū. Idem. r. Ratihabitionem [a] retro trahi et mandato non est dubium comparari. Idem. R.

De materia huius regule adde quod.j.dicam.c. pri. Additio.j. De hoc etiā vi. dictis p Dy. per te videas qui etiā ponit exēplū.l. si seruus.ff.de preca. vbi si filiꝰ meus suo noie rogauit rem pcario ratū habendo non plus teneor ꝙ prius.s.de peculio. Jo.an. Additio.ij. De quattuor modis quibꝰ negociorū gestoribꝰ actio ɔpetit nota.ff.de nego.gest.l.si pupilli.§.quid ergo. vide libel.i Spe.de iudi.§.ij.ver.ex pdictis. et vide qđ dixi super glo.in regula.ratihabitionem. Jo.an.

Pro declaratione illius regule opponitr ɔtra textū d capi. Lugdun.ix.q.ij.et.c.qđ sicut de elec.i anti. Dicit in dicto.c. Lugdun. φ quidā epūs pmouerat ad ordines clericos alterius diocesis pprio epo non cōsentiente: postea pprius epūs sciens ratificauit illam ordinationē: dr ibi φ isti ordinati remanebūt i ordine suscepto: et tñ non fuerant ordinati nomine pprij epi. Dr in.c.φ sicut.§.de elec.φ si canonici alicuius ecclie pcedant ad electionē aliquo canonico spreto. si canonicus ratificet illā electionē p alios canonicos factā illa electio assumit vires: g male dr φ qs nō pōt habere ratum illō qđ noie suo non est gestū? Rñdet glo. ad c. Lugdunen.φ ille epūs alienꝰ ordinauit clericos nomine pprij epi et sub spe ratificatiōis eo qr erat amicitia iter ipos epos. Uel meliꝰ dicēdū est φ illa ratificatio non validat collationē ordinationis: qr de se valebat: qr epūs alienꝰ pōt ordinare clericos alienos: et receperūt ordinem sed nō ordinis executionē. sed vbi propriꝰ epūs ratificauit et dispēsauit cū eis. Et ad.c.sicut. dicendū φ loquitr de consensu confirmante.

Casus litteralis. Ratihabitionē. Casus in hoc.c. sic figuratr per c. vlt.§.de iureiur.et.l.13.ff.d iudi. Et habet locū in iudicijs. Ponamus sic casum p dictam.l.licet. Quidam Titius asserēs se esse meū pcuratorē cū nō esset quandā actionē deduxit in iudicio noie meo ɔ̄ meum debitorē. nō fuit ei oppositū φ nō esset pcurator meꝰ certū est φ pcessus factꝰ cū falso pcuratore nō tenet. Sed qd. ponamus φ postea ratificaui: approbaui et laudaui gesta p ipm: vtrū valeat pcessus acsi ab initio mādassem ei vt noie meo psequeretr ɔtra meū debitorem? Rñdet φ sic: nam ratihabitio retrotrahitr et mādato ɔparatur. Alio mō pōt figurari casus p.c. fina.§.de iureiur.eo lib. Ego habebā cōtra te aliquā cām: lite contestata inter nos et iurato de calūnia seu veritate dicenda: si cā erat spūalis: feci meas ifor:matas et extractas a meo libello. In quibꝰ positiōibꝰ asserui duas positiones ɔtrias: nunqd sum periurus? Respondet φ sic. Sz ponamꝰ φ ego non feci illas positiones de directo ɔtrias: sed pcurator meus illas fecit: et postea ratificaui: et laudaui: et emologaui: an sim periurus? Certe sic p rōem huius regule: qr ratihabitio retrotrahitr. etc. Alio mō pt poni casus p.c.cū quis.§. de senten.excom. istomet libro. Cū quidā clericꝰ iniuste mihi iniuriā. quidā Titius meꝰ familiaris volens mihi ɔplacere absq mandato meo talē clericū verberauit: et in eū manꝰ violentas iniecit nomine meo postea cū sciuissem istud factū michi placuit et ratificaui et emologaui. queritr nunqd sum excōicatus acsi mādassem illū clericū verberari? Rñdet φ sic: qr ratihabitio retrotrahitr: et mādato cōparatur. Alio modo pōt casus figurari p.l.fina.C.ad macedo. Filiusfamilias existēs in ptāte sui pris recepit pecunias mutuo i casibꝰ n pmissis et sic ɔ̄ senatuscōsultū macedonianū. Certū est φ pr suꝰ nō poterat ɔueniri a creditoribus p illis pecunijs. Sed qd: pr postea ratificauit: et approbauit ɔtctū filij sui: nunqd poterit cōueniri pr acsi mādasset filio suo vt ɔheret? certe sic. Et hoc p rōem istius regule: quia ratihabitio. etc.

diuisio glose. Glosa seq. pmo ponit exēpla. Scđo alleg. v. iura in contrariū et ponit tres solutiones. quarū primā reprobat et demū soluit. Tertio signat ɔtriū d vna.l. et soluit In fine remittit.

b Ratū. Pone casū.ix.q.ij.c.j.§.eo.li. de senté.excōi.cū quis.ij.rñ.ff.de neg.gest.l.si pupilli.§.sed si ego. vbi si liber hō gessit negociū filij vel fui peculiare tñ contēplatione ipiꝰ ratihabitio seqns pris vel dñi nil operatr: qr p ratihabitionē nō tenetr vltra id ad qđ prius tenebatr.s.ad qtitatē peculij. Contradicit ad hāc lrām.ix.q.ij.lugdunen.xvj.q.j.c.vlt.§ de elec.φ sicut de his q̄ fi.a pla.cū nos.de iurepatro.cura.i his iuribus habet quis ratū qđ suo noie non est gestū. Solu. dixerunt quidam φ sm canones poterāt ratū hre qđ meo noie non est gestū p iura predicta: vt no.de resti. spo.cū ad sedē.in glo.pe.sed hec solutio extirpatr per hāc regulā. Alij dixerūt hoc fallere in spūalibꝰ in qbꝰ ratū habeo qđ meo noie nō est gestū p iura pdicta. et hoc no.in pdic.decre.φ sicut.in glo.sic pz. Uel dic φ i c. lugdun. fuit ordinatio facta noie pprij epi: et spe si eo posita φ ratū hret: vt ibi no. Uerius dic φ ordinatio facta nō a pprio epo bñ tz quo ad ordinē: lz non q̄ ad executionē.§.d tēp.ordi.φ trāslationē.§.c.li.e.ti. c.j.et.ij.ibi igitr epūs ppriꝰ nō ratificauit collationē ordinis quo ad ordinē: qr non erat necesse: sed executionē illi dispensatiue cōtulit quā nō habebat. Alia etiā iura nō pprie loquūtr de ratihabitione. sed de qdam nouo ɔsensu: q̄ sunt valde diuersa: et sup hoc vide qđ dicam.j.eo.nō firmetr. Itē cōtra.C.ad macedo.l.vlti. vbi ratū hz pr ɔtractū filij suo noie nō gestum. Solu. dupliciter pōt esse gestū meo noie: vocalitr. vt.§.c.li. de sen.excōi.cū quis. et realiter ad meū piudicium: vt qn filius meꝰ mutuū contrahit sine meo assensu fit i mei piudicium.ff.ad macedo.l.j. et hoc possū ratū habere: qr qđ ibi ius rei pbat p dissensū: approbat per consensum. An aūt vnꝰ iudex possit ratam hre sniam latam p aliū: dic vt no.ix.q.ij.c.j.de his q̄ fi.a pla.cū nos.de offi.dele.prudentiā.in glo.ij.in fi. p Bartho. brix.in questione venerali q̄ incipit.epūs Mutinen.

Glo.seq. dicit vñ sit sumpta regla: et ponit exēpla. Scđo dicit in ea duo debere cōcurrere: et ad scđam signat ɔtrium. Tertio successiue exprimit quattuor casꝰ exceptos. et ipoꝝ rōnem reddit. Quarto ponit simile. Quinto soluit vnū dubium. Jo.an.

a Ratihabitionē. Hec regla sūpta ē ex.l.ff.e.ti.l. hoc iure.§.deiecit.et.l.semp qui.§.j. Pone casum i iudicijs.ij.q.vj.non solent.§.eo.lib.de iureiura.c.vj. ff.d iudi.licet in maleficijs. §.eo. lib. de sētē. excō. cum quis.j.rñ.in contractibus.C.ad macedoni.l.vi.

Et hʒ locū hec regula in casu.ꝫ.ca.pri.§.qm̄ meo noīe gestū est: ⁊ tunc ratū hr̄e possum ⁊ ratihabitio retrotrahit⁊ mādato ꝯparabit. Unū nota ꝙ si infra certū tp̄s teneor aliq̄d facere: et alius id fecit noīe meo īfra tp̄s q̄ id facere debebā: debeo illud ratū hr̄e: alr̄ ratihabitio non prodesset. ij.q.vj.si solēt. ibi ꝙ moriē ratū hr̄et.ff.rem ra.ha.l.pe.

Cum sunt partium[a] iura obscura: reo[b] fauēdum est potius q̄ actori[c].

Idem. xij.

imputat̄ eīm tunc culpa tacite renūciationis.(iij) Ar.ꝫ.ꝫ.co.lib.de p̄ben.si tibi.j. Hec aūt regula fallit ī casu.ff.de his q̄ no.infa.l.q̄d ꝫ.in pnci. nō eīm notat̄ īfamia pr̄ q̄ nō iussit filiū ꝯhere cum muliere q̄ erat īfra tp̄s luctus.lʒ postea ꝯsenserit/vel ratū habuerit. Ratio: qꝛ ibi spectat̄ initiuʒ vt ibi. Uel est ratio: qꝛ lʒ ratihabitio ↄ̄parect mādato/ vt hic: non tn̄ iussui vt ibi. iussus eīm necessitatē īponit: mandatū nō. vt no.ex.l.ff.qḋ iussu.l.j.§.si ego q̄ro.⁊.ff. qḋ cū eo.l.j.⁊.l.si mandator. Nec ꝯparat̄ mandato q̄ ad specit̄ actionis: q̄ dat̄ factio nego.gest.(iiij) ff.de nego.gest.si pupilli.§.alt p̄tor.vbi mandando dat̄ actio mādati.ff.ꝺ ꝓcu.j.licet.§.ea obligatio.ꝯparat̄ autē q̄ ad effectū: et ideo nō dixit ꝙ ratihabitio sit mādatū: sed ꝙ mandato cōparat̄. Itē fallit ī casu.ff.de offic.ꝓcōsu.⁊ leg.l.obseruare.in fi.ꝓcōsul eīm dando legatū. anteq̄ īgrediat̄ ꝓuinciā nil agit. si autē postq̄ īgressus est dationem illā ratā habuit valet: nō tn̄ retrotrahit̄ ad totū tp̄s: sed ad id tm̄ qm̄ ingressus est ꝓuinciā: vt ibi.rō: qꝛ ratihabitio opari nō pōt: nisi qḋ posset mandatū expressum. Itē fallit.ff.de acq̄ren.here.si q̄s michi bona.§.iussum. vbi ratihabitio tutoris in adeūda hereditate mādato nō cōparat̄: et esset idē inuenire in oībꝰ in quibꝰ ꝯsiderat̄ initiū: ⁊ sic nō est ꝯtra.xvj.q.iij.§.pōt.ff.co.qḋ ab initio.⁊.j.eo.nō firmat̄.⁊ ibi dicā.⁊ de hoc ꝑ Ber.ꝫ.de pac.c.ij.et ꝑ Gof.ꝫ.q̄.ma.accu.pos.insup. Itē fallit in casu.ꝫ.de rescrip.nōnulli.vbi de hoc.⁊.c.ex parte decani.in fine.vbi non valet rescriptū impetratū sine mandato: lʒ ille cuius nomine īpetratū est postea ratū habeat: ⁊ hoc facit ius acquisitū illi ꝯtra quem facta est impetratio qḋ auelli ab ip̄o inuito (v) non pōt ad hoc.ꝫ.co.lib.de elec. ab eo q̄ ꝯ.⁊ est simile huic regule in eo qḋ dicit ꝙ ratihabitio retrotrahit̄ ꝙ dicit lex appellās ꝯdēnatus de furto si nō ꝓsequit̄ ap.retro notat̄ infamia: videtur enim ratam habere sn̄iam.ff.de his qui not.īfa.l. furti. Olim dubitabat̄ an idē in excōicatiōe post ap.lata.sed dic vt.ꝫ.co.lib.de sen.excōi.licet. Et scire debes ꝙ sic faciens ꝯdēnatus est ⁊ satisfecit sentētie: nō agit̄ amplius ꝯ ratum habentē ad interesse: sed ad penā bn̄.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.quotiēs.ff.de admi.tu.l.tres tutores.ff.ꝺ iurisf.om.iudi.l.adeo. Additio. Idē hic Dy.qui etiam ꝑ lixe ꝓsequit̄. Jo.an. Additio.j. Lex non posuit hunc textū sup quo vide qḋ scripsi.ꝫ.co.lib.de sen.excōi.cū quis.sup glo.ex rati. Jo.an. Additio.ij. Que ꝑ alias fieri possunt: secus in his q̄ ꝑsone coherent vt in adulterio ⁊ silibus: vt not.in.§.detecit.⁊ hic ꝑ Dy. Jo.an. Additio.iij. Idē h̄ Dy. alleg.ff.si tab.tes.nulle exta.l.j.§.ita autē.⁊ in auc̄.de his q̄ ingre.ad ap.§.si vero.C.de re.cre.si q̄s vsuras.de ꝯdi.īser.l.vlti.⁊.ff.q̄ satisda.cog.l.ꝺ die.§.vlti. Jo.an. Additio.iiij. Et qui gessit ꝓ absente: nā si ꝓ presenti egisset daret̄ actio mandati.vt no.in.l.semp.q̄ alleg.in p̄n.glo.⁊ hic per Dy. Jo.an. Additio.v. Idem Jo.mo.

Ratihabitio ꝯparat̄ mādato sʒ nō iussui.

Casus ꝑ alios b.helie

Cum sunt partium.(i) Casus in hac regula sic figurat̄ ꝑ cap̄.in nr̄a.de testi.in anti. Tu actor et ego reus habebamꝰ litē inter nos corā iudice competente.ꝓposuimꝰ facta ꝯria: ⁊ fuimꝰ admissi ad illa ꝓbandū: tu actor ad ꝓbandū tuā intētionem ꝓduxisti quattuor testes: ego etiā reus ad ꝓbandū meum factum ꝯrium ꝓduxi alios q̄ttuor testes. Isti nr̄i testes sunt pares in dignitate/⁊ in ceteris: et deponūt eque verisimilia: ⁊ in effectu sūt oīno eq̄les. Et sic iura nr̄a videntur esse dubia: queritur quoꝝ testium dicta debeat iudex insequi: ⁊ pro qua parte debet ferre sententiam? Rn̄. ꝙ sentētia est ferenda ꝓ me reo cōtra te actorē. qꝛ cū partium iura sunt obscura: reo fauēdum est potius q̄ actori. ⁊ hoc verum in decisione cause: nam ab initio potiꝰ fauendum est actori q̄ reo. Ideo si actor in suo libello posuerit verba ambigua pōt illa interp̄tari s̄m vnū intellectum.l.si quis.ff.de iudicijs.

diuisio

Glo.seq.dicit vn̄ sumpta: ⁊ ponit exēpla. Scḋo ponit quattuor casus exceptos. Tertio ampliat regulā Quarto distinguit/opponit/⁊ soluit.

a Cū sunt partiū.(i) Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.fauorabiliores. Pone casuʒ.iij.q.ix.indicas.ꝫ.eo.de fide instru.iter dilectos.ff.de actio.⁊ obligatio.arrianus. Hec autē (ii) regula vera est: nisi actor foueat fauorabilem causam: puta matrimonij/libertatis testamenti/vel dotis: tunc eīm fallit regula: q̄ fauendum est actori.xxxiij.q.j.si quis acceperit.ꝫ.de ꝓbatio.ex litteris.ff.de manumis.l.ātepenul. Et habet hec regula locū nō solum in sententia ferenda. vt ꝫ.sed etiam in iam lata: puta a duobꝰ ordinarijs vno absoluēte et altero condēnante: tenet enim sententia ꝓ reo lata nisi in supradictis casibꝰ.ꝫ.de re iudi.ca.vlti.ff.de re iudi.iter pares. Et no.ꝙ dicit obscura/si eīm certum esset reum esse obnoxiū puniret̄: qꝛ culpa est relaxare vindictam.xxviij.distin.quia sunt: ⁊ hoc dico cum est certum iudici vt iudici.secus si vt deo.ꝫ.de offi.ordia.si sacerdos.vel vt homini.iij.q.vij.iudicet.de offic.ordina.pastoralis.§.quia vero.si certum est eum nō esse obnoxiū/absoluit̄. idem si dubium: vt hic vides: sanctius est eīm nocentem absoluere q̄ innocentem condemnare.ff.de pe.absentem.et sic in re dubia fertur certa sententia.contra.xj.qō.iij.graue.⁊ de sponsa.de muliere.de hoc.C.de transac. vt respōsum.sed hic non est dubium: immo certum: qꝛ ex quo actor non ꝓbauit clare: debet reus absolui.v.q.vlti.actor.vt ecclesiasti.benefic.vt nostrum.C.de ꝓbatio.actor.sic notat Bernar.de sponsa.iuuenis.et vide qḋ de triplici ambiguitate nota.xxxiij.distinctio.ca.vlt. Additio.j. Nota ꝙ dicit partium in plurali. Fortius autem si iura actoris tantum.nō sic si iura rei tantū: vt in fi. Johan.and. Additio.ij. Cuius triplex est ratio s̄m Jo.mo. Prima quia actor impetit: reus defendit alleg.instit.de interdic.§.ꝯmodum.C.de dila.l.si quando. Secunda quia nullꝰ presumitur ligatꝰ vel obnoxius.in auc̄.colla.vj.qui.mo.natu.effi.sui.§.natura.si quidē. Tertia quia reus in iudicio pugnat ꝓ libertate.vnde debitor dicitur cliēs creditoris.C.de noua.l.iij.⁊ ꝓuer.xxij. Qui mutuum accipit seruus est feneranti. Johan.an.

mutuū accipiens seruus est fenerātis.

b Reo. Sic dicto a re que petit̄: vel super qua impetitur.ꝫ.de verbo.sig.forus.

Glo.se.q.signat ꝯrium: soluit ⁊ remittit: ⁊ iterū regulam exemplificat ⁊ exponit.

c Actori.ꝫ.ff.de iudi.l.de intētionem. vbi ambiguā ↄ̄fonē actoris in sui vtilitatē interp̄tamur. Sol. (i) Illud in p̄ncipio lr̄e in quo fauet̄ actori: hoc in fine.

in quo fauet reo: qđ dic vt no. de resti. spo. cū ad sedē. in glo. ij. in fine. In summa igitur nota. q in obscuris potius fauet reo ꝙ actori: nisi fauor cause aliud iducat: vt supra dixi/ hic est q cū semiplene ꝓbauit actor τ talis est cā in qua nō est deferēdū iuramentū: puta criminalis/ vel famosa/ vt ardua. C. de ꝓba. sciant cūcti. C. de dolo. dolū. et. C. quod me. cā. l. metū. absoluit reus. Si aūt talis est l cā in q̄ sit deferendū: deferri dꝫ reo: nisi ex circūstātijs ꝑsonarum τ cause videat iudici illud deferēdū actori: de iureiur. c. vlti. Nec intelligas hāc regulā in obscuris ꝓbationibus inductis a reo: qꝛ illas ꝯtra eū interpretamur. de ꝓba. lꝫ. qđ dic vt dicā. J. e. ꝯtra eum. Jo. an. Additio. j. Idē hic Dy. Et est rō: qꝛ re⁹ semꝑ negaret se sic sensisse q̄ inuitus trahit. Johan. an. Additio. ij. Uide et adde quod ibi dixi. Jo. an.

In iudicijs⁹ non est acceptio personaruz ha-

Casus lralis d. helie

In iudicijs. Casus figurat in ca. necesse. iij. q. ix. certū est q accusat⁹ de aliq̄ crimie corā iudice competenti tenet comparere personaliter: ita q non admittitur eius ꝓcurator. l. fina. C. de ꝓcura. ca. tue. de ꝓcu. in an. l. pe. §. crimē. de publi. iudi. ff. sed quid de accusatore: vtrum accusator debeat etiam comparere personaliter? Rñdet q sic: τ hoc per rōnem hui⁹ regule: qꝛ in iudicijs nō dꝫ esse acceptio personarum. Alio modo pōt poni casus per. c. nouit. de iudi. in āti. Ponam⁹ q corā iudice aliq̄ ordinario vel delegato (non refert) ꝯuenit aliqs ꝯstitut⁹ in dignitate vel officio vel amic⁹ vel inimicus: vtrum fauore persone debeat iudex recedere a debita iusticia: ita q fauore ꝑsone possit aliter iudicare ꝙ in ꝑsona alterius in q̄ nō est illa prerogatiua? Rñdet q nō: qꝛ in iudicijs nō dꝫ esse acceptio ꝑsonaꝝ: τ iudex magnum dꝫ iudicare vt paruū. Itē pōt poni casus ꝑ ca. statutum. §. insup. J. de rescrip. isto met libro: vbi dr. si legatus ꝓficiscat ex lꝫ recipiat expensas ab ābabus partib⁹ sed moderatas/ nō dꝫ plus recipere ab vna pte ꝙ ab alia: quia in iudicio nō dꝫ esse acceptio ꝑsonaꝝ. Idē figuratur casus. in. l. si cū dies. §. si arbiter. ff. d arbi. vbi est casus q si arbiter assignauit partib⁹ locū ad audiēdū sniaꝫ si partes nō possunt honeste accedere ad locū: non tenent ꝯparere: τ si non cōpareāt non incurrūt penam appositā in cōpromisso. Sed qd si vna partium poterat honeste ꝯparere altera autē non poterat honeste ꝯparere: ista ꝑs q̄ poterat honeste cōparere non comparuit: vtrum sit ꝯmissa pena? Rñdet q nō: vt seruet eq̄litas τ nō sit acceptio ꝑsonaꝝ. Glosa format plura ꝯtra sed in hoc remanet q q̄tum ad modū ꝓcedēdi τ iusticiā ministrādi in iudicijs non dꝫ esse acceptio ꝑsonarū: sed in multis alijs pōt esse acceptio ꝑsonarū. vt in assurgēdo/ et in assignando locū honorabiliorē. c. solite. de maiori. τ obe. in an. Nā in aduentu epi vel imꝑatoris dꝫ iudex assurgere τ locū honorabiliorem sibi dare. Et sic q̄tū ad honores est habēda acceptio personarum. Item est habenda acceptio ꝑsonarum in impositione pene: qꝛ q̄tum ad impositionem pene mitius agitur cum persona ꝯstituta in dignitate ꝙ cum alia persona. c. ij. de offi. dele. J. eo. lib.

diuisio

Glo. seq. ponit exēpla. Scdo signat in ꝯtrium quattuor canones. iiij. decret. τ. ij. ll. Soluit et dat. v. sñia. Tertio ponit quattuor modos quib⁹ dicit iudicium. Quarto τ vltimo notat τ instruit.

a In iudicijs. Pone casuꝫ. iij. q. ix. necesse. J. de iudi. nouit. τ. J. eo. li. de rescrip. statutū. §. insup. §. seq. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbiter. Alioꝝ enim honores alijs nō debēt esse occasio nocēdi. C. de statu. τ imagi. l. vlti. ad hoc. xj. q. iij. si qs ꝓ eo. Signant ꝯtria ad hanc regulā. xj. di. c. j. xl v. di. cū beatus. xcvij. dist. nobilissimus. xxiij. q. j. q̄ ꝯ pacē. ff. de offi. deleg. sane. q̄. J. eo. de offi. deleg. c. ij. τ de sen. excō. qꝛ ꝑiculosum. ff. de pe. aut facta. C. de mo. mul. eos. in fi. τ. J. d symo. ꝑ tuas. j. vbi d hoc Sol. in penis de

Honores alijs nō debent esse occasio nocēdi

benda. Ignoran-

Idem. xiij.

ferē dignitati τ ꝑsone: vt ibi. τ de hoc de trāsac. c. vlti. Arg. cōtra. J. de iureiur. cum quidam. dic vt ibi. Idē in sedēdo vel assurgendo. xciij. dist. non oportet. τ no. iij. q. ix. c. vlti. in iudicijs autē vel snia non est habēda ꝑsonarum acceptio: vt hic. in eis enim equalitas est seruāda. C. de pri. sacr. scri. l. in sacris. Idē in penitentie exhibitiōe. xxvj. q. vij. sacerdos. in ꝑnci. in fide xp̄i suscipienda. de ꝯse. dist. iiij. nec quemꝙ. τ in alijs sacramentis. de ꝯiug. seruo. c. j. τ in paupeꝝ receptione cū sufficere possumus. xlij. di. quiescam⁹. τ in alijs operib⁹ pietatis. xvj. q. j. si cupis. hoc ergo quod dicit in iudicijs soluit ꝯtria. Et no. q iudicium interdū ponitur ꝓ eo qđ ꝓcedit sniam: vt hic: et. ij. qō. j. sicut sine iudicio. τ. c. in primis. Interdum ꝓ condemnatione. de ꝯse. dis. ij. timorē. Interdū ꝓ discretiōe. iij. q. vij. §. tria. Interdū ꝓ vltima volūtate. J. eo. lib. de sepultu. ca. penul. Et no. q lꝫ iudex vti non debeat in iudicijs acceptione ꝑsonarum. vt hic. τ in concor. tamē vtile est l arbitrarijs iudicē gratiosum habere. J. de offic. delega. ꝯsuluit. τ fa. de accu. nulli. τ q ibi no. caueat tñ iudex ne in faciēda grā incurrat penā constitutionis. de re iudi. c. cum eterni. J. eo. lib. Additio. j. Ad intellectum huius regule curiosus videre posset. Thomā secunda secunde. q. lxiij. ꝑ totum. τ maxime articulo vlti. Jo. an. Additio. ij. Et. l. vnicuiꝙ. lib. xij. vnde τ ꝑuilegiū vnius litigantiū transit ad alterum. C. de fruc. τ liti. expen. l. fi. Signat ad hoc contrariū. insti. de iure natu. §. sed q ꝑncipi. vbi de hoc. et hic ꝑ Dy. Jo. an. Additio. iij. Joh. mo. ponit. xv. significationes super rubri. de iudi. quas dat per hos versus. Actio/ lis/ auctor/ forus/ arbiter/ vltima velle. Questio/ discre. sen. instā. discussio/ posse. Pernicies/ pena: processus iudicialis. Jo. an.

versus

Ignorantia facti. Casus in hoc ca. ꝑmo potest figurari ꝑ ca. si sacerdotes. xvj. q. iij. ꝯm tertium casum qui ponitur in dicto cap. si sacerdotes/ hoc modo. Ponamus q quidam laicus donauit monasterio sancti Cypriani aliquam ecclesiam. que donatio non valuit: qꝛ laicus non pōt donare ecclesiā: sed epus cū cōsensu capituli. accidit q prelatus ecclesie monasterij sancti Cypriani qui recepit donationem mortuus est: cui alij successerunt qui credebāt illā ecclesiā monasterio suo donatam ab episcopo cum ꝯsensu sui capituli: nūquid isti potuerūt prescribere illā ecclesiā? Respōdetur q sic: quia ipsi pretendunt ignorantiam facti: quia putabāt ecclesiam illam donatam esse ab habente potestatem: sed predecessor prelatus cui donata fuit illa ecclesia non posset prescribere: qꝛ habebat ignorātiam iuris. Item potest poni casus per capitulum. si quis a symoniacis. j. qō. j. et etiam per capitulum. si beneficia. J. de preben. τ dignitati. eo. lib. Cum ego tenerē canonice aliqđ beneficium incōpatibile fuit michi collatum aliud beneficiū incōpatibile qđ fuerat reseruatum ꝑ papā. qđ ignorabam. dimisi primū beneficium τ apprehēdi possessionem secundi eo q istud secundū beneficium erat magis pingue ꝙ primū. postea apparuit illud bñficium secūdum esse

Casus lralis d. helie

reseruatū dispositiōi pape: et fuit a me euictum: volo nunc redire ad primū. queritur an possum? Rñdet q sic qr ignorabā illud bñficiū esse reseruatū pape: et sic errabam in facto. secus si errassem in iure: qr sciebā reseruationē pape: sed ignorabā q illa reseruatio pape impediret collationē. Iuxta illā regulā sequit q qui hȝ iustaȝ cām litigandi licet postea cōdēnet in pncipali

tia[a] facti non iuris excusat.

Idem. xiiii.

Cum quis[b] in ius succedit alteri[9]: iustā ignorātie cām censetur habere.

Odia re- Idem. xv.

non tñ in expēsis: vt no. Bartol. in. l. desitisse. ff. de iudi. vbi habet q si qs credebat habere bonā causam litigandi: et pendente lite superueniat mala fides: et si desistat a lite seu instātia non debet cōdemnari in expensis. Sed vtrū habeat locum in causa appellationis vt si qs habeat iustā causam litigādi euitet expēsas? Quidam dicunt q nō: quia esset ignorātia iuris nam in cā appellationis ex actis principalis cause iudicandū est. Glosa respōdet q si fuit iudicatum ex eisdem actis procedit illa opinio: vt in causa appellationis quis debeat cōdemnari in expensis: licet habuerit iustam cām ignorātie. Si fuit aliquid de nouo pbatum: virtute cuius fuit aliter iudicandū / tunc appellans non dȝ condemnari in expensis: qr potest pretendere iustam ignorantiam.

Expensas soluere si dȝ: q iustā causam litigādi habet.

¶ Glosa sequens ponit exempla et remittit. Secūdo ponit et exponit vnum notabile. Tertio successiue signat duo contraria.

Diuisio

a ¶ Ignorantia facti. Pone casum in ignorātia facti in ordinato ignoranter a symoniaco. i. q. i. si q a symoniacis. in eo qui ignorabat bñficium reseruatum per papā: vel alij collatū. S. eo. lib. de pbē. si beneficia simile. S. eo. lib. de rescript. gratia. in eo qui locat militi credēs eum paganum. ff. locati. l. si ignorans. non enim disciplinam cōtempsit qui militem ignorauit: vt ibi. Ignorātia iuris. Pone casum. i. q. iiij. §. notandum. in fine. S. eo. lib. de pben. eum qui. ibi: stult[9] et c. C. de iur. et fac. ignoran. l. ij. et. l. cum quis. Hec regula non indiget glosis: cum eius materia plenissime habeatur. i. q. iiij. §. notādum in textu et glo. xxxv. dist. in sum. Et de hoc dic vt ibi. Unum nota q cum querit de condemnatione expensarum: dicimus q in principali causa probabilis error excusat ab expensarum condēnatione. ij. qō. iij. c. paulum. de electio. ca. i. in fine. S. eo. lib. sed in causa appellationis indistincte victus condemnatur victori in expensis. ij. q. vi. omnimodo S. de appel. sepe. C. de ap. eos. §. ne temere. Ratio aūt huius diuersi iuris colligitur p hanc regulam. in pncipali enim causa est error facti: qr in ea ex probationibus que in facto cōsistunt pceditur. sed in appellationis causa pcedit ex actis prioris cause: vnde est error iuris et ideo non excusat a cōdemnatione: vt hic. Et ideo no. Inno. et Hosti. S. de do. et ptu. finem q si in causa appellatiōis non pcedit p sola antiqua acta: sȝ inducantur pbatiōes noue per quas pronuncietur / tunc probabilis error bene excusat victum a cōdemnatiōe expensarum quod verum puto. et videtur casus predicte decre. S. eo. lib. de elec. c. i. in fine. Ad primū dictum huius regule signatur cōtrarium. xxxiij. q. ij. in lectum. vbi imponitur penitētia probabiliter ignoranti factum: sed illud ad cautelam. Item cōtra de consec. distin. iiij. qui bis. vbi ignorāter rebaptizatus ordinari non potest illud speciale: et punitur sine culpa: subest tamen causa scilicet iniuria primi sacramenti. Uel dic vt ibi no. Additio. Item cōtra. ff. de insti. l. iij. vide quod ibi no. in glo. A. Io. an.

Error pbabilis excusat a cōdēnatiōe expēsarū in cā pncipali.

Cum qs in ius. Casus figuratur per caþ. si sacerdotes. xvi. qō. iij. prout dictum fuit in primo casu precedētis regule. q casus est propinque casus huius ca. Item potest figurari p cap. cura. de iurepatro. in anti. Ponamus q qdā obtinuit p sniaȝ rem alienā nō spectantē ad illos qui fuerunt michi pdēnati: sȝ ad alios tenui istam rem per tps sufficiēs ad prescriptionem: vtrum potui pscribere? Rñ. q nō. qr habui malam fidem. Sed quid ponam[9] q ego sum mortuus: vtrum meus successor poterit illam rem prescribere? Respōdetur q sic: qr ipse habet iustam causam ignorantie. nam qui in locum alterius succedit / censet habere iustam causam ignorantie.

Casus ifalis. d. helie

¶ Glo. seq. dicit vñ sumpta et ponit exempla. Primo dicit q exēplificat pcedentē. Scdo dicit duo. s. regulam loqui qñ cum successore agitur et de quolibet successore. Tertio soluens vnum contrarium distinguit.

diuisio

b ¶ Cum qs in ius. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. tit. l. qui in alterius. Pone casum. xvi. q. iij. si sacerdotes. scdm tertium casum ibi no. et de iurepa. cura. et. ff. deposi. l. i. in fi. et. l. ij. ibi eni heres vendens rē depositam credēs illam fuisse defuncti non tenetur ad rem: sed ad precium. quod autem in hac regula dicitur verum est si cum ipso successore agatur. sec[9] si ipse agat: quia certus debuit esse de facto suo cū ad iudicium prouocat: vt in predicta. l. qui in alterius. Ij. Et est si. quia deliberatorie dātur reo sed non actori: quia certus debet esse ad iudicium puocādo. de hoc dicam. J. eo. nō licet. cum etiam si agat probabilis posset esse ignorantia. Intelligitur autem hec regula generaliter de quolibet successore siue sit singularis siue vniuersalis. de quib[9] dicam. J. eo. is qui in ius. que videtur contra / sed non est: quia ibi loquitur de iure: hic de facto. vbi ergo quereret de pscriptione in qua sufficit bona fides. quod dic vt no. S. eo. lib. de pscrip. ca. i. prescriberet ij successor bone fidei: quod nō prescriberet predecessor cum mala fide: vbi autem requireretur titulus: si iniustum titulū habuit predecessor talem qui non det causam prescribendi: successor qui eodem iure vtitur non prescribit. ff. de diuer. et temp. prescriptio. l. cuȝ heres. Et aduerte: quia regula ista venit exemplificatiue ad pcedentem: ignorantia facti pbabilis excusat vt ibi: vel si in ius successit alterius: vt hic. Additio. i Et ideo tunc pena cōmittitur cum effectu: nisi successor fuerit pupill[9]. ff. de verbo. obli. si cum filius. §. in hac stipulatione. Dy. Joh. an. Additio. ij Inchoando prescriptionem vt statim dicam. Johan. and.

Odia restringi. ¶ Casus in hoc ca. figurat multis modis. Primo per ca. quod scripsi. xxxvi. qō. iij. et per caþ. tua. i. S. de deci. in anti. Dicitur in dicto ca. quod scripsi. q Anglici erant nouiter conuersi ad fidem catholicaȝ: vnde a sede apostolica obtinuerūt priuilegium vt possent ptrahere matrimonium cum suis affinibus et consanguineis: et papa concessit eis istud priuilegium generaliter vt possent contrahere matrimonium cum suis affinibus: postea quidam alius popul[9] fuit de nouo conuersus ad fidem catholicam dubitatur vtrum pulegium Anglicoruȝ esset extendēdum ad istum populum de nouo cōuersum? Respondet q non. Uel dicit in dicto. c. quod scripsi / q

Casus litteral'. d. helie

Anglici postq̃ fuerunt roborati in fide catholica vo⸗
luerunt vti dicto suo ꝑuilegio ⁊ cõtrahere m̃rimoniũ
cũ suis affinibus ⁊ ꝯsanguineis vtrũ possint vti tali
ꝑuilegio? Respondet ꝙ nõ: q: ex quo fides catholica
fuit in eis firmata debet cessare ꝑuilegiũ qḋ fuit eis
cõcessum ne ha⸗
berent materiã
retrocedẽdi. Itẽ
põt poni cas⁹ ꝑ
dictũ ca. tua. j.

stringi⁹: et fauores conuenit
ampliari.

de deci. in anti. hoc mõ. Ante conciliũ Lateranẽ. de
cime fuerunt laico ꝯcesse in feudũ: ⁊ erãt aliq̃ decime
steriles q̃ postea fuerũt redacte ad agriculturã: et sic
facta fuerũt noualia? Laic⁹ voluit ꝑcipere decimas
in istis noualib⁹: vtrũ possit? Respõdet ꝙ non: sed so⸗
lum ꝑciperet decimas in terris q̃ erant arabiles tꝑe i
feudationis. nõ autem in terris de nouo redactis ad
agriculturã: q: istud ꝑuilegiũ est restrigẽdũ in odiũ
laici qui licite non põt percipere decimas. Uel põt po
ni exemplũ in ꝑscriptione. Aliquis in mea parrochia
ꝑcepit decimas per. xxx. vel. xl. annos. et sic decimas
ꝑscribit. Postea aliqne terre steriles fuerũt redacte
ad agriculturã: ⁊ sic facta sunt noualia: vtrũ de illis
noualibus possit iste qui prescripsit petere decimas?
Rñdet ꝙ nõ: q: prescriptio est odiosa: ideo dꝫ restrin
gi. Itẽ põt poni exẽplũ ꝑ ca. j. ẜ. de fi. ꝑsby. hoc modo
Aliq̃s cleric⁹ qui patiebat defectuꝫ natalium a sede
apostolica obtinuit ꝑuilegium seu dispẽsationem vt
posset obtinere bñficiũ eccl'iasticũ etiã curatũ: virtu⸗
te sue dispensatiõis obtinuit vnũ bñficium postea di
misit illud beneficiũ ꝑ renunciationẽ ⁊ vult obtinere
aliud bñficiuꝫ virtute sue dispẽsationis: vtrũ possit?
Respondet ꝙ non: q: ista dispẽsatio restringit ad vni
cũ bñficiũ cũ sit odiosa: nisi diceret in dispensatiõe ꝙ
posset obtinere aliud bñficiũ vno dimisso. Sed si sim
pliciter fuit dispẽsat⁹ ad bñficiũ ecclesiasticuꝫ etiam
curatũ: virtute sue dispensatiõis non potest obtinere
aliud beneficiũ: q: ista dispensatio est restringenda:
vel si sit dispensatũ cũ aliq̃ qui patit defectũ nataliũ
vt possit obtinere bñficiũ eccl'iasticũ virtute sue dispẽ
sationis nõ poterit obtinere plura bñficia: q: ista di⸗
spensatio est odiosa: ideo debet restringi. Sec⁹ est in
fauorabilib⁹ vt in iuribus alleg. in glo. ⁊ in. c. licet. ij.
rñso. de ꝑuile. eo. lib. vt ponam⁹ ꝙ alicui epo fuit con
cessum ꝑuilegiũ a sede apo. vt possit audire ⁊ celebra
re diuina in loco interdicto. vtrũ istud ꝑuilegium re⸗
stringat ad ꝑsonaꝫ suam vt ipse sol⁹ possit audire vel
celebrare diuina in loco iterdicto? Rñdet ꝙ cuꝫ istud
priuilegiũ sit fauorabile: ideo non solũ episcopus sed
etiam familiares sui poterũt audire ⁊ celebrare diui
na in loco interdicto. Nam tale priuilegiũ cum sit fa
uorabile debet ãpliari ⁊ nõ restringi: q: odia restrin⸗
gi ⁊ fauores conuenit ampliari.

diuisio ¶ Glo. seq. ponit exempla ⁊ ꝓsequitur illa. Secundo
adducit regulam ad solutionẽ vnius contrarij. Ter
tio ad questionem.

a ¶ Odia restringi. ¶ Pone casum in primo dicto.
xxxv. q. iij. quod scripsi. vbi ꝑuilegium odiosum de cõ
trahendo scilicet in gradu ꝓhibito restringitur. ẜ. de
deci. tua. j. vbi decime noualium nõ accrescunt laicis
habentib⁹ decimas in feudum. vt. ẜ. eo. lib. de fili. ꝑs⸗
byte. c. j. ⁊ vlti. In secũdo pone. xvj. q. ij. ca. j. ẜ. eo. lib.
de ꝑuile. licet. ij. responso. C. de sen. pas. ⁊ resti. l. j. que
canonizata est. ij. q. iij. in fi. ⁊ ꝯtor. ad hãc regulã. xvj.
q. iij. §. potest. ẜ. eo. lib. de ꝑuile. ne aliqui. ff. de libe. ⁊
posthu. l. cũ quidã. si ergo ius vel ꝑuilegiũ odiosum
est/ restringẽdum est. si fauorabile/ ampliandũ. vt. ẜ.

si fauorabile ⁊ odiosum vt macedonianum: ampliat
pacto: q: illi iuri nõ potest renunciari. ff. ad macedo.
sed ⁊ si pater. in fine. Item extenditur non solũ ad pe
cuniã: sed ad rem aliã datã in fraudem. ff. eo. ti. si iu⸗
lianus §. mutui. ⁊. l. iij. §. j. ⁊ ꝑ hanc regulam soluunt
ꝯtrium decre. de
deci. ex parte. ij
ad decr. eo. ti. cũ
contingat. in de
cre. enim ex ꝑte/

Idem. xvj.

Decet concessum a

erat fauor. s. ꝑuilegiũ: ⁊ ideo cõcessis decimis intelli⸗
guntur concessa etiam noualia. sed in decre. cum cõ⸗
tingat/ erat odiũ. s. ꝑscriptio. ẜ. de prescrip. vigilãti. ⁊
ideo lꝫ ꝑscripserim decimas: nõ videor ꝑscripsisse no⸗
ualia postea insurgẽtia. vt ibi. Et facit ad questionẽ
quam no. Hostien. ẜ. de prescrip. cum ex officij. de ꝓla
to qui prescripsit visitationẽ ⁊ nunq̃ fuit ꝓcuratus:
modo petit ꝓcurationem/ an sit audiendus? et dicit
ꝙ non: prescriptio eñ odiosa est: ⁊ ideo vnum sine al⸗
tero acquiri potest ꝑ eam: nec tunc est visitationi an⸗
nexa ꝓcuratio: sꝫ ius commune fauorabile. ⁊ ideo vi⸗
sitationi que de iure cõmuni sit annexa est ꝓcuratio:
vt ibi. odia igit restringẽda sunt: vnde alterius odio
quis grauari nõ debet. j. e. nõ debet. ⁊ adde hic qḋ ibi
dicã. Joh. an. Additio. j. Jo. mo. ponit hic exemplum
per id qḋ post cum de dictiõe/ beneficium/ dixi. ẜ. eo.
lib. de sentẽ. excõi. si ciuitas. in fine. j. rñso. Item ꝑ. l.
ff. de lega. j. qui filiabus §. j. Dy. ponit per decret. sta
tutum. ẜ. eo. lib. de electio. Johan. an.

Decet cõcessum. ¶ Casus in hac regula figurat Casus
multis modis. Primo figurari põt ꝑ ca. si cui. litteral
de ꝓben. eo. lib. Papa alicui epo cõcessit priuilegiũ vt d. helie
ipse posset de aliq̃bus beneficijs ꝓuidere idoneis ꝑso
nis: ita ꝙ istud ꝑuilegiũ fuit ꝯcessum epo in fauorem
epi cõferentis bñficia nõ aũt in fauorẽ ꝑsonaꝝ q̃bus
conferebant: accidit ꝙ re existẽte integra anteq̃ epo
ꝯtulisset illa bñficia: et sic anteq̃ epo fuisset vsus suo
ꝑuilegio papa mortu⁹ est: vtrũ ꝑ mortẽ pape sit extin
ctum ⁊ expiratũ ꝑuilegiũ? Rñdet ꝙ nõ: ⁊ hoc ꝑ ratio
nẽ isti⁹ regule: q: indultũ ꝑncipis dꝫ esse ꝑmãsurum.
Itẽ põt casus figurari ꝑ auc. cõstitutio q̃ de dignita.
colla. vj. Fili⁹ aliq̃s familias existẽs in ꝑtãte patris
fuit assumpt⁹ ad dignitatẽ patriciũ: certũ est ꝙ libera
tur a patria potestate: postea ꝑdit illam dignitatem
q: fuerat assumpt⁹ ad certum tꝑs: vtrũ remaneat in
potestate sui patris? Respõdetur ꝙ nõ: sed debet esse
sui iuris: q: ꝯcessum beneficium dꝫ esse ꝑmansurum.
¶ Ex hac regula colligit primo ꝙ priuilegiũ ꝑncipis
alicui cõcessum debet esse permansurum: ⁊ hoc intel
ligitur vt dicit glo. de priuilegio reali ⁊ nõ de priuile
gio personali quod personam sequitur: ⁊ cum perso⸗
na extinguitur: vt in regula. priuilegium. ẜ. eo. titu.
¶ Nota vlterius ꝙ licet priuilegiũ principis debeat
esse ꝑmansurũ: ꝑditur tamen certis ex causis scilicet
ꝑ abusum: nõ tamẽ ipso iure: sꝫ abusus est iusta cau⸗
sa inducendi principem ad reuocandum suum priui
legium aliquib⁹ cõcessum: ideo iura dicunt ꝙ qui pri
uilegio abutit meret ꝑuilegium perdere. Itẽ perdi⸗
tur ꝑuilegium per non vsum. C. de nundinis. vbi di⸗
citur ꝙ si quis a ꝑncipe impetrauit nundinas ⁊ non
vtatur: perdit nundinas per non vsum. Itẽ perditur
priuilegiũ si post concessionẽ incipiat esse grande pre
iudiciũ alteri⁹. c. suggestũ. de decimis in an. vbi ꝑui⸗
legiũ cõcessum Cisterciẽ. de decimis nõ soluẽdis: q:
incipit esse in grande ꝑiudiciũ eccl'ie ꝑrochialis fuit
reuocatũ. Itẽ aduertẽdũ est ad illud qḋ dicit glo. s.
ꝙ verbum decet/ ꝯtum ad principem ponit ꝑpriete

quantum ad subditos ponitur improprie: et est sensus quod imponitur necessitas subditis seruandi priuilegium: sed princeps sine iusta causa non posset illud priuilegium reuocare: et hoc quando fuit concessum subdito principis: secus si esset concessum non subdito: vt sunt priuilegia que principes et imperatores concesserunt ecclesiis: quia tale priuilegium concessum non subdito est contractus ab initio voluntarius: sed ex post facto est necessitas.

principe[a] beneficium esse mansurum[b].

Idem. xvij.

Glo. se. primo ponit exempla. Secundo tractat de personali et reali et dato ab alio quam a principe. Tertio ponit .v. casus quibus perditur priuilegium: et vltimum declarat.

Decet concessum. Pone casum .xxv. q. ij. c. j. et ij. et extra. lib. de preben. sicut nulla. in auten. col. vj. constitu. que de dignita. in fi. vbi filiussa. per dignitatem sibi delatam factus sui iuris dignitatis sui administratione finita remanet sui iuris. ad hoc. et eo. li. de priuile. c. j. in prin. Priuilegia ergo principis sunt perpetua: et hoc est verum in realibus. personalia enim extinguuntur cum personis: quod dic vt dixi et eo. priuilegium. idem dico de priuilegio ad tempus dato. Pone casum de verbo. sig. tua. et eo. lib. de prescrip. si propter. et licet hic exprimatur de principe idem in beneficiis aliorum xvj. q. ij. si epus. de insti. cum venissent. possunt enim episcopi dare priuilegia. de re iudi. cum inter vos. de hoc. xxv. q. ij in summa. Et no. quod licet priuilegium debeat esse perpetuum vt hic. extinguitur tamen propter abusum: delictum: negligentiam: contrarium factum: et superueniens enorme preiudicium. quod dic vt no. xvij. distin. renouantes. xj. q. iij. priuilegium. de deci. suggestum. Unde dico quod ab ipso principe verba priuilegij interpretanda sunt ita quod alteri enorme preiudicium non afferant. et de verb. signi. quid per nouale. si autem ex postfacto surgeret preiudicium. Pone casum per decre. suggestum. de deci. hic cum sit necesse directe venire contra verba priuilegij crederem proponendam principi questionem de priuilegio quod de nouo tendit ad noxam: et contra illa non debere propria auctoritate veniri secundum Lau. qui hoc sentit. xxv. q. j. in fine. et Ber. in predic. decre. suggestum in vlti. glo. Additio. Beneficium large sumitur. et vide quod scripsi de verbo. sig. olim. sup glo. fi. Jo. an. Et dic mansurum etiam si cessat causa concessionis priuilegij: dummodo illa causa fuerit impulsiua. ff. de dona. l. ij. §. vlti. et l. sequen. ff. de postu. l. j. §. sextum vel fuerit finalis: sed alique reliquie illius cause remanent vt patet in quodam seruo. ff. de questio. l. vnius §. seruus et in illo qui fuit decurio qui non torquetur. ff. de decur. l. vlti. et in illa que desijt esse vxor contra quem turpis actio non instituitur. ff. rerum amota. l. ij. et iij. et idem cum dubitatur an fuerit impulsiua an finalis. ff. de condi. et demon. l. cum tale §. falsam. et l. ticio §. sed cum. Secus quando causa fuit finalis et nulle reliquie remanent. facit. et eo. li. de preben. si pauper. ff. de act. et obli. qui cum herede. de inoffi. testa. papinianus §. nec impuberis. Dy. Jo. an. Additio ij. Et retinet olim cognatorum et agnatorum iura. Dy. Additio iij. Ubi etiam remisi ad Spe. de instru. edi. §. nunc aliqua. in fi. vbi plures casus tales narrantur. Jo. an.

a Principe. Qui solus secundum quosdam pot priuilegium in alterius preiudicium conferre. ix. q. iij. nunc vo. et ca seq. et de conces. preben. proposuit. C. de quadri. prescrip. bene a zenone. quod non est verum: vt no. xxv. q. ij. in sum. in prin. Additio. Dic vt no. et dixi. et de relig. do. constitutus in glo. hoc videtur.

Glo. seq. ostendit illud decet equiuocum.

b Mansurum. Et omni malicie et diminutioni contrarium. in auten. constitu. que de dignita. l. j. fi. col. vj. Et nota quod hoc verbum decet: quod ponitur in hac regula quantum ad istos subditos necessitatem importat. et quantum ad ipsum principem honestatem: ipse enim priuilegium per se concessum potest minuere vel moderari et etiam in totum tollere potest.

Indultum[c] a iure beneficium non est alicui auferendum.

primum probatur. et eo. lib. de deci. c. ij. et de sta. regu. c. vno. de priuileg. c. j. et c. ne aliqui. et c. seq. secundum probatur. et eo. lib. de elec. quia sepe. de immu. eccle. clericis. de senten. exco. c. vlti. in fine. ad hoc. lxiij. dist. c. verum C. de legi. l. digna vox. Additio. Clementinas que idem probant. vide de sepultu. dudum. in prin. in glo. inhonesta. Johan. an.

Indultum a iure. Casus figuratur primo per ca. de his xxvij. dist. in licentia nubendi data ab apostolo. Licet iure ciuili cautum sit quod vidua debet abstinere per annum numerandum a tempore mortis mariti qui dicitur annus luctus. ita quod si mulier infra annum luctus contrahat: incurrit graues penas: vt. C. de secun. nup. verum tamen ab apostolo et etiam iure canonico fuit data potestas mulieribus vt possent contrahere matrimonium infra annum luctus mortuo primo marito cum sint solute a lege viri. Utrum epus vel alius possit tollere mulieribus illam facultatem: et inhibere nubendi infra annum luctus? Respondet quod non: quia istud fuit concessum mulieribus a iure: et sic non eis est auferendum. Item potest casus figurari per c. licet canon. et de elec. eo. li. Certum est quod clericus promotus ad ecclesiam parrochialem habet annum a iure infra quem debet promoueri ad sacerdotium. si infra annum non promoueatur ad sacerdotium est priuandus sua ecclesia parrochiali. Sed vtrum epus possit precipere tali clerico sub pena priuationis: vt ipse promoueatur ad sacerdotium infra dimidium et sic abbreuiare tempus sibi indultum a iure? Respondet quod non: quia indultum est tali clerico a iure vt habeat annum ad promouendum ad sacerdotium. ergo epus non potest sibi auferre illud tempus. Item potest poni casus in quadrimestri dato condemnato in actione personali ad soluendum. l. iij. §. si is condemnatus. ff. de re iudi. Conuenit ticium super actione personali coram iudice competente: fuit mihi condemnatus. certum est quod ipse habet quattuor menses ad soluendum. l. j. et ij. C. de vsuris rei iudi. Sed vtrum iudex possit illud tempus abbreuiare? Respondet quod non: nisi subsit iusta causa per rationem huius regule: quia indultum a iure concessum nemini est auferendum Et si iudex sine causa abbreuiauerit illud tempus: illud suppletur a iure. l. iij. ff. de re iudi. Item posset poni casus in decem diebus datis ad appellandum.

Glo. se. primo ponit exempla. Secundo ponit de quattuor iuribus et soluit distinguendo et exemplificando. Tertio inducit regulam ad solutionem.

c Indultum a iure. Pone casum in licentia nubendi data ab apostolo. xvij. distin. de his. In anno dato ad promotionem sacerdotij. et eo. li. de elec. commissa. In quadrimestri tempore dato condemnato in personali actione ad soluendum. ff. de re iudi. l. iij. §. si quis condemnatus. Contra. extra. de re iudi. quod ad consultationem. et de ap. cum sit. et c. oblate. ff. de re iudi. l. ij. cum suis si. Sol. quoddam est iuris beneficium quod non potest alicui auferri. vt inducie x. dierum ad appellandum. ij. q. vj. anteriorum indu cie. iiij. annorum ad petendum restitutionem. et eo. lib. de in integ. resti. c. j. Et illud verum est in istis et aliis induciis que dantur a lege sine tacito vel expresso ministerio iudicantis Quoddam est quod sine causa auferri non potest: et sic intelligatur

Diuisio

Priuilegia principis sunt perpetua

Priuilegium extinguitur variis modis.

Decet verbum respectu subditorum importat necessitatem: sed respectu principis honestatem

Casus litteralis D. helie

Diuisio

hec regula: sed cū causa ⁊ causa cognita bene: et not. de hoc plene in dicta decre. cum sit. ⁊ illud verū in inducijs: q̄ licet den̄t a iure: interuenit tamen in eis tacitū vel expressum ministeriū iudicantis: vt in delibe ratorijs. xx. dierum ⁊ similib᷒. qđ ergo hic dicit: q̄ beneficiū iuris nemini est auferendū intelligas ab hoie ⁊ sine cause cognitione. alio

Idem. xviij.

Non firmatur tractu temporis: quod de iure ab initio non subsistit.

em̄ iure interdū tollit̄ alterius iuris beneficiū. pone exemplū in solenniter vouente qui nō contrahit. ē. e. lib. de vo. ⁊ vo. redemp. c. vno. In contumace in nō veniendo. In notorio criminoso: et in tertio appellante qui non audiunt̄ appellātes. xxiiij. q. iij. de illicita. de ap. ꝓposuit. ⁊. c. sua nob̄. C. ne li. in vna. et eadē causa ter appel. per totum. sed ibi ius aufert vel ꝑmittit hominē auferre. iij cessat regula: sicut est videre i patre qui a iure habet vsumfructū in bonis aduēticijs filij. C. de bo. que li. l. cum oportet. ⁊. l. vi. ⁊ tn̄ aufert̄ ꝓpter relinquētē ea conditione ne ad p̄rem perueniat vsufruct᷒. in auc̄. vt li. ma. ⁊ auie. in p̄n. coll. ix. Item a lege datur marito administratio bonoꝝ paraferna liū: ⁊ tn̄ potest auferri ꝑ mulieris ꝓhibitionem. C. de pac. cōuen. l. hac lege. Sed ista q̄ fiunt ꝑmittente lege per hoiem fieri non vident̄: sed poti᷒ ꝑ legē ꝑmittētē. Et est hec regula ꝓ clerico electo q̄ confirmationē debet petere infra tres menses. vt. ē. de elec. q̄ sit. p᷒ p̄stitum ꝯsensum vt ibi: ep̄us ei mandat q̄ petat cōfirmationē infra mensem. videt̄ em̄ q̄ nō possit hoc mādare: et q̄ em̄ eodem vel alio iure non cauetur q̄ hoc possit: q̄ bn̄ficiū illi electo indultū tollere nō poterit ꝑ hanc regulā: ⁊ ea q̄. ē. dixi. Io. an. Additio. j. Hoc intellige quo ad penā iuris de qua ibi loquit̄. hoc dico ꝓpter id qđ notaui eo. ti. l; canon. in glo. antepe. in p̄n. Additio. ij. Idem hic Dy. ꝑ modū questionis. Io. ā. Additio. iij. Idē dicit Dy. vn̄ dicebat Io. mo. reg̃lam ꝓcedere vbi iuris bn̄ficiū sistit in indulto: nec vltra ꝓcedit. Itē nullo extrinsecus temperante. ⁊c̄.

Casus litteralis d. helie

Non firmat̄. Cas᷒ p̄mo figurat̄ per ca. p̄ncipatus. j. q. j. vbi dicit̄ q̄ aliq̄s fuit ꝓmotus ad p̄ncipatum: hoc est ad p̄laturam symoniace. Certū est q̄ ista ꝓmotio ē nulla: q: symonia est tāti effect᷒ vt reddat ꝓmotionē nullā: postea accidit q̄ ille ꝓmotus symoniace administrauit irreph̄ēsibiliter ⁊ fuit toleratus in sua administratiōe ꝑ aliqua tp̄a: vtrū ꝓmotio validet̄ ita q̄ assumat vires? Rn̄. q̄ n̄: q: qđ ab initio non valuit tractu tp̄is nō ꝯualescit. Itē pōt poni cas᷒ ꝑ ca. si eo tp̄e. ē. de rescrip. eo. lib. Ponamus q̄ aliq̄s a sede ap̄lica impetrauit gr̃am expectatiuam ꝑ quā ro. pon. mandabat canonicis eccl̄ie Pictauen̄. vl̄ alicui prelato vt ipsi de bn̄ficio eccl̄iastico ꝓuiderēt si qđ vacaret. aliq̄n de ꝓximo vacaturo: etiam si illud bn̄ficium esset dignitas: ꝑsonatus/ vel officiū aut illi immineret cura aīarum. ⁊ ponamus q̄ tp̄e impetrationis ip̄etrans nō habebat ꝑfectā etatē requisitā ad ecclesiā. Accidit q̄ anteq̄ vacaret eccl̄ia ꝑrochialis effectus est ꝑfecte etatis: vtrū illa gr̃a expectatiua reassumat vires. ⁊ sic iste impetrās virtute sue gr̃e possit ꝓmoueri ad eccl̄iā parrochialē? R̄ndet q̄ non quia qđ ab initio non valuit: tractu tp̄is nō ꝯualescit. Itē pōt figurari casus ꝑ. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de verb. oblig. aliq̄s michi stipulanti ꝓmisit rem sacrā puta calicē sacratū. certū ē q̄ ista stipulatio nō valet q: res sacra non cadit in ꝯmercio hoīs. Accidit q̄ ista res sacra desijt esse sacra: forte calix fuit conflat᷒: vtrū virtute stipulationis p̄dicte que erat nulla possit petere vt ipse cōpellatur ad tradendum michi illam rē que amplius nō est sacra? Respondetur q̄ non: quia qđ ab initio non valuit: tractu temporis non conualescat. Itē pōt poni exemplum in hoie libero: et i alijs rebus que non cadunt in commercio hominum.

Idem. xix.

diuisio glose

Glosa sequēs p̄mo dicit vn̄ regula sumpta ponit exempla ⁊ remissiones ꝺ initio spectando: ⁊ q̄ in annullandis non loquit̄ regula. Secundo alleg. in ꝯtrium. ij. canones. v. decre. ⁊. ij. ll. ⁊ dat vnam solutionem specialem. secundo generalē cui solutioni opponit decre. cura. ⁊ tripliciter soluit. Iterū oppo. decre. ij. de eo q̄ dux. Soluit ⁊ principalē solutionem declarat.

a Non firmatur. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. ab initio. Pone casum. j. q. j. principat᷒. vbi nō cōualescit symoniacus ingressus. ē. eo. lib. de rescrip. si eo tempore. vbi spectatur impetrantis etas quā habebat impetrationis tempore. ff. de verb. oblig. inter stipulantē. §. sacrā. vbi non valet liberi hois stipulatio: licet postea seruus fiat. j Ad idem. ē. eo. li. de sēten. excom. licet. ff. qui ⁊ a qui. ma. li. l. si seruo. vbi libertas data seruo alieno non valet: l; postea efficiat̄ seruus meus. ad idem insti. qui. nō est ꝑmis. fa. testa. §. p̄terea. vbi testamētū furiosi vel ipuberis nō valet l; postea efficiat̄ maior vel sane mētis. ij Cōcor. ad hoc. xvj. q. iij. §. pōt. ver. qđ ab initio. ē. de elec. audit̄. cum si. No. ergo ex hac regula initiū spectandū. alibi habes de fine: sed ꝓsequere hoc Brochardū: vt no. ē. de elec. dudū. j. Itē nota qđ a p̄ncipio nullū est ip̄o iure: tractu temporis non conualescere: sec᷒ aūt si non esset nullū: sed annullandū. ē. ꝺ postu. bone. ij. ꝺ elec. q̄ sicut. Ex p̄sse ꝯtra. xij. q. ij. si q̄ de reb᷒. xvj. q. j. c. vlt̄. de his q̄ fi. a p̄la. cum nos. ⁊ ibi ꝺ hoc. de regula. significatum. de iurepa. cura. de despōsa. impu. de illis. de ꝯiu. ser. ꝓposuit. ff. de ritu nup. l. si quis in senatorio. iij. C. de nup. ⁊ si ꝯ. in his oib᷒ d̄r q: conualescit. qđ a principio nullū erat. Solu. ad p̄di. c. si q̄ de reb᷒. dic q̄ non ob. s̄m Io. q̄ ibi not. q̄ ꝯtractus factus ꝑ clericos vacante sede tenet ip̄o iure: sed restituit̄ ecclesia. Sz hug. ibi Tancre. ⁊ Goffre. ⁊ Ber. extra ne sede vacā. ca. j. dicūt ꝯtriū sc; q̄ nō tenet ipso iure: ⁊ dicunt ibi rescindi quātū de facto p̄cessit: ⁊ q̄ potest postea haberi ratū: dicūt esse speciale fauore eccl̄ie. Uel dic gn̄alit̄ ad illud: ⁊ ad oīa contraria supradicta. q̄ illud qđ ab initio nullū est. nō firmat̄ solo tractu tp̄is: vt hic. sicut em̄ tēpus nō est modus iducēde obligatiōis. x. qō. iij. q: cognouim᷒. de cēsi. ꝑuenit. C. de pac. si certis ānis. nec tollēde. ē. de p̄scrip. cū̄m. ff. de actio. ⁊ obli. l. obligationū fere. §. placet. sic nec reparāde. vt hic ad idē ff. de ser. expor. l. si minor. sed nouo subsequēti ꝯsensu interdum tacito interdum expresso sublata causa impedimenti bene: vt ꝑ cōtraria probatur. iiij Ad hoc C. si ma. fac. ra. habe. l. j. ⁊. ij. probatur hec opinio optime. ē. eo. li. de desponsa. impube. c. j. valent ergo ex subsequenti consensu exnunc. non vt extunc. simile ꝺ offi. proconsul. l. obseruare. in fine. Speciale tamē videtur s̄m Ber. in contractu minoris. vbi non tenet cōtractus: nisi tutor vel procurator ibi sit presens: licet postea consentiat. institu. de aucto. tuto. §. tutor. ff. e. titu. l. obligari. Item in electione que si nulla est subsequenti consensu non confirmatur. ē. de elec. auditis. s; Ber. qui hoc nota. ē. eo. lib. de rebus eccle. alie. vel non. dudū. in glo. magna. in fine. Sed adhuc ob. ⁊ solutioni ꝯdicit predic. decreta. ē. de iurepatro. cu̅

Initium spectandū est.

re. vbi etiā tractu tpis ꝯfirmaꝛ qđ ab initio non vale bat. Solu. ibi nō fuit solus tract⁹ tpis: sed bona fides cum tpe legitimo qđ ꝑſcriptionem inducit: ⁊ facit qđ dixi. ē. eo. cū de. vel fuit illud ꝓpter scandalū: vel fuit ibi etiā tacit⁹ ꝯsensus epi: vt ibi nota. Item solutioni ꝯdicit. ē. de eo q̄ dux. in ma. quā poll. per adul. c. ij. vbi mr̄imoniū ꝯtctū cū scđa

Non[a] est sine culpa qui rei q̄ ad eū non ꝑtinet

viuente ꝑma. mortua ꝑma / ⁊ ex nouo ꝯsensu ꝯfirmari nō pōt. So. illud est ꝓpꝛ īpedimētū ꝑpetuū. s. adulteriū cū spōsalib⁹ de facto. vt. ē. eo. ti. c. vlt. lꝫ ergo ſuꝑueniꝫ casus. s. mors ꝑme a quo potuerat cū scđa matrimoniū inchoari: remanet tn̄ īpedimentū ꝑdictū ꝓpter qđ nou⁹ ꝯsensus non pōt inducere mr̄imoniū cū scđa: ⁊ ibi de hoc. Illa ergo q̄ de necessitate desiderāt initiū: vel q̄ ideo nō valent: qꝛ subest in eis ꝑpetuū impedimētum: nec tractu tēporis: nec nouo subsequēti ꝯsensu cōfirmanꝛ: vt hic et ibi: sed ea q̄ de necessitate nō respiciūt initiū: nec subest in eis ꝑpetuuꝫ sed tꝑale tm̄ impedimentū. ⁊ si nō solo tractu tpis confirmanꝛ: vt hic: tn̄ sublato īpedimento nouo subsequēti ꝯsensu interdū tacito: interdum expꝛsso bn̄: vt in ꝯrijs. ⁊ sic solutionē intelligo supradictā. Additio. j. Uel rei sacre: lꝫ fiat ꝓphana. Jo. an. Additio. ij. Dy. multuꝫ instat in exēplis hui⁹ regule: dicit idē de seruo si postea fiat liber de filiofa. si postea fiat sui iuris. de captiuis ⁊ postlib⁹ si postea redeat ⁊c̄. Jo. an. Additio. iij. Dicit Jo. mo. q̧ ibi viciū qualitatis: qua sublata tenet qđ actū est. hic viciuꝫ in facto. Jo. an. Additio. iiij. Unde Dy. distiguit: aut durat causa impediēs: aut cessat ⁊ nulla superuenit confirmans. aut cessauit ⁊ suꝑuenit cōfirmans. ꝑmo ⁊ scđo casu locū hꝫ regula. in tertio vero casu non. ⁊ hoc recidit in idem Jo. an.

Casus lr̄alis d. helie

Non est sine culpa. ¶ Casus. In hoc. c. pōt figurari in clerico iacientē lapidem ꝑ. c. clerico. l. di. iuncto. §. cū itaq̧. xv. q. j. Et ꝑmo ꝓ intellectu hui⁹ ca. est ꝑsupponēdum q̧ est ꝑmissum hoibus exercere ludos cā virtutis exercēde sicut ꝓijcere lapidem vel exercere alios ludos ad exercendū fortitudinē corporis. Ponam⁹ q̧ aliq̄s clericus inter laicos dimissa veste ⁊ habitu clericali ꝓiecit lapidem: ⁊ aliquē hoiem ibidē transeuntem occidit non ꝓposito deliberato: quia nō fuit in culpa q̄tū ad homicidiū: vtꝝ sit censend⁹ irregularis? Respondetur q̧ sic: qꝛ istud. s. ꝓijcere lapidē non cōpetebat suo statui: et sic fuit in culpa. q̄ precessit casum. Itē pōt poni casus in clerico sagittāte ꝑ dictum. c. clerico. Quidā cleric⁹ cū balista misit aliquaꝫ sagittā: ⁊ hoiem transeuntē occidit non ꝓposito deliberato: vtrū sit irregularis? Certe sic: quia culpa precessit casum ⁊ se immiscuit actui q̄ nō cōpetebat suo statui. Itē pōt poni exēplū ꝑ ca. tua. de homici. ē. in monacho cirurgico. Certū est q̧ ars cirurgica est monachis prohibita. Accidit q̧ aliquis cirurgicus monachus alicui infirmo dedit medicinā iuxta artē cirurgicam. iste infirmus mortu⁹ est: vtrum monachus sit in culpa? Rn̄. q̧ sic: quia immiscuit se actui non cōueniēti suo statui. Item potest poni exemplum in fure. Ponam⁹ q̧ aliquis. Ticius surripuit michi aliquas res. istas res postea perdidit per casum fortuituꝫ: qꝛ cum essent in domo sua per incendium fuerunt cōbuste: vtrum fur teneatur michi restituere illas res: lꝫ sint perdite per casum fortuitū? Respōdetur q̧ sic: qꝛ fur semper est in mora restituēdi rem. Ex hac regula colligitur q̧ regulariter quis non tenetur de casibus fortuitis: nisi culpa vel mora precesserit casum.

¶ Glosa sequēs dicit vnde sumpta et ponit exempla in ꝑin. ⁊ in fine. ex quibus infert hunc de casu teneri. In medio obijcit ⁊ soluit. — diuisio

a ¶ Nō est sine (j) Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. tit. l. culpa est. Pone casum in clerico iaciente lapidē: et ceco sagittante. l. dist. clerico. xv. q. j. §. cū itaq̧. In monacho cirurgico. ē. de

se immiscet. Idem. xx.

Nullus[b] pluribus vti

homici. tua. j. rn̄. Scire eñ dꝫ qđ suū non est / ad alios ꝑtinere. C. vnde vi. cū q̄rebaꝛ. Si hec regula vera est: ergo est culpa gerꝛ aliena negocia. ⁊ sic est ꝯ. ff. de nego. gest. l. ij. ꝑ totū vbi ꝓdita est actio gerenti. ex ꝓbitate eñ non debuit actionē cōsequi. xxij. q. iiij. si ad peccarū. ē. de ꝯsuetu. c. penul. ff. de fur. itaq̧ fullo. Solu. officiū hoc dꝫ hō homini. xxij. q. iiij. c. ij. ē. de testa. cum in officijs. ibi ꝑmo loco ⁊c̄. ff. de ser. exportā. l. seruus. Et nota q̧ ꝓprie loquendo inter deū ⁊ hoiem est religio: in decre. iuramēti religio. xxij. q. iij. vnusq̄sq̧ inter prelatū ⁊ subditū obediētia. ij. q. vj. q̄ se scit. iter maiorē ⁊ minorē reuerētia. ē. eo. lib. de offi. deleg. c. ij. inter patrē ⁊ filiū dilectio. v. q. v. non osculatur. inter ꝯsanguineos pietas: iter dn̄m ⁊ seruū seruitium: iter patronū ⁊ libertū obsequium: iter hoiem ⁊ hoiem offm̄. (ij) Nō pōt ergo dici ad eum nō ꝑtinere. nam vides q̧ olim appellās ꝓ ꝯdēnato habebat biduū vt in ꝓpria causa / nō triduū vt in aliena. ff. de appel. nō tm̄. ff. q̄n appel. sit. l. ij. ad hoc. ij. q. vj. nō solent. Exemplificare potes hanc regulā etiā in iperito medico: ⁊ in iudice. (iij) qui per imperitiā male iudicauit: qui teneꝛ actione in factū: in q̄ntum religiōi iudicantis videbiꝛ equū. ff. de va. ⁊ extraordi. cognitio. l. si iudex. istl. de oblig. que ex quasi deli. in ꝑncipio. qꝛ impꝛitia culpe nō ꝯparaꝛ. j. q. j. nō est putāda. in fi. xxix. dis. c. vlt. ē. de eta. ⁊ quali. ad aures. de homi. tua. ff. eo. tit. l. iperitia. si ergo est culpa se miscendo ꝯ teneꝛ de casu: qꝛ semꝑ si casum culpa preuenit teneꝛ q̄s de casu. de homi. ꝑbꝛm. ⁊. c. ꝯtinebaꝛ. ⁊. c. ad audiētiā. ⁊. ē. eo. lib. eo. ti. ca. vlt. de hoc. l. di. de his. ē. de homi. sicut dignum. in glo. penulti. ad hanc regulā ꝯcor. ē. de sen. excō. ꝑpendimus. Additio. j. Non ꝑtinet. dicit Jo. mo. rōne facti vel modi. ad primū alleg. de homi. cōtinebaꝛ. ad secundum. eo. ti. ad audientiā. Jo. an. Additio. ij. C. de neg. gest. officio. ff. de lossi. testa. l. ij. Additio. iij. Et assessore. ff. q̧ quisq̧ iuris. l. ij. Jo. an.

Religio est inter deuꝫ et hoiem. Obedientia ē inꝛ ꝑlatūꝫ ⁊ subditum. Reuerentia inꝛ maiorem ⁊ minorē

Casus lr̄alis d. helie

Nullus plurib⁹. ¶ Casus figuratur primo per. c. auditis. de ꝑscrip. in an. Ponam⁹ q̧ epūs picta. dicit ecclesiam beati Hylarij maioris pictauis eē sibi subiectam de iure cōi: vñ fecit cōueniri decanū ⁊ capitulum illi⁹ ecclesie corā iudice competenti: et petit in suo libello vt illa ecclesia declareꝛ sibi esse subiecta: et q̧ clerici ⁊ canonici compellanꝛ sibi obedire. Decan⁹ vero ⁊ capl'm excipiendo ꝓposuerunt q̧ sint exēpti a iurisditiōe ordinaria ipsius epi. Itē ꝓposuerūt q̧ posito q̧ non essent exēpti: tn̄ ipsi ꝑscripserunt libertatē contra epm̄ pictauēn. ⁊ sic ipi allegāt duas exceptiones ꝯtrarias. qꝛ si sint exempti per priuilegium sedis apostolice non est eis necessaria prescriptio. vtrū sint admittendi ad ꝓbandū istas duas exceptiōes? videꝛ q̧ non: qꝛ actor non pōt simul ꝓponere plures actiones. l. j. C. de seruo corrup. sic videbaꝛ in reo q̧ re⁹ nō posset etiam simul ꝓponere plures defensiones. Sed hac rōne dubitandi non obstāte rn̄deꝛ in ꝯrium videlicet q̧ reus pōt plures defensiones proponere etiam cōtrarias. Et rō hui⁹ colligiꝛ ꝑ istā regulam iūcta regula. cū sunt partiū iura. ē. eo. ⁊. l. fauorabiliores. ff.

eo.tit.nec obstat motiuum.nã iura magis fauẽt reis q̃ actorib⁹. Itẽ põt figurari casus per.l.interpositas C.de transac. Ticius ꝯuenit aliquẽ suũ debitorẽ corã iudice ꝯpetente.corã quo dabit in scriptis suum libellũ: cui petijt per reũ rñderi. Reus autẽ excipiẽdo allegauit trãsactionem factã inter ip̃m et ticiũ. Ticius replicando

defensionibus prohibetur.

ꝓposuit q̃ illa trãsactio erat nulla. Primo q̃ fuerat facta p̱ metum. Item allegauit q̃ ille cuȝ quo fuerat facta transactio erat seruus transigentis. vtrum debeat ticius admitti ad ꝓbãdum istas duas defensiones? Rñ.dẽt q̃ sic.q̃ null⁹ ꝓhibetur vti pluribus defensionibus:etiã si ille defensiões essent inuicem contrarie: vt dictum fuit in primo casu.

diuisio ¶ Glo.seq.dicit vñ sumpta et ponit exẽpla. Scdo exponit regulã etiam de ꝯrijs.ꝛ.xj.casus excipit. Tertio interserit de electionib⁹ et actionibus ꝛ remittit. Quarto obijcit ad id qđ dixit de ꝯ.ijs: ꝛ ponit q̃tuor solutiones ꝛ quãlibet ĩpugnat.deide soluit distiguẽndo.subdens adhuc aliã solutionẽ quã nõ approbat. Quinto notat ꝛ remittit ꝛ concor.alleg.

b ¶ Nullus pluribus. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.tit.l.nemo ex his. Pone casum.xxiij.qđ.j. quisquis vbi negat Augu.qđ dicebat Uincen. cũ facere. dicens q̃ posito q̃ id verum esset: id facit et causa.de p̄scrip.auditis.vbi allegatur exemptio et p̄scriptio. C.de transact.interpositas. vbi dicit̃ transactionem nõ tenere.tum q̃ metu interposita: tum q̃ facta cuȝ seruo ꝓprio. Et q̃ dicit defensionib⁹ intelligas etiam contrarijs.xviij.q.ij.in principio.vbi de hoc.ff.de exceptio.l.nemo.nisi forte specialr̃ ius impediat̃ vt predic.l.ff.eo.tit.l.nemo ex his.ĩpedit enim ius interdũ contrarias defensiones ꝓponi. Pone casum.ff.de noxa.l.quotiens.§.pretor.ibi cõuentus noxali negans seruum habere in potestate cõuictus de mendacio tenetur insolidum nec penitere potest. Idem in cõuentu de paupere.ff.si quadru.pau.fe.di.l.j.§.interduȝ potest. Idem in eo qui negat pecuniam numeratã cõuictus de mendacio non potest dicere se soluisse. C.de non nume.pecu.auc̃.contra qui propriam. Idem in eo qui negat se sociuum amittit priuilegiũ vt conueniat̃ in q̃tum facere potest.ff.de re.iudi. sed hoc ita.§.j.idẽ in eo qui negat sibi pecuniam solutam si conuincitur de mẽdacio amittit priuilegium per qđ aduersans compellebatur ꝓbare indebitũ: sed ipse cõpellitur ꝓbare debitum.s.de solu.is qui.ff.de ꝓba.cum de indebito.in p̄nci. Item impedit.ff.de rei vendi.l.vlti.C.q̃ po.in pigno.habe.auc̃.si possessor. nam ꝯuentus rei vendi.vel pigno.negans se possidere cõuictus de mẽdacio cõmodum possessionis amittit: vt ibi: ꝛ aq̃lia inficiatione crescit in dupluȝ.ff.ad.l.aq̃l.l.ij.et heres q̃ negat legatũ conuictus nõ recurrit ad solẽnitatẽ iuris: vt dicat̃ testamentũ imꝑfectũ. insti.de fideicõmis.liber.§.vlt. Item impedit institu.de fideicõmis.liber.§.sed qđ.ꝛ in auc̃.de trien.ꝛ se.§.studiũ.ꝛ.§.illud actor.colla.iij. Duas autẽ electiões q̃s simul ꝓsequi nõ põt: nec vna electa redire ad alterã.s.eo.lib.de elec.vt q̃ duas.ꝛ facit.s.de re iudi.cuȝ olim. An autẽ quis plurib⁹ actionibus vti possit: nota.xiij.q.ij.in p̄n.de reli.domi.cũ dilect⁹.ꝛ per Inno.ꝛ Host.de restitu.in integrũ.cõstitutus.ꝛ plene.ff.de tribu.qđ in heredẽ.§.eligere. Licet aũt ex titulo duplicatio nõ agatur.s.de fide instru.inter dilectos. C.de ꝯtrahen.emp.cum res.tñ bene excipit̃.s.de concess.p̄ben.post electionẽ.de religi.do.constitutus.ꝛ.c. cũ dilectus. In illa aũt decre.de p̄scrip.veniẽs.simul ꝓponebant̃ illa duo p̄uilegiũ ꝛ p̄scriptio per quorum vnũ videbat̃ recedi ab altero: vt ibi patet. Sed nõ ꝯtraria allegãs non audit̃.vt.xxiij.q.vij.qđ autẽ.in p̄n.de ap.sollicitudinẽ.in fi.C.de fur.ꝛ ser.corrup.l.j.

Quod (Idem.ex.) Quidã indistincte dixerũt allegantẽ ꝯria non audiri p̱ predic. decret.inter dilectos: s; obstant supradicta iura. Alij dixerũt scȝ Guilt.naso. Tan.ꝛ Gof.recitãdo q̃ illud habet locũ in actore ꝛ in eadẽ instãtia iudicij: nam secus in diuersis.ff.de inoffic.testa.l.papinian⁹.§.s; nec impuberis.in reo autẽ nõ h; locũ.vt.s.ꝓbaui. S; huic opinioni ꝯdicit p̄dic.decre.veniens.nam ibi erãt mutue petitiões: et sup eo sup quo se defendebat abbas non audit̃ ibi allegãs ꝯriã p̄scriptionẽ.s.et p̄uilegiũ.ꝛ ideo dixerũt q̃ nõ audit̃ allegãs ꝯria in eadẽ instãtia iudicij: vt in ꝯrijs: s; in diuersis bene: et ideo dixit q̃ q̃ p̄mo egit de inofficioso testamẽto ꝛ succubuit potest postea dicere nullũ.vt.C.de inoffi.testa.l.ꝯ maiores: sed huic ꝯdicunt de p̄scrip.auditis.ꝛ.c.cũ olim. vbi in eadẽ instãtia ꝓponunt̃. vñ dixerunt q̃ alij sub conditione l; ꝓponere ꝯtraria: puta: propono talem exceptionẽ: in qua si succubuero: extunc ꝓpono talẽ. Facit de excep.cũ venerabilis.ꝛ qđ ibi no.ꝛ sic intelligunt dictas decre.auditis.ꝛ.c.cũ olim.ꝛ hoc recitat Gof.seruari in curia. Sed hoc non colligit̃ ex ipsis decre.ꝛ videtur quoddã diuinare. vñ veri⁹ dicas q̃ aut sunt ꝯria que ꝓponunt̃ ex p̄ncipio: aut ex fine. Si ex principio sunt ꝯria: sed ad vnum finẽ tendunt. pone casum.in p̄dic.decre.auditis.ꝛ decre.cum olim ꝛ decre.post electionẽ.cum si.tunc ꝓponi p̄nt in eadẽ instãtia: ꝛ vnũ nõ p̄iudicat alteri. Si aũt ad finem cõtrariũ tendunt: pone exẽplum p̱ decret.sollicitudinẽ. tunc simul vel in eadẽ instãtia nõ ꝓponunt̃.vt.s.dixi nec credas q̃ in p̄dic.decre.veniens.p̄uilegiũ in eo q̃ p̄uilegiũ sit ꝯrium prescriptioni in eo q̃ p̄scriptio: sed tenor p̄uilegij erat ꝯrius p̄scriptioni. per p̄scriptionẽ enĩ dabat̃ abbati plena ꝛ pura ptãs recipiẽdi ordies a q̃cũq; vellet epo: sed p̱ p̄uilegiũ cum determinatione dabat̃ p̄dicta ptãs: si eps catholicus non esset.ꝛc. Dicunt tñ q̃dã referre in v̄bis an scȝ dicat allego p̄uilegiuȝ ꝛ p̄scriptionẽ: ꝛ tunc d; audiri. an dicat allego p̄scriptionẽ ꝛ p̄uilegiũ ꝛ tũc nõ audit̃: q̃ ponit carrucam ãte boues: ꝛ sic intelligunt decre.sed vt ibi patet p̄mo p̄uilegiũ fuerat allegatũ. vnde p̄cedẽs rõ verior est. Et nota q̃ exceptiões obijciens nõ ꝯtestat̃ litẽ.s.eo.lib.de lit.ꝯtest.c.ij.nec fatet̃.vt.j.e.exceptionem.ꝛ adde qđ ibi dicã.ꝛ ꝯcor.ad hanc regulã de appel.cuȝ parati. Uide de hoc in spe.ti.de excep.§.viso.ver.s; q̃d si debitor.et ibi l ver.se.tractat̃ de creditore q̃ negat se numerasse ꝛ pign⁹ recepisse: cum ab eo pignus repetit̃. Jo.an. Dicit cõiter doct.q̃ in his oibus est rõ sp̄ãlitatis vt puniatur mẽdacium. Jo.an. Nec valet si dicas idẽ debere dici in exceptionib⁹ in q̃bus reus est actor.ff.de excep.l.j.qđ l actiõib⁹.et est rõ: q̃ rei fauorabiliores.rõ rõnis q̃ in ptãte actor̃ est agere: sed ꝯueniri nõ est in potestate reor̃.ff.de do.ex.l.pure.§.fi. Dy. Uide quod ibi dixi sup̱ fi.ante pe.glo. Jo.an.

Cõtraria allegãs an ꝛ q̃n debeat audiri

Quod semel placuit. Casus sic figurat̃ p̱ ca.j.de iudi.in.6ti. Quidã Ticius fuit conuẽtus coram aliq̃ sibi suspecto.fuit petitũ a iudice vtrũ vellet eum recusare tãq; suspectuȝ: ꝛ dixit illi. Si tu velles/ posses me recusare vt suspectum ꝓpter talẽ causam: veritatẽ si velles corã me litigare ego mistrabo tibi.

bonam iusticiã. & delibera an velis corã me litigare Ille respondit: ego confidens de legalitate vr̃a sum contentus corã vobis litigare: & sic semel sibi placuit litigare coram eo. Postea penitentia ductus voluit illum recusare vt suspectũ: vtrũ possit? Rñdet q̃ nõ: quia qđ semel placuit ãpli⁹ displicere non põt & hoc verum nisi superueniat aliqua cã de nouo.

Semel placuit amplius displicere non põt. Idem. xxij.

diuisio glose — Glo. seq. ponit exẽpla quattuor specierum. Scđo ponit xxiij. casus q̃ p̃tes includũt quibus regula fallit. Tertio dicit aliqđ generale incidere in hanc regulã de q̃ generali remittit. Quarto ponit quattuor: q̃ requirũtur ad regulã. s. q̃ placitũ non sit a iure reuocatũ: q̃ scienter placeat: q̃ non sola mente: & q̃ alterius intersit.

Mutare an et quã licet at suum propositum. Medicus semel approbatus põt iterũ reprobari. — a Quod semel placuit. Pone casum in matrimonio. xxxij. q. v. horrendus. de iureiur. quemadmodũ. ff. de adult. si vxor. i fi. In electo. viij. q. ij. dilectissimi. &. e. li. nulli. de elec. ff. de decu. l. penul. in fi. In iudice. iij q. iij. offeratur. de cau. pos. cũ olim. C. de iudi. apertissimi Idẽ in alijs oibus. iiij. di. in istis. &. de proba. p̃ tuas. ff. de neg. gest. pomponi⁹. ij. Fallit interdũ hec regula ex cã superueniẽti: vel de nouo ad noticiã perueniẽte. &. eo. li. de elec. vt circa. & c. nulli. &. de excep. pastoralis. qa q̃ de nouo emergũt indigent auxilio. &. de offi. deleg. insinuante. ff. de interrog. act. de etate. §. ex cã. Itẽ fallit in casu. ff. de mune. & hono. vt gradatim. §. reprobari vbi medic⁹ semel pbat⁹ iterũ reprobatur. & illud ẽ spẽale propter hoim sanitatẽ. Item fallit i oibus casib⁹ in quibus a iure permittitur penitere vel variare: sic in ap. a q̃ licet appellanti recedere. ij. q. vj. si qs libellos. &. of. de leg. gratum. &. eo. lib. de elec. quis. & ca. prouida. & &. de appel. insposita. Item in patrono laico q̃ variare põt ... &. de iurepa. qđ aũt. & c. pastoralis. in cardinali. q̃ variat in casu. &. de cle. lz. in monitali. &. eo. li. e. ti. idẽ nitatibus. §. si aũt. & in testamento qđ mutari potest vsq̃ ad supremũ vite exitũ. xiiij. q. ij. vltia volũtas. de cele. mis. cũ marthe. ff. de adimen. leg. l. iiij. nõ obstat pactũ de non mutãdo. C. de pac. l. pactum qđ dotali. ff. de leg. iij. si qs. in pn. j. rñ. & in libello q̃ vsq̃ ad litis cõtest. mutari põt. C. de edẽ. l. edicta. de hoc de libel. ob. c. ij. & accusans an inscriptionẽ penitet. de accu. lz. Item iudex mutat interlocutoriã suã. &. de ap. cum cessante. & dicit vt ibi. ff. de re iudi. qđ iussit. Itẽ in mãdato socie tate & deposito licitũ ẽ penitere. isti. mãdati. §. recte. &. eo. lib. de procura. c. ij. & pe. ff. pro socio. sz si soci⁹. §. vltio ff. depos. l. j. §. pe. & regulariter in contrib⁹ inolatis qđ dicvt plene no. ff. de cdi. cau. da. cã nõ se. si pecuniam. Itẽ precariũ ad certũ tps concessum etiã an tps reuocatur. ff. de preca. l. cum precario. rõ qr certi tpis adiectio ẽ contra naturã illius contrus. Itẽ soluuntur spõsalia de futuro per secuta sponsalia de p̃senti. de spon. si inter. & sponsalia de p̃senti p ingressum religionis. de cõuersio. coniug. ex publico. & ingressus religionẽ an annum vel professionẽ penitet. de regula. ad nr̃am. & professus vnã religionẽ etiã inuito plato profitetur & ingreditur artiorẽ. eo. ti. lz. & a simplici voto receditur p sequẽs matrimonium. &. eo. li. de vo. & vo. redẽp. c. vno. rõ ibi. Item a voto de certa religione proficẽda receditur p ingressum etiã regule largioris &. eo. li. de regula. q̃ post votũ. Itẽ fallit in casu q̃ lz in fra triduũ penitere. &. de regula. ad nr̃am. & &. e. li. e. titu. constitutionẽ. in fi. Itẽ in electo qui consentit electioni de se facte q̃ propria auctoritate penitet ante cõfirmationem. de trãsla. inter corpalia. fm Ber. In his igitur & similib⁹ casib⁹ qđ semel placuit adhuc poterit displicere. Et incidit in hanc regulã illud generale: q̃ nullus põt venire cõtra factũ suum. de quo dicvt not. lv. dist. penitẽtes. de elec. nosti. & de cle. coniug. diuersis fallatijs. Et no. q̃ hec regula non hz locum in his q̃ improbantur a iure. vt in p̃dic. c. penitentes. lv. di. &. de pac. ca. vlti. &. de fo. compe. si diligenti. C. de arbi. l. penult. vbi licet partes faciunt pactũ de nõ recedendo ab arbitrio & ap. renũcient: nihilominus recedere possunt. Item hz locũ in his q̃ sciẽter placent & nõ per errorem facti. xxxviij. di. ssum. quis. xxij. qđ. ij. in quib⁹. &. de elec. cum in cũctis et de solu. c. vlt. de cõn. ser. c. ij. & vlt. ff. de iurisdi. om ni. iudi. si per errorem. Item requiritur q̃ nõ placeãt sola mente: sed verbo vel facto. Et q̃ alterius intersit / facit. l. e. mutare: & qđ ibi dicã. Joh. an. Additio. j Jo. mo. dicit exempla ponenda per. c. de illis. j. ad fi. de despon. impube. per. l. ff. de inoffi. testa. l. fi. ff. de aq. plu. ar. in diem. de vaca. mune. l. pretor. §. si post. etc. Jo. an. Additio. ij. Ne vniuersitatis mẽbra malo medico corrumpantur. Johannes andre. Additio. iij. Accumulando. Johannes and. Additio. iiij Unde dicit Jo. mo. q̃ malum culpe remittit et ordinari potest in bonum pene: vel vt dicit hõ ruens in peccatum nõ resurget: nec ex se, nec a se: sed gr̃a preueniẽte. etc. Johan. an. Additio. v Expone & remitte vt dixi. &. de arbi. cum dilectus. super fi. vlti. glo. Additio. vj &. de spõ. iue. Johan. an.

Non debet aliquis alterius odio pgrauari

Casus litteral. d. helie — Non debet aliquis. Casus primo sic figuratur per capitulum si heres. xxiiij. q. iij. Ponamus q̃ Ticius manus violentas iniecit in clericũ vel aliud graue delictum perpetrauit dignũ excõicatione vtrum filius pro delicto sui patris delinquentis debeat excommunicari? Respondet q̃ non: qr quis non dz grauari odio alterius: & istud est regulare. Aliquando tamen propter delictum patris puniuntur filij vt in crimine lese maiestatis. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiesta. & in crimine heresis. &. de heresi. per totũ. istomet libro. Item potest figurari casus per capitulum compromissarij. §. primo. &. de elect. Certum est q̃ si canonici alicuius ecclesie cathedralis / vel collegiate eligant in suum prelatum aliquem indignum sunt priuati pro illa vice potestate eligendi. Sed ponamus q̃ canonici compromiserũt in aliquos arbitros: q̃ arbitri scienter elegerũt indignum: vtrum canonici compromittentes sint priuati potestate eligẽdi pro illa vice? Respondet ibi q̃ non: ne isti canonici ex dolo arbitrorum puniantur. Item potest poni casus in. l. si quis. circa fi. l. C. de inofficio. testamẽ. vbi dicitur q̃ antiquit⁹ mater poterat filium suum etiam non doli capacẽ exheredare odio mariti: hodie illa lex corrigitur q̃ odio mariti vxor non poterit filium suũ exheredare nisi com̃iserit causam ingratitudinis erga matrẽ: & hoc p ratione huius regule: ne filius grauetur odio patris sui.

diuisio — Glo. seq. primo ponit exempla. Scđo obijcit de tribus iuribus. Respondet: remittit & dat sile. Item successiue format quinq̃ obiectiões quas soluit. Tertio dat simile ad regulam. & continuat. §. proximam

b Non dz aliquis. Pone casum in filio qui nõ excommunicatur pro peccato patris. xxiiij. q. iij. si habes in compromittentibus qui non puniuntur dolo compromissarij. &. eo. li. de elec. si compromissarius. §. j. idẽ C. de inoffi. testa. si qs suo. versus finẽ. vbi reuocatur lex antiqua que permittebat filium exheredari a mr̃e propter patnũ odiũ. Ad idẽ. j. q. iiij. iudei. & symo. nobis ex. c. sicut tuis. &. eo. li. de iureiur. et dñ. da. & si pignus

rationes.C.de penis.sancim⁹.cū simi. Cōtra.ḣ.q.vj. biduū.ver.si aduersus absentē.de cau.pos.cū oliz.ff. de trib. pcuratoris: vbi negligētia: vt in pmo: factuz vt in secūdo: dolus vt in tertio) pcuratoris nocet dn̄o. Sed dic q ratione mādati ipe dn̄s vf id facere: vnde ei⁹ odio grauaf inceptū finesᵉ mādati patiūf i eo q excedit no. de offi.delega. cuz olim itelligas ħ

Idem. xxiij

Sine culpa[a] (nisi subsit causa) non est aliqs puniendus.

vt plene no.ḣ.vt li.non cōtest.c.j.in fine. idem dic in herede q̄ grauaf pro defuncto. ⁊ in fideiussore q̄ grauatur p principali.vt no.de hoc p Bar. in p̄dicta de cre.⁊ si pignorationes. Itē ɔtra.lxx.di.neminē.vbi in odiū ordinātis deponif ordinat⁹. Sed ibi non solum fuit odiū ordinātis: sed delictū ordinati q̄ se pmisit sine titulo ordinari. vt ibi no. Itē ɔtra.lvj.di.p totum. .j.q.iiij.ḣ.itē peccato.vj.q.j.si qs cum.xv.q.vi.cuz mulie.xxiiij.q.iij.in p̄n.xxv.q.ij.ita nos. de cōse.dist.j in sancta.ibi perit iustus sepe p ipio.ḣ.ꝺ filijs pbro. per totū.ḣ.de spon.non est vobis.de here.vergētis.ḣ. eo.ti.eo.lib.c.ij.ḣ.ij.cū multis si. So.triplex est pena. eterna: spūalis: ⁊ temporalis.qꝺ psequere vt no. j.q. iiij.in summa.⁊.xxiiij.q.iij.i summa.de his q̄ fi. a maio.par.ca.c.q̄siuit. pena ergo tpali vel spūali alia ab excōicatione sepe punif vnus p alio. et speciale est et rationem videre potes. vel i odium criminis: puta lese maiestatis: heresis: vel scismatis.ad hoc.ḣ.eo.li.de scis.c.vno. vel q: incōtinētia paterna timetur in filio ⁊ facit qꝺ dixi.ḣ.eo.semel in fi. Item contra.ff.de insti. sed ⁊ si pupillus.ḣ.ceterum.i fine. Sed ibi fuit culpa preponentis: ⁊ eodem modo soluif.ff.ꝺ offi. pconsul. obseruare.ḣ.j.q: ibi culpa fuit pconsulis secū ducentis vxorem. Item ɔtra.C.in qui.cau.pig.ta.ḣ.l.satis. vbi bona mulieris in casu mariti pmipilarij sūt tacite obligata: ita q si ipsius bona exhausta sunt bona vxoris distrahuntur. Sz illud est spāle. Facit ad hāc regulā.ḣ.eo.dānū qꝺ quis.⁊ qꝺ ibi dicā.⁊ satis ɔtinuatur hec regula.cū.ḣ.pri. per quam etiam respōdetur ad cōtraria.ḣ.signata. Additio j. Dy. ponit exeplum ff.de bo.po.ɔtra.tab.l.iij.ḣ.si emancipatus.⁊.ff.ꝺ pe. l.crimen.vel pena.⁊ de decu.l.ij.ḣ.in filijs. Additio ij. Dicebat Joh.mo.vni⁹ delictū q̄n̄q causat defectum in alio: vn̄ esse non legitime natū non est nota delicti sed defect⁹ de pur.cano.accedēs.⁊ sz eū itelligif regula q non impingif in toto: sz in tanto. Illegitimi tamē alieno vicio laborant: ⁊ ideo digni sunt venia. C.ꝺ natu.lib.l.legem. Joh.an.

Sine culpa. Istud capitulum cōtinet duas regulas. Prima est q non dz quis puniri sine culpa. Scḋa regula est q punif quis sine culpa quando subest iusta causa. Casus quo ad primuz dictū pōt figurari per.l.si putator.ff.ad.l.aquil. Aliqs Ticius putabat frondes alicui⁹ arboris existentis in suo fūdo accidit q aliqs trāseūdo sub illa arbore fuit occisus: vtrum putator teneaf.l.aquilia: Respondet aut potest apprehendi culpa in ipso putatore: q: forte arbor illa erat iuxta iter publicū ⁊ non pclamauit ante q̄ proiiceret frondes.⁊ tunc tenef.l.aquilia. Aut arbor ipsa erat in medio sui fundi: ⁊ q: nō potuit cogitare q ibi aliqs transitū faceret: q: alieni nō erat licitū transitū facere per suū fundū: ⁊ sic non tenef: q: si est in culpa.⁊ sine culpa non est aliqs puniendus. In secundo dicto figuraf casus p ca.si cuius.xxxiiij.distic. Aliqs Ticius ɔtrit mr̄imonium cū vidua corrupta vtrū efficiaf bigam⁹: Dicit ibi q sic.⁊ non poterit p-

moueri ad ordines ⁊ non punif ex culpa sua. sed quia subest iusta causa. vcȝ ppter defectū sacramenti. Itē posset poni exemplū p ca.tua.de cleri.egro.in an. Aliqs Tici⁹ cleric⁹ sine culpa sua incidit in lepram.vtrū possit priuari redditibus saltem parte redituū sui bn̄ficij: Respōdet q sic.⁊ iō priuatur sine culpa.⁊ nō sine causa. Glo.se.ponit exempla regule et exceptionis. Reddit rōnem regule ⁊ remittit.

Idem. xxiiij

Quod quis

a Sine culpa. Hic ponif regula et eius exceptio. In regula po.ca.lvj.distin.satis peruersum.ḣ.de consti.cognoscētes.ff.ad.l.acqui.si curator. In exceptiōe pone casum in marito corrupte: qui a pmotione sine culpa repellif: sꝫ ex causa ppter sacramenti defectuz xxxiij.disti.si cuius. In clerico leproso qui sine culpa ppter scandalū priuaf ecclia.de cle.egro.tua. Itē in dn̄o serui qui noxā dedit q̄ compellif emendare noxam vel dare seruū p noxa.insti.de noxa.act.in prin. Regulariter ergo null⁹ punif sine culpa.xvj.q.vij inuentū.de homici.iohānes.⁊.c. vlti. C.de penis.sancimus.ḣ.de cōsue.c.penul.⁊.ḣ.regula pri. cum suis ɔcor.⁊ est ratio: q: pena est mensura culpe.de offi.de leg.sane.ij.de transac.c.vlti. de homi.sicut dignum. vbi aūt non extat mensurandū mensura locū non hꝫ: ergo vbi non est culpa: nec pena.bene tamen ex causa punitur quis sine culpa.ḣ.vt lit.nō ɔtest.qm̄ frequēter.ḣ.si vero in fine. Et hec materia plus glo. non indiget. psequere eā eam in no.xxij.di.renouantes.ḣ.de consti.cognoscētes.de pull.antiqua. Additio j. quod dicyt ibi scripsi. Jo.an. Additio ij. Dy. ponit exēpluz cū fauore publice vtilitatis res auferf possessori ⁊ datur militi qui virtuose se habuit.ff.de euic.luci⁹.ꝺ rei ven.item si verbera.ḣ.preterea.⁊c̄. Jo.an.

Quod quis mandato. Casus figuraf pmo per capitulū miles.xxiij.q.v.⁊ aliq intelligūt in milite: sed idē in executore sentētie. Casus. Quidam Ticius cōmisit homicidiū: vel aliud crimen dignū vltimo supplicio. fuit captus p iudicem secularē. q: talis Ticius erat laic⁹.⁊ q: iudici cōstitit de crimine perpetrato p ipm Ticiū/eūdem condēnauit ad mortem vt laqueo suspenderef.⁊ iudex precepit militi deputato ad executionē sētētie vt illū Ticiū laqueo suspēderet. iste miles paruit iudici: ⁊ Ticiū laqueo suspendit. vtrū iste miles censeaf homicida: ⁊ tanq̄ homicida sit puniendus: Respondetur q non. q: non est in dolo: nec in culpa eo q necesse habuit parere iudici. Alij intelligunt istud capitulum in alijs militibus: ⁊ non in executoribus sententiarū: ⁊ tunc fm istū intellectū casus sic figuraf. Aliquis miles perpetrauit rebellionem contra rempublicam: et fuit ordinatum q bellum et indiceref: et q alij milites istum militem ⁊ alios rebelles occiderent. qui milites parando mandatis regis vel imperatoris rebelles occiderunt. vtrū sint censendi homicide: et tanq̄ homicide puniendi: Rn̄det q non: q: non sunt in dolo cum istos rebelles occiderunt ad mandatum regis: vel imperatoris vel alteri⁹ iudicis. Item pōt casus poni p ca.si clericos.ḣ de senten.excōmu. Ponamus q episcopus Pictauen. eo q: non habet territoriū: nec pōt capere malefactores nisi intra septa domorum epaliuum: vnde epo precepit laicis vt quēdam clericum criminosum caperet et ad se adducerent ad pceptum epi: isti laici talē clericum ceperunt ⁊ epo adduxerunt ⁊ incarcerauerūt: vtrū ipsi incurrerint aliquā sententiam excōicatiōis.

Iustus sepe perit p impio.

Pena ē mensura culpe.

diuisio.

Casus litteral̃ d. helie

additio d. helie Casus lfalis d.helie

Respõdet q̃ nõ: qz mãdato licito epĩ obtẽperauerũt. & hoc faciẽdo non fuerunt in dolo. Itẽ põt poni casus per.l.si qs.§.doli mali.ff.de iurisd.om.iudi. hoc modo Ibi enim dicit si qs album pretoris positum cã ꝑpetue iurisditionis corruperit incidit in penã quinquaginta aureorũ. Accidit q̃ pretor alicui iniũxit: vt ipse corrumperet albũ suũ iste ad mandatũ pretoris corrupit album: vtrũ incidat in penã quinquaginta aureoꝝ? Rñdet q̃ nõ: qz antequã qs incidat in illud edictũ: requiritur q̃ ipse cõmiserit dolũ: et dolo facere nõ videt q̃ ad mandatum iudicis aliqd facit.

mandato [a] facit iudicio dolo facere non videtur: cum habeat [b] parere necesse. Idem

Diuisio ¶ Glo.se.dicit p̃mo vñ sumpta & ponit exẽpla. scđo exponit regulã & rõnẽ reddit. tertio illã conuertit.

a ¶ Qđ quis mãdato. i) Hec regula sumpta est ex l.ff.e.ti.l.nõ videnẽ data.§.q̃ iussu. Pone casum in milite q̃ de mãdato iudicis occidit.xxiij.q.v. miles in laico vel clerico q̃ de mãdato epĩ capit clericũ.§.co.li.de sent.exc. si clericos. & i eo q̃ iussu pretoris corrupit albũ qui excusaẽ a pena.ff.de iurisd.om.iudi.si qs id.§.doli mali. ij) Et hec vera cum iudex aliqd mãdat officiũ suũ exercendo. iij) ff.ad trebel.§.vno.§.cũ pretor. Et cã quare tũc excusaẽ parẽs est iudicialis auctoritas. vt ibi.scđo nec ꝯ publicã vtilitatẽ impediaẽ punitio maleficioꝝ: vt.ff.ad.l.aquil.ita vulnerat⁹. Si vo non exercet officiũ suũ nõ est parendũ nisi ex reuerẽtie exhibitione.ff.de in ius vo.l.gñaliter.nã interdũ resistere debẽt officiales.de pe.di.j.nemo.§.de elec. fundamẽta.§.iudices iiij) .C.q̃ ap.qm̃. & hoc verũ: in atrocioribus: in quib⁹ poti⁹ deo q̃ hoib⁹ obediẽdũ est.xj.q.iij. si dñs.de sen.exc.inq̃sitiõi.ff.co.tit. ad ea. In his aũt q̃ sine dolo cõmittunẽ etiã extra officiũ parẽs excusaẽ ff.ad.l.aq̃l.liber homo.ij. vbi de hoc plene no. Et no. q̃ sicut dolo caret q̃ iudicis obtẽperat p̃cepto: ita ecõuerso dolo nõ caret q̃ iudicis nõ obtẽperat p̃cepto.ff. eo.ti.l.nõ põt dolo carere q̃ impio mgr̃at⁹ nõ obtẽparat. Additio j. Facit hec regula ad q̃stionẽ debitoris q̃ de mãdato iudicis vl curie ei soluit qđ debebat creditori.quã vi.in Spe.de solu.§.nũc aliq̃. v. illud aũt. q̃rit ecce. Jo.an Additio .ij. Dyn⁹ etiã ponit exẽpla. per.l.ff.de aqua.plu.ar.l.q̃ḃ.in p̃n.ff.de sol.si stipulat⁹.§.si iacẽ. Jo.a. Additio .iij. Distinguit h̃ Dy. vt no.§.de tẽpo.or.ad aures.in glo.ij. Jo.a. Addit.iiij. Apertius.eo.lib.de penis felicis.ad fi. Jo.an.

Obediẽtia ẽ potius deo q̃ hoib⁹.

Diuisio ¶ Glo.se.no.a ꝯrio.dat sĩlia. Arguit ad q̃m. & remit.

b ¶ Cũ habeat. Redditiuũ cause. in his q̃. in q̃b⁹ nõ hz necesse pere: vt in atrociorib⁹ q̃ ad suũ nõ spectant officiũ: dolo nõ caret. vt.§.dixi. & facit de sen.exc. vniuersitatis. vbi vberans monachũ: si est laic⁹ lz faciat hoc de mãdato abbatis sui excõicatus est. Et not.qđ dicit cũ habeat pere necesse: sicut em̃ necessitas excusat a furto: vt de ꝯse.dis.v.discipulos.§.de fur.c.ij.ad hoc.ff.ad.l.rho.de iac.l.ij.§.cũ in eadẽ naui.sic & a dolo. vt hic vl.cũ q̃ nullũ maleficiũ sine dolo vel lata culpa q̃ dolo cõparaẽ.xv.q.j.aliqs.de sen exc.c.j.ff. de iniur.l.illud.§ & a quolibet maleficio excusat necessitas qđ intelligas.vt.§.dixi. Est aũt regula hec in argumẽto ad q̃stionẽ de eo q̃ ad mandatũ ecclie reddit debitũ vxori pendẽte lite adulterij vel conditionis.de hoc no.xxxiij.di.si cuius. & de ꝯiu.seruo.ꝑposuit.

Necessitas excusat a furto
Maleficium non fit sine dolo vl lata culpa.

Mora [c] sua cuilibet est nociua. xxv.

Idem. xxvj.

M Ora sua. ¶ Casus in hac regula figuratur multis modis. Primo ꝑ capl̃m decime.xj.q.j. Aliqs meus parrochianus tpe messium vel vindemiaꝝ nõ soluit michi decimã: sed illã retinuit apud se. accidit q̃ aliquo casu fortuito decima perit sine culpa sua: qz milites transeũtes violẽter illã decimã rapuerũt: vel inimici sui inimicitia tñ ꝯcta sine culpa decimã ꝑ violẽtiã acceperũt: nunqd tenẽ michi soluere estimatiõnẽ decime pẽpte. Rñ. q̃ sic: qz iste fuit i mora soluẽdi mihi decimas: et sua mora dz ei eẽ nociua. Itẽ põt figurari casus ꝑ ca. vnicũ.de cõmoda.§.sz ꝑ intellectu hui⁹ casus est p̃supponendũ q̃ cõmodatari⁹ nõ teneẽ de casu fortuito qñ fuit cõmodatũ gratia recipientis verũtñ teneẽ de dolo et culpa. Ponamus ergo sic casum. Cõmodaui tibi librum meũ ad vsum tuũ. certũ est q̃ si liber meus nõ perierit culpa tua sed casu fortuito tu es liberat⁹. Sed ponam⁹ q̃ cõmodaui tibi librũ meũ ad certũ tps ad tuũ vsum lapso tpe isto interpellaui & requisiui te vt librũ michi restitueres qđ facere recusasti indebite & iniuste. & sic fuisti in mora restituẽdi michi librũ meũ. postea liber me⁹ aliquo casu fortuito perijt apud te nunqd tenerĩ michi soluere estimationẽ libri: certe sic. Itẽ põt poni casus in fure q̃ semp est in mora restituẽdi rẽ surreptã. si res pereat perit piculo suo. ideo teneẽ soluere estimationẽ.

¶ Glo.se.dicit primo vnde sumpta & ponit exẽpla. scđo ponit tria que requirunẽ ad morã. & quõ tũc teneẽ de casu etiam naturali. tertio ꝑsequitur de mora aliena: & de materia remittit. quarto querit an purgetur Arguit pro & contra: & soluit.

Diuisio

c ¶ Mora sua. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.in ꝯdẽnatione.§.vinculoꝝ. Pone casum in eo q̃ est in mora soluẽdi decimas: qz peunt piculo suo. etiã casu fortuito.xvj.q.j.decime. Idẽ in cõmodatario vel depositario q̃ fuit in mora.de cõmo.ca.vno.deposi. bona fides. Idẽ in fure q̃ statim est i mora.C.de fur.l.subtracto. Circa hãc tñ regulã no. q̃ ad hoc q̃ qs dicaẽ morosus requiriẽ q̃ sciat se debere: vel scire debeat q̃ interpellat⁹ fuit a die vel hoĩe: & q̃ habuerit possibilitatẽ dandi. hoc habes.ff.de reb.credi.l.qđ te. & tunc teneẽ morosus de casu fortuito: etiã si eodẽ modo fuisset res apud dñm peritura fm Accur. licz mar.ꝯtra. vt not.in dicta.l.qđ te. ꝑbaẽ.ff.de leg.j.cũ res.§.vlti. fortassis em̃ dñs rẽ vẽdidisset. & apud aliũ perijsset: & hoc tenet Ber.§.de ꝯmo.ca.vno.de depo.bona.fides Et no. q̃ dicit mora sua. nã in duob⁹ reis debendi altero interpellato alter liberaẽ interitu speciei. j) sz interpellatus teneẽ.ff.de vsur.l.mora.in fi. Itẽ mora fideiussoris sibi nocet non reo q̃minus liberaẽ interitu speciei: secus ecõuerso.ff.de vb.obli.l.cũ fili⁹. & .l.mora. & hoc qz fideiussor habet cãm a reo: nõ reus a fideiussore. ij) Unũ no. q̃ si debitor p̃mo fuit in mora soluẽdi et postea creditor in mora recipiẽdi: vel cõtra q̃ vltima mora nocet. vt.ff.de vsu.l.creditor. et vide qđ no.de deci.cũ hoies. De mora aũt & multiplici ei⁹ effectu: plene no.ff.q̃ vsur.l.mora. iij) Sz nũqd mora semel ꝯmissa purgari põt? & vr̃ q̃ nõ.xxj.q.ij.longinqta te.xx.q.ij.puella.de elec.cũ in cũctis.ibi: elapso tpe.q̃ sup.neg.p̃la.lz.&.c.vlt.ff.de actio.& obli.l.traiectitie. C.de ꝯhẽ.& cõmit.sti.magnã. Cõtra q̃ possit purgari xviij.di.c.j.vbi de hoc.&.c.di.qm̃.de sup.neg.p̃la.litteris.de elec.q̃ sicut.in fi.de re.eccle.non alie.si quis pbroꝝ.de loca.& conduc.ꝑpter.in fi.&.c.potuit.in fi. vbi de hoc.& de elec.c.vl.ff.si qs cau.l.& si post tres.ff de gi. & cõmo.rei vẽ.l.j.C.de fideius.sancim⁹.§.e.li.6

Diu sio
Morosus qs dicaẽ.
Mora an possit purgari.
Casus
Casus in hac regula figuratur

verb.si tibi. Sol. dic q ubi dies pfigit a canone/vel le ge penã iponente mora purgari non põt. pena em se mel omissa nõ purgat. ꝛ sic itelligunt pma iura ꝛ hec regula. ꝛ hoc est verũ nisi eadẽ lege vel alia/ vel cano ne caueat in eo casu morã posse purgari ꝛ penã eui tari. ꝛ sic intelli gant ꝯria. Lex aũt illa/ ꝛ si post tres loquit de ꝑ paratorijs iudi cio꞉ i qb⁹ mora bene purgat꞉ vt ibi cũ suis sili b⁹. sz post litẽ cõtestatã nõ purgat. ff. de verb. obli. l. si insula. multo ꝑ minus purgat pena se mel omissa꞉ nisi forte fingeret non fuisse in mora. ij. q. vj. biduũ. de re iudi. cũ bertholdus. ff. de in iteg. rest. l. diu⁹. sicut em a pena canonis nõ appellat. s. de ap. ꝯsuluit. iij. ꝛ c. q꞉ nos. nec a pena legꝫ. vt. ff. de vb. sig. si qua pena. sic nec purgat. vt. s. dictum est. ꝛ hoc no. Bar. s. e. lib. de elec. cupiẽtes. §. q si p. xx. [illegible] Et sic sibi nõ nocet꞉ ꝛ hoc verũ꞉ nisi essent socij. ff. de duo. re. de. l. pe. fm Dy. fm quẽ sibi iputet casus in societa te ꝑticipãdo. debuit em cogitare hoc euenire posse. ff de ꝯdi. inde. l. indebitũ. ff. loca. si qs domũ. Joan. an. [illegible] Et imputet sibi q alteri⁹ obligationẽ in se susceperit. Jo. an. [illegible] Et p Hostien. in sum. de vsu. §. ex quib⁹ causis sub. §. ꝛ mora p ipm. ꝛ Inno. de loca. ꝑpter. p Dy. eo. ti. potuit. Jo. an.

Ea que fiunt [a] a iudice si ad eius non spectãt officium꞉ viribus non subsi stunt.

Idem. xxvij.

Scienti [b] et ꝯsentiẽti nõ fit iniuria neqꝫ dolus

Casus l'alis d. helie

Ea q fiunt. Casus figurat pmo p. c. qrũ vices. lxviij. di. hoc mõ. Ponamus q aliqs simplex sa cerdos꞉ vel ali⁹ ꝯstitut⁹ in dignitate꞉ puta archidiaco nus. decan⁹/ vel cãtor꞉ nõ tñ epõ꞉ ordinauit aliquẽ in diaconũ. pferẽdo vba apta ad talẽ ordinẽ. vtrum iste sic ordinat⁹ recepit talẽ ordinẽ? Rñdet q nõ꞉ q꞉ pote stas ordinãdi clericos nõ depẽdet ab ordine sacerdo tis꞉ nisi fuerit epus. Uel sic. Ponam⁹ q aliqs simplex sacerdos nõ epõ ꝑtulit ista vba apta ad cõficiendum chrisma. vtrũ ꝯficiat? Rñdet q nõ. Idẽ est de ꝯsecra tione monialiũ꞉ ꝛ gnalr cũ qs facit ea q nõ spectãt ad offm suũ꞉ illa p eũ facta virib⁹ nõ subsistũt. Itẽ posset poni aliter casus videlꝫ p ca. indulgẽtie. de peni. ꝛ re mis. e. li. s. Aliqs epõ. vl archiepõ ꝯcessit subdit' suis porrigẽtib⁹ man⁹ adiutrices ad aliqd piũ opus cẽtũ dies indulgẽtiarũ꞉ vtrũ valeat talis cõcessio indulgẽ tiarum? certe nõ꞉ q꞉ ad officiũ epi vl archiepi spectat solũ dare. xl. dies indulgẽtiarum꞉ ꝛ non centum.

diuisio glose.

Glo. se. dicit pmo vñ sumpta ꝛ ponit exẽpla. scdo di cit regulã etiã in bono quod sit locũ hre ꝛ q loquit in al's iudice. tertio qrit et ponit duas opi. ꝯrias. quar to signat ꝯrium ꝛ soluit. quinto dicit regulã nõ loqui in spiritualibus que dependent ab ordine.

a Ea q fiũt. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. factũ a iudice. Pone ca. lxviij. di. quoꝝ vices. vbi sim plex pbr ordines cõferendo/ chrismãdo/ vgines conse crãdo. nil agit. s. e. li. de peni. et remis. indulgẽtie vbi nõ tenet idulgẽtia data ab epõ vltra tenorẽ ꝯcilij gña lis. ad idẽ. ff. de iuris. om. iu. l. vlt. vbi dr extra teritoriũ ius dicẽti nõ pareat ipune idẽ si supra iurisditionem suã velit ius dicere. Et hꝫ hec regl'a locũ ẽt cũ bonũ ẽ id qd facit iudex꞉ tñ ex q ad ei⁹ nõ spectat offm virib⁹ nõ subsistit. pone exẽplũ. xcvj. di. bñ qdẽ. bonũ ei ẽ sta tuere res eccl'ie alienari nõ posse. xij. q. ij. p totũ. d re. ec. nõ alie. p totũ. tñ statutũ imꝑatoris sup hoc nõ va luit꞉ q꞉ ad ei⁹ nõ ptinebat officiũ꞉ vt ibi. ad idẽ de ap. dilect⁹꞉ ibi ei officialꝭ archiepi bonũ ꝛ equũ decreuerat tñ q꞉ id ad suũ nõ ptinebat offm rõne appellatiõis in terposite ad papã꞉ nõ valuit qd fecit. gnale ei ẽ q nõ sufficit bonũ facere nisi ꝛ bñ id fiat. xvj. q. j. mõachi. s de postu. c. ij. ff. d re mili. l. iij. §. in bello. ꝛ facit. xxiij. q. v. relegẽtes. ꝛ de collu. c. j. ꝛ qd ibi no. Et q dicit regu la. q fiũt a iudice al's subaudi. nã in eo q facit non pti nẽs ad officiũ suũ nõ dr iudex. sicut ꝑ ꝑcurator fines mãdati nõ dꝫ ex cedere꞉ sic nec iu dex fines iuris ditiõis. ꝛ hoc dr co siue sit ordia ri⁹/ siue delega tus꞉ siue arbiter saluo eo qd de ꝑrogatiõe no. s. de offi. deleg. P. ꝛ. S. Queri solet si iudex q de. x. tm pt iudicare iudicat de xx. an valeat snia in. x. Dicit Jo. s. q nõ. q꞉ res iudica ta nõ põt p pte tenere꞉ ꝛ p pte nõ tenere. ff. fa. hercis. in hoc iudicio. et hoc ipe no. ij. q. vj. §. diffinitiua. ꝓ. cũ certa rõne. i fi. Ad ꝯria ibi signata. xj. q. iij. si qs. d ser uis. C. de do. sancim⁹. põt rñderi id spãle fauore dona tionũ. Ad decre. de arbi. cũ tpe. de pbẽ. dilect⁹. põt di ci q ibi snia ꝯtinebat plura capl'a. vñ in vno põt tene re/ in alio nõ꞉ hic aũt ꝯtinet vnũ tm ꝛ cũ Jo. an. cõcor. Accur. [illegible] ff. d iuris. om. iu. l. vl. Hug. tñ ꝛ Lau. tenẽt ꝯrium. s. q snia bñ tenet in. x. ꝛ dicunt sñi im rescindi tm in supfluo. ꝛ hoc notat ex vbis illius ꝓ. cum certa. dũ dicit q ꝯ ius gestũ videt. C. qñ ꝑuo. nõ est ne. l. cer ta. ꝛ p eis facit qd no. de dona. aptice. ꝛ regula. j. e. vti le. ꝛ qd ibi dicã. p Jo. s. optime facit pdi. decre. s. e. li. de pe. ꝛ re. idulgẽtie. Pro. Hug. et Lau. s. e. li. d arbi. ca. j. ff. de arbi. l. diẽ. §. si plures. Et facit hec regula p his q dixi. s. eo. qd qs mãdato. Ad pmũ casum ꝯ. xcv. di. c. j. vbi pbri chrismabãt in frõte. Sꝫ illud ad epõs a Greg. fuit spãliter ꝯcessum. ꝛ dic vt ibi. ꝛ tunc ad eos spectabat officiũ꞉ ꝛ si nõ ex ordine/ ex demãdatione. ꝛ vide qd d hoc no. de ꝯse. di. v. man⁹. in vl. glo. Nec hꝫ locũ hec regula in spũalib⁹ q poti⁹ depẽdent ex ptãte ordinis q iurisditiõis. hic est q si epõ q hoc põt ex or dine ꝯsecret alienã eccl'iam vel altare. vl ordinet alie nũ subditũ qd nõ pt ex iurisditiõe꞉ ꝯsecratio tñ ꝛ ordi natio bñ tenet. lꝫ ordinat⁹ executione careat. vij. q. j. epõ in diocesi. de tẽp. ordi. q trãslationẽ. et dixi. s. eo. ratũ. Jo. an. [illegible] Nõ spectãt꞉ ꝛ hoc ꝯstat. fa. ff. de re iudi. ꝯtumacia. §. ꝯtumax nõ videt. vbi ꝓ dubitat tenet qs ire allegatur⁹ pꝛiuilegiũ. ff. d iudi. si qs ex alte na. fm Dy. qd dic vt no. d accu. veniẽs. i glo. fi. Jo. s. [illegible] Qui tñ ꝯriũ no. C. de re iudi. l. ij. Jo. and.

Bonũ facere nõ suffi cit nisi id bene fiat.

Snia nõ põt valere p par te non.

Scienti ꝛ ꝯsentiẽti. Casus in hoc caplo figurat p. l. j. ff. de actio. empt. ꝛ vẽ. Et p intellectu hui⁹ casus est psupponẽdũ q qñ vẽditor vẽdit aliquã rem dꝫ pdicere emptori onera ordinaria illi⁹ rei꞉ al's tene ret ipsi emptori. Sed ponam⁹ q tibi emptori stipulã ti vẽdidi domũ meã q debebat ꝑuitutẽ domui vicini mei꞉ forte seruitutẽ stillicidij recipiẽdi vl altri⁹ nõ tol lẽdi. vl aliquã aliã seruitutẽ꞉ et tu emptor sciebas bñ q dom⁹ mea debebat istã seruitutẽ. ego autẽ sciẽs q esses informat⁹ de ista seruitute nõ pdixi tibi illã ꝑui tutẽ in vẽditiõe faciẽda. vtrũ possis agere ꝯ me actio ne ex empto vt diminuã tibi d pcio qntũ min⁹ valet do m⁹ tibi vẽdita ꝑpt illã ꝑuitutẽ? Rñ. q nõ꞉ q꞉ eras in formãt⁹ d ista ꝑuitute꞉ idõ nõ erat op⁹ q vlteri⁹ d ea te infoꝛmarẽ꞉ q꞉ sciẽti ꝛ ꝯsentiẽti nõ fit iniuria nec dolus

Casus l'alis d. helie

diuisio glose.

Glo. se. pmo dicit vñ sumpta ꝛ ponit exempla. scdo supplet de scire debẽre꞉ ꝛ dicit in regula principiũ põ derãdũ. tertio ponit rõnem regule ꝛ notat copulam. quarto successiue signat ꝛ soluit tria contraria.

b Sciẽti. Hec regl'a sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. nemo videt fraudare eos q sciũt ꝛ ꝯsentiunt. Pone casum.

in ingenuo q̃ sciēs ⁊ cōsentiēs ɔtrāx mrīmoniū cū seruo vel ecōtrario.xxix.q.ij.si quis ingenu⁹.⁊.c.si femina. In clerico q̃ sciēter ⁊ volūtate iocosa se adinuicē pcutiūt. s.de sen.excō.c.j. Itē in eo q̃ sciebat rē quā emebat seruitutē debere.ff.de ac.emp.⁊ vē.l.j.in fi. Et concordat ad hāc regulā.j.eo.eū q̃ certus. Et qđ dicit hec regula sciēti dic vel scire debēti.ff.de edil. edic.l.j.§.si intelligat.ad hoc.xvj.di.qđ dicit.s.de cle.excō.mi.apostolice.s.qđ me.cau.c.pe.in fi. Idē dic sciēti a principio:sec⁹ ex post facto. ff.de edil edic.l.iustissime.§. vlti. Et no.q dolus malus est oīs calliditas fallacia/ machinatio ad circūueniēdū/fallēdū/ decipiēdū alterū adhibita fm labeonē.ff.de do.ma.l.j.§.j.sed sciens nō circūuenit. fallit vel decipitur:ergo sibi non infert dolus: ergo induct⁹ ad clericatū vel monachatū non dr dolū passus:qꝛ nō est decept⁹.xx.q.iij.cōstitiut. vbi de hoc.⁊ de ɔuer.cōiu.dudū.in fi. ⁊ qđ dicit hec regula nō inferri dolū sciēti ⁊ volēti: verum est vt ex eo agi possit.infert tn̄ ita q nascit ex eo actio p exceptionem elidenda.ff.de fur.inter oēs.§.vlti. ⁊ penul. Et no.q hec regula formata est copulatiue/nō disiunctiue. vn̄ hec duo ɔiunctim requirunt.s.q sciat ⁊ cōsentiat: sciēti eñi ⁊ nō cōsentiēti bñ infert iniuria et dolus.xv.q.j. illud.cū si͞libus. Ad hāc regulā signat.s.de sen.excō. cōtingit.j.vbi hui⁹ man⁹ iniectio:⁊ si nō violēta tn̄ iniuriosa noscit. Sol.nō est iniuriosa qꝛ iniuria fiat ipsi clerico volēti.vt hic:sed est iniuriosa:qꝛ fit iniuria toti ordini clericali:⁊ ideo ibi seqtur cū canon ille ⁊c. et ibi de hoc. Itē cōtra.C.de rap.vgi.l.vna vbi si raptor virginē etiā volentē tenet:sed hoc lō qꝛ id voluit psuasione dolosa qđ plus est q̄ violēta. ff.de ser.cor.l.j.§. psuadere. Item cōtra.C.de fur.⁊ ser.cor.l.si quis seruo ibi sciēs ⁊ cōsentiēs agit furti ⁊ serui corrupti. Sol.de rigore ⁊ rei veritate illi sciēti ⁊ cōsentiēti nō fuit facta iniuria:tn̄ de quadā eqtate agit:acsi iniuria vl dolus sibi fuisset illat⁹. vn̄ nec furtū fuit ibi factū: nec seru⁹ corrupt⁹:ex eqtate tn̄ agitur de vtroq. facit hec regula ad id quod dixi.s.eo.possessor malefidei.ad finem. Dy. de iniuria ponit exēplū p.l.j.ff.de iniur.§.vsq adeo. de dolo ponit p.l.iij.ff.de li.ho.ex.§.si quis volentē. Jo.an. Idē Dynus p modū obiectionis. Jo. Idem hic Dynus.

Dolosa psuasio pl⁹ est q̄ violēta

Idem. xxviij.

Que a iure cōmuni exorbitant: nequaq̄ ad consequentiam sunt trahenda.

Casus lꝫ alis dñi helye.

Que a iure. Casus figurat p caplm quanto.s. de iudi.in an. Laicis cōcessum est p ecclesiam vt annexis spūalibus laici essent incapaces iuris spūalis ⁊ ei annexis vt possent iuspatronat⁹ possidere qtenꝰ ipsi inducerētur ad fundādū/vel edificandū/aut dotandū ecclias vt clericos idoneos in illis ecclijs possent pñtare diocesanis q̃ diocesani ad pñtationem patroni illos instituerēt:sed vtrū laici possint extēdere illud priuilegiū. ad hoc vt possint cognoscere de causis annexis causis spūalib⁹.est ibi text⁹ q non.qꝛ ista cōcessio facta laicis est exorbitās a iure cōi. Et illa q̃ exorbitāt a iure communi:nō sunt trahenda ad aliquā consequentiam.

diuisio glose.

¶ Glo.seq.dicit primo vn̄ sumpta. et ponit exempla. scđo dicit idem in ampliādo.tertio soluit questionem. a ¶ Que a iure. hec regła sumpta est ex.l.ff.e.ti.l. q ɔ rōnē. Pone casum.xvj.q.j.hinc est etiā.s.de priuil. sane.ff.de ɔsti.pnci.l.j.in fi. Et ɔcordat ad hāc regulā j.e.qđ alicui.⁊.c.l argumētū.potes igit itelligere hāc regulā in priuilegio.vt.s. qꝛ singulorꝝ priuilegia legē cōem nō faciunt.xxvj.q.ij.nō exēplo. Itē in iure pone casum in velleiano:nā regulariter q̃libet interceđēdo obligat. fallit in muliere:hoc q̃ nō trahit ad ɔñam. Et idē in si͞libus: ⁊ vide qđ dixi.s.e.priuilegiu. ⁊ qđ no. de priuile.sane. Et no.q sicut ea q̃ exorbitāt a iure cōi ad ɔñam trahēda non sunt/vt hic:sic nec amplianda: sed restringēda vt.s.eo.lib.de filijs pñby.io q̃.in fi. Ad idē.s. e.odia. Itē lꝫ fauorabile priuilegiū amplieẗ/vt ibi:nō tn̄ ad ɔñam trahit.vt h. Et facit hec regula ad qstionē qua querit:an fratres heremitani vl fratres scti Augu. ⁊ alij religiosi mendicātes ⁊ nō mēdicātes cōprehēdant ɔstōne illa extrauagāti nouiter edita p Bonifaciū papā.viij.q̃ incipit:sup cathedrā preminentie pastoralis.q̃ habet in clemē.de sepul.dudū.in qua exprimunt solūmō minores ⁊ pdicatores: et q̃đ aliq dicāt dicendū est q nō extēdit ad alios religiosos mēdicātes vl nō mēdicātes: vl ad seculares clericos.sed solū minores ⁊ pdicatores amplectit:tū qꝛ intētio pape videt hec fuisse: vt p vba ipsi⁹ ɔstōnis apparet. tū qꝛ exorbitās est a iure cōi illa cōstitutio: ⁊ io ad ɔñam nō trahēda nec ampliāda vt hic. vult eñi illa constitutio dari quartā etiā de his de qb⁹ a iure dari nō dꝫ:sicut de ornamētis relictis p fabrica anniuersario. xx. xxx. ⁊ sic de singulis:puta relictis p luminarib⁹ vl certis psonis.de test.c.vlt.de vb.sig.ex pte.iij.dicā q̃ illa iura mutata ⁊ correcta p ɔstōnem solū quo ad expressos in ea.q̃ ad alios remaneant adhuc ipsa iura. Correctio eñi iuriū est vitāda:de elec.ecclia vestra.q̃. cū si.in talib⁹ eñi nō argumus de si͞libus ad si͞lia:⁊ cōcordat qđ dicā.j.eo.in penis.⁊ facit ad hoc optime.s. e.lib.de elec.statutū.⁊ de regula.cōstitutionē.⁊ ita pnunciatū fuit p profundissime sciētie ⁊ bone memorie virum dn̄m Joannē de monte murlo. et p me in quadam questione in qua fuim⁹ ad cōsulendū assumpti. Exorbitāt quasi deuiāt vel discordāt:⁊ idē verbū in decre.j.de filijs pñby.s.e.lib. quā alleg. glo. Jo.an. Scꝫ ad viros.in qb⁹ esset eadē facilitas que in mulierib⁹. Jo.an. Per quam ponebat hic Dy. exēplū sed iproprie vt patet ex glo. Jo.an. Uide de hoc.l.iiij.glo.⁊ in palleg. clemē.dudū.§.huiusmodi.in glo.vt patet. Joan.an.

Idem. xxix.

Quod om=

Casus lꝫ alis dñi helye.

Quod oēs tangit. Casus figuratur multis modis scđm glo. Primo p caplm.j.lxvj.distinc. Ponamus q aliqs fuit electus et cōfirmat⁹ in archiepm alicuius puincie:qui quidem electus et confirmatus petijt munus cōsecrationis, queritur q̃ debēt esse presentes in cōsecratione faciēda? Rñdet q oēs suffraganei sue puincie:qꝛ illud negociū oēs tāgit.ideo debet ab oibus approbari. Itē pōt poni casus p.c.qꝛ ppter. de elec.in anti. Ponam⁹ q vacante ecclia picta.canonici illius ecclesie voluerūt pcedere ad electionē futuri prelati. Sed queritur qui debēt adesse in electione faciēda? Dicit ibi q omnes canonici illius ecclesie:et si sint aliqui absentes debēt vocari:qꝛ cum illud negocium omnes tāgat dꝫ ab oibus approbari. Pro declaratione illi⁹ regule videt q illud quod omnes tangit non dꝫ ab oibus approbari. Et arguit de toto titulo. de his q̃ fiunt a maiori parte capłi in anti. vbi dicitur q talia possunt expediri p maiorē partē capłi:⁊ tn̄ tale negociū tangit omnes. Item arguitur de.l.maiorē ff.de pact. vbi dicitur q si aliquis debitor velit facere cessionem bonorum: non est opus q omnes creditores conueniant ad videndum fieri cessionē bonorum

sed sufficit q vna ps ꝯueniat: ꝛ alia pte creditoꝝ inuita admittet ad cessionē bonoꝝ faciendā. Glosa soluit dicēs q aliqua sunt q̄ ptinēt plurib9 vt vniuersis: ꝛ in istis ea q̄ fiūt a maiori pte capl'i valēt: etiā altera pte ꝯdicēte: nisi ꝯdicat ex aliq̄ cā rōnabili: sec9 si illa eēnt explicāda ex mera voluntate: qꝛ tūc deberēt oēs ꝯsentire. i caplo cū oēs. ß. de constitu. in anti. Alia sunt q̄ ptinent plurib9 vt singulis: ꝛ tūc oēs debēt cōsentire. l. si p fundū. ff. de seruit. rusti. pdio. fallit in plurib9 casib9. Primo fauore liberationis. l. maiorē. ff. de pac. Itē in arbitris fauore litiū dirimēdarū si fuit cōpromissum in plures arbitros valet s'nia facta a maiori parte. Itē si pluribus patronis cōpetat ius patronat9. p̄sentatio facta a maiori parte valet ꝓpter fauorē ecclesie: ne ecclesia patiatur detrimentum propter longam moram ꝛ vacationem.

Quod oes tangit debet ab oībus approbari. **R**egula. **I**dem. xxx.

diuisio glose. ¶ Glo. seq. primo ponit exempla. ꝛ in fi. reassumit primū exēplū. scdo signat ꝯtrium ꝛ remittit. declarat incidēs ꝯtrium. ꝛ ponit ius nouū. tertio arguit ad questionē. ponit opi. contrarias ꝛ secundam reprobat.

a ¶ Qd oēs tāgit. (i) pone casum in archiepo consecrādo ab oib9 suffraganeis. lxvj. di. c. j. In electiōe faciēda ab oib9 canonicis. de elec. qꝛ ꝓpter. In ꝯcedēdo haustū aque: in q̄ oēs vocandi sunt q ius hūt. ff. de aq plu. ar. l. in cōcedēdo. ad idē. liiij. di. c. j. viij. q. j. licꝫ. de tēpo. ordi. si archiepo. C. d auc. pstā. l. vlti. ff. de adop. l. nā ita diu9. nā si q ledunt vocādi sunt in ꝯfirmatiōe adoptionis vt ibi. Et no. qd dicit id qd tāgit oēs debere approbari ab oibus: g nō valet qd facit maior ps: ꝛ sic est ꝯ. lxv. di. c. j. ß. d his q̄ fi. a maio. par. ca. c. j. ff. ad municip. qd maior. Solu. (ij) Aut cōpetit: vt singulis aut vt collegio. qd ꝓsequere. vt no. p Ber. ꝛ Inno. de cōsti. cū oēs. Fallit aūt hec regula in casu. insti. de re. di. ꝯ. religiosum. & si. in cōe. (iij) vt no. in pdic. decre. cū oēs. ad id qd. ß. dixi. q sufficit qd facit maior pars collegij. ꝯdicit decre. de re iudi. cum olim. in fi. ibi: plena olim q p̄ntes fuerint ꝛc̄. Sed ibi subaudit. (iiij) vel maioris partis: nā illud dicunt oēs facere: qd facit maior pars. lvj. di. aplica. de elect. cū inter canonicos. in pn. ff. ad munici. qd maior. interdū tñ requirunt due partes. d elec. lꝫ. ꝛ eo. ti. scriptū. cū si. (v) Et facit hec regula in argumentū. ad id de quo olim dubitabat: an in electione inferioꝝ dignitatū vel canonicoꝝ vocentur absentes? Et videbat q nō p pdictā decr. cū olim. in fine. hodie terminatū est. ß. eo. lib. de prebē. cū in ecclesijs. Itē est arg. ad questionē an papa possit statuere inuitis acolitis q ipsi ꝯtineāt ꝛ hec qstio no. lxxxij. di. ꝓposuisti. ꝛ dixit ibi Ioānes q nō: qꝛ castitas suaderi pōt nō imperari. xxiij. q. j. integritas. Bar. brix. ibi cōtra cui9 dictū penit9 est falsum. nisi intelligas de promouēdis: sed ipe de ꝓmotis etiā intellexit. vt ei9 vba demonstrāt. monachis aūt ꝓfessis q renūciauerūt ꝓprie volūtati austerior regula posset indici: etiā ipsis nō approbātib9 fm Inno. q hoc no. de regula. sup eo (vj) Et est satis expressum. ß. eo. lib. de sta. regu. c. vno ibi monialibus indicit austerior vita lꝫ nō possit sine olim volūtate ordinē mutare. d his q̄ vi metusve cau. fi. c. penul. Et no. q fm primū casum quē posui archiepūs de iure cōsecrandus est ab oib9 suffraganeis: papa tñ sibi hoc vsurpat fm Io. q hoc no. xxiiij. q. j. pudēda. ꝛ. lj. dist. q in aliquo. Additio. j. Dy. ponit exēplū per l. receptum. ff. de seruit. rustico. predio. Ioan. an. Additio. ij. Idē Dy. Additio. iij. Ad idē. ff. de relig. si plures. fa. eciā. ff. de pac. maiorē. ff. de cur. fur. cōsilio.

In electiōe inferioꝝ dignitatū vl' canonicoꝝ vocāt absentes.

ꝯ. si. vbi sufficit alteri9 auctoritas. Dy. Additio. iiij. Ut ibi no. in vlti. glo. Additio. v. ß. eo. li. de cleri. egro. c. vno. cum concor. Io. an. Additio. vj. Archidia. cōtra. lxxiiij. distin. c. ij. vbi de hoc. Io. and.

In obscuris. ¶ Casus in hac regula pmo figurat p caplm ex pte. ß. de censi. ꝛ. p. l. nūmis. ff. e. l. iij. In. c. ex pte dicit Ponam9 q in ciuitate picta. sunt due mēsure. vna maior. alia minor. aliqs emisit votū q tali ecclie solueret tot mensuras. puta sex sextaria frumēti. vl' sex bossellos frumēti. est mēsura maior alia minor. ꝛ nō declarauit alit animū suū. videlꝫ ad quā mēsurā intēdebat illud frumentū solui: sꝫ locut9 est indistincte. Querit ad quā mensurā debebit solui hmōi frumētū? Rñdet q ad minimam mēsurā: qꝛ i obscuris minimū est sequēdū. Itē pōt poni casus p dictā. l. nūmis. Ponam9 q i aliq̄ regiōe habēt locū noua scuta et antiq̄ aliqs in testō suo legauit Ticio decē scuta. querit q̄ scuta videāt legata ad hoc q heres possit cōpelli ad soluēdum illa scuta? Rñdet q vident legati nūmi minoris valoris: ꝛ sic legata vident scuta noua: et nō vetera. nisi alias appareret de volūtate testatoris tacite vel expresse: qꝛ tūc ad ipam esset recurrendum. sed qñ non pōt coniecturari mens ipsius testatoris in dubio habet locū ista regula.

Casus i'falis dñi hexye.

In obscuris minimū ē sequendū. **R**egula. **I**dē. xxxj.

¶ Glo. se. pmo dicit vñ sūpta ꝛ pōit exēpla. scdo pōit p̄ambula regle ꝛ ipi9 rōnē. tcio sigt ꝯtiū de mediocritate seqnda. Remit. soluit. solutiōi obycit rñdet ꝛ declarat

b ¶ In obscur j. hec regl'a sūpta est ex. l. ff. eo. ti. seq in obscuris. ꝛ. l. sp in stipulationib9. Pone casum. ß. de cēsib9. ex pte. vbi i dubio nō ꝯpellunt soluere vota ad maximā. sꝫ ad minimā mensurā. ad idē. ff. de leg. iij. l. nūmis. vbi nūmis sic i gñe legatis dbēt minimi. Circa hāc regulā no. q i obscuris nō statim ispicim9 qd ē minimū: imo ispicim9 pmo qd est ꝟisimili9: et qd plerūq cōsueuit fieri. vt. j. e. ispicim9. cū suis ꝯcor. ꝛ. ff. e. ti. l. in obscuris ispici. ꝛ si hoc sciri nō pōt. (j) tūc inspicim9 qd ē minimū vt h. Primo g ispicim9 qd expsse agit. puta. x. li. bonoꝝ. vl' qd agit tacite. (ij) Tacite dico vl' rōne rei q̄ vēdit. x. li. vel rōne psone vl' rōne ꝯsuetudis vltio q est minimū. vt h. ꝛ est si. qd dixi. ß. e. cū sūt ptiū. Et potuit esse rō hui9 regle: qꝛ d minimo nō est dubiū sensisse qꝛ si intellexit de maximo. g de minimo: qꝛ pl9 icludit sub se min9. sꝫ nō ecōuerso: ꝛ d hoc dicā. j. e. pl9 sp. Alibi tñ habes argumēta d mediocritate spectāda. x. q. ij. hoc ius. de offi. custo. c. j. ꝛ est expssuꝫ. ff. de le. j. l. legato. in pn. vbi de hoc. (iij) ff. de aur. ꝛ arg. le. q lācē. C. de doñ. si qs argētū ꝯ. si ꝟo. ꝛ ꝯ. seq. cū si. (iiij) Et pōt dici q in specieb9 ꝛ artificijs mediū inspicim9. vt no. ff. mād. l. fideiussorē ꝛ sic intelligant illa iura. In q̄titatib9 aūt inspicim9 qd est minimū. vt. ß. dixi. vt in pdi. l. fideiussorem. ꝛ. ff. de leg. j. apud iul. ꝯ. scio ex facto. q̄ vr̄ ꝯtia ad supradictā solutionē. nā ibi legato fundo: si duos fundos hēbat testator: debet minimus si nō appet de q sen serit: sꝫ ibi nō erat mediū. ꝛ aduerte: qꝛ vilissimū hoiez hēre nō expedit: ꝛ io legato vel ꝓmisso hoie mediocris debet. vt i pdi. l. legato. Sꝫ vilissimos nūmos hēre nobis expedit: vñ etiā bagatinos. vt i pdi. l. nūmis. ꝛ vile triticū: vt in pdi. l. fideiussorē. ꝛ io in his debet minimū. Itē hꝫ locū hec regl'a i penis. vt. j. e. i penis vt ibi dicā. Additio. j. Idem hic Dy. p modū obiectionis. Io. an. Additio. ij. Uide q post Dy. dicā. j. e. ispicim9. in tex. ꝛ sup si. glo. Io. an. Additio. iij. Et distictionē ibi positā plene ꝓseqt h Dy. tractās etiā plene qñ in ꝯtrib9 ꝛ qñ in delictis locū hꝫ hec regl'a ꝛc̄. Io. an. Additio. iiij. Uide

Mediū ispicit i spēb9 ꝛ artificijs sꝫ i q̄titatibus qd minimū ē

de cert. quāto.l.iij.gl.ꝛ de ñ.pbꝰo.li.ſe.l vi.glo. Jo.ā.

Cum q certus. ¶ Caſus pōt figurari pmo p ca.ſi duobꝰ.de ap.ꝛ p.l.j.in fi.ff.de actio.emp. ꝛ ven. Dicit in illo ca.ſi duobꝰ.q duo litigabāt corā epō Pi cta.vl eiꝰ officiali q tulit ſnīam diffinitiuā in cā ꝗmōi a qua ſnīa ambe ptes appellauerūt:(qđ pōt fieri:qꝛ forte reum ꝯdenauit in pn̄cipali ꝛ ipm abſoluit ab expenſis:ꝛ ſic actor appellat eo q iudex reū nō ꝯdēnauerat in expēſis.ꝛ reus appellauit eo q iudex eū cōdemnauerat in principali) Un vnꝰ appellauit ad archiepm Burdega.aliꝰ ad papā. Jlle q appellauit ad papam appellationē ſuā releuauit corā papa: aliꝰ corā archiepo. Jſte q releuauit appellationē ſuā corā archiepo burdega.fecit citare ſuā partē aduerſam: ꝛ archieps ſciebat q ipſa pars aduerſa appellauerat ad papam Hoc nō obſtāte qꝛ ip̄a ps nō cōparuit archiepō illā excōicauit: vtrū valeat ſnīa archiepiꝰ: Rn̄. q nō. qꝛ ex q ſciebat talē appellaſſe ad papā: ꝛ ſic ad maius tribunal:nō erat ampliꝰ certiorādus.ſecꝰ ſi ignoraſſet. Ex hoc colligit̃ qđ.pdeſt mittere exoniatorē.qꝛ ſi aliquis ſuit exoniatꝰ:ꝛ iudex faciat pceſſum ꝯ ipeduū ꝛ exoniatū:non valet pceſſus:alr̄ ſi nō miſiſſet exoniatorē teneret pceſſus.ſed poſtea pbato legitimo ipedunē: to veniret reſcidēdꝰ.c.venerabilibꝰ.ē.de ſen.exc.iſto met li.ꝛ Bar.in.l.j.ff.ē act.emp.vbi eſt caſus q ſi qs vēdat mihi aliquā rē debētē ſeruitutē vel alia onera dꝫ me emptorē certiorare de oibꝰ oneribꝰ ordinariis: alr̄ poſſum agere ꝯ ipm quāto minꝰ fuiſſem rē ipam emptur. Sꝫ qđ ponamꝰ q ego ſciebā onera illiꝰ rei: q res ipſa debebat illā ſeruitutē: ꝛ vēditor nō me certiorauit:vtrū poſſim agere ꝯ vēditorē actione ex empto:vt reſtituat michi partē pcij quāto minꝰ fuiſſem rē empturꝰ ſi me certioraſſet de illis oneribꝰ: Rn̄det q nō:qꝛ q certꝰ ē certiorari nō dꝫ. Glo. arguit de.c.cū inter vniuerſas.ē.de elec.vbi dr̄ q lꝫ canonicus ſciat mortē plati:tn̄ eſt vocādus.vt ponamꝰ ſic. Eccl'ia Pi cta.vacat p mortē vel renūciationē. ſcio illā vacatonē:nō cōpareo ad electionē:etiā canonici non vocauerunt me:certū eſt q poſſum pſequi contēptum: et ſic licet ſim certꝰ:tn̄ ſum adhuc certiorādus: Rn̄.q non ſum certiorandus de vacatiōe vel morte plati:cū ſciā illā vacationē:ſed ſum certiorandus de die aſſignata ab electionē faciendam: ideo abſentes ſunt vocandi ad electionem:licet ſciant vacationem.

¶ Glo.ſe.pmo ponit exēpla.ſcđo ſupplet ē illo q certꝰ eſſe debebat. tertio tractat de canonico q ſciebat eccleſiā vacare.ꝛ alleg.ꝯtra ad regulā.q̄rto arguit ad.q. a ¶ Cū q certꝰ. ¶ Pone caſum.xj.di.c.vl.§.ſepe dilectionē tuā ꝛē.ē.de ap.ſi duobꝰ.in archiepo qui ſciēs illū excōicauit q appellauerat ad papā.ff.de ac.emp. et vē.l.j.i fi. Jn eo q ſciebat rē quā emebat ſeruitutē debere:qꝛ nō aget ex empto quāto minoris: ¶ vt ibi:ꝛ fa.ē.eo.ſciēti.ꝛ qđ ibi dixi.ꝛ no.ff.eo.tit.nemo videt̃. Et qđ ibi dicit q certꝰ eſt.ſubaudi vel eſſe dꝫ.nā nō eſt neceſſariū ſingulor auribꝰ intimari qđ eſt publice p mulgatū.xvj.di.qđ dicitis.de poſtu.pla.c.j.ff.ē inſti tu.§.ꝛ ſi pupillus. Licꝫ aūt canonicꝰ q certꝰ eſt ē morte epi de ipſiꝰ morte nō debeat vlteriꝰ certiorari.vt.ē de elec.cū inter vniuerſas.tn̄ citari dꝫ ad electionē faciēdā: vt no.Ber.in dicta decr.cū inter. qđ verū puto nā q certus eſt vt hō certiorat̃ vt iudex.ij.q.j.multi.ꝛ interdū certꝰ adhuc certiorat̃ ad cautelā: vt in pdi.c. xj.di.c.vlt.ꝛ ſimiliū indiſtincte dicit abſentes vocādos qui ſunt in loco ꝛē.de elec.qꝛ pPter.ꝑtere a lꝫ ſciat eccleſiā vacare dieʼ tn̄ aſſignatā ad celebrādum electionē ignorat:ꝛ ideo vocādus eſt ꝛ dies notificādus. ar gu.ff.de adulte.l.denūciaſſe. Cōcordat ad hāc regulā.ē.de reſcrip. ab excōicato.ibi qui de facto ſuo certꝰ ꝛē.ꝛ de loca.ꝛ pdu.potuit ibi:dies ſtatuta interpellat:ſine alia holo requiſitiōe.vt.ē.e.lib.de elec̄.cupiētes.circa pn̄.ibi. vel poſt obtentā de ipſoꝝ electione noticiā ꝛē. ꝛ eſt hec regula in argumentū ad q̄ſtionē qua querit̃ an q ingreſſus religionē in fine anni exiuit:ſi iterū eā dē religionē ingrediat̃:an debeat hr̄e ānūꝰ ſ ſatis videt̃ q non p hanc regulā:niſi conditio pſone vel religionis mutata eſſet.ꝛ hoc tenet Bar.brixi.in q̄ſtionibus ſuis in q̄ſtiōe q incipit. Aliqs iurauit monaſteriū [illegible] Eſt veneriatis.lxviij. ꝛ idē Guil.i Spe.ē ſta. mo.§.xxxviij.ꝛ vide qđ ibi dicā. Jo.an. Addi.j.Dy. ponit exēplum p.l.j.ff.de edili.edic.§.aiunt.ꝛ §.ſi intelligat̃.ꝛ.l.ſi tn̄.§.et qui ſeruū. Jo.an. Additio.ij. Si vero ignorabat agit etiā ſi vēditor ſciens ſeruitutem vel viciū dixit ſe velle teneri nolle ſeruitutū vel viciorū.hoc eni gn̄ale pactū nō trahit̃ ad illa q venditor ſciuit.ff.de ac.emp.ꝛ ven.l.hoc aūt.et facit quod ibi no. Dy.ꝛ dixi poſt Un.ē pe.ꝛ re.cū infirmitas. in fi. ꝛ vide in Spe.de emp.ꝛ ven.§.videndum.§. quid ſi venditor.ꝛ ver.ſeq. Joan.an.

Cum qui certusᵃ eſt certiorari vlterius non oportet. Idem. xxxij.

Non licetᵇ actori quod reo licitum non exiſtit Idem xxxiij.

Non licꝫ actori. ¶ Caſus in hoc cap.pōt figurari per cap.prudentiā.ē.de mu.peti.in anti. Ponamus q a ſede apl'ica impetraui reſcriptū delegatoriū ad aliqs iudices in cā q ſperabat̃ moueri inter te et me ꝛ fuit cōmiſſa cā ipſis iudicibꝰ cū clauſula remota appellatione. Corā eiſdē iudicibꝰ ꝯueni te:ꝛ obtuli libellū meū. Cū reſtaret p te reū rn̄dere meo libello voluiſti me recōuenire.ꝛ obtuliſti mihi libellū recōuētionis lite ꝯteſtata in tua cā recōuentiōis: ꝛ cōcluſo ꝛ renunciato in cā:iudex tulit ſnīam diffinitiuā ꝯ me ad tuū ꝯmodū ꝛ vtilitatē.volui appellare: vtrū poſſum:ꝛ an ſit appellationi mee deferendum: Rn̄. q non:qꝛ non debet licere actori quod reo licitum non exiſtit.

¶ Glo.ſe.pmo dicit vn̄ ſumpta ꝛ ponit exēpla. ſcđo dicit q̄re ſic format̃ regula.tertio ponit qualdā dr̄ias. b ¶ Non licet actori. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff. eo.ti.l.non liceat actori. Po.ca.iiij.q.iiij.c.ij. vbi accuſatores ꝛ accuſati equa audiāt̃ rōne.ē.de mu.pe.prudentiā. vbi remotio appellatiōis pdeſt reo vt actori. ad hoc.C.de pr.ſacro.ſcri.l.in ſacris.lib.x. Et facit ad hāc regulā.ē.eo.in iudicijs.ꝛ qđ ibi dixi. Formata aūt fuit hec regula p hunc modum: qꝛ fauorabiliores ſunt rei ꝙ actores: vn̄ ſi qđ actori licet multomagis reo fauorabilior eſt.vt.ē.eo.ti.cū ſunt. Sed ea rōne q paritas eſt ſeruāda in iudicijs: vt in pdi.l.in ſacris.ꝛ.ē.eo.in iudicijs.intelligat̃ idē iuris ꝛ econuerſo:vt nō liceat reo qđ non licet actori. Nota tn̄.q reꝰ maiores habet dilatiōes ꝙ actor.vt.ff.de fer.l. vlti.ꝛ reus habet deliberatorias:ꝛ nō actor. vt in auc̄.C.de lit.ꝯteſt.auc̄.offerat̃.canoniꝫata.iij.q.iij.offerat̃. Jtē ſi reus plures habet ordinarios: actor eligit vnū ſaluo eo q de ſcholaribꝰ dicit̃ in cōſtitutione Federici. C.ne filiꝰ p patre.auc̄.habita.ꝛ ſic actor recuſat ordinarium:qđ non poteſt reus ꝺm leges.de hoc.C. de iudi.aperriſſimi.ꝛ.C.de iuriſ.om.iudi.l.nemo. Sed ꝺm canones bene recuſatur ordinarius.xj. q.j.peruenit.

Caſus i falſo ꝺ.helie

ꝛat̃ vt iudex ꝛ certus ad cautelā certiorat̃.

diuiſio

Certꝰ vt hō certiorat̃

Caſus i falſo ꝺ.helie

Dilatio maior dat̃ reo ꝙ actori.

de fo. cõpe. si q̃s contra clericũ. ẽm formã decre. de ap. cum speciali. Adhuc remanet dña quo ad hec quia in predicto casu actor vnũ eligendo. reliquũ sola voluntate recusat q̃d non põt reus immo necesse habet cãm allegare: ⁊ corã arbitris pbare. vt in pdic. decre. cũ speciali. ⁊ a principio habet pponi excepcio de suspecto de hoc plene. ij. q. iij. offerat. de re iudi. inter monasterium. ex supueniẽti aũt cã recusatur per actorẽ ⁊ reum. de offi. dele. cãm q. ⁊ c. insinuante. cũ si. Itẽ reus de maiori excõicatione excipit ꝯ actorem: sed nõ actor ꝯtra reũ de iudi. intellecum⁹. de except. cum inter priorẽ. Itẽ magis punit cõtumacia actoris q̃ rei. q̃d pbat. §. de do. ⁊ ptu. cãm q. ⁊ §. eo. ti. eo. ti. actor q̃. ⁊ idẽ in sfib⁹. Et no. q̃ si reus vult se onerare supflua pbatiõe mos ei gerendus est. vt. ff. de pba. l. circa. ⁊ facit hec regula.

Mutare consilium quis non potest in alterius

Additio i. Dy. ponit exẽpla. si re⁹ post publicationẽ attestationũ nõ pducit testes. Itẽ post litẽ cõtestatio nẽ nõ renocatur pcurator: q̃ nec actor. in auc. de test. §. illud. col. vij. ff. de pcura. post litis. Joan. andree. Additio ij. Uel delegatũ impetrãdo recusat ordinarium: tñ ⁊ q̃nq̃ reus impetrat. §. de rescrip. ceterum. ⁊ ibi dedi concor. in prin. Jo. an. Additio iij. Et sic eo casu fallit regula. ff. eo. omnis diffinitio. in fi. Jo. an.

Mutare. Casus in hoc ca. põt poni primo p ca. publicato. de elec. in an. Uacãte ecclesia Picta. canonici illi⁹ ecclesie statum cõuenerunt in vnũ p electione futuri pastoris celebrãda: ⁊ ordinauerũt q̃ ipsi pcederẽt ad electionẽ plati p formã scrutinij ⁊ elegerũt duos vel tres scrutatores ad recipiendũ vota singulorũ. scrutatis votis ⁊ publicato scrutinio aliq̃ canonici videtes se deceptos ob aliquã cãm volũt recedere a sua deliberatiõe: ⁊ volũt mutare cõsiliũ. Querit an possint? Certe non. ⁊ hoc p rõnẽ hui⁹ regule: q: q̃s mutare ꝯsiliũ nõ põt in detrimentũ alteri⁹. Itẽ põt figurari p. l. p fundũ. ff. de serui. rusti. pdio. Ponam⁹ q̃ sint plures habẽtes aliquẽ fundum cõem. q̃ voluerit imponere aliquã seruitutẽ sup suo fundo: certũ est q̃ anteq̃ valeat ipositio seruitut' requirit q̃ oẽs cõsentiãt in ipositiõe seruitut'. Sz ponam⁹ q̃ aliqui istorũ cõsenserũt in ipositiõe seruitutis: cũ postea dño speraret hẽre ꝯsensum aliorũ. pmi volunt mutare suũ consiliũ. ⁊ alij postea ꝯsenserũt. vtrũ possint mutare suum consilium in preiudicium fundi dominãtis? Dicitur ibi q̃ non per rationem istius regule.

¶ Gl. se. dicit vñ sumpta ⁊ ponit exẽpla: ⁊ remittit ad regulã q̃d semel. ⁊ ad casus ibi exceptos aliũ addens a ¶ Mutare. i. Hec regula sumpta est ex. l. ff. c. tit. l. nemo põt mutare. Pone ca. in electione. viij. q. ij. dilectissimi. §. de elec. publicato. ⁊ c. ab eo. li. vj. Jn eo q̃ seruitutẽ cessit q̃ mutare nõ põt lz nõdũ socij cesserint ff. de serui. rusti. pdio. l. p fundũ. ad idẽ. C. d nego. ge. l. vl. ff. quorũ. lega. l. j. §. pdest. Jlla igit regla. §. e. q̃d semel. intelligit ẽm istã. l. q̃n ex mutatiõe volũtatis vl placiti alteri ipedimẽtũ vel detrimẽtũ affert vt dixi. Et fallit in casib⁹ ibi no. Itẽ fallit in suo herede abstinente vel repudiãte q̃ re adhuc in eodẽ statu manente adire põt: vl' tps ad deliberãdũ petere. C. de repu. here. l. vl. ff. de iure delib. si q̃s seruus. Et facit hec regula ad ea q̃ no. §. de elec. in causis. Additio i. Jn alterius rẽ. a ꝯtrario vbi alteri non piudicat lz mutare quod facit ad questionẽ quã scripsi. §. d renũ. ca. ij. in glo. exquisite. in fi. Joã. an. Additio ij. Eodem modo videtur ad. l. ff. de collu. bo. nonnunq̃. Joan.

Generi. ¶ Casus põt primo figurari p ca. studuisti de offi. legat. Sed p itellectu isti⁹ casus est pmo psupponendũ q̃ legat⁹ de latere vel etiã ali⁹ legatus pape hz ordinariã iurisdictionẽ in pruincia sibi decreta ⁊ ꝯcurrit cũ q̃buscũq̃ ordinarijs illi⁹ pruicie: ita q̃ põt adiri etiã in prima instãtia.

Generi per speciem derogatur. Regula xxxiiij.

Idem. Gene detrimentum.

¶ Casus. Ponamus q̃ cũ eẽt in hoc regno aliq̃s legat⁹ cardinalis q̃ dicit legatus de latere ⁊ haberet ordinariã iurisdictionẽ in tota pruicia sibi decreta. papa delegauit aliquã cãm inter te ⁊ me epo pictauẽ. querit vtrũ iste legat⁹ de cã possit se intromittere: q: erat talis cã in qua quilibz poterat esse actor ⁊ reus? Rñdet q̃ ipse legat⁹ nõ põt se intromittere. q: sue gñalitati derogat per specialẽ delegationem. Itẽ põt poni casus p. l. sanctio legũ. ff. de penis. Ponam⁹ q̃ a pncipe emanauit aliqua lex per quam gñaliter imponitur pena oĩbus ꝯfacientib⁹: vel ꝯfacientes puniũtur ad arbitriũ iudicis. Aliq̃s fecit ꝯ aliquam legẽ antiquã q̃ imponit spãlem penã. vtrũ illa noua pena q̃ imponit per legẽ nouã extendat ad legem antiquã q̃ hz spãlem penã? Rñdet q̃ non: q: quis duplici pena puniret. Item q: generi p speciem derogat. ⁊ ideo delinquens incurrit penã specialẽ ⁊ nõ gñalẽ. Pro declaratiõe huius regule opponit de. c. ex pte. de offi. deleg. in anti. vbi est text⁹ q̃ papa mãdauit alicui vt mihi p uideret de tali archidiaconatu in tali ecclesia primo vacaturo. in qua ecclesia erant plures archidiaconatus. postea quidã alius a sede aplica impetrauit rescriptum ⁊ gratiã p quã mãdabat papa cuidã executori vt si talis vellet resignare suũ archidiaconatũ q̃ recipe illã resignationẽ: ⁊ illi p quo scribebat conferret archidiaconatũ. ⁊ sic p illo papa scribebat in specie: ⁊ p me scribebat gñaliter: ⁊ tñ ibi dicit q̃ si vacet archidiaconat⁹ p resignationẽ debet michi et nõ illi: pro quo scriptũ est in scdo loco lz ego haberẽ generalẽ gratiã: ⁊ iste specialem. Itẽ arg. de cap. cum ordinem de rescrip. iuncto. c. veniẽs. de pscrip. ⁊ c. ex tuarũ. de fil. pbrõ. in ant. Pro solutione istorum contrariorũ respondet glo. q̃ ista regula primo fallit in priuilegijs: vt si alicui cõcedat priuilegiũ generale: postea cõcedatur cuidã alteri priuilegiũ speciale: ꝯ illud priuilegiũ gñale nõ valet priuilegiũ speciale nisi faciat mentionẽ de gñali. ⁊ sic ista regula nõ hz locũ in priuilegijs: sed habet locũ in rescriptis. Sed adhuc in rescriptis fallit si rescriptũ generale venit purificandum in specie. vt in. c. ex pte. de offi. deleg. vt in primo contrario: lr̃e gñales erant purificande in primo archidiaconatu. ⁊ prim⁹ non erat consecuturus plures archidiaconatus: sed vnũ tm. ⁊ sic pprie non est exceptio ab illa regula. Item in. c. ex tuarũ. de fil. pbrõ. in an. dicit q̃ papa concesserat priuilegiũ alicui epo: vt ipe epũs posset dispensare cum filijs sacerdotum vt ipsi licite possent tenere eccl'ias in q̃b⁹ sui prẽs ministrauerũt immediate. videlicet vt fili⁹ posset habere illã ecclesiã: q̃d est contra ius: q: filius q̃cũq̃ legitim⁹ nõ põt tenere ecclesiã sui prĩs. sed epũs vt dictũ est habuerat priuilegium vt ipse posset dispensare cũ istis. Accidit q̃ anteq̃ epũs vteret suo priuilegio accessi ad papam et notificaui dño pape q̃ talis filius tenebat ecclesiã in qua suus pater immediate ministrauerat: quare petebam ⁊ supplicabã vt papa de illa ecclesia dignaretur michi prouidere: vnde papa dedit michi executorem. cui mãdauit vt ipe ꝯferret mihi illã ecclesiam dicit ibi q̃ si epũs dispensauerat cũ filio anteq̃ vte-

rer lris meis q me⁹ executor nō poterit vti sua iurisdi tione ₇ tñ lre mee erāt spāles: ₇ priuilegiū epī gñale ₇ sic generi p speciē nō derogatur: Rñdet glo. q ista regu la etiā fallit in isto casu qñ virtute gñalis ptātis est p cessum ad dispensationē. id si antequā epō dispensasset psentassem litte ras meas et ce pissem illis vti: tūc p meas litte ras que sunt spe ciales esset derogatum illi priuilegio generali.

rī⁹ per speciem derogatur. Idem. xxxv.

¶ Glo.se.dicit vñ sumpta ₇ ponit exēpla.scdo dicit in rescriptis loqui regulā nō in priuilegijs ₇ cām reddit tertio signat contrariū.soluit ₇ remittit et ponit dictū Hoff.quod tres casus excipit.quarto notat duo.et ad secundum signat contrarium et soluit.

a ¶ Gñi. i. hec regla sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.in toto iure. Pone casum.xciij.dist.c.vlti.in diacono q est mi nor pbro nisi in illo spāli.c.in q obtinet vices epī. Itē .de offi.lega.studuisti.vbi de cā cognoscit delegat⁹ spālis nō legat⁹ gñalis.ff.de pe.sanctio legū.q nouissi me certā penā irrogat his q legis pceptis nō obtēpe rāt:ad eas species ptinere nō vr qb⁹ spāliter ipa legis pena addita est.₇cor.ff.de leg.iij.l.vxorē.§.codicillis .de rescrip.pastoralis.§.j.et de hoc.eo.ti.c.j.₇.xxxv. q.ij.in summa. Hec regula hʒ locū i rescriptis siue pri mū sit gñale et scdm spāle.vt in pdi.c.pastoralis.siue primū spāle ₇ scdm gñale.vt.c.ti.abbatē.siue eodem tpe datū sit gñale et spāle.ad hoc..eo.li.de rescrip.c. pe. Rescriptū aūt spāle nō tollit puilegiū gñale.vt eo. ti.cū ordinē.qd est .nisi de ipso puilegio fiat mētio in rescripto.vt ibi. Uoluerūt qdā hui⁹ regule dictū extē dere ad puilegia.vt sm spāle deroget primo gñali sed hoc est falsum qr semp valet primū siue sit gñale siue spāle.si in scdo nō tollatur expresse..de prescrip.ve niēs..decet.cū suis si. Rō diuersitatis est:qr p pmū priuilegiū etiā gñale ₇sequitur qs statim plenū ius: ſʒ p pmū rescriptū gñale nō ₇sequitur qs plenā iurisditionē in spēbus. rescrip.pastoralis.₇.c.ad hec.₇ id statim tollitur facilius. Cōtra..de offi.deleg.ex pte.vbi scdm spāle nō derogat pmo gñali. Sed ibi si bñ intueamur vtrūq fuerat speciale.₇ dic vt ibi. ¶ Notauit igitur Hof..de offi.leg.c.j.q hec regla fallit in trib⁹ casib⁹ In puilegio.vt de rescrip.cū ordinē.₇ cū gen⁹ ad vni cam rē refertur:vt in hac decre. ex pte.et cū speciales lre nō exhibentur reintegra..de fi.presby.ex tuarum. Nota ex hac regula:q nō tm valet genus q ad speciē qtū ipsa spēs ad idē..de ap.c.ij.eo.lib.de pen. q ad agendū.ff.si qs cau.sed et si.§.quesitum.cū si. de hoc xxiij.di.quāq.de offi.ordi.si sacerdos. Itē not. q lʒ p speciē gñi derogetur.vt hic.₇..eo.lib.de pben.dudum tñ species sub gñe bñ cōtinentur.xiij.q.ij.nō estimem⁹.et pdicta decre.dudū.₇ optime.ff.de lega.iij.hoc legatū vbi gñale verbū q vxoris cā parata sunt singulas con tinet species.₇.ff.q in frau.credi.l.vlti.§.j.et.ff.e.ti.l. semp in gñalib⁹ spālia insunt. Contra.ff.de dona.l.fi liusfami.vbi dr q si filio concessum est donare nō pōt mortis cā donare:nisi id spāliter fuerit pmissum et sic gñali vbo donatio:specialis donatio mortis cā nō cōti netur q spēs est:vt insti.de dona.in pn. Et est spāle q ibi nō tm valet gen⁹ q ad speciē quātum species.vt.. dixi. Et pōt esse rō. Quia de his nō videtur actū vel co gitatum.C.que res pigno.obliga.pos.l.j.§.vlti.quia qnq genus vt ppriū attribuitur speciei.ff.de adop.l.j. Additio.j. Dy. qui materiā huius regule satis plene hic notauit: dixit eam exemplificari posse in legatis. in substitutionib⁹.in cōtractibus.in legū latoribus.₇

Priui legium spāle nō tol lit gña le nisi d eo expf se men tio fiat.

Dona tio cā mortis nō cōti netur sub gñali vbo do natōis

in.rescriptis.que vide. Jo.an. Additio.j. Et vt dixi in predicta decre..de rescrip. super fi. vlti.glo.Jo.and.

Plus semp. ¶ Casus in hoc ca. figuratur primo p ca.si qs dederit.xxiij.q.j.vbi dr q iter scholasti cos erat ₇trouersia q pnia esset imponēda p certo cri mine.dc q in di cto ca. Aliqui di cebāt q erat im ponēda pena.v. annorū. alij.vij. alij.x.annorū. Uñ papa approbat opinionē illorū q di cebāt q p illo crimine debebat iponi pena qnq anno rū:qr illa pnia iponēda plus ₇tinet in se id qd ē min⁹. Itē figuratur casus p.c.j.de arbi.e.lib. Tu ₇ ego litiga bamus adinuicē vñ cōpromisimus in tres arbitros q cām examinauerūt.₇ ₇cluso ₇ renūciato in cā ipi tule runt diuersas snias.nec poterāt cōcordari in vnā sen tentiā:qr vn⁹ te ₇dēnauit in.xl. ali⁹ in.xxx. ali⁹ in. xx. querit,que istarū sniarū valeat: Rñdet q snia illius q condēnauit te in minori summa.i.in.xx.qr oēs alij vi dentur consensisse in illam summā:et hoc per rationē huius littere:quia in maiori summa minor inest.

Casus lralis dñi he lye.

Plus⁹ semper in se con tinet quod est minus.

¶ Glosa seq.dicit vñ sumpta ₇ ponit exempla: ₇ com mēdat duas alias regulas.scdo successiue signat duo contraria ₇ soluit.tertio ponit casum exceptum et ex ponit de quo pluri intelligatur regula.

diuisio

b ¶ Plus semp. i. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo. ti.l.in eo q plus. Pone casum.xxiij.q.j. si qs dederit: vbi quidā imponebāt penitentiā.x.an.alij.vij.alij.v. ₇ ibi canō hāc vltimā sequitur. Itē in arbitris pnunciā tibus quilibet diuerso numero..eo.lib.de arbi.ca.j. ff.de arbi.l.diem.§.si plures. et facit insti.de serui.§. actus.vbi qui actum hʒ sʒ ius ducendi hoiem vel iu mentū vel vehiculū. habet ₇ iter sed nō ecōtrario. Et est hec regula ratio quare in obscuris sequimur mini mū:qr plus cōtinet in se minus:sed nō ecōtrario. vt di xi..eo.in obscuris.₇ cōcor. ad hāc regulā.j.eo. cui lʒ. Cōtra..eo.lib.de prebē.cū in illis.§. vlti.vbi dr q si mādatur puideri de beneficio qd spectat ad collatio nem capituli nō adiecto cōiter vel diuisim nō pōt pro uideri de beneficio qd spectat ad collationē alteri⁹ de caplo. Sol.illud facit forma mādati: ₇ intētio scribēn tis qui alterū solum grauare non intēdebat. Itē con tra hāc regulā ₇ illā.j.eo.cui lʒ.₇ illam.j.eo. qm ob gra tiā.₇.j.eo.in toto.₇..eo. lib.de prebē. cui de nō facere dotali.vbi si mādatur alicui puideri de prebēda inte gra:etiam eo volente sibi nō poterit de dimidia pui deri.vel si mādatur prouideri de prebenda certi va loris.de prebēda minoris valoris etiā eo volente pro uideri non poterit. Ibi in fine patet solutio qr id facit forma mādati q exacta diligētia est seruanda: vt ibi. Itē fallit hec regula in casibus vbi requiritur specia lis expressio.vbi genus qd plus est nō continet speciē qd minus est.vt dixi..regula priori. Et no. q hec re gula locū habet in eo qd est plus quātitate qd enim plus est vtriq tanti est: sed plus qualitate non inclu dit minus qualitate. ¶ vt dicam.j.eodem cui licet. Additio.j. Dy.po.exemplum per.l. qui quartam.ff. de leg.j.vbi si testator intendēs legare quartam lega uit dimidiam debetur quarta que inest.₇ si intendēs legare quinquaginta legat centum. Item per.l.j.§.si stipulāti.ff.de vb.oblig. Jo.an. Additio.ij. Et sic sol uitur contrariū de.l.solemus.ff.de iudi.§.latrūcula tor.vbi cōceditur merū imperium ₇ denegatur cogni tio ciuiliū. Nā ille sunt species distincte.vt no.ff.de iu risdi.om.iudi.l.imperiū.₇ sic vna cōcessa nominatim denegata sit altera.arg.C.de procu.maritus. Dy.

Plus i qūtitate nō inclu dit mi nus in quali tate.

Anglici postq̄ fuerunt roborati in fide catholica voluerunt vti dicto suo pͥuilegio ⁊ cōtrahere matrimoniū cū suis affinibus ⁊ ꝯsanguineis vtrū possint vti tali pͥuilegio? Respondet q̄ nō: qꝛ ex quo fides catholica fuit in eis firmata debet cessare pͥuilegiū qd̄ fuit eis cōcessum ne haberent materiā retrocedēdi. Itē pōt poni cas⁹ ꝑ dictū ca. tua.j.

stringi: et fauores conuenit ampliari.

de deci. in anti. hoc mō. Ante conciliū Lateraneñ. decime fuerunt laico ꝯcesse in feudū: ⁊ erāt aliq̄ decime steriles q̄ postea fuerūt redacte ad agriculturā: et sic facta fuerūt noualia? Laic⁹ voluit ꝑcipere decimas in istis noualib⁹: vtrū possit? Respōdet q̄ non: sed solum ꝑciperet decimas in terris q̄ erant arabiles tpe i feudationis. nō autem in terris de nouo redactis ad agriculturā: qꝛ istud pͥuilegiū est restrigēdū in odiū laici qui licite non pōt percipere decimas. Uel pōt poni exemplū in ꝑscriptione. Aliquis in mea parrochia ꝑcepit decimas per. xxx. vel. xl. annos. et sic decimas ꝑscribit. Postea alique terre steriles fuerūt redacte ad agriculturā: ⁊ sic facta sunt noualia: vtrū de illis noualibus possit iste qui prescripsit petere decimas? Rñdet q̄ nō: qꝛ prescriptio est odiosa: ideo dꝫ restringi. Itē pōt poni exēplū ꝑ ca.j. ꝟ. de fi. ꝑsby. hoc modo Aliqs cleric⁹ qui patiebat̄ defectū natalium a sede apostolica obtinuit pͥuilegium seu dispēsationem vt posset obtinere bñficiū eccl'iasticū etiā curatū: virtute sue dispensatiōis obtinuit vnū bñficium postea dimisit illud beneficiū ꝑ renunciationē ⁊ vult obtinere aliud bñficiū virtute sue dispēsationis: vtrū possit? Respondet q̄ non: qꝛ ista dispēsatio restringit̄ ad vnicū bñficiū cū sit odiosa: nisi diceret̄ in dispensatiōe q̄ posset obtinere aliud bñficiū vno dimisso. Sed si simpliciter fuit dispēsat⁹ ad bñficiū ecclesiasticū etiam curatū: virtute sue dispensatiōis non potest obtinere aliud beneficiū: qꝛ ista dispensatio est restringenda: vel si sit dispensatū cū aliq̄ qui patit̄ defectū natalū vt possit obtinere bñficiū eccl'iasticū virtute sue dispēsationis nō poterit obtinere plura bñficia: qꝛ ista dispensatio est odiosa: ideo debet restringi. Sec⁹ est in fauorabilib⁹ vt in iuribus alleg. in glo. ⁊ in. c. licet. ij. rñso. de pͥuile. eo. lib. vt ponam⁹ q̄ alicui epō fuit concessum pͥuilegiū a sede apo. vt possit audire ⁊ celebrare diuina in loco interdicto. vtrū istud pͥuilegium restringat̄ ad ꝑsonā suam vt ipse sol⁹ possit audire vel celebrare diuina in loco iterdicto? Rñdet q̄ cū istud priuilegiū sit fauorabile: ideo non solū episcopus sed etiam familiares sui poterūt audire ⁊ celebrare diuina in loco interdicto. Nam tale priuilegiū cum sit fauorabile debet āpliari ⁊ nō restringi: qꝛ odia restringi ⁊ fauores conuenit ampliari.

dimisso

¶ Glo. seq. ponit exempla ⁊ ꝑsequitur illa. Secundo adducit regulam ad solutionē vnius contrariū. Tertio ad questionem.

a ¶ Odia restringi. (j) Pone casum in primo dicto. xxxv. q. iij. quod scripsi. vbi pͥuilegium odiosum de cōtrahendo scilicet in gradu ꝓhibito restringitur. ꝟ. de deci. tua. j. vbi decime noualium nō accrescunt laicis habentib⁹ decimas in feudum. vt. ꝟ. eo. lib. de fili. ꝑsbyte. c. j. ⁊ vlti. In secūdo pone. xvj. q. ij. ca. j. ꝟ. eo. lib. de pͥuile. licet. ij. responso. C. de sen. pas. ⁊ restit. l. j. que canonizata est. ij. q. iij. in fi. ⁊ ꝯcor. ad hāc regulā. xvj. q. iij. ꝟ. potest. ꝟ. eo. lib. de pͥuile. ne aliqui. ff. de libe. ⁊ posthu. l. cū quidā. si ergo ius vel pͥuilegiū odiosum est/restringēdum est. si fauorabile/ampliandū. vt. ꝟ. si fauorabile ⁊ odiosum vt macedonianum: ampliat̄ pacto: qꝛ illi iuri nō potest renunciari. ff. ad macedo. sed ⁊ si pater. in fine. Item extenditur non solū ad pecuniā: sed ad rem aliā datā in fraudem. ff. eo. ti. si iulianus ꝟ. mutui. ⁊. l. iij. ꝟ. j. ⁊ ꝑ hanc regulam soluunt ꝯtrium decre. de deci. ex parte. ij ad decr. eo. ti. cū contingat. in decre. enim ex pte/ erat fauor. s. pͥuilegiū: ⁊ ideo cōcessis decimis intelliguntur concessa etiam noualia. sed in decre. cum cōtingat/erat odiū. s. ꝑscriptio. ꝟ. de prescrip. vigilāti. ⁊ ideo lꝫ ꝑscripserim decimas: nō video: ꝑscripsisse noualia postea insurgētia. vt ibi. Et facit ad questionē quam no. Hostien. ꝟ. de prescrip. cum ex officiū. de plato qui prescripsit visitatione ⁊ nunq̄ fuit ꝓcuratus: modo petit ꝓcurationem/an sit audiendus? et dicit q̄ non: prescriptio enī odiosa est: ⁊ ideo vnum sine altero acquiri potest ꝑ eam: nec tunc est visitationi annexa ꝓcuratio: sꝫ ius commune fauorabile. ⁊ ideo visitationi que de iure cōmuni sit annexa est ꝓcuratio: vt ibi. odia igit̄ restringēda sunt: vnde alterius odio quis grauari nō debet. j. e. nō debet. ⁊ adde hic qd̄ ibi dicā. Joh. an. Additio. j Jo. mo. ponit hic exemplum per id qd̄ post eum de dictiōe/ beneficium/dixi. ꝟ. eo. lib. de sentē. excōi. si ciuitas. in fine. j. rñso. Item ꝑ. l. ff. de lega. j. qui filiabus ꝟ. j. Dy. ponit per decret. statutum. ꝟ. eo. lib. de electio. Johan. an.

Idem. xvj.

Decet concessum a

¶ Decet cōcessum. ¶ Casus in hac regula figurat̄ multis modis. Primo figurari pōt ꝑ ca. si cui. de ꝑben. eo. lib. Papa alicui epō cōcessit priuilegiū vt ipse posset de aliq̄bus beneficijs prouidere idoneis ꝑsonis: ita q̄ istud pͥuilegiū fuit ꝯcessum epō in fauorem epī cōferentis bñficia nō aūt in fauorē ꝑsonaꝝ q̄bus conferebant̄: accidit q̄ re existēte integra anteq̄ epūs ꝯtulisset illa bñficia: et sic anteq̄ epūs fuisset vsus suo pͥuilegio papa mortu⁹ est: vtrū ꝑ mortē pape sit extinctum ⁊ expiratū pͥuilegiū? Rñdet q̄ nō: ⁊ hoc ꝑ rationē isti⁹ regule: qꝛ indultū ꝓncipis dꝫ esse ꝑmāsurum. Itē pōt casus figurari ꝑ auē. cōstitutio q̄ de dignita. colla. vj. Fili⁹ aliqs familias existēs in ꝑtāte patris fuit assumpt⁹ ad dignitatē patricij: certū est q̄ liberatur a patria potestate: postea ꝑdit illam dignitatem qꝛ fuerat assumpt⁹ ad certum tpꝰ: vtrū remaneat in potestate sui patris? Respōdetur q̄ nō: sed debet esse sui iuris: qꝛ ꝯcessum beneficium dꝫ esse ꝑmansurum.

Casus litteral. d. helie

¶ Ex hac regula colligit̄ primo q̄ priuilegiū ꝓncipis alicui cōcessum debet esse permansurum: ⁊ hoc intelligitur vt dicit glo. de priuilegio reali ⁊ nō de priuilegio personali quod personam sequitur: ⁊ cum persona extinguitur: vt in regula. priuilegium. ꝟ. eo. titu.

¶ Nota vlterius q̄ licet priuilegiū principis debeat esse ꝑmansurū: ꝑditur tamen certis ex causis scilicet ꝑ abusum: nō tamē ipso iure: sꝫ abusus est iusta causa inducendi principem ad reuocandum suum priuilegium aliquib⁹ cōcessum: ideo iura dicunt q̄ qui priuilegio abutit̄ meret̄ pͥuilegium perdere. Itē perditur pͥuilegium per non vsum. C. de nundinis. vbi dicitur q̄ si quis a ꝓncipe impetrauit nundinas ⁊ non vtatur: perdit nundinas per non vsum. Itē perditur priuilegiū si post concessionē incipiat esse grande preiudiciū alteri⁹. c. suggestū. de decimis in an. vbi pͥuilegiū cōcessum Cisterciē. de decimis nō soluēdis: qꝛ incipit esse in grande ꝑiudiciū eccl'ie ꝓrochialis fuit reuocatū. Itē aduertēdū est ad illud qd̄ dicit glo. ꝟ. q̄ verbum decet/ꝯstum ad principem ponit̄ ꝑpter

ctum ad subditos ponit improprie: et est sensus q im ponit necessitas subditis seruādi priuilegiū: sed prin ceps sine iusta cā nō posset illud priuilegiū reuocare: et hoc qn̄ fuit ɔcessū subdito pncipis: sec⁹ si esset cōces sum non subdito: vt sunt pnilegia q̄ pncipes et impera tores cōcesserūt ecclesijs: q: tale priuilegium con cessum non sub dito est contra et⁹ ab initio vo luntari⁹: sed ex post facto est necessitas.

principe[a] bene ficiū esse man surum[b].

Idem. xvij.

¶ Glo. se. pmo ponit exépla. Scd̄o tractat de psonali et rpali et dato ab alio q̄ a pncipe. Tertio ponit. v. ca sus q̄bus pdit priuilegiū: et vltimū d̄clarat.

divisio

¶ Decet ɔcessum. Pone casuz. xxv. q. ij. c. j. et ij. de. e. lib. de pben. sicut nulla. in auē. col. vj. constitu. que de dignita. in fi. vbi filiussa. p dignitatē sibi delatā fact⁹ sui iuris dignitatis sui administratione finita rema net sui iuris. ad hoc. de. eo. li. de priuile. c. j. in pn. Pri uilegia ergo pncipis sunt ppetua: et hoc est ver. in rea lib⁹. psonalia em̄ extinguunt cū psonis: qd̄ dic vt dixi de. eo. priuilegiū. idē dico de priuilegio ad tps dato. Po ne casum de vbo. sig. tua. de. eo. lib. de pscrip. si ppter. et lz hic exprimatur de pncipe idē in bñficijs aliorum xij. q. ij. si eps. de insti. cum venissent. possunt eniz epi dare priuilegia. de re iudi. cū inter vos. de hoc. xxv. q. ij in summa. Et no. q lz priuilegiū debeat esse ppetuum vt hic. extinguit tamen ppter abusum: delictū: negli gentiam: contrariū factū: et superuenientes enorme p iudicium. quod dic vt no. xxij. distin. renouantes. xj. q. iij. priuilegium. de deci. suggestum. Unde dico q ab ipso principe verba priuilegij interptāda sūt ita q alteri enorme pIudiciū non afferant. de verb. signi. quid per nouale. si autez ex postfacto supueniat preiudicium. Pone casum per decre. suggestum. de deci. hic cum sit necesse directe venire contra verba priuilegij crederem pponendam principi questionē de priuilegio qd̄ de nouo tendit ad noxam: et cōtra illa non debere ppria auctoritate veniri sm Lau. q̄ hoc sentit. xxv. q. j. in fine. et Ber. in pdic. decre. suggestum in vlti. glo. Additio. Beneficiū large sumitur. et vi de qd̄ scripsi de verbo. sig. olim. sup glo. fi. Jo. an. Et dic mansurum etiam si cessat causa concessionis pri uilegij: dummodo illa causa fuerit impulsiua. ff. de do na. l. ij. §. vlti. et l. sequen. ff. de postu. l. j. §. sextum vel fuerit finalis: sed alique reliquie ill⁹ cause remanēt vt ptz in quodam seruo. ff. de questio. l. vni⁹. §. seruus et in illo qui fuit decurio qui non torquet. ff. de decur. l. vlti. et in illa que desijt esse vxor contra quem turpis actio non instituit. ff. rerum amota. l. ij. et iij. et idem cum dubitat an fuerit impulsiua/an finalis. ff. de cō di. et demon. l. cū tale. §. falsam. et l. ticio. §. sed cuz. Se cus quando causa fuit finalis et nulle reliquie rema nent. facit. de. eo. li. de pben. si pauper. ff. de acq. et obli. qui cū herede. de inoffi. testa. papinian⁹. §. nec impube ris. Dy. Jo. an. Additio. ij. Et retinet oim cognatorū et agnatoz iura. Dy. Additio. iij. Ubi etiaz remisi ad Spe. de instru. edi. §. nunc aūt. in fi. vbi plures casus tales narrantur. Jo. an.

Priuile gia pn cipis st ppetua

Priuile giū exti guitur va rijs mo dis.

a ¶ Principe. Qui solus sm quosdā pōt priuilegiuz in alterius pIudiciū ɔferre. ix. q. iij. nunc vo. et ca. seq. de ɔcess. pben. pposuit. C. de quadri. pscrip. bñ a ze none. qd̄ non est verum: vt no. xxv. q. ij. in sum. in pn. Additio. Dic vt no. et dixi. de relig. do. constitutus in glo. hoc videtur.

¶ Glo. seq. ostendit illud decet equiuocum.

b ¶ Mansurū. Et omni malicie et diminutioni cō trarium. in auē. constitu. que de dignita. l. j. fi. col. vj Et nota q hoc verbū decet: qd̄ ponit in hac regula q̄ tum ad istos subditos necessitatē importat. et quan tum ad ipz pnci pem honestatez ipse em̄ priuilegiū per se ɔcessuz di minuere vl mo derari et etiam totū tollere pōt.

Decet vbū re spectu subdi toz im portat necessi tatē: sz respec tu pnci pis ho nestatē

Indultuz[c] a iure bene ficium nō est alicui au ferendum.

primū probatur. de. eo. lib. de deci. c. ij. et de sta. regu. c. vno. de priuileg. c. j. et c. ne aliqui. et c. seq. secundū p batur. de. eo. lib. de elec. q: sepe. de immu. eccle. cleric. de senten. excō. c. vlti. in fine. ad hoc. lxiij. disti. c. verū C. de legi. l. digna vox. Additio. Clementinas q idem probant. vide de sepultu. dudum. in pn. in glo. mito riens. Johan. an.

Indultū a iure. ¶ Casus figurat pmo p ca. de his xxvij. dist. in licentia nubendi data ab aplo. Lz iure ciuili cautū sit q vidua debet abstinere p annuz numerandū a tpe mortis mariti qui dicit annus lu ctus. ita q si mulier infra annū luctus ɔhat: incurrit graues penas: vt. C. de secun. nup. verūtñ ab aplo et etiā iure canonico fuit data ptās mulierib⁹ vt possēt ɔhere mrimoniū infra annū luct⁹ mortuo primo ma rito cū sint solute a lege viri. Utz eps vel alius possit tollere mulierib⁹ illā facultatem: et infra annum nubendi i fra annum luct⁹? Rñdet q non: q: istud fuit ɔcessum mulieribus a iure: et sic non eis est auferendū. ¶ Itē pōt casus figurari p c. lz canon. de elec. eo. li. Certū est q clericus pmotus ad ecclīam pochialē hz annū a iure ifra q̄ uē dz pmoueri ad sacerdotiū. si ifra ānū nō pmoueat ad sacerdotiū est puandus sua ecclesia pochiali. Sed vtz eps possit pcipere tali clerico sub pena puationis: vt ipe pmoueat ad sacerdotiū infra dimidiū et sic abbreuiare tps sibi indultū a iure? Rñ det q non: q: indultū est tali clerico a iure vt habeat annū ad pmouēdū ad sacerdotiū. g eps non pōt sibi auferre illud tps. Itez pōt poni casus i quadrimestri dato ɔdēnato in actiōe psonali ad soluendū. l. iiij. §. si qs ɔdēnat⁹. ff. de re iudi. Cōuent ticiū sup actione per sonali corā iudice ɔpetente: fuit mihi ɔdēnat⁹. certuz est q ipe hz qtuor menses ad soluendū. l. j. et ij. C. de vsuris rei iudi. sz vtz iudex possit illud tēp⁹ abbreuia re? Rñdet q non: nisi subsit iusta cā p ratione huius re: q: indultum a iure ɔcessū nemini est auferendum Et si iudex sine cā abbreuiauerit illud tempus: illud supplet a iure. l. iiij. ff. de re iudi. Itē posset poni cas⁹ in decem diebus datis ad appellandum.

Casus litteral D. helie

¶ Glo. se. pmo ponit exépla. Scd̄o ponit de quattuor iuribus et soluit distiguendo et exéplificando. Tertio inducit regulam ad solutionem.

divisio

c ¶ Indultum a iure. Pone casum in licentia nu bēdi data ab aplo. xxvij. distin. de his. In āno dato ad pmotionem sacerdotij. de. eo. li. de elec. ɔmissa. In q drimestri tpe dato ɔdēnato in psonali actione ad sol uendum. ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs condēnatus. Con tra. de re iudi. qd̄ ad ɔsultationē. de ap. cum sit. et c. oblate. ff. de re iudi. l. ij. cuz suis si. Sol. quoddam est iuris bñficiū quod non pōt alicui auferri. vt inducie x. dierum ad appellandum. ij. q. vj. anteriorū indu cie. iiij. annoz ad petendā restitutionem. de. eo. lib. de in integ. resti. c. j. Et illd̄ vez est in istis et alijs iducijs q̄ dant a lege sine tacito vel expsso ministerio iudicātis Quoddā est qd̄ sine cā auferri nō pōt: et sic itelligatur

hec regula: sed cū causa ⁊ causa cognita bene: et not. de hoc plene in dict a decre. cum sit. ⁊ illud verū in inducijs: q̄ licet dent̄ a iure: interuenit tamen in eis tacitū vel expressum ministeriū iudicantis: vt in deliberatorijs. xx. dierum ⁊ similib⁹. qđ ergo hic dicit: ꝙ beneficiū iuris nemini est auferendū intelligas ab hoīe ⁊ sine cause cognitione. alio enī iure interdū tollit̄ alterius iuris beneficiuꝫ. pone exemplū in solenniter vouente qui nō contrahit. ṡ. e. lib. de vo. ⁊ vo. redemp. c. vno. In contumace in nō veniendo. In notorio crimninoso: et in tertio appellante qui non audiunt̄ appellātes. xxiij. q. iij. de illicita. de ap. ꝓposuit. ⁊. c. sua nob̄. C. ne li. in vna. et eadē causa ter appel. per totum. sed ibi ius aufert vel ꝑmittit hominē auferre. iiij cessat regula: sicut est videre i patre qui a iure habet vsumfructuꝫ in bonis aduēticijs filij. C. de bo. que li. l. cum oportet. ⁊. l. vl. ⁊ t̄n aufert̄ ꝓpter relinquētē ea conditione ne ad p̄rem perueniat vsufruct⁹. in auē. vt li. ma. ⁊ auie. in p̄n. coll. ix. Item a lege datur marito administratio bonoꝝ paraferna liū: ⁊ t̄n potest auferri ꝑ mulieris ꝓhibitionem. C. de pac. cōuen. l. hac lege. Sed ista q̄ fiunt ꝑmittente lege per hoīem fieri non vident̄: sed poti⁹ ꝑ legē ꝑmittētē. Et est hec regula ꝓ clerico electo q̄ confirmationē debet petere infra tres menses. vt. ṡ. de elec. q̄ sit. p⁹ p̄stitum ꝯsensum vt ibi: ep̄us ei mandat ꝙ petat confirmationē infra mensem. videt̄ enī ꝙ nō possit hoc mādare: et q̄ enī eodem vel alio iure non cauetur ꝙ hoc possit: ḡ bn̄ficiū illi electo indultū tollere nō poterit ꝑ hanc regulā: ⁊ ea q̄. ṡ. dixi. Jo. an. Additio. i. Hoc intellige quo ad penā iuris de qua ibi loquit̄. Hoc dico ꝓpter id qđ notaui eo. ti. lꝫ canon. in glo. antepe. in p̄n. Additio. ij. Idem hic Dy. ꝑ modū questionis. Jo. ā. Additio. iij. Idē dicit Dy. vn̄ dicebat Jo. mo. regl'am ꝓcedere vbi iuris bn̄ficiū sistit in indulto: nec vltra ꝓcedit. Itē nullo extrinsecus temperante. ⁊c̄.

Idem. xviij.

Non firmatur tractu temporis: quod de iure ab initio non subsistit. Idem. xix.

Casus litteral' d. helie

Non firmat̄. Cas⁹ p̄mo figurat̄ per ca. p̄ncipatus. i. q. i. vbi dicit̄ ꝙ aliq̄s fuit ꝓmotus ad p̄ncipatum: hoc est ad p̄laturam symoniace. Certū est ꝙ ista ꝓmotio ē nulla: q: symonia est tāti effect⁹ vt reddat ꝓmotionē nullā: postea accidit ꝙ ille ꝓmotus symoniace administrauit irrep̄hēsibiliter ⁊ fuit toleratus in sua administratiōe ꝑ aliqua t̄pa: vtrū ꝓmotio validet̄ ita ꝙ assumat vires? Rn̄. ꝙ n: q: qđ ab initio non valuit tractu t̄pis nō ꝯualescit. Itē pōt poni cas⁹ ꝑ ca. si eo t̄pe. ṡ. de rescrip. eo. lib. Ponamus ꝙ aliq̄s a sede ap̄lica impetrauit gr̄am expectatiuam ꝑ quaꝫ ro. pon. mandabat canonicis eccl'ie Pictauen̄. vl' alicui prelato vt ipsi de bn̄ficio ecclesiastico ꝓuiderēt si qđ vacaret. aliosq̄n de primo vacaturo: etiam si illud bn̄ficium esset dignitas: ꝑsonatus/ vel officiū aut illi immineret cura aiarum. ⁊ ponamus ꝙ t̄pe impetrationis ipetrans nō habebat ꝑfectā etatē requisitā ad ecclesiā. Accidit ꝙ anteq̄ vacaret eccl'ia ꝑrochialis effectus est ꝑfecte etatis: vtruꝫ illa gr̄a expectatiua reassumat vires. ⁊ sic iste impetrās virtute sue gr̄e possit ꝓmoueri ad eccl'iaꝫ parrochialē? Rn̄det ꝙ non quia qđ ab initio non valuit: tractu t̄pis nō ꝯualescit. Itē pōt figurari casus ꝑ. l. inter stipulantē ꝗ. sacrā. ff. de verb. oblig. aliq̄s michi stipulanti ꝓmisit rem sacraꝫ puta calicē sacratū. certū ē ꝙ ista stipulatio nō valet q: res sacra non cadit in ꝯmercio hoīꝫ. Accidit ꝙ ista res sacra desijt esse sacra: forte calix fuit conflat⁹: vtꝝ virtute stipulationis ꝑdicte que erat nulla possiꝫ petere vt ipse cōpellatur ad tradendum michi illam rē que amplius nō est sacra? Respondetur ꝙ non: quia qđ ab initio non valuit: tractu temporis non conualescit. Itē pōt poni exemplum in hoīe libero: et i aliis rebus que non cadunt in commercio hominum.

diuisio glose

Glosa sequēs p̄mo dicit vn̄ regula sumpta ponit exempla ⁊ remissiones ꝺ initio spectando: ⁊ ꝙ in annullandis non loquit̄ regula. Secundo alleg. in ꝯrium. ꝗ. canones. v. decre. ⁊. ij. ll. ⁊ dat vnam solutionem specialem. secundo generalē cui solutioni opponit decre. cura. ⁊ tripliciter soluit. Iterū oppo. decre. ij. de eo q̄ dux. Soluit ⁊ p̄ncipalē solutionem declarat.

a Non firmatur. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. ab initio. Pone casum. i. q. i. principat⁹. vbi nō cōualescit symoniacus ingressus. ṡ. eo. lib. de rescrip. si eo tempore. vbi spectatur impetrantis etas quaꝫ habebat impetrationis tempore. ff. de verb. oblig. inter stipulantē ꝗ. sacrā. vbi non valet liberi hoīs stipulatio: licet postea seruus fiat. i Ad idem. ṡ. eo. li. de sēten. excom. licet. ff. qui ⁊ a qui. ma. li. l. si seruo. vbi libertas data seruo alieno non valet: lꝫ postea efficiat̄ seruus meus. ad idem insti. qui. nō est ꝑmis. fa. testa. ꝗ. p̄terea. vbi testamētū furiosi vel ipuberis nō valet lꝫ postea efficiat̄ maior vel sane mētis. ij Cōcor. ad hoc. xvj. q. iij. ꝗ. pōt. ver. qđ ab initio. ṡ. de elec. audit̄. cum si. No. ergo ex hac regula initiū spectandū. alibi habes de fine: sed ꝓsequere hoc Brochardū: vt no. ṡ. de elec. dudū. i. Itē nota qđ a p̄ncipio nullū est ip̄o iure: tractu temporis non conualescere: sec⁹ aūt si non esset nullū: sed annullandū. ṡ. ꝺ postu. bone. ij. ꝺ elec. ꝙ sicut. Exp̄sse ꝯtra. xij. q. ij. si q̄ de reb⁹. xvj. q. i. c. vlt. de his q̄ fi. a p̄la. cum nos. ⁊ ibi ꝺ hoc. de regula. significatum. de iurepa. cura. de desp̄osa. impu. de illis. de ꝯiu. ser. ꝓposuit. ff. de ritu nup. l. si quis in senatorio. iij .C. de nup. ⁊ si ꝗ. in his oīb⁹ ꝺ q: conualescit. qđ a principio nullū erat. Solu. ad p̄di. c. si q̄ de reb⁹. dic ꝙ non ob. ꝑm Jo. q̄ ibi not. ꝙ ꝯctus factus ꝑ clericos vacante sede tenet ip̄o iure: sed restituit̄ ecclesia. Sꝫ hug. ibi Tancre. ⁊ Goffre. ⁊ Ber. extra ne sede vacā. ca. i. dicūt ꝯriū scꝫ ꝙ nō tenet ipso iure: ⁊ dicunt ibi rescindi quātū de facto ꝓcessit: ⁊ ꝙ potest postea haberi ratū: dicūt esse speciale fauore eccl'ie. Uel dic ḡnalit̄ ad illud: ⁊ ad oīa contraria supradicta. ꝙ illud qđ ab initio nullū est. nō firmat̄ solo tractu t̄pis: vt hic. sicut enī tēpus nō est modus idućēde obligatiōis. x. qō. iij. q: cognouim⁹. de cēsi. ꝯuenit. C. de pac. si certis ānis. nec tollēde. ṡ. de p̄scrip. cām. ff. de actio. ⁊ obli. l. obligationū fere ꝗ. placet. sic nec reparāde. vt hic ad idē ff. de ser. expor. l. si minor. sed nouo subsequēti ꝯsensu interdum tacito interdum expresso sublata causa impedimenti bene: vt ꝑ cōtraria probatur. iiij Ad hoc C. si ma. fac. ra. habe. l. i. ⁊. ij. probatur hec opinio optime. ṡ. eo. li. de desponsa. impube. c. i. valent ergo ex subsequenti consensu exnunc. non vt extunc. simile ꝺ offi. proconsul. l. obseruare. in fine. Speciale tamē videtur ꝑm Ber. in contractu minoris. vbi non tenet cōtractus: nisi tutor vel procurator ibi sit presens: licet postea consentiat. institu. de aucto. tuto. ꝗ. tutor. ff. e. titu. l. obligari. Item in electione que si nulla est subsequenti consensu non confirmatur. ṡ. de elec. auditis. ꝑꝫ Ber. qui hoc nota. ṡ. eo. lib. de rebus eccle. alie. vel non. duduꝫ. in glo. magna. in fine. Sed adhuc ob. ⁊ solutioni ꝯdicit predic. decreta. ṡ. de iurepatro. cuꝫ

Initiuꝫ spectādū est.

re. vbi etiā tractu tpis ↄfirmaꝝ qđ ab initio non valebat. Solu. ibi nō fuit solus tract⁹ tpis: sed bona fides cum tpe legitimo qđ pscriptionem inducit: ⁊ facit qđ dixi. ✠. eo. cū ds. vel fuit illud ꝓpter scandalū: vel fuit ibi etiā tacit⁹ ↄsensus epi: vt ibi nota. Item solutioni ↄdicit. ✠. de eo q dux. in ma. quā poll. per adul. c. ij. vbi mrīmonium ↄctū cū scđa viuente pma. mortua pma/ ⁊ ex nouo ↄsensu ↄfirmari nō pōt. So. illud est ꝓpt ipedimētū ppetuū. s. adulteriū cū spōsalib⁹ de facto. vt. ✠. eo. ti. c. vlt. lꝫ ergo superuenit casus. s. mors pme a quo poterat cū scđa matrimoniū inchoari: remanet tñ ipedimentū pdictū ꝓpter qđ nou⁹ ↄsensus non pōt inducere mrīmoniū cū scđa: ⁊ ibi de hoc. Illa ergo q̄ de necessitate desiderāt initiū: vel q̄ ideo nō valent: qꝛ subest in eis ppetuū impedimētum: nec tractu tēporis: nec nouo subsequēti ↄsensu cōfirmanꝫ: vt hic et ibi: sed ea q̄ de necessitate nō respiciūt initiū: nec subest in eis ppetuuꝫ sed tpale tm̄ impedimentū. ⁊ si nō solo tractu tpis confirmanꝫ: vt hic: tñ sublato ipedimento nouo subsequēti ↄsensu interdū tacito: interdum expsso bn̄: vt in ↄriis. ⁊ sic solutionē intelligo supradictā. Additio. j. Uel rei sacre: lꝫ fiat pphana. Io. an. Additio. ij. Dy. multuꝫ instat in exēplis hui⁹ regule: dicit idē de seruo si postea fiat liber de filiof a. si postea fiat sui iuris. de capto ab hostib⁹ si postea redeat ⁊c. Io. an. Additio. iij. Dicit Io. mo. ꝙ ibi viciū qualitatis: qua sublata tenet qđ actū est. hic viciuꝫ in facto. Io. an. Additio. iiij. Unde Dy. distīguit: aut durat causa impediēs: aut cessat ⁊ nulla superuenit confirmans. aut cessauit ⁊ supuenit cōfirmans. pmo ⁊ scđo casu locū hꝫ regula. in tertio vero casu non. ⁊ hoc recidit in idem Io. an.

Non est sine culpa qui rei q̄ ad eū non ptinet se imiscet. Idem. ec.

Nullus ᵇ pluribus vti

Casus lſalis ꝺ. helie

Non est sine culpa. ¶ Casus. In hoc. c. pōt figurari in clerico iaciente lapidem ꝑ. c. clerico. l. di. iuncto ✠. cū itaqꝫ. xv. q. j. Et pmo ꝓ intellectu hui⁹ ca. est psupponēdum ꝙ est pmissum hoībus exercere ludos cā virtutis exercēde sicut ꝓiicere lapidem vel exercere alios ludos ad exercendū fortitudinē corpis. Ponam⁹ ꝙ alıqs clericus inter laicos dimissa veste ⁊ habitu clericali piecit lapidem: ⁊ aliquē hoīem ibidē transeuntem occidit non ꝓposito deliberato: quia nō fuit in culpa qntū ad homicidiū: vtꝝ sit censend⁹ irregularis? Respondetur ꝙ sic: qꝛ istud. s. ꝓiicere lapidē non cōpetebat suo statui: et sic fuit in culpa. q̄ precessit casum. Itē pōt poni casus in clerico sagittāte ꝑ dictum. c. clerico. Quidā cleric⁹ cū balista misit aliquaꝫ sagittā: ⁊ hoīem transeuntē occidit non ꝓposito deliberato: vtrū sit irregularis? Certe sic: quia culpa precessit casum ⁊ se imiscuit actui q̄ nō cōpetebat suo statui. Itē pōt poni exēplū ꝑ ca. tua. de homici. ✠. in monacho cirurgico. Certū est ꝙ ars cirurgica est monachis prohibita. Accidit ꝙ aliquis cirurgicus monachus alicui infirmo dedit medicinā iuxta artē cirurgicam. iste infirmus mortu⁹ est: vtrum monachus sit in culpa? Rñ. ꝙ sic: quia immiscuit se actui non cōuenienti suo statui. Item potest poni exemplum in fure. Ponam⁹ ꝙ aliquis. Ticius surripuit michi aliquas res. istas res postea perdidit per casum fortuituꝫ: qꝛ cum essent in domo sua per incendium fuerunt cōbuste: vtrum fur teneatur michi restituere illas res: lꝫ sint perdite per casum fortuitū? Respōdetur ꝙ sic: qꝛ fur semper est in mora restituēdi rem. Ex hac regula colligitur ꝙ regulariter quis non tenetur de casibus fortuitis: nisi culpa vel mora precesserit casum.

divisio

¶ Glosa sequēs dicit vnde sumpta et ponit exempla in pun. ⁊ in fine. ex quibus infert hunc de casu teneri In medio obiicit ⁊ soluit.

a ¶ Nō est sine. j. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. tit. l. culpa est. Pone casum in clerico iaciente lapidē et ceco sagittante. l. dist. clerico. xv. q. j. ✠. cū itaqꝫ. In monacho cirurgico. ✠. de homici. tua. j. rñ. Scire eñ dꝫ qđ suū non est/ ad alios ptinere. C. vnde vi. cū qrebaꝫ. Si hec regula vera est: ergo est culpa gerē aliena negocia. ⁊ sic est ↄ. ff. de nego. gest. l. ij. ꝑ totū vbi pdita est actio gerenti. ex ipro bitate eñ non debuit actionē cōsequi. xxij. q. iiij. si ad peccatū. ✠. de ↄsuetu. c. penul. ff. ꝺ fur. itaqꝫ fullo. Solu. officiū hoc dꝫ hō homini. xxij. q. iiij. c. ij. ✠. de testa. cum in officijs. ibi pmo loco ⁊c. ff. de ser. expoztā. l. ser uus. Et nota ꝙ ꝓprie loquendo inter deū ⁊ hoīem est religio: in decre. iuramēti religio. xxij. q. iij. vnusqsqꝫ inter prelatū ⁊ subditū obediētia. ij. q. vj. q̄ se scit. iter maiorē ⁊ minorē reuerētia. ✠. eo. lib. ꝺ offi. deleg. c. ij. inter patrē ⁊ filiū dilectio. v. q. v. non osculatur. inter ↄsanguineos pietas: iter dn̄m ⁊ seruū seruitium: iter patronū ⁊ libertū obsequm: iter hoīem ⁊ hoīem offm̄ (ij) Nō pōt ergo dici ad eum nō ptinere. nam videos ꝙ olim appellās ꝓ ꝯdēnato habebat biduū vt in ꝓpria causa/ nō triduū vt in aliena. ff. de appel. nō tm̄. ff. qñ appel. sit. l. ij. ad hoc. ij. q. vj. nō solent. Exemplificare potes hanc regulā etiā in iperito medico: ⁊ in iudice. (iij) qui per imperitiā male iudicauit: qui teneꝫ actione in factū: inqntum religiōi iudicantis videbiꝫ equū ff. de va. ⁊ extraordi. cognitio. l. si iudex. istī. de oblig. que ex quasi deli. in pncipio. qꝛ impitia culpe nō ↄparaꝫ. j. q. j. nō est putāda. in ff. xxx. dis. c. vlt. ✠. de eta. ⁊ quali. ad aures. de homi. tua. ff. eo. tit. l. iperitia. si ergo est culpa se miscendo q̄ teneꝫ de casu: qꝛ semp si eū culpa preuenit teneꝫ ds de casu. de homi. pbsm. ⁊. c. ptinebaꝫ. ⁊. c. ad audiētiā. ⁊. ✠. eo. lib. eo. ti. ca. vlt. de hoc. l. di. de his. ✠. de homi. sicut dignum. in glo. penulti. ad hanc regulā ↄcoꝛ. ✠. de sen. excō. ꝑpendimus Additio. j. Non ptinet. dicit Io. mo. rōne facti vel modi. ad primū alleg. de homi. cōtinebaꝫ. ad secundum. eo. ti. ad audientiā. Io. an. Additio. ij. C. de neg. gest. officio. ff. de iosti. testa. l. ij. Additio. iij. Et assessore. ff. ꝙ quisqꝫ iuris. l. ij. Io. an.

Religio est inter deuꝫ et hoīem. Obedientia ē inꝫ pla tūꝫ sub ditum. Reuerentia inꝫ maiorem ⁊ minorē

Nullus plurib⁹. ¶ Casus figuratur primo per. c. auditis. de pscrip. in an. Ponam⁹ ꝙ epus picta. dicit ecclesiam beati Hylarij maioris pictauis eē sibi subiectam de iure cōi: vñ fecit cōueniri decanū ⁊ capitulum illi⁹ ecclesie corā iudice competenti: et petit in suo libello vt illa ecclesia declareꝫ sibi esse subiecta: et ꝙ clerici ⁊ canonici compellanꝫ sibi obedire. Decan⁹ vero ⁊ caplm̄ excipiendo ꝓposuerunt ꝙ sint exēpti a iurisditiōe ordinaria ipsius epi. Itē ꝓposuerūt ꝙ posito ꝙ non essent exēpti: tñ ipsi pscripserunt libertatē contra epm̄ pictauēn. ⁊ sic ipi allegāt duas exceptiones ↄtrarias. qꝛ si sint exempti per puilegium sedis apostolice non est eis necessaria prescriptio. vtrū sint admittendi ad ꝓbandū istas duas exceptiōes? videꝫ ꝙ non: qꝛ actor non pōt simul ꝓponere plures actiones. l. j. C. de seruo corrup. sic videbaꝫ in reo ꝙ re⁹ nō posset etiam simul ꝓponere plures defensiones. Sed hac rōne dubitandi non obstāte rñdeꝫ in ↄrium videlicet ꝙ reus pōt plures defensiones proponere etiam cōtrarias. Et rō hui⁹ colligiꝫ ꝑ istā regulam iūcta regula. cū sunt partiū iura. ✠. eo. ⁊. l. fauorabiliores. ff.

Casus lſalis ꝺ. helie

eo.tit.nec obstat motiuum.nã iura magis fauẽt reis q̃ actorib⁹. Itẽ põt figurari casus per.l.interpositas C.de transac. Ticius ꝯuenit aliquẽ suũ debitorẽ corã iudice ꝯpetente.corã quo dabit in scriptis suum libellũ:cui petijt per reũ rñderi. Reus autẽ excipiẽdo allegauit trãsactionem factã inter ip̃m et ticiũ. Ticius replicando

defensionibus prohibetur.

ꝓposuit q̃ illa trãsactio erat nulla. Primo qꝛ fuerat facta ꝑ metum. Item allegauit q̃ ille cuꝫ quo fuerat facta transactio erat seruus transigentis. vtrum debeat ticius admitti ad ꝓbãdum istas duas defensiones? Rñdet q̃ sic.qꝛ null⁹ ꝓhibetur vti pluribus defensionibus:etiã si ille defensiões essent inuicem contrarie: vt dictum fuit in primo casu.

diuisio ¶ Glo.seq.dicit vñ sumpta et ponit exẽpla. Scd̃o exponit regulã etiam de ꝯrijs.ↄ.xj.casus excipit. Tertio interserit de electionib⁹ et actionibus ↄ remittit. Quarto obijcit ad id qd̃ dixit de ꝯ.ijs:ↄ ponit q̃ttuor solutiones ↄ quãlibet ĩpugnat.deide soluit distiguẽdo.subdens adhuc aliã solutionẽ quã nõ approbat. Quinto notat ↄ remittit ↄ concor.alleg.

b ¶ Nullus pluribus. Hec regula sumpta est ex.l. ff.eo.tit.l.nemo ex his. Pone casum.xxiij.qd̃.j. quisquis vbi negat Augu.qd̃ dicebat Uincen. eũ facere. dicens q̃ posito q̃ id verum esset:id facit ex causa.de ꝑscrip.auditis.vbi allegatur exemptio et ꝑscriptio. C.de transact.interpositas . vbi dicit̃ transactionem nõ tenere.tum qꝛ metu interposita: tum qꝛ facta cuꝫ seruo ꝓprio. Et q̃ dicit defensionib⁹ intelligas etiam contrarijs.xviij.q.ij.in principio. vbi de hoc.ff.de exceptio.l.nemo.nisi forte specialr̃ ius impediat̃ vt predic.l.ff.eo.tit.l.nemo ex his.ĩpedit enim ius interdũ contrarias defensiones ꝓponi. Pone casum.ff.de noxa.l.quotiens.§.pretor.ibi cõuentus noxali negans seruum habere in potestate cõuictus de mendacio tenetur insolidum nec penitere potest. Idem in cõuentu de paupere.ff.si quadru.pau.fe.di.l.j.§.interduꝫ potest. Idem in eo qui negat pecuniam numeratã conuictus de mendacio non potest dicere se soluisse. C. de non nume.pecu.auc̃.contra qui propriam. Idem in eo qui negat se socium amittit priuilegiũ vt conueniat̃ in q̃tum facere potest.ff.de re.iudi. sed hoc ita. §.i.idẽ in eo qui negat sibi pecuniam solutam si conuincitur de mẽdacio amittit priuilegium per qd̃ aduersans compellebatur ꝓbare indebitũ: sed ipse cõpellitur ꝓbare debitum.ꝰ.de solu. is qui.ff. de ꝓba. cum de indebito.in p̃nci. Item impedit.ff.de rei vendi.l.vlti.C.q̄ po.in pigno.habe.auc̃.si possessor. nam ꝯuentus rei vendi.vel pigno.negans se possidere cõuictus de mẽdacio cõmodum possessionis amittit: vt ibi: ↄ aq̃lia inficiatione crescat in dupluꝫ.ff.ad.l.aq̃l. l.ij.et heres q̄ negat legatũ conuictus nõ recurrit ad solẽnitatẽ iuris: vt dicat̃ testamentũ imꝑfectũ. insti. de fideicõmis.liber.§.vlt. Item impedit institu.de fideicõmis.liber.§.sed qd̃.ↄ in auc̃. de trien. ↄ se.§.studiũ.ↄ.§.illud actor.colla.iij. Duas autẽ electiões q̄s simul ꝓsequi nõ põt:nec vna electa redire ad alterã.ꝰ.eo.lib.de elec.vt q̄ duas.ↄ facit.ꝰ.de re iudi.cuꝫ olim. An autẽ quis plurib⁹ actionibus vti possit:nota.xiij.q.ij.in p̃n.de reli.domi.cũ dilect⁹. ↄ per Inno. ↄ Hosti.de restitu.in itegrũ.cõstitutus. ↄ plene.ff. de tribu.qd̃ in heredẽ.§.eligere. Licet aũt ex titulo duplicatio nõ agatur.ꝰ.de fide instru.inter dilectos. C.de ꝯtrahen.emp.cum res.tñ bene excipit̃.ꝰ. de consef.ꝓben.post electionẽ,de religi.do.constitutus,ↄ.c. cũ dilectus. In illa aũt decre.de ꝑscrip.venies. simul ꝓponebant̃ illa duo p̃uilegiũ ↄ ꝑscriptio per quorum vnũ videbat̃ recedi ab altero: vt ibi patet. Sed nõ ie ꝯtraria allegãs non audit̃.vt.xxiij. q.vij. qd̃ autẽ.in p̃n.de ap.sollicitudinẽ.in fi.C.de fur.ↄ ser.corrup.l.j.

QUod (Idem.ex.) Quidã indistincte dixerũt allegantẽ ꝯria non audiri ꝑ predic. decret.inter dilectos:sꝫ obstant supradicta iura. Alij dixerũt scꝫ Guill.naso. Tan.ↄ Gof. recitãdo q̃ illud habet locũ in actore ↄ in eadẽ instãtia iudicij: nam secus in diuersis.ff.de ĩoffic.testa.l.papinian⁹.§.sꝫ nec ĩpuberis.in reo autẽ nõ hꝫ locũ.vt.ꝰ.ꝓbaui. Sꝫ huic opinioni ꝯdicit p̃dic.decre.veniens.nam ibi erãt mutue petitiões: et suꝑ eo suꝑ quo se defendebat abbas non audit̃ ibi allegãs ꝯriã ꝑscriptionẽ.s.et p̃uilegiũ. ↄ ideo dixerũt q̃ nõ audit̃ allegãs ꝯria in eadẽ instãtia iudicij: vt in ꝯrijs:sꝫ in diuersis bene:et ideo dixit q̃ q̄ p̃mo egit de inofficioso testamẽto ↄ succubuit potest postea dicere nullũ.vt.C.de inoffi.testa.l.ꝯ maiores:sed huic ꝯdicunt de ꝑscript.auditis.ↄ.c.cũ olim. vbi in eadẽ instãtia ꝓponunt̃. vñ dixerunt q̃ alij sub conditione lꝫ ꝓponere ꝯtraria:puta: propono talem exceptionẽ:in qua si succubuero: extunc ꝓpono talẽ. Facit de excep.cũ venerabilis.ↄ qd̃ ibi no.ↄ sic intelligunt. dictas decre.auditis.ↄ.c.cũ olim.ↄ hoc recitat Gof.seruari in curia. Sed hoc non colligit̃ ex ipsis decre.ↄ videtur quoddã diuinare. vñ veri⁹ dicas q̃ aut sunt ꝯria que ꝓponunt̃ ex p̃ncipio:aut ex fine. Si ex principio sunt ꝯria:sed ad vnum finẽ tendunt. pone casum.in p̃dic.decre.auditis.ↄ decre.cum olim ↄ decre.post electionẽ.cum si.tunc ꝓponi p̃nt in eadẽ instãtia:ↄ vnũ nõ p̃iudicat alteri. Si aũt ad finem cõtrariũ tendunt:pone exẽplum ꝑ decret.sollicitudinẽ. tunc simul vel in eadẽ instãtia nõ ꝓponunt̃. vt.ꝰ.dixi nec credas q̃ in p̃dic.decre.veniens/p̃uilegiũ in eo q̃ p̃uilegiũ sit ꝯrium prescriptioni in eo q̃ ꝑscriptio:sed tenor p̃uilegij erat ꝯrius ꝑscriptioni. per ꝑscriptionẽ enĩ dabat̃ abbati plena ↄ pura ptãs recipiẽdi ordies a q̄cũq̧ vellet epõ:sed ꝑ p̃uilegiũ cum determinatione dabat̃ p̃dicta ptãs:si epũs catholicus non esset.ↄc̃. Dicunt tñ q̄dã referre in ṽbis an scꝫ dicat allego p̃uilegiuꝫ ↄ ꝑscriptionẽ:ↄ tunc dꝫ audiri.an dicat allego ꝑscriptionẽ ↄ p̃uilegiũ ↄ tũc nõ audit̃:qꝛ ponit carrucam ãte boues:ↄ sic intelligunt decre.sed vt ibi patet p̃mo p̃uilegiũ fuerat allegatũ. vnde p̃cedẽs rõ verior est. Et nota q̃ exceptiões obijciens nõ ꝯtestat̃ litẽ.ꝰ. eo.lib.de lit.ꝯtest.c.ij.nec fatet̃.vt.j.e.exceptionem.ↄ adde qd̃ ibi dicã.ↄ ꝯcor.ad hanc regulã de appel.cuꝫ parati. (Additio.) Uide de hoc in spe. ꝺ excep.§.viso. ver.sꝫ q̄d si debitor.et ibi l ver.se.tractat̃ de creditore q̄ negat se numerasse ↄ pign⁹ recepisse: cum ab eo pignus repetit̃. Jo.an. (Additio.) Dicũt cõiter doct.q̃ in his olbus est rõ spẽalitatis vt puniatur mẽdacium. Jo.an. (Additio.) Nec valet si dicas idẽ debere dici in exceptionib⁹ in q̄bus reus est actor.ff. de excep.l.j. qd̃ l actiõib⁹.et est rõ:qꝛ rei fauorabiliores. rõ rõnis: qꝛ in ptãte actoꝝ est agere:sed ꝯueniri nõ est in potestate reoꝝ.ff.de do.ex.l.pure.§.fi. Dy. (Additio.iiij.) Uide quod ibi dixi suꝑ si.ante pe.glo. Jo.an.

Contraria allegãs an ↄ q̃n debeat audiri

QUod semel placuit. Casus sic figurat̃ ꝑ ca.j. de iudi.in ãti. Quidã Ticius fuit conuẽtus coram aliq̄ sibi suspecto. fuit petitũ a iudice vtrũ vellet eum recusare tãq̧ suspectuꝫ:ↄ dixit illi. Si tu velles/ posses me recusare vt suspectum ꝓpter talẽ causam: veruntamẽ si velles corã me litigare ego mistrabo tibi.

bonam iusticiã. et delibera an velis corã me litigare Ille respondit: ego cõfidẽs de legalitate vr̃a sum cõten tus corã vobis litigare: et sic semel sibi placuit litigare coram eo. Postea penitentia ductus voluit illuz recu sare vt suspectũ: vtrũ possit? Rñdet q̃ nõ: qr q̃d semel placuit ãplius displicere non põt et hoc verum nisi superueniat ali qua cã de nouo.

semel[a] placuit amplius displicere non põt. Idem. xxij.

diuisio glose

¶ Glo. seq. ponit exẽpla quattuor specierũ. Secũdo ponit xxij. casus q̃ plẽs includũt quibus regula fallit. Tertio dicit aliq̃d gñale incidere in hãc regulã de q̃ gñali re mittit. Quarto ponit quattuor: q̃ reqrũtur ad regulã. s. q̃ placitũ non sit a iure reuocatũ: q̃ scienter placeat: q̃ non sola mente: et q̃ alterius itersit.

Mutare an et quando liceat iuxta propositum. Medicus semel approbatus potest iterum reprobari.

a ¶ Quod semel placuit. (i) Pone casum in matrimo nio. xxxij. q. v. horrendus. de iureiur. quẽadmodũ. ff. de adult. si vxor. l. fi. In electo. viij. q. ij. dilectissimi. ẽ. e. li. nulli. de elec. ff. de decu. l. penul. in fi. In iudice. iij q. iij. offeratur. de cau. pos. cũ olim. C. de iudi. apertissimi. Idẽ in alijs oĩbus. iiij. di. in istis. ẽ. de pba. per tuas. ff. de neg. gest. pōponi⁹. ij. Fallit iterdũ hec regula ex cã superuenienti: vel de nouo ad noticiã puenięte. ẽ. eo. li. de elec. vt circa. et c. nulli. ẽ. de excep. pastoralis. qa q̃ de nouo emergũt indigent auxilio. ẽ. de offi. deleg. insi nuante. ff. de interrog. act. de etate § ex cã. Itẽ fallit in casu. ff. de mune. et hono. vt gradatim § reprobari vbi medic⁹ semel pbat⁹ iterũ reprobatur. et illud ẽ spẽale propter hoĩm sanitatẽ. (ij) Item fallit i oĩbus casib⁹ in q̃bus a iure pmittit penitere vel variare: sic in ap. a q̃ licet appellanti recedere. ij. q. vj. si q̃s libellos. de of. de leg. gratum. ẽ. eo. lib. de elec. cõsulis. et ca. puida. et. ẽ. de appel. insposita. Item in patrono laico q̃ variare põt iij. ẽ. de iurepa. q̃d aũt. et c. pastoralis. in cardinali. q̃ variat in casu. ẽ. de ele. l3. in moniali. ẽ. eo. li. e. ti. idẽ nitatibus § si aũt. et in testamento q̃d mutari potest vsq3 ad supremũ vite exitũ xxiij. q. ij. vltia volũtas. de cele. mis. cũ marthe. ff. de adimen. leg. l. iiij. nõ obstat pactũ de non mutãdo. C. de pac. l. pactuz q̃d dotali. ff. de leg. iij. si q̃s. in pn̄. j. rñ. et in libello q̃vsq3 ad litis cõ test. mutari põt. C. de edẽ. l. edicta. de hoc de libel. ob. c. ij. et accusans añ iscriptionẽ penitet. de accu. l3. Itez iudex mutat iterlocutoriã suã. ẽ. de ap. cuz cessante. et dicit vt ibi. ff. de re iudi. q̃d iussit. Itẽ in mãdato socie tate et deposito licitũ ẽ penitere. isti. mãdati § recte. ẽ. eo. lib. de pcura. c. ij. et pe. ff. pro socio. s3 si soci⁹ § vltio ff. deposi. l. j § pe. et regulariter in cõtrib⁹ inolatis q̃d dicut plene no. ff. de cõdi. cau. da. cã nõ se. si pecuniam. Itẽ pcariũ ad certũ tps cõcessum etiã añ tps reuocatur. ff. de pca. l. cum pcario. rõ qr certi tpis adiectio ẽ cõtra naturã illius cõtrue. Itẽ soluunt spõsalia de futuro p secuta sponsalia de pñti. de spon. si iter. et sponsalia de pñti per igressum religionis. de cõuersio. cõiug. ex publico. et igressus religionẽ añ annum vel pfessionẽ penitet. de regula. ad nr̃am. et pfessus vnã religionẽ etiã inuito plato pñtet et ingreditur artiorẽ. eo. ti. l3. et a simplici voto recedit p sequẽs m̃rimonium. ẽ. eo. li. de vo. et vo. redẽp. c. vno. rõ ibi. Item a voto de certa reli gione pñtẽda recedit per igressum etiã regule latioris ẽ. eo. li. de regula. q̃ et ost voti. Itẽ fallit in casu q̃ l3 in fra triduũ penitere. ẽ. de regula. ad nr̃am. et ẽ. e. li. e. titu. constitutionẽ. in fi. Itẽ in electo qui consentit ele ctioni de se facte q̃ ppria auctoritate penitet ante cõ firmationem. de trãsla. inter corpalia. sm Ber. in his igitur et similib⁹ casib⁹ q̃d semel placuit adhuc poterit displicere. Et incidit in hanc regulã illud generale: q̃ nullus põt venire cõtra factũ suum. de quo dicut not. lv. dist. penitẽtes. de elec. nosti. et de cle. coniug. diuer sis fallacijs. Et no. q̃ hec regula non h3 locum in his q̃ improbantur a iure. (iij) vt in p̃dic. c. penitentes. lv. di. ẽ. de pac. ca. vlti. ẽ. de fo. compe. si diligenti. C. de ar bi. l. penult. vbi licet partes faci unt pactũ de nõ recedendo ab ar bitrio et ap. renũ cient: nihilominus recedere possunt. (v) Item h3 locũ in his q̃ sciẽter placent et nõ per errorem facti. xxxviij. di stin. cõmuis. xxij. q. ij. in quib⁹. ẽ. de elec. cum in cũctis et de solu. c. vlti. de cõiu. ser. c. ij. et vlt. ff. de iurisdi. om ni. iudi. si per errorem. Item requiritur q̃ nõ placeãt sola mente: sed verbo vel facto. (vj) Et q̃ alterius iter sit: facit. j. e. mutare: et q̃d ibi dicã. Joh. an. Additio. j Jo. mo. dicit exempla ponenda per. c. de illis. j. ad fi. de despon. impube. per. l. ff. de inoffi. testa. l. fi. ff. de aq̃ plu. ar. in diem. de vaca. mune. l. pretor § si post. etc. Jo. an. Additio. ij. Ne vniuersitatis mẽbra malo me dico corrumpantur. Johannes andree. Additio. iij. Accumulando. Johannes and. Additio. iiij Unde di cit Jo. mo. q̃ malum culpe remittit et ordinari potest in bonum pene: vel vt dicit hõ ruens in peccatum nõ resurget: nec ex se, nec a se: sed grã preueniẽte. etc. Jo han. an. Additio. v Expone et remitte vt dixi. ẽ. de ar bi. cuz dilectus. super fi. vlti. glo. Additio. vj ẽ. de spõ. tue. Johan. an.

Non debet[b] aliquis al terius odio pgrauari

Casus litteralis d. helie

Non debet aliquis. ¶ Casus primo sic figuratur per capitulum si heres. xxiiij. q. iij. Ponamus q̃ Ticius manus violentas iniecit in clericũ vel aliud graue delictum perpetrauit dignũ excõicatione vtrũ filius pro delicto sui patris delinquentis debeat ex communicari? Respondet q̃ non: qr quis non d3 gra uari odio alterius: et istud est regulare. Aliquando tamen propter delictum patris puniuntur filij vt in crimine lese maiestatis. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie sta. et in crimine heresis. ẽ. de heret. per totũ. istomet libro. Item potest figurari casus per capitulum com missarij § primo. ẽ. de elec. Certum est q̃ si canonici alicuius ecclesie cathedralis vel collegiate eligant i suum prelatum aliquem indignum sunt priuati pro illa vice potestate eligendi. Sed ponamus q̃ canoni ci compromiserũt in aliquos arbitros: q̃ arbitri scien tes elegerũt indignum: vtrum canonici compromit tentes sint priuati potestate eligẽdi pro illa vice? Re spondet ibi q̃ non: ne isti canonici ex dolo arbitrorũ puniantur. Item potest poni casus in. l. si quis. circa fi. l. C. de inofficio. testamẽ. vbi dicitur q̃ antiquit⁹ ma ter poterat filium suum etiam non doli capacẽ exhe redare odio mariti: hodie illa lex corrigitur q̃ odio ma riti vxor non poterit filium suũ exheredare nisi com miserit causam igratitudinis erga matrẽ: et hec p ra tionẽ huius regule: ne filius grauetur odio patris sui. j

diuisio

¶ Glo. seq. primo ponit exempla. Secũdo obijcit de tri bus iuribus. Respondet: remittit et dat sibi. Itez suc cessiue format quinq3 obiectiões quas soluit. Tertio dat simile ad regulam. et continuat. j. proximam

b ¶ Non d3 aliquis. (j) Pone casum in filio qui nõ excommunicatur pro peccato patris. xxiiij. q. iij. si ha bes in compromittentibus qui non puniuntur dolo cõpromissarij. ẽ. eo. li. de elec. si cõpromissarius § j. idẽ C. de inoffi. testa. si q̃s suo. versus finẽ. vbi reuocatur lex antiqua, que permittebat filium exheredari a m̃re p pter patrnũ odiũ. Ad idẽ. j. q. iiij. iudei. de symo. nobis ex. c. sicut tuis. ẽ. eo. li. de iureiur. et q̃ñ. da. et si pigno

rationes. C. de penis. sancim⁹. cū simi. Cōtra. ij. q. vj. biduū. ver. si aduersus absentē. de cau. pos. cū olī. ff. de trib. pcuratoris: vbi negligētia (vt in pmo: factū vt in secūdo: dolus vt in tertio) pcuratoris nocet dño Sed dic q ratione mādati ipe dñs vr id facere: vnde ei⁹ odio grauat
indistīctū fines mādati patiūr i eo q excedit no. de offi. delega. cū olim itelligas h

Idem. xxiij

SIne culpa [a] (nisi subsit causa) non est aliqs puniendus.

Idem.

QUod quis (xxiiij

vt plene not. §. vel li. non cōtest. c. j. in fine. idem dic in herede q grauat pro defuncto. & in fideiussore q grauatur p principali. vt no. de hoc p Bar. in pdicta decre. & si pignorationes. Itē ptra. lxx. di. neminē. vbi in odiū ordinātis deponit ordinat⁹. Sed ibi non solum fuit odiū ordinātis: sed delictū ordinati q se pmisit sine titulo ordinari. vt ibi no. Itē ptra. lvj. di. p totum. & j. q. iiij. §. itē peccato. vj. q. j. si ds cum. xv. q. vi. cū multe. xxiiij. q. iij. in pn. xxv. q. ij. ita nos. de cōse. dist. j in sancta. ibi perit iustus sepe p ipio. §. d filijs pbro. per totū. §. de spon. non est vobis. de here. vergētis. §. eo. ti. eo. lib. c. ij. §. ij. cū multis si. So. triplex est pena. eterna: spūalis: & temporalis. qd psequere vt no. j. q. iiij. in summa. & xxiiij. q. iij. l summa. de his q fi. a malo. par. ca. c. qsuit. pena ergo tpali vel spūali alia ab excōicatione sepe punit vnus p alio. et speciale est et rationem videre potes. vel i odium criminis: puta lese maiestatis: heresis: vel scismatis. ad hoc. §. eo. li. de scis. c. vno. vel qr incōtinētia paterna timetur in filio & facit qd dixi. §. eo. semel in fi. Item contra. ff. de insti. sed & si pupillus §. ceterum. l. fine. Sed ibi fuit culpa preponentis: & eodem modo soluit. ff. d offi. pconsul. obseruare §. j. qr ibi culpa fuit pconsulis secū ducentis vxorem. Item ptra. C. in qui. cau. pig. ta. §. l. satis. vbi bona mulieris in casu mariti primipilarij sūt tacite obligata: ita q si ipsius bona exhausta sunt bona vxoris distrahuntur. Sz illud est spāle. Facit ad hāc regulā. l. eo. dānū qd quis. & qd ibi dicā. & satis ptinua tur hec regula. cū. l. pri. per quam etiam respōdetur ad cōtraria. §. signata. Additio. j. Dy. ponit exemplum ff. de bo. po. ptra. tab. l. iij. §. si emancipatus. & ff. d pe. l. crimen. vel pena. & de decu. l. ij. §. in filijs. Additio. ij. Dicebat Joh. mo. vni⁹ delictū qnq causat defectum in alio: vn esse non legitime natū non est nota delicti sed defect⁹ de pur. cano. accedēs. & sz eū itelligit regula q non impingit in toto sz in tanto. Illegitimi tamē alieno vicio laborant: & ideo digni sunt venia. C. d natu. lib. l. legem. Joh. an.

Justus sepe perit p impio.

addicio d. helie

SIne culpa. Istud capitulum cōtinet duas regulas. Prima est q non dz quis puniri sine culpa. Scda regula est q punit quis sine culpa quando subest iusta causa. Casus quo ad primū dictū pōt figurari per. l. si putator. ff. ad. l. aquil. Alids Ticius putabat frondes alicui⁹ arboris existentis in suo fūdo accidit q alids trāseūdo sub illa arbore fuit occisus: vtrum putator teneat. l. aquilia. Respondet aut potest apprehendi culpa in ipso putatore: qr forte arbor illa erat iuxta iter publicū & non pclamauit ante q proiiceret frondes. & tunc tenet. l. aquilia. Aut arbor ipsa erat in medio sui fundi: & qr nō potuit cogitare q ibi alids transitū faceret: qr alicui nō erat licitū transitū facere per suū fundū: & sic non tenet: qr si est in culpa. & sine culpa non est alids puniendus. In secundo dicto figurat casus p ca. si cuius. xxxiij. dist. Alids Ticius ptrit matrimonium cū vidua corrupta vtrū efficiat bigam⁹: Dicit ibi q sic. & non poterit p-

Casus l'alius d. helie

moueri ad ordines & non punit ex culpa sua. sed quia subest iusta causa. vez pter defectū sacramenti. Itē posset poni exemplū p ca. tua. de cleri. egro. in an. Alids Tici⁹ cleric⁹ sine culpa sua incidit in lepram. vtrū possit priuari reditibus saltem parte reditiuū sui bñficij: Respōdet q sic. & ita priuatur sine culpa & nō tñ sine causa. Glo. se. ponit exempla regule et exceptionis. Reddit rōnem regule & remittit.

divisio.

a Sine culpa. Hic ponit regula et eius exceptio. In regula po. ca. lvj. distin. satis peruersum. §. de consti. cognoscētes. ff. ad. l. acqui. si curator. In exceptiōe pone casum in marito corrupte: qui a pmotione sine culpa repellit: ex causa pter sacramenti defectū xxxiij. disti. si cuius. In clerico leproso qui sine culpa pter scandalū priuat eccla. de cle. egro. tua. Item in dño serui qui noxā dedit q compellit emendare noxam vel dare seruū p noxa. insti. de noxa. act. in prin. Regulariter ergo null⁹ punit sine culpa. xvj. q. vij inuentū. de homici. iohānes. & c. vlti. C. de penis. sancimus. §. de cōsue. c. penul. & §. regula pxi. cum suis pcor. & est ratio: qr pena est mensura culpe. de offi. de leg. sane. ij. de transac. c. vlti. de homi. sicut dignum. vbi aūt non extat mensurandū mensura locū non hz: ergo vbi non est culpa: nec pena. bene tamen ex causa punitur quis sine culpa. §. vt lit. nō ptest. qm frequēter §. si vero in fine. Et hec materia plus glo. non indiget. psequere em eam in no. xxiij. di. renouantes. §. de consti. cognoscētes. de p'uil. antiqua. Additio. j quod dic vt ibi scripsi. Jo. an. Additio. ij Dy. ponit exēplū cū fauore publice vtilitatis res aufert possessori & datur militi qui virtuose se habuit. ff. de euic. lucī⁹. d rei ven. item si verbera §. preterea. &c. Jo. an.

Pena est mensura culpe.

QUod quis mandato. Casus figurat pmo per capitulū miles. xxiij. q. v. & aliq intelligūt in milite: sed idē in executore sentētie. Casus. Quidam Ticius cōmisit homicidū: vel aliud crimen dignū vltimo supplicio. fuit captus p iudicem secularē. qr talis Ticius erat laic⁹. & qr iudici cōstitit de crimine pperpetrato p ipm Ticiū/eūdem condēnauit ad mortem vt laqueo suspenderet. & iudex precepit militi deputato ad executionē sētētie vt illū Ticiū laqueo suspēderet. iste miles paruit iudici: & Ticiū laqueo suspendit. vtrū iste miles censeat homicida: & tanq homicida sit puniendus: Respondetur q non. qr non est in dolo: nec in culpa eo q necesse habuit parere iudici. Aliq intelligunt istud capitulum in alijs militibus: & non in executoribus sententiarū: & tunc sm istū intellectū casus sic figurat. Aliquis miles perpetrauit rebellionem contra rempublicam: et fuit ordinatum q bellum ei indiceret: et q alij milites istum militem & alios rebelles occiderent. qui milites parando mandatis regis vel imperatoris rebelles occiderunt. vtrū sint censendi homicide: et tanq homicide puniendi: Rndet q non: qr non sunt in dolo eo q istos rebelles occiderunt ad mandatum regis: vel imperatoris vel alteri⁹ iudicis. Item pōt casus poni p ca. si clericos. §. de senten. excōmu. Ponamus q episcopus Pictauensis eo qr non habet territoriū: nec pōt capere malefactores nisi intra septa domorum epalium: vnde eps precepit laicis vt quēdam clericum criminosum caperēt et ad se adducerent ad pceptum epi: isti laici talē clericum ceperunt & epo adduxerunt & incarcerauerūt: vtrū ipsi incurrerint aliquā sententiam excōicatiōis

Respōdet ꝙ nō: q2 mādato licito epi obtēperauerūt. ⁊ hoc faciēdo non fuerunt in dolo. Itē pōt poni casus per.l.si quis.§.doli mali.ff.de iuris.om.iudi. hoc modo Ibi enim dicit si quis album ꝑtoris positum cā ꝑpetue iurisdictionis corruperit incidit in penā quinquaginta aureorū. Accidit ꝙ ꝑtor alicui iniūxit: vt ipse corrumperet albū suū iste ad mandatū pretoris corrupit album: vtrū incidat in penā ꝗnquaginta aureoꝝ? Rñdet ꝙ nō: q2 antequā quis incidat in illud edictū: requiritur ꝙ ipse cōmiserit dolū: et dolo facere nō videt ꝗ ad mandatum iudicis aliꝗd facit.

Qui mandato[a] facit iudicis dolo facere non videtur: cum habeat[b] parere necesse. Idem

Diuisio. Glo.se.dicit ꝑmo vñ sumpta ⁊ ponit exēpla.scđo exponit regulā ⁊ rōnē reddit.tertio illā conuertit.

a Qđ quis mādato. Hec regula sumpta est ex l.ff.e.ti.l.nō videnꝭ data.§.qui iussu. Pone casum in milite ꝗ de mādato iudicis occidit.xxiij.q.v. miles in laico vel clerico ꝗ de mādato epi capit clericū.§.eo.li.de sent.exc.si clericos.⁊ i eo ꝗ iussu ꝑtoris corrupit albū qui excusaꝭ a pena.ff.de iuris.om.iudi.si quis id.§.doli mali. Et hec vera cum iudex aliꝗd mādat officiū suū exercendo.ff.ad trebel.§.fu.§.cū ꝑtor. Et cū quare tūc excusaꝭ parēs est iudicialis auctoritas. vt ibi.scđo nec ꝯ publicā vtilitatē impediaꝭ punitio maleficioꝝ: vt.ff.ad.l.aquil.ita vulneratꝰ. Si vo non exercet officiū suū nō est parendū nisi ex reuerētie exhibitione.ff.de in ius vo.l.gñaliter.nā interdū resistere debēt officiales.de pe.di.j.nemo.§.de elec. fundamēta.§.iudices.C.đ ap.qm.⁊ hoc verū: in atrocioribus: in quibꝰ potiꝰ deo ꝙ hoibꝰ obediēdū est.xj.q.iij. si dñs.de sen.exc.inquisitioi.ff.eo.tit. ad ea. In hiis aūt ꝗ sine dolo cōmittunꝭ etiā extra officiū parēs excusaꝭ ff.ad.l.aq̃l.liber homo.ij.vbi de hoc plene no. Et no. ꝙ sicut dolo caret ꝗ iudicis obtēperat ꝑcepto: ita ecōuerso dolo nō caret ꝗ iudicis nō obtēperat ꝑcepto.ff. eo.ti.l.nō pōt dolo carere ꝗ imꝑio mgr̄atꝰ nō obtēparuit. Additio. Facit hec regula ad q̄stionē debitoris ꝗ de mādato iudicis vl curie et soluit qđ debebat creditori.quā vi.in Spe.de solu.§.nūc aliq̃.v. illud aūt. ꝗrit ecce. Jo.an Additio.ij. Dynꝰ etiā ponit exēpla. per.l.ff.de aqua.plu.ar.l.ꝙ.in ꝑn.ff.de sol.si stipulatꝰ.§.si iacē. Jo.§. Additio.iij. Distinguit h Dy. vt no.§.de tēpo.or.ad aures.in glo.ij. Jo.§. Additio.iiij. Apertius.eo.lib.de penis felicis.ad fi. Jo.an.

Obedientia ē potius deo ꝙ hoibꝰ.

Diuisio. Glo.se.no.a ꝯrio.dat sñia. Arguit ad q̄stn.⁊ remit.

b Cū habeat. Redditiuū cause.in hiis ꝗ.in qbꝰ nō hꝫ necesse pere: vt in atrociorībꝰ ꝗ ad suū nō spectant officiū: dolo nō caret. vt.§.dixi.⁊ facit de sen.exc. vniuersitatis. vbi vberans monachū: si est laicꝰ lꝫ faciat hoc de mādato abbatis fuit excōicatus est. Et not.qđ dicit cū habeat pere necesse: sicut eñ necessitas excusat a furto: vt de ꝯse.di.v.discipulos.§.de fur.c.ij.ad hoc.ff.ad.l.rho.de iac.l.ij.§.cū in eadē naui.sic ⁊ a dolo. vt hic vi.cū ꝗ nullū maleficiū sine dolo vel lata sal tē culpa ꝗ dolo cōparaꝭ.xv.q.j.aliꝗs.de sen exc.c.j.ff. de iniur.l.illud.ꝗ ⁊ a quolibet maleficio excusat necessitas qđ intelligas.vt.§.dixi. Est aūt regula hec in argumēto ad q̄stionē de eo ꝗ ad mandatū ecclie reddit debitū vxori pendēte lite adulterij vel conditiōis.de hoc no.xxxiij.di.si cuius.⁊ de ꝓiu.seruo.ꝓposuit.

Necessitas excusat a furto. Maleficium non fit sine dolo vl lata culpa.

Mora sua. Casus in hac regula figuratur multis modis. ꝑmo p capłm decime.xj.q.j. Aliꝗs meus parrochianus tpe messium vel vindemiaꝝ nō soluit michi decimā: sed illā retinuit apud se. accidit ꝙ aliquo casu fortuito decima perit sine culpa sua: q2 milites transeūtes violēter illā decimā rapuerūt: vel inimici sui inimicitia tñ ꝯcta sine culpa decimā p violētiā acceperūt: nunꝗd teneꝭ michi soluere estimationē decime pemꝑe. Rñ. ꝙ sic: q2 iste fuit i mora soluēdi mihi decimas: et sua mora dꝫ ei cē nocua. Itē pōt figurari casus p ca. vnicū.de cōmoda.§.lꝫ ꝓ intellectu huiꝰ casus est ꝑsupponendū ꝙ cōmodatariꝰ nō teneꝭ de casu fortuito qñ fuit cōmodatū gratia recipientis verūtñ teneꝭ de dolo et culpa. Ponamus ergo sic casum. Cōmodaui tibi librum meū ad vsum tuū. certū est ꝙ si liber meus nō perierit culpa tua sed casu fortuito tu es liberatꝰ. Sed ponamꝰ ꝙ cōmodaui tibi librū meū ad certū tp̄s ad tuū vsum lapso tp̄e isto interpellaui ⁊ requisiui te vt librū michi restitueres qđ facere recusasti indebite ⁊ iniuste. ⁊ sic fuisti in mora restituēdi michi librū meū.postea liber meꝰ aliquo casu fortuito periit apud te nunꝗd teneris michi soluere estimationē libri? certe sic. Item pōt poni casus in fure ꝗ semꝑ est in mora restituēdi rē surreptā.si res pereat perit ꝑiculo suo.ideo teneꝭ soluere estimationē.

Mora[c] sua cuilibet est nocua. xxv.
Idem. xxvj.

Glo.se.dicit primo vnde sumpta ⁊ ponit exēpla. secūdo ponit tria que requirunꝭ ad morā. ⁊ quō tūc teneꝭ de casu etiam naturali.tertio ꝓsequitur de mora aliena: ⁊ de materia remittit.quarto querit an purgetur Arguit pro ⁊ contra: ⁊ soluit.

Diuisio.

c Mora sua. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.in ꝯdēnatione.§.vinculoꝝ. Pone casum in eo ꝗ est in mora soluēdi decimas: q2 ꝑeunt ꝑiculo suo.etiā casu fortuito.xvj.q.j.decime. Idē in cōmodatario vel depositario ꝗ fuit in mora.de cōmo.ca.vno.deposi. bona fides. Idē in fure ꝗ statim est i mora.C.de fur.l.subtracto. Circa hāc tñ regulā no.ꝙ ad hoc ꝙ quis dicaꝭ morosus requiriꝭ ꝙ sciat se debere: vel scire debeat ꝙ interpellatꝰ fuit a die vel hoie: ⁊ ꝙ habuerit possibilitatē dandi.hoc habes.ff.de reb.credi.l.qđ te.⁊ tunc teneꝭ morosus de casu fortuito: etiā si eodē modo fuisset res apud dñm peritura ꝭm Accur. licꝫ mar.ꝯtra. vt not.in dicta.l.qđ te.ꝓbaꝭ.ff.de leg.j.cū res.§.vlti. fortassis eñ dñs rē vēdidisset.⁊ apud aliū perijsset: ⁊ hoc tenet Ber.§.de ꝯmo.ca.vno.de depo.bona.fides Et no.ꝙ dicit mora sua.nā in duobꝰ reis debendi altero interpellato alter liberaꝭ interitu speciei lꝫ interpellatus teneꝭ.ff.de vsur.l.mora.in fi. Itē mora fideiussoris sibi nocet non reo ꝗminus liberetꝭ interitu speciei: secus ecōuerso.ff.de vb.obli.l.cū filꝰ.⁊.l.mora.⁊ hoc q2 fideiussor habet cām a reo: nō reus a fideiussore. Unū no.ꝙ si debitor ꝑmo fuit in mora soluēdi et postea creditor in mora recipiēdi: vel cōtra ꝙ vltima mora nocet.vt.ff.de vsu.l.creditor. et vide qđ no.de deci.cū hoies. De mora aūt ⁊ multiplici eiꝰ effectu: plene no.ff.đ vsur.l.mora. Sꝫ nunꝗd mora semel ꝯmissa purgari pōt? ⁊ vr̄ ꝙ nō.xij.q.ij.longinquitate.xx.q.ij.puella.de elec.cū in cūctis.ibi: elapso tp̄e.§ sup.neg.ꝑla.lꝫ.⁊.c.vlt.ff.de actio.⁊ obli.l. traiectitie. C.de ꝯhe.⁊ cōmit.sti.magnā. Cōtra ꝙ possit purgari xviij.di.c.j.vbi de hoc.⁊.c.di.qm.de sup.neg.ꝑla.litteris.de elec.ꝙ sicut.in fi.de re.eccle.non alie.si quis pbroꝝ.de loca.⁊ conduc.ꝓpter.in fi.⁊.c.potuit. in fi. vbi de hoc.⁊ de elec.c.vl.ff.si quis cau.l.⁊ si post tres.ff de pi.⁊ cōmo.rei vē.l.j.C.de fideiuss.sancimꝰ.§.e.li.§

Casus ꝭfalis d.helie

Morosus dicaꝭ.

Mora an possit purgari.

preb. si tibi. Sol. dic ꝙ vbi dies ꝑfigit a canone/ vel le ge penā iponente mora purgari non pōt. pena eñ se mel ↄmissa nō purgat. ⁊ sic itelligunt ꝑma iura ⁊ hec regula. ⁊ hoc est verū nisi eadē lege vel alia/ vel cano ne caueat in eo casu morā posse purgari ⁊ penā eui tari. ⁊ sic intelli gant ↄtria. Lex aūt illa/ ⁊ si post treo loquit de ꝑ paratorijs iudi cior: i qb⁹ mora bene purgat: vt

Ea que fiunt ᵃ a iudice si ad eius non spectāt officium: viribus non subsi-stunt.

ibi cū suis sil'ib⁹. sȝ post litē cōtestatā nō purgat. ff. de verb. obli. l. si insulā. multo ꝗ minus purgat pena se mel ↄmissa: nisi forte fingeret non fuisse in mora. ij. q. vj. biduū. de re iudi. cū bertholdus. ff. de in integ. rest. l. diu⁹. sicut eñ a pena canonis nō appellat. ꝫ. de ap. ↄsuluit. ij. ⁊. c. qꝛ nos. nec a pena leg'. vt. ff. de vb. sig. si qua pena. sic nec purgat. vt. ꝫ. dictum est. ⁊ hoc no. Gar. ꝫ. e. lib. de elec. cupiētes. §. q' si p. xx. Et sic sibi nō nocet: ⁊ hoc verū: nisi essent socij. ff. de duo. re. de. l. pe. fm Dy. fm quē sibi iputet casus in societa te pticipādo. debuit eñ cogitare hoc euenire posse. ff de ↄdi. inde. l. indebitā. ff. loca. si qs domū. Joan. an. Et imputet sibi q alteri⁹ obligationē in se susceperit. Jo. an. Et p Hostien. in sum. de vsu §. ex quib⁹ causis sub §. ⁊ mora p ipm. ⁊ Inno. de loca. ppter. p Dy. co. ti. potuit. Jo. an.

Casus lr alis d. helie: Ea q̄ fiunt. Casus figurat ꝑmo p. c. quū vices. lxviij. di. hoc mō. Ponamus ꝙ aliqs simplex sa cerdos: vel ali⁹ ↄstitut⁹ in dignitate: puta archidiaco nus. decan⁹/ vel cātor: nō tñ epūs: ordinauit aliquē in diaconū, pferēdo vba apta ad talē ordinē. vtrum iste sic ordinat⁹ recepit talē ordinē? Rñdet ꝙ nō: qꝛ pote stas ordinādi clericos nō depēdet ab ordine sacerdo tis: nisi fuerit epūs. Uel sic. Ponam⁹ ꝙ aliqs simplex sacerdos nō epūs ptulit ista vba apta ad cōficiendum chrisma. vtrū ↄficiat? Rñdet ꝙ nō. Idē est de ↄsecra tione monialiū: ⁊ gñalr cū qs facit ea q̄ nō spectāt ad offiñ suū: illa p eū facta virib⁹ nō subsistūt. Itē posset poni aliter casus videlȝ p ca. indulgētie. de peni. ⁊ re mis. e. li. ꝫ. Aliqs epūs. vl' archiepūs ↄcessit subditis suis porrigētib⁹ man⁹ adiutrices ad aliqd piū opus cētū dies indulgētiarū: vtrū valeat talis cōcessio indulgē tiarum? certe nō: qꝛ ad officiū epi vl' archiepi spectat solū dare. xl. dies indulgētiarum: ⁊ non centum.

diuisio glose: Glo. se. dicit ꝑmo vñ sumpta ⁊ ponit exēpla. scdo di cit regulā etiā in bono quod sit locū hře ⁊ ꝙ loquit in alřs iudice. tertio q̄rit et ponit duas opi. ↄtrias. quar to signat ↄtrium ⁊ soluit. quinto dicit regulā nō loqui in spiritualibus que dependent ab ordine.

a Ea q̄ fiūt. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. factū a iudice. Pone ca. lxviij. di. quor vices. vbi sim plex pbr̄ ordines cōferendo/ chrismādo/ vgines conse crādo/ nil agit. ꝫ. e. li. de peni. et remis. indulgētie vbi nō tenet idulgētia data ab epo vltra tenorē ↄcilij gña lis. ad idē. ff. de iuris. om. iu. l. vlt. vbi dr extra territoriū ius dicēti nō pareat ipune idē si supra iurisditionem suā velit ius dicere. Et hȝ hec regl'a locū et cū bonū ē id qd facit iudex: tñ ex q ad ei⁹ nō spectat offiñ virib⁹ nō subsistit. pone exēplū. xcvj. di. bñ qdē. bonū ei ē sta tuere res eccl'ie alienari nō posse. xij. q. ij. p totū. ꝺ re. ec. nō alie. p totū. tñ statutū imp̄atoris sup hoc nō va luit: qꝛ ad ei⁹ nō ptinebat officiū: vt ibi. ad idē de ap. dilect⁹: ibi ei officialꝭ archiepi bonū ⁊ equū decreuerat tñ qꝛ id ad suū nō ptinebat offiñ rōne appellationis in terposite ad papā: nō valuit qd fecit. gñale ei ē ꝙ nō sufficit bonū facere nisi ⁊ bñ id fiat. xvj. q. j. mōachi. ꝺ de postu. c. ij. ff. ꝺ re mili. l. iij. §. in bello. ⁊ facit. xxiij. q. v. relegētes. ⁊ de collu. c. j. ⁊ qd ibi no. Et ꝙ dicit regu la. q̄ fiūt a iudice alřs subaudi. nā in eo ꝙ facit non pti nēs ad officiū suū nō dr iudex. sicut ꝗ pcurator fines mādati nō dȝ ex cedere: sic nec iu dex fines iuris ditiōis. ⁊ hoc di co siue sit ordia ri⁹/ siue delega tus: siue arbiter

Bonū facere nō suffi cit nisi id bene fiat.

Idem. xxvij.

Scienti et ↄsentiēti nō fit iniuria neq; dolus

saluo eo qd de ꝓrogatiōe no. ꝫ. de offi. deleg. P. ⁊ G. Queri solet si iudex q de. x. tm̄ pt iudicare iudicat de xx. an valeat snia in. x. Dicit Jo. ā. ꝙ nō. qꝛ res iudica ta nō pōt p pte tenere: ⁊ p pte nō tenere. ff. fa. hercis. in hoc iudicio. et hoc ipe no. ij. q. vj. §. diffinitiua. v. cū certa rōne. i fi. Ad ↄtria ibi signata. xij. q. ij. si qs. ꝺ ser uis. C. de do. sancim⁹. pōt rñderi id spāle fauore dona tionū. Ad decre. de arbi. cū tpe. de pbē. dilect⁹. pōt di ci ꝙ ibi snia ↄtinebat plura capl'a. vñ in vno pōt tene re/ in alio nō: hic aūt ↄtinet vnū tm̄ ⁊ cū Jo. an. cōcor. Accur. ff. ꝺ iuris. om. iu. l. vl. Hug. tñ ⁊ Lau. tenēt ↄtrium. s. ꝙ snia bñ tenet in. x. ⁊ dicunt sni im rescindi tm̄ in supfluo. ⁊ hoc notat ex vbis illius v. cum certa. dū dicit ꝙ ↄ ius gestū videt. C. qñ puo. nō est ne. l. cer ta. ⁊ p eis facit qd no. de dona. aplice. ⁊ regula. j. e. vti le. ⁊ qd ibi dicā. p Jo. ā. optime facit pdi. decre. ꝫ. e. li. de pe. ⁊ re. idulgētie. Pro. Hug. et Lau. ꝫ. e. li. ꝺ arbi. ca. j. ff. de arbi. l. diē. §. si plures. Et facit hec regula p his q dixi. ꝫ. eo. qd qs mādato. Ad ꝑmū casum ↄ. xcv. di. c. j. vbi pbri chrismabāt in frōte. Sȝ illud ad epos a Greg. fuit spāliter ↄcessum. ⁊ dic vt ibi. ⁊ tunc ad eos spectabat officiū: ⁊ si nō ex ordine/ ex demādatione. ⁊ vide qd ꝺ hoc no. de ↄse. di. v. man⁹. in vl. glo. Nec hȝ locū hec regula in spūalib⁹ q̄ poti⁹ depēdent ex ptāte ordinis q̄ iurisditiōis. Hic est ꝙ si epūs q hoc pōt ex or dine ↄsecret alienā eccl'iam vel altare. vl' ordinet alte nū subditū qd nō pt ex iurisditiōe: ↄsecratio tñ ⁊ ordi natio bñ tenet. lȝ ordinat⁹ executione careat. vij. q. j. epūs in diocesi. de tēp. ordi. ꝙ trāslationē. et dixi. ꝫ. eo. ratū. Jo. an. Nō spectāt: ⁊ hoc ↄstat. fa. ff. de re iudi. ↄtumacia. §. ↄtumax nō videt. vbi pro dubitat tenet qs ire allegatur⁹ puilegiū. ff. ꝺ iudi. si qs ex alie na. fm Dy. qd dic vt no. ꝺ accu. veniēs. i glo. fi. Jo. ā. Qui tñ ↄtriū no. C. de re iudi. l. ij. Jo. and.

Casus lr alis d. helie: Scienti ⁊ ↄsentiēti. Casus in hoc caplo figurat p. l. j. ff. de actio. empt. ⁊ vē. Et p intellectu hui⁹ casus est ꝑsupponēdū ꝙ qñ vēditor vēdit aliquā rem dȝ ꝑdicere emptori onera ordinaria illi⁹ rei: alřs tene ret ipsi emptori. Sed ponam⁹ ꝙ tibi emptori stipulā ti vēdidi domū meā q debebat fuitutē domui vicini mei: forte seruitutē stillicidij recipiēdi/ vl' alti⁹ nō tol lēdi. vl' aliquā aliā seruitutē: et tu emptor sciebas bñ ꝙ dom⁹ mea debebat istā seruitutē. ego autē sciēs ꝙ esses informat⁹ de ista seruitute nō pdixi tibi illā fui tutē in vēditiōe faciēda. vtrū possis agere ↄ me actio ne ex empto vt diminuā tibi ꝺ pcio q̄tū min⁹ valet do m⁹ tibi vēdita ppt illā fuitutē? Rñ. ꝙ nō: qꝛ eras in formāt⁹ ꝺ ista fuitute: iō nō erat op⁹ ꝙ vlteri⁹ ꝺ ea te informarē: qꝛ sciēti ⁊ ↄsentiēti nō fit iniuria nec dolus

diuisio glose: Glo. se. ꝑmo dicit vñ sumpta ⁊ ponit exempla. scdo supplet de scire debēte: ⁊ dicit in regula principiū pō derādū. tertio ponit rōnem regule ⁊ notat copulam. quarto successiue signat ⁊ soluit tria contraria.

b Sciēti. Hec regl'a sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. nemo videt fraudare eos q sciūt ⁊ ↄsentiunt. Pone casum.

Snia nō pōt valere p par te non.

in ingenuo q̄ sciēs ꝛ cōsentiēs ꝯtrit matrimoniū cū serua vel ecōtrario.xxix.q.ij.si qs ingenu⁹.ꝛ.c.si femina. In clericis q̄ sciēter ꝛ volūtate iocosa se adinuicē pcutiūt. ȝ.de sen.excō.c.j. Itē in eo q̄ sciebat rē quā emebat ser uitutē debere.ff.de ac.emp.ꝛ vē.l.j.in fi. Et concor dat ad hāc regu lā.ȝ.eo.cū q̄ cer tus. Et qđ dicit hec regula sciēti dic vel scire de bēti.ff.de edil. edic.l.j.§.si in telligat.ad hoc.xvj.di.qđ dicit.ȝ.de cle.excō.mi.apo stolice.ȝ.qđ me.cau.c.pe.in fi. Idē dic sciēti a princi pio:sec⁹ ex post facto. ff.de edil edic.l.instissime.§. vlti. Et no.ꝙ dolus malus est oīs calliditas fallacia/ machinatio ad circūueniēdū/fallēdū/ decipiēdū alte rū adhibita ſm labeonē.ff.de do.ma.l.j.§.j.sed sciens nō circūuenit fallit vel decipitur:ergo sibi non infert dolus: ergo induct⁹ ad clericatū vel monachatū non dr̄ dolū passus:qꝛ nō est decept⁹.xx.q.iij.cōstituit. vbi de hoc.ꝛ de ꝯuer.cōiu.dudū.in fi. ꝛ qđ dicit hec regu la nō inferri dolū sciēti ꝛ volēti: verum est vt ex eo agi possit.infert tñ ita ꝙ nascit ex eo actio p exceptionem elidenda.ff.de fur.inter oēs §.vlti. ꝛ penul. Et no.ꝙ hec regula formata est copulatiue/nō disiunctiue. vñ hec duo ꝯiunctim requirunt.s.ꝙ sciat ꝛ cōsentiat: sciē ti eñi ꝛ nō cōsentiēti bñ infert iniuria et dolus.xv.q.j. illud.cū silibus. Ad hāc regulā signat ȝ. de sen.excō. cōtingit.j. vbi huiꝰ man⁹ iniectio:ꝛ si nō violēta tñ in iuriosa noscit. Sol.nō est iniuriosa qꝛ iniuria fiat ipsi clerico volēti. vt hic:sed est iniuriosa:qꝛ fit iniuria toti ordini clericali:ꝛ ideo ibi seqtur cū canon ille ꝛc̄. et ibi de hoc. Itē cōtra.C.de rap.vgi.l.vna vbi si raptor vir ginē etiā volentē tenet:sed hoc idō qꝛ id voluit psuasio ne dolosa qđ plus est q̄ violēta. ff.de ser.cor.l.j.§. psuadere. Item cōtra.C. de fur.ꝛ ser.cor.l.si qs seruo ibi sciēs ꝛ cōsentiēs agit furti ꝛ serui corrupti. Sol.de rigore ꝛ rei veritate illi sciēti ꝛ cōsentiēti nō fuit facta iniuria:tñ de quadā eq̄tate agit: acsi iniuria vł dolus sibi fuisset illat⁹. vñ nec furtū fuit ibi factū: nec seru⁹ corrupt⁹:ex eq̄tate tñ agitur de vtroq̄. facit hec regu la ad id quod dixi.ȝ.eo.possessor malefidei.ad finem. Addi. Dy. de iniuria ponit exēplū p.l.j.ff. de in iur.§.vsq̄ adeo. de dolo ponit p.l.iij.ff.de li.ho.ex.§.si quis volentē. Jo.an. Addi. Idē Dynus p modū obiectionis. Jo. Addi. Idem hic Dynus.

Dolosa psuasio pl⁹ est q̄ violēta

Idem. xxviii.

Que a iure cōmuni exorbitant: nequaq̄ ad consequentiam sunt trahenda.

Casus ſ alis dñi helye.

Que a iure. Casus figurat p capl'm quanto.ȝ. de iudi.in an. Laicis cōcessum est p ecclesiam vt qūuis laici essent incapaces iuris spūalis ꝛ ei annexis vt possent iuspatronat⁹ possidere q̄ten⁹ ipsi inducerē tur ad fundādū/vel edificandū/ aut dotandū ecclias vt clericos idoneos in illis ecclijs possent pñtare dio cesanis q̄ diocesani ad pñtationem patroni illos insti tuerēt:sed vtrū laici possint extēdere illud priuilegiū. ad hoc vt possint cognoscere de causis annexis causis spūalib⁹.est ibi text⁹ ꝙ non.qꝛ ista cōcessio facta laicis est exorbitās a iure cōi. Et illa q̄ exorbitāt a iure com muni:nō sunt trahenda ad aliquā consequentiam.

diuisio glose.

Glo.seq.dicit primo vñ sumpta. et ponit exempla. scđo dicit idem in ampliādo.tertio soluit questionem. a Que a iure. hec regl'a sumpta est ex.l.ff.e.ti.l. q̄ ꝯ rōnē. Pone casum.xvj.q.j.hinc est etiā.ȝ.de priuil. sane.ff.de ꝯsti.pnci.l.j.in fi. Et ꝯcordat ad hāc regulā ȝ.e.qđ alicui.ꝛ.c.l argumētū.potes igit itelligere hāc regulā in priuilegio.vt.ȝ. qꝛ singulor̄ priuilegia legē cōem nō faciunt.xxvj.q.ij.nō exēplo. Itē in iure pone casum in velleiano:nā regulariter q̄libet intercedēdo obligat.fallit in muliere:hoc ꝗ nō trahit ad ꝯñam. Et idē in silibus:ꝛ vide qđ dixi.ȝ.e.priuilegiu.ꝛ qđ no. de priuile.sane. Et no.ꝙ sicut ea q̄ exorbitāt a iure cōi ad ꝯñam trahēda non sunt/vt hic:sic nec amplianda: sed restringēda vt.ȝ.eo.lib.de fi lijs psby.io q̄.in fi. Ad idē.ȝ. e.odia. Itē lꝫ fa uorabile priuile giū amplient, vt ibi:nō tñ ad ꝯñam trahit.vt h. Et facit hec regula ad q̄stionē qua querit:an fratres heremitani vł fratres sctī Augu. ꝛ alij religiosi mendicātes ꝛ nō mēdicātes cōprehēdant ꝯstōne illa extrauagāti nouiter edita p Bonifaciū papā.viij.q̄ incipit:sup cathedrā p̄eminen tie pastoralis.q̄ habet in clemē.de sepul.dudū.in qua exprimunt solūmō minores ꝛ p̄dicatores: et q̄cq̄d alij dicāt dicendū est ꝙ nō extēdit ad alios religiosos mē dicātes vł nō mēdicātes: vł ad seculares clericos.sed solū minores ꝛ p̄dicatores amplectit:tū qꝛ intētio pa pe videt hec fuisse:vt p vba ipsi⁹ ꝯstōnis apparet. tū qꝛ exorbitās est a iure cōi illa cōstitutio: ꝛ idō ad ꝯñam nō trahēda nec ampliāda vt hic.vult eñi illa constitu tio dari quartā etiā de his de q̄b⁹ a iure dari nō dꝫ:si cut de ornamētis relictis p fabrica anniuersario. xx. xxx.ꝛ sic de singulis:puta relictis p luminarib⁹ vł cer tis psonis.de test.c.vlt.de vb.sig.ex pte.iij.dicā ꝗ illa iura mutata ꝛ correcta p ꝯstōnem. solū quo ad ex pressos in ea.q̄ ad alios remaneant adhuc ipsa iura. Correctio eñi iuriū est vitāda:de elec.ecclia vestra.§. cū si.in talib⁹ eñi nō arguimus de silibus ad silia:ꝛ cō cordat qđ dicā.j.eo.in penis.ꝛ facit ad hoc optime. ȝ. e.lib.de elec.statutū.ꝛ de regula.cōstitutionē.ꝛ ita p nunciatū fuit p profundissime sciētie ꝛ bone memorie virum dñm Joannē de monte murlo. et p me in qua dam questione in qua fuim⁹ ad cōsulendū assumpti. Addi. Exorbitāt quasi deuiāt vel discordāt:ꝛ idē verbū in decre.j.de filijs psby.ȝ.e.lib. quā alleg. glo. Jo.an. Addi. Scꝫ ad viros.in q̄b⁹ esset eadē faci litas que in mulierib⁹. Jo.an. Addi. Per quam ponebat hic Dy. exēplū sed iproprie vt patet ex glo. Jo.an. Addi. no.iij. Vide de hoc.i.iiij.glo.ꝛ in p̄alleg. clemē.dudū.§.huiusmodi.in glo. vt patet. Joan.an.

Idem. xxix.

Quod om- [...]

Casus ſ alis dñi helye.

Quod oēs tangit. Casus figuratur multis mo dis scđm glo. Primo p capl'm.j.lxvj.distinc. Po namus ꝙ aliq̄s fuit electus et cōfirmat⁹ in archiepm aliculus puincie:qui quidem electus et confirmatus petijt munus cōsecrationis/ queritur q̄ debēt esse pre sentes in cōsecratione faciēda? Rñdet ꝙ oēs suffraga nei sue puincie:qꝛ illud negociū oēs tāgit.ideo debet ab oibus approbari. Itē pōt poni casus p.c.qꝛ pp̄ter. de elec.in anti. Ponam⁹ ꝙ vacante ecclia picta.cano nici illius ecclesie voluerūt pcedere ad electionē futu ri prelati. Sed queritur qui debēt adesse in electione faciēda? Dicit ibi ꝙ omnes canonici illius ecclesie:et si sint aliqui absentes debēt vocari:qꝛ cum illud nego cium omnes tāgat dꝫ ab oibus approbari. Pro decla ratione illi⁹ regule videt ꝙ illud quod omnes tangit non dꝫ ab oibus approbari. Et arguit de toto titulo. de his q̄ fiunt a maiori parte capl'i in anti. vbi dicitur ꝙ talia possunt expediri p maiorē partē capli:ꝛ tñ ta le negociū tangit omnes. Item arguitur de.l.maiorē ff.de pact. vbi dicitur ꝙ si aliquis debitor velit facere cessionem bonorum: non est opus ꝙ omnes credito res conueniant ad videndum fieri cessionē bonorum

sed sufficit q una ps puenial: et alia pte creditoꝝ inuita admittet ad cessionē bonoꝝ faciendā. Glosa soluit dicēs q aliqua sunt q ptinēt pluribus vt vniuersis: et in istis ea q fiūt a maiori pte capli valēt: etiā altera pte ɔdicēte: nisi ɔdicat ex aliq cā rōnabili: sec⁹ si illa erūt explicāda ex mera voluntate: qr tūc deberēt oēs ɔsentire. i caplo cū oēs. ṡ. de constitu. in anti. Alia sunt q ptinent pluribus vt singulis: et tūc oēs debēt cōsentire. l. si p fundū. ff. de seruit. rusti. pdio. fallit in pluribus casibus. Primo fauore liberationis. l. maiorē. ff. de pac. Itē in arbitris fauore litiū dirimēdarū si fuit cōpromissum in plures arbitros valet sn̄ia facta a maiori parte. Itē si pluribus patronis cōpetat ius patronat⁹. psentatio facta a maiori parte valet pter fauorē ecclesie: ne ecclesia patiatur detrimentum propter longam morā et vacationem.

Quod oēs tangit debet ab oībus approbari. Idem. xxx.

diuisio glose. ❡ Glo. seq. primo ponit exempla. et in fi. reassumit primū exēpliū. scdo signat ɔtrium et remittit. declarat incidēs ɔtrium. et ponit ius nouū. tertio arguit ad questionē. ponit opi. contrarias et secundam reprobat.

a ❡ Qd oēs tāgit. (i) pone casum in archiepo consecrādo ab oībus suffraganeis. lxvj. di. c. j. In electiōe faciēda ab oībus canonicis. de elec. qr pter. In ɔcedēdo haustū aque: in q oēs vocandi sunt q ius hñt. ff. de aq. plu. ar. l. in cōcedēdo. ad idē. liiij. di. c. j. viij. q. j. licz. de tēpo. ordi. si archiepūs. C. de auc. pstā. l. vlti. ff. de adop. l. nā ita diu⁹. nā si q ledunt vocādi sunt in ɔfirmatiōe adoptionis vt ibi. Et no. qd dicit id qd tāgit oēs debere approbari ab oībus: ḡ nō valet qd facit maior ps: et sic est ɔ. lxv. di. c. j. ṡ. de his q fi. a maio. par. ca. c. j. ff. ad municip. qd maior. Solu. (i) Aut cōpetit: vt singulis aut vt collegio. qd psequere. vt no. p Ber. et Inno. de cōsti. cū oēs. Fallit aūt hec regula in casu. insti. de re. di. ṡ. religiosum. hsi. in cōe. (ii) vt no. in pdic. decre. cū oēs. ad id qd. ṡ. dixi. q sufficit qd facit maior pars collegij. ɔdicit decre. de re iudi. cum olim. in fi. ibi: plena olim q pñtes fuerint et c. Sed ibi subaudit. (iii) vel maioris partis: nā illud dicunt oēs facere: qd facit maior pars. lvj. di. aplica. de elect. cū inter canonicos. in pn. ff. ad municī. qd maior. interdū tñ requirunt due partes. de elec. lz. et co. ti. scriptū. cū si. v Et facit hec regula in argumentū. ad id de quo olim dubitabat: an in electione inferioꝝ dignitatū vel canonicoꝝ vocentur absentes? Et videbat q nō p pdictā decr. cū olim. in fine. hodie terminatū est. ṡ. eo. lib. de prebē. cū in ecclesiis. Itē est arg. ad questionē an papa possit statuere inuitis acolitis q ipsi ɔtineāt et hec qstio no. lxxxij. di. pposuisti. et dixit ibi Joānes q nō: qr castitas suaderi pōt nō imperari. xxiij. q. j. integritas. Bar. brix. ibi cōtra cui⁹ dictū penit⁹ est falsum. nisi intelligas de promouēdis: sed ipse de pmotis etiā intellexit. vt ei⁹ vba demonstrāt. monachis aūt pfessis q renūciauerūt pprie volūtati austerior regula posset indici: etiā ipsis nō approbātibus fm Inno. q hoc no. de regula. sup eo. (v) Et est satis expressum. ṡ. eo. lib. de sta. regu. c. vno vbi monialibus indicit austerior vita lz nō possit sine olim volūtate ordinē mutare. de his q vi metusve cau. fi. c. penul. Et no. q fm primū casum quē posui archiepūs de iure cōsecrandus est ab oībus suffraganeis: papa tñ sibi hoc vsurpat fm Jo. q hoc no. xxiij. q. j. pudēda. et lj. dist. q in aliquo. Additio. i. Dy. ponit exēplā per. l. receptum. ff. de seruī. rustico. predio. Joan. an. Additio. ij. Idē Dy. Additio. iij. Ad idē. ff. de relig. si plures. lz. etiā. ff. de pac. maiorē. ff. de cur. fur. cōsilio. ṡ. fi. vbi sufficit alteri⁹ auctoritas. Dy. Additio. iiij. Ut ibi no. in vlti. glo. Additio. v. ṡ. eo. li. de cleri. egro. c. vno. cum concor. Jo. an. Additio. vj. Archidia. cōtra. lxxxiij. distin. c. ij. vbi de hoc. Jo. and.

In obscuris. ❡ Casus in hac regula pmo figurat p caplm ex pte. ṡ. de censi. et p. l. nūmis. ff. e. l. ij. in. c. ex pte dicit Ponam⁹ q in ciuitate picta. sunt due mēsure. vna maior. alia minor. aliqs emisit votū q tali eccl'ie solueret tot mensuras. puta sex sextaria frumēti. vl sex bossellos frumēti. est mēsura maior alia minor. et nō declarauit aliꝰ animū suū. videlz ad quā mēsurā intēdebat illud frumentū solui: sz locut⁹ est indistincte. Querit ad quā mensurā debebit solui hmōi frumētū? Rñdet q ad minimam mēsurā: qr i obscuris minimū est sequēdū. Itē pōt poni casus p dictā. l. nūmis. Ponam⁹ q i aliq regiōe habēt locū noua scuta et antiq. aliqs in testō suo legauit Titio decē scuta. querit q scuta videat legata. ad hoc q heres possit cōpelli ad soluēdum illa scuta? Rñdet q videnꝰ legati nūmi minoris valoris: et sic legata videnꝰ scuta noua: et nō vetera. nisi alias appareret de volūtate testatoris tacite vel expresse: qr tūc ad ipsam esset recurrendum. sed qn non pōt contecturari mens ipsius testatoris in dubio habet locū ista regula.

In obscuris minimū ē sequendū. Idē. xxxj.

Casus lfalis. Dhi hec lye.

❡ Glo. se. pmo dicit vñ sūpta et pōit exēpla. scdo pōit ɔābula regle et ipi⁹ rōnē. tcio sigt ɔtiū de mediocritate secūda. Remit. soluit. solutiōi obijcit rñdet et declarat

b ❡ In obscur. j. Hec regl'a sūpta est ex. l. ff. eo. ti. sep in obscuris. et. l. sp in stipulationibus. Pone casum. ṡ. de cēsib⁹. ex pte. vbi i dubio nō ɔpellunt soluere vota ad maximā. sz ad minimā mensurā. ad idē. ff. de leg. iij. l. nūmis. vbi nūmis sic i gñe legatis dbēt minimi. Circa hāc regulā no. q i obscuris nō statim ispicim⁹ qd ē minimū: imo ispicim⁹ pmo qd est vsimili⁹: et qd plerūqꝫ cōsueuit fieri. vt. j. e. ispicim⁹. cū suis ɔcor. et. ff. e. ti. l. in obscuris ispici. et si hoc sciri nō pōt. (j) tūc inspicim⁹ qd ē minimū vt ħ. Prio ḡ ispicim⁹ qd expsse agit. puta. ex. li. bonoꝝ. vl qd agit tacite. (i). Tacite dico vl rōne rei q vēdit. ex. li. vel rōne psone vl rōne ɔsuetudis vtio q est minimū. vt ħ. et est si. qd dixi. ṡ. e. cū sūt ptiū. Et posuit esse rō hui⁹ regle: qr de mīmo nō est dubiū sensisse qr si intellexit de maxio. ḡ de mīmo: qr pl⁹ icludit sub se min⁹. sz nō ecōuerso: et de hoc dicā. j. e. pl⁹ sp. Alibi tñ habeo argumēta de mediocritate spectāda. ex. q. ij. hoc ius. de offi. custo. c. j. et est expssuz. ff. de le. j. l. legato. in pn. vbi de hoc. (ii). ff. de aur. et arg. le. q lacē. C. de dot. si qs argētū ṡ. fi. ho. et ṡ. seq. cū si. (iii). Et pōt dici q in specieb⁹ et artificijs mediū inspicim⁹. vt no. ff. māda. l. fideiussorē et sic intelligant illa iura. J i qtitatib⁹ aūt inspicim⁹ qd est minīū. vt. ṡ. dixi. vt in pdi. l. fideiussorem. et. ff. de leg. j. apud iul' ṡ. scio ex facto. q vr ɔtra ad supradictā solutionē. nā ibi legato fundo: si duos fundos hēbat testator: debet minus si nō appet de q senserit: sz ibi nō erat mediū. et aduerte: qr vilissimū hoiēz hre nō expedit: et iō legato vel pmisso hoīe mediocris debet. vt i pdi. l. legato. Sz vilissimos nūmos hre nobis expedit: vñ etiā bagatinos. vt i pdi. l. nūmis. et vile triticū: vt in pdi. l. fideiussorē. et iō in his debet minīū. Itē hz locū hec regl'a i penis. vt. j. e. i penis vt ibi dicā. Additio. j. Idem hic Dy. p modū obiectionis. Jo. an. Additio. ij. Uide q post Dy. dicā. ṡ. e. ispicim⁹. in tex. et sup fi. glo. Jo. an. Additio. iij. Et distictionē ibi positā plene psequit ħ Dy. tractās etiā plene qn in ɔtib⁹ et qn̄ i delictis locū hz hec regl'a et c. Jo. A. Additio. iiij. Uide

Medium ispicit i spēb⁹ et artificijs sz i qtitatibus qd minimū ē

In electiōe inferiorū dignitatū vl canonicorū vocāt absentes.

de cessi. quāto.l.ij.gl.⁊ de fi.pbr̄o.li. sa.l vi.glo.Jo.an.

Casus li. alis: d.helie

Cum q̄ certus. ¶ Casus pōt figurari p̄mo p ca.si duob⁹.de ap.⁊ p.l.j.in fi.ff.de actio.emp. ⁊ ven. Dicit in illo ca.si duob⁹.q̄ duo litigābāt corā epō Pi cta.vł ei⁹ officiali q̄ tulit sniam diffinitiuā in cā q̄nōi a qua snia ambe ptes appellauert:(qd pōt fieri:qr forte reum ɔdenauit in p̄ncipali ⁊ ipm absoluit ab expensis:⁊ sic actor appellat eo q̄ iudex reū nō ɔdēnauerat in expēsis.⁊ reus appellauit eo q̄ iudex eu cōdemnauerat in principali). Un vn⁹ appellauit ad archiepm Burdega.ali⁹ ad papā. Jlle q̄ appellauit ad papam appellationē suā releuauit corā papa:ali⁹ corā archiepo. Jste q̄ releuauit appellationē suā corā archiepo burdega.fecit citare suā partē aduersam:⁊ archiepo sciebat q̄ ipsa pars aduersa appellauerat ad papam hoc nō obstāte qr ipa ps nō cōparuit archiepo illā excōicauit:vtrū valeat snia archiepi? R̄n. q̄ nō. qr ex q̄ sciebat talē appellasse ad papā:⁊ sic ad maius tribunal:nō erat ampli⁹ certiorādus.sec⁹ si ignorasset. Ex hoc colligit̄ qd ꝓdest mittere exoniatorē.qr si aliquis fuit exoniat⁹:⁊ iudex faciat ꝓcessum ꝯ īpeditū ⁊ exoniatū:non valet ꝓcessus:alr̄ si nō misisset exoniatorē teneret ꝓcessus.sed postea ꝓbato legitimo īpedimēto veniret rescidēd⁹.c.venerabilib⁹.ꝭ.de sen.exc.isto me.li.⁊ Bar.in.l.j.ff.d̄ act.emp.vbi est casus q̄ si qs vēdat mihi aliquā rē debētē seruitutē vel alia onera dz me emptorē certiorare de oīb⁹ onerib⁹ ordinarijs: alr̄ possum agere ꝯ īpm quāto min⁹ fuissem rē ipam emptur⁹. Sȝ qd ponam⁹ q̄ ego sciebā onera illi⁹ rei: q̄ res ipsa debebat illā seruitutē: ⁊ vēditor nō me certiorauit:vtrū possim agere ꝯ vēditorē actione ex empto:vt restituat michi partē p̄cij quāto min⁹ fuissem rē emptur⁹ si me certiorasset de illis onerib⁹? R̄ndet q̄ nō:qr q̄ cert⁹ ē certiorari nō dz. Glo. arguit de.c.cū inter vniuersas.ꝭ.de elec.vbi dr̄ q̄ lȝ canonicus sciat mortē ṗlati:tn̄ est vocādus.vt ponam⁹ sic. Eccl'ia Picta.vacat p mortē vel renūciationē. scio illā vacationē:nō cōpareo ad electionē:etiā canonici non vocauerunt me:certū est q̄ possum ꝓsequi contēptum: et sic licet sim cert⁹:tn̄ sum adhuc certiorādus? R̄n. q̄ non sum certiorandus de vacatiōe vel morte ṗlati:cū sciā illā vacationē:sed sum certiorandus de die assignata ab electionē faciendam: ideo absentes sunt vocandi ad electionem:licet sciant vacationem.

Diuisio

¶ Glo.se.pmo ponit exēpla.scd̄o supplet d̄ illo q̄ cert⁹ esse debebat. t̄tio tractat de canonico q̄ sciebat ecclesiā vacare.⁊ alleg.ɔtra ad regulā.q̄rto arguit ad.q.

a ¶ Cū q̄ cert⁹. ¶ Pone casum.xi.di.c.vl.ꝭ.sepe dilectionē tuā ⁊c̄.ꝭ.de ap.si duob⁹.in archiepo qui sciēs illū excōicauit q̄ appellauerat ad papā.ff.de ac.emp. et vē.l.j.l.fi. Jn eo q̄ sciebat rē quā emebat futurē debere:qr nō aget ex empto quāto minoris: ¶ vt ibi:⁊ fa.ꝭ.eo.sciēti.⁊ qd ibi dixi.⁊ no.ff.eo.tit.nemo videt̄. Et qd ibi dicit q̄ cert⁹ est.subaudi vel esse dz.nā nō est necessariū singulor̄ aurib⁹ intimari qd est publice p mulgatū.xvj.di.qd dicitis.de postu.pla.c.j.ff.d̄ insti tu.sȝ ⁊ si pupillus. Licȝ aūt canonic⁹ q̄ cert⁹ est d̄ morte epi de ipsi⁹ morte nō debeat vlteri⁹ certiorari.vt.ꝭ de elec.cū inter vniuersas.tn̄ citari dz ad electionē faciēdā: vt no.Ber.in dicta decr.cū inter. qd verū puto nā q̄ certus est vt hō certiorat̄ vt iudex.ij.q.j.multi.⁊ interdū cert⁹ adhuc certiorat̄ ad cautelā: vt in p̄di.c. xj.di.c.vlt.⁊ ɔsiliū indistincte dicit absentes vocādos qui sunt in loco ⁊c̄.de elec.qr ꝓpter.p̄terea lȝ sciat ecclesiā vacare diē tn̄ assignatā ad celebrādum electionē ignorat:⁊ ideo vocādus est ⁊ dies notificādus. ar gu.ff.de adulte.l.denūciasse. Cōcordat ad hāc regulā.ꝭ.de rescrip. ab excōicato.ibi qui de facto suo cert⁹ ⁊c̄.⁊ de loca.⁊ ɔdu.potuit ibi:dicos statuta interpellat:sine alia hois resistiōe.vt.ꝭ.e.lib.de elect.cupiētes.circa p̄n.ibi.vel post obtentā de ipsor̄ electione noticiā ⁊c̄. ⁊ est hec regula in argumentū ad q̄stionē qua querit̄ an q̄ ingressus religionē in fine anni exiuit:si iterū eā dē religionē ingrediat̄: an debeat hr̄e ānū? ⁊ satis videt̄ q̄ non p hanc regulā:nisi conditio ꝑsone vel religionis mutata esset. ⁊ hoc tenet Bar.buxi.in q̄stionibus suis in q̄stiōe q̄ incipit. Aliqs iurauit monasteriū

Casus li. alis d.helie — rat̄ vt iudex ⁊ certus ad cautelā certiorat̄.

Cum qui certus[a] est certiorari vlterius non oportet. Idem. xxxij.

Non licet[b] actori quod reo licitum non existit Idem xxxiij.

Additio. Est veneri alis.lxviij. ⁊ idē Guil.i spe.d̄ sta. mo.ꝭ.xxxviij.⁊ vide qd ibi dicā. Jo.an. Addit.j. Dy. ponit exēplum p.l.j.ff.de edili.edic.ꝭ.aiunt.⁊ ꝭ.si intelligat̄.⁊.l.li tn̄ ꝭ.et qui seruū. Jo.an. Additio.ij. Si vero ignorabat agit etiā si vēditor sciens seruitutem vel viciū dixit se velle teneri nole seruitutū vel viciorū.hoc eīn gn̄ale pactū nō trahit̄ ad illa q̄ venditor sciuit.ff.de ac.emp.⁊ ven.l.hoc aūt.et facit quod ibi no. Dy.⁊ dixi post Un.d̄ pe.⁊ re.cū infirmitas. in fi. ⁊ vide in Spe.de emp.⁊ ven.ꝭ.videndum.ꝭ. quid si venditor.⁊ ver.seq.Joan.an.

Casus li. alis d.helie

Non licȝ actori. ¶ Casus in hoc cap.pōt figurari per cap.prudentiā.ꝭ.de mu.peti.in anti. Ponamus q̄ a sede ap̄lica impetraui rescriptū delegatoriū ad aliqs iudices in cā q̄ sperabat̄ moueri inter te et me ⁊ fuit cōmissa cā ipsis iudicib⁹ cū clausula remota appellatione. Corā eisdē iudicib⁹ ɔueni te:⁊ obtuli libellū meū. Cū restaret p te reū r̄ndere meo libello voluisti me recōuenire.⁊ obtulisti mihi libellū recōuētiōis lite ɔtestata in tua cā recōuentiōis: ⁊ cōcluso ⁊ renunciato in cā:iudex tulit sniam diffinitiuā ꝯ me ad tuū ɔmodū ⁊ vtilitatē.volui appellare:vtrū possum:⁊ an sit appellationi mee deferendum? R̄n. q̄ non:qr non debet licere actori quod reo licitum non existit.

¶ Glo.se.pmo dicit vn̄ sumpta ⁊ ponit exēpla. scd̄o dicit q̄re sic format̄ regula.tertio ponit quādā d̄r̄ias.

b ¶ Non licet actori. Hec regula sumpta est ex.l.ff. eo.ti.l.non liceat actori. Po.ca.iiij.q.iiij.c.ij.vbi accusatores ⁊ accusati equa audiāt̄ rōne.ꝭ.de mu.pe.prudentiā.vbi remotis appellatiōis ꝓdest reo vt actori. ad hoc.C.de pr.sacro.scri.l.in sacris.lib.x. Et facit ad hāc regulā.ꝭ.eo.in iudicijs.⁊ qd ibi dixi. Formata aūt fuit hec regula p hunc modum: qr fauorabilis reo sunt rei q̄ actores: vn̄ si qd actori licet multomagis reo fauorabilior est.vt.ꝭ.eo.ti.cū sunt. Sed ea rōne q̄ paritas est seruāda in iudicijs: vt in p̄di.l.in sacris.⁊.ꝭ.eo.in iudicijs.intelligat̄ idē iuris ⁊ econuerso: vt nō liceat reo qd non licet actori. Nota tn̄ q̄ re⁹ maiores habet dilatiōes q̄ actor.vt.ff.de fer.l. vlti.⁊ reus habet deliberatorias: ⁊ nō actor. vt in auc̄.C.de lit.ɔtest.auc̄.offerat̄.canonizata.iij.q.iij.offerat̄. Jtē si reus plures habet ordinarios: actor eligit vnū salno eo q̄ de scholarib⁹ dicit̄ in cōstitutione Federici. C.ne fili⁹ p patre.auc̄.habita.⁊ sic actor recusat ordinarium:qd non potest reus s̄m leges.de hoc.C. de iudi.apertissimi.⁊ C.de iuris.om.iudi.l.nemo. Sed s̄m canones bene recusatur ordinarius.xj.q.j.peruenit.

Cert⁹ vt hō certiorat̄

Dilatio maior dat̄ reo q̄ actori.

de fo.cpe.si qs contra clericū.fm formā decre.de ap.
cum speciali. Adhuc remanet dr̄a quo ad hec quia in
predicto casu actor vnū eligendo. [ii] reliquū sola vo-
luntate recusat qḋ non pōt reus [iii] immo necesse ha
bet cām allegare: ⁊ corā arbitris ꝓbare. vt in p̄dic.de
cre.cū speciali.⁊
a principio ha-
bet ꝓponi exce-
ptio de suspecto
de hoc plene.iij.

Mutare consilium quis non potest in alterius

q.iij.offerat.de re iudi. inter monasterium. ex sugge
menti aūt cā recusatur per actorē ⁊ reum. de offi.de-
le.cām q.⁊.c.insinuante.cū si. Itē reus de maiori ex-
cōicatione excipit ꝯ actorem: sed nō actor ꝯtra reū de
iudi.intelleximꝰ.de except.cum inter priorē. Itē ma-
gis punit cōtumacia actoris ꝗ rei.qḋ ꝓbat.§.de do.
⁊ ꝯtu.cām q.⁊.§.eo.ti.eo.ti.actor q. ⁊ idē in silibꝰ. Et
no.ꝙ si reus vult se onerare supflua ꝓbatiōe mos ei
gerendus est.vt.ff.de ꝓba.l.circa.⁊ facit hec regula.

Contumacia actoris magis punit ꝗ rei.

Additio.i. Dy.ponit exēpla.si reꝰ post publicationē
attestationū nō ꝓducit testes. Itē post litis cōtestatio
nē nō renocatur ꝓcurator:ꝗ nec actor.in auē.de test.
§.illud.col.vij.ff.de ꝓcura.post litis. Joan.andree.
Additio.ij. Uel delegatū impetrādo recusat ordina
rium:tū ⁊ qn̄qꝫ reus impetrat.§.de rescrip.ceterum.
⁊ ibi dedi concor.in prin. Jo.an. Additio.iij. Et sic eo
casu fallit regula.ff.eo.omnis diffinitio.in fi. Jo.an.

Mutare. ¶ Casus in hoc ca.pōt poni primo p ca.
publicato.de elec.in an. Uacāte ecclesia Picta.
canonici illiꝰ ecclesie statim cōuenerunt in vnū ꝓ ele-
ctione futuri pastoris celebrāda:⁊ ordinauerūt ꝙ ipsi
ꝓcederēt ad electionē p̄lati p formā scrutinij ⁊ elege-
rūt duos vel tres scrutatores ad recipiendū vota sin
guloꝝ.scrutatis votis ⁊ publicato scrutinio aliq̄ cano
nici vidētes se deceptos ob aliquā cām volūt recede-
re a sua deliberatiōe:⁊ volūt mutare cōsiliū. Querit
an possint? Certe non.⁊ hoc p rōnē huiꝰ regule:qꝛ qs
mutare ꝯsiliū nō pōt in detrimentū alteriꝰ. Itē pōt fi
gurari p.l.p fundū.ff.de serui.rusti.p̄dio. Ponamꝰ ꝙ
sint plures habētes aliquē fundum cōem. q̄ voluerit
imponere aliquā seruitutē sup suo fundo:certū est ꝙ
anteq̄ꝫ valeat īpositio seruitutis requirit ꝙ oēs cōsen-
tiāt in īpositiōe seruitutis. Sꝫ ponamꝰ ꝙ aliqui istorū
cōsenserūt in īpositiōe seruitutis:cū postea dn̄s spera
ret hr̄e ꝯsensum aliorū.p̄mi volunt mutare suū consi-
liū.⁊ alij postea ꝯsenserūt. vtrū possint mutare suum
consilium in preiudicium fundi dominātis? Dicitur
ibi ꝙ non per rationem istius regule.

¶ Gl.se.dicit vn̄ sumpta ⁊ ponit exēpla:⁊ remittit ad
regulā qḋ semel.⁊ ad casus ibi exceptos aliū addens
a ¶ Mutare.[i] Hec regula sumpta est ex.l.ff.c.tit.
l.nemo pōt mutare. Pone ca.in electione.viij.q.ij.di-
lectissimi.§.de elec.publicato.⁊.c.ab eo.li.vi. In eo q̄
seruitutē cessit q̄ mutare nō pōt lꝫ nōdū socij cesserint
ff.de serui.rusti.p̄dio.l.p fundū.ad idē.C. ꝺ nego.ge.
l.vl.ff.quorū.lega.l.j.§.ꝓdest. Illa igit regl'a.§.e.qḋ
semel.intelligit fm istā.l.qn̄ ex mutatiōe volūtatis vl'
placiti alteri īpedimētū vel detrimētū affert vt dixi.
Et fallit in casibꝰ ibi no. Itē fallit in suo herede absti
nente vel repudiāte q̄ re adhuc in eodē statu manen-
te adire pōt: vl' tp̄s ad deliberādū petere.C. de repu.
here.l.vl.ff.de iure delib.si qs seruus.[ii] Et facit hec
regula ad ea q̄ no.§.de elec.in causis.[Additio.i.] In al-
terius rē.a ꝯtrario vbi alteri non p̄iudicat lꝫ mutare
quod facit ad questionē quā scripsi.§.ꝺ renū.ca.ij.in
glo.exquisite.in fi. Joā.an.[Additio.ij.] Eodem modo
videtur ad.l.ff.de collis.bo.nonnunq̄ꝫ. Joan.

Generi. ¶ Casus pōt primo figurari p ca.studuisti
de offi.legat. Sed ꝓ itellectu istiꝰ casus est p̄mo
p̄supponendū ꝙ legatꝰ de latere vel etiā aliꝰ legatus
pape hꝫ ordinariā iurisditionē in ꝓuincia sibi decre-
ta ⁊ ꝯcurrit cū qbuscūqꝫ ordinarijs illiꝰ ꝓuincie:ita ꝙ
pōt adiri etiā in
prima instātia.

G detrimentum. **Idem.**
Ene- xxxiiij.

¶ Casus. Pona
mus ꝙ cū eēt in
hoc regno aliqs

Casus lr̄alis d.helie

legatꝰ cardinalis q̄ dicit legatus de latere ⁊ haberet
ordinariā iurisditionē in tota ꝓuicia sibi decreta.pa-
pa delegauit aliquā cām inter te ⁊ me ep̄o pictauen.
querit vtrū iste legatꝰ de cā possit se intromittere: qꝛ
erat talis cā in qua quilibꝫ poterat esse actor ⁊ reus?
R̄ndet ꝙ ip̄e legatꝰ nō pōt se intromittere.qꝛ sue gn̄a
litati derogat per specialē delegationem. Itē pōt po-
ni casus p.l.sanctio legū.ff.de penis. Ponamꝰ ꝙ a p̄n
cipe emanauit aliqua lex per quam gn̄aliter impon-
tur pena oibus ꝯfacientibꝰ: vel ꝯfacientes puniūtur
ad arbitriū iudicis. Aliqs fecit ꝯ aliquam legē anti-
quā q̄ imponit sp̄alem penā. vtrū illa noua pena q̄ im
ponit per legē nouā extendat ad legem antiquā q̄ hꝫ
sp̄alem penā? R̄ndet ꝙ non:qꝛ quis duplici pena pu-
niret. Item qꝛ generi p speciem derogat.⁊ ideo delin
quens incurrit penā specialē ⁊ nō gn̄alē. Pro declara
tiōe huius regule opponit de.c.ex ꝑte.de offi. deleg.
in anti.vbi est textꝰ ꝙ papa mādauit alicui vt mihi ꝓ
uideret de tali archidiaconatu in tali ecclesia ꝓximo
vacaturo.in qua ecclesia erant plures archidiacona
tus.postea quidā alius a sede ap̄lica impetrauit re-
scriptum ⁊ gratiā p quā mādabat papa cuidā execu-
tori vt si talis vellet resignare suū archidiaconatū ꝙ
recipe illā resignationē:⁊ illi ꝓ quo scribebat confer-
ret archidiaconatū.⁊ sic ꝓ illo papa scribebat in spe-
cie:⁊ ꝓ me scribebat gn̄aliter:⁊ tn̄ ibi dicit ꝙ si vacet
archidiaconatꝰ p resignationē debet michi et nō illi:
pro quo scriptū est in sc̄do loco lꝫ ego haberē generalē
gratiā:⁊ iste specialem. Itē arg.de cap.cum ordinem
de rescrip.iuncto.c.veniēs.de p̄scrip.⁊.c. ex tuarū.de
fil'.pb̄ro.in ant. Pro solutione istorum contrariorū re
spondet glo.ꝙ ista regula primo fallit in priuilegijs:
vt si alicui cōcedat p̄uilegiū generale:postea cōceda-
tur cuidā alteri priuilegiū speciale:ꝯ illud priuilegiū
gn̄ale nō valet priuilegiū speciale nisi faciat mentio-
nē de gn̄ali.⁊ sic ista regula nō hꝫ locū in priuilegijs:
sed habet locū in rescriptis. Sed adhuc in rescriptis
fallit si rescriptū generale venit purificandum in spe
cie.vt in.c.ex ꝑte.de offi.deleg. vt in primo contrario
lr̄e gn̄ales erant purificande in primo archidiacona-
tu.⁊ primꝰ non erat consecuturus plures archidiaco
natus:sed vnū tm̄.⁊ sic ꝓpterea non est exceptio ab illa
regula. Item in.c.ex tuarū. de fil'.pb̄ro.in an.dicit ꝙ
papa concesserat priuilegiū alicui ep̄o: vt ip̄e ep̄s pos
set dispensare cum filijs sacerdotum vt ipsi licite pos-
sent tenere eccl'ias in qbꝰ sui p̄res ministrauerūt im-
mediate. videlicet vt filiꝰ posset habere illā ecclesiā:
qḋ est contra ius:qꝛ filius ꝗcūqꝫ legitimꝰ nō pōt
tenere ecclesiā sui p̄ris.sed ep̄s vt dictū est habuerat
priuilegium vt ipse posset dispensare cū istis. Accidit
ꝙ anteq̄ꝫ ep̄s vteret suo priuilegio accessi ad papam
et notificaui dn̄o pape ꝙ talis filius tenebat ecclesiā
in qua suus pater immediate ministrauerat: quare
petebam ⁊ supplicabā vt papa de illa ecclesia digna
retur michi prouidere: vnde papa dedit michi execu
torem.cui mādauit vt ip̄e ꝯferret mihi illā ecclesiam
dicit ibi ꝙ si ep̄us dispensauerat cū filio anteq̄ꝫ vte-

rer l̃ras meas ꝙ meꝰ executor nõ poterit vti sua iurisdi tione ⁊ tñ l̃re mee erãt spẽales: ⁊ priuilegiũ epi gñale ⁊ sic generi ꝑ speciẽ nõ derogat⸮ R̃ndet glo. ꝙ ista regula etiã fallit in isto casu qñ virtute gñalis pr̃atis est ꝓcessum ad dispensationẽ. iõ si anteq̃ eps dispensasset ꝓsentassem litteras meas et cepissem illis vti: tũc ꝑ meas litteras que sunt speciales esset derogatum illi priuilegio generali.

rius per speciem derogatur.

Idem. xxxv.

¶ Glo.se.dicit vñ sumpta ⁊ ponit exẽpla.scd̃o dicit in rescriptis loqui regulã nõ in priuilegijs ⁊ cãm reddit tertio signat contrariũ.soluit ⁊ remittit et ponit dictũ Hoff.quod tres casus excipit.quarto notat duo.et ad secundum signat contrarium et soluit.

a ¶ Gñi. Hec regl'a sumpta est ex.l.ff.e.ti.l.in toto iure. Pone casum.xciij.dist.c.vlti.in diacono q̃ est minor pb̃ro nisi in illo spẽli.c.in q̃ obtinet vices epi. Itẽ s.de offi.lega.studuisti.vbi de cã cognoscit delegatꝰ spẽlis nõ legatꝰ gñalis.ff.de pe.sanctio legũ.q̃ nouissime certã penã irrogat his q̃ legis ꝓceptis nõ obtẽperãt:ad eas species ꝑtinere nõ vr̃ qbꝰ spẽliter ipa legis pena addita est.⁊cor.ff.de leg.iij.l.vxorẽ.§.codicillis s.de rescrip.pastoralis.§.j.et de hoc.eo.ti.c.j.⁊.xxxv.q.ij.in summa. Hec regula hȝ locũ i rescriptis siue primũ sit gñale et scd̃m spẽle.vt in p̃di.c.pastoralis. siue primũ spẽle ⁊ scd̃m gñale.vt.e.ti. abbatẽ. siue eodem tp̃e datũ sit gñale et spẽle.ad hoc.s.eo.ti.de rescrip.c.pe. Rescriptũ aũt spẽle nõ tollit ꝓuilegiũ gñale.vt eo.ti.cũ ordinẽ.qđ est ↄ.nisi de ipso ꝓuilegio fiat mẽtio in rescripto.vt ibi. Uoluerũt q̃dã huiꝰ regule dictũ extẽdere ad ꝓuilegia.vt scd̃m spẽle deroget primo gñali sed hoc est falsum qꝛ semꝑ valet primũ siue sit gñale siue spẽle. si in scd̃o nõ tollatur expresse.s. de prescrip.veniẽs.s. decet.cũ suis si. Rõ diuersitatis est:qꝛ ꝑ p̃mũ priuilegiũ etiã gñale ↄsequit̃ ds statim plenũ ius: sȝ ꝑ p̃mũ rescriptũ gñale nõ ↄsequit̃ ds plenã iurisdictionẽ in spẽbus.s. rescrip.pastoralis.⁊.c.ad hec.⁊ iõ statim tollit̃ facilius. Cõtra.s.de offi.deleg.ex pte.vbi scd̃m spẽle nõ derogat p̃mo gñali. Sed ibi si bñ intueamur vtrũq̃ fuerat speciale.⁊ dic vt ibi. ¶ Notauit igitur Hof.s.de offi.leg.c.j.ꝙ hec regl'a fallit in tribꝰ casibꝰ In ꝓuilegio.vt de rescrip.cũ ordinẽ.⁊ cũ genꝰ ad vnicam rẽ refertur:vt in hac decre. ex pte.et cũ speciales l̃re nõ exhibent̃ reintegra.s.de fi.presby.ex tuarum. Nota ex hac regula:ꝙ nõ tm̃ valet genus q̃ ad speciẽ q̃tũ ipsa spẽs ad idẽ.s.de ap.c.ij.eo.lib.de pen.q̃ ad agendũ.ff.si ds cau.sed et si.§.quesitum.cũ si. de hoc xxiij.di.quãq̃.de offi.ordi.si sacerdos. Itẽ not.ꝙ lȝ ꝑ speciẽ gñi derogeт̃.vt hic.⁊.s.eo.lib.de ꝓben.dudum tñ species sub gñe bñ cõtinet̃.xij.q.ij.nõ estimemꝰ. et p̃dicta decre.dudũ.⁊ optime.ff.de lega.iij.hoc legatũ vbi gñale verbũ q̃ vxoris cã parata sunt singulas continet species.⁊.ff.q̃ in frau.credi.l.vlti.§.j.et.ff.e.ti.l.semꝑ in gñalibꝰ spẽlia insunt.Contra.ff.de dona.l.filiusfami.vbi dr̃ ꝙ si filio concessum est donare nõ põt mortis cã donare:nisi id spẽliter fuerit ꝑmissum et sic gñali v̾bo donatio:specialis donatio mortis cã nõ cõtinetur q̃ spẽs est:vt insti.de dona.in p̃n. Et est spẽle ꝙ ibi nõ tm̃ valet genꝰ q̃ ad speciẽ quãtum species.vt.s.dixi.Et põt esse rõ.Quia de hijs nõ videtur actũ vel cogitatum.C. que res pigno.obliga.pos.l.j.§.vlti.quia q̃nq̃ genus vt ꝓpriũ attribuit̃ speciei.ff. de adop.l.j. Additio.j Dy. qui materiã huius regule satis plene hic notauit : dixit eam exemplificari posse in legatis. in substitutionibꝰ.in cõtractibus.in legũ latoribus.⁊

Priuilegium spẽle nõ tollit gñale nisi d eo exp̃sse mentio fiat.

Donatio cã mortis nõ cõtinet̃ sub gñali v̾bo donatiõis

in .rescriptis.quẽ vide.Jo.an. Additio.j. Et vt dixi in predicta decre.j.de rescrip. super si. vlti.glo.Jo.and.

Plus semꝑ. ¶ Casus in hoc ca. figurat̃ primo ꝑ ca.si ds dederit.xxiij.q.j.vbi dr̃ ꝙ iter scholasticos erat ↄtrouersia q̃ pn̄a esset imponẽda ꝓ certo crimine.dicẽ q̃ in dicto ca.Aliqui dicebãt ꝙ erat imponẽda pena.v. annorũ. alij.vij. alij.x.annoꝝ. Un̄ papa approbat opinionẽ illoꝝ q̃ dicebãt ꝙ ꝓ illo crimine debebat iponi pena q̃nq̃ annorũ:qꝛ illa pn̄a iponẽda plus ↄtinet in se id qđ ẽ minꝰ. Itẽ figurat̃ casus ꝑ.c.j.de arbi.e.lib. Tu ⁊ ego litigabamus adinuicẽ vñ cõpromisimus in tres arbitros q̃ cãm examinauerũt.⁊ ꝯcluso ⁊ renũciato in cã ipi tulerunt diuersas sn̄ias.nec poterãt cõcordari in vnã sententiã:qꝛ vnꝰ te ↄdẽnauit in.xl. aliꝰ in.xxx. aliꝰ in. xx. querit̃,que istarũ sn̄iaꝝ valeat⸮ R̃ndet ꝙ sn̄ia illius q̃ condẽnauit te in minori summa.i.in.xx.qꝛ oẽs alij videntur consensisse in illam summã:et hoc per rationẽ huius littere:quia in maiori summa minor inest.

Plusᵇ semper in se continet quod est minus.

Casus l̃ralis dñi hēz l̃re.

¶ Glosa seq.dicit vñ sumpta ⁊ ponit exempla: ⁊ commẽdat duas alias regulas.scd̃o successiue signat duo contraria ⁊ soluit.tertio ponit casum exceptum et exponit de quo pluri intelligatur regula.

b ¶ Plus semꝑ. ¶ Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.in eo ꝙ plus. Pone casum.xxiij.q.j. si ds dederit: vbi quidã imponebãt penitentiã.x.an.alij.vij.alij.v. ⁊ ibi canõ hãc vltimã sequit̃. Itẽ in arbitris ꝓnunciãtibus quilibet diuerso numero.s.eo.lib.de arbi. ca.j. ff.de arbi.l.diem.§.si plures. et facit insti.de serui.§.actus.vbi qui actum hȝ scȝ ius ducendi hoiem vel iumentũ vel vehiculũ. habet ⁊ iter sed nõ ecõtrario. Et est hec regula ratio quare in obscuris sequimur minimũ:qꝛ plus cõtinet in se minus:sed nõ ecõtrario. vt di xi.s.eo.in obscuris.⁊ cõcor. ad hãc regulã.j.eo. cui lȝ. Cõtra.s.eo. lib. de prebẽ. cũ in illis.§. vlti. vbi dr̃ ꝙ si mãdatur ꝓuideri de beneficio qđ spectat ad collationem capituli nõ adiecto cõiter vel diuisim nõ põt prouideri de beneficio qđ spectat ad collationẽ alteriꝰ de caplo. Sol.illud facit forma mãdati: ⁊ intẽtio scribentis qui alterũ solum grauare non intẽdebat. Itẽ contra hãc regulã ⁊ illã.j.eo.cui lȝ.⁊ illam.j.eo. qđ ob gratiã.⁊.j.eo.in toto.⁊.s.eo. lib. de prebẽ. cui de nõ sacerdotali.vbi si mãdatur alicui ꝓuideri de prebẽda integra:etiam eo volente sibi nõ poterit de dimidia ꝓuideri.vel si mãdatur prouideri de prebenda certi valoris.de prebẽda minoris valoris etiã eo volente prouideri non poterit. Ibi in fine patet solutio qꝛ id facit forma mãdati q̃ exacta diligẽtia est seruanda: vt ibi. Itẽ fallit hec regula in casibus vbi requiritur specialis expressio.vbi genus qđ plus est nõ continet speciẽ qđ minus est.vt dixi.s.regula priori. Et no.ꝙ hec regula locũ habet in eo qđ est plus quãtitate qđ enim plus est vtiq̃ tanti est: sed plus qualitate non includit minus qualitate. ¶ vt dicam.j.eodem cui licet. Additio.j Dy.po.exemplum per.l. qui quartam.ff. de leg.j.vbi si testator intendẽs legare quartam legauit dimidiam debetur quarta que inest.⁊ si intendẽs legare quinquaginta legat centum. Item per.l.j.§.si stipulãti.ff.de v̾bo.oblig. Jo.an. Additio.ij. Et sic soluitur contrariũ de.l.solemus.ff.de iudi.§.latrũculator.vbi cõceditur merũ imperium ⁊ denegatur cognitio ciuiliũ. Nã ille sunt species distincte.vt no.ff.de iurisdi.om.iudi.l.imperiũ.⁊ sic vna cõcessa nominatim denegata sit altera.arg.C.de procu.maritus.Dy.

diuisio

Plus i q̃ntitate nõ includit minus in qualitate.

Idem. xxxvi.

Pro possessore[a] habet q̃ dolo desijt possidẽ.

Casus lr̃alis dñi he lyc.

Pro possessore. Casus in hoc ca. figurat multis modis. Prio ꝑ ca. eccl'ia sctẽ marie. s., vt lite pen. in anti. l. qd̃ si dolo. ff. de rei vẽ. Tu possidebas rẽ quẽ asserebas ad me ꝑtinere: nõ est dubiũ ꝙ possum agere cõtra te rei vendicatione. Sed qd. Ponamus ꝙ tu desijsti illã rem possidẽ dolo tuo qr data opa sciẽter ad me fraudãdũ desijsti illã rem possidere nũqd possũ agere ꝯ te rei vendi. et tecũ agere acsi adhuc possideres? Rñdet ꝙ sic. qr ꝓ possessore habet q̃ dolo desijt possidere. ideo possum te cõuenire vtili rei vẽdi. ⁊ in e. ꝯ venict restitutio rei si possis rẽ recuꝑare a nouo possessore. Si aũt restitutio nõ sit possibilis iudex te condẽnabit ad estimationẽ rei: q̃ estimatio fiet ꝑ iuramentum meũ. verũtamẽ si taxauero excessiue: iudex poterit restringere taxationẽ meã etiã post iuramẽtũ: qr istud iuramentũ est iuramẽtũ affectionis: qr iurabo ꝙ nollem carere illa re ꝓ decẽ scutis ⁊ nõ est iuramẽtũ veritatis: iõ non possunt redargui de ꝑiurio: sed si esset iuramẽtũ veritatis iudex nõ posset ampli⁹ restringere illã taxationẽ vel resecare. vt in aut. posita sup. l. ꝓperandũ. C. de iudi. Itẽ põt casus figurari ꝑ. l. sed ⁊ si. §. ꝙ aũt. ff. de peti. here. Possessor ꝓ herede dolo desijt possidere. certe põt ꝯueniri acsi adhuc possideret. sec⁹ si non desijt dolo possidere sed casu fortuito res perijt ⁊ hoc verum: nisi esset in mora restituendi. vt in fine.

divisio ¶ Glo. se. p̃mo dicit vñ sumpta ⁊ ponit exẽpla. scdo dicit regulã itelligi nõ taliter sꝫ intm̃. tertio dat v'tilẽ subdẽs de fictione. q̃rto notat tria. Prio hoc casu quẽq₃ iurari in litẽ. Scdo regulã etiã in plato locũ hr̃e: tñ q̃ ad ꝓpria. Tertio notat ꝯ regulã et de ꝓbatiõe remittẽs dicit illud verũ in eo q̃ a principio sine dolo possedit.

a ¶ Pro possessore. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. q̃ dolo desierit. ⁊ l. parũ esse. ⁊ l. ad ea. §. semꝑ. Pone casum. s. vt lit. pen. eccl'ia sctẽ Marie. ij. ff. d rei vẽ. ꝙ si dolo. ⁊ l. si aũt. §. sed si is. vbi ꝯuẽtus rei vẽdi. si dolo desijt possidere habet ꝓ possessore: idẽ in ꝯuẽto petitiõe hereditatis. ff. de peti. here. sꝫ ⁊ si. §. ꝙ ait. ⁊ §. ꝑinde inq̃t. in ꝯuento noxali. ff. de noxa. si bone fidei. ff. si ex noxa. cau. aga. l. ij. §. i. idẽ in cõuento qd̃ vi aut clã. ff. qd̃ vi aut clã. l. semꝑ. §. ante pc. et idẽ i sĩlib⁹. Hec autẽ regula vera est q̃ ad hoc vt intantũ teneat q̃ dolo desijt possidere inq̃tũ possidẽs: nõ tñ tenet taliter. nã ꝯ possidentẽ dat directa: hic autẽ dat vtilis. vt ff. de noxa. l. electio. §. vlti. qd sit dolus dixi. s. eo. ti. scientĩ. Et est si. ad hãc regulã. s. de do. ⁊ cõtu. cõtingit vbi ille q̃ causa rei seruãde non põt adipisci possessionem ob dolũ vel potentiã rei elapso anno efficitur verus possessor acsi possedisset corꝑaliter. ad idem. ff. de do. ⁊ elegãter. §. si dolo. Et no. hic de fictiõe: qr ius fingit eũ possidere q̃ nõ possidet in veritate. ⁊ imperator consentaneũ nobis est vbi nulla stipulatio fuit interposita intelligi eam adhibitam. C. de rei vxo. ac. circa prin. ad idẽ. ff. de adop. si arrogator. xvj. q. iij. si sacerdotes. de trãs. inter corꝑalia. ⁊ facit qd̃ dixi. s. eo. sine possessione. Dicit tñ lex ꝙ ꝑ fictionẽ iuris veritas non confundit nec deletur. C. de iure do. in reb⁹. Et not. ꝙ cõtra eũ qui dolo desijt possidere ⁊ fecit vt nõ haberet possibilitatẽ dãdi: iuratur in litẽ ad estimationẽ rei: ⁊ ibi precedit iuramentũ et sequitur iudicis taxatio. et est speciale: quia illud iuramentũ est de affectu nõ de veritate. qd̃ dic vt plene no. ff. de in lit. iurã. videam⁹. §. iurare. Itẽ no. ꝙ hec regula locũ habet in priuato ⁊ etiã in prelato q̃ ad bona ꝓpria. Si autẽ eccl'ia desinat possidere dolo p̃lati nõ hꝫ locũ in eccl'ia iste rigor: qr delictũ ꝑsone ⁊c̃. vt. j. eo. delictũ. cũ suis cõcor. ⁊ hoc no. Ber. ꝺm Lau. vt lit. pẽ. eccl'ia. j. in vlti. glo. Itẽ no. qr regula dicit dolo: qr si sine dolo tẽpore q̃ mota est lis vel q̃ res iudicat desijt possidere absoluit. s. de except. aduersa. (iij) ff. de rei ven. si ante. circa pn. Sed si iterũ icipiat possidere: et iterũ agat ꝯ eũ nõ ob. excep. rei iudi. vt ibi dr̃. Si agẽs dicat reũ dolo desijsse possidere. re⁹ aũt dicat ꝙ desijt sine dolo: qs habeat ꝓbare queri solet? de q̃ dic vt no. ꝑ Ber. in predi. decre. de except. aduersario. et qd̃. s. dixi ꝙ qui sine dolo desijt possidere absoluit: verũ intellige cũ a p̃ncipio sine dolo possedit. Si aũt a principio dolose possedit: puta ꝑ vsuras furtũ vel rapinã vel sĩli modo: etiã si sine dolo possidere desijt, puta naturali interẽptione vel casu vel furto vel violẽta nichilominus tenet. ff. de vsu. cũ tu. de rap. sup eo. ⁊ C. de fur. subtracto. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. rectissime. et facit qd̃ dixi. s. eo. mora. Additio. i Habet q̃ ad sui dãnum nõ q̃ ad cõmodũ vnde possessori cauet nõ ei q̃ dolo desijt. ff. de rei ven. l. hic si reus. ⁊ l. is q̃ dolo. Jo. an. Additio. ii Et qr iste nõ differunt in substãtia. ff. de neg. gest. actio. iõ effectualiter habet ꝓ possessore Dy. ⁊ vide qd̃ no. in spe. de interrog. §. ij. vsi. qd ergo si egi. Jo. an. Additio. iii Ibi dicit Bern. ꝙ si possidebat tempore lit. cõtesta. presumit dolo desijsse nisi cõtrariũ ꝓbet Dy. plus dicit hic. s. idẽ si post libellum receptum vel si denũciauerat sibi actor se daturum libellum. alle. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. ij. et qd̃ no. eo. fulcinius. §. quid si latitare ⁊c̃. Jo. and.

Possidẽs dolose a principio ẽt si sine dolo desijt possidere tenet.

Idem. xxxvij.

Utile[b] nõ debet per inutile vitiari.

Casus lr̃alis dñi helyc.

Utile nõ dꝫ. ¶ Casus p̃mo figurat ꝑ. l. sancim⁹. C. de dona. lꝫ q̃libet sit moderator rei sue: tñ iura volũt vt q̃s non possit facẽ donationẽ vltra summã centũ aureoꝝ absq₃ insinuatiõe: ⁊ donãdo imense ius ꝑsumit ꝙ ibi sit aliq̃ circũuẽtio. iõ iura volunt vt añq₃ fiat talis donatio ꝙ denũciet iudici. Sed ponam⁹ ꝙ donauit alicui summã mille aureoꝝ. vtrũ ista donatio annichilet in totũ vel valeat in summa centũ aureoꝝ quã possuꝫ donare? Rñdet ꝙ valet talis donatio vsq₃ ad summa legitimã. sꝫ vltra nõ valet. ⁊ hoc ꝑ rationẽ hui⁹ lr̃e. qr vtile nõ dꝫ vitiari ꝑ inutile. qd̃ verũ est q̃ñ vtile seꝑabile est ab inutili. Itẽ põt casus figurari ꝑ. c. si q̃s. xij. q. ij. Dicit ibi ꝙ ep̃s vl' ali⁹ p̃lat⁹ eccl'ie seruũ eccl'ie bñmeritũ põt manumittẽ. lꝫ manumissio sit alienatio. ⁊ p̃lat⁹ eccl'ie nõ possit alienare res eccl'ie maxime mãcipia. Sed ponam⁹ ꝙ p̃lat⁹ eccl'ie alicui seruo bñmerito dedit libertatẽ: ⁊ vltra dedit sibi aliquã possessionẽ eccl'ie. certũ est ꝙ donatio illi⁹ possessionis ecclesie nõ valet: sꝫ vtrũ ꝓpter adiectionẽ isti⁹ donationis inutilis vitiet manumissio? Rñ. ꝙ nõ. ⁊ hoc ꝑ rõnẽ huius lr̃e: qr vtile nõ dꝫ ꝑ inutile vitiari. Quia manumissio erat vtilis: iõ nõ põt vitiari ꝑ adiectionẽ donationis rerum ecclesiasticarum que est inutilis.

divisio ¶ Glo. se. p̃mo ponit exẽpla. scdo vltra tria exẽpla. alleg. ad hãc ꝑtem brocar. xxij. iura. s. ix. cañ. iiij. decre. ⁊ ix. ll. ad ꝑtẽ ꝯtrã. alle. iij. cañ. iij. decre. ⁊ iiij. ll. ponit solu. Bar. brir. demũ plenius soluit rñdens ad ꝯtraria.

b ¶ Utile nõ dꝫ. Pone casum. xij. q. ij. si q̃s de seruis: vbi ep̃s manumisit seruũ bñmeritum cui dedit vltra xx. sed illud ampli⁹ tñ reuocabit. s. de ꝓben. dilectus vbi cõfirmat factũ legati in vno capl'o et nõ in alio. C. de do. sancim⁹ vbi tenet donatio ꝑ parte. et pro parte

nō tenet. (i) Et no. ꝙ hoc est brocardicū ꝛ ꝑ hac parte factūt iura. ſ. inducta. ad idē. xxxviij. di. turbāt. et. c. ſi q̄d veri. j. q. j. nōne ſodomite. ꝛ. c. declarauit. xij. q. ij. v. quia. xvij. q. iiij. q̄ſtio. xxiij. q. iiij. inter cetera. xxiij. q. iiij. q̄d ergo. de cōſe. diſ. iiij. ſi nō ſcrificatur. ſ. de arbi. cum tpe. de do. apſice. ꝛ ibi not. de teſta. raynutius. ꝛ. c. raynaldus. inſtitu. de inuti. ſtipula. §. ſi q̄s. vbi ſi ſtipulor michi et alij tenet ſtipulatio ꝑ dimidia ꝑ alia non. ff. de vſu. vſuras vbi illicite vſure (ii) nō vitiant ſortē. ꝛ eo. ti. l. placuit. vbi ſtipulatꝰ vſuras vltra modū licitū vel vſuras vſurarum licitas tn̄ petit. lȝ nō vltra. ꝛ. ff. de iu. do. l. ſiue gn̄alis. vbi ſi gn̄alis curator vel ſpālıter dotis dande cā cōſtitutꝰ ampliꝰ q̄ fuerint mulieris facultates ꝓmiſerit nō valet ipſo iure ꝓmiſſio in ſupfluo: ſed vſq ad licitū modū bn̄. ꝛ. C. de trāſac. ſi ex falſis vbi trāſactio tenet ꝑ parte ꝛ ꝑ parte non. C. de vſu. cū allegas. C. ſi cer. pe. ſi pro mutua. vbi pene ꝓmiſſio tenet vſq ad legitimā q̄ntitatē vſurarū ꝛ nō vltra. ꝛ. C. de ſecun. nup. hac edictali. §. ſi ꝓ. vbi vltra ſtatutū modū relinquit̄ vitrico vel nouerce id qđ plꝰ eſt ſolūmō reuocat̄. C. de libe. ꝑter. vel exhere. aut. ex cā. vbi dr̄ ex cā ꝑteritionis vel exheredatiōis irritū eſt teſtamentum q̄ntū ad inſtitutionē cetera nāq firma ꝑmanent: ꝑ q̄ ꝛ ſimilia ꝓbat̄ vtile ꝑ inutile nō vitiari. Ecōtra ꝙ vtile vitiet̄ ꝑ inutile. ꝓbat̄. ix. di. ſi ad ſacras. xxiij. diſt. q̄rūdā. iij. q. ix. pura. ſ. đ offi. dele. cū ſup. ꝛ. c. ſup q̄ſtionū. §. ſi ꝓ. de re iudi. ad ꝓbandū. ff. de aq̄ quo. ꝛ eſti. l. j. §. itē q̄ritur. ff. de arbi. l. pediꝰ. (iii) vbi cōpromiſſum i ſeruū ꝛ liberū factū nō tenet. ff. de trāſac. cū hi. §. ꝑtor. vbi requirit̄ totū vtiliter geſtū. ꝛ iſti. qui. mo. tol. ob. §. ꝑterea vbi ptior ſtipulatio vtilis vitiat̄ ꝑtextu ſequētis nouationis: lȝ ſit inutilis. Sol. dixit Ber. brix. ꝛ hoc not. iij. q. ix. pura. ꝙ vtile ꝑ inutile vitiat̄. vbi i iure id inuenit̄ expſſum: alˀs nō. Uel dic pleniꝰ ꝙ regulariter (iiij) vtile nō vitiat̄ ꝑ inutile. vt hic ptȝ. video em̄ ꝙ hec ꝑ ꝓbādi ſcilȝ negatiua hic ponit̄ ꝑ regl̄a. habemꝰ igit̄ ſtare regule niſi ſpālitatis rō vel caſus ſpālis ꝯ regulā appareat vt dixi. ſ. in rubrica. Eſt aūt ꝯ hāc regulā caſualiter inuenire vtile vitiari ꝑ inutile: vt in ꝯtrijs. Et eſt ſpālitatis rō: q̄ vtile ꝛ inutile ſunt inſeparabilia. (v) vt vides in. c. quorūdā. in decre. cū ſup. (vi) et in decre. ſup q̄ſtionū ꝛ i decre. ad ꝓbandū. in. l. pedius. ꝛ in oībus ꝯtrijs. ꝓbat̄ optime hec ſolutio. ff. de aq̄ q̄ti. ꝛ eſti. l. j. §. trebatiꝰ. ꝛ. §. itē q̄rit̄. dicit̄ em̄ in. §. trebatiꝰ. ꝙ ſi habeo ſuitutē ducēdi ad aquā certū numerū pecorū ſi plus ducā ſupflua poterit dn̄s remouere. et in. §. itē querit̄. dicit̄ ꝙ ſi habeo ſeruitutē ducendi certā aquā ꝑ fundū tuū ꝛ ego aliā aquā illi miſceo ꝙ a toto potero ꝓhiberi. Rō ergo diuerſitatis eſt: q̄ pecora ſeparabilia ſunt: aqua mixta inſeparabilis: iō in primo ꝓhibeor ſolū a ſupfluo in ſcđo a toto. Itē ꝓbatur opti. ff. de edil. edic. plerūq. ꝛ. l. ediles. §. cū aūt. ꝛ. §. ſe. vbi ſi difficilis eſt ſeparatio redibito vno redibet̄ ꝛ reliquū. ad idē. ff. de leg. j. plane. in ꝑn. ff. de vb. obli. l. j. §. ſed ꝛ michi. ꝛ. l. q̄ extrinſecus. cū ſi. colligitur ſol. ff. de vſu. l. pecunie. j. rn̄. in vlti. glo. Arg. ꝯ. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. ſi ſpōſus. §. ij. Sed illud ſpāle donationū fauore. Itē ꝯ ꝑdicta. ff. cōis predi. l. ꝓpriū ſolū. vbi ſi vēdo ꝓpriū ſolū ita vt michi ꝛ vicino ſeruiat: michi ſoli ꝛ nō vicino ſeruitꝰ acquirit̄. ꝛ. ff. qđ cū fal. tu. l. j. §. ſed pomponius vbi ſi verꝰ tutor auctoritatē ꝑſtitit cū falſo tutore. tenet ipſius veri tutoris auctoritas. Et iō ſubdiſtinxerūt q̄dā ſi vtile ꝛ inutile ſunt inſeꝑabilia: ꝛ vitiū eſt in re. tūc vitiatur. vt. ſ. dictū eſt. Si aūt vitiū eſt in perſona adiecta: tūc nō vitiat̄. ꝛ ſic intelligātur hec cōtraria. Sed hec ſolutio reprobari videt̄ ꝑ ꝑdi. decre. de offi. deleg. cū ſup. et iō poſſet rn̄deri ad ꝑdi. l. qđ cū fal. tu. ff. vt ibi no. Ber. vel poſſet dici ꝙ illa. l. verꝰ tutor, et falſus auctoritatē non ſit̄ ſed ſeꝑatim ꝑſtiterunt: ꝛ ideo cū actꝰ cōmiſcui nō fuerint vtile non hȝ ꝑ inutile ſeꝑari. Ad. l. ꝓpriū. ff. cōia ꝑdi. bn̄ fateor ꝙ ſeruitꝰ eſt res indiuiſibilis: ſed ibi vēdēs ſeruitutē integrā ſibi ꝛ integrā vicino acq̄rere voluit. (vi) Seruitꝰ aūt vicini bn̄ eſt ſeꝑabilis a ſeruitute vendentis. ꝛ iō altera vtilis ꝑ alterā inutilē nō vitiat̄. Ad leges aūt ſuperiꝰ allegatas. ff. de arbi. l. pediꝰ. ꝛ. ff. de trāſac. cū hi. §. ſi pretor. dico ꝙ ibi non erāt duo quorū alterū vtile eſſet: alterū inutile: ſȝ vnū ſolū. ſcȝ trāſactio ſup alimētis: i ſcđo caſu inualida: q̄ nō q̄ſierat pretor de oībus q̄ mādat orator. ꝛ in primo caſu vnū fuerat compromiſſum ꝛ nō duo. Sed ad hoc vltimū eſt melior ꝑma ſolutio. videt̄ tn̄ fallere ꝑdicta ſolutio in caſu. ff. de fideiuſ. l. grece. §. in oībꝰ. vbi dr̄ ꝙ ſi fideiuſſor obligatꝰ eſt in duriorē cām q̄ principalis oīmodo nō obligat̄: ſed ſm̄ opinionē illā q̄ exponit omnimodo nō obligat̄ in eo ſcilȝ ꝙ excedit nō cōtradicit. [illegible] Dy. ponit exēplū ꝑ. l. ſi duobꝰ. §. heres. ff. de leg. vbi debet legatū ad qđ preſtādū dānatꝰ eſt heres ꝛ non heres. Jo. an. [illegible] Etiam mixti ſorti. Joan. andr ee. [illegible] Alias incipit parui refert. [illegible] Idē Accur. in preallc. l. pediꝰ. Sed dicebat Dy. ſolutionē nō ſufficere niſi caſuū exceptorum ſpecialis ratio reddatur. Jo. an. [illegible] Idē Joā. mo. hic. [illegible] Et per. l. pedius. [illegible] Sed in. l. pedius non fiebat inſolidum cōpromiſſum: q̄ tunc ſecus. vt in. l. ſeq. Sed cum ita. Jo. and.

Utile ꝑ inutile vitiat̄ q̄n illa ſunt inſeparabilia.

Idem xxxviij.

Ex eo non debet quis fructum conſequi quod niſus extitit impugnare.

Ex eo non dȝ. Caſus figurat̄ ꝑ. l. papinianꝰ. §. meminiſſe. ff. de inoffi. teſta. Pater meꝰ inſtituit extraneū heredē ſuū: et me filiū ſuū exheredauit: tn̄ ꝑ ſuū teſtm̄ legauit mihi aliquā rem puta pratū. vineā vel domū heres ſcriptus poſt mortē pr̄is adiuit hereditatē hereditate adita cōueni heredē ſcriptū querela inofficioſi teſtamēti ſuccubuit in querela: q̄ heres ꝓbauit ꝙ cōmiſerā ingratitudinē erga patrē meum. volo poſtea capere legatū michi relictum in teſtamēto: Rn̄det ꝙ non poſſum: quia nō debeo habere legatum ex teſtamento quod niſus fui impugnare.

Caſus lr alis dn̄i here.

Glo. ſe. prio ponit exēpla. ſcđo dicit tria d̄bere ꝯcurrere ſcȝ ꝙ ꝑſeueret. ꝙ nō rōne officij id faciat. ꝛ ꝙ idē ſit capim. tertio iducit ꝯtra. ꝛ ſilr̄. q̄rto ꝯuertit regulā a Ex eo nō debet. Pone caſum in eo q̄ dicit decre. epl̄as nō eſſe auctēticas: q̄ nullā debet ꝑ ſe allegare. xix. di. ſi romanorū. ad idē. viij. diſt. quo iure. Item pone in eo qui impugnat cōpoſitionē qui ex ea beneficiū nō cōſequitur. ſ. de cēſi. cū olim. Itē in eo q̄ impugnat teſtamētū dicēs illud inofficioſum q̄ ſi id improbe dixit et ſuccubuit (i) q̄cquid ex teſtamēto capiebat ꝑdit. ff. de inoffi. teſta. papinianꝰ. §. meminiſſe. ad idē. xiij. q. ij. q̄ prepoſterū. ſ. de teſt. preſentiū. C. de his quibꝰ vt indig. l. alia eſt ꝛ dicit lex abſurdum eſt quē redire ad id qđ ſemel renūciādum putauit. C. de re. cre. ſi q̄s iuſiurandū. ꝛ facit ad hāc regulam. ſ. eo. qđ ſemel. et qđ ibi dixi. et qđ hic dicit niſus extitit. dic cum effectu ſaltē q̄ntū in eo fuit: q̄ perſeuerauit. ſi aūt ſimpliciter ꝓteſtaretur ſecus eſſet vt intelligit Ber. pred: de cre. de teſti. preſentiū. Itē ſi inciperet agere vel excipere ꝛ deſiſteret ante ſniam. (ij) vt ꝓbant ꝑdicte. ll. §.

diuiſio

meminisse. ꝛ l. alia est. ꝛ hoc no. Ber. in p̄dicta decret. de cēsi. cū olim. iii. Et q̄ dicit hec regula verū intelligo: nisi forte ex necessitate officiū habuerit impugnare. nam tunc ꝓprio nomine fructū cōsequi posset. hoc ꝓbatur. iii. q. vii. §. tria. v̄. si cōtra patrē pupilli. ff. de postula. l. vlt. ff. de iudi. iulian⁹ ait. ꝛ melius. C. de admi. tu. vel cura. cū quedā. vbi fili⁹ preteritus a matre tutor vel curator instituit heredis hereditatē adeundo nolē pupilli sibi nō p̄iudicat. ad hoc. ꝫ. co. li. de elec. c. pe. §. porro. Item lz q̄s impugnet sniam in vno. c. ex alio. c. cōsequit̄ fructū. de testa. raynuci⁹. ꝛ. c. raynaldus. ꝛ facit q̄d dixi. ꝫ. regula. ꝓxi. Et cōcor. ad hāc regulā. j. q. vii. c. j. ꝛ. xcvi. dist. si imperator. de postu. ca. vlti. ꝛ sic est q̄d dr̄. frustra legis implorat auxiliū ꝛc. de vsu. q2 frustra. Itē nota q̄ sicut nō d3 q̄s cōseq̄ fructū ex eo q̄d īpugnat/ vt hic: ita ecōuerso nō d3 q̄s ipugnare id ex q̄ fructū consequit̄. ꝛ. i. dis. ca. j. iii. q. iii. si q̄s testib⁹. iii. q. viii. cuius in agēdo. de censi. cū olim. in fi. ad hoc de trāsac. ex lr̄is. ꝛ aptē. ff. de iure do. l. cū in fundo. ver. ꝛ si quidē. ff. so. matri. sed ꝛ ideo. ꝛ hic sane intelligas scd̄m ea q̄ dicta sunt sup̄ ꝛ in alio casu.

Additio. j. Hoc dicitur: q2 si obtinuisset certū esset ex illo legata non deberi. vt in. l. statim alleg. §. si ex cā. ꝛ l. ticia. Jo. an. Additio. ii. Et sic etiam respōdetur ad l. post legatum. ff. de his qui vt indig. Joan. andree. Additio. iii. Et hic Jo. mo. allegat verba intelligēda cum effectu. de cle. non resi. relatum. hec allegatio nō videtur bona: q2 effectum non habuit qui succubuit. Sed intellexit effectum ex perseuerantia. Joan. and.

Impugnans aliqd ex necessitate offi cū pōt ex illo commodum cōsequi.

Idem. xxxix.

Cum quid⁹ prohibetur: ꝓhibentur omnia que sequūtur ex illo. Idē. xl.

Pluralis locutio⁹ duorū numerū est cōtenta.

Cum quid. ¶ Casus in hoc. c. figurat̄ multis modis. Primo p̄ ca. denicꝫ. iiii. dist. hoc modo. Statutū fuerat ante illud. c. denicꝫ. q̄ oēs xp̄i fideles ieiunarent dieb⁹. xl. ꝛ sic abstinerēt ab esu carniū. Ex qua q̄stiōne. insurgebat dubiū. vtrū dieb⁹ q̄dragintaesset licitū vti ouis: caseo: lacte ꝛ alijs lacticinijs? decidit̄ in illo. c. q̄ non: q2 cū ꝓhibit⁹ sit esus carniū: videnẗ ꝓhibita que trahunt originē sementinā a carne. nā cū q̄d ꝓhibetur: ꝓhibenẗ oīa que sequuntur ex illo. Itē pōt poni casus p̄. c. eos. lxxxi. dis. sic. Ponamus q̄ aliquis in penā sui delicti fuit suspensus ab officio. vtrū in cōsequentiā videatur etiā suspēsus a bñficio? Rn̄det q̄ sic. q2 ꝓpter officiū datur beneficiū. Et cū quid ꝓhibetur: ꝓhibentur oīa q̄ sequuntur ex illo. Itē figuratur casus p̄ ca. pastoralis. de appel. in anti. Alicui ꝓpter contumaciā suam vel delictū suū est sibi ꝓhibita communio ecclesie in qua est stipendiatus. vtrum videātur sibi ꝓhibita stipēdia ordinaria illius ecclesie? Respondetur q̄ sic per rationem huius regule.

Casus lr̄alis dñi hel ye.

¶ Glosa sequens ponit exempla.

a ¶ Cū quid. Pone casum in ꝓhibito a carnibus q̄ ꝓhibitus intelligit̄ ab oibus q̄ trahūt semētinā originem. iiii. di. denicꝫ. ꝛ ꝓhibita cōcupiscētia p̄ legē: ꝓhibita intelligunẗ oīa mala q̄ sequūtur ex illa. de q̄sti. nā cōcupiscētiā. Itē ꝓhibita alienatione: ꝓhibita intelligūtur venditio: donatio: manumissio ꝛc. C. de rebus alie. nō alie. l. vlti. ad idē. de re. eccle. nō alie. nulli. Itē ꝓhibito officio ꝛ bñficiū. lxxxi. di. eos. Itē ꝛ furto ꝓhibito: ꝓhibet̄ oīs rei aliene illicita vsurpatio. et ꝓhibita mechia: oīs illicit⁹ concubit⁹ ꝓhibetur. xxxii. q. v. penale. xxxii. q. iii. meretrices. ꝛ cui ꝓhibet̄ ecclesie cōmunio: ꝛ ei⁹ stipēdia ꝓhibita intelligunẗ. de ap. pastoralis. in fi. ad idē. de fer. expo. l. cui. Et concor. ad hāc regulā. ꝫ. eo. accessoriū. Additio. j. Est regula huic similis aliq̄ ꝓhibito: oīe id ꝓhibet̄ p̄ q̄d puenit̄ ad illud ꝛ hoc loqtur de q̄sequētia ꝓhibitiōis mediorū p̄ q̄ puenitur ad extremū. Ista vo loquit̄ de q̄na ꝓhibitionis extremorū que ꝓcedūt ex primo ꝓhibito. Et in hoc similī pone exemplum. ff. de spō. l. oratio. ꝛ ibi cō cor. Joan. and.

Pluralis locutio. Casus in hoc. c. pōt figurari p̄ ca. hoc q̄cꝫ. de q̄se. dist. j. Jure cautū reperit̄ q̄ cū sacerdos missaꝫ celebrat de honestate debēt esse plures audiētes: vt illa v̄ba: dñs vobiscū. possint verificari. Sed q̄rit̄ quot debēt esse p̄ntes? Rn̄det q̄ sufficit q̄ sint duo: q2 pluralis locutio duorū numero est cōtenta. Itē pōt casus figurari p̄. c. is cui. §. j. de p̄bē. ꝫ. eo. li. Papa dispēsauit mecū vt possem obtinere plura bñficia: aliter nō declarādo. Querit̄ q̄t bñficia potero obtinere v̄tute dispēsationis. ibi dr̄ q̄ v̄tute illi⁹ dispēsationis potero solū obtinere duo bñficia: q2 cū dispensatio sit odiosa est restringenda. ꝛ in odiosis sufficit q̄ v̄ba possint verificari: ꝛ illa v̄ba verificabūtur in duobus bñficijs: q2 pluralis locutio duorū numero est contenta. Item potest casus figurari p̄. l. libertas. §. post annum. ff. de manumis. testa. Aliquis ticius veniens ad mortem: suum condidit testamentum: ꝛ in testamēto suo cuidā seruo legauit libertatē post annos. queritur post quot annos seruus consequitur libertatem? Respondet q̄ post duos annos: q2 verbū annos verificatur in duobus per rationem huius regule.

Casus lr̄alis dñi hel ye.

¶ Glosa seq. primo ponit exempla. Scd̄o opponit de vna. l. ꝛ dupliciter soluit. Tertio dicit in testib⁹ regulam ꝓcedere vbi numerus nō adducitur ponēs. xvi. casus vbi plures q̄3 duo requirūtur. Quarto dicit regulam in pronominibus locum non habere.

diuisio

b ¶ Pluralis locutio. Pone casum. de q̄secra. dist. j. hoc q̄cꝫ. ibi dñs vobiscū: duos numero cōprehēdit. Itē. ꝫ. eo. li. de prebē. is cui. §. j. vbi bñficiorū noīe duo tm̄ bñficia cōtinentur. Itē p̄. l. ff. de ma. test. l. libert⁹. §. post annos. nam si leget̄ libertas seruo post annos de duob⁹ intelligit̄. Itē si ꝓmittit̄ vel legat̄ post dies: de duob⁹ intelligitur. ff. de verbo. sig. l. inter illā. §. itē data. Itē p̄. l. ff. de test. vbi numer⁹. vbi sunt hec v̄ba. ꝛ. iii. q. iii. vbi numer⁹. Cōtra. ff. de op. lega. l. j. vbi dr̄ q̄ si alicui legata est seruorū optio: tres eliget. Solu. speciale est in fauorē vltime volūtatis: vt ibi poti⁹ sequamur quoddā mediū q̄ minimum: q2 ad minus de duob⁹ intellexit: ex quo dixit in plurali: ꝛ forte de pluribus. sequamur g̃ quoddā medium: et sic optet tres. Uel dic vt ibi no. q̄ ibi legatus fuerat equus vel seru⁹ quem serui testatoris elegerint. q̄s seruos legatarius optari debeat: tūc optabit tres seruos qui eligent sibi equū vel seruū legatū. ꝛ iō tres: q2 duo de facili discordarēt. viii. q. j. nec nouū. ꝫ. de arbi. ca. j. ff. de arbi. itē si vnus. §. p̄ncipaliter. et q̄d hic dicit q̄ pluralis locutio est cōtēta duorū numero verū est regulariter: et ibi eo vel alio iure nō adijcitur numerus. vt in p̄dicta. l. vbi numer⁹ canonizata. iiii. q. iii. in casib⁹ igit̄ ꝛ instrumētis regulariter duo testes sufficiunt: interdū tn̄ vnus sufficit vbi scilꝫ nulli fit p̄iudiciū. de cōsecra. dist. iii. placuit. Et multi sunt casus in quib⁹ requirūtur tres ad minus. Primus in depositione pecunie. in auẗ. de fide instrumen. §. si quis igitur. colla. vii. Item quando imperitus litterarū contrahit in scriptis. C. si cer. pe. l. vlti. ij in instrumento de quo fit cōparatio. C. de

Testis vnicus sufficit vbi nulli fit p̄iudiciū

fide instru.l.penul. Quando pater legitimat filiū naturalem instrumēto publico.in auc̄. vt liceat matri ꝛ auie.§.ad hec.col.viij. Quando mulier fatet se ꝓ intercessione aliqd recepisse.C.ad velleia.antiqua. Qñ quis vult infirmare testamētū qd faciat post trāscursum decēnij. C. ꝺ testa.sancim⁹ in inuētario. C. ad.l.fal.auc̄.s3 cū testator. In

volēs si nō habuit cui solueret/sibi nō imputat. ff. de lege cōmisso.l.lege cōmissoria.⁽⁴⁾ in fi.ad idē.xliij.di. ephesijs.Ꝭ.de eo q̄ mitt.in pos.ca.ij. vbi de hoc.ꝛ facit. C.de ꝯdi.inser.l.vlti. Et no.ꝙ dicit per quā nō stat qꝛ nō sufficit vel nisi ad opus procedat q̄tum in eo est.Ꝭ de eo q̄ mitti. in pos.c.j. Impossibilitas ergo facti sicut a principio anullat obli

Idem. xli.

Imputari non debet ei ꝑ quē nō stat: si non faciat qd per eum fuerat faciendū.

Testes reqruntur i diuerso nūero ꝺm diuersitatem casuum vt iure cauet.

puuata scriptura: vt fidē faciat.C.q̄ po.in pign. ha.l. scripturas. Itē quinq3 requirunt ꝺu contractus excedit librā auri in ciuitate. C.si cert.pe.auc̄.sed nouo ꝛ in codicillis: ꝛ donatiōe causa mortis similiter. v.C. de dona.cau.mor.l.vlti. Item in testamentis communiter.vij.in testamēto tamen ceci.viij.C.qui testa.fa. pos.hac cōsultissima. aliqñ.v.vt in testamento rustici vt in municipijs ꝛ villis vbi est hoim raritas.C. de testa.l.si. aliqñ sufficiūt duo vel tres: vt in testamēto facto inter filios ꝛ nepotes.C.de testa.hac cōsultissima. Itē interdū reqrunt.xv.testes.C.de pr.sa.seri.l.vna interdū plures.ij.q.iiij.p̄sul.ꝛ.c.seq.⁽⁴⁾ Et no.id qd h̄ ꝺr de plurali locutione nō h3 locū in ꝑnoibus: vt nos vos vester ꝛc̄.nā vn⁹ p̄latus scribit: ꝛ ei scribit in plurali: ꝛ papa semꝑ de se scribit sic.Ꝭ.de cri.fal.ꝙ graui. Addit.j. Hec lex codicis requirit tres testes: sed auc̄. sed nouo.ibi posita requirit quinq3.ꝛ dic vt ibi no. Jo an. Addit.ij. Uide plenius de his in Specu.de testa.§.restat de numero. Jo.an.

Casus lr̄alis d.helie

Imputari nō debet. ¶ Casus figurat ꝑ ca.cū sit romana.de appel.in an.certū est ꝙ appellās debet appellationē suā ꝓsequi infra annū. ꝛ si non fuerit appellationē suā ꝓsecutus infra annū: appellatio sua efficit deserta. Sed ponam⁹ ꝙ nō stetit ꝑ appellātē quominꝰ prosequeret suam appellationē: vtrū appellatio sua efficit deserta: vel debeat sibi dari ali⁹ annus? Rñdet ꝙ ex quo fecit diligentiā sibi possibilē debet sibi dari alius annus. et si in secundo anno fuerit impeditus l3 de mero iure sua appellatio sit deserta. tamē per beneficium restitutionis cōsequet aliud tēpus ad ꝓsequendum suā appellationē. Item pōt casus figurari ꝑ ca.cōmissa.§.j.Ꝭ.de elec. Certū est ꝙ de iure ꝓmotus ad ecclesiā parrochialem debet promoueri infra annū ad sacerdotiū. ꝛ si nō fuerit ꝓmotus ad sacerdotium infra illud tēpus vacat eccl̄ia: ꝛ poterit ordinarius ecclesiā vt vacātē alteri cōferre. Sed ponamus ꝙ nō stetit ꝑ istum. sed ob defectum diocesani: qꝛ est suspensus vel absens non potuit ꝓmoueri ad sacerdotiū: vtrū elapso anno sit ꝑuat⁹ sua eccl̄ia? Rñdet ꝙ nō: qꝛ ex quo ꝑ ipm non stetit non debet sibi imputari. Glo.tñ dat ꝯsiliū ꝙ qñ nō stat ꝙ ipm debet infra illud tp̄s facere ꝓtestationē qualiter non stat ꝑ eū: ꝛ de hac ꝓtestatione habere actū siue instrumētū tñ hoc non est de necessitate: sed glo.dat cōsilium.

Diuisio

¶ Glo.seq.primo ponit exēpla.scdo cōparat impossibilitatem a principio ꝛ ex postfacto ꝓuenientem dicēs illum adhuc obligatum.cui signat ꝯtrium ꝛ remittit. allegans duas concor.tertio querit alleg. ꝓ ꝛ cōtra ꝛ soluit respondens ad contraria.

a ¶ Imputari nō debet.⁽¹⁾ Pone casum in eo qui debet appellationē ꝓsequi infra ānum cui nō imputat si ꝑ eū non stetit.ij.q.vj.anteriorū.in eo q̄ debet ꝓmoueri ad sacerdotiū infra annū cui non currit ann⁹ ipe si iusto impedimēto detētus ꝓmoueri non potuit. Ꝭ. eo.lib.de elec.commissa.§.j. In eo qui rē emit sub pacto legis ꝯmissorie.s.ꝙ si infra terminū preciū solutū nō esset: res foret inepta. ꝛ emptor in termino soluere

Impossibilitas viciat obligationē a principio ꝛ ex postfacto elidit.

gationē.Ꝭ.eo.nemo pōt: ita ex postfacto elidit: vt hic Si tamē tenetur qs aliquid facere infra certū tēpus: nec ꝑ eū stetit licet nō imputet: tñ post tēpus tenetur. de do.ꝛ ꝯtu.cū dilecti.ff.de arbi.l.celsus. Cōsulo tñ ꝙ si pōt infra tp̄s de impotentia ꝓtestet.ij.q.vj.post appellationē.de hoc de ap.c.vlti.ꝛ.C.de iur. emphi.l.ij. in fi.cum suis cōcor. Ad id qd dixi ꝙ post terminū tenet.ꝯ.Ꝭ.de spō.sicut.ff.ꝺ leg.iij.l.ea tñ adiectio. Sol. vt no.in p̄dic.decre.sicut.ꝛ vt dixi.Ꝭ.eo.nemo pōt. Et cōcor.ad hanc regulā.de elec.ca.vlt. vbi tp̄s datū ad eligendū nō currit ei q̄ non pōt eligere: nisi ex q̄ in mora fuerit petēdi licētiā.ad idē de ꝯces.p̄bē.qꝛ diuersitatē. Quid dices de eo q̄ sua culpa incidit in casum ꝓpter quē postea facere nō potuit qd ꝑ eū fuerat faciēdū? Uidet p̄mo ꝙ sibi sit imputandū: qꝛ regularit qs de casu tenet q̄ sequit culpā.l.di.sepe.ꝛ.c.studeat.de eta.ꝛ q̄li.c.j.ꝛ qd ibi no.ꝛ fa.lxxvj.di.nō satis.ꝛ q̄ ma. ac.pos.c.j.ꝛ.qd ibi no.ꝛ si.ff.qd me.cā.l.si mulier.vbi met⁹ illū nō excusat q̄ sua culpa incidit in metū. In cōtrariū videt ꝑ p̄di.iura.de elec.c.vlt.de ꝯces.p̄ben.qꝛ diuersitatē.arg.de pig.significāte.ibi. in captiōe ꝛc̄. de spō.veniens.ij. S3 casus est sp̄alis. Et dicit lex ꝙ q̄ iniuriose vl' libidis cā inimici vel mulieris fregerit ostia si fures nō ab eo inducti postea res asportēt nō tenet furti.ff.de fur.verū.ꝛ.l.q̄ iniurie.in p̄n. p̄terea deportat⁹ si nō potuit ꝓcuratorē dimittere bñ restituit: ꝛ tñ culpa sua absens erat.ff.de mino.l.papinian⁹. Itē debitor ꝓpt inopiā excusat cedēdo bonis etiā si sua culpa in illā inciderit.ff.de sol.odoard⁹.ff.de dolo.nā is. Satis videt dici posse ꝙ imputādū sit ꝓpt iura p̄mo inducta.hinc etiā dixit lex nō debere succurri ei q̄ i necessitate se posuit.ff.q̄ satisda.cogū.l.si fideiussor. vbi ꝺr ꝙ si reus nō pōt satisdationē dare vbi ꝯuenit: et in alio loco eiusdē ꝓuincie dare velit si satisdatio necessaria erat audiēdus est.si volūtaria nō: qꝛ ipse sibi necessitatē imposuit.ad idem.ff.si quis cau. l.ij.§.si qs tñ.vbi dicit ꝙ qui in iudicio ꝯparere debebat/si quid est qd ei imputet tēpestatē vel vim fluminis pretēdere non poterit.ad hoc de elec.cū in veteri. Ad iura in ꝯtriū inducta rñdeo: ꝛ dico ꝙ decr̄.vlti.de elec.ꝛ decr̄. de cōces.preben.qꝛ diuersitatē.loquunt de quadā pena canonis ꝓdita solū ꝯ negligētes.vnde ibi culpa siue negligētia non punit: hoc satis ꝓbat ipsa decre.qꝛ Uel dic ꝙ si ex culpa imponit aliqua pena vt suspēsio vt in p̄di.decre.qꝛ.vel deportatio: vt in.l.papinian⁹: tunc culpa illa vlterius puniri nō d3.ad hoc.xiij.q.ij. ca.vl.de iudi.at si clerici.alꝭ eñ sequeret ꝙ suspēsio idē esset qd ꝑuatio.ꝛ deportatio idē qd bonorū ademptio: quod esse nō debet.⁽ⁱⁱⁱ⁾ Ad decret.significante. dico ꝙ forte sine culpa sua erat in captione: ꝛ ibi etiā est alia ratio.scilicet ꝙ primo pecuniā miserat per eū quem fidelem nuncium credebat. Ad predi.l.verum ꝛ.l.qui iniurie.dico ꝙ verū est ꝙ non tenetur furti: tamen ꝯuentus de iniuria tenet emendare damna per illos fures illata: quia qui occasionem damni dat ꝛc̄. de iniur.ꝛ dam.da.ca.vlti. Ad hoc qd dicitur de inope dico ꝙ impossibilitas casus hoc inducit. Addit.j.

Ad hāc regulā ꝯcor. regl'a .j. cū nō stat. e. ti. Addit. ij. Ars icipit. si fund⁹. l. ꝯmissoria. Additio. iij. Uide qđ dixi in p̄di. decre. q₂ sup glo. sic patet. ⁊ quod dixi post AD y. .j. eo. quod ob gratiam. Jo. an.

Casus ls̄alis d. helie

ACcessoriū. ¶ Casus figurat̄ ꝑ ca. de prudentia. ꝫ de do. post di- uor. re. in anti. ſ₃ ꝓ itellectu hu ius casus est pri mo p̄supponen- dū q̄ dos est ac- cessoria ad ma-

Idem. xlij.

ACcessorium ᵃ naturā sequi congruit princi-palis.

trimoniū q₂ nō est dos sine matrimonio: l₃ posset esse mr̄imonium sine dote. Ponamus ergo q̄ ego cōtrari mr̄imoniū cū aliqua berta i casu ꝓhibito: q₂ ip̄a erat mea affinis: ⁊ istud ignorabam⁹. ip̄a dedit michi cen tū aureos in dotē postea mulier fuit certiorata de im pedimēto: vñ accessit ad papā ⁊ ipetrauit iudices de legatos ad cognoscēdū de isto ipedimēto affinitatis istis iudicib⁹ delegatis mādauit papa vt si eis cōstet de ipedimēto separēt matrimoniū: nō aūt mandauit papa vt cōpelleret me ad restituēdum sibi dotē. mu lier in suo libello petit separationē matrimonij et re- stitutionē dotis. ego excipiendo ꝓposui q̄ super resti tutione dotis iudices delegati non possunt se impedi re cum scripta delegatoria sint stricti iuris: ⁊ non ex- tendant̄ ad alias res nō exp̄ssas in scripto. Mulier re plicabat q̄ ipsi iudices poterāt etiā cognoscere de do te: q₂ dos venit accessorie ad matrimoniū. et commis- sa cā sup mr̄imonio videt̄ data cōmissio sup dote. Di- cit̄ ibi q̄ delegati poterūt itromittere de mr̄imonio ⁊ de dote: q₂ dos venit accessorie ad matrimoniū modo accessoriū sequit̄ naturā sui principalis. Item pōt ca- sus figurari ꝑ. l. non dubiū. C. de legi. ⁊. c. si diligenti. ꝫ. de foro ꝯpe. in an. đ₂ in illa. l. nō dubiū. q̄ ꝯctus con tra legē celebrat⁹ est nullus. S₃ q̄d ponam⁹ q̄ in illo ꝯctu interuenit iuramētū ad cōfirmandū cōtractum an valeat. Dicit̄ in illa. l. q̄ nō: q₂ iuramentū est acces soriū ad cōtractū. ⁊ istud verum q̄ non valet talis cō- tractus de iure ciuili: sed de iure canonico nō est verū indistincte. si illud iuramētū sit sine interitu salutis eterne. c. cū cōtingat. de iureiur. in an. in. c. si diligēti. de fo. cōpe. in an. đ₂ q̄ cleric⁹ nō pōt cōsentire in iudi- cē laicū: nec ꝓrogare ei⁹ iurisdictionē etiā de licētia sui proprij ep̄i. Sed q̄d ponam⁹ q̄ aliq̄s clericus cōsensit litigare corā iudice seculari: ⁊ iurauit seruare illū cō- sensum. an valeat iuramentū? dicit̄ ibi q̄ non: q₂ iura mentum est accessorium ad consensum: ⁊ accessorium sequitur naturam sui principalis.

diuisio glose.

¶ Glo. seq. p̄mo dicit vñ sumpta et ponit exēpla. scđo signat ⁊ soluit sex ꝯtraria. tertio ponit quandā distin ctionē Accur. ⁊ subdit duas concor.

a ¶ Accessoriū. ¹ Hec regl'a sumpta ē ex. l. ff. e. ti. cū ꝑncipalis. ⁊. l. nihil dolo. §. cū ꝑncipalis. Po. ca. in ꝑn cipali destructo: q₂ đ₂ destructū ⁊ accessoriū. xvj. q. vij et hoc dixim⁹. Itē si causa principalis. s. matrimoniū cōmuit̄: sic et accessoriū. s. dotis. ² de do. post diuor. resti. de prudentia. Itē si nō tenet ꝯtractus: nec ipsi⁹ accessoriū. C. de legi. nō dubiū. cōcor. de fo. cōpe. si dili gēti. de offi. dele. prudētiā. §. sexta. in fi. & fi. istru. int̄ dilectos. ad fi. ꝫ. e. lib. đ rescrip. c. j. ⁊. c. pe. ³ Et opti me ꝑ decre. ꝫ. e. de offi. dele. si sup gr̄a. vbi ptās execu torū datoꝝ ad gr̄am nō perit re integra morte conce- dētis: sicut nec gr̄a. q₂ ptās illa accessoria est ad gr̄am et de p̄scrip. cū ex officij. vbi sicut nō p̄scribit̄ visitatio nec ꝓcuratio rōne visitatiōis debita. ⁴ Contra. ꝫ. de iureiur. debitores. ⁊ cū ꝯtingat. vbi de hoc. ꝫ. eo. li. eo. tit. licet. vbi tenet accessoriū et nō principale. Sol. illud ꝓpter aīe periculū qđ eueniret si nō seruaret̄ iu ramētū: ⁊ dic. vt in p̄dic. decre. cū ꝯtingat. Itē. ꝫ. C. de ep̄is. audiē. auc̄. liberi furiosi. vbi tenet legatū ⁊ nō te stamētū vel heredis institutio. So. illud sp̄ale i odiū filioꝝ q̄ cōtēpse rūt patrē: vt no. Ber. in p̄dic. de cre. int̄ dilectos. Itē ꝫ. C. đ inuti. stip. l. itelligere. vbi sublata per

Idem. xliij.

QUi tacet ᵇ cōsentire vi-detur.

sonali remanet hypothecaria: s₃ dic vt ibi: q₂ non fue rat sublata ꝑsonalis pacto: sed tp̄e. et ꝑsonalis tollit̄ spacio. xxx. hypothecaria spacio. xl. an. ⁵ Et tō subla ta personali tp̄e adhuc remanet hypothecaria per. x. an. C. de p̄scrip. xxx. an. l. cū notissimi. secus si pacto vł alio modo. vt. ꝫ. dixi. Itē ꝫ. C. de p̄di. mili. l. ⁊ si is. vbi q̄ desierat esse curator vēdidit rē minoris: ⁊ sic nō te- nuerat vēditio: valet tñ obligatio de euictione. Sol. lic₃ nō tenuerit vēditio quo ad pupillū vel minorē: te nuit tñ q̄ ad illū curatorem olim: ⁊ ideo cū q̄ ad ip̄m te nuerit principale nō mirū si tenet accessoriū. Itē ꝫ. C. si aduer. vēdi. l. j. ⁊ auc̄. sacramēta. dic vt. ꝫ. Idē. ff. q̄. mo. vsufru. l. q̄ tñ. in ꝑn. et. l. ꝑce. ff. de fideius. l. gn̄alit̄ sed illa sunt sp̄alia. Itē no. Accur. C. de pac. l. pacta q̄ cōtra. ⁶ q̄ in pactis q̄ fiūt p̄ter legē tenet accessoriū ⁊ nō ꝑncipale. in his q̄ fiūt ꝫm legem vtrūq₃ in his q̄ ꝯ neutrū. Cōcor. ad hanc regulā. ff. de pecu. l. ij. ⁊. ff. de penu le. l. ij. vbi đ₂ q̄ ꝑempto principali ꝑimit̄ accesso riū. Additio. j. Naturā regule iuris ciuilis vt video su per glo. ⁊ antique ꝯcor. nō posuerūt hāc dictionē quā tñ posuit noua decr. si sup. quā alle. gl. Jo. ā. Additio. ij. Ratio vt dicit Jo. mo. q₂ dos nō pōt eē sine matrimo- nio: licet matrimoniū possit eē sine dote. patet q̄ dos accedit matrimonio. ff. de iure do. l. iij. Joan. and. Additio. iij. Et de p̄bē. sup eo. Joā. and. Additio. iiij. Per que iura patet vt etiā dicit Dy. regulā locum ha bere siue loquat̄ de principali inducēdo siue tollēdo siue confirmando. Jo. an. Additio. v. Hoc quando intē tatur contra debitorem vel eius heredē. alis interdū quadriēnio. q̄nq₃. x. vel. xx. vel. xxx. an. tollitur/ quod dic vt no. Spe. de p̄scrip. ad fi. ⁊ vide quod nota. ff. de pact. si tibi. §. de pignore. Additio. vj. Et. ff. ad. l. fal. q̄ de bonis. §. j. Joan. an.

Actio ꝑsona- lis tolli tur spa cio. xxx an. sed hypo- theca- ria spa cio. xl. annoꝝ

Casus ls̄alis d. helie

Qui tacet. ¶ Casus figurat̄ ꝑ ca. nōne. ꝫ. de pre- sump. hoc modo. Dicit̄ ibi q̄ Christus fuit a iu deis de duobus interrogatus siue accusatus. Primo q̄ erat samaritanus. Secundo q̄ demonium habe- bat. Christus respondit ad vnū illorū: videlicet q̄ ip̄e demoniū non habebat. de alio tacuit: an esset samari tan⁹: nunq̄d videt̄ cōsentire q̄ erat samaritanus? est ibi text⁹ q̄ sic. Itē potest casus figurari per. l. ij. §. vo luntate. ff. solu. matrimo. Dicitur ibi q̄ si filiafa. con trahit matrimonium cum aliquo: constituta sibi cer- ta dote: ⁊ fiat dissolutio matrimonij per mortem ma- riti vel per repudium q̄ actio cōpetens pro dote repe tenda est cōmunis patri et filie. Sed quid ponamus q̄ pater solus egit sciente filia et tacente: nunq̄d filia videtur consentire? est ibi textus q̄ sic. quia qui tacet cōsentire videtur. qualiter autem intelligatur ista re gula habebimus in regula sequenti. is qui.

¶ Glo. seq. primo ponit exempla. secundo ponit septē effectus taciturnitatis ⁊ remittit.

b ¶ Qui tacet. ¹ Po. ca. liiij. di. si seru⁹. & ꝫ. de pre- sump. nōne. ff. so. ma. l. ij. §. volūtate. vbi đ₂ q̄ p̄f agēs de dote filie de ipsi⁹ volūtate videt̄ agere. si filia non

Tacitur-nitas se-pē hȝ effect⁹.

ɔdicat. Et no. q̄ q̄ tacet interdū ɔsentit. vt hic ⁊ in su-pradictis iurib⁹ votū emittit. xxvij. dist. c. j. ⁊ simulat̄ lxv. di. si forte. impunitatē ꝑmittit. xliij. dis. sit rector. offert. xx. q. ij. c. j. occidit. xliij. dist. ephesijs. est contu-max. lxv. di. ca. viij. interdū nec cōsentit nec ɔdicit. ī. e. pri. et dic vt ibi statim dicam.

Additio. j. vt di-cit Joan. mo. ad hanc regulā fa-cit. ff. co. ti. semp qui nō prohibet ⁊ facit. ē. de exces. pla. ex litteris. ⁊ ff. de ser. l. j. Jo. an.

Idem. xliiij.

Is qui[a] tacet non fate-tur: sed nec vtiq̄ nega-re videtur.

Casus li-talis, dñi he-lye.

Is qui tacet. ¶ Casus pōt figurari p ɦ. anterior. ij. q. vj. Ponam⁹ q̄ titius cōuenit me corā iudice cōpetēte. iudex tulit sniam diffinitiuā vel interlocuto-riam ɔ me: ab ista snia ego nō appellaui. sed tacui q̄r nō dixi q̄ ɔdicebā vel acq̄escebā. an videar p taciturnitatē acq̄escere snie vel dissentire? certe nō: imo est in optione mea an infra decē dies velim appellare vl̄ nō: licet aliq̄ ad maiorē cautelā ꝓtestentur de appel-lādo: sed illud nō est necesse. Sed quō concordant iste due regule: q̄r prima dicit q̄ tacet ɔsentire videt̄. Glo. dat duas doctrinas. Prio dicit glo. q̄ aliqui sunt act⁹ q̄ possunt explicari sine cōsensu meo ⁊ ɔ meā volunta-tem: vt quis pōt vēdere rem alienā ɔ voluntatem dñi in preiudiciū contrahētis. l. rem alienā. ff. de cōtrahē. emp. et vēdi. Si dñs istius rei taceat in vēditione sue rei nō sibi preiudicat tacitus cōsensus. Alij sunt act⁹ q̄ nō possunt explicari sine cōsensu meo. et tūc si taceā habeor pro consentiēte: vt in regula precedenti. Glo. dat aliam doctrinā. videlȝ q̄ vbi agitur de cōmodo et honore tacētis: tacens videtur cōsentire. Sed si agat̄ de suo incōmodo. puta de persona obligāda nō habe-tur p consentiēte. l. filiusfami. ɦ. inuitus. ff. de ꝓcura. sed prima doctrina est verior et securior.

Diuisio ¶ Glo. se. primo dicit vñ sumpta et ponit exēpla. scd̄o alle. x. iura q̄bus fallit pma pars regule. et. viij. q̄bus fallit scd̄a. remittēs ad alia dās triplicē solutionem.

Tacere ē me-diū in-ter ex-pressaȝ volūta-tē ⁊ ex-pressaȝ ɔdictio-nem.

a ¶ Is q̄ tacet. j. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. titu. l. q̄ tacet. Et no. q̄ tacere est quoddā mediū inter exp̄ssam volūtatē ⁊ expressam ɔdictionē. Po. ergo ca. in eo ɔ quē fert̄ snia: q̄ tacens nō habet̄ p cōsentiente nec p ɔtradicēte infra decē dies infra q̄s semp appel-lat. ij. q. vj. anterior. Itē pone in prelato q̄ tacet ex cā puta ꝓpter scandalum. ē. de prescrip. nichil prodest. de cog. spi. sup eo. de iureiuran. mulieri. Itē pone fm Accur. in tributoria: nā si seruus contrahat dño con-tradicente tenet̄ de peculio tm̄. ⁊ deducit̄ qđ debetur dño. ff. de pecu. si q̄s seruū ɦ. etiā. si eo expresse volēte tenetur qđ iussu isolidū. ff. qđ iussu. l. j. vbi aūt scit ⁊ ta-cet: tenet̄ tributoria: ⁊ sic nō insolidū: nec deducit sibi debitū. ff. de trib. l. j. ɦ. scientiam. ff. de exer. ɦ. sed his. Prima regula fallit. xxvij. dist. ca. j. liiij. dis. si seruus. xx. q. ij. ca. j. ē. de presump. nōne. ij ē. de iura. cal. ca. vlti. in fi. ē co. lib. de ɔfes. si post pstitū. ff. so. ma. l. ij. ɦ. volūtate. ff. de li. agno. l. j. ɦ. penā. ff. loca. itē queritur ɦ. q̄ p impleto. ⁊ vbicūq̄ tacitū pactū inducit̄ a lege. ff. de pac. q̄ in futurū. Scd̄a fallit in eo q̄ tacet verbo: sed cōtradicit facto vel signo. lxxiij. dis. c. j. Itē in epō q̄ tacet cōmonit⁹ a vicinis epis q̄ habetur p cōtuma-ce. lxv. di. si forte. Itē in his in quib⁹ requirit̄ exp̄ssus cōsensus. vt in adulto q̄ cathezizatur. de cōse. dist. iiij. cū p paruulis. ⁊ in seruitute imponēda. ff. de ser. vrb. pre. l. inuitū. ⁊ in ꝓcuratore cōstituēdo. ff. de ꝓcu. l. fi-lius ɦ. inuitū. ⁊ in furto. ff. de fur. qui vas ɦ. vetare. ⁊ et in soluēdo matrimonio. ff. de ritu nup. in eo iure ɦ. deinde. ⁊ exp̄sse dȝ testator nomē heredis dicere. C. de testa. iubem⁹. Itē in casib⁹ no. ij. q. vij. plerīq̄. Quid ergo in his dices: nūquid tacēs habebit̄ p cōsentiēte: an p ɔdicente? So. dicūt quidā q̄ regulariter tacens habebitur p cōsentiēte. facit ad hoc. ē. de reg. pri. fal-lit in casibus su-pradictis. Uel dic scd̄o q̄ aut ē tale factū qđ fie-ri nō pōt me ꝓ-hibente. Po. ca. liij. dis. si seru⁹. ⁊ tūc taciturnitas habebit̄ p ɔsensu. fallit in casib⁹ su-pradictis: aut est tale qđ fieri pōt me ɔdicente. po. ca. ff. de ɔhen. emp. rē alienā: ⁊ tūc taciturnitas nō obest: nā dicit regula iuris culpa caret q̄ scit sed ꝓhibere nō pōt. ff. co. l. culpa. fm Joan. q̄ hoc no. xxvij. distin. c. j. ⁊ Ber. de psump. nōne. Uel dic tertio q̄ in facto cōcupi-scibili, honorabili/ et meritorio: taciturnitas habet̄ p cōsensu: vt in primis iurib⁹. iij in facto aūt qđ nō est cōcupiscibile, honorabile/ ⁊ meritoriū: sed onerosum: necessari⁹ est exp̄ssus ɔsensus. iij sicut est q̄ q̄s assu-mit ꝓcuratoris officiū q̄ res sua seruiat: vt in scd̄is iu-ribus fm Inno. q̄ hoc not. de elect. in Genesi. Qđ verū puto hoc addito q̄ vbi ius in penā statuit quē ta-centē haberi p ɔsentiēte vel cōfesso. vi sic habebit̄ lȝ factū sit onerosum. exēplifica. p decre. de iura. cal. ca. vlti. in fi. ⁊ ē. eo. lib. de cōfes. si post pstitū. cū similib⁹. Cōcordat aūt ad hāc regulā. lex. ff. cōi di. l. sabin⁹. vbi soci⁹ patiēs habet̄ p cōsentiēte q̄tū ad hoc. q̄r nō agit ad demolitionē ⁊ sic quo ad hoc habet̄ p consentiēte: agit tñ ad interesse ⁊ sic q̄ ad hoc habet̄ p cōtradicen-te: ⁊ veritate cōsiderata tacēs nō loquit̄: ⁊ sic nec con-tradicere nec cōsentire videtur: hui⁹ aūt varietatē vi-dere potes per solutiones superiores simul iunctas.

Taci-turni-tas ha-bet pro cōsensu. in fctō cōcupi-scibili honora-bili et merito-rio.

Additio. j. Nō fatetur no. q̄r nō dicit nō cōsentit. et sic nō ɔdicit regula q̄ tacet. sup confessione eñ vel nega-tione nō sup cōsensu ⁊ dissensu fundat̄ hec regula ⁊ re-gula iuris ciuilis. ꝓpter attinētiā aūt quā hȝ cōfessio ad cōsensum. ⁊ negatio ad dissensum: glosatores iuris ciuilis ⁊ nr̄i illā materiā adaptauerunt huic regule q̄ ꝓprie spectat ad regulā q̄ tacet. vt ibi etiā dixi. Jo. an. Additio. ij. Et vide qđ ibi scripsi sup vlti. glo. ɔ opi. q̄ hȝ aliud in obligatione rei aliene q̄̄ in venditione de qua scrip. de transac. ex litteris, super glo. ij. Jo. and. Additio. iij. Et not. ff. man. qui patitur. [illegible] Fal. fauore reipublice et pupillor. in casib⁹ q̄s scripsi in regula. qui tacet. super glo. Jo. and. [illegible] Et Jo. mo. in regula. qui tacet. Additio. vj. Et istud pro-prie facit ad regulā cū iuribus que sequūtur. ⁊ decre. nōne. de psump. ⁊ quādo haberetur p negante vt no. in decre. si post prestitum. in fi. pe. glo. Joan. an.

Idem. xlv.

Inspicimus[b] in obscu-

Casus li-talis dñi he-lye.

Inspicim⁹. ¶ Casus pmo pōt figurari p ca. si q̄s vxorē. xxxiij. q. j. ponam⁹ q̄ aliq̄s titius ɔtrxit matri-moniū cū aliq̄ muliere corrupta. fuit longo tpe cū ista muliere. tractu tpis mulier petijt sepationē. dicēdo q̄ cupiebat effici mater ⁊ ꝓcreare filios ⁊ filias ⁊ q̄ ma-ritus ei⁹ nō erat potēs ad coitū. vir ēcōtra dicebat q̄ imo erat potēs ⁊ eā cognouerat. Certū est q̄ ista mu-lier est corrupta: ⁊ sic nō pōt cognosci ex aspectu corpo-ris an fuerit cognita vel non. Ponamus q̄ vir prima inspectione appareat potens ad coitū quid tūc presu-mem⁹? Rñdetur q̄ si marit⁹ pma facie appareat po-tens presumem⁹ illū cognouisse vxorē. q̄r in obscuris presumitur qđ est verisimili⁹. Itē pōt casus figurari p. c. j. de frigi. ⁊ male. in an. Si mulier dicit se virginē illud faciliter pōt perpendi ex inspectione corporis: q̄r

deputabant aliq̄ matrone mulieres honeste q̄ videbūt in locis in quibus cognoscit virginitas. an talis sit virgo an corrupta. Sed qñ mulier dicit se corruptā ab alio. tūc pōt pcedi ex inspectiōe viri vtrū habuerit genitalia arida vel vtilia. ⁊ si vir hʒ genitalia vtilia: tūc in dubijs presumit q eā cognouit. Item pōt casus figurari per c. iter dilectos. de fi. instr. vbi erat contētio de nole

Is qd est verisimilius vel qd plerūq fieri consueuit. S qui in [illegible] de. xlvj.

cui⁹ erat sigillū appositū in instro: qr aliq̄ pars sigilli erat deleta. Dicebat q i scriptura sigilli debebat esse lothari⁹. ⁊ tñ nō erat verisile q inter. l. ⁊. t. posset poni o pp̄ter paruū spaciū. Dicit ibi q p̄sumptio est q dʒ esse l/qd occupat minorē locuʒ: qr in dubijs inspicim⁹ qd est verisiliꝰ. Itē pōt casus figurari in filio dicente se exheredatū ex iniusta cā ⁊ agēte querelam ꝯ testm̄ patris vt testm̄ rumpat ⁊ reddatur ad cām testati. si heres sumpt⁹ dicat filiū ingratū. ⁊ fili⁹ dicit se gratū. querit cui incūbit onus pbandi? Certe in dubio p̄sumitur p filio. qr plerūq filij cōsueuerunt esse grati et obedientes parētibus pp̄ter affectionē sanguinis et in dubio presumitur qd est verisimilius. ideo ista presumptio transfert onus probandi in heredem.

Diuisio ¶ Glo. seq. dicit vñ sumpta. ponit exēpla. ⁊ remittit.

b ¶ Inspicim⁹. hec regl'a sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. in obscuris inspicim⁹. Po. ca. in viro q̄ ꝯtit cū vidua: ⁊ longo tpe habitauit cū ea: illa dicit se incognitā. i hoc obscuro presumit cognita. qd est verisiliꝰ. xxxij. q. j. si qs accepit. Itē cācellata vł obscurata lr̄a nois p̄sumit ibi illā lr̄am fuisse de q̄ est verisiliꝰ. de fi. istru. iter dilectos. Itē in dubio verisile est filiū iniuste exheredatū. C. de inoffi. testa. auē. non liceat parēti. hoc autē repete qd dixi. s. eo. tit. in obscuris. [illegible] Que est cōtra cū dicat spectandū qd est minimū: ⁊ ibi soluit. q̄ solutio etiā patet ex tex. l. eo. ti. semp in stipulationib⁹ quē ibi vide. Jo. and. [illegible] Qr verisile est q ingratitudinē nō cōmisit vt in hoc ad ppositū. Jo. and.

Casus lfalis dñi helye. **I** S q̄ in ius. ¶ Casus pōt figurari p. c. eleutheri⁹. xviij. q. ij. ⁊ p ca. dilecti. de fo. cōpe. in an. Dicit in c. eleutheri⁹. q quedā mulier fundauit monasteriū d licētia diocesani in cui⁹ diocesi erigebat istud monasteriū. ⁊ ip̄m dotauit reditib⁹. in die dedicatiōis ipsi⁹ monasterij. inter ep̄m ⁊ religiosos monasterij fuit facta cōuētio. videlʒ q oblatiōes q̄ euenirēt in festis dedicationis ⁊ martyrū quoꝝ reliquie erāt in monasterio ep̄s haberet mediā partē. ⁊ abbas ⁊ religiosi aliā mediā. hoc facto. tractu tpis mortu⁹ est abbas successit ali⁹ abbas q̄ noluit seruare illā cōuentionē. Dubitatū fuit vtrū ip̄e teneret vti eo iure q̄ vsus fuit predecessor? Rn. q sic p regulā hui⁹ tex. Itē in ca. dilecti dicitur: impetraui aliqd rescriptū delegatoriū ꝯ te. antēq̄ vterer meo rescripto es mortu⁹. nūquid virtute rescripti potero facere cōuenire tuos heredes? Dicit q sic. nec obstat. c. p. ⁊. g. de offi. dele. in an. vbi dr̄ q rescriptū delegatoriū nō extendit ad personas in rescripto nō expressas qr illud intelligit qñ sunt oīno aliene psone. sec⁹ si sint eedē psone vere vel iuris fictione. Et istud verū qñ rescriptū est impetratū ꝯ aliquē expressum in rescripto. secus si solū esset cōprehēsum virtute clausule gn̄alis: ⁊ q̄dā alij qr tunc heredes illoꝝ comprehensorum in illa clausula generali non possent cōuenire virtute clausule generalis illius rescripti.

Diuisio ¶ Glo. se. p̄mo dicit vñ sumpta. ponit exēpla. scdo ponit. vj. casus exceptos. tertio reddit rationem regule dicēs eū in priuilegio psonali vel pacto locū nō habere.

a ¶ Is q̄ in ius. [illegible] hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. qui in ius. ⁊. l. aliud. §. fi. ⁊. l. nō debeo. Po. ca. in pacto: qr eodē vtet successor q̄ p̄decessor. xviij. q. ij. eleutherius. Itē conuenit successor p rescriptū impetratū ꝯ predecessorē, s. de foro cōpeten. dilecti. de rescrip. significauit. Itē pone in heredē q̄ nō vsu capit qd nō vsu

Is succedit alterius eo iure quo ille vti debebit. Resumi [illegible] de. xlvij.

capiebat defunctus. ff. de diuer. ⁊ tēp. prescrip. l. cum heres. qd dic vt dixi. s. eo. cū qs in ius. heres eñ successor est iuris. hec regula fallit. ff. de proba. l. pcula. vbi illa pcula fidei cōmissum: qd cōpensare potuisset cū testatore cū heredibus nō cōpensat. Itē fallit vbicūq morte defuncti cōfirmat donatio: ibi eñ nō penitet heres. C. fami. her. l. filie. Itē in casu. ff. ad. l. fal. reperitur. Itē fallit in cōuentionib⁹: vbi ex psona successoris mutat forus: hinc est q clericus etiā in ciuilib⁹ ⁊ patrimonialibus cōuenitur corā suo iudice. xj. q. j. nullus ep̄s. [illegible] de fo. cōpe. cū sit. ⁊. c. sic diligēti. Item fallit in casu. s. e. lib. de iurepa. c. vno. vbi ecclesia que succedit laico patrono hʒ sex mēses cū tñ ipse laicus solū quattuor habeat. Itē legatarius legatū acceptare nō pōt p parte: ⁊ p parte respuere. si tñ decedat pluribus relictis heredib⁹ vnus p sua parte poterit acceptare: ⁊ alter p sua respuere. ff. de leg. j. l. legatarius. [illegible] Et est rō huius quare eo iure vti dʒ qr plus iuris hr̄e nō pōt: qr nemo plus iuris ⁊c. ⁊. j. eo. nemo pōt. cū si. minus nō qr heres censet eadē p'ona cū defuncto. successor cū predecessore. patet ergo idē ius vtriusq̄. Et no. q dicit eo iure: qr nō eo priuilegio ex sui persona si personale [illegible] fuerat predecessoris priuilegiuʒ. vt. s. eo. priuilegium. cū suis concor. idē dico de pacto personali. s. de trans. decetero. ⁊. s. de preben. nisi. cū similibus. ⁊ facit hec regula ad ea que no. de prebenda. [illegible] Als incipit / si qs. sed littera / is qui / venit sub bulla. Joan. and. [illegible] Et ca. clericū nullus. vbi de hoc [illegible] Als incipit pro parte. [illegible] Idem Dy. per modum obiectionis declarans per concordan. ad quas remittit glo. per qd concludit regulam procedere in iure coherēte rei vel cause. secus si cohereat persone. Joan. and.

Heres censet eadē p'sona cū defuncto et successor cuʒ p̄decessore.

Casus lfalis dñi helye. **P** Resumit ignorantia. [illegible] Casus pōt figurari per ca. si vero. ij. de sen. excō. in an. vbi dicitur si clericus nō incedat in habitu clericali et aliquis iniciat manus violētas in eū. nō incurrit excōi. si ipse ignorabat talē esse clericum. secus si sciebat. Sed quid in dubio presumem⁹. vtrū presumet q ipse sciebat talē clericū vel q ignorabat. et si sit presumptio sciētie q sibi incūbebat onus pbandi? Rndet q presumitur ignorantia: qr habitus demōstrabat illū laicum. ideo ista presumptio trāsfert on⁹ probādi in clericū. Itē pōt figurari casus per. l. verius. ff. de pba. Sed p intellectu istius casus est presupponendū q si testator legat rem suā vel alienā. valet legatū. et si legat testator rē alienā heres tenetur illā redimere si possit. vel tradere estimationē. ⁊ hoc verū si testator sciebat rem alienam secus si ignorabat: qr credebat rē esse suā. Sed ponam⁹ q aliquis ticius testator legauit michi rem alienam. forte pratum vicini sui. postea mortuus est testator: eo mortuo egi contra heredem scriptum: petij vt michi traderet illud legatum. heres excipiendo pposuit q illud legatū non valebat. ex eo q testator legauerat michi rē alienā. Ego cōtra replicādo alle-

gaui q̄ lz testator legasset michi rē alienā. tñ ipse sciebat rē alienā ⁊ sic petebā vt heres illam redimeret et michi traderet: vel michi daret estimationē. vtrū heres teneat̄ pbare q̄ testator ignorabat illā rē alienā. Rñ. q̄ nō. sed ego legatarius teneor pbare q̄ ipse testator sciebat rem alienā. qr in dubio p̄sumit̄ ignorantia. q̄ p̄sumptio trāsfert onus probandi in me legatarium.

tur[a] ignorantia vbi scientia non probatur.

Idem. xlviij.

¶ Glo. se. p̄rio pōit exēpla. scd̄o signat ɔ̄ria ⁊ soluit remittēdo. tertio dicit regulā cessare i his q̄ quis scire vł idagare tenet̄. ⁊ i his q̄ sunt iuris naturał itermittēs d̄ virtute hui9 p̄sumptiōis. ⁊ de triplici mō pbādi ig̃rātiā.

Diuisio glose.

a ¶ Presumit̄ ignorātia. Po. ca. lxxxij. di. pposuisti. in fi. fm q̄ ibi tacet lrā de sen. exc. si vo. ij. ff. d̄ pba. l. veri9. Cōtra. xvi. di. qd̄ dicit̄. j. q. j. si q̄ a symoniacis. ix. q. j. ordinatiōes. xxxiiij. q. ij. in lectū. d̄ de ele. innotuit. cū si. in q̄bus iurib9 dr̄ q̄ nō p̄sumit̄ ignorātia. sed poti9 sciētia. So. dic. vt no. de postu. c. j. in. iij. glo. de ɔsti. c. j. ⁊ in p̄di. c. lxxxij. dis. pposuisti. q̄ circa ea q̄ publice fiūt p̄sumit̄ sciētia. nisi pbet̄ ignorātia. circa ea q̄ fiūt occulte p̄sumit̄ ignorātia: nisi pbet̄ sciētia vt hic. Et scias q̄ hec regula vera ē in his q̄ quis scire vł idagare nō tenet̄. In his aūt q̄ quis scire vł indagare tenet̄ hz locū sicut i eligēdo p̄lato. lxj. di. c. ij. viij. q. ij. dilectissimi. de elec. cū in cūctis. ⁊ tō ibi p̄sumit̄ sciētia nisi pbet̄ ig̃rātia. vt. e. ti. innotuit. Ad hoc ē qd̄ dicit lex q̄ ingratus tenet̄ de idoneitate tutoris vł curatoris quē noluit inq̄rere. ⁊ tō iputat̄ ei si idone9 nō est. C. d̄ magi. cōue. l. pe. ⁊ p totū. Et illō q̄ hec regula dicit p̄sumit̄ est aūt hui9 v̄tutis hec p̄sumptio. vt trāsferat on9 pbādi in aduersariū: vt. d̄. dixi. ⁊ idē est i alijs casib9 q̄ no. vj. q. vi. actor. d̄. vt ec. bñfi. vt nr̄m. Itē no. q̄ ignorantia trib9 modis pbat̄. Uno mō p sacr̄m. ⁊ sic pbo i veritate me ignorasse. de sen. ex. si vo. ij. de excep. pastoralis. d̄. c. li. de elec. vt circa. ⁊ tūc demū admittit̄ pbatio hec cū est pbabilis: vt no. i p̄di. c. pposuisti. Scd̄o qñ pbat̄ id ex q̄ necessario. seq̄t̄ me ignorasse: puta me tūc ānīculū vł furiosum. iij. q. ix. indicas. d̄ suc. ab ītes. cū dilect9. Tertio qñ pbat̄ id ex q̄ nō neēario sz v̄isimiliter seq̄t̄ me ig̃rasse puta me tūc absentē fuisse et hoc dicere voluit Io. j. q. j. si q̄ a symoniacis. ⁊ lz i facto pprio pbabit̄ interdū sit ignorātia. vt. xxxiiij. q. ij. in lectum. pbabilior tñ in alieno. ff. p suo. l. vi. qd̄ dic vt no. j. q. iij. §. notādū. ⁊ qr ig̃rātia iuris p̄cipue naturalis nō excusat: qd̄ dic vt no. i p̄d. §. notādū. d̄ tali ignorātia nō loquit̄ hec regula. cū ibi par sit pena scienti ⁊ ignorāti. xvj. q. j. si cupis. C. d̄ in ius vo. l. ij. Additio. j. Et vt dicit Dy. ad ignorātiā facti restrigit̄ hec regula: ⁊ fm eū pōt poni exēplū de tutore qui p̄sumit̄ ignorasse se tutorē datū. ff. de admi. tuto. l. hoc aūt. Io. ā. Additio ij. Sic ⁊ dñs p̄sumit̄ ig̃rasse cū seru9 ei9 suscepit militiā. C. q̄ mili. nō pos. sup. fuis. Dy. Additio iij. Ad idē. d̄. de cri. fal. ad falsariorū in prin. Joan. and. Additio iiij. Ad hoc exemplum ⁊ sequens facit. ff. de his q̄ sui vel alie. iur. sunt. l. filium. Io. an.

Iudex dz inq̄rere de idoneitate tutorum vel curatorum q̄s nominauit.

Ignorantia j tribus modis pbat̄.

Locupletari[b] non debet aliquis cū alteri9 iniuria vł iactura. Idē. xlix.

Casus lr̄alis d. helie

Locupletari. ¶ Casus p̄mo ponit̄ p. l. naturalr in fi. cū. l. se. ff. d̄ ɔdi. īde. sic. Ponam9 q̄ alicui pupillo mutuaui pecuniā sine auc̄te sui tutoris. q̄ pupillus pecuniā illā nō cōsumpsit: sed eā exposuit vt bon9 p̄fa. ita q̄ ex illa est fact9 locupletior: ipse illā pecuniā michi restituit: postea vult repetere tāq̄ indebite solutā: an sit audiēd9? certe sic. nā ex q̄ ɔstat q̄ ex pecūia mea fuit fact9 locupletior eēt ɔ naturā q̄ ipse locupletaret̄ cū dāno meo. Itē p̄t poni casus. p. l. vi. C. d̄ vsu. p em. Ponamus q̄ a pupillo emi aliquā rē quā mihi vēdidit sine auc̄te tutoris ipse tradidit mihi rē ⁊ solui ei p̄ciū. mō ipse vult repetere ip̄am rē ⁊ retinere p̄ciū qd̄ apud se hz saltē ex q̄ fact9 est locupletior: an sit audiēdus? Respōdet q̄ non.

¶ Glo. seq. p̄mo dicit vñ sumpta et ponit exēpla. scd̄o ponit quattuor casus in q̄bus fallit rōnem reddēs: et exponens dic disiunctam p coniuncta. tertio alleg. concor. signat ɔtraria ⁊ soluit etiam regulam exponit de enormi iactura.

Diuisio

b ¶ Locupletari. i Hec reg̃la sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. in iure nature. Po. ca. xvij. q. vi. c. vlti. d̄. de dona. aplice. vbi nō ditat̄ monasteriū cū iactura cathedralis eccłe. ff. de cōdi. inde. l. naturalr. i fi. ⁊ l. seq. vbi si pupillus accepit mutuum ⁊ locupletior inde fact9 soluit nō repetit: ⁊ emēs a pupillo sine tutoris auc̄te si ex sua pecunia locupletior fact9 est pupillus: eū post pubertatē agētē exceptiōe repellit. C. de vsuca. p empto. l. vi. ⁊ ɔcor. xcix. di. ecce. xij. q. ij. bone rei. xj. q. iij. si quis vo. xiiij. q. v. deniq̄. xxij. q. ij. p̄mū. in p̄n. C. de epis. ⁊ cle. l. si q̄s p̄sbyt. ⁊. d̄. d̄ pe. suā. vbi sunt hec v̄ba. ⁊ tō p̄uilegiū interp̄tamur ne alteri enorme p̄iudiciū afferat. de v̄bo. sig. q̄d p nouale. ix. q. iij. nunc vo. xxv. q. ij de ecclasticis. de cōsue. cū olim. in fi. cū si. hec regula fallit in p̄scriptiōib9 ⁊ vsucapionib9. ij vt p te video. ⁊ in excep. nō numerate pecunie. q̄ si infra debitū t̄ps nō opponit̄: locupletat̄ petēs cū aliena iactura. C. de nō nu. pe. l. in ɔtrib9. Itē in expēsis factis in re aliena ff. de do. excep. l. paul9. sz vbi est auc̄tas iuris nō p̄t dici iniuria. xxiij. q. iiij. q̄ peccat. Qd̄ ḡ hic dicit iniuria vel iactura: expone vel p ⁊. sic. lxxxvij. di. c. j. de fo. ɔpe. dilecti. C. de vb. sig. l. pe. ⁊ ideo etiā p̄di. l. iure nature. ff eo. tit. vñ hec sumpta fuit dixit detrimento: ⁊ iniuria. iij ē cauti9. iiij concordat ad hāc regulā. ff. de seruit. rust. p̄dio. l. ipatores. in fi. vbi aqua de publico flumine ita demū duci p̄mittit̄: si sine alteri9 iniuria id fiat ad idē. ff. de seruit. vrba. p̄dio. l. fistulā. C. de seruit. l. vlti. in fi. cū si. ex quib9 pbat̄ q̄ etiā in meo facere nō debeo qd̄ noceat in alieno. ɔtrariū tñ pbatur. ff. d̄ dam. infec. l. fluminū. §. vlt. ⁊ l. pcul9. ff. de aqua plu. arcē. l. j. §. deniq̄. Dici solet cū facio aliquid in meo: ex quo alij noceo: aut immitto in alienū: vel opus facio: ⁊ tūc nō licz. vt. ff. si serui. vē. l. sicuti. §. aristo. ⁊ l. testatrix. aut nō immitto nec opus facio in alienū. ⁊ tunc aut id dolo facio vt noceā alteri: et tunc p̄hibeor: aut nō facio dolo: sed eo solo pposito vt mihi psim: licet per id alij noceā ⁊ tunc nō p̄hibeor. ff. de aqua plu. arcē. l. j. §. deniq̄. cū suis cōcor. ⁊ facit ad hoc qd̄ no. xj. q. iij. si quis vo. de aucto. ⁊ vsu pal. ca. iij ⁊ qd̄ dicit hec regula iactura intelligas enormi. nā p̄uilegiū bene affert iacturā lz enormē inferre nō debeat. de hoc. xxv. q. ij. rescripta. de v̄b. sig. olim. ad hoc. C. de p̄ci. impe. offe. l. quotiēs. Additio Iactura large sumit̄ p oi damno. de pe. suam. Additio Ut di. Io. mo. hoc ne dñia rerū sint in incerto. ff. d̄ vsuca. l. j. vt sit finis litiū. ff. p suo. l. fi. in fi. d̄. de p̄scrip. vigilāti. Io. an. Additio ij. Idem Accur. in p̄dic. trib9 vel q̄ttuor casibus. ⁊ idem Dy. p modū obiectionū Io. ā. Additio iij. Dicebat propter hoc Dy. q̄ regula iuris ciuilis ppter copulā ponebat vnū casum. Ista videt̄ ponere duas ppter disiunctā. ad p̄mū alleg. ff. de ɔdi. ⁊ demō. cū pupill9. §. satisfactiue. ad scd̄m eo. tit. si heredi plures. Io. an.

Priuilegium interp̄tat̄ ne alteri enorme p̄iudicium afferat

Iniuria dici nō pōt vbi est iuris auc̄tas

Casus li[tera]lis d. helie

In penis. ¶ Casus figurat[ur] p[er].c. ex p[ar]te. de co[n]sti. tu. [et] l. hoc eni[m] §.j.ff. de suspec. tuto. p[ri]mo p[er] ca. ex parte. Quida[m] doctor parisie[n]sis fuit priuat[us] a collegio alio[rum] docto[rum] [et] emolume[n]tis rege[n]tie p[ro] sua co[n]tumacia eo q[uod] nolebat obedire statutis illi[us] collegij: [et] fuit p[ri]uatus simplicit[er] no[n] dice[n]do imperpetuu[m] / vel q[uan]diu p[er]seueraret in illa i[n]obedie[n]tia. Du

In penis[a] benignior[b] est interpretatio[c] facie[n]da

bitabat[ur] vtru[m] illa pena duraret in perpetuu[m] vel q[uan]diu ip[s]e p[er]seueraret in sua inobedie[n]tia? R[espo]ndet[ur] q[uod] in dubio p[re]sumit[ur] q[uod] illa p[ri]uatio est t[em]p[or]alis q[uan]diu ipse p[er]seuerabit in [con]tumacia sua. Ite[m] casus p[otes]t figurari p[er].l. hoc eni[m]. alleg. Pro cui[us] intellectu est p[ri]mo p[re]supponendu[m] q[uod] q[uan]n tutor alicui[us] pupilli remouet[ur] ab administratio[n]e p[ro]pter dolu[m] suu[m] efficit[ur] infamis. Si [vero] fuerit remotus p[ro]pter culpa[m] sua[m] vel neglige[n]tia[m]: no[n] efficit[ur] infamis. instit. de suspec. tu. circa medi. titu. Hoc presupposito pona[tur] sic casus. Quida[m] Titi[us] erat tutor alicui[us] pupilli q[ui] fuit remot[us] ab administratione p[er] sente[n]tia[m] iudicis: s[ed] in sente[n]tia iudicis no[n] dicebat[ur] q[uod] erat suspect[us]: eo q[uod] insidijs pe[n]satis in tali re pupillu[m] damnificauerat: vel q[ui]a erat negligens in administratione: sed dictu[m] fuit g[e]n[er]aliter q[uod] remouebat[ur] ab administratio[n]e eo q[uia] erat suspect[us] querit[ur] vtru[m] in dubio sit p[re]sumendu[m] q[uod] fuit remot[us] ob dolu[m] vel culpa[m] siue negligentia[m]? R[espo]ndet q[uod] p[re]sumit[ur] q[uod] ipse fuit remot[us] ob negligentia[m] siue culpa[m]: [et] sic no[n] est infamis q[uia] in penis benignior est interp[re]tatio facie[n]da

diuisio ¶ Glo. se. p[ri]mo dicit v[n]de sumpta [et] ponit exe[m]pla. sc[un]do arguit. tertio specificat quinq[ue] modos circa regulam.

a ¶ In penis. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e. ti. fa ctu[m] cuiq[ue] §. in penalib[us]. Po. ca. in iudice q[ui] ita p[ro]nu[n]ciauit temere accusasti. calu[m]niatore[m] no[n] p[ro]nu[n]ciat. ij.q. iij. §. nota[n]du[m]. Priuat[us] a collegio docto[rum] no[n] p[er]petuo: sed t[em]p[or]aliter p[ri]uat[us] i[n]telligit[ur]. de co[n]sti. ex l[ite]ris. Tutor remot[us] non exp[re]sso an p[ro]pter dolu[m] / an p[ro]pter culpa[m] remot[us] intelligit[ur] p[ro]pter culpa[m]. ff. de suspe. tu.l. hec eni[m] §.j. [con]cor. de pe. dis.j. §. pene. S.e.li. de elec. statutu[m]. ff. de pe. si p[re]ses. [et] ex hac regula: [et] eo q[uod] dixi est arg. (i) q[uod] in dubio p[re]sumit[ur] cassatio electio[n]is facta no[n] vicio p[er]sone: sed electionis modo: [et] sic addi p[otes]t ad decr[etalem]. de elec. super eo. vt ibi no. p[er] Co[m]po. nam etia[m] iudice pronuncia[n]te q[uod] vim fecisti: de p[ri]uata intelligit[ur] in p[re]dic.l. si p[re]ses. [et] l. penult.

Interp[re]tatio beni= gna fit multis modis.

Et no. q[uod] hic benigna interp[re]tatio fit in multis. Primo q[uod] ex multiplici pena exp[re]ssa eligimus mitiore[m]. l. dist. eos. xxiiij. q.j. si quis dederit. Ite[m] q[uia] si verbu[m] p[otes]t import are pena[m] p[er]petua[m] [et] t[em]p[or]ale[m]: eligim[us] t[em]p[or]ale[m]. xxxiij. q. iiij. no[n] oportet. ij. saluo eo q[uod] habes.l. dist. c.j. [et] S. de consti tu. ex l[ite]ris. p[er] Ber. [et] modernos. [et] Accur. ff. de postu. puto §.j. Ite[m] q[uia] de penis no[n] argu[m]im[ur] ad si[mi]lia (i) quia pene no[n] excedu[n]t p[ro]priu[m] casum. de pe. dis.j. §. pene. Ite[m] vbi est tale [ver]bu[m] punient[ur]: priuent[ur]: intelligun[tur] p[er] s[ente]n[t]iam no[n] ipso iure. de elec. c. q[uia] p[ro]pter. nisi ibi essent verba q[ue] aliud saperent. puta ipso iure / vel eo ipso. S. eo. lib. de elec. q[uod] sit. in fi. l[icet] ibi Gar. contra: sed primu[m] credo s[ecundu]m Guil. Ite[m] q[uia] in dubio mitiore[m] casum eligim[us]. ff. de suspec. tuto. l. hec eni[m]. [et] S. dixi. An iudex possit penas moderari no. ij. q. iij. nota[n]du[m] i[n] glo. q[ue] i[n]cipit i[n] t[er]tia. Additi[o]. j. Ide[m] Jo. mo. dicit t[ame]n q[uod] no[n] diceret[ur] dubiu[m] q[uan]n ex act[is] apparere posset cassationis ca[usa]. C. de senten. que sine certa qua[ntitate].l. iij. ff. de re mili. milites §. missionu[m]. et dixi in decre. sup[er] eo. Jo. mo. Additio ij. Que non sunt de me[n]te nec h[ab]e[n]t eunde[m] effectum. sup[er] quo vide q[uod] scripsi. S. eo. li. de elec. si postq[uam] §.j. super glo. e ita. [et] remissiones quas ibi dedi [et]c. Joan. an.

b ¶ Benignior. dicit canon. illa digniora sunt imitatione que sunt excellentiora pietate. ix. dist. ca. vlt.

c ¶ Interpretatio. de multiplici interp[re]tatione vide q[uod] no. xj. q. j. §. ex his o[mn]ibus. [et] de postu. c. j.

¶ Glo. seq. ponit rationem.

d ¶ Facie[n]da. ratio q[uia] odia restringi [et] fauores conuenit ampliari. S. eo. odia. cum suis concor.

Ada[m]. Idem l.

Actus[a] legitimi con=

Casus li[tera]lis d. helie

Act[us] legitimi. ¶ Casus ponit[ur] p[er] ca. in electio[n]ibus. S. de elec. e. lib. hoc mo[do]. Vaca[n]te eccl[es]ia Pictauen[si]. canonici illius eccl[es]ie [con]uenerunt in vnu[m] tractaturi de electione futuri pastoris. tractatu inter eos habito aliq[ui] ex canonicis co[n]senseru[n]t in alique[m] Titiu[m] vsq[ue] ad certu[m] t[em]p[u]s: vel in t[em]p[or]e[m] [con]senserunt casu quo nauis veniret ex asia. an valeat tal[is] electio. R[espo]ndet q[uod] no[n]. q[uia] act[us] legitimi no[n] recipiunt die[m] neq[ue] co[n]ditione[m]. Ite[m] p[otes]t poni casus in m[a]t[ri]monio carnali hoc modo. Aliq[ui]s Titi[us] [con]trahit m[a]t[ri]moniu[m] cu[m] aliqua Berta vsq[ue] ad certa[m] die[m]. an valeat m[a]t[ri]moniu[m]? R[espo]ndet q[uod] no[n]. per rationem hui[us] regule. q[uia] actus legitimi [et]c.

diuisio ¶ Glo. seq. p[ri]mo dicit v[n]de sumpta: [et] ponit exe[m]pla. sc[un]do signat successiue sex [con]tra [et] soluit. tertio oste[n]dit regulam iuris ciuilis cautius formatam.

e ¶ Actus legitimi. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e. titu.l. actus legitimi. vt ema[n]cipatio: acceptilatio: hereditatis aditio: serui optio. tutoris datio: [et]c. p[er] qua[m] exemplificare potes hanc regula[m]. (i) Ite[m] exe[m]plu[m] pone in sente[n]tia que non debet ferri sub co[n]ditione. ij. q. vj. biduu[m]. Ite[m] electio vel postulatio no[n] debet fieri sub co[n]ditione. S. eo. li. de elec. in electionibus. Ite[m] matrimoniu[m] no[n] [con]trahit[ur] in die[m]. xxxij. q. ij. solet q[ue]ri. S. de [con]di. appo. c. vl. Co[n]tra. xviij. dist. ca. vl. lxxxvj. di. ta[n]ta. x. q. iij. vnio in fi. in q[ui]bus exco[mmun]icatur q[ui]s vsq[ue] ad duos menses. Solu. ibi sumit[ur] exco[mmun]icatio p[ro] remotio[n]e a sacramentis: exco[mmun]icatio eni[m] d[ebe]t esse p[er]petua. x. q. j. q[uia] sacerdotes. exponimus t[ame]n p[er]petua. i. donec penituerit. xxvij. q. j. de viduis. i. r[espo]n[sio]. q[uia] p[ro] [con]tumacia fertur. fa. S. de co[n]sti. ex l[ite]ris. Ite[m] [con]tra. S. de ele. cu[m] i[n] veteri. vbi elige[n]di p[otes]tas i[n] certu[m] t[em]p[u]s [con]fert[ur]. Sol. electio est ille act[us] legitim[us] q[ui] no[n] recipit die[m] v[n]de no[n] p[ossu]nt canonici sibi aliq[ue]m eligere in p[re]latu[m] ad festu[m] resurrectio[n]is: vt hic: s[ed] p[otes]tas elige[n]di no[n] est ille act[us] [et] ideo dat[ur] in t[em]p[u]s: vt ibi. na[m] et p[ro]curator dat[ur] ad t[em]p[u]s. S. eo. lib de p[ro]cu. si que[m] sub ca. hinc est etia[m] q[uod] de iure co[m]muni t[em]p[or]a ad elige[n]du[m] sunt taxata. de electi. ne p[ro] defectu. de [con]cess. p[re]b[end]e. c. ij. S. e. lib. de iurepa. c. vno. cu[m] si. Ite[m] [con]tra. vij. q. j. pastoralis. S. de fi. p[res]b[yte]ro. venie[n]s. vbi p[re]latura eccl[es]ie dari videt[ur] ad t[em]p[u]s. So. vt ibi no. i[n] vl. glo. Ite[m] [con]tra q[uia] matrimoniu[m]: l[icet] no[n] recipiat die[m]: vt. S. recipit t[ame]n co[n]ditione[m]. de condi. appo. sup[er] eo. So. [ver]itate inspecta nondu[m] est m[a]t[ri]moniu[m]: vbi no[n] int[er]uenit pur[us] [con]sensus: vt ibi p[at]z: imo nec spo[n]salia. vt. S. e. lib. de spo. c. j. in fi. Ite[m] [con]tra ad id q[uod] S. dixi de datione tutoris. insti. q[ui] da. tu pos. §. ad certu[m] vbi tutoris datio die[m] recipit. So. q[uod]. S. dixi h[abe]t locu[m] in tutore dato a iudice: sec[us] si a testatore: vt in p[re]di. §. ite[m]. (ij). Ad ide[m] [con]tra. ff. de tute. l. muto §. pe. vbi datur a iudice sub [con]ditio[n]e si satisdederit. [et] ille si satisdederit pura e[st]. [et] fa. q[uod] habes. S. de ele. significasti. Et no. q[uod] sicut hi act[us] no[n] recipiu[n]t [con]ditione[m] vel die[m]: sic nec distu[n]ctione[m]: vt in p[re]di. c. in electio[n]ib[us]. [et] eo. ti. vt q[ui]s duas. Ite[m] no. q[uod] regula ista indistricte loquit[ur] de actib[us] legitimis q[ui] no[n] recipiu[n]t [con]ditione[m] nec die[m]: lex au[tem] stricti[us] dixit. Act[us] legitimi q[ui] [con]ditione[m] recipiu[n]t [et]c. q. d. aliq[ui] sunt q[ui] recipiu[n]t et aliq[ui] no[n]: [et] loq[ui]t[ur] ipsa lex in actib[us] q[ui] no[n] sunt [con]tract[us]: s[ed] q[uia]si. [con]tract[us] eni[m] b[e]n[e] recipiu[n]t [con]ditione[m]. ff. de [con]tr[ahenda] emp. l. hec venditio. (i) Et sic etia[m] p[otes]t solui id q[uod]. S. dixi de m[a]t[ri]monio. Lau. Gof. et Ber. qui hoc no. de [con]di. ap. S. eo.

Co[n]trac[tus] reci piu[n]t co[n]ditione[m] [et] diem

Exco[mmun]icatio d[ebe]t e[ss]e p[er]petua.

in prin. et facit. ff. eo. Sextus. Additio. i. Ponit etiaz Dy. exeplū in auctē tutoris; q̄ si interponatur sub ꝯditiōe interpositio est nulla. ff. de auc. tu. l. j. et si cōditionalis Additio. ii. Quare sec⁹ no. C. de te. tu. l. j. vbi duas rationes reddit glo. addit tertia qꝛ omissum a testatore ꝓpter diē vl' cōditionez supplepri pōt p iudicem qḋ non' cōuertit. Jo. an. Additio. iii. Dy. alleg. insti. de emp. et vendi. §. emptio. ff. de in diem adiec. l. ij. de peri. et com. rei ven. l. necessario. ꝓ emp. l. ij. §. si sub ꝯditione: vñ locatio / societas: mādatū: et silia: qui sunt legitimi actus certum est q̄ conditionem et diem recipiunt. Jo. an.

ditionem non recipiunt neq3 diem.

Idem. ii.

Semel[a] deo dicatū non est ad vsus humanos[b] vlterius transferendum[c].

Idem iii.

Non[a] p̄stat impedimētū qḋ de iure nō sortitur effe-

Casus litteral d. helie. Semel deo. Casus in hoc. c. figurat̄ in istis modis. Primo p. c. ligna. de ꝯse. di. j. Ponam⁹ q̄ aliq̄ ecclia vetustate ꝯsumit̄: ita q̄ ista ecclia ꝓ sui ꝯseruatione idiget nouo tecto. deponunt̄ ligna antiqua: vtrū sit licitū d̄ illis lignis edificare domū priuatā? Rñ. q̄ nō: qꝛ ex q̄ illa semel fuerūt deo dicata nō debēt redire ad vsū hoiꝫ. Itē pōt poni casus i. c. vestimēta. e. di. Ponam⁹ q̄ aliq̄ casula vel aliud ornamentū eccle est de pāno aureo. istud ornamentū vetustate consumit̄ sunt alique petie itegre vtrū ex illis sit licitum facere bursas ad vsum hoim? Rñ. q̄ nō. qꝛ ex q̄ semel ille petie fuerūt dicate deo ex illis nō dꝫ aliqd fieri ad vsum priuatoꝝ hoim. Uel pōt poni casus sic. Ponam⁹ q̄ aliqs priuat⁹ fecit fieri vnū calicē: qui calix est in dñio illius q̄ calicē fieri fecit anteq̄ sit ꝯsecrat⁹. Sed ponamus q̄ iste calix cecidit iter man⁹ epi qui illū cōsecrauit. vtrū eps teneat̄ reddere calicē illi cuius erat an consecrationē? Rñ. q̄ nō: sed tenet̄ illi soluere p̄ciū calicis anteq̄ sit consecratus. Et hic est vn⁹ casus in q̄ quis inuitus cogitur accipere precium rei sue.

Diuisio. Glo. se. p̄mo ponit exempla. scḋo dicit etiā in re aliena regulā ꝓcedere. itē in eadē forma. tertio dicit q̄ in nō dicatis non ꝓcedit. signat ꝯ et remittit. quarto no. nedum dñium sed etiam vsum ꝓhibitum.

a Semel deo. Po. ca. xij. q. ij. nulli. ꝟ. d̄ reli. do. ad hoc. ff. d̄ reli. et sump. fune. l. si qs sepulchrū §. j. ad idem. xix. q. iiij. q̄ semel. de ꝯse. di. j. ligna. et c. vestimēta. de fo. ꝯpe. ꝯquest⁹. de re. ꝑmu. mācipia. C. de sacro san. ec. auc. p̄terea. Et hꝫ locū hec regula non solum i re ꝓpria: sed etiā i aliena ꝯsecrata: vnde si aurifaber habebat calicē quē eps ꝯsecrauit: amplius nō reddetur aurifici calix ip̄e: sed ei⁹ estimatio. et est cas⁹ spālis in quo priuat̄ qs re sua. xiiij. q. vj. ꝯperim⁹. Et qḋ dixi in calice: idē est in qualibet re inaiata. sec⁹ aūt in aniata: puta in seruo: et sic nō est ꝯ. liiij. di. frequens. et c. se. rō est quā ibi no. Jo. in p̄dic. c. cōperimus. et Ber. in p̄dic. decre. de reli. do. ad hec. qꝛ res aiata. s. homo delinquit ꝑmittendo se cōsecrari: inaiata nō. Et ē si. vij. q. j. eps in dioce. et ff. de acq. pos. si rem mobilez et l. pōponi⁹. in p̄n. Et hoc qḋ hic dr̄ intelligas in eadē forma. qꝛ ob redēptionē captiuoꝝ vel vrgentia debita calices et vasa alia ecclesiastica vendi possunt etiam laicis. ꝯflata tñ et minuta. x. q. ij. hoc ius. Item no. q̄ dicit dicatum: qꝛ bona eccle non dicata vel consecrata bñ transeunt ad humanos vsus. et etiā serui ecclesie venduntur vel donatur laicis / etiā ad seruiēdū. xij q. ij. ecclasticis. arg. ꝯ de re. ꝑmu. c. iij. dic vt ibi. Itez no. q̄ dicit ad vsus: qꝛ nō solū in dñium laicoꝝ: sꝫ nec etiā in vsū trāsfire debēt res deo dicate. ad idē de ꝯse. di. j. vestimēta. ne vitio q̄ Balthasar. et c. vt ibi

Pro res dēptione captiuoꝝ vasa ecclesiastica possunt vendi etiaz laicis.

Danielis. v. Additio. i. Dy. ponit exēplū i ede sacra q̄ si destruat̄ vel corruat: loc⁹ tñ remanet sacer. insti. de re. di. §. locus. ff. de re. di. in tm̄ §. sacre. et d̄ ꝯhē. emp. l. edes sacre. Jo. an. Additio. ii. Et p̄dic. auc. p̄terea.

b Hūanos. i. sclares. i. secularū ꝑsonarū. ad idez j. di. c. j. xij. qḋ. ij. q̄ diuinis et hūanis. de testa. cuz esses. Hoc dico / qꝛ ad vsus clericorum bñ p̄nt reduci: de conse. di. j. ligna. alibi sumit̄ hūanū ꝓ hūili. i. di. eos. xxiiij. q. j. si qs d̄ derit. xxiiij. q. ij. latorē. i fi. Additio. Qui et hoies sūt. Jo. an. Additio. Benigno māsueto et misericordi. et hūanitas ecōtra ꝓ feritate. crudelitate: et impietate. ꝟ. de prescript. cū ex officij. in p̄n. de censi. licet et in clem. de reli. do. qꝛ contingit. post prin. Jo. an.

c Trāsferēdū. Adde qḋ dixi ꝟ. e. p̄uilegiū. Jo. a.

Casus litteral d. helie. Non p̄stat. Casus figurat̄ p. c. si verū. xxxj. q. ij. hoc mō Titi⁹ ꝯtrit mrimoniū cū Berta ꝯsanguinea sua: et i effectu iter ipos erat ipedimētū ita q̄ mrimoniū nō tꝫ obstāte ipedimēto. postea ꝯtrit cuz alia i qua nō erat ipedimētū: vtꝝ valeat istḋ scḋm mrimoniū? Rñ. q̄ sic. nec obstat p̄mū mrimoniū qḋ fuit nullū et qḋ d̄ iure n̄ ē sortitū effectū. Uel i electiōib⁹ ponamus sic casū. Canonici ec. Pict. vacāte sua ec. celebrarūt electionē nullā. postea ista electiōe nō cassata celebrauerūt secūdā electionē. vtꝝ p̄ma electio q̄ fuit nulla / nō tñ fuit cassata / p̄stet ipedimētū scḋe electioni: dr̄ q̄ nō. Cōtra istā regulā op̄ ponit glo. de. c. j. ꝟ. de spō. e. li. vbi spōsalia q̄ sunt nulla p̄stāt ipedimētū mrimoniū ꝯhēdo. vt ꝯtri spōsalia cū Berta q̄ nō tenuerūt ꝓpt ipedimētū religiōis vl' ꝯsanguinitatis: vtꝝ possū ꝯhē mrimoniū cum ꝯsanguinea Berte? dr̄ q̄ nō. Dicēduz q̄ illud itelligit̄ qñ spōsalia sunt nulla: non ex defectu ꝯsensus. sed si essent nulla ex defectu cōsensus possem ꝯhere mrimoniū cuz ꝯsanguinea Berte: vt dr̄ i. d. c. j.

Diuisio. Glo. se. primo ponit exempla. scḋo. v. cas⁹ exceptos et quintum nō approbat. tertio no. i maleficijs regulā [non loqui.

b Non p̄stat impedimentum. Pone casum in mrimonio qḋ non tꝫ: qḋ nō prestat etiā ipedimētū scḋo. xxxj. q. ij. si vꝝ. In electiōe q̄ nō tenet. ꝟ. de elec. ꝯgregato. In stipulatiōe q̄ nō tenꝫ. ff. de vb. obli. si dari stipuler. Uideo tñ circa mrimoniū q̄ sponsalia q̄ sunt nulla ꝓpter affinitatē vel ꝯsanguinitatē p̄stant ipedimētum in ꝯsanguineis alterius ex publice honestatis iusticia: rō ē: qꝛ publice honestatis iusticia inducit̄ ex solo ꝯsensu: vñ ex quo fūt aliq̄ ex ꝯsensu: lꝫ alᵒ nulla inducit̄ publice honestatis iusticia. Si aūt essent nulla ex defectu ꝯsensus: nō inducit̄ ꝟ. e. li. de spon. c. j. sicut et ipedimētū affinitatis inducit̄ etiā ꝑ illegitimū coitū. xxxv. q. iij. de incestis. Circa electionem etiā vides q̄ electio q̄ nulla est secūdam ipedit. ꝟ. de elec. auditis. qḋ nō ꝯsequor. sed dic vt ibi. Itē in denūciatione noui op̄is q̄ siue sit iusta siue iniusta ipedimētū p̄stat futuro edificio. ꝟ. de noui ope. nūci. c. j. et ff. eo. ti. l. j. in p̄n. Itē etiā in appellatione q̄ et si ex falsa cā sit iposita: dū tñ ꝓbabili tali (q̄ si foret ꝓbata) debeat reputari legitia: ea iposita nihil ē inouādū. ij. q. vj. appellatiōe. Itē i lrīs pape ꝑ mēdacium ipetrans: que lꝫ sint nulle quo ad iuris effectuz p̄stāt ipedimentum aliās ipetrandis: si de eis mentio non fiat. ꝟ. d̄ rescrip. ceterū. et c. ex parte. fm Gof. qui hoc. Additio. no. de despon. ipub. lrās. Sed Ber. in hoc vltimo ꝯtra. ꝟ. de rescrip. ex tenore. in glo. j. i fi. Additio. ꝑ de

b

cre. de ꝯfir. vti. vel inuti. bone. Et no. hãc regulã verã nisi i penam aliqs ꝓhibeatur: hoc dico ꝓpter maleficia q̃ nõ sortiunt effectũ a iure. ꝛ tñ impedimẽtum pstant ꝓmouendis. l. di. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij. Interduꝫ matrimonio ꝯtrhendo: iuxta ea q̃ no. xxxij. q. ij. hoc ipm ꝓ hoc autẽ ꝯtrã. ꝛ. s. de pe. ꝛ re. q pbꝫ et est sl. qꝺ no. C. de le. gi. nõ dubiũ habetur enim ꝓ infecto qꝺ ꝯ iura fit. x. dist. videt, vbi de hoc. ꝛ. ſ. eo. q̃ ꝯ ius. ꝛ ibi dicit. Et qꝺ dicit nõ sortiᵱ effectũ: dic a principio vel ex postfacto. qꝺ dicvt di xi. s. e. nõ firmat. Additio. i. Jo. mo. alle. ꝓ exẽplis mlta iura q̃ dicvt. p Joã. an. in mer. Additio. ij. Dy. põit exemplũ cũ legata est mihi optio serui ꝛ ego elegi: sed electio nõ habuit effectũ iterũ eligã. ff. de op. leg. l. ij. ij. ꝛ. iij. Itẽ ponit p. l. qꝺ pupille. ff. qꝺ di. leg. cc. de cõdi. ꝛ demõ. hec ꝯditio. Jo. an. Additio. iij. Id est hos q̃ttuor casᵘ qꝺ ꝯmisi. Jo. an. Additio. iiij. Uide qꝺ ibi dixi ꝛ de hoc in ſ alle. decre. cũ nostris. de conces. pbẽ. li. iiij. glo. Johan. an.

Idem. iiij.

Qui licet qꝺ est plus licet vtiqꝫ quod ẽ minᵘs.

Qui licet. Casus pñs figuratur p. c. ecce. xcv. dist. vbi q̃rit vtrũ liceat sacerdoti bñdicere populuꝫ in fine misse? Rñ. ꝙ sic: qꝛ licitũ est sacerdoti qꝺ est plᵘs scꝫ conficere corpᵘs xp̄i. ergo est ei licitũ qꝺ ẽ minᵘs scilꝫ bñdicere ppl̃m in fine misse. Et hoc itelligit de bñdictione simplici: non aũt de bñdictione solẽni q̃ de iure cõi spectat solis ep̄is ꝛ alijs supiorib⁹. lꝫ ex priuilegio spectet aliqbᵘs abbatib⁹. q̃ bñdictio solẽnis ipartit in tribus horis. videlꝫ i matutinis: in missa: ꝛ in vespis. Itẽ pt casus figurari p. c. ex pte. iij. de deci. in anti. Papa ꝯcessit puilegium aliqbus religiosis: vt ipi possint pcipere decimas in certa prochia postea fuerũt facta noualia. vtrũ ex ipis noualibus ipi pcipiant decimas? Rñ. ꝙ sic. p rõnem huiᵘs regule: qꝛ si fuit eis cõcessum qꝺ est plᵘs vr̃ eis ꝯcessum illud quod est minus. Secᵘs si illud puilegiũ esset ꝯcessũ alicui laico. p. c. tua eo. ti. Itẽ secᵘs si religiosi pscripsissent decimas antiq̃s qꝛ cũ pscriptiones sint odiose: nõ possent pcipere decimas de noualib⁹: nã pscriptio non currit sine possessione qꝛ isti religiosi non possent dicere ꝙ habuerunt possessionem istorum noualium.

Casus litteral. d. helie

diuisio. Glo. seq. pmo dicit vñ sumpta ꝛ ponit exẽpla. scꝺo ponit brocharda. tertio successiue ligit ꝛ soluit septeꝫ ꝯtraria. quarto signat ꝯria ad negatiuam.

a Cui lꝫ. hec rl̃a sumpta est ex. l. ff. eo. ti. nõ dꝫ cui plus lꝫ qꝺ minᵘs est non licere. Et fallit hec rl̃a i casibus ibi no. Po. ca. pbr̃ in missa conficit corpᵘs xp̄i qꝺ maius est: bñ ergo põt benedicere pplꝫ qꝺ est minus xcv. di. ecce. Itẽ concessis decimis labor. qꝺ maᵘs est ꝛ noualiũ qꝺ minᵘs est. s. de deci. ex pte. iij. Itẽ cui concessum est testari: puta filiofamilias i peculio castrẽsi s ꝛ donare cã mortis. ff. de dona. cã mor. l. tã is. cõ cor. xij. q. j. pcipim⁹. cui ꝯmittũt ale: ꝛ res eccl̃e. et. s. de dote post diuor. resti. p vr̃as. cui ꝯmittit vxor, corp⁹ bñ põt ꝯmittere dotẽ. Et no. ꝙ istud est vnum brocardũ cui lꝫ plᵘs: ꝛ minᵘs. Aliud qꝺ lꝫ maiori ꝛ minori. xcv di. illud supfluũ. Aliud negando cui non licꝫ minus/ nec maius. de sen. excõ. cũ illoꝝ. ꝛ qꝺ non lꝫ in minori nec in maiori. de elec. cum in cunctis. vbi de hoc. Contra/ad hanc rl̃am. s. e. li. de pbẽn. cui de non sacerdotali. Solu. illud facit forma mãdati: ꝛ eodeꝫ mõ rñde ad. c. e. ti. cũ in illis ꝓ vlt. ꝛ fa. qꝺ dixi. s. ca. plus semp. Itẽ ꝯ. de ꝯse. di. ij. ꝯperim⁹. sꝫ illud spãle ꝓpẽ vnioneꝫ e sic etiã rñdet ad. l. ff. de admi. tu. cũ q̃rit. Nã pupill⁹ pt ola nola q̃ fecit tutor respuere: sed non q̃dã respuere ꝛ q̃dã approbare Itẽ ꝯ de trãs. c. vlti. vbi ꝯmittit trãsire ad maiorẽ dignitatẽ: sꝫ nõ ad minorẽ. Soluevt ibi no. i glo. pe. Itẽ ꝯ. xxxiij. q. ij. latorem. vbi põt cõicare: sꝫ nõ oblationẽ dare. ad idẽ. xvij. q. iiij. miror. Itẽ ꝯ. de tornea. c. j. de rap. ꝯ. ij. vbi ꝯcedit pnia ꝛ nõ sepultura. Sol. vt no. i pdi. c. j. de tornea. qa regulare ẽ qꝺ de dr̃: nisi a minore ꝓhibeatur ex cã: vel vt consulatur viuis vt ibi. vel ob aliã cãm. Itẽ ad negatiuã ꝯ. xxxvj. dis. q ecclesiasticis. ꝛ. j. q. j. si q̃ ep̄i. vbi q̃ iniuste ordinẽ ꝯtulit puatur collatione illiᵘs ordis: sꝫ nõ minoris, vel maioris sm Ber. lꝫ hug. ꝯ. lꝫ dicvt. s. pxi. dixi. plᵘs g qualitate includit minᵘs: sed non semp. vt. s. sicut plᵘs quãtitate non semp icludit minᵘs: vt. s. dixi. eo. ti. plus semp. Additio. i. Jo. mo. dicit ponendũ exẽplũ p. l. insti. mã. ꝓ is qui exequtur. si mandaui fundũ emi ꝓ cẽtũ: videor ꝙ emat ꝓ minori si haberi põt. ꝛ remittit ad regulaꝫ plᵘs semp. Jo. an. Additio. ij. Dy. ponit exẽplũ i patre cui lꝫ occidere adulterũ inuentũ cũ filia: multo magis ꝯtumelijs afficere. ff. de adul. nec i ea ꝓ ius occidẽdi. Itẽ iudex põt deferre actori iuramẽtum in litẽ qꝺ est plᵘs: posit g taxationẽ iusiurandi adijcere qꝺ est minᵘs ff. de iureiur. videm⁹ ꝓ pe. Jo. an. Additio. iij. Eadeꝫ rñsio ad. l. in cause. ff. de ꝓcu. vbi licet ꝓcuratorẽ i totum reuocare non in parte sm Dynum.

Idem. iiij.

Qui prior est tempore: potior est iure.

Qui por est tp̃e. Casus figuratur per. ca. vi. xvij. di. iuncto. c. j. de maio. ꝛ obe. in anti. Ponamus ꝙ iter canonicos alicuiᵘs eccl̃e est ꝯtentio qs debeat pmo se subscribere in instr̃o in quo continentur actᵘs capitulares: vel est cõtentio iter canonicos in sessiõib⁹ qs debeat esse in loco honorabiliori vel in optione pbende est cõtẽtio qs debeat hr̃e electionẽ? Rñdetur ꝙ antiquior canonicᵘs est ceteris pferendus: qꝛ q por est tp̃e potior est iure. Itẽ pt poni casus in plurib⁹ expectãtib⁹ auc̃te apo. quoꝝ vnᵘs pcedit in data. vt ponamus ꝙ papa hoc anno fecit michi grãm in eccl̃ia pdicta. qꝛ mãdauit canonicis illiᵘs eccl̃e vt ꝯferrent mihi pbendã si q̃ vacaret: als pma vacantẽ. postea papa in dicta eccl̃ia fecit tibi silẽm grãm. querit quis nr̃m sit pferẽdus in assecutione pbẽde? Rñdet ꝙ ego qui suꝫ prior in data: quia qui prior est tempore potior est iure. Itẽ põt poni casus in plib⁹ creditoribus: vt si sint plures creditores alicuiᵘs debitoris ꝛ vẽdantur res ipiᵘs debitoris q̃rit quis debeat esse por in debito ꝯsequẽdo. Rñdet idem ꝙ ille qui est prior in tempore.

Casus litteral. d. helie

diuisio Glo. se. dicit vñ sumpta ꝛ ponit exẽpla. ꝛ ad vltimũ exẽplũ signat ꝯrium ꝛ soluit. scꝺo dicit regulã ꝓcedere in his q̃ pendent a voluntate duorũ non in legibus vel testamẽtis. signat ꝯrium ꝛ remittit. Item ꝓcedit cum par est ius vtriusqꝫ.

b Qui por est tp̃e. hec regula sumpta ẽ ex. l. ff. e. ti. q̃tiens vtriusqꝫ. Po. ca. in iure cessionis ꝛ subscriptionis. xvj. di. c. vlt. ibi pponitur pᵘs ordinatᵘs in assecutione pbende qui pmo ipetrauit. s. e. li. de pbẽ. eum cui. Ex duobus emptoribus vel donatarijs pponitur in reivenditione ille cui res prius tradita fuit. C. de rei vendi. quotiens. in prin. ꝛ in fine. Sed quare i hoc vltimo casu prefertur ille cui fuit primo res tradita: ꝛ non ille cui primo fuit vendita vel donata qꝺ esse deberet secundum hanc regulam? So. hec regula locum hꝫ in his quorum vtriusqꝫ par est causa: vt i pdic. l. q̃tiẽs. ff. e. ti. sed post vẽditionẽ quis remanet

dño. vendendo & tradendo scdo potior est cã scdi vt ibi. hoc pbař. C. de here. vel act. vẽ. l. q tibi. teneř tñ poti ex ẽpto quãti sua itereſt vt ibi: ſed p lřas pape qs ſtatim eſt canonic⁹: ideo in eis attẽdim⁹ datã. vt in pdic. decre. cum cui. & facit qd no. de ſpõ. duop. c. vlt. l. j. glo. Et no. q hec regula locũ hz in ꝯtrib⁹ & in his q̃ duop volũtate depẽdent. ſed in legibus et cõſtitutionib⁹ que pendent ex vnius volũtate reuocat poſterior poꝛẽ. Idem in teſtamẽtis eadẽ de cã: qꝛ ex vni⁹ voluntate depẽdent ad pmũ. de ꝯſec. di. j. c. vaſa. de cog. ſpi. c. j. ff. de le. nõ eſt nouũ. Ad ſcdm. xiij. q. ij. vltima volũtas. ff. de leg. j. ſi mi chi. Ad primũ ꝫ. xxxiij. q. ij. hoc ipm. in fi. & l. diſt. dño ſancto. vbi di q poti⁹ ſtam⁹ antiquo iuri q̃ nouo. Sz dic vt ibi. et vt. ĩ. dixi: hec regula. in his locũ hz q̃ par tes habẽt. nã pͥuilegia ꝯſideranř non ſolũ ex tpe: ſed ex cã. ff. de pͥuile. cre. l. priuilegia. hinc eſt q receptus auc. apo. pferř olbus etiã ãte receptis alioꝝ auctę. ĩ. eo. lib. de pben. hi qui. Et creditrix dotalis prefertur etiã quibuſdã anterioribus creditorib⁹: non tñ filijs ex poſt matrimonio qui agunt de dote materna. C. q po. in pi. ha. l. vlt. & ibi de hoc. et plene per Azo. l. ſum ma. eo. tit. Additio Sed lõge plenius hic per Dy. cu ius diſtinctionem vide Joh. an. Additio Dy. ponit exẽplum l creditorib⁹ qb⁹ res ſunt obligate vt potior ſit q pͥoꝛ eſt tpe. ff. q po. l pig. j. potior. & l. creditor. et C. eo. l. fundũ &c. Joh. an. Additio Et. ĩ. de maio. & obe. c. j. vbi d hoc Dy. alle. ff. de al. ſeru. l. j. ij. & iij. & C. de conſu. l. j. lib. xij. Jo. an. Additio In pari forma & de hoc plene. ĩ. eo. lib. de ꝯceſ. pbẽ. ſi ſoli. in vlt. gloſa Additio Niſi prius ſe cõſtituiſſet prioris nomine poſſidere vt ſcripſi in Specu. de empti. & vendi. ca. ij. vbi gloſatur verbum conſtituit poſſidere. Johã. an. Additio. v Et. ĩ. e. li. de ꝯſti. c. j. vbi etiã de hoc. Jo. ã. Additio. vj Et. ĩ. de cele. miſſa. cum marthe.

Idem. lv.

Qui sentit on⁹: sentire

consequitur emolumẽtum: etiam dꝫ habere onus: qꝛ beneficium datur pꝑter officium.

Idem. lvi.

Id dꝫ cõmodũ: et ecõtra. In re⁹ cõi

Poſte-rioꝛi-tas pre ualet i legib⁹ et teſta mẽtis.

Gło. ſe. dicit vñ ſumpta & ponit exẽpla in vtroq; diuiſſo. ſcdo ponit quattuor caſus quibus fallit regula.

a Qui ſentit onus. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. ſcdm naturã cuiuſq; rei. Po. caſum l clerico qui propter lapſuz detrudiř in monaſterium ad penitentiã peragẽdam: qꝛ res ei⁹ pficiẽt monaſterio. xvj. q. vj. de lapſis. ad idẽ. ĩ. de ſe pul. c. j. ibi: ſunt ꝯſolationum ſocij &c. & C. de fur. & ſer. cor. l. vlt. §. ſed cũ in ſcda. vbi ꝯmodatarius ſi furtiue ab eo ſurripiař res ꝯmodata: & agens furti conſequa tur penam a fure: penam ipſam non reſtituit dño: ne ſit dãno tñmodo dedit⁹ qui rem commodatam acce pit: ſed liceat etiaz lucrũ ſperare. In ſcdo dicto ibi ſcz ecõtra pone caſum in patrono qui defenſare dꝫ eccle ſiam. xvj. qõ. vij. filijs in clerico q officiare dꝫ eccleſiã. de pben. ſignificatũ. & dicit lex nõ eſt ferendus qui lu crũ amplectiř: onus autẽ ſubire recuſat. C. de ca. tol. l. vna §. p ſcdo. in fi. Concor. ad hanc regulã. vij. q. j. ibi. xij. q. ij. charitatẽ. cũ ſuis ꝯcor. & ĩ. eo. rõni. ff. de peri. & cõmo. rei ven. l. id qd poſt. Et no. q hec regula fallit interdum ratiõe etatis vel perſone interdũ ra tione nature cõtractuũ: interdum ex ſpãli pacto. Pri mũ ptꝫ. C. de le. tu. l. vlt. l fi. ibi eñ minores lz ad tute le grauamen nõ veniant ſucceſſionis emolumentum nõ amittũt. inſti. de le. tu. in fi. ibi dicit tex. plerũq; vbi ſucceſſiõis eſt emolumentum ibi & onus tutele dꝫ eſſe ideo aũt dicim⁹ plerũq;: qꝛ ſi femina impubeꝫ manu mittiř ipſa ad hereditatẽ vocař: cũ ali⁹ tutor ſit. Scdm ptꝫ ex. l. ff. p ſo. l. de illo. & l. non ob eã. ibi eñ nõ fit cõ penſatio emolumẽti qd ſocius attulit ſocietati dãno qd intulit: imo eo nõ obſtante dãnũ emendare teneř. & eſt rõ vt dixi: natura ꝯtus: ꝯhiř eñ ſocietas tñ ob lucrũ. Tertium ptꝫ. ff. de pac. do. l. familie. ad idẽ C. fa. her. l. licet. ad hoc. ĩ. eo. lib. de pac. c. j. & vlt. Itẽ fallit vbi ex cã quis phibeř ab emolumento: lz onus habeat ſicut in iudice q nichil a partib⁹ dꝫ exigere: ni ſi expẽſas moderatas cum pficiſcitur p cã: nec tũc il las ſi partes notabil'r paupes ſunt. ĩ. e. li. de reſcrip. ſtatutũ §. inſup. & §. ſeq. & idẽ in ſiſtibus. Et cõcor. ad hanc regulã. ca. decre §. aſſeſſorẽ. Additio. l. Et econ tra vnius intellect⁹ eſt q ſentit ꝯmodũ ſentiat onus. & huic glo. pſequiř. Alt⁹ ſenſus eſt. q nõ ſentit onus nõ ſentiat ꝯmodũ. & p hoc. xxxiij. di. pꝫter hec. ĩ. eo. lib. de elec. gñali §. illos &c. Jo. an. Additio. ij. Et. ĩ. eo. li. de elec. cũ nõ deceat. Jo. an. Additio. iij. Unde qd not. ff. de nego. geſt. l. ſi negocia abſentis. Jo. an.

Caſus l falit. d. helie

Qui ſentit on⁹. Caſus pmo figuratur per. ca. de lapſis. xvj. q. vj. Ponamus q aliquis cleric⁹ perpetrauit aliquod delictum, pꝑter quod fuit ꝯdem natus agere pniam in aliquo monaſterio: nunqd bo na ſua trãſeunt in monaſteriũ: vel monaſteriũ tenea tur ipſum alere expenſis monaſterij? Reſpõdetur q ſi fuit condẽnatus ad agendum ppetuã penitẽtiam in monaſterio bona ſua tranſeunt in monaſteriuz. qꝛ ex quo monaſteriũ ſentit on⁹: etiã debet ſentire emo lumentũ. Itẽ põt poni caſus p. c. j. de ſepul. ĩ. e. li. vbi di q ſi parrochianus eligat ſepulturam alibi q̃ l ſua eccleſia parrochiali: ex illis que obuenerũt ratiõe fu neris eccleſia prochialis dꝫ habere quartã: vel aliaz portionẽ ſcdm cõſuetudinẽ regiõis. c. certificari. eo. tit. in anti. qꝛ ſicut eccl'ia prochialis ſuſtinuit labores ad miniſtrãdo & celebrando diuina. ita ſimil'r debet eſſe particeps in emolumentis. Item põt poni caſus p. c. filijs xvj. q. vij. Certũ eſt q patron⁹ in eccl'ia pꝛonata ex iure patronatus conſequitur aliqua emolumenta qꝛ ad illã eccleſiã põt preſentare virũ idoneum. Itẽ in ſeſſionib⁹ & ſepultura eſt pre ceteris honorãdus. Itẽ ſi patron⁹ deuenlat ad paupertatẽ eccleſia teneř ſibi ſubuenire pre ceteris egentib⁹. Sed qd ponam⁹ q ec cleſia opprimiř: nunqd patronus tenetur eã defende re? Rñdet q ſic. quia ex quo ſentit ꝯmodũ: ſentire de bet onus. Itẽ poteſt figurari caſus p. ca. ſignificatũ. de preben. in anti. vbi dicitur q ex quo clericus perci pit fructus & emolumenta eccl'ie: ita ſil'r tenetur & de bet eam officiare & facere diuinum ſeruitium: qꝛ ex q

Caſus l falit. d. helie

In re cõi. Caſus in hac regula figurař pmo p ca. j. xxxiij. q. v. hoc mõ. Ponam⁹ q cler⁹ ꝯtrit ma trimoniũ cum berta ꝯcto mřimonio et ꝯſummato al ter ꝯiugum vult intrare religionẽ altero inuito et in pꝛeiudiciũ alteri⁹? Rñdet q non põt: qꝛ in re ꝯmuni po tior eſt ꝯditio phibentis. Itẽ põt poni caſus p. c. qꝛ p pter. de elec. in anti. Uacãte eccleſia picta. canonici ec cleſie ſup electione futuri plati voluerũt cõpromitte re in aliquos arbitros. aliq ex canonicis nõ conſenſe runt: ſed dicũt q volũt hře vocẽ. vtrũ poſſint ipedire ptãtẽ trãſlationis in arbitros: & ne fiat ꝯpromiſſum? Rñdet q ſic: qꝛ in tranſlatiõe ptãtis in arbitros req̃ ritur ꝯſenſus oim. et hoc per rõnem huius regule: qꝛ in re cõi potior eſt conditio prohibentis.

Glo. ſeq. ponit exẽpla & remittit. & vj. caſus excipit

b In re cõi. Po. ca. in duob⁹ cõiugatis: quoꝝ vno

voucre volēte ⁊ altero ꝓhibēte: potior est cā ꝓhibētis xxxiij. q. v. c. j. Itē vno ꝓhibente ne ꝓcedatur p viā cō promissi potior est ipsius ꝯditio. ē. de elec. qr propter ibi vice oim. Itē duob⁹ cōem hñtib⁹ parietē: alter nō pōt destruere ⁊ reficere altero ꝓhibēte. ff. de ser. vrb. pre. parietē. ⁊ su erant hec v̄ba. l. ff. cōi. di. l. sabinus. et ibi d hoc. Et fallit hec regula in casib⁹ ibi no. p̄mo qñ nō interest socij puta qr incrustare vel depīgere. ff. de serui. vrb. p̄dio. l. q̄dam p̄ber⁹ § parietē. vel vult schalas iuxta parietē ponere vt eo. tit. l. fistulā. in fi. Scd̄o qñ ob hoc q̄sita est vt op⁹ fiat. ff. cōi diui. si edes. Itē qñ edificiū reficeret (i) C. de edi. p̄ua. si vt ꝓponis. ff. de dā. infec. si edib⁹ ⁊. l. in reficiēdo. Itē religionis fauore vt si ibi sepelire velit. vt. ff. de reli. si plures. vel i cōe sepulchrū alium mittere. insti. de re. diui § religiosum. ver. in cōe. Itē donatorē cōem hʒ cū donatario. C. de dona. sancim⁹. § ne autē. Accur. Et scire debes aliq̄d eē cōe vt singulis. aliquid vt collegio: vt te igi. ē. eo. qd̄ oēs. ⁊ habes ē. de ꝯsti. cū oēs. Joh. an. Additio. j. Et sic loqr ff. p socio. cū duob⁹ § item mala. Additio ij. Intellige q in h̄is casib⁹ d̄ bus reficere vel facere lʒ non velit soci⁹ facere iure seruitutis qd̄ non liceret. ḃalle. l. parietē. de ser. vrb. p̄dio. sed iure cōionis lʒ. ⁊ sic intendit glo. ⁊ fa. ff. p socio. cū duobus § idem r̄ndit. Jo. an.

¶ Glo. seq. ponit rationem regule.

a ¶ Prohibentis. qr volēs non solum dn̄s est: vt in p̄di. l. parietē. ff. de serui. vrb. predi. Jo. an.

Casus litalis d. helie

Contra eū. ¶ Casus i hoc cap. p̄mo pōt figurari p ca. in p̄n̄tia. de p̄ba. in an. hoc modo. Ponam⁹ q dicebaꝛ ab aliq̄bus q itrauerā aliquā religionem ⁊ in ea fecerā ꝓfessionē. ego autē excipiēdo ꝓposui p eo tpe q̄ intrauit religionē erā minor annis: ⁊ sic ꝓfessio nō tenebat: ꝓpterea non erā obligat⁹ religioni ad ꝓbandū meā intentionē videlʒ q erā minor ānis feci meos articulos in quib⁹ cauebaꝛ q erā minor annis et nō dicebaꝛ vtrum essem minor annis. xiiij. vel. xv. vnde iudex examinauit meos testes q̄ omnes deposuerunt q quādo intraui religionē erā minor annis. publicatis attestatiōibus meoꝝ testiū / ps aduersa ꝯ me ꝓposuit q non ꝓbauerā sufficienter meā intētionē: q solū ꝓbauerā q erā minor annis ⁊ nō q erā ipubes ⁊ minor. xiiij. annis. est ibi textus q fiet interp̄tatio ꝯ me vt p̄sumaꝛ q volueram dicere q erā minor xv. annis. Itē pōt poni casus p. l. cum in lege. ff. de ꝯhen. emptio. ⁊ ven. Ponam⁹ q habebā duas edes vicinas ⁊ cōtiguas. q̄libet ipsaꝝ erat altior diuersis respectibus. qr vna in parte anteriori erat altior altera reliqua aūt erat altior in pte iferiori. vēdidi tibi vnā istaꝝ domoꝝ: ⁊ in vēditiōe apposui istud pactū. stillicidia vt nunc sunt ita erūt in futurū. Utrū videar apposuisse seruitutē domui retēte vt nō possum eam eleuare in illa parte in qua recipit stillicidia dom⁹ vēdite. R̄ndet q in dubio p̄sumiꝛ q apposui seruitutē domui retente vt nō possem eā alti⁹ eleuare in illa pte in qua recipit stillicidia dom⁹ vēdite. qr fuit i potestate mea aptius declarare. l. l veterib⁹. C. de pac. Barto. l. l. labeo. ff. de ꝯhen. emp. ⁊ ven. Et hic est etiam glo. satis ampla. Sed q̄d dicemus ad. l. si in emptione. ff. de emp. ⁊ ven. vbi textus in ꝯrium: qr ibi dr cū fund⁹ vēderet: seru⁹ stichus accederet. id est venditus fuit seruus stichus cum fundo. ⁊ vēditor habebat duos seruos stichos. Dubitaꝛ de q̄ sticho intelligiꝛ tale pactū Dicitur ibi q est in potestate vēditoris retinere quē voluerit. ⁊ ibi illa v̄ba fuerunt dicta non a venditore sed ab emptore. Ideo dicūt aliq̄ q si verba fuissent p lata a venditore: q fieret interpretatio cōtra emptorem. qr verba sic ꝓferenꝛ in contractu. nec inspiceretur a quo fuerunt ꝓlata: sed cuius fauore ꝓferētur. ita q si illa v̄ba apponereꝛ gr̄a venditoris fiet interpretatio cōtra venditorem

Contra[b] eum qui legem dicere potuit: potior est ꝯditio ꝓhibentis[a]. Idem. lvij.

Si gr̄a emptoris: fiet interp̄tatio cōtra emptorē. Th istud nō placet glo. nec Barto. in dic. l. j. veterib⁹. immo dicunt si constet quis ꝓtulit verba: fiet interpretatio cōtra eū. sed in. l. illa non ꝯstabat a quo fuerant illa verba prolata ideo est in optione venditoris tradere quem stichū voluerit. Uel dicit glo. q ista regula fallit in iudicijs. qr non fit interpretatio contra ꝓferentem. l. si quis. ff. de iudicijs. Ratio est. quia si fieret interp̄tatio f̄m intentionē rei ꝯuenti ⁊ nō actoris libellantis: reus diceret q de illa re non intellexerat. Item fallit hec regula qñ alius ꝯtr⁹ esset inutilis: vt si stipular⁹ sum hoc modo. Promittis michi dare centum kalendis iulij. nō dico proximis queritur de quibus kalendis intelligatur: vtrum de proximis vel de alijs. est ibi textus q intelligatur de p̄mis. ⁊ interp̄tatio fit p me stipulāte: qr si attenderet tua intentio / tu diceres q tu intelligeres de vltimis que sunt circa iudicium finale ⁊ sic stipulatio esset inutilis.

¶ Glo. seq. dicit vnde sumpta: ⁊ ponit exēpla: ⁊ ad alterum remittit. scd̄o successiue signat ⁊ soluit septem contraria. tertio distinguit principaliter quinq̄ mēbra. sextum ⁊ septimum addit. in fine.

diuisio

b ¶ Cōtra eū. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. in ꝯhenda venditione. Po. ca. in dicto testis cui⁹ interp̄tatio fit cōtra ꝓducentē. ē. de p̄ba. in p̄n̄tia. Itē p. l. ff. de ꝯhen. emp. l. labeo. vbi obscuritas pacti nocet venditori qui legē aperti⁹ dicere potuit. ad idē. ff. de pac. l. veterib⁹. vbi plene de hoc contra. ff. de iudi. si quis intentione. So. illud in iudicijs: hoc in contractib⁹. Sʒ ad hoc ꝯ. ē. e. cū sunt obscura. sʒ ibi soluitur. Itē ꝯ. ff. de cōtrahen. empt. si ita distrahatur illa aut illa res quam elegerit venditor hic erit empta. So. verba illa fuerūt dicta ab emptore: vel naturale est in alternatiuis q sit debitoris electio. ꝯ. eo. in alternatiuis. cum suis ꝯcor. Item ꝯ eo. tit. in emptione. in p̄nci. vbi si in emptione fundi dictum fuerit accedere stichū seruū: accedit ille de quo vēditor itellexit. So. hoc in p̄ncipali: illud in accessorio. sʒ hoc nichil est vn̄ dic ibi verba ꝓlata fuisse ab emptore. Item cōtra. ff. de ser. vrb. predi. si seruit⁹. ibi ne luminib⁹ officiaꝛ. intelligiꝛ de p̄n̄tibus ⁊ futuris. Sed ibi non est obscuritas. sʒ gñalitas. ad idē de ꝓuile. qr circa. vbi gñaliter remittens decimas: futuras ⁊ presentes intelligitur remisisse. Itē ꝯ. ff. de v̄bo. obli. l. cū q̄. vbi intelliguꝛ kalende p̄me ad volūtatē stipulātis. So. inutilis esset stipulatio: si ad volūtatē debētis q̄ de vltimis mundi kalēdis intelligeret ⁊ diceret. Itē ꝯ. ff. eo. tit. l. in ambiguis. vbi staꝛ alo ꝓferentis. Sol. illa in testamētis rescriptis ⁊ legib⁹: vt ibi no. hic aūt in ꝯctib⁹. Ut igiꝛ plene liq̄at hec materia: lʒ de ipsa tracteꝛ de spōsa. ex lr̄a. j. de pac. l. veteribus. tu tn̄ not. q obscuritas vel ambiguitas: aut apponiꝛ in vltimis volūtatib⁹: aut in ꝗ̄ctionib⁹ factis in iudicio: aut in ꝯfessionib⁹: aut in ꝯtractibus ⁊ pactis: aut in sentētijs. Si in vltimis voluntatibus subdistingue: quia aut constat de volūtate expresse vel tacite. Si expresse: illa seruatur quia nichil est quod tantū debeaꝛ hominib⁹: ꝯ q vlt

Deposi tio te stis inꝯ p̄taꝛ ꝯ ꝓducē tem.

time voluntatis liber sit stil⁹.xiij.q.ij.vltima volūtas de test.officiū.de ꝯdi.app.ca.ij.C.de sacrosan.eccl.l.j. Si ꝯstat tacite.vt ꝑ ꝯiecturā illa seruat ad hoc.xxvj.q.vj.q recedunt.de test.reqsiti.ff.de leg.j.si seru⁹ plurib⁹.iij.fi.nisi dicta voluntas turpis esset.vt.ff.de ꝯdi.in.l.qdā.vel alis ꝯ ius. Pone exē pluz.ꝭ.de testa.hu.a.z.c.raynu.l fine.ff.ad.l.fal.

apertius est interpretatio facienda. Idem. lviij.

titia.qꝛ ꝑuata dispositio testatoris zc.de testi.reqsiti.ff.de le.j.l.nemo pōt.si nō ꝯstat expresse nec tacite stet ṽbis testamēti.ad hoc.xxij.q.ij.is aūt.de cele.mis.in qdā.de spō.ex lris.j.ff.de exer.l.j.§.si is q nauē.ff.de le.iij.l.nō aliter. Si aūt ṽba sūt nimis larga.sequimur benigni⁹ z minimū.ff.ꝺ le.iij.l.nūmis.ꝭ.eo.l.obscuris cū suis ꝯcor.z sic esset heredis electio.C.de ꝯdi.inde.l.si qs seruū.ff.de le.j.legato.z lex.ff.e.tit.si dom⁹.l.q duos.loquit cū heres est in mora.vt no.de testa.indicāte.ad hoc isti.de le.§.si gnalr. Si ṽo non appareat q pars sit benignior vel minor neutra tenet.ff.de re.iu.l.duo sūt.ff.de manu.test.l.cū ex plurib⁹.ff.de lib.z posthu.nolatim. Si q̄rat ad quem spectat idagatio dic q ad iudicē.C.de fideicō.l.volūtas defuncti. Si i iudicijs sit ābiguitas fit interꝑtatio ꝓ ꝓferente. (iiij) Ratio: qꝛ debitor semꝑ negaret se ꝺ hoc sensisse.C.de an.ex.l.vlt.in fi.ff.de ṽb.ob.inter stipulātē.§.j.ar.ff.de tribu.l.illō.§.j.z.ff.de eo qꝺ cer.lo.l.nō vtiqꝫ.§.damus.z hoc in litis exordio.de hoc de restit.spo.cū ad sedē. Si ṽo in ꝓbatiōib⁹ sit ābiguum: interꝑtamur ꝯ ꝓducentē.de ꝯdi.ap.ꝑ tuas.de ꝓba.in p̄ntia.de test.cū tu.de fi.instr.iter.in fi.debēt eñ ꝓbatiōes eē clare de ꝑscrip.audit' saluo eo q possent testes obscure deponētes interdū iterū interrogari.de test.cū clamor.qꝺ dic vt ibi no. (v) in ꝯfessiōib⁹ si ꝯfiteat qs icertū certificare cogit.ff.de ꝯfes.l.certū.aliōqn accipiet qꝺ magis expediet aduersario: vt ibi.z.ff.de iter.act.de etate.§.nihil.ad hoc.ꝭ.de accu.cū dilecti.z.ꝭ.eo.li.de cōfes.c.ij. In ꝯcrib⁹: aut est certū de ꝯsensu: aut de dissēsu: aut est dubiū. In ꝑmo stat ei qꝺ senserūt.ff.de re.du.l.in ābigua.de spon.c.j. In.ij.nil valet.xxx.q.ij.c.vno.ꝭ.de rap.cū cā.de pig.illo vos.xxix.qꝺ.j.§.j.ff.de ꝯhē.emp.l.in vēditiōib⁹ z ibi error: nō solū corꝑis: sed etiā materie venditionē ipedit.nichil eñ tā ꝯriū consensui sicut error.ff.de iurisd.om.iud.si ꝑ errorem.ff.de iudic.l.ij.et errare est aliud ꝓ alio putare.xxxviij.di.q̄uis.z.xxij.q.ij.in qb⁹.nō tñ ois error m̄rimoniū ipedit: sed error tm̄ ꝑsone z ꝯditionis: qꝺ dic.vt.xxix.q.j.§.j.z in sum.tꝫ etiā pign⁹ cū obligat es ꝓ auro.ff.de pigno.act.l.j. In.iij.casu.s.cū ē dubiū subdistigue.aut pōt valere ꝭm vni⁹ intellectū tm̄: aut ꝭm vtriusqꝫ.si ꝭm vnū tm̄ valeat ꝭm quē valere pōt.ff.de ṽb.obli.l.quotiēs. Et hꝫ hoc locuꝫ etiā in ꝯctu m̄rimoniali in foro iudiciali. In foro aūt aīe staret ei q dissensisset in tali dubio.vt.ꝭ.de spon.tua nos.si ꝭm vtriusqꝫ itellectū pōt valere valeat qꝺ est ṽisimili⁹.ff.de ṽbo.obli.l.cū q ita stipulat⁹.ff.e.ti.l.in obscuris.z de ṽb.sig.abbate.ꝭ.c.inspicim⁹.cū suis cōcor. Sꝫ si dubitat qꝺ est verisimili⁹: seruat qꝺ i hac regula dr.ff.de ṽb.obli.l.quicqd.z.l.si qs ex plurib⁹ fundis.z hec vera cū neuter dolū ꝯmittit.si autē alter dolū ꝯmittat: ꝯ eū fieret interpretatio.xxij.q.v.§.ex his.z.c.quacūqꝫ.si vterqꝫ tunc ad cōem significationē recurret vt i dicta decre.ex lris.vbi de hoc.xxij.q.v.§.ii ergo.z idem reperit in iuramētis: vt ibi no. In sentētijs suis interpretari poterit ꝑses ꝓulcie vel ꝑegrare: cetaris.ff.de ap.ab executore.l.ꝑn.minor no.C.de sen.excō.pe.reci.l.ij.vbi

Errare est aliud ꝓ alio putare

Snia suā an possit

de hoc.ff.de re iudi.l.iudex.functus est eñ officio suo siue bene siue male iudicādo: qꝺ intellige in diffinitiua: sec⁹ in interlocutoria: qꝺ dic vt not.de appel.cum cessante. (v) De fructib⁹ tñ et expēsis supplere pōt eadē dic.ff.de re iudi.l.Paul⁹.z.ꝭ.eo.lib.de ap.cum appellatiōib⁹.z de hoc not.xxxv.q.ix.§.qꝛ ergo.alias icipit his ita.l.j.glo.xj.q.j.§.

iudex interꝑtari.

Non est obligatorium contra bonos mores

et his.de postu.ca.j.et ibi de multiplici iterꝑtatione. De legibus nō est dictū: qꝛ in eis nichil est obscurum vel ambiguū.iiij.di.c.erit.et in ꝓhemio decretaliū.C.de no.co.cō.in.j.cōstitu.ibi erit lex certa z breui sermone ꝯscripta.si tñ ambiguitas videret in eis esse recurrit ad ꝯdentē.qꝛ ille sol⁹ interꝑtari pōt q condere.xj.q.j.§.ex his.de iudi.cū venissent.de sen.excōi.inter alia.C.de le.l.vlti.z idē in ꝑuilegijs q sunt leges ꝑuate ꝑ eadē iura. Additio. Et.ꝭ.de offi.ordi.§.si ṽo.z.ff.eo.ti.l.neracius.z vide qꝺ dixi post Inno.z Hostiē.z Cōpost.de rescrip.cām.suꝑ glo.pe.Io.an. Additio.j. Legē largissime ponit.sic.j.c.ꝯcr⁹.Io.an. Additio ij. Per quā.l.z.ff.de ser.vr.ꝑdi.si arborē.§.hec lex.et de ꝯhē.emp.cū i lege.z.l.labeo.ponit Dy.i eo q vēdēs z tradēs domū dicit stillicidia vt nūc sunt ita sint vr dicere q domui vēdite debeat a vicinis hui⁹ stillicidiorū nō ecōtra q dom⁹ vēdita debeat seruitutē vicinis.Io.an. Additio.iij. Aut i stipulatiōe ꝑtoria: z tūc ꝑtoris erit iterꝑtatio.ff.de ꝑto.stipu.l.j.§.fi.z.l.ꝑtorie. Dy. Additio.iiij. Sit actor vel re⁹ ꝭm Dy.q al.qꝺ no.i.l.si qs intētiōe.Io.an. Additio.v. Et e.ti.ꝑ tuas.z i ꝑdic.decr.in p̄ntia.l.iiij.gl.Io.an. Addi.vj. Et pleni⁹ ibi scꝑsi.Io.an.

Non est obligatoriū. Casus i hac regla pōt figurari multis modis. Primo ꝑ.l.ꝯctus.ṽsi.excepto.ff.eo. Ego deposui apud te libros meos vel aliaꝫ rem z fuit appositum pactū inter nos.qꝛ volui vt si res ꝑderet dolo tuo vel cā vēderes q nō possem agere contra te actione depositi z iuraui illud videlꝫ q nō agerem ꝯ te.etiā si in re deposita dolum cōmitteres: vtrū valeat tale pactū iuramēto firmatū vt nō possim agere ꝯ te? Rñdet q nō.qꝛ illud iuramētum est ꝯ bonos mores.z inuitat te ad delinquendū.z nō est obligatorium ꝯ bonos mores iuramentū. Itē pōt casus figurari ꝑ.c.j.xxij.q.iiij. Ego ꝓmisi tibi occidere patrem meū.z casu q ipm nō occiderē tibi stipulāti ꝓmisi z iuraui soluere centū.nō occidi ꝑrem meū.vtrum possis agere ꝯ me etiā ꝯditiōe ex stipulatu ad centū? Certe nō.qꝛ illud iuramētū est ꝯ bonos mores: z ideo nō est obligatoriū. Itē figurat casus ꝑ.c.q̄ntaualli de iureiurā.in ant. Uxor z filie q̄ntaualli.id est illi⁹ hois sic vocati habuerūt ṽba imo ṽbera cū vicinis suis.vicine fecerūt ꝯuenire vxorē z filias q̄ntaualli suꝑ actione iniuriaꝝ. Quintaualli ꝓmisit z iurauit q erat cōtent⁹ stare ordinatiōi z volūtati vicine iniuriate.ipsa vicina noluit hꝛe emendā ꝓ iniuria sibi illata.sed voluit ꝓ oi emēda q q̄ntaualli expelleret a se vxorē z filias exheredaret si vnq̄ ṽbū iniuriosū ꝓferrēt ꝯ ipam vicinā accidit q vxor z filie q̄ntaualli ꝓtulerūt ṽbū iniuriosum ꝯ vicinā als iniuriatam.dubitauit q̄ntaualli vtrū esset obligat⁹ ad repellēdū a se vxorē z exheredandū filias.vñ ipse ꝯsuluit roma.pōn.q ꝯsult⁹ rñdet q nō.qꝛ suū iuramētum erat ꝯ bonos mores et non est obligatorium ꝯ bonos mores iuramentum.

Glo.seq.dicit vnde sumpta z ponit exēpla: scꝺo dicit fallere regulā decre.si vero.tertio isti⁹ regule dat concor.z assignat duplicem rationem.

Non est obligatoriū. (j) Hec regula sumi potuit

Casus litteral' d.helie

ex.l.ff.e.ti.cõtractus quidã.§.excepto. p quam pone exemplũ. nã nõ valet pactũ q dolus futur⁹ nõ prestet vt ibi. Itẽ pone in eo qui iurauit patrem occidere: vl' ſiſte qd facere.xxij.q.iiij.c.j.⁊ p totum. In eo qui iurauit vxorẽ ⁊ filios expellere.de iureiu.quantaualius. et p l.ff.d lega.j.ſi qs indiunos.l ſi. vbi qd ſcriptũ eſt in teſtamẽto ꝯ bonos mores ⁊ iuramẽtũ nullius eſt momẽti.ad

pſtitũ iuramẽtũ. Idem.lix.

Dolo [a] facit q̃ petit qd reſtituere opꝫ eũdẽ.

idem de pac.do.cõuenire. vbi pactũ ne cũ vxore agat rer amotar nõ valet: qꝛ per illud inuitant mulieres ad furandũ. Nõ eſt ꝑ pciſe vera regula q̃ dicit q iuramentũ ſeruãdum eſt: ſi põt ſine interitu ſalutis eterne ſeruari.ſ.de iureiu.ſi vo.nã ſi eſt ꝯ bonos mores non obligat: vt hic.⁊ i ſupradictis iurib⁹. Idẽ in q̃libet temerario.eo.ti.ſicut.⁊.c.tua nos.⁊ qñ vi vl' dolo pſtitũ eſt.ſ.e.li.de iureiu.lꝫ.qd dic vt.ſ.qd me. can. abbas xv.q.vj.c.ij. Et facit ad hanc regulã.j.eo.in malis.[ij] Et habuiſti idẽ de ipoſſibili.ſ.eo.nemo põt.[iij] nõ tꝫ ergo turpe pactũ vel ꝯ bonos mores.ſ.de pac.c. vlti. ꝑ nec iuramẽtũ qd acceſſoriũ eſt.⁊ facit.ſ.eo.acceſſorium. Et vide qd ibi dixi. Et no.q debem⁹ reb⁹ vti eo mõ ad quẽ ſunt iſtitute.vt.xxij.q.ij.is aũt.ſꝫ iuramẽtũ nõ eſt iſtitutũ vt ſit iniq̃tatis viculũ.xxij.q.iiij. inter cetera. ꝑ iniq̃tatẽ nõ viculat vel obligat: vt hic vides. Additio.j. Loq̃t ꝑ regula i phibitis ꝓpter turpitudinẽ ſui.in phibitis vo fauore pſone iuramẽtũ illi⁹ cui⁹ fauorẽ reſpicit.facit valere qd nõ valebat ſm Dy. vt in auc.ſacra.C.ſi aduer.vẽ.l.j.ſ.e.de pac.c.ij. de iureiur.c.ij.cũ ſuis ꝯcor. Jo.ã. Additio.ij. Facit etiã.ſ.e.lib.de elec.vbi piculũ.§.qd autẽ.⁊.c.qꝛ ſepe. de re.ec. non alie.§.ꝯct⁹. Jo.an. Additio.iij. Ut ibi dixi hoc eſt ipoſſibile moris vel iuris.⁊ vt hic dicit Dy.q̃ ꝯ bonos mores ſunt impoſſibilia dicunt de iure.ff.de ꝯdi.inſti. filius.⁊.l.conditiones.⁊.l.quidam ꝑ ⁊c. Jo.an.

Reb⁹ vtẽduꝫ ẽ ad eũ modũ ad quẽ ſunt in ſtitute

Casus lralis d.helie

Dolo facit. Casus figuratur p.c.null⁹. xiiij.q.iiij.iuncto.c.debitores.de iureiur. in ãti.⁊.l.do lo.ff.d excep.do.hoc mõ. Ponam⁹ q Titi⁹ mutuauit mihi ſub vſuris aliquã pecunie ſũmã.⁊ fuit facta pactio vallata ſtipulatione: qꝛ ex nudo pacto etiã iuxta ꝯctũ nõ orit actio: niſi ſit vallatũ ſtipulatiõe.l.j.C. de vſur.ꝑ tici⁹ mutuauit mihi pecuniã ſub vſuris.ſatiſfeci de ſorte pncipali: de vſuris non ſatiſfeci.vult agere ꝯ me ad vſuras: dico q non teneor: qꝛ etiã ſi ſoluerem vſuras poſſem eas repetere tanq̃ indebitas.⁊ eſſet illas mihi: reſtitutur⁹. ⁊ ſic dolo petit illud qd eſt mihi reſtitutur⁹. vtrũ bñ dicã: Rñ.q ſic. Sed ſi iuraſſem ſoluere vſuras tũc deberẽ ſoluere vt ſeruarẽ iuramẽtũ.nõ aũt vtute obligatiõis ⁊ ex vi actionis: ſꝫ ideo: qꝛ poſſum ſeruare iuramẽtũ ſine interitu ſalutis eterne: ideo debeo vſuras ſoluere vt ſeruem iuramẽtum.ſed poſtea potero illas condicere tanq̃ indebite ſolutas.

diuiſio

Glo.ſeq.dicit vñ ſumpta ⁊ ponit exẽpla.ſcdo notat duo neceſſaria vt pcedat regula.

a Dolo facit. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.e.ti.l. in ꝯdẽnatione.§.dolo facit. Po.ꝑ ca.in vſurario q̃ nõ petit vſuras a debitore: ipas enim reſtituere cogeret xiiij.q.iiij.null⁹.ad idem de iureiurã.debitores.j.rñ. ad idẽ.ff.de exce.do.l.dolo. vbi herede dãnato a debitore debitor non põt ex teſtõ agere: ⁊ doli mali exceptione vti põt: ⁊ ibi etiã ſunt hec vba. Duo autẽ notãtur circa hãc regulã. Primo q hic df locum hre qñ reſtituẽda eſt res ei a quo petit: ꝯmodatari⁹ ẽm repetit rem a fure quã reſtituere eũ oportet dño.C.de fur.et ſer.cor.l.vlti.§.ſꝫ cum. Uir ſoluto mrimonio petit dotem a ſocero: quã vxori ⁊ ei⁹ liberis eũ reſtituere opꝫ. ff.ſo.ma.ſi ſocer.§.luci⁹. Itẽ in vſurario qui vſuras repetit quas aliis ſoluit: ſi non eſt ſoluẽdo pſtita cautiõe de ipſis reſtituẽdis ei a q̃ pcepit.ar.ff. de reſtitu. ſpo.oll. ij.⁊ not. d vſu.qꝛ fruſtra. Scdo not.hanc regulã non hre locũ in poſſeſſoriis iudiciis: ſꝫ i petitoriis.⁊ hoc

Non[b] eſt Idem. lx. in mora qui põt exceptione legitimã ſe tueri.

etiã no. Gof.de offi.deleg.venerabili. ⁊ Ber. de reſti. ſpo.in lris.⁊ pbatur.ff.quo.le.l.j.in pn. vbi df q here di reſtituit: qd legator nolẽ pter ei⁹ voluntatẽ p legatarios poſſidet.iij.q.j.c.ij.de ordi.cog.c.vlti.⁊ in predic.decre.in lris.⁊ in.c.ſeq.⁊.C.de rei vẽdi.ordinariij. cum ſuis cõcor.⁊.ff.de iudi.ſi de vi. Additio.j. Et ibi de hoc.⁊.C.loca.l.ſi ds ꝯductionis. ſi enim reſtituturus eſſet ſocero a quo petit locus eſſet regule. Jo.an.

Non eſt in mora. Casus in hoc.c.figurat multis modis. Pmo modo p.c.incognit⁹. xvij.qõ.ij. Pro intellectu hui⁹ca.eſt pſupponendũ q ſi ſeru⁹ alicuius dñi dño ignorante efficiat monachus: ⁊ faciat pfeſſionẽ nõ tenet pfeſſio: ſed dñs põt illũ repetere. qd ver eſt ſi dñs tacuerit p triẽniũ: ita q p lapſum illi⁹ tpis triẽnij cũ taciturnitate validat igreſſ⁹.⁊ hoc facit tacit⁹ ꝯſenſus reſultãs ex iſta taciturnitate. Hoc pſuppoſito pone ſic caſum. Habebã aliquẽ ſeruum q̃ me dño ignorãte intrauit aliquã religionẽ: ⁊ in ea fecit pfeſſionẽ.infra triẽniũ nõ reuocaui meũ ſeruũ: ſꝫ etiã p me nõ ſtetit: qꝛ non poteram ire ad longinqua ꝓpter infirmitatẽ vel aliud iuſtũ ipedimentũ. vtr debeat mihi iputari vt nõ poſſim ſeruum meũ repetere obſtãte lapſu triẽnij: Rñ.q nõ: ſed ipm ſeruũ poſſum repetere nõ obſtãte lapſu triẽnij: qꝛ non fui in mora. Itẽ põt caſus figurari p.c.de quarta.de pſcrip.in an. Ego rector alicui⁹ eccle prochialis non ſolui quartã dioceſano: qꝛ pdeceſſores mei pſcripſerunt: vtr dicar eſſe in mora ⁊ ſim puniend⁹ tanq̃ moroſus vt incurrã penã ipoſitã ꝯ moroſos p dioceſanũ: Rñ.q non: quia poſſum me tueri defenſione legitima. Itẽ poteſt poni caſus p.l.lecta.§.ſi cũ ſortis.ff.ſi cer.peta. Uſure non currũt qñ ds nõ eſt in mora. Pone q pmiſi tibi reddere centũ cũ vſuris.poſtea feciſti mihi pactum de ſorte pncipali ſoluẽda. vtrum durante tpe currant vſure: Rñ. q nõ: qꝛ poteram me tueri exceptione legitima. ideo ꝓpter exceptionem non ſum in mora.

Casus litteral d.helie

Glo.ſe.pmo dicit vñ ſumpta ⁊ ponit exẽpla. ſecundo reddit rõnem ⁊ ponderat q dicit legitima.

diuiſio

b Nõ eſt in mora. Hec regula ſumpta eſt ex.l. ff.eo.ti.nulla itelligit.⁊.l. nihil intereſt. Pone exẽplũ in dño q̃ nõ reqſiuit ifra triẽniũ ſuũ ſuũ fugitiuũ monachũ factũ.df ẽm fuiſſe i mora. qd eſt ver niſi tueri ſe poſſit exceptiõe legitia: puta longinq̃tate loci.xvij. q.ij.ſi ds incognit⁹. Itẽ pone in clerico qui non df in mora ſoluẽdi quartã decimar.ſi tutus eſt exceptiõe pſcriptionis.ſ.de pſcrip.de quarta. Itẽ pone p.l.ff.ſi cer.pe.l.lecta eſt.§.ſꝫ cuꝫ ſortis.vbi ſunt hec vba.vbi ille q̃ tutus erat exceptiõe dilate ſortis per tertiũ pactũ nõ df in mora: ⁊ ſic nõ veniunt vſure: vt ibi: ad idẽ vt lit.nõ ꝯteſta.qñ.§.ſi vo alit.in fi. Potes etiã exemplificare p ea q̃ dixi.ſ.eo. imputari non dꝫ. Et not.qꝛ vt dixi.ſ.eo.mora ſua cuilibet . vt quis dicat moroſ⁹ neceſſe eſt q ſciat vel ſcire debeat ſe debere: ſed ille q̃ tutus eſt exceptione legitima neſcit ſe debere: vel neſcire debet: ergo non eſt in mora. Item no.q dicit

exceptiõe legitima: q̃ est cum est obligatus iure natu rali et ciuili. sz obstat exceptio: puta pactum de nõ petẽdo vel simile. vel est obligat⁹ iure naturali tm̃. Et facit qđ circa indebitũ no. j. q. iiij. in fi. et de solu. io q. Et intelligit exceptio illa legitia q̃ replicatione nõ elidit Pone exemplũ. Debebas mihi decẽ. tibi feci pactũ de non petẽdo: sz p metũ vel furoris tpe hoc feci: tũc exceptõ pacti nõ est legitima: q2 eliditur replicatione furoris et metus: et ideo diceris in mora fuisse. et idẽ in silibus Additio. Idẽ Dy. ad hoc. ff. eo. nichil. ff. de excep. l. ij. de replicatione plene scripsi de excep. a nobis. Jo. an. Additio. j. Jo. mo. dicit ponendũ casum p. l. ff. de com pen. cũ alter. et l. seq. de iudi. nõ videt. ff. de re iudi. cõtumacia. §. vl. ff. de vsur. cũ qdã. §. si pupillo. Joh. an. Additio. ij. Ita q put dicit Dy. ab omnib⁹ effectibus more quos post eum scripsi i regula. mora. sup. j. glo. exemptus erit et indẽnis. Jo. an.

Excep tio de legitia q̃ nõ elidit re plica: tione.

.Idem. lxi.

Quod ob ⁹gram alicu ius cõceditur nõ est in

el⁹ dispendiũ retorquẽdum.

Casus lfalis. d. helie

Quod ob. ¶ Casus in hoc. c. põt poni multis modis. Primo per. c. ad aplicã. de regulař. in anti. Intraui religionẽ nõ mẽdicantiũ. nõdum lapso anno volo facere pfessionem solẽnẽ. i. pmittere in manib⁹ plati seruare obedientiã paupitatẽ, et castitatẽ. conuentus aũt 2sentit. vtrũ possim facere talẽ pfessionẽ pbatiõis: Dr q sic. q2 ann⁹ pbatiõis fuit introduct⁹ in fauorẽ intrãtis vt experiat ne assumat onus ipoitabile Itẽ in fauorẽ monasterij vt possit expiri mores itrantis: ĩõ nõ deberet retorqri in eop lesionẽ. Itẽ põt figurari p. l. nõ eo minus. C. de pcura. Certum est q si minor fuerit in iudicio sine auc̃te curatoris: et ferat snia 2 ipm: nõ tz snia. Sz ponam⁹ q minor fuit in iudicio sine auc̃te tutor vel curatoris: lz aliq̃ teneant q si litiget p se: nõ tz snia. sec⁹ si p pcuratorẽ. Ponam⁹ g q minor 2stituit pcuratorẽ sine auc̃te curatoris. qui pcurator fuit admissus: q2 non fuit ei oppositũ q ipse fuerit 2stitut⁹ a minore sine auc̃te curatoris. fuit deuentum vsq ad sniam diffinitiuã: q̃ fuit lata p minore et ad suã vtilitatẽ. an valeat talis snia: Dr q sic: ne illđ qđ est introductum in fauorẽ minoris vertat in eius detrimentum: q2 fuit introductum in fauorem minoris vt interueniret curator ne minor decipiatur.

diuisio ¶ Glo. seq. primo ponit exẽpla. scđo successiue signat et soluit septem 2ria. tertio conuertit regulam.

a ¶ Qđ ob. Econom⁹ q̃ in fauorẽ ecclesie constitut⁹ est ecclesiã vacantẽ grauare nõ dz. xij. q. ij. charitatẽ. Item pone p decreta. de regula. ad aplicam. i religionib⁹ non mẽdicantib⁹. p decre. eo. ti. nõ solũ. ʒ. eo. li. et c. seq. Itẽ pone p. l. C. de pcu. nõ minus. vbi snia p minori lata q̃ sine tutore cãm agit bene tenet: vnde dicit ibi tex. minorib⁹ etas et in dãnis subuenire nõ in reb⁹ pspere gestis obesse 2sueuit. et habes idem. C. de leg. l. qđ fauore. ff. de leg. l. nulla iur ratio. et psequre vt ibi vtrobiqз. et facit in auc̃. de illustri. et qui sup illustres sunt. colla. v. vbi lz 2cessum sit clarissimis q per pcuratorẽ agere possint: nichilomin⁹ et p se agũt si volunt nec cogere põt aduersari⁹ minorẽ vti bñficio restitu. i integ. sibi cocesso 2tra 2ctũ. ff. de minori. l. si iudex. ¶ Cõtra. ʒ. eo. lib. de pben. cui de nõ sa. Sol. illud facit forma mãdati. et facit qđ dixi. ʒ. eo. plus sp. Itẽ 2tra. ʒ. de mu. pe. prudentiã. vbi clausula ap. re. impetrantis fauore apposita in lesionẽ retorquet ipsi⁹. Solu. illud ibi: q2 id locum hz cum pnceps aliquid cõcedit ad instantiã petentis hoc cũ motu pprio. puta mino-

rib⁹ vel ecclesijs. Et sic etiã respõdet de decre. de 2stitu. cũ oẽs. ff. qđ q̃sqз iu. l. j. et pbař eo. tit. l. iij. et facit optime ad hãc solutionẽ. ʒ. de pben. si motu pprio. Item 2. ff. de iur. au. ãnu. l. ij. vbi lata snia p me sup ĩgenuitate perdo ius anulop. sed hoc nõ inducit snia: sed tacita mea renunciatio: q2 eligendo vnũ ex 2rijs alteri renũcio. ʒ de elec. vt do. C. de fur. l. j. Itẽ 2 C. de qsti. l. pdẽ. vbi seru⁹ p dño nõ torquet. Solu. non posset torqri p dño quinetiã torqret 2 eum: q2 p vtraqз pte testis iurat dicere vitatem. Itẽ 2. C. de iudeis. l. die sabbati. vbi pcipit q iudei nõ 2ueniant nec 2ueniãt in solẽnitatib⁹ suis. So. spãle est ppter festiuitatẽ: vel posset dici q 2cessio illi⁹ puilegij nõ stetit in finib⁹ pprijs. ¶ Itẽ 2. ff. de peri. et cõ. rei ven. si vina. vbi in fauorẽ emptoris vina emẽtis excepta fuerũt acida et mucida. et tñ ipse ẽptor illa inuito vẽditore hře nõ posset. Sol. ibi null⁹ fauor: sz ius cõe. hic aũt de gra vel fauore loquit qđ est pptie 2 ius cõe fm Accur. Itẽ signatur 2. ff. de auc. tu. l. obligari. §. hereditatẽ. et insti. de atti. tu. §. neqз. vbi dř q pupill⁹ nõ põt adire hereditatẽ etiam locupletẽ sine tutoris auc̃te. Sol. in his qb⁹ certũ est 2ditionẽ pupilli effici meliorẽ valet factum a pupillo etiam sine tutoris auc̃te: vt si ferat p eo snia: vt in. l. nõ eo min⁹. In his vo qbus certũ est 2ditionẽ pupilli deteriorẽ 2stitui: vt si alicui se obliget vl actionem cedat: factum sine tutoris auc̃te nõ tenet. C. de auc. pst. l. ij. et iij. In his vero quib⁹ dubium esse potest: an pupilli conditio 2stituat melior vel deterior vt in hereditatis aditione que potest hře latẽtia onera: factum a pupillo sine tutoris auc̃te non tenet: vt in dictis 2trarijs. et fauore pupilli ne onerib⁹ implicetur. ff. de acq. here. l. more. et. l. pupill⁹. et hec regula hz veritatẽ in sui 2rio. s. q pena vel odium non dz 2uerti in pmium. xvi. q. j. legi. ʒ. de sentẽ. excom. si vero. cũ suis 2cor. ff. de leg. j. l. si seru⁹ pluriũ. §. qui autem. Joh. Additio. Dy. etiam alleg. ff. de inter. et rele. relegatop. §. vlti. et l. seq. et qđ not. in auc̃. de here. et fal. §. si vero. col. j. Jo. Additio. j. Dat Dy. aliud exemplum p. l. iij. §. due. ff. ad car. dicit etiam q cõfirmatur hec regula et ipsius exempla traduntur. ff. de le. cõ. l. ij. de in diẽ adiec. fabinus. de fide instru. l. plures. de secun. nup. generaliter. §. in his. Joh. an. Additio. ij. Propter equalitatem in iudicijs seruandam. Dy.

Pena vl odiũ non dz 2uerti i pmiũ.

Idem. lxij.

Nullus ex concilio(dũ

Nullus ex cõsilio. ¶ Casus. Cũ Titi⁹ haberet aliquam pecunie summã: et erat dubi⁹ an deberet illam fenerare. i. mutuare sub vsuris: vel exponere in emptionem pdiop. ipe petijt a me 2siliũ: ego dedi 2siliũ ei vt poti⁹ pecuniã suã feneraret q̃ in emptionem pdiorum collocaret. qđ fecit in seq̃ẽdo 2siliũ meum. postea sui debitores quib⁹ pecuniã fenerauerat sunt facti nõ soluendo: q2 mercantie sue ptinebãt ad alios mercatores. ipe videt se deceptum ex 2silio meo. vult agere contra me actione mãdati vt restituam sibi dãna et interesse que ipse 2secutus est ex 2silio meo vtrũ possit: Respondet q non: nisi fraudulẽter fecerl: vt si erant debitores mei: et dedi ei tale 2siliũ vt debitores mei mihi satisfacerent: tunc ex 2silio dolose tenerer. ¶ Glo. seq. primo dicit vñ sumpta. ponit rationem regule et exceptionem. secundo distinguit. tertia ostendit q differt consilium a mandato.

Casus lfalis d. helie

b ¶ Nullus ex 2silio. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. cõsilij. Ratio huius regule colligitur ex canone

xiiij.q.j.qđ pcipit.ex decre.de ar.cū oli.ex.l.ff.mā.l.ij in fi.p quam exēplificare potes ⁊ ibi de hoc. (ij) Nullus eīm tenet cōciliū sequi: imo explorare ⁊ deliberare dꝫ apud seipm: an sibi expediat: necne. vt in pdi. iurib' si aūt ꝯsilium sit fraudulētū bn obligat ꝯsulēs: lꝫ durет ratio supradicta. et hꝰ rōne fraudis exēplifica per canonem lxxxvj.dis. tāta. ẜ.de renū.sane.ff.de dolo.si cū scires. Not.igit ⁊ breuiter circa hoc aut ꝯsiliū dat circa ꝯctū vel qsi aut circa maleficiū vel qsi. PO p̱o casu subdistigue: aut ꝯsiliū nō est fraudulētū: ⁊ tunc nō tenet: vt hic ⁊ in supradictis iurib'.ff.d dolo elegāter.l si. aut est fraudulētū: ⁊ tūc tenet actiōe de dolo ipsi cui ꝯsiliū dedit. vt l predi.l.q si cū scires. vbi ille qui dolose michi cōsuluit et forte sui lucri cā mutare debitori nō idoneo.tenet michi actiōe de dolo ad idē.ff.de ꝑsenetis.l.ij. In.ij.casu.s.cū dat circa maleficiū: tūc tenet ꝯsulēs. nō tn illi cui: sed illi ꝯ quē ꝯsiliū dedit: nec tunc tenet actiōe de dolo: sed eiꝰ maleficij noīe. nā si ꝯsuluit occidi homicida est.l.di.si qs viduā.de homi.sicut dignuꝫ. si ꝯsuluit seruo: vt fugeret vel furtū faceret tenet furti ... vt serui corrupti. de ser.cor.l.j.§.ꝑsuadē. Si ꝯsuluit ticium michi iniuriā facere: tenet mihi actiōe iniuriaꝝ. de pe.di.j.nō solū.ff.de iniur.l.nō solū. Idē vbicūq cadit in nomē maleficij: ipsi aūt cui dedit ꝯsiliū nō tenet: tū qꝛ scire debebat id sibi nō expedire. vt.ẜ.dixi. tū qꝛ ex improbitate sua nullꝰ ꝯseqt actionē.ff. de fur. itaq fullo. Differētia est ꝓ inter mādatū ⁊ ꝯsiliū. nā mādator obligat mādādo: sed nō ꝯsulēs ꝯsulēdo.ff.mā.l.ij. ⁊ l. si.mā.§.tria gña. vbi de hoc. [Additio.] Et.ff.de ꝟb.sig.sepe.in fi. ⁊ insti.de ob.qđ ex delic.§.ope. Jo.an. [Additio.] Non tn ꝯditione furtiua.ff.de ꝯdi.fur.ꝑ inde.quod dic vt ibi no. ⁊ predic.l.sepe. Jo.an.

Cōsilium et mādatum dāt.

modo fraudulentū non fuerit) obligatur. Idem. lxvij.

Exceptionem obijciēs non videtur de inten=

Casus secūdū b.helie

Exceptionē. ¶ Casus figurat p.c.illud.ẜ. de presum.hoc mō. Ticiꝰ detinebat rē ad me ꝑtinentē feci eum ꝯueniri corā iudice ꝯpetēte.obtuli ei libellū cui petij rndēri. Cū restaret p ipm rndere meo libello Ticius excipiēdo ꝓposuit q ipse possederat illā rē ꝑ tps sufficiēs ad ꝑscriptionē. petebā vt ipse ꝓbaret se ꝑscripsisse illā rē. Dicebat ipse ꝓbato pmo q res fuerit tua q sufficiēter ꝓbaui meā intentionē p tuā exceptionē ꝑemptoriā. ⁊ q alit nō teneor ꝓbare rē ad me ꝑtinere. qrit an bn dicā? Rndet q nō. qꝛ teneor ꝓbare me esse dnm illiꝰ rei quā peto. qꝛ exceptionē obijciens nō videt aliqđ de intētione aduersarij ꝯfiteri. Uel pone q a te petij centū scuta. q p libellū meū dicebā q illā ꝓmiseras mihi soluere infra certū tps. ⁊ petebā te ꝯdēnari ad reddendū ⁊ tradendū illa centū vna cū expēsis. tu excipiēdo ꝓposuisti q mihi solueras illa centum. vel tibi fecerā pactū de nō petēdo. vtrū p illā cōfessionē videaris michi ꝯfiteri q mihi ꝓmisisti vt sim releuatꝰ ab onere ꝓbādi meā intētionē? Rndet q nō. et glo. ponit tres rōnes istiꝰ dicti. qꝛ pōt fieri q dicas q fecissem tibi pactū de nō petēdo. lꝫ nō esses mihi obligatꝰ. Item si dicat reus rē ꝑscripsisse. non vr ꝯfiteri q res ꝑtinebat ad actorē. qꝛ forte pertinebat ad aliū. ⁊ non tenet qs rē restituere actori. nisi ꝓbet suā esse. l. penul. aut fina. C. de rei vēdi. Itē opponens exceptionē ꝑemptoriā: vr negare intētionē actoris. ⁊ si ex positione hmōi exceptiōes refutaret confessio ipsa ꝓduceret duos effectꝰ ꝯrios. scilꝫ affirmationē ⁊ negationē. qđ est ꝯtra.l.q holem.§.vlti.ff.de solu. Et obijciēs exceptionem ꝑemptoriā vr negare intētionem actoris. Pro hoc facit.l. vnica. C. de litis contesta. vñ tria sunt de substātia ordinis iudiciarij. videlꝫ q offerat libellus. Item q fiat litis ꝯtestatio. ⁊ ferat snia in scriptis vt glo.i dicto.c.de causis.de offō ⁊ ꝑtāte iudicis delegati.in anti. ⁊ in.l. ꝓlatā. C. de sentē. ⁊ iterlocu.omni. iudi. Querit vtrū p ꝓpositionē exceptiōis peremptorie fiat litis ꝯtestatio? dicit chi. i dicta. l. vnica. d litis ꝯte. q sic. qꝛ si qs negaret intentionē actoris vr facta litis ꝯtestatio. mō ꝓponēdo exceptionē ꝑemptoriā reꝰ tacite videt negare intētionē actoris. Nā exceptio peremptoria tacite hꝫ negationē inclusam. Sed habemꝰ ꝯriū. in.ca.ij. de litis ꝯtesta. istomet lib. ⁊ Barto. in. d.l. vnica alleg. Rñ. ad illud ca. dicit q ꝓcedit opinio chi. qn oblato libello p actorē reꝰ incontinenti ꝓponeret exceptionē ꝑemptoriā secꝰ si dato libello reꝰ captaret terminū ad respondendū libello ⁊ termino adueniēte reꝰ ꝓponeret exceptionē peremptoriā. Panor. in.c. vnico. de litis contesta. in anti. ꝯcludit ꝯ Barto. qꝛ.c.ij. de litis ꝯtesta. istomet lib. loquit indistincte q p ꝓpositionē exceptiōis ꝑemptorie nō fit litis ꝯte. distinguēdo vtrū illa ꝓpositio exceptionis ꝑemptorie fiat ex interuallo vel incōtinenti. Itē qꝛ exceptio ꝑemptoria ꝓponit ad ꝯriū effectū litis ꝯtestatiōis. ⁊ iura allegata ꝓ alia pte nō faciunt ꝯtra. qꝛ rndendo ad factum siue narrata vel ad ius fit litis ꝯtestatio. et sufficit rndere ad narrata dicēdo. nego narrata in tuo libello esse vera. vel ad ius dicendo petita in libello non debere fieri. tn practici cōiter faciunt lit. ꝯtest. rndendo ad vtrūq scilꝫ ad factum ⁊ ad ius. de hoc per glo. in.c.ij. allegatam.

¶ Glo.se.pmo ponit exempla et remittit. scđo obijcit ponit opi. quā nō approbat. ⁊ soluit reddens triplicē rationē regule ⁊ supplens cautelā quā improbat. tertio ꝓrogat regulam ad replicationem.

diuisio

¶ Exceptionē. Po.ca.ẜ.de rescrip.illud.ff. de excep.l.nō vtiq. ⁊ habes hec ꝟba.ẜ.de excep.cū venerabilis. Et ꝑseqre hanc materiā vt ibi not. Et aduerte q mirabilis videt hec regula. nā si ego excipio de pacto de nō petēdo: videor ꝯfiteri debitum fuisse: si dico interrupi ꝑscriptionem: videor fateri te ꝑscripsisse dico ꝯtra te ... prescripsi: ergo pmo id tibi debitum erat qđ prescripsi: ⁊ sic actor nil ammodo deberet cogi ꝓbare: sꝫ excipiens tm. ⁊ facit ad hoc.ẜ.de transac.preterea.ij. Et ideo dixerunt qdā ... hic loqi de exceptiōe nō nu.pecu. ⁊ similibus ... i qbus reus nil fatet. vt no. in.di.l.nō vtiq sꝫ fm hoc michi videt hec regula superflua: et ipsiꝰ nulla dubitatio. Dic ergo q huiꝰ regule ratio triplex est. Prima: qꝛ lꝫ dicā fecisti pactū de non petēdo: poterat esse q illud nō erat vere debitum. vel naturaliter debitū tantū: vel nullo modo. Itē lꝫ dicā interrupi: forte erat ꝯpleta prescriptio. imo hoc dicere videor q ꝯpleta non fuerit dicendo me iterrupisse vel si cōpleta fuerat sine tit. fuerat ⁊ bona fide. Item in alijs exceptiōibus. Scđa qꝛ p exceptionē nego me debere. si p ipam de intentione actoris dicerer ꝯfiteri eadem exceptio duos cōtrarios effectus haberet: qđ esse non debet.ff.de sol.qui holem.§.vlti. de baptis. ⁊ eiꝰ effe. maiores. Cū igit p exceptionē negē intentionē aduersarij non est ꝯgruū me p me ipam dici fateri.

Exceptio duos effectus ꝯrios nō dꝫ hēre.

Tertia: qꝛ reus ꝑuilegiatꝰ est: vt possit ꝓponere duas exceptiones etiam ꝯtrarias. vt dixi.ẜ.e. nullus pluribus. Sicut ergo expresse dicere posset: nego te ꝑscripsisse: ⁊ postea si prescripsisti interrupi. vel nego me ꝓmisisse: et postea pactū opponere de nō petendo sic dicendo tuā ꝑscriptionē interrupi. vel pactum de

non petēdo fecisti: vel his sic: intentionē aduersarij nō fatet: cū adhuc dicere possit nō pmisi: nō pscripsis sti: et sic de singulis. Tuti' tñ esset ipsi reo sic dicē. (v) Nego me pmisisse: z posito q pmiserim mihi pactū de nō petēdo fecisti: z sic de singulis. ad hoc. xiij.q.ij. in pn. z no. in p di. decr. cūvenerabilis. et i pdi. l. nō vtiq. Sz qz de forma vboz docet mentiri: vbi snia z vitas est in ɔrium nō est āplectenda. (vi) cū pri' alias demū linguas oporteat fieri eruditas: vt i phemio. ff. in fi. z fa. qd. s. dixi de pfes. c. j. (vii) Unū no. qz idē qd dicit hec regula in exceptiōe: itelligas et in replicatiōe. vñ sicut excipiens nō ɔfitet actionē: ita nec replicās exceptionē eadē rā. sicut em se hz exceptio ad actionē ita replicatio (viii) ad exceptionem: z triplicatio ad replicationē. z hoc sat' pbat. s. de except. dilecti. Additio. ff. de excep. l. ij. Additio. No. hoc z remissionez quā statl dabo. Jo. an. Additio. Ut no. in Spe. de ex. §. viso. post pn. z ibi vi. qd de pscriptiōe ibi scripsi sup. j. fo. Jo. an. Additio. Quas Dy. hic dicit nō eē exceptiōes iuris sz facti vel intētiōis. Jo. an. Additio iiij. Et qd dr. ff. co. si is §. vlt. sit spāle pp̄ter iustā ignorātiā soluentis ne sit in dāno solum. Jo. an. Additio v. Et hoc casu itelligit Dy. hāc regulā inducēs. l. si qdē C. de excep. l. ij. z. iij. qd nō placet: vt seqt i glo. Jo. an. Additio vi. Nec est necessaria dūmodo i meris exceptionib' sup q vi. qd no. s. co. li. de li. ɔte. c. ij. i glo. āte penul. Joh. an. Additio vii. In glo. j. v. ad positiōes. Additio viij. Et fortius vt dixi de except. a nobis in sum. replicationum. in. iiij. membro. Jo. an.

Alias pri'. demū linguas opz fieri eruditas.

Idem. lxiiij.

Que contra ius fiūt debent vtiq pro infectis haberi.

Casus lfalis. d. helie

Que ɔ. Cas' hac regla figurat multis modis Primo p. c. nō solū. s. de regulari. Jure phibet mendicātib' religiosis ne ipi recipiāt aliquē ad pfessionē faciēdā ifra annū pbatiōis. Sed pono q ipsi fecerūt ɔriū: vtrū teneat pfessio: est ibi text' q nō: qz talis pfessio est facta ɔ ius. Itē ponit casus p. c. ij. de testi. in an. Prohibet iudicib' ne recipiant aliqs testes pte nō vocata. Sz pone q cū litigarē ɔ te corā iudice cōpetente. lite ɔtest. negatiue sup meo libello. z datis meis articulis iudici. ipse iudex te nō vocato neq citato recepit z examinauit meos testes: an valeat receptio z examinatio testiū? Rñ. q nō. Itē pōt poni cas' in alienatiōe rei eccli'astice. q non pōt alienari sine cā z cū auctē plati. si cā non subsistente z sine auctē superioris fuerit alienata non valet alienatio.

diuisio Glo. seq. pmo remittit ad exēpla z ponit alia et remittit de materia. scdo obijcit in specie z in genere de phibitis q facta tenēt vel ɔfirmant: et tripliciter soluit. ponit et quartā solutionem quā improbat. tertio obijcit de maleficijs z soluit.

a Que ɔ. Ponē exēpla q dixi. s. c. nō pstat impedimentū. Itē. xxv. q. ij. imprlali. vbi sūt hec vba. z. s. c. li. de regu. nō solū. z. s. de testi. c. ij. et. C de le. nō dubiū. vbi de hoc. Obijcit ad hanc regulā de mrimonio ɔcto post simplex votū qd tenet. s. co. li. de vo. ca. vno. z de mrimonio ɔcto post interdictū eccl'ie. s. de ma. ɔcto ɔ interdi. ecc. p totū. z iter ɔpatres ex cathecismo. s. e. l. de cog. spi. c. ij. z de snia sub ɔditione lata q tenet. ij. q. vi. biduū. et i eccl'ia ɔsecrata p alienū epm. vt. vij. q. j. epo in dioc. z s olbus q fieri phibent. tñ fctā tenēt. Itē obijcit de his q fiunt ɔ ius z postea ɔfirmant. q allegaui. s. c. nō ɔfirmat. So. gñalr dici pōt fm Jo. qui hoc no. x. di. vides. z Ber. q idē no. de spō. duo. c. vlt. i vlt. glo. z Accur. in pdic. l. nō dubiū. hāc regulā hre locū in his q ppetuā hñt phibitionis cām. Cōtraria in his q tpale. Uel dic hāc regulā esse verā nisi codē vel alio iure tolleret (ij) z sic intelligunt cōtraria. (iij) Uel dic q illa nō sunt directe contra ius: qz lz ius non assistat: nō tñ plene resistit. Quidaz tñ distiguere voluerūt dicētes: q aut ius phibz z addit q si ɔ p hibitōez fiat nō valeat aut simplr phibet. in pmo casu hz locu hec regula cū suis ɔcor. In scdo habeant locum ɔria et sua snia. z fa. ad hoc. s. de reg. ad aplicā. sed hec distictio reprobat p pdi. l. non dubiū. vbi habes expsse q sufficit legislatorē aliqd phibuisse: lz non adiecerit si ɔ factū fuerit nō valere. Idē videt tenere. Guil. s. de offi. ordi. romana. iuxta fi. Itē obijcit de maleficijs q ɔtra ius fiunt: nec tñ habent p ifectis. Sol. hec regula hz locū in his q de iure sortiunt effectū. (iiij) Et fa. quod dixi. s. co. ti. nō pstat ipedimentū: z illud hic adde. nā mrimoniū nullū iterdū nō habet p infecto: imo pstat ipedimentū scdo z electio nulla interdum pstat ipedimētū scde. qd dicvt no. de ele. audit'. Additio j. Dat Dy. exemplū de. l. relegatoz §. ad tps. ff. de iter. z rele. ad idē. ff. de ser. l. j. Jo. an. Additio ij. Ad anullandū certa actio vel exceptio paret: vt in his q fiunt dolo vel metu. Dy. qz factū tenet lz nō teneat ɔsiderato effectu. ff. co. nichil interest. Jo. an. Additio iij. Et de hoc in spe. de disputa. z alleg. §. post hec. ver. vel illud ius zc. Additio iiij. Id est al's sortiri possunt.

Idem. lxv.

In pari delicto vel causa

Casus lfalis. d. helie

In pari. Cas' figurat pmo p. c. nō lane. xiiij. q. vj. cū haberē litē cū ticio: fuit talit pcessū q fuit deuētū ad renūciationē z ɔclusionē. visis meis actis z attestatiōib' testiū: vidi q hēbā cām iustā. vidi iudicē corruptibilē dedi ei certā pecunie qtitatē vt ipse ferret snlam p me. iudex illā pecuniā recepit. nō ē dubiū q ipse iudex illā pecuniā turpit recepit. z ego silr illā turpit dedi. volo postea repetē illā pecuniaz sic p me traditā. dicēdo q ipe illā rcepit ob turpē cām vtp possim? Rñ. q nō. qz ipe ē possessor z i pari delicto melior est ɔditio possidēt'. tñ pecūia nō deberet remanē apd iudicē sz fisc' dz illā hre. sz si solū pmisisse nō posset iudex agē ɔ me: qz sū possessor. Itē pōt poni cas' p c. qz frustra. s. d vsu. h' mō. exercui vsuras p aliq tpa postea deueni ad paupratē: z illas vsuras nō restitui Et ponam' q ēt accepi pecuniā sub vsur'. illas vsuras cū sorte pncipali solui creditori. volo illas vsuras repetē tāq indebite solutas. fuit p pte aduersa oppositū q a pluribus alijs debitorib' accepērā vsuras. dr ibi q nō possū repetē vsuras nisi restituā vsuras illis a qbus recepi. Itē pt poni casus p. l. vbi aūt. ff. de ɔdi. ob tur. cau. Aliqs tici' dedit pecuniā alicui vgini ob stuprū ɔmittēdū cū ea. ista mulier recepit illā pecuniā. tici' vult eā repetē. dicēdo q mulier illā recepit ob turpē cām. vtrū possit? est ibi tex. q nō. qz est ibi i pari turpitudie vñ dicit glo. i pari turpitudie. vl' i pari cā z spectu cāe pt sic pōi exēplū p. c. si a sede. s. de pbē. e. li. Cū vacaret aliqd bñficiū fuit collatū duob': qz papa illd tibi ɔtulit z ordiari' mihi: qrit qs erit potior. qz nō appet de poritate collatōis? dr q ille ē potior. q possidet z si neuter possidet: ille est potior qui hz cām a papa.

diuisio Glo. seq. pmo dicit vñ i vtroq mēbro sic sumpta et vtriusq mēbri ponit exēpla. obijcit ad vnū exemplū et soluit. scdo notat: signat ɔrium z ibi remittit.

b In pari. Inq̄tum hec regula dicit de delicto

sumpta est de.l.ff.eo.ti.l.cū par delictū. lr̃a ū dicit de cā. sumpta est de.l.ff.eo.tit.in pari cā. Po.ca.i delicto p cano.xiiij.q.v.nō sane. i eo.s. q̄ repetit pecuniā quā dedit p iniq̄ iudicio. Itē in eo q̄ vsuras q̄s soluit repetit cū ipse sit in pari delicto.de vsu.qꝛ frustra. Itē p.l.ff. d̄ ꝯdi. ob tur. cau.l. vbi autez z.l.se. vbi habet q̄ nō repetit qđ ꝑpt stup:ū vl' vt male iudicet datū est. De cā pone p decr.s.e.ti. de p̄ben.si a sede.z.p.l.ff.de v̄b.ob.si seruū. al's icipit si stichū.§.sequit. vbi dr̄ q̄ cum querit de dāno: z par vtriusq̄ casus potior est q̄ tenet q̄ꝫ q̄ ꝑsequit. Et aduerte: qꝛ male videor exemplificare p decre.illā si a sede. nā ibi nō erat par cā: qꝛ fuerat vni collata p papā: alteri p ordinariū. Sꝫ nō q̄rit de paritate q̄ ad ptātē cōferētiū: sꝫ de paritate q̄ ad tpa: qꝛ cui prio collata fuerit dubitat: z idō in hac pari cā tpis potior erit cōditio possidētis. Et no.q̄ hic exhibet fauor reo qꝛ absoluit i pari cā vel delicto.C.de ꝯdi.ob tur.cau.l.ij. vñ seinp dicere ꝯsueuim⁹ q̄ in pari delicto vel cā potior sit excipientis ꝯditio.vt i p̄alle.iurib⁹.ad hoc.de ꝯces.p̄ben. ex tenore. de adul.c.pe.z vlti. Cōtradicere vr̄ decre.illa de ꝯces.p̄ben.cū sup.sed solue vt ibi in glo. q̄ icipit: qꝛ frustra.in fi. Additio Dy. ponit hic distinctionem cuius v̄ba vi.ad lr̃am. Io.an. Additio Io.mo.i decre.s.eo.lib.de testi.c.j. dicit regulā locū hr̄e in his q̄ in se sunt turpia: vt occidere z furari. Ubi vero factū in se nō est turpe: sed qualitas rei adiecte vel ꝑsonaꝝ facit illud turpe: tunc nō est melior cōditio possidētis qđ dicit ꝓbari.s.de simo.veniens. et ratio redditur.ff. de condi.sine cā.l.auunculo.j.z.ij.rñ. Io.an.

Excipientis potior est cōditio in pari delicto vel cā.

[L]xvi. ...sa potior est conditio possidentis. Idem.

CUm[a] non stat per euz ad quē ptinet quominus conditio impleatur: haberi debet ꝑinde acsi impleta fuisset. Idē. lxvii.

QUod[b] alicui suo non

Casus litteralis d. helie

Cum nō stat. Casus figurat primo p.§.pphetauit.xxij.q.ij. vbi est tex.q̄ de⁹ mandauit abrahe vt filiū suū duceret in montē z sibi illū sacrificaret ad p̄ceptū dñi abrahā suū filiū duxit in mōtē.z cū paratus esset illū occidere z deo sacrificare: fuit ipedit⁹ p angelū. vtꝝ ꝑinde sit acsi filiū suū occidisset q̄tuz ad meritū? Rñdet q̄ sic. Itē figurat casus p.c.qn frequēter.§.porro.s.vt lit.nō ꝯtestata.in āti. Certum est q̄ iudex non pōt ꝓcedere ad sniam diffinitiuā ferēdam parte nō citata.et si pars sit absens dꝫ citari citatiōe formali ad audiendū sniam. Ponam⁹ q̄ iudex decreuit citationē cōtra reum absentē z misit executorē vt ipse reus veniret auditur⁹ ferri sniam.iste reus misit suos familiares qui ipedierunt executorem ne posset eū citare.nunq̄d habetur ꝓ citato? Rñde q̄ sic: qꝛ per eum nō stetit. Item pōt poni casus p.l.vlti.C. de ꝯdi. inser. Aliq̄s ticius veniens ad mortē cōdidit suum testamentū in q̄ legauit seruo suo libertatē si ipse seru⁹ daret decē scuta heredi testatoris.seru⁹ post mortem dñi sui obtulit illa decē scuta heredi scripto. q̄ heres noluit illa recipe. vtrū ꝯditio habeat ꝓ ꝯpleta vt seruus ꝯsequat libertatē? Rñdet q̄ sic. Idem si ali⁹ nomine serui obtulisset illam pecuniam.

diuisio

Glo.seq.p̄mo dicit vñ sumpta et ponit exēpla. scđo notat tria.tertio obijcit z soluit distinguendo.

a Cum non. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.tit. l.in iure ciuili. Pone exēplū Abrahe. Geñ.xxij. p quē non stetit quomin⁹ scđm dñi p̄ceptum filiū immolaret: vnde perinde apud dñm gratum fuit acsi imolasset. xxij.q.ij.pphetauit.z.c.seq. Item pone in eo q̄ impedit ne ad eū citatio perueniat. vt.s.vt lit. non ꝯtesta. qñ.§.porro.in stipulatiōe.ff.de cōdi.z demon.l. iure ciuili. Item potes ponere i libertate legata: vt aliq̄d detur heredi.z p heredē stat.C. de ꝯdi.inser.l.pe. al's est vlti.z idē in alijs legatis.ff.de ꝯdi.z demon.l.cum pupill⁹: z in institutione heredis.ff.de cōdi.insti.l.iij. Not.tñ q̄ si michi.x.ꝓmiseris si te vicero tacite videt hoc actū vt resistere possit: z sic habet ꝓ exp̄sso.ff. si cer. peta.l. cū q̄d. Et no.qđ dicit per euz ad quē ptinet: nam si staret p aliuz tertiū: vel etiā p impedimētum meijpsi⁹: tunc habet locuz regula.s.eo.imputari. qꝛ tunc licet imputetur qđ per me non stat: vt ibi.tamen nō habebitur ꝓ impleto: vt hic. z.ff.de ꝯdi.et demon.l.quibus dieb⁹. in princi. Item no.q̄ si libertas legata est seruo. si.x. heredi dederit: z per heredem steterit quominus seruus dederit illa.x.perinde est acsi impleta esset cōditio: qꝛ ille liber erit tenetur tñ postmodum ad illa.x. nisi forte obtulerit: z heres nō susceperit.C. de condi. inser.l.vlti. Sed dicit lex q̄ si testator legat liberto.x. sub cōditione: si cū filio steterit z filius moriatur: z sic per eum vel p casum in ei⁹ persona cōtingentem stat quominus conditio impleatur nō tamen debetur relictum.ff.de alimen.le.l.seio in prin. Solu. cū nō stat per eum.i.p factū eius vel impedimētum ab eo ꝑstitum: habetur conditio ꝓ impleta: z sic simpliciter vera est regula. Sed si stat per casum in ꝑsona eius contingentem distingue.aut erat relictum cōtemplatione eius in cui⁹ persona erat implenda conditio z tunc non debet relictum: vt in predic.l.seio.aut fauore ei⁹ cui relinquitur: z eo casu debetur.ff. de an.lega.l. mentis.in princi.aut dubitatur z eo casu relictum debetur quasi in dubio sit interpretandū legatarū fauore relictum: si ex veritate vel ex ꝯiecturis aliud nō apparet.ff.de condi.z demon.l.illis libertis.et.C. de le.l.j. Additio Idē Dy.z plenius.C.de insti.z substi.l.j. Io. Additio Et sic patet q̄ ista per illam nō est superflua Dy.tñ dicit illam loqui qñ impedit per casuz. Istam vero quando impeditur per eum cuius interest conditionem non impleri. Io.an.

promissio facta de.x.si te vicero/cōtinet vt resistē possis.

Legatū ꝯditionale an debeatur deficiēte cōditione.

Casus litteralis d. helie

Quod alicui. Casus Certum est q̄ quis nō potest exercere vsuras nomine suo. al's icurrit varias penas a iure statutas: quia denegatur z cōmunio ꝗdiu est in seculo: z sepultura post mortem sed z patitur alias penas de quibus dictum fuit.s.de vsu. eo.lib.sed vtrum ad min⁹ aliquis possit nomine alieno.i.ad vtilitatem alterius exercere vsuras? Respondet q̄ non per rationem huius cap. Item potest poni casus per.l.si quis in fi.ff.de iurisditio.om.iudi. Certum est q̄ corrumpēs album pretoris incidit in penā illius legis. Sed vtrum sit mihi licitum corrumpere album pretoris nomine alieno.i. ad mandatum alterius? Rñdetur q̄ nō.immo incido in penā. z etiā ipse mandans si ratum habuerit.

diuisio

Glosa sequēs primo ponit exempla. secundo dicit in maleficijs regulam loqui: al's ipsius falsitas pateret in delegato/liberto/z laico. Item locum habet in eis que sunt ordinis.

b Quod alicui. Po.ca.per.c.xlvj.dist.sicut nō suo.meo etiā nole michi non lꝫ fenus exercere: ita nec alieno. Itē per decre. de cri.fal.ad falsarioꝝ.sicut etiā ꝓprio nole lr̃as papales falsare nō debeo: ita nec alieno. Item nec nole alieno nec ꝓprio album p̄toris corrumpere debeo.ff.de iurisdi.om.iud.l.si q̄s id.i fi. q̄

Impendere crimē suū commodis alienis ē indecens

Et nota q hec regula est vera in maleficijs. Indecēs enī est crimen suū cōmodis alienis ipendere. vt l.d.c. sicut nō suo hoc dico. qr delegat⁹ ex delegatiōe cognoscit de cā de qua ꝛ ꝓprio noie cognoscere non posset. ū qd. v. si ep̄us. ꝛ punit qs alr̄ punire non posset. de offi. delega. sane. Et libertus nomine alieno vocat patronum i ius qd noie ꝓprio nō pt. ff. de i ius vocā. l. q̄situm. [iij] Et laicus q nō pōt

licet nomine: nec alieno licebit. Idem. lxviij.

Potest quis per alium quod potest facere per seipsum. Idem. lxix.

In malis promissis fi=

cām spūalē tractare ꝓprio nomie tractat alieno. vt. ē. e. li. de ꝓcu. c. j. ꝛ idē in fi. Itez habet locū in his q vt demādari possint requirūt ordinis adminiculum: vn̄ sicut suo noie sacerdos simplex nō chrismat in fronte: non ordinat ad sacros: ita nec episcopi sui mandato. cū tali demandari non possit. ꝛ de hoc. ē. de conse. eccle. vl̄ alta. aq̄. ꝛ fa. qd dixi. ē. e. ca. q Additio i Clemē. de reg. vt ꝓfessores. dat nouū exēpluz huic regule. Jo. an. Additio ij Dy. ponit ꝑ auc. vt hi q obli. §. si qs. vbi sicut tutor nō inquietat pupillum noie ꝓprio ita nec alieno vt ex iure cesso. Jo. an. Additio iij Ad euitandum hoc ꝯtrium dicit Dy. regulam loqui cū faciendū noie alieno eūdē habet effectū quē haberet si factū esset noie ꝓprio. Johan. an.

Casus litteral̄ d. helie

Potest. Casus pōt figurari ꝑ. c. vlti. ē. de ꝓcu. ꝛ ꝑ. l. j. ff. de ꝓcu. i matrimonio hoc modo. Aliqs vult ꝯtrahere matrimoniū cū aliq muliere ꝑ ꝓcuratorē: nunqd poterit? Est ibi text⁹ q sic: et hoc verū dūmodo ipse ꝓcurator habeat mandatū speciale a dn̄o suo. Et in hoc articulo dr̄ hr̄e mandatum speciale qn̄ habet mandatū de ꝯtrahendo cū certa muliere. puta cū Berta. qr nō sufficeret mādatū generale. videlz ad ꝯtrahendū cū aliq honesta muliere. Itē pōt poni casus ꝑ l. aretusa. in fi. ff. de statu hoīm. Aliqs testator dedit libertatē ancille sue si ipsa daret decem milia heredi suo. accidit q ista ancilla erat pregnās. ꝛ cum esset in actu pariēdi qdā Titi⁹ adipleuit ꝯditionē: nūqd statim efficit libera vt pariat liberū? Respon. q sic. qa q potest per se potest per alium.

diuisio

Glo. seq. ponit p̄mo exēpla. et. xvj. casus exceptos. scdo ponit. v. casus exceptos a regula ꝯuersa. rōnem ipoꝝ reddit. ꝛ adiungit duo similia dicens regulam q facit. nō esse supfluā. in fi. arguit ꝛ remittit.

a Potest. [i] Pōt qs ꝑ aliū iudicare. lxiij. dist. tibi do. ꝑ aliū mr̄imoniū ꝯhere. ē. e. li. de ꝓcu. ca. vl. sic. ff. de ꝓcur. l. j. §. ij. [ij] ff. de sta. ho. l. aretusa. i fi. Hec regula fallit in eo cui ꝯmittit certum ministeriū. ē. e. de offi. dle. c. vl. ē. e. li. e. ti. is cui. ꝛ op. C. de cadu. to. l. vna §. ne autē. ad idem. ij. q. iij. abolitio. de cle. nō resi. qr nonnulli. ff. de sol. inter artifices. Idem in penitentia suscipienda. de pe. di. j. quem penitet. in pn̄. quaz ꝑ se qsqz recipere debet: ratio est pudor q est maxima penitētie vt ibi. Itē in eo viro q veniam etatis ipetrat qd ꝑ se facē dz. C. de his q ve. eta. ipe. l. ij. Itē adoptare vel arrogare non pōt qs ꝑ aliū. ff. de adop. post mortem §. neqz. ratio est: qr adoptio imitat naturaz. Itē fallit in iudice q ꝑ seipsum recitare dz sentētiā nisi sit ep̄s siue superior. ē. e. li. de re. iu. c. vlti. C. de iudi. auc. ad hec. Itē in eo q incipit ꝯferre sacramētū vnitatis qui id ꝑ alium pficere non potest. xxiij. distī. quidam. Itē abbas ꝑ se verberando pōt corrigere monachū. nō ꝑ alium maxime laicū. de sen. ex. vniuersitatis. Item dn̄s nouū emphiteotā non ꝑ ꝓcuratorē: sz ꝑ se i possessionē inducere dz. C. de iure emphi. l. vl. §. pe. [iij] Item q est in possessione fuitutis ꝛ ꝓclamat i libertatē: ꝑ se

Pudor est maxia penite.

agit ꝛ nō ꝑ ꝓcuratorē. C. de asser. tol. l. j. et regulariter i crimiali cā. vt. ij. q. vj. si qn̄. Item q sunt meri īperij vl̄ gladij ptātis non delegant fm leges nisi in casu. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iur. l. j. sec⁹ fm canones. de hoc no. xcv. di. c. j. xxiij. q. iiij. illd. ꝛ ē. de of. or. q sedē. ꝛ de rap. in archiepatu. ꝛ per se rn̄dere dz adult⁹ q cathezizat: ꝛ nō ꝑ aliū de ꝯse. di. iiij. cū ꝑ paruulis. Itē fallit i casu. ē. e. lib. de elec. cupientes. Itē in casu. ē. e. li. de of. le. c. pe. ū. rn̄. ꝛ de here. c. ij. in pn̄. hec igit ꝛ silia spālia sūt. Et no. q etiā ecōuerso qdā ꝑ aliū possum q nō ꝑ me. [iiij] Eps̄ clericū suū ꝑ aliū pt verberare: n aūt ꝑ seipz. lxxxvj di. nō liceat. C. de epi. ꝛ cle. auc. sz neqz. Itē ep̄s ꝑ aliuz litigare dz. v. q. iiij. c. vl. [v] Itē plat⁹ cleric⁹ hn̄s ip̄alē iurisditionem audit ꝛ iudicat de cā sanguinis per aliū nō ꝑ se. ē. e. li. ne cle. vel mo. c. vl. Itē religiosa mulier ꝑ aliū pōt eē in iudicio nō ꝑ se. ē. e. li. de iu. c. ij. ē. e. li. de elec. idēnitatib⁹ §. sz cū eas. Itē ep̄s tuitionē: gubernationē ꝛ curā viduaꝝ ꝛ pupilloꝝ ꝛ peregrinoꝝ: non ꝑ seip̄m sz ꝑ aliū archipbrm. s. vel archidiaconuz gerere dz. lxxxvij. di. ep̄s gubernationē. ꝛ ibi de hoc. ꝛ oīa ista sunt etiā spālia: ꝯ regulā fm quā qd possuz ꝑ aliū: ꝛ ꝑ me. Et accidit hoc vl̄ rōne ꝑsone cui hoc nō ꝯuenit: vel etiā rōne rei: puta cāe crimialis: ꝛ inīdū ꝑ alteꝝ ꝯseqt qs qd ꝑ se ꝯseq nō posset. vt. ē. e. li. de ꝯces. pbē. c. auctē. ꝛ. ff. de sta. ho. ipator. ij. ff. q res pig. ob. l. aristo. sicut ꝛ qdā pōt qs tācq̄ ipe. insti. de lo. testi §. si tutor. ff. de adop. si pr̄ §. q duos. vbi nepotem ex filio adoptat au⁹ tanqz genitū ex alio filio: ꝛ hoc nō tanqz auus: sed tāqz qdā extrane⁹. ad idē. ff. de in ius vo. q̄situ cū si. [v] Et no. qr id dicimur posse qd de iur possum⁹ hāc igr regulā credo loq de his q de iure sortiunt vel sortiri pn̄t effectū. nō igit supabūdat regla. ī. e. qui facit ꝑ aliū. q gn̄aliter loquit vt etiā maleficia ꝯphēdat ꝛ ista regula loquit de ptāte faciēdi illa de effectu iaz facti. [vij] Itē no. ex hac regula q sicut ꝑ se pōt qs subscribere: ita ꝑ aliū. qd dic vt no. ē. de re iudi. cū inter vos in glo. pōt eni. Additio j Dicit Dy. regulā restringēdā ad ea q pn̄t ꝑ alios explicari alleg. qd no. ff. de vi ꝛ vi. ar. l. j. §. qtiēs. Jo. ā. Additio ij Et ibi de hoc. ꝛ. ff. de admi. re. ad ci. l. ij. i glo. Jo. ā. Additio iij Itē violētū statim pōt de possessione expellere ꝑ se: tn̄ nō ꝑ ꝓcuratorē. ē. de vi ꝛ vi ar. l. cū fundū. Dy. Additio iiij Ut dixi. ē. de sen. ex. sacro. sup fi. v. glo. vbi etiā alle. ff. de ne. ge. at q §. cū me. Jo. an. Additio v Et idē i illustri C. de ꝓcu. l. pe. Dy. Additio vj Multa exēpla qb⁹ lz alieno noie qd non lz ꝓprio vt. ī. e. qd alicui suo in secūda parte q̄stionis. Jo. an. Additio vij Itē ibi Dy.

Epūs dz tuitōez curaz ꝛ gubernatiōez pupillorū viduaꝝ ꝛ pegrinoꝝ ꝑ aliuz

Posse dicimur qd de iure possumus

Casus litteral̄ d. helie

In malis. Casus. Titi⁹ ꝓmisit michi suū patrem occidere vel adulteriū ꝯmittere vel aliud malum ꝑpetrare. vtrū teneat istā suā ꝓmissionē adimplere. ꝛ possit ad hoc ꝯpelli? Rn̄. q non. Ut ponamus q Titi⁹ apud me deposuit rē suā ꝛ ꝓmisit etiā q si cōmitterē dolū in re deposita ipe nō ageret ꝯ me ad rez restituendā: postea dolū ꝯmisi in ipa re. qr ꝑ dolū meum illā rē ꝑdidi: nunqd poterit ipe agere ꝯ me nō obstante sua ꝓmissiōe vt sibi restitutā rem depositā vel estimationē rei? Rn̄. q sic. nec tenet obseruare suā ꝓmissionē. De hac materia tractat. ē. i regula. non est obligatoriū. ꝛ pn̄t h poni exēpla q ponunt in illa rl̄a.

diuisio.

Glo. seq. p exemplis ꝛ materia remittit ꝛ distiguit malum promissum a male ꝓmisso.

b In malis. [j] Pone exēpla q posui. ē. eo. non est

obligatorium. & psequere hanc regulam vt ibi dixi. Et habes hec verba. xxij. q. iiij. in malis pmissis. & ibi de hoc p totam. q. Et no. q dr in malis pmissis: nam licet mala pmissa non debeant seruari: tamen infamia male pmissa: puta p dolum vel metum seruantur: quamuis. s. seruari possunt sine salutis eterne dispendio: si iuramentum intercessit. de iureiu. si vero. & dixi i predic. regula. s. eo. non est. Additio. Idem Dy. q dicit mala pmissa ipso iure viciare. ff. de pac. iure gentium § et generaliter. & de verb. oblig. l. generaliter. & l. veluti. & l. stipulatio hoc modo. & l. si plagij. & l. si stipuler. insti. de inuti. stipu. § q turpi. Sed male pmissa: puta p dolum vel metum viciantur infamia ope exceptionis. C. de inuti. sti. l. dolo. &c. Jo. Additio. Non expedit secundum vtilitatem: nec licet secundum equitatem: nec decet secundum honestatem. & de his omnibus. s. de vo. magne. post pn. Jo. an.

dem non expedit obseruari.

Idem lxx.

IN alternatiuis[a] debitoris est electio: & sufficit alterum adimpleri.

Casus litteralis D. helie

In alternatiuis. Casus figuratur p. c. inter ceteras. s. de rescrip. Ego exposui dno pape q Ticius rector ecclesie sancti Desiderij Picta. erat homicida symoniacus: concubinarius: & plures alios defectus patiebatur propter quos erat indignus beneficij ecclesiastici. vnde papa scribit quibusdam iudicibus vt si constaret Ticium esse homicidam: concubinarium: symoniacum: q ipsi sibi ecclesiam p sniam auferrent: & forte mihi conferrent: vtrum necesse sit pbare omnes istos defectus antequam possit remoueri ab ecclesia? Rn. q non: sed sufficit pbare vnum ex illis. dum tamen iste defectus per se sufficiat ad priuationem. quia illi defectus sunt expressi alternatiue: & in alternatiuis erit in optione mea exprimere defectum quem voluero. Idem est si illi defectus fuissent expressi copulatiue: hoc modo. Si tibi constet q talis Ticius commiserit symoniam & homicidium: auferas sibi ecclesiam sancti Desiderij Picta. tunc enim etiam alterum sufficit ad priuationem: dictio &/accipitur pro vel: vt dr in. d. c. inter ceteras. Item pot poni casus in debitore hoc modo. Ticius mihi stipulanti pmisit dare equum vel decem scuta vtrum possim petere vt compellatur mihi soluere equum et decem scuta? Rn. q non. sed debeo esse contentus altero ipsorum. Sed vtrum sit in electione sua soluere decem scuta vel equum? Rn. q sic. quia in alternatiuis. &c.

diuisio glose

Glo. se. dicit vnde sumpta. & ponit exempla. scdo subdit de alternatiuis ordinis. tertio signat contrarium. soluit & remittit.

a In alternatiuis. Hec regula sumpta fuit ex l. ff. e. ti. l. in eo quod plus. vbi verba coniuncta non sunt sufficit alterutrum esse factum. Pone exemplum p canonem. xij. q. ij. bone rei. i fi. de rescrip. inter ceteras. Et in viro qui in casum soluti matrimonij dotem vel eius estimationem restituere pmisit. ff. de iure do. plerumque. in fi. ad idem. s. de plus peti. c. vno. vbi dr q plus petere causa. & l. expensis condemnatur qui ex duobus alternatiue debitis petisse petit alterum. ad idem de ap. significauit. vbi de hoc. & de rescrip. ex parte. & facit de preben. c. ij. ff. de condi. insti. l. si heredi plures. Sunt tamen quedam alternatiua in quibus debet ordo seruari. ff. de leg. ij. cum pr § penul. vt cum mandat testator aliquid dari liberis: aut his deficientibus consanguineis: aut affinibus: quia tunc sequimur ordinem. Est ad hoc argumentum quod dixi de ordine sequendo. xliij. dist. sit rector. in fi. s. e. li. de elec. c. pe. in pn. & eo. li. de preben. mandato. in fi. Contradicit ad hanc regulam. insti. de le. § si generaliter. Sol. illud cum eligens fuit in mora. ff. de adop. l. mancipiorum. s. eo. li. de consue. c. vlti. & sic not. Ber. in predic. decreta. de rescrip. inter ceteras. & facit quod dixi. s. eo. contra eum. Additio. Intellige i affirmatiuis: in negatiuis enim requiritur q neutrum fiat. Additio. Et hoc eo. ti. inspicimus: vt ibi dixi. Jo. an.

Casus litteralis D. helie

Qui ad agendum. Casus in hoc ca. figuratur p § potest. xvj. q. iij. & l. si quis emptiones. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. Ticius possedit rem alienam cum titulo bona fide. & cum alijs requisitis ad prescriptionem legitimam. Certum est q si cadat a possessione illius rei quam prescripsit habet actionem ad illam petendam

Idem. lxxi.

QUi[b] ad agendum admittitur: est ad excipiendum multo magis admittendus.

Idem. lxxij

Sed quid si non cecidit a possessione & verus dns agit contra eum: nunquid pot excipere de prescriptione? Rn. q sic. quia qui admittitur ad agendum multomagis ad excipiendum. Item figuratur casus p. l. fi. § quod ait. ff. de superficie. vbi est textus q si quis conducat rem alienam ad longum tempus: & cadat a possessione rei: potest agere contra possessorem. & hoc verum actione vtili & non directa: iuxta nota. ff. si ager vectigalis. Sed nunquid poterit excipere contra verum dnm? Rn. q sic p rationem huius regule.

diuisio

Glo. se. dicit vnde sumpta et ponit exempla. scdo ponit rationem regule. tertio dicit regulam pcedere in eisdem psonis. quarto dicit eam fallere in possessorijs.

b Qui ad agendum. Hec sumpta est ex regula. ff. e. ti. l. iuris gentium § cui damus. Po. ca. i eo qui legitime prescribit quia si cadit a possessione datur sibi actio: multo fortius dum possidet datur exceptio. xvj. q. iij § potest. in pn. ad idem de prescrip. Item conductor soli a superficie ad non modicum tempus habet vtilem rei venditionem etiam contra dnm multofortius exceptionem. ff. de superfic. l. i § q ait. Rationem huius regule etiam habuisti. s. cui licet plus: et minus licet. sed plus est agere quam excipere. ergo si potest primum: multofortius secundum vt hic: nam video exceptionem dari cui non datur actio vt in excommunicato. s. de except. cum inter priorem. Item qui mala fide prescripsit secundum leges exceptionem habet aduersus omnem petentem: & si possessione cadat non habet actionem. xvj. q. iij § potest. ver. quod si. & C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si quis exemptionis. & vbi actio tempore tollitur: perpetuo durat exceptio. ff. de do. excep. pure § vl. & venit in compensatione secundum. l. vt debitum naturale. ff. de compen. l. etiam. Et econuerso interdum venit in petitione quod non in compensationem: sicut est videre in deposito. C. de compen. l. vlti. & s. de depo. bona fides. & est speciale. Et adde quod no. de iureiur. quemadmodum in glo. nam cui. Et dic q ad agendum admittitur contra eum contra quem excipere vult. hoc dico ne obstet quod dr de publiciana. nam habens publicianam actionem contra alios excipit non contra dnm. ff. de publi. l. pe. & vl. & idem in finibus. hoc autem regulariter fallit i possessorijs iudicijs. C. de loca. & condu. l. si quis conductionis vbi conuentus possessorio: si dicit se conduxisse: ante omnia possessionem restituit & post agit. & facit quod dixi. s. e. dolo. nam contra predonem agentem possessorio nō admittitur exceptio: tamen admittitur actio. de resti. spo. in literis. & c. se. Et generaliter agenti possessorio refertur questio proprietatis agendo: & tamen non excipiendo. de ordi. cog. c. vlti. C. de rei ven. ordinarij. de concess. preben. post electionem. in fi. de ap. constitutus. ij. in fi. de accu. accedens. Dy. dicit de regula fauorabiliores. ff. eo. & sic ad idem s. e. cum sunt. & c. non licet. Jo. Etiam el spes spoliationis possessionem denegare locatori. ff. de preca. l. vlti. et io sup dnio non additur nisi facta restitutione. ff. si p vim vel alio modo. l. i. Dy. Secus in dicto vnde vi. Jo. an.

Exceptio durat perpetuo vbi actio tempore tollitur

Conuentus possessorio si dicat se conduxisse ante omnia possessionem restituit

Casus lrãlis d. helie

Qui facit p alium. ¶ Ponam⁹ q iniunxi famulo meo vt clericū verberaret. qđ fecit ad mãdatū meū ⁊ noīe meo: nunquid sum excōicatus ipo facto acsi ego illū verberassem? Rñ. q sic. Item pōt poni casus in matrimonio. Constitui meum pcuratorem ad contrahēdum cum Bertha. nunquid sum eius maritus acsi in propria psona contraxissem. Qz quod facit per alium. ⁊c̃. quando ille actus pōt expediri per alium.

Qui facit⁹ p aliū est pinde acsi faciat p seipm. Idem lxxiij.

Factū legitime ᵇ retractari nō debet: licet casus postea eueniat a quo nō potuit inchoari. Idem. lxxiiij.

Quod alicui ᶜ gratiose cōcedit trahi nō debet alijs in exēplū. Idem lxxv.

Frustra ᵈ sibi fidem quis postulat ab eo suari:

diuisio ¶ Glosa se. dicit vnde sumpta et p exemplis materia ⁊ obiectionis solutione remittit.

a ¶ Qui facit p aliū. Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. l. qđ iussu alteri⁹. Po. exēpla in reg. li. a. ⁊ psequere eā. vt dixi. s. e. pōt qs. Et nō supabūdat hec regula p illā: vt ibi dixi. in fi. Additio. i. Perinde hoc pcedit de quadā iuris interptatione: cū vbo loquēdo factum etiā ab eodē diuersis tpibus nō repsentat idētitatē eius facti. ff. de cōdi. inde. si nō sortē. §. libert⁹. et in auc. de fi. instru. circa pn. fm Dy. pbaf hoc. s. eo. lib. de elect. vt qs duas. Jo. an. Additio. ij. Dy. ponit hic specialia exempla que vide. Jo. an.

Casus lrãlis d. helie

Factū legitime. ¶ Casus figurat p ca. vlt. de eo q cog. ɔsan. vxo. sue. in an. hoc mō. Cōtraxi matrimoniū cū aliqua berta. Cōtracto mrīmonio cognoui cōsanguineā vxoris mee: ⁊ sic est affinitas inter me et vxorē meā. vtrum ppter affinitatē supuenientē dissoluaf mrīmoniū iā ɔtractum? Rñ. q nō. qz qđ ab initio tenet nō dissoluif: lz puentat ad eū statū in q non valuisset. Itē pōt poni casus in furioso. Certum est q furiosus nō pōt mrīmoniū ɔhere ppter defectū consensus. Ponam⁹ q aliqs sane mentis ɔxit mrīmonium cū aliqua berta. cōtracto mrīmonio effectus fuit furiosus. vtrum inualideē matrimonium? Rñdet q nō: lz peruenit ad eum statum in quo non potuit inchoari.

diuisio ¶ Glo. se. pmo dicit vñ sumpta ⁊ ponit exēpla: ⁊ inducit regulā conuersam. scđo notat qđ dicit nō retractari: non dicit non impediri: p quod soluit contraria.

b ¶ Factū legitime. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. q in ambiguis. §. i. exēplifica in eo q ɔxit mrīmoniū: ⁊ postea fact⁹ ē furiosus. xxxij. q. vij. c. neqz furiosus. Itē in supueniēte affinitate. de eo q cog. ɔsan. vxo. sue. c. pe. Idē in adoptiōe supueniente. ff. de ritu nup. adoptiu⁹. i pn. ⁊ l. si qua. Et not. q habuisti aliā regulā p ɔriū. s. eo. nō firmaf: qz lz casus supueniat a q potuit inchoari: nō firmaf qđ ab initio nō valebat: vt ibi. qđ tñ itelligas vt ibi dixi: ita q a pncipio factū erat legitie nō retractaf: lz supueniat casus a q nō potuit ichoari: vt hic. Et ɔcor. ad hãc regulā. ff. de in. actuqz pu. l. nec eīs. ibi dicit tex. nec ei corrūpi aut cōmutari qđ recte trãsactū ē supueniēte delicto poterit. Cōcordat ad hãc regulā de iurepat. ɔsultationib⁹ de ɔuer. ɔiu. placet. de eo q cog. ɔsan. vxo. sue. discretionē ⁊ qđ in his iurib⁹ no. Et no. q dicit retractari. q. d. ppter cām supueniētē nō retractaf: acsi legitie nō fuisset factū. iterdū tñ ppf supueniētē cām ipedif ei⁹ effectus: qđ legitie factū erat. exēplificat p cañ. xxxiij. di. cōiter. ⁊ c. vsqz adeo. ⁊ de cleri. egro. pbrm. ⁊ c. tua. cū si. Et eo mō rñdef ad leges q p ɔrijs signari solēt. ff. de iudi. si a me. ⁊ l. se. ff. ad. l. aql. qz in eū casum. in qbus dr q iudiciū soluif p arrogationē ei⁹ cū q litē ɔtestatur⁹ erā: qz deuenit i eū casuz i q a pncipio nō poterat ɔsistere: ⁊ in pdic. l. qz dr sile. s. q cessat actio legis aql. qñ seru⁹ mortifere vulnerat⁹ liber fact⁹ est: qz iā in eū casuz deuenit in q locū hre nō poterat ⁊c̃. Et est rō: qz. l. aql. dãnū respicit. Addit. i. Istud legitime cōprehēdit factū et modū. vt. s. factū in se sit legitimū et sine pctō ⁊ legitimo mō factū: fm Jo. mo. q dicit hoc duplici defectu vel pfectu hri. de resti. spol. pisanis. de renū. dilecti Jo. Additio. ij. Et p fectū fectus si inchoatū: ⁊ sic loquenf ɔtraria. ff. de serui. l. p pte. ff. de vbo. obl. si sub vna. §. si quis viā. ff. de suspec. tu. post finitā. ff. d lib. ag. l. iij. §. qz fm Dy. ⁊ q signat Jo. mo. de decre. quēadmodū. de iu. iur. ⁊ de decre. si pauper. s. eo. lib. de preben. Joan. an.

Effect⁹ ei⁹ qđ legitime factum est propter supueniētē cām ipedif.

Casus lrãlis d. helie

Quod alicui. ¶ Casus. Ponam⁹ q papa cum aliquo licētiato forte dispensauit sup pluralitate bñficioꝝ: ⁊ in grã sua apposuit cām q illū mouebāt ad dispēsandū: qz dixit papa: qz legisti iura canonica i tali studio tecū dispēsam⁹. Ponam⁹ q aliqs ali⁹ licētiatus siles vel maiores fruct⁹ fecit: vult extēdere grãm isti⁹ ad ipm. an possit? Rñ. q non. ppter rationē hui⁹ regule. qz lz papa fauore alicuius psone recedat a dispositiōe iur. cōis. nō sequif q iste discessus debeat extēdi ad casus siles: iuxta. l. nō pñt. ff. de leg. c. trãslato sacerdotio. de cōsti. in anti. secus si esset ius cōmune.

diuisio ¶ Glo. se. remittit p exēplis ⁊ p materia ⁊ dat cōcor.

c ¶ Qđ alicui. Po. exēpla q dixi. s. eo. ti. q a iure. ⁊ psequere vt ibi dixi. ⁊ in reg. li. puilegiū psonale. ⁊ ɔcor. ad hãc regulā. s. eo. in augmētū. Additio. i. Dy. ponit exemplū si cōcedaf alicui q subire nō teneaf munera publica: forsitan qz in re prospera virtuose se habuit. In alijs ius cōe seruabif. alleg. ff. de ɔsti. pn. l. i. §. plane ex his. C. de decu. l. neqz dorotheū. et. l. nullus. li. x. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. qm. Idem dicis in priuilegio decimarum de quo. s. de deci. ex parte. Jo. an.

Casus lrãlis d. helie

Frustra. ¶ Casus figuraf p. c. d forma. xxij. q. v. Pro intellectu isti⁹ est psupponendū q nō minus est astrict⁹ dñs vasallo qz econtra vasall⁹ dño suo. Nā sicut vasall⁹ dz fidelitatē dño suo: silr dñs dz esse fidelis vasallo. ⁊ sicut vasall⁹ puaf feudo ppf infidelitatē cōmissam erga dñm suū: ita dñs priuaf superioritate. ⁊ istud qtidie fit. Nā qñ dñs supprimit vasallū pnceps eximit vasallū a iurisditiōe dñi. Hoc psupposito ponam⁹ sic casum. Tenebā aliquā rē i feudū ab aliq dño ⁊ pmisi ei fidelitatē. Ista pmissio est reciproca. nā sicut ego teneor suare fidē dño: ita econtra dñs tenef mihi fidē suare. Sz qd si dñs non suauit mihi fidē qz me oppssit: vtrū tenear ei fidē seruare? Rñ. q non: qz frustra ⁊c̃. Itē pōt poni casus p. l. cū pponas. C. de trãsac. Cū haberē tecū litē / trãsegim⁹ sil: p quā trãsactionē renūciaui liti sub hoc pacto q infra certū tps dares mihi certā pecunie summā: nō soluisti ifra tps vt pmiseras. volo redire ad litē: vtrū possim? Rñ. q sic p rationē hui⁹ regule: qz frustra sibi fidem ⁊c̃.

diuisio ¶ Glo. seq. primo ponit exēpla. scđo successiue signat ⁊ soluit duo contraria. tertio instruit.

d ¶ Frustra. Po. ca. in dño q ad fidelē: et i fideli q ad dñm. xxij. q. v. de forma. Itē in eo qui interposita cōditiōe pmisit et iurauit aliqd facere. de iureiuran. peruenit. ij. vbi de hoc. In eo q nō vult trãsactionē interpositā obseruare. C. de pac. cū pponas. ij. concor. xcv.

di.esto subiect⁹.ibi: cur ego te habeo in pncipē: cū tu me nō habeas vt senatorē. Sed nonne hosti seruāda est fides?xxij.q.iij.innocēs.xxiij.q.j.noli. Sol. vt ibi no.⁊ in.d.c.puenit.illud eñ verū est cū iste hostis no bis fidē fuat.⁊ sic ꝯtra.cū hac regla. Itē ꝯ.xxxij.q.v. ꝙ deo pari. vbi dr ꝙ si vir ⁊ vxor pari ꝯsensu cōti nētiā vouēt vno labēte:alr ꝑseuerare dȝ. Sol.ibi nō fuerat fides hominum ꝓmissa: sed deo. Nā sine vlla ꝯditione adimpleri debent que deo vouēt.xxxij.q.vij.c.vno.in fi. Et vides ꝙ lȝ vxor adulterata fuerit:nihilomin⁹ vir peccat adulterando.xxxij.q.vj.c.j.ꝑ totū.frustra igit debitū petit qui qȝ dȝ nō ipēdit.⁊ frustra legis auxiliū inuocat ꝗ ꝯmittit in legē.de vsur.qr frustra.⁊ ibi de hoc. Unū no. qñ ptes sibi adinuicē aliqd sub pena ꝓmittūt: vt vna ps ꝑmo frāgit fidē:aut expedit magis alteri parti penā ꝑseq ⁊ stare pacto vel ꝯtcui:aut magis expedit sibi fidē rūpere. In pmo casu/lȝ sibi fides sit fracta:ipse tñ ꝓ sua pte fuet eādē:⁊ sic penā petere potit cū effectu. In scdo casu secure frāgit fidē:⁊ fiat hincinde penarū mutua ꝯpensatio.vt.s.de pe.ꝯstitutis.⁊ sic illā decre.intelligas ⁊ ꝗ ibi no.⁊ est ad hoc si.qȝ no.de cōuento sup spoliatione:cui aut expedit magis rehabere rē propriā:aut retinere rē quam possidet.in pumo casu agat.in scdo excipiat.hoc no. Ber.de ordi.cogni. ca.vi. Additio.i Dicebat Jo.mo.ꝙ hic poterat exemplū poni p.l.qm.C.d re.ꝑmu.ff.de mino.auxiliū.i fi. Intelligit etiā regulā circa idē factū nō circa diuersa arg.ff.de leg.ij.cū pater.§.plane. Dy.alleg.§.libertis. Ratio etiā huius regule sumi pōt ex regula ex eo.co. tit. Jo.an. Additio ij ff.eo.ti.cum par.in fi.

Nota ꝙ deo facta sunt sine vlla cōditione adimpleri debent.

cui fidem a se prestitā seruare recusat. Idem. lxxvj

DElictū⁹ ꝑsone non dȝ in detrimētum eccl'ie redundare. Idem. lxxvij.

RAtioni⁹ ꝯgruit vt succedat in onere qui sub stituitur in honore.

Casus sfalis d.helie

Delictū. ¶ Casus figurat ꝑ ca.si epm.xvj.q.vj. hoc modo. Aliqs eps cōmisit aliqd graue delictū.ꝓpter qȝ fuit deposit⁹ ⁊ priuat⁹ suo epatu: vtrum bona eccl'ie debeāt cōfiscari? Ut pone ꝙ eps tenebat a rege castrū i feudū:⁊ ꝓmisit fidelitatē regi. Postea eps delīqt in regē:qr ꝯmisit ꝓditionē in regē.fuit deposit⁹.vtrū castra redeant ad regē?certe nō. Itē pōt poni casus i syndico ꝓcuratore eccl'ie ꝗ ꝯmisit falsum ⁊ si fuisset eā ꝓpria debuisset cām ꝑdere: vtrū delictū ipsius syndici debeat nocere ecclesie? Certe non.

¶ Glo.se.pmo ponit exēpla.scdo signat ꝯtriū et soluit solutioni tripłr obijcit ⁊ rñdet.tertio successiue soluit tria ꝯtria.qrto pōderat qȝ dicit dlictū:⁊ qȝ dicit ꝑsōe.

a ¶ Delictū. Po.ca.in epo deposito ꝓpter crimē.ob hoc ei nō dȝ eccl'ia reb⁹ suis expoliari.xvj.q.vj.si epm ⁊ idē de hoc. Itē pone i ꝓcuratore ꝗ falsauit instrumētū: qr ꝓpter hoc nō ꝑdet eccl'ia cām.de excep.cum venerabilis ⁊c.⁊ delictū tutoris nō obligat pupillum. ff.c.ti.l.neqȝ.⁊.ff.de tab.exhibē.l.pe. Cōtra.xvj.q iij.placuit.ij.vbi delictū ꝑlati nō repetētis rē eccl'iasticā nocet eccl'ie ad idē de ꝑscrip.ca.j.⁊ ꝑ totū. Sol.delictū aliud in faciēdo:⁊ hoc nō ꝑiudicat eccl'ie vt hic: et aliud in omittēdo:et hoc bene ꝑiudicat vt ibi.ad hāc solutionē ꝯdicit.xxv.q.ij.ita nos.vbi delictū qȝ est in faciendo ꝑiudicat eccl'ie. Sol.dici pōt fm Jo.qui hoc ibi no.⁊ in.d.c.si epm.ꝙ hec regula intelligit de detrimento facultatū:illud aūt de detrimēto honoris vel potius de detrimento honoris eccl'ie. Adhuc ꝯ solu:nocet delinquentib⁹ ꝗ eccl'ie. Adhuc ꝯ solutionē.de excl.cū olim.vbi delictū qȝ est in faciēdo nocet eccl'ie.de in integ.rest.auditis. vbi delictū qȝ est in omittēdo:nō ꝑiudicat eccl'ie. Satis cōgrue posset distingui inter iudicialia ⁊ extraiudicialia: vt in iudicialib⁹ iudicioꝝ fauore:siue sit in faciēdo siue in omittēdo ꝑiudicet eccl'ie:⁊ in decre.auditis būn ꝑiudicauit ecclesie delictū qȝ fuit i omittēdo:sȝ fuit restituta. ⁊ sic nō est ꝯ. In decre.cum venerabilis.dici potuit extra iudiciale: vt ibi solus ꝓcurator delīqt in faciendo.s.instrumentū falsando. Itē ꝯ.liiij.dis.si seruus. vbi punit eps ꝗ ꝓ vno ser no duos dare dȝ. Sȝ illud facere dȝ de ꝓprio si hȝ nō de bonis eccl'ie ꝓpter hanc regulā. Itē ꝯ de ordi.cog. cū dilect⁹.vbi dolus et violētia abbatis eccl'ie nocere videt. Sed ibi soluit ꝑ Bern.in.ij.glo.s.ꝙ ibi delictū fuerat ꝯmissum ꝑ ꝑlatū:⁊ collegiū cōcato ꝯsilio: ⁊ eo modo soluit.C.de sa.san.eccl.iubem⁹ nullā.ibi ꝓpter delictum ꝑsone cōfiscat nauis eccl'ie. Et nota ꝙ dicit hec regula delictū:qr fm ꝓpriā hui⁹ vocabuli significationē videt loqui de eo ꝙ ꝯsistit in omittēdo:fm ea que no. Ber.s.eo. petiti. tñ illi significationi nō semꝑ statur:vt ibi dixi. Item hoc qȝ dicit ꝑsone:intelligere possumus de ꝑlato.⁊ est vulgare dnorū meorū angliorū.de rescrip.ex parte.s.persone.⁊ de appella.bone memorie.vel indistincte de qualibet ꝑsona intelligat cui⁹ delictū eccl'ie nō nocebit:salvē cum effectu:qr daret restitutio vsqȝ ad quadriēniū tantū: nisi ex causa plus tēporis daretur.vt.s.e.lib.de resti.in integ.c.j. Additio.j. Ad idē cle.de here.nolētes.post prin. Jo. Additio.ij. Parificant pupillus ⁊ eccl'ia ex vna parte:⁊ ipsorum administratores ex altera.C.de episc.⁊.cle.orphanotrophos. Dy.

dimisso

Prelatus mltiplicr nocet ecclesie.

Casus sfalis d.helie

Rationi congruit. ¶ Casus figuratur ꝑ ca.filijs ac nepotibus.xvj.q.vij. Certū est ꝙ licet ius patronatus sit annexū spiritualibus:tñ illi iuri succeditur iure hereditario. Et nō est dubium quin patron⁹ ecclesie teneat defendere eccl'iam si opprimat. Sed quid de heredib⁹ qui succedunt iurispatronat⁹: nunquid etiā tenebunt defendere ecclesiam si opprimatur? Respondet ꝙ sic:quia ex quo succedunt in honore etiam debent succedere in onere.

¶ Glo.se.ponit exēpla:⁊ dicit regulā posse reuolui.

b ¶ Rationi. Po.ca.in filio patroni herede ꝗ succedit i honore iurispatro.sic in onere defensandi ecclesiā succedere debet.xvj.q.vij.filijs ac nepotibus. Item pone in ꝑlato.qui succedit in honore:sic ⁊ in onere soluēdi ꝑdecessoris debita ꝓ eccl'ie vtilitate cōtracta.s.de solu.c.j.idē in iudice.ff.de iudi.l.mortuo iudice.ꝙ cum iudicare oportuerat. Idē cū ꝗ ei substitut⁹ est sequi oportet.ad idē.s.de offi.deleg.quoniā abbas.⁊ concor.ad hanc regulā.c.di.rationis.⁊.s.e. qui sentit onus.⁊ quod ibi dixi hic adde. Et per illam regulā potest etiā hec resolui: vt.s.succedat in onere qui substituitur in honore.ad hoc.xl.distin.non nos. Additio.i Joan.mona.dicit exēplum ponendū per.l.j. C.de fideiusso.et dic in onere non coherente persone. nā in illo secus.ff.de admi.leg.l.legatū.⁊ de alt.lega. calo.in princi.et de cōdi.⁊ demō.legatū.fm Dy. Jo. Additio ij Et que fm Dy.dici potest in quolibet substituto in hereditate que honor appellatur.ff.de leg. prestā. filium.§. si legato. propter quod succedit in onere legatorum que ab instituto relicta videtur:ta citea substituto repetita.ff.de lega.j.l.imperator.et de lega.ij.si Titio ⁊ Meuio.§.iulianus.et.l.cum potest.§.ab instituto. Joan.an.

heres ꝑsoni, succedēs in honore iurispatronatus dȝ. ecclesiā defendere.

Casus s alus dñi he lye.

In argumentū. Casus figurat p.c.j.lv.di.hoc mō. Certū est q bñficia regularia debēt conferri regularib. z secularia secularib: z maxime religiosi nunq̄ debent hr̄e administrationē eccliar secularium. ne eis det materia vagādi. Sz po. q est tāta penuria clericoꝝ sclariū q nō inueniunt sclares qb pñt cōferri illa bñficia. tūc poterūt ꝯferri reglarib in defectū clericoꝝ secularium Sz po. q mō reperiunt sclares vtrū illa bñficia sclaria nūc possint cōferri religiosis? Rñ. q nō: q̄z illō ex necessitate fuit ordinatū. iō nō dz trahi ad ꝯseq̄ntiā. nā l argumētū zc.

Idem. lxxviij.

In argumentum[a] trahi nequeunt que propter necessitatem aliquando sunt concessa. Idem. lxxix.

Casus s alis dñi he lye.

Nemo pōt. Ponam q habebā aliquā rē q̄ non erat mea. sz illā detinebā inuito dn̄o. vendidi tibi illā rem z tradidi. vtrū in te sit trāslatū dñium illi rei? Rñ. q nō. q̄z nō potui in te trāsferre plus iuris q̄ ego haberē. z cū nō essem dñs illi rei non potui illam in te trāsferre.

Nemo pōt[b] plus iuris trāsferre in aliū q̄ sibi cōpetere dinoscat. Idē. lxxx.

In toto[c] pte non est dubiū cōtineri. Idē lxxxj.

¶ Glo. se. dicit p̄mo vñ sūpta ponit exēpla z concor. scdo miscet tria ꝯtra z soluit inducēdo et alios casus qb fallit.

divisio

¶ Glosa sequens primo dicit vnde sumpta. et ponit exempla interserēs solutionē superfluitatis. scdo notat ex regula generale quod determinat.

Monach nō dz trahi ad eccliaz parrochialez sine necessitate.

a ¶ In argumētū. Hec regula sumit ex.l.ff. e.ti. q̄ ppter necessitatē. Po.ca.lv.di.c.j. vbi ex necessitate tpis ppter ministroꝝ defectū monachos permissum fuit assumi ad parrochiales ecclesias: cessante hac necessitate in argumentū trahi nō dz: vt ibi. Itē p decre. s.de elec.cū in cūctis. ibi ne qd a qbusdā p necessitate tpis zc. Et alienatio sacroꝝ vasoꝝ ppter necessitatē redimendoꝝ captiuoꝝ ꝯcessa ad ꝯsequētiā trahi nō debet. C. de sacrosanc.ec.l.antepe. q incipit sancimus. z cōcor. ad hāc regulā. s.eo. q̄ a iure. et. s.e. qd alicui. Nec superfluit hec regula per illas q̄ loquuntur in eo qd cōceditur ob fauorē vel gratiā: hec in eo qd cōceditur ob tēporis necessitatē. Et dicit etiā in argumentū q.d. iurista vel arguēs nō debet arguere de eo qd interdū ex necessitate cōcessum est: q̄z argumēta de similibus ad penit simīa pcedunt: sed inter tēpus necessitatis z nō necessitatis nō est similitudo: ergo nō pcedit argumētatio. Et ꝯcordat ad hāc regulā. xxxv.q.j. ca.j. p qd etiam exēplificare potes: nā a principio generis humani licite cōtraxit frater cū sorore: q̄z ex necessitate id fiebat: hodie aūt creuit humanū genus et sublata est necessitas z ideo nō licite cōtrahitur infra quartū gradū. de consan. z affi. non dz. C. de pa. qui fi. di.l.j.z.ij. vbi ppter necessitatē famis lz filiū distrahere: qd alias non liceret. Et not. ex hac regula illud gnale: q cessante cā cessat effectus. z de iureiuran. z si christ. in fi. de ap. cū cessante. de peni. et remis. cū infirmitas de quo dic vt no. de renū. post trāslationem. lxj. di. §. his oibus. xix.q.ij. due. Cessante igitur necessitate ppter quā dispēsatū est cessat ꝯstitutio. j.q.vij. qd pro remedio. qd verum est circa faciēda non circa iam facta. vt ibi no. z de iureiuran. z si christ. in fi. ad hoc. s.eo. factū legitime. in fi. z est etiā hoc verum nisi vtilitas succedat loco necessitatis: sicut est de monachis ordinādis vt pbatur. xvj.q.j. sunt nōnulli. in fi. Additio. Jo. mo. dicit ponēdum casum p.c. sicut. de cōsecra. di.j. z per.c. quāto. s. de consue. in fi. Jo. and. Additio. Hoc ideo q̄z ibi est prohibitio. dicit enī lrā l.ij. id licere in hoc tantūmodo casu: als vbi nō esset in contrariū phibitio expressa: vel equipolleret expresse id qd propter necessitatem concessum est propter eādem vel maiorem necessitatē bene posset in argumentum trahi. Nam que conueniunt in idēntitate rationis per constitutionē iuris separari non debent. ff. de fonti.l. vna §. hoc interdictū. z de iniuf. testa.l. que propter z per hunc modum dic cōcordari glo.l.ij. ad glo.l. que propter. ff. eo. ti. cui videtur contra. Jo. an.

Argues nō dz arguere d eo qd aliqn ex necessitate ꝯcessum est

Utilitas succedit loco necessitatis.

b ¶ Nemo pōt hec regla sūpta fuit ex.l.ff.e.ti.l. nemo plus. Po.ca.j. q.vij. daibertū. de do. inter vi. z vxo. nup. vbi sunt hec vba. z ff. de acq. re. do.l. tradito. z facit ad hāc regulā s. de pigno. cū ꝯtra. s.e. is q̄ ius vbi dū dicit eo iure. z sic nō maiori. z ꝯcor. qd dr: nemo dat qd nō hz de iurepatro. q aūt. Cōtra de elec. suffraganeis. vbi mādat archiepo q̄ ꝯsecrat nō est electū p suffraganeos cōsecrari. z ff. de acqui. re. do. nō est nouū. vbi creditor pignus distrahit cui dñiū nō hz. de ꝯse. di. iiij. solet. vbi etiā baptismū dat q̄ nō hz. Sol. vt no.j.q.j.c.j. q̄z hoc ē gnale illa sunt specialia: specialitatis rōnē facile cōsiderare poteris. Et idē no. Ber. in p̄di. decre. nup. z de iurepa. cura. nā speciale in baptismo vt in p̄di.c. solet. Et demādare iurisdictiōis est: q̄ z archiepo cōfirmat demādare pōt epis q̄ ꝯsecrati erāt vt epm ꝯsecrēt. Et in creditore est speciale sicut in tutore z curatore. C. de admi. tu.l. vi. z.l. lex q̄. Et i pcuratore. isti. de re. diui. §. nichil. In iudice. insti. de offi. iu. §. fi. In executore. ff. d euic. si pignora. In vsufructu formali. ff. d vsufru.l. qd nr̄m. In eo q̄ bona fide emit a malefidei possessore q̄ vsucapit. insti. de vsuca. §. qd aūt. In cēsitorib z flumine. ff. de acq. re. do.l. ergo §. alluuio. In donatione libertatis. insti. de liberti §.j. Joā. an. Additio. De his casib no. p̄ real.l. nemo. z p̄di.l. traditio. et insti. q̄. alie. li. post pn. Additio. Ibi tn̄ plus nō trāsfertur: sed p cōstitutionē variat species vsufructus: z q̄ p̄mo erat casualis q̄ nō est seruitus: fit formalis q̄ est species suitutis. Dy. Additio. Uel preferibit hec s̄m vetera iura: sz immutatū est p ius. auc. vt spō. lar. §. rursus. Jo. Additio. Ut no. in §. statim alleg. Cēsitores sunt q̄ signāt p̄dia militib assignanda: vel q̄ auferūt illa nō soluētib tributa: z alijs dāt. Uel iudices q̄ vni auferunt: alij dant dñium. Jo. and.

Casus s alis dñi he lye.

In toto. Casus figurat p.l. si qs. ff. d excep. rei iudi. Po. q cū tenebas z possideres quādā domū quā dicebā ad me spectare: feci te cōuenire: et illā domū totā volui vēdicare. q̄z nō pbaui illā domū ad me spectare: fuisti absolut ab impetitiōe mea z ego cōdēnatus i expēsis rōne temere vocatiōis ad ius. Postea tractu tpis volui a te vēdicare ptē illi dom: tu excipiēdo pposuisti q als fuerat ꝯtrouersia iter te z me d z sr illa domo: z q fueras snialr absolut ab ipetitiōe mea. z sic mihi obstabat exceptio rei iudicate. ego aūt replicādo pposui q nō dz mihi obstare exceptio rei iudicate: q̄z pri petebā totā domū z nūc peto ptē ipsius nūqd bn̄ dico? Rñ. q nō: q̄z totū cōtinet ptē: z si fui expulsus a tota domo: bn̄ sequit q fui expulsus a parte. ¶ Glo. seq. remittit p exēplis et materia: z dat cōcor.

c ¶ In toto. Pone exēpla que dixi. s.eo. plus semp. z psequere vt ibi: z concor. ff. de exce. rei iudi.l. si quis cū totū petijsset: si partē petit exceptio rei iudi. nocet nā pars in toto est. concor. xiij. q.v. penale. z. xxxij. q. iiij. meretrices. de peni. distin.j. §. hoc idem. Jo. and.

Casus lr̄alis dn̄i he= lye.

IN gn̄ali. ¶ Casus figurat͛ g.c.si ep̄s.ꝫ.ð peni.et re.e.li. Ep̄s me⁹ dedit mihi facultatē eligēdi con fessorē quē voluero vt illi possez ꝯfiteri peccā mea. vtꝝ ille ꝯfessor possit me absoluere de casib⁹ ep̄alib⁹? Rn̄det q̄ nō. Uel sic. ep̄s Picta. cōstituit titiū officialē suū generalē. vtrū iste habeat ptā tē cōferendi bn̄ficia? Rn̄det q̄ nō. nisi fuerit si= bi data specialis ptās vt possit cō ferre bn̄ficia. q: in gn̄ali ꝛc̄.

IN gn̄ali⁹ cōcessione nō veniūt ea q̄ qs nō esset verisimiliter in specie ꝯcessu= rus. Idem. lxxxij.

QUi contra^b iura merca tur bonam fidem presumitur non habere.

divisio ¶ Glosa sequens primo ponit exēpla. scḋo equiparat obscurū ꛉ generale. tertio querit et soluit. quarto no= tat ad questionem arguit ꛉ de ea remittit.

In obli gatiōe gn̄ali non ve niunt vxor et liberi.

a ¶ In gn̄ali. [illegible] Po.ca.xvj.q.j.frater nr̄. vbi gn̄alis cōmissio facta legato p̄ papā nō extendit͛ ad cās fidei. Itē pone p̄ decre.ꝫ.eo.lib. ð pe.et re.si ep̄s. vbi habes hec v̄ba. Itē p.l.C.que res pig.ob.pos.l.j. vbi in gn̄ali obligatiōe pignoris nō veniūt vxor ꛉ aliūi. ꛉ q̄ qs ve= risimil͛ nō est credēdus spāliter obligasse. ꛉ fa.op.ꝫ.eo. de offi. vica. cū in gn̄ali. Et no. q: nō solū i obscuris in= spicim⁹ id qḋ est verisile: sed etiā in gn̄alib⁹. De p̄mo ꝫ.eo.inspicim⁹. de scḋo hic ꛉ in ꝯcor. ꛉ.ff.de pecu.l.qui peculiū. vbi q̄ administratiōe cōcedit videt͛ p̄mittere gn̄al͛r qḋ spāliter est p̄missur⁹. [illegible] et.ff.de pig.l.gn̄ali et i pignoris obligatiōe gn̄ali rerū quas qs habuit v͛l habitur⁹ est ea nō ꝑtinebunt͛ q̄ verisile est aliquē spe= cialiter obligaturū nō fuisse: puta suppellex. Item ve stis relinqueda est debitori. Si qs q̄rat quō scient͛ que sunt illa que verisimiliter in specie nō dicerent͛ ꝯcessisse? Rn̄. [illegible] hoc cognosci ex īpossibili. vel inhūana vel du ra separatiōe vtputa misteria artis sue. vel q̄ ad affe= ctionē ptinēt gn̄ali obligatiōe nō veniūt. vt in p̄dic.l. obligatione. ꛉ se. ꛉ p̄bat op.C.cōia vtriusq̄ iudi.l.pos sessionū. vbi habes q̄ possessiōes i q̄b⁹ sunt ascripticii ita debent diuidi q̄ penes vnūquēq̄ integra familia remaneat: vt p̄r a liberis: ꝯiunx a viro: frater a sorore nō separent͛. Et no. ex hac regula verbū gn̄ale restrin gi. ad idē.ꝫ.eo.li.de rescrip.c.ij. ꛉ.c.si eo tp̄e. de p̄ben. cū cui. ꛉ.c. q̄uis.cū si. [illegible] Itē fa. hec regula ad q̄stio= nē de eo q̄ gn̄aliter tenet͛ ꝯ oēs aliquē iuuare. nūquid ꝯ se vel filios? ꛉ no. de hoc. xxij.q.v.de forma. in.j.glo. ꛉ de iureiur. petitio. in vlti gl. Additio.j. Presumptio igit͛ ꝯtra facit hic cessare qḋ dicim⁹ tm̄ valere gen⁹ q̄ ad oīa ꝯtrū species q̄ ad specialissima. ad qḋ alle. Dy. ff.de admi.tu.l.si duo. de leg.iij.si chor⁹. in p̄n. de vsu ꛉ ha.si ita. C.de q̄dri.pre.l.ij. de p̄scrip.xxx.an.l.si oēs Jo.an. Additio.ij. Un nō cōcedit q̄ donet.ff. de dona. l.iussa. Nec q̄ in fraudē creditoꝝ alienet.ff. q̄ i fran. cre.l.si pater filio. f3 Dy. est. Additio.iij. Idē Jo.mo na. qui etiā ponit exemplū p.l.inter eos.ff. de re iudi. cuius casum dixi. de appel. pastoralis. super glo.fina. Additio.iiij. ꝫ.eo.lib. de iureiur.c.j. de p̄cu.q̄ ad agē= dū. Jo.mo. qui hic plus sup oīb⁹ aliis regulis scripsit. collegit hic.l. modos quib⁹ artatur gn̄alitas. Jo.an.

Casus lr̄alis dn̄i he= lye.

Q Ui contra. ¶ Casus. Certū est vt ad hoc q̄ qs possit p̄scribere longo vel longissimo tp̄e requiri tur q̄ habeat bonā fidē: sed vtrū possessor p̄sumatur bone fidei vel male. Rn̄. q̄ si possideat cōtra ius presu mitur male fidei. vt forte aliquis rector ecclesie parro chialis percipit decimas in aliena parrochia. Certe presumuntur habere malam fidem: q: de iure cōi quis nō potest percipere decimas in aliena parrochia.

diuisio. ¶ Glosa sequens primo ponit exēpla. scḋo successiue signat duo contraria ꛉ ad ea remittit. tertio notat.

b ¶ Qui contra. [illegible] Po.ca. in eo q̄ recipit eccl'iam de manu laici. xvj.q.vij.si qs deinceps. de eo q̄ emit spiri tualia. de simo. nō satis. ad idē. C. de agri. ꛉ cē.l. quē= admodū. li.xj. vbi q̄ emit ascripticiū sine gleba ꝯ legū interdicta mer= catur: ꛉ male fi= dei possessor di= citur: et iō q: ta= lis presumit͛ nō habere bonā fi= dē: ideo nō p̄scri bit. vt in p̄dic. in rib⁹ (ij) ꝯ.ꝫ.ð do na. aplice. s3 solue. vt i glo. s3 videt͛. Itē ꝯ.ꝫ.ð iurepa. cura. solue vt ibi. et sic p3 q̄ iuris ignorātia nō excusat in p̄scrip. sicut nec in vsuca.ff.de vsuca.l.nūq̄. Jo.an. Additio.j. Dy. ponit exēplū in eo qui emit a pupillo quē talē sciebat sine auc̄te tutoris. C.de auc̄.p̄stan. cū qui. de vsuca. p emptore.l. vlti. de cōtrahē. emp. qui a q̄libet. ꛉ dicit q̄ hui⁹ iuris est ratio: q: aut emptor scie bat a iure p̄hibitū: ꛉ sic fides mala concludit͛ a parte. aut ignorabat: et tūc mala fides ꝑpter iuris errorem presumit͛.ff.de vsuca. si fur. et dicā super glo. Jo.and. Additio.ij. Ad idē.ꝫ.eo.ð re.eccle.nō alie.c.ij. Jo.an.

BOna^c fides nō patitur vt semel exactū iterū exigat͛. Idem. lxxxiij.

Casus lr̄alis dn̄i he= lye.

B Ona fides. ¶ Casus. Cū deberem Titio aliquā pecunie summā sibi satisfeci. vel alius noīe meo Uel sic. Cū titius ꛉ ego essemus alicui obligati in ali qua summa pecunie: vnus nostrū soluit illā pecuniā vtrum alteri possit peti illa pecunia per aliū soluta? Respondet q̄ non. quia bona fides ꝛc̄.

diuisio ¶ Glosa seq. primo dicit vnde sumpta ꛉ ponit exēpla dicens etiam in penis regulam veram vbi vnica exa= ctio competit. Tertio arguit ad questionem.

c ¶ Bona. [illegible] Hec regula sumpta fuit ex.l.ff.e.ti. bo= na fides. eccl'ia nō d3 suū repetere cū augmento: sed si semel exactū iterū exigeret: augmētum reciperet. xij. q.ij. fraternitas. ad idē. ð pe.ca. suā.ff.de tab. ex.l.iij. ꝯ condēnatio. et habet locū hec regula etiā in penis que semel exacte ab eodem iterū exigi non debent. (ij) Ad hoc. xiij.q.ij.c. vlti. de iudi. at si clerici. C. de pe.l. oīs ab eo. iō dixi. q: si plures insolidū tenent͛ ad penā soluta pena p vnū nō liberat͛ alter. xij.q.ij. cū deuotis= simā.ff.ad.l.aquil. itē ꝯ sed si plures. An aūt res ꛉ pe na simul peti p̄nt? dic vt no. xxv.q.ij.si eccl'ie. Hāc aūt regulā dico verā in his quoꝝ cā vnica exactione finit͛ vnde si decē debeo ipoꝝ solutione tollit͛ oīs obligatio. vnde nō patit͛ bona fides: vt illa iterū exigant͛. ꛉ si sol uātur vt indebita repetunt͛. qḋ dic. vt no.j.q.iiij. in fi. de solu.ca. vlti. si aūt vnica exactione non finit͛ obliga tio. Pone in exactione debiti vxoris ad virū ꛉ ecōuer= so nō h3 locum regula. Itē in procuratione quā exigit ep̄s visitans anno primo. Nam anno secūdo visitans iterum p̄curationē exigit: et idē si de necessitate eccle sie iterū eodē anno visitaret: ꛉ sic pōt intelligi de cen= si. cum venerabilis. vbi de hoc. ꛉ. xviij.q.ij. visitandi. Idem dico in exactione pene. vbi de hoc actū est in cō tractu. vt totiens pena cōmittatur ꛉ exigi possit: quo= tiens cōtra factū fuerit. nā tūc pena semel exacta etiā ab eodē iterū exigetur. cōtractus enī ex conuentione legē accipiunt. ꝫ.eo. cōtractus. cū suis concor. Sed de ꝯtate inspecta in his casib⁹ ꛉ similibus nō est idē sed aliud licet eiusdē generis. Et facit hec regula ad que stionem quā no. Jo. xij.q.ij. monem⁹. an si ecclesia cō secuta est suū a possessore qḋ facere pōt. vt ea.qḋ. apo stolicas. an adhuc idē possit petere a prelato? et certe non. quia bona fides hoc nō patitur vt hic. ad penam.

tñ agere bñ posset ꝯ eũ: vt dixi. s. de hoc etiã no. ꝯ re. eccle. nõ alie. si qa. Nõ patit qsi nõ sustinet nõ ꝑmittit. ꝛ hoc ꝑpter ꝯdictoriũ. Jo. an. Dicebat ꝗ Dy. regulã intelligẽdã ne ab eodẽ exigat: vel ab eo q ab exacto cãm hꝫ: vel q ꝯ exactũ esset habiturus regressum ꝛc. Jo. an.

Casus ifalis d. helie

Idem. lxxxiiii.

Cum quid[a] vna via ꝓhibetur alicui: ad id alia non debet admitti. Idem. lxxxv.

Cum quid. Casus figurat ꝑ. l. vlti. C. si mãci. ita ve ne. ne prostitu. ego habebã ancillã quã multũ diligebã. verũtñ fui cõpulsus illã vẽdere sed in vẽditiõe apposui pactũ ꝙ tu eã nõ ꝓstitue res et si faceres ꝯtrũ ꝙ statim efficeret libera accidit ꝙ noluisti eã ꝓstituere publice: sed a caupone eã fecisti ꝓstitui. qrit nunqd efficiat libera? Rñ. ꝙ sic. Nã sicut tu eã nõ poteras ꝓstituere: neq etiã ꝑ cauponẽ per rõnem hui' regule. qꝛ cũ qd ꝛc. Uel sic pone ꝙ vẽdidi tibi aliquã rẽ: ꝛ in vẽditiõe apposui pactũ ꝙ illã rẽ nõ posses alienare. vtrũ poteris eã obligare? Rñ. ꝙ nõ. qꝛ tunc indirecte illa res alienaret. ꝛ cũ qd ꝓhibetur vna via ad id alia via non debet admitti.

diuisio

Glo. se. primo ponit exẽpla. scdo sex casus qbus fallit regula. tertio dicit quo casu ꝓcedit regula.

a Cũ qd. Po. ca. xxxiiij. q. v. hec imago. s. eo. li. de cõces. ꝑb. detestãda. C. si mãci. ita ve. ne. ꝓsti. l. vl. vbi dicit tex. eã q ita venit ne corpe qstũ faciat: nec in cau pona sub specie ministrãdi ꝓstitui ne fraus dicte legi fiat. Cõcor. s. de ꝑcu. tue. cũ suis ꝯcor. No. ergo ꝙ cũ aliqd ꝓhibet: ꝓhibent oia q sequunt ex illo. vt. s. eo. cũ qd. ꝛ ꝑ q ꝑueniri possit ad illud: vt hic. Fallit hoc interdũ. qꝛ seru' nõ admittit ad testimoniũ ferẽdũ: nec ꝓ dño neq aduersus dñm: ꝛ tñ testificat de facto suo. puta dũ dr ꝑ eũ depositũ vel cõmodatũ: vel sic. iiij. q. iij. serui neqꝫ. Jtẽ q nõ põt accusare denunciat. de iureiur. queadmodũ. in fi. Sꝫ ali' est effectus denũciatiõis q accusatiõis: vt ibi ptꝫ sed idẽ est etiã vbi idẽ esset effect' vtriusqꝫ. ꝯ cog. spi. tua. vbi de hoc

Accusare non valens denunciare potest.

Jtẽ pñonũ nõ vocat libert' i ius sine venia: si tñ agat alieno noie bñ. ff. de in ius vo. l. qsitũ. Rõ: qꝛ nõ ipse sꝫ ille cui' noie agit cõuenire videt. ꝛ facit qd dixi. s. eo. põt. Jtẽ denegat dilatio vna via. s. ꝑ remediũ iuris cõis cui ꝯcedit alia via ꝑ bñficiũ. s. restõnis in integrũ vt de in integ. resti. cõsti. sed dic vt ibi in vlti. glo. Jtẽ ꝑlat' de mobilib' p ecclsiam acqsitis testari nõ põt ꝛ tñ in egritudie moderate põt de ipis aliq erogare de testa. ad hoc. Jtẽ pr nõ põt filiũ ꝑuare qrta: ꝛ tñ libertates dãdo minuet quartã. ꝛ sic alia via ꝑuat eũ: ff. de inof. test. papinianus §. qm aũt. versi. cũ igit. et est speciale libertatũ fauore. Satis circa hoc dici posset ꝙ cũ aliqd ꝓhibet habito principalr respectu ad prohibitũ nõ ad viã: vel modũ q ꝓhibet. exẽplifica ꝑ iura in ꝑn. inducta. ꝛ ꝑ decre. de ꝯces. ꝑben. cõstitut'. tunc sufficit ꝓhibitũ vna via vel modo. vt ad id in ei' fraudẽ alia via vl' mõ admitti nõ debeat: vt hic. spãle tñ est in libertate: vt. s. dixi. Si aũt ꝓhibitio ꝑncipali ter se hꝫ ad viã vel modũ non ad rẽ: tũc sec'. vñ alteri eccle alligat' epõ nõ eligit: sꝫ postulat. Jtẽ q iurauit nõ accusare bene denunciat: qꝛ sibi nõ est ꝓhibitũ deferre crimen: sed ꝑ modũ accusationis deferre ꝓhibitũ est. Jtẽ in casu de iudi. examinata. vbi petendo rẽ vna actiõe repellor ꝛ per aliã admittor: ꝛ hoc est vide re in oib' actiõib'. nã deponẽs agẽs ꝯmodati repellitur: agẽs depositi admittit. ꝛ sic de singlis. Dy. ponit exẽplũ ꝑ. l. ff. de tutori. ꝛ cura. da. ab hic. l.

Pr non põt filiũ priuare quarta

scire oportet §. si mater. vbi pat ꝓhibit' administrare nec administrare poterit vt curator. cui ꝯcor. s. eo. li. de elec. auaricie. Jtẽ ꝑ. l. ff. de bo. pos. nõ est ãbigendũ §. vbicũqꝫ. ꝛ ꝯ ꝯ tabu. l. iij §. libera. ꝛ. l. si post mortẽ §. exheredari. Jo. an. s. e. li. de cleri. cõiuga. c. vno §. j. Jo. an.

Contract[b] ex ꝯuẽtiõe legẽ accipe dinoscũt. Idem. lxxxvi.

Uide in auctẽ. de triẽ. et semis. §. prohibemus et quod ibi not. in glo. Hoc est. Joan. an.

Damnũ[c] quod qs sua

Contract'. Casus figurat ꝑ. l. j §. si cõuenerit ff. deposi. Certũ est ꝙ depositari' non tenet nisi de dolo et lata culpa: vt si res deposita perierit apud depositariũ per dolũ suũ vel culpã: tenet soluere estimationẽ rei perempte. Si aũt res perierit leuissima culpa/non tenetur vt ponamus ꝙ tradidi tibi libros meos custodiẽdos: fecisti pactũ cũ aliquo vt intraret tuũ studiũ ꝛ acciperet meos libros: certe tu teneris. vel dimisisti illos in via publica: qꝛ tu scis ꝙ nõ erat loc' tu' perit ꝑiculo tuo: sed si adhibuisti diligẽtiã vt bonus pr familias: tu es liberat'. Sed pone ꝙ apud te deposui libros meos ꝛ fuit cõuentũ inter te ꝛ me ꝙ si ꝑderent culpa leuissima vel casu fortuito restitueres illos. si pereant casu fortuito nunqd potero agere cõtra te? Certe sic mediante illa cõuentione quarũ conuentione partium cõtractus accipiunt legem.

Casus ifalis d. helie

Glo. se. dicit ꝑmo vñ sumpta. et ponit exẽpla: dicẽs regulã intelligi de conuentione honesta ꝛ possibili.

diuisio

b Cõtract'. Dicũt vulgares pactũ rũpit leges. ꝛ hoc dicit hec regula q sumpta fuit ex. l. ff. e. ti. l. ꝯtus Quidã ponũt casum ꝑ canonẽ. xvij. q. ij. eleutherius vbi ꝯuẽtio inter epm diocesanũ: ꝛ fundatricẽ inita de oblatiõib' ꝛ obuẽtionib' in festo ipsi' eccle seruãda est. Depositari' de iure cõi tenet solũ de dolo et lata culpa q cõgat dolo. si tñ interuenit ꝯuẽtio: vt teneat de leui ꝛ de leuissima culpa: ꝛ de casu fortuito. illa seruat. de depo. c. ij. ad idẽ. ff. deposi. l. j §. si cõueniat. et ibi sunt hec verba. cõcor. de cõmo. c. vno. s. eo. lib. de pac. c. j. Et qd dicit regula h ꝯ ꝯuẽtiõe itelligas honesta et nõ cõtra bonos mores. vnde si ꝯuenerit ne dol' ꝓstet nõ valet cõuentio. vt in ꝑdicta. l. ꝯtr'. ff. e. ti. In impossibili idẽ. qd dic vt dixi. s. e. nemo põt. De hoc tractat h large Dy. dicẽs qd scripsi de ꝑcur. qui ad agendũ. ꝛ pleni' de cõmo. ca. vno. Joan. and.

Damnũ. Casus figurat ꝑ ca. displicet. xxij. q. iiij. hoc mõ. Aliqs cleric' suspect' de delicto aliquo enormi: fuit cõuent' corã suo epo. ꝛ qꝛ cõstitit de crimine fuit ꝯdẽnat' ad ꝑpetuos carceres. accidit ꝙ iste cleric' putans euadere man' iudicis ꝛ carceres: se ꝑcipitauit in terrã ꝛ se vulnerauit: et forte mortu' est. vtrũ istud sit imputandũ iudici ꝛ ei' familie? Rñ. ꝙ nõ: sed est iputãdũ ipsi ꝑcipitãti. Jtẽ ꝑ ca. si cleric'. s. de ꝑbẽ. isto libro. Sũt duo expectãtes in aliqua ecclesia. quoꝝ vn' est prior in data: alter posterior. iste secũdus fuit diligentior primo ꝛ obtinuit ꝑbendã vacantẽ. postea ille q erat prim' in data vult illã prebẽdã repetere a secũdo. vtrũ possit? Rñdet ꝙ nõ. Jtẽ ꝑ l. si duob' §. si. ff. ꝓ socio. Eram' socij olim bonoꝝ accidit ꝙ tu cõmisisti aliqd delictũ ꝑpter qd fuisti ꝯdẽnatus ad certam pecunie summã. vtrũ illã pecuniã possis soluere de bonis nostris cõibus? certe non.

Casus ifalis d. helie

Glo. se. dicit vñ sumpta. ꝛ tota instat in exemplis.

c Damnũ. Hec regula sumpta fuit ex. l. ff. e. ti. quod quis ex sua culpa. Po. ca. ꝑ canonẽ. xxiij. q. iiij.

displicet. vbi si qs ad iudicē duct⁹ se de equo pijciat ⁊ ledat. sibi soli iputet. Idē p decre. ḗ. c. li. de pbē. si cle-ric⁹. vbi cleric⁹ q̄ negligit petere pbēdam sibi debitā cū vacat sibi iputare d3 non sequēti expectāti. Ad idē ff. p so. l. cū duob⁹ §. si. ⁊ l. seq. vbi soci⁹ olim bonoꝝ dā nat⁹ ex ꝯtractu ob ꝯtumaciā su am vł ex malefi cio: puta furto vel simonia non recupat qd a so- cio. q. Cōcor. l. di. sepe. ⁊ c. hi q̄. de homi. c. vi. et ff. ad. l. aq̄. si pu

Soci⁹ olim bo noꝝ dā nat⁹ ex ꝯctu p pter cō tuma- ciā vel ex ma- leficio nihil re cupat a socio.

culpa sentit: sibi debet: non alijs imputare.

lxxxvi. Idem.

Infamibus⁹ porte non pateant dignitatum.

lxxxvij. Idem.

tator. Itē pcurator penā quā ex suo delicto pstitit a dn̄o nō recupat. ff. de pcur. qui pprio §. idē econtra. Ad idē. C. de euic. l. emptor fundi. vbi d3 q̄ si emptor in iudicio nō fuit. re euicta de euictiōe nō agit contra venditorē. q2 culpa sua res euicta videtur. Additio. Ponit etiam Dy. p. l. si quis negocia. ff. d nego. gest. vbi gestor negocioꝝ sibi imputat si soluit indebitum Additio. Dicit Dy. q̄ ad gnalem ꝯfirmationē hui⁹ regule accidit. ff. rē ra. ha. si vim §. cum aūt. de insti. sed ⁊ si qs §. pupill⁹. ⁊ fami. her. inter coheredes §. q̄ ex facto. Jo. an. Additio. Et hoc qn̄ socio non est qd imputet: secus aūt si sibi imputari posset culpa parti cipatiōe cause pͥpter quā damnum incurritur. vt eo. ti. l. si igitur. fm Dy. Jo. an.

Casus Falso. d. helie

Infamibus. ¶ Casus Cōueni Titiū sup actiōe iniurie. vel alia actiōe q̄ infamat. fuit cōdēnat⁹: ⁊ fuit effect⁹ infamis: vacat aliqua dignitas eccl'iasti ca vel secularis. vtrū possit illā obtinere? Certe nō eo q̄ est infamis. ⁊ et pōt imponi talis infamia.

diuisio

¶ Glosa seq. ponit exēpla ⁊ remittit de infamia. et di cit dignitatem large sumi.

a ¶ Infamib⁹. ꝭ. Po. ca. per canonē. lxxxi. di. tātis daniel. de excessi. pla. inter dilectos. ⁊ dicit lex neq̄ fa mosis ⁊ notatis ⁊ qs scelus ⁊ vite turpitudo inq̄nat ⁊ quos infamia ab honestoꝝ cetu segregat: dignitatis porte patebūt. C. de digni. l. ij. lib. xij. ad idē. xxxiij. di. laici. vbi d3 q̄ opinio ordinādi vacillare nō debet. de testi. c. vlti. de accu. oipotens. C. de infamia. l. vna. De infamia aūt qd sit ⁊ quō cōtrahit. ⁊ de multiplici eius genere. dic vt no. iij. q. vij §. tria. ver. porro infa mia. Et qd dicit regula de dignitatibus intelligas ec clesiasticis ⁊ secularib⁹: infamis em̄ iudex esse nō pōt iij. q. vij. infamis. bene tn̄ pōt arbiter esse. ꝭ. ff. de ar bi. l. pedi⁹. ij. q. vij §. tria. ver. cognitores. An pcura tor possit esse. q̄re no. l. distin. accedens. iij. q. vj. infa mis. ⁊. q. x. c. vi. ⁊ de iura. calū. impator. in vlti. glo. et insti. de excep §. vi. Additio. Dy. dicit de ifamia iu ris ⁊ facti. de quibus. j. glo. j. hanc regulā intelligi cū dignitatib⁹ participare nō debeāt infames quacūq̄ infamia. C. de decur. l. ifamia. l. ne quis. de infamib⁹. ⁊. l. infames psone. ff. de postu. l. j §. ait ptor. ij. ⁊ de as ses. l. ij. ff. de iudi. cū ptor ⁊c̄. Et vt dicit nō solum impe dit pficis: sed etiā remoueri facit a dignitatibus habē tes. C. de decur. l. infamia. lib. x. ⁊ de digni. iudices. ll. xij. Additio. Cum arbitrium non sit dignitas: cum nudam ⁊ simplicem cognitionem habeat et nullā iu risdictionem. Item in ministerio procuratoris qd non est dignitas sed onus vilissimum. C. de decurio. l. si quis procuratorem. lib. x. fm Dy.

Infa- mis nō pōt es- se iu- dex: s3 arbiter

Procu rator h3 on⁹ vilissi- mum.

Casus Falso. d. helie

Certū. ¶ Casus figurat p. l. si quis ad ppetue iu risdictiōis. ff. de iurisdi. om. iudi. Si ptor in albo sue cū ppetue iurisdictiōis aliquid posuerit. quicūq̄ illud corruperit d3 puniri. Sed ponam⁹ q̄ ptor fecit aliquā legē generalē. ⁊ illā fecit poni in albo pretoris aliquis non corrupit nec deleuit: sed cū glutino posuit pannū. ita q̄ nō pōt legi vtrū incidat in penā? Rn̄. q̄ sic. q2 licet nō cōmittat ꝯ vba edicti: tn̄ cōmittit cōtra mentem.

Certum^b est q̄ is cōmit tit in legē: q̄ legis ver ba complectens cōtra legis nititur voluntatem.

¶ Glo. se. ponit exēpla. ⁊ p ma teria remittit.

diuisio

b ¶ Certū est Po. ca. xiiij. q. iij. plerīq̄. ḗ. e. li. d elec. auaricie. ff. ad velł. q̄uis §. si cū essem. ꝯcor

Data Rome apud scm̄ petrū: quinto ᶜ nonas

dat. j. q. j. sunt nōnulli. de symo. in tn̄. de emp. ⁊ vēdi. ad nostrā. ḗ. e. lib. de elec. cōmissa §. porro. de imu. ec cle. clericis. ⁊ c. vi. ff. d legib⁹. l. fraus. C. d leg. l. nō du biū. vbi sunt hec vba. Circa aūt hāc regulā nō isisto: proseq̄re em̄ cā. vt no. xiij. q. iij. plerīq̄. B. de priuił. q̄to. ꝭ. Ar. ff. de leg. l. cōtra legē. Et facit qd dixi. ḗ. e. cū qd vna. Additio. Dy. hic psequens illos. iij. mo dos fraudis ibi no. dicit alios qs ibi scripsi satis redu cibiles ad illos. Tractat etiam hic de eo qd ibi scripsi an liceat offendere verba et non mentem. Jo. an.

¶ Glo. seq. arguit ⁊ remittit.

Data. ¶ No. argu. q̄ tabellio in instrumento de bet scribere locum initi contractus. ⁊ de hoc di xi. ḗ. eo. lib. de reludi. abbate sane. ad finem.

¶ Glo. seq. instruit de kalendis ⁊ nonis.

c ¶ Quinto nonas martij. i. tertia die intrāte mar tio. Scire debes q̄ mensis diuidit per kalendas/ no nas/ ⁊ idus. Et dicunt kalende a kalo. i. voco: q2 tunc fiebat vocatio ad nundinas ⁊ iste nundine fiebant in v. die. vel. vij. mēsis: vt patet in kalendario. vnde in prima die mēsis dicit kalēdis. in. ij. dicitur. iiij. nonas interdū. vj. nonas. q2 sunt quidā mēses qui habēt. vj. nonas. alij. iiij. tantū. ⁊ hi qui habent. vj. sunt. iiij. tan tū. s. Marti⁹: Mayus: Julius: October vnde versus. Sex nonas mayus/ october/ iulius et mars. Quat tuor ac reliqui. tenet idus q̄libet octo. In martio igi tur prima die decimus kalend. Secunda. vj. nonas id est sexta die ante nonas. in tertio. v. nonas. i. quin ta die ante nonas. ⁊ sic deinceps. vij. die dicebam⁹ no nas: q2 eo die erant nundine. Si vero mensis habe bat. iiij. nonas tātum. secūda die dicebamus quarto nonas. quinta die dicebamus nonas. quia eadē die erant nundine. Post has nonas. siue essent in. v. siue vij. die. fm diuersitatem mēsium quā. ḗ. posui. deno minabam⁹ dies ab idibus. ꝭ Idus autem interpre tatur diuisio: q2 tūc diuidebantur nundine: ⁊ q2 idus semp erat. viij. die post nonas: q2 quolibet mense. per viij. dies durabāt nundine. ideo statim post nonas si ue. v. siue. vij. die dicebantur. viij. idus. i. viij. die an te idus sequen. die dicebatur. vij. idus. i. vij. die ante idus. subsequenti. vj. idus. et sic de singulis. Tertia decima die: cum mensis habet. iiij. nonas tantum vel xv. cum habet. vj. dicimus idus: quia tunc diuidebā tur nundine: deinde denominabamus per kalendas vt si mensis habet. xxxi. dies. ⁊. iiij. nonas tantum si cut Januarius post idus. xix. kalēdas et demū. xviij. ⁊ demum. xvij. vsq̄ ad kalen. j. octauo die ante kalē. Cum ergo dicimus. xv. kalen. martij. idem est dicere xv. die ante kalen. martij. i. xiiij. die exeunte februa rio. ⁊ sic de singulis. Si autem mēsis habet. xxx. dies post idus dicimus. xviij. kalendas. et demum. xvij. et sic de singulis vsq̄ ad fi. Si vero mensis habet. xxviij.

Mēsis diuidit p kalē das no nas et idus.

versus

vt februarius tunc post idus sequẽti die decimus sta tim.xvj.kal. Si ꝟo mẽsis hȝ.xxxj.dies.ꝛ.vj.nonas vt marti⁹:tunc post idus sequẽ.die dicim⁹.xvij.kal.ꝛ sic de singulis vsqȝ ad kal.ꝛ cū dicim⁹.xvij.kal. aplis.i. xvij.añ kal.i.xvj.exeūte martio. Idẽ in alijs. Mẽses aūt qt dies hñt not. ꝑ hos ꝟsus Iunius aprilis septẽqȝ nouẽqȝ tricenos. Plus ceteri reliqui:ſȝ februus octo vicenos. Additio. Cui si bissext⁹ fuerit supaddit vn⁹. Jo.an. Additio.j De hoc.xviij.distin.ꝑpter.j.Jo.an.

versus

Martii pontificatus[a] nostri anno quarto[b]

diuisio

¶ Glo.se.instruit de more curie circa ꝗ datum scribẽdum in litteris:ꝛ circa formam bulle ꝛ circa pōtificatum:ꝛ quando incipiat.

a ¶ Pōtificatus. Scire debes ꝙ romani pōtifices ex sola electiōe facta a duab⁹ ptibus cardinaliū vocẽ habentiū:de quo dic.vt.ꝭ.co.lib.de elect.vbi piculū. presulatū assumūt.ꝭ.de elec.licet de vitanda. Sed cōsuetudo est ro.pon.ꝗ poti⁹ eorū solito vsu ꝗ iure roborat/ꝙ post electionẽ ante ꝯsecrationẽ ꝛ coronationẽ nō scribūt pōtificatū in data:lȝ ꝑdicta decret.licet.ꝭ.eo.de elec.dicat roman⁹ pōtifex habeat ꝗ a duab⁹ partib⁹ ꝛc. Inquātū dicit pōtifex: videt ꝙ extūc pōtificatū scribere possit. j. Tñ ꝑ alia cōsuetudine facit lex.C.de quadri.pscrip.l.vlt.in fi.ibi qr ex ꝗ imperiales suscepimus infulas:vnde ꝛ dies coronatiōis dicit ortus imperij:sic pōt intelligi.C.de fer.l.vlti. nec dicit imperator nisi corona suscepta.ff.de testa.mili.l.sepe. sicut nec archiepūs nisi recepto pallio.ꝭ.de vsupal.nisi ad idem.C.lib.xij.de decur.l.fi.ff.de re mili.l.ex eo. in aut.de cōsu.in fi.colla.v. Sed tūc ante cōfirmationẽ scribunt datā:locū et diem ponẽdo. Data suscepti a nobis apostolat⁹ officij anno ꝛc. ꝛ tunc etiā nō scribunt se simpliciter epōs:sed sic scribunt. Talis pone Bonifacius electus epūs. Item tunc non bullant bulla integra:sed nunc tpis si quas litteras cōcedunt ponūt mediā bullā.i.illam partẽ que habet capita sculpta.ꝛ ex alio latere quo ponit nomẽ plana est bulla sine nole. ij Post coronationẽ autẽ scribunt pōtificatum in data.vñ ꝙ prius scribebāt data suscepti a nobis apostolatus officij scribūt data pōtificat⁹ nostri. Item vocāt se simpliciter epōs ꝛ dant bullā cum nomine suo. Et sunt hec bene notanda:qr iā vidi in quadā ecclesia cathedrali hic vicina cui⁹ nomen sileo ſm expectantẽ ex hoc errore in assecutiōe prebẽde primo preferri. Et hoc modo Bonifaci⁹ fuit electus die secūda exeunte decembri:coronatus et ꝯsecratus fuit die xiiij.ianuarij.habebat vn⁹ expectans eius auctoritate litteras cum tali data:data.iiij.kal.ianuarij pōtificatus nostri anno.iij. Alius expectās eadem auctoritate ꝛ in eadẽ ecclesia habebat litteras hui⁹ date: data nonis aprilis.pōtificatus nostri anno.iij.et hoc est dicere.data.v.die aprilis.ꝛ supior data.iij.die exeunte decembri.vt.ꝭ.dixi proxi.glo. vacabat prebẽda in illa eccl'ia:ꝛ querebat cui deberet:et error peritorum huius iuris hunc modū ignorātium ꝓnunciatum et obtentū fuit illū qui habebat datā sub tertia die exeūte decembri priorẽ esse ꝛ debere preferri: qr cōsiderabāt dicti iurisperiti ꝙ siue annus inciperet a ꝓmotione ro.pō.que fuerat vt predixi die scḋa exeunte decẽbri.siue a natiuitate oīmodo ille erat primus: ꝛ verū dicebant illo modo cōputando: sed qr annus pōtificatus incipit a consecratione ꝛ coronatione non ab electione.vt.ꝭ.dixi que coronatio vt predixi fuerat.xiiij die ianuarij.ideo male fuit obtentū:ꝛ hui⁹ rei errore fuit posterior priori prelatus: qr certum est ꝙ ex quo annus pōtificatus Bonifacij incipiebat vt ꝑdixi ꝙ is qui nonis aprilis.i.qnto die aprilis habuit gratiā ꝑcedebat in grā illū qui.habebat datam sub tertio die exeūte decẽbri.s.iiij.kal.Januarij eo anno fere in nouẽ mẽsib⁹:vt clare pōt cōputari. iij Semꝑ ergo iurisperiti qui ꝓnunciare habẽt suꝑ posteritate ꝛ poritate impetrantiū aduertere debẽt diẽ pōtificatus.i. coronatiōis vt recte ꝓnunciẽt.ꝛ idẽ in silibus casibus. Et hoc al's vt dixi iure nō bene ꝓbat qua de cā vt talis error ob eā euitetur hoc hic scripsi qḋ al's scriptum non repperi. Additio.j Bene facit.ꝭ.e.lib.de cōces.pben.c. vlti.in prin.pōderato in textu summi pōtificat⁹. ꝛ qḋ ibi no. in glo.iij.et qḋ.j.sequit i hac glo.ꝑ ꝗ ꝯiūcta ptȝ ꝙ Bonifaci⁹ tpe pōtificat⁹ vocat: quo nō erat cōsecratus. Jo.an. Additio.ij De hoc in Spec. de rescrip.psens. §.vi.versi.itẽ ꝙ obtentū est. Sed hodie opponentes ista cōtra lr̃as quas clemẽs tradidit ante suā coronationem sunt excōicati ꝑ suas extrauagan. qr nōnulli. Jo.an. Additio.iij Et est silis error in ꝯputatiōe annorū dñi quā quidā inchoāt a natiuitate. alij a circūcisiōe.alij ab incarnatiōe.alij.viij.kal.octobris. sicut fiebat ante aduentū xp̄i.de hoc vide in spe.de instru. edi.§.ij.in.j.ꝛ.ij.colum. Joan.an.

Imperator non dr:nisi corona suscepta.

¶ Glo.seq.querit.arg.ꝓ ꝛ cōtra.opi.ponit ꝛ soluit vltimo ponit cōclusionem operis.

diuisio

b ¶ Anno quarto. Fuit hec data:ꝛ iste annus pōtificatus fuit currentib⁹ annis dñi. M.ccxcviij. j Quero aūt qñ inceperunt ligare noue cōstitutiōes. ij huius.vj.libri:de his loquor ꝗ sunt iuris noui,pmulgatorie nō declaratorie veteris iuris. iij Et videt ꝙ a tpe huius publicatiōis post duos mẽses.in auten.vt fa.no.ꝯsti.in rubro ꝛ nigro circa princi.§. vt aūt apertius.ꝛ hoc tenet Ber.ꝭ.in ꝓhemio.in fi.glo.ꝛ.ꝭ.de cōsti.c.ij.ꝛ facit qḋ no.de postu.prela.c.j. cū eñ id sit iure ciuili expressum: ꝛ nostro iuri cōtrariū expresse nō sit cautū.ergo illud ius seruabimus.ꝛ ideo ſm hoc finitis duobus mẽsibus.s.tertia die intrante mayo eodẽ anno inceperunt ligare. Itẽ ꝛ nostro videt iure roboratū.ꝭ.ne cle.vel mo.ca.vlti.ꝛ.ꝭ.de sen.excō.nouerit.ꝭ.eo.lib.de cōces.pben. qr cūctis.circa princi.et in his oībus. De hoc tñ videt tenere Jo.lxxxij.di.ꝓposuisti.in glo.ex hoc ꝙ ſm canones ligat ꝯstitutio post sex mẽses.allegat.xviij.distin.c.vlti.qḋ de ꝯstitutiōe principis nō loquit. Sed ꝙ illud tp̄s duorū mẽsiū nō sit tp̄s ordinariorū videt ꝓbari.ꝭ.de pe.ꝛ remis.cū infirmitas.vbi cōstitutio pncipis nō ligat:nisi ex quo p prelatos fuerit publicata.ad idẽ.ꝭ.e.lib. de pben.cū singula:vbi datur vn⁹ mensis a tpe noticie. ad idẽ in aut.vt in puatis do.sacra.mi.nō fi.circa fi.coll'.v.vbi dant tres mẽses.ꝛ in aut.vt neqȝ miles neqȝ federat⁹ §.si igit.col.ix. vbi dātur.xxx.dies tm̄. Dixit Accur. ꝙ in ꝑdict.ll.dr esse spāle:ꝛ idẽ de supradictis decret. est dicẽdū.fateor eñ ꝙ licet cōstitutio principis liget post duos mẽses.vt.ꝭ.dixi id locum habet cum in ip̄a cōstitutiōe aliud nō cauet:nec tp̄s adijcit:illud enim seruandū est:ꝛ intelligunt sic cōtraria vtriusqȝ iuris. De hoc habui qstionẽ de facto a pñ.hui⁹ libri. Et dicebāt ꝯtra me quidā aduocati ꝙ ꝯstitutiōes huius libri nō ligabāt:nisi ex quo iste liber publicat⁹.ꝑ Bon. vt sic ignorātes nō ligarẽt per.c. ꝓposuisti.lxxxij.dis. ꝛ.xxxij.q.iiij.dixit sarra. Et ego cōtra eos dicẽs ꝑ ꝯm dictū ipsorū in ciuitatibus in quib⁹ nō viget studium ꝛ ad quas liber iste directus nō fuit: adhuc constitutiōes huius libri non ligarent/quod esset absurdum,

Cōstitutiōes sexti qñ inceperunt ligare.

Satis ergo ꝓbabili ratione id tenendū videt̄ qd̄. d. dixi. ⁊ audiui etiā tpe Nicolai tertij cassatā electionē cuiusdā epi: qꝛ nō seruauerat decre. cupientes. de eo. lib. de elec. que tn̄ ante duos mēses solūmodo fuerat publicata. An aūt constitutio respiciat pendentia/vi. xi. d. eo. de elec. licet canon. Que his scriptis sunt sup flua defectuosa vel falsa: radenda supplenda ⁊ corri gēda se offerūt. in quib⁹ aliqualiter excusari mereor: qꝛ corrigi sum paratus: tū qꝛ ex quo scribere cepi sin gulis quasi dieb⁹ binis lectiōibus ⁊ alijs preter lectu ram ineuitabilib⁹ negocijs implicatus pōderare nō potui: tū qꝛ dn̄i mei (superi⁹ iam dicti) mādato: ⁊ stu dentiū deuictus instātia ea non meo velle librata: pu blicare cōpellor. quinimmo etiā ex falsis scriptis s̄m ph̄m. ij. metaphi. commendabor: qꝛ per ip̄a veritatis inuestigande materiā alijs ꝑparaui. Suscipiāt igitur studētes minute sciētie labores meos/remini scētes ꝙ vidua que obtulit duo sola minuta propter sui affectū larga pl⁹ oībus dicit̄ obtulisse. Marci. xij. xxiiij. q. j. odi. de pe. distin. j. c. j. versus finē. Nā si de⁹ dederit maiores ⁊ summe vtiles eis in posterū labo res meos offeram iam licet nouiter inchoatos. Joā. an. Additio j. De tpe cōpilationis decreti no. ij. q. vj. ꝗ forma. De tēpore. Lateran̄. cōcil̄. dixi de his que xi. de decl. c. penul. De tēpore vtriusq̄ Lugdun̄. dixi n. a prela. cū apostolica. in fi. De tēpore generalis di d. eo. lib. de elec. nemo sup glo. ij. De tēpore Vien̄. con cil. vide no. in clem̄. de cēsi. cū sit. in glo. penul. Jo. an. Additio ij. Hoc dicit ꝓpter cōstitutiones septem pre decessorū de qbus non dubitat̄ quin prius ligarēt: ij nouiter per Bonifaciū fuerunt hic inserte. Illi autē fuerūt Grego. ix. ⁊ x. ⁊ Inno. iiij. Alexan. Urba. Cle. ⁊ Nicola. iij. Aliorū constitutiones nō memini hic in sertas. Jo. an. Additio iij. Uide ꝙ no. in ꝓhemio cle men. in glo. videt̄ per hāc. Jo. an. Additio iiij. Sicut canones. j. q. j. spiritussanct⁹. in fi. ⁊ c. ita sit ꝙ etiam per mysteriū reproborum spiritussanctus ꝓbos colli git. Joannes andree.

Joannes andreas seipm excusat

Largitas ex affectu ⁊ nō ex q̄titate doni ꝓcedit

¶ Finis.

¶ Sextus liber Decretaliū/ Casus litterales ⁊ No tabilia dn̄i Helie regnier cōplectus: cū Additionibus ex nouellis Joannis andree depromptis: que/ne glo sarum intellectui essent impedimento/ in earum cal ce patētibus signis sunt collocate: cūq̄ multiplicib⁹ allegationum medio Adiuncta Tabula copiosa glo sarū materias subtiliter explicāte: finem accepit opa Thielmanni Keruer famosissime vniuersitatis Pa risiensis librarij in magno vico diui Jacobi ad signū craticule cōmorantis. Impensis vo eiusdē/ ac hone storum virorum Joannis petit et Joannis cabiller. Anno ab incarnatione domini quingentesimo deci monono supra mille. die vero mensis Junij. x.

¶ Registrum.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z. ⁊. ꝯ. ꝶ. A. B. C. D. E. F. G. H. I. Omnes sunt quaterni pre ter. H et I qui sunt terni.

Vita Bonifacii. viii. qui et auctor fuit Sexti huiꝰ decretalium.

Bonifacius octauus natione hernicꝰ: patria anagninus Benedictus caietaninus ante vocatus: Neapoli pontifex creat in vigilia natalis dñi millesimoducētesimononagesimoquarto: vir quidem doctrina et experiētia rerū insignis. Diu enim in curia versatus fuerat: et per omnes dignitatis gradus ad pōtificatū nō sine tñ ambitionis crimine peruenerat. Nā dū esset sancti Martini in mōtibꝰ pbr cardinalis: adeo dignitatē pōtificatus exoptauit: vt nil ambitione et fraude ptermiserit: qd ad eā rem cōferre quēdam ptinere arbitraretur. Tante preterea arrogātie fuit: vt et oēs fere cōtēneret: et gratias a Nicolao quarto et celestino quinto factas/reuocauerit. Gibellinos quoqꝫ mirifice persecutꝰ est. Hinc oritur illa inter pōtificem et colūnenses Gibellinos cōtentio: qui etiam Anagnie cōtra pōtificē factionis sue partes fouebāt. Hos itaqꝫ maxime vero cardinales duos: Petrū et Jacobū eiusdē familie viros insignes calūniari cepit: ꝙ thesauros ecclesie in morte pōtificū diripuissent ꝙqꝫ libellos famosos cōtra se sparsissent. Scripserunt siquidem post illatā sibi iniuriā ad reges ad principes: ad nationes de arrogantia Bonifacij et de ambitione: ꝙ cōtra ius fasqꝫ pontificatus sedē occupasset: reiecto fraudibꝰ Celestino: eodēqꝫ in carcerē cōiecto. Sunt enim qui scribant Bonifaciū immisisse subornatores clanculum quosdā: qui noctu dimissa quasi celitꝰ voce in cubiculum celestini hoīs simplicis ei persuaderēt vt pōtificatum dimitteret si saluus fieri vellet. Citati autē cardinales cum nusqꝫ apparuissent Bonifacij pertinatiā veriti/ Nepesum eñ secesserāt vna cū tota colūnēsium familia publico decreto scismatici habētur: Beneficijs: dignitatibꝰ: fundis paternis: castellis: oppidis priuant: quā priuationē Bonifaciꝰ postea in decreti formā retulit vt i libro apparet quē sextū appellāt. Sūptis deinde armis bonifacius: concitatisqꝫ multis cruce signatis eos opprimere conatus: preneste quo se cū sarra viro insigni coꝝ patruo receperant obsidione cingit. Dilapsos inde capto ac direpto preneste: zagarolum et colūnā cōfugiētes persequit. vnde nō ita multo post abire ob multitudinem hostium necesse fuit a quibꝰ hec itē castella diripiūtur: maxime vo colūne paternū solum. Cardinales aūt inde quoqꝫ dilapsi reate petiuere. Sarra vo apud antiū multū diuqꝫ in nemoribus vixit seuitiā Bonifacij veritꝰ sed in piratarū manus incidens remigio admotus multas calamitates perpessus est: quāqꝫ sic quidē equiore animo exiliū pati malet ꝙ seuiciā Bonifacij experiri: qui Gibellinos oēs vno odio psequebat. Notū est illud certe qd ꝓcheto dixerit genuē si archiepo ad pedes eius die cinerū ꝓdeūti. Nam cū dici a sacerdote tum soleat: memēto homo qꝛ cinis es et in cinerē reuerteris: dixit mutatis quibusdā verbis: memento homo qꝛ gibellinꝰ es: et cū gibellinis in cinerē reuerteris: in eiusqꝫ oculos cinerem coniecit: nō in caput vt mos est. eūdemqꝫ ob nomen factionis archiepatu priuauit: licet postea in integrum restituerit: cū intellexisset cardinales colūnēses (quēadmodū ipse suspicabat) Genuā nō petijsse. Pulsis hoc modo colūnensibus Bonifacius duplicem celebritatem: et apostolis: et euangelistis: et quattuor ecclesie doctoribꝰ: Gregorio: Augustino: hieronymo: ambrosio statuit. Idem etiam dum in vrbe veteri esset: beatū Ludouicū ex regia frācoꝝ stirpe ortū: vtpote ex Carolo secūdo: ordinis sancti Frācisci ꝓfessum (vt quidā volūt) in sanctos retulit. Idem quoqꝫ ecclesiā cathedralē sancte Cecilie albiēsis ciuitatis canonicis secularibus pulsis inde reglaribꝰ cōmisit: instāte bernardo castaneto albiēsi epo. Edidit preterea sextū pontificij iuris codicē: suo iussu a tribꝰ doctissimis viris cōpilatū: quibusdā decretis nouis a se additis. Urbē quoqꝫ Eugubiū que Gibellinorum auspicijs ab ecclesia defecerat breui recuperauit. Alberto duci austrie imperij cōfirmationem bis terqꝫ petenti negauit. Mortuo aūt Jacobo aragonio cū Robertus Caroli filius calabrie dux in siciliā traiecisset Cathināqꝫ cepisset: tantum repente bellum: exortum est: vt tota fere italia tumultuaret. Nā et siculi aragonēsibus fauētes: cōparata classe Philippū Roberti fratrem bello superant: et captū in carcerē coniciūt: quare Robertus relicta cathina re infecta/ in italiā reuertit. Federicus aūt Arago ex hispania cū exercitu in siciliā delatus: nō solū siciliā totā verūetiā calabriā recuperauit. In hetruria vero adeo cōtra pisanos genuēses exarserāt vt et liburnū ceperint incendioqꝫ euerterint: et naues onerarias in fluminis ostio demerserint: ne pisanis nauigare liceret. Fiebant hec

in Italia cũ magno puincie detrimẽto: pon-
tifice nullibi ad pacẽ conficiendã auctorita-
tẽ suã interponẽte. Et ne existimares tũ deũ
cũ hominibus pacẽ habuisse: tantus repente
terre motus exortus est: quãtus nũq̃ antea:
quo quidẽ multis dieb⁹ p interualla durãte
plurima edificia passim corruere. Beate pon
tifex tũ erat cũ tota curia: q̃ certe veritus ne
ruina edificiorũ opprimeret: casulã quãdam
ex tabulatis subtilib⁹: in medio claustro fra-
trũ predicatorũ prato admodũ lato edifica-
ri iussit: eoq̃ i loco aliquãdiu resedit: lȝ horri-
da seuiret hyems. In celebritate nãq̃ sancti
Andree hec pturbatio exorta est: Apparuit
tũ quoq̃ cometes magne alicuius future ca-
lamitatis indiciũ. Uerum Bonifacius post
tãtos ꝛ tam diuturnos terre motus ad se re-
diẽs: cardinales aliquot creauit quorum de
numero fuere archiep̃s tolletanus: Ricard⁹
senẽsis: Nicola⁹ taruisin⁹ ordinis predicato
rum magister: Joannes murro ordinis mi-
norũ generalis: Petrus hyspan⁹. Jubileum
quoq̃ idem retulit anno millesimo trecentesi
mo quo plenã delictoꝝ olim remissionem his
prestabat qui limina apostolorum visitassent
ad exẽplũ testamenti veteris: licet primo qui
dẽ apud iudeos hui⁹ longe alia ratio habita
sit. Jubileũ nanq̃ q̃nquagesimo quoq̃ anno
repetebãt: quo debitores a creditorib⁹ laxa-
bantur (vt ait Josephus) ꝛ serui libertatẽ vẽ
dicabant: vnde libertatis nomẽ pre se fert tã
animi q̃ corporis. Nã liberi vere hi dici pos-
sunt: quibus peccata remittũtur. Idem etiã
centesimo quoq̃ anno obseruari mandauit.
Ob hanc rem eo anno tanta vndiq̃ hominũ
multitudo Romã venit. vt vix incedere per
vrbem: amplam quidem ꝛ vastã liceret. Ue-
nerat ꝛ romã Karol⁹ valesij comes: Philip-
pi Francorũ regis frater: qui filiã Balduini
vltimi cõstãtinopolitani imperatoris in vxo
rẽ duxerat: a Bonifacioq̃ ipetrauerat vt so-
cero suo liceret imperium ipsum repetere: a
quo depulsus fuerat. Fecerat id quidẽ liben-
ter Bonifaci⁹ q2 et in aio erat horũ principũ
auxilio exercitũ in asiam trãsmittere: qui hie
rosolimã recuperaret. Interim vero dũ res
ipse cõponerent ꝛ Karolum ipm patrimonio
sancti petri cũ omni potestate prefecit: ꝛ lega
tum in hetruriã misit: qui nouas seditiones
cõpesceret. Nã a gibellinis ꝛ guelphis ad al-
bos ꝛ nigros transierant: Uerũ cũ legat⁹ nil
proficeret: ppositis etiam interdictis Karo
lus Ualesius eo pontificis mandato pfectus
continere florentinos nõ potuit: quominus
albos non sine magna cede vb vrbe sua pelle
rent. Albi enim gibellini tum appellati sunt
Sed pontifex hierosolymitanã expeditionẽ
iampridem meditatus: apameensem ep̃m ad
Philippum regẽ Frãcorũ mittit: qui homi-
nem ad eam rem cohortaret. Is itaq̃ eo pfe
ctus cũ nil pcibus impetraret: minas quidẽ
addidit. Hanc itaq̃ ob rem iratus Philipp⁹
hominẽ subito in carcerẽ conijcit. Quod vbi
Bonifacius resciuit: eo statim misit narbonẽ
sem archidiaconũ: virũ certe insignẽ: qui põ
tificis noie Philippo mãdaret: vt missum fa
ceret ep̃m apameensem. Id si nõ impetraret
diceret audientib⁹ omnib⁹ regnũ Frãcie ad
eccl̃iam deuolui: ob contumaciam Philippi
ꝛ violatũ ius gẽtiũ. Adderetq̃ anathema et
oẽs Francos a iuramento regio absolueret.
Fecit omnia q̃ diligentissime archidiacon⁹
ac regem cõpulit episcopum apameẽsem di-
mittere. Rex aũt aliqua ex parte iniurias si-
bi a pontifice illatas vlturus: edictum ppo-
suit: ne quisq̃ e regno suo Romã pficisceret
aut eo pecunias mitteret. Secundo ãno post
iubileum anno: Carolus valesius ad Caro-
lum secundũ consobrinũ suũ se contulit: cui⁹
aduentu motus Fedricus Arago: pacem
his conditionib⁹ petijt ꝛ impetrauit: vt red-
ditis q̃ in Italia ceperat: et Siciliã quoad vi
ueret: retinere liceret. Uerũ abeunte ex He-
truria Carolo valesio: albi Florentia pulsi
forũ Liuij populariter cõmigrarũt: quorum
de numero habitus est Dantes Aldegerius
vir doctissimus: ꝛ sua vernacula lingua poe-
ta insignis: qui postea redire in patriam se-
pe conatus est: sed frustra adiuuantibus etiã
bononiensibus: et Canegrãdi veronensium
dño: quo cum postea familiariter aliquãdiu
vixit. Sunt qui scribant Bonifacium hoc tẽ
pore Hermanij cuiusdã corpus apud Ferra-
rienses iam viginti annis p sancto cultum ex
humari mandasse ac cõburi: habita de eius
heresi q̃ diligẽtissima inquisitiõe. Hunc ego
e fratricellis fuisse crediderim: quorum secta
tũ maxime inualescebat. Interim vero Phi
lippus rex Frãcie Bonifacij arrogantiã ini-
quo animo ferẽs: habito apud Parisios ec-
clesiasticorum ꝛ nobilium magno conuentu
commemoratisq̃ iniurijs a Bonifacio acce-
ptis: eiusq̃ ambitione ꝛ malis artibus ad oc-
cupandum pontificatũ: quem iniuste teneret
ad sedem apostolicam tũ (vt ipse dicebat) va-
cantem futurũq̃ concilium appellauit. Qua

quidem re percitus Bonifacius habito generali cõcilio: eiusq; regnũ Alberto imperatori subiicit: quẽ in initio pontificatus sui repulerat. Cum vero Philippus superbiã hominis domiturus/ Sarram columnensem in portu Massilie cognitum: a piratis redemptũ: cum Nogaretio gallo equite fidissimo Romã mittit hac ratione (vt ipse palã dicebat) vt appellationẽ suam publicarent. Uerum ei lõge alia mens fuit. Nam Sarra seruili habitu Latiũ ingressus: collectis vndiq; amicis Nogaretium cũ ducẽtis equitibus gallis mercede cõductis: e militia Karoli Ualesii Ferentinum premittit: qui inde ei si opus esset auxiliũ ferret. Ipse vero Anagniã clam noctu ingressus adiuuantibus gibellinis quos Bonifaci⁹ diu multumq; vexauerat: pontificem nil tale metuentem in domo paterna capit refractis valuis: captũq; Romã perducit: vbi quinto ꝛ trigesimo die post dolore animi confectus periit: pontificatus sui anno octauo mẽse nono: die decimoseptimo: sepeliturq; in basilica Petri: sepulchro a se antea extructo: qđ quidem adhuc extat in sacello a se condito opere vermiculato. Idem quoq; suggestum condidit cum porticu apud basilicã lateranẽsem: quo execrationes in cena domini fiunt: eo quoq; in loco et Philippum regem Francie: ꝛ colũnenses anathemate notauit. Moritur autem hoc modo Bonifacius: qui imperatoribus: regibus: principibus: nationib⁹ populis terrorem potiusq; religionem iniicere conabat: quiq; dare regna ꝛ auferre: pellere homines ac reducere pro arbitrio animi conabatur. Aurum vndiq; cõquisitum plusq; dici potest sitiens. Discant itaq; huius exemplo principes omnes tam religiosi q; seculares preesse clero et populis: non superbe et contumeliose: vt hic de quo loquimur: sed sancte et modeste: vt christus rex noster: eiusq; discipuli: ac veri imitatores: et malint a populis amari q; timeri: vnde tyrannorum pernicies oriri merito solet. Sunt qui scribant hũc quoq; discordias inter italos aluisse: maxime vero inter genuẽses ꝛ venetos: populos quidem nauali prelio satis potentes.

Finis.

TAbula rubricarū Sexti libri decretaliū ſm ordinē litterarum alphabeti a quibus inchoantur.

Finit tabula rubricarum quinqꝫ librorum Sexti decretalium.

Incipit tabula quinqꝫ librorū Sexti decretaliū capitula p ordinē alphabeti, numerum foliorū columnarūqꝫ singlis demonstrans.

Finis tabule capitulorum.

Tabula oēs materias tā in glosa ordiaria q̄ȝ in alijs additiōibus casibusqȝ declaratas ɔtinēs q̄ marginibus signate scđm foliorum colūnarūqȝ numerum facillime inueniūtur.

Tabula.

Finis.

Versus sequentes sufficienter mensurati et ad titulorum verba de primo appropinquātes Rubricas decretaliū Sexti et Clementinarū complectuntur. Tota enī cōgeries cōpilationi Gregoriane famulat. Sz S. Sexti et C. Clemētinarū titulos denotāt Primi libri rubrice sunt in decretalib⁹. xliij. In sexto. xxij. In cle. xi.

SC S SC S
PRio sūma fides: statuit. rescripta. suescit
S SC
Postulat. electos. translatos. auctor et vsu.
SC SC S
Inde renūcio. de supplēda. tēpora. scrutor.
SC
Ordo resignātis. etas. ac virgo. sacramen.
S
Filius. et seruus. obnoxius. et vitiatus.
S
Hinc bigam⁹. clerus pegrin⁹. et archidiacō.
SC
Archipres. primic. sacrist. custos vice fungēs
SC S SC
Delegat. legat. et dictus ab ordine iudex.
S S
Judicis officiū. maior. par. pacta sequūtur.
SC
Trāsigo. postulo. post procuro. sindic⁹ exto.
S SC S
Vis met⁹. itegrat. ac. alienat. et arbit hinc est.

¶Secundi libri Rubrice sunt in decretalib⁹. xxx. In sexto. xv. In clementinis. xij.

SC SC
IUdiciū. for⁹ atqꝫ libell⁹. mutua poscēs
S
Litem cōtestans. sine quo non suscipe testes.
S
Jurat. dilatio. et feriat. ordine noscit.
C S
Plus peto. de causa. spoliatum restituendo.
SC S SC C
Est dolus. et missus. lis pendēs. atqꝫ seqstrat.
S C SC
Confessis. probo. sunt testes quoqꝫ cogo.
SC SC
Instruo. presumo. iusiurans. excipiendo.
S SC SC
Prescribit. sentētiat. appellat. peregrinans.
Utilis omnibus his est confirmatio iuncta.

¶Tertij libri rubrice sunt in decretalibus. l. In sexto. xxiiij. In clementinis. xvij.

SC S
VIta decēs. cler⁹ hitās. clerusqꝫ iugat⁹
S SC S
Non residens. prebens. eger vel debilitatus.
S SC S
Instituo. concedendo. ne sede vacante.
Et sine consensu. maior pars. nō minuantur.
SC
Non alieno. trado precaria. cōmodo. pono
SC
Vendo. loco. muto. de feudis. pignoribusqꝫ.
Atqꝫ fideiussor. et soluit. dona peculi.
SC SC
De testamentis. etiam succedo. sepultus.
SC SC
Parrochijs. decimis. hinc regula religionis
S
Conuersus cōiunx. infidus. vota redempta.
SC SC S
Deqꝫ statu mōachi. domib⁹ subiūge capellas
SC SC S
Jurepatronatus. de censibus. ara sacrata.
C C
Misse. baptismus. quo non est pbr̄ visus.
SC
Eucharistia. reliquie. ieiunia serua.
SC
Purificans. ac edificans. imunis adherent
S
Clerice vel monache dimitte negocia secli.

¶Quarti libri Rubrice sūt i decretalib⁹. xxj. In sexto. iij. In clementinis. j.

S S
SPōs⁹. et ipubes. clādestia. spōsa duorꝫ.
Cōditiōe. vouens. quā polluit. atqꝫ leprosus
S
Seruus. de natꝫ. sequitur cognatio duplex.
C
Post consanguineā. ꝯsanguinitas. gelidiqꝫ.
Ac interdictum. qui nati legitimi sunt.
Accusare queunt. diuortia. dote. secundis.

¶Quinti libri Rubrice sunt i decretalib⁹. xlj. In sexto. xiij. In clementinis. xj.

S
Accusatio.siue calũnia. fit tibi symon.
C C SC
Prelati.rabbi.iudeis. hereticos dant.
S
Scismatic9.vł apostatic9. natos perimẽtes.
SC als luditur hastis.
Infans expositus.homicida. torneamenta.

Cleri pugna.sagittat. adulť.postea raptor.
SC
Furtis.vsuris.de falsi crimine.sortes.

Colludo.pecco.venor.ferio. maledico.

Post interdictũ celebrãs.ac ordinis expers.

SC
Saltus.furtiuus:excessus.opusq3 nouellu3.
SC
Lex priuata subit.purgat cũ canone.vulgus
S SC SC SC
Dãnũ.cu3 penis.post penitet.est anathema.
SC S
Verborũ sens9.sequitur quoq3 regula iuris.

Expliciũt Rubrice iuris pontificij. quarum nũerũ versus sequẽtes luculẽtissime referũt.

Cum centum quinos ac octaginta reponit
Gregori9 titulos nonus. quos scire iuuabit.
Septaginta liber sextus tenet.addito septẽ.
Quinq̃gita duos Clemẽs, nũerat tibi qnt9.